
3 1761 04264 2330

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME TROISIÈME.

À MOSCOU.

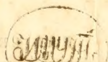
DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлено было въ Ценсурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Декабря 15 го 1841 года.

Ценсоръ В. Флеровъ.

AVERTISSEMENT.

Il ne saurait être indifférent à ceux qui se vouent à l'étude des langues Orientales, de connaître le jugement que la Porte Ottomane a porté sur ce Dictionnaire. Cette opinion étant émanée d'une autorité qui est la plus compétente de toutes, pourrait servir à fixer leur attention sur cet ouvrage, pour former leur propre jugement. C'est pourquoi l'auteur a cru devoir placer à la tête de ce volume l'article que la Porte a publié sur ce Dictionnaire dans le Takvimi-Vékayi, son journal officiel, et dont voici la traduction littérale:

«Il y a quelque temps qu'il avait été envoyé à la Sublime Porte le spécimen d'un Dictionnaire complet, traduit du Français en Arabe et en Persan, et accompagné du Turc, pour indiquer l'usage qu'il faut faire de chaque mot dans cette dernière langue. Cet échantillon a fait voir que l'explication des mots Français dans ces trois langues est faite dans ce Dictionnaire avec une précision parfaite, et que les phrases sont écrites avec élégance de style. Le 1_{er} volume de cet ouvrage vient d'arriver ici, et il se trouve que le tout est conforme à l'échantillon qui avait été envoyé, et qu'il est en effet digne de toute approbation. Un ouvrage aussi recommandable ne pouvait sortir que des mains d'un homme de mérite et d'érudition qui a passé sa vie au service de la S. P. dans les affaires les plus importantes. Son auteur, le P^r^. Alexandre Handjéri, ex-Hospodar de Moldavie, a fait en effet preuve de sa capacité par la publication de cet important ouvrage, dont le mérite est incontestable auprès de ceux qui savent apprécier partout les talens. Sa Hautesse, en témoignage de Sa bienveillance Impériale, a daigné gratifier l'auteur d'une boîte de prix, ornée de diamans»

Sa Hautesse a daigné aussi se faire réserver 200 exemplaires de ce Dictionnaire.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

PACAGE. Lieu propre pour nourrir des bestiaux A. مرتع pl.
T. چرس - چرند - چراگاه P. مسارب - مسربة - مراتع
كثير المراتع بر مملكت || Un pays de pacage اوتلاق يرى
Mettre les boeufs dans le pacage اوكوزلرى اوتلاغه صاليويرمك

On appelle Droit de pacage, le droit d'envoyer paitre son bétail dans certains pâturages A. استحقاق على ارتاع الحيوانات -
رخصة لارتاع الحيوانات

PACAGER. Paître, pâturer A. ارتاع P. چراييدن T. اوتارمق

PACHA. Titre d'honneur qui se donne en Turquie T. پاشا

PACIFICATEUR. Celui qui s'entremet pour apaiser les différends des particuliers A. مصلح pl. مصلحون - مصلح ذات البين
P. آشتى بخشا T. بارشدريجى || Amiable compositeur et pacificateur اوزلاشدروب بارشدريجى Il a fait l'office de pacificateur entre eux ميانەلرندە مصلح خدمتنى ادا ايلدى

Et qui apaise les troubles d'un État, les dissensions d'une ville
A. ماحى الآثار الفتن - مسكن الاختلال P. آسوده ساز
قرقشەلغى T. بر طرفساز فتنه - آرماننده آشوب - آشوب
مسكن اختلال || C'est le pacificateur de l'État بصدريجى
- بر طرفساز اختلالدر - آسوده ساز ملك ودولتدر - ملكدر
درون ملكده اعادهٔ صلح وآسايشه وسيله اولان فلاندر Le pacificateur des troubles ماحئ - مسكن نائرهٔ شورش واختلال
آثار آشوب واختلال

PACIFICATION. Action de rétablir la paix, la tranquillité dans un État A. تسكين الفتنة - دفع الاختلال - اعادة الصلح P.
خاموش سازئ آتش - بر طرفسازئ شورش - آسوده سازى

قرقشەلغى بصدرمه T. فتنه وآشوب || Édit de pacification
تسكين شورش واختلالى حاوى امر Travailler à la pacification des troubles فتن واختلالاتك دفعنه بذل سعى واقدام
ايتمك

Il se dit aussi, du soin qu'on prend pour apaiser des différends entre des particuliers A. تأليف - توفيق ذات البين
بارشدرمه T. آشتى بخشايى P. اصلاح ما بين - ذات البين
تأليف ذات البينه || C'est lui qui a travaillé à la pacification
اختلاف همت ايدن فلاندر à la pacification de leurs différends
ومنازعەلرينك دفعيله اصلاحلرينه سعى ايدن فلاندر

PACIFIER. Apaiser en établissant la paix A. اعادة الصلح -
آسودگى P. تطمين الحال - دفع الاختلال - تسكين الفتنه
دفع شورش وآشوب - امن وآسايش آوردن - بخشيدن
كردن T. راحتلندرمك - قرقشەلغى بصدرمق || Pacifier un État
ظهور ايدن شورش واختلالى دفع وتسكين ايتمك Quand il eut pacifié toutes choses هر خصوصده اعادهٔ صلح وآسايش ايلدكده
C'est lui qui a pacifié leurs différends بينلرنده جارى اولان
اصلاح ذات البينه - شقاق واختلافى اصلاح ايدن فلاندر
بذل همت ايدن

PACIFIQUE. Qui aime la paix A. مايل الى الصلح - مصالح
P. آشتى خواه - آشتيجو - صلح جو T. بارشى سور || Un prince pacifique مصالح بر پادشاه Un esprit doux et pacifique مصالح
وملايم بر مزاج

Il signifie aussi, paisible, tranquille A. ذوالراحة والسكونة - ساكن
P. آسوده حال - آرميده T. راحتلو || Le règne de Salomon fut

pacifique حضرت سلیمانک وقت سلطنتی راحت وسکونت ایدی Mener une vie pacifique ایام عمری آرام وآسایش اوزره اوزره کچورمک

On appelle Mer pacifique, la mer qui est au couchant de l'Amérique *A.* بحر ساکن

PACIFIQUEMENT, adv. *A.* علی وجه ـ بالسکونة ـ بالصلح السکونة *P.* باآسایش وآرام ـ باآسودگیٔ حال ـ باآشتی *T.* بارشقلق ایله ـ آسوده لک ایله || Cette entrevue s'est passée fort pacifiquement ملاقاتلری حال صلح اوزره صاودی Vivre pacifiquement سکونت حال ایله اولدی ایام عمری آسایش وآرام اوزره امرار ایتمک ـ اوزره کچنمک

PACOTILLE. Petite quantité de marchandises qu'il est permis aux gens de l'équipage d'embarquer pour leur compte *A.* مال النوتی *P.* بارخانۀ کشتیبان *T* کمیجی مالی || La pacotille est proportionnée au grade des officiers کمیجی مالی کدکلولرک رتبه سنه کوره تعیین اولنور

PACTE. Convention *A.* معاهدة pl. معاهدات ـ اصر pl. آصار *P.* پیمان *T.* قوللشمه || Il y a un pacte entre eux بینلرنده بو بر معاهدۀ مخصوصه معاهده وار در C'est un pacte exprès عقد معاهده در Pacte tacite معاهدۀ ضمنیه Faire un pacte معاهده دن فارغ اولمق ایتمک Renoncer au pacte

PACTION. T. de Jurisp. Pacte. V. ce mot.

PAGANISME. Religion des païens *A.* مذهب الاهل الجاهلیة || Les superstitions du paganisme اهل جاهلیتک مذهبنده اولان اعتقادات تعصب آمیز Durant les ténèbres du paganisme ظلام جاهلیت اثناسنده

PAGE. Un des côtés d'un feuillet de papier *A.* صحیفة pl. صحایف ـ *P.* روی کاغد *T.* یک کاغدک بریوزی || Grande page صحیفۀ کبیره Remplir la page صحیفه یی طولدرمق Cela tiendra tant de pages بو ماده شو قدر صحیفه طولدره جقدر La seconde page était blanche صحیفۀ ثانیه بیاض ایدی ـ ایکنجی صحیفه آچق ایدی

PAGE. Jeune gentilhomme servant auprès d'un prince, d'un seigneur *T.* چوقه دار || Page de la chambre du Roi چوقدار خاص شهر یاری

On dit figur. Hors de page, pour dire, hors de la dépendance d'autrui *A.* باهل من المحکومیة ـ بریٔ من *P.* خود سر *P.* بیرون *T.* بللو باشلو || Il n'est plus en puissance de از قید فرمانبری tuteur, il est hors de page وصی یه تابع اولمیوب قید محکومیتدن بریدر

PAGNE. Morceau d'étoffe dont les Nègres et les Indiens qui vont nus, s'enveloppent le coprs, depuis la ceinture jusqu'aux genoux *A.* ازار ـ فوطة *P.* فوته *T.* پشتمال

PAGNOTE. Poltron *A.* جبان *P.* بی زهره ـ بیدل *T.* قورقق

PAGNOTERIE. Action de pagnote *A.* جبانت *P.* بیدلی *T.* قورققلق

PAGODE. Temple d'idoles des Indiens *A.* بیت الصنم *P.* بتکده *T.* پت یری || Il y a dans cette ville une pagode بو بلده ده بر بتکده وار در ـ Il se prend aussi, pour l'idole qu'on adore dans ce temple *A.* صنم pl. اصنام ـ وثن pl. اوثان ـ نصب *P.* شمن ـ بت *T.* پت || Une pagode d'or آلتوندن مصنوع بر صنم

PAÏEN. Adorateur des faux dieux *A.* اهل الجاهلیة || Les philosophes païens زمان جاهلیتده اولان حکما les prêtres رؤسای مذهب اهل جاهلیت La religion païenne مذهب جاهلیت Les idoles des païens اصنام ـ اهل جاهلیتک عبادت ایتدکلری پرستش ایتدکلری اوثان

PAILLARD. Adonné à l'impudicité *A.* اسیر الشهوة ـ غلیم ـ عاهر *P.* شهوت پرست *T.* شهوته دوشکون || Être d'humeur paillarde طبیعت غلمت انگیز ایله مجبول اولمق Avoir les yeux paillards دیدۀ عهارتنما صاحبی اولمق

PAILLARDISE. Goût de l'impudicité *A.* غلبة ـ غلمت ـ عهارت الشهوة *P.* شهوت پرستی *T.* شهوته دوشکونلک

PAILLASSE. Amas de paille enfermée dans une toile, pour servir à un lit *A.* فراش محشوّ بالتبن ـ فراش التبن *P.* بستر کاه *T.* صمان ایله طولمش دوشک ـ صمانلو مندر آگین || Coucher sur une paillasse صمانلو مندر اوزرنده یاتمق

PAILLASSE. Mauvais bouffon *A.* مضحک ـ مسخر *P.* بذله باز *T.* یوغورتجی ـ مسخره

PALLAISSON. Pièce de natte couverte d'une grosse toile, qu'on met devant les fenêtres, pour se garantir du soleil *T.* حصیر قابلو پنجره پرده سی

Et une natte de paille qu'on met à l'entrée d'un appartement, pour servir à essuyer les pieds *T.* قپو ایشکنده پاپوچ سیلمک ایچون فرش اولنان قبا حصیر

PAILLE. Le tuyau et l'épi des grains, après qu'ils ont été bat-

tus *A.* تبن *P.* كاه *T.* صمان || Paille nouvelle تبن جديد - تبن عتيق vieille تازه صمان - يكى صمان - تبن طرىٔ اسكى صمان Paille de froment بغداى صمانى Donner de la paille à des chevaux صمان يمى - دوابه صمان يدرمك صمانى ويرمك Hâcher de la paille pour la mêler avec de l'avoine يولاف ايله قارشدرمق ايچون قيمق صمان دمتى Botte de paille

On dit figur. d'une chose qui commence avec ardeur, mais qui s'apaise bientôt, que c'est un feu de paille *A.* عديم الدوام مانند شعلهٔ خس وخاشاك بى ثبات *P.* كلهيب التبن چالى چرپى آتشى كبى دوامسز *T.* ودوام || Il a eu une violente passion pour elle, mais ce n'a été qu'un feu de paille اول محبوبه يه شدت علاقه ومحبتى مثال شعلهٔ خس وخاشاك بى دوام ايدى

On dit pour exagérer la misère de quelqu'un, qu'il couche sur la paille *A.* مترب *P.* درمانده خاك مسكنت *T.* طپراغه يصدنور

On dit aussi, Rompre la paille avec quelqu'un, pour dire, déclarer ouvertement qu'on n'est plus son ami *A.* قطع العلاقة الالفة *P.* سر رشتهٔ محبترا شكستن *T.* ايپى كسمك || Ils étaient bons amis, mais ils ont rompu la paille بينلرنده محبت قويه وار ايكن قطع سر رشتهٔ الفت ايتمشلر در

PAILLE, se dit aussi d'un certain défaut de liaison dans la fusion des métaux *A.* وقرة pl. وقرات *P.* رخنه *T.* نشانهٔ صنقلق || La lame de son épée sa cassa à l'endroit où il y avait une paille قليجنك دمورى صنقلغى اولان يرده شكست اولمشدر Cette lame est fine, mais il y a quelques pailles بو قليج دمورى غايت اعلا در انجق بعض يرلرى صنقدر

Il se dit aussi des diamans, lorsqu'il y a un défaut qui en diminue l'éclat *T.* بوز || Ce diamant est d'une très-belle eau, c'est dommage qu'il y ait une paille بو الماسك صويى غايت اعلا ايكن بر يرنده بوزلو اولمق جاى تأسفدر

PAILLER. La cour d'une ferme où il y a des pailles, des grains *A.* ساحة التبن *P.* شهركاه *T.* صمانلق ميدانى || Chapon de pailler صمانلق ميدانده بسلنمش اطيق

PAILLETTE. Petite lame d'or, d'argent, etc. qu'on applique sur quelque chose *A.* رصيعة *T.* قباره || Il y a bien des paillettes à cette broderie بو سوزنيده خيلى قباره وار در

PAILLETTES. Des petits grains d'or qu'on trouve dans les rivières *A.* شذر التبر - شذر *P.* زر پارهاى خرد *T.* اوفاق آلتون پارچەلرى

PAILLEUR. Celui qui vend de la paille *A.* تبان *P.* كاه فروش *T.* صمانجى

PAILLEUX. Il se dit des métaux qui ont des pailles *A.* موقور *P.* رخنه دار *T.* صنق

PAILLON. Grosse paillette *A.* رصيعة كبيرة *T.* ايرى قباره || Un habit brodé en paillons ايرى قباره ايله ايشلنمش بر ثوب

PAIN. Aliment fait de farine pétrie et cuite *A.* خبز *P.* نان - خبز *T.* اتمك || Bon pain خبز جيد Pain blanc نان عزيز اسمر اتمك سياه اتمك noir خاص اتمك - ابيض tendre خبز ناعم بيات اتمك rassis يومشق اتمك - خبز ناعم frais نان طرىٔ - تازه اتمك C'est lui qui distribue le pain طعامى عزيزى توزيع ايدن فلاندر Jeûner au pain et à l'eau نان عزيز ايله صويه حصر ايدەرك پرهيز طوتمق Manger son pain sec قورى اتمك يمك - Pain bénit, c'est du pain qui est bénit avec les cérémonies de l'Église *A.* خبز مبارك *P.* نان مقدس *T.* مبارك اتمك - Pain azyme, le pain sans levain, qu'il était ordonné aux Juifs de manger en faisant la pâque *A.* خبز الفطير *P.* نان بيمايه *T.* خميرسز اتمك - Pain de munition, le pain pour les soldats *T.* تعيين اتمكى || La cavalerie n'a point de pain de munition سوارى عسكره تعيين اتمكى ويرلمز

On dit, qu'un homme a mangé du pain d'un autre, pour dire, qu'il a été son domestique طوز - فلانك نان ونعمتنى يدى تمام || Il a mangé de mon pain dix ans durant اتمكنى يدى اون سنه طوز اتمكمى يمشدر - On dit d'un fainéant, qu'il ne vaut pas le pain qu'il mange يديكى اتمك حرامدر - On dit figur. Donner une chose pour une pièce de pain, pour un morceau de pain, c'est-à-dire, à fort bas prix بر شيئى بر پارچه مفت ويرمك - اتمك ايچون ويرمك

On dit proverb. d'un homme, qu'il a du pain quand il n'a plus de dents, pour dire, que le bien lui vient quand il n'est pas en état d'en faire usage ديش دوكلدكدنصكره اله كچن لقمه نديه يرار - On dit aussi, Liberté et pain cuit, pour dire, qu'on est heureux quand on a de quoi vivre sans dépendre d'autrui آخره محتاج اولمقدن ايسه بر خرقه ايله بر لقمديه قناعت

ایتمک یکدر

PAIN, signifie aussi, la nourriture et la subsistance *A.* رزق pl. ارزاق - قوت pl. اقوات *P.* توشه - روزی - نانپاره *T.* آزق - اولوش || Gagner du pain اقوات یومیه‌یی کسب وتدارک ایتمک Gagner son pain à la sueur de son front کد یمین وعرق جبین ایله تحصیل رزق ایتمک On me veut ôter mon pain رزقمی قطع ایتمک قیدنده درلر Je dispute, je défends mon pain رزقمک حفظ ووقایه‌سنه سعی ایده‌رم Il est contraint de servir pour son pain اقوات یومیه‌سنی تدارک ایچون خدمت ایتمکه محتاجدر Il est si gueux qu'il demande son pain نانپاره‌یه احتیاج مرتبه‌سنده فقیر وبینوا در Il n'a pas de pain قوت لا یموته محتاجدر

PAIN QUOTIDIEN. La nourriture de chaque jour, ou les besoins journaliers *A.* كفاف النفس - نفقة يومية *P.* روزئ هرروزه *T.* هر کونکی ییه‌جک

PAIN, se dit aussi de certaines choses mises en masse *A.* قرص pl. اقراص *P.* زواله *T.* کله - کاچه || Pain de sucre شکر کله‌سی de cire بال موی کاچه‌سی - On dit aussi, Pain de savon صابون کلچه‌سی

PAIN-DE-POURCEAU. Plante nommée aussi Cyclamen. V. ce mot.

PAIR. Égal, semblable *A.* قرن pl. اقران - سی pl. اسواء - ند pl. انداد - مثل pl. امثال - ندید *P.* همتا *T.* اش || Il est pair et compagnon avec lui فلانک قرن ورفیقیدر - همتا وهم اشی وهم یولداشیدر - وهمپاسیدر C'est un homme sans pair نظیری یوق - اشی یوق - قرن ومثلی یوق بر آدمدر

Il se dit aussi du mâle ou de la femelle de certains oiseaux *A.* زوج *P.* جفت *T.* اش || Quand la tourterelle a perdu son pair قمری قوشی زوجنی غایب ایدنجه - کندو اشنی

PAIRS. Les égaux *A.* pl. اکفاء pl. اقران pl. امثال *P.* همسران *T.* اقران || Être jugé par ses pairs فلانک دعواسی امثال واقرانی معرفتیله رؤیت اولنمق

PAIR, se dit aussi d'un nombre qui se peut diviser en deux parties égales sans fraction *A.* زوج pl. ازواج - شفع - زو *P.* جفت *T.* چفت || L'une des propriétés du nombre pair, est de pouvoir se diviser exactement par le nombre deux عدد شفعک خواص لازمه‌سندن بری بلا قصور ایکی‌یه تقسیم اولنمغه قابلیتیدر Deux, quatre, six, sont des nombres pairs ایکی ودرت والتی اعداد زوجدر

On dit en termes de commerce, que le change est au pair, pour dire, qu'il y a égalité de change dans les remises d'argent d'un pays à l'autre *T.* تبدیل نقود باش باشه در || Le change entre Paris et Londres est au pair پارس شهریله لونده شهری بیننده اقچه‌نک تبدیلی باش باشه در

DE PAIR. D'égal *A.* متساویا - متساوی الاقدام - متوازنا - بالمعادلة *P.* همسرانه - همبرابرانه *T.* اقرانجه - برابرلشدرک || Il va de pair avec les grands seigneurs کبار قوم ایله بالمعادلة - کبار وعظما ایله اقرانجه معامله - والتساوی حرکت ایدر - ایدر - En ce sens on dit, qu'un homme s'est mis, s'est tiré hors de pair, pour dire, qu'il s'est élevé au-dessus de ses égaux *A.* فایق الاقران - ممتاز الاقران *P.* سر افراز میانهٔ امثال *T.* امثالی ایچندن سیوریلوب چیقمش - On dit aussi, Vivre avec quelqu'un, traiter quelqu'un de pair à compagnon, pour dire, le traiter comme son égal *A.* معاملة بالمساواة - معاملة بالمكافئة *P.* همسرانه معامله کردن *T.* اقرانجه معامله ایتمک

PAIR OU NON. Sorte de jeu par lequel on laisse à deviner si le nombre de choses que l'on tient dans la main, est pair ou impair *A.* ملعبة المخاساة - ملعبة فردا او زوجا *P.* بازیچهٔ یک *T.* تکمی جفت اویونی یا جفت

PAIRE. Couple d'animaux de la même espèce, mâle et femelle *A.* زوج pl. ازواج *P.* جفت *T.* چفت || Une paire de pigeons بر جفت کوکرجین de poulets بر جفت طاوق پلیجی de boeufs بر جفت اوکوز - Il se dit aussi de deux choses de la même espèce, qui vont ordinairement ensemble || Une paire de gants بر جفت الدوان de bottes, de pistolets برجفت چزمه وطبانجه

Il se dit encore de certaines choses assorties de toutes leurs pièces *T.* طاقم || Une paire d'armes, d'habits بر طاقم سلاح ولباس

PAISIBLE. Qui est d'humeur douce et pacifique *A.* ساکن - وديع النفس - ذو الوداعة والسكونة *P.* آسایشکار *T.* یواش - خویلو - سکونت حالنی سور || C'est un homme paisible سکونت طبع ایله مجبول بر آدمدر - Il se dit aussi des animaux *A.* وديع - قؤود *P.* رام *T.* یواش || Ce cheval est doux et paisible ودیع ومنقاد بر اتدر Le mouton est un animal paisible غنم ذو وداعت اولان حیواناتدندر

Il signifie aussi, qui n'est pas troublé dans la possession d'un bien *A.* متصرف بلا نزاع *P.* بی ستیز دارنده *T.* سزلدیسز

بر ملکك بلا نزاع متصرّف || **Paisible possesseur d'une terre** متصرّفی

On appelle Lieux paisibles, les lieux où il n'y a point de bruit, où l'on est en paix *A.* مواطن الهدوء ـ امكنة بعيدة عن الاويد *P.* جای بی دُغدغه مواطن السكوت والسكونة ـ والسكونة *T.* كورلديسز يرـ شماطه‌سز يرـ سزلديسز بر يرـ دغدغه‌سزـ مواطن سكوت وسكونت اولان اورمانلر || **Forêts paisibles** دغدغه ونزاعدن وشماطه‌سز اورمانلر **Un royaume paisible** آسوده حال بر دولت ـ بریٔ بر دولت

PAISIBLEMENT. **D'une manière paisible** *A.* بالاستراحة ـ بالسكونة *P.* بآسودگیٔ حال ـ بحضور وآرام *T.* راحت ايله || **Il dormait paisiblement** آرام ـ بالسكونة والاستراحه نايم ايدی **Vivre paisiblement** آرام حال وسكونت اوزره اويور ايدی وسكونت بال ايله كچنمك

On dit, Jouir paisiblement d'une terre بر ملكه بلا نزاع بر ملكدن نزاعسز متمتّع اولمق ـ متصرّف اولمق

PAÎTRE. **Il se dit des bestiaux qui broutent l'herbe** *A.* رعی ـ رتع *P.* چرا كردن ـ چريدن *T.* اوتلامق || **Mener paître les moutons** قويونلری ـ اغنامی رعی وچرايه سوق ايتمك **Faire paître les chevaux dans un pré** آتلری اوتلاغه كوتورمك چايرلقده اوتارمق ـ چايرلقده رعی ايتدرمك

On dit en termes de fauconnerie, Paître un oiseau, pour dire, lui donner à manger *A.* اقاتة الطير *P.* مرغرا توشه دادن *T.* قوشه يم يدرمك

SE PAÎTRE. **Se nourrir** *A.* اقتيات ـ تغذّی *P.* خوردن ـ پرورش يافتن *T.* بسلنمك || **Les corbeaux se paissent de charogne** جيفه ايله ـ قارغه قوشی اكل لاشه ايله بسلنور تغذّی ايدر

PAIX. **L'état d'un peuple qui n'est point en guerre** *A.* صلح ـ مسالمة ـ سلم ـ مصالحة *P.* مهادنة ـ آشتی *T.* آسايش ـ بارش ـ بارشقلق || **Paix générale** صلح عامّ ـ صلح عمومی ـ مصالحهٔ **sûre** صلح مستحكم الاساس ـ قويّه **mal assurée** صلح بيدوام ـ صلح ركيك الاساس ـ مصالحهٔ نا پايدار **universelle** عالمه شامل صلح عمومی **longue** صلح مديد **heureuse** مصالحهٔ راسخ واستوار بر **ferme et stable** مصالحهٔ متيمنه ـ خيريّه تكليفات سلم **Propositions de paix** متين وپايدارـ مصالحه اعادهٔ صلح وآسايش ايتدرمك **Donner la paix** ومصالحه اسباب ـ امر مصالحه‌نك حصولنه وسيله اولمق **procurer** رابطهٔ حسنهٔ سلم **entretenir** سلم وصلحی تدارك ايتدرمك ـ صلحی محافظه ايتمك **garder** ومصالحه‌يی وقايه ايتمك شيرازهٔ مصالحه‌يی اخلال **troubler** خللدن صيانت ايتمك شروط مصالحه‌نك **violer** نقض صلح ايتمك **enfreindre** ايتمك اخلال صلح ايتمك ـ خلافنه حركت ايتمك **rompre** سر رشتهٔ سلم ومصالحه‌يی ـ فسخ صلح ـ نقض صلح ايتمك بر ملك ايچنده **Mettre la paix dans un État** شكست ايتمك ابقای صلح وآسايش ايتدرمك **Mettre la paix entre deux princes** ايكی پادشاه بيننده اصلاح ايتمك **Traiter de la paix** صلحك مذاكره‌سنه مبادرت ـ صلحی مذاكره ايتمك ايتمك **Il y aura paix, amitié et concorde entre tel et tel prince** فلان وفلان دولت بيننده شيرازهٔ صلح ومحبّت ورابطهٔ وفاق وخلّت باقی ومستمرّ اوله **Paix par mer et par terre** كرك دكزده وكرك قرهده ـ برّاً وبحراً صلح ومسالمه **Durant la paix** مدّی ـ مدی الايّام الصلح ـ ما دام الصلح **En temps de paix** وقت صلحده **En paix et en guerre** ملك ودولت صلح وسفرده **Le royaume était en paix** صلح وآسايش اوزره ايدی **Traité de paix** مصالحه ـ عهدنامهٔ صلح عهدنامه‌سی

Il signifie aussi, traité de paix *A.* وثيقة المصالحة *P.* پيماننامهٔ *T.* مصالحه ـ مصالحه عهدنامه‌سی || **Paix avantageuse** صلح موجب شان اولدجق مصالحهٔ رابحه ـ مصالحهٔ نافعه **glorieuse** ـ مصالحهٔ خيريّه **bonne** شانلو مصالحه ـ مصالحه عهدنامه‌سی بادئ شين وعار اولدجق **honteuse** خيرلو مصالحه عهدنامه‌سی مصالحه عهدنامه‌سنك **Négocier la paix** مصالحه عهدنامه‌سی عقد عهدنامهٔ صلح ايتمك **conclure** مكالمه‌سنی ايتمك **signer** مصالحه عهدنامه‌سنده ـ مصالحه عهدنامه‌سنی امضا ايتمك عهدنامهٔ صلحی نشر واشاعه **publier** وضع امضا ايتمك ـ عهدنامهٔ صلحك شروطی **Les conditions de la paix** ايتمك **les articles** مواد عهدنامه شروط مصالحه **C'est une contravention à la paix** مخالفدرـ شروط عهدنامه‌يه منافات قبيلندندر **une infraction à la paix** شروط عهدنامه‌نك خلافنه بر حركتدرـ بو كيفيت عهدنامه‌نك فسخنی موجب حالاتدندر

Cette affaire a été réglée par les deux dernières paix بو خصوص موخّراً انعقاد پذير اولمش ايكی قطعه مصالحه عهدنامه‌لرنده تنظيم اولنمش موادّدندر **La paix est ratifiée** مصالحه عهدنامه‌سی تصديق اولندی ـ **Il se dit aussi, en parlant des lieux où les traités de paix ont été faits** || **La paix de Vienne** بچ مصالحه‌سی

عهدنامه‌سی - قینارجه مصالحه‌سی de Caïnardjé بچ عهدنامه‌سی -

On appelle Paix fourrée, paix plâtrée, une fausse paix faite de mauvaise foi *A.* صلح على الدخن - هدنة على الدخن *P.* صلح ظاهری - صلح یموق ایپلکیله باغلنمش - یاپمه بارش *T.* ظاهر فریب بوز اوستنده بر مصالحه - صلح

PAIX. Concorde, tranquillité qui règne dans les familles *A.* حسن الوفاق - حسن المؤالفة *P.* یکجهتی - آسایش حال *T.* خوش کچنمه - سویشمه || Ces deux maisons se ruineront, si quelqu'un de bien n'y met la paix بو ایکی خاندان اینچند اعادهٔ حسن وفاق خصوصنده اهل خیردن بری همت ایتمیجک اولور ایسه حاللری خراب اولمجغی درکار در Ayez soin d'entretenir la paix dans votre famille کندو اهل وعیالک بیننده ابقای حسن وفاق ومؤالفت خصوصنده تجویز تراخی واهمال ایلمه Depuis que cet homme est entré dans notre famille, il en a banni la paix, la paix n'y est plus فلان کشی خاندانمز اینچند حلول ایده‌لدنبرو حسن وفاق ومؤالفت بینمزدن نابود ونا پیدا اولمشدر Vivre en paix آسایش حال اوزره - حسن وفاق اوزره کچنمک Cette maison est une maison de paix بو خانه مأوای یکجهتی ومحبتدر

Il signifie aussi, la tranquillité de l'âme *A.* سلوة القلب - طمانینة القلب - فرح الخاطر *P.* آسودگی - آزادگی دل *T.* بال راحتلغی || Paix intérieure سلوت وجدانی La paix de l'âme سلوت قلب

Il se dit aussi de la paix que Dieu seul donne *A.* سلام - سلامة البال || Dieu nous veuille donner sa paix حق جل وعلا حضرتلری جناب سلامت بال احسان ایلیه Dieu est le Dieu de paix بزه سلامت بال احسان ایلیه حق رب السلامدر Notre-Seigneur donna la paix à ses disciples en les quittant حضرت عیسی افندمز تلامیذ واصحابندن حین مفارقتنده انلره احسان سلام ایلدی

On dit, Laisser quelqu'un en paix, pour dire, ne le plus molester *T.* بر کمسنه‌نک راحتنی - بر کمسنه‌یی راحتده براقمق بوزمامق || Après m'avoir bien tourmenté, il m'a laissé en paix بنی کرکی کبی تعجیز ایتدکدنصکره راحتده براقدی

Il signifie aussi, calme, silence, éloignement du bruit *A.* سکونة *P.* هدوء - الحال آسودگی - آرمیدگی - آرام *T.* دنغنلق - دنغنسزلق || Vous êtes ici bien en paix بو محلده سکونت حال اوزره‌سک On vit ici dans une grande paix بو طرفده غایت هدوء وآرام اوزره کچنیلور

On dit proverb. d'une personne qui a toutes ses commodités, qu'elle est paix et aise *A.* آمن البال - مرفه الحال *P.* آسوده حال *T.* فرح وفخور کچینور - امن وراحت ایله کچینور

On dit aussi, Paix et peu, pour dire, qu'on doit être content quand on jouit en paix d'une fortune médiocre آز اولسون آشم خوغاسز باشم

Et figur. qu'un homme ne donne ni paix ni trève à un autre, pour dire, qu'il ne lui donne aucun relâche فلان کمسنه فلانه امان زمان ویرمز

PAIX, est aussi une sorte d'interjection dont on se sert pour faire faire silence *A.* اسکت *P.* خاموش باش - خب باش *T.* صوص اولک || Les huissiers crient, Paix-là, paix-là چاوشلر صوص اولک صوص اولک دیو ندا ایدرلر

PAL. Pieu aiguisé par un bout *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ *T.* قازق جوبیین

PALAIS. Maison de roi, de prince, ou d'un grand seigneur *A.* دار - دسیعة *P.* سرا *T.* سرای || Grand palais سرای عظیم superbe سرای عالی beau سرای دلارا Le palais de l'Empereur سرای - سرای پادشاهی - سرای همایون - دار السلطان Loger dans un palais بر سرایده اقامت ایتمک ایمپراطوری

PALAIS. Le lieu où se rend la justice *A.* محکمة *P.* عدالتخانه *T.* شریعت قپوسی - محکمه

On appelle Style de palais, Termes de palais, le style usité dans les actes judiciaires *A.* سبک الصکت pl. تعبیرات شرعیة pl. سبک محکت *P.* اطلاقات شرعیة pl. اصطلاحات شرعیة

Il se prend aussi, pour tous les officiers du palais *A.* خدمة المحکمة *P.* کارکنان عدالتخانه *T.* محکمه خدمه‌سی || Tout le palais vous dira que votre cause est mauvaise ایتدیککز دعوا فاسد اولدیغنی محکمه خدمه‌سنک جمله‌سی سکا سویلیه‌جکلر در

PALAIS. La partie supérieure du dedans de la bouche *A.* حنک pl. احناک - نطع pl. نطوع - سقف اعلاء الفم *P.* کام *T.* طماق || Se brûler le palais طماق یانمق

PALAIS-DE-LIÈVRE. Plante nommée aussi Laiteron. V. ce mot.

PALAMENTE. T. de Mar. qui se dit de tout le corps des rames d'un bâtiment de babord *A.* مقاذیف السفینة *P.* فهبای کشتی *T.* کمینک کورکلری طاقمی

PALAN. T. de Mar. Assemblage de deux poulies à un ou plu-

sieurs rouets, chacune avec leur cordage, servant à former une puissance, soit dans certaines parties de la manoeuvre d'un vaisseau, soit pour enlever les fardeaux *T.* چرخلو چفته مقاره

PALANQUE. Espèce de fortification *T.* پلنقه ‖ Défendre une palanque پلنقه‌یی محافظه ایتمك

PALANQUIN. Sorte de chaise portative, dont on se sert dans les Indes pour aller d'un lieu à un autre *A.* نعش *P.* تخت روان *T.* تخت روان ‖ Se faire porter dans un palanquin بر تخت روانه راكبا كوتورلمك

PALASTRE. Boîte de fer qui fait la partie extérieure d'un serrure *A.* طبق القفل *P.* تختهٔ قفل *T.* كليد تختهسی

PALATALE. Il se dit des consonnes qui sont produites par les mouvemens de la langue qui va toucher le palais, comme D, T, etc. *A.* حروف نطعيّة

PALE, se dit d'une ou de plusieurs pièces de bois qui servent à retenir les eaux d'une écluse *A.* صناعة *T.* صاوه‌جق ‖ Lever la pale du moulin دكرمانك صاوه‌جغنی قالدرمق

Pale. Le bout plat d'une rame, qui entre dans l'eau *A.* ذيل المقذاف *P.* پايين فه *T.* كوركك آشاغی اوجی

PÂLE. Blême, faible de coloris *A.* شاحب ـ خاسف اللون *P.* پژمرده رنك *T.* بكزی صارارمش ـ بكزی صونق ‖ Il est pâle comme un mort ميت كبی خاسف اللوندر Avoir le teint pâle بر كمسنه‌نك رنك روبی خاسف مهزول Il est pâle et défait بكزی صونق اولمق ـ اولمق وخاسف الوجهدر

Il se dit aussi du soleil, de la lune et de toute sorte de lumière, lorsqu'elle est faible *A.* اكدر ـ كدير *P.* تيره وتار ـ بيفروغ *T.* بولانق ـ فرسز ‖ La lune est aujourd'hui pâle بو كون آی بولانقدر Cela ne jette qu'une lumière pâle بونك ضياسی تيره وتار در ـ Il se dit aussi des couleurs *A.* كدير *P.* تيره *T.* بايغن ـ صونق ‖ Un bleu pâle صونق بر مائی de l'or pâle صونق آلتون

On appelle Pâles couleurs, une certaine maladie qui survient aux filles ou aux femmes, parcequ'elle leur rend le visage pâle *A.* داء الرّماع

PALÉE. Rang de pieux enfoncés en terre, pour former une digue *A.* سدّ من اوتاد المرصوصة *P.* ديوار از وتدهای بهم بسته *T.* قازيقلمه سدّ

PALEFRENIER. Valet qui panse les chevaux *A.* سايس *P.* غلام آخور *T.* سيس

PALÉOGRAPHIE. Science des écritures anciennes *A.* معرفة الخطوط القديمة *P.* دانش خطهای پيشين *T.* اسكی زمان يازولرينك معرفتی

PALERON. Partie de l'épaule de certains animaux, qui est plate et charnue *A.* كاهل *P.* يال *T.* يغرنی ‖ Ce cheval est blessé au paleron بو آت يغرنيده يارەلو در

PÂLEUR. Couleur de ce qui est pâle *A.* شحوبت *P.* پژمردگی رنك رو *T.* بكزك صاربلغی ـ بكزك صونقلغی ‖ Il lui est resté une grande pâleur après sa maladie خسته‌لكدنبرو چكديكی چهرەسنده بر نوع شحوبت عظيمه قالمشدر La pâleur de la mort paraissait sur son visage حال موتك شحوبتی چهرەسنده نمودار ايدی

PALIER. L'endroit d'un escalier, où les marches sont interrompues par une espèce de plate forme *A.* فاصلة المرقاة *P.* پايگاه نردبان *T.* ميانهٔ نردبانك آره صحنلغی ‖ Quand on a monté dix marches, on trouve un grand palier نردبانك اونجی آياغنه چيقلدقده عظيم بر آره صحنلغی وار در

PALINGÉNESIE. Art prétendu de faire renaître de ses propres cendres une plante ou tout autre corps, ou du moins de lui rendre sa première forme *A.* ارجاع الی اصله *P.* بحال اصلی باز گردانيدن *T.* اوّلكی حالنه دوندرمه

PALINODIE. Rétractation de ce qu'on a dit. Il n'est guère en usage qu'en cette phrase, Chanter la palinodie *A.* رجوع عن الكلام ـ نكول عن الكلام *P.* از سخن خود باز گشتن ـ از سخن خود گريز نمودن *T.* بر كمسنه سوزندن دونمك

PÂLIR. Devenir pâle *A.* امتقاع ـ انتقاع ـ تشحب *P.* رنك رو پژمرده شدن *T.* بكز كچمك ‖ Pâlir à l'aspect du péril ظهور نهلكده رنك رو رخين تشحب وامتقاع ديدار خطردن بكز كچمك ـ اولمق La moindre chose le fait pâlir ادنا شيدن بكزی كچر

Et rendre pâle *A.* ايراب الشحوبة *P.* رنك رو يرا پژمرده كردن *T.* بكزی بوزمق ‖ La fièvre tierce l'a beaucoup pâli حمای غب چهرەسنه ايراث شحوبت ايتمشدر چكديكی

On dit figur. de quelqu'un dont le crédit diminue, que son étoile pâlit يلدزی دوشمكده در

Pâli. *A.* شاحب ـ ممتقع *P.* پژمرده رنك *T.* بكزی

بکـزی صرارمش ـ کچمش

PALIS. Pieu. V. ce mot.

PALISSADE. Clôture de palis plantés en terre pour la défense d'un poste *T.* شرانپولو مترس || La contrescarpe était défendue par une bonne palissade خندقک دیوار خارجیسی شرانپولو شرانپولو مترسی مترس ایله محفوظ ایدی Rompre une palissade بر شرانپولو کسر وهدم ایتمک Tirer de derrière une palissade مترس وراسندن قورشون آتمق — Il se dit aussi d'un pieu de la palissade *T.* شرانپو قازیغی || Il fut blessé en regardant entre deux palissades ایکی شرانپو قازیقلری آره‌سندن باقر ایکن یاره‌لندی

PALISSADE, se dit aussi d'une suite d'arbres plantés à la ligne, dont les branches forment une espèce de haie *A.* شطر الاشجار pl. سطور الاشجار الملتفة *P.* رستهٔ درختان بهم الملتفة *T.* بری برلریله صیقشمش آغاج صره‌سی || Palissade de buis بسته بری برلریله صیقشمش جمشیر آغاجری صره‌سی Tondre des palissades سطور اشجار ملتفه‌یی قرقمق Des palissades fort hautes بالا قد ـ سطور اشجار ملتفهٔ رفیع القد

PALISSADER. Entourer une fortification de palissades *T.* شرانپو بر نصف قمر | Fraiser et palissader une demi-lune چویرمک طابیه‌سنک اطرافنه شرانپولو پرده وبیانی شرانپو چویرمک

Et dresser des palissades autour des murailles d'un jardin *A.* تزیین الجدار الحدیقة بسطور الاشجار *P.* دیوار باغ آراستن *T.* برستهٔ درختان باغچه دیوارینی آغاج صره‌سیله دوناتمق

PALISSADÉ. *T.* شرانپولو ـ شرانپو چویرلمش

PALISSER. T. de Jard. Attacher le long des murailles d'un jardin, les branches des arbres qui sont plantés à leur pied *A.* بسط الاغصان الشجر على الحایط *P.* شاخهای درخت بردیوار گسترانیدن *T.* آغاج داللرینی باغچه‌نک دیواری اوزرینه یابیوب یاپشدرمق

PALLADIUM. Statue de Pallas, qui passait pour le gage de la conservation de Troie. Il se dit figur. de tout ce qui est garant de la conservation d'une chose *A.* حرز الامان || Dans ce cas, il faut suivre la loi civile qui est le palladium de la propriété بو بابده حق ملکیتک حرز الامانی مثابه‌سنده اولان قانون مرعی ملکی‌یه متابعت اولنمق لازمدر

PALLIATIF. Qui pallie. Il ne se dit qu'en ces phrases: Remède palliatif, c'est-à-dire, qui ne guérit qu'en apparence *A.* دواء مسلّی *P.* تسلیت ویره‌جک اوستونکوی *T.* داروی تسلیتبخشا Et cure palliative *A.* مداواة موجبة التسلیة *P.* تیمار علاج تسلیت ویره‌جک معالجه *T.* تسلیتبخشا

PALLIATION. Action de pallier. V. ce mot.

PALLIER. Déguiser, couvrir une chose qui est mauvaise, en y donnant une couleur favorable *A.* تمویه ـ ستر باعذار المموّهة بعذر ظاهر فریب نهان *P.* ستر بالاعذار ـ باعذار الباطلة دوزمه یالدزلمه *T.* بتمویهات بی اصل پوشیدن ـ کردن خطاسنی || Il tâche de pallier sa faute عذرلر ایله اورتمک در Il eut l'adresse de bien pallier son crime اعذار ظاهر فریب ایله تمویه ایتمک قیدنده جرمنی اعذار دلفریب ایله ستر ایتمک طریقنی بولمشدر Il n'allegua que de mauvaises raisons pour pallier ce qu'il avait fait ایتدیکنی اورتمک ایچون بعض علل باطلدن غیری بر درلو عذر بولمدی

On dit en termes de Médecine, Pallier le mal, pour dire, ne le guérir qu'en apparence *T.* علتی دوای تسلیتبخشا ایله تیمار ایتمک

PALMA-CHRISTI, ou RICIN. V. Ricin.

PALME. Branche de palmier *A.* غصن النخل pl. اغصان النخل *P.* شاخ خرما *T.* خرما دالی || Il portaient tous une palme à la main جمله‌نک النده بر خرما دالی وار ایدی La palme est le sympole de la victoire غصن نخل علامت غزا در — On dit en cette dernière acception, qu'un homme a remporté la palme, pour dire, qu'il a remporté la victoire احراز غصن النخل علامت غزا ونصرت اولان ـ غزا ایله فخریاب اولمشدر شاخ نخل زیور دست افتخاری ایتمشدر

PALME. Espèce de mesure, qui est de l'étendue de la main *A.* شبر pl. اشبار *P.* بدست ـ گِدست *T.* قارش

PALMIER. Arbre portant des fruits qu'on nomme Dattes *A.* نخلة ـ نخل *P.* درخت خرما *T.* خرما آغاجی || Palmier mâle ارکک خرما آغاجی femelle دیشی خرما آغاجی Les feuilles du palmier servent à faire des nattes خرما یپراغیله حصیر نسج اولنور

PALMITE. Nom que l'on donne à la moelle des palmiers *A.* جامور ـ جمّار النخل ـ شحمة النخل ـ قلب *P.* پیهٔ خرما *T.* خرما بینیسی ـ خرما کوبکی

PALPABLE. Qui se fait sentir au toucher *A.* محسوس باللمس ـ ممکن اللمس *P.* پرواسیدنی ـ امکان پذیر پرواس *T.* ال

اجرام ایله یاپشلور || Tous les corps solides sont palpables هرقاتی جسم ال ایله - صلبه‌نک مجموعی ممکن اللمسدر یاپشلور مقوله‌ندر

Il signifie figur., fort évident, fort clair *A.* متحقق کملموس *T.* مانند چیز پرواسیده از شک وگمان آزاده *P.* بالید ال ایله یاپشلمش کبی بس بللو || Ce que je vous dis est clair et palpable ال ایله یاپشلمس کبی متحقق وعیاندر

PALPABLEMENT. D'une manière palpable *T.* ال ایله یاپشلمش کبی بللو اوله‌جق وجهله || On lui a montré palpablement sa méprise ال ایله یاپشلوب بللو اوله‌جق وجهله سهوینی کندویه اثبات ایتمشلر در

PALPER. Toucher avec la main *A.* لمس *P.* پرواسیدن *T.* ال ایله یوقلمق - ال ایله یاپشمق

PALPITANT. Qui palpite *A.* خافق - مخفوق - مختلج *P.* تپیده - طپیده *T.* اوینار || Les entrailles palpitantes احشای حال خفقانده - قلب خافق Le coeur palpitant مختلجه اعضای مختلجه Des membres palpitants اولان قلب

PALPITATION. Battement du coeur *A.* خلجان - خفقان القلب *P.* تپاک دل *T.* یورک اوینامه‌سی || Il a une palpitation de coeur continuelle دائمی خفقان قلبی وار در Il est sujet à des palpitations de coeur خفقان قلبه مبتلا در

PALPITER. Avoir un tremblement convulsif *A.* اختلاج - اختفاق - *P.* تپیدن - طپیدن *T.* اوینامق || La paupière lui palpite اختلاج اجفانی وار در Le coeur lui palpite اختفاق قلبی یورکی اوینار - وار در

PÂMER et SE PÂMER. Tomber en défaillance *A.* غشیان - غشی *P.* غیسیدن - بیخود گشتن *T.* بایلمق || Il n'en peut plus, il se pâme تحمل ایده‌میوب غشیانه دوچار اولور Pâmer de douleur غلبهٔ حظ نفسدن شدت وجعدن بایلمق de plaisir کولمکدن غشیه گرفتار اولمق - On dit, Pâmer, se pâmer de rire بایلمق

PÂMOISON. Défaillance *A.* غشیة pl- غشیات *P.* غیسیدگی - گرفتار غشیه *T.* بایغنلق بیخودی || Tomber en pâmoison حال غشیدن بیدار اولدی Il est sorti de sa pâmoison اولمق

PAMPE. La feuille du blé, de l'orge, etc. *A.* عصیفة - عصف - *P.* شطو pl شطاء *T.* برگ کشت اکین یپراغی

PAMPHLET. Petite brochure critique *A.* رسالة الهجو *P.* رسالهٔ هجو *T.* رساله‌سی جرشفت آمیز

PAMPRE. Branche de vigne avec ses feuilles *A.* غصن السرغ pl. اغصان السروغ *P.* شاخ شوشه *T.* باغ - آصمه دالی || On peint Bacchus avec une couronne de pampre چیبوغی دالی فلانک صورتنی باشنده اغصان سروغدن مصنوع بر تاج ایله نقش وتصویر ایدرلر

PAN. Il se dit d'une partie considérable d'un vêtement *A.* شقة *P.* پارهٔ جامه *T.* بر پارچه‌سی الثوب || Les Romains se couvraient la tête d'un des pans de leurs robes, quand il pleuvait روبانک روماليلر وقت بارانده باشلرینی لباسلرینک بر شقه‌سیله اورترلر ایمش

Et d'une partie d'un mur *A.* قطعة الجدار *P.* قطعهٔ دیوار *T.* دیوارک بر پارچه‌سی || Un pan de mur یک دیوارک بر قطعه‌سی Le canon avait abattu un grand pan de la muraille طوب دیوارک بر ایری قطعه‌سنی هدم ایتمشیدی

PANACÉE. Remède universel *A.* دواء عمیم النفع *P.* داروی همه سود *T.* هر شیئه یرار بر علاج || Il se vante d'avoir trouvé la panacée دوای عمیم النفعک موجدی اولمق اوزره افتخار ایدر Le mercure sublimé est une espèce de panacée زیبق مصعد بر دوای عمیم النفع عد اولنور

PANACHE. Assemblage de plumes, dont on ombrage un casque *A.* ارياش البيضة *P.* ریش ترک *T.* توغلغه تلی - توغلغه || Des panaches de couleurs différentes الوان مختلفه‌دن صورغوجی رنگ آمیز توغلغه تللری - مرکب ارياش بیضه

PANACHER et SE PANACHER. Prendre les couleurs ou les formes d'un panache. Il se dit des fleurs *T.* صورغوجلنمق || Voilà une tulipe qui commence à panacher اشته صورغوجلنمغه یوز طوتمش بر لاله

PANACHÉ. *T.* صورغوجلو - صورغوجلنمش - Il se dit aussi des oiseaux || Poule panachée صورغوجلو طاوق V. aussi Huppé.

PANADE. Sorte de mets fait de pain émietté et long-temps mitonné dans du bouillon *A.* لخیفة *P.* اتاله *T.* بولماج آشی

se PANADER. Il se dit d'une personne qui marche avec un air d'ostentation *A.* تبختر *P.* خرامیدن - خرامان رفتن *T.* صالندرق یوریمک

PANAIS. Plante *A.* جزر برّی - حزاب *P.* گزر دشتی *T.* یبان هاویجی

PANARD. Il se dit d'un cheval dont les deux pieds de devant sont toujours tournés en debors *A.* فرس اعقل *P.* اسب کجپا

ايت اللى آت *T.*

PANARIS. Tumeur flegmoneuse qui vient au bout des doigts, ou à la racine des ongles *A.* داحوس *P.* درد ناخن ـ خوى درد *T.* قورلغان ـ بيران ـ اث ‖ Il a un panaris qui lui cause une grande douleur پرمغنده وجع شديدى موجب بر علت داحوس پيدا اولمشدر

PANCARTE. V. Placard.

PANDECTES. Recueil des décisions données par les anciens jurisconsultes Romains *A.* مجموعة الفتاواء روماييين

PANÉGYRIQUE. Discours ou poème fait à la louange de quelqu'un *A.* مقالة نعتيه ـ نشيدة نعتيه ـ مقالة التقريض ـ نشيدة التقريض *P.* سخن ستايش آميز ـ ثنا آميز چغامهٔ *T.* اوكدجك مقاله يا بيتلر ‖ Le panégyrique d'un saint اعزّه انشا ـ كرامدن بريسى حقنه انشا اولنمش مقالهٔ نعتيه اولنمش تقريضى حاوى مقاله

Il se prend aussi pour tout ce qu'on dit à la louange de quelqu'un *A.* نعت pl. نعوت ـ مدح ـ مديحة pl. مدايح ـ ثناء *P.* ستايش *T.* اوكمه ‖ Il fait le panégyrique de cet homme-là dans toutes les occasions هر نوقت مناسبت دوشر ايسه فلانى مدح وثنا ايدر ـ فلانك نعتنى ايدر

PANÉGYRISTE. Celui qui fait un panégyrique *A.* ناعت pl. نعّات *P.* ستايشخوان ـ مديحه گوى *T.* اوكيجى ‖ C'est un excellent panégyriste بى انباز ناعت در

PANER. Couvrir de pain émietté de la viande qu'on fait rôtir ou griller *A.* نشر الفتات الخبز على الشواء *P.* بر بريان نان ريزه كباب اوزرنده اتمك خردهسى اكمك *T.* پاشيدن

PANERÉE. Tout ce qu'un panier peut contenir *A.* ملء السفط *P.* يك سپد *T.* بر سپد طلوسى ـ بر سپدلك ‖ Une panerée de raisin بر سپد اوزم ـ بر سپدلك اوزم

PANETERIE. Le lieu où l'on distribue le pain chez le Roi *T.* سراى همايونده اتمك تعييناتى طاغيدهجق ير ‖ Il a une charge à la paneterie سراى همايونده اتمك تعييناتى طاغيدهجق يرده مستخدملردن بريدر

PANETIER. On appelle Grand panetier, un officier de la Couronne, qui avait autrefois la charge de faire distribuer le pain dans la maison du Roi *A.* رئيس الخبازين الخاصّة *P.* سر نانبزان *T.* خنكار سرايى اتمكجى باشيسى شاهى

PANETIÈRE. Petit sac dans lequel les bergers portent leur pain *A.* جراب الراعى *P.* توشدان شبان *T.* چوبان طغارجغى ـ چوبانلك آرق طغارجغى

PANICAUT, ou **CHARDON-ROLAND.** V. Érynge.

PANICUM. Espèce de millet *A.* دخن ـ جاورس *P.* گاورس *T.* جواز دارى ـ صورت داريسى ـ قره جه دارى

PANIER. Ustensile de ménage fait d'osier ou de jonc *A.* سفط pl. اسفاط ـ سلّة pl. سلال *P.* سله ـ سپد ـ نرنيان *T.* سپت ـ سله ‖ Grand panier سلّة كبيره Panier couvert سفط مطبّق ـ قپاقلو سپد ـ سپد سر پوشيده à anse اوستى قپاقلو سپد فلبلو سپد de boulanger اتمكجى سپدى Un panier de raisins, de fraises بر سپد اوزم وچيلك Le couvercle d'un panier سپت قپاغى

On dit proverb. À petit mercier, petit panier, pour dire, que les petites gens doivent proportionner leur dépense à leurs facultés اوفاق بازركانك اوفاق سپدى اولور

PANIFICATION. Conversion des matières farineuses en pain *A.* كسب الحال الخبز *P.* حال نان پذيرايى *T.* اتمكلنمه ‖ La pomme de terre est susceptible de panification ير الماسى اتمك ياپلمغه كلور ـ اتمكلنمكه كلور

PANIQUE. On dit Terreur panique, pour dire, une frayeur subite et sans fondement *A.* فزع ـ شاز *P.* هراس *T.* اوجونمه ـ بالكلمه ‖ Bientôt une terreur panique se répandit partout فزع وهراس دفعةً هر طرفه منتشر اولمشدر

PANNE. Graisse de porc *A.* ودك الخنزير *P.* پيهٔ خوگ *T.* طوكز جرويشى

PANNE. T. de Mar. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mettre en panne; ce qui se dit d'un vaisseau, qui dispose ses voiles de manière à ne pas continuer de faire route *T.* كمىيى اورجه لابانده طوردرمق On dit dans le même sens, Se tenir en panne, Être en panne *T.* اورجه لابانده طورمق ‖ Dès qu'on aperçut les ennemis, on mit en panne pour les attendre دشمن كميلرى كورنديكى عقيبنده ورودلرينه انتظار ايله بزم كميلرمز اورجه لابانده طورمشلر در

On dit aussi d'une troupe qui se tient immobile devant l'ennemi, qu'elle reste en panne برلو برنده طورمش ـ مقام توقفده برقرار در ـ يرندن قملدامىيوب طورمش ‖ Il se dit figur. de quelqu'un qui suspend toute action en attendant un temps favorable حال معلقده طورر ـ توقف وانتظارده طورر

PANNEAU. Filet pour prendre des lièvres, des lapins, etc. *A.* مصيد

طاوشان *T.* دام خرگوش *P.* مصايد الارنب pl. الارنب — نصب مصيد ارنب ايتمك || Tendre un panneau دوزاغى طاوشان دوزاغى قورمق — On dit figur. Tendre un panneau à quelqu'un *A.* نصب الحبالة المكر والخديعة *P.* دام مكر وفريب نهادن *T.* حيله دوزاغنى قورمق — Et donner dans le panneau حيله دوزاغنه طوتلمق - دام حيلهيه گرفتار اولمق || C'est un homme à donner dans tous les panneaux qu'on lui tendra قوردقلرى هر نوع مكر وحيلهيه گرفتار اولور مقولهدندر

PANNEAU. On appelle ainsi Chacune des rembourrures qu'on met aux côtés d'une selle *A.* لبد - بردعة *P.* نمد زين *T.* تكلتى || Il faut attacher des panneaux à cette selle بو ايرى البادة بو ايره تكلتى قورمق لازمدر - ايتمك اقتضا ايدر

PANNEAUTER. T. de chasse. Tendre des panneaux *A.* نصب المصيد *P.* دام نهادن *T.* دوزاق قورمق

PANNETON. La partie d'une clef où sont les dents *A.* pl. مساليط *P.* اسنان المفتاح - pl. دندانهاى كليد *T.* انختركت ديشلو - طرفى

PANNICULE. Membrane qui est sous la graisse, et dont les muscles du corps sont enveloppés *A.* غشاء العضلة *P.* پوست پيامبغ *T.* بالق اتنك انجه زارى

PANORAMA. Grand tableau disposé de manière que le spectateur, embrassant tout son horizon, éprouve l'illusion la plus complète *A.* مرآت الكليات الصور *T.* آيينه صورتلرى طوبدن كوسترن

PANSAGE. Action de panser un cheval *A.* سياسة الفرس *P.* تيمار اسب *T.* آتك تيمارى || Le pansage de ce cheval est trop négligé بو آتك تيمارينه زيادهسيله اهمال اولنمشدر

PANSEMENT. L'action de panser une plaie, une blessure *A.* تضميد *P.* مرهم بستگى *T.* يارهيى صارمه || L'heure du pansement approche وقت تضميد تقرب ايتمكده در Quatre chirurgiens se sont trouvés à son pansement فلانك تضميد جراحتى وقتنده درت نفر جراح حاضر ايدى — Il se dit aussi des remèdes qu'on emploie pour panser une plaie *A.* ضماد - ضمادة *P.* مرهم *T.* ياره صارقيسى || Il est dû beaucoup au chirurgien pour ses pansemens ضماد بهسا اولدرق جراحه چوق اقچه ويريلهجك وار در On donne tant à ce maréchal pour les fers et les pansemens des chevaux نعل وضماد بهاسى اولمق اوزره نعلبندە شو قدر اقچه ويريلور

PANSER. Appliquer les remèdes nécessaires à la guérison d'une plaie *A.* تضميد *P.* مرهم نهادن - مرهم بستن *T.* يارهيى صارمق || On l'a pansé ce matin بو صباح جراحتى تضميد اولندى Le chirurgien vient le panser deux fois par jour جراح كونده ايكى كره كلوب يارهسنى صاردبلر - يارهسنه مرهم صارر

PANSER un cheval, c'est l'étriller, le brosser et lui donner tout ce qui lui est nécessaire *A.* سياسة الفرس *P.* اسبرا تيمار كردن *T.* آتى تيمار ايتمك || Ce palefrenier emploie la plus grande partie de la matinée à panser ses chevaux بو سايس صباحك اكثر وقتنى آتلرك تيمارينه صرف ايدر Un cheval bien pansé de la main ال ايله كركى كبى تيمار اولنمش ات

PANTALON. Espèce de culotte longue *A.* سراويل pl. سراويلات *P.* شلوار *T.* چقشير - شلوار

PANTELANT. Qui halète *A.* مبهور - بهير *P.* دم گرفته *T.* سسى كسلمش - صولوغى كسلمش

PANTELER. Haleter, avoir la respiration embarrassée et pressée *A.* انبهار *P.* دم گرفته شدن *T.* نفس - صولوق كسلمك كسلمك

PANTHÈRE. Espèce de bête féroce *A.* فهد pl. فهود *P.* يوز *T.* پارس

PANTIÈRE. Espèce de filet qu'on tend à des arbres, pour prendre certains animaux *A.* حبالة pl. حبايل - شبكة pl. شباك *P.* كمند *T.* آغ دوزاغى || Tendre une pantière pour prendre des perdrix كككلك آولمق ايچون آغ دوزاغى قورمق

PANTOGRAPHE. V. Singe.

PANTOIMENT. Asthme dont les oiseaux sont attaqués *T.* طيق نفسلك

PANTOMÈTRE. Instrument pour mesurer toutes sortes d'angles, de hauteurs ou de distances *A.* مقياس الكافة المقادير

PANTOMIME. Acteur qui imite par des gestes toutes sortes d'actions *T.* دلسزلك مقلدى - دلسز اويونى اوينايان || Les anciens avaient d'excellens pantomimes متقدمينك دلسز اويوننده غايت ماهر آدملر وار ايمش

PANTOMIME. Art d'imiter par le geste sans le secours de la parole *T.* دلسز مقلدلكى - دلسز اويونى

PANTOUFLE. Espèce de soulier dont on se sert dans la chambre *A.* نعل pl. نعال *P.* سندل - پاپوش - پاى افزار - كفش *T.* پاپوچ - باشمق || Une paire de pantoufles برجفت پاپوچ

PAON. Gros oiseau d'un beau plumage *A.* طاووس pl. اطواس - *T.* طاوس قوشی || Queue de paon *P.* طاوس *P.* صرّاخ - طواویس - ارياش طاوس Des plumes de paon طاوس قويروغی طاوس تللری

Paon. Nom d'une constellation *A.* طاووس

PAONNEAU. Jeune paon *A.* طویس *P.* طاوس بچه *T.* طاوس یاوریسی

PAPA. Terme dont les petits enfans se servent, au lieu du mot de père *P.* بابا *T.* بابا - Grand papa *T.* بیوك بابا

PAPAL. Qui appartient au Pape *T.* ریم پاپانك || Autorité papale ریم پاپانك حکومتی Terres papales ریم پاپا مملکتلری

PAPAS. Nom qu'on donne aux prêtres en Orient *T.* پاپاس || Un papas arménien ارمنی پاپاسی

PAPAUTÉ. Dignité de Pape *T.* ریم پاپالغی رتبه‌سی

PAPE. L'évêque de Rome ریم پاپاسی || Légat, nonce du Pape ریم پاپا طرفندن مبعوث اولان سفیر Le Pape est le vicaire de Jésus-Christ en terre ریم پاپاسی خلیفهٔ عیسی فی الارض‌در est le père commun des Chrétiens اب معنوی امّت عیسویّه در اب روحانیٔ -

PAPELARD. Hypocrite, faux dévot *A.* متعبّد مرایی *P.* صوفی *T.* صوفیلق صتان - سالوسکار

PAPELARDISE. Le vice du papelard *A.* تعبّد بالریاء *P.* صوفیکاری *T.* یلاندن صوفیلق - سالوس آمیز

PAPERASSE. Papier écrit qui ne sert plus de rien *A.* ورق سقط pl. اسقاط الاوراق *P.* کاغد بیلزوم *T.* ایشه یرامز کاغد - لزومسز کاغد || Vieille paperasse کهنه بر بیلزوم کاغد Il m'a obligé à lire toutes ses paperasses بالجمله ایشه یرامز کاغدلرینی بکا اوقوتدی

PAPETERIE. Manufacture de papier *A.* دار الصناعة القرطاس *P.* کارگاه کاغد *T.* کاغد کارخانه‌سی - Et le commerce de papier *A.* تجارة القرطاس *P.* کاغد فروشی *T.* کاغد آلیش ویریشی || Il s'est enrichi par la papeterie کاغد آلیش ویرشندن کسب ثروت ویسار ایلدی

PAPETIER. L'ouvrier qui fait le papier *A.* عامل القرطاس pl. عملة القرطاس *P.* کاغدگر *T.* کاغدجی - Il se dit aussi de celui qui vend du papier *A.* بیّاع القرطاس *P.* کاغد فروش *T.* کاغدجی - بازرکانی

PAPIER. Composition faite de vieux linge, et servant à écrire, à imprimer *A.* قرطاس *P.* کاغد *T.* کاغد || Papier fin اعلا کاغد fort قوی کاغد doré مذهّب کاغد timbré تمغالو کاغد qui boit قالین کاغد qui a du corps مرکّبی نشف ایدن کاغد De grand papier کبیر طبقه کاغد Papier à lettres تحریرات کاغدی Rame de papier بر طوب کاغد Main de papier کاغد دسته‌سی Moulin à papier کاغد دکرمانی - On appelle Papier-tenture, des papiers de toutes sortes de couleurs et de dessins, imitant les tableaux, les étoffes etc. que l'on emploie en guise de tapisserie *A.* قرطاس ملوّن - قرطاس منقّش *P.* کاغد رنگ آمیز - کاغد منقّش *T.* بویالو کاغد - نقشلو کاغد

On dit, Mettre sur le papier ses idées, ses raisons, etc. pour dire, les écrire *A.* تحریرفی الصحیفة - ثبت فی الصحیفة *P.* نقش - نگاشتهٔ صحیفهٔ بیان کردن - در کاغد نوشتن قامه - بر کاغده ضبط ایتمك *T.* صحیفهٔ تحریر واملا کردن || Il a mis ses réflexions, ses raisons sur le papier مطالعاتنی آلمق - وسرد ایلدیکی علل واسبابی ثبت صحیفهٔ بیان ایلدی قلمه آلدی

Papier, se dit aussi d'un livre de compte *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره *T.* دفتر || Papier-journal دفتری ال Écrivez cela sur votre papier شونی دفترکده قید ایله - On dit figur. Être sur les papiers de quelqu'un, pour dire, lui devoir de l'argent بر کمسنه‌نك اسمی فلانك آلدجقلوسی دفترنده مقیّد اولمق -

Papier terrier, c'est un registre contenant le dénombrement de toutes les terres qui relèvent d'une seigneurie فلانك متصرّف اولدیغی اراضینك وآنلره تابع کافهٔ مضافات وملحقاتنك مفرداتی دفتری

On appelle Papier volant, une feuille détachée sur laquelle on a écrit quelque chose *A.* شقّة الورق *P.* ورقپاره - کاغد پراکنده *T.* کاغد پارچه‌سی || N'écrivez pas cela sur un papier volant qui se peut perdre, mettez-le sur un registre بونی غایب اوله بیلهجك بر ورقپاره‌ده تحریر ایلمه بر جریده‌ده قید ایله

Papiers, se dit de toutes sortes de titres, mémoires et autres écritures *A.* سند pl. وثایق - وثیقة pl. ورقة - اوراق pl. اوراق *T.* کاغد || سندات Avez-vous apporté vos papiers? اوراقکی وسنداتکی کتوردکمی On m'a dérobé mes papiers اوراق وسنداتمی استراق ایتمشلر در Perdre un papier de conséquence بر لازملو کاغد ضایع ایتمك - Il se dit aussi au singulier, des lettres de change et autres effets de cette nature, qui représentent l'argent *T.*

بيين الناس رايج اولان اوراق وتمسكات || Il m'a payé en papier بيين الناس رايج اولان اوراق وتمسكات ايله ادا ايلدى Tout son bien est en papier مال وما ملكى بيين الناس رايج اولان اوراق وتمسكاتدن عبارتدر — On dit dans ce sens, Papiers royaux, Papiers publics تمسكات - اوراق ميريه تمسكات ميريه‌نك قيمتى Le papier hausse, baisse ميريه ترقيده در يا تنزلده در

On appelle aussi Papiers publics, les journaux imprimés *T.* بصمه جوردنالر V. aussi Gazette.

PAPILIONACÉ. T. de Botan. Légumineux. V. ce mot.

PAPILLON. Espèce d'insecte volant *A.* فراشة *P.* پروانه *T.* كلبك || Papillon bigarré آلاجه پروانه Gros papillon ايرى كلبك

On dit proverb. qu'un homme va se brûler à la chandelle comme le papillon, pour dire, qu'il va se perdre en se laissant séduire par des apparences agréables پروانه مثالى سوختهٔ شمع خيبت وخسران اولهجقدر — Et d'un homme léger, et qui voltige d'objets en objets, que c'est un papillon پروانه كبى دالدن داله اوچار

PAPILLONNER. Voltiger d'objets en objets sans s'arrêter à aucun *T.* دالدن داله قونمق || Il ne fait que papillonner دالدن داله قونمقدن غيرى بر شئ ايتمز

PAPILLOTAGE. Effet de ce qui papillote *A.* ارضاك العين *P.* پريدگئ چشم *T.* كوزك اوينايشى || Le papillotage des yeux كوزلرك اوينايشى - ارضاك عيون

Il se dit aussi en termes de Peinture. *A.* ترقرق الالوان - رارنة *P.* پرتو-رخش *T.* پارلاقلق || Il y a beaucoup de papillotage dans ce tableau بو تصويرك نقوش والوانده رارنهٔ عظيمه وار در

PAPILLOTER, se dit des yeux, lorsqu'un mouvement involontaire les empêche de se fixer sur les objets *A.* ارضاك العين *P.* چشم پريدن *T.* كوز اوينامق || Les yeux lui papillotent continuellement لا ينقطع ارضاك عينه مبتلا در

Il se dit en termes de Peinture, d'un tableau qui pétille par des lumières brillantes et des couleurs vives *A.* ترقرق الالوان *P.* رنكها رخشيدن *T.* رنكلر پارلدامق

Il se dit aussi du style, lorsqu'un écrivain y répand trop d'ornemens *A.* تلميع الكلام *P.* بسخن افزونئ زيب ورونق دادن *T.* سوزه اشورى زيب وزينت ويرمك

PAPYRUS. Nom spécifique du souchet. V. ce mot.

PÂQUES. La fête que les Chrétiens célèbrent tous les ans en mémoire de la résurrection de Jésus-Christ *A.* عيد الفصح - پصقليا كونى *T.* پصقليا باغوت || Quand pâques sera venu پصقليانك عرفه‌سى حلولنده La veille de pâques پصقليانك عرفه‌سى Le temps de pâques پصقليا ايامى

On appelle Oeufs de pâques, des oeufs teints en rouge, qu'on vend dans le temps de pâques *A.* بيض احمر *P.* بيضهٔ سرخ *T.* پصقليا يمورطه‌سى - قزل يمورطه

PAQUET. Assemblage de plusieurs choses enveloppées ensemble *A.* رزمة *P.* بوغچه - بوغ - پرونده *T.* بوغچه || Petit paquet مختصر اوفاق بوغچه - بوغچه Paquet de hardes رزمهٔ اثواب Faire un paquet بر بوغچه دوزمك - ترتيب رزمه ايتمك

Il se dit aussi en parlant de lettres *A.* رزمة المكاتيب *P.* نامها بوغچهٔ *T.* تحريرات بوغچه‌سى - تحريرات طوبره‌سى || Charger quelqu'un d'un paquet فلانه بر قطعه تحريرات ارسال بوغچه‌سنى تحميل ايتمك J'ai reçu mon paquet اولنان تحريرات بوغچه‌سى يدمه واصل اولمشدر

Il se dit figur. d'une personne qui cause de la gêne dans la société *A.* ثقلت *P.* بار گران *T.* يوك || Ce n'est qu'un paquet بر يوكدر - فلان كشى مجلسده بر بار گراندر

PAQUE-BOT. Bâtiment destiné à porter des lettres *A.* زورق مكتوب *P.* زورق نامه بر *T.* المكاتيب كميسى

PAR. Préposition qui sert à désigner la cause *A.* من - مبنيا على *P.* از *T.* دن ou le moyen, l'instrument, la manière *A.* ب *P.* ب *T.* ايله - واسطه‌سيله - معرفتيله Il a fait cela par crainte خوفه مبنى - بونى قورقودن ايتدى Par cette raison بو سببه مبنى - بو سببدن Par droit et par raison حقا وعقلا - بحق وبعقل Par ce moyen بو - بو طريق ايله بونى فلانك جهتيله Je lui ai fait dire cela par un tel واسطه‌سيله طرفنه اخبار ايلدم Ce paquet est venu par la poste بو تحريرات بوغچه‌سى منزل ايله كلمشدر

Il sert aussi à marquer l'ordre, la division. Dans ce sens, on l'exprime en Arabe, en mettant les noms à l'accusatif *P.* ب *T.* كومه - كومه كومه ترتيب ايتمك اولدرق || Ranger par tas قطعه قطعه اخذ ايتمك Recevoir par parties قطعه قطعه اولدرق Compter par ordre صره صره حساب ايتمك Distribution par cantons ناحيه ناحيه اولدرق - ناحيهٔ ناحيهٔ تقسيم

Il signifie aussi, dans, en *A.* فی *P.* در *T.* ده || Cela se fait par tout pays بو کیفیّت هر مملکتده اولو کلمشدر Par toute la France فرانسه مماکلنك جملهسنده — Et durant *A.* فی — *P.* در *T.* ده — اثناسنده — ایکن || Il faut labourer par le beau temps زراعت وحراثت هوانك حسن لطافتنده حین Où allez-vous par cette pluie? بو هوا کوزل ایکن — اولملو در بو یغمور یاغر ایکن — یغمورده نره یه کیدرسك

De par. Expression usitée dans quelques formules *A.* عن جانب *P.* از سوی *T.* طرفندن || De par le Roi جانب همایوندن

Par-ci par-là, signifie, çà et là *A.* هنا وهناك *P.* جا بجا *T.* بروده — اوتده بروده — اوتدن بروده — محل بمحل — بجا || Il n'y a guères de fruits cette année, il n'y en a que par-ci par-là بو سنده میوه‌نك برکتی اولمیوب جا بجا بولنور Il n'a que ce qu'il peut attraper par-ci par-là هر نه که اوتدن بروده جلب وتحصیل ایده بیلور ایسه مالی آندن عبارتدر C'est un livre que je n'ai lu que par-ci par-là بو کتابی جا بجا مطالعه — بجا مطالعه ایلدم انجق اوته برو اسرار نظر ایلد — Il signifie aussi, de fois à autre *A.* احیاناً — بعضاً *P.* گاه گاه — گاه وبیگاه *T.* آره‌لق آره‌لق — آره‌لقده — ایتمشم || Je vais le voir par-ci par-là بعضاً زیارتنه واررم

Par, se joint aussi à plusieurs prépositions et adverbes de lieu || Par-deçà les mers دریانك بروجانبندن Par-delà les monts جبالك اوته جانبندن Passer par-dehors les murailles d'une ville سور بلده‌نك خارجندن مرور ایتمك Cette maison est telle par-dedans et par-dehors بو خانه داخلاً وخارجاً هم داخلدن هم خارجدن — بویله در

Parce que, signifie, à cause que *A.* لانّ *P.* از بهر آنکه — آندن اوتری — آنك ایچونکه *T.* چونکه — زیرا — بنا برآنکه || Je le veux bien, parce que cela est juste بویله — که اولمسی مطلوبمدر زیرا حقدر

Par-dessus. *A.* فوق — عن فوق *P.* از بالا *T.* اوستندن — Par dessous *A.* تحت — من تحت *P.* از زیر *T.* آلتندن — اوستنده || Porter un manteau par-dessus son justaucorps لباس فوقی اوستنده بر قپود کیمك Sauter par-dessus la muraille الجدار صچرامق Par-dessous les bras قوللر آلتندن

Par-dessus, signifie aussi, de plus *A.* زیادة — زایداً *P.* بیشتر — آرتوق اولدرق — فضله اولدرق — زیاده اولدرق *T.* افزونتر || Je lui ai donné dix pistoles par-dessus ce qu'il demandait مطلوبندن فضله اولدرق شو قدر غروش دخی ویردم Il est jeune, il est riche, et par-dessus tout cela, il est sage حدیث السن ومتموّل آدم اولوب بونلردن فضله اولدرق عقل ودرایت صاحبیدر On lui a donné tout ce qu'il demandait, et quelque chose encore par-dessus مطلوبی اولان نه ایسه کندویه ویرلدکدنصکره زیاده اولدرق بر مقدار شی دخی ویرلدی

Par-devant. En présence de... *A.* فی محضر *P.* پیش *T.* حضورنده — اوکنده || Un contrat passé par-devant notaire کاتب شرع حضورنده عقد اولنمش بر قطعه مقاوله سندی Il fut ordonné qu'il comparaitrait par-devant le commissaire محضر مباشرده اثبات وجود ایلمسنه دائر فرمان صادر اولمشدر

Par-là, signifie, par cet endroit *A.* من هذا الجانب *P.* از آن سو — *T.* اول طرفدن || Allez par-là اول طرفدن وار Et par ce moyen, par ces paroles *A.* بهذا الوجه — بهذا *P.* بدین وجه — بدین طریق *T.* بو وجهله — بو صورت — الطریق بهذا الکلام *A.* بو تعبیر ایله *T.* طریقی ایلد || Par-là vous réussirez بو وجهله مرامکه واصل اولهجقسك Il désignait par-là son ami بو تعبیر ایله کندو دوستنه ایما ایدر ایدی

PARABOLE. Similitude et allégorie sous laquelle on enveloppe quelque vérité importante *A.* تمثیل pl. تمثیلات — مثل pl. امثال || Une belle parabole تمثیل حسن Les paraboles de l'Évangile انجیل شریفده مذکور اولان تمثیلات Notre-Seigneur s'est servi de paraboles حضرت عیسی افندمز نطق وکلامده استعمال تمثیلات ایتمشدر Les paraboles de Salomon امثال سلیمان — تمثیلات حضرت سلیمان الحکیم

PARABOLE. T. de Géomet. Il se dit d'une ligne courbe qui résulte de la section d'un cône par un plan parallèle au côté du cône *A.* خط مقوّس مستطیل

PARACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à rapporter un fait à un temps postérieur à celui où il est arrivé *A.* تقریب الوقت — تقریب التاریخ *P.* نزدیکیر ساختن *T.* وقترا وقتی یقلاشدرمه

PARACLET. T. de l'Écriture, synonyme de Saint-Esprit *A.* روح القدس المعزّی

PARADE. Montre, étalage *A.* عرض *P.* نمایش *T.* کوسترش || Mettre une chose en parade بر شیئی موقع عرضه وضع ایتمك Cela n'est mis là que pour parade بوشی انجق نمایش ضمننده اول محلده وضع اولندی

Il se dit aussi, de tout ce qui est moins pour l'usage que pour l'ornement *A.* زينت *P.* زيب وزيور *T.* عنوان || Un lit de parade فراش زينت une chambre زينت اوطه‌سی un carrosse آلای هنطوی - عنوان هنطوی - زينت هنطوی - On appelle particulièrement Lit de parade, un grand lit sur lequel on expose, après leur mort, les personnes de grande distinction سرير مزيّن جنازه

PARADE. Ostentation et vanité *A.* تفاخر *P.* عرض کالای *T.* کوسترش نمايش بيهوده - بارنامه - مفخرت || Il fait parade de son esprit, de son savoir عقل وهنرينی ايله عرض - حسن وبهاسيله تفاخر ايدر de sa beauté کالای افتخار ايدر حسن وجماليله عرض کالای مفخرت ايدر

Il signifie aussi, un vain semblant, un étalage plein de fausseté *A.* رياء *P.* ظاهر فريب *T.* نمايش اصلی يوقدن کوسترش || Ces larmes, ce discours, cet empressement, n'étaient qu'une parade دوکديکی کوز ياشی وسويلديکی کلام واظهار ايلديکی تهالک محض ريا ايدی

PARADE. T. de guerre. La montre que font sur la place les troupes qui vont monter la garde *T.* عسکرک آلای کوسترمسی

PARADIGME. T. de Gram. Exemple, modèle *A.* مثل pl. امثال

PARADIS. Le séjour des bienheureux qui jouissent de la vision de Dieu *A.* فردوس pl. فراديس - جنان pl. جنت - دار النعيم - خلد *P.* بهشت - فردوس *T.* جنت || Les saints du paradis جنت اعلاده اولان - فردوس آشيان اولان اوليای عظام اعزهٔ کرام Les joies du paradis تنعمات جنت Il est maintenant en paradis آشيانساز - اليوم قرار گير خلد بريندر فردوس اعلا در

PARADIS TERRESTE. Il se dit du jardin où Dieu a mis Adam, aussitôt qu'il l'eut créé *A.* روضة الجنة - جنة العدن *P.* باغ ارم || Dieu chassa Adam du paradis terreste باری تعالی حضرتلری ابو البشری روضهٔ جنتدن طرد ايلدی - جنت عدندن اخراج ايلدی - On dit figur., qu'un homme croit être en paradis, pour dire, qu'il est dans une excessive joie باغ ارمه مالک کندوينی جنتده ظن ايدر - اولمش قدر خرّم وشاداندر

PARADOXE. Proposition contraire à l'opinion commune *A.* ما وراء العقل *P.* بيرون از دائرهٔ عقل *T.* عقلدن طشره || Avancer un paradoxe ما وراء عقل بر غريبه در ميان ايتمک le soutenir ما وراء عقل بر معنانک تاييدينه ذاهب اولمق

C'est un paradoxe de dire que la pauvreté est préférable aux richesses فقر واحتياج تمولدن اولا ايدوکنی ديمک ما وراء حال فقر ثروت وغنايه مرجحدر ديو - عقل بر معنا در سويلمک ما وراء عقل بر معنا در C'est un homme qui se plaît à avancer des propositions paradoxes ما وراء عقل اولدجق مسائل ايرادينه مبتلا بر آدمدر Cette opinion révoltera tout le monde, elle est trop paradoxe بو مذهب دائرهٔ عقلدن بغايت خارج بر معنا اولمغله عامه‌يی تعنيف ايده‌جکنه شبهه يوقدر

PARAFE, ou PARAPHE. Marque qui est faite d'un ou de plusieurs traits de plume, et qu'on met après sa signature *A.* صحّ *T.* صحّ || Il a signé son nom avec parafe اسمنی صحّ کشيده‌سيله وضع ايلدی Mettre son parafe pour approuver une addition ou une rature ورقده حکّدن علاوه قلنمش الفاظ وياخود نسخ اولنمش يرلر مقبول ايدوکنی اشعار ايچون وضع صحّ ايتمک Plusieurs personnes signent sans mettre de parafe وافر کسان امضالرينی بلا صحّ يازارلر Mettez-y votre parafe صحّکی بو محلده وضع ايله

PARAFER. Mettre un parafe à quelque acte *A.* وضع الصحّ *P.* صحّ کشيدن *T.* صحّ چکمک - صحّ قويمق || Il faut parafer cette pièce بو ورقده صحّ چکمک اقتضا ايدر - وضع صحّ اولنمق لازمدر Il a parafé toutes les pages صحيفه‌لرک جمله‌سنده وضع صحّ ايتمشدر

PARAFÉ. *A.* مصحّح *P.* صحّدار - صحّ کشيده *T.* صحّلو - صحّ چکلمش

PARAGE. T. de Marine. Espace, étendue de mer *A.* ناحية البحر pl. نواحی البحر *T.* دکز آچيقلغی || Nous nous trouvâmes dans un tel parage دکزک - دريانک فلان ناحيه‌سنده بولندق فلان آچيقلغنده بولندق Nos vaisseaux s'arrêtèrent dans un tel parage pour attendre les ennemis کميلرمز دشمن سفينه‌لرينک ظهورينه انتظار ايله دريانک فلان ناحيه‌سنده توقف ايتمشدر La mer est très-orageuse dans ces parages اول دکز آچيقلغنده فورتنه‌لرک کثرتی وار در

PARAGRAPHE. Petite section d'un discours, d'un chapitre, etc. *A.* فصل *T.* بند || Paragraphe premier, second بند اوّل بند ثانی Un tel article est au paragraphe trois فلان مادّه بند ثالثده مسطور در

Il se prend aussi pour la marque qu'on appose à cette section *A.* علامة الفصل || Mettre un paragraphe بر علامت فصل

وضع ایتمك

PARAGUANTE. Il se dit du présent que l'on fait à quelqu'un en reconnaissance de quelque service qu'il a rendu *A.* هدیّة *P.* دست ارمغان *T.* آویزه

PARAÎTRE. Être exposé à la vue, se faire voir *A.* ظهور *P.* سر زدن ـ رو نمودن ـ بدید آمدن *T.* باش ـ كورنمك || Les boutons paraissent aux arbres غنچه‌لر اشجار اوزرنده ظهور ایتمكده در || Un homme qui commence à paraître dans le monde فضای عالمده هنوز ظهوره باشلامش بر آدم || Paraître en public خلقه كورنمك || Il a paru comme un éclair كبرق الخاطف كورینوب كیتدی || Les ennemis ont paru sur la frontière اعدا حدود باشنده ظهور ایتمشلر در || Il n'ose plus paraître بر دخی باش كوسترمكه جسارت ایده‌مز || Depuis long-temps il ne parait plus مدّت مدیده‌دنبرو باش كوستردیكی یوقدر || Il dit qu'il a des titres, mais il n'oserait les faire paraître یدنده سندات اولدیغنی اكرچه سویلر انجق اظهار ایلمكه جسارت ایده‌مز || Il a des ennemis, mais ils ne paraissent pas فلانك دشمنلری وار در انجق كورنمزلر || On ne peut juger que de ce qui parait اولسه اولسه ظاهر حاله نظرا حكم اولنه بیلور || Une comète commence à paraître بر كوكب دنباله دار هنوز ظهوره باشلادی ـ هنوز سر نمای ظهور ایتمشدر

Il se dit aussi de ce qui se laisse apercevoir, quoique faiblement *A.* معاینة ـ تراٰئی *P.* نمایان شدن ـ نمودار شدن *T.* بللو اولمق ـ كورنمك || Vous avez cru effacer cette tache, elle parait encore بو لكه محو ونا بدید اولدیغنی ظنّ ایتمشسك لكن هنوز مرئیدر

Il signifie aussi, avoir l'air, l'apparence. V. Sembler || Cela me parait beau بو شئ بكا كوزل كورینور || me parait ainsi بو شئ بكا بویله كورینور || Il me parait fort honnête homme فلان بكا اهل عرض آدم كورینور || Ces raisons paraissent bonnes كشی بكا على ما هو الظاهر معقول ـ بو علل واسباب معقول كورینور || Il ne suffit pas de paraître homme de bien, il faut l'être ظنّ اولنور بر كمسنه اهل خیر اولدیغی كورنمك كافی دكل حقیقت حالده اولملو در || L'armée était rangée en bataille, d'une manière qui la faisait paraître beaucoup plus grande qu'elle n'était عسكر ترتیب مقابله اوزره شول وجهله صف بسته ایدیكه اولدیغی مرتبه‌دن بر قاچ قات زیاده كورینور ایدی

Il se dit aussi impersonnellement || Il me parait que vous vous êtes trompé بكا كورندیكنه كوره بو بابده آلدانمشسك || Il parait que vous avez tort حقّ سنده اولمدیغی كورینور

PARAÎTRE, signifie aussi, briller, se faire remarquer *A.* اظهار العلوّ الشان *P.* فروغ و پرتو نمودن ـ نمایش كردن *T.* كوسترش كوزه اورمق ـ پارلدامق ـ ایتمك || Il ne veut point de carrosse doré, cela parait trop مذهّب عربه استمز زیرا كوزه پك اورر || Les jeunes gens veulent quelque chose qui paraisse نو جوانلر اظهار علوّ شانی موجب اولهجق شیلردن حظ ایدر ـ پارلدایجی شیلردن || Il y a des gens qui paraissent plus avec mille écus, que d'autres avec deux mille بعض كسان وار در كه سائرلرك ایكیبیك غروش ایله ایده‌میه‌جكری كوسترشی بیك غروش ایله ایدرلر || Il cherche à paraître اظهار فروغ وپرتو وسیله اولهجق شیلری آرار

PARALIPOMENES. Titre d'un livre de la Bible *A.* كتاب الاخبار الایّام

PARALLÈLE. T. de Géom. Il se dit des lignes et des surfaces qui sont également distantes l'une de l'autre, dans toute leur étendue *A.* متوازی || Deux lignes parallèles بری برلریله متوازی اولان ایكی خط || Ces deux rues sont parallèles l'une à l'autre بو زوقاقلر بری برلریله متوازیدر || Cette muraille est parallèle à celle-là بو دیوار فلان دیوار ایله متوازیدر || Tirer une parallèle بر خط متوازی چیزمك ـ En termes de guerre et de siége, Tirer une parallèle, c'est faire conduire, mener une communication d'une tranchée à une autre ایكی مترس بیننده بر طریق متوازی الخط احداث ایتمك

On appelle dans la sphère, Parallèles, les cercles parallèles à l'équateur, tirés par tous les degrés du méridien *A.* دوائر متوازیة مدار استوا ایله متوازی اولان || بمدار الاستوا دائره‌لردن فلان دائره‌نك تحتنده || Tous ceux qui sont sous le même parallèle, ont la même latitude, ont les jours et les nuits de la même longueur خط استوا ایله متوازی اولان دائره‌لردن بر دائره تحتنده اولان اهالینك درجهٔ عرضلری ولیل ونهارلری متساوی اولور

PARALLÈLE. Comparaison de deux personnes ou de deux choses entre elles *A.* مقایسة pl. مقایسات ـ تطبیق بالمقایسة ـ معادلة pl. معادلات *P.* دو چیز ـ قیاسسازیٔ میانهٔ دو چیز *T.* ایكی بربرینه سنجیٔ مقایسهٔ || شیٔی بری برلریله قیاسلندرمه || Un beau, un juste parallèle

حسنه وصحیحه Mettre deux hommes, deux choses en parallèle ایکی کشی‌یی ویاخود ایکی شیئی بالمقایسه تطبیق اسکندر ذو Faire le parallèle d'Alexandre et de César ایتمک القرنین ایله قیصر رومی بالمقایسه تطبیق ایتمک Les parallèles des hommes illustres de Plutarque فضای عالمده کسب نام وشهرت ایتمش اجلهٔ رجالک بری برلریله بالمقایسه تطبیق احواللری سیاقنده فلانک تألیف ایلدیکی کتاب

PARALLÉLISME. État de deux lignes, de deux plans parallèles *A.* توازی

PARALLÉLOGRAMME. T. de Géom. Figure plane dont les côtés opposés sont parallèles *A.* شکل متوازی الاضلاع المتقابلة

PARALOGISME. Faux raisonnement *A.* رأی باطل *P.* رأی نا درست *T.* ترس عقللیلق || Il croyait avoir trouvé une démonstration, mais ce n'est qu'un paralogisme بر برهان قوی تدارک ایلدیکن ظن ایدر ایکن سرد ایلدیکی کلام محض رأی باطلدر

PARALYSER. Rendre paralytique *A.* ایراث الفالج - تخبیل *P.* ترغند زده کردن *T.* چارپقلق کتورمک || Cet accident lui a paralysé la vessie بو عارضه تخبیل مثانه‌یی موجب اولمشدر

Figur. *A.* تعطیل *P.* عملمانده کردن *T.* بطال قلمق || Sa paresse paralyse tous ses bons désirs کسل ورخاوتی بالجمله نیات خیریه‌سنک تعطیلنه سبب اولور Ce discours captieux paralysa tout à coup les volontés les mieux disposées بو کلام دلفریب اهل خیرک بالجمله نیات حسنه‌سنی رهین تعطیل ایتمشدر Un seul factieux quelquefois paralyse toute une administration بعضاً یالکز بر اهل شقاق نظام حکومتک مجموعنی تعطیله وسیله اولور

PARALYSÉ. *A.* معطل *A.* مفلوج *P.* ترغند زده *T.* چارپلمش *P.* عملمانده *T.* بطاللمش

PARALYSIE. Maladie qui consiste en une privation ou diminution considérable du sentiment *A.* فالج *P.* رنج فلج - رنج ترغند *T.* چارپقلق علتی || Tomber en paralysie علت فالجه گرفتار اولمق La paralysie est tombée sur son bras بر قولی مفلوج اولدی L'apoplexie se tourne souvent en paralysie علت نزول غالب حالده فالجه مبدل اولور

PARALYTIQUE. Atteint de paralysie *A.* مفلوج *P.* فلجناک - ترغند زده *T.* چارپق || Il est paralytique de la moitié du corps مفلوج قالدی نصف بدنی مفلوجدر Il est demeuré paralytique

PARANT. Qui orne, qui pare *A.* مزین - محلی - مجمل *P.* پیرایه بخش - پیرایه افزا - زیور بخش - زیور افزا *T.* رونقده - بزه‌یجی || Une étoffe parante دوناتیجی موجب زین وزیور اولان Rien n'est si parant que les diamans مجوهرات قدر بادئ زیب وزینت اولور شئ یوقدر

PARANYMPHE. C'était, chez les anciens, ceux qui conduisaient la mariée chez son époux *A.* مزفّ العروس *P.* زنخوارنده *T.* کلینی کوتورن

PARAPEGMES. Les astrologues se servent de ce mot, en parlant des tables sur lesquelles ils tracent leurs prétendues règles *A.* لوحة الزیج *P.* تختهٔ زیگ *T.* زایجه تخته‌سی

PARAPET. Masse de terre à l'épreuve du canon, élevée vers le côté extérieur du rempart, et qui sert à cacher à l'ennemi les soldats qui sont sur le rempart *A.* سترة السور *P.* سپر بارو *T.* قلعه دیوارینک طپراق پرده‌سی || Le parapet d'un bastion چیقمه طابیه‌نک طپراق پرده‌سی Le canon avait rasé le parapet آتیلان طوپ سپر باروی هدم ایتمشدی Les troupes de la garnison bordaient le parapet قلعه محافظه‌سنه مأمور اولان عسکر سترهٔ سورده صف‌لنمشیدی

On appelle aussi Parapet, un petit mur qui sert d'appui à une terrasse, à un pont, etc. *A.* عضد pl. اعضاد *P.* بازو *T.* قول || Les parapets d'une terrasse سدنک قوللری d'un pont اعضاد الجسر - کوپرینک قوللری

PARAPHIMOSIS. Maladie dans laquelle le prépuce est tellement renversé et gonflé, qu'on ne peut le rabattre pour couvrir le gland *A.* انتفاخ القلفة

PARAPHRASE. Explication plus étendue que le texte *A.* شرح *P.* معنا گشایش *T.* معنایی آچمه Paraphrase du cantique des cantiques شرح نشیدة الانشاد Il y a plusieurs paraphrases sur les psaumes مزامیر حضرت داودک متعدد شرحلری وار در

Il se dit aussi des interprétations malignes qu'on donne aux choses qui sont indifférentes d'elles-mêmes *A.* شرح بالسوء *P.* ناویل *T.* کرنیلک ایله شرح بمعنای بد Il a fait une paraphrase maligne sur un propos très innocent سؤ فکرندن کلیاً عاری اولدیغی سویلنمش کلامی معنای ردیئه ایله تأویل ایتمشدر

PARAPHRASER. Faire des paraphrases *A.* شرح *P.* معنا گشادن - شرح کردن *T.* معنایی آچمق || On a paraphrasé les Institutes

de Justinien فلان نام قیصرک قانوننامه‌سنی شرح ایتمشار در

Il signifie aussi, amplifier dans le récit *A.* توسیع الکلام — *P.* سخن بال وبال دادن تطویل الکلام *T.* سوزی باللندرمق

|| Vous ne rapportez pas le discours comme il est, vous le paraphrasez حکایه‌یی اولدیغی کبی نقل ایتمیوب تطویل کلام ایدرسک

On dit, qu'il ne faut pas paraphraser, pour dire, qu'il faut dire les choses simplement comme elles sont, sans les augmenter *A.* نقل بلا زیادة وغیر توسیع *P.* بی فزونی وزیادت *T.* ارتوق سوز قاتمیه‌رق سویلامک گفتن | Dites la chose comme elle est sans paraphraser کیفیتی بلا زیادة وغیر توسیع همان وقوعی اوزره نقل ایله

PARAPHRASEUR. Celui qui aime à interpréter malignement les choses *A.* مایل الی تأویل الکلام *P.* معنای بد دهنده *T.* کرتیلکت ایله شرح وبرمکه مایل

PARAPHRASTE. Auteur de paraphrases *A.* شارح *P.* شرح کننده *T.* شرح ایدن

PARAPLUIE. Sorte de petit pavillon portatif, dont on se sert pour se garantir de la pluie *A.* عالة *P.* باراندگیر *T.* یغمور مشمّع یغمور شمسیه‌سی || Un parapluie de toile cirée شمسیه‌سی

PARASANGE. Mesure itinéraire chez les anciens Persans *A.* فرسخ pl. فراسخ *P.* فرسنگ *T.* فرسخ

PARASÉLÈNE. Image de la lune réfléchie dans un nuage *A.* عکس القمر *P.* عکس ماه *T.* آیک عکسی

PARASITE. Écornifleur. V. ce mot.

PARASITES. T. de Botan. Il se dit des plantes qui se nourrisent de la substance des autres plantes *A.* نباتات مستعارة الغذاء

On dit figur. Mots, expressions parasites, des mots, des expressions qui reviennent trop souvent dans un même ouvrage *A.* مقولة pl. کلمات مکررة — عبارات مقولة — کلمات مقولة — مقولات *P.* سخن هر بار گفته *T.* چوق کره سویلنور سوز || Un style plein d'ornemens parasites کلمات مقولة ایله تزیین اولنمش سبک وعباره

PARASOL. Sorte de petit pavillon, dont on se sert pour se mettre à couvert du soleil *A.* مظلة pl. مظال *P.* سایه — چتر *T.* شمسیه پوش || Se couvrir d'un parasol تحت المظلة تستر شمسیه ایله اورتنمک — چتر ایله سر پوشیده اولمق — ایتمک

PARAVENT. Sorte de meuble, dont on se sert dans les chambres pour se parer du vent *A.* سترة حاجزة *P.* درساره *T.* صوندرمه — Châssis de paravent پرده || صوندرمه‌نک چارچوبه‌سی Paravent d'étoffe قماشدن دوزلمش صوندرمه

PARC. Grande étendue de terre entourée de murailles, ou de fossés, ou de pieux, ou de haies *A.* ساحة محفوظة — ساحة — حظیرة — حوزة — الاطراف *P.* عرصه‌گاه گردا گرد بسته *T.* ساحهٔ واسعة الاطراف || Grand parc چوره‌سی قپانمش میدان اطرافنده — برساحه‌نک اطرافنی احاطه ایتمک Clore un parc || Un parc de cinq cents arpens بیک دونم یری الله دیوار چویرمک مشتمل بر عرصه‌گاه محفوظ الاطراف Les murailles d'un parc حظیره‌نک دیواری — بر ساحهٔ محفوظه‌نک دیواری

Il se dit aussi du lieu où l'on place l'artillerie, les munitions de guerre *T.* حوزهٔ طوب وجبه‌خانه — ساحهٔ طوب وجبه‌خانه — Et de l'endroit où l'on place les vivres, quand l'armée est en campagne ساحهٔ نزل وذخایر — Et d'un pâtis entouré de fossés, où l'on met les boeufs pour les engraisser *A.* حوزة الکلاء *P.* چراگاه محفوظ *T.* چوره‌سی قپانمش جایراتی

Il signifie aussi, une palissade où l'on enferme les moutons en été, quand ils couchent dans les champs *A.* مُراح *P.* آغل *T.* || Le berger couche au parc چوبان آغیلده یاتور آغیل

PARCELLE. Petite partie de quelque chose *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Payer une somme par parcelles اقچه‌یی پارچه پارچه ادا ایتمک

PARCE QUE. V. Par.

PARCHEMIN. Peau de brebis ou de mouton préparée pour écrire dessus, ou pour d'autres usages *A.* رق — قضیم — رق *P.* جفر — *T.* ترشه ورقسی — طلحیة الرق || ترشه Feuille de parchemin Contrat en parchemin ترشه اوزرنده محرّر برقطعه مقاوله سندی

On dit, Allonger le parchemin, pour dire, multiplier inutilement les écritures sans nécessité تطویل طومار مقال ایتمک — On dit figur. Les parchemins, pour dire, les titres de noblesse حسب ونسب سنداتی طومارلری

PARCHEMINERIE. Lieu où l'on prépare le parchemin *A.* دار التصنیع الرق *P.* کارگاه جفر *T.* ترشه کارخانه‌سی — Il se dit aussi de l'art de le préparer *A.* فنّ التصنیع الرق *P.* جفرگری *T.* ترشه‌جیلک

PARCHEMINIER. Ouvrier qui prépare le parchemin *A.* صانع

ترشدجی .T جفرگر .P الرق

PARCIMONIE. Épargne A. بخل ـ امساك .P سپهدستی .T بخل وامساکی || Il y a de l'excès dans sa parcimonie جمریلك درجهٔ افراطده در

PARCOURIR. Visiter rapidement A. دور ـ سیاحت .P راه || کزمك .T گشت وگذار کردن ـ پیمودن || Il a parcouru toute l'Asie آسیا اقلیمنی سر تا پا دور ایلدی toute la province مملکتك مجموعنه گشت وگذار ایتمشدر J'ai parcouru toute la ville pour le trouver فلانی بولمق ایچون شهرك مجموعنی دور ایلدم Le soleil parcourt le Zodiaque en un an شمس منطقه البروجی بر سنهٔ کاملده دور ایدر

Il signifie aussi, passer légèrement la vue sur quelque chose A. امرار النظر .P چشم گذرانیدن .T کوز کچورمك || J'ai parcouru tous ces livres-là en peu de temps بو مدت قلیله ظرفنده مجموعنه چشم گذار ـ کتابلرك جملهسنه امرار نظر ایلدم بو کتابلرك مجموعنی کوزدن کچوردم ـ مطالعه اولدم Il a parcouru des yeux toute l'assemblée ارباب مجلسك جملهسنی کوزدن کچوردی

PARDON. Rémission d'une faute, d'une offense A. عفو ـ مجاوزه ـ صفح .P آمرزش ـ بخشایش گناه .T برلغمه ـ بغشلمه ـ صوچ || Accorder le pardon تجویز عفو ایتمك Demander pardon || طلب عفو ایتمك ـ استدعای عفو ومجاوزت ایتمك Le pardon des ennemis est commandé dans l'Évangile اعدایه عفو وصفح ایله معامله اولنمق خصوصی انجیل شریفده امر وتنبیه اولنمشدر Digne de pardon مستحق عفو ـ سزاوار عفو ـ شایستهٔ عفوه indigne عفو نا سزای عفو ـ نا شایسته

On dit dans le style familier, Je vous demande pardon T. معذور بیورك || Je vous demande pardon, si je vous interromps صحبتکزی کسمش ایسهم معذور بیورك si je suis d'un autre avis que vous بو بابده بنم رایم آخر کونه ایسه معذور بیورك

PARDONNABLE. Qui mérite d'être pardonné. Il ne se dit guère que des choses A. ممکن العفو ـ مستحق العفو .P آمرزیدنی ـ شایان آمرزش ـ سزاوار عفو .T عفو اولنه بیلور || Une faute pardonnable ممکن سزاوار عفو اولان جرم وقباحت une erreur العفو بر سهو وخطا Cela n'est pas pardonnable a un homme aussi sage que lui آنك کبی عاقل آدمه کوره بو مقوله شیٔ ممکن العفو دکلدر à votre âge سنك سننه کوره عفو اولنه بیلهجك شیٔ دکلدر

PARDONNER. Accorder le pardon A. عفو ـ تجویز العفو ـ صفح ـ تجاوز عن الذنب .P آمرزیدن ـ گناه بخشیدن .T برلغمق ـ گناه بغشلامق || Si nous ne pardonnons les offenses qu'on nous a faites, Dieu ne nous pardonnera jamais nos péchés مظهر اولدیغمز اساءتلری عفو ایتمدیکمز حالده جناب رب غفور ذنوب وتقصیراتمزدن تجاوز ایتمك احتمالی یوقدر Je vous pardonne pour cette fois-ci, mais n'y retournez plus بو دفعه ایچون سنی عفو ایدهرم لکن بر دخی بو غفلتهٔ ظهور Pardonner une faute d'inadvertance قباحتی ایشلمه سهوًا واقع اولمش خطایی ـ ایتمش خطایی عفو ایتمك رهین عفو ومسامحه قلمق

Il signifie aussi, excuser A. معذرت .P معذور داشتن ـ معذرت نمودن .T معذور طوتمق || Je lui pardonne facilement la négligence de son style, mais je ne saurais lui pardonner toutes les puérilités dont il a rempli son livre سبك وانشاسنده مشهود اولان صورت توکل واهمالی معذور طوتمغه اصلا تردد ایتمم انجق تالیفنده چوجوق سوزلری طولدرمسی سزای معذرت اولدجق شیٔ دکلدر C'est une faute excusable dans un autre homme, mais à un homme aussi sage que lui, elle ne se peut pas pardonner بو قباحتی آخر بر آدم ایتمش اولسه معذور اوله بیلور ایدی انجق آنك کبی بر عاقل ودرایتمنده کوره بر وجهله عفو اولنمز Je pardonne cela à l'état où vous êtes بولندیغك حالك کوره سنی معذور طوتارم Pardonnez-moi عفو ایله ـ معذور بیورك

DIEU ME PARDONNE. Façon de parler qui s'emploie par une espèce d'excuse A. نعوذ بالله تعالی ـ استغفر الله || À l'entendre parler, je croirais, Dieu me pardonne, qu'il a perdu l'esprit کلامنی ایشتدکجه نعوذ بالله جنونی کتوردی ظن ایدر ایدم

PARDONNER, avec la particule Ne, signifie, excepter, épargner T. امان ویرمك || La mort ne pardonne à personne اولوم هیچ بر کمسنهیه امان ویرمز Cette maladie ne pardonne point بو علت هیچ امان ویرمز

PARDONNÉ. A. معفو ـ رهین بالعفو والصفح .P آمرزیده ـ معذرت پذیرفته .T عفو کرده ـ معذور .A عفو اولنمش ـ معذور طونلمش

PARÉAGE, ou PARIAGE. T. de Jurisp. Égalité de droit et de possession, que deux seigneurs ont dans une même terre A. شیوع

P. همبازی *T.* اورتاقلشمه ‖ Un tel seigneur tient ce Comté en paréage avec le Roi فلان آغا فلان بکلکی اراضیسنه پادشاه ایله شایعاً متصرّفدر

PARÉGORIQUE. Il se dit des remèdes qui calment les douleurs *A.* مسکّن الوجع – موجب السلوة – تسلیت بخشا *P.* آرمیده – صیزیلری یومشادیجی – صیزیلری بصدریجی *T.* ساز رنج

PAREIL. Égal, semblable *A.* مثل pl. امثال – مماثل – شبیه – نظیر – معادل – عدیل – مشابه *P.* مانند – یکسان – همتا *T.* سنا – اش – مثللو ‖ Ils sont pareils en âge, en qualité, en sagesse وجهاً وعقلاً ودرایه یکدیگره معادلدرلر Ils sont presque de pareil âge, de pareil tempérament معادل فی السنّ ومتوافق المزاجدرلر Je voudrais d'une étoffe pareille à celle que vous m'avez montrée کوستردیککز متاعه مماثل بر قوب استر ایدم On n'a rien vu de pareil بونککی – بو مثللو شیٔ کورنمش دکلدر Ces deux choses-là ne sont pas pareilles بو ایکی شیٔ بری برینه مشابه ویکسان دکلدر C'est un homme d'une valeur, d'une probité sans pareille بو آدمک شجاعتی وبرازت طبعی لا عدیلدر Il n'y a de véritable amitié qu'entre gens pareils محبّت حقیقیّه امثال بیننده اولور Que feriez-vous en pareille occasion, en pareil cas? بو مثللو حال وقوعنده نه وجهیله حرکت ایتمش اولور ایدک Il a un beau cheval de carrosse, mais il ne peut trouver le pareil بر کوزل عربه بارکیری ینه مالکدر انجق اشنی بولهمیور – On dit d'un homme d'un très-grand mérite, que c'est un homme sans pareil لا نظیر بر آدمدر – عدیلی نادر مثلی یوق – عدیم المثل qui a peu de pareils عدیلی نادر – نادر الوجود در – Il se dit aussi en mal d'un homme extraordinaire dans ces manières اورنککی یوق بر آدمدر

TOUTES CHOSES PAREILLES, veut dire, toutes choses étant égales *A.* لدی مساوات الاحوال *P.* احوال برابرئ *T.* حاللری درهم *T.* حاللری برابر اولنجه ‖ Un ami, un parent, toutes choses pareilles, le doit emporter sur un homme qu'on ne connaît point بر دوست یاخود اقرباذن بری آشنا اولمیان آدم ایله حاللری بر اولنجه انلر مرجّح اولمق اقتضا ایدر

On dit aussi, Vos pareils, pour dire, les gens de votre état, de votre condition *A.* pl. امثال pl. اقران pl. اکفاء *P.* همتایان *T.* امثال واقرانکز ‖ Vos pareils se comportent tout autrement اشلر بشقه کونه حرکت ایدرلر

On dit, Rendre la pareille à quelqu'un, pour dire, lui faire un traitement pareil à celui qu'on en a reçu *A.* مقابلة بالمثل *P.* مقابلهٔ چیری کردن – همآن کار کردن *T.* مقابلهسنی قارشولغنی ایتمک – ایتمک ‖ Je vous rendrai la pareille طرفکزه مقابلهٔ بالمثل اجرا ایدهجکم

À LA PAREILLE. V. Pareillement.

PAREILLEMENT. Semblablement *A.* کذلک – کذا *P.* همچنین – *T.* دخی هم – نیز – آنچنان ‖ Vous le desirez, et moi pareillement بو شیٔ سنکک مطلوبکدر بنم دخی مطلوبمدر

PARELLE. Plante nommée aussi Patience. V. ce mot.

PAREMENT. Ornement, ce qui pare *A.* حلیه pl. حلی – تجمّل pl. تجمّلات – تزیین pl. تزیینات *P.* پیرایه – پیرایش – زیور – زیب – آرایش *T.* بزک – دوزکون – دونانش ‖ Un parement de velours, en broderie de perles انجو ایشلنمش قطیفهدن بر کرینه حلیه Donner un parement à une église بر کلیسایه تزییناته متعلق بر شیٔ اهدا ایتمک

PARÉNÈSE. T. de Théol. morale. Exhortation à la piété *A.* موعظه – النصح *P.* موعظهٔ پند آمیز *T.* اوکوته متعلق سوز

PARÉNÉTIQUE. Qui a rapport à la parénèse *A.* متعلّق بالنصح *P.* نصیحت آمیز – پند آمیز *T.* اوکوته متعلق ‖ On divise les discours de religion en dogmatiques, parénétiques, ascétiques, et mystiques دینی ومذهبه دائر اولان موعظهلر انواع اربعهیه منقسم اولوب بری عقایده دائر ایکنجیسی نصح وپندی حاوی اوچنجیسی زهد وتقواییی محتوی دردنجیسی معانئ مرموزهیی مشتملدر

PARENT. Qui est uni à un autre par le sang قریب pl. اقربا – حصم *T.* خویش – خویشاوند *P.* اقارب pl. اقربا ‖ Parent paternel باباذن حصم – لاب قریب maternel لامّ اناذن حصم – قریب Parent au troisième degré اوچنجی درجهده قریب De quel côté vous êtes parens? قرابتکز نه جهتدندر Ils sont parens بینلرنده قرابت وار در Parens éloignés *A.* pl. اباعد – بعیداً قریب *T.* اقربا اوزاقدن Proches parens *A.* pl. ذوی الارحام pl. ارحام *T.* یقین اقربا – On dit proverb. Un bon ami vaut mieux qu'un parent خالص دوست اقرباذن یکدر – Et l'on dit, Nous sommes tous parens en Adam اولاد ابو البشر اولدیغمز تقریبیله جملهمز اقربا یز

PARENS, se dit aussi de ceux de qui on descend *A.* pl. آبا *P.* نیاکان *T.* آتالر ‖ Il est né de parens illustres آبا واجداد ذوی الشاندن نشأت ایتمشدر

Il se prend aussi pour le père et la mère *A.* ابوین – بابا آنا *T.* پدر ومادر *P.* اب وامّ – والدین || Il s'est marié sans le consentement de ses parens والدینینک رضاسی منضمّ اولمیدرق تأهّل ایتمشدر

On étend le nom de Parens aux alliés *A.* قریب بالمصاهرة – قریب من جهة الصهریّة || Il est devenu mon parent en épousant ma cousine عمّزادهم ایله تزوّجی تقریبیله بینمزده قرابت صهریّة پیدا اولمشدر

PARENTÉ. Rapport qui est entre les personnes qui sont unies par les liens du sang *A.* علاقة الرحم – رحم – قرابت *P.* خویشاوندی *T.* حصملق – اقربالق || Il y a parenté entre eux بینلرنده قرابت وار در Degré de parenté درجهٔ قرابت – Il signifie aussi, tous les parens d'une même personne *A.* pl. اقربا *P.* خویشان *T.* حصملر || Il a donné à dîner à toute sa parenté بالجمله خویشان واقراباسنی اطعام ایلدی Il fallut assembler la parenté خویشان واقرباسی جمع ایتمک لازم کلدی

PARER. Orner, embellir *A.* تحلیة – تزیین *P.* پیراستن – آراستن – برازیدن – زیب وزیور دادن *T.* بزه‌مک – دوناتمق – دوزکون ویرمک || Parer une maison خانه‌یی تزیین وتجمیل ایتمک Elle met trois heures à se parer بو خاتون امر تزیّن وتجمّله اوچ ساعت صرف ایدر Cette femme est parée comme une épousée بو خاتونک کلین کبی دوزکونی وار در

PARER. Apprêter. Il se dit d'une certaine façon qu'on donne aux cuirs *A.* دباغت – تدبیغ *P.* پوست پیراستن *T.* دری‌یی سپیلمک

On dit, Parer le pied d'un cheval, pour dire, ôter de son pied la corne pour le ferrer *A.* قلم الحافر *P.* ناخن اسب تراشیدن *T.* دابه‌نک طرناغنی یونمق

PARER. Détourner un coup, en y opposant quelque chose qui l'arrête *A.* دفع *P.* بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق || Parer le coup ضربه‌یی دفع ایتمک Parer et porter en même temps بر طرفدن دفع وبر طرفدن ضربه قیام ایتمک Parer la balle قورشونی صاوشدرمق – On dit figur. Parer un coup, Parer une botte, pour dire, se défendre d'un mauvais office *T.* دفع بلا ایتمک – دفع شرّ ایتمک

PARER UN CAP, en termes de Marine, C'est le doubler *T.* بورونی صاوشدرمق

PARER. Défendre contre les attaques, les incommodités *A.* حفظ – محافظة – وقایة *P.* پاس داشتن *T.* قورنمق – صاقندرمق || Cela vous parera du soleil بو شیٔ سنی کونشدن محافظه ایده‌جکدر Porter un manteau pour se parer de la pluie باراندن محافظه اولنمق ایچون قپود کیمک Il tâche de se parer contre les incommodités de la saison تقلبات هوادن حفظ اولنمق بابنده بذل سعی واقدام ایدر

PARER, au neutre avec la préposition À, et Se parer *A.* تحفّظ – توقّی – تحمّی – احتما *P.* خودرا پاس داشتن *T.* قورنمق – صاقنمق – کندویی صاقندرمق || Il n'a fait que parer aux coups اوزرینه حواله اولنان ضربلردن تحمّی وتحفظدن ضربلرک دفعندن غیری بر شیئه – غیری حرکت ایتمدی On ne peut pas parer à tout هر درلو خطوراتدن تشبّث ایتمامشدر توقّی واحتمانک چاره‌سی یوقدر Il faut parer à cet inconvénient بر محذورک دفعی چاره‌سنه باقلمق واجبات اموردندر – On dit figur., Il est difficile de se parer d'un ennemi couvert بر دشمن دشمن دوستنمانک – خفینک شرّندن تحفّظ ایتمک مشکلدر Je saurai bien me parer de ses coups مضرّتندن توقّی ایتمک مشکلدر طرفندن کله‌جک ضربات وحملاتندن تحفّظ ایتمنک یولنی بیلورم Il est difficile de se parer des mauvais offices secrets زیر پردهٔ خفاده ترتیب اولنان مساعیٔ فاسده‌دن توقّی واحتما امر دشوار در

SE PARER. S'ajuster, faire toilette *A.* تجمّل – تحلّی *P.* خودرا پیراستن *T.* کندوسنه دوزکون ویرمک – بزه‌نمک || Cette femme passe chaque jour cinq heures à se parer بو خاتون کلّ یوم امر تجمّل وتحلّی‌یه بش ساعت صرف ایدر

Et s'orner *A.* کسب الزینة – تزیّن *P.* زیب وزیور پذیرفتن *T.* دوناتمق || La terre se pare au printemps روی زمین اوّل بهارده کسب زیب وزینت ایدر – Et faire parade. V. parade.

PARÉ. *A.* محلّی – مزیّن *P.* آراسته – زیب وزیور یافته *T.* بزه‌نمش – دوناتمش *A.* مندفع *P.* بر طرف کرده *T.* صاوشدرلمش *A.* محفوظ *P.* پاس داشته *T.* قورنمش

PARÈRE. Avis de négocians sur des questions de commerce *A.* فتواء الاهل التجارة pl. فتاوا اهل التجارة *P.* فتوای سوداگران *T.* بازرکانلرک فتواسی || Le livre des parères de Savary فلان نام مؤلّفک فتاوای اهل تجارتی محتوی تألیف ایلدیکی کتاب

PARESSE. Nonchalance, négligence des choses qui sont de de-

تنبللك .T تنبلی ـ کاهلی .P توانی ـ تکاسل ـ کسل .A voir || Grande paresse تکاسل کلی ـ تکاسل عظیم Perdre toutes ses affaires par paresse بر کمسنه جمیع امورنده اختیار تکاسل وتوانی ایدرک دوچار خیبت وخسران اولمق La paresse est un des sept péchés capitaux کسل وتوانی کبایر سبعه‌نڭ بریدر

Il se prend aussi pour une cartaine faiblesse, qui porte à se dispenser de faire tout ce qui demande un peu d'action .A اهمال .P پرویش .T اوشنکلك || C'est par paresse qu'il ne va jamais se promener اصلا ودیار سیره وارماسی مجرد اهمالدندر Une paresse qui impatiente اهمال تحمل‌گداز

PARESSER. Faire le paresseux .A ارتکاب ـ توانی ـ تکاسل .P التکاسل نمودن .T تنبلی ایتمك || J'ai paressé toute la matinée dans mon lit صباح وقتنی یتاغمده تنبللك ایتمکله کچوردم

PARESSEUX. Celui qui aime à éviter le travail .A کسلان ـ متوانی .P کاهل ـ تنبل .A مهمل .P پرویشکار .T تنبل اوشنگن || Il est si paresseux, qu'il ne voudrait pas faire un pas pour rendre sa fortune meilleure شول رتبه‌ده تنبلدر که حالنی صورت احسنه وضع ایتمك ایچون بر خطوه قالدرمق استمز Il est paresseux d'écrire کتابتده بغایت مهملدر

En médecine on dit, que l'estomac, le bas-ventre est paresseux, quand il fait lentement ses fonctions .A بطئ العمل .P کج عمل ایدر .T دیرکار || L'usage fréquent des lavemens rend le ventre paresseux احتقانڭ کثرت استعمالی بطن اسفلی بطئ العمل ایدر

PARFAIRE. Achever, compléter .A تتمیم ـ اتمام .P تمام بانجام رسانیدن ـ ساختن .T تماملمق ـ بتورمك || Il a été ordonné que son procès lui sera fait et parfait, jusqu'à jugement définitif محاکمه‌سی حکم قطعی جریانه قدر تنظیم واتمام اولنمق امر وتنبیه اولندی Il manque deux feuilles à ce livre-là, mais le libraire est obligé de le parfaire بو کتابده ایکی ورق ناقصدر انجق صحاف اتمامنه مجبوردر

PARFAIT. Qui réunit toutes les perfections qu'il doit avoir .A تام ـ کامل ـ مکمل ـ عدیم النقص ـ عدیم القصور .P بی نقصان ـ بیقصور ـ تمام .T قصورسز ـ تمام || Beauté parfaite حسن تام joie مسرت کامله vertu صلاح کامل Un diamant parfait بیقصور بر قطعه الماس طاشی Accord parfait اتفاق مرتبهٔ کماله توافق تام ـ تام Il n'y a point d'homme parfait نقص وقصوردن سالم آدم ـ واصل اولمش آدم یوقدر Il n'y a proprement que Dieu de parfait قصورسز آدم یوقدر ـ یوقدر انجق ذات عظمت صفات حضرت رب ذو الجلال نقص وقصوردن منزهدر ـ En Arithmétique, Nombre parfait, c'est celui qui est égal à la somme de ses parties aliquotes .A عدد تام

PARFAITEMENT. D'une manière parfaite .A علی وجه الکمال ـ بیقصور ـ بر وجه کمال .P بلا قصور ـ علی وجه الاکمل .T بی کم وکاست ـ کمالی ایله ـ قصورسز اولدرق || Il joue parfaitement du luth علی وجه الکمال لاووتد چالر Il s'acquitte parfaitement de son devoir واجبهٔ ذمتنی بلا قصور ادا ایدر

PARFILER. Séparer dans une étoffe, l'or et l'argent de la soie qu'ils recouvrent .A نکث القوی .P رشته رشته بر آوردن .T تل تل اوزمك || Parfiler du galon شریدی تل تل اوزمك

PARFOIS. Quelquefois .A بعضاً ـ احیاناً .P گاه وبیگاه .T بعض کره || On se trouve mal parfois de n'avoir pas demandé conseil بعضاً طلب نصیحت اولنمدیغی حالده نتیجهٔ کار نا خوش اولور

PARFOURNIR. Fournir en entier .A کاملاً تسلیم ـ تماماً اعطا .P بر وجه تمام دادن .T تماماً ویرمك || Le libraire doit parfournir les feuilles qui manquent dans un livre qu'il a vendu صحاف فروخت ایلدیکی کتابده ناقص بولنان اوراقی تماماً ویرملودر

PARFUM. Agréable senteur qui s'exhale de quelque chose .A فوحة ـ نفحة ـ رایحة طیبة ـ رایحة فایحة .P بوی خوش .T کوزل قوقو || Doux parfum رایحهٔ فایحه احلا وشیرین ـ exquis الذ خوش قوقو ـ رایحهٔ نفیسه agréable طاتلو قوقو trop fort رایحهٔ ذائعه ـ رایحهٔ ذکیه لذیذ رایحهٔ طیبه Les parfums entêtent کسکین قوقو ـ بوی تیز ـ ذفرا روایح فوایح وفوائح افغام دماغی ـ طیبه تخشیم دماغی موجبدر خوش قوقولر باشد اورور ـ مستلزمدر

Il se dit aussi des choses mêmes dont il s'exhale une senteur agréable .A عطر pl. عطریات ـ طیب pl. اطیاب .P خوشبو ـ مشك افشان ـ عطرناك .T خوش قوقولو شی || L'ambre est un excellent parfum عنبر اعلا الاعلا عطریاتدندر

PARFUMER. Répandre une bonne odeur .A تطییب ـ تعطیر .P نشر الطیب ـ نشر الفوایح .T بوی خوش افشاندن || Les fleurs parfument l'air ازهار خوش قوقو یایدرمق

ثياب Parfumer du linge, des habits وشكوفدلرهواىٔى تعطير ايدر والبسه اوزر بند نشر فوايح ايتمك

Il signifie aussi, chasser le mauvais air d'un lieu, en y brûlant quelque chose d'une odeur forte *A.* تبخير - تعثين *P.* دود افشاندن *T.* توتسولتمك || La contagion était dans cette maison, il a fallu la parfumer avec du soufre بو خانده علت ساريه حلول ايتمش اولديغندن كبريت ايله توتسولنمسى اقتضا ايلدى Il faut parfumer les lettres qui viennent de Constantinople استانبولدن كلان مكتوبلرك تبخيرى لازمدر

Se Parfumer. Remplir ses habits de bonnes odeurs *A.* تبخر - عطرناك - آلودهٔ بوى خوش كشتن *P.* تعطر - تطيب بخورلنمق *T.* معطر شدن - شدن

Parfumé. *A.* معطر *P.* عطرناك - بوى خوش كرفته *T.* كوزل قوخو پيدا ايتمش - بخورلنمش

PARFUMEUR. Qui fait et qui vend des parfums *A.* بايع - عطار مسكجى *T.* مشك فروش - عطريات فروش *P.* العطريات || C'est un parfumeur renommé مشهور ونامدار بر مسكجيدر

PARI. Espèce de jeu où l'on met son argent contre une autre somme d'argent *A.* مراهنة - تواعد الخطر *P.* كرو بستكى *T.* بينلرنده بحث طوتمه - اوكدل طوتمه || On a fait un gros pari بينلرنده مراهنهٔ جسيمه عقد ايتمشلر در Le pari est de mille écus عقد اولنان مراهنه بيك غروشدن عبارتدر - On dit, Tenir le pari, pour dire, l'accepter *A.* قبول المراهنة *P.* كرورا پذيرفتن *T.* بحثى قبول ايتمك

Il se prend aussi pour la somme exposée *A.* خطر pl. خطار - اوكدلى *P.* كرو - ندب *T.* اوكدل بسمان || Payer le pari اوكدلى ادا ايتمك

PARIER. Faire un pari *A.* ارهان - وضع الخطر - اخطار بحث ايتمك - اوكدل قومق *T.* كرو بستن *P.* وضع الندب || Ils ont parié vingt pistoles يكرمى غروش بحث ايتمشلر در Parier le double contre le simple بره ايكى بحث ايتمك

PARIÉTAIRE. Plante fort voisine de l'ortie *A.* رقريق *P.* اجهره *T.* ياپشقان اوتى

PARIÉTAL. T. d'Anat. C'est un os qui forme la partie supérieure et la partie latérale du crâne *A.* جمجمة *P.* قفا استخوان *T.* قفا كميكى

PARIEUR. Celui qui parie *A.* مرهن *P.* كرو كير *T.* اوكدل بحث ايدن - طوتان || Il y a des parieurs de part et d'autre طرفيندن اوكدل طوتان آدملر وار در

PARITÉ. Égalité entre des choses de même qualité *A.* سويت - مساوات *P.* برابرى *T.* برابرلك - برلك || Il y a parité de raisons pour et contre لطف وضره دائر علل واسبابك شقلرنده مساوات وار در

Il se dit aussi, pour exprimer une comparaison que l'on emploie pour prouver une chose par une semblable *A.* تمثيل pl. تمثيلات *P.* تمثيل سازى *T.* بكزتمه || Je vais vous prouver cela par une parité بو شيئى تمثيل طريقيله سكا اثبات ايده‌جكم Je nie la parité ايراد اولنان تمثيلى انكار ايده‌رم La parité n'est pas exacte بو تمثيل صحيح دكلدر

PARJURE. Faux serment *A.* قسم كاذب - يمين غموس *P.* سوكند دروغ *T.* يلان يمين - يلان آند || Un parjure manifeste ظاهر واشكار بر قسم كاذب Être convaincu de parjure قسم كاذب تهمتيله متهم اولمق

Il signifie aussi, serment violé *A.* قسم محنوث - يمين مخلوف *P.* سوكند شكسته *T.* بوزلمش يمين || Commettre un parjure - يمينى شكست ايتمك - حنث يمين - خلف يمين ايتمك يمينى بوزمق

PARJURE. Qui fait un faux serment *A.* مقسم بالخلاف - حالف بالكذب *P.* سوكند خوار دروغى *T.* يلان يمين ايدن يلان آند ايچن

Et qui viole son serment *A.* مخلف - حانث اليمين - حانث اليمين *P.* سوكند شكن *T.* يمينى بوزان

se PARJURER. Violer son serment *A.* اخلاف - حنث اليمين - اليمين *P.* سوكند شكستن *T.* يمينى بوزمق || Il m'a fait mille sermens, et cependant il s'est parjuré بكا هزاران هزار يمينلر ايتمشيكن عاقبة الامر يميننده حانث اولدى

Et faire un faux serment *A.* ارتكاب اليمين الغموس - ارتكاب القسم الكاذب *P.* سوكند دروغ خوردن *T.* يلان يمين ايتمك - يلان آند ايچمك || Il s'est parjuré devant le juge حاكم حضورنده يمين كاذب ارتكاب ايلدى

PARLAGE. Verbiage *A.* هذيان *P.* ياوه كويى - ژاژخايى *T.* كوه‌زلك || Un ennuyeux parlage اوصاندريجى بر كوه‌زلك

PARLANT. Qui parle *A.* متكلم - ناطق *P.* كوينده - كويا *T.* سويليجى || Cet homme est peu parlant بو آدم قليل النطقدر - از سويلر - اندك سخندر - اندك كو در - قليل الكلامدر - Et figur. || Ce portrait est parlant بر تصوير در حق ناطق كبى

- زندهٔ سخن گو مثالی - On dit aussi, Trompette parlante. V. Porte-voix.

PARLEMENT. On appelle ainsi en Angleterre, l'assemblée convoquée par ordre du Roi, et composée des pairs et des députés des provinces *A.* دیوان الملأ Le Roi d'Angleterre ayant convoqué son parlement انکلتره قرالی دیوان ملئی عقد ایلدکده La Chambre Haute, la Chambre Basse du parlement انکلترهده پارلامنتو تعبیر اولنور دیوان ملئک خانهٔ اعلاسی وخانهٔ اسفلی Ajourner, proroger le parlement عقد اولنمش دیوان ملئی موقتاً تأخیر ایلمک Casser le parlement دیوان ملئی فسخ ایتمک

PARLEMENTAIRE. On appelle ainsi une personne que des assiégés ou des assiégeants s'envoient les uns aux autres pour faire quelque proposition *A.* موصل الخبر *P.* خبررس *T.* خبرگتوریجی – Et vaisseau parlementaire, un vaisseau qu'on envoie porter des paroles à une flotte ou dans un port ennemi *T.* خبر گمیسی

PARLEMENTER. Faire et écouter des propositions pour rendre une place *A.* مکالمة الشروط الاستیمان - مذاکرة الشروط الاستیمان *P.* مکالمهٔ شروط امانخواهی کردن *T.* ویره شروطنی سویلشمک Le gouverneur de la place demanda à parlementer قلعهنک محافظی شروط استیمانک مکالمهسنه طالب اولدی

Figur. Entrer en voie d'accommodement sur quelque affaire *A.* رغبه فی مذاکرة المصالحة *P.* بمذاکرهٔ مصالحه خواهش نمودن *T.* اوزلاشمق قیدینه - اوزلاشمق صددینه دوشمک دوشمک | Nous en viendrons à bout, il parlemente مصالحه مذاکرهسنه رغبت ایتمش اولدیغنه نظراً مرامه واصل اولهجغمز درکاردر D'abord il faisait le difficile, mais il commence à parlementer اول امرده اظهار صعوبت ایتمش ایسه ده بر دفعه اوزلاشمق قیدینه دوشدی

PARLER. Prononcer, articuler des mots *A.* تکلم - نطق *P.* سخن زدن - گفتن *T.* سویلمک | Un enfant qui commence à parler نطقه بدء ایتمش صبی qui ne peut pas encore parler هنوز نطقه اقتداری اولمیان چوجوق Ce malade est à l'extrémité, il ne parle plus بو مریض مشرف موت اولمغله نطقی منقطع اولدی Notre-Seigneur a fait parler les muets حضرت عیسی افندمز اخرس وبیزبانلری انطاق ایلدی Vous parlez si bas, que je ne vous entends point شول رتبهده صوت خفی ایله تکلم ایدرسکز که سوزکز ایشیدلمیور

Parler du nez - خنخنه ایله سویلمک - تخنخن ایتمک گکزدن سویلمک de la gorge بوغازدن سویلمک Il ne faut pas parler haut dans la chambre d'un malade مریضک اوطهسنده صوت بلند ایله تکلم ایتمک جائز دکلدر Parler à l'oreille de quelqu'un قولاغنه - بر کمسنهنک قولاغنه خفیاً سویلمک فسلدامق Avoir de la peine à parler بر کمسنهنک عسر لسانی اولمق

Il signifie aussi, discourir, s'énoncer par le discours *A.* تکلم - بسط المقال - تقریر الکلام - سوق الکلام - *P.* گفتاریدن - حرف زدن - سخن راندن - *T.* سویلمک - سویلشمک - بحث ایتمک - لافردی ایتمک - صحبت ایتمک - || De quoi parlez-vous? نه لافردی ایدرسکز - ندن بحث ایدرسکز Nous parlions de vos affaires سنک امورکی سویلشور ایدک Parler de nouvelles حوادث واخباردن بحث ایتمک Il parle de cela en homme instruit, en habile homme بو بابده عالمانه وماهرانه بسط کلام ایدر Il parle très-pertinemment de toutes choses هر شیده کما ینبغی سوق کلام ایدر Il parle de tout à tort et à travers, sans savoir ce qu'il dit هر شیده خلط کلام ایدرکن نه سویلدیکنی بیلمز Je n'en parle que par ouï dire مسموعات مقولهسی اولدرق بوندن بحث ایدرم Parler tête à tête تنهاده سویلشمک Parler familièrement ensemble بی تکلفانه محاوره - طرح تکلف ایله سویلشمک ایتمک en public - عامهیه خطاب ایله بسط کلام ایتمک على ملاء الناس تقریر کلام ایتمک devant une grande assemblée بر جمعیت کبرا حضورنده تقریر کلام ایتمک sur-le-champ بالبداهه سوق کلام ایتمک sans être préparé مقدما مطالعه ایتمکسزین بسط مقال ایتمک Parler sur des matières difficiles امور مشکلهدن بحث ایتمک en bons termes, en termes précis تعبیرات لایقه وکلمات صریحه ایله تقریر کلام ایتمک Parler avec éloquence, avec véhémence, avec action فصاحت لسان ایله وحرارت ایله وکلمات مؤثره ایله تکلم ایتمک Parler avec quelqu'un مکالمه - بر کمسنه ایله سویلشمک محاوره ایتمک - ایتمک Je vous parlerai de quelque chose qui vous regarde سکا متعلق بر مادهٔ ایچون سویلیهجکم وار در Il ne sait pas parler ادارهٔ کلامه اقتداری یوقدر Il a de la grâce à parler نطق ایدر - حسن ولطف ایله تکلم ایدر سوز - Quand ce fut à lui de parler نوبت کلام فلانه گلنجه فلان کشی نوبتی Parler à son rang, à son tour فلانه گلدکده

صره‌سی کلدکده سویلمک ـ کلدکده کلامه آغاز ایتمک C'est à mon tour à parler نوبت کلام بکا کلدی Un tel a parlé بسط ـ سوق کلامه ـ فلان کشی نطق وکلامه باشلادی کلام ایلدی

On dit familièrement, Voilà ce qui s'appelle parler, ou Voilà parler, lorsque quelqu'un fait des propositions plus avantageuses qu'on ne s'y attendait اشته ـ اشته کلام با صواب بوکا دیرلر یوللو لاقردی بو در ـ سوزک ایوسی بو در

On dit, Parler juste, pour dire, s'exprimer avec justesse کلام با صاغلم لاقردی سویلمک ـ صواب ایله افادهٔ حال ایتمک — Et parler phébus, pour dire, s'exprimer avec emphase طمطراق الفاظ ایله تقریر کلام ایتمک

On dit en termes de Palais, qu'un avocat, qu'un procureur parle pour un tel, pour dire, qu'il plaide pour un tel فلانک طرفندن وکالةً دعوا ایدر

On dit Parler pour quelqu'un, pour dire, intercéder pour lui auprès d'un autre بر کمسنه‌نک حقنده سوق کلمات طیبه حقنده شفاعت ایتمک ـ ایتمک Et parler contre quelqu'un, pour dire, parler à dessein de lui nuire بر کمسنه‌نک علیهنه علیهنه سویلمک ـ سوق کلمات شرّ ومفسدت ایتمک

On dit proverb., Parler de la pluie et du beau temps, pour dire, discourir de choses indifférentes آفاقی صحبت سویلمک Et parler en l'air, pour dire, parler sans aucun dessein روزکاری صحبت سویلمک Et parler comme un perroquet, pour dire, parler sans savoir ce qu'on dit پاپغان قوشی کبی سوز سویلمک

On dit d'un homme qui parle sur une matière qu'il possède à fond, qu'il en parle en maître فلان خصوصده مصنّف کبی سویلر Et de celui qui n'en a qu'une connaissance légère, qu'il en parle en écolier بو خصوصده عجمی کبی سویلر — Et qu'un homme parle d'or, pour dire, qu'il parle comme on souhaitait qu'il fit هر کلامی درر بار در ـ هر کلامی بر درّ یکتا در — Et figur. qu'un homme parle haut, pour dire, qu'il parle sans ménagement یوکسک پرده‌دن سویلر ـ لاابالیانه ـ بی پروا سویلر

On dit, Parler bien d'une personne بر کمسنه‌یی خیر ایله بر کمسنه‌نک مدح وثناسنده اولمق ـ ذکر ایتمک Et parler mal d'une personne بر کمسنه‌نک حقنده تعییر وغیبت ایتمک — بر کمسنه‌یی فصل ایتمک ـ علیهنه سویلمک — Et qu'un homme parle avec passion, pour dire, que c'est la passion qui lui fait parler نفسانیته مبنی ـ غرضه مبنی سویلر

On dit d'une chose qui est arrivée, qu'on en parle diversement, pour dire, qu'on la raconte de diverses manières بر خصوصده روایتلر مختلفدر

Parler, signifie aussi, manifester ses sentimens, sa pensée *A.* نطق ـ افادة الحال ـ افادة المرام *P.* سخن گفتن *T.* سوز سویلمک || Dieu a parlé par la bouche de ses prophètes حق تعالی حضرتلری لسان انبیا ایله نطق ایلدی ـ انبیای عظام واسطه‌سیله Les muets parlent par signes بی زبانلر اشارت ایله افادهٔ مرام ایدرلر C'est un homme qui ne veut pas parler nettement آچیقدن افادهٔ مرام ایتمز بر آدمدر On a fait ce qu'on a pu pour le faire parler, mais il n'y a pas eu moyen d'en venir à bout بر انطاقی بابنده زیاده‌سیله سعی اولنمشیکن بر وجهله طریقی بولنمدی Expliquez-vous mieux, ce n'est pas là parler بو صورت افادهٔ مرام دکلدر ایوجه ایضاح حال ایله Parler par interprète ترجمان معرفتیله افادهٔ مرام ایتمک Le roi a parlé, c'est à moi à obéir نطق همایون صادر اولمشدر بنم طرفمدن اطاعت لازمدر Vous n'avez qu'à parler, vous serez servi همان نطق ایله خدمتک در حال ادا اولنور

On dit, Parler en maître, c'est-à-dire, d'un ton d'autorité ـ آمر طوریله سویلمک ـ متحکمانه سوق کلام ایتمک

Et que Dieu parle au coeur des pécheurs, pour dire, qu'il leur envoie de bons sentimens کلام الله قلوب مذنبینه مؤثّر در

On dit de deux personnes, qu'elles se parlent des yeux, pour dire, qu'elles se font connaître leurs sentimens par leurs regards ترجمان عین واسطه‌سیله بری برلرینه افادهٔ حال ایدرلر — Et que les yeux, que le visage d'une personne parlent *A.* لسان الحال ابلغ من لسان القال *T.* لسان حالی فکر ومرامنی ناطقدر ـ فکر ومرامی ناصیهٔ حالندن مستفاد در — Et d'une chose que l'on comprend aisément, Cela parle tout seul بو کیفیت خود بخود ناطق حالدر

On dit, que les murailles parlent, pour dire, qu'il se trouve des témoins des choses même les plus cachées *A.* وللحیطان لسان *T.* دیوارلرک دلی وار در

On dit, que le mérite que les services d'une personne parlent, qu'ils parlent pour elle, pour dire, qu'ils la rendent recommandable هنر واستحقاقی وموفق اولدیغی خدمات مبروره حسن حالنه شهادت ایدر || C'est un homme dont les services parlent

Ses blessures parlent pour lui ایتدیکی خدمتلرك شهادتی وافیدر بدننده مشهود اولان جراحتلر لهنده شاهددر Dans cette affaire, tout parle pour lui بو ماده‌ده جمیع احوال فلانك فلانك حسنی طرفنه شهادت ایدر Rien ne parle en sa faveur طرفنه حسناً شهادت ایدر هیچ برشی یوقدر Tout parle contre lui خلافنه ـ هر شی علیهنه شهادت ایدر ـ On dit aussi, qu'une pièce parle contre un homme فلان سند فلانك خلافنه ناطقدر

Parler, signifie aussi, expliquer sa pensée par écrit *A.* تحریراً *P.* بزبان قلم بیان کردن ثبت فی صحیفة البیان ـ ذکر *T.* یازمق || Aristote a très-bien parlé de cette matière dans un tel livre حکیم ارسطو بو ماده‌یی فلان تألیفنده بروجه احسن ثبت صحیفهٔ بیان ایتمشدر La loi est formelle là-dessus, et parle très-clairement اول بابده نص قانون واضح اولوب آچیقدن ذکر واضح وبروجه صراحت ناطقدر ـ حال ایدر Il ne parle point de cela dans sa lettre مکتوبنده بوکا دائر برشی ذکر ایتمز

Parler, est aussi actif || Parler Français فرانسزجه تکلم ایتمك ـ Parler la langue Italienne تالیانی لساننی تکلم ایتمك Parler affaires مصالح واموردن بحث Parler Géométrie علم هندسه‌دن بحث ایتمك لسان تالیانی اوزره ایتمك

Se Parler. *A.* استعمال فی التکلم *P.* گفته ـ زبانزد بودن *T.* سویلنمك || La langue Française se parle par toute l'Europe فرانسز لسانی جمیع اوروپاده متداول ومستعملدر ـ اوروپانك هر طرفنده زبانزد در ـ سویلنور ـ تکلم اولنور

Il signifie aussi, communiquer ses idées *A.* محاورة ـ محادثة ـ مکالمة *P.* با هم سخن زدن *T.* سویلشمك

Parlé. *A.* منطوق *P.* گفته *P.* سویلنمش

PARLER. Langage, manière de parler *A.* نطق ـ منطق ـ لسان *P.* زبان ـ گفتار *T.* دیل ـ سویلیش || Il a un parler doux et gracieux لساننده حلاوت ولطافت وار در شیرین ـ نطقنده rude et choquant سویلیشی طانلو ونازکدر ـ زباندر عنف وشدت وار در ـ On dit, Le parler, pour dire, l'accent, le jargon. V. ces mots.

PARLERIE. Babil. *A.* فرفرة *P.* هرزه گویی *T.* فارفره‌لق

PARLEUR. Qui parle beaucoup *A.* مسهب ـ مکثار *P.* پر گو ـ بسیار گو *T.* چوق سوزلو ـ اوزان || Un grand parleur مکثار عظیم perpétuel مسهب مستدیم

Il se dit aussi d'un homme qui s'énonce d'une manière agréable *A.* منطیق ـ مقوال ـ قوّال ـ سلیس اللسان *P.* سخن پرداز ـ ناطقه پرداز ـ خوش گو ـ سخنور ـ سخن *T.* ناطقلو ـ بارك || C'est un beau, un agréable parleur میر کلام ـ سوز ابدسی بر منطیق سلاست رفیقدر ـ بر مقوال سلیس البیاندر

PARMI, préposition. Entre, dans le nombre de . . . *A.* بین *P.* میان *T.* آره „ Il se mêla parmi eux بینلرنده قارشدی Parmi les honnêtes gens اهل عرض آدملر آره‌سنده J'ai trouvé un papier parmi mes livres کتابلرم آره‌سنده برکاغد بولدم Parmi de grandes vertus, il y a souvent quelques défauts مناقب جلیله بیننده اکثریا بعض مساوی بولنور

PARNASSE. Célèbre montagne de la Phocide, qui était consacrée aux Muses. Il se dit figur. de plusieurs choses qui ont rapport à la Poésie. Ainsi on dit: Les nourrissons du Parnasse, pour dire, les poètes *A.* pl. شعراء Le parnasse Français شعرای فرانساویه Monter sur le parnasse, pour dire, s'adonner à la Poésie فن شعره هوسکار اولمق

PARODIE. Il se dit d'une plaisanterie poétique qui consiste à appliquer certains vers d'un sujet à un autre, pour tourner ce dernier en ridicule *A.* شعر مصروف الی الهزل

Il se dit aussi d'un ouvrage en vers, fait sur quelque pièce connue, que l'on détourne à un autre sens par le changement de quelques expressions *A.* شعر متغیر المعنا بتحریف العبارة || Il a fait une parodie ingénieuse تحریف عباره ایده‌رك معنابی تغییر ومخیل ومصنع نظم کلام ایلدی

PARODIER. Faire une parodie *A.* صرف الشعر الی الهزل

PAROI. Cloison maçonnée qui sépare une chambre d'avec une autre *A.* جدار فاصل ـ حایط ما بین *P.* دیوار میانه *T.* بولمه دیوار

Il se dit en Anatomie, pour exprimer les clôtures ou membranes qui forment les parties creuses du corps *A.* pl. اغشیهٔ التجاویف || Les parois de l'estomac اغشیهٔ تجاویف معده de la matrice, de la vessie اغشیهٔ تجاویف رحم ومثانه

PAROISSE. Il se dit d'une portion d'un diocèse, gouvernée par un curé *A.* محلّة pl. محلات *P.* کوچه ـ برزن *T.* محله || Grande paroisse محله جسیم بر محله petite محلهٔ صغیره Le curé de la paroisse محله پاپاسی Les habitans d'une paroisse اهالیٔ محله ـ بر محله‌نك سکنه واهالیسی ـ On appelle figur. Coq de paroisse, celui qui est le plus considéré dans une paroisse. V. Coq.

PAROISSIAL. Appartenant à la paroisse *A.* مخصوص بالمحلّة || Église paroissiale محلّه ـ بر محلّه‌یه مخصوص اولان کلیسا کلیساسی

PAROISSIEN. Habitant d'une paroisse *A.* اهل المحلّة pl. اهالی *P.* کوچه نشین *T.* محلّه اهالیسندن بری || Bon paroissien صالح وجیّد بر اهل محلّه

PAROLE. Mot prononcé *A.* لفظ pl. الفاظ *P.* حرف ـ سخن *T.* سوز || Parole bien articulée منقّحاً تلفّظ اولنمش بر لفظ mal articulée بالرکاکه تلفّظ اولنمش بر لفظ Dieu a créé le monde d'une seule parole جناب ربّ العالمین جهانی جناب حق کن فیکون ـ لفظهٔ واحده ایله خلق ایلدی لفظیله عالمی خلق وایجاد ایتمشدر Il n'a pas dit une seule parole لفظ واحد تفوّه ایتمامشدر Il faut lui arracher les paroles de la bouche الفاظی آغزندن نزع ایتمک اقتضا ایدر Je vous expliquerai cela en trois paroles شونی اوچ لفظ ایله سکا شرح ایده‌جکم Il a repété tout cela parole par parole بونلرک جمله‌سنی لفظاً بعد لفظٍ نقل ایلدی Il ne sait pas articuler ses paroles الفاظی کما هی حقّها تلفّظ ایده‌مز

Il signifie aussi, la faculté naturelle de parler *A.* قوّت ناطقه *P.* قوّت سخنگویی *T.* سویلیش قوّتی || Dieu a donné la parole à l'homme حق سبحانه وتعالی حضرتلری انسانه قوّت ناطقه ویردی Il est fort malade, il a perdu la parole آغر خسته اولمغله قوّت ناطقه‌سی قالمدی C'est un grand avantage que la parole قوّت ناطقه‌نک نفعی کلیدر Jésus-Christ a rendu la vue aux aveugles, la parole aux muets حضرت عیسی اعمالره قوّت باصره وبیزبانلره قوّت ناطقه احسان ایلدی — On dit, qu'un homme a le don de la parole فلانک کوزل قوّت ناطقه‌سی وار در ـ حسن ناطقه‌یه موفقدر qu'il manie bien la parole ـ حسن ایله ادارهٔ کلام ایدر — On dit d'un portrait bien ressemblant, d'une statue bien faite, qu'il ne lui manque que la parole بو تصویرک یاخود بو صنمک یالکز قوّت ناطقه‌سی اکسکدر

PAROLE, se dit aussi du ton de la voix *A.* صوت pl. اصوات *P.* آواز ـ صدا *T.* سس || Il a la parole rude صوتنده خشونت وار در agréable, douce صوتنده لطافت وحلاوت وار در tremblante, faible صوتنده رعدت وضعف ورخاوت وار در Je l'ai reconnu à sa parole کیم اولدیغنی سسندن بیلدم Déguiser, contrefaire sa parole تنکیر صوت ایتمک Il a la parole d'un homme malade صوتی بر مریض آدمک صداسی کبیدر

PAROLE, signifie aussi, sentence, mot notable *A.* قول pl. اقوال ـ کلام pl. کلم *P.* گفته *T.* سوز || Parole mémorable ذکری تأبید اولنه‌جق بر کلام belle بر قول مستحسن digne d'un souverain پادشاهه لایق بر کلام Il faudrait écrire cette parole en lettres d'or حروف مذهّبه ایله یازیله‌جق بر کلامدر

PAROLE. Mot ou discours pris selon ce qu'il est, bon ou mauvais, etc. *A.* کلمه pl. کلمات ـ کلام pl. کلم ـ قول pl. اقوال *P.* گفتار ـ سخن *T.* سوز ـ لاقردی || Paroles civiles کلمات تطییب خاطری ـ کلمات خاطرنواز obligeantes ملاطفت آمیز مودّت ـ کلمات محبّتنما amicales مستلزم کلمات دلنواز ـ کلمات مرموزه mystérieuses کلمات موحشه fâcheuses آیات رموز آمیز outrageuses قبا سوزلر ـ کلمات غلظت آمیز inciviles کلمات تحقیر آمیز سخن ـ کلمات حدّت آلود aigres جان یاقیجی سوزلر ـ سخن جانسوز ـ درشت سخن دلاویز ـ کلمات طیّبه bonnes کلمات دیانت آمیز chrétiennes ـ کلمات ردیّه ـ سخن بد ـ سخن زشت ـ فنا mauvaises کلمات موافق ادبه حسن قاعدهٔ honnêtes لاقردی کلمات ـ فحشیّات ـ کلمات فاحشه déshonnêtes, sales, vilaines مردار لاقردیلر ـ سخن نا پاک ـ دنس آلود hautaines کلمات مکابرت آلود ـ سخن مغرورانه Il est insolent en paroles گفتار کستاخانه ایله مألوفدر ـ وقاحت کلامی وار در ـ صحبتنده کستاخلق وار در ـ ادبسزجه لاقردی سویلر libre لساننده بی پروالق وار در ـ کلامنده عدم مبالات وار در ـ کلامنده لاابالیلک وار در réservé, modeste, retenu قاعدهٔ پرهیز لسانی وار در ـ احتراز واحتیاطه رعایت ایدر Ce sont des paroles d'un fou مجنون کلامیدر ـ قولیدر ـ اغزیدر d'un homme ivre سرخوش لاقردیسیدر Il l'a maltraité de paroles لساناً ـ سوز ایله تکدیر ایلدی Il n'eut pas plus tôt lâché la parole همان سوقی کلامه آغاز ایدنجه À quoi bon tant de paroles? بو قدر قیل وقاله ـ بو قدر اقوال وکلمات نه لازم موجب نه Ajoutez-vous foi à ses paroles? کلامنه اعتماد ایدرمیسک Dans tout ce qu'il vous dit, il n'y a pas une parole de vérité دیدیکی صحبتلرک ایچنده صحّته مقارن کلمهٔ واحده یوقدر Moins de paroles, plus d'effets افعال اقواله غالب Ce sont paroles en l'air, paroles vaines et vagues کلمات اوهامدر ـ عبث لاقردیدر ـ بیهوده در ـ لا طایلدر Je veux avoir de l'argent, je ne me contente pas de paroles بکا لاقردیدن آلمام

Il ne m'a donné que des paroles générales, vagues افچه لازمدر بڭا كلمات مطلقه وبا لا يعنى ايله صاوردى — On dit, Des paroles emmiellées, pour dire, des paroles douces, flatteuses *A.* كلمات عاسلة *P.* سخن شيرين — سخن شكرين *T.* طاتلو سوزلر — On dit, il m'a donné de bonnes paroles, pour dire, qu'il m'a tenu des discours qui supposent de bonnes intentions بڭا كلمات دلنشين بسط ايلدى — Et qu'un homme est à deux paroles, qu'il a deux paroles, pour dire, qu'il parle tantôt d'une façon, tantôt d'une autre *A.* متلوّن الاقوال — متلوّن الكلام *P.* كاه ايـن وكاه آن كوند سخن كوينده *T.* درلو درلو سوزيـنى سوزنده اختلاف وتلوّن ايدر — جويرين

On dit, Porter la parole, pour dire, parler au nom d'une compagnie, d'un corps *A.* تبليغ الكلام | C'était lui qui portait la parole au nom de la compagnie جماعت طرفندن تبليغ كلام ايدن فلان كمسنه ايدى — Et qu'un homme a la parole, pour dire, que de droit il lui appartient de parler سوز سويلمك كلالند — Et que la parole est demeurée à un tel, pour dire, que c'était à lui à parler سوز صاحبى فلاندر — كلام فلانده دوشر — نوبت كلام فلانه كلمشدر

On dit aussi, Prendre la parole, pour dire, commencer à parler *A.* افتتاح الكلام — بدء بالكلام *P.* آغاز گفتار كردن — آغاز سخن كردن *T.* سويلمكه باشلامق — سوزه باشلامق Reprendre la parole *A.* اعادة الكلام — استيناف الكلام *P.* بسخن باز آمدن — از سر نو آغاز كردن *T.* ينه سوزه باشلامق — Et couper la parole à quelqu'un pour dire, l'interrompre dans son discours *A.* قطع الكلام *P.* رشتهٔ سخنرا شكستن *T.* صحبتنى كسمك — سوزينى كسمك — Et adresser la parole à quelqu'un *A.* توجيه الخطاب *P.* خطاب نمودن *T.* خطاب ايتمك — Et faire passer la parole de main en main, pour dire, la faire passer d'une personne à une autre كلامى اغزدن اغزه دور ايتدرمك

On dit figur. En paroles couvertes, pour dire, en termes qui insinuent quelque chose qu'on ne veut pas dire ouvertement *A.* بالرموز والايهامات — بكلمات المرموزة *P.* بسخنهاى رو *T.* باشى اورتولى صحبتلر ايله — بسخنهاى رموز آميز — پوشيده Je lui ai fait entendre cela en paroles couvertes كيفيتى رموز وايهامات ايله كندويه تفهيم ايلدم

On appelle Jésus-Christ, La parole éternelle, la parole increée, et plus souvent Le Verbe *A.* كلمة الله ازلى — Et l'Écriture-Sainte, et les sermons qui se font pour l'expliquer, La parole de Dieu *A.* كلام الحق — كلام الله | Prêcher La parole de Dieu aux peuples كلام الهى مسامع عباده القا ايتمك l'annoncer كلام حقى استماع ايتمك l'écouter كلام حقى افاده وبيان ايتمك

Paroles, au pluriel, se prend aussi pour Discours piquants, offensants *A.* pl. كلمات مؤلمة pl. قوارص *P.* سخنهاى دلازار *T.* كوجندريجى سوزلر Se prendre de paroles كلمات مؤلمه ميانلرنده سرد ايله جكشمك Ils ont eu de paroles ensemble كلمات دلازار ايله منازعه ايلديلر Avoir de grosses paroles ميانده كلمات مؤلمهٔ شديده جريان ايتمك

Parole, signifie aussi, promesse *A.* وعد pl. مواعيد *P.* وعده *T.* سوز | Parole sacrée وعد واجب الحرمة inviolable وعد بيخلاف — ممتنع الاخلاف solennelle رسوم معتاده ايله وعد positive وعد قطعى expresse وعد صريح — آچيق وبرلمش وعد formelle وعد رسمى المفاد En foi et parole de roi پادشاه عرض وناموسى شرط ايدرك Parole d'honneur وعدى اولدرق ايفاى — انجاز وعد ايتمك Tenir sa parole ويريلان وعد سوز — اعطاى وعد ايتمك la donner وعدينى طوتمق — وعد وعدينى استرداد la retirer, la reprendre, la dégager ويرمك ايتمك وكيرو آلمق وفسخ ايتمك Se dédire de sa parole ويريلان سوزى — وعدينى انكار ايتمك J'ai pris leur parole وعدلرينى تحصيل ايلدم Manquer de parole خلف وعد سوزنده طورمامق — اخلاف وعد — ايتمك J'ai parole de lui فلانك بڭا وعدى وار در — طرفندن وعد المشم Sommer quelqu'un de sa parole بر كمسنه دن انجاز وعدى طلب ايتمك Sa parole y est engagée — بو بابده قيد وعد ايله مقيّد در Un homme d'honneur n'a que sa parole اهل عرض وعدى وار در آدمه كوره يالكز قيد وعد كافيدر Se fier à la parole de quelqu'un بر كمسنه نك وعدينه اعتماد ايتمك On a laissé aller ce prisonnier de guerre sur sa parole بو اسيرك سبيلى وعدينه اعتمادا تخليه اولندى Il n'est pas gardé, il est prisonnier sur sa parole محبوس اولميوب عمان وعدينه اعتمادا اسير در Un honnête homme doit se regarder comme esclave de sa parole اهل عرض اولان آدم نفسنى كندو وعدينك اسيرى اولديغن عدّ ايتملو در — On appelle ironiquement, De belles paroles, de grandes promesses sans dessein de les tenir *A.* مواعيد عرقوبيّة *P.* مواعيد دلفريبانه *T.* بوش وعدلر — On dit, qu'un homme

est de parole, pour dire, qu'il tient ce qu'il a promis *A.* صادق سوزنده *T.* بوعده خود درستکار *P.* صحیح الوعد ـ الوعد طورر

Parole, signifie aussi, une proposition que l'on fait *A.* عرض اصلاح تکلیف ـ pl. تکلیفات ‖ Parole d'accommodement الکلام صالحه ـ مصالحه تکلیفی de paix ذات البینه دائر تکلیف دائر عرض اولنان کلام Je lui ai porté parole de mille écus, s'il voulait faire telle chose شونی ایشلمکه راضی اولور ایسه کندویه بیک غروش تکلیف ایلدم Ce n'est pas un homme assez considérable pour le charger d'une parole si importante اول قدر معتد به آدم دکلدر که حتی اهم مهامدن اولان بویله بر تکلیفک تبلیغی کندویه احاله اولنه

On appelle Paroles magiques, les paroles dont les magiciens se servent pour des opérations de magie *A.* رقیة pl. رقی pl. عزایم *P.* افسون *T.* سحرباز سوزی ‖ Il prétend guérir avec des paroles افسون اوقویدرق شفا ویرمک ادعاسنده در

Paroles, se dit aussi pour Les mots d'un air, d'une chanson *A.* ابیات الاغنیة *P.* گفتهٔ سرود *T.* ازکینک سوزلری ‖ Je sais bien l'air, mais j'ai oublié les paroles فلان شرقینک انجق گفتهسی ـ مقامی معلومدر انجق گفتهسنی اونتدم خاطرمده دکل

PARONOMASE ou **PARONOMASIE.** Figure de Rhétorique, qui réunit dans la même phrase des mots dont le sens est à peu près le même, quoiqu'ils présentent un sens différent *A.* التباس الالفاظ ـ تواخی الالفاظ

PAROTIDE. T. d'Anat. Glande située au-dessous des oreilles *A.* نکفة *P.* دشبل بن گوش *T.* قولاق دیبندهکی بز

PAROXISME. T. de Méd. Accès, redoublement, temps le plus fâcheux de la maladie *A.* احتداد المرض *P.* تیزئ رنج *T.* علتک کسکینلمهسی ‖ Il y a des paroxismes réglés et périodiques, et d'autres qui ne suivent aucune règle احتداد مرض بعضا بالمناوبه ومرتبا عارض اولور وبعضا بر درلو نظام وترتیبه تابع اولمیدرق ظهور ایدر

PARQUE. Selon les anciens païens, les parques étaient des déesses qui coupaient le fil de la vie des hommes *A.* ملکات الآجال من معبودات الاهل الجاهلیة On dit, Les parques inexorables ملکات بی امان آجال Les ciseaux de la parque مقراض اجل La parque a tranche le fil de ses jours فلانک فاطع الحیات گسستهٔ مقراض ـ رشتهٔ عمری مقراض اجل ایله قطع اولنمشدر اجل اولمشدر

PARQUER. Mettre dans une enceinte *A.* وضع فی الحوزة ـ وضع فی الحظیرة ـ وضع فی ساحة المحفوظة *P.* درعرصه جورهسی محفوظ برمیدان ایچنه *T.* گاه گرد بسته نهادن ‖ On parqua l'artillerie en tel endroit فلان قوبمق جبه خانهیی محلده واقع ساحهٔ محفوظه ایچنه وضع ایتمشلر در

Il se dit aussi en parlant des boeufs qu'on met à l'engrais dans un herbage *A.* وضع فی حوزة ـ وضع فی مکلئة المحفوظة *P.* در چراگاه گرد بسته نهادن *T.* جورهسی محفوظ الکلاء ‖ Ce pré est assez grand pour parquer mille boeufs چایرلغه قویمق بیک راس اوکوز آلور بر حوزهٔ کلایه متحمل مرتع فسیح الانحا در

PARQUET. L'espace qui est enfermé par les siéges des juges, et par le barreau où sont les gens de loi *A.* حلقة المجلس الاهل الشرع ‖ On fit entrer les parties dans le parquet خصملری حلقهٔ مجلس اهل شرع ایچنه احضار ایتمشلر در

PARQUET. Assemblage de pièces de bois, qui font un compartiment sur le plancher d'en bas *T.* یوزی جسیدلو خرده آغاج پارچلریله قاپلانمش دوشمه

PARQUETER. Mettre du parquet dans un lieu *T.* دوشمه یوزینی جسیدلو خرده تختدلر ایله قاپلامق

PARRAIN. Celui qui tient un enfant sur les fonts de baptême *A.* ولی المعمودیة ‖ Les parrains donnent ordinairement leurs noms à leurs filleuls ولی معمودیت اولان کشی مظهر معمودیت اولان جوجغی عادتا کندو اسمیله تسمیه ایده کلمشدر

Il se dit aussi de celui qui est choisi pour donner le nom à une cloche *A.* واضع الاسم *P.* نام نهنده *T.* آد قویان ‖ Il est parrain d'une cloche de telle église فلان کلیسادهکی ناقوسک واضع اسمی فلان کشیدر

PARRICIDE. Celui qui tue son père *A.* قاتل الاب *P.* پدر کش *T.* باباسنی اولدرن ‖ On ne peut trop punir les parricides قاتل اب اولنلرک ناديبنده هر نقدر شدت اولسه کافی دکلدر

Il signifie aussi, le crime que commet le parricide *A.* قتل الاب *P.* پدر کشی *T.* باباسنی اولدرمه ‖ Commettre un parricide قتل اب جرمنی ارتکاب ایتمک ـ Il s'emploie aussi adjectivement پدر کشی Main parricide ید پدر کش قصد

PARSEMER. Semer, répandre çà et là *A.* نثر - تنثیر *P.* پراکندن - افشاندن - پاشیدن - فتالیدن *T.* صاچمق || Parsemer un chemin de fleurs طریقی نثر ازهار ایله تزیین ایتمک Cet habit est tout parsemé de perles et de pierreries بو لباس یکپاره انجو وجواهر منثوره ایله پیراسته در

PARSEMÉ. *A.* منثور *P.* پراکنده - افشانده - پاشیده - فتالیده *T.* صاچلمش

PARSI. V. Guèbres.

PART. Ce qui doit revenir à quelqu'un d'une chose partagée entre plusieurs *A.* حصة pl. حصص - نصیب pl. انصبة - سهم pl. اسهام *P* بخش - بهره *T.* پای || On a fait trois parts de tout le bien de la succession اموال ترکه‌نک جمله‌سی اسهام ثلثه‌یه تقسیم اولندی Quand il y a tant d'héritiers, les parts sont petites ورثه‌نک کثرتی اولنجه اسهامک مقداری قلیل اولمق لازم کلور Voilà votre part, et voici la mienne اشته سزک حصه‌کز شو وبنمکی بودر Grande part حصۀ جسیمه La principale part اعلای اسهام la meilleure اکبر اسهام la plus haute حصۀ اصلیه Céder sa part کندو حصه‌سندن فارغ اولمق Il doit avoir les cinq parts des six آلتی حصه‌نک بشی فلانه عائد در Il en a eu tant à sa part بوندن حصه‌سنه شوقدر اصابت ایتمشدر Être de part avec lui بر کمسنه ایله حصه‌دار اولمق - Il se dit aussi des choses qui, sans être divisées, peuvent se communiquer à plusieurs personnes. Avoir part à la faveur du prince حسن نظر پادشاهانه‌دن حصه‌مند اولمق Vous avez beaucoup de part à son amitié فلانک حب ومودتندن کلی بهره ونصیبک واردر Toute l'Europe a part aux avantages de la paix منافع صلح ومسالمه‌دن جمیع اوروپا دولتلری حصه‌مند وبهره‌دار در Tous les élus auront part à la béatitude éternelle عند الله المتعال مختار وبرگزیده اولنلرک مجموعی بهره‌مند سعادت جاودانی اوله‌جقلر در

PARTS, au pluriel, s'emploie au sens de Partage *A.* محاصة - مقاسمة *P.* بخش ساری *T.* پایلشمه - حصه‌لشمه || Quand ce vient aux parts, les larrons se brouillent حرامیلر مقاسمه‌یه کلنجه نزاع ایدرلر Régler les parts مقاسمه‌یی تنظیم ایتمک Faire les parts حصه‌لشمق

PART, se dit aussi en parlant de la personne d'où vient quelque chose *A.* جانب - طرف *P.* سو *T.* یان || De quelle part viennent ces nouvelles? بو خبرلر نه طرفدن ورود ایدر Il est venu de la part du roi جانب همایوندن کلمشدر Dites-lui cela de ma part بونی طرفمدن فلانه سویله Cela vient de bonne part بو خبر شایان وثوق واعتماد اوله‌جق طرفدن - صاغ طرفدن کلیور On dit, De ma part, De sa part, pour dire, quant à moi, quant à lui *A.* عن جانبه - عن جانبی - من سوی *P.* از سوی او - از سوی *T.* بندن یانه - آندن یانه - طرفمدن || Vous ferez ce qu'il vous plaira, mais de ma part je n'y consentirai pas بو بابده دلخواهکز نه ایسه ایشله انجق بندن یانه رضام یوقدر Il y a fait de sa part tout ce qu'il a pu آندن یانه الندن کلدیکنی اجرا ایلدی

PART. L'intérêt que l'on prend à quelque chose *A.* مشارکة - اشتراک *P.* حصه داری - همبازی *T.* اورتاقلشمه || Je prends part à tout ce qui vous touche سکا متعلق اولان کافۀ اموره طرفکه راجع اولان کافۀ امور عندمده - اتخاذ مشارکت ایدرم بالاشتراک ملتزمدر Quelle part prenez-vous dans cette affaire? بو خصوصده نه جهت ایله اتخاذ مشارکت ایدرسک Je prends part à votre douleur, à votre joie سزک کدر وسرورکزده اشتراکم درکار در

AVOIR PART, signifie, contribuer, concourir *A.* اعانت - معاونت *P.* یاوری نمودن *T.* یاردم ایتمک || Il a eu part à la dépense واقع اولان مصارفده اعانت ایلدی Il a eu la principale part à cet ouvrage بو تألیفده کلی اعانتی اولدی Je n'ai point de part à ce fait-là بو بابده بر درلو اعانتم یوقدر

On dit, Prendre en bonne part, en mauvaise part, pour dire, trouver bon, trouver mauvais *A.* اخذ خیراً او شراً - خیراً او *P.* خیراً اوشراً توجیه - شراً تأویل - بحسن یا ببدی پذیرفتن - حسن یا کوتی بمعنای نیکو یا بمعنای بد شرح کردن *T.* ایو یا کوتی طرفنه معنا ویرمک - طرفنه المق || Il a pris en bonne part ce que vous lui avez dit سویلدیککز کلامه خیراً معنا ویردی Il l'a pris en mauvaise part کوتی طرفنه معنا ویردی Ce mot se prend tantôt en bonne part, tantôt en mauvaise بو کلام کاه خیراً وکاه شراً تأویل اولنور مقوله‌دندر

On dit, Faire part, donner part de quelque chose à quelqu'un, pour dire, faire savoir une chose à quelqu'un *A.* افادة - انها - اخبار *P.* آگاهیدن - آگاه کردن - خبردار کردن *T.* بیلدرمک - خبر ویرمک || Quand vous aurez des nouvelles, faites m'en part بعض حوادث واخبار مسموعک اولور ایسه بنی آگاه ایله Donner part de ses desseins à ses alliés نیات ومقاصدینی متفقین

طرفنه انها ایتمك

On appelle, Billets de part, des billets circulaires par lesquels on fait part de quelque chose qui intéresse celui qui écrit *T.* خبر تذكرەلری

Part, signifie aussi, lieu, endroit *A.* محل *P.* جا *T.* یر — بر محله طرف || Je vais quelque part, je ne veux pas dire où كیدەرم انجق اسمنی سویلمم Je vous suivrai, quelque part que vous alliez هر قنغی طرفه كیدەجك اولور ایسەڭ سكا تبعیت ایدەجكم Je ne puis aller où vous voulez, il faut que j'aille autre part دیلدیككز محله كیدەمم بهر حال آخر طرفه كیدەجكم — D'une part, d'autre part, De part et d'autre, De toute part, De toutes parts. Sortes de phrases dont on se sert en parlant des choses qu'on examine par toutes sortes d'endroit || D'une part il considérait que... d'autre part il envisageait... بر طرفدن فلان وبر طرفدن فلان شیئه ملاحظه ایدر ایدی Après avoir tout examiné de part et d'autre طرفینی كوركی جهتینی لدی التفحص — كبی لدی الاستكناه D'une et d'autre part علی كلا الجهتین — طرفیندن Je ne vois qu'inconvéniens de toutes parts هر — هر طرفدن محذور كوریورم جهتدن

De part en part. D'un côté à l'autre *A.* من طرف الی الطرف *P.* از یكرو تا بدیگر — از یكسو تا بدیگر *T.* بر یاندن بر یوزدن اول بر یوزەدك — اول بر یانەدك || Un coup d'épée qui le perce de part en part بر طرفدن اول بر طرفنه قدر نافذ اولدجق ضربهٔ سیف La muraille était percée de part en part دیوار بر یوزدن اول بر یوزینه قدر دلنمشیدی — رخنه دار اولمشیدی

À Part. Séparément *A.* منفرداً *P.* بجدایی *T.* آیری — بشقەجه || Laissez cela à part شونی بر طرفه براق Il le tira à part بر طرفه بشقەجه چكدی — فلانی بر طرفه چكدی Il fait ses affaires à part بشقەجه كورر — امورینی منفرداً رؤیت ایدر

On dit, La plupart des hommes, pour dire, la plus grande partie *A.* اكثر الناس *P.* بسیارترین كسان *T.* خلقك افزونترین La plupart des choses *A.* اكثر الاشیاء *P.* جوغی *T.* شیلرك جوغی — Et la plupart du temps, pour dire, le plus souvent *A.* اكثریا — فی اكثر الاوقات *P.* در بسیارترین جیزها *T.* وقتك جوغی — ایام || La plupart des hommes sont trompeurs اكثر ناس كذابدر La plupart des choses ne valent pas la peine qu'on se donne اكثر اشیا زحمتنه دكمز مقولەدندر La plupart du temps il n'a rien à faire اكثر اوقاتده بیكار طورر

PARTAGE. Division d'une chose entre plusieurs personnes *A.* مقاسمة — مساهمة — محاصّة *P.* بخشكاری *T.* پایلشمه — حصّەلشمه || Faire partage مقاسمه ایتمك Faire le partage d'une succession تركەنك مقاسمەسنی ایتمك le partage des meubles qu'on a achetés en commun مشتركاً اشترا اولنمش اثاث بیتك مال غنایمی بینهمادە تقسیم d'un butin مقاسمەسنی ایتمك ایتمك

Il signifie aussi, portion de la chose partagée *A.* قسم pl. اقسام pl. نصیب — اسهام pl. سهم — حصص pl. حصّة — افاسیم pl. حصّه *P.* انصبة *T.* بخش — بهره *T.* پای || Partage égal, inégal حصّهٔ متساویه وحصّهٔ غیر متساویه Cette terre m'est échue en partage بو چفتلك حصّەمه اصابت ایلدی Le partage de l'aîné ولد كبیرك سهم مفروضی — Il se dit aussi de l'acte qui contient la division d'une succession *A.* حجّة القسمة *P.* چك *T.* قسمت حجّتی — قسمت || Il faut produire votre partage سندە اولان قسمت حجّتنی ابراز ایتملوسك

Il se dit figur. de la portion de biens et de maux que la nature et la fortune semblent avoir donnée à chacun des hommes *A.* بهره — روزی *P.* نصیب — رزق — رزق مقسوم — قسمت *T.* قسمت || Les maladies et les misères sont le partage du genre humain امراض واسقام واكدار وآلام بنی نوع آدمك قسمتیدر Le Ciel distribue ses dons comme il lui plaît; l'un a l'esprit en partage, etc. جناب حق مواهب الپیەسنی كیف ما یشاء تقسیم بیورلد كیمنك رزقی عقل ودرایت وكیمنك بشقه كونه بر نعمتدر Les princes de cette maison ont la valeur en partage مردانگی وشجاعت بو خاندانك زادەلرینه قسمت خداداد در

Partage, se dit aussi des votes qui sont en nombre égal de part et d'autre *A.* مناصفة الآرا *P.* دو نیمیٔ رأیها *T.* رأیلرك ایكی یه بولنمسی || Ils sont dix d'un avis et dix de l'autre, il y a partage ارباب مجلسدن اون نفر كمسنەنك رأیی بر درلو ودیگر اون نفرك بشقه درلو اولمغله مناصفهٔ آرا وار در

PARTAGER. Diviser en plusieurs parts, pour en faire la distribution *A.* تقسیم الحصص — توزیع الاسهام *P.* بخش كردن *T.* حصّه حصّه بولمك — حصّه ایرمق || Partager également علی وجه التساوی تقسیم ایتمك — مساوات

اوزره بولمك inégalement على وجه الاختلاف تقسيم
Partager une succession اموال تركه‌یی تقسیم ایتمك ایتمك
Partager dans une succession میراثك امر تقسیمنه مبادرت
Partager le butin مال غنیمتی میاننده تقسیم ایتمك ایتمك
Partager le travail aux ouvriers خدمتی عمله بیننده تقسیم
— Il signifie aussi simplement, diviser *A.* توزیع ـ تقسیم ـ ایتمك
P. بخش کردن *T.* بولمك || Partager un nombre en deux
Un nombre impair ne se peut عددی ایكی یه توزیع ایتمك
partager en parties égales sans fraction عدد وتر بلا کسر ایكی
Ce fleuve partage la province جزء متساوی‌یه تقسیم اولنمز
Il se dit aussi dans un — بو نهر مملکتی ایكی یه تقسیم ایدر
sens moral || Ce père partage également sa tendresse entre tous ses
enfans فلان پدر اولادی حقنده حنو وشفقتنی على السویه
Son coeur était partagé entre l'amour et la gloire تقسیم ایدر
فلانك قلبی سودای عشق ومحبت وحب شان ورفعت
بیننده منقسم ایدی

On dit, Partager en frères, c'est-à-dire, amicalement *T.* قرنداش
Et partager le différend par la moitié — میاننده پایی ایتمك
یاری یاری‌یه قطع ایله ـ اولان فرقی بالمناصفه اویدرمق
بازارلغی اویدرمق

PARTAGER. Donner en partage *A.* احتصاص *P.* بهره دار کردن
Son || حصه‌لندرمك ـ پای ویرمك *T.* حصه‌مند کردن ـ
père l'a partagé en aîné پدری فلان اوغلنی ولد کبیر کبی
Il est bien partagé حصه‌سی کما هو اللایق احتصاص ایلدی
ویرلمشدر

Il se dit aussi en parlant des dons de la nature ou de la fortune *A.* اعطاء القسمة ـ ترزیق *P.* بهره دار کردن *T.* قسمتلندرمك
La nature ne l'a pas bien partagé || بو قدرت فلانی لایقی
La fortune l'a mal partagé فلك فلانی اوزره قسمتلندرمدی
کم رزق ایله ترزیق ایتمشدر

PARTAGER. Séparer en partis opposés *A.* ایجاب التفرقة ـ
آره‌ید *T.* بمیانه اختلاف انداختن *P.* ایراث الاختلاف
Cette querelle va partager toute la Cour || ایریلق کتورمك بو
ـ منازعه بالجمله وكلای دولت بیننده ایراث تفرقه ایده‌جكدر
بو منافسه ندمای سلطنتك جملهسی بیننده موجب
Cette question a partagé l'école بو اختلاف اولهجغی ظاهر در
مسئله طلبهٔ مدرسه بیننده باعث تفرقه واختلاف اولمشدر
Les opinions sont partagées در کلم وآراده اختلاف وار La
Chambre était partagée مجلسده اختلاف آرا وار ایدی

PARTAGER, signifie aussi, s'intéresser, prendre part à . . . *A.*
اشتراك ـ مشارکت *P.* همبازی نمودن *T.* اورتاقلشمق
|| Partager la peine, la douleur, la joie avec quelqu'un بر
کمسنه‌نك کدر ومحنت وحبور ومسرتنه اشتراك ایتمك

PARTAGÉ *A.* منقسم ـ مقسوم *P.* بخشکرده *T.* پای اولمش

PARTANCE. T. de Mar. Il se dit du départ d'une flotte ou d'un bâtiment *A.* نهضت ـ عزیمت *P.* برخیزی *T.* قالقمه || Jour de partance یوم عزیمت Faire une bonne partance بالخیر والمیمنة
عزیمت ایتمك Tirer le coup de partance عزیمت طوبنی
اتمق

PARTANT. Par conséquent *A.* بناءً على ذلك ـ بناءً علیه *P.*
بوکا مبنی ـ بوندن اوتوری ـ بو تقریب ایله *T.* بنا برین
|| Vous avez signé au contrat, et partant vous êtes obligé مقاوله
سندنده وضع امضا ایلدکك بناءً علیه متعهد اولمش اولدك
Reçu tant, payé tant, et partant quitte شو قدر مصروفات
وشو مقدار مقبوضات وار در بو تقریب ذمتده بر شی
قالمامش اولدی

PARTERRE. Jardin, ou partie d'un jardin, orné de fleurs *A.*
حدیقة الازهار *P.* گلستان ـ شکوفه زار *T.* چیچك باغچه‌سی
چیچکلك || Les compartimens d'un parterre چیچك ـ
Parterre de buis باغچه‌سنك طرحلری چمشیر ایله تفریق
اولنمش چیچکلك طرحلری

PARTI. Union de plusieurs personnes contre d'autres, qui ont un intérêt contraire *A.* فرقة pl. فرق *P.* گروه طرفداران *T.*
طرف || Un grand parti فرقهٔ جسیمه puissant فرقهٔ قویه Il
est dans le bon, dans le mauvais parti فرقهٔ ممدوحه‌یه یا فرقهٔ
مذمومه‌یه داخلدر Tenir le parti de quelqu'un بر کمسنه‌نك
طرفنی التزام ایتمك ـ طرفنی طوتمق ـ طرفداری اولمق
Se ranger du parti de quelqu'un بر کمسنه‌نك فرقه‌سنه الحاق
Quitter, abandonner un parti بر فرقه‌دن مفارقت ایتمك اولنمق
Relever, ruiner un parti ایرلمق ـ قطع علاقه ایتمك ـ بر
soutenir فرقه‌یی احیا ایتمك یا مضمحل وخراب ایتمك
بر فرقه‌نك معین ودستگیری ـ بر فرقه‌یه اعانت ایتمك
Se faire chef de parti بر فرقه‌ده رئیس اولمق ـ باش اولمق
Il n'a jamais pris بر فرقه‌نك سرکرده‌سی اولمق ـ اولمق
parti durant les guerres civiles محاربات داخلیه اثناسنده
هیچ بر فرقه‌یی التزام ایتمش دکلدر

On dit figur. Prendre le parti de quelqu'un, des plus faibles, pour dire, en prendre la défense *A.* التزام – التزام الطرف – طرفداری کردن – دستیاری کردن – یاوری نمودن *P.* اعانت بر طرفی التزام ایتمك – طرف طوتمق – یاردم ایتمك *T.* – ضعفا وبیچارگانه اعانت ایدر || Il prend le parti des faibles بیچارگانك طرفنی التزام ایدر – En parlant de la diversité des opinions, on dit, Être du bon parti رأی حسن طرفنده رأی حسن طرفنی التزام ایتمك – اعانت ایتمك Être du mauvais parti رأی مردود طرفنی التزام ایتمك – On dit aussi, qu'il faut être du parti de la vérité هر حالده حق طرفنی التزام ایتمك واجبات اموردندر – On appelle Homme de parti, celui qui se montre crédule et passionné pour tout ce qui intéresse son parti التزام ایلدیکی طرفك مفتونی اولان کشی Et esprit de parti, la disposition d'esprit qui le rend tel طرفدارلق سوداسی – سودای طرفداری – هوای طرفداری || Il faut se défier de tout homme de parti التزام ایلدیکی طرفك مفتونی اولنلره اعتماد جائز دکلدر L'esprit de parti altère tous ses jugemens et tous ses récits طرفدارلق سوداسی فلانك تمییزینی وبالجمله روایتلرینی اخلاله وسیله اولور

Parti, signifie aussi, résolution, détermination *A.* عزم قطعی – ویرلمش قرار *T.* نیّت قرار داده *P.* نیّت جازمه – تصمیم || C'est le parti qu'il faut prendre اتخاذ ایده‌جك عزم قطعی شونی تصمیم ایتمك اقتضا ایدر – بو اولملو در Il sait bien prendre son parti dans l'occasion وقت وحالنده کوره بر کونه وقت حاجتده – نیّت جازمه اتخاذ ایلمنك طریقنی بیلور Il est inutile de lui parler davantage de cette affaire, il a pris son parti بر کونه نیّت قطعیّه عقد ایلمنك اول خصوصده عزم قطعی ایله اتّخاذ رأی ایتمش اولدیغنه نظراً فیما بعد کندویه سوق کلام ایتمك عبثدر Dès qu'on lui eut fait voir que sa maladie était sans espérance, il prit son parti بو علتدن شفاسی نا مأمول ایدوکی کندویه عرض واشعار اولندقده در حال عقد نیّت جازمه ایتمشدر C'est un parti pris تصمیم – عزم قطعی ایله قرار داده اولمش احوالدندر اولنمش اموردندر

Et expédient *A.* تدبیر pl. تدابیر || On lui a proposé plusieurs partis pour sortir d'affaire, il a choisi le pire بو ماده‌نك دفعنه وسیله اوله‌جق تدابیر عدیده کندویه عرض اولندقده اضرّینی اختیار ایلدی

Il signifie aussi, condition, traitement que l'on fait à quelqu'un *T.* صورت || Son parti en sera meilleur بو صورت فلان حقنده احسن واولا در On lui offre tant d'appointemens, c'est lui faire un bon parti فلانه شو قدر علوفه عرض ایدرلر بو صورت حقنده انفعدر On lui voulait donner une compagnie de cavalerie, il ne devait pas refuser ce parti-là بر بلوك سواری عسکر اوزرینه سرکرده تعیین اولنمسی خصوصی کندویه تکلیف اولندی بو صورتی ردّ ایتملو دکل ایدی C'est un bon parti pour lui بو حال فلانك حقنده بر کوزل صورتدر

On dit, Tirer parti de quelque chose, pour dire, en tirer tout l'avantage *A.* جلب الفائدة – انتفاع *P.* سودمند شدن – تحصیل منفعت کردن *T.* فائده‌لنمك || Il a tiré un bon parti de cette affaire بو ماده‌دن کرکی کبی فائده‌مند اولمشدر

Parti, signifie aussi, profession, genre de vie *A.* طریقت *P.* راه *T.* یول || Il a pris le parti de l'Église طریقت رهبانیتی اتّخاذ ایلدی le parti de l'épée طریقت اهل سیفی اخذ ایتمشدر le parti de la robe طریقت اهل قلمه کیرمشدر

On dit, Prendre parti, pour dire, s'enrôler dans les troupes *T.* عسکر یازلمق

Parti, se dit aussi d'une troupe de gens de guerre que l'on détache pour battre la campagne, reconnaître l'ennemi, etc. *A.* – نفیضه فیئة العسکر *P.* یزك *T.* انجه قراغول || Un parti de cinq cents chevaux الّی نفر سواریدن عبارت انجه قراغول Un gros parti کلّیتلو انجه قراغول

PARTIAL. Qui prend les intérêts d'une personne plutôt que ceux d'une autre *A.* مایل الی طرف فلان – حامی الطرف فلان *P.* طرفدار – طرفگیر *T.* طرفدارلق ایدن – طرف طوتان || Vous n'êtes pas croyable, vous êtes partial طرفدارلق ایدرسك Il est trop partial غایت ایله سنك کلامکه اعتماد اولنمز طرفدارلق ایدر

Il se dit aussi dans le didactique, pour dire, qui appartient à la partie d'un tout *A.* جزئی || Eclipse partiale کسوف جزئی

PARTIALEMENT. Avec partialité *A.* – بحمایة الطرف فلان طرفدارانه – بطرفگیری – طرفگیرانه *P.* بالتزام الطرف فلان *T.* طرفدارلق ایده‌رك – طرف طوترق || Se conduire partialement dans une affaire بر خصوصده طرفگیرانه عمل وحرکت ایتمك

PARTIALITÉ. État de celui qui est partial *A.* حمایة الطرف

T. طرفداری ـ طرفگیری *P.* التزام الطرف فلان ـ فلان طرفدارلق ـ طرف طوتمه || Les partialités sont dangereuses dans un État بر مملکتده طرفدارلقلر ارلنجه مخاطره درکار در Les partialités nuisent extrêmement au bien public طرفدارلقلر حسن حال عامّهیه موجب ضرر عظیمدر

PARTICIPANT. Qui participe à quelque chose *A.* ذو حصّه ـ مشارک *P.* حصّهمند ـ حصّه دار ـ بهرهمند ـ همباز *T.* پای ـ پای اورتاغی ـ آلان || Si cette affaire produit quelque utilité, vous en serez participant بو مصلحتدن بر کوند فائده حاصل اولدجق اولور ایسه سن دخی حصّهدار اولهجقسک

PARTICIPATION. L'action de participer à une chose *A.* احراز الحصّة *P.* حصّهداری ـ بهرهمندی ـ همبازی *T.* پای آلمقلق ـ حصّهدارلق || La participation au corps et au sang de Jésus-Christ حضرت عیسینک جسم ودم مبارکندن احراز حصّه aux prières des Saints, aux prières des fidèles اولیانک عطالرینک ومؤمنلرک دعالرندن حصّه احرازی

Il signifie aussi, consentement, avis *A.* انضمام ـ انضمام الرضا ـ انضمام العلم والخبر ـ انضمام الرأی ـ لحوق العلم والخبر *P.* رضادادگی ـ *T.* بیلمکلک ـ رضا ویرمکلک ـ آگاهی || Cela s'est fait sans ma participation بو مادّه بنم رأی ورضام منضم اولمیهرق علم وخبرم اولمیهرق ـ علمم لاحق اولمیهرق اولدی ـ اولدی

PARTICIPE. T. de Gram. C'est une modification du verbe. Il y a deux espèces de participes, Le participe actif *A.* اسم فاعل et le participe passif *A.* اسم مفعول

PARTICIPE, se dit aussi en termes de finance, de celui qui a part dans une affaire financière *A.* صاحب الحصّة *P.* حصّهدار *T.* پای صاحبی || L'arrêt porte que tous les traitans et leurs participes seront obligés de . . . اصحاب معاملهنک جملهسی وکندو حصّهدارلری شویله ایتمکه متعهّد اولملری خصوصی ویریلان حکمک درونندده مندرجدر

PARTICIPER. Avoir part *A.* احراز الحصّة ـ احتیاز الحصّة ـ اشتراک *P.* بهره داشتن ـ حصّهمند گشتن ـ همبازی نمودن *T.* پای آلمق ـ اورتاقلشمق || Je veux que vous participiez à ma fortune, comme vous avez participé à ma disgrâce حال نکبت وادبارمده اشتراک ایلدیککک مثللو وقت اقبالمه دخی حصّهدار ـ مشارکتک مطلوبمدر حال نکبت وادبارمدن اولدیغک کبی حال بختیاری واقبالمدن دخی بهرهمند اولماکی استرم Il est en société avec eux, il participe à tous les profits et à toutes les pertes de la société آنلر ایله شرکتی اولدیغندن منافع ومضرّاتنک جملهسنده حصّهدار در On l'a accusé d'avoir participé à la conjuration معاقدهٔ ارباب فتنهده مشارکت اولمق تهمتیله اتهام اولدی C'est participer en quelque sorte au crime que de ne pas l'empêcher quand on le peut بر شرّ وقباحتک دفعنه قادر ایکن دفعی چارهسنه باقمیان کشی اول شرّه مشارکت عدّ اولنور Je participe à votre douleur, à votre joie ضرّا وسرّادهٔ سنکله مشترکم ـ سنک کدر وسرورکه اشتراکم وار در

Il signifie aussi, tenir de la nature de quelque chose *A.* تعلّق *P.* علاقه داشتن ـ علاقهدار بودن *T.* علاقهلو اولمق || Un minéral qui participe du vitriol زاج ایله علاقهدار اولان بر نوع معدن Cela participe de la nature du feu بو شیئک طبیعت ناره علاقهسی وار در Le mulet participe de l'âne et du cheval قاطرک هم آته وهم حماره علاقهسی وار در Son système participe de celui des anciens اتّخاذ ایلدیکی اصول متقدّمینک اصولنده تعلّقی وار در. L'enthousiasme de cet auteur participe de la folie بو مؤلّفده مشهود اولان حالت وجدک جنونه علاقهسی وار در

PARTICULARISER. Marquer le détail, les particularités d'une affaire *A.* تفصیل الدقایق ـ تفصیل الاحوال فرداً فرداً ـ تنقیر *T.* بیکان بیکان بیان کردن *P.* شرح وبیان بدقایقه وقطمیر نقل ایتمک || Il est bon dans de certaines affaires de particulariser jusqu'à la moindre circonstance بعض امورده دقایقک اک ادناسنه وارنجه کافّهٔ دقایقی تفصیل ایتمک اولیدر Particulariser un fait بر مادّهنک کافّهٔ دقایقنی شرح وبیان ایتمک

PARTICULARITÉ. Circonstance particulière *A.* دقیقه pl. دقایق || Particularité essentielle مهمّ ومعتنا بر دقیقه Il m'a conté toutes les particularités de cette affaire مصلحتک کافّهٔ دقایقنی بکا نقل وحکایه ایلدی Je ne savais pas cette particularité بو دقیقهدن آگاه دکل ایدم Raconter les particularités d'un voyage سفر وسیاحتک دقایقنی نقل ایتمک

PARTICULE. Petite partie *A.* جزء pl. اجزا *P.* جزء خرده *T.* اوفاق || پارچه Les particules dont les corps sont composés اجرامک مابه ترکیبلری اولان اجزا Les particules de cet élément sont très subtiles بو عنصرک اجزاسی غایت رقیقدر

PARTICULE. T. de Gram. Il se dit de toutes les parties d'oraison indéclinables *A.* حرف المعنا pl. حروف المعنا || Une des

principales difficultés de chaque langue, c'est la connaissance et l'usage des particules هر لسانده اقدم مشکلاتدن بری حروف معنانک معرفتی وکیفیت استعماللریدر

PARTICULIER. Qui appartient proprement à certaines choses, ou à certaines personnes *A.* مختص ـ مخصوص ـ خاص || Motif particulier مطالعهٔ علت مخصوصه Considération particulière ملاقات خاصه audience مخصوصه Des assemblées particulières مجالس خاصه Avoir une dévotion particulière à la Vierge حضرت مریم عذرایه تعبد مختص ایله متعبد اولمق Être attaché à son intérêt particulier مصلحت مخصوصه‌سنه عقد قلب ایتمک Cela est particulier à ce pays-là بو شیٔ اول مملکته مخصوصدر

Il signifie aussi, singulier, extraordinaire *A.* غریب *P.* بیگانه *T.* بام بشقه || Le cas est fort particulier اول حال بغایت غریبدر Je vais vous apprendre une aventure fort particulière سکا اغرب غرایب بر ما جرا نقل ایده‌جکم Certains remèdes ont une vertu particulière بعض ادویه‌ده بر فضیلت مخصوصه وار در — On dit d'un homme, qu'il a un esprit particulier, des opinions particulières *A.* غریب العقل *P.* بیگانه عقل *T.* عقلی اورنکسز

Il se dit aussi de ce qui est séparé d'autre chose de même nature *A.* منفرد ـ مفرز *P.* یکانه *T.* بشقه || On lui donna une maison particulière فلانه بشقه قوناق ویرمشلر در ـ فلان کشی منفرد بر خانه‌یه اسکان اولندی

On dit, qu'un homme est particulier, pour dire, qu'il se communique à peu de gens *A.* خفی الحال *P.* عزلتگزین *T.* خلق ایله کورشمکدن قاچینور — Et qu'il y a quelque chose de particulier entre deux personnes, pour dire, qu'elles ont ensemble quelque affaire qu'elles ne veulent pas qu'on pénètre بینلرنده بر خاص الخاص بر معامله ـ معاملهٔ خفیه وار در

PARTICULIER. Personne privée. Il se dit par opposition à une communauté *A.* فرد pl. افراد ـ منفرد ـ شخص *P.* یک مردم *T.* بر تک آدم ـ بر آدم یالکز باشنده || On ne préfère pas un particulier à toute une communauté بر شخص منفرد بر جماعته ترجیح اولنمز Cela est bon de particulier à particulier افراد ناس بیننده اولاغن شیدر — Il se dit aussi par opposition à une personne publique, ou d'un rang élevé *A.* احد الناس pl. آحاد الناس *T.* افراد ناسدن بری ـ بیاغی آدملردن بری || Cela est bon pour un magistrat, et n'est pas bon pour un particulier بو شیٔ بر حاکمه کوره لایقدر انجق آحاد ناسدن بریسنه یاقشمز Il y a des choses qui sont bienséantes à un particulier, et qui ne conviennent pas à une personne publique بعض شیلر وار در که آحاد ناسدن بر کشی‌یه یاقشور انجق امور دولتده مستخدم اولان بر ذاته چسپان دکلدر Cela convient à un grand seigneur, et ne convient point à un particulier بو شیٔ بر ذات عالیشانه کوره لایقدر انجق آحاد ناسدن ـ افراد ناسدن معدود اولنلره یاقشمز

En particulier. À part, séparément des autres *A.* فی خلوة ـ منفرداً *P.* تنهایی *T.* تنهاده ـ بشقه‌جه || Il faut le voir en particulier فلانی بشقه‌جه کورمک اقتضا ایدر Je l'ai pris en particulier فلانی تنهایه ـ خلوت یره کوتوردم Il dîne en particulier بشقه‌جه ـ منفرداً طعام ایدر

On dit, En général et en particulier *A.* عموماً وخصوصاً — On dit aussi, Dans le particulier, pour dire, dans la société particulière *T.* مجلس خاصده || Il est aimable dans le particulier مجلس خاصده محبوب الاطوار در

On dit, En mon particulier, pour dire, pour ce qui est de moi *A.* علی رأیی *P.* بر رای من *T.* بکا کوره ـ بندن یانه ـ بکا قالنجه

PARTICULIÈREMENT. Singulièrement *A.* بالاختصاص ـ مخصوصاً *P.* بر وجه اختصاص *T.* مخصوص اولدرق || Il vous honore particulièrement سکا بالاختصاص اکرام والتفات ایدر Il vous a recommandé particulièrement cette affaire بو مصلحتی سکا مخصوصاً توصیه ایتمشدر

Et spécialement *A.* خاصةً ـ خصوصاً ـ بتخصیص *P.* از آنجمله *T.* خصوصیله ـ با خصوص || J'en connais plusieurs, et particulièrement un tel بو مقوله‌لردن وافر کسانی خصوصاً فلانی بیلورم Il excelle en toutes choses, et particulièrement en poésie جمیع فنونده وبتخصیص فن شعرده فایق الاقراندر

Et en détail *A.* مفصلاً ـ علی وجه التفصیل *P.* طول ودراز *T.* مفصلجه ـ اوزون اوزادی‌یه || Je vous conterai cela tantôt plus particulièrement بو ماده‌یی عن قریب طرفکه علی وجه التفصیل نقل ایده‌جکم

PARTIE. Portion d'un tout *A.* جزء pl. اجزاء *P.* پاره *T.* پارچه || Petite partie جزء صغیر grande جزء کبیر ـ جزء اعظم La meilleure partie جزء احسن ـ احسن اجزا Parties essentielles بر شیئک ما به قوامی اولان اجزا intégrantes بر شیئک ما به

اجزای ـ اجزای متجانسه homogènes كمالى اولان اجزا اجزای ـ اجزای غير متجانسه hétérogènes متعددة الاجناس اجزای متناسبه proportionnelles مختلفة الاجناس contigues ـ اجزای متواصله continues اجزای متلاصقه ـ اجزای متصله اجزای غليظه grossières اجزای رقيقه subtiles اجزای متلاحقه انتظام ـ نظم اجزا l'arrangement اتحاد اجزا L'union des parties هيئت جامعهٔ مالكيدنكك بر Partie d'un corps politique اجزا كل جزئندن اكبر در Le tout est plus grand que sa partie جزئى بو شى اجزای مختلفدن Cela est composé de parties différentes بر جسمك اجزای طبيعيهسى Les parties physiques d'un corps ـ مركبدر ـ Dans diverses expressions, on peut employer aussi d'autres mots اجزای ـ اعضای بدن انسان Les parties du corps humain ‖ فلككك فلان Les étoiles qui sont dans cette partie du ciel بدن Ce فلان قطعهسنده كائن نجوم ـ سمتنده اولان كواكب prince a perdu une partie de son royaume بو پادشاه مالككك Un بر جزئنى ـ بر مقدارينى ـ بر قطعهسنى غيب ايلدى homme qui a perdu une partie de son bien مالنكك بر مقدارينى بر جزئنى ـ غايب ايتمش بر آدم Une partie de l'armée était encore campée, l'autre était en marche اردونكك بر مقدارى بر جزئى خيمه ـ قونمش ايدى و بر مقدارى يولده جيقمشيدى نشين وجزء آخرى يولده روانه اولمشيدى Il n'avait qu'une partie de ses troupes زير ادارهسنده اولان عسكرك يالكز بر مقدارى Il avait tant d'argent, mais il en a donné une partie معيتنده وار ايدى يدنده اولان شو قدر اقچهدنكك بر مقدارينى ويرمشدر

Dans les phrases suivantes, on emploie d'autres mots ‖ Les quatre parties du monde ـ جهات اربعهٔ عالم ـ اقطار اربعهٔ عالم جهت ـ قطر شرقى La partie orientale جار جهات عالم جهت غربى ـ قطر غربى occidentale سمت شرقى ـ شرقى Dans les parties méridionales, septentrionales اقطار جنوبيه وشماليهده Ce livre a quatre parties ـ بو كتاب اقسام اربعهيه منقسمدر La plus grande partie des savans ابواب اربعهيى مشتملدر علما وهنرمندانكك اكثريسى ـ اكثر علما ودانشمندان

En parlant du corps humain, on emploie le mot *A.* عضو pl. اعضاء ‖ Partie saine عضو صحيح ـ عضو سالم malade عضو ـ عضو مألوم douloureuse عضو خسته ـ عضو رنجور ـ مريض عضو offensée عزيلو عضو ـ عضو دردناك ـ عضو المزده ـ عضو مجروح blessée زدهلنمش عضو ـ عضو ستمديده ـ مئوف

پارهلو عضو ـ عضو زخم خورده La partie droite, la partie gauche صاغ ـ عضو راست وعضو جپ ـ عضو ايمن وعضو ايسر طرفك وصول طرفك عضوى La maladie se jette toujours sur la partie la plus faible مرض دائما اعضانكك اضعفنده اعضاء *A.* Les viscères sont appelés Parties nobles ـ حادث اولور ـ شريفه Et les parties de la génération, Parties naturelles *A.* جاى *P.* عورة ـ سوئة *A.* Parties honteuses ou آلات التناسل عار *T.* عورت يرى ـ اود يرى

En parlant de l'âme, on dit en style didactique, La partie supérieure, pour dire, la raison نفسكك جزء روحانيسى et La partie inférieure, La partie animale, pour dire, la concupiscence نفسكك جزء حيوانيسى

En termes de Grammaire, on appelle Parties d'oraison, les mots dont le discours est composé *A.* اجزاء الكلام

Partie, signifie aussi, une somme d'argent qui est due *A.* مقدار الدين *P.* مبلغ وام *T.* بر مقدار بورج ‖ Acquitter une partie كليتلو مقدارى بورج Grosse partie دينينى ادا ايتمك petite جزئى مقدارى بر بورج Il avait à recevoir une partie de mille francs بيكك غروش مقدارى آلهجغى وار ايدى Je vous prie de me payer cette petite partie بو جزئى مقدارى بورجكك اداسنى نياز ايدهرم

En matière de comptes, il signifie, l'article d'un compte *A.* مادّة *T.* اسامه ‖ Une partie rayée اوزرنده خط بطلان كشيده جيزلمش ـ قاتمش بر اسامه Cette partie a été allouée par la Chambre des comptes بو اسامه باش محاسبهده محسوب اولنمشدر

En termes de Finances, on appelle Partie prenante, celui qui, en vertu de son titre, a reçu ou doit recevoir une somme *T.* قبض مال ايتمش و ياخود ايدهجك كمسنه

On appelle Les parties casuelles, les deniers qui reviennent au Roi, des choses qui ne sont pas fixes et réglées *A.* عوايد طيّارات *P.* باد ـ ظهوات مالى *T.* مال ناگهظهور ـ ايراد باد آورد عوايد طيّارات ‖ Trésorier des parties casuelles هوا ايرادلر خزينه دارى

Partie, se dit aussi d'un projet formé entre plusieurs personnes *A.* كلمة واحدة *P.* همدمى *T.* سوزى بر ايتمه ‖ Ils lièrent partie pour me chercher querelle ensemble بنمله منازعه آرامق ايچون بينلرنده كلمهٔ واحده اولمشلر در Nous avons fait la

partie d'aller au sermon, voulez-vous en être? وعظك استماعنه وارمق ایچون بینمزده سوزی بر ایتدك سن دخی كلمكه رغبت ایدرمیسك

Et ordinairement d'un projet de divertissement *A.* رفاقة فی التفرّج *P.* همراهی بتفرّج *T.* اكلنجه یولداشلغی || Faire une partie de chasse صید وشكار تفرّجی ایچون ترتیب قیر اكلنجه‌سی ترتیبنی رفاقت ایتمك une partie de campagne قیر سیری — ایتمك Faire une partie pour aller se promener تفرّج ضمننده بالرفاقه كزمكه كیتمك ترتیبنی ایتمك

On dit figur., qu'il ne faut pas remettre la partie au lendemain, pour dire, qu'il ne faut pas différer ce qu'on peut faire dans le moment بوكونكی ایشی فردایه تأخیر ایتمك جائز یارینه براقملو دكلدر — دكلدر

On appelle Coup de partie, un coup decisif. V. Coup.

Partie. Celui qui plaide contre quelqu'un *A.* خصم pl. خصما — مخاصم pl. مخاصمین || Qui est votre partie? خصمك كیمدر — خصم صورتنی كسب ایلدی Il s'est rendu partie هم قاضی هم مخاصم حكمنه كیردی Il est juge et partie ارده خصم اولدرق On l'a reçu partie intervenante خصمدر مرافعدیه كیرمكه مأذون اولمشدر Il s'est rendu partie dans une affaire criminelle جرم وجنایته متعلق بر دعوایه خصم اولدرق كیردی Vous avez affaire à forte partie سنك دعواك خصم قوی ایله در Être partie opposante خصم معارض اولمق intéressée مخاصم غرض آمیز — خصم ذو غرض Un juge doit écouter les deux parties طرفین مخاصمینی استماع ایتمك حاكمه كوره لازمهٔ ذمتدر Parties ouies استماع اولنمش خصما Quand les parties sont d'accord, le juge n'y a que voir خصملر اوزلاشدقلری حالده حاكمه ایش قالمز

Parties, se dit de plusieurs personnes qui contractent ensemble *A.* pl. معاهدین *P.* پیمان كنندگان *T.* قوللشانلر || Les parties contractantes ذوات معاهدین — عقد معاهده ایدنلر Toutes les parties intéressées sont d'accord معاهدهیه علاقه دار اولنلرك جملهسی — جملهسی متفق الكلامدر Il a été معاهدینك résolu pour le bien de toutes les parties بالجمله معاهدینه خیرلو اولمق اوزره شویله قرار ویرلدیكه Cela s'est fait à la satisfaction de toutes les parties بو مادّه بالجمله معاهدینك طیب خاطر وحسن رضالریله نظامپذیر اولمشدر

On appelle Parties belligérantes, les puissances qui sont en guerre les unes contre les autres دول محاربین

En Partie. *A.* بعضاً *P.* بكچند *T.* بر مقداری || Un corps de troupes composé en partie de Français, en partie de Suisses بعضاً فرانسدلو وبعضاً ازوبچرلودن مركب بر طابور عسكر — بر مقداری فرانسدلو وبر مقداری ازوبچرلودن عبارت Il n'est héritier qu'en partie تركدنك انجق بر مقدارینه وارثدر Il n'est seigneur de cette terre qu'en partie بو ارضك یالكز بر مقدارینه متصرّفدر

PARTIEL. Qui fait partie d'un tout *A.* بعض pl. ابعاض *P.* پاره *T.* پارچه || Les sommes partielles مبالغ ابعاض — مبلغك پارچه‌لری

PARTIR. Se mettre en chemin *A.* عزم — عزیمت — نهضت — روبراه *P.* عزیمت — عزم راه كردن — روانه شدن — حركت شدن — براه شدن *T.* یوله چیقمق — قالقمق || Je viens de partir pour Rome روما جانبنه عزیمت ایلدم Il serait parti aujourd'hui, sans une affaire qui lui est survenue بر ایش ظهور ایتمامش اولسه بو كونكی كون یوله چیقاجق ایدی

Il se dit aussi des choses inanimées, et signifie, sortir avec impétuosité *T.* پرتاو ایتمك — چیقوب پرتاو ایتمك || La bombe part du mortier خمپره هاون ایچندن چیقوب پرتاو ایدر La foudre qui part de la nue صاعقه سحابدن پرتاو ایدن Le trait a parti avec impétuosité اوق شدّت اوزره پرتاو ایلدی Le coup part كله پرتاو ایدوب كیدر

Il se dit dans le même sens au moral *A.* صدور *P.* در میان آمدن *T.* میدانه چیقمق || Il est vif, sa réponse ne tarde pas à partir ذكی الفؤاد اولمغله ویره‌جكی جواب سریعاً صدور ایدر Cela part plus tôt que la réflexion قبل المطالعه صدور ایدر Ne le faites pas partir, vous vous en repentiriez صدورینه رخصت ویرمه زیرا ندامتنی چكه‌جكسك

En parlant de certaines choses physiques, il signifie, tirer son origine *A.* انشعاب *P.* از آمدن *T.* چیقمق || Tous les nerfs partent du cerveau جمیع اعصاب دماغدن منشعب اولور Toutes les artères partent du coeur كافهٔ شرایین قلبدن منشعبدر

Figur. Émaner *A.* صدور — سنوح *P.* پیدا شدن *T.* قوپمق — چیقمق || Ce conseil ne part pas de lui بو رأی فلاندن سنوح ایتمش دكلدر — فلاندن صادر اولمدی Tout ce qui part de son esprit est achevé عقلندن هر نه كه سنوح ایتسه تامّ

سانحهٔ عقلی اولان آرانک مجموعی تامّ وکاملدر ـ وکاملدر قلب خالصدن صدور ایتمش بر Cela part d'un bon coeur ایو طرفدن صدور ایتمشدر شیدر Cela part de bonne main

On dit, Partir d'un principe, pour dire, supposer un principe, et raisonner en conséquence *A.* اتخاذ الرأس المسئلة لتفریع احکام *T.* راس مسئله بر شیئی راس مسئله ایچون چیقاریق احکام عدّ ایتمک || Dans cette discussion, il est parti d'un bon principe بو معارضه‌ده تفریع احکام ایچون صوابه مقارن بر راس مسئله اتخاذ ایلدی — On dit aussi, Partir d'un point *T.* بر معنایی مرکز دائرهٔ افکار اتخاذ ایتمک

À Partir de là. En supposant telle chose *A.* علی ذلک *T.* بو یولده فرض اولندیغی علی طریق الفرض ـ التقدیر تقدیرده

PARTISAN. Celui qui embrasse le parti de quelqu'un *A.* عاون pl. عونة *P.* طرفدار ـ طرفگیر *T.* طرفنی طوتان || فلانک طرفنی طوتان Les partisans de Pompée فلانک طرفدارانی Il est de vos partisans سنک طرفگیرلرکدندر Cet auteur a bien des partisans بو مؤلفک طرفدارانی چوقدر Chacun a ses partisans هر کسک کندو عونهسی وار در

Partisan. T. de guerre. Officier qui commande un détachement de troupe pour la petite guerre *T.* چرقجی عسکری ضابطی

PARTOUT. En tous lieux *A.* فی کلّ مکان ـ حیثما *P.* بهر جا *T.* هر یرده ـ هر طرفده ـ هر یرده || Il va partout هر یره گیدر On dit partout هر یرده سویلنور

Et en quelque lieu que ce puisse être *A.* فی ـ اینما یکن *T.* هر کجا که باشد ـ همه جا که باشد *P.* اتیّ مکان، کان قنغی محلده اولور ـ هر نه محلده اولور ایسه اولسون بر کمسند || On reprend son bien partout où on le trouve ایسه مالنی قنغی محلده بولندجق اولور ایسه ضبط ایدر On se moque de lui partout où il va ـ اینما یکن مظهر استهزا در هر قنغی محلّه وارسه خلق آکا کولرلر

On dit d'un homme qui s'introduit dans toutes les maisons, qui s'ingère dans toutes sortes d'affaires, qu'il se fourre partout هر یره هر ایشه صوقیلور ـ صوقیلور آدمدر

PARURE. Ornement, ce qui sert à parer *A.* حلیة pl. حلی ـ زینت pl. تجمّل ـ تزیینات pl. تزیین ـ ازیان pl. زین ـ *T.* هردیفت ـ براز ـ زیب وزیور ـ پیرایه *P.* تجمّلات ـ پیرایهٔ دلارا ـ حلیهٔ جمیله || Belle parure بزک ـ دوزکون

بر خاتونک تجمّلاتی کوزل دوزکون La parure d'une femme حسن کامل مستغنی Une grande beauté n'a pas besoin de parure محتاج زیب وزیور دکلدر ـ زیب وزیور در La parure ne lui sied pas حلیه وتجمّل کندویه یراشمز

On appelle, Parure de diamans, de rubis, etc., une garniture de diamans, etc. pour servir de parure *A.* حلی pl. حلیّ pl. احلیات Une parure de diamans الماسدن مصنوع بر حلی

Dans plusieurs arts, Parure signifie, ce qui a été retranché *A.* قراضة *P.* تراشه *T.* کسنتی || La parure du pied d'un cheval بوزاغی Tاتک طرنغی کسنتیسی La parure d'une peau de veau جلدینک قراضهسی

PARVENIR. Arriver au terme que l'on s'est proposé *A.* ظفر *P.* ـ ظفر بولمق *T.* ظفریاب وصول گشتن ـ دسترس شدن ایرشمک || Après une longue route, ils parvinrent aux pieds des Alpes مسافهٔ بعیده‌ده قطع طریق ایلدکدنصکره فلان طاغلرک اتکنه دسترس وصول اولمشلر در Il ne put jamais parvenir au haut de la montagne رأس جبله قدر چیقمغه ظفریاب اولمدی Il était environné de tant de monde, que je ne pus parvenir jusqu'à lui اطرافنده مجتمع اولمش زحام ناسک اول قدر کثرتی وار ایدی که یاننه وارمغه ظفریاب اولمدم

Il se dit aussi des choses, et signifie, arriver *A.* وصول *P.* رسیدن *T.* ایرشمک ـ وارمق || Son nom est parvenu aux oreilles du roi اسمی سامعهٔ همایونه واصل اولمشدر J'espère que ma lettre parviendra jusqu'à lui مکتوبم فلانک یدینه واصل اولدجغی مأمولدر — Figur. | Parvenir à une charge, à une dignité بر منصبه وبر رتبهیه واصل اولمق y parvenir par les degrés, par les bonnes voies فلان منصبه علی التدریج وطرق صالحهیه مرتبهٔ سلطنته ساوک ایله واصل اولمق Parvenir à la couronne تحصیل تاج وتخته ظفریاب اولمق ـ واصل اولمق

Il se dit aussi absolument pour S'élever, faire fortune *A.* قطع تحصیل سر ـ تحصیل جاه کردن *P.* کسب المنزلة ـ الرتبة *T.* اولوانمک || آمدی کردن C'est un homme qui ne peut manquer de parvenir کسب رتبه ایده‌جکنه شبهه یوقدر

Parvenu. *A.* واصل ـ مظفر *P.* رسیده ـ ظفریافته *T.* ایرشمش ـ وارمش ـ ظفر بولمش

Il se dit aussi d'un homme qui, né dans un état obscur, a fait une grande fortune *A.* مستعلی من الرفش الی ـ خارجی

- صكرەدن ميدانده چيقمش .T نو دولت .P العرش صاپلمدن چيقى ويرمش

PARVIS. Place devant la grande porte d'une église *A.* رواق قپو اوكى .T پايگاه بيرونى .P خارجى

PAS. Mouvement du pied en avant pour marcher *A.* خطوة pl. خطوات .P گام - پزار .T آدم || Le pas d'un homme خطوة انسان d'un cheval خطوة فرس Petit pas خطوة صغيره grand خطوة واسعه Il ne s'en remuerait pas d'un pas يرندن برخطوه بيلە قملدانجغى يوقدر À tous les pas qu'il fait هر برخطوەده Il s'arrêtait à chaque pas هر خطوەده توقف وآرام ايدر ايدى Il marchait à petits pas خطوات صغيره ايله سير وحركت ايدر ايدى à grands pas خطوات واسعه ايله سير وحركت ايدر ايدى à pas lents بالتأنى والبطائة خطوه جنبان مشى ايدى Hâter le pas تعجيل خطوات ايتمك وحركت اولمقده ايدى Aller pas à pas خطوات هينه doucement خطوه بخطوه رواند اولمق Il compte ses pas تعداد خطوات ايله مشى وحركت ايتمك Marcher d'un pas léger خطوات خفيفه ايله مشى وحركت ايدر خفت وسبكپايى ايله خطوه جنبان اولمق - ايله يوريمك d'un pas assuré ثبات قدم ايله خطوه پيما اولمق - On dit, Doubler le pas, pour dire, hâter sa marche *A.* اسراع الخطوات .P دوان وشتابان خطوه جنبانيدن - بشتاب خطوه زدن .T - ايلغاز ايله يوريمك - ايكى آدمى برايدەرك يوريمك En parlant d'un lieu proche d'un autre, on dit, qu'il n'y a qu'un pas بر آدماق مسافه در - بر آدم ير در

On dit figur. qu'un homme plaint ses pas, pour dire qu'il n'aime pas à prendre de la peine pour autrui آدملرينى اسركر - Et qu'un homme va à grands pas à quelque dignité, à quelque honneur, pour dire, que selon les apparences, son mérite l'y fera bientôt parvenir سر منزل علو واقباله خطوات باد پيما ايله سمت مقصوده طوغرى سير سريع - قطع طريق ايتمكده در ايله قطع طريق ايدر

On dit, Faire un pas en arrière, pour dire, reculer d'un pas *A.* تأخر خطوة واحدة .P يك گام باز رفتن .T برخطوه كيرولنمك

Et retourner sur ses pas *A.* رجعة على حافرته .P باز پس .T بر كمسنه خطوه پيماى عود ورجعت شدن - آمدن كلديكى يره دونمك

Et aller, marcher à pas comptés, c'est-à-dire, lentement et avec gravité *A.* سير بالوقار .P آهسته رو شدن .T آغر آغر يوريمك - Et forcer le pas, pour dire, faire effort pour arriver *A.* جد فى السير .P برجهپيمايى ورزش نمودن .T اياغنه زور ويرەرك وار قوتنى صرف ايدەرك قطع مسافه ايتمك - يوريمك

On dit, qu'un homme est attaché aux pas d'un autre, lorsqu'il le suit partout *A.* مستذنب - مقتفى .P مثال سايه هميشه پيرو .T بر كمسنه نك ايزينى صاليويرميان

On dit proverb. Vous devriez baiser chacun de ses pas, pour dire, chacune de ses démarches a été pour vous rendre service تراب قدمنى - فلانك بصديغى طپراغى اوپملوسك

On dit aussi, Pas à pas on va bien loin *A.* يبلغ الخصم بالقصم .P بمقصد ميرسد جوياى گام آهسته آهسته .T آغر آغر يوريمكله چوق يول آلنور

On dit, Faire un faux pas, pour dire, glisser *A.* ازلاق القدم .P پا لغزانيدن .T اياغى قايدرمق - Et figur. pour dire, faire quelque faute dans une affaire *A.* ارتكاب الزلة - ارتكاب الهفوة والخطا .P لخشيدن .T ياكلمق - جورت تختديه - فلان كس || Je ne lui ai jamais vu faire un faux pas بصمق - ارتكاب خطا وزلت ايلديكنى ابدى كورديكم يوقدر - On dit aussi, Faire faire un faux pas à quelqu'un *A.* توذير .P در مغالطت خطا انداختن .T برندەدن - ياكلتمق - ورطه يه دوشورمك - ورطه يه اوغراتمق بازدن اوچورمق - آتمق

On dit figur. Aller à pas de tortue dans une affaire, pour dire, n'y avancer que lentement برمصلحتده ينكچ وارى يورويش ايله يوريمك - Et aller à pas mesurés, pour dire, avec grande circonspection هر خطوه يى ميزان حزم واحتياط ايله وزن ايدەرك حركت ايتمك

On dit, Avoir le pas, pour dire, avoir la préséance *A.* تقدم .P پيشرو بودن .T ايلرو كتمك || Le Parlement a le pas sur les autres compagnies پارلامنتو مجلسى سائر جماعتلره تقدم مقام تقدمى فلانه ترك وفراغ ايدر Il lui a cédé le pas Il a pris le pas devant lui فلانه تقدم ايلدى Disputer le pas تقدم ادعاسيله معارضه ايتمك

On dit, Le pas d'un cheval, pour dire, l'une de ses allures naturelles *A.* عدو .P عدوان - رفتار .T اشكين || Ce cheval va bien le pas بو آت جيد العدو در - خوش رفتار در - كم رفتار - قاصر العدو در il n'a point de pas اشكينى كوزلدر

کند پا - ثقیل العدو در Il a le pas rude اشکینی یوق - در سبکپا - بغایت هیّن العدو در fort doux اشکینی آغر در - در آتی اشکینی ایله Mener un cheval au pas اشکینی یواشدر - در - آتی عدوشدید ایله اسراع ایتمک au grand pas یورتمک یورغه یورتمک - رفتار تیز پا ایله یورتمک

On appelle, Cheval de pas, un cheval qui va un grand pas, et fort à l'aise *A.* سهل العدو - سیّار بالعَنق - معناق *P.* آسان اشکینی کریملو یوکرک آت *T.* سبک رفتار - رفتار

Pas, se dit aussi des allées et venues que l'on fait, des peines qu'on prend pour réussir dans une affaire *A.* اتعاب القدم *P.* رنجش پا *T.* آیاق یورمه || Il a fait bien des pas pour son ami, pour ce mariage دوستی ایچون وبو نکاح مادّه‌سنی تنظیم ایچون خیلی مرتبه اتعاب قدم ایتمشدر Je vous conseille de ne pas songer à cette affaire, vous y perdriez vos pas بو مصلحته مباشرت ایلمه عبث یره اتعاب قدم ایتمش بر کمسند اتعاب قدم ایلدیکند اولدجقسک Regretter ses pas تأسّف ایتمک Cela lui a coûté bien des pas inutiles بو مادّه بیهوده اتعاب قدمی موجب اولمشدر

Pas, signifie aussi, la marque que laisse le pied en marchant *A.* اثر pl. آثار - نقش القدم *P.* نشان پا *T.* ایز || Le pas d'un homme, d'un cheval, d'un boeuf انسانک وآتک وصغرک نقش قدمی

On dit figur. Suivre les pas, marcher sur les pas de quelqu'un *A.* اقتفاء - اقتفاء بالاثر - اتباع الاثر فلان - اقتفار - *P.* تقفّر *T.* پیروی نمودن *T.* بر کمسنه‌نک ایزینه اویوب || Il suit les pas de cet homme کتمک فلانک اثرینه اقتفا اثرینه تبعیّت ایدر - ایدر

Pas, terme de Géogr. C'est, en général, une mesure déterminée par l'espace qui se trouve d'un pied à l'autre, quand on marche *A.* خطوة pl. خطوات *P.* گام *T.* آدم || Il y a tant de pas à la lieue Française فرانسه میلی شو قدر خطوه‌دن عبارتدر Il y a des croix de mille en mille pas هر بیک خطوه مسافه‌ده خاچ شکلنده La longueur de cent pas یوز ادم مسافه‌نک طولی نشانلر واردر

Pas, signifie aussi, passage étroit et difficile dans une vallée, dans une montagne *A.* مأزم - مضیق *P.* تنگنا - دربند *T.* طار || Le pas des Thermopyles فلان بوغازی Garder le pas دربندی محافظه ایتمک - بوغاز - بوغاز

On appelle, Mauvais pas, un endroit par où il est dangereux de passer, comme un bourbier, un précipice *A.* ورطة *P.* مغاک - *T.* جای دشوار گذار - جای خطرناک || Il y là un mauvais pas اول محلّده بر ورطهٔ هولناک وار در - تهلکه‌لو یر

On dit figur., qu'un homme s'est tiré d'un mauvais pas, pour dire, qu'il s'est tiré d'une affaire difficile, embarrassante ورطهٔ بلادن یقه‌یی صیردی - تخلیص گریبان ایتمشدر

On dit aussi figur. C'est un pas bien glissant, pour dire, c'est une occasion où il est difficile de se bien conduire *A.* مزلقة *P.* جای لغزش پا *T.* آیاق سورچه‌جک یر

Pas, se prend aussi pour le seuil de la porte *A.* عتبة *P.* آستان *T.* قپو ایشکی || Il est sur le pas de la porte عتبهٔ بابده طورر - Il signifie aussi, la marche d'un degré. V. Marche.

Pas-d'Âne, ou Tussilage. Plante dont on fait usage contre la toux *A.* سعالی - حشیشة السعال *T.* اوکسرک اوتی

Pas-d'Âne, se dit aussi d'une sorte de mors de cheval *A.* شکیمة غلیظة *P.* لگام تند *T.* آغر کم - آغر آغزلق || Ce cheval a la bouche forte, il lui faut un pas-d'âne بو آت سرد آغزلو اولمغله آغرکمه محتاجدر

PAS. Adverbe de négation. V. Ne et Point. - Joint avec le mot Un, signifie, nul *A.* لا احد *P.* هیچ کس *T.* هیچ بر کمسنه || Pas un ne le dit بونی هیچ بر کمسنه سویلمز Pas un ne croit هیچ کس بوکا اعتماد ایتمز

PASCAL. Qui concerne la pâque *A.* فصحی - متعلّق بعید *T.* پصقلیالق || L'agneau pascal que les Juifs mangeaient à la fête de pâques عید فصحده طایفهٔ یهودیانک اکل ایتدکلری پصقالیالق قوزی الفصح

PASQUIN. Un mauvais diseur de bons mots, un bouffon *T.* دادسز مقلد

PASQUINADE. Raillerie satirique *A.* اهجیّة - هجویّة pl. هجویّات *P.* سخن زشتار آمیز *T.* یریجیلک

PASSABLE. Qui peut être admis, comme n'étant pas mauvais dans son espèce *A.* مقارب - بین بین *P.* میانه *T.* هب ایو || Ce vin n'est pas excellent, mais il est passable بو باده اعلا دکل انجق ال ویرر - ال ویرر Cette femme n'est pas laide, elle est passable بو خاتون قبیح المنظر دکل بین بیندر Ces vers-là sont passables بو اشعار هب ایو در

PASSABLEMENT. D'une manière passable *A.* مقارباً *P.* خوشچه *T.* ال ویره‌جک قدر - هب ایوجه || Du vin passablement bon

Il n'a pas mal fait cette commission, il s'en est acquitté passablement مقارباً جيّد ولطيف بر باده مأموريتنى قبح وردانت صورتيله رؤيت ايتميوب هب ابوجه اجرا ايلدى

PASSADE. Action de passer peu de temps dans un lieu *A.* مرور *T.* گلوب گچمه *P.* بى توقف گذارش بلا توقف || Il n'a pas séjourné là, il n'y a fait qu'une passade اول طرفده مكث ايتميوب همان گلوب گچدى

On dit, Demander la passade, pour dire, demander la charité en passant son chemin *A.* استكفاف فى السوق *P.* در كوچه زوفاقده ديلنمك *T.* دريوزه‌گرى كردن

PASSAGE. Action de passer *A.* عبور ـ مرور *P.* گذارش ـ گذار *T.* گچمه || Le passage de la mer Rouge بحر قلزمدن مرور Durant le passage de l'armée عسكرك مدّت مرورنده Je ne veux point de maison sur ce chemin-là, elle est trop sujette au passage des gens de guerre اول طريق اوزرنده منزل اتّخاذندن حظ ايتمم زيرا عسكرى طايفه‌سنك ممرّيدر

Figur. *A.* انتقال ـ نقل *P.* گذشت *T.* گچمه ـ دونمه || Le passage d'une vie mondaine à une vie chrétienne est rare et difficile عيش دنيويدن طريقت ديانت حقيقيّه‌يه انتقال مادّه‌سى نادرات احوالدن وامور مشكله‌دندر Qui aurait pu s'attendre à un passage si subit de la plus violente colère à la plus haute modération? شول رتبه‌ده اكيد وشديد غضبك بردن بره حال كمال حلم وانصافه انتقالى كيمك عقلنه گله بيلور ايدى

On appelle Oiseaux de passage, les oiseaux qui, en certaine saison, passent d'un pays en un autre *A.* pl. قواطع *P.* مرغان كوچكنان *T.* كوچر قوشلر || Les hirondelles, les cailles sont des oiseaux de passage قرلنغچ وبولدرجين قوشلرى قواطع اقسامندندر

PASSAGE, signifie aussi, le lieu par où l'on passe *A.* معبر ـ ممرّ pl. معابر *P.* رهگذر ـ گذرگاه *T.* گچيد يرى || Il l'attendit au passage رهگذارده استادهٔ مقام ترقب ـ فلانى معبرده بكلدى وانتظار اولمشدر Il passe bien du monde par là, c'est un grand passage اول طرفده آيندگان وروندگانك كثرتى اولمغله بر معبر جسيمدر Pourquoi passez-vous sur ma terre? ce n'est pas là un passage بنم چفتلكم معبر دكل نيچون ايچندن مرور ايدرسك Ôtez-vous du passage اول معبردن بر طرف اول Se saisir des passages معابرى ضبط ايتمك Garder les passages معابر ومواردى محافظه ايتمك Il a donné passage par son pays ملكى ايچنده معبر ويردى Boucher, fermer le passage معبرى سدّ ايتمك Le passage est ouvert معبر گشاده ومفتوحدر — Figur. || La vie n'est qu'un passage عمر انسان انجق بر معبر مختصردر

Il signifie aussi, le droit qu'on paye pour passer une rivière, un pont *T.* گچيد حقى ـ گچيد عوايدى

PASSAGE. Endroit d'un ouvrage *A.* فقره pl. فقرات || Il y a dans ce livre un beau passage بو كتابده بر فقرهٔ لطيفه وار Passage obscur, difficile مغلق وغامض بر فقره در Commenter, expliquer un passage بر فقره‌يى شرح وتفسير ايتمك Concilier des passages qui paraissent opposés مختلف المعنا صورتنده اولان فقراتى برى برلرينه توفيق ايتمك Cet auteur cite trop de passages بو مؤلّف على طريق الاستشهاد قتى چوق فقره‌لر ذكر ايدر

PASSAGER. Qui ne fait que passer dans un lieu *A.* عابر pl. عابرين *P.* گذارنده *T.* گچيجى || Les hirondelles sont des oiseaux passagers قرلنغچ قوشى گچيجى قوشلردندر

Figur. Qui est de peu de durée *A.* سريع الفنا ـ سريع الزوال عديم البقا ـ *P.* چابك گذار ـ نا پايدار ـ بى دوام ـ تيز *T.* گچر || La beauté est passagère حسن وجمال سريع الزوالدر Les plaisirs de ce monde sont passagers لذايذ دنيا عديم البقا در Ce n'est qu'une douleur passagère بر وجع چابگذار ونا پايدار در

PASSAGER. Qui s'embarque sur un vaisseau pour ne faire que passer en quelque lieu *A.* سافر pl. سفّار *P.* رهرو *T.* يولجى || Il y avait sur ce vaisseau cent soldats et vingt passagers اول سفينه‌نك ايچنده يوز نفر عسكرى ويگرمى نفر يولجى وار ايدى

Et qui n'a point de demeure fixe dans un lieu *A.* مسافر pl. مسافرين *P.* رهگذار *T.* گچيجى || Je ne fais pas ma demeure ici, je n'y suis que passager بو محلّده مقيم دكلم انجق مسافرم Les hommes ne sont que passagers sur la terre بنى آدم روى زمينده مسافر در

PASSAGÈREMENT. En passant *A.* على طريق ـ مسافرةً المسافرة *P.* رهگذاراند *T.* يولجى كبى || Je ne suis ici que passagèrement بو محلّده مسافرت طريقيله اقامت ايتمكده مسافرةً مقيم ـ يم

PASSANT. On appelle Chemin passant, rue passante, un chemin public où tout le monde a droit de passer *A.* طريق عامّ *P.*

رهگذر عام *T.* عموم يولى ou par lequel il passe bien du monde *T.* رە رفتە *P.* سوق مسلوك ـ طريق مسلوك *A.* چكلنمش يول

PASSANT. Qui passe par une rue, par un chemin *A.* ابن السبيل pl. ابناء السبيل ـ سابلة pl. سوابل *P.* رهرو ـ رونده *T.* يولجى ‖ Il faut des hôtelleries pour tous les passans ابناى سبيلك جملەسى ايچون مسافرخانەلر لازمدر Un voleur qui dévalise les passans ابناى سبيلى يغما وغارت ايدن رهزن

PASSATION. T. de Pratique. Action de passer un contrat *A.* ثبت الحجة *P.* حجت نويسى *T.* حجت يازمه

PASSAVANT, ou PASSE-AVANT. Billet portant ordre de laisser passer librement les marchandises qui ont déjà payé le droit *A.* جواز لامرار المال *T.* مرور تذكرەسى ‖ On l'accusait d'avoir passer du vin sans payer les droits, mais il montra son passe-avant عوايدى ادا ايتمكسزين خمر كچورمكله تهمتله اتهام اولنمشيكن يدندە اولان مرور تذكرەسنى ابراز ايلدى

PASSE. La petite somme qu'il faut ajouter à des pièces de monnaie, pour achever de faire une certaine somme *A.* تكملة المبلغ *P.* تمامساز *T.* مقدار تماملەيجق ‖ Vous me devez cinquante francs, et vous ne me donnez que deux louis de vingt-quatre livres chacun, il me faut encore deux francs pour la passe اللى غروش مطلوبمه مقابل هر برى يكرمى درت غروش اولدرق ايكى عدد آلتون ويرمسكلە تكملة مبلغ اولمق اوزره ايكى غروش دخى اقتضا ايدر

On dit, qu'un homme est en passe d'avoir quelque charge, ou quelque autre avantage, pour dire, que son mérite l'ont mis en état d'y parvenir فلان منصبك يا مرامك تحصيلى يولنه كيرمشدر

PASSE. T. de Mar. Canal étroit de mer entre deux bancs, par où les vaisseaux peuvent passer *A.* مشعب pl. مشاعب *T.* اقنەدى ‖ On peut entrer dans ce port par deux passes بو ليمانه كيرەجك ايكى قنال واردر

PASSE-CHEVAL. Espèce de bac destiné à passer un cheval d'un bord de la rivière à l'autre *T.* آت داغوندسى

PASSE-DEBOUT. T. de Finance. Permission de passer des marchandises au travers d'un pays, sans payer aucun droit *T.* انعام رسم مروريەنك انعامنى حاوى تذكره ـ تذكرەسى

PASSE-DROIT. Grâce qu'on accorde contre le droit et contre l'usage ordinaire *A.* مساعدة ‖ On l'a reçu dans cette charge sans l'interroger, c'est un passe-droit فلانى بلا استنطاق بو منصبه تعيين ايتمشلر در بو كيفيت مساعدە قبيلندندر

Il se dit aussi, pour marquer une espèce de tort que l'on fait à quelqu'un, en ne suivant pas l'usage ordinaire *T.* بر كمسەنك استحقاقنه كسر ونقيصه ‖ On a donné le brevet de colonel à un de ses cadets, il prétend que c'est un passe-droit qu'on lui a fait فلانك ما دونى اولانك بربسنه مير آلايلق رؤسى ويرلمكله بو كيفيت استحقاقنه بادئ كسر ونقيصه اولديغنى ويرلمكله كنديه غدر اولديغنى ادعا ايدر ـ ادعا ايدر

PASSE-FLEUR. Plante plus connue sous le nom d'Anémone. V. ce mot.

PASSEMENT. Tissu plat et un peu large de fil d'or, de soie, de laine, etc., qu'on met par ornement sur des habits *A.* شريط *T.* شريت ‖ Passement d'or صرمه شريط d'argent كمش شريط

PASSEMENTER. Chamarrer de passemens *A.* الصاق الشريط *T.* شريت چكمك ‖ Passementer un habit برثوبك اوزرينه شريط چكمك

PASSEMENTIER. L'ouvrier qui fait des passemens *A.* صانع الشريط *T.* شريتجى ـ Et celui qui en vend بايع الشريط *T.* شريت صتان

PASSE-PAROLE. T. milit. Il se dit d'un ordre donné à la tête d'une armée, et qu'on fait passer de bouche en bouche *T.* آغزدن آغزه عسكرك جملەسنه يتشدريلان تنبيه

PASSE-PARTOUT. Il se dit d'une clef qui sert à ouvrir plusieurs portes *A.* مفتاح الاقفال المتعددة *P.* كليد چندين قفلم *T.* بر فاچ كليدى آچر آنختر

PASSE-PASSE. Ce mot ne se dit qu'en cette phrase, Tours de passe-passe, pour dire, des tours d'adresse que font les jongleurs *A.* شعبذة *P.* هنگامه گيرى *T.* حقه بازلق ‖ Voilà un beau tour de passe-passe اشته بر دكره حقه بازلق ـ On dit figur. Faire des tours de passe-passe, pour dire, tromper adroitement *T.* حيله بازلق حقه بازلق ايتمك ـ ايتمك

PASSE-PIERRE. Plante qu'on nomme aussi Perce-pierre et Fenouil marin *A.* شمار بحرى *P.* رازيانهٔ آبى *T.* صو رزنەسى

PASSE-PORT. Ordre par écrit donné pour la liberté et la sûreté du passage des personnes, des marchandises, etc. *A.* جواز *P.*

پول تذکره‌سی - یول حکمی T. گذر نامه || Signer un passe-port یول حکمنی امضا ایتمك expédier یول حکمنی اصدار یول تذکره‌سنی - ایتمك

PASSER. Aller d'un lieu à un autre; traverser l'espace qui est entre-deux A. عبور - مرور P. گذشتن - گذر کردن T. کچمك || Passez de ce côté-ci بر و طرفدن مرور ایله Il a passé le long de la muraille دیواری بویدن بویده مرور ایلدی de l'autre côté de l'eau صوینك اوته قییسندن کچدی Passer par la fenêtre پنچره‌دن مرور ایتمك par un pont کوپریدن مرور ایتمك Passer de France en Angleterre فرانسه طرفندن انکلتره‌یه Il en a passé bien près قرب وجواردن کچدی مرور ایتمك L'armée a passé par ce pays عسکر بو مملکتدن مرور ایتمشدر La procession est passée الای مرور ایلدی Il a passé comme un éclair مثال برق خاطف کلوب کچدی Passer outre ما ورایه تجاوز ایتمك - ورایه مرور ایتمك en avant ایلرو یه ایلرویه طوغری - ایلرویه سبق وتقدم ایتمك - کچمك Le coup lui a passé sous le bras قادمه جنبان مرور اولمق قورشون قولی آلتندن گذران ایلدی Le sang passe des artères dans les veines دم شرایینذن عروقه مرور ایدر La rivière passe par-là جریان ایدر - نهر اول طرفدن مرور ایدر Le vent, l'air, la lumière, le jour passent par cette fenêtre ریح - وهوا وضیا وشمس اول پنچره‌دن مرور ایدر Passer le pont, la rivière جسری - نافذ اولور - نفوذ وحلول ایدر Passer l'eau صویی کچمك ونهری عبور ایتمك Passer la rivière à la nage یوزه‌رك کچمك - نهری سابحاً مرور ایتمك

Il signifie aussi, s'écouler, aller vers la fin || Les jours, les années passent اوقات واعوام مرور ایدر Le temps passe et la mort vient طومار ایام منطوی - وقتلر مرور وزمان موت حلول ایدر ووقت اجل سر نما ومنجلی اولمقده در L'hiver est bientôt passé موسم شتا سریعاً مرور ایتمشدر Vous avez laissé passer le temps de planter موسم غرسی امرار ایتدردك La beauté passe comme une fleur حسن وجمال شکوفه مثالی کچوب Les مثال شکوفهٔ دلارا دمبدم رهین ذبول وفنا اولور - صاور plaisirs passent زایل وبی بقا در - لذاید دنیا مرور ایدر Tout passe dans le monde احوال دنیا سریع المرور در - بو دنیای فانیده هیچ بر شیده ثبات - سریع الزوالدر Son temps est passé وقتی کچدی - وبقا یوقدر On dit, que des marchandises passent debout par une ville. V. Debout.

On dit, Passer de cette vie en l'autre, à une meilleure, ou simplement Passer, pour dire, mourir A. ارتحال الی دار - ارتحال آخرته T. ازین خاکدان بدیار آخرت کوچ کردن P. البقا || کوچمك Il est à l'agonie, il va passer حالت نزعده الآن Il a passé اولوب دار فنادن دار بقایه ارتحال ایتمکده در ارتحال ایلدی

On dit, Passer par les charges, par les emplois, pour dire, s'élever successivement A. قطع المراتب والدرجات P. پایه پایه رتبه‌دن رتبه‌یه کچوب اولو T. بپایه بجاه بلند بر آمدن منصبلره چیقمق

Et passer par de rudes épreuves, pour dire, passer par de grandes peines نیچه نیچه - نیچه بلایا ومحنتلره دوچار اوله‌رق بلایا ومحنتلر چکمك

Et faire passer la parole de main en main تداول افواه ایله نقل کلام ایتدرمك - En termes de guerre, un général, après avoir donné un ordre, dit Passe-parole بو تنبیه جملهیه یتشریله

On dit, qu'une chose a passé par la tête de quelqu'un, pour dire, qu'il y a pensé A. تبادر الی الذهن P. خاطر گذار خاطردن کچمك T. شدن - Et qu'elle lui a passé de la tête, pour dire, qu'il l'a oublié A. ذهول عن الخاطر - خاطردن T. از خاطر بیرون شدن P. اذهاب عن الخاطر چیقمق

Passer, se dit aussi des dignités, charges, possessions qui changent de main en main A. انتقال P. گذشتن T. کچمك || Cette terre passa dans cette maison par mariage بو چفتلك عقد - ایلهٔ مصاهرت تقریبیله فلان خاندانه منتقل اولمشدر تصرفنه کچدی Quand le royaume de France passa de la première race à la seconde فرانسه‌نك تخت سلطنتی نسل اولدن نسل ثانی‌یه ادای الانتقال

Il signifie aussi, cesser A. اندفاع P. بر طرف شدن T. صاوشمق - صاومق - دفع اولمق Il est en colère, mais il passera حال غضبده در انجق بو حالت مندفع اولهجغی - بو انجماد بر طرف اولور مقوله‌دندر Cette mode passera درکار در ذاهب اولدیغم خلیا صاودی La fantaisie m'en est passée صاور La faim lui a passé فلانك آجلغی صاودی Cela fait passer le mal de dents بو شئ دیش آغریسنی دافعدر آغریسنی - دفع ایدر

On dit figur., Passer par-dessus toutes sortes de considérations,

pour dire, n'avoir égard à aucune chose کافهٔ مطالعاتدن صرف
کافهٔ احتمالاتدن صرف انظار التفات - انظار ایتمک
هیچ بر درلو مطالعه‌یه قید ایتمامک - ایتمک - Et passer
par-dessus toutes les difficultés, pour dire, n'être point arrêté
par les difficultés ظهوره کلان صعوبتلره حوالهٔ نظر اعتبار
صعوبتلره باقمامق - ایتمامک

Passer. Aller au-delà, excéder *A.* تجاوز *P.* گذشتن *T.*
قورشون نشانی آشورمق - کچمک || La balle a passé le but
آشوردی - کچدی - تجاوز ایتدی Passer les bornes, la mesure
حدودی واندازه‌یی تجاوز ایتمک Achetez-moi un bon
cheval, mais je ne veux pas y passer cent écus بهاسی یوز
غروش تجاوز ایتمامک شرطیله بکا بر رأس بارکیر مبایعه
ایله La dépense passe la recette ایرادی تجاوز ایدر - مصرفی
لطیفه خرج مصرفی کچر - ایراده غالبدر Cela passe la raillerie
لطیفه‌یی کچر - حدینی تجاوز ایدر passe le vraisemblable
بعید عن الاحتمالدر - بو کیفیت حدّ احتمالی تجاوز ایدر -
حدّ احتمالدن بعید در Cet arbre passe la muraille بو اغاج
قدّ دیواری تجاوز ایدر

On dit, Passer outre, pour dire, aller en avant sans être arrêté
par les obstacles *A.* تخطّی - تجاوز *P.* در پیش گذر کردن
T. اوتدیه کچمک - آنلایوب کچمک - Et figur. Passer outre,
Passer plus avant, pour dire, ajouter encore à ce qu'on a déjà fait
A. تجاوز الدرجة *P.* بیرون از درجه رفتن *T.* کرتدیی
آشورمق || Il ne se contenta pas de dire que . . . il passa outre
بو کلامی سویلدیکنه قناعت ایتمیوب کرتدیی آشوردی
Après l'avoir insulté, il passa plus avant, et le maltraita فلانک
عرضنی هتک ایلدیکندن ماعدا درجه‌یی آشوروب
تکدیرینه دخی تصدّی ایتمشدر

En termes de Pratique, Passer outre, signifie, continuer d'exé-
cuter *A.* مداومت || Il avait commencé de bâtir en tel endroit,
il lui fut défendu de passer outre فلان محلده بنایه شروع
ایتمشیکن با فرمان عالی مداومتدن منع اولندی Nonob-
stant les défenses à lui faites, il ne laissa pas de passer outre
مرّه بعد اخری منع اولنمشیکن مداومتدن فارغ اولمش دکلدر

Passer, se dit aussi des transitions qui se font dans le discours, d'une
matière à l'autre *A.* نقل الکلام الی صدد الآخر *P.* بسخن
دیگر گذر کردن *T.* بشقه سوزه کچمک || Passons au second point
ایکنجی ماده‌یه - کلامی ایکنجی ماده‌یه نقل ایتدره‌لم

کچه‌لم à d'autres choses کلامی امور سائره‌یه نقل ایتدره‌لم
Passer. Être admis, être reçu *A.* تقبّل - قبول *P.* پذیرفته
شدن *T.* مقبول کچمک - مقبول طونلمق || Il ne passera pas
à l'examen مظهر قبول اولمیه‌جقدر - امتحانده مقبوله کچمیه‌جکدر
Ce soldat est trop petit, il ne passera pas à la revue بو عسکری
نفرینک بوبی بغایت آلچاق اولدیغندن یوقلمه‌ده
مقبوله کچمز

On dit, Passer maître, pour dire, recevoir à la maîtrise
A. تخریج *P.* برتبهٔ استادی بلندیدن *T.* استاد چیقارمق
|| On l'a passé maître فلانی استاد چیقارمشلردر

Laisser Passer. Ne pas relever, ne pas contredire *A.* ترویج
رخصت رواج - روا داشتن *P.* تجویز الرواج - بالمسامحة
دادن *T.* بر شیئک کچمسنه رخصت ویرمک || Laissera-
t-on passer un livre si dangereux sans le réfuter? خطر منتج
اوله‌جق اول مقوله بر کتابک جرح اولنمقسزین رواجی
تجویز اولنمق ممکنمیدر Cette faute est trop grossière, je ne la
saurais laisser passer بو خطا پک غلیظ اولدیغندن بالمسامحه
ترویجنی تجویز ایده‌مم Laisser passer une proposition عرض
اولنان تکلیفک رواجنی تجویز ایتمک

On dit, qu'une chose a passé en proverbe, pour dire, qu'elle
est devenue proverbe - فلان سوز ضرب مثل حکمنه کیردی
صورتنه کیردی

Passer. Allouer *A.* ادخال فی الحساب *P.* در حساب
کردن *T.* محسوب ایتمک || Passez-moi cet article بو ماده‌یی
بو اسامه‌یی - محسوب ایله Passer en compte حسابه ادخال
ایتمک - محسوب ایتمک On ne vous passera jamais cela بو
اسامه‌یی حسابکه محسوب ایتمک ممکن دکلدر

On dit, Passer condamnation, pour dire, avouer qu'on a tort
A. اقرار الجرم - اعتراف الجرم *P.* گناه خود اقرار کردن
T. تسلیم ایتمک - بر کمسنه حقی اولمدیغنی اقرار ایتمک

Passer. Pardonner *A.* عفو - مجاوزت *P.* آمرزیدن *T.* صوچ
بغشلمق || Je vous le passe ایتدیککک خطایی رهین عفو
صوچکی سکا بغشلدم - ومجاوزت ایده‌رم

Il signifie aussi, devancer *A.* تقدّم - مسابقت *P.* پیش
گذشتن *T.* ایلرو کچمک || Ce lévrier passe tous les autres à
la course بو تازی سرعت قدم بابنده سائر تازیلرک
جمله‌سنه مسابقت ایدر Cet enfant passera tous ses camarades
dans les études بو طفل تحصیل علم خصوصنده بالجمله

رفقاسنه مسابقت ایده‌جکدر

Figur. surpasser en mérite *A.* کسب الامتیاز ـ تفوق *P.* برتری یافتن *T.* کچمک || S'il continue d'étudier, il passera tous les savans de son siècle امر تحصیلده مداومت ایده‌جك اولور ایسه علمای زمانك مجموعنه تفوق ایده‌جکی حسن Elle passait toutes les autres filles en beauté ظاهر در وجمالده ابکار سائره‌نك مجموعی ایچنده فائقه ایدی

Et être au-dessus de la portée et de l'intelligence *A.* خروج من خروج من دائرة الادراك ـ خروج من الاستطاعة ـ حدّ الطاقة *P.* بیرون از طاقت ـ بیرون از اندازهٔ توانایی بودن ـ کوج یتشمامك *T.* دور از مرتبهٔ ادراك بودن ـ بودن دائرهٔ ـ فوق الطاقه اولمق ـ دائرهٔ طاقتدن طشره اولمق بو Je n'y entends rien, cela me passe || ادراکدن طشره اولمق شیئی درك وفهم ایده‌مم حدّ استطاعتمدن خارج بر معنا در بو شیئ Cela passe ma capacité, mon intelligence دائرهٔ لیاقتمدن وحدّ ادراکمدن دورادور در Cela passe la portée de l'esprit humain دائرهٔ بشرك دائرهٔ ادراکندن خارجدر l'imagination خیالدن خارج بر معنا در

Passer. Transporter d'un lieu à un autre *A.* نقل ـ امرار *P.* گذاردن *T.* کوتورمك ـ کچورمك || On a passé le canon dans des bateaux طوبلری قایقلر ایله نقل ایتدردیلر Le batelier m'a passé à l'autre bord قایقچی بنی اوتدیه امرار ایتدردی

Et employer, consumer, en parlant du temps *A.* امرار الوقت *P.* وقت گذرانیدن *T.* وقت کچورمك || Passer le temps بر سنهٔ کامله امرار ایتمك une année امرار وقت ایتمك Nous avons passé ce jour bien agréablement بر کونکی کونی فرح جان ایله امرار ایلدك J'ai passé la nuit sans dormir انجم شمار اولدرق امرار ـ وقت لیلی بلا نوم امرار ایلدم اول محلده گذرانندهٔ Il y passe les jours et les nuits ایلدم لیالی وایامدر

On dit, Passer son envie d'une chose, pour dire, la satisfaire *A.* استیفاء الحظ *P.* کامران ـ تحصیل کام کردن ـ بکام شدن *T.* بر مراد شدن ـ کامروا شدن ـ شدن || مراده ایرشمك Il souhaitait passionément d'avoir cette terre, enfin il en a passé son envie بو چفتلکده مالك اولمق خصوصنده عظیم اشتیاقی وار ایدی عاقبة الامر استیفای حظ ایتمشدر On le dit aussi pour Renoncer à ce qu'on souhaitait *A.* دفع الرغبة ـ قطع الرغبة *P.* دفع آرزو کردن *T.* استکی دفع ایتمك

Passer. Faire couler des choses liquides au travers d'un tamis, d'un linge, etc. *A.* شخل *P.* پالودن ـ پالاییدن *T.* سوزمك ـ بر شئ ایچندن کچروب سوزمك || Passer une décoction dans un linge مطبوخی بر بز ایچنده سوزمك un bouillon à travers une étamine ات صوینی قلبوردن کچروب سوزمك

Il se dit aussi de certaines choses qui ne sont pas liquides *A.* امرار *P.* گذرانیدن *T.* کچورمك | Passer de la farine au tamis اونی الکدن کچورمك ـ دقیقی منخلدن امرار ایتمك

Et apprêter certaines choses, comme cuirs, étoffes, etc. *A.* اصلاح *P.* پرداختن *T.* یاپمق || Il faut passer ce cuir بو دری‌یی اصلاح ایتمك اقتضا ایدر

On dit, Passer des rasoirs sur la pierre, passer des couteaux sur la meule, pour dire, les aiguiser *A.* تشحید *P.* تیز کردن *T.* بیلەمك

Il signifie figur., toucher adroitement une chose dans le discours *A.* توطیش الکلام *T.* خفیفجه طوقنوب کچمك || Il a passé cela délicatement, légèrement بو ماده‌یه خفیفجه ونازکانه طوقنوب کچدی

Passer. Omettre *A.* ترك *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق || بو محلی قرائت ایتمیوب Passer cet endroit, ne le lisez pas بونی مسکوت عند ترك ایله Passez cela sous silence ترك ایله

Passer, se dit aussi des actes que l'on fait par-devant notaire *A.* تنظیم بمعرفة الشرع ـ عقد بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع پرداختن *T.* معرفت شرع ایله یاپمق || Passer un contrat, une procuration معرفت شرع ایله بر قطعه مقاوله حجتی عقد ایتمك یا برقطعه وکالت حجتی تنظیم ایتمك

On dit, Passer une pièce de monnaie douteuse, légère, etc. pour dire, la faire valoir *A.* ترویج *P.* رایگان ساختن *T.* کچورمك || Ces trésoriers passent beaucoup de mauvais argent بو خزینه‌دارلر وافر زیوف اقچه ترویج ایدرلر Passer des pièces fausses زیوف اقچه کچورمك

Et passer au fil de l'épée, pour dire, massacrer *A.* امرار طعمهٔ شیر ـ از سر شمشیر تیز گذرانیدن *P.* بحدّ السیف فلجیدن *T.* از قنطرهٔ تیغ ابدار گذرانیدن ـ شمشیر کردن کچورمك || Si on prend la ville par force, on passera tout au fil de l'épée قلعه حرباً ضبط اولنجق اولور ایسه درونده بولنانلرك جملەسی قنطرهٔ تیغ آبداردن امرار اولنه‌جقدر

Et passer la lime sur un ouvrage, pour dire, l'achever, le

polir *T.* - بر شيئك اوزرينه امرار مصقلهٔ اتمام ايتمك
Et passer l'éponge sur un ouvrage, pour dire, l'effacer برتاليفك
اوزرندن - اوزرينه امرار شوخگير محو وتطليس ايتمك
Et passons l'éponge sur tout - سيلكى كچروب محو ايتمك
cela, pour dire, oublions-le بونلرك جملەسنى شستهٔ صابون
بونلرك - لوح خاطردن سيلەلم - فراموشى ونسيان ايدەلم
- جملەسنى مضا ما مضا ديبيدرك انداختهٔ طاق نسيان ايدەلم
Et passer la plume sur quelques endroits d'un ouvrage فلان
- تاليفك بعض محللرينه امرار قلم نسخ وابطال ايتمك
Et passer les yeux sur une chose, - بعض محللرينى سيامك
pour dire, ne la regarder qu'à la hâte *A.* امرار النظر - الماح
چالوب آلمە - كوز كچوردمك *T.* چشم گذرانيدن *P.* النظر
باقمق

PASSER POUR. Être réputé *A.* اشتهار *P.* شهرت - نامور بودن
|| معروف اولمق - بيلنمك *T.* شهرت گرفتن - يافتن
Il passe pour un homme de bien اصحاب خيردن اولمق اوزره
pour un homme sage عاقل بر آدم اولمق شهرتيافته در
Il est avare, au moins il passe pour cela اوزره شهرتى وار در
S'il خسيس بر آدمدر هيچ دكل ايسه شهرتى بويله در
n'est savant, du moins il passe pour l'être علمدن بى بهره
شهرتگير در - ايسه ده علم ودانش ايله مشتهر ومعروفدر

SE PASSER. S'écouler. Il se dit du temps *A.* مرور *P.* گذشتن
T. كچمك || Les années se passent سنين واعوام مرور ايدر
Le temps se passe insensiblement وقتلر طويولمقسزين مرور
ايدر L'occasion se passe فرصت مرور ايدر - فوت اولور

Il se dit aussi des choses qui perdent leur beauté, leur éclat,
etc. *A.* تذبّل - كسب الذبول *P.* پژمرده شدن *T.* كچمك -
صولمق || Les fleurs se passent en un jour شكوفه بركون ايچنده
بو Cette femme n'est plus belle, elle se passe كسب ذبول ايدر
Les خاتونك حسنى قالمدى كسب ذبول ايتمكده در
couleurs vives se passent facilement آچيق رنكلر چابك صولر

SE PASSER. Se contenter *A.* اكتفا - قناعت *P.* خرسندى
از || Il se passe de peu قايرلمق *T.* خرسند شدن - نمودن
Il ne se passe pas à cela قناعت ايدر - شئ ايله اكتفا ايدر
بونكله اكتفا ايتمز

Il signifie aussi, savoir se priver, s'abstenir *A.* كفّ - فراغت
كچمك - وازكچمك - وازكلمك *T.* دست كشيدن *P.* اليد
|| Il ne saurait se passer de vin - شرب خمردن فراغت ايدەمز

Je me passerai bien de lui فلاندن كركى ايچقيدن كچەمز
كبى وازكچه بيلورم

SE PASSER. Arriver *A.* وقوع - جريان *P.* گذارش يافتن -
گذارش پذيرفتن *T.* كچمك - وقوعه كلمك || Ce qui s'est
passé avant nous بزدن مقدم - بزدن اوّل وقوعه كلمش احوال
جريان ايتمش Ce qui s'est passé depuis deux jours ايكى
كوندنبرو گذارش يافتهٔ ظهور ايتمش احوال Depuis votre
départ il s'est passé bien des choses وقت مفارقتكزدنبرو نيچه
وقوعه كلمشدر - واقع اولمشدر - امور واحوال جريان ايتمشدر
Dites-moi comment les choses se sont passées احوال مذكوره نوجهله
جريان ايلديكنى بكا نقل ايله Tout s'est passé tranquillement
گذارشپذير - هر شئ بر وجه سهولت جريان ايتمشدر
اولمشدر

EN PASSANT. Chemin faisant *A.* في خلال الطريق *P.* در
اثناى راه *T.* يوله كيدر ايكن || Je l'ai rencontré en passant
خلال طريقده فلانه - اثناى راهده فلانه تصادف ايلدم
راست كلدم

Il signifie figur., légèrement, avec précipitation *T.* كچوب
صاوشدرق || Je n'ai pas eu le loisir d'examiner ce livre-là, je
ne l'ai vu qu'en passant اول تاليفه بالتحرّى دقت ايلمكه
وقتم اولميوب كچوب صاوشدرق كوردم Je ne lui ai parlé
de votre affaire qu'en passant مصلحتكزى فلانه همان كچوب
صاوشدرق سويليه بيلدم

PASSÉ. *A.* مارّ *P.* گذشته *T.* كچورلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, qui a été autrefois *A.* ماضى -
سابق - سالف *P.* گذشته *T.* كچمش || Le temps passé زمان
- جرايم سابقەسى Ses fautes passées زمان سابق - ماضى
زمان *A.* Il signifie au substantif, le temps passé - گذشتەسى
ماضى *P.* وقت گذشته *T.* كچمش زمان || Le passé, le pré-
sent et l'avenir زمان ماضى وزمان حاضر وزمان مستقبل
Le passé ne se peut plus rappeler *A.* الماضى لا يذكر *T.* كچمش
اوقات شيئلر آكلمز On rappela tout ce qu'il avait fait pour le passé
- ماضيده ايتديكى شيئلرك جملەسى ياد وتذكير اولندى
اعمال سابقەسنك جملەسى

Il signifie aussi, ce que l'on a fait ou dit autrefois *A.* احوال
ماضيه - احوال سابقه *P.* حالات گذشته *T.* كچمش شيئلر
Il ne faut pas se souvenir du passé احوال ماضيەنك استذكارى
J'ai oublié tout le passé كچمش شيئلرى نسياً جائز دكلدر

Ne parlons plus du passé منسیاً صحیفهٔ خاطردن امحا ایلدم احوال گذشتەدن بر دخی بحث ایتمیەلم

PASSEREAU. V. Moineau.

PASSE-TEMPS. Amusement *A.* علالة *T.* اسرار وقته وسیله اولەجق || Passe-temps agréable اسرار وقت کچورەجک اکلنجه ـ مشغله وقته وسیله اولەجق بر مشغلهٔ دلگشا C'est son passe-temps ordinaire وقت کچورەجک اکلنجەسی بو در Se donner du passe-temps وقت کچورەجک اکلنجه پیدا ایتمک

PASSIBILITÉ. Qualité des corps passibles *A.* قابلیّة الالم

PASSIBLE. Capable de souffrir *A.* قابل التألّم *P.* رنج پذیرفتنی *T.* صزی چکه بیلور || Le corps humain dans son état naturel est passible بدن انسان طبیعت اصلیەسنه نظراً قابل تألّمدر Jésus-Christ est venu au monde avec un corps passible حضرت عیسی قابل تألّم اولەجق جسم ایله دنیایه کلمشدر

PASSIF. L'opposé d'Actif *A.* مطاوع || Un être passif بر مخلوق مطاوع Il faut dans cette affaire attendre et se tenir passif بو خصوصدە حال انطیاعدە اولەرق ظهور نتیجەیه ترقّب وانتظار اولمق Votre rôle est tout passif بو خصوصدە اثبات نفس اقتضا ایدر ایچون اتّخاذ ایلدیککز مسلک بستون صورت مطاوعدر

En termes de Grammaire, Verbe passif, est celui qui sert à marquer l'objet de l'action *A.* فعل مطاوع

En termes de comptabilité, La dette active, est celle dont on peut exiger le paiement *A.* مطلوب pl. مطلوبات *P.* مال *T.* آلەجق خواستنی || La dette passive, est celle qu'on est tenu d'acquitter *A.* دین pl. دیون *P.* وام *T.* بورج ـ ویرەجک Dans cette succession, l'actif surpasse à peine le passif بو ترکەدە مطلوباتک دیوند زیادەلکی جزئیدر

En parlant d'une élection, La voix active, est le droit d'élire *A.* استحقاق علی الاختیار ـ استحقاق علی الانتخاب *P.* بگزیدن استحقاق *T.* انتخاب ایلمنک استحقاقی Et la voix passive, le droit d'être élu *A.* حقّ المختاریّة *P.* حق مختار ـ انتخاب اولمنک استحقاقی *T.* گزیده شدن استحقاق || Son élection fut cassée, parce qu'il n'avait pas voix passive مختار اولمغه استحقاقی اولمدیغنه بناءً امر انتخابی رهین نسخ وابطال اولمشدر

PASSION. Souffrance. Il ne se dit que des souffrances de Notre-Seigneur Jésus Christ *A.* الم pl. آلام ـ محنت pl. محن *P.* رنج *T.* اذیّت || La passion de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک چکدیکی محنت والم

PASSION. T. de Méd. Affection, maladie *A.* مرض pl. امراض *P.* درد *T.* خستەلک || Passion hystérique مرض رحم

PASSION. Mouvement de l'âme excité par quelque objet, comme l'amour, le désir, la haine, etc. *A.* مرض نفسانی pl. امراض نفسانیّة || Grande passion امراض نفسانیەدن بر مرض عظیم violente امراض نفسانیەدن بر مرض شدید véhémente مرض وقّاد ardente نفسانیەدن بر مرض شدید الحراره بر مرض dérèglée بر مرض نفسانئ شدید الوقود ـ نفسانی امراض نفسانیەدن بر مرض furieuse نفسانئ نا مضبوط بر مرض نفسانئ بی بصیرت aveugle جنون آمیز Avoir les passions douces امراض نفسانیەسی حلم وملاینته بر کمسنەنک بر کمسنه امراض Être maître de ses passions مقارن اولمق مرض نفسانیسی نفسانیەسنه غالب اولمق La passion l'emporte ـ مرض نفسانیسی پردە پوش بصر بصیرتدر l'aveugle غالبدر Se laisser aller à ses passions مرض نفسانی بصر بصیرتنه پردهٔ غفلتدر امراض نفسانیەنک حکمنه تبعیّت ایتمک Il est esclave de ses passions امراض نفسانیەسنک اسیریدر Dompter, réprimer ses passions امراض نفسانیەسنی قهر ایتمک les modérer, les calmer امراض نفسانیەنک شدّتنی تعدیل وتسکین ایتمک N'écoutez pas votre passion مبتلا اولدیغک مرض نفسانی یه مماشات ایلمه Dans la violence de sa passion مبتلا اولدیغی مرض نفسانینک حال حدّت وشدّتندە L'amour est la passion prédominante des jeunes gens هوای عشق نوجوانلره کوره امراض نفسانیەنک اغلب واشدّیدر Quand la passion se ralentit مرض نفسانی کسب تنزّل وانحطاط ایدنجه Cet homme n'est pas croyable, il parle avec passion فلانک کلامی شایان اعتماد دکلدر امراض نفسانیەیه تبعیّت ایله Il fait tout par passion کافّهٔ اعمالی امراض نفسانیەیه سویلر مبنیدر Cet orateur excite, émeut les passions بو واعظک موعظەسی امراض نفسانیەیی محرّک ومشوّقدر

Il se prend plus particulièrement pour la passion de l'amour *A.* مرض عشق *P.* درد عشق *T.* عشق دردی || Declarer sa passion محبوبەسنه ـ درد عشقنی جانانه اعلان ایتمک کشف وبیان ایتمک C'est sa première passion مبتلا اولدیغی مرض عشقک ایلکیسیدر

On dit, Aimer à la passion, pour dire, aimer extrêmement *A.* محبّة بتعشّق البال *P.* از دل وجان دوستداری نمودن

T. جان وكوكلدن سومك

Il signifie aussi, l'affection violente qu'on a pour quelque chose *A.* آشفتگی دل - هوس *P.* مفتونيّت - غرام - ولوع - هوا *T.* دلبستگی - سوش - سودا || Il a une grande passion pour les tableaux تصويرلر عاشقيدر - تصويرلره هوا وهوسی چوقدر

Il se dit aussi de l'objet de la passion *A.* ما به التعشق *P.* جای هوس *T.* بر كمسنه‌نك كوكل ويرديكی شیٔ || Sa plus forte passion, c'est la chasse ما به تعشقی اولان شيلرك اقدم واقويسی صيد وشكار مادّه‌سيدر

PASSION, en termes de philosophie, signifie, l'impression reçue dans un sujet *A.* كيفيّة انفعاليّة || Le verbe actif marque l'action, le passif marque la passion فعل متعدّی حالك كيفيّت فاعليّه‌سنی وفعل مطاوع حالك كيفيّت انفعاليّه‌سنی مفيددر

PASSIONNÉMENT. Avec beaucoup de passion *A.* مغرماً - مولعاً - باشتياق درون - بآشفتگی دل *P.* بالولوع والغرام - بدلبستگی *T.* كوكل دوشكونلكی ايله || Il est passionnément amoureux بالولوع والغرام عاشق دلشيفته در || Il desire passionnément que . . . مشتاقدر - مغرماً - اشتياق درون ايله خواهشكاردر

PASSIONNER. Donner l'air, le ton de la passion à . . . *A.* وضع فی حال المهيّج الهوا *P.* عشق انگيز ساختن *T.* عشق قوپاره‌جق بر حالت پيدا ايتدرمك || Passionner sa voix, son chant صوت وصداسنه وغنا وترانه‌سنه مهيّج عشق وهوا اوله‌جق بر حالت پيدا ايتدرمك

SE PASSIONNER. Se préoccuper fortement et aveuglément *A.* اغترار بامراض النفسانيّة *P.* فريفته‌ٔ امراض نفسانيّه شدن *T.* بر كمسنه‌نك كوكلی امراض - امراض نفسانيّه‌يه آلدانمق نفسانيّه‌يه قاپلمق || Un homme sage agit toujours avec raison, et ne se passionne jamais عاقل اولان كشی امراض نفسانيّه‌يه آلدانميوب هر حالده حكيمانه حركت ايدر

PASSIONNÉ. Il s'emploie comme adjectif. Rempli de passion et de tendresse *A.* مفتون - مغرم - مولع *P.* دلبسته - دلشيفته *T.* كوكل ويرمش || Amant passionné عاشق دلشيفته || Il parle d'un ton passionné طور مفتونيّت ايله تكلّم ايدر C'est un homme qui a naturellement l'âme tendre et passionnée رقّت قلب وغرام بال ايله مجبول بر آدمدر Langage passionné لسان پرولوع وغرام || Des regards passionnés الحاظ مفتونيّت آلود

Il signifie aussi, prévenu, rempli de passion *A.* غريرٔ المرض النفسانيّ - النفسانی *P.* مغلوب المرض النفسانیّ *T.* دلداده‌ٔ مرض نفسانی *T.* كوكلی مرض نفسانی‌يه قاپلمش || Il en parle en homme passionné امراض نفسانيّه‌يه مغلوب اولمش بر آدم كبی صحبت سويلر Écrivain passionné غريرمرض نفسانی اولمش بر مؤلّف

PASSIVEMENT. D'une manière passive *A.* مطاوعاً || Il y a plusieurs verbes qui se prennent activement et passivement افعال كثيره واردر كه هم متعدّی وهم مطاوعدر

PASSOIRE. Ustensile de métal, percé de trous, et qui sert à passer des fruits pour en tirer le jus *A.* منطبة - مشخلة *P.* پالاون *T.* سوزكی

PASTEL. Sorte de crayon fait de couleurs pulverisées, mêlées avec du blanc de plomb *T.* رنك آميز قورشون قلمی

PASTEL. Plante. V. Guède.

PASTENADE. V. Panais.

PASTÈQUE. V. Melon d'eau.

PASTEUR. Celui qui garde des troupeaux *A.* راعی pl. رعاة *P.* گله بان - شبان *T.* چوبان || Il ne se dit qu'en parlant des peuples anciens || Les anges annoncèrent aux pasteurs la naissance du Messie ملائكه كرام مسيحك ولادتنی طايفه‌ٔ رعاته تبشير ايلمشلردر

Il se dit figur. en termes de religion chrétienne *A.* راعی روحانی *P.* گله‌بان جان *T.* جان چوبانی || Les évêques et les curés sont appelés pasteurs پسقپوسلر ومحله پاپاسلری رعات روحانی اسميله موصوفدرلر

PASTICHE. Il signifie, dans la langue des arts, composition mêlée *A.* معجون

PASTILLE. Composition de pâte bonne à manger, ou qui sert à brûler *A.* تنسوق *P.* تنسخ *T.* تنسوخ

PASTORAL. Appartenant aux bergers *A.* مختصّ بالرعاة *P.* شوبانی - لباس شوبانی *T.* چوبانك || Habit pastoral چوبان - اشعار رعات Poésies pastorales چوبان روبه‌سی - || Il se dit aussi au figuré *A.* مختصّ برعاة الروحانيّة - تركيبی *P.* جان چوبانه مخصوص *T.* مخصوص گله‌بان جان || Bâton pastoral پاشوی گله بان جان - مخصره‌ٔ راعی روحانی || Le soin pastoral des âmes ارواح بنی آدم حقنه رعات روحانيه‌نك تقيّد واهتمامی جان چوبانی دكنكی || Instruction pastorale راعی روحانينك وصيّت وتعليمی

PASTORALEMENT. En bon pasteur *A.* كما وجب على راعى *P.* جان چوبانه *T.* بآنچه سزد بگله بان جان الروحانى || لايق اولديغى وجه اوزره || C'est un saint évêque qui prêche pastoralement راعئ روحانى‌يه لايق اولديغى وجه اوزره وعظ ايدر بر پسقپوس نامدار در

PAT. Terme du jeu des échecs. Il se dit des joueurs qui, n'étant pas en échec, ne sauraient jouer sans s'y mettre *A.* آچمز || Vous m'avez fait pat شاهمى آچمزه قويدك

PATACHE. Sorte de vaisseau léger, dont on se sert pour envoyer des nouvelles en diligence *T.* منزل كميسى

Il se dit aussi de petits bâtimens pour la garde des rivières, des passages, où on lève quelques droits *T.* قول قايغى

PATARAFFES. Lettres confuses et brouillées ou mal formées *A.* خط مهوّش *P.* خطّ نا هموار *T.* قارش مورش يازو

PATARD. Petite monnaie *A.* درهم صغير *P.* درم خرده *T.* ارفاق اقچه || Il ne se dit qu'en ces phrases: Je n'en donnerai pas un patard بر اوفاق اقچه بيله ويرمم Cela ne vaut pas un patard بر اوفاق اقچه دكمز Il n'a pas un patard بر اوفاق اقچه‌يه مالك دكلدر

PATAUD. Il se dit d'une personne grossièrement faite *A.* غليظ الجثّة *P.* دژمان *T.* يوغون

PATAUGER. Marcher dans une eau bourbeuse *A.* مشى فى الطرين *P.* در خلاب روانه شدن *T.* سويق چامورلى خلاب ايچنده كزمك || Patauger dans la boue بره كزمك

PÂTE. Farine détrempée et pétrie pour faire du pain *A.* عجين — خمير *P.* خمير — زواله — پرازده *T.* خمور — اون — يوغورلمش || Pâte dure عجين ثخين — خمور — عجين رخو molle قتى خمور — كوشك خمور blanche خاص خمور bien pétrie كركى كبى يوغورلمش خمور Pâte sans levain مايه‌سز خمير — Il se dit aussi d'autres choses qui sont comme pétries ensemble || Pâte d'amandes pour décrasser les mains الارى تطهير ايچون ياپلمش بادام خميرى Pâte de confitures شكرلمه خميرى

Il signifie figur. complexion *A.* بنية *T.* ياپو || Il est de bonne pâte ياپوسى كوزلدر — جيّد البنيه در

PATE. Il se dit du pied des animaux quatrupèdes qui ont des doigts, des ongles ou des griffes *A.* فرسن pl. فراسن *P.* سول — طبان *T.* پنچه || Pate de singe, de lion, de chat, de chien ميمون وآرسلان وكدى وكلب طبانى

On dit figur. Être entre les pates de quelqu'un, pour dire, être sous l'autorité d'un homme dont on a sujet de craindre la sévérité زير پنچه — بر كمسنه‌نك زير پنچهٔ حكومتنده اولمق زور وقهرنده

Il se dit aussi des oiseaux, hormis ceux de proie *A.* رجل *T.* قيناق || Pate d'oie قاز قيناغى — Pour les oiseaux de proie, V. Griffe. — Il se dit aussi des écrevisses, des insectes, comme mouches, etc. *A.* رجل *P.* پا *T.* آياق

On dit d'une écriture très-fine, que ce sont des pates de mouche *A.* خط متمّل *P.* خطّ خرده مانند پاى مور *T.* قرنجه آياغى كبى بر يازو

Pates d'une ancre, sont les triangles recourbés qui la font mordre dans la terre *A.* pl. كلاليب الانجر *P.* جنگالهاى لنگر *T.* دمورك چنكللرى

Pate, signifie aussi, le pied d'un verre et d'autres choses semblables *A.* قدم *P.* پا *T.* آياق

PÂTÉ. Sorte de mets fait de chair ou de poisson mis en pâte *A.* سنبوسق *P.* سنبوسه — بوره *T.* بورك || Pâté de perdrix ككلك بوركى de canard اوردك بوركى — Petits pâtés فنجان بوركى

PÂTÉ D'ERMITE. On appelle ainsi, une figue sèche dans laquelle on a enfermé une noisette ou amande *T.* ايچى بادامل‌و قورى انجير

PÂTÉ. Goutte d'encre tombée sur du papier *A.* رشحة القلم *P.* قلم طملانتيسى *T.* چكالهٔ خامه

PATELIN. Homme artificieux qui, par des manières flatteuses, fait venir les autres à ses fins *A.* رايغ المزاج *P.* شتر گربه *T.* تلكو خويلو — منش || C'est un vrai patelin محض رايغ المزاج بر آدمدر

PATELINAGE. Manière artificieuse d'un patelin *A.* روغان *P.* وضع شتر گربه *T.* تلكولك || Toute son habileté n'est que patelinage مهارتى انجق اوضاع شتر گربه‌دن عبارتدر

PATELINER. Agir en patelin *A.* ارتياغ *P.* وضع شتر گربه ورزيدن *T.* تلكولك ايتمك || Il ne va point droit, il ne fait que pateliner جادهٔ مستقيمه‌يه سلوك ايتميوب دائما اوضاع شتر گربه ايله عمل وحركتدن خالى دكلدر Il a si bien su pateliner ces gens-là, qu'il les a fait venir à ses fins فلانلرى شول رتبه‌لرده تلكولك ايله قولاندى‌كه مرامنى اجرا ايتدره بيلدى

PATELINEUR. V. Patelin.

PATENÔTRE. Nom qui se dit du Pater et des autres prières qu'on apprend aux enfans *A.* ورد pl. اوراد || Cet enfant sait sa patenôtre بو جوجوق وردینی بیلور

PATENT. Terme de Chancellerie. Il ne se dit qu'en certaines phrases. On appelle Acquit patent, un brevet du Roi, portant gratification de quelque somme d'argent *A.* منشور العطیّة *P.* پایزه *T.* عطیّهٔ شاهانه‌یی مشتمل برات. Et lettres patentes, toutes les lettres du Roi scellées du grand sceau *A.* برات pl. بروات - منشور pl. مناشیر *P.* یرلیغ - گشاد نامه *T.* برات || Obtenir des lettres patentes pour ... فلان مادّه ایچون برات تحصیل ایتمک

On dit aussi Patentes, pour signifier, les lettres, les brevets accordés par le gouvernement *T.* رؤس

PATE-PELU. Fourbe avec douceur. V. Patelin.

PATER. L'oraison dominicale *A.* تسبیح

PATER, se dit aussi des gros grains d'un chapelet sur lesquels on dit le Pater *A.* حبّة السبحة *P.* دانهٔ تسبیح *T.* تسبیح دانه‌سی

PATERNEL. Qui est tel qui convient à un père *A.* ابوی - والدی *P.* پدری *T.* بابالک || Amour paternel محبّت ابویّه - بابا نصیحتی - نصح وپند پدری Tendresse paternelle رأفت - مهربانی پدری - حنان ابوی - شفقت ابویّه Affection paternelle علاقهٔ پدری Correction paternelle تعزیر پدری - بابا تعزیری

On appelle, Parens paternels, les parens du côté du père *A.* عصبه pl. عصبات *P.* اقربای خویشان از سوی پدر *T.* بابا طرفندن حصملر Et biens paternels, les biens qui viennent du côté du père *A.* موروث من الاب *P.* اموال واملاک مال پدر مانده *T.* بابادن میراث قالمش مال - باباسی قالدیغی مال

PATERNELLEMENT. En père *A.* کما یلیق باب - کاب *P.* پدرانه *T.* باباجه - بابا کبی || Il l'a traité paternellement حقنده پدرانه معامله ایلدی

PATERNITÉ. L'état, la qualité de père *A.* ابوّت *P.* پدری *T.* بابالق || La paternité et la filiation sont deux termes relatifs ابوّت وبنوّت بری برینه منسوب ایکی تعبیردر

PÂTEUX. Il se dit du pain qui n'est pas assez cuit *A.* کالعجین *T.* خموری - خمور کبی || Ce pain n'est pas assez cuit, il est pâteux بو اتمک کرکی کبی پشمیوب خمورسیدر - خمور کبیدر - Et de tout ce qui fait dans la bouche l'effet de la pâte *A.* ذو طعم العجین *P.* هم چاشنئ خمیر *T.* دادی خمورسی || Ces abricots sont pâteux بو قایصیلرک دادی خمورسیدر

On dit, qu'on a la bouche, la langue pâteuse c'est-à-dire, empâtée d'une certaine salive épaisse *A.* متلجّن *P.* دوسکن *T.* یلمشک || Quand on a bu de ce vin-là, on a la bouche pâteuse بو باده ایچلدکده آغزده یلمشکلک عارض اولور Cela rend la langue pâteuse بو شئ دلده ایرات تلجّن ایدر

On appelle Chemin pâteux, un chemin qui est en terre grasse et à demi-détrempée *A.* طریق ذو سواخ *P.* راه لوشناک *T.* یاپشقان چامورلی یول

PATHÉTIQUE. Qui émeut les passions *A.* شدید التأثیر - مهیّج الرقة - موجب الالتیاع *P.* رقّت خیز - دلسوز *T.* غایة الغایه شدید یانق || Ce discours est très-pathétique بر کلام مهیّج الرقّتدر - التأثیر بر مقاله در Un orateur pathétique التیاع قلبی ایجاب ایده‌جک وجهله وعظ ایدن واعظ Voix pathétique یانق سس - آواز دلسوز - صوت رقّت خیز

PATHÉTIQUEMENT. D'une manière pathétique *A.* ملتاعاً - بهیجان *P.* رقّت انگیزانه - دلسوزانه *T.* یانقلق ایله - یانقلق - الرقّة رقّت کتوره‌جک صورت ایله - کتوره‌جک وجهله

PATHOGNOMONIQUE. T. de Méd. Il se dit des signes qui sont propres à chaque maladie *A.* قرینة العلّة *P.* نشانهٔ رنجوری *T.* علّته دلیل اولدجق نشان

PATHOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite des maladies *A.* بحث عن طبایع الامراض - بحث عن احوال الامراض

PATHOLOGIQUE. Qui appartient à la pathologie *A.* متعلّق بطبایع الامراض

PATHOS. Mot Grec, qui signifie, passion, et qu'on emploie pour exprimer une chaleur déplacée dans un discours, dans un ouvrage. Il se dit en mauvaise part *T.* نفسانیّت || Il y a bien du pathos dans son discours کلامنده خیلیجه نفسانیّت واردر - صحبتی نفسانیتدن عبارتدر

PATIBULAIRE. Qui appartient au gibet *A.* متعلّق بعود الصلب *P.* دار آغاجنه متعلّق *T.* متعلّق دار

On dit, qu'un homme a la mine patibulaire, pour dire, la mine d'un homme qui mérite d'être pendu *T.* آصیله‌جق آدم سیماسنده

بر حريفدر

PATIEMMENT. Avec patience *A.* بالصبر والسكونة ـ بالصبر *P.* صبرلق ايله *T.* صبورانه ـ با شكيبايى || Il a attendu patiemment بالصبر والسكونه متوقف مقام انتظار اولمشدر

PATIENCE. Vertu qui fait supporter les maux sans murmurer *A.* صبر ـ مصابرت *P.* صبورى ـ شكيب *T.* صبرلق || Il faut avoir une grande patience pour souffrir cela بوكا تحمل ايتمك صبر عظيمه محتاجدر On a mis sa patience à une rude épreuve صبر وثباتى محك امتحان شديده وضع اولندى Je prie Dieu qu'il vous donne la patience nécessaire جناب ارحم الرحيمين الله ـ محتاج اليه اولديغك صبر وتحملى احسان ايليه On a poussé sa patience à bout صبر وتحملنى صبرلر ويره اقصاى مراتب افراطه ابلاغ ايتدرديلر La patience m'échappe مايهٔ صبرم دوكندى ـ صبرم قالمدى Ce serait lasser votre patience صبركه ايراث فتور ايتمكدر Il nous a reçus avec bonté, et nous a écoutés avec patience بزه لطف معاملهسيله تلقى وصبر وسكونت ايله استماع ايتمشدر Il faut avoir patience jusqu'au bout نتيجهٔ كاره قدر صبر ايتملو در C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ايشدر

On dit, Prendre, avoir patience, se donner patience *A.* تصبر ـ اختيار الصبر ـ اصطبار *P.* شكيبايى نمودن ـ شكيبيدن ـ صبورى نمودن ـ پاى در دامن صبورى كشيدن *T.* صبر صبرلق كوسترمك ـ ايتمك || Il viendra dans un moment, prenez patience شمدى كلور جزئيجه صبر ايله Il faut que vous ayez patience, si vous voulez être payé اقچهكى آلمق استر ايسدك صبر ايتملوسك ـ On dit aussi, Prendre les afflictions en patience ظهور ايدن آلام واكدارده اختيار صبر وشكيب ايتمك || Offrez à Dieu les afflictions qu'il vous envoie, et prenez-les en patience ارسال الهى اولان اكدار وآلامده اظهار تسليميت ايله اختيار مصابرت ايله

PATIENCE, ou PARELLE. Plante *A.* ريباس *P.* اشخوان *T.* اوشقون اوتى

PATIENT. Qui a de la patience *A.* صابر pl. صابرين ـ صبور *P.* دريا دل ـ شكيبيده ـ شكيبا *T.* صبرلو || C'est l'homme du monde le plus patient جهانده آنك كبى صبور آدم يوقدر Il faut être bien patient pour souffrir tout cela بونلرك جملهسنه تحمل ايتمك ايچون غايت ايله صبور اولملو در Il est fort patient dans la douleur وقت كدرده زيادهسيله صبرلو در Dieu est patient et miséricordieux حق تعالى حضرتلرى صبور ورؤفدر ـ صبير ورحيمدر

Et qui supporte avec bonté les défauts de ses inférieurs *A.* حليم ـ حمول *P.* حوصله دار *T.* حوصلهلو || Ce père a été fort patient à l'égard de son fils فلان پدر اوغلى حقنده بغايت حوصله دار ايدى Ce maître est fort patient dans son domestique بر صاحب خانه امور بيتيهسنده غايت ايله حاضم وحوصله دار در Ce juge est fort patient dans les audiences qu'il donne ـ فلان قاضى مجالس مرافعهده بغايت صبور در ـ بغايت هاضم وحوصله دار در Et qui attend, qui persévère avec tranquillité. Dans ce sens, on peut employer aussi le mot *A.* متأنى || Il faut être patient à la Cour خدمت سراى همايونده حاضم وحوصله دار اولمق ـ ايدن كشى متأنى اولمق لازمدر Quand on a quelque affaire à solliciter, il faut être patient jusqu'au bout بر مصلحتك استدعاسنه تصدى اولنديغى حالده ختامنه قدر صبر وتأنى لازمدر

PATIENT. T. Didactique. Qui reçoit l'impression d'un agent physique *A.* منفعل || L'agent et le patient فاعل ومنفعل

PATIENT. Criminel condamné par la Justice à être mis à mort *A.* محكوم عليه بالاعدام *P.* سپردهٔ شمشير سياست *T.* ترتيب جزاسى حكم اولنمش مجرم || Le patient était dans la charrette ترتيب جزاسى حكم اولنمش مجرم عربه ايچنده ايدى

PATIENTER. V. Prendre patience.

PATIN. Sorte de soulier fort haut que les femmes portaient autrefois *A.* نعلين ـ قبقاب *P.* ده تاس *T.* نالين

Et certaine chaussure dont on se sert pour glisser sur la glace *A.* نعلين مزحلف *P.* پاچله *T.* صيرنجقلو نالين || Glisser sur des patins صيرنجقلو نالين ايله قايمق

En termes de charpenterie, c'est un ais fort épais qu'on met sous la charpente d'un escalier, pour la porter et lui servir de base *T.* نردبانك آلت طبانى

PATINER. Manier indiscrètement *A.* ملامسة بالشدة *P.* سخت ال ايله سورتمك ـ زيادهجه ال طوقندرمق *T.* پرواسيدن || Ces fruits ont perdu toute leur fleur, on les a trop patinés بو ميوهلر ال ايله زيادهجه سورتنمش اولدقلرندن تاب وطراوتلرى هيچ قالمدى

PATINÉ. *A.* ملموس بالشدة *P.* سخت پرواسيده *T.* زيادهجه

ال ایله سورتنمش

PATINER. Glisser sur la glace *A.* تزحلف ـ زحلقة بالنعلین *P.* بالنعلین *T.* با پاچله لغزیدن صیرنجقلو نالین ایله فایمق || Dans les pays froids, c'est un divertissement pendant l'hiver que de patiner افالیم بارده ده نعلین ایله زحلقه مادّه سی وقت شتاده مخصوص ملاهی نوعندندر

PATINEUR. Qui glisse sur la glace avec des patins *A.* مزحلف *P.* بالنعلین *T.* با پاچله لغزان نالین ایله فایجی || Il y a avait beaucoup de patineurs sur la rivière نهرده پاچله ایله فایجیلرک کثرتی وار ایدی

PÂTIR. Souffrir, avoir du mal *A.* معانات ـ تجفّی ـ تأذّی جفا ـ محنت زده گشتن ـ رنج کشیدن ـ آزار کشیدن *P.* ـ اذیت چکمک *T.* دوچار عنا وزحمت شدن ـ کشیدن زحمت چکمک || L'armée pâtit beaucoup dans cette marche زحمتکشیده اولمشدر ـ بو یولده عسکر بغایت متأذّی اولمشدر Les chevaux y ont plus pâti que les hommes اول یولده حیوانات انساندن زیاده دوچار عنا وزحمت اولمشدر Il faut qu'un soldat sache pâtir عسکری نفری رنج واذایه مألوف اولملو Il a été long-temps malade, il a bien pâti avant que de mourir در طول زمان مریض وخسته اولوب قبل الوفات خیلیجه زحمت چکمشدر

On dit, Pâtir de quelque chose, pour dire, souffrir du dommage *A.* تضرر ـ تحمّل الخسارة ـ تحمّل السیّئة *P.* زیان دیدن ـ ضرر کشیدن ـ دوچار خسارت شدن ـ کشیدن *T.* ضرر چکمک ـ خسارته اوغرامق ـ سیّئه سنی چکمک || Il a fait la faute, et j'en ai pâti خطایی فلان کشی ایشلدی ضررینی بن چکدم ـ وسیّئه سنی بن چکدم Vous vous êtes trop laissé aller à vos plaisirs, votre santé en pâtira مشتهیّات نفسه افراط اوزره مبتلا اولدیغکز بناءً ضرری مزاجکز طوقنه جقدر مزاجکز سیّئه سنی چکه جکدر ـ Qui en pâtira? sinon vous خسارتنی سندن غیری کیم چکه جکدر Ce champ, ce jardin a pâti بو تارلا وبو باغچه خسارزده اولمشدر Mon commerce en a pâti آلیش ویریشم دوچار زیان وخسار اولمشدر On dit proverb., que les bons pâtissent pour les méchants اشرارک اخیار اشرارک سیّئه سنی چکرلر ـ سیّئه سی اخیاره طوقنور

PÂTIS. Le lieu où l'on met paître des bestiaux *A.* مرعی pl. مراعی ـ مسرب pl. مسارب ـ مرتع pl. مراتع *P.* چراگاه ـ اوتلاق *P.* چرس || Mettre des moutons dans le pâtis اغنامی مرعایه وضع ایتمک

PÂTISSER. Faire de la pâtisserie *A.* اعمال المطعومات الخمیریّة *P.* آش خمیر آلود پرداختن *T.* خمور آشی یاپمق || Il pâtisse fort bien غایت اعلا خمور آشی یاپار

PÂTISSERIE. Pâte preparée qu'on fait cuire dans le four *A.* طعام خمیری pl. اطعمة خمیریّة *P.* آش خمیرکاری *T.* خمور آشی || La pâtisserie charge l'estomac اطعمهٔ خمیریّه معده یه ایراث ثقلت ایدر

Il se dit aussi, de l'art de faire de la pâtisserie *A.* فنّ الطباخة الخمیریّات *P.* فنّ آشپردازئ خمیرکاری *T.* خمور آشی یاپمه نک فنی

PÂTISSIER. Celui qui fait de la pâtisserie *A.* طبّاخ الخمیریّات ـ طبّاخ الاطعمة الخمیریّة *P.* پردازندهٔ آش خمیرکاری *T.* خمور ایشی یپان ـ خمورجی

PÂTISSOIRE. Table sur laquelle on pâtisse *T.* خمورجی تختەسی

PATRAQUE. Machine usée et de peu de valeur *A.* کم *P.* هادر *T.* قوراده || Cette montre n'est qu'une patraque بر قوراده ساعتدر

PÂTRE. Celui qui garde des troupeaux. V. Pasteur.

PATRIARCAL. Qui appartient à la dignité de patriarche *A.* بطریقی ـ جاثلیقی *P.* پتریکی *T.* پطریقلغه متعلق || Trône patriarcal سریر بطریقی Dignité patriarcale ـ مسند بطریقی پطریقلق مسندی

PATRIARCAT. Dignité de patriarche *A.* مسند بطریقی ـ مسند جاثلیقی *P.* جاه پتریکی *T.* پطریقلق ـ پطریقلق || Il fut élevé au patriarcat de Constantinople استانبول مقامی پطریقلغنه ترفیع اولندی

PATRIARCHE. Nom qu'on donne à plusieurs saints personnages de l'ancien Testament *A.* شیخ اعظم pl. مشایخ عظام || Noé, Abraham et les autres patriarches حضرت نوح وحضرت ابراهیم وسائر مشایخ عظام

C'est aussi un titre de dignité dans l'Église *A.* بطریق pl. بطارقه ـ جاثلیق *P.* پتریک *T.* پطریق || Patriarche d'Antioche انطاکیه پطریقی de Jérusalem قدس شریف پطریقی

On donne aussi le nom de Patriarche aux premiers instituteurs des ordres religieux *A.* امام pl. ائمّة

PATRIE. Le pays, l'État où l'on est né *A.* وطن pl. اوطان *P.* زاد بوم ـ زادبوم *T.* یورد || La France est sa patrie وطنی

فرانسه مملکتیدر L'amour de la patrie حبّ وطن Pour le bien de la patrie نفعاً بالوطن pour le service de la patrie وطن عزیزک خدمتنده بولنمق ایچون Défendre sa patrie وطن عزیزی محافظه ایتمک Il est doux de mourir pour la patrie وطن عزیز اوغورینه جان فدا ایتمک الذ لذایذدندر Cicéron a été appelé le père de la patrie فلان کشی ابو الوطن لقبیله تلقیب اولنمشدر

PATRIMOINE. Le bien qui vient du père *A.* موروث من الاب *P.* مال پدر مانده *T.* بابادن قالمش میراث ou de la mère *A.* موروث من الامّ *P.* مال مادر مانده *T.* آنادن قالمش || Son père et sa mère lui ont laissé un grand patrimoine مال Il a فلانه پدر ومادردن ترک اولنمش کلّیتلو مال قالمشدر dissipé, mangé tout son patrimoine ابویندن قالمش جمیع ابویندن اموالی تبذیر واسراف ایلدی Biens de patrimoine قالمش املاک واموال — On dit figur. d'une chose qui est le revenu ordinaire d'un homme, que c'est son patrimoine || Les mauvais procès sont le patrimoine des avocats fripons دعاوئ مزوّره حیلهکار مال موروثلری — دعوا وکیللرینک مال موروثلرینه مشابهسنده در

PATRIMONIAL. Qui est de patrimoine *A.* موروث من الابوین *P.* پدر ومادر مانده *T.* آنادن بابادن قالمش

PATRIOTE. Celui qui aime sa patrie *A.* محبّ الوطن *P.* خیر خواه وطن — غیرتکش وطن *T.* وطننی سون || Un bon patriote صحیح وصادق وطن غیرتکشی

PATRIOTIQUE. Qui appartient au patriote *A.* مختص بمحبّ الوطن — لایق بمحبّ الوطن *P.* سزاوار خیرخواه وطن *T.* محبّ وطنه || Sentiment patriotique وطن غیرتکشنه مخصوص لایق بر کونه فکر وضمیر

PATRIOTIQUEMENT. En patriote *A.* کما — کمحبّ الوطن *P.* ینبغی لمحبّ الوطن — مثال غیرتکش وطن چنانکه — وطن غیرتکشلکی مقتضاسنجه *T.* بغیرتکش وطن میسزد وطن غیرتکشنه یاقشدجق وجهله

PATRIOTISME. Caractère du patriote *A.* صداقة — حبّ الوطن *P.* فی الوطن — خیرخواهئ وطن *T.* غیرتکشئ وطن — وطن غیرتکشلکی

PATRON. Protecteur. Il se dit du saint dont on porte le nom *A.* ولیّ *T.* خداوند *T.* صاحب || Saint Jean est son patron فلانک ولیسی حضرت یوحنا در

Il se dit aussi du saint qu'on réclame comme protecteur d'une ville, d'un pays *A.* موکّل pl. موکّلین — حفیظ pl. حفظة *P.* پاس *T.* صاحب, Saint Denis est un des patrons de la France فلان عزیز فرانسهنک موکّلین وحفظهسندن بریدر

Il se dit aussi en parlant d'un grand seigneur sous la protection duquel on se met *A.* حامی pl. حماة *P.* پشت — پشتیبان *T.* صاحبلک ایدن ویناه فلانک, Un tel prince est son patron سرای همایونده Il a un bon patron à la Cour حامیسی فلاندر بر قوی حامیسی وار در

Et du maître d'une maison *A.* صاحب — صاحب الدار *P.* البیت *T.* خداوند خانه *T.* او صاحبی || Le patron fait bien les honneurs de chez lui صاحب الدار کلان زوّار ومسافرینه لایقی اوزره اکرام ایدر

PATRON. T. de Mar. Celui qui commande aux matelots d'un vaisseau marchand, d'une barque, et qui a soin de ce qui regarde le service et la manoeuvre du bâtiment *A.* عاقب — عاقب الرئیس *P.* الرئیس السفینة *T.* کتخدای کشتی *T.* قوجه رئیس ; Un vaisseau, capitaine tel, patron tel قپودانی فلان وقوجه رئیسی فلان اولان کمی

On appelle Patronne, la seconde des galères du Roi *T.* پطرونه همایون چکدیریسی

Dans les pays où il y a des esclaves, leur maître s'appelle Patron *A.* مولا — مخدوم — صاحب *P.* آقا *T.* آغا

PATRON. Modèle sur lequel on fait quelque ouvrage *A.* غرار — مثال *P.* نمونه *T.* اورنک, Un nouveau patron مثال نو Un patron très-riche زیاده ذیقیمت شیلر ایله دونانمش ابجاد بر اورنک

PATRONAGE. Le droit de nommer à un bénéfice *A.* استحقاق صاحب توجیهلک *T.* توجیهسازی *P.* علی التوجیه

PATRONYMIQUE. Nom commun à tous les descendans d'une race, et tiré de celui qui en est le père *A.* کنیة ; Abbassides, Sassanides, sont des noms patronymiques عباسیون وساسانیون ابنای عباس وابنای ساسان اسمای کنیدندر — کنیدلر در

PATROUILLE. La marche que le guet fait dans la ville pendant la nuit *A.* عسس *P.* پاسبانی — پاسداری *T.* کیجه قولی — عساسلق — کیجهده قول کزمک || Faire la patrouille عساسلق ایتمک

Il se dit aussi de l'escouade du guet, qui fait la patrouille *A.*

کیجەدە .T پاسدار - پاسبان .P عسس .pl عسّاس - عاسّ قول نفراتی - قول - کزن قول || La patrouille marchait par la ville قول نفراتی شهر ایچنده کزر ایدی Rencontrer la patrouille قوله تصادف ایتمك

PATROUILLER. Faire la patrouille *A.* اعتساس *P.* پاسبانی کردن *T.* عساسلق ایتمك - کیجه قول کزمك

PATU. Il se dit des pigeons qui ont de la plume jusque sur les pieds *A.* مسرول *P.* شلوار دار *T.* شلوارلو || Pigeons patus حمامات مسروله

PÂTURAGE. Lieu où les bestiaux pâturent. V. Pâtis et Pâture.

PÂTURE. Ce qui sert à la nourriture des animaux *A.* طعمة - خورش *P.* نواله - *T.* يم - يیەجك || Dieu a soin de tous les animaux, il leur donne à chacun leur pâture جناب رزّاق عالم حیواناتك هر برینه نوالهٔ لازمەلرینی احسان ایدر Les petits poissons sont la pâture des gros اوفاق بالقلر ایریلرك لاشدسی طعمه‌سیدر Son corps a été la pâture des loups طعمهٔ ذئاب اولمشدر

Il se dit aussi de l'herbe et de la paille qu'on donne aux bestiaux *A.* علف pl. اعلاف *P.* خورش - علف *T.* يم - علف || Mettre de la pâture devant les boeufs اوکوزلرك اوکنه علف قویمق

Et du lieu où croît la pâture des animaux *A.* مرتع pl. مراتع - مرج - مكلئة - مرغزار - چراگاه *P.* مرغزار - *T.* اونلاق يرى - چایرلق || Une vaste pâture مرغزار وسیع الاطراف Mettre des chevaux en pâture چایره قومق - آتلری اوتلاغه قومق

On dit figur. d'une nourriture saine, C'est une bonne pâture *A.* غداء صالح - غداء جیّد - Il se dit aussi figur. de ce qui nourrit l'esprit ou l'âme *A.* غداء النفس - غداء الذهن *P.* پرورش عقل - عقل یا جان بسلیەجك *T.* پرورش جان - شی || Il ne faut pas laisser cet homme oisif, il faut donner de la pâture à son esprit بو آدمی حال عاطلتده ترك ایتمك جائز دکلدر غدای ذهنی اولەجق بر شیٔ ایله اشغال ایتمك اقتضا ایدر La parole de Dieu est la pâture de l'âme کلام الله غدای نفسدر Pâture spirituelle غدای روحانی

PÂTURER. Prendre de la pâture *A.* رعی - رتاع *P.* چریدن *T.* اوتلامق || Les bêtes cherchent à pâturer حیوانات طالب رعیدر C'est un lieu où les troupeaux pâturent commodément حیواناتك راحت اوزره اوتلادقلری یر در

PÂTUREUR. Il se dit à la guerre de ceux qui mènent les chevaux à l'herbe *A.* مستعلف *P.* علفجو *T.* اوتلاقچی || Donner une escorte aux pâtureurs اوتلاقچیلرك یاننه یساقچی نفراتی تعیین ایتمك

PATURON. La partie du bas de la jambe du cheval, entre le boulet et la couronne *A.* رسغ pl. ارساغ - مستبل *P.* خوردهٔ اسب *T.* خرده - بوقاغیلق || Un cheval blessé au paturon بوقاغیلقده یارەلنمش آت

PAUME. Le dedans de la main entre le poignet et les doigts *A.* راحة - كفّ pl. كفوف *P.* كف - هبك *T.* ال ایاسی

PAUME. Sorte de jeu où l'on joue avec une balle *A.* کرك *P.* بازیچهٔ گوی وچوگان *T.* طوپ اویونی

PAUPIÈRE. La peau qui couvre l'oeil *A.* جفن pl. اجفان *P.* پلك - بام چشم *T.* کوز قپاغی || La paupière de dessus *A.* جفن اعلا *P.* پلك بالا *T.* اوست کوز قپاغی de dessous *A.* جفن اسفل *P.* پلك پست *T.* آلت کوز قپاغی Ouvrir la paupière *A.* فتح الاجفان - شقّ الاجفان - فتح العين *P.* چشم گشادن *T.* کوز قپاغنی آچمق

Il signifie aussi, le poil de la paupière *A.* هدب pl. اهداب - مژه *P.* مژگان - *T.* کرپك || Paupière noire هدب اسود - مژگان سیاه longue هدب طویل - اوزون کرپك

PAUSE. Cessation d'action ou repos momentané *A.* وقفة pl. وقفات - توقف - *P.* مولش - درنگ *T.* دیکلنمه - اکلنمه || Faire une pause توقف ایتمك - دیکلمك De longues pauses وقفات مدیده - اکلنمەلر - اوزون اوزادی Il fit deux ou trois pauses en chemin اثنای راهده ایکی اوچ محلده توقف ایتمشدر Dans un long travail, il faut des pauses de temps en temps شغل مدید اثناسنده گاه گاه توقفك لزومی درکار Le prédicateur fit une pause au milieu de son sermon واعظ در وسط موعظەده بر وقفه ایتمشدر

PAUVRE. Qui n'a pas assez de bien pour vivre *A.* فقیر pl. فقرا - فقیر الحال - مسکین pl. مساکین - اهل الفقر والفاقة *P.* گدا - تهی دست *T.* یوخسول || En ce pays-là les paysans sont pauvres بو مملکتده اهل قرا بغایت فقیر الحالدر Un pauvre homme فقیر بر آدم

On dit Faire le pauvre, pour dire, faire semblant d'être pauvre *A.* تفاقر *P.* گدایی نمودن - تهی دستی نمودن *T.* یوخسوللق کوسترمك - یوخسوللق یاپمق || Ne vous fiez pas

à son air pauvre, il a des écus تفاقر ایتدیکنه باقمه اقچه‌سی وار در

Il se dit aussi par sentiment de compassion || Le pauvre homme! il a bien souffert فقیر آدم نه زحمتلر چکدی

Il se dit encore par tendresse *A.* عاجز *P.* بیچاره ـ دردمند *T.* زاوالی || Mon pauvre enfant بیچاره چوجوغم Mon pauvre ami بیچاره دوستم

On appelle Pauvre homme, un homme sans esprit عاجز بر بیچاره بر آدم ـ عجزه مقوله‌سی بر آدم ـ آدم

Il se dit aussi par mépris, pour dire, chétif *A.* خسیس *P.* کمقدر ـ کم مایه *T.* آلچق ـ یرامز ـ کوتی || Il a fait une pauvre harangue خسیس وکممایه بر خطبه اوقودی C'est un pauvre esprit خسیس وکمقدر بر عقلدر

Pauvre, signifie aussi, qui n'a pas de quoi vivre selon sa condition *A.* محتاج pl. محتاجین ـ ضیق الحال *P.* بینوا ـ *T.* زکورد ـ تنگ معاش || Il est fort pauvre pour un homme de sa qualité رتبه‌سنه کوره بغایت ضیق الحالدر

On dit, qu'une langue est pauvre, pour dire, qu'elle n'a pas tous les termes nécessaires pour bien exprimer ses pensées فلان لسان تنگدر

Et d'une mine qui est de peu de rapport, qu'elle est pauvre *A.* قلیل النما ـ قلیل المحصول *P.* بینما *T.* برکتسز

Pauvre, subst. Mendiant *A.* سائل *P.* دریوزه‌گر *T.* دلنجی V. aussi la première signification de ce mot || Donnez l'aumône à ce pauvre بو سائله صدقه ویر Assister les pauvres مساکین فقرا حقنه ایفای لازمهٔ دستیاری ـ وفقرایه اعانت ایتمک واعانت ایتمک

On appelle en termes de l'Écriture, Pauvres d'esprit, ceux qui ont le coeur et l'esprit détachés des biens de la terre *A.* تارک ما سوا pl. تارکین ما سوا || Bienheureux les pauvres d'esprit, car le royaume des cieux est à eux تارک ما سوا اولنلره نه مونلو که عالم ملکوت آنلره مخصوصدر

On appelle aussi Pauvre d'esprit, une personne de peu d'esprit *A.* قلیل العقل *P.* کم خرد *T.* عقلی آز

Pauvres honteux. On appelle ainsi ceux à qui leur état ne permet pas de demander publiquement l'amône. V. Honteux.

PAUVREMENT. Dans la pauvreté *A.* علی حال الفقر ـ فقیرا ـ علی حال الافتقار ـ مفتقرا ـ ومسکینا *P.* باگدایی ـ فقیرانه *T.* فقرا کبی ـ فقراجه || C'est un homme qui vit pauvrement فقرا کبی کچینور بر آدمدر

PAUVRESSE. Femme pauvre qui mendie *A.* سائلة pl. سائلات *P.* زن دریوزه‌گر *T.* دلنجی قاری

PAUVRETÉ. Indigence *A.* فقر ـ فاقة ـ مسکنت ـ ضیق الحال *P.* بینوایی ـ تهی دستی ـ گدایی *T.* یوقسوللق ـ زکوردلک || Grande pauvreté فقر عظیم ـ فقر کلی Tomber dans une extrême pauvreté فقر مفرطه گرفتار اولمق Il représenta au prince la pauvreté du pays مملکتک فقر حالنی جانب پادشاهی‌یه عرض ایلدی

On dit proverb. Pauvreté n'est pas vice زکوردلک عیب دکلدر

On appelle Pauvreté évangélique, la renonciation aux biens temporels *A.* ترک ما سوا

PAVAGE. Ouvrage du paveur *A.* عمل البلاط *P.* کار آزیاندگر *T.* قالدیرم ایشی | Le pavage de ce chemin est bien fait بو یولده اولان قالدیرم ایشی استاداند یاپلمشدر

se PAVANER. Marcher d'une manière fière *A.* جیظان *P.* برفتار فضول ـ کوردام ایله کزمک *T.* کبر آلود روانه شدن یورویشیله یوریمک

PAVÉ. Pierre dure dont on se sert pour paver *A.* بلاط *P.* سنگ آزیانه *T.* قالدیرم طاشی ـ قالدیرم | Le pavé de cette église est tout de marbre بو کلیسانک قالدیرم طاشلری یکپاره مرمر در Le pavé d'un chemin بولک قالدیرمی Pavé de cailloux چاقلدن عبارت قالدیرم

Il se prend aussi pour le chemin, le lieu qui est pavé *A.* رصفة ـ محل مرصوف ـ طریق مبلط *P.* راه آزیانه ـ زمین مفروش *T.* قالدیرم ـ قالدیرم دوشنمش یر || Ne quittez pas le pavé قالدیرمدن آیرلمه ـ طریق مرصوفدن مفارقت ایلمه Les officiers qui ont soin du pavé قالدیرم یوللرینک نظامنه مأمور طرق مرصوفه‌نک حالنی اولان ضابطان Entretenir le pavé وقایه ایتمک D'ici à tel endroit, c'est tout pavé بو طرفدن قالدیرم دوشلو ـ فلان محله وارنجه یوللر مرصوف ومفروشدر

Le haut du pavé, c'est le pavé qui est du coté des maisons در *T.* قالدیرم باشی

On appelle Batteur de pavé, un faineant qui ne fait que courir les rues *A.* طواف الاسواق *P.* آواره گرد مسالک *T.* زوقاقی سپوریجی ـ زوقاقلری طولاشور خوارده واسواق

– On dit, qu'un homme est sur le pavé, pour dire, qu'il ne trouve pas où loger فلان كشى زقاقلرده قالمشدر – Et qu'on a mis ses meubles sur le pavé, pour dire, qu'on les a mis dans les rues اشياسى زقاقلره طرح والقا اولندى

PAVEMENT. L'action de paver. V. ce mot.

PAVER. Couvrir le sol d'un chemin, d'une cour, etc. avec de la pierre, du grès ou de la brique *A.* فرش – تبليط – رصف *P.* بآزيانه پوشانيدن *T.* قالديرم دوشمك || Paver un chemin يولده قالديرم – طريقى رصف وتبليط ايتمك Paver une cour فناى دارده قالديرم دوشمك Paver une salle de carreaux de marbre ديوانخانه‌يى الواح رخام ايله فرش ايتمك

Pavé. *A.* مبلط – مرصوف *P.* آزيانه پوش *T.* قالديرم دوشنلو – دوشنمش

PAVESADE. Toile tendue en dehors autour des bords d'une galère le jour d'un combat, pour empêcher que les ennemis ne voient les mouvemens qui s'y font *A.* سترة *P.* پرده *T.* تنتنف || Tendre la pavesade تنتنفى چكمك

PAVEUR. Celui dont le métier est de paver des rues, des cours, etc. *A.* مبلط *P.* آزيانه‌گر *T.* قالديرمجى || Faire marché avec les paveurs قالديرمجيلر ايله بازارلشمق

PAVIE. Sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau *A.* فرسق *P.* فرسك *T.* اتى شفتالوسى || De gros pavies ايرى اتى شفتالوسى Pavie jaune صارى پاپاز شفتالوسى

PAVILLON. Espèce de tente faite en carré ou en rond, et se terminant en pointe par en haut *A.* فسطاط *P.* خرگاه – سايبان *T.* اوبه || L'arbre ou le mât d'un pavillon *A.* عمود الفسطاط *P.* ستون سايبان *T.* اوبه‌نك ديركى Les cordages d'un pavillon *A.* اطناب الفسطاط *P.* رسنهاى سايبان *T.* اوبه‌نك ايپلرى

Il signifie aussi, un tour de lit plissé par en haut, et suspendu au plancher *A.* سدل *P.* پرده *T.* زار پرده || Un pavillon de taffetas جانفسدن مصنوع زار پرده

PAVILLON. T. de Mar. Espèce de bannière, qu'on arbore à la pointe des mâts *A.* لواء pl. الوية *P.* سنجق – بيرق *T.* سنجاق – بيراق || Il n'y a que l'amiral qui porte le pavillon au grand mât يالكز پاشا كميسى اورته ديركنده حامل لوا اولور – يالكز اميرال كميسنك اورته ديركنده سنجاق واردر Le pavillon de France فرانسه بيراغى Trafiquer sous le pavillon Turc عثمانلو بيراغيله تجارت ايتمك Cet officier a soutenu l'honneur du pavillon Russe فلان سركرده روسيه بيراغنك شاننى وقايه ايلدى Arborer le pavillon نصب لوا ايتمك – بيراغى ديكمك Baisser le pavillon طى لوا ايتمك – بيراغى ايندرمك

On dit figur. Baisser le pavillon, lorsque, dans une contestation entre deux personnes, l'une des deux cède *A.* طى اللواء الادعا *P.* لواى ادعارا فرو بردن *T.* ادعا بيراغنى ايندرمك || Quant à cela je baisse le pavillon, et je reconnais que vous l'emportez sur moi بوكا كلنجه طى لواى ادعا برله بكا فايق اولديغكده مقر ومعترفم – Et se ranger sous le pavillon de quelqu'un, pour dire, se ranger de son parti *A.* دخول تحت اللواء – تبعية اللواء فلان *P.* زير لواى فلان جا گرفتن – زير لواى فلان پيروى نمودن *T.* فلان بر كمسنه‌نك بيراغى التنه كيرمك – Et dans le sens contraire, Déserter le pavillon بر كمسنه‌نك زير لواسنه تبعيتدن گردن‌پيچ فرار ونكول اولمق

PAVILLON. Petit bâtiment isolé, qui est ordinairement de forme carrée *A.* قصر pl. قصور *P.* كاخ *T.* كوشك || Sa maison ne consiste qu'en un pavillon خانه‌سى يالكز بر كوشكدن عبارتدر Il a bâti un pavillon au bout de son jardin باغچه‌سنك نهايتنده بر كوشك انشا ايلدى

PAVOIS. T. de Mar. Tenture de toile ou de drap qu'on met autour du plat-bord d'un vaisseau, dans un jour de réjouissance *A.* زينة السفينة *P.* پيرايهٔ كشتى – آرايش كشتى *T.* كمينك دونانمسى

PAVOISER. Garnir un vaisseau de pavois *A.* تزيين السفينة *P.* كشتيرا آراستن *T.* كمى‌يى دونانمق

Pavoisé. *A.* سفينة مزينة *P.* كشتئ آراسته *T.* دونانمش كمى

PAVOT. Plante *A.* خشخاش *P.* خشخاش *T.* آفيون چيچكى || Pavot sauvage خشخاش برّى – خشخاش دشتى de jardin خشخاش بوستانى blanc خشخاش ابيض – آق خشخاش double قتمر خشخاش Graine de pavot تخم خشخاش Le suc de pavot fait dormir خشخاش صويى منوّمدر – اويقو كتورر C'est avec le suc de pavot qu'on fait l'opium آفيون خشخاش صويى ايله اولور

PAVOT CORNU, ou GLAUCIUM. *A.* خشخاش مقرن

PAYABLE. Qui doit être payé en certain temps *A.* واجب الادا *P.* گزاردنى – توختنى *T.* اوده‌نجك – ويريلجك || Une

lettre de change payable à vue عقیب نظرده واجب الادا اولان Ce billet n'est payable بلا مهل اداسی لازم اولان ـ پولیچه qu'à Noël میلاد حضرت عیسی کوننده اودهنجک بر تحویلدر Il est convenu de lui donner une telle somme, payable en quatre termes égaux متساوی الاوقات درت تقسیط اوزره ادا اولنمق شرطیله فلان کمسنهیه شو مقدار اقچه ویرلسی بابنده عقد مقاوله اولندی

PAYANT. Qui paye *A.* معطی المبلغ *P.* درهم دهنده *T.* اقچه صایان ـ اقچه ویرن || Nous étions six à ce dîner, mais il n'y avait que quatre payants طعامده کرچه آلتی کشی ایدک انجق اقچه ویرن یالکز درت کشی وار ایدی

PAYE. Ce qu'on donne aux gens de guerre pour leur solde *A.* وظیفه pl. وظایف *P.* راستاد ـ راتبه *T.* علوفه || مواجب ـ Donner la paye aux troupes عسکرک علوفهسنی ویرمک ـ Paye de capitaine یوز باشی علوفهسی d'enseigne بیراقدار مواجبنی علوفهسی On retient tant à chaque soldat sur sa paye pour son habit هر بر عسکری نفری علوفهسندن لباس بها اولدرق شو ایکی فات قدر اقچه افراز وتوقیف اولنور Il tire double paye علوفه الور ـ On appelle Haute paye, une solde plus forte que la solde ordinaire *A.* وظیفه فوق العادة *P.* راتبهٔ بیرون ازعادت *T.* عادتدن خارج علوفه || Il est à la haute paye فوق العاده علوفه الانلردندر

Morte-Paye. Nom que l'on donne à un soldat entretenu dans une garnison, ou à un vieux domestique entretenu dans une maison, sans qu'il y fasse aucun service *A.* متقاعد *T.* اوتراق

On appelle aussi Mortes-payes, ceux qui ne peuvent pas payer la taxe à laquelle ils sont imposés *A.* عاجز عن الادا *P.* بی یارای ادا *T.* ادایه قدرتی اولمیان

PAYEMENT ou PAIEMENT. Ce qui se donne pour acquitter une dette *A.* ادا *P.* گزار *T.* اودهمه || Faire un payement ادا ایتمک ـ اودهمک Pour payement d'une telle somme فلان مبلغک اداسیچون Il a reçu son payement کندوسنه ادا اولندیغی اقچهیی اخذ واستیفا ایلدی Après le premier payement تقسیطک اوّلکی اداسندنصکره Le payement s'en fit en trois termes مبلغک اداسی تقاسیط ثلثهده تکمیل اولندی Pour faciliter le payement اقچهنک اداسنی تسهیل ایچون Le jour du payement اقچهنک یوم اداسی

PAYER. Acquitter une dette *A.* ادا ـ تأدیة ـ ایفا ـ قضا *P.* گزار کردن ـ گزاریدن ـ توزیدن ـ توختن *T.* اودهمک ـ ویرمک || Payer le prix d'une chose بر نسنهنک ثمننی بهاسنی تأدیه ایتمک ـ ادا ایتمک Payer ce qu'on doit à son créancier داینه اداء ـ آلهجقلویه قضای دین ایتمک Je lui ai payé une grande somme فلانه کلّیتلو دین ایتمک Il me doit encore tout, il ne m'a pas payé un sou آلهجغمدن هنوز حبّهٔ واحده ادا ایتمیوب مجموع دینی الی الآن ذمّتنده باقیدر ـ Il se dit aussi en parlant de celui à qui on doit payer || Payer ses créanciers آلهجقلونک مطلوباتنی ادا ایتمک un marchand بازرکانک آلهجغنی تأدیه وایفا ایتمک ses domestiques, des ouvriers خدمتکارلرک وعملهنک حقّنی ویرمک ـ اجرتنی ادا ایتمک les troupes عسکرک علوفهسنی ویرمک

Il se dit aussi de la chose pour laquelle on doit || Payer des marchandises صاتون الدیغی اموالک بهاسنی ادا ایتمک les appointemens وظیفهلری ادا ایتمک les intérêts, les arrérages et le principal اینشلمش کذشتهلری وبقایاسنی واصل مالی ادا ایتمک l'amende جریمهیی ادا ایتمک les loyers d'une maison خانهنک کراسنی ادا ایتمک le dîner طعامک بهاسنی اودهمک une obligation, une lettre de change تحویلی وپولیچهیی تمسّکنی ادا ایتمک Tout ce qu'il prend, il le paye argent comptant هر نه که آلهجق اولور ایسه عن نقدٍ تأدیه وایفا ایدر Payer en espèces بر وجه نقد ـ نقداً ادا ایتمک en or آلتون اولدرق ادا ایتمک en piastres, en marchandises ـ اقچه اولدرق ادا ایتمک واموال واشیا ایله اودهمک On dit aussi, Payer à... || Payer à vue عقیب نظرده ادا ورقهیه لدی النظر در عقب ادا ایتمک à lettre vue ایتمک à fur et mesure علی قدر والمرتبه ادا ایتمک au mois شهری بشهر ـ ماه بماه ـ مشاهرةً ادا ایتمک à la semaine هفته بهفته ساعت بساعت ـ مساوعةً ادا ایتمک à l'heure ادا ایتمک à la minute طرفةً ـ النقد عند حاضره مثلنجه ادا ایتمک à compte علی الحساب ادا ایتمک بلا امهال ـ دیبنده

Et payer par..., pour dire, donner une chose en équivalent d'une autre || L'amitié ne se paye que par l'amitié محبت ایله حقّ محبت دوستلق دوستلق ایله اودهنور ـ ایله ادا اولنه بیلور Un tel service ne saurait se payer que par une reconnaissance éternelle بو مقوله خدمتک بهاسی انجق تشکر دائمی ایله ادا اولنه بیلور ـ Et payer de..., pour dire, donner en retour

Payer de belles paroles کلمات دلفریب ایله ادا ایتمك
d'ingratitude بر کمسنه مظهر اولدیغی لطف واحسانك
مقابلەسنی انکار نعمت ایله ادا ایتمك

On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *A.* قضاء النحب

On dit, d'une chose excellente dans son genre, qu'elle ne se peut payer *A.* فوق الحدّ القیمة *P.* بی بها *T.* قیمتی
یوق ـ بهاسی یوق || Ce compte-là est excellent, il ne se peut payer حکایهٔ عالمبها در ـ بهاسی یوق اعلا بر حکایه در
Cela est d'un agrément qui ne se peut payer قیمتی یوق بر
لطافت ـ عالمبها در ـ لطافتدر

On dit, Se payer de raison, pour dire, se rendre aux bonnes raisons qu'on allègue دلیل با صوابه اظهار تسلیمیّت ایتمك ـ
دلیل معقول ایله اسکات اولنمق

Payé. *A.* مستوفا *P.* گزار کرده ـ توزیده *T.* اودنمش ـ
|| Il a été bien payé de sa peine ایتدیکی زحمتك حقّنی آلمش
مقابلەسنی کرکی کبی اخذ ـ حقّنی بالتمام استیفا ایتمشدر
ایتدیکی زحمتی اودندی ـ واستیفا ایتمشدر

Pays. Région, contrée *A.* مملکت pl. ممالك ـ ارض pl.
اراضی *P.* کشور ـ زمین ـ دیار *T.* یر ـ ولایت || Bon pays
gras کوزل مملکت ـ خوش مملکت ـ لطیف بر مملکت
ـ مملکت معموره riche طپراغی یاغلو ـ طپراغی اوزلو یر
ارض montueux معمور وآبادان بر مملکت ـ ارض کثیر النما
مملکت ouvert طاغی چوق یر ـ زمین کوهستان ـ کثیرة الجبال
ـ خرابه مملکت ruiné اچق بر مملکت ـ مکشوفة الاطراف
ممالك اجنبیه lointains خراب وویران اولمش Pays étrangers
ایراق ـ کشورهای دوردور ـ اراضیٔ بعیده ـ ممالك قاصیه
اوبیری ـ شکار یری ـ ارض کثیر الصید Pays de chasse یرلر
de bois ـ اورمانلق یر ـ زمین بیشه زار ـ ارض کثیرة الآجام
Il a bien vu du pays, bien battu du pays اورمانی چوق یر
جهاندیده ـ ممالك کثیرەیه امعان نظر دقّت ایتمش آدمدر
ـ ممالك کثیرەیه سیاحت ایتمش ـ چوق یر کورمش ـ آدمدر
S'habituer dans un pays بر مملکتده چوق یرلری کزمش
طبیعت ارض ایله الفت ـ کسب انس والفت ایتمك
Il a fait cette carte à vue de pays مملکت کوزی اوکنده ایتمك
Haut pays, bas pays اولدرق رسمنی جیزوب خریطەیی یاپدی
مملکتك آلت طرفی ـ مملکت اعلا ومملکت سفلا
واوست طرفی

On appelle la campagne Plat-pays, par opposition aux villes, aux places fortes. V. Plat. — Et l'on dit, Pays plat, par opposition à Pays montueux. V. Plat.

Pays, se dit aussi du lieu de la naissance *A.* مسقط الرأس *P.* زاد بوم *T.* ولایت V. aussi Patrie.

On appelle Pays coutumier, celui où l'on suit une coutume locale عرف وعادت مخصوصەیه تابع بر مملکت

On dit, Gagner pays, Avancer pays, pour dire, avancer chemin *A.* قطع المسافة ـ طیّ المسافة *P.* ره پیمودن *T.* یول آلمق ـ یول کسمك

On dit proverb. Être en pays de connaissance, pour dire, se trouver parmi des gens de sa connaissance *T.* محلّ آشناده بولنمق

Paysage. Étendue de pays que l'on voit d'un seul aspect *A.* بقعة pl. بقاع *T.* بر مملکت قطعەسی || Voilà un beau paysage اشته بر بقعهٔ لطیفه ودلگشا Un riche paysage بر بقعهٔ معمور وآبادان

Il se dit aussi d'un tableau qui représente un paysage *A.* تصویر البقعة pl. تصویرات البقاع

Paysagiste. Peintre qui fait des paysages *A.* رسّام التصویرات البقاع

Paysan. Homme de village *A.* قرویّ pl. قرویّون ـ اهل القریة pl. اهالی القرا ـ اهل البادیة *P.* دهقان ـ روستایی *T.* کویلو || Pauvre paysan فقیر بر کویلو Les gens de guerre vivent sur le paysan عسکری طایفەسی اهل قریەدن تعیّش ایدر C'est un paysan de ma terre بنم چفتلکم کویلولرندندر

À la paysanne. À la manière des paysans *A.* علی هیئة القرویّ *P.* در شکل دهقان *T.* کویلوجه || S'habiller à la paysanne علی هیئة القرویّ تلبّس ایتمك ـ کویلوجه کیینمك

Péage. Droit qui se lève pour un passage *A.* رسم المعبر *P.* باج گذرگاه *T.* کچید عوائدی ـ مروریّه عوائدی || Prendre, payer le péage رسم معبری تحصیل یا ادا ایتمك Cela ne doit point de péage فلان شیٔ کچید عوائدندن معافدر Les fermiers du péage کچید عوائدی ملتزملری — Il se dit aussi, pour le lieu où l'on paye ce droit *T.* کچید عوائدی || Il faut arrêter au péage کچید عوائدی ادا اولنەجق یر ادا اولنەجق محلّده توقّف لازمدر

Péager. Celui qui reçoit le péage *A.* محصّل الرسم المعبر *P.* باجدار گذرگاه *T.* مروریّه ـ کچید عوائدی تحصیلداری

تحصیلداری

PEAU. La partie extérieure de l'animal, qui couvre toutes les autres parties *A.* جلد pl. جلود *P.* پوست *T.* دری ‖ La peau de l'homme جلد انسان - آدمک دریسی Peau dure جلد ثخین - جلد ثخین قاتی دری - پوست درشت - خشین - پوست نرم - جلد ناعم tendre قالین دری - پوست سخت - پوست باریک - جلد رقیق délicate, déliée یومشق دری پوست پر - جلد متشنج ridée انجه دری - پوست نازک بو Ce coup n'a fait qu'effleurer la peau بوروشق دری - چین ضربه فلانک یالکز دریسنی صیردی

On dit d'une personne fort maigre, que les os lui percent la peau, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os *A.* لاصغ *P.* پوست واستخوان مانده *T.* دریسی کمیکنه یاپشمش

PEAU, signifie aussi, épiderme *A.* بشرة *P.* پوست *T.* روی ‖ Cette maladie lui a fait faire peau neuve جکدیکی دری یوزی خستهلک بشرهسنک تجددینه بادی اولمشدر Maladies de peau امراض بشره

On dit figur. d'un homme inquiet, qu'il ne saurait durer dans sa peau قابنه صیغمز بر آدمدر

PEAU, se considère aussi comme une chose séparée du corps de l'animal *A.* مسک pl. مسوک *P.* جلد - مسوک *T.* پوستکی - پوستکی ‖ Peau corroyée *A.* مسک مدبوغ *P.* پوست دری - طومار مسک غیر معمول *A.* crue دباغت اولنمش پوستکی *T.* پیراسته *P.* خام پوستکی *T.* پوست نا پیراسته

Il se dit aussi de l'enveloppe qui couvre les fruits, les ognons de fleurs, etc. *A.* قشر pl. قشور - قشارة pl. قشارات - ذوات *P.* پوست *T.* زار - قبوق ‖ La peau des pêches est fort déliée قشارهٔ شفتالو قبوغی بغایت انجه اولور La peau d'un ognon صوغان زاری - صوغان قبوغی - بصل ذوات du raisin *A.* اوزم زاری *T.* پوست انگور *P.* نطل - العنب

Et d'une espèce de croûte qui se fait sur de la bouillie, sur des confitures, etc. *A.* دوابة *P.* پوست *T.* ریچال وسائر اول مقوله شیلرک اوزرینه باغلنان زار

PEAUSSERIE. Commerce de peaux *A.* تجارة الجلود *P.* سوداگری طومار بازرکانلغی - دری بازرکانلغی *T.* پوستها

PEAUSSIER. Artisan qui prépare les peaux. V. Corroyeur.

PECCABLE. Qui est capable de pécher *A.* متحمل - مبتلاء الخطاء ‖ صوچه قابلیتلو *T.* گناه پذیرفتنی - نه آزادهٔ گناه *P.* الذنب Tout homme est peccable بنی آدمک جملهسی مبتلای ذنب وخطا در

PECCADILLE. Un péché léger *A.* خطیئة خفیفة pl. خطایاء اوفاق صوچ - صوچجغز *T.* گناه خرد *P.* سقطة خفیفة - خفیفة

PECCANT. T. de Méd. L'humeur qui pèche en quantité ou en qualité *A.* سقیم *P.* نا درست *T.* صاغ اولمیان Il faut évacuer l'humeur peccante خلط سقیمک بالتنقیه دفعی لازمهٔ حال دندر

PÉCHÉ. Transgression de la loi divine *A.* اثم pl. آثام - ذنب - وزر - خطایا pl. خطیئة - معاصی pl. معصیت - ذنوب pl. pl. اوزار - زلة pl. زلات *P.* گناه - وبال - بزه *T.* صوچ Péché originel زلة اصلیه - زلهٔ قدیمه mortel *A.* کبیرة pl. کبایر *P.* شهنش *T.* بیوک صوچ véniel *A.* لمم - ذنب صغیر pl. ذنوب صغار *P.* گناه کمرتبه *T.* اوفاق صوچ Péché d'habitude ذنب بالاعتیاد La désobéissance a été le péché du premier homme ابو البشرک زلهسی عدم اطاعت ایدی Péché contre nature قانون طبیعته مخالف بر نوع معصیت Commettre un péché ارتکاب معصیت ایتمک - اثم اولمق Être en péché وبال گرفتار اولمق - مذنب اولمق Tomber en péché گناهکار اولمق - مستغرق ذنوب وآثام اولمق Croupir dans le péché اولمق ذنوب ومعاصی - غریق دریای معاصی وذنوب اولمق گناهده اصرار Être obstiné dans le péché ایچنده چوریمک اصرار علی المعصیه ایتمک - ایتمک Confesser ses péchés بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی ذنوب وآثامی اعتراف ذنوب وآثامنه معترف اولمق - ایتمک Mourir dans le péché - بر کمسنه گناهلرندن توبه ایتمکسزین تسلیم جان ایتمک - عفو گناه ایتمک Absoudre les péchés بلا توبه وفات ایتمک ذنوب وخطایادن مجاوزت ایتمک Il n'y a que Dieu qui puisse remettre les péchés غفر معاصی وآثام جناب رب غفوره مخصوصدر Les circonstances aggravent les péchés جریان ایدن احوال ذنوب ومعاصینک بر قات دخی ضخامتنه تصدق ومبرت ماحی La charité efface les péchés بادی اولور La multiplication des péchés کثرت معاصی وآثام آثامدر Les sept péchés capitaux کبایر سبعه Péché de la chair اثم جسمانی -

On dit de deux personnes qui se sont dit de grandes injures l'une à l'autre, qu'elles se sont dit les sept péchés mortels برلربنه کبایر سبعهیی اسناد ایدهرک مشاتمه اینمشلر در

On dit proverb. Péché caché est à demi pardonné, pour dire,

que quand on a soin d'éviter le scandale, le mal en est moindre کیزلو گناهد چندان بافلمز - اوستی قپالو گناه آرانمز — Et à tout péché misericorde, pour dire, qu'il faut pardonner les fautes même les plus grandes عفوه کلمز گناه یوقدر

PÊCHE. Espèce de fruit *A.* خوخة pl خوخ *P.* شفتالو — حاولی *T.* شفتالی شفترنگ — رنگینا || Pêche cotonneuse شفتالو pleine d'eau آبدار شفتالو Pêche qui quitte le noyau *A.* فلیق *T.* یارمه شفتالو

PÊCHE. Action de pêcher *A.* صید السمک *P.* شکار ماهی — صید ماهی *T.* بالق آولمه صید ماهی Aimer la pêche صید ماهی یه حق صید ماهی به مالک Avoir droit de pêche هوسکار اولمق اولمق

Il se dit aussi en parlant des perles, du corail et des marchandises qu'on retire de l'eau après un naufrage *A.* اخراج عن *T.* از دریا بیرون کشیدن *P.* استخراج عن البحر — البحر دریادن انجو چیقارمه سی || La pêche des perles دکزدن چیقارمه du corail استخراج مرجان La pêche des débris d'un vaisseau قضا زده اولمش کمی انقاضنک دریادن اخراجی

PÉCHER. Transgresser la loi divine *A.* وزر — اذناب — اخطا — سیهکاری نمودن — گناه کردن *P.* ارتکاب الاثم — تخطو بزه کاری کردن *T.* ایشلمک — صوچ اولمق — صوچلو || Pécher mortellement ارتکاب کبایر ایله آثم اولمق véniellement خفیفجه صغار ذنوب ایله گناهکار اولمق Pécher légèrement ذنب خفیف ایله مذنب اولمق — گناهکار اولمق Qui fait telle chose péche شو فعلی ایشلیان آثم اولور Ève fit pécher Adam حوّا حضرت آدمی زلّه یه القا ایتدردی — گناهه افراد بنی آدمک جمله سی زلّهٔ ابو البشره مشترکدر Tous les hommes ont péché en Adam دوشوردی Pécher contre les commandemens de Dieu احکام الهیه نک اجراسی خصوصنده ارتکاب زلّه وخطا ایتمک

Et faillir contre quelque règle de morale *A.* ارتکاب — تقصیر گناهکاری *P.* ارتکاب الرکاکة — ارتکاب الخطا — القصور خطا ایتمک — قصور ایتمک — یاکلمق *T.* خطا کردن — نمودن || Pécher contre l'honneur عرض وناموس خصوصنده ارتکاب قواعد حسن ادبده خطا وقصور ایتمک contre la bienséance رکاکت ایتمک — ارتکاب قصور ایتمک contre les règles de l'art فننک قاعده لرنده خطا ایتمک contre le bon sens, contre les règles de la logique اصول عقل سداده وقواعد

منطقیه ده خطا ایتمک — یاکلمق Il a péché par trop de précaution, par trop de zèle افراط اوزره رعایت حزم واحتیاطه واقدام وغیرته مبالغه اوزره دقتی تقریبیله خطایه گرفتار اولدی — On dit figur. des humeurs contenues dans le corps qu'elles pèchent en qualité, qu'elles pèchent en quantité اخلاطده کیفاً ویاخود کمّاً رکاکت وسقامت وار در

PÊCHER. L'arbre qui porte la pêche *A.* شجر الخوخة *P.* درخت شفتالو *T.* شفتالو آغاجی || Fleur de pêcher شفتالو چیچکی Pêcher sur amandier بادم آغاجی اوزرنده آشیلنمش شفتالو آغاجی

PÊCHER. Prendre du poisson *A.* صید السمک *P.* صید ماهی کردن *T.* بالق آولمق || Pêcher du poisson dans la mer دکزده صید ماهی ایتمک

On dit proverb. Pêcher en eau trouble, pour dire, profiter du désordre des affaires pour en tirer profit *T.* صولر بولانق ایکن تقیه قاپیجیلق ایتمک || Il y a des gens qui, durant les désordres d'un État, ne songent qu'à pêcher en eau trouble بعض کسان وار در که ملکک وقت فترت واختلالنده عقل وفکرلری همان صولر بولانق ایکن تقیه قاپیجیلق ایتمکدر

PÊCHER, se dit aussi de tout ce qu'on tire de l'eau *A.* اخراج عن البحر *P.* از دریا بیرون کشیدن *T.* دکزدن چیقارمق || Pêcher des perles, du corail دکزدن انجو ومرجان چیقارمق Pêcher du bois qui est emporté par le courant de l'eau آقندینک آلدیغی اخشابی دریادن اخراج ایتمک

PÊCHERIE. Lieu où l'on a coutume de pêcher *A.* مصید السمک *P.* صیدگاه ماهی *T.* بالق آولیه جق یر

PÉCHEUR. Qui commet des péchés *A.* اثم pl. آثمین — مذنب pl. مذنبین — مخطیٔ *P.* گناهکار — سیهکار — بزه کار — رو سیاه *T.* صوچلو — اکسک‌لو || Tout homme est pécheur افراد بنی آدمک جمله سی مخطیٔ وگناهکار در L'homme le plus saint doit reconnaître qu'il n'est qu'un pécheur devant Dieu بر کمسنه هر نقدر اعزّهٔ کرامدن اولسه بیله مذنب وگناهکار اولدیغی درگاه باریده اعتراف ایتملو در Convertir les pécheurs — مذنبینی وگناهکارانی طریق سداده ارشاد ایتمک ارجاع ایتمک

PÊCHEUR. Celui qui fait métier de pêcher du poisson *A.* صیّاد السمک *P.* ماهی گیر *T.* بالقچی || Une barque de pêcheur بالقچی قایغی Les filets d'un pêcheur بالقچی آغلری

PÉCORE. Homme stupide *A.* فدم *P.* كاليوه *T.* بوداله

PECQUE. Il se dit par mépris d'une femme sotte et impertinente *A.* سليطة *P.* زن بد زبان *T.* ادبسز

PECTORAL. Qui est bon pour la poitrine *A.* مفرح ـ صدري || كوكسه فائده‌لو *T.* خوشساز سينه *P.* نافع الصدر ـ الصدر Sirop pectoral صدره نافع بر سيروب Le bon vin est pectoral صدره نافعدر ـ باده‌نك ايوسى صدر بدر

PÉCULAT. Crime de ceux qui détournent les deniers publics *A.* سرقة الاموال البيت المال ـ نهب الاموال البيت المال اموال ميريه‌يى چالمه *T.* دستدرازى باموال ميرى *P.* اموال ميريه‌يه خيانت ـ نهب اموال ميريه || Le crime de péculat اموال ميريه‌يه خيانت تهمتى Être accusé de péculat اموال بيت المالك سرقتى كبايردن معدود قباحتلردندر Le péculat est un crime capital تهمتيله متهم اولمق

PÉCULE. Ce que celui qui est en puissance d'autrui acquiert par l'industrie qui lui a été permise *A.* مكسب خاص *P.* اندوخت || Il avait بر كمسنه‌نك كندو قزانجى *T.* كسب خود ـ خود acquis un petit pécule كسب خودى اولمرق بر مقدار سرمايه تدارك ايتمشدر Il est défendu a la plupart des moines d'avoir un pécule مكسب خاصه مالك اولمق رهبانك اكثريسنه ممنوعدر

PÉCUNIAIRE. Qui concerne l'argent monnayé. On dit, Amende pécuniaire *A.* غرامت ديناريه *T.* اقچه جريمه‌سى Peine pécuniaire *A.* عقوبت ديناريه *P.* گوشمال دينارى *T.* اقچه جريمه‌سيله اولان تاديب Et intérêt pécuniaire *A.* مصلحت ديناريه || Ce n'est pas pour intérêt d'honneur, c'est pour intérêt pécuniaire qu'ils se sont brouillés بر عرض وناموسه متعلق مصلحت ايچون دكل مجرد مصلحت ديناريه ايچون بوزوشديلر

PÉCUNIEUX. Qui a beaucoup d'argent comptant *A.* مالك النقود الكثيرة *P.* دارندهٔ نقد فراوان *T.* موجود اقچه‌سى چوق

PÉDAGOGIE. Éducation des enfans *A.* تاديب الصبيان *P.* فرهنگ آموزئ كودگان *T.* چوجوقلره ادب اوكرتمه

PÉDAGOGIQUE. Qui a rapport à l'éducation des enfans *A.* متعلق بتاديب الصبيان *P.* متعلق فرهنگ آموزئ كودگان *T.* چوجوقلره ادب اوكرتمكه متعلق

PÉDAGOGUE. Celui qui a soin de l'éducation des enfans *A.* مؤدب الصبيان *P.* فرهنگ آموز كودگان ـ فرهيزندهٔ كودگان چوجوقلره ادب اوكرديجى ـ چوجوق لالاسى *T.*

PÉDANÉ. On appelle Juge pédané, un juge de village qui juge debout *T.* آياق نائبى

PÉDANT. Homme présomptueux qui fatigue les autres par la parade qu'il fait de son savoir *A.* مفتخر بالعلم ـ متمدح بالعلم *P.* هنر كوستريجى ـ عرفان صاتيجى *T.* هنر فروش ـ دانشفروش || Il y a des pédans dans toutes les conditions هر طريقده علم ودانش ايله افتخار ايدر آدملر بولنور

Il se dit aussi de celui qui, dans le commerce de la vie, affecte trop d'exactitude dans les choses les moins importantes *A.* متفضل *P.* دعواى دانشمندى كننده *T.* بيلغجلق ـ بيلغج || C'est un pédant qui blâme les choses les plus innocentes, et critique tout ce que nous faisons اكثر بيگناه شيلره حرف انداز طعن وتشنيع وكافهٔ اعمالمزه زباندراز لوم وتقريع اولور بر بيلغج حريفدر

PÉDANTERIE. Vice de celui qui aime à étaler son érudition *A.* تفاخر بالعلم ـ تمدح بالعلم *P.* هنر فروشى ـ دانشفروشى *T.* هنر صاتيجيلق ـ هنر كوسترشى || Il se ressent de la pédanterie فلان كشيده هنر فروشلق آثارى وار در

Il se dit aussi du caractère de ceux qui affectent trop d'exactitude dans des choses peu importantes *A.* تفضل *P.* دعواى دانشمندى *T.* بيلغجلق || Ce discours sent la pédanterie بو مقالده بيلغجلق رايحه‌سى وار در Il ne se peut défaire de la pédanterie داعيهٔ تفضلدن فارغ اولمز

PÉDANTESQUE. Qui sent le pédant *T.* هنر فروشلق قوقار || Savoir, phrase pédantesque هنر فروشلق قوقار بر كونه معرفت وبر كونه تعبير

PÉDANTESQUEMENT, adv. *A.* مفتخراً بالعلم *P.* هنر فروشانه *T.* هنر فروشلق ايده‌رك ـ هنر تصلفرق || Il nous est venu parler pédantesquement كلوب هنر فروشلق ايده‌رك صحبت سويلر

PÉDANTISER. Faire le pédant *A.* تفاخر بالعلم *P.* هنرفروشى *T.* عرض كالاى هنر كردن ـ نمودن هنر فروشلق ـ هنر تصلفق ايتمك

PÉDÉRASTE. Celui qui est abandonné à la pédérastie *A.* لوطى *P.* غلامپاره *T.* محبوب دوست ـ تاز باز ـ غلامباره

PÉDESTRE. Qui est à pied. Il ne se dit qu'en cette phrase: Statue pédestre *A.* صنم راجل pl. اصنام راجلة *P.* بت پياده

T. بایه بر پت

PÉDESTREMENT. À pied *A.* راجلاً *P.* پیاده *T.* || بایه اولدرق Aller pédestrement راجلاً رهروان اولمق

PÉDICULAIRE. Il se dit d'une maladie dans laquelle il s'engendre une grande quantité de poux *A.* داء القمقام

PÉDICULAIRE, ou CRÊTE DE COQ. Plante. V. Crête de coq.

PÉDICULE. T. de Botan. Nom que l'on donne à la partie qui attache la fleur à la tige *A.* ذنب الزهر *P.* دنبال گل *T.* چیچک قویروغی

PÉDOMÈTRE. V. Odomètre.

PÉDON. Courrier à pied *A.* برید راجل *P.* پیاده یاصجیک *P.* vul. ساعی *T.* چپار پیاده رو

PÉGASE. Cheval fabuleux *A.* فرس موجود الاسم ومعدوم الجسم

PÉGASE, est aussi le nom d'une constellation *A.* فرس اعظم

PEIGNE. Instrument qui sert à arranger les cheveux *A.* مُشط pl. امشاط ـ مسرح *P.* شانه ـ *T.* سفاهن ـ طراق || Peigne de buis جمشیر طراق d'écaille باغه طراق ـ Peigne de tisserand, c'est un instrument dont les tisserands se servent pour apprêter la laine, le lin, etc. *A.* مُشط *P.* شانهٔ چولاه *T.* جلاه طراغی ـ Peigne de cardeur. V. Carde.

PEIGNER. Arranger les cheveux avec un peigne *A.* مشط ـ امشاط ـ ارفاء *P.* شانیدن ـ شادن *T.* طرامق || Peigner sa barbe صقال طرامق ـ ارفای لحیه ایتمک ـ Se peigner *A.* امتشاط *P.* شانه زدن *T.* طرانمق

Il se dit aussi du lin, du chanvre, etc. *A.* مشق *P.* شانه زدن *T.* طرامق ـ کچورمک طرافدن

PEIGNÉ. *A.* ممشوط *P.* شانیده *T.* طرانمش

On dit figur. d'un homme malpropre et mal vêtu, C'est un mal peigné *A.* متقشف *P.* چرکت آلود *T.* اوستی باشی مردار

PEIGNIER. Celui qui fait des peignes *A.* صانع الامشاط *P.* شانه‌گر *T.* طراقجی

PEIGNOIR. Linge que l'on met sur les épaules quand on se peigne *T.* اوموز پشکیری

PEIGNURES. Cheveux qui tombent de la tête en se peignant *A.* مُشاطة ـ مُراطة *P.* شانه ریز *T.* طرانتی || Il a fait des bourses de ses peignures صاچی طرانتیسندن بر قاچ کیسه یاپدی

PEINDRE. Représenter, par des lignes et des couleurs, les objets visibles, sur une surface unie *A.* تصویر ـ نقش *P.* نگاشتن ـ نقشتی ـ تصویرینی چیقارمق *T.* تصویر کردن ـ نگاریدن تصویر ایتمک ـ چیقارمق || Peindre un homme, un arbre, un lion بر آدم وبر آغاج وبر آرسلان تصویر ایتمک Il a fait peindre son père پدرینی تصویر ایتدردی Peindre d'idée, de mémoire معناً وخیالاً نقش وتصویر ایتمک Peindre sur toile بز اوزرنده تصویر ایتمک Peindre en huile روغنلو بویا ایله Peindre quelqu'un en grand, en demi-buste بر نقش ایتمک نصف بدن ـ کمسندیی صورت کبیره اوزره تصویر ایتمک Peindre une bataille بر ملحمه‌نک نیم تن اولدرق ـ اولدرق شکل وصورتنی کشیدهٔ قلم نقش وتصویر ایتمک ـ On dit d'un homme parfaitement bien fait, qu'il est fait à peindre نقش صحیفهٔ عبرت اولهجق بر مرد وسیم خوش اندامدر ـ On dit, Peindre une chambre, un plafond, pour dire, les embellir par diverses représentations de figures, ou d'ornemens *T.* اوطه‌یی رنگاوانی نقش ایتمک

Il signifie figur., décrire et représenter vivement quelque chose par le discours || Il a admirablement peint les combats et les naufrages dans son poème منظومه‌سنده حروب ومقاتلات وشکست سفاین ماده‌لرینی طور بدیع اوزره تصویر ایتمشدر Tout y est si bien peint, que l'on croit voir ce qu'il décrit مقاله‌سنده نقل وبیان اولنان احوالک جمله‌سی مجسّماً مشهود ومعاین کبی تصریر اولنمشدر Il peint si vivement la colère, la douleur, la joie, la crainte, qu'il en inspire les sentimens غیظ وغضب وغصه والم وسرور وانبساط وخوف وخشیت حاللرینی شول رتبه‌ده زنده اولدرق تصویر وتعریف ایدر که اوقیانلرک درونده پیدا ایتدرر Peindre le vice avec les couleurs les plus propres à en donner de l'horreur عیوب ومثالبک حالنی قلوبه ایجاب نفرت ایده‌جک الوان وصور ایله تصویر ایتمک

Il se prend aussi pour Couvrir simplement avec des couleurs *A.* تلوین *P.* رنگ زدن *T.* بویامق || Peindre en rouge قرمزی‌یه بویامق ـ احمر ایله تلوین ایتمک Les sauvages se peignent de plusieurs couleurs امم وحشیهٔ خلقی کندو یوزلرینی الوان گوناگون ایله تلوین ایدرلر Ce vieillard se peint la barbe et les cheveux بو پیر کهنسال صاچی صقالنی بویار

On dit, qu'un auteur se peint dans ses ouvrages, pour dire, que

sans y penser, il y donne à connaître son caractère بو مؤلفك مزاج وطبيعتى اثر خامه‌سى اولان تأليفاتده منعكس ونمايانـدر - مرتسم ونمايانـدر - Et que les objets se peignent sur la glace d'un miroir, sur la surface de l'eau, ou d'un autre corps poli, pour dire, qu'ils y sont représentés صور اشيا آيينه‌ده وروى آبده وسائر اجسام مصيقله اوزرنده منعكس اولور

Il se dit aussi de l'écriture, pour marquer que l'on forme bien les lettres A. رسم P. رسم كردن T. چيزمك || Voilà une belle écriture, cela est bien peint اشته كوزل رسم اولنمش بر حسن خط Il peint mal خطى فنا رسم ايدر - رسم خطى فنا در

PEINT. A. مصور - منقش P. نگاشته - نقش كرده - تصوير كرده T. تصوير اولنمش - نقشى چيقارلمش A. ملوّن P. رنك زده - رنكين - رنك آميز T. بويانمش - رنكلو

PEINE. Sentiment de quelque mal dans le corps ou dans l'esprit A. الم pl. آلام P. درد - رنج T. صزى || Les peines du corps, de l'esprit آلام جسمانيه ونفسانيه

On appelle en Théologie Les peines du sens, les douleurs que les damnés souffrent dans l'Enfer A. عذاب الجهنم - On dit aussi, Les peines du purgatoire A. عذاب البرزخ - آلام البرزخ - عذاب القبر - Et la peine du dam, pour dire, ce que la privation de la vue de Dieu fait souffrir aux damnés A. نقمة مؤبده

PEINE. Châtiment, punition A. جزا - مجازاة بالعقوبة - عقوبت - نكال P. كوشمال T. تأديب - بر كمسنه‌نك حقندن كلمه || Il a commis la faute, il en portera la peine فلان جرمى ارتكاب ايتمكله جزاى ما يليقنه مظهر اوله‌جقدر Cet exil, cette disgrâce est la peine de son crime بو نفى وبو مغضوبيت ايتديكى جرمك جزاى ما يستحقيدر On lui a ordonné cela sous peine de la vie خلافنده حركتى تقديرنده ترتيب جزا ايله مظهر عقوبت اوله‌جغى بيان اولنه‌رق فلان شى كندويه امر وتنبيه اولندى Peine capitale مجازات بالقتل - ترتيب الجزا arbitraire تأديب عرفى - حكم قره قوشى ايله اولان تأديب afflictive مجازات مولمه - تأديب مولم infamante عقوبت موجبة التجريس - موجبه التفضيحى pécuniaire عقوبت بغرامة الدينارية - جريمه ايله اولان تأديب - Peine légale A. حدّ شرعى pl. حدود شرعيه

On dit en termes de Jurisp., Sous les peines de droit, pour dire, sous les peines que la loi autorise à infliger A. على ما وجب الحدّ الشرعى

PEINE, signifie aussi, travail, fatigue A. تعب pl. متاعب - مشقة pl. مشاق - عنا - كدّ P. كنا - لاوار - رنج T. زحمت - امك || Il n'a pas fait cela sans peine بو شيئى بلا تعب حصوله كتورمدى Sa peine n'a pas été inutile صرف ايتديكى امك ضايع اولمدى - چكديكى زحمت عبثه كتمدى Sa peine n'a pas été infructueuse تعب ومشقتى غيرمثمر اولمدى Il a un esprit facile, aisé, qui fait tout sans peine مساعده ايله مألوف بر آدم اولمغله هر ايشى بلا مشقة ايشلر Vous n'aurez pas de peine à réussir مرادكه ظفر بولمق ايچون دوچار تعب ومشقت اولميه‌جغك دركار در Il a perdu toutes ses peines dans cette affaire بو ماده‌ده ايتديكى زحمت عبثه كتدى - عبث يره صرف امك ايلدى - زحمتى هدر اولمشدر - On dit d'un homme obligeant et actif, Il compte pour rien ses peines صرف ايلديكى امكى هيچه صاير Il ne plaint pas sa peine صرف ايلديكى امك ايچون تأسف ايتمز - صرف ايلديكى امكى آجيمز - On dit par politesse, Prenez la peine de faire cela بو بابده ارتكاب زحمت بيورك - ارتكاب زحمت ايلمكزى نياز ايدرم - On dit, La chose en vaut bien la peine زحمتنه دكر بر شيدر Cela n'en vaut pas la peine زحمتنه دكمز - On dit, Un homme de peine, en parlant de celui qui gagne sa vie par un travail pénible A. احمال الكدّ والعنا pl. ارباب الكدّ والعنا P. رنجبر T. رنجبرلك ايدن

On dit proverb. Nul bien sans peine T. جفاسز صفا يوقدر - صفا جفاسز اولمز

PEINE, signifie aussi, le salaire du tvavail d'un artisan A. جعالة - عمالة - اجرة العمل P. مزد T. ايشچى حقى - رنجبر حقى || Il ne faut pas retenir la peine des ouvriers عمله‌نك اجرتنى آليقويمق جائز دكلدر - رنجبرلرك حقنى آليقويمق روا دكلدر

PEINE, se dit aussi des difficultés, des obstacles que l'on trouve dans une entreprise A. عسرت - صعوبت P. دشوارى T. زحمت - كوچلك || Il aura beaucoup de peine à gagner ce procès-là بو دعوايى قزانمغه خيلى زحمت چكه‌جكدر Il aura beaucoup de peine à venir à bout d'une telle chose بو بابده ظفر بولمق ايچون خيلى زحمت چكه‌جكدر Il a de la peine à parler لساننده عسرت وار در à marcher مشى وحركتده صعوبتى وار در

Il se dit aussi, de la répugnance d'esprit qu'on a à dire ou à

faire quelque chose *A.* اباءة الطبع *P.* دل رمیدگی *T.* ایکرنمه ـ حظ ایتمامه ـ جان صیقلندیسی || J'ai peine à lui annoncer une si méchante nouvelle بو مقوله خبر مکروهی طرفنه انها ایلمکه جانم صیقیلور ـ On dit, que l'on fait une chose sans peine, pour dire, que c'est de bon coeur بر ایشی صیقلمیدرق فرح جان ایله ـ یاپمق

PEINE. Inquiétude d'esprit *A.* خلجان القلب ـ اضطراب *P.* اضطراب درون ـ تلاشی *T.* کوکل راحتسزلکی || J'étais fort en peine de ce qu'il était devenu عجبا نه حالده در دیو عظیم بنی خلجان قلبدن اضطرابده ایدم Vous m'avez tiré de peine خلجان درونمی تخلیص ایلدک On m'a mis hors de peine اشته خلجان واضطرابدن دفع ایتدردیلر Me voilà hors de peine حالی Je suis en peine de savoir ce qu'il deviendra ازاده یم ندیه منجر اولهجغنی تحقیق ایدنجیه قدر اضطراب درونم وار در

On dit, qu'un homme est dans la peine, pour dire, qu'il est dans le besoin ثقالتده در ـ مضایقهٔ حالده در

À PEINE. On s'en sert pour marquer le peu de temps qu'il y a qu'une chose est arrivée *A.* منذ الوقت *P.* هنوز ـ از پیش *T.* هنوز اندک زمانی || À peine est-il hors de son lit هنوز یتاغندن قالقمشدر

Il signifie aussi, presque pas *T.* کوچ ایله || À peine voit-on à se conduire واریلهجق یولی کوچ ایله کوز کورر À peine est-il jour آیدنلق کوچ ایله کورنمکه باشلادی À peine sait-il lire کوچ ایله اوقویه بیلور

PEINER. Causer du chagrin *A.* ایراث ـ اغمام ـ ایلام دردناک ـ دل ازرده ساختن *P.* امراض القلب ـ الغم والالم ـ قساوتلندرمک ـ کدرلندرمک *T.* غمگین کردن ـ کردن || Cette nouvelle m'a beaucoup peiné بو خبر بکا جان صیقمق بنی غمگین ودردناک ایلدی ـ موجب الم اولمشدر

Et causer de la fatigue *A.* ایراث التعب ـ اعنا ـ اتعاب زحمت *T.* رنج آوردن ـ لاوار دادن ـ کنا آوردن *P.* والمشقة || Ce travail vous peinera trop بو مشغله یورمق ـ ویورمک بو ایش سکا چوق ـ سنی بغایت اتعاب ایدهجکدر زحمت ویرهجکدر

Et faire avec peine *T.* صیقندیلو یاپمق || Ce peintre peine beaucoup ses ouvrages بو مصور عمل یدی اولان تصویرلری زیادهسیله صیقندیلو یپار

Et répugner à... *A.* اباءة الطبع *P.* دل رمیدن *T.* خوشلنمامق ـ تأدیب ایتمکه Il peine à punir || ایکرنمک ـ حظ ایتمامک Je peinais à écouter cet homme ایتمکدن خوشلنمز ـ اباءت طبعی وار در شو آدمی دیکلمکدن حظ ایتمز ایدم

Et avoir de la fatigue *A.* تحمل التعب ـ استعیا ـ اعیا زحمت *T.* زحمت کشیدن ـ درمانده گشتن *P.* والمشقة || J'ai peiné toute la matinée à bêcher dans le jardin یورلمق ـ چکمک صباح وقتنی باغچهده حفر زمینه مشغول اولوب یورلدم Les chevaux ont peiné tout le jour à voiturer des tuiles بارکیرلر اخشامه قدر توغله نقلی ایله گرفتار تعب وزحمت اولمشلر در ـ On dit d'une poutre ou d'une solive qui est chargée d'un pesant fardeau, qu'elle peine beaucoup یورلمشلر در ـ چوق یوک چکر ـ چوق ثقلت چکر ـ زحمت چکر

SE PEINER. Se donner de la peine *A.* ارتکاب الزحمة ـ التعب والمشقة *P.* رنج پذیرفتن ـ زحمت کشیدن *T.* زحمت ایتمک ـ زحمته کیرمک || Il ne s'est guère peiné dans cette affaire ـ بو خصوصده چندان ارتکاب زحمت ایتمامشدر Il n'aime pas à se peiner زحمته اول قدر زحمت ایتمامشدر زحمتدن ـ کیرمکدن حظ ایتمز

PEINÉ. *A.* متالم ـ مغموم *P.* دردناک ـ غمگین ـ دلخسته ـ متعب ـ متعنی *A.* جانی صیقلمش ـ کدرلو ـ کدرلنمش *T.* زحمت چکمش *T.* دوچار تعب ومشقت ـ رنج کشیده *P.*

PEINTRE. Celui dont la profession est de peindre *A.* نقاش ـ مصور pl. مصورین *P.* نقشبند ـ چهره پرداز ـ نگارنده *T.* مصور تصویر ایدن ـ تصویر یازان ـ نقاش || Grand peintre شهرهٔ مصوریندن بری ـ نامدار bon, excellent مصور ماهر Les peintres anciens et modernes مصورین ومصور فایق الاقران متقدمین ومتاخرین

Il se dit aussi de ceux qui représentent vivement les choses dont ils traitent *A.* مصور الحال || Ce poète est un excellent peintre تصویر احوالده ـ بو شاعر غایت اعلا بر مصور احوالدر بیان ایلدیکی احوالی تصویر ایلمکده ـ فایق الاقراندر مهارتی چوق بر شاعر ممتاز وبیعدیلدر

PEINTURE. L'art de peindre *A.* فن التصویر *P.* فن چهره پردازی ـ فن نگارش *T.* تصویرجیلق صنعتی || La peinture est un bel art فن تصویر فنون شریفهدندر Il s'adonne à la peinture فن تصویره هوس ایدر Il excelle dans la peinture فن تصویرده فایق الاقراندر ـ کسب امتیاز ایتمشدر ـ Figur.

Ce poète excelle dans la peinture des passions, des moeurs بو شاعر امراض نفسانیه‌نك وآداب واخلاقك تصویری خصوصنده ممتاز الاقراندر

Il se dit aussi de toute sorte d'ouvrage de peinture *A.* نقش pl. نقوش *P.* نگار *T.* نقشلق || Il y a de belles peintures dans ce palais بو سرایده احسن واعلا نقشلر وار در

Il se prend aussi pour Couleur *A.* صباغ *P.* رنگ *T.* بویا || Prenez garde de vous gâter à ce carrosse, la peinture en est toute fraiche بو عربه‌نك بویاسی تروتازه اولدیغندن کندوکی بیلاشدرمقدن حذر ایله

On dit figur. des choses qui n'ont que de l'apparence, qu'elles ne sont qu'en peinture *T.* جلای ظاهری || Il n'a des richesses qu'en peinture فلانده کورینن مال وثروت بر جلای ظاهر یدر

PEINTURER. Enduire d'une seule couleur *A.* تلوین ـ صبغ *P.* تاوانی بویامق *T.* بویامق || Peinturer un plafond رنگ زدن

PEINTUREUR. Barbouilleur. V. ce mot.

PELADE. Sorte de maladie qui fait tomber les poils et les cheveux *A.* داء الثعلب

PELAGE. La couleur du poil des chevaux et de quelques autres animaux *A.* لون *P.* کرنگ *T.* طون || Ces deux chevaux ne sont pas de même pelage بو ایکی آتلرك طونی بر دکلدر

PELAMIDE. Espèce de poisson de mer *T.* پلامید بالغی

PÊLE-MÊLE. Confusément *A.* شذر مذر ـ هرج ومرج *P.* تار مار صالقم صچاق ـ آلاق بولاق *T.* پراکنده وپریشان ـ ومار جملەسی هرج || Ils étaient tous pêle-même قارش مورش Ils entrèrent pêle-mêle avec les ennemis اعدا ایله وهرج ایدی مختلطا درون قلعه‌یه شذر مذر کیرمشلر در

PELER. Ôter le poil *A.* نتف ـ تمریط *P.* مو کندن *T.* قیل تویی یولمق ـ یولمق || Mettre un cochon dans de l'eau bouillante pour le peler خنزیری تویینی یولمق ایچون قیزغین صو ایچنده قویمق

PELER. Ôter la peau d'un fruit, ou l'écorce d'un arbre *A.* سلب القشارة ـ تجفیل ـ جلف ـ تقشیر *P.* پوست بر ـ از پوست برهنه ساختن ـ گرفتن *T.* قبوغنی کیدرمك ـ قبوغنی صویمق || Peler une poire ارمودی تقشیر ایتمك ـ آرمودك قبوغنی صویمق ـ Il se dit aussi d'autres choses qui ont comme une espèce de peau || Peler du fromage پنیری تقشیر ـ پنیرك قشاره‌سنی کیدرمك ـ ایتمك

On dit aussi, Peler la terre, des allées, pour dire, en enlever de la terre et de l'herbe avec la pelle *A.* تجریف التراب والنبات *P.* خاك وگیاهرا بپارو بردن *T.* طپراغی واوتلغی صیروب کوریمك

Il se dit aussi au neutre, en parlant du corps des animaux, quand la superficie de la peau s'en détache *A.* تقشر *P.* پوست افکندن *T.* دری قاولمق || Tout le corps m'a pelé à la suite de cette maladie بو خستەلکك عقیبنده وجودمك دریسی بستون قاولدی

PELÉ. *A.* مجفل ـ مقشر *P.* از پوست برهنه *T.* قبوغی صویلمش

On dit figur. Un roc pelé, une montagne pelée, c'est-à-dire, où il n'y a ni arbre ni verdure *A.* صخرة صلعاء وجبل صلیع *T.* چپلاق قیا طاشی وچپلاق طاغ

PÉLERIN. Qui par piété fait un voyage à un lieu de dévotion *A.* حاج pl. حجاج *P.* حاجی *T.* حاجی || Un pélerin qui va à Jérusalem قدس شریف زیارتنه کیدن بر حاجی

PÉLERINAGE. Le voyage que fait un pélerin *A.* حج *T.* حاجیلق || Aller en pélerinage حجه کتمك Il a fait un long pelerinage بر حج مدید ایتمشدر ـ Il se dit aussi du lieu où l'on va en dévotion *A.* محل الزیارة ـ محل الحج *P.* زیارتگاه *T.* زیارت یری ـ حاجیلق یری || Jérusalem est un des plus fameux pélerinages قدس شریف مبارك زیارتگاهلرك اشهر واعظمیدر

PÉLICAN. Instrument de Chirurgie qui sert à arracher les dents *A.* کلبتان الاسنان *P.* کلبتان دندان *T.* دیشجی کلبدانی

PELISSE. Robe, manteau doublé d'une fourrure *A.* فروة pl. فروات ـ وات ـ پوستین *P.* جبة مفراة ـ مفراة ـ گرگیند *T.* کورك

PELLE. Instrument de fer ou de bois, dont on se sert à divers usages *A.* مجرفة *P.* پارو *T.* کورك || Pelle de jardin باغچه کورکی d'écurie آخور کورکی Remuer le blé avec une pelle غله‌یی مجرفه ایله قارشدرمق ـ Pelle de feu, pelle à feu, ـ آتش کورکی pelle de four *A.* سطام *P.* پاروی تنور *T.* فرون کورکی

PELLÉE, PELLERÉE, PELLETÉE. Autant qu'il en peut tenir sur une pelle *A.* ملء المجرفة *P.* یك پارو *T.* بر کورکلك

PELLETERIE. L'art d'accommoder les peaux, et d'en faire des fourrures *A.* فن الاعمال الفروة *P.* فن پوستین پیرایی ـ

کورکجیلك || La pelleterie à Paris fait un des six corps des marchands .T کورکجیلك گرگینه پردازی - وانگری پارس شهرنده اصناف ستهٔ تجاردن معدوددر Il entend bien la pelleterie اعمال فروه صناعتنده وقوفی چوقدر

Il se dit aussi des peaux dont on fait les fourrures .A اجناس الفروة .P اجناس پوستینها .T کورك پوستكيلری || Trafiquer en pelleterie کورك - اجناس فروه تجارتنی ایتمك پوستکیلری آلیش ویریشنی ایتمك Faire venir des pelleteries de Moscovie روسیه‌دن اجناس فروه جلب ایتمك Rapporter des pelleteries du Canada قناده طرفندن اجناس فروه نقل ایتدرمك - جلب ایتمك

PELLETIER. Celui qui fait des pelisses .A فرّاء pl. فرّابین .P. کورکجی .T گرگینه دوز - وانگر - پوستین پیرا || Le corps des pelletiers کورکجیان اصنافی - صنف فرّابین Marchand pelletier کورك بازرکانی - تاجر فروات

PELLICULE. Peau très-mince .A جلد رقیق pl. جلود رقیقة .P انجه دریجك - انجه زار .T پوست باریك || Ce sont des pellicules qui enveloppent ces parties-là اول اعضایی احاطه ایدن جلدلر رقیقدر

Il se dit aussi de la petite peau qui est au-dedans de la coque d'un oeuf .A قیقمة - غرقیء .P پوست درونئ خالیكه .T یمورطه ایچینك انجه زاری

PELOTE. Espèce de boule que l'on forme avec du fil, de la laine, etc. en les roulant sur eux-mêmes .A كبّة pl. كبب .P ایپلك یومغی .T گلوله - گروهه - فرموك || Pelote de fil یومق

On appelle Pelote de neige, une boule que l'on fait avec de la neige .A كرة الثلج .P گوی برف .T قار طوپی

PELOTER. Jouer à la paume .A بالتون .P بازیچهٔ تلاعب .T گوی باختن - طوب اوینامق

PELOTON. V. Pelote. — Il se dit figur. d'un petit nombre de personnes ramassées et jointes ensemble .A كبكبة - فوج pl. افواج .P گروه .T طوب ; Ils étaient dans cette place par pelotons بو میدانده طوب طوب طورررلر ایدی - فوج فوج جمع اولمشلر ایدی

En termes de guerre, il se dit d'un petit corps de troupes .A فئة pl. فئات - فوج pl. افواج - حزب pl. احزاب .P گروه .T بلوك || Des pelotons d'infanterie برقاچ بلوك پیاده عسکر

En parlant d'une grande quantité de mouches à miel qui sont toutes ensemble en un tas, on dit, Un peloton de mouches à miel .V بال آریسی طابوری .T گروه منج .P جماعة النحل .A aussi Essaim.

PELOTONNER. Mettre en peloton .A لفّ على الكبّة .P بفرموك پیچیدن .T یومغه صارمق || Pelotonner du fil ایپلكی یومغه صارمق

On dit d'une de troupe de personnes qui se mettent en peloton, qu'elles se pelotonnent .A تحزّب .P گروه بستن .T طوبلنمق

PELOTONNÉ. .A ملفوف على الكبّة .P بفرموك پیچیده .T یومغه صارلمش

PELOUSE. Terrain couvert d'une herbe épaisse et courte .A عاشبة - ارض عاشبة .P سبزه زار .T بشللكی كور بر یر || Se promener sur une pelouse سبزه‌زارده گشت وگذار ایتمك Grande pelouse عاشبهٔ واسعه

PELUCHE. Étoffe veloutée du côté de l'endroit .A ثوب اغثر - خملة .P جامهٔ پرزدار .T خاولو قماش || Un manteau doublé de peluche خاولو قماشه قاپلو قپود

PELUCHÉ. Il se dit des étoffes et des plantes qui sont velues .A دزبر .P پرزناك .T خاولو

PELUCHER. Il se dit d'une étoffe qui a le défaut de se couvrir de poils qui se dégagent du tissu .A رأبرة .P پرزه بستن .T پوروزلنمك || Ces bas commencent à pelucher بو چوراب پوروزلنمكه باشلادی

PELURE. La peau qu'on a ôtée de dessus des choses qui se pèlent .A قشارة .P پوست .T قبوق - صویندی || Pelure de pomme الما صویندیسی - الما قبوغی - الما قشاره‌سی d'ognon صوغان قبوغی de fromage پنیر قبوغی

PENAILLON. Haillon. V. ce mot.

PÉNAL. Qui concerne les peines infligées par la loi .A متعلّق بحدود الشرعیّة .P متعلّق سیاست .T تأدیبات شرعیّه‌یه متعلّق || Code pénal دائر حدود شرعیّه متعلق قانوننامه Lois pénales احكام حدود شرعیّه

PENCHANT. Qui penche .A مایل - اسدل - منعطف .P وریب .T صاپق - اكلمش - ورب || Une muraille penchante برطرفه اكلمش دیوار - مایل اولان دیوار

Il signifie figur. Qui est sur son déclin .A مایل الى الزوال - مایل الى الانحطاط .P بتباهی رو نهاده .T دوشكونلكه || Une fortune penchante زوال وانحطاطه مایل بر اقبال || واران

PENCHANT. Pente .A حدور - هبوط .P نشیب .T انیش ||

Le penchant d'une montagne طاغك - نشيب كوه - حدور جبل | اوجرومكت انيش يرى - هبوط ورطه d'un précipice هبوط ورطه انيش يرى

On dit figur. Se retenir sur le penchant d'un précipice, en parlant d'une personne qui, sur le point de se laisser aller au désordre, a la prudence de s'arrêter هبوط هولناك شدت وبلاده - عاقبت انديشانه اختيار تأنى واستثبات ايتمك نشيب پرنهيب تهلكه وخطرده خطوات تأنى واستثبات ايله حركت ايتمك - On dit aussi, Être sur le penchant de sa ruine, pour dire, être sur le point d'être ruiné ورطهٔ خرابيت واضمحلاله آمادهٔ انتكاس اولمق || Cet État est sur le penchant de sa ruine بودولت ورطهٔ اندراس وخرابيتده آمادهٔ انتكاسدر - مشرف اضمحلال وخرابيتدر - Et que la fortune, la faveur d'un homme est sur son penchant فلانك مساعدهٔ بختى - ومظهر اولديغى حسن توجه پادشاهى مايل زوال وانحطاطدر - مشرف انحطاط وزوالدر - On dit dans le même sens, Le penchant de l'âge انحطاط سن

PENCHANT, signifie aussi, inclination naturelle de l'âme *A.* ميل - ميلان الفؤاد - ركون *P.* گرايش - *T.* ميل درون كوكل چكنمسى || Son penchant le porte à toute sorte de plaisirs ميلان فؤادى جميع مشتهيات نفسه سايقدر l'entraine à la débauche ميلان فؤادى فلانى عيش وعشرته سوق ايدر C'est là son penchant ميل وركونى فلان شيئده در Avoir plus de penchant à une personne qu'à une autre فلانك حقنده آخر بر كمسنددن زياده ميل ايتمك

PENCHEMENT. Action d'une personne qui se penche, état d'un corps qui penche *A.* ميلوت - حنايت *P.* گرايش - دوسيدگى *T.* اكلمه - اكلش باش || Il a contracté un penchement de tête اكلمسنى عادت ايدندى ميلوت Le penchement du corps حنايت بدن - بدن

PENCHER. Baisser quelque chose de quelque côté *A.* امالة - اجناح - تحنية *P.* دوسانيدن - چسپانيدن *T.* اكمك || Pencher la tête باش اكمك - تحنيهٔ رأس ايتمك le corps اجناح بدن ايتمك un vase چوملكى - تحنيهٔ انا ايتمك Plier les branches d'un arbre et les pencher اغصان اكمك آغاجك داللرينى - شجرى الوا ايلد تحنيه ايتمك بوكوب اكمك

Il est aussi neutre *A.* تمايل - تزايغ - انحنا *P.* ورتب - وريلنمك - اكلمك *T.* جفته شدن - جفتن - گشتن

صايقلنمق || Un arbre qui penche آغاج ايدن تمايل Ce mur penche un peu de ce côté-là بوديوار اول طرفه جزئيجه مايل صايقدر - شمال طرفنه مايلدر Il penche vers le nord ورايغدر Le terrain va en penchant بو ارض تمايل اوزره در

Il signifie figur., être porté à quelque chose *A.* ميل - تمايل *P.* گرابيدن *T.* كوكل جكنمك - مايل اولمق || La plupart des juges penchaient à le renvoyer absous قضاتك اكثريسى فلانك عفوى طرفنه مايل ايدى Voilà deux avis, deux partis différens; vers lequel penchez-vous? كلم وآرا ايكى كونه در واول بابده مختلف اولدرق ايكى شق وار در سن قنغيسنه ميل ايدرسك

Penché. *A.* مايل - متمايل - ممايل - منحنى *P.* وريب - وريلنمش - صايق - اكلمش *T.* جفته

PENDABLE. Qui mérite la potence *A.* مستحق الصلب *P.* آويختنى *T.* اصيلهجق

PENDANT. Qui pend *A.* معلق - هادل *P.* آويزان *T.* صارقق || Des fruits pendans aux arbres فواكه - اشجار اوزرنده معلق آغاج اوزرنده صارقق ميوه‌لر Des manches pendantes اكمام اشاغى يه صارقق يكلر - هادله

On dit en termes de Pratique, Les fruits pendans par la racine, pour dire, les blés, les fruits qui sont sur la terre, et dont on n'a point encore fait la récolte غلات اولان قائم ارضده هنوز - هنوز يرده اولان غله

On dit aussi, qu'un procès est pendant à un tribunal, pour dire, que ce tribunal en est saisi بودعوا فلان محكمده رؤيت اولنمقده در

PENDANS d'oreilles. Boucles d'oreilles, auxquelles pend un ornement *A.* شنف pl. شنوف - قرطة *P.* گوشواره *T.* كوپه - || Des pendans d'oreilles de diamans الماس كوپه آصقى كوپه

Pendant, signifie figur., pareil *A.* نظير - ند pl. انداد *P.* همتا *T.* اش || Cet homme est le pendant de l'autre فلانك كشى فلانك اشيدر Voici le pendant de votre histoire سنك نظيريدر ماجراككك اشى

On dit dans quelques traités de paix, Le pendant des eaux, pour dire, toutes les terres adjacentes aux eaux qui coulent d'un certain côté انهار ومياهك مجراسنه ملحق اولان كافهٔ اراضى

PENDANT, prép. Dans le temps que *A.* مدت - فى ما دام - الايام *P.* در دم - دروقت *T.* مدتنده - وقتنده || Pendant

l'hiver قيش قتنده ـ مدت شتاده Pendant votre séjour سنك
ايام اقامتكده ـ مدت مكث واقامتكده

Pendant que. Tandis *A.* فی خلال *P.* وقتيكه ـ بهنگام آنكه ـ
T. در اثنای آنكه || Pendant ايكن ـ اثناده ـ حالده
que vous serez là اول محلده اقامتك اثناسنده Pendant
qu'ils étaient assemblés بر يرده ـ مجتمع اولدقلری خلالده
ايكن

PENDARD. Vaurien, fripon *A.* سفلی المزاج *P.* نا مرد *T.*
كلخنی

PENDELOQUE. Parure de pierreries ajoutée à des boucles d'oreilles
A. حلقة القرطة *P.* آويزهٔ گوشواره *T.* كوپدنك آصقيسی
|| Elle avait à ses boucles d'oreilles des pendeloques de diamans
كوپدسنده الماس آصقيلر وار ايدی

PENDILLER. Être suspendu en l'air et agité par le vent *A.*
تزعزع *P.* روزكاردن صارصلمق *T.* از باد سو بسو جنبيدن

PENDRE. Attacher une chose en haut par une de ses parties *A.*
تعليق *P.* آويختن *T.* آصمق || Pendre de la viande au croc لحمی
اوزم صالقملرينی چنگاله تعليق ايتمك des raisins au plancher
تاوانه آصمق

On dit figur. d'un homme qui a renoncé à la guerre, qu'il a
pendu son épée en croc سيف خصومتی آويختهٔ چنگال تعطيل
ايتمشدر ـ Et qu'un enfant est toujours pendu au cou de sa nourrice,
pour dire, qu'il l'embrasse continuellement على الدوام
مرضعهسی گردننه آويخته بر جوجوقدر

Pendre. Attacher à un gibet *A.* تصليب ـ صلب *P.* بردار كردن ـ
بر دار آويختن ـ برداريدن *T.* دريابيدن || اصمق
Pendre des voleurs حراميلری صلب ايتمك Pendre et étrangler
صلب وتخنيق ايتمك Il a été pendu en effigie تمثالی
صلب اولندرق مظهر نكال اولمشدر Il est condamné à être
pendu صلب ايله مجازات اولمق اوزره حقنده حكم جريان
ايتمشدر ـ Se pendre *A.* تصليب النفس *P.* خودرا بر دار
كردن *T.* كندويی اصمق

Pendre. Descendre trop bas *A.* تهدل ـ استرخا *P.* فروهشتن
T. صارقمق ـ اشاغی يه صارقمق || Les joues lui pendent
كسوه سنك يكافلری مسترخا در Sa robe pend trop d'un côté
بك صارقدر ـ بر طرفی بغايت منهدلدر

Pendu. *A.* معلق *P.* آويخته *T.* آصلمش *A.* مسترخا ـ منهدل
مصلوب *A.* اشاغی يه صارقمش ـ صارقق *T.* فرو هشته *P.*
بردار يده *T.* آصلمش *P.*

PENDULE. Poids attaché à une verge, qui par ses vibrations, règle les mouvemens d'une horloge, et qui sert à d'autres usages *A.* شاقول *P.* شاقل *T.* شاقل || L'oscillation du pendule نوسان
شاقول

PENDULE. Horloge à pendule *A.* ساعة بالشاقول *P.* ساعت
ثانيه كوسترر Pendule à seconde || آصمه ساعت *T.* شاقلدار
آصمه ساعت

PÊNE. T. de serrur. Le morceau de fer que la clef fait aller et venir, et qui ferme la porte *A.* لسان المغلاق *P.* مدنگ ـ
كليد پريسی *T.* پرهٔ قفل || Le pêne ne va point كليد پريسی
كليدك پريسی شكست Le pêne est rompu هيچ ايشلمز
اولمشدر

PÉNÉTRABLE. Qu'on peut pénétrer *A.* ممكن النفوذ *P.* گذاردنی
T. كچيلور ـ اوتديه كچيلد بيلور || Ce bois est si épais, qu'il
n'est pas pénétrable بو اورمان صيقی اولمغله ممكن
النفوذ دكلدر

PÉNÉTRABILITÉ. Qualité de ce qui est pénétrable *A.* قابلية
النفوذ *T.* اوتديه كچمكه قابليت ـ ايچنه كچمكه قابليت

PÉNÉTRANT. Qui pénètre *A.* نافذ *P.* گذارنده *T.* بدرون
اوتديه كچيجی ـ ايچنه كچيجی || Il n'y a rien de si pénétrant que le mercure جيوه قدر نافذ بر شیٔ يوقدر Le sel est
caustique et pénétrant ملح بالطبع محرق ونافذ در Odeur pénetrante بوی تيز ـ رايحهٔ نافذه ـ رايحهٔ شديد النفوذ Froid
pénétrant مؤثر بر صوغوق ـ برد تيز ـ برودت شديد النفوذ
درونه كچيجی صوغوق ـ

Il se dit figur. de l'esprit *A.* فكر ثاقب ـ رأی ثاقب *P.*
دربين كوررعقل *T.* عقل دور بين ـ فكر ژرف بين ـ
كسكين عقل

PÉNÉTRATIF. Qui pénètre aisément *A.* سريع النفوذ || Qualité pénétrative سرعت نفوذ

PÉNÉTRATION. La vertu et l'action de pénétrer *A.* نفاذ ـ
نفوذ *T.* ايچنه كچيجيلك ـ اوتديه كچيجيلك || L'activité et la pénétration du mercure زيبقك سرعت عملی
وشدت نفوذی

Il se dit figur. de l'esprit *A.* ثقابة الفكر ـ تبانة الرأی ـ
نفاذ الرأی *P.* ژرف بينی *T.* دربين كوريجيلك || C'est
un homme qui a une grande pénétration d'esprit غاية الغايه

ثقابت فکر ایله مجبول بر آدمدر Une grande pénétration en affaires کمال ثقابت فکر - امور ومصالحده کمال ثبابت رای

PÉNÉTRER. Percer, passer à travers *A.* نفوذ *P.* اندر گذشتن *T.* اوتدیه ایشلمک - اوتدیه کچمک - کچمک || La lumière pénètre le verre et tous les corps diaphanes نور وضیا زجاجه وکافهٔ اجرام شفافدیه نفوذ ایدر L'eau-forte pénètre le fer et l'acier تیزاب دموره وچلیکه نفوذ ایدر L'huile pénètre les étoffes زیتون یاغی اثوابه نافذ - روغن زیت اثوابه نفوذ ایدر کچر - در

Figur. Parvenir à connaître *A.* وصول الی - استکناه - اکتناه *P.* در یافتن - پژرفی رسیدن *T.* وصول الی الغور - الکنه کنهنه وارمق - ایچنه وارمق || Pénétrer le sens caché d'un mot بر لفظک معنای خفیسنی اکتناه ایتمک les ruses, les desseins حیل ودسایسک ومقاصد باطنیسنی Pénétrer un politique مدبر مضمره‌نک کنهنه واصل اولمق Cet امور دول اولان بر ذاتک ضمیرینی اکتناه ایتمک homme a beau feindre, il n'est pas difficile à pénétrer بو آدم عبث یره ریا ایدر ما فی الضمیرینی استکناه ایتمک On le pénètre à la longue کیده‌رک دخیلهٔ امر دشوار دکلدر کنه ما فی البالنه واریلور - افکاری استکناه اولور Pénétrer les secrets de la nature اسرار - اسرار قدرتی اکتناه ایتمک Dieu pénètre les profondeurs des abîmes قدرتک غور وکنهنه واصل اولمق الله عظیم الشان عمق غماره ناظر وباصر در le fond des coeurs, les pensées les plus secrètes جناب رب عارف - العالمین دخیلهٔ قلوب وافکاره ناظر وباصر در القلوب والضمایر وواقف الخفایاء والسرایر در

Il signifie aussi, entrer bien avant *A.* نفوذ - تعمق *T.* اجتیاف *P.* اندر گذشتن *T.* ایچنه ایشلمک - ایچنه کچمک || Le coup pénètre les chairs, et va jusqu'à l'os ضربه لحم بدنه اجتیاف ایله کمیکه قدر وارر Le grand froid pénètre la terre کسکین صوغوق یره - شدت برد داخل ارضه نفوذ ایدر Il fait un vent sec qui pénètre la poitrine صدره ایچنه کچر صدرک درونده - نفوذ ایدر بر ریح یابس هبوب ایدر تاثیر ایدر بر قوی روزکار اسر

Dans ce sens, il est aussi neutre *A.* دخول فی - حلول *P.* اندر رفتن *T.* ایچنه کیرمک - کیرمک || Le coup pénètre dans les chairs اجتیاف ایدر - ضربه درون لحمه حلول ایدر Pénétrer à travers les obstacles راست کلان عوایق وموانع

ایچندن رهیاب حلول اولمق Ce voyageur n'a pu pénétrer dans l'intérieur du pays فلان سیاح مملکتک درونند قدر دخول ایده‌مدی Pénétrer dans la confiance de quelqu'un بر کمسه‌نک دائرهٔ محرمیتنه حلول ایتمک Je n'ai pu pénétrer jusqu'au ministre وکیل دولتک یاننه قدر حلول ایده‌مدم Les commis ne me laissaient pas pénétrer کاتبلر دخولمه رخصت ویرمزلر علم هندسه‌ده Il a pénétré fort avant dans la Géométrie خیلی مرتبه ایلرویه حاول ایتمشدر Je n'ai pas voulu pénétrer dans ces mystères اول اسرارک کنهنه حلول ایتمک استمدم

PÉNÉTRER. Toucher vivement *A.* تاثیر - ایراث التأثر القلب فی القلب *P.* اثر کردن بدرون *T.* یورکه تاثیر ایتمک || Sa douleur me pénètre le coeur فلانک اندوه وکدری قلبمه Son état m'a pénétré فلانک حالی تاثیر قلبمه تاثیر ایدر بادی اولمشدر

Se PÉNÉTRER. Remplir son âme, son esprit *A.* تملئة الفؤاد - استغراق الخاطر - استیعاب الخاطر *P.* دلرا پرساختن - دلرا مالامال کردن *T.* ذهنی قپلامق - یورکی طولدرمق || Il s'est pénétré de ces idées بو مقوله افکار ایله درونندی بو کونه معانی وافکار ایله ملاٌن الخاطر - مالامال ایتمشدر بو مقوله افکار خاطرینی استیعاب ایتمشدر - اولمشدر

PÉNÉTRÉ. *A.* منفوذ *P.* اندر گذسته *T.* کچمش - اوتدسنه ایچنه کچمش

On dit, Pénétré de joie فرط شادمانی وسرور ایله ملاٌن مستغرق شادمانی ومسرت - الفؤاد de douleur غلبهٔ اندوه عشق الهی ایله de l'amour de Dieu وکدر ایله ملاٌن الفؤاد حقایق دینیهٔ ایله des vérités de la religion مستغرق الفؤاد مستغرق عرق de sueur ملاٌن الخاطر

PÉNIBLE. Qui donne de la peine *A.* موجب العنا - متعب - موجب المشقة *P.* رنج افزا - رساں *T.* زحمتلو - لازار رسان || C'est un travail ingrat et pénible بر شغل متعب ولا حاصلدر - زحمتلو ونمره‌سی یوق - کوشش رنج افزای بیفائده در Un chemin pénible زحمتلو یول - طریق متعب entreprise موجب - سعی متعب effort مصلحت موجبة المشقة عنا ومشقت اولان سعی وکوشش

Il se dit aussi d'une situation de l'esprit *A.* معذب - مولم *P.* جانفرسا - درد افزا - پر ملال - محنت رسان *T.* جان حال پر ملال - حال مولم || Situation pénible کدرلو - صیقیجی

sentiment موجب ـ بادئ الم درون اولەجق بر فكر عذاب درون

PENIBLEMENT. Avec peine *A.* بالمشقة ـ بالتعب *P.* بارنج *T.* زحمت ایله ـ عنا || Il a la goutte à la main, il écrit péniblement قولنده وجع اولمغله هزار رنج وزحمت ایله یازو یازار Cet auteur a du savoir, mais il compose peniblement بو مؤلفك علم ومعرفتی وار در انجق بالتعب والمشقه انشای كلام ایدر

PÉNIL. Éminence formée par une quantité de graisse, et recouverte de peau, placée sur la symphyse de l'os pubis, et sur laquelle croit du poil *A.* عانة *T.* قاسیق

PÉNINSULE. Presqu'île *A.* جزیرة ـ جزیرة متصلة بالبر *P.* آبخوست بزمین پیوسته *T.* قره یه بتشمش آطه || La Morée est une péninsule موره جزیرەسی قره یه متصل جزیرەلردندر

PÉNITENCE. Regret d'une faute commise, joint à une ferme résolution de n'y plus retomber, et de l'expier par des oeuvres pénibles *A.* توبة ـ رجوع عن الذنوب *P.* پشیمانی ـ تیبایی *T.* توبه || La pénitence est une vertu chrétienne رجوع عن الذنوب فضایل اهل ایماندندر La pénitence doit être sincère et confiante توبۀ عن الذنوب صدق وخلوص ارزره اولمق لازمەدندر La pénitence n'est point véritable, quand elle n'est pas accompagnée d'une ferme résolution de ne plus pécher فیما بعد ذنوب وآثامدن اجتناب كلی ایلمكده نیت صادقه منضم اولمدقجه توبه صحیحه اولەمز Pénitence sincère توبۀ نصوح

Il signifie aussi, peine imposée après la confession des péchés *A.* حد الكفارة || Il faut recevoir avec respect la penitence qui est ordonnée par le prêtre راهب طرفندن تعیین اولنان حد كفارتی متواضعانه قبول ایتملو در Accomplir sa penitence, satisfaire à sa penitence تعیین اولنان حد كفارتك موجب ومقتضاسنی ایفا ایتمك

Il se dit aussi de toutes les austérités qu'on s'impose volontairement pour l'expiation de ses peches *A.* مجاهدة pl. مجاهدات ـ تشدد pl. تشددات ـ مشادة pl. مشادات *P.* سختی كشی *T.* كندویه سردلك جكدرمه | Faire penitence de ses péchés كفارت ذنوب ایچون تشدد نفسه مبادرت ایتمك Vivre dans une pénitence continuelle مجاهدۀ دائمی ایله امرار ایام ایتمك Il faut faire pénitence, si l'on veut être sauvé نجات جانه طالب اولان كشی بهر حال مشادەدن خالی اولماملو در

On dit figur. d'un homme qui par ses excès est tombé dans quelque longue infirmité, ou qu'il s'est attiré des malheurs par sa mauvaise conduite, qu'il fait pénitence du passé احوال گذشتەسنك ـ ندامتنی چكر جرایم گذشتەسنك || Il s'est perdu par son indiscrétion, et il a maintenant tout le loisir d'en faire pénitence سوء تدبیری تقریبیله دوچار اولدیغی خرابیت حالتك ندامتنی شمدی بول بول چكسون

POUR PÉNITENCE, EN PÉNITENCE. En punition, par peine *A.* زجرا تأدیب ضمننده *T.* برای گوشمال *P.* لد || Pour pénitence de cela, vous ferez telle chose بو بابده مستحق اولدیغك تأدیت بو عملی ارتكاب ایلدیككه ـ ضمننده شویله ایتملوسك مبنی زجرا شونی ایتملوسك

PÉNITENT. Qui a regret d'avoir offensé Dieu, qui est dans la pratique des exercices de pénitence *A.* تایب *P.* توبەكار *T.* توبه ایدن Pecheur pénitent مذنب توبەكار

PENNAGE. T. de fauconn. Il se dit du plumage des oiseaux de proie *A.* ارياش الجوارح *P.* پر مرغ درنده *T.* یرتیجی قوش یلكی Un faucon du second pennage دفعۀ ثانیه یلك پیدا ایتمش شاهین ـ Il se dit aussi des plumes des ailes de tout oiseau. V. Plume.

PENNE. T. de fauconn. Il se dit des grosses plumes des oiseaux de proie *A.* pl. مناكب الجوارح *P.* شهپر مرغ درنده *T.* یرتیجی قوشلرك قبا یلكلری

PENSANT. Qui pense *A.* ذو الفكر pl. ذوی الافكار *P.* اندیشه مند *T.* دوشونجی || Un être pensant ذوی الافكاردن بر مخلوق ـ On dit, Un homme bien pensant, c'est-à-dire, qui a de bons sentimens *A.* صالح الفكر ـ صاحب الافكار السلیمة *P.* نیك اندیش ـ خیر خواه *T.* خیر صاحبی Et dans le sens contraire, Mal pensant *A.* فاسد الفكر *P.* بد اندیش ـ بد سگال *T.* یرامز صاحبی || Vous êtes trop mal pensant فساد فكرك چوقدر ـ غایت ایله فاسد الفكر بر آدمسك Tous les hommes instruits et bien pensants sont d'avis qu'on vous nomme à cette place بو منصبك سكا ترجیحی خصوصنده اصحاب افكار سلیمه وارباب درایت كامله اولنلرك جملەسی متفق الآرا در

PENSÉE. Opération de l'âme *A.* فكرت *P.* اندیشه *T.* دوشونمه || Il n'y a que les esprits qui soient capables de la pensée فكرت

بالکز ذوی ـ مجرّد ذوی العقوله مخصوص بر حالدر
العقولده قابلیت فکرت وار در On ne peut distinguer cela
que par la pensée بو شیئک فرق وتمییزی اعمال فکرتدن
غیری وجهله میسّر اولمز

Pensée. Ce que l'esprit a pensé ou pense *A.* فکر pl. افکار ـ
معانی pl. معنا ـ سوانح pl. سانحه ـ خواطر pl. خاطرة ـ خاطر
P. اندیشه ـ *T.* معنی ـ دوشونمه || Pensée vive فکر وقاد agréable
معنای مخیّل ـ سانحهٔ مخیّله ingénieuse سانحهٔ لطیفه spi-
rituelle تطییب خاطری موجب سانحهٔ flatteuse پر ذکا
معنای خطیر ـ خاطرهٔ جلیله sublime اولدجق سانحهٔ دلربا
commune درست ـ صحیح ـ معنای صادق vraie معنای عادی
fausse معنای موجب triste نا درست ـ معنای غیر صحیح
جانفرسا ـ معنای جانخراش ـ معنای محزن ـ الترح funeste
معنای عمیق profonde وخامت الود ـ خاطرهٔ منتجة الوخامه
vaste معنای نو پیدا ـ معنای جدید neuve معنای واسع
fine معنای obscure انجه برمعنا ـ معنای باریک ـ معنای دقیق
قپانق بر معنا ـ معنای تیره وتار ـ غامض brillant, lumineuse
پرلاق ـ معنای روشن و پرتوناک ـ معنای کثیر الالتماع
Une قبا معنالر ـ معانیٔ غلیظه Des pensées grossières بر معنا
pensée usée à force d'avoir été répétée هزار کرّه استعمال اولمش
Il m'est venu en pensée خاطرمه ـ خاطرمه تبادر ایلدی بر معنا
Cet ouvrage est plein de belles pensées عقلمه کلدی ـ کلدی بو
نیجه نیجه معانیٔ ـ تألیف معانیٔ لطیفه ایله مالامالدر
Toutes ses pensées sont nobles کافّهٔ خواطر لطیفدیی جامعدر
Il a l'art d'exprimer bien ses pen- وافکاری شرافته مقروندر
sées خواطر وافکارینی حسن ادا ایله شرح وبیان ایتمنک
Vous n'entrez pas bien dans ma pensée فکرمک فننی بیلور
Il n'est pas کنه وحقیقتنه کرکی کبی واصل اولمیورسک
bien entré dans la pensée de son auteur مؤلفک فکرینی
Il faut vous expliquer کرکی کبی درک وتفطن ایدهمدی
ma pensée فکرمی علی وجه الایضاح طرفکه بیلدرمک لازم
Avoir de mauvaises pensées برکمسنهنک افکار فاسدهسی کلور
Ce livre est écrit par pensées détachées بو کتاب معانیٔ اولمق
Cet homme n'a aucune pensée de Dieu, de متفرّقهیی مشتملدر
son salut جانب باری یه اصلا امالهٔ فکر ونجات جانبی
خصوصنه صرف ذهن ایتمز

Il signifie aussi, opinion *A.* رأی pl. آراء ـ اعتقاد pl. اعتقادات
P. سگالش *T.* صانش || Je serais fâché que vous eussiez de moi
une pensée si contraire à l'amitié qui est entre nous بینمزده
جاری اولان محبّته منافی اولدرق حقمه بو مقوله اعتقادک
اولدیغنه تأسّف ایدهرم Sa pensée étoit qu'il valoit mieux tout
risquer رأیی هر شیئی کوزینه آلمق اولا وانسب ایدوکنه
Votre pensée est fort bonne رأیک صحیح ذاهب ایدی
Ce n'est pas là ma pensée رأیم بویله دکل صوابدر Dites votre
pensée رأیکی بیان ایله

Et dessein, projet *A.* نیّت pl. نیّات ـ فکر *P.* اندیشه ـ
بر کمسنه نیّتنی *T.* تصرلمه || Exécuter sa pensée در اندیش
نیّتنک اجراسنی la remettre à un autre temps اجرا ایتمک
وقت آخره تعلیق ایتمک Il a perdu la pensée de se marier
Il a repris sa تأهّل فکرندن ـ تأهّل نیّتندن فارغ اولدی
pensée نیّت سابقهسنه رجعت ایلدی Quittez ces vaines
pensées بو مقوله افکار ـ بو مقوله نیّات باطلهدن فارغ اول
باطلهیی ترک ایله

Pensée, en termes de peinture, de sculpture et d'architecture,
signifie, la première idée, l'esquisse qui n'est pas encore arrêtée
A. مسوّدة *P.* نیرنگ ـ هیولا *T.* رسم || Sa première pensée
était toujours la meilleure اوّل چیزدیکی رسم جملهدن
احسن ایدی

PENSÉE. Espèce de fleur *T.* هرجایی منکشه

PENSER. Avoir des pensées *A.* تخیّل ـ تعقّل ـ تفکّر *P.*
دوشونمک *T.* اندیشه کردن ـ در خاطر کردن ـ انجاییدن
|| L'homme pense انسان تفکّر ایدر L'âme pense نفس تعقّل
La matière est incapable de penser مادّهنک تعقّل وتفکّره ایدر
Cet homme pense finement فلان کشی دقیق لیاقتی یوقدر
انجه فکرلو در ـ باریکبیندر ـ دقیق النظر در ـ الفکر در
sainement فکری درستدر ـ بهرایدر ـ سلیم العقلدر singulière-
ment عجایب فکرلودر ـ غرایب اندیشدر ـ غریب العقلدر
Et réfléchir *A.* تقلیب الفکر ـ اعمال الفکر ـ صرف
دوشونمک *T.* اندیشه کردن ـ اندیشیدن *P.* مطالعة ـ الذهن
|| J'ai pensé à ce que vous m'avez dit بکا سویلدیککک کلامی
L'affaire دیدیککک کلامه صرف ذهن ایلدم ـ مطالعه ایلدم
est trop importante pour ne pas prendre le temps d'y penser اهم
امور دن بر مصلحت اولملغله مطالعهسی ضمننده مهلت
بو بابده رأی ناصح Pensez-y mûrement التمسی واجبدندر
Ce que vous me proposez me paraît faisable, j'y ایله فکر ایله
penserai تکلیف ایلدیککک مادّهنک تنظیمی ممکندر ظنّ

ایدەرم اول بابدە صرف ذهن ایدەجکم Il a fait cela sans y penser بو ایشی بلا مطالعه ایشلدی

Et se souvenir de quelque chose *A.* تذکر *P.* در خاطر آوردن *T.* خاطرە کتورمك || Il pense toujours à la perte qu'il a faite دائماً ومستمرّاً فوت ایلدیکی شیئی تذکر ایدر Je pense à vous à toute heure هر آن وهر ساعتدە سنی خاطرە کتوررم Pensez quelquefois à moi بعضاً بنی در خاطر ایلە

Et former quelque dessein *A.* نیّت انتوا ـ نیّت *P.* نیّت داشتن *T.* بر شی نیّت ایتمك || À quoi pensez-vous de faire cela ? بو شیٔ نە نیّتکز وار در انچون Il ne pense plus à cette maison, il en veut acheter une autre بو خانەنك اشتراسندن صرف اشتراسی ـ نیّت برلە آخر بر خانە مبایعەسنە رغبت ایلدی نیّتندن فراغت وآخر برخانەیە عطف نظر رغبت ایلدی

Penser. Être sur le point de... *A.* کاد *P.* ماندن *T.* اندکت ماندن غرق || Il a pensé être noyé بر رمق قالمق ـ آز قالمق از قالدی ـ آز قالدی بوغلە یازدی ـ اولمغە بر رمق قالدی دوشمن Une pierre qui tomba, pensa le tuer بوغلەجق ایدی طاش آز قالدی فلانی اولدرر ایدی

Penser. Avoir dans l'esprit *A.* جولان فی الذهن ـ ملاحظە ـ فکر *P.* در اندیش کردن *T.* فکر ایتمك ـ عقلە قویمق || C'est un homme qui ne dit jamais ce qu'il pense فکر بنی کمسنەیە ما فی الضمیرینی ابدی افشا ایتمز ـ سویلمز بر آدمدر Je crois que ce que vous dites est bien éloigné de ce que vous pensez ظنمە کورە دیدیککز کلام فکرکزك خلافیدر Il pense bien des choses qu'il ne dit pas لسانە کتورمدیکی وافر شیلر ملاحظە ذهننده جولان ایدر ـ ایدر Il témoignait avoir envie de vous servir, et pensait toute autre chose سزك خدمتکزە عرض خواهش ورغبت ایدر ایدی لکن فکری بام بشقە ایدی

Et imaginer *A.* تخیّل ـ تصوّر *P.* اندیشیدن *T.* دوشونمك ـ خیاللمق || J'ai pensé une chose qui vous tirera d'affaire مصلحتکزە وسیلهٔ سلامت حال اولەجق بر شی دوشوندم Savez-vous ce que j'ai pensé pour faire réussir votre entreprise ? متعهدی اولدیغك مصلحتکز حسن نتیجەسیچون خیالمە نە کلدیکنی نە دوشوندیکمی ـ بیلورمیسکز

Et croire, juger *A.* ظنّ ـ اعتقاد *P.* گمانیدن ـ پنداشتن *T.* صانمق ـ انکاریدن ـ سکالیدن ـ گمان داشتن || On pense de lui cent choses fâcheuses فلانك حقندە نیچە نیچە احوال غیر مرضیّە اعتقاد ایدرلر On ne pense rien de vous qui ne vous soit glorieux سنك حقکزە اولان اعتقاد موجب شان اولەجق هر شیٔدر Je dis les choses comme je les pense شیٔلردن عبارتدر هر شیٔدە اعتقام نە ایسە آنی سویلرم ـ اعتقادمجە سویلرم Il pense être plus habile homme qu'il n'est مرتبهٔ لیاقتندن زیادە ماهر اولدیغنی ظنّ ایدر Il ne pensait pas être observé اوزرینە حوالهٔ انظار تجسّس اولندیغنی ظنّ ایتمز ایدی Je pensais qu'il était de vos amis سنك دوستلرکدن اولدیغنی ظنّ ایدر ایدم

PENSEUR. Celui qui a l'habitude de réfléchir *A.* کثیر ـ فکیر الفکر ـ کثیر المطالعة *P.* بسیار اندیش *T.* چوق دوشونر || C'est un penseur فکیر بر آدمدر

PENSIF. Occupé d'une pensée *A.* متفکّر *P.* اندیشەناك *T.* مضطرب ومتفکّر || Il est inquiet et pensif در Je vous trouve tout pensif سنی پك متفکّر کوریورم

PENSION. Prix qu'on donne pour être logé et nourri *A.* اجرة المسکن والطعام *P.* مزد خانە وخورش *T.* قوناق وییەجك مسکن وطعامك مقطوع || Médiocre pension کراسی مقطوعی معتدل ایلە اجرتی Il a payé le premier quartier de sa pension قوناق وییەجك کراسی مقطوعەنك قسط اوّلنی ادا ایلدی Voilà un quartier de votre pension échu اشتە قوناق وییەجك کراسی مقطوعەنك بر تقسیطی وقتی حلول ایلدی Il se dit aussi du lieu où l'on est en pension *T.* اجرت مقطوعە ایلە قوناجق وییەجك بر

Pension, se dit aussi d'une maison où de jeunes gens sont entretenus et instruits, moyennant un certain prix *T.* اجرتلو مکتب

Pension. Ce qu'un prince ou un État donne annuellement à quelqu'un pour récompense de service *A.* معاش *P.* راتبە *T.* معیشت || Le Roi lui a donné mille écus de pension پادشاە فلانە بیك غروش معاش تعیین ایلدی

PENSIONNAIRE. Celui qui paye pension *A.* مستأجر المسکن والطعام *P.* کرایەدار خانە وخورش *T.* بر وجە مقطوعیّت قوناق ایلە ییەجك کراجیسی

Il se dit aussi de celui qui reçoit pension d'un prince, d'un État *A.* صاحب المعاش *P.* راتبەخوار ـ معاشخوار *T.* معیشت || Il est pensionnaire d'un tel État فلان دولتك معاشخواریدر الآن

PENSIONNAT. Lieu où logent les pensionnaires dans un collége *T.* مکتبدە قوناق وییەجك اجرتی ویرن طلبەیە مخصوص اولان یر

PENSIONNER. Donner, faire une pension à quelqu'un *A.* تعيين المعاش *P.* راتبه دادن *T.* معاش ويرمك || Le Roi l'a pensionné پادشاه فلانه معاش تعيين ايلدى

PENTAGONE. T. de Géom. Qui a cinq angles et cinq côtés *A.* مخمّس الزوايا والاضلاع *P.* پنج كوشه وپنج پهلو *T.* بش كوشه‌لو وبش يانلو || Figure pentagone شكل مخمّس الزوايا والاضلاع

PENTAPHYLLON. Plante. V. Quintefeuille.

PENTATEUQUE. On donne ce nom aux cinq premiers livres de la Bible. *A.* تورات

PENTE. L'endroit d'un lieu élevé, qui va en descendant. V. Penchant. — Il se dit aussi de toute sorte de terrain qui va un peu en penchant *A.* هبطة ـ صبب pl. اصباب *P.* شيب ـ شيو *T.* شيو || Il y a une pente douce de là à la rivière اول محلدن نهره وارنجيه قدر سهل وآسان بر شيو وار در Le terrain va en pente اول محلك ارضى شيواولدرق ايندر On a sauvé l'inégalité du terrain par une pente imperceptible ارضك ناهموارلغى بللورسز بر شيو اعماليله مندفع اولمشدر

Il se dit aussi du cours des eaux *A.* صبب الماء pl. اصباب الماء *P.* شيب آب *T.* صويك آشاغى يه طوغرى آقنديسى || La rivière a sa pente de ce côté-là نهرك صبب مياهى فلان طرفه در ـ جايك آشاغى يه طوغرى آقنديسى

Figur. Inclination à quelque chose *A.* ميلان الطبع *P.* گرايش *T.* كوكل استكى ـ ميل درون ـ درون || Il a beaucoup de pente au libertinage عيش وعشرته ميلان طبعى زياده در Suivre sa pente ميل طبيعيسنه تبعيّت ايتمك

PENTECÔTE. Fête qu'on celèbre le cinquantième jour après pâques *A.* عيد الخمسين

PENTURE. Morceau de fer, replié par un bout, pour recevoir le mamelon d'un gond *T.* رزه‌نك اولوفلى قناتى || Il manque des pentures à ces fenêtres بو پنجره چارچوپه‌لرنده رزه‌نك اولوفلى قناتلرى يوقدر

PÉNULTIÈME. Avant-dernier *A.* ما قبل الاخير ـ قبل الاخير *P.* پيش از پسين *T.* صوكنده‌كيدن اوّل اولان || Le trentième jour de janvier est le pénultième du même mois كانون ثانينك اوتوزى اول شهرك يوم قبل الاخيريدر La pénultième lettre d'un mot بر كلمه‌نك حرف ما قبل الاخيرى

PÉNURIE. Extrême disette *A.* فقدان ـ معدوميّت *P.* نابودى *T.* يوقلق || Il est dans une grande pénurie d'argent فقدان درهم ودينارى وار در Il y a eu cette année une grande pénurie de fruits بو سنده فواكه‌نك كلى فقدان ومعدوميّتى واقع اولمشدر

PÉPASTIQUE. Synonyme de peptique. V. ce mot.

PEPIE. Petite peau qui vient quelquefois au bout de la langue des oiseaux, et qui les empêche de boire et de faire leur cri *A.* عقدة اللسان *P.* بند زبان *T.* دل دوكمى || Une poule qui a la pepie عقدهٔ لسانه اوغرامش طاوق Arracher la pepie à une poule طاوقه طيور ايتمش عقدهٔ لسانى نزع ايتمك

PEPIER. Il se dit du cri naturel des moineaux *A.* شقشقة *P.* كنجشك آوازيدن *T.* صرچه اوتمك

PEPIN. Semence qui se trouve au centre du raisin et d'autres fruits *A.* حفص *P.* آسته *T.* چكردك

PÉPINIERE. Plant de petits arbres sur une ou sur plusieurs lignes, pour les lever au besoin *A.* حديقة الفسايل *P.* ستاكستان ـ نويدزار *T.* فدان باغچه‌سى || Planter une pépinière فدان باغچه‌سى ديكمك Elever une pepinière de pommiers الما ارمود فدانلرى بسلمك Faire une pépinière de poiriers فدانلرى باغچه‌سى ياپمق — On dit figur. || Les séminaires sont des pépinieres pour l'état ecclésiastique طريقت رهبانيته مخصوص اولان مدرسه‌لر حوزهٔ دينك فدان باغچه‌لرى مقامنده در

PÉPINIÉRISTE. Jardinier qui élève des pépinieres *A.* مرتّب الفسايل *P.* ستاكپرور *T.* فدان بسليان باغچوان

PEPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui aident à la digestion *A.* هاضم *P.* گوارا ـ گوارنده *T.* سينديريجى et de ceux qui disposent les humeurs à la suppuration *A.* منضج *P.* پزنده *T.* پشوريجى || Je lui ai ordonné un peptique فلانه بر دواى هاضم توصيه ايلدم Preparer un cataplasme avec des remèdes peptiques ادويهٔ منضجه ايله مركب بر لاپه ترتيب ايتمك

PÉQUET. On appelle en Anatomie, Réservoir de péquet, le réservoir où le chyle est conduit par les veines lactées *A.* مصب الكيلوس

PERCALE. Toile de coton blanche, qui vient des Indes orientales *T.* همايون بزى

PERÇANT. Qui perce *A.* ثاقب *P.* سنبان *T.* دلیجى || Cette alène n'est pas assez perçante بو بيز جندان ثاقب دكلدر — On dit figur. Cet homme a l'esprit perçant فكرى ثاقب بر كمسه‌در

On dit, Un froid, un vent perçant, pour dire, qui pénètre *A.* برد شديد التأثير - برد وريح مؤثر - برد وريح نافذ *P.* آدمك انچنده كچر *T.* سرماى جگر دوز وباد درونفرسا صوغوق ورورگار

Et des cris perçants, pour dire, des cris fort aigus *A.* اصوات حادّة *P.* صداهاى تيز *T.* كسكين سسلر

Et des yeux perçants, pour dire, des yeux vifs et brillants *A.* عين لمّاح *P.* چشم شعشعه ريز *T.* پارلداتجى كوز

Et une vue perçante, pour dire, une vue qui aperçoit des objets très-éloignés *A.* طرف مطرح *P.* نظر دوربين *T.* ايراغى كورر كوز

PERCE, EN PERCE. Façon de parler, dont on se sert en parlant des pièces de vin, et d'autres boissons, où l'on fait une ouverture pour en tirer la liqueur *A.* مبزلاً *P.* سنبيده *T.* دليكى آچق اولدرق ‖ Il n'y a que huit jours que ce muid de vin est en perce بو شراب فوچيسنك - فوچيسى يالكز سكز كوندنبرو مبزلاً طورر بو شراب دليكى يالكز سكز كوندنبرو اچيقدر

PERCÉE. Ouverture faite dans un bois pour se procurer un chemin ou un point de vue *A.* منفذ *P.* رهگذر *T.* كچجك ‖ Une belle percée de vue لطيف ودلگشا بر منفذ نظر - بر يول بر رهگذر نظر

PERCEMENT. Action de percer *A.* ثقب *P.* سفتسازى *T.* دلمه - Il se dit aussi de l'ouverture faite en perçant *A.* ثقب pl. ثقوب *P.* سفت *T.* دليك

PERCE-MEULE. Outil avec lequel on fait le trou dans le milieu d'une meule *A.* بوطيل *P.* آسيازنه *T.* ديشنكى

PERCE-OREILLE. Sorte de petit insecte *A.* دخّال - عُقربان *T.* قولاغه قچان - گوش خزك - گوش خيد *P.* حريش - الاذن

PERCE-PIERRE. V. Passe-pierre.

PERCEPTEUR. Celui qui est commis pour la recette de deniers, de droits, d'impôts, etc. *A.* محصّل pl. محصّلين - جباة pl. جابى *P.* باجدار *T.* تحصيلدار

PERCEPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est perceptible *A.* قابليّة الجباية *P.* امكان پذيرى جبايت *T.* تحصيله كلمكلك ‖ La perceptibilité d'un impôt ضريبه نك قابليت جبايتى - سالياننك تحصيله كلور مقولهدن اولمسى

Et qualité de ce qui peut être aperçu *A.* قابليّة الرؤية *P.* امكان بينايى *T.* كورنمكه كلمكلك ‖ La perceptibilité d'un objet au microscope بر صورتنك خرده بين ايله كورنمكه قابليتى

PERCEPTIBLE. Qui peut être perçu *A.* ممكن الجباية - ممكن التحصيل - ممكن الحصول *P.* تحصيل كردنى *T.* تحصيله كلور ‖ Un impôt perceptible بر تكليف ممكن التحصيل اولان

Et qui peut être aperçu *A.* ممكن الرؤية *P.* ديدنى *T.* كوريلور كوزده بللو اولور ‖ Cela n'est point perceptible aux yeux بو شئ اصلا ممكن الرؤية دكلدر

Il s'étend aussi aux autres sens, et aux choses de l'esprit *A.* ممكن الاحساس *T.* بللو ‖ Cela n'est point perceptible au goût بو شئ ذائقده ممكن الاحساس دكلدر - بللوسز در ‖ Il y a un petit trait de raillerie dans cette épigramme, mais cela n'est presque pas perceptible اشبو هجويهده استهزايى حاوى بر نكتهجك وار در اما بياغى بللوسز در

PERCEPTION. Recette de deniers, de revenus, etc. *A.* جبايت - تحصيل - جمع *P.* تحصيلسازى *T.* ديروب آلمه ‖ Il est commis à la perception d'un tel droit فلان رسوم وعوائدك جبايتنه مأمور در ‖ Il est obligé de rendre compte du revenu de cet héritage après la perception des fruits بو مالكك غلات وتحصيلاتنى جمع وتحصيل ايلدكدنصكره ايرادك حسابنى ويرمكه متعهّد در

PERCEPTION. Impression occasionée dans l'âme par l'action des sens *A.* حسّ مشترك ‖ Perception imparfaite حسّ مشترك ناقص ‖ confuse حسّ مشترك مشوّش

PERCER. Faire une ouverture *A.* ثقب - نقب *P.* سنبيدن - سفتن *T.* دلمك ‖ Percer un ais, un morceau de bois تختهيى دلمك ‖ un mur ديوارى نقب ايتمك وخشبديى ثقب ايتمك ‖ Cette femme s'est fait percer les oreilles pour mettre des boucles كوپه - بو خاتون تعليق گوشواره ايچون قولاغنى دلدى طاقمق ايچون قولاغنه دليك اچدى ‖ Percer de part en part, d'outre en outre بر - بر طرفدن ديگر طرفه قدر دلمك ‖ Le coup lui perça le crâne ضربه يوزندن اول بر بوزينه قدر دماغ كميكنى ثقب ايتمشدر

PERCER un muid de vin. Y faire une ouverture, pour en tirer le vin *A.* نزل - ابزال *P.* سوراخ زدن - سوراخ گشادن *T.* دليك آچمق

PERCER. Pénétrer *A.* نفوذ - سرايت *P.* اندر گذشتن *T.* كچمك - كچمك انچنده ‖ La pluie a percé tous ses habits

باران كيديكى اثوابك جملدسنه نفوذ وسرايت ايلدى
Le soleil perce le nuage شعاع شمس درون سحابدن نافذ
اولور La pluie a percé la terre d'un pied ماء مطر بر ذراع
مقدارى درون زمينه سرايت ايلدى La pluie ne perce point
cette étoffe يغمور بو ثوبه نفوذ ايدەمز Ce coup a percé dans les
chairs اجتياف ايلدى - ضربه لحم بدنه نفوذ ايلدى

On dit, qu'une maison perce dans deux rues, pour dire, qu'elle
a issue dans deux rues بو خانه نك ايكى زوقاقلره منفذى
مخرجى وار در - وار در

On dit en parlant des choses qui affligent, Cela me perce le coeur
يوركمى چاك - بو كيفيت انشقاق قلبمه بادى اولور
چاك ايدر

On dit, Percer une forêt, un bois, pour dire, y ouvrir des
routes A. فتح الطريق - كشف الطريق P. ره گشادن T.
يول آچمق

Et percer les buissons, les halliers, les forêts, pour dire, passer
à travers A. خرق - اختراق P. از ميانه گذشتن T. ايچندن
كچمك Et percer la foule, pour dire, se faire passage زحام
ناسى خرق ايله ايچندن مرور ايتمك Et dans le même sens,
Percer un escadron, un bataillon صفوف عسكرى شق وخرق
شق ايله آره سندن فرجه - ايده رك ايچندن كچمك
ياب مرور اولمق

Percer. Se manifester A. انكشاف - انكشاط - تعاين P.
نمايان گشتن - عيان شدن - بديدار شدن - بديد آمدن
T. بللورمك - چيقمق - ظاهره || Son intention perce à travers son
silence ضميرى سكوتى آره سندن منكشف وعيان اولور Son
caractère perce dans tous ses discours مزاج جبليسى كافهٔ اقوالندن
منكشف ونمايان اولور - Figur. || Le secret n'a pas percé, rien
n'a percé de l'aventure سرّ مكتومدن هيچ بر شئ كشف
- سرّ مكتومدن هيچ بر شئ ترشح ايتمدى - اولنمامشدر
كيمسه ما جرادن بر شئ خارجه تجاوز ايتمدى La vérité
perce نور حقيقت پردهٔ خفادن نفوذ ايله لايح وعيان اولور
Le secret ne tarda pas à percer اول راز پنهان چوق كچميوب
الى الآن هيچ منكشف وعيان اولدى Rien ne perce encore
خارجه ترشح ايتمش - بر شئ منكشف وعيان دكلدر
ظاهرده دكلدر Malgré sa modération apparente, son caractère perce
اقتصاد مزاجى مشهود ايكن طبيعت جبليه سى وراى پردهٔ
خفادن نمايان اولور La vérité a percé les ténèbres de l'idolâtrie
نور حق ظلمات عبادت اصنام ايچندن منكشف ودرخشان
منجلى ودرخشان - اولمشدر

On dit aussi figur. Percer l'avenir, dans l'avenir, pour dire, le
prévoir A. كشف المستقبلات - استخراج المغيبات P.
كلدجك شيلرى استخراج T. احوال آينده را كشف كردن
چشم بصيرت مستقبلات امورك كنهنه نافذ - ايتمك
اولمق - Et percer le fond, ou dans le fond d'une affaire, pour
dire, pénétrer بر مصلحتك غورينه واصل اولمق - كنه
وحقيقتنه ايرشمك

On dit aussi, Le soleil perce, le jour perce A. طلع قرن
الشمس P. كنارهٔ خورشيد بديد آمد T. كونش اوجى
باش كوستردى

Percer. Se faire ouverture. En parlant des dents A. طلوع
الاسنان - انبات الاسنان P. دندان سر نمودن T. ديش
چيقمق - ديش باش كوسترمك | Les dents commencent à
percer à cet enfant بو چوجوغك ديشلرى طلوعه باشلادى -
En parlant d'un abcès A. تبشر - انشقاق P. شكافته شدن
T. دشلمك || Cet abcès a percé de lui-même بو ورم خود
بخود دشلدى - On dit aussi, Le bois perce à ce faon بو كيكك
طلوع ايتمكده در - ياوريسنك بوينوزى بتمكده در

Percer. S'avancer dans un corps, dans le monde A. حلول P.
در گذشتن T. كيرشمك || Cet homme a percé par son mérite
فلان كشى ذاتنده اولان مايهٔ لياقت واستحقاق تقريبيله
حلوله ظفرياب اولمشدر Celui-ci a percé par sa persévérance
مداومت واقدامى تقريبيله حلوله دسترس اولمشدر

Percé. A. مثقوب P. سنبيده - سفته T. دلنمش

On dit, qu'une forêt est bien percée, pour dire, qu'elle est
traversée par de grandes routes فلان اورمانده غايت اعلا منافذ
ومسالك وار در

On dit d'un homme qui dépense tout ce qu'il a, que c'est un
panier percé A. مخروق اليد - مخروق P. باد دست T.
آوجى دليك

PERCEVOIR. Recueillir certaines choses, comme revenus, droits,
impôts, etc. A. تحصيل - جمع - قبض P. ستادن T. ديرمك -
آلمق - تحصيل ايتمك || C'est lui qui perçoit les fruits de cette
terre بو ارضك غلات وحاصلاتنى قبض ايدن فلاندر Il
fut obligé de rendre cet héritage avec tous les fruits qu'il en avait
perçu بو ارضى مقبوضى اولمش كافهٔ حاصلاتيله ردّ ايلمكه

Il est employé à percevoir les droits du Roi مجبور اولمشدر
پادشاهك عوائد وجوايزيني جمع وتحصيله مأمور در

PERCEVOIR. Recevoir par les sens l'impression des objets *A.* تلقف
تلقف بحس المشترك ـ الصور المعاني

PERÇU. *A.* تحصيل ـ ستاده *P.* مجتمع ـ محصّل ـ مقبوض
T. كرده ـ آلنمش ـ ديرلمش ـ تحصيل اولنمش || Droits perçus
رسوم وعوائد مقبوضه ـ تحصيل اولنمش رسوم وعوائد fruits
جمع اولنمش محصولات

PERCHE. Un brin de bois long de dix à douze pieds, et de la grosseur du bras *A.* جازع *P.* تير *T.* صريق || Étendre du linge sur une perche بزی صريق اوزرينه سرمك Clore une vigne avec des perches كرومی باغك اطرافنه صريق چويرمك Mettre un oiseau de proie sur une perche آوجی قوشی صريق اوزرنده اونورتمق

PERCHER et se PERCHER. Se mettre sur une perche. Il se dit des oiseaux domestiques *A.* ركوب على القضيب *P.* بر آده نشستن *T.* چيبوق اوزرنده قونمق || Les coqs et les poules perchent toutes les nuits خروس وطاوق قسمی هر كيجه چيبوق اوزرنده قونار

Il se dit aussi des oiseaux qui se mettent sur une branche d'arbre *A.* تطيم *P.* بر شاخ نشستن *T.* دال اوزرنده قونمق || Quantité d'oiseaux vinrent percher sur cet arbre بو آغاجك اوزرنده طيور وافره تطيم ايتمشدر

PERCHOIR. Le lieu où l'on met percher les volailles *A.* اقفنة pl. اقفن *P.* نشمند *T.* كومس

PERCLUS. Paralytique, impotent *A.* زمين ـ اكسح ـ كسيح pl. كونوم *T.* عمليلدده ـ شيك *P.* مخبول الاعضا ـ مخبول ـ زمناء || Cette femme est percluse d'un bras بو خاتونك بر قولی عملدن‌دن || Cette paralysie l'a rendu perclus بو خاتونك بر قولی عملدن دوشمش در ـ كسحا در مبتلا اولديغی علت فالجدن مخبول الاعضا قالمشدر

PERÇOIR. Sorte de forêt pour percer des pièces de vin ou d'autre liqueur *A.* بزال *P.* سنبه *T.* فوچی دلدجك جوالدز

PERCUSSION. T. de Phys. Action par laquelle un corps en frappe un autre *A.* مصادمه *P.* با دم زدگی *T.* طوقشمه ـ چارپشمه || Percussion soudaine مصادمهٔ ناگهانی Le cerveau est quelquefois offensé par une violente percussion بعضاً بر مصادمهٔ شديده‌دن دماغه ضرر اصابت ايدر

PERDABLE. Qui peut se perdre *A.* ممكن الفوت *P.* گم كردنی *T.* غائب اولە بيلدجك || Ce procès n'est pas perdable بو دعوا فوت اولندجق مقولەدن دكلدر

PERDITION. Dissipation, mauvais emploi qu'on fait de son bien *A.* تلف ـ سرف *P.* تباهی مال *T.* مسرفلك ـ سفيهلك || Tout son bien s'en va en perdition بالجمله مال وما ملكی سرف وتلف ايله صرف اولنور

Et état d'un homme qui est hors de la voie du salut *A.* بوار *P.* تبهكاری *T.* فنا يولمقلق || Il est dans la voie de perdition سالك راه تبهكاری وبوار در ـ طريق تبهكاری وبوارده در dans un état de perdition حال تبهكاری وبوارده در

PERDRE. Être privé d'une chose dont on était en possession *A.* ضيع ـ تضييع ـ اضاعة *P.* گم كردن ـ ياوه كردن *T.* ياوی بر كمسنه غائب ايتمك ـ يتورمك ـ قلمق || Perdre son bien اقچه‌سنی قماره‌ده مالنی ضايع ايتمك son argent au jeu اضاعت تضييع ايتمك C'est un homme qui n'a rien à perdre ايده‌جك بر شيئی يوقدر Ce prince perdit ses États par la révolte de ses sujets بو حكمدار زير دستانی ورعاياسنك عصيانی تقريبيله املاكنی غائب ايتمشدر Il perdit la couronne avec la vie تاج وتختی وجاننی غائب ايتمشدر Les ennemis perdirent leurs meilleures troupes dans cette bataille دشمن بو ملحمه‌ده اك گزيده عسكرينی ضايع ايتمشدر Il a perdu depuis peu trois de ses enfans عهد قريبده‌نبرو اوچ نفر اولادينی غائب ايتمشدر

Et être privé de quelque avantage naturel ou moral que l'on possédait *A.* فوت ـ افاقة *P.* محروم شدن از *T.* غائب ايتمك || Perdre la vie افاتهٔ حيات ايتمك ـ فوت جان ايتمك || la santé حال صحت ـ حال تندرستی وصحتنی فوت ايتمك ses forces قوای بدنيه‌يی فوت وعافيتدن محروم اولمق la vue قوت باصره‌يی فوت ايتمك les yeux à force de lire مطالعهٔ كتبده طول ادمان تقريبيله نور عينی فوت قوت تمييز وتشخيصدن la connaissance غائب ايتمك ـ ايتمك عقل la raison بر قولی فوت ايتمك un bras محروم اولمق قوت نطقی la parole, la mémoire وادراكی فوت ايتمك قوت تنفسی la respiration وقوت حافظه‌يی فوت ايتمك كسلمك ـ نفس منقطع اولمق ـ فوت ايتمك le repos, le sommeil, l'appetit فوت آرام وراحت وفوت خواب واشتها حواسك اعمال واستعمالی قوتنی فوت ايتمك l'usage des sens

اعمال واستعمالندن منقطع اولمق - ایتمك la grâce de Dieu, les bonnes grâces, la bienveillance de quelqu'un فیض باریدن وبر کمسندنك حسن ظن وتوجهندن محروم اولمق Perdre sa réputation, son crédit, son honneur بر کمسنه متمتع اوله کلدیکی حسن صیت وشهرت واعتباری وعرض وناموسی فوت ایتمك son rang رتبه‌سنی فوت ایتمك - On dit, Perdre une chose de vue, pour dire, cesser de la voir, ne la voir plus *A.* فوت عن النظر *P.* از دیده گم کردن *T.* کوزه کورنمز کوزدن غائب ایتمك - اولمق || Le vaisseau s'éloigna, et nous le perdîmes de vue en un moment سفینه ایرافلشوب آن واحدده کوزمزدن غائب اولدی

On dit figur. Perdre de vue un dessein, une affaire, pour dire, ne plus s'en occuper *A.* طرح عن النظر - ابعاد عن النظر *P.* از دیده دور کردانیدن *T.* کوزدن براقمق

Perdre. Faire un mauvais emploi de quelque chose, manquer d'en profiter || Perdre le temps تضییع وقت ایتمك - اضاعهٔ - افانهٔ وقت - وقت ایتمك l'occasion افانهٔ فرصت ایتمك - فرصتی فوت ایتمك - قاچرمق sa peine بر کمسنه چکدیکی زحمتی ضایع - تعب ومشقتی اضاعه ایتمك چکدیکی زحمتی ضایع - تعب ومشقتی اضاعه ایتمك وقت - وهدر ایتمك Il a perdu sa jeunesse au service de ce prince شبابنی فلان حکمدارك خدمتنده تضییع ایتمشدر Il m'a fait perdre toute la matinée صباح وقتمنی بکا جملهٔ ضایع ایتدردی

On dit proverb. À laver la tête d'un more, d'un âne, on y perd sa lessive, et cela se dit d'une personne qui n'est pas susceptible de discipline et de correction *P.* کوشش بی فائده است *T.* وسمه بر ابروی کور عربك یوزینی صابون ایله بیقامق عبثدر

On dit aussi, Vous y perdez vos pas, Ce sont tous pas perdus, pour dire, vous n'y réussirez pas *T.* چکدیککز زحمت نافله طباندر

On dit aussi, Il y est si attaché, qu'il en perd le boire et le manger بوکا شول رتبه‌ده متوغل ومنهمکدر که کلیاً ترك ترك خواب وراحت - خواب وخورش ایدر

Perdre. Cesser d'avoir *A.* غیب - غیوب *P.* گم کردن *T.* غائب ایتمك || Le arbres ont perdu leurs fleurs اشجار حامل اولدقلری اوراقی غیب ایتمشلر در Cette étoffe a perdu son lustre, sa couleur بو قماش جلاسنی ورنکنی غائب ایتمشدر Perdre l'équilibre موازنه‌یی غیب ایتمك l'espérance امیدیی قطع امید ایتمك - غائب ایتمك l'habitude اعتیادی غیب ایتمك Je ne me souviens plus de cela, j'en ai perdu l'idée بو شیئی تذکر ایده‌مم خیالی بیله خاطرمدن غائب اولمشدر

On dit figur. dans les affaires, Perdre les voies, pour dire, n'être plus dans le train d'une affaire سیاق وسباق شیرازهٔ مصلحتی - مصلحتی غائب ایتمك Et perdre le fil d'un discours سلك - سر رشتهٔ کلامی غائب ایتمك کلامی فوت ایتمك - On dit d'une rivière qui s'enfonce en terre, qu'elle se perd sous terre یر ایچنده غائب ونابدید اولور

En termes de Marine, Perdre la tramontane, c'est ne plus voir l'étoile polaire, ou être tellement agité par la tempête, qu'on ne peut plus s'aider de la boussole *T.* پوصله‌یی غائب ایتمك - پوصله‌یی شاشورمق - On dit figur. qu'un homme a perdu la tramontane, pour dire, qu'il ne sait plus où il en est پوصله‌سنی شاشوردی - غائب ایتدی

On dit, Perdre le chemin, pour dire, être égaré du chemin *A.* ضلال عن الطریق *P.* راه گم کردن *T.* یولی غائب ایتمك - یولی شاشورمق Et perdre la piste, la trace *A.* فوت الاثر *P.* پیرا گم کردن *T.* ایزی غائب ایتمك

Et perdre la tête, pour dire, devenir fou *A.* انسلاب الشعور عقلی - عقلی غائب ایتمك *P.* گم کرده عقل شدن *T.* شاشورمق

On dit d'un homme qui montre de l'égarement dans ses discours, C'est une tête perdue *A.* مختل الدماغ *P.* شوریده سر *T.* سرسم

Perdre. Diminuer de valeur et de profit *A.* تضرر - ضرر - خسار - خسارت *P.* زیان دیدن - زیان کشیدن *T.* ضرر ضرر جکمك - ایتمك || Ce marchand perd sur ces étoffes بو بازرکان صاتدیغی متاعده ضرر جکر perd dans son commerce ایتدیکی الیش وبرشده خسار وضرر ایدر Cette marchandise perd dans le commerce بو مال ضرر ایدر - ضرر بند صاتیلور

Il se dit dans le même sens au figuré *A.* انحطاط القدر - پستی - کمبایه شدن - کمقدر شدن *P.* سقوط من الاعتبار اعتباردن - قیمتی اشاغیلنمق *T.* قدر وقیمت پذیرفتن دوشمك || Cet homme, cet ouvrage a beaucoup perdu فلان کشی وفلان تألیف اعتبارندن چوق دوشدی Sa réputa-

tion perd chaque jour اعتباری کلّ یوم مایل انحطاط آناً فآناً ساقط اولمقده در - وانتقاصدر

PERDRE. Ruiner A. امحا - محو - افنا - تلف P. نا بود کردن T. یوق ایتمک || C'est un homme qui vous perdra شو آدم سنک محو وتلفنه سبب اولدجقدر - سنی محو ایده‌جکدر Il a perdu tous ceux qui se sont opposés à ses desseins مقاصد ومطالبنه عرض مخالفت ایدنلرک جملەسنی افنا ایلدی Vous perdrez votre fortune مالکی محو وتلف ایده‌جکسک Ses ennemis l'ont perdu dans l'esprit du prince فلان کمسنه‌نک اعدا وخلافگیرانی نزد پادشاهیده اعتبارینی رهین فنا ایتمشلر در

On dit, qu'un homme joue à tout perdre, lorsqu'il expose au hasard tout ce qu'il a یا سر دهم یا ستانم کلاه دیبیدرک اختیار یا تخت یا بخت دیبیدرک مخاطره‌یی - مخاطره ایدر یا صله یا پرمق قپو دیبیدرک صالر - کوزینه آلور

PERDRE. Corrompre les moeurs, debaucher A. اضلال - افساد P. گمراه کردن T. آزدرمق - بوزمق || Il a perdu par ses maximes une infinité de jeunes gens تعلیم ایتدیکی قواعد واصول ایله قتی وافر نو جوانلری اضلال ایلدی Il était né sage, mais les mauvaises compagnies l'ont perdu فی الاصل صلاح حالی وارایکن ارباب شرّه مجاورتی تقریبیله اضلال اولندی Vous le perdrez par vos flatteries ایتدیککک تملّقات ایله اضلالنه سبب اوله‌جقسک

Et gâter, endommager A. اضرار - ایصال الضرّ والخسار - ایقاع الخسار P. گزاییدن - گزند آوردن - زیان رسانیدن - آفت رسانیدن T. کوتولنمک - ضرر ایرشدرمک || La nielle a perdu les blés دلوجه بغدای اکینلرینه ایقاع خسار وزیان ایتمشدر La rivière s'est débordée, et a perdu toute la campagne نهر طغیان ایتمکله صحرانک مجموعنه ایصال خسار عظیم ایتمشدر

SE PERDRE. || Ce vaisseau s'est perdu sur cette côte, s'est perdu contre un rocher فلان سفینه بو ساحلده ویاخود بر قیاده قضا زده اولمشدر - شکست اولمشدر - اوزرنده تلف اولمشدر - قضایه اوغرامشدر L'odeur de cette essence s'est perdue بو قوقوسی قاچدی - خلاصه‌نک رایحه‌سی محو اولمشدر

Il signifie aussi, se ruiner A. مقارنة بالخرابیة - اضمحلال P. خراب ویباب گشتن T. ییقلمق - خرابه وارمق || Il se perd par ses dépenses excessives حدّ واندازه‌دن خارج ایتدیکی خرابیت حالنه - مصارف موجب اضمحلالی اوله یور بادی اوله یور - Figur. || Vous vous perdrez d'honneur et de réputation عرض وناموسکی وصیت وشهرتکی مضمحل وخراب ایده‌جکسک Il s'est perdu en voyant mauvaise compagnie اشرار ایله موالفتی تقریبیله حالی خراب اولمشدر

Et s'égarer de son chemin A. ضلال عن الطریق P. راهرا گم کردن T. یولی غائب ایتمک || Nous nous perdîmes dans le bois اورمان ایچنده یولی غائب ایتدک

On dit, qu'une rivière se perd dans les terres en un tel endroit A. انخساف P. در زمین فرو رفتن T. یره - یره باتمق یر ایچنده غائب اولمق - کچمک

Et qu'un chemin se perd en tel endroit, pour dire, qu'il cesse d'être tracé A. انقطاع P. گسسته شدن T. کسلمک || Le chemin se perd dans le bois فلان یول اورمانده منقطع اولور

PERDU. A. ضایع P. یاوه شده T. یاوی اولمش A. غائب P. گم شده - گم کرده T. غائب اولمش

On dit proverb., qu'un bienfait n'est jamais perdu ایولک ایولک ییاند کتمز - ضایع اولمز

On dit aussi, Donner des conseils à un fou, c'est du bien perdu دیوانه‌یه نصیحت ایتمک ایولکی دکزه آتمقدر

On dit, Tirer à coup perdu, c'est-à-dire, au hasard T. بوشنه قورشون آتمق - Et faire des fondations à pierres perdues, pour dire, jeter des pierres sans ordre dans un endroit déterminé pour servir de fondement T. دوکنتی طاشلر ایله تمل براقمق

On dit, Se jeter à corps perdu sur quelqu'un, pour dire, se jeter sur lui sans songer à se ménager بر کمسنه‌نک اوزرینه اولدم اولدسی‌یه صالمق - اولدم اولدسی‌یه دوشمک

On appelle Heures perdues, Momens perdus, les heures où l'on n'a rien à faire A. اوقات خالیة P. وقت بیکاری T. بوش وقت || A vos heures perdues اوقات خالیه‌کز اثناسنده Je vous irai voir à vos heures perdues اوقات خالیه‌کزده زیارتکه واره‌جغم

On dit proverb. des choses dont la perte est facile à réparer, Pour un perdu, deux retrouvés P. یکی چون رود دیگر آید بجای T. بری کتمش ایسه یرینه ایکیسی کلور

PERDREAU. Perdrix de l'année A. سلف pl. سلفان - زعقوقة P. کبک بچه T. ککلک پلازی

PERDRIX. Oiseau A. حجل pl. حجلی - قبجة P. کبک - زرج T. ککلک || Une compagnie de perdrix بر سوری ککلک

PÈRE. Celui qui a engendré *A.* اب pl. آبا ـ والد *P.* پدر *T.* بابا طبیعت ابوتدن چیقمش پدر مشفق || Bon père dénaturé علاقهٔ حبّ پدری Tendresse de père والد Amour de père محبّت پدرانه ـ ابوّت Il faut honorer son père et sa mère والدین حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام اولنمق شرطدر

On dit d'un père dont les enfants sont bien nés, que c'est un père heureux en enfans *A.* خیر الخلف ـ اب مرزوق *P.* پدر بختیار *T.* بختلو بابا ـ On appelle Adam, Notre premier père *A.* ابو البشر et Abraham, Le père des croyans, Le père des fidèles *A.* ابو المؤمنین et St. Joseph, Le père putatif de Jésus-Christ حضرت عیسینک پدر موهومی et Père des pauvres, celui qui fait des grandes charités aux pauvres *A.* ابو الفقراء والمساکین *P.* پدر گدایان وبیچارگان *T.* فقرا باباسی

On appelle Père de famille, le père qui a une famille *A.* اولاد وعیال صاحبی *T.* صاحب الاولاد والعیال

Et grand père paternel, le père du père *A.* جدّ لاب *P.* نیا از سوی پدر *T.* آبا ـ بابا طرفندن دده ـ بابا طرفندن

Et grand père maternel, le père de la mère *A.* جدّ لام *P.* نیا از سوی مادر *T.* آنا ـ والده طرفندن دده ـ والده طرفندن

On dit, Nos pères, pour dire, nos ancêtres *A.* آبا واجداد *P.* نیاگان *T.* آتالر ـ دده‌لر

On appelle, Pères de l'Église, les saints docteurs de l'Église *A.* ائمّة الکرام

PÉRÉGRINITÉ. T. de Jurisp. État de celui qui est étranger dans un pays *A.* جنابت *P.* بیگانگی *T.* اجنبیلک ـ On appelle Vice de pérégrinité, l'incapacité résultante de cet état بیگانه‌لک حسبیله بر کمسنه‌نک فلان شیئه عدم صلاحیتنی موجب اولان کیفیته علت جنابت دیرلر

PÉREMPTION. T. de Pratique. V. Périmer || Il y a péremption d'instance بو ماده‌ده مرافعه‌نک مدّت مدیده ترکی تقرّبیله حق دعوا ساقط اولمشدر

PÉREMPTOIRE. T. de Pratique. Qui fait tomber l'opposition, et ne permet plus à un adversaire de tergiverser *A.* قاطع ـ مقطع ـ مفحم ـ مسکت *P.* سخنبر *T.* جوابی کسیجی || Raison, moyen péremptoire علت مسکته exception عذر مسکت

Dans le langage ordinaire, il signifie, décisif, ce qui est sans réplique *A.* قطعی ـ قطعیّ المفاد || Raisons péremptoires علل قطعیّ المفاد Cela est péremptoire بو کلام قطعیّ المفاد در

Réponse péremptoire جواب قطعی ـ جواب زبانبر

PÉREMPTOIREMENT. D'une manière péremptoire *A.* علی وجه القطعی ـ قطعیاً *P.* زبانبرانه ـ بر وجه قطعی *T.* سوزی کسدرک ـ قطعیجه ـ قطعی اولدرق

PERFECTIBILITÉ. Qualité constitutive de ce qui est perfectible *A.* قابلیّة الکمال *P.* امکانپذیریٔ کمال *T.* کمال بولمغه قابللک || La perfectibilité de l'espèce humaine بنی نوع آدمک کماله قابلیتی

PERFECTIBLE. Qui est susceptible d'être perfectionné *A.* قابل الکمال ـ ممکن الاکمال *P.* کمال پذیرفتنی *T.* کماله وارہ بیلور || L'homme est de sa nature un être perfectible انسان بالطبع ممکن الاکمال بر مخلوقدر

PERFECTION. Qualité constitutive de ce qui est parfait dans son genre *A.* کمال *P.* کمالی *T.* کامللک || Il faut chercher la perfection dans tout ce qu'on fait جمیع افعالده حدّ کماله بلوغنک قیدینه دوشمک لازمدر Il est difficile d'atteindre à la perfection مرتبهٔ کماله واصل اولمق امر دشوار در Il est encore bien éloigné de la perfection هنوز نصاب کمالدن بعید در Approcher de la perfection حدّ کماله یقلشمق Porter un ouvrage à sa perfection بر ایشی حدّ کماله ابلاغ ایتدرمک

On dit, La perfection chrétienne *A.* دیانة کاملة || La perfection d'un chrétien est de renoncer à soi-même بر عیسوینک دیانت کامله‌سی نفسندن اختیار فراغ ایلمکدن عبارتدر

Perfections. Qualités excellentes *A.* pl. کمالات || Être orné de toutes sortes de perfections انواع کمالات ایله متحلی اولمق

Perfection. Achèvement *A.* تمامیّت ـ ختام *P.* تمامی *T.* تماملمه || Il faut encore six mois pour porter ce bâtiment à sa perfection بو بنانک ختامی بوندنصکره التی آیه محتاجدر ـ اتمام واکمالی

En perfection. Parfaitement *A.* علی وجه الکمال ـ مکمّلاً *P.* بر وجه کمال ـ در کمالی *T.* کمال اوزره || Cet ouvrier travaille en perfection بو ایشجی علی وجه الکمال ایش ایشلر

PERFECTIONNEMENT. Action de perfectionner V. Perfectionner || Les discussions grammaticales contribuent beaucoup au perfectionnement d'une langue مباحثات نحویه بر لسانک اکمالنه مدار کلّی اولور

PERFECTIONNER. Rendre plus parfait *A.* ابلاغ الى ـ اكمال *P.* حدّ الكمال *T.* بكمال رسانیدن كماله كتورمك || La lecture des bons livres perfectionne l'esprit كتب معتبره نك مطالعه سى اكمال عقله وسيله اولور Perfectionner un ouvrage بر ايشى حدّ كماله ابلاغ ايتمك

SE PERFECTIONNER. Devenir plus parfait *A.* كسب الكمال *P.* كمال يافتن *T.* كمال بولمق || Les langues se perfectionnent tous les jours السنه كلّ يوم كسب كمال ايتمكده در Cet ouvrier s'est bien perfectionné dans son art بو ايشجى فننده كلّى مرتبه كسب كمال ايتمشدر

PERFECTIONNÉ. *A.* كامل ـ بالغ الى الكمال *P.* بكمال رسيده *T.* كمال بولمش

PERFIDE. Traître, déloyal, qui manque à sa foi *A.* خاين pl. خونة ـ مخلاف ـ كثير الاخلاف ـ عديم الوفا *P.* خيانتكار ـ بيوفا ـ بد عهد ـ بد پيمان *T.* خاين || Une nation perfide بر ملت خاين un amant عاشق مخلاف ـ عاشق بيوفا ـ صديق ـ محب كثير الاخلاف un ami عاشق بد عهد ـ وفاسز دوست ـ دشمن دوستنما ـ دوست بيوفا ـ العين Il se dit aussi des choses || Il lui a fait un tour bien perfide فلانه خيانت آميز بر دوباره ايلدى Voilà une action bien perfide اشته خيلى خيانت آميز بر ايش Après tant de perfides sermens خلف وكذبدن عبارت بو قدر يمينلردنصكره

PERFIDEMENT. Avec perfidie *A.* خيانةً ـ على طريق الخيانة *P.* بالخيانة ـ خيانتكارانه *T.* با بد عهدى ـ خيانتلك ايله || Il le livra perfidement entre les mains de ses ennemis فلانى على طريق الخيانه دشمنلرى النه تسليم ايتمشدر

PERFIDIE. Déloyauté, manquement de foi *A.* خيانت ـ خلف ـ عدم الوفا ـ العهد *P.* خيانتكارى ـ بيوفايى ـ بد عهدى *T.* بد پيمانى خيانتلك

PERFORATION. Action de percer. V. Perforer.

PERFORER. Percer. Il se dit dans les arts *A.* تثقيب *P.* سنبيدن ـ سوراخ زدن *T.* دلمك

PERFORÉ. *A.* مثقوب *P.* سنبيده *T.* دلنمش

PÉRICARDE. Capsule membraneuse qui sert d'enveloppe au coeur *A.* قميص ـ حجاب القلب ـ شغاف القلب ـ ذات ـ القلب ـ غلاف القلب *P.* پوشش دل *T.* يورك اورتوسى حجاب ‖ On ne trouva point d'eau dans le péricarde حجاب قلبده اصلا وقطعاً صو بولنمامشدر

PÉRICARPE. T. de Botan. La pellicule qui enferme le fruit d'une plante *A.* غلاف الثمر *P.* پوشش ميوه *T.* ميوه نك قبجوغى ـ En termes de Pharmacie, il signifie, épicarpe. V. ce mot.

PÉRICLITER. Il se dit des choses qui sont en péril *A.* اشراف على الخطر *P.* در خطر بودن ـ در موقع خطر بودن *T.* موقع خطرده اولمق ـ مخاطرده اولمق || Cette affaire périclite بو مادّه موقع خطرده در Vous avez mis votre argent en mauvaises mains, il périclite fort مالكى امين الده تسليم اولنمديغندن موقع خطرده در Son honneur périclite عرض وشانى موقع خطر مشرف در Tout l'État périclitait ملكك مجموعى مشرف خطر خطرده در ايدى

PÉRICRÂNE. T. d'Anat. Membrane qui couvre le crâne *A.* سمحاق pl. سماحيق *P.* پوشش كاسهٔ سر *T.* باش كميكنك انجه زارى

PÉRIGÉE. T. d'Astron. Le point de la plus petite distance d'une planète à la terre *A.* حضيض || La lune est dans son périgée قمر حضيضده در

PÉRIHÉLIE. T. d'Astron. Point de l'orbite d'une planète où elle est le plus près du soleil *A.* سمت الشمس || Une planète dans son périphélie سمت الشمسده واقع اولان سيّاره

PÉRIL. Danger *A.* خطر ـ مخاطرة pl. مخاطرات ـ تهلكة ـ تهلكات pl. مهلكة ـ مهالك pl. *P.* بيم ـ خطر *T.* مخاطره ـ مخاطرةً ـ خطر || Grand péril خطر عظيم affreux خطر مدهش imminent خطر جسيم éminent دهشتفرما évident خطر واضح بديهىّ الظهور اولان خطر ـ مشرف ظهور اولان تهلكه certain متحقق الظهور اولان خطر Affronter, braver le péril تهلكه يى استخفاف ايتمك ـ مخاطره يى استحقار ايتمك le craindre خائف وهراسان ـ مخاطره دن خوف ايتمك l'éviter, le fuir مخاطره دن حذر واجتناب ايتمك اولمق Se sauver du péril تهلكه دن تخليص ـ مهلكه دن خلاص بولمق se tirer ـ موقع خطردن گريزان اولمق گريبان ايتمك بر كمسنه كندو S'engager dans le péril تهلكه دن يقديى صيرىق نفسنى مخاطره يه ـ نفسنه اختيار تهلكه وخطر ايتمك نفسنى معرض خطره القا ايتمك S'exposer au péril صوقمق مخاطره ده اولمق Être en péril مهلكه يه عرض ايتمك ـ Ce malade est en péril de mort بو مريض خطر موتده در Être hors de péril مخاطره دن برئ اولمق Être en péril de la vie جان مخاطره سنده بولنمق Courir un grand péril خطر عظيم

Il est en péril d'être ruiné خطر عظیم احتمالنه دوچار اولمق - یولنه روانه اولمق خرابیت حاله گرفتار اولمق مخاطره سنده || Vous ne courez point de péril سنڭ ایچون احتمال مخاطره یوقدر

On dit en termes de Pratique, Prendre une affaire à ses risques, perils et fortune, pour dire, se charger de tout ce qui peut en arriver محتمل الظهور اولان كافة مخاطرات وخسارات نفسنه راجع اولمق شرطیله بر مصلحتی درعهده والتزام ایتمك

PÉRILLEUSEMENT. Avec péril *A.* مع الخطر - باختیار المخاطرة *P.* بخطر *T.* مخاطره ایله || Il marchait périlleusement entre les précipices اوچرم یرلر آره سنده اختیار مخاطره ایده رك یورر ایدی

PÉRILLEUX. Où il y a du péril *A.* مخوف - مهول pl. مهاول - مستوجب - موجب التهلكة - مهالك pl. مهلكة - مخاوف - مخاطره لو - تهلكه لو *T.* جای خطر - خطرناك *P.* الخطر || Poste périlleux موقف مستلزم - مقام خطرناك قورقولو حال مخوف جای خطرناك - الخطر Occasion périlleuse مخاطره لو بر affaire موقع خطرناك situation وخطرناك - Il est périlleux de décider, de parler décisivement جزمی مصلحت وقطعی صورت ایله سوق كلام ایتمك تهلكه لو بر كیفیتدر

PÉRIMER. T. de Pratique. Il se dit d'une instance, lorsque, faute d'avoir été poursuivie pendant un certain temps, elle vient à périr *T.* مرافعه نڭ مدت مدیده تركی تقریبیله حق دعوانڭ سقوطی || Il a laissé périmer l'instance, faute d'avoir continué les poursuites مرافعه نڭ مدت مدیده تركنی اختیار ایتمكله حق دعوادن سقوطی لازم كلدی

PÉRIMÈTRE. T. de Géom. Contour, circonférence *A.* دورة *P.* گرد *T.* جرم - چوره || Le périmètre d'une figure بر شكلڭ جرمی - دوره سی

PÉRINÉE. L'espace qui est entre l'anus et les parties naturelles *A.* محل العجان *T.* خایه ایله دبرك آره یری

PÉRIODE. Le cours que fait un astre pour revenir au même point d'où il était parti *A.* دور pl. ادوار *P.* گردش *T.* دونمه || La période solaire, lunaire دور شمسی ودور قمری Le soleil fait sa période en trois cent soixante-cinq jours, et près de six heures شمسڭ دور كاملی اوچیوز التمش بش كون وتقریباً التی ساعتده اولور - Il se dit aussi d'un espace de temps fixe et déterminé || La période Attique دور یونانی

PÉRIODE. T. de Méd. Révolution d'une fièvre qui revient en des temps réglés *A.* نوبت pl. نوبات *P.* واره *T.* نوبت || La fièvre quarte et toutes les autres fièvres intermittentes ont leurs périodes حمای ربع وسائر بالجمله حمیات نائبه نڭ نوبات معینه لری واردر

PÉRIODE. T. de Gram. Phrase composée de plusieurs membres, dont la réunion forme un sens complet *A.* فقرة pl. فقرات || Période longue, courte, obscure فقرهٔ طویله وقصیره وغامضه

PÉRIODE, au masculin, signifie, le plus haut point où une chose puisse arriver *A.* اعلا الدرجات - اقصی المراتب *P.* بالاترین *T.* اڭ یوكسك مرتبه - بلندترین درجات - مراتب || Démosthène et Cicéron ont porté l'éloquence à son plus haut période فلان وفلان كشی علم فصاحت وبلاغتی اقصای مراتب كماله اعلای ایصال ایتمشلردر Il est au plus haut période de la gloire درجات شان واقبالده در

Il se dit encore, lorsqu'il s'agit d'un espace de temps vague *A.* وقت - مدت - زمان *P.* هنگام *T.* وقت | Dans un certain période de temps بر مدت ایچنده Dans un court période زمان قلیل ایچنده Dans le dernier période de sa vie عمرینڭ آخر وقتنده

PÉRIODIQUE. Qui a ses périodes *A.* متناوب *P.* واره دار *T.* نوبتلو || Le mouvement des astres est périodique نجوم وكواكبڭ سیری متناوبدر Fièvre périodique حمای متناوب révolution دور متناوب retour رجعت متناوبه - On appelle Ouvrage périodique, celui qui paraît dans des temps fixes et réglés اوقات معینده مرتباً ظهور ایدن رساله

PÉRIODIQUEMENT, adv. *A.* علی طریق المناوبة - بالمناوبة *P.* بروجه مناوبه *T.* نوبت ایله

PÉRIOECIENS. T. de Géogr. On donne ce nom aux peuples qui habitent sous le même parallèle *T.* خط استوا ایله متوازی اولان دائره لردن بر دائره نڭ تحتنده ساكن اولان اهالی

PÉRIOSTE. T. d'Anat. C'est une membrane fine qui couvre les os *A.* لبس العظم *P.* پوشش استخوان *T.* كمیكی اورتن كمیكلك انجه زاری || Le périoste est offensé انجه زار ضرر اصابت ایتمشدر

PÉRIPATÉTICIEN. Qui suit la doctrine d'Aristote *A.* مشائی pl. مشائیون || Un philosophe péripatéticien حكمای مشائیوندن بری

PÉRIPATÉTISME. Philosophie péripatéticienne *A.* مذهب المشائيين

PÉRIPÉTIE. Il se dit, dans les poëmes dramatiques, du dénouement, qui est la dernière partie de la pièce où l'action se termine. V. Dénouement. ‖ La péripétie est bien amenée dans cette pièce بو فصلك خاتمسى كوزل اداا اولنمشدر

PÉRIPHÉRIE. T. de Géom. V. Périmètre.

PÉRIPHRASE. T. de Rhét. Figure par laquelle on substitue à l'expression d'une idée simple, une expression plus développée *A.* شرح الحال ـ تعريف الحال ‖ C'est un homme qui ne parle que par périphrases دائما تعريف حال صورتيله افادهٔ مرام ايدر بر آدمدر

PÉRIPHRASER. Parler par périphrases *A.* افادة المرام بتعريف الحال ـ افادة المرام بشرح الحال ‖ Cet homme ne dit rien dans les termes propres, il périphrase toujours بو آدم كلامنده لغت مخصوصه استعمال ايتميوب دائما ومستمرا تعريف حال ايدهرك افادهٔ مرام ايدر

PÉRIPLE. T. de Géogr. anc. Navigation autour d'une mer ou de quelque côte *A.* سير السفينة فى حوالى السواحل *P.* گشت وگذار كشتى بلب دريا *T.* دكز قييلرينى طولاشمه ـ دكز قييلرينى كزمه

PÉRIPNEUMONIE. Inflammation du poumon *A.* ذات الرئة *P.* رنج شش *T.* آق جكر علتى

PÉRIPTÈRE. Édifice qui a des colonnes dans tout son pourtour extérieur *A.* عمارة ذات العماد *P.* بناى بستونها آراسته *T.* چورهسى ديركت طولاشدرلمش بنا

PÉRIR. Prendre fin *A.* فنا ـ زوال *P.* فنا ـ تباه شدن *T.* يوق اولمق ـ فنا بولمق ـ يذيرفتن ‖ Le monde périra par le feu بو دنيا نار ايجنده رهين فنا وزوال اولهجقدر

Et faire une fin malheureuse *A.* هلاك ـ انعدام ـ تلف ـ دمار *P.* تلف ـ تلف گشتن ـ دوچار تباهى شدن ـ تباهيدن *T.* يوق اولمق ـ اولمق ‖ Cette armée est diminuée de la moitié, les combats en ont fait périr une partie, le reste a péri de faim et de misère بو عسكرك بر مقدارى حروب ومقاتلاتده رهين تلف وماعداسى شدت جوع وسكنت دقتريبيله دوچار هلاك اولمغله نصفى مقدارى دقصانپذير اولمشدر Il ne peut pas manquer de périr, trop de gens conspirent sa perte وافر كسان فلانك اعداسى خصوصنده عقد اتفاق ايتمش اولدقلرينه نظرا تلف اولمامق احتمالى محالدر Il aimerait mieux périr, que de manquer à sa parole خلف وعد ايتمكدن ايسه كندوسى تلف اولمق عندنده اولا عد Les méchants périront فسده واشرار رهين تباهى وتلف اولنور ‖ On dit figur. Périr d'ennui استيلاى ملال ـ اولدجقلرى دركار در وسامتدن تلف اولمق

Il signifie aussi, faire naufrage *A.* غرق ـ تلف السفينة ‖ كمى قضايه اوغرامق *T.* كشتى قضا زده شدن *P.* السفينة Les vaisseaux périrent en pleine mer كميلر انكينده تلف اولمشدر Tous ceux qui étaient sur ce vaisseau ont péri درون سفينهده بولنانلرك مجموعى تلف اولمشدر غرق اولمشدر

Et tomber en ruine *A.* خراب *P.* تباهى يافتن ـ ويران *T.* شدن ـ فنا بولمق ـ ويران اولمق ‖ Cette maison-là va périr, si l'on n'y prends garde بو خانه مهمل قالدجق اولور ايسه خراب اولدجغند شبهه يوقدر

PÉRIR, T. de Jurisp., se dit d'une instance qu'on a négligée de poursuivre. V. Périmer.

PÉRI. *A.* متلوف ـ *A.* يوق اولمش *T.* فنا پذيرفته *P.* زايل ـ تلف اولمش *T.* تلف يافته ـ تباه شده ـ تباهيده *P.* منعدم يوق اولمش

PÉRISCIENS. T. de Géogr. On donne ce nom aux habitans des Zones froides *A.* السكنة تحت المنطقات المبرودة

PÉRISSABLE. Qui est sujet à périr *A.* فانى *P.* تباهيدنى ـ فنا پذيرفتنى *T.* فنا بولور ‖ Les biens du corps et de la fortune sont périssables مال وبدنك تمتعاتى فانيدر

PÉRISTALTIQUE. Il ne se dit qu'en parlant du mouvement des intestins, semblable à celui des vers qui rampent *A.* حركة دبيبية الامعا ‖ Le mouvement péristaltique était interrompu امعانك حركت دبيبيهسى منقطع ايدى ـ On appelle Mouvement antipéristaltique, celui qui est opposé au péristaltique *A.* حركة دبيبية الامعاء بالعكس

PÉRISTYLE. Suite de colonnes formant galerie au-devant d'un bâtiment *A.* سطور السوارى pl. سطر السوارى *P.* رسته ستونها *T.* ديركت صرهسى ‖ Il y a un péristyle qui règne autour du bâtiment بنانك اطرافنده بر سطر ستون وار در

PÉRISYSTOLE. Intervalle de temps qui est entre la contraction et la dilatation du cœur et des artères قلبك وشرايينك حركت انقباضيه وانبساطيهلرى بيننده اولان فاصله

La périsystole est insensible dens l'état naturel, et ne s'aperçoit que dans les moribonds قلبك وشراييننك حركت انقباضيه وانبساطيه‌لری بيننده واقع اولان فاصله حال طبيعيده غايت خفی اولوب انجق مايت اولنلره بللو در

PÉRITOINE. T. d'Anat. Membrane souple qui revêt intérieurement toute la capacité du bas-ventre *A.* ثرب pl. ثروب pl. اثارب *P.* پوشش شكمبه *T.* چوز || Le coup avait percé le péritoine قورشون ضربه‌سی چوزی ياردی

PERLE. Substance dure et blanche, qui se forme dans des coquilles bivalves *A.* لؤلؤ pl. لآلی ـ دُر ـ دُرّة pl. درر *P.* مرواريد *T.* اينجو || Perle orientale لؤلؤ افطار شرقيه ronde دُرّ تام d'une belle eau لؤلؤ آبدار ـ دُرّ شهوار ـ التدوير Un fil de perles سمط اللآلی ـ اينجو ديزيسی La pêche des perles صيد لآلی

On appelle Perles fines, les véritables perles *A.* لآلی صحيحة Et perles fausses, les perles contrefaites *A.* لآلی ـ لآلی كاذبة ـ موضوعة *T.* ياپمه اينجولر ـ عملی اينجولر ـ ساخته اينجولر

Et semence de perles, les plus petites perles qui se trouvent dans les coquilles de perles *A.* دقاق الدرر *P.* مرواريد خرده *T.* خرده اينجو — On dit figur. d'une personne qui a de très-belles dents, qu'elle a des perles dans la bouche, que ses dents sont des perles آغزنده نظم اللآلی وار در ـ آغزی درج اللآليدر ـ ديشلری درر آبدار كبيدر — On dit aussi, C'est la perle des hommes, pour dire, c'est le meilleur homme du monde بين الرجال بر دُرّ يكتا در

NACRE DE PERLES. La partie intérieure de la coquille où sont enfermées les perles *A.* صدف pl. اصداف || Tabatière ornée de nacre de perles صدف ايله آراسته بر عدد قوطی

PERMANENCE. Durée constante de quelque chose *A.* دوام ـ بقا ـ استمرار *P.* پايداری ـ پايندگی ـ بر قراری *T.* برقرارده قالمقلق || Les choses ne restèrent pas toujours en permanence صورت احوال دائما باقی وبر قرار اولمدی Une charge dont la permanence n'est pas assurée بقاسی مشكوك اولان بر منصب — Il se dit aussi de l'état d'une assemblée qui continue sa délibération || L'assemblée a déclaré sa permanence مجلس حال دوام واستمرارده اولديغنی اعلان ايتمشدر

PERMANENT. Qui dure constamment *A.* دايم ـ مستديم ـ باقی ـ مستمرّ ـ ابدیّ الدوام ـ ابدیّ البقا ـ ابدیّ الاستمرار *P.* پايدار ـ پاينده ـ بر قرار *T.* طوروب قالور || Tout change dans le monde, il n'y a que Dieu de permanent دنياده هر شی متحوّل ومنقلبدر يالكز جناب واجب الوجود باقی ودايمدر Il n'y a point ici bas de felicité permanente بو دنيای دنيده سعادت دايمه يوقدر

PERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est perméable *A.* قابليّة النفوذ ـ قابليّة التخلّل *P.* پذيری گذارش *T.* امكان اوتەسنه كچيلك || La perméabilité du verre aux rayons de la lumière زجاجك تخلّل اشعّهٔ ضيايه قابليّتی ـ نفوذ ضيايه

PERMÉABLE. T. de Phys. Il se dit des corps à travers lesquels les fluides peuvent passer *A.* قابل التخلّل ـ قابل النفوذ *P.* گذارش پذيرفتنی *T.* اوته‌سنه كچيلور || L'eau, le verre sont perméables à la lumière ما وزجاج تخلّل ضيايه قابلدر

PERMETTRE. Donner la liberté, le pouvoir de... *A.* ترخيص ـ اعطاء الرخصة ـ اعطاء الاذن *P.* دستور نمودن ـ رخصت دادن ـ مرخّص كردن *T.* اذن ويرمك ـ رخصت ويرمك || Il n'a fait que ce que la loi lui permettait شرع وقانونك رخصت ويرديكی شيلردن غيری ايش ايشلديكی يوقدر La loi ne permet aux enfans qu'à un certain âge, de se marier sans le consentement de leur père اولادك سنّ محدود ومعيّنه بلوغلرينه قدر پدرلری رأيی منضم اولميدرق تأهّل ايلملری خصوصنده شرعك رخصتی يوقدر Le roi lui a permis de... پادشاه اول بابده فلانه رخصت ويردی Les lois ne permettent pas le transport d'argent hors du royaume نقودك خارج ملكه نقلنه قانونك رخصتی يوقدر On demande s'il est permis... بوكا اذن ورخصت وارميدر ديو سؤال ايدرلر S'il m'est permis de parler ainsi بو وجهله تقرير كلامه رخصت وار ايسه

On dit, Il n'est pas permis à tout le monde de..., pour dire, il n'est pas donné à tout le monde هر كسه ويرلمامشدر

On dit, Dieu a permis que..., pour dire, l'ordre de la justice Divine a voulu que... ارادهٔ صمدانيه شو وجهله تعلق ايلديكه ـ مشيّت بيعلت جناب ربّ العزّة شو منوال اوزره تعلق ايلديكه C'était une maison opulente, Dieu a permis qu'elle soit tombée tout d'un coup dans la misère بو خاندان مقدّما معمور وآبادان ايكن بغتة گرداب فقر ومسكنته هبوطنه كثرت مال ومنال ايله مرفه ـ ارادهٔ لم يزليه تعلق ايتمشدر الحال ايكن بمشيّة الله تعالى بردن بره گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

PERMETTRE. Ne pas empêcher *A.* تسويغ - ارائة الرخصة - تجويز *P.* روا داشتن - جواز نمودن *T.* يوللو كورمك || Il faut bien permettre ce qu'on ne peut empêcher منعى ممكن اولميان شيئه ارائة جواز اولنمق اقتضا ايدر Dieu permet souvent que les méchants prospèrent جناب حق اهل شركت رفاه حاللرينه ارائة - رفاه حاللريني اكثريا تجويز ايدر Dieu permet le mal, mais il n'est jamais auteur du mal رخصت ايدر حق تعالى حضرتلرى شرّى تجويز ايدر انجق بوجه من الوجوه خالق الشرّ دكلدر

Il signifie aussi, donner le moyen, le loisir de . . . *T.* مساغ ويرمك || J'irai vous voir dès que mes affaires me le permettront در دست اولان امور واشغالم مساغ ويرديكى عقيبنده زيارتكه وارهجغم Ma santé ne me le permet pas بو بابده مزاجمك مساغى يوقدر Le temps ne m'a pas permis de sortir هوا بكا - خانه‌دن چيقمغه هوانك بكا مساغى اولمدى مساغ ويرمدى

Permis. *A.* مأذون - مرخص *P.* دستور يافته - مأذون گشته - جواز يافته - روا داشته *P.* جائز *A.* اذن ويرلمش *T.* جائز كورلمش - يوللو كورنمش *T.* رهين جواز ومساغ گشته

PERMISSION. Pouvoir, liberté de . . . *A.* رخصت - اجازت - اذن *P.* دستور *T.* اذن || Il a une permission du roi pour telle chose فلان شيئده رخصت شاهانه وار در Il faut obtenir la permission de l'évêque پسقپوسك اذنى تحصيل اولنمق اقتضا ايدر Cela ne se peut sans permission بو شئ بلا اذن اولمز User, abuser d'une permission رخصتى اجرا ايتمك ياخود عبثه استعمال ايتمك

On dit, C'est une permission de Dieu, pour dire, c'est un ordre de la Providence ارادهٔ ربانيه‌دنك مقتضاسيدر - امر الهيدر

PERMUTATION. Échange d'un benéfice contre un autre *A.* مبادلة *P.* نوش *T.* دكش || Permutation de bénéfice زعامت مبادله‌سى

Il se dit aussi des différentes manières dont plusieurs choses prises ensemble peuvent être disposées entre elles *A.* قلب *P.* با هم ديگر گردش *T.* دوندرمه - چويرمه || Les trois lettres A, B, D, sont susceptibles de six permutations, savoir, abd, adb, etc. ا وب ود حرفلرى التى كونه قلب اولنور ابد ادب داب باد دبا وبدا

PERMUTER. Échanger un benéfice contre un autre *A.* استبدال *P.* نوش كردن *T.* دكش ايتمك

Permuté. *A.* مبدّل *P.* نوش كرده *T.* دكش اولمش - دكشلمش

PERNICIEUSEMENT. D'une manière pernicieuse *A.* بفكر الاضرار - بفكر الاساءة *P.* بآهنگ گزند رسانى *T.* فكريلد برامزلق || Cela est pernicieusement inventé بو كيفيت بفكر الاساءه اختراع اولمشدر

PERNICIEUX. Capable d'entraîner la perte de quelque chose *A.* مضرّ موجب - موجب الافساد - مفسد - منتج الوخامة - وخيم - الافة *P.* وخامترسان - تباهيرسان *T.* كوتيلدبجى || Cela est pernicieux à la santé مزاجه موجب وخامتدر Remède pernicieux دواى مضرّ - دواى مفسد conseil نصيحت فاسده dessein نيّت منتجة الوخامة Invention pernicieuse اختراع موجب الوخامة Cela est d'un exemple pernicieux بو حالت امثال موجبة الافساد قبيلندندر

On dit d'un médisant, que c'est une langue pernicieuse *A.* لسان لديغ *P.* زبان جانگزا *T.* اصريجى دل - جان يافيجى دل

PER OBITUM. Expression Latine qui signifie, par mort *A.* من جهة الوفات *P.* از جهت مرگ *T.* اولومدن طولايى || Un bénéfice vacant per obitum من جهة الوفات محلول قالمش بر زعامت

PÉRONÉ. T. d'Anat. On nomme ainsi L'os extérieur de la jambe *A.* ظنبوب pl. ظنابيب *P.* استخوان بيرونئ ساق *T.* قورى انجك - دودك

PÉRORAISON. T. de Rhét. La conclusion d'un discours d'éloquence *A.* خاتمة - فذلكة الكلام *P.* سر انجام سخن *T.* سوزك نتيجه‌سى || Les péroraisons de Cicéron sont admirabes فلانك تقرير ايلديكى موعظه‌لرك خاتمه‌لرى بادئ استغراب اولدجق مقوله‌دندر

PERPENDICULAIRE. Qui tombe à angles droits *A.* عمودى - منتصب *P.* مستوزى - ستون وارى *T.* ديك || Ligne perpendiculaire خط عمودى

PERPENDICULAIREMENT. À plomb *A.* عموديّا - منتصباً *P.* مستوزياً - مانند ستون *T.* ديك اولدرق

PERPENDICULARITÉ. État de ce qui est perpendiculaire *A.* عموديّت - انتصاب *T.* ديكلك

PERPENDICULE. Ce qui tombe à plomb *A.* قامة منتصبة *P.* قد ستون وارى *T.* ديك طورش || Le perpendicule de cette montagne est près d'une lieue بو طاغك قامت منتصبه‌سى

تقريباً بر ميل مقداريدر

On appelle Le perpendicule d'une horloge, d'un niveau, d'un instrument de mathématique, le filet qui tend en bas, par le moyen du plomb qui y est attaché *A.* حبل الشاقول *P.* رشتهٔ شاقول *T.* شاقول ايپى

PERPÉTRER. T. de Pratique. Faire, commettre. Il se dit d'un crime *A.* ارتكاب *P.* كردن *T.* ايشلمك ـ ايتمك ‖ Perpétrer un crime ارتكاب سوء صنيع ـ ارتكاب جنايت ايتمك جرم وجنايت ايتمك ـ گناه ايشلمك ـ ايتمك

PERPÉTUATION. Action qui perpétue, ou l'effet de cette action *A.* بقا ـ خلود ـ دوام ـ ديمومت *P.* هميشه پايندگى *T.* طيانقلق ‖ La perpétuation des espèces انواع موجوداتك بقاسى جاودانى

PERPÉTUEL. Qui dure toujours *A.* دائمى ـ مؤبّد ـ ابدى *P.* مخلّد ـ سرمدى هر *T.* هميشه پاينده ـ جاودان ـ جاويد ‖ Il est dans des exercices perpétuels de pénitence, دائم اولان dans des austérités perpétuelles كفارت ذنوب ايچون دائمى مجاهده ورياضت وتشدّد نفس اوزره در Il est dans une pratique perpétuelle de toutes sortes de vertus دائماً ومستمرّاً هر درلو اعمال صالحه ايله امرار اوقات ايدر Rente annuelle et perpétuelle ايراد سنوى ودائمى Ériger un monument perpétuel يادكار مؤبّد اولمق اوزره بر اثر نصب واقامه ايتمك Pour perpétuelle mémoire à la postérité اخلاف واعقابه وسيلهٔ الى ما شاء الله تعالى وسيلهٔ ذكر ـ ذكر مؤبّد اولمق اوزره جميل اولمق اوزره Être condamné à un bannissement perpétuel نفى مؤبّد ايله مظهر عقوبت اولمق ـ Il se dit aussi des charges dont on est pourvu pour toute la vie ‖ Une charge perpétuelle قيد حيات ايله اولان منصب ـ منصب مؤبّد ـ Et de ce qui, sans être continu, revient souvent ‖ Ce sont des vicissitudes, des plaintes perpétuelles تقلبات دائمه وشكايات دائمه در

PERPÉTUELLEMENT. Sans cesse, sans discontinuation *A.* لا ينقطع ـ دائماً ومستمرّاً ـ على الدوام ـ بلا فاصلة *P.* جاودانه ـ بر دوزه‌يه ـ متصل واحد ـ دائما *T.* هواره ـ هميشه ‖ On y entend perpétuellement du bruit اول محلده لاينقطع بر شماطه دائماً ومستمرّاً ايشيديلور Ils sont perpétuellement en querelle بينلرنده متصل واحد منازعه وار در ـ منازعه اوزره درلر

PERPÉTUER. Rendre perpétuel *A.* ابقا ـ تأبيد ـ ادامه *P.* جاودان كردن ـ پاينده كردن *T.* دائمى ايتمك ‖ C'est la génération qui perpétue les espèces انواع موجوداتك ادامه وتأبيدى توالد وتناسل طريقيله اولور Perpétuer sa gloire, son nom تأبيد نام وشان ايتمك

Se perpétuer. *A.* كسب البقا ـ استدامة *P.* بردوام شدن ـ بر قرار شدن *T.* باقى اولمق ‖ Les espèces se perpétuent par la génération انواع موجودات تناسل واسطه‌سيله مستديم اولور C'est une ancienne tradition qui s'est perpétuée jusqu'à nous قديم الايامدنبرو نقلاً عن نقل زمانمزه قدر مستديم اولمش بر روايتدر

Perpétué. *A.* باقى ـ دائم ـ مستدام ـ مستديم *P.* هميشه دائم قالمش *T.* بر دوام مانده ـ پاينده

PERPÉTUITÉ. Durée sans interruption *A.* ابد ـ خلود ـ دوام ـ استمرار ـ سرمديت *P.* جاودانى ـ ابد ماندگى ـ پايندگى *T.* ابدى قالمقلق ‖ Il allègue pour sa défense l'ancienneté et la perpétuité de la possession دعواسنده تصرّفنك قدم ودوامنى سند اتخاذ ايده‌رك بسط وايراد ايدر

À perpétuité. Toujours *A.* على وجه ـ الى الابد ـ موبّداً ـ التأبيد جاودانه ـ هميشه *P.* الى دهر الداهرين ـ ابد الآبدين *T.* ابدى اولمق اوزره ـ ابدى اولەرق ‖ Des réglemens faits pour être observés à perpétuité الى الابد مرعى ومعتبر اولمق اوزره وضع اولنان قوانين

PERPLEXE. Qui est dans une grande inquiétude, dans l'irrésolution de ce qu'il doit faire *A.* متشوّش ـ مضطرب البال ـ قلق ـ الخاطر *P.* متلاشى ـ پريشان خاطر ـ درتپاك جان ـ افتاده *T.* شوريده دل ـ كوكلى پريشان ـ Il se dit aussi de ce qui cause de la perplexité *A.* موجب الاضطراب البال ـ مورث القلق *P.* بادئ شوريدگى دل ـ پريشانساز خاطر *T.* تپاك رسان كوكلى پريشان ايديجى ‖ Situation perplexe موجب قلق واضطراب اولدجق حال Le cas est perplexe بو حالت قلق درونى مستلزمدر

PERPLÉXITÉ. Embarras, irrésolution pénible *A.* قلق ـ قلق ـ تشوّش الخاطر ـ اضطراب البال ـ الفؤاد ـ شورش دل *P.* تلاش ـ تپاك جان ـ تپاك ـ تلاش ـ پريشانئ خاطر كوكل *T.* پريشانلغى ‖ Il est dans une grande perplexité عظيم قلق واضطرابده در Je me trouve dans une étrange perplexité بادئ اضطراب درون اولور بر حالت غريبه‌ده‌يم

PERQUISITION. Recherche exacte *A.* تفحص pl. تفحصات ـ تتبع pl. تتبعات *P.* جستجو *T.* آراشدرمه ‖ Après un longue

perquisition, j'ai trouvé le titre dont j'avais besoin تتبع مديددنصكره محتاج اولديغم سندى بولدم On a fait perquisition d'un tel et de sa demeure فلانى ومقيم اولديغى خانديى تفحص ايتمشلردر

PERRON. T. de maçonnerie. Lieu élevé devant une maison, et servant d'escalier à l'appartement d'en bas *A.* سلم الطبقة التحتانية *P.* آلت طبقه نردبانى *T.* نردبان طبقهٔ زيرين

PERROQUET. Oiseau qui imite la voix humaine *A.* ببغا *P.* پپغان قوشى *T.* توتيك

PERRUCHE. Petit perroquet *A.* جرو الببغا *P.* توتيك پچه *T.* پپغان ياوريسى — Il se dit aussi de la femelle du perroquet *A.* انثاء الببغا *P.* توتيك ماده *T.* ديشى پپغان

PERRUQUE. Coiffure de faux cheveux *A.* شعر مستعار *P.* موى عاريتى *T.* صاچ عاريتى

PERRUQUIER. Faiseur de perruques *A.* نساج الشعر المستعار *P.* بافندهٔ موى عاريت *T.* عاريتى صاچ بيپان

PER SALTUM, expression Latine. Par saut. On s'en sert en parlant de ceux qui sont admis à un ordre supérieur sans avoir reçu l'intermédiaire *A.* عن وثبة *P.* با پرتاب *T.* صيچرايدرق

PERSE. Toile peinte *A.* بز مطبوع *T.* چيت — بصمه

PERSECUTANT. Qui se rend incommode par ses importunités *A.* معجز *P.* بيزار كنان *T.* صيقندى وبرر — بزدريجى || C'est l'homme du monde le plus persécutant جهانده بونك قدر معجز آدم بوقدر Vous êtes bien persécutant خيلى مرتبه معجز ادمسك

PERSECUTER. Tourmenter par des poursuites violentes *A.* تسلط على *P.* بر كمسندنك اوزرينه *T.* بر كس تسلط نمودن اهل , عليهنه يوريمك — وارمق Persécuter les gens de bien اهل خيرك عليهنه يوريمك — خير اوزرينه تسلط ايتمك Les Empereurs qui ont persécuté les chrétiens امت عيسى عليهنه اولمش قياصرهٔ روم

Et importuner *A.* تعجيز — الثقلة *P.* ايراث بيزار كردن *T.* صيقندى ويرمك *T.* بزدرمك | C'est un homme qui ne persécute continuellement لا ينقطع بنى تعجيزدن خالى دكل **Si vous ne persécutez votre procureur, vous n'en viendrez** pas à bout وكيلكى كركى كبى تعجيز ايتمدكجه مرامكه واصل اولەميەجقسك Il a un créancier qui le persécute étrangement كندوسنى غايت تعجيز ايدر بر آلەجقلوسى واردر

PERÉCUTÉ. *A.* مسلط *P.* تسلط ديده *T.* اوزرينه وارلمش — تسلطه اوغرامش

PERSÉCUTEUR. Qui persécute *A.* مسلط *T.* بر كمسندنك عليهنه يوريين || Le persécuteur de l'innocence بيجرم اولنلرك اوزرينه مسلط اولان — Il signifie aussi, importun. V. Persécutant.

PERSÉCUTION. Poursuite injuste et violente *A.* تسلط pl. تسلطات *P.* بر كمسدنك عليهنه يوريمه *T.* تسلطسازى || **Toutes les persécutions qu'on a faites aux chrétiens, n'on servi qu'à en augmenter** le nombre امت عيسى عليهنه واقع اولان كافهٔ تسلطات تكثيرينه وسيله اولمقدن غيرى شيئه منتج اولمدى Cruelle, longue persécution تسلط شديد ومديد Durant la dernière persécution موخرا واقع اولان تسلط اثناسنده

Il se dit aussi, d'une importunité continuelle dont on est excédé *A.* تعجيز pl. تعجيزات *P.* بيزارسازى *T.* بزدرمه

PERSÉE. Nom d'une constellation *A.* الفارس

PERSÉVÉRAMMENT. Avec persévérance *A.* بالمداومة — بالادمان — بالمواظبة *P.* ورزشكارانه *T.* دوريشوب چالشدرق || **S'occuper** persévéramment de son salut نجات جان خصوصنده بالمداومه اشتغال ايتمك

PERSÉVÉRANCE. Qualité de celui qui persévère *A.* مداومة — مواظبة — مثابرة — ادمان *P.* ورزش *T.* دوريشوب چالشمه — سعى وعمله , بر درلويه چالشمه Persévérance dans le travail مداومت **Cela demande une grande persévérance** بو شى كلى مواظبته محتاجدر C'est une persévérance louable ممدوح ومستحسن بر ادماندر Il a obtenu cet emploi par sa longue persévérance طابده مواظبت مديدهسى تقريبيله بو منصبى تحصيل ايتمشدر

Il signifie aussi, constance dans la foi *A.* ثبات فى الايمان *P.* بر ايمان پايدارى *T.* دينده قويلك La persévérance finale عاقبت عمره قدر — آخر نفسه قدر ثبات ايمان Le don de perseverance ثبات فى الايمان موهبەسى

PERSÉVÉRANT. Qui persévère *A.* مداوم — مواظب — مكب — مدمن *P.* ورزشكار *T.* دوريشيجى — دوريشوب چالشان || **Il faut être persévérant dans le bien** خير وحسنهيه مواظبت اظهار مداومت اولنمق لازمدر — ايتملو در C'est un homme persévérant بالطبع مكب وورزشكار آدمدر

PERSÉVERER. Continuer avec constance *A.* مداومة — مواظبة —

ورزش - ورزیدن - برزیدن .P ادمان - اکباب - مثابرة .T دوریشوب چالشمق - دورشمق نمودن || Persévérer dans un dessein بر نیتکک اوزرنده اظهار مواظبت ایتمک dans l'étude خیر مطالعه‌یه مکبّ ومداوم اولمق dans le bien وحسنه‌یه اظهار مداومت ایتمک à soutenir ce que l'on a dit برکمسنه سویلدیکی کلامک تأییدینه مکبّ ومداوم اولمق

Quand il s'emploie absolument, il signifie, persister dans le bien .A اظهار الثباة .P پایداری نمودن .T قوی طورمق || Celui qui persévère jusqu'à la fin, sera sauvé آخر عمره قدر اظهار ثبات ایدن کشی مظهر نجات وسلامت اولور Ce n'est pas tout que de bien commencer, il faut persévérer بر ایشده حسن بدایت کافی اولمیوب اظهار ثبات دخی واجبهٔ حالدندر

PERSICOT. Liqueur dont la base est de l'esprit de vin et des noyaux de pêche .T شفتالو چکردکی عنبربدسی

PERSIFLAGE. Discours d'un persifleur .A کلام المستسخر .P سخن خنده خریشساز .T ذوقلندریجی آدمک سوزی

PEPSIFLER. Rendre quelqu'un instrument et victime de la plaisanterie .A استسخار .P مظهر خنده خریشی کردن .T ذوقلندرمک || Il est souvent plus honteux de persifler, que d'être persiflé بر کمسنه آخری استسخار ایتمکدن ایسه کندوسی مظهر تمسخر اولمق اکثریا اولقدر بادئ عار وخجالت دکلدر

PERSIFLEUR. Celui qui persifle .A مستسخر .P خنده خریش .T ذوقلندریجی کننده

PERSIL. Plante .A بقدونس .P مقدونس .T بادرو - سغدنوس

Persil de Marais. Plante. V. Ache.

PERSISTER. Demeurer ferme et arrêté dans son sentiment, dans ce qu'on a dit .A اصرار - اظهار الثباة - اظهار المتانة .P پایداری - برجای متانت شدن - نمودن .T قوی طورمق || Il persiste dans son premier avis اوّلکی رأینده اصرار ایدر dans sa résolution ثبات ومتانت ایدر - عزیمتنده مصرّ در dans la rebellion انکارده متانت ایدر à nier عصیانده اصرار ایدر Les témoins persistent dans leur déposition شاهدلر تقریر واخبارلرنده اظهار متانت ایتمکده درلر

PERSONNAGE. Personne. Il ne se dit que des hommes .A رجل pl. رجال - ذات .pl ذوات .P مرد .T آدم || Les plus grands personnages de l'antiquité ادوار قدیمه‌ده ظهور ایتمش اعاظم رجالک اجلّ واشهرلری C'est un des plus illustres personnages de ce siècle زماننک کسب نام وشهرت ایتمش رجال جلیل الشاندن بریدر C'est le plus ridicule personnage que l'on puisse voir شمدییه قدر مثلی کورلمامش ضحکهٔ عالم بر آدمدر Il se croit un grand personnage نفسنی اجلّهٔ رجالدن ذوات کرامدن - عدّ ایدر

Il se dit aussi du rôle qu'on fait sur la scène .T فلان شخصک Il fait le personnage d'Alexandre || اسکندر ذو القرنینک مقلّدی شخصنی تقلید ایدر

On dit figur. d'un homme qui est dans quelque emploi qui lui attire de la considération, qu'il y joue un beau personnage بولندیغی مقامده کندو شخصنک مزیتنی اثبات ایدر Et dans le sens contraire, qu'il y joue un mauvais personnage بولندیغی مقامده کندو شخصنک نقصان مزیتنی اثبات ایدر

PERSONNALITÉ. Ce qui constitue un individu dans sa qualité de personne .A شخصیّت .P مردمی .T آدملق

Il signifie aussi, égoïsme. V. ce mot.

Personnalité. Trait injurieux et personnel contre quelqu'un .A تعریض لذات فلان .P حرف اندازی بفلان کس .T فلانک ذاتنه طوقنمه - نفسانیّت || Il y a dans cette histoire beaucoup de personnalités بو روایتده قتی چوق آثار نفسانیّت ذاته طوقنمه‌لر وار در - وار در

PERSONNE. Il se dit pour signifier un homme ou une femme .A شخص pl. اشخاص - نفس pl. نفوس - ذات pl. ذوات .P کس .T کمسنه || C'est une personne de mérite بر ذات اهلیّت واستحقاق ایله مجبول بر ذاتدر - صاحب اهلیّتدر Une personne de condition بر ذات صاحب مرتبه Les personnes de qualité ارباب - اصحاب حیثیّتدن اولان ذوات C'est la personne du monde qui reçoit le mieux ses amis تعیّندن احبابنه ایفای مراسم اکرام ودلنوازی بابنده نظیری یوق بر ذاتدر Les personnes constituées en dignité مسانید ومناصبده Des personnes fort éclairées اولان کسان حقایق اشیایه بغایت واقف اولان اشخاص bien intentionnées خیر خواه اولان کسان La qualité des personnes ذواتک کیفیّت وحیثیّتی Il n'y a point d'acception de personnes devant Dieu حضور باریده تفضّل اشخاص یوقدر C'est la plus belle personne du monde حسن وجمال جهتیله جهانده جملیه فائق بر ذاتدر La personne sacrée du Roi ذات مبارک - نفس مبارک پادشاهی

همایون Un ambassadeur représente la personne du prince qui l'envoie بیوك ایلچیلك رتبه‌سی اولان سفیر مبعوث عنه اولدیغی پادشاهك نفسی مقامنده قائمدر — Quand il est joint aux adjectifs possessifs, il a diverses significations. Ainsi on dit, qu'un homme est bien fait de sa personne, pour dire, qu'il est d'une belle figure بشخصه حسن الخلقه بر آدمدر qu'il aime sa personne, pour dire, qu'il aime ses aises, qu'il a soin de sa santé, de son corps محافظهٔ نفسه مبتلادر qu'il expose sa personne, c'est-à-dire, sa vie نفسنی معرض مخاطره‌یه القا ایدر qu'il paye de sa personne, pour dire, qu'il s'expose au péril avec courage جانسپارانه فدای نفس ایدر

On dit en Théologie, Les trois personnes Divines *A.* اقانیم ثلثة

On dit, En personne, En propre personne *A.* بالنفس *P.* بنفس خویش - خود *T.* کندوسی اولدرق || J'y étais en propre personne بالنفس موجود ایدم Il y vint lui-même en personne بنفسه کلدی — On dit aussi, En sa personne, En sa propre personne *A.* فی ذاته *P.* بذات خویش *T.* کندو ذاتنه || C'est l'offenser en sa personne کندو - کندو ذاتنه طوقنمقدر ذاتنه تعرض قبیلندندر

Personne, avec la négative, signifie, Nul *A.* لا احد *P.* هیچ کس *T.* هیچ برکمسنه || Il n'y a personne au logis خانه‌ده بر کمسنه یوقدر Y a-t-il quelqu'un ici? Personne بونده کمسنه واریمیدر سؤالنده هیچ بر کمسنه یوقدر دیو جواب ویرلدی

Il se prend aussi pour Quelqu'un *A.* احد *P.* کسی *T.* بر کمسنه Personne oserait-il nier? کمسنه انکاره جسارت ایده‌بیلورمی Y a-t-il personne d'assez hardi? بو رتبه‌ده صاحب جسارت بر کمسنه واریمیدر

PERSONNEL. Qui est propre à chaque personne *A.* ذاتی *P.* خود *T.* کندونك مخصوص ذات || Mérite personnel استحقاق ذاتی Qualité personnelle خصلت ذاتیه Venger son injure personnelle ذاتنه عائد اولمش رذالتك انتقامنی آلمق

On dit proverb. Les fautes sont personnelles, pour dire, qu'on n'est pas responsable des fautes d'autrui هر کسك قباحتی کندو ذاتنه راجعدر

En termes de Pratique, il signifie, ce qui est attaché à la personne *A.* مختص بذات *P.* ذات کس *T.* ذاتنه مخصوص || Droit personnel استحقاق مخصوص ذاتنه مخصوص بر کونه

Personnel, signifie aussi, égoïste. V. ce mot.

Personnel, au substantif, se dit des bonnes ou mauvaises qualités de la personne dont on parle *A.* طبیعة ذاتیة *P.* سرشت ذاتی *T.* بر کمسنه‌نك کندو طبیعتی || Son personnel est très-aimable طبیعت ذاتیه‌سی بغایت محبوب ودلپسنددر est odieux طبیعت ذاتیه‌سی مکروه ومستهجندر

PERSONNELLEMENT. En propre personne *A.* ذاتاً *P.* در ذات خود *T.* کندو ذاتنه اولدرق || Il m'a offensé personnellement بکا ذاتاً طوقندی Il vous a attaqué personnellement سکا ذاتاً ایصال ضرّ وشرّ ایتمشدر

PERSONNIFIER. Attribuer à un être inanimé la figure, le langage d'une personne *A.* وضع فی صورة الشخص *P.* صورت شخص دادن - مردم نمودن *T.* بسان آدم صورتنده قیافتلندرمك || Personnifier la justice, la prudence حق وعدالت وعقل ودرایتی صورت شخصده وضع ایتمك Les poètes et les peintres personnifient tout شعرا ومصورین کافهٔ اشیایی صورت شخصده وضع ایدرلر

Personnifié. *A.* مشخص *P.* صورت شخص گرفته *T.* آدم صورتی ویرلمش

PERSPECTIF. T. de Peint. et de Dessin. Qui représente un objet en perspective *A.* مرئی النظارة الشیٔ *P.* تماشانمای فلان چیز *T.* فلان بر نسنه‌نك کورونشنی کوسترن || Plan perspectif فلان شیئك نظارتنی کوسترن رسم Représentation perspective شیئك نظارتنی کوسترن تصویر

PERSPECTIVE. Cette partie de l'optique qui enseigne à représenter les objets selon la différence que l'éloignement et la position y apportent *A.* فن مقایسة النظارة || Ce peintre entend bien la perspective بو مصورك مقایسهٔ نظارت فننده مهارتی واردر La perspective n'est pas bien observée dans ce tableau بو تصویرده فن مقایسهٔ نظارت قاعده‌لرینه رعایت اولنمامشدر

Perspective, se dit aussi de divers objets vus de loin, par rapport au lieu d'où on les regarde *A.* نظارة مدی البصر *P.* بدوری تماشا *T.* اوزاقدن کورونش - ایراقده کورونش || Voilà un coteau qui fait une belle perspective اشته مدای بصرده نظارتی لطیف بر تپه De tout ce coteau-là on voit Paris en perspective بو تپه‌نك هر طرفندن پارس شهری ایراقده مرئی ومنظوردر

Il se dit figur. des divers bonheurs ou malheurs de la vie, qui

se présentent dans l'avenir presque comme certains *A.* ترقب pl. ترقبات *P.* چشم داشت *T.* بر شيئك ظهورينى كوزلمه كوز ديكوب بكلمه || Il a la perspective d'une grande fortune مال كثيره مالك اولمق ترقبنده در Vous aurez un jour cette grande succession, c'est une belle prespective وقتيله بو ميراث جسيم سكا اصابت ايده‌جكدر اشته بو كيفيت ترقبات حسنه قبيلندندر

En perspective. En éloignement *A.* بعد بعد ـ بعيداً *P.* دورادور *T.* اوزاقدن اوزاغه || Il est fort riche, mais ce n'est qu'en perspective غاية الغايه متموّل اولوب انجق تموّلى شمديكى حالده امور بعيده‌دن عبارتدر

PERSPICACITÉ. Profonde pénétration d'esprit *A.* ثقافة الذهن تبانة الفكر ـ زكانت *P.* زيركى ـ زيركلك *T.* ژرف بينى ـ ثقافت ذهنى مرتبهٔ كمالده در || Il a une grande perspicacité

PERSPICUITÉ. Clarté, netteté du discours ou du style *A.* نقاحت *P.* پاكيزگى *T.* تميزلك || La perspicuité du style سبكك وعباره‌نك نقاحتى

PERSUADER. Porter quelqu'un à croire *A.* الزام الوثوق ـ ايجاب اليقين ـ الزام الاعتماد *P.* باورانيدن ـ گروانيدن *T.* ايناندرمق || La rhétorique est l'art de persuader علم بيان فنّ الزام وثوق ويقيندن عبارتدر Rien ne persuade plus efficacement les hommes que l'exemple آدمى ايناندرمغه مثال قدر وسيله اولەجق قوىّ التأثير بر شئ يوقدر Il m'a persuadé de la sincérité de ses intentions بكا ايناندرمشدر خلوص نيتنى ـ خلوص افكارى بابنده بكا الزام وثوق واعتماد ايتدرمشدر Je suis bien persuadé que c'est un très-honnête homme غايت اهل عرض آدم اولديغنه وثوق واعتماد تامّم وار در يقينم ـ Persuader une vérité à quelqu'un امرى فلانه حقيقت وار در ايناندرمق

Il signifie aussi, décider quelqu'un à faire quelque chose *A.* تثبيت فى الذهن ـ ارضا ـ الزام *P.* راضى كردانيدن *T.* عقله صيغدرمق || Il s'est laissé persuader trop aisément كمال سهولت ايله راضى اولدى Je l'ai persuadé de la nécessité de faire cela بو ايشى ايشلمنك وجوبيتنى عقلنه صيغدردم ـ وجوبيتنى ذهننه تثبيت ايتدردم Celui qui persuade à un autre de faire un crime, n'est guère moins coupable que celui qui le commet بركمسنديى بر قباحتك ايشلمسنه الزام ايدن كشى عامل قباحت قدر متهمدر On lui a persuadé de se marier فلانى تأهّل ايتمكه الزام ايتمشلر در Les exemples persuadent mieux que les paroles امثال اقوالدن زياده ملزمدر Ce discours ne persuade pas بو كلام ملزم دكلدر

Se Persuader. Croire, s'imaginer *A.* ظنّ ـ اعتقاد *P.* پنداشتن *T.* صانمق || Il se persuade que tout le monde l'admire كافّة ناس حيرانى اولديغن ظنّ ايدر Il s'était persuadé qu'on n'oserait le contredire ديديكى كلامه هيچ بر كمسنه تعريضه جسارت ايده‌ميەجكنى ظنّ واعتقاد ايتمشيدى

Persuadé. *A.* ملزم ـ راضى *P.* باوربده ـ گرويده *T.* ايناتمش ـ *A.* معتقد *P.* پنداشته *T.* صانمش || Un homme bien persuadé des vérités de la religion حقايق دينيّه‌يه كركى كبى معتقد اولان كشى J'ai fait telle chose, persuadé que vous le trouveriez bon عندكزده رهين پسند واستحسان اولەجغنه معتقد ـ عندكزده رهين پسند ـ اولدرق فلان ايشى ايشلدم اولەجغى ظنى ايله ايتدم

PERSUASIBLE. Qui peut être démontré, ce dont on peut persuader quelqu'un *A.* ممكن الاثبات ـ موجب الاثبات ـ موجب الالزام *P.* اثباتساز ـ الزامساز *T.* اثبات اولور ـ وسيلهٔ الزام اوله بيلور مدار

PERSUASIF. Qui a la force de persuader *A.* ملزم *P.* الزامساز *T.* عقله صيغدربجى || Raisons convaincantes et persuasives براهين مسكته وملزمه

PERSUASION. Action de persuader. V. Persuader || L'éloquence a pour but la persuasion فنّ فصاحتك مقصودى الزام يقيندر Ce prédicateur a le don de la persuasion بو واعظك لساننده موهبهٔ خداداد اولدرق ايجاب وثوق واعتماد ايدر بر قوت وار در

Il signifie aussi, ferme croyance *A.* ظنّ ـ اعتقاد واثق ـ جزم ـ صحيح *P.* پندار استوار *T.* قوى ايناتمه || J'ai agi dans la persuasion que vous m'approuveriez عندكزده مظهر پسند واستحسان اولەجغم اعتقاد وانقياله عمل ايلدم ـ بو حركتى عندكزده مقبول ومستحسن اولەجغى جزميله ايتدم

PERTE. Privation de quelque chose d'avantageux qu'on avait *A.* فوت ـ ضيع ـ اضاعت *P.* ياوه سازى *T.* ياوى ـ غائب اولمقلق || Grande perte فوت جسيم ـ فوت كلى ـ légère فوت خفيف ـ فوت جزئى Perte de biens فوت مال ـ ضيع مال La perte totale de ses biens فوت بالجمله مال وما ملكنك La perte de la vie فوت عمر de l'honneur اضاعهٔ واضاعدسى

de la parole, de la vue قوت ناطقه‌نک وقوت عرض وناموس غائب اولمسی ـ باصره‌نک فوتی des bonnes grâces de quelqu'un حسن نظر فلانک فوت واضاعتی Après la perte de ses proches اقرباسنی ـ خویشان واقرباسنک فوتندنصکره فوت ایلدکدنصکره

Il signifie aussi, mauvais succès || La perte d'une bataille جنککک غائب اولمسی ـ فوتی

On appelle Perte de temps, le mauvais emploi que l'on fait du temps *A.* اضاعة الوقت *P.* تباهئ وقت *T.* وقتنک ضایع اولمسی

Faire une perte, se dit de la perte qu'on a faite de ses proches, de ses amis, de sa fortune *A.* خسران ـ فوت *P.* کمسازی *T.* اوغرادیغکک غائبلق || Je prends part à la perte que vous avez faite فوت وخسرانکک کدربنه مشترک وحصه دارم

Perte de sang. Une maladie qui survient aux femmes *A.* نزف الدم *P.* ریزش خون *T.* قان آقمه‌سی || Elle est sujette à des pertes de sang نزف دم علتنه مبتلا بر خاتوندر

Perte d'esprits. Une grande dissipation d'esprits *A.* نزف العقل *P.* پریشانئ ذهن *T.* عقل طاغنقلغی

Perte. Dommage *A.* مضرّت pl. مضرّات ـ خسار pl. خسارات *P.* زیان *T.* ضرر || Ce négociant a fait de grandes pertes بو بازرکان خسارات جسیمه‌یه دوچار اولمشدر

Et ruine *A.* اضمحلال ـ خرابیّت *P.* بر گشتگئ حال *T.* ییقلمه || Perte totale اضمحلال کلی ـ خرابئ حال ـ تباهی irréparable تعمیر قبول ایده‌میه‌جک خرابیّت حال Ce serait la perte des affaires امور واحوالک خرابیتنی موجب بر شیئدر Il pensa être cause de la perte de l'État فلان کشی ملک ودولتک موجب خرابیّت واضمحلالی اولمغه بر رمق قالمشدر La perte de sa fortune est venue de là مالنک بر گشتگئ ـ خرابیّت حالی شو سببدن اقتضا ایلدی حالنه سبب شو مادّه اولمشدر

À perte. Avec perte *A.* مع الضرر ـ بالخسار *P.* بزیان *T.* ضررینه مال صاتمق || Vendre à perte ضررینه ـ ضرر ایله

À perte de vue. Il se dit en parlant d'une vue très-étendue *A.* بعیداً من مدی البصر ـ خارجاً من مدی البصر *P.* بیرون از *T.* کوز ایرمسی یردن ایراق || Une allée à perte de vue دائرهٔ نظر غایتی مدای بصردن خارج بر یول

On dit figur. Raisonner, discuter à perte de vue, pour dire, faire des raisonnemens vains et vagues صدددن خارج سرد کلام بیهوده وما لا یعنی دلیللر سرد ایتمک ـ ایتمک

En pure perte. Sans motif, sans utilité *A.* بالعبث ـ بلا موجب *P.* بیهوده *T.* عبث یره ـ نافله || Vous vous tourmentez en pure perte عبث یره نفسکه زحمت ویررسک Ce que vous faites est en pure perte نافله در ـ ایتدیککک حرکت عبثدر

PERTINEMMENT. Ainsi qu'il convient, comme il faut *A.* کما ینبغی ـ علی ما هو اللایق ـ علی وجه الانسب ـ علی وجه ـ علی وجه الاحرا *P.* بر وجه سزا ـ بر وجه مناسب *T.* یولیله ـ مناسبی اوزره || Il parle pertinemment, et en habile homme کماینبغی واهل حذاقته شایان اولدجق وجهله تکلم ایدر Il en a discouru pertinemment علی ما هو اللایق ادارهٔ کلام ایلدی

PERTINENT. Qui est tel qu'il convient *A.* لایق ـ مناسب *P.* سزا ـ چسپان *T.* یوللو ـ یاقیشور ـ یاقیشقلو || Raisons, excuses pertinentes علل واعذار لایقه ـ On dit en termes de Pratique, Moyens pertinens et admissibles اسباب لایقه ومقبوله ـ شایان قبول اولدجق اسباب لایقه

PERTUIS, en Géographie, se dit d'un détroit serré entre une île et la terre ferme *A.* حلق البحر *P.* دربند تنکک دریا *T.* طار بوغاز || Le pertuis de l'île de Samos ساموس آطه‌سنک طار بوغازی

PERTUISANE. Sorte d'arme d'hast *A.* عنزة ـ عنزات *P.* خشت *T.* لوبوت || Il tenait une pertuisane à la main الندہ بر لوبوت وار ایدی

PERTURBATEUR. Personne turbulente, séditieuse *A.* ساعی الی الفساد ـ شغاب ـ مشاغب *P.* شر پیک ـ آشوب انکیز *T.* فتنه قارشدریجی

PERTURBATION. Trouble, émotion de l'ame *A.* اضطراب البال *P.* درون وتاب پیچ *T.* جان صیقندیسی

Il se dit en Astronomie, des dérangemens que les planètes souffrent dans leurs mouvemens par leur action mutuelle *A.* اختلال السیر والحرکة *P.* روش ناهموارئ *T.* حرکتنک قارشقلغی

PERVERS. Dépravé, ennemi du bien *A.* سیئ الاخلاق ـ فاسد *P.* بد اخلاق ـ تبهکار *T.* ازغون ـ کوتی || Naturel pervers طبع فاسد ـ فساد آمیز ـ طبع Homme pervers فاسد آدم ـ Le monde est pervers عالمده فساد طبع ایله مجبول بر آدم Avoir des sentimens pervers افکار فاسده صاحبی فساد وار در Opinion perverse رای فاسد ـ فکر فاسد Moeurs perverses اخلاق فاسده Dieu châtiera les pervers حق تعالی

ارباب شرّ وفسادی مظهر نکال وعقوبت ایده‌جکدر

PERVERSION. Changement de bien en mal *A.* فساد *P.* تباهسازی *T.* کوتیلتمه || Le luxe conduit à la perversion des moeurs سرف وتلف افساد اخلاقی منتجدر

PERVERSITÉ. Méchanceté, dépravation *A.* فساد الاخلاق *P.* تباهکاری *T.* کوتیلک ـ آزغونلق || La perversité du siècle, des moeurs فساد زمانه وفساد اخلاق La perversité de son naturel فلانک فساد طبعی

PERVERTIR. Faire changer de bien en mal *A.* افساد *P.* تباهیدن ـ بیراه کردانیدن *T.* کوتیلتمک ـ آزدرمق || Pervertir un chrétien بر مؤمن عیسویی افساد ایتمک un jeune homme, en le jettant dans la débauche بر نو جوانی عیش وعشرته تحریص ایله افساد ایتمک un catholique, en lui faisant quitter sa religion قاتلک مذهبنده اولان بر کمسنه‌یی افساد la Jeunesse ارباب شباب ایله دیندن فراغت ایتدرمک Pervertir l'ordre des choses نظام وحداثتی افساد ایتمک امور افساد ایتمک

On dit figur. Pervertir le sens d'un écrit *A.* تغییر المعنا *P.* معنارا دیگر گون کردن *T.* معنایی بوزمق

PESAMMENT. D'une manière pesante *A.* بالثقالة ـ ثاقلاً *P.* باگرانی ـ گرانبارانه *T.* آغر ـ آغر اولدرق || Marcher pesamment راصماً مشی وحرکت ایتمک ـ بالثقاله مشی ایتمک Être armé pesamment اغر یوریمک ـ اسلحهٔ ـ ثاقلاً مسلح اولمق ـ ثقیله ایله اسلحهٔ گرانبار ایله سلاحلنمق

On dit figur. Écrire pesamment *A.* کتابة ـ بطیئاً کتابت *P.* باگراندستی نوشتن *T.* آغر آغر یازمق Et parler pesamment *A.* بالبطائة نطق ببطائة اللسان *P.* بکندیٔ زبان سخن راندن *T.* دل آغرلغیله سویلمک

PESANT. Qui pèse, qui est lourd *A.* وزین ـ مثقل ـ ثقیل *P.* سنگین ـ گران *T.* آغر || Toutes les choses pesantes tendent en bas اجرام ثقیله بالطبع جانب اسفله مایلدر Corps pesant جرم ثقیل Fardeau pesant حمل ثقیل ـ بار گران ـ ثقیل ووزین بر آلت Machine lourde et pesante اغر بیوک

Figur. || C'est une charge pesante que d'avoir une famille nombreuse sur les bras اولاد وعیال کثیره مونتیله مکلف اولمق بر بار گراندر ـ بر حمل ثقیلدر Ce peuple porte un joug pesant بو ملتک رقبهٔ عبودیتی ربقهٔ ثقیلهٔ عنف وشدتی ـ گردن عبودیتی بار گران جور وقهر ایله محمولدر ـ متحملدر

On dit, Un style pesant سبک ثقیل Un écrivain très-pesant قلمنده ثقلتی جوق بر کاتب

On dit d'un homme âgé, qu'il commence à devenir pesant *A.* تثاقل ـ کسب الثقالة *P.* بحال گرانی افتادن *T.* آغرلشمق

On dit, qu'un cheval est pesant à la main, pour dire, qu'il s'appuie sur le mors *A.* ثاقل اللجام *P.* گران عنان ـ گران سر *T.* آغر باشلو

On dit aussi, Avoir la tête pesante *A.* ثقل الرأس *P.* گرانیٔ سر *T.* باش آغرلغی

On dit figur. d'un homme fort et robuste, qui donne de grands coups, qu'il a la main pesante *A.* ثقیل الید *P.* گران دست *T.* الی آغر

Et qu'un homme a l'esprit pesant, pour dire, qu'il a l'esprit lent *A.* بطیٔ الذهن *P.* کند ذهن *T.* عقللو ـ کند Et qu'il est d'une conversation pesante *A.* بطیٔ النطق *P.* کند زبان *T.* سویلشی ثقلتلو

PESANT, se dit aussi de ce qui est du poids réglé *A.* تامّ الوزن ـ صحیح الوزن *P.* درست سنج *T.* طارتیسی تمام || Écu d'or pesant تامّ الوزن آلتون

PESANTEUR. Qualité de ce qui est pesant *A.* ثقالة ـ ثقل ـ رزانة ـ وزانة *P.* سنگینی ـ گرانی *T.* آغرلق || Les corps tendent en bas par leur propre pesanteur اجرام وزانت ذاتیه‌لری تقریبیله جانب اسفله مایلدر La pesanteur de l'air ثقالت هوا Il fut étourdi par la pesanteur du coup ضربه‌نک ثقالتندن باشی سرسم اولدی Il se rompit une côte par la pesanteur de sa chute سقوطک آغرلغندن بر یانی شکست اولمشدر — Il se dit aussi des parties du corps, quand on y sent comme un poids || Il sent une grande pesanteur dans le bras قولنده عظیم بر آغرلق حس ایدر par tout le corps مجموع بدنده جوق آغرلق حس ایدر Pesanteur d'estomac *A.* ثقلة المعدة ـ ابلة *P.* گرانیٔ معده *T.* معده آغرلغی de tête *A.* ثقل الرأس *P.* گرانیٔ سر *T.* باشک آغرلشمسی

On dit figur. Pesanteur d'esprit *A.* بطائة الذهن *P.* کندیٔ ذهن *T.* عقلک کندلکی || La pesanteur de son esprit l'empêche de... بطائت ذهنی فلان شیئه مانع اولور

PESÉE. L'action de peser *A.* وزن *P.* سنجش *T.* طارتمه || Avant que de délivrer les espèces, on en fait la pesée devant les officiers des monnaies اجناس سکه قبل التسلیم امنای ضربخانه

حضورنده وزن اولنور

Il signifie aussi, la quantité de ce qui été pesé en une fois A. ملء الميزان P. يك سنج T. بر ميزانلق || La première pesée est de cinquante marcs اوّلكی بر ميزانلق شی شو قدر درهم ايدی

PESE-LIQUEUR. Instrument qui sert à faire connaître la pesanteur des liquides A. ميزان المايعات P. ترازوی آبها T. سويق شيلرك ترازوسی

PESER. Examiner avec un poids combien une chose est lourde A. توزين - وزن P. سنجيدن T. ترازويه اورمق - طارتمق || Peser de la viande ات طارتمق - وزن لحم ايتمك || Peser avec des balances ترازو ايله وزن ايتمك - Figur. || Peser mûrement les choses اموری ميزان عقل ايله وزن ايتمك - رأی ناصح ايله سنجيدهٔ ميزان تأمل وملاحظه ايتمك || Peser chaque mot هر بر لفظى وزن ايتمك || la valeur de chaque terme هر بر كلامك قدرينى وزن وتقدير ايتمك || les conséquences d'une affaire بر مصلحتدن لازم كلەجك كافهٔ احوالى ميزان عقل ايله وزن ايتمك || Dans toutes les compagnies, on compte les voix, on ne les pèse pas جميع جمعيتلرده آرای ارباب مجلس وزن اولنميوب تعداد اولنور

PESER. Avoir du poids A. وزانت P. بار داشتن T. بر نسنه‌نك آغرلغى اولمق || Ce ballot pèse beaucoup بو دنككك آغرلغى - وزانتى چوقدر || Le tout ensemble pèse plus de deux cents livres مجموعاً ايكيوز قيددن زياده وزانتى واردر

On dit figur. Cet homme me pèse sur les épaules, pour dire, qu'il m'est à charge فلان كشى دوشنى استطاعتمده بر بار - گراندر || Et ces personnes, ces choses me pèsent sur les bras, pour dire, me causent une dépense onéreuse فلان كشيلر وفلان شيلر اوزرمده بار تحمّلداردر - بار طاقتشكندر

On dit, qu'une chose pèse sur le coeur, pour dire, qu'elle cause beaucoup de chagrin جان صيقار - ايراث ثقلت جان ايدر

Et figur. Peser sur une circonstance, pour dire, la faire remarquer T. بر مادّه‌نك آغرلغنه وقف نظر دقت ايتدرمك

On dit d'un aliment qui est difficile à digérer, qu'il pèse sur l'estomac A. ثقيل الهضم P. دير گوار T. معده‌يى آغرلشدرر - معده‌يه آغر گلور

Et d'un cheval, qu'il pèse à la main, pour dire, qu'il s'appuie sur le mors A. تثقيل اللجام P. گرانسرى نمودن T. باشى آغر باشلو اولمق - آغر طوتمق

On dit en termes de mécanique, Peser sur un levier, sur une bascule, pour dire, s'y appuyer fortement A. اتكا - اعتماد P. پشت دادن T. طيانمق

Pesé. A. موزون P. سنجيده T. طارتلمش

PESEUR. Celui qui pèse A. وزّان P. سنجه كش - بارسنجن T. ميزانجى - طارتيجى

PESON. Instrument appelé aussi Romaine, dont on se sert pour peser au lieu de balances. V. Romaine || Le crochet, la verge d'un peson قبانك چنكالى واوقى

PESTE. Maladie contagieuse, qui cause une grande mortalité A. وباء pl. اوبئة - طاعون pl. طواعين - زقمة T. يومرجق || La peste est le plus grand des fléaux وبا اشدّ آفاتدر || Mourir de la peste مطعوناً وفات ايتمك || En temps de peste وقت وباده || Remède contre la peste مقاوم وبا اولان دوا || On fait faire quarantaine à ceux qui viennent d'un lieu soupçonné de peste موبّه اولمق اوزره مظنون اولان محلّدن كلانلر ايّام معدود ومحلّ معهودده توقيف اولنور || La peste se mit dans l'armée علّت وبا عسكر ايچنه مستولى اولدى - ايچنه دوشدى

PESTER. Montrer par des paroles aigres qu'on est mécontent de quelque chose A. سبّ ولعن P. نفرين كردن - دشنام كردن T. لعنت اوقومق || C'est un homme qui peste toujours contre le Gouvernement على الدوام دولت عليهنده سبّ ولعن ايتمكدن خالى دكلدر || Il ne fait que pester continuellement لا ينقطع سبّ ودشنام ايدر || Tout le monde peste contre lui عالم فلانك حقنده لعنت اوقور

PESTIFÈRE. Qui communique la peste A. مورث الوبائيّة P. وبا آور T. وبائيتلو - يومرجق كتوربجى ; Un air pestifère موجب وبائيّت اولان هوا || Il en sort une vapeur pestifère بو وبائيتلو - شيدن مورث وبائيّت اولور بر بخار منتشر اولور بر بخار

PESTIFÉRÉ. Infecté de peste A. مطعون - موبوء P. وبا دار T. يومرجقلو - طاعونلو ; Il venait d'un lieu pestiféré بر طاعونلو يردن كلور ايدى || Il alla visiter les pestiférés مطعونلرك زيارتنه وارمشدر

PESTILENCE. Corruption de l'air A. وبائيّة الهوا P. وبا دارى هوا T. هوانك طاعونلغى || Dans un temps de pestilence وبائيّت

هوا اثناسنده

PESTILENT. Qui tient de la peste *A.* وبائی *P.* وبا دار *T.* حمّای وبائی ـ طاعونلی یمورجقلی || Une fièvre pestilente Respirer un air pestilent بر هوای وبائی تنفس ایتمک

PESTILENTIEL et PESTILENTIEUX. Pestilent. V. ce mot || Vapeurs pestilentielles ابخرهٔ وبائیه Maladies امراض وبائیه

PET. Vent qui sort du corps par derrière avec bruit *A.* ضرطة *P.* تیز ـ باد پسین *T.* اوصورق || Faire un pet اطلاق ضرطه بر اوصورق اتمق ـ ایتمک

PÉTARADE. Plusieurs pets faits de suite. Il ne se dit que des animaux *A.* حباق pl. حباقات مکررة *T.* ضرطدلمه || Le cheval se mit à faire des petarades دابّه حباقه شروع ایتمشدر

PÉTARD. Sorte de pièce d'artifice *T.* کستانه فشنکی

PÉTAUDIÈRE. Il se dit d'une maison, d'un lieu où tout est en désordre, et où chacun agit suivant son caprice *A.* محلّ الخرشفة *P.* جای خرخشه *T.* هر قفادن بر سس کلور قرقشه یری

PÉTÉCHIAL. Il se dit des fièvres accompagnées de pétéchies *A.* ذو حصبات *T.* پول پول قزل لکهلو || Fièvre pétéchiale حمّای ذو حصبات

PÉTÉCHIES. T. de Méd. Taches pourprées, qui s'élèvent sur la peau dans les fièvres malignes *A.* pl. حصبات *T.* پول پول قزل لکهلر

PETER. Faire un pet *A.* اطلاق الضرطة ـ ضراط *P.* تیز دادن ـ تیز یدن *T.* اوصورمق ـ ضرطدلمق

PETER, se dit aussi du bois qui éclate et qui fait du bruit quand il est dans le feu *A.* سطع *P.* جکچک کردن *T.* چاتردامق || Le bois pète dans le feu حطب آتش ایچنده چاتردار

PETEUR. Qui pète *A.* ضرّاط *P.* ضرطه زن *T.* اوصورغان

PÉTILLANT. Qui pétille, qui brille avec éclat *A.* مترقرق ـ متلالی *P.* تابناک ـ رخشان *T.* پارلدایجی || Des yeux pétillants چشم تابناک

PÉTILLEMENT. Action de pétiller *A.* کتیت *P.* جکچک *T.* چتیردی ـ کت کت || Le pétillement du sel, du salpêtre dans le feu طوزک وکهرجلهنک آتش ایچنده چتیردیسی

PÉTILLER. Il se dit de certaines choses qui, étant jetées dans le feu, font du bruit, comme le sel, etc. *A.* ردّ الکتیت *P.* جکچک زدن *T.* چتیردامق || Le sel pétille dans le feu طوز آتش ایچنده چتیردار

On dit d'un homme, que le sang lui pétille dans les veines, pour dire, qu'il a le sang vif, qu'il est impatient et impétueux دمی قان طمرلری ایچنده قینار ـ مجاری عروقده فوران ایدر

On dit figur. Pétiller d'ardeur آتش غیرت متوقد ومشتعل اولمق ـ Pétiller d'esprit بر کمسنه‌نک توقد ذهنی اولمق ذهن وفاد صاحبی اولمق Et pétiller de faire quelque chose, pour dire, souhaiter avec ardeur de faire quelque chose برکمسنه‌نک بر کمسنه ـ آتش آرزو واشتیاقی متوهج وفروزان اولمق فلان آرزو ایله یانوب یاقلمق

PETIT. Qui a peu d'étendue, peu de volume *A.* صغیر pl. صغار *P.* خرده ـ کوچک *T.* کوچک ـ اوفاق Un petit homme اوفاق آدم ـ صغیر الجثه بر آدم Petit cheval فرس صغیر الجثه اوفاق بارکیر ـ Petit logement منزل ـ منزل صغیر کوچک بر خانه ـ مختصر Un homme de petite taille صغیر قصد ـ بویی کوچک بر آدم ـ قصیر القامه بر آدم Écrire en petit caractère خط صغیر ایله تحریر بویلو ادم اوفاق یازو ـ خرده خط ایله ـ خط دقیق ایله ـ ایتمک ایله یازمق ـ Il s'emploie aussi substantivement. Ainsi on dit, Du petit au grand, pour dire, par comparaison des petites choses aux grandes قیاس الکل علی ـ قیاس الکبیر علی الصغیر ایدرک الجزء ایدرک || En fait de machines, il y a grande différence du petit au grand آلات خصوصنده صغیر ایله کبیرک قیاسی بیننده بین الصغیر والکبیر فرق عظیم واردر ـ فرق عظیم وار در Il ne faut pas argumenter du petit au grand صغیردن کبیره حکم ایتمک جزءدن کله قیاس ایله حکم ایتملو دکلدر ـ روا دکلدر

PETIT, se dit aussi d'une quantité discrète *A.* قلیل ـ یسیر ـ نزیر *P.* جزئی ـ اندک ـ کمتر *T.* آز || Un petit nombre de personnes قلیل العدد بعض کسان Une petite somme d'argent جزئی مقداری اقچه ـ قلیل المقدار اقچه Un petit revenu ایراد قلیل ـ ایراد جزئی ـ ایراد یسیر

Il se dit aussi généralement de toutes les choses, qui sont moindres que d'autres dans le même genre. Dans ce sens, on emploie souvent d'autres mots, selon le substantif auquel il est joint || Petit esprit *A.* عقل قاصر *P.* عقل کوته *T.* قصه عقل Petit talent *A.* معرفة جزئیة *P.* هنر کم *T.* آز هنر Petite fortune *A.* مال قلیل ـ مال یسیر *P.* مال اندک *T.* آز مال Petit train *A.* مختصر خدم وحشم *P.* دارات کمتر *T.* قصه دارات Petite dépense *A.* مصرف قلیل ـ مصرف یسیر ـ مصرف جزئی *P.* کم مصرف *T.* آز مصرف Petit vent *P.* ریح خفیف *P.*

Marcher à petites journées *A.* قطع قصد قوناقلر ایله یوله وارمق *T.* اینجه روزکار *T.* باد نازك الطریق بمنازل المختصرة

Brûler à petit feu *A.* حرق فی نار الخفیف *P.* درآتش نرم بواش آتشده یاقمق *T.* سوختن

On dit, Une petite complexion, une petite constitution, c'est-à-dire, faible ترکیب ضعیف

On dit aussi, Tout ce qu'il y a de plus grand dans le monde, est petit devant Dieu اکبر دنیانك اجلّ واشهری عند الله المتعال احقر وادنا در

On dit, Le petit peuple, pour dire, le bas peuple *A.* pl. رعاع *T.* خسان ناس *P.* اراذل الناس pl. سفلة الناس pl. الناس خلقك آشاغی طاقمی

Et le petit monde, par opposition au Grand monde *A.* pl. ادانی الناس *P.* کهتران ـ کم مایگان *T.* کوچکلر ‖ Il ne faut pas tant mépriser le petit monde ادانئ ناسی اول قدر تحقیر ایتمك روا دکلدر

Et figur., en parlant de l'excellence de l'homme, que c'est un petit monde, l'abrégé du monde *A.* عالم مختصر ـ عالم صغیر کوچك دنیا *T.* جهان کهین *P.*

On dit, La petite pointe du jour, pour dire, la première apparence du jour *A.* قرن الشمس ـ حاجب الشمس *P.* ابروی خورشید کونشك ابتدا چیقان اوجی *T.*

En petit. En raccourci *A.* مصغرا ـ علی شکل الصغیر *P.* در شکل صغیرده ‖ Peindre en petit اوفاق اولدرق *T.* شکل خردده رسم ایتمك

Petit à petit. Peu à peu *A.* علی وجه ـ تدریجا ـ قلیلا قلیلا ـ ازرازر *T.* تدریجی ـ آهسته آهسته ـ اندك اندك *P.* التدریج کیده کیده ـ جسته جسته ‖ Il a fait sa fortune petit à petit تدریجی کسب مال ایتمشدر

Petit. Animal nouvellement né *A.* جرو pl. اجریة *P.* بچه *T.* انیك ـ یاوری et en parlant des oiseaux *A.* فرخ pl. افراخ ـ کوپك یاوریلری ـ اجریهٔ کلبه ‖ Les petits d'une chienne *T.* پلاز قرلنغج پلازلری ـ افراخ الخطاف d'une hirondelle کوپك انیکلری

Petit-Fils. Le fils du fils ou de la fille *A.* حفید pl. احفاد ـ سبط pl. اسباط *P.* du fils فرزند ـ پسر زاده ـ نبیره ـ نوه ـ نوا de la fille *T.* طورون ـ دختر زاده ـ نبیسه زاده ـ Petite-fille, la fille du fils ou de la fille *A.* حفیدة *P.* دختر نوه ـ دختر نبیسه *T.* طورون ـ Arrière-petit-fils *A.* ابن الحفید pl. ابناء الحفید

Arrière-petite-fille طورون زاده *T.* نبیسه زاده ـ نوه زاده *P.* بنت الحفید pl. بنات الحفید *P.* دختر ـ دختر نوه زاده *A.* طورون قزی *T.* نبیسه زاده

Petit-Lait. Sérosité du lait *A.* لبن فلوق *P.* آب شیر *T.* صورتقه ـ سود کسیکی

Petit-Neveu. Le fils du neveu ou de la nièce. V. Neveu.

Petite-vérole. Maladie qui se manifeste par des éruptions à la peau *A.* علة الجدری *P.* آبله *T.* چیچك

Petitement. En petite quantité *A.* قلیلا ـ جزئیا *P.* اندك *T.* از اولدرق ـ آزجه ‖ Il a du bien, mais il en a petitement مالی وار لکن قلیلا

On dit d'un homme qui a de la peine à subsister, qu'il vit petitement *A.* بالمضایقة ـ بضیق الحال *P.* در تنگئ حال بالمضایقه کچینور ‖ Il vit petitement ضرورت ایله ـ طارلقده *T.* Il est logé fort petitement غایت مرتبده ضیق حال ایله طار یرده ـ اقامت ایدر

Petitesse. Qualité de ce qui est petit *A.* صغر ـ صغارت *P.* خردگی ـ کوچکی *T.* کوچکلك ـ اوفاقلق ‖ La petitesse d'un vase ظرفك صغارتی du volume صغارت حجم de sa taille اوفاقلغی ـ بویك کوچکلکی ـ صغارت قدی

Il se dit aussi en parlant de dons, de présens, et signifie, modicité *A.* قلت ـ نزارت ـ خساست *P.* اندکی ـ ناچیزی *T.* آزلق کمتری ‖ Ne regardez pas à la petitesse du don, mais à ma bonne volonté هدیه‌نك خساست ونزارتندن صرف انظار وسجیهٔ مخلصلرینك صدق طویتنه اماله نگاه التفات ایلملری رجا اولنور

Il se dit figur. des qualités du coeur, et signifie, bassesse *A.* خساست ـ دنائت ـ نذالت *P.* فرومایگی *T.* آلچقلق ـ دنائت نفس ‖ Petitesse de coeur طبع دنائت d'âme نفس نذالت نفس

On appelle Petitesse d'esprit, le défaut d'un homme dont l'esprit est très-borné *A.* قصارة العقل ـ سخافة العقل *P.* کوته اندیشی عقل قصدلغی ـ عقل یوفقه‌لغی *T.* ـ On dit aussi, que c'est un homme plein de petitesses, pour dire, qu'il ne s'occupe que de minuties. V. Minutieux.

Pétition. Il ne se dit qu'en cette phrase, Pétition de principe, qui se dit, lorsqu'on allègue pour preuve la chose même qui est en question *A.* احتجاج بمسئلهٔ منازعة فیها

Pétition. Demande adressée à une autorité supérieure *A.* عريضة *P.* عرضحال *T.* عرضداشت ـ عرضحال

PÉTITIONNAIRE. Celui qui fait une pétition *A.* رافع العريضة ـ صاحب العريضة *T.* عرضحال صاحبی || Tout pétitionnaire doit signer sa pétition هر صاحب عرضحال تقديم ايده جكی عرضحالی امضا ايتمك لازمدر

PÉTITOIRE. T. de Jurisp. On appelle Action pétitoire, une demande faite en Justice pour obtenir la propriété d'un héritage *A.* دعواء الملكية

PÉTRÉE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, L'Arabie pétrée ارض الحجاز

PÉTRIFIANT. Qui pétrifie *A.* محجر *P.* سنكساز *T.* طاشه دوندريجی || Les sucs pétrifiants عصارات محجره

PÉTRIFICATION. Conversion d'une substance en matière pierreuse *A.* تحجر *P.* صورت سنك پذيرفتن ـ صورت سنك بستن *T.* طاش كبی پكشمه ـ طاشه دونمه ـ طاشلنمه

Il signifie aussi, la chose même pétrifiée *A.* متحجر pl. متحجرات *P.* بصورت سنك گرديده ـ صورت سنك بسته *T.* طاشه دونمش شئ || Il y a de belles pétrifications dans le cabinet d'un curieux غرايب ونوادره هوسكار اولان كمسنه نك خزينه سنده لطيف ودلپسند اشياى متحجره بولنور

PÉTRIFIER. Changer en pierre *A.* تحويل الى الحجر ـ تحجير *P.* بصورت سنك گردانيدن *T.* طاشه چويرمك || Il y a des eaux qui pétrifient par succession de temps les choses qu'on y jette بعض مياه وار در كه درونلرينه القا اولنان شيلرى مرور ازمان ايله تحجير ايدر

On dit figur. Il est resté pétrifié, pour dire, qu'il est resté immobile d'étonnement بت ـ بت كبی ابكم وخاموش قالمشدر بت كسلدى ـ كبی قاله قالدى

Pétrifié. *A.* متحجر *P.* صورت سنك بسته *T.* طاشلنمش ـ طاش كبی بكشمش ـ طاشه دونمش

PÉTRIN. Coffre dans lequel on pétrit. V. Huche.

PÉTRIR. Former la pâte à faire le pain *A.* اعتجان ـ تعجين *P.* آشردن ـ آغشتن *T.* يوغورمق || Ce boulanger pétrit bien sa pâte بو اتمكجی خميرى كوزل تعجين ايدر

Pétri. *A.* معجن *P.* آشرده ـ آغشته *T.* يوغرلمش

PÉTROLE. V. Bitume || Huile de pétrole قره ساقز ياغی

PETTO. On dit In petto, pour dire, dans l'intérieur du coeur *A.* فی الضمير ـ وجداناً *P.* در درون قلب *T.* يورکده : Le Pape a fait deux cardinaux, et en a réservé un in petto ريم پاپاسی ايكی پسقپوس نصب ايدوب بريسنك نصبنی دخی وجداناً تصميم ايلدى

PÉTULAMMENT. D'une manière pétulante *A.* بحدة المزاج *P.* سردلك ايله ـ تيز مشربلك ايله *T.* با تيز خويی

PÉTULANCE. Vivacité impetueuse *A.* فورة المزاج ـ حدة المزاج *P.* تيز مشربلك ـ سردلك *T.* تيز خويی ـ تند خويی

PÉTULANT. Vif, impétueux *A.* فاير المزاج ـ حديد المزاج *P.* تيز خو ـ تند خو *T.* اتشپاره ـ سرد مزاجلو || Il est d'un naturel pétulant حدت طبع ايله ـ بالطبع حديد المزاجدر مجبولدر

PEU, adv. Une petite quantité *A.* قليل ـ قليلاً ـ يسيراً *P.* اندك ـ آز *T.* آز || Être peu sensible à l'intérêt عرض اولنان منفعتدن آز ـ قليل المصرف اولمق Dépenser peu قليلاً متأثر اولمق قليلاً تكلم ـ قليل الكلام اولمق Parler peu مصرف ايتمك Avoir peu de bien مال قليلد مالك اولمق ايتمك Il arrivera dans peu de temps وقت قليل ايچنده ورود ايده جكدر Dans peu de jours قريباً ـ ايام قليله ظرفنده Cela est de peu d'importance قليل اللزوم بر امر نا چيز در Se contenter de peu آز شئ ايله كچنمك Vivre de peu از شيئه قناعت اينمك Peu lui suffit آز شئ كندويه كافيدر

On dit proverb. Paix et peu, pour dire, que des biens modiques sont préférables à de grandes richesses *T.* آز اولسون آشم غوغاسز باشم ـ Et peu et bon, pour dire, qu'on se contente de peu, pourvu qu'il soit bon *T.* آز اولسون خوش اولسون

On dit, C'est peu de chose que cela, C'est peu de chose que cet homme-là, pour dire, c'est une chose, c'est une personne dont on doit faire peu de cas ايش يوق ـ ايشدن دكل ـ لا شئ مقولهسيدر

On dit d'un petit obstacle, d'un petit retard: Peu de chose arrête encore, Cela tient à peu de chose جزئی بر ايلشكن قالدى ـ آز بر شئ قالدى

Peu s'en est fallu. *A.* كاد *P.* اندك ماند كه *T.* آز قالدى || Peu s'en est fallu qu'il ne se soit tué آز قالدى بر رمق قالدى قتل اولمغه بر رمق قالمشدر ـ قالدى قتل اولور ايدى

En peu de mots. *A.* باختصار الكلام ـ مجملاً *P.* باندك سخن *T.* مختصرجه ـ اجماليجه || Je vous dis en peu de mots سكا مختصرجه ديرمكه

Peu ou prou, Ni peu ni prou, signifie, peu ou beaucoup, ni peu ni beaucoup *A.* قليلاً او كثيراً ـ قليلاً ولا كثيراً *P.* اندك نه آز ـ آز يا چوق *T.* نه اندك ونه بسيار ـ يا بسيار نه چوق

Peu à peu. Lentement *A.* قليلاً قليلاً *P.* اندك اندك ـ يابچه يابچه ـ ياب ياب ـ آزر آزر *T.* رفته رفته || Les jours augmentent peu à peu كونلر قليلاً قليلاً تزايد ايدر Cela vient peu à peu رفته رفته ظهور ايدر

Dans peu. Façon de parler, pour dire, dans peu de temps *A.* عن قريب ـ قريباً *A.* در برخى از ـ در اندك زمانى *P.* عهد قريبده ـ از زمان ابچنده ـ يقينده *T.* زمان || Il arrivera dans peu قريباً واصل اوله‌جقدر

Pour peu que. Le moins que *A.* جزئياً *P.* يكچند *T.* آزه‌جق ـ فلانه جزئيجه || Pour peu que vous lui en parliez, il le fera جزئيجه افادهٔ مرام ايتسه‌ك مساعده ايده‌جكى دركار در Pour peu que vous en preniez soin جزئيجه اهتمام ايده‌جك اولور ايسه‌ك

Un peu, Tant soit peu, signifie, peu, très-peu *A.* جزئياً ـ اقل ما يكون *P.* بر ـ براز ـ آزه‌جق *T.* برخى از ـ اندك قدرى ـ مقدار || Attendez un peu آزه‌جق بكلد Donnez-moi un peu de pain بكا بر مقدار اتمك وير

À peu près, À peu de chose près. Environ *A.* تقريباً *P.* همان *T.* همان ـ همين || Ils sont à peu près de même âge تقريباً همسندرلر

PEUPLADE. Multitude d'habitans qui passent d'un pays dans un autre pour le peupler *A.* نواقل *P.* خانه كوچ *T.* كوچلر || Envoyer une peuplade dans un pays بر مملكته ارسال نواقل ايتمك ـ كوچلر كوندرمك Les différentes peuplades qui ont été envoyées dans l'Amérique آمريقه جانبنه تسيير وارسال ايتدريلان اجناس نواقل Faire une peuplade en un pays, pour dire, y envoyer une colonie بر مملكتده اسكان نواقل ايتدرمك

PEUPLE. Multitude d'hommes d'un même pays *A.* امّت pl. امم ـ قوم pl. اقوام || Le peuple Juif قوم يهود Le peuple d'Israel قوم بنى اسرائيل Les peuples septentrionaux امم شماليه Les peuples d'Orient امم شرقيه Tous les peuples de la terre ربع مسكونده موجود كافهٔ امم واقوام

Et multitude d'hommes d'une même religion *A.* ملّت pl. ملل || Le peuple Juif est dispersé par toute la terre ملت يهود عالمه منتشر در

Il se dit aussi des habitans d'une ville, d'un village *A.* pl. اهالى سكّان *P.* ساكنان *T.* يرلولر || Il y a beaucoup de peuple dans Paris پارسده اهالينك كثرتى وار در Tout le peuple du village accourut قريه‌نك بالجمله سكان واهاليسى شتاب ايتمشدر

Et de la classe du public la moins instruite *A.* ناس pl. عوامّ الناس pl. آحاد الناس *P.* كهان ناس *T.* خلق || Il y eut quelque émotion parmi le peuple ناس بيننده بعض آثار هيجان ظهور ايتمشدر La plupart du temps, le peuple ne sait ce qu'il veut غالب حالده خلق كندو مطلوبى نه اولديغنى بيلمز — On dit, La voix du peuple est la voix de Dieu *A.* لسان الخلق لسان الحق

On dit, Le bas peuple, Le petit peuple, Le menu peuple *A.* pl. رعاع الناس pl. اسافل الناس *P.* خسان ناس *T.* آشاغى خلقى

Et la lie du peuple *A.* خشارة الناس ـ خسالة الناس pl. اراذل الناس *P.* فرومايگان ناس *T.* آدم مولوزى

Peuple, se prend aussi pour Sujets *A.* رعيّت pl. رعايا *P.* زير دستان *T.* رعايا || Ce prince fut appelé le père du peuple بو پادشاه ابو الرعايا لقبيله ملقب اولمشدر

PEUPLER. Remplir d'habitans *A.* اعمار ـ تأهيل *P.* آباد كردن ـ معمور ساختن *T.* شنلندرمك || Romulus, après avoir fondé Rome, la peupla de gens ramassés sans choix روميلوس بلدهٔ رومايى بعد البنا بلا انتخاب جمع ايتدرديكى خلق ايله تأهيل واعمار ايلدى Peupler une ville abandonnée ترك واهمال اولنمش بر بلده‌يى اعمار ايتمك

Il se dit aussi en parlant des animaux || Peupler un étang de poissons بر كولى بالق ايله اعمار ايتمك un pays de gibier مملكتى اجناس صيد ايله اعمار ايتمك

Peuplé. *A.* معمور *P.* آبادان *T.* شن ـ شنلنمش

PEUPLIER. Arbre fort haut *A.* شجر الحور *T.* قواق آغاجى

— Peuplier blanc *A.* غرب *P.* سپيدار *T.* اقچه قواق

PEUR. Crainte, frayeur *A.* خوف ـ رعب ـ وجل ـ بيم *P.* ترس ـ هراس *T.* قورقو || Avoir peur خوف ايتمك Il eut grand' peur خوف عظيمه دوچار اولدى Faire peur à quelqu'un بر كمسنه‌يه ايراث خوف وبيم ايتمك La peur de la mort خوف موت ـ بيم جان ـ جان قورقوسى ـ اولوم

قورقوسی Se livrer à la peur خوفه تابع اولمق C'est un homme incapable de peur واهمهٔ خوفدن بریٔ بر آدمدر — Il se dit aussi par exagération || J'ai peur de vous incommoder سنی تعجیزدن سكا ثقلت ویرمكدن — خوف ایدرم J'ai peur que cela ne vous fasse de la peine بو حالت انفعالكه بادی اولدجغندن قورقارم كوجكه كلدجكدر — خوف ایدرم — On dit, qu'un homme a peur de son ombre كولكه‌سندن — سایه‌سندن خوف ایدر قورقار

De peur. *A.* مبنیّاً علی الخوف — تبعیّة الی الخوف *P.* از بیم خوفه تبعیّة || Il y a consenti de peur خوفه مبنی — قورقودن *T.* — خوفاً عن راضی اولمشدر — De peur de, De peur que *A.* احترازاً عن *P.* از بیم آنكه *T.* فلاندن خوف ایله — قورقوسیله || Cachez-lui votre dessein, de peur qu'il ne le traverse نیتكی منع وصرف ایتدرمكدن احترازاً فلانه كشف وبیان ایلمه Il ne sort jamais la nuit, de peur des voleurs حرامیلردن خوف حرامیلر قورقوسیله وقت لیلده — ایله كیجه اوندن چیقمز خانه‌سندن چیقمز

PEUREUX. Craintif, timide. V. ces mots.

PEUT-ÊTRE. Adverbe dubitatif *A.* یحتمل — یمكن *P.* شاید جائز كه — احتمال كه — بلكه *T.* باشد كه — بلكه — || Peut-être que oui, peut-être que non جائز كه نعم جائز كه لا Peut-être qu'il viendra بلكه كله

PHAGÉDÉNIQUE. T. de Méd. Rongeant *A.* اكّال *P.* خورنده *T.* آشندریجی || Ulcères phagédéniques قروح اكّاله

PHALANGE. T. d'Antiquité. Corps de piquiers pesamment armés *A.* كتیبة الكماة pl. كتایب الكماة *P.* گروه سلاحپوشان *T.* سلاحلو عسكر طابوری || La phalange simple صف واحد اوزره صف مضاعف اوزره مرتّب كتیبهٔ كمات double, triple ایكی یا اوچ — صفوف ثلثه اوزره — مرتّب كتیبهٔ كمات كتیبهٔ Front de la phalange صره سلاحپوش عسكر طابوری كماتك جبهه‌سی

Phalange. T. d'Anat. qui signifie, les os des doigts *A.* سلامی pl. سلامیات — قصبة الاصبع pl. قصبات الاصابع *P.* استخوان انكشت *T.* پرمق كمیكی — پرمق قلمی || Le pouce a deux phalanges, et les autres doigts en ont trois باش پرمقده ایكی وسائر پرمقلارده اوچر قلم وار در

PHALANGITE. Soldat de la phalange *T.* سلاحپوش طابور نفری

PHALÈNE. T. d'hist. nat. Nom que l'on donne au papillon nocturne *A.* فراشة اللیل *P.* پروانهٔ شبگرد *T.* كیجه كلبكی

PHARE. Grand fanal qui se met à l'entrée des ports sur de hautes tours, pour éclairer les vaisseaux qui sont en mer *A.* منار *P.* فنار *T.* فنر || Le phare nous servit beaucoup pour entrer dans le port اول طرفده اولان فنر لیمانه دخولمزه مدار كلّی اولمشدر Le phare d'Alexandrie اسكندریّه لیماننده اولان فنر — Il se prend aussi pour la tour où est le fanal *A.* برج المنار *P.* میل فنار *T.* فنر قلّه‌سی

On appelle Phare de Messine, le détroit que est entre l'Italie et la Sicile *T.* مسینه‌نك طار بوغازی

PHARISIAQUE. Qui tient du caractère des pharisiens *A.* فریسیّ الطبع

PHARISAÏSME. Caractère des pharisiens *A.* طبیعة — فریسیّت فریسیّة

PHARISIEN. Nom d'une secte chez les Juifs *A.* فریسیّ pl. فریسیّون

PHARMACEUTIQUE. Qui appartient à la pharmacie *A.* متعلّق بتركیب الادویة || La chimie pharmaceutique تركیب ادویه‌یه متعلّق اولان علم كیمیا

PHARMACEUTIQUE. Partie de la médecine qui enseigne à composer et à employer les remèdes *A.* فنّ الاعمال والاستعمال الادویة

PHARMACIE. L'art de préparer et de composer les remèdes *A.* فنّ التركیب الادویة *P.* فنّ دارو پردازی *T.* علاج یاپمه‌نك — اسپچیارلق — صنعتی || Les médecins ont abandonné la pharmacie aux apothicaires اطبّا فنّ تركیب ادویه‌یی اجزاجیلره حواله ایتمشلردر La Chirurgie et la Pharmacie étaient autrefois exercées par les médecins علم جراحت وفنّ تركیب ادویه مقدّما اطبّایه مخصوص ایشلردن ایدی

Il se dit aussi du lieu où l'on prépare les drogues *A.* دكّان الصیدلانی *P.* دارو خانه — كربهٔ عقاقیر فروش *T.* اجزاجی اسپچیار دكّانی — دكّانی

PHARMACIEN. Celui qui exerce la pharmacie *A.* صیدلانیّ pl. صیادلة *P.* عقاقیر فروش *T.* اجزاجی — اسپچیار

PHARMACOPÉE. Traité qui enseigne la manière de composer les remèdes *A.* كتاب التركیب الادویة *P.* دارو نامه *T.* علاج تركیبنه دائر كتاب

PHARYNX. L'orifice du gosier qui touche à la bouche *A.* بلعوم *P.* سر گلوی *T.* قرتلاق

PHASE. T. d'Astron., qui se dit des diverses apparences des planètes *A.* صفحة pl. صفحات ـ صفح pl. صفاح || Les phases de la Lune, de Vénus قمر وزهره صفحات

PHASÉOLE. V. Faséole.

PHÉBUS. Le soleil. Il n'est d'usage qu'en poésie *A.* سراج ـ سراج زرد *T.* كونش *P.* آفتاب النهار گون نهار || Le blond phébus سراج زرد

PHÉBUS, se dit aussi pour exprimer un style obscur et ampoulé *A.* سبك مغلق ومصطلح || Donner dans le phébus سبك مغلق ومصطلح طرفنه ميل ايتمك Son style n'est que du phébus سبك وعبارهسى اغلاق واصطلاحدن عبارتدر

PHÉNIGME. T. de Méd. Remède qui fait élever des vessies sur la partie du corps où il est appliqué *A.* علاج آبله *P.* دواء منفط *T.* انگيز علاج دريى قباردبجى

PHÉNIX. Oiseau fabuleux *A.* ققنس *P.* قوقنس

Il se dit figur. d'un homme unique dans son genre *A.* فريد ـ زمانده بربجك *T.* يگانهٔ زمان *P.* وحيد العصر ـ العصر بين الشعرا وحيد || Il est le phénix des poètes مثلى يوق عصر در

PHÉNOMÈNE. Il se dit de quelque chose d'extraordinaire qui parait dans les cieux *A.* علامة سماوية pl. علايم سماوية

Et figur. de tous les effets qu'on observe dans la nature *A.* غريبة pl. غرايب ـ اعجوبة pl. اعاجيب *P.* شگفت آور *T.* عجايب شئ || Par la circulation du sang, on rend raison du battement du pouls, et de plusieurs autres phénomènes qu'on observe dans le corps humain نبضان نبض وبدن انسانده مشهود اولان سائر اعاجيب احوالك كيفيتى دوران دم ايله شرح وتفسير اولنور ـ Il se dit aussi des choses qui surprennent par leur rareté || C'est un phénomène que de vous voir ici سنى بو غرائب دهردن معدود بر حالتدر ـ محلده كورمك غرائبدندر

PHILANTROPIE. Celui qui est disposé à aimer les hommes *A.* مشفق على العباد ـ مشفق على الناس *P.* مهربان آدميان *T.* عباد اللهى اسركيجى ـ انسانى اسركيجى

PHILANTROPIE. Caractère du philantrope *A.* شفقة على الناس ـ *P.* شفقه على عباد الله *T.* بآدميان مهربانى انسانى عباد اللهى اسركمه ـ اسركمه

PHILANTROPIQUE. Qui a rapport à la philantropie *A.* متعلق بشفقة على الناس || Des oeuvres philantropiques شفقة على الناس حيز فعله كتوريلان اعمال خيريه Des établisssmens philantropiques عباد الله شفقة احداث اولنان ابنيه وعمارات موجبة الثواب

PHILOLOGIE. Érudition qui embrasse deverses parties des belles-lettres *A.* معرفة الادبيات || Versé dans la philologie معرفت ادبياتده تحصيل كمال ايتمش بر آدم

PHILOLOGIQUE. Qui concerne la philologie *A.* متعلق بمعرفة الادبيات || Recherches philologiques معرفت ادبياته متعلق ادبياته متعلق معارف گوناگونى melanges تتبعات گوناگون مشتمل مجموعه

PHILOLOGUE. Homme de lettres qui s'applique à la philologie *A.* ارباب المعارف الادبية pl. اهل المعارف الادبية

PHILOSOPHALE. On appelle Pierre philosophale, la prétendue transmutation des métaux en or *A.* حجر الفلاسفة ـ اكسير اعظم ـ كبريت احمر || Il s'est ruiné à chercher la pierre philosophale اكسير اعظمى بولمق قيدينه دوشمكله خراب اولمشدر

PHILOSOPHE. Celui qui cherche à connaître les effets par leurs causes et par leurs principes *A.* حكيم pl. حكماء ـ اهل الحكمة pl. ارباب الحكمة ـ فيلسوف pl. فلاسفة || Pythagore est le premier d'entre les Grecs qui ait pris le nom de philosophe بين اليونان فيلسوف لقبيله ملقب اولنلرك اولكيسى حكيم فيثاغورثدر Les différentes sectes des philosophes مختلفة اولان فلاسفة تابع مذاهب Les philosophes Grecs et paiens حكماى يونان وحكماى زمان جاهليت Philosophe Stoïcien حكيم رواقى ـ رواقيوندن بر حكيم Un des premiers philosophes de son temps رؤساى فلاسفهٔ دهردن برى

Il se dit aussi d'un homme qui conforme sa conduite aux règles de la saine morale *A.* فيلسوفى المزاج *P.* فيلسوف منش *T.* فيلسوف مزاجلو

PHILOSOPHER. Traiter des matières de philosophie *A.* تفلسف ـ *T.* از فيلسوفى حرف زدن *P.* بحث عن مسائل الحكمة فيلسوفلقدن بحث ايتمك || La manière de philosopher des Péripatéticiens, des Stoïciens حكماى مشائيون ورواقيونك مسائل حكمته دائر بحث ايتدكلرى اسلوب وصورت Socrate n'aimait à philosopher que sur les moeurs حكيم سقراط يالكز اخلاقه دائر تفلسفدن حظ ايدر ايدى Il est dangereux de vouloir trop philosopher en matière de religion مذهبه دائر مادهلرى مسائل حكمته تطبيق

ایله یک آراشدرمق قیدینه دوشمک امر منتج الخطر در

PHILOSOPHIE. Science de la nature et de la morale *A.* حکمت || Étudier la philosophie حکمتی تدرّس ومطالعه ایتمک enseigner حکمت درسنی ـ حکمتی تدریس وافاده ایتمک ویرمک On divise la philosophie en quatre parties, Logique, Morale, Physique et Métaphysique علم حکمت اقسام اربعدیه منقسمدر که علم منطق وعلم اخلاق وعلم طبیعی وعلم کلامدر Professeur de philosophie حکمت مدرّسی

Il se dit aussi de la doctrine des différentes sectes des philosophes *A.* مذهب الحکیم فلان || Selon la philosophie de Platon حکیم افلاطون مذهبی موجبنجه Cela est tiré de la philosophie d'Aristote مذهب ارسطودن اخذ اولنمش بر معنا در

PHILOSOPHIE, se dit aussi d'une certaine élévation d'esprit, par laquelle on se met au-dessus des accidens de la vie, et des fausses opinions du vulgaire *A.* مزاج فیلسوفی *P.* مزاج فیلسوفانه *T.* فیلسوفلق مشربی || Il méprise par philosophie les honneurs que recherchent la plupart des hommes اکثر ناسک اعتبار ایلدیکی اسباب شان وشرفی مشرب فیلسوفانهسی حسبیله استحقار ایدر

On appelle Philosophie naturelle, un caractère naturel de raison, de modération et de force d'âme *A.* عرفان ذاتی || Cet homme est doué d'une sorte de philosophie naturelle عرفان ذاتی یه مالک بر آدمدر

PHILOSOPHIQUE. Qui concerne la philosophie *A.* حکمی ـ فیلسوفی *T.* حکمته دائر ـ فیلسوفک || Raisonnement philosophique مطالعهٔ حکمیّه matière حکمته دائر مادّه Dictionnaire philosophique حکمته دائر لغت کتابی Recherches philosophiques تتبّعات حکمیّه

PHILOSOPHIQUEMENT. En philosophe *A.* بطور فیلسوفی ـ علی وجه فیلسوفی *P.* فیلسوفانه *T.* فیلسوفجه || C'est un homme qui vit philosophiquement فیلسوفانه کچینور بر آدمدر À parler philosophiquement فیلسوفجه سویلندیکی حالده

PHILTRE. Breuvage qu'on suppose propre à donner de l'amour *A.* شراب التحرّم *P.* شربت شبّوی ارغوانی *T.* آدانسه دل دوندرن اوتی شربتی

PHIMOSIS. Maladie de la verge, dans laquelle le prépuce est resserré sur le gland *A.* ضیق الغلفة *P.* تنگیٔ غلفه *T.* سنّت دریسینک صیقشمهسی

PHLÉBOTOMIE. Saignée *A.* فصد *P.* رکزنی *T.* قان آلمه

PHLÉBOTOMISER. Saigner *A.* فصد *P.* رک زدن *T.* قان آلمق

PHLÉBOTOMISÉ. *A.* مفصود *P.* رکزده *T.* قان آلمش

PHLÉGMAGOGUE et PHLEGMATIQUE. V. Flegmagogue et Flegmatique.

PHLEGME, PHLEGMON et PHLEGMONEUX. V. Flegme, Flegmon, Flegmoneux.

PHLOGISTIQUE. T. de Chimie. La partie des corps qui est susceptible de s'enflammer *A.* قابل التوقّد ـ ممکن الالتهاب *P.* آتش کیر *T.* علولنه بیلور ـ اشکانیذیر سوزش

PHLOGOSE. Inflammation *A.* التهاب *P.* تف ـ سوزش *T.* علولنمه ـ یانمه

PHOSPHORE. Substance qui brûle avec inflammation par le contact de l'air *A.* مادّهٔ مستوریة *P.* مادّهٔ آتشزن *T.* آتش چیقاریجی مادّه || Le phosphore d'urine se fait avec un sel tiré de l'urine putrifiée بولدن اولان مادّهٔ مستوریه بول متعفّندن استخراج اولنور بر نوع ملحدن حاصل اولور

PHOSPHORIQUE. Qui est de la nature du phosphore *A.* مختصّ بمادّة المستوریة || La lumière phosphorique بالطبع مستوری اولان شیئک ضیاسی

PHRASE. Assemblage de mots sous une certaine construction *A.* جملة pl. جمل ـ عبارة pl. عبارات || Phrase ordinaire عبارهٔ عادیه figurée عبارهٔ مجازیّه bonne, mauvaise عبارهٔ جمیله یا ردیئه régulière, irrégulière جملهٔ قیاسیّه یا غیر قیاسیّه

PHRASIER. Faiseur de phrases. Il ne se dit que de ceux qui parlent ou écrivent d'une manière affectée *A.* ملهمع *T.* اصطلاح پاره‌لییجی

PHRÉNÉSIE et PHRÉNÉTIQUE. V. Frénésie, et frénétique.

PHTISIE. Il se dit de toute sorte de maigreur et de dépérissement du corps *A.* داء السل ـ داء الصحاف *P.* رنج کاهش *T.* قوری خستهلک ـ ورم

PHTISIQUE. Qui est attaqué de phtisie *A.* مسلول *P.* کاهشزده *T.* قوری خستهلکه اوغرامش ـ ورملو

PHU. V. Valériane.

PHYLACTÈRE. Ce mot désigne, chez les anciens, toutes sortes d'amulettes ou de préservatifs qu'ils portaient sur eux pour se garantir de quelque mal *A.* حرز ـ تعاویذ pl. تعویذ *P.* بازوبند ـ نسخه ـ حمایل *T.* هیکل ـ کردانه

PHYLLANTHE. Plante *A.* اسم هندی *P.* آمله

PHYSICIEN. Qui s'occupe de la physique *A.* طبیعی pl. طبیعیون ـ اهل العلم الطبیعیات

PHYSICO-MATHÉMATIQUE. Qui a rapport en même temps à la Physique et aux Mathématiques *A.* متعلق بعلوم الطبیعیة والریاضیة || L'Optique est une science physico-mathématique علم احوال بصر علوم ریاضیه وطبیعیه یه متعلق بر علمدر Problème physico-mathématique علوم طبیعیه وریاضیه یه متعلق بر مطلب

PHYSIOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite des principes de l'économie animale, de l'usage et du jeu des différens organes *A.* علم ترکیب الاجزاء الحیوانیة

PHYSIOLOGIQUE. Qui appartient à la physiologie *A.* متعلق بترکیب الاجزاء الحیوانیة || Recherches phisiologiques ترکیب اجزای حیوانیه یه متعلق احوالک تتبعی

PHYSIOLOGISTE. Celui qui est versé dans la physiologie *A.* عالم فی ترکیب الاجزاء الحیوانیة || ce medecin est un savant physiologiste بو طبیب علم ترکیب اجزای حیوانیه ده حذاقتی ظاهر بر عالم بیعدیلدر

PHYSIONOMIE. L'art de juger par l'inspection des traits du visage, quelles sont les inclinations d'une personne *A.* علم القیافة ـ علم الفراسة ـ علم الفراسة من السیما || Les règles de la physionomie pour juger du caractère, sont très-incertaines بر کمسنه نک شیم وخصایلنی سیماسندن تفرس ایلمکه دائر اولان علمک علم قیافه نک ـ قاعده لری بغایت مشکوک ومبهمدر قاعده لری

Il se prend aussi pour l'air, les traits du visage *A.* وجه ـ سیما ـ لقا *P.* لیحة *T.* جهره | Belle physionomie سیمای دلارا ـ سیمای بهیج heureuse, agréable, avantageuse کوزل جهره سیمای سیمای هشاشتنما spirituelle prévenante سیمای ذاکنما ـ وجه صلت سیمای نجابتنشان ouverte noble کیاستنما اجق جهره ـ سیمای روشن وکشاده ـ سیمای صاونت نما Avoir la physionomie d'un honnête homme فلانده بر اهل عرض ناصیهٔ حالنده اثار صلاح بدیدار ـ ادم جهره سی اولمق جهره وسیماسنده Avoir la physionomie basse, méchante اولمق آثار دنائت وخباثت نمایان اولمق Les physionomies sont trompeuses اشکال سیمادن استدلال حال بادئ تغلیط وخطا در ـ On dit aussi, Avoir la physionomie patibulaire, c'est-à-dire, funeste بر کمسنده آصیله جق ـ سیمای مشئوم صاحبی اولمق آدمک سیماسی اولمق

PHYSIONOMISTE. Qui se connaît en physionomie *A.* قایف pl قافة ـ اهل العلم الفراسة ـ اهل العلم القیافة || Bon physionomiste فراست من السیما ـ علم قیافته ماهر بر شخص علمنه ماهر

PHYSIQUE. Science qui a pour objet les choses naturelles *A.* علم الطبیعیات || La physique est une partie de la philosophie علم طبیعیات حکمتک بر جزئیدر Physique générale, particulière علم خاص طبیعیات ـ علم عام طبیعیات expérimentale مبنی علی التجارب اولان علم طبیعیات

Physique, se prend aussi pour les traités de physique d'un auteur *A.* کتاب فی علم الطبیعیات || La physique de Rohaut فلان نام مؤلفک علم طبیعیاته دائر تالیف کرده سی اولان کتاب

Physique, adj. Naturel *A.* طبیعی | Mouvement physique حرکت طبیعیه ـ اثر طبیعی effet علت طبیعیه ـ سبب طبیعی cause طبیعیه Il n'y a point d'empêchement physique en cela بو بابده بردرلو محذور طبیعی یوقدر Impossibilité physique امتناع طبیعی ـ حسب لزوم الطبیعی درکار اولان استحالة Certitude physique حسب لزوم الطبیعی ظاهر اولان ـ تحقق طبیعی ثبوت وتحقق

Il se dit aussi da la partie d'un sujet qui doit être exposée suivant la méthode des physiciens *A.* جهت طبیعی | La partie physique de cette question est curieuse بو مطلبک جهت طبیعیسی سزاوار استغرابدر

On dit, Le physique d'un homme, pour désigner sa constitution naturelle *A.* هیئة ـ هندام *P.* اندام *T.* جلیم || Un bon physique هیئت کریهه ـ هیئت ردیئه mauvais هیئت مرغوبه

PHYSIQUEMENT. D'une manière physique *A.* طبعاً ـ حسب الطبیعة

PIACULAIRE. Qui a rapport à l'expiation *A.* متعلق بکفارة || Sacrifice piaculaire لاجل الکفاره ذبح اولنان قربان

PIAFFER, se dit d'une action du cheval, qui consiste à passager dans une seule et même place *T.* آت طوردیغی یرده اوینامق

PIAFFEUR. Cheval qui piaffe *T.* طوردیغی یرده اوینایان آت Les chevaux d'Espagne sont piaffeurs اسپانیا آتلری طوردقلری یرده اوینامغله مألوفدر

PIAILLER. Il se dit des enfans, lorsque, par dépit, ils crient continuellement *A.* اعتوال *P.* فریاد زدن *T.* آغلیوب حیقرمق

|| Des enfans qui piaillent toujours لا ينقطع اعتوال ايدن اطفال

Et de toutes les personnes qui criaillent continuellement *A.* زياط *P.* غرتة زدن *T.* جاغروب باغرمق || Cet homme est insupportable, il ne fait que piailler شو آدمه تحمّل ايتمك ممكن دكلدر زيرا على الدوام جاغروب باغرمقدن خالى دكلدر

PIAILLERIE. Criaillerie *A.* زياط *P.* غريو وغرتة *T.* جاغروب باغرمه || C'est une piaillerie perpétuelle بر زياط دائميدر

PIAILLEUR. Celui qui ne fait que piailler *A.* زيّاط *P.* غرتة زن *T.* باغرغان

PIASTRE. Sorte de monnaie d'argent turque *A.* اسدى ـ غروش غروش

Il se dit aussi d'une monnaie d'argent, qui se fabrique en Espagne et en Amérique *T.* ريال ـ قره غروش

PIC. Instrument de fer courbé et pointu vers le bout, et dont on se sert pour casser des morceaux de rocher, et pour couvrir la terre *A.* معول pl. معاول ـ ملطاس pl. ملاطيس ـ منقر *P.* كلنك *T.* اهران ـ ميتين || Il y a beaucoup de cailloux dans cette terre, il faut un pic pour l'ouvrir بو ارضى آجمق كلنكه محتاجدر زيرا چقل طاشارى چوقدر

Pic. T. de Géogr., qui se dit de certaines montagnes très-hautes *A.* طود pl. اطواد *P.* كوه بلند *T.* يوكسك طاغ || Le pic d'Adam طود آدم

À **Pic.** Perpendiculairement *A.* قائماً V. aussi Perpendiculairement.

PIC. Espèce d'oiseau qui se cramponne au tronc des arbres *A.* قرّاع pl. قرّاعات *T.* آغاج قاقان قوشى

PICA. Appétit dépravé, qui fait désirer et manger de la chaux, du plâtre, etc. *A.* فساد الشهوة ـ وحام *T.* آش يرمه

PICHOLINE. Olive de la plus petite espèce *T.* خرده زيتون

PICOT. Petite pointe qui reste sur le bois qui n'a pas été coupé net *A.* شظية العود pl. شظاياء العود *P.* چوبريزه *T.* آغاج قيمغى || Je me suis écorché la main à un picot الـه بر آغاج قيمغى طوقنوب دريسنى صيردى

PICOT. Petite engrêlure au bas des dentelles et des points de fil *A.* ضرس pl. اضراس *P.* دندان *T.* ديش

PICOTEMENT. Impression incommode sur la peau, comme si l'on y faisait des piqûres *A.* مضيض *T.* ياقوب آجشمه || Sentir des picotemens dans la poitrine, à la gorge صدرده وبوغازده جلدك مجموعنده par toute la peau ياقوب آجسمه طويمق مضيض كلى حس ايتمك

PICOTER. Causer des picotemens *A.* مضّ ـ امضاض ـ ايراث *T.* سانجيوب آجتمق المضيض || Une pituite qui picote les membranes de la poitrine صدرك انجه زارلرينه ايراث مضيض ايدر بر مادۀ نخاعيه

Il se dit aussi des petites piqûres que les oiseaux font aux fruits *A.* نقر *P.* شند زدن *T.* قوش بورونى ايله يارەلمق || Les oiseaux ont picoté tous les fruits قوشلر ميوەلرك جملەسنى نقر ايتمشلردر

Picoter, signifie figur., attaquer quelqu'un par des paroles dites avec malignité *A.* امضاض بالنواقر *P.* بسەن آزرده دل كردن *T.* بر كمسنەنك يوركنى دل ايلە اجيدوب ياقمق || Il l'a picoté plus d'une fois فلانك درونىنى نواقر جگر سوز ايلە بالدفعات امضاض ايلدى

PICOTERIE. Paroles dites pour picoter quelqu'un *A.* نواقر *P.* سخنهاى دلازار *T.* يورك ياقيجى سوزلر

PICOTIN. Petite mesure dont on se sert pour mesurer l'avoine que l'on donne aux chevaux *A.* مدّ العلف pl. امداد العلف *P.* پيمانۀ علف *T.* يم اولچكى || Ce cheval mange deux picotins d'avoine par jour شو آت كونده ايكى اولچك يولاف يم ير

PIE. Oiseau de plumage blanc et noir *A.* عقعق pl. عقاعق *P.* كلاجه ـ قنزلە *T.* صقصغان قوشى

On appelle Fromage à la pie, une espèce de fromage blanc, écrémé *A.* ارزة *T.* چاير پنيرى

Et cheval pie, un cheval de deux couleurs, dont l'une est le blanc *A.* ابرش *P.* چپار *T.* آلاباش

PIE, adj. Pieux. Il ne se dit qu'en cette phrase, Oeuvre-pie *A.* مبرّة pl. مبرّات ـ حسنة pl. حسنات *P.* كردار نيك *T.* خيرات

PIE-MÈRE. La membrane qui enveloppe immédiatement le cerveau *A.* امّ الهام

PIÈCE. Partie d'un tout *A.* قطعة pl. قطعات ـ كسفة pl. اكساف *P.* پاره ـ لخت *T.* پارچه || Une pièce de viande بر قطعه لحم ـ بر پارچه ات de bois بر قطعه خشب ـ بر آغاج پارچەسى Un accroc lui a emporté une pièce de son habit چنكالە ايليشمكلە كيديكى لباسك بر پارچەسى قوپارلدى Les pièces d'une armure جنكك اثوابى قطعەلرى ـ On dit aussi, Une pièce de terre *A.* قطعة الارض *P.* پارۀ زمين *T.*

بر پارچه‌سی — On dit, qu'une colonne est toute d'une pièce, pour dire, qu'elle n'est que d'un seul morceau قطعهٔ واحده‌دن بکپاره برپارچه‌دن یاپلمش دیرکت ـ مصنوع بر عدد ستون

Tomber par pièces, se dit d'une personne attaquée d'une maladie qui engendre la pouriture A. تهدّؤ الاعضاء ـ أرب الاعضاء P. اعضا لت لت افتادن T. عضولر صاپر صاپر دوکلمک || C'est un homme perdu de débauche, et qui tombe par pièces عیش وعشرتده ادمانی تقریبیله وجودینی خراب ایدوب صاپر صاپر دوکلمکده در ـ اعضاسی متهدّی اولدیور

On dit, qu'un homme est armé de toutes pièces, pour dire, qu'il est armé de pied en cap A. شاکی السلاح ـ شاکّ السلاح P. پر سلاح T. بکپاره سلاحلو

Être taillé en pièces, se dit d'une armée qui a été entièrement défaite A. تقدّد ـ توشّق ـ تصرّم P. لتالت گشتن T. پاره پاره طوغرانمق || L'armée ennemie a été taillée en pièces عسکر دشمن ـ اعدا سیف قهر ودمار ایله متقدّد ومتصرّم اولمشدر عسکری لتالت بریدهٔ شمشیر قهر ودمار اولمشدر

On appelle aussi Pièces, les différentes parties d'un logement A. بیت pl. بیوت ـ حجرة pl. حجرات T. اوطه || Son appartement est composé de tant de pièces دائره‌سی شو قدر بیوتی مشتملدر Le salon est la plus belle pièce de la maison منزلک احسن بیوتی مسافر اوطه‌سیدر ـ Pièce d'honneur, c'est chez les ambassadeurs, la pièce où est le dais T. عرض اوطه‌سی

Dans les grandes cérémonies, on appelle Pièces d'honneur, la couronne, le sceptre, l'épée A. pl. شعایر السلطنة || On choisit les plus grands seigneurs de la Cour pour porter les pièces d'honneur آلایده شعایر سلطنتی حامل اولدجق کسان اعاظم رجال بیننده انتخاب اولور

On dit figur., qu'un homme est tout d'une pièce, pour dire, qu'il se tient tout droit, ou qu'il est inflexible دیم دیک طورور بر آدمدر

PIÈCE, se dit aussi d'un petit morceau d'étoffe, de toile qu'on met à des choses de même nature, pour les raccommoder A. رقعة pl. رقاع ـ ادام P. پینه ـ درپیم ـ پرکاله ـ رفو T. یامه || Mettre une pièce à un habit یامه دیکمک ـ ثوبه ربط رقعه ایتمک

En parlant des vases, on emploie les mots A. رؤبة T. کناد || Mettre une pièce à un chaudron قزغانه الصاق رؤبه ایتمک ـ قزغانی کنادلمک ـ کناد اورمق

Il se dit aussi de certaines choses qui font un tout complet A. طاقة pl. طاقات P. طاقد T. طوب || Une pièce de drap بر طوب چوقه de toile بر طوب بز Juger de la pièce par l'échantillon طاقه‌نک کیفیتنی اورنکندن آکلامق

On dit, Vendre des choses pièce à pièce, pour dire, les vendre l'une après l'autre A. بیع واحداً بعد واحد ـ بیع شیئاً بعد شیء P. یکایک فروختن T. برر برر صاتمق || On a vendu ses meubles pièce à pièce متاع بیتی برر برر فروخت اولندی

On appelle Pièce d'eau, une grande quantité d'eau retenue dans un certain espace, pour l'embellissement d'un jardin A. حوض pl. حیاض P. خانیچه T. حوض

Pièce, en termes d'art militaire, se dit des bouches à feu A. مدفع pl. مدافع P. توپ ـ یک پاره توپ T. طوب ـ بر پاره طوب || Pièce de huit livres de balle سکز فیدلک گله چکر بر پاره طوب ـ Pièces de campagne, se dit des canons qui marchent avec l'armée, et qui ne sont pas propres pour les sièges T. سرعت طوبلری ـ Et pièces de batterie, du gros canon dont on se sert pour battre une place T. بال یمز طوبلری ـ محاصره طوبلری

On appelle Pièce de blé, etc., une certaine étendue de terre ensemencée en blé, etc. A. مشارة pl. مشاور P. کشت T. تارلا ـ اولک || Une pièce de blé بغدای تارلاسی

En parlant du gros bétail, on dit, qu'un homme a tant de pièces de bétail فلان کشی شو قدر رأس حیواناته مالکدر

Pièce, signifie aussi, chacun. En ce sens, on emploie différens mots suivant la chose dont il est question || Ces chevaux-là coûtent cent écus la pièce بو بارکیرلرک هر بر رأسی شو قدره بهری ـ اولمشدر Des oranges à cinq sous la pièce بهرپاره‌سی بشر پاره‌یه پورتقال Quatre pièces de gibier درت عدد او ـ درت دانه قوشلری

Pièce, se dit aussi des ouvrages d'esprit A. تألیف pl. تألیفات || Une pièce d'éloquence فن بلاغتده دائر بر تألیف On a imprimé des pièces de prose et de vers qui ont remporté les prix فن انشاده احراز قصب السبق امتیازه شایان عدّ اولنمش منثور ومنظوم تألیفلر طبع اولندی

En termes de Pratique, il signifie, tous les papiers qui servent à un procès A. ورقة pl. اوراق, Pièces parafées مصحّح اوراق inventoriées دفتره قید اولنمش اوراق Toutes les pièces ont été

remises dans le sac اوراقك مجموعی تكرار طوبره يه وضع – اثبات مدعايه دائر اولان اوراق اولندی Pièces justificatives استشباده صالح – تصديق حالی متضمن

Pièce, se dit encore en parlant de la monnaie *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم *T.* سكه || Une pièce de six sous التی اقچه ايدر بر درهم de vingt-quatre sous يكرمی درت اقچه لك بر سكه

Au jeu des échecs, il se dit de ce qui n'est pas pion *A.* آلة pl. آلات الشطرنج الشطرنج || La dame est la meilleure pièce des échecs آلات شطرنجك اعلاسی فرز در

On dit, Jouer une pièce à quelqu'un, pour dire, lui jouer un tour *T.* دوباره ايتمك – بر كمسنه يه اويون ايتمك رنك ايتمك

PIED. La partie de l'animal qui lui sert à marcher *A.* قدم pl. اقدام – رجل pl. ارجل *P.* پای *T.* اياق || Pied droit قدم ايمن – پای راست – صاغ اياق gauche قدم ايسر – پای چپ – صول اياق Les doigts du pied اصابع قدم les ongles اظفار قدم – اياغك طرنقلری Marcher sur la pointe du pied اياغك پرمقلری اوجنده يوريمك On l'emmena pieds et poings liés فلانی مغلول الايادی والاقدام اولهرق كتوردیلر – راجلاً يوريمك Aller à pied الی اياغی باغلو اولهرق اياق – قائماً طورمق Se tenir sur ses pieds يايه يوريمك اينمك – نزول ايتمك Mettre pied à terre اوزرنده Depuis la tête jusqu'aux pieds *A.* من الرأس الی القدم *P.* از سر تا پا *T.* باشدن اياغه دكين On passe souvent cette rivière à pied sec بو نهردن اكثريا اياق اصلتميدرق مرور اولنور Marcher pieds nus يالين اياق يوريمك – پا برهنه مشی ايتمك Fouler aux pieds اياق آلتنده چيكنمك – پايمال ايتمك Se jeter aux pieds de quelqu'un بر كمسنه نك اياغنه صارلمق – اياغنه قپانمق – Il se dit aussi en parlant de meubles et d'ustensiles, et signifie, la partie qui sert à les soutenir || Les pieds d'une chaise, d'un lit, d'un chandelier صندليه نك وبتاق سريرينك وشمعدانك اياقلری

Bête à quatre pieds. *A.* ماشية pl. مواشی *P.* جانور چار پا *T.* درت اياقلی حيوان

Le pied du cheval *A.* قائمة pl. قوائم pl. نواقز *P.* پای اسب *T.* طوارك اياغی

Le pied du chameau et d'autres animaux de ce genre *A.* خف pl. اخفاف *T.* بقناق

Pied fourchu, comme celui des vaches, des moutons *A.* ظلف pl. اظلاف *T.* چتال طرنقلو اياق – Pied non fourchu, comme celui du cheval *A.* حافر pl. حوافر *T.* بتون طرنقلو اياق Les vaches et les moutons ont le pied fourchu صغر وقيون قسمی چتال طرنقلو حيوانلر در – حيوانات ذوی الاظلاف در Les chevaux et les mulets ont le pied non fourchu آت وقاطر قسمی بتون طرنقلو حيوانلر در – حيوانات ذوی الحوافر در

Des pieds de veau, de mouton, coupés pour être mangés *A.* كراع pl. اكارع pl. بالغاء *P.* پاچه *T.* پاچه

Pied, signifie aussi, la trace de la bête qu'on chasse *A.* اثر pl. آثار *P.* نقش پا *T.* ايز

Coup de pied. *A.* رفسة *P.* لكد *T.* تپمه || Donner un coup de pied à quelqu'un بر كمسنه يه ضرب رفسه ايتمك – تپمه اورمق

Gens de pied. Les soldats qui servent à pied *A.* راجل pl. رجال pl. رجالة – رجلان *P.* پياده – پيادگان *T.* يايه – يايه لر

On dit, Attendre de pied ferme, pour dire, attendre sans sortir d'une place بر كمسنه بولنديغی يرده ثبات قدم ايله استادة مقام ترقب وانتظار اولمق – Combattre de pied ferme, c'est-à-dire, avec fermeté ثبات قدم ايله جنك ايتمك – Lâcher le pied c'est reculer, fuir بر كمسنه ثبات قدم ايده ميوب ثبات قدمنه فتور ورخاوت – متوجه سمت فرار اولمق – كتورمك – Avoir un pied à terre, c'est avoir un logement dans un endroit où l'on ne vient qu'en passant اياق اباشدره جك بر يره مالك اولمق – Ne pas mettre le pied dans une maison, c'est ne pas y aller فلانك خانه سنه وضع قدم ايتمامك – اياق بصمامق – On dit figur. Aller pied à pied, pour dire, se conduire avec beaucoup de circonspection قدم بقدم عمل وحركت قاعده حزم – بالتأنی عمل وحركت ايتمك – ايتمك – واحتياطه رعايت ايده رك رفته رفته حركت ايتمك Avancer pied à pied رفته رفته رهپيمای – قدم بقدم ايلرويه وارمق – سمت مقصود اولمق – Tenir pied à boule, pour dire, s'attacher à une chose avec beaucoup d'application ثبات قدم ايله مداومتده ثابت قدم اولمق – مداومت ايتمك – On dit d'un vieillard, qu'il a bon pied, bon oeil, pour dire, qu'il a encore l'usage de tous ses sens كوزی اياغی يرنده بر قوجامانڈر – Et d'un homme décrépit, ou très-malade, qu'il a déjà un pied dans la fosse مزارده در – بر اياغی چقورده در – Et d'un homme

faible qui ne peut marcher, qu'il ne saurait mettre un pied devant l'autre مشی وحرکته مجالی یوقدر - ایاغنی آلەمیور – On dit aussi, Examiner un homme depuis les pieds jusqu'à la tête بر کمسنەنک اوزرینه سر تا پا امرار نظر دقت ایتمک

On dit, Avoir le pied à l'étrier, pour dire, être prêt à partir پا در رکاب اولمق Et chercher quelqu'un à pied et à cheval, pour dire, le chercher partout طرف طرف سکردوب بر کمسنەیی آرامق

Et aller de bon pied dans une affaire, pour dire, s'y comporter avec beaucoup de zèle et de franchise بر مصلحتده صدق وخلوص اوزره حرکت ایتمک

On dit, Du même pied, pour dire, d'une marche égale et semblable *A.* علی سیاق الواحد - متساوی الاقدام || Il est difficile que deux projets si différents aillent du même pied بو درجەده بری برینه مخالف اولان ایکی کونه ترتیب متساوی سیاق واحد اوزره یوریمک - الاقدام یوریمک امر دشوار در امر مشکلدر Nous allions lui et moi du même pied بن وفلان کشی شو مصلحتده متساوی الاقدام اولدرق حرکت ایدر ایدک

On dit proverb. Haut le pied, pour dire, partons *A.* قم *P.* بر خیز *T.* قالق

On dit, Sur quel pied sommes nous ensemble? pour dire, comment sommes-nous ensemble? آرەمز نه شکلدر - بینمز نصلدر

Et mettre une chose sous les pieds, pour dire, la mépriser بر شیئی پامال خزی - موطئ اقدام خذلان وحقارت ایتمک واستحقار ایتمک

Et mettre une armée, mettre des troupes sur pied, pour dire, lever des troupes عسکر حاضر - اردو یا عسکر ترتیب ایتمک قالدرمق - حاضرلمق - وآماده قلمق

Et que quelqu'un a été sur pied toute la nuit وقت لیلی قائماً تا بصباح آیاقده ایدی - امرار ایلدی

Et figur. Être sur un bon pied, pour dire, être dans un bon état بر کمسنه حسن حالده اولمق – Et être sur un bon pied dans le monde, pour dire, y être en estime بر کمسنەنک بین الناس مرتبهٔ شهرت واعتباری اعلا اولمق – Et mettre quelqu'un sur le bon pied, pour dire, lui procurer de grands avantages بر کمسنەنک حالنی اصلاح واحسن مرتبەیه ایصال حسن صورتده وضع ایتمک - ایتدرمک ou pour dire, l'obliger à faire son devoir بر کمسنەیی یولنه قویمق - یولنه کتورمک

On dit en parlant d'une rivière, qu'il y a pied, pour dire, qu'on s'y peut tenir debout, la tête hors de l'eau بو نهرده آیاق دیب بولور – Et perdre pied, pour dire, ne trouver plus le fond de l'eau avec les pieds *T.* آیاق دیب بولمامق || Il perdit pied au milieu de la rivière, et pensa se noyer وسط نهرده آیاغی دیب بولەمیوب غرق اولمغه بر رتق قالمشدر

Et figur. Prendre pied, pour dire, s'établir solidement *A.* تأصّل *P.* ریشه دار گشتن *T.* کوکلشمک - یرلشمک - کسب الرسوخ - تمللشمک || Il ne tardera pas à prendre pied قریباً تمللشدجکدر

On dit, en parlant d'une maison, qu'il y a tant de pièces de plain-pied, pour dire, tant de chambres où l'on va de l'une à l'autre, sans monter ni descendre فلان منزل دوز طبان اولدرق شو قدر بیوتی مشتملدر

On appelle Pied poudreux, ou Va-nu-pieds, un homme qui n'ayant ni propriété ni état, peut disparaître à chaque instant *T.* بالدری چپلاق || Il a voulu me donner pour caution un va-nu-pieds بر بالدری چپلاغی کفیل ویرمک استدی

On appelle figur. Pieds de mouche, une écriture dont les lettres sont très-menues et mal formées *A.* خطّ منمّل *P.* پای مور خطّ خرده *T.* قرنجه آیاغی کبی بر یازو

Pied, se dit aussi d'un arbre, d'une plante, et signifie la partie qui est le plus près de terre *A.* سفالة الشجر *P.* بن درخت *T.* آغاجک دیبی || Être assis au pied d'un arbre آغاجک دیبنه طیانوب اوتورمق

On dit, Le pied d'une montagne, d'un bâtiment, d'un mur, pour dire, l'endroit le plus bas *A.* ذیل - سفالة pl. اذیال *P.* بن - دامن - پایین *T.* اتک - دیب || Le pied des Alpes آلپس طاغلرینک اتکی - دامن کوه آلپس - ذیل جبل الپس Il sort une source du pied de la montagne بر طاغ اتکندن پیکار انفجار ایدر Le pied d'un rocher قیانک دیبی d'une muraille دیوار دیبی - دامن دیوار - سفالهٔ دیوار – On dit aussi Le pied d'un lit, pour dire, l'endroit du lit qui est opposé au chevet *A.* سافلة الفراش - موخّر الفراش *P.* پایین پستر *T.* یتاغک آشاغی طرفی

Il se dit aussi pour l'arbre entier *T.* کوک || Il y a cinq cents pieds d'arbres dans cette avenue بو یولده بشیوز کوک آغاج

Il a fait abattre deux cents pieds d'arbres ایکییوز کوک وار در بر کوک قرنفل جیچکی آغاج ییقدردی Un pied d'oeillet

En termes d'eaux et forêts, on appelle Pied cornier, l'arbre qu'on laisse à l'extrêmité d'un arpentage, pour servir de marque حدود علامتی اولمق اوزره ابقا اولنان آغاج

On dit, Raser une maison rez pied, rez terre, pour dire, la raser par le pied *A.* مستأصلاً هدم *P.* یکسان خاک کردن - همبرابر خاک کردن - نقش زمین کردن *T.* یره برابر ییقمق

On dit figur. Mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانی پشت بر دیوار دمبستگی مبهوت ومتحیر اولدرق دیواره طیانمق - وحیرت ایتمک

On dit, Expliquer une chose au pied de la lettre, pour dire, l'expliquer selon le propre sens des paroles *T.* تحت اللفظ معنا ویرمک || Il ne faut pas toujours prendre les choses au pied de la lettre هر شیئده تحت اللفظ معنا ویرمک جائز دکلدر Cela se doit expliquer au pied de la lettre بوکا تحت اللفظ معنا ویرلمک اقتضا ایدر

On dit aussi, Au pied de la lettre, pour dire, à parler véritablement *T.* طوغریسی بو در که || Il est ruiné; au pied de la lettre, il n'a pas de pain طوغریسی بو در که حالی خرابدر بیاغی ییهجک اتمکی یوقدر - قوت لا یموته محتاجدر

Pied, se dit aussi d'une mesure Géométrique *A.* قدم معماری - قدم || Pied cube قدم معماریٔ مکعب Cela a tant de pieds de long فلان شیئک شو قدر قدم طولی وار در Douze pieds en carré تربیعاً اون ایکی قدم

Sur le pied. À raison, à proportion *A.* علی القیاس - قیاساً *P.* بقیاس *T.* قیاس ایدرک || J'ai payé cette étoffe sur le pied d'un louis d'or l'aune بهر ذراعی برر آلتونه قیاس اولندرق بو قماشک بهاسنی ادا ایلدم Un régiment de cavalerie entretenu sur le pied étranger دول سائرهده جاری اولو کلمش صورته قیاس ایله ترتیب اولنمش بر آلای سواری عسکری

On dit, Se mettre sur le pied de faire, ou de ne pas faire une chose, pour dire, prendre l'habitude de la faire, ou de ne pas la faire *T.* عادت ایدنمک - طوریغی طوتمق || Il se met sur le pied de ne plus faire de visites فیما بعد بر کمسنه‌نک وارمامق خصوصنی - زیارتنه وارمامق طوریغی طوتدی عادت ایدندی

On dit, Sur le pied où sont les choses, pour dire, les choses étant ainsi *T.* کیفیت احوال بو صورتی کسب ایدنجه - کیفیت احوال بو منوال اوزره اولنجه Et absolument, Sur ce pied-là *T.* بو صورتده || Sur le pied où sont les choses, je doute que vous veniez à bout de votre dessein کیفیت احوال بو منوال اوزره اولنجه بکام اولدجغکه شبهه ایدرم Je le croyais coupable, mais vous m'assurez de son innocence; sur ce pied-là, je lui rends mon estime فلانی قباحتلو ظن ایدرایدم سن بیگناه اولدیغنی ایناندررسک بو صورتده حقنه حسن اعتبارم کما کان باقیدر

D'arrache-pied. Sans discontinuation *A.* بلا فاصلهٔ - بلا انقطاع *P.* بی فاصله - پیوسته *T.* فاصله‌سز || Je l'ai attendu trois heures d'arrache-pied بلا انقطاع اوچ ساعت قدر ورودینه منتظر اولدم

PIED-D'ALOUETTE, ou DELPHINIUM. Plante *A.* رجل الیمامة *T.* سرای جیچکی

PIED-DE-CHAT. Plante *A.* کف الهر *P.* پنجهٔ گربه *T.* کدی آیاسی

PIED-DE-LIEVRE, ou LAGOPUS. Plante *A.* رجل الارنب

PIED-DE-LION. Plante *A.* رجل الاسد *T.* آرسلان پنچه‌سی - یلدز جیچکی

PIED-DE-VEAU, ou COLOCASIE. Plante *A.* فلقاس - آذان الفیل

PIEDESTAL. T. d'Archit. La partie qui soutient la colonne *A.* قاعدة العمود pl. قواعد العمود *P.* پای ستون *T.* دیرکک آیاغی || La base d'un piedestal قاعدهٔ عمودک تملی Le piedestal d'une statue بر صنمک قاعده‌سی

PIÉDOUCHE. Petite base qui sert à porter un buste, ou quelqu'autre figure *T.* کرسی

PIÈGE. Instrument dont on se sert pour prendre des animaux *A.* حبالة pl. حبایل - مصیدة pl. مصاید *P.* دام - جال *T.* دوزاق || Tendre un piége مد حباله ایتمک - دوزاق اوزانمق Dresser un piége نصب مصیده ایتمک - دوزاق قورمق Faire donner un animal dans le piége حیوانی دوزاغه دوشورمک

Il signifie figur. embûche, artifice dont on se sert pour tromper *A.* حبالة المکر *P.* دام فریب *T.* حیله دوزاغی | Ce qu'on vous dit, ce qu'on vous offre est un piége سکا سویلنان کلام وعرض اولنان فائده محض حبالهٔ مکر وفریبدر Il est tombé dans le piége دام حیله‌یه گرفتار اولمشدر C'est un piége qu'on

vous tend, prenez-y garde سنك ایچون قورلمش بر دام Il a évité le piége qu'on lui avait tendu حیله در آمدن حذر ایله قوردقلری دام حیلەدن شیوشدی

PIERRAILLE. Amas de petites pierres *A.* قضض pl. اقضاض *P.* سنگریزه *T.* اوفاق طاش || Chemin ferré de pierraille چاقل طاشی ایله مفروش بر یول

PIERRE. Corps dur et solide, formé dans la terre, et dont on se sert pour la construction des bâtimens *A.* حجر pl. احجار *P.* سنگ *T.* طاش || Pierre dure *A.* حجر صلب *P.* سنگ سخت ـ خارا *T.* پك طاش tendre *A.* حجر لین *P.* سنگ نرم *T.* یومشق طاش aisée à tailler سهل النحت رخام منحوت ـ حجر منحوت بر نوع حجر Pierre de taille *A.* *P.* سنگ تراشیده *T.* یونمه طاش Bâtiment de pierre de taille احجار منحوتەدن مصنوع بر بنا Tailleur de pierre *A.* نحات *P.* سنگ تراش *T.* طاش یونیجی Fossés revêtus de pierres de taille الاحجار دیوارلری ـ مرصوص الجداران بر خندق احجار تراشیدەدن پرداخته بر خندق Poser, mettre la première pierre à un bâtiment اساس بنانك ایلك طاشنی بریننه طرح ایتمك On a tellement ruiné cette ville, qu'il n'y est pas demeuré pierre sur pierre بو بلدەیی شو وجهله تخریب ایتمشلرکه سنگ بر بالای سنگ اولدرق مجتمع اولمش ـ بیقلمدیلری بیله قالمامشدر On dit figur., Trouver des pierres sur son chemin, pour dire, trouver des obstacles à ce qu'on a envie de faire سنگ راه ممانعت اولدجق حالاته راست کلمك

On dit proverb. Faire d'une pierre deux coups, pour dire, prendre occasion en faisant une affaire, d'en faire une autre dans le même temps *T.* بر طاش ایله ایکی قوز اورمق

Et jeter la pierre à quelqu'un, pour dire, le blâmer de quelque chose *A.* قذف ـ طعن *P.* سنگ اندازئ طعن وتشنیع بر کمسنەنك علیهنه *T.* سنگ شتم انداختن ـ کردن کافهٔ ناس || طاش آتمق Tout le monde lui jette la pierre فلانك علیهنه سنگ انداز طعن وتشنیع اولور

Pierre, se dit aussi des cailloux et des autres corps de cette nature *A.* حصات pl. حصیات ـ حصبة pl. حصباء *P.* خرسنگ *T.* چاقل طاشی || Se battre à coups de pierres چاقل طاشلر یله دوکشمك Un chemin plein de pierres ـ کثیر الحصات بر یول محصبه بر یول

Pierre à chaux. La pierre dont on fait la chaux *A.* حجر الجص *P.* سنگ کچ *T.* کرج طاشی ـ کرج خرجیچون اولان طاش

Pierre à fusil. Un caillou dont on se sert pour battre le fusil *A.* مظرّة البرقیل *P.* آتشزنهٔ تفنك *T.* تفنکك چقماقی طاشی

Pierre angulaire. La pierre qui se met à l'angle d'un bâtiment *A.* حجر الزاویة *P.* سنگ کوشه *T.* کوشه طاشی

Pierre à plâtre. *A.* حجر الصاروج *P.* سنگ آهك *T.* آلچی طاشی

Pierre d'achoppement. On appelle ainsi Toute occasion de faillir *A.* موقع الزلل ـ موقع العثرة والسقطة *P.* جای لغزش ـ آیاق سورچجك یر *T.* جای لغزش پا || Les moindres occasions sont autant des pierres d'achoppement pour un homme faible ضعیف النفس اولان آدمه کوره ادنای امور موقع زلل وسقطه در

Il se dit aussi de tout ce qui met obstacle au succès d'une affaire *A.* مزاحم ـ مانع *P.* سنگ راه ممانعت *T.* انکل || La restitution d'une telle place pensa être une pierre d'achoppement au traité فلان قلعەنك ردّی مادەسی عهدنامەنك انعقادینه مانع اوله یازدی C'est elle qui est la pierre d'achoppement à leur réconciliation اصلاح ذات البینارینه انکل اولان فلان خاتوندر

Pierre d'aigle. Pierre que les bonnes gens croient avoir la vertu de faire venir à terme le fruit que porte une femme enceinte *A.* حجر الولادة ـ حجر العقاب *P.* سنگ عقاب *T.* قرتال طاشی

Pierre d'aimant. V. Aimant.

Pierre de Bézoard. V. Bézoard.

Pierre d'évier. Une pierre taillée pour servir à l'écoulement des eaux d'une cuisine, d'une cour *A.* مثعب pl. مثاعب *P.* شلکك ـ صو مصلغی *T.* موری V. aussi Évier.

Pierre de meule, ou Pierre meulière. Sorte de pierre dont on fait les meules de moulin *A.* عضبارة *P.* سنگ آسیا *T.* دکرمن طاشی

Pierre de Scandale. Ce qui cause du scandale *A.* موقع الریبة *P.* کناهه دوشورمکه سبب *T.* جای بد گمانی || Cette discussion est délicate, et pourrait bien devenir une pierre d'achoppement, une pierre de scandale بو مباحثه غایة الغایه نازکدر

نتیجه‌سنده موقع زلل وسقطه ومحل ریبه اولمق احتمالندن خالی دکلدر Cet homme est la pierre de scandale de tout son quartier شو آدم محله‌نک اهالیسی ایچنده محله‌نک اهالیسنی گناهه دوشورر - باعث ریبه اولور

Pierre de touche. Pierre dont on se sert pour éprouver l'or et l'argent *A.* حجر المحک *P.* سنگ محک *T.* محک طاشی

On dit figur. L'intérêt est la pierre de touche de l'amitié, de la probité, pour dire, que c'est dans les choses qui regardent l'intérêt, que l'on peut juger de l'amitié et de la probité d'un homme مصلحت مخصوصه محک محبت ووسیلهٔ آزمایش برازت واستقامتدر

Pierre fondamentale. Ce qui est comme le fondement d'une chose *A.* رکن pl. ارکان - اس - اساس - مبنا *P.* بنداد *T.* || تمل

La Justice est la pierre fondamentale des États عدل وداد اس رکن بنای ملک ودولتدر - اساس دولدر

Pierre infernale. C'est une pierre qu'on applique pour brûler les chairs *A.* حجر الجحیم - حجر الکی *P.* سنگ جهنم *T.* جهنم طاشی || On lui appliqua la pierre infernale فلانی جهنم طاشیله داغلدیلر

Pierre philosophale. V. Philosophale.

Pierre ponce. Sorte de pierre poreuse et légère *A.* نسیفة pl. نسف - نشفة pl. نشف *P.* خاز *T.* سونکر طاشی - آیاق طاشی

Pierres précieuses, ou Pierres fines. Les diamans, les rubis, etc. *A.* pl. خرزات pl. جواهر *P.* گوهرها *T.* ذیقیمت طاشلر - اشتد طاشلر Ainsi on dit d'un beau diamant, Voici une belle pierre بر لطیف طاش Pierres fausses عملی طاشلر - عملی جوهرلر

Pierres sèches. On appelle ainsi, Une façon de construire avec des pierres posées l'une sur l'autre sans chaux, sans mortier *T.* قوری دیوار || Construire en pierres sèches قوری دیوار اولدرق بنا یاپمق

On dit, Faire un ouvrage à pierres perdues, en parlant des ouvrages de pierre qu'on élève dans l'eau *T.* ریختم بنا ایتمک

Pierre. T. de Méd. Amas de sable et de gravier qui se forme en pierre dans les reins ou dans la vessie *A.* حصات *P.* سنگ *T.* طاش || Il a la pierre dans les reins کلاده حصات وار در La pierre est dans la vessie طاش مثانده در Cela engendre la pierre فلان شی مولد حصاتدر La pierre s'est rompue en la tirant طاش حین جذبده نفتت ایتمشدر Il a rendu une petite pierre دفع ایلدی - بر اوفاق طاش اخراج ایلدی

PIERRÉE. Conduit fait en terre, pour l'écoulement des eaux *A.* قنات pl. قنوات *P.* کاریز *T.* صو یولی || Faire une pierrée dans un jardin باغچه‌ده بر صو یولی احداث ایتمک

PIERRERIES. Collection de pierres précieuses *A.* pl. مجوهرات || Trafiquer, négocier en pierreries مجوهرات آلیش ویرشی ایتمک Il est riche en pierreries کثرت مجوهرات جهتیله مالدار در - در مجوهرات خصوصنده صاحب ثروت ویسار در

PIERREUX. Qui est plein de pierres *A.* حجیرة - کثیر الاحجار - *P.* مجرة - سنگستان - سنگلاخ *T.* طاشلق یر - طاشی چوق || Un chemin pierreux کثیر الاحجار بر یول - بر یر

PIERRIER. Sorte de petit canon, dont on se sert principalement sur les vaisseaux *T.* چاقلوز طوبی

PIÉTÉ. Dévotion, affection pour les choses de la religion *A.* تقوی - دیانت - تعبد *P.* پارسایی - دینداری *T.* دیندارلق || Piété exemplaire موجب عبرت اولدجق تقوا ودیانت apparente تقوای ظاهری solide دیانت راسخه C'est un homme qui a beaucoup de piété تقوای تامی وار بر ذاتدر qui est dans des exercices continuels de piété دیانت وتقوایه متعلق اعماله مداومت ایدر بر آدمدر

Il se dit aussi de l'amour qu'on doit avoir pour ses parens *A.* علاقة البنوة *P.* مهر فرزندی *T.* اوغللق علاقه‌سی || Il a marqué pour son père une piété vraiment filiale پدری حقنده حقیقی بر علاقهٔ بنوت اظهار ایلدی La piété des enfans envers leurs parens اولادک ابوین حقنده علاقهٔ بنوتلری

La piété pour les morts, se dit des sentimens d'affection que l'on a pour eux *A.* شفقة علی الاموات *P.* مهربانی در حق مردگان *T.* اولمشلری اسرکمه

On dit aussi, La piété envers les malheureux, en parlant d'une piété active, qui ne se borne pas à les plaindre *A.* اعانة الفقرا - اعانة المحتاجین *P.* یاوری بیچارگان - یاوری حاجتمندان - دستگیری دردمندان *T.* دردمندلره یاردم

PIÉTINER. Remuer frequemment les pieds par vivacité *A.* تقلقل الاقدام *P.* پایپی جنبانیدن *T.* پاپارا صیق صیق آیاقلری اوینانمق || Un enfant qui ne fait que piétiner آیاقلرینی صیق صیق اوینانمقدن خالی اولمیان چوجوق

PIÉTON. Homme qui va à pied *A.* راجل pl. رجال - بیدق pl. پیاذقة *P.* پیاده - پیاده رو *T.* یایا || Les gens à cheval incommodent les piétons سواریان پیاده اولنلره موجب

مزاحمه اولورلر

On dit, C'est un bon piéton, pour dire, c'est un homme qui marche bien à pied *A.* قوى المشى *P.* جابكپا *T.* ايباغى ييورك

PIETRE. Chétif et de nulle valeur dans son genre *A.* حادر *P.* كمايه *T.* كوتى Un habit piètre كمايه بر لباس

PIEU. Pièce de bois qui est pointue par un des bouts, et dont on se sert à divers usages *A.* وتد pl. اوتاد *P.* ميخ چوبين *T.* قازيق | Ficher un pieu en terre زمينده ركز وتد ايتمك — قازيق زمينده نصب | Planter des pieux en terre يره قازيق قاقمق يره قازيق ديكمك — اوتاد ايتمك Soutenir des terres avec des pieux طپراغى قازيقلر ايله طيانمق

PIEUSEMENT. D'une manière pieuse *A.* بالتقوى — بالديانة — بالتعبد *P.* دياتكارانه — بر وجه پارسايى — متعبدانه *T.* دينداراق ايله | Il a vécu très-pieusement, et est mort de même حال تعبد وتقواده عمرينى متعبدانه امرار وانمام ايلدى Croire pieusement une chose بر شيئه متعبدانه اعتماد ايتمك

On dit aussi, Croire pieusement une chose, pour dire, la croire sans fondement *A.* اعتماد على العميا | Il croit pieusement tout ce qu'on lui conte كندويه نقل اولنان شيلرك جملهسنه على العميا اعتماد ايدر

PIEUX. Qui est fort attaché aux devoirs de la religion *A.* تقى pl. اتقياء — متدين — قوى الدين — متعبد pl. متعبدين *P.* ديانتكار — ديندار — پارسا *T.* دينده قوى | C'est un homme pieux بر ادمدر اتقيادن — قوى الدين ادمدر | Il se dit aussi des choses qui tiennent aux sentimens d'humanité || Il rendait à son père les plus pieux devoirs پدرى حقنده رعايتى اقتضا ايدن مراسم توقيرى ديانت كامله ايله اجرا ايدر ايدى On l'entourait avec un pieux respect ايله ديانت اولد توقير يانمنده مداومت ايدرلر ايدى Il fit éclater de pieux regrets اول بابده تأسفات ديانت الود اظهار ايلدى De pieuses largesses اصول ديانته مقارن عطايا وبخششات

Il se dit aussi des choses qui partent d'un esprit touché des sentimens de la religion *A.* مبرور — صالح | Pensée pieuse معناى صالح — فكر صالح entreprise عزيمت صالحه Dessein pieux نيت صالحه — مبرور

Legs pieux. Les legs que l'on fait pour être employés en oeuvres pies *A.* pl. خيرات في سبيل الله pl. ميرات لوجه الله

PIGEON. Oiseau qu'on élève dans un colombier *A.* حمامه pl. حمايم pl. حمامات *P.* كبوتر *T.* كوكرجين | Nourrir des pigeons كوكرجين بسلمك Les pigeons aiment beaucoup le sel كوكرجين طوزى پك سور

PIGEONNEAU. Jeune pigeon *A.* جوزل pl. جوازل *P.* كبوتر بچه *T.* كوكرجين ياورى | Prendre des pigeonneaux dans un colombier كوكرجين خانهدن يلاوز المق

PIGEONNIER. Lieu où l'on élève des pigeons *A.* تمراد pl. تماريد *P.* كبوتر خانه *T.* كوكرجين كومسى — كوكرجين خانه

PIGNOCHER. Manger négligement, sans appétit *A.* اكل بلا اشتها *P.* بى خواهش خوردن *T.* اشتهاسز يمك | Vous ne faites que pignocher اشتهاسز طعام ايدرسكز

PIGNON. Amande de la pomme de pin *A.* حب الصنوبر — فستق الصنوبر *P.* ميوهٔ سرو سياه *T.* فستق

PILASTRE. Pilier carré, auquel on donne les mêmes proportions qu'aux colonnes, et qui ordinairement entre dans le mur *A.* وطيدة pl. وطايد *T.* طياق ديركى | Pilastre de marbre مرمردن مصنوع طياق ديركى

PILAU. Riz cuit avec du beurre *P.* پلاو *T.* پلاو

PILE. Amas de plusieurs choses entassées les unes sur les autres *A.* نضد pl. انضاد — كومة pl. اكوام *P.* توده *T.* استف — كومه | Une pile de livres بر نضد كتب Mettre des livres en pile كتابلرى نضيد ايتمك — استف ايتمك

Il se dit aussi de la maçonnerie qui soutient les arches d'un pont *A.* بنيان الطاقات القنطرة *P.* بنلاد كمرهاى پل *T.* كوپرى كمرلرينك طياق ديوارى

PILE. Le côté d'une pièce de monnaie où sont les armes du prince *T.* سكهنك طغرا طرفى

On dit proverb. qu'un homme n'a ni croix ni pile, pour dire, qu'il n'a point d'argent پادشاه سكهسنه مالك دكلدر

Jeu de croix et Pile. Un jeu où, lorsqu'on jette une pièce de monnaie en l'air, celui-là gagne le pari qui a deviné la partie qui paraît, quand la pièce est tombée *T.* طغرا يازى اويونى | Que retenez-vous, croix ou pile? طغرامى يازيمى نه ديرسكز

PILER. Écraser un corps avec un pilon *A.* دق — سحق *P.* كوبيدن *T.* دوكمك — دوكوب ازمك | Piler des amandes بادام سحق ايتمك

Pilé. *A.* مسحوق *P.* كوفته — كوبيده *T.* دوكلمش — دوكيلوب ازلمش

PILIER. Sorte de colonne, sans proportion, servant à soutenir un édifice *A.* زافرة pl. زوافر ـ دعامة pl. دعايم *P.* پاينده ـ پشتوان *T.* دیرك ـ طیاق ‖ La voûte de cette église est soutenue par tant de piliers بو كلیسانك قبه‌سی شو قدر دعایم ایله تحكیم اولنمشدر Des piliers extrêmement hauts غایة الغایه عالی وبلند پشتوانلر

Piliers. Les poteaux qu'on met dans les écuries, pour séparer les places des chevaux les unes des autres *T.* آخور بولمدلرینك دیركلری

PILLAGE. Action de piller, ou le dégât qui en est la suite *A.* نهب ـ نهیب ـ غارت *P.* تالان ـ تاراج ـ تاخت ـ یغما *T.* قاپشمد ـ یغماجیلق ‖ Livrer une ville au pillage بر بلده‌یی نهب ـ سپردهٔ دستدرازئ یغماگران ایتمك ـ ویغمایه براقمق یغماگران النه تسلیم ـ ایادئ تاراجگرانه حواله ایتمك La ville fut abandonnée au pillage فلان شهر ایادئ ایتمك باطشهٔ تاجگرانه تسلیم اولندی On promit le pillage de la ville aux soldats بلده‌نك نهب وغارتنه رخصت ویریلدجكی عسكری طائفه‌سنه وعد اولندی ـ On dit d'une maison où les domestiques tirent chacun de leur côté, que tout y est au pillage بو خانده یغماجیلق چوقدر

En termes de Marine, on appelle Pillage, la dépouille des coffres et hardes de l'ennemi pris *A.* سلب pl. اسلاب *T.* صویغنتی

PILLARD. Qui aime à piller *A.* نهاب ـ سلابة ـ مغوار *P.* تاراجگر ـ یغماگر *T.* قاپیجی ـ یغماجی ‖ Cette troupe est bien pillarde بو عسكر پك یغماجیدر

PILLER. Emporter violemment les biens d'une ville, d'une maison, etc. *A.* نهب ـ انتهاب ـ غارت *P.* غارتیدن ـ تاخت ـ وتاراج كردن ـ تالیدن ـ یغما كردن *T.* قاپشمق ـ یغمالمق ‖ Piller une ville بر بلده تاخت وتاراج ایتمك Les gens de guerre ont pillé ce village عسكری طائفه‌سی بو قریه‌یی یغما ایتمشلر La ville fut emportée d'assaut et pillée اول شهر عنوة ضبط اولنوب گرفتار تاخت وتاراج اولمشدر ـ Il se dit aussi des gens en place qui abusent de leur autorité pour s'enrichir ‖ Il a abusé de son autorité pour piller cette province مملكتی یغما ایچون یدنده اولان رخصتك حدودینی تجاوز ایتمشدر

Pillé. *A.* منهوب *P.* غارتزده ـ تاراج كرده ـ یغما كرده ـ یغما دیده *T.* یغمالنمش

PILLERIE. Extorsion, action de piller *A.* نهب ـ نهبة pl. نهاب ـ نهباوش pl. نهباوش *P.* یغماگری ـ دستدرازی *T.* صارقنتیلق ‖ Il s'est enrichi par ses pilleries جمع ایلدیكی اموال نهباوشدن كسب ثروت ایلدی ـ C'est un brigandage et une pillerie بو كیفیت محض سرقت ونهبتدر

PILLEUR. V. Pillard. C'est un grand pilleur بر نهاب عظیمدر

PILON. Instrument dont on se sert pour piler quelque chose dans un mortier *A.* ملكد ـ لتات ـ منصال *P.* كوبه *T.* هاون الی ‖ Pilon de fer دمور هاون الی ـ كوبهٔ آهنین

PILORI. Machine qui sert à la punition des personnes diffamées, et que la Justice expose à la risée du public *A.* معرض التجبیه *P.* جای رسوایی *T.* رسوایلق یری ‖ Mettre un banqueroutier au pilori افلاسه چیقمش بر كمسنه‌یی معرض تجبیهه وضع ایتمك On l'a exposé au pliori pendant trois ours فلان كشی محل تجبیهده اوچ كون عرض اولنمشدر

PILORIER. Mettre au pilori *A.* تجبیه ـ وضع فی معرض التجبیه *P.* بمحل رسوایی نهادن *T.* رسوایلق یرینه قویمق ‖ Pilorier un banqueroutier افلاسه چیقمش بر كمسنه‌یی تجبیه ایتمك

Figur. Diffamer quelqu'un *A.* تفضیح *P.* رسوا كردن *T.* رسوای ـ ایتمك ـ دیللندرمك

PILOTAGE. Ouvrage de pilotis *A.* نصب الاوتاد *T.* قازقلمه ‖ Il en a tant coûté pour le pilotage قازقلمه بهاسی شو قدره واردی

PILOTAGE. T. de Mar. L'art de conduire un vaisseau *A.* فن التربن *P.* فن آب شناسی *T.* كمی قولاغوزلغی ‖ Il y a des écoles où l'on enseigne le pilotage فن تربینك تعلیمنه مخصوص مكتبلر وار در

PILOTE. Celui qui conduit un bâtiment de mer *A.* ربان *P.* آب شناس ـ راهدان كشتی *T.* قولاغوزی ـ كمی قولاغوز ‖ Un pilote habile ربان ماهر ـ استاد قولاغوز ‖ Le premier pilote باش قولاغوز Le sous-pilote قولاغوز ملازمی

PILOTER. Enfoncer des pilotis pour bâtir dessus *A.* توطید ـ الوتد ـ ركز الاوتاد *P.* اوتاد سپوختن *T.* قازق قاقمق ‖ Dans les lieux où le fond n'est pas solide, il faut piloter avant que de bâtir صلب ومتین اولمیان ارضده قبل البنا ركز توطید اوتاد اولنمق واجباتدندر ـ اوتاد اولنمق اقتضا ایدر

PILOTÉ. *A.* باوتاد استوار *P.* موتّد ـ موطود بالاوتاد ـ موطود قازق ايله استحكام اولمش *T.* كرده

PILOTIS. Gros pieu, qu'on fait entrer avec force pour asseoir les fondemens d'un édifice *A.* وطيدة pl. وطايد *T.* ايرى قازق

PILULE. Composition médicinale, qu'on met en petites boules *A.* حبّ pl. حبوب *P.* حبّ ـ دانه *T.* حبّ ‖ Prendre des pilules حبّ تناول ايتمك ـ حبّ استعمال ايتمك Purger un malade avec des pilules خسته‌يى حبّ ايله تنقيه ايتمك Pilules purgatives مسهل حبّلر ـ منقّى حبّلر

On dit figur., Dorer la pilule, lorsque, sous des apparences flatteuses, on essaie de porter quelqu'un à une chose pour laquelle il a de la répugnance, ou lorsque, pour consoler quelqu'un d'un refus, on l'accompagne de promesses et de flatteries *T.* حبّى يالدزليدرق يوتدرمق ‖ On lui a si bien doré la pilule, qu'il s'est résolu à faire ce qu'on voulait فلانى كمسنديه يوتدردقلرى حبّى شول درجه‌ده يالدزلديلر كه مطلوبلرينى ايفا ايلمكه راضى اولدى On lui a doré la pilule, pour lui adoucir le refus de la grâce qu'il demandait ايستديكى رجانك ردّى حبّنى فلانه يالدزليه‌رق يوتدرديلر

On dit aussi, Avaler la pilule, pour dire, se déterminer à faire quelque chose à quoi on a de la répugnance *T.* حبّى يوتمق ‖ Il a été contraint d'avaler la pilule حبّى يوتمغه مجبور اولمشدر

PIMENT, ou **POIVRE D'INDE.** Plante *A.* حبّ العروس ـ كبابة *P.* كبابيه ـ قويرقلى بوبر *T.* كبابه

PIMPESOUÉE. Femme qui fait la délicate et la précieuse *A.* متدلّلة *P.* نازنده ـ ناز فروش *T.* نازنده‌لك صاتر

PIN. Grand arbre *A.* صنوبر *P.* ناج ـ نوز ـ ناژ ـ سرو سياه *T.* چام آغاجى ‖ Pin sauvage صنوبر برّى Pomme de pin جوز صنوبر

PINACLE. La partie la plus élevée d'un édifice *A.* ذروة البنا *P.* بالاى بنا *T.* بنانك تپه‌سى ـ On dit figur. qu'une personne est sur le pinacle, pour dire, qu'elle est dans une grande élévation عرش برين رفعت ـ ذروهٔ علياى عزّ واقبالده در واقبالده در

On dit aussi, Mettre quelqu'un sur le pinacle, pour dire, le louer extrêmement *T.* بر كمسنديى عرش اعلايه قدر چيقارمق ـ عيوقه چيقارمق

PINASSE. Bâtiment de charge qui va à voiles et à rames *T.* چكلوه

PINCE. Bout du pied de certains animaux *A.* سنبك pl. سنابك *P.* سر ناخن حيوان *T.* حيوانك طرنغى اوجى

Il se dit aussi du devant d'un fer du cheval *A.* انف النعل *P.* نالك برونى *T.* نوك نعل

On appelle aussi Pinces, les deux dents supérieures et inférieures de devant du cheval *A.* ثنايا الخيل *P.* دندان پيشين *T.* دابه‌نك ايكى ديشلرى اسب

PINCE. Sorte de grosses tenailles dont on se sert pour remuer les grosses bûches dans une cheminée *A.* شبّاث pl. شبابيث *T.* قصاچ

PINCEAU. Plume garni de poils, dont les peintres se servent pour appliquer les couleurs *A.* قلم الرسّام ـ قلم النقّاش *P.* قلم موييين *T.* توى قلم ‖ Pinceau fort délié غايت انجه بر توى قلمنك بر كشيده‌سى Un trait de pinceau توى قلم Ce peintre fait ressembler en deux ou trois coups de pinceau فلان نقاش فلمك ايكى اوچ ضربده صورتك عينيى نسكيل ايدر ـ Il se dit figur. de la manière de peindre Ce peintre a un beau pinceau بو مصوّرك قلمنده لطافت وار در Il a le pinceau hardi قلمنده متانت وجسارت وار در

PINCÉE. Il se dit de certaines choses, et signifie, la quantité qu'on en peut prendre avec deux ou trois doigts *A.* قبضة *P.* انگشت برد *T.* مقدار برمق اوجيله آلنان ‖ Une pincée de sel برمق اوجيله آلنجق ـ بر قبضه انفيه de tabac بر قبضه طوز مقدارى انفيه

PINCE-MAILLE. On appelle ainsi Un homme très-avare *A.* شحيح *P.* تنگدست *T.* جمرى

PINCER. Presser la superficie de la peau avec les doigts ou autrement *A.* نشكنجيدن ـ تنجيل زدن *P.* غمز ـ مرز ـ قرص ـ نشكنج كردن *T.* چمدكلمك ـ بزيدن ‖ Pincer quelqu'un fortement فلانى شديدا مرز ايتمك Meurtrir en pinçant چمدكلمكله دريسنى بره‌لتمك

PINCER, se dit aussi au sens de Saisir quelqu'un *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* الده كچورمك ـ طوتمق ‖ Si je te pince, tu ne m'échapperas pas الده كچور ايسه‌ك بر دخى قوارايده‌ميه‌جكسك Si je te pince! ديله بر كره الده كچه‌جك اولور ايسه‌ك

Il se dit aussi au sens de Causer de la douleur *A.* ايلام ـ تنجيع *P.* رنج انگيختن *T.* صيزلدرمق Le coup l'a pincé ضربه فلانى صيزلدردى

PINCER. T. d'Agric. qui se dit lorsque, pour empêcher qu'un arbre

ne pousse trop, on en arrête quelques petits bourgeons en les pressant avec le bout des doigts *A.* حزم البراعيم *T.* طومورجقلری اغاجلرك اوفاق ازمك || Pincer les petits bourgeons des arbres اغاجلرك اوفاق طومورجقلرینی ازمك

En termes de Marine, on dit Pincer le vent, pour dire, Aller au plus près du vent *T.* روزكاره یاقلشمق

PINCER. T. de Manége. Attaquer fortement un cheval avec les éperons *A.* نخس بالمهماز - نخس الدابة *P.* مهمیز زدن *T.* مهمیز طوقندرمق - مهمیز ایله صانجمق

PINCER, signifie figur., lancer à quelqu'un un trait piquant de raillerie *A.* رمز - استهزاء *P.* سخن دلدوز رنجیدن *T.* طوقنمق || C'est un homme qui pince finement ظرافت ایله استهزا ایدر بر آدمدر

PINCÉ. *A.* مرموز - مقروص *P.* نشكنجیده - نخجل زده *T.* جمدكلنمش نشكنج خورده

PINCETTES. Ustensile de fer dont on se sert pour raccommoder le feu *A.* ملقط *P.* آتشگیره - چغرسته *T.* ماشه || Des pincettes garnies d'argent سیم ایله آراسته بر آتشگیره Attiser le feu avec des pincettes آتشی ماشه ایله قاولندرمك - Il se dit aussi au singulier || Donnez-moi la pincette بكا ماشه‌یی ویر

On appelle aussi Pincettes, un instrument de fer dont on se sert pour s'arracher le poil. Il se dit aussi au singulier *A.* منقاش - خارچینه - ابروكن - موی چین *P.* ملقاط - منتاف - منقاش *T.* جمبستره || Il se fait la barbe avec la pincette جمبستره ایله قیللرینی قوپاروب تراش اولور

Il se dit aussi en divers arts, de petits instrumens de fer à deux branches, dont on se sert pour prendre ou pour placer différentes choses. *A.* ملقط *P.* ماشه *T.* ماشه

PINÇON. La marque qui reste sur la peau lorsqu'on a été pincé *A.* قرصة *P.* اثر نخجیل - زخم نشكنج *T.* جمدك یری || Faire un pinçon avec le bout des doigts پرمق اوجیله بر قرصه پیدا ایتدرمك

PINDARISER. Parler avec affectation, se servir de termes très-recherchés *A.* تقعر - تشدق *P.* سخن فروشی كردن *T.* آورد چتلاتمق || Cet homme ne parle pas naturellement, il veut toujours pindariser فلان كشی طور طبیعی ایله تكلم ایتمیوب آورد چتلادرق سویلمكده مائلدر

PINDARISEUR. Celui qui pindarise *A.* متقعر - متشدق *P.* سخن فروش *T.* آورد چتلادیجی

PINSON. Oiseau *A.* شرشور *P.* كیپو *T.* كلبك قوشی

PINTADE. Espèce de poule dont le plumage est tacheté *A.* دجاجة رمشاء *P.* ماكیان خالدار *T.* بنكلو طاوق

PINTE. Mesure dont on se sert pour mesurer les liqueurs *A.* قنینة *P.* بلبله *T.* بوقال || Le muid de vin, mesure de Paris, contient deux cent quatre-vingt-huit pintes پاریس اندازه‌سنده اولان شراب اولچكی ایكییوز سكسان سكز بوقال خمری استیعاب ایدر

PIOCHE. Outil dont on se sert pour fouir la terre *A.* محفرة - فطرب *P.* كلند - بُنكن *T.* قازمه || Ouvrir la terre avec la pioche قازمه ایله یری آچمق Travailler avec la pioche قازمه ایله ایشلمك

PIOCHER. Fouir la terre avec une pioche *A.* حفر - تعدین *P.* كاویدن - كندن *T.* قازمق || Piocher la vigne باغی حفر ایتمك Piocher la terre یری حفر ایتمك - قازمق

PIOCHÉ. *A.* محفور - معدّن *P.* كاویده - كنده *T.* قازلمش

PION. Une des petites pièces du jeu des échecs *A.* بیذق pl. بیاذقة *P.* پیاده - بَیدق *T.* پیاده || Mener un pion à dame پیاده‌یی فرز چیقارمق

PIONNIER. Homme qui est employé à l'armée pour aplanir les chemins, et pour remuer la terre dans les différentes occasions *A.* حفّار - نقّاب الارض *P.* زمین كن - كماشه - كننده *T.* قازمه‌جی || Avoir de bons pionniers استاد قازمه‌جیلره مالك اولمق

PIPE. Grande futaille pour mettre des liqueurs *A.* كندوج *P.* كندو *T.* فوجی || Une pipe de vin بر فوجی شراب Une pipe de chaux بر فوجی كرج Pipe vide بوش فوجی

PIPE. Tuyau terminé par un godet, et dont on se sert pour fumer du tabac *A.* قصیب *P.* vul. چبوق *T.* چبوق - چیبوق - نی‌ چیبوقی

Il se dit aussi du godet qu'on attache au tuyau *P.* لوله *T.* لوله || Fumer trois pipes اوچ لوله تتون ایچمك

PIPEAU. Flûte champêtre *A.* قصّابة - هیرعة *P.* نایچه - دنایچه *T.* قوال - چوبان دودكی روستایی || Danser au son du pipeau قوال سسیله رقص ایتمك

PIPEAUX. Les petites branches qu'on enduit de glu pour prendre les petits oiseaux *A.* قضیب مدبوق *P.* چوب دبق آلود *T.* اوكسه چیبوقی

PIPÉE. Sorte de chasse dans laquelle, contrefaisant le cri des oiseaux, on les attire dans un arbre dont les branches sont remplies de gluaux où ils se prennent *A.* صيد بالدابوق *P.* شكار
اوكسد ايله آولمه *T.* بچوب دبن آلرد

PIPER. Contrefaire la voix des oiseaux pour les prendre au filet ou aux gluaux *A.* جلب الطيور الى المصيد بتقليد اصواتهم
T. قوشلرى سسلرينى تقليد ايدەرك جلب ايدوب آولمق
Figur. Tromper *A.* بدام مكر وحيله ـ القاى فى مصيد المكر
T. حيله دوزاغنه دوشورمك انداختن || Il l'a pipé au jeu
قمارده فلانى دام مكر وحيله يه دوشوردى

On dit, Piper des dés, pour dire, préparer des dés, afin de tromper au jeu *A.* زار بايمق *T.* كجبازى كردن ـ زارخورى كردن *P.* صبن
PIPERIE. Tromperie au jeu *A.* بمنگيا حيله *P.* مكر فى المقامرة
قمارده حيله *T.* كجبازى ـ زارخورى ـ پردازى
PIPEUR. Celui qui pipe au jeu *A.* مقامر ممكار *P.* ـ كجباز
حيله كار قمارباز *T.* سنگواى حيله باز ـ زارخوش ـ زارخور

PIQUANT. Qui pique *A.* خلنده *T.* مشوك ـ شائك *P.* سانجيجى
Les branches des rosiers sont piquantes گل فدانى داللرى
مشوكدر

Il se dit aussi des choses qui affectent vivement le goût, comme le sel, le vinaigre, etc. *A.* حاذى ـ مفلفل *P.* زبانگزا ـ
T. زبانگير دبلى اصريجى Du vin piquant خمر مفلفل Une sauce piquante ديلى اصريجى بر طعام توبيدسى

Figur. Offensant. Il se dit principalement des discours qui peuvent offenser *A.* فارصة pl. قوارص *P.* دلگزا ـ دلازار *T.* طوقنقلى ـ
بينلرنده جان يافيجى Ils se sont dit des paroles piquantes
قوارص جانگزا جريان ايتمشدر Il lui fit une réponse très-piquante فلانه جان يافيجى بر جواب و برمشدر

Il se dit aussi figur., en parlant d'une personne vive, dont la figure et la physionomie attire l'attention *A.* نازع القلوب *P.*
T. دلربا ـ دلكش كوكل جكندريجى || Elle n'est pas belle, mais elle a l'air piquant حسنا دكل انجق سيماسنده بر امر
ناصيهٔ حالنده نزوع قلبى موجب بر نازع القلب وار در
ـ حالت وار در ـ Il se dit aussi des ouvrages d'esprit qui ont quelque chose de fin et de vif Il n'y a rien de piquant dans ce qu'il écrit تحريرانده نزوع قلبى موجب اولەجق شى
بر شى يوقدر

PIQUANT. Il se dit des pointes qui viennent à certaines plantes *A.* شوك pl. اشواك *P.* خار *T.* تيكن

PIQUE. Sorte d'arme à long bois, dont le bout est garni d'une pointe de fer *A.* مدعس pl. مداعس ـ سنان pl. اسنّه *P.* سنان ـ
نيزه *T.* كوندر ـ اوجى تمرنلو حربه || Grosse pique سنان كبير Ils étaient si près les uns des autres, que les piques étaient croisées اول
قدر قريب كلديلر كه حامل اولدقلرى اسنّه برى برلرينه
چانشور ايدى Dans cette pompe funèbre, les soldats portaient les piques renversées et trainantes بو جنازه آلاينده
عسكرى طائفەسى اللرندەكى حربەلرى منكوسا سوررك
كيدر ايدى Il y a de l'eau dans ce fossé la hauteur d'une pique بو چقورده بر كوندر بويى صو وار در

PIQUE. Brouillerie, aigreur *A.* غيظ *P.* دلگيرى *T.* دلگيرلك
|| Il a fait cela par pique شونى غيظا ايتدى Il y a de la pique dans cette affaire-là بو خصوصده دلگيرلك امارەسى
وار در

PIQUE-NIQUE. Repas entre plusieurs personnes, où chaque personne paye son écot *A.* نهد ـ هداء *T.* تناهد ـ عارفانه طريقيله
|| عارفانه ايله دوزيلان قمانيه ـ ويريلان طعام Nous avons fait plusieurs pique-niques le mois dernier كچن آيده بالدفعات
عارفانه طريقيله تناهد Faire un repas à pique-nique تناهد ايلدك
طعام ايمتك

PIQUER. Entamer légèrement avec quelque chose de pointu *A.*
T. آزيدن ـ خيلانيدن ـ خليدن *P.* طعن ـ تنغريز ـ غرز
فلانى بر طوپلق سانجدى || Une épingle l'a piqué سانجمق
Il s'est piqué lui-même خود بخود غرز اولندى Il y a des épines qui piquent fort تيكنلرك بعضيسى بغايت شديد الطعندر
Piquer jusqu'au sang قان ـ غرز دامى ايله تنغريز ايتمك
آقيدەجق مرتبده سانجمق

Il se dit aussi de la morsure des serpens, du scorpion et d'autres insectes *A.* لدغ ـ لسع ـ لسب ـ نهش *P.* گزيدن *T.* اصرمق
|| Être piqué par un serpent ماسوع حيه اولمق ـ Et en parlant de petits insectes, comme puces, cousins, etc. *A.* قرص ||
Les cousins piquent سيورى سينكك اصرر ـ بعوضه قرص ايدر
Les mouches piquent les chevaux سينكك آتلرى قرص ايدر ـ
آتلرى اصرر

Il signifie aussi, percer *A.* ثقب *P.* سفتن ـ سنبيدن *T.*
اوفاق دلمك || Piquer un papier, pour y faire de petits trous
دليكلر آچمق ايچون كاغدى دلمك

Il se dit aussi de l'opération que le chirurgien fait avec la lancette, pour ouvrir la veine *A.* بزغ ـ وخز *P.* نیشتر زدن *T.* نیشتر طوقندرمق ـ نیشتر اورمق ـ نیشتر باترمق || Le chirurgien l'a piqué deux fois sans lui pouvoir tirer de sang حجّام ایکی دفعه نیشتر اورمشیکن قان چیقاره‌مدی || Le chirurgien a piqué l'artère جرّاح شریانی وخز ایتمشدر شریانه ـ طوقنمشدر

Piquer un cheval, signifie, donner des éperons à un cheval *A.* نخس بالمهماز ـ نخس ـ رکل ـ ترکیل *P.* مهمیز زدن *T.* دابّه‌یی مهمیز ایله دورتمک ـ Piquer des deux, c'est faire sentir les deux éperons à son cheval دابّه‌یی ایکی طرفدن مهمیز ایله دورتمک ـ On dit figur. Piquer des deux, pour dire, aller bien vite *T.* مهمیز زن سرعت واستعجال اولمق || Il faudra piquer des deux, si vous voulez arriver بر قدم اقدم واصل اولمق استر ایسه‌ڭ مهمیز زن سرعت واستعجال اولمق اقتضا ایدر

Piquer. Faire avec du fil ou de la soie sur deux ou plusieurs étoffes mises ensemble l'une sur l'autre, des points qui les traversent et qui les unissent *A.* غرز *P.* آجیده زدن ـ نکنده زدن *T.* نکنده‌لمك || Piquer une robe ثوبی ـ غرز ثوب ایتمك نکنده‌لمك

On dit, Piquer une étoffe, pour dire, y faire de petits trous par compartimens *A.* ضرب الخُربة *P.* آژدن ـ آژندن *T.* کوزه‌نك کوزه‌نك آچمق ـ

Piquer, se dit aussi des choses qui affectent le goût, en telle sorte que la langue semble en être piquée *A.* حروت ـ حذی ـ زبادگیری ـ زبان گزیدن *P.* ایراث الحذی ـ ایراث الحروة *T.* دیلی اصرمق اوردن || Du vin pique la langue agréablement, ou désagréablement بو باده‌نك طعمنده بر حذی لطیف یاخود کریه وار در

Piquer, signifie figur., offenser, irriter *A.* قرص الفؤاد ـ امضاض ـ طوقنمق *P.* دل آزاریدن ـ خاطر شکستن *T.* البال بو کلام قرص بالنه باعث || Ce discours l'a piqué کوجندرمك || Il dit souvent des choses qui piquent فلانه طوقنقلو دائما کلمات خاطر شکن ـ شیئلر سویلمکدن خالی دکلدر سویلر اولمشدر

On dit, Piquer quelqu'un d'honneur, pour dire, lui persuader qu'il va de son honneur de faire ou de ne pas faire quelque chose فلان شئ عرض وناموسنه طوقنور مقوله‌دن اولدیغنی عرض ایده‌رك بر کمسنه‌یی ابرام ایتمك

Se piquer. Se sentir offensé *A.* انفعال البال *P.* دلازارگشتن ـ بر کمسنه‌نك خاطری ـ کوجنمك *T.* خاطر مانده شدن قالمق || C'est un homme qui se pique de la moindre chose qu'on lui dit ادنا بر کلامدن کوجنور بر آدمدر

Et se glorifier de quelque chose, en faire profession *A.* ادّعا *P.* دعوای فلان چیز کردن *T.* ادّعا ایتمك || Il se pique de bien écrire, de bien parler حسن کتابت وحسن ناطقه ادّعاسنده در || d'être brave ادّعای شجاعت ایدر || Il se pique de naissance, de noblesse اصالت ونجابت دعواسنده در

On dit, Se piquer d'honneur, pour dire, s'exciter de faire une chose mieux qu'à l'ordinaire *T.* بر شیئی عرض غیرتیله اینمك

PIQUET. Petit pieu qu'on fiche en terre pour tenir une tente, etc. *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ چوبین *P.* vul. قازوق *T.* قازیق || Les piquets d'une tente چادر قازیقلری

Piquet, en termes de guerre, se dit d'un certain nombre de cavaliers toujours prêts à prendre les armes *A.* مقنب pl. مقانب *P.* گروه سواریان *T.* آتلو بلوکی ـ On dit aussi, Piquet d'infanterie *T.* یيا بلوکی

On dit aussi, Lever le piquet, pour dire, décamper فك اوتاد رفع خیام قرار واقامت ایتمك ـ اقامت ایتمك

PIQUETTE. Boisson faite avec de l'eau mise dans un tonneau, où il y a du marc de raisin, des prunelles, etc. *T.* ناردنك

PIQUEUR. T. de Vénerie. Homme de cheval dont la fonction est de suivre une meute de chiens, et de les faire bien chasser *A.* سایق الکلاب الصید *P.* رانندهٔ سگان شکاری *T.* زاغر سوریجیسی

PIQUIER. Soldat armé d'une pique *A.* حامل السنان pl. حملة السنان *P.* نیزه دار *T.* حربه‌جی || Il y avait autrefois des piquiers dans l'infanterie مقدما یيا عسکرنده حربه‌جیلر وار ایدی

PIQÛRE. Petite blessure que fait une chose ou un animal qui pique. Ainsi on dit, Piqûre d'aiguille *A.* غرزة الابرة *P.* خلشْ سوزن *T.* ایکنه یاره‌سی || La piqûre d'une abeille *A.* طعنة الزنبور ـ قرصة الزنبور *P.* زخم زنبور *T.* اری یاره‌سی || La piqûre d'un scorpion *A.* لسعة العقرب *P.* زخم کژدم *T.* عقرب اصریغی V. aussi Piquer.

On dit en termes de Chirurgie, Piqûre de l'artère, du tendon,

etc. pour signifier, la blessure faite avec la lancette à une de ces parties *A.* طعنة المشراط *P.* زخم نيشتر *T.* نيشتر يارەسی

PIQÛRE, se dit encore de certains ouvrages de fil, de soie, etc. qui se font sur de la toile, sur de l'étoffe, etc. *A.* غرز *P.* اجيدە — نكندە *T.* نكندە || La piqûre d'un matelas, d'une couverture شلتەنك ويورغانك نكندەسی

Il se dit aussi des trous que font des insectes sur les fruits, le bois, etc. *A.* قادح pl. قوادح *P.* رخنهٔ كرم *T.* قورد يەنكی || Ce livre a des piqûres qui le percent de part en part بو كتابدە اوتەسنه كچمش قورد ينكلری وار در Cette pomme a une piqûre بو الماده بر قورد يەنكی وار در

PIRATE. Écumeur de mer qui attaque les vaisseaux marchands pour piller *A.* لصّ البحر pl. لصوص البحر *P.* رەزن دريا *T.* ازبانديد || Il tomba entre les mains des pirates ازبانديد الندە كرفتار اولدی Nettoyer la mer des pirates روی دريايی تسلط لصوصدن تطهير ايتمك Les pirates d'Alger جزاير ازبانديدلری

PIRATER. Faire le métier de pirate *A.* اجراء اللصوصيّة فی البحر *P.* بدريا رەزنی كردن *T.* ازبانديدلق ايتمك || Il y a long-temps qu'il pirate sur les mers مدّت مديدەدنبرو — وافر زماندنبرو دريالردە اجرای لصوصيّت ايتمكدە در ازبانديدلغه كزر

PIRATERIE. Métier de pirate *A.* لصوصيّة فی البحر *P.* رەزنی *T.* دريا ازبانديدلق || Les corsaires infestaient les mers par des pirateries continuelles قورصان طائفەسی لا ينقطع ايتدكلری ازبانديدلق ايله ايقاع خسارات جسيمه ايدرلر ايدی

Il se dit aussi des exactions que l'on commet dans quelque emploi *A.* مظالم pl. تعدّيات pl. *P.* ستم — جفا *T.* صارقنتيلق || Ce gouverneur a fait d'énormes pirateries فلان والی قتی كلّی مظالم وتعدّياته تصدّی ايتمشدر

PIRE. De plus mauvaise qualité dans son espèce *A.* اشنع — اشرّ — اقبح *P.* بدتر — بدترين *T.* دخی كوتی || Ce vin-là est encore pire que le premier شو بادە اوّلكندن اقبحدر De deux maux il faut éviter le pire شرّين بينندە اشرّی فنەغيسی ايسه آندن اجتناب لازمدر — اهون شرّينی اختيار ايتمك لازمدر La dernière faute est pire que la première صكرەكی خطا اوّلكندن اشنعدر — بدتر در Souvent qui choisit prend le pire بر شيئك اعلاسنی انتخاب ايدەيم ديين كشی غالب حالدە اقبحنی آلور

On dit proverb. Le remède est pire que le mal *T.* بو علاج علّتدن اشرّ در

Et qu'il n'y a pire eau que celle qui dort, pour dire, qu'il faut se défier de ceux qui sont sournois et cachés *T.* طورغون صويه اينانلمز

PIROUETTE. Sorte de jouet composé d'un morceau de bois, traversé dans le milieu par un petit pivot sur lequel on le fait tourner avec les doigts *A.* دوّامة *P.* گرداند *T.* فرلاق || Jouer à la pirouette فرلاق اوينامق

PIRRHONIEN et PIRRHONISME. V. Pyrrhonien et Pyrrhonisme.

PIS. Plus mal, plus désavantageusement *A.* اضرّ — ارداء — اسواء *P.* بدترين — ناخوشترين *T.* دخی فنا || Ils sont pis que jamais ensemble بينلری هر وقتدن زيادە اسوا واردا در Il se portait un peu mieux, mais il est pis que jamais نوعمّا خوشمزاج ايكن شمدی هر وقتدن زيادە بدتر در Il n'y a rien de pis que cela بوندن فنا — بوندن اضرّ بر شیء يوقدر Ce que j'y trouve de pis, c'est... بو در كه ... فناسی بو — اضرّ احوال Il ne me saurait rien arriver de pis باشمه بوندن فنا بر درلو حال كلمك احتمالی يوقدر Le pis qui puisse arriver اك فنا اولەجغی

On dit, Faire du pis qu'on peut, pour dire, faire de dessein formé le plus mal que l'on peut *T.* بر كمسنه بو ايشی الندن سوء حال ايله ايشلمكە — كلديكی قدر فنا يابمغه چالشمق || Il semble que vous preniez plaisir à faire toutes choses du pis que vous pouvez غالبا هر ايشی الكدن كلديكی مرتبەدە سوء حال ايله ايشلمكدن حظ ايدرسك — ou pour dire, faire à quelqu'un tout le mal qu'on peut *T.* فلان كشی بر كمسنەنك حقنه الندن كلان شرّ ومضرّتی اجرا ايتمك || Il n'a qu'à faire du pis qu'il pourra, je ne le crains point فلاندن اصلا خوف ايتمم همان الندن كلان شرّ ومضرّتی اجرا ايتسون

On dit aussi, Prendre ou mettre les choses au pis, pour dire, les envisager dans le pire état où elles puissent être بر ايشك اك فنا طرفنی فرض ايتمك

Et mettre quelqu'un au pis, pour dire, le défier de faire tout le mal qu'il peut faire بر كمسنەيه الكدن كلديكنی آرده قويمه ديو سويلمك

AU PIS ALLER. En supposant les choses au pire état où elles puis-

آنچه بدتر تواند آمد *P.* على طريق زعم الاشرّ *A.* sent être
T. على طريق فرض اشرّ - اك فنا اولدجغى - اولسه اولسه || Au pis aller nous y vivrons de ce que nous y trouverons على طريق فرض اولسه اولسه كلديكمز - اشرّ كلديكمز يره عودته محتاج اولدجغز - يره دونمكه مجبور اولدجغز - On dit aussi, C'est votre pis aller, pour dire, c'est le pis qui vous puisse arriver سنك مصلحتكده وياخود سنك حقكده اضرّ احتمالات شو اوله بيلور كه

Qui pis est. Ce qu'il y a de plus fâcheux بو در امور اضرّ اك فناسى بو در كه - كه

De mal en pis, De pis en pis. *A.* في محارة حور *P.* از - فنادن فنايه *T.* از حال بدتر ببدترين - بدتر ببدترين - اعورى حور || Ses affaires vont de mal en pis فنالقدن فنالغه فنادن فنايه وارر - في محارة طريقنه وارمقده در

PIS. Mamelle de la vache, de la chèvre, etc. *A.* طبى pl. اطباء *P.* پستان جانور *T.* حيوانك ممه سى || Le pis d'une vache اينكك ممه سى

PISCINE. Réservoir d'eau qui était proche le parvis du temple de Salomon *A.* جرن *P.* آبخانه *T.* قورنه

Il se dit aussi des réservoirs où les anciens nourrissaient des poissons *A.* بركة السماك *P.* ماهيدان *T.* بالق حوضى

PISSAT. Urine *A.* بول pl. ابوال *P.* شاشه - چاميز *T.* سدك || Cela sent le pissat بو شئ سدك قوقار

PISSEMENT. Il n'est guère d'usage qu'en cette phrase, Pissement de sang, qui se dit d'une évacuation de sang par la voie des urines *A.* ادرار الدم *P.* ميزيدن خون *T.* قان ايشدمه

PISSENLIT. Enfant qui pisse au lit *A.* شخّاخ في الفراش *P.* دوشكده ايشر *T.* در پستر شاشنده

PISSENLIT, ou **DENT-DE-LION.** Plante *A.* هندباء برّى *P.* بيابان هندباسى *T.* كسناج دشتى

PISSER. Uriner *A.* شخّ - تبوّل - ادرار البول *P.* ميزيدن - شاشيدن *T.* صو دوكمك - ايشدمك || Il ne pisse qu'avec peine عسرت ايله تبوّل ايدر - اوردك *T.* مبولة *A.* Pot à pisser - صو دوكدجك برداق || Il est aussi actif dans ces phrases: Pisser le sang tout clair صافى قان ادرار ايتمك Pisser du pus ايرين ادرارده ايرين دوكمك - ادرار ايتمك

PISSEUR. Qui pisse souvent *A.* كثير البول - بولة *P.* بسيار ميزنده *T.* چوق ايشر

PISSOIR. Lieu destiné pour y aller pisser *A.* متعمعه pl. مناصع *P.* مبولة - *T.* آبريز خانه *T.* صو دوكدجك ير || Les pissoirs du palais مناصع سراى همايون

PISSOTER. Uriner fréquemment et en petite quantité *A.* بضوض *P.* البول مدارکةً پياپى واندك اندك شاشه ريزانيدن *T.* صيق صيق وازر آزر ايشدمك

PISTACHE. Espèce de fruit *A.* فستق *P.* پسته *T.* شام فستغى

PISTACHIER. L'arbre qui porte les pistaches *A.* شجر الفستق *P.* درخت پسته *T.* شام فستغى آغاجى

PISTE. La trace que laisse un animal sur le chemin qu'il a suivi *A.* اثر pl. آثار - نقش القدم *P.* پى *T.* ايز || Suivre la bête à la piste حيوانك اثرينه اقتفا ايتمك - ايزينى سورمك حيوانك On a perdu la piste de la bête حيوانك ايزينى غائب ايتمشلر در

PISTIL. T. de Botan. Organe de la fructuation d'une plante, qui en occupe ordinairement le centre *A.* سرّة الزهر *P.* ناف شكوفه *T.* چيچكك گوبكى

PISTOLE. Monnaie d'or étrangère *T.* آلتون سكه سى || Pistole d'Espagne پستول تعبير اولنان اسپانيا آلتونى

PISTOLET. Arme à feu plus courte que toutes les autres *T.* پشتو - پشتو آتمق || طپانجه - پشتو Tirer un coup de pistolet پشتو طولدرمق و بوشالتمق Charger, décharger un pistolet صيقمق Il n'y a d'ici là qu'une portée de pistolet بوندن فلان محله بر پشتو منزلى - قدر بر پشتو ايريمى مسافه وار در Pistolet d'arçon قبور پشتوى Les pistolets de poche sont defendus جيب پشتوى ممنوع در

PISTON. Cylindre qui entre dans le corps d'une pompe, et qui, étant levé et baissé, pousse l'eau en haut *A.* ملكد الدالية *T.* طولمبه نك طوقاجى | La pompe ne va pas, le piston en est rompu طولمبه ايشلميور زيرا طوقاجى قيرلمشدر Raccommoder un piston طولمبه نك طوقاجنى تعمير ايتمك

PITEUSEMENT. D'une manière à faire pitié *A.* على وجه مهيّج المرحمة *P.* مرحمت انگيزانه *T.* كوكل صزدره جق وجهله || Il se lamentait piteusement مرحمت اگيزانه تظلم حال ايدر ايدى

PITEUX. Digne de pitié *A.* مستحق المرحمة *P.* شايان مرحمت *T.* مرحمته كركلو || Le plus piteux état du monde شايان مرحمت اولدجق حالك مرتبهٔ نهايتى

PITIÉ. Compassion *A.* مرحمت - شفقت *P.* مهربانى - مرحمتكارى *T.* مرحمت || Avoir pitié de son prochain بر كمسنه نك قريبنى

فقرايه مرحمت حقنده مرحمتى اولمق Avoir pitié des pauvres غلبهٔ مرحمت ايله متأثر البال ايتمك Être touché de pitié بولنديغى حال مهيّج اولمق L'état où il est, excite la pitié تحريك عرق شفقت رحم وشفقتدر Émouvoir la pitié تحريك سلسلهٔ رحمت ايتمك - ايتمك Cela est digne de pitié محلّ مرحمتدر - شايان مرحمتدر C'est un homme dur et sans pitié مايهٔ مرحمتدن بى بهره قسىّ القلب بر آدمدر Un cœur sans pitié رحم وشفقتدن عارى - قلب بى ترحّم - On dit proverb. Guerre et pitié ne s'accordent pas ensemble مرحمت وقتال ممكن الاجتماع اولان احوالدن دكلدر - بر قلب

Il se dit aussi dans un sens qui marque du mépris *A.* اسافة - بادئ *P.* دلازارى *T.* آجيمه || Il raisonne à faire pitié تفجّع اجينهجق - اسافت اولهجق صورت ايله سوق دليل ايدر Il chante à faire pitié بادئ اسافت اولهجق وجهله وجهله تغنّى ايدر Vous me faites pitié de parler comme vous faites بو طور ايله تكلّمك بادئ تفجّع اولهجق شيدر

On dit aussi, Regarder en pitié, avec des yeux de pitié, pour dire, ne faire aucun cas de .... mépriser *A.* نظر بعين الاستحقار - خوارسمه نظر يله كورمك *T.* بديدهٔ خوارى نگرستن *P.* C'est un homme dédaigneux, il regarde toujours les autres en pitié || استحقار كوزيله باقمق متكبّر بر آدمدر سائرلره دائما استحقار نظريله باقر

PITON. Sorte de clou dont la tête est percée en anneau *A.* باشى دليكلو اكسر *T.* ميخ سنبيده سر *P.* مسمار اخرب الرأس

PITOYABLE. Qui est enclin à la pitié *A.* كثير المرحمة - رؤف - مرحمتلو *T.* مرحمتكار - مهربان *P.* رحيم الطبع || Une âme sensible et pitoyable envers les pauvres فقرا وضعفا حقنده كثرت مرحمت ايله مجبول بر قلب

Il signifie plus communément, qui excite la pitié *A.* مهيّج مرحمت *T.* مرحمت انگيز *P.* موجب المرحمة - المرحمة گرفتار اولديغى || Il est dans un état pitoyable كتوربجى مهيّج مرحمت حال واجب المرحمتدر Une voix pitoyable حكايت اولهجق بر صوت حزين une histoire pitoyable تهييج مرحمتى Il jetait des cris pitoyables مرحمت انگيز موجب اولهجق وجهله فرياد وفغان ايدر ايدى

Et méprisable, fort mauvais *A.* خسيس - ردئ *P.* بدترين *T.* صورت خساست || Il écrit d'une manière pitoyable آلچق - كوتى ايله كتابت ايدر Tout ce qu'il dit est pitoyable هر بر كلامى خساست ودنائتدن عبارتدر Conduite pitoyable خساست ودنائتدن عبارت وضع وحركت

PITOYABLEMENT. D'une manière qui excite la compassion *A.* مرحمت *T.* مرحمت انگيزانه *P.* على وجه موجب المرحمة كتوره‌جك وجهله || Je l'ai trouvé pitoyablement étendu sur la terre فلانى موجب مرحمت اولهجق وجهله سطح زمينده سرلمش بولدم

Et d'une manière à exciter le mépris *A.* بالردائة - رديًّا - بالخساسة *P.* بر وجه بدترين *T.* پك كوتى || Il écrit pitoyablement كمال ردائت وخساست ايله كتابت ايدر

PITTORESQUE. Qui est susceptible d'un grand effet en peinture *A.* سزاوار نقش وتصوير - شايان نگارش *P.* لايق بتصوير *T.* تصوير اولنمغه لايق || Ce site est tout-à-fait pittoresque بو موقع سزاوار نقش وتصوير اولهجق بر محلّ لطيفدر - Il se dit aussi de tout ce qui peint à l'esprit || Description, style pittoresque نقش صحيفهٔ ضمير اولهجق بر كونه وصف وتعريف وسبك وانشا

PITTORESQUEMENT, adv. *A.* لايقا بالنقش *P.* بصورت شايان نقش ونگاره سزا اولهجق وجهله *T.* نگارش

PITUITAIRE. Qui a rapport à la pituite *A.* بلغمى *T.* بلغمك || La membrane pituitaire بلغمك زارى

PITUITE. Flegme, l'une des humeurs du corps humain *A.* بلغم *P.* كش سپيد *T.* بلغم || La pituite domine dans son tempérament مزاجنده بلغم غالبدر Débordement de pituite طغيان بلغم Une pituite âcre, salée بلغم حادّ ومالح glaireuse بلغم لزج - بلغم غليظ وناضج épaisse et recuite يلمشك بلغم - لزوجتلو بلغم

PITUITEUX. Qui abonde en pituite *A.* كثير البلغم - بلغمى *P.* بسيار كش سپيدناك *T.* بلغمى چوق || Humeur pituiteuse, tempérament pituiteux بلغمى غالب بر مزاج - مزاج بلغمى

PIVERT. Oiseau *A.* شقراق - شرقرق *P.* كاسكينه - سبزك *T.* ورق قوشى - آرى قوشى

PIVOINE. Plante *A.* عود الصليب *P.* فاوانيا *T.* آيو قولاغى

PIVOT. Morceau de métal qui soutient un corps solide, et qui sert à le faire tourner *A.* قطب pl. اقطاب *P.* ميخ *T.* ايك || Une machine qui tourne sur son pivot كندو قطبى اوزرنده دوران ايدر بر آلت - On dit figur. d'un homme qui a la principale part dans une affaire, que c'est le pivot sur lequel toute l'affaire tourne *A.* قطب المصلحة - مدار عليه المصلحة || C'est le

pivot sur lequel toute l'affaire tourne قطب مصلحت فلان مصلحتك جملهٔ مدار علیهی فلان كشیدر ـ آدمدر

Pivot, se dit aussi de la racine principale de certains arbres, qui s'enfonce perpendiculairement en terre *T.* دیكنه اوزانن آغاج اوریومی

PIVOTER. Il se dit des arbres qui jettent perpendiculairement en terre leur principale racine *T.* آغاجك اوریومی دیكنه اوزانوب سورمك || Le chêne, le poirier, pivotent میشه وآرمود آغاجلرینك اوریومی دیكنه اوزانوب سورر

PLACAGE. Ouvrage de menuiserie fait de bois scié en feuilles, qui sont appliquées sur d'autres bois de moindre prix *T.* صفایح اخشاب ایله قاپلمه تختهلر

PLACARD. Assemblage de menuiserie, qui s'élève au-dessus d'une porte *A.* افریز *P.* پروز *T.* صچاق || Il faut un placard au-dessus de cette porte بو قپونك اوستنده بر صچاق یاپلمق لازمدر

PLACARD. Écrit que l'on affiche dans les carrefours, pour informer le public de quelque chose *A.* تذكرة الاخبار ملصوقة على مفارق الطرق *P.* تذكرهٔ خبر بسر كوچه آویخته *T.* زوقاق آغزنده یاپشدرلمش خبر تذكرهسی || Afficher un placard زوقاق آغزنده بر قطعه خبر تذكرهسی یاپشدرمق || On a averti le public par un placard زوقاق باشنده خبر تذكرهسی الصاقیله خلقه اعلان حال اولندی

Il se prend aussi pour un écrit injurieux qu'on rend public en l'appliquant aux coins des rues *T.* یافته || Afficher des placards یافتهلر یاپشدرمق || Semer des placards یافتهلر نشر ایتمك || Placard injurieux طعن وهجوی محتوی بر قطعه یافته || Placards séditieux ایقاظ فتنه وفسادی مشتمل یافتهلر

PLACARDER. Mettre, afficher un placard *A.* الصاق التذكرة الاخبار *P.* تذكرهٔ خبر آویختن *T.* خبر تذكرهسی یاپشدرمق

On dit, Placarder quelqu'un, pour dire, afficher contre lui un placard injurieux بر كمسنهنك علیهنه لوم وهجوی حاوی بر قطعه یافته یاپشدرمق

PLACE. Lieu, endroit *A.* محل pl. محال ـ مكان pl. امكنه ـ موقع pl. مواقع ـ مقام *P.* جا *T.* یر || La place est remplie بو محل فلان مكان مملو در || La place est petite pour deux بو محلك ایكی كسی یه ـ ایكی كشی ایچون تنكدر وسعتی یوقدر || Mettre chaque chose à sa place هر شیئی محلنه یرلو یرینه قویمق ـ وضع ایتمك || Laisser la place libre مقامی آزاده وخالی براقمق || Changer des livres de place كتابلرك یرینی تبدیل ایتمك || Il change de place en tout moment هر آن وهر دقیقه تبدیل مكان ایدر || Il ne saurait durer en place یرنده دوام ایدهمز || Se tenir en place یرنده مستقر وپایدار اولمق || Demeurer en place بر كمسنه مقامنده متمكن اولمق || Céder, donner sa place à quelqu'un بر كمسنه یرینی آخره فراغ ـ آخره ویرمك ـ ایتمك || Ne bouger d'une place فلان محلدن یرندن قمللدانمامق ـ فلان یردن آیرلمامق ـ مفارقت ایتمامك || Ce n'est pas là votre place سنك یرك اورهسی دكلدر || Voilà une belle place pour bâtir اشته بنایه صالح بر موقع || Dans ce combat je fus blessé à la main, voici la place بو جنكده الم یارهلندی اشته یری كوریئور

On dit, Faire place nette, pour dire, vider le logement que l'on avait dans une maison *T.* بر كمسنه یرینی تخلیه ایتمك ـ

Et qu'une place n'est pas tenable, pour dire, qu'on ne saurait y demeurer sans incommodité بو محلده توقف وقرار نا متصور در ـ

Et qu'un homme a été tué sur la place, qu'il est tombé mort sur la place, pour dire, qu'il a été tué sur le lieu même بولندیغی محلده انداختهٔ ـ محلده سطیحاً قتل واعدام اولندی ـ زمین هلاك ودمار اولمشدر ـ

Et qu'un mot n'est pas dans sa place, pour dire, qu'il ne convient pas à l'endroit où on l'a mis یرنده دكلدر ـ نابجادر ـ نابموقعدر ـ بو لفظ موقعنده دكلدر

Et qu'une pensée, qu'un discours, qu'une réflexion n'est pas en sa place بو معنا وبو كلام وبو مطالعه موقعنده دكلدر ـ

Et qu'une réflexion, qu'un fait doit trouver place dans un récit, pour dire, qu'il en sera fait mention بو مطالعه وبو ماده حكایهنك ـ ذكر اولنهجق احوالدندر ـ ایچنده یری بولنهجق مقولهدندر

On dit en termes de Pratique, Subroger quelqu'un en son lieu et place *T.* یرینه تعیین ایتمك ـ بر كمسنهیی یرینه بدل قلمق

On dit figur., Se mettre à la place de quelqu'un, pour dire, se figurer que l'on est dans l'état où il se trouve *T.* بر كمسنهنك یرنده اولمق || Mettez-vous en ma place, que feriez-vous? بنم یرمده اولسهك ـ بنم یرمده اول بقهلم نه ایدهجك ایدك نه كونه حركت ایدر ایدك || Supposez que vous soyez en ma place بنم یرمده اولدیغكی فرض ایله

On dit, Avoir place, tenir sa place dans l'histoire, pour dire, être marque dans l'histoire *T.* درون تاریخده مذكور

اولمق ‖ Cette action-là mérite d'avoir place dans l'histoire بو امر جليل درون تاريخده مستحق ذكر وبيانيدر ‖ Il tiendra sa place parmi les grands hommes اشرافى رجال بيننده دفتر رجال ذوى - اسمى واجب الذكر اولهجق بر ذاتدر الاشتهارده ثبت وقيد اولنهجق بر آدمدر

On dit en parlant d'un combat, qu'il est demeuré mille hommes sur la place - بيك قدر مقتوليں ميدان محاربهده سرلمشدر عرصهگاه حرب وقتالده شو قدر نفوس نفس زمين دعار اولمشدر

Place, Place. Façon de parler dont on se sert pour engager à se retirer ceux qui empêchent de passer *T.* صاوليكز صاولك - دستور

On dit, Sur la place, Au milieu de la place, pour dire, à terre, par terre *T.* ميدانده - يرده ‖ Cela est tombé au milieu de la place بره دوشدى - فلان شى ميدانه دوشدى

Place, se prend figur. pour le rang, l'emploi que l'on occupe *T.* جاه *P.* مقام - مساند pl. مسند - مناصب pl. منصب *A.* ‖ Place importante جاه والا - مسند عالى ‖ Place de confiance دوستق ومعتمد اولهجق ذواتنه مخصوص اولان منصب ‖ Il était dans une belle place, mais il n'a pu se maintenir بر ايو منصبده ايدى لكن قرارگير اولهمدى ‖ On l'a ôté de sa place, et on y a mis un autre homme منصبى اوزرندن رفع اولنوب يرينه آخرى نصب اولنمشدر ‖ Cet homme est en place فلان كمسنه منصبده در ‖ hors de place منصبندن معزولدر - منفصلدر

Place, signifie aussi, un lieu public découvert, et environné de bâtimens, soit pour la magnificence d'une ville, soit pour la commodité du commerce *A.* ساحة pl. ساحات - ميدان pl. ميادين - فضا *P.* ميدان *T.* آچق ير - ميدان ‖ Place publique - عربهلرك طوردقلرى ساحه ‖ La place des voitures ميدان عام عربه ميدانى

Place marchande. Une place commode pour vendre des marchandises *A.* محل المعاملات التجار *P.* رسته *T.* آليش ويريش ‖ Si vous voulez vendre, mettez-vous en place marchande ويرمكلك املر ايسهكز آليش ويريش يرنده طورك

On se sert de ce mot, se mettre en place marchande, pour dire, se mettre en lieu propre pour être vu et entendu *T.* آليجى وويرجى يرده طورمق

Place, se dit aussi du lieu où les négociants, les banquiers s'assemblent dans une ville, pour y traiter des affaires de leur commerce *A.* سوق التجار - سوق الصيارفة *P.* بازارگاه تاجران - بازارگاه صرافان *T.* بازرگان چارشوسى - صرافلر چارشوسى ‖ Négocier un billet sur la place چارشوده صرافلره بر قطعه تحويلى بر كمسنهيه ‖ Avoir crédit sur la place چارشوسنده دوراتمك ‖ Il n'y a point d'argent sur la place چارشوده اعتبارى اولمق ‖ Négocier un billet de place en place چارشوده كلى مرتبه قحط نقود واردر بر قطعه تحويل بودن يره صرافلر بازارگاهلرنده دور ايتدرمك ‖ Faire des remises de place en place صرافلر بازارگاهلرينك بريسندن آخرينه اقچه گچورمك ‖ Faire valoir son argent sur la place بر كمسنه اقچهسنى بازرگان چارشوسنده رايجا اعمال ايتدرمك ‖ Ces billets, ces effets gagnent, perdent sur la place بو ميرى تحويللرى واوراقى صرافلر چارشوسنده فائده وياخود ضرر ايدر

Il se prend aussi, pour tout le corps des négociants, des banquiers d'une ville *A.* طايفة التجار - طايفة الصيارفة *T.* بازرگان طايفهسى صرافلر - اصنافى ‖ La place de Lyon est une des plus riches de France ليون شهرنده اولان طايفهٔ تجار فرانسهنك سائر مملكتلرنده بولنان طوائف تجاردن زياده مالداردر

Place, signifie aussi, une ville de guerre, une forteresse *A.* قلعة pl. قلاع - حصن pl. حصون *P.* دز *T.* قلعه ‖ Place forte بلدهٔ مستوره - بلدهٔ حصينه - بلدهٔ رصينه - حصن حصين ‖ Place imprenable قلعهٔ ممتنع التسخير ‖ régulière قواعد هندسيه اوزره ‖ Place frontière سرحد - ثغر - منتظم بر قلعه ‖ maritime قلعهٔ ساحليه سر حدودده واقع - كائن بر قلعه ‖ Fortifier une place قلعهيه استحكام - قلعهيى تزيين ايتمك ‖ assiéger قلعهيى حصر وتضييق ايتمك ‖ attaquer قلعهيى حرب ايتمك - محاصره ايتمك ‖ bloquer قلعهنك موارد ومسالكنى سد وبند ايتمك ‖ investir اطرافنى چويرمك - قلعهيى دائرا مادار احاطه ايتمك ‖ insulter قلعهيه ابتدار تعرض ايتمك ‖ forcer قلعهيى فتح ايتمك ‖ prendre اوزرينه حمله وهجوم ايتمك ‖ emporter d'assaut قلعهيى حربا وعنوة ضبط ايتمك ‖ démanteler قلعهيى هدم ايدرمك ‖ rendre قلعهيى تسليم ايتمك ‖ C'est une place qui n'est pas de défense [illegible]

جسمی les dehors قلعه‌نك خارجلری ـ طشره طرفی La garnison d'une place قلعه‌نك محافظه عسکری ـ مستحفظین قلعه le commandant قلعه‌نك محافظی La place est commandée par une hauteur قلعه‌یی دوکر بر ـ بر محل مرتفع قلعه‌یه مشرفدر قلعه‌یه حواله اولور ـ بایر وار در

Place d'armes. T. de guerre, qui se dit d'un lieu spacieux, destiné pour y ranger des troupes en bataille *A.* مصف الجنود *P.* لشکر جولانگاه *T.* عسکر جمعیتنه مخصوص میدان || Dans cette ville, il y a une très-belle place d'armes بو بلده‌ده مصف جنود اولمق اوزره بر کوزل میدان وار در On avait fait des places d'armes de distance en distance محل بمحل مصف عساکر اوله‌جق میدانلر احداث ایلدیلر

On appelle aussi Place d'armes, une ville frontière choisie pour être le principal magasin d'une armée *T.* مجمع مهمات وذخایر اولان سرحد

PLACEMENT. Action de placer de l'argent *A.* وضع المبلغ ـ تعبیة المال *T.* اقچه یرلشدرمه || Il cherche à faire un placement اقچه‌سنی یرلشدره‌جك ـ وضع مال ایده‌جك یر آرار یر آرار

PLACER. Situer, mettre dans un lieu *A.* تعبیة ـ تمکین ـ وضع *P.* بجا نهادن *T.* یرلشدرمك ـ یرینه قویمق || Placer un bâtiment بنایی تمکین ایتمك Sa maison est bien placée خانه‌سی وضع احسن اوزره تمکین اولنمشدر Il a tant de meubles, qu'il ne sait où les placer اثاث بیتی اول قدر چوقدر که یرلشدره‌جك یر بولمیور Où voulez-vous placer vos livres? کتابلرکی قنغی محلده تعبیه ایتمك استرسك Où placerez-vous tout ce monde-là? بو قدر خلقی نه طرفده یرلشدره‌جکسك Le coeur est placé un peu du côté gauche قلب نوعما جانب یساره متمایلاً تمکین اولنمشدر ـ On dit, Placer de l'argent, pour dire, le mettre à intérêt, le faire profiter *A.* تعبیة المال فائض ـ استرباح ضمننده اقچه قویمق *T.* لاجل الاسترباح اقچه یرلشدرمك || Il a beaucoup d'argent, et il ne trouve point à le placer مال کثیره مالك اولمغله اقچه‌سنی بالاسترباح یرلشدره‌جك یر بولمز Il cherche à placer son argent avec sûreté اقچه‌سنی لاجل الاسترباح تعبیه ایده‌جك امین یر آراشدرمقده در Il a placé son argent en fonds de terre مالنی لاجل الاسترباح املاك وعقاراته یرلشدردی ـ On dit, Placer une personne, pour dire, lui procurer un établissement || Il avait trois enfans, et il les a tous placés avantageusement اوچ نفر اولادی اولوب جمله‌سنی برر خدمته بر وجه انفع یرلشدردی On l'a placé dans un bon poste فلانی بر ایو منصبه تمکین ایتمشلر در

Dans les cérémonies et les assemblées, Placer quelqu'un, c'est lui indiquer une place *A.* تعیین المقام *P.* جا نمودن *T.* یر کوسترمك || Lorsque le Roi va au sermon dans une église, ce sont les officiers des gardes du corps qui placent فرانسه پادشاهی استماع وعظ ایچون کلیسایه واردقده مستحفظین خاصه ضابطلری خلقه یر کوسترمکه مأمورلر در

On dit, Placer bien ou mal ce qu'on dit, pour dire, le dire à propos ou mal à propos کلامی موقعنه یاخود نا بموقع صرف ـ سوزی یرنده سویلمك یا یرنده سویلمامك ـ ایتمك Placer bien une citation مناسبتلی یا مناسبتسز سویلمك Il یرنده ذکر ایتمك ـ استشهادی محلنه صرف ایتمك place à tort et à travers ses bons mots مضمونلری مناسبتلی ـ مناسبتسز یره صرف ایدر On dit aussi, Placer bien ses charités, ses aumônes, pour dire, les faire avec choix صدقات ومبراتی محلنه صرف ایتمك Et placer bien ses grâces, ses faveurs, ses libéralités لطف واحسانی وآثار جود وسخاییی محلنه صرف ایتمك Et placer son affection, son amitié en bon lieu بر کمسنه علاقهٔ فؤادینی ومحبتنی محلنه صرف ایتمك

Se placer. *A.* تمکن *P.* جا گرفتن ـ جاییدن *T.* یرلشمك ـ اوتورمق || Il s'est placé sur un canapé بر صفده اوتوردی

PLACET. Sorte de siége qui n'a ni dos ni bras. V. Tabouret.

PLACET. Requête, supplique *A.* عریضه *P.* عرضحال *T.* عرضحال || Dresser un placet بر عرضحال ترتیب ایتمك Son placet n'a pas encore été répondu ویردیکی عرضحالك جواب ویرلمدی ـ هنوز جوابی چیقمدی Il a présenté un placet بر قطعه عرضحال تقدیم ایلدی

PLAFOND. La partie supérieure d'un bâtiment *A.* سقف ـ سماء pl. سقوف ـ سمك *P.* سنبد ـ آسمانه ـ کلد *T.* تاوان ; Plafond peint سقف منقش ـ آسمانهٔ doré سقف مذهب ـ زرنشان riche تاوان یالدزلو سقف ذیقیمت

PLAFONNER. Couvrir le haut d'un plancher *A.* تسقیف *P.* سنبد برداختن ـ تاوان *T.* تاوانلنمق ـ بآسمانه پوشانیدن قاپلمق

PLAGE. Rivage de mer plat et découvert *A.* شاطئ البحر ـ کنارهٔ دریا ـ شیخ *P.* سواحل .pl ساحل ـ سیف البحر *T.* یالی ـ لب دریا || Les vaisseaux étaient à l'ancre le long de la plage کمیلر شاطئ بحرده بویدن بویه دمور اوزرنده ایدی La plage est bonne اول طرفك یالیسی ایو در

Il se dit aussi pour Contrée, climat *A.* قطر .pl اقطار *P.* بر *T.* زمین ـ کشور || Il n'y a point de plage si lointaine où le bruit de ses victoires n'ait pénétré صیت فتوحات وغزواتی قصارای اقطار ـ قصارای اقطار ارضه ولوله انداز اولمشدر زمیندن هیچ بر ناحیه قالمامشدر که فلانك صیت غزوات جلیلهسی واصل اولمیه

PLAGIAIRE. Celui qui s'attribue ce qu'il a pillé dans les ouvrages d'autrui *A.* منتحل *P.* اثر دیگرانرا کار خود فروشنده *T.* بشقه تالیفدن ـ آخرك ایشنی بنمدر دیو ادّعا ایدن منتحل || Plagiaire effronté چالوب کندو ایشی اولدرق صتان بی ادب

PLAGIAT. Action du plagiaire *A.* انتحال ـ تنحّل *P.* خود فروشئ اثر دیگران *T.* آخرك ایشنی بنمدر دیو ادّعا ایتمه || Adroit plagiat بر کونه تنحّل استادانه impudent انتحال فاحش

PLAIDANT. Qui plaide *A.* مدّعی ـ مخاصم .pl مخاصمین طرفین || Les parties plaidantes دعوا ایدن *T.* دعوا کننده *P.* دعوا ایدنلر ـ مخاصمه ایدنلر ـ مخاصمین

PLAIDER. Contester quelque chose en Justice *A.* مخاصمه ـ دعوی *P.* دعوا کردن *T.* دعوا ایتمك || Il y a deux ans qu'ils plaident l'un contre l'autre ایکی سنهدنبرو بری برلریله مخاصمه ایتمکده درلر Ils plaident pour le partage d'une succession تقسیم وراثته میراث ایچون دعوا ایدرلر ـ دائر مخاصمه ایدرلر C'est un mauvais métier que de plaider دعوا ایتمك بر حرفت قبیحه در Il plaide contre sa signature کندو امضاسنك خلافنه اولدرق دعوا ایدر ـ On dit aussi, Plaider quelqu'un, pour dire, lui faire un procès *T.* بر کمسهنك اوزرینه دعوا ایتمك || Il a été obligé de plaider son tuteur pour lui faire rendre compte کندو وصیسندن حساب طلبیله اوزرینه دعوا ایامکه مجبور اولمشدر Si vous ne me satisfaites pas, je serai contraint de vous plaider بنی اسکات ایتمدیککز حالده اوزریکزه دعوا ایلمکه محتاج اولهجغم

PLAIDER. Défendre de vive voix la cause d'une partie devant les juges *A.* بسط المدّعا ـ بسط الدعوی *P.* دعوا راندن *T.* وکیلك وجه || Votre avocat a très-bien plaidé دعوا سورمك بر نهج شرعی سوق ـ احسن اوزره بسط مدّعا ایلدی Il plaide avec chaleur, avec action دعوا ایتمشدر کمال حرارت ایله ومؤثرانه بسط دعوا ایدر J'ai été obligé de plaider moi-même ma cause مدّعامی بالنفس بسط ایتمکه مجبور اولدم ـ On dit, Plaider la cause de quelqu'un, pour dire, prendre sa défense *A.* التزام الدعوی || Il plaide fort bien la cause d'un tel فلانك دعواسنی کرکی کبی التزام ایدر Il a bien plaidé une mauvaise cause بر دعوای باطلی کرکی کبی التزام ایلدی

On dit au Palais, Plaider un fait, un moyen, pour dire, les avancer en plaidant *A.* اتخاذ السند ـ احتجاج || Le fait que cet avocat a plaidé n'est pas vrai دعوا وکیلنك سند اتخاذ ایلدیکی مادّه صحیح دکلدر ـ On dit aussi, On a plaidé que... pour dire, on a avancé en plaidant que... شو وجهله بسط کلام ایدرك دعوا ایتمشلر که

PLAIDEUR. Qui plaide. V. Plaidant. || La condition des plaideurs est malheureuse دعوا ایدنلرك حرفتی محض نکبتدر

Et qui aime à plaider, à chicaner *A.* مزوّر || C'est un plaideur fieffé صرف مزوّر در On est malheureux d'avoir affaire à un plaideur بر آدمك مزوّر ایله مصلحتی اولمق محض عقوبتدر

PLAIDOIERIE. L'art de plaider une cause *A.* فنّ المرافعات فنّ المخاصمات ـ *P.* دعوا پردازی *T.* پیشهٔ مرافعه صناعتی || Il excelle dans la plaidoierie فنّ مرافعاتده فائق الاقراندر Il a quitté la plaidoierie فنّ ـ فنّ مخاصماتی ترك ایلدی مرافعاتدن فراغت ایلدی

PLAIDOYABLE. T. de Palais, qui se dit des jours où l'on donne audience *A.* یوم المرافعات *P.* روز مرافعه *T.* دیوان کونی || Il a été assigné au premier jour plaidoyable ایالك دیوان کوننده احضاری حکمی اصدار اولندی

PLAIDOYER. Discours fait en présence des juges pour la défense d'une cause *A.* تقریر الدعوی || Cet avocat a fait un bon plaidoyer بو دعوا وکیلی کوزل تقریر دعوا ایلدی Tout le monde sortit fort content de son plaidoyer بسط ایلدیکی تقریر دعوا بالجمله اصحاب مجلس عندنده رهین تحسین و پسند اولمشدر

PLAIE. Solution de continuité faite aux parties molles du corps

A. قرحة pl. قروح - کلم pl. کلوم P. زخم - ریش T. پاره || قرحهٔ خطرناک dangereuse قرحهٔ کبیره - قرحهٔ جسیمه Grande plaie قرحهٔ بعید الغور - قرحهٔ عمیقه profonde قرحهٔ مهلکه - incurable - قرحهٔ بیدرمان - قرحهٔ بیدوا - قرحهٔ ممتنع الدوا rable پاره‌یی اوکلمز پاره - نا قابل علاج بر قرحه Panser une plaie - قرحه‌یی تلیم ایتمک صارمق - تضمید ایتمک guérir - پاره‌یی صاغلتمق - Figur. || La perte de cette bataille est une plaie qui saignera long-temps بو هزیمت مدّت مدیده طول زمان قانی آقه‌جق - قپانمیه‌جق بر قرحهٔ الیمه در L'arrêt qu'on a rendu contre lui, fait une grande plaie à l'honneur de sa famille علیهنه ویریلان اعلام کندو خاندانی عرضنه بر زخم ناسور ممتنع الالتئامدر Ne lui parlez point de la mort de son ami, cela rouvrirait sa plaie دوستنک وفاتندن بحث ایتمه زیرا زخم درونینی تجدید پاره‌سی هنوز تازه Sa plaie saigne encore ایتمش اولورسک پاره‌سنک هنوز قانی آقر - در

Il se dit aussi des cicatrices. V. Cicatrice.

On dit proverb. en parlant d'une dépense imprévue et fâcheuse, mais qui n'est pas sans remède, Plaie d'argent peut guérir آقچه پاره‌سنک علاجی بولنور

Dans le style de l'Écriture, on appelle Les plaies d'Égypte, les fléaux dont Dieu punit l'endurcissement de Pharaon اهل مصر اوزرینه ارسال الهی اولمش مصایب وآفات

PLAIGNANT. T. de Pratique. Qui se plaint en Justice de quelque tort qu'on lui a fait A. شاکی pl. شکاة - متشکّی P. گله بت - شاکی اولان La partie plaignante || شکایتجی T. سز شکوا ایدن

PLAIN. Qui est uni, plat, sans inégalités A. املس fém. ملسا - P. هموار T. دوز || Plaine campagne صحرای ملسا مستوی - La bataille s'est donnée en plaine campagne اول ملحمه بر صحرای بر دوز اوه‌ده - ملساده واقع اولمشدر

On appelle Chambres de plain-pied, des chambres qui sont dans le même étage et de même niveau T. دوز طبان اوطه‌لر || Les deux appartemens se communiquent, et l'on va de l'un à l'autre de plain-pied اول ایکی دائره بیننده یول اولوب برندن دیگرینه دوز طبان اوله‌رق واریلور

On appelle Étoffe plaine, une étoffe unie, et où il n'y a aucune figure A. ساذج P. ساده T. ساده - دوز || Velours, satin plain ساده قطیفه وساده اطلس Étoffe plaine ساده قماش

PLAINDRE. Témoigner de la compassion A. تحنّن - تفجّع P. غم خوردن - وا خوردن T. آجیمق || Je vous plains extrêmement سنی غایت آجیورم - حالکه غایة الغایه تفجّع ایدرم Tout le monde vous plaint کافّهٔ ناس سنی آجیبور Je plains sa famille اولاد وعیالنه تحنّن ایدرم votre malheur گرفتار اولدیغک آفت بکا باعث تفجّع بال اولدیبور Il est fort à plaindre غایة الغایه شایستهٔ تفجّعدر Je vous plains dans le fond du coeur سنی عن صمیم البال آجیورم Il n'est pas trop à plaindre - شایان تفجّع - چندان محل تفجّع دکلدر پک اجینه‌جق آدم دکلدر

On dit, Plaindre sa peine, ses soins, son temps, etc. pour dire, les employer à regret A. تلهّف - تأسّف P. دریغیدن - T. آجیمق - اسرکمک حسرت بردن || Il ne faut pas plaindre sa peine pour ses amis دوست حقنده صرف اولنان سعی بر کمسنه دوستی ایچون - وزحمته تأسّف ایتمک جائز دکلدر ارتکاب ایلدیکی زحمتی آجیملو دکلدر C'est un homme paresseux et qui plaint ses pas ذاتنده تنبل بر آدم اولوب ایتدیکی ایاقی زحمتنی آجیبور - On dit aussi, qu'un homme ne plaint point l'argent, la dépense اصلا آجیمز اصلا - آقچه‌یی ومصرفی اسرکمز Et qu'il plaint le pain à ses gens, l'avoine à ses chevaux خدمتکارلره یدردیکی نان عزیزی وبارکیرلره ویردیکی یمی آجیبور

SE PLAINDRE. Se lamenter A. تألّم - انین - تأوّه - انیه P. نالیدن - زاریدن - زاری کردن T. ایکلمک - ایقیلدامق || Il a souffert de grandes douleurs sans se plaindre بلا انین وتأوّه اوجاع شدیده‌یه تحمّل ایلدی Il est malaisé de ne pas se plaindre quand on souffre گرفتار الم اولان کشی زاری وانین ایتمامک مشکلدر Il a tout le corps si douloureux, qu'il se plaint dès qu'on y touche اولمغله وجعناک دردی بستیون اوزرینه جزئیجه ال طوقنیلدجق اولور ایسه ایکلمکه باشلار

Et témoigner du mécontentement contre quelqu'un A. تشکّی - کوزش - گله آوردن - گله نمودن P. بث الشکوی - اشتکا - شکایت ایتمک - اغلشمق T. مست کردن - کردن Il se plaint fort de vous سندن بغایت تشکّی ایدر Il prétendait avoir sujet de se plaindre de la Cour دولتدن وسیلهٔ اشتکا اوله‌جق ماده‌سی اولدیغنی ادّعا ایدر ایدی Tout le monde croit être en droit de se plaindre de la fortune هرکس فلکدن اشتکا ایده

حقی اولدیغندن ظن ایدر C'est lui-même qui s'est attiré sa disgrâce, il ne doit se plaindre de personne دوچار اولدیغی نکبت عمل یدی اولمغله کمسه‌دن شکایته صلاحیتی یوقدر

Se plaindre, signifie, en termes de Palais, rendre plainte en Justice *A.* تظلم الحال *P.* داد خواهی کردن *T.* آغلشمق

PLAINE. Grand espace de terre sans élévation *A.* صحرا pl. صحاری *T.* دشت *P.* افیانی pl. فیفی ـ اقواع pl. قاع ـ صحاری ـ صحرای وسیع الانحا || Grande plaine صحرای عظیم vaste صحرای کثیر النما fertile ککیش اوه ـ صحرای پهنا d'une grande étendue صحرای بیحد وپایان Les troupes étaient campées dans la plaine عسکر صحراده خیمه نشین ایدی Cette place domine sur toute la plaine بو قلعه صحرانک جمله‌سنه La قلعه‌نک طوبی صحرایی سرتا پا دوکر ـ مشرفدر Pologne est un pays de plaines له مملکتی کثیر الصحاری بر مملکتدر

On dit poétiquement, La plaine liquide, pour dire, la mer صحرای پهنای دریا

PLAINTE. Gémissement, lamentation *A.* انین ـ انیه *P.* زاری ـ ناله *T.* ایکلمه ـ ایکلدی || Les plaintes d'un malade خسته‌نک زاری وانینی

On dit poétiquement, Les plaintes d'un amant *T.* عاشقک فریاد وفغانی || Elle est insensible à mes plaintes آشفته‌نک فریاد وفغانم اول محبوبه‌نک درونده اصلا وقطعا تأثیر ایتمز

Plainte, signifie aussi, paroles, écrits par lesquels on marque le sujet qu'on a de se plaindre de quelqu'un *A.* شکوی ـ شکایت pl. شکایات ـ تظلم pl. تظلمات *P.* گله ـ دست ـ دادخواهی *T.* آغلشمه || Avoir des plaintes contre quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنده شکایتی اولمق Il en porta ses plaintes au Roi فلان جانب پادشاهی‌یه تظلم حال ایتمشدر Il en a fait des plaintes bien aigres, bien amères اکید وشدید شکایتلر ایتدی Je ne lui ai donné aucun sujet de plainte فلانه موجب شکایت اولهجق بر درلو سبب ویرمدم On vous fera justice sur vos plaintes موجب شکایتک اولمش ماده‌لرده احقاق حق اولنه‌جغی امر مقرر در ـ Il signifie aussi, l'exposition qu'on fait en Justice du sujet qu'on a de se plaindre *T.* شکایتی محتوی تظلم حالی محتوی ـ عریضه

PLAINTIF. Qui se plaint, qui se lamente *A.* آنان *P.* نالان ـ زارنده *T.* ایکلیجی ـ دردناک *P.* فاجع ـ حزین Et qui a l'accent de la plainte *A.* Voix plaintive صدای حزین *T.* صیزلدیجی *P.* ماتم انگیز Ton plaintif صدای ماتم انگیز

On dit, qu'un homme est plaintif, pour dire, qu'il se plaint à tout propos *A.* دائمی الاشتکا *P.* هردم نالان ـ گله ساز *T.* دائمی چوق آغلاشور || Il est toujours chagrin et plaintif علی الدوام غمگین واندوهناک وحالندن متشکیدر

PLAINTIVEMENT. D'un ton plaintif *A.* حزینا *P.* بناله وزاری *T.* ایکلیدرک ـ حزینا تغنی ایتمک || Chanter plaintivement صوت حزین ایله ازکی اوقومق réciter صوت حزین ایله تلاوت ایتمک

PLAIRE. Être agréable au cœur, à l'esprit ou aux sens *A.* استحباب ـ ایراث المرغوبیة ـ ایراث المطبوعیة *P.* دلپسند ـ خوش آمدن ـ حظ اولنمق ـ بکنلمک *T.* مطبوع افتادن ـ شدن ـ طبیعته خوش کلمک || Elle n'est pas extrêmement belle, mais elle plait fort غایت مرتبده حسنا دکل ایسه ده زیاده‌سیله مرغوبة القلوب Elle n'a qu'à se montrer pour plaire مستحبه در اولمق ایچون بر کره عرض جمال ایتسه کافیدر Elle a le don de plaire محبوبة القلوب اولمق ذاتنه مخصوص بر موهبه‌در Cet homme me plait beaucoup بو آدم عندمده خدا داد در بغایت مطبوع ومستحبدر La chasse, la musique me plait plus que toute autre chose صید وشکار وفن موسیقی هر شیدن زیاده عندمده مرغوب ودلپسند در Ce qui lui a plu une fois, lui plait toujours بر کره دلپسندی اولان شئ علی الدوام عندنده مرغوب ومستحبدر

Et vouloir, avoir pour agréable *A.* اراده ـ مشیئت ـ تعلق ـ الارادة ـ استحسان *P.* دل خواستن ـ دلخواه بودن ـ موافق روا داشتن *T.* استمک ـ مراد ایتمک || Il a plu à Dieu de l'affliger تکدیر بالنه اراده صمدانیه تعلق ایلدی Il faut demander à Dieu qu'il lui plaise de... اراده صمدانیه تعلق مشیت بی علت جناب موفق ـ بیورلمسی تمنا ایتملو در الامورک مقارانتنی استدعا ایتمک اقتضا ایدر Vous plait-il d'être de la partie? سن دخی بوکا اشتراک ایلمکی استریسک Que vous plait-il que je fasse? نوجهله حرکت سنک Il ne me plait pas que vous alliez là ایلمامی استرسک اول طرفه وارماک اراده‌مه مغایر در Vous plait-il de vous arrêter توقفه دلخواهک وارمیدر ـ توقف ایتمک استرمیسک S'il vous plait de vous en informer بوکا دائر تحصیل وقوف

Ce qui me plait, c'est que vous fassiez telle chose ایتمکک استر ایسدک دلخواهم بو در که شو ایشی ایشلیدسک — Le Roi dit dans ses édits, Voulons et nous plait ارادهٔ شاهانه ومطلوب ملوکاندمز بو در که

On dit d'un homme qui a une complaisance servile pour un autre, qu'il est devant lui, à plait-il maître فلان کشی فلانه الامر امرکم دییدرک هر حالده تبعیت ایدر

S'il vous plait, employé comme terme de civilité *T.* کرم ایله || Soyez, s'il vous plait, persuadé, que je vous servirai en toutes choses هر حالده خدمتکده بولنمغه خواهشگر اولدیغمه کرم ایدوب شبهه ایتمه Faites-moi, s'il vous plait, la grâce de croire... کرم ایله بوکا اعتماد بیورک

Plût à Dieu. *A.* لیت ـ لعل الله *P.* بادا ـ *T.* الله کاشکی ـ الله ـ کاشکی بو یله اوله || Plût à Dieu que cela fût ویره ویره بو یله اولسون

À Dieu ne plaise. *A.* معاذ الله ـ حاشا *P.* مبادا ـ مرساد *T.* الله کوسترمیه || À Dieu ne plaise que j'y consente jamais معاذ الله بو بابده رضا ویرمک احتمالم یوقدر

Se plaire. Prendre plaisir à quelque chose *A.* تلذذ ـ کسب الفرح *P.* خوشدل شدن *T.* حظلنمق ـ حظ ایتمک || Il se plait à la campagne چفتلکده اقامتدن متلذذ اولور حظ ایدر ـ il se plait à étudier مطالعهٔ کتبدن حظ ایدر à vous contredire, à vous mettre en colère سکا معارض اولمقدن وسنی اغضاب اتندن ایتمکدن حظ ایدر Il ne se plait pas à faire du mal حظ ایتمز ـ On dit des animaux, qu'ils se plaisent en un lieu, pour dire, qu'ils aiment à y être فلان محلدن حظ ایدرلر Il se dit aussi figur. des plantes || La vigne se plait dans les terres pierreuses طاشلق ـ اوزم آصمەسی طاشلق یردن حظ ایدر یری سور

PLAISAMMENT. D'une manière plaisante, agréable *A.* باللطف ـ باللطافة ـ طیّباً ـ مطبوعاً *P.* بخوشی ـ دلپسندانه ـ شیرینکارانه *T.* خوشلق ایله || C'est un homme qui imagine plaisamment les choses لطف خیالـه ـ باللطافه تخیل احوال ایدر بر آدمدر طیّباً ومطبوعاً Il fait plaisamment un conte مالک بر آدمدر بر حکایة نقل ایدر

Il se dit aussi dans un sens ironique *A.* فنعم *P.* زهی *T.* نه کوزل ـ فنعم الجواب || C'est plaisamment répondre کوزل جواب ویرمکدر C'est agir plaisamment نه کوزل حرکت ایتمکدر C'est plaisamment reconnaître vos services ایتدیککک خدمتلری نه کوزل بیلمکدر

Il signifie aussi, ridiculement *A.* مضحکاً ـ مستسخراً ـ علی وجه المضحکک *P.* طور بخشا خنده بر وجه *T.* کولدرەجک || Il est plaisamment habillé مسخرەجه ـ صورت ایله مضحکک بر کونه قیافتده در ajusté مضحکک ایله کیینمشدر

PLAISANCE. On appelle Maison ou lieu de plaisance, une maison qu'on a à la campagne pour y aller prendre l'air *A.* بیت النزهة *P.* دار التفرج ـ نزهتسرا ـ تفرجگاه ـ تفرج ـ خانهٔ *T.* سیران اوی || Il a une maison de plaisance à deux lieux d'ici بوندن ایکی ساعت مسافەده بر بیت النزهته مالکدر Ce n'était qu'un lieu de plaisance, et il en a fait une terre فی الاصل بر مکان تفرج ایکن آنی چفتلک یاپدی

PLAISANT, adj. Agréable, qui plait *A.* مستحسن ـ مطبوع ـ مرغوب *P.* خوش ـ خوب *T.* ایو ـ حظ اولنەجق شیٔ || Je ne trouve pas plaisant que vous me mêliez dans vos discours ایتدیککک صحبتلرده بنم اسمی قارشدرمق عندمده امر مستحسن دکلدر Il n'est pas plaisant d'avoir affaire à des gens de chicane بر کمسندنک مزوّرلر ایله ایشی اولمق حظ اولنەجق شیٔ دکلدر

Et qui fait rire *A.* مضحک ـ الضحک موجب *P.* خنده بخشا ـ فرما خنده *T.* کولدریجی شیٔ || Il nous a fait un conte plaisant بر مضحک حکایه بزه نقل ایلدی C'est la chose du monde la plus plaisante que de le voir faire فلانک ایش ایشلمەسنی کورمک قدر جهانده بر حال مضحک یوقدر Je ne trouve rien de plaisant à cela بو بابده موجب ضحک وخنده اولەجق بر شیٔ بولمدم

Plaisant, se prend aussi pour Impertinent *A.* ماجن *P.* روی ـ چهره کستاخ *T.* ادبسز || Un plaisant visage کستاخ شوی Il est bien plaisant de prétendre que... الود سجانت خیلی ادبسزلکدر ـ ادعا ایتمک خیلی مجانتدر

Et pour ridicule *A.* مسخرة *P.* خنده خریش *T.* مسخره ـ قشمر pour les hommes, et *A.* مسخر *P.* خنده فرما *T.* مسخره pour les choses || Ce sont de plaisantes gens بونلر مسخره آدملر در Il a un habit plaisant مسخره بر لباس ایله ملبّسدر

Plaisant, subs. Celui qui cherche à faire rire par ses actions, ses propos *A.* مفاکه ـ مداعب *P.* بذله کار ـ لاغکار *T.* ارشیجی ـ مسخره ـ شقاجی ـ خوراطەجی || Il fait le plaisant مداعبەدر ـ

Il est dangereux de vouloir faire le plaisant خوراطه‌جیلق یپارق منتج خطر اولور بر کیفیتدر C'est le plaisant de son quartier محله‌سنک مفاکهیدر C'est un méchant caractère que celui de plaisant مفاکه اولان کشینک سیرتی بر سیرت قبیحه در

PLAISANTER. Badiner, dire ou faire quelque chose pour faire rire les autres *A.* تفاکه ـ تداعب ـ تمازح ـ هزل *P.* لاغ ـ کردن ـ بذله ساختن ـ لابه کردن ـ گنگل زدن *T.* ارشمک ـ لطیفه ایتمک ـ خوراطه ایتمک ـ سقا ایتمک ‖ Parlez-vous sérieusement ou pour plaisanter? جدّامی یاخود هزلاً سویلرسک ـ Apparemment vous plaisantez کرچکدنمی سویلرسک یاخود لطیفه ایدرسک غالبا مرادک هزل ولطیفه در Ce que je dis n'est que pour plaisanter دیدیکم کلامدن مراد انجق لطیفه در Il plaisante sur tout, de tout هر شیده هزل وتفاکه ایدر

PLAISANTERIE. Badinerie *A.* مهازلة pl. مهازلات ـ مزاح ـ ممازحة pl. ممازحات ـ مداعبة ـ لطیفة ـ مطایبة *P.* بذله ـ لاغ ـ لابه ـ گنگل *T.* سقا ـ خوراطه ‖ Plaisanterie ingénieuse مزاح مخیّل fade ممازحهٔ ردیئه mauvaise لطیفهٔ بارده froide مزاح بیمزه ـ بذلهٔ بی نمک ـ دادسز خوراطه Il ne faut pas pousser la plaisanterie fort loin مهازله ومداعبه‌یی حدّدن بیرون ایتمک روا دکلدر Il prit la chose en plaisanterie کیفیتی لطیفه‌یه حمل ایلدی S'exposer à la plaisanterie عرضهٔ اظهار هزل ومزاح اولمق Opposer la plaisanterie à la colère اولنان عنف وغضبه هزل ومزاح ایله مقابله ایتمک Cela est dit par plaisanterie لطیفه طریقیله سویلندی ـ هزلاً سویلندی Il s'est attiré de mauvaises affaires par ses plaisanteries عادت ایدندیکی مفاکهات ومهازلات باشنه نیچه غوایل نا مرضیه‌نک استجلابنه باعث اولمشدر Plaisanterie à part لطیفه بر یانه طورسون ـ لطیفه‌دن قطع النظر Cet homme n'entend pas plaisanterie بو آدم لطیفه‌یه متحمّل دکلدر قالدرمز

Il se dit aussi au sens de Dérision insultante *A.* هزؤ ـ استهزا ـ تمسخر *P.* خریشه *T.* خنده ـ ذوقلنمه ‖ Ceci a l'air d'une plaisanterie بر کیفیت ـ بو خصوصده استهزا صورتی وار در Cela dégénère en plaisanterie بو شی تمسخر استهزا کونه در صورتنه متحوّل اولور

PLAISIR. Sentiment de l'âme qui nous rend heureux *A.* حظ pl. حظوظ ـ محظوظیت ـ فرحت ـ فرح البال ـ انبساط الفؤاد ـ انشراح القلب ـ تلذذ pl. تلذذات *P.* حظ درون ـ صفای درون ـ خوشدلی *T.* کوکل خوشلغی ‖ Les plaisirs de l'âme حظوظات نفس ـ تلذذات نفس ـ باعث فرح بال اولان تفریح ذهنی موجب ـ حظوظات ذهن de l'esprit حالات حظوظات des sens تلذذات حواس du corps اولان حالات محظوظیت مفرطه extrême جسمانیه Grand plaisir فرح عظیم فرحت قویّ التأثیر sensible حظ لطیف bien doux Prendre plaisir à quelque chose بر شیدن محظوظ الفؤاد اولمق Se laisser emporter au plaisir et à la joie فرح وسروره تسلیم زمام نفس ایتمک Être enivré de plaisir سرمست انشراح وفرحت اولمق ـ سرمست سی بطر وسرور اولمق Cela fait plaisir à voir منظره‌سی دیده ـ بونک مشاهده‌سنده فرح وار در Il ne prend plaisir à rien هیچ بر شیدن جانی تفریح ایدر محظوظ اولمز ـ کسب فرح ایتمز Vous aurez du plaisir à l'entendre فلانی استماع ایده‌جککز وقتده صفایاب اولدجقسکز Quel plaisir prenez-vous à le fâcher? فلانی اغضاب ایتمکده نه صفا بولورسکز ـ On dit proverb. Pour un plaisir, mille douleurs یکدم صفا مستتبع هزار محنت وجفا در

Il se prend aussi pour Divertissement *A.* تفرّج pl. تفرّجات ـ ذوقیّات ـ ذوق ـ اکلنجه *T.* ذوق وصفا *P.* ‖ Plaisirs permis حرام اولان défendus حلال اولان ـ مباح اولان تفرّجات تفرّجات جنایت الود criminels تفرّجات Les plaisirs de la campagne, de la ville حال ـ بداوت وحضریتک تفرّجاتی بداوت وحضریته مخصوص اولان اسباب ذوق وصفا Le plaisir de la chasse صید وشکارک تفرّجی Passer d'un plaisir à l'autre بر نوع تفرّجدن آخره انتقال ایتمک Aimer, chercher le plaisir ذوق وصفایه ـ تفرّجه هوسکار اولمق C'est un homme adonné à son plaisir کندو ذوقنه مبتلا بر آدمدر sujet à son plaisir صفاسنه تابعدر qui donne tout à son plaisir ذوق وصفاسیچون ما ملکنی صرف ایدر بر آدمدر qui est continuellement dans les plaisirs علی الدوام ذوقیاتده مشغول بر آدمدر Il a renoncé aux plaisirs ذوقیات وتفرّجاتدن فراغت ایلدی La Jeunesse aime les plaisirs نو جوانان ذوقیاتدن حظ ایدر Se faire un plaisir de son devoir واجبهٔ حالنی ایفا صفایاب ـ ایلمکدن ذوقیاب اولور Il met tout son plaisir dans l'étude ذوقی مطالعهٔ کتبدن غیری شی دکلدر

Menus plaisirs. Les petites dépenses que l'on fait pour son di-

vertissement *T.* جيب خرجلغى — Menus plaisirs du Roi *T.* جيب همايون مالى

Plaisir, se prend aussi pour Volonté, consentement *A.* رضا — ارادة *P.* دلخواه *T.* مراد || Si c'est votre plaisir, j'irai là مرادكز ايسه فلان محله كيدرم Ce n'est pas mon plaisir que cela soit بونك اولمسند رضام يوقدر

Il se prend aussi pour Grâce, faveur *A.* لطف — همت *P.* نيكوكارى *T.* كرم — ايولك || Il m'a fait un grand plaisir بكا الى الابد عظيم همت ايلدى un plaisir que je n'oublierai pas فراموش ايدهميهجكم بر لطف وهمت ايلدى C'est un homme qui ne cherche qu'à faire plaisir لطف وكرم ايتمكه وسيله آرار بر آدمدر Faites-moi un plaisir لطف ايله — كرم ايله

À plaisir. Avec soin, avec plaisir *A.* بصرف الهمة — بالهمة *T.* صرف همت ايدەرك || Une maison bâtie à plaisir صرف همت اولندرق بنا اولنمش منزل Cela est travaillé à plaisir صرف همت ايله ايشلنمش بر شيدر

Il signifie aussi, fort à l'aise *A.* بالاستراحة *P.* بآرام *T.* راحت ايله || J'ai vu tout ce qu'il y avait de rare dans ce palais, et je l'ai vu à plaisir بو سرايده بولنان نوادرك جملەسنى راحت ايله سير وتماشا ايلدم

On appelle Conte à faire plaisir, un conte purement d'invention *A.* حكاية موضوعة *P.* افسانهٔ ساخته *T.* دوزمه حكايه || Ce que vous dites là est un conte fait à plaisir نقل ايلديككز شئ بر حكايهٔ موضوعه در

Par plaisir. Par divertissement *T.* ذوق ايچون || C'est un homme qui ne travaille que par plaisir كندو ذوقيچون ايشلر بر آدمدر

PLAN, adj. T. de Mathématique. Il se dit de ce qui est tracé sur une superficie plate *A.* مصفح *P.* پهن *T.* يصى || Angle plan زاويهٔ مصفحه Surface, figure plane سطح وشكل مصفح

En Arithmétique Nombre plan, c'est le produit de deux nombres multipliés l'un par l'autre. V. Produit.

Plan, subs. Superficie plate *A.* صفحه pl. صفحات || Plan horizontal صفحهٔ متساوية بالافق incliné صفحهٔ متمايله Tracer un cadran sur un plan vertical صفحهٔ منتصبه اوزرنده بر بسيطه رسم ايتمك

Il signifie aussi, la déliénation, le dessin d'un ouvrage d'Architecture tracé sur le papier *A.* رسم *P.* هيولا — نيرنك *T.* رسم || Tracer un plan بر رسم چيزمك Prendre un plan برشينك رسم هندسى Plan géométrique رسمنى چيقارمق — آلمق figuré رسم صحيح correct رسم جامع الاشكال — رسم مشكل

Faire l'élévation d'un plan, se dit, lorsque la représentation du trait fondamental d'un édifice étant tracée sur une carte, on représente tous les dehors d'un édifice en élévation *T.* بنانك اشكال ارتفاعى رسمنى چيزمك — On dit dans ce sens, Plan relevé, plan en relief اشكال ارتفاعى چيزلمش بر بنا رسمى

Lever le plan d'un bâtiment. C'est en prendre les dimensions, pour les réduire ensuite sur le papier *T.* ابعاد بنايى بالمساحه ضبط ايتمك

Plan, signifie figur. le projet d'un ouvrage *A.* ترتيب || Voilà mon plan اشته ترتيبم بو در Il a pris un bon plan بر ترتيب احسن اتخاذ ايلدى Deux auteurs prennent quelquefois le même sujet, et ils y travaillent sur divers plans ايكى مؤلف بعضاً بر مادەيى اخذ ايله ترتيب مختلف اوزره تحرير ايدرلر Méditer un plan ترتيبى تيت اولنان بركمسنه اتخاذ ايلديكى ترتيبى مطالعه ايتمك Exécuter son plan بركمسنه التزام ايلديكى ترتيبى حيز فعله كتورمك Manquer son plan ترتيبك اجراسنه ظفرياب اولەماسق — ترتيبى فعله كتورەمامك

Il se dit aussi de tout projet que l'on fait pour quelque chose que ce soit *A.* صورة الترتيب || Le plan d'une négociation بر مكالمەنك ترتيبى صورتى de la campagne سفرك صورت ترتيبى Je partirai un tel jour, au moins j'ai fait mon plan là-dessus فلان كونده عزيمتە قرار ويردم هيچ دكل ايسه قورديغم ترتيبك صورتى بو در Nous voulons aller à la campagne, et nous avons fait notre plan de vous y mener قيره كتمكه قرار ويردك صورت ترتيبمزى سنى دخى معيتمزه آلمق اوزره تنظيم ايلدك

PLANCHE. Ais, pièce de bois sciée en long *A.* لوح pl. الواح *P.* تخته *T.* تخته || Planche de chêne ميشه تختەسى de sapin چام تختەسى Scier des planches تخته بيچمك Passer le ruisseau sur une planche صويى بر تخته اوزرنده كچمك

On dit figur. Faire la planche aux autres, pour dire, être le premier à faire quelque chose où il paraissait quelque peril, quelque difficulté *T.* سائرلره رهنما — سائرينه بدرقهٔ طريق اولمق — سائرلره اوكت اياق اولمق — Et s'appuyer sur une planche pourrie, pour dire, mettre sa confiance en l'appui d'une

personne faible *T.* چورك قازیغه ـ چورك تختهیه بصمق بل باغلمق

Planche, se dit aussi d'un morceau de bois plat, ou d'une plaque de cuivre, sur lesquels on a gravé quelques figures pour en tirer des estampes *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ كالب *T.* قالوب || Planche de bois آغاجدن قالب Une planche de cuivre bien gravée مصنع حكّ اولنمش باقر قالب On n'a tiré qu'une centaine d'estampes, et l'on a rompu la planche بالكز يوز مقداری قدر بصمه ضرب ايتمشلر ايكن قالبی قيرمشلر در

Il signifie aussi, l'estampe tirée sur la planche *A.* نقش مطبوع *P.* نگار طبعكرده *T.* بصمه تصوير

Planche. T. de jard. Petit espace de terre plus long que large, où l'on cultive des fleurs ou des légumes *A.* مشاره pl. مشاير *P.* سمز اوت *T.* تخته ـ اولكت || Une planche de pourpier خويد هندبا اولكی de chicorée تختهسی

PLANCHÉIER. Garnir un plancher de planches *A.* تفريش بالالواح *P.* تخته پوشايدن *T.* تخته دوشهمك

Planchéié. *A.* مفروش بالالواح *P.* تخته پوش *T.* تخته دوشهلو

PLANCHER. La partie basse d'une chambre, sur laquelle on marche *A.* فرش *P.* زمين *T.* دوشمه || Plancher bien uni دمدوز بر دوشمه

Il se dit aussi de la partie haute d'une chambre *A.* سقف pl. سقوف *P.* آسمانه *T.* تاوان || Le plancher de ce logis n'est que de plâtre بو خانهنك تاوانی هپ آلچیدندر Toucher de la tête au plancher باش تاوانه طوقنمق Pendre une chose au plancher بر شيئی بالای سقفده تعليق ايتمك

PLANCHETTE. Petite planche *A.* لوح صغير *P.* تختهٔ خرده *T.* اوفاق تخته

PLANÇON, ou PLANTARD. On appelle ainsi les branches des arbres, lorsqu'on les a coupées pour les planter *A.* غصن ـ ركزه للغرس *P.* شاخ آجستنی *T.* ديكلمك ايچون آغاجدن ايرلمش دال

PLANE. V. Platane.

PLANE. Outil qui sert à unir et polir le bois *A.* مسحاة *P.* رنده *T.* رنده ـ رنده

PLANER. Il se dit d'un oiseau, lorsqu'il se soutient en l'air sur ses ailes étendues *A.* تدويم *P.* بر هوا گسترانيدن بال ـ حومان ـ حومان *T.* استادن قوش قنادلرينی يايدرق هواده طورمق || Un oiseau qui plane en l'air هوای طائر ايدن حومان ايدن ـ هواده تدويم ايدن طائر

Il se dit figur. pour Considérer de haut *A.* النظر من طرف الاعلا ـ اشتياف *P.* از بالا نگرستن *T.* يوكسكدن كورمك || De cette hauteur on plane au loin sur la campagne ـ بو محلّ مرتفعدن پايان صحرايه قدر اشتياف نظر اولور

Il s'applique aussi aux considérations de l'esprit, et se dit d'une vue élevée et générale *A.* احاطهٔ العقل || Son génie plane sur ces matières ذهنی ـ بو مقوله مادّهلرده احاطهٔ عقلی وار در بو مادّهلری ذهنی احاطه ايدر ـ محيطدر

PLANER. Unir, polir *A.* تمليس ـ تخليق *P.* هموار ساختن *T.* پرداخت ايتمك ـ دوزلتمك || Planer un morceau de bois بر آغاج پارچهسنی تمليس ايتمك de la vaisselle d'argent اوانئ سيمی تمليس ايتمك

Plané. *A.* املس ـ اخلق *P.* هموار ساخته *T.* دوزلنمش ـ پرداخت اولنمش

PLANÉTAIRE, adj. T. d'Astron. Qui concerne les planètes *A.* متعلّق بالسيّارات *P.* متعلّق هرباسب *T.* كزن يلدزلره || Région planétaire طبقهٔ سيّارات متعلّق

Planétaire, subs. La représentation en plan du système des planètes *A.* رسم منظومة السيّارات

PLANÈTE. Astre qui a son mouvement propre et périodique *A.* سيّاره pl. سيّارات *P.* هرباسب *T.* كزن يلدز || Le cours des planètes دور سيّارات le mouvement حركت سيّارات Observer le cours des planètes دوران سيّاراته ترصّد وتنظر ايتمك La planète de Mars سيّارهٔ مرّيخ de Vénus سيّارهٔ زهره

On dit proverb. d'un homme très heureux, qu'il est né sous une heureuse planète اختر ميموندده ـ بر طالع ميمونده تولد ايلدی

PLANIMÉTRIE. T. de Géom. L'art de mesurer les surfaces planes *A.* فنّ المساحة المسطّحات

PLANISPHÈRE. Carte où les deux moitiés du globe céleste sont représentées sur une surface plane *A.* رسم مسطّح كرة الفلك en ce qui représente les deux moitiés du globe terreste *A.* رسم مسطّح كرة الارض

PLANT. Le scion qu'on tire des arbres ou des plantes pour les planter *A.* قضيب للانفسال *P.* شاخچهٔ آجستنی *T.* ديكيلهجك دال چيبوغی

Plant de vigne. *A.* نسل pl. فسول *P.* تاكت *T.* نهال اوزم

آممه‌سی فدانی

En parlant des vignes, on appelle aussi Jeune plant, nouveau plant, les vignes qui ne font que commencer à produire *A.* سرح *P.* تاکت نو رسته *T.* کورپه آممه چیبوغی || Ces jeunes plants viennent bien بو کورپه آممه چیبوقلرینک کلیشی کوزلدر

On dit d'un verger de jeunes arbres, que c'est un jeune plant *A.* حدیقه الاغراس - حدیقه الثغاریز *P.* درختستان نو *T.* فدان باغچه‌سی اجسته

PLANTAGE. On appelle ainsi dans l'Amérique, Les plantes de cannes de sucre, de tabac, etc. *A.* مغروس pl. مغروسات || Les plantages ont été ruinés par les mauvais vents هبوب ایتمش ریاح شدیده مغروساتک خرابیتنه بادی اولمشدر

PLANTAIN. Plante fort commune *A.* لسان الحمل - آذان *P.* بره زبان - جرغیل *T.* سکیرلی بیپراق - الجدی

PLANTATION. Action de planter. V. Planter || Il est occupé de la plantation de son jardin باغچه‌سنده غرس اشجاره مشغولدر - Le temps de la plantation *A.* موسم الغرس - غراس *P.* وقت اجستن درخت *T.* اغاج دیکمی وقتی

Il se prend aussi pour le plant même *A.* غرس pl. اغراس *P.* نو آجسته *T.* فدان || Il a fait de belles plantations dans sa terre چفتلکنده اغراس جدیده یتشدردی V. aussi Plant.

PLANTE. Sous ce nom on comprend tous les végétaux *A.* نبات pl. نباتات *P.* رستنی *T.* نبات || Plante ligneuse نبات خشبی fibreuse نبات ذات الالیاف exotique, indigène اجنبی نبات ویرلو نبات Les racines d'une plante نباتک اصول وعروقی la graine نباتک حبه‌سی La description des plantes وصف نباتات l'histoire حکایهٔ اجناس نباتات l'anatomie تشریح نباتات Il y a des philosophes qui attribuent une âme végétative aux plantes نباتاتده بر نفس نامیه موجود اولدیغنه ذاهب اولمش حکما واردر La circulation de la sève dans les plantes صویک نباتات - بلنمک درون نباتاتده دورانی ایچنده یوریمه‌سی

Il se dit particulièrement des plantes qui ne poussent point de bois *A.* نجم - نبات *P.* گیاه - بر رسته *T.* اوت || Le tabac est une belle plante توتون بر دلبر نباتدر C'est une bonne plante que la chicorée هندبا نباتات جیّده‌دندر Une plante rare بر نبات نادر الوجود - نوادردن بر نبات aromatique نبات عطرناک Élever, cultiver des plantes نباتات تربیه ایتمک

On dit figur., en parlant de l'éducation des jeunes gens, que c'est une plante qu'il faut cultiver تربیه‌سنده اهتمام اولنه‌جق بر نهال نو رسته در تربیه‌یه شایسته بریکی فدانلر -

Il se dit aussi pour Plante médicinale *A.* نبات دوائی pl. نباتات دوائیه *P.* گیاه دوائی *T.* علاجه متعلق اوت || Le jardin des plantes نباتات دوائیه باغچه‌سی

Et pour une jeune vigne *A.* سرح *P.* نوبهٔ انگور *T.* تاکت - تازه اوزم تکاکی - تازه اوزم چیبوغی نو رسته

PLANTE DES PIEDS. C'est le dessous des pieds de l'homme *A.* خف pl. اخفاف القدم *P.* ته پای *T.* طبان || Il a la plante des pieds douloureuse طبانلرنده صیزیسی واردر Chatouiller la plante des pieds طبانی قجیقلمق

Il se dit plus particulièrement, de l'endroit du dessous des pieds qui est entre les doigts des pieds et le talon *A.* اخمص - اخمص القدم - بطن القدم - خصر pl. خصور *P.* کف پا *T.* طبانک چقور یری

PLANTER. Mettre une plante à terre, pour lui faire prendre racine *A.* غرس - اغراس - تنبیت *T.* نشاندن - آجستن *T.* اغاج - غرس شجر ایتمک || دیکمک || Planter un arbre ایتمک دیکمک un bois براورمان دیکمک de la laitue ماروا دیکمک une allée یولک ایکی طرفنده غرس اشجار ایتمک

Et enfoncer en terre, en partie *A.* رکز - نصب - تنصیب *P.* نشاندن *T.* دیکمک || Planter des bornes نصب علایم حدود ایتمک des poteaux رکز وطادّ ایتمک un pilier نصب دعامه ایتمک une croix نصب صلیب ایتمک - خاچ دیکمک un étendard نصب لوا ایتمک - رکز لوا - بیراق دیکمک des échelles à une muraille نصب نردبانلر دیوارک اوزرنده ایتمک — On dit figur. Planter la foi dans un pays, pour dire, y introduire la veritable religion نصب شعایر دین مبین ایتمک — On dit, Se planter devant quelqu'un, pour dire, se mettre au-devant de lui *T.* بر کمسنه‌نک اوکنه دیکلمک

On dit aussi, Planter quelque chose au nez de quelqu'un, pour dire, lui faire un reproche en face بر کمسنه‌نک یوزینه اورمق || Il ne cesse de me planter mon âge au nez دائما یاشمی یوزمه اورر

PLANTÉ. *A.* مغروس *P.* آجسته - نشانده *T.* دیکلمش - دیکلر

PLANTEUR. Qui plante des arbres *A.* غارس *P.* نشاننده *T.* دیکیجی - دیکن

PLANTOIR. Outil de bois ferré par le bout, dont les jardiniers se servent pour faire en terre le trou dans lequel ils veulent mettre une plante *T.* باغچوان دورپوسی

PLANURE. Bois qu'on détache des pièces que l'on plane *A.* نحاتة ـ براية *P.* تراشه *T.* یونقه ـ آغاج یونقه‌سی ‖ Se chauffer avec des planures حرق نحاته ایله تسخن ایتمك ـ یونقه یاقوب ایسنمق

PLAQUE. Table de quelque métal que ce soit *A.* لوح pl. الواح صفیحة pl. صفایح *P.* تخته *T.* تخته ‖ Plaque de fer لوح الحدید ـ دمور تخته‌سی d'argent لوح سیم ـ كمش تخته‌سی Écrire sur une plaque de cuivre لوح نحاس اوزرنده نقش حروف ایتمك

On appelle aussi Plaque, la marque des différents ordres, brodée sur l'habit *T.* نشان افتخار حمایلی ‖ Il avait la croix de St. Vladimir, et bientôt il en aura la plaque فلان نام نشان افتخارك خاجیله تشریف اولنمشیدی قریباً حمایلنه دخی مظهر اوله‌جقدر

PLAQUER. Appliquer une chose plate sur une autre *A.* تطبیق ـ تغطیة *P.* پوشیدن *T.* قپلامق ‖ Plaquer de l'or et de l'argent sur du bois خشب اوزرنده الواح زر وسیم قپلامق du plâtre sur une muraille دیواری الچی ایاد تغطیه ایتمك ـ قپلامق

On dit, Plaquer quelque chose au nez de quelqu'un, pour dire, lui faire un reproche en face *T.* یوزه اورمق ‖ Il lui alla plaquer au nez la honte de sa naissance سفالت نسبنی یوزینه اوردی

Plaqué. *A.* مطبّق ـ مغطا *P.* پوشیده *T.* قاپلنمش ـ قاپلو

PLASME. Émeraude brute broyée pour entrer dans certains médicamens *A.* غبار الزمرد *P.* غبار دوال *T.* زمرد توزی

PLASTIQUE. Il se dit en Philosophie, de ce qui a la puissance de former *A.* قوّة مصوّرة ‖ La vertu plastique des animaux, des végétaux حیوانات ونباتاتده اولان قوت مصوّره

PLASTRON. La pièce de devant de la cuirasse *A.* جوشن pl. جواشن *P.* جبه ـ جوشن *T.* قابورغه

On dit figur., qu'un homme est le plastron des railleries de tout le monde, pour dire, qu'il est en butte aux railleries de tout le monde *A.* ضحكة العالم ـ مسخر الناس *P.* خنده خریش همه *T.* خلقك مسخره‌سی ناس

se PLASTRONNER. Se garnir d'un plastron *A.* تلبّس بالجوشن *P.* جوشن پوشیدن *T.* قابورغه طاقنمق

Plastronné. *A.* ملبّس بالجوشن *P.* جوشنپوش *T.* قابورغه‌لو ـ قابورغه كیینمش

PLAT. Uni, sans inégalités *A.* مستوی ـ مفطح ـ مصفح *P.* تخته مثالی بصّی *T.* بصّی ‖ پهناور ـ پهن Plat comme un ais Il ne faut pas un vase si creux, il le faut plus plat اول قدر مقعّر بر ظرفك لزومی یوقدر بوندن یصّیجه بر ظرف Avoir le dos plat مفطح الظهر اولمق اقتضا ایدر Au sortir de là on trouve un pays plat آندن اوتدسی ارض مستویه در Avoir le visage plat *A.* افطح الوجه *P.* پهن چهره *T.* چهره‌سی یصّتم Nez plat *A.* انف افطح *P.* بینیٔ پوچ *T.* بصیق یصتم Bouche plate *A.* فم افطح *T.* آغز ـ بوررن ـ یابوان بورون ـ بصیق آغز

On appelle Plat pays, la campagne, par opposition aux villes, aux places fortes *A.* بادیة *P.* دشت ـ زمین گشاده *T.* اوه ـ بادیه ـ اهالیٔ بادیه ‖ Les habitans du plat pays آچق یر بادیه‌ده كائن قیر اهالیسی ـ نشینان Les vignes du plat pays باغلر Les soldats de la garnison vivaient aux dépens du plat pays قلعه‌ده‌كی محافظه عسكری اوه‌ده ساكن اهالینك صرتندن تعیّش ایدر ایدی

Et l'on dit Pays plat, par opposition aux pays de montagnes *A.* ارض سهلة ـ ارض مطمئنة *P.* دشت ـ زمین پهنا *T.* اوه ـ دوز یر ‖ Les habitans des montagnes, et ceux du pays plat اهل كوهنشین اولنلر واراضیٔ ـ جبال واراضیٔ سهله سكانی طاغلو واوه ـ كوهنشینان ودشتنشینان ـ مطمئنه اهالیسی خلقی

On appelle Cheveux plats, des cheveux qui ne sont pas frisés *A.* شعر سبط *P.* موی هموار *T.* دوز صاچ

Et plate peinture, les ouvrages de peinture qui se font sur des superficies plates *A.* تصویر مسطح *P.* نگار هموار *T.* دوز تصویر

Et cheval plat, celui dont les côtes sont serrées et plates *A.* خمیص الاضلاع *P.* تنگ پهلو *T.* یانلری بصیق ‖ Les chevaux plats n'ont jamais beaucoup d'haleine یانلری بصیق اولان آتلرك صولوغی آز اولور

On dit d'une armée, qu'elle a été battue à plate couture, pour dire, entièrement عسكرك مجموعی عرض علی السیف ایله عسكر اعدا كافهٔ قنطرهٔ تیغ ـ مظهر قهر ودمار اولمشدر دیل ـ عسكر دیل كسه قیرلدی ـ آبدادن امرار اولندی

کسه قلجدن کچورلدی

Plat, se dit aussi des objets de la sensation du goût, et signifie, dénué de saveur et de force *A.* بسيط الطعم *T.* دادی بسيط الطعم اولان بادە || Un vin plat يابوان

Il se dit figur. pour Insipide *A.* سليخ *P.* بيمزه ـ بی نمک *T.* طاتسز || Tout ce qu'il dit est fort plat كافهٔ اقوالی بی نمکدر Cette pensée-là est plate بيمزه بر معنا در

On appelle, Calme plat, l'état de la mer, lorsqu'il ne souffle pas le moindre vent *A.* سود ليمانلق V. aussi Calme.

À plate terre. À terre *A.* مسطوحاً على ـ مفترشاً على الارض *P.* برابر زمين ـ يكسان خاک *T.* ير ـ يره برابر مفترشاً على الارض || Il est tombé à plate terre اوزرنده سرلمش اولدرق يره برابر دوشدی ـ على الارض سقوط ايلدی Se coucher à plate terre روی ارضده اتخاذ ـ مفترشاً على الارض ياتمق ير اوزرنده سربلوب ـ ير اوزرنده يصدانمق ـ فراش ايتمک ـ ير اوزرنده افتراش ايتمک ياتمق Être étendu à plate terre ير اوزرنده مسطوحاً سرلمک

Plat, subs. Il se dit de la partie plate d'une chose. Ainsi on dit, Des coups de plat d'épée *A.* ضربة بصفح السيف *P.* ضربه با پهن تيغ *T.* قلج يصتميله اورش Un coup du plat de la main *A.* لطمة *P.* سيلی بكف دست *T.* ال آياسيله اورمه ـ طپنجه

À Plat, tout à plat, signifie, tout-à fait *A.* بالكلّية ـ كلّياً *P.* با همه *T.* بسبتون || Il a refusé tout à plat كلّياً امتناع ايلدی Il nia tout à plat qu'il en eût jamais rien dit هيچ بر وقتده بومقوله كلام سويلديكم يوقدر ديو بسبتون انكار ايلدی

PLAT. Sorte de vaisselle creuse sur laquelle on met les mets *A.* صحفة ـ صحون pl. صحن ـ اطباق pl. طبق *P.* طبق ـ *T.* چناق ـ طبق تبوک || Plat d'argent, de faïence, de porcelaine سيم وچينی وفغفوری طبق Un grand plat كبير طبق Les bords d'un plat طباغک كناری — Il se dit aussi de ce qui est contenu dans le plat || Un plat d'artichauts, de fruits برطبق انكنار وبر طبق ميوه Il a mangé un plat de crème بر طبق قيمق يدی

En parlant des appointemens qu'on donne à quelques fonctionnaires, on dit, qu'ils ont tant pour leur plat طعام بها اولدرق شو قدر وظيفه آلور — Et de quelques officiers de la Maison du Roi, qu'ils ont leur plat en argent تعييناتلرينی بدلاً اخذ بدل تعيينات اولدرق اقچه آلورلر ـ ايدرلر

On appelle Plats de balance, les deux bassins d'une balance *A.* كفتين الميزان *P.* دو پلّهٔ ترازو *T.* ترازونک ايكی چناقلغی

PLATANE. Nom d'un grand arbre *A.* شجر الصنار ـ دلب *P.* چنار ـ سپيدال *T.* چنار آغاجی

PLAT-BORD. T. de Mar. Appui, garde-fou qui règne autour du pont d'un vaisseau *A.* عضد السفينة *P.* ديوارهٔ كشتی *T.* كمی كوپشتەسنک ديوارەسی

PLATEAU. Le fond de bois des grosses balances *A.* كفة القبّان *P.* پلّهٔ كپان *T.* قبان چناقلغی || Mettre de la marchandise sur un plateau pour la peser متاعی وزن ايچون قبان چناقلغنه وضع ايتمک

Il se dit aussi de certains plats de bois vernissé, sur lesquels on sert le café, le thé, etc. *A.* جونة pl. جون *P.* طبله *T.* طبله ـ تبسی

Plateau, en termes de guerre, se dit d'un terrain élevé, mais plat et uni en haut, sur lequel on peut mettre du canon *A.* لجمة ـ تلال مسطحة الفرق pl. تل مسطح الفرق *P.* پشتهٔ پهن *T.* تپەسی دوز اويوک ـ سر

Il se dit aussi en général de tout terrain élevé, et qui s'étend en plaine *A.* صحنة *T.* بابر اوزرنده دوز ير || Il y a au-dessus de cette montagne un très-beau plateau فرق جبلده احسن طاغ تپەسنده كوزل بر دوز ـ واعلا بر صحنهٔ واسعه وار در ير وار در

PLATE-BANDE. Espace de terre de quelque largeur, qui règne autour d'un parterre *A.* دفدفة الحديقة الازهار *P.* پروازهٔ *T.* گلستان جيچكک باغچەسی چورەسنده سنور طرزنده توسەک

PLATÉE. T. d'Archit. Massif de fondation, qui comprend toute l'étendue du bâtiment *T.* بنا التنده يكپاره دوشنمش رنجتم تمل

PLATE-FORME. La couverture d'une maison sans comble, et qui est unie, plate *A.* سطوح pl. سطح *P.* بام *T.* طام || On découvrait fort loin de dessus la plate-forme de cette maison بر خانەنک سطحی بالاسندن مسافهٔ بعيدەيه نظر اولنور ايدی

Il se dit aussi, d'un ouvrage de terre élevé et uni par le haut, sur lequel on met du canon en batterie *T.* طوب تعبيه اولندجق سدّ

Plate forme de batterie. C'est un assemblage de solives et de

gros ais, sur lesquels on met du canon en batterie à l'attaque d'une place *T.* طوب قوغوشی

PLATE-LONGE. C'est une longe que l'on passe quelquefois sur le garrot des chevaux que l'on met dans le travail *A.* اسار المحارك *T.* جکیین کوستکی

PLATEMENT. D'une manière plate *A.* بالسلاخة *P.* بیمی نمکی *T.* دادسزلق ایله. Ce harangueur a parlé bien platement بو واعظك كلامنده خیلی دادسزلق وار ایدی

PLATINE. Une plaque de fer qui est attachée au devant de la serrure, pour y passer la clef *T.* کلید آغزلغی

PLATINE, ou OR BLANC. Substance métallique blanche, qui a plusieurs des propriétés de l'or *A.* ذهب ابیض - زر سپید *T.* آق آلتون

PLATITUDE. Qualité de ce qui est plat, insipide. Il se dit au figuré *A.* سلاخت *P.* بیمزگی - بی نمکی *T.* دادسزلق. Ce discours est de la dernière platitude بو مقالدنك سلاختی مرتبهٔ کمالده در - Il se dit aussi de la chose qui est plate. V. ce mot.

PLATONICIEN. Qui suit la philosophie de Platon *A.* افلاطونی اهل المذهب افلاطون - افلاطونیون pl.

PLATONIQUE. On appelle Amour platonique, une affection mutuelle et dégagée des sens, entre deux personnes de différent sexe *T.* عشق بر صالح افلاطونی

PLATONISME. Système philosophique de Platon *A.* مذهب افلاطون

PLÂTRAGE. Ouvrage fait de plâtre *A.* عمل صاروجی *P.* آهك كاری *T.* آلچی ایشی. Ce n'est pas de la maçonnerie, c'est du plâtrage کرجلو بنا دکل آلچی ایشیدر

PLÂTRAS. Débris de vieilles murailles de plâtre *A.* قضاضة - ردم *P.* انزاره *T.* دیوار دوکنتیسی. Il tombe de gros plâtras de cette muraille بو دیوار اوزرندن ایری دوکنتی پارچه لری. Cette maison n'est bâtie que de plâtras بو بنا دیوار دوشمه دوکنتیلریله یاپلمشدر

PLÂTRE. sorte de pierre cuite et mise en poudre, qu'on emploie aux ouvrages de maçonnerie *A.* جبس - صاروج - کلس *P.* آهك - ساروج *T.* آلچی. Le plâtre prend corps avec l'eau et se durcit آلچی صو ایله مختلط اولنجه تجسم ایدوب پکشور. Pierre de plâtre حجر کلس. Carrière de plâtre آلچی طاشی معدنی. Battre du plâtre آلچی دوکمك - آلچی دق ایتمك. cuire آلچی پاقمق - آلچی حرق ایتمك. Muraille crépie de plâtre آلچی ایله صوانمش دیوار. Un sac de plâtre بر جوال آلچی. un moule آلچیدن دوزلمش قالب. une statue آلچیدن صاروجدن مصنوع بر قطعه صنم

On dit figur., qu'une femme a deux doigts de plâtre sur le visage, pour dire, qu'elle a mis beaucoup de blanc بو عورتك بدانه وار در - جبهرسنده ایکی پرمق قالینلغنده صوا وار در

PLÂTRER. Enduire de plâtre *A.* تصریح - طلاء بالکلس *P.* آلچی - آلچی ایله صوامق *T.* باره دوسیمن - ساروج زدن. Plâtrer un plafond سقفی آلچیلامق - سورمك آلچی ایله صوامق

PLÂTRER, signifie figur., cacher quelque chose de mauvais sous de belles apparences *T.* بدنلمق. Au lieu d'accommoder cette affaire, on n'a fait que la plâtrer بو مصلحتی بر نظام قویه جق یرده بدانه ایله صوالدیلر - بند ایدهجکلرینه. On dit Se plâtrer, en parlant d'une femme qui se farde بدانه اورمق - جبهرسنه جبهرسنی صوامق

PLÂTRÉ. *A.* مصرح - مطلاء بالکلس *P.* ساروج زده - باره *T.* آلچی سورلمش - آلچی ایله صوانمش - دوسیده

On appelle Paix plâtrée, réconciliation plâtrée, une paix, une réconciliation qui n'est pas solide بدانه ایله صوانمش بر مصالحه V. Paix.

PLÂTRIER. Ouvrier qui fait le plâtre *A.* صانع الكلس *P.* ساروجگر - آهکگر *T.* آلچیجی - Et marchand qui vend le plâtre *A.* بیاع الكلس *P.* آهك فروش *T.* آلچیجی - آلچی بازرکانی

PLÂTRIÈRE. Lieu d'où l'on tire la pierre dont on fait le plâtre *A.* معدن الكلس *P.* معدن آهك *T.* آلچی معدنی - آلچی اوجاغی

PLAUSIBILITÉ. Qualité de ce qui est plausible *A.* معقولیت *P.* صوابنمایی *T.* یوللیق

PLAUSIBLE. Ce qu'on peut approuver *A.* معقول - موجه *P.* مستصوب - با صواب *T.* یوللو. Il en rend une raison plausible بو بابده بر علت معقوله بیان ایدر. Il prit un prétexte plausible بر عذر موجه ایله اعتذار ایلدی - بر عذر صوابد. Un raisonnement plausible بر ملاحظهٔ معقوله - مقرون بر عذر ایلدی ملاحظهٔ با صواب

PLAUSIBLEMENT, adv. *A.* بالصواب - موجهاً - معقولاً *P.* بصوابنمایی - بر وجه معقول *T.* یوللو اولدرق

PLÉBÉIEN. On appelait ainsi parmi les Romains, ceux qui étaient de l'ordre du peuple *A.* pl. عوامّ الناس || Il était plébéien عوامّ ناسدن ایدی Il n'y avait que les plébéiens qui pussent être tribuns du peuple عوامّ ناسک وکالتی خدمتنه ینه عوامّ ناسدن اولان کسانک صلاحیتلری وار ایدی

PLÉIADES. T. A'Astron. On appelle ainsi L'assemblage de six étoiles qui sont dans le signe du Taureau *A.* ثریّا *P.* پروین *T.* اولکر || Le lever des pléiades ثریّانک طلوعی le coucher اولکرک باتمسی ـ ثریّانک غروبی

PLEIN. Qui contient tout ce qu'il peut contenir *A.* مملوّ ـ ملآن ـ مشحون *P.* پر ـ انباشته *T.* طولو || Un muid plein de vin شراب ایله مملو بر فوچی Cela est si plein, qu'il n'y peut rien tenir davantage اول قدر طلو در که زیاده بر شیئه متحمّل دکلدر Acheter un panier plein de fruits میوه ایله مملو بر سله صاتون آلمق

Il signifie aussi, qui contient une grande quantité de choses || Il a ses greniers pleins de blé انبارلری حنطه ایله مملو در L'église était si pleine, qu'on n'y pouvait entrer کلیسا شول رتبده مملو ایدیکه ایچنه کیرلمک ممکن دکل ایدی Il parle la bouche pleine طاو اغز ایله سویلر — Figur. || Un livre plein d'érudition معارف کوناکون ایله مملو بر کتاب de sottises خطادن عبارت بر کتاب ـ پر خطا بر کتاب Un homme plein d'esprit, de bonté پر فراست وپر لطف وجودت بر آدم de probité et de politesse پر برازت ونزاهت بر آدم Une situation pleine de danger بر حال پر مهالک ومخاطرات ـ مخاطرات عدیده‌دن عبارت بر حال Un logement plein d'incommodités راحتسزلکدن عبارت بر قوناق

On dit, qu'une personne a le visage plein, c'est-à-dire, rond et gras *A.* ممتلی الوجه *T.* طولغن چهره‌لو

Plein. Qui abonde en quelque chose *A.* مشحون *P.* مالامال *T.* طوپطولو || C'est un pays plein de tout ce qui est nécessaire à la vie کچینمکه لازم اولدجق هر نوع شیلر ایله مالامال بر مملکتدر Un jardin plein de fruits انواع فواکه ایله مشحون بر باغچه Une rivière pleine de poissons اجناس سماک ایله مالامال بر نهر Un habit plein de taches لکه‌لر ایله مالامال بر ثوب

On dit aussi Pleine vendange, pleine récolte قطاف عمیم البرکه وحصاد کثیر البرکه

Il se dit aussi d'une étoffe soyeuse, d'une toile dont les fils sont serrés et pressés *A.* صفیق ـ شبیع الغزل *P.* ستبر *T.* قوند || C'est une étoffe pleine de soie کثرت حریری جهتیله غایت قوند بر قماشدر

Il se dit figur. d'un ouvrage d'esprit, lorsqu'on y trouve tout ce qu'il doit contenir *A.* مکمّل ـ عدیم النقص *P.* بی کم وکاست ـ *T.* اکسکسی یوق ـ بی نقصان || Cet ouvrage n'est pas assez plein, il y manque beaucoup de choses بو تألیف مکمّل دکلدر وافر شیلرده نقصانی وار در

Plein. Entier, absolu *A.* کامل ـ تامّ *P.* تمام *T.* تمام || Il a une pleine connaissance de l'affaire مصلحتده وقوف تامّی وار در Il a pleine puissance d'en disposer comme il jugera à propos مناسب کوردیکی وجهله بو شیئک تنظیمنه رخصت کامله‌سی وار در Il a pleine autorité d'en dispenser عفو خصوصنده حکومت کامله‌سی وار در Il a pleine liberté d'aller où il voudra دیلدیکی محله وارمغه رخصت کامله‌سی وار در Le roi a donné plein pouvoir à son ambassadeur پادشاه طرفندن ایلچی‌یه رخصت کامله ویرلمشدر Les ambassadeurs se communiquent reciproquement leurs pleins pouvoirs ایلچیلر حامل اولدقلری رخصت کامله‌یی حاوی نامه‌لری بری برلرینه ابراز ایدرلر

On appelle Pleine lune, la lune lorsqu'elle nous paraît entièrement éclairée *A.* بدر pl. بدور *P.* بدار ـ ماه چارده شب ـ *T.* ماه تمام ـ تمام آی ـ آیک اون دردی || Nous aurons pleine lune un tel jour فلان کونده بدر وار در — Il se dit aussi de tout l'espace qui est depuis le quatorzième jusqu'au vingt et unième de la lune *A.* ایام الانتقاص القمر *T.* آیک اکسلدیکی کونلر

On dit d'une bête qui porte des petits, qu'elle est pleine *A.* مرتج ـ مغلق الرحم *P.* استغد *T.* کبه || Une chatte pleine کبه بر کدی

En plein. Au milieu *A.* فی الوسط ـ فی الجمّ *P.* در میانه *T.* اورتسنده || En pleine rue فی وسط الطریق ـ یول اورتسنده En pleine jour فی وسط النهار ـ فی جمّ الظهیره En plein marché میانهٔ سوق وبازارده Cela fut dit en pleine assemblée بو کلام جمعیتک اورتسنده سویلندی En plein été وسط صیفده Être en plein champ صحرانک اورتسنده اولمق ـ اچیقده اولمق — On dit, qu'un arbre est en plein vent, pour dire, qu'il est exposé au vent de tous côtés مهبّ ریاح اورتسنده اولان بر اغاج — Et être en pleine mer, c'est-à-dire, en haute mer دکزک

آچیغنده اولمق

On dit, qu'une armée est en pleine marche, pour dire, qu'elle marche avec la plus grande partie des troupes اردو برتمه مشی L'ennemi est en pleine retraite دشمن عسکری وحرکتده در بستون چکلمکده در ـ برتمه رجعت اوزره در

On dit absolument En plein, pour dire, pleinement *A.* کلیّاً ـ بتمامه *P.* همه *T.* بستون || Il a perdu son procès en plein دعواسنی کلیّاً غایب ایتدی

À PLEINE MAIN, À PLEINES MAINS. Autant que la main en peut contenir *T.* طلو آوج ایله || Donner, répandre à pleines mains طلو آوج ایله ویرمک ونشر ایتمک

PLEIN, se joint aussi avec À et De, et sert à former plusieurs phrases. Ainsi on dit: Crier à pleine tête, à pleine gorge *T.* سسی وار قوتیله بوغازدن چیقاررق باغرمق Voguer à pleines voiles طلو Boire à plein verre طلو بالکن ایلمه دکزده یوریمک Du vin qui sent la rose à pleine bouche پیمانه ایله ایچمک آغزی کل قوقوسی طولدران باده Il peut faire cela de plein droit بونی استحقاق تام ایله ایده بیلور

PLEIN, s'emploie aussi substantivement en termes de Philosophie. Ainsi on dit, Le plein et le vide *A.* الملاء والخلاء || De ces deux philosophes, l'un croit le vide, l'autre soutient le plein بو ایکی حکمانک بری خلانک ودیگری ملانک وجودینه ذاهبدر

PLEINEMENT. Entièrement *A.* بالتمام والکمال *P.* بتمامی *T.* بالتمام والکمال تحصیل || J'en suis pleinement convaincu تمامیله اول بابده بالتمام یقین ایلدم Il s'en est pleinement justifié والکمال تبریهٔ ذمّت ایلدی

PLÉNIÈRE. Pleine et entière *A.* عمومی Il ne se dit qu'en ces phrases: Cour plénière دیوان عمومی indulgence عفو عمومی || Le jour de Noël un tel roi tient Cour plénière فلان پادشاه عید میلاد عیسیده عموم دیوانی ایدر Le Pape a accordé indulgence plénière pour telle chose ریم پاپاسی فلان شیئی عفو عمومی ایله عفو ایتمشدر

PLÉNIPOTENTIAIRE. Ministre d'un prince souverain, qui a plein pouvoir de traiter d'une affaire importante *A.* مرخّص || Les plénipotentiaires d'Angleterre انکلتره دولتی مرخّصلری Ministre plénipotentiaire مرخّص ایلچی

PLÉNITUDE. Abondance excessive *A.* غلبة ـ طغیان *P.* فزونی *T.* طاشقنلق Il ne se dit au propre qu'en ces phrases, Plénitude d'humeurs طغیان اخلاط Cela marque une grande plénitude d'humeurs بو کیفیت طغیان اخلاطه دلالت ایدر

Il se dit figur., en parlant de la puissance des Papes et des Rois *A.* بلوغ ـ کمال || C'est par plénitude de puissance que les Rois accordent certaines grâces qui ne sont points fondées en droit ملوک وسلاطینک خارج از قانون ایتدکلری بعض کونه احسان ملوک ـ وکرملر مجرّد قوّت بالغهٔ سلطنتک لازمه سیدر عظام حکومت کاملهٔ لری مقتضاسنجه خارج از عاده بعض کونه انعاماته مقتدر درلر ـ Il s'emploie aussi dans le langage de l'Écriture-Sainte || La plénitude de la grâce فیض بالغ ربّانی La plénitude de la Divinité habitait en Jésus-Christ corporellement حضرت عیسینک ذات مبارکلرنده الوهیّت بالغه موجود ایدی

DANS LA PLÉNITUDE DES TEMPS. Façon de parler dont l'Écriture se sert, pour marquer le temps de l'accomplissement des prophéties, par la naissance et par la mort de Jésus-Christ *A.* لدی الانقضاء المدّة || Notre-Seigneur vint au monde dans la plénitude des temps حضرت عیسی افندمز لدی الانقضاء المدّة دنیایه کلمشدر

PLÉONASME. Figure par laquelle on ajoute des mots inutiles pour le sens d'une phrase, mais qui peuvent y mettre de la force *A.* لفظ زاید pl. الفاظ زایدة *P.* سخن زیاده *T.* آرتق سوز || Quand les mots n'ajoutent rien, le pléonasme est vicieux لفظ زاید هیچ بر شیئی مفید اولمدیغی حالده موجب رداءت کلامدر

PLÉTHORE. T. de Méd. Abondance. Il se dit du sang et des humeurs. V. Plénitude.

PLEURANT. Qui pleure *A.* باکی pl. بکاة *P.* گریان ـ *T.* آغلیجی || Il est toujours pleurant دائما گریان گریدناک ونالاندر

PLEURER. Répandre des larmes *A.* بکا ـ تبکی ـ اسالة الدموع ـ اسالة العبرات *P.* گریستن ـ گرید کردن ـ اشک ریختن *T.* آغلمق ـ کوز یاشی دوکمک || Il pleure à tout moment هر آن وهر دقیقه بکادن خالی دکلدر Pleurer amèrement فاجعاً وحزیناً دیده‌دن اسالهٔ دموع ایتمک comme un enfant بر چوجوق کبی ـ صبیٔ خرده سال مثالی گریدناک اولمق Pleurer de tendresse حنین ایتمک آغلمق ـ اسالهٔ عبرات de colère شدّت غیظ وغضبدن اشک افشان اشتیاق اولمق

بکا ایتمک de joie اسالهٔ عبرات قارّهٔ سرور وانشراح ایتمک - اشکریز شادمانی وسرور اولمق C'est un soulagement dans la douleur que de pleurer بکا ایتمک ترح قلبک تخفیفنه مدار کلّیدر Il faut pleurer avec ceux qui pleurent ماتمزدگان ایله برابر اشکریز زاری اولدرق اظهار غمگساری ایتمک لازمهٔ حالدندر La fumée fait pleurer دخان تبکیهٔ عیونی مستلزمدر Pleurer la perte de ses amis بر کمسنه احبّا واصدقاسنک فوتیچون اسالهٔ عبرات تفجّع وتلهّف ایتمک - یاوی قلدیغی دوستلر ایچون آغلامق de sa mère والدهسنک وفاتیچون اسالهٔ دموع حزن وکدر ایتمک Pleurer ses malheurs بر کمسنه گرفتار اولدیغی مصایب وآفات ایچون اشکریز غمخواری واندوه اولمق Cet accident funeste devrait être pleuré avec des larmes de sang اسالهٔ اشک خونین ایله اظهار تفجّعه شایان بر مصیبت جانزدادر

On dit d'un avare, qu'il pleure le pain qu'il mange *T.* یدیکی اتمکه آجییور

On dit d'une vigne, qu'elle pleure, pour dire, qu'il en dégoutte de l'eau, quand elle est fraîchement taillée *A.* سیّال - دمّاعی الدمّاع *P.* آب ریزان *T.* صویی آقر || Cette vigne pleure بو اصمهدن صو آقر

PLEURÉSIE. Douleur de côté vive et piquante, causée par l'inflammation de la plèvre *A.* ذات الجنب || Il est mort d'une pleurésie مجنوبًا - ذات الجنب علّتندن وفات ایلدی Fausse pleurésie ذات الجنب کاذب

PLEUREUR. V. Pleurant.

PLEUREUSES. On donnait ce nom, chez les anciens, à des femmes qu'on louait pour assister aux funérailles du mort, et pour pleurer sa perte *A.* نایحة pl. نایحات - نوّاحة - رثّایة *P.* مویان - مویهگر - موینده - نوحهگر *T.* آغلیجی - صاغوجی

PLEUREUSES. Larges manchettes qu'on met sur le revers de la manche d'un habit, dans les premiers temps d'un grand deuil *A.* شعار السلاب *P.* نشانهٔ سوک *T.* یاس نشانی

PLEUREUX. Qui pleure facilement de peu de chose *A.* بکّی - سریع البکا *P.* زود گریان - هر دم گریان *T.* ایکیده برده آغلر || Avoir l'air pleureux, la physionomie pleureuse بر کمسنهنک سیماسی گریان اولمق Avoir les yeux tout pleureux بر کمسنهنک کوزی گریهناک اولمق

PLEURNICHER. Faire semblant de pleurer *A.* تباکی *P.* اشک دروغی افشاندن *T.* ساخته آغلمه کوسترمک || Vous aurez beau pleurnicher عبث یره تباکی ایدرسک

PLEURS. Larmes *A.* دمع pl. دموع - عبرة pl. عبرات - ماء العین *P.* اشک - سرشک - آب دیده *T.* کوز یاشی || Répandre des pleurs دیدهدن امطار دموع - رشّ دموع ایتمک سرشک افشان اولمق - ایتمک Fondre en pleurs مستغرق غریق دریای سرشک اولمق - بحر دموع اولمق Avoir le visage tout baigné de pleurs بر کمسنهنک صفحهٔ وجهی مسیل اشک زاری اولمق Avoir les yeux tout baignés de pleurs بر کمسنهنک دیدهٔ غمگینی چشمه سار اشک زاری اولمق - کوزی یاش ایله طلو اولمق Ne pouvoir retenir ses pleurs بر کمسنه کوزندن آقان سیل اشکی ضبط ایدهمامک Donner des pleurs à la disgrâce, à la perte de son ami دوستنک دردی ویاخود فوتیچون اشکریز اندوه وکدر اولمق Être noyé de pleurs غرقاب سرشک اولمق

On appelle Pleurs de terre, les eaux de pluie qui distillent entre les terres *A.* اوشال الارض *P.* آب زمین - ژودش *T.* یرکت صیزندیلری || Ce sont les pleurs de terre qui ont fait fondre cette glacière بو بوزخانهنک بوزینی اریدن یرکت صیزندیلریدر

Et pleurs de la vigne, une eau qui s'échappe des jeunes bourgeons *A.* دمّاع الکرم *P.* آب تاک *T.* آصمهنک صویی

PLEUVOIR. Il se dit de l'eau qui tombe du ciel *A.* نزول المطر *P.* باریدن *T.* یغمق - یغمور یغمق || Il pleut à verse صولو سپکن یغمور یغار - مطر هطّال نزول ایدر Il pleut à seaux قوغه ایله یغمور یغار - باران متساجل نزول ایدر bien fort شدّتلوجه یغمور یغار Il ne pleut guère باران منقطع اولدی - یغمور کسلدی Il y a long-temps qu'il n'a plu مدّت مدیدهدنبرو اصلا باران ظهور ایتمامشدر Il ne fait que pleuvoir depuis quelque temps بر مدّتدنبرو یغمور یغمقدهدر

Il se dit aussi de plusieurs choses qui semblent tomber comme du ciel || Le bruit courait qu'il avait plu du sang en tel endroit فلان محلّده مطر دم یغدیغی حوادثی منتشر اولمشیدی qu'il avait plu des pierres اول محلّده باران احجار یغدیغی حوادثی السنهٔ ناسده متداول اولمشیدی - Figur. || Il pleut des mousquetades, les coups de mousquet pleuvent en tel endroit اول محلّده تفنکک قورشونی بارانی نزول ایتمکدهدر On fit pleuvoir sur lui une grêle de coups فلانک اوزرینه قورشون یغدردیلر Les biens pleuvent chez lui اوزرینه باران نعم یغار

PLÈVRE. T. d'Anat. Membrane qui couvre intérieurement les côtes *A.* غشاء الجنب

PLEXUS. T. d'Anat. Réseau de plusieurs filets de nerfs ou d'autres vaisseaux *A.* شبكة الاوعية ـ شبكة الاعصاب

PLI. Un double qu'on fait à une étoffe, à du linge, etc. *A.* مثناة ـ اثنا pl. ثني ـ غضون pl. غضن ـ مطاوى pl. مطوى ـ مثانى pl. قرّ الثوب ـ قرّة الثوب *P.* چين ـ شكن *T.* بوكم ثوبى مطاوئ || Faire plusieurs plis à une étoffe قيورم ـ بوكلم عديده ايله طىّ ايتمك

Et la marque qui reste à une étoffe, pour avoir été pliée *A.* مكسر pl. مكاسر ـ غرّ pl. غرور *P.* شكن *T.* بوكندى يرى

On appelle l'endroit où le bras se plie, Le pli du bras *A.* منعطف الذراع ـ محارة الذراع *P.* پيوندگاه بازو *T.* قولك ـ Et l'endroit où le jarret se plie, Le pli du jarret *A.* محارة الركبة ـ منعطف الركبة *P.* پيوندگاه زانو *T.* ديزك بوكلم يرى

Plis, se dit aussi des rides qui viennent au front, au visage *A.* مكسر pl. مكاسر *P.* شكن روى ـ انقوج ـ چين جبين *T.* بوروشقلق V. Ride.

Pli, se dit aussi de l'enveloppe d'une lettre *A.* ظرف *P.* پوشش نامه *T.* مكتوبك ظرفى

PLIABLE. Pliant, aisé à plier *A.* اسهل ـ متخضد ـ اخضد العطف *P.* نرم ـ سست ـ آسان گراى *T.* اكيلور ـ اكيلوب بوكلور || Cette sorte de bois n'est guère pliable بو نوع آغاج ـ Figur. il se dit de l'esprit, de l'humeur *A.* سهل العطف ـ بوكلمز لين الجانب *P.* نرمخو *T.* اوبصال طبيعتلو || Avoir une humeur pliable et docile بر كمسنهنك مزاجى سهل العطف بر كمسنه نرمخو اولمق ـ ومطواع اولمق

PLIAGE. Action de plier, ou l'effet de cette action *A.* تثنى ـ انطوا *P.* پيچش *T.* بوكلمه || Le pliage des étoffes doit se faire avec soin اثوابك بوكلمسنه اهتمام ايتمك لازمدر

PLIANT. Qui est facile à plier. V. Pliable.

PLIER. Arranger en plusieurs doubles *A.* طىّ ـ اثنا *P.* پيچيدن *T.* بوكمك ـ اثوابى برشيئى قاتنه قيورمق || Plier des habits ـ Plier une lettre مكتوبى طىّ ايتمك ـ Plier en quatre طىّ ايتمك درده بوكمك

Il signifie aussi, courber, fléchir *A.* تحنية ـ عطف *P.* خميدن ـ خم كردن ـ جفتانيدن *T.* اكمك ـ بوكمك || Plier les genoux تحنية الركبتين ـ عطف الذراع le bras ديز اكمك ـ قولى بوكمك Il se courbe si fort, qu'il semble plié en deux شول رتبهده تقويس بدن ايدر كه ايكى قات بوكلمش كبى اولور

Figur. Assujettir, accoutumer *A.* تطويع ـ تتبيع *P.* رام كردن *T.* تابع قلمق || Il faut plier ce jeune homme à la règle شو نو جوانى نظام وقاعدهيه تابع قلمق اقتضا ايدر Plier son esprit, son humeur بر كمسنه عقلنى ومزاجنى وقت وحاله تابع قلمق

On dit, Plier sous l'autorité de quelqu'un, pour dire, s'y soumettre *A.* تبعية ـ مطاوعة *P.* سر فرو كردن *T.* تابع اولمق ـ Et figur. Plier sous le joug گردندادهٔ ربقهٔ انطياع ومطاوعت ـ سر فرو بردهٔ ربقهٔ عبوديت اولمق ـ اولمق ـ On dit aussi, il ne pliera pas, pour dire, il ne cedera pas طوع ورضايه رغبت ـ اظهار ميل ورضا ايدهجكى يوقدر ـ ايدهجكى يوقدر ـ Dans ce sens, on dit aussi Se plier *A.* اتباع ـ انطياع *P.* رام شدن ـ سر فروبى نمودن *T.* تابع اولمق || Se plier à la volonté de quelqu'un بر كمسنهنك راى وارادهسنه تابع اولمق

Plier, signifie aussi, devenir courbé *A.* تمايل ـ انعطاف *P.* جفتن ـ گراييدن *T.* اكلمك || Un roseau, un bâton qui plie اكيلور بر قامش وبر چبوق Le plancher pliait sous le faix فرط ثقالتدن دوشمه اكيلور ايدى

Plier, signifie figur., reculer, et se dit des troupes *A.* تقهقر ـ رجوع متقهقراً ـ رو تاب رجعت گشتن ـ با سر شدن *P.* رو در پس تافتن *T.* چكلمك ـ كيرويه چكلمك ـ يوز چويرمك || رجعت قهقرى ايله كيرويه چكلمك Les ennemis plièrent à la première charge دشمن همان حملهٔ اوليده رجعت قهقرى پياده عسكرى كيرويه L'infanterie plia ايله كيرو چكلدى اوّل باوّل يوز L'aile droite fut la première à plier چكلدى چويرن عسكرك جناح يمينى ايدى Les troupes plièrent au commencement, mais elles retournèrent après à la charge عسكر اوائل حالده رو تاب سمت رجعت اولمشيكن دونوب على التكرار حمله وهجومه ابتدار ايتمشدر ـ En parlant d'une armée qui a décampé, qui s'est retiré, on dit, qu'elle a plié bagage طىّ ـ فلان اردو طىّ طومار قرار واقامت ايلدى برگ وبار قرار واقامت برله متوجّه سمت گريز ورجعت اولمشدر

Plié. *A.* منحنى *P.* پيچيده *T.* بوكلمش *A.* مطوىّ *P.*

اکلمش *T.* خم گشته ـ خمیده

PLIEUR. Qui plie *A.* طاوی *P.* پیچنده *T.* بوکیجی

PLISSER. Faire des plis à une étoffe, à de la toile *A.* ثنی ـ تاه بر تاه پیچیدن *P.* وضن ـ ثنی بعضه علی بعض *T.* قیورم قیورم ـ قات قات قیورمق ـ قات قات بوکمک || Plisser les manches d'un habit لباسک یکلرینی بوکمک || une chemise قات قات قیورم قیورم بوکمک بر کوملکی قیورمق

On dit, qu'une étoffe plisse, qu'elle se plisse, pour dire, qu'il s'y fait plusieurs plis *A.* تثنی ـ انثنا *P.* پیچیدن *T.* قیورلمق

PLISSURE. Manière de faire des plis *A.* صورة الثنی *P.* طرز پیچش *T.* قیوبرلش

PLOMB. Métal d'un blanc bleuâtre très-mou *A.* آنک ـ اسرب ـ رصاص *P.* اسرب *T.* قورشون || Le plomb est un métal aisé à fondre اسرب سریع الاذابه اولان معدنلردندر Des balles de plomb قورشوندن مصنوع یوالقلر des tuyaux قورشوندن مصنوع اولوقلر

Il se prend aussi pour les balles des armes à feu *A.* بندق pl. بنادق *P.* مهره ـ مهرهٔ اسرب *T.* قورشون || Cette ville fut obligée de capituler, faute de plomb et de poudre بو قلعه قورشون وباروتک فقدانی حسبیله استیمانه مجبور اولدی

Il se dit aussi d'un petit sceau de plomb dont on se sert dans les manufactures et dans les douanes *T.* قورشون تمغا || Contrefaire le plomb قورشون تمغاسی یاپمق ساخته

Plomb, se dit aussi d'un instrument dont les ouvriers en bâtimens se servent pour élever perpendiculairement leurs ouvrages *A.* امام ـ مطمار *P.* شاقل *T.* چرپی ایپی || Voir avec un plomb si une muraille est droite دیوارک استقامتنی مطمار ایله طوغریلغنی چرپی ایله یوقلمق ـ تقدیر ایتمک

On dit proverb. Jeter son plomb sur quelque chose, pour dire, former un dessein pour parvenir à quelque chose *A.* اطماح النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک || Il a jeté son plomb sur cette charge فلان منصبه اطماح نظر ایلدی ـ کوز دیکدی

Plomb, se dit, parmi les vidangeurs, d'une maladie qui consiste dans une suffocation causée par la vapeur maligne des privés *A.* سرب النفس من عفونة المقذرات *T.* کریز عفونتندن || Il est mort de plomb کریز عفونتندن نفس بوکالمسی نفسی بوکالوب وفات ایلدی ـ مسروبا وفات ایلدی

On dit, qu'une muraille est à plomb, pour dire, qu'elle est perpendiculaire *A.* جدار تام الانتصاب *P.* دیوار راست قد *T.* دیکلکی طوغری دیوار || Mettre, dresser une muraille à plomb دیواری انتصاب تام اوزره قورمق ـ Et que le soleil donne, ou bat à plomb en quelque lieu اشعهٔ شمس فلان محلک دیکنه طوغری کاور ـ اوزرینه منتصبا نازلدر

À **plomb**, ne fait quelquefois qu'un seul mot. Ainsi on dit, Prendre l'aplomb d'une muraille, pour dire, voir avec le plomb si elle est droite دیواری چرپیلیوب دیکلکنک طوغریلغنی یوقلمق

On dit aussi, Conserver son aplomb قوام لایقنی وقایه ایتمک Perdre son aplomb قوام لایقنی شاشورمق Être bien d'aplomb بر کمسنه قوام لایقی اوزره طورمق Être hors d'aplomb قوام لایقندن دوشمک

Aplomb, se dit figur. pour Situation fixe d'esprit *A.* رسوخ العقل ـ ثباة الرای *P.* استواری ذهن *T.* عقل متینلکی || Sa tête manque d'aplomb عقلنده رسوخ ومتانت یوقدر

PLOMBER. Appliquer du plomb à de la vaisselle de terre pour la vernir *A.* طلاء بالرصاص ـ ترصیص *P.* باسرب اندودن ـ باسرب طلا کردن *T.* قورشون سورمک

Et appliquer un petit sceau de plomb sur les ballots, coffres etc. pour marquer qu'ils ont payé la douane *T.* کمرکک قورشون دنکلر اوزرنده کمرکک مهرینی اورمق || Plomber des ballots قورشون مهرینی اورمق ـ Il se dit aussi du sceau qu'on applique aux marchandises dans les manufactures *T.* قورشون تمغا اورمق

Plomber. Fouler les terres avec les pieds pour les affermir *A.* ایطاء ـ توطئة ـ خبط ـ وهز *P.* بپا زدن ـ پامال کردن *T.* آخر محلدن || Il faut plomber les terres rapportées جکنتمک نقل اولنان ترابی جکنتمک اقتضا ایدر

Plombé. *A.* مرصوص *P.* اسرب اندود *T.* قورشون سورلمش *A.* موهوز *P.* پا زده ـ پامال *T.* جکنانمش ـ On dit, qu'un homme a le teint, le visage plombé, c'est-à-dire, livide. V. ce mot.

PLOMBERIE. Art de fondre et de travailler le plomb *A.* فن الصیاغة الاسرب *P.* اسربگری *T.* قورشونجیلق صنعتی

PLOMBIER. Ouvrier qui travaille en plomb *A.* رصّاص *P.* اسربگر *T.* قورشونجی

PLONGEANT. Dont la direction est de haut en bas *A.* هابط ـ منهبط *P.* از بالا بزير روان *T.* يوقاريدن آشاغي يه طوغرو باور || Feu plongeant يوقاريدن آشاغي يه طوغرو باور آتش Le coup d'épée qu'il a reçu était plongeant فلانه اصابت ايدن ضربهٔ سيف منهبطاً اوزرينه طوغرو بلنمشدر

PLONGÉE. T. de fortification. On appelle Plongée du parapet, la partie du parapet qui va en glacis *A.* هبطة *P.* شيو *T.* شيو || La plongée du parapet قلعه‌نك طپراق پرده‌سي شيوي

PLONGEON. Oiseau qui plonge dans l'eau *A.* غطّاسة pl. غطّاس *P.* ابغث ـ اشتر *T.* داغ *T.* قره بتاق || Plongeon de mer, de rivière غطّاسهٔ بحري وغطّاسهٔ نهري

PLONGER. Enfoncer quelque chose dans l'eau, pour l'en retirer *A.* غمس ـ اغماس ـ غطس ـ تغطيس ـ مقل ـ تمقيل *P.* غوته كردن ـ غوطه در زدن ـ پاغوش كردن ـ خور كردن *T.* صو ايچره طالدرمق || Plonger une cruche dans la rivière دستي‌يي صويه طالدرمق quelqu'un dans la mer بر كمسنه‌يي دريايه اغماس ايتمك On l'a plongé dans la mer jusqu'au cou فلاني دريا ايچنده تا بگلو طالدرديلر

On dit par analogie, Plonger un poignard dans le sein de quelqu'un *A.* اجافة السيف في صدر فلان *P.* در سينهٔ فلان تيغ زدن *T.* بر كمسنه‌نك كوكسنه قلنج باتورمق C'est lui plonger le poignard dans le sein, que de lui annoncer la mort de son fils اوغلنك وفاتي خبريني كندويه ويرمك كوكسنه قلنج باتورمقدن فرقي يوقدر

Figur. *A.* غرق *P.* غرقاب كردن *T.* باتورمق ـ طالدرمق || Cette mort plongea le peuple dans un abîme de maux فلانك وفاتي عامهٔ ناسي غرق درياي آفات واكدار ايتمشدر La perte de son fils le plongea dans la douleur اوغلنك وفاتي فلاني غريق بحر اندوه وكدر ايتمشدر C'est lui qui vous a plongé dans la misère où vous êtes سني بو مقوله حال بر استغراق ـ فلاندر ايدن غريق *A.* Se plonger, au figuré *A.* انغماس ـ استغراق *P.* غرقاب شدن *T.* طالمق || Se plonger dans la douleur مستغرق بحر درياي اندوه وكدره طالمق dans le vice غريق بحر عيش dans la débauche مساوي ومعايب اولمق وعشرت اولمق

PLONGER. S'enfoncer entièrement dans l'eau *A.* غوص ـ غياصة ـ انغماس ـ تغطس *P.* غوته خوردن ـ پاغوش زدن ـ در آب *T.* رفتن *T.* صويه طالمق || C'est un homme qui plonge parfaitement bien غايت مهارت ايله غياصت ايدر بر آدمدر Il plonge comme un canard اوردك كبي طالر Ceux qui pêchent les perles plongent jusqu'au fond de la mer انجو صيد ايدنلر قعر دريايه قدر غياصت ايدرلر

On dit d'un coup d'épée qui va de haut en bas, qu'il va en plongeant *A.* قطع منهبطاً *T.* يوقاريدن آشاغي يه طوغري — Et d'un coup de fusil, de canon tiré de haut en bas, qu'il plonge, qu'il est tiré en plongeant *A.* رمي منهبطاً ـ منهوياً *P.* رمي از بالا بزير انداختن ـ يوقاريدن آشاغي يه طوغري آتمق || Comme les assiégeans étaient au pied du rempart, ils ne craignaient plus le canon de la place, parcequ'il ne pouvait assez plonger pour les incommoder عسكر محاصرين قلعه بدنلري ديبنه قدر تقرّب ايتمش اولديغنه نظراً بالاي قلعه‌دن منهبطاً طوپ انداختي خوفندن امين اولمشيدي

PLONGÉ. *A.* منغمس ـ منغطس *P.* غوته خورده *T.* طالمش *A.* غريق ـ مستغرق *P.* غرقاب *T.* باتمش

PLONGEUR. Celui qui plonge dans la mer pour y chercher quelque chose *A.* غوّاص *P.* غوته خوار *T.* طالغيج

PLOYER. V. Plier.

PLUCHE. V. Peluche.

PLUIE. L'eau qui tombe du ciel *A.* مطر pl. امطار *P.* باران *T.* يغمور || Grosse pluie *A.* مطر هطّال *P.* باران دانه دار *T.* ايري دانه‌لو يغمور menue *A.* مطر رشاش *P.* باران باريك *T.* باران petite *A.* مطر ضعيف ـ رهمة *T.* سرپندي يغمور douce *A.* مطر ساكن ـ ديمة *T.* جيسندي يغمور *P.* خرده باران نرم *T.* يواش يغمور Pluie d'orage *A.* مطر وابل *P.* مطر نزول صغنادقلو يغمور *T.* بارانشتاب Il tombe de la pluie بارانده محفوظ Se mettre à couvert de la pluie يغمور يغار ـ ايدر اولمق Un temps de pluie يغمور هواسي ـ هواي ممطر un jour يغمورلي كون ـ يوم ماطر Un vent qui amène la pluie داعئ باران ايلان بر روزكار Un manteau pour la pluie *A.* ممطرة *P.* بارانيي *T.* يغمورلق Un chapeau qui ne perce point à la pluie نفوذ مطردن امين بر سرپوش On a fait des processions pour la pluie استسقا دعاسنه مبادرت ايلديلر Les prés demandent de la pluie قيرلر باران مستطر در ـ صحاري وبوادي باران محتاجدر

On dit proverb. Se jeter, se cacher dans l'eau de peur de la pluie; et cela se dit de ceux qui, pour éviter un inconvénient, se jettent dans un autre plus grand *T.* يغموردن قاچاركن طلويه

راست کلمک — Et après la pluie le beau temps, pour dire, que souvent, après un temps fâcheux, il en vient un plus heureux *T.* بوره‌نک صوکی لیمانلقدر

PLUMAGE. Toute la plume qui est sur le corps des oiseaux *A.* ریش موشا *P.* ریش *T.* توی || Plumage bigarré ریش — راش — ریش ذو زغب آلاجه توی *T.* ریش دو رنگ *P.* duveté — ریش مختلف الالوان de diverses couleurs پوپلولو توی قاریشق رنکلو توی — ریش رنگارنگ

PLUMASSEAU. Tissu de charpie, qu'on met sur les plaies quand on les panse *T.* تفتیک بصدیغی || Mettre un plumasseau sur une plaie یاره‌نک اوزرینه بر تفتیک بصدیغی اورمق

PLUMASSIER. Marchand qui vend des plumes d'autruche, des aigrettes, etc. *A.* بیّاع الارباش — بیّاع الزق *P.* کللفروش *T.* قوش تلی صتان

PLUME. Tuyau garni de duvet, qui couvre le corps des oiseaux *A.* ریش pl. ارياش *P.* ریش *T.* قوشک یلکی || La menue plume des oiseaux s'appelle duvet طائرک ریش رقیقی قوشک خرده تویی پوپلد اسپلد — زغب اسپلد مستا در معروفدر Arracher les plumes de l'aile d'un oiseau قوشک قناددن — قوش تلندن دوشک یلکی قوپارمق Un lit de plume قوش توبیدن

On dit proverb. d'un homme qui a perdu une place honorable, une puissante protection, qu'il a perdu la plus belle plume de son aile بی پر وبال قالمشدر

Plume, se dit aussi des plumes d'autruche préparées pour la parure *A.* خمیلة — زق *P.* کال *T.* تل — قوش تلی || Porter des plumes à son chapeau شابقه سنده تل طاقنمق Les bouquets de plumes d'un lit یتاق سریرنده تزیین ایچون طاقیلان تللر Plume blanche بیاض قوش تلی

Plume. Tuyau de plume dont on se sert pour écrire *A.* قلم pl. اقلام — مرقم pl. مراقم — ملقاط pl. ملاقیط — يراعة *P.* خامه — قطع — تقطيط قلم — تقليم قلم *T.* قلم || Tailler une plume قلم کسمک — قلم یونمق Une plume qui crie صریر انداز قلم — قلم اولان قلم — بر قلم *A.* سبق قلم Un trait de plume قپچردار بر قلم چالیمی Les anciens connaissaient les plumes de métal متقدمین معدندن مصنوع قلملره آشنا ایدیلر — On dit, Prendre la plume, mettre la main à la plume, pour dire, commencer à écrire *A.* تحریک القلم *P.* تحریک خامه *T.* قلمی اله آلمق || Je mets la main à la plume pour vous informer... فلان ماده‌یی طرفکزه انها ایچون تحریک خامه‌یه مبادرت ایدرم

Plume, se dit figur. du style, de la manière d'écrire d'un auteur || C'est un homme qui a une excellente plume قلمی بینظیر بر کاتبدر — On dit, Écrire au courant de la plume, pour dire, tracer ses pensées comme elles se présentent *T.* سبق قلمه تبعیت قلمدن نه شکل چیقار ایسه اویله یازمق — ایلد یازمق

On dit d'un auteur, Les ouvrages qui sortent de sa plume sont excellens اثر خامه‌سی اولان تحریرات وتألیفات اعلا Tout ce qui part de sa plume est admirable کشیدهٔ قلم الاعلا در معجز رقمی اولان کافهٔ مکاتیب وتحریرات شایان پسند مدار واستحساندر — On dit d'un homme, qu'il vit de sa plume قلمیله کچینور — معاشی قلمدر

On appelle Homme de plume, Gens de plume, les gens d'affaire dont le travail consiste à faire des écritures *A.* اهل القلم pl. ارباب القلم

Dans la Marine, on appelle La plume, le corps de ceux qui sont employés à tenir les comptes de l'administration sur les vaisseaux et dans les ports *T.* کمی کاتبلری ولیمان کاتبلری

PLUMER. Arracher les plumes d'un oiseau *A.* نتف الریش — تنتیف الریش *P.* نتش الریش — *T.* مو بر کندن — تویی بولمق || Plumer un pigeon کوکرجینک توینی یولمق Plumer dans l'eau chaude قوشی خشلیوب توینی یولمق

PLUMET. On appelle ainsi une plume d'autruche, préparée et mise autour du chapeau *A.* ریش القبعة *P.* جغه — جگربند *T.* شابقه سنده بر تل || Il n'avait qu'un plumet sur son chapeau تل وار ایدی

PLURALITÉ. Le plus grand nombre *A.* زیادة العدد — زیادت *P.* بیشتری — زیادگی *T.* آرتوقلق — زیاده‌لک || La pluralité des suffrages زیادت کلم وارا Décider quelque chose à la pluralité des voix بر ماده‌ده زیادت کلم وارایه اعتبار ایله قرار ویرمک La pluralité des avis fut pour lui آرای ارباب شوراتک زیادتی فلانک طرفنه خیرلو اولدرق تحقق ایلدی Avoir la pluralité عدد کلم وارانک زیاده‌لکنی تحصیل ایتمک La pluralité est douteuse زیادگی آرا قنغی طرفده اولدیغی مشکوک ومشتبهدر — Pluralité absolue, celle qui se forme de plus de la moitié de la totalité des suffrages *T.*

عدد آرانك زيادت مطلقهسى — Pluralité relative, celle qui se forme de la superiorité du nombre des voix qu'a un concurrent relativement aux autres concurrens *T.* بالنسبه متحقق اولان زيادكى آرا

Il signifie aussi, multiplicité *A.* تعدد *P.* بسيارى *T.* جوقلق

Le système de la pluralité des mondes تعدد عوالمه دائر اولان

La pluralité de maitres n'est pas bonne تعدد مخدومين مذهب حكما ايو شى دكلدر

PLURIEL. T. de Gram. *A.* جمع

PLUS. Davantage *A.* زياده — زايد — على وجه الازيد *P.* افزونتر — بيشتر *T.* زياده — آرتق

J'ai plus d'intérêt à cela qu'un autre بو بابده بنم مصلحت مخصوصهم سائرلردن زياده در

Il est plus content qu'un roi بر پادشاهدن زياده ممنون الخاطر در

Il est à qui plus lui donne زياده ويرنه تابعدر

J'irai plus loin que vous سنك وارەجغك محلدن زياده بعيد بر يره كيدەجكم

L'astronomie est une des sciences qui font le plus d'honneur à l'esprit humain علم فلكيات عقل انسانه زيادە شرفى موجب اولان علومدندر

On dit, Il y en a tant et plus, pour dire, abondamment *A.* مع زيادة — بالغا ما بلغ *P.* بسا بسا *T.* زيادەسيله

Il y aura peu de vin cette année, mais pour le blé, il y en aura tant et plus بو سنەده قلت باده اولەجغى دركار در انجق حنطەنك محصولى مع زيادة اولەجقدر

Je me suis ennuyé tant et plus زيادەسيله اوصاندم

On dit aussi, Il y a plus, pour dire, outre les choses qui ont été déjà marquées *T.* فضله — بونلردن ماعدا — بونلردن

Plus, avec la négative, indique cessation d'action *A.* بعد ذلك *P.* دیگر بار *T.* بر دخى

Je n'en veux plus entendre parler بر دخى بوكا دائر صحبت ديكلمك استمم

Je n'y pense plus بر دخى بوكا فكر ايتمم

Il n'a plus d'envie d'y retourner بر دخى اول طرفه عودت ايتمكه رغبتى يوقدر

Il signifie aussi, outre cela *A.* ما عدا — غير ذلك *P.* نيز — جز از آن *T.* دخى — بندن — بوندن

Plus, un coffre de vaisselle d'argent بوندن ماعدا اوانئ سيمى مشتمل بر قطعه صندوق

Plus, la somme de 30 livres بوندن بشقه اللى غروش دخى — اللى غروش

Il sert aussi à établir une relation entre deux membres d'une proposition *T.* بر اول قدر — بر فات دخى

Plus on est élevé en dignité, plus on doit... زياده كسب رفعت ايتدكجه

Plus on lui en parle, plus il s'aigrit بر اول قدر شوبله ايتمك اقتضا ايدر كه بوكا دائر كنديه صحبت سويلندكجه بر فات دخى كسب حدت ايدر

Au Plus, Tout au plus. Façons de parler qui marquent le plus grand excès dans quelque chose *A.* ازيد ما — نهاية النهاية *P.* بالاترين مرتبه *T.* اك زياده — اك جوغى — بيكون

Cela ne vous coûtera que dix pistoles au plus بونك مصرفى نهاية النهايه سكا شو قدر غروشه اولەجقدر

Il n'a que trente ans tout au plus سنى نهاية النهايه اوتوزدن زياده اك جوغى اوتوز باشندەدر — دكلدر

D'autant plus, sert à marquer une raison plus forte *A.* زيادة على *P.* چنان بيشتر كه *T.* زياده — بر قات دخى زياده

Il est d'autant plus à craindre, qu'il a beaucoup de crédit نفوذ واعتبارى جوق اولمغله بر فات دخى زياده كنديدن خوف ايتملو در

De plus en plus. En augmentant toujours par degrés *A.* زيادة — زايدا فوق الزياده — زايدا على الازيد — على الزيادة *P.* مضاعفا على المضاعف — بالا بر بالا — زياده بر — ته تد *T.* زياده — فات فات — كتدكجه زياده

Il se rend habile de plus en plus زايدا فوق الزياده كسب مهارت ايدر

Il s'enrichit de plus en plus كتدكجه زياده مالدار اولور

Sa vue diminue de plus en plus قوت باصرەسى زيادة على الزيادة نقصانپذير اولور

Ni plus ni moins. Tout de même *A.* بلا — لا زايدا ولا ناقصا — بلا زيادة ولا نقصان *P.* نه بيش ونه كم *T.* نه آرتق ونه اكسك

Vous aurez beau dire, il n'en sera ni plus ni moins دو نه ديسەك عبثدر نه آرتق ونه اكسك اولەجغى وار در

Plus ou moins. À peu près *A.* تقريبا *P.* بيش وكم — همانا *T.* آكا يقين

Cela coûtera dix pistoles plus ou moins بونك مصرفى تقريبا شو قدره اولەجقدر

Il signifie aussi, à différens degrés *A.* بعضا اكثر وبعضا اقل *P.* گاه بيشتر گاه كمتر *T.* كاه جوق كاه آز

Il souffre tous les jours plus ou moins كل يوم بعضا اكثر وبعضا اقل اولدرق متأذى والمناكدر

Il a fait froid tout le mois plus ou moins بو آى كاه آز وكاه جوق اولدرق هوانك برودتى وار ايدى

Plus loin. *A.* ابعد — بعيدا *P.* دورتر *T.* ايراقجه

Aller plus loin بوندن ابعد كتمك

Ce qu'il vous dit est au plus loin de sa pensée ديديكى كلام فكر وملاحظەسندن بعيد در

Il faut regarder cela de plus loin بوكا بعيدا نظر اولنمق اقتضا ايدر

Plus près. *A.* اقرب *P.* نز دیکتر *T.* یقینجه ـ دخی یقین بکا دخی ـ بنم طرفمه اقرب اول || Approchez-vous plus près یقین کل

Plus tard *A.* بعد مدة *P.* دیرتر *T.* بوندنصکره ـ بوندن کیچجه || Arriver plus tard بعد مدة ورود ایتمك Il arrivera au plus tard dans un mois اك صکره بر ایه دکین کلدجکدر Un peu plus tard بر مقدار کیچجه ـ بعد مدة قلیلة

Plus tôt. *A.* معجلاً *P.* زودتر *T.* اوّلجه || Arriver plus tôt بعد مدة کلمکدن معجلاً کلمك Arriver plus tôt que plus tard کیچجه کلمکدن ایسه اوّلجه کلمك ـ ایسه معجلاً کلمك

Plutôt, sert à marquer le choix qu'on fait d'une chose par préférence à une autre *A.* مرجحاً ـ بطریق الاولی *P.* بهتر *T.* بوکا تحمّل ایتمکدن || Plutôt mourir que de faire une lâcheté بیك ایسه اولمك اولا در Je choisirai plutôt celui-ci que celui-là شونی بطریق الاولی انتخاب ایدهجکم Plutôt la mort que l'esclavage اسیرلکدن اولم یکدر

Qui plus, qui moins, signifie, les uns plus, les autres moins *T.* کیمی چوق کیمی آز ـ کیمی زیاده وکیمی اقلّ اولهرق || Ils y ont contribué, qui plus, qui moins اول خصوصده کیمی زیاده وکیمی اقلّ اولهرق اعانت ایتمشلر در

La plupart. La plus grande partie *A.* اکثر ـ اغلب *P.* بسیارترین ـ افزونترین *T.* چوغی || La plupart des hommes اکثر ناس La plupart du temps اغلب اوقاتده ـ اکثر اوقاتده Ils sont pour la plupart... اکثریسی شویله در که

PLUSIEURS. Il se dit d'un nombre indéfini *A.* متعدّد ـ عدید *P.* بسیار ـ بسا *T.* چوق || Il est arrivé plusieurs vaisseaux سفاین متعدّد کمیلر کلمشدر ـ عدیده وارد اولمشدر Il s'est donné plusieurs combats محاربات عدیده واقع اولمشدر Je crois cela par plusieurs raisons اسباب عدیده‌یه مبنی بوکا اعتماد ایدرم

Il se dit aussi d'un nombre faisant partie d'un autre plus grand *A.* بر قاچ ـ وافر ـ کثیر ـ رُبَّ *P.* چند *T.* نیچه || Parmi un si grand nombre de gens, il y en eut plusieurs qui voulurent بو یله بر جمّ غفیر ایچنده راضی اولمش وافر کسان وار ایدی Il avait acheté quantité de chevaux, mais il en mourut plusieurs en chemin کلّیتلو مقداری خیول مبایعه ایتمشدر انجق نیچه‌سی یولده مرد اولدی Il ne faut pas que plusieurs pâtissent pour un seul بر آدم ایچون بر قاچ کشی ستمدیده اولمق روا دکلدر

PLUVIALE. Il se dit de l'eau de pluie *A.* مطری *P.* بارانی *T.* یغمورك || Les citernes sont remplies par les eaux pluviales صهریجلر میاه مطر ایله مملو در ـ یغمور صویی ایله

PLUVIEUX. Abondant en pluie *A.* کثیر المطر ـ ماطر *P.* بسیار باران ـ بارانی *T.* یغمورلی || Un jour pluvieux یوم کثیر المطر ـ ماطر یغمورلی کون un été pluvieux صیف کثیر المطر Une saison pluvieuse موسم ماطر

Et qui amène la pluie *A.* ممطر *P.* باران آور ـ بارانخیز *T.* یغمور کتوریجی || Un vent pluvieux ریح ممطر

PNEUMATIQUE. On appelle Machine pneumatique, une machine avec laquelle on pompe l'air d'un récipient *A.* منزحة الهواء

PNEUMATOCÈLE. Fausse hernie du scrotum, causée par un amas d'air *A.* ادرة *P.* بادکند *T.* دبه ـ دبدلك

PNEUMATOLOGIE. T. de Phys. Traité des substances spirituelles *A.* بحث عن طبایع الارواح

PNEUMATOMPHALE. Fausse hernie du nombril *A.* ادرة السرّة *P.* بادکند ناف *T.* کوبك دبدلکی

PNEUMATOSE. Enflure de l'estomac, causée par des vents *A.* انتفاخ المعدة *P.* آماس معده *T.* معده شیشکینلکی

PNEUMONIQUE. Il se dit des remèdes propres aux maladies du poumon *A.* مصلحات الریة pl. مصلح الریة *P.* دربانسازشش *T.* قوره جکر علاجی

POCHE. Sac qui tient à l'habit, et qui sert pour y mettre quelque chose *A.* جیب pl. جیوب *P.* جیب ـ کیسهٔ جامه *T.* قیون Attacher des poches à un habit لباسه ربط جیوب ایتمك Fourrer quelque chose dans sa poche بر شیئی جیبنه صوقمق Emplir ses poches جیبلرینی طولدرمق ـ تملئهٔ جیوب ایتمك Vider ses poches جیبلرینی بوشالتمق ـ تخلیهٔ جیوب ایتمك Mouchoir de poche قیون یاغلغی ـ جیب یاغلغی Avoir les poches pleines d'argent جیب مالامال زر وسیم اولمق Pistolet de poche جیب طبانجه‌سی ـ دست بجیب اولمق Avoir les mains dans ses poches

On dit, Mettre en poche, pour dire, serrer de l'argent, sans en faire part à personne, le convertir à son propre usage *T.* در جیب ایتمك Il met en poche tout ce qu'il tire du roi pour la dépense de sa table مطبخ همایون ایچون الدیغی اقچه‌نك جمله‌سنی در جیب ایدر ـ Et que cette terre produit tant de francs dans la poche, pour dire, que le produit net est de tant de francs بر جفتلکك محصولندن شو قدر غروش ایراد صحیحی در جیب اولور

On dit, Payer de sa poche, c'est-à-dire, de ses propres deniers *T.*

کندو جیبندن ادا ایتمک || Il n'y avait pas d'argent à la caisse; le trésorier a payé de sa poche صندیقده نقد موجود اولمدیغندن خزینه دار کندو جیبندن اقچه‌یی ادا ایلدی کندو کیسه‌سندن

On appelle L'argent de la poche, celui qu'on destine à ses menus plaisirs *T.* جیب خرجلغی || Cette femme a payé une dette de son mari avec de l'argent de sa poche بو خاتون زوجنک بر بورجنی کندو جیب خرجلغندن ادا ایلدی

Poche, se dit aussi d'un grand sac dont on se sert pour mettre du blé, de l'avoine *A.* جوالق *P.* جوال *T.* جوال || Acheter des poches بر جوال بغدای جوال مبایعه ایتمک Une poche de blé

Poche, se dit aussi, du jabot où se reçoit la nourriture des oiseaux. V. Jabot. — Il se dit aussi d'un sac qui se fait à un abcès dans une plaie *A.* کیس pl. اکیاس *P.* کیسه *T.* کسه || En sondant la plaie, on a trouvé qu'il s'était fait une poche au fond یارهنک حالی میل ایله یوقلادقده دیبنده بر کیسه پیدا اولدیغی معلوم اولمشدر

On appelle Poches, les faux plis que font les habits mal taillés *T.* صارقیقلق Cet habit est mal coupé, mal taillé, il fait des poches en plusieurs endroits بو لباسک بچمی فنا در بر قاچ یرنده صارقیقلق وار در

Poche, se dit aussi des arrondissemens que les maîtres à écrire font au bout de certaines lettres *A.* ذنب pl. اذناب *P.* دنباله *T.* قویرق || Faire une grosse poche au bout d'une lettre حرفنک اوجنده ایری بر قویرق چکمک

POCHER. Faire à l'œil une meurtrissure avec enflure *A.* تکدید *P.* چشم بترو زدن *T.* کوزی بره‌لتمک

Et faire un arrondissement avec la plume au bout d'une lettre *A.* تذنیب الحرف *P.* بحرف دنباله کشیدن *T.* یاروید || Pocher la queue d'une lettre حرفنک اوجنده قویرق چکمک

Poché. *A.* عین مکدم *P.* چشم بترو زده *T.* بره‌لنمش کوز

On appelle Œufs pochés, des œufs qu'on a fait cuire, sans les battre ensemble تاوه‌ده بشمش یمورطه

POCHETER. Serrer dans sa poche *A.* حفظ فی الجیب *P.* در جیب کردن *T.* جیبده صاقلامق — قیونده صاقلمق

PODAGRE. Qui a la goutte aux pieds *A.* مبتلا الداء النقرس *P.* رنجور دردپای *T.* نقرسلو || Le pauvre homme est tout podagre بیچاره آدم نقرسلو در

POÊLE. Drap mortuaire qu'on met à l'église sur le cercueil *A.* غطاء التابوت — غطاء الجنازة *P.* پوشیدهٔ اران *T.* تابوت || Un poêle de velours قطیفه‌دن مصنوع غطای اورتوسی تابوت

POÊLE. Ustensile de cuisine, dont on se sert pour frire, pour fricasser *A.* مقلی pl. مقالی — طاجن pl. طواجن *P.* تابه *T.* تاوه || Poêle à fricasser قاورمه‌یه مخصوص تاوه Essuyer une poêle تاوه‌یی سلمک

POÈLE. Sorte de fourneau, par le moyen duquel on échauffe toute une chambre *A.* تنور pl. تنانیر *P.* تنور *T.* اوجاق || Un poêle de faïence چینی اوجاق Mettre le feu à un poêle اوجاغه آتش یاقمق Le tuyau d'un poêle اوجاغک بوریسی

POÊLIER. Artisan qui fait les poêles *A.* صناع التنور *P.* تنورگر *T.* اوجاقجی

POÊLON. Espèce de petite poêle *A.* طاجن صغیر *P.* تابچه *T.* تاوه‌جق || Faire une omelette dans un poêlon بر تاوه‌جق ایچنده قیغنه پیشورمک

POÊLONNÉE. Autant qu'un poêlon peut contenir *A.* ملء المقلی — ملء الطاجن *P.* یک تابه *T.* بر تاوه طولوسی

POÈME. Ouvrage en vers d'une certaine étendue *A.* منظومة pl. منظومات — کلام منظوم — نشیدة *P.* چکامه — سرواد — چغامه — Poëme épique, ou poëme héroïque. V. Épique.

POÉSIE. L'art de faire des ouvrages en vers *A.* فن الشعر *P.* فن چغامه سازی — فن چکامه پردازی || La grandeur, la beauté, la noblesse de la poésie فن شعرده اولان علو وعظمت وحسن وشرافت Avoir du génie pour la poésie بر کمسنده طبیعت شعریه اولمق — بر کمسنه‌نک طبیعت شعریه‌سی اولمق — Poésie épique. V. Épique. — Poésie didactique *A.* منظومة علمیة *P.* چغامهٔ علم آموز burlesque *A.* منظومة مضحکة sainte نشیدة الالهیات morale منظومه متعلق اخلاقه — Poésie lyrique, celle des odes et des poèmes faits pour être mis en chant *A.* شعر مخصوص بالغناء *P.* سرواد خنیا *T.* ترکی کفنده‌سی

Poésies. Ouvrages en vers *A.* کتاب الاشعار *P.* دیوان *T.* دیوان || Les poésies de Malherbe, de Racan فلان وفلان شاعرک دیوانلری

POÈTE. Celui qui fait des vers *A.* شاعر pl. شعراء *P.* سرواد — چغامه نویس — نویس || Les anciens poètes شعرای متقدمین

Les poètes Grecs شعرای یونان Homère est appelé le prince des poètes فلان شاعر ملك الشعرا نامیله معروفدر Grand poète شاعر نامدار ـ اجلهٔ شعرادن ـ فحول شعرادن بری excellent شاعر بینظیر

POÉTEREAU. Il se dit d'un très-mauvais poète *A.* متشاعر

POÉTIQUE. Qui est propre à la poésie *A.* شعری || Ouvrages, expressions poétiques تألیفات وتعبیرات شعریّه Style poétique عبارهٔ شعریّه fureur جنون شعری enthousiasme شعرانك حالت وجدی

On appelle Licence poétique, certaines libertés que les poètes se donnent dans leurs vers ضرورت شعریّه مبنی اولان رخصت

POÉTIQUE, subs. Traité de l'art de la Poésie *A.* رسالة العلم الشعر || La poétique d'Aristote ارسطونك علم شعره دائر تألیفكردهسی اولان رساله

POÉTIQUEMENT, adv. *A.* علی ـ حسب القواعد الشعریّة طور الشاعر *P.* شاعرانه *T.* شاعرجه || Cela est dit poétiquement شاعرانه بر كلامدر S'énoncer poétiquement شاعرانه افادهٔ مرام ایتمك

POGE. T. de Marine du Levant. Le côté droit du vaisseau, qu'on appelle aussi Stribord *A.* میمنة السفینة *P.* دیوارهٔ راست *T.* كمینك صاغ دیوارهسی كشتی

POIDS. Pesanteur *A.* ثقالت ـ وزانت ـ رزانت *P.* گرانی ـ گرانسنجی ـ سنگینی *T.* آغرلق Le poids d'un fardeau گرانیٔ آغر یوك ـ بار گران Un fardeau d'un grand poids حمل

On dit figur. Soutenir le poids des affaires حمل ثقیل امور بار گران امور ایله ـ ایله متحمّل اولمق

On dit, Acheter une chose au poids de l'or, pour dire, l'acheter excessivement cher بر شیئی آلتون آغرلغی بهاسنده اشترا ایتمك

Poids, se dit aussi d'un morceau de métal, dont on se sert pour connaître combien une chose pèse *A.* وزن pl. اوزان ـ سنجة المیزان *P.* سنگ ترازو ـ سنجه *T.* درهم || Vendre à faux poids اكسك درهم ایله صاتمق Des poids qui ne sont pas justes صحیح العیار اولمیان اوزان Le poids de l'écu d'or آلتونك وزنی ـ On dit qu'une monnaie est de poids, pour dire, qu'elle a la pesanteur qu'elle doit avoir بر تام الوزن ـ صحیح العیار ـ عدد سكه ـ Poids de roi. Le poids réglé par l'autorité publique *T.* تمغالو درهم ـ میری تمغاسی اورلمش وزن

On dit figur. Faire toutes choses avec poids et mesure هر شیئی مقیاس عقل ایله تقدیر ایدهرك ـ میزان عقله وزن ایتمك ـ هر حالده وزانت عقل ایله حركت ایتمك ـ ایشلمك

Et peser une chose au poids du sanctuaire, pour dire, l'examiner dans toute la rigueur de la justice بر ایشی میزان عدل وحقه وزن ایتمك

On dit, qu'un marchand fait bon poids, lorsque ce qu'il vend au poids emporte la balance ـ طارتدیغی مالی باشلو ویرر علاوه ایله ویرر

Poids, se dit encore des morceaux de métal, qu'on attache aux cordes d'une horloge, d'un tournebroche, pour lui donner du mouvement *A.* سنجة الشاقول *P.* بارسنج شاقل *T.* شاقولك آصمه ساعتك شاقولی طوبی ,, Le poids d'une horloge طوپی

Poids, se prend figur. pour Importance, considération *A.* جسامت ـ اعتداد *P.* گرانقدری *T.* آغرلق || C'est une affaire de poids راجب الاعتداد بر مصلحتدر ـ امور جسیمهدندر Ce ne sont pas là des choses de poids بونلر امور جسیمهدن عدّ اولندجق مقولهدن دكلدر Cela est de si peu de poids, qu'on ne doit pas y faire attention بو مادّهنك جسامتی شول رتبهده جزئیدر كه صرف ذهنه شایان دكلدر ـ On dit, C'est un homme de poids *A.* قدر *T.* بلند قدر ـ گرانقدر *P.* معتدّ به ـ راجح القدر واعتباری چوق

Il se prend aussi pour Force, solidité *A.* قوّت || Ces raisons-là auront bien plus de poids dans votre bouche que dans la mienne بو دلیللر بنم آغزمدن صدور ایتمكدن ایسه سنك لسانكدن صادر اولسه قوّتلری بر قات دخی زیاده اولور Une autorité d'un grand poids غایت قوی براشهاد un exemple قوی مثال

POIGNANT. Piquant *A.* حادّ *P.* تیز *T.* كسكین ,, Une douleur vive et poignante بر وجع حادّ قویّ التأثیر

POIGNARD. Arme courte et pointue *A.* خنجر pl. خناجر *P.* دشنه *T.* خنجر || Il lui a donné un coup de poignard قلّیی خنجر ایله ضرب ایلدی Se battre à l'épée et au poignard سیف وخنجر ایله اورشمق Les Turcs portent d'ordinaire un poignard à leur ceinture اهل اسلام عادتا بللرنده تقلید خنجر ایدرلر Il lui enfonça le poignard dans le sein صدرینه خنجر طاقنورلر ـ كوكسنه خنجر صوقدی ـ اجافهٔ خنجر ایلدی ـ Figur. *A.* صعقة الخنجر || Ce fut un coup de poignard pour lui, que la nouvelle de la mort de sa mère والدهسنك وفاتی خبری

جكرينه برطعنهٔ خنجر ايدى — On dit aussi, Tourner à quelqu'un le poignard dans le coeur, tourner le poignard dans la plaie, pour dire, appuyer sur une chose qui l'afflige vivement بركمسنه‌نك يارەسى ايچنه خنجر صوقمق

On dit aussi figur., qu'un homme a le poignard dans le coeur, dans le sein, pour dire, qu'il a une douleur extrême d'une chose qui lui est arrivée يوركى زخمخورده در — مجروح الفؤاد در

POIGNARDER. Frapper avec un poignard *A.* ضرب بالخنجر — *P.* اجافة الخنجر — طعن بالخنجر *T.* دشنه زدن خنجر ايله — Et tuer avec un poignard *A.* قتل بالخنجر — قتال — اورمق — خنجر ايله اولدرمك *T.* بدشنه كشتن *P.* بضرب الخنجر

Figur. | Il ne faut pas lui dire cette nouvelle, ce serait le poignarder بو خبر فلانه سويلنمك جائز دكلدر زيرا كندويى زيرا بچاغى يوركنه صوقمقدن — اولدرمكدن هيچ فرقى يوقدر فرقى يوقدر

POIGNÉE. Autant que la main fermée peut contenir *A.* قبضة — اوج *T.* مشتى — مشتوارە — يكمشت *P.* ملء الكف — حفنة | Une poignée de blé براوج — بر قبضه بغداى | اوج — طلوسى براوج التون de louis d'or براوج بغداى — طلوسى بغداى Jeter des poignées d'argent اوج ايله نشر درهم ودينار ايتمك — Figur. | Une poignée de monde براوج آدملر

On dit, À poignée, pour dire, en grande quantité *A.* قبضة بعد قبضة *P.* مشت مشت *T.* آوج آوج | Jeter de l'argent à poignée اوج آوج اقچه — آوج آوج نشر زر وسيم ايتمك صاچمق

Poignée, se dit aussi de la partie d'une chose par où on la prend *A.* مقبض *P.* دسته — مشته *T.* قبضه — ال — صاپ | La poignée d'un sceptre طپوزك الى — قبضهٔ دبوس Il avait à son épée une poignée d'or قليجنده التون قبضه وار ايدى

POIGNET. L'endroit où le bras se joint à la main *A.* زند *P.* بيلكجيك *T.* بيوندگاه مشت Il s'est démis le poignet بيلكجيكى بوزلدى جيقدى Pour bien faire des armes, il faut avoir le poignet ferme سلاحى ايو قوللنمق بيلكجيكنك قوتلو اولمسنه موقوفدر

Il se dit aussi du bord de la manche d'une chemise *A.* طرة الكم القميص *P.* كنار آستين پيراهن *T.* كوملكك بكى اوجى Il avait des boutons de diamans au poignet de sa chemise كوملكنك بكلرى اوجنده الماس تكمەلر وار ايدى

POIL. Ce qui croît sur la peau de l'animal en forme de filets déliés *A.* وبر pl. اوبار *P.* ريش *T.* مو — تويى — قيل | Poil blanc وبر ابيض — موى سپيد — آق قيل châtain كستانه دوه roux وبر اشقر — قمرال تويى رنكى تويى Poil de chameau de chèvre كچى قيلى — كچى تويى Cette étoffe est de poil et de soie بو ثوب قيل ايله ايپكدن مصنوعدر

Il se dit aussi de la chevelure *A.* شعر *P.* مو *T.* صاچ | Le poil commence à lui blanchir شعرنده آثار تخيط ظهوره باشلادى — صاچنده قيرسرپمكه باشلادى — آثار شيب كورنمكه باشلادى صاچى آغرمغه يوز طوتدى

Il se prend aussi, pour la barbe de l'homme *A.* لحية *P.* ريش *T.* صقال | S'arracher le poil قلع لحيه ايتمك — صقالى Il n'a pas encore un poil de barbe هنوز يك سر مو قوپارمق لحيەسى ظهور ايتمش دكلدر

On appelle Poil follet, une espèce de petit coton qui vient avant la barbe *A.* زغب *P.* خط — خط رخسار — خط رو *T.* تويى | Ce jeune homme n'a encore que du poil follet بو نو جوان هنوز نو هنوز چار ابرو در — خطدر Le poil follet commence à lui venir خط رخسارى همان ظهوره — دزغب اولمغه باشلادى باشلادى

Poil, en parlant de certains animaux, et surtout des chevaux, signifie, couleur *A.* لون *P.* كرنگ *T.* طون | De quel poil est votre cheval? آتك نه طونده در

On dit, Monter un cheval à poil, pour dire, le monter tout nu *A.* معارات *T.* چپلاق آته بنمك

POILU. Velu, couvert de poil *A.* كثير الشعر — اهلب — ازب *P.* بسيار مو *T.* قيلى كور

POINÇON. Outil de métal dont on se sert pour percer *A.* خلال pl. اخلة *P.* درزبند *T.* بيز — دلدجك آلت | Un étui garni de ciseaux et d'un poinçon مقص وبر عدد خلالى مشتمل محفظه

Il se dit aussi de l'instrument dont on se sert pour marquer de la vaisselle d'argent *A.* ميسم لوسم الفضة — ميسم الفضة *P.* تمغاى سيم *T.* كومش تمغاليەجق داغلغى

Et d'une espèce d'aiguille de tête, ornée de pierreries, et que les femmes mettent à leur coiffure *A.* مدرى مجوهر pl. مدارى *P.* سربارهٔ جوهردار — مجوهرة *T.* مجوهر طوپلق | Elle avait un poinçon avec un beau rubis باشنده ياقوت ايله مرصع بر

طوبلق وار ایدی

POINÇON. Sorte de tonneau servant à mettre quelque liqueur *T.* وارول

POINDRE. Piquer. Dans ce sens, il n'est d'usage qu'en cette phrase : Oignez vilain, il vous poindra ; poignez vilain, il vous oindra ; qui signifie, caressez un malhonnête homme, il vous fera du mal ; faites-lui du mal, il vous caressera یرامزی اوخشار ایسدک سنی اصرر انجدر ایسدک سنی اوخشار

POINDRE. Commencer à paraître. Il se dit du jour *A.* انفلاق انفجار الصبح ـ طلوع الصبح ـ الفجر *P.* سپیده دم سر *T.* صباح یری آچلمق ـ شفق سوکلمک نمودن || Le jour ne fait que poindre هنوز شفق سوکیلور Je partirai dès que le jour poindra صباح یری ـ انفلاق فجرده عزیمت ایدهجکم اچلدیغی عقیبنده

Il se dit aussi des herbes *A.* طلوع ـ انتاش ـ اجدار *P.* سر *T.* اوج کوسترمک نمودن || Dès que les herbes commencent à poindre نباتات اوج کوسترمکه باشلدیغی عقیبنده

POING. Main fermée *A.* جمع الکف pl. اجماع الکف *P.* مشت *T.* یومرق مشت دست ـ مشت || Serrer le poing دستی صیقی طوتمق Donner un coup de poing à quelqu'un بر فلانه یومرق ویرمک ـ کمسندیی جمع کف ایله لکز ایتمک Se battre à coups de poing یومرق ایله دوکشمک

On dit, Mener quelqu'un pieds et poings liés, pour dire, le mener, après lui avoir lié les bras et les pieds بر کمسندیی مغلول قولی وآیاغنی مغلول ومقید ـ الایادی والاقدام کوتورمک اولدرق

On appelle Flambeau de poing, un flambeau qu'on porte à la main *A.* مشعلة

POING, se dit aussi de toute la main jusqu'à l'endroit où elle se joint au bras *A.* ید pl. ایادی *P.* دست *T.* ال || Il a été condamné à avoir le poing coupé قطع یدی بابنده حکم شرعی Il alla à lui l'épée au poing قلج الده ایکن جریان ایلدی فلانه واردی

POINT. Piqûre qui se fait dans l'étoffe avec une aiguille enfilée de soie, de fil, etc. *A.* غرزة الابره ـ غرزة *P.* سوزنزد *T.* ایکنه صوقمی || Il n'y a qu'un point ou deux à faire pour recoudre cela شونی تکرار دیکمک ایچون بر ایکی ایکنه صوقمی برایکنه صوقمی ایتمک دخی لازمدر Faire un point d'aiguille

On appelle Ouvrages de point, les ouvrages de fil faits à l'aiguille *A.* عمل الابرة *P.* سوزنکاری ـ سوزنی *T.* ایکنه ایشی || Du point d'Angleterre انکلتره سوزنیسی

POINT. T. de Géom. Ce qui est considéré comme n'ayant aucune étendue *A.* نقطة pl. نقط || Le point Mathématique est l'extrémité de la ligne علم ریاضتده نقطه‌دن مراد خطک نهایتیدر

POINT. T. de Gram. Petite marque ronde qu'on met à la fin d'une période, dont le sens est indépendant de celle qui la suit *A.* نقطة pl. نقط || Mettre un point à la fin d'une période ختام فقره‌ده فقره‌نک آخرنده نقطه قویمق ـ وضع نقطه ایتمک

On appelle Point interrogant, celui qui se met après des interrogations *A.* علامة الاستفهام

On appelle en termes d'Astronomie, Points cardinaux, les quatre points principaux de la sphère. V. Cardinal. — Et points collatéraux. V. Collatéral. — Et points verticaux, le Zénith et le nadir *A.* نقطة السمت الرأس ونقطة السمت القدم

POINT, se dit aussi des petits trous qu'on fait à des courroies, à des soupentes de carrosse, etc. pour y passer l'ardillon *A.* خربة pl. اخراب *P.* سوراخ *T.* دلیک || Allonger des étriers de deux points اوزنکیلری ایکی دلیک اوزاتمق

POINT, se dit aussi d'une douleur piquante qui se fait sentir en divers endroits du corps *A.* وجع حادّ pl. اوجاع حادّة *P.* درد تیز *T.* کسکین صیزی || Il a un point au côté, qui lui ôte la respiration فلانک یانی طرفنده ظهور ایتمش بر وجع حادّ انقطاع نفسنه بادی اولور Avoir un point au dos ظهرده بر کسکین صیزی اولمق

POINT. Endroit fixe et déterminé *A.* مرکز || Point milieu مرکز وسط ـ وسط fixe مرکز ثابت Point d'équilibre مرکز موازنه حاق d'appui مرکز اتکا واستناد واعتدال

POINT, se dit aussi d'une question, en quelque genre de connaissances que ce soit *A* دقیقة ـ نکتة pl. نکات || Approfondir un point de Théologie علم الهی‌یه متعلق بر نکته‌نک کنهنه واصل اولمق Éclaircir un point de Morale علم اخلاقه دائر بر نکته‌دیی شرح وحل ایتمک Ils sont d'accord sur ce point بو دقیقه‌نک اوزرنده متفق الکلامدرلر

Et de ce qu'il y a de principal dans une affaire, de ce qui constitue une difficulté *A.* عقدة الاشکال ـ دقیقة الامر ـ فصّ الامر ||

C'est le point de l'affaire فصّ الامر بو در Vous ne touchez pas le point de la question دقیقهٔ مصلحته وضع ید ایتمیورسك Il faut venir au point فصّ الامرك صددینه مباشرت ایتملو Le point de la difficulté عقدهٔ اشکال Point capital دقیقهٔ فاصلهٔ الامر ـ دقیقهٔ قاطعهٔ الامر décisif دقیقهٔ رئیسه ـ اصلیهٔ مصلحتك Le point essentiel d'une affaire دقیقهٔ واجبهٔ الاعتناسی le point important مصلحتك دقیقهٔ مهمّه سی le point délicat مصلحتك نازك دقیقه سی

Point. Article, partie d'un discours A. بحث pl. ابحاث || Son sermon était divisé en trois points موعظه سی ابحاث ثلثیه منقسم ایدی Le premier point d'un discours مقالدنك بحث اوّلی

Il signifie aussi, état, situation A. حال || Il est toujours au même point همواره اوّلکی حالده در Il n'est pas en bon point حالی خوش دکلدر Ses affaires sont en mauvais point اموری فنا حالده در

Et degré, période A. درجه pl. درجات ـ مرتبه pl. مراتب P. رتبه T. کرته || On peut railler, mais jusqu'à un certain point هزل ومعازحده بر درجه یه قدر مساغ ورخصت وار در Sa réputation est arrivée jusqu'à un tel point, que... صیت وشهرتی شول مرتبه یه رسیده اولمشدر که Il est au plus haut point de sa gloire بالاترین مراتب عزّ واقبالده در ـ اعلای مراتب اقبالده در Les sciences ont été portées à un haut point de perfection علوم ومعارف رتبهٔ اعلای کماله واصل اولمشدر

On dit, Au dernier point, pour dire, extrêmement A. غایة الغایه P. مرتبهٔ غایتده ـ غایت مرتبده T. بغایت

Point. Instant, moment A. دقیقه ـ آن P. دم T. ساعت ـ وقت J'arrivai sur le point qu'ils allaient partir عزیمتلری آننده واصل اولدم Sur le point de mourir, il déclara que... تسلیم جان ایده‌جکی آنده شویله بیان ایلدیکه — On dit, Venir à point, pour dire, arriver à propos وقتنده کلمك || Cela lui vient bien à point بو ایش تمام وقتنده ظهور ایتمشدر ـ کلمشدر Il était ruiné, il a recueilli une grande succession, cela lui est venu bien à point حالی خراب ایکن کلّیتلو بر میراثه دسترس اولمشدر بو حال تمام وقتنده راست کلدی

On dit proverb. Tout vient à point à qui peut attendre, pour dire, on vient à bout de tout avec la patience A. الصبر مفتاح الفرج T. صبر ایله هر شی اولور

On dit, Arriver à point nommé, pour dire, au temps dont on est convenu T. وقت موعودده کلمك || Le secours arriva à point nommé امداد وقت موعودده کلدی — ou pour dire, arriver à propos وقتنده کلمك ـ تمام وقتنده ـ تا وقتنده وساعتیله ظهور ایتمك

Point du jour. Le moment où le jour commence à poindre A. وقت الفجر ـ وقت الطلوع الفجر ـ وقت السحر ـ وقت صبحگاه ـ صبحدم ـ بامداد ـ سپیده دم P. الانفلاق الصبح ـ علی السحر T. شفق سوکلدیکی وقت || Dès le point du jour علی السحر ـ عقیب وقت فجرده Se lever avant le point du jour قبل الانفلاق الصبح یتاقدن قالقمق

Point de vue. Il se dit de l'étendue d'un lieu où la vue peut se porter A. نظارت P. تماشا T. کورونش || Beau point de vue نظارت لطیفه Point de vue lointain نظارت بعیده Cela coupe le point de vue بو شی نظارته مانعدر ـ نظارتی کسر

Il signifie aussi, le lieu où il faut se placer pour bien voir un objet A. موقف النظارة P. جای تماشا کردن T. کورمك ایچون طوره‌جق یر — Et le lieu où un objet doit être placé pour être bien vu A. مهبط النظر P. جای دیدنی T. کوز اوره‌جق یر

Point d'honneur. Ce en quoi on fait consister l'honneur A. امر الناموس ـ العرض || Il est trop délicat sur le point d'honneur امر عرض وناموسده نزاکت طبعی غالبدر Il s'en fait un point d'honneur بو ماده‌یی بر امر عرض وناموس عدّ ایدر Dispute sur le point d'honneur امر عرضه دائر بر معارضه Cet homme prend tout au point d'honneur هر شیئی عرضه دائر عرض وناموسه طوقنور اموردن عدّ ایدر

De point en point. Exactement, sans rien omettre A. نقیراً ـ نقیر وقطمیر ـ وقطمیراً P. مو بمو T. ایکندن ایپلکنه دك || Il m'a tout raconté de point en point هر شیئی کونیله ساعتیله نقیر وقطمیر بکا حکایت ایلدی Il a exécuté de point en point tout ce qu'on lui avait ordonné امر اولنان مصلحتی مو بمو اجرا ایلدی ـ کونیله ساعتیله اجرا

De tout point. Totalement, parfaitement A. من کلّ الوجوه ـ من جمیع الوجوه ـ تماماً ـ بالتمام ـ مکمّلاً P. از هر جهت T. هر جهت ایله ـ هر وجهیله || C'est un homme accompli de tout point من جمیع الوجوه صاحب کمال بر آدمدر Equiper un homme de tout point بر کمسنه‌نك مالزمه‌سنی مکمّلا

بر كمسنديى كافۀ مالزمه‌سيله دوناتمق ـ تجهيز ايتمك

On dit aussi proverb. Équiper, accommoder quelqu'un de tout point, pour dire, le traiter bien mal بر كمسنديى كركى كبى دوناتمق

POINT. adv. Nullement *A.* ديّار ـ اصلاً ـ قطعاً *P.* هيچ *T.* هيچ || Je ne doute point que cela ne soit بويله اولديغنه اصلا وقطعاً شبهه يوقدر Ne voulez-vous point venir? كلمكه اصلا رغبتك يوقميدر Il n'a point d'argent اصلا وديّار اقچه‌سى يوقدر

POINTAGE. Désignation qu'un pilote fait sur une carte, du lieu où se trouve le vaisseau *T.* درياده كمينك بولنديغى محلّى خريطه ـ بيانمك ايچون خريطه اوزرنده نشان وضعى اوزرنده نقطه وضعى

POINTE. Il se dit de l'extrémité aiguë de quelque corps que ce soit *A.* انف pl. انوف *P.* نوگ *T.* اوج || La pointe d'une épée قليجك اوجى ـ نوگ شمشير ـ انف سيف d'une aiguille ايكنه‌نك اوجى ـ نوگ سوزن ـ انف ابره d'une épine تيكنك اوجى ـ نوگ خار ـ انف شوك Aiguiser la pointe d'un couteau بچاغك اوجنى كسكينلنمك ـ Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* رأس pl. رؤس *P.* سر *T.* باش ـ اوج || La pointe d'un clocher چاكك اوجى d'une montagne طاغك باشى ـ سر كوه ـ رأس جبل des herbes رأس نباتات d'une île آطه‌نك اوجى ـ رأس جزيره Il marche sur la pointe du pied آياغنك پرمغى اوجنده كزر

POINTE. Saveur piquante et agréable *A.* حذى *P.* تيزى *T.* ياقيجيلق || Ce vin n'a pas de pointe بو باده‌نك طعمنده حذى يوقدر

POINTE D'ESPRIT, ou simplement, Pointe. Une pensée vive et subtile, un jeu d'esprit qui roule sur les mots *A.* نكته pl. نكات *P.* سخن نكته آميز *T.* مضمون || Cet homme affecte de ne parler que par pointes بو آدم دائما كلام نكته آميز سويلمكه مبتلا در Les pointes ne sont plus à la mode مضمون سويلمنك عادتى عملانده در Faire des pointes مضمون ياپمق

LA POINTE DU JOUR. V. Point du jour.

POINTE, en termes de chasse, se dit du vol d'un oiseau qui s'élève vers le ciel *A.* تحليق الطير *P.* بالا پروازئ مرغ *T.* قوشك هوايه يوكسلمه‌سى || L'oiseau fit la pointe, et fondit tout d'un coup sur la perdrix آوجى قوشى بعد التحليق بردن بره ككلك اوزرينه دوشدى

POINTE. Instrument dont les graveurs se servent pour graver à l'eau-forte *A.* منقار ـ قلم الحكاكت *P.* قلم تراشگر *T.* اويمه‌جى قلمى

En parlant de la manière dont une personne a les cheveux plantés, on dit, qu'elle a la pointe, pour dire, que ses cheveux se terminent en pointe sur le front *A.* ذوآبة pl. ذوائب *P.* كاكل ـ گيسو ـ زلف *T.* پرچم ـ زلف

EN POINTE. En forme de pointe *A.* على صورة الانف ـ مؤنّفاً *P.* با نوگ تيز ـ با سر تيز *T.* اوجى سيورى اولدرق || Une montagne qui se termine en pointe اوجى سيورى اولدرق منتهى اولان طاغ Finir en pointe مؤنّفاً منتهى اولمق des pierres taillées en pointe de diamant الماس قاچه‌سى طرزنده اوجى سيورى ايشلنمش طاشلر Cette langue de terre se termine en pointe بو دلك اوجى سيوريدر

POINTER. Porter des coups de la pointe d'une épée *A.* طعن بانف السيف *P.* بنوگ شمشير خليدن *T.* قليج اوجيله سانجمق || Pendant qu'il haussait le bras, son ennemi le pointa قولنى قالدرر ايكن دشمنى قليج اوجيله سانجدى

POINTER. Diriger quelque chose vers un point *A.* توجيه الى *P.* باز وشتن *T.* بر طرفه طوغريلتمق || Pointer le canon contre un bastion طوپى فلان چيقمه طابيه‌نك اوزرينه طوغريلتمق Pointer une lunette دوربينى فلان طرفه طوغريلتمق

Il se dit aussi des oiseaux qui s'élèvent vers le ciel *A.* تحليق الطير *P.* مرغ ببالا پريدن *T.* قوشك هوايه يوكسلمك

Et de la verdure qui commence à paraître *A.* انتاش *P.* سر زدن ـ سر نمودن *T.* باش كوسترمك ـ اوج كوسترمك

POINTEUR. Officier d'artillerie qui pointe le canon طوپى نشانه طوغريليان طوپجى ضابطى

POINTILLAGE. Petits points qu'on fait dans les ouvrages de miniature *A.* تنقيط *P.* نقطه سازى *T.* نقطه‌لمه || Le pointillage est d'un travail bien long نقطه‌لمه ماده‌سى طول مدّته محتاجدر

POINTILLER. Faire des points avec la plume, le burin, etc. *A.* تنقيط ـ وضع النقط *P.* نقطه زدن *T.* نقطه‌لمق || Dans les ouvrages en miniature, on ne fait ordinairement que pointiller خرده‌كارى نقشلر نقطه‌لمه‌دن عبارتدر

Figur. Disputer, contrarier sur les moindres choses *A.* تداق ـ معارضه فى مداق الامور *P.* با خرده جويى سرنگيدن *T.* انجه‌لشمك ـ انجه‌لشوب آتشمق || Cet homme ne fait que

شو آدم مداق اموره معارضەدن خالی دکلدر pointiller

Il signifie aussi, piquer, dire des choses désobligeantes *A.* مرش *P.* دل شکستن *P.* بسخن دلازار رنجیدن *T.* دیل ایله کوکل قیرمق ـ طوقنمق || Vous le pointillez sur tout ce qu'il dit, sur tout ce qu'il fait جمیع اقوال وافعالنده کوکلنی قیرارسک Ils ne font que se pointiller l'un l'autre بری برلرینی دیل ایله طوقنمقدن خالی دکللر در

POINTILLERIE. Picoterie, contestation sur des bagatelles *A.* قیل وقال فی مداق الامور *P.* گفتگو درناچیزها *T.* اوفاق تفکک شیلر ایچون دیدی قودی || Entre cet homme et sa femme, il y a des pointilleries continuelles بو آدمک کندو عیالیله مداق اموره دائر دیدی قودی اکسک دکلدر Ce ne sont que pointilleries entre eux بینلرده هب اوفاق تفکک نزاعلری اوفاق تفکک ایچون ـ ایچون قیل وقال وار در دیدی قودیدن عبارتدر

POINTILLEUX. Qui pointille *A.* معارض فی مداق الامور *P.* درناچیزها گفتگو کنان ـ بخرده جویی ستیزنده *T.* انجلشور ـ || Pointilleux sur le cérémonial رسوم وتشریفات خصوصنده انجلشور نزاع ایدن بر آدم

POINTU. Qui se termine en pointe *A.* مؤنف *P.* تیز نوک *T.* زیاده مؤنف || Cette épée est bien pointue اوجی سیوری بر قلجدر ـ Chapeau pointu, un chapeau haut de forme qui va toujours en diminuant *T.* کلاه

POIRE. Fruit à pepin *A.* کمثری ـ کمثراة pl. کمثریات *P.* امرود ـ لکل *T.* آرمود || Poire cassante کورک آرمود fondante یومشق آرمود ـ ناعم آرمود molle صولو آرمود ـ آبدار آرمود d'été, d'hiver یاز ارمودی قیش ارمودی

On appelle Perle en poire, une perle de figure oblongue comme une poire آرمودی انجو ـ درّ کمثری الشکل

POIRÉ. Sorte de boisson faite de poires *A.* نبیذ الکمثریات *T.* آرمود شربتی

POIREAU, ou **PORREAU.** Plante potagère *A.* کرّاث ـ رکل *P.* گندنا *T.* پراصه || Une soupe aux poireaux پراصه چورباسی ـ

Il signifie aussi Verrue. V. ce mot.

POIRÉE. Plante qu'on nomme aussi Bette. V. ce mot.

POIRIER. Arbre qui porte des poires *A.* شجر الکمثری *P.* درخت امرود *T.* آرمود آغاجی

POIS. Espèce de légume qui vient dans une gousse *A.* خلّر *P.* شنگ *T.* بزلیا

Pois chiches. *A.* حمّص *P.* نخود *T.* نخود

Poison. Venin *A.* سمّ pl. سموم *P.* زهر ـ شرنگ *T.* آغو || Poison subtil سمّ رقیق lent سمّ آجل العمل dangereux سمّ ذعاف ـ mortel سمّ شدید ـ سمّ دفعیّ التأثیر violent مهلک علاج قبول ایتمز Il y a des poisons sans remède سمّ قتّال زهر ـ اشراب سمّ ایتمک Donner du poison سموم وار در تناول سمّ ایتمک Prendre du poison زهرلمک ـ ایچورمک Cela empêche l'effet du poison بو شیٔ مقاوم سمّدر ـ Figur. || Dans ses discours, dans ses écrits il glisse un poison dangereux کلمات وتحریراتنده القای سمّ خیانت ایدر

POISSARD. Qui imite le langage et les moeurs du bas peuple *A.* علی طور اهل السوق *P.* بطرز بازاریان *T.* بالدری اهل سوق طرزنده بر ترکی Chanson poissarde چپلاق طرزنده

POISSER. Enduire de poix *A.* تزفیت ـ طلاء بالزفت *P.* زدن *T.* شاماکه زفتلمک ـ زفت سورمک || Poisser un vaisseau, du fil کمی یه وایپلکه زفت سورمک

Il signifie aussi, salir avec quelque chose de gluant *A.* لطخ ـ تلطیخ *P.* چرک آلود کردن *T.* بیلاشدرمق || Il a poissé son habit لباسنی تلطیخ ایلدی Ces confitures lui ont poissé les mains بو شکرلمدلر ایله النی بیلاشدردی

Poissé. *A.* مزفت *P.* شاماکه زده *T.* زفتلنمش *A.* ملطّخ *P.* چرک آلود *T.* بیلاشمش

POISSON. Animal qui nait et vit dans l'eau *A.* سمک pl. اسماک ـ حوت pl. احوات pl. حیتان *P.* ماهی *T.* بالق || Gros poisson سمک کبیر الجثّة ـ ایری بالق Poisson d'eau douce سمک ماء العذب ـ طاتلو صو بالغی d'étang کول بالغی Prendre du poisson صید ماهی ایتمک ـ بالق آولمق

On dit proverb. que les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les plus puissans oppriment les plus faibles ایری بالقلر اوفاقلری یوتار

Poissons. Un des signes du zodiaque *A.* برج الحوت *P.* حوض ماهی ـ بخشش

POISSONNAILLE. Fretin, menu poisson *A.* سمیکاء ـ بلم *P.* خرد ماهی *T.* اوفاق بالق

POISSONNERIE. Lieu où l'on vend le poisson *A.* سوق السمک *P.* بازارگاه ماهی *T.* بالق بازاری

POISSONNEUX. Qui abonde en poissons *A.* کثیر السمک *P.*

بسیار ماهی *T.* بالغی چوق - بالغی کمراه

POISSONNIER. Qui vend du poisson *A.* بيّاع السمك *P.* ماهی فروش *T.* بالقچی

POITRAIL. La partie de devant du corps du cheval *A.* بهار - لبب الفرس *P.* سینهٔ اسب *T.* آتك كوكسی || Ce cheval a un beau poitrail کوکسی دلبر بر - احسن البهار بر فرسدر آتدر a le poitrail large کوکسی - عریض اللبب بر آتدر میدانلو

Il se dit aussi de la partie du harnais qui se met sur le poitrail du cheval *A.* لبب pl. الباب *P.* سینه بند *T.* کملدرك - کوکسلك

POITRINAIRE. Qui a la poitrine attaquée *A.* مصدور *P.* گرفتار رنج سینه *T.* کوکسی آغرور || Cet homme-là est poitrinaire شو آدم مصدوردر

POITRINE. Partie de l'animal depuis le bas du cou jusqu'au diaphragme *A.* صدر pl. صدور *P.* بر - سینه *T.* کوکس || Poitrine large صدر عریض La cavité de la poitrine جوف صدر Avoir la poitrine découverte مکشوف الصدر اولمق - Il se dit aussi de la partie contenue dans la poitrine || Bonne poitrine صدر قوی faible صدر ضعیف Il a mal à la poitrine وجع صدری وار در Fluxion de poitrine نزلهٔ صدر inflammation التهاب صدر oppression ثقلت صدر Il est malade de la poitrine صدرنده علت وار در Rafraichir la poitrine تفریح صدر ایتمك

POIVRADE. Sauce faite avec du poivre, etc. *A.* تابل مفلفل *P.* افزار پلپل آمیز *T.* بوبرلو طعام تربیه‌سی

POIVRE. Sorte d'épicerie *A.* فلفل *P.* پلپل *T.* بوبر - ببر || Poivre blanc *A.* فلفل ابیض *P.* پلپل سپید *T.* آق بوبر noir *A.* فلفل سودان *P.* ناغشت *T.* قره بوبر pulvérisé فلفل - حبّهٔ فلفل Un grain de poivre دوکلمش ببر - مسحوق بوبر دانه‌سی

On appelle Poivre long, une autre espèce de poivre *A.* دار فلفل - الفلفل طویل *P.* پلپل دراز *T.* اوزون بوبر - Et Poivre de Guinée, une espèce de poivre qui vient dans une gousse rouge *A.* فلفل احمر *P.* پلپل سرخ *T.* بوبر قرمزی - Poivre d'Inde. V. Piment.

POIVRER. Assaisonner de poivre *A.* تقزیح بالفلفل *P.* افزار پلپل نهادن - پلپل آمیز نهادن *T.* ببر قویمق || Cela ne vaut rien, s'il n'est bien poivré بوکا کرکی کبی بوبر قونمدقچه ایشه یرامز

Poivré. *A.* مفلفل *P.* پلپلدار - پلپل آمیز *T.* ببرلو

POIVRIER. Arbrisseau qui porte le poivre *A.* شجر الفلفل *P.* درخت پلپل *T.* بوبر آغاجی

Poivrier, se dit aussi d'un petit vase où l'on met du poivre *A.* حقة الفلفل *P.* پلپلدان *T.* بوبر حقه‌سی

POIVRIÈRE. Il se dit d'une boîte à divers compartimens, où l'on met du poivre, du sel, etc. *A.* مقزحة *P.* افزاردان *T.* بهارات حقه‌سی || Une poivrière de porcelaine ساقسونیاکاری افزاردان

POIX. Espèce de gomme tenace et noire, qui se tire des bois gras *A.* زفت *P.* شاماکه *T.* زفت || Poix fondu زفت مذاب - قینار زفت - زفت مسخن bouillante اریمش زفت Enduire de poix زفت سورمك - زفت ایله طلا ایتمك Cet homme est noir comme poix زفت کبی سیاه در Cette chose tient comme poix زفت کبی یاپشور

POIX-RÉSINE. Gomme jaunâtre qui sort des arbres résineux, après qu'on les a incisés *A.* زفت رطب *T.* چام ساقزی

POLACRE. Sorte de bâtiment qui va à voiles et à rames *T.* شختور

POLAIRE. Qui a rapport aux pôles *A.* قطبی

PÔLE. Il se dit de chacune des extrémités de l'axe sur lequel le globe du monde parait tourner *A.* قطب *P.* قطب *T.* دمور قازق || Pôle arctique, antarctique قطب شمالی وقطب جنوبی La terre tourne sur ses deux pôles کرهٔ ارض ایکی قطب اوزرنده دوران ایدر L'aiguille aimantée regarde le pôle مقناطیسلو ایکنه دائما قطب طرفنه متوجهدر

Il signifie aussi, chacune des extrémités de l'axe immobile sur lequel tourne quelque corps sphérique et quelque cercle que ce soit || Les pôles de l'équateur قطبین خط الاستوا du méridien قطبین دائرة النصف النهار du zodiaque قطبین منطقة البروج Cette machine tourne sur ses pôles بو آلت قطبینی اوزرنده دائردر Un globe qui tourne sur ses pôles قطبین اوزرنده دوران ایدر کره

On dit, De l'un à l'autre pôle, pour dire, par tout le monde *T.* آفاق واقطار عالمده - چار اقطار جهانده || La renommée de ce prince a volé de l'un à l'autre pôle بو پادشاهك صیت شهرتیافته‌سی - ونامی چار اقطار جهانده منتشر اولمشدر آفاق اولمشدر

POLÉMARQUE. T. d'antiquité. Chef à la guerre ou de la guerre *A.* رئيس الجيش *P.* سپهسالار *T.* سرعسکر

POLÉMIQUE. Il se dit des disputes par écrit *A.* متضمن المطارحه || Ouvrage polémique مطارحه‌یی متضمن بر تألیف Style polémique مطارحه صورتنده اولان سبک وعباره

POLICE. Ordre, réglement établi dans une ville pour ce qui regarde la sûreté des habitans *A.* قانون العسسة ـ نظام العسسة *P.* نظام سرباگی *T.* ضابطه‌ك نظامی || Bonne, mauvaise police حسن ـ نظام احسن یاخود نظام ردئ عسست نظام عسست ویاخود سوء عسست Faire observer la police ضابطه‌لکی ـ عسستی اجرا ایتدرمك Réglemens de police ضابطه‌ك نظاماری ـ نظامات عسست

Il se dit aussi de l'administration qui exerce la police *A.* عسّاس pl. عسّاسین ـ جلواز pl. جلاوزة *P.* سرباگت *T.* ضابط || La police a ordonné d'éclairer les rues زقاقلرده ایقاد قنادیل اولنمسی ضابط طرفندن تنبیه اولندی Assigner quelqu'un à la police بر کمسنه‌یی ضابط حضورینه احضار ایچون اصدار حکم ایتمك Être mandé à la police ضابط طرفندن استشمك ایتمك Il est noté à la police ضابط یاننده میملنمشدر

Il se prend aussi, pour l'ordre et le réglement établi dans quelque assemblée, dans quelque société *A.* ضابطة ـ نظام || La police d'une armée عسکرك ضابطه ونظامی Chaque société a sa police particulière هر جماعتده بر کونه ضابطه ونظام وار در

POLICE D'ASSURANCE. Un contrat par lequel un particulier garantit des marchandises transportées par mer *T.* دکز خسارتلرینك خسارات دریادن تأمینی ـ تضمینینی حاوی تعهد سندی حاوی ویریلان ضمان تمسکی V. aussi Assurance.

POLICER. Soumettre à des lois sages et raisonnables des peuples sauvages *A.* ادخال تحت النظام *P.* برسم وراه آلفتیدن *T.* نظام تحتنه قویمق ـ نظامه آلشدرمق || Policer des peuples ملل واقوامی تحت نظامه ادخال ایتدرمك C'est le premier qui a policé les nations du Nord امم شمالیه‌یی اول باول تحت نظامه قویان فلاندر

Il se dit aussi des États qui, ayant quelques lois, sont cependant assujettis à des coutumes barbares *A.* تعلیم ـ تحسین الآداب الربازة *P.* فرهنگ آموزیدن ـ فرهیختن *T.* تربیه ایتمك || Ils pouvaient policer leurs États داخل حوزهٔ حکومتلری اولان مملکتلرده تحسین آداب ایتمکه مقتدر ایدیلر Il met tous ses soins à policer ce royaume بو ملکده تحسین آداب خصوصنده صرف کل همت ایدر

POLIMENT. Action de polir *A.* جلا ـ صقل *P.* جلاپردازی *T.* جلالمه || Il faut bien du temps pour le poliment de cette pierre بو طاشك جلاسی طول مدته محتاجدر Le poliment d'un diamant الماسی جلالمه

Et état de ce qui est poli *A.* جلا ـ صیقل *P.* آب وتاب *T.* جلا || Le poliment de ce marbre est parfait بو مرمر طاشنك جلاسی اعلا در

POLIMENT. Avec politesse *A.* بالحفاية ـ بالملاطفة ـ بالاکرام *P.* خاطر سازانه ـ مکرمانه *T.* چلبیلك ایله || Écrire poliment بالحفایة والملاطفه تحریر ایتمك Il en a usé très-poliment مکرمانه معامله ایلدی Il reçoit très-poliment tout le monde خلقه کمال حفاوت واکرام ایله تلقی ایدر

POLIR. Rendre uni et luisant *A.* تصقیل ـ تجلیة ـ دوس ـ تدلیص *P.* آب وتاب دادن ـ جلا دادن ـ رونق دادن *T.* تصقیل ـ جلالندرمك ـ جلا ویرمك || Polir le fer حدیده جلا ویرمك ـ ایتمك Polir du bois d'ébène آبنوسه دوره جلا ویرمك

Il s'emploie aussi figur. || La conversation des honnêtes gens, des femmes, polit l'esprit, les moeurs اهل عرض آدملر ایله معاشرت وطائفهٔ نسوان ایله مصاحبت ذهن واخلاقه باعث جلا در L'étude des belles-lettres polit les esprits مطالعهٔ کتب وروندقدر وسیلهٔ جلای ذهندر ـ جلا بخش ذهندر

Il se dit aussi de ce qui regarde le style, le discours *A.* تنقیح ـ تشبیب *P.* پرداختن ـ پرداخت کردن *T.* پرداخلمق || Polir un ouvrage d'esprit بر تألیفی تنقیح ایتمك un discours مقاله‌یی تنقیح وتشبیب ایتمك

POLI. *A.* مصقول ـ مصیقل ـ مجلا *P.* جلا زده *T.* جلالو *A.* منقح *P.* پرداخت کرده *T.* پرداخلنمش

POLI, adj. Qui a la superficie unie et luisante *A.* دلیص *P.* هموار وجلادار *T.* دوز وجلالو || De l'acier poli جلالو چلیك du marbre رخام دلیص

Figur. Doux, civil, complaisant *A.* حافی ـ کریم النفس ـ کریم الخلق ـ المزاج *P.* شیرینکار ـ خوش منش ـ خاطر پرور *T.* طاتلو خویلو ـ چلبی || C'est un homme extrêmement poli غایة الغایه کریم النفس بر آدمدر Il est savant, mais il n'est pas poli عالمدر انجق کریم الخلق دکل

Il se dit, au substantif, du lustre, de l'éclat des choses qui ont été polies *A.* جلا *T.* رونق ـ آب وتاب *P.* صيقل ـ جلا || Il faut donner le poli à ce marbre بو مرمره جلا ويرلمك لازمدر

POLISSEUR. Celui dont le métier est de polir *A.* صاقل pl. صقل *P.* جلاگر *T.* دوس pl. دايس ـ صقل || جلاكار ـ مصقلهجى Polisseur de glaces جلاگر سيم | d'argenterie آيينهلر مصقلهجيسى

POLISSOIR. Outil dont on se sert pour polir *A.* مصقله ـ مدوس *P.* مالش ـ بزداغ *T.* مصقله || Il faut encore passer là-dessus le polissoir اوزرينه بر مصقله دخى اورمق اقتضا ايدر

POLISSON. Terme d'injure qui se dit d'un petit garçon, qui s'amuse à jouer dans les rues *A.* طواف الاسواق *P.* هرزه گرد *T.* سورتك || C'est un petit polisson بر سورتك چوجوقدر

Il se dit aussi de tout homme qui a l'habitude de faire ou de dire des bouffonneries *A.* مسخر *P.* زنجكار *T.* مسخره

POLISSONNER. Dire ou faire des polissonneries *A.* استسخار *P.* زنجكارى كردن *T.* مسخرهلق ايتمك || Il ne fait que polissonner مسخرهلقدن غيرى شى ايتمز

POLISSONNERIE. Bouffonnerie *A.* سخرية pl. سخريات *P.* زنجكارى *T.* مسخرهلق || Faire des polissonneries مسخرهلقلر ايتمك

POLISSURE. V. Poliment.

POLITESSE. Une certaine manière d'agir, de parler, civile et honnête, acquise par l'usage du monde *A.* كرم ـ حفايت الطبع ـ كرم النفس *P.* خاطر پرورى ـ دلنوازى ـ شيرينكارى *T.* جابيلك || Avoir de la politesse حفايت طبع ايله مجبول اولمق || Il est d'une grande politesse كرم نفسى حد كمالده در || On remarque une grande politesse en tout ce qu'il dit, en tout ce qu'il fait كافهٔ افعال واقوالنده حفايت طبعى ظاهر در || Il a du savoir, mais il manque de politesse علمى واردر انجق حفايت طبعى يوقدر

Il se dit aussi des actions conformes à la politesse *A.* طور كريم pl. اطوار كريمة *P.* طور كرم آلود ـ طور خاطر پرورى *T.* جابيلك || Faire une politesse فلان حقنه بر طور كريم اجرا ايتمك

POLITIQUE, adj. Qui concerne le gouvernement d'un État *A.* ملكى ـ سياسى ـ حكومت ملكيه || Gouvernement politique حكومت ملكيه maxime اصول ملكيه ـ قاعدهٔ ملكيه discours مقالهٔ ملكيه ـ مباحثهٔ ملكيه Réflexions politiques مطالعات ملكيه La conduite politique de ce ministre a été fort sage بو وكيل دولتك امور ملكيهده روش وحركتى بغايت حكيمانه ايدى من كل الوجوه اصول عقل ودرايته موافق ايدى

Politique, subs. Celui qui s'applique à la connaissance des affaires publiques, du gouvernement des États *A.* مدبر الامور الملك ـ مدبر الامور الدولة *P.* كارساز ملك ودولت *T.* دولت || Un grand politique فرط مهارت ايله مشار اوريني كورن تدبير امور ملك ـ بالبنان اولان بر مدبر امور دولت habile حذاقت كامله ايله موصوف ودولتده يد طولا صاحبى profond تدبير امور ملكيهنك غور ودقيقتنه واصل اولمش بر ذات || Les politiques les plus raffinés étaient d'un autre avis تدبير امور ملك ودولتده دقيق فرط النظر اولان بالجمله ذواتك رأيى آخر كونه ايدى || Tous les politiques sont d'accord là-dessus باريكبينى ودقايق شناسيله ممتاز اولنلرك جملهسى بشقه كونه رأى ايتمشلر ايدى || اول بابده مدبرين امور ملك ودولتك مجموعى متفق الكلامدر

Il se dit aussi d'un homme fin et adroit, qui s'accommode à l'humeur des personnes qu'il a intérêt de ménager *A.* مماسح *P.* مزاجگير *T.* مزاج قوللر || Il est trop politique pour se brouiller avec un homme en faveur بغايت مماسح بر آدم اولمغله ذاتنده ـ مقبل اولان بر ذات ايله بوزشمق احتمالى يوقدر مزاجگير بر آدم اولديغنه نظراً مقربيندن اولان بر كسنه || Sa conduite entre les deux partis a été très-politique ايكى طرف بيننده مزاج قولليدرق حركت ايلدى

Et d'un homme qui dissimule adroitement ce qu'il pense *A.* مماذق *P.* سالوسكار *T.* ايچى ديشنده اويمز || Il est politique dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait كافهٔ اقوال وافعالنده مماذقه ايدر بر آدمدر || Il ne vous dira pas ce qu'il pense sur cette affaire, c'est un rusé politique بر مماذق حيله باز در بو بابده ملاحظهسى نه ايدوكنى سكا سويلمز

Politique, subs. fém. L'art de gouverner un État *A.* علم التدبير الملك || La véritable politique est de punir le crime, et de récompenser la vertu علم تدبير ملكك اصح واحسنى فن تدبيرـ اهل شره مجازات واهل خيره مكافات ايتمكدر ملكك اصول صحيحهسى اهل جرم وجنايته مجازات وارباب صلاح وعفته مكافاتدن عبارتدر || Étudier la politique علم

علم تدبير ملكى مطالعه ايتمك Il s'adonne à la politique نقد وقتنى فنّ تدبير ـ تدبير ملكك تحصيلنه حيكار در ملكه صرف ايدر

Il se dit aussi du système général qui résulte des rapports que toutes les puissances ont entre elles *A.* اصول المعاملات الدول اصول معاملات En bonne politique, il falloit faire ce qu'il a fait دولتك موجب ومقتضاسنه نظراً تمام ايشاديكى عمل اصول ايشامكدن لازم ايدى Cela ne vaut rien en politique معاملات دولية نظراً هيچ ايشه يرامز

Et de la manière adroite dont on se conduit pour parvenir à ses fins *A.* صنعت ـ تدبير Ce magistrat a de la politique en tout ce qu'il fait فلان حاكم كافّهٔ افعال واعمالنده بر نوع تدبير قوللنور Il a une politique fine et cachée pour s'avancer تحصيل رتبه ايچون خفى ودقيق بر نوع صنعت قوللنور Quelle misérable politique! نه قدر سوء تدبير در Bonne politique تدبير حسن mauvaise تدبير ردى

POLITIQUEMENT. Selon les règles de la politique *A.* حسب ـ حسب الايجاب المصلحة ـ المصلحة الملكية *P.* الاقتضاء الحسن التدبير *T.* بر مقتضاى مصلحت ايشنك مقتضاسنجه ـ ايشجه C'est quelquefois agir politiquement que de pardonner aux rebelles بعضاً عصات حقنده ـ تجويز عفو ومسامحه ايتمك مصلحت ملكيه يه كت مقتضاسيدر Ce n'est pas بعضاً عصاتك عفوى حسب المصلحه لازمدر agir politiquement, que de laisser agrandir son ennemi دشمنك توسيع ملكى خصوصنده اختيار مسامحه واغماض ايتمك فائدهٔ حسن تدبيره ـ حسب المصلحة الملكيه جائز دكلدر مصلحت ملكيه يه منافيدر Cela est vrai politiquement parlant نظراً بو سوز كرچكدر

POLITIQUER. Raisonner sur les affaires publiques *A.* بحث عن امور ملكيه ده *T.* در احوال ملكيه سخن راندن *P.* امور الملكية امور ملكيه يه دائر لاقردى ايتمك Il s'amuse à politiquer دائر بحث ايلمكدن حظ ايدر

POLLICITATION. T. de Droit. Engagement contracté par quelqu'un, sans qu'il soit accepté par un autre *A.* تعهّد

POLLUER. Profaner *A.* تنجيس *P.* پليد كردن *T.* مردارلمق Polluer les choses saintes اشياء مباركه يى تنجيس ايتمك ـ un temple هيكل شريفى مردارلمق V. Profaner.

SE POLLUER. Se procurer l'excrétion du sperme autrement que par le coït *A.* استجناب *T.* جنابت اولمق

POLLUTION. Profanation *A.* التنجيس *P.* حال پليدى *T.* مردارلمه ‖ La pollution d'une église dure jusqu'à ce qu'elle ait été bénite de nouveau بر كليسا حال تنجسده دوچار اولدجق اولور ايسه اول حال تقديس جديد ايله مندفع اولنجيه قدر باقى ومستمرّ اولور V. Profanation.

Il se dit aussi de l'excrétion du sperme autrement que par le coït *A.* جنابت ـ Pollution nocturne, celle qui se fait pendant le sommeil *A.* احتلام

POLTRON. Lâche, pusillanime, qui manque de courage *A.* نافذ ـ ناقد القلب ـ جبان ـ منخوب الفؤاد *P.* بى ـ بيدل ـ نمردل *T.* زهره يوركسز ـ قورقق

POLTRONNERIE. Lâcheté, manque de courage *A.* جبانت ـ نفوه *P.* بيدلى ـ نمردلى *T.* يوركسزلك ـ قورققلق ‖ Sa poltronnerie a ruiné sa fortune جبانت طبعى خرابيّت حالنه باعث اولمشدر C'est une poltronnerie sans exemple امثالى يوق بر حال جبانتدر

POLYANTHÉA. Recueil de divers morceaux littéraires *A.* مجموعة المنتخبات

POLYANTHÉE. Qui a plusieurs fleurs *A.* كثير الازهار *P.* بسيار *T.* شكوفه چيچكى كور

POLYCHRESTE. T. de Pharm. Qui sert à plusieurs usages *A.* صالح لاعمال المتعددة *P.* در در بسيار شايسته *T.* درلو درلو ايشلره يرار

POLYÈDRE. T. de Géom. Corps solide à plusieurs faces *A.* كثير الصفحات

POLYGAME. Celui qui est marié à plusieurs femmes en même temps *A.* ذو منكوحات المتعددة ـ كثير النكاح ـ نكح *P.* بسيار زن *T.* چوق قاريسى اولان كشى ـ Il se dit aussi d'une femme mariée à plusieurs hommes à la fois *A.* ذات الازواج المتعددة *P.* زن بسيار شوى *T.* قوجهسى چوق اولان عورت

POLYGAMIE. État d'un homme qui est marié à plusieurs femmes en même temps, ou d'une femme qui a plusieurs maris *A.* كثرة النكاح ـ تعدد النكاح ‖ La polygamie est défendue dans le Christianisme تعدد نكاح مادّهسى مذهب عيسويده حرامدر elle est commune chez les Mahometans تعدد نكاح مادّهسى امت محمديده مباحدر

POLYGARCHIE. Gouvernement où l'autorité publique est entre les

mains de plusieurs personnes *A.* تعدد الرؤساء *P.* بسیاری باشارت جوقلغی *T.* سرکاران

POLYGLOTTE. Qui est écrit en plusieurs langues *A.* مختلف الالسنة *P.* بسیار زبان *T.* درلودرلو دیلده اولان || Dictionnaire polyglotte السنهٔ مختلفه‌یی حاوی لغت

Il se dit figur. d'un homme qui affecte la connaissance d'un grand nombre de langues *A.* متعقل بالسنة المختلفة

POLYGONE. Qui a plusieurs angles et plusieurs côtés *A.* کثیر الزوایا والاضلاع *P.* بسیار کوشه وبسیار پهلو *T.* کوشه‌سی وپهلوی جوق حسب القاعده „ Un polygone régulier منتظم اولان شکل کثیر الزوایای والاضلاع Une forteresse de figure polygone کثیر الزوایا والاضلاع شکلنده اولان بر قلعه

POLYGRAPHE. Auteur qui a ecrit sur plusieurs matières *A.* مؤلف التصنیفات الکثیرة

POLYPE. Animal marin qui a plusieurs pieds *T.* اختاپوت بالغی

POLYPODE. Plante semblable à la fougère *A.* بسفایج *P.* بس پایه

POLYSYLLABE. Qui est de plusieurs syllabes *A.* کلمة کثیرة الاجزاء

POLYSYNODIE. Multiplication de conseils *A.* کثرة المجالس المشاورة

POLYTHÉISME. Système de religion qui admet la pluralité des dieux *A.* مذهب الاشراک بالله

POLYTHÉISTE. Qui professe le polythéisme *A.* مشرک - مشرکی pl. مشرکیون - اهل الشرک

POMMADE. Composition onctueuse, préparée avec différens ingrédiens *A.* مروخ - دهن منشوش *P.* روغن *T.* یاغ || Pommade au jasmin یاسمین یاغی - روغن یاسمین à la fleur d'orange پورتقال جیجکی یاغی ال Pommade pour les gerçures جتلاقلریچون روغن

POMMADER. Enduire de pommade *A.* طلاء بدهن - طلاء بالمروخ *P.* بروغن اندودن *T.* یاغ تدهین بالمنشوش - المنشوش صاچه یاغ سورمک Pommader des cheveux سورمک

POMME. Sorte de fruit *A.* تفاح *P.* سیب *T.* الما || Compote de pommes الما ریچالی sirop رب تفاح - الما سیروبی gelée الماپالتدسی

On appelle figur. Pomme de discorde, un sujet de division entre des personnes qui étaient bien ensemble *A.* سبب المنافسة - باعث الشقاق *P.* سبب ستیز *T.* سببی - بوزوشقلق سبب کسشمکه || Cette question a été la pomme de discorde entre ces docteurs فلان مسئله شو خواجه‌لر بیننده باعث منافسه اولمشدر

On dit aussi, Donner la pomme à une femme, pour dire, lui donner le prix de la beauté *T.* قصب السبق حسن وجمال فلان خاتونک حقی اولدیغنی دیمک

POMME DE TERRE. Plante *A.* تفاح الارض - بیضة البلد *T.* یر الماسی

POMME DE PIN. La noix que produit le pin *A.* جوز الصنوبر *P.* کوکنار *T.* میوهٔ سرو سیاه

POMME D'AMOUR, ou POMME DORÉE, ou LYCOPERSICUM. Plante *T.* فرنک بادنجانی

POMME ÉPINEUSE. Fruit du stramonium *A.* جوز مائل *P.* تاتوره *T.* تاتوله

POMME, se dit aussi des choux et des laitues, dont le dedans est compacte et ramassé *A.* سرة *P.* ناف *T.* کوبک || Une pomme de chou, de laitue لهنه ومارول کوبکی

POMME, se dit aussi de divers ornemens de bois, de métal, etc. faits en forme de pomme *T.* بوالق - طپوز

POMME. Cidre fait avec des pommes *A.* نبیذ التفاح *P.* می سیب *T.* الما ناردنکی

POMMEAU. Espèce de petite boule qui est au bout de la poignée d'une épée *A.* زر المقبضة السیف *P.* انگولهٔ مشتهٔ تیغ *T.* قلج قبضه‌سنک تکمه‌سی

Il se dit aussi d'une espèce de petite pomme qui est au haut de l'arçon de devant d'une selle *A.* بیضة القربوس *P.* زینگوره *T.* اکر قاشی بوالغی || Il serait tombé, s'il ne s'était tenu au pommeau de la selle اکر قاشی بوالغنه یاپشمامش اولسه دوشر ایدی

se POMMELER. Il ne se dit qu'en parlant de certains petits nuages blancs et grisâtres qui paraissent quelquefois au ciel en forme de petites boules *A.* تقرد السحاب *P.* ابرهای خرده *T.* پارچه پارچه بلودلر اولمق پیدا شدن || Le ciel s'est pommelé en un moment روی سما بر دقیقه ایچنده سحب متقرده ایله پوشیده اولمشدر

Il se dit aussi des marques mêlées de gris et de blanc qui se forment par rouelles sur certains chevaux *A.* خرج *P.* رنگ *T.* احرج اولمق || Ce cheval commence à جنگاری بستن

se pommeler بو آت اخرج اولمغه باشلادی

POMMELÉ. A. متقمّرد P. ابرهای خرده پیدا شده T. پارچه پارچه بلودلر پیدا اولمش ، Cheval pommelé A. فرس اخرج P. اسب چنگار T. آت اخرج

POMMER. Se former en pomme. Il ne se dit que des choux et de certaines laitues A. عقد السوقة P. داغی بستن T. کوبکلنمک ـ Ces laitues ne pommeront point بو مارولرک کوبک باغلمق بو لهنه Ces choux commencent à pommer کوبکلنمجکی یوقدر کوبکلنمکه یوز طوندی

POMMÉ. A. ذو سوقة P. داغی بسته T. کوبکلو ، Chou pommé کوبکلو لهنه

On dit figur. Un fou pommé, pour dire, un fou achevé A. مجنون محض P. دیوانهٔ محض T. صرف دلو Une sottise pommée A. حماقت محض P. گولئ محض T. صرف بوداللق

POMMERAIE. Lieu planté de pommiers A. مشجرة التفاح P. درختستان سیب T. الما باغچه‌سی الماللق

POMMETTE. Ornement de bois ou de métal, fait en forme de pomme. V. Pomme.

Il se dit aussi d'un os qui forme la partie la plus éminente de la joue au-dessous de l'oeil A. عیر الوجنة P. استخوان رخسار T. یکاق کمیکی

POMMIER. Arbre qui porte les pommes A. شجر التفاح P. درخت سیب T. الما آغاجی ، Planter un pommier بر الما آغاجی غرس ایتمک

POMPE. Appareil magnifique, somptuosité A. کوکبة ـ موکب ـ الای P. احتشام ـ حشمت T. دبدبه ـ دارات ـ طنطنه ـ آلای La pompe d'un triomphe موکب غزا ـ آلایی ، d'une entrée solennelle دخول آلایی ، d'une cour سرای همایونک ، Pompe royale حشمت پادشاهی ، Il fait tout avec pompe هر شیئی دبدبهٔ عظیمه ایله ایدر ، Il aime l'éclat et la pompe فر وشکوهدن وطنطنه واحتشامدن حظ ایدر ـ Pompe funèbre A. موکب الجنازة T. جنازه آلایی

Il se dit figur. de la magnificence du discours, du style A. تلبیع فی الکلام P. طمطراق الفاظ T. طمطراقلو سوز La pompe de ses expressions impose à ceux qui l'écoutent فلانک طمطراقلو تعبیراتی سامعه سامعینه ایقاع هیبت ایدر Il y a dans son discours beaucoup de noblesse et de pompe کلامنده طمطراق الفاظ وطراوت عظیمه واردر La pompe de son style سبک وعبارهسنده اولان طمطراق الفاظ

En termes de religion, Pompes se prend pour Vanités mondaines A. زخارف الدنیا ، Renoncer au monde et à ses pompes دنیادن وزخارف دنیویه‌دن قطع علاقه ایتمک

POMPE. Machine pour élever de l'eau A. دالیة pl. دالیات ـ منضحة P. منزفة ـ T. آلت آبکش ، طولمبه Il n'a d'eau dans ses jardins que par le moyen d'une pompe فلانک باغچه‌لرنده طولمبه ایله ابتدارکت ایتدکلری صودن غیری صو یوقدر Éteindre un incendie par le secours des pompes ظهور ایدن حریقی طولمبه‌لر ایله اطفا ایتمک

POMPER. Puiser avec une pompe A. استنزاف بالمنضحة ـ استنزاف الماء بالدالیة P. آب کشیدن T. طولمبه ایله صو چکمک ، Pomper l'eau d'un vaisseau کمینک صوینی استنزاف ایتمک

Il est aussi neutre, et signifie, faire agir la pompe A. تحریک الدالیة ـ اعمال المنضحة T. طولمبه‌یی اویناتمق

POMPEUSEMENT. Avec pompe A. بالکوکبة ـ بالاحتشام P. با T. دبدبه ودارات ایله طنطنه ، Ce prince marche toujours pompeusement فلان بک دائما کلیتلو قپو خلقی ودبدبهٔ عظیمه ایله گزر

On dit figur. S'exprimer pompeusement, pour dire, s'exprimer en termes ampoulés A. افادة المرام بتلبیع فی الکلام T. طمطراق الفاظ ایله افادهٔ مرام ایتمک

POMPEUX. Qui a de la pompe A. ذو الکوکبة ـ محتشم P. دبدبه‌لو ـ مطنطن ـ متلبیع A. دبدبه دار T. طنطنه‌لو ـ طمطراقلو ـ موکب محتشم Appareil pompeux طمطراقلو T. طمطراقی امیز ، Suite pompeuse طنطنه‌لو آلای واتباع ولواحق دبدبه‌لو ، Style pompeux طمطراق entrée مطنطن ومحتشم دخول آلایی کلامی منضمن سبک وعباره

POMPIER. Celui qui fait des pompes A. صناع الدالیات T. طولمبه‌جی ـ ou celui qui les fait agir T. طولمبه‌جی

POMPON. Il se dit des ornemens de peu de valeur que les femmes ajoutent à leurs ajustemens A. تجمّل pl. تجمّلات P. زیب وزیور T. بزک ـ جیجی بیجی

POMPONNER. Orner de pompons A. تجمیل P. بزیب وزیور T. آراستن ـ بزمک ـ جیجی بیجی ایله دوناتمق ، Cette femme aime à se pomponner بو خاتون جیجی بیجی ایله بزنمکدن حظ ایدر

PONANT. T. de Marine. Occident. V. ce mot || La mer du ponant بحر غربی Vent du ponant باد غربی - ریح دبور - باطی یلی

PONCE ou **PIERRE PONCE.** V. Pierre.

PONCEAU ou **COQUELICOT.** Plante. V. ce mot. - Il se dit aussi d'un rouge très-vif et très-foncé *A.* احمر قانی *P.* آل *T.* آل || Un habit ponceau ال رنکی بر ثوب

PONCHE ou **PUNCH.** Liqueur composée avec du rhum, du jus de citron et du sucre *T.* عرقلو لیمونتد - پونچ

PONCIRE. Sorte de citron fort gros *T.* کباد لیمونی

PONCTION. Opération de Chirurgie, par laquelle on tire les eaux épanchées dans le ventre d'un hydropique, en y faisant une ouverture *A.* ابزال البطن *P.* شکافی شکم *T.* فارنی دلمه || On lui a fait la ponction فلانه ابزال بطن تدبیرینی ایتمشلر Il a été guéri à la première ponction همان ابتداکی ابزال در بطنده شفایاب اولمشدر - Il se dit aussi de la ponction qu'on fait au périnée, pour vider l'urine de la vessie *A.* ابزال العجان خایه ایله دبرک آرەسندەکی عضوی دلمه *T.*

PONCTUALITÉ. Exactitude à faire certaines choses précisément dans le temps qu'on se l'était proposé *A.* دقت - عدم التخلف - دقت فی الایفا - فی الانجاز *P.* دقت - بی تخلفی *T.* امر انجازده وقتی شاشورمامه || Il est d'une grande ponctualité شرط انجازده دقتی درجۀ کمالده در d'une extrême ponctualité دقتی ... Il a de la ponctualité en tout, jusque dans les moindres choses اک جزئی شیلرده بیله وقتی شاشورمامغله عدم تخلف قاعدەلرینه دقتی وار در - دقتی وار در

PONCTUATION. L'art de ponctuer *T.* ترتیب نقط واشاراتک معرفتی La ponctuation sert à distinguer les périodes les unes des autres par des points, et les divers membres des périodes, par des virgules ترتیب نقط واشاراتک معرفتی فقرەلرک آخرنده وضع نقطه واجزای فقرات بیننده وضع اشارات ایله بری برلرندن فصل وتفریقلرینه مدار اولور La ponctuation sert aussi à marquer l'interrogation et l'admiration, qui a chacune des marques différentes ترتیب نقط واشارات معرفتی کلامده معنای استفهام واستغرابی کوستره‌جک بشقه بشقه اشارات مخصوصەنک اظهارینه دخی مدار اولور Les règles de la ponctuation ترتیب نقط واشارات معرفتنک قواعد وشروطی

En parlant de quelques langues orientales, il se dit des points dont on se sert pour suppléer les voyelles *A.* حرکه pl. حرکات

PONCTUEL. Qui fait à point nommé ce qu'il doit faire, ce qu'il a promis *A.* عدیم - مدقق فی الایفا - مدقق فی الانجاز *P.* بی تخلف *T.* دقت ایدن - وقتی شاشورمامغه امر ایفا وانجازده التخلف || Il est fort ponctuel ایشی دقتلو ایشلیان دوستاریکک || Il est ponctuel à servir ses amis غایة الغاید مدققدر بلا تخلف ایفا ایدر - خدمتنی دقت ایله ایفا ایدر

PONCTUELLEMENT. Avec ponctualité *A.* بالدقة - علی وجه *P.* بلا تخلف - الدقة *T.* مدققانه - وقتی شاشورمیەرق || Se rendre ponctuellement à l'heure دقتلوجه تمام وقت وساعتنده بلا تخلف وارمق

PONCTUER. Mettre des points et des virgules dans un discours écrit *A.* وضع النقط والاشارات || Il faut ponctuer cet ouvrage بو تألیفده وضع نقط واشارات اولنمق اقتضا ایدر Quand un livre n'est pas bien ponctué, on a de la peine à en bien entendre le sens بر کتابده نقط واشارات صحیح اولمدیغی حالده استخراج معنا مشکل اولور Il ne sait pas ponctuer تحریراتده وضع نقط واشارات قاعدەسنی بیلمز

PONDÉRATION. T. de Peinture. Science qui détermine l'équilibre des corps, conformément aux lois de la Physique. Ce mot est synonyme d'équilibre *A.* موازنة الاشکال

PONDEUSE, se dit d'une femelle d'oiseau qui donne des oeufs *A.* بایض pl. بیض *P.* آستینه زای *T.* یمورطلیجی || Cette poule est bonne pondeuse بو یموطلیجی بر طاوقدر

PONDRE. Il se dit en parlant d'un oiseau qui se délivre de ses oeufs *A.* بیض - القاء البیضة *P.* آستینه زاییدن *T.* یمورطلمق || Les perdrix pondent ordinairement quinze ou seize oeufs ککلکلک عادتا اون بش اون التی یموطه یمورطلر

PONT. Bâtiment de pierre ou de bois, élevé au-dessus d'une rivière, d'un fossé, etc., pour la facilité du passage *A.* جسر pl. جسور - قنطرة pl. قناطر *P.* پل - خدک *T.* کوپری || Pont de pierre, de bois جسر مصنوع من الاحجار یا الخشب جسر کبیر وجسر صغیر طاش یا اغاج کوپری Grand, petit pont جسر کبیر وجسر صغیر Un pont bien bâti بر جسر متحکم بنا اولنمش Les arches d'un pont کوپری کمرلری

On appelle Pont de bateaux, un pont fait de bateaux attachés ensemble *T.* طومباز کوپریسی || Les troupes passèrent la rivière sur un pont de bateaux عسکر فلان نهری طومباز کوپریسی

اوزرندن عبور ايتمشدر — Pont tournant, un pont que l'on peut retirer à l'un des bords en le tournant *T.* قرەيه چكيلور كوپرى — Pont-levis, une sorte de petit pont qui se lève et qui se baisse sur un fossé *A.* جسر ممكن الرفع *P.* پل خيزان *T.* قالقر كوپرى — Pont dormant, celui qui ne se hausse point, qui est fixe *A.* جسر ثابت *P.* پل پايدار *T.* يرلو كوپرى — Pont de corde, un entrelacement de cordages dont on se sert dans les armées pour traverser des rivières, ou pour passer par-dessus des ravines *T.* هلاط كوپريسى

Pont volant. Une sorte de pont composé de deux ou trois bateaux garnis de grosses poutres par-dessus, dont on se sert pour transporter des troupes *A.* عامة *P.* كلك *T.* صال

On dit proverb. d'une chose qu'on croit ne devoir pas arriver sitôt, Il passera bien de l'eau sous les ponts entre ci et là *T.* دخى چوق صو كوتورر

Pont. T. de Mar. Le tillac et les différens étages d'un vaisseau *T.* انبار — قپاق || Les plus grands vaisseaux de guerre n'ont que trois ponts جنك سفينەلرينك اك بيوكى اوچ انبارلو در Les frégates ordinairement n'ont que deux ponts فرقتين ايكى قپاق قالدرر — سفينەلرى عادتا ايكى انبارلو در

Ponts et chaussées, se dit de tout ce qui regarde les grands chemins et les voiries *T.* كوپريلر وقالدرم دوشەلو يوللر || Les trésoriers de France ont l'inspection des ponts et chaussées de leur département فرانسەدە خزينۀ دولتك ادارەسنه مأمور اولنلر قضالرى داخلندە موجود كوپريلرك وقالدرم دوشەلو يوللرك ناظرلريدر Faire un fonds pour l'entretien des ponts et des chaussées كوپريلرك وقالدرم دوشەلو يوللرك تعميرلريچون مال تخصيص ايتمك

PONTE. Il se dit de l'action de pondre. V. Pondre. - Et de la saison de pondre *A.* موسم البيض *P.* هنگام استه نهادن *T.* يومورطه زمانى || Pendant que les perdrix font leur ponte ككليك قوشلرينك يومورطەلدكلرى وقتدە

PONTIFE. Personne sacrée qui a juridiction et autorité dans les choses de la religion *A.* رئيس الاساقفه — جاثليق *P.* پاتريك *T.* بطريق || Aaron était le grand pontife des Hébreux هارون بنى اسرائيلك جاثليق اعظمى ايدى — On appelle le Pape, Le souverain pontife *A.* سلطان الاساقفه

PONTIFICAL. Qui appartient à la dignité de pontife *A.* جاثليقى || Habit pontifical كسوۀ جاثليقيه Il est parvenu à la dignité pontificale مسند جاثليقى يه واصل اولمشدر

PONTIFICALEMENT. Avec les cérémonies et les habits pontificaux *A.* برسوم الجاثليقيه *P.* برسم پاتريكى *T.* بطريقجه || Officier pontificalement رسوم جاثليقيه ايله قداس شريفى اداايتمك

PONTIFICAT. Dignité de grand pontife *A.* مسند جاثليقى *P.* جاه پاتريك *T.* بطريقلق رتبەسى — بطريق منصبى

PONTON. Il se dit de deux bateaux joints ensemble, et couverts de planches servant à former les ponts sur lesquels on fait passer des troupes, etc. pour traverser les rivières ou les fossés, sans qu'il soit besoin d'un pont entier *A.* معبر *P.* پل روان *T.* كچيد || Il faut des pontons pour faire passer l'artillerie sur cette rivière طوپلرى نهرك اوته يقەسنه امرار ايچون كچيدلر تدارك ايتمك اقتضا ايدر

Il se dit principalement de certains bateaux de cuivre, qu'on porte dans une armée sur des espèces de chariots, pour le passage des rivières *T.* عسكرك معيتنده كوتوريلان باقردن كچيد

Ponton. T. de Mar. Une barque plate qui porte un mât, et qui sert au radoub des vaisseaux, à élever de l'artillerie, et à nettoyer des ports *T.* طومبار

PONTONAGE. Droit qui se perçoit sur les personnes, voitures et marchandises qui traversent une rivière sur un pont, ou dans un bac *A.* رسم المعبر — مكس *P.* باج پل *T.* كوپرى عوايدى — كچيد عوايدى

PONTONIER. Celui qui reçoit le droit de pontonage *A.* جابى الرسم المعبر *P.* باجدار پل *T.* كچيد عوايدى تحصيلدارى

POPLITÉ. Qui a rapport au jarret *A.* متعلق بالمأبض *P.* متعلق بپس زانو *T.* ديزك ايچ يوزينه متعلق || Le muscle poplité عضلۀ مأبضيه L'artère poplitée عرق مأبضى — ديز ايچى طمرى

POPULACE. Le bas peuple *A.* pl. اسافل الناس pl. رعاع الناس *P.* فرومايگان *T.* خسان ناس — اشاغى خالق pl. عوام الناس || Apaiser la populace اسافل ناسى تسكين ايتمك Faire courir quelque bruit parmi la populace عوام ناس بيننده شر حوادث ايتمك La plus vile populace اراذل ناس — آدم مولوزى — سفلۀ ناس — خسالۀ ناس — اذناب ناس اوباش خالق

POPULAIRE. Qui concerne le peuple *A.* مختص برعاع الناس

خلقك *T.* متعلق خسان ناس *P.* مختص باسافل الناس ـ خلقك زوربالغى ـ عصيان اسافل ناس || Émeute populaire رعاع ناسك زعم باطلى erreur خلقك آياقلنمسى ـ Préjugés populaires عوامّ ناسك اعتقادات باطلهسى Façon de parler populaire عوامّ ناس تعبيرى ـ On dit, Cette vérité est devenue populaire, pour dire, qu'elle est répandue jusque dans le peuple ـ بو كلامك صدق وصحتى متداثر السنهٔ عوامّدر صحت وحقيقتى بين الناس مشهور ومتواتر در

On appelle Gouvernement, État populaire, un État où l'autorité est entre les mains du peuple *A.* حكومة العوام الناس *T.* اداره‌سى اشاغى خلقك الده اولان ملك

Et maladies populaires, certaines maladies contagieuses qui courent parmi le peuple *A.* مرض العامّة V. Épidémie.

Populaire. Qui, par ses manières affables, se concilie l'affection du peuple *A.* مظهر القبول العامّة ـ محبوب القلوب العامّة *P.* عوامّ پسند ـ عوامّ پرور *T.* كنديسنى خلقه سودرر

POPULAIREMENT. À la manière du peuple *A.* كعوامّ الناس *P.* مانند خسان ناس *T.* اشاغى خلقى كبى ـ بطور فرومايگان ـ || C'est parler populairement que de se servir de telle expression بو مقوله تعبير قوللنمق عوامّ ناس كبى تكلّم ايتمكدر

POPULARITÉ. Conduite propre à gagner la faveur du peuple *A.* جلب القلوب العامّة *P.* عوامّ پرورى *T.* خلقك كوكلنى خلقى كنديه سودرمه ـ قاپمه , Affecter beaucoup de popularité جلب قلوب عامّه‌يى موجب اوله‌جق اوضاع واطوارى كماليله كنديسنى خلقه سودره‌جك صورتلرى التزام ـ التزام ايتمك ـ ايتمك ـ Il se dit aussi de la faveur publique, du crédit parmi le peuple *A.* حسن الظن العامّة ـ قبول العامّة *P.* عوامّ پسندى *T.* خلقدن سولمه || Il a perdu presque toute sa popularité مظهر اولديغى قبول عامّه‌يى همان تماميله فوت ايتمشدر

POPULATION. Il se dit du nombre des hommes relativement à l'étendue du pays qu'ils habitent *A.* معموريّة من ـ عدد الاهالى *P.* جهة النفوس *T.* آباداني ـ شنلك ; La population de la Hollande est considérable فلمنك ممالكنك من جهة النفوس شنلكى چوقدر ـ عدد اهاليسى چوقدر ـ معمورتى كليتلو در Favoriser la population تكثير نفوسى موجب اوله‌جق وسايل واسبابك استعماليله همت ايتمك

POPULEUX. Il se dit d'un pays non seulement peuplé, mais favorable à la population *A.* صالح للاعمار ـ معمور *P.* آبادان ـ || شنلك قبول ايدر ـ شنلكى چوق *T.* امكانپذير آباداني

Il y a des pays qui par leur nature sont plus populeux que d'autres بعض ممالك وار در كه بالطبع سائر مملكتلردن زياده اعماره صالحدر

PORACÉ. T. de Méd. Il se dit des humeurs dont la couleur tire sur celle du poireau *A.* كراثىّ اللون *P.* گندنا فام *T.* پراصه رنكنده ـ رنكلو || Bile poracée صفراى كراثىّ اللون پراصه رنكنده Pus poracé قيح كراثىّ اللون ـ پراصه رنكنده ايرين

PORC. Cochon *A.* خنزير pl. خنازير *P.* خوگ *T.* طوكوز خنزير || Porc gras سموز خنزير ـ خنزير سمين Pied de porc خنزير آياغى les Mahométans ne mangent point de chair de porc اهل اسلام لحم خنزيرى اكلدن امتناع ايدرلر

PORC-ÉPIC. Animal quadrupède couvert d'aiguillons *A.* تشى *P.* سيخول ـ سگرند ـ سُغر *T.* اوقلى كرپى

PORC MARIN. Poisson nommé aussi Marsouin, ou Dauphin. V. Dauphin.

PORCELAINE. Sorte de terre très-fine, préparée et cuite sous toutes sortes de figures de vases, à la Chine et au Japon *A.* فغفورى *P.* فغفور *T.* فغفورى || Vases de porcelaine اوانىٔ فغفورى Plat de porcelaine فغفورى طبق tasse فغفورى فنجان

On fait aussi de ces vases en Europe, à l'imitation de ceux de la Chine, mais avec une autre matière *A.* شاصونة *P.* كاشى *T.* ساقسونيا

PORCHE. Lieu couvert à l'entrée d'une église *T.* كليسانك قپوسى آره‌سى

PORCHER. Celui qui garde les pourceaux *A.* راعى الخنازير *P.* شبان خوگ *T.* طوكوز چوبانى

PORE. Il se dit des ouvertures imperceptibles de la peau, par où sort la transpiration *A.* مسمّة pl. مسام pl. مساماتات || En été les pores sont plus ouverts مسامات وقت صيفده اخروقده زياده مكشوفدر Le froid resserre les pores برودت هوا انسداد مساماتى مستلزمدر

Il se dit aussi de toutes les petites ouvertures de toute sorte de corps *A.* منفذ خفى pl. منافذ خفية || La plupart des corps ont des pores اكثر اجرامده منافذ خفيّه وار در La lumière passe au travers des pores du verre ضيا زجاجك منافذ خفيّه‌سى ايچندن نفوذ ايدر

POREUX. Qui a des pores *A.* ذو مسامات - ذو منافذ *P.* مسامدار *T.* مساملو || Le verre est poreux زجاج ذومنافذ در

POROSITÉ. Qualité d'un corps considéré comme poreux *A.* كيفية مسامية || La porosité du verre زجاجده اولان كيفيت مساميه

PORPHYRE. Sorte de marbre dont le fond est communément rouge, et marqué de petites taches blanches *A.* رخام موشى *P.* سماقى *T.* مرمر طاشى ، Colonne de porphyre مرمر رنك آميز مرمردن مصنوع بر قطعه ستون

PORPHYRISER. T. de Chim. Broyer une substance sur du porphyre, pour la réduire en poudre *A.* استغفاف - سف - دوك *P.* سفوف ساختن *T.* ازمك

Porphyrisé. *A.* مستف - مدوك *P.* سفوف ساخته *T.* ازلمش

PORREAU, V. Poireau.

PORT. Lieu propre à recevoir les vaisseaux, et à les tenir à l'abri des tempêtes *A.* مرسا - كلاء - مرفاء - مينا pl. مراسى *P.* دربابند *T.* ليمان || Grand port مرساى واسع - مرساى كبير - بيوك ليمان petit مرساى صغير - ميناى ليمان - كوجك ليمان fermé d'une chaine زنجير ايله مسدود بر ليمان Il y a des ports que la nature a faits قدرتدن ياپلمش ليمانلر وار در Il y a deux forts qui défendent l'entrée du port ليمان آغزنده محافظسنه ليمانك مدار اولور ايكى عدد پالنقه وار در Nettoyer un port بو ليمان تطهير ايتمك Ce port n'est propre que pour des galères يالكز چكديريلره صالحدر - On dit, Fermer un port, pour dire, empêcher qu'il n'en sorte aucun vaisseau *A.* منع الخروج عن المرفاء *T.* ليمان ايچندن خروجى يساق ايتمك || À cette nouvelle on ferma tous les ports بو خبرك ورودنده ليمانلرك جملەسندن كمى خروجنى يساق ايتمشلر در

On appelle Port franc, celui où les marchandises ne payent point de droits tant qu'elles n'entrent point dans l'intérieur du pays *T.* كمركدن معاف اولان ليمان L'institution des ports francs est très avantageuse au commerce ليمانلرك كمركدن معافيتلرى نظامى امر تجارتده منافع كثيره يى مستلزمدر

On dit, Prendre port, Surgir au port, pour dire, aborder à terre *A.* ارفاء السفينة *P.* بساحل رسيدن - ساحلرس شدن *T.* يناشمق - On dit, qu'un vaisseau est arrivé à bon port, c'est-à-dire, heureusement بو سفينه ساحلرس سمت سلامت - بالامن والسلامه ساحلرس سمت مقصود اولدى - اولدى آمنا وسالما واصل اولمشدر - صحيحا بالامن والسلامه

On dit figur., Faire naufrage au port, pour dire, échouer dans une entreprise, au moment où elle semblait près de réussir كشتئ آمال ساحلرس سمت سلامت اولمقده ايكن دوچار شكست اولمق

On dit d'un homme qui est mort, et que l'on croit être en paradis, qu'il est dans le port مكين روضهٔ دار النعيمدر - واصل قرارگاه دار النعيمدر

On appelle Port sur les rivières, les lieux où les vaisseaux et les bateaux abordent *A.* كلاء *P.* آرامگاه كشتى *T.* اسكله

Port, se dit figur. de tout lieu de repos, de tranquillité *A.* دار العزلة - محل الانزوا *P.* عزلتكده *T.* وحدت يرى || Il s'est retiré du monde et de l'embarras des affaires, il est dans le port علايق دنيويه وغوايل كونيەدن فراغت برله قرارگير عزلتكدهٔ آرام واستراحتدر Il voit du port toutes les tempêtes de la Cour كشتئ دولتك دوچار اوله كلديكى عواصف شديدەيى جاى قرار اتخاذ ايلديكى محل انزوا وعزلتدن سير وتماشا ايدر

On appelle Port de salut, un lieu où l'on se retire à l'abri d'une tempête, et figur., tous les lieux où l'on cherche à se mettre à couvert d'un danger *A.* محل السلامة - دار الامان - مأمن *P.* جاى پناه - جاى امان *T.* سلامت يرى || Cette île a été pour lui un port de salut بو جزيره كنديسنه جاى سلامت اولدى

PORT, T. de Mar. Il se dit de la capacité d'un vaisseau *A.* تحمل - استيعاب *P.* بار دارى *T.* بيوك آلمه || Ce vaisseau est du port de tant de tonneaux بو كمى شو قدر فوچى يە شو قدر بيوك الور - شو قدر قوچى استيعاب ايدر - متحملدر

Il se dit aussi de ce qu'il en coûte pour le transport des marchandises, et de ce qu'on paye pour les lettres qui arrivent par la poste *A.* اجرة النقل - نقلية *P.* مزد نقل *T.* كتورمه حرجى - مكتوب كتورمه عوايدى Je suis ruiné en ports de lettres نقلى اجرتى ويرمكدن حالم خراب اولمشدر Cela a coûté tant de frais de port بر شيئك نقليەسيچون شو قدر اقچه صرف اولندى

PORT D'ARMES. L'action de porter les armes *A.* حمل السلاح *P.* سلاح طاشيمه *T.* سلاحجيشى || Le port d'armes est défendu aux roturiers اصلزاده كروهندن اولميانلره حمل سلاح ممنوعدر

Port, se dit aussi de la manière dont une personne porte son

corps, marche et se présente *A.* هیئة ـ وضع *P.* طرز *T.* ادا ‖ Un port noble et majestueux نجابت ـ هیئت نجابت وعظمت Cette femme a le port d'une reine ملكه اداسنده وعظمت اداسی بر قاریدر

PORTAGE. Action de porter *A.* احتمال ـ تحمّل *P.* بار كشی *T.* یوكلنمه ‖ Il faut tant d'hommes et de chevaux pour le portage de ces marchandises بو مالارك یوكلنمه‌سی خصوصی شو قدر نفر ادم وشوقدر راس باركیره محتاجدر

PORTAIL. La principale porte d'une église *A.* شجه pl. شجبة *P.* ... *T.* بیوك قپو دروازه ‖ Portail magnifique شجبة عالیه Le dedans de cette église ne répond pas au portail بو كلیسانك داخلی دروازه‌سنك حسننه مطابق دكلدر

PORTATIF. Qu'on peut aisément porter *A.* سهل النقل ـ خفیف الحمل *P.* سبكتن *T.* كوتورلمسی قولای ‖ Les petits livres sont commodes en ce qu'ils sont portatifs كتب صغیره خفیف الحمل اولدیغنه نظراً موجب الراحتدر Cette lunette n'est pas portative بو دوربین سهل النقل دكلدر

PORTE. Ouverture faite pour entrer dans un lieu fermé, et pour en sortir *A.* باب pl. ابواب *P.* در *T.* قپو ‖ Grande porte *A.* باب كبیر *P.* در بزرك *T.* بیوك قپو petite *A.* باب صغیر *P.* دریچه *T.* كوجك قپو Porte cochère *A.* رتاج *P.* دروازه *T.* قوناغك بیوك قپوسی Fausse porte ساخته قپو Porte entr'ouverte یاری آچلمش قپو ـ در نیم گشاد à deux battans ایكی قناتلو قپو ـ باب ذو مصراعین Porte de derrière ارد قپوسی ـ ... Murer une porte ردم باب ایتمك ـ قپو ... ouvrir قپویی گشاد ایتمك ـ فتح باب ایتمك ـ قپامق fermer قپویی قپامق ـ سدّ باب ایتمك قپویی اجمق la fermer au verrou وضع ضبّه ایله ارتاج باب ایتمك ـ قپویی قول دمور ایله محكم سدّ ایتمك Enfoncer une porte قپویی شكست ایتمك ـ كسر باب ایتمك Heurter à la porte قپویی جالمق ـ دقّ باب ایتمك — Regarder au travers d'une porte *A.* ملاوصة ـ اطلاع من خلل الباب *P.* از ... *T.* قپو یاریغندن باقمق شكاف در نگرستن

On dit, Refuser la porte à un homme, pour dire, ne vouloir pas le laisser entrer en un endroit سدّ باب قبول ایتمك — Et figur., que toutes les portes sont ouvertes à quelqu'un, pour dire, qu'il est bien reçu partout فلانه كوره هر یرده ابواب خوش آمدی والتفات ـ قبول مفتوح وگشاده در ـ گشاده در — Et qu'un homme heurte à toutes les portes, pour dire, qu'il s'adresse à toutes sortes de personnes pour réussir dans une affaire هر قپونك حلقه‌سنه یاپشور — Et que l'impunité ouvre la porte à tous les crimes, pour dire, qu'elle donne lieu de commettre toutes sortes de crimes اغماض تأدیب وجزا قبایحه وسساوی به فتح باب رخصتی موجب اولور — Et en parlant d'une place qui donne une entrée facile dans un pays, que c'est la porte d'un tel pays فلان مملكتك قپوسی مثابه‌سنده در ـ كلیدی مثابه‌سنده در

On dit, Écouter aux portes, pour dire, être aux aguets pour surprendre le secret de quelqu'un *A.* اختتال فی الباب *P.* بدر ... ـ قپو آره‌سنده قولاق اوروب دیكلمك *T.* گوش زدن قپولرده قولاق طوتوب دیكلمك

On dit, Mettre un valet à la porte, pour dire, le chasser *A.* طرد *P.* بدر كردن *T.* قپودن دیشاری ایتمك ـ قوغمق

On appelle Porte verte, un châssis couvert d'étoffe verte, qu'on met devant les portes des chambres, pour empêcher le vent d'y entrer. V. Paravent.

De porte en porte, signifie, de maison en maison *A.* بدور الابواب *P.* در بدر *T.* قپودن قپویه ‖ Aller de porte en porte قپودن قپویه كزمك ـ دور ابواب ایتمك Solliciter de porte en porte قپودن قپویه واروب عرض طلب ایتمك

À porte close. En secret *A.* فی حال الوحدة *P.* ... *T.* تنها بردة ـ تنهالقده ‖ Nous raisonnerons de cela quand nous serons à porte close بو مادّه‌یه دائر تنهاده اولدیغمزحالده مذاكره ایتماو یز

À porte ouvrante, à porte fermante, signifie, quand on ouvre, ou que l'on ferme les portes d'une place ou d'une ville *T.* قپولر اچیلور ایكن یاخود قپانور ایكن

Porte, se dit aussi pour signifier la Cour de l'Empereur des Turcs, qu'on appelle aussi La Porte Ottomane باب عالی ـ در سعادت

PORTE-AIGUILLE. Instrument dont les chirurgiens se servent pour donner plus de longueur aux aiguilles, et les tenir d'une manière plus stable *A.* مقبضة الابرة *P.* دسته سوزن *T.* ایكندنك ایكنه‌یه كچوریلان صاپ ـ دابی

PORTE-ARQUEBUSE. Officier qui porte le fusil du roi, quand il va à la chasse *T.* خنكار تفنكجی ـ حامل تفنك شهریاری

باشیسی

PORTE-BALLE. Petit mercier qui porte sur son dos une balle où sont ses marchandises *A.* معنك *P.* دستفروش *T.* بوغچه‌جی

PORTE-CHOUX. Cheval qui porte au marché les legumes d'un potager *T.* سبزواتجی بارکیری

PORTE-DRAPEAU. Celui qui porte le drapeau dans une compagnie d'infanterie *A.* حامل العلم *P.* علمدار *T.* بیراقدار

PORTE-ENSEIGNE. V. Porte-Drapeau.

PORTE-ÉPÉE. Morceau de cuir ou d'étoffe qu'on attache à la ceinture de la culotte, pour porter l'épée *A.* محمل pl. محامل *P.* شمشیر بند *T.* قلیج باغی

PORTE-ÉTENDARD. Celui qui porte l'étendard dans une compagnie de cavalerie *A.* حامل اللواء pl. حملة اللواء *P.* سنجقدار *T.* سنجاقدار

PORTE-FAIX. Celui dont le métier est de porter des fardeaux *A.* حمّال *P.* باربر - بارکش *T.* حمّال - کوتورجی - یوکجی

PORTE-FEUILLE. Carton servant à renfermer des papiers *A.* خریطة *P.* خلیته *T.* دفتر کیسه‌سی

PORTE-LETTRE. Petit porte-feuille que l'on porte dans sa poche *A.* محفظة الاوراق *P.* جزدان *T.* جزدان

PORTE-MALHEUR. Homme dont la compagnie cause des malheurs *A.* مشؤوم القدم *P.* بیقدم - سبزپا *T.* قدمسز - اوغورسز

PORTE-MANTEAU. Sorte de valise qui est de cuir ou d'étoffe *A.* عیبة pl. عیاب - صوان *P.* جامه‌دان *T.* جامه‌دان

PORTE-MOUCHETTES. Plateau où l'on met les mouchettes dont on mouche les chandelles *A.* طبق المقراض الشمع *P.* گازدان *T.* طبقچهٔ گاز موم - موم مقصی طبلدسی

PORTE-RESPECT. Il se dit d'une arme, ou d'une marque de dignité qui en impose *A.* موجب الهیبة *P.* هیبت‌نماسی *T.* هیبتلو - کتوریجی

PORTE-VOIX. Sorte d'instrument en forme de trompette, pour porter la voix au loin *A.* صنوفة *P.* شیبد *T.* سپیسی

PORTÉE. Totalité des petits que la femelle d'un animal porte et met bas en une fois *A.* اجزاء النتاج الواحد *T.* بر طوغشده | Il y a des chiennes qui font jusqu'à neuf et dix chiens d'une portée کلاب اینکلر نتاج واحدده طقوز واون انیکت قدر طوغورر کلاب واردر

PORTÉE, se dit en parlant des armes à feu, ou des armes de trait, pour marquer jusqu'où un canon, un mousquet, un arc, etc. peuvent porter un boulet, une balle, une flèche *A.* منزل *T.* ایروم | Camper hors de la portée du canon طوپ منزلندن خارج قونمق | S'avancer à la portée du mousquet قورشون منزلنه محلده قدر ایلرولنمک | à قورشون ایرسی محلنه قدر یاقلشمق - قدر ایلرولنمک | une portée de pistolet پشتو منزلنه قدر ایلرو وارمق | Il n'y a qu'une portée de fusil entre ces deux maisons بو ایکی خانه بیننده انجق بر قورشون منزلی قدر وار در | Je vais à une portée de fusil de la ville شهردن بر قورشون منزلی مسافه قدر کیدهرم

On dit, qu'une chose n'est pas à la portée de la main de quelqu'un, pour dire, qu'elle est dans un lieu où la main ne peut y atteindre *A.* بعید عن مس الایادی *P.* بیرون از حد *T.* ال دکه‌میدجک یر - ال یتشمز یر دکلدر

PORTÉE, se dit aussi de la voix et de la vue *A.* موقع الوصول جای - جای رسیدن صدا *P.* قدر مدی البصر - الصوت سس یاخود کوز - سس یاخود کوز ایرمی *T.* رسیدن دیده سسم | Mettez-vous à la portée de ma voix ایرشدجک یر قدر ایریشه‌جک یرده طور | Cela n'est pas à la portée de ma vue بو شی کوزم ایرمی یرده دکلدر

Il se dit aussi figur. *A.* درجة - موقع *P.* جا *T.* کرته - پرسه | Il est bien à la Cour, il est à portée de demander, d'obtenir des grâces سرای همایونده منظور عین التفات اولوب همان استدعای الطاف ومساعدات ایده بیلدجک موقعده استدعای لطف وهمت ایده بیلدجک - واصل اولمشدر کوندسنده در

PORTÉE, se prend aussi pour l'étendue, la capacité de l'esprit *A.* استطاعه - طاقة - طوق *P.* یارا *T.* کوچ یتمه | La portée de l'esprit de cet homme بو آدمک استطاعت عقلی | On ne doit rien entreprendre au-delà de sa portée فوق الطاقه اولان ایشلره تصدّی ایتمک روا دکلدر | Cela est au-delà de la portée de son esprit, de son intelligence بو شی عقلنک دائرهٔ درجهٔ استطاعتی استطاعتندن خارجدر | Je connais sa portée معلومدر | Cela est au-dessus de la portée de l'esprit humain بو کیفیت عقل بشرک دائرهٔ استطاعتندن خارج بر معنا در

Il se dit aussi, en parlant de ce que peut faire une personne par rapport à ses talens ou à sa fortune *A.* لیاقت - اقتدار - درجة اللیاقة - مرتبة الاقتدار | Il aspire à une charge qui est

au-dessus de sa portée مطمح نظری اولان منصب لیاقت بو منصب Cette place est à sa portée واقتدارندن خارجدر Il fait une dépense fort au-dessus de sa درجهٔ لیاقتنه موافقدر portée تحمل - مرتبهٔ اقتدارندن خارج مصرف ایدر واقتدارندن زیاده

Portée, se prend aussi, pour l'étendue d'une pièce de bois mise en place *A.* طول - قد *P.* درازی *T.* بوی - بلندی - اوزونلق Cette poutre plie dans le milieu, parcequ'elle a trop de portée بغایت - بوستون بغایت اوزون اولمغله اورتهسی اکیلور طویل القد اولمغله منحنی اولور

PORTER. Soutenir quelque chose de lourd *A.* حمل - استحمال *P.* بر داشتن *T.* کوتورمک - یوکلنمک - یوکلنوب Porter un sac de blé بر چوال بغدای استحمال ‚‚ حامل اولمق بر چوال حنطه یوکلنوب کوتورمک - ایتمک un ballot de livres بر عدد کتاب دنکی کوتورمک استحمال du bois حطب ایتمک de l'eau ما ایتمک استحمال Porter sur la tête باش اوزرنده کوتورمک sur le dos آرقده کوتورمک à bras الده کوتورمک On le portait dans une chaise فلانی بر صندلیه اوزرنده کوتورورلر ایدی

On dit figur. Cet homme a plus de travail, plus d'affaires qu'il n'en peut porter عهدهسنه تحمیل اولنان خدمت دائرهٔ یوکلندیکی امور درجهٔ تحملندن - استطاعتندن خارجدر Il porte tout le poids des affaires بار کافهٔ اموری زیاده در کافهٔ امور دوش اهتمامنه محمولدر - متحملدر

Il se dit aussi des bêtes de charge et des choses inanimées *A.* تحمل *P.* بار کشیدن *T.* یوک کوتورمک - یوک چکمک || Le cheval qui le portait فلانی حامل اولان دابه Un mulet qui porte cinq cents pesant بشیوز قنطر یوکه متحمل اولان Des colonnes qui portent une galerie بر کچیده متحمل اولان قاطر Un vaisseau qui بر کچیدک یوکنی چکن دیرکلر - ستونلر porte cinq cents hommes d'équipage, et des vivres pour six mois بشیوز نفره والتی آیلق قومانیهدیه متحمل بر قطعه کمی Une rivière qui porte de grands bateaux - سفن کبیرهیه متحمل بر نهر On dit, qu'une rivière porte bateau, pour dire, qu'elle est navigable مراکب سیرینه صالح بر نهر - بحریهنک سیرینه متحمل بر نهر در

Losque, par déférence au sentiment de quelqu'un, on se résout à faire une chose dont on avait quelque scrupule, on dit figur., qu'il en portera le péché, l'iniquité, la peine *T.* وبالی بو بینده اولهجقدر

On dit aussi, Porter les iniquités d'autrui, pour dire, payer les sottises qu'on n'a pas faites soi-même آخر کمسنهنک ایتدیکی ایتدیکی عملک شیندسنه - قباحتنک سیئهسنی چکمک اوغرامق

On dit, L'un portant l'autre, et le fort portant le faible, pour dire, compensant l'un avec l'autre *A.* قیاساً علی احد بالآخر - بری بری اوستنه حساب اولندرق *T.* با یکدیگر شمرده *P.* بری بری اوزرینه قیاس اولندرق || Cette vigne rapporte tant tous les ans l'un portant l'autre, le fort portant le faible بو ملککک بر سنهلک محصولی بری بری اوستنه حساب اولندرق سنوی ایرادی شو قدره بالغ اولور

Porter. Transporter une chose d'un lieu en un autre *A.* نقل *P.* نقل کردانیدن *T.* کوچرمک - کوتورمک - طاشیمق || Il prit deux tableaux qui étaient dans sa salle, et les porta dans sa chambre دیوانخانهسنده اولان ایکی قطعه تصویری آلوب اوطهیه نقل ایتدردی Portez ces papiers dans mon cabinet شو اوراقی مهمه اوطهسنه کوتور

On dit, Porter quelqu'un par terre, pour dire, le renverser par terre *A.* تطریح علی الارض - تصریع *P.* نقش زمین یکسان خاک کردانیدن - کردن *T.* یره سرمک - یره ییقمق

Porter. Avoir sur soi, tenir à la main *A.* حمل *P.* داشتن *T.* کوتورمک - طاشیمق || Il ne porte jamais de l'argent sur lui ابدی اوزرنده اقچه کوتورمز Il porte toujours quelque chose dans sa poche دائما جیبنده بر شی طاشر Porter un bouquet à la main الندہ بر طوتام چیچک کوتورمک

Il se dit aussi de tout ce qu'on a sur soi, comme servant à l'habillement, à la parure *A.* حمل - تقلد - اکتسا - تلبس *P* در بر کردن - پوشیدن *T.* کیمک - طاقنمق || Porter des habits brodés سوزنی ایشلنمش لباس کیمک Porter du velours قطیفه واطلس جامه ایله اکتسا ایتمک des pierreries برانجو کردانلغی تقلد جواهر طاقنمق un collier de perles پرمقده یوزک طاقمق une bague au doigt طاقنمق - ایتمک une épée حامل سیف اولمق - قلج طاقنمق des pistolets حامل des plumes à son chapeau پشتو طاقنمق - پشتو اولمق شاپقهده نللر طاقنمق - قوش تویی طاقنمق Porter le deuil ماتم ماتم لباسیله کیینمک - لباسیله ملبس اولمق C'est un habit qui n'a jamais été porté بو آنه قدر تلبس اولنمامش برجامه در Il a long-temps porté les armes au service d'un tel prince فلان

فلان میرک خدمتنده طول زمان حمل سلاح ایله مداومت ایتمشدر Les quatre grands officiers de l'ordre du Saint-Esprit portent le cordon bleu فلان طریقتک رؤسای اربعه‌سی ماوی شریدی حاملدرلر

On dit, Un homme portant barbe, c'est-à-dire, qui a de la barbe *A.* ملتحی *P.* ریشدار - لحیه‌دار *T.* صقاللو

PORTER, se dit aussi des différentes manières de tenir son corps, sa tête, ses bras, etc. *T.* طوتمق ‖ Porter la tête haute باشی یوقاری طوتمق les pieds en dehors ایاقلری طشره طرفه طوتمق Ce cheval porte bien sa tête بو آت باشنی کوزل طوتار Les chevaux Tartares portent le nez au vent تاتار بارکیرلری بورنی یوقاری‌یه طوتارلر Ce chien porte bas l'oreille بو کلب قولاغنی اشاغی طوتار

On dit, qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il se prétend de grande qualité بالا پروازلق ایدر

PORTER. Pousser, étendre, faire aller *A.* ایصال - ابلاغ *P.* رسانیدن *T.* ایرشدرمک - یورتدرمق - واردرمق ‖ Il faut porter ce mur jusque-là بو دیواری فلان محله قدر ایصال ایتمک اقتضا ایدر Un arbre qui porte sa tête jusque dans les nues تپه‌سی بالای افلاکه واصل اولمش بر درخت بلند افلاکه سر چکمش شجرهٔ بالا قدّ - قدّ Ce prince a porté ses armes jusque dans le coeur du pays ennemi بو پادشاه عساکر منصوره‌سنی ممالک اعدانک قلبگاهنه قدر ایصال ایتدردی Des tuyaux qui portent l'eau dans un jardin باغچه‌یه‌دک باغچه‌یه صو یورتدرن اولوقلر

On dit figur. Porter au loin la terreur de ses armes, son nom et sa gloire زیر اداره‌سنده اولان عسکر ظفر رهبرک صولت قاهره‌سی تقریبیله قلوب ناسه مستولی اولمش هول ودهشتنک زمزمه‌سنی وصیت نام وشهرت جلیله‌سنی فضاهای اقطار زمینه قدر ایصال ایتدرمک C'est porter la vengeance trop loin بو حرکت سودای کینه وانتقامی مرتبهٔ افراطه ابلاغدن غیری شئ دکلدر Porter ses désirs jusqu'aux plus grandes choses رغبات قلبیه اعاظم اموره قدر ابلاغ ایتدرمک

Il signifie aussi, causer *A.* ایقاع - ایراث *P.* پیدا کردانیدن *T.* کتورمک - پیدا ایتدرمک ‖ Porter la terreur partout هر طرفده ایقاع رعب ودهشت ایتمک la guerre dans un pays فلان دیارده ایقاع حرب وقتال ایتمک - On dit aussi, Porter bonheur *A.* ایراث المیمنة - استجلاب المیمنة *P.* بختیاری آوردن - سپیدپایی آوردن *T.* اوغور کتورمک - ایراث - ایراث النحوسة *A.* Porter malheur قدم کتورمک - الشأمة *P.* سبزپایی آوردن *T.* اوغورسزلق کتورمک - قدمسزلک کتورمک - Et porter coup, pour dire, nuire *A.* ایراث الصدمة - ایراث المضرة *P.* زیان - رخنه آوردن *T.* ضرر کتورمک - سکته کتورمک ‖ Cette entreprise a porté coup à sa fortune مباشرت ایلدیکی مصلحت کندو مالنه ایراث سکته ایتمشدر Ce chagrin porta coup à sa santé بو اندوه وکدر مزاجنه مورث ضرر اولمشدر - موجب سکته اولمشدر

On dit, Porter un coup à quelqu'un, pour dire, lui adresser un coup بر کمسنه‌نک اوزرینه حوالهٔ ضربه ایتمک

Et porter la main à l'épée, pour dire, étendre sa main pour tirer l'épée پنجه زن قبضهٔ شمشیر اولمق

On dit aussi, Porter ses regards, sa vue en quelque endroit, pour dire, les adresser, les fixer *A.* توجیه النظر - عطف النظر - امالة النظر - اطماح النظر *P.* نگاه انداختن - دیده دوختن *T.* کوز دوندرمک - باقمق - کوز دیکمک - On dit figur. Porter ses vues bien haut, pour dire, former de grands desseins معالئ اموره عطف انظار رغبت ایتمک Et porter ses vues bien loin, pour dire, prévenir de loin les choses à venir عواقب اباعد احوالنه صرف - اموره صرف نظر دقت ایتمک دور - دور اندیشانه مطالعه ایتمک - بصر بصیرت ایتمک اندیشلک ایتمک

Et porter la santé de quelqu'un, pour dire, boire à sa santé. V. Boire.

PORTER. Produire *T.* ویرمک - محصول ‖ C'est un pays qui porte de bons fruits فواکه لطیفه ویرر بر مملکتدر Des terres qui portent du froment حنطه محصولی ویرر بر ارض Un arbre qui porte de beaux fruits کوزل میوه ویرر بر اغاج

On dit aussi, qu'une somme porte intérêt مرابحه ویرر اقچه - کذشته ویرر

PORTER. Souffrir, endurer *A.* تحمّل - مقاسات *P.* شکیبایی - نمودن - کشیدن *T.* چکمک ‖ Il a porté son malheur en homme de courage دوچار اولدیغی بلیه‌یی مردانه تحمل ایلدی Il en portera la peine جزاسنی چکه‌جکدر

Et induire, exciter à quelque chose *A.* ترغیب - سوق *P.*

فتورليدن *T.* قندرمق || Son inclination le porte aux armes میل واستعداد طبیعیسی فن حربه مسوّقدر Ce sont eux qui l'ont porté à cela فلانی بوکا سوق ایدنلر بونلر در Les mauvaises compagnies l'ont porté à la débauche معاشرت اشرار فلانی عیّاشلغه ترغیب ایتمشدر ـ عیش ونوشه سوق ایتدرمشدر

On dit, Porter amitié, porter affection à quelqu'un بر کمسنه یه محبّت ایتمك Et porter honneur, porter respect بر کمسنه یی بر کمسنه نك حقنده اداء واجبه ـ توقیر وتعظیم ایتمك توقیر واحترام ایتمك

On dit, Porter la parole, pour dire, parler au nom d'une compagnie, d'un corps *T.* جماعت طرفندن اولدرق تقریر کلام بسط کلام ایتمك ـ ایتمك || Il portait la parole pour sa compagnie جماعتی طرفندن اولدرق بسط کلام ایدر ایدی

Et porter témoignage, pour dire, témoigner qu'une chose est ou n'est pas *A.* اداء الشهادة *P.* گواهی نمودن *T.* شهادت ایتمك || Il ne faut jamais porter témoignage contre la vérité حقیقت حالك خلافنده شهادت ایتمك بر وجهله روا دکلدر

Et porter un jugement sur quelque chose, pour dire, juger de quelque chose *T.* بر مادّه یی حکم ـ بر مادّه ده رای ایتمك || Je n'ai point encore porté de jugement là-dessus بو رای ایتمدم ـ بابده هنوز بر درلو حکم ایتمدم

Porter, se dit aussi de l'esprit, du caractère *A.* اظهار *P.* نمودن *T.* بللو ایتمك ـ کوسترمك || On porte partout son caractère جبلّت هر مادّه ده اظهار اولنور Il a porté dans cette affaire un esprit de chicane بو خصوصده اظهار قصد تزویر ایلدی Il porte un esprit d'attention dans tout ce qu'il fait کافّهٔ اعمالنده اظهار دقّت واهتمام ایدر

Il se dit aussi, en parlant d'actes publics et de lettres, de ce qui y est contenu *A.* تضمّن ـ احتوا *P.* اندر داشتن *T.* ناطق اولمق || La décl[a]ration porte que... بیاننامه شونی متضمّندر Le flotte est arrivée, les dernières lettres qu'on a reçues le portent expressément بیاننامه نك مفهومنده شو مادّه متضمّندر ـ که مؤخّراً توارد ایدن تحریرات دونمانك وصولی خبرینی صراحةً ناطقدر ـ خبرینی محتویدر Cet acte ne porte point de date ـ بو سند بر درلو تاریخی محتوی دکلدر بو سندده هیچ تاریخ یوقدر

On dit de même, Ma lettre porte expressément que... مکتوبم Comme le portent vos ordres طرفکزدن کلان صراحةً ناطقدر که اوامر ناطق اولدقلری وجه اوزره Ce n'est pas là ce que porte le texte بونی ـ متن کتاب بونی متضمّن دکلدر ناطق دکلدر

Porter, au neutre, signifie, poser, être soutenu *A.* تمکّن *P.* قرارگیر شدن ـ استوار بودن *T.* طورمق ـ طیانمق ـ یرلشمك || Une poutre qui porte sur la muraille دیوار اوزرنده تمکّن بنا اولنمش طبان دیرکی Tout l'édifice porte sur ces colonnes بو سوتونلر اوزرینه طیانمشدر Cette poutre porte à faux یکپاره بو دیرك بوشده طورر

On dit en termes de Marine, Porter au nord, au sud, etc. pour dire, faire route au nord, au sud, etc. *A.* توجّه *P.* رو تافتن *T.* دونمك ـ طوغریلمق || Notre vaisseau porta au sud کمی امالهٔ سکّان ـ طوغریلدی ـ غرب طرفنه توجّه ایلدی عزیمت ایلدی

Il signifie aussi, atteindre *A.* وصول *P.* رسیدن *T.* ایرشمك ـ وارمق || Le canon de la place ne saurait porter jusqu'ici قلعه نك طوپی بو محلّه قدر واصل اولمز La blessure est dangereuse, car le coup a porté sur l'os بو جراحت خطردن سالم دکلدر زیرا ضربه کمیکه قدر واصل اولمشدر Ce fusil porte à deux cents toises بو تفنکك قورشونی ایکییوز ذراع مسافه یه دکین وارر

Et toucher au but *A.* اصابة فی الغرض ـ اصابت *P.* بآماج رسیدن *T.* نشانه دکمك *T.* قورشون || Le coup a porté juste غرضه اصابت ایلدی ـ Il se dit figur. d'un discours *A.* انجرار ـ انتها *P.* رفتن *T.* وارمق || Je ne vois pas où porte ce discours ـ نه یه منتهی اولهجغنی ـ بو کلام نه یه منجرّ اولهجغنی بیلدم نه یه وارهجغنی

On dit en parlant d'armes à feu, Tirer à bout portant, pour dire, en appuyant le bout de l'arme sur le corps de son ennemi تفنکی ویاخود پشتوی بر کمسنه نك اوزرینه طیادرق آتمق

Se porter. Il se dit de la santé || Se porter bien حال صحّتده مزاج نا خوش ـ سوء مزاجده اولمق Se porter mal اولمق Comment se porte-t-il? مزاجی نیجه در Il se porte mieux مزاجی اهونجه در

Il signifie aussi, s'appliquer avec ardeur à quelque chose *A.* اقدام ـ سعی ـ جدّ *P.* ورزش نمودن *T.* دوروشوب چالشمق || Il se porte avec ardeur à tout ce qu'il fait هر ایشده غیرت

ایله جد وسعی ایدر

Il se dit aussi de l'inclination qu'on a à quelque chose *A.* میل ـ استعداد ـ میلان *P.* گرایستن *T.* کوکل جکمک , C'est un jeune homme qui se porte au bien خیره مایل بر نو جواندر Il s'est porté à cela de lui-même بوکا خود بخود میل ایلدی Se porter à la débauche فسق وفجوره میل ایتمک

On dit en termes de Pratique, Se porter partie contre quelqu'un, pour dire, se rendre partie contre quelqu'un بر کمسنه نک اوزرینه دعواجی اولمق ـ Se porter pour appelant, pour dire, interjeter appel d'une sentence دعوایی آخر محکمه یه نقل ایندرمکه مبادرت ایتمک Et se porter pour héritier وارثلک دعواسنه مبادرت ایتمک

PORTEUR. Porte-faix. V. ce mot. — Il se dit aussi d'un homme chargé de rendre une lettre *A.* حامل ـ موصل *P.* برآرنده ـ رساننده *T.* کتورن Le porteur de ma lettre est un homme en qui l'on peut prendre confiance حامل مکتوب اعتماد وامنیته شایان بر آدمدر Vous pouvez donner la réponse au porteur جوابنی موصل مکتوب واسطه سیله طرفمه ارسال ایده بیلورسک

Porteur de chaise. Un de ces hommes par qui l'on se fait porter dans une chaise *T.* تسکره یی کتورن

Porteur d'eau. Celui qui porte de l'eau dans les rues, dans les maisons *A.* سقا pl. سقاون ـ بهشتی *P.* آبکش *T.* سقا

Porteur de lettre. Celui qui est chargé d'une lettre de change pour en recevoir l'argent *T.* پولیچه تمسکنی ـ موصل پولیچه کتورن

On appelle aussi Porteur, le cheval sur lequel est monté le postillon d'une voiture *T.* سوریجی بارکیری

PORTIER. Personne commise à une porte pour la garder *A.* بواب *P.* دربان *T.* قپوجی Ce portier est fidèle بو بر صادق قپوجیدر

PORTIÈRE. Ouverture du carrosse qui sert pour y entrer et en sortir *T.* هنطوک قپوسی

Et une espèce de rideau que l'on met devant une porte, ou pour empêcher le vent, ou pour ornement *A.* حجاب الباب pl. حجب الباب *P.* پرده در *T.* قپو پرده سی

PORTION. Partie d'un tout *A.* جزء pl. اجزاء ـ قطعة pl. قطعات ـ سهم pl. اسهام *P.* بخش *T.* پارچه ـ بلوک || Portion de maison à vendre بر منزلک صاتیلق اولان جزئی Portion de maison à louer منزلک کرایه ویریلدجک جزئی Les héritiers ont partagé tout le bien du défunt en quatre portions متوفانک مجموع ترکه سی بین الورثه اسهام اربعه یه تقسیم اولندی Portions égales اسهام متساویه La moindre portion اقل اسهام la meilleure اعلاترین اسهام Portion de cercle بر قطعه سی ـ دائره نک بر جزئی

Portion, se dit aussi d'une certaine quantité de vin, de viande, etc. qu'on donne aux repas, dans les communautés, à chacun en particulier *A.* رزق یومی pl. ارزاق یومیة *P.* طعام یکمرده ـ *T.* تعیین ـ تعیینات ـ تعیینات یومیة ـ رزق || Petite portion قلیل المقدار تعیینات Chacun a sa portion هر کسک بشقه تعییناتی Grossir, diminuer la portion تعییناتی تکثیر وار در یا تقلیل ایتمک

PORTIQUE. Galerie couverte, dont le comble est soutenu par des arcades *A.* رواق pl. اروقة *P.* رواق ـ چارطاق ـ طارم *T.* چارطاق

On appelle Le portique, la doctrine des Stoïciens *A.* مذهب الرواقیین

PORTRAIT. Ouvrage d'un artiste qui imite d'après nature l'image d'une personne *A.* تمثال pl. تماثیل ـ صورت pl. صور *P.* نگار *T.* تصویر ـ Beau portrait صورت جمیله ـ تصویر بهی ـ Portrait ressemblant اصلنه مشابه بر تصویر Portrait en grand قد نام اوزره نقش اولنمش تصویر en petit قد مصغر اوزره نقش اولنمش تصویر en email میناکاری صورت ـ تصویر Boite à portrait تصویرلو قوطی Ce peintre ne travaille qu'en portraits بو مصور بالکز انسان تصویرلری نقش ایتمک Peindre des portraits انسان تصویرلری نقش ایتمک — On appelle Portrait flatté, un portrait qui diminue les défauts du visage چهره نک عیبلرینی سترایله نقش اولنمش تصویر Et portrait chargé, un portrait qui les augmente اعظام عیوب اولنمرق نقش اولنمش تصویر — On dit d'une personne qui ressemble à une autre, que c'est son vrai portrait فلانک عینی صورتیدر

Il se dit aussi de la description qu'on fait des qualités du corps ou de l'esprit d'une personne *A.* تصویر احوال ـ تصویر || Portrait en prose نثرا تصویر حال ـ کلام منثور ایله en vers کلام منظوم ایله تصویر حال Cet historien réussit dans les portraits

بو وقايع نويس فنّ تصوير احوالده موفقدر Il fit un portrait bien vif des derniers troubles موخّرا وقوعه كلمش فتن واختلالاتك تصويرن وحكايه‌سنى على وجه الايضاح ادا ايلدى || Il fit un beau portrait des moeurs de son siècle زمانه اخلاقنى پك كوزل تصوير ايلدى

PORTULAN. Livre qui contient la description des ports de mer et des côtes *T.* ليمان وذكر قيلرى خريطه‌سنى حاوى اطلس — پورتولان

POSAGE. Action de mettre en place certains ouvrages *A.* وضع || بيرلشدرمه — بيرينه قويمه *T.* بر جا نهادن *P.* فى محله || Il faut tant pour le posage de ces tuyaux بو بوريلرى يرلرينه قويمق شو قدر مصرفه محتاجدر || On a payé tant pour le posage de cette menuiserie بو طوغرامه‌لرك بيرينه بيرلشدرلمسيچون شو قدر اجرت ويرلدى

POSE. Le travail qu'il y a à poser une pierre *A.* تعبية الحجر — طاشى بيرينه قويمه *T.* سنگرا بجا نهادن *P.* طرح الحجر || La pose des grandes pierres est difficile احجار جسيمه‌نك طرحى ماده‌سى مشكلدر || On paye tant pour la taille d'une pierre, et tant pour la pose برطاشك اويمه‌سى اجرتى اولەرق شو قدر وحالنده طرح وتعبيه‌سيچون شو قدر اقچه ويريلور

POSÉ. Homme rassis, grave *A.* راسخ الذهن — راسب العقل — استوار *P.* وفاقى العقل — متمكن العقل — ثابت الرأى — بر عقلى لنكرلو — عقلى بيرلشمش *T.* عقل || Un enfant posé عقلى بيرلشمش بر چوجوق — طفل راسب العقل || un esprit لنكرلو عقل — عقل ثابت ومتمكن

POSÉMENT. Doucement, lentement *A.* بالتأنى — بالتمكين *P.* || آهسته آهسته *T.* اغر اغر || Il parle posément تأنى ايله تكلم ايدر || Il marche posément تمكين ايله يورر

POSER. Mettre en place *A.* وضع — تعبية *P.* نهادن *T.* قويمق || Prendre garde où l'on pose quelque chose بر شيئك وضع اولنه‌جغى يره دقت ايتمك

En termes de peinture, c'est placer une figure dans le lieu, dans la situation convenable *A.* تمكين فى محل المناسب *P.* بجاى سزا نهادن *T.* يرينه يرلشديرمك || Poser une figure تصويرى موقع مناسبده تمكين ايتمك

Poser. Établir, fixer *A.* تثبيت *P.* مقرر ساختن *T.* قرار ويرمك || Il faut d'abord bien poser la question, c'est-à-dire, établir le vrai sens de la question اوّل باول مسئله‌نك تثبيتى اقتضا ايدر

On dit en parlant de bâtiment, Poser les fondemens d'un édifice *A.* وضع الاساس — طرح الاساس *P.* بنلاد نهادن *T.* بنانك تملنى براقمق — On dit aussi, Poser une colonne sur un piédestal نصب ايتمك — ديركى بر آياق اوزرنده تمكين ايتمك || une pièce de charpente بر قطعه كراسته وضع ايتمك

On dit, Poser les armes, pour dire, mettre les armes bas *A.* طرح السلاح *P.* سلاح برزمين انداختن *T.* سلاحى براقمق || Dès que ce corps-là fut défait, tous les autres posèrent les armes اول بلوك عسكر بوزلديغى عقيبنده سائر بلوكلرك جماده‌سى سلاحى براقوب طالب امان اولمشلردر

Il se dit figur. pour Faire la paix ou la trève *A.* ترك الحرب — ترك الخصومة || Les deux partis ont posé les armes طرفيندن سيف خصومت در نيام اولندى — ترك حرب اولندى

On dit en termes de guerre, Poser des gardes, poser des sentinelles قراغول ياخود قوللق نصب ايتمك

Poser, en matière de doctrine, signifie, établir pour constant *A.* اتخاذ *P.* داشتن *T.* طوتمق || Poser un principe بر نوع تعريض قبول اصول اتخاذ ايتمك || une vérité incontestable ايده‌ميه‌جك امور صحيحه‌دن برينى اصول اتخاذ ايتمك || Poser pour principe اصول اولمق اوزره اتخاذ ايتمك || pour fondement اساس كار اتخاذ ايتمك || Posez cela comme un fait certain بونى محقق اتخاذ ايله || Je vous pose en fait que... فلان شيئى امور واقعه‌دن اولديغنى اتخاذ ايده‌رك طرفكه بيان ايدرمكه

Poser. Supposer *A.* عدّ *P.* شمردن *T.* فرض ايتمك — صايمق || Posons la chose comme vous la dites ماده‌ دينديككز كبى كيفيت اولديغنى فرض ايده‌لم || Posons le cas que cela soit بويله — حال بو منوال اوزره اولديغنى فرض ايده‌لم اولديغنى صايه‌لم

Poser, au neutre, signifie, être posé *A.* اعتماد — اتكا — تمكن *P.* تكيه كردن *T.* طورمق — طيانمق || Une poutre qui ne pose pas assez sur le mur ديوار اوزرينه قوبجه طيانميان طبان || بوشده طورمق ديركى Poser à faux

Posé. *A.* موضوع *P.* نهاده *T.* قونلمش — On dit, Cela posé, il s'ensuit, pour dire, cela étant supposé شو وجهله فرض اولنديغى حالده بويله لازم كلور كه || Et posé le cas que cela fût, que feriez-vous? كيفيت حال بويله اولديغى فرض اولنسه نه

كوند حركت ايدەجك ايدكت

POSEUR. Celui qui, dans un bâtiment, pose ou dirige la pose des pierres *A.* مرتّب الاحجار *P.* بنّا سنكباى *T.* ترتيبسازى بنانك طاشلرينى دوزن

POSITIF. Certain, assuré *A.* متحقّق ـ مثبت ـ ثابت *P.* تحقّق يافته ـ ثبوتيافته *T.* ايانلو ـ كرچك | Cela est positif بو كيفيّت ثابت ومتحقّقدر Je vous donne cela pour une chose positive بو خبرى طرفكه ثابت ومتحقّق اولەرق ـ بو بر خبر مثبت ومتحقّقدر سويلرم C'est une nouvelle positive ثبوتيافته اولمش احوالدندر On en a des preuves positives اولبابده مثبت دليللر وار در Il n'y a rien de positif dans tout ce qu'on vous a dit سكا سويلنكلرى شيلر ايچنده ثابت ومتحقّق بر شى يوقدر

Il se dit aussi par opposition à Négatif *A.* متضمّن الاثبات | Dans les commandemens de Dieu, il y en a de positifs et de négatifs احكام الهيّەنك بعضيسى اثباتى متضمّن وبعضيسى نفيى محتويدر Vous louez cet homme en disant qu'il ne fait point de mal; mais ce n'est pas une louange positive, ce n'est qu'une louange négative فلان كمسنەيى اهل شردن دكلدر ديو مدح وثنا ايدرسكز انجق بو كونه مدحيه اثباتى متضمّن اولميوب نفى وانكارى مشتملدر

On dit, Le droit positif, par opposition au droit naturel *A.* احكام موضوعه ـ احكام موضوعة من عند الله | Droit positif divin ـ احكام موضوعة من البشر Droit positif humain احكام مفروضه

On dit en matière de religion, qu'une chose est de droit positif, pour dire, qu'elle est fondée sur la discipline de l'Eglise, et non pas sur l'institution divine *A.* سنّتدن موضوعه سنّة موضوعه pl. موضوعات | L'Eglise ne dispense jamais de ce qui est de droit divin, mais seulement de ce qui est de droit positif دينمزده فرايض الهيّه دائر اولان احوالده تجويز عفو اولنمق ممكن اولميوب انجق سنن موضوعەدن معدود اولان امورده عفو ومساعده دينمزده شريعة الهيه متعلّق اولان ـ تجويز اولنه بيلور احوالده

POSITION. Situation *A.* موقع pl. مواقع *P.* جايكاه *T.* يير | La position des lieux n'est pas juste dans cette carte بو خريطەده مواقع امكنه صحّت اوزره ترسيم اولنمامشدر La position d'une ville شهرك موقعى La position en est riante موقعى مفرحدر ـ فرحبخشادر

Fig. Circonstance où l'on se trouve *A.* حال | Sa position est dangereuse حالى خطر وتهلكەدن خالى دكلدر Votre position est agréable حالكز احسن واعلا در Vous connaissez ma position نه حالده اولديغم ـ بولنديغم حال معلومكزدر

Il se dit, en termes de guerre, d'un terrain choisi pour y placer un corps de troupes *A.* محل ـ مكان ـ مقام ـ موقع *P.* قرارگاه *T.* طورەجق يير | Prendre une position اتخاذ مكان ايتمك une bonne position بر موقع احسن واعلا انتخاب ايتمك une mauvaise بر مقام ناموافقده اتخاذ قرار ايتمك Position respectable موجب الهيبة اولەجق بر موقع L'armée, par cette position, couvrait telle place, et menaçait telle autre اردونك طورديغى محله كوره بر طرفدن فلان قلعەنك حمايەسى قابل وبر طرفدن فلان قلعەيى اخافه وانذار ايلمك Changer de position تبديل امكنه حاصل اولمش اولدى مكان ايتمك

POSITIVEMENT. Assurément *A.* على وجه التحقيق ـ محقّقاً *P.* راست *T.* كرچكدن | Je le crois, mais je ne le sais pas positivement بوكا اعتماد ايدەرم انجق على وجه التحقيق هنوز علمم لاحق اولمامشدر

Et précisément *A.* بطبقه ـ بعينه *P.* همانا *T.* عينيله || Voilà positivement ce qu'il m'a dit اشته بكا سويلديكى كلام عينيله بودر

POSSÉDER. Avoir en son pouvoir *A.* تملّك ـ تصرّف *P.* داشتن ـ صاحب *T.* متصرّف بودن ـ در قبضهٔ تصرّف داشتن بحق ضبط ايتمك ـ مالك اولمق ـ اولمق | Posséder justement عدل وحق اوزره متصرّف اولمق ـ مالك اولمق injustement فضولى متصرّف ـ من غير حقّ تملّك ايتمك de bonne foi اعتقاد صحيح ايله متصرّف اولمق légitimement حسب الشرع والقانون ـ شرعاً متصرّف اولمق à bon titre صورت قوى ايله متصرّف اولمق Posséder de grands biens بر خانەيه اموال كثيرەيه مالك اولمق une maison بر منصبه متصرّف اولمق une charge مالك اولمق Les bienheureux possèdent la gloire éternelle اهل جنّت مالك سعادت جاودانيدر

On dit figur. Posséder son âme en paix, pour dire, avoir une tranquillité d'esprit que rien n'altère طمأنينت نفسه مالك بر كمسنەنك آرام دلى اولمق ـ اولمق — Et **posséder les sciences, les arts libéraux, pour dire, en avoir une parfaite connaissance** علوم وفنونه كماليله مالك اولمق les mathématiques, la musique, les arts étrangers علوم رياضيّەيه وعلم موسيقىيه

والسنهٔ اجنبیّده متصرّف اولمق

On dit, Posséder les bonnes grâces d'une personne, pour dire, en être favorisé مظهر حسن - مظهر حسن توجّه فلان اولمق - نظر کردهسی - فلانک منظوری اولمق - نظر فلان || Et posséder le coeur d'une personne, pour dire, en être extrêmement aimé قلبنی کندویه - بر کمسنهنک قلبنه مالک اولمق اسیر ایتمک

On dit des démoniaques, que le démon les possède *A.* مسّ جنّ *P.* خبط الجنّ - الجنّ *T.* جنّ چارپمق دیو زدن

Posséder, se dit figur. des passions quand on y est sujet *A.* استیلا *P.* گرفتن *T.* طوتمق || L'avarice le possède حرص وطمع ذاتنه مستولیدر Quand la passion le possède, il n'est pas traitable مرض نفسانی فلانه مستولی اولنجه کندوسیله معامله ممکن دکلدر Il n'est pas capable de rien écouter dans la douleur qui le possède درونته مستولی اولمش اندوه وکدر اثناسنده حال جنون کندویه La rage le possède فولانه بر شیٔ کیرز مستولی اولمشدر

Se posséder. Être maître de soi *A.* ضبط - تمالک النفس *P.* خویشتنداری نمودن *T.* کندویه مالک اولمق - کندوبی ضبط ایتمک || C'est un homme froid et sage qui se possède toujours معاملهسی بارد وهر حالده ضبط نفس ایدر بر عاقل آدمدر Il ne se possède point, il est toujours hors de lui-même هر دائم کندویه مالک دکلدر Ce général d'armée se possède dans le combat بر سرعسکرک اثنای محاربهده تمالک نفسی وار در - On dit, qu'un homme ne se possède pas de joie, pour dire, qu'une joie excessive le met hors de lui-même کمال فرح - کمال سرورندن کندویه مالک دکلدر ونشاطندن قبوغنه صیغمز

Possédé. *A.* ضبط *T.* متملک *P.* تصرّف کرده - تملّککرده اولنمش

Il signifie aussi, démoniaque *A.* مخبوط - ممسوس *P.* سایه جنّ - جنّ چارپمش *T.* دیو بخوریده - جنّ زده - زده طوتمش

POSSESSEUR. Celui qui possède quelque bien *A.* مالک - ملک صاحبی - صاحب *T.* ملکدار - دارنده *P.* متصرّف || Légitime possesseur متصرّف بلا نزاع paisible قانوناً متصرّف de bonne foi ظنّ صادق ایله - اعتقاد صحیح ایله متصرّف Il en est possesseur de longue main - امد مدیددنبرو بوکا متصرّفدر

Il est possesseur d'un tel bien بو ملک مدت مدیدهدنبرو ید تصرّفنده در de cette maison فلان ملکه مالکدر بو منزله بو منزل سالک ملکنه منسلکدر - متصرّفدر

POSSESSIF. T. de Gram. On appelle Pronom possessif, un pronom qui sert à marquer la possession de la chose dont on parle *A.* ضمیر راجع الی النفس

POSSESSION. Pouvoir, liberté actuelle de jouir d'une chose que l'on a *A.* تصرّف - ملکیّت *P.* ملکداری *T.* صاحبلک - ملکیّت - ملک صاحبلکی || Possession légitime ملکیّت شرعیّه فضولی تصرّف - تصرّف نا حق injuste حسب القانون paisible تصرّف بلا نزاع immémoriale et non interrompue قدیم ما تقدمدنبرو مستمر - الایامدنبرو بلا فاصله اولان تصرّف Triennale اوچ سنهلک تصرّف اولان ملکیّت bien fondée سندات صحیحه ایله مثبت اولان ملکیّت Être en possession متصرّف اولمق se mettre en possession وضع ید تصرّف قبضهٔ تصرّفه آلمق - ایتمک Prendre possession d'une charge بر منصبک تصرّفنه مبادرت ایتمک On lui conteste la possession حق ملکیّتی ایچون معارضه وار در Être toublé, être inquiété dans sa possession بر کمسنهنک تصرّفی مادهسی خللپذیر وتعرض دیده اولمق Il s'est mis en possession des meubles et de toute l'argenterie اثاث بیتک واوانیٔ سیمک جملهسنی ید تصرّفنه اخذ ایلدی

Il se dit aussi à l'égard de toutes les choses que les hommes recherchent avec ardeur *A.* حصول المراد - حصول المطلوب - تحصیل المرام *P.* تحصیل کام - کامروایی - بکامی *T.* مراده ایرشمه || Les plus grandes passions diminuent par la possession امراض نفسانیهنک اشدّ واعظمی بعد حصول المطلوب نقصانپذیر اوله کلدیکی ظاهر در La possession diminue ordinairement le prix des choses مشتاق اولان شیلرک قدر وقیمتی لدی الحصول کسب تنزّل ایده کلمشدر

POSSIBILITÉ. Qualité de ce qui est possible *A.* امکان *P.* امکانپذیری *T.* اولانلق || Je trouve de la possibilité à ce qu'il vous propose ایتدیکی - ایتدیکی تکلیفک امکاننی ظنّ ایدرم تکلیف عندمده بر امر ممکن ایدوکی ظنّ اولنور Je ne nie pas la possibilité du fait, mais je soutiens que la chose n'est pas بو مادهنک وقوعی ممکن اولدیغنی انکار ایدهمم انجق واقع اولمدیغنی دعوا ایدرم

POSSIBLE. Qui peut être, ou peut se faire *A.* ممکن *P.* بودنی

بو شی مشکل ایسه ده بو امر ممکن اولدوغی ظاهردر | Cela est difficile, mais pourtant possible قابل ـ اولاجق *T.* | Les êtres possibles ممكنات | Est-il possible que cela soit? شو حال ممکن میدر | Cela n'est pas possible ممکن دکلدر | Les bornes du possible حدود امکان | Faire son possible درجهٔ امکانده اولان وسع ـ صرف ما حصل دکمت ایتمک ـ وطاقتنی صرف ایتمک | Autant que possible *A.* علی قدر الامکان ـ مهما امکن *P.* تا *T.* امکانی مرتبه | Je tâcherai autant que possible de ... علی قدر الامکان بوکا صرف جهد وطاقت ایده جکم

POSTE. Établissement de chevaux, placé de distance en distance pour le service des personnes qui voyagent *A.* بريد *P.* يام *T.* منزل بارکيرلری | Chevaux de poste منزل بارکيرلری | On a établi des postes de distance en distance محل محل منزل بارکيرلری ترتيب اولندی

Il se dit aussi de la maison où sont les chevaux qu'on va prendre pour courir la poste *A.* رباط البريد *P.* يامخانه *T.* منزلخانه | Vous changerez de chevaux à la première poste اولکی منزلخانه ده بارکير دکشديره جکسکز

Il se dit aussi de la manière de voyager avec les chevaux de poste | Prendre la poste منزل سوار اولمق ـ منزلله کتمک | Aller en poste منزل ايله کتمک | Courir la poste منزل سورمک

Poste, se prend aussi pour le courrier qui porte les lettres *A.* قاصد ـ بريد *P.* اسکدار ـ پيک *P.* vul. چپار *T.* اولاق | La poste va partir اولاق قريبده اوزره در ـ اوزره چيقمق | Portez cette lettre avant que la poste soit partie اولاق چيقمزدن اول کوتور شو مکتوبی | La poste de ce lieu arrive ordinairement un tel jour بو محلک اولاغی عادتا فلان کونده | Il se dit aussi du bureau où l'on envoie les lettres qui doivent être portées par les courriers *T.* اولاقلر قوناغی | Porter ses lettres à la poste مکتوبلری اولاقلر قوناغنه کوتورمک

POSTE. En guerre, le lieu où l'on place un certain nombre d'hommes pour y rester, afin de combattre l'ennemi *A.* موقف *P.* معسکر ـ موقف العسکر *T.* قرارگاه لشکر pl. عسکرک اولدوغی موقف | Poste avancé عسکرک الی ایلری موقفی | Poste avantageux عسکرک احسن واصلح موقفی | Poste d'honneur عسکرک قرارگاهی ... موقف عسکر | Quitter son poste عسکر موقفنی ترک ایتمک ... محافظه ایتمکه مأمور اولدیغی موقفی ترک ایتمک le garder | On les a chassés du poste où ils étaient عسکر موقفندن مخصوصه لرندن طرد اولنمشلر | On força les ennemis dans leur poste دشمنک اتحاذ ایلدیکی قرارگاه اوزرینه هجوم اولندی

Poste. Place où l'on a quelque devoir à remplir *A.* مسند pl. مسانيد ـ مقام ـ منصب pl. مناصب *P.* جاه *T.* پوست | Être dans un poste élevé مسند عاليده اولمق | dans un poste considérable بر مقام جليلده اولمق | Il occupe un poste envié par bien des gens حسرة الاقران اولان بر منصبه متصرفدر | Il ne se plaît guères dans le poste où on l'a mis تعيين اولنديغی منصبدن خشنود دکلدر

POSTE, se dit aussi de certaines petites balles, dont on charge un fusil. V. Balle.

POSTER. Placer en quelque endroit *A.* تمکين ـ وضع ـ اقامة *P.* قرار دادن *T.* بر جايه کومق ـ طورغورمق | Poster des tireurs pour le loup قورد صيدنجيلری بر محلده تفنکجيلر وضع ايتمک | Nous sommes mal postés pour voir طورديغمز محل تماشايه مناسب دکلدر

Poster, se dit en termes de guerre, de l'action de placer des hommes en un lieu, soit pour observer ce qui se passe, soit pour combattre *A.* وضع ـ تعبية ـ نصب *P.* نشاندن *T.* اوتورتمق ـ قونديرمق ـ طورغورمق | Poster avantageusement des troops بر وجه احسن تعبيهٔ عسکر ایتمک | les poster sur une éminence عسکری بر محل مرتفعده وضع وتعبيه ايتمک | On les a postés sur les bords de cette rivière عسکر فلان نهرک ايکی کنارنده تعبيه اولنمشدر | On l'a posté en cet endroit, pour avoir l'œil à tout ce qui s'y passe فلان عسکر هر طرفی کوزتمک ايچون بو محلده نصب وتعيين اولندی

Posté. *A.* موضوع *P.* نهاده ـ کرفته جا *T.* قونمش

POSTÉRIEUR. Qui suit dans l'ordre des temps *A.* لاحق ـ مؤخر *P.* پس *T.* صکره کی | Votre hypothèque est postérieure à la sienne سنک ـ سزک اولان آتکت اولاندن مؤخردر | ... Ce testament est détruit par celui-ci postérieur بو وصيت مؤخرى ... | Date postérieure تاريخی بو وصيتک لاحقه ايله الغا اولنمشدر | Cet auteur est postérieur à tel autre بو مؤلف فلان مؤلفدن مؤخردر

Il signifie aussi, qui est derrière *A.* مؤخر ـ خلف *P.* پس *T.* بدن انسانک || La partie postérieure du corps humain اکسه ـ آرد de la tête موخر آرد طرفی ـ جهت خلفی ـ طرف مؤخری اکسه‌سی ـ باشک آرد طرفی ـ الرأس

POSTÉRIEUREMENT, adv. de temps. Après *A.* مؤخراً ـ بعد *P.* پس *T.* صکره ـ صکره‌دن || Cet acte est fait postérieurement à l'autre بو سند دیگر سنددن مؤخراً عقد اولنمشدر Cela est arrivé postérieurement à ce que vous dites بو ماده دیدیککز وقتدنصکره واقع اولمشدر تاریخ ایله باپلمشدر

POSTÉRIORITÉ. Ce qui rend une chose postérieure à une autre *A.* تأخر *P.* پسینی *T.* صکره‌لق || Postériorité de date تأخر وقت تاریخک de temps تاریخک مؤخر اولمسی ـ تاریخ d'hypothèque اماتنک مؤخر اولمسی

POSTÉRITÉ. Suite des descendans d'une même origine *A.* نسل ـ pl. انسال ـ ابنا ـ ذریت *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || Toute la postérité d'Adam حضرت آدمک بالجمله ابنا وانسالی d'Abraham حضرت ابراهیمک نسل وذریتی Le péché d'Adam a passé dans toute sa postérité حضرت آدمک زلّه‌سی بالجمله نسل وذریتنه سرایت ایتمشدر Il a laissé une nombreuse postérité فلانک وافر ابنا وانسالی قالمشدر Il est mort sans laisser aucune postérité بلا ولد ـ بلا ذریة وفات ایلدی La postérité masculine de ce roi a fini à un tel بو قرالک انسال ذکوری فلان قرالده منقرض اولمشدر La postérité féminine انسال اناث

Il se dit aussi de tous ceux qui viendront ou qui sont venus après une certaine époque *A.* pl. انسال ـ pl. اعقاب ـ pl. اخلاف *P.* لاحقه *T.* پس آینده‌گان *T.* صکره‌دن کلجکلر || Écrire pour la postérité اخلاف واعقابه یادکار اولمق اوزره تألیف کتاب ایتمک Transmettre son nom à la postérité la plus reculée, jusqu'à la dernière postérité صیت ونامنی الی انتهاء الازمان آرایش مهد وجود اولهجق اخلاف واعقابه ابقا نسلاً بعد نسلٍ دامان اخر الزمانه قدر ایصال ـ ایتدرمک قدر ابقای ذکر ایتمک ـ ایتدرمک Le jugement de la postérité est ordinairement plus favorable au mérite des grands hommes, que celui de leur siècle اجلهٔ رجالک لیاقت واهلیتلری باینده اخلاف واعقابک رأی وحکمی کندو عهد وزمانلری خلقنک رأی وحکمندن زیاده افضل واعلا اوله کلدیکی بونک حقیقتی انسال La postérité en jugera امر بدیهیدر

لاحقه طرفندن حکم اولنه‌جقدر En appeller à la postérité اخلاف واعقابک حکمنه حواله ایتمک

POSTHUME. Qui est né après la mort de son père *A.* متولد بعد موت ابیه *P.* پس از مرکت پدر زاده *T.* باباسی وفاتندنصکره طوغمش || Une fille posthume باباسی وفاتندنصکره طوغمش بر قز اولدکدنصکره

Il se dit aussi d'un ouvrage qui paraît après la mort de l'auteur *T.* کتاب مؤلفی ـ بعد وفات المؤلف ظهور ایتمش || Il a laissé des oeuvres posthumes وفاتندنصکره میدانه چیقمش تألیف وفاتندنصکره ظهور ایتمش تألیفات برافمشدر

POSTICHE. Fait et ajouté après coup *A.* منضم مؤخراً *P.* پس زیاده *T.* صکره‌دن علاوه اولنمش

Il se dit aussi de fausses dents et de faux cheveux *A.* عملی ـ مستعار ـ کاذب *P.* ساخته *T.* یاپمه ـ عاریتی || Des dents postiches یاپمه دیشلر ـ عملی دیش ـ اسنان مستعار des cheveux صاچ ـ عاریتی ـ شعر مستعار ـ Il se dit encore de ce qui ne convient pas au lieu où il est || Tous ces embellissemens sont postiches et mal assortis بو تزیناتک جملهسی عاریتی ویاقشقسز در

POSTILLON. Valet de poste qui conduit ceux qui courent la poste *A.* فرانق *P.* پروانک *T.* سوریجی

POST-SCRIPTUM. Il se dit de ce qu'on ajoute à une lettre après la signature *A.* لاحقة فی حاشیة المکتوب *P.* پس نوشت در کنار نامه *T.* مکتوبک کنارنده‌کی یازو ـ کنار

POSTULANT. Celui qui postule *A.* طالب pl. طلاب *P.* هوسکار ـ طلبکار *T.* استکلو || Il y avait plusieurs postulants pour cette charge بو منصبک طلبکارانی چوق ایدی

POSTULER. Demander avec instance pour obtenir quelque chose *A.* نطلب ـ جدّ فی الطلب *P.* طلبیدن *T.* استمک ـ بر مأموریتک طلبنده || Postuler un emploi استمکده دورشمق Postuler sa réception dans une compagnie جدّ واقدام ایتمک بر جماعتک ایچنه قبول اولنمسنی بالجدّ والاقدام نطلب ایتمک

POSTURE. Manière dont on tient son corps, sa tête, ses bras, etc. *A.* هیئت ـ وضع *T.* طورش ـ قورلش || Posture commode, incommode هیئت موجبة الاستراحة یاخود سالبة الاستراحة libre عارسز بر وضع وهیئت indécente هیئت کستاخانه ridicule مضحک بر وضع وهیئت Il le menaça, et se mit en posture de le frapper فلانی ضرب ایتمک وضعنه کیردی ـ

Il se dit figur. de l'état où l'on est par rapport à sa fortune *A.* حال ـ وضع || Il était en bonne posture à la Cour سرای همایونده حال احسن ـ وضع احسن اوزره ایدی

POT. Vase de terre ou de métal servant à divers usages *A.* اناء pl. اوانی ـ ظرف pl. ظروف *P.* آوند ـ کاوشه *T.* قاب || Pot de terre *A.* اناء ترابی ـ خزف *P.* سفال ـ آوند سفالین *T.* طپراق قاب ـ چوملک ـ ساقسی d'argent اناء سیمین ـ ظرف آهنین ـ اناء حدیدی de fer کمش قاب ـ دمور قاب de faïence چینیکاری قاب Pot au lait سود قابی à fleurs *A.* ساقسی ـ جیجک ساقسیسی *T.* کوز Pot à boire *A.* اصیص *T.* صو ایچهجک قاب ـ برداق

Pot de chambre. Un vaisseau de garde-robe dont on se sert pour uriner *A.* اصیص ـ مبولة *P.* آبدان *T.* اوردک

Pot, se prend aussi pour la marmite où l'on met bouillir de la viande *A.* قدر pl. قدور ـ طنجیر pl. طناجیر *P.* دیگ *T.* تنجره || Mettre le pot au feu تنجرهیی آتش اوزرینه قویمق Faire bouillir le pot تنجرهیی قیناتمق Le couvercle du pot تنجره قپاغی

On dit d'un homme sans appui, qui a un démêlé avec un homme puissant, que c'est le pot de terre contre le pot de fer طپراق چوملک دمور قاب ایله دوکشمسی کبیدر

On dit figur. et proverb. Découvrir le pot aux roses, pour dire, découvrir le fin, le mystère d'une affaire غنچهٔ نشکفتهٔ سری کشف ایتمک

On appelle Pot pouri, diverses sortes de viandes cuites ensemble avec toutes sortes de légumes *A.* طعام مخلوط ـ طعام لفیف *T.* درلو آشی ـ Et figur. d'un homme qui, parlant sur quelque matière, confond tellement les choses, qu'on n'y comprend rien, qu'il en a fait un pot pouri *A.* تخلیط الکلام *P.* سخنرا پیچاپیچ *T.* لاقردیسی قارش مورش سویلمک ـ کفتمن

Et pot-de-vin, ce qui se donne par manière de présent, au-delà du prix qui a été arrêté entre deux personnes pour un marché *A.* عطیة *P.* بخشش *T.* بخشش ـ قهوه پارهسی

Pot, signifie aussi, casque. V. ce mot.

POTABLE. Qui se peut boire *A.* قابل الشرب ـ ممکن الشرب *P.* انجیلد بیاور ـ انجیاور *T.* نوشیدنی || Du vin qui n'est pas potable قابل شرب اولمیان باده

POTAGE. Aliment fait de bouillon et de riz, d'herbes, etc. *A.* مَرق *P.* شوربا ـ شوروا ـ آبا *T.* جوربا || Potage gras یاغلو جوربا à la viande اتلو جوربا aux herbes نباتات جورباسی au riz, aux choux پرنج ولهنه جورباسی Potage de santé پرهیز جورباسی

POTAGER. Sorte de foyer élevé, qui est pratiqué dans une cuisine pour y dresser les potages *A.* کانون المرق *P.* آتشدان شوربا *T.* جوربا اوجاغی ـ On appelle Cuisinier potager, celui qui prépare les potages *A.* طبّاخ المرق *P.* شوربا پز *T.* جوربا آشجیسی

POTAGER. Jardin où l'on cultive des légumes *A.* مبقلة ـ حدیقة البقول *P.* پالیز ـ جالیز *T.* بوستانی سبزوات ـ بوستان || Les carrés d'un potager بوستانک تختدلری ـ اولکلری

POTASSE. Sel alcali retiré des cendres de bois *A.* قلی *P.* کلیا *T.* شخار ـ قلیه طپراغی ـ قلیه طاشی

POTEAU. Pièce de charpente dont on fait des cloisons et autres ouvrages semblables *A.* وطیدة pl. وطاید *P.* ستون *T.* دیرک

Il se prend aussi, pour toute pièce de bois posée droit en terre pour divers usages *A.* نصبة ـ ساریة pl. سواری *P.* ستون نشانده *T.* دیکیلی دیرک || Planter un poteau رکز ساریه ایتمک ـ دیرک دیکمک Il n'y a que les seigneurs hauts-justiciers qui aient droit de faire placer des poteaux dans leurs terres avec leurs armes عظمای قومدن یالکز صاحب قضا وحکومت اولنلر کندو املاکلرنده نشانلریله معلم سواری نصبند مأذوندرلر Attacher un criminel à un poteau بر مجرمی دیکیلی دیرکه بند ایتمک Des poteaux pour marquer les chemins *A.* نصیبة pl. اناصیب ـ تناصیب ـ امرة pl. امر ـ مستنشاء ـ میل pl. امیال *P.* میل *T.* فرسنگسار

POTÉE. Ce qui est contenu dans un pot *A.* ملء الاناء *P.* یک آوند *T.* بر قاب طلوسی

POTELÉ. Gras et plein *A.* مرتوی *P.* یال وبال دارنده *T.* طقناز ـ طولغن || Des joues potelées وجنات مرتویه ـ اتنده طولغن یکاغلر

POTENCE. Gibet *A.* عود الصلب *P.* دار ـ خاده *T.* دار آغاجی || Planter, dresser une potence دار آغاجی نصب ایتمک ـ دیکمک Mettre à la potence دار اغاجنه اصمق ـ بردار ایتمک On l'a condamné à la potence تصلیبنه حکم جریان ایلدی On appelle les scélérats, Gibier de potence *A.* مستحق الصلب *P.* آویختنی *T.* آصیلدجق آدم

POTENCE, est aussi une mesure dont on se sert pour juger de la hauteur, de la taille des hommes et des chevaux *A.* مطمار بوی اولچیسی *T.* اندازهٔ بلندی *P.* القامة

POTENTAT. Souverain d'un grand État *A.* سلطان pl. سلاطين *P.* خداوندکار *T.* اولو پادشاه || C'est un des plus grands potentats du monde اعظم سلاطين جهاندر Tous les potentats de l'Europe اوروپانک بالجمله سلاطين وخداوندکارانی

POTENTIEL. Il se dit des remèdes qui n'agissent pas actuellement, mais qui produisent leur effet par une vertu caustique *A.* عامل بالقوّه || La pierre infernale est un caustique potentiel, le cautère actuel est un bouton de fer rougi au feu جهنم طاشی عامل بالقوّه بر کوند محروقدر محروق بالفعل اولان مکوات ایسه آتش ایچنده قیزمش بر دمور تکمه در

POTERIE. Ouvrage de potier *A.* فخّار pl. فخّارة ـ خزف *P.* خزف *T.* چوملک ـ سقسی *T.* سفال || Vendre de la poterie خزف بیع ایتمک

POTERNE. T. de fortif. Fausse porte pour faire des sorties secrètes dans le fossé *A.* باب خفی *P.* دربچهٔ نهانی *T.* کیزلو قپو || Le gouverneur fit glisser cinquante grenadiers par la poterne قلعه محافظی کیزلو قپودن اللی نفر ال خمپره جیلری طشره یه اسرا ایتدردی

POTIER. Celui qui fait ou qui vend des pots et de la vaisselle de terre *A.* خزّاف ـ فخّاری ـ بیّاع الخزف *P.* سفالگر ـ کوزه گر *T.* سفال فروش ـ چوملکجی ـ سافسیجی

POTIN. Cuivre jaune. V. Cuivre.

POTION. T. de Méd. Breuvage *A.* مشروب pl. مشروبات *P.* نوش *T.* شربت || Potion cordiale مقوّی قلب اولدجق بر مشروب

POTIRON. Espèce de citrouille ronde. V. Citrouille.

POU. Insecte *A.* قملة ـ دنّة *P.* سپس ـ بالوش *T.* بت ـ کهله || Avoir des poux بتاو اولمق Chercher ses poux *A.* تفلية *T.* بتلنمک

POUCE. Le plus gros des doigts de la main et du pied *A.* ابهام pl. اباهيم *P.* انکشت سترگ *T.* باش پرمق || Avoir mal au pouce باش پرمق اغریمق

On dit figur., que quelqu'un se mordra les pouces d'avoir dit ou fait quelque chose, pour dire, qu'il s'en repentira انکشتگزای پشیمانی وندامت اولدجقدر

POUCE, se dit aussi d'une mesure qui se divise en douze lignes *A.* اصبع pl. اصابع *P.* انکشت *T.* پرمق || Il y a douze pouces au pied بر قدم اون ایکی پرمقدن عبارتدر Cela a dix pouces de long, deux pouces et demi de large بو شئ طولاً اون وعرضاً ایکی بچق پرمقدر

POUDRE. Poussière *A.* غبار ـ قتام ـ عجاج *P.* گرد *T.* توز || Poudre menue قبا ـ غبار کثیف épaisse انجه توز ـ غبار دقیق || Il serait nécessaire qu'il plût pour abattre la poudre غبارک توز تسکینی ایچون بارانک لزومی درکار در La poudre vole توز هوایه آغر ـ غبار ثوران ایدر Secouer la poudre de dessus ses habits لباس اوزرینه قونمش غباری سلکمک

On dit figur. Jeter de la poudre aux yeux, pour dire, éblouir par ses discours et par ses manières بر کمسنه نک دیدهٔ بصیرتنه ذرّ ذرور وله وحيرت ایتمک

On dit, Mettre en poudre, réduire en poudre un corps, pour dire, le réduire en molécules très-petites *A.* استفاف ـ سف *P.* ساختن خرد سفون بسان *T.* توز کبی انجلتمک || Mettre du sucre en poudre شکری استفاف ایتمک du tabac توتونی توز کبی انجلتمک

On dit, Mettre en poudre, réduire en poudre une ville, un château, des fortifications, pour dire, les ruiner, les détruire *A.* انتساف ـ نسف *P.* همبرابر تراب ـ یکسان خاک کردن ـ ساختن دیبندن ـ یره برابر ییقمق *T.* نقش زمین کردن || دیبی دوز ییقمق ـ ییقمق Le canon a réduit ces murailles, cette ville en poudre ضرب طوب ایله اول دیوارلر باخود اول دیوارلر واول بلده ـ اول بلده کلّیاً نسف اولنمشدر دیبی دوز ییقلدی

POUDRE, se dit aussi de diverses compositions qui servent à la médecine *A.* سفوف pl. سفوفات *P.* سفون *T.* توز || Poudre médicinale سفوف دوائی purgative سفوف منقّی Poudre de vipère انکرک سفوفی d'acier جلیک توزی ـ جلیک سفوفی Poudre à vers صوغلجان سفوفی ـ Poudre impalbable *A.* سفوف ارق الرقيق ـ لا يلمس *P.* سفون باریک پرواس انجه دن انجه توز ـ اله طوپلانمیه جق توز *T.* نا پذیر

On appelle Poudre d'or, l'or réduit en petites parcelles *A.* قراضة الذهب *P.* زرساو ـ خردهٔ زر *T.* آلتون توزی ـ آلتون خرده سی

Et poudre de projection, celle à laquelle les Alchimistes attribuent la vertu de convertir en or les autres métaux *A.* کبریت احمر

Poudre, se dit aussi de ce qu'on met sur l'écriture pour la sécher *A.* رمل *P.* ریگ ـ زراسنگ ـ زراسگ *T.* ریکت || Mettre de la poudre sur une lettre مکتوبکت اوزرینه ریکت سرپمک

Poudre à canon. Composition qui sert à charger les armes à feu *A.* بارود *P.* بارود *T.* باروت ـ باروت سیاه || Grosse poudre قبا باروت Poudre fine انجه باروت ـ باروت دقیق Un baril de poudre بر وارول باروت سیاه Magasin à poudre باروت انباری On ne trouva pas un grain de poudre dans le magasin مخزنده حبهٔ واحده باروت بولنمدی Moulin à poudre باروت دکرمانی Poudre mouillée مبلل باروت ـ یاش باروت ـ نمناک باروت Poudre à tirer ou poudre à giboyer اوجی باروتی

On dit figur. en parlant d'un homme qui entre tout à coup en colère, que le feu prend aux poudres باروت کبی آتشلنور

POUDRER. Couvrir légèrement de poudre *A.* ذرّ الغبار ـ تغبیر *P.* غبار آلود کردن *T.* توزلندرمق ـ توز سرپمک . Poudrer ses cheveux صاچ اوزرینه توز سرپمک

Poudré. *A.* مغبّر *P.* غبار آلود ـ گرد آلود *T.* توزلنمش

POUDREUX. Couvert de poussière *A.* ملطخ ـ کثیر الغبار ـ مغبّر ـ مترب ـ بالغبار *P.* گرد آلود ـ غبار آلود ـ خاک آلود *T.* توز ـ طپراغه بیلاشمش

POUDRIER. Celui qui fait de la poudre à canon *A.* صانع بارود *P.* بارودگر *T.* باروتجی || C'est un métier bien dangereux que celui de poudrier باروتجی صناعتی بغایت تهلکهلو در

POUDRIER. Petite boîte qu'on emplit de poudre pour mettre sur l'écriture *A.* حقة الرمل *P.* ریگدان *T.* ریکت حقهسی || Poudrier d'argent سیم ریگدان

POUFFER. On dit Pouffer de rire, pour dire, éclater de rire *A.* قرقرة *P.* سخت خنده زدن *T.* پک کولمک

POUILLÉ. On appelle ainsi L'état et le dénombrement de tous les bénéfices qui sont dans un pays *T.* تیمار وزعامت دفترخانهسی

POUILLEUX. Qui a des poux *A.* کثیر القمل ـ قمل *P.* سپشدار *T.* بتلو ـ کهلدلو || Un enfant pouilleux بر طفل کثیر القمل

POULAILLER. Le lieu où les poules se retirent la nuit *A.* اقنة pl. اقن ـ مفرخ pl. مفارخ *P.* خانهٔ ماکیان ـ تکدند *T.* طاوق کومسی

POULAILLER. Celui qui fait métier de vendre de la volaille *A.* بایع الدجاج *P.* ماکیان فروش *T.* طاوقجی

POULAIN. Cheval nouveau-né *A.* فلوّ pl. افلاء *P.* اسب نوزاد *T.* قولون

Il se dit ordinairement des chevaux jusqu'à trois ans *A.* مهر pl. امهار *P.* کرّه ـ ستاغ *T.* طای

POULAIN. T. de Méd. Tumeur des glandes inguinales, causée par une maladie vénérienne *A.* ورم الاربية *P.* آماس کش ران *T.* اربلق دیمیغندهکی اور

POULARDE. Jeune poule engraissée *A.* فروجة مسمّنة *P.* ماکیان نوسالهٔ پرورده *T.* بسلنمش کنج طاوق

POULE. La femelle du coq *A.* دجاجة pl. دجاج ـ دجایج *P.* ماکیان *T.* طاوق || Poule huppée ایبکلو طاوق grasse دجاجهٔ سمینه ـ سموز طاوق Une poule qui pond دجاجهٔ بایض ـ یمورطلیجی طاوق qui couve *A.* دجاجهٔ حاضنه *P.* ماکیان کرک *T.* یمورطه بصان طاوق

On dit proverb. qu'un bon renard ne mange jamais les poules de son voisin, pour dire, qu'il ne faut pas faire du mal en lieu où l'on est connu تلکونکت ایوسی قوکشو طاوقنی طوقنمز

POULET. Le petit d'une poule *A.* فرخ pl. فروج ـ فروخ *P.* جوزه ـ جوجو ـ فرغ *T.* پلیچ || Des poulets engraissés بسلنمش پلیجار ـ سمین اولنمش

POULETTE. Jeune poule *A.* فروجة *P.* ماکیان نوساله ـ جوزه ـ ماده *T.* دیشی پلیچ ـ کنج طاوق || Les poulettes sont ordinairement plus tendres que les poulets دیشی پلیجلرکت اتی عادتا ارککت پلیجی اتندن زیاده یومشق اولور

POULEVRIN. Poudre fine pour amorcer le canon *T.* فالیه باروتی

POULICHE. Il se dit des jeunes cavales jusqu'à trois ans *A.* مهرة *P.* مادیان نوساله ـ کرّهٔ ماده *T.* قسراق طای

POULIE. Machine en forme de roue, sur laquelle passe une corde pour élever ou pour descendre des fardeaux *A.* بکرة pl. بکرات *P.* بکره *T.* مقره || Poulie de fer, de cuivre دمور یا باقر مقره Mettre une corde à une poulie مقره‌یه ایپ کچورمک

POULINER. Il se dit de la cavale qui met bas *A.* انتاج ـ افغاء *P.* زاییدن *T.* طوغورمق || Une cavale qui a pouliné طوغورمش ـ افغا ایتمش قسراق

POULINIÈRE. Il se dit d'une cavale destinée à produire des poulains *A.* رمكة pl. ارماک ـ برذونة تتخذ للنسل *T.* دول

آلتمغه مخصوص اولان قسراق

POULIOT. Plante aromatique *A.* حبق ـ فوذنج *P.* پودنه ـ *T.* فوتنج ـ يارپوز

POULPE. Ce qu'il y a de plus solide dans les parties charnues de l'animal *A.* صلب الربلة ـ Il se dit aussi en parlant de la chair de certains fruits. V. Pulpe.

POULS. Battement des artères qui se fait sentir particulièrement vers le poignet *A.* نبض || Pouls fort نبض قوى faible نبض ضعيف ـ نبض سست ـ نبض كوشك نبض réglé نبض منتظم déréglé نبض غير منتظم ـ نبض مختل ـ نبض مضطرب égal نبض مستوى ـ نبض هموار ـ نبض بر ـ دوز بر نبض ـ بردوزده اولان inégal نبض غير متساوى ـ نبض نا هموار ـ نبض بر دوزده ـ نبض زود وتيز ـ نبض سريع الضرب fréquent اولميان نبض intermittent نبض متناوب ـ نبض متواتر ـ نبض ـ فاصله لو نبض con-vulsif نبض مختلج ـ نبض آتيلو نبض fiévreux نبض حموى ـ حمالو ـ نبض sec نبض يابس ـ نبض قوى نبض ـ نبض مسترخى mou نبض كوشك نبض dur نبض صلب ـ نبض سخت ـ نبض قتى نبض ـ Tâter, consulter, observer le pouls لمس ـ جس نبض ايتمك نبض ايتمك ـ نبضى يوقلمق

On dit figur. Tâter le pouls à quelqu'un, pour dire, sonder ses dispositions *A.* استمزاج *P.* نبضگيرى كردن *T.* بركمسنه نك نبضنى يوقلمق

POUMON. Le principal organe de la respiration *A.* سحر pl. سحور ـ رئة pl. رئات pl. رئون *P.* شش *T.* اق جكر ـ اويكن || Les lobes du poumon رعامى الرئه Maladie du poumon مرض جفاف رئه ulcère قرحهٔ رئه Avoir les poumons desséchés جفاف رئه يه مبتلا اولمق les avoir adhérents aux côtes آق جكر يپشيق مبتلا اولمق S'user le poumon à force de parler كثرت نطق وكلام ايله اتعاب رئه ايتمك

POUPARD. Enfant au maillot *A.* صبى pl. صبيان *P.* بچك *T.* معصوم || Voilà un joli poupard اشته بر دلبر معصوم

POUPE. L'arrière du vaisseau, appelé aussi Queue *A.* كوثل ـ مؤخر السفينة ـ ذنب السفينة *P.* پس ـ پشت كشتى ـ *T.* كشتى ـ قيچ ـ كمينك پوپسى La poupe d'une galère چكدرينك قيچى Avoir le vent en poupe روزكار پوپه ـ طرفندن اسمك ـ Et figur. Avoir le vent en poupe, pour dire, être dans la prospérité *T.* پوپه هواسيله كتمك

POUPÉE. Petite figure humaine faite de bois, etc. pour servir de jouet aux enfans *A.* داج *T.* قوقله ـ بچك || Poupée de plâtre الچيدن مصنوع قوقله Un enfant qui se joue avec sa poupée قوقلەسيله اوينايان جوجوق

Poupée, en termes de fileuse, se dit du paquet d'étoupe ou de filasse dont on garnit le fuseau. En Arabe on leur donne différents noms, selon la matière dont le fuseau est garni. Ainsi on appelle *A.* حميته pl. احمته la poupée de laine, سجيخة la poupée de coton, et *A.* سليلة la poupée de crin. *P.* دسته *T.* بدرك

POUPON. Jeune enfant qui a le visage plein et potelé *A.* عبعب ـ مفتال الوجه ـ جحدل ـ مرتوى الوجه *P.* فربه رو *T.* يوزى طولغن

POUPONNE. Jeune fille qui a le visage plein et pommelé *A.* مفتالة الوجه ـ مرتوية الوجه *P.* زن فربه رو *T.* يوزى طولغن قز

POUR. Préposition qui sert à marquer le motif ou la destination *A.* ل ـ لاجل *P.* براى *T.* ايچون ـ ضمننده || Dieu a créé toutes choses pour sa gloire جناب رب العالمين كافهٔ ممكناتى مجد وجلال بركمالى ضمننده خلق وايجاد ايلدى Il fait de l'exercice pour sa santé حفظ صحت ايچون حركت ايدر Ces chevaux sont pour l'écurie du roi بو آتلر اصطبل همايون ايچوندر

Et la cause *A.* لان ـ بناء على *P.* از بهر آنكه ـ از آنكه ـ براى آنكه ـ زيرا كه *T.* نتدكم ـ ايچون ـ دن ـ ايله || Il a été chassé pour avoir trop parlé چوق سويلديكيچون طرد اولندى ـ سويلديكندن ـ اولندى زيرا چوق سويلدى ـ Il est malade pour avoir trop mangé طعامى زياده ايلديكنه بناء ـ خسته اولدى ـ چوق يمكله

Il signifie aussi, à considération de... à cause de || Il fera cela pour vous شونى سنك ايچون ايدەجكدر Faites cela pour Dieu شونى الله ايچون ـ لله تعالى ايله Je ne ferais pas cela pour un empire شونى بر پادشاهلق ايچون بيله ايتمم Il a fait cela pour raison بر كونه سبب ـ شونى لعلة ايتمشدر Il est estimé pour ses bonnes qualités بر كونه علته مبنى ـ ضمننده خصايل جميله ايچون بين الناس مقبول اولديغى معتبر ومحترمدر

Il signifie encore, moyennant un certain prix *A.* ب ـ بدلا *P.* ب *T.* ـ ه ـ بدل اولدرق ـ مقابله || J'ai donné ma montre pour un diamant بر ساعتمى بر الماسه بدل اولدرق ويردم

آتنی الماس مقابلەسنە Il a donné son cheval pour cent piastres یوز غروش - یوز غروش اینچون - یوز غروشە ویردی Les meubles se donnaient pour rien à cette vente بو مقابلەسنە مزاددە اثاث بیت مفتە صاتیلور ایدی

Et en égard, par rapport à... *A.* نظراً *T.* کورە || Cet habit est trop chaud pour la saison بولباس موسمە نظراً پک سجاقدر - La porte est trop étroite pour cette maison بو خانەیە موسمە کورە Sa dépense est trop grande pour son revenu ایرادینە کورە ایتدیکی مصرف پک جسیمدر نظراً قپوسی غایت طار در

Et en la place de... *A.* فی مقام *P.* بجای *T.* یرینە || Il comparut pour son frère à l'assignation احضاری تنبیە اولنان قرنداشی مقامنە کلوب اثبات وجود ایلدی Cet officier sert pour un tel بو عسکری سرکردەسی فلانک مقامنە خدمت ایدر Il a pour oreiller une pierre بر یوز یصدیغی مقامندە طاش قوللنور

Et comme si *A.* کأن - کە *P.* بسان *T.* کبی - اوزرە اولمق || Ils l'ont laissé pour mort sur la place مردە فلانی میداندە اولمق اوزرە براقدیلر Tenez-moi pour un méchant homme, si... بو شیٔ بویلە چیقمز ایسە بنی بر خبیث آدم کبی عدّ Tenez cela pour assuré بونی صحیح ومحقق کبی فرض ایلە Je compte son témoignage pour dix autres فلانک شهادتنی اون کشینک شهادتی کبی صایدرم

Il sert aussi à marquer Le parti, l'engagement, l'intérêt *T.* طرف || Un procureur doit travailler pour l'intérêt de ses parties بر دعوا وکیلی موکّللری طرفیچون چالشملو در Ce que je dis est autant pour vous que pour moi دیدیکم کلام هم بنم طرفمە هم سنک طرفکە خیرلو در Je tiens pour vous contre lui بن طرفکە اعانە آنک خلافندە یم Ce prince s'est déclaré pour l'Empereur بو حکمدار ایمپراطور طرفنی طوتدیغنی اعلان Pour un tel, contre un tel فلانک طرفنی طوتدی - ایلدی طرفندە یاخود علیهنە

Il se prend aussi pour Contre *T.* حقندە || Ce remède est bon pour la fièvre بو دوا حمّا حقنە نافعدر Il a haine pour lui فلانک حقنە بغض وعداوتی وار در

Suivi de Que, signifie, quelque *A.* فلو *P.* هر چند کە *T.* هر نقدر || Il faut éviter de se faire un ennemi pour petit qu'il soit دشمن پیدا ایلمکدن حذر اولنملو در هر نقدر ادنا ایسە Pour bon que soit ce remède, il ne faut pas en abuser بو دوا هر چند نافع ایسە دە حدّدن زیادە استعمالی جائز دکلدر

Joint à un pronom personnel, il signifie, quant. V. Quant. || Vous ferez ce qu'il vous plaira, pour moi je n'en ferai jamais rien بو خصوصدە دلخواهکک نوجهلە ایسە حرکت ایلە بکا کلنجە ابدی ایدەجک دکلم Nos amis se trouveront en tel lieu, pour lui je n'en réponds pas دوستلرمزک جملەسی فلان محلدە موجود اولەجقلری درکار در انجق آکا کلنجە جواب ویرمم

Pour lors. Alors *A.* علی هذا التقدیر *P.* دربن حال *T.* اول تقدیردە - اولحالدە || Vous dites que cela arrivera, pour lors nous verrons ce qu'il y aura à faire بو دیدیککە کورە بو شیٔ ظهور ایدەجکدر اول حالدە نە حرکت اولنمق اقتضا ایدەجکنی ملاحظە ایدەرز

Pour peu que. *T.* جزئیجە || Pour peu que vous lui en parliez بوکا دائر فلانە جزئیجە سویلیەجک اولور ایسەک Pour peu qu'on me fasse des difficultés, j'abandonnerai l'entreprise جزئیجە صعوبت کوسترەجک اولورلر ایسە مباشرت ایلدیکم مصلحتی ترک ایدەرم

Pour, est aussi substantif *A.* نفع - خیر - لطف *P.* نیک *T.* ایو || Il y a du pour et du contre dans cette affaire بو مصلحتدە بو بابدە خیر وشرّ شقلری - لطف ومحذور طرفلری وار در Soutenir نیک وبد صورتلری - نفع وضرّ طرفلری - وار در le pour et le contre مصلحتنک لطفی ویاخود محذوری نیک ویاخود بد طرفنی اثبات - شقّنی تأیید ایتمک قیدندە اولمق

POURBOIRE. Petite libéralité *A.* عطیّة pl. عطایاء *P.* بخشش *T.* بخشش - قهوە پارەسی - ال کرمی || Il a eu tant, sans compter le pourboire ال کرمندن ماعدا شو مقدار اجرت الدی

POURCEAU. Cochon. V. ce mot. || Pourceau gras خنزیر سمین *P.* خوک جرب وفربە *T.* سموز طوکز Marchand de pourceaux خنزیر بازرکانی

POURCHASSER. Rechercher avec empressement *A.* جدّ - تطلب فی الطلب *P.* بسیار جستجو کردن *T.* پک آراشدرمق

POURFENDRE. Fendre un homme de haut en bas *A.* تقدید - مستطیلاً شق *P.* از بالا تا بزیر دو نیم کردن *T.* اوزونلغنە یارمق

POURIR. Se gâter, se corrompre *A.* انفساد - تعفن - کسب فساد *P.* فساد پذیرفتن - سَرب گشتن - پوسیدن - خرسیدن

T. چوریمك || Les fruits pourissent quand on les garde trop long-temps میوه قسمی طول زمان حفظ اولنسه چورر Il y a eu tant de pluies, que le raisin pourissait sur le cap اول قدر باران نزول ایلدیکه اوزم تکاك اوزرنده ایکن چورر ایدی Le bois de chêne ne pourit pas dans l'eau aussi promptement que les autres میشه آغاجی اخشاب سائره کبی صو ایچنده تیزبرو کسب فساد ایتمز

On dit figur. Pourir dans l'ordure, dans la misère دزبلده وفقر وفاقه ایچنده چوریمك Faire pourir un homme en prison کمسندیی حبسده چورتمك

On dit aussi d'un homme qui persiste dans ses mauvaises habitudes, qu'il pourit dans le vice *A.* بلی الفساد ـ بلی الشرّ *P.* فساد ایچنده چوریمش *T.* در تبهکاری پوسیده ـ خرسانیدن

Il est aussi actif *A.* افساد ـ تفسید ـ تعفین *P.* سرب ساختن ـ پوسانیدن *T.* چورتمك || L'eau pourit le bois چوریدر ـ صو اغاجی افساد ایدر La sueur pourit le linge à la longue عرق مرور زمان ایله بزی چوریدر Les pluies excessivement pourissent les biens de la terre فرط باران مزروعاتی اکینلری چوریدر ـ افساد ایدر

Pouri. *A.* منفسد ـ متعفن *P.* سرب ـ پوسیده ـ خرسیده *T.* چورك ـ چوریمش فساد یافته || Pomme pourie چورك الما ـ On dit figur. d'un mauvais citoyen, que c'est un membre pouri qu'il faut retrancher de la république فلان کشی بر عضو فاسد درکه وجود جمهوردن فکّ وقطعی لازمهٔ حالدندر Et d'un homme bas et corrompu, que c'est un coeur pouri فاسد القلب بر آدمدر ـ دروني فاسد در ـ ایچی چورکدر On dit aussi d'un homme sur lequel on ne peut compter, que c'est une planche pourie چورك تخته در

POURITURE. État de ce qui est pouri *A.* فساد ـ عفونت *P.* پوسیدگی ـ خرسیدگی *T.* چورکلك || Nos corps sont sujets à la pouriture ابدان بشر فساده نابعدر Nous ne sommes que pouriture انسان محض عفونت وفساد در Tout ce qu'il mange se tourne en pouriture هرنه که اکل ایتسه عفونته مستحیل اولور

On dit d'un homme dont le sang et les humeurs sont corrompus, qu'il tombe en pouriture, que ses membres tombent de pouriture *A.* تهذو الاعضا *P.* اعضا لخت لخت افتادن *T.* اعضا صاپر صاپر دوکلمك || Ses membres tombent en pouriture اعضاسی متهذّی اولمقده در

POURPARLER. Conférence entre deux ou plusieurs personnes *A.* محاورة pl. محاورات ـ محادثة pl. محادثات *P.* سروا ـ صحبت ـ سویلشمه *T.* حرفزنی با همدیگر || Dans un pourparler de paix صلحه دائر محاوره اثناسنده Il y a eu plusieurs pourparlers entre les ministres de ces deux Cours دولتین وکلاسی بیننده محاورات عدیده ومحادثات کثیره گذران ایتمشدر L'affaire s'accommodera, nous sommes en pourparler مصلحت نظامپذیر اولهجقدر حالا بوکا دائر محاوره اوزره یز

POURPIER. Plante potagère *A.* رجلة ـ بقلة الحمقا ـ فرفخ *P.* بخله ـ خرفه ـ پرپهن *T.* سموز اوت || Une salade de pourpier سموز اوت صلاتهسی ـ Pourpier sauvage *A.* فرفخ جبلی *P.* پربهن کوهی *T.* یبان سموز اوتی

POURPRE. Rouge foncé qui tire sur le violet *A.* ارجوانی *P.* ارغوانی *T.* ارغوانی رنك || Cette étoffe-là est d'un beau pourpre بر ثوبدر لطیف ارغوانی رنکده

Pourpre, au féminin, se dit aussi de cette peinture précieuse qui se tire d'un coquillage nommé pourpre *A.* فرفیر ـ Il se dit aussi de l'étoffe teinte en pourpre *A.* خلعت فرفیریّ اللون || La pourpre était l'habillement des anciens rois خلعت فرفیریّ اللون ملوك اسلافه مخصوص ایدی

POURPRE. Maladie maligne, qui se manifeste au dehors par de petites taches rouges *A.* حمّاء ذات الحصبات || Il a une grosse fièvre, et l'on craint le pourpre حرارتی شدید اولمغله حصباتلو حمّا ظهور ایدهجکندن خوف اولنور

POURPRÉ. De couleur de pourpre *A.* فرفیریّ اللون

POURPRIS. Enceinte, enclos *A.* حظار *P.* چپر *T.* چوره || Le pourpris d'un temple حظار معبد ـ Il se dit en Poésie pour Demeure || Les célestes pourpris *A.* حظيرة القدس

POURQUOI. Conjonction causative *A.* لهذا *P.* از بهر آن ـ ازین سبب *T.* بنا برین ـ آندن اوتری ـ آنك ایچون || Vous étiez absent, voilà pourquoi on vous a oublié غایب ایدکز اشته آنك ایچون اونودلدکز

Il se met aussi par manière d'interrogation *A.* لمَ ـ لما ـ لاىّ *P.* سبب ـ چرا ـ از چه سبب *T.* نیچون ـ ندیه مبنی || Vous voulez que je vous fasse ce plaisir, pourquoi? بندن شو همتی استدعا ایدرسکز ندیه مبنیدر Pourquoi ne le ferais-je pas? نیچون ایتمیم ـ Il se prend aussi substantivement || Je voudrais bien savoir le pourquoi de cette affaire بو مادهنك سببنی آکلامق

استر ایدم

POURSUITE. Action de celui qui poursuit quelqu'un *A.* تعقیب pl. تعقیبات *P.* قفاگیری ـ در پس پویی *T.* پسد ـ قوغلمه ـ دوشمه ‖ Vigoureuse, vive poursuite تعقیب شدید ‖ Il était à la poursuite des ennemis دشمنلری قفادن تعقیبنه وارمشیدی ‖ Il revient de la poursuite des voleurs قطاع طریقی تعقیبدن عودت ایلدی ‖ Il signifie aussi, brigue ‖ Il a obtenu cet emploi, après deux ans de poursuite تمام ایکی سنه تعقیب ایلدکدنصکره اول منصبی تحصیل ایلدی ‖ Il l'a chargé de la poursuite de ses affaires امور وخصوصاتنک تعقیبنی فلانک عهدهسنه حواله ایلدی

POURSUITES, signifie en termes de Palais, les procédures qu'on fait dans un procès pl. مطالبات ‖ Tous ces papiers contiennent les poursuites qu'on a faites عرض اولنان مطالباتک جملهسی اشبو اوراق ایچنده مندرجدر ‖ Cesser les poursuites مطالبهدن کف ید ایتمک

POURSUIVANT. Celui qui brigue pour obtenir quelque chose *A.* طالب pl. طلاب ـ راغب pl. راغبین *P.* خواستکار ـ طلبکار *T.* استکلو ‖ Il sont deux ou trois poursuivans qui demandent cette charge بو منصبک طلبکارلری ایکی اوچ کشیدر

Il signifie en termes de Pratique, celui qui poursuit un décret, un ordre, une contribution de deniers *A.* مجد فی التحصیل *P.* بوینده پس فلان چیز ـ سر نهاده پیش فلان چیز *T.* بر شیئک اردینه دوشن

POURSUIVRE. Courir après pour atteindre *A.* تعقیب ـ تعقفی ـ تتلی ـ استدناب *P.* در پس پوییدن ـ در قفا شتابیدن *T.* بر ـ پسه دوشمک ـ اردە دوشمک ـ قوغلمق ـ قوغمق قوغالمق ـ کمسنهنک ارتنی بصدرق پسنه دوشمک ‖ Poursuivre vivement, chaudement صالیویرمیدرک اردینه دوشمک سرعت وشدت ایله تعقیب ایتمک ‖ Poursuivre les ennemis deux jours durant دشمنلری ایکی کون علی التوالی تعقیب واستدنابنه مبادرت ایتمک ‖ Le prévôt poursuit les voleurs ضابط بلده ـ ضابط حرامیلرک اردینه دوشمشدر ‖ On dit aussi, حرامیلری تتفی وتعقیبه شتابان اولمشدر

Poursuivre un procès, une affaire, etc. ‖ Ne voulez-vous pas poursuivre votre procès? دعواکی تعقیب ایتمک استمزمیسک

Poursuivre quelqu'un, signifie, en matière de procès, agir contre quelqu'un par les voies de la Justice *T.* بر کمسنهنک اوزرینه دعوا ایتمک ‖ On l'accuse de rapt, et on le poursuit criminellement فلانه غصب نفوس تهمتی اسناد اولنوب مجرم اولمق اوزره اوزرینه دعوا ایدرلر

POURSUIVRE. Briguer, tâcher d'obtenir *A.* بذل المقدور لتحصیل اقدام علی تحصیل ـ بذل المجهود لتحصیل الشئ ـ الشئ بتحصیل ـ بدست آوردن چیزی ورزش نمودن *P.* الشئ بر ـ بر شیئک تحصیلنه چالشمق *T.* چیزی تکاپو کردن بر شیئک اردینه دوشوب تحصیلنه دوروشمق ‖ Poursuivre une charge بر منصبک تحصیلی خصوصنده بذل مجهود ایتمک ‖ une pension بر معاشک تحصیلی ایچون بذل مقدور ایتمک

Et continuer ce qu'on a commencé *A.* مداومت *P.* بپیدرنگ ـ ورزش نمودن *T.* بوشلامامق ‖ Poursuivre un ouvrage qu'on a entrepris بر کمسنه مباشرت ایلدیکی ایشه مداومت ایتمک ـ مداومدن منفک اولمامق ‖ Après nous être arrêtés un moment, nous poursuivîmes notre chemin جزئیجه توقف ایلدکدنصکره یولمزه مداومت ایلدک ‖ Après quelque interruption, il poursuivit son discours بر مقدار انقطاعدنصکره کلامنه مداومت ایلدی ‖ Vous avez bien commencé, poursuivez کوزل بدء وشروع ایلدک همان مداومت همان بوشلامه ـ ایله

Poursuivi. *A.* معقب ـ متعقفی *P.* در پس رفته *T.* قوغلنمش

POURTANT. Néanmoins *A.* مع هذا ـ مع ذلک *P.* بااین *T.* بو بویله ایکن ـ بو جمله ایله ‖ Quoiqu'il soit habile, il a pourtant fait une grande faute مع هذا کرچه استاد وماهر در مع مهارتی وار ایکن عظیم بر خطا ـ هذا خطای عظیم ایتدی ‖ Voilà pourtant qui est fini بو جمله ایله ختامپذیر اولمشدر ایتدی

POURTOUR. T. d'Archit. Le tour, le circuit d'un corps *A.* دور ـ دائره *P.* گرد *T.* چوره ‖ Cette colonne a tant de pourtour بو ستونک شو قدر دوری وار در ـ بوستونک دورا شو قدر در

POURVOIR. Donner ordre à quelque chose, rétablir ce qui manque, fournir ce qu'il faut *A.* تهیئه ـ تدارک الاسباب النظام ـ استحصال الاسباب النظام ـ الاسباب النظام *P.* سامان کار *T.* بجا اوردن ـ نظام ویرمک ـ بر شیئک نظامنه باقمق ‖ Voilà bien du désordre, il faut y pourvoir صورت احوال خیلی مرتبهده مختل وپریشاندر استحصال تدبیرینی کورمک ‖ On y a pourvu تدارک اسباب نظام ایتمک اقتضا ایدر ‖ Pourvoyez à cette affaire بو اسباب نظامنه همت اولنمشدر ‖ Si les hommes n'y pourvoient, Dieu y pourvoira مصلحتک تهیئه اسباب نظامنه همت ایله بنی آدم آنک تدبیرینه باقمز

ایسه جناب قادر مطلق مقتضای نظامنی ایدر

On dit Pourvoir à un bénéfice, à un office, pour dire, le conférer *A.* توجیه || C'est le Pape qui pourvoit à ces bénéfices بو رهبان زعامتلری ریم پاپاسی طرفندن توجیه اولنور

POURVOIR, signifie aussi, munir, garnir *A.* تجهیز ـ اعداد ـ تهیئة *P.* آماده کردن ـ تدارک کردن ـ آراستن *T.* حاضرلمق ـ تدارکلندرمک || Pourvoir une place de vivres, de munitions بر قلعه‌یی مهمات لازمه‌سیله تدارکلندرمک ـ قلعه‌نک مهمات لازمه‌سنی تهیئه واعداد ایتمک Se pourvoir l'été pour l'hiver قشلاق حوائجنی موسم صیفده تدارک قیش ایچون یازدن تدارکلنمک ـ ایتمک Pourvoir une maison des choses nécessaires خانه‌یی اشیای لازمه‌سیله تجهیز Il est pourvu de tout ce qu'il lui faut محتاج اولدیغی لوازماتک جمله‌سیله تدارکلنمشدر Le ciel, la nature, l'ont pourvu de tant de bonnes qualités نیچه ید قدرت فلانک ذاتنی اصناف خصایل ـ نیچه خصایل جمیله ایله تجهیز ایلدی آراسته قلدی Les grâces dont elle est pourvue تهیئه ایله آراسته ارایش جامهٔ خلقتی اولان محاسن ـ اولدیغی محاسن ذاتیه برگزیده

Il signifie aussi, établir ses enfans par un mariage, un emploi ou autrement *A.* تقضیة الامل *P.* بمراد کردن ـ مقضی الفواد ساختن *T.* قایرمق || Ce père a bien pourvu tous ses enfans فلان کشی بالجمله اولادینی بر وجه انفع قایردی Cette fille a rencontré un bon parti, elle est bien pourvue فلان قیز اولندجک بر مناسب طرف بولوب لایقی اوزره مقضیة الفواد اولمشدر ـ قایرلمشدر Ces enfans n'ont plus de père qui puisse avoir soin de les pourvoir اشبو اولادک پدرلری اولمدیغندن تقضیهٔ آماللرینه همت ایده‌جک کمسنه‌لری ـ قایرلرینه یوقدر

SE POURVOIR, signifie en termes de Pratique, intenter action devant un juge *A.* دعوی *P.* دعوا راندن *T.* دعوا ایتمک || Si vous ne me faites raison, je me pourvoirai en Justice بنی اسکات ایتمدیککز حالده حضور شرعده دعوا ایده‌جکم Il s'est pourvu par-devant un tel juge فلان حاکمک حضورنده دعوا ایتدی Il s'est pourvu contre la sentence ویریلان اعلامک علیهنه دعوا ایلدی

POURVOYEUR. Celui qui s'est chargé de fournir à une maison les provisions de bouche *A.* کافل الحوایج المطبخ *T.* قوناغک ذخیره‌جیسی || Le pourvoyeur d'une telle maison فلان قوناغک ذخیره‌جیسی Les pourvoyeurs se sont obligés de fournir les pièces à un tel prix قوناق ذخیره‌جیلری کتوردکلری حوایج وارزاقی فلان فیاتده ویرمکه متعهد اولمشلردر

POURVU QUE. Adverbe conditionnel *A.* ان *P.* گر *T.* اکر ـ ایسه ـ حالده || Il vous accordera votre demande, pourvu que vous fassiez... اکر شونی ایدر ایسهک مسئولکه مساعده ایدر... Pourvu que vous lui donniez... فلان شیئی اکا ویردیککز حالده Pourvu qu'il n'arrive rien de contraire بر مانع ظهور ایتمز ایسه ـ ایتمدیکی حالده بر مانع ومزاحم ظهور ایتمز ایسه ـ ایتمدیکی حالده

POUSSE. Les jets, les petites branches que les arbres poussent au printemps *A.* شطاء pl. اشطاء ـ فرخ pl. فروخ pl. افراخ *P.* تازه فلیز ـ فلیز *T.* آزغ

POUSSE. Maladie des chevaux, qui fait qu'ils soufflent beaucoup, et qu'ils battent du flanc *A.* نحطة *T.* ایقیلمه

POUSSÉE. T. d'Archit. Action de pousser, effet de ce qui pousse *T.* تپش || Il faut que ces arcs-boutant soient bien forts, pour retenir la poussée de cette voûte قبه‌نک تپشنی منع ایچون اوزرلرینه طیاندیغی اکری دیرکلر پک قوی اولملودر

POUSSER. Faire effort contre, pour ôter de place *A.* دفع ـ وکز ـ نحز *P.* پیش راندن ـ بیرون راندن *T.* تپمک ـ اوته‌یه تپمک ـ اوته قاقمق || Pousser quelqu'un بر کمسنه‌یی یرندن دفع ـ Pousser quelque chose avec le pied بر شیئی آیاق ایله ایتمک آیاق ایله تپمک ـ اوته قاقمق Poussez un peu cela vers moi بو شیئی آزجق طرفمه قاقیویر ـ On dit, Pousser les ennemis, pour dire, les faire reculer اعدایی کیرویه دفع ایتمک ـ Et pousser aux ennemis, pour dire, aller aux ennemis *T.* اعدانک اوزرینه سورمک

On dit, Pousser quelqu'un du coude, du genou, pour dire, le toucher doucement, pour l'avertir de quelque chose بر کمسنه‌یه دیرسک ویاخود دیز طوقندروب خبر ویرمک

POUSSER. Imprimer un mouvement à un corps en le jetant *A.* دفع *P.* راندن *T.* ایلتمک ـ یورتمک || Il pousse bien une balle کوزل یوریدر ـ طوبی کوزل ایلدر

Il se dit aussi du mouvement que l'on donne à un corps en le frappant *A.* وهز ـ نهز *T.* دورتمک ـ قاقیویرمک || Il a bien poussé ce coup-là ضربه‌یی کرکی کبی دورتدی Pousser un ballon avec le pied دنکی آیاق ایله قاقیویرمک

POUSSER. Faire entrer quelque chose à force *A.* رکز - غلّ *P.* دیواره *T.* سپوختن صوقمق || Pousser un clou dans une muraille دیواره جیوی صوقمق

On dit aussi, Pousser un coup d'épée, une botte à quelqu'un *A.* طعن *P.* زدن *T.* اورمق - سانجمق

POUSSER. Porter, étendre, avancer *A.* تمدید - مدّ *P.* دورتر دراز کردن - راندن *T.* ایلرویه طوغری یورتمک - اوزاتمق || Pousser un mur plus loin دیواری بوندن ایلروجه یورتمک Poussez ce mur de clôture cinquante toises plus loin بو چیت دیواری اللی ذراع قدر ایلرویه اوزات Il faudrait pousser cette allée jusqu'à un tel endroit بو باغچه‌ده‌کی یول فلان محلّه قدر مدّ اولنملو ایدی Pousser une tranchée مترسی ایلرویه یورتمک les frontières d'un État مملکتک حدودینی تمدید توسیع ایتمک - ایتمک Ce prince a poussé ses conquêtes bien loin بو پادشاه فتوحات وغزواتنی اقطار بعیده‌یه تمدید وابلاغ ایتدردی

Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* ایصال - ابلاغ *P.* رسانیدن *T.* واردرمق || Pousser la raillerie bien loin هزل - واستهزایی حدّ اعتدالدن زیاده ایصال ایتدرمک هزل واستهزاده حدّ اعتدالی تجاوز ایتمک Pousser la valeur, la constance, la patience bien loin شجاعت وجلادتی وثبات ومتانتی وصبر وشکیبی اقصای مراتب کماله ابلاغ la vengeance, la haine trop loin سودای انتقام وکینه‌یی حدّ مبالغه‌یه ایصال ایتدرمک un raisonnement trop loin بر مطالعه‌یی درجهٔ مبالغه‌یه ایصال ایتدرمک Pousser l'impudence, l'effronterie jusqu'au bout سماجتی وکستاخلغی اقصی الغایات مبالغه‌یه ایصال ایتدرمک

On dit, Pousser la voix, pour dire, parler plus haut *A.* اجهار اعلاء الصوت - الصوت *P.* آوازرا بلند کردن *T.* سسی زیاده چیقارمق - یوکسلتمک

Et pousser des cris, pour dire, crier *A.* عجعجة - صیحان *P.* فریاد زدن *T.* فریاد ایتمک - حیقرمق

Et pousser des soupirs, pour dire, soupirer *A.* اخراج الزفیر - زفر *P.* آه زدن متوالیاً *T.* آه وواه ایتمک - کوکس کچورمک

POUSSER, se dit figur. pour Attaquer, offenser, choquer *A.* تعرّض *P.* رنجیدن *T.* انجتمک || Si vous le poussez davantage, il sera obligé de se défendre فلانه زیاده تعرّض ایده‌جک اولور ایسه‌ک مدافعه‌یه مجبور اوله‌جقدر

Et pour presser, importuner *A.* تعجیز - تضییق *P.* بیزار کردن *T.* صیقشدرمق - صیقمق - بیقدرمق || Il l'a poussé vivement dans la dispute مجادله‌ده فلانی غایت ایله تضییق ایلدی - پک صیقشدردی

POUSSER. Faire avancer dans le monde *A.* سوق *P.* برکشیدن *T.* ایلرولنمک - ایلرو سورمک || C'est un tel qui l'a poussé بونی سوق ایدن فلاندر Pour faire fortune à la Cour, il faut avoir quelqu'un qui vous pousse سرای همایونده کسب اقبال ایتمک ایچون سوق ایده‌جک بر کمسنه اولملو در

On dit, Pousser son chemin, pour dire, s'avancer, acquérir du crédit, de la considération طریق شان واقبالده قطع مسافه ایتمک

POUSSER, se dit aussi de la crue des plantes *A.* اجدار - طلوع *P.* الداس - سر زدن - گوالیدن - سر نمودن *T.* سورمک - اشجار سورمکه || Les arbres commencent à pousser اشجار سورمکه اوج کوسترمک Les blés ont déjà poussé اکین طلوع ایتدی - باشلادی سوردی - اوج کوستردی

POUSSER, signifie aussi, en parlant des chevaux, battre des flancs *A.* نحط - نحیط *T.* آیقیلمق

POUSSER à... Exciter *A.* حثّ - اغرا *P.* فژولیدن *T.* قندرمق || On l'a poussé à se fâcher فلانی خشم وغضبه اغرا ایلدیلر à déshériter son fils فلانی اوغلنی وراثتدن اخراج ایچون حثّ واغرا ایلدیلر

POUSSER À BOUT, signifie figur., choquer un homme au dernier point بر کمسنه‌یی پک - بر کمسنه‌نک پک اوزرینه وارمق پک آشوری دورتمک - دورتمک || Vous me poussez à bout صبرمی اوزرینه واریبورسک vous poussez à bout ma patience صبرمی دوکدیبورسک - پک دورترسک

POUSSÉ. *A.* مندفع *P.* رانده *T.* قاقلمش

POUSSIER. La menue poudre qui demeure au fond d'un sac de charbon *A.* غبار الفحم *P.* رند انکشت *T.* کمور توزی

Il se dit aussi de la poussière de poudre à canon *A.* غبار باروت *P.* رند باروت *T.* باروتک توزی

POUSSIÈRE. Terre réduite en poudre très-fine *A.* غبار - عکوب *P.* گرد - رند *T.* توز - قتام || Faire élever la poussière en marchant یورر ایکن اثارهٔ غبار ایتمک - توز قوپارمق - توز Le poussière entre dans les yeux هوایه توز اغدرمق - قالدرمق Secouer la poussière d'un habit لباس اوزرندن سلکمک Réduire en poussière بر شیئی غباره کوزه حلول ایدر توزی

La pluie a abattu la poussière باران غباری تسکین دوندرمك L'homme n'est que cendre et que poussière devant Dieu انسان عند الله المتعال محض رماد وغبار در ایلدی

En parlant d'un homme de rien qu'on a tiré de la misère, on dit figur., qu'on l'a tiré de la poussière خاك مذلتدن رفع اولندی

POUSSIF. Il se dit d'un cheval qui a la pousse *A.* منحوط *T.* آیقیلور

POUSSIN. Poulet nouvellement éclos *A.* قوب pl. اقواب ـ فروج pl. فراریج *P.* جوزه *T.* پلیچ یاوریسی ‖ La poule et les poussins طاوق ویاوریلری Une poule qui appelle ses poussins یاوریلرینی چاغران طاوق

POUSSINIÈRE. Constellation appelée aussi, Les pléiades. V. ce mot.

POUTRE. Grosse pièce de bois, qui sert à soutenir les solives ou les planches d'un plancher *A.* سهم pl. سهام *P.* فرسب ـ شاخ ـ شاهتیر *T.* اوق دیرکی ـ طبان دیرکی ‖ Poutre de chêne میشه طبان طبان دیرکنی طوغرایوب Équarrir une poutre طبان دیرکنی Mettre une poutre à sa place چار کوشه یاپمق یرنده یرلشدرمك

POUTRELLE. Petite poutre *A.* سهم صغیر *P.* فرسب خرده *T.* اوفاق طبان دیرکی ‖ Dans ce bâtiment il ne faut que des poutrelles بو بناده انجق اوفاق طبان دیرکلری لازمدر

POUVOIR. Avoir la faculté de... *A.* اقتدار ـ استمکان *P.* توانستن ـ قدرت داشتن ـ قدرت یافتن *T.* کوج یتمك ـ قادر اولمق ـ ایده بیلمك ‖ Pouvoir marcher مشی وحرکته خروجه یوریه بیلمك ـ مقتدر اولمق Je pourrais sortir قادرم ـ چیقه بیلورم Je puis dépenser صرفه مقتدرم Je ne puis dormir نومه اقتدارم یوقدر Puis-je entrer? دخول ممکنمیدر Il n'a pu réussir dans cette affaire بو مصلحته ظفر بولمغه قادر اولمدی ـ ظفر بولمنك امکاننی بولمدی ـ ظفر یاب اولمق ممکن اولمدی

On dit proverb., Si jeunesse savait, et vieillesse pouvait, pour dire, si la jeunesse avait l'expérience, et que la vieillesse eût la force عهد شبابده درایت وسن شیخوختده قدرت اولسه

On dit, N'en pouvoir plus, pour dire, n'avoir plus de force *A.* عدم الاقتدار ـ عدم الاستطاعة ـ عدم الطاقة *P.* نا توان ـ بودن ناتوان شدن ـ بی تاب وتوان *T.* کوج یتمامك ـ طاقت ـ قالماق ـ طاقت کسلمك ‖ Je n'en puis plus بوندن زیاده

بوندن زیاده تاب وطاقتم یوقدر ـ اقتدارم یوقدر Il s'est fatigué à n'en pouvoir plus کمال عیّ وفتوری تقریبیله تاب وطاقتی کسلدی Il est accablé de travail, il n'en peut plus تعب وزحمتدن عارض اولمش فتوری تقریبیله طاقت واستطاعتی قالمامشدر Cet homme n'a plus guère à vivre, il n'en peut plus معاشی قالمیوب کلیّاً مسلوب الاقتدار در

On dit, Sauve qui peut, pour dire, se sauve qui pourra *A.* النجاة فی الفرار ـ من نجا برأسه فقد ربح *P.* سلامت در گریز است *T.* قورتیله بیلن قورتلسون

Pouvoir, se dit aussi pour marquer la possibilité d'un événement *A.* امکان ـ احتمال ـ احتمال الوقوع *P.* امکان پذیر ـ بودن ـ محتمل بودن *T.* بیلمك ـ اوله بیلمك ـ اولمق ـ اولاغن اولمق ـ جائز اولمق ‖ Cela pourra arriver بو کیفیتك وقوعی محتملدر Cela ne se peut faire بو شیٔ اولمق ممکن دکلدر Cela se peut اولاغندر ـ اوله بیلور ـ ممکندر Il se peut que votre projet réussisse ترتیبك میسّر اولمق ممکندر ـ محتملدر Cela ne se peut عدیم الاحتمالدر ـ نا ممکندر ـ عدیم الامکاندر Ce malade pourrait bien en mourir بو مریض وفات ایتمك احتمالی وار در Il se pourra faire que... جائز که شویله اوله Il pourrait arriver que... بلکه شویله اوله ـ اوله بیلور که شویله ظهور ایده...

Pouvoir. Avoir de l'autorité, du crédit *A.* قوّت ـ اقتدار *P.* قوت ـ الدن کلمك ـ کوج یتمك *T.* یارستن ـ صاحبی اولمق ‖ Vous pouvez tout sur lui فلانك یاننده قوّت کاملهك وار در Si je puis quelque chose pour votre service, je m'y emploierai avec joie خدمتك ایچون الدن کلور بر شیٔ وار ایسه فرح جان ایله اجراسنه آماده یم C'est un homme qui peut beaucoup dans l'affaire dont il s'agit در دست اولان بو خصوصده مصلحتده کلی قوّتی وار در Je ne puis rien en cela بو خصوص ـ هیچ بر شیٔ الدن کلمز ـ بر وجهله مقتدر دکلم Il peut beaucoup auprès de vos juges دائرهٔ اقتدارمدن خارجدر سنك مصلحتکی رؤیت ایدن قضاتك یاننده Il peut tout ce qu'il veut استدیکی شیلرك کلی قوّتی وار در Je ne crois pas le pouvoir ظنّ ایدرمکه جملهسنه کوجی یتر الدن کلدجکنی ـ الدن کلمز ظنّ ایدرم ـ بوکا قدرتم یوقدر عقلم کسمز

POUVOIR. Autorité, faculté de faire *A.* قدرت ـ وسع ـ قوّت *P.* یارا *T.* الدن کلمه ‖ Grand pouvoir قوّت کامله absolu قوّت مطلقه indépendant قوّت مستقله ـ قوّت بالاستقلال Il a beau-

coup de pouvoir قوت ذاتیه سی - كلّی قوتی وار در C'est une marque, un effet de son pouvoir اثر قوتیدر Je m'emploierai pour vous de tout mon pouvoir سكا اعانت ایتمك ایچون ما حصل وسع واقتدارمی صرف ایده جكم Ce que vous souhaitez de moi n'est pas en mon pouvoir دیدیككز شی دائرهٔ مطلوبكز اولان شئ المدن كلمز - اقتدارمدن خارجدر Cela passe mon pouvoir حدّ وسع واقتدارمی تجاوز ایدر بر - وسعمدن خارجدر - شیدر On dit aussi, Cela est en son pouvoir, c'est-à-dire, en sa disposition - ید اقتدارنده در النده در

On dit, Avoir une chose en son pouvoir, pour dire, la posséder *T.* مالك اولمق - ید تملكده - ید تصرفده اولمق

Pouvoir. **Droit, faculté d'agir pour un autre, en vertu de l'ordre** qu'on en a reçu *A.* رخصت *P.* دستور *T.* رخصت ‖ J'ai pouvoir de lui مرخصم - فلانك طرفندن رخصتم وار در Donner un pouvoir limité رخصت محدوده اعطا ایتمك illimité رخصت بیحدّ وقید - رخصت نا محدود ویرمك Agir en vertu de pouvoir بركمسنه حامل اولدیغی رخصت موجبنجه عمل وحركت ایتمك Il lui a donné un pouvoir fort ample فلانه رخصت واسعه ویردی - Il se dit aussi de l'écrit par lequel on donne pouvoir à quelqu'un *A.* وثیقة الرخصة - كتاب الرخصة *P.* رخصتنامه *T.* رخصتی حاوی كاغد ‖ J'ai montré mon pouvoir حامل اولدیغم رخصتنامه می ابراز ایلدم Les ambassadeurs se sont communiqué leurs pouvoirs ایلچیلر حامل اولدقلری رخصتنامه لری برى برلرینه افاده وبیان ایتمشلر در On trouve de la difficulté dans les pouvoirs رخصتنامه ده بر مشكل بو Ce ministre a un plein pouvoir pour traiter de la paix بولوردر وكیلك یدنده مذاكرهٔ صلحه دائر رخصت كامله وار در Votre pouvoir n'est pas en bonne forme یدكزده اولان رخصتنامه رسم مرعی اوزره یازلمش دكلدر Il a outrepassé ses pouvoirs حامل اولدیغی رخصتی - حدود رخصتی تجاوز ایتمشدر

PRAGMATIQUE. On appelle Pragmatique sanction, un règlement fait en matière de religion *T.* امور مذهبیه دائر قانوننامه - On appelle aussi Pragmatique, les actes qui contiennent la disposition que fait le Souverain concernant ses États et sa famille خاندان سلطنت ایله ملكك حقنده حاوی اولهجق شروط نظامی حاوی قانوننامه

PRAIRIE. Étendue de terre où l'on recueille du foin *A.* ارض عشبیة - مكلئة *P.* جمنزار - مرغزار *T.* چایرلق ‖ Une grande prairie جمنزار وسیع الاطراف - مرغزار جسیم Une prairie qui sert au pâturage رعی حیوانانه صالح بر مكلئه Se promener dans la prairie جمنزارده گشت وگذار ایتمك V. Pré.

PRALINE. Amande rissolée dans du sucre *A.* لوز مقلی وسكر *P.* بادام در شكر بخته *T.* شكر ایله قاورلمش بادم

PRAME. Sorte de navire à un seul pont, où l'on emploie des rames et des voiles *T.* چكلوه

PRATICABLE. Qui se peut pratiquer, qui peut être employé *A.* ممكن الاعمال - ممكن الاجرا *P.* بكار آوردنی - بكار بردنی *T.* اوله بیله جك ‖ Il a employé **tous les moyens praticables** pour venir à bout de cette affaire بو مصلحتی باشه چیقارمق ایچون ممكن الاعمال اولان كافهٔ تدابیر واسبابی قوللندی Cela n'est pas praticable ممكن اجرا اولهجق شی دكلدر Ce moyen ne me semble nullement praticable بو تدبیر ظنمه كوره - بوجه من الوجوه ممكن الاجرا اولهجق مقولهدن دكلدر نا قابل اجرا در - ممتنع الاجرا در

... Iieur. *A.* ممكن الالفة - ممكن المعاملة *P.* امكان پذیر *T.* قوللانیلور ‖ Cet homme n'est pas praticable dans le commerce de la vie بو آدم امر معاشرتده ممكن المعامله - ممكن الالفه دكلدر - دكلدر Son humeur quelquefois n'est pas praticable مزاجی بعضا قوللانیلمز

On dit, que les chemins ne sont pas praticables, lorsqu'il est impossible d'y passer طرق ومسالك ممكن المرور دكلدر - ممتنع المرور در Et qu'un marais n'est pas praticable بیوللر كرلمز مرتبهده در - مروری نا ممكن بر چاملك یر در Ce que n'est pas praticable dans ce moment-ci بو معبر الحالة هذه ممكن العبور دكلدر - نا قابل عبور در

PRATICIEN. Celui qui est versé dans la pratique judiciaire *A.* مشترع pl. مشترعین *P.* شربعت *T.* خواجهٔ شربعت - شربعتده اوسنه ‖ Grand praticien مشترع صاحب كمال Ce procureur est habile praticien بو دعوا وكیلی ماهر واستاد شربعت خواجه سیدر

Il se dit aussi d'un médecin qui a beaucoup d'expérience dans son art *A.* طبیب كثیر التجربة *P.* طبیب هزار آزما *T.* كثیر التجربه سی چوق بر حكیم ‖ C'est un grand praticien كثیر التجربه بر طبیب نامدار در

PRATIQUE. Méthode de faire *A.* عمل ‖ La pratique ne répond pas toujours à la théorie عمل هر وقتده علمه موافق كلمز

Ce projet est beau, mais il sera difficile dans la pratique بو مطالعه احسن ولطيفدر انجق عند العمل صعوبتدن خالى دكلدر Il a eu de grandes idées, mais il n'était pas aisé d'en venir à la pratique واقعا فكرنده امور معظمه وار ايدى انجق عمله كلنجه آسان شيلر دكل ايدى

On dit, Mettre en pratique, pour dire, mettre en exécution *A.* فعل ـ اجرا ـ عمل *P.* فعلا اجرا ـ بكار آوردن *T.* ايشلمك ـ عمله كتورمك ـ كتورمك || Il ne suffit pas de savoir les commandemens de Dieu, il faut les mettre en pratique احكام الهيه يى بيلمك يالكز معرفتى كافى دكل فعلا اجرالرى دخى لازمدر

On dit, Pratiques de dévotion, pour dire, certains exercices réglés de dévotion *A.* اعمال مسنونهٔ دينيه ـ مناسك || Cet homme est fort exact à toutes ses pratiques de dévotion بو آدمك اعمال ـ مناسك لازمه يه كمال دقت اوزره رعايتى وار در مسنونهٔ دينيه يه

PRATIQUE. Usage, coutume, façon d'agir reçue dans quelque pays *A.* عادت ـ عرف pl. عادات *P.* رسم وراه ـ آيين *T.* يول ـ اركان || La pratique de ce pays-là est telle que je vous le dis بو مملكتك عرف وعادتى اشته ديديكم كبيجه در

Il se prend aussi pour l'expérience des choses du monde *A.* تجربة *P.* كار آزمودگى ـ آزمايش *T.* صنديوب آكلمه || C'est un homme qui a la pratique des affaires امور ومصالحده تجربه سى كار آزما بر آدمدر ـ چوق بر آدمدر Cet emploi ne m'est pas propre, je n'ai aucune pratique de ces sortes d'affaires بو منصب بكا لايق دكل زيرا اول مقوله اموروده اصلا تجربه م يوقدر

PRATIQUES, se dit des intelligences secrètes avec des personnes d'un parti contraire *A.* pl. معاملات خفيه pl. مخابرات خفيه *P.* معاملهٔ نهانى ـ آشنادارئ نهانى *T.* كيزلو دانشقلق || Entretenir des pratiques avec le commandant d'une place قلعه نك محافظيله معاملات خفيه ربط ايتمك

PRATIQUE, signifie aussi, chaland *A.* مشترى *P.* خريدار *T.* || Ce marchand a bien des pratiques بو بازركانك مشترى سى چوقدر Il a presque toutes les pratiques du quartier محله نك همان بالجمله مشتريلرى كندونكدر

Il se dit aussi en parlant d'un médecin qui est fréquemment employé || Ce médecin a beaucoup de pratiques بو طبيبك ـ بو طبيبك خسته به باقر ـ خسته سى چوقدر

On dit, qu'un homme a bien de la pratique, pour dire, qu'il a beaucoup de besogne à faire *A.* شغل pl. اشغال ـ مشغلة pl. مشاغل *P.* كار *T.* ايش ـ خدمت

En termes de Marine, Donner pratique à un vaisseau, signifie, lui permettre de débarquer *A.* رخصة لخروج من السفينة *P.* دستور بيرون شدن از كشتى *T.* كميدن چيقمغه رخصت

PRATIQUE, se dit aussi de la procédure et du style des actes qui se font dans la poursuite d'un procès *A.* علم الصك || Ce n'est pas assez qu'un avocat connaisse les lois et les ordonnances, il faut encore qu'il entende bien la pratique وكالت دعاوى خدمتنى ايدن كمسنه يالكز شريعتى ونظاماتى بيلمك كافى دكل علم صكدن دخى خبردار اولمق واجبهٔ حالدندر Cela est contre toutes les règles de la pratique قواعد علم صكه كليا منافيدر

PRATIQUE. Qui agit, qui fait agir *A.* عملى || Instruction pratique تعليم عملى Pratique morale اصول عمليهٔ اخلاق Vertu pratique صلاح بالعمل Géométrie spéculative et géométrie pratique فن هندسهٔ نظرى وفن هندسهٔ عملى Cette science se divise en spéculative et en pratique بو علم ايكى قسمه منقسمدر كه برى نظرى وديكرى عمليدر

PRATIQUEMENT. Dans la pratique *A.* عملا ـ من جهة العمل || Vous avez raison théoriquement, mais pratiquement vous auriez tort من جهة العلم حق يدكده در انجق من جهة العمل حقكز يوقدر

PRATIQUER. Mettre en pratique. V. Pratique. — Et exercer certaines professions *A.* عمل *P.* فلان كار كردن *T.* ايشلمك || Pratiquer la médecine, la chirurgie عمل طبابتى وجراحلق كاريني ايشلمك

Il signifie aussi, fréquenter *A.* مخالطة ـ اختلاط ـ خلطة *P.* آميزش *T.* قونشمه || J'ai assez pratiqué cet homme-là, pour savoir de quoi il est capable بو آدم ايله خيلى آميزش واختلاطم اولديغندن نديه مقتدر ايدوكنى رعنا بيليورم Il ne pratique que des gens de bien يالكز اهل خير ايله خلطه سى وار در

Et gagner à son parti, suborner *A.* جلب *P.* بطرف خود كشيدن *T.* آيارتمق || Il avait pratiqué les principaux habitans de la ville رؤساى بلده يى جلب ايلدى ـ آيارتدى Il a pratiqué la plupart des officiers de l'armée عسكرك اكثريسنى آيارتدى ـ سركردگان Il a pratiqué des témoins dans cette affaire بو خصوصده شاهدلر آيارتدى

On dit Pratiquer des intelligences, pour dire, se les ménager

آشنایی نهانی پیدا کردن .P عقد المعاملات الخفیّة .A
.T کیزلو دانشقلق پیدا ایتمک || Il avait pratiqué dans cette place des intelligences qui lui ont donné le moyen de la surprendre قلعه‌نک ایچنده معاملات خفیّه عقد ایدوب بو تقریب ایله علی حین غفلةٍ من اهلها ضبط وتسخیرینه دسترس اولمشدر

PRATIQUER, se dit en termes d'Architecture, pour Avoir l'adresse de ménager de petites commodités dans un bâtiment *T.* صیغدرمق || On a pratiqué un petit escalier dans l'épaisseur du mur دیوارک جسمی ایچنده بر صغیر نردبان صیغدردیلر

PRÉ. Pièce de terre qui ne se laboure point, et où il vient de l'herbe *A.* مخضرة *P.* سبزه‌زار *T.* چایرلق V. aussi Prairie || Haut pré آلچق یرده اولان چایرلق bas مرتفع یرده اولان چایرلق Pré vert یشللنمش چایرلق fleuri چیچکلنمش سبزه‌زار – شکوفه‌دار سبزه‌زار Ce pré porte de fort bon foin اعلا اوتلق انبات ایدر بر مخضره در

PRÉALABLE. Qui doit être fait, dit, examiné avant *A.* اوّل الامر – اقدم الامور *P.* پیشروکار – اوّل کار – سرکار *T.* ایشک ابتداسی || Dans les négociations et les traités, la communication des pouvoirs est une chose préalable مکالماتده وعهدنامه انعقادی خصوصنده اقدم امور رخصتنامه‌لرک ابرازیدر Une fille majeure ne peut se marier sans le consentement de son père, ou sans une sommation préalable بالغه رسیده اولمش بر قیز پدرینک رضاسی منضم اولمدقچه ویاخود اوّل امرده پدرینک رأیینی استدعا ایتمدکچه تزوّجه مأذون اولمز C'est un point préalable اقدم اموردن معدود بر مادّه در Pour juger du droit de cet enfant à l'hérédité de son père, il est préalable de savoir s'il est légitime بو ولدک والدی وراثتنه استحقاقی حکم اولنمق اوّل امرده حلالزاده‌لکی تحققنه منوطدر Avant que de procéder au jugement de cette affaire, c'est un préalable que de . . . مصلحتک حکمنه مباشرتدن اوّل اقدم امور شو مادّه در که

AU PRÉALABLE. V. Préalablement.

PRÉALABLEMENT. Avant toutes choses *A.* قبل کلّ شیءٍ *P.* پیش از همه کار – اوّل باوّل *T.* هر شیدن ایلرو – اوّل امرده || Il faut voir préalablement si... قبل کلّ شیءٍ رؤیت اولنمق اقتضا ایدر که

PRÉAMBULE. Espèce d'exorde, d'avant-propos *A.* مقدّمة pl. مقدّمات *P.* سرسخن || Long préambule مفصّل مقدّمه inutile مقدّمهٔ لا طائل – بیلزوم Sans préambule بلا مقدّمه Point de préambule, venons au fait مقدّمه لازم دکل مادّه‌یه کلدلم

PRÉAU. Il ne se dit qu'en parlant de cet espace découvert qui est au milieu d'un cloître, et en parlant de la cour d'une prison *A.* قاعة – ساحة – فناء *P.* بشد *T.* حاولو – میدان || Ce prisonnier se promène au préau بو اسیر زندانک حاولیسنده کزر

PRÉBENDE. Revenu ecclésiastique, attaché ordinairement à une chanoinie *A.* عقدة *T.* آرپه‌لق

PRÉBENDÉ. Qui jouit d'une prébende *A.* صاحب العقدة *T.* آرپه‌لق صاحبی

PRÉCAIRE. Qui ne s'exerce que par tolérance, qui n'est pas tellement établi par un droit, qu'il ne puisse cesser *A.* قائم اغماضاً – غیر مستقرّ – عدیم الثباة *P.* نا بر قرار – بی ثبات *T.* اغماضاً تمللو اولمیان – اغماضه مبنی اولان || Autorité précaire مستقرّ اولمیان حکومت possession قائم اولان حقّ ملکیّت existence وجود غیر مستقرّ Son état est précaire حالی اغماضاً قائمدر – حالی بی ثباتدر

En termes de Pratique, il se dit des choses dont on ne jouit que par concession révocable au gré de celui à qui la propriété de ces choses appartient *A.* مستعار *P.* سپنج – عاریت *T.* عاریتی || Il ne jouit de cette terre que par précaire, qu'à titre de précaire فلان اراضی‌یه عاریةً متصرّفدر

PRÉCAIREMENT. D'une manière précaire *A.* من غیر ثباةٍ – بالعاریة – عاریةً *P.* لا مقرّراً *A.* تمللو اولمیدرق *T.* بی‌بیقراری *P.* بر وجه عاریت *T.* عاریتی اولدرق

PRÉCAUTION. Soin pris d'avance contre les inconvéniens prévus d'une chose *A.* احتیاط – حزم *P.* دور اندیشی – احتیاطکاری *T.* صایقیلق – احتمال صایمه || Précaution inutile احتیاط لا طائل Prendre ses précautions استحصال اسباب حزم واحتیاط – بیفائده لوازم حزم ایتمک Apporter toutes les précautions nécessaires واحتیاطک جمله‌سنه رعایت ایتمک Se purger, se faire saigner par précaution احتیاطاً دوای منقّی استعمال ایتمک احتمال صایه‌رق – یاخود قان آلدق

On dit proverb. Trop de précaution nuit *T.* چوق صایان چوق یاکیلور

Il se prend aussi pour Circonspection, ménagement *A.* احتراز *P.* نگهداری *T.* صاقنمه || On ne doit attaquer certains préjugés

خلقك ذاهب اولديغى بعض كونده qu'avec précaution تعصباتك خلافنده وارلەق مراد اولنسه احتراز اوزره رسوم احترازه حركت اولنملو در Se conduire avec précaution رعايت ايله عمل وحركت ايتمك

PRÉCAUTIONNER. Donner à quelqu'un des conseils ou des moyens pour se garantir de quelque mal *A.* وقايت ـ محافظه ـ حمايت *P.* پاس داشتن *T.* صاقندرمق || Précautionner les fidèles contre l'erreur اهل ايمانى ضلالدن محافظه ايتمك

SE PRÉCAUTIONNER. Prendre ses précautions *A.* احتما ـ تحفظ ـ تحرز ـ توقى *P.* نگهداشتن *T.* صاقنمق ـ قورنمق || Il est bon de se précautionner le plus que l'on peut contre les maux qui nous menacent, contre la malice des hommes مشرف ظهور اولان افاتدن وخلقك شر وخباثتندن مهما امكن توقى ايتمك Se précautionner contre le froid برد وسرمادن لازمهٔ حالدندر تحفظ ايتمك

PRÉCAUTIONNÉ. *A.* محمى ـ محفوظ *P.* پاس داشته *T.* صاقنمش ـ قورنمش

Il est aussi adjectif, et signifie, prudent, avisé *A.* اهل ـ حازم ـ محترز *P.* دور انديش *T.* صايقيلو *A.* الحزم والاحتياط *P.* نگهدار *T.* صاقنجى C'est un homme fort précautionné غاية الغايه حازم بر آدمدر

PRÉCÉDEMMENT. Ci-devant, auparavant *A.* مقدماً ـ سابقاً ـ سالفاً *P.* پيش از اين *T.* بوندن ايلرو ـ بوندن اول ـ بوندن اقدم Comme nous avons dit précédemment بوندن اقدم سويلديكمز اقدم ذكر اولنديغى وجه اوزره ـ وجه اوزره

PRÉCÉDENT. Qui précède *A.* سابق ـ مقدم ـ سالف *P.* پيشين *T.* مقدمكى ـ اوّلكى ـ بوندن ـ كچن || Le jour précédent يوم سابق ـ مقدمكى كون ـ كچن كون Je vous ai écrit par l'ordinaire précédent اولاق مقدمكى ايدن عزيمت ساعاتى واسطه‌سيله طرفكزه تحرير ايلدم Dans les règnes précédents مجالس سلاطين سالفه زماننده Dans l'assemblée précédente بو مادّه‌نك سابقده J'ai trouvé cette matière dans le livre précédent بحثنى كتاب سابقده بولدم

PRÉCÉDER. Aller devant, ou être auparavant *A.* تقدم ـ استقدام ـ سبق *P.* پيش رفتن ـ پيشرو شدن *T.* ايلرولنمك ـ ايلرو ـ يوريمك || Dans cette entrée, un grand nombre de gens de livrée précédaient le carrosse de l'ambassadeur دخول الاينده كسوهٔ مخصوصه ايله ملبس وافر كسان ايلچينك هنطوبنده پيشرو ساز وآهنگ ضيافت ايدى La musique précéda le repas ضيافت طعامنك مقدمه‌سى ايدى ـ طعامنى تقدم ايلدى Cet accès de fièvre fut précédé d'une grande lassitude بو حمّا نوبتنه بر كسل عظيم عارضه‌سى تقدم ايلدى La naissance de ce prince fut précédée de plusieurs prodiges بو شهزاده‌نك ولادتندن مقدم ـ ولادتنه معجزات عديده تقدم ايتمشدر ـ معجزات كثيره ظهور ايتمشدر ـ Il signifie aussi, tenir le premier rang, avoir le pas sur un autre || Précéder en dignité, en honneur جاه ومنصب وشان واعتبار جهتيله تقدم ايتمك

PRÉCÉDÉ. *A.* متقدم *P.* پيشرو *T.* ايلرويه يوريين

PRÉCENTEUR ou PRÉCHANTRE. C'est la même chose que Grand-Chantre *A.* رئيس المؤذنين *P.* سر مؤذن *T.* مؤذن باشى

PRÉCEPTE. Règle, enseignement *A.* قاعده pl. قواعد ـ تعليم pl. تعليمات ـ درس || Les préceptes des Mathématiques علوم رياضيه‌نك قاعده‌لرى de la Morale قواعد علم اخلاق Donner de bons préceptes تعليمات نافعه ويرمك Suivre exactement les préceptes qu'on a reçus اخذ اولنان تعليماته موبمو تبعيت ايتمك Les préceptes qu'un maître donne à son écolier معلمك ويرديكى تعليمات ـ كندو شاكردينه ويرديكى درسلر Les remarques de Vaugelas contiennent d'excellens préceptes pour la langue فلانك مطالعاتى لسانه دائر بينظير تعليماتى مشتملدر

Il se prend aussi pour les commandemens de Dieu, de l'Église *A.* حكم pl. احكام *P.* فرموده *T.* بيورق || Précepte affirmatif اثباتى متضمن حكم ربانى négatif نفيى متضمن فرمودهٔ خدا Les préceptes de la loi se réduisent à aimer Dieu de tout son coeur, et son prochain comme soi-même احكام شريعت عشق الهى يه عقد قلب ايله مداومت وشول وقريبنه نفسى كبى محبت ايلمكدن عبارتدر Jeûner le carême est un des préceptes de l'Église صيامه رعايت احكام ائمهٔ دينيه‌دندر Cela est de précepte بو مادّه احكام دينيه‌دندر Dans l'Évangile, il faut distinguer les préceptes d'avec les conseils انجيل شريفده مندرج اولان احكامى وصايادن فرق وتمييز ايتملو در

PRÉCEPTEUR. Celui qui est chargé de l'instruction d'un enfant *A.* معلم pl. معلمين *P.* استاد *T.* خوجه || Précepteur savant بر معلم كثير المعارف Il a donné un précepteur à son fils اوغلنه بر معلم تعيين ايلدى

PRÉCEPTORAL. Qui appartient au précepteur *A.* مختص بمعلم ـ معلمى *P.* استادانه *T.* خوجه وارى || Ton préceptoral معلم

خوجه واری وقار ـ وقار معلمی Gravité préceptorale اداسی وتمکین

PRÉCEPTORAT. État, fonction de précepteur *A.* حرفة المعلم *P.* استادی *T.* خوجهلق . Les devoirs du préceptorat خوجهلغك واجبات حالی Pendant le temps de son préceptorat معلم حرفهسنی خوجهلغی وقتنده ـ اجرا ایلدیکی اثناسنده

PRÉCESSION. T. d'Astron. On appelle Précession des équinoxes, le mouvement rétrograde des points équinoxiaux *A.* رجعة النقط الاستوا

PRÉCHANTRE. V. Précenteur.

PRÊCHER. Annoncer au peuple la parole de Dieu *A.* وعظ *P.* وعظ کردن *T.* وعظ ایتمك ‖ Prêcher la parole de Dieu, les vérités Évangéliques کلام الله وحقایق انجیله دائر وعظ ایتمك les mystères de la religion اسرار دینه دائر وعظ ایتمك ـ On dit, Prêcher dans le désert, pour dire, n'avoir plus d'auditeurs, ou n'être point écouté روزکاره وعظ ایتمك

Il se dit aussi des exhortations morales que l'on fait à quelqu'un *A.* تلقین ـ تعلیم ‖ Prêcher des hérésies رفض وبدعتی متضمن اعتقادات تعلیم ایتمك des maximes dangereuses اصول خطرناکت تعلیم وتلقین ایتمك

On dit, Prêcher quelqu'un, pour dire, lui faire de longues représentations pour l'engager à faire ou ne pas faire une chose *A.* نصح ـ نصیحت *P.* پند دادن *T.* اوکوت ویرمك ‖ On le prêche inutilement là-dessus بو بابده فلانه عبث یره نصیحت ایدرلر On le prêche pour se marier فلانه تزوج ایلمسنی نصح وپند ایدرلر Après l'avoir long-temps prêché, je n'y ai rien gagné وافر زمان فلانه نصح وپند ایلدکدنصکره بر درلو ثمره تحصیل ایدهمدم

On dit proverb. À beau prêcher qui n'a cure de bien faire, pour dire, que c'est inutilement qu'on fait des remontrances à un homme qui n'a pas envie de se corriger ذاتی یرامز اولانه اوکوت کار ایتمز

On dit, qu'un homme ne fait que prêcher malheur, que prêcher misère, pour dire, qu'il ne parle que pour annoncer quelque chose de fâcheux دائما ـ دائما مصیبتدن خبر ویرر بر آدمدر مصیبت سویلر

PRÉCIEUSE. Femme qui est affectée dans son air, dans ses manières *A.* شکلة pl. شکلات *P.* شیوه‌کار *T.* نزاکت صاتر ـ ناز ونیاز طورینی ایدن ‖ Il n'est rien de si incommode qu'une précieuse نزاکت صاتر بر قاری قدر ثقیل شی یوقدر

PRÉCIEUSEMENT. Avec grand soin *A.* باهتمام تام *P.* بانگهداری *T.* بك کوزه‌درك ‖ Garder précieusement une chose بر شیئی اهتمام تام ایله حفظ ایتمك Il y a huit cents ans que l'on garde précieusement ce manuscrit dans cette bibliothèque دست خط اولان اشبو کتاب سکز یوز سنه‌دنبرو بو کتبخانه‌ده اهتمام تام ایله حفظ اولنمقده در Je conserverai précieusement cette marque de votre amitié سنك طرفکدن اثر محبت اولمق حرز ـ اوزره ویریلان شیئی اهتمام تام ایله حفظ ایده‌جکم Il a conservé précieusement le souvenir des bienfaits qu'il a reçus جان کبی صاقلیه‌جغم مظهر اولدیغی الطاف وعطایاتك ذکرینی اهتمام تام ایله صحیفهٔ حفظنده وقاید ایلدی

PRÉCIEUX. Qui est de grand prix *A.* کثیر ـ ذو قیمة ـ ثمین ـ القیمة *P.* گرانبها ـ گرانقدر ـ گرانقیمت ـ قیمتدار *T.* بهالو ـ قیمتلو ‖ Pierre précieuse قیمتلو طاش ـ جوهر گرانبها étoffe ذیقیمت قماش L'or est le plus précieux de tous les métaux آلتون معادن سائره‌نك جملسندن زیاده ثمین وگرانبها در

Il se dit aussi des choses qui peuvent procurer un grand avantage, et alors on peut employer aussi les mots *A.* عزیز *P.* کمیاب ‖ Il n'y a rien de plus précieux que le temps وقت قدر عزیز وقتار قیمتلو Les momens sont precieux وقیمتدار بر شی یوقدر ـ عزیز وکمیابدر ـ در ـ Et de tout ce qui nous est cher ‖ Je garde cette lettre comme un gage précieux de votre amitié شو مکتوبی اثر ـ محبتکك اثر عزیزی اولمق اوزره حفظ ایده‌رم گرانقدر حب ومودتك اولمق اوزره حرز جان کبی صاقلرم

Il se dit encore par respect, du corps et du sang de Notre-Seigneur *A.* شریف ـ مبارك ـ عزیز ‖ Le précieux sang de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزك دم عزیزی ـ دم مبارکی

Il signifie aussi, affecté *A.* ذو تکلف *P.* تکلف آمیز *T.* تکلفلو ‖ Il a des manières précieuses تکلفلو اوضاع واطواری وار در Il parle un langage précieux لسان تکلف آمیز ایله تکلم ایدر Un style précieux تکلفلو انشا ـ Il se dit aussi au substantif *A.* تکلف ‖ Le précieux de son style me fatigue سبك وانشاسنده اولان تکلف بکا موجب ملال اولور

PRÉCIPICE. Lieu très-bas au-dessous d'un lieu fort élevé et fort

escarpé *A.* هوّة ـ وهدة pl. وهاد ـ ورطة pl. وراط ـ ركعة *P.* ورطهٔ قعیره ـ *T.* مغاك ـ اوجروم یر ـ اوجروم || Précipice profond ورطهٔ هایله affreux دریین اوجروم یری ـ مغاك بعید الغور ـ Le fond du précipice قوردینی اوجروم یری ـ مغاك هولناك Marcher entre deux précipices ایکی بن مغاك ـ قعر ورطه وراط Ce lieu est plein de précipices ورطهٔ هایله آرهسنده کزمك Tomber dans un précipice تورط کثیره یی مشتمل بر محلدر ـ توریط ایتمك Jeter dans le précipice ورطه یه دوشمك ـ ایتمك Tirer quelqu'un du ورطه یه دوشورمك ـ ورطه یه القا ایتمك précipice تخلیص ـ بر کمسنه یی ورطه دن اخراج ایتمك Être sur le bord du précipice لب ورطهٔ هولناکده ایتمك اوجروم اغزنده طورمق ـ اوجروم کنارنده طورمق ـ اولمق Nous étions sur le penchant du précipice ـ هبوط ورطه ده ایدك اوجرومك ادکنه یرنده ایدك

Il se dit figur. d'un grand malheur *A.* ورطة الفنا ـ ورطة البلا || Les passions, les mauvais conseils entraînent les hommes dans le précipice امراض نفسانیه وآرا ونصایح فاسده انسانی ورطهٔ بلایه سوق ایدر

On dit figur. Cet homme marche sur le bord du précipice, pour dire, qu'il tient une conduite capable de le perdre بو آدم رهنورد ورطهٔ هلاك وبوار در Et qu'on l'a tiré du précipice, pour dire, qu'on l'a tiré d'une affaire très-dangereuse فلانی ورطهٔ خطردن رفع وتخلیص ایلدیلر

PRÉCIPITAMMENT. Avec précipitation, à la hâte *A.* علی ـ عجالد *P.* علی جناح الاستعجال ـ بالاستعجال ـ مستعجلا ـ العجلة *T.* عجله ایله ـ شتابکارانه ـ بزودی ـ بشتاب || Marcher précipitamment مستعجلا courir علی جناح الاستعجال یوریمك سرعت وشتاب ایتمك

PRÉCIPITANT, en termes de Chimie, signifie, ce qui opère la précipitation *A.* مرسب ـ *P.* دردی ران ـ *T.* جوکدریجی

PRÉCIPITATION. Extrême vitesse *A.* عجلة *P.* شتاب *T.* چوق عجله || Marcher avec trop de précipitation ایوه جیلك ایله یوریمك

Il se dit figur. du trop d'empressement que l'on a à dire ou à faire quelque chose *A.* استعجال ـ تهالك || Faire les choses avec précipitation شیلری تهالك ایله ایتمك La précipitation gâte la plupart des affaires تهالك واستعجال اکثر اموری افساد ایدر Il faut penser, agir mûrement et sans précipitation بلا تهالك وعجله ورأی ناصح ایله مطالعه ایدرك حرکت اولنملو در

Précipitation. L'action d'un corps qui se sépare du milieu d'un liquide où il était dissous, et s'en dépose sous la forme de poussière *A.* رسوب *P.* دردی پذیری ـ دردی بستگی *T.* چوکمه

PRÉCIPITER. Jeter d'un précipice *A.* القاء من العلو ـ اهباط *P.* از بالا انداختن الی الاسفل *T.* یوقاریدن آشاغی دوشورمك ـ یوکسکدن اتمق ـ اوجورمق || Précipiter un homme du haut des murailles dans le fossé بر کمسنه یی دیوارك اوزرندن خندق ایچنه آتمق

Se précipiter. *A.* انهواء ـ اهواء ـ انتکاس ـ انهباط *P.* خودرا از بالا انداختن *T.* یوقاریدن آشاغی یه دوشمك ـ آتلمق || Se précipiter d'une fenêtre پنجره دن اشاغی یه انتکاس ایتمك Se précipiter dans la mer دریایه آتلمق Le cheval s'est précipité dans un abîme avec le cavalier qu'il portait آت راکبیله معاً بر ورطه نك ایچنه دوشدی

Figur. *A.* استبسال النفس ـ تودیر النفس *P.* خودرا بیمحابا درخطر انداختن *T.* کندو یی مخاطره یه صالدرمق || Se précipiter dans les occasions périlleuses مخاوف ومهالکه استبسال نفس ایتمك

On dit, qu'un fleuve, qu'un torrent se précipite, pour dire, qu'il tombe de haut avec rapidité *A.* تفریغ متشلشلا *P.* از بالا ریزان شدن *T.* پیاپی یوقاریدن اشاغی یه شارل شارل دوکلمك || Le Nil se précipite avec grand bruit du haut de certains rochers نهر نیل بالای صخوردن اصوات شدیده ایله متشلشلا تفریغ ایدر

Précipiter. Accélérer *A.* تعجیل *P.* زودی آوردن *T.* چابکلندرمك ـ تعجیل خطوات ایله تیز یورتدرمك || Précipiter ses pas خطوات سرعت واستعجال ایله ـ مشی وحرکت ایتمك Une rivière qui précipite son cours عجله وشدت ایله جریان ایدن نهر Précipiter le mouvement تعجیل حرکت ایتمك Précipiter le moment تعجیل وقت ایتمك Cette démarche précipita sa perte فلانك بو کونه حرکتی محو واضمحلالنك تعجیلنه سبب اولمشدر — Figur. || Agir avec précipitation *A.* تعجیل ـ استعجال *P.* زودی نمودن *T.* عجله ایتمك ـ ایوه درمك || Cet homme gâte toutes les affaires en les précipitant بو آدم کافهٔ اموری تعجیل ایدرك اخلال وافساد ایدر Les gens sages ne précipitent rien عقلا هیچ بر شیده عجله ایتمزلر Il s'est trop

précipité dans cette affaire بو خصوصده پك عجله ايتدى Ce général a précipité sa retraite بو جنرال عسكرينى كيرويه چكمكده عجله ايتدى

Précipiter. T. de Chimie. Faire l'opération nommée Précipitation A. ترسيب - اثقال P. دردى پذيرفتاريدن T. چوكدرمك ‖ Précipiter le mercure جيوهيى ترسيب ايتمك Il faut que ce qu'il y a d'impur dans cette liqueur soit précipité بو صويك ايچنده نقدر اوساخ وار ايسه ترسيب واثقال اولنمق اقتضا ايدر

Précipité. A. منعكس - منهوى - منهبط P. از بالا افتاده T. بشتاب P. مستعجل A. يوقاريدن آشاغى يه دوشمش T. چوكمش T. دردى پذيرفته P. راسب A. عجلەلو T. كرده يوقاريدن آشاغى يه منهبط ومنهوى ‖ Précipité de haut en bas Départ précipité عزيمت مستعجله Mercure précipité اولمش زيبق راسب

Précipité, au substantif. Matière dissoute, séparée de son dissolvant, et tombée au fond du vaisseau A. راسب - ثفل P. درد T. طورطى - چوكندى

PRÉCIPUT. Avantage que le testateur ou la coutume donne à un des cohéritiers par-dessus les autres. Il ne se dit dans ce sens qu'avec Par A. فضلاً على سهم المفروض P. بيش از حصهٔ مفروضه T. حصهٔ مفروضهدن زياده اولدرق ‖ Le père a donné cette terre par préciput à un de ses fils پدر اوغللرىندن بريسنه حصهٔ مفروضهسندن فضله اولدرق بو ملكى تخصيص ايلدى Entre nobles, l'aîné a la principale maison par préciput, et avant partage بر كمسنه نك سلك ملكنده منسلك اولان منازلك اشرفى فضلاً على سهم المفروض وقبل از تقسيم تركه ولد كبيره عايد اولمق اصلزادكان بيننده جارى اولان قواعد ورسومدندر — Il se dit aussi de ce qu'un de ceux qui sont en communauté, a droit de prendre avant le partage ‖ Cette femme a pris pour son préciput telle chose بو خاتون زوجى تركهسندن فلان شيئى حصهٔ مفروضهسندن فضله اخذ ايلدى

PRÉCIS. Fixe, déterminé A. مخصص - معين ‖ Temps précis وقت معين Jour précis يوم مخصص ومعين Venir à l'heure précise تخصيص اولنان ساعتده كلمك A cinq heures précises تمام ساعت بشده ايكن - مخصصاً ساعت بشده ايكن On dit, Faire des demandes précises, pour dire, faire en Justice des demandes expresses على وجه التخصيص عرض مطلوبات ايتمك

On dit, qu'un homme est fort précis dans ses discours, pour dire, qu'il est concis, net et exact اختصاص كلامى وار در

PRÉCIS. Le sommaire de ce qu'il y a de plus essentiel dans une affaire A. ملخص - مجمل P. خلاصه T. خلاصه ‖ Il nous a donné le précis de cette affaire بو مصلحتك ملخصنى بزه خلاصهسنى بيان ايلدى - افاده ايلدى Voilà le précis de ce livre اشته بو كتابك ملخصى مجملى

PRÉCISÉMENT. Exactement, au juste A. بالصحة P. مو بمو T. تمام ‖ Dire, écrire précisement ce qu'il faut تمام تمام - ناس تمام لازم اولانى سويلمك ياخود يازمق Répondez précisément à ce qu'on vous demande سويلدكلرينه جواب وير تمام Il fait les choses précisément comme il a promis شيلرى تمام وعده ايلديكى وجه اوزره ايدر Il est venu précisément à l'heure marquée تمام ساعت موعود ومعينده كلمشدر Voilà précisément la manière dont l'affaire s'est passée اشته مصلحت تمام بو صورت اوزره واقع اولمشدر

PRÉCISION. Exactitude dans le discours, qui consiste à ne rien dire de superflu A. صحة - نقاحة الكلام - اختصاص الكلام ‖ C'est un homme qui s'exprime avec une grande précision كمال نقاحت كلام ايله افادهٔ مرام ايدر

Il signifie dans le didactique, distinction exacte et subtile, par laquelle on fait abstraction d'une chose d'avec une autre A. تمييز pl. تمييزات دقيقة ‖ Précision métaphysique علم كلامه دائر تمييز دقيق Ce qu'il dit est fondé sur des précisions trop subtiles ديديكى كلام بغايت دقيق تمييزاته مبنيدر

PRÉCOCE. Mûr avant la saison A. باكور pl. بواكير P. پيشرس T. طرفنده - وقتندن اوّل يتشمش ‖ Fruit précoce فاكهه طرفنده يمش - ميوهٔ پيشرس - باكوره

Il se dit aussi de l'arbre qui porte des fruits précoces A. شجر مبكار - شجر معجل T. اركن يمش ويرر آغاج

Il se dit figur. des choses dont il n'est pas encore temps de parler A. قبل الوقت P. بيوقت P. نا بهنگام - نا بموسم T. وقتسز ‖ Ce que vous dites-là est précoce ديديككز كلام نا بموسمدر — Et en parlant d'un enfant qui a l'esprit plus avancé que son âge ne comporte, on dit, que c'est un esprit précoce قبل الوقت ادراك ايتمش - قبل الوقت يتشمش بر عقلدر

PRÉCOCITÉ. Qualité de ce qui est précoce *A.* ابتكار *P.* پیشرسی *T.* ارکن یتشمه || L'exposition au midi, la chaleur contribuent à la précocité des fruits آغاجك سمت جنوبه توجّهی وهوانك یمشك - حرارتی ابتكار فواكهه مدار اولور حالاتندندر ادراك قبل الوقت *A.* Figur. - ارکن یتشمدسنه وسیله اولور *P.* پیشرسی *T.* وقتندن اوّل یتشمه

PRÉCOMPTER. Déduire par avance les sommes qu'on a reçues d'un débiteur sur le total de la dette *A.* تنزیل من الحساب *P.* از شمار فرو نهادن *T.* حسابدن ایندرمك || Il faut précompter sur cette somme les mille écus que vous avez reçus اشبو یكون حسابدن مقدّما مقبوضك اولمش شو قدر غروش تنزیل اولنمق اقتضا ایدر

PRÉCOMPTÉ. *A.* منزّل من الحساب *P.* فرونهاده *T.* ایندرلمش

PRÉCONISATION. Action par laquelle un cardinal, ou le Pape déclare qu'un tel sujet, nommé à un évêché par son souverain, a toutes les qualités requises *A.* رسم التصدیق الاهلیّة || La préconisation de cet évêque a été faite un tel jour فلان پسقپوسك تصدیق اهلیّتی رسمی فلان كونده اجرا اولندی

PRÉCONISER. Louer extraordinairement *A.* اطناب فی المدح *P.* اطراء فوق الحدّ - اطراء بالمبالغة - بسیار ستودن *T.* افراط اوكمك || Il ne cesse de vous préconiser سنی بالمبالغه اطرادن خالی دكلدر

Il se dit aussi dans le même sens que Préconisation *A.* تصدیق الاهلیّة

PRÉCURSEUR. Celui qui vient avant un autre pour annoncer son arrivée *A.* مبشّر القدوم *P.* مژده رسان قدوم *T.* ایلرویه || Jean-Baptiste est appelé le précurseur de Jésus-Christ ایلرویه كلان مژده‌جی - كلان خبرجی حضرت یوحنا حضرت عیسی افندیزك قدوم مباركلری مبشّری لقبیله موصوفدر

Il se dit aussi de certaines choses qui ont accoutumé d'en précéder d'autres *A.* مقدّمة pl. مقدّمات *P.* پیش آهنگ *T.* ایلرو كلان || Ces signes-là sont les précurseurs de quelque grand événement ظهور ایدن علایم بر حادثهٔ جسیمه‌نك مقدّمه‌لریدر

PRÉDÉCÉDER. Mourir avant un autre *A.* موت مقدّما - مقدّما *P.* پیش از فلان مردن *T.* اوّل اولمك || Celui des deux qui viendra à prédécéder هلاك ایكیسندن قنغیسنك موتی ایكیسندن قنغیسی اوّل اولدجك اولور - تقدّم ایدر ایسه ایسه

PRÉDÉCÉDÉ. *A.* مقدّما هالك *P.* پیش ازین مرده *T.* اوّل اولن || La femme étant prédécédée زوجه زوجندن مقدّم هالكه اولمغله

PRÉDÉCÈS. Mort d'une personne avant celle d'une autre *A.* موت مقدّم *P.* مرگ پیشین *T.* اوّل اولمه || En cas de prédécès de l'un des deux, le survivant . . . ایكیسندن بریسنك تقدّم موتی موتی تقدّم - تقدیرنده حیاتده قالان شویله ایتماو در كه ایتسد

PRÉDÉCESSEUR. Celui qui a précédé quelqu'un dans un emploi *A.* سلف pl. اسلاف || Il marche sur les traces de ses prédécesseurs اسلافی اثرینه اقتفا ایدر Ce prince suivit l'exemple de son prédécesseur بو پادشاه سلفی مسلكنه سالك اولمشدر Il continua ce que son prédécesseur avait entrepris سلفنك مباشرت ایلدیكی مادّه‌یه مداومت ایلدی

Il se dit au pluriel de tous ceux qui ont vécu avant nous dans le même pays *A.* pl. اسلاف *P.* پیش آیندگان *T.* كچمشلر || Nos prédécesseurs étaient plus sages que nous كچمشلر بزدن زیاده عقللو ایدی

PRÉDESTINATION. Dessein que Dieu a formé de toute éternité de conduire, par sa grâce, quelqu'un au salut éternel *A.* فلاح مقدّر من الازل || Le dogme de la prédestination est difficile à expliquer من الازل تقدیر اولنمش فلاحه دائر اولان اعتقادك حلّ وتفسیری مشكلدر

Il se prend aussi, pour un arrangement immuable d'événemens que l'on suppose arriver nécessairement *A.* قدر *P.* سر نوشت - بوش *T.* یازیاو || Les Musulmans croient à la prédestination اهل اسلام قدره معتقد درلر

PRÉDESTINER. Destiner de toute éternité au salut *A.* تقدیر بالفلاح من الازل || Dieu a prédestiné les élus جناب ربّ غفور مختارین حقنده من الازل تقدیر فلاح ایتمشدر Il n'y aura de sauvé que ceux qu'il a plu à Dieu de prédestiner بمشیّة الله تعالی من الازل مفلح اولنلرك ماعداسی مظهر نجات وسلامت اولەجقلری یوقدر

Il se dit aussi du choix que Dieu, de toute éternité, a fait de quelques personnes pour de grandes choses *A.* تقدیر من الازل || Dieu avait prédestiné Moïse pour être le conducteur de son peuple حق سبحانه وتعالی حضرتلری موسی‌یی دلیل امّتی اولمق اوزره من الازل تقدیر ایلدی - Il se dit dans ce

sens de toutes les choses extraordinaires, et qui semblent fortuites || Il y a des hommes qui semblent prédestinés au malheur بعض کسان وار در که حقلرینه ادبار ونکبت گویا من الازل تقدیر اولنمش کبیدر

Prédestiné. *A.* مقدّر *P.* از بوش نوشته *T.* یازیلو — Il est aussi adjectif, et signifie, celui que Dieu a destiné à la gloire éternelle *A.* مفلح من الازل || Des âmes prédestinées مفلح من الازل اولان ارواح طیّبه

PRÉDÉTERMINATION. V. Prédéterminer.

PRÉDÉTERMINER. Il se dit de l'action par laquelle Dieu meut et détermine la volonté humaine *A.* القاء ربانی || Décret prédéterminant حکم القای ربّانی

PRÉDICABLE. T. de Logique. Il se dit d'une qualité que l'on peut donner à un sujet *A.* مصروف || Le terme Animal est prédicable aussi bien de l'homme que de la bête حیوان لفظی هم انسان وهم بهیمه حقّنده مصروفدر

PRÉDICATEUR. Celui qui monte en chaire pour annoncer la parole de Dieu *A.* واعظ pl. وعّاظ || Prédicateur Évangélique انجیل واعظی || Prédicateur éloquent واعظ فصیح البیان || Le prédicateur monte en chaire à telle heure واعظ فلان ساعتده کرسی اوزرینه صعود ایدر || Nommer un prédicateur pour le carême ایّام صیام ایچون بر واعظ تعیین ایتمک

PRÉDICATION. Action de prêcher *A.* وعظ || La prédication de l'Évangile est la plus noble fonction de l'épiscopat پسقپوسلق مأموریتلرینک اشرفی انجیل شریفک بطریق الوعظ تعلیم وتلقینیدر — Il signifie aussi, sermon *A.* موعظة *T.* وعظ || Entendre la prédication وعظی استماع ایتمک || Assister à la prédication وعظده حاضر بولنمق

PRÉDICTION. L'art de prédire. V. ce mot || Les astrologues avaient fait un art de la prédiction منجّمین اخبار مغیّباتی بر عرافتی بر فنّ مخصوص — فنّ مخصوص اتخاذ ایتمشلر در اتخاذ ایلدیلر

Il signifie aussi, la chose qui est prédite *A.* خبر الغیب pl. اخبار الغیب || Sa prédiction est arrivée, est accomplie ویردیکی غیبدن خبر ویردیکی ماده — خبر غیب تحقق ایلدی || کلوب ظهور ایلدی || Le peuple croit aux prédictions de l'almanach عوام ناس تقویملرده مندرج اخبار غیبه معتقد در || L'événement a justifié ma prédiction ویردیکم خبر غیبک صحتنی ماده نک وقوعیله اثبات اولندی || Les gens sensés n'ont aucune foi aux prédictions عقول سدیده اصحابی اخبار غیبه اصلا وقطعا معتقد دکللر در

PRÉDILECTION. Préférence d'amitié, d'affection *A.* تفضل الرغبة — مزیّة المیل — رجحان المحبّة — زیادة الرغبة *P.* برتری رغبت *T.* سوش زیاده لکی || Marquer de la prédilection pour quelqu'un بر کمسنه حقنده زیادهٔ رغبت اظهار ایتمک || Le père a de la prédilection pour sa fille فلان پدرک قزی حقنده رغبتی زیاده در || Prédilection aveugle علی العمیا زیادهٔ رغبت ومحبّت || juste حقه مقارن — حق وصوابه مقرون اولان تفضل رغبت مزیّت میل ومحبّت

PRÉDIRE. Annoncer par inspiration divine ce qui doit arriver *A.* انباء الامور قبل — اخبار المستقبلات — اخبار المغیّبات *P.* الوقوع *T.* پیش از وقوع خبر دادن مقدّم خبر ویرمک || Les prophètes ont prédit la venue de Jésus-Christ انبیای عظام حضرت عیسینک ظهورینی قبل الوقوع انبا واخبار ایتمشلر در

Et annoncer par des règles certaines une chose qui doit arriver *A.* اخبار بالاستخراج || Prédire une éclipse de soleil کسوف شمسک ظهورینی بالاستخراج اخبار ایتمک

Et annoncer par une prétendue divination qu'une chose doit arriver *A.* اخبار بالعرافة — عرافة *P.* بفالشناسی خبر دادن *T.* فالجیلق ایله خبر ویرمک — فالجیلق ایتمک || Il prétend qu'on lui a dit tout ce qui lui est arrivé حقنده ظهور ایتمش احوالک جملسی فالجیلق ایله کندویه مقدّم اخبار اولندیغمنی ادّعا ایدر

Et dire ce qu'on prévoit, par raisonnement et par conjecture, devoir arriver *A.* اخبار المغیّبات باستدلال العقلی — اخبار المستقبلات بالتفرّس || Je lui avais prédit tout ce qui lui est arrivé حقنده ظهور ایتمش حالاتک مجموعنی استدلال عقلی ایله کندویه قبل الوقوع اخبار ایلدم

Prédit. *A.* منها قبل الوقوع — مخبر قبل الظهور *P.* پیش از وقوع خبر داده *T.* ظهورندن اوّل خبر ویرلمش

PRÉDOMINANT. Qui prédomine *A.* غالب *P.* برتر *T.* یکین — آرتق || Vice prédominant مثلبهٔ غالبه || Humeur, passion, vertu prédominante مزاج ومرض غالب وفضیلت غالبه

PRÉDOMINER. Prévaloir, s'élever au-dessus *A.* غلبة *P.* برتر آمدن *T.* اوست کلمک — یکین کلمک — آرتق کلمک ||

L'ambition a toujours prédominé dans sa conduite حرص نام وشان هر كونده سلوكت وحركتنده دائما غالب ايدى C'est un homme à qui l'intérêt prédomine étrangement مصلحت مخصوصه فكرى نفسنده بغايت غالبدر La charité prédomine dans les vrais Chrétiens عيسوئ صحيح اولنلرده عشق الهى غالبدر La prudence prédomine dans toutes ses actions عقل ودرايت جميع افعالنده غلبه ايدر La bile prédomine en lui صفرا مزاجنده غالبدر

PRÉÉMINENCE. Supériorité de rang, de dignité *A.* تفوق من ـ تقدم ـ جهة الرتبة *P.* برترئ جاه *T.* اوستده اولمقلق | La prééminence des princes du sang sur tout le reste de la nation نسل پادشاهيدن اولان ذواتك جميع ملت اوزرينه تقدمى ـ شهزادهلرك سائر كسان اوزرينه تقدمى La prééminence des évêques sur les prêtres پسقپوسلرك رهبانه تقدمى

PRÉÉMINENT. Qui excelle, qui s'élève au-dessus des autres *A.* فائق ـ اقدم ـ افضل ـ اعلا *P.* سرافراز ـ بالاترين ـ برترين *T.* اوستون ـ اوست | La charité est la vertu prééminente عشق الهى اقدم فضايلدر La justesse et la profondeur des vues sont le mérite prééminent de ce général بو سرعسكرك افضل كمالاتى صواب رأى وعمق افكاردر

Il se dit aussi des dignités *A.* مقام اعلا ـ مقام اسنا *P.* جاه والا *T.* اولو پوست

PRÉÉTABLIR. Établir d'abord *A.* مقدما تمهيد *P.* پيشتر در ميان كردن *T.* اول قويمق | C'est ce qu'il faut préétablir مقدما تمهيدى اقتضا ايدن شى بودر Vous n'avez pas préétabli la question مسئلهيى اولدن تمهيد ايلمدك

PRÉEXISTANT. Qui existe avant *A.* موجود مقدما *P.* پيش هسته *T.* ايلرودن وار اولان

PRÉEXISTENCE. Existence antérieure *A.* قدم الوجود ـ وجود متقدم *P.* هستئ پيشين *T.* ايلرودن وارلق ـ ايلرودن اولمقلق

PRÉEXISTER. Exister avant *A.* تقدم الوجود *P.* پيش هستن *T.* ايلرودن وار اولمق

PRÉFACE. Avant-propos, discours préliminaire que l'on met à la tête d'un livre *A.* ديباجة *P.* سر نوشت كتاب *T.* كتاب ديباجهسى | Grande, longue préface ديباجهٔ مفصله ـ مفصل ومشروح بر ديباجه L'auteur a mis une excellente préface à la tête de son ouvrage فلان مؤلف تأليف ايلديكى كتابك اولنده لا نظير بر ديباجه يازدى Cette préface rend raison du plan de l'ouvrage بو ديباجه تأليفك صورت ترتيبنى ايجاب ايتمش علل واسبابى بيان ايدر — Il signifie aussi, préambule. V. ce mot.

PRÉFECTURE. L'arrondissement départemental, de l'administration duquel est chargé un préfet *A.* ايالت ـ مخلاف *P.* خره *T.* سنجاق ـ ايل

Il se dit aussi de l'endroit où le préfet exerce ses fonctions *A.* باب الوالى *P.* خانهٔ حاكم *T.* والى قپوسى

Et des fonctions de préfet *A.* ايالت *P.* حكمرانى *T.* واليلك

Et du temps que dure l'administration d'un préfet *A.* عهد الولاية ـ وقت الولاية *P.* هنگام حكمرانى *T.* واليلك ايامى

PRÉFÉRABLE. Digne d'être préféré *A.* واجب ـ مرجح ـ ارجح ـ الترجيح ـ اولى ـ مستحق التفضيل *P.* بهتر ـ سزاوار رجحان *T.* يگ | La vertu est préférable à tous les autres biens ارجح حظوظات نفس فضيلتدر

PRÉFÉRABLEMENT. Par préférence *A.* على وجه الترجيح ـ على طريق الاولوية | Le roi a donné cette charge à un tel, préférablement à tous ceux qui la demandaient پادشاه بو منصبى طلبكارانى ايچندن على وجه الترجيح فلانه توجيه ايلدى Il faut aimer Dieu préférablement à toutes choses هر شيدن زياده اولويت طريقيله دلدادهٔ عشق الهى اولمق واجباتدندر

PRÉFÉRENCE. Choix que l'on fait d'une personne, d'une chose plutôt que d'une autre *A.* اولويت ـ رجحانيت ـ رجحان *P.* مزيت ـ بهترى *T.* يگ صايمه | Juste préférence عدل وحقه مقارن اولان رجحان Demander la préférence ادعاى رجحانيت obtenir مظهر رجحان ـ تحصيل رجحانيت ايتمك ـ احراز مرتبهٔ رجحانيت ايتمك ـ ومزيت اولمق disputer رجحانيت مادهسنده معارضه ايتمك Entre ces deux généraux, il est assez douteux à qui on doit donner la préférence بو ايكى سرعسكرلر بيننده قنغيسى مستحق رجحانيت اولديغى امر مبهمدر

Il se prend aussi, pour le droit d'être préféré *A.* استحقاق على الرجحانية | Quand un vassal veut vendre son héritage, le seigneur du fief a la préférence sur tous les autres acquéreurs بر تابعك متصرف اولديغى اراضى فروخت اولنهجق

اولور ایسه مبایعسنده صاحب ملکک سائر بالجمله مشتریلردن زیاده استحقاق رجحانیتی درکار در

PRÉFÉRENCES, se dit de certaines marques d'affection ou d'honneur plus particulières qu'on accorde à quelqu'un *A.* pl. آثار الالتفات *P.* نوازشها *T.* التفاتلر || Vous êtes trop accoutumé aux préférences التفاتلره پک آلشمشسکز

PRÉFÉRER. Donner l'avantage à une personne, à une chose au-dessus d'une autre *A.* ترجیح - تفضیل - تقدیم *P.* بهتر داشتن - بهتر شمردن *T.* یکک صایمق || Il faut préférer l'honnête à l'utile عرض وناموسی نفع وفائده‌یه تقدیم ایتمک لازمدر - عرض وناموسک نفع وفائده ارزینه ترجیحی لازمدر Dieu préféra Jacob à Ésaü باری تعالی حضرت یعقوبی فلانده ترجیح وتفضیل ایلدی

PRÉFÉRÉ. *A.* مرجّح *P.* بهتر داشته *T.* یکک صایلمش

PRÉFET. Magistrat préposé pour administrer un arrondissement départemental *A.* والی

PRÉFINIR. T. de Jurisp. Fixer un délai dans lequel une chose doit être faite *A.* توقیت - تخصیص الوقت - تعیین المدّة *P.* وعده بستن *T.* وعده کسمک || L'ordonnance préfinit les délais des assignations احضار خصوصنده ویرلمسی اقتضا ایدن مهلتک مدّتی قانوننامه‌ده تعیین اولنمشدر

PRÉFIX. Qui est déterminé *A.* مقرّر - معیّن *P.* قرار داده *T.* کسلمش Il ne se dit que dans ces phrases: Jour préfix یوم معیّن terme وعدهٔ معیّنه temps وقت معیّن somme مبلغ معیّن - مقدار معیّن

PRÉFIXION. T. de Jurisp. Détermination. Il ne se dit que d'un délai qu'on accorde *A.* تعیین المهلة - تعیین الوعدة *T.* وعده ویرمه On lui a donné deux mois pour toute préfixion et délai فلانه هپ هپ ایکی آی مهلت ویرلدی

PRÉJUDICE. Tort, dommage *A.* ضرر - ضرر - مضرّت - خسار *P.* گزند - زیان *T.* غدر || Notable préjudice ضرر واضح considérable ضرر کلّی - خسار جسیم Porter préjudice à quelqu'un بر کمسنه‌یه ایراث ضرر ایتمک Souffrir un grand préjudice غدر وزیان عظیمه دوچار اولمق Cela me serait d'un grand préjudice بو کیفیت بکا موجب مضرّت عظیمه اوله‌جقدر Il a obtenu cela à mon préjudice فلان شیئی بکا غدر ایده‌رک تحصیل ایلدی

On dit, Au préjudice de sa parole, pour dire, contre sa parole ایتدیکی - ایتدیکی وعده ایراث کسر ونقیصه ایده‌رک وعدک خلافنده اولدرق Et dans le même sens, Au préjudice de son honneur, de sa réputation, de la vérité, etc. عرض وناموسنه وشان وشهرتنه وواجبهٔ صدق کلامه ایراث کسر ونقیصه ایده‌رک - On dit aussi, Sans préjudice, pour dire, sans faire tort à *A.* بلا ضرر *P.* بی زیان *T.* ضرر کتورمیه‌رک || Sans préjudice de mes droits بنم حقوقمه ضرر کتورمکسزین - حقوقمه ایراث کسر ونقصان ایتمکسزین

PRÉJUDICIABLE. Qui cause du préjudice *A.* مورث الضرر - مضرّ - مورث الکسر والنقصان - موجب الخلل - مخلّ *P.* زیان - خلل رسان - آور *T.* ضرر کتوریجی || Cela est préjudiciable à sa réputation بو کیفیت شان وشهرتنه مورث ضرر در - à son honneur عرض وناموسنه موجب کسر شاننه مخلّدر ونقصاندر

PRÉJUDICIEL. T. de Jurisp. On appelle Question préjudicielle, une question qui doit être jugée avant la contestation principale اساس منازعه اولان ماده‌دن اوّل فصلی اقتضا ایدن مطلب

PRÉJUDICIER. Porter préjudice *A.* ایراث المضرّة - اضرار - ایراث الخلل *P.* گزند آوردن - زیان رسانیدن *T.* خلل ضرر کتورمک - کتورمک L'excès du travail préjudicie beaucoup à la santé سعی مفرط مزاجه ایراث ضرر کلّی ایدر Cela préjudicie beaucoup à mes intérêts, à mes droits, à ma réputation بو کیفیت مصلحت خصوصمه وحقوقمه وشان وشهرتمه کلّی مرتبه ایراث خلل ایدر اوردندر Sa négligence a toujours préjudicié à ses affaires تکاسلی هر حالده امور خصوصاتنه ایراث خلل ایتمشدر - ایراث ضرّ وزیان

PRÉJUGÉ. Ce qui a été jugé auparavant dans un cas semblable *A.* حکم مقیس علیه *T.* امثال اولدجق حکم || Cette sentence est un préjugé pour notre cause بو اعلام بزم مصلحتمزه مقیس امثال اولور بر حکمدر - علیه اولدجق بر حکمدر

Il se dit aussi de toutes les circonstances et apparences qui préparent à un jugement définitif *A.* قرینة pl. قراین || Sa réputation forme un premier préjugé pour lui, contre lui فلانک صیت وشهرتی بادئ نظرده کندو حقنده خیراً ویاخود شرّاً بر قرینه اولور Tous les préjugés lui sont contraires کافهٔ قراین خلافنده در Beaucoup de préjugés militent contre lui قراین وافره فلانک علیهنده در

Il signifie aussi, marque, signe de ce qui arrivera *A.* علامت

pl. علايم - امارة pl. امارات P. نشانه T. نشان || Le bon accueil que le prince lui a fait, est un préjugé pour le succès de sa demande بكك طرفندن مظهر اولديغى التفات حسن نتيجه سنده - مطلوبنك حسن نتيجه سنه بر اماره در دلالت ايدر بر اماره در

Préjugé. Opinion adoptée sans examen A. اعتقاد باطل pl. اعتقادات باطلة P. سگال بيهوده T. فنا صانى || Faux préjugé dangereux منتج خطر اولەجق اعتقاد باطل وكاسد Il faut être sans préjugés اعتقادات باطلەدن اعتقاد باطل برئ اولمق لازمدر C'est un homme plein de préjugés اعتقادات باطلەسى چوق - باطله ايله مالامال بر آدمدر Il est difficile de se défaire des préjugés de l'enfance سنّ صباوتده لا بدّ اولان اعتقادات باطلەدن واز كلمك امر مشكلدر

PRÉJUGER. Prévoir par conjecture A. ظنّ - تخمين P. انگاريدن - گمانيدن - سگاليدن T. صانمق || Cela arrivera ainsi, autant qu'on le peut préjuger ظنّ وتخمين اولنديغنه كوره بو مادّه بويله اولەجقدر

se PRÉLASSER. Affecter un air de gravité, de dignité A. تواقر - تعاظم - اظهار الوقار والتمكين P. طور شكوهى نمودن T. آغرلق كوسترمك

PRÉLAT. Celui qui a une dignité considérable dans l'Église A. اسقف pl. اساقفة

PRÉLATURE. Dignité de prélat A. مرتبة الاسقفية

PRÊLE, ou QUEUE-DE-CHEVAL. Plante A. ذنب الخيل T. اولاغ يونجه

PRÉLEVER. Lever préablement une portion sur le total A. افراز P. از همه جدا كردن T. طوپندن آيرمق - طوپندن آلمق || Il faut prélever cette somme sur la succession pour les frais funéraires جنازه مصارفيچون تركه مالندن شو مقدار مبلغ افراز اولنملو در Sur ces cinquante gerbes, il faut en prélever cinq pour la dîme اشبو اللى عدد اكين دمتلرندن بش دست عشر ايچون افراز اولنملو در

Prélevé. A. مفرز P. از همه جدا كرده T. طوپندن آيرلمش

PRÉLIMINAIRE. Qui précède la matière principale A. مقدّمة - على طريق المقدّمة || Discours préliminaire مسرود على طريق المقدّمة بر مقاله Question préliminaire على طريق المقدّمه در ميان اولنان مطلب Agiter, vider une question préliminaire على طريق المقدّمه سرد اولنان مطلبدن بحث ايتمك ومقدّمه صورتنده بسط اولنان مطلبى فصل وقطع ايتمك

En termes de négociation, il se dit des articles principaux qui doivent être réglés, avant que d'entrer dans la discussion des intérêts moins importans des puissances contractantes A. شروط الاساس || On traite sur les articles préliminaires اساس شروطنه دائر مذاكره اولمقده در Les articles préliminaires sont arrêtés اساس شروطى تنظيم اولنمشدر - قرارگير نظام اولمشدر

PRÉLIMINAIREMENT. Préalablement A. قبل ذا P. پيش ازين T. اوّلدن - ايلرودن

PRÉLUDE. T. de Musique. Ce qu'on chante, ou ce qu'on joue pour se mettre sur le ton sur lequel on veut chanter ou jouer A. مقدّمة اللحن - مقدّمة بضرب المعارف P. سرآهنگ - پيشرو T. تقسيم || Un beau prélude الطف واحسن بر تقسيم

Il signifie figur. ce qui précède une chose, et qui lui sert comme de préparation A. مقدّمة P. سر آغاز كار || Un conte servit de prélude à son discours مقالەسنده مقدّمه مقامنده بر حكايه نقل ايلدى Les actions de ce prince dans son enfance étaient les préludes des grandes choses qu'il devait faire un jour فلان شهزادەنك عهد صباوتنده ظهوره كلمش اطوار وحركات وقتيله حيز فعله كتورەجكى معالئ امورك مقدّماتى ايدى

PRÉLUDER. T. de Musiq. Faire des préludes A. اجراء المقدّمة اللحن - اجراء المقدّمة بضرب المعارف P. پيشرو نواختن T. تقسيم ايتمك - تقسيم چالمق || Ce joueur de luth prélude agréablement بو لاغوتەجى كوزل تقسيم ايدر

Préluder à... Faire une chose en commençant par ce qu'il y a de moins important A. بدء - شروع P. سر آغاز - آغازيدن كردن T. باشلمق || Il prélude aux batailles par des escarmouches سر آغاز ايدر - ميدان جنكلرينه چرخه جنكلريله بدء ايدر

PRÉMATURÉ. Il se dit des fruits qui mûrissens avant la saison A. قبل الوقت ناضج P. پيش از موسم رسيده T. وقتندن اوّل يتشمش || Ces fruits sont prématurés بو ميوەلر قبل الوقت ناضج اولمشدر Les fruits prématurés ne sont pas ordinairement d'aussi bon goût que les autres وقتندن اوّل يتشمش ميوه سائرلرى قدر لذيذ اولەمز - On dit figur. || Un esprit prématuré, pour dire, un esprit plus avancé qu'on ne l'a ordinairement à l'âge où est la personne dont on parle وقتندن اوّل يتشمش عقل - وقتندن اوّل ادراك ايتمش - Il se dit aussi en parlant d'une affaire, pour dire, qu'il n'est pas encore tems de l'enterprendre

|| Votre démarche parait prématurée ابتدیککز حرکت غالبا نا بوسمدر — بو مصلحت نا بوسمدر Cette affaire est prématurée نا بهنگامدر

PRÉMATURÉMENT. Avant le temps convenable *A.* قبل الموسم *P.* نا بهنگام *T.* وقتسز || Voilà des fruits qu'on a cueillis prématurément قبل الوقت دیوشورلمش میوه‌لر Il a voulu intenter cette action prématurément بو دعوایه وقتسز شروع ایتمشدر

PRÉMATURITÉ. Maturité avant la saison. Il ne se dit qu'au figuré *A.* نضج معجل — ادراک قبل الوقت *P.* پیشرسی *T.* وقتندن اوّل یتشمه || Prématurité d'esprit عقلک قبل الوقت ادراکی

PRÉMÉDITATION. Réflexion que l'on fait en soi-même sur une chose, avant que de l'exécuter *A.* تقدّم — تقدّم الملاحظة المطالعة *P.* پیشینی اندیشه *T.* اوّلجه دوشونمه || Il n'a pas fait cela sans préméditation بو حرکتی مقدّم مطالعه ایتمیدرک ایتمش دکلدر Il l'a fait avec préméditation بونی مقدّم مطالعه ایده‌رک ایتمشدر

PRÉMÉDITER. Méditer quelque temps sur une chose, avant que de l'exécuter *A.* مقدّمًا ملاحظة — مقدّمًا مطالعة *P.* پیش از کار اندیشه کردن *T.* اوّل دوشونمک || Préméditer une action بر کونه عمل وحرکتی اوّلدن مطالعه ایتمک Il y a longtemps qu'il préméditait de faire ce mauvais coup چوق زمان مقدّم بو سوء حرکتی مطالعه ایدر ایدی

PRÉMÉDITÉ. *A.* مسبوق المطالعة *P.* پیش اندیشیده *T.* اوّلدن دوشونلمش || Une action préméditée de longue main مدّت مدیده‌دنبرو مطالعه اولمش بر حرکت Un dessein prémédité مقدّم مطالعه اولمش بر نیّت De dessein prémédité مقدّم مطالعه ایده‌رک

PRÉMICES. Les premiers fruits de la terre *A.* باکورة *P.* نوباره *T.* ایلک یتشن یمش طرفنده || Offrir à Dieu les prémices de tous les fruits de sa terre بر کمسنه ید ملکنده اولان اراضیده حاصل بالجمله اجناس فواکهک باکوره‌لرینی بارگاه جناب ربّ ذو الجلاله تقدیم ایتمک

Et les premiers-nés du bétail *A.* فرع pl. فرعة *P.* حیوان پیشزای *T.* ایلک طوغمش حیوان || Abel offrit à Dieu les prémices de ses troupeaux هابیل فرع مواشیسنی فی سبیل الله قربان ایلدی

Il se dit figur. des premières productions de l'esprit *A.* pl. ابکار

|| Je vous consacre les prémices de mon travail, de mes études زاده طبعم اولان ابکار آثاری سکا وقف ایدرم

PREMIER. Qui précède par rapport au temps, au lieu, à l'ordre *A.* اوّل pl. اوّلین *P.* نخستین *T.* ایلک — ایلک — اوّلکی — ابتداکی || Le premier homme اوّل بشر Adam notre premier père والد ابو البشر اولان — اوّلمز اولان حضرت آدم Nos premiers parens آبای اوّلین Le dimanche est le premier jour de la semaine بازار کونی هفته‌نک ایلک — یوم احد اوّل ایّام اسبوعدر Le premier point du sermon traitait de telle chose موعظه‌نک بحث اوّلی فلان شیئه دائر ایدی Il faut détourner à la première rue que vous rencontrerez راست کلدجککز اوّلکی زوقاغه صاپملوسک Il est logé au premier étage طبقهٔ اولیده ساکندر La première ville qu'on trouve en entrant dans le royaume درون ملکه لدی الدخول راست کلدجک اوّلکی بلده Cet homme de guerre se montre le premier dans les occasions بو بهادر پرخاشجو جمله‌دن اوّل جنکلرده اثبات وجود ایدر Il alla le premier à l'assaut جمله‌دن اوّل یوروییشه صالدی La première fois que nous nous vîmes ملاقاتمزک دفعهٔ اولیسنده Il ne faut pas s'abandonner à ses premiers mouvemens قلبک اوّل هیجاننده ارخای زمام نفس ایتمک جائز دکلدر Les premières pensées ne sont pas les meilleures اوّل باوّل ذهنه تبادر ایدن افکار هر حالده احسن واصوب دکلدر En premier lieu اوّلا Le premier rang مرتبهٔ اولی — درجهٔ اولی

On donne à Dieu le nom de Cause première *A.* مبداء اوّل —

Premier-né. V. Né, au mot Naitre.

En termes de Physique, on appelle Matière première, la matière en général, faisant abstraction de la forme et des autres accidens *A.* مادهٔ اصلیّة

Il signifie aussi, le plus excellent *A.* اعلا — افضل — اصلی — اعلا *P.* بهترین — برگزیده‌ترین *T.* اک ایو || C'est le premier homme du monde pour la guerre فنّ حربده اعلای جملهٔ الاعلا Pour les négociations فنّ مکالماتده اعلا الاعلا بر آدمدر Ce prédicateur est le premier entre ceux que nous avons واعظلرمزک افضل واعلاسی فلاندر

PREMIER, est aussi un titre d'honneur attaché à de certaines charges *A.* رئیس pl. رؤساء *P.* سر *T.* باش || Premier ministre رئیس الوکلا — باش وکیل Premier écuyer اوّل سر میر آخور

- رئیس الاطبا Premier médecin باش میر آخور - میر آخور باش وکیلخرج Premier maître d'hôtel حکیم باشی - سر اطبا

PREMIER. Qui avait été auparavant *A.* سابق *P.* گذشته *T.* مقدمکی - کچن || Recouvrer sa première santé صحت سابقه‌یی sa کما کان تدارک واستحصال ایتمک - تحصیل ایتمک première splendeur پرتو سابقنی تحصیل ایتمک Les choses sont remises dans leur premier état صورت احوال نظام سابقلرینه ارجاع اولندی

Il se dit aussi du commencement de certaines choses *A.* مبداء pl. مبادی *P.* آغاز *T.* سر آغاز *P.* اول - مبادی *T.* ابلک - باشلنغج || Ce n'est là qu'une première idée فکرک ابلکی سانحه‌سیدر Il n'a pas la première teinture des lettres هنوز مبادئ علمدن بیخبر در - هنوز اوقومنک باشلنغجنی بیلمز

PREMIÈREMENT. En premier lieu *A.* ابتداء - اولاً *P.* نخست *T.* اولا || ابتدا - ابلک - اولدرق Premièrement je traiterai de... اولا فلاندن بحث ایده‌جکم Il faut premièrement songer à faire son devoir, ensuite on peut se délasser اولا ما وجب حالک ایفاسنه سعی اولنملو در صکره استراحت قیدینه دوشمک اولا وهرشیدن مقدم Premièrement et avant toutes choses ممکندر

PRÉMISSES. T. de Log. Il se dit des deux premières propositions d'un syllogisme *A.* قضیتین القیاس

PRÉMOTION. T. de Théol. Action de Dieu agissant avec la créature, et la déterminant à agir *A.* القاء الهی

PRÉMUNIR. Munir par précaution *A.* تهیئة الاسباب التحفظ - اسباب پاسداری آماده کردانیدن *P.* اعداد الاسباب التحفظ *T.* قورینه‌جق اسباب ایله تدارکلندرمک || Il fallait le prémunir contre les faux rapports خلاف انهادن تحفظنه مدار اولەجق اسباب تهیئه واعداد اولنملو ایدی contre la séduction دوچار غوایت اولنمقدن وسیلهٔ تحفظ اولەجق اسباب ایله فلانی تدارکلوندرمک لازم ایدی

Se prémunir. *A.* تدارک الاسباب التحفظ - استحصال *T.* باسباب پاسداری آماده شدن *P.* الاسباب التحفظ قورینه‌جق اسباب ایله تدارکلنمک || Se prémunir contre le froid برودت هوادن تحفظه مدار اولەجق اسباب ایله وخامت هوادن مدار تحفظ تدارکلنمک contre le mauvais air ضلالتدن اولەجق اسبابی استحصال ایتمک contre les erreurs مدار تحفظ اولەجق اسبابی تدارک ایتمک

Prémuni. *A.* باسباب التحفظ *P.* مهیاء باسباب پاسداری

اسباب تحفظ ایله تدارکلنمش *T.* آماده شده

PRENABLE. Il se dit d'une ville ou d'une place qui peut être prise *A.* ممکن الفتح - ممکن الضبط *P.* گشادنی *T.* آلنور || Cette place est prenable بر قلعه در ممکن الفتح n'est prenable que par la faim بو قلعه‌نک فتحی شدت جوعدن غیری صورت ایله ممکن دکلدر

Il se dit aussi des personnes, et signifie, qui peut être gagné, séduit *A.* ممکن الجلب *P.* امکانپذیر جلب *T.* آیاردیلور || Cet homme n'est prenable ni par or ni par argent درهم ودینار ایله جلب اولنور مقولەدن دکلدر

Et qui peut être attaqué, censuré *A.* ذو - ذو ممسک اللوم قنایشه طوتامغی اولان *T.* نکوهیدنی *P.* ممسک التعییب || Sa conduite est parfaite, il n'est prenable d'aucun côté سلوک وحرکتنده سوز اولمز هیچ بر وجهله ممسک لوم وتعییب لوم وتعییبه طوتامق یوقدر - یوقدر

PRENANT. On appelle en termes de Finance, Partie prenante, celui qui a droit de recevoir d'un trésorier une certaine somme *A.* قابض المال *P.* مالگیر *T.* قبض مال

PRENDRE. Saisir avec la main *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* الە النه - اخذ سیف ایتمک || Prendre une épée طوتمق - آلمق un livre بر کتاب اخذ ایتمک قلیج آلمق un cheval par la bride آتی دیزکیندن طوتمق

On dit, Prendre les armes, pour dire, s'armer *A.* اخذ السلاح - سلاحپوش شدن - سلاح گرفتن *P.* تلبس السلاح - تسلح *T.* سلاحلنمق || Les soldats ont eu ordre de prendre les armes - عسکری نفراتنه سلاحلنملری خصوصی امر وتنبیه اولندی

Il signifie aussi, arrêter quelqu'un pour le conduire en prison || Le voleur qu'on cherchait depuis long-temps a été pris مدت مدیده‌دنبرو آرادقلری خرسز اخذ اولنمشدر

On dit figur. Prendre en main les intérêts ou le droit de quelqu'un, pour dire, les soutenir *A.* التزام *P.* در عهده کردن *T.* اوزرینه آلمق - یوکلنمک || Il a pris en main les intérêts de cette famille بو خاندانک اغراض ومصالحنی التزام ایلدی

Et prendre intérêt à une chose, pour dire, s'y intéresser || Je ne puis m'empêcher de prendre beaucoup de part à tout ce qui vous regarde سکا متعلق اولان اموری التزامدن فارغ اولەمم Prendre intérêt à une personne بر کمسنه‌یی التزام ایتمک

Et prendre quelqu'un sous sa protection, pour dire, le protéger

زیر حمایته آلمق .T زیر حمایت گرفتن .P حمایت .A

Et prendre le parti de quelqu'un .A اعانت .P طرفداری بر کمسنه‌نک طرفنی طوتمق .T نمودن || On doit toujours prendre le parti du faible et de l'innocent هر حالده ضعیف طرفه وبیجرم وگناه اولانه معین اولمق لازمدر

Et en termes de Palais, Prendre le fait et cause de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui بر کمسنه‌نک دعواسنه اعانةً مداخله ایتمک ـ دعواسنی التزام ایتمک

Et prendre parti avec quelqu'un, pour dire, s'attacher à son service بر کمسنه‌نک خدمتنه ـ بر کمسنه‌یه انتساب ایتمک کیرمک

Et prendre parti contre quelqu'un, pour dire, se déclarer contre lui بر کمسنه‌نک خلافی طرفنی طوتمق

Et prendre parti, pour dire, s'enrôler dans les troupes عسکر یازلمق

Et prendre son parti, pour dire, se résoudre, se décider dans une affaire .A تقریر الذهن .P قرار دادن .T قرار ویرمک || Il est quelquefois nécessaire de prendre son parti sur-le-champ بعض مصلحتلر وار درکه دفعةً تقریر ذهن ایتمک لازمدر ـ ou pour dire, se résigner à ce qui doit arriver .A اظهار التسلیمیّة || Voyant qu'il ne pouvait pas guérir, il prit son parti, et se disposa à la mort تحصیل صحت ایده‌میه‌جکنی کورنجه اظهار تسلیمیّت برله آمادهٔ موت اولمشدر

Prendre, se dit aussi en parlant des habits qu'on met sur soi .A اکتسا ـ تلبّس .P پوشش گرفتن ـ در بر کردن .T کیمک || Prendre son manteau قپودینی کیمک sa chemise کوملکنی کیمک ـ On dit, Prendre l'habit de religieux, pour dire, entrer au noviciat dans un monastère اخذ کسوهٔ رهبانیّت ایتمک ـ Et prendre le deuil. V. Deuil.

Prendre. Dérober .A استراق ـ اسلال .P دزدیدن .T چالمق ـ اوغریلمق || On a pris mes gants, mon manteau الدوانمی وقپودمی استراق ایلدیلر اوغریلین قاپمق ـ

Et enlever, ôter à quelqu'un ce qu'il a .A سلب ـ اختلاس .P ربودن .T قاپمق || Les voleurs ont pris à mon voisin tout ce qu'il avait d'argent chez lui همجوارم یانده موجود اولان اقچه‌سنک مجموعنی حرامیلر اختلاس ایتمشلر در

On dit en parlant d'un homme avide, qu'il prend à toutes mains, de toutes mains صاغ الیله ده قپار صول الیله ده قپار

On dit proverb. Prendre d'un sac deux moutures, pour dire, tirer double profit d'une même affaire .T بر قیوندن ایکی دری آلمق

On dit aussi, C'est vouloir prendre la lune avec les dents, pour dire, c'est vouloir faire des choses dont l'exécution est impossible .T یلدزه کمند آتمقدر

Et prendre le tison par où il brûle, pour dire, prendre l'affaire par l'endroit le plus difficile .T طوتروغی یانان یرندن طوتمقدر

Prendre. S'emparer d'une chose ou d'une personne par force .A اخذ ـ نزع .P بزور گرفتن .T طوتمق ـ قاورەمق ـ قاپمق || Il a pris le pistolet de son ennemi دشمنندن پشتوینی نزع ایتمشدر Prendre quelqu'un au collet بر کمسنه‌یی یقه‌سندن ـ صاچندن قاورەدیلر On l'a pris par les cheveux قاورەمق طوتدیلر

On dit figur. Prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, la saisir فرصتی ایکی ال ایله یقه‌لمق

Il se dit aussi des animaux .A اختطاف .P ربودن .T قاپمق || Le chien a pris un morceau de pain sur la table کلب سفره اوزرندن بر پارچه اتمک قاپدی

On dit, qu'un cheval prend le mors aux dents, pour dire, qu'il s'emporte .T کمی آزی‌یه آلور V. aussi Mors.

Prendre possession, se dit d'une terre, d'un héritage .A وضع بدست ملکداری .P وضع الید التملّک ـ الید التصرّف .T تصرّفه آلمق || Prendre possession par procureur بر ملکه وکیل معرفتیله وضع ید تملّک ایتمک آوردن

Il se dit aussi d'une charge, d'un revenu .A تصرّق ـ ضبط

Prendre, se dit aussi de la profession que l'on embrasse .A دخول .P گرفتن .T طوتمق ـ کیرمک || De ces deux frères, l'aîné a pris le parti de la robe, et le cadet, celui de l'épée بو ایکی برادرلردن کبیری طریقت اهل قلمه وصغیری طریقت کبیری کتّاب زمرەسنه ـ ارباب سیفه داخل اولمشدر طریقنی طوتدی ـ وصغیری اهل حرب طریقنه کیردی

Prendre, se dit aussi en parlant des places dont on se rend maître .A تسخیر ـ فتح ـ ضبط .P گشادن .T ضبط ـ آلمق || On a pris cette ville d'assaut بو بلده عنوةً فتح ایلمک یورویش ایله آلندی ـ اولندی

Il se dit aussi en parlant de pêche et de chasse .A صید .P شکار کردن ـ شکردن .T طوتمق ـ آولامق || Prendre des cailles

قوش - قوش آولمق des oiseaux بولدرجین صید ایتمک طوتمق

On dit figur. en parlant des hommes qui se laissent tromper, Il s'est laissé prendre au piége, à l'hameçon دام مکر وحیلدیه گرفتار پا بستهٔ دام مکر وفریب اولمشدر - اولدی Cette femme l'a pris dans ses filets بو خاتون فلانی صید ایلدی

Et prendre quelqu'un au trébuchet, pour dire, l'engager par adresse à faire une chose qui lui est désavantageuse - بر تقریب بر تقریب - بر تقریب تغلیط ایتمک - اغفال ایتمک یاکلتمق

Et prendre pour dupe, pour dire, duper *T.* - قوفه کتورمک آلداتمق V. aussi Duper || Il a fait un mauvais marché, on l'a pris pour dupe ضررلو بر بازارلق ایتدی بیاغی قوفه - Et prendre une homme pour une dupe, pour dire, کتورمشلر در le regarder comme un homme facile à tromper بر کمسندیی قولای قوفه کاور مقولدن عدّ ایتمک

Et prendre à coeur, pour dire, s'affecter de quelque chose *A.* ربط القلب - تعلیق القلب - عقد القلب *P.* دل آویختن *T.* کوکل ویرمک - کوکل باغلمق || Vous prenez cela trop à coeur بوکا زیادهسیله ربط قلب ایدرسک

Et prendre coeur à quelque chose, pour dire, s'y affectionner *A.* رغبت - نزوع النفس - نزاعة القلب *P.* دلبسته شدن - دلبستگی نمودن *T.* کوکل چکنمک || Il faut prendre coeur à l'ouvrage ایشلنان ایشه نزاعت قلب لازمدر

Et prendre à la tâche un ouvrage, pour dire, s'en charger à raison de tant *A.* مقطوعاً التزام *P.* بر وجه مقطوع در عهده کردن *T.* مقطوع اولدرق اوزرینه آلمق

Et prendre à tâche, pour dire, chercher tous les moyens de faire une chose *T.* ایش ایدنمک - پیشه ایدنمک || Il semble avoir pris à tache de me contredire غالبا بکا تعریض ایلمکی ایش ایدندی

Prendre pour bon, signifie, croire *A.* اعتماد *P.* باوربدن - باور نمودن *T.* اینانمق || Il prend pour bon tout ce qu'on lui débite کندویه هر نه دینسه اینانور

Prendre en considération, signifie, remarquer particulièrement quelque chose *T.* شایان - شایان نگاه التفات عدّ ایتمک ملاحظه ودقت عدّ ایتمک || On prendra cet article en grande considération بو مادّه غایة الغایه شایان دقت وملاحظه عدّ اولنهجقدر

Prendre à flagrant délit. V. Flagrant.

Prendre, signifie aussi, attaquer. V. ce mot || Prendre son ennemi par derrière - دشمن اوزرینه وزادن هجوم ایتمک دشمنی وزادن اورمق

On dit, que la fièvre, la goutte a pris à quelqu'un فلانه حمّا طوتدی نقرس طوتدی Il lui a pris une colique وجع قولنج طوتدی - Et que l'orage nous prit فورتنهیه طوتلدق La pluie nous prit en chemin یولده یغموره طوتلدق

Prendre, se dit figur. pour Entendre, comprendre *A.* فهم *P.* فهمیدن *T.* اخذ ایتمک - آکلامق || معناسنی Prendre bien le sens d'un auteur بر تألیفک معناسنی کرکی کبی فهم - ایتمک اخذ ایتمک Il prend mal le sens de ce passage بو فقرهنک معناسنی لایقی اوزره فهم ایدهمیور Prendre à rebours une affaire - بر مصلحتی عکسنه فهم ایتمک ترسنه معناسنی بر عکس اخذ آکلامق Vous avez mal pris la chose ترسنه آکلادک - ایلدک

Et pour Expliquer, interpréter *A.* تفسیر *P.* معنا دادن *T.* معنا ویرمک || Il a bien pris ce qu'on lui a dit de votre part طرفکدن تبلیغ اولنان کلامه خوش معنا ویردی Vous prenez mal mes paroles سوزلرمی فنا تفسیر ایدرسک Prendre de travers ترسنه معنا ویرمک - بالعکس تفسیر ایتمک

PRENDRE une chose à la lettre, au pied de la lettre, c'est l'expliquer selon le sens littéral *T.* تحت اللفظ معنا ویرمک || Il ne faut pas prendre toujours les choses au pied de la lettre هر شیئده تحت اللفظ معنا ویرمک جائز دکلدر - On dit aussi, Prendre les choses à la rigueur, pour dire, trop à la lettre حرف بحرف معنا ویرمک

On dit, Prendre une chose en bonne part بر شیئی حسن طرفنه حمل ایتمک - Et qu'un mot peut se prendre en bonne et en mauvaise part بو لفظ هم خیراً وهم شرّاً تفسیر اولنه بیلور

Et prendre une chose en riant بر شیئی کولدرک دیکلمک

Et prendre sérieusement une chose بر شیئی گوش اذعان ایله مهمّ اولمق اوزره دیکلمک - دیکلمک

Et prendre quelqu'un ou quelque chose en guignon, en grippe, pour dire, être prévenu contre lui, contre une chose, sans pouvoir en donner de raison منحوس - بر شیئی مشئوم عدّ ایتمک بر شیئدن تشأم ایتمک - اوغورسز طوتمق - عدّ ایتمک

Et prendre quelqu'un, quelque chose en goût فلاندن تلذذ ـ فلاندن استكراه ايتمك en dégoût متلذذ اولمق ـ ايتمك ايكرنمك

Et prendre bien ou mal une affaire, pour dire, la conduire bien ou mal بو مصلحتى يوليله طوتمق وياخود يوليله طوتمامق

Prendre, se dit aussi pour Accepter *A.* تقبل ـ قبول *P.* پذيرفتن *T.* قبول ايتمك ـ آلمق || Prenez ce petit présent بو دستاويز نا چيزى سزاوار ـ هديۀ نا چيزى قبول ايله حسن قبول ايله Prenez ceci à compte de ce qui vous revient طرفكه عائد اولان مقداردن على الحساب شونى قبول ايله شونى آل ـ

On dit, Prendre à intérêt, pour dire, emprunter une somme, à condition d'en payer les intérêts *A.* استقراض بالمرابحة *P.* مرابحه ايله اودنج آلمق *T.* بربح وام گرفتن

Et prendre une chose à ses risques, périls et fortune, pour dire, s'en charger au hasard d'y perdre هر درلو مهالك ومخاطرات وهر كونه خسارات نفسنه عائد اولمق شرطيله بر شيئى در عهده ايتمك

Et prendre les choses comme elles viennent, pour dire, les recevoir avec indifférence شيئلرى كلدكلرى ـ ظهوره تابع اولمق شيئلرى همان كليشى كوزل قوللنمق ـ يره باغلمق

Prendre. Avaler, humer *A.* تناول *P.* خوردن *T.* ـ يمك يمك ـ شوربا تناول ايتمك || Prendre un bouillon ايچمك تناول du vin باده ايچمك ـ تناول خمر ايتمك du café تناول دوا ايتمك قهوه ايچمك ـ قهوه ايتمك de la médecine علاج آلمق ـ علاج يمك ـ

Il se dit aussi pour Attirer par le nez *A.* استنشاء ـ استنشاق قوخولمق ـ برونه چكمك *T.* بوييدن ـ دربينى كشيدن *P.* || Prendre de l'encens بخورى استنشا ايتمك du tabac انفيه انفيه چكمك ـ استنشاق ايتمك

On dit, Prendre un lavement, un remède احتقان ايتمك

Prendre, se dit à l'égard de ceux qui voyagent, pour Choisir un chemin entre plusieurs *A.* اخذ الطريق *P.* فلان راه گرفتن *T.* فلان يولى طوتمق || Il faut prendre à droite, à gauche صاغ يا صول طرفندهكى يولى طوتملو در Prendre la première rue ايلك ظهور ايدهجك زوقاقك يولنى طوتمق ـ On dit, Prendre la voie du messager, du carrosse, de la diligence منزل يولنى ياخود عربه يولنى ياخود منزل عربهسى

ـ يولنى طوتمق ـ Et figur. Prendre la bonne voie, la mauvaise voie ايو ـ طريق خيره ياخود طريق شره سلوك ايتمك || Il a pris une bonne voie pour parvenir à son but يا فنا يولى طوتمق مقصده واصل اولمق ايچون بر ايو يول طوتدى Il faut prendre cette voie بو طريقى طوتملو در

On dit, Prendre à travers champs, à travers les terres labourées, pour dire, aller directement sans s'embarrasser du chemin frayé تارلالر واكينلر ايچندن مرور ايله طوغريجه قطع راه ايتمك

Et prendre les devans, pour dire, partir avant quelqu'un مقدم عزيمت ايتمك ـ Et figur., pour dire, prévenir quelqu'un مقدم مقدم آگاه ايتمك ـ خبر ويرمك

Et prendre le pas sur quelqu'un, pour dire, passer devant lui ايلرويه كچمك ـ سبق وتقدم ايتمك

On dit figur. Prendre le dessus, en parlant d'un homme dont la santé, les affaires commencent à se rétablir *T.* حسن حاله ميل ايتمك || Il a été long-temps malade, mais il commence à prendre le dessus وافر زماندنبرو خسته ايدى انجق بر دفعه مزاجى حسن حاله ميل ايتمشدر

Prendre congé de quelqu'un, signifie, lui dire adieu en le quittant *A.* وداع *P.* بدرود كردن *T.* رسم وداعى ـ وداعلشمق اجرا ايتمك

En termes de Marine, on dit, Prendre le vent, pour dire, présenter les voiles au vent de la manière la plus avantageuse *T.* روزكارى يلكنلره آلمق ـ Et prendre port, prendre terre en quelque endroit, pour dire, y aborder *T.* ليمانه كيرمك ـ يناشمق

ـ Et prendre la haute mer, prendre le large, pour dire, se mettre en haute mer *T.* انكينه چيقمق ـ آچيغه چيقمق ـ Et prendre la hauteur du soleil, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil au-dessus de l'horizon *T.* ارتفاع آلمق ـ Et prendre hauteur, pour dire, observer par le moyen du soleil ou d'une étoile fixe, le degré de latitude du lieu où l'on est عرضك درجهسنى بولمق

Prendre, se dit aussi en plusieurs phrases. Ainsi on dit, en faisant une narration, Il faut prendre la chose de plus haut حكايهيى دخى اولندن طوتملو در ـ Et qu'une rivière prend sa source en tel lieu ـ نشأت ايدر ـ نهر فلان محلدن نبوع ايدر ـ Et prenez que...., pour dire, supposez que... فرض ايله ـ چيقار

صای که ـ طوتکه ـ

On dit, Prendre sur sa nourriture, sur sa dépense, sur son nécessaire, etc. pour dire, retrancher de sa nourriture, etc. pour employer à une autre chose اقوات یومیّه‌دن ومصارف روزمرّه‌دن کسمک ـ وحوایج ضروریّه‌دن قطع ایتمک || Il prend sur son nécessaire pour donner aux pauvres حوایج ضروریّه‌سندن قطع ایله فقرایه ویرر

Et prendre quelque chose sur soi, pour dire, en répondre *A.* تکفّل *P.* در عهدهٔ خود پذیرفتن *T.* بر کمسنه بر شیئی اوزرینه آلمق || Ne vous inquiétez point de l'événement de cette affaire, je prends cela sur moi مصلحتک نتیجه‌سی ایچون هیچ تلاش ایتمه بن تکفّل ایده‌رم

Et qu'une personne prend beaucoup sur elle, pour dire, qu'elle se retient, qu'elle se fait violence *A.* جبر النفس *P.* خودرا زور دادن *T.* کندویی زورلمق || Cet homme était très-colère, il faut qu'il ait bien pris sur lui, pour être d'un commerce aussi doux فلان کشی مقدّما غضوب مشرب بر آدم ایدی بو دفعه طوتدیغی طور رفق وملایمته نظرًا چوق جبر نفس ایلدیکی آکلاشیلور

Et prendre la fuite, pour dire, s'enfuir. V. ce mot. — Prendre son élan, pour dire, s'élancer. V. ce mot. — Prendre un expédient بر کونه تدبیره تشبّث ایتمک

Et prendre le change sur un objet dans une affaire, pour dire, s'y tromper *A.* سقوط فی الخطاء *P.* بخطا افتادن *T.* یاکلمق ـ تغلیط اولنمق || Faire prendre le change à quelqu'un sur ses intérêts بر کمسنه‌یی کندو امور وخصوصاتنده تغلیط ایتمک

On dit figur. Prendre pied sur quelque chose, pour dire, se fonder sur quelque chose pour en tirer avantage *A.* استناد *P.* پشت دادن *T.* طیانمق ـ کونمک || S'il prend pied sur ce qu'on lui a dit, il a tort کندویه سویلنان کلامه استناد ایدر ایسه خطا ایدر

Prendre pied sur les actions de quelqu'un, C'est vouloir l'imiter, comme pour s'égaler à lui *A.* توازن ـ معادلة *P.* ادّعای برابری ـ نمودن ـ ادّعای همسنجی کردن *T.* برابرلشمک ـ طارتشمق || Un petit gentilhomme ne doit pas prendre pied sur la dépense d'un seigneur رجالک صغار وکمترانی عظمانک مصرفنه معادله قیدنده اولمق مناسب دکلدر

Il signifie aussi, se régler sur quelque chose *A.* اتّخاذ الامثال

اورنک آلمق *T.* نمونه کرفتن *P.*

On dit, Prendre avis, Prendre conseil, pour dire, demander conseil à quelqu'un *A.* استشارة ـ استنصاح ـ استعلام الرأی *P.* رأی طلبیدن *T.* اوکوت آلمق || J'ai pris conseil d'un habile homme بر کار آشنا آدم ایله استشاره ایلدم آدمدن ـ نصیحت آلدم

Et prendre les avis, pour dire, les recueillir ارباب مجلسک رایلرینی جمع ایتمک

Et prendre un intérêt dans une entreprise, pour dire, y contribuer de ses fonds, et en partager le profit ou la perte بر مصلحتده شرکت ایتمک

Et prendre haleine, pour dire, respirer, suspendre un moment son discours, son travail *A.* تنفّس ـ استراحة *P.* آراخیدن *T.* دیکلنمک ـ صولق آلمق || Prenons un peu haleine بر مقدار تنفّس ایده‌لم

Et prendre l'air, pour dire, sortir d'un lieu où l'on était enfermé, pour aller dans un endroit découvert *A.* کسب الهواء *P.* هوا کرفتن *T.* هوالنمک ـ هوا آلمق

Il se dit aussi de ceux qui vont passer quelques jours à la campagne *A.* تنزّه ـ کسب الفرح *P.* دلکشایی پذیرفتن *T.* کوکل اکلندرمک || Il est allé prendre l'air à sa maison de campagne لاجل التنزّه صیفیّة خانه‌سنه نقل ایلدی

On dit, qu'un homme prend des airs, pour dire, qu'il a des manières, un ton qui ne conviennent pas à son état بعض کونه اطوار ناسزا التزام ایدر

Prendre feu. S'allumer *A.* اشتعال ـ توری ـ توقّد ـ التهاب *P.* آتش کرفتن ـ زبانه کیر اشتعال شدن *T.* طوتشمق ـ آتش آلمق ـ آتشلنمک || Le fusil n'a pas pris feu تفنکک آتش آلمدی

Il signifie figur., S'échauffer, montrer de la colère *A.* تغیّظ ـ استشاطة *P.* پر آتش شدن *T.* علولنمک ـ آتشلنمک || Cet homme prend feu pour un mot بر لفظ ایچون علولنور آدمدر ـ باروت کبی آتشلنور بر آدمدر — On dit, que le feu a pris à une maison فلان خانه‌ده آتش ظهور ایلدی

Prendre plaisir à quelque chose, c'est s'y plaire *A.* کسب ـ حظّ محظوظ ـ *P.* فرح یافتن ـ دلشاد شدن *T.* خوشلنمق ـ الفرح اولمق

Prendre patience. *A.* تصبّر ـ اختیار الصبر *P.* شکیبایی

|| Prendre son mal en patience صبره وارمق - صبر ایتمك *T.* نمودن بر کسنه دوچار اولدیغی بلایی صبورانه تحمل ایتمك

Prendre forme. *A.* کسب الصورة *P.* صورت یافتن - صورت پذیرفتن *T.* صورتلنمك

Prendre pitié. Être touché du mal d'autrui *A.* تأثر *P.* متأثر شدن *T.* کدرلنمك

Prendre quelqu'un en pitié. Avoir pour lui de la compassion *A.* ترحم *P.* مهربانی نمودن *T.* مرحمت ایتمك - ou avoir pour lui du dédain *A.* استحقار *P.* بنگاه حقارت دیدن *T.* خورسنمق

Prendre langue. S'informer, tâcher de savoir *A.* تجسس *P.* پژوهیدن *T.* آراشدرمق || On a envoyé un parti, afin de prendre langue sur la position des ennemis دشمنك کیفیت حالنی تجسس ضمننده ارسال نفیضه اولندی || Il est allé dans la ville pour prendre langue لاجل التجسس شهره کتدی

On dit, Prendre soin d'une personne, d'une chose *A.* بذل الاهتمام *P.* نگهداری نمودن *T.* کوزتمك || Je prendrai soin de cette affaire بو مادّه یه بذل اهتمام ایده جکم

Et prendre garde à quelqu'un, à quelque chose, pour dire, veiller à sa conservation *A.* اهتمام فی الوقایة - دقّة فی الوقایة *P.* بپاسداری دقت نمودن *T.* صاقندرمق || Si vous allez en cet endroit, prenez garde à votre bourse بو محلّه کیده جك اولور ایسه کز کیسه کزی وقایه سنده دقت ایله - ou pour dire, remarquer, faire réflexion *A.* تبصّر - احالة البصر البصیرة *P.* صرف اندیشه کردن - نگهداشتن *T.* دقت ایتمك || Prenez garde à tout ce qui se passe dans l'assemblée où vous allez وارديغك مجلسده جریان ایدن کافّهٔ احواله حوالهٔ بصر بصیرت ایله

Et prendre garde à quelqu'un, pour dire, se garder de lui. Il se dit aussi des choses *A.* حذر - اجتناب - مجانبت - احتراز *P.* پرهیز کردن - زینهار داشتن *T.* صاقنمق || Prenez garde à cette pierre, elle vous fera tomber شو طاشدن حذر ایله سنی سورچده جکدر

Et prendre prétexte de quelque chose, ou sur quelque chose, pour dire, se servir de l'occasion *A.* اتخاذ الوسیلة - اتخاذ - الذریعة - اتخاذ نعم الوسیلة *P.* وسیله یافتن *T.* وسیله بولمق

Et prendre jour et heure, prendre assignation, pour dire, demeurer d'accord de se trouver en quelque lieu à tel jour et heure *A.* تعیین الوقت والمحلّ - تعیین المکان والزمان - تعیین *P.* المیعاد محلّ وساعت دادن *T.* یر وساعت کوسترمك

Et prendre du délai, du temps, pour dire, différer l'exécution d'une chose *A.* امهال - تمهیل - تأخیر *P.* باز مانده کردن *T.* صکره یه براقمق

Et prendre son temps, pour dire, se saisir du moment favorable *A.* اغتنام الفرصة *P.* فرصت یافتن *T.* فرصت بولمق || Je prendrai mon temps pour cela بو مصلحتك فرصتی بولوب تنظیمنه سعی ایده جکم - ou pour dire, faire une chose à loisir *A.* اجراء بالتأنی *P.* آهسته آهسته پرداختن *T.* یواشجه بر ایشی تأنّی ایله کورمك - ایشلمك

Et prendre le temps de quelqu'un, pour dire, attendre le moment de quelqu'un de qui l'on a besoin بر کمسنه نك وقتنی مناسب وقتنی - آولمق

Et prendre date, pour dire, retenir une date تاریخ ضبط ایتمك

Et prendre acte, pour dire, demander un témoignage de ce qu'on vient de dire, de faire ou d'entendre اثبات طلب ایتمك - دلیل استمك - اثبات استمك

Et prendre avantage, ou ses avantages, pour dire, profiter des occasions *A.* انتفاع - تحصیل الفائدة *P.* سودمند شدن - فائده مند شدن *T.* فائده لنمك || Cet homme prend avantage de tout بو آدم هر شیئدن فائده مند اولور

Et prendre des mesures, ou ses mesures, pour dire, employer des expédiens pour faire réussir une chose *A.* اعمال التدبیر || Prendre de bonnes mesures تدابیر حسنه یه تشبث ایتمك de justes, de fausses mesures تدابیر صائبه یا باطله اعمال ایتمك

Et prendre mesure, pour dire, prendre la mesure d'un habit, d'un soulier, etc. *T.* اندازه سنی آلمق

Et prendre la parole, pour dire, commencer à parler *A.* بدء فی الکلام - شروع فی الکلام *P.* بسخن آغاز کردن *T.* سوزه باشلمق || Le premier qui prit la parole fut... اوّل باوّل کلامه آغاز ایدن فلان ایدی Après la proposition faite, un tel prit la parole مجلسده فلان مادّه درمیان اولندقده فلان کشی کلامه بدء وشروع ایلدی

Et prendre parole, pour dire, tirer promesse qu'on fera une chose *A.* اخذ الوعد - تحصیل الوعد *P.* وعده گرفتن *T.* سوز آلمق

Et prendre une habitude *A.* تدرب ـ اتخاذ العادة ـ اعتياد *P.* آيين بستن *T.* عادت ايدنمك ‖ Il a pris de fort méchantes habitudes عادات رديئه ايله اعتياد ايلدى

Et prendre à témoin, pour dire, demander que quelqu'un soit témoin d'une chose *A.* استشهاد *P.* بگواهى آوردن *T.* شاهدلكه كتورمك ‖ Je vous prends à témoin de la violence, de l'insulte que cet homme vient de me faire بو آدمك بكا ايتديكى جور سنى ـ وتكديير خصوصنده سندن استشهاد ايدرم شاهدلكه كتورورم

On dit, Prendre au mot, de tout ce qu'on nous offre quand nous l'acceptons *T.* بر كمسنه نك اقرارينه بصمق ‖ Vous m'offrez cet échange, je vous prends au mot اشبو مبادله يى بكا تكليف ايدرسك اشته اقراركه بصرم

Et prendre quelqu'un par son faible, pour dire, toucher son inclination favorite بر كمسنه يى زبون طرفندن طوتمق

Et prendre un homme pour un autre, pour dire, croire qu'un homme en est un autre *A.* وهلا ظن *P.* سگال خطا آميز كردن *T.* يكلش ظن ايتمك ‖ La mère de Darius prit Éphestion pour Alexandre دارانك والده سى فلانى وهلا اسكندر ظن ايلدى

Prendre, se dit aussi des maladies qui se gagnent *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* قزانمق ـ آلمق ‖ Il a pris la la fièvre d'un tel قزاندى ـ حمايى فلاندن اخذ ايلدى ‖ Il a pris le mauvais air الدى ـ عفونتلو هوا اخذ ايلدى

On dit, Prendre fin, pour Finir *A.* استتمام ـ اختتام *P.* تمام شدن ـ ختام يافتن ـ انجام پذيرفتن ـ بانجام رسيدن *T.* تمام اولمق

Et prendre chair, pour Engraisser *A.* كسب اللحم والشحم ـ *P.* تنومندى يافتن *T.* ات باغلمق كسب اللحامة

Prendre racine, se dit des arbres et des plantes *A.* تأصل *P.* ريشه گرفتن *T.* كوكلنمك ‖ Cette plante ne saurait prendre racine dans cette terre بو نبات بو ارضده كوكلنمز ـ Il se dit aussi au figuré d'un homme qui va toujours dans une maison, ou qui demeure trop long-temps dans une visite ‖ Il semble qu'il y veuille prendre racine غالبا كوكلنمك استر

Prendre, se dit aussi en parlant de l'eau qui vient à se geler *A.* انجماد *P.* فسردن ـ يخ بستن *T.* بوز باغلمق ـ طوكمق ‖ Si le froid dure encore deux jours, la rivière prendra هوانك برودتى ايكى كون دخى متمادى اولسه نهر منجمد اولور

Se prendre. S'attacher. Il se dit d'un homme qui, pour éviter un péril, s'attache à quelque chose *A.* تشبث *P.* دست زدن *T.* طوتمق ـ ياپشمق ‖ Il s'est pris à un arbre بر آغاجه ياپشدى Un homme qui se noie se prend à tout ce qu'il peut *A.* الغريق يتشبث بكل حشيش *T.* بوغيلان كشى بولديغى شيئه ياپشور

Et s'accrocher *A.* انتشاب ـ نشب *P.* نشايدن *T.* ايلشمك ـ ‖ Son habit s'est pris à un clou لباسى بر اكسره ايلشدى ـ طوتلمق

On dit, Se prendre bien ou mal dans une affaire بر مصلحتى بولينه يا خود يولسز طوتمق ـ ايو يا خود فنا طوتمق

Et commencer à... *A.* ابتدار ـ شروع ـ بدء *P.* آغاز ـ گرفتن ـ كردن *T.* باشلمق ‖ Il se prit à pleurer بكايه ابتدار ايلدى ـ مبادرت ايتدى

On dit, Se prendre de paroles avec quelqu'un, pour Se quereller *T.* برى برلرينه سوز آتشمق

Et s'en prendre à quelqu'un, pour dire, lui imputer une faute, l'en rendre responsable *T.* بر كمسنه يه صتاشمق

Et se prendre de vin, pour dire, s'enivrer. V. ce mot.

Pris. *A.* مأخوذ *P.* گرفته *T.* آلنمش ‖ Une place prise فتح ـ آلنمش ـ ضبط اولنمش ـ اولنمش قلعه ‖ Un homme pris de vin *A.* سوار الخمر *P.* ميزده *T.* دماغنى شراب قاورەمش

On dit proverb. C'est autant de pris sur l'ennemi, pour dire, que c'est toujours quelque avantage qu'on a remporté فائده دن فائده دن خالى دكلدر ـ صايلور

On dit, qu'un homme est bien pris dans sa taille, pour dire, qu'il est bien fait *A.* موزون القامة *P.* زيبا قد ـ خوش اندام *T.* بوى بوسى يرنده

PRENEUR. Celui qui prend *A.* آخذ *P.* گيرنده *T.* آليجى ـ ‖ On dit aussi Preneur d'oiseaux *A.* صياد ـ آخذ الطيور *P.* شكارىٔ مرغ *T.* قوش طوتان ـ قوش آولاييجى ـ طوتيجى ‖ de poissons *A.* صياد السمك *P.* شكارىٔ ماهى *T.* بالق ‖ Preneur de tabac *A.* مستنشق السعوط *P.* انفيه كش ـ آولاييجى *T.* انفيه چكن ‖ Preneur de café *A.* شارب القهوة *P.* قهوه خوار *T.* قهوه ايچن

Il se dit en termes de Pratique, de celui qui prend une chose à loyer *A.* مستأجر pl. مستأجرين *P.* كرايه دار ـ كراش *T.* كرا ايله آلان ـ كرا ايله طوتان ـ كراجى

PRÉNOM. Nom qui précède le nom de famille, et qui distingue

chaque particulier *A.* لقب pl. القاب *P.* ورنام *T.* لقب

PRÉNOTION. Connaissance superficielle qu'on a d'une chose, avant de l'avoir examinée *A.* علم اجمالی *P.* کم آشنایی *T.* استنکوی بیلیش

PRÉOCCUPATION. État d'un esprit si occupé d'un seul objet, qu'il ne peut faire attention à aucun autre *A.* استغلاق الذهن *P.* سخت بستگی ذهن *T.* عقل صاپلنمه ‖ Juger sans préoccupation استغلاق ذهندن آزاده اولدرق حکم ایتمک Quand il y a de la préoccupation, il est difficile de bien juger des choses عقل صاپلندیغی حالده صحیحاً حکم مادّه مشکلدر Être libre de toute préoccupation عقلک صاپلنمه‌سندن من کل الوجوه بری اولمق Il faut se défendre de toute préoccupation عقلی صاپلندرمقدن ـ استغلاق ذهندن توقی واحتراز لازمدر Il est dans une telle préoccupation d'esprit, que vous lui parleriez en vain d'une autre affaire que de la sienne اول درجه‌ده عقلی صاپلنمشدر که کندو مصلحتندن غیری بر مادّه ایچون سوز سویلسه‌ک عبثدر

PRÉOCCUPER. Prévenir tellement l'esprit de quelqu'un sur un objet, qu'il repousse tout ce qui est contraire à la manière dont il l'envisage *A.* اغلاق الذهن *P.* ذهنرا سخت بستن *T.* برکمسنه‌نک عقلنی صاپلندرمق ‖ Je crains qu'il ne lui préoccupe l'esprit بر آدم فلانک ذهننی صاپلندردیغندن خوف ایدرم Il ne faut pas qu'un juge soit preoccupé برحاکم عقلنی صاپلندرمقدن حذر ایتمک اقتضا ایدر C'est un homme fort aisé à préoccuper فلانک ذهننی صاپلندرمق غایت قولایدر

Préoccupé. *A.* مغلق الذهن *P.* ذهنش سخت بسته *T.* عقلی صاپلنمش — On dit, Avoir l'esprit préoccupé d'un objet, pour dire, l'en avoir uniquement occupé عقلی بسبتون بر شیئه صاپلندرمق

PRÉOPINANT. Celui qui opine avant un autre *A.* متقدّم فی الرّای *P.* پیش از دیگر رای دهنده *T.* مقدّم رای ایدن ‖ Il fut de l'avis du préopinant مقدّم رای ایدنک کلامنه موافقت ایلدی Tous les préopinans avaient dit que... مقدّم رای ایدنلرک جملسی شویله دیدیلر که

PREOPINER. Opiner avant quelqu'un *A.* تقدّم الرّای *P.* پیش از دیگر رای دادن *T.* مقدّم رای ایتمک ‖ Je suis de l'avis de celui qui a préopiné بنم رأیم مقدّم رای ایدنک کلامنه موافقدر

PRÉPARATIF. Apprêt *A.* تدارک pl. تدارکات *P.* آماده سازی ـ برگ وساز *T.* حاضرلمه ‖ On fait de grands préparatifs pour l'entrée de ce prince بوبکک دخولی الایی ایچون عظیم وجسیم تدارکات ایدرلر On n'a fait encore aucun préparatif الی الآن بر درلو تدارکات اولمدی Préparatifs de guerre تدارکات سفریه d'un repas تدارکات ضیافت il ne faut point de préparatifs تدارکاتک اصلا لزومی یوقدر Il y a des opérations de Chirurgie qui demandent de grands préparatifs جرّاحلغه متعلق بعض اعمال واردر که تدارکات عظیمه‌یه محتاجدر

PRÉPARATION. Disposition, action par laquelle on prépare *A.* تهیّؤ ـ تهیئه *P.* آماده سازی *T.* حاضرلمه Parler, prêcher sans préparation بلا تهیّؤ تقریر کلام ایتمک یاخود وعظ ایتمک Toute la vie d'un Chrétien doit être une préparation à la mort برمؤمن مسیحیک عمری سفر آخرت ایچون تهیئهٔ اسباب بر احوال ایمانیک ـ لازمه‌دن عبارت اولمق اقتضا ایدر ایّام عمری تدارکات ذخر اخرویّه مخصوص اولمق کرکدر Il est bon d'user de quelque préparation avant que de se purger قبل التنقیه بعض کونه اسباب لازمه‌نک تهیّه‌سنه دقّت اولنمسه انسبدر

Il se prend aussi pour la composition des remèdes *A.* ترکیب ‖ La préparation de la thériaque تریاقک ترکیبی

PRÉPARATOIRE. Qui prépare *A.* مهیّی المصلحة *P.* آماده ساز کار *T.* مصلحتی حاضرلیجی ‖ Procédures préparatoires مدار تهیئهٔ مصلحت ـ مهیّیٔ مصلحت اولدجق مرافعات مهیّیٔ محاکمات اولدجق محاکمات Sentence préparatoire مدار تهیئهٔ مصلحت اولمق اوزره ویریلان ـ اولدجق اعلام اعلام

PRÉPARER. Mettre quelque chose en état de . . . *A.* تهیئه ـ تعبید ـ اعداد *P.* آماده کردن ـ بسیجیدن *T.* حاضرلمق ‖ Préparer une maison برخانه‌یی تهیئه واعداد ـ حاضر ایتمک un diner براوبله طعامی تهیئه واعداد ـ حاضرلمق ـ ایتمک

Préparer une médecine *A.* ترکیب *P.* پرداختن *T.* یاپمق

Préparer. Disposer quelqu'un à quelque chose *A.* اعداد ـ ایقاع الاستعداد *P.* مستعد کردن *T.* استعدادلو قلمق ‖ Préparer un homme à répondre sur les bancs برکمسنه‌یی مجالس علمیه‌ده جواب ویرمکه مستعد قلمق

Se préparer. *A.* تهيّؤ ـ كسب الاستعداد *P.* آماده شدن *T.* حاضرلنمق ـ تداركلنمك ‖ Se préparer au combat حرب سفر اخرت ايچون حاضرلنمق à la mort وضربه متهيّئ اولمق تداركلنمك ـ برايش ايچون تهيّؤ ايتمك pour quelque chose Il s'est préparé à tous les événemens de la fortune محتمل الظهور حاضر ـ اولان هر كونه حادثات فلكيه ايچون حاضرلندى هوا كسب لطافته Le temps se prépare à être beau وآماده اولدى Voilà un orage qui se prépare اشته بر تندباد شديد مستعدّ در مستعدّ ظهور در ـ متهيّئ ظهور در

Préparé. *A.* مهيّا *P.* آماده *T.* حاضرلنمش ـ تداركلنمش *A.* مستعدّ *P.* استعداد پذير *T.* استعدادلو

PRÉPONDÉRANCE. Superiorité d'autorité, de crédit, etc. *A.* غلبة النفوذ ـ غلبة القوّة *P.* نفوذ برترى ـ زيادهگى ـ غلبة نفوذ زيادهلكى ـ سائرلرك اوزرينه يكينلك *T.* قوّت Cet avis a la prépondérance بو رأى ـ بو رأيده غلبه وار در Ce magistrat a une grande prépondérance sur sa compagnie بو حاكمك كندو جماعتى ايچنده آرائى سائره اوزرينه اغلبدر Ce ministre a la prépondérance au conseil غلبهٔ نفوذ وقوّتى پك چوقدر ـ بو وكيلك مجلس شوراده غلبهٔ نفوذى وار در جملهدن زياده نافذ الكلامدر

PRÉPONDÉRANT. Qui a plus de poids qu'un autre *A.* غالب ـ اغلب *T.* سائر اوزرينه يكين Il ne se dit qu'en cette phrase: Voix prépondérante رأى غالب ‖ Dans certaines compagnies, la voix du chef est prépondérante بعض جماعتلرده رئيسك رأيى جملهيه غالبدر

PRÉPOSER. Charger en chef de la conduite d'une chose *A.* نصب ـ تعيين *P.* گماشتن ـ مأمور كردن ـ اهتمام بگردن كس تقليد كردن *T.* مأمور ايتمك ‖ On l'a préposé de la conduite de tous les ouvrages كافهٔ امور ابنيهنك اوزرينه نصب كافهٔ امور ابنيهنك نظارتى كردن اهتمامنه ـ وتعيين اولندى On le préposa à la régie de cette ferme بو مالكانهنك امر ادارهسنه تعيين اولندى Pharaon préposa Joseph sur toute l'Égypte فرعون حضرت يوسفى بالجمله اقليم مصر اوزرينه والى نصب ايلدى

Préposé. *A.* مأمور ـ معيّن ـ منصوب *P.* گماشته *T.* مأمور ـ اولمش ـ تعيين اولنمش ‖ Commis préposé pour recevoir les droits رسومات تحصيلنه مأمور اولان مباشر

PRÉPOSITION. Particule indéclinable, qui se met devant le nom qu'elle régit *A.* حرف الجرّ ‖ Préposition de temps *A.* ظرف الزمان de lieu *A.* ظرف المكان

PRÉPUCE. La peau qui couvre l'extrémité de la verge *A.* قلفة ـ غلفة ـ غرلة *T.* سنّت دريسى

PRÉROGATIVE. Privilége, avantage *A.* امتياز pl. امتيازات ‖ Cette charge donne de belles prérogatives بو منصبده امتيازات جميله وار در Cette église a de grandes prérogatives بو كليسانك امتيازات جسيمهسى وار در Jouir des prérogatives d'une charge فلان منصبك امتيازلريله متمتّع اولمق

PRÈS. Préposition de lieu ou de temps *A.* قرب ـ عند *P.* نزد ـ نزديك *T.* يان ـ يقين ‖ S'asseoir près d'un tel فلاننك يانينده قعود ايتمك Être logé près de l'église كليسانك قربنده مقيم اولمق Il a approché fort près du but نشانك غايت قريب محلنه يتشدى Nous sommes près du temps de la moisson حصاد وقتنه يقينز ـ بچم وقتنه تقرّب ايلدك près de l'hiver باقلشدق ـ شتايه يقينز Il n'est pas près de finir هنوز ختامه قريب دكلدر Quand il se vit près de sa dernière heure نفس اخيرى وقتنه قريب اولديغن كورنجه Nous voilà bien près du moment décisif اشته نتيجهٔ مصلحتك قرب وقتنه تقرّب ايلدك Il est logé ici près وجوارده ساكندر Serrer de près قريبدن استدناب Suivre de près يقيندن صيقمق Regarder de bien près پك يقيندن نظر ايتمك ايتمك

Près de mourir, signifie, voisin de la mort *A.* مشرف على الموت

Près, signifie aussi, presque *A.* تقريباً *P.* نزديك *T.* يقين ـ قدر ‖ Il y a près de quarante ans que cela est arrivé تقريباً قرق سنه اوّل ظهور ايتمشدر Il a été près de deux heures à travailler ايكى ساعت قدر ايشلدى Il a reçu près de cent écus يوز غروش قدر ـ تقريباً يوز غروش آلدى Son armée était près de cinquante mille hommes عسكرى تقريباً اللى نفره يقين ايدى ـ نفردن عبارت ايدى

Près à près, se dit des choses qui sont près l'une de l'autre *A.* متقاربا ـ متلاصقا *P.* باهمديگر نزديك ـ نزديك همديگر *T.* برى برينه يقين ‖ Mettez ces livres-là près à près شو كتابلرى برى برينه قريب اولدرق ـ برى برينه يقين وضع ايلد برلشدر

On dit proverb., qu'un homme ne veut entendre parler d'une chose ni de près ni de loin, c'est-à-dire, en aucune façon بو بو كلامى نه ـ صحبتى بوجه من الوجوه ديكلمك استمز

طوغريدن ونه طولاييدن ديكلمكه راضيدر - On dit aussi, Je ne connais cet homme ni de près ni de loin بو آدم ايله قريب وبعيد بر درلو معارفدم يوقدر

À CELA PRÈS. Excepté cela *A.* من غير ذلك *P.* جز از آن *T.* بوندن صرف انظار ايله - بوندن بشقه اولدرق باقلسه || Il est un peu fantasque, mais à cela près, c'est un honnête homme جزئيجه چالقدرانجق بوندن صرف انظار ايله ذاتنده اهل عرض آدمدر - À peu près, Presque. V. ce mot.

PRÉSAGE. Augure, signe par lequel on juge de l'avenir *A.* فال - دليل - علامت *P.* كركوز *T.* دليل || Bon présage فال خير - فال - فال شوم mauvais فال ميمون heureux علامت خير - فال بد - مشئوم Cela fut regardé comme un très-fâcheux présage بو كيفيت فال نحس اتخاذ اولمشدر Cet accident fut un présage de ce qui devait arriver dans la suite بو حالت بوندن بويله ظهور ايده‌جك واقعه‌يه بر دليل ايدى

Il se dit aussi de la conjecture, de l'augure bon ou mauvais qu'on tire de ce signe || Je tire de là un heureux présage بوندن بر فال خير استخراج ايدرم Le présage qu'on tira de la première action de ce prince, fut que les peuples seraient heureux sous son règne بو پادشاهك فاتحهٔ سلطنتنده ظهور ايدن فعل ممدوح ايام حكومتنده رعيتك رفاه حالنه فال بالخير علامت خير اتخاذ اولمشدر - اتخاذ اولمشدر

PRÉSAGER. Indiquer une chose à venir *A.* استخراج - تفأل الفال || Cet accident ne nous présage rien de bon بو حادثه‌دن بر درلو فال خير استخراج ايتمز

Et conjecturer ce qui doit arriver *A.* استدلال || Je ne présage rien de mauvais de ce que vous me dites là ديديككز ماده‌دن بر درلو شر ورداتت استدلال ايتمم

PRÉSAGÉ. *A.* مستدل - مستخرج بالفال - متفأل

PRESBYTE. Qui ne voit que de loin. C'est le contraire de myope *A.* قاصى النظر *P.* دوربين *T.* كوزى ايراغه كورن || Les presbytes ne peuvent lire qu'avec un verre convexe قاصى النظر اولنلر اوقومق ايچون محدب كوزلكه محتاجدرلر Les vieillards sont assez souvent presbytes پير واختيار اولنلرك كوزى غالب حالده دوربيندر

PRESCIENCE. Connaissance de ce qui doit arriver. Il ne se dit que de Dieu *A.* معرفة الغيب || Dieu a connu par sa prescience que... حق سبحانه وتعالى حضرتلرى عارف الغيب اولديغى جهتيله بيلديكه La prescience de Dieu n'ôte pas la liberté à l'homme ذات وحدانيتده موجود اولان صفت معرفة الغيب بشردن ارادهٔ جزئيه‌يى سالب دكلدر

PRESCRIPTIBLE. T. de Jurisp. Qui peut être prescrit *A.* ممكن المنسوخية بمرور - الابطال بمرور الوقت المعين *P.* ايام الوقت المعين *T.* امكانپذير عملماندگى از گذشت مرور زمان ايله استحقاقى ابطال اولنه بيلور || Droits prescriptibles زمان مديد متروكيتلرى تقريبيله ممكن الابطال اولان حقوق

PRESCRIPTION. Moyen d'acquérir le domaine des choses, en les possédant comme propriétaire pendant le temps que la loi requiert à cet effet *A.* استحقاق على التصرف بمرور الوقت المعين || Prescription par dix ans entre présents, et par vingt ans entre absents حاضرين حقنده اون سند وغائبين بيننده يكرمى سند مرورى تقريبيله ثابت ومتحقق اولان استحقاق تصرف

Il se dit aussi du moyen de s'affranchir des droits incorporels et des obligations, lorsque celui à qui ils appartiennent néglige pendant un certain temps de s'en servir et de les exercer *A.* سقوط منسوخية الاستحقاق - من الاستحقاق بمرور الوقت المعين *P.* بمرور الوقت المعين عملماندگى استحقاق از گذشت ايام *T.* استحقاقك مرور زمان ايله ابطال اولنمسى || Prescription centenaire يوز سنه مرور اوقات تقريبيله متحقق يوز سنه‌دنبرو متروكيتى - اولمش منسوخيت استحقاق حسبيله سقوطى متحقق اولمش استحقاق

PRESCRIRE. Ordonner *A.* امر - تنبيه - توصية *P.* فرمودن - سپارش كردن *T.* بيورمق - اصمارلمق || Prescrivez-moi ce que vous désirez que je fasse طرفمدن نوجهله حركت اولنمق مطلوبك ايسه امر وتنبيه ايله

Et marquer précisément ce qu'on veut qui soit fait *A.* تعيين || Prescrire des lois تعيين قوانين ايتمك Je n'ai point passé les bornes que vous m'avez prescrites تعيين ايلديككز حدودى اصلا تجاوز ايتمش دكلم

PRESCRIRE. Acquérir la prescription *A.* كسب الاستحقاق على التصرف بمرور الوقت المعين

SE PRESCRIRE. Se perdre par prescription *A.* انتساخ الاستحقاق بمرور الوقت المعين || Les droits des mineurs ne se prescrivent point اولاد صغارك استحقاقى مرور زمان تقريبيله

منسوخ اولەمز

PRÉSÉANCE. Droit de prendre place au-dessus de quelqu'un *A.* تقدّم ـ تصدّر *P.* پیشپایی ـ صدر نشینی ـ بالا نشینی *T.* ایلروده اوتورمه || Disputer la préséance تصدّر بابنده معارضه ایتمك L'ancienneté règle la préséance entre les officiers d'un tribunal امنای شرع بیننده رسم تصدّر قدم زمانه کوره اعتبار اولنور Les juges supérieurs ont la préséance sur les subalternes حکّام بلند پایه کم مرتبه اولان حکّام اوزرینه تصدّر ایدرلر

PRÉSENCE. Existence d'une personne dans un lieu marqué *A.* وجود ـ محضر ـ حضور *T.* حاضر اولمقلق ـ بولنمه || Votre présence en ce pays-ci est nécessaire سنك فلان مملکتده وجودك ـ حضورك لازمدر La présence du maître y était nécessaire اول طرفده صاحب مالك حضوری لازم ایدی La présence du prince dans une armée est souvent très-utile پادشاهك عسکر ایچنده حضور ووجودی غالب حالده نفع عظیمی مؤدّیدر ـ بولنمسی La présence du juge étonne le criminel حضور حاکم اهل جرمه بادئ دهشت اولور Il a fait cette action en ma présence شو ایشی حضورمده ایتدی en présence de tout le monde علی ملاء الناس ـ محضر عامّهٔ عالمده ایتدی Cela s'est passé en présence de plusieurs personnes dignes de foi بر کیفیت شایان اعتماد اولەجق نیجه کمسنەلرك موثوق الکلام وافر کسانك ـ حضورنده واقع اولمشدر محضرنده Je ferai la même chose en votre présence qu'en votre absence حضورکده ایتدیکمی غیابکده دخی ایدەجکم Tant en présence qu'en absence حضور وغیابده Dieu remplit l'univers par sa présence حق جلّ وعلا جمیع عالمه حاضر وناظر در ـ حضور باری جمیع عالمی محیطدر — On dit, Se mettre en la présence de Dieu, pour dire, considérer Dieu comme présent à ce que l'on va faire بر کمسنه نفسنی حضور باریده عدّ ایتمك

On dit, que deux armées sont en présence, pour dire, qu'elles sont en vue l'une de l'autre طرفین عسکری بری برینه قارشو قارشوده در ـ رو برو در ـ مواجههٔ طورر ـ متقابلدر

PRÉSENCE D'ESPRIT, se dit de la qualité d'un homme vif et prompt, qui dit et fait sur-le-champ ce qu'il y a de plus à propos *A.* سرعة الخاطرة ـ بداهة الفکر *P.* چابك اندیشی *T.* بولش چابکلکی || On lui a toujours remarqué beaucoup de présence d'esprit دقت اولندیکه هر حالده بداهت فکری وار در

PRÉSENT. Qui est dans le lieu dont on parle *A.* حاضر pl. حضّار ـ موجود pl. موجودین *T.* بولنان ـ موجود اولان || Dieu est présent partout الله تعالی هر مکان وهر محلده حاضر در J'étais présent lorsque la chose arriva مادّەنك وقوعنده حاضر بولندم Tous ceux qui s'y trouvèrent présents اول طرفده بولنانلرك جملەسی ـ حضّارك جملەسی

Et qui existe actuellement *A.* حاضر ـ حال *T.* شمدیکی || Le siècle présent شمدیکی دور ـ دور حاضر le temps زمان حاضر L'état présent des affaires امورك صورت حالیەسی ـ شمدیکی صورتی Les ministres présens حالا سرکارده اولان وکلای سلطنت Les affaires présentes احوال حالیه ـ امور حالیه Le mal présent est toujours le plus fâcheux آفت حاضره دائما اشدّدر La douleur présente est toujours la plus sensible کدر حاضر دائما زیادەجه مؤثّر در — On dit, qu'on a toujours une chose présente à l'esprit, pour dire, qu'on y songe toujours فلان شیء دائما لوح خاطرده موجود ومستحضر در Cela m'est toujours présent à l'esprit بو مادّه دائما صحیفهٔ خاطرمده مرتسم ومستحضر در Cela est toujours présent à mes yeux علی الدوام کوزمده طورر ـ کوزم اوکنده در ـ کوزمده مستحضر در Cette histoire ne m'est pas bien présente بو حکایه چندان ذهنمده پکده خاطرمده دکلدر ـ مستحضر دکلدر Tout lui est présent à l'esprit هر شیء ذهننده مستحضر در Cela m'est présent comme si je le voyais بو شیء حالا کوزم اوکنده کبیدر — On dit, Cet homme est présent à tout, pour dire, qu'il est si agissant, qu'il semble qu'il soit partout en même temps هر یرده موجود در

On dit figur., qu'un homme a l'esprit présent, pour dire, qu'il a l'esprit vif et prompt, et qu'il dit et fait sur-le-champ ce qu'il y a de plus à propos à dire ou à faire *A.* صاحب البداهة الفکر ـ ذو بدیهة *P.* چابك اندیش *T.* چابك بولشلو || Comme il a l'esprit présent, il lui fit une repartie vive et juste بداهت فکری اولمغله صوابه مقرون بر حاضر جوابلق ایتدی

Et que cet homme n'est jamais présent, pour dire, qu'il est toujours distrait عقلی دائما بشقه یرده در ـ عقلی دائما بشقه یره کزر

On appelle Remède présent, celui qui opère sur-le-champ *A.* دواء برء الساعة ـ دواء سریع التأثیر ـ دواء دفعیّ العمل *T.* آنیده تأثیر ایدن علاج

À TOUS PRÉSENS ET À VENIR, SALUT. Formule du style de Chancel-

lerie *T.* حالاً ومستقبلاً موجود اولنلره بعد السلام — Présents tels et tels. Formule du style de notaire *T.* فلان وفلان كشى || À ce présents et acceptants, tels et tels حاضر اولدقلرى حالده حاضر بالمجلس اولوب قبول ايدن فلان وفلان نام كمسنه‌لر

On dit, Le présent porteur, le présent billet اشبو حامل تذكره — اولان فلان كشى واشبو تذكره — Et aussitôt la presente reçue, c'est-à-dire, la lettre présente اشبو مكتوب طرفكه لدى اشبو مكتوبك طرفكه وصولى عقيبنده — الوصول

PRESENT. Le temps présent *A.* حال *P.* اينحال *T.* شمديكى — حال وماضى ومستقبل || Le présent, le passé et l'avenir زمان شمديكى وقت وكچمش — اينحال وزمان گذشته وزمان اينده — وقت وكله‌جك وقت — C'est aussi un terme de Grammaire, et signifie, le temps du verbe qui marque le temps présent *A.* حال *T.* اينحال

À présent. *A.* الآن — حاليا — اكنون *P.* حالا — الآن *T.* شمدى || Cela n'est pas en usage à présent الآن معتاد دكلدر شمديدن سنى ترك ايدرم Je vous en quitte dès à présent — شمدى بوكا صرف ذهن ايتمم Je n'y songe plus à présent

En style de notaire, on dit aussi, De présent || De présent résidant en tel lieu حالا فلان طرفده مقيم اولان

Pour le présent. *A.* الحالة هذه — اليوم *P.* اكنون — دريندم *T.* شمديلكده — شمديكى حالده || Il est à la campagne pour le présent شمديلكده يايلاقده در — الحالة هذه قيرده در

PRÉSENT. Don *A.* هدية pl. هدايا — تحفه pl. تحف *P.* ارمغان — پشكش *T.* پيشكش — دستاويز — تقدمه || Présent magnifique هديهٔ جليله — هديهٔ فاخره || Il a fait de grands présens كليتلو هديه‌لر عرض وتقديم ايلدى || Il est défendu aux juges de recevoir aucun présent قضات وحكام حقنده جزئى وكلى هديه قبولى ممنوعدر || Se laisser corrompre par des présens اخذ رشوت — هدايا ايله اطماع نفسى ارتكاب ايتمك — ارتكاب ارتشا ايتمك — ايله || Donner une chose en présent à quelqu'un بر شيئى هديه طريقيله فلانه ويرمك || Présent de noces هدايای نكاح — هديه || Les petits présents entretiennent l'amitié نا چيز ايسه ده محبت آرتورر

PRÉSENTABLE. Qu'on peut présenter, qui peut se présenter *A.* لايق بالعرض *P.* شايان عرض — سزاى عرض *T.* كوستريله — كوسترلمكه كركلو — بيلور

PRESENTATEUR. Celui qui a le droit de présenter à un bénéfice *A.* صاحب العرض *T.* عرض صاحبى

PRÉSENTATION. Action de présenter *A.* عرض *P.* عرضه داشت — پيشنهاد *T.* كوسترمه || Cet avocat a été chargé de la présentation des lettres d'un gouverneur de province بو وكيل والئ مملكت طرفندن عرض تحريراته مأمور اولمشدر — Il se dit, à la Cour, de la cérémonie de présenter quelqu'un au roi *T.* حضور همايونه عرض رسمى || Il y eut ce jour-là plusieurs présentations بو كونكى كون حضورهمايونده وافركسانك عرضلرى رسمى ادا اولنمشدر

PRÉSENTEMENT. V. À présent.

PRÉSENTER. Offrir *A.* عرض — تقديم — تبليغ *P.* عرضه داشتن *T.* عرض ايتمك || Présenter un bouquet à une dame فلان خاتونه بر طوتام چيچك تقديم ايتمك || de l'argent à un juge قاضى يه آقچه عرض ايتمك || Présenter du vin باده تقديم || Présenter une requête تقديم عرضحال — تبليغ ايتمك — ايتمك || Présenter à quelqu'un ses respects, ses hommages فلانك طرفنه مراسم تعظيم وتوقيرى تبليغ ايتمك

On dit, Présenter quelqu'un au roi, à un prince بر كمسنه‌يى حضور همايونه وياخود امرادن بريسنك حضورينه عرض ايتمك — حضورينه چيقارمق

Présenter les armes, le fusil. C'est se mettre en état, en posture de s'en servir *T.* تفنك وسلاح — تفنك وسلاح عرض ايتمك || Ils présentèrent les baïonnettes à la cavalerie, et la repoussèrent سوارى عسكرينه تفنك حربه‌لرينى عرض ايده‌رك كيرويه دفع ايتديلر — كوسترمك

Il signifie aussi, porter le fusil d'une manière particulière, pour faire honneur aux personnes d'un haut rang qui passent devant le soldat *T.* تحريك سلاح ايله سلاملامق || Quand un officier passe devant la sentinelle, elle présente les armes بر ضابط قوللق اوكندن مرور ايتدكچه قوللق نفرى تحريك سلاح ايله سلاملر

Se présenter. Paraître devant quelqu'un *A.* دخول فى حضور *P.* ظهور — فلان بحضور آمدن — بپيشگاه آمدن *T.* بر كمسنه‌نك حضورينه چيقمق — بر كمسنه‌يه كورنمك || Se présenter devant un ministre وكلای دولتدن بريسنك حضورينه چيقمق || Le roi lui a défendu de se présenter devant lui پادشاه فلانى حضورينه چيقمقدن منع ايلدى || La première chose qui se présentera à mes yeux كوزمه اول باول ظهور ايده‌جك شئ —

Il se dit aussi des occasions, des affaires qui surviennent. Dès que l'occasion se présentera فرصتی ظهور ایلدیکی عقیبنده — فرصت مناسبی ظهور ایلدکده Il s'est présenté diverses occasions مناسبات عدیده ظهور ایتمشدر Il se présente beaucoup d'affaires مصالح کثیره ظهور ایدر On délibéra sur les affaires qui se présentèrent ظهوره کلمش امور وخصوصات ایچون مشاوره اولمشدر Il se présenta une question difficile à résoudre حلی مشکل بر مطلب ظهور ایلدی Cela ne s'est pas présenté — مناسبت دوشمدی — مناسبت ظهور ایتمدی — Il signifie aussi, faire une impression agréable ou désagréable à la première vue. Voilà un palais qui se présente mal کوزه یاقشقسز کورینور بر سرای Ce jardin se présente bien بو باغچه کوزه یاقشقلو کورینور — On dit figur. d'une affaire dont le succès est vraisemblable, Voilà une affaire qui se présente bien اشته بو ماده نک قویشی کوزلدر — کورونشی کوزلدر — On dit aussi, qu'un spectre s'est présenté à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est apparu فلانک کوزینه بر خیال کورندی

On dit, Se présenter bien, se présenter de bonne grâce, pour dire, entrer dans une compagnie de bonne grâce, et sans contrainte حسن طور وادا ایله مجلسه دخول ایتمک — Et se présenter de bonne grâce au combat, pour dire, y aller de bon coeur طیب خاطر ایله جنکه کتمک — On dit dans le sens contraire, Se présenter gauchement, ne savoir pas se présenter بد ادا ایله مجلسه دخول ایتمک

On dit, Se présenter chez quelqu'un, pour dire, aller chez quelqu'un pour lui faire une visite لاجل الزیارة برکمسنه نک — بر کمسنه نک زیارتنه وارمق — حضورینه وارمق

On dit aussi, qu'une chose s'est présentée à l'esprit, pour dire, qu'elle est venue à l'esprit *A.* تبادر الی — تبادر الی الذهن — الاحة فی الخاطر — الخاطر *P.* درخاطر لایح — بخاطر آمدن *T.* خاطره کلمک ‖ شدن Toutes ces difficultés se sont déjà présentées à mon esprit بو مشکلات مجموعی خاطرمده لایح — خاطرمه تبادر اینمشدر — ایتمشدر Cela ne se présente pas naturellement à l'esprit عادتا خاطره کلور شی دکلدر — Et qu'une chose se présente à la mémoire *A.* خطور *P.* در خاطر شدن — بخاطر آمدن *T.* خاطره کلمک ‖ Ce nom ne se présente pas maintenant à ma mémoire بو اسم شمدیکی حالده خاطرمه — خاطرمه کلمز — خطور ایتمز

Se présenter pour une place, signifie, témoigner le désir de l'avoir بر منصب ایچون عرض طالبیت ایتمک — طالب — جیقمق

PRÉSERVATIF. Il se dit des remèdes qui ont la vertu de préserver *A.* دواء حافظ الصحة *P.* داروی پاسدار تندرستی — مدار حفظ صحت اولهجق علاج *T.* ‖ Des remèdes préservatifs ادویهٔ حافظهٔ الصحة C'est un puissant préservatif بغایت قوی التأثیر بر دوای حافظ الصحة در Un excellent préservatif contre la peste علت وبائیه مقاوم اعلا بر دوای حافظ الصحة — Figur. ‖ Le jeûne, le travail, la tempérance, sont un grand préservatif contre certaines tentations صیام وشغل مدام واقتصاد تام نسویلات نفسک بعضیلری حقنده بر دوای تحفظ واحتما در

PRÉSERVER. Pourvoir à la conservation, veiller à la sûreté *A.* حفظ — صیانت — صون *P.* پاس داشتن *T.* صاقنمق — صاقلمق ‖ Dieu l'a préservé au milieu des périls الله تعالی فلانی کشی — فلانی مخاوف ومهالک ایچنده حفظ ایلدی — مهالک ومخاطرات ایچندن صون باری ایله قورتلدی Dieu nous préserve de mort subite حق تعالی جملهمزی موت فجئیدن حفظ ایلیه Dieu me préserve d'en avoir la pensée الله تعالی بو مقوله فکردن بنی حفظ ایلیه C'est ce remède qui l'a préservé de la goutte فلانی علت نقرسدن حفظ ایدن بو علاجدر La sobriété, la tempérance préservent de beaucoup de maladies قلت طعام واقتصاد طبع علل عدیدهدن موجب حفظ وصیانتدر

Préservé. *A.* محفوظ — مصون *P.* پاس داشته *T.* صاقلنمش

PRÉSIDENCE. Fonction de président *A.* صدارت — ریاست — باش اولمه *T.* صدر نشینی — بالا نشینی — سرکردگی *P.* ‖ La présidence de l'assemblée du clergé جماعت رهبان مجلسنک ریاستی La présidence alternative بالمناوبه باشده اوتورمه — Il se dit aussi de la place de président *A.* مسند الصدارة — مسند الریاسة ‖ La présidence est vacante مسند ریاست محلولدر

PRÉSIDENT. Celui qui préside à une assemblée *A.* رئیس *P.* سرکردهٔ انجمن — صدر المجلس — رئیس المجلس — رؤسا — رئیسجه — باش *T.* صدر نشین انجمن — بالا نشین انجمن رئیس مجلسه باشی ‖ On s'adressa au président de l'assemblée جماعت رهبان رئیسی خطاب اولندی Le président du clergé

d'un conseil de guerre مشورت حربیّه مجلسنک رئیسی

PRÉSIDER. Occuper la première place dans une assemblée *A.* تصدّر *P.* صدر نشین بودن ـ ببالای انجمن نشستن *T.* باشده اوتورمق || Le Pape est en possession de présider aux conciles par lui ou par ses legats ریم پاپاسی بنفسه یاخود طرفندن تعیین اولنان مبعوثلر واسطه سیله مجالس شوراده تصدّر ایتمک استحقاقنده در Présider à une compagnie بر جماعت مجلسنده تصدّر ایتمک Présider à l'assemblée de la Noblesse صدر نشین مجلس اعیانزادگان اولمق

Présider quelqu'un, signifie, présider à une compagnie dont il est membre *A.* تقدّم *P.* پیشوا بودن *T.* فلاندن ایلرو اولمق Je suis son ancien, je le présiderai toujours قدم زمان تقریبیله هر حالده فلانه تقدّم ایده‌جکم

Présider, signifie aussi, avoir le soin, la direction *A.* نظارت *P.* نگهبانی کردن *T.* ناظرلق ایتمک ـ گوزتمک || La providence qui preside à la conduite de l'univers ادارۂ امور عالمه نظارت ایدن تقدیر جناب ربّ ذو الجلال L'intelligence qui preside aux choses humaines احوال بشره نظارت ایدن عقل کل C'est lui qui a présidé à la conduite de tout l'ouvrage بستون بو اینشه نظارت ایدن فلان ایدی Il présidait à la ceremonie رسم وتشریفات خصوصنده نظارت ایدر ایدی

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des divinités des païens *T.* موکّل اولمق || Junon présidait aux noces فلان فرشته امور مناکحه موکّل ایدی Comus aux festins, Cérès aux mois فلان فرشته جشنلره وفلان فرشته هر آیک امورینه موکّل ایدی Mars est le dieu qui préside aux combats امور حربیه موکّل اولان مرّیخدر

Présidé. *A.* متصدّر *P.* صدر نشین ـ بالا نشین *T.* باشده اوتورمش

PRÉSOMPTIF. On appelle Héritier présomptif, celui qui est regardé comme le plus proche héritier *A.* خلف ـ وارث معاقب || L'heritier présomptif du trône وارث ـ ولیّ عهد ـ معاقب خلف معاقب تاج ـ ولیّ عهد سلطنت ـ معاقب سلطنت وتخت

PRÉSOMPTION. Opinion fondée sur des apparences *A.* ظنّ pl. ظنون ـ مظنّة *P.* گمان ـ سگالش *T.* صانی || Faible présomption ظنّ ضعیف forte مظنّهٔ قویّه Il y a de grandes présomptions contre lui علیهنده عظیم وجسیم مظنّه‌لر واردر La présomption est contre lui سوء ظنّ فلانک حقنده در

Présomption. T. de Jurisp. Ce qui est supposé vrai, par provision, tant que le contraire n'est pas prouvé *A.* ظنّ غالب || La présomption d'innocence est pour l'accusé, jusqu'à la preuve du crime متهوم اولان کشینک جرمی ثبوتنه قدر برائت ذمّتنه ظنّ غالب درکار در

Présomption. Opinion trop avantageuse de soi-même *A.* خیلا ـ زهو ـ عجب ـ عجب النفس *P.* خود بینی ـ خود پسندی ـ پندار *T.* کندو یی بکنمه || Sa présomption est insupportable خود پسندلکی چکیلور ـ عجب وپنداریله طاقت کتورلمز عجب نفسی La présomption lui a gâté l'esprit شیٔ دکلدر افساد عقلنه بادی اولمشدر

PRÉSOMPTUEUSEMENT. Avec présomption *A.* بعجب النفس ـ بالتخایل *P.* خود پسندانه ـ بخود بینی *T.* کندویی بکندرک || Il s'engagea présomptueusement dans une entreprise au-dessus de ses forces خود بینلکی حسبیله وسعندن خارج بر مصلحته مباشرت ایلدی

PRÉSOMPTUEUX. Qui a de la présomption *A.* معجب ـ خائل ـ متخایل *P.* خود بین ـ خود پسند *T.* کندویی بکنمش || Il a été assez présomptueux pour aspirer à cette place بغایت معجب اولمغله فلان منصبه اطماع نظر ایلدی

Il se dit aussi des choses, Désirs présomptueux مطالب معجب مقارن عجب وپندار اولان مطالب ورغبات ـ آلود Pensée présomptueuse فکر معجب آمیز

PRESQUE. À peu près *A.* متقاربا *P.* همانا *T.* نزدیک ـ همان ـ آکا یقین || Un ouvrage presque achevé همان ختام همان ختامه قریب ـ بولمش بر تألیف Il est presque nuit همان کیجه در Un homme presque nu همان چپلاق بر آدم

PRESQU'ÎLE. V. Péninsule.

PRESSANT. Qui presse vivement *A.* مضیّق ـ مجبر ـ مبرم *P.* تضییقساز *T.* صقشدریجی || C'est un homme bien pressant خیلیدن خیلی مبرم بر آدمدر Une recommandation pressante شفاعت مجبره Des prières, des raisons pressantes التماسات مجبره وعلل مبرمه Des argumens pressants براهین مبرمه

On dit d'une douleur, qu'elle est pressante, pour dire, qu'elle est aiguë, violente *A.* شدید *P.* تند وتیز *T.* کسکین

Pressant. Urgent, qui exige de la diligence *A.* ضروری ـ مستعجل ـ واجب التعجیل *P.* تنگ ـ تأخیر نا پذیر *T.*

T. صيقى || L'occasion est pressante وقت فرصت تنكدر || Il s'agit d'une affaire pressante صدد بر مصلحت مستعجله يه مبنيدر || Il ne partira pas sans une nécessité pressante حاجت ضروريه دكش ايتمدكجه عزيمت ايده جك دكلدر Le mal est pressant, et demande de prompts remèdes علت صيقى اولديغندن سريع واجب الاستعجال اولديغندن ـ التأثير علاجه محتاجدر

PRESSE. Multitude de personnes qui se pressent *A.* زحام الناس || خلق غلبه لكى *T.* انبوهئ ناس *P.* مزاحمة الناس ـ Se mettre dans la presse ايچنه ـ زحام ناس ايچنه كيرمك مزاحمهٔ ناسدن اجتناب ايتمك صوقلمق Éviter la presse زحام خلقك غلبه لكندن قاچنمق ـ Il y a trop de presse ناسك كثرتى واردر

PRESSE. Machine qui sert à serrer étroitement du linge, des livres, des étoffes *A.* مازم *P.* تخته جامه *T.* منكنه || Mettre du linge en presse جماشيرى منكنه يه بصمق

Et machine avec laquelle on presse en général toutes sortes de choses *A.* جندرة *P.* جندره *T.* جندره ـ On dit figur., qu'un homme est en presse, qu'il s'est retiré de la presse, pour dire, qu'il est ou qu'il s'est retiré d'un grand embarras جندرهده در ـ جندرهدن قورتلدى ـ صيقيده در ـ

Il se dit encore de la machine avec laquelle on imprime des feuilles de papier *A.* مطبعة *P.* چرخهٔ طبع *T.* چرخى || بصمه Travailler à trois presses sur un même ouvrage بر كتاب ايچون اوچ بصمه چرخلرى ايشلتمك ـ On dit, qu'un ouvrage est sous presse, pour dire, qu'il s'imprime بو تأليف حالا بصلمقده بصلمق اوزره در ـ در

En Angleterre, on appelle Presse, l'enrôlement des matelots *T.* جبرا وكرها ملاح تحريرى

PRESSE. Sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau. V. Pavie.

PRESSENTIMENT. Mouvement intérieur, dont la cause n'est pas connue, et qui fait craindre ou espérer ce qui doit arriver *A.* شهادة القلب *P.* گواهئ دل *T.* كوكل شاهدلكى || Il avait des secrets pressentimens du malheur qui lui est arrivé حقنده ظهور ايتمش مصيبتى قلبك خفى بركونه شهادنيله بيلور ايدى Il avait un pressentiment qu'il n'en reviendrait point واردیغى محلدن بر دخى عودت ايتميه جكنه قلبى شهادت ايدر ايدى J'avais un pressentiment de cet heureux succès بو ماده نك بويله نتيجهٔ خيريه ويره جكنه قلبم شهادت ايدر ايدى

On dit, Avoir un pressentiment de fièvre, de goutte, etc. pour dire, avoir quelque espèce d'émotion qui fait appréhender la fièvre, etc. حمانك ونقرس علتنك ظهور ايده جكنى مقدمجه حس ايتمك

PRESSENTIR. Prévoir confusément une chose par un mouvement intérieur et inconnu *A.* استشعار بشهادة ـ مقدما احساس كوكل شاهدلكيله طويمق *T.* بگواهئ دل دانستن *P.* القلب || Il avait pressenti le malheur qui lui est arrivé باشنه كلان قضايى مقدم احساس ايلدى À voir l'ordre qu'il mettait à ses affaires, il semblait qu'il pressentit sa fin امور وخصوصاتنى تنظيم ايچون ايتديكى سعى واهتمامه باقلسه موتنى حس ايلديكنى آكلاشيلور ايدى

Et découvrir adroitement la pensée, les dispositions de quelqu'un *A.* استكشاف ـ تفرس *P.* شناختن *T.* سزمك ـ آكلامق || Il faut pressentir l'intention du Prince ارادهٔ شاهانه يى تفرس واستكشاف ايتملودر Tâchez de pressentir s'il ne sait rien de cette affaire بو خصوصده بر شيدن خبرى وارميدر يوقميدر سزمكه چالش ـ استكشافه سعى ايله Pressentir un juge sur une affaire بر ماده ده قاضينك راينى استكشاف ايتمك || Il faut le pressentir sur ce mariage بو نكاح ماده سيچون فلانك راينى استكشاف ايتملودر

PRESSER. Serrer avec force *A.* تعصير *P.* فشردن ـ افشاريدن ـ *T.* صيقمق || شيلدن Presser un citron بر ليمون صيقمق une éponge سونكرى صيقمق de la viande pour en tirer du jus صويني آلمق ايچون اتى صيقمق

Et approcher une chose ou une personne contre une autre *A.* تضييق ـ اضافة *P.* تنك كردن *T.* صيقشدرمق ـ صيقلشدرمق || Il faut presser un peu davantage vos lignes سطرلرى زياده جه صيقشدرملوسك Pressez un peu plus vos écritures خطكى برى زياده جه صيقلشدر Pressez-vous les uns contre les autres صيقشمك ـ بربكز ايله تضايق ايدك Je me retire de peur de vous presser trop سنى زياده تضييقدن احترازا كيرويه چكيلورم Il veut être à son aise à table, il n'aime point à y être pressé سفره ده راحت ايله اوتورمق استر حال تضييقدن هيچ حظ ايتمز ـ Il signifie figur. Poursuivre avec ardeur || On pressa si fort les ennemis, qu'ils furent obligés de lâcher pied دشمن شول مرتبه ده شدتلوجه تضييق اولنديكه فراره مجبور اولمشدر On pressa tellement les assiégés, qu'ils furent contraints

محصورين شول رتبده تضييق اولنديلر كه استيمانه de se rendre مجبور اولمشلر در || Cet orateur presse vivement son adversaire بو خطيب خصمنى پك تضييق ايدر — پك صيقشدرر || Il signifie aussi, exciter vivement quelqu'un à faire une chose || On l'a pressé par des raisons si fortes et si convaincantes, qu'il a été obligé à se rendre دلايل قويه ومسكته ايله شول رتبده تضييق اولنديكه تسليم ورضايه مجبور اولدى || Il m'en a pressé si fort, que je n'ai pu lui refuser ce qu'il me demandait بنى شول رتبده تضييق ايلديكه مطلوبنى بر وجهله دريغ ايده‌مدم

On dit, qu'une douleur presse, pour dire, qu'elle est vive et aiguë آرام ويرمز — وجعك شدتى تضييق ايدر — Et qu'on est pressé par le besoin, par la nécessité, par la faim, pour dire, que ces maux-là sont extrêmes فرط احتياجدن وفرط ضرورتدن وفرط جوعدن مضايقده اولمق || Les vivres manquant aux assiégés, et la faim les pressant, ils furent contraints de capituler عسكر محصور فقدان زاد وزواد تقريبيله آجلق مضايقه‌سنه دوچار اولوب استيمانه محتاج اولمشدر

Presser. Hâter, obliger à se diligenter *A.* تعجيل *P.* شتابيدن *T.* ايوده‌رمك || Presser son départ وقت عزيمتى تعجيل — sa marche مشى ورفتارى تعجيل ايتمك || Vous aurez beau me presser, je ne saurais aller plus vite تعجيلك عبثدر زيرا بوندن زياده سرعت ايله يوريه‌مم || Les ouvriers ne font rien, si on ne les presse عمله تعجيل اولنمدقجه اقدام ايتمزلر || Ce sont des affaires qui pressent ايجاب تعجيل ايدر وقتلر || C'est le temps qui presse ايجاب تعجيل ايدر اموردندر || On a tellement pressé ces chevaux, qu'ils en sont fourbus اتلر شول رتبده تعجيل واسراع اولنديكه مشى وحركتده عاجزلر || Il n'y a rien qui nous presse, le temps est à nous وقتمز فالمدى وار در عجلهيى موجب شى يوقدر

On dit figur. Presser la mesure, pour dire, hâter la marche d'une affaire بر ايشده حوالهٔ نازيانهٔ تعجيل واقدام ايتمك — بر ايشى قامچيلمق — بر ايشك نمشيتنى تعجيل ايتمك — On dit, qu'une maladie presse, pour dire, qu'elle demande un prompt secours || Il n'y a point de temps à perdre, le mal presse وقتى فوت ايتمكه كلمز زيرا علت ايجاب تعجيل ايدر — علت عجله‌يه محتاجدر — Et que l'occasion presse وقت مصلحت موجب تعجيلدر وحال محتاج تعجيلدر || L'affaire presse صيقيدر — مستعجلدر — محتاج عجله در —

Pressé. *A.* مضيق *A.* معتصر *P.* فشرده — شپليده *T.* صيقلمش — *P.* شتابيده *A.* مستعجل *T.* صيقشدرلمش — *P.* تنك كرده *T.* ايوه‌لنمش || Une affaire pressée بر مصلحت مستعجله — On dit aussi qu'une lettre est pressée, pour dire, qu'il est nécessaire qu'elle soit rendue promptement بو مكتوب مستعجلدر — Il signifie aussi, empressé || Je suis pressé de finir بو ايشك اتمامنده عجله‌م وار در || Ne soyez pas si pressé de parler سويلمكده پك عجله ايتمه || Vous êtes bien pressé پك عجله‌لوسڭ

PRESSIER. Ouvrier d'imprimerie, qui travaille à la presse *A.* طابع *P.* طبعگر *T.* بصمه‌جى

PRESSION. T. de Physique. Action de presser *A.* مزاحمة *T.* بصقلق || La pression de l'air مزاحمهٔ هوا — هوانڭ صيقشدرمه بصقلغى

PRESSIS. Jus que l'on fait sortir de la viande en la pressant *A.* عصارة اللحم — مستحلب اللحم *P.* آب گوشت فشرده *T.* صيقلمش ات صويى || Les malades ont besoin de bons pressis pour se remettre خسته اولنلر تصحيح مزاج ايچون عصارهٔ لحم استعمالنه محتاجدرلر

PRESSOIR. Grande machine servant à presser du raisin, des pommes, etc. *A.* معصرة *P.* چرخشت *T.* قاب نسنه صيقمجق || Un grand pressoir معصرهٔ جسيمه || Bon pressoir اعلا بر معصره

PRESSURAGE. Action de pressurer. V. Pressurer || Il faut tant pour le pressurage تعصير ماده‌سى شو قدر مصرفه محتاجدر || Droit de pressurage تعصير عوايدى

Il signifie aussi, le vin que l'on fait sortir du marc à force de pressurer *A.* نطل *P.* شيرهٔ كنجالهٔ انگور *T.* اوزم جبره‌سى شيره‌سى

PRESSURER. Exprimer le suc d'une substance, par le moyen d'un pressoir *A.* تعصير *P.* فشردن — شپليدن *T.* صيقمق || Pressurer la vendange بوز باغلر بادكك اوزمنى تعصير ايتمك — des pommes الما تعصير ايتمك — Il signifie aussi, presser avec la main les fruits, pour en faire sortir le jus || Pressurer une orange بر پرتقالى تعصير ايتمك — صيقمق

On dit figur. On a pressuré cette province, pour dire, qu'on l'a épuisée par des impôts بو مملكتده اهالى رعايا تكاليف ايله ...

Pressuré. *A.* معتصر *P.* فشرده — شپليده *T.* صيقلمش

PRESSUREUR. Ouvrier qui travaille à faire mouvoir un pressoir *A.* معتصر pl. معتصرين *P.* افشارنده *T.* صيقيجى

PRESTANCE. Bonne mine accompagnée de gravité et de dignité *A.* جبارة — جبارة السيما *P.* شكوه شكل وسيما *T.* كوسترش || C'est un homme de grande prestance غايت ايله جبارت سيما صاحبيدر de belle prestance حسن جبارتد مالك بر آدمدر — كوسترشلو آدمدر —

PRESTATION. Action de prêter. Il ne se dit qu'en ces phrases: Prestation de serment *A.* اداء القسم Prestation de foi et hommage *T.* تعهد صداقت وعبوديتد دائر رسومك ناديهسی || Après la prestation du serment يمين ايلدلدنصكره — بعد اداء القسم

On appelle au Palais, Prestation annuelle, les redevances annuelles qui se payent en fruits ou animaux en nature *A.* جائزة سنوية من الحاصلات *P.* پيشكش هر سالد از حاصلات *T.* حاصلاتدن سنوی ويرلمسی معتاد اولان عوائد || Domaine grevé de beaucoup de prestations سنوی كليتلو حاصلات عوائديله متحمل اولان بر مالك

PRESTE. Prompt, agile *A.* خفيف الحركة *P.* جست — چابك وچالاك *T.* چابك || C'est un homme preste et habile خفت حركت وكمال حذاقت ايله موصوف بر آدمدر Il a la main preste چابك — خفت يدی وار در — الی چابكدر — دستيدر — On dit figur. Une réponse preste *A.* جواب بالبداهة *P.* جواب جست وچابك *T.* حاضر جوابلق

PRESTEMENT. Brusquement, à la hâte *A.* بخفة الحركة — بالسرعة *P.* بچابكی — چابكاند — بچالاكی *T.* چابكلك ايلد || Il a fait cela prestement بو ايشی چابكلك ايلد ايشلدی

PRESTESSE. Agilité, subtilité *A.* خفة الحركة *P.* جستی — چابكی — وچالاكی *T.* چابكلك

Figur. *A.* بداهت — سرعت *P.* چابكی *T.* تيزلك || La prestesse de ses réponses جوابلرينك — فلانك بداهت جوابی La prestesse de l'esprit بداهت حاضر جوابلغی — چابكلكی عقلك چابك وارمدسی — سرعت انتقال — عقل

PRESTIGE. Illusion produite par un sortilége *A.* سيميا *P.* سيمياكاری *T.* كوز باغجيلك || Les magiciens de l'Égypte ne faisaient que des prestiges مصر كاهنلرينك ايندكلری شيلر سيمياكارلقدن عبارت ايدی Tous les changemens qu'on croyait qu'ils faisaient, n'étaient que des prestiges كوستردكلری تبدلاتك مجموعی كوز باغجيلكدن عبارت ايدی

Il se dit figur. des illusions opérées par l'art *A.* سحر *P.* سحركاری *T.* سحركارلق || Les prestiges de l'éloquence فن بلاغتده اولان آثار سحركاری

On dit aussi, Les prestiges de l'imagination, pour dire, les illusions qui agissent sur l'imagination احوال غرت آميز خيال

PRÉSUMER. Conjecturer, juger par induction *A.* ظن — تخمين — *P.* ظن انگاشتن — انگاريدن *T.* اورانلمق — اكلامق || Que présumez-vous de cette affaire? بو خصوصده ظن وتخمينك ندر — بو خصوصدن نه آكلارسك Je n'en présume rien de bon استدلال ايدهمم — بو بابده بر درلو خير ظن ايدهمم Il est à présumer qu'il n'en demeurera pas là ظن اولنور كه اول درجديد آكلاشلديغنه كوره شو قدره دكين — قدر طوريدجقدر طوره جغی يوقدر Il faut toujours bien présumer de son prochain هر كس قرينی حقند ظن خير ايتملو در Il en faut toujours présumer le bien هر ايشده خير طرفنی ظن وتخمين ايتمك اولبدر

Et avoir trop bonne opinion *A.* حسن الاعتقاد *P.* پندار نيك داشتن *T.* ايو صانمق || Vous présumez trop de votre fils اوغلك حقنده حسن اعتقادك مرتبهٔ افراطده در C'est un homme qui présume trop de lui-même نفسی حقنده مبالغه ايله حسن اعتقادی وار در Il présume trop de son crédit نفوذ واعتبارينه دائر پنداری پك چوقدر Je ne présume pas assez de moi, pour me charger de ce travail نفسم حقنده اول درجهده حسن اعتقادم يوقدر كه حتى شو ايشی نفسمده اول قدر مغرور اولدم كه حتى — در عهده ايدهيم شو خدمتی اوزرمه الديم

PRÉSUMÉ. *A.* مظنون *P.* انگاشته *T.* اورانلمش || Ce n'est pas une chose bien assurée, mais elle est présumée vraie كركچی — كرچی متحقق دكل انجق صحتی ظن اولنور بر مادّه در انجق صحتنده ظن غالب وار در

PRÉSUPPOSER. Supposer préalablement *A.* زعم — مقدماً — اوّلاً *P.* بر وجه پيشين فرض كردن *T.* مقدم فرض ايتمك || Pour bien entendre ce système-là, il faut présupposer que... بو اصولی كركی كبی فهم ايچون اوّل فرض اولنملو در كه Ce que vous présupposez là اوّل فرض ايلديككك حال

PRÉSUPPOSÉ. *A.* مقدماً مزعوم *P.* بروجه پيشين فرض كرده — مقدم فرض اولنمش On dit, Cela présupposé على طريق الفرض بويله اولديغی حالده — بويله اولديغی تقديرده

PRÉSUPPOSITION. Supposition préalable *A.* زعم اقدم *T.* مقدّم ايلديكی فرض || Sa présupposition est absurde مقدمكی فرض

زعم اولدرق دیدیکی شیٔ - فرض محض خطا در باطلدر

PRÉSURE. Ce qui sert à faire cailler le lait A. روبة - انفحة P. مایه T. قورصاق مایه‌سی - پنیر مایه‌سی

PRÊT. Qui est en état de faire ou de souffrir quelque chose A. حاضر - مهیّا P. آماده T. حاضر | Je suis prêt à faire tout ce qu'il vous plaira دلخواهکز نه ایسه اجراسنه آماده‌یم || Il est prêt à partir عزیمته حاضر ومهیّا در C'est un homme prêt à bien faire اعمال خیریه اجراسنه دائما آماده در Le dîner est prêt à servir طعام حاضر در

PRÈT. Action par laquelle on prête de l'argent A. قرض P. کریزی T. اودنج || Ce n'est pas une vente, ce n'est qu'un prêt بیع دکل ساده‌جه بر قرضدر - Il signifie aussi, la chose prêtée قرض بلا - قرض بلا ربح | Prêt qui ne porte point intérêt مرابحه Prêt usuraire قرض بالربا Pour sûreté du prêt qu'il lui avait fait ویردیکی قرضه مدار امنیت اولمق اوزره

On appelle aussi Prêt, une certaine somme d'argent qui se paye ordinairement au renouvellement du bail du droit annuel A. معجّلة T. معجله مالی - پیشینات

PRÊT. Ce qui est payé aux soldats pour leur solde ordinaire A. مواجب - علوفه T. مواجب pl. vul. راسناد P. وجیبة - وظیفة | Il est dû aux soldats quatre prêts عسکر نفراتنه درت تقسیط درت تقسیط مواجب - علوفه ویریلمدجک قالدی

PRETANTAINE ou PRETENTÈNE. On dit Courir la pretentaine, pour dire, courir çà et là, sans sujet T. سورتکلکه کزمک - سورتکلکه قوشمق

PRÊTE-JEAN. V. Négus.

PRÉTENDANT. Celui qui prétend à une chose A. طالب pl. طلاب - راغب pl. رغّاب P. خواستکار - خواهشکار - طلبکار T. استکلو | Il y a plusieurs prétendans à cette charge بو منصبک طالبلری چوقدر Tant de prétendans se nuisent les uns aux autres بو قدر طلبکاران بری برلرینه ایراث ضرّ وزیان ایدرلر

PRÉTENDRE. Soutenir que l'on a droit à une chose A. ادّعا P. دعوا کردن T. ادّعا ایتمک || Je prétends un dixième dans cette société بو مال شرکتک انجمندن بر عشر ادّعا ایدرم Il prétend le pas sur un tel فلانه تقدّم ادّعاسنده در Il prétend donner la loi partout هر طرفده وضع قانون ایتمک ادّعاسنده در Que prétendez-vous à cela? بو بابده ادّعاک ندر - Il signifie aussi, soutenir affirmativement || Je prétends que cela n'est pas vrai بونک عدم صحّتنی دعواسنده یم Je prétends que mon droit est incontestable بنم حقم نا قابل تعریض اولدیغنی ادّعا ایدرم

Il signifie aussi, aspirer à une chose A. اطماع النظر الرغبة P. دیده دوز رغبت شدن T. ادّعا ایتمک - استکلو اولمق || Il prétend à cette charge بو منصبه اطماع نظر رغبت ایدر - Il n'y a rien de si élevé à quoi il ne puisse prétendre ادّعاسی وار در اکت اعلا شیلره وارنجه اطماع نظر ایدر - ادّعاسی وار

Et avoir intention, avoir dessein A. مراد - مرام - نیّت P. خواستن T. استمک || Je prétends faire ce voyage en tel temps بو سفری فلان وقتده ایتمک نیّتنده یم - فلان وقتده ایتمک استرم Je n'ai point dit cela sérieusement, j'ai prétendu plaisanter بونی جدّاً سویلمدم مرادم لطیفه ایدی

PRÉTENDU. A. مدّعا P. دعوا کرده T. ادّعا اولنمش

Il est aussi adjectif, et se dit de celui qui est supposé avoir une qualité, quoiqu'il ne l'ait pas A. مدّعی بزعم عندی P. بر زعم خود دعوا کننده T. زعم خودنجه ادّعا ایدن | Ce prétendu gentilhomme زعم عندی ایله نجابت ادّعاسنده اولان C'est un prétendu bel esprit زعم خودنجه ظرفادندر

Il se prend aussi substantivement, pour celui et celle qui doivent s'épouser A. خطب pl. اخطاب P. خواستار T. دوکور اولان

PRÊTE-NOM. Celui à qui on prête son nom pour tenir un bail, un domaine, etc. T. آخر کمسنه طرفندن مأذوناً متصرّف - آخرک اسمیله متصرّف | On le croit propriétaire de cette maison, mais il n'est que prête-nom بو خانه‌یه مالک اولدیغی ظنّ اولنور لکن آخر کمسنه طرفندن مأذوناً متصرّفدر - آخرک اسمیله

PRETENTÈNE. V. Pretantaine.

PRÉTENTION. Droit que l'on a ou que l'on croit avoir de prétendre, d'aspirer à une chose A. مدّعا - مطلوب pl. مطلوبات - مطلب pl. مطالب P. درخواست T. ادّعا | Il a réussi à sa prétention موفّق اولدی - مطلوبنه ظفریاب اولدی Venir à bout de sa prétention تحصیل - سرمنزل مطلوبه واصل اولمق J'ai renoncé à cette prétention بو ادّعادن مطلبه دسترس اولمق - فارغ اولدم Prétention juste مطلوب حق - عدل وحقه مقارن Prétention légitime مطلوب شرعی - شرع وقانونه موافق مطلوب Prétention téméraire مدّعا - کستاخانه ادّعا - On dit, qu'un homme a des préten-

tions, que c'est un homme à prétentions, pour dire, qu'il prétend à l'esprit, aux talens, à la naissance, etc. ادّعاسی چوق بر آدمدر — Et dans le sens contraire, que c'est un homme sans prétentions ادّعاسی یوق بر آدمدر

PRÊTER. Donner une chose à quelqu'un, à la charge de la rendre *A.* عاریة اعطا - اعطا على طريق العارية - اعارة *P.* عاریت *T.* بر وجه سپنج دادن - بر وجه عاریت دادن اعاره ایتمک ‖ ویرمک Prêter des meubles اثاث بیت اعاره ایتمک un livre, un cheval على طريق الاعاره بر کتاب یا بر آت ویرمک

PRÊTER DE L'ARGENT *A.* اقراض - ادانة *P.* کریزی دادن *T.* ایدنج ویرمک ‖ Prêter à intérêt مرابحه ایله ادانه ایتمک - ربح على طريق الاسترباح اقچه اقراض ایتمک à usure ربا ایله - فاحش ایله ادانه ایتمک Prêter sur gage امانت رهن مقابلەسنده اقچه ادانه ایتمک - ایله اودنج ویرمک

On dit proverb. Ami au prêter, ennemi au rendre المقدده دوست ویرمکده دشمن

On dit, Prêter secours, aide, pour dire, secourir, aider *A.* امداد - اعانت *P.* یاوری کردن *T.* یاردم ایتمک

Et prêter faveur, pour dire, favoriser quelqu'un *A.* حمایت *P.* همّت ایتمک *T.* مساعده کردن

Et prêter main-forte, pour dire, aider par la force à faire exécuter les ordres de la Justice *A.* اعمال الجبر *P.* زور آوردن *T.* زور ایله ایتدرمک - زورلمق

Et prêter la main, pour dire, aider à porter quelque chose de pesant, à remuer un fardeau *A.* اعانة باليد *P.* دستگیری نمودن - دست اعانت دادن *T.* ال یاردمی ایتمک ‖ Prêtez-moi un peu la main بکا آزەجق ال یاردمی ایله

Et prêter l'oreille, prêter attention, pour dire, écouter, avoir attention *A.* اصغا *P.* حوالهٔ سمع اصغا کردن - گوش دادن - عطف *P.* بذل الاهتمام - بذل الدقة *A.* قولاق ویرمک *T.* دقت ایتمک *T.* نگاه دقت کردن

Et prêter silence, pour dire, faire silence *A.* اختيار الصمت والسکوت *P.* خاموش شدن *T.* صوصمق - سکوت ایتمک

Et prêter serment, pour dire, faire serment devant quelqu'un *A.* یمین - حلف *P.* اداء القسم *T.* سوگند خوردن ایتمک

Prêter serment de fidélité entre les mains du Chancelier باش وکیلک مواجهەسنده رعایت شرط صداقته دائر یمین ایتمک

PRÊTER foi et hommage, se dit d'un vassal qui rend foi et hommage au seigneur dont il relève ادای رسم صداقت وعبودیت تبلیغ مراسم صداقت - ایتمک

PRÊTER son nom à quelqu'un. C'est passer en son nom un acte où on n'a point d'intérêt بر کمسنه کندو اسمنده عمل اولنمق اوزره رخصت ویرمک — Il se dit aussi, lorsque quelqu'un permet à un autre de se servir de son nom en quelque occasion - کندو آدینی ویرمک ایچون آخر کمسنەیه رخصت ویرمک

On dit aussi d'un homme sous le nom duquel un autre tient un domaine, que c'est un homme qui prête son nom فلان کشی کندو اسمیله بر شیئک تصرّفنی آخر کمسنەیه رخصت ویرر

PRÊTER son crédit à quelqu'un. C'est l'aider de son crédit بر کمسنه فلانک مصلحتنه نفوذ واعتبارینی صرف ایتمک

PRÊTER sa voix à quelqu'un. C'est parler pour lui فلان حقّنه سوق کلام ایتمک

PRÊTER à quelqu'un des discours, une action, une plaisanterie, etc. C'est les lui attribuer برقولی یاخود برفعلی وبر لطیفەیی بر کمسنەیه عزو واسناد ایتمک

SE PRÊTER. S'adonner pour quelque temps à quelque chose *A.* رغبت *P.* خواهش نمودن *T.* هوس ایتمک ‖ On peut se prêter au plaisir, mais il ne faut pas s'y abandonner ذوق وصفایه رغبت ایتمک اولاعن شیئدر انجق بسبتون مبتلا اولمق روا دکلدر

Et consentir par complaisance à quelque chose *A.* مماشات - موافقت *P.* روی دل نمودن *T.* اویمق C'est un homme qui se prête à tout هر شیئه مماشات ایدر بر آدمدر Il faut savoir se prêter دلنوازانه مماشاتک قاعدەلرینی بیلمک لازمدر

PRÊTER, au neutre, se dit des choses qui s'étendent quand on les tire *A.* تمطی *P.* درازی پذیرفتن *T.* اوزانمق ‖ سونوب Du cuir qui prête سونوب اوزانور دری Une étoffe qui prête ممكن التمطى بر ثوب

On dit figur. qu'un sujet prête, pour dire, qu'il fournit une ample matière *A.* ممكن التطويل *T.* اوزانه بیلور ‖ C'est un sujet qui prête beaucoup کتدکچه اوزانه بیلەجک بر مادّەدر

PRÉTÉRIT. T. de Gram. On appelle ainsi Le temps passé *A.* فعل ماضی

PRÉTÉRITION. T. de Jurisp. Omission faite par un testateur d'un héritier nécessaire *A.* ذهول عن ذكر الوارث ‖ La prétérition annulle le testament ذهول ذكر وارث وصيتنامەنك ابطالنی موجب اولور

PRÊTEUR. Qui prête à un autre de l'argent ou quelque autre chose *A.* معطی بالقرض ـ مقرض *P.* دهندە *T.* كريزی ويرن ـ اودنج ويرن ‖ Il n'est pas prêteur de son naturel حظ اودنج ويرمكدن بالطبع ‖ C'est un prêteur sur gage رهن ايله اقراض ايدنلردندر ايتمز

PRÉTEXTE. Cause apparente qui cache le vrai motif *A.* عذر pl. اعذار ـ علت pl. علل *P.* بهانه *T.* عذر ‖ Pretexte spécieux ديكنشور بر ـ عذر مقبول plausible يوللو بر عذر ـ عذر معقول عذر ـ عذر خفيف léger عذر باطل ـ عذر كاذب faux عذر واهی Servir de prétexte عذر وعلت مثابەسندە اولمق Chercher un pretexte de querelle منازعەيە جستجوی بهانە بهانە منازعەيە سبب آرامق ـ وعلت اولمق Donner pretexte سر رشتە ويرمك ـ ويرمك Cela lui a donné un prétexte pour s'en aller سر رشتە اولدی ـ بو كيفيت كتمسنە بهانە اولمشدر Prendre prétexte de son indisposition انحراف مزاجنی وسيلە عذر وعلت اتخاذ ايتمك Opprimer l'innocence sous prétexte de justice اجرای حق وعدالتی بهانە ايدەرك بيكناهلری بيكناهلرە صورت حقدن جور وجفا ـ تعذيب ايتمك ايتمك Sous prétexte de piété, il cherche à satisfaire sa vengeance تعبد وديانت بهانەسيلە سودای انتقامنی اجرا صورت تعبد وديانتدن امر انتقامدە استيفای ـ قيدندە در عذر وبهانە Il n'y a pas de prétexte à cela حظ قيدندە در قبول ايدر شی دكلدر

PRÊTEXTER. Prendre pour pretexte *A.* اعتذار ـ تعلل ـ اعتلال بهانە ـ عذر بولمق *T.* بهانە يافتن *P.* ايراد العذر والعلة ايتمك Ce magistrat prétexte ses violences de l'amour du bien public بو حاكم مرتكب اولديغی مظالم وتعديانندە عباد اللهيە خير ومنفعت نيتنی بهانە ايدر Les peuples prétextèrent leur revolte du zèle de la religion خلق متصدی اولديغی بغی وعصيان خصوصندە دين غيرتنی بهانە ايتدی De quoi peut-il prétexter un procede si etrange? بو مقولە حركت غريبەيە نە كونە عذر وعلت بولە بيلور

PRÊTRE. Celui qui a reçu l'ordre de la prêtrise *A.* قسيس pl. قسيسين *P.* كشيش *T.* پاپاس ـ كشيش

PRÊTRISE. Sacerdoce *A.* قسيسيت *P.* كشيشی *T.* پاپاسلق ـ كشيشلك

PREUVE. Ce qui établit la vérité d'un fait *A.* حجة pl. حجج ـ برهان pl. براهين ـ دليل pl. دلائل ـ ادلة *P.* سند pl. سندات *T.* سند Preuve démonstrative دليل واضح ـ دليل قطعی convaincante برهان مسكت ـ دليل ملزم authentique برهان معمول جرح دستور العمل اولەجق حجت وبرهان ـ بد incontestable جواب قبول ايتمز وتعريض قبول ايتمز بر دليل sans réplique دليل Preuves judiciaires براهين شرعيە ـ بر دليل testimoniales مكتوب ومحرر دليل بالاشهاد ـ بالبينة litterales ou par écrit ـ الدە حجت اولمق Avoir preuve en main سندات ـ دليللر ـ بو مادەيی بلا دليل اولمق Vous avancez ce fait sans preuve بلا سند ـ دليل در ميان ايدرسكز ـ En termes de Jurisprudence, on appelle Semi-preuve, une preuve qui n'est pas suffisante, mais dont on tire de puissans indices *A.* دليل قريب الاثبات ‖ Il n'y avait pas de preuve entière contre lui, mais il y avait des semi-preuves عليهنە كرچە بر دليل وافی يوغيدی انجق قريب الاثبات دليللر وار ايدی ـ Et l'on appelle Preuves muettes, les indices et les présomptions. V. Présomption.

On dit, En venir à la preuve, pour dire, vérifier *T.* تحقيق حالە مبادرت ايتمك ‖ Quand on en viendra à la preuve, on verra qui a dit vrai تحقيق مادەيە مبادرت ايدەجككری وقتدە دنفسنك كلامی حقيقەدە مغارن ايدوكی معلوم اولور

On dit, Faire preuve de noblesse, pour dire, justifier par de bons titres qu'on est de noble extraction اثبات اصالت ايتمك Faire preuve de courage, de savoir, etc. اثبات شجاعت واثبات هنر ومعرفت ايتمك Donner des preuves de sa capacité, de son amitié اثبات اهليت واثبات ود ومحبت ايتمك

PREUVES, se dit en littérature, des pièces qu'un auteur rapporte pour prouver les faits qu'il a avancés *T.* مدار احتجاج اولەجق اثباتی حاوی اشهادات ـ اوراق وتحريرات

PREUVE, en termes d'Arithmétique, se dit de la vérification d'une opération de calcul *A.* اثبات صحة الحساب ‖ La preuve de la division se fait par la multiplication فن رقمدە تقسيمك اثبات صحتی ضرب طريقيلە تبيين ايدر

PRÉVALOIR. Remporter l'avantage *A.* غلبة *P.* برتری نمودن *T.* اوستن كلمك ‖ Son adversaire a prévalu خصمی غلبە ايتدی ‖ Il ne faut pas que la coutume prévale sur la raison عرف وعادت حكم عقلە غالب اولمق روا دكلدر

Se prévaloir. Tirer avantage *A.* جلب ـ انتفاع ـ استمتاع فایده‌لنمك *T.* بهره‌مند شدن ـ سودمند شدن *P.* الفایدة || Se prévaloir de sa naissance بر کمسنه عرق ونسلندن استمتاع قوّت حکومتندن انتفاع ایتمك de son autorité de son crédit نفوذ واعتبارندن فایده‌لنمك Il s'est prévalu de la faiblesse de son ennemi دشمنك ضعف حالندن فایده‌لندی

PRÉVARICATEUR. Celui qui prévarique *A.* خاین pl. خونة *P.* خیانتلك ایدن *T.* خیانتپرداز ـ خیانتكار || Je serais un prévaricateur, si je vous conseillais cette chose سکا بو نصیحتی ایتمش اولسدم خاین اولمش اولورم C'est un prévaricateur dans son emploi مأموریتنده خیانت ایدر بر آدمدر

PRÉVARICATION. Trahison faite à l'intérêt des personnes qu'on est obligé de soutenir; manquement par mauvaise foi contre le devoir de sa charge *A.* خیانت *P.* خیانتپردازی ـ خیانتكاری *T.* خاینلق ـ خیانتلك || Il est accusé de prévarication حقنده عزو تهمت خیانت اولندی ـ تهمتیله متهمدر C'est une prévarication manifeste خیانت صریحه در honteuse خیانت مستلزم عار وخیانت اولدجق بر خیانتدر ـ فضیحه در

PRÉVARIQUER. Se rendre coupable de prévarication *A.* ارتکاب الخیانة *P.* خیانتكاری نمودن *T.* خیانتلك ایتمك || Prévariquer dans son ministère بر وکیل دولت امور مأموره‌سنده ارتکاب خیانت ایتمك Ce serait prévariquer que d'en user de la sorte بو وجهله حرکت ایتمك محض خیانتدر

PRÉVENANCE. Empressement à rendre toutes sortes de bons offices à quelqu'un *A.* انجاح الحاجة من غیر ـ همّت بلا منّة ـ التماس *P.* همّت بی نیاز ـ حاجترواییٔ بیمنّت *T.* عرض حاجت اولنمیدرق همّت ـ استغنانسز همّت || Il n'y a point de prévenance qu'il ne m'ait faite بکا بیمنّت ایتمدیکی بلا التماس ایتمدیکی همّت ـ همّت قالمدی Il m'a recherché par mille prévenances بی نیاز هزاران هزار همم بهیّه ایله تطییب حالمه سعی ایلدی

PRÉVENANT. Agréable, qui dispose en sa faveur *A.* ذو الطلاوة ـ ذو البشر والبشارة *P.* دلجو *T.* طاتلو || Cet homme a un air prévenant بو آدمك ناصیهٔ حالنده آثار بشر وبشارت بدیدار در

Et qui va au-devant de ce qui peut faire plaisir aux autres *A.* نجیح الحاجات من غیر ـ عالی الهمّة عدیم المنّة حاجترواى بیمنّت ـ بلند همّت بی نیاز *P.* هشیش ـ التماس عرض حاجت اولنمقسزین همّت ـ استغنانسز همّت ایدن *T.* غایت مرتبه‌ده نجیح الحاجات بیمنّت بر آدمدر ایدن C'est un homme très-prévenant

PRÉVENIR. Devancer, venir le premier *A.* مسابقت ـ تسابق *P.* پیش آمدن *T.* اوّل کلمك ـ ایلرو کلمك || Cette nouvelle a prévenu le courrier بو خبر اولاغه تسابق ایلدی ـ اولاقدن ایلرو کلدی — Et être le premier à faire ce qu'un autre voulait faire || Il me voulait venir voir, mais j'ai été bien aise de le prévenir فلان کمسنه زیارتمه کلمك نیتنده ایکن بك خوشمد کلدیکه بن مسابقت ایدوب طرفنه واردم Les ennemis voulaient marcher à nous, mais on les prévint, on alla à eux دشمن اوزریمزه کلمك نیتنده ایکن بز مسابقت ایدوب اوزرینه واردق Ils voulaient s'emparer d'un tel poste, nous les avons prévenus دشمن فلان محلّی ضبط ایتمك مراد ایتمشیکن بزلر مسابقت ایلدك

Et aller au-devant de ce qui peut faire plaisir *A.* بذل الهمّة همّت بی نیاز *P.* انجاح الحاجة من غیر التماس ـ بلا منّة خود بخود همّت ـ بی نیاز حاجترواییی نمودن ـ کردن عرض همّت اولنمزدن ـ کندیلکندن همّت ایتمك *T.* نمودن || Il l'a prévenu par toutes sortes de bons offices همّت ایتمك فلانك حقنده کوناکون همم جمیلهٔ بیمنّت بذل ایلدی

Prévenir. Avoir lieu avant *A.* ورود قبل الوقت ـ استقدام *P.* وقتندن ایلرو *T.* پیش از وقت آمدن ـ پیش رسیدن *P.* کلمك || Dans les hommes extraordinaires, la sagesse prévient l'âge خارق عاده اولان ذوات نادر الوجودده عقل سنلرینه استقدام ایدر Il m'a donné rendez-vous à midi, mais je suis bien aise de prévenir l'heure, pour ne le pas faire attendre فلان کمسنه نصف نهارده محل ملاقاته بولنماز ایچون تعیین وقت ایتمشیکن انتظارده قومامق ایچون ساعت موعوده‌یی استقدام ایله واردیغمدن حظ ایلدم

Prévenir. Prendre d'avance des mesures, pour empêcher quelque chose de fâcheux *A.* اعمال التدبیر قبل ظهور الآفة *P.* پیش از آمدن بلا چاره کردن *T.* آفت ظهور ایتمزدن اوّل چاره‌سنه قبل از وقوع آفت دفعی چاره‌سنه باقمق ـ باقمق

Il signifie aussi, préoccuper l'esprit de quelqu'un. V. Préoccuper.

Prévenir quelqu'un de quelque chose, sur quelque chose, signifie, l'en avertir d'avance *A.* اخبار ـ مقدّماً انبا *P.* مقدّماً بو وجه

مقدم خبر ویرمک - اوّلجه بیلدرمک T. پیشین آگاه کردن || Il m'a fait prévenir de son arrivée کلدجکنی مقدم اخبار ایلدی Je l'ai prévenu sur les piéges qu'on voulait lui tendre کندو ایچون قوریلان دام مکر وحیلادن فلانه مقدم خبر ویرمشم || – اوّل کلمش T. پیش آمده P. متسابق A. PRÉVENU. signifie aussi, préoccupé. V. Préoccuper. – On dit aussi, en termes de Palais, Un homme prévenu de crime, pour dire, accusé de crime A. متهوم بالجرم P. اتهام کرده T. اتهام اولنمش – تهمتلو اولمش

PRÉVENTION. Acquiescement erroné de l'âme, suscité par la force de sensations dominantes A. اعتقاد زایغ – ذهاب باطل || Il faut se défaire, se dépouiller de toute prévention هر کونه ذهاب باطلدن بری اولملو در Juger des choses sans prévention امور وخصوصاتده ذهاب باطله تبعیت ایتمکسزین حکم ایتمک C'est un homme plein de préventions ذهنی اعتقادات زایغه ایله بر کمسنه دکل ذهنند مالامال بر آدمدر Inspirer des préventions اعتقادات زایغه القا ایتدرمک Donner des préventions contre soi بر کمسنه نفسی علیهنه اعتقادات زایغه حدوثنه سبب اولدجق حالاته تصدّی ایتمک

PREVISION. Connaissance de ce qui arrivera A. معرفة المستقبلات || La prévision de Dieu مستقبلات اموره معرفت ربّانیه

PRÉVOIR. Juger par avance qu'une chose doit arriver A. استدلال P. تفرّس قبل الوقوع – استشعار قبل الظهور – قبل الظهور – پیش از وقوع دانستن T. بر شیئی ظهوردن اوّل بیلمک – ظهوردن اوّل سزمک || Les habiles politiques prévoient les évènemens دقایق شناسان امور ملکیّهدن اصحاب حذاقت اولنلر حادثات کونیّهیی قبل الوقوع تفرّس واستدلال ایدرلر Qui eût jamais pu prévoir cet accident ? بو حادثه‌نک واقع اولدجغنی قبل الظهور کیم استدلال ایده بیلور ایدی Je prévis bien dès lors ce qui en arriverait نه ظهور ایده‌جکنی اول وقتدنبرو استشعار ایتمشم Peut-on prévoir tous les accidens ? جمیع حادثات قبل الظهور بیلنمک ممکنمیدر

Prévu. A. مستدل قبل الظهور – مستشعر قبل الوقوع P. پیش از وقوع دانسته T. وقوعندن اوّل بیلنمش

PRÉVÔT. Nom que l'on donne à certaines personnes préposées pour avoir direction, autorité sur quelque chose A. نقیب pl. نقبا P. کتخدا T. کهیه

Prévôt des marchands. Celui qui est le chef de l'Hôtel de ville, avec une espèce d'autorité sur la bourgeoisie T. شهر کهیه‌سی

Prévôt des monnaies. Officier préposé pour la capture des faux monnayeurs, et l'instruction de leur procès T. زیوف مفتّشی

Prévôt de l'armée. Officier préposé pour avoir l'inspection sur les délits qui se commettent dans l'armée par les soldats T. اردو قاضیسی

PRÉVÔTÉ. Dignité de prévôt A. نقابت P. کتخدایی T. کهیه‌لک

PRÉVOYANCE. Faculté de prévoir A. بصیرت – بصر البصیرة – بُعد النظر P. عاقبت اندیشی – عاقبت‌بینی – دور بینی T. اوزاق کورمه – صوکی صایمه || Rien n'échappe à sa prévoyance بصر بصیرتنده هیچ بر شیٔ خفی وستیر دکلدر Cet homme est d'une grande prévoyance بعد نظری مرتبهٔ کماله واصل عاقبت اولمش بر آدمدر Il a détourné le mal par sa prévoyance اندیشلکی تقریبیله دفع بلایه ظفریاب اولمشدر

PRÉVOYANT. Qui juge bien de ce qui doit arriver A. اهل البصیرة pl. ارباب البصیرة P. بعید النظر – عاقبت‌بین – عاقبت اندیش T. دور اندیش – ایراق کورر – صوکی صایر || La sagesse est prévoyante اهل درایت عاقبت اندیش اولور

PRIAPÉES. Nom que l'on donne à des poésies obscènes A. منظومهٔ رفثیة P. رفثیات آمیز T. چغانهٔ عارسز ترکی

PRIAPISME. Maladie qui consiste dans l'érection continuelle et douloureuse de la verge A. علّة النعوظ

PRIER. Demander par grâce A. رجا – تضرّع – التماس P. نیاز کردن – در خواست کردن – لابیدن – لابه کردن T. رجا ایتمک – یلوارمق || Prier quelqu'un de quelque chose بر شیٔ ایچون رجا ایتمک C'est un homme que je vous prie de protéger فلان کشی‌یه حمایت ایلمکزی التماس ایدرم Après cela, je ne vous prierai plus de rien بوندن غیری بر درلو نیاز والتماسم یوقدر

Prier pour quelqu'un. Intercéder pour lui A. شفاعت P. ورزانی رجا کردن – کردن T. شفاعت ایتمک || J'ai prié pour lui فلان ایچون شفاعت ایلدم

Prier. Inviter, convier A. دعوت P. خواندن T. دعوت ایتمک || Il est de ceux qu'on a priés دعوتلولردندر On l'a prié à dîner فلانی طعامه دعوت ایلدیلر – On dit proverb. qu'on ne va point aux noces sans prier, pour dire, qu'on ne doit pas y aller, si on n'est prié T. دوکونه دعوتسز وارلمز

PRIER DIEU. Pratiquer cet acte de religion, par lequel on s'adresse à Dieu pour lui demander des grâces A. دعا ـ مناجات ـ تضرّع الی الله P. نیاز کردن ـ درود خواندن ـ درود کردن T. اللهدن دیلمک ـ الله‌یه یلوارمق ـ دعا اوقومق ـ نماز قلمق || Il passe les nuits à prier Dieu اوقات لیالی دعا ومناجات طاعت ومناجات ایله کیجه‌لر انجم شمار در ـ ایاه اسرار ایدر L'Écriture dit, Priez et veillez, de peur que vous n'entriez en tentation تسویلات نفسه دوچار اولمقدن احترازاً سهر ونقظه اوزره اولوب درگاه باریده مناجاتدن خالی اولمیه‌سز دیو انجیل شریفده تنبیه اولنمشدر Prier pour les morts ارواح اموات ایچون دعا اوقومق Prier la Vierge, les Saints حضرت مریمه واولیای کرامه ادای فریضهٔ دعا ایتمک Je prie Dieu que... اللهدن دیلرمکه ـ اللهدن نیاز ایدرمکه Je prie Dieu qu'il vous ramène en bonne santé الله تعالی سلامت وعافیت ایله عودتکی میسّر ایلمک ایچون دعا ایدرم ـ اللهدن رجا ونیاز ایدرم

PRIÉ. A. ملتمس ـ مرجو P. نیاز مند ـ در خواست T. یلوارلمش

Il signifie au substantif, celui qu'on a convié A. مدعوّ P. خوانده T. دعوت اولنمش ـ دعوتلو

PRIÈRE. Demande à titre de grâce A. ملتمس pl. ملتمسات ـ التماس pl. التماسات P. نیاز ـ در خواست T. یلوارمه ـ رجا || Humble prière رجای حقیرانه ـ التماس کمترانه Faire une prière à quelqu'un بر کمسنه‌دن ـ بر کمسنه‌یه رجا ایتمک ـ نیاز ایتمک Il a fait cela à ma prière شونی بنم رجا ونیازمه مبنی ایتمشدر Il n'a point eu égard à mes prières ملتمساتمه اصلا حوالهٔ سمع رغبت ایتمامشدر ـ اصلا التفات ایتمدی Les prières des grands sont des ordres عظمانک رجاسی فرمان مثابه‌سنده در

PRIER. T. de culte. Acte de religion par lequel on s'adresse à Dieu A. صلاة pl. صلوات ـ دعا pl. ادعیة P. نماز ـ درود T. نماز || Se mettre en prière نمازه طورمق ـ صلاته قیام ایتمک Être en prière صلات ومناجات اوزره اولمق Demander quelque chose à Dieu dans ses prières اثنای صلاتده بر شئ اللهدن رجا ایتمک Les prières pour les agonisans حال احتضارده حالت نزعده اولنلر حقنده مخصوص اولان دعا ـ اولنلر حقنده قرائت اولنو کلمش دعا pour les morts اموات حقنده قرائت اولنان دعا La prière du matin, du soir صلات صبح وصلات مسا ـ صباح واخشام نمازی Faire sa prière فریضهٔ صلاتی ادا ایتمک ـ نماز قلمق Assister à la prière صلاتده موجود اولمق ـ صلاتده بولنمق

PRIEUR. Celui qui a la supériorité dans certains monastères A. شیخ ـ مشایخ P. پیر ـ پیر طریقت T. غومنوس

PRIEURÉ. Communauté de religieux, sous la conduite d'un prieur A. جماعة الزهّاد P. جماعت پارسایان T. کشیشلر جماعتی ـ ou de religieuses A. جماعة الزاهدات P. جماعت زنان پارسا T. کشیشلک ایدن قزلر جماعتی

PRIMAT. Prélat dont la juridiction est au-dessus de celle des archevêques A. شیخ الاساقفة

PRIMATIE. Dignité de primat A. مشیخة الاساقفة

PRIMAUTÉ. Prééminence A. ریاست P. سروری T. باش اولمه || La primauté du Pape ریم پاپاسنک ریاستی

PRIME, en termes de commerce de mer, on appelle Prime d'assurance, la somme qu'un marchand qui veut faire assurer sa marchandise, paye à un assureur T. تضمین خسارات بحریه متعهّد اولانه ویریلان اجرت

Il se dit aussi d'une somme accordée par forme de bénéfice pour encourager quelque opération de finance ou de commerce T. لاجل التشویق ویریلان عطیّه || Prime d'importation خارجدن درون ملکه نقل اموال ایدن کشی‌یه لاجل التشویق ویریلان عطیّه

PRIME. T. d'Astron. On appelle Prime de lune, la nouvelle lune, lorsqu'elle parait pour la première fois A. هلال P. ماه نو T. یکی آی ـ On dit, que la lune est en prime, lorsqu'on voit pour la première fois la lune se lever en même temps que le soleil A. استهلال P. ماه نو بدید آمدن T. هلال کورنمک

PRIMER. Avoir le premier rang A. تفوّق ـ ارتیاس P. برتری ـ سر افرازی یافتن ـ داشتن T. باش اولمق ـ اوست اولمق || Une belle femme se flatte de primer partout هر زن خوشلقا دائما تفوّق وارتیاس دعواسنده در

PRIMEUR. Premiere saison des fruits et des légumes A. موسم الباکوریّة P. موسم پیشرسی T. طرفنده‌لق موسمی || Les fraises sont chères dans la primeur چیلک طرفنده‌لق موسمنده بهالو اولور ـ Primeurs, au pluriel, se dit des fruits mêmes et des légumes précoces. V. Précoce.

PRIMITIF. Qui est le premier, le plus ancien A. اوّل ـ اصلی

|| اوّلكى ـ مقدمكى ـ ايلك *T.* ديرين ـ پيشين *P.* قديم ـ Titre primitif سند قديم ـ سند اصلى Les titres qu'on a produits ne sont pas suffisants, il faut voir le titre primitif ابراز اولنان سندات كافى دكل سند قديمى دخى كورمك بر شيئك حال اوّلى افتضا ايدر L'état primitif d'une chose ـ ادوار قديمه قديميسى ـ حال اصليسى ـ Le monde primitif اسكى ـ ازمان ديرين ـ ازمان پيشين ـ اوائل ازمان وادوار ـ حال نزاهت اصليه زمان وقتلرى L'innocence primitive Mot primitif, se dit d'un mot dont d'autres sont formés *A.* كلمهٔ اصليه

On appelle en Physique Couleurs primitives, les sept couleurs principales dans lesquelles la lumière se décompose *A.* الوان اصليه ادا اولان يدى رنكلر *T.* هفت رنگهاى اصلى *P.* سبعة

PRIMITIVEMENT. Originairement *A.* عن اصل ـ فى الاصل *P.* از قديم *T.* اصلندن ـ اوندنبرو || Ce mot a été employé primitivement pour signifier . . . بو لفظ فى الاصل شو معنايه استعمال اولمشدر

PRIMO. Mot Latin. Premièrement *P.* يكم اوّلاً *T.* نخست ـ ابتدا ـ ايلك

PRIMOGÉNITURE. Droit d'ainesse *A.* حق الكبر السن ـ حق القدم السن *P.* حق پيشينئ سال *T.* باش ايلرولكى باش اسكيلكى حقى ـ حقى

PRIMORDIAL. Primitif. V. ce mot.

PRIMORDIALEMENT. V. Primitivement.

PRINCE. Celui qui possède une souveraineté en titre, ou qui est d'une maison souveraine *A.* امير pl. امراء *P.* مير ـ حكمدار *T.* بر ميرقوى الاقتدار || C'est un très-puissant prince بك اوروپانك اعظم un des plus grands princes de l'Europe در مير ـ مير صاحب حكومت امراسندندر Prince souverain صاحب ملك

PRINCE DU SANG. Celui qui est sorti de la maison royale par les mâles *A.* ابن الملك ـ انسال الملك pl. نسل الملك شهزاده ـ پادشاه اولادى *T.* شهزاده *P.* ابناء الملوك pl.

LE PRINCE, absolument, se dit du souverain du lieu dont on parle *A.* حكمدار ـ خداوندكار ـ شهريار ـ شاه *P.* ملك ـ سلطان پادشاه || Le prince veut être obéi پادشاه ـ خنكار *T.* خديو حضور امر وفرمانى مطاع اولمق استر Avoir audience du prince نزد پادشاهى يه جيقمق Avoir l'oreille, la faveur du prince مظهر حسن توجه شاهانه ـ پادشاهيده مسموع الكلام اولمق اولمق

TRÈS-HAUT, TRÈS-PUISSANT ET TRÈS-EXCELLENT PRINCE. Formule dont on se sert dans les actes publics où l'on parle des rois *T.* شوكتلو قدرتلو عظمتلو

PRINCE, se dit aussi de celui qui, sans être souverain, possède des terres qui ont le titre de principauté, ou bien qui ont reçu ce titre des souverains qui ont le droit de le donner *A.* سيد pl. سادات ـ امير ـ امراء pl. امراء *P.* مير ـ خان *T.* بك ـ پرنس || En Italie, en Flandre, etc. il y a des princes qui tiennent leurs titres des souverains ايتاليا ده وساٸر محللرده بعض خانان وامرا وار ـ دركه عنوان امارتلرى ملوك طرفندن احسان اولنمشدر On dit, Le prince des Apôtres, pour dire, Saint Pierre *A.* سيد الحواريين

PRINCE, se prend aussi pour Le premier, le plus excellent *A.* رئيس pl. رؤساء *P.* سرور *T.* باش || Un tel est le prince des philosophes رئيس الفلاسفه در des poètes رئيس الشعرا در ـ ملك الشعرا در

PRINCESSE. Nom qui se donne à une fille ou femme de prince *A.* اميرة pl. اميرات *P.* دختر مير ـ زن مير *T.* بك قاريسى ملكة ـ بك قزى ـ ou à une femme souveraine d'un État *A.* pl. ملكات *P.* زن حكمران *T.* پادشاهلق ايدن قارى ـ حكومت ايدن قارى

PRINCIPAL. Qui est le premier, le plus considérable en son genre *A.* اقدم ـ اعظم *P.* سر ـ سر آمد *T.* باش ـ باش ـ اك باشلو || Principal emploi مسند اعظم Son principal but اقدم اغراضى Les articles principaux d'un traité عهدنامه نك اقدم شروطندن اعظم عيوبى C'est là son principal défaut معدود اولان ماده لر بو ماده يى اقدم امورندن Il en a fait sa principale affaire بو در بو ماده يى Il appuyait cela de deux raisons principales علت ايلدى باشلو اولدرق ايكى علت ايله تاييد ايدر ايدى Il faisait le principal personnage dans cette affaire بو ماده يه داخل اولان ذواتك اقدم واعظمى اولمق اوزره حركت ايدر ايدى

PRINCIPAL. Ce qu'il y a de plus important, de plus considérable *A.* راس *P.* سر *T.* باش || اصل ـ Le principal de l'affaire, c'est . . . راس مصلحت شو دركه Vous oubliez le principal اصل مصلحتى اونودرسك ـ راس مصلحتى فراموش ايدرسك Le principal doit aller avant l'accessoire راس مصلحت فروعاتدن

اصل فروعاتدن اوّل اولملو در. مقدّم كوزلملو در Le principal est que vous ayez soin de votre santé راس مصلحت كندو حفظ صحتكده اهتمام ايتمكدر

Principal. Le supérieur qui a la direction générale dans un collége *A.* رئيس *P.* سر *T.* باش

On dit aussi, Les principaux de la ville *A.* pl. وجوه البلدة ـ شهرك قوجه باشلرى *T.* كلانتران شهر *P.* اعيان البلدة ـ شهرك سوز صاحبلرى ـ Les principaux de la troupe, de l'assemblée *A.* pl. رؤساء *P.* سركردكان *T.* باشلر

On appelle Le principal d'une rente, d'une somme, le fonds qui produit les intérêts *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* اصل مال || Il lui est dû tant en principal qu'en arrérages, la somme de... فلانه اصل مال وبقايا اولدرق شو قدر مبلغ دين قالدى || Les intérêts excèdent le principal اصل ـ كذشتهلر اصل مالدن زياده در مجتمع اولمش مرابحهلر اصل مالده بصقندر ـ مالدن آرتقدر

PRINCIPALEMENT. Sur toutes choses *A.* قبل كل شيء *P.* پيش از همه ـ اوّل باوّل *T.* هر شيدن اوّل || Ce qu'un père doit recommander principalement à ses enfans, c'est la crainte de Dieu بر پدرك اولادينه هر شيدن اوّل ايده جكى نصيحت ووصيت مخافة اللهدر

PRINCIPALITE. Emploi de celui qui est le principal d'un collége *A.* رياست *P.* سرورى *T.* باشلق

PRINCIPAUTÉ. Dignité de prince *A.* امارة *P.* ميرى *T.* بكلك || La principauté donne un grand rang امارت عنوانى بادئ مرتبهٔ رفيعه در ـ Il se dit aussi du pays qui porte ce titre *T.* بكلك

PRINCIPE. Première cause. En ce sens, il ne convient qu'à Dieu seul *A.* مبداء || Dieu est le principe de toutes choses حق تعالى مبداء جملهٔ كائناتدر ـ مبداء كافهٔ الاشيا در || Dieu est le principe de tout bien بارى تعالى مبداء الخير على الاطلاقدر || le souverain principe مبداء اعلا در || le principe par lequel tout est produit, tout se meut شول مبداء اعلا در كه كافهٔ موجودات آندن حاصل ومشيت صمدانيه سى تعلقيله متحرّكدر

En Physique, on appelle Principe, ce que l'on conçoit comme le premier dans la composition des choses matérielles *A.* مادّة اصلية *P.* مايهٔ نخستين *T.* مادّه ـ ايلك اصل || Selon quelques philosophes, les atomes sont les principes de tout بعض حكمانك قولنه كوره هر شيئك مادّهٔ اصليه سى اجزاء لا يتجزّ بدر

Et en Chimie, les corps simples qui entrent dans la composition de tous les mixtes *A.* اجرام بسيطة

On nomme Principes actifs, certains corps qui agissent sur les autres, comme le sel, le mercure, etc. *A.* موادّ فاعلية Et principes passifs, les corps qui sont le sujet de cette action, comme le flegme et la terre *A.* موادّ قابلة الانفعال ـ موادّ انفعالية

Principe de mouvement, se dit de toutes les causes naturelles par lesquelles les corps agissent et se meuvent *A.* علة موجبة الحركة ـ سبب موجب الحركة || Les animaux ont le principe de mouvement en eux-mêmes, et les corps inanimés ne se meuvent que par un principe qui leur est étranger حيواناتده علت موجبهٔ عمل وحركت نفسلرنده موجود وجماداتك حركتى خارجى بر علت موجبه نك تأثيريله منوطدر

On appelle aussi Principes, les premières règles d'un art, d'une science *A.* pl. قواعد اصلية ـ اصول ـ pl. مبادى *P.* قواعد ابتداكى ـ اوّلكى *T.* نخستين ـ قاعده لر ـ ايلك قاعده لر || Il faut savoir au moins les principes des beaux-arts صنايع شريفه نك هيچ اولمز ايسه قواعد اصليه سند وقوف لازمدر || Il veut parler d'un art dont il n'a pas seulement les principes هنوز قواعد اصليه سنى بيلمديكى بر فندن بحث ايتمك استر || Remonter aux principes مبادى واصوله مراجعت ايتمك

On appelle en termes de Philosophie, Premiers principes ou premières vérités, des propositions si claires, qu'elles ne peuvent être prouvées ni combattues par des propositions qui le soient davantage *A.* اصول مقرّرة ـ On distingue des Principes universels, auxquels on donne le nom d'Axiomes ou Maximes *A.* قواعد مطلقة ـ اصول مطلقة Et des Principes particuliers, qui retiennent le nom de Premiers principes *A.* اصول مخصوصة

Principe, en Logique, se dit d'une proposition vraie ou regardée comme telle *A.* قضية مسلمة

Il se dit aussi pour Maxime que l'on établit selon ses lumières pour servir de guide dans la pratique *A.* pl. اصول || Principe de religion اصول دين de morale اصول حسن ادب de justice, d'honneur اصول حق وعدالت واصول عرض وناموس Se faire des principes بر كمسنه نفسى حقنده بر نوع اصول اتخاذ ايتمك Je n'établis que des principes généraux, les règles particulières se découleront d'elles-mêmes, et s'appliqueront sans effort aux circonstances بنم وضع واقامه ايلديكم انجق اصول مطلقه

در قواعد مخصوصه طبیعتیله آنلردن متفرّع اولوب وقت وحاله تطبیق ایله بر وجه سهولت صرف اولنور

On dit, En partant de ce principe, c'est-à-dire, du principe qu'on vient d'établir بو اصولی مصدر افکار اتخاذ ایدەرک — Et avoir des principes, pour dire, avoir des principes de morale, de religion, de raisonnement, qu'on suit اصول سالمه صاحبی اصول صحیحه اولمق —

PRINTANIER. Qui est du printemps *A.* ربیعی *P.* نو بهاری *T.* ایلک یاز چیچکلری || Des fleurs printanières ایلک یازنکی La saison printanière موسم ربیعی

PRINTEMPS. La première des quatre saisons de l'année *A.* فصل ربیع *P.* بهار — وقت بهار *T.* اوّلبهار — ایلک یاز || Dans le printemps بو سنه فصل ربیعده Nous aurons un agréable printemps مبارکده لطیف ودلگشا بر نو بهار اولەجقدر Le printemps prochain اوّلبهار قریب الحلول اولان — آتی الحلول اولان — On dit d'un pays où l'air est très-tempéré, qu'il y règne un éternel printemps فصل ربیع بو مملکتده بهار دائمی وار در

Il se dit figur. de la grande jeunesse *A.* ریعان الشباب — عنفوان الشباب — العهد الشباب *P.* غلوان هنگام تازگی *T.* جوانی وقتی تازەلکی کنجلکک || Dans le printemps de sa vie ریعان عهد شبابنده Au printemps de son âge عالم شبابنده

PRIORITÉ. Antériorité, primauté en ordre de temps ou de rang *A.* قدم — قدم الزمان — تقدّم الزمان *P.* پیشینی وقت — *T.* اسکیلک || Priorité d'hypothèque رهنک تقدّم زمانی de date قدم زمان تاریخک تقدمی de temps, de raison, d'origine قدم طبیعت وقدم علت وقدم اصل de nature

PRISE. L'action de prendre *A.* اخذ — ضبط *P.* گرفت *T.* طوتمه || Ce vaisseau a fait plusieurs prises بو سفینه متعدّد آقدرمەلر — متعدّد تکنەلر ضبط ایلدی La prise d'une place de guerre بر قلعەنک ضبط وتسخیری Depuis la prise de voleurs, ce chemin est plus sûr قطاع طریق اخذ وگرفت اولندیلنبرو بو یولده امنیت حاصل اولمشدر

On dit, qu'une chose est en prise, pour dire, qu'elle est exposée à être prise *A.* ممکن الاخذ — ممکن الوصول *P.* گرفتنی — *T.* ال ایریشور قابل دسترسی Et qu'elle est hors de prise, pour dire, qu'on ne saurait la prendre, ou qu'on ne saurait y atteindre *A.* ممتنع الاخذ — ممتنع الوصول *P.* نگرفتنی — *T.* نا قابل دسترسی — ال دکمیەجک Et qu'une chose est de bonne prise, pour dire, qu'elle a été prise justement *T.* بحق اخذ اولنمشدر — حقاً وقانوناً اخذ اولنمشدر || Ce vaisseau portait des armes aux ennemis, il a été déclaré de bonne prise بو سفینه جانب اعدایه نقل آلات حرب ایلدیکنه نظراً اخذی خصوصی حقاً وقانوناً جائز اولدیغی حکم اولندی

PRISE. Vaisseau, marchandise prise *A.* اخیذ *P.* گرفته *T.* آقدرمه || Une riche prise مالیتلو — معمور وذیقیمت بر عدد آقدرمه Une prise de conséquence کلیتلو برآقدرمه Amener sa prise dans un port اخذ اولنان آقدرمه‌یی بر لیماند کوتورمک

Il signifie aussi, moyen, facilité de prendre, de saisir *A.* ممسک *P.* جای گرفت *T.* بر طوتیلەجق یر || Avoir prise بر نسنەنک ممسکی اولمق — طوتیلەجق یری اولمق Ce vase est tout rond; il n'y a point de prise بو ظرف مستدیر الشکل اولمغله اصلا طوتامق بولمق — Trouver prise ممسکی بوقدر — ممسک بولمق Figur. *A.* ممسک *P.* سر رشته *T.* طوتامق On l'emploie dans ces phrases: Il a prise, il a trouvé prise sur vous, c'est-à-dire, il a sujet de vous critiquer سنک علیهکه ممسک لوم وتعییبه سر رشته بولدی — سنی لوم وتعییب بولدی Donner prise sur soi, c'est s'exposer à être critiqué بر کمسنه نفسی حقنه سر رشتهٔ لوم وتعییب ویرمک طوتامق ویرمک —

LÂCHER PRISE, signifie, abandonner ce que l'on a pris *A.* کفّ الید *P.* از دست کردن *T.* بوشلامق || Il s'était emparé du bien de sa partie, mais on lui a bien fait lâcher prise خصمنک مالنی ضبط ایتمشیکن کفّ ید ایلمسنه مجبور اولمشدر

On dit figur. en parlant de deux hommes qui disputent, sans qu'aucun des deux veuille céder, Ils ont disputé long-temps, sans qu'aucun des deux ait voulu lâcher prise احد طرفین دعواسندن کفّ یده راضی اولمیدرق وافر زمان منازعه ومجادلەیه قیام ایتمشلر در

PRISE D'ARMES, se dit des sujets qui prennent les armes contre leur souverain *A.* رفع السلاح علی السلطان *P.* سلاح برداری بر سلطان *T.* پادشاه علیهنه سلاحه طاورانمه || La prise d'armes est un crime capital dans un État پادشاه علیهنه سلاحه طاورانمه جرایم رئیسەدن معدود بر کیفیتدر

PRISE DE POSSESSION. L'acte par lequel on se met en possession d'une charge, d'un héritage *A.* اخذ فی ید التصرّف *P.* گرفت

- بر کمسنه بر شیئی ضبطنه آلمه .T در دست تصرّف || تصرّفنه آلمه La prise en posssession de ce bénéfice a été faite par procureur بو زعامت وکیل معرفتیله ضبط وتصرّف قبضهٔ ضبط وتصرّفه النَدی - اولمشدر

PRISE DE CORPS, en termes de Pratique, C'est l'action de saisir un homme au corps, pour quelque affaire criminelle .A اخذ .P گرفت .T بر کمسنه‌نک طوتمه || Un décret de prise de corps اخذینه دائر ویربلان بیورلدی

PRISE, signifie aussi, querelle .A منازعة - نزاع .P ستیز - .T قاوغه - غوغا - کشمکش || Ces deux hommes se sont brouillés, et ont eu prise ensemble بو ایکی کشی بوزوشوب بینلرنده منازعه ایتمشلر در

PRISES, au pluriel, se dit de l'action de combattre. Dans ce sens, il ne s'emploie que dans les phrasses suivantes : En venir aux prises, pour dire, se prendre des mains, se saisir mutuellement .A مصاکمة .P دست وگریبان شدن .T ال الـه || ال الـه کلوب دوکشمک - کلمک Après avoir brisé leurs sabres, ils en sont venus aux prises قلجلرینی شکست ایلدیکدنصکره دست وگریبان اولدرق دوکشمکه مبادرت ایتمشلر در

EN ÊTRE AUX PRISES, désigne l'instant du combat .A قیام بحرب .P آغاز پرخاش کردن .T دوکشمکه باشلامق || Je les ai laissés aux prises حین مفارقتمده محاربدیه قیام اوزره ایدیلر

PRISE, en parlant de médicamens, se dit de la dose qu'on prend en une fois .A حصّة pl. حصص .P بخش .T پای || Une prise de thériaque, de rhubarbe بر حصّه تریاق وبر حصّه راوند

On dit aussi, une prise de tabac, pour dire, une pincée .A قبضة واحدة - قبضة .P یک کشیده .T بر چکم || Prendre une prise de tabac بر چکم انفیه چکمک

PRISÉE. Prix qu'on met dans les inventaires aux choses qui doivent être vendues à l'enchère .A قیمة موضوعة - ثمن المقوّم .P بهای تخمین کرده .T مقوّم طرفندن قونیلان بها || Cela est demeuré pour la prisée بو شی لدی المزایده مقوّم طرفندن مزایده اولدجق وضع اولنمش بهاده طوردی Faire la prisée مزاد اولدجق شیلره وضع - اشیانک قیمتنی وضع ایتمک Cela a été vendu au-dessous de la prisée بو شی قیمت ایتمک مزادده مقوّم طرفندن قونیلان بهادن دون صاتلدی

PRISER. Mettre le prix à une chose .A وضع القیمة - تسعیر - .P تقدیر الثمن - تقویم القیمة .T بها قویمق || بها نهادن Combien prisez-vous cette étoffe? بو متاع ایچون نقدر قیمت تقویم ایدرسک On a pris deux libraires pour priser les livres de cette bibliothèque بو کتابخانده موجود اولان کتابلره تقویم قیمت ایتدرمک ایچون ایکی صحّاف جلب اولندی

Il signifie aussi, estimer .A اعظام القدر - اعزاز .P آزرمند .T قیمتلو طوتمق || داشتن On prise beaucoup ce prédicateur بو واعظی غایت ایله اعزاز ایدرلر - معزّز عدّ ایدرلر Ce que le vulgaire prise le plus, n'est pas toujours fort estimable عامّه‌نک قیمتلو عدّ ایلدیکی شی دائما شایان اعتبار دکلدر C'est un homme qui prise beaucoup les autres سائرلرک قدرینی اعظام ایدر بر آدمدر - سائرلری تعظیم ایدر بر آدمدر

PRISEUR. Il se dit d'un huissier qui met le prix à ce qui se vend aux inventaires .A مقوّم .P تعیین کنندهٔ بها .T بها قویان || Un huissier-priseur بیع من یزید ایله فروخت اولندجق اشیانک مقوّمی

PRISME. Solide dont les deux bases opposées sont des polygones égaux et parallèles .A موشور pl. مواشیر

PRISON. Lieu où l'on enferme les criminels, les débiteurs, etc. .A حبس pl. محابس - سجن pl. سجون .P حبسخانه - زندان .T حبس || Mettre en prison در زندان - تسجین ایتمک حبس ایتمک - حبسه القا ایتمک - ایتمک Tirer de prison - حبسدن اطلاق ایتمک - حبسدن اخراج ایتمک Sortir de prison حبسدن چیقارمق - حبسدن ازاد ایتمک حبسدن خلاص بولمق - حبسدن چیقمق Rompre les prisons حبسک قپولرینی شکست ایتمک Tenir en prison حبسده آلیقویمق - حبسده توقیف ایتمک

On dit figur., que le corps est la prison de l'âme تن انسان قفس مرغ جاندر - Et en parlant d'un homme amoureux qui se plaît dans sa passion, on dit, qu'il chérit sa prison, qu'il ne veut pas sortir de sa prison مرغ دلی پا بستهٔ قفس عشق ویام اولمقدن صفایاب اولور

PRISONNIER. Celui qui est détenu dans une prison .A محبوس pl. محبوسین .P زندانی .T حبس || On l'a mené prisonnier محبوساً کوتورلدی Il s'est rendu prisonnier خود بخود اختیار محبوسیّت ایتمشدر Délivrer un prisonnier pour dette دین

ایچون توقیف اولنمش بر محبوسک سبیلنی تخلیه Prisonnier d'État دولت محبوسی Il est prisonnier sur sa parole تعهدینه اعتماداً توقیف اولنمیوب بالاعتبار محبوس عدّ اولنور

Prisonnier de guerre. Celui qui a été pris en guerre *A.* اسیر || طوتساق ـ یسیر *T.* گرفته *P.* اخذا pl. اخیذ ـ اسرا pl.
On a renvoyé ce prisonnier sur sa parole فلان اسیر سفره اشمیدجکنی تعهد ایلدیکنه بناءً ولایتی طرفنه ارجاع اولندی On l'a renvoyé sans rançon بلا فدیة ولایتی طرفنه ارجاع بلا ثمن ولایتی طرفنه اعاده قلندی ـ اولندی Il fut prisonnier à une telle bataille فلان وقعهده گرفتار بند اسار فلان جنکده اسیر اولدی ـ اولمشدر On fit trois mille prisonniers اوچبیک اسیر طوتلدی

PRIVATIF. T. de Gram. Qui marque privation *A.* حرف النفی

PRIVATION. Perte d'un bien, d'un avantage qu'on avait *A.* || یوقلق *T.* بینوایی *P.* خسران ـ محرومیت ـ حرمان La privation de la vue, de l'ouie فوت باصرهدن وفوت سامعهدن محرومیت C'est un homme qui est dans la privation de toutes choses هر شیدده دوچار خسران ومحرومیت اولمش بر آدمدر Il châtia cette ville par la privation de ses priviléges بو بلده امتیازات قدیمهسندن محرومیت ایله مظهر قهر ونکال اولمشدر — Il se dit aussi du manquement des choses nécessaires || Privation volontaire حرمان اختیاری S'exercer, s'habituer aux privations اشیای لازمهدن محرومیت ایله الفت واعتیاد ایتمک Vivre de privations حوائج لازمهدن محرومیت ایله کچنمک

PRIVATIVEMENT. À l'exclusion. Il ne se dit guère qu'en cette phrase: Privativement à tout autre *T.* سائره سرایت ایتمامک شرطیله || Ce qu'il demandait lui a été accordé privativement à tout autre مطلوبی سائره سرایت ایتمامک شرطیله رهین اسعاف اولمشدر

PRIVAUTÉ. Familiarité extrême *A.* مساهات مفرطه *P.* بی آشوری تکلیفسزلک *T.* تکلفی بی اندازه || Il vit en cette maison avec beaucoup de privauté بو خانهده مساهات مفرطه ایله معاشرت ایدر

On dit, Prendre des privautés avec une femme, pour dire, prendre de grandes libertés qui blessent la pudeur *A.* مغازلة بالمماجعة عارسزجه ارشمک *T.* بی ادبانه امیزش کردن *P.*

PRIVÉ. Particulier qui n'a aucune charge publique *A.* رجل من

مردم بی جاه *P.* رجل من آحاد الناس ـ افراد الناس افراد ناسدن || بیاغی ادم *T.* وبی مرتبه Un homme privé آحاد ناس کبی تعیش ایتمک Vivre en homme privé بری Une personne publique est obligée à plus de circonspection qu'une personne privée خدمت دولتده اولان کشی افراد ناسدن ـ اولان بر ادمدن زیاده احتراز واحتیاط اوزره اولملو در On dit aussi, Vie privée, pour dire, la vie d'un homme privé افراد بیاغی آدملرک کچندکلری صورت ـ ناسک تعیشی صورتی

D'autorité privée, se dit par opposition à Autorité publique *A.* حکم خودیجه *T.* بحکم خود *P.* بحکم عندی || Il a mis cet homme en prison de son autorité privée فلانی حکم عندی ایله حبس ایلدی Ce jeune homme a fait cela de son autorité privée, et sans l'aveu de son père بو نو جوان فلان ایشی حکم خودیجه وپدرینک رای ورضاسی منضم اولمیدرق فلان ایشی استبداد رای ایله وباباسنه دانشمیدرق ـ ایشلدی ایشلدی

On dit, En son propre et privé nom, et cela se dit en parlant des dettes et des obligations que l'on contracte *A.* بنفسه ـ باسمه *P.* || کندو اسمندن اولدرق *T.* بنفس خود ـ بنام خود Il s'est obligé dans le contrat en son propre et privé nom کندو اسمندن اولدرق عقد حجت ایله متعهد اولدی À peine d'en répondre en son propre et privé nom بنفسه جواب ویرمک شرطیله — On dit aussi, qu'un homme parle, qu'il agit en son propre et privé nom, pour dire, de son chef خود بخود سویلر وعمل ایدر

Prison privée, se dit par opposition à Prison publique *A.* محبس خاص *P.* || اودهکی حبس *T.* زندان خانگی Il est défendu par les lois d'avoir des prisons privées خانلرده محبسلر اتخاذ ایتمک حسب القانون ممنوعدر

Conseil d'État privé, ou Conseil privé. *A.* مجلس خاص ـ مشورت خاصه

Privé, signifie aussi, apprivoisé, et est opposé à Sauvage *A.* اهلی || الیشق *T.* خانگی *P.* اهلی ـ انسی Un oiseau privé خانگی صرجه قوشی un moineau privé بر قوش

Il signifie aussi, familier *A.* لا ابالی *P.* بی پروا *T.* پرواسز || Ce domestique se rend un peu trop privé avec son maître بو خدمتکار آغاسیله زیادهجه لا ابالیانه طور ایدر

PRIVÉ. Lieu d'aisance *A.* ممشا ـ خلا *P.* ادبخانه *T.* کنیف

PRIVER. Ôter à quelqu'un ce qu'il possède, ou l'empêcher de jouir de quelque avantage *A.* حرم ـ حرمان ـ ايجاب المحرومية ـ محروم قلمق ـ ايرمق *T.* دور كردن *P.* نفى ـ سلب L'arrêt qu'on a rendu contre lui, le prive de tous ses biens عليهنده ويريلان اعلام موجبنجه كافهٔ اموالى كندوسندن سلب ونفى اولنمق لازم كلور On le priva de tous les avantages de sa charge عهده سنده اولان منصبك كافه منافعى كندوسندن سلب اولندى Sa dernière fluxion l'a entièrement privé de la vue صوكرا دوچار اولديغى نزول علتى قوت باصره دن كليا محروميتنه باعث اولمشدر Priver un homme de la vue de ses enfans, de sa femme, de ses amis بر كمسنه يى اولاد وعيال واودّا واحباسى ديدارلرندن دور ومحروم ايتمك Par-là il s'est privé de toute sorte de secours بو تقريب ايله هر كونه امداد واعانتدن محروم اولمشدر

Se priver. S'abstenir *A.* تمنّع ـ تكفّف ـ كفّ النفس ـ *P.* اختيار المحرومية *T.* خودرا زنهار بدن ـ كندوبى ـ كسلمك | Se priver du plaisir de la chasse لذت صيدى صاقندرمق ـ وشكاردن اختيار محروميت ايتمك Il faut savoir se priver des choses qui ne sont pas nécessaires لزومى اوليان شيلردن كفّ نفس ايلمك طريقنى بيلمك امور لازمه دندر

Privé *A.* محروم *P.* بينوا ـ دور كشته ـ دور *T.* ايرلمش

PRIVILÉGE. Avantage accordé à un homme à l'exclusion des autres *A.* امتياز pl. امتيازات | Un privilége exclusit سائره وسعتى جوق سرايتى دافع بر امتياز مخصوص fort étendu بر امتياز nouveau امتياز جديد Un beau privilége بر كوزل امتياز حسن Privilége pour imprimer طبع كتابه دائر امتياز pour une manufacture بر كارخانه ايچون ويريلان امتياز Obtenir un privilége بر امتياز تحصيل ايتمك accorder بر امتياز اعطا ايتمك ôter مقدّما ويرلمش اولان امتيازى رفع ايتمك Se servir de son privilége بر كمسنه مظهر اولديغى امتيازك مقتضاسنى اجرا ايتمك

Il se dit aussi de l'acte qui contient la concession d'un privilége *A.* منشور الامتياز *P.* برليغ امتياز *T.* امتياز براتى | Un privilége scellé du grand sceau خاتم كبير ايله مختوم بر قطعه برات امتياز Enregistrer un privilége براتِ امتيازى قيد وتسجيل ايتمك le casser, l'annuler منشور امتيازى نسخ والغا ايتمك Produire son privilége بر كمسنه يدنده اولان برات امتيازى ابراز ايتمك

Privilége. T. de Jurisp. Il se dit de la préférence qu'on accorde à un créancier sur les autres *A.* امتياز ـ رجحان ـ اولويت *P.* پيشينى *T.* ايلاروليك | Le bailleur de fonds est payé par privilége sur le prix de l'héritage ملككك ملتزمى كندو آلديغى ملككك ثمنندن على وجه الامتياز اخذ واستيفا ايدر

Il se dit aussi des dons naturels, soit du corps, soit de l'esprit *A.* مزيّت | La raison est un privilége qui distingue l'homme de la bête عقل انسانى بهيمه دن فرق وتمييز ايدر بر مزيتدر

Privilége. La liberté qu'on a, ou qu'on se donne de faire des choses que d'autres n'oseraient faire *A.* رخصت *P.* رخصتدارى *T.* سربستلك | Il a le privilége de faire et de dire dans cette maison tout ce qu'il lui plait فلان خانه ده ديلديكنى سويلمكه وايستدكنى ايشلمكه رخصتى وار در C'est un homme qui a des priviléges que d'autres n'ont pas سائرلرك مرخّص اولمدقلرى شيلره رخصتى وار در

PRIVILÉGIÉ. Qui jouit d'un privilége *A.* ذو الامتياز pl. ذوى الامتياز صاحب الامتياز pl. اصحاب الامتياز *P.* امتيازدار *T.* امتيازلو || Marchand privilégié امتيازدن بر بازركان اصحاب امتيازدن Toutes les personnes privilégiées صاحب امتياز اولنلرك مجموعى ـ مظهر امتياز اولنلرك جملهسى ـ On appelle Créancier privilégié, celui qui a droit d'être payé avant les autres *T.* مظهر سائرلردن شايان امتياز اولان ـ امتياز اولان آلهجقلو

On dit d'un homme qui est en droit de faire certaines choses que d'autres n'oseraient faire, qu'il est privilégié *A.* مرخّص *P.* رخصتدار *T.* رخصتلو | Il peut entrer à toute heure, il est privilégié dans cette maison بو خانه ده مرخّصدر همان وقتلو وقتسز دخول ايده بيلور

On appelle Lieu privilégié, un lieu qui n'est pas soumis à la police générale *A.* مكان مقطوع القدم *P* جاى زينهار *T.* امتيازلو بر || Les débiteurs ne peuvent être arrêtés dans certains lieux privilégiés اصحاب ديون مقطوع القدم بعض محللرده ايكن توقيف اولنمقدن مصوندرلر

Et jour privilégié, celui où l'on ne peut être arrêté pour dette دين ايچون محبوسيتدن معافيتى ايجاب ايدن يوم محترم

PRIX. Valeur, estimation d'une chose *A.* قيمت *P.* بها ـ ارز ـ ارزش ـ آخش *T.* دكر || Juste prix عدل وحقه مقارن ايلان Chaque chose a son prix هر شيئك قيمتى وار در C'est قيمت

son prix تمام دكريدر ـ تمام قيمتيدر

Il signifie aussi, ce qu'une chose se vend, ce qu'on l'achète *A.* ثمن dl. ثمن ـ اثمان pl. سعر ـ اسعار ثمن المثل ـ *P.* بها *T.* بها ثمن ـ ثمن خسيس modique ثمن معقول Prix raisonnable || خارج ازاندازه بر بها ـ ثمن مفرط excessif آلچق بها ـ كمتر convenu ميانه‌ده بالتراضى قطع اولنمش بها ـ ثمن موعود ordinaire ثمن عادى réglé ثمن تنظيم اولنمش ثمن fixe ثمن ـ بهاى پست ـ ثمن رخيص Bas prix كسلمش بها ـ مقطوع A بيوكسك بها ـ بهاى غالى haut اوجوز بها ـ دون بها quel prix? نه بهاده À ce prix بو بهاده Mettre le prix برشيئه تعيين ـ تسعير ايتمك Taxer le prix تعيين ثمن ايتمك قطع بها ايتمك le fixer نرخ قويمق ـ سعر ايتمك le modérer تعديل سعر ايتمك ـ تعديل ثمن ايتمك le hausser تنقيص ـ تقليل بها ايتمك le diminuer ترفيع ثمن ايتمك ثمنى حط وتنزيل le baisser بهايى اكسلتمك ـ سعر ايتمك بهايى ايندرمك ـ ايتمك On a augmenté le prix du blé بغدايك بهاسنى ـ حنطه‌نك سعرينى تزييد ايتمشلر در حنطه‌نك بهاسى تزايد Le blé est augmenté de prix آرتورديلر à دون بها ايله صاتمق Vendre à vil prix آرتدى ـ ايلدى سرمايه بهاسى ـ مالى الديغى بهاده صاتمق prix courant رايج ـ سعر رايج اوزره صاتمق au prix du marché صاتمق مفتا ـ مفته صاتمق Vendre à non-prix الوقت بها اوزره مبايعه ومجانا صاتمق Il n'a pas encore payé le prix de sa terre ايلديكى ارضك ثمننى هنوز ادا ايتمدى

On dit, Juste prix, pour dire, prix modéré ـ ثمن معتدل Et acheter à bon prix, c'est-à-dire, à bon marché ثمن رخيص ـ بهاى رايگان ايله صاتون آلمق ـ ايله اشترا ايتمك ـ اوجوز بها ايله Et qu'une chose est hors de prix, pour dire, qu'elle est excessivement chère بهاسى حدّ واندازه‌دن خارجدر

On dit encore, qu'une chose n'a point de prix pour dire, qu'elle est d'une grande valeur *A.* فوق القيمة *P.* عاليبها ـ بى بها *T.* بهاسى يوق || Un diamant de cette beauté et de cette grosseur est sans prix بويله حسن ولطافتده وبوياده حجم وقطعه‌ده بر الماسك بهاسى يوقدر ـ Figur. || Il a acheté la victoire au prix de son sang غزايى قانى بهاسيله قزاندى au prix de sa vie غزايى جاننى فدا ايده‌رك قزاندى

On dit aussi, À quelque prix que ce soit, Qu'importe à quel prix. N'importe à quel prix, pour dire, quoi qu'il en coûte *T.* هر نه قاچه اولور ـ هر نقدره اوله‌جق اولور ايسه اولسون ايسه اولسون || Il a résolu d'en venir à bout, à quelque prix que ce soit بو ماده هر نقدره اوله‌جق اولور ايسه اولسون مرادينه ظفرياب اولمغه عقد نيت ايتمشدر Pourvu que j'obtienne ce que je demande, qu'importe à quel prix? هر نه قاچه اولور ايسه اولسون همان مرادمه واصل اولمق لازمدر

On dit des effets publics, qu'ils sont sans prix, quand personne ne demande à en acheter اوراق ميريه‌يه خلقك رغبتى اعتبارى يوقدر ـ يوقدر

On dit, Mettre la tête d'un homme à prix, pour dire, promettre une somme pour récompense à celui qui apportera la tête d'un homme بر كمسنه‌نك سر مقطوعنى كتورنه معلوم المقدار عطيه تخصيص ايتمك

Prix. Estime que l'on fait d'une chose *A.* قيمت ـ قدر *P.* ارز *T.* اعتبار || J'attache beaucoup de prix à son amitié طرفندن اظهار اولنان دوستلغك قدر وقيمتى عندمده پك چوقدر Cette circonstance augmente le prix de cette action بو حال اشبو عملك قدر وقيمتنى آرتورر ـ اعتبارينى آرتورر ـ Il signifie figur., le mérite d'une personne, l'excellence d'une chose || C'est un homme dont on ne connaît pas le prix قدر وقيمتى بيلنمامش بر آدمدر Je connais tout le prix de votre amitié au service que vous m'avez rendu سنك دوستلغنك قدر وقيمتى بو دفعه طرفمه ايلديكك همتدن بر قات دخى معلومم اولمشدر

Au prix. En comparaison *A.* نظرا ـ قياسا *P.* بقياس *T.* قياس ايله || Ce service n'est rien au prix de celui qu'il m'avait rendu بو خدمت مقدما بكا ايتديكى خدمته قياس ايله هيچ ايتديكى خدمته نظرا هيچ بر شئ دكلدر ـ مقولەسيدر

Prix, signifie aussi, ce qui est proposé pour être donné à celui qui réussira le mieux dans un exercice, dans un ouvrage *A.* قصب السبق ـ خطر pl. خطار *P.* خطر *T.* اوكدل || Le prix de la course قوشى ميدانده وضع اولنان قصب السبق de la peinture فن رسم وتصوير ايچون تعيين اولنان اوكدل d'éloquence, de poésie فن فصاحتده وفن شعرده ممتاز الاقران اولەجق كمسنه ايچون تخصيص اولنمش اوكدل Remporter le prix قصب السبق امتيازى احراز ايتمك La distribution des prix خطارك ارباب استحقاقه توزيعى ـ On dit figur. Remporter le prix, pour dire, surpasser les autres *T.* احراز قصب السبق تفوق وامتياز ايتمك || Ce fut lui qui remporta le

prix de la danse فن رقصده احراز قصب السبق تفوّق وامتياز ايتمش فلاندر Dans les assemblées où elle est, elle remporte le prix de la beauté بو خاتون هرقنغى مجلسده اولسه حسن وجمال خصوصنده احراز قصب السبق تفوّق وامتياز ايدر

PROBABILISME. La doctrine de la probabilité. V. Probabilité.

PROBABILITÉ, Vraisemblance *A.* احتمال pl. احتمالات - غلبة الاحتمال || Il n'y a pas de probabilité à ce que vous dites ديديككك آثار احتمالدن عاريدر - كلام بعيد عن الاحتمالدر

La doctrine ou l'opinion de la probabilité, est celle qui enseigne qu'en matière de Morale on peut, en sûreté de conscience, suivre une opinion, pourvu qu'elle soit probable *A.* مذهب الجواز العقلى || Il y a quelques docteurs qui suivent la doctrine de la probabilité علمادن بعضيسى جواز عقلى مذهبنه تابعدرلر

PROBABLE. Vraisemblable *A.* محتمل pl. محتملات - احتمال *T.* اولاغى غالب || Cette opinion là est beaucoup plus probable que l'autre بو اعتقادده آخرينه نسبت ايله غلبهٔ احتمال وار در Ce ne sont pas des argumens démonstratifs, ce ne sont que des argumens probables بو دليللر ثابت ومتحقق اولميوب محتملات محتملات عقليه قبيلندندر - قبيلندندر

PROBABLEMENT. Vraisemblablement *A.* على حسب الاحتمال - ما هو الظاهر *P.* برآنچه مينمايد *T.* غالبا || Son procès n'est pas bon, et probablement il le perdra دعواسى حق وصحته مقارن اولمديغنه نظرا غالبا منتج مرام اولميه‌جقدر || Il est en belle passe, et probablement il n'en demeurera pas là طريق احسنه سالكدر بولنديغى يرده طوره‌جق دكلدر

PROBANTE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase du Palais, En forme probante, pour dire, en forme authentique *A.* على وجه المعتبر

PROBATION. Épreuve. Il se dit, dans quelques ordres religieux, du temps du noviciat, parcequ'on y éprouve les novices par la pratique de quelques règles *A.* امتحان *P.* آزمايش *T.* صنامه || Pendant son année de probation امتحانى سنه‌سى اثناسنده

PROBATIQUE. Il se dit de la piscine près de laquelle Jésus-Christ guérit le paralytique. V. Piscine.

PROBATOIRE. Acte propre à constater la capacité des étudians *T.* امتحان اولمش شاكرده ويريلان رؤس

PROBITÉ. Attachement aux devoirs de la morale *A.* برازة الطبع - صلاح الحال - نزاهة النفس *P.* پاكنهادى - راست نهادى - پاكدامنى *T.* خوى تميزلكى - اهل عرضلك || Probité éprouvée بالتجربه واصل درجهٔ تحقيق اولمش برازت طبع || Probité incorruptible شائبهٔ إفساددن منزّه برازت طبع || Homme de probité خوبى تميز - نازه النفس بر آدم || d'une probité reconnue نزاهت نفس ايله معروف بر ادم || C'est un homme sans foi, sans probité دين وايمان وصلاح حالدن بى بهره دين وايمانى وعرض وناموسى يوق بر آدمدر - بر آدمدر || Cela est contre la probité بو كيفيت قواعد برازته منافيدر

PROBLÉMATIQUE. Ce qui peut se soutenir dans l'affirmative et dans la négative *A.* ممكن النفى والاثبات || Cette proposition, cette doctrine est problématique بو قضيه وياخود بو مذهب ممكن النفى والاثبات اولان موادّدندر

Il signifie aussi, ce qui est douteux *A.* مبهم - مشكوك - مشتبه *P.* گمان آلود *T.* شبهه‌لو || Cette nouvelle est fort problématique بو خبر بغايت مشكوكدر || Cet homme a eu dans cette circonstance une conduite fort problématique شو آدمك بو مصلحتده سلوك وحركتى بغايت مبهم ومشكوك ايدى

PROBLÉMATIQUEMENT, adv. *A.* على صورة النفى والاثبات || On peut traiter cette question problématiquement بو مطلبدن نفى واثبات صورتيله بحث ومذاكره ايتمك ممكندر

PROBLÈME. Question à résoudre *A.* مسئله pl. مسائل || Problème de Géométrie علم هندسيه دائر مسئله - On dit d'un homme dont le caractère ou la conduite est difficile à définir, d'une affaire embrouillée, Cet homme, cette affaire est un grand problème بو آدمك مزاجى وبو مصلحت بياغى بر مسئلهٔ مشكل گشا حلى مشكل بر مسئله در - در

PROBLÈME. Proposition dont le pour et le contre peuvent également se soutenir *A.* قضيهٔ ممكن النفى والاثبات || C'est un vrai problème فى الحقيقه نفى واثباتى ممكن بر قضيه در

PROBOSCIDE. La trompe de l'éléphant. V. Trompe.

PROCATHARTIQUE. T. de Méd. Il se dit des causes des maladies qui agissent les premières *A.* علّة اصليّة pl. علل اصليّة

PROCÉDÉ. Manière d'agir *A.* سلوك - حركت pl. حركات *P.* كردار - رفتار *T.* طاورانش - ايشليش || Son procédé était fort honnête سلوك وحركتى قواعد عرض وادبه موافق ايدى || Il a un bon procédé حسن سلوكى وار در || Son procédé n'est pas net كردار وحركتى استقامت اوزره دكلدر || Avoir un procédé désintéressé بر كمسنه‌نك كردار وحركتى غرض

بر كمسنه حركت بيغرضانه ايله ـ وعوضدن برئ اولمق Quel procédé ! نه غريب حركت La règle des procédés veut que... قواعد حسن سلوك وحركتك مقتضاسى Il a eu pour moi les meilleurs procédés حقمه ايتديكى بو در كه سلوك حركتلر احسن واعلا ايدى Manquer aux procédés وحركتده تجويز قصور ايتمك

Procédé, en termes d'Arts. Méthode pour faire quelque chose *A.* صنعت || Le procédé pour faire le phosphore مادهٔ مستور يدى اعمال ايتمنك صنعتى

PROCÉDER. Provenir, tirer son origine *A.* نشأت *P.* زادن *T.* چيقمق ـ قوپمق || Cette maladie ne procède que de l'intempérie des humeurs بو علت اخلاطك عدم اعتدالندن نشأت ايدر Tout son mal ne procède que de chagrin مبتلا اولديغى علتك منشائى غلبهٔ اندوه وكدردن غيرى شئ دكلدر Leur mésintelligence procède de ce que... بينلرنده واقع اولان برودت فلان شيدن نشأت ايدر

Il se dit aussi, en parlant des personnes divines *A.* صدور || Le Saint-Esprit procède du Père et du Fils روح القدس اب وابندن صدور ايدر

Procéder. T. de Jurisp. Agir en Justice *A.* مباشرت بمعرفة الشرع ـ الشرع بمعرفت شرع كارسازى *P.* مبادرت بمعرفة الشرع *T.* نمودن معرفت شرع ايله ايتمك || Procéder à l'inventaire des papiers دعوايه متعلق اولان اوراقى معرفت شرع ايله دفتر ايتمكه مبادرت ايتمك à la vente des meubles اثاث بيتك فروختنه معرفت شرع ايله مبادرت ايتمك au jugement d'un procès دعوانك معرفت شرع ايله حكمنه مبادرت ايتمك

Il signifie aussi, agir en quelque affaire, en quelque chose que ce soit *A.* حركت ـ ابتدار ـ مبادرت *P.* دركار دست زدن ـ دست زن مباشرت شدن *T.* حركت ايتمك || C'est une question qui demande un long examen, il faut procéder avec ordre عريض وعميق تفتيشه محتاج بر ماده اولمغله نظام وترتيب اوزره بحثنه مبادرت ايتمك اقتضا ايدر Pour y procéder méthodiquement صنعت وترتيب اوزره بوكا مبادرت ايتمك Finissons ceci, et puis nous procéderons au reste بو ايچون محلّه قدر اتمام كار ايتدكدنصكره ما بعدينك تنظيمنه مبادرت ايدەلم

Il se dit aussi de la manière de se conduire à l'égard des autres *A.* معاملة || Sa manière de procéder est étrange صورت معاملەسى غرايب احوالدندر ـ اغربدر

PROCÉDURE. Instruction judiciaire d'un procès *A.* مرافعة pl. مرافعات ـ صورة المرافعة ـ محاكمة pl. محاكمات || Il entend la procédure فنّ مرافعەيه وقوفى وار در La procédure n'est pas bonne صورت مرافعه صحيح دكلدر Il a fallu rectifier la procédure مرافعەنك صورتى تصحيح اولنمق لازم كلدى Procédure civile, criminelle بر حقوقه يا جرم وجنايته متعلق بر مرافعه ـ محاكمه

Il se dit aussi des actes qui ont été faits dans une procédure *T.* دعوايه دائر اولان حجج ووثايق

PROCÈS. Il se dit de toutes sortes de contestations portées en Justice *A.* دعوى pl. دعاوى ـ خصومت pl. خصومات *P.* يارغو *T.* دعوا || Procès civil, criminel حقوقه يا جرم وجنايته متعلق دعوا injuste دعواى باطل ـ دعواى نا حق douteux, mal fondé دعواى مشكوك ودعواى بى اساس Procès de grande discussion مباحثهٔ عظيمه ايجاب ايدر دعوا Un grand procès بر دعواى جسيم Un procès sans fin بر صوكى يوق بر دعوا ـ بتمجكى يوق دعوايه ـ دعوا ايتمك Intenter un procès بر ـ بر دعوايى تعقيب ايتمك poursuivre مبادرت ايتمك ـ دعوايى حكم ايتمك juger دعوانك آرديغى بوشلامامق تصدّى ـ دعوايه مباشرت ايتمك entreprendre فصل ايتمك بر كمسنه ايتديكى دعواده ـ دعوايى قزانمق gagner ايتمك بر كمسنه دعواسنى غايب خصمند غالب كلمك perdre ايتديكى دعواده دوچار خسران وخيبت اولمق ـ ايتمك Être en procès avec quelqu'un بر كمسنه ايله دعواده اولمق ـ فلان ايله مخاصمه ايتمك

On dit, Mettre les parties hors de cours et de procès, pour dire, les renvoyer, parce qu'il n'y a pas lieu de prononcer juridiquement sur leurs demandes دعوا استماعه صالح دكلدر ديو خصمايى دفع ايتمك

On dit figur. Laisser dormir un procès, pour dire, suspendre les poursuites دعوايى على حاله ترك ايتمك ـ Et réveiller, rallumer, ressusciter un procès pour dire, le reprendre دعوايى تجديد ايتمك

On dit aussi figur. Faire le procès à quelqu'un, pour dire, le condamner sur quelque chose بر كمسنەنك عليهنه حكم ايتمك

Procès, signifie aussi, toutes les pièces produites par l'une et

l'autre partie, pour servir à l'instruction d'un procès *T.* طرفيـن مخاصمينك اوراق وسنداتى

Procès verbal, se dit d'un narré par écrit, dans lequel un officier de Justice rend témoignage de ce qu'il a vu ou entendu *T.* || حكايت حالى متضمن بر قطعه تقرير ـ كشف اعلامى Dresser un procès verbal بر قطعه كشف اعلامى قلمه آلمق Procès verbal exact صحيح وبى قصور بر قطعه كشف اعلامى

PROCESSIF. Qui aime à intenter, à prolonger des procès *T.* دعوا دعوالره هوسكار || Humeur processive دعوالره هوسكار ـ عاشقى بر مزاج

PROCESSION. Cérémonie religieuse qui consiste en un marche que fait le clergé *A.* موكب pl. مواكب *P.* يسال *T.* آلاى || Grande procession بيوك آلاى ـ آلاى والا ـ موكب عظيم Aller en procession آلاى ترتيبى اوزره روان اولمق Suivre la procession آلايه پيرو اولمق ـ وراى موكبه تبعيت ايله روانه اولمق

Il se dit figur. d'une multitude de peuple qui marche dans une rue *A.* كتيبة *P.* حشر *T.* آلاى || C'est une procession continuelle دائمى بر آلايدر

PROCESSIONNELLEMENT. En procession *A.* على ـ بالمواكبة *P.* با يسال *T.* آلاى ايله || Toutes les paroisses allèrent processionnellement à... بالجمله محلات اهاليسى ... آلاى ايله اول طرفه واردبلر

PROCHAIN. Qui est proche *A.* قريب ـ مجاور ـ جوار *P.* نزديك *T.* يقينده كى ـ جوارده اولان || Dans le prochain village جوارده واقع قريه ده

Il se dit aussi du temps et des choses qui sont près d'arriver *A.* قريب الحلول ـ قريب ـ آتى الحلول ـ آتى *P.* آينده *T.* كلهجك || L'année prochaine سنهٔ آتى الحلول ـ سنهٔ آتيه ـ شهر آتى الحلول Le mois prochain سال آينده ـ عام قابل ـ Je vois sa perte prochaine اضمحلالى قريب كلهجك اى وقت زوالنى قريب عد ايدرم ـ اولديغنى كوريبورم On résoudra cela dans la prochaine assemblée قرار مجلس آتيده آتى الانعقاد اولان مجلسده ـ ويريله جكدر Au terme prochain تقسيط آتى الحلولده ـ تقسيط آتيده

Prochain. Il se dit de tout homme en particulier, et de tous les hommes ensemble, considérés sous les rapports qui les lient les uns avec les autres par la conformité de leur nature *A.* قرين ـ ابن جنس pl. ابناء جنس || Il faut aimer son prochain comme soi-même هر كس كندو قريننه نفسى قدر محبت محبت الى القرين L'amour du prochain ايتمك واجبدر Songez que ce pauvre qui vous demande l'aumône, est votre prochain et votre frère سندن صدقه استين فقير كندو ابناى جنسكدن وقرنداشك اولديغنى ملاحظه ايله

PROCHAINEMENT. Adverbe de temps *A.* عن قريب ـ قريبا *P.* نزديك *T.* يقين || Au terme prochainement venant قريبا تقسيط قريب الحلولده ـ حلول ايده جك تقسيطده Je viendrai très-prochainement عن قريب كلهجكم

PROCHE. Voisin, qui est près *A.* قريب ـ مجاور ـ متدانى *P.* همجوار ـ همسايه ـ نزديك *T.* قوكشى ـ يقين اولان || Les maisons proches de la rivière sont sujettes aux inondations نهرك قرب وجوارنده كائن بيوت ومنازل صو بصقنلغى محنتنه مبتلا در La ville la plus proche اقرب اولان بلده Ces maisons sont proches l'une de l'autre بو خانه لر برى برينه يقيندر Il est son plus proche voisin جار ملاصقيدر ـ اقرب همجوارانيدر ـ اك يقين قوكشيسيدر ـ Il se dit aussi du temps || Le temps en est proche بونك وقتى قريبدر Il sentit que sa dernière heure était proche صوك ساعتى يقين اولديغنى حس دم واپسينى قريب اولديغنى ـ ايلدى

Il se dit aussi en parlant de parenté *A.* حميم pl. احماء ـ محرم ـ قريب ملاصق *P.* خويشاوند نزديك *T.* يقين اقربا ـ قرابت ملاصقه ـ محارمت || Proche parenté يقين خصم ـ يقين اقربالق ـ Proches, au pluriel, signifie, parents. V. ce mot.

PROCHE, prépos. Près, auprès *A.* عند ـ قرب *P.* نزد *T.* يانده ـ يقين ـ يان || Proche de la ville شهرك قربنده ـ Proche de chez moi خانه مك قربنده Les maisons qui sont proche de la ville قرب بلده ده كائن بيوت ومنازل

Il est aussi adverbe *A.* قريبا ـ فى القرب ـ فى الجوار قرب وجوارده *T.* يقينده *P.* نزديك || Il demeure ici proche يقين يرده اقامت ايدر ـ مقيمدر

De proche en proche. Il se dit de plusieurs lieux voisins les uns des autres, auxquels on va de l'un à l'autre *A.* قطرا بعد قطر ـ متلاحقا *T.* برى برى ارديجه || Couper du bois de proche en proche قطرا بعد قطر قطع حطب ايتمك Faire des conquêtes de proche en proche متلاحقا مظهر فتوح وغزوات اولمق

Figur. Peu à peu et par degrés *A.* تدريجا ـ شيئا بعد شئ ـ على التدريج *P.* رفته رفته *T.* آزر آزر || De proche en proche,

il est parvenu à une grande fortune تدریجاً مال فراوانه مالک اولمشدر De proche en proche, il s'empara de tout votre bien آز آز بتون مالکی ضبط ایلدی

PROCLAMATION. V. Proclamer || La proclamation d'une loi وضع اولنان قانونک جهاراً بیانی d'une ordonnance de police وضع اولنان نظام بلده‌نک بالمنادات اشاعه‌سی Faire des proclamations جهاراً اعلان احوال ایتمک — Il signifie aussi, la nomination publique de quelqu'un à une haute dignité || La proclamation d'un magistrat suprême فلانک مسند وکالت عظمی‌یه نصبی مادّه‌سنک علناً بیانی la proclamation d'un roi فلان پادشاهک تخت سلطنته اجلاسی خصوصنک علناً اشاعه و بیانی

Il se dit aussi de l'écrit qui contient ce qu'on publie *A.* ورقة الاعلان *P.* بیاننامه *T.* اعلان حالی حاوی کاغد || Rédiger une proclamation بر قطعه بیاننامه قلمه المق

PROCLAMER. Annoncer une chose à haute voix et avec solennité *A.* اشاعة بالمناداة ـ علناً بیان ـ جهاراً اعلان *P.* بآواز بلند آشکارا کردن *T.* چاغروب بیلدرمک || Il fut proclamé vainqueur فلانک حقنده غازی صفتی جهاراً اعلان اولندی Proclamer un roi بر پادشاهک تخت سلطنته اجلاسی خصوصنی علناً اشاعه و اعلان ایتمک L'armée le proclama Empereur عسکر عنوان ایمپراطوری‌یی فلان کشی‌یه ویروب تخت سلطنته جلوسنی بالمنادات اشاعه ایلدی

PROCRÉATION. Génération *A.* نسل *P.* زایش *T.* طوغمش || La procréation des enfans نسل اولاد

PROCRÉER. Engendrer *A.* ابداء الذرّیة ـ ایلاد ـ انسال *P.* ذرّیّت پیدا کردن ـ اولاد زاییدن *T.* دول حاصل ایتمک ـ اولاد طوغرمق || La fin du mariage est de procréer des enfans تزوّجدن مراد ذرّیت ـ تزوّجدن غرض انسال اولاد در پیدا ایتمکدر

Procréé. *A.* مولود *P.* زاییده *T.* طوغمش || Les enfans procréés en legitime mariage نکاح حلالدن مولود اولان اولاد

PROCURATION. Pouvoir donné par quelqu'un à un autre, d'agir en son nom *A.* وکالة *P.* کاررانی *T.* وکیللک || Il agit en vertu de procuration بر موجب ـ وکالة ـ حسب الوکالة عمل ایدر Procuration générale جمیع امورده وکالت spéciale مادّهٔ مخصوصه ایچون وکالت Il a une ample procuration وکالت وکالتی محدود Sa procuration est limitée واسعه‌سی وار در مدّت وکالتی منقضی اولدی est expirée ومقیّد در est surannée بدنده اولان ـ وکالتی سندینک حکمی کچمشدر Donner une procuration اعطای وکالت سندی منسوخ العملدر la révoquer وکالتی بر کمسنه اوزرندن رفع وکالت ایتمک بر کمسنه‌یی وکالتدن عزل ایتمک ـ Il est chargé de procuration ایتمک حامل وکالتدر

PROCURER. Faire obtenir à quelqu'un une grâce, un avantage *A.* تحصیل لفلان *P.* بدست رسانیدن ـ بفلان چیز بکام کردن *T.* تحصیل ایتدرمک ـ آلیویرمک || C'est vous qui lui avez procuré son emploi فلانه منصبنی آلیویرن سنسک Il lui a procuré les bonnes grâces du prince حقنده حسن توجّه شاهانه‌یی تحصیل ایتدردی Cette victoire a procuré la paix بو غزا مصالحه‌یی تحصیل ایتدردی

PROCUREUR. Qui a pouvoir d'agir pour un autre *A.* وکیل pl. وکلا *P.* کاران *T.* وکیل || Habile procureur وکیل حاذق fidèle وکیل موثوق ومعتمد ـ وکیل صادق Se marier par procureur وکیل معرفتیله عقد نکاح ایتمک Il l'a nommé son procureur فلانی وکیل نصب ایلدی Ma femme est ma procuratrice dans cette affaire بو خصوصده عیالم بنم طرفمدن وکیله در

PRODIGALEMENT. Avec prodigalité *A.* بالتبذیر ـ مبذوراً ـ بالاسراف *P.* مبذرانه ـ مسرفانه ـ بباد دستی *T.* سفیهلک ـ || C'est un homme qui a vécu prodigalement ایله مال طاغیدرق ـ ایام عمرینی تبذیر واسراف ایله کچورمش بر آدمدر

PRODIGALITÉ. Habitude de celui qui est prodigue *A.* بذارت ـ سرف ـ تلف *P.* باد دستی ـ پراکندگیٔ مال *T.* سفیهلک ـ مال طاغتمه || La prodigalité est un vice moins honteux que l'avarice بخل واساک سرف وتلف عیبندن زیاده موجب عار وخجالت اولدیغی عیوبدندر Donner avec prodigalité مبذوراً عطیه ویرمک ـ بالتبذیر والاتلاف بذل مال ایتمک

Il signifie aussi, extrême libéralité *A.* بساطة الید *P.* گشادگیٔ دست *T.* آشوری جومردلک ـ ال آچیقلغی ـ فرط جوانمردی || De louables prodigalités شایان پسند واستحسان اولدیغی بساطت ید

PRODIGE. Effet surprenant qui arrive contre le cours ordinaire des choses *A.* اعجوبة الدهر pl. اعاجیب الدهر ـ غریبة pl. غرایب ـ خارق العادة *P.* کار نا دیده *T.* عجایب شی ، Grand prodige اعجوبهٔ عظیمه étonnant حیرتفزای عقول عالمیان Cela tient du prodige اعاجیب دهردن اولدیغی بر غریبه Les grands événemens sont quelque معدود اولدیغی بر کیفیتدر

fois précédés par des prodiges بعضاً حادثات جسيمه‌نك وقوعندن اوّل نيجه احوال غريبه ظهور ايده كلمشدر Ce prodige semble présager un grand malheur بو غريبه غالبا بر آفت جسيمه‌نك ظهورينه دلالت ايدر C'est un prodige que cet enfant بو طفل غرايب زماندن خارق عاده بر مخلوقدر Cet homme est un prodige de savoir, de science, de valeur, d'esprit, de mémoire فلان كشى معلومات وفرط بسالت وشجاعت وهنر ومعرفت وشهامت وكياست وقوّت حافظه اعجوبهٔ زماندر ـ خصوصلرنده اعجوبهٔ دهر در Cette machine est un prodige de l'art بو آلت غرايب صناعتدندر

PRODIGIEUSEMENT. D'une manière excessive *A.* على ـ مفرطاً اشورى چوق *T.* زياد بر زياد *P.* فوق الغاية ـ وجد الافراط Il est prodigieusement riche على وجد الافراط مالدار در Il a prodigieusement grandi فوق الغايه كسب نشو ونما ايتمشدر Une maison prodigieusement grande افراط ايله جسيم بر قوناق

PRODIGIEUX. Qui tient du prodige *A.* اغرب ـ خارق العادة عجايب *T.* نا ديده *P.* اعجب ـ عجيب ـ اغرب ـ الغرايب خارق عاده || كورلمامش ـ Il a une mémoire prodigieuse ضخامت قوّت حافظه‌سى وار در Il est d'une grandeur prodigieuse اعجب وجسامتى اغرب غرايبدندر Excès prodigieux de débauche واغرب بر عيش وعشرت مفرطه Il fait une dépense prodigieuse فوق الغايه ـ اعجب واغرب مصرف ايدر

PRODIGUE. Qui dissipe son bien en folles dépenses *A.* ـ مبذر پراكنده ساز ـ باد دست *P.* مخرق اليد ـ متلف ـ مسرف *T.* مال الى دليك ـ سفيه || Il n'est pas libéral, mais il est prodigue ارباب جود وسخادن اولميوب بيانى مسرفدر Cette femme est trop prodigue بغايت متلفه بر فاريدر La parabole de l'enfant prodigue de l'Évangile انجيل شريفده مذكور اولان ولد متلفه دائر تمثيل

Il s'emploie aussi en bonne part *A.* مبذور الاحسان ـ بسيط اليد ـ الى آچق *T.* جوانمرد ـ گشاده دست *P.* كثير العطايا ـ جومرد || Il est prodigue de son bien pour soulager les malheureux فقرا ـ فقرايه اعانت خصوصنده مبذول الاحساندر ومحتاجينه اعانت ايچون مال ومنالنى بذل ايدر

On dit figur. Cet homme est prodigue de son sang, de sa vie pour l'État بذل ـ دولت اوغورينه جان فدا ايدر بر آدمدر جان ايدر بر آدمدر

Et qu'un homme est prodigue de paroles, de promesses, pour dire, qu'il promet beaucoup, mais qu'il exécute peu *A.* ربّ صلف بول كيسه‌دن *T.* لاف وعد دريغ نميكند *P.* تحت الراعدة بول بول وعد ايدر ـ وعد ايدر || Cet homme est bien prodigue de paroles ـ ربّ صلف تحت الراعدة قبيلندن بر آدمدر ربّ صلف تحت الراعدة مثلنجه اصلا وعدينى اسركمز بر ادمدر ـ Et d'un homme qui ne loue pas volontiers les bonnes qualités des autres, qu'il n'est pas prodigue de louanges مدح وستايش بابنده سوزينى اسركر بر آدمدر

PRODIGUER. Donner sans jugement *A.* ـ اسراف ـ تبذير پراكنديدن ـ بيهوده صرف كردن *P.* صرف بالعبث ـ اتلاف مالنى *T.* باد دستى نمودن ـ طاغتمق || Prodiguer son bien اتلاف ايتمك Il a prodigué toutes les richesses que son père avait amassées باباسنك جمع وادّخار ايلديكى اموالك بيهوده يره صرف ايلدى ـ مجموعنى اتلاف واسراف ايلدى Il ne faut pas prodiguer les choses précieuses ذيقيمت شيئلرك قيمتلو شيئلرى عبث يره صرف ايتمك ـ اتلافى جائز دكلدر روا دكلدر

On dit aussi, Prodiguer son sang, pour dire, ne pas l'épargner *A.* فانينى اسركمامك *T.* دم خودرا دريغ نكردن *P.* اهدار الدم *A.* Et prodiguer sa vie فداء النفس *P.* جانسپارى نمودن *T.* جاننى اسركمامك ـ جان فدا ايتمك || Il ne faut pas prodiguer légèrement sa vie ni sa santé بر كمسنه كندو جاننى وصحت وجودينى خفت ايله فدا ايتمك جائز دكلدر

Prodigué. *A.* پراكنديده *P.* رهين بالتلف والسرف ـ مبذور بيهوده ـ طاغلمش *T.* بيهوده صرف كرده ـ اتلاف كرده ـ يره صرف اولنمش

PRODITOIREMENT. T. de Jurisp. En trahison. Il n'est d'usage que dans les matières criminelles où il s'agit d'assassinat *A.* غيلةً Il l'a tué proditoirement فلانى غيلةً قتل ايلدى

PRODUCTEUR. On appelle Producteurs, en termes de commerce, ceux qui cultivent la terre pour en tirer des productions *A.* اكّار pl. اكرة *P.* كشتكار *T.* اكنجى || Les marchands s'établissent commissionnaires entre les producteurs et les consommateurs طايفهٔ تجار اكنجيلر ايله محصولات ارضى صرف واستهلاك ايدنلر بيننده سمسار مثابه‌سنده درلر

PRODUCTEUR, adj. Qui produit *A.* مولد *P.* زاينده *T.* طوغوريجى || Cause productrice علت مولده Acte producteur فعل مولد Il faut connaître quelles sont les causes productrices de nos idées

ذهنده تبادر ایدن صور معانینک علل مولدهسی ندن عبارت اولدیغنی بیلملو در

PRODUCTION. Ce qui est produit *A.* محصول pl. محصولات پاری .*P* حاصلات .pl حاصل ‖ Toutes les productions de la nature sont admirables ید قدرت ایله وجود پذیر اولان کافهٔ محصولات محیّر عقول بشر در En échange des marchandises qu'on portait à la Perse, elle donnait les productions de son territoire عجمه خارجدن کتوریلان اموالہ بدل اول طرفک محصولاتنی ویریلور ایدی

On dit aussi, Les productions de l'art *A.* آثار الصناعة ‖ C'est une des plus belles productions de l'art احسن آثار صناعتک اعلاسیدر Les productions de la Peinture آثار فنّ تصویر

Et les productions de l'esprit *A.* ثمرات الطبع *P.* زادهٔ طبع *T.* طبیعتدن طوغمش اثر ‖ On a vu plusieurs productions de son esprit زادهٔ طبعی اولان آثار متعدّده مشهود اولمشدر

PRODUCTION. T. de Jurisp. Il se dit des titres et écritures que l'on produit dans un procès *A.* اوراق وسندات الدعوی ‖ Sa production est en état دعواسنه دائر جاذب شرعه عرض ایلدیکی اوراق وسندات منتظمدر

PRODUCTION. T. d'Anat. Prolongement *A.* استطالة *P.* درازی *T.* اوزانتی ‖ Le mésentère est une production du péritoine قیورم بغرسغی ثربک استطالهسیدر

PRODUIRE. Engendrer, donner naissance *A.* انتاج ـ تولید *P.* زاییدن *T.* طوغرمق ‖ Chaque animal produit son semblable هر حیوان کندو جنسندن مثلنی تولید ایدر

Il se dit aussi des diverses choses qui naissent de la terre *A.* حصول ـ انبات ـ تولید *P.* حاصل ساختن ـ زاییدن *T.* حصوله کتورمک ـ حاصل ایتمک ـ ویرمک ‖ Tout ce que la terre produit ارضدن حاصل اولان اشیانک جملهسی ارضک کافهٔ محصولاتی Cet arbre ne produit pas de beaux fruits بو اغاجدن اثمار لطیفه حاصل اولمز Ce pays-là produit de l'or فلان یر آلتون ـ بو مملکتده آلتون حاصل اولور ـ تولید ایدر ‖ Il se dit aussi en parlant des ouvrages de l'esprit et de l'art ‖ C'est un homme qui a l'esprit fertile, et qui a produit quantité de beaux ouvrages عقل ولود صاحبی اولوب نیجه آثار جمیله حصوله کتوردی L'art n'a jamais produit rien de plus beau فنّ وصنعت بو آنه قدر بویله احسن واعلا بر درلو اثر حصوله کتوردیکی یوقدر

Il se dit aussi de l'utilité que rapporte une charge, une somme d'argent, de l'avantage qu'on retire de certaines choses *A.* اعطاء اعطاء المحصول ـ اعطاء الفائدة ـ اعطاء الربح ـ النما *P.* نما سود دادن ـ آوردن *T.* کار ویرمک ‖ Sa charge lui produit tant par an عهدهسنده اولان منصب سنوی شو قدر نما ویرر Un argent qui ne produit point d'interêt نما ویرمز اقچه ربح ویرمز ـ Quand vous vous serez beaucoup tourmenté, qu'est-ce que cela vous produira? نفسکه کرکی کبی اذیّت ویرهجک اولور ایسهک بیله نه فائده ایتمش اولورسک

PRODUIRE. Causer *A.* استلزام ـ انتاج ـ ایجاب ـ ایراث *P.* حاصل ـ کتورمک *T.* موجب شدن ـ باعث شدن ـ آوردن باعث اولمق ـ ایتدرمک ‖ La corruption de l'air produit beaucoup de maladies فساد هوا امراض کثیرهیی موجب امراض کثیرهیه باعث اولور ـ اولور Un testament qui a produit de grands procès دعاوئ عظیمهنک تکوّننه باعث اولمش وصیّتنامه Cela a produit un bien بو شئ موجب خیر اولمشدر ـ وسیلهٔ خیر ـ منتج خیر La guerre produit de grands maux سفر منتجدر ـ آفات جسیمهیی مستلزمدر

Et exposer à la vue, à la connaissance *A.* ابراز ـ عرض *P.* در میان کردن ـ نمودن *T.* کوسترمک ‖ Produire des titres مصدّق حال ابراز سندات ایتمک des pièces justificatives وسیلهٔ اشهاد اولهجق اوراق وسندات عرض ایتمک اولهجق

PRODUIRE DES TÉMOINS *A.* اتیان الشهود ـ اتیان البیّنات *P.* شاهد کتورمک *T.* گواه آوردن

PRODUIRE. Donner par écrit les raisons, les moyens qu'on a pour soutenir sa cause *T.* اثبات مدّعاسینی حاوی علل واسبابنی حضور شرعه تحریراً عرض وتقدیم ایتمک ‖ Les parties ont produit طرفین متخاصمین اثبات مدّعالرینی حاوی علل واسبابنی حضور شرعه تحریراً عرض وتقدیم ایتمشلر در

PRODUIRE. Introduire, faire connaître *A.* سوق *P.* آوردن *T.* کتورمک ‖ Produire un homme à la Cour بر کمسنهیی سرایه بر کمسنهیی خلقه dans le monde همایونه سوق ایتمک سوق ایتمک

SE PRODUIRE. Se montrer, se faire connaître *A.* ابداء الوجود ـ ‖ Il s'est produit à la Cour ابداء سرای همایونده ظهور Il s'est produit de lui-même ابداء وجود ایلدی خود بخود Son talent s'est produit avec éclat هنر ومعرفتی وجود ایلدی

كمال پرتو ورونق ايله ظاهر وعيان اولمشدر

Produit. *A.* حاصل ـ ثابت *T.* طوغمش *P.* زاييده *P.* متولد حصوله كلمش *T.* حاصل گشته *P.*

PRODUIT. T. d'Arith. Il se dit du nombre qui résulte de deux nombres multipliés l'un par l'autre *A.* حاصل العدد المضروب

Produit. Ce que rapporte une terre, une charge, etc. *A.* حاصل ـ عائدة ـ محصول || Le produit de cette charge est de tant بو منصبك عائدهسى شو ـ منصبك محصولى شو قدره بالغ اولور مقداردن عبارتدر

PROÉMINENCE. État de ce qui est proéminant *A.* نتو *P.* برجستگى *T.* تومسككك || La proéminence du globe de l'oeil مقلة العينك نتوى du sein d'une femme سينۀ زنك حال نتوى

PROÉMINENT. Qui est plus en relief que ce qui l'environne *A.* ناتى *P.* برجسته *T.* تومسك ـ طومباج || Le front est proéminent dans le visage de l'homme ناصيه انسانك چهره سنده بر عضو ناتيدر

PROFANATEUR. Celui qui profane les choses saintes *A.* مدنس المقدسات *P.* پليد ساز چيزهاى مبارك *T.* مبارك شيئلرى مردارليجى || Les profanateurs des choses saintes مدنس اشياى مباركه اولنلر Jésus-Christ chassa du temple tous les profanateurs حضرت عيسى مدنس مقدسات اولنلرك جملهسنى معبد شريفك ايچندن طرد ايلدى

PROFANATION. Action de profaner. V. Profaner || La profanation des églises معابد شريفهنك تدنيسى des vases sacrés اوانئ مباركهنك تدنيسى — Il se dit par extension, de l'abus que l'on fait des choses rares et précieuses || C'est une espèce de profanation d'employer l'or et l'argent à ces sortes d'usages بو مقوله ايشلره سيم وزر استعمالى اشياى عزيزهيى تدنيس توهين قبيلندندر ـ قبيلندندر

PROFANE. Qui est contre le respect qu'on doit aux choses sacrées *A.* مغاير الداب الديانة ـ مخالف الشرط الديانة || C'est une action profane et impie مخالف داب ديانت ومحض كفر اولان بر فعلدر

Il se dit aussi des choses qui ne concernent pas la religion *A.* غير متعلق بامور الدين || امور دينيهيه Les auteurs profanes امور دينيهيه متعلق اولميان كتابلرى تاليف ايدن مصنفين Les histoires profanes امور دينيهيه متعلق اولميان وقايع واحوال Faire servir les choses sacrées à des usages profanes اشياى مباركهيى دينه متعلق اولميان اموره استعمال ايتمك

PROFANE, subst. Celui qui méprise les choses saintes, qui manque de respect pour les choses de la religion *A.* مهين الدين *P.* خوار ساز دين *T.* دينى آچقليجى || Il parle des choses les plus sacrées comme un profane اعز اشياى مباركه حقنده بر مهين دين كبى كلام سويلر Il n'y a qu'un profane qui puisse parler de la sorte بو مقوله كلامى انجق مهين دين اولان بر آدم سويليه بيلور

Il se dit aussi, en parlant des ignorans et des gens grossiers *A.* جاهل pl. جهلا *P.* نادان *T.* نا تراش ـ قبا || Il n'appartient pas à un profane de parler de ces mystères-là بو مقوله خفايا واسرارك صحبتى بر جاهل آدمك اغزينه ياقشمز

Il se dit figur. d'une personne qu'on ne veut point admettre dans une société *A.* اجنبى *P.* بيگانه *T.* يبانجى || Nous ne voulons point de vous, vous êtes un profane اجنبيسك سنى قبول ايتمزز

PROFANER. Manquer de respect aux choses sacrées, les employer à des usages profanes *A.* تهوين المقدسات ـ تدنيس المقدسات *P.* چيزهاى مباركرا پليد ـ چيزهاى مباركرا خوار ساختن *T.* مبارك شيئلرى ـ مبارك شيئلرى مردارلمق ساختن آچقلمق || Profaner les vases sacrés, les temples اوانئ مباركهيى ومعابد شريفهيى تدنيس ايتمك la parole de Dieu كلام اللهى تدنيس ايتمك

Il signifie aussi, faire un mauvais usage d'une chose précieuse || Lire de si belles choses devant un homme qui n'y entend rien, c'est les profaner بو مقوله لطيف تحريراتى بر جاهل هيچ ندانك حضورنده قرائت ايتمك اشياى عزيزهيى تدنيس ايلامكدن فرقى يوقدر

Profané. *A.* مدنس *P.* پليد *T.* مردار ـ مردارلنمش

PROFECTIF. T. de Jurisp. Il se dit des biens qui viennent à quelqu'un des sucessions des ascendans *A.* موروث من الآباء والاجداد ـ منتقل من الآباء والاجداد *P.* از نياگان مانده *T.* آبا واجداددن || آنا وددهدن قالمش Biens profectifs موروث اولان اموال

PROFÉRER. Prononcer, articuler, dire *A.* تلفظ ـ نطق ـ تفوه *P.* گفتن ـ سخن زدن *T.* سويلمك ـ چيقارمق ـ آغزدن || Il n'a pas proféré une parole de tout le jour صباحدن اخشامه

بر تکک لاقردی آغزندن ـ قدر لفظ واحد تفوّه ایتمدی

Proférer nettement, distinctement نقاحت وصراحت ایله نطق ایتمک Ce sont les dernières paroles qu'il proféra en mourant آخر ـ دم واپسینده تفوّه ایلدیکی الفاظ بونلر در نفسده سویلدیکی کلام

Proféré. A. منطوق ـ ملفوظ P. گفته T. سویلنمش ـ آغزدن چیقمش

PROFESSER. Avouer, reconnaître publiquement A. اقرار P. اقرار کردن ـ بخستو آمدن T. اقرار ایتمک || Professer une religion, une doctrine بر دینه ـ بر دینی وبر مذهبی اقرار ایتمک مقرّ اولمق

Il signifie aussi, exercer. Ainsi on dit, Professer un art, un métier A. اتخاذ الحرفة ـ اتخاذ المکسب P. پیشه کردن ـ بکارآوردن T. کار ایدنمک ـ ایش ایدنمک || Il professe la médecine علم طبابتی اتخاد حرفت ایدر

Et enseigner publiquement A. درس ـ تدریس P. تعلیم الدرس ـ درس آموزیدن T. درس ویرمک || Il professe les mathématiques علوم ریاضیّه ده درس ویرر Il professe dans l'Université دار العلومده درس ویرر

PROFESSEUR. Celui qui fait des leçons dans une école publique A. معلّم ـ مدرّس P. درسخوان ـ خواجه ـ آموزنده T. خوجه Professeur de philosophie علم حکمت معلمی de théologie علم الهی خواجه‌سی de mathématiques علوم ریاضیّه مدرّسی Un savant professeur مدرّس عالم ـ معلّم فاضل

Et celui qui exerce un art, et en fait profession A. اهل الفنّ || Cet homme n'est pas seulement un amateur en musique, c'est un professeur فلان کشی فنّ موسیقیده یالکز هوسکار دکل اول فنّک اهلیدر

PROFESSION. Déclaration, aveu public A. اقرار P. بخستو || Faire profession de Foi دین اقرار ایتمک d'une religion بر مذهبی اقرار ایتمک Les sentimens dont il fait profession اقرار کرده‌سی اولان افکار واعتقادات

Profession. Genre d'état auquel on se dévoue A. حرفة pl. حرف P. پیشه T. صنعت ـ ایش || Il faut que chacun embrasse une profession utile et proportionnée à sa capacité هر کس مرتبهٔ لیاقتنه کوره منتفع بها اولهجق بر کونه حرفته تشبّث ایتملو در Profession glorieuse, basse, déshonnête شایان یا خود شاداو یا الچق بر صنعت ـ خسیس ومحقر بر حرفت Suivre la profession de son père باباسنک حرفتنه اتباع ایتمک Choisir une profession بر کونه حرفت انتخاب ایتمک La profession des armes حرفت اهل حرب ـ حرفت اهل سیف ـ طریقت حربیّه de médecin طبابت حرفتی

On dit d'un homme qui affecte de passer pour dévot, que c'est un dévot de profession بر تعبّد ظاهری‌یی پیشه ایدنمش آدمدر — Et d'un homme qui se dit athée, que c'est un athée de profession دهریلکی پیشه ایدنمش بر آدمدر — On dit aussi, c'est un joueur, un ivrogne de profession کار وپیشه‌سی قماربازلق وبکریلکدر

On dit aussi, Un savant de profession شغل وکاری علم ومعرفت اولان کشی — Et l'on dit, par manière de dénigrement, Un érudit de profession, en parlant d'un homme qui étale une érudition abstruse علم ومعرفتدن دم ـ علم ومعرفت ایله لاف ایدن ـ عرض کالای علم ومعرفته مبتلا اولان ـ اوران

Profession. L'acte solennel par lequel un religieux fait les voeux de religion T. طریق رهبانه داخل اولانک ادا ایلدیکی کلمهٔ شهادت

PROFIL. T. de Peint. Il se dit du trait et de la déliénation du visage d'une personne, vu par un de ses côtés A. رسم الشطر الوجه P. نیمرخ T. یاری یوز رسمی || Il est plus aisé de peindre de profil, que de peindre de face نیمرخ تصویر صورت ایتمک صورت مستقبل رسمندن اسهلدر Un visage de profil نیمرخ اولدرق تصویر اولنمش چهره

Profil. T. d'Archit. Il se dit de la coupe perpendiculaire d'un bâtiment T. بنا یوزینک بویدن بویه کسیمی || Le profil d'une forteresse قلعه یوزینک بویدن بویه کسیمی

PROFILER. T. de dessin. Représenter en profil A. ترسیم الشطر الوجه P. نیمرخ نگاشتن T. یاری یوز چیزمک

PROFIT. Gain que produisent les choses A. منفعة ـ نفع pl. منافع ـ فایدة pl. فواید P. نما ـ ربح ـ سود T. کار Grand profit نفع عظیم ـ فایدهٔ جسیمه médiocre فایدهٔ معتدله légitime کار حلال ـ نفع شرعی Profit clair et net نفع محض ـ خالص ومنقح فایده Tirer du profit منفعت ایتمک ـ جلب منفعت ـ تحصیل فایده‌لنمک Ils ont partagé le profit ensemble حاصل اولان ربح وفایده‌یی بینلرده تقسیم فایده‌یی بالاشتراک بینلرنده تقسیم ایلدیلر ـ ایتمشلر در C'est un homme qui ne songe qu'à son profit کندو منفعتندن

غیری بر شیئه صرف ذهن ایتمز بر آدمدر ـ غیر فکری یوق بر آدمدر Il a fait un grand profit dans le commerce تجارتدن منافع جسیمه جلب وتحصیل ایلدی Une amende applicable au profit des pauvres, des prisonniers فقرا فایدهسی ومحبوسینه تخصیص اولنمق اوزره آلنان جریمه Vous en aurez tout le profit فایدهسی بسبتون سکا منحصر اولهجقدر Négliger les petits profits منافع جزئیهدن اغماض عین ایتمک Ce sont les profits de sa charge منصبنک فواید وعوائدیدندر

Mettre une chose à profit, c'est l'employer *A.* منتفعاً اعمال ـ اعمال بالاسترباح *P.* سودمنداند بر کار بردن *T.* بر شیئی فائدهلنهجک صورت ایله قوللنمق ـ فائدهلو صورت ایله قوللنمق | C'est un homme qui met tout à profit هر شیئی منتفع اولهجق صورت ایله قوللنور Mettre son argent à profit مالنی انتفاع ایده بیلهجک صورت ایله قوللنمق son loisir اوقات خالیهسنی فائدهلنهجک وجهله قوللنمق ـ منتفع به اولهجق ایشلره قوللنمق

En termes de Droit, on appelle Profits de fiefs, les droits qui reviennent au seigneur à raison des mutations de vassaux *A.* عوائد وجوائز

Profit, se dit aussi des progrès dans les études *A.* تحصیل pl. تحصیلات | Il a fait beaucoup de profit depuis qu'il est sous un tel maître فلان معلمک یاننده اولدیغی وقتدنبرو تحصیلات کثیرهیه موفق اولمشدر

PROFITABLE. Utile, avantageux *A.* رابح ـ نافع ـ مفید *P.* سودمند ـ نمادار *T.* فائدهلو ـ کارلو || Cela ne vous sera guère profitable سکا چندان نافع اولهجق شی دکلدر Un emploi profitable کثیر الفواید ـ نمادار بر منصب On lui avait donné des avis profitables, s'il eût voulu les suivre فلانه ایتدیکلری اخطارات نافعه اوزره عامل اولمش اولسه حقنده خیرلو اولور ایدی

PROFITER. Tirer du profit, faire un gain *A.* تمتع ـ انتفاع ـ جلب الفایدة ـ تحصیل الفایدة ـ کسب المنفعة *P.* سودمند ـ فائدهمند شدن ـ گستن *T.* فائده ایتمک ـ فائدهلنمک ـ کار ایتمک || Il a beaucoup profité sur les marchandises qu'il a vendues فروخت ایلدیکی اموالدن کلیتلو فائده ایتدی Il a profité à ce marché-là بو بازارلقده فائدهمند اولدی ـ بو بازارلقدن کارلو چیقدی Il s'est associé à des gens avec lesquels il a beaucoup profité کلیتلو فائده تحصیلنه وسیله اولمش کسان ایله عقد شرکت ایلدی Ce commerce lui a bien profité بو تجارت فلانه فوائد جسیمهیی مستلزم اولمشدر

On dit, Faire profiter son argent, pour dire, le faire valoir, en tirer de l'intérêt *A.* استرباح || Il a mis son argent dans le commerce, pour le faire profiter اقچهسنی لاجل الاسترباح تجارته قویدی — On dit aussi, Son argent ne lui profite point اقچهسی اصلا ربح ونما ویرمز

PROFITER. Tirer de l'avantage de quelque chose que ce soit *A.* انتفاع ـ اغتنام ـ استفادة *P.* غنیمت داشتن ـ فائدهمند شدن *T.* فائدهلنمک | Profiter de l'occasion فرصتدن اغتنام ایتمک ـ فرصتی غنیمت عد ایتمک du temps وقت وحالدن اغتنام ایتمک des conjonctures ظهور ایدن حالاتدن انتفاع ایتمک ـ نعم الفرصة ـ حالاتی عین غنیمت عد ایتمک des bons avis اخطارات خیریهدن استفاده اتخاذ ایتمک des bons exemples امثال خیریهدن انتفاع ایتمک des fautes d'autrui آخرک ایتدیکی خطا وتقصیراتدن انتفاع ایتمک Il a mal profité des avertissemens qu'on lui avait donnés کندویه ویریلان خبرلردن استفاده ایدهمدی Il a profité de la dépouille d'un tel فلانک اموال مسلوبهسندن انتفاع ایلدی

PROFITER. Être utile *A.* ایجاب الخیر ـ ایراث الفایدة *P.* سود افزودن ـ سود رسانیدن *T.* خیر ایتمک ـ یرامق Tous les avis qu'on lui a donnés ne lui ont profité de rien کندویه ایتدکلری بو قدر نصیحتلر بر درلو موجب فائده اولمدی ـ بر درلو خیر ایدهمدی Tout ce qu'il a fait, n'a profité de rien à sa famille ایتدیکی بو قدر سعی واقدام اولاد وعیالی حقنده بر درلو فائدهیی موجب اولمدی Cela n'a profité ni à lui ni aux siens بو کیفیت نه کندویه ونه متعلقاتنه یرادی Il ne lui a de rien profité d'avoir été si attaché à ses intérêts امورنده ایتدیکی بو قدر تهالک بر درلو ایشنه یرامدی De quoi cela vous profitera-t-il? بو شی سکا نه یه یرار Les biens mal acquis ne profitent point کسب خبیث بر درلو خیر ایتمز

Et faire du progrès en quelque chose *A.* کسب الفضل والمزیة ـ کسب الزیادة *P.* افزودن ـ فزونی پذیرفتن *T.* آرتمق | Profiter en vertu, en sagesse, en science صلاح وعفت وعقل ودرایت وعلم ومعرفت خصوصنده کسب فضل ومزیت ایتمک Il a beaucoup profité avec ce précepteur-là بو معلمدن

استفاده ایده‌لیدنبرو تحصیل خصوصنده خیلی مرتبه کسب فضل ومزیت ایلدی

Et croître *A.* نشو - نما *P.* برومندی یافتن *T.* بتشمك نشو ونما بولمق - بوی بوس سورمك || Cet enfant profite à vue d'oeil بو طفل طرفة العینده کسب نشو ونما ایتمکده در ne profite point depuis qu'on l'a tiré de nourrice رضاعدن فصالی وقتدنبرو اصلا وقطعا نشو ونما ایتمز - Les arbres profitent bien dans ce terrain اشجار اشبو ارضده سریعا نشو ونما بولور

PROFOND. Il se dit de toute cavité considérable *A.* عمیق - بعید الغور - قعیر - معیق *P.* ژرف - نغول *T.* درین || Puits profond بئر عمیق الغور - بئر عمیق précipice ورطهٔ قعیره Rivière profonde نهر بعید الغور plaie عمیقه جراحت - دیبی درین بر یاره - Il se dit aussi figur., et alors on emploie aussi le mot *A.* غامض || Ces sciences sont trop profondes pour lui بو مقوله علوم فلانه کوره پك غامضدر Ce sont des choses si profondes, que les hommes n'y connaissent rien بو درجده عمیق وغامض اموردندر که عقل بشر غورلرینه واصل اولهمز Les jugemens de Dieu sont si profonds, qu'on ne les peut pénétrer احکام الهیه‌نك عماقتی شول رتبده در که عقول بشر غور وحقیقتلرینه وصولدن عاجز در

On dit, Profonde révérence, profonde inclination, c'est-à-dire, qui est faite en se penchant extrêmement bas تنحیهٔ قامت ایله یره برابر تمنا - متواضعانه تمنا

Il signifie aussi, grand, extrême dans son genre *A.* عظیم - عمیق || Profond silence سکوت عظیم sommeil نوم عمیق - درین اویقو - خواب گران savoir علم ودانش عمیق respect توقیر عظیم Douleur, mélancolie profonde غصه واندوه عظیم science علم عمیق dissimulation ریای عظیم C'est un homme d'une profonde sagesse فکر عمیق صاحبی بر آدمدر Cela demande une profonde méditation مطالعهٔ عمیقه‌یه محتاج بر کیفیتدر Il a une profonde connaissance de ces choses-là اول مقوله اموره وقوف عمیقی وار در عمیق Un écrit profond المعنا بر نمیقه

On dit aussi, qu'un homme a l'esprit profond *A.* عمیق الفکر *P.* نغول *T.* عقلی درین qu'il est profond dans les mathématiques علوم ریاضیده تعمق تام تحصیل ایتمش بر دانشمند در - Et un savant profond علوم ومعارفده تعمق تام ایله موصوف بر فاضل کامل

PROFONDÉMENT. D'une manière profonde *A.* عمیقا - قعیرا *P.* ژرفی - بنغولی *T.* درین - درین درین || Creuser la terre trop profondément ارضی عمیقا حفر ایتمك Un arbre profondément enraciné عمیقا تأصل ایتمش آغاج - درین کوکت صالمش آغاج - Figur. || Il a gravé cela profondément dans le coeur شونی دخیلهٔ قلبده عمیقا نقش ایلدی Méditer profondément sur quelque chose بر مادّه‌یی بالتعمق مطالعه - تعمق فکر ایله - درین درین ایتمك

PROFONDEUR. L'étendue d'une chose considérée depuis la superficie jusqu'au fond *A.* معاقت - قعارت - عماقت *P.* ژرفی - نغولی *T.* درینلك || La profondeur d'une rivière, d'un puits نهرك وبئرك قعارتی - درینلکی - Figur. || La profondeur des jugemens de Dieu احکام الهیه‌نك عماقت بیچکی du savoir d'un homme بر کمسنه‌نك عماقت علم وپایانی de son esprit عماقت فکری ودانشی Cette matière est d'une grande profondeur بو مادّه‌نك عماقت غوری مرتبهٔ غایتده در

Profondeur, en termes de Géometrie, c'est la dimension d'un corps considéré de haut en bas *A.* عمق *P.* ژرفی *T.* درینلك || Il y a trois dimensions, longueur, largeur et profondeur ابعاد ثلثه طول وعرض وعمقدن عبارتدر

Il signifie aussi, étendue en longueur *A.* طول *P.* درازی *T.* اوزونلق || Ce bâtiment a plus de profondeur que de largeur بو بنانك طولی عرضندن زیاده در

PROFUSÉMENT. Avec profusion *A.* کثیرا وبذیرا - مبذورا *P.* مبذولا - با فراخدستی *T.* بذوقی - بول بول

PROFUSION. Excès de libéralité ou de dépense *A.* کثرت - بذارت - بذل مفرط *P.* فراخدستی - فراوانی *T.* بوللق || Donner avec profusion کثرت وبذارت ایله بذل مال ایتمك Ce prince fait de grandes profusions بو پادشاه مبذورا ومبذولا نشر انعامات ایدر Dans ce festin, il y avait une profusion inconcevable de toutes choses اول ضیافتده هر شی عقله صیغمیه‌جق مرتبه‌ده مبذول ومبذور ایدی Tout y était en profusion هر شی بول ایدی

PROGRAMME. Billet que l'on distribue pour inviter le public à une harangue ou autre cérémonie *A.* ورقة الدعوة - ورقة الاخبار *P.* دعوتنامه *T.* دعوت تذکره‌سی - اخبار قائمه‌سی

|| Il m'a apporté des programmes pour m'inviter à la harangue qu'il doit prononcer ایده‌جکی وعظک استماعنه دعوت ایچون بکا چند قطعه اخبار فاتحه‌لری کتوردی

PROGRÈS. Avancement, mouvement en avant A. اقبال ـ استقدام ـ P. مقبلاً تجاوز T. ایلرولنمه ـ ایلرویه جنبش پیشروانه شمسک طوغری یوتلمه Le progrès du soleil dans l'Écliptique کندی مداری ایچنده اقبالی Le progrès journalier du soleil شمسک استقدام هر روزه‌سی Arrêter le progrès du feu حریقک ایلرویه طوغری تجاوزینی قطع ایتمک ـ اوکنی کسمک

Il se dit aussi des avantages remportés à la guerre T. ایلرویه ایلرولنمه ـ سبق وتجاوز || Arrêter les progrès des ennemis دشمنک ایلرویه سبق وتجاوزینی منع ایتمک Ce général a fait de grands progrès en peu de temps et avec peu de troupes بو سرعسکر وقت یسیر ایچنده عسکر قلیل ایله پک چوق ایلرولندی

Et de toutes sortes d'accroissement, d'augmentation A. زیادة ـ ازدیاد ـ تزاید ـ ترقی P. فزونی ـ زیادگی T. ارتمه ـ زیاده‌لک || Le commencement, le progrès et la fin d'une maladie علتک نشأت وبدایتی وترقی وتزایدی وانحطاط وختامی Faire des progrès dans les études تدرس وتعلمده بر کسب ترقی وتزاید ایتمک dans les grâces d'un prince کمسنه مظهر اولدیغی محاسن توجهات شاهانه‌ده نو بنو کسب زیادگی وترقی ایتمک La religion Catholique a fait de grands progrès dans ce pays-là قاتولک مذهبی اول دیارده عظیم مرتبه کسب فزونی وزیادت ایلدی

PROGRESSIF. On appelle Mouvement progressif des animaux, leur mouvement en avant A. حرکة مقبلة ـ On le dit figur. des planètes || Le mouvement progressif de la lune قمرک حرکت مقبله‌سی

PROGRESSION. On appelle Mouvement de progression, un mouvement en avant A. حرکة استقدامیة ـ حرکة اقبالیة

On dit aussi, La progression des causes, des effets, pour désigner, leur suite non interrompue A. توالی العلل والاسباب || Il n'y a point de progression de causes à l'infini الی غیر النهایه توالیٔ اسباب ممکن دکلدر

PROGRESSIVEMENT, adv. A. علی وجه الاستقدام ـ مقبلاً P. پیشروانه T. ایلرولنرک

PROHIBER. Faire défense A. منع ـ نهی P. یاساق کردن ـ یرغو کردن T. یساق ایتمک || Prohiber la traite des blés حبوبات نقلنی منع ونهی ایتمک le port d'armes حمل سلاحی یساق ایتمک Cela est prohibé par les ordonnances بو شیٔ حسب النظام ممنوعدر

PROHIBÉ. A. ممنوع ـ منهی P. یاساق کرده T. یساق ـ ممنوعاتدن اولان اموال | Marchandises prohibées اولمش ـ Commerce prohibé ممنوع اولان تجارت ـ تجارت منهیه ـ On appelle Degré prohibé, le degré de parenté, où la loi défend de se marier تحریم نکاحی ـ مانع نکاح اولان درجهٔ قرابت موجب اولان

PROHIBITIF. Qui défend A. متضمن السلب ـ ناهی ـ مانع والنهی P. یاساقساز T. یساق ایدیجی || Des lois prohibitives منع ونهیی سلب ونهیی متضمن قانونلر Régime prohibitif متضمن نظام

PROHIBITION. Défense A. منع ـ ممنوعیت ـ نهی P. یاساق ـ یرغو T. یساق || La prohibition du port d'armes حمل اسلحه‌نک ممنوعیتی

PROIE. Ce que les animaux carnassiers ravissent pour le dévorer A. فریسة ـ صید P. شکار ـ نخجیر T. شکار || Le lion se jeta sur sa proie آرسلان شکاری اوزرینه دوشدی Le loup emporta sa proie dans le bois قورد قاپدیغی صیدی اورمانه کوتوردی

OISEAUX DE PROIE. On appelle ainsi les oiseaux qui donnent la chasse au gibier A. جوارح pl. طیر جارح ـ طیر صیاد P. مرغ درنده ـ شکرد ـ شکاری T. مرغ ـ اوجی قوش ـ آلیجی قوش

Figur. || Être en proie à la médisance, à la calomnie شکار پنچهٔ هدف سهام لوم ـ لوم ومذمت یاخود غمز وافترا اولمق امراض نفسانیه‌نک شکار پنچهٔ à ses passions افترا اولمق à sa douleur ـ شکار پنچهٔ اندوه وملال اولمق قهری اولمق بر کمسنه مغلوب پنچهٔ اندوه Se livrer en proie à ses passions امراض نفسانیه‌نک پنچهٔ زور وقهرینه تسلیم نفس ایتمک à la douleur پنچهٔ سختگیر الم واندوهه تسلیم نفس ایتمک Une femme inconsidérée devient la proie des médisans قیود احترازه تبعیت ایتمیان خاتون شکار پنچهٔ لوّام اولور هدفی ـ رعایت سهام عیبجویان اولور Dénué de tous les appuis, il resta en proie à la vengeance مدار دستگیری واستمداد اولهجق کافهٔ اسبابدن عاری قالنجه شکار پنچهٔ کینداران اولمق لازم کلدی ـ On dit, Être en proie à ses valets, pour dire, être pillé par ses valets

كندو خدمتكارلرينك شكار بنجهٔ اغتصابلرى اولمق

Il se dit aussi figur. du butin qu'on fait à la guerre, ou autrement *A.* غنيمت pl. غنايم ـ نفل pl انفال | *P.* يغما *T.* طوپلانتى ‖ Être ardent à la proie مال غنيمته حريص اولمق ‖ Partager la proie غنايمى تقسيم ايلمك ‖ Toutes ces richesses furent la proie du soldat ـ بو اموالك مجموعى عسكرڭ غنيمت اولمشدر ـ بو قدر اموال قراول عسكرى نفرانڭ پنجهٔ سخنيگر اغتصابلرينه گرفتار اولدى

PROJECTILE. T. de Mécan. Il se dit d'un corps pesant jeté en l'air, et abandonné ensuite à l'action de la pesanteur *A.* قذيفه ـ pl. قذيفات ـ جرم مقذوف في الهوا ـ جرم مرمى *P.* جرم برهوا انداخته *T.* هوايه آتيلان جرم ‖ Les projectiles, abstraction faite de la résistance de l'air, doivent décrire une parabole, quand ils sont jetés obliquement مقذوف في الهوا اولان اجرام منحرفا رمى اولندقلرى حالده هوانك دفع ومقاومتندن قطع نظر اولنديغى تقديرده ايسه بر خط منحنى مستطيل رسمنده دائر اولور ‖ On dit, Mouvement, Force projectile, pour dire, mouvement, force de projection. V. Projection.

PROJECTION. Action d'imprimer un mouvement à un projectile *A.* تحريك القذيفه ‖ Force de projection قوت تحريك القذيفه

On appelle Mouvement de projection, le mouvement de ce qui est jeté en l'air, comme une pierre, une bombe *A.* حركة القذيفة ‖ La théorie du mouvement de projection a perfectionné l'art de jeter les bombes قذيفه لرك حركتى علمى خمپره آتمق فننى اكمال وسيله اولمشدر

On appelle aussi Projection de la sphère, la représentation de la sphère sur un plan, ou sur toute autre surface *A.* رسم بسيط الكرة

PROJET. Arrangement de moyens pour l'exécution d'un dessein *A.* تدبير pl. تدابير *T.* [illegible] ‖ Un grand projet تدبير عظيم ‖ Un beau projet تدبير حسن ‖ De vains projets تدابير باطله ‖ Former un projet تدبير اتمك ‖ Confondre, détruire les projets des ennemis [illegible] ‖ Il a vu avorter, échouer tous ses projets [illegible] ‖ On a fait de grands projets de divertissements pour l'hiver [illegible]

بو تدبير تهديدلرى ابتدالمر ‖ Ce projet n'est qu'une menace ‖ Il y a loin du projet à l'exécution مجرد بر صورت احاطه دن تدبير اتمكله ـ تدبير ايله فعل بينده بون بعيد واردر اجرا ايتمك بشقه ايش اولور

Il se dit aussi de la première pensée de quelque chose mise par écrit *A.* لائحه pl. لوايح ‖ Faire un projet d'articles pour un mariage بر نكاح مادةسنك شروطنه دائر بر لائحه قلمه آلمق ‖ Donner un projet d'alliance défensive اتفاق تدافعى شروطنه دائر بر قطعه لائحه عرض ايتمك ‖ Dresser un projet d'acte عقد اولنه جق سندك لائحه سنى قلمه آلمق ‖ Il m'a fait voir le projet de l'ouvrage qu'il veut donner au public ميدانه چيقاره جق تأليفه دائر قلمه آلديغى لائحه سنى بكا ارائه ايتمشدر

PROJETER. Former le dessein de ... *A.* تصور ـ قصد ـ عقد النيه ـ نيت *P.* نيت بستن ـ آهنگ كردن *T.* نيت ايتمك ‖ Dès qu'il a projeté une chose, il l'exécute بر شيئه نيت ايلديكى عقيبنده ـ بر شيئى ذهننده تصور ايدنجه در حال اجراسنى ايدر ‖ Il vient à bout de tout ce qu'il projette عقد نيت ايلديكى جميع اموركى حصولنه ظفرياب اولور ‖ Il avait projeté dans son esprit de faire cette chose بو شيئى ايشلمك ذهننده تصور ايتمشيدى ‖ Il projette un grand voyage بر سفر بعيد نيتنده در ‖ Il projette de grandes choses امور معظمه يه قصد ايدر ‖ Il perd son temps à projeter en l'air روزكارى ونيات ايله اضاعهٔ اوقات ايدر ‖ Cet homme projette sans cesse, et ne fait rien بو آدم على الدوام تصور احوال ايله مشغول اولوب هيچ بر ايشى حيز فعله كتورمز ‖ Ce n'est encore qu'un simple projet بر لائحه در ـ هنوز سادهجه بر نيتدر

PROJETER. Tracer sur un plan la sphère ou tel autre corps, suivant certaines règles *A.* ترسيم ـ رسم *P.* نگاشتن ـ نقش كردن *T.* چزمك

SE PROJETER. Paraître en avant *A.* مقابلا خروج *P.* نمودن *T.* ايلرويه چيقمق ‖ Cette figure se projette dans le tableau بو تصويرده فلان شكل ايلرويه چيقمقدر ‖ Ce corps-de-logis se projette sur la façade de l'édifice بو دائره مبانينك يوزندن ايلرويه چيقار

PROLÉGOMÈNES. Longue préface que l'on met à la tête d'un livre *A.* pl. مقدمات ـ مقالات ‖ Les prolégomènes de la Philosophie حكمته دائر اولان مقالات مقدمه

PROLEPSE. Figure de Rhétorique, par laquelle on prévient ou

on réfute d'avance les objections que l'on pourrait essuyer *A.* استجواب لسؤال المقدر

PROLIFIQUE. Qui a la vertu d'engendrer. Il se dit du sperme et des remèdes qui en augmentent la sécrétion *A.* مولد السلالة ‖ Vertu prolifique مولد سلاله اولان خاصيت

PROLIXE. Trop étendu, trop long. Il se dit des hommes et des discours *A.* كلام طويل ـ مسهب الكلام ـ طويل الكلام ـ كثير الكلام *T.* چوق سوزلو ـ اوزون سوزلو *P.* سخن دراز ـ دراز سخن ‖ Un discours devient froid et languissant, quand il est prolixe بر كلام طويل اولنجه مستلزم فتور وكلال اولور ‖ C'est un homme prolixe dans ses discours مكثار ـ طويل الكلام بر آدمدر ‖ Il écrit purement, mais il est prolixe كثرت كلامه مبتلا در ـ دراز سخندر ـ در تحريراتنده كرچه بلاغت وار در انجق كثرت كلامى زياده در

PROLIXEMENT. D'une manière prolixe *A.* تطويل ـ بكثرة الكلام *T.* چوق سوز *P.* بدرازى سخن ـ باسهاب الكلام ـ الكلام غايت مرتبده ‖ Il écrit trop prolixement تحريراتنده كثرت كلام ايله ـ اسهاب كلام ايدر ـ ايله يازار

PROLIXITÉ. Trop grande étendue dans le discours *A.* كثرة الكلام ـ طغيان الكلام ـ اسهاب الكلام ـ تطويل الكلام ـ امثال الكلام *T.* سوز چوقلغى *P.* درازئ سخن ـ پر گويى ‖ Il faut éviter la prolixité كثرت كلامدن اجتناب ايتمك لازمدر ‖ la prolixité est un vice du style كثرت كلام سبكك تطويل كلام تكثير سواد وتضييع ـ وعبارهده باعث قباحتدر ـ مداد قبيلندن اولمغله سبكك وعبارهده محض قباحتدر

PROLOGUE. Préface, avant-propos *A.* فاتحة ـ مقدمة *P.* سر سخن *T.* مقدمه

PROLONGATION. Le temps qu'on ajoute à la durée fixe d'une chose *A.* مد *P.* درازى ـ دراز سازى *T.* اوزاتمه ‖ Il a obtenu une prolongation de six mois آلتى آيلق بر مد تحصيل ايلدى ‖ Prolongation de terme وعدهنك مدى

PROLONGEMENT. Continuation d'une partie *A.* امتداد ـ استطالة *P.* درازى *T.* اوزادلش ‖ Prolongement d'une ligne بر خطك ‖ d'un mur بر ديوارك امتدادى واستطالهسى ‖ de certaines parties du corps بعض اعضاى بدنك امتدادى

PROLONGER. Faire durer plus long-temps *A.* مد ـ تمديد ـ تطويل *P.* دراز ساختن *T.* اوزاتمق ‖ Prolonger une affaire مصلحتى تطويل ايتمك ‖ une trêve مدت متاركهيى مد وتطويل ايتمك ‖ le سفرى مد وتطويل ايتمك la guerre ‖ le terme d'un payement ادا اولنهجق اقچهنك وعدهسنى مد ايتمك ‖ les jours de quelqu'un بركمسنهنك ايام عمرينى مد ايتمك ‖ la vie زمان عمرى تمديد ايتمك ـ وتطويل ايتمك ‖ Il signifie aussi, étendre, continuer ‖ Prolonger une ligne خطى ـ يولى مد وتطويل ايتمك ‖ une avenue تمديد ايتمك ‖ Il faudrait abattre ces grands arbres, pour prolonger la vue نظارته وسيلهٔ امتداد اولمق ايچون بو اشجار كبيرهنك قطعى اقتضا ايدر

En termes de Marine, Prolonger un vaisseau, c'est le faire avancer contre un autre; le mettre flanc à flanc *T.* كمىيى ايلرويه سوروب بشقه بر كمى بيان بيانه ييناشدرمق

PROLONGÉ. *A.* ممدود *P.* دراز كرده *T.* امتداد يافته ـ اوزانمش

PROMENADE. Action de se promener *A.* سيرت *P.* گشت وگذار *T.* سير ـ كزنمه ـ كزمه ‖ Je m'en vais faire une longue promenade دور وبعيد بر سيره كيدهجكم ‖ Il est allé à la promenade سيره كتدى ‖ Il se dit aussi du lieu où l'on se promene *A.* محل التنزه ـ مسيرة *P.* تماشاگاه ـ تفرجگاه *T.* سيران يرى ـ سير يرى ـ نزهتگاه ‖ Il y a de belles promenades autour de sa maison خانهسى حواليسنده لطيف ودلگشا مسيرهلر وار در ‖ La promenade n'est pas belle en cet endroit بو محلده اولان مسيره مفرح دكلدر

PROMENER. Mener quelqu'un d'un lieu à un autre *A.* اسارة *P.* گشت وگذار كردانيدن *T.* كزدرمك ‖ Il a bien promené ces etrangers par la ville مسافرلرى شهر ايچنده كركى كبى كزدردى ‖ Promener un enfant, un cheval چوجوغى ياخود آتى كزدرمك

Figur. ‖ Promener son esprit sur divers objets امور مختلفه گوناگون امور واحوال اوزر بند ـ اوزر بند ادارهٔ افكار ايتمك ‖ Promener ses regards ذهنى كزدرمك ـ امرار نظر ايتمك ـ كوز كزدرمك

SE PROMENER. Aller d'un lieu à un autre, pour se divertir *A.* سير *P.* گشت وگذار كردن *T.* كزمك ـ كزنمك ـ سيره ‖ Il se promène dans son jardin باغچهسنده كزينور ‖ كتمك Ils se sont allés promener en carrosse عربه ايله سيره كتديلر ‖ J'ai été me promener ce matin بو صباح كزمكه كتدم ـ سيره كتدم

PROMENOIR. Lieu où l'on se promène. V. Promenade.

PROMESSE. Assurance qu'on donne de faire ou de dire quelque

chose *A.* عِدَة pl. مواعيد *P.* وعده *T.* وعد - سوز ‖ Promesse verbale, par écrit وعد تحريرا يا لسانا Faire de grandes promesses مواعيد جسيمه عرض ايلمك ‖ Fausser sa promesse خلف وعد ايلمك ‖ Ce sont des promesses trompeuses, illusoires مواعيد عرقوبيه قبيلندندر - مواعيد خادعه ويوزده آغر در ونو يللر - انجاز وعد ايلمك لازمدر ‖ Il faut tenir sa promesse انجاز وعد ايلمك ‖ Satisfaire à sa promesse وعده بالمقدم ايفاسي وعد ايلمك ‖ Remplir sa promesse انجاز وعد ايلمك ‖ Violer sa promesse وعدي ايفا ايلمك ‖ Me voilà quitte de ma promesse وعدمده وفا ايتمش اولدم ‖ Fidèle à sa promesse صادق الوعد ونوبتكيم سوزنده طورن وعدنده وفادار - وعدنده صادق

Promesse. Obligation par écrit *A.* تحويل pl. تحويلات ‖ Promesse payable à volonté اذا الطلب اذا اولنمق شرطيله وعد موعود ‖ payable en certains temps حاوي بر قطعه تحويل ‖ Une promesse معجل اذا اولنمق شرطيله وبويلان تحويل ‖ Il a en poche une promesse بيلدكي بر قطعه دين تحويلي ‖ Il a eu la une promesse, mais non pas une obligation وعد ايتمش ايدي ذكل بر قطعه تحويل وار در

PROMETTEUR. Celui qui promet sans intention de tenir sa promesse *T.* وعد ايدن كيمسه اول

PROMETTRE. Donner parole de quelque chose, s'engager par parole ou par écrit *A.* وعد - تعهد *P.* عهد كردن *T.* وعد ايتمك - سوز ويرمك ‖ Être exact à ce qu'on a promis وعدنده صادق اولمق - وعد ايفاسي ‖ Je vous promets que je ferai tout mon possible, mais je ne vous promets pas d'y réussir امكان مرتبه سعي ايدرم لكن موفقيتي تعهد ايتمم ‖ Il lui a promis fidélité صداقت وعد ايلدي ‖ Ils se sont promis l'un à l'autre صدق وعلوص ... يكديكرينه وعد ايتديلر

On dit proverb. Ce n'est pas tout de promettre, il faut tenir وعد ايتمك كافي ذكل وعدك انجازي لازمدر ‖ Et promettre monts et merveilles, pour dire, promettre toutes sortes de choses وعد ايتمك ...

Promettre une fille en mariage *A.* انتطاب *P.* ... كردن *T.* ...

On dit figur. d'un jeune homme, qu'il promet beaucoup, pour dire, qu'il donne de grandes espérances de lui ...

كلمشي بغايت كوزلدر - كلي دامول اولنور ‖ C'était un prince qui promettait beaucoup بر شهزاده كوزل غايت كلمشي ‖ Il se dit aussi des plantes, des fruits مزروعاتك كلمشي - ابتدى غايت كوزلدر

On dit en parlant de la constitution de l'air, Voilà un temps qui promet de la pluie بو هوا بوري وبوري حبوب يغمور اسه ...

Se promettre. Espérer *A.* توقع *P.* اميد داشتن *T.* اومق - ممكن ظن ايتمك ‖ Il se promet cela de votre bonté لطفكزدن بونى مأمول ايدر ‖ Il se promet d'y aller demain يارين اوراده وارمغي مأمول ايدر ‖ Je n'osais me promettre que vous me feriez cet honneur بو شرفه نائل اولمغي مأمول ايدهمزدم ...

Promis. *A.* موعود *P.* وعده كرده *T.* وعد اولنمش

On dit proverb. Chose promise, chose due, pour dire, qu'on est obligé de tenir sa parole *A.* الوعد دين

PROMINENCE. État de ce qui est prominent *A.* سمو - علو *P.* بلندى *T.* يوكسكلك - بالالق

PROMINENT. Qui s'élève au-dessus de quelque chose *A.* متعالي - مستعلي *P.* بالاتر *T.* يوكسلمش ‖ Rocher prominent يوكسلمش بر قيا ‖ Colline prominente au-dessus des autres طاغلردن يوكسلمش بر تپه

PROMINER. S'élever au-dessus de quelque chose *A.* استعلا *P.* بالاتر شدن *T.* يوكسلمك ‖ Ce rocher promine sur les autres بو قيا ساڭرلرينه نسبت ايله مستعليدر

PROMONTOIRE. Cap. V. ce mot.

PROMOTEUR. Celui qui prend le soin principal d'une affaire *A.* ناظم - موجب *P.* ... *T.* ... ‖ Il n'est pas le fondateur de cet établissement, il n'en est que le promoteur بو تأسيسك باني ذكل ناظم ومتصديدر

On dit aussi, Le promoteur d'une querelle, pour dire, celui qui la excite *A.* باعث النزاع

PROMOTION. Action par laquelle on promeut, élève quelqu'un en dignité *A.* ترفيع الرتبه - ترقيات pl. ترفيع الرتبه *P.* ... *T.* ... ‖ Le Pape a fait une promotion de quatre cardinaux ... ‖ Il se dit aussi de ceux qui ont été promus ... ‖ Depuis sa promotion au cardinalat ...

PROMOUVOIR. Élever à quelque dignité *A.* ترفيع - ترقية *P.* جاه ورتبه دادن *T.* پايه ويرمك || Cet ecclésiastique méritait que le Pape le promût à la dignité de Cardinal فلان كشى ريم پاپاسى طرفندن قرديناللق رتبه‌سنه ترفيع اولنمغه شايان ايدى

PROMU. *A.* مترقى الى الرتبة *P.* بلنديده مرتبه *T.* پايه ويرلمش

PROMPT. Soudain, qui ne tarde pas *A.* سريع *P.* چابك *T.* تيز || Un prompt succès حسن نتيجهٔ سريع الظهور Je vous souhaite un heureux voyage et un prompt retour سفركز مبارك وعودتكز سريعاً ميسّر اولمسنى دعا ايدرم Rendre une prompte réponse سريعاً جواب ويرمك Avoir la repartie prompte سريعاً ردّ جواب ايتمك - ردّ جوابه حاضر اولمق - حاضر جواب اولمق

On dit, Un esprit prompt, Une conception vive et prompte, pour dire, un esprit qui conçoit, qui comprend aisément *A.* سريع الانتقال - سريع الفهم *P.* چابك شناس - تيز فهم *T.* تيز آكلر - تيز وارر - تيزدن قاپر

PROMPT, signifie aussi, actif, diligent *A.* سريع - مسراع - سريع العمل - مقدام *P.* چيره‌كار *T.* چابك || Il est prompt à servir ses amis دوست خدمتنده بالطبع سريع ومقدامدر

Et colère *A.* فيور - نفطة - سريع الغضب - حديد المزاج *P.* تيز خو - تنگ خو *T.* طار مشربلى || Il est si prompt, que le moindre obstacle le met en colère شول رتبه‌ده حديد المزاجدر كه ادنا بر كونه مانع ظهور ايده‌جك اولسه آتش غضبى مشتعل اولور

Il se dit aussi de ce qui se passe vite, en un moment *A.* فورى الزوال - سريع الزوال *P.* چابك‌گذار *T.* تيز كچر - تيز صاور || Prompt comme un éclair برق خاطف كبى سريع الزوال

PROMPTEMENT. Avec diligence *A.* سريعاً - مسارعةً - عجالةً - مستعجلاً - على جناح الاستعجال *P.* چابك - زود *T.* تيز - چابك || Allez là promptement على جناح الاستعجال اول طرفه كيت Ne vous faites pas attendre, revenez promptement بزى انتظارده قويميوب سريعاً عودت ايله

PROMPTITUDE. Diligence *A.* سرعت - عجلة *P.* چابكى - زودى *T.* تيزلك - چابكلك || Il exécute avec promptitude les choses qu'il promet وعد ايلديكى شيلرى سرعت وعجله ايله اجرا ايدر C'est une affaire qui demande de la promptitude واجب الاستعجال بر مصلحتدر - عجله‌يه محتاج بر ايشدر

Il se prend aussi, pour le défaut d'un homme brusque et prompt *A.* عنف المزاج - حدّة المزاج *P.* تندئ مزاج - تند خويى *T.* تتيزلك || On ne peut le corriger de sa promptitude فلانك عنف مزاجنى اصلاح ايتمك ممكن دكلدر Sa promptitude lui nuit تتيزلكى حقنده مضرّدر

Et pour action de brusquerie, mouvement de colère subit et passager *A.* بادرة pl. بوادر *P.* زودئ خشم *T.* تتيزلك || Ses promptitudes sont insupportables صدور ايدن بوادرى طاقت كتوره‌جك شئ دكلدر Quand sa promptitude est passée تتيزلكى بر طرف اولنجه - صاوودقده

PROMULGATION. Publication des lois *A.* انتشار الاحكام - شيوع الاحكام *P.* فاشسازئ احكام *T.* احكاملرى عامّيه بيلدرمه

PROMULGUER. Publier une loi avec les formalités requises *A.* نشر الحكم - اشاعة الحكم - اعلان الحكم *P.* حكم فاش كردن *T.* حكمى يايوب فاش ايتمك || On ne peut prétendre cause d'ignorance d'une loi qui a été promulguée نشر واشاعه اولنمش بر حكم حقنده بيخبرلك عذرى معتبر دكلدر

PROMULGUÉ. *A.* منتشر *P.* فاش كرده *T.* يايلوب فاش اولمش

PRÔNE. Instruction chrétienne faite dans l'Église par le curé *A.* موعظة *P.* پند *T.* وعظ || Le curé ayant achevé son prône امام موعظه‌يى تمام ايلدكده

PRÔNER. Faire le prône *A.* وعظ *P.* پند خواندن *T.* وعظ ايتمك

PRÔNER. Louer avec excès *A.* تذرية - اطناب فى المدح - اطرا - اشادة بالذكر *P.* نيايش كردن - ثنا خواندن *T.* اوكمك - اوچرمق || Il prône cette action-là partout comme la chose du monde la plus héroïque بو فعلك ذكرينى بر اثر جليل قهرمانى اولمق اوزره طرف طرف اشاده واطرا ايدر Il le prône comme un homme extraordinaire فلانى خارق عادة بر آدم اولمق اوزره تذريه ايدر V. aussi Louer.

PRÔNEUR. Celui qui fait un prône *A.* واعظ pl. وعّاظ *P.* پند خوان *T.* وعظ ايدن

PRÔNEUR. Celui qui loue avec excès *A.* مدّاح pl. مدّاحين - مطرى *P.* نيايش كن - مديحه گوى - ستايش خوان *T.*

اوکیجی

PRONOM. T. de Gram. Celle des parties d'oraison qui se met à la place du nom *A.* ضمير pl. ضماير || Pronom personnel ضمير متكلم relatif ضمير عطف

PRONONCER. Proferer *A.* تلفظ *P.* گفتن *T.* سویلمك ادا — || Il ne saurait prononcer le R حرف رایی تلفظ ایتمکدن On ne prononce pas toutes les lettres de certains mots بعض کاممده حروفك جملهسی تلفظ اولنمز

Et réciter *A.* تقریر الکلام — تقریر *P.* سخن راندن — *T.* بزبان آوردن — اغزدن سویلمك || Prononcer un discours بر مقاله تقریر ایتمك Prononcer avec feu حرارت ایله تقریر avec grâce حسن ولطافت ایله تقریر کلام ایتمك lentement تأنی وبطائت ایله تقریر کلام ایتمك

Et déclarer en vertu de l'autorité dont on est revêtu *A.* حکم *P.* حکم دادن *T.* حکم ایتمك || Le concile prononça anathème contre Arius مجلس فلان حقنده حکم تکفیرین اسرکت صدورینی Prononcer un arrêt حکم ولعنت اولندی ایتمك — Il se dit aussi dans le langage ordinaire || Il a prononcé lui-même sa condamnation بو مستحق تادیب اولدیغنی وجهله کندوسی حکم ایتمش اولدی — Il signifie aussi, décider J'attends que vous ayez prononcé حکمکزك ظهورینه منتظرم Vous n'avez qu'à prononcer طرفکزدن همان حکم اولنمق کافیدر On n'a pas encore prononcé sur cette question بو ماددده شمدییه قدر بر درلو حکم اولنمدی

On dit figur. Se prononcer dans une occasion, dans une affaire, pour dire, y faire voir son intention *A.* اشعار — کشف المرام — بیان المرام *P.* اندیشهٔ خود آشکارا کردن *T.* کندو || Il s'est bien prononcé dans cette affaire بو مرامنی بیلدرمك مصلحتده کرکی کبی کشف مرام ایتمشدر Il s'est trop prononcé, pour qu'on puisse douter de son intention اچیقدن اچیغه اشعار مرام ایلدیکنه نظرا نیتی نه ایدوکنه شك واشتباه قالمدی L'opinion publique s'est prononcée dans cette affaire بو خصوصده عامهنك رأیی کشف وبیان اولندی

PRONONCÉ. *A.* ملفوظ *P.* گفته *T.* سویلنمش — On dit, Le prononcé du jugement, pour dire, ce qui a été prononcé par le juge اعلامك حکمی

On dit, Des traits prononcés, pour dire, bien décidés, fortement marqués *A.* بارزه — ملامح کاشفه — ملامح — Et figur. Votre pensée, votre intention n'est pas assez prononcée, pour dire, n'est pas suffisamment exprimée فکر ومرامك هنوز بیّن ومنکشف دکلدر

PRONONCIATION. Articulation, expression des lettres *A.* نطق — تلفظ *P.* سوز سویلمه *T.* حرفگوییی || Cet enfant bégaye, il n'a pas la prononciation libre بو طفل سهولت نطقی اولمدیغندن حروفك تلفظی تعثعه ایدر Il manque dans la prononciation de certains mots بعض کلماتی تلفظ ایدهمیور La prononciation des lettres

Il signifie aussi, la manière de prononcer *A.* تجوید الحروف — تجوید سقیم — اداء اخارج الحروف Prononciation vicieuse بر دیاره مخصوص اولان تجوید حروف locale مخارج حروفك سقامت ایله اداسی

Et la manière de réciter *A.* تقریر الکلام || Il a la prononciation belle حسن تقریره موفقدر La prononciation ajoute quelquefois une grande force, une grande beauté à la composition تقریر کلام بعضا انشاده موجب قوت ومتانت ووسیلهٔ تزاید حسن ولطافت اولور La prononciation est une des principales parties de l'orateur تقریر کلام فن خطابتك اجزای رئیسهسندن بریدر

PRONOSTIC. Jugement et conjecture de ce qui doit arriver *A.* کشف الامر المستقبل — استدلال عقلی pl. استدلالات عقلیة — استخراج المستقبلات *P.* دانش حال آینده *T.* اولهجق شیئی سزمه || Ce médecin fait ordinairement des pronostics fort justes بو طبیبك ایده کلدیکی استدلالات عقلیه بغایت صحت وصوابه مقاربدر Il y a peu de médecins qui aient le pronostic sûr اطبا ایچنده صحت اوزره کشف مستقبله قادر طبیبلر آز در Les politiques se trompent souvent dans leurs pronostics کارشناسان امور دول استدلالات عقلیهده اکثریا خطا ایدرلر

Il se dit aussi des prétendus jugemens que les astrologues tirent de l'inspection des signes célestes *A.* استخراج الاحوال النجوم pl. استخراجات المنجمین

PRONOSTIQUER. Faire un pronostic *A.* استدلال قبل الظهور — اخبار بالاستخراج — کشف بالاستخراج — کشف بالاستدلال || Il a pronostiqué tout ce que nous voyons الیوم مشهودمز اولان احوالك مجموعنی قبل الظهور کشف ایتمشدر Dès que le médecin le vit, il pronostiqua ce qui en est arrivé

طبیب فلانه باقدیغی آنده بو دفعه وقوعه کلان حالتی بالاستدلال اخبار ایلدی Cet astrologue n'a pas bien pronostiqué بو منجمک استخراجی خیرلو دکل ایدی Les sages pronostiquent les événemens par la connaissance qu'ils ont de l'état des choses عقلا تجربهٔ احوال وامور تقریبیله حادثات کوندیکی قبل الظهور استدلال ایدرلر

PROPAGANDE. Congrégation établie à Rome pour les affaires qui regardent la propagation de la Foi *T.* نشر انوار دینه مأمورا رومادە مقیم جماعت مرابطین || La propagande vient d'envoyer six missionnaires à la Chine نشر انوار دینه مأمور اولان جماعت مرابطین بو دفعه چین طرفنه التی نفر مبعوثلر تعیین وارسال ایلدی

PROPAGATION. Multiplication par voie de génération *A.* تکثر النسل والذریة *P.* فزونیٔ زه وزاد *T.* دول دوش جوغالمسی - دول دوش بورکتلنمسی || La propagation du genre humain بنی نوع آدمک تکثر نسل وذریتی

Il se dit en Physique, de la lumière et du son *A.* انتشار *P.* پاشش *T.* یایلمه || La propagation du son est beaucoup plus lente que celle de la lumière انتشار صوت وصدا انتشار نور وضیادن چوق زیاده بطیٔ اولور — Figur. || La propagation des connaissances, des lumières, de la philosophie انوار معارف ومعلوماتک de la Foi نور دینک انتشاری وعلم حکمتک انتشار وشیوعی

PROPAGER. Étendre, augmenter, répandre *A.* تنشیر - نشر *P.* پراکندن - افزاییدن *T.* یایمق - چوغالتمق || Propager la Foi انوار دینی نشر ایتمک l'erreur نشر ضلال ایتمک la vérité, les lumières, les connaissances نشر نور حقیقت ونشر انوار معارف ومعلومات ایتمک

Se propager. *A.* انتشار *P.* پراکنده شدن *T.* یایلمق || La lumière se propage en ligne droite ضیا خط مستقیم اوزره منتشر اولور Le son se propage en tous sens صوت هر جهت وطرفه منتشر اولور les lumières, les préjugés se propagent انوار حقیقت واعتقادات باطله منتشر اولور

PROPENSION. Pente naturelle des corps pesans vers le centre de la terre *A.* میل الی جاذب الاسفل *P.* گرایش بفرو - روی *T.* اشاغی یه طوغری میل , Tous les corps pesans ont une propension naturelle à descendre اجرام ثقیلهنک مجموعی اشاغی یه طوغری اینمکه - بالطبع جانب اسفله مایلدر — Figur. *A.* میل - رکون *P.* گرایش *T.* اینمکه - بالطبع مایلدر

Propension au bien میل الی الخیر au mal میل الی الشر

PROPHÈTE. Celui qui prédit l'avenir par inspiration divine *A.* نبی pl. انبیاء *P.* پیغمبر *T.* پیغمبر || Imiter le style des prophètes انبیای عظامک سبک وعبارهسنی تقلید ایتمک

PROPHÉTIE. Prédiction des choses futures par inspiration divine *A.* نبوت - قول نبی *P.* پیغمبری *T.* پیغمبرلک || Le don de la prophétie موهبهٔ الهیهٔ نبوت le sens de la prophétie اقوال انبیانک مآلی L'accomplissement des prophéties اخبار انبیانک حیز فعله کتورلمسی

Il se dit aussi de toute prédiction bonne ou mauvaise *A.* خبر الغیب pl. اخبار الغیب || Les prophéties de l'almanach de Liége فلان تقویمک حاوی اولدیغی اخبار غیب

PROPHÉTIQUE. Qui tient du prophète *A.* نبوی *P.* پیغمبری *T.* پیغمبرک || Discours prophétique قول نبوی - پیغمبر سوزی style سبک وعبارهٔ نبویه - پیغمبرلره مخصوص سبک وادا

PROPHÉTIQUEMENT. En prophète *A.* کنبی *P.* پیغمبرانه - پیغمبر گونه *T.* پیغمبر کبی || Il a parlé prophétiquement پیغمبر کبی سویلدی

PROPHÉTISER. Prédire l'avenir par inspriration divine *A.* انباء - اخبار قبل الظهور *P.* پیغمبری کردن *T.* پیغمبرلک ایتمک - مقدم خبر ویرمک || Les Patriarches ont prophétisé la venue de Jésus-Christ مشایخ کرام حضرت عیسینک ورودینی انبا ایتمشلر در

Et prédire quelque chose *A.* اخبار قبل الوقوع *P.* پیش از آمدن کار خبر دادن *T.* برایشی اولمزدن اول سویلمک || Je vous avais bien prophétisé que cela arriverait بو کیفیت بویله اولهجغنی قبل الوقوع طرفکزه اخبار ایتمشیدم

PROPHYLACTIQUE. Partie de la Médecine qui traite de la manière de conserver la santé *A.* بحث عن حفظ الصحة — Il se dit aussi des remèdes qui entretiennent la santé دواء حافظ الصحة

PROPICE. Favorable. Il se dit proprement en parlant de Dieu *A.* موفق - میسر *P.* توفیقبخشا *T.* توفیق ویرن - توفیقه مقرون ایلیان || Dieu nous soit propice الله تعالی بزه توفیق ویرسون Dieu soit propice à nos voeux الله تعالی مسئولاتمزی یسر وتوفیق صمدانیسنه مقرون ایلیه Se rendre le Ciel propice توفیقات صمدانیهنک استجلابنه ظفریاب اولمق - موفق اولمق

On s'en sert aussi en parlant à des personnes fort élevées ,

Soyez-moi propice حقمده تجویز لطف وعاطفت ایله Jetez sur moi un oeil, un regard propice طرفمه امالهٔ نظر لطف وعاطفت ایله

Et en parlant des choses *A.* مساعد ـ موافق *P.* یاور *T.* اویغون || Avoir l'occasion, le temps propice فرصت ووقت Toutes choses lui ont été propices هرشئ طرفنه مساعد اولمق موافق کلدی

PROPORTION. Convenance et rapport des parties entre elles et avec leur tout *A.* قیاس pl. قیاسات ـ مقایسة pl. مقایسات || Juste proportion قیاس صحیح Il faut qu'il y ait une certaine proportion de tous les membres avec la tête رأس ایله بدنک سائر بالجمله اعضاسی بیننده بر نوع مقایسه‌نک وجودی لازمدر Les différentes proportions des ordres d'architecture فنون معماریه‌نک یکدیگرتی بیننده اولان قیاسات مختلفه Les proportions sont bien gardées dans ce bâtiment بو بناده قاعدهٔ مقایسه‌یه کرکی کبی رعایت اولندی Observer les proportions قواعد مقایسه‌یه رعایت ایتمک

Il se dit aussi, de la convenance que toutes sortes de choses ont les unes avec les autres || Quelle proportion y a-t-il de sa dépense avec son revenu? فلان کمسنه‌نک ایرادیله مصرفی بیننده بر درلو قیاس وارمیدر Il n'y a nulle proportion des biens spirituels avec les biens temporels تنعمات روحانیه ایله دنیویه بیننده اصلا قیاس یوقدر Du fini à l'infini, il n'y a point de proportion محدود ایله غیر محدود بیننده بر درلو قیاس یوقدر

Il se dit en Mathématique, de deux rapports égaux entre eux | Proportion arithmétique قیاس رقمی géométrique قیاس هندسی harmonique, continue قیاس متناسب وقیاس متواصل

On appelle Compas de proportion, un instrument qui s'ouvre et se ferme comme un compas, et qui sert à diverses opérations de Géométrie *A.* مقیاس

À PROPORTION. Par rapport à... *A.* علی قدر ـ قیاساً *P.* بقیاس *T.* قیاس ایله ـ کوره || Il ne dépense pas à proportion de son revenu ایرادینه قیاس ایله مصرف ایتمز On le payera à proportion de ce qu'il aura fait ایتدیکی ایشه کوره اجرتی ویریله‌جکدر

PROPORTIONNALITÉ. Ce qui rend les choses proportionnelles entre elles *A.* حال الاقتیاس

PROPORTIONNEL. T. de Mathém. Il se dit d'une quantité qui est en proportion avec une autre *A.* مقیس

PROPORTIONNELLEMENT. Avec proportion *A.* بالمقایسة ـ بطریق المقایسة || Réduire proportionnellement un grand dessin à un petit بررسم کبیری بالمقایسه تصغیر ایدەرک تصویر ایتمک

PROPORTIONNÉMENT. V. À proportion.

PROPORTIONNER. Établir entre une chose et une autre un juste rapport *A.* تطبیق ـ تقییس *P.* همسنج کردن *T.* اویدرمق ـ بر آکا کوره ایتمک || Proportionner sa dépense à son revenu بر کمسنه مصرفنی ایرادینه تقییس ایتمک ses entreprises à ses forces برکمسنه متصدّی اولدیغی اموری درجهٔ اقتدارینه قیاس ایتمک son discours à l'intelligence et à la capacité de son auditoire کلامی سامعینک درجهٔ لیاقتلرینه کوره تطبیق ایتمک

PROPORTIONNÉ. *A.* مقیس علیه ـ مقیس *P.* قیاس کرده *T.* آکا کوره اولمش ـ اویدرلمش

PROPOS. Discours de conversation *A.* کلام pl. کلم ـ حدیث pl. احادیث ـ قول pl. اقوال *P.* گفتار ـ سخن *T.* سوز ـ لاقردی || Propos agréable کلام ـ کلام مطبوع ـ صحبت ـ لاقردی fâcheux کلام عنیف دلپسند Ils ont tenu d'étranges propos بری برلرینه اقوال ـ بینلرنده اقوال غریبه کذران ایتمشدر Tenir des propos joyeux غریبه لسانه کتوردیلر مفرّح صحبتلر قنغی صحبت Sur quel propos en étiez-vous? سویلمکت صحبتی تبدیل ایده‌لم Changeons de propos اوزرنده ایدکت De propos à propos nous sommes tombés sur ce sujet الکلام یجرّ الکلام دیمدیرک صحبت بوکا کلدی سوزدن سوزه بو ـ صدده کلدک

Il signifie aussi, vain discours *A.* کلام مالا یعنی pl. ترّهات ـ خلطیات ـ خلط کلام *T.* سخن یاوه *P.* || Les choses que vous dites là sont des propos دیدیککت صحبتلر ترّهات مقوله‌سیدر

PROPOS. Résolution *A.* عزیمت ـ عزم ـ نیّت || Il vint là avec un ferme propos de contredire tout ce qu'on lui dirait کندویه هر نه سویلنه‌جک اولور ایسه تعریضه مبادرت ایتمک نیّت جازمه‌سیله کلدی Faire un ferme propos de s'amender عزم ونیّت ـ اصلاح نفسه قطعیاً عقد نیّت ایتمک

À PROPOS. Convenablement au sujet, au lieu, au temps, etc. *A.*

— بجا *P.* في وقت المناسب — في موقعه — في وقته ومقامه || وقت مناسبده — وقتنده ومحلنده — موقعنده *T.* بهنگام Parler à propos لاقردی‌یی وقتنده وموقعنده سویلمک Cela est dit fort à propos تمام موقعنده سویلندی Vous venez à propos تمام مناسب وقتنده — تمام وقتنده کلدک — On dit dans le sens contraire, Mal à propos, Hors de propos *A.* لا — نا بجا *P.* لا عن مناسبة — لا في موقعه — في وقته || مناسبتسز — وقتسز *T.* نا بموقع — بهنگام Vous venez bien mal à propos مناسبتسز وقتسز کلدک Il a parlé de cela hors de propos بیره بونی سویلدی

À propos, pris adjectivement, signifie, convenable *A.* مناسب — *T.* یوللو *P.* روا جائز || On n'a pas jugé qu'il fût à propos شونی ایتمک مناسب کورلمدی Il est à propos de faire cela مناسبدر

À propos, est aussi une manière de parler dont on se sert, lorsqu'on vient à parler de quelque chose dont on se souvient subitement *T.* کرچک — واقعا À propos, j'oubliai de vous dire l'autre jour... واقعا کچن کون سکا سویلمکه اونوتدمکه

À tout propos. En toute occasion, à chaque instant *A.* في کل حين وآن *P.* هر آن وهر دقیقه *T.* مناسبتلی مناسبتسز || Il parle de sa noblesse à tout propos مناسبتلی مناسبتسز اصالتندن بحث ایدر

De propos délibéré. Avec dessein, de dessein formé *A.* عمدا — عن رویة — متعمدا — تعمدا *P.* بالمطالعة — اندیشه کنان *T.* بیلدرك || Il a fait cela de propos delibéré شونی عن رویة ایتدی

Hors de propos. Sans raison, sans sujet, sans convenance *A.* بلا مناسبة — بلا سبب — بلا موجب *P.* نا بجا *T.* مناسبتسز — || Il ne faut pas s'échauffer hors de propos مناسبتدن خارج بلا مناسبة حرارتلنمك جائز دکلدر À propos, hors de propos, il faut toujours qu'il parle مناسبتلی مناسبتسز سویلمکه مبتلا در

PROPOSABLE. Qui peut être proposé *A.* ممکن العرض — ممکن الایراد *P.* سزاوار عرض — عرضه داشتنی *T.* تکلیفه کلور — || Cette affaire n'est pas poposable بو مادّه تکلیف اولنه بیلور تکلیف اولنه بیلهجك — سزاوار عرض وایراد دکلدر مقولدن دکلدر

PROPOSER. Mettre une chose en avant pour l'examiner *A.* عرض — ایراد — سرد — بسط *P.* عرضه کردن — در میان کردن *T.* ایلرویه سورمك — تکلیف ایتمك || Proposer un argument برکوند ترتیب عرض ایراد حجت وبرهان ایتمك un plan درمیان — بر مشکل بسط ایتمك وایراد ایتمك une difficulté بر مسئله سرد وایراد ایتمك une question ایتمك une affaire بر مادّه سرد وایراد ایتمك un mariage نکاح تکلیف ایتمك son sentiment, son avis رأیینی عرض ایتمك des conditions شروط اصلاح ذات البینی تکلیف ایتمك des termes d'accommodement تکلیف ایتمك — حاوی بر صورت عرض ایتمك Proposer une récompense, un prix بر نوع مکافات وبر اوکدل عرض ایتمك Proposer une personne pour une charge بر کمسنه‌یی بر منصب ایچون عرض ایتمك

On dit proverb. l'homme propose et Dieu dispose, pour dire, que les desseins des hommes ne réussissent qu'autant qu'il plaît à Dieu *A.* العبد یدبر والله یقدر

Se proposer de... Former le dessein de... *A.* انتوا — نیت *P.* بفکر فلان چیز بودن — آهنگ فلان چیز کردن *T.* بر شیئی ایتمك فکرنده — شیئی ایتمك نیتنده اولمق || Il se propose de partir en peu de jours بر قاچ کون اولمق ظرفنده عزیمت ایتمك نیتنده de vivre désormais dans la retraite فیما بعد حال عزلت وانزواده کچنمك فکرنده در

Proposé. *A.* معروض — مسرود *P.* عرضه کرده — درمیان کرده *T.* تکلیف اولنمش

PROPOSITION. Discours qui affirme ou qui nie quelque chose *A.* قضیّه pl. قضایا || Proposition universelle عامّیی شامل بر قضیّه particulière مخصوصه قضیّه affirmative, négative اثبات وتصدیقی اثباتی نا باخود نفی وانکاری متضمن قضیّه insoutenable مسلّم کافّهٔ انام اولمش ممکن بر قضیّه universellement reçue علی العموم مسلّم ومقرر اولان قضیّه — بر قضیّه établie sur de faux principes اصول غیر صحیحه یه مبنی بر قضیّه Proposition en matière de Foi دینه دائر بر قضیّه Cette proposition est vraie en un sens, et fausse en un autre بو قضیّه من جهة صحیح ومن جهة غیر صحیحدر Avancer une proposition بر قضیّه بسط در میان ایتمك — وایراد ایتمك

Proposition. Chose proposée, afin qu'on l'examine *A.* تکلیف pl. تکلیفات || La proposition que vous me faites, me plait beaucoup پك خوشمه — ایتدیکك تکلیف طبعمه پك موافقدر

کلور ابتدیکک تکلیفی Je ne saurais accepter votre proposition قبول ایده‌مم تکلیفی ردّ ایتمک Rejeter une proposition Écouter une proposition عرض اولنان تکلیفه حوالهٔ سمع اصغا ایتمک Proposition de paix مصالحه‌یه دائر تکلیف de mariage نکاح تکلیفی Il se chargea de faire cette proposition بو تکلیفک عرض وتبلیغنی درعهده ایلدی

Propositions, se dit quelquefois au sens de Conditions *A.* شروط || Il adoucit un peu ses propositions عرض ایلدیکی شروطی نوعمّا تعدیل ایلدی Il est impossible d'accepter ses propositions تکلیف ایلدیکی شروطک قبولی حیّز امکانده دکلدر - قبولی محالدر On n'a pas voulu entendre à mes propositions عرض ایلدیکم شروطه حوالهٔ گوش التفات اولنمدی

Proposition. T. de Mathém. Discours par lequel on énonce une vérité à démontrer, ou une question à résoudre *A.* مطلب pl. مطالب || Résoudre, démontrer une proposition بر مطلبی حلّ ایتمک یاخود اثبات ایتمک

Dans l'ancienne loi, on appelait Pains de proposition, les pains que l'on mettait toutes les semaines sur la table dans le sanctuaire *A.* خبز التقدمة

PROPRE. Qui appartient à quelqu'un à l'exclusion de tout autre *A.* مخصوص - خاصّ *P.* خویش - خود *T.* کندو || C'est son propre fils کندو اوغلیدر - ولد خاصّیدر Il y a mangé son propre bien بو ایشده کندو مالنی اکل واتلاف ایلدی Ses propres amis étaient contre lui کندو دوستلری بیله خلافنده ایدی Il n'entend pas ses propres affaires امور مخصوصه‌سنی - کندو امورینی آکلامز - درک وتمییزه لیاقتی یوقدر Je l'ai vu de mes propres yeux رأی - فلانی کندو کوزم ایله کوردم Je l'ai entendu de mes propres oreilles کندو قولاغمله العین کوردم ایشتدم

Amour-propre. L'amour qu'on a pour soi-même. V. Amour.

Propre, signifie aussi, même *A.* عین *P.* همین *T.* عینی || Il m'a dit cela en ces propres termes بونی عینی بو الفاظ ایله بکا سویلدی Je vous rapporte les propres paroles dont il s'est servi قوللاندیغی سوزلری عینیله سکا نقل ایدرم

Propre, se dit en parlant de la signification qui convient particulièrement à chaque mot *A.* مخصوص - موضوع || Ce mot dans sa propre signification veut dire telle chose بو لغتک معنای موضوعی شو در Il s'est servi du mot propre لغت مخصوصه‌یی قوللاندی

Cette langue n'a point de mot propre pour signifier telle chose بو لسانده شو معنایه موضوع بر لغت یوقدر Ce mot signifie telle chose dans le sens propre, et dans le sens figuré il en signifie une autre بو لغتک معنای موضوعی شو ومعنای مجازیسی شو در

On appelle Nom propre, le nom qui distingue un homme des autres hommes *A.* اسم *P.* نام *T.* آد

Propre. Convenable *A.* لایق - الیق - جدیر - احرا - اوفق *P.* چسپان - سزا - شایان - شایسته *T.* یاقشق || Cela lui serait extrêmement propre بو شیٔ بالوجوه کندویه لایقدر Cela est propre à toutes sortes de gens هر کسه لایق وشایان بر شیدر Cette charge ne lui est pas propre بو منصب فلانه لایق چسپان دکلدر - دکلدر

Propre. Qui peut servir, qui est d'usage à certaines choses *A.* صالح - مناسب *P.* سزاوار *T.* یراشق - یرار - کرکلو || Ce bois est propre à bâtir بو اغاج بنایه صالحدر Cette herbe est propre à faire un tel médicament بو نبات فلان دوایه ترکیب فلان علاجک ترکیبنه یرار - اولمغه صالحدر Cet homme est propre à l'étude, à la guerre تدرّس واستفاده‌یه وجنکه صالح هر شیئه مناسب بر آدمدر - بر آدمدر Il est propre à tout هیچ بر شیئه صلاحیتی وار در - صالحدر Il n'est propre à rien هیچ بر شیئه یرامز - صلاحیتی یوقدر

Propre de, signifie, réservé à... *A.* مختص - مخصوص || Le sable est le terrain propre de cette plante بو نباتک تراب مخصوصی قومدر Le pic et la houe sont la culture propre de ce sol, la charrue n'y vaudrait rien بو ارضده صبان کار ایتمز زراعتی ایچون آلات مخصوصه کلنک وبیلدر C'est l'expression propre, le mot propre تعبیر مخصوصی ولغت مخصوصی بو در Cette façon de parler est propre de la langue française بو طور تکلّم فرانسز لساننه مخصوصدر

Propre. Net *A.* طاهر - نظیف - نقی *P.* پاکیزه - پاک *T.* تمیز || Cet homme est très-propre بو آدمک طهارت ونظافتی پک چوقدر

PROPRE. subst. Attribut qui est nécessairement lié à l'essence d'une chose *A.* خاصّة || Le propre des oiseaux, c'est de voler طیورک خاصّه‌سی طیران ایتمکدر Le propre du chien est d'aboyer, et le propre du singe est de contrefaire کلبک خاصّه‌سی عوعوه در ومیمونک خاصّه‌سی تقلید واحتکا در Le propre

du courtisan est d'être souple et complaisant مقربینك خاصّه‌سی اویسالق ورضاجویلقدر

Propre, se dit aussi des biens immeubles qui appartiennent à une personne par succession *A.* املاك موروثة *P.* املاك *T.* میراث قالمش ملکلر میراث مانده || La coutume de France ne permet de disposer par testament que du quint de ses propres فرانسه ممالکنده جاری اولان عرف وعادته نظراً املاك موروثه‌دن یالکز بر خمسك وصیّتنه جواز وار در Ce bien est un propre بو ملك املاك موروثه‌دندر Les propres du côté du père, du côté de la mère عن اب یا عن امّ بابادن یا آنادن قالمش ـ منتقل اولان املاك موروثه املاك

On dit, Avoir, posséder en propre, c'est-à-dire, en propriété *T.* بر وجه ملکیّت داشتن *P.* تصرّف بطریق الملکیّة *A.* ملکیّت اوزره متصرّف اولمق || Il avait cette maison à loyer, il l'a maintenant en propre مقدّما بو منزلده مستأجر ایکن شمدی ملکیّت اوزره متصرّفدر

PROPREMENT. Précisément, exactement *A.* خاصّة *T.* تمام || C'est proprement ce que cela veut dire بونك خاصّة معناسی بو تمام معناسی ـ بو در Ce mot signifie proprement telle chose لغتك معناسی خاصّة شو در ـ تمام بو در تاس La Grèce proprement dite خاصّة یونان دیدکلری مملکت

En termes de Grammaire, il signifie, dans le sens propre *A.* فی معناه موضوع له

À proprement parler. *A.* حقّ تعبیره *T.* حقّ تعبیری اوزره بحقّ تعبیره || À proprement parler, c'est une friponnerie بونك حقّ تعبیری حیله‌بازلقدر دینسه

Proprement. Avec propreté *A.* طاهراً ـ بالنظافة ـ بالطهارة *P.* نظیفاً ـ پاکانه *T.* بپاکیزگی ـ پاکلك ایله ـ تمیزلك ایله

Il signifie aussi, d'une manière agréable, avec élégance *A.* بالحسن واللطافة *P.* بزیبایی *T.* کوزل || Elle danse proprement بالحسن واللطافه رقص ایدر

PROPRETÉ. Netteté *A.* طهارت ـ نظافت ـ نقا *P.* پاکیزگی *T.* تمیزلك ـ پاکلك || La propreté du corps contribue à la santé طهارت بدن حفظ صحّته مدار اولور

PROPRIÉTAIRE. Celui qui possède quelque chose en propriété *A.* صاحب pl. اصحاب ـ مالك pl. مالکین *P.* دارنده ـ *T.* ملکدار صاحب || Les propriétaires des maisons sont obligés aux grosses réparations کرایه ویریلان خانه‌لرك کلیتلو تعمیراتی صاحبلری طرفندن اولمق قاعده‌دندر Cette maison appartient à plusieurs propriétaires بو خانه‌نك متعدّد صاحبلری وار در Le propriétaire et le locataire ملکك صاحبی ومستأجری

PROPRIÉTÉ. Le droit que chacun a sur les biens qu'il a acquis *A.* حقّ الملکیّة ـ ملکیّة *P.* ملکداری || Il jouit du revenu de cette maison, mais un autre en a la propriété فلان کشی اول خانه‌نك ایرادیله متمتّع انجق ملکیّتی آخر کمسنده در L'usufruit se réunit à la propriété par le décès de l'usufruitier بر ملکك نما وغلّه‌سنه مستحقّ اولان کشینك وفاتی ظهورنده غلّه حقّی ایله ملکیّت بر یره مجتمع اولور ـ On dit, Cette maison, ce champ est ma propriété, pour dire, ils m'appartiennent en propre بو خانه وبو تارلا بنم ملکمدر

Propriété, se dit aussi de la qualité et de la vertu particulière des plantes, des minéraux, etc. *A.* خاصیّت || La propriété naturelle des plantes نباتاتك خاصیّت طبیعیّه‌لری de l'aimant مقناطیسك خاصیّتی

Et de ce qui appartient essentiellement à une chose *A.* کیفیّة مخصوصة || L'impénétrabilité est une propriété de la matière عدم قابلیّت نفوذ مادّه‌یه مخصوص بر کیفیّتدر

Et de ce qui distingue particulièrement une chose d'avec une autre *A.* خاصّة || La propriété de cette machine est de produire tel effet d'une manière plus simple que les autres machines semblables اشبو آلتك خاصّه‌سی سائر آلتك مثللو آلتلردن وجه اسهل ایله شو عملی ایتمکدر

Il se dit aussi, de la propre signification *A.* معناه موضوع || Il entend parfaitement bien la propriété de chaque mot هر لغتك معنای موضوعنه کمالیله آشنا در

PRORATA. On dit, Au prorata, pour dire, à proportion. V. ce mot. || Les héritiers contribuent à cette dépense au prorata de leurs parts et portions ورثه‌نك هر بری کندو سهم علی قدر سهمه مصرفی ـ وحصّه‌سنه کوره مصرفی ادا ایدر ادا ایدر

PROROGATION. Temps que l'on donne au-delà du terme fini *A.* مدّ المهلة ـ مدّ الوعدة *P.* مهلت درازسازی *T.* وعده‌یی اوزاتمه || On lui a donné une nouvelle prorogation de tant de jours فلانك مهلتنه یکیدن شو قدر کون مدّ ویرلدی

On appelle Prorogation du Parlement, l'ordre que le Roi donne

d'interrompre les séances du Parlement jusqu'à un certain jour *T.* پارلامنتو مجلسنك موقتاً انقطاعى

PROROGER. Prolonger le temps qui avait été pris pour quelque chose *A.* تمديد المهلة ـ تطويل المهلة ـ مد الوعدة *P.* مهلترا *T.* وعده‌يى اوزاتمق *P.* دراز كردن || On a prorogé le délai qu'on lui avait donné ويريلان مهلتى تمديد ايتمشلر در Proroger le terme accordé pour l'exécution d'un traité شروط عهدنامه‌نك اجراسى ايچون ويريلان وعده‌يى مد ايتمك

PROSATEUR. Auteur qui écrit en prose *A.* مؤلف الكلام المنثور

PROSCRIPTION. Condamnation à mort sans forme judiciaire *A.* حكم القتل عرفاً *T.* عرفى حكم قتله دائر || Les proscriptions du temps de Sylla رومية كبراده فلانك دورنده قتله دائر صدور ايدن عرفى حكملر

Figur. Abolition, destruction *A.* منسوخيت ـ مردوديت || La proscription d'un mot بر لغتك مردوديتى d'un usage بر عادتك منسوخيتى

PROSCRIRE. Condamner à mort sans forme judiciaire *A.* اصدار الحكم القتل عرفاً || Sylla proscrivit trois ou quatre mille citoyens قديمى رومادە حاكم اولان فلان كشى درت بشبيك نفر ابناى بلد عليهنه عرفاً اصدار حكم قتل ايلدى

Et éloigner, chasser *A.* نفى ـ طرد *P.* دور ـ بيرون كردن *T.* قوغمق || Cet homme est dangereux, il faut le proscrire de la société مخاطره‌لو بر آدم اولمغله معشر ناس ايچندن نفى وطردى لازمدر

Figur. Abolir, détruire *A.* نسخ ـ ابطال ـ رد *P.* عملمانده *T.* بوزمق ـ عملدن چيقارمق *P.* كردن || Ce mot n'est pas français, il faut le proscrire بو لفظ فرانساوى اولمديغندن ردى لازمدر On a proscrit cet usage بو عادت نسخ وابطال اولندى

PROSCRIT. *A.* محكوم عليه بقتل عرفى *P.* بر وجه عرفى اوزرينه عرفاً حكم قتل جريان *T.* مظهر فرمان قتل گشته *A.* فرمانلو ـ عرفاً قتل حكميله فرمانلو اولمش ـ ابتمش ـ عملدن چيقمش *T.* عملمانده گشته *P.* مردود ـ منسوخ ـ لغت مردوده در || Ce mot est proscrit بوزلمش ـ Il se dit aussi de ceux qui n'osent retourner en leur pays, à cause de quelque mauvaise affaire *A.* مطرود *P.* دور كرده *T.* قوغلمش

PROSE. Discours qui n'est pas en vers *A.* نثر ـ كلام منثور

PROSÉLYTE. Nouvellement converti à la Foi Catholique *A.* مهتدى pl. مهتديون *P.* هدايتيافته *T.* يكى ايمانه كلمش

Il se dit aussi des partisans qu'on gagne à une secte, à une opinion *A.* تابع pl. تبعة pl. اعوان وانصار *P.* هوادار *T.* قفادار || Ce sentiment a acquis bien des prosélytes بو مذهب قتى وافر اعوان وانصار پيدا ايتمشدر

PROSÉLYTISME. Zèle de faire des prosélytes *T.* طريق خلقى هدايته جلب ايتمك بابنده غيرت

PROSODIE. T. de Gram. Prononciation régulière des mots conformément à l'accent et à la quantité *A.* فن الترتيل الكلام || Il entend bien la prosodie فن ترتيل كلامه وقوف تامى وار در

PROSPECTUS. Programme dans lequel on donne une idée d'un ouvrage que l'on publie *A.* ورقة الاخبار التأليف الجديد *P.* اعلاننامهٔ تأليف نو ظهور *T.* تأليف جديده دائر علم وخبر فائده‌سى

PROSPÈRE. Favorable au succès d'une entreprise *A.* موافق ـ مساعد ـ معين *P.* يار ـ ياور ـ همساز ـ همدم *T.* اويغون || Le Ciel vous soit prospère فلكك سكا ياور ومساعد اوله Il a eu les vents prospères مساعدهٔ رياحه راست كلدى Il a eu la fortune prospère مساعدهٔ بختنه مظهر اولدى Les destins lui ont été prospères تقدير ربانى حقنده مساعد وموافق Toutes choses lui ont été prospères هر شئ كنديسنه معين وياور اولمشدر اولدى

PROSPÉRER. Être heureux, avoir la fortune favorable *A.* مقارنة بختيارى *P.* مقارنة بالجد ـ مقارنة بالاقبال ـ بالبخت ـ *T.* بر خوردار شدن ـ كامران شدن ـ يافتن || موتلو اولمق Dieu permet que les méchans prospèrent pour quelque temps جناب رب متعال اهل شرى بطريق الاستدراج بر مدت مقارن مظهر اقبال ايدر ـ جد واقبال ايدر Il y a long-temps qu'il prospère مدت مديده‌دنبرو بختيارى واقباله مقارنتى وار در Il a fait une action trop noire, il ne prospérera pas زياده‌سيله اقبح واشنع بر فعل ارتكاب ايلديكنه مبنى برخوردار اولمسى بعيد عن الاحتمالدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, réussir, avoir un heureux succès *A.* تيسر ـ استيسار ـ مقارنة باليسر والسهولة ـ كسب *P.* النجاح *T.* فرخندگى يافتن || بركتلنمك Les affaires prospèrent entre ses mains فلانك النده كسب امور ومصالح بركتلنور ـ يسر وسهولت ايدر Cette mode n'a pas prospéré long-temps بو يكى ايجادك يسر وسهولته مقارنتى طول

بمدت متمادی اولمدی

PROSPÉRITÉ. Heureux état *A.* رفاغة الحال - رفاهيّة الحال - مقارنة باليسر والسهولة - جدّ - اقبال *P.* بختياری - دولتمندی - اقبال - رفاهت كامله *T.* دولت - مونليلق Grande prospérité اقبال مستمرّ البقا - جدّ واقبال مديد continuelle اقبال - عظيم longue اقبال بيبقا de peu de durée دولت واقبال دائمی وقت On ne manque point d'amis dans la prospérité يكدمه اقبالده دوستلرك كثرتی وار در Ne se laisser ni enfler par la prospérité, ni abattre par l'adversité نه وقت دولت واقبالده نفخ وتعظّم ونه حال نكبت وادبارده فروماندگی وتذلّل La prospérité de l'État رفاهيّت حال ملك ودولت des affaires اموركی يسر وسهولته مقارنتی des armes رفاهت حال قوّت عسكريّهنك جدّ واقباله مقارنتی

PROSTERNATION. État de celui qui est prosterné *A.* سجدة pl. سجدات *P.* سجده گذاری *T.* يره برابر اكلمه - يره برابر باش اكمه

PROSTERNEMENT. Action de se prosterner *A.* سجود *P.* سر بزمين *T.* فرويی تا يره برابر تمنّا - يره برابر باش اكمه || Les Orientaux témoignent leur respect par de fréquents prosternemens اهل شرق ايكيده برده تمنّا ايدهرك اداى رسم توقير وتعظيم ايدرلر

se PROSTERNER. Se baisser jusqu'à terre en posture de suppliant *A.* اسجاد *P.* سر بزمين نهادن - سر فرو كردن *T.* يره برابر تمنّا ايتمك - يره برابر باش اكمك - اكلمك || Il se prosterna devant lui فلانك حضورنده سجده ايدهرك سر بزمين تواضع ومسكنت - ايفاى لازمهٔ توقير ايلدی Se prosterner la face contre terre روى زمينه ناصيه اولدی فرساى عبوديّت اولدرق سجده ايتمك Se prosterner devant Dieu بارگاه جناب ربّ ذو الجلاله ايفاى لازمهٔ سجده گذاری واستذلال ايتمك

PROSTERNÉ. *A.* ساجد *P.* سجده گذار - سجده ساز - سربر *T.* زمين نهاده يره برابر اكلمش

PROSTITUER. Livrer une femme à l'impudicité d'autrui *A.* سوق الى الزناء - القاء الى العهارة - الى البغا *P.* بزنا سپردن *T.* آزدروب زنايه دوشورمك || Elle a prostitué elle-même sa fille قزينی بغا وعهارته كنديسی سوق ايلدی Elle l'a prostituée pour de l'argent قزينی اقچهيه طمع ايدهرك عهارت وزنايه القا ايلدی

On dit, qu'une femme a postitué son honneur بو خاتون خود بخود هتك پردهٔ عرض وناموس ايلدی

Et figur., qu'un homme a prostitué son honneur, pour dire, qu'il s'est avili par des actions indignes كندو عرض وشانينی پايمال ايلدی - رسوا ايلدی - Et prostituer sa dignité, prostituer la magistrature رتبهسنك شاننی رسوا ايلدی - شان حكومتی رسوا ايلدی

PROSTITUÉ. *A.* ملقاء الى البغاء *P.* سپرده *T.* بزناكاری - آزدريلوب زنايه دوشورلمش - Prostituée, au substantif, signifie, une femme abandonnée à l'impudicité *A.* بغیّ - عاهرة *P.* زن تن دادهٔ فسق وزنا - زناكار *T.* كندويی زنايه ويرمش

On dit d'un homme dévoué aux volontés des favoris, que c'est un homme prostitué à la faveur مقرّبينك حسن نظرينی تحصيل ايچون عرضنی صاتر بر آدمدر

PROSTITUTION. Abandonnement à l'impudicité *A.* بغی - بغاء - مباغات *P.* عهارت - بزنا *T.* تندادگی - بزنا افتادگی زنايه دوشكونلك || Elle a vécu dans une prostitution honteuse بادئ فضاحت اولهجق بغی وعهارت حالنده امرار عمر ايتمش بر خاتوندر

PROTECTEUR. Celui qui protége *A.* حامی pl. حماة - معين *P.* پشتيبان - پاسدار - حمايتكار *T.* صاحبلك ايدن || Dieu sera notre protecteur الله تعالى بزی حمايت ايدهجكدر - بزه معين اولهجقدر Avec un tel protecteur qu'avons-nous à craindre? بو مقوله بر حامينك سايهسنده ايكن كيمدن خوف اولنور Nous avons un puissant protecteur بر حامئ قويّ Il est le protecteur des pauvres الاقتداره مالكز حامئ فقرا وحاجتمندانيدر - در معين فقرا وحاجتمندانيدر

PROTECTION. Action de protéger *A.* حمايت - صون - صيانت *P.* پشتيبانی - پاسداری - حمايتكاری *T.* صاحبلك - عون - حمايت || La protection de Dieu صون باری Puissante protection حمايت قويّه Il ne faut pas donner de protection au crime اهل جرمه حمايت جائز دكلدر Prendre quelqu'un sous sa protection بر كمسنديه صاحبلك - كمسنديی زير حمايتنه الحاق ايتمك Avoir recours à la protection d'un homme puissant بر ذات قويّ الاقتدارك ظلّ امان وحمايتنه التجا ايتمك Étendre sa protection sur tous les misérables جميع ضعفا ودردمندان اوزرينه بسط جناح حمايت ايتمك C'est un homme qui mérite protection شايان حمايت وصيانتدر

Il signifie aussi, appui, secours *A.* محل الاستناد ـ معین ـ ظهیر *P.* دستگیر *T.* طیانه‌جق یر ـ یاردمجی || Il a de puissantes protections قوی معین وظهیرلره مالکدر Il n'a aucune protection محل استنادی یوقدر ـ اصلا معین وظهیری یوقدر ـ هیچ بر طیانه‌جق یری

PROTÉGER. Veiller sur quelqu'un, sur quelque chose pour le garantir de mal, et favoriser ses succès *A.* حمایت ـ احما ـ اعانت ـ صیانت *P.* پاسداری نمودن ـ پشتیبانی کردن ـ حمایتکاری کردن *T.* صاحب چیقمق ـ صاحبلک ایتمک ـ قوریمق || Si Dieu nous protége, qu'avons-nous à craindre? الله معینمز اولنجه خوف وپروا ایده‌جک شئ یوقدر Protéger les gens de bien contre les entreprises des méchants اخیار وابراری اهل شرّک مضرّتندن حمایت وصیانت ایتمک Protéger la veuve et l'orphelin ارامل وایتام حقنه ابقای لازمهٔ مظلومین وستمدیدگانی les opprimés حمایت وصیانت ایتمک la religion دینی حمایت ایتمک la bonne cause حقه معین اولمق il lui a promis de le protéger contre ses ennemis فلانی تعرّض اعدادن حمایت ایده‌جکنی کندویه تعهّد ایلدی

PROTÉGÉ. *A.* محمی *P.* پشتیبانی کرده ـ حمایتکرده *T.* قورنمش ـ حمایت التنده اولمش || Cet homme que vous voyez là est un des protégés du ministre اشته شو کوردیککک آدم فلان وکیل دولتک محمیلرندندر

PROTESTANT. Nom donné à ceux qui suivent la doctrine de Luther ou de Calvin *T.* اهل مذهب پروتستان — On dit aussi, La religion protestante مذهب پروتستان

PROTESTANTISME. La croyance des Églises protestantes *T.* اعتقاد پروتستانی

PROTESTATION. Déclaration publique que l'on fait de ses dispositions, de sa volonté *A.* عرض المدّعا || Il a fait une protestation de sa fidélité au service du Roi خدمت پادشاهیده عرض مدّعای صداقت ایلدی

Il signifie aussi, promesse, assurance positive *A.* عرض المواعید || Il lui a fait mille protestations d'amitié خلوص ومحبّته دائر هزاران هزار مواعید عرض ایتمشدر

PROTESTER. Promettre, assurer positivement *A.* تعهّد *P.* عهد کردن *T.* وعد ایتمک ـ سوز ویرمک || Je vous le proteste sur mon honneur عرضم اوزرینه یمین وقسم ایده‌رک شونی طرفکه وعد ایدرم Il lui protesta qu'il le servirait en toutes occasions de هر حالده خدمتنده بولندجغنی تعهّد ایلدی ne l'abandonner jamais الی الابد کف ید ایتمیه‌جکنی آندن تعهّد ایلدی

Et faire une déclaration juridique contre quelque chose *A.* بیان عدم القبول ـ عدم الرضا ـ عرض الاستنکاف عن ـ بیان *P.* القبول *T.* نا قبولی نمودن ـ مقبولم دکلدر دیمک ـ رضام یوقدر دیمک || Protester contre un acte qu'on a passé عقد اولنمش سندی قبولدن استنکافنی عرض ایتمک Son mari l'obligea à signer, mais elle protesta devant et après فلان خاتون زوجی طرفندن امضایه اجبار اولنمش ایسه ده رضاسی منضم اولمدیغنی قبل الامضا وبعد الامضا بیان ایلدی Il protesta contre بو امرک خلافنده اولدیغن بیان ایلدی ـ قبولندن استنکاف ایلدی — Protester de nullité. C'est déclarer que l'on prétend qu'une procédure est nulle صدور ایدن حکم ـ باطلدر دیو قبولندن عرض استنکاف ایتمک ـ عرض امتناع Protester d'incompétence. C'est déclarer que le juge n'est pas compétent حاکمک بومقوله دعوا استماعنه صلاحیتی یوقدر دیو مرافعه‌دن استنکاف ایتمک

En termes de Palais, on dit, Protester de violence, pour dire, que c'est par violence que l'on condescend à quelque chose *A.* دعواء الجبر ـ دعواء الکره || Il leur remit entre les mains les papiers qu'ils demandaient, mais en même temps il protesta de violence مطلوب اولان اوراقی یدلرینه تسلیم ایتمش ایسه ده اول بابده کره وجبر واقع اولدیغنی دعوا ایلدی — On dit, Protester de tous dépens, dommages et intérêts, pour dire, déclarer que celui contre qui on plaide, sera tenu de tous les dépens, etc. ظهور ایده‌جک کافّهٔ مصارف وخسارات واقچه مرابحلری تضمینی خصم اوزرینه دعوا اولندجغنی عرض وبیان ایتمک

PROTESTER. T. de Commerce. Faire un protêt *T.* پولیچه تمسّکنک عدم قبولنی ویاخود وعده‌سنده ادا اولنمدیغنی قبل شرعه بیان ایله کیفیت حالی سنده ربط ایتمک Quand un banquier manque de payer une lettre de change dans le terme prescrit, il faut la protester صرّافک بری کندویه وارد اولان پولیچه تمسّکنک اقچه‌سنی وعده‌سی حلولنده ادادن امتناع ایلدیکی حالده بو کیفیت قبل شرعده بیان اولندرق سنده ربط اولنمق لازم کلور

PROTÊT. Acte par lequel, faute d'acceptation ou de payement d'une lettre de change, on déclare que celui sur qui elle est tirée et son correspondant, seront tenus de tous les préjudices qu'on en recevra پولیچه تمسّکنڭ عدم قبولنی ویاخود وعده‌سنده ادا اولنمدیغنی حاوی معرفت شرعله ترتیب اولنان سند

PROTOCOLE. Formulaire pour dresser des actes publics *A.* کتاب الصكّ

Et formulaire contenant la manière dont les princes traitent dans leurs lettres ceux à qui ils ecrivent *A.* مضبطة الاسالیب التحریرات

PROTONOTAIRE. Le premier des notaires de la Cour de Rome *A.* باش کاتب

PROTOSYNCELLE. Vicaire d'un patriarche ou d'un évêque *T.* پسقپوس کتخداسی ـ پطریق کتخداسی

PROTOTYPE. Original, premier exemplaire *A.* نسخهٔ اصلیّة ـ Figur. || Le prototype de sagesse, d'éloquence نسخهٔ اصلیّهٔ عقل وفطانت یاخود فصاحت وبلاغت

PROTUBÉRANCE. T. d'Anat. Il se dit des saillies des os du crâne *A.* عیر pl. اعیار *P.* برجستگی *T.* تومسکلک | Les protubérances du cerveau اعیار دماغ

PROUE. La partie de l'avant d'un vaisseau *A.* مقدّم ـ مرنحة ـ صدر السفینة ـ السفینة *P.* سر کشتی *T.* کمینڭ باشی || Un vaisseau qui a tant de pieds de poupe à proue قیچندن باشنه قدر شو مقدار ذراعی اولان سفینه

PROUVER. Établir la vérité d'une chose *A.* اثبات || Prouver une proposition مطلبی اثبات ایتمک Prouver une majeure, une mineure قضیّه‌نڭ کبراسنی وصغراسنی اثبات ایتمک la vérité d'un fait واقعه‌نڭ حقیقتنی اثبات ایتمک Les premiers principes ne se prouvent point, ils se supposent مبادئ اصول ظنّیّات مقولەسی اولمغله اثباب قبول ایتمز Prouver une chose en Justice بر ماده‌یی حضور شرعده اثبات ایتمک la prouver par témoins irréprochables اتیان شهود عدول ایله بر ماده‌یی اثبات ایتمک

PROUVÉ. *A.* مثبت ـ ثابت *P.* ثبوت‌یافته *T.* اثبات اولمش ـ رهین ثبوت اولمش

PROVENANT. Qui provient *A.* حاصل *P.* پیدا شده *T.* حصوله گلمش || Tous les deniers provenants de la vente des meubles متاع بیتڭ فروختندن حاصل اولمش مبلغڭ جملەسی Les biens provenants de la succession میراثدن حاصل اولمش اموال

PROVENIR. Émaner, être produit *A.* حصول ـ ترتّب ـ انبعاث *P.* پیدا شدن ـ زادن *T.* حصوله ـ طوغمق حصول یافتن ـ || D'où croyez-vous que proviennent tant d'abus? بو قدر فسادات ندن ترتّب ایدر ظنّ ایدرسڭ Cette maladie provient d'un amas d'humeurs بو علت تراکم اخلاطدن منبعث Les enfans qui proviendront de ce mariage بو نکاحدن اولور اولاد حصوله گلجك ـ Il signifie aussi, revenir au profit || Que proviendra-t-il au roi de cette affaire? بو ماده‌دن پادشاهه نه حاصل اولەجقدر Il en pourra provenir tant بوندن شو مقدار حاصل اوله بیلور

PROVENU. *A.* حاصل ـ مترتّب ـ منبعث *P.* پیدا شده ـ زاده *T.* حاصل اولمش ـ طوغمش

Il se dit aussi au substantif *A.* محصول || Le provenu de cette affaire monte à tant بو ماده‌نڭ محصولی شو قدره بالغ اولور

PROVERBE. Espèce de maxime devenue vulgaire *A.* مثل pl. امثال ـ ضرب مثل pl. ضروب امثال || La plupart des proverbes sont figurés ضروب امثالڭ اکثریسی مجاز در Les proverbes renferment beaucoup d'instructions utiles ضروب امثال تعلیمات نافعه‌یی مشتملدر Les proverbes de Salomon امثال سلیمان

PROVERBIAL. Qui tient du proverbe *A.* مثلی

PROVERBIALEMENT, adv. *A.* علی صورة المثل || Parler proverbialement علی صورة المثل تکلّم ایتمک

PROVIDENCE. La suprême sagesse par laquelle Dieu conduit toutes choses *A.* حکمة ربّانیّة ـ حکمة الله || Le monde est gouverné par la providence de Dieu امور عالم بحکمة الله تعالی اداره اولنور C'est un secret de la providence Divine اسرار حکمت حکمت بالغهٔ ربّانیّه‌دندر Se reposer sur la providence ربّانیّه‌یه وقف امید ایله آسوده البال اولمق Il ne faut pas s'attendre de telle sorte à la providence, qu'on ne fasse rien de son côté ارادهٔ جزئیّه‌یی صرف ایلمکدن بالکلّیّه فراغت برله یالکز مقتضای حکمت ربّانیّه‌نڭ ظهورینه منتظر اولمق روا دکلدر

PROVIGNER. Coucher en terre les brins d'un cep de vigne *A.* اضجاع العکیس فی الارض *P.* فرهنگ تاك در زمین گستردن *T.* اصمه چبوقلرینی طالدرمق || Provigner une vigne pour la regarnir بر باغی تجدید ایچون اصمه چبوقلرینی

طالدرمق

Il signifie aussi, multiplier *A.* تكثر - ريعان *P.* فراوان شدن *T.* بركتلانمك - چوغلمق || Cette plante a beaucoup provigné cette année بو سنهٔ مباركده فلان نبات زيادهسيله ريعان بركتلاندى - ايتدى

PROVIN. Rejeton d'un cep de vigne provigné *A.* عكيس *P.* دارنج - فرهنگ تاك *T.* طالدرمه || Les provins ne rapportent pas les premières années طالدرمهلر ايلك سندده محصول ويرمز

PROVINCE. Étendue de pays, qui fait partie d'un grand État *A.* مخلاف - ممالك pl. مملكت - ايالات pl. ايالت pl. مخاليف *P.* خره *T.* ولايت || Cet État est divisé en plusieurs provinces بو ملكت ايالات عديدهيه منقسمدر Cette province abonde en blé et en vin بو مملكتده حنطه وخمر بركتى وار در Les députés de la province ايالت وكيللرى

On dit d'un homme venu depuis peu de sa province, qu'il a encore un air de province فلان كمسندده هنوز بداوت طور - طشرهلق طورى - وار در On dit aussi, Langage, mot de province طشره - طشره لسانى - بدوى لسانى يا لغتى طشره آدملرى - طشره خلقى Les gens de province سويليشى

PROVINCIAL. Qui est de province *A.* مخصوص باهل الايالة *T.* ولايتلو - ولايتلونك || Assemblée provinciale ولايتلو جمعيتى Concile provincial ولايتلو رهبان مشورتى

PROVISION. Amas et fourniture des choses nécessaires pour la subsistance *A.* ذخيرة pl. ذخاير - زاد pl. ازواد - ميرة *P.* توشه *T.* زاد - ازق - قومانيا || Grande provision كليتلو ذخيره Provision de blé, de vin, de sel حنطه وخمر وطوز ذخيرهسى Aller à la provision ذخيره تداركنه كتمك || Il n'a besoin ni de vin ni de bois pour cette année, il en a sa provision بو سنه ايچون خمر وحطب تداركنه احتياجى يوقدر زيرا كفايت مقدارى ذخيرهسى موجود در La place est munie de toutes sortes de provisions de guerre et de bouche بو قلعهنك مهمات وذخاير لازمهسى موجود در Il a fait bonne provision de livres pour le temps qu'il doit passer à la campagne بيلاقده اقامتى وقتى ايچون كفايت مقدارى كتاب ذخيرهسى تدارك لازم اولان ذخيرهسنى تدارك ايلدى Faire ses provisions حوايج لازمهسنى - مالزمهسنى - ايتمك

On dit figur. Par provision, pour dire, en attendant, préalablement *A.* لمدة ما *T.* شمديلك ايچون || Il fit cela par provision شمديلك ايچون بو ايشى ايشلدى

PROVISIONS. Les lettres par lesquelles un office est conféré à quelqu'un *T.* توجيه براتى - توجيه فرمانى - توجيه امرى

PROVISIONNEL. Qui se fait par provision *A.* جارى لمدة ما لمدة ما *T.* شمديلك ايچون اولان || Traité provisionnel شمديلك - جارى اولمق اوزره عقد اولنمش عهدنامه شمديلك ايچون تنظيم اولنمش partage شمديلك ايچون عقد اولنمش صورت مقاسمه

PROVISIONNELLEMENT. Par provision. V. Provision.

PROVISOIRE. V. Provisionnel.

PROVISOIREMENT. V. Provisionnellement.

PROVOCATION. Action de provoquer *A.* دعوت || Il a vomi sans aucune provocation قيى دعوت ايتمكسزين استفراغ ايلدى Provocation au sommeil نومه دعوت

PROVOQUER. Inciter, exciter *A.* دعوت - تحريك *P.* انگيختن *T.* قشقرتمق || Provoquer au combat محاربديه دعوت ايتمك - جنگه تحريك ايتمك Il l'a frappé, mais il y avait été provoqué auparavant par beaucoup d'injures فلانى فى الحقيقه ضرب ايلدى انجق اول مقولد حركتنه داعى اولان سبب مقدم اول كمسندنك تفوّه ايلديكى شتوم كثيره در Provoquer le sommeil, le vomissement نومى وقيى دعوت ايتمك Provoquer à la colère تحريك غضب ايتمك

PROXENÈTE. Courtier qui fait métier de procurer des femmes aux libertins *A.* قوّاد *P.* پازن *T.* ديالجى

PROXIMITÉ. Voisinage d'une chose à l'égard d'une autre *A.* قرب - قريبيت - سقوب - تساقب - جواريت *P.* نزديكى *T.* يقينلق || La proximité des lieux où l'on a souvent affaire, est une grande commodité قرب مسافات صيق صيق امد شده محتاج اولان ارباب مصلحت حقنده عظيم راحت در La proximité de leurs maisons خاندلرينك وسهولتى موجبدر قريبيتى

Il se prend aussi pour Parenté *A.* قرابت *P.* خويشاوندى *T.* خصملق || La proximité qui est entre nous بينمرده اولان رابطهٔ رحم وقرابت

PRUDE. Il se dit d'une femme qui affecte un air sage et réglé dans ses moeurs *A.* متعاففة *P.* عفت فروش *T.* اهل عرضلق || C'est une prude عفت فروش بر قاريدر صاتر

PRUDEMMENT. Avec prudence *A.* بالدراية *P.* خردمندانه -

|| عقللوجه ـ اوصلیاق ایله .T حکیمانه ـ عاقلانه ـ هوشمندانه
Se conduire prudemment عاقلانه عمل وحرکت ایتمك

PRUDENCE. Vertu qui fait pratiquer ce qui convient dans la conduite de la vie .A عقل ـ درایت .P هوشمندی ـ خردمندی ـ فرهنگی .T عقللولق | La prudence est une des quatre vertus cardinales عقل ودرایت فضایل رئیسهٔ اربعدنك بریدر Agir, se conduire avec prudence قانون عقل ودرایت اوزره حرکت ایتمك La prudence doit être la règle de toutes les actions عقل ودرایت رهنمای کافهٔ افعال واعمال اولملو در Il n'y a pas de prudence à en user de la sorte بو وجهله عمل درایت وحرکت کار عاقل دکلدر Une prudence consommée بالغه Ce général a donné des marques d'une grande prudence dans toutes ses campagnes بو سر عسکر مأمور اولدیغی سفرلرك جملهسنده اثبات عقل ودرایت ایلدی

En style de l'Écriture, on appelle Prudence de la chair, l'habileté dans la conduite, lorsqu'elle ne regarde que les choses du monde, et qu'elle n'a point de rapport à celles du ciel .A عقل المعاش Et prudence chretienne, celle qui ne regarde que les choses du ciel .A عقل المعاد

PRUDENT. Qui a de la prudence .A عاقل pl. عقلا ـ ذو الدرایة pl. ذوی الدرایة .P خردمند ـ هوشمند ـ فرزانه ـ ازیر ـ .T عقللو ـ اوصلو | C'est un homme très-prudent بك عقللو آدمدر Il se dit aussi des choses || Il a tenu une conduite prudente dans cette affaire بو خصوصده عاقلانه حرکت ایلدی Il fit une réponse très-prudente قانون عقله موافق جواب ویردی ـ عاقلانه جواب ویردی

PRUDERIE. Affectation de paraître sage. Il ne se dit que des femmes .A تعافف .P عفت فروشی .T اهل عرضلق صاتنشی

PRUD'-HOMME. Homme expert et versé dans la connaissance de certaines choses .A اهل الخبرة || L'arrêt porte qu'on s'en rapportera au dire de prud'hommes, et gens à ce connaissans صادر اولان اعلام موجبنجه مصلحت اهل خبره نك واولبابده صاحب وقوف اولنلرك رأينه حواله اولنمق لازم کلدی

PRUNE. Fruit du prunier .A اجاص ـ برقوق .P آلو .T ارك

PRUNEAU. Prune sèche, cuite au four ou au soleil .A اجاص مجفف .P آلوی خشك .T قوری ارك

PRUNELAIE. Lieu planté de pruniers .A مشجرة الاجاص .P درختستان آلو .T ارکلك ـ ارك باغچهسی

PRUNELLE. L'espèce sauvage des prunes .A اجاص جبلی .P آلوی کوهی .T طاغ ارکی

PRUNELLE. L'ouverture qui paraît noire dans le milieu de l'oeil .A ذباب العین ـ انسان العین ـ بؤبؤ العین .P مردمك .T کوز ببکی ـ چشم | La dilatation de la prunelle انسان العینك انبساطی

On dit proverb. Conserver quelque chose comme la prunelle de l'oeil فلان شیئی اعزّ من بؤبؤ العین عدّ ایدهرك حفظ کوزی ببکی کبی صاقندروب صاقلمق ـ ایتمك

PRUNELLIER. Arbrisseau qui est l'espèce sauvage des pruniers .A شجر الاجاص جبلی .P درخت آلوی کوهی .T طاغ ارکی اغاجی

PRUNIER. L'arbre qui porte les prunes .A شجر الاجاص .P درخت آلو .T ارك اغاجی

PRURIT. T. didact. Démangeaison vive .A حکة .P خراش .T کجشمه ـ کجیك

PSALLETTE. Lieu où l'on élève et exerce les enfans de choeur .A مدرسة المؤذنین .P تعلیمخانهٔ مؤذنان .T مؤذن تعلیمخانهسی

PSALMISTE. Nom qui se donne à David, comme auteur des psaumes .A مؤلف المزامیر

PSALMODIE. Manière de chanter à l'église les psaumes et le reste de l'office .A اذان الصلاة

PSALMODIER. Chanter les psaumes et l'office d'une maniere qui tient le milieu entre le chant et la parole .A ترتیل الصلاة ـ تأذین الصلاة .P صلاترا باّغازه خواندن .T صلاتی ارکی صورتیله اوقومق || Dans un tel ordre les religieux ne chantent point, ils ne font que psalmodier فلان طریقتك رهبانی نمازده تنغم وتغنّی ایتمیوب ترتیل صلات ایدرلر

PSALTÉRION. Sorte d'instrument de Musique à plusieurs cordes .A سنطیر .T سنطور

PSAUME. Il se dit des cantiques sacrés composés par David .A مزمور pl. مزامیر pl. مزامیر داود النبی || Les psaumes de la pénitence مزامیر الاستغفار

PSAUMIER. Recueil de psaumes composés par David .A زبور کتاب المزامیر داود ـ شریف

PSEUDONYME. Il se dit des auteurs qui publient des livres sous un faux nom .A مؤلف باسم الموضوع

Il se dit aussi des ouvrages mêmes .A کتاب موضوع ـ

تأليف موضوع

PSORA. T. de Méd. Gale. V. ce mot.

PSOROPHTALMIE. Espèce d'ophtalmie accompagnée de gale et de démangeaison aux paupières *A.* جرب العين *T.* كوز اويوزى

PSYCOLOGIE. Science de l'âme *A.* علم الاحوال النفس

PTARMIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui font éternuer *A.* دواء معطس *P.* داروى شنوشه انكيز *T.* آقشرديجى علاج

PTYALAGOGUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui excitent la salivation *A.* دواء مسيل الريق *P.* داروى خيو آور *T.* سالیار آقديجى علاج

PTYALISME. T. de méd. Salivation *A.* سيلان الريق *P.* خيوريزى *T.* سالیار آقشى

PUAMMENT. Avec puanteur *A.* بالنتانة *P.* با بد بويى *T.* مردار قوقو ايله

PUANT. Qui sent mauvais *A.* منتن - ادفر - كريه الرايحة *P.* بد بو - كنده - فرغند *T.* مردار قوقولو ‖ Pieds puants اقدام منتنه Chair puante لحم منتن haleine نفس - نفس باخر Bêtes puantes حيوانات منتنه - منتن

PUANTEUR. Mauvaise odeur *A.* نتانت - دفر - زهم *P.* بد بويى - فرغندى *T.* مردار قوقو ‖ On n'y saurait habiter à cause de la puanteur اول محلك زهم ونتانتى تقريبيله آنده اقامت ممكن دكلدر

PUBÈRE. Qui a atteint l'âge de puberté *A.* بالغ *P.* رسيده *T.* يتشمش ‖ Un garçon est pubère à quatorze ans, et une fille à douze ذكور حقنده حد بلوغ اون دردنجى سنه‌نك تكميلنده واناث حقنده اون ايكنجى سنه‌نك ختامنده معتبر در

PUBERTÉ. L'âge auquel la loi permet de se marier *A.* سن البلوغ - حد البلوغ *P.* حال رسيدكى *T.* يتشمه ‖ Les signes de la puberté امارات سن بلوغ Le passage de l'enfance à la puberté حال طفوليتدن سن بلوغه مرور اولنديغى وقت

PUBIS. La partie moyenne de la région hypogastrique, qui se couvre de poils à l'époque de la puberté *A.* عانة - ركب - صفاق *P.* زهار *T.* قاسيق

PUBLIC. Qui concerne tout un peuple *A.* عام - عامّة - عمومى *P.* همكىٔ ناس *T.* عامّه‌نك ‖ L'intérêt public مصلحت عامّه l'autorité publique امور عامّه‌نك اداره‌سنه مأمور اولان حكّام ادارهٔ امور جمهوره مأمور اولان ارباب حكومت - وضابطان - بيت المال عامّه Le trésor public منفعت عامّه l'utilité واردات - واردات عامّه Les revenus publics ميرى خزينه‌سى Il est de l'avantage public que cela soit بونك بو وجهله ميريه نفع عامّه‌يى - تنظيمى خير عامّه‌يى موجبدر Toutes les révoltes sont ordinairement prétextées du bien public اهل بغى وعصيان دائما خير عامّه‌يى وسيله ايده‌رك ستر قباحت La باعث خير عموميدر Il est du bien public ايده كلمشدر voix publique est pour lui كلم وآراى عامّهٔ ناس فلانك حقنده عامّه‌يه راجع Ceux qui sont dans les emplois publics مساعد در ادارهٔ امور - خدمات دولته مأمور اولان ارباب مناصب Édifices عباد الله‌يه مخصوص خدمتلرده مستخدم اولان ذوات publics بكلك - ابنيهٔ ميريه - عامّه‌يه مخصوص عمارتلر - بنالرى - Personnes publiques, se dit des pesonnes qui sont revêtues de l'autorité publique ادارهٔ امور عامّه‌يه مأمور خدمهٔ دولت مستخدملرى - دولت

On appelle Charges publiques, les impositions que tout le monde est obligé de payer à l'État تكاليف ميريه

FEMMES PUBLIQUES. Les filles et les femmes prostituées *A.* فاحشة *P.* روسبى *T.* اوروسبى

PUBLIC. Généralement connu *A.* شايع - مشهور - مشتهر *P.* شهرت يافته - شيوع يافته - تواتر يافته - فاش شده - *T.* بايلمش - تواتر اولمش - شهرت بولمش ‖ C'est une nouvelle qui est déjà publique شايع اولمش اخباردندر C'est un bruit public السنهٔ ناسده تواتر يافته اولمش حوادثدندر Cela est public partout هر طرفه نشر اولنمش بر خبر در Rendre une chose publique بر شيئى اشاعه ايتمك On a fait des défenses publiques عموم يساقلرى نشر اولندى Cela a été proclamé à cri public et son de trompe منادیلر معرفتيله وطرامپته صداسيله عموما خلقه اشاعه واعلان اولندى Cela est de notoriété publique معلوم ومشهور اولمش شيدر

PUBLIC, au substantif, se prend pour tout le peuple en général *A.* ناس - عامّة الناس - جمهور الناس - عباد الله *P.* همه *T.* خلق ‖ Servir le public عباد الله‌يه خدمت ايتمك ناس L'intérêt public doit être préféré à celui des particuliers عامّهٔ ناسه راجع اولان مصلحت مصلحت خاصّه‌دن اهم واقدم عدّ اولنمق اقتضا ايدر Il fut defrayé aux dépens du public فلانك مصارفى خلقك صرتندن چيقدى Que dit-on dans le public? ناس بيننده نه سويلنيور Se sacrifier pour le public

خلق اوغورینه فدای نفس ایتمک

En public. En présence, à la vue de tout le monde A. علی ملاء الناس – علی مواجهة الناس P. بروی همه ناس – پیش همه خلق T. خلقک کوزی اوکنده – خلق ایچنده || Paraître en public خلقه کورنمک Parler en public علی ملاء الناس تقریر کلام ایتمک

PUBLICATION. Action par laquelle on rend une chose publique A. اعلان – شیوع – انتشار P. فاش T. یایمه – یایلش || La publication de la paix خبر صلحک اعلان – صلحک اعلانی Depuis la publication de cette ordonnance بو نظامک وانتشاری La publication de l'Évangile انجیل شریفک اعلانی وقتندنبرو On a défendu la publication de ce livre بو کتابک انتشاری شیوع وانتشارینی یساق ایتدیلر – نشری منع اولنمشدر

PUBLICITÉ. Notoriété A. علانیت – وضوح P. آشکارایی T. آشکارهلک , La publicité du crime le rend encore plus punissable ارتکاب اولنان جرمک علانیتی تقریبیله جزای ما یلیقی بر فات دخی زیاده اولمق اقتضا ایدر

PUBLIER. Rendre public et notoire A. اعلان – اشاعة – نشر P. فاش کردن T. یایمق – آچیغه چیقارمق || Publier une ordonnance بر نظامی نشر واعلان ایتمک un manifeste بیاننامه نشر ایتمک des défenses یساقلر نشرواشاعه ایتمک la guerre اعلان سفر ایتمک L'Évangile a été publié par toute la terre انجیل شریف کافهٔ اقطار عالمده نشر واشاعه اولندی Tout ce que la renommée a publié des grandes actions de ce prince, est encore au-dessous de la vérité بو پادشاهک مآثر جلیلهسنه دائر تواتر یافتهٔ السنهٔ عوام اولمش صیت وشهرتی حقیقت حالک ما دونیدر

Publié. A. منتشر – شایع P. فاش کرده – شیوع یافته T. آچیغه چیقمش – آشکارهیه چیقمش – یایلمش

PUBLIQUEMENT. En public A. علنا – علانیة P. آشکارا T. آشکاره – آچیغه – آچیقدن || C'est une chose qu'il a faite publiquement علنا ایتدیکی بر شیدر Je lui ai dit publiquement کندویه علنا سویلدم V. aussi En public.

PUCE. Insecte A. برغوث pl. براغیث – قذة pl. قذان P. کیک – شبکر T. پیره – پیرو || Morsure de puce برغوث قرصی – پیره اصیریغی

PUCEAU. Garçon qui n'a jamais connu de femme A. متبتل – بکر P. زن نا شناخته T. قاری بیلمامش آدم

PUCELAGE. Virginité A. بکارة P. دوشیزگی T. قزلق

Il se dit aussi d'un homme qui n'a point connu de femme A. حال البکارة – حال التبتل P. زن نا شناسی T. قاری بیلمامزلک

PUCELLE. Fille qui n'a point connu d'homme A. بکر pl. ابکار – عذراء pl. عذاری – خریدة pl. خرائد P. دوشیزه – بوبک T. قز – قز اوغلان – باکره

PUDEUR. Honte honnête A. حیاء – عار – خفارت P. ننگ T. اوتانقلق || Pudeur virginale حیای ابکار C'est un reste de pudeur qui l'a retenu نفسنده بقیه قالمش بر نبذهٔ عار وحیایه مبنی اول حرکتدن امتناع ایلدی C'est n'avoir aucune pudeur que de parler de la sorte بو مقوله کلام تفوهی محض بیحیاییدر La pudeur paraît sur son visage آثار عار وحیا ناصیهٔ حالنده نمودار در

Il se prend aussi pour Timidité A. حجاب – محجوبیت P. شرم – شرمندگی T. محجوبلق

PUDIBOND. Qui a une certaine pudeur naturelle A. مستحیی P. شرمناک T. اوتانغن

PUDICITÉ. Chasteté A. عفت – عصمت – ادب P. پاکدامنی T. عرض – عرضلک – اهل عرضلک || La pudicité est le premier ornement d'une femme عفت وادب اقدم حلیات نسواندر

PUDIQUE. Qui a de la pudicité. Il se dit des personnes et des choses A. عفیف pl. اعفا – ذو عفاف – اهل العفة pl. ارباب العفة – ادیب – عاصم P. پاکدامن – پرهیزکار T. عرضلی – ادبلو – صاقلر || Discours pudique ادیبانه کلام – کلام عفاف آلود

PUDIQUEMENT, adv. A. بالعفة – بالعصمة – بالادب P. ادیبانه – عفیفانه – بپاکدامنی T. ادبلوجه – ادب ایله || Les Chrétiens doivent vivre pudiquement, même dans le mariage عیسویون حال نکاحده بیله عفت وادب ایله کچنملو درلر

PUER. Sentir mauvais A. دفر – نتن – انتان P. کندن – کنده بودن – فرغند گشتن T. قوقمق || Cela puera bientôt بو شی قریبا کسب نتانت ایدهجکدر Si vous gardiez plus long-temps ces fleurs dans la même eau, elles pueraient شو چیچکلر طوردقلری صوایچنده بر مدت دخی حفظ اولندجق اولور ایسه کسب نتانت ایتمش اولور

En parlant des viandes, on emploie les mots A. تخشم – کسب الزهومة P. بوی بد بستن T. فوفمق – قوخوباغلمق

Et en parlant de l'haleine A. بخر P. نفسک گرفتن T.

فلانک نفسی باخردر || آغز قوقمق Son haleine pue

PUÉRIL. Qui appartient à l'enfance *A.* طفلی *P.* کودکانه *T.* جوجوق باشی ـ سنّ طفولیت || جوجوقک Âge puéril

L'instruction puérile تأدیب اطفال ـ Il se dit aussi de ce qui tient de l'enfance *A.* طفلی *P.* کودکانه *T.* جوجوق وارى || C'est un discours puéril بر صحبتدر جوجوق وارى Ce jeune homme n'a rien de puéril بو نوجوانده بر درلو وضع طفلی جوجوق عذری ـ عذر طفلی یوقدر Excuse puérile

PUÉRILEMENT, adv. *A.* کطفل *P.* کودکت ـ مانند کودکت جوجوقجه مطالعه ، جوجوقجه *T.* اسا C'est raisonner puérilement ایتمکدر

PUÉRILITÉ. Ce qui tient de l'enfant *A.* طفولیت *P.* کودکی *T.* جوجوقلق || Il y a de la puérilité dans ce discours بو کلامده کافهٔ اعمال اثر طفولیت ظاهردر Il ne sait que des puérilités وافعالی محض طفولیتدر

PUÎNÉ. Cadet *A.* سوخ *P.* پس زاد *T.* صوکره طوغمش آردی || Les puînés des maisons souveraines se marient difficilement ملوک اولادندن اولان پس زادگانک امر تزوّجلرنده صعوبت وار در

PUIS, adv. Ensuite *A.* ثمّ ـ بعده ـ بعد *P.* پس ـ پس *T.* صکره ـ آندنصکره || Il se propose d'aller à Orléans, puis à Tours ازین بوندن فلان طرفه وآندنصکره فلان محله وارمق نیتنده در

PUISARD. Espèce de puits pratiqué pour faire écouler les eaux *A.* کطیمة pl. کطایم *P.* کبریز *T.* صو لغمی || On a fait des puisards au-devant de ce bâtiment اول بنانک پیشگاهنده صو لغملری احداث اولندی

PUISER. Prendre de l'eau dans une rivière, dans une fontaine *A.* اغتراف ـ استنباط ـ انزاح *P.* آب کشیدن *T.* صو چکمک || Puiser de l'eau à la rivière نهردن صو چکمک Puiser au courant de l'eau آقندیدن صو چکمک

On dit figur., qu'un homme a puisé dans les sources, pour dire, qu'il a lu les auteurs originaux sur les matières dont il traite ـ یازدیغی مادّهلری ینابیع اصلیهدن استنباط ایلدی منبعلرندن اخذ ایلدی Cet auteur a puisé chez les anciens les plus grandes beautés de son ouvrage تألیف ایلدیکی کتابک احسن واعلا محللرینی آثار متقدمیندن استنباط ایلدی

PUISÉ. *A.* مستنبط ـ منزوح *P.* کشیده *T.* چکلمش

PUISQUE. Conjonction causative *A.* لانّ *P.* چون *T.* چونکه ـ چونکه سنک نیتکم || Je le veux bien, puisque vous le voulez دلخواهکدر بنم دخی دلخواهمدر

PUISSAMMENT. D'une manière puissante *A.* قویّاً *P.* زورمندانه *T.* قوتلوجه || Ce prince est en état de secourir puissamment ses alliés بو پادشاه متفقلرینه قویّاً اعانت ایلمکه مقتدردر بر کمسنه‌نک حقنده قویّاً Solliciter puissamment pour quelqu'un بر خصوصده شفاعت ایتمک Agir puissamment dans une affaire قویّاً عمل وحرکت ایتمک

Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement *A.* غایة ـ فوق الغایة *P.* بسیار ـ بغایت *T.* پک چوق || Il est puissamment riche بغایت مالداردر

PUISSANCE. Pouvoir, autorité *A.* حکومت ـ اقتدار ـ قدرت *P.* توانایی ـ یارا || Puissance absolue حکومت ـ قوت مطلقه جبارانه حکومت ـ حکومت مجبوره tyrannique مطلقه légitime حکومت مستقله indépendante حکومت قانونیه limitée, bornée ـ حکومت نا محدوده sans bornes حکومت محدوده ومقیده حکومت مکروهه odieuse بلا حدّ وقید اولان حکومت La puissance souveraine حکومت سلطانیه C'est un homme qui s'est élevé à une grande puissance اعلای مراتب قوت واقتداره واصل اولمش بر آدمدر S'il a envie de vous obliger, il en a la puissance سنی ممنون ایتمکه رغبتی وار ایسه مقتدردر Puissance paternelle بابا ـ حکومت پدری ـ حکومت والدیه Ce fils est en puissance de père پدرینک تحت حکومتنده در

Il signifie aussi, force *A.* قوت *P.* زور *T.* کوج || La puissance de ses moyens یدنده اولان وسایل واسبابنک قوتی de ses charmes جاذبه‌سنک قوتی La puissance de l'habitude est telle que... اعتیادک قوتی شول رتبه‌ده غالبدر که

Il se prend aussi pour Domination, empire *A.* حکومت ـ دولت || La puissance de ce prince s'étend bien loin بو پادشاهک حکومتی اقطار بعیده‌یه قدر واصل اولور Les Grecs furent soumis à la puissance des Romains طائفهٔ یونان روما دولتنه تابع ومنقاد اولمشدر

De notre pleine puissance. Formule dont se servent les rois dans certaines lettres patentes || De notre certaine science, pleine puissance et autorité royale, avons ordonné... علم تامّ شهریارانه وقوت کامله ملوکانه‌مز موجبنجه شوجهله امر وتنبیه اولنور که

PUISSANCE. Efficacité des remèdes *A.* قوت || Le quinquina a la puissance de guerir la fièvre قینه قنده حمانک دفعی قوتی وار در L'aimant a la puissance d'attirer le feu مقناطیسده دمورک جلبی قوتی وار در

En termes de philosophie, il se dit de ce qui est opposé à Acte *A.* قوت | Réduire la puissance en acte قوتی فعله کتورمک

Et en termes de Mécanique, de ce qui agit pour mouvoir un corps, pour surmonter un poids *A.* قوت ـ زور *P.* زور *T.* زور | Dans un moulin à eau, l'eau est la puissance صو دکرمانده باعث زور وقوت صو در

Il signifie aussi, faculté *A.* قوت pl. قوا || La mémoire, l'entendement sont appelés les puissances de l'âme قوت حافظه وقوت فاهمه قوای نفسانیه اسمیله تسمیه اولنور

PUISSANCES, se dit de ceux qui possèdent les premières dignités de l'État *A.* اولی الامر pl. اولیاء الامور || Avoir accès auprès des puissances بر کمسنه نک نزد اولیای اموره رخصت تردّدی اولمق

TOUTE-PUISSANCE. Il ne se dit que de Dieu *A.* قدرت صمدانیه قدرت بیحد ـ قدرت بی انتهاء یزدانی *P.* ما لا نهایة الله تعالینک حدّ ونهایتی یوق قوتی *T.* وبایان ربانی

PUISSANT. Qui a beaucoup de pouvoir *A.* قوی pl. اقویاء ـ قوی الاقتدار ـ مقتدر *P.* زورمند ـ توانا *T.* قوتلو ـ کوجلو | Un puissant empire بر پادشاه سلطنت قوی الارکان prince قوی الاقتدار Avoir de puissans amis قوی دوستلره مالک اولمق C'est une maison qui est puissante dans la province مملکت ایجنده فرط قوت ایله معروف بر خاندان راسخ الارکاندر C'est une puissante ville بر بلدهٔ قویه در Les puissans du siècle عظمای زمان ـ اقویای زمان

Il signifie aussi, qui est capable de produire un effet considérable | Cela lui a été d'un puissant secours بو کیفیت فلانک حقنده اعانت قویه وسیله اولمشدر Il a allégué de puissantes raisons علل واسباب قویه سرد ایلدی Puissant remède دوای قوی ـ دوای قوی التأثیر Lever une puissante armée عسکر قوی اخراج Avoir une puissante flotte بر دونانمای قویه مالک ایتمک اولمق

Il signifie aussi, robuste *A.* قوی البنیة *P.* تنومند *T.* قوتلو ـ قوتلو || C'est un jeune homme fort et puissant قوی البنیه وشدید البدن بر یکتدر

Il se prend aussi pour Riche *A.* مقتدر pl. مقتدرین ـ متموّل ـ غنی pl. اغنیاء *T.* توانکر *P.* زنکین ـ مالدار || C'est le plus puissant négociant de la ville شهرک اک مقتدر تجارندندر Être puissant en fonds de terre املاک وعقار جهتیله مالدار اولمق

On dit, Puissant vin, par opposition à Vin faible *A.* خمر شدید *P.* بادهٔ تیز *T.* کسکین شراب

TOUT-PUISSANT. Il ne se dit que de Dieu *A.* قادر علی الاطلاق || Le bras du Tout-puissant جناب قادر علی الاطلاق عزّ شانه حضرتلرینک ید قدرتی

On dit aussi, qu'un homme est tout-puissant, pour dire, qu'il a un très-grand pouvoir *T.* قادر مطلقدر ـ بیحد وبی اندازه نفوذ وقوتی وار در

TRÈS-HAUT ET TRÈS-PUISSANT PRINCE. Titre qu'on donne dans les actes aux princes *T.* شوکتلو قدرتلو

PUITS. Trou profond, fait exprès pour en tirer de l'eau *A.* بئر pl. ابآر ـ رکیة pl. رکایا ـ جبّ pl. اجباب *P.* چاه *T.* قویی | Puits fort profond بئر قعیر ـ بئر عمیق الغور ـ چاه دریین قویی ـ زرف Le commun قویی مخصوص عامّه Le rebond d'un puits قویی بلازکی ـ ابالهٔ بئر Curer un puits قویی پی تطهیر ایتمک ـ قویی آریتمق Puits à roue چرخلو قویی à poulie مقره لو قویی creusé dans le roc قیا ایچنده حفر اولنمش قویی

On appelle Puits perdu, un puits dont le fond est de sable, où les eaux se perdent *A.* داکز ـ دارج pl. دواکز *P.* چاه بی آب *T.* قوری قویی

On dit figur. et proverb. d'un homme fort secret, que ce qu'on lui dit tombe dans un puits کندویه سویلنان سوز بر قویی ایچنده آتامش کبیدر ـ On dit aussi, que cet homme est un puits, pour dire, qu'il est impossible de le faire parler sur les choses qu'il doit cacher *A.* متقفل الفم *P.* بسته دهان *T.* آغزی کلیدلی

On dit aussi d'un homme très-savant, C'est un puits de science *A.* کنز العلوم والمعارف *P.* کنجینهٔ هنرودانش

PULLULER. Multiplier en abondance *A.* ریعان ـ اراعة ـ کسب *P.* النما پذیرفتن *T.* رایکانی ـ کورلنمک ـ برکتلنمک ـ ایرق اوتی بغایت بوللنمق || Le chiendent pullule beaucoup ایرلتی اوتی افراط ریعان ایدر La fougère pullule extrêmement ایله کورلنور ـ Il se dit figur. des opinions dangereuses, et alors

on emploie aussi les mots *A.* انتشار *P.* رايگان شدن *T.* پايلمق || Cette hérésie, cette opinion a pullulé en peu de temps بو رفض وبدعت وبو اعتقاد باطل مدت يسيره ايچنده مدت قليله ايچنده منتشر ـ كسب نما وربعان ابلدى ورايگان اولمشدر

PULMONAIRE. Qui appartient au poumon *A.* رئوى ـ سحرى *P.* شش *T.* آق جكركت || Artère pulmonaire شريان الرئه آق جكر طمرى ـ رگ شش ـ عمود الكبد ـ عرق الرئه veine

PULMONAIRE. Plante propre aux maladies du poumon *A.* حشيشة الرئة

PULMONAIRE DE CHÊNE. On appelle ainsi le Lichen. V. Lichen.

PULMONIE. Maladie du poumon *A.* داء السحر *P.* رنج شش *T.* آق جكر آغريسى

PULMONIQUE. Qui est malade du poumon *A.* سحير *P.* آزرده شش *T.* آق جكر آغريسنه مبتلا

PULPE. Substance médullaire ou charnue des fruits, des légumes *A.* شحمة *T.* اوز

Les Anatomistes appellent Pulpe cérébrale, la partie molle du cerveau *A.* شحمة الدماغ

PULSATIF. T. de Méd., qui se dit d'un battement douloureux qui accompagne ordinairement les inflammations *A.* نابض ـ ضارب || Douleur pulsative وجع نابض

PULSATION. T. de Méd. Il se dit du battement du pouls *A.* نبضان *P.* طپيدن نبض *T.* طمر آتشى || Pulsation fréquente نبضان نا ـ نبضان غير منتظم inegale نبضان متداركت Son pouls fait tant de pulsations dans l'espace d'une demi-heure نبضى نصف ساعت ايچنده شوقدر كره نبضان ايدر

PULVERIN. Il se dit de la poudre à canon dont on se sert pour amorcer les armes à feu *T.* آغز اوتى

PULVÉRISATION. V. Pulvériser.

PULVÉRISER. Réduire en poudre *A.* تسفيف *P.* سفوف ساختن *T.* دوكوب توز ايتمك || Il a trouvé le secret de pulvériser les corps les plus solides et les plus compacts زياده صلب وكثيف اولان اجرامى تسفيف ايلمكك سرينى بولدى

Il se dit figur. pour Détruire entièrement *T.* هباء منثور كبى بو || Cette objection a été pulvérisée نا بود ونا پيدا ايتمك اعتراض هباء منثور كبى نا بود ونا پيدا اولدى

PULVÉRISÉ. *A.* مسفف *P.* گشته سفوف *T.* توز كبى دوكيلوب توز اولمش ـ اولمش

PUNAIS. Qui rend par le nez une odeur infecte *A.* خاشم *P.* الانف *T.* گنده بينى ككزى فوفار

Il se dit aussi de celui qui est privé du sentiment de l'odorat *A.* عاطل الشم ـ شُخم ـ اخشم *P.* بسته بينى *T.* ككزى || Il ne sent point les odeurs, il faut qu'il soit punais ككزى طونقون ـ طونق ـ اصلا رايحه آلميور غالبا ككزى طونقدر غالبا قوت شامّهسى عاطلدر

PUNAISE. Insecte qui s'engendre dans le bois de lit *A.* بقّة *P.* تخته بتى *T.* تسكت ـ فس فس ـ تردكت || De la drogue pour faire mourir les punaises اهلاك بقه ايدن دوا

PUNAISIE. Maladie du punais *A.* داء الخشام *P.* بستهگى بينى *T.* ككز طونقونلغى

PUNCH. V. Ponche.

PUNIR. Faire subir à quelqu'un la peine de son crime, de sa faute *A.* مجازاة بالعقوبة ـ جزاء سوء العمل ـ جزاء سوء الصنيع ـ تنكيل *P.* گوشمال كردن *T.* تأديب ايتمك || On l'a puni comme il méritait تأديبات ـ جزاء ما يليقى اجرا اولندى سوء لايقدسى Après ce qu'il a fait, on ne le saurait trop punir صنيعنه كوره هر نقدر تنكيل اولنسه كافى دكلدر sévèrement شديدا تأديب وگوشمال ايتمك Il faut punir les traîtres خويندنك تأديب وتنكيلى لازمدر Il a été puni de ses crimes ارتكاب ايلديكى جرايم وقبايح مقابلنه تأديبات لايقدسى اجرا اولندى Punir les méchans, et récompenser les bons اهل شرّه بالعقوبه مجازات وارباب خيره مكافات ايتمك Dieu nous châtie en ce monde, et dans l'autre il nous punit sans retour جناب منتقم قهّار بزى بو دنياده تأديب ـ واخرتده مظهر عقوبت جاويد ايدر On dit aussi, Punir un crime بر جرمك جزاى لايقنى اجرا ايتمك Punir les moindres fautes اصغر جرايم وخطايه وارنجه جزاى لايقى اجرا ايتمك

PUNI. *A.* مظهر النكال ـ معاقب *P.* گوشمال گشته *T.* عقوبت ديده تأديب اولنمش

PUNISSABLE. Qui mérite punition *A.* مستوجب العقوبة ـ مستحق ـ شايان گوشمال *P.* لايق بالاعقاب ـ التنكيل *T.* عقوبت تأديبه كركلو ـ حقندن گلنهجك || C'est un homme très-punissable غايت مرتبه ده تأديب وتنكيله

مستحق بر آدمدر Crime punissable de mort قتل ایله مجازات
اولدجق بر جنحه

PUNITION. Châtiment *A.* نکال ـ عقوبت pl. عقوبات *P.* گوشمال ـ باد افراه *T.* تأدیب || On lui ordonna pour punition... فلانه لاجل التأدیب امر اولندیکه Une faute si légère ne méritait pas une si grande punition بو بلد جرم خفیفه اولمقوله نکال شدیدک تحملی یوغیدی On doit proportionner la punition aux crimes تأدیبات مرتبهٔ جرایمه قیاس اولنملو On en a fait une punition exemplaire سائره موجب عبرت در Cela mérite une punition corporelle اولدجق وجهله تأدیب اولندی C'est une punition de Dieu بو قباحت بدناً بر نوع تأدیبه سزا در جناب ـ ارسال الهی اولان بر عقوبتدر رب المجازات طرفندن ارسال اولنمش بر تأدیبدر

PUPILLAIRE. T. de Jurispr. Qui appartient au pupille *T.* تحت حکومت ولی اولان یتیمه مخصوص

PUPILLARITÉ. T. de Jurispr. Le temps qu'un enfant est pupille *T.* تحت حکومت ولیده اولان یتیمک حالی

PUPILLE. Orphelin en bas âge qui est sous la conduite d'un tuteur *A.* یتیم تحت الولایة || Il faut qu'un tuteur ait soin de la personne et des biens de son pupille ولی یتیم اولان کشی تحت ولایتنده اولان صغیرک نفس ومالنی محافظه ایتمک واجبهٔ ذمتیدر

Il se dit aussi d'un jeune enfant par relation à son gouverneur *A.* ربوب *P.* پرورده *T.* بر لالانک بسلدیکی جوجوق || Ce gouverneur s'est fait beaucoup d'honneur par l'éducation de son pupille بومربینک زیر تربیه‌سنده اولان ربوبه ایتدیکی تأدیب وتعلیم کندویه موجب شرف وافتخار در

PUPILLE. T. d'Anat. La prunelle de l'oeil. V. Prunelle.

PUR. Qui est sans mélange *A.* صاف ـ خالص *P.* پاک ـ صافی آلتون ـ ذهب خالص *T.* صافی || De l'or pur ناب du vin باده ناب ـ صافی شراب De l'eau pure ماء صاف

Pur, en parlant des choses morales, signifie, sans tache, sans défaut *A.* خالص ـ نقی *P.* بیغل وغش *T.* پروزسز || C'est une vertu pure بر فضیلت خالصه در Une foi pure ایمان خالص Un coeur pur دل بیغل وغش Avoir des intentions pures, et droites بر کمسنه‌نک نیات خالصه ومستقیمه‌سی اولمق

En parlant de l'air, on emploie les mots *A.* لطیف ـ نزیه *P.* پاک *T.* تمیز || L'air est très-pur en ce pays-ci بو مملکتک هواسی بغایت لطیفدر پک تمیز در ـ

Pur, se dit aussi pour mieux marquer la vraie nature des êtres dont on parle *A.* محض ـ صرف ـ بحت || Suivant Descartes les bêtes sont de pures machines فلان حکیمک مذهبنه کوره حیوانات بر نوع آلات محضدر Les anges sont de purs esprits ملائکه کرام ارواح محضدر ـ Il se dit aussi des choses morales, et alors on emploie aussi le mot *A.* عین || C'est la pure vérité عین حقیقتدر Il a agi en cela par bonté toute pure بو بابده عمل وحرکتی محض جودت طبعنه مبنی ایدی Pure malice ـ صرف افترا calomnie عین خباثت libéralité سخای محض ـ افترای محض ـ On joint quelquefois au mot Pur celui de Tout pour le fortifier || Cette expression est de l'Italien tout pur بو تعبیر صرف ـ سم محضدر C'est du poison tout pur ایتالیانی محضدر زهر در

On dit en Métaphysique, L'esprit pur, pour dire, l'esprit considéré sans aucune union avec la matière *A.* روح مجرد

On dit en termes de Pratique, Pure et simple, pour dire, sans aucune restriction ni réserve *A.* بری من الشروط والقیود ـ شرطسز *T.* بیشرط وقید ـ آزادهٔ شرط وقید *P.* بلا قید وشرط || Obligation pure et simple بلا قید وشرط اولان تعهد promesse وعد بی شرط وقید

Pur, se dit aussi en matière de style, pour marquer la propriété des termes et la régularité de la construction *A.* منقح *P.* بیقصور *T.* قصورسز || Style pur سبک وعبارهٔ منقح C'est un écrivain très-pur نقاحت قلمه مالک بر کاتبدر

Il signifie aussi, sans tache *A.* طاهر *P.* پاکیزه *T.* تمیز || Victime pure ذبیحهٔ طاهره

Il signifie encore, chaste *A.* نازه النفس ـ طاهر النفس ـ بر *T.* لکه‌سز *P.* پاکدامن ـ طاهر الذیل || Vierge très-pure بکر طاهرة الذیل Elle s'est toujours conservée pure دائما طاهرة جامهٔ عفتنی ـ الذیل اولمق اوزره وقایهٔ نفس ایلدی آلودهٔ دنس عیب وقباحت ایتمش دکلدر

En pure perte. Inutilement, vainement *A.* بالعبث *P.* بیهوده *T.* عبث یرده || C'est en pure perte que vous l'exhortez, que vous lui donnez des conseils فلانه ایتدیککز تشویق واغرالر ـ وویردیککز نصیحتلر عبث محضدر بر درلو کار ایده جکلری عبثه اشتغال قبیلندندر زیرا بر فائده‌یی منتج ـ یوقدر

اولمیدجقلری درکار در

À PUR ET À PLEIN. Entièrement et sans aucune réserve *A.* تماماً وکاملاً *P.* با تمامی *T.* بستون ‖ Il a été absous à pur et à plein تماماً وکاملاً عفو اولندی

PURÉE. Le suc tiré des legumes, cuits dans de l'eau *T.* ازمه ‖ Purée de lentilles, de pois مرجمك یا بزلیا ازمه‌سی

PUREMENT. Il a différentes significations, selon les phrases où il est employé. Ainsi on dit, Vivre purement, pour dire, d'une manière pure et innocente طهارت نفس اوزره کچنمك ـ نزاهت نفس ایله Écrire purement, pour dire, avec pureté de style نقاحت عباره ایله یازمق Faire une chose purement par plaisir, pour dire, uniquement pour son plaisir بر شیئی محضا انجق ـ مجرد کندو ذوقیچون ـ کندو ذوقیچون ایتمك

Dans le langage des Arts, il se prend pour Exactement *A.* بلا قصور *P.* بی کم وکاست ـ بیقصور *T.* قصورسز ‖ Dessiner purement بلا قصور رسم ایتمك Cet homme trace purement sa ligne خطی بیقصور کشیده ایدر

On dit, Purement et simplement, pour dire, sans réserve et sans condition *A.* بلا قید وشرط *P.* بیشرط وقید *T.* ساده‌جه

PURETÉ. Qualité par laquelle une chose est pure et sans mélange *A.* خلوص ـ صفوت ـ نزاهت ـ نقا *P.* پاکی ـ پاکیزگی *T.* تمیزلك ‖ Par le moyen du feu, on porte les métaux au plus haut degré de pureté اجناس معادن آتش واسطه‌سیله اعلای مراتب صفوته ایصال اولنور La pureté des eaux contribue beaucoup à la santé سیاهك نقا وصفوتی حفظ صحته دوانك ـ نزاهت هوا مدار کلی اولور La pureté de l'air ‖ Il se dit aussi des choses morales ‖ La pureté de ses moeurs خلوص اخلاقی ـ نقای اخلاقی de ses intentions خلوص نیتی Pureté de foi خلوص ایمان

Il signifie aussi, netteté, exemption de fautes *A.* نقاحت *P.* بیقصوری *T.* قصورسزلك ‖ La pureté des expressions, du style نقاحت تعبیرات ونقاحت عباره

Et chasteté *A.* نزاهة النفس ـ طهارة النفس *P.* پاکدامنی *T.* تمیزلك ‖ Les péchés contre la pureté نزاهت نفسی مخل اولان ذنوب ومعاصی La pureté du coeur طهارت بال ـ de l'esprit نقای ذهن ـ نزاهت ذهن صفوت بال de l'âme نزاهت نفس Pureté évangélique نزاهت ملکیه virginale نزاهت بکریه Conserver la pureté نزاهت نفسی وقایه ایتمك

V. aussi Chasteté.

PURGATIF. Qui a la faculté de purger *A.* منقی pl. منقیات ـ مشی pl. مشیات ـ مسهل pl. مسهلات *P.* شکمران *T.* یورکت ‖ Remède purgatif سوریجی مسهل علاج ـ دوای منقی Tisane purgative ماء دوائی منقی

PURGATION. Évacuation par le moyen d'un remède qui purge *A.* تنقیة *P.* شکمرانی *T.* یورکت سورمه‌سی ‖ Il se porte beaucoup mieux depuis sa purgation تنقیدن تصکره مزاجی خیلی مرتبه صحتنه میل ایتدی La purgation est necessaire aux personnes repletes ملحم ادملره کوره تنقیدنك لزومی درکار در

Il se prend aussi pour Purgatif. V. ce mot.

PURGATIONS. L'évacuations de sang que les femmes ont tous les mois *A.* اطهار ـ اطهار الحایضات

PURGATOIRE. Lieu où les âmes de ceux qui meurent en grâce, vont expier les péchés dont ils n'ont pas fait une pénitence suffisante en ce monde *A.* عذاب البرزخ ـ عذاب القبر ‖ Prier pour les âmes du purgatoire عذاب برزخده اولان ارواح ایچون دعا اوقومق Délivrer une âme du purgatoire بر جانی عذاب برزخدن تخلیص ایتمك Le feu du purgatoire آتش عذاب برزخ

PURGER. Nettoyer le corps avec un remède pris par la bouche *A.* تطهیر ـ تنقیة *P.* پاکیزه کردن *T.* تمیزلمك ‖ Purger un malade خسته‌یی تنقید ایتدرمك Cette drogue purge le bas-ventre, le cerveau بو نبات دوایی بطن اسفلی ودماغی تنقید ایدر Purger quelqu'un avec du séné سنامکی ایله تنقید ایتدرمك

On dit, Purger l'État de voleurs, pour dire, les en chasser مملکتی قطاع طریق شرندن تطهیر ایتمك Purger sa maison de fripons خانه‌یی عیاردن تطهیر ایتمك Purger son esprit de toutes sortes d'erreurs صحیفهٔ ذهنی هر کونه اعتقادات چرکین اعتقادات فاسده‌دن تنزیه ـ باطلدن تطهیر ایتمك وتطهیر ایتمك

On dit aussi, Purger son bien de dettes, pour dire, acquitter toutes ses dettes, en sorte que tout ce qui reste du bien soit net et liquide بر کمسنه مالنی دیوندن تنقیه ایتمك

Et se purger d'une accusation, d'un crime, pour dire, faire connaitre qu'on est innocent *A.* تبریة النفس ـ تنزیه النفس *P.* خودرا از گناه آزاده کردن *T.* کندویی پاکه چیقارمق

On dit, Se purger par serment, pour dire, se justifier devant les juges, en jurant qu'on est innocent اداى قسم ايله تبرئهٔ نفس نفس مخطره‌يى واهمه — Et purger sa conscience ايتمك — گناهدن تنزيه ايتمك

PURGÉ. *A.* منزّه — مطهّر *P.* پاكيزه — پاك شده *T.* تميزلنمش — پاكلنمش

PURIFICATION. Action de purifier *A.* تصفيه *P.* پاكسازى *T.* تصفيه‌دم — طور بلنمه — پاكلنمه — تميزلنمه | La purification du sang تصفيهٔ دم

En parlant des métaux, on emploie les mots *A.* اسحاص — تصفيه *P.* پاكسازى *T.* قال

Il se dit aussi des cérémonies par lesquelles on se purifiait dans la loi de Moïse *A.* تطهّرات | Purifications légales تطهّرات شرعيه

PURIFIER. Rendre pur *A.* تنقيه — تصفيه *P.* پاكيزه كردن *T.* طور يلتمق — تميزلتمك — پاكلتمك | Purifier l'air هوايى صويى طور يلتمق — تصفيهٔ ما ايتمك l'eau تصفيه ايتمك le sang تصفيهٔ دم ايتمك — On dit aussi, Purifier le coeur *A.* تصفية البال *P.* دروني پاك كردن *T.* يوركى پاكلتمك

En parlant des métaux *A.* اسحاص *P.* پاكيزه ساختن *T.* قال ايتمك

SE PURIFIER. Devenir pur *A.* كسب الصفوة — تصفّى *P.* پاكيزگى يافتن *T.* طور يلمق — تميزلنمك — پاكلنمك | L'air se purifie par le feu, par le grand vent هوا آتش ويا خود ريح شديد ايله كسب صفوت ايدر

Il signifie aussi, dans la loi de Moïse, faire ce qui était ordonné pour les purifications légales *A.* تطهير || Les femmes étaient obligées d'aller se purifier au temple après leurs couches طائفهٔ نسوان بعد النفاس عبادتگاهه واروب تطهّره مجبور ايدى

PURIFIÉ. *A.* مطهّر — منقّا — مصفا *P.* پاكيزه گشته *T.* پاكلنمش — قال *A.* ممحوص *P.* پاكيزه شده *T.* طور يلمش — تميزلنمش اولمش

PURISME. Affectation d'une pureté minutieuse dans le langage *A.* تصنع فى الكلام *P.* تكلّف سخنپردازى *T.* سوزده تكلّف تطفسازى || Cet auteur donne un peu dans le purisme بو مولف نوعما تصنع كلامه مايلدر

PURISTE. Celui qui affecte la pureté du langage *A.* متصنع فى الكلام *P.* سخنپردازى *T.* سوزده تكلّف ايدن تطفساز

PURPURIN. Qui approche de la couleur de pourpre *A.* أمغر *P.* سرخچرده *T.* كوهزى || Des fleurs purpurines كوهزى رنكى چيچكلر

PURULENCE. Qualité de ce qui est purulent *A.* اختلاط بالقيح *P.* ريم آلودگى *T.* ايرينليلك

PURULENT. T. de Méd. Qui est mêlé de pus *A.* مخلوط — مقيّح بالقيح *P.* ممزوج بالقيح — ريم آلود *T.* ايرينلو || Crachets purulens بزاق مقيّح — ايرينلو توكركث Urines purulentes ابوال مقيّحه — ابوال ريمناك — ايرينلو سدك

PUS. Matière corrompue qui sort des plaies et des ulcères *A.* قيح — مدّة *P.* ريم *T.* ايرين || Le pus commence à se former ايرين باغلنمغه يوز طوتدى — قيح تكوّن اولمقده در Dès qu'on lui eut donné un coup de lancette, le pus sortit en abondance نيشتركث ايلهٔ ضربنده ايرين كثرت اوزره آقمغه باشلادى — Les médecins disent, que le pus est louable, quand il est sans mauvaise odeur *A.* قيح محمود *P.* ريم خوب *T.* ايو ايرين

PUSILLANIME. Qui n'a pas de courage *A.* هيّاب — جبان — ضعيف النفس *P.* بد دل — بد زهره — بيجگر *T.* اودك — قورقق

PUSILLANIMITÉ. Manque de courage *A.* جبانت — جبن — ضعف النفس *P.* بد دلى — بيجگرى *T.* اودكلك — قورققلق || On ne vit jamais tant de pusillanimité جبانتك بو درجه‌سى كورلمش شئ دكلدر

PUSTULE. Petite tumeur qui s'élève sur la peau *A.* بثرة pl. بثور — دمّل pl. دماميل *P.* هودر *T.* چبان || Dans la petite vérole, tout le corps est couvert de pustules علت جدرى يه گرفتار اولانك وجودى بسبتون بثور ايله قاپلنور

PUTAIN. Il se dit d'une fille ou d'une femme prostituée *A.* قحبة — جالعة — رمّازة — هلوك *P.* غر *T.* قحپه

PUTANISME. Désordre dans lequel vivent les putains *A.* هلوكيّة *P.* غرى *T.* قحپه‌لك

PUTASSERIE. Il se dit de la fréquentation habituelle des femmes de mauvaise vie *A.* فسق — فجور *P.* زناكارى *T.* روسپيلره دوشكونلك

PUTASSIER. Qui est adonné aux femmes de mauvaise vie *A.* فاسق — فاجر — زانى *P.* زناكار *T.* روسپيلره دوشكون

PUTATIF. Qui est réputé être ce qu'il n'est pas *A.* وهمى — موهوم Il ne se dit qu'en cette phrase, Père putatif پدر موهوم

PUTRÉFACTION. État de ce qui est putréfié *A.* تعفن — تفسّد

P. خرسیدگی T. جوریمه ‖ Il faut empêcher la putréfaction de cette plaie بو جراحتك تعفننی منع ایتمك لازمدر

PUTRÉFAIT. T. de Méd. Corrompu, infect A. فاسد ـ متعفن P. عفونتیافته ـ خرسیده T. جوریمش ‖ Un sang putréfait دم فاسد Un corps tout putréfait کلیاً متعفن اولمش بدن

PUTRÉFIER. Corrompre, faire pourir A. افساد ـ تعفین P. عفونت خوسانیدن T. جوریمك ‖ La gangrène putréfie les parties Se- جراحت قرب واطرافنده اولان اعضایی افساد ایدر putréfier A. کسب الفساد ـ کسب العفونة ـ تفسّد ـ تعفن P. فساد پذیرفتن ـ عفونت یافتن ـ خرسیدن T. جوریمك ‖ Le fumier se putréfie dans les fosses ou on le met زبیل حفره ایچنده تعفن ایدر

PUTRÉFIÉ. A. متعفن P. عفونتیافته ـ خرسیده T. جوریمش

PUTRIDE. Accompagné de pourriture A. عفنی ‖ Fièvre putride حمای عفنیة Humeurs putrides اخلاط عفنیة

PYGNOTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes propres à condenser les humeurs A. مکثف الاخلاط P. سختساز کشها T. اخلاطی قویولدیجی

PYGMÉE. Homme d'une très-petite taille. V. Nain.

PYLORE. T. d'Anat. Orifice inférieur de l'estomac, par lequel les alimens digérés entrent dans les intestins A. بوّاب

PYRAMIDAL. Qui est en forme de pyramide A. اهرامی الشکل

PYRAMIDE. Solide à plusieurs côtés, qui s'élève en diminuant toujours, et qui aboutit en pointe A. هرم pl. اهرام ‖ Les pyramides d'Égypte sont renommées par leur grandeur et par leur antiquité اهرام مصر فرط ضخامت وقدم زمان تقریبیله مشهور آفاقدر

PYRÈTHRE. Plante A. عاقر قرحا P. اگکرا ـ ناخندست T. نزله اوتی

PYRITE. Nom d'un minéral A. حجر النور P. بوریطش ـ مرقشیشا

PYROTECHNIE. L'art de faire des feux d'artifice A. صنعة صنایع ناریة pl. صنایع ناریة P. فن آتشبازی T. آتشبازلق ـ ‖ Il entend bien la pyrotechnie صنایع ناریده فننکجیلك وقوف تامی واردر

PYROTECHNIQUE. Qui appartient à la pyrotechnie A. متعلق بصنایع الناریة P. متعلق آتشبازی T. آتشبازلغه دتعلق

PYROTIQUE. T. de Méd. Caustique qui a la vertu de brûler A. محرق P. سوزان T. یاقیجی

PYRALE. Espèce d'insecte A. خرطیط P. پروانهٔ زنگامیز T. آلاجه کلبك

PYRRHONIEN. Secte de philosophes qui faisaient profession de douter de tout A. اهل المذهب الشك

PYRRHONISME. Habitude ou affectation de douter de tout مذهب الاهل الشك

QUA QUA

QUADRAGÉNAIRE. Qui est âgé de quarante ans A. بالغ الاربعین P. چهل ساله T. قرق یاشنده ‖ Une femme quadragénaire قرق یاشنده بر قاری

QUADRANGULAIRE. Qui a quatre angles A. مربع الزوایا P. چار گوشه T. درت کوشهلو

QUADRATURE. Réduction géométrique d'une figure curviligne à un carré A. تربیع ‖ Jusqu'ici on n'a pas encore trouvé la quadrature du cercle دائرهنك تربیعی فنی الی الآن کشف اولنهمامشدر

QUADRILATÈRE. T. de Géom. Figure de quatre côtés A. شکل مربع الاضلاع P. شکل چار پهلو T. درت یانلو بر شکل

QUADRUPÈDE. Animal qui a quatre pieds A. ماشیة pl. مواشی P. چارپا T. درت ایاقلو ‖ Parmi les animaux quadrupèdes, il y en a de féroces et de domestiques مواشی قسمی وحشی وانسی حیوانلردن عبارتدر Les quadrupèdes, les volatiles et les reptiles مواشی وطیور ودواب

QUADRUPLE. Quatre fois autant A. مضاعف اربع مرات P. چارتا T. درت قات ـ درت اولقدر ‖ Payer le quadruple درت اول قدرینی ـ درت قاتنی ادا ایتمك Un nombre quadruple d'un autre بر عددك درت قاتی Vingt est le quadruple de cinq یکرمی عددی بشك درت قاتیدر

QUADRUPLER. Ajouter quatre fois le même nombre A. تضعیف

اربع مرار *P.* چارتا کردن *T.* درت قات ایتمک || Il n'avait que mille écus de rentes, il en a présentement quatre mille, il a quadruplé son revenu مقدما ایرادی یالکز بیک غروش ایکن شمدی درت بیکه ابلاغ اولنمغین درت قات اولمش اولدی — Il se dit aussi au neutre *A.* تضاعف اربع مرار *P.* چارتا گشتن *T.* درت قات اولمق || Son bien a quadruplé depuis qu'il s'est mis dans le commerce مالی تجارته وضع اولندلیدنبرو درت قات اولدی

QUAI. Levée revêtue de pierre, et faite le long d'une rivière, pour la commodité du chemin *A.* رصیفة الشاطی *P.* آزبانهٔ ساحل *T.* یالی کنارنده قالدرم یول || Sa maison donne sur le quai خانه‌سی یالی کنارنده کاین قالدرم یوله ناظر در

Et le rivage d'un port de mer, qui sert pour la charge et la décharge des marchandises *A.* شاطی البحر *P.* لب دریا *T.* دکز یالیسی

QUALIFICATION. Attribution d'une qualité, d'un titre *A.* صفت pl. صفات pl. اوصاف *P.* نام *T.* آد || Qualification de faussaire قلبزن صفتی Cette proposition a été qualifiée de téméraire بو تکلیف صفت کستاخی ایله توصیف اولنمشدر Il faut voir si cette qualification est juste بو صفت حقه مقارنمیدر دکلمیدر جای نظر در

QUALIFIER. Marquer de quelle qualité est une chose, une personne *A.* توصیف *P.* نام نهادن *T.* آد قومق || On a qualifié cet ouvrage d'hérétique بو تألیف رفض آلود صفتیله توصیف اولنمشدر Les lettres du Roi le qualifient Prince فلان کمسنه بروات پادشاهیده بک صفتیله توصیف اولنور Il se qualifie écuyer میر آخور صفتیله اتصاف ایدر Qualifier quelqu'un de fourbe بر کمسنه‌یی حیله‌کار صفتیله توصیف ایتمک

QUALIFIÉ. *A.* متصف — موصوف *P.* نام داشته *T.* آدی قونمش

QUALITÉ. Ce qui modifie l'essence des choses *A.* کیفیت || Beauté, petitesse, blancheur, sont des qualités حسن وصغر وبیاض کیفیات قبیلندندر Cela n'est pas de la qualité requise بو شیئده مطلوب اولان کیفیت یوقدر La bonne qualité des alimens est essentielle à la santé غدانک کیفیت جیده‌سی حفظ صحته مدار کلی اولور

QUALITÉ. Talent, disposition bonne ou mauvaise *A.* خصلت pl. خصال — خصایل — شمیلة pl. شمایل — صفت pl. اوصاف — خصایل *P.* کیش *T.* خوی || Qualités naturelles خصایل ذاتیه — فطریه — شمایل جبلیه acquises خصایل مکسوبه louables اوصاف پسندیده du corps et de l'esprit خصایل جسمانیه وعقلیه C'est un homme qui a beaucoup de bonnes qualités نیچه نیچه خصایل برگزیده ایله مجبول بر ذات کریم الصفادر qui a de grandes qualités اوصاف جلیله صاحبی بر آدمدر Il a une mauvaise qualité, c'est qu'il ne saurait garder un secret بر خصلت ردیئه‌سی واردر که دیلی طوتمازلقدر

Il signifie encore, noblesse, distinction *A.* شرف الذات — حیثیت *P.* بزرکواری *T.* اولولق || C'est un homme de qualité ارباب حیثیتدن بر آدمدر — شرف ذات صاحبی بر آدمدر Il y avait des gens de la première qualité dans cette assemblée اول مجلسده اعالئ ارباب حیثیتدن رجال وکبار موجود ایدی

QUALITÉ. Titre d'honneur *A.* لقب pl. القاب *T.* عنوان || Il prend la qualité de Prince بک — پرنس لقبنی اتخاذ ایدر il a ce privilége en sa qualité de secrétaire du Roi بو امتیازه پادشاه سرکاتبی عنوانی جهتیله مالکدر — سرکاتبی عنوانی اولمق جهتیله

QUALITÉ. T. de Jurispr. Titre personnel qui rend habile à exercer quelque droit *A.* صلاحیت || Pour intenter action, il faut avoir qualité بر دعوایه تصدی ایتمک ایچون صلاحیت لازمدر Prendre qualité dans une succession وراثته کسب صلاحیت ایتمک En quelle qualité peut-il disputer cette succession? بو میراثه نه کونه صلاحیت ایله ادعا ایده بیلور Il me dispute ma qualité صلاحیتمه اعتراض ایدر

On dit aussi, Les qualités d'un arrêt, pour dire, tout ce qui précède le dispositif d'un arrêt *T.* فرمانک اوائلنده بسط اولنان حکایهٔ حال

QUAND, adv. Dans le temps que *A.* لما — متی — اذا *P.* آنگه که *T.* ده — وقتنده — قچن || Quand il pense à la fragilité des choses humaines احوال بشریه‌نک عدم ثباتنی ملاحظه ایلدکده — قچن که احوال بشریه‌نک سرعت زوالنی ملاحظه ایدر Quand Dieu créa le monde الله تعالی دنیایی خلق ایلدیکی وقتده

QUAND? Dans quel temps? *A.* متی — فی ای زمان *P.* کی *T.* قنغی وقت — نه زمان — چه وقت || Quand viendrez-vous nous voir بزی نه زمان کورمکه کلهجکسک

QUAND, conjonc. Quoique, encore que, bien que *A.* ولو — فلو

Je [?] حالده دخی ـ حالده بیله ـ بیله *T.* وگر ـ گر *P.* serais votre ami, quand même vous ne le voudriez pas قاو استمز ایسدکز دخی سکا دوست اولمقدن فارغ اولمجغم بوقدر Quand cela serait ainsi, que vous en reviendrait-il? بویله اولسه بویله اولدیغی حالده دخی ـ بیله سکا نه فائده اولور Je ne serais pas venu à bout d'achever, quand j'aurais travaillé toute la journée بتون کون بذل سعی واقدام ایتسدم بیله تکمیلنده دسترس اولمیدجغم درکار در V. Quoique.

Il signifie encore, si *A.* ان *P.* گر *T.* اکر ـ ایسه Quand vous auriez consulté quelqu'un sur votre ouvrage, vous n'auriez pas mieux reussi ایشنی آخر کمسنه ایله استشاره ایدرکت ایتمش اولسدکز بوندن اعلا یاپمز ایدکز

QUANQUAN. Il se dit du bruit que l'on fait d'une chose qui n'en vaut pas la peine *A.* جلبة *P.* آشوب *T.* شماطه Faire un grand quanquan de quelque chose فلان شئ ایچون عظیم شماطه ایتمک

Quant à... Pour ce qui est de... *A.* امّا *P.* هله *T.* ـ کلنجه اکا Quant à moi بکا قالنجه ـ جانبمدن Quant à lui قالنجه Quant à ce point-là اول مادّه یه کلنجه Quant aux choses de la guerre امور سفریه یه کلنجه ـ امور سفریه یه قالنجه Quant à un tel article فلان شرطه کلنجه

QUANTIEME. Terme par lequel on désigne, on demande l'ordre numérique d'une personne, d'une chose *A.* کم من *P.* چندین *T.* قاچنجی Je sais bien qu'il est un des premiers capitaines d'un tel regiment, mais je ne sais pas précisément le quantieme il est فلان آلایک ایچنده اولان بیوز باشیلرک بناملرندن بری ایدوکنی تحقیق بیلورم انجق اولرک قاچنجیسی ایدوکنی بیلمم

Il signifie aussi, le quantième jour *A.* کم من عدد الایّام *P.* کدامین روز *T.* قاچنجی کون Quel quantieme de la lune avons-nous? قاچنجده یز ـ آیک قاچنجی کوننده یز De quel quantieme vous a-t-il écrit? یازدیغی مکتوب آیک قاچنجی کوننده ایدی

QUANTITÉ. Il se dit de tout ce qui peut être mesuré ou nombré *A.* کمیّت ـ قدر pl. اقدار ـ مقدار pl. مقادیر

On appelle en termes de Philosophie, Quantité continue, l'étendue d'un corps en longueur, largeur et profondeur *A.* کمیّت متصله ـ Et quantité discrete, un assemblage de choses separées les unes des autres *A.* کمیّت منفصله La plupart des philosophes tiennent que la quantité continue est divisible à l'infini اکثر حکمانک مذهبنده کوره کمیّت متصله الی غیر النهایه قابل تجزّی واقتسامدر La Géometrie a pour objet la quantité continue, et l'Arithmétique, la quantité discréte هندسه نک موضوعی علم حسابک کمیّت منفصله در علمی کمیّت متصله وعلم

QUANTITÉ. Multitude, abondance *A.* مقدار کثیر ـ کثرت ـ وفرت ـ وافر *P.* ـ ابنوهی *T.* فراوانی ـ مقدار ـ کلّیتلو جوقلق Il a recueilli cette année une grande quantité de blé بو سنه مبارکده مقدار کثیر حنطه جمع ایلدی Il y avait quantité de monde à la promenade مسیرده کثرت ناس وار ایدی La qualité des choses est souvent preferable à la quantité غالب ـ حالده شیلرک کیفیتی کمّیتلرندن ارجحدر On dit, Quantité de gens ont dit cela بو کلامی وافر کمسنه لر سویلدی Quantité de personnes sont persuadées وافر کسان بوکا معتقد درلر

QUARANTAINE. Nombre de quarante *A.* عدد الاربعین *P.* عدد چهل *T.* قرق مقداری Une quarantaine d'hommes قرق نفر مقداری

QUARANTAINE. Le temps que ceux qui viennent d'un pays infecté, doivent rester dans un lieu séparé de la ville où ils arrivent *T.* مظنّه ـ وبا اولان محلدن کلنلرک ایام معدوده توقیفلری مدّتی Il n'a کلان یولجیلرک قرنتینه ایچون الیقونملری مدّتی fait que dix jours de quarantaine قرنتینه ده یالکز اون کون الیقونیدی ایچون

QUARANTE. Quatre fois dix *A.* اربعون *P.* چهل *T.* قرق

QUARANTIEME. Nombre d'ordre *A.* اربعون *P.* چهلم *T.* قرقنجی Le quarantième jour قرقنجی کونی Dans sa quarantième année قرقنجی سنه سنده

Il se dit aussi, de la partie aliquote d'un tout qui a quarante parties *A.* جزء من الاربعین *P.* یک چهل *T.* بر قرقده La quarantième partie d'un tout فلان شیئک کلیسندن قرقده بر جزئی

QUART. La quatrième partie d'un tout *A.* رُبع pl. ارباع *P.* ربعی *T.* جاریک ـ چیرک Il en faut rabattre le quart بر جاریکنی تنزیل اولنمق اقتضا ایدر Un quart d'heure بر جاریک ساعت Il y entre pour un quart dans cette affaire بو خصوصده ربع حصه ایچون داخلدر

QUART-DE-CERCLE. Instrument de Mathematique *A.* ربع الدائرة

Quart de vent, Quart de rumb. T. de Mar. C'est la quatrième partie de la distance qui est entre deux des huits vents principaux *T.* روزكارك ربع كرتدسى

Demi-quart. La moitié d'un quart *A.* نصف الربع *P.* نيم *T.* يارى جيرك چاريك

QUART. Quatrième. V. ce mot. – On appelle Fièvre quarte, celle dont les accès reviennent tous les quatre jours *A.* حمّاء ربع Et fièvre double-quarte, celle qui prend deux jours consécutifs *A.* حمّاء ربع مكرر *A.*

QUARTENIER. V. Quartinier.

QUARTERON. Poids qui est la quatrième partie d'une livre *A.* وزن الربع الرطل *P.* درهم چهاريك رطل *T.* رطل جيركى || Mettez encore le quarteron dans la balance كفهٔ ميزانده درهمى ربع رطل درهمنى دخى علاوه ايله

Il signifie aussi, la quatrième partie d'une livre dans les choses qui se vendent au poids *A.* ربع الرطل *P.* چاريك رطل *T.* بر ربع رطل روغن || Un quarteron de beurre بر رطل جيركى – Demi-quarteron *A.* نصف الربع الرطل *P.* نيم ساده رطلك يارم جيركى *T.* چاريك رطل

QUARTIER. La quatrième partie d'une chose. V. Quart || Un quartier de veau بر بوزاغى جيركى Un quartier de terre, de vigne تارلانك وباغك بر ربعى Le quartier d'une aune *A.* ربع الذراع *P.* چاريك گز *T.* آرشون جيركى

Il se dit aussi de l'année *A.* ربع السنة *P.* چاريك سال *T.* بيلك جيركى || L'année est divisée en quatre quartiers بر سنهٔ كامله درت چاريكه منقسمدر – فصول اربعديه – On appelle Quartier de la lune, la quatrième partie du cours de la lune *A.* ربع القمر *P.* چاريك ماه *T.* آيك جيركى || Nous sommes au premier quartier de la lune ماهك ربع اولنده يز Le dernier quartier de la lune قمرك ربع اخيرى

Il se dit aussi de la partie d'un tout qui n'est pas exactement divisé en quatre parties *A.* قطعة *P.* پاره *T.* پارچه

Quartier. Partie considérable d'une ville *A.* محلة pl. محلات *P.* برزن *T.* محله || La ville de Paris est divisée en vingt quartiers پارس شهرى يكرمى عدد محله يه منقسمدر On a commandé de faire des feux de joie dans tous les quartiers de la ville شهرك بالجمله محلاتنده قنديل شنلكى اولنمسى امر وتنبيه اولندى – Il se dit aussi des habitans d'un quartier *A.* اهل المحلة *P.* برزنشينان *T.* محله خلقى || Tout le quartier était en rumeur بالجمله اهل محله بيننده قيل وقال وار ايدى Cette nouvelle fit mettre tout le quartier sous les armes بو خبرك ظهورنده اهل محله نك جملهسى آياقلنوب سلاحلاندى

Quartier. T. d'art militaire. Lieu où un corps de troupes est campé *A.* معسكر *P.* لشكرگاه *T.* اردو || Le quartier est bien retranché فلان اردو مترسلر ايله كركى كبى محفوظدر Le quartier a été enlevé اردو ضبط اولندى Quartier du roi نفس همايون اردوسى Quartier du général ou Quartier général سر عسكر اردوسى – اردوى كبير Dans un siége, le quartier du roi doit toujours être hors de la portée du canon de la place وقت محاصرهده نفس همايون اردوسى قلعهنك طوب منزلندن خارج محلده اولملو در L'État Major loge au quartier général سرعسكر معيتنه مأمور اولان رؤسا وضابطان عسكر اردوى كبيرده اقامت ايدرلر Mettre, donner l'alarme au quartier اردوىى اوركتمك – ايچنه القاى رعب ودهشت ايتمك – اردويه اوركنتى ويرمك – Cette dernière phrase se dit aussi au figuré اورتلغه نشر اراجيف ايله القاى رعب ودهشت ايتمك – اورتلغى اوركتمك

Dans un siége, on appelle Quartier, un campement sur une des avenues de la place *T.* محاصره طابورى || Disposer les quartiers du siége محاصرهنك طابورلرينى يرلرنده ترتيب ايتمك

Quartier des vivres. Le lieu où est logé l'équipage des munitions de bouche *T.* نزل وتعيينات يرى

Quartier d'hiver. L'intervalle compris entre deux campagnes *A.* موسم المشتا *T.* قشلا وقتى || Le quartier d'hiver sera long مشتا موسمى اوزون اولهجقدر – Et le lieu où on loge les troupes pendant l'hiver *A.* مشتا *T* قشلا || L'armée va prendre ses quartiers d'hiver اردو قشلايه كيرمك اوزرهدر

Quartier de rafraîchissement. Le lieu où des troupes fatiguées vont se remettre pendant que la campagne dure encore *T.* استراحت قوناغى

Quartier. La vie que l'on accorde ou le bon traitement que l'on fait à des troupes vaincues *A.* امان || Demander quartier امان طلب ايتمك – استدعاى امان ايتمك Donner quartier امان ويرمك Ne point faire de quartier وجهاً من الوجوه بر درلو امان ويرمامك – تجويز امان ايتمامك – On dit

figur. Demander quartier, pour dire, demander grace رجای امان — Et ne faire aucun quartier, pour dire, traiter à la rigueur امان زمان ویرمامك

Quartier, se dit aussi de ce qui se paye de trois en trois mois pour les loyers, pensions, etc. *T.* اوچ آیده بر ادا اولنان || Il a mangé un quartier des ses gages par avance

Quartier. T. de Généal. Les différens chefs desquels on descend *A.* بطن *P.* شکم *T.* قارن || Pour être reçu chevalier de Malte, il faut faire preuve de huit quartiers, quatre de père et quatre de mère

Quartier-Maître, se dit d'un officier de vaisseau qui est l'aide du maître *T.*

À quartier. À part, à l'écart *A.* *P.* *T.* || Tirer quelqu'un à quartier || Mettre de l'argent à quartier

QUARTINIER. Officier de ville, qui est préposé pour avoir soin d'un certain quartier *A.* *P.* *T.*

QUARTO, IN-QUARTO. V. In.

QUARTZ. Roche de la nature du caillou ou du cristal *A.* صوانة *T.*

QUARTZEUX. De la nature du quartz *A.* صوانی *T.* چاقمق || Terre quartzeuse

QUASI. Presque *A.* تقريبا *P.* *T.* || Il n'arrive quasi jamais que je m'y trompe

QUASI-CONTRAT. T. de Jurisp. On appelle ainsi un fait par lequel deux ou plusieurs personnes se trouvent obligées les unes envers les autres, sans qu'il y ait eu de convention *A.* قريب — *P.* *T.* || La gestion des affaires d'un homme absent est un quasi-contrat

QUASI-DELIT. T. de Jurisp. Dommage que l'on cause à quelqu'un, sans avoir eu dessein de lui en faire *A.* قريب الجنحة — *T.* *P.* || Celui qui jette une chose par la fenêtre sur un passant, commet un quasi-délit

QUATERNAIRE. Qui vaut quatre *A.* رباعی *P.* چهاری *T.* || Le nombre quaternaire était regardé par les Pythagoriciens comme un nombre sacré

QUATORZE. Dix et quatre *A.* اربعة عشر fém. اربع عشرة *P.* چهارده *T.* اون درت — Il se prend aussi pour Quatorzième. V. ce mot.

QUATORZIEME. Nombre d'ordre *A.* رابع عشر *P.* چهاردهم *T.* اون دردنجی || Le quatorzième jour || Dans sa quatorzième année

Il se dit aussi absolument, pour signifier une quatorzième part *A.* جزء من اربعة عشر *P.* *T.* || Il est dans cette affaire pour un quatorzième

QUATRAIN. Pièce de Poésie qui contient quatre vers *A.* رباعی pl. رباعيات

QUATRE. Nombre composé de deux fois deux *A.* اربعة fém. اربع *P.* چهار *T.* درت || Quatre hommes || chevaux || horloges || lettres || Les quatre élémens || Les quatre parties du monde || Les quatre vents || Les quatre saisons — Il se met aussi pour Quatrième. V. ce mot.

Quatre cents. *A.* اربع مائة *P.* چهار صد *T.* درتیوز

Quatre-vingts. *A.* ثمانون *P.* هشتاد *T.* سکسان

Quatre-vingt-dix. *A.* تسعون *P.* نود *T.* طقسان

On dit figur. Se mettre en quatre, pour dire, s'employer de tout son pouvoir pour rendre service *T.* پارچه پارچه اولمق || C'est un homme qui se met en quatre pour ses amis

Et proverb. Faire le diable à quatre, pour dire, faire beaucoup de bruit, de désordre *T.*

Quatre, est aussi substantif. Ainsi on dit, Il a quatre de chiffre,

pour dire, le caractère qui marque le nombre de quatre *A.* الرقم الاربعة *P.* رقم چهار *T.* درت رقمی

QUATRIÈME. Nombre d'ordre *A.* رابع *P.* چهارم ـ چهارمین *T.* دردنجی || Parent au quatrième degré دردنجی درجهده اولان اقربادن بری

QUATRIÈMEMENT. En quatrième lieu *A.* رابعاً *P.* چهارم *T.* دردنجیسی

QUATRIENNAL. Qui se fait de quatre en quatre ans *A.* ربع *P.* هر چهار سال آینده *T.* هر درت سنده بر اولان || Charge quatriennale هر درت سنده بر ضبط اولنان منصب || Ou qui dure quatre ans *A.* متمادی اربع سنین *P.* چهار ساله *T.* درت ییل مدتی اولان ـ درت سنه سورن ـ درت سنه‌لک

QUE. Pronom relatif *A.* الذی ـ ما *P.* که ـ انکه *T.* اول ـ اول که || Celui que vous avez vu اول کوردیککز آدم

Il se met aussi pour Quelle chose *A.* ای شی ـ ما *P.* چه *T.* نه || Que faites-vous là? انده نه یپارسکز || Il ne sait plus que faire ni que dire نه یپاجغنی ونه سویلیه‌جکنی بیلمز

Il signifie aussi, pourquoi *A.* لای شی ـ لما *P.* چرا *T.* نیچون || Que ne se corrige-t-il? نیچون اصلاح نفس ایتمز

QUEL. adj. On s'en sert pour demander ce que c'est qu'une chose, qu'une personne, ou pour marquer du doute *A.* ای ـ ماذا *P.* چه ـ که ـ چه گونه *T.* قنغی ـ کیم ـ نه ـ نه دکلو || Quel homme est-ce qu'un tel? فلان کشی نه مقوله || Quel temps fait-il? نه دکلو روزکار اسر || Quel profit vous en rivient-il? سکا نه فائده‌سی اولور || À quel homme pensez-vous avoir affaire? کیمکله مصلحتکز اولدیغنی ظن ایدرسکز || Il ne sait quel parti prendre نه طریقه سلوک ایتمک اقتضا ایلدیکنی بیلمیور

Il se dit quelquefois par exclamation *A.* ایا *P.* نه ـ این *T.* نه عجب || Quelle hardiesse! نه جسارت || Quelle méchanceté! نه خباثت || Quelle bonté! نه لطف وکرم

On dit, Quel que soit, Quel qu'il soit, etc. pour dire, De quelque sorte, qui que ce soit *A.* علی ای وجه کان *P.* بهر گونه که باشد *T.* هر نه ایسه ـ نشکل اولور ایسه اولسون || هر که *P.* کائناً من کان ـ ای من کان *A.* هر نه دکلو اولسه *T.* هر کیم اولور ایسه اولسون || Je n'en excepte personne quel qu'il soit هر کیم اولور ایسه اولسون هیچ بر کمسنه‌یی استثنا ایتمم

QUELCONQUE. Quel qu'il soit, quel que ce soit *A.* شیٔ ـ ایما *P.* هیچ کس ـ ما *T.* هیچ بر کمسنه ـ هیچ گونه ـ بر درلو || Il n'y a homme quelconque هیچ کس یوقدر || Il n'y a raison quelconque بر درلو سبب یوقدر || Il ne lui est demeuré chose quelconque هیچ بر درلو شی ـ یدنده شیٔ ما قالمدی || Il n'a mal quelconque هیچ بر درلو علتی یوقدر || Une ligne quelconque étant donnée خط ما فرض اولندیغی حالده تعیین اولندیغی || Donnez-moi un point quelconque بکا نقطهٔ ما تعیین ایله ـ بر درلو نقطه

On dit, D'une manière quelconque, pour dire, de quelque manière que ce soit *A.* علی ای طریق *P.* بهر چه حال که باشد *T.* هر نه طریق ایله اولور ایسه اولسون || هر نه ـ صورت ایله اولور ایسه اولسون

QUELQUE. Un entre un plus grand nombre *A.* احد من *P.* یکی از *T.* بر || Si cela était, quelque historien en aurait parlé بو سویله اولیدی مورخیندن بری ذکرینی ایتمش اولور ایدی || Connaissez-vous quelque personne qui soit de cet avis? بو رأیه ذاهب اولمش بر ادم وارمیدر || Adressez-vous à quelque autre personne آخر بر کمسنه‌یه مراجعت ایله

QUELQUES. Plusieurs entre un plus grand nombre *A.* کم *P.* چند *T.* بر قاچ || Quelques écrivains ont traité ce sujet مؤلفیندن بر قاچی شو ماده‌دن بحث ایتمشلر در

QUELQUE, sert aussi à marquer diminution et quelque adoucissement de la chose dont on parle *A.* نوعما *P.* چند ـ یکچند *T.* بر قاچ ـ مقدار || Cette affaire souffre quelque difficulté بو مصلحتده نوعما صعوبت وار در || Il a quelque sujet de se plaindre نوعما شکایتی موجب بر شیٔ وار در || Il vous en coûtera quelques pistoles بو ماده سکا بر مقدار اقچه صرفنه موجب اولدجقدر || Il y a quelques années بر قاچ سنه وار در || Quelque peu d'argent بر مقدار اقچه

QUELQUE. Quel que soit le... *A.* ای *P.* هرچه گونه *T.* هر نه ـ هر نه مقوله ـ هر نه دکلو ـ هر قنغی || Quelque raison qu'on lui apporte, il n'en croit rien اول بابده فلان هر نه مقوله دلیل سرد وبیان اولنسه وجهاً من الوجوه حوالهٔ سمع اعتماد ایتمز || Quelques efforts que vous fassiez هر نه کونه سعی واقدام ایتسکز بیله || Quelque remede qu'on lui donne هر نه دکلو علاج ویرلسه

QUELQUE, adv. À quelque point que *A.* علی ای مرتبه *P.*

هر چند *T.* هر نقدر - هر نه درجه‌ده || Quelque sage qu'il soit هر نه‌ قدر عاقل اولسه بیله Quelque riche qu'il soit هر نه‌ قدر مالدار اولسه بیله Quelque belle qu'elle puisse être هر نه درجه‌ده حسنا اولسه

Il signifie aussi, à peu près *A.* تقریبا *P.* همان *T.* قدر - تقریبا اللی راس || Il y avait quelque cinquante chevaux یقین اللی قدر - بارکیر وار ایدی

QUELQUEFOIS. De fois à autre *A.* بعضا - احیانا *P.* گاهی - بعض کره *T.* گاه گاه || Cela est arrivé quelquefois بعض کره واقع اولمشدر

QUELQU'UN. Une personne entre plusieurs *A.* احد من *P.* یکی - از *T.* آدملردن بری || Nous attendons des hommes, il en viendra quelqu'un بعض کمسنه‌لرک ورودینه منتظرز البتّ بریسی ظهور ایده‌جکدر

Il signifie au substantif, une personne *A.* احد *P.* کسی *T.* بریسی - بر کمسنه - بریسی || Quelqu'un m'a dit que... بکا بوراده بریسنک ورودینه منتظرم J'attends ici quelqu'un دیدیکه

QUELQUES-UNS. Plusieurs dans un plus grand nombre *A.* بعضهم *P.* چند *T.* بعضیسی || Entre les nouvelles qu'il a débitées il y en a quelques-unes de vraies نشر ایلدیکی حوادث ایچنده بعضیسی صحیحدر

QUÉMANDER. Mendier. V. ce mot.

QUÉMANDEUR. Mendiant. V. ce mot.

QU'EN-DIRA-T-ON. Les propos que pourra tenir le public *T.* خلقک دییه‌جکی || Mépriser le qu'en-dira-t-on خلقک دییه‌جکنی استحقار ایتمک

QUENOUILLE. Sorte de petite canne ou de bâton, que l'on entoure vers le haut de soie, de laine, etc. pour filer *P.* دوگران *T.* اورکه || Monter une quenouille اورکه‌یی قورمق Une quenouille et un fuseau بر عدد اورکه وبر عدد ایک

On dit figur. qu'une maison est tombée en quenouille, pour dire, qu'une fille en est devenue héritière فلان خاندانک انثایه اصابت ایلدی - وراثتی انثایه انتقال ایلدی On dit dans le même sens, qu'un royaume tombe en quenouille تاج وتخت انثایه انتقال ایدر || Le royaume de France ne tombe point en quenouille فرانسه سلطنتی انثایه انتقال ایتمز

QUERELLE. Démêlé, dispute aigre *A.* جدل - مجادله pl. مجادلات - نزاع - منازعة pl. منازعات *P.* ستیز - غوغا -

مجادلهٔ عظیمه - جکشمه - غوغا *T.* اشتلم || Grande, grosse querelle مجادلهٔ خفیفه légère سفک دمی منتج sanglante وشدیده - نزاع دیرین - منازعهٔ عتیقه vieille اولمش منازعهٔ شدیده میراث قالمش منازعه héréditaire اسکی نزاع Querelle de maison خانگی بر منازعه Être en querelle avec quelqu'un بر کمسنه ایله منازعه اوزره اولمق Émouvoir une querelle منازعه‌یی تحریک ایتمک terminer, assoupir, apaiser une querelle تسکین غوغایی - نائرهٔ جدال ونزاعی اطفا ایتمک - غوغا ایتمک نزاعی تجدید ایتمک la renouveler بصدرمق la réveiller منازعهٔ خوابیده‌یی - اتش خسپوش منازعه‌یی ایقاظ ایتمک La querelle se renouvela منازعه تجدّد میانده جاری اولان Semer des querelles القای تخم فتن ومنازعات ایلدی Prendre querelle نزاع وغوغایه ابتدار ایتمک Mettre des gens en querelle بعض کساسی بری برلریله نزاعه ایتمک Entrer dans une querelle منازعه‌یه مداخله ایتمک طوتشدرمق Le commencement, l'origine de la querelle منشاء - مبداء نزاع نزاع — On dit, Prendre querelle pour quelqu'un, pour dire, prendre son parti avec chaleur بر کمسنه‌نک طرفنی التزام ایله جدال ومنازعه‌یه مبادرت ایتمک

On dit aussi, Embrasser, épouser, prendre la querelle de quelqu'un pour dire, prendre le parti de quelqu'un contre ceux avec qui il a querelle بر کمسنه‌نک دعواسنی التزام ایتمک

QUERELLER. Faire querelle à quelqu'un *A.* جدال - نزاع - خصومت *P.* ستیزیدن - غوغا کردن - اشتلم کردن *T.* غوغا - جکشمک - ایتمک || Il est venu nous quereller mal à propos بیوجه نزاع ایتمک ایچون بزه کلدی Ne querellez personne هیچ بر کمسنه ایله نزاع وخصومت ایتمه

Il signifie aussi, gronder *A.* شتم *P.* دشنام کردن *T.* سوکمک || C'est un homme qui querelle toujours ses valets خدمتکارلرینی دائما شتم ایدر بر آدمدر Cet homme-là aime fort à quereller شتم ودشنامه مایل بر آدمدر

QUERELLEUR. Qui fait souvent querelle *A.* مجادل - مجادل - منازع *P.* ستیزه‌کار *T.* غوغاجی

QUÉRIR. Chercher une personne dans le dessein de la faire venir dans un lieu, ou une chose dans le dessein de l'apporter *A.* طلب لاجل الاحضار *P.* جستجو نزد خود آوردن برای وارفلانی *T.* آره‌یوب کتورمک || Allez me quérir un tel کردن باده آره‌یوب Il est allé quérir du vin بکا کتور

بزی بو کتورمکه کتدی Envoyez-nous quérir telle chose بزی بو شیئی آره‌یوب کتورمکه کوندر

QUESTION. Demande que l'on fait pour s'éclaircir de quelque chose *A.* سؤال pl. اسئلة *P.* پرسش *T.* صورش ـ صورمه || Il m'a fait cent questions بکا یوز درلو سؤاللر ایتدی Qu'avez-vous répondu à cette question? بو سؤاله نه جواب ویردک Ce n'est pas une question à faire سؤال اولنه‌جق شی دکلدر C'est une question captieuse بادیٔ تغلیط اوله‌جق بر سؤالدر

Il signifie aussi, une proposition susceptible d'être discutée *A.* مسئلة pl. مسائل || Question de Logique, de Théologie علم منطق وعلم الهی‌یه دائر مسئله Question difficile, épineuse مسئلهٔ مشکله ومشتبکه problématique مسئلهٔ محتمل الاثبات curieuse مسئلهٔ غریبه مسئلهٔ مشتبهه ـ والانکار Traiter une question بر مسئله بسط بر مسئله‌دن بحث ایتمک proposer بر مسئله در میان ایتمک ـ وایراد ایتمک résoudre, vider une question مسئله‌یه حکم قطعی ایله نتیجه ـ مسئله‌یی حل ایتمک مسئله‌یه فیصل ویرمک ـ ویرمک La question roule sur ce que... صدد مسئله فلان شیئک اوزرنده دوران ایدر... De cette question, il en naît plusieurs autres بو مسئله‌دن مسائل منشعب اولور ـ عدیده تولد ایدر Il ne le faut pas mettre en question بو شیئی مسئله منزلسنه قویمق جائز دکلدر Toute la question aboutit à ce point بو مسئله هپ هپ بو دقیقه‌یه منتهی اولور

On dit, qu'il est question, qu'il n'est pas question de... pour dire, qu'il s'agit, ou qu'il ne s'agit pas de... صدد فلانه دائر در یا دکلدر || Il n'est pas question de ce que vous avez dit, mais de ce que vous avez fait صدد دیدیککز کلامه دائر دکل ایتدیککز فعله دائر در

QUESTION. La torture qu'on donne aux criminels *A.* اذا ـ نهک ـ اذیت ـ اشکنجه *T.* باعکت ـ کیستار ـ شکنج *P.* نکال || Question ordinaire عادتا اشکنجه extraordinaire فوق العاده برنوع préparatoire مقدمه اولرق ایتدکلری اذیت اذیت On l'a mis à la question pour lui faire déclarer ses complices هوادارلرینی بیان ایچون فلانی اشکنجه‌یه قویمشلر در Il a tout avoué à la question اثنای نکال واذاده هر شیئی اقرار ایلدی

QUESTIONNAIRE. Celui qui donne la question aux criminels *A.* اشکنجه ایدن جلاد *T.* شکنجه‌گر *P.* منکل

QUESTIONNER. Faire des questions à quelqu'un *A.* سؤال ـ استنطاق *P.* پرسیدن *T.* صورشدرمق ـ سویلامک || Je l'ai questionné sur plusieurs choses فلانی مواد عدیده اوزرنده استنطاق ایلدم Il m'est venu questionner بنی سویلتمکه کلدی ـ Il se prend le plus souvent pour Faire des questions importunes || Cet homme-là ne fait que questionner بو آدم سؤال کثرت سؤاله ـ اوزرینه سؤال ایتمکدن غیری بر شی بیلمز مبتلا بر آدمدر

QUESTIONNEUR. Qui fait sans cesse des questions *A.* کثیر السؤال ـ دائمی السؤال *P.* بسیار پرسش *T.* چوق صوریجی || C'est un importun questionneur کثرت سؤال ایله ثقلت فلانک ویرر بر عجز در C'est un questionneur insupportable کثرت سؤالی بر امر تحملگداز در

QUÊTE. Action de chercher *A.* طلب ـ تفحص *P.* جستجو ـ کردن *T.* آرامق || Il y a long-temps que je suis en quête d'un tel مدت مدیده‌دنبرو فلانک طلبنده یم Se mettre en quête طلب وتفحصه مبادرت ایتمک Après une si pénible et si longue quête بو مقوله متعب ومدید جستجودن‌صکره

QUÊTE. La cueillette qu'on fait pour des oeuvres pieuses *A.* جمع الصدقة *P.* صدقه جینی *T.* صدقه دیشورمه || Faire la quête dans l'église, pour les pauvres کلیسا ایچنده فقرا ایچون جمع صدقه ایتمک dans les maisons, pour les réparations de l'église کلیسانک تعمیراتی مصارفیچون قوناقلردن جمع صدقه ایتمک Les religieux qui vont à la quête صدقه جمعنه کیدن رهبان

QUÊTER. Recueillir des aumônes *A.* جمع الصدقة *P.* صدقه جیدن *T.* صدقه دیوشورمک || On a prié cette dame de quêter فلان خاتون بنفسها جمع صدقه‌یه همت ایلامسی رجا اولندی Quêter de porte en porte دور ابواب ایله جمع صدقه قپودن قپویه کزه‌رک ـ ایتمک

QUÊTEUR. Qui quête pour quelqu'un *A.* جامع الصدقة *P.* صدقه چین *T.* صدقه جوی ـ صدقه دیویشوریجی || Il y avait plusieurs quêteurs à la suite les uns des autres avec leurs bassins بری بریته متعاقب کشکوللو وافر صدقه جویان وار ایدی

QUEUE. La partie qui termine le corps de certains animaux, par derrière *A.* ذنب pl. اذناب *P.* دم ـ دنباله *T.* قویرق ـ قش || Le bout de la queue قویرغک دیبی La queue d'un cheval

longue queue آتلك قويروغى ـ دنبالهٔ اسب ـ ذنب الفرس فصه قويروق ـ ذنب قصير courte اوزون قويروق ـ ذنب ذيّال La قويروغى كسمك ـ ابتار ذنب اينمك Couper la queue قولنغچ قوشنك قويروغى queue de l'hirondelle est fourchée طاوس قويروغى ـ ذنب طاوس Une queue de paon جتالدر مرسيـن بالغى سمور قويروغى d'esturgeon de martre zibeline قويروغى ييلاننك قويروغى ـ ذنب حيّه de serpent Le scorpion pique de la queue عقرب قويروغيله اصرر ـ On dit par analogie, La queue d'un P, d'un Q, pour dire, ce qui excède par en bas le corps de la lettre حرفك قويروغى

La queue d'une comète *A.* ذنب النجم *P.* دنبالهٔ اختر *T.* يلدزك قويروغى Cette comète avait la queue tournée vers l'Orient بو اختر دنبالدارك قويروغى مشرق جانبنه متوجّه ايدى

On appelle Visir à trois queues, le pacha qui a droit de faire porter devant lui trois queues de cheval, ce qui est une marque d'honneur *T.* اوچ توغلو وزير

Queue. Le bout, la fin de quelque chose *A.* عقب ـ ذناب ـ نهايه ـ آخر *P.* انجام *T.* صوك ـ اوج ‖ La queue d'un étang اورمانك A la queue de la forêt حوضك اوجى ـ ذناب بركه قيشك آخرى شديد La queue de l'hiver a été rude نهايتنده ايدى ـ Il se dit aussi de la dernière partie, des derniers rangs de quelque corps, de quelque compagnie *A.* ذنابه ـ آخر ـ مؤخّر ـ وراء *P.* دنباله ـ وابس *T.* صوك ـ آرد ‖ La queue d'une procession ـ مؤخّر الجيش آخرى ـ آلايك دنبالهسى d'une armée جملهدنصكره دنبالهٔ لشكر C'est le dernier reçu, il est à la queue آخرده طورمق كلمكده آخر مجلسده در Se mettre à la queue بر اوردونك وراندن اورمق Charger une armée en queue

Queue, se dit aussi de l'extrémité traînante d'une robe *A.* ذلذل pl. دلادل ـ ذيل منسحب ـ pl. اذيال منسحبه *P.* دامن *T.* زمين ساى اتك ‖ يره صارقمش Robe à queue traînante اتكى يره صارقمش ـ لباس ذو ذيل منسحب ـ جامهٔ ذلذلدار زمرهٔ لباس Les prélats, les magistrats se font porter la queue اساقفه وقضات وحكّام ذيل لباسلرينى آخره رفع ايتديررلر

A la queue, En queue, signifie, à la suite, immédiatement après *A.* عقيباً ـ في العقب *P.* در پس *T.* صوكره ـ آردى مترسك عقيبنده ـ عقبنده Il était à la queue de la tranchée عملهلرك عقيبنده ايدى a la queue des travailleurs ايدى

Le bagage suivait en queue, était à la queue احمال واثقال ورادن ـ عقيباً كلور ايدى Ce régiment était à la queue des chariots فلان آلاى عربهلرك عقيبنده ايدى

Il signifie aussi, à la poursuite de quelqu'un *A.* معاقبةً ـ تعقيباً ـ متعقّباً *P.* در پس ـ درقفا *T.* صوكره ـ آردى ـ پسنده ـ قفاسنده دشمن ـ دشمن معاقبةً كلمك Avoir les ennemis en queue عسكرى در قفا اولمق

Queue à queue. A la file, immédiatement l'un après l'autre *A.* متعاقباً ـ متتالياً ـ متتابعاً *P.* پياپى ـ پيدرپى *T.* برى آردنجه بو قوردلر Ces loups se suivaient queue à queue برى برى آردنجه يوررلر ايدى

Queue-de-cheval. V. Prêle.

Queue-de-pourceau. Plante *A.* شمرة الخنازير

Queue-de-Renard. Plante *A.* ذنب الثعلب *T.* تلكى قويروغى

QUI. Pronom relatif *A.* الّذى *P.* كه *T.* اول كه ‖ La femme qui a soin de son ménage اول خاتون كه امور بيتيّهسنه اهتمام ايدر ـ امور بيتيّهسنه اهتمام ايدن خاتون La terre qui porte du blé حنطه ويرن ير ـ اول ير كه حنطه ويرر

Qui, interrogatif *A.* من ـ من ذا ـ ايّ *P.* كدام ـ كه *T.* قنغى ـ كيم

Il se met aussi pour Celui, quiconque *A.* من *P.* آنكس كه *T.* هر كيم كه ـ كيم كه ـ شول كمسنه كه Qui observera les commandemens de Dieu, sera sauvé هر كيم كه احكام الهيّهيه رعايت ايده دار عقباده مظهر فلاح اولور

On dit, Qui que ce soit, qui que ce puisse être, pour dire, quelque personne que ce soit *A.* ايّ من كان *P.* هر آنكه باشد *T.* هر كيم اولور ايسه اولسون ـ هر كيم ايسه ـ Quand il est mis avec une négative, il signifie, nul, aucun *A.* لا احد *P.* هيچ كس *T.* كمسه ـ هيچ كمسنه ‖ Il n'y a qui que ce soit كمسه يوقدر ـ هيچ كمسنه يوقدر

QUICONQUE. Toute personne qui *A.* كلّ من ـ ايمن *P.* هر آنكس كه ـ هر آنكه *T.* هر كيم كه ‖ Quiconque n'observera pas cette loi, sera puni هر كيم كه بو قانونه رعايت ايتميه مظهر تأديب اولهجقدر

QUIDAM. Mot Latin. Une certaine personne que l'on ne peut nommer *A.* فلان *P.* بهمان *T.* فلان ‖ Un certain quidam فلان كمسنه

QUIÉTUDE. T. de dévotion. Repos de l'esprit *A.* سلوة البال *P.* آسودگیٔ دل *T.* کوکل حضوری || L'amour de Dieu met l'esprit dans une entière quiétude عشق الهی سلوت کاملهٔ بالی مستلزمدر

Il se dit aussi dans le langage ordinaire *A.* فراغ البال ـ استراحة البال ـ طمانينة البال *T.* کوکل راحتلغی || Vivre dans la campagne dans une douce quiétude بایلاقده فراغ بال فرحرسان ایله کچنمک

QUILLE. Longue pièce de bois qui va de la poupe à la proue d'un vaisseau, et qui lui sert comme de fondement *A.* سهم القاعدة السفينة *P.* تیر بنداد کشتی *T.* قاریندنک دیب دیرکی

QUILLE. Morceau de bois long et rond, servant à un jeu *A.* قلة *T.* چلیک ـ Le jeu de quilles *A.* لعب القلو *T.* چلیک جوماق اویونی

QUILLER. Il se dit quand ceux qui veulent jouer aux quilles, en jettent chacun une, pour savoir ceux qui seront ensemble au jeu *A.* رمی القلة *T.* چلیک آتمق

QUINCAILLE. Toutes sortes d'ustensiles, d'instrumens de fer ou de cuivre, comme lames d'épée, couteaux, ciseaux, etc. *T.* چاقی بچاق مقولهسی شیلر || Faire marchandise de quincaille چاقی بچاق مقولهسی شیلرک تجارتنی ایتمک

QUINCAILLERIE. Marchandise de toute sorte de quincaille *T.* چاقی بچاق مقولهسی مال

QUINCAILLIER. Marchand, vendeur de quincaille *T.* چاقی بچاق مقولهسی جرجیسی

QUINDÉCAGONE. T. de Géom. Figure de quinze côtés *A.* شکل ذو خمسة عشر ضلعاً *P.* شکل پانزده پهلو *T.* اون بش یانلو بر شکل

QUINQUAGENAIRE. Qui est âgé de cinquante ans *A.* بالغ الخمسین *P.* پنجاه ساله *T.* اللی یاشنده

QUINQUENNAL. Qui dure cinq ans *A.* متمادی خمس سنین *P.* پنج ساله *T.* بش ییل ـ بش ییل سورن ـ بش یللق || Magistrat quinquennal منصبی بش ییل سورن مدتی اولان Office quinquennal منصبی مدتی بش ییل اولان ـ حاکم بش یللق منصب

Et ce qui se fait de cinq en cinq ans *A.* خمس *P.* بهر پنج سال آینده *T.* هر بش ییلده بر اولان || Fêtes quinquennales هر بش ییلده بر واقع اولان اعیاد

QUINQUINA. Écorce d'un arbre dont on se sert pour guérir la fièvre *T.* قنه قنه

QUINT. La cinquième partie d'un tout *A.* خُمس *P.* پنجیک *T.* بشده بر || J'y ai le quint بو شیئک خمس حصّهسی بکا عائد در

Il est aussi adjectif, et n'est guère d'usage qu'en ces phrases, Charles Quint, Empereur قارلوس خامس نام ایمپراطور Sixte, Quint, Pape سیقستوس خامس نام ریم پاپاسی

QUINTAL. Poids de cent livres *A.* قسطاس *P.* سنجه *T.* قنطار || Quintal de poudre باروت وزن ایدهجک قنطار

QUINTE. Il se dit d'une toux âcre et violente. V. Coqueluche.

QUINTE. Caprice, mauvaise humeur qui prend tout d'un coup *A.* لمم *P.* خشکسری *T.* چالقلق || Quand sa quinte le tient چالقلغی طوتهجق اولدقده

QUINTE, se dit aussi d'une fièvre qui revient tous les cinq jours *A.* حمّاء خمس

QUINTEFEUILLE. Plante qui a cinq feuilles sur une même queue, rangées en forme de main ouverte *A.* ذو ـ ذو خمسة الاوراق ـ خمسة الاطباق *P.* پنجنگشت ذو خمسة الاصابع *T.* بش پرمق

QUINTESSENCE. C'est, dans la philosophie ancienne, la substance éthérée *A.* جوهر اثیر ـ En Chimie, c'est le synonyme de Teinture. V. ce mot.

Il signifie figur., ce qu'il y a de principal, de plus fin dans une affaire, dans un discours, etc. *A.* خلاصة الخلاصة ـ خلاصة ـ نقاوة ـ زبدة *P.* گزیده ترین ـ سرآمد *T.* قیمق || Il a tiré toute la quintessence de ce livre اول کتابک خلاصهسنی بتون زبدهسنی آلدی ـ بسبتون اخذ ایلدی ـ Il se dit aussi de tout le profit qu'on peut tirer d'une chose || Il a tiré toute la quintessence de cette ferme بو مالکانهنک بالجمله بتون قیمغنی آلدی ـ زبدهسنی جذب واخذ ایتمشدر

QUINTESSENCIER. Raffiner, subtiliser *A.* تدقیق *P.* باریکجویی نمودن *T.* انجهدن انجهیه آرامق || Il ne faut pas tant quintessencier les choses ایشلری اول قدر تدقیق ایتمک روا دکلدر

QUINTESSENCIÉ. *A.* ملخص بالتدقیق *P.* بباریکی خلاصه کرده *T.* انجهدن انجه خلاصهلنمش

QUINTEUX. Fantasque, qui est sujet à des quintes *A.* ملموم

چالق .T خشکسر .P المزاج

QUINTUPLE. Cinq fois autant *A.* مضاعف خمس مرار *P.* پنجتا *T.* بش قات || Vingt est quintuple de quatre یکرمی عددی دردک بش قاتیدر

QUINTUPLER. Répéter cinq fois *A.* تضعیف خمس مرار *P.* پنجتا کردن *T.* بش قات ایتمک

QUINZAINE. Nombre collectif qui renferme quinze unités *A.* العدد الخمسة عشر *P.* عدد پانزده *T.* اون بش مقداری || Une quinzaine d'années اون بش سنه مقداری

Mis absolument, il signifie, une quinzaine de jours *A.* خمسة عشر یوماً *P.* پانزده روز *T.* اون بش کون

QUINZE. Nombre contenant trois fois cinq *A.* خمسة عشر fém. خمس عشرة *P.* پانزده *T.* اون بش — Il se dit aussi pour Quinzième. V. ce mot || Nous sommes au quinze du mois آیک اون بشنده یز - اون بشنجی کوننده یز

QUINZE CENTS, se dit pour Mille cinq cents *A.* خمس مائة والف *P.* پنجصد وهزار *T.* بیک بشیوز

QUINZE MILLE *A.* خمسة عشر الفاً *P.* پانزده هزار *T.* اون بشبیک

QUINZIÈME. Nombre d'ordre *A.* خامس عشر *P.* پانزدهم *T.* اون بشنجی || Le quinzième de sa maladie خستهلکنک اون بشنجی کونی

Il est aussi substantif, et signifie, une quinzième portion *A.* جزء من خمسة عشر *P.* پانزده یک *T.* اون بشده بر

QUIPROQUO. T. Latin qui signifie, Méprise. V. ce mot.

QUITTANCE. Acte par lequel le créancier tient son débiteur quitte de quelque chose qu'il lui devait *A.* وثیقة الابرا *P.* خلاصنامه *T.* قطع علاقه سندی - خلاص سندی - ابرا سندی || Quittance valable معمول به بر قطعه ابرا سندی Quittance générale کافهٔ مطالباتدن ابرای - ابرای عامی محتوی بر قطعه سند محکمه ذمتی حاوی قطع علاقه Quittance par devant-notaire کاتب شرع معرفتیله - کاتبی محضرنده ویرلمش ابرا سندی یازلمش

QUITTANCER. Donner une quittance au pied ou au dos de l'acte par lequel un débiteur était obligé à son créancier *T.* سندک اوزرنده تماماً ادا اولنمشدر دیو شرح ویرمک || Quittancer un contrat تعهد حجتی اوزرنده تماماً ادا اولنمشدر دیو شرح ویرمک

QUITTE. Qui est libéré de ce qu'il devait *A.* بریٔ الذمّة *P.* از وام رها یافته *T.* بورجنی اودهمش - بورجدن قورتلمش || Quand vous aurez payé, vous serez quitte دینکی ادا ایدنجه طرفکه بریٔ الذمه اولمش اولورسک Je suis quitte envers vous اولان دینمدن ذمتمی تبرید ایلدم Je vous tiens quitte de ce que vous pouvez me devoir بکا اولان دینکدن ذمتکی ابرا ایدرم

On dit dans les comptes qu'on se rend les uns aux autres, qu'on est quitte à quitte, pour dire, qu'on ne se doit plus rien de part ni d'autre بری بریمز - بری بریمزک ذمتی ابرا اولنمشدر ایله اودشمشز

Lorsqu'on a reçu quelque déplaisir de quelqu'un, et qu'on lui a rendu la pareille, on dit, Nous voilà quitte à quitte اشته بری باش - بری بریمز ایله برابرلشدک - بریمز ایله اودشدک باشه کلدک

QUITTE, signifie aussi, qui est delivré de quelque chose *A.* مخلص *P.* رها یافته *T.* خلاصیافته - قورتلمش - خلاص بولمش || Me voilà quitte de cette corvée اشته شو آنقریدن خلاص بولدم Cette affaire me donnait beaucoup de peine, m'en voilà quitte بو مصلحت بکا غایت زحمت ویرر ایدی اشته شمدی خلاص بولدم Il a un procès, une affaire fâcheuse, il voudrait en être quitte pour mille écus بر دعوایه یاخود بر موحش مادهیه اوغرایوب بیک غروش ایله قورتلمق استر

QUITTEMENT. adv. T. de Pratique. Il se dit pour marquer qu'une chose est franche de toutes dettes *A.* بریئاً من الدیون *P.* آزاده از وام *T.* بورجدن تمیز اولدرق || Il lui a vendu ce bien franchement et quittement بو ملکی دیوندن بریٔ وشروط مفسدهدن عاری اولدرق فلانه فروخت ایلدی

QUITTER. Laisser en quelque lieu, se séparer de quelqu'un *A.* افتراق - مفارقة - ترک *P.* جدا شدن - وا گذاشتن *T.* فلانی ایرلمق - براقمق || Je viens de le quitter à deux pas d'ici بوندن ایکی آدملق یرده ترک ایلدم Où avez-vous quitté vos gens? اتباعکی نه طرفده ترک ایلدک Il est fâcheux de quitter ses amis دوستلردن مفارقت ایتمک کدرلو شیدر Quitter père et mère والدیندن جدا اولمق Quitter sa famille et ses enfans ترک دار ودیار - ترک اولاد وعیال ایتمک Il ne le quitte ni nuit ni jour لیلاً ونهاراً یانندن مفارقت ایتمز Il ne le quitte non plus que l'ombre fait le corps سایه

بری Ils ne se pouvaient quitter مثالی یانندن هیچ آیرلمز
برلرندن مفارقت ایدمز اولدیلر Quand l'âme quitte le corps
جان تندن مفارقت ایدنجه Il a quitté son pays, et s'est
وطن عزیزینی ترک ایله انالیایه واروب marié en Italie
تاهل ایلدی Il a quitté le service خدمت ایلدی - ترک
On dit aussi, Quitter le grand chemin ترک ایتمک - جاده‌یی
اولو یولدن - اولو یولی براقمق - جاده‌دن عدول ایتمک
ترک دنیا ایتمک Et quitter le monde صاپمق

On dit figur. Quitter la robe, pour dire, renoncer à la profes-
sion de la robe طریقت - طریقت قلمی ترک ایتمک
- قلمدن فارغ اولمق - Et dans le même sens, Quitter l'epée
- طریقت عسکریه‌یی - طریقت سیفی ترک ایتمک
طریقت عسکریه‌دن فراغت ایتمک Et quitter une charge
منصبنی - بر کمسنه عهده‌سنده اولان منصبی ترک ایتمک
منصبندن فارغ اولمق - براقمق Quitter ses mauvaises habitu-
des بر کمسنه اتخاذ ایلدیکی عادات ردیئه‌یی ترک
عادات ذمیمه‌دن فراغت ایتمک - ایتمک

On dit aussi, Quitter le commerce du monde علایق دنیویه‌دن
مخالطت ناسدن قطع سر رشتهٔ علاقه - منقطع اولمق
ترک دنیا ایتمک - ایتمک

Quitter. Se dépouiller, ôter quelque chose de dessus soi *A.* خلع
P. از بر انداختن *T.* براقمق - چیقارمق || Quitter ses ha-
bits بر کمسنه کیدیکی البسه‌یی خلع ایتمک son épée
چیقارمق - طاقندیغی قلیجی خلع ایتمک Ce serpent a
quitté sa vieille peau - بو ییلان اسلحهٔ عتیقه‌سنی خلع ایلدی
اسکی قاوینی براقدی

Il se dit aussi d'un arbre qui se dépouille de ses feuilles *A.*
از برگ برهنه *T.* تعرّی من الاوراق - انسلاب الاوراق
یپراقدن چپلاقمق *T.* برگ ریختن - شدن

Quitter. Lâcher, laisser aller *A.* تخلی - تخلات - ترک *P.*
- الدن براقمق *T.* از دست بگذاشتن - از دست کردن
صالیویرمک - بوشلمق || Il se tint attaché à un arbre, qu'il
ne quitta point jusqu'à ce qu'on le vint secourir بر آغاجه
یاپشوب بر کمسنه امدادینه کلمدکجه اول آغاجی الدن
صالیویرمدی - براقمدی Le loup avait emporté une brebis, on
courut après, et on lui fit quitter sa proie قورد بر قیون قاپمشیکن
پسند قوشیلوب ترک ایتدردیلر

On dit figur. Quitter prise, pour dire, abandonner un dessein *A.*
ترک نیت ایتمک || Le moindre obstacle lui fait quitter prise
ادنا بر مانع ظهور ایده‌جک اولور ایسه ترک نیت ایدر

Quitter. Céder, délaisser *A.* قصر الید - ترک - فراغت *P.*
دست کش فراغ شدن *T.* براقمق || Il lui a quitté tous les
effets de cette succession اشیای متروکه‌نک جمله‌سنی فراغت
- مقامنی فلانه فراغ ایتمک Quitter sa place à quelqu'un ایلدی
یرینی فلانه ترک ایتمک Il n'en quitterait pas sa part à un autre
حصه‌سنی بشقه‌سنه فراغت ایده‌جکی یوقدر

Quitter. Se désister de quelque chose *A.* کفّ الید *P.* دست
کشیدن *T.* وازکلمک || Quitter une entreprise بر کمسنه مباشرت
بر کمسنه ایلدیکی مصلحتدن کفّ ید ایتمک un dessein
وازکچمک - ایتدیکی نیتدن وازکلمک

Quitter. Exempter, décharger *A.* عفو *P.* بخشیدن - معاف
کردن *T.* بغشلمق || Je vous quitte tout ce que vous me devez
بکا اولان دینک هرنه ایسه جمله‌سنی عفو ایدرم Je vous
quitte les intérêts et le principal اصل کرک کذشتلری وکرک
هم کذشتدن وهم اصل مالدن سنی - مالی سکا بغشلرم
معاف ایدرم

Quitté. *A.* متروک *P.* واگذاشته *T.* براقلمش

QUITUS. T. de Finance. C'est la décharge finale que l'on donne à un comptable. V. Décharge.

QUI-VA-LÀ. Cri d'une sentinelle qui entend du bruit *A.* من ذا
P. کیست *T.* کیم او

QUI VIVE. Qui-va-là. V. ce mot.

QUOI. Pronom absolu ou relatif *A.* ما *P.* چه *T.* نه || Quoi
de plus satisfaisant pour les parens que des enfans vertueux! ابوینه
کوره اولاد صالحه‌یه مالک اولمقدن زیاده مفرّح نه شی
وار در À quoi sert le mérite sans protection et sans bonheur?
حمایت یاخود بخت اولمدقچه لیاقت نه‌یه مفید در

On dit en termes de Palais, Quoi faisant, En quoi faisant, pour
dire, en faisant laquelle chose *A.* لدی الایفا || L'arrêt l'a con-
damné à payer; quoi faisant, il en sera valablement déchargé
مبلغک اداسی یا فرمان اوزرینه حکم اولنمشیکن لدی
الایفا بر نهج شرعی خلاص اولمش اولور

On dit, Un je ne sais quoi, pour dire, certaine chose qu'on
ne peut exprimer *A.* حالٌ ما *P.* ندانم چه حال *T.*
بیلمم نه نسنه || Il y a dans cette beauté je ne sais quoi qui me pique
plus que la beauté même بو حسن وجمالده بیلمم نه حال

بیلمم - وار در که نفس حسندن زیاده قلبمه تأثیر ایدر نه نسنه وار در که

QUOIQUE. Encore que, bien que *A.* مع هذا - مع انّ *P.* با آنکه - گرچه *T.* اگرچه - ایسه ده || Quoiqu'il soit pauvre, il est honnête homme گرچه فقیردر انجق اهل عرض آدمدر Il est de très-bonne maison, quoiqu'il ne soit pas riche مالدار دگل ایسه ده نسب عالی صاحبیدر

QUOTE PART. La part que chacun doit payer ou recevoir dans la répartition d'une somme *A.* حصّه pl. حصص *P.* روزی - بهره *T.* پای || Il doit tant payer pour sa quote part کندو حصّه‌سیچون شو مقدار ادا ایتمک اقتضا ایدر Il lui en revient tant pour sa quote part کندو پاینه شو قدر اصابت ایدر

QUOTIDIEN. Il se dit de ce qui ne manque pas de recommencer chaque jour *A.* یومیّ *P.* روزمرّه - هر روزه *T.* هر کونکی || Pain quotidien نان هر روزه - قوت یومی Fièvre quotidienne هر کونکی استمه *T.* تب روزمرّه - حمّای یومی

QUOTITÉ. La somme fixe à laquelle monte chaque quote part *A.* مبلغ الحصّة - حصّة معیّنة - حصّة مقطوعة *P.* بهرهٔ قرار داده *T.* کسلمش پای || J'ai payé ma quotité بن حصّهٔ معیّنه‌می ادا ایلدم

RAB

RAB

RABÂCHAGE. Défaut ou discours de celui qui rabâche *A.* ثرثرة *P.* یاوه گویی *T.* کوه‌زلک || Tout ce qu'il dit n'est que du rabâchage سویلدیکی هپ بر بیهوده ثرثره در

RABÂCHER. Revenir souvent sur ce qu'on a dit *A.* ثرثرة *P.* یاوه گویی کردن *T.* کوه‌زلک ایتمک

RABÂCHEUR. Qui rabâche *A.* ثرثار *P.* یاوه گو *T.* کوه‌زه

RABAIS. Diminution de prix *A.* نقصان الثمن *P.* کاست بها *T.* بهانک اکسکلکی || On lui a promis cent mille écus, mais il y aura bien du rabais فلانه یوز بیک غروش وعد اولندی انجق خیلیجه نقصان ظهور ایده‌جکدر Il a acheté cette terre sur le pied de dix mille livres de rente, il y trouvera un grand rabais بو چفتلکی سنوی اون بیک غروش ایراد اعتباریله مبایعه ایتمشدر انجق کلیتلو نقصان ظهور ایده‌جکدر

On dit, Proposer un ouvrage, une entreprise au rabais, pour dire, publier qu'on les donnera à celui qui offre de les faire à meilleur marché اکثر آشاغی بهایه یاپانه ویریله‌جکدر دیو بر ایشی عامّه‌یه عرض وتکلیف ایله اشاعه ایتمک

On dit aussi, Donner, mettre des marchandises au rabais, c'est-à-dire, à un prix au-dessous de ce qu'on les avait vendues d'abord *A.* بیع بالوضیعة - بیع بالحطیطة *P.* با کم بها فروختن *T.* مالی بهاسندن بر مقدار آشاغی صاتمق

RABAISSEMENT. Diminution. Il ne se dit que des monnaies et des tailles *A.* انحطاط - تنزّل *P.* کاست *T.* اینمه - آشاغیلنمه || Le rabaissement des monnaies اجناس سکّه‌نک انحطاطی - سکّه قیمتلرینک آشاغیلنمه‌سی des tailles رسوم خراجیه‌نک تنزّل وانحطاطی - اسعاری

RABAISSER. Mettre plus bas *A.* تنزیل *P.* فرو نهادن *T.* آشاغیلتمق - ایندرمک || Ce tableau est trop haut, il faut un peu le rabaisser بو تصویر بغایت یوکسکده اولمغله جزئیجه تنزیل اولنملو در

Il signifie aussi, élever moins la voix *A.* خفض - تنزیل *P.* پست کردن *T.* ایندرمک || Vous parlez trop haut dans la chambre du malade, rabaissez un peu votre voix مریضک یاتدیغی اوطه‌ده زیاده اجهار صوت ایله تکلّم ایدرسک بر مقدار خفض صدا ایله

Et diminuer *A.* تنقیص - تنزیل - تقلیل - حطّ *P.* کم ساختن *T.* ایندرمک - ازالتمق || Rabaisser le taux des denrées قیمات ذخایری تنقیص ایتمک des monnaies اجناس سکّه‌نک اسعارینی تنزیل ایتمک Rabaisser les tailles رسوم خراجیه‌یی تقلیل ایتمک

Figur. *A.* توضیع - تذلیل *P.* پست ساختن *T.* آلچقلتمق || Rabaisser l'orgueil de quelqu'un بر کمسنه‌نک کبر وغرورینی اندک کبر ونخوتنی ارغام ایتمک - توضیع ایتمک

Il se dit aussi au sens de Déprécier, estimer au-dessous de la valeur *A.* استخساس القدر - تسفیل القیمة *P.* کمبها نمودن *T.* بر شیئک قدرینی آشاغیلتمق - اعتبارینی قیرمق || Vous rabaissez trop sa marchandise مالک اولدیغی مالک قدر وقیمتنی پک استخساس ایدرسک On rabaisse trop

cet homme-là شو آدمك قدرينى يك آلچقلدييورلر Rabaisser le mérite de quelqu'un فلانك قدر ليافت واستحقاقنى تسفيل ايتمك

RABAISSÉ. *A.* منحط - متنزّل *P.* كم گشته *T.* اينمش - آشاغيلنمش

RABAT. Collet *A.* معنقة *P.* گردنبند *T.* بويون باغلمدسى

RABAT-JOIE. Sujet de chagrin qui vient troubler l'état de joie où l'on était *A.* سالب السرور - مخلّ النشاط - فرحربا *P.* فرحزدا *T.* كيف قيريجى - صفايى بوزان | Comme il était à se divertir, il apprit la perte de son procès, et ce fut un grand rabat-joie pour lui تفرّجده ايكن دعواسنى غائب ايلديكى خبرى كندويه واصل اولوب بوكيفيّت اخلال نشاط وصفاسنه بادى اولمشدر

Il se dit aussi d'un homme triste et ennemi de la joie des autres *A.* متترّح المزاج *P.* نا شاد *T.* يوزى كولمز

RABATTRE. Faire descendre ce qui s'élevait *A.* اهباط *P.* فرو روزكار *T.* آشاغى ايندرمك | Le vent rabat la fumée روزكار دخانك هبوطنه بادى اولور

Et diminuer, retrancher de la valeur d'une chose *A.* تنزيل - حطّ - تنقيص *P.* كمتر كردن *T.* ايندرمك - اغاضه - اشاغى واردرمق - اكسلتمك | Il faut rabattre beaucoup du prix que vous demandez تكليف ايلديككك ثمندن وافر مقدار تنزيل اولنملو در Combien en voulez vous rabattre? بهاسندن نقدر تنزيل ايتمكه راضى اولورسك Un marchand qui vend sa marchandise sans en rien rabattre ثمنندن حبّة واحده تنزيل ايتمكسزين مالنى صتار بازركان Rabattre de l'estime qu'on avait pour quelqu'un فلانك حقنده اولان حرمت واعتبارى تنقيص ايتمك Il y a beaucoup à rabattre de ce qu'il dit ديديكندن وافر مقدار تنزيل اولنملو در J'en rabats la moitié نصفنى تنزيل ايدرم C'est un homme qui n'en veut rien rabattre مطلوبندن هيچ برشئ تنزيل وتنقيص ايتمك استمز

On dit, Rabattre un coup, pour dire, le détourner *A.* اصافة *P.* بر طرف كردن *T.* صاپتمق | On lui porta un coup d'épée, et il le rabattit اوزرينه حواله اولنان ضربة سيفى بر تقريب صاپدردى

RABATTRE, en parlant des habillemens, signifie, aplatir les plis, les coutures *A.* توطئة *P.* هموار كردن *T.* بصدرمق - بصدروب دوزلتمك | Rabattre les plis d'un habit لباسك بوكم يرلرينى بصدروب دوزلتمك

Figur. Abaisser *A.* توضيع - تذليل *P.* پست كردن *T.* بر كمسنه نك آلچقلتمق | Rabattre l'orgueil, la fierté de quelqu'un انف كبر وغرورينى - كبر وغرورينى توضيع ايتمك ارغام ايتمك

RABATTRE, au neutre, et SE RABATTRE. Quitter un chemin, et se détourner tout d'un coup par un autre *A.* عدول - انصراف - انعطاف - اعتساف *P.* تافتن *T.* صاپمق | Quand vous serez en tel lieu, vous rabattrez à main droite فلان محلّه وصولنده جانب يمينه انصراف ايله L'armée s'est rabattue sur cette place عسكر يولندن انصراف ايله فلان قلعه يه طوغرى توجيه وجهة عزيمت ايلدى - عطف زمام عزيمت ايلدى - صاپدى - عنانتاب عزيمت اولدى - توجّه ايلدى

SE RABATTRE, se dit aussi au figuré, lorsqu'après avoir parlé de quelque matière, on change tout d'un coup de propos *A.* توجيه الكلام *P.* سخنرا بفلان سو تافتن *T.* لاقردى يى فلان طرفه چويرمك | Après avoir parlé quelque temps de choses indifférentes, il se rabattit sur la politique برمدّت بعض مذاكرات ما لا يعنى سرد وبيان ايلدكدنصكره كلامى امور دول لاقردى يى امور دول بحثنه چويردى - بحثنه توجيه ايلدى

On dit aussi, Après avoir exigé telles et telles conditions, il se rabattit à demander simplement que... مقدّما شويله شويله شروط تكليف ايتمشيكن نهاية الامر مطلوباتنى سادهجه شوكا تنزيل ايلدى

RABBIN. On appelle ainsi les docteurs des Juifs *A.* ربّانى pl. ربّانيون *T.* خاخام

RABÊTIR. Rendre bête *A.* القاء الى البهيميّة - القاء الى حال البهيميّة *P.* همحال جانور - بحال جانورى آوردن *T.* حيوانلق حالنه قويمق | Vous rabêtissez ce garçon-là à force de le maltraiter بو طفلى مبالغه ايله تحت القهر - قوللانديغكك تقريبيله حال بهيميّته القا ايدرسك ساختن

Il se dit aussi au neutre *A.* كسب الحال البهيميّة *P.* حال حيوانلق *T.* همحال جانور گشتن - جانورى پذيرفتن حيوان كبى اولمق - حالنه كيرمك

RABÊTI. *A.* متخذ الحال البهيميّة *P.* حال جانورى پذيرفته *T.* حيوانلق - حيوان كبى اولمش - حيوانلق حالنه كيرمش - حالنى كسب ايتمش

RABIOLE. V. Rave.

RABONNIR. Rendre meilleur *A.* اطابة ـ اصلاح *P.* بهتر ساختن سردابك *T.* ایولتمك || Les bonnes caves rabonnissent le vin باده‌نك اصلاحنه وسیله اولور ـ ایوسی شرابی اصلاح ایدر

Il signifie aussi, devenir meilleur *A.* استطابة ـ كسب الصلاح *P.* بهتر شدن *T.* ایولنمك | Ce vin rabonnit en bouteille بو نوع باده شیشه ایچنده كسب صلاح ایدر

RABOT. Outil qui sert à rendre uni le bois *A.* منحت *P.* رنده *T.* رنده ـ مشت رنده || Passer le rabot sur une pièce de bois بر قطعه آغاج تخته‌سی اوزرینه امرار منحت ایتمك ـ Unir une pièce de bois avec le rabot بر تخته‌یی رنده‌لمك ـ تسویه وتملیس ایتمك ـ تخته‌یی رنده ایله تسویه ایتمك

On dit figur., Passer le rabot sur un ouvrage de vers, de prose, y donner un coup de rabot, pour dire, le perfectionner منظوم ـ یا منثور بر تألیفه امرار قلم تصحیح واصلاح ایتمك ـ بر تألیفی ـ امرار مصقلهٔ تصحیح ایتمك پرداخت ایتمك تنقیح واصلاح ایتمك

RABOTER. Rendre uni et poli avec le rabot *A.* نحت ـ تملیس بالمنحت *P.* رنده زدن *T.* رنده‌لمك ـ رنده‌لیوب دوزلتمك || Un bois noueux est malaisé à raboter بوغوملی آغاجك رنده‌لنمسی مشكلدر

Il se dit figur. en parlant des ouvrages d'esprit *A.* اصلاح ـ تصحیح ـ تنقیح || Il y a bien à raboter dans cet ouvrage بو تألیفده خیلیجه اصلاح وتنقیح اولنه‌جق یرلر وار در

RABOTÉ. *A.* منحوت *P.* رنده زده *T.* رنده‌لنمش

RABOTEUX. Il se dit du bois, et signifie noueux, inégal *A.* معجرم ـ متعقد *P.* گره‌دار *T.* بوغوملی | Le cornouiller est raboteux قزلجق آغاجی بوغوملی اولور

Il se dit aussi de toute superficie inégale *A.* وعر ـ واعر pl. اوعار ـ جرفة pl. جروف ـ ذو الجروف والخروق *P.* [illegible] پر نشیب وفراز ـ ترلوه *T.* چاقر چقور یر ـ انیشلو یوقشلو سنگستان | C'est un pays inégal, pierreux et raboteux صرب یر وبورغاجلری فراوان پر جروف وخروق بر مملكتدر | Des chemins raboteux چاقر چقور یوللر

Il se dit figur. du style et des ouvrages d'esprit, et signifie, grossier, mal poli *T.* قبا صبا

RABOUGRIR. Il se dit des arbres et des plantes qui ne profitent point *A.* تمرض *P.* سست وناتوان بودن *T.* سینمك || Les grandes gelées font rabougrir le jeune bois جمد شدید كنج اورمانی سیندرر

RABOUGRI. *A.* متمرض *P.* سست وناتوان *T.* سینمش

Il se dit figur. d'une petite personne de mauvaise conformation et de mauvaise mine *A.* دمیم pl. دمام *P.* بد اندام *T.* خیره جوره

RABOUILLÈRE. Trou que les lapines creusent pour y faire leurs petits *A.* جحر الوبرة pl. اجحار الوبرة *P.* لانهٔ خرگوشك *T.* اق طاوشان اینی

RABROUER. Rebuter avec rudesse et mépris. Il se dit des propositions que l'on rejette *A.* ردّ *P.* نا قبولی نمودن *T.* قبول ایتمیوب آتمق

RACAILLE. La lie et le rebut du peuple *A.* pl. اراذل الناس pl. سفلة الناس ـ خشارة الناس ـ خسال الناس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی ـ آدم مولوزی مقوله‌سی | Il ne faut point se mêler avec de la racaille اراذل ناس ایچنده قارشمق روا دكلدر

Il se dit figur. de toutes les choses de rebut *A.* خسالة ـ خشل ـ *P.* شیٔ خسیس چیز كمتر *T.* بیاغی شیلر | Il y a deux ou trois pièces rares dans son cabinet, mais tout le reste n'est que de la racaille خزینه‌سنده موجود اولان اشیا ایچنده یالكز ایكی اوچ قطعه تحفهٔ نادره وار در ماعداسی هب خساله مقوله‌سیدر

RACCOMMODAGE. Le travail d'un ouvrier qui a raccommodé quelque chose *A.* اجرة المرمّم *P.* مزد مرمّتساز *T.* مرمّت خرجی | Le raccommodage d'un habit بر ثوبك مرمّتی اجرتی | Payer tant pour le raccommodage مرمّت خرجیچون شو قدر اقچه ویرمك

RACCOMMODEMENT. Réconciliation entre des personnes qui étaient brouillées *A.* اصلاح ذات البین *P.* آشتی بخشایی *T.* بارشدرمه ـ اوزلاشدرمه || Leurs amis ont travaillé à leur raccommodement فلان كسانك بینی اصلاح ایچون دوستلری سعی ایتمشلر در

RACCOMMODER. Refaire, remettre en bon état *A.* ترمیم ـ تعمیر *P.* مرمّت كردن *T.* مرمّات ایتمك || Raccommoder une maison خانه‌یی تعمیر ایتمك une muraille دیواری تعمیر un carrosse, la selle d'un cheval دنطوی وایری ترمیم وتعمیر ایتمك

Il signifie aussi, réparer || Il a fait une sottise, il cherche à la raccommoder ایتدیكی حماقتی تعمیر ایتمكه سعی ایدر

Et remettre dans une situation plus convenable *A.* تنظیم ـ

نظاملمق - دوزمك *T.* پرداختن *P.* تنظيم على ما هو اللايق || Une femme qui raccommode ses cheveux صاچنی دوزن خاتون || Raccommodez votre manteau, il est tout de côté قپودك یان طرفه صارقمقدر لایقی اوزره تنظیم ایله

Il se dit aussi en parlant des ouvrages d'esprit, et des affaires, et signifie, réformer ce qu'il peut y avoir de mauvais *A.* تصحیح — اصلاح || Il y a trop à raccommoder à cette harangue, il vaut mieux la laisser telle qu'elle est بو موعظه‌نك وافر محللری تصحیحه محتاج اولمغله همان اولدیغی حال اوزره ترکی اولنسه انسبدر || Il a tellement gâté ses affaires, qu'on aura bien de la peine à les raccommoder امورینی شول رتبه‌ده افساد ایلدیکه فیما بعد اصلاحلرنده عسرت عظیمه وار در — فیما بعد تنظیملری دشوار در || Cet événement ne raccommodera pas ses affaires بو حادثه اصلاح اموریله مدار اولمز || Ce négociant a bien raccommodé ses affaires بو بازركان امورینی كوركی — امور وخصوصاتنه كوزل رابطه ویردی — كبی اصلاح ایلدی كوزل نظام ویردی

RACCOMMODER. Mettre d'accord des personnes qui s'étaient brouillées *A.* تلئیم ما — اصلاح ذات البین — اصلاح ما بین — بین ذات البین توفیق *P.* بمیانه كسان آشتی بخشیدن *T.* اورلاشدرمق — بارشدرمق || Il y avait entre eux de la mésintelligence, on les a raccommodés فلانلر بوزشمشلر ایدی انجق بو دفعه بینلری اصلاح اولندی

On dit aussi dans ce sens, Se raccommoder *A.* مصالحه *P.* آشتی پذیرفتن *T.* اوزلشمق — بارشمق || Le mari et la femme se sont raccommodés زوج ایله زوجه مصالحه ایتمشلر در — قاری ایله قوجه بارشمشلر در

RACCOMMODÉ. *A.* مرمّم *P.* مرمّتكرده *T.* مرمّات اولمش

RACCOMMODEUR. Qui raccommode *A.* مرمّم *P.* مرمّتساز *T.* مرمّات ایدیجی

RACCORDEMENT. V. Raccorder.

RACCORDER. T. d'Archit. Réunir deux corps, deux superficies à un même niveau *A.* تسویه *P.* با همدیگر برابر وهموار ساختن *T.* بری برینه دره‌دوز اولدرق چاتدرمق

RACCOURCIR. Rendre plus court *A.* قصر *P.* كوتاه كردن *T.* قصه‌لتمق || En prenant par ce petit sentier, vous raccourcirez votre chemin de beaucoup بو چیغرت یولنی طوتسدك منزلنی خیلی مرتبه قصه‌لتمش اولورسك || Raccourcir un manteau قپودی قصه‌لتمق || des étriers اوزنكیلری قصه‌لتمق || un discours اختصار كلام — مختصر ایتمك — كلامی قصه‌لتمق || Cet accident a raccourci ses jours بو حادثه فلانك عمرینی قصر ایلدی — كوتاه ایلدی

RACCOURCI. *A.* مقصّر *P.* كوته گشته *T.* قصه‌لنمش — Il signifie aussi, trop court *A.* قصیر *P.* كوتاه *T.* قصه || Une taille raccourcie قدّ قصیر — قامت كوتاه — قصه بوی

EN RACCOURCI. En abrégé *A.* على وجه الاختصار — مختصراً *P.* كوته گوید *T.* قصه‌جه — مختصر بجه || Je vous ai dit le fait en raccourci كیفیتی على طریق الاختصار سكا نقل ایلدم || Exposer une affaire en raccourci برماده‌یی مختصراً بسط وبیان ایتمك

RACCOURCISSEMENT. Action de raccourcir *A.* قصر *P.* كوته‌سازی *T.* قصه‌لتمه ou l'effet de cette action *A.* قصارت — تقصّر *P.* كوته‌یی *T.* قصه‌لق || Le raccourcissement d'un habit بر ثوبك قصارتی

RACCROCHER. Accrocher de nouveau *A.* مجدّداً انشاب — تنشیب على التكرار *P.* از سر نو نشلیدن *T.* یكیدن ایلشدرمك || Raccrocher un tableau برقطعه تصویری یكیدن دیوار اوزرینه ایلشدرمك

SE RACCROCHER, signifie au figuré, regagner les avantages qu'on avait perdus *A.* تلافی الضرر *P.* بتضمین زیان ظفر یافتن *T.* ضرری چیقارمق || Laissez-le faire, il trouvera bien moyen de se raccrocher فلانی حالنه براق ضررینی چیقارمغك یولنی بولور

Il signifie aussi, regagner d'un côté ce qu'on avait perdu de l'autre *A.* تدارك ما فات — تلافی ما فات *T.* ضررینی چیقارمق || Dans cette affaire, il aurait perdu par le fond, mais il s'est raccroché à la forme فلان كمسنه بو خصوصده اصل واساس ماده جهتیله گرفتار ضرر وزیان اولدیغی دركار ایدی انجق صورت حالدن انتفاع برله تلافی ما فات ایتمش اولدی

Et s'aider de quelque chose pour se sauver d'un inconvénient *A.* تشبّث *P.* نشلیدن *T.* یاپشمق || Il était noyé, s'il ne s'était raccroché à cette branche بو داله تشبّث ایتمامش اولسه غرق اولمش اولور ایدی || Quand on le presse, il se raccroche à des prétextes فلان كشی تضییق اولندیغی حالده علل واعذاره تشبّث ایدر

RACCROCHER, se dit aussi en parlant des filles de mauvaise vie, qui pressent les passans d'entrer chez elles *T.* اوروسبی ارککلره صالمق

RACCROCHEUSE. Femme de mauvaise vie qui raccroche les passans *T.* ارککه صالن اوروسبی

RACE. Lignée, tous ceux qui viennent d'une même famille *A.* نسل pl. انسال ـ آل *P.* نژاد *T.* صوی ‖ Il est d'une bonne race نسل قدیم کریم النسلدر d'une race illustre, ancienne نسل پادشاهیدندر ‖ Il est de la race royale وکریمدن منشعبدر ‖ Il sort d'une race de gens de bien آل ابراردن منشعب بر ذاتدر ‖ Les trois races des rois de France تخت سلطنت اولمش فرانسه پادشاهلرینک انسال ثلثسی الی الآن جالس ‖ Il y a eu de grands hommes, de grands princes dans cette race بو نسل انجنده منبع الاسامی نیجه ذوات برگزیده صفات وملوکت عظمت سمات وار ایدی ‖ On le soupçonne d'être de race Juive نسل یهوددن اولدیغی وهم اولنور

On dit, Les races futures, pour dire, tous les hommes à venir *A.* pl. انسال لاحقه ـ انسال آتیه *P.* زه وزاد آینده *T.* کلجکلر ـ On dit par mépris, Race maudite *A.* نسل ملعون ـ نسل خبیث

Dans l'Ecriture-Sainte, St. Jean appelle certains Juifs, Race de vipères *A.* عرق الافاعی pl. اولاد الافاعی

RACE, se dit aussi des animaux domestiques *A.* عرق *P.* زاد *T.* صوی ‖ Ce cheval est de race, de bonne race فرس کریم صوی ایلدر ـ اسب بهزاد در ـ فرس جواد در ـ العرقدر ‖ J'en veux avoir de la race بوندن انخاذ عرق ایتمک استرم

On dit figur., que les bons chiens chassent de race, qu'un homme chasse de race, pour dire, que les enfans tiennent des inclinations de leurs pères *T.* فلان آدم ـ کلبک ایوسی صوی قوغار صوی قوغار

RACHAT. L'action de racheter quelque chose. V. Racheter ‖ Vendre à faculté de rachat بیعده بایعی طرفندن اشترا ایده بلمک شرطیله صاتمق

Il signifie aussi, délivrance, rédemption *A.* فدیة *P.* خلاصسازی *T.* فدیهٔ اسرا ‖ Le rachat des captifs بدل وبروب قورتارمه ‖ Notre Seigneur a donné son sang pour le rachat du genre humain حضرت عیسی افندمز بنی آدمی افندا انجون دم مبارکنی بدل دادی

RACHETABLE. Qu'on a droit de racheter *A.* ممکن الاشتراء *T.* بایعی طرفندن ینه صاتون آلنه بلور ‖ Une terre rachetable ممکن الاشترا اولان صاتلمش بر یر ‖ Une maison rachetable dans trois ans اوچ سنه ظرفنده ممکن الاشترا اولان صاتلمش بر باب منزل

RACHETER. Acheter ce que l'on avait vendu *A.* اشتراء المبیع *P.* چیز فروخته را باز خریدن *T.* صاتلمش بر جانب بایعدن ‖ J'avais vendu mon cheval à un tel, mais je l'ai racheté de lui آتمی فلانه صاتمشیدم بو دفعه بایعی صاتون الدم ‖ Et acheter une chose à la place d'une autre *T.* بر شیئک یرینه بشقه بر شیئی اشترا ایتمک

Et délivrer à prix d'argent un captif *A.* افتداء ـ مفادات ـ تخلیص بالفدیة *P.* گرفتاریرا بدینار رها کردن *T.* ثمن وعوض اعطاسیله اسیر قورتارمق ‖ Racheter quelqu'un des galères کورکده اولان اسیری ثمن معلوم اعطاسیله تخلیص ایتمک ‖ des mains des Algériens جزایرلو الندن اولان اسیری ثمن وعوض مقابلسنده تخلیص ایتمک

SE RACHETER. *A.* تخلیص النفس بالفدیة *P.* با فدیه رها *T.* ادای ثمن معلوم ایله تخلیص نفس ایتمک ‖ Se racheter d'une sujétion ثمن معلوم اعطاسیله نفسنی قید رقیتدن تخلیص ایتمک

Il signifie aussi, être compensé par . . . *A.* مکافات *P.* پاداش *T.* تعویض اولنمق ـ بدل اولمق ‖ Cette petite fatigue se rachète par bien des avantages بو زحمت جزئیه منافع جسیمه ایله تعویض اولنور

Et être puni par . . . *A.* مجازات *P.* بادافراه پذیرفتن *T.* جزای لایقنی بولمق ‖ Ce plaisir d'un moment se rachète par de longues souffrances بو صفای یکدمه جفای مدیده ایله مجازات اولنور

On dit figur. Racheter ses péchés par l'aumône, pour dire, obtenir la rémission de ses péchés en faisant l'aumône *A.* اعطاء الفدیه ـ الکفارة *T.* گناهلرک کفارتنی فدیه ایله ادا ایتمک ـ معاصی وآثامک عفوینی اعطای تصدقات ایله تحصیل ایتمک

RACHITIQUE. Qui est attaqué du rachitis *A.* مغرم ـ جحس *P.* شیرزده *T.* سود چبوقلی ـ سود اورغونی

RACHITIS. Maladie qui attaque ordinairement les enfans en bas âge, et qui consiste dans la courbure et la déformation de l'e-

pine du dos et des grands os *A.* سُو - حثل - جحن - قرقمة سود اورغونلغى *T.* درد شيرزده *P.* الرضاع

RACHITISME. Maladie du blé, qui rend sa tige basse et nouée *A.* آفة الجحن *T.* اكينك خيره‌لكى

RACINAL. T. de Charpent. Grosses pièces de bois, qui servent au soutien des autres *A.* زافرة pl. زوافر *P.* باشت - شاهتير *T.* كوپرى طبانلرى - زوافر جسر || Racinaux d'un pont طبان

RACINE. La partie par où les arbres et les plantes tiennent à la terre *A.* اصل pl. اصول - عرق pl. عروق *P.* بن - بيخ *T.* كوك - ريشه || La racine d'un arbre اصل شجر - آغاجك كوكى La racine en est pourie كوكى چوركدر Ces sortes d'arbres jettent, poussent de profondes racines بو جنس آغاج اصول دربن كوك صالدرر ياخود سورر - عميقه ارسال ايدر Racine de chicoret هندبا كوكى

Il se dit aussi en parlant des ongles, des dents, des cheveux *A.* منبت pl. منابت - اصل *P.* بن *T.* كوك || La racine de la dent est gâtée, est ébranlée منبت سنّ فاسد ومتزلزلدر - بن دندان چوركدر L'ongle est découvert jusqu'à la racine طرنق منبتنه قدر اچيقدر - Il se dit aussi des cancers, des cors, etc. qui surviennent au corps humain || Couper un cor jusqu'à la racine سكلى كوكندن كسمك en enlever la racine كوكنى قوپارمق - سكلك كوكنى قلع ايتمك

On dit figur. || La vertu a jeté de profondes racines dans son coeur شجرهٔ فضل وصلاح داخل قلبنده ريشه گير رسوخ ومتانت اولمشدر La racine du mal علتك كوكى Il faut couper la racine de ce mal avant qu'il augmente بو آفت كسب نما ايتمزدن مقدّم قطع واستيصال اولنمق اقتضا ايدر - Couper racine à une erreur عرق ضلالى قطع ايتمك عرقنى كسمك اقتضا ايدر

En termes de Pratique, on appelle Fruits pendants par les racines, les fruits qui ne sont pas coupés et cueillis *T.* هنوز يرده اولان غلات

RACINE. T. de Gram. On appelle ainsi tout mot dont un autre est formé *A.* اصل اللغة pl. اصول اللغات || Faire un dictionnaire par racines اصول لغات ترتيبى اوزره بر لغت كتابى تأليف ايتمك

RACINE. T. d'Arithm. On appelle Racine carrée d'un nombre, le nombre qui, multiplié par lui-même, a produit ce nombre-là *A.* جذر Et racine cube, ou cubique, le nombre qui, multiplié par son carré, a produit le nombre proposé *A.* جذر العدد المكعب

RÂCLER. Ratisser quelque chose, en ôter les inégalités *A.* بشر - حمر - ابشار - حلاء *P.* رنديدن *T.* قازيوب صيرمق - قازيمق || Râcler des peaux ابشار جلود ايتمك du parchemin ترشديى قازيمق - حمر سير ايتمك de l'ivoire فيل ديشنى ابشار ايتمك - قازيوب بوزينى صيرمق de la corne de cerf كيك بوينوزينى ابشار ايتمك

RÂCLOIR. Instrument avec lequel on râcle *A.* محلاء - محمر *P.* رنده *T.* رنده || Râcloir pour râcler du parchemin ترشه قازييه‌جق رنده

RÂCLOIR d'un jardinier, qui sert à râcler des allées *A.* مجرفة *T.* صيرقى

RÂCLURE. Les petites parties qu'on a emportées de la superficie d'un corps en le râclant *A.* حلائة *P.* رندش *T.* قازنتى || Râclure de corne de cerf كيك بوينوزى قازنتيسى d'ongles طرنق قازنتيسى

RACONTER. Conter, narrer une chose *A.* نقل - حكايت - قصّ *P.* گزارشتن - داستان سراييدن *T.* نقل ايتمك || Raconter une histoire, un fait بر حكايه وبر واقعه‌يى نقل ايتمك Il nous raconta ses voyages, ses combats اسفار ومحارباتى نقل وحكايت ايتمشدر Raconter les particularités d'une action بر مادّه جريان ايتمش تفاصيل احوالى نقل ايتمك Raconter sommairement, brièvement على طريق الايجاز نقل ايتمك - مختصرجه Raconter au vrai واقع على وجه الصحة حكايت ايتمك - حالى نقل ايتمك

RACONTÉ. *A.* منقول - محكى *P.* نقل كرده *T.* نقل اولنمش

RACONTEUR. Qui a la manie de raconter *A.* مكثر القصص والحكايات *P.* داستانسرايى *T.* هوسكار حكايه نقلنه مبتلا || Un ennuyeux raconteur ثقيل ومعجز بر مكثر حكايات

RACORNIR. Rendre dur et coriace *A.* تصليب *P.* سخت كردن *T.* پكشدرمك || Le feu a tout-à-fait racorni cette viande تأثير نار بو لحمى بسبتون پكشدردى Le vin racornit le fruit باده ميوه‌يى پكشدرر

SE RACORNIR *A.* كسب الصلابة - تصلب *P.* سختى پذيرفتن *T.* پكشمك - قاتيلشمق || La viande se racornit à force de cuire ات زياده پشدكچه كسب صلابت ايدر

RACORNI. *A.* متصلب *P.* سختى پذيرفته *T.* پكشمش -

قاتیلشمش

Racorni, veut dire aussi, qui semble rapetissé, qui ne peut plus se développer et s'étendre *A.* متقفع *T.* بوزلمش ـ بوزیلوب || C'est un rhumatisme qui le tient tout racorni قاصقاتی قالمش مبتلا اولدیغی وجع مفاصلک شدتی تقریبیله بوزیلوب قاصقاتی قالمشدر

RACORNISSEMENT. État de celui qui est racorni *A.* صلابت *P.* سختی *T.* پکلک ـ پکشمه ـ قاتیلشمه || Le racornissement de cette viande بو اتک صلابتی

RACQUITTER. Dédommager de quelque perte *A.* تضمین الضرر || Une seconde affaire l'a racquitté de ce qu'il avait perdu à la première مقدمکی ماده‌ده ایتدیکی ضرری صکره‌کی ماده‌ده تحصیل ایلدیکی فائده ایله تضمین ایلدی

Se Racquitter. *A.* تلافی ما فات *T.* ضررینی چیقارمق || Il avait perdu dans son premier marché, il s'en est racquitté dans le second اوّلکی بازارلغنده دوچار ضرر اولمش ایسه ده ایکنجیسنده تلافیٔ ما فات ایلدی ـ Et regagner ce qu'on avait perdu au jeu || Essayez de vous racquitter ضررکی چیقارمغه باق

RADE. Espace de mer enfoncé dans les terres, où les vaisseaux peuvent tenir à l'ancre à l'abri de certains vents *A.* مرسی pl. مراسی ـ محط السفاین *P.* کشتیکاه *T.* کمی یتاغی یری || Cette rade est bonne بر مرسای اصلحدر Les vaisseaux étaient à la rade کمیلر پیشکاه مرساده لنکر انداز توقف وقرار ایدی se sont mis à la rade سفینه‌لر یتاق یرینه داخل اولمشدر Ce n'est pas un port, c'est une rade لیمان دکل بر محط سفاینه‌در ـ کمی La rade n'est pas bien sûre فلان کمی یتاغی یتاغی یریدر یری کرکی کبی محفوظ دکلدر

RADEAU. Assemblage de plusieurs pièces de bois liées ensemble, et qui forment une sorte de plancher, dont on se sert pour porter des hommes et différentes choses *A.* رمث ـ عامة *P.* کلک *T.* صال || Il fit passer son infanterie sur des radeaux پیاده عسکرینی صاللر اوزرینه وضع ایله نهردن امرار ایتدردی

RADER. Mettre en rade *A.* تمکین فی المرسی *P.* بکشتیکاه نهادن *T.* کمی‌یی یتاق یرینه یناشدرمق

RADIATION. T. de Finan. et de Pratique. Action de rayer quelque article d'un compte, pour rendre cet article nul *A.* ترقین *P.* کشیدن خط بطلان *T.* چیزمه || Cet article est sujet à radiation محاسبه‌نک بو اسامیسی ترقین اولنور مقوله‌دندر ـ چیزیلور مقوله‌دندر ـ خط بطلان کشیده اولنه‌جق مقوله‌دندر Obtenir sa radiation d'une taxe کندو اسمنی دفتر تکالیفدن ترقین ایتدرمک Sa radiation a été difficile, mais il l'a obtenue دفتر تکالیفدن اسمی ترقین اولنمق مشکل ایکن تحصیلنه ظفریاب اولمشدر ـ Il se dit aussi de la raie que l'on passe sur cet article *A.* خط البطلان

RADIATION. T. didact. Effet des rayons de la lumière envoyés par un corps *A.* تشعشع *P.* پرتو ریزی *T.* پارلدامه || La radiation du soleil شمسک تشعشعی

RADICAL. On appelle Humeur radicale, cette humeur qu'on regarde comme le principe de la vie dans le corps humain *A.* رطوبة غریزیّة

Il signifie au figuré, qui est comme la racine d'une chose *A.* اصلی ، Vice radical عیب اصلی Terme radical لغت اصلیّه Lettres radicales حروف اصلیّه

On dit Guérison radicale, pour dire, guérison qui a détruit le mal dans sa racine *A.* برء تام ـ برء باستیصال المرض

RADICALEMENT. Jusque dans le principe, dans la racine *A.* الی اصوله || Quelques chimistes prétendent dissoudre radicalement les métaux اهل کیمیانک بعضیسی معادنی الی اصولها حل واذابه‌یه مقتدر اولدقلرینی ادّعا ایدرلر ـ On dit aussi, Guérir radicalement une maladie مرضی بالاستیصال استیصال مرض ایله اشفا ایتمک ـ دفع ایتدرمک

RADICULE. T. de Botan. Petite racine qui sort de la grande *A.* عرق ـ هدب العرق *P.* ریشه *T.* کوک صچاقی

RADIEUX. Rayonnant, brillant *A.* متشعشع ـ مترقرق ـ ساطع النور ـ مرهره *P.* شعشعه پاش ـ رخشان *T.* پارلدایجی || Son éclat radieux لمعان شعشعه پاشی Front radieux جبهه‌ٔ جبین ساطع النور ـ مرهره

RADIOMÈTRE. Instrument qui sert sur mer à prendre des hauteurs *A.* میزان الارتفاع

RADIS. Sorte de raifort cultivé *A.* فجلة pl. فجول ـ خامة pl. خام *P.* ترب *T.* طورب

RADIUS. T. Anat. Un des deux os de l'avant-bras *A.* کرسوع

RADOTAGE. Discours denué de sens *A.* هذاء *P.* هرزه گویی ـ هرزه خایی ـ ژاژخایی *T.* بکشافلق ـ هذیان || Ce discours n'est qu'un radotage بر کلامدر عبارت هذیاندن

RADOTER. Tenir des discours dénués de sens, par un affaiblis-

sement d'esprit *A.* هذیان *P.* هرزه خایی کردن - غنشیدن - ژاژخایی کردن *T.* صاچمه سویلمك - یکشاقلق ایتمك || Il est si vieux qu'il radote شول رتبه‌ده پیر واختیاردر که هذیان سویلر — On dit figur. d'un homme qui dit des choses sans raison, qu'il ne fait que radoter هذیان سویلمکدن خالی دکلدر

RADOTERIE. V. Radotage.

RADOTEUR. Celui qui radote *A.* هذّاء *P.* هرزه خا - هرزه گو - ژاژخا - نو گفاره *T.* صاچمه سویلیان - یکشاق

RADOUB. Réparation qui se fait au corps d'un vaisseau endommagé *A.* مرمّة السفینة *P.* مرمّت‌سازئ کشتی *T.* کمینك مرمّاتی || Il travaille au radoub de son vaisseau سفینه‌سنك مرمّاتنه مشغولدر

RADOUBER. Raccomoder le corps d'un vaisseau *A.* ترمیم السفینة - تعمیر السفینة *P.* کشتیرا مرمّت کردن *T.* کمی‌یی مرمّات ایتمك || Radouber un navire سفینه‌یی تعمیر وترمیم ایتمك

Radoubé. *A.* سفینة مرمّمة *P.* کشتئ مرمّت کرده *T.* مرمّات اولمش کمی

RADOUCIR. Rendre plus doux *A.* ایراث الملایمة - تلیین *P.* نرم ساختن *T.* یومشتمق | La pluie a radouci le temps باران تلیین هوا ایلدی - هوایه ایراث ملایمت ایتمشدر

Figur. Apaiser *A.* ایراث السکونة - تسکین *P.* آرامانیدن *T.* یواشتمق || Radoucir quelqu'un بر کمسنه‌نك طبیعتنه ایراث سکونت ایتمك

Se radoucir. *A.* کسب الملایمة - کسب السکونة *P.* نرمی پذیرفتن - آرمیده شدن *T.* یومشامق - یواشلمق || Le temps s'est bien radouci depuis peu هوا بر مدّتدنبرو کسب ملایمت ایلدی Il était fort aigri contre un tel, il s'est fort radouci فلانك حقّنه غضبی زیاده ایکن بو دفعه خیلیجه کسب سکونت ایلدی

Radouci. *A.* ملایم *P.* نرمی پذیرفته - ملایمتیافته *T.* یومشامش *A.* رهین بالسکونة *P.* آرمیده - سکونتیافته *T.* یواشلنمش

RADOUCISSEMENT. Diminution de la violence du froid ou du chaud, par rapport à l'air *A.* ملاینة - ملایمت *P.* نرمی *T.* یومشاقلق || Le radoucissement du temps هوانك ملایمتی - یومشاقلق

Figur. *A.* ملایمت - سکونت *P.* نرمی - آرمیدگی *T.* یواشلق || La fièvre n'est pas si violente, il y a bien du radoucissement حمّانك اول قدر شدّتی یوقدر خیلیجه سکونت پیدا ایلدی Les choses étaient fort aigries contre lui, mais il y a eu quelque radoucissement علیهنه اولان فرط شدّت نوعمّا کسب سکونت وملایمت ایتمشدر

RAFALE. T. de Marine, qui se dit de certains coups de vent *T.* صاورنتی

RAFFERMIR. Rendre plus ferme *A.* تأکید القوّة - تزیید الاستحکام - تزیید المتانة *P.* نو بنو قوّت بخشیدن - استوارتر کردن *T.* بر قات دخی قوّتلندرمك - بر قات دخی قوّت ویرمك || Cet opiat raffermit les dents et les gencives بو معجون دیشلره ودیش اتلرینه تأکید قوّتی موجب اولور Le beau temps a raffermi les chemins هوانك لطافتی طرق ومسالکك بر قات دخی استحکامنه بادی اولمشدر — Figur. || Le bon air a raffermi sa santé هوانك تمیزلکی مزاجنه وسیلهٔ تأکید قوّت اولمشدر Raffermir l'autorité حکومته زیاده متانت واستحکام ویرمك Son discours raffermit le courage des soldats تقریر ایلدیکی مقاله نفرات عسکریه‌نك قوّت قلبلرینه وسیلهٔ تأکید اولمشدر Le gain de cette bataille le raffermit sur le trône پادشاهك بو واقعه‌ده مظهر غالبیّت اولمسی تخت سلطنتنه بر قات دخی سبب متانت واستحکامی اولمشدر Raffermir l'esprit à un homme inquiet تلاش وخلجان اوزره اولان کمسنه‌نك درونته بر قات دخی القای قوّت ومتانت ایتمك Cet obstacle n'a fait que le raffermir dans ses projets ظهور ایدن مانع نیّت ایلدیکی تدبیره بر قات دخی باعث قوّت ومتانت اولمشدر

Se raffermir. *A.* کسب الزیادة القوّة - کسب الزیادة الرسوخ - کسب الزیادة المتانة - الاستحکام *P.* نو بنو استواری پذیرفتن - نو بنو توانایی یافتن *T.* زیاده قوّت بولمق - بر قات دخی قویلشمك || Ses jambes se raffermissent de plus en plus آیاقلری کتدکچه زیاده قوّت بولمقده در Sa faveur auprès du prince se raffermit de jour en jour نزد پادشاهیده مظهر اولدیغی حسن نظر یوماً فیوماً بر قات دخی کسب متانت ایتمکده در

Raffermi. *A.* متزاید القوّة - متزاید الاستحکام *P.* نو بنو - از سر نو استواری پذیرفته - توانایی یافته *T.* بر قات دخی قویلشمش

RAFFERMISSEMENT. Ce qui remet une chose dans l'état de fermeté où elle était *A.* استحکام *P.* استواری *T.* قویلشمه || Le raffermissement de l'autorité royale, de la santé قوّت ملوکانه‌نك

وصحت وجودك قويلشمەسى

RAFFINAGE. Action de raffiner *A.* اصحاض ـ تصفية *P.* پاكيزه *T.* سازى ـ قال ـ صافيلنمه || Le raffinage du cuivre passe pour une des opérations les plus difficiles de la fonderie نحاسك تصفيەسى مادەسى دوكمدجيلك فننك اصعب امورندن معدود ـ اصحاض معادنه مخصوص اولان اوجاق Fourneau de raffinage در قال ايچون مخصوص

RAFFINEMENT. Extrême subtilité dans la conduite, dans la manière de parler, d'écrire, de penser *A.* مداقة ـ استدقاق *P.* خرده كارى ـ باريكسازى *T.* انجه آراشدرمه ـ انجهدن استدقاق امورك || C'est un trop grand raffinement انجدلمه بو بر نوع استدقاق un raffinement ridicule درجهٔ اعلاسيدر تدبير امور دولتده دائر Raffinement de politique خنده آور در استدقاق لطيف ورقيق

RAFFINER. Purifier. Il se dit du sucre, du sel, du salpêtre *A.* تصفية ـ اصحاض ـ اخلاص ـ ترويق *P.* پاكيزه ساختن *T.* || قال ايتمك ـ مكرر ايتمك ـ طورياتمق ـ صافيلنمك Raffiner le salpêtre كهرجليى قال ايتمك le sucre شكرى مكرر ايتمك ـ تصفيه ايتمك

Il signifie au neutre, subtiliser *A.* استدقاق ـ تدقيق الامور الاحوال *P.* باريكسازى نمودن ـ خرده كارى نمودن *T.* انجدن انجيه آراشدرمق || Il a bien raffiné sur cette science بو علمده كركى كبى استدقاق احوال ايلدى On a raffiné depuis peu sur les arts بر آز مدتدنبرو انواع فنون وصنايعده كافهٔ اموردە تدقيقى استدقاق امور اولنمشدر Il raffine sur tout لسان خصوصنده تدقيق احوال ايدر sur la langue زياده در sur le point d'honneur عرض دعواسنده تدقيق امور ايدر

Se raffiner. Devenir plus fin, moins simple *A.* احتيال ـ كسب انجدلك پيدا ايتمك *T.* باريكنظرى اندوختن *P.* الدها || Les jeunes gens de province se raffinent à Paris طشرەدن كلان نو جوانلر پارسده انجدلك پيدا ايدرلر Son esprit s'est raffiné par l'expérience فلان كشى تجارب احوال ايله كسب دها ايلدى

Raffiné. *A.* مصفا ـ ممحوص ـ مروّق *P.* پاكيزه كرده *T.* سكر ـ سكر مصفا ـ Sucre raffiné *A.* طورلمش ـ قال اولمش ـ V. Sucre. مكرر اولمش شكر *T.* شكر بيز ـ شكر فانيد *P.* فارد

RAFFINERIE. Lieu où l'on raffine le sucre *A.* دار التصفية السكر شكرى *T.* كارخانهٔ شكر فانيده *P.* دار الاعمال السكر الفارد ـ مكرر ايدەجك كارخانه

RAFFINEUR. Celui qui raffine *A.* مروّق ـ ممحص ـ مصفى ـ قالجى ـ صافيلديجى ـ طورلديجى *T.* پاكيزه ساز *P.* ـ Raffineur de sucre *A.* عامل السكر الفارد *P.* فانيد ساز شكر *T.* شكرى مكرر ييچان

RAFFOLER. Se passionner follement pour quelqu'un, ou pour quelque chose *A.* شغف *P.* مفتون شدن *T.* || دلى اولمق Raffoler de quelqu'un بر ـ بر كمسندنك مفتونى اولمق كمسندنك دليسى اولمق

RAFFOLIR. Devenir fou *A.* تجنن *P.* ديوانه شدن *T.* دلورمك

RAFLE. Grape de raisin qui n'a plus de grains *A.* فتاق ـ كشر || اوزم صالقمنك چوپى *T.* چوب شنلك *P.* العنب Les vignes ont coulé; il n'y a presque point de grains, il n'y a que la rafle اصمەلر هپ دوكيلوب اوزرلرنده حبه قالمديغندن ـ Faire اوزم صالقملرى چوپلرندن غيرى بر شئ يوقدر rafle, signifie, rafler. V. ce mot.

RAFLER. Emporter tout très-promptement *A.* تجريف *P.* سيلوب سپورمك *T.* رفت وروب كردن

Raflé. *A.* مجروف *P.* رفت وروب گشته *T.* سيلنوب سپورلمش

RAFRAÎCHIR. Rendre frais *A.* ايراث الشنبة ـ تبريد *P.* صوغتمق ـ سرينلتمك *T* سرد ساختن || Rafraichir l'eau صويى صوغتمق ـ تبريد ما ايتمك Il est venu une petite pluie qui a rafraichi l'air نزول ايدن باران خفيف هوايى سرينلتدى ـ تبريد ايلدى

Rafraichir le sang, signifie, le rendre plus calme *A.* ايراث السكونة *P.* آسوده ساختن *T.* بصدروب ديكلندرمك || L'usage du Lait lui a rafraichi le sang سودك استعمالى دمنه سكونت ايراث ايتمشدر Le sommeil rafraichit le sang نوم دمك سكونتنه باعث اولور

On dit figur., qu'une chose rafraichit le sang, pour dire, qu'elle fait plaisir تفريح جان ايدر

Rafraichir. Réparer, rétablir *A.* ايقاع الطراوة ـ تطرئة *P.* تازگى دادن ـ تر ساختن *T.* تازەلندرمك || Rafraichir un tableau بر تصويرى تازەلندرمك

On dit en termes de guerre, Rafraichir des troupes, pour dire, les rétablir par le repos *A.* تجديد القوة *P.* قوت تازه دادن *T.* قوتنى تازەلتمك || Ces troupes sont fatiguées, il faut les mettre dans de bons quartiers pour les rafraichir بو عسكر گرفتار

تعب ومحنت اولمغله مناسب قوناقلره قوندريلوب فوتنى تازهلتمك اقتضا ايدر — On dit aussi, dans ce sens, Se rafraîchir *A.* كسب القوة لجديدة *P.* قوت تازه يافتن *T.* قوت تازهلنمك || Ces troupes ont grand besoin de se rafraîchir بو عسكر غاية الغايه قوتنى تازهلنمكه محتاجدر — On dit aussi, Rafraîchir une place, pour dire, y mettre de nouvelles troupes, de nouvelles munitions قلعهنك عسكر ومهماتنى تازهلتمك

Rafraîchir. Renouveler *A.* تجديد *P.* نو ساختن *T.* يكيلتمك — تازهلمك || Rafraîchir à quelqu'un la mémoire d'une chose بر شيئك ذكرينى بر كمسنهنك خاطرينه تجديد ايتمك — تازهلتمك

Et rogner, couper *A.* قص *T.* قيرقمق || Rafraîchir les cheveux بر قپودى قيرقمق un manteau صاچى قيرقمق

Se rafraîchir. Devenir frais *A.* كسب الشبنة — تبرد *P.* سردى هوا كسب *T.* سرينلنمك || Le temps se rafraîchit پذيرفتن — سرينلنور — شنبت ايدر

RAFRAÎCHISSANT. Qui rafraîchit *A.* مبرد *P.* سرد ساز — خشكمانا *T.* سرينلديجى

Il se dit en Médecine de certains remèdes propres à calmer l'agitation des humeurs *A.* مسكن *P.* آسوده ساز *T.* بصدريجى || Donner des rafraîchissans à un malade خستهيه مسكنات ايچورمك

RAFRAÎCHISSEMENT. Ce qui rafraîchit. V. Rafraîchissant || Prendre du rafraîchissement مبرد شربت ايچمك Vous avez besoin de rafraîchissement مبرد شيئلره محتاجسك

Il signifie aussi, l'effet de ce qui rafraîchit *A.* برودت — تبرد — شنبت *P.* سردى *T.* صوغوقلق — سرينلك || Le trop de rafraîchissement est nuisible برودتك افراطى مضر در

Il signifie figur., recouvrement de forces par le repos *A.* تجدد القوة *P.* تازگى قوت *T.* قوت تازهلنمسى || L'armée a besoin de rafraîchissement عسكر قوتنى تازهلنمكه محتاجدر — On appelle, Quartier de rafraîchissement, un lieu où les troupes fatiguées se rafraîchissent *A.* محل الاستراحة — محل التنفس *P.* جاى آرام *T.* بر راحتلنهجك || On a envoyé la cavalerie au quartier de rafraîchissement سوارى عسكرينى بر محل تنفس واستراحته كوندرديلر

Rafraîchissemens, se dit en termes de Marine, des alimens frais que l'on donne dans un vaisseau *A.* مأكولات طريئه *P.* خوراك تر وتازه *T.* ييهجك تازه شيئلر

RAGAILLARDER. Redonner de la gaieté *A.* مجدداً تنشيط *P.* تازه بخشيدن شادمانئ *T.* يكيدن شطارتلندرمك

RAGE. Délire furieux ; c'est la même chose que l'hydrophobie *A.* داء الكلب — جنون *P.* درد سگ ديوانه *T.* قودوز علتى || Entre tous les animaux, le chien est le plus sujet à la rage بهايم ايچنده قودوز علتنه زياده مبتلا اولان كوپك قسميدر

Il se dit figur. de l'excès de certaines passions || Il aime à la rage بوكا مجنونانه محبتى وار در Il y a de la rage à cela مجنونانه هوسى وار در Il a la rage des tableaux, du jeu تصوير وقمار دلوسيدر — تصويرلرك وقمارك مجنونيدر Il a la rage d'écrire كتابتك مجنونيدر

Rage, signifie aussi figur., un violent transport de dépit, de colère *A.* شدة الغيظ — تهور *P.* غرش *T.* طارغنلق || آزغون شدت غيظ وتهوريني بر Exercer sa rage contre quelqu'un كمسنهنك عليهنه صرف ايتمك Il a la rage dans le coeur دروننده مايهٔ غيظ وتهور مضمر در Il dissimulait sa rage غيظنى اضمار ايدر ايدى

Il se dit aussi d'une cruauté excessive *A.* عنف — شدت *P.* تندى *T.* سردلك || Il a dompté par sa patience la rage des tyrans كمال صبريله جبابرهنك عنف وشدتنه غالب كلدى

RAGOT. Qui est de petite taille, court et gros *A.* عكب — خنبس *P.* غك *T.* طوپاچ بودور

RAGOÛT. Mets apprêté pour exciter l'appétit *A.* طعام متبل *P.* منتارلو *T.* تربيهلو آش يخنى || Un ragoût de champignons تربيهلو بر طعام متبل C'est un homme qui aime les ragoûts طعاملردن حظ ايدر

Il se dit figur. de ce qui excite les désirs *A.* مهيج الاشتياق — باعث فزونئ لذت — اشتياق انكيز *P.* مهيج اللذة *T.* لذت ويريجى — لذت آرتوريجى || La difficulté est une espèce de ragoût عشرت وصعوبت مهيج اشتياق اولان لكل جديد لذة *A.* حالاتدندر Il y a un ragoût dans la nouveauté *T.* جديد شيئده بر نوع لذت وار در Quel ragoût trouvez-vous à cela? بوكا نه لذت بولورسك

RAGOÛTANT. Qui ragoûte *A.* مهيج الاشتها *P.* اشتها انكيز *T.* اشتها آرتوريجى || Ce mets-là n'est guère ragoûtant بو طعام

Il nous faudrait quelque chose de ragoûtant چندان مهیج اشتها دکلدر مهیج اشتها اولەجق بر شیئه محتاجز

Figur. Qui flatte, qui est agréable *A.* مرغوب *P.* دلپسند - چهرهٔ *T.* کوکله خوش کلور | Une figure ragoûtante دلارا بر زن دلپسند Une femme bien ragoûtante چهرهٔ دلارا - مرغوب

RAGOÛTER. Remettre en appétit *A.* تهییج الاشتها *P.* اشتها انگیختن *T.* اشتها کتورمک - استکی قندرمق || Il a perdu l'appétit, il faut essayer de le ragoûter اشتهاسی منقطع اولمغله تهییجی طریقنی تجربه ایتملو در

Se Ragoûter. *A.* تجدید الاشتها - کسب الاشتها *P.* در اشتها آمدن *T.* اشتها پیدا ایتمک - اشتها بولمق || Il fait tout ce qu'il peut pour se ragoûter کسب اشتها ایچون هر کونه تجدید اشتهایه سعی ایدر - تدبیره تشبث ایدر

Figur. Réveiller le désir *A.* تهییج الاشتیاق *P.* آرزو انگیختن *T.* استک قندرمق - آرزو بخشیدن || Il n'est plus sensible à ce qui avait accoutumé de le toucher de plus, il lui faut quelque chose de nouveau pour le ragoûter مقدما قلبنه تأثیر ایدە کلمش شیئلره رغبتی قالمدیغندن مهیج اشتیاقی اولەجق اخر بر جدید نسنەنک تدارکی لازمدر

RAGRANDIR. Rendre plus grand *A.* توسیع *P.* فراخی بخشیدن - بزرکتر کردن *T.* بیوتمک || Il a fait ragrandir son salon مسافر اوطەسنی توسیع ایتدردی

Ragrandi. *A.* متسع *P.* بزرکتر گشته *T.* بیومش

RAGRÉER. Repasser le marteau et le fer aux paremens des murs d'un bâtiment, pour les rendre unis et les polir *A.* تملیس - تملیق *P.* پرداخت دادن - پرداختن *T.* پرداخلمق

Il signifie aussi, réparer, rajuster *A.* ترتیب *P.* بجای سزا نهادن *T.* یرینه اویدروب یرلشدرمک || Cela se disloquait, il a fallu le ragréer بو شئ یرندن اوینار ایدی اویدریلوب یرلشدرلمسی لازم کلدی

Et suppléer à ce qui manque *A.* الحاق *T.* اکلەمک || On a ragréé un morceau d'étoffe à cette robe بو لباسه بر پارچه قماش اکلدیلر

RAGRÉMENT. Action de ragréer. V. ce mot.

RAIE. Trait tiré de long avec une plume, un pinceau, etc. *A.* خط pl. خطوط *P.* کشه *T.* چیزکی || Tirer une raie sur une feuille de papier بر طبقه کاغد اوزرنده بر خط چکمک Effacez cette ligne, tirez une raie dessus بو سطری ازاله ایله اوزرنده بر خط کشیدەسیله

Il se dit aussi de toutes les lignes qui se trouvent sur la peau de quelques animaux, sur les marbres, sur les étoffes, etc. || Ce cheval a une raie noire sur le dos بو آتک صرتنده بر سیاه چیزکی وار در Marbre marqué de raies noires سیاه خطلو مرمر طاشی Étoffe à petites raies اوفاق چیبوقلی قماش - خطوط صغیره ایله مخطط بر ثوب - اوفاق قلملو قماش

Il signifie aussi, l'entre-deux des sillons *A.* ما بین الاتلام *T.* تارلا آرقلری آرەسی || En ce pays-là les laboureurs font les raies fort creuses بو دیارده اکنجی طائفەسی تارلا آرقلرینک آرەلرینی پک درین آچر

Il se dit aussi d'une certaine séparation de cheveux qui se fait sur le haut de la tête *A.* مفرق الشعر pl. مفارق الشعر

RAIE. Poisson de mer qui est plat et cartilagineux *A.* شبّوطة pl. شبابیط *P.* ماهی گرد *T.* قلقان بالغی

RAIFORT. Espèce de radis sauvage, qu'on nomme aussi Cran *A.* فجل جبلی *P.* ترب کوهی *T.* یبان طورپی

RAILLER. Tourner quelqu'un en ridicule *A.* استهزاء - تمسخر - طنز *P.* خنده خریش کردن *T.* مسخرەلغه آلمق - ذوقلنمک || Railler délicatement نازکانه استهزا ایتمک || adroitement بر تقریب دلفریب ایله تمسخر واستهزا ایتمک agréablement لطافت ایله استهزا ایتمک Il raille ses meilleurs amis اعز احباسنی بیله ذوقلنور - Il se dit aussi au neutre || Railler de tout le monde عالمی ذوقلنمک railler des choses les plus saintes اشیای مبارکەنک اعز واشرفنی دخی مسخرەلغه آلمق

Se Railler, signifie, se moquer. V. ce mot. || Il se raille de tout ce qu'on peut lui dire کندویه هر نه دیسەلر ذوقلنور

Railler et se Railler, signifie aussi, badiner *A.* تمازح - هزل *P.* تفاکه - لطیفه ایتمک - خوراطه ایتمک *T.* لاغیدن || Je ne sais s'il raille ou s'il parle sérieusement بیلمم شقه ایتمک مرامی هزلامی یاخود جدّامی سویلر Je ne raille point لطیفه دکلدر Tout en raillant, cela pourrait bien être هر نه قدر هزل صورتنده ایسەده بونک وقوعی احتمالی درکار در Ne voyez-vous pas qu'il se raille? لطیفه ایتدیکنی کورمزمیسک

RAILLERIE. Moquerie *A.* هزی - سخریّة *P.* خنده خریش *T.* ذوقلنمه || Il aime la raillerie هزی وسخریّەیه مایلدر Il est retenu sur la raillerie هزی وسخریّه بابنده احتراز اوزره در

Et plaisanterie *A.* ممازحة - مزاح - مهازلة pl. مهازلات - هزل

مزاح شقه - لطيفه - خوراطه *T.* لاغ *P.* ممازحات pl. || Fine raillerie مهازلهٔ لطيفه ممازحهٔ مطبوعه agréable obligeante دقيق plaisante مهازلهٔ مهازلهٔ خلوص آميز innocente piquante ممازحهٔ دلنواز لطيفهٔ بارد بر لطيفه froide méchante مزاح دلشكن - جانگزا بو لطيفه زيادهجه Cette raillerie est trop forte خباثت آلود شديد در Il a tourné cela en raillerie, au lieu de s'en fâcher بو كلامدن انفعال ايدهجكنه لطيفهيه چويردى Cela passe la raillerie لطيفه كرتهسنى كچر - حدود هزلى تجاوز ايدر

On dit, qu'un homme entend raillerie, pour dire, qu'il ne se fâche pas de ce qu'on lui dit en raillant لطيفه قالدرر ou qu'il n'entend pas raillerie, pour dire, qu'il ne passe pas la plus petite faute لطيفهدن آلمز - لطيفه بيلمز - On dit, Raillerie à part, sans raillerie, pour dire, sérieusement لطيفهدن قطع النظر - لطيفه بر ياننه طورسون - لطيفه بر طرف

RAILLEUR. Moqueur *A.* مستهزئ - هزئة *P.* طناز - خنديشكار *T.* ذوقلنيجى

RAINURE. Petite entaillure faite en long dans un morceau de bois, pour y assembler une autre pièce *A.* حزّة *P.* كاف *T.* كرتك

RAIS, se dit des pièces d'une roue de voiture qui entrent dans le moyeu *A.* سنّ pl. اسنان *P.* دندانه *T.* ديش || Il y a un rais rompu à cette roue بو تكرلكك بر ديشى قيرقدر

RAISIN. Le fruit de la vigne *A.* عنب pl. اعناب *P.* انگور - رز *T.* اوزم || Une grappe de raisin بر صالقم اوزم un grain *A.* حبّة العنب - هبر *P.* دانهٔ انگور - انگرده *T.* اوزم دانهسى Raisin de muscat مسكت اوزمى

Raisin sec. *A.* زبيب - عنجد *P.* مويز - سكج *T.* قورى اوزم

RAISIN DE RENARD. Plante *A.* عنب الثعلب - ثلثان *P.* سگنگور - سپنگور - رزه *T.* ايت اوزمى

RAISINÉ. Confiture faite de raisin *T.* اوزم ريچالى

RAISON. Faculté intellectuelle par laquelle l'homme est distingué des bêtes *A.* عقل *P.* هوش *T.* اوص || Dieu a donné la raison à l'homme, pour lui faire discerner le bien du mal, le vrai d'avec le faux الله تعالى بنى آدمى خير وشرّ وحقّ وباطلى نيك وبدى - تميز ايچون حليهٔ عقل ايله متحلّى قلدى وكذب وصحتى فرق ايچون بنى آدمه عقل احسان ايلدى L'usage de la raison n'est donné aux enfans qu'à un certain âge اطفال سنّ معلومه بالغ اولنجيه قدر اعمال عقله هنوز سنّ مقتدر دكلدرلر Il n'est pas encore en âge de raison رشده بالغ دكلدر La raison humaine est bornée عقل بشر محدود در elle ne saurait atteindre jusque-là عقل بشر اول مرتبهيى ادراكدن عاجز در Les mystères de la Foi sont au-dessus de la raison حكم خفيهٔ دين ما وراى عقلده اولان اسراردندر Il faut que les passions soient soumises à la raison نفس اماره عقله محكوم اولملو در Les lumières de la raison انوار عقل

Il se prend aussi pour le bon sens, le bon usage de la raison *A.* درايت *P.* هوشمندى *T.* عقللولق || Cet homme n'a point de raison بو آدم مايهٔ درايتدن - بو آدمك اصلا درايتى يوقدر كلّيًا بى بهره در Il n'a pas de raison à ce qu'il fait, à ce qu'il dit افعال واقوالى آثار درايتدن عاريدر Sa conduite est pleine de raison سلوك وحركتى من كل الوجوه اصول درايته اصول عقله - موافقدر

On dit proverb. d'un raisonnement, d'un discours de travers, d'un ouvrage d'esprit mal fait, etc. qu'il n'y a ni rime ni raison بو كلامده نه رابطه نه معنا وار در

On appelle en Métaphysique, Être de raison, ce qui est impossible, ce qui implique contradiction *A.* خيال محال || Un cercle carré est un être de raison دائرهنك شكل مربعى خيال محال قبيلندندر

Il se dit aussi, de ce qui n'existe que dans l'imagination *A.* صورت وهمية

Raison, se dit aussi pour Justice, équité, droit, devoir *A.* حقّ - عدل - رأى صواب - صواب *P.* راستى *T.* يوللولق - حقّ وصوابه تابع اولمق || Se mettre à la raison طوغريلق Se rendre à la raison حقّ وصوابه راضى اولمق Réduire quelqu'un à la raison بر كمسنهيى طريق حقه ادخال ايتدرمك La droite raison le veut رأى صوابك مقتضاسى بونى ايجاب حقى وار Il a raison عقل سدادك مقتضاسى بو در - ايدر Il a quelque raison là-dessus اولبابده من جهة حقى وار در Ils prétendent tous deux avoir raison ايكيسى دخى دعواى حق ايدرلر

On dit proverb., Où force domine raison n'a point de lieu قوت غالب اولنجه حق يوريمز

On dit du prix d'une marchandise, qu'il est hors de raison, pour dire, qu'elle est d'un prix excessif بهاسى انصافدن خارجدر

Raison. Satisfaction sur quelque chose qu'on demande, qu'on prétend *A.* احقاق الحق ـ حق الترضية ‖ Il m'a offensé, j'en ai tiré raison فلان کشی عرضمه طوقندیغندن اول بابده استیفای حق ترضیه ایتدردم S'il m'a offensé, j'en demanderai raison بنی تکدیر ایتمش ایسه استیفای حق ترضیه دوچار اولدیغی دعواسنی ایده‌جکم Il a tiré raison de cet affront کسر عرض ایچون استیفای حق ترضیه اینمشدر Je vous ferai avoir raison de vos prétentions مطلوبك اولان امورده حقکی احقاق ایتدره‌جکم Faites-moi raison de la part que j'ai en cette succession بو ترکه‌دن بکا اصابت ایدن حصّه ایچون حقمی احقاق ایله Se faire raison soi-même خود بخود تحصیل ـ بخود استیفای حق ترضیه ایتمك ـ حق ایتمك

On dit, Demander raison, pour dire, demander compte *T.* حساب استمك ‖ On lui a demandé raison de sa conduite سلوك وحرکتنه دائر حساب استدیلر ـ Et rendre raison, pour dire, rendre compte *T.* حساب ویرمك ‖ On lui a fait rendre raison de son administration مدّت حکومتنده ایتدیکی اداره‌یه دائر فلانه حساب ویردیلر

Raison, se dit sur les vaisseaux pour Ration *A.* تعیینات *P.* تعیینات روزمرّه *T.* تعیینات یومیّة

Raison. Preuve par discours, par argument *A.* دلیل pl. دلایل حجّت pl. حجج ـ براهین pl. برهان ـ ‖ Forte, puissante raison قریب الاحتمال بر دلیل ـ probable دلیل قوی ـ décisive شایان اعتبار اوله‌جق دلیل valable برهان قطعی المفاد invincible تعریض قبول ایده‌میه‌جك ـ برهان ممتنع الاعتراض convaincante دلیل مسکت ـ دلیل ملزم faible, fausse, plausible بر دلیل واهی یا باطل یا معقول Chercher des raisons تدارك حجج وبراهین trouver حجج وبراهین طلبنده اولمق رأیینی دلایل Il appuie son opinion de bonnes raisons سرد مستحسنه ایله تأیید ایدر ایلدیککز دلایل وبراهینی تسلیم ایده‌رم Je me rends à vos raisons

Raison. Sujet, cause, motif *A.* علّت pl. علل ـ سبب pl. حق وعوابد ـ سبب حق ‖ Juste raison موجب ـ اسباب علّت جسیمه ومستحسنه grande, bonne مقارن بر علّت بو مقوله Quelle raison avez-vous d'en user comme vous faites? بونده Il a fait cela sans raison عمل وحرکتکه موجب ندر بلا موجب ـ بلا سبب ایتمشدر Je ne sais pas les raisons qu'il a eues d'entreprendre cette affaire بو مصلحته تصدّی ومباشرتنی ایجاب ایتمش علل واسباب معلوم دکلدر Chacun a sa raison هر کسده بر نوع سبب وار در Il y a raison de douter اولبابده سبب شك وشبهه وار در

On appelle Raison d'État, Raison de famille, les considérations d'intérêt par lesquelles on se conduit dans un État, dans une famille مصلحت ملکه یاخود مصلحت اهل بیته متعلق سبب وعلّت

Raison, en termes de Mathématique, signifie, le rapport d'une quantité à une autre *A.* قیاس ‖ Il y a même raison entre trois et six, qu'entre six et douze اوچ عدد ایله التی عدد بیننده اولان قیاس التی ایله اون ایکی بیننده اولان قیاسه مساویدر Raison double, composée قیاس مکرّر یا مرکّب

À plus forte raison. Par un motif d'autant plus fort *A.* بطریق الاولی *P.* بیشتر از آن *T.* بر قات دخی ‖ Si l'on est obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte raison en doit-on faire à ses parens اجنبیلر حقنه اجرای ترو احسان اولنمق شرط ایسه بطریق الاولی خویشان واقربا حقنه واجبدر

Pour raison de quoi. A cause de quoi *A.* فلهذا ـ فلذلك ـ بناء علیه ـ بناء علی ذلك *P.* بنا برین *T.* اندن اوتری

À raison, En raison. À proportion *A.* قیاساً *P.* بقیاس *T.* قیاس ایله ـ کوره ‖ On paya cet ouvrier à raison de l'ouvrage qu'il avait fait فلان ایشجی‌یه ایشلدیکی ایشه قیاس ایله اجرت ویرلدی Il doit être payé en raison du temps qu'il y a mis صرف ایلدیکی وقته کوره اجرتی ویرلملو در

RAISONNABLE. Qui est doué de raison *A.* ذو العقل pl. ذوی العقول *P.* هوشمند *T.* اوص صاحبی ‖ L'homme est un animal raisonnable انسان حیوان ذو عقلدر

Il signifie aussi, juste, équitable *A.* عادل ـ منصف ـ محق *P.* النصفة والحقانیة *T.* فرهنکدار ـ حق شناس حقانیتلو ‖ Vous n'êtes pas raisonnable d'en user comme vous faites بو مقوله حرکتکز اصول حق وانصافه موافق دکلدر Vous êtes trop raisonnable pour exiger cela de moi کمال انصاف وحقانیته نظراً شو ایشی بندن استمیه‌جککز مجبول اولدیغکز Ce marchand est très-raisonnable بو بازرکان بغایت منصفدر Les conditions qu'on lui a proposées sont assez raisonnables فلانه تکلیف اولنان شروط خیلیجه منصفانه در ـ خیلی Des prétentions raisonnables مرتبه قاعده انصافه موافقدر

قاعدهٔ نصفت وحقانیته موافق تکلیفلر ـ مطلوبات منصفانه

Et convenable *A.* مناسب *P.* روا *T.* یوللو || On lui a donné une pension raisonnable فلانه مناسب بر معاش ویرلدی Le blé est à prix raisonnable حنطه مناسب بهاده در

Et qui est au-dessus du médiocre *A.* وافی ـ کافی *P.* بسنده *T.* قدّ خیلیجه ـ هب ایو || Il est d'une taille raisonnable قدر وافی ـ وقامتی وافیدر ـ Il jouit d'un revenu raisonnable ایرادہ مالکدر Il a un appartement d'une grandeur raisonnable دائره‌سنک وسعتی کافیدر ـ خیلیجه وسعتلو بر دائره‌سی واردر

RAISONNABLEMENT. Avec raison *A.* بالعقل والدرایة *P.* عاقلانه ـ درایتکارانه ـ هوشمندانه ـ خردمندانه *T.* اوصلولق تمام عاقلانه || C'est parler raisonnablement عاقللولق ایله ـ ایله کلام سویلمکدر Vous en usez trop raisonnablement pour n'être pas approuvé بو خصوصده وضع وحرکتنک من کل الوجوه اصول عقله موافق ایدوکنه نظراً رهین پسند واستحسان اولمامنک احتمالی یوقدر Il a répondu fort raisonnablement غایت عاقلانه جواب ویردی

Et convenablement *A.* علی وجه الانسب ـ کما هو اللایق *P.* بر وجه روا *T.* یوللو وجهله ـ مناسبی اوزره || Il a du bien raisonnablement مناسبی مقداری مالی مالکدر C'est raisonnablement vendu مناسب بها ایله ـ مناسبی اوزره صاتلدی

Et passablement, d'une manière au-dessus du médiocre *A.* علی قدر الکفایة ـ وافیاً *P.* بس ـ خیلی *T.* خیلیجه ـ هب ایوجه || Il écrit raisonnablement bien قلمی هب ایوجه ایوجه Sa maison est raisonnablement grande خانه‌سی خیلیجه کبیر در Il n'est pas malade, car il mange et boit raissonnablement خسته‌لکنی دفع ایتمشدر زیرا خورد ونوشی هب ایوجه یرنده در

RAISONNÉ. Appuyé de raisons et de preuves *A.* مبرهن ـ مدلل || Requête raisonnée مدلل بر قطعه عرضحال

RAISONNEMENT. La faculté ou l'action de raisonner *A.* قوهٔ مفکّرة ـ فکر || C'est un homme qui a le raisonnement bon قوت مفکره‌سی اجود واحسن بر آدمدر d'un raisonnement profond فکر عمیق رسوخ ومتانت فکره مالک بر آدمدر solide صاحبیدر

Il se prend aussi pour Argument, enchainement de jugemens qui dépendent les uns des autres *A.* ملاحظة pl. ملاحظات ـ مطالعة pl. مطالعات || Raisonnement solide قوی ومستحکم بر ملاحظه juste مطالعهٔ صحیحه droit مطالعهٔ صائبه faux مطالعهٔ باطله مبهم ومشتبه بر ملاحظه obscur واضح ومبیّن بر مطالعه clair مطالعه بابنده C'est un homme qui est fort en raisonnement قوتی چوق بر آدمدر Tous ces raisonnemens sont superflus اشبو مطالعاتک مجموعی زواید قبیلندندر À quoi tendent tous ces raisonnemens? بو قدر مطالعه‌لردن غرض نه‌در

RAISONNER. Se servir de sa raison *A.* فکر ـ تفکر ـ اعمال *P.* الفکر اندیشه کردن *T.* دوشونمک || C'est le propre de l'homme de raisonner تفکر انسانه مخصوصدر Les bêtes ne raisonnent point بهایم قسمی تفکر ایدەمز Raisonner juste صحیحاً تفکر ایتمک ـ فکر صائب ایله faux فکر خاطی ایله تفکر ایتمک de travers معکوساً تفکر ایتمک conséquement قانون ملازمه اوزره تفکر ایتمک mal لا عن اصول باطله sur de faux principes صواب تفکر ایتمک اوزره اعمال فکر ایتمک

Il signifie aussi, alléguer des raisons pour appuyer une opinion *A.* مباحثة بسرد الدلیل ـ مدللاً بحث || Nous avons fort raisonné sur cette affaire بو مصلحتدن وافرجه سرد دلایل ایله مباحثه ایلدک La loi ne doit pas raisonner, mais commander قانونده مباحثهٔ مدلله لازم اولمیوب حکم قطعی صورتنی اقتضا ایدر Les maîtres ne veulent pas qu'on raisonne, mais qu'on obéisse مخدومین تابعلری طرفندن سرد دلایل ایله مباحثه‌یی تجویز ایتمیوب همان هر حالده مطاع اولمق ادّعاسنده درلر

RAJEUNIR. Redevenir jeune, reprendre l'air et la vigueur de la jeunesse *A.* کسب الطراوة ـ تطرّی ـ رجوع الی الشباب *P.* تازگئ نو یافتن ـ خرد سالئ نو یافتن *T.* الجدیدة || یکیدن تازه‌لنمک ـ یکیدن کنج اولمق Il semble que cette femme rajeunisse بو خاتونک حال شبابه رجوع ایتمش ـ کبیدر ـ On dit figur., que tout rajeunit au printemps, que les arbres rajeunissent بهارده روی زمین مجدداً کسب طراوت موسم بهارده اشجار ونباتات مجدداً کسب ـ ونضارت ایدر حیات تازه ایدر

Il est aussi actif *A.* اعادة الشباب ـ تجدید الشباب ـ *P.* ایراث الطراوة الجدیدة ـ از سر نو خرد سالی آوردن *T.* تازگئ نو بخشیدن یکیدن کنجلک ویرمک || Ce chimiste se vante d'avoir le secret de rajeunir les vieillards ارباب کیمیادن فلان کشی شیوخه تجدید حال شباب ایتمک سرینه واقف اولدیغنی ادّعا ایله افتخار ایدر Cette bonne

nouvelle l'a tout rajeuni بو خبر مسرّت اثر تجدید حال کندوینه موجب حیات تازه ـ شبابنه وسبانه اولمشدر اولمشدر

RAJEUNISSEMENT. Action de rajeunir ; état de celui qui paraît rajeuni *A.* شباب جدید ـ طراوت جدیده *P.* نو سازی ـ جوانی نو ـ نو *T.* تازه‌لکی ـ یکیدن کنجلک ـ یکیدن تازه‌لنمه

RAJUSTER. Ajuster de nouveau, raccommoder *A.* تنظیم کما بیز بحسن ـ تجدیداً اصلاح ـ کان *P.* از سر نو پرداختن *T.* رابطه نهادن ـ یکیدن دوزمک ـ تکرار رابطه‌یه قویمق ‖ Rajustez cette serrure بو کلیدی تکرار رابطه‌سنه قو ‖ Rajuster un habit لباسی کما کان اصلاح ایتمک ـ Il se dit aussi des personnes ‖ Ils ont eu une querelle, cela est difficile à rajuster بینلرنده بر منازعه جریان ایتمش اولمغله کما کان اصلاحلری امر مشکلدر ـ Figur. ‖ Le temps rajuste bien des choses دهر وزمان واقع شیلری اصلاح ایدر ‖ Cette succession a bien rajusté ses affaires بو میراث یکیدن تنظیم امورینه وسیله اولمشدر ـ Se rajuster, signifie, raccommoder son habillement, son ajustement qui a été dérangé ‖ Le vent avait dérangé sa coiffure; il est occupé à se rajuster روزکارک شدتندن باشی کسوتی تار ومار اولمغله کندوبنی یکیدن دوزمکه مشغولدر

RÂLE et RÂLEMENT. Action de râler, et le bruit qu'on fait en râlant *A.* حشرجة ـ غرغرة النفس *P.* بخست *T.* خورلدامه ـ ‖ Le râle de la mort وقت احتضارده ـ حشرجهٔ موت خورلدی اولان خورلدامه

RALENTIR. Rendre plus lent *A.* ابطاء ـ ابناء *P.* دیر ساختن مشی *T.* ککدرمک ـ آغرلشدرمق ‖ Ralentir sa marche وحرکتنی آغرلشدرمق

Figur. *A.* ایراث الفتور ـ ایراث الکسر ـ ایجاب الانحطاط *P.* کم ساختن ـ شکستی آوردن *T.* قیرمق ـ آشاغیلتمق ‖ Ce ... a ralenti son zèle بو حادثه غیرتنه موجب کسر وفتور اولمشدر ‖ L'âge ralentira cette vivacité, cette ardeur مجبول طبعی اولان زنده‌لک وگرمیت مزاجنی کبر سنی تقربیله دوچار کسر وانحطاط اولدحقی درکاردر

Se ralentir. *A.* کسب البطائه ـ ابطاء ـ تباطی *P.* دیر شدن *T.* ککلمک ـ آغرلشمق ‖ Et au figure *A.* کسب التنزل ـ کسب الانکسار ـ کسب الانحطاط ـ الفتور *P.* کم شدن ـ شکستی پذیرفتن *T.* قیرلمق ـ آشاغیلنمق ‖ Ce mouvement s'est ralenti شو حرکت کسب بطائت ایتمشدر ‖ J'ai peur que cette ferveur ne se ralentisse بو گرمیت کتدکجه کسب فتور ایده‌جکنی خوف ایدرم ‖ Les passions se ralentissent avec le temps امراض نفسانیه مرور زمان ایله کسب فتور ایدر ـ تنزل وانحطاط ایدر

RALENTI. *A.* متباطی ـ منحط *P.* دیر مانده *T.* ککلمش ـ قیرلمش *T.* شکستی یافته ـ کم شده *P.* شکسته ـ متنزل آشاغیلنمش

RALENTISSEMENT. Relâchement, diminution de mouvement, d'activité *A.* بطائت ـ تانی *P.* دیر ماندگی *T.* ککلمه ـ آغرلشمه ‖ Le ralentissement de la pendule آصمه ساعتک بطائت ‖ ... des travaux d'un siège محاصره‌یه دائر اولان اعمال حرکتنی ـ Figur. *A.* فتور ـ انحطاط ـ تنزل *P.* شکست ... *T.* قیرلمه ‖ Le ralentissement de son zèle غیرتنه عارض اولان تنزل وانحطاط

RÂLER. Rendre en respirant un son enroué. Il se dit proprement des agonisans *A.* تغرغر النفس ـ حشرجة *P.* بخستن *T.* خورلدامق

RALLIEMENT. T. de guerre, qui se dit de l'action des troupes qui, après avoir été dispersées, se rassemblent *A.* اجتماع الجیوش المتفرقة ـ المنهزمة *P.* تجمع الجیوش بهم آمدن لسکر *T.* براکنده پریشان اولمش عسکرک برکمسی ‖ Le ralliement des troupes se fit derrière une grande haie پریشان اولمش عسکرک تجمعی مادهسی طویل ودراز بر چیت دیواری وراسنده حصوله کلمشدر ـ Mot de ralliement. C'est le mot que le général donne aux troupes pour se rallier, en cas de déroute پراکنده اولمش عسکرک اجتماعی ایچون ویریلان لفظهٔ معهوده ـ Et point de ralliement, l'endroit marqué aux troupes pour se rallier *A.* میعاد الاجتماع

RALLIER. Rassembler. Il se dit en termes de guerre *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* برکدرمک ‖ Rallier des troupes پراکنده اولمش عسکری جمع ایتمک ‖ Les premiers escadrons avaient été rompus, mais le général les rallia ایلروده اولان سواری آلایلری دوچار شکست وانهزام اولمشیکن سرعسکر یکیدن جمع ایتدردی

En termes de Marine, on dit, Rallier le navire au vent, pour dire, le mettre au vent *T.* کمی‌یی روزکار طوغنه اویدرمق ـ Et se rallier à terre, pour dire, s'approcher de terre قره‌یه تقرب ـ قره‌یه یاقلشمق ـ ایتمک

RALLIÉ. *A.* مجتمع *P.* بهم آمده *T.* برکمش

RALLONGER. Rendre plus long *A.* تطویل *P.* دراز ساختن *T.* اوزاتمق || Ce rideau est trop court, il faut le rallonger بو پرده قصه اولمغله تطویل اولنمق اقتضا ایدر Rallonger un habit لباسک بوینی اوزاتمق - بر لباس تطویل ایتمک

RALLUMER. Allumer une seconde fois *A.* اشعال مجدداً - ایقاد علی التکرار - مجدداً ایقاد *P.* از - باز فروزانیدن *T.* سر نو فروزانیدن || یکیدن یاقمق - یکیدن طوتشدرمق On a éteint ces bougies, il faut les rallumer شو موملر اطفا اولندی تکرار اشعال اولنملو در

On dit figur. || Rallumer la guerre حرب مجدداً اشعال نائرهٔ la sédition نائرهٔ فتنه وعصیانک مجدداً وقتال ایتمک ایقادینه سبب اولمق Le présence de son ennemi ralluma sa colère خصمنک حضوری آتش غضب وکینه‌سنک مجدداً اشعالنه سبب اولدی Cette médecine a rallumé la fièvre بو دوا حمایی مجدداً اشعال ایتدردی

SE RALLUMER. *A.* توقد مجدداً - اشتعال مجدداً - اشتعال علی التکرار *P.* باز افروخته شدن *T.* یکیدن طوتشمق || Le feu qu'on croyait éteint, vint tout d'un coup à se rallumer کلیّاً منطفی ظنّ اولنان آتش بغتةً زبانه کش اشتعال اولمشدر La guerre se ralluma par toute l'Europe نائرهٔ حروب واسفار جمیع اوروپا دولتلری بیننده مجدداً مشتعل وفروزان اولمشدر

RALLUMÉ. *A.* مشتعل مجدداً - متوقد مجدداً *P.* باز افروخته - از سر نو فروزان *T.* یکیدن طوتشمش

RAMADAN. Mois que les Mahométans consacrent au jeûne *A.* رمضان

RAMAGE. Le chant des petits oiseaux *A.* تغرّد - وقوقة - صفیر *P.* الطیور چاو چاو - سپیل *T.* چیولدی - اوتمه || Le ramage du rossignol تغرّد بلبل - فتل عندلیب Un agréable ramage تغرّد دلنشین Prendre plaisir au ramage des oiseaux صفیر طیوردن متلذذ اولمق

RAMAGER. Il se dit des oiseaux qui font entendre leur ramage *A.* تغرید - توقوق - ترنم الطیر *P.* مرغ سراییدن - جاویدن *T.* قوش چویلدامق - قوش اوتمک

RAMAIGRIR. Rendre maigre de nouveau *A.* اهزال مجدداً - انحال مجدداً - اضمار مجدداً *P.* از سر نو لاغر کردن - از سر نو نزار وزبون کردن *T.* یکیدن آریقلتمق - یکیدن زبونلنمق || Ce cheval s'était bien refait, mais ce long voyage l'a ramaigri بو آت خیلیجه کسب سمن ایتمشیکن ایتدیکی سفر مدید مجدداً اضمار واهزالنه سبب اولمشدر

'Il se dit aussi au neutre *A.* مجدداً - کسب الهزال مجدداً - تضمر مجدداً انتحال *P.* از سر - از سر نو لاغر گشتن - از سر نو نزاری پذیرفتن *T.* یکیدن زبونلنمق - یکیدن آریقلنمق || Il avait repris son embonpoint, mais depuis quelque temps il ramaigrit tous les jours کما فی السابق تحصیل لحم وشحم ایتمشیکن بر مدتدنبرو یوماً فیوماً مجدداً کسب هزال ایتمکده در

RAMAIGRI. *A.* منتحل مجدداً - متضمر مجدداً *P.* نو بنو - لاغر گشته - از سر نو نزاری پذیرفته *T.* یکیدن آریقلنمش

RAMAS. Assemblage de diverses choses de peu de valeur *A.* کومة *P.* توده *T.* کومه || Il a fait un ramas de toutes sortes de méchants livres ایشه یرامز بر کومه کتابلر تدارک ایلدی

Il se dit aussi des personnes *A.* خباشة الناس - هباشة *T.* سرسری وآواره || Un ramas de vagabonds برکنتی - دیرنتی برکنتیسی

RAMASSE. Espèce de traîneau. V. Traîneau.

RAMASSER. Faire une collection de plusieurs choses *A.* جمع *P.* غند کردن - چیدن *T.* دیرمک - دیو بیشورمک || Il a ramassé tout ce qui lui était du en plusieurs endroits, et il en a fait une grande somme محال عدیده‌ده اولان ذممانتنی جمع وتحصیل ایله کلیتلو اقچه تدارک ایلدی Il s'applique à ramasser tout ce que les anciens ont dit de plus curieux sur cette matière شو ماده‌یه دائر قدمانک زیاده شایان دقت اوله‌جق کافهٔ اقواللرینی جمع ایتمکه مشغولدر

Il signifie aussi, assembler ce qui est épars, réunir || On a ramassé tout ce qu'on a pu trouver de soldats پراکنده اولمش عسکری نفراتندن بولد بیلدکلرینی جمع ایتمشلر در Ramasser ses forces ما حصل وسع واقتدارینی تدارک ایتمک - وار قوتنی بازویه کتورمک

Il signifie aussi, prendre ce qui est à terre *A.* التقاط *P.* از زمین بر آوردن *T.* یردن قالدروب المق || Ramasser ses gants یره دوشمش الدوانی قالدروب المق des papiers التقاط اوراق ایتمک Les glaneurs ont ramassé les épis qui sont restés sur le champ تارلاده قالمش بشاقلری بشاقجیلر التقاط ایتمشلر در

RAMASSÉ. A. مجتمع P. چیده T. دیوبشورلمش A. ملقوط یردن قالدریلوب آلنمش T. از زمین بر آورده P.

On dit, Ce ne sont pas des troupes réglées, ce sont des troupes ramassées مرتب عسکری اولمیوب اخلاط ناس مقولەسیدر - دیرنتی مقولەسیدر - دیرمه چاتمه عسکربدر

On dit d'un homme trapu, qu'il est ramassé, pour dire, qu'il est vigoureux A. ذو البطش P. توانا T. کوجلو قوتلو

RAMASSIS. Assemblage fait sans choix A. pl. خباشات pl. اخلاط T. دیرنتی || Un ramassis de papiers inutiles بیفایده اوراق دیرنتیسی

RAMAZAN. V. Ramadan.

RAME. Petit branchage que l'on plante en terre pour soutenir quelques plantes A. مرزح pl. مرازح - جزئة T. آصمەلق - هرک || Il est temps de mettre des rames à ces pois بو بزلیا فدانلرینه هرک دیکمنک وقتیدر

RAME. Longue pièce de bois dont on se sert pour faire voguer un bateau A. مقذاف pl. مقاذیف - مجذاف pl. مجاذیف - مغدف pl. مغادف P. فد T. کورک || Manier la rame اعمال مقذاف ایتمک Ce vaisseau va à voiles et à rames بو کمی یلکن کورک کیدر Faire force de rames کورکه زور ویرمک Tirer la rame کورک چکمک

On dit figur. Être à la rame, tirer à la rame, pour dire, travailler beaucoup T. کورک چکمک || Avant que de venir à bout de ce dessein, il faudra bien tirer à la rame سر منزل مقصوده واصل اولنجیه قدر خیلی کورک چکمک لازمدر C'est tirer à la rame que d'avoir affaire à des gens entêtés بر کمسنەنک کندی عقللو آدملر ایله ایشی اولمسی کورک چکمکدن فرقی یوقدر

RAME. Paquet de papier composé de vingt mains A. رزمة القرطاس P. کاغد تنەنک T. کاغد طوبی || On a employé à cette impression soixante rames de papier بو کتابک طبعنه التمش طوب کاغد صرف اولندی

RAMEAU. Petite branche d'arbre A. غصنة pl. غصون - قضیب pl. قضبان P. نهال - شاخ باریک T. دال - انجه دال || Cet arbre a poussé bien des rameaux cette année فلان انجه آغاج اشبو سنهٔ مبارکەده غصون کثیره انما ایلدی چیبوق دال سوردی

On appelle Dimanche des rameaux, le dimanche d'avant pâques A. عید السعانین

RAMEAUX, se dit figur. des petites veines qui répondent à une grosse A. شعبة pl. شعب || Cette veine a plusieurs rameaux بو عرقک شعبەسی چوقدر Cette artère, ce nerf se partage en plusieurs rameaux بو شریان یاخود بو عصب شعب کثیره یه منقسمدر - Et des différentes branches qu'on trouve dans une mine || Une mine qui a plusieurs rameaux وافر شعبەسی اولان بر معدن

Il se dit aussi figur. d'une science, d'une secte || Cette branche de l'histoire naturelle a bien des rameaux بو علم طبایع اشیانک فصلی نیچه نیچه شعبەلردن عبارتدر Cette secte s'est partagée en une infinité de rameaux بو مذهب لا یعد ولا یحصی شعبەلره تقسیم اولندی

Il se dit encore en Généalogie, des différentes subdivisions d'une même branche d'une famille فلانک شجرهٔ نسلی شعبەلری

RAMÉE. Assemblage de branches entrelacées A. شجون ملتفة P. شاخهای پیچ اندر پیچ T. بری برلرینه کیرشمش داللر

RAMENER. Amener de nouveau A. احضار - تکرارا احضار - بر دخی - ینه کتورمک T. نیز آوردن P. علی التکرار کتورمک || Vous m'avez amené un tel homme, je vous prie de me le ramener فلان کمسنەیی مقدما طرفمه کتورمشیدک بو دفعه ینه احضارینه همت ایلمکی رجا ایدرم

Et faire revenir avec soi A. اجائة - اجائة بالاستصحاب بالمعیة P. با هم آوردن T. برابر آلوب کتورمک || Il a vendu son cheval à vingt lieues d'ici, et en a ramené un meilleur آتنی بوندن یکرمی ساعت مسافەده واقع بر محلده فروخت ایله آندن اعلا بر بارکیر برابر آلوب کتوردی

Et remettre à l'endroit d'où l'on était parti A. ارجاع - اعادة P. باز آوردن T. کیرو کتورمک || Les voitures publiques mènent et ramènent les voyageurs بازار عربەلری ابنای سبیلی هم کوتورور وهم کیرو کتورور Ce soldat avait déserté, on l'a repris et on l'a ramené à sa troupe بو عسکری دخی فرار ایتمشیکن ارجاع اولندی - اخذ اولنوب ینه بلوکنه اعاده ایتدرلدی

On dit figur. Ramener les errans à la vraie foi اهل ضلالی طریق حقه اعاده ایتدرمک Ramener quelqu'un à la raison بر کمسنەیی سمت صوابه ارجاع ایتدرمک Ramener les esprits اذهان ناسی طریق صوابه ارجاع ایتدرمک Le printemps nous a ramené les beaux jours فصل ربیع لطافت

هوانڭك اعادەسنى مستلزم اولمشدر La paix ramène l'abondance صلح وصلاح اعادهٔ بركتى مستلزمدر

On dit aussi, Ramener un homme, pour dire, le faire revenir de son emportement *A.* تسكين الغضب *P.* خشم فلان *T.* بر كسندەنك طارغنلغنى يواشلندرمق كس آرمانيدن

RAMER. Soutenir des plantes avec de petites rames qu'on plante en terre *A.* اعماد بالمرزح *T.* هركت ايله طيايدرمق. Ramer des câpres كبره فدانلرينى هركت ايله طيايدرمق

RAMÉ. On appelle en termes d'artillerie, Boulets ramés, des boulets composés de deux demi-globes de fer joints par une barre qui les assemble *T.* مقص كله

RAMER. Tirer à la rame *A.* تحريك - اعمال المقذاف *P.* المقذاف فه زدن *T.* كورك چكمك || Ce sont de nouveaux forçats qui ne savent pas encore ramer بونلر كورك چكمهسنى بيلمز يكى فرقتەجيلر در

RAMEREAU. Jeune ramier *A.* فرخ اليمامة *P.* كبوتر بچهٔ كوهى *T.* يبانى كوكرجين يلارى

RAMEUR. Celui qui tire à la rame *A.* جاذف pl. جذاف *P.* فه زن *T.* كوركجى || Il gagna le devant, car il avait de bons rameurs استاد كوركجيلر قوللنديغندن ايلرويه كچدى

RAMEUX. Qui jette beaucoup de branches *A.* كثير الاشكاء - كثير الاغصان *P.* بسيار شاخ دهنده *T.* چوق دال بوداق سورن

RAMIER. Sorte de pigeon sauvage *A.* يمامه *P.* كبوتر كوهى *T.* يبانى كوكرجين

RAMIFICATION. T. d'Anat. Subdivision des veines, des artères. V. Se Ramifier. La ramification des artères شرايينك شعبهلنمهسى

Il se dit figur. en parlant d'une science *A.* فرع pl. فروع pl. فروعات | Il a observé jusqu'aux moindres ramifications de sa matière فامه آلديغى مادەنك فروعات دقيقەسنه وارنجه اعمال فكر ايلدى

se RAMIFIER. Se partager en plusieurs rameaux. Il se dit des arbres, des veines des artères, et au figuré, des sciences, des sectes *A.* تفرع - انشعاب *P.* شاخ زدن *T.* دال بوداق صالمق - شعبهلنمك -

RAMINGUE. Cheval qui se raidit quand il est atteint de l'éperon *A.* حرون *P.* سركش *T.* هاربن

RAMOITIR. Rendre moite *A.* اخضال - تبليل *P.* نمناك كردن *T.* يشارتمق || Le brouillard a ramoiti le linge qui était déjà séché بر قوريمشيكن نزول ايدن طومان تبليلنه باعث اولدى

RAMOITI. *A.* خاضل - مبلل *P.* نمناك *T.* يشارمش - ياش

RAMOLLIR. Rendre mou et maniable *A.* تليين - الانة - ايراث الملايمة *P.* نرم ساختن *T.* يومشاتمق || Le soleil ramollit la cire حرارت شمس شمع عسلى تليين ايدر Les pluies ramollissent la terre باران ترابه ايراث ملايمت ايدر

RAMOLLI. *A.* لين - ملين *P.* نرمى پذيرفته - ملايمت يافته *T.* يومشامش

RAMONER. Nettoyer le tuyau d'une cheminée *A.* كسح الداخنة *P.* مورى پاك كردن - مورى رفتن *T.* اوجاق سپورمك

RAMONEUR. Celui dont le métier est de ramoner les cheminées *A.* كساح الدواخن *P.* پاكساز مورى - مورى روب *T.* اوجاق سپورجى || Il était noir comme un ramoneur de cheminée اوجاق سپورجى كبى چهرەسى سيم سياه ايدى

RAMPANT. Qui rampe *A.* داب *P.* خزنده *T.* ير يوزنده سورتنن. Animal rampant حيوان داب insecte ير يوزنده سورتنن بوجك V. aussi Reptile.

Il se dit aussi des plantes *A.* مطحية pl. مطحيات - يقطين - يقطينات pl. منبسط على وجه الارض *P.* بر زمين خوابنيده - بر زمين گسترانيده *T.* ير اوزرنده يايلان -

Il signifie figur., bas, méprisable *A.* ذليل - سفيل *P.* خوار - خاكسار *T.* آلچق

RAMPE. La partie d'un escalier par laquelle on monte d'un palier à un autre *A.* مقطع المرقات *T.* نردبان بولمهسى. Cette rampe a plus de degrés que les autres نردبانك بو بولمهسنده اولان آياقلر سائر بولمدلرده اولان آياقلردن زيادهدر

RAMPE. Balustrade à hauteur d'appui, qu'on met le long de l'escalier *A.* جانفق المرقاة *P.* دارابزين نردبان - دارافرين *T.* نردبان طرابزانى

On appelle aussi Rampe, une pente douce qu'on fait dans les jardins et dans les places fortes *A.* صبب pl. اصباب *P.* شيو *T.* شيو || On descendait dans ce parterre par une rampe douce, بر ملايمجه شيودن چيچكلك باغچەسنه نزول اولنور ايدى

Il se dit figur. de la pente d'une colline *A.* حادور *P.* نشيب *T.* انيش يولى || Cette colline vous mène par une rampe douce dans une vallée charmante بو تپه بر ملايم انيش يولندن بر

وادئ دلارايه منتهى اولور

RAMPEMENT. Action de ramper *A.* دبيب *P.* خزيدگى *T.* بر اوزرنده سورتنمه

RAMPER. Se traîner sur le ventre *A.* هم - دبّ *P.* خزيدن - مخيدن - خُزيدن *T.* يره سورتنمك || Dieu condamna le serpent à ramper حق تعالى حضرتلرى حيّه يى وجه ارضده سورتنمك اوزره مظهر عقوبت ايلدى - Il se dit figur. de ceux qui sont dans un état abject et humiliant || Il a été autrefois dans un rang élevé, aujourd'hui il rampe مقدما صاعد درجات علوّ واقبال اولمش بر ذات بلند اعتبار ايكن اليوم خزيدۀ زمين خاكسارى ومسكنتدر Il a été fort riche, il rampe maintenant dans la pauvreté مقدما صاحب غنا وثروت افتادۀ خاكت - ايكن اليوم خزيدۀ زمين فقر واحتياجدر فقر وفاقه در

Il se dit aussi figur. de ceux qui s'abaissent excessivement devant les grands *A.* ارتكاب الذل والحقارة - ارتكاب السفالة *P* خاكسارى نمودن *T.* آلچقلنمق || C'est un homme qui rampe devant les ministres, devant les grands seigneurs ندما وعظما ياننده ارتكاب ذل وحقارت ايدر كساندندر

Ramper, se dit aussi des plantes dont les branches s'étendent sur terre *A.* انبساط على الارض - طحو *P.* بر روى زمين گسترده شدن *T.* بر يوزنده يايلمق || Le lierre rampe à terre, rampe contre les murailles, autour des arbres صرمشق بر يوزنده وديوار واشجار اوزرنده يايلور

RAMURE. Le bois d'un cerf, d'un daim *A.* روق الظبى *P.* گداش *T.* كيك مهرەسى - كيك بوينوزى

Il se dit aussi de toutes les branches d'un arbre *A.* فروع *P.* واغصان شاخهاى درخت *T.* اغاجك دال بوداقلرى

RANCE. Il se dit des viandes salées qui commencent à se gâter, à contracter une mauvaise odeur *A.* زاخم - سنيخ *P.* كنده *T.* قوقمش

RANCIR. Devenir rance *A.* كسب السناخة - كسب الزهومة *P.* كنده شدن *T.* قوقمق || Du lard qui commence à rancir كسب زهومت ايتمش لحم خنزير

RANCIDITÉ ou RANCISSURE. Qualité de ce qui est rance *A.* سناخت - زهومت *P.* كندگى *T.* بد بويى - قوقمه - بد قوقو

RANÇON. Prix qu'on donne pour la délivrance d'un captif, ou d'un prisonnier de guerre *A.* فديه - ثمن الاسير *P.* بهاى تخليص اسير ايچون *T.* اسير بهاسى || Grosse rançon گرفتار اسيرك ثمننى ادا Payer rançon ويريلان كليتلو ثمن ايتمك

Il se dit aussi du prix moyennant lequel on relâche un vaisseau marchand qu'on a pris *T.* اخذ واسير اولمش كمينك اسير اولمش كمينك اطلاقنه بدل - اطلاقيچون آلنان فديه آلنان ثمن معلوم

RANÇONNER. Mettre à rançon un vaisseau marchand qu'on a pris *T.* اسير اولمش بازرگان سفينه سنى فديه اخذيله آزاد ايتمك

RANCUNE. Ressentiment qu'on garde d'une offense *A.* حقد - شحناء - غليل *P.* كين - كينه - ريغ - شتر خويى *T.* دوه كينليلك || Vieille rancune حقد قديم Il ne faut point garder de rancune dans le coeur درونده اضمار حقد وكينه ايتمك دروند كين باغلمق - جائز دكلدر

RANCUNIER. Qui garde sa rancune *A.* حقود - مشاحن - مصطرد *P.* كيندار - شتر خو - دروندار *T.* دوه كينلو || Avoir l'âme rancunière بالطبع حقود وكيندار اولمق

RANG. Ordre, distribution entre les choses *A.* مرتبة pl. مراتب *P.* پايه || Dieu tient le premier rang entre les êtres جناب خداوند لم يزل بين الموجودات صاحب مرتبۀ اعلا در Dans les cérémonies, chacun marche à son rang رسوم وتشريفاتده هر كس مرتبه سنه كوره يورر Le rang d'ancienneté قدم زمان مرتبه سى La distinction des rangs مرتبه لرك فرقى - On dit en termes de Marine, Vaisseaux du premier rang, du second, du troisième rang, pour dire, vaisseaux à trois ponts, à deux ponts, etc. بر - مرتبۀ اولى ومرتبۀ ثانيه ومرتبۀ ثالثه سفينه لرى انبارلى وايكى انبارلى واوچ انبارلى كمى

Il signifie aussi, la dignité, le degré d'honneur que chacun tient selon sa qualité, sa charge *A.* رتبة pl. رتب *P.* پايه - جاه *T.* رتبه || Haut rang پايۀ بلند - رتبۀ ساميه Rang éminent پايه - كرتد رتبه سى رتبۀ فايقه élevé رتبۀ والا - رتبۀ عاليه Son rang est indécis رتبه سى مشكوكدر La confusion des rangs اختلال نظام رتب Soutenir son rang شان رتبه سنى وفايه ايتمك Il est déchu de son rang رتبه سندن ساقطدر Chacun à son rang et à son tour هر كس رتبه سنه ونوبتنه كوره

Rang, se dit aussi d'une longue suite d'objets placés sur une même ligne *A.* سماط pl. سمط - سطر - صف pl. صفوف *P*

صره *T.* رسته || Un rang de soldats بر صف عسکر Il a planté dans son jardin plusieurs rangs d'arbres fruitiers باغچەسندە نیچە سطور اشجار مثمرە غرس ایلدی

On dit aussi, Un rang de perles *A.* سمط اللآلی pl. سموط اینجو دیزیسی *T.* رشتهٔ مروارید ـ هار *P.* سلک اللآلی ـ اللآلی || Acheter un rang de perles بر سلک اللآلی مبایعە ایتمک

RANG. Nombre *A.* عداد || On le met au rang des saints فلانی اولیای کرام عدادینە قورلر Il est mis au rang des hommes illustres کسب نام وشان ایتمش رجال عدادندن معدود اولمشدر

RANG, se dit aussi des différentes classes de la société *A.* طبقە pl. طبقات || Il ne fréquente que des gens du plus bas rang طبقهٔ سفلا آدملریلە الفتی وار در

On dit proverb. Mettre une chose au rang des péchés oubliés, pour dire, ne s'en souvenir plus نسیاً منسیاً صحیفهٔ دلدن انداختهٔ طاق نسیان ایتمک ـ امحا ایتمک

RANGÉE. Suite de plusieurs choses mises sur une même ligne *A.* سطر pl. سطور ـ صف ـ صفوف *P.* گریوازه *T.* دیزی ـ صره || Une rangée de maisons بر سطر بیوت ومنازل ـ بر صره خانەلر d'arbres بر صف اشجار ـ بر سطر اشجار

RANGER. Mettre dans un certain ordre, dans un certain rang *A.* تنظیم ـ ترتیب ـ وضع وتعبیە *P.* منتظماً ساختن ـ ترتیب نهادن *T.* بترتیب دوزمک ـ نظاملمق ـ اوزره قویمق || Ranger des livres کتابلری تنظیم ایتمک des papiers اوراقی ترتیب ونظام اوزره قویمق des troupes en bataille عسکری ترتیب مقابلەدە قویمق ـ ترتیب مقابلە اوزره دوزمک

Et mettre au nombre, mettre au rang *A.* عد ـ تعدید ـ تسلیک فی السلک *P.* شمردن ـ در فلان سلک نهان *T.* صایمق ـ فلانک صرەسنە قویمق || On range ordinairement cet auteur parmi les auteurs classiques فلان مؤلف عادتا کتب درسیە مؤلفلرندن عد اولنور

RANGER LA CÔTE, c'est naviguer en côtoyant le rivage *A.* سیر فی البحر باطراف الساحل *P.* کشتی بلب دریا روانە شدن *T.* کمی قییلری صیررق یوریمک

On dit figur. Ranger une ville, une province sous sa domination, sous ses lois بر بلدەیی یا بر مملکتی زیر حکومتە ادخال سلک ملکە ـ اوردهٔ قبضهٔ حکومت ایتمک ـ ایتدرمک تسلیک ایتمک

Et ranger quelqu'un à la raison, à son devoir *A.* ادخال فی طریق الصواب *P.* براه صواب آوردن *T.* یولنە قویمق

RANGER. Mettre de côté, détourner pour rendre le passage libre *A.* تنحیة ـ دفع *P.* بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق || Rangez cette chaise بو اسکملەیی بر طرف ایلە Rangez un peu cet enfant, de peur qu'on ne le blesse بو چوجوغی یارەلنمامق ایچون اول طرفدن صاوشدر Les gardes firent ranger le peuple عسکر خاصە نفراتی یول ایزرندە اولان خلقی بر طرف دفع وتنحیە ایتمشلر در ـ ایتدردیلر

SE RANGER. S'écarter pour faire place *A.* تنحی *P.* بر طرف شدن *T.* صاوشمق ـ چکلمک || On se rangea pour le laisser passer مروربنە یول ویرمک ایچون بر طرفە صاوشدیلر Il se rangea contre un mur فلان کشی تنحی برلە بر دیوار صاوشدی ـ دیبنە چکلدی

On dit aussi, Se ranger autour de..., pour dire, s'arranger autour de... *A.* اصطفاف فی حول *P.* بپیرامن فلان چیز صف بستن *T.* اطرافنە دیزلمک || Se ranger autour du feu آتشک اطرافنە دیزلمک autour d'une table سفرەنک چورەسنە دیزلمک

Et se ranger sous les étendards, sous les drapeaux d'un prince, pour dire, embrasser son parti, servir dans ses troupes فلان پادشاهک بیراغی آلتنە کیرمک ـ بیراغی آلتنە دیزلمک

Et se ranger du parti, du côté de quelqu'un, pour dire, embrasser son parti *T.* بر کمسنەنک طرفنە یانمق

Et se ranger à l'avis, à l'opinion de quelqu'un, pour dire, déclarer qu'on est de son avis بر کمسنەنک رأینە مماشات رأینە تبعیت ایتمک ـ ایتمک

On dit en termes de Marine, que le vent se range au nord, au sud, etc., pour dire, qu'il commence à souffler de ce côté-là صاپر ـ روزکار سمت شمالە انصراف ایدر

RANGÉ. *A.* مصطف ـ منتظم ـ مرتب *P.* نظامدار *T.* نظاملو *A.* بستە صف *T.* دیزلمش *P.*

On appelle Homme rangé, un homme qui a beaucoup d'ordre dans ses affaires *A.* مضبوط الاحوال

Et bataille rangée, un combat entre deux armées rangées en ordre de bataille *T.* صف جنکی

RANIMER. Rendre la vie *A.* احیا ـ انشار ـ بعث *P.* زندە

ـ دیرلتمك .T زندگی نو بخشیدن ـ حیات نو دادن ـ ساختن حیات تازه ویرمك ـ یکیدن جان ویرمك || Dieu seul peut ranimer les morts یالکز جناب قادر مطلق احیای اموات ایده بیلور

Et rendre l'activité, le mouvement à une partie qui est comme morte *A.* اعطاء الروح *P.* روح بخشیدن *T.* جان ویرمك ـ جانلندرمق || Ranimer un bras paralytique par des drogues spiritueuses مفلوج اولمش قولی ارواحده متعلق بعض کونه معالجات ایله جانلندرمق

Il signifie aussi figur., réveiller les sens assoupis *A.* ایقاظ *P.* بیدار کردن *T.* اویاندرمق || Il est tout languissant, il faut le ranimer بسبتون مترخم اولمغله ایقاظی واجبدر

Il signifie aussi, redonner du courage *A.* تقویة القلب ـ تجدید القوة القلب *P.* از سر نو دلاوری بخشیدن *T.* یکیدن جانلندرمق ـ یورکلندرمك || Cela ranima les troupes عسکرك ـ بو کیفیت عسکره تقویت قلبی مؤدی اولمشدر عسکری جانلندردی ـ قوت قلبی تجدیدینه وسیله اولمشدر

On dit aussi, Ranimer le courage, l'ardeur, la colère de quelqu'un بر کمسنه نك غیرت یا غضب تجدید ایتمك || l'amour de quelqu'un بر کمسنه نك عشق وهواسنی تجدید ایتمك ـ تازه لندرمك || Et ranimer la conversation صحبتی تازه لندرمك || La conversation tombait, il la ranima صحبتده آدار ودمن وفتور ظاهر اولنجه تازه لندرمکه همت ایلدی

On dit, Le printemps ranime toute la nature فصل ربیع کافهٔ طبایع کائنهٔ موجوداته موجب حیات جدیده در || La pluie ranime les plantes باران اشیایه حیات تازه ویرر تازه جان ویرر ـ نباتاته حیات تازه ویرر

Il signifie aussi, donner au teint des couleurs plus vives *A.* ایقاع الطراوة ـ ایراث النضارة *P.* آب وتاب دادن *T.* جلا ـ تازه لك کتورمك ـ ویرمك || La danse ranime le teint رقص رنگ رویه موجب نضارتدر || La joie a ranimé son teint سرور ونشاط رنگ رویته بادئ طراوت اولمشدر

RANULAIRE. T. d'Anat. Il se dit des veines et des artères qui sont sous la langue *A.* pl. رگ زیر زبان *P.* حافان ـ قرشان دیل التی طمرلری

RAPACE. Avide à saisir sa proie. Il se dit des oiseaux *A.* حریص ـ حریص علی الخطف *P.* جمّاش *T.* علی الخطف شکاره صالدیجی ـ ایله قاوراییجی || Le vautour est fort rapace آق بابا بغایت حریص الخطفدر

On dit figur. Un homme rapace, pour dire, enclin à la rapine *A.* عسوف ـ خسیس ـ ظلوم *P.* جمّاش ـ دستدراز *T.* چاقر قاوراییجی ـ قاپیجی ـ بنجداو

RAPACITÉ. Avidité avec laquelle l'oiseau se jette sur sa proie *A.* شدة الخطف ـ حرص علی الاختطاف *P.* جمّاشکاری *T.* حرص ایله قاوراییجیلك || La rapacité d'un oiseau de proie جوارحدن بر قوشك شدت خطفی

Il se dit figur. de l'avidité de ceux qui enlèvent le bien d'autrui *A.* اغتصاب ـ انتهاب ـ اختلاس ـ اختطاف *P.* جمّاشکاری ـ دستدرازی *T.* قاپیجیلق ـ چاقر بنجداولك || Ce village a été exposé à la rapacité des soldats بو قریه عسکری نفرانك اغتصاب واختطافاتنه معروض اولمشدر

RAPATRIAGE, ou RAPATRIEMENT. Réconciliation *A.* مصالحة *P.* آشتی *T.* اوزلاشمه

RAPATRIER. Réconcilier des personnes qui étaient brouillées *A.* اصلاح ذات البین *P.* باهم آشتی بخشیدن *T.* اوزلاشدرمق ـ بارشدرمق || Il y avait long-temps qu'ils étaient brouillés, on les a rapatriés مدت مدیدهدنبرو بینلرنده شقاق ومنافرت وار ایدی بو دفعه بارشدردیلر

RÂPE. Ustensile qui sert à mettre en poudre du sucre, de la muscade, etc. *T.* رنده || Une râpe de fer-blanc تنکهدن بر رنده || d'argent سیم رنده || Râpe à tabac انفیه رندهسی

RÂPE. Grappe de raisin de laquelle tous les grains sont ôtés *A.* pl. عذق ـ اعذاق *P.* جوب انگور *T.* اوزوم صالقمی چوپی || Tous les grains de cette grappe sont pouris, il ne reste plus que la râpe بو صالقمك دانهلری بسبتون چوریوب انجق چوپی قالدی

RÂPER. Mettre en poudre avec la râpe *A.* جرش *P.* رندیدن *T.* رندهلمك || Râper du sucre, de la croûte de pain شکر واتمك قبوغنی رندهلمك

RÂPÉ. *A.* جریش *P.* رندیده *T.* رندهلنمش || Tabac râpé رنده انفیه ـ رندهلنمش انفیه

RAPETASSER. Raccommoder grossièrement de vieilles hardes, y mettre des pièces *A.* ترقیع ـ ترقم *P.* پینه زدن *T.* یاماق || Rapetasser un vieil habit کهنه لباسه یاما اورمق

RAPETASSÉ. *A.* مرقع ـ مرقم *P.* پینه زده *T.* یاملو ـ یاما اورلمش

RAPIDE. Il se dit tant d'un mouvement vite, que de tout ce qui se meut avec vitesse *A.* سریع *P.* زود *T.* تیز || Le vol rapide de l'aigle قرتال قوشینڭ سرعت طیرانی Un mouvement très-rapide غایت ایله سریع بر حرکت

En parlant des eaux, on emploie les mots *A.* سریع - زاهق - شدید الجریان - الجریان *P.* زود روان *T.* زورلی اقان || Le cours rapide d'un fleuve فلان نهرڭ شدت جریانی Le Rhône est fort rapide رون نهری غایة الغایه زاهقدر Ce torrent est fort rapide شدید الجریاندر - بر سیل زاهقدر

RAPIDEMENT. Avec rapidité *A.* بالسرعة - سریعا *P.* بزودی *T.* تیز || Une rivière qui coule rapidement سریعا جریان ایدن نهر Un carrosse qui va rapidement سرعت ایله یورر بر هنطو Nos jours s'écoulent rapidement ایام عمرمز سریعا مرور ایدر

RAPIDITÉ. Célérité, grande vitesse *A.* سرعت *P.* زودی *T.* تیزلك || La rapidité du mouvement سرعت حرکت du vol de cet oiseau بو قوشڭ سرعت طیرانی Il prononce avec beaucoup de rapidité غایت سرعت ایله تلفظ ایدر

RAPIÉCER et **RAPIÉCETER.** Mettre des pièces à une chose, pour la raccommoder *A.* الصاق الشقة - تلفیق - لفق *P.* شکله زدن *T.* پارچه یناشدرمق - پارچه یاپشدرمق || Rapiécer un habit لباسه تلفیق شقه ایتمك V. aussi Rapetasser.

Rapiécé. *A.* ملفق *P.* شکله زده *T.* پارچه یاپشدرلمش - پارچه یناشدرلمش

RAPINE. L'action de ravir quelque chose par violence *A.* خطف - خلس - خلسة *P.* ربودگی *T.* قاپمه - قاپش || C'est un animal né pour la rapine خطف وخلست ایله مجبول بر حیواندر - حسب الجبلة خطف وخلست ایله مألوف بر حیواندر

Il se dit aussi des hommes, et signifie, pillage, volerie *A.* نهب - غصب *P.* بیدادگری *T.* قاپیجیلق || Cet homme-là s'est enrichi par ses rapines بو آدم غصب ونهب ایله ادخار مال ایتمشدر Tout le bien qu'il a n'est que de rapine مال وملکی مجرد غصب ونهب ایله پیدا اولمشدر - مظالم وتعدیاتدن حاصل اولمشدر Ce sont des gens accoutumés à la rapine غصب ونهب ایله مألوف اولمش کسانلردر

RAPINER. Prendre injustement, et en abusant de l'emploi dont on est chargé *A.* سرقت - استراق *P.* دزدیدن *T.* چالمق - اینمك || Ce valet rapine sur tout ce qu'il achète بو خدمتكار مبایعه‌یه مأمور اولدیغی هر شیئدن سرقت ایدر C'est un concussionnaire qui a rapiné sur toute la province بو بلده بر ظالم وغدار در که مملکتده ارتکاب سرقت ایتمدیکی یر قالمامشدر

Rapiné. *A.* مغصوب - منهوب *P.* ربوده *T.* قاپلمش *A.* مسروق *P.* دزدیده *T.* چالنمش

RAPPEL. Action par laquelle on rappelle ceux qu'on avait envoyés en quelque lieu pour y exercer certaines fonctions. V. Rappeler. || Cet ambassadeur a obtenu son rappel بو ایلچی معزولا دولتی طرفندن اعاده اولنمق رخصتنی تحصیل ایلدی - معزولا عودت ایتمك اوزره تحصیل رخصت ایلدی

Il se dit aussi de tous ceux qui ont été disgraciés ou exilés. V. Rappeler, en ce sens || Lettres de rappel اطلاق فرمانی - اطلاقی حاوی امرنامه

Rappel. T. Milit. On dit, Battre le rappel, pour dire, battre le tambour d'une certaine manière, pour faire revenir les soldats au drapeau *A.* ضرب الطبل الدعوة - اطبال الطبل الدعوة *P.* برای خواندن عسکریان طبل زدن *T.* دعوت طاولنی چالمق

RAPPELER. Appeler de nouveau *A.* نداء على التکرار *P.* باز خواندن - باز آوازیدن *T.* ینه چاغرمق || Je l'ai appelé et rappelé sans qu'il ait répondu فلانه تکرار على التکرار ندا ایتمشیکن جواب ویرمامشدر

Et faire revenir une personne qui s'en va *A.* ارجاع - اعادة *P.* باز گردانیدن *T.* گیرو دوندرمك - گیرو چویرمك || Je m'en allais, et il m'a rappelé گیدر ایکن بنی اعاده ایتدردی

Et faire revenir quelqu'un d'un lieu où on l'avait envoyé pour y exercer certaines fonctions *A.* عزل - معزولا اعادة || Rappeler un ambassadeur ایلچی‌یی معزولا اعاده ایتدرمك L'ambassadeur a demandé lui-même qu'on le rappelât ایلچی کندوسی عزلنه طالب اولمشدر Sa mauvaise conduite est cause qu'on l'a rappelé سوء سلوکی سبب عزلی اولمشدر La guerre étant déclaré entre ces deux princes, ils ont des deux parts rappelé leurs ambassadeurs ایکی دولت بیننده اعلان سفر اولنمغین طرفین ایلچیلری معزولا اعاده ایتدرلدی

Et faire revenir ceux qui ont été disgraciés ou exilés *A.* اطلاق - عفو || Il avait été disgracié, mais le roi l'a rappelé مغضوب اولمشیکن جانب پادشاهیدن مظهر عفو اولمشدر

On dit figur. Rappeler à la vie, pour dire, faire revenir à la vie *A.* احيا *P.* جان دادن ـ حيات بخشيدن *T.* ديرلتمك ـ || On le croyait mort, on lui donna quelque chose qui le rappela à la vie ميّت ظنّ اولنمشيكن كندويه بر نسند ويريلوب احيا اولندى

Rappeler. Se représenter les idées des choses passées *A.* تذكر ـ استذكار ـ استحضار *P.* ياد كردن ـ در خاطر آوردن ـ در *T.* خاطر كردن ـ آكمق ـ خاطره كتورمك || Rappeler les temps passés اوقات ماضيديى تذكر ايتمك Rappeler sa jeunesse بر كمسند وقت شبابنى در خاطر ايتمك Ne rappeler point le passé كچمش شيلرى ـ ما مضايى ياد ايتامك Je voulais rappeler des temps qu'il faut oublier شايان آكمامق فراموش اولهجق وقتلرى ياد واستذكار ايتمك استر ايدم Sa présence rappelle bien des souvenirs فلانك حضورى نيجه شيلرك استذكارينى موجبدر

Se Rappeler. Rappeler dans sa mémoire *A.* خطور *P.* در خاطر آمدن ـ خاطر نشان شدن ـ ياد داشتن *T.* خاطره كلمك || Je me rappelle d'avoir vu بوشيئى كورديكم خاطر نشانمدر Je me rappelle qu'il m'a dit بويله كلام سويلديكى خاطر خاطرمه كلور ـ خاطرمه خطور ايدر ـ نشانمدر

RAPPORT. Revenu, ce que produit une chose *A.* محصول ـ محصولات ـ حاصل ـ حاصلات pl. عائدات pl. عائده ـ pl. عوائد ـ نما *P.* پارى *T.* ايراد ـ كار | Ce champ, cette vigne est d'un grand rapport بو تارلا وبو باغك حاصلاتى كليتلو در ـ بو تارلا وبو باغ كثير النما در Cette terre est de meilleur rapport que l'autre بو چفتلكك عائدهسى ديگرندن اعلا در ـ نماسى ديگرندن زياده در

On dit aussi, qu'une charge est de grand rapport كثير النما ـ عوائد ـ ايرادى جوقدر ـ ايرادلو در ـ نمادار در ـ بر منصبدر وفوائدى جوقدر ـ Et d'un nouveau plant de vigne, qu'il n'est pas encore en rapport, pour dire, qu'il ne porte pas encore de raisin هنوز محصول ويرمز

Rapport. Récit, témoignage *A.* انها ـ اخبار ـ تقرير ـ شهادت *P.* گذارش ـ اداى سخن ـ گواهى *T.* بيلدرمه ـ شاهدلك | Il a fait un fidèle rapport de ce qu'il a vu مشهودى اولانى كورديكنى صادقانه تقرير وانها ـ على وقوعه انها ايلدى Le fait est vrai, si j'en crois au rapport de mes yeux et de mes oreilles كوزمك وقولاغمك شهادتنه ايناننمق جائز ايسه مادهنك صحتنده شبهه يوقدر Il ne faut pas s'en fier au rapport de cet homme فلانك تقريرينه اعتماد جائز شهادتنه ـ دكلدر Les choses se sont ainsi passées, au rapport même de son ennemi كيفيت احوال بو منوال اوزره اولديغى خصمنك تقريرندن دخى مستفاد در

Il se dit aussi des relations qu'on fait, par indiscrétion ou par malice, des choses qu'on a vu faire, ou entendu dire *A.* نقل الكلام *P.* سخن فروشى *T.* سوز دلاللغى ـ سوز يتشدرمه || خلاف انها ـ كاذباً نقل كلام ايتمك Faire de faux rapports هر نقل اولنان كلامه اعتماد ايتمك Ajouter foi aux rapports On les a brouillés ensemble par de faux rapports برى ايتمك خلاف ـ برلرينه نقل كلام ايدرك بينلرينى بوزشدرديلر انها ايله بينلرنده القاى شقاق ايتمشلر در Aimer à faire des rapports نقل كلامدن حظ ايتمك Être en garde contre les rapports des flatteurs مداهنلرك نقل ايتدكلرى كلمات غرض آميزلردن حذر وتوقى ايتمك Il ne faut quelquefois qu'un faux rapport pour brouiller deux amis بعضاً ايكى دوستك آرهلرينى افساد ايچون برتك كلام نقل ايتمك كافيدر برتك خلاف انها

Rapport. L'exposition qu'un juge fait d'un procès devant les autres juges *A.* تقرير || Mon procès est au rapport d'un tel conseiller بنم دعوام فلان محكمه مستشارينك تقريرينه قالدى Faire le rapport d'une affaire, d'un procès مصلحتى ودعوايى تقرير ايتمك ـ Il se dit aussi du témoignage que rendent les experts en quelque sorte d'art que ce soit || Suivant le rapport des médecins اطبانك تقريرينه كوره Suivant le rapport des chirurgiens, la blessure n'est pas mortelle جراحلرك تقريرلرينه نظراً فلانك يارهسى مهلك دكلدر

Il se dit aussi du compte qu'on rend à quelqu'un d'une chose dont on est chargé *A.* اعلام الحال ـ افادة الحال

Rapport. Convenance, conformité *A.* موافقة ـ مطابقة *P.* يكرنگى *T.* اويغونلق || La langue Italienne a un grand rapport avec la langue Latine لسان تاليانينك لاتين لسانيله لسان تاليانى ايله لاتين لسانى ـ كلّى موافقتى وار در Il y a un grand rapport d'humeurs entre ces deux hommes بيننده موافقت كليه وار در شو ايكى آدملرك مزاجنده موافقت تامه وار در

Il se dit aussi de la liaison que les choses ont entre elles *A.*

مناسبة ـ جهة المناسبة ـ علاقة P. پیوستگی || Montrez-moi le rapport que ces deux affaires ont ensemble بو ایکی ماده‌نک بیننده اولان جهت مناسبتی بکا اظهار ایله Ce que vous dites aujourd'hui n'a aucun rapport avec ce que vous disiez hier بو کونکی کون سویلدیککز کلامک دونکی صحبتکه بر درلو مناسبتی یوقدر La Physique et la Médecine ont un grand rapport entre elles علم طبیعی ایله علم طب بیننده کلّی مناسبت واردر Toutes les parties du corps un certain rapport les unes avec les autres اعضای بدنک یکدیگری بیننده بر نوع علاقه ومناسبت واردر

Il se dit aussi de la relation des choses à leur fin *A.* نسبت || Les actions humaines sont bonnes ou mauvaises, selon le rapport qu'elles ont à une bonne ou à une mauvaise fin اعمال بشر غرضک حسن وقبحنه نسبت ایله مستحسن یاخود مستقبحدر Toutes les actions d'un Chrétien doivent être faites par rapport à Dieu بر مؤمنک کافهٔ اعمال وافعالی جانب حقه منسوب اولمق اقتضا ایدر Cet homme ne fait rien que par rapport à lui بو آدم هر نه ایشلر ایسه نفسنه نسبت ایله ایشلر

En termes de Mathématique, il se dit de la relation que deux grandeurs ont l'une avec l'autre *A.* قیاس || Il y a le même rapport entre six et douze, qu'entre trois et six التی ایله اون ایکی عددک بیننده اولان قیاس اوچ ایله التی بیننده‌کی قیاسه مساویدر

On dit, Par rapport du petit au grand, ou Du petit au grand, pour dire, en gardant la proportion qu'il y a de l'un à l'autre جزئیدن کلّیسی قیاس ـ صغیردن کبیری قیاس اولنه‌رق اولنه‌رق

Rapport. Vapeur désagréable qui monte de l'estomac à la bouche *A.* جشأة pl. جشآت *P.* آروغ *T.* گکرمه || Les raves causent des rapports طوروب گکرمه‌یه باعث اولور

Rapport, se dit aussi des choses qui ont été rapportées, ajoutées *A.* منقول *P.* پس آورده ـ نقل کرده *T.* صکره‌دن کتورلمش ـ نقل اولنمش ـ || Terres de rapport تراب منقول Cette terrasse n'est pas solide, elle n'est que de terres de rapport بو سدّ صکره‌دن نقل اولنمش طپراق ایله بنا اولنمغین متین دکلدر

Par Rapport. Pour ce qui est de... Quant à ce qui regarde... *A.* نسبةً الی ـ نظراً الی *P.* بنسبت فلان *T.* نسبت ایله ـ کوره || Par rapport à moi, à lui, à cela بکا ویاخود آکا ویاخود شیئه کوره ـ فلان شیئه نسبت ایله

Il signifie aussi, par comparaison *A.* بالنسبة ـ نسبةً ـ قیاساً || La terre est petite par rapport au soleil ارض شمسه قیاس نسبت ایله ـ ایله اصغردر

RAPPORTER. Apporter une chose du lieu où elle est, au lieu où elle était *A.* اعادة *P.* باز آوردن *T.* کیرو کوتورمک || Les marchands ont été contraints de rapporter la plupart des marchandises qu'ils avaient portées à la foire تجّار پنایره کتوردکلری اموالک اکثریسنی کیرو کوتورمکه مجبور اولمشلردر Je vous prie de me rapporter le livre que je vous ai prêté سزه اعاره ایلدیکم کتابی ردّ واعاده ایلمکزی رجا ایدرم Il m'a rapporté tout ce qu'il m'avait pris بندن آلدیغی شیلرک مجموعنی ردّ واعاده ایتمشدر

Et apporter avec soi d'un lieu dont on est revenu *A.* اجادة بالاستصحاب *P.* باهم آوردن *T.* برابر آلوب کتورمک || Ce marchand a été à la Chine, et en a rapporté bien des curiosités فلان تاجر چین دیارینه سفر ایدوب اول طرفدن نیچه نیچه تحف نادره برابر آلوب کتورمشدر

On dit, Rapporter des terres en un endroit, pour dire, les porter d'un lieu dans un autre *A.* نقل التراب *T.* طپراق نقل ایتدرمک || Il faut rapporter de bonne terre au pied de ces arbres بو آغاجلرک دیبنه خالص طپراق نقل ایتدرلملودر Rapporter des terres pour élever une terrasse بر سدّ یاپمق ایچون طپراق نقل ایتدرمک

Rapporter. Joindre, ajouter une chose à une autre *A.* ضمّ ـ الحاق ـ اضافة ـ علاوة *P.* پیوستن ـ ضمیمه کردن *T.* اکلمک || Ce manteau était trop court, on y a rapporté une pièce بو قپود بغایت قصیر اولدیغندن بوینه بر پارچه ضمّ اولندی ـ الحاق اولندی

On dit figur. d'un homme, qu'il a rapporté beaucoup de gloire d'une action, pour dire, qu'il a acquis beaucoup de gloire ایتدیکی کار وعملدن استجلاب شان وشهرت بینهایت ایلدی ـ تحصیل ایلدی ـ شهرت عظیمه کسب ایلدی qu'il n'en a rapporté que de la honte اول ماده‌ده شین وخجالتدن غیری بر شئ تحصیل ایده‌مدی

Rapporter. Raconter ce qu'on a vu ou entendu *A.* تقریر ـ افادة ـ اخبار *P.* گزارشتن ـ بسخن ادا کردن *T.* بیلدرمک ـ

بیان ایتمك ‖ Il a rapporté fidèlement tout ce qu'il a vu كوردیكنی بالصدق والحقیقه افاده ایلدی Ce témoin rapporte et dépose que... بو شاهد شو وجهله شهادت واخبار ایدر كه Rapporter un fait comme il s'est passé بر ماده‌یی علی وقوعها افاده وتقریر ایتمك

Et redire, par légèreté ou par malice, ce qu'on a entendu dire *A.* نقل الكلام ـ انماء الكلام *P.* سخن فروشی كردن *T.* سوز یتشدرمك ـ سوز دلاللغی ایتمك On n'oserait rien dire devant lui, il rapporte tout یاننده هیچ بر صحبت سویلنمكه جسارت اولنمز زیرا نقل كلام ایدیجیدر Il ne faut dire devant lui que ce qu'on veut bien qui soit rapporté فلانك یاننده نقلی جائز اولان صحبتلردن غیر كلام سویلنمك مناسب دكلدر

Rapporter. Alléguer, citer *A.* سرد ـ ایراد *P.* در میان كردن ـ یاد كردن *T.* قالده كتورمك Le prédicateur a rapporté des passages des Pères واعظ ائمه كرامك تألیفاتندن بعض فقره‌لر سرد ایتمشدر L'exemple qu'il a rapporté ne prouve rien سرد وایراد ایلدیكی مثال بر وجهله موجب اثبات اولمز

Et diriger vers un but *A.* عطف ـ توجیه *P.* گردانیدن *T.* طوغری یاپمق ـ چویرمك Un véritable Chrétien doit rapporter toutes ses actions à Dieu عیسوی صحیح اولان كشی كافه اعمالنی جانب حقه عطف وتوجیه ایتملو در Il faut rapporter toutes ses actions à une bonne fin كافه اعمالی لوجه الله تعالی اولملو در كافه اعمالنی بر مقصد خیره عطف Il rapporte tout à soi هر شیئی نفسنه عطف وتوجیه ایتملو در à son profit هر شیئی منفعت كندو طرفنه چویرر ـ ایدر مخصوصنه چویرر

Et faire remonter à une origine *A.* اسناد ‖ La famille des Jules rapportait son origine à Énée et à Vénus فلان خاندان اصلنی فلانلره اسناد ایدر ایدی On rapporte la fondation de cette ville à un tel prince بو بلده‌نك بناسنی فلان پادشاهه اسناد ایدرلر ـ On dit aussi, Rapporter l'effet à la cause اثری علت اصلیه‌سنه اسناد ایتمك

Rapporter. Produire *A.* اعطاء المحصول *P.* بار دادن ـ باری دادن *T.* محصول ویرمك ـ ویرمك ‖ Une terre qui rapporte beaucoup كثیر المحصول اولان ارض Des arbres qui rapportent de beaux fruits ایو میوه ویرر اشجار Cette terre rapporte tant par an بو ارض سنوی شوقدر محصول ویرر بر چفتلكدر ایراد ویرر ـ

Il se dit aussi du produit de l'argent *A.* اعطاء ـ اعطاء الربح *P.* الفائده سود دادن *T.* فائده ویرمك ‖ Son argent lui rapporte six pour cent آقچه‌سی یوزده التی ربح ویرر ـ فائده ویرر ـ Et figur. ‖ Cette mauvaise action ne lui rapportera rien بو فعل قبیح كندویه بر درلو فائده‌یی موجب اولمجغی بیوقدر

Rapporter. Exposer l'état d'un procès par écrit *A.* ضبط الدعوی *T.* دعوایی قلمه آلمق ‖ Rapporter un procès, une affaire دعوایی وماده‌یی ضبط ایتمك Ce juge est habile, il a fort bien rapporté le fait بو حاكم ارباب حذاقتدن اولوب ماده‌یی غایت كوزل ضبط ایلدی Il rapporte nettement ماده قلمه آلور ـ نقاحت ایله ضبط ماده ایدر

Se rapporter. Avoir de la conformité, de la convenance *A.* توافق *P.* همسان شدن ـ همحال شدن *T.* اویمق ‖ Tout ce que nous voyons de sa conduite se rapporte fort à ce qu'on nous en avait dit الیوم مشهودمز اولان طور وحركتی بوكا دائر اولان مقدّمكی مسموعاتمزه بسبتون موافقدر La déposition de ce témoin ne se rapporte pas avec celle du précédent بو شاهدك اخباری مقدّمكینك اخبارینه موافق دكلدر Ces deux couleurs se rapportent bien بو ایكی رنكلر برلری برینه موافق كلور

On dit, S'en rapporter à quelqu'un, pour dire, s'en remettre à sa décision *A.* مراجعت ‖ Ils sont d'accord sur l'achat et sur la vente de cette terre, mais ils se sont rapportés du prix à un tel بو ملكك بیع وشراسنه راضی اولمشلر در انجق تعیین ثمن ایچون فلانك راینه مراجعت ایلدیلر À qui voulez-vous que nous nous en rapportions? كیمه مراجعت ایلمامزی مناسب كوریرسك ـ On dit aussi, Je m'en rapporte à ma dernière lettre, pour dire, j'y renvoie مؤخّرا تحریر اولنان مكتوبمه مراجعت اولنه ـ Il se dit aussi de ce qui a rapport à quelque chose ‖ Cet article de ma lettre se rapporte à ce que je vous ai écrit précédemment تحریراتمده مندرج اولان مواددن فلان ماده یوندن اقدم تحریر ایلدیكم مصلحته راجعدر

On dit, Je m'en rapporte à ce qui en est, pour faire entendre qu'on n'est pas tout-à-fait persuadé de ce qu'on entend dire, mais qu'on ne veut contester *A.* تسلیم ‖ Vous dites que la chose est arrivée comme cela, je m'en rapporte كیفیت حال بو منوال اوزره اولدیغنی دیرسك بونی تسلیم ایدرم

RAPPORTEUR. Celui qui fait le rapport d'un procès *A.* كاتب الشرع || Demander un rapporteur au président رئيس محكمه طرفندن بر كاتب شرع طلب ايتمك Instruire son rapporteur de son affaire مصلحتى تعيين اولنان كاتب شرعه افاده وبيان ايتمك

RAPPORTEUR. Celui qui, par légèreté ou par malice, a accoutumé de rapporter ce qu'il a vu ou entendu *A.* نقال الكلام *P.* سخن فروش *T.* سوز دلالى || Les enfans sont de petits rapporteurs qui disent tout ce qu'ils voient ou qu'ils entendent چوجقلر كوردكلرى وايشتدكلرى شيلرى نقل ايدر كوچك سوز دلاللريدر

RAPPRENDRE. Apprendre de nouveau *A.* تحصيل الوقوف مجددا *P.* از سرنو آگاه شدن *T.* يكيدن بيلمك

RAPPROCHEMENT. Action de rapprocher *A.* تقريب *P.* با همديگر نزديكسازى *T.* برى برينه يقلشدرمه ou l'effet de cette action *A.* مقاربة *P.* با همديگر نزديكى *T.* برى بريله || Le rapprochement des lèvres d'une plaie يارە دوداقلرينك برى بريله يقلشمه سى برى بريله يقيناق ـ يقلشمه

Il se dit figur. des personnes qui étaient brouillées *A.* التئام ذات البين ـ ما بين *P.* ائتلاف همسازئ ميانهٔ دو كس *T.* ايكى كشينك آرەسنى اوزلاشدرمه || Travailler au rapprochement de deux familles ايكى خاندانك التئامى خصوصنه بينلرينى التئامه همت ايتمك ـ چالشمق

Il signifie au figuré, l'action de placer des objets intellectuels dans une sorte de voisinage qui les éclaire l'un par l'autre. V. Rapprocher || Le rapprochement des circonstances éclaircit beaucoup cette affaire وقوعه كلان حالاتك برى برينه بالمقابله تطبيقيله مصلحت كلى مرتبه كسب تبيّن ايتمشدر

RAPPORCHER. Approcher de nouveau *A.* تقريب على التكرار *P.* نيز نزديك رسانيدن *T.* ينه يقلشدرمق || Éloignez les lumières; vous les rapprocherez dans un moment موملرى بو طرفدن تبعيد ايدوب بر دقيقه مروركده ينه تقريب ايله

Et approcher de plus près *A.* تقريب *P.* نزديكتر اوردن *T.* دخى يقين كتورمك || Rapprochez cette table بو سفرەيى دخى يقين كتور Les lunettes rapprochent les objets دوربين صور اشيايى تقريب ايدر

Il se dit figur. pour Mettre des objets en regard dans un voisinage et une opposition qui les éclaire *A.* تطبيق بالمقابلة ـ تنظير بالمقابلة *P.* با همديگر تطبيق كردن *T.* برى بريله قارشولتمق || En rapprochant les circonstances de ce fait, on en devine le motif وقوعاتى برى برينه بالمقابله تطبيق ايدەرك مصلحتك علت اصليەسنى كشف ايتمك ممكن اولور En rapprochant les divers traits, on peut conjecturer qu'il n'y en pas un de véritable صور مختلفەيى برى بريله بالمقابله لدى التطبيق ايچلرنده حقيقته مقارن بر شئ اولمديغى استدلال اولنور

On dit aussi, Rapprocher deux personnes, pour dire, les mettre en état de se réconcilier *A.* تأليف ذات ـ تلئيم ما بين البين *P.* ميانهٔ دو كسرا همساز كردن *T.* ايكى كشينك بينينى اوزلاشدرمق || Il y a long-temps qu'ils se sont brouillés, mais on travaille à les rapprocher مدت مديدەدنبرو بوزشمشلر در شمدى بينلرينى اوزلاشدرمغه چالشيورلر

SE RAPPROCHER. Venir plus près *A.* تقرب *P.* نزديكتر آمدن *T.* دخى يقين كلمك ـ يقلشمق || Il s'est rapproché de mon quartier, du palais مقيم اولديغم محلّه يه ياخود سراى همايونه تقرب ايلدى

RAPSODIE. Mauvais ramas, soit de vers, soit de prose *A.* ضغث الكلام pl. اضغاث الكلام || Tout son discours n'était qu'une mauvaise rapsodie صحبتى كريه وقبيح اضغاث كلامدن عبارت ايدى

RAPT. Enlèvement d'une fille, ou d'un fils de famille *A.* غصب النفوس || Le rapt de séduction est puni par les lois aussi sévèrement que le rapt de violence اضلال طريقيله اولان غصب نفوس جرمنك حدّ شرعيسى جبر صورتيله اولان غصب نفوس جرمنك حدّى قدر شديد اولور Être accusé du crime de rapt غصب نفوس تهمتيله متهوم اولمق

RÂPURE. Ce qu'on enlève avec la râpe ou en grattant *A.* برادة *P.* رندش *T.* قازنتى || Râpure d'ivoire, de buis فيل ديشى وچمشير اغاجى قازنتيسى

RAQUETTE. Instrument dont on se sert pour jouer à la paume *A.* مجن *P.* صولجان ـ چوكان

RARE. Qui n'est pas commun, qui n'est pas ordinaire *A.* نادر pl. نوادر ـ نادر الوجود *P.* كمياب *T.* آز بولنور || Un oiseau rare طير نادر الوجود غريب Ce livre est curieux et rare نادر بر كتابدر Cette chose n'est précieuse que parce qu'elle est rare بو شئ ياڭز ندرتى جهتيله ذيقيمتدر L'argent est fort

حسن قحط نقود ـ ندرت نقود وار در Rare beauté rare
فضل ومعرفتده Un homme d'un rare savoir نادر الوجود
Il est rare de voir des amis fidèles كمياب بر هنرمند بيمثال
دوست وفادار بولمق نادراتدن بر نعمتدر C'est un homme
rare نادرهٔ عصر در

RARE, en termes de Physique, se dit d'un corps dont les parties sont peu serrées *A.* رقيق ـ لطيف *P.* تنك *T.* بوفقه || Plus les corps sont rares, plus ils sont légers اجرام هر نقدر رقيق ولطيف اولسه بر اولقدر خفيف اولور L'air est plus rare que l'eau هوا مادن الطفدر

En termes de Médecine, il se dit du pouls, lorsque les battemens s'en font de loin en loin *A.* بطئ الحركة *P.* دير رو *T.* آغر يورر || Les médecins lui trouvèrent le pouls rare اطبا خسته نك نبضنى بطئ الحركه بولمشلر در

RARÉFACTIF. T. didact. Qui a la propriété da raréfier *A.* موجب التخلخل *T.* سيركلديجى ـ سيركلك كتوريجى

RARÉFACTION. Action de raréfier; état de ce qui est raréfié *A.* تخلخل *P.* تنكسازى ـ تنكپذيرى *T.* ايراث التخلخل سيركلك ـ سيركلنمه || La raréfaction de l'air هوانك تخلخلى Cela se fait par la raréfaction بو شى تخلخل طريقيله حاصل اولور

RARÉFIANT. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui donnent plus de volume aux humeurs en les dilatant. V. Raréfactif || Remède raréfiant دواى موجب التخلخل

RARÉFIER. Faire acquérir plus de volume à un corps sans y ajouter de nouvelles matières *A.* ايراث التخلخل *P.* تنك ساختن *T.* سيركلتمك || La chaleur raréfie l'air حرارت هوانك تخلخلنه بادى اولور Cela raréfie le sang بو شى دمك تخلخلنه مدار اولور

RARÉFIÉ. *A.* متخلخل *P.* تنك گشته *T.* سيركلنمش

RAREMENT. Peu souvent *A.* نادراً *P.* كم بار *T.* سيرك ـ || Cela arrive rarement نادراً واقع اولور بر شيئدر ، كاهده بر Il va rarement à la campagne باياللغه كيدر ـ نادراً قيره چيقار Cela se rencontre fort rarement بو حال نادراً راست كلور

RARETÉ. Disette *A.* قحط ـ قلت ـ فلة الوجود *P.* كمبودى *T.* آزلق || Il y eut grande rareté de vin cette année-là اول سنده عظيم قحط خمر وار ايدى Cette étoffe est chère à cause de sa rareté بو قماشك قلت وجودى حسبيله بهاسى غاليدر La
قلت بو شيئك ترقئ قيمتنى rareté en augmente fort le prix مستلزمدر

Il signifie aussi, singularité, chose qui n'arrive pas souvent *A.* ندرت *P.* كميابى ـ ناديدگى *T.* نادرلك ـ آز بولنمقلق || C'est une rareté que de voir des roses pendant l'hiver وقت شتاده كل ظهور ايتمك نوادردندر La rareté des diamans contribue beaucoup à leur prix الماسك ندرتى غلاى قيمتنه سبب اولور C'est une rareté que de vous voir سنى كورمك نوادر احوالدندر

RARETÉS. Choses rares *A.* pl. نوادر pl. نادرات pl. غرايب *P.* چيزهاى كمياب ـ چيزهاى نا ديده *T.* كورنمامش شيلر || Un cabinet de raretés غرايب ونوادرى مشتمل خزينه اوطهسى

RAS. Tondu de près *A.* محلوق *P.* تراشيده ـ موتراشيده *T.* تراش ـ تويى تراش اولمش || Il a la tête rase محلوق باشى تراشدر ـ الراسدر

Et qui a le poil fort court *A.* مقصّر الريش *P.* كوته مو *T.* تويى قصّه || Cette espèce de chien a le poil ras بو جنس كلبك تويى قصّه اولور Du velours ras قطيفه تويى قصّه

On appelle Rase campagne, une campagne fort plate, fort unie *A.* صحراء ملسا ـ فيفاء *P.* هامون ـ دشت پهنا *T.* دوز اوه || Les deux armées se battirent en rase campagne طرفين اردولرى بر صحراى ملساده مقابله ومحاربه قيام ايتمشلر در Au pied de cette montagne est une rase campagne ذيل جبلده بر فيفاى پهنا واقعدر

Et table rase, une lame, une plaque, une pierre, ou une planche unie *A.* لوح اخلق ـ لوحة خلقاء ـ لوح املس *P.* تختهٔ هموار *T.* دوز تخته

On dit, Boisseau ras, Mesure rase, lorsque le grain qu'on vend remplit, mais n'excède pas la hauteur de la mesure *T.* آغزى صيرلمش اولچى || Vendre à boisseau ras آغزى صيرلمش اولچى ايله صاتمق

RASADE. Verre de quelque liqueur, plein jusqu'aux bords *A.* قدح پيمانهٔ سرشار *P.* پيمانهٔ سرشار *T.* طولو قدح || Boire rasade سرشار نوش ايتمك

RASEMENT. Action de raser une fortification, une place *A.* هدم ـ انتساف *P.* خرابسازى ـ بيبدگى *T.* ييقمه

RASER. Couper le poil tout près de la peau avec un rasoir *A.* حلق ـ تحليق ـ ايساء *P.* تراشيدن ـ پاكى زدن ـ برند كردن

جرّاح تراش ایتمك .T || Il faut qu'un chirurgien sache raser تراش ایتمك فننی بیلمك لازمدر

Se raser. .A احتلاق .P تراش شدن .T تراش اولمق || Se faire raser la barbe et les sourcils احتلاق لحیه وحاجب Sa raser soi-même خود صقال وقاش تراش ایتمك ـ ایتمك بخود تراش اولمق

Raser. Abattre rez pied rez terre .A هدم ـ تنسیف .P نقش ـ برابر زمین کردن ـ یکسان خاك کردن ـ بیهیدن بیره برابر ـ دیبی دوز بیقمق ـ بیقمق .T زمین کردن ایتمك || On rase rez pied rez terre, les maisons des criminels de lèse-majesté نفس دولته خیانت جرمیله مجرم اولنلرك قلعه‌یی Raser une place منازل وبیوتنی دیبی دوز بیقیلور هدم وتنسیف ایتمك Raser les défenses d'une place à coups de canon قلعه‌نك مدار محافظه‌سی اولان استحکاماتنی ضرب طوب ایله هدم ایتمك

Raser, signifie figur. Passer tout auprès avec rapidité .T صیپیررق || صیپیررق صاوشمق ـ صیپیررق کچیویرمك ـ کچمك Un coup de canon lui rasa les bords de son chapeau طوب گله‌سی شابقه‌سنك کنارینی صیپیررق کچدی Une balle lui rasa le visage بر قورشون چهره‌سنی صیپیررق کچیویردی Un vaisseau a rasé le rocher کمی قیانك کنارینی صیپیررق کچدی

On dit, qu'une vaisseau rase la côte, pour dire, qu'il navigue le long de la côte .A سیر السفینة باطراف الساحل .P کشتی همبرابر لب دریا روانه شدن .T کمی قییی کنارینی یالی کنارینی ـ صیپیررق کتمك

Rasé. .A محلوق .P تراشیده ـ پاکی زده .T تراش اولمش .A منهدم ـ منتسف .P یکسان خاك شده .T دیبی دوز ییقلمش

RASOIR. Instrument dont on se sert pour raser .A مردودة ـ موسی .P محلق ـ ستره ـ پاکی .T استره || Affiler un rasoir aiguiser استره‌یی کسکینلتمك ـ تألیل محلق ایتمك استره‌یی بیلمك ـ تشحیذ مردوده ایتمك

RASSASIANT. Qui rassasie .A مشبع .P سیر ساز .T طوقلندریجی || Un mets rassasiant طعام مشبع طوقلق کتوریجی

RASSASIEMENT. État d'une personne rassasiée .A شبع .P سیری .T طوقلق || C'est le rassasiement qui lui cause ce dégoût اخلال مذاقنه سبب اولان طوقلقدر

On dit figur. Le rassasiement des plaisirs, pour dire, l'état où l'on est, quand on satisfait ses plaisirs jusqu'à la satiété .A شبع .P بشم من اللذات ـ غناء عن اللذات ـ من اللذات لذتلردن بیقمه .T دلسیری از لذت

RASSASIER. Apaiser la fain .A اشباع .P سیر کردن .T قارن طویورمق ـ طویورمق || J'ai trouvé un mets à mon goût, je m'en suis rassasié طبیعتمه موافق بر طعام بولوب قارنمی طویوردم Il est de si grand appétit, qu'on ne peut le rassasier اشتهاسی مفرط اولمغله ممکن الاشباع دکلدر

Il se dit par extension pour Satisfaire jusqu'à la satiété .A ایراث ـ ابشام ـ الغناء .P ایراث البشم .T دلسیر کردن ـ بیقدرمق || On le rassasia de bonne chère اطعمهٔ فلانی غناکتورتمك لطیفه ایله بیقدردیلر de fêtes, de musique, de magnificences ضیافتلر وساز وآهنگ وسائر طنطنه‌لو شیلر ایله فلانی کسب غنا ـ بیقدردیلر ـ On dit aussi dans ce sens, Se rassasier .A تحصیل الغناء ـ البشم .P دلسیر شدن .T بیقمق ـ کتورمك || Les voluptueux ne peuvent se rassasier de plaisirs هوای نفسه تابع اولنلر استیفای لذات بابنده غنا کتوره‌مزلر Après les grandes choses qu'il a faites, il devrait être rassasié de gloire بو قدر امورجسیمه‌یه موفق اولدقدنصکره دلسیر شان واقبالدن ـ شان واقبال اولمق اقتضا ایدر ایدی غنا کتورملو ایدی

Rassasié. .A شبعان ـ مبشم .P سیر ـ دلسیر .T طوق ـ بیقمش

RASSEMBLEMENT. Action de rassembler ce qui est épars .A جمع .P گرد سازی ـ بهم آوری .T برکدرمه ـ بربره کتورمه || Le rassemblement des compagnies de ce régiment dans un même lieu بو آلای بلوکلرینك بر یره جمعی Le rassemblement des pièces nécessaires dans une affaire بر مصلحتده اقتضا ایدن اوراق لازمه‌نك جمعی

Il se dit aussi d'un concours d'hommes .A جمعیّت .P چپیره .T برکمه || Il se fit un rassemblement بر جمعیّت اولدی On a défendu tout rassemblement au-dessus de trois personnes اوچ کشیدن زیاده اولان جمعیّت ناس یساق اولمشدر

RASSEMBLER. Mettre ensemble, faire amas .A جمع .P گرد آوردن ـ بهم آوردن .T برکدرمك || C'est un homme qui a rassemblé quantité de curoisités قتی چوق تحف غریبه جمع ایتمش بر آدمدر Rassembler des faits, pour composer une histoire بر تاریخ یازمق ایچون جمع وقایع ایتمك des trou-

بقيّة السيوفي les débris d'une armée جمع عسكر ايتمك pes هزيمتديده اولمش عسكرك پراکندەلرینی - جمع ایتمك جمع ايتمك

Et mettre en ordre *A.* ترتيب *P.* پرداختن - بترتيب نهادن - *T.* ترتيبه قويمق - دوزمك || Il faudrait rassembler vos papiers qui sont en désordre اوراق پريشانى بر ترتيبه قويمق اقتضا ايدر

Se Rassembler. *A.* اجتماع - تجمّع - احتفال - تجفّل - *P.* تحشد - احتشاد - فراهم امدن - گرد آمدن *T.* بركمك - بر يره كلمك || Tous les soldats dispersés se rassemblèrent autour du drapeau پراكنده اولمش عسكرى نفراتنك جملەسى بيراق آلتنه تجمّع ايتمشلر در

Rassemblé. *A.* مجتمع - متحشد *P.* فراهم آمده - گرد آمده - *T.* بركمش بهم آمده

RASSEOIR. Asseoir de nouveau, replacer *A.* اقعاد كما كان - تمكين كما كان - مجدّداً تثبيت - مجدّداً تعبية *P.* نيز پايدار كردانيدن *T.* ينه يرلشدرمك - ينه يرلو يرينه قويمق || Rasseoir une statue sur sa base صنمى قاعدەسى اوزرينه ينه يرلو كما كان تمكين واقعاد ايتمك une pierre طاشى ينه يرلو un fer au pied d'un cheval آت آياغنده مجدّداً يرينه قويمق بر نعل يرلشدرمك

Il se dit aussi des liqueurs qui s'épurent en se reposant *A.* ركود *P.* آرميدن *T.* ديكلمك - طورمق || Il faut laisser rasseoir ce vin بو بادەيى حال ركود اوزره ترك ايتملو در - ديكلتدرملو در

Et des humeurs, du sang qui ont été échauffés, émus *A.* سكونت *P.* آرام پذيرفتن *T.* طورلمق || Sa bile est émue, il faut la laisser rasseoir صفراسى حركته كلمكله كسب سكونت ايتمك اوزره ترك اولنملو در

Il se dit figur. de l'esprit *A.* جمع الخاطر - تطمين البال *P.* آرميدكئ ذهن آوردن *T.* عقلى ديكلتدرمك || Il est trop ému, trop agité, laissez rasseoir son esprit خلجان واضطرابى درجهٔ كمالده اولمغله جمع خاطر ايلمكه وقت وير - تطمين بال ايدنجيه قدر ترك ايلە

Rassis. *A.* متمكّن - متثبّت كما كان *P.* نيز پايدار كما كان - گشته *T.* ينه يرلشمش

On dit figur. De sens rassis, pour dire, sans être ému, sans être troublé *A.* بسكونة الخاطر - بطمانينة البال *P.* بآرام دل

شو *T.* كوكل ساكن اولدرق || Il a fait cela de sens rassis ايشى طمانينت بال ايله ايشلدى Parlez-vous de sens rassis? بونى سكونت خاطر ايلەمى سويلرسك Cet homme est toujours en colère, il n'est jamais de sens rassis بو آدم على الدوام خشم وغضب اوزره اولوب هيچ بر وقتده سكونت خاطرى يوقدر

Esprit Rassis, se dit d'un esprit calme, mûri par la réflexion *A.* عقل راسب - عقل وقاف - عقل متمكّن - عقل راسخ - *P.* ذهن ثابت - عقل استوار *T.* عقل يرلشمش || Ce jeune homme n'a pas encore l'esprit rassis بو حديث السنّ آدمده بو نوجوانك عقلنده هنوز رسوب - هنوز عقل راسب يوقدر وتمكين يوقدر

On dit aussi, Un homme rassis *A.* راسب العقل - متمكّن - شبيع العقل - خافض الطير - ثابت الذهن - العقل *P.* استوار انديش *T.* عقلى يرلشمش || Il nous faut un homme rassis عقلى يرلشمش بر بزه راسب العقل بر آدم لازمدر آدمه محتاجز

Pain rassis, se dit du pain qui n'est pas tendre *A.* خبز بيات *P.* خبز بائت - بيتوت *T.* نان بيخنى - اتمك

RASSÉRÉNER. Rendre serein *A.* اصحا - تجلية *P.* گشايش آوردن *T.* آيازلندرمق || Le soleil parut et rasséréna le temps كونش - شمس لدى الطلوع روى سمايى اصحا ايلدى چيقدقده كوك يوزينى آيازلندردى

Se Rasséréner. *A.* كسب الصحو - انجلا *P.* گشايش پذيرفتن *T.* آيازلنمق || Le temps s'est rasséréné هوا منجلى گشايش بولدى - اولدى

Figur. *A.* ابهاج - تهليل الوجه *P.* گشاده رويى بخشيدن *T.* يوزى كولدرمك || Il était chagrin, cette nouvelle lui a rasséréné le visage مغموم ومكدّر ايكن بو خبر تهليل وجهنه بادى اولمشدر

RASSURER. Mettre en état de sûreté ce qui n'y est pas *A.* ترصين - تمتين - احكام *P.* استوار كردن *T.* قويلشدرمك - متانت ويرمك - استحكام ويرمك || Il faut rassurer cette muraille, elle menace ruine بو ديوار مشرف خراب اولمغله ترصين واحكامه محتاجدر L'arche de ce pont-là a besoin d'être rassurée بو كوپرينك كمرى استحكامه محتاجدر

Figur. Redonner l'assurance, rendre la tranquillité *A.* تقوية القلب *P.* دلاورى بخشيدن *T.* قوت قلب ويرمك ||

|| Quelques soldats commencèrent à s'ébranler, quand l'exemple de leur capitaine les rassura بعض عسکری نفراتننك پای ثباتلرینه حالت تزلزل رونما اولمشیکن سرکردهلرینك امثالی تقویت قلبلرینه بادی اولمشدر Rassurer la foi chancelante d'un nouveau converti هنوز هدایته کلمش بر کمسنهنك حال تذبذبده اولان ایماننه تقویت ویرمك

Se Rassurer. *A.* کسب الاطمینان البال *P.* دل آرمیدن *T.* وعدکه بناءً مطمئن || مستریح اولمق Je me rassure sur votre parole البالم Rassurez-vous, il n'y a pas tant à craindre que vous pensez مستریح اول ظنّ ایتدیککك قدر موجب خوف اولهجق بر حالت یوقدر

Il se dit aussi du temps, et signifie, se remettre entièrement au beau *A.* کسب الثباة *P.* درست شدن *T.* صاغلنمق || Il faut attendre que le temps se rassure هوانك صاغلنمسنه انتظار ایتملو در

Rassuré. *A.* رصین ـ متین ـ مستحکم ـ محکم *P.* استوار ـ آرمیده دل *P.* مطمئن البال *A.* قویلشمش *T.* متانت یافته مستریح *T.*

RAT. Petit animal auquel les chats donnent la chasse *A.* فأر ـ فأرة pl. فئران pl. فؤور *P.* موش *T.* صچان ـ فاره || Il s'est pris un rat dans cette ratière قپانده بر صچان طوتلدی

Gros rat. *A.* جرذ pl. جرذان ـ *P.* خرموش ـ رکن *T.* ایری صچان

On appelle Mort aux rats, une composition dont on se sert pour faire mourir les rats *A.* سمّ الفار ـ تراب هالك *P.* دار موش *T.* صچان اوتی

Rat de Pharaon. V. Ichneumon.

RATAFIA. Liqueur spiritueuse faite avec des fruits et du sucre *T.* راطفیه عنبریهسی

se RATATINER. Se raccourcir, se resserrer *A.* اکتزاز ـ تکربش ـ تقبّض *P.* ترنجیدن *T.* بوزیلوب بورشمق || Le parchemin se ratatine au feu ترشه آتش یاننده بوزیلوب بورشور

Ratatiné. *A.* مکزوز ـ متکربش *P.* ترنجیده *T.* بوزیلوب بورشمش

RATE. Viscère mou, situé dans l'hypocondre gauche *A.* طحال *P.* سپرز *T.* طلاق || Avoir la rate gonflée انتفاخ طحاله مبتلا اولمق ـ طلاق شیشکین اولمق Avoir la rate obstruée بر وجع Avoir mal à la rate کمسنهنك طلاغنده سدّه اولمق طحاله مبتلا اولمق

On dit, S'épanouir la rate, pour dire, rire beaucoup *A.* استغراق فی الضحك *P.* بسیار خندن ـ قاه قاه زدن *T.* کولمدن بایلمق

RÂTEAU. Instrument d'agriculture et de jardinage, avec lequel on ramasse du foin, de l'orge, etc. et l'on nettoye des allées *A.* مدمّة *P.* شانه *T.* طراق ـ سورکو

RÂTELER. Amasser avec le râteau *A.* جرّ بالمدمّة *P.* بشانه جمع کردن *T.* طراق ایله دیویشورمك

RÂTELEUR. Homme de journée qu'on a loué pour râteler des foins, des orges, etc. *A.* دمّام *P.* شانه زن *T.* طراق سورن

RÂTELIER. L'endroit où l'on met le foin et la paille qu'on donne à manger aux chevaux *A.* معلف *P.* علفدان *T.* یملك || Mettre du foin au râtelier یملکه اوتلق قومق Attacher des chevaux au râtelier آتلری یملکه ربط ایتمك

Il se dit figur. des deux rangées de dents *A.* نظم الاسنان ـ منظومة الاسنان *P.* رستهٔ دندان *T.* دیش دیزیسی || Un beau râtelier لطیف واحسن بر نظم اسنان Un râtelier de fausses dents ساخته دیش دیزیسی ـ نظم اسنان عملی

RATER. Il se dit d'une arme à feu qui manque à tirer *A.* صلود *P.* آتش نکردن *T.* آتش آلدمامق || La compagnie de perdrix partit à la portée de son fusil, mais son fusil rata ککلك سوریسی تفنکك منزلنده ایکن قالقوب اوچدی انجق تفنکك آتش آلمدی

RATIÈRE. Petite machine à prendre les rats *A.* فخ الفار *P.* دام موشگیر *T.* صچان قپانی

RATIFICATION. Confirmation authentique de ce qui a été fait ou promis *A.* تصدیق || Ratification par acte public سند معمول به ایله اولان تصدیق par écrit, verbale تحریراً یا شفاهاً تصدیق Signer la ratification d'un contrat بر مقاوله سندینك تصدیقنی امضا ایتمك d'un traité عهدنامهنك تصدیقنی امضا ایتمك

Il se prend aussi, pour l'instrument public dans lequel la ratification est contenue *A.* کتاب التصدیق *P.* تصدیقنامه *T.* تصدیق سندی || Le traité a été fait un tel jour, mais on attend la ratification de France عهدنامه فلان کونده عقد اولنمشدر انجق فرانسه دولتی طرفندن تصدیقنامهنك ورودینه منتظر درلر Échanger les ratifications تصدیقنامهلری

تصديقنامه‌لرك مبادله ايتمك L'échange des ratifications a été fait تصديقنامه‌لر مبادله اولدى ـ مبادله‌سى رسمى اجرا اولندى

RATIFIER. Confirmer authentiquement ce qui a été fait ou promis *A.* تصديق *P.* تصديق كردن *T.* تصديق ايتمك || Ratifier un traité عهدنامه‌يى تصديق ايتمك Le traité est signé par les plénipotentiaires, mais les princes ne l'ont pas encore ratifié عهدنامه طرفين مرخصلرى طرفندن امضا اولندى انجق جانب ملوكدن هنوز تصديق اولنمامشدر Les obligations faites par un mineur, ne valent rien, s'il ne les ratifie quand il est majeur صغيرك حال صغرده ويرديكى تمسكات مادامكه وقت بلوغنده تصديق اولنميه معتبر دكلدر Je ratifie tout ce qu'on vous a promis de ma part طرفمدن اولدرق سكا ايتدكلرى مواعيدك جملەسنى تصديق ايدرم

Ratifié. *A.* مصدّق *P.* تصديقكرده *T.* تصديق اولنمش

RATION. La portion de vivres ou de fourrage, qui se distribue aux troupes *A.* رزق يومىّ pl. ارزاق يوميّة *P.* بادروز *T.* تعيينات يوميّه ـ تعيينات ـ تعيين || Distribuer les rations aux soldats عسكرى نفراتنه تعيينات توزيع ايتمك les rations de foin et d'avoine aux cavaliers سوارى يه اوتلق وارپه عسكرى تعييناتنى توزيع ايتمك Donner à un soldat sa ration نفرينه تعيينينى ويرمك Double ration ايكى قات تعيين Demi-ration نصف تعيين

RATIONNEL. On appelle Horizon rationnel ou vrai, le grand cercle qui coupe le ciel et la terre en deux hémisphères *A.* منطقة الكرة

RATISSER. Détacher en râclant la surface d'un corps *A.* حلا ـ جرش *P.* رنديدن *T.* قاوشيوب قازيمق || Ratisser un cuir درى يى قاوشيوب قازيمق ـ حلاء جلد ايتمك les allées d'un jardin باغچەنك يوللرينى قاوشيوب قازيمق V. aussi Râcler.

RATISSOIRE. Instrument avec quoi on ratisse. V. Râcloir.

RATISSURE. Ce qu'on ôte en ratissant *A.* حلائة *P.* تراشه *T.* قازنتى || Ratissure de navets شلغم قازنتيسى

RATTACHER. Attacher de nouveau, ou simplement Attacher *A.* ربط *P.* بنديدن *T.* تكمه‌لمك ـ باغلمق || Le manteau royal était rattaché d'une agrafe de diamans حروانئ شهريارى الماس الماس طوپلو ايله تكمه‌لنمشيدى ـ طوپلو ايله مربوط ايدى

RATTEINDRE. Rejoindre ce qui a devancé *A.* لحوق ـ درك *P.* از پى رسيدن *T.* آرددن يتشمك || Le prisonnier s'était échappé; on est parvenu à le ratteindre اسير بر تقريب فرار ايتمشيكن درك ولحوقنه ظفر بولمشلر در Il vient de partir, mais j'espère le ratteindre bientôt بو طرفدن عزيمت ايلدى انجق قريباً آردندن يتشدجكمى مأمول ايدرم

Ratteint. *A.* ملحق ـ مدرك *P.* از پى رسيده *T.* آرددن يتشلمش

RATTRAPER. Ratteindre, reprendre *A.* درك واخذ *P.* در آردن ـ آرددن يتشوب طوتمق *T.* پى شتافته گرفتن || On a rattrapé ce prisonnier اسيرى درك يتشوب يقه‌لدق آردندن يتشوب يقه‌لديلر ـ واخذ ايتمشلر در Allez toujours devant, je vous aurai bientôt rattrapé هر نقدر اوّلجه عزيمت ايله ايلرويه كتسه‌ك دخى قريباً سنى يقه‌لرم

Et attraper une seconde fois *A.* اخذ على التكرار *P.* باز گرفتن *T.* بر دخى طوتمق ـ ينه طوتمق || Quand un renard s'est échappé d'un piége, il est bien rare de l'y rattraper تلكو قپان ايچندن قورتيلوب فرار ايده‌جك اولور ايسه بر دخى طوتلمه‌سى نادر در

Et regagner, recouvrer par ses soins ce qu'on avait perdu *A.* مجدّداً كسب ـ تحصيل ما فات ـ استدراك ما فات *P.* غائب اولمش نسنه‌يى بولمق *T.* چيز ياوەرا باز يافتن ـ بر دخى اله كتورمك || Il a rattrapé la montre qu'on lui avait volée چالنان ساعتى مجدّداً كسب وتحصيل ايلدى Il a de la peine à rattraper sa santé فوت اولمش صحت وجودينى بر دخى تحصيله زحمت چكر

RATURE. Effaçure faite dans un écrit par un trait de plume *A.* ترقين pl. ترقينات *P.* كشه *T.* چزك || Un écrit tout plein de ratures چزكلر ايله طلو ـ ترقينات ايله مالامال بر كاغد

RATURER. Effacer ce qui est écrit, en passant par-dessus un trait de plume *A.* نسخ ـ ترقين *P.* كشه كشيدن *T.* چزمك ـ بوزمق || Il est difficile de composer correctement, sans raturer beaucoup بلا نسخ صحت اوزره انشا ايتمك امر دشوار چوق چزمدكجه يك قلم صحت ايله يازمق مشكلدر ـ در

Raturé *A.* منسوخ ـ مرقن *P.* كشه زده *T.* چزلمش ـ بوزلمش

RAUQUE. Il se dit du son de la voix, lorsqu'il est comme enroué *A.* صوت غليظ ـ صوت ذات الجشرة ـ صوت جشرا *P.* صداى كند *T.* بوغوق سس || Il a quelque chose de rauque dans la voix صداسنده بر نوع جشرت وار در

RAVAGE. Dégât fait avec violence *A.* تخريب pl. تخريبات *P.* خرابى *T.* بيقتلق || Les ennemis font de grands ravages dans la campagne دشمن صحراده ايقاع تخريبات جسيمددن خالى دكلدر Les bêtes ont fait de grands ravages dans tout ce pays-là سباع وبهايم اول مملكتده تخريبات عظيمه ايقاع ايتمشلر در

Il se dit aussi des dommages que causent les tempêtes, les pluies, etc. *A.* خسار pl. خسارات ـ مضرّت pl. مضارّ pl. مضرّات *P.* نزول *T.* ضرر ـ گزند || Les pluies ont fait de grands ravages ايدن امطار مضارّ جسيمديى موجب اولمشدر Le débordement de la rivière a fait beaucoup de ravages نهرك طغيانى خسارات عظيمديى موجب اولمشدر La petite vérole a fait de grands ravages جيچك علّتى قتى كلّى خساراته بادى اولمشدر

Il se dit figur. du désordre que les passions causent *A.* آفت pl. آفات || Les passions font de grands ravages dans le coeur des jeunes gens امراض نفسانيّه حديث السنّ اولنلرك دروننده آفات جسيمديى مولد در Le luxe fait de grands ravages dans les États ـ تبذير وسفاهت مملكده آفات جسيمديى مستلزمدر باعث خرابيّت اولور

On dit, Faire ravage dans une maison, pour dire, y faire beaucoup de bruit, de désordre بر خانه ايچنده احداث عربده شماطه ايتمك ـ ايتمك

RAVAGER. Faire du ravage *A.* ايقاع الخرابيّة ـ تخريب ـ ايراث الخسار *A.* خراب ويباب كردن *P* يبقمق || ضرر كتورمك *T.* گزند آوردن *P.* ايقاع الضرّ والخسارة Les ennemis ont ravagé toute la province دشمن جميع مملكتى سر تا پا تخريب ايتمشدر ـ خراب ويباب ايتمشدر Les sangliers ont ravagé cette pièce de blé بو يبان خنزيرلرى بغداى تارلاسنى خراب ايتمشلر در Les pluies ont ravagé ces contrées كثرت امطار بو حواليده خسارات عظيمديى موجب اولمشدر

RAVAGÉ. *A.* خراب ويباب *T.* مخرّب ـ خراب *P.* ـ يبقلمش خراب اولمش

RAVALEMENT. Crépi ou enduit que l'on fait à un mur *A.* دمام *P.* دوسگرى ـ دوس *T.* صوا ايشى ـ صوامه || Le ravalement d'un mur ديوارك صوامه‌سى ـ ديوارك دمامى Il en a tant coûté pour faire le ravalement de ce mur بو ديوارك صوامه‌سى مصرفى شو قدره بالغ اولدى

Il signifie figur., abaissement *A.* انحطاط ـ تنزّل *P.* پستى *T.* دوشش ـ آشاغيلنمه || Il a été quelque temps fort considéré, puis il est tombé dans un grand ravalement مقدّما مظهر وقع واعتبار عظيم اولمشيكن بو دفعه انحطاط كلّى‌يه گرفتار اولمشدر Peut-on voir un plus grand ravalement que le sien? بو درجه‌ده انحطاط وقوعى كورنديكى وارميدر

RAVALER. Faire descendre de la bouche dans le gosier *A.* بلع ـ ابتلاع *P.* انسراط ـ ازدرا ـ زرد ـ فرو بردن ـ اوباريدن *T.* يوتمق || Ravaler sa salive ابتلاع لعاب ايتمك آغز يارينى ـ يوتمق ـ Figur. Se retenir au moment de dire une chose, et s'abstenir de la dire || Il a bien fait de ravaler ce qu'il voulait dire ديه‌جكى كلامى يوتديغنه اصابت ايلدى

RAVALER. Rabaisser, remettre plus bas *A.* تنزيل *P.* فرود آوردن *T.* ايندرمك

Figur. Avilir, déprimer *A.* تذليل ـ تحقير ـ توضيع *P.* خوار كردن *T.* آلچقلمق || Vous l'avez ravalé comme le dernier des hommes فلانى اسفل ناس مثللو تذليل وتحقير ايلدك Il veut ravaler le mérite de tout le monde هر كسك لياقت اهليتنى آلچقلدر ـ واهليتنه حرف انداز استحقار اولور

SE RAVALER. S'avilir *A.* تذلّل ـ استحقار النفس ـ اختيار ـ الذلّ والحقارة *P.* خودرا خوار كردن *T.* كندويى ـ آلچقلنمق آلچقلمق

RAVALER. T. de maçonn. Faire un enduit sur un mur de moellons *A.* دمّ ـ تمليط ـ طلاء بالملاط *P.* دوسيدن *T.* صوامق ـ صوا سورمك || Ce mur est bâti, il ne reste plus qu'à le ravaler بو ديوارك بناسى تكميل اولنوب همان صوانمه‌سى قالمشدر

RAVAUDAGE. L'action de ravauder *A.* رفاء *T.* اورومه || Il faut tant pour le ravaudage de ces bas بو چورابك اورومه‌سيچون شو قدر مصرف لازمدر

RAVAUDER. Raccommoder de méchantes hardes à l'aiguille *A.* لقط ـ ارفا *T.* اورومك || Ravauder des bas چورابى اورومك

Figur. Maltraiter de paroles *A.* شتم ـ سبّ *P.* دشنام دادن *T.* سوكمك

Et importuner par des discours hors de propos *A.* تعجيز *P.* بيزار كردن *T.* بيزار ايتمك ـ بيقدرمق ـ بزدرمك

RAVAUDERIE. Discours de niaiseries, de bagatelles *A.* كلام ما لا يعنى pl. كلمات ما لا يعنى *P.* گفتار بيهوده *T.* بوش

صحبت || Il ne dit que des ravauderies صحبتی کلمات ما
لا یعنیدن عبارتدر

RAVAUDEUR. Celui dont le métier est de ravauder de vieilles
hardes A. رفاء - لاقط T. اوروجی

RAVE, ou RADIS. V. Radis.

RAVELIN. T. de fortif. Demi-lune. V. ce mot.

RAVILIR. Rabaisser, rendre vil A. تهوین - اهانة - تذلیل
P. خاکسار کردن - خوار کردن T. آلچقلمق || Il ne faut
pas ravilir sa dignité بر کمسنه رتبه‌سنک شاننی تذلیل
ایتملو دکلدر

Ravili. A. مذلول - مستهان P. خاکسار - خوار T. آلچقلنمش

RAVIN. Lieu que la ravine a cavé A. جرف pl. جروف P.
کالار - سیلابکند - لوزه T. یار || Il y a beaucoup de ravins en
ce pays-là اول دیارده جروف کثیره وار در Passer un ravin
profond بر جرف عمیقدن مرور ایتمک La cavalerie se trouva
arrêtée par un ravin impraticable سواری عسکری بر سیلابکند
کچلمز بر یارده طوردی - ممتنع المرورده توقف ایلدی

On appelle aussi Ravins, des chemins creux, quoique ce ne soient
pas les ravines qui les aient creusés A. طریق کثیر الخروق
والجروف P. راه پر شیب ومغاک T. چاقر چقور یول

RAVINE. Espèce de torrent formé d'eaux qui tombent impétueu-
sement des lieux élevés A. تلعة pl. تلاع P. آب شیب T.
|| یوکسکدن کلان سیل صویی - یوکسکدن آقان چایلر
Les ravines ont cavé toutes ces vallées یوکسکدن آقان چایلر
دره‌لرک جمله‌سنی چقورلتدی La ravine était si furieuse,
qu'elle entraînait des arbres, des rochers یوکسکدن کلان سیل
صولرینک جریانی شول رتبه‌ده تند وشدید ایدیکه
راست کلدیکی اشجاری وقیا طاشلرینی قوپاروب کوتورر
ایدی - Il se prend aussi pour Ravin. V. ce mot.

RAVIR. Enlever de force A. نزع - اختطاف - اختلاس -
استلاب P. ربودن T. قاپمق || Ravir une fille de la maison
de son père برقزی باباسنک خانه‌سندن اختلاس ایتمک
Ravir des enfans d'entre les bras de leur mère اولادی آغوش
مادردن نزع ایتمک Un animal carnassier ravit sa proie حیوان
لاحم شکارینی اختطاف ایدر Ravir le bien d'autrui آخرک
- آخرک مالنی قاپمق - مالنه دستدراز اختطاف اولمق
Il se dit aussi figur. || Ravir l'honneur à une fille بر قزك
عرضنی سلب ایتمک Ravir à un général la gloire d'une action

بر سرعسکرک موفق اولدیغی غزانک شاننی سلب
ایتمک

Il signifie encore figur., enlever, charmer l'esprit ou le coeur
de quelqu'un par un transport d'admiration, de joie, etc. A. نزع
القلب - جذب الفؤاد P. دل ربودن - دل شیفتن T. کوکلی
قاپمق || Les merveilles que vous me racontez me ravissent بکا
نقل ایلدیککز غرایب احوال نزع قلبمی موجب
اولور C'est une beauté qui ravit tous ceux qui la voient بو حسن
روز افزون جمیع نظاره باعث انتزاع درون اولور Ce
prédicateur a ravi tout l'auditoire بو واعظک کلامی بالجمله
سامعینک انجذاب فؤادلرینه بادی اولمشدر

À Ravir. Admirablement bien A. على وجه الاعجاب P.
حیرت انگیزانه T. عقل شاشه‌جق وجهله || Il danse à ravir
موجب اعجاب اوله‌جق وجهله رقص ایدر Peindre à ravir
وجه حیرت انگیز ایله نقش ایتمک

Ravi. A. مسلوب P. ربوده T. قاپلمش A. منزوع القلب -
منجذب الفؤاد P. دل ربوده - دل شیفته T. کوکلی قاپلمش
|| Voilà un homme ravi de joie منجذب فرط سرور وانشراحدن
الفؤاد بر آدمدر Être ravi d'admiration ایله فرط استغراب
فرط وله وحیرتدن منزوع القلب اولمق d'étonnement
منجذب الفؤاد اولمق

On dit, Être ravi en extase, pour dire, être transporté hors de
soi-même T. حالت خرق ومدهوشیته دوچار اولهرق منجذب
العقل اولمق || Ce saint a été plusieurs fois ravi en extase فلان
عزیز بالدفعات حالت خرق ومدهوشیته دوچار اولهرق
منجذب العقل اولمشدر

Il se dit par exagération pour Avoir grande joie A. استغراق
فی السرور - البطر - كسب الاشر P. پر نشاط شدن -
شادمان گشتن T. شادمرکه اوغرامق || Je suis ravi de cela
بو بابده مستغرق سرورم Je suis ravi qu'il a gagné son procès
دعواسنی قزاندیغندن پر نشاط وسرور اولدم

se RAVISER. Changer d'avis A. تبدیل النیة P. تبدیل
اندیشه کردن T. فکر دکشدرمک || Il voulait avoir telle
chose, mais il s'est ravisé فلان شیئی تحصیل ایتمک استر
ایدی انجق تبدیل نیت ایلدی

RAVISSANT. Qui enlève par force A. خلاس - خاطف -
باطش P. رباینده T. قاپیجی - قاوره‌یجی || Un loup ravis-
sant ذئب خاطف - قورد قاپیجی Les mains ravissantes des

exacteurs ایادئ باطشهٔ ظلمه وستمکاران Animaux ravissants بهایم خطافه

Et qui charme l'esprit et les sens *A.* جاذب ـ نازع القلب ـ دلربا *P.* دلکش ـ دلربا *T.* کوکل قاپیجی || Un discours ravissant کلام نازع القلب Une beauté ravissante حسن جاذب ـ حسن دلربا une odeur رایحهٔ دلربا ـ بوی دلکش ـ القلوب

Il se dit aussi d'une personne agréable et réjouissante *A.* محبوب القلوب *P.* شیرین مزاج ـ شوخ وشنگ *T.* طاتلو خویلی

RAVISSEMENT. Enlèvement qu'on fait avec violence *A.* اغتصاب ـ خلسة ـ اختلاس *P.* ربایش *T.* قاپمه Il ne se dit qu'en ces phrases: Le ravissement d'Hélène, Le ravissement de Proserpine فلان نام حسنانک اختلاسی

Il signifie aussi, transport d'admiration, de joie *A.* نزوع القلب ـ انجذاب القلب *P.* دلربودگی *T.* کوکل قاپلمسی || Ravissement de joie, d'admiration غلبهٔ سرور وبهجت وفرط استعجاب وحیرت حسبیله منجذب الفؤاد اولمق L'extase est un ravissement d'esprit حال بهت وخرق انجذاب قلب وشعوردن عبارتدر

RAVISSEUR. Qui enlève avec violence une femme ou une fille *A.* غاصب النفوس ـ مختلس *P.* رباینده *T.* قاپیجی || On prit le ravisseur اختلاس نفوس ایدن اخذ اولندی On punit de mort les ravisseurs غصب نفوس ایدنلر قتل اولندی ـ On dit aussi, Les ravisseurs du bien d'autrui مجازات اولور مالنی ـ آخرک مالنه اطالهٔ دست اختلاس ایدنلر غصب ایدنلر

RAVITAILLEMENT. Action de ravitailler *A.* تزوّد ـ ممایرة *P.* ذخیره‌لندرمه *T.* تدارکسازئ زاد وتوشه

RAVITAILLER. Remettre des vivres et des munitions dans une place *A.* تزوید ـ امارة *P.* زاد وتوشه نهادن *T.* ذخیره‌لندرمک || Il n'y avait plus de vivres dans la place, on y fit entrer un grand convoi pour la ravitailler قلعه‌ده زاد وذخیره قالمدیغندن بر جلب ذخیره کتوردیلوب تزوید اولندی

Ravitaillé. *A.* مزوّد *P.* زاد وتوشه پذیرفته *T.* ذخیره‌لنمش

RAVIVER. Rendre plus vif. Il se dit du feu *A.* تجدید الوهجان *P.* تاب وتاب تازه دادن *P.* یکیدن قیزدرمق || Jeter de l'eau sur le feu pour le raviver آتش اوزرینه صبّ ما ایله وهجاننی تجدید ایتمک ـ On dit aussi, Cet elixir ravive les esprits بو اکسیر تجدید ارواحی مستلزمدر ـ روحی تازه‌لندرر ـ روحی زنده ایدر

On dit aussi Raviver un tableau, des couleurs, de la dorure *A.* تطریة *P.* آب وتاب دادن ـ تازه کردن *T.* تازه‌لندرمک

RAVOIR. Avoir de nouveau *A.* تدارک مجدّداً ـ مجدّداً *P.* از سر نو پیدا کردن *T.* تحصیل || یکه ایدنمک J'avais un logement, je veux le ravoir مقدّما بر منزله متصرّف ایدم بو دفعه مجدّداً تدارکنه خواهشکارم

Il signifie aussi, retirer des mains de quelqu'un *A.* استرداد *P.* باز ستادن *T.* کیرو آلمق || Il plaide pour ravoir son bien مالنی استرداد ایچون دعوا ایدر

On dit figur. Se ravoir, pour dire, réparer ses forces *A.* تجدید القوّة *P.* تاب وتوان نو پیدا کردن *T.* قوتنی یکیلتمک ـ قوتنی تازه‌لتمک || Il a été bien malade, mais il tâche de se ravoir مقدّما خیلیجه خسته اولوب شمدی تجدید قوت ایتمکه چالیشور

RAYER. Faire des raies *A.* احداث الرشم *P.* نشانه زدن *T.* جزکی پیدا ایتدرمک ـ جزکیلتمک || Rayer de la vaisselle en la nettoyant اوانئ سیمی سیلر ایکن جزکیلتمک Prenez garde de rayer cette glace de miroir en la polissant بو آیینه‌نک پاسنی آجر ایکن اوزرینه جزکی پیدا ایتدرمکدن حذر ایله

Et raturer, faire un trait de plume sur ce qui est écrit *A.* امرار خط ـ الخطّ الاصحا ـ امرار الخطّ النسخ ـ ترقین *P.* کشه کشیدن *T.* قلم کشیدن بر بطلان کشیدن ـ بوزمق ـ جزمک || Il faut rayer cette clause بو شرطی جزمک اقتضا ایدر On a rayé cet article sur son compte دفترده‌کی فلان ماده‌نک اوزرینه امرار خط نسخ واصحا اولنمشدر On lui a rayé sa pension فلانه تعیین اولنان معاش دفتردن ترقین اولندی son nom اسمی اوزرینه خط نسخ ـ اسمی ترقین اولندی واصحا کشیده قلندی

On dit proverb. et figur., pour faire entendre à quelqu'un qu'il ne doit pas compter sur quelque chose, Rayez cela de vos papiers, Rayez cela de dessus vos registres ـ شونی دفترکدن سیل دفترکدن چیقار

Rayé. *A.* موسوم بالرشم *P.* نشانه دار *T.* جزکیلو ـ جزکیلنمش

Étoffe rayée. *A.* ارشم ـ مخطط ـ مسنج *T.* ملسلس ـ قلملی

ـ On dit aussi, Un âne rayé حمار ارشم ـ چیبوقلی

RAYON. Trait de lumière qui part du soleil *A.* لمعة ـ شعاع

pl. اشعة *P.* فروغ - بزوغ *T.* يلدرامه || Il ne faut qu'un rayon de soleil pour sécher de certaines terres بعض اراضى يكك شعاع شمس ايله كسب جفاف ويبوست ايدر Les rayons passent au travers des corps diaphanes اشعهٔ شمس اجرام شفافه ايچندن نفوذ ايدر

Il se dit figur. de certaines choses, pour marquer qu'elles tiennent un peu de la nature d'une autre *A.* لمعة ما || Il y a dans l'homme un rayon de la divinité بشرده لمعة ما الوهيّت وار Un rayon d'espérance, de joie, de gloire, de faveur لمعة ما در امل وسرور ولمعة ما شان واقبال ولمعة ما مساعده وهمّت Il ne faut qu'un rayon de la grâce pour éclairer le pécheur اهل معصيتك قلبنى تنوير ايچون نور حقدن لمعة ما كافيدر

Rayon, en Géométrie, signifie, le demi-diamètre d'un cercle *A.* نصف القطر || Ce cercle a tant de pieds da rayons بو دائره نك نصف قطرى شو قدر قدمدر

Rayon, se dit aussi des rais ou bâtons qui vont du moyeu de la roue jusqu'aux jantes *A.* سن pl. اسنان - دندانهٔ چرخ *T.* تكرلكك ديشى || Un rayon de cette roue s'est rompu تكرلكك بر ديشى شكست اولدى — Il se dit aussi du sillon qu'on trace en labourant. V. Sillon.

Rayon de miel, signifie, gâteau de miel. V. Gâteau.

Les marchands appellent Rayons, les séparations qui sont dans leurs armoires, et dans lesquelles ils arrangent leurs marchandises *A.* رق pl. رفوف *P.* رف دولاب *T.* طولاب رافى

RAYONNANT. Qui rayonne *A.* ناشر الضياء - مشعشع *P.* شعشعه ريز - لمعه پاش - پرتو افشان *T.* يلدرايجى - پارلدايجى || Moïse descendant de la montagne, parut le visage tout rayonnant حضرت موسى بالادن طوردن نزولنده چهرهٔ مباركى مشعشع وپرتو افشان ايدى

On dit figur. Cet homme est sorti de cette action tout rayonnant de gloire بو مصلحت ايچندن كمال پرتو واجلال ايله چيقدى

|| Il se dit aussi, pour exprimer la joie *A.* بشوش - مبتهج *P.* خنده رو - خندان *T.* يوزى ايشق || Il venait de gagner son procès, je l'ai trouvé tout rayonnant دعواسنى قزانديغندن يانته واردېغمده بشوش وخندان ايدى

RAYONNEMENT. Action de rayonner *A.* لمعان - تلألؤ *P.* پرتو ريزى *T.* يلدرامه - پارلايش

RAYONNER. Jeter des rayons *A.* تشعشع - نشر الشعاع - ترقرق - الاحة - نشر الضياء *P.* پرتو افشاندن *T.* يلدرامق - پارلدامق || Le soleil commençait à rayonner sur la cime des montagnes شمس تابان رؤس جباله نشر اشعديه باشلامشيدى

RAYURE. La manière, la façon dont une étoffe est rayée *A.* رسم الخطوط *T.* چيبوق رسمى || La rayure de cette étoffe est agréable بو قماشك خطلرى رسمى بغايت كوزلدر

RÉACTION. T. de Phys. Action d'un corps sur un autre qui agit sur lui *A.* عكس العمل || La réaction est toujours égale à l'action عكس العمل دائما عمله مطابقدر

Il se dit figur. d'un parti opprimé qui se venge et agit à son tour *A.* اخذ الانتقام *P.* كيفر بردن *T.* انتقام آلمه || Il faut, dans un État, craindre les réactions des partis بر ملكك ايچنده فرق عديده بيننده حالات انتقام وقوعندن خوف اولنملو در

RÉAGIR. Il se dit d'un corps qui agit sur un autre dont il a éprouvé la réaction *A.* انعكاس العمل || Un corps élastique réagit sur le corps qui le frappe قوت ثوؤبى اولان جرمك عملى مصادم اولديغى جرمه منعكس اولور

RÉAJOURNEMENT. V. Réajourner. || On lui avait fait signifier un ajournement il y a huit jours, et aujourd'hui on lui a signifié un réajournement تخصيص وعده ايله احضارى امرى بوندن سكز كون مقدّم كنديه افاده اولنمشيكن بو دفعه على التكرار تأكيد اولندى

RÉAJOURNER. Ajourner une seconde fois *A.* تكرير الامر بالاحضار بتخصيص الوعدة || Il avait déjà été ajourné, ou l'a réajourné تخصيص وعده ايله احضارينه امر وفرمان ويرلمشيكن بو دفعه دخى بوكا دائر تكرارا امر ويرلمشدر

RÉAL. On appelle ainsi la principale des galères du roi *T.* رياله || On dit aussi Pavillon réal ريالە بيراغى - چكديريسى Médecin réal رياله چكديريسى طبيبى

RÉAL. Pièce de monnaie qui a cours en Espagne *A.* ريال

RÉALGAR. Arsenic rouge *A.* زرنيخ احمر *P.* زرنهٔ سرخ *T.* قرمزى زرنيق

RÉALISATION. Action de réaliser *A.* حقيقة اجرا - فعلا اجرا *P* وجود پذيرى *T.* فعله كتورمه || La réalisation de ses offres ايتديكى تبليغاتك فعلا اجراسى

RÉALISER. Rendre réel *A.* اجراء بالحقيقة - اجراء بالفعل

وجوده كتورمك ـ حيز فعله كتورمك *T.* بوجود آوردن *P.*
ـ ايتديككك وعدلري فعلاً اجرا ايله || Réalisez vos promesses

On dit en termes de Palais, Réaliser des offres, pour dire, faire des offres à deniers découverts تبليغاتي فعلاً وحقيقةً ادا نقداً ـ ايتمك

REALISÉ. *A.* حقيقةً موجود ـ فعلاً كائن *P.* ـ فعلاً اجرا كرده حقيقةً اجرا ـ حيز فعله كتورلمش *T.* فعلاً وجود يافته اولنمش

RÉALITÉ. Existence effective *A.* حقيقت || Ce n'est pas une fiction, c'est une réalité امر خيالي دكل حقيقتدر

Il signifie aussi, chose réelle *A.* حقيقي pl. حقيقيات || On ne vous offre pas des choses en l'air, des chimères, ce sont des réalités سكا عرض وتبليغ اولنان يللر روزكاري مقولهسي وبيوجودشيلر اولميوب امور حقيقيه در

RÉASSIGNATION. Seconde assignation devant un juge *A.* حكمه مكرر للاحضار *P.* دستوك مكرر *T.* ايكنجي احضار مراسلهسي

Il signifie aussi, nouvelle assignation sur un autre fonds *T.* آخر ماله حواله ـ ادايه قالدرمه || Mon assignation était sur un mauvais fonds, j'ai obtenu une réassignation sur un meilleur مطلوبم عسير الحصول مالدن بالة اولنمشيكن تحصيلي اهون ادايه قالدرمسنه ـ اخماله حوالهسنه ظفرياب اولدم

REASSIGNER. Assigner une seconde fois *A.* امر بالاحضار على التكرار *P.* بردخي احضار مراسلهسيله دستوك نو دادن امر ايتمك

Et assigner sur un autre fonds ـ آخر ماله حواله ايتمكه ادايه قالدرمق || Vous êtes assigné sur un mauvais fonds, faites-vous réassigner sur un autre مطلوبك برچوروك ماله حواله اولنمغين ادايه قالدرمنك چارهسنه باق

REATU. Mot. Latin. On dit, Être reatu, pour dire, être accusé et prevenu d'un crime *T.* متهوم ق

RÉBARBARATIF. Rude et rebutant كالح *P.* بد ـ ترش *T.* ـ روى ترش ـ وجه كالح || Visage rébarbatif كوني ـ اكشي اكشي يوز

REBÂTIR. Bâtir de nouveau *A.* تكراراً بنا ـ مجدداً *P.* نيز بنياد كردن *T.* يكي بنا ايتمك ـ ينه بنا ايتمك || Cette maison est rebâtie sur les anciens fondemens بو خانه قديمي اوزرنده تكرار بنا اولنمشدر Les Juifs, au retour de la captivité, rebâtirent le temple de Jérusalem قوم يهود قيد اسارتدن

استخلاص ايله ديارينه عودت ايلديكنده قدسدهكي معبد شريفي تكراراً بنا ايلدي

REBATTRE. Racommoder certaines choses, les remettre en meilleur état en les battant *A.* توطئة ـ توثير *P.* كوپيدن وپرداختن *T.* دوكوب دوزلتمك || Rebattre un matelas مندري دوكوب دوزلتمك

Et répéter inutilement *A.* ترديد الكلام ـ تكرير الكلام *P.* سخنرا باز گفتن *T.* تكرير الكلام مرةً بعد اخرى || Vous rebattez trop souvent la même chose لاقرديسي تكرارلمك بر صحبتي ايكيده برده تكرار ايدرسك Ce prédicateur n'a fait que rebattre ce qu'il a dit dernièrement بو واعظ مؤخراً ديديكني تكريردن غيري بر شئ سويلمدي

REBATTU. || Un matelas rebattu *A.* فراش موطأ ـ فراش موثور *P.* بستر كوپيده وپرداخته *T.* دوكيلوب دوزلمش مندر Un discours, un conte rebattu كرةً بعد اخرى سويلنمش كلام وتكرار على التكرار سويلنمش حكايه Une phrase, une expression rebattue هزار كره تكرارلنمش بر تعبير

On dit, qu'on est rebattu de quelque chose, qu'on en a les oreilles rebattues, pour dire, qu'on est las d'en entendre parler قولاغي بيقدرمش بر صحبت ـ تعجيز سامعه ايتمش بر كلام

REBELLE. Qui désobéit à l'autorité légitime, qui se révolte contre elle *A.* عاصي pl. عصاة ـ عديم الاطاعة ـ باغي pl. بغاة *P.* نا فرمان ـ سر كش *T.* زوربا || Rebelle au roi پادشاهه ارادهٔ همايونه اطاعت ايتمان عاصي aux volontés du prince عصاتك Esprit rebelle آلود عصيان عقل Punir les rebelles حقندن كلمك

Dans quelques phrases, il signifie figur., opiniâtre *A.* معند *P.* معند *T.* سركش || Fièvre rebelle بر حمّا معند ulcère علاجه سركشلك ايدر بر ياره Un mal rebelle aux remèdes بر علت

se REBELLER. Se rendre rebelle *A.* عصيان ـ رفع اللواء البغي ـ گردنپيچ ـ سر بر آوردن ـ سر كشي نمودن *P.* والعصيان رايت افراز سركشي وعصيان شدن ـ ربقهٔ اطاعت گشتن *T.* عاصي اولمق ـ اطاعتسزلق ايتمك ـ زوربا اولمق || Il s'est rebellé contre son prince پادشاهنه عاصي اولدي Plusieurs villes se rebellèrent نيچه بلاد وامصار رفع لواى بغي وعصيان ايتمشلر در ـ On dit figur., que les sens, les passions se rebellent contre la raison نفس اماره عقل اوزرينه عصيان ايدر ـ

عقله سرکشلک ایدر

REBELLION. Révolte *A.* عتو - بغی - عصیان *P.* سرکشی - عصیان *T.* نا فرمانی - عاصیلق - زوربالق || Grande rebellion عتو وعصیان بیوک زوربالق - عظیم || Dompter la rebellion دفع وتسکین ایتمک - On dit figur. La rebellion des sens contre la raison نفسک عقل اوزرینه عصیانی

On dit, Faire rebellion à Justice, pour dire, empêcher par violence l'exécution des ordres de la Justice احکام شرعیه نک اجراسنه مخالفت ایتمک

se REBÉQUER. Répondre avec fierté à une personne à qui on doit du respect *A.* اطالة اللسان *P.* زبان درازی نمودن *T.* کستاخانه جواب - پرواسز سوز سویلمک - دل اوزاتمق ویرمک

REBLANCHIR. Blanchir une seconde fois *A.* تبییض علی التکرار *P.* نیز سفید ساختن *T.* برکره دخی - ینه آغارتمق آغارتمق

REBONDI. Arrondi par embonpoint *A.* مرتوی *P.* فربه *T.* اتنه طولغون || Des joues rebondies وجنات مرتویه - طولغون یکاقلر || Cette femme est grasse et rebondie سمینه ومرتویه بر قاریدر

REBONDIR. Faire un ou plusieurs bonds *A.* قفزان *P.* منجک کردن *T.* سکمک || On vit tomber le boulet de canon, et un moment après on le vit rebondir طوپ کلهسی یره دوشوب بر دقیقه مرورنده سکدی

REBONDISSEMENT. Action d'un corps qui rebondit *A.* قفاز *P.* منجک *T.* سکمه

REBORD. Bord élevé et ajouté *A.* عضد *P.* پروز *T.* پرواز || Le rebord de cette table empêche l'argent de tomber بو طبله نک پروازی اقچه نک دوشمسنه حائل اولور

Il se dit aussi de la partie rebordée d'un vêtement *A.* طراز *P.* سنجف *T.* کناره

REBORDER. Mettre un nouveau bord *A.* مجدداً تطریز *P.* کنارهٔ نو نهادن *T.* یکی سنجف قویمق || Reborder une robe لباسه طراز جدید قویمق

REBOUCHER. Boucher de nouveau *A.* مکرراً - مجدداً سد *P.* از سر نو بستن - بار دیگر بستن *T.* یکیدن اصمام || بردخی طیقامق - طیقامق || Reboucher une bouteille شیشه نک دلیکی مجدداً طیقامق || un trou اغزینی یکیدن طیقامق

Se Reboucher. Se replier *A.* انحنا - انثنا - تثنّی *P.* دو تا شدن *T.* اکلمک - بوکلمک || اکیلوب || L'épée se reboucha contre sa cuirasse فلانک زرهنه طوقندقده اکلدی قلج

REBOURS. Le contre-poil d'une étoffe *A.* عکس الزئبر *P.* وارونهٔ *T.* پرز || پروزک ترسی || Prendre le rebours d'une étoffe pour la mieux nettoyer ثوبی کرکی کبی تطهیر ایچون پروزینک ترسنه سپورمک - تیسی طرفندن سپورمک

Il signifie figur. le contre-sens, tout le contraire de ce qu'il faut *A.* معکوس *P.* بازگون - عکسی *T.* ترس || Vous n'expliquez pas bien cela, c'est tout le rebours de ce que vous dites بوکا لایقی اوزره معنا ویرمدک دیدیککک کلامک تمام عکسیسیدر Tout ce qu'il fait est le rebours du bon sens کافهٔ افعالی عقل کسیدر - سدادک عکسیسیدر

À rebours, Au rebours. À contre-poil, en sens contraire *A.* معکوساً - بالعکس - مقلوباً *P.* بازگونه - بر عکس *T.* ترسنه - مقلوباً قرائت ومعکوساً مشی || Lire, marcher à rebours عکسنه وحرکت ایتمک - Il signifie figur. À contre-sens, tout au contraire de ce qu'il faut || Il prend toutes choses à rebours هر شیئده ترسنه معنا ویرر || fait tout à rebours هر ایشی بالعکس ایشلر || Au rebours du bon sens عقل سدادک عکسنه اولهرق

REBOURS, adj. Revêche, intraitable *A.* معکوس العقل *P.* کج عقل *T.* ترس عقللو || Il est si rebours اولقدر معکوس العقلدر که || C'est un esprit rebours ترس عقللو در || Humeur rebourse ترس طبیعت V. à Revêche.

REBROUSSER. Il se dit des cheveux et du poil, lorsqu'on les relève du sens contraire à celui dont ils sont naturellement couchés *A.* تقلیب الشعر *P.* موی را بازگونه ساختن *T.* قیلی ترسنه || دونه چویرمک - دوندرمک || Rebrousser la moustache بییغی قیلی عکسنه تقلیب ایتمک || le poil ترسنه چویرمک

Il signifie aussi, retourner brusquement en arrière *A.* بغتةً رجعت - بغتةً انصراف *P.* ناگهان باشتن *T.* آنسزین کیرو دونمک || Quand il apprit cette nouvelle, il rebroussa chemin بو خبر طرفنه واصل اولنجه آنی یولدن کیرو دوندی || Les rivières rebrousseront contre leur source, avant que... بو حالت ظهور ایده جکدن میاه انهار ناگه منبعلری طرفنه رجعت ایده جکدر

À rebrousse poil. À contre-poil. V. À rebours.

REBUT. Action par laquelle on rebute. V. Rebuter || Il a essuyé

beaucoup de rebuts نیچه نیچه ردّ ایله معامله‌لره مظهر اولمشدر

Rebut, se dit aussi d'une marchandise de peu de valeur, que tout le monde rejette *A.* سقط pl. اسقاط ـ هادر *P.* کمـایـه ـ بیقدر ـ کمتر *T.* ایشه یرامز || Il a vendu tout ce qu'il avait de meilleur, il n'a plus que du rebut مالک اک گزیده‌سنی یاننده ـ فروخت ایلد یاننده قالان اموال اسقاط مقوله‌سیدر هب اموال هادره قالمشدر Mettre une étoffe au rebut برمتاعی اموال هادره ایچنه آتمق

On appelle Le rebut de la nature, Le rebut du genre humain ce qu'il y a de plus vil et de plus méprisable dans la société *A.* pl. اسقاط الناس ـ خسالة الناس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی || Ces gens-là sont le rebut du genre humain بو اشخاص بنی نوع آدمک خساله‌سیدر

REBUTANT. Qui rebute, qui décourage *A.* موجب الفتور *P.* فتور آور ـ درمانده ساز *T.* آپشدریجی ـ بزدریجی || Travail rebutant باعث فتور شغل موجب الفتور Étude rebutante کتب مطالعه‌سی اولدجق

Il signifie aussi, choquant, déplaisant *A.* موجب الاباثة ـ موجب الاستنفار *P.* رنجیده ساز خاطر *T.* ایکرندریجی ـ استنفار طبعی || Air rebutant طبیعت قبول ایده‌میه‌جک اباثت طبعی موجب اولدجق شکل وسیما Manières rebutantes موجب اولدجق اوضاع واطوار

REBUTER. Éloigner avec rudesse *A.* دفع ـ ردّ *P.* دور انداختن *T.* اوتدیه ایلتمک || Après avoir été rebuté trois fois, il revint à la charge اوچ کرّه ردّ اولنمشیکن تکرار حمله‌یه مبادرت ایلدی Il voulait entrer, mais on le rebuta à la porte دخول ایده‌یم دیر ایکن قپودن دفع اولندی Je vous conjure de ne pas me rebuter dans la détresse extrême où je me trouve گرفتار اولدیغم حال کمال کربت واندوهده بنی ردّ ایتمامکزی نیاز ایدرم

Et décourager, dégoûter par des obstacles, par des difficultés *A.* ایراث الفتور *P.* فتور آوردن ـ درماندگی آوردن *T.* بزدرمک || Les contradictions ne m'ont point rebuté ظهور ایدن اعتراضات بکا بر وجهله موجب فتور اولمامشدر Ces difficultés ne rebutèrent point ce général ظهور ایدن صعوبتلر جنرالک غیرتنه بر وجهله ایراث فتور ایده‌مدی

Il signifie aussi simplement, refuser *A.* امتناع عن القبول ـ ردّ *P.* نپذیرفتن *T.* قبول ایتمامک || De cinquante pièces de monnaie, il en rebuta dix qui étaient de mauvais aloi اللی عدد سکّه ایچندن اونی مغشوش اولمغله ردّ اولندی

Et choquer, déplaire *A.* ایجاب الاباثة ـ تنفیر الطبع *P.* رنجش خاطر آوردن *T.* ایکرندرمک || C'est une mine qui rebute در بر چهره اولور موجب تنفیر طبعی

Se Rebuter. Se décourager *A.* کسب الفتور *P.* درمانده شدن ـ گرفتار فتور گشتن ـ فتور یافتن *T.* فتور ـ آپشمق ـ کتورمک || Son courage qui ne se rebutait jamais, fit supporter à son corps faible des fatigues au-dessus de ses forces مجبول اولدیغی غیرت ذاتیه احتمال فتوردن بریٔ اولمغله وجود نا توانی خارج از استطاعه نیچه مشاق ومتاعبک تحمّلنه قدرتیاب اولمشدر

RÉCALCITRANT. Qui résiste avec humeur et opiniâtreté *A.* متمرّد *P.* سرکش *T.* اونکو

RÉCAPITULATION. V. Récapituler || Il fit une courte récapitulation de tout ce qu'il avait dit قاله کتوردیکی کافّهٔ ابحاثی ملخصاً تکرار ایلدی

RÉCAPITULER. Redire sommairement ce qu'on a déjà dit *A.* تکریر المواد المسرودة ملخصاً || Sur la fin de son sermon, il récapitula les principaux points de son discours اثنای وعظده سرد ایتمش اولدیغی ماده‌لردن باش ماده‌لری ختام موعظه‌ده ملخصاً تکرار ایلدی

RECÉLÉ. T. de Juris. Action de recéler une chose. V. Recèlement.

RECÈLEMENT. Action de recéler une personne *A.* اخفا ـ کتم *P.* نهفتگی *T.* صاقلامه ـ کیزلمه || Recèlement de la personne d'un accusé بر متهمک اخفاسی d'un corps mort بر میتک اخفاسی

RECÉLER. Cacher un vol ou un voleur *A.* اخفاء ـ الغاف حرسز یتاغی ـ خرسز کیزلمک *P.* دزد افشردن *T.* اللصّ || Il avait recelé le vol et le voleur کرک مال مسروقی اولمق وکرک سارقی اخفا ایتمشدر ـ On dit aussi, Receler un malfaiteur, un meurtrier ارتکاب شقاوت ایتمش برخیانتکاری وبر قاتلی اخفا ایتمک

Et cacher les effets d'une succession *A.* کتم الاموال ـ کتم الترکة المتروکة *P.* مرده‌ریدرا نهفتن *T.* ترکه مالنی کیزلمک || Il est accusé d'avoir recélé des effets considérables ترکه مالندن کلیتلو اشیا کتم واخفا تهمتیله متهمدر

RECÉLÉ. *A.* مختفی *P.* نهفته *T.* صاقلانمش ـ کیزلنمش

RECÉLEUR. Qui recèle *A.* لغيف *P.* دزد افشار *T.* خرسز ‖ يتاقجى || Les lois Romaines punissaient le receleur du vol, comme le voleur روماليونك شريعتى اوزره لغيف اياله سارق حقنده تعيين اولنمش حدّ شرعى مساويدر

RÉCEMMENT. Nouvellement, depuis peu de temps *A.* فى موخّراً - آنفاً - مستطرف الايّام *P.* پيش از اندك وقت *T.* قريباً كچمش زمانده - يقينده || Cela est arrivé récemment بو شئ موخّراً واقع اولدى

RECENSEMENT. Dénombrement *A.* تعداد *P.* شمار *T.* صايى || Il a fait le recensement de ses rentes وارداتنى تعداد وشمار ايلدى D'après le recensement des sommes reçues مقبوض اولان اقچه‌نك مقدارى لدى التعداد Il faut procéder au recensement des voix كلم وآرانك تعدادينه مبادرت ايتمك اقتضا ايدر

Il signifie aussi, une nouvelle vérification de marchandises, de leur qualité, de leur quantité, de leur poids *A.* تحقيق الحال الاموال مكرّراً

RECENSER. Faire un recensement *A.* احصا - تعداد - عدّ *P.* شمردن *T.* صايمق

Recensé. *A.* معدود *P.* شمرده *T.* صايلمش

RÉCENT. Nouvellement fait ou arrivé *A.* جديد - طرى *P.* تر عهد قريبده - يكى - تازه - يقينده اولمش *T.* نو - تازه - واقع اولمش || Mettre un appareil sur une plaie pendant qu'elle est encore récente جراحت هنوز تازه ايكن اوزرينه مرهم قويمق Cela est d'une écriture toute récente بو يازو هنوز تازه در Il s'agit d'une affaire toute récente صدد عهد قريبده واقع هنوز واقع اولمش - اولمش بر مصلحته دائر در La mémoire en est encore toute récente بو مصلحتك ذكرى صحيفهٔ خاطرده هنوز طرى وتر در Avoir la mémoire récente de quelque chose بر شيئك ذكرى حالا خاطرده جديد ومستحضر اولمق

*RECEPAGE. Action de receper. V. ce mot.

RECEPER. Tailler une vigne jusqu'au pied *A.* ابتار الكروم *P.* تاكرا از بن بريدن *T.* اصمه‌يى ديبندن كسمك - Il se dit aussi des bois taillis qu'on coupe par le pied *A.* ابتار الاشجار *P.* درخترا از بن بريدن *T.* اغاجى ديبندن كسمك

RÉCÉPISSÉ. Écrit par lequel on reconnait avoir reçu des papiers, des pièces, etc. *A.* وثيقة القبض *P.* مقبوضنامه *T.* مقبوض سندى ‖ Je lui donnerai ces pièces sous un bon récépissé اشبو اوراقى بر قطعه مقبوض سندى مقابلنده كندويه تسليم ايده‌جكم Quand vous me rendrez mes récépissés, je vous rendrai tous vos papiers يدكده اولان مقبوضى مشعر سنداتمى ردّ ايلديككز حالده اوراقكى طرفكه تسليم ايدرم

RÉCEPTACLE. Lieu où se rassemblent plusieurs choses de divers endroits *A.* مجمع *P.* جمعيتگاه *T.* بركنتى يرى || C'est le réceptacle de toutes les ordures de la ville بو محل مجمع كناسات بلده در Cette maison est le réceptacle des voleurs بو خانه خرسز يتاغيدر - خرسزلرك جمعيتگاهيدر

RÉCEPTION. Action par laquelle on reçoit des lettres, des ballots, etc. *A.* وصول - اخذ *P.* ستاد *T.* اله وصول بولمه - آلمه || La réception d'une lettre مكتوبك اخذى - وصولى d'une lettre de change پوليچه تمسكنك اخذى J'ai reçu votre lettre par laquelle vous accusez la réception de mon paquet طرفمدن ارسال اولنان تحريرات بوغچه‌سنك الكزه وصولنى حاوى بر قطعه مكتوبكزى اخذ ايلدم

Il signifie aussi, accueil, manière de recevoir des personnes *A.* تلقى *P.* پذيره *T.* قبول || Faire une bonne réception à quelqu'un فلانه حسن معامله ايله تلقى ايتمك On fit une réception magnifique aux ambassadeurs ايلچيلره دبدبهٔ عظيمه ايله كلان تلقى اولمشدر

Il se dit aussi de la cérémonie par laquelle on reçoit quelqu'un dans une compagnie *A.* رسم القبول || Le jour de sa réception au Parlement پارلامنتو مجلسنه قبولى رسمى اجرا اولنديغى حالده Dans toutes les compagnies réglées, ceux qui en sont, prennent rang selon l'ordre de leur réception تحت رابطه ونظامده اولان بالجمله اصناف جمعيتلرنده رسم تقدّم هر كسك اول صنفه قبول اولنديغى وقتدن اعتبار ايله اجرا اولنور

RECETTE. Recouvrement de ce qui est dû, soit en deniers, soit en denrées *A.* تحصيل الواردات - قبض الحاصلات | Faire la recette d'une terre بر جفتلك حاصلاتنى قبض ايتمك Il a été commis à la recette générale de Paris پارس شهرينك كافهٔ عوائدى تحصيلنه مأمور اولدى - قبضنه مأمور اولدى

Il se dit aussi des deniers ou denrées dont on a fait le recouvrement *A.* دخل - مقبوض pl. مقبوضات - وارد pl. واردات - دخل وخرج *P.* رسد *T.* ايراد || La recette et la dépense ايراد ومصرف - مقبوض ومصروف La dépense excède la recette مصرف ايراده غالبدر Chapitre de recette مقبوضات

Passer en recette ایراد حسابنه کچورمک بحثی

Recette, se dit aussi de la composition de certaines drogues pour guérir un mal *A.* ترکیب || Une bonne recette pour la fièvre اعلا بر ترکیب حمّایه نافع بر ترکیب Une excellente recette بر دوا ترکیبنی تعریف ایتمک – Il Enseigner une recette se dit aussi de l'écrit qui enseigne cette composition علاج ترکیبی حکیم رچتدسی – پوصلدسی

RECEVABLE. Admissible *A.* ممکن القبول – مستحق القبول – مقبول *P.* پذیرفتنی – سزاوار قبول *T.* قبوله کلور || Fournir des marchandises bonnes et recevables جیّد واعلا وقبوله سزا متاع ویرمک – ویرمک Cette excuse کزیده وقبوله شایسته مال n'est pas recevable بو عذر سزاوار قبول اولهجق عذر دکلدر شایان – تکلیفات مقبوله Des offres recevables مقبول دکلدر قبول اولهجق تکلیفلر

RECEVEUR. Personne chargée de faire une recette, soit en deniers, soit en denrées *A.* قابض المال – محصّل *P.* تحصیلدار *T.* قبض مال || Le receveur d'une telle terre فلان ملککک des tailles اموال خراجیه محصّلی des dîmes, فابض اموالی des amendes قابضی – اعشار واموال غرامت تحصیلداری

RECEVOIR. Il se dit de tout ce qui éprouve l'effet d'une cause extérieure *A.* اتّخاذ – اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق || Dieu ne reçoit rien الله تعالی حضرتلری اتّخاذ اشیادن منزهدر Dès l'instant que nous recevons la vie, nous sommes condamnés à rouler dans un cercle de biens et de maux اخذ حیات ایتدیکمز دمدنبرو بر دائرهٔ اکدار ومسارّ ایچنده دوران ایلمامز اوزریمزه حکم اولنور Il avait reçu de la nature une âme forte et ardente بر قدرتدن بر نفس قوی وشدید اخذ ایلدی Recevoir des impressions étrangères تاثیرات وانطباعات خارجیه ارض تاثیرات اخذ ایتمک La terre reçoit les influences du ciel سماویه‌یی اخذ ایدر Le miroir reçoit les objets des images قبول ایدر – اینه عکوس صوری اخذ ایدر La cire reçoit toutes les impressions, toutes les figures qu'on veut lui donner شمع قبول ایدر – مبلور – عسل هر کونه اشکالی اخذ ایدر

On dit aussi, qu'une proposition reçoit de la difficulté, qu'elle ne reçoit aucune difficulté, pour dire, qu'elle est, ou qu'elle n'est pas susceptible de difficulté کویاکون صعوبتلره متحمّل یاخود هیچ بر درلو عسرت قبول ایتمز بر مسئله در Ce passage-là peut recevoir divers sens بر عبارهٔ معانیٔ مختلفه‌یی متحمّل

معانیٔ مختلفه قبول ایدر – در

On dit, Recevoir une tuile sur la tête باشنه بر کرمید اوستنه بر قوغه اصابت ایتمک un sceau d'eau sur le corps صو اصابت ایتمک

Recevoir. Toucher ce qui est dû, en être payé *A.* اخذ – قبض *P.* ستادن *T.* آلمق | Recevoir de l'argent اقچه‌یی اخذ بقایایی قبض ایتمک des arrérages وقبض ایتمک des appointemens وظیفه اخذ ایتمک

Il se dit aussi de ce qui est envoyé ou adressé à quelqu'un, lorsqu'il lui est remis entre les mains || Recevoir des lettres مکاتیب مکاتیب وتحریرات بر کمسنه‌دنک – وتحریرات اخذ ایتمک اخبار وحوادث اخذ des nouvelles یدینه واصل اولمق اخذ اوامر des ordres بر اولاق آلمق un courrier ایتمک مدّت ایتمک Il y a long-temps que je n'ai reçu de ses nouvelles طرفندن خبر کلمامشدر – مدیده‌دنبرو طرفندن خبر الدمدم Il a reçu un courrier de l'armée اردو طرفندن فلانه اولاق کلدی J'ai reçu ordre de vous faire telle proposition طرفکزه شونی تکلیف ایلمکه بکا مأموریت ویرلمشدر – Il signifie aussi, accepter ce qui est offert sans qu'il soit dû *A.* قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبول ایتمک – قبوللمق || Recevoir un don بر هبه قبول هدایا قبول ایتمک des présens ایتمک

Il se dit aussi des biens et des maux qui arrivent, des impressions de joie et de chagrin que l'on ressent *T.* مظهر اولمق – اوغرامق – دوچار اولمق || Recevoir une blessure بر یاره‌یه دوچار اولمق un coup بر ضربه‌یه دوچار اولمق un grand dommage خسار جسیمه دوچار اولمق un affront تحقیر مظهر نعم والطاف جلیله‌یه مظهر Il a reçu de grandes grâces اولمق اولدی J'en ai reçu mille témoignages de bonté, mille politesses, mille marques d'amitié نیچه نیچه آثار اکرام والتفات ودلایل قویهٔ حب ووِلایه مظهر اولدم Recevoir une récompense, des éloges مظهر مکافات ومظهر مدح وثنا اولمق Recevoir des grâces de Dieu, des inspirations du Ciel مظهر الطاف رحمانیه والهامات صمدانیه اولمق

On dit, Ces peuples-là ne reçurent la foi qu'au troisième siècle اقوام مذکوره دور ثالثده قبول ایمان ایتمشلر در Les apôtres reçurent le Saint-Esprit le jour de la pentecôte حواریون حضراتی روح قدسی عید خمسینده اخذ ایتمشلر در

Recevoir. Tirer de... *A.* اخذ – جلب *P.* گرفتن *T.* آلمق

D'où recevez-vous vos graines ? ذخیره‌یی قنغی طرفدن اخذ
جلب ایدرسک - ایدرسک Cette maison ne reçoit ses jours
que de la rue بو خانه آیدینلغی یالکز زوقاق طرفندن اخذ
ایدر - Il se dit aussi des choses qui servent à contenir celles qui
viennent s'y rendre || La mer reçoit toutes les rivières دریا جمیع
انهاری اخذ ایدر Une gouttière qui reçoit toutes les eaux d'un
toit چاتینک بالجمله صولرینی اخذ ایدن طاملالق

Recevoir. Agréer, accepter une chose *A.* تلقی - تقبّل - قبول
بالقبول *P.* - سزاوار قبول داشتن - پذیرفتن - بیواز کردن
شایان حسن قبول داشتن *T.* - مقبول طوتمق - قبوللمق
قبول ایتمک || Je reçois vos offres تبلیغاتک مقبولمدر Il
en a reçu la proposition avec joie عرض اولنان تکلیفی فرح
جان ایله قبول ایتمشدر La proposition qu'il a faite a été bien
reçue عرض ایتدیکی تکلیف رهین حسن قبول اولمشدر
Son compliment n'a pas été bien reçu سلامی قبول اولنمدی
Je ne reçois pas votre excuse عذرک عندمده مقبول دکلدر

On dit, Bien recevoir, pour dire, approuver *A.* استحسان
P. پسندیدن *T.* بکنمک || Cette proposition fut bien reçue dans
le public بو تکلیف عند الناس رهین استحسان اولمشدر
Ce livre a été bien reçu بو کتاب رهین پسند واستحسان
اولمشدر - Et mal recevoir, pour dire, désapprouver *A.* استقباح
P. نا پسند داشتن *T.* مستحسن طوتمامق - بکنمامک ||
Cela sera mal reçu à la Cour بو کیفیت سرای همایونده
مستحسن طوتلمیه‌جغی درکار در

En parlant des personnes, il signifie, accueillir *A.* تلقی -
تلاقی *P.* پذیره کردن - پذیرفتن *T.* قبول ایتمک || Re-
cevoir un ambassadeur avec magnificence ایلچی‌یی کمال دبدبه
واحتشام ایله تلقی ایتمک Il m'a reçu avec de grandes dé-
monstrations de joie نیچه نیچه آثار شادمانی ومسرت
اظهاریله بکا تلقی ایلدی Avant que d'aller là, il faut savoir
comment on le recevra اول طرفه وارمزدن مقدم نه معامله
ایله تلقی اولدجغنی استعلام ایتمک لازمدر On l'alla rece-
voir au bas de l'escalier نردباندن آشاغی واریلوب تلقی
نردباندن اشاغی استقبالنه واردی - اولمشدر Il a été fort
bien, fort mal reçu غایت التفات ایله یاخود سوء معامله
ایله تلقی اولمشدر Il est bien reçu partout هر طرفده مکرماً
وملتفتاً تلقی اولور Recevoir froidement معاملهٔ بارده ایله
باردانه معامله ایله - تلقی ایتمک

On dit, qu'un homme reçoit bien son monde, pour dire, qu'il fait toutes sortes de bons traitemens à ceux qui vont chez lui قواعد مهماننوازی‌یه
مراسم مهماننوازی‌یی کما هو - رعایتی چوق بر آدمدر
غایت مکرم ومهماننواز در - اللایق اجرا ایدر بر آدمدر

Recevoir des visites *A.* ملاقاة الزوّار *P.* مهمان پذیرفتن *T.*
کورشمک - مسافر قبول ایتمک || Il ne reçoit point aujourd'
hui مسافر قبول ایتمز - بو کونکی کون کورشمز

Recevoir. Se soumettre, déférer à quelque chose *A.* مطاوعت -
اظهار الرضاء والقبول - اظهار الطوع والرضا - انطیاع *P.* تن
قبول نمودن - سر فرو بردهٔ رضا وتسلیمیت شدن - دادن
T. قبول ایتمک - اطاعت ایتمک || Recevoir un décret فلان
حکمه مطاوعت ایتمک Recevoir avec respect, avec une par-
faite soumission کمال تعظیم وحرمت وغایت امتثال واطاعت
ایله سر فرو بردهٔ طوع ورضا اولمق C'est un principe que
tous les philosophes ont reçu جمیع حکما عندنده قبول اولنمش
بر اصولدر - On dit aussi, Recevoir la loi, les ordres de quel-
qu'un - بر کمسنه‌نک حکمنه اظهار طوع ورضا ایتمک
حکمنه سرفرو بردهٔ اطاعت وانقیاد اولمق

Reçu. *A.* مقبول *P.* پذیرفته *T.* - قبول اولنمش - قبوللنمش
Il signifie au substantif, une quittance écrite, par laquelle on reconnaît avoir reçu. V. Récépissé.

RECHANGE. Il n'est d'usage qu'avec De, et se dit des objets qu'on tient en réserve pour s'en servir au besoin *A.* لوازمات
مکرّرة *T.* یدکلک || Des armes de rechange یدکلک اسلحه
وآلات des cordages یدکلک هلاط طاقمی

Il signifie aussi le droit d'un nouveau change, qu'on fait payer par celui qui a tiré une lettre de change, lorsqu'elle a été pro-
testée *T.* تأدیه اولنمامش پولیچه تمسکنک دلالیه‌سی مکرری
پولیچه باشنک مکرری - || Payer le change et le rechange تأدیه
اولنمامش پولیچه‌نک باشنی وباشنک مکررینی ادا
پولیچه‌نک دلالیه‌سی ودلالیه مکرری - ایتمک

RÉCHAPPER. Être délivré, se tirer d'un grand péril *A.* تفلّت
استخلاص - انملاص - *P.* رها یافتن *T.* شیویشمک - قورتلمق
- صیرلمق || Il a une fâcheuse maladie, il n'en réchappera pas
بر مرض شدیده مبتلا در قورتله‌جغی یوقدر Ce sera un grand
bonheur s'il en réchappe تفلّت واستخلاصی ممکن اولسه
شیوشمک ممکن اولسه بر نعمت - حقنده محض سعادتدر
عظیمه در Il est bien heureux d'être réchappé de ce danger بو

مقولد تهلكدن تفلّت واستخلاصه ظفرياب اولمسی مساعدهٔ قورتلمسی محض قوّت بخشندندر - بخشندندر

RECHARGER. Charger de nouveau *A.* تحميل - مجدّداً تحميل *P.* بر على التكرار *T.* نيز بار نهادن يند يوكلتمك || On avait déchargé les mulets, il fallut les recharger قاطرلرك حمولدلری ايندرلمش اولمغله تكراراً تحميل اولنمق لازم كلدی

Et charger de nouveau une arme à feu *T.* تكرار طولدرمق || Ces gens-là n'ont pas plus tôt tiré un coup, qu'aussitôt ils ont rechargé فلان كمسندلر بر كرّه آتدقدنصكره در حال سلاحلرينی تكرار طولدرديلر

Et faire une nouvelle attaque, retourner au combat *A.* جَولة - كرور *P.* نيز سورن انداختن *T.* يند دونك چالمق || Après avoir plusieurs fois chargé les ennemis, sans avoir pu les entamer, il les rechargea encore, et les rompit entièrement كرّة بعد اخرى دشمن اوزرينه بعد الهجوم كسر وشكستی ممكن اولديغندن بر دفعه دخی جولت وكروره مبادرت ايلدكده كلّياً انهزامی ميسّر اولمشدر

Il signifie aussi, donner un ordre encore plus pressant *A.* تأكيد الامر || Je vous avais chargé et rechargé de lui dire que... شويله شويله سويلمكی طرفكه امر ايلدكدنصكره بر دخی تأكيد كرّة بعد اخرى تأكيد ايلدم - ايلدم

RECHASSER. Repousser d'un lieu en un autre *A.* طرد *P.* گريزانيدن *T.* قوغمق || Rechassez ces bêtes dans l'étable بو حيواناتی آغيله طرد ايله On rechassa les ennemis jusque dans leur camp دشمنی اردوسنه قدر طرد ايتمشلر در

Et chasser de nouveau en quelque endroit *A.* صيد على التكرار *P.* نيز شكار كردن *T.* يند آولمق || C'est un bois où j'ai chassé et rechassé مقدّما صيد ايدوب صكره على التكرار ايچنده صيد ايتديكم بر اورماندر

RÉCHAUD. Ustensile dans lequel on met du feu pour différens usages *A.* مسعر *P.* منقله - آتشدان *T.* منقال || Réchaud de cuivre بر شیٔ باقر منقل Mettre quelque chose sur le réchaud منقلك اوزرينه قويمق

RÉCHAUFFER. Chauffer ce qui était refroidi *A.* تسخين - احرار *P.* گرم ساختن *T.* ايستمق || Il avait froid, il s'est réchauffé à courir اوشنمشيكن سكردوب ايسندی Faire réchauffer le potage چوربايی ايستمق - Figur. || Ses amis s'étaient refroidis; mais cette bonne nouvelle les a réchauffés احبابی كندوسندن صوغومشيكن بو خيرلو خبرك ورودنده ايسنمشلردر گرمی

Se Réchauffer. *A.* تسخن - كسب الحرارة *P.* كسب حرارت پذيرفتن *T.* ايسنمق || Le temps se réchauffe هوا كسب حرارت ايتمكده در Son zèle s'est réchauffé غيرتی گرميت بولدی

Réchauffé. *A.* مسخن - محرور *P.* گرمی پذيرفته *T.* ايسنمش

RÉCHAUFFOIR. Fourneau qui sert à réchauffer les plats. V. Fourneau.

RECHAUSSER. Chausser de nouveau *A.* الباس - مجدّداً اخفاف *P.* الخفاف مجدّداً از سر نو پای افزار پوشانيدن *T.* آياق قابی كيدرمك يكيدن

RECHERCHE. Action de rechercher *A.* تفحّص pl. تفحّصات - تطلّب pl. تطلّبات - تفقّد *P.* جستجو - پژوهش - آرامه *T.* آراشدرمه || Recherche exacte صحّت اوزره اولان تفحّص La recherche des antiquités d'une province بر مملكتده موجود اولان آثار قديمه‌نك تفحّصی Il faut toujours travailler à la recherche de la vérité حقيقت احوالك تطلّب وتفحّصنه دائما بذل همّت اولنمق لازمدر Faire la recherche d'un enfant qui a disparu غائب اولمش بر چوجوغی جستجو وتفقّد ايتمك

Il se dit en littérature des choses relatives à un sujet que l'on a recherché dans les auteurs anciens *A.* تحرّی pl. تحرّيات || Ce livre est plein de belles recherches بو كتاب نيچه نيچه تحرّيات لطيفه‌يی مشتملدر

Il se dit aussi du soin extraordinaire, de l'art que l'on emploie dans les choses ordinaires de la vie *A.* تكلّف || Il y a de la recherche dans ses repas طعامنده تكلّف وار در Il y a trop de recherche dans son style سبك وانشاسنده چوق تكلّف وار در - En Morale, ce mot emporte une idée d'excès et de blâme *A.* فرط التكلّف || Des recherches de volupté مشتهيات نفس خصوصنده فرط تكلّف Tibère avait des recherches de dissimulation et de cruauté فلان نام قيصر ريا وتصنّعده وشدّت طبع خصوصنده فرط تكلّف ايدر ايدی

Il signifie aussi, perquisition de la vie et des actions de quelqu'un *A.* تزكية الحال *P.* پژوهش حال *T.* فلانك حالنی آراشدرمه || La recherche des financiers امور ميريه خدمه‌سنك كاذباً دعوای اصالت ايدنلرك تزكيهٔ حاللری des faux nobles تزكيهٔ حاللری Faire la recherche da la vie de quelqu'un بر كمسنه‌نك حالنی تزكيه ايتمك

Et poursuite que l'on fait pour avoir une fille en mariage *A.* خطبة *P.* خواستاری *T.* دوكورلك || Faire la recherche d'une fille بر قزك دوكورلكنه وارمق Il a bien fait des pas pour la recherche de cette fille بو قزك خطبه‌سی خصوصنده خیلی مرتبه سعی ایتمشدر

Recherche, en termes de couvreur et de paveur, signifie, la réparation que l'on fait en remettant des tuiles ou des pavés neufs aux endroits où il en manque *A.* تعمیر ـ ترمیم *P.* مرمت كردن *T.* مرمّات ایتمك || Il n'est pas nécessaire de relever ce pavé, il suffira d'y faire une recherche بو قالدرمی یكیدن یاپمق لازم دكل انجق مرمّاتی كافیدر

RECHERCHER. Chercher de nouveau *A.* طلب على التكرار ـ *P.* تفحص مكرّرًا ـ دیگربار جستجو كردن *T.* نیز جوییدن ـ بر دخی ارامق ـ ینه آرامق || Je l'ai cherché et recherché sans le pouvoir jamais trouver فلانی كرّة بعد اخری آرامشیكن بولمدم

Et chercher avec soin *A.* استفحاص ـ استقصا ـ تتبّع ـ تحرّی *P.* پژوهیدن ـ جوییدن *T.* اراشدرمق || Rechercher les secrets de la nature خفایای قدرتی تحرّی واستقصا ایتمك Rechercher ce qu'il y a de plus curieux dans les sciences, dans les choses les plus cachées علوم ایچنده بولنان نوادری وخفایای احوالی استقصا ایتمك Il a recherché tous les mémoires, tous les titres qu'il a pu, pour composer son histoire تألیف ایلدیكی تاریخی جمع وترتیب ایچون دسترس اوله بیلدیكی كافهٔ تقاریری وبالجمله سندات لازمه‌یی تتبّع بالتحرّی تتبّع ایلدی ـ واستقصا ایلدی

Et faire enquête de la vie ou des actions des quelqu'un *A.* تزكیة تفتیش الحال ـ النفس *P.* پژوهیدن حال *T.* بر كمسنه‌نك حالنی اراشدرمق || Il est arrêté prisonnier, on recherche sa vie اسیر اولمق اوزره حبس اولنوب تزكیهٔ نفسنه مبادرت ایلدیلر On fait une Chambre de Justice pour rechercher les financiers امور میریه خدمه‌سنك تزكیهٔ نفسلریچون مخصوص بر مجلس حكام عقد اولنور

Et tâcher d'obtenir *A.* طلب *P.* خواستن ـ طلبكار شدن *T.* طالب اولمق ـ آرامق ـ استمك Rechercher la faveur du prince حسن توجّه شاهانه‌یه طالب اولمق l'alliance de quelqu'un بر كمسنه ایله عقد اتفاقه طالب اولمق

On dit, Rechercher une fille en mariage *A.* اختطاب *P.* خواستاری كردن *T.* دوكورلك ایتمك ـ دوكورلكه وارمق

Rechercher, se dit aussi en parlant des ouvrages de Sculpture, Peinture, Gravure, et signifie, en réparer avec soin les moindres défauts *A.* تصحیح *P.* پرداختن *T.* پرداخت ایتمك || Rechercher une figure de plâtre آلچیدن مصنوع بر صورتك پرداختنی ایتمك

Recherché. *A.* متفحص ـ مطلوب *P.* پژوهیده ـ جوییده *T.* آرانمش

On dit en termes de Peinture, de Sculpture, etc. Figure bien recherchée اهتماملو پرداخت اولنمش بر تصویر

Et en parlant d'un livre, qu'on y trouve des choses bien recherchées, pour dire, qu'on y trouve des matières, des questions curieuses et soigneusement examinées بو كتاب تحرّی عظیم ایله آرانمش نیچه نوادری مشتملدر

Il est aussi opposé à Naturel *A.* مصنّع *T.* تكلّفلی || Parure recherchée, ajustement recherché تكلّفلی زینت وتكلّفلی زیّ وقیافت

RECHIGNER. Témoigner par l'air de son visage la mauvaise humeur où l'on est *A.* تقطّب ـ تعبّس *P.* ترش رویی نمودن *T.* چهره اكشتمك ـ یوز اكشتمك || Qu'avez-vous à rechigner? سنك تعبّسكه موجب نه‌در Il fait les choses de mauvaise grâce et en rechignant هر شیئی بدلك وترش روی‌لق ایله ایدر

Rechigné. *A.* مقطوب ـ عبوس الوجه ـ متعبّس *P.* ترش رو *T.* یوزی اكشی

RECHUTE. Seconde chute. Il se dit du retour d'une maladie *A.* نكس *P.* بر علّته یكیدن دوشمه *T.* واسر شدن || La rechute est à craindre نكس علتندن خوف اولنور Les rechutes sont dangereuses علتلرك نكسی تهلكه‌لو در

RÉCIDIVE. Rechute dans une faute *A.* تكرّر الخطاء *P.* بگناه باز گرفتاری *T.* سوچی تكرارلمه || Je vous pardonne pour cette fois, mais prenez garde à la récidive ایلك دفعه ایچون جرمكی عفو ایدرم انجق اول جرمی تكرارادن حذر ایله

RÉCIDIVER. Retourner dans une faute *A.* تكریر الخطاء ـ رجعة الى الخطاء *P.* باز بگناه گرفتار شدن *T.* سوچی تكرارلمق || Prenez garde de récidiver زنهار تكریر خطا ایتمه Il a récidivé تكرار اول خطایی ایشلدی

RÉCIF ou RESSIF. Chaîne de rochers à fleur d'eau *A.* سلسلة الحباجب *P.* شاب زنجیری *T.* سلسلهٔ ایدراب

RÉCIPÉ. Ordonnance d'un médecin. V. Recette.

RÉCIPIANGLE. Instrument servant à mesurer les angles des corps *A.* مقياس الزوايا

RÉCIPIENDAIRE. Celui qui se présente pour être reçu à une charge, ou dans quelque compagnie *A.* طالب pl. طلاب *T.* استكلو طلبكار ـ خواستكار

RÉCIPIENT. Vase qui sert à recevoir les produits d'une distillation *T.* انبيق كاسەسى

RÉCIPROCITÉ. État de ce qui est réciproque *A.* معاوضة بالمقابلة ـ مقابلة احد هما بالآخر *T.* ايكيسى مقابلە *P.* با يكديگر طرفيندن مقابلە ـ بيندە قارشولقلق ‖ La réciprocité de l'amitié محبتك طرفيندن مقابلەسى Réciprocité de sentimens خواطر وافكارك احد هما بالآخر مقابلەسى

RÉCIPROQUE. Mutuel *A.* متقابل احد هما بالآخر ـ متعاوض ـ واقع من طرفين *P.* با يكديگر *T.* برى بريلە قارشولقلى ـ برى برى طرفيندن اولان ـ برلرى بيندە بالمقابلە اولان ‖ Amitié réciproque برى برلرى بيندە بالمقابلە دركار اولان حب haine طرفيندن بالمقابلە اولان غيظ وعداوت promesse وموالات طرفيندن وبريلان وعد accusation طرفيندن عزو تهمت Devoirs réciproques طرفيندن رعايتى اقتضا ايدن واجبات حال secours طرفيندن بالمقابلە وبريلان امداد traitemens, bienfaits طرفيندن بالمقابلە اجرا اولنان معاملات وسزا قلنان صنوف لطف واحسان

Il s'emploie aussi substantivement *A.* مقابلة *P.* داندآن *T.* قارشولقلق Ainsi on dit, Je vous rendrai le réciproque, pour dire, je vous rendrai la pareille ـ سكا مقابلەسنى ادا ايدەجكم مثل مقابلنى

En termes de Grammaire, on appelle Verbes réciproques, les verbes pronominaux qui expriment l'action réciproque de plusieurs sujets *A.* افعال متضمنة المشاركة بين ـ افعال المشاركة الاثنين

RÉCIPROQUEMENT, adv. *A.* بمقابلة احد هما ـ معاوضة ـ برى برلرى حقنە ـ برى برلريلە *T.* با يكديگر *P.* بالآخر احد هما ‖ Ils se rendent réciproquement de bons offices اولەرق آخرى حقنە بالمقابلە بذل مساعئ جميلە ايتمكدە درلر S'aimer réciproquement معاوضة محبت ايتمك ـ برى برلرينە بالمقابلە سويشمك

RÉCIT. Narration d'un fait *A.* حكايت pl. حكايات *P.* گزارش *T.* نقل ‖ Récit exact حكايت صحيحە fidèle حكايت صادقە Un long récit حكايت طويلە ـ حكايت مفصلە Faites-moi le récit de ce qui s'est passé ما اوزون حكايە جرايى بزە نقل ايلە

On dit, Faire un grand récit, de grands récits de quelqu'un, de quelque chose, pour dire, en parler avantageusement *A.* وصف ‖ C'est un homme dont j'ai entendu faire un grand récit شو آدمك چوق وصفنى ايشتدم

RÉCITATION. Action de réciter. V. Réciter.

RÉCITER. Prononcer un discours qu'on sait par coeur *A.* استذكاراً *P.* تقرير ـ تقرير *T.* از بر گفتن ـ از بردن اوقومق ‖ Réciter sa leçon درسنى از بر اوقومق des vers ازبردن تقرير اشعار ايتمك Réciter publiquement على ملاء الناس تقرير كلام ايتمك

RÉCLAMATION. Action de réclamer, de s'opposer contre quelque acte *A.* ادعا ‖ On procédera à la vente des meubles, nonobstant la réclamation du marchand qui les a loués اشبو متاع بيت مستأجرى اولان بازركانك ادعاسندن صرف انظار اولندرق فروخت اولندجقدر Cet avis a passé sans réclamation بو راى بر درلو ادعا ظهور ايتمكسزين رهين قبول اولمشدر

RÉCLAMER. Implorer, demander avec instance *A.* استدعا ـ التماس *P.* نيازيدن ـ در خواستن *T.* ديلمك ‖ Réclamer l'assistance de Dieu عون بارى يى استدعا ايتمك l'autorité du roi همت ملوكانەيى التماس ايتمك Réclamer les saints اولياى كرامك شفاعتنى نياز ايتمك

Et redemander une chose sur laquelle on a des droits, et s'opposer à l'usurpation qui en a été faite *A.* تلجى ـ استلجاج ـ دعواء الاسترداد *P.* دعواى بازگرفتن كردن *T.* بر شيئك كيرو النمسنى دعوا ايتمك ‖ C'est mon domestique, je le réclame فلان كشى بنم خدمتكارمدر استردادينى دعوا ايدرم Un prince réclame des sujets qui ont quitté son royaume sans sa permission بلا اذن ترك ديار ايتمش رعايا ايچون صاحب ملكت دعواى استرداد ايدر

Et contredire, s'opposer de paroles *A.* معارضة ـ اعتراض *P.* ستيزيدن *T.* قارشو طورمق ‖ Je réclame contre cela بو بابدە اعتراض ايدرم Cela a été résolu; y a-t-il quelqu'un qui réclame contre? بو مادە قرارگير اولمشدر خلافنە اعتراض خلافنە معترض وارميدر ـ ايدەجك كمسنە وارميدر

Il signifie aussi, revenir contre un acte ‖ Un majeur peut ré-

clamer dans les dix ans de majorité contre les actes faits en sa minorité ولد بالغ حدّ بلوغندن اون سنه تمامنه قدر حال صغرى اثناسنده عقد اولنمش سنداتك خلافنه معارضه يه قادر در

RECLAMPER. T. de Marine. Raccommoder un mât rompu *A.* تلئيم الدقل المنكسر *P.* تير شكسته را پيوستن *T.* چنلاق سرنى كنديلوب بتشدرمك

RÉCLINANT. T. de Gnomonique. Qui récline *A.* متمايل *P.* گرايسته *T.* اكلمش ‖ Cadran réclinant بسيطهٔ متمايله Surface réclinante صفحهٔ متمايله

RÉCLINER. Il se dit des cadrans inclinés à l'horizon *A.* تمايل *P.* گرايستن *T.* اكلمك

RECLURE. Renfermer dans un cloître *A.* حصر ـ حبس *P.* محبوس كردن *T.* قپاتمق

Se reclure. *A.* انحصار ـ احتباس *P.* محبوس گشتن *T.* قپانمق ‖ Il est allé se reclure dans une cellule proche d'une telle église فلان كليسانك قربنده كائن بر حجره يه واروب حبس اولندى

Reclus. *A.* محبوس *P.* حبسكرده *T.* قپانمش — On dit, qu'un homme est reclus dans sa chambre, dans sa maison, quand il ne voit personne كندو خانه سنده حبس اولندى

RECOIN. Coin caché, qui n'est pas en vue *A.* زاويهٔ مكنونه ـ كنّ pl. اكنان *P.* كنج ـ پيغولهٔ نهانى *T.* بوجاق ‖ Il était dans un recoin où l'on eut bien de la peine à le trouver بر بوجاغه صوقلديغندن هزار محنت ايله بولنمشدر Il n'y a coin ni recoin où l'on n'ait cherché كوشه و بوجاق ارانمدق قالمدى

On dit figur. Les recoins du coeur, pour dire, ce qu'il y a de plus caché خفاياى مزاياى فؤاد ـ مكنون ضمير اولان خفاياى احوال

RÉCOLEMENT. Action par laquelle on récole les témoins. V. Récoler ‖ Après le récolement et la confrontation شاهدلر يوزلشدريلوب شهادتلرى مضبطه سى كندو حضورلرنده بعد القرائة

On dit aussi, Faire le récolement d'un inventaire, pour dire, vérifier tous les effets et les papiers qui y sont contenus دفترده مذكور كافهٔ اموال واوراقى بالمقابله تصديق ايتمك

RECOLER. Lire aux témoins leur déposition pour voir s'ils y persévèrent *A.* قرائة المضبطة الشهود فى محضرهم ـ قرائة التقرير الشهود فى مواجهتهم *P.* تقرير گواهانرا پيش ايشان خواندن *T.* شاهدلرك تقريرينى كندو اوكلرنده اوقومق ‖ Quand les témoins ont été récolés et confrontés شاهدلر يوزلشدريلوب تقريرلرى مضبطه سى مواجهه لرنده قرائت اولندقده

RÉCOLTE. Action de recueillir les biens de la terre *A.* حصاد *P.* درو *T.* بچم ـ غلات بچمى ‖ Bonne récolte حصاد جميل grande, pauvre récolte حصاد جسيم يا كمايه La récolte des blés حبوباتك حصادى Après la récolte بعد الحصاد Dans le temps de la récolte بچم وقتنده ـ موسم حصادده

Et ce qu'on recueille de ces biens *A.* حصيده pl. حصايد ـ محصول pl. محصولات ـ غلات pl. غلّة *P.* بارى *T.* محصول ‖ La récolte a été abondante محصولاتك خصب وكثرتى وار a été médiocre غلات ومحصولات متوسط الحال ايدى a manqué ايدى محصولات فنا پذير اولمشدر Enlever la récolte غلات ومحصولاتى قالدرمق On a saisi ses récoltes محصولاتى ضبط اولندى Cette pluie gâtera la récolte بو باران محصولاته بادئ زيان اولهجقدر

RÉCOLTER. Faire une récolte *A.* حصد ـ احتصاد ـ جمع المحصولات *P.* درويدن *T.* بچمك ‖ Récolter beaucoup de blé كليتلو حنطه بچمك

Récolté. *A.* محصود *P.* درويده *T.* بچلمش

RECOMMANDABLE. Digne d'estime *A.* واجب الاحترام ـ سزاوار احترام ـ شايان آزرم *P.* ذوالقدر ـ مستحق الحرمة *T.* معتبر ـ اعتباره كركلو ‖ C'est sa vertu qui le rend recommandable صلاح حالى جهتيله واجب الاحترامدر Il est recommandable par ses bonnes qualités مجبول طبعى اولان خصايل جميله تقريبيله سزاوار اعتبار وحرمتدر Il s'est rendu recommandable auprès du prince par ses grands services ايندكى خدمات جليله سى مبنى نزد پادشاهيده تحصيل قدر واعتبار ايتمشدر La modestie est une des vertus les plus recommandables عفت حال مناقب جميلهٔ واجبة الاحترامدن بريدر

RECOMMANDATION. Action de recommander quelqu'un *A.* توصية *P.* سفارش ـ سپارش *T.* اصمارلمه ‖ C'est une puissante recommandation que celle d'un tel بو مثللو بر ذاتك توصيه سى البته قوى اولور On ne peut rien refuser à sa recommandation توصيه ايتديكى شيئلرك هيچ بريسنه تجويز دريغ اولنمق

بو Il m'a fait cette grâce à votre recommandation ممكن دكلدر همتی سنک توصیه‌که مبنی ایتدی Il a eu de fortes recommandations auprès de ses juges دعواسنی رؤیت ایدن حکام وقضاته قوی توصیه‌لری وار ایدی Lettre de recommandation توصیه توصیه مکتوبی ـ نامه توصیهٔ Une recommandation pressante شفاعت مجبره ـ مجبره

Il se dit aussi de l'estime qu'on a pour le mérite *A.* حرمت *P.* آزرم *T.* اعتبار || La sainteté de sa vie l'a mis partout en grande recommandation عزّت وشرافت حالی تقریبیله هر طرفده مظهر حرمت واعتبار اولمشدر

RECOMMANDER. Enjoindre expressément *A.* امر *P.* فرمودن ـ سپارش کردن *T.* بیورمق || J'ai recommandé à mes gens de vous obéir comme à moi-même بکا ایتدکلری اطاعتی سنک حقکه دخی ایفا ایلملری خصوصنی خدمتکارلرمه امر ایلدم On m'a recommandé de veiller sur lui, sur toutes ses démarches فلانک کافهٔ حرکات وسکناتنه متیقظانه صرف باصرهٔ دقت ایلمامی بکا امر ایتمشلر در

Et exhorter fortement quelqu'un à faire une chose *A.* تأکید ـ تنبیه *P.* سپارش کردن *T.* اصمارلمق || On lui a recommandé d'être sage عاقلانه حرکت ایلمسی کندویه تنبیه اولندی Recommander à ses enfans d'aimer la vertu, de fuir le vice حبّ صلاح وفرار عن القبایح وصایاسنی اولاده تنبیه وتأکید امر بالمعروف ونهی عن المنکر قاعده‌سنی ـ ایتمک اولاده تأکید ایلمک On me recommandait surtout la lecture de bons auteurs کتب معتبره‌نک مطالعه‌سی مادّه‌سی علی وجه التخصیص طرفمه تنبیه اولنمش ایدی

Et prier d'être favorable *A.* توصیة *P.* سپارش کردن *T.* توصیه ایتمک || Je l'ai déjà recommandé à tous mes amis فلانی دوستلرمک جمله‌سنه توصیه ایلدم Je vous recommande mon affaire مصلحتمی سکا توصیه ایدرم

On dit, Se recommander à Dieu, Recommander son âme à Dieu نفسنی ویاخود جاننی اللهک کرمنه حواله ایتمک

RECOMMENCER. Commencer de nouveau *A.* استیناف ـ شروع علی التکرار ـ بدء علی التکرار ـ اقتبال *P.* باز یکی باشدن ـ یکیدن بشلمق ـ ینه بشلمق *T.* آغازیدن مظالم وتعدّیاته علی التکرار Il recommence ses violences || بشلمق تکرار بنایه Recommencer à bâtir بدء وشروع ایتمکده در

سفره اقتبال ایتمک ـ Recommencer la guerre شروع ایتمک تکرار کلامه un discours یکی باشدن بدء وشروع ایتمک نطق وکلامه استیناف ایتمک ـ آغاز ایتمک

Il est aussi neutre *A.* تجدّد *P.* از سر نو آغاز کردن *T.* یکیلنمک || La pluie recommence باران تجدّد ایدر La guerre a recommencé سفر تجدّد ایلدی

RÉCOMPENSE. Traitement fait, prix que l'on donne en compensation d'un service rendu *A.* مکافات ـ اجر ـ اجر جمیل *P.* پاداش ـ پاداشن ـ داشن ـ جزای نیک *T.* ایولک ایله || Juste récompense حق وعدله مقارن حسن مکافات convenable مکافات لایقه égale, proportionnée au mérite درجهٔ لیاقت واستحقاقه موافق مکافات جمیله Promettre la récompense وعد مکافات ایتمک la refuser تقصیر مکافات ایتمک ـ مظهر Recevoir, mériter récompense مکافاتی دریغ ایتمک سزاوار ـ مکافات اولمق ومکافاته کسب استحقاق ایتمک C'est à l'autorité souveraine à ordonner des peines et des récompenses مجازات ویاخود مکافاتک حکمی ارادهٔ علیّه‌یه منوط اولان موادّدندر La récompense de ses services, de ses actions خدمات مشکوره واعمال مبروره‌سنک حسن مکافاتی Il attend, il espère récompense du roi جانب شاهانه‌دن مکافات مأمولنده در Les récompenses éternelles que Dieu a promises à ses élus حق تعالی حضرتلری مختارینی وعد ایلدیکی اجر ـ حقنده وعد ایلدیکی مکافات جاودانی ومکافات مؤبّده

Il signifie aussi, compensation ou dédommagement *A.* بدل ـ عوض *P.* پاداش *T.* فارشولق || Il lui donna tant pour récompense des pertes qu'il avait faites فلانه شو بدل ضرر اولدرق قدر ویرلدی Il lui faut accorder quelque récompense pour le dommage qu'il a souffert کندویه خساره بدل مبتلا اولدیغی بر شیٔ ویرلمک اقتضا ایدر On l'obligea de quitter sa charge, et pour récompense, on lui donna une pension عهده‌سنده اولان منصبدن فراغت ایلمسنه مجبور ایلدکلرینه بناءً بدل اولدرق کندویه معاش تعیین اولندی

Il se prend figur. pour Châtiment, peine due à une mauvaise action *A.* جزاء ـ مجازات *P.* بادافراه *T.* تأدیب ایله فارشولق || C'était un méchant homme, il a eu la récompense qu'il méritait بر خبیث آدم اولوب جزای ما یلیقنه مظهر اولمشدر Le gibet sera la récompense جزای ما یستحقنی بولمشدر ـ

ارتکاب ایلدیکی قبایح وجنایاتک مجازاتنی de ses crimes دار آتاجیدر

EN RÉCOMPENSE. *A.* مکافاة ـ مقابلةً *P.* براى پاداش *T.* قارشولق اولمق اوزره | Je vous prie de me rendre ce bon office, et en récompense je vous servirai en quelque autre occasion بو همتی دریغ ایلمامکزی نیاز ایدرم بندخی مناسبت لدی الحاجه ـ دوشدکجه بالمقابله بر خدمتکزده بولنورم مقابلهسنی ایدرم

RÉCOMPENSER. Donner une récompense *A.* ایفاء المکافاة ـ اجراء الحسن المکافاة ـ مقابلة بالاحسان *P.* پاداش کردن ـ جزای نیک کردن *T.* ایولک ایله اودهمک | C'est un bon maître, il récompense bien ses domestiques بر مخدوم کریم المزاج اولمغله خدمتنده بولنانلره حسن مکافات لایقی اوزره مکافات اولمدی Il a été mal récompensé ایدر ابتدیکی خدمتلرک مکافاتی On l'a récompensé de ses services استحقاقنه ایفا اولندی Il n'a pas été récompensé selon son mérite کوره مکافات اولنامشدر Si vous faites bien, Dieu vous en récompensera افعال خیریه ایله عامل اولسهک حق تعالی احسان ایله مقابلهسنی ایدر ـ مکافاتنی ایدر

Il se prend aussi pour Punir *A.* اجراء المجازاة ـ اجراء الجزاء *P.* تأدیب ایله قارشولمق *T.* بادافراه کردن || Il a été justement récompensé de ses perfidies ارتکاب ایلدیکی خیانتلرک جزاسی اجرا اولندی ـ جزاسنی بولدی

Et pour Dédommager *A.* تعویض ـ تضمین الضرر *P.* بدل *T.* زیان دادن ـ ضررى اودهمک Je sais bien que vous avez perdu cette fois-ci, mais une autre fois je vous récompenserai بو دفعه ضرر ایلدیککز معلوم اولمغله بشقه دفعهده ضررکزی تضمین ایدرم ـ On dit, Récompenser le temps perdu, pour dire, réparer la perte du temps فوت اولمش وقتک ضررینی ضایع اولمش ـ جبقارمق

RÉCOMPOSER. Composer une seconde fois *A.* ترکیب علی مجدداً انشا ـ التکرار *P.* ازسر نو پرداختن *T.* بکیدن یاپمق ـ بنه یاپمق ـ

En termes de Chimie, réunir les parties d'un corps qui avaient été séparées par quelque opération *A.* ترکیب الاجزاء المنفسخة

RECOMPOSITION. T. de Chimie. V. Recomposer.

RECOMPTER. Compter une seconde fois *A.* مجدداً تعداد ـ احصا علی التکرار ـ حساب علی التکرار *P.* نیز شمردن

T. بردخی صایمق ـ بنه صایمق ـ یکیدن صایمق

RÉCONCILIABLE. Qui peut être réconcilié *A.* ممکن الالتئام ـ قابل التألیف ـ قابل الائتلاف ـ قابل الاصلاح *P.* آشتی پذیر *T.* بارشیلور ـ بارشدرلمسی ممکن | Ces deux personnes ne sont pas réconciliables بو ایکی کشینک بینلری ممکن الالتئام دکلدر ne sont pas si brouillées qu'elles ne soient réconciliables بو ایکی کشینک ما بینی تألیف قبول ایدهمیهجک مرتبهلرده بوزوق دکلدر

RÉCONCILIATEUR. Qui réconcilie les personnes brouillées *A.* مصلح pl. مصلحون *P.* آشتی بخشا ـ اصلاحساز *T.* بارشدریجی

RÉCONCILIATION. Action de réconcilier *A.* مصالحة ـ موادعة ـ مهادنة ـ مسالمة *P.* آشتی *T.* بارش ـ اویوشمه || Véritable, sincère réconciliation صدق وحقیقتله مقرون مصالحهٔ خالصه feinte ou plâtrée مصالحهٔ ظاهریه ـ مصالحهٔ بالمواضعة Il a travaillé à leur réconciliation امر اصلاحلرینه ساختهٔ بارش ـ تألیف ذات البینلری خصوصنده بذل ـ همت ایلدی سعی وهمت ایتمشدر

RÉCONCILIER. Raccommoder des personnes brouillées *A.* اصلاح تلئیم ـ تألیف ما بین ـ تألیف ذات البین ـ ذات البین تجدید المحبة الطرفین ـ توفیق ذات البین ـ ما بین *P.* بمیانهٔ کسان آشتی بخشیدن *T.* بارشدرمق | Je les ai réconciliés بینلرینی اصلاح ایلدم Il m'est impossible de les réconcilier بینلرینی تألیف واصلاح ایتمک امر محالدر Il se sont réconciliés par l'entremise d'un tel فلانک توسطیله بارشدیلر Cet événement les a réconciliés بو حادثه تألیف ذات البینه وسیله اولمشدر

On dit, Se réconcilier avec Dieu, pour dire, demander pardon à Dieu de ses péchés توبه واستغفار ایله تحصیل رضای باری ایتمک

RÉCONCILIÉ. *A.* مصلح *P.* آشتی یافته *T.* بارشمش

RÉCONDUCTION. T. de Pratique. Il ne se dit qu'en cette phrase: Tacite réconduction, qui signifie, la continuation d'une ferme ou d'une maison, après l'expiration d'un bail, et sans qu'il ait été renouvelé *A.* مدّ المهلة الاستیجار بلا تجدید السند | J'occupe cette maison par tacite réconduction مهلت استیجاری بلا تجدید السند مدّ ایدرک بو خانهده اقامت ایتمکدهیم

RECONDUIRE. Accompagner par civilité quelqu'un dont on a reçu visite *A.* تشییع *P.* مهمانرا بدر آوردن *T.* کوندریه

کوندریله چیقمق - وارمق قپویه قدر تشییع اولندی || Il a été reconduit jusqu'à la porte

Il se dit aussi en parlant d'un homme qu'on fait sortir de chez soi en le maltraitant *A.* دفع - طرد *P.* بدر کردن *T.* قوغمق || Reconduire un insolent à coups de bâton بر ادبسزی عصا ایله ضرب ایدرک دفع وطرد ایتمک

RECONDUITE. Action de reconduire quelqu'un *A.* رسم التشییع *P.* بدر آوردن، مهمان *T.* کوندریله چیقمه || Faire la reconduite تشییع ایتمک - رسم تشییعی اجرا ایتمک

RÉCONFORTATION. V. Réconforter.

RÉCONFORTER. Conforter, fortifier *A.* تقویت *P.* توانایی بخشیدن *T.* قوتلندرمک *T.* قوت ویرمک || Cela réconforte l'estomac بو شی تقویت معدهیی موجبدر réconforte le cerveau مقوی دماغدر

RECONNAISSABLE. Facile à reconnaître *A.* ممکن التشخیص - سهل التشخیص - سهل التعرف *P.* شناختنی *T.* طانیلور - بللو اولور - بیلنور - سزیلور || Il est si changé, qu'il n'est pas reconnaissable چهرهسی اول درجهده کسب تغیر ایلدیکه ایلدیکه بیلنمز اولدی - ممکن التشخیص دکلدر Voilà une fausseté bien reconnaissable اشته بادئ نظرده بللو اولور بر کذب صریح Il serait reconnaissable entre mille بیک کشی ایچنده ممکن التعرفدر Il est fort reconnaissable dans son portrait تصویری معاینه اولدقده کیم اولدیغی طانیلور

RECONNAISSANCE. Action par laquelle en se rappelant l'idée d'une personne ou d'une chose, on la reconnaît pour ce qu'elle est *A.* تشخیص - تعرف - معرفة *P.* شناسایی *T.* طانیمه - بیلش || Il y avait long-temps qu'il n'avait vu son fils, il le reconnut d'abord, et on s'étonna d'une si prompte reconnaissance مدت مدیدهدنبرو اوغلنی کورمش دکل ایکن دفعةً طانییوب بو مقوله سرعت تشخیصی بادئ استغراب اولمشدر Oreste et Iphigénie se reconnurent, et une lettre fut cause de leur mutuelle reconnaissance فلان وفلان کشی لدی التلاقی بری برلرینی طانییوب بیلشملرینه وسیله اولان بر مکتوبدر Il reconnut les meubles qu'on lui avait volés, et après que la reconnaissance qu'il en fit eut été vérifiée devant le juge, ils lui furent délivrés فلان کمسنه سرقت اولنان متاع بیتینی طانییوب صورت حالی حضور حاکمده اثبات ایلدکده متاع مذکور طرفنه تسلیم اولندی

Il signifie aussi, gratitude, ressentiment des bienfaits reçus *A.* شکران النعمة - شکر - تشکر *P.* سپاس - شکرانگی *T.* شکری || Grande, éternelle reconnaissance شکر عظیم وشکر ابدی Avoir de la reconnaissance بیلمه شکر نعمتی بیلمک - تشکر ایتمک Témoigner sa reconnaissance اظهار تشکر ایتمک

Et récompense d'un service *A.* مکافات *P.* پاداش - شیان *T.* اودمه || Il vous a servi dans cette affaire, cela mérite quelque réconnaissance فلان کشی بو خصوصده سکا کرکی کبی خدمت ایتمکله سزاوار مکافاتدر

Et aveu, confession d'une faute *A.* اقرار الجرم - اعتراف القباحة *P.* خستو سازئ گناه *T.* قباحتک اقراری || Cette prompte et humble reconnaissance de sa faute lui en a mérité le pardon بلا توقف جرم وقباحتنی متواضعانه اقرار ایلدیکنه نظراً مستحق عفو اولمشدر

Il signifie aussi, examen détaillé *A.* تفتیش - تفتیش بالتحری *P.* جستجو *T.* آراشدرمه || La reconnaissance des lieux کیفیت موافعک تفتیشی des papiers اوراقک بالتحری تفتیشی

En termes de guerre, Il se dit en parlant d'un général qui va examiner la nature d'un terrain et la disposition des ennemis *A.* استنفاض - نفض اطراف واکنافی بیلمک ایچون *T.* دشمنک احوالنی بیلمک ایچون اطراف - باقشدرمه واکنافه نظر صالمه || Par les dernières reconnaissances qu'on a faites, on s'est assuré que les ennemis avaient un marais devant eux دشمنک احوالی بیلنمک ایچون موخراً استنفاض اولندقده اردوسنک پیشگاهنده بر بتاقلق یر اولدیغی دشمنک اطراف واکنافنی باقشدرمق - تحقیق اولندی ایچون موخراً عسکر کوندرلدکده Faire la reconnaissance des lignes du camp ennemi دشمن اردوسنک استحکاماتنی اردوسی - ارسال نفیضه ایله باقشدرمق - استنفاض ایتمک استحکاماتنک اطراف واکنافنی باقشدرمق

On dit, La reconnaissance des côtes, des rades, etc. en parlant des côtes, etc. qu'on aperçoit, qu'on découvre en naviguant *A.* کشف *T.* سزمک - سزوب کورمک

RECONNAISSANCE. Acte par écrit, pour reconnaître qu'on a reçu quelque chose *T.* مقبوض سندی || Il me donna ses pierreries en garde, je lui en donnai ma reconnaissance مجوهراتنی لاجل الحفظ بکا تسلیم ایتمکله یدینه بر قطعه مقبوض سندی

اعطا ایلدم

On appele aussi, Reconnaissance de promesse, ou d'écriture, un acte par lequel un homme reconnaît qu'une promesse est de lui, qu'une écriture est de sa main *T.* تصدیق وعدی یاخود تصدیق خطی حاوی سند

RECONNAISSANT. Qui a de la reconnaissance *A.* متشکر ـ شاکر ـ شکردان ـ شکرگذار ـ سپاسدار *P.* ممنون ـ شاکر النعمة ممنون *T.* شکری بیلیجی || Il est bien reconnaissant منتدار ومتشکر در Il est fort reconnaissant des grâces que vous lui avez faites طرفکدن مظهر اولدیغی نعم والطافک شکرینی بیلور Il a l'âme reconnaissante بالطبع شاکر النعمه در

RECONNAITRE. Se remettre dans l'esprit l'idée d'une personne, d'une chose en les voyant *A.* تشخیص ـ تعرّف *P.* شناسیدن ـ شناختن *T.* بیلمک ـ طانیمق || Il y avait long-temps que je ne l'avais vu, j'ai eu de la peine à le reconnaitre فلانی مدّت مدیده‌دنبرو کورمدیکمدن خیلی زحمت ایله بنی اصلا تعرّف طانیدم Ne me reconnaissez-vous point ? هیچ بیلمزمیسک ـ ایده‌مزمیسک Il a reconnu le cheval qu'on lui avait volé سرقت اولنان آتنی طانیدی

Il se dit encore d'une personne, d'une chose qu'on reconnait sans l'avoir jamais vue *A.* تفرّس ـ تزکّن ـ ازکان *P.* در یافتن *T.* بیلمک مقدّما || Je l'ai reconnu au portrait qu'on m'en a fait ابتدکلری تعریفدن فلانی کوردیکمده کیم اولدیغنی تفرّس بیلدم ـ ایلدم

Il signifie aussi, parvenir à connaitre la vérité de quelque chose *A.* تحصیل الوقوف ـ تحصیل الیقین ـ تحصیل العلم ـ لحوق *P.* دانستن *T.* آکلامق تحقیق || On a reconnu son innocence ـ معلوم ومتحقق اولمشدر ـ برائت ذمّتی تحقیق اولندی sa trahison خیانتنه تحصیل بیگناه اولدیغی آکلاشلدی تحصیل علم ووقوف ایلدیلر ـ یقین ایتمشلر در

Reconnaître, signifie, en termes de guerre, observer, examiner avec attention *A.* استکشاف ـ کشف ـ تنفض ـ استنفاض دشمنک ـ اطراف واکنافی بیلمک ایچون باقشدرمق *T.* ـ احوالنی بیلمک ایچون اطراف وحوالیسنه نظر صالمق Reconnaître le terrain اطراف وحوالیسی یوقلیوب باقشدرمق un pays, مواقع ومواضعی ارسال نفیضه ایله کشف ایتمک une place اوزرینه واربلجق مملکتک وقلعه‌نک کیفیتنی قلعه‌یی یوقلیوب باقشدرمق ـ کشف واستنفاض ایتمک

On envoya de la cavalerie reconnaitre les passages, les chemins, les défilés کچیدلری ویوللری ودربندلری یوقلیوب باقشدرمق ایچون بر بلوک آتلو عسکرندن عبارت نفیضه ارسال اولندی Reconnaître les ennemis احوال اعدایی یوقلیوب باقشدرمق ـ On dit aussi, Reconnaître les dispositions de quelqu'un ـ بر کمسنه‌نک میل واستعدادینی استکشاف ایتمک خارجه اخراج ایتمک

On dit aussi en termes de Marine, Reconnaître un vaisseau, pour dire, le découvrir, l'apercevoir *A.* تشخیص ـ کشف *T.* سزمک *T.* دیدن

Reconnaître. Avouer, confesser *A.* اقرار ـ اعتراف *P.* بخستو ـ خستو کردن ـ آمدن *T.* اقرار ایتمک || Il a reconnu sa faute, se dette جرمنی یا دیننی اقرار ایلدی Il ne veut pas reconnaitre qu'il a eu tort حقسی اولمدیغنی اقرار ایتمک تسلیم ـ اصولی اعتراف ایدرم Je reconnais le principe استمز ایدرم

Reconnaître pour. Avouer pour *A.* اعتراف ـ قبول *P.* پذیرفتن *T.* بیلمک ـ قبول ایتمک || Il a reconnu un tel pour son fils فلانی کندو اولادی اولمق اوزره قبول ایلدی Ces peuples ont reconnu un tel prince pour leur roi اقوام مذکوره فلان بکی اوزرلرینه پادشاه اولمق اوزره قبول ایلدیلر Cet ouvrage est reconnu pour excellent بو تألیف احسن واعلا اولمق اوزره معروفدر ـ اوزره مقبول عامّه در C'est un honnête homme, et reconnu pour tel ذاتنده اهل عرض بر ادم اولوب بین الناس بو وجهله معروفدر ـ On dit aussi dans ce sens, Ce prince n'est pas reconnu فلانک پادشاهلغی قبول واعتراف اولمامشدر Cette loi n'est pas encore généralement reconnue بو قانون هنوز مقبول عامّه اولمش دکلدر Il ne reconnaît ni juge, ni supérieur عندنده نه حاکم ونه رئیس ـ نه حاکم ونه رئیس بیلور مقبولدر Il ne reconnaît d'autre loi que sa volonté, d'autre maître que Dieu کندو اراده‌سندن غیر قانون وشریعة اللهدن بشقه اوزرینه رئیس وصاحب حکومت مقبولی دکلدر

Reconnaître. Être reconnaissant *A.* تشکر *P.* سپاسیدن ـ شکری بیلمک *T.* شکرادگی نمودن ـ سپاسداری نمودن || Reconnaître les bienfaits, les grâces qu'on a reçues بر کمسنه ـ مظهر اولدیغی نعم والطافک شکرینی بیلمک ـ On dit, Reconnaître un service, pour dire, le récompenser. V. ce mot.

Se Reconnaître. Reprendre ses sens, faire réflexion sur soi *A.*

كندويد كلمك *T.* بهوش آمدن *P.* جمع الخاطر || Il était tombé en faiblesse, et quand il vint à se reconnaître... فلاند حالت غشى عارض اولوب انجق كندويه كلدكده || Il fut surpris, et n'eut pas le temps de se reconnaître بغتةً اوزرينه واريلوب جمع خاطر ايده‌جك وقت بولمدى

Il signifie aussi, se rappeler l'idée du lieu où l'on est *A.* خطور فى الخاطر *P.* در خاطر آمدن *T.* خاطره كلمك || Il y avait long-temps que je n'avais passé par cet endroit, mais je commence à me reconnaître مدت وافره‌دنبرو بو محلدن مرور ايتمش دكل ايكن بو دفعه كوروب خاطرمه كلمكه باشلادى

Se Reconnaître, signifie, connaître qu'on a péché, qu'on a failli, et s'en repentir *A.* توبة واستغفار *P.* پشيمانى نمودن *T.* توبه ايتمك || Il avait fort mal vécu dans sa jeunesse, mais il se reconnut sur ses vieux jours اوزره سوء حال شبابنده كچنمشيكن آخر عمرنده توبه واستغفار ايلدى || Dieu nous fasse la grâce de nous reconnaître avant que de mourir الله تعالى بزى قبل حلول الموت توبه واستغفاره موفق ايليه || Il porta quelque temps les armes contre son souverain, mais enfin il se reconnut et rentra dans son devoir بر مدت خروج على السلطان ايتمشيكن نهايت كار تايب ومستغفر اولەرق كما فى السابق ايفاى ما وجب حاله مبادرت ايلدى

RECONQUÉRIR. Conquérir de nouveau *A.* فتح مجدداً ـ ضبط نيز آوردهٔ قبضهٔ فتح ـ نيز گشادن *P.* وتسخير على التكرار وتسخير كردن *T.* يكيدن ضبط ايتمك ـ يندْ آلمق || Ce prince reconquit toutes les provinces qui s'étaient révoltées, et celles qu'on avait usurpées sur lui بو پادشاه رفع لواى عصيان ايتمش ويد تصرفندن فضولى نزع اولنمش مملكتلرك جمله‌سنى تكرار آوردهٔ قبضهٔ فتح وتسخير ايتمشدر

Reconquis. *A.* مسخر على التكرار ـ مضبوط على التكرار *P.* نيز اوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخير ـ نيز گشاده *T.* يكيدن ضبط اولنمش ـ ينه آلنمش

RECONSTRUCTION. Action de reconstruire *A.* بناء على التكرار *P.* نيز بنياد سازى *T.* ينه ياپمه || On a ordonné la reconstruction de cet édifice بو عمارتك على التكرار بناسى امر اولندى

RECONSTRUIRE. Rebâtir un édifice *A.* بناء على التكرار ـ انشاء على التكرار *P.* نيز بنياد كردن *T.* ينه ياپمق || Il a fait reconstruire sa maison خانه‌سنى على التكرار بنا ايتدردى

RÉCONVENTION. T. de Palais. Action, demande que l'on forme contre celui qui en a lui-même formé une le premier *A.* احداث الدعواء على المدعى

RECOPIER. Transcrire de nouveau *A.* استنساخ مجدداً ـ استنساخ على التكرار *P.* نيز نقل نسخه كردن *T.* ينه نسخه‌سنى ـ بر دخى نسخه‌سنى چكمك ـ آلمق

RECOQUILLER. Retrousser en forme de coquille. Il se dit des feuillets d'un livre *A.* تشنيج *P.* پيچاپيچ كردن *T.* بورشدرمق ـ قيورمق || Pourquoi avez-vous recoquillé les feuillets de mon livre? كتابمك اوراقنى نيچون بورشدردك

RECORDER. Répéter une chose, afin de l'apprendre par coeur *A.* قرائت كراراً ومراراً *P.* بسيار بار خواندن *T.* بر قاچ كرّه اوقومق || Recorder sa leçon درسى كراراً ومراراً قرائت ايتمك

On dit, Se recorder, pour dire, se rappeler ce qu'on a à dire ou à faire *A.* تذكر استظهاراً *P.* از بر دانستن *T.* از بردن بيلمك

Et se recorder avec quelqu'un, pour dire, se concerter ensemble *A.* اتفاق الكلام *P.* همدم شدن ـ يكزبان شدن *T.* سوزى بر ايتمك

RECORRIGER. Corriger une seconde fois *A.* تصحيح على التكرار ـ اصلاح على التكرار *P.* باز تصحيح كردن *T.* بر دخى تصحيح ايتمك

Recorrigé. *A.* مصحح مكرراً *P.* باز تصحيحكرده *T.* بر دخى تصحيح اولنمش

RECORS. Celui qu'un sergent mène avec lui pour servir de témoin dans les exploits d'exécution, et pour lui prêter main-forte en cas de besoin *A.* رفيق المباشر *P.* همپاى مباشر *T.* مباشر آياقداشى

RECOUDRE. Coudre une chose qui est décousue ou déchirée *A.* خيط مجدداً *P.* از سر نو دوختن *T.* ينه ـ يكيدن ديكمك || Votre manche s'est décousue, faites-la recoudre يكك سوكلدى مجدداً ديكدر

Recousu. *A.* مخيوط مجدداً *P.* از سر نو دوخته *T.* ينه ديكلمش

RECOUPE. Ce qui s'emporte des pierres en les taillant *A.* قصاص *P.* كسارات الحجر pl. كسارة الحجر ـ نحاتة الحجر ـ الحجر *T.* تراشهٔ سنگ ـ سنگريزه || Il faudrait mettre de la recoupe dans cette allée باغچه‌نك شو يولنده طاش

فیرنتیسی فرش اولنمق اقتضا ایدر ایدی

RECOURBER. Donner à une chose la forme d'une courbe *A.* دموری تحنیة *P.* خم کردن *T.* بوکمك || Recourber un fer تحنیه ایتمك

Recourbé. *A.* منحنی *P.* خم کرده *T.* بوکلمش

RECOURIR. Courir de nouveau *A.* سیر بالسرعة ـ مجدّدا عدو *P.* تکراراً نیز پوییدن *T.* بر دخی قوشمق ـ ینه سکرتمك

Recourir. Demander du secours *A.* استغاثة ـ استعانة ـ التجا *P.* پناهیدن ـ مددکاری خواستن ـ یاوری طلبیدن *T.* صیغنمق ـ یاردم استمك || Il faut recourir à Dieu dans l'affliction وقت ترح وکربتده عنایت جناب باریدن استعانه ایتمك کرکدر Il fallut recourir au médecin طبیبدن استعانه طبیبه التجا ایتمك ـ ایتمك لازم کلدی

Et avoir recours à... *A.* مراجعت | Recourir aux remèdes معالجاته مراجعت ایتمك On fut obligé de recourir à la force, à l'artifice اعمال قوت یاخود اعمال حیلدیه مراجعت ایتمك لازم کلدی Si vous perdez cette pièce, il faudra recourir au greffe بو کاغدی ضایع ایده جك اولور ایسدك قیده مراجعت ایتمك لازم کله جکدر Quand on ne se fie pas aux copies en forme, il faut recourir aux originaux رسماً یازلمش صورتلره اعتماد اولنمدیغی حالده اصل نسخدلره مراجعت ایتمك اقتضا ایدر

RECOURS. Action par laquelle on recherche de l'assistance, du secours. V. Recourir || Avoir recours à Dieu الله تعالی یه صیغنمق à la justice, à la clémence du prince عدالت ومرحمت ملوکانه یه التجا ایتمك Il tomba malade, il fallut avoir recours au médecin خسته لکه اوغرادیغندن طبیبدن استعانت ایتمك لازم کلدی

Il signifie aussi, refuge *A.* ملجاء ـ ملاذ *P.* پناه ـ جای پناه *T.* صیغندجق یر || Tout mon recours est en Dieu ملجا وپناهم انجق کرم باریدر Vous êtes mon unique, mon dernier recours اوّل وآخر ملجا وپناهم سنسك Dieu est le recours des misérables حق تعالی ملاذ عجزه ودردمندلندر

RECOUVRABLE. T. de finance. Qui se peut recouvrer *A.* ممکن التحصیل ـ ممکن التحصیل ـ الحصول *P.* سهل الحصول *T.* تحصیل اولنه بیلور || Fonds recouvrables ممکن التحصیل کردنی Deniers non recouvrables ممتنع الحصول التحصیل اولان اموال اولان اقچه

RECOUVREMENT. Action de recouvrer. V. Recouvrer || Pour parvenir au recouvrement des choses perdues, on se sert de monitions, d'affiches, etc. ضایع اولمش نسنه لرك استحصالی تنبیه طریقی ویافته الصاقیله اولور Recouvrement de titres سندات مفقوده نك استدراکی Cela a fort contribué au recouvrement de sa santé, de ses forces برء وصحتنك استحصال ـ یاخود تدارك قوای بدنیه سنه مدار کلی اولمشدر وسیلهٔ تامّه

Il signifie aussi, la perception des deniers qui sont dus *A.* جمع ـ اموال تحصیل || Il a été commis au recouvrement des tailles خراجیه نك تحصیلنه مأمور اولدی Je vous donnerai tant, si vous voulez vous charger du recouvrement de ce qui m'est dû مطلوباتمك تحصیلنی در عهده ایتسدك شو مقدار اقچه سکا ویررم

RECOUVRER. Rentrer en possession d'une chose qu'on avait perdue *A.* استدراك ـ استحصال المفقود ـ تحصیل الشئ المفقود *P.* المفقود یافتن ـ چیز گمکرده را یافتن *T.* یاوه را یافتن *T.* یاوی ـ غائب اولمش نسندیی ـ اولمش نسندیی بولمق || Il a recouvré sa bourse غائب ایلدیکی کیسه یی بولدی Il tâche à recouvrer son bien مال مفقودینی تحصیله سعی ایدر Recouvrer sa santé, ses forces تحصیل برء وشفا ایتمك وفوت اولمش قوای بدنیه سنی تدارك وتحصیل ایتمك L'occasion perdue ne se recouvre point فوت اولان فرصت بر دخی بر دخی اله کیرمز ـ بولنمز

Recouvrer. Faire la perception des deniers imposés *A.* جبایت ـ تحصیل ـ جمع || On l'a commis pour recouvrer tous les deniers des tailles کافهٔ اموال خراجیه نك تحصیلنه مأمور اولمشدر جبایتنه مأمور اولمشدر

Recouvré. *A.* محصّل ـ متدارك *P.* یافته *T.* بولنمش

RECOUVRIR. Couvrir de nouveau *A.* مجدّدا ـ مجدّدا تغطیة ـ یکیدن اورتمك ـ ینه اورتمك *T.* باز پوشیدن *P.* اغما Recouvrir un toit بر طامك اوزرینی مجدّدا اغما ایتمك une maison découverte اوستی آچق خانه یی یکیدن اورتمك

Figur. Cacher quelque chose de vicieux sous des apparences louables *A.* اخفا ـ ستر *P.* پس پردهٔ خفا نهادن ـ پوشیدن *T.* اورتمك || Il a eu soin de recouvrir tout cela de beaux prétextes, mais le défaut perce à travers بونلرك جمله سنی اعذار معقوله ایله ستر ایتمك قیدنده اولمشدر انجق عیب وقصورلری وراء

پردهٔ خفادن چهره نمای ظهور ایتمکدن خالی دکلدر

RECOUVERT. *A.* مغطا *P.* پوشیده *T.* اورتولی ـ اورتلمش

RÉCRÉANCE. La jouissance provisionnelle des fruits d'un bien en litige *T.* بر کمسنه منازع فیه اولان ملکک غلات ومحصولاتندن فصل نزاع اولنجیه قدر تمتع ایلمک || On lui a adjugé la récréance en donnant caution کفیل ویررک فلان ملکک غلاتندن فصل نزاع اولنجیه قدر تمتع ایلمسیچون اذن ویرلمشدر

LETTRE DE RÉCRÉANCE. V. Lettre || Le roi a envoyé une lettre de récréance à son ambassadeur pour le faire revenir پادشاه فلان طرفده اقامت اوزره اولان ایلچیسنی یانند جلب ایچون تکمیل خدمتی حاوی اقتضا ایدن نامه‌یی ارسال ایلدی Le Roi d'Espagne a donné une lettre de récréance à l'ambassadeur de France, lorsqu'il a pris son audience de congé فرانسه ایلچیسی اسپانیا قرالنه ایفای رسم وداع ایلدکده تکمیل خدمتی حاوی بر قطعه نامه کندویه اعطا اولندی

RÉCRÉATIF. Qui récrée *A.* مفرّح ـ موجب الارتیاح *P.* نزهتبخشا *T.* کوکل اکلندریجی || Homme récréatif مفرّح بر ادم Chanson plaisante et récréative لطیف وفرحبخشا بر ترکی

RÉCRÉATION. Occupation qui fait diversion au travail, et qui sert de délassement *A.* ارتیاح ـ استراحه ـ تنفّس ـ تنزّه ـ *P.* فرحئ دل ـ فرحبخشایی *T.* کوکل اکلنمسی || Prendre un peu de récréation après le travail زحمتدنصکره برمقدار تنفّس واستراحت ایتمک La promenade est une agréable récréation سیر وحرکت لطیف بر نوع تنزّهدر La récréation redonne des forces pour mieux travailler تنفّس واستراحت قوای بدنیه‌نک تجدیدینه وسیله اولمغله اوّلکندن زیاده تحمّل اسباب تعب وزحمته مدار اولور Ce sont-là mes récréations تنزّه واستراحتم بونلردن عبارتدر

RÉCRÉER. Réjouir, divertir *A.* ترویح ـ تنزیه النفس ـ تشحیذ القلب ـ النفس *P.* فرحئ دل آوردن ـ فرح بخشیدن *T.* کوکل اکلندرمک || Il faut des jeux qui récréent et qui n'attachent pas عقد قلبی موجب اولمیوب یالکز تنزیه نفسه وسیله اوله‌جق ملاهی وملاعبه اشتغال ایتمک لازمدر — On dit, que le vin récrée les esprits باده تفریح ارواحی مؤدّیدر que le vert récrée la vue لون اخضر تفریح بصر ایدر

RÉCRÉER. Créer de nouveau *A.* مجدّداً ـ خلق علی التکرار *P.* ایجاد ـ نیز آفریدن ـ از سر نو وجود دادن *T.* یکیدن وجوده کتورمک ـ یکیدن یاپمق ـ یراتمق || On a récréé ce tribunal peu de temps après sa suppression فلان محکمه ابطال اولنمشیکن از زمان مرورنده تکرار خلق وایجاد اولندی

RÉCRÉÉ. *A.* مجدّداً مخلوق *T.* نیز آفریده ـ نیز ایجاد کرده *T.* یکیدن یرادلمش ـ یکیدن یاپلمش ـ یکیدن وجوده کتورلمش

RECRÉPIR. Crépir de nouveau *A.* تسییع مجدّداً ـ دم مجدّداً *P.* از سر نو دوسیدن *T.* یکیدن صوامق || Recrépir un vieux mur بر کهنه دیواری یکیدن صوامق

RECRÉPI. *A.* مسیّع مجدّداً *P.* از سر نو دوسیده *T.* یکیدن صوانمش

se RÉCRIER. Exprimer la louange ou le blâme par des cris *A.* اعلاء الصوت جهاراً *P.* فریاد کردن ـ آواز زدن *T.* حیقرمق || On se récria d'admiration aux plus beaux endroits de ce discours اول مقالهٔ لطیفه‌نک ممتاز اولان محللری آوردهٔ زبان تقریر اولندقچه جهاراً اعلای صوت ایله اعلان تحسین وپسند اولنمشدر Il ne put entendre une proposition si injuste sans se récrier بو مقوله حقه مغایر بر تکلیفی لدی الاستماع جهاراً اعلای صوت استقباح ایتمامک ممکن اوله‌مدی Tout le monde s'est récrié contre cette opinion کافهٔ ناس اول رأیک خلافنه فریاد ایلدی

RÉCRIMINATION. Action de récriminer. V. ce mot. || Tout ce qu'il dit contre moi n'est qu'une récrimination علیهمه سویلدیکی کلامک مجموعی مقالهٔ بالملاومه قبیلندندر Vous ne dites cela que par récrimination سویلدیککز کلام مجرّد مقابلهٔ بالمعاتبه صورتنده در

RÉCRIMINER. Répondre à des accusations, à des reproches, à des injures par d'autres accusations, etc. *A.* مقابلهٔ بالمعاتبه ـ مقابلهٔ بالملاومه *P.* بالمقابله نکوهیدن *T.* بالمقابله ایله قنمدمق ـ بالملاومه مقابله‌دن قارشولمق || Il n'a fait que récriminer بالملاومه مقابله‌دن خالی اولمش دکلدر

RÉCRIRE. Écrire de nouveau *A.* تحریر مجدّداً ـ کتب مجدّداً *P.* باز نوشتن ـ از سر نو نوشتن *T.* یکیدن یازمق || Vous avez mal écrit cela, il faut le récrire بوکاغدی لایقی اوزره یازه‌مدیغکزدن مجدّداً تحریر ایتملوسکز

Et écrire une seconde, une troisième fois *A.* تحریر علی التکرار *P.* دیگر بار نوشتن *T.* بر دخی یازمق || Je lui ai écrit, il ne répond point, il faut lui récrire یازدیغم مکتوبه

جواب ویرمدیکندن طرفنه علی التکرار تحریر اولنمق لازمدر

Et faire réponse par lettres *A.* تحریر الجواب *P.* جوابنامه نوشتن *T.* جواب یازمق || Puisqu'il m'a écrit, je lui veux récrire چونکه بکا یازمشدر کندوسنه جواب یازمق استرم

RECROÎTRE. Prendre une nouvelle croissance *A.* مجدّداً انما - کسب النشو والنماء مجدّداً *P.* باز برومندی - از سر نو بالیدن یافتن *T.* یکیدن سوروب آرتمق - یکیدن سورمک || Ce bois recroit à vue d'oeil بو اورمان طرفة العینده کسب نشو ونما ایدر

se RECROQUEVILLER. Il se dit du parchemin qui se retire et qui se plie, lorsqu'on l'approche trop près du feu, et des feuilles des plantes, lorsque le soleil les a trop desséchées *A.* اکتزاز *P.* پر چین گشتن *T.* بوزیلوب بورشمق || Le parchemin se recroqueville auprès du feu ترشه آتش یاننده بوزیلوب بوریشور

RECROQUEVILLÉ. *A.* مکزوز *P.* پرچین *T.* بوزیلوب بورشمش

RECRU. Harassé, excédé de fatigue *A.* ناصل *P.* در مانده *T.* آپشمش || Il est si recru, qu'il n'en peut plus اول مرتبده در مانده در که ایشلمکه اقتداری قالماشدر Un cheval las et recru یورغون وآپشمش آت

RECRUE. Nouvelle levée de gens de guerre, pour remplacer ceux qui manquent dans un régiment *T.* تکمیل نقصان ایچون تحریر اولنان عسکر جدید || Faire les recrues d'un régiment بر آلایک نقصاننی تکمیل ایچون عسکر جدید تحریر Conduire une recrue à l'armée تکمیل نقصان ایچون ایتمک تحریر اولنمش نفراتی اردویه کتورمک

RECRUTER. Faire des recrues *T.* تکمیل نقصان ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک || Recruter un régiment بر آلایک نقصاننی تکمیل ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک

RECRUTEUR. Qui fait des recrues *T.* تکمیل نقصان ایچون عسکر جدید تحریرینه مأمور اولان

RECTA. Mot Latin. Ponctuellement *A.* بلا تخلّف *P.* راست *T.* تمام || Il a payé recta à l'échéance وعدهسی حلولنده بلا تمام وعدهسنده - تخلّف ادا ایلدی Il est arrivé recta à l'heure indiquée تمام تعیین اولنان ساعتده کلمشدر

RECTANGLE. Il se dit des figures ou des solides qui ont un ou plusieurs angles droits *A.* جرم قائم الزوایاه - شکل قائم الزاویه pl. اشکال او اجرام قائمة الزوایاه || Triangle rectangle شکل مثلث قائم الزوایا

RECTANGULAIRE. V. Rectangle.

RECTEUR. Celui qui est le chef d'une université *A.* نقیب الدار العلوم *P.* کتخدای دبستان *T.* مدرسه کتخداسی || Le recteur de l'université de Moscou موشقه شهرنده واقع دار العلومک نقیبی

RECTIFICATION. Action de rectifier. V. Rectifier || On a travaillé beaucoup pour parvenir à la rectification de son compte محاسبهسنی طوغریلتمق ایچون کلّی سعی واقدام اولندی

Il signifie en Chimie, distillation du produit d'une première distillation *A.* تصعید مکرّر

RECTIFIER. Redresser une chose, la remettre dans l'ordre où elle doit être *A.* تقویم - وضع فی الرابطة *P.* راست ودرست ساختن *T.* رابطهسنه قویمق - یولنه قویمق - طوغریلتمق || Rectifier un discours مقالهیی رابطهیه وضع ایتمک une affaire مصلحتی طوغریلتمق une négociation مصلحتک مذاکرهسنی رابطهیه قویمق une procédure مرافعهیی یولنه قویمق un compte حسابی تقویم ایتمک

On dit en termes de Chimie, Rectifier des liqueurs, pour dire, les distiller une seconde fois *A.* مکرّراً تصعید

RECTIFIÉ. *A.* مقوّم *P.* درستی یافته *T.* طوغریلنمش - یولنه رابطهسنه کیرمش - قونمش

RECTILIGNE. T. de Géom. Figure terminée par des lignes droites *A.* شکل مستقیم الخطوط

RECTITUDE. Conformité aux vrais principes *A.* سداد - استقامة *P.* راستی *T.* طوغریلق || Rectitude de principes, d'intention استقامت فکر ونیّت

RECTITUDE d'esprit, signifie, une raison saine *A.* سداد العقل *P.* درستیٔ عقل *T.* عقل طوغریلغی

RECTO. La première page d'un feuillet *A.* وجه الصحیفة *P.* روی صحیفه *T.* صحیفهنک یوزی

RECTORAT. Dignité du recteur *A.* نقابة الدار العلوم *P.* کتخدایی دبستان *T.* مدرسه کتخدالغی

RECTUM. C'est le nom du dernier des trois gros intestins *A.* معاء مستقیم *P.* رودهٔ مستقیم *T.* طوغری بغرسق

REÇU. Quittance par laquelle on reconnait avoir reçu *A.* سند القبض *P.* مقبوضنامه *T.* مقبوض سندی - سند مشعر قبضی

RECUEIL. Assemblage de divers actes, écrits, etc. *A.* مجموعة

|| Recueil de Poésie, de pièces de Musique, de sentences مجموعهٔ اشعار ومجموعهٔ مقامات موسیقیه ومجموعهٔ احکام

RECUEILLEMENT. L'action de l'esprit qui se recueille en soi-même *A.* جمعیة الخاطر || Le recueillement des sens, de l'esprit جمعیت حواس وجمعیت خاطر Vivre dans un grand recueillement کمال جمعیت خاطر ایله کچنمک Le recueillement est nécessaire pour l'oraison وعظ خصوصنده جمعیت خاطر شرطدر

RECUEILLIR. Faire la récolte des fruits de la terre *A.* اجتنا - تحصیل *P.* چیدن *T.* دیرمك - دیوشورمك || On a recueilli beaucoup de blé cette année بو سنهٔ مبارکده کلیتلو حنطه تحصیل اولندی C'est un pays où on ne recueille ni blé ni vin بو مملکتده نه حنطه ونه باده حاصل اولور

On dit figur. Recueillir une succession بر میراث تحصیل ثمرات میراثی اخذ ایتمك - ایتمك les fruits d'une succession اخذ وتحصیل ایتمك - اخذ - Et recueillir du fruit de quelque chose *A.* تحصیل الثمرة - جلب المنفعة - تحصیل الفائدة *P.* تحصیل سود کردن *T.* فائده آلمق - فائده‌لنمك || Il n'a recueilli aucun fruit de ses travaux صرف ایلدیکی امکدن بر درلو نفع وفائده تحصیل ایده‌مدی Le fruit qu'on doit recuillir d'un sermon, c'est la correction des moeurs وعظدن تحصیل اولنه‌جق ثمره تهذیب اخلاقدر

Recueillir. Rassembler plusieurs choses dispersées *A.* جمع - اجتماع *P.* فراهم آوردن *T.* دیوشورمك - برکدرمك || Recueillir les débris d'un naufrage شکست اولمش سفینه‌نك انقاضنی جمع ایتمك بقیة السیوف عسکری d'une armée جمع ایتمك Il a recueilli tout ce qu'il y avait de plus beau sur cette matière dans les meilleurs auteurs بو ماده‌یه دائر زیاده بنام اولان مؤلفینك شایان پسند وتحسین اوله‌جق قوللرینی جمع ایلدی Recueillir des sentences, des apophtegmes, des bons mots, des exemples, etc. احکام عدیده واقوال حکمای بر گزیده وکلمات مضموندار خوش آینده وامثال پسندیده بر یره جمع ایتمك

On dit figur. C'est un homme qui s'amuse à recueillir tous les bruits de la ville التقاط حوادث واخباره مایل بر آدمدر - جمع حوادثه هوسکار بر آدمدر - On dit aussi, Recueillir les voix, les suffrages, pour dire, prendre les avis de ceux qui sont dans une assemblée ارباب شورانك کلم وآرالرینی یکان یکان جمع ایتمك

On dit, Recueillir ses esprits, pour dire, rappeler ses esprits, afin de s'appliquer à l'examen de quelque chose *A.* جمع الخاطر *T.* کندینه کلمك || Après qu'on lui eut donné le temps de recueillir ses esprits فلانه جمع خاطر ایده‌جك قدر وقت ویرلدکدنصکره

On dit aussi, Se recueillir en soi-même, se recueillir au dedans de soi *A.* حصر الافکار

Recueillir, se prend quelquefois pour Inférer *A.* استدلال - استنباط || Il n'a jamais voulu s'ouvrir sur ce que je lui disais, et tout ce que j'ai pu recueillir de l'entretien que j'ai eu avec lui, c'est qu'il a dessein de... بریسنده سویلدیکم شیئلرك هیچ کشف ضمیر ایتمك استمدیکندن بینمزده جریان ایتمش محاوره‌دن یالکز شونی استدلال ایده بیلدمکه مرامی شویله ایتمکدر

Recueillir. Recevoir humainement chez soi les survenans, ceux qui sont dans le besoin *A.* تلقی بالالتفات *P.* غریبنوازی نمودن *T.* بر کمسنه کلانلری خانه‌سنده قوندروب اکرام ایتمك || Il recueille charitablement les passans chez lui ابنای سبیلی الله ایچون خانه‌سنه قبول ایدر Il l'a recueilli dans son malheur فلانی وقت ادبار ونکبتنده خانه‌سنه آلوب اکرام والتفات ایلدی

Recueilli. *A.* مجتمع *A.* مجتنی *P.* چیده *T.* دیوشورلمش برکمش - دیوشورلمش *T.* فراهم آورده *P.*

RECUIRE. Cuire de nouveau *A.* طبخ علی التکرار *P.* نیز پختن *T.* بر دخی پشورمك - ینه پشورمك || Recuire du pain اتمکی بر دخی پشورمك

Il se dit aussi dans un grand nombre d'arts où l'on remet l'ouvrage au feu pour sa perfection *A.* حرق علی التکرار - مکرراً احراق *P.* نیز سوختن *T.* بر قات دخی یاقمق || On recuit le verre soufflé et façonné, pour éviter qu'il ne se fende اوفورلمش ویاپامش شیشه‌یی چاتلامقدن صیانةً تکرار احراق ایدرلر On recuit le fer forgé, pour le convertir en acier دوکمه دموری چلیکه چویرمك ایچون بر قات دخی حرق ایدرلر

Recuit. *A.* مطبوخ علی التکرار *P.* نیز پخته *T.* بر دخی بر قات دخی *A.* مکررا محروق *P.* نیز سوخته *T.* پشمش یانمش

Il signifie aussi, trop cuit *A.* محروق *P.* پخته *T.* یانمش

|| Des humeurs recuites اخلاط محترقه Des matières recuites dans l'estomac معدهده محترق اولمش مواد صفراى De la bile recuite محروق

RECUIT, subst. L'opération de recuire un ouvrage *A.* احتراق *P.* سوزش مكرر *T.* بر قات دخى ياقمه || Le fer forgé se convertit en acier par un recuit دوكمه دمور احتراق مكرر ايله چليكه مستحيل اولور

RECUL. Mouvement en arrière, particulièrement d'une arme à feu *A.* حركة مدبرة *P.* باز روى ـ پس زنى *T.* كيرويه دپش || Le recul du canon quand il tire طوبك آتلديغى وقتده كيرويه دپشى ـ كيرولنمه

Recul. T. d'horlog. On appelle échappement à recul, celui qui fait reculer la roue de rencontre *T.* ساعت چرخنك كيرويه قاچقلغى

RECULADE. Action d'une voiture qui recule *A.* حركه مدبرة العجلة *P.* بازروئ گردونه *T.* عربه نك آردين آردين يوريمسى عربه لرك || Les reculades sont dangereuses pour les gens de pied آردين آردين يوريمسى يايه كيدنلر حقنده تهلكه لو در

Il se dit au propre et au figuré de ceux qui, s'étant trop avancés, sont obligés de faire des pas en arrière *A.* رجعة قهقرية *P.* رفتار قهقرى ـ باز روى *T.* كيرولنمه || Le peuple s'avançait en foule, la garde lui a fait faire une reculade خلق زحام اوزره ايلرويه كيتمكده ايكن ضابطان نفراتى منعند ابتدار ورجعت قهقرى يه اجبار ايلدى Il s'est engagé trop avant dans cette affaire, il a été obligé de faire une reculade بو خصوصده بغايت ايلرويه كيتمشيكن رجعت قهقرى يه مجبور اولمشدر ـ كيرولنمكه

RECULEMENT. V. Reculade || Reculement d'un carrosse هنطوكك حركت مدبره سى

RECULER. Éloigner un corps dans un sens contraire à celui dont il avait été approché *A.* تنحية ـ تجنيب *P.* بر طرف كردن *T.* الارغه يه چكمك ـ اوتديه چكمك ـ يانلدق || Reculez un peu votre chaise اسكمله يى ازه جق اوتديه چك Reculez cet enfant du feu چوجوغى آتش يانندن تنحيه ايله

Se reculer. *A.* تنحى ـ تجنب ـ تجانب *P.* بر طرف گشتن *T.* الارغه يه چكلمك ـ چكلمك ـ يانلنمق || Reculez-vous de là اول طرفدن چكل ـ اول طرفدن تنحى ايله Il se recula du feu آتش يانندن چكلدى

Figur. Étendre, porter plus loin *A.* تمديد ـ مد *P.* دراز كردن *T.* اوزاتمق || Reculer les bornes, les frontières d'un État حدود ديوارى ملكى تمديد ايتمك ـ توسيع ايتمك une muraille اوزاتمق ـ تمديد ايتمك

RECULER. Aller en arrière *A.* تقهقر ـ رجوع ـ مقهقراً ـ مدبراً ـ حركت ـ انخناس ـ رجوع الى الدبر *P.* باز رفتن ـ با ـ سر شدن *T.* كيرولنمك ـ كيتمك ـ اردين اردين || Faites reculer ce carrosse بو هنطوى مقهقراً ارجاع ايندر Faites reculer tout le monde خلقى كيرولت Le canon recule en tirant طوب آتيلور ايكن مدبراً حركت ايدر كيرويه ـ كيرولنور ـ دپر ـ On dit proverb. qu'il faut reculer pour mieux sauter, pour dire, qu'il faut céder, pour mieux prendre ses avantages *P.* يكدو بر خطوه باز رفتن پر دهد وذابرا *T.* صچرايجق كشى قاچ ادم كيرولنمكه محتاجدر

Figur. *A.* رجعت ـ تأخر ـ استيخار *P.* پس ـ باز رفتن ـ ماندن ـ پسمانده شدن *T.* كيرولنمك || Vos affaires reculent au lieu d'avancer سنك امور وخصوصاتك استقدام ايده جكنه ايلرو وارهجغنه كيرولنور ـ استيخار ايدر Il n'avance point, il recule tous les jours اصلا تقدم ايتميوب دائما تأخر ايتمكده در Il est trop avancé pour reculer بغايت ايلرو سبق وتقدم ايتمش اولمغله رجعت ايده مز Quand une fois il a fait une démarche, il ne sait ce que c'est que de reculer بر كره مبادرت ايده جك اولور ايسه رجعت وتأخر نه ايدوكنى بيلمز

On dit en termes de guerre d'un brave soldat, qu'il ne recule jamais, pour dire, qu'il ne lâche jamais le pied devant l'ennemi دشمن اوكندن چهره تاب عود ورجعت اولمق احتمالى دشمن اوكندن وجهاً من الوجوه يوز چويرمز ـ يوقدر

Il signifie aussi, éviter de faire une chose *A.* اجتناب ـ تجنب *P.* گريزيدن *T.* قاچنمق ـ هيچ آتمق || Je voudrais bien le faire venir à compte, mais il recule toujours فلان ايله هر نقدر احتسابده سعى ايتمش ايسدم دخى دائما اجتناب ايدر Il ne tient pas à moi que ce procès ne soit jugé, c'est ma partie qui recule دعوانك رؤيت اولنمسى المده دكلدر زيرا خصمم اجتنابدن خالى دكلدر J'ai beau le presser de faire ce qu'il m'a promis, il recule toujours وعدينى ايفا ايلمكه اجتناب ايدر ـ فلانى صيقشدربغم عبثدر زيرا دائما هيچ آتار

Reculé. *A.* راجع ـ مقهقراً ـ متحرك ـ مدبرا الى الدبر *P.* باز رفته ـ باز گرديده *T.* كيرولنمش ـ كيرو دونمش

A. متأخر *P.* پسمانده *T.* كيرو قالمش

Il signifie aussi, éloigné, lointain *A.* بعيد ـ قاصى pl. اقاصى *P.* دور ـ كارين *T.* ايراق || Il loge dans le quartier de la ville le plus reculé شهركت ابعد بعيد بر محلّه سنده اقامت ايدر Les régions les plus reculées اقطار قاصيه ـ اقطار بعيده Les nations les plus reculées ممالك قاصيه ده متمكن اولان ملل واقوام Un pays reculé à l'extrémité de l'Asie اقصى القصاراى اقليم آسياده كائن اولان بر مملكت Les temps les plus reculés اوقات دورادور ـ ابعد بعيد اولان ادوار وازمان L'antiquité la plus reculée من القديم سبقت ايتمش ازمان La از ما تقدم گذارشپذير اولان ادوار ماضيه ـ دورادور منتهاى ادوار لاحقيه وارنجه دك postérité la plus reculée سر دامان آخر الزمانده ـ نهادهٔ باليين شهود اولدجق اعقاب امم ـ قدر جلوه گر مهد وجود اولدجق اخلاف واعقاب امم ازمان دورادور آتيده كلدجك اخلاف واعقاب

À RECULONS. En allant en arrière *A.* بحركة القهقريّة ـ مقهقرا ـ مدبرا ـ برجوع القهقرى *P.* بباز رفتارى *T.* كيرولندركت Les écrevisses vont à reculons آرديسن آرديسن يوريدركت سرطان قسمى مقهقرا مشى ايدر

On dit figur. qu'une affaire va à reculons, pour dire, qu'elle retarde ـ تأخر واستبطا اينمكده در ـ مصلحت تأخر ايدر مقهقرا ـ پسماندهٔ عرق وتأخير در ـ دوچار تأخر وبطائت در كيرولنور ـ كيرو قالور ـ حركت ايتمكده در

se RÉCUPÉRER. On dit, Se récupérer de ses pertes, pour dire, s'en dédommager *A.* تحصيل ما فات ـ تلافى ما فات *P.* ضررى چيقارمق *T.* زيانرا بجا آوردن

RÉCURER. V. Écurer.

RÉCUSABLE. Qui peut être récusé *A.* ممتنع ـ مستحق الردّ القبول *P.* سزاوار ردّ ـ نا مقبول *T.* قبول ـ ردّ اولنمغه كركلو اولنمز || Ce juge est parent de ma partie, est intéressé dans la cause, il est récusable بو قاضى خصممك اقرباسندن ودعوايه علاقه سى اولان كسانددن اولمغله مستحق ردّ اولديغى ظاهر در ـ Il se dit aussi de ceux auxquels on est dispensé d'ajouter foi || Vous avez beau assurer ce fait, on ne vous croira point, vous êtes récusable بو خبركت تصديقنده سعيك بيهوده در زيرا كلامك نا مقبول اولمغله اعتماد اولنديز Témoin récusable قبوله سزا اولميان شاهد ـ مستحق ردّ اولان بينه autorité قبوله سزا اولميان اشهاد

RÉCUSATION. Action par laquelle on recuse *A.* جرح ـ ردّ || Causes de récusation ـ ايجاب جرح ايدن علل واسباب موجب ردّ وجرح اولان

RÉCUSER. Refuser de se soumettre à la décision d'un juge, pour des raisons qu'on allègue *A.* امتناع عن القبول *P.* نپذيرفتن *T.* قبول ايتمامك || Ce juge, voyant qu'on le voulait récuser, se récusa lui-même بو قاضى قبول اولنميه جغنى فهم ايدنجه خود بخود قبوله عدم صلاحيتنى اعلان ايله چكلدى

Il se dit aussi en parlant d'un témoin dont on prétend que le témoignage est suspect *A.* عدم القبول ـ جرح ـ ردّ || Il récusa les témoins qu'on lui confrontait لاجل الاشهاد اقامت اولنان مقبول الشهاده دكلدر ديو ـ شاهدلرى ردّ وجرح ايلدى ردّ ايلدى

RÉCUSÉ. *A.* مجروح ـ مردود *P.* نا مقبول ـ نپذيرفته *T.* قبول اولنمامش

RÉDACTEUR. Celui qui rédige *A.* منشى ـ مؤلّف *P.* انشا نويسنده ـ كننده *T.* قلمه آلان ـ يازان || Le rédacteur d'un acte عهدنامه يى قلمه آلان سندى انشا ايدن d'un traité d'un journal تقويم وقايعك مؤلّفى

RÉDACTION. V. Rédiger || Rédaction d'un traité, d'un acte بر قطعه عهدنامه نك وبر سندك انشا وتأليفى

REDAN. Pièce de fortification à angles saillans et rentrans *T.* ديش ديش چيقمه لو مترس صره سى

REDDITION. Action de rendre aux assiégeans une place de guerre *A.* تسليم ـ تسليم بالاستيمان ـ سلمًا تسليم *T.* ويره || On n'a point encore eu de nouvelles de la reddition de cette place اول قلعه نك استيمانًا تسليم اولنديغى خبرى هنوز ظهور ايتمش دكلدر

Il se dit aussi d'un compte qu'on présente pour être arrêté *A.* تسليم الحساب || On ne peut savoir s'il est redevable ou non, qu'après la reddition de son compte ذمتنده دين قالمشمى قالمامشميدر تسليم حساب ايتمينجه بللو اولمز

REDEMANDER. Demander une seconde fois *A.* طلب على التكرار ـ مطالبة ـ تكرارًا *P.* نيز خواستن *T.* بردخى استمك || Vous m'avez déjà demandé cela, pourquoi me le redemandez-vous? بو شيئى بندن طلب ايلدك بو دفعه نيچون تكرار طلب ايدرسك

Et demander à quelqu'un ce qu'on lui a donné *A.* استرداد *P.* باز خواستن *T.* كيرو استمك || Il vous redemande l'argent qu'il vous a prêté سكا ادانه ايلديكى اقچه‌يى استرداد ايدر

REDEMANDÉ. *A.* مطلوب على التكرار *P.* باز خواسته *T.* نيز خواسته بر

كيرو استنمش *T.* باز خواسته *P.* مسترداد *A.* دخى استنمش

RÉDEMPTEUR. Ce mot se dit de Jésus-Christ, qui a racheté les hommes par son sang pour les délivrer de l'esclavage du péché *A.* فديهٔ *T.* با فديهٔ نفس رها كننده *P.* ناجى بافتداء النفس نفس ايله قورتاريجى || Le rédempteur du genre humain بنى نوع آدمك افتداى نفس ايله ناجيسى Notre-Seigneur et rédempteur ربمز وافتداى نفس ايله ناجيمز اولان حضرت عيسى

RÉDEMPTION. Le rachat du genre humain par Notre-Seigneur Jésus-Christ *A.* بفديهٔ نفس *P.* تنجيهٔ بافتداء النفس رهانيدن *T.* فديهٔ نفس ايله قورتارمه || Le mystère de notre rédemption حضرت عيسينك نفس مباركى افتداسيله بنى نوع انسانك تنجيه وافلاحى مادّه‌سنك حكمت خفيه‌سى

On dit aussi, La rédemption des captifs, pour dire, le rachat qu'on fait des captifs *A.* افتداء الاسرا *P.* بدينار رهاسازى *T.* ثمن اعطاسيله اسرداد اسرا - اقچه ايله اسير قورتارمه ايتمك

REDEVABLE. Qui reste débiteur après un compte rendu *A.* مديون وامدار *P.* اصحاب الذمّة .pl صاحب الذمّة - مديونين .pl *T.* ذمّتنده ويره‌جك قالمش - ويره‌جكلو - بورجلو || Tous payemens déduits, il s'est trouvé redevable d'une telle somme جميع مصارف فرو نهاده اولدقدنصكره ذمّتنده شو مقدار اقچه قالدى Tout compte fait, il lui est redevable de tant بعد كل الحساب ذمّتنده فلانه شو قدر ويره‌جكى قالمشدر

Il se dit aussi de tout débiteur à quelque titre que ce puisse être اصحاب ذممى تضييق Il faut contraindre les redevables ذمّتنده شو قدر ايتمك اقتضا ايدر Il est redevable de tant شو مقدار اقچه بورجلو در - دين وار در

Figur. Qui a obligation à quelqu'un *A.* ممنون *P.* منّتدار - منّت النده اولان *T.* احسانديده - منتكش || Je suis fort redevable à votre bonté ممنون لطف واحسانكم Il lui est redevable de la vie جانى قورتلديغنه سبب اولديغچون ممنون منّتى آلتنده در - هممتيندر

REDEVANCE. Rente ou autre charge que l'on doit annuellement *A.* جائزة .pl جوائز *P.* ساو *T.* جائزه || Redevence en blé حنطه اولدرق ويريلان جائزه Redevance annuelle سنوى جائزه ايله مكلّف اولمق Être chargé d'une redevance جائزه

REDEVANCIER. Qui est obligé à des redevances *A.* مكلّف بالجائزه *P.* ساوگذار *T.* جائزه ويرن || Voilà tous vos redevanciers اشته سكا جائزه ويرنلرك جملەسى بونلر در

REDEVENIR. Devenir de nouveau *A.* مجدّداً صيرورت *P.* نيز گشتن *T.* ينه اولمق || Il redevint aussi puissant que jamais هر وقتدن زياده ينه ذى قوّت واقتدار اولدى

REDEVOIR. Être en reste, devoir après un compte fait *A.* بقاء بر ذمّت *P.* بقاء الدين على ذمّة فلان - الدين على فلان *T.* كس وام ماندن بر كمسنه‌نك ذمّتنده بورج قالمق || Vous me redevez tant ذمّتكده بكا شو قدر دينك قالدى

REDÛ. *A.* متحمّل بالدين *P.* بر ذمّتش وام مانده *T.* ذمّتنده بورج قالمش

Il se dit aussi substantivement *A.* بقيّة الدين - دين باقى *P.* وام باز مانده *T.* بقيّه قالمش بورج || Le redû monte à tant ذمّتنده قالمش بقيّهٔ دين شو قدره بالغ اولور

RÉDHIBITION. Action intentée par l'acheteur d'une chose défectueuse, pour faire casser la vente *A.* دعوى المشترى لردّ المبيع المعيوب

RÉDHIBITOIRE. Ce qui peut opérer la rédhibition *A.* موجب الردّ المبيع المعيوب || La courbature est un cas rédhibitoire pour la vente d'un cheval صاتلمش آت علّت خبله مبتلا ايسه اول حال بايعنه ردّينى ايجاب ايدر عيوبدن عدّ اولنور

RÉDIGER. Mettre en ordre et par écrit *A.* املا - تحرير - ضبط كشيدهٔ سلك املا - نوشتن *P.* ثبت وتحرير - وتحرير كردن *T.* قلمه آلمق || Justinien a fait rédiger tout le Droit Romain par Tribonier فلان قيصر روماثيون شريعتنى فلان مجلسده كشى يه قلمه آلدردى Rédiger les avis d'une assemblée اولان ارباب شورانك رأيلرينى ضبط وتحرير ايتمك Il faudrait rédiger cela en meilleur ordre شو مادّه بوندن اعلا ترتيب ونظام اوزره تحرير اولنمق كركت ايدى Rédiger par écrit tout ce qu'on a entendu dire استماع اولنمش اقوالك مجموعنى قلمه آلمق

Et réduire en peu de paroles un discours, un ouvrage *A.* تلخيص خلاصه - خلاصه كردن *P.* ثبت وتحرير مجملاً - اجمال -

ایتمك || On peut rédiger en une page tout ce qu'il a écrit sur ce sujet بو مادّه‌یه دائر یازدیغنك جمله‌سنی بر صحیفه‌ده مجملاً تحریر ایتمك ـ تلخیص ایتمك ممكندر

Et composer des ouvrages qui ne sont que des compilations *A.* || قلمه آلمق *T.* بقلم كشیدن *P.* انشا ـ تألیف ـ تصنیف

Rédiger un journal بر تقویم وقایع تألیف ایتمك un projet بر لایحه قلمه آلمق

RÉDIGÉ. *A.* محرّر *P.* نوشته ـ املا ـ سلك كشیدهٔ *T.* قلمه خلاصه اولمش *T.* خلاصه كرده *P.* مجمل ـ ملخّص *A.* آلنمش

se RÉDIMER. Se racheter, se délivrer des poursuites judiciaires et des vexations qu'on fait à quelqu'un *A.* استخلاص النفس باعطاء الثمن *P.* باداى ثمن رها یافتن *T.* اقچه ویروك قورتلمق || Il lui a coûté tant pour se rédimer de la vexation ظلم واذادن استخلاص نفس ایچون ویردیكی ثمن شو قدره بالغ اولدی

REDIRE. Dire une même chose plusieurs fois *A.* تكریر الكلام *P.* صحبتی ـ لاقردی‌یی تكرارلمق *T.* سخنرا بسیار بار گفتن دائما بر || Vous redites toujours la même chose تكرار ایتمك لاقردی‌یی تكرار ایدرسك

Il signifie aussi, révéler ce qu'on avait appris de quelqu'un en confidence *A.* افشا *P.* فاش كردن *T.* تواتر ایتمك ـ سرّی آچمق || Il va redire tout ce qu'on lui dit كندویه هر نه سویلنسه افشا ایدر

Et blâmer, censurer *A.* لوم ـ تعریض ـ اعتراض *P.* نكوهیدن ـ حرف اندازی كردن *T.* دیبه‌جك بولمق ـ یرمك || Je n'ai rien trouvé à redire dans cet ouvrage بو تألیفده وسیلهٔ اعتراض اولدجق بر شیٔ بولمدم Il trouve à redire à tout ce qu'on fait هر ایشده حرف ـ هر نه ایتسه‌لر دیبه‌جك بولور Il n'y a rien à redire à cet homme là انداز اعتراض اولدجق بر سررشته بولور شو آدم ایچون بر درلو سررشتهٔ تعریض هیچ دیبه‌جك یوقدر ـ یوقدر Il y a beaucoup à redire à ce compte بو حسابده وسیلهٔ اعتراض اولدجق وافر شیلر وار جوق دیبه‌جك وار در ـ در

REDIT. *A.* مكرّرا مقول ـ مراراً منقول *P.* كراراً وامراراً بسیار بار گفته *T.* جوق كرّه سویلنمش

REDITE. Répétition fréquente d'une chose qu'on a déjà dite *A.* تكرّر الكلام ـ تكرّر الاقوال والكلمات *P.* تكرار سازئ سخن *T.* سوزی تكرارلمه || User de redites تكرّرات كلام استعمال ایتمك موجب كلال Tomber dans des redites ennuyeuses اولمق Il faut éviter les redites اولدجق تكرّرات كلامه گرفتار تكرّر اقوالدن اجتناب ایتملو در

REDONDANCE. Superfluité de paroles dans un discours *A.* حشو كثرة الكلام ـ زواید الكلام ـ كلام زاید ـ حشویات *P.* pl. سوز آرتوقلغی *T.* زیادگئ سخن ـ بیشترئ سخن || Son style est plein de redondances سبكك وانشاسی زواید وحشویاتدن عبارتدر Il faut éviter les redondances dans ce qu'on écrit تحریراتده زواید كلامدن مباعدت ایتمك شرطدر Les redondances sont toujours vicieuses كثرت كلام هر حالده معیوبدر

REDONDANT. Superflu, qui est de trop dans un discours *A.* زاید pl. زواید *P.* بیش از لزوم *T.* آرتق || Ce terme est redondant بو لفظ زاید در Cette clause est redondante بو شرط زاید در Il se dit aussi de ce qui pèche par trop d'abondance || Un style redondant حشویاتی جوق ـ كثیر الزواید بر عباره ayant des épithètes redondantes صفات زائده ایله مملو اولان عباره

REDONDER. Être superflu, surabonder dans le discours *A.* زیادة الكلام *P.* سخن بیشتر از لزوم بودن *T.* سوز آرتق اولمق || Cette épithète redonde بو صفت زائد در Ce discours redonde de citations بو مقالده اشهادات عدیده‌نك كثرت وزیادتی وار در

REDONNER. Donner une seconde fois la même chose *A.* اعطاء علی التكرار *P.* نیز دادن *T.* ینه ویرمك || J'avais rendu cette terre à mon père, il me l'a redonnée بو چفتلكی مقدّما پدرمه ویرمشیدم صكره ینه بكا ویرمشدر

Il signifie aussi, donner, même pour la première fois, une chose à quelqu'un qui l'avait déjà eue *A.* اعطا مجدّداً *P.* از سر نو دادن *T.* یكیدن ویرمك || Sa présence redonna du courage aux troupes فلانك حضوری عسكره یكیدن غیرت مجدّداً ویرمشدر Il m'a redonné l'espérance بكا امید ویردی Ce remède me redonna la vie بو دوا بكا مجدّداً حیات ویردی ـ حیات جدید ویردی

REDONNER. Revenir à ce qu'on avait abandonné *A.* رجوع ـ رجعت *P.* باز گردیدن *T.* دونمك || Cette femme était devenue économe, la voilà qui redonne dans les folles dépenses بو خاتون تصرّف واداره‌نك یولنی طوتمشیكن ینه اسراف وسفاهت طرفنه رجوع ایلدی L'infanterie qui avait été rompue à la première charge, se rallia et redonna avec un nouveau cou-

rage پیاده عسکری حملهٔ اولیده دوچار شکست وانهزام اولمشیکن جمع اولنوب شجیعانه محل معارکدیه رجعت ایلدی

REDORER. Dorer de nouveau *A.* مکرراً - مجدداً تذهیب *P.* تذهیب بر دخی *T.* نیز زر سودن - از سر نو زر سودن بر دخی یالدز سورمک - یالدزلمق

REDORÉ. *A.* مجدداً مذهب *P.* نیز زر سوده *T.* بر قات دخی یالدزلنمش

REDOUBLEMENT. Accroissement, augmentation *A.* تزاید - زیاده‌لک - آرتمه - آرتوقلق *T.* زیادگی - بیشتری *P.* ازدیاد || Redoublement d'ennui, de douleur, de joie تزاید سآمت وکلال - وازدیاد اندوه وملال ویاخود شادمانی وسرور || Il se dit aussi de la fièvre, et alors on peut aussi employer les mots *A.* اشتداد *P.* زیاد پذیری *T.* زیاده‌لنمه - شدتلنمه || Avoir la fièvre continue avec des redoublemens آرەلق آرەلق کسب اشتداد ایدر بر حمای دائمی‌یه مبتلا اولمق Ce malade est dans son redoublement مریضک حالی تزاید واشتداده در Le redoublement a été long حال اشتداد خیلیجه ممتد اولمشدر

REDOUBLER. Augmenter du double, renouveler avec augmentation *A.* تضعیف - تزیید - متضاعفاً *P.* دو - دو بالا کردن برقات دخی - بر قات دخی آرتورمق *T.* چندان کردن زیاده‌لندرمک || Il faut redoubler nos sollicitations التماساتمزی بر قات دخی آرتورمق اقتضا ایدر Il a redoublé ses prières ses instances ابرام نیاز واستدعایی تزیید وتضعیف ایلدی والحاحی تزیید ایلدی

Il signifie aussi simplement, augmenter *A.* تزیید *P.* افزونتر - بالاتر کردن - بیشتر کردن - کردن *T.* زیاده‌لندرمک - آرتورمق || La fièvre lui a redoublé son mal de tête حما درد سرینی زیاده‌لندردی || Ce que vous lui avez dit a redoublé son affliction دیدیککز کلام کدرینی آرتردی - On dit, Redoubler ses soins *A.* تأکید الهمة - تزیید الهمة *P.* همترا دو چندان کردن *T.* همتی آرتورمق || Redoubler l'attention *A.* تأکید الدقة - تزیید الدقة *P.* دقترا دو چندان کردن *T.* دقتی زیاده‌لندرمک

REDOUBLER. Remettre une doublure *A.* الصاق البطانة - تبطین *P.* آستر زدن *T.* قابلمق - قاب کچورمک || Redoubler un manteau قپوده بطانه کچورمک

REDOUBLÉ. *A.* متزاید متضاعفاً *P.* دوبالا - دوچندان گشته *T.* بر قات زیاده اولمش گشته

REDOUTABLE. Fort à craindre *A.* هایل - مهول - مهیب *P.* هولناک - هول انگیز - دهشتفرما *T.* قورقنج || Un ennemi redoutable عدو هایل - قادر بر دشمن ایقاع رعب ودهشته Des forces redoutables مآثر هیبت - عساکر ایقاع - قلوب ناسه Il est redoutable à ses ennemis هول ودهشت ایده‌جک عسکر مهابترجبر اعداسنه ایقاع هول ودهشت ایدر مقولددندر La colère du prince est redoutable غضب پادشاهی مستلزم هول ودهشتدر

REDOUTE. Pièce de fortification détachée *A.* اطم pl. آطام *P.* دیزه *T.* شانص - پلنقد || Construire une redoute برعدد شانص احداث ایتمک prendre شانصی ضبط ایتمک Une redoute fraisée et palissadée چرخ فلک وشرانپو قازقلریله ترصین اولنمش بر قطعه پلنقد Une redoute revêtue دیوار چویرلمش بر عدد پلنقد

REDOUTER. Craindre fort *A.* خوف - ارتعاب - اهتیال *P.* تذعر - هراسیدن *T.* قورقمق || Redouter quelqu'un برکمسنه‌دن خوف ایتمک L'homme dont vous parlez n'est pas trop à redouter دیدیککز ذات اول قدر سزاوار خوف اولدجق قورقیلدجق آدم دکلدر - مقولدن دکلدر Redouter la colère du prince غضب پادشاهیدن خوف ایتمک les forces, les armes de ses ennemis دشمنک قوت قاهره‌سندن خوف ایتمک

REDRESSEMENT. Action de redresser des torts, des griefs *A.* احقاق الحق *P.* دادکاری *T.* حق عدالتک اجراسی || Le redressement des griefs واقع اولان شکایتلرده احقاق مظالم وتعدیاتک دفعی ایله حق des torts حق اولنمسی عدالتک اجراسی

REDRESSER. Rendre droite une chose qui l'avait été auparavant, ou qui devait l'être *A.* تقویم - تسدید *P.* راست کردن *T.* طوغریلتمق || Redresser une planche courbée مایل انحنا اولمش تختدیی تقویم ایتمک un arbre qui penche بر طرفه مایل اولان آغاجی تقویم وتسدید ایتمک

On dit, Redresser des griefs, pour dire, faire droit aux plaintes, aux injustices *A.* احقاق الحق *P.* دادکاری نمودن *T.* حق عدالتی اجرا ایتمک

REDRESSER. Remettre dans le droit chemin *A.* ارجاع الی طریق السداد - ارائة الطریق *P.* رهنمایی کردن *T.* یول

کوسترمك || Je m'étais égaré, j'ai rencontré un paysan qui m'a redressé بر نفر یولدن عدول ایتمشیکن راست کتوردیکم چفتجی بکا ارائهٔ طریق ایلدی

Figur. *A.* ارشاد ـ ارجاع الی طریق الصواب *P.* رهنمایی *T.* طوغری یولی کوسترمك سمت صواب کردن || Je me trompais dans mon raisonnement, vous m'avez redressé ایتدیکم مطالعەدە خطا وار ایدی انجق سن ارشاد ایلدك ـ Ce jeune انجق سن بنی طریق صوابە ارشاد ایلدك garçon était près de se perdre, mais on l'a mis dans le bon chemin, on l'a redressé بو طفل کلیاً محو اولنمق مرتبەلرینی کسب ایتمشیکن طریق صوابە ارجاع ایتدرلدی

RÉDUCTIBLE. Qui peut être réduit *A.* ممکن التحویل *P.* تحویل قبول ایدر ـ چویریلور *T.* امکانپذیر تحویل || Le marc est réductible en onces قیه رطلە تحویل اولنە بیلور Cette figure est réductible à une autre plus petite بو تصویر شکل اصغرە چویرلمك ممکندر

Il signifie en termes de Jurisp. Susceptible d'être réduit *A.* ممکن التنزیل || Un legs, une donation plus forte que la loi ne permet, n'est pas nulle pour cela, elle est simplement réductible وصیت اولنان هبە شرعاً تعیین اولنمش مقداردن زیادە اولدیغی حالدە لغو وابطالی لازم کلمیوب یالکز تنزیلی جائز در

RÉDUCTIF. Qui réduit *A.* موجب التحویل ـ موجب الاستحالة || La Chimie a des sels réductifs علم کیمیادە ایجاب استحالە ایدر انواع ملوح وار در

RÉDUCTION. Action de réduire, ou l'effet de cette action *A.* تحویل *P.* جویرلمە *T.* تحویلپذیری *P.* استحالة *A.* چویرمە *T.* تحویلسازی

Il se dit aussi des poids, des mesures et des monnaies, lorsqu'on évalue le rapport qu'ils ont les uns avec les autres || Faire la réduction d'une pistole en sous آلتونی منقرە تحویل ایلە حساب ایتمك Par la réduction de la livre de Paris à la livre de Lyon, trois livres et demie de Paris font quatre livres de Lyon پارسك رطلی لیون نام شهرك رطلنە تحویل ایلە حساب اولندقدە پارسك اوچ بچق رطلی تمام درت عدد لیون رطلی ایدر ـ Il se dit aussi en Géométrie de l'opération par laquelle on change une figure en une autre semblable, mais plus petite || Réduction d'un polygone en triangles شکل کثیر الزوایانك اشکال مثلثة الزوایایە تحویلی

En termes de guerre, La réduction d'une ville, d'une place, c'est l'action de la forcer à se rendre *A.* ادخال فی دائرة التبعیة جبراً وقهراً *P.* در دائرهٔ فرمانبری بزور آوردن *T.* زور ایلە تابع قلمق

RÉDUCTION, se dit aussi de l'action par laquelle une certaine quantité de liqueur mise au feu, vient d'être réduite à une moindre quantité *A.* انتقاص *P.* کمی پذیری *T.* اکسلمە || La réduction d'une livre de liqueur à une once بر رطل مشروبك سکز درهم قالنجیە قدر اکسلمەسی

Il se dit aussi d'une diminution de revenus, de dépenses *A.* تنزل *P.* کمی *T.* آزلمە || La réduction de sa fortune le force à l'économie مالنك تنزلی تقریبیلە ادارە وتصرفە محتاج اولدی La réduction des rentes وارداتك تنزلی

RÉDUCTION, se dit en termes de Logique, en parlant d'un argument par lequel on démontre une proposition, en faisant voir que le contraire serait impossible *A.* اثبات القضیة بامتناع القضیة المقابلة || On peut démontrer la vérité de cette proposition par la réduction à l'impossible بو قضیەنك صدق وصحتی مقابلنك امتناعی طریقیلە اثبات اولنمق ممکندر

RÉDUCTION. T. de Chirur. Opération par laquelle on réduit, on met à leur place les parties qui en sont sorties *A.* ادخال فی موضعه *P.* بجایش نهادن *T.* یرلو یرینە ـ یرینە قویمق || Il faut faire la réduction dans les luxations, dans les fractures قویمق کمیکك انفکاکی ویاخود انکساری وقوعندە موضعنە ادخالی لازمەدندر

Il se dit en Chimie, de l'opération par laquelle on fait reprendre sa forme à un métal qui l'avait perdue, qui était, par exemple, dans l'état d'une terre ou d'une chaux *A.* تحویل المعدن الی صورته الاولی *P.* معدنرا بحال اول کردانیدن *T.* معدنی اولکی صورتنە دوندرمك

RÉDUIRE. Restreindre *A.* حصر *P.* منحصر کردن *T.* عبارت قلمق || À quoi réduisez-vous toutes vos prétentions? مطلوباتکی مطلوباتك ندن عبارت ـ نە مقدارەدك حصر ایدرسك اولدیغنی دیرسك Il se réduisait à la moitié de ce qui lui était dû آلدجغی اولان مقداری نصفنە حصر ایدر ایدی

On dit, Réduire en petit un plan, un grand tableau, pour dire, les copier, les mettre en petit avec les mêmes proportions *A.* اخذ الصورة علی شکل المصغر *P.* بشکل خردەتر اخذ *T.* برشیئك نسخەسنی کوچکلدرك آلمق صورت کردن

On dit, Réduire son avis, le réduire en peu de mots, pour dire, le mettre en peu de paroles, après l'avoir expliqué plus au long بر كمسنه رأيني خلاصه ايتمك - اجمال ايتمك

Il signifie aussi, faire diminuer *A.* تقليل - تنقيص *P.* كم كردن *T.* اكسلتمك - آزالتمق || On a bien réduit ses profits فوائد ومنافعنى خيليجه تقليل ايتمشلر در Il a réduit sa dépense à la moitié مصارفنى نصفى مرتبه‌سنه تقليل ايلدى Il faut faire bouillir cette liqueur jusqu'à ce qu'on l'ait réduite à la moitié شو مشروبى نصفى قدر تنقيص اولنجيه دكين قيناتمق اقتضا ايدر

Et contraindre, obliger *A.* الجاء - اضطرار - احواج *P.* نا چار كردن *T.* محتاج ايتمك || On l'a réduit à se dédire ديديكنى انكار ايلمكه مضطرّ ايلديلر A quoi me réduisez-vous? بنى نه حاله مضطرّ ايدرسك Cette incommodité me réduira à ne vivre que de lait جكديكم مزاجسزلق فيما بعد بنى سود ايله كچنمكه محتاج ايده‌جكدر

On dit, Réduire quelqu'un au silence, pour dire, le forcer à se taire *A.* اجبار على الصمت - اجبار على السكوت *P.* خاموش كردن - دمبسته كردن *T.* صوصدرمق

Et réduire un homme à la dernière extrémité *T.* قصاراى مراتب ضرورت واضطرابه القا ايتمك || Il a essuyé une banqueroute qui l'a réduit à l'extrémité بر كونه حال افلاسه اولمش سبب اولنمسنه القا واضطرابه مراتب ضرورت قصاراى كرفتار اولمشدر - On dit aussi, Réduire quelqu'un à la mendicité, à l'aumône بر كمسنديى جرّ وسؤال مرتبه‌لرينه القا ايتدرمك au désespoir حال مأيوسيّته القا ايتدرمك

Il signifie aussi, soumettre, subjuguer *A.* تطويع - ادخال تحت الاطاعة *P.* فرمانبر كردن - زير اطاعت آوردن - زير حكم آوردن *T.* حكم آلتنه كتورمك || Alexandre réduisit l'Asie sous son obéissance اسكندر ذوالقرنين آسيا اقليمنى تحت قبضهٔ حكومت ايلدى - حكمنه ادخال ايتدردى Ce général a réduit cette place à l'obéissance de son roi بو سرعسكر فلان قلعه‌يى كندو پادشاهنك حكومتى آلتنه ادخال ايتدردى Réduire des rebelles à l'obéissance طائفهٔ عصاتى دائرهٔ اطاعته ادخال طائفهٔ عصاتك كردن عبوديّتلرينى - ايتدرمك زير ربقهٔ اطاعته ادخال ايتدرمك

On dit, Réduire quelqu'un à la raison بر كمسنديى طريق صوابه ادخال ايتدرمك - يولنه قويمق On dit aussi, Réduire quelqu'un à son devoir بر كمسنه‌يه واجبهٔ حالنى بيلدرمك - واجبهٔ حالنى ايشلتدرمك

On dit, Réduire un cheval, pour dire, le dompter *A.* تذليل *P.* رام كردن *T.* يواشتمق - ذلول ومنقاد ايلمك

Réduire. Faire changer de nature ou de forme *A.* تحويل *P.* كردانيدن *T.* دوندرمك || Réduire un corps physique en ses principes بر جرم طبيعييى اصول اصليه‌سنه تحويل - ارجاع وتحويل - ايتدرمك le réduire en très-petites parties, en poudre بر جرمى زياده خرده وصغير اجزايه يا غباره تحويل ايتدرمك Il faut réduire le blé en farine حنطه‌يى دقيقه تحويل ايتدرمك اقتضا ايدر - دقيقه دوندرمك

On dit, Réduire une ville en poudre, pour dire, la détruire entièrement فلان بلده‌يى بر كومهٔ غباره تحويل ايتدرمك - خراب ويباب وهمحال غبار وتراب ايتمك - Et que le feu du ciel a réduit une maison en cendre نزول ايدن صاعقه اول خانه‌يى بر كومهٔ رماده دوندردى - Il se dit aussi, des poids, des mesures, des monnaies, lorsqu'on les évalue les uns par rapport aux autres || Réduire les livres en sous, les sous en livres غروشى منقره ومنقرى غروشه تحويل ايتمك Réduire des cannes d'Italie en aunes de France اتاليا اندازه‌سنى فرانسه آرشونى حسابنه تحويل ايتمك

Réduire. Rédiger dans un certain ordre, organiser d'une certaine manière *A.* تصويغ - وضع على صيغة - افراغ على صورة *P.* صورت دادن *T.* صورت ويرمك - صورته قويمق - فلان صنعت صورتنه قويمق || Réduire en art فلان حاله قويمق صيغه - هيئت احسنه وضع ايتمك Réduire en meilleure forme Réduire un État en province ملكى حسنديه تصويغ ايتمك ايالت صورتنه وضع ايتمك

Se réduire. Aboutir, se terminer *A.* انتهاء - انجرار *P.* انجاميدن - نتيجه يافتن *T.* وارمق - نتيجه ويرمك - منتج اولمق || Tout ce discours se réduit à prouver que... بو كلام هپ هپ شونك اثباتنه منتهى اولور كه se réduit à deux demandes بو كلام ايكى مطلبه منتج اولور Tous ces discours se sont réduits à rien اول مقالاتك مجموعى هيچه هيچه منجرّ اولمشدر - نتيجه ويرمشدر

On dit aussi, La Jeunesse ne se réduit pas aisément, pour dire, qu'on ne la soumet pas aisément حال شبابده اولنلرك طريق

نوجوانلر سهولت ایله ـ صوابه ادخاللری امر آسان دکلدر قهر وتذلیل اولندمز Tous les corps physiques se réduisent en leurs principes اجرام طبیعیه‌نک جمله‌سی اصول اصلیه‌لرینه ارجاع اولنور Ce sirop se réduit à la moitié avant que d'être cuit بو ربّ کرکی کبی طبخ اولنمزدن مقدّم نصفی مرتبه‌سی نقصان بولور

RÉDUIT. *A.* عبارت اولان *T.* منحصر *P.* منحصر شده *A.* مستحیل *P.* گردانیده *A.* محتاج *T.* نا چار *P.* محتاج ـ مضطر دونمش *T.*

RÉDUIT. Retraite *A.* مکان ـ مکان الوحدة ـ مکان العزلة ـ عزلتگاه ـ وحدتخانه ـ خلوتکده *P.* محلّ الانزوا ـ الخلوة تنها یری *T.* عزلتکده ـ جای انزوا ـ جای تنهایی || محل آسایش Réduit agréable عزلتگاه دلارا tranquille, paisible وآرام اولان بر خلوتکدهٔ دلنشین Je me suis fait là un joli petit réduit اول طرفده مختصری بر وحدتخانهٔ فرحفزا تدارک ایلدم

Et un lieu où plusieurs personnes se rassemblent pour converser, pour se divertir *A.* منتدی الاحباب *P.* جمعیتگاه یاران دوستلر جمعیتی یری *T.*

En termes de fortification, on appelle Réduit, une petite demi-lune ménagée dans une grande *T.* ایچ آی طابیه‌سی

RÉDUPLICATIF. T. de Gram. Qui marque redoublement. Il ne se dit qu'en ces phrases: Particule réduplicative *A.* حرف التضعیف Verbe rédublicatif فعل مضاعف

RÉDUPLICATION. T. de Gram. Répétition d'une syllabe, d'une lettre *A.* مضاعفة

RÉÉDIFICATION. Action de réédifier *A.* تجدید العمارة *P.* از سر نو بنیاد سازی *T.* یکیدن یاپمه || La réédification du temple de Jérusalem ـ معبد قدس شریفک تجدید عمارتی یکیدن یاپلمسی

RÉÉDIFIER. Rebâtir *A.* مجدّداً بنا ـ مجدّداً انشا ـ مجدّداً اعمار *P.* از سر نو بنیاد کردن *T.* یکیدن یاپمق || Réédifier un palais بر سرایی یکیدن بنا ایتمک Réédifier de fond en comble ـ تملدن بالای سقفه قدر مجدّداً اعمار وانشا ایتمک از سر تا پا مجدّداً انشا ایتمک

RÉEL. Qui est en effet *A.* حقیقی ـ مقارن الحقیقه || Un être réel موجود حقیقی un payement فعلاً ادا ـ حقیقةً ادا Existence réelle وجود حقیقی Ce que je vous dis est réel سکا دیدیکم کلام حقیقته مقارندر Ce ne sont pas des chimères, mais des choses réelles اوهام وخیالات مقوله‌سی اولمیوب امور حقیقیه‌دندر Je ne vois rien de réel dans les offres que vous me faites بکا ـ عرض ایلدیککز تبلیغاتده فعلاً وحقیقةً بر شئ کوره‌میورم حقیقی بر شئ

On appelle en termes de Jurisp. Actions réelles, celles qui s'exercent sur les biens immeubles املاک وعقاراته متعلق اولان دعوالر ـ Et saisies réelles, les saisies d'immeubles qu'on fait par Justice *A.* ضبط الاملاک بمعرفة الحاکم

On appelle Taille réelle, celle qui s'impose sur les biens-fonds *A.* خراج الارض *T.* طاپو رسمی

RÉELLEMENT. En effet *A.* حقیقة ـ جدّاً وحقیقةً ـ فعلاً وحقیقةً ـ فی نفس الامر ـ فی الحقیقة *P.* بحقیقت *T.* کرچکدن || L'argent lui a été compté réellement et de fait اقچه‌سی فعلاً وحقیقةً ادا اولندی Les choses qui existent réellement حقیقة موجود اولان شیئلر

REFAIRE. Faire encore ce qu'on a déjà fait *A.* تکریر *P.* نیز بر کره ـ بنه ایتمک ـ تکرارلمک *T.* باز ساختن ـ کردن سفری تکرار ایتمک || Refaire un voyage دخی ایتمک Refaire un tour de promenade بر کره دخی سیر وسیاحت ایتمک C'est un homme qui passe sa vie à faire, défaire et refaire ایام عمرینی یاپمق وبوزمق وتکرار یاپمغه امرار ایدر بر آدمدر

Il signifie aussi, réparer, raccommoder une chose ruinée ou gâtée *A.* تجدید *P.* از نو پرداختن ـ نو یدن *T.* یکیلنمک ; دیواری وثوبی تجدید ایتمک Refaire une muraille, un habit

Et recommencer *A.* بدء وشروع علی التکرار ـ استیناف *P.* از سر نو آغاز کردن *T.* بر ـ یکیدن باشلمق ـ تکرار باشلمق دخی باشلمق || Si c'était à refaire, je ne le ferais pas تکرار باشلامق لازم ایسه ایتمم Avec cet homme-là on n'a jamais fini, c'est toujours à refaire بو آدم ایله ایش بتورمنک یولی یوقدر دائما یکیدن باشلمق اقتضا ایدر

REFAIRE. Remettre en bon état *A.* اعادة الی حسن الحال ـ اصلاح الحال ـ تصحیح الحال ـ *P.* درست کردن *T.* یاپمق ـ صاغلتمق ـ ایولتمک || Rien n'est capable de refaire un malade comme le bon air مریضک مزاجنی هوای لطیف قدر اصلاح ایده‌جک بر شئ یوقدر Envoyer des chevaux à l'herbe pour les refaire آتلری اصلاح حال ضمننده چایره چیقارمق ـ Se refaire *A.* کسب الصحة ـ کسب الحسن الحال *P.*

تندرستی پذیرفتن T. صاغلنمق ـ ایولنمك || Je commence à me refaire کسب صحته ـ تصحیح مزاجه باشلادم Il va à la campagne pour se bien refaire تصحیح مزاج ضمننده صیفیه خانه‌سنه نقل ایده‌جکدر Ce cheval s'est bien refait depuis peu بو آت عهد قریبده‌نبرو کسب حسن حال ایلدی

RÉFECTION. Réparation d'un bâtiment A. تعمیر pl. تعمیرات ـ ترمیم pl. ترمیمات P. مرمتساری T. مرمّات || Il en a tant coûté pour la réfection de cette maison بو خانه‌نك تعمیراتنه شو قدر مصرف کیتدی

RÉFECTOIRE. Le lieu où les gens qui vivent en communauté prennent leurs repas A. بیت السماط العامّة P. خانهٔ خوان عمومی T. سماط اوطه‌سی

REFEND. On appelle Mur de refend, un mur qui est dans oeuvre, et qui sépare les pièces du dedans du bâtiment A. حایط فاصل pl. حیطان فاصلة ـ جدار ما بین P. دیوار میانه T. بوامه دیوار

On appelle Bois de refend, les bois qui ont été sciés de long A. خشب مقدّد ـ خشب منشور مستطیلاً ـ خشب مشقوق مستطیلاً P. چوب بدرازی شکافته T. اوزونلغنه بچلمش اوزونلغنه یارلمش آغاج ـ کراسته

REFENDRE. Fendre de nouveau A. نشر ـ شقّ علی التکرار P. باز شکافتن T. یکیدن ـ بر دخی یارمق ـ علی التکرار بچمك

En termes d'art, il signifie, scier en long A. تقدید ـ مستطیلاً نشر ـ شقّ مستطیلاً P. بدرازی شکافتن T. اوزونلغنه یارمق ـ اوزونلغنه بچمك ـ اوزونلغنه بولمك || Refendre une poutre ستونی اوزونلغنه شق ایتمك

REFENDU. A. مکرّراً منشور ـ مکرّراً مشقوق P. باز شکافته T. ینه یارلمش

RÉFÉRER. Rapporter une chose à une autre A. عطف ـ اسناد T. منسوب ساختن T. نسبتلندرمك || À quoi référez-vous cet article? شو ماده‌یی نیه اسناد ایدرسك

On dit, Référer le serment à quelqu'un, pour dire, s'en rapporter au serment de celui qui voulait s'en rapporter au nôtre A. احالة الیمین علی فلان || Le serment lui avait été référé, mais il le référa à sa partie فلان کمسنه کندویه تکلیف اولنان یمینی خصمنه حواله ایتمکه راضی اولمشدر — Et référer le choix à quelqu'un, pour dire, lui laisser le choix de la chose dont il nous donnait le choix اختیاری فلانه حواله ایتمك ـ انتخابی فلانه احاله ایتمك

SE RÉFÉRER. Avoir rapport A. تعلّق ـ انعطاف P. منسوب بودن ـ علاقه داشتن T. متعلق اولمق ـ معطوف اولمق || Cet article se réfère à celui qui est ci-dessus بو مادّه بالاده بالاده ذکر اولنمش ماده‌یه متعلقدر ـ مسطور ماده‌یه معطوفدر

On dit, Se référer à quelqu'un, à son avis, pour dire, s'en rapporter à son avis فلانك رأینه راضی اولمق ـ رأی فلانه تسلیم زمام اختیار ـ اراده‌سنه گردن‌دادهٔ رضا اولمق ایتمك

RÉFÉRER. Faire rapport T. اعلام حال ایتمك ـ تقریر ایتمك

RÉFÉRÉ. A. متعلق ـ معطوف P. نسبت‌کرده T. نسبتلنمش

Il est aussi subst., et signifie, le rapport que fait un des juges chargé de l'examen de quelque incident d'un procès A. اعلام ـ تقریر

REFERMER. Fermer de nouveau A. سدّ علی التکرار P. نیز بستن ـ بار دیگر بستن T. بر دخی ـ بر دخی قپامق ـ بندیدن || Refermer une plaie یاره‌یی بر دخی قپامق ـ باغلمق

REFERMÉ. A. مسدود مکرّراً P. نیز بسته ـ بار دیگر بسته T. بر دخی قپانمش

RÉFLÉCHI. Qui est fait ou dit avec réflexion A. واقع بالمطالعة ـ واقع بالملاحظة P. اندیشه کرده ـ سگالیده T. دوشونلمش || Action, pensée réfléchie مطالعه اولمش کار ومعنا Crime réfléchi بالمطالعه ایشلنمش جرم وگناه

On dit aussi, C'est un homme réfléchi, c'est-à-dire, qui pense et qui agit avec réflexion A. فکیر ـ رزین الفکر ـ ذو بذم ـ بذیم الرّأی ـ کثیر المطالعة P. باریك اندیش ـ اندیشه‌کار T. مطالعه‌لو ـ صایقیلو

RÉFLÉCHIR. Porter sa réflexion sur une chose A. تفکّر ـ تقلیب ـ صرف الذهن ـ مطالعة ـ تأمّل ـ تقلیب الافکار ـ الفکر صرف P. اعمان النظر الفکر والتأمّل ـ سگالیدن ـ اندیشیدن ـ اندیشه کردن T. دوشونمك || Je vous prie de réfléchir sur cette affaire بو خصوصده صرف ذهن ایلمکزی رجا ایدرم C'est un homme qui ne réfléchit jamais ابدی صرف ذهن ایتمز بر آدمدر Il fait toutes choses sans réfléchir هر شیئی مطالعه‌سز ایدر C'est un homme sage qui réfléchit beaucoup جوق فکیر وباریك اندیش آدمدر ـ مطالعه ایدر بر عاقل آدمدر ـ جوق صایقیلو آدمدر

Réfléchir. Il se dit de l'action d'un corps qui renvoie loin de lui un autre corps qui vient le frapper *A.* ردّ *P.* باز- باز زدن *T.* کیرو اورمق - کیرو دپدرمك تافتن || Tous les corps solides réfléchissent les autres corps qui les frappent جمیع اجرام ثابته اوزرلرینه متصادم اولان اجرام سائره‌یی ردّ ایدر Les miroirs réfléchissent les rayons de tous les objets آیینه کافّهٔ صورك ضیایی ردّ ایتمك شعاعلرینی ردّ ایدر Réfléchir la lumière صدا عکس ایدر- صدا ردّ اولنور L'écho réfléchit la voix

Il signifie aussi, rejaillir, être renvoyé *A.* عکس || La lumière qui réfléchit de la muraille دیواردن عکس ایدن ضیا La chaleur du feu réfléchit de la plaque dans la chambre حرارت نار دمور تخته اوزرندن اوطه‌نك ایچنه عکس ایدر Les rayons du soleil qui réfléchissent d'un miroir آیینه‌دن عکس ایدن - منعکس اولان - اشعهٔ شمس - Figur. || La gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs descendans عظمای قومك راجع - پرتو شان واقباللری اولاد واعقابلرینه عکس ایدر اولور La honte de cette action réfléchit sur toute la famille بو فعلك عار وخجالتی خاندانك مجموعنه منعکس اولور مجموعنه راجعدر-

Réfléchi. Qui est renvoyé par la réflexion *A.* منعکس *P.* عکس انداز *T.* عکس ایدن || La lumière réfléchie d'une glace sur le mur opposé آیینه‌نك مقابلنده‌کی دیواره منعکس اولان ضیا

En termes de Grammaire, on appelle Pronom réfléchi de la troisième personne, le pronom Se, Soi *A.* ضمیر غایب

RÉFLÉCHISSEMENT. Rejaillissement, réverbération *A.* انعکاس || Le réfléchissement de la lumière, de la voix انعکاس ضیا وصدا

REFLET. La réflexion de la lumière ou de la couleur d'un corps sur un autre *A.* عکس pl. عکوس || Les reflets sont bien entendus dans ce tableau بوتصویرده کیفیت عکوس استادانه کوسترلمشدر

REFLÉTER. Renvoyer la lumière ou la couleur sur l'objet ou le corps voisin *A.* ردّ العکس *P.* عکس انداختن - عکس زدن *T.* عکس ایتمك

REFLEURIR. Fleurir de nouveau *A.* ازهار مجدّداً *P.* باز شکوفه آوردن *T.* بر دخی چیچك ویرمك - یکیدن چیچکلنمك || Les orangers, après avoir porté des fleurs au printemps, refleurissent ordinairement en automne پورتقال آغاجی اوّلبهارده بعد الازهار فصل خریفده تکرار چیچك ویرر

Il signifie figur. rentrer de nouveau en estime, en vogue *A.* کسب الرواج مجدّداً - کسب الشهرة مجدّداً *P.* رونق نو یافتن *T.* یکیدن شهرت واعتبار بولمق || Les lettres commencent à refleurir بازار علم ومعرفت مجدّداً کسب رواج وشهرت ایتمکه باشلادی

Refleuri. *A.* مزهر مجدّداً *P.* باز شکوفه آورده *T.* یکیدن چیچکلنمش

RÉFLEXIBILITÉ. T. de Phys. Propriété d'un corps susceptible de réflexion *A.* قابلیّة الانعکاس || La réflexibilité des rayons de lumière شعاع ضیاده اولان قابلیت انعکاس

RÉFLEXIBLE. T. de Phys. Qui est propre à être réfléchi *A.* ممکن الانعکاس *P.* انعکاس‌پذیر *T.* عکس ایده بیلور ا امکانپذیر || Les rayons les plus réfrangibles sont aussi les plus réflexibles زیاده تقاطع وانکساره قابل اولان اشعه‌نك بهر حال انعکاسه دخی قابلیتلری زیاده اولور

RÉFLEXION. Action de l'esprit qui réfléchit, méditation sérieuse *A.* مطالعة pl. مطالعات - ملاحظة pl. ملاحظات *P.* اندیشه - مجدّدانه مطالعه *T.* دوشونمه || Réflexion sérieuse سکالش Il ne fait réflexion sur rien هیچ بر - هیچ بر شیئی مطالعه ایتمز بلا ملاحظه عمل Agir sans réflexion شیئه صرف ذهن ایتمز وحرکت ایتمك Il a fait de longues réflexions عریض وعمیق مطالعه‌لر ایتدی Après avoir fait réflexion sur cette affaire بو کما ینبغی - خصوصده کرکی کبی ملاحظه ایلدکدنصکره تقلیب افکار ایلدکده Ce que vous dites là mérite réflexion دیدیکك کلام شایان مطالعه در

On dit d'un homme qui ne fait rien sans qu'il y ait bien songé, que c'est un homme de réflexion *A.* کثیر المطالعة *P.* اندیشه‌کار *T.* صاییقلو آدم - مطالعه‌لو آدم

Il se dit aussi des pensées qui résultent de cette action, et alors on emploie aussi le mot *A.* رأی pl. آرا || De belles réflexions de savantes آرای معارف مطالعات معقوله - آرای معقوله مطالعات معارف سمات - احتوا

RÉFLEXION. Rejaillissement. V. Réflechissement.

REFLUER. Il se dit d'un fluide qui retourne vers le lieu d'où il a coulé *A.* جریان بالعکس *P.* بباز گردش - راجعاً جریان - جریان بالعکس *T.* عکسنه اقمق || Quand la mer monte, elle fait refluer les rivières دریانك حال طموّی انهارك بالعکس جریاننه باعث اولور

REFLUX. Mouvement réglé de la mer qui se retire et qui s'é-

loigne du rivage après le flux *A.* جزر || Il y a flux et reflux dans l'Océan بحر محیطده جزر ومد میاه وار در Il prit le temps du reflux pour passer موسم جزری کوزدوب صودن عبور ایلدی — Il se dit figur. de la vicissitude des choses humaines || Les choses du monde sont sujettes à un flux et reflux continuel احوال عالم جزر ومد دائمی یه تابعدر — احوال عالمده جزر ومد دائمی وار در La fortune a son flux et reflux بختیاری واقبالك هم مدی وهم جزری وار در

REFONDRE. Mettre à la fonte une seconde fois *A.* اصاغة علی التکرار — التکرار تسبیك علی *P.* باز ریختن — نیز ریختن *T.* بر دخی دوکمك || Il faut refondre ce canon بو طوب تکرار اصاغه‌یه محتاجدر — تکرار اصاغه اولنمق اقتضا ایدر

Il se dit figur. d'un ouvrage d'esprit qui aurait besoin d'être mis dans une meilleure forme *A.* افراغ فی القالب مجدداً *P.* از سر نو بقالب ریختن *T.* یکیدن قالبه دوکمك || Il faut refondre cet ouvrage بو تألیف مجدداً بر قالبه افراغ اولنمغه محتاجدر — Il se dit aussi des hommes || Vous ne le corrigerez pas, il faudrait le refondre بو آدم قابل اصلاح اولمیوب مجدداً بر قالبه افراغ اولنمغه محتاجدر

REFONDU. *A.* مکرراً مسبوك — مکرراً مصوغ *P.* نیز ریخته *T.* بر دخی دوکلمش

REFONTE. Action de refondre les monnaies *A.* سبك جدید *P.* ریختگی نو *T.* یکیدن دوکمه || Depuis la refonte des monnaies سکه‌لر مجدداً سبك اولندیغندنبرو

RÉFORMABLE. Qui peut être réformé *A.* ممکن التصحیح — قابل التصحیح *P.* تصحیح امکانپذیر *T.* دوزیله بیلور — دوزلمسی قابل || Il y a des abus qui ne sont pas réformables حلول ایتمش بعض کونه فسادات وار در که ممکن التصحیح دکلدر — دفعلری ممکن دکلدر — Il signifie aussi, qui doit être réformé *A.* واجب التصحیح *P.* سزاوار تصحیح *T.* دوزلمسی لازم

RÉFORMATEUR. Celui qui réforme *A.* مصحح النظام — مجدد النظام *P.* درستساز — نظام دهنده *T.* یکیدن دوزه‌دیجی || C'est un sage réformateur عاقل ودانا بر مجدد نظامدر sévère شدید المزاج بر مجدد نظامدر — On dit d'un homme qui se mêle mal à propos de vouloir réformer les autres, qu'il s'érige en réformateur, qu'il fait le réformateur مصحح نظام عالم اولمق ادعاسنده در — مصحح نظام عالم اولمق طوریغی اتخاذ ایدر

RÉFORMATION. Rétablissement dans l'ancienne ou dans la meilleure forme *A.* اصلاح — تصحیح النظام — تجدید النظام *P.* درستسازی *T.* دوزلش || La réformation des moeurs اصلاح وتصحیح اخلاق — آداب واخلاق de la Justice تصحیح نظام des finances, du calendrier نظامات مرتبه‌نك حکم وقضا وتقویمك تصحیحی — On dit aussi, La réformation des abus, des désordres فسادات واختلالاتك دفعیله حسن نظامك — حلول ایتمش فساداتك تجدیدی

RÉFORME. Rétablissement dans l'ordre, dans l'ancienne forme *A.* نظام جدید pl. نظامات جدیدة *P.* نظام نو *T.* یکی نظام — یکیدن نظام || Ces choses-là ont besoin de réforme بو شیلر نظام جدیده محتاجدر — مجدداً تنظیمه محتاجدر Cela ne se pourrait faire que par une réforme générale بو شی نظام جدید عمومی یه محتاجدر — On dit aussi, La réforme des abus حلول ایتمش فساداتك دفع وازالهسیله نظام سابقك — مطلوبك تجدیدی

On appelle Réforme, le changement que les Protestans ont introduit dans la doctrine et dans la discipline de l'Église *A.* تصحیح النظامات المذهب — تصحیح المذهب

Il se prend aussi pour Régularité dans les moeurs *A.* انتظام الحال — صلاح الحال || C'est un homme qui vit dans une grande réforme عظیم مرتبه صلاح حال ایله کچینور بر آدمدر

RÉFORME, signifie aussi, réduction des troupes à un moindre nombre *A.* تقلیل العسکر *P.* کم کردن عدد لشکر *T.* عسکری آزالتمق || La réforme des troupes se fait à la fin de la guerre تقلیل عسکر ختام سفرده اولور — On dit aussi en parlant d'un homme qui a diminué son train, qu'il a fait une grande réforme dans sa maison دائره‌سنی کلی مرتبه تقلیل ایلدی

Il signifie aussi, le congé qu'on donne, en faisant la revue, à un ou plusieurs soldats *A.* تصحیح النفرات

RÉFORMER. Former de nouveau *A.* تجدید — تجدید الهیئة *P.* صورت نو دادن *T.* یکیدن یاپمق — یکیدن صورت ویرمك — یکیدن هیئتلندرمك || La ville, malgré cet incendie, se réforma au même endroit فلان بلده محترق اولمشیکن ینه موقع اصلیسنده تجدید اولندی

SE RÉFORMER. *A.* کسب الصورة الجدیدة *P.* صورت نو یافتن *T.* یکیدن صورت بولمق — یکیدن دوزلمك — یکیدن یاپلمق || Ce corps ayant été rompu et mis en désordre par l'artillerie, s'est

reformé à quelques pas plus loin عسکرك فلان باركى دوجار صدمات طوب وكلد اولدرق پراكنده وپريشان اولمشيكن برقاچ خطوه ايلرويه واردقده صورت اصليه سنى مجددا كسب ايلدى

RÉFORMER. Rétablir dans l'ancienne forme, donner une meilleure forme à une chose *A.* مجددا اصلاح ـ تجديد النظام ـ تصحيح *P.* ـ يكيدن دوزنك *T.* درست ساختن ـ نظام نو دادن ‖ Réformer la Justice, les lois, les coutumes امور حكم وقضايى ومتداول اولان قانونلرى ورسوم تقويمى تصحيح le calendrier وعاداتى مجددا اصلاح ايتمك ses moeurs بر كمسنه كندو آداب واخلاقنى مجددا ايتمك نظام مملكت Des gens qui veulent réformer l'Etat اصلاح ايتمك تصحيحى قيدنده اولنلر En voulant réformer son ouvrage, il l'a gâté تأليفنى تصحيح ايدهيم ديرايكن افساد ايلدى

Il signifie aussi, retrancher ce qui est nuisible ou de trop *A.* دفع *P.* بر طرف كردن *T.* كيدرمك ‖ Réformer les abus, le luxe حلول ايتمش فساداتى وسفاهتى دفع ايتمك les superfluités دفع زوايد ايتمك

On dit, Réformer les troupes, pour dire, les réduire à un moindre nombre *T.* تقليل عسكر ايتمك

REFOULER. Fouler de nouveau *A.* اداسة ـ ايطاء على التكرار ـ بر دخى چيكنمك *T.* بار ديگر خبيدن *P.* على التكرار ثوبى تكرار بصمق ‖ Refouler une étoffe بر دخى بصمق

Refouler la marée, signifie en termes de Marine, aller contre le cours de la marée *T.* جزر ومدّ دريانك عكسنه يوريمك

Et en termes d'artillerie, il signifie, bourrer une pièce de canon avec le refouloir. V. Bourrer.

Refouler. Retourner vers l'endroit d'où l'on était parti *A.* رجعت *P.* باز گرديدن *T.* كيرو دونمك ‖ L'embargo mis sur les vaisseaux, a fait refouler les marchandises dans les magasins تجار سفينه لرينك دومنلرى آلنمقله ماللر مخزنلره ارجاع اولندى On a fait un batardeau qui fait refouler l'eau du ruisseau dans les maisons احداث اولنان سدّ آريغك صوينى اولره طوغرى ارجاع ايتدرر

Refoulé. *A.* مداس على التكرار ـ مكررا موطوؤ *P.* نيز بر دخى بصلمش ـ بر دخى چيكنانمش *T.* خبيده

REFOULOIR. Instrument qui sert à bourrer les pièces de canon *T.* خرتوج طاپه سنى قاقدجق دوكچ

RÉFRACTAIRE. Rebelle, désobéissant *A.* عاصى pl. عصاة ـ باش قالدرمش *T.* نافرمان ـ سركش *P.* عديم الاطاعة ـ عاتى ‖ Réfractaire aux ordres du roi اوامر پادشاهى يه اطاعتسز اطاعت ايتميان

En Chimie, il se dit d'une substance minérale qui ne peut point se fondre, ou qui se fond difficilement *A.* صلب *P.* سخت *T.* پك ـ سرد

RÉFRACTER. T. de Phys. Produire la réfraction *A.* تقطيع الشعاع

Réfracté. *A.* متقاطع الشعاع

RÉFRACTION. Changement de direction qui se fait dans un rayon de lumière, lorsqu'il passe obliquement par des milieux différens *A.* تقاطع الشعاع ‖ Un bâton plongé en partie dans l'eau paraît rompu à cause de la réfraction عصانك برمقدارى صو ايچنده باتورلديغى حالده شعاع شمسك تقاطعى تقريبيله اول عصا منكسر كورينور

REFRAIN. Reprise de quelques mots qu'on répète à chaque couplet d'une chanson, etc. *A.* ترنم pl. ترنمات *P.* ترجيع بند ‖ Le refrain de cette chanson est fort agréable بو بسته نك ترنماتى بغايت لطيفدر

Figur. Une chose qu'une personne ramène toujours dans le discours *A.* ورد اللسان *P.* ورد زبان ـ سخن زبانزد *T.* دلك ورد زبانى ‖ Son refrain est toujours de l'argent السديغى سوز دائما آقچه در

Refrain. Le retour des grosses vagues qui viennent se briser contre les rochers *A.* تلاطم الامواج *P.* شكست آبخيزها *T.* قيالرك چتلايوب پارلمسى

se **REFRANCHIR.** T. de Mar. Il se dit quand l'eau de la pluie ou des vagues qui était entrée dans le vaisseau, commence à s'épuiser *A.* انتزاح المياه *P.* آب كم شدن *T.* صولر دوكنمك ‖ Ce vaisseau se refranchit سفينه نك صولرى منتزح اولمقده در

RÉFRANGIBILITÉ. T. de Phys. Propriété des rayons de lumière, en tant qu'ils sont susceptibles de réfraction *A.* قابلية التقاطع الاشعة ‖ La différente réfrangibilité des rayons اشعه نك على الاختلاف قابليت تقاطعى

RÉFRANGIBLE. Qui est susceptible de réfraction *A.* قابل التقاطع الاشعة

REFRAPPER. Frapper de nouveau *A.* ضرب على التكرار *P.* نيز زدن ـ ديگر بار زدن *T.* بر دخى اورمق ‖ Refrapper des

monnaies سكه‌يى تكرار ضرب ايتمك

[illegible] *A.* مضروب تكرارا *P.* نيززده *T.* بردخى اورلمش

REFRÉNER. Réprimer. Il ne se dit que dans la Morale *A.* ضبط ـ امساك *P.* باز گرفتن *T.* آليقويمق ‖ Refréner ses passions اهواء نفسانيه‌يى ضبط ايتمك sa colère ضبط غضب ses appetits مشتهيات نفسى ضبط وامساك ايتمك ses desirs اشتهاآت نفسى ضبط ايتمك la convoitise حرص وطمعى ضبط ايتمك Il faut lui apprendre à refréner sa langue فلانه ضبط لسانك فائده‌سنى تعليم ايتمك لازمدر

RÉFRIGÉRANT. Qui rafraichit *A.* مبرد pl. مبردات *P.* سردى افزا *T.* صوغوديجى ‖ Des remèdes réfrigérans ادويۀ مبرده

RÉFRIGÉRATIF. V. Réfrigérant.

RÉFRIGÉRATION. Refroidissement *A.* تبريد *P.* سرد سازى *T.* صوغوتمه ‖ La distillation se fait par exhalation et refrigération استقطار مادّه‌سى فوران بخار وتبريد طريقيله حصوله گلور

RÉFRINGENT. Qui a la propriété de réfraction *A.* ذو خاصّة انقطاع الشعاع

REFROGNEMENT. Action de se refrogner *A.* عبوس ـ كلوح ـ قطوب *P.* روترشى ـ چين جبين *T.* يوز اكشيلكى Le refrognement de son visage marque qu'il n'est pas de bonne humeur بسبط الفؤاد اولمديغى يوزى اكشيلكندن مستباندر

se REFROGNER. Se faire des rides sur le visage, ou des plis au front, qui marquent de l'humeur, du chagrin *A.* تعبّس ـ تكلّح ـ تقطّب ـ انقطاب *P.* روترشيدن ـ چين جبين نمودن *T.* يوز اكشتمك ‖ À l'abord de certaines personnes il se refrogne بعض كمسنه يانته واردقلرنده تعبّس ايدر

[illegible] *A.* عبوس الوجه ـ متعبس ـ قاطب ـ قطوب *P.* ترش رو ـ كالح الوجه *T.* اكشى يوزلو

REFROIDIR. Rendre froid *A.* تبريد ـ ايراث البرودة *P.* سرد [illegible] *T.* صوغوتمق ‖ La pluie a refroidi l'air باران هوايى [illegible]

REFROIDIR ou se REFROIDIR. Devenir froid *A.* تبرّد ـ كسب البرودة *P.* سردى پذيرفتن *T.* صوغومق ‖ Laissez refroidir ce bouillon چورباسى كسب برودت ايدنجه قدر براق Le temps s'est refroidi هوا كسب برودت ايلدى ـ Figur. Ralentir l'ardeur ‖ Il avait bien de l'ardeur pour cette affaire, mais ce qui est arrivé l'a fort refroidi بو خصوصده غايت گرمى [illegible] ايله اقدام اوزره ايكن ظهور ايدن فلان حادثه [illegible]

سبب اولمشدر La vieillesse refroidit les passions سن شيخوخت هواى نفسى صوغودر ـ هواى نفسه موجب برودت اولور Il ne sera pas toujours si échauffé, il se refroidira bientôt حرارتى دائما شمديكى مرتبه‌ده قالمغى يوقدر قريبا كسب برودت ايده‌جكدر Leur amitié se refroidit de jour en jour بينلرنده اولان محبّت يوما فيوما كسب برودت ايدر

REFROIDI. *A.* بارد ـ مبرود *P.* سردى يافته *T.* صوغومش

REFROIDISSEMENT. Diminution de chaleur *A.* تبرّد ـ برودت *P.* سردى ـ فترت *T.* صوغوقلق ‖ Le refroidissement du temps pourrait nous amener de la gelée هوانك بو كرتبه برودتى انجماده منتج اولمق احتمالى دركاردر Le refroidissement de la chaleur naturelle حرارت غريزيه‌نك تبرّدى ـ Figur. Ralentissement dans les passions ‖ Il y a du refroidissement dans leur amitié بينلرنده اولان دوستلغه برودت عارض اولدى Il y a un grand refroidissement entre eux آره‌لرنده برودت عظيمه وار در ـ صوغوقلق وار در

REFUGE. Asile, lieu où l'on se sauve dans le danger *A.* مأمن ـ ملجأ ـ ملاذ ـ كهف الامان ـ دار الامان *P.* گريزگاه ـ جاى گريز ـ پناه ـ جاى پناه *T.* بر صغنه‌جق ‖ Refuge assuré ملجأ Chercher un refuge بر جاى گريز طلبنده اولمق Sa maison est le refuge de tous les malheureux خانه‌سى دار الامان دردمنداندر ـ كهف الامان دردمنداندر ـ گريزگاه دردمنداندر ـ بيچارگاندر Il se dit figur. des personnes et des choses ‖ Vous êtes mon seul refuge اوّل وآخر ملجأ وپناهم سنسك Il est le refuge des misérables, des pécheurs ملجأ دردمندان وپناه مذنبين Dieu est mon seul refuge پناه واميدگاهم انجق وگناهكاراندر مرحمت جناب رب العزّتدر Les lois sont le refuge du faible احكام شريعت ضعفا وبيچارگان حقنده جاى پناهدر

Il se dit aussi figur., des prétextes sous lesquels on cherche à se mettre à couvert *A.* مهرب pl. مهارب ـ محيص *P.* گريزگاه *T.* قچاجق ير ‖ Quel misérable refuge que ce prétexte! بو عذر نه قدر خسيس ومقدور بر محيص در Ce sont donc là vos refuges قچامق اوزره اولديغكز علل واعذار بونلرميدر

se REFUGIER. Se retirer en quelque lieu, ou auprès de quelqu'un pour être en sûreté *A.* التجا ـ لاوذ *P.* پناه بردن *T.* صغنمق ‖ Il s'est refugié dans cette ville اول بلده‌يه التجا ايلدى Se refugier chez un prince فلان پادشاهه التجا ايتمك

Réfugié. *A.* ملتجی *P.* پناهنده *T.* صغنمش ـ صغنجی

REFUITE. T. de Vénerie. L'endroit où une bête a accoutumé de passer lorsqu'on la chasse *A.* كنس الصيد pl. كناس الصيد *P.* گریزگاه شكار *T.* آوك كزلنديكی یر ‖ Il y a tant de refuites dans cette forêt بو اورمانك ایچنده آو كیزلنجك وافر محللر وار در

Il se dit figur. des retardemens affectés d'un homme qui ne veut point de conclusion dans une affaire *A.* تسویف pl. تسویفات *T.* باصروز وفردا باز اندازی *P.* لیت ولعل ـ عسی ولعل ـ بو كون یارین دییدرك صاومه ‖ Il élude le jugement du procès par des refuites continuelles تسویفات دائمه ایله فصل دعوانك فصل وحكمنی عسی ـ دعوادن اجتناب ایدر ولعل ایله تأخیردن خالی دكلدر C'est un homme qui use toujours de refuites dans toute sorte d'affaires كافهٔ اموروده امروز وفردا دییدرك اختیار بطالت ایدر

REFUS. Action de refuser *A.* ردّ المطلوب ـ ردّ *P.* نپذیری ـ دریغ ـ نپذیرفتگی *T.* اسركمه ـ قبول ایتمامزلك V. aussi Refuser ‖ Il ne veut pas s'exposer à un refus ردّ مطلوبه دوچار مطلوبانده مظهر ردّ وتمنیع اولمق استمز Essuyer des refus مسئولی كلیاً ردّ اولندی Il en a eu un refus absolu اولمق Ce qu'il vous a dit est un honnête refus سكا سویلدیكی كلام ظریفانه بر ردّ محضدر ـ حسن تعبیر ایله بر دریغ محضدر Adoucir un refus par des manières honnêtes معاملهٔ ردّ وتمنیعی اطوار دلنوازانه ایله تعدیل ایتمك Il a pris pour refus la réponse qu'on lui a faite كندویه ویریلان جوابی معنای ردّ ودریغ ایله تأویل ایلدی

REFUSER. Rejeter une offre *A.* امتناع عن ـ عدم القبول ـ ردّ القبول *P.* نپذیرفتن *T.* قبول ایتمامك ‖ On lui a offert tant de cette terre, mais il l'a refusé بو ملكك ایچون فلانه شو قدر بها عرض اولندی لكن قبول ایتمامشدر Refuser des présens, des conditions avantageuses عرض اولنان هدایایی وشروط نافعه‌یی قبولدن امتناع ایتمك refuser un emploi عرض اولنان منصبی قبول ایتمامك ـ Il se dit aussi des personnes, et signifie, rejeter leur demande ‖ Il refuse ses meilleurs amis اعزّ احبّاسنه ردّ ایله معامله ـ اعزّ احبّاسنی ردّ ایدر Il a déjà refusé tous ceux qui l'en ont prié بو ماده‌ده رجا ایدنلرك جملەسنی ردّ ایلدی

Dans ce sens, il se dit aussi des choses *A.* تقصیر ـ تمنیع *P.* دریغ كردن *T.* ارزان نداشتن ـ اسركمك ‖ On lui a refusé la grâce qu'il demandait التماس ایلدیكی لطف وهمّت مطلوبی اولان همّت دریغ ـ رهین تمنیع وتقصیر اولمشدر Il ne faut rien refuser à ses amis دوست حقنده هیچ اولمشدر دوستلردن هیچ بر شئ ـ بر شیئی تمنیع ایتمك روا دكلدر Il refuse si poliment, qu'on ne peut دریغ ایتمك روا دكلدر en être offensé شول رتبه‌ده نازكانه دریغ ایدر كه كشی رنجیده خاطر اولمق احتمالی محالدر

Refuser de *A.* امتناع ـ استنكاف *P.* گریز پایی نمودن *T.* فاچنمق ـ قچقلنمق ‖ Refuser de faire quelque chose برایشی فلان ایشلمكدن امتناع ایتمك d'aller en quelque endroit بر كمسه‌نك طرفه كتمكدن امتناع ایتمك de servir quelqu'un فلانه خدمتندن استنكاف ایتمك de lui prêter de l'argent اودنج اقچه ویرمكدن امتناع ایتمك

Se Refuser. Ne pas se procurer une jouissance qu'on pourrait se procurer *A.* اختیار البخل فی ـ اختیار الضنّة فی نفسه ـ اختیار التقصیر فی نفسه *P.* از نفس خود دریغ ـ نفسد كندو نفسندن اسركمك *T.* بخود سپهدستی نمودن ـ كردن ‖ C'est un homme qui se refuse jusqu'au nécessaire حوایج ضرورّیه وارنجه نفسی حقنده اختیار بخل وضنّت ایدر qui ne se refuse rien نفسی حقنده هیچ بر شئ دریغ ایتمز ـ On dit aussi, Il ne se refuse rien, quand il est question de nuire, ou de médire بر كمسنه‌یه ایصال مضرّت وفصل ومذمّت ایده‌جك اولدقده هیچ بر شئ تقصیر ایتمز C'est un homme qui ne s'est jamais refusé une plaisanterie لطیفه‌یی هیچ دریغ ایتدیكی یوق بر آدمدر

On dit, qu'un homme ne se refuse à rien, pour dire, qu'il est prêt à faire ce qu'on désire de lui هیچ بر شیدن امتناع ـ هیچ بر شیئی اسركمز ـ ایتمز ـ Et se refuser à l'évidence, pour dire, résister à l'évidence d'une chose بر ماده‌نك وضوحنی قبولدن امتناع ایتمك ‖ Il est impossible de se refuser à l'évidence de ces preuves بو مقوله دلایل وبراهینك وضوح وصراحتنی قبولدن امتناع ایتمك محالدر

On dit aussi, Le temps se refuse à cela, pour dire, le temps ne le permet pas وقت وحالك بوكا مساعده‌سی یوقدر ـ وقت وحال بوكا مخالفدر Ma fortune se refuse à une si grande dépense قوّت مالیه‌مك بو مقوله مصرف جسیمه مساعده‌سی تحمّلی یوقدر ـ یوقدر

On dit en termes de Marine, Le vent refuse, pour dire, que le vent est contraire هوا مخالفدر - روزكارك مساعده‌سی يوقدر مساعد دكلدر -

Refusé. *A.* مردود - غير مقبول *P.* نا مقبول - ارزان نداشته *T.* اسركنمش - قبول اولنمامش - دريغ كرده -

RÉFUTATION. Discours par lequel on réfute *A.* مقالهٔ متضمنهٔ الجرح *P.* مقالهٔ جرح آميز *T.* جرحی حاوی بر مقاله || La réfutation d'un livre, d'un argument بر كتابك وبر برهانك جرحنی متضمن مقاله

RÉFUTER. Combattre par des raisons ce qu'un autre a avancé *A.* جرح. Réfuter un livre, un argument, une proposition, une opinion بر تأليفی وبر برهانی وبر مطلبی وبر رأيی جرح ادلهٔ قويه ايله - قويا جرح ايتمك Réfuter fortement جرح ايتمك

Réfuté. *A.* مجروح *P.* جرح كشته *T.* جرح اولنمش

REGAGNER. Gagner ce qu'on avait perdu *A.* كسب - مجددا تحصيل *P.* از سر نو اندوختن - باز اندوختن - مجددا تحصيل *T.* يكيدن ايدنمك - يكيدن قزانمق - نيز دسترس شدن. Regagner son argent بر كمسنه ضايع ايلديكی اقچه‌يی مجددا كسب ايتمك Non seulement il avait regagné tout l'argent qu'il avait perdu, mais il en a gagné beaucoup au-delà غايب ايلديكی اقچه‌يی تماما تحصيل ايلديكندن غيری فضله اولديق وافر مقدار اقچه دخی كسب ايلدی - Figur. || Regagner l'amitié, l'affection, les bonnes graces de quelqu'un بر كمسنه‌نك محبتنی يكيدن - وحسن توجهنی مجددا كسب وتحصيل ايتمك جلب ايتمك

On dit, Regagner quelqu'un, pour dire, se remettre bien avec lui بر كمسنه‌يی يكيدن جلب ايتمك

On dit aussi, Regagner le dessus, pour dire, reprendre le dessus مجددا اوست - مجددا كسب تفوق ظفرياب اولمق كلمك

En termes de guerre, il se dit en parlant des ouvrages de fortification qu'on reprend sur l'ennemi *A.* مجددا ضبط *P.* نيز ظفر يافتن - باز بدست تصرف آوردن *T.* نيز ضبط - يكيدن الدق - دشمنك كرفتار ايدنه استيلاسی ايتمك. Regagner une demi-lune - اولان آی طابيه‌سنی مجددا ضبط ايتمك - On dit aussi, Les troupes ont regagné du terrain عسكر كيرولنمشيكن مجددا ميدان المشدر

Et en termes de Marine, Regagner le dessus du vent, ou Regagner le vent sur l'ennemi روزكارك - روزكارك اوستنه چيقمق - اوستنه چيقوب دشمنی آلت طرفنه براقمق - Et regagner le port, pour dire, rentrer dans le port تكرار ليمانه عود كيرمك - ورجعت ايتمك

On dit, Regagner le chemin, pour dire, reprendre le chemin ترك اولنان طريقه علی التكرار انصراف ايتمك

Regagné. *A.* مجددا مكسوب *P.* نيز اندوخته *T.* يكيدن تكرار آوردهٔ دست ضبط *A.* مجددا مضبوط *P.* قزانلمش - يكيدن النمش - يكيدن ضبط اولنمش *T.* وتصرف

REGAIN. L'herbe qui revient dans les prés après qu'ils ont été fauchés *A.* كلاء نابت بعد الاجتزاز *P.* كياه باز رسته *T.* اوت بچلدكدنصكره بتن يكی اوت

RÉGAL. Festin. V. ce mot.

RÉGALE. On appelle Eau régale, un liquide qui a la propriété de dissoudre l'or *P.* تيزاب *T.* كذاب صويی

RÉGALEMENT. V. Régaler. Le régalement des tailles رسوم خراجيه‌نك علی السويه توزيعی

RÉGALEMENT. T. d'Archit. Le travail qui se fait pour mettre un terrain de niveau *A.* تسويه *P.* هموار سازی *T.* دوزلمه - ارضك تسويه‌سی. Le régalement du terrain برابرلشدرمه

RÉGALER. Répartir les taxes avec égalité ou avec proportion *A.* توزيع - توزيع علی السويه - توزيع الضرايب بالمساواة *P.* همبرابرانه كزيت انداختن الضرايب بالمقايسة *T.* ساليانه‌يی برابرلشدرك پای ايتمك

RÉGALER. T. d'Archit. Mettre un terrain de niveau *A.* تسويه *P.* هموار ساختن *T.* دوزلتمك - برابرلشدرمك

Régalé. *A.* مستوی *P.* هموار كشته *T.* دوزلنمش - برابرلشمش

RÉGALER. Donner un régal *A.* ايلام - اطابة *P.* جشن كردن *T.* ضيافت ايتمك || C'est un homme qui régale bien ses amis دوستلرينی اطعمهٔ نفيسه ايله اطابه ايتمك عادتيدر Ils ont fait une société, et ils se régalent tour à tour toutes les semaines بر فاح كشی اشتراك ايدوب بهر هفته بالمناوبه برى برلرينه ضيافت ايدرلر

Il se dit aussi en parlant des choses qu'on fait pour réjouir ses amis *A.* تنشيط - تطييب *P.* خرمی بخشيدن *T.* اكلندرمك || Il nous a régalés d'une jolie historiette qu'il nous a lue اوقوديغی بر قصهٔ لطيفه ايله بزی اكلندردی

Et en parlant des présens qu'on fait en de certaines occasions

A. اهدا *P.* دستاویز دادن *T.* هدیه ویرمک || On régala l'ambassadeur d'une épée enrichie de diamans ایلچی یه مجوهر بر قبضه قلج اهدا اولندی

RÉGALIEN. On appelle Droits régaliens, les droits attachés à la souveraineté *A.* حقوق سلطانیة || Le droit de battre monnaie est un droit régalien ضرب سکه حقی حقوق سلطانیه دندر

REGARD. Action par laquelle on regarde *A.* نظر ـ نظرة pl. انظار ـ لحظة ـ لمحة pl. لحاظات *P.* نگاه *T.* باقش || Regard bénin نظر میمنت اثر doux نظرهٔ شیرین favorable نگاه نظر رقت انگیز tendre حسن نظر ـ التفات amoureux چشم ـ نظرهٔ فاتره languissant نگاه عشق آلود ـ نظرهٔ عاشقانه نگاه کبر آلود ـ نگاه مغرورانه ـ نظر نخوت اثر fier مخمور نگاه menaçant نظر شزر آلود rude نگاه خجالت آلود timide ـ طرح نظر ایتمک Jeter un regard نگاه پر گو vif تهدیدنما هر طرفه امرار نظر Promener ses regards partout کوز آتمق برشیئک اوزرینه امالهٔ les tourner sur quelque objet ایتمک برشیئک عطف انظار ـ نظر اینمک les détourner de quelque objet اوزرندن صرف انظار ایتمک Il n'a pas daigné m'honorer d'un regard بنی بکت لحظهٔ التفات ایله مشرّف ایلمکه تنزّل ایتمدی

REGARD. Carré de maçonnerie, que l'on lève pour visiter un aqueduc *T.* باجه

REGARDANT. Qui regarde *A.* ناظر pl. نظّار *P.* بینا ـ نگران ـ سیرجی ـ باقیجی *T.* تماشا کن ـ تماشائی Voilà bien des regardans علی اشته وافر نظار وار در Aux yeux des regardans سیرجیلرک کوزی ـ پیش نظر تماشائیانده ـ مواجهة النظار اوکنده

REGARDER. Jeter la vue sur quelque chose *A.* نظر ـ مشاهدة *P.* نگریدن ـ نگرستن *T.* باقمق Regarder le ciel سمایه ـ وجاهاً مشاهده ایتمک Regarder quelqu'un en face نظر ایتمک ـ تحدیق نظر ایتمک Regarder fixement رو برو نظر ایتمک دقت دیده دوز دقت اولمق ـ اطماح نظر attentivement نظر بارد ایله ـ باردانه نظر ایتمک froidement ایله باقمق عین غبطه وحسد avec envie, avec jalousie مشاهده ایتمک نظر اشتیاق ایله مشاهده avec plaisir ایله نظر ایتمک نگاه دزدیده ـ مخاونه نظر اینمک à la derobée ایتمک یان طرفدن باقمق de côté چالوب آلمه باقمق ـ ایله من جمیع الجهات نظر ومعاینه ایتمک de tous côtés Je ne veux pas seulement regarder cet homme فلانک یوزینه بیله باقمق استمم ـ یوزینه بقدمم On dit figur. Regarder quelqu'un favorablement فلانی ـ بر کمسنده یه نظر التفات ایله باقمق مظهر حسن نظر ایتمک Dieu a regardé ces gens avec des yeux de miséricorde حق تعالی فلانلره نظر مرحمت ایله باقدی

On dit d'un homme qui a la vue basse, qu'il regarde de près *A.* قصیر البصر *P.* کوته بین *T.* کوزی ایراقه کورمز

REGARDER, signifie figur. Être vis-à-vis *A.* توجّه ـ نظارت ـ تقابل *P.* رو داشتن *T.* باقمق || Cette maison regarde l'orient بو خانه جانب شرقه ناظر در ـ متوجهدر Le côté du palais qui regarde la rivière سرایک جانب نهره متوجه اولان طرفی L'aiguille aimantée regarde toujours le nord ابرهٔ مقناطیس هر بار سمت شماله توجّه ایدر Ces deux maisons se regardent بو ایکی خانه یکدیگره متناظر در ـ متقابلدر ـ متوجهدر

On dit figur., qu'une maison, une fenêtre regarde sur la rivière, sur le jardin, etc. بر خانه و بنجره نهره یاخود باغچه یه ناظر در ـ On dit, Deux armées ont été long-temps à se regarder avant que de combattre طرفین اردولری محاربه یه قیام ایتمکسزین وافر زمان بری برلرینه متقابل ومتناظر اولدرق وافر زمان مواجهه ومکافحه آرام ـ قرار وآرام اوزره ایدی رو برو طورر ایدی ـ وقرار اوزره ایدی

Et prendre garde, faire attention à quelque chose *A.* صرف الذهن ـ الدقّة ـ ملاحظة *P.* اندیشه کردن *T.* باقمق ـ دیبه جککه دوشونمک Regardez bien à ce que vous allez dire کلامه بر ایوجه ملاحظه ایله à ce que vous avez dessein de faire مباشرتنه نیت ایلدیککک مادّه ده بر ایوجه صرف ذهن ایله Avec lui je ne regarde point à mes intérêts فلان کسنه ایله مصلحتم اولنجه اغراض مخصوصه می اصلا ملاحظه ایتمم Entre amis on ne regarde point aux petites choses احباب بیننده امور جزئیه یه باقلمز

Il signifie aussi, considérer, examiner avec attention *A.* نظر ـ امعان النظر *P.* بچشم دقت دیدن *T.* باقمق ـ دقت ایله ـ دقت ایتمک ـ کورمک || Quand je regarde telle chose فلان شیئه امعان نظر ایلدیکم حالده Il faut regarder la personne, le mérite de la personne ذاته وذاتک اهلیتنه نظر اینملو در Regardez bien la bonté de cette étoffe بو قماشک لطافتنه نظر ایله ـ کرکی کبی دقت ایله Regardez ce que vous refusez رد ایلدیککک شیئه نظر ایله Regardez si ce calcul est juste

En بو حساب صحیحیدر دکمیدر امرار نظر دقت ایله cela il n'a regardé que Dieu, et nullement son propre intérêt بو مادّه‌ده مصلحت مخصوصه‌سنه نظر ایتمیوب لوجه الله تعالی بونی... عمل وحرکت ایلدی Vous ne regardez pas que... ملاحظه ایتمیورسک

REGARDER. Concerner *A.* تعلّق *P.* علاقه داشتن *T.* طوقنمق ـ راجع اولمق ـ عائد اولمق || Faites tout ce qu'il vous plaira, cela ne me regarde point بو خصوصده دیلدیککی هر نه ایسه بکا ـ بکا راجع ـ اجرا ایله بکا متعلّق هیچ بر شئ یوقدر Cela regarde un tel prince بر فلان حکمداره متعلّق طوقنور Je prends part à tout ce qui vous regarde سکا راجع اولان شیئدر Ce soin vous regarde بو بابده اهتمام کافّهٔ اموری التزام ایدرم ایتمک سکا راجع اولان اموردندر ـ On dit figur., qu'une succession, qu'une charge regarde quelqu'un, pour dire, qu'elle lui doit venir عائد در ـ بو وراثت وبو منصب فلانه متعلّقدر

REGARDÉ. *A.* منظور ـ مشهود *P.* نگرسته *T.* باقلمش ـ On dit, Tout bien regardé et considéré, vous trouverez que... بعد کلّ الملاحظه معلوم اولور که

RÉGENCE. Gouvernement d'un État pendant la minorité ou l'absence du Souverain *A.* تولیة السلطنة ـ ولایة السلطنة || Saint Louis, à son premier voyage d'outre-mer, confia la régence du Royaume à sa mer فلان نام فرانسه پادشاهی ما وراء بحره ایتدیکی اوّلکی سفرده تولیت سلطنتی والده‌سنک عهده‌ـ یه امانتنه تفویض ایلدی ـ امانتنه حواله ایلدی Il se dit aussi en parlant du temps que la régence dure || Au commencement de la régence ولایت سلطنتک اوائلنده Sur la fin de la régence, durant la régence ولایت سلطنتک اواخرنده ومدّتی اثناسنده

Il se dit aussi du conseil préposé au gouvernement d'une ville بر شهرک اولیای اموری جماعتی

RÉGÉNÉRATEUR. Qui régénère *A* مورث النشأة الجدیدة ـ *T.* از سر نو پیدا کننده ـ مجدّداً نشأتبخشا *P.* مجدّد یکیدن پیدا ایتدریجی || Lycurgue fut le régénérateur des moeurs dans son pays فلان نام صاحب قانون کندو ولایتنده مجدّداً مجدّد اخلاق اولمشدر ـ نشأتبخشای اخلاق وآداب اولدی

RÉGÉNÉRATION. Reproduction *A.* نشأت جدیدة *P.* زایش نو *T.* یکیدن پیدا اولمه ـ یکیدن طوغمه || La régénération des chairs لحومک نشأت جدیده‌سی ـ On dit en Chimie, La régénération des métaux نو ـ معادنک نشأت جدیده‌سی بنو نشأتی

RÉGÉNÉRER. Donner une nouvelle naissance *A.* تجدید انشأة ـ ایراث النشأة الجدیدة *P.* زایش نو دادن *T.* یکیدن پیدا ایتدرمک ـ Il se dit surtout en matière de religion || Le baptême nous régénère en Jésus-Christ حال معمودیّت بزی حضرت عیسی‌یه منسوب ایدرک تجدید نشأتمزه باعث اولور

SE RÉGÉNÉRER. Se reproduire *A.* مجدّداً نشأت *P.* از سر نو زادن *T.* یکیدن طوغمق || Ce caustique empêche les chairs de se régénérer بو یاقی لحومک مجدّداً نشأتنه مانع اولور

RÉGENT. Qui régit l'État pendant la minorité ou l'absence du Souverain *A.* ولیّ السلطنة || Le régent, la régente du royaume ولیّ یا ولیّهٔ سلطنت

On appelle aussi Régent, celui qui enseigne dans un collége *A.* مدرّس pl. مدرّسین *P.* درسخوان ـ خواجه *T.* درس ویریجی || Le régent de Philosophie, de Rhétorique علم حکمت وعلم معانی مدرّسی

RÉGENTER. Enseigner en qualité de régent *A.* تدریس *P.* درس دادن *T.* درس ویرمک || Il y a dix ans qu'un tel régente فلان کشی اون سنه‌دنبرو درس ویرر ـ Il se dit figur. de ceux qui veulent toujours que leurs avis prévalent || C'est un homme qui veut régenter partout هر خصوصده درس ویرمک قیدنده در

RÉGICIDE. Assassinat d'un roi *A.* قتل السلطان ـ قتل الملک *P.* شاهکشی *T.* پادشاهی اولدرمه ـ Il se dit aussi de celui qui commet cet attentat *A.* قاتل السلطان ـ قاتل الملک *P.* شاهکش *T.* پادشاه اولدریجی

RÉGIE. Administration de biens par commission, et à la charge d'en rendre compte *A.* امانة ادارة ـ ادارة علی طریق الامانة *P.* امانت صورتیله اولان اداره *T.* بر وجه امانت اداره ; On a mis cette succession en régie بو ترکه علی طریق الامانه اداره اولنمق اوزره ویرلمشدر Quelques unes des fermes du Roi sont en régie املاک همایونک بعضیسی بر وجه امانت اداره اولنمقده در On lui en a confié la régie بو شیئک علی طریق الامانه اداره‌سی خصوصی فلانک عهده‌سنه احاله اولندی

REGIMBER. Il se dit des bêtes de monture qui ruent, lorsqu'on les touche de l'éperon. V. Ruer au neutre.

RÉGIME. Règle qu'on observe dans la manière de vivre, par rapport à la santé *A.* حمية *P.* پرهيز *T.* قورنمه || Il observe un régime bien incommode راحتنى مخل بر نوع حميديه رعايت ايدر Peu de personnes s'accomoderaient de cette sorte de régime شو مقوله حميديه موافقت ايدهجك آدم آز بولنور Il vit sans aucun régime بر درلو پرهيزه رعايت ايتميدرك كچينور Les médecins lui ont prescrit un mauvais régime اطبا فلان كمسنديه مناسبتسز بر نوع حميه سپارش ايلديلر Cet homme vit de régime فلان كمسنه حميه ايله كچينور

Régime. Gouvernement, administration *A.* اداره — تصرّف || Le commissaire des saisies réelles est commis au régime et administration des biens saisis ضبط املاكه مأمور اولان مباشر اول املاكك اداره وتصرّفنه تعيين اولنور

Il se dit aussi de la manière de gouverner les États *A.* حكومت — صورت — حكمدارى *P.* صورة الاداره — اداره — صورة الحكومة صورت حكومت *T.* حكمدارلق || Régime dur حكمدارى استبداد رأى اوزره اولان صورت حكومت شديده arbitraire absurde صورت نا معقول حكومت inconstant, éclairé, bienfaisant حكومت نا پايدار يا با بصيرت يا باعرة المبرّت Le régime de ce pays est despotique بو مملكتك اداره سى حكومت — حكومت مستبدّه — متفرّده صورتنده در On appelle un nouveau gouvernement, Le nouveau régime, et un ancien, L'ancien régime نظام جديد يا نظام قديم حكومت

Dans quelques maisons religieuses, il signifie, la forme du gouvernement de la maison *A.* رسم وقانون *P.* رسم وراه *T.* يول فلان طريقتك || Le régime des Jésuites était despotique اركان يول اركانى استبداد مطلق صورتنده ايدى

RÉGIMENT. Corps de gens de guerre, composé de plusieurs compagnies *T.* رجمند — آلاى || Colonel d'un régiment ميرآلاى Régiment d'infanterie پياده عسكرى آلايى

Il se prend figur. pour Grand nombre *A.* فوج pl. افواج *P.* كروه *T.* آلاى || Il y a chez lui un régiment de valets قونافنده بر گروه چوقداران وار در

RÉGION. Grande étendue. À l'égard de la terre, il se dit d'une grande étendue de pays *A.* قطر pl. اقطار — اقليم pl. اقاليم *P.* كشور *T.* ناحيه || Toutes les régions de la terre جميع اقطار ارض Les régions d'Asie, d'Afrique اقطار آسيا واقطار افريقا Les régions tempérées, septentrionales, méridionales اقاليم معتدله واقطار شماليه وجنوبيه

À l'égard de l'air, les philosophes le divisent en trois régions *A.* طبقة pl. طبقات || La haute, la moyenne, la basse région طبقهٔ اعلا ووسطا وسفلا — Hautes régions, se dit figur. pour Spéculations élevées || C'est un esprit ambitieux qui ne se plaît que dans les plus hautes régions بر حرص نام وشان ايله مجبول آدم اولوب مطمح انظارى دائما طبقات اعلا الاعلايه معطوفدر — Les anciens philosophes disaient, La région du feu, pour dire, la partie de l'air la plus élevée كرهٔ نار

À l'égard du ciel, les augures le divisait en quatre régions, lorsqu'ils voulaient tirer des présages *A.* افلاك اربعة

Région Épigastrique. La région supérieure du bas-ventre *A.* طبقة علياء البطن *P.* بالاى شكم *T.* قارنك اوست طرفى

Région Hypogastrique. La région inférieure du bas-ventre *A.* طبقة سفلى البطن — خثلة *P.* زير شكم *T.* قارنك آلت طرفى

Région ombilicale. La région moyenne du bas-ventre *A.* طبقة وسطاء البطن — المائدة *P.* ميانگاه شكم *T.* قارنك اورته يرى

RÉGIR. Gouverner *A.* سياست — حكومت — حكمرانى كردن *T.* حكومت ايتمك || Régir un État بر ملكك سياست وحكومتنى ايتمك Il est difficile de régir un grand peuple بر امّت جسيمه نك سياستى امر دشوار در Ce monarque a sagement régi son royaume بو پادشاه ملكنده حكيمانه سياست ايلدى

Et conduire, diriger *A.* اداره || C'est lui qui a régi cette affaire بو مصلحتى اداره ايدن فلاندر Il est bon quelquefois de se laisser régir بعضاً زمام اداره واختيارى آخرك يد اداره سنه تسليم ايتمك اوليدر Régir une navigation دريادہ سير وسفر خصوصنى اداره ايتمك Le pilote avait beaucoup de peine à régir قولاغوز كمينك اداره سنه چوق زحمت چكر ايدى

Il se dit aussi en parlant des finances *A.* اداره الامور ميريّة — تدبير الامور ميريّة || Ce ministre sut régir si bien les finances, qu'en peu de temps il y rétablit l'ordre فلان وكيل دولت امور ميريه يى اولقدر مهارت ايله اداره ايتمشدر كه مدّت قليله ظرفنده حسن نظام ورابطه نك اعاده سنه موفق اولمشدر

En termes de Jurisp. il signifie, administrer sous l'autorité de la Justice *A.* امانةً اداره *P.* اماتت اداره كردن *T.* بر وجه امانت

اداره ايتمك امانت طريقيله V. aussi Régie || Régir une succession par autorité de Justice بر تركه‌يى معرفت شرعله امانةً اداره ايتمك Il a été ordonné que les biens seraient régis par un curateur اموال مذكوره متولّى معرفتيله بر وجه امانت اداره اولنمق تنبيه اولندى

En termes de Grammaire, il se dit de la construction des verbes et des prépositions qui ont un certain régime *T.* صلەلنمق

RÉGISSEUR. Celui qui régit par commission, et à la charge de rendre compte *A.* امين pl. امناء

REGISTRE. Livre où l'on écrit les actes et les affaires de chaque jour pour y avoir recours *A.* سجل pl. سجلات ـ دفتر pl. دفاتر ـ قيد pl. قيودات *P.* دفتر روزنامه *T.* دفتر || Les registres de la Chambre des comptes باش محاسبه قيوداتى ـ Registre d'un marchand بازركانك دفترى Anciens registres دفترلرى عتيقه قيود ـ دفتر عظيم Gros registre دفتر كبير Tenir registre دفتر طوتمق Mettre coucher sur le registre دفتره قيد وثبت ايتمك ـ تسجيل ايتمك Extraire une chose des registres قيودادن اخراج ايتمك Extrait des registres قيوداتدن مخرج Son registre en fait foi فلانك دفتريله اثبات اولنور Cet article a été biffé du registre بو ماده قيددن بو مادەنك قيدى ترقين اولندى ـ ترقين اولندى

On dit figur. Tenir bon et fidèle registre de tout, pour dire, retenir exactement tout ce qu'on voit et ce qu'on entend هرشيئى صحيفهٔ ضميرده قيد ايتمك

REGISTRER. V. Enregistrer.

RÈGLE. Instrument de Mathématique, qui sert à tirer des lignes droites *A.* مسطرة *P.* ستاره *P.* مسطره | Se servir de la règle et du compas مسطره وپركار قوللنمق

Règle, signifie figurément, tout ce qui sert à conduire, à diriger *A.* قاعده pl. قواعد pl. اصول | C'est une règle certaine pour discerner le vrai d'avec le faux صحيحى ايله كاذبك بينينى فرق ايتمكه وسيله اولەجق قواعد مقررەدندر une règle sûre pour ne pas se tromper كرفتار غبن وتغرير اولمامق اىچون رعايتى واجب اولان اصول صحيحەدندر Tenez cela pour une règle infaillible شونى تخلف قبول ايدەميەجك اصولدن La justice est la règle de toutes ses actions كافهٔ اعمال عدل ايله وافعالنده عدل وحقانيتى اصولدن عد ايدر Suivre la règle قاعده‌يه تبعيت ايتمك ـ اصوله تبعيت ايتمك

Il signifie aussi, ordre *A.* نظام ـ ضابطة ـ رابطة *P.* سامان *T.* يول || Il vit sans règle بلا رابطه ونظام كچينور Il n'y a point de règle dans cette maison بو خانەده اصلا رابطه ونظام يوقدر

Il se prend aussi pour Exemple, modèle *A.* مثال ـ قرار ـ نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Il est la règle de tous ceux de son âge همسنى اولنلرك مثال ونمونه‌سيدر

Il se dit aussi des lois humaines, des ordonnances, des coutumes *A.* قانون pl. قوانين ـ رسم pl. رسوم *P.* آيين *T.* يول حسب الشريعه ارکان || Telle est la règle établie par la loi شو در وضع اولنان قانون C'est la règle que les enfans héritent de leurs pères اولاد كندو پدرلرينه وارث اولمق مقتضاى قانوندر Les règles de la justice قوانين عدل وحقانيت Cette procédure est dans les règles بو مرافعه قانون اوزره در Cette affaire est en règle بو مصلحت رسم وقانون مطابقدر On dit, qu'un procédé est dans les règles, pour dire, qu'il est conforme à quelque principe de morale, de bienséance يوللو حركتدر ـ رسوم مرعيه‌يه موافق بر حركتدر

Règle, signifie aussi, les statuts que les religieux d'un ordre sont obligés d'observer *A.* رسم الطريقة pl. رسوم الطريقة *P.* رسم *T.* طريقتك يول اركانى وراه طريقت || La règle de St. Basile فلان طريقتك رسومى Observer, garder la règle طريقتك يول اركاننه رعايت ايتمك

Règle. Précepte que l'on doit observer dans un art, dans une science *A.* قاعدة pl. قواعد | L'étude des règles مطالعهٔ قواعد Les règles générales قواعد كليه ـ قواعد مطلقه particulières قواعد مخصوصه S'attacher aux règles قواعده توطين نفس ايتمك Observer, négliger les règles قواعده رعايت ايتمك ويا خود رعايت قواعد خصوصنده اختيار ذهول واهمال ايتمك Donner, prescrire des règles وضع قواعد ايتمك Cela est selon les règles de l'art قواعد فن اوزره در Les règles de la Grammaire, de la Logique, de la Poésie قواعد نحويه ومنطقيه وشعريه Attaquer une place dans les règles بر قلعەنك اوزرينه قواعد معتاده اوزره وارمق Traiter un malade dans les règles بر مريضه قواعد معتاده اوزره تدبير ايتمك

On dit proverb. qu'il n'y a point de règle sans exception بلا شذوذ قاعدهٔ مطلقه يوقدر

Règles, se dit aussi de la purgation menstruelle des femmes *A.*

حيض *T.* عادت || Elle se porte beaucoup mieux depuis qu'elle a ses règles حیضنی کوردیکی وقتدنبرو مزاجی خیلی مرتبه خیلیجه ایولندی ـ اصلاح اولندی

RÉGLEMENT. Tout ce qui est ordonné pour maintenir l'ordre et la règle; tels sont les ordonnances, édits, etc. *A.* کتاب القانون ـ نظام pl. نظامات *T.* قانوننامه || Réglement de Police نظام بابنده دائر اولان قانوننامه Réglement pour la Justice, pour حکم وقضایه متعلق یاخود امور میریه یه دائر les Finances قانوننامه Faire un réglement بر نظام وضع ایتمک publier بر قانوننامه نشر واشاعه ایلمک Observer les réglemens نظامات مرعیه یه رعایت ایتمک Contrevenir aux réglemens نظامات مرعیه نک خلافنه حرکت ایتمک ـ On dit aussi, Le réglement des limites, pour dire, l'action de les régler حدودک نظامی

RÉGLÉMENT, adv. Avec règle *A.* بنظام ـ منتظماً ـ مرتباً *P.* بسامان *T.* نظام ایله ـ ترتیب اوزره || On vit réglément dans cette maison بو خانه ده نظام وترتیب اوزره کچینورلر Il étudie réglément ses six heures par jour یومیه مرتباً التی ساعت مطالعه یه مشغولدر Il soupe réglément à sept heures اخشام طعامنی مرتباً ساعت یدیده ایدر

RÉGLÉMENTAIRE. Qui concerne le réglement *A.* نظامی || Lois réglémentaires قوانین نظامیه

RÉGLER. Tirer des lignes avec la règle *A.* ترسیم الخطوط *P.* خط کشیدن *T.* چیزکی چکمک ـ خط چکمک || Régler du papier pour noter de la musique ارقام موسیقیه اشارتیچون بر صحیفه ده ترسیم خطوط ایتمک

Il signifie figur. Diriger suivant certaines règles *A.* تنظیم ـ وضع فی الرابطة ـ ادخال فی الرابطة *P.* درنظام نهادن ـ رابطه دادن *T.* نظامه قویمق ـ رابطه یه قویمق ـ رابطه ویرمک || Régler sa vie صورت تعیشی تحت نظامه وضع ایتمک || ses actions افعال واعمالنی تحت رابطه یه ادخال ایتمک ses moeurs سیر واخلاقنی رابطهٔ حسنه یه وضع ایتمک ses désirs اشتیاقات نفسی رابطه ونظام تحتنه قویمق sa maison اورینی حسن امور بیتیه سنی تنظیم ایتمک ses affaires رابطه یه قویمق ـ نظام ورابطه یه وضع ایتمک Régler le présent par le passé امور حاضره یی احوال ماضیه یه تطبیق ایله تحت رابطه یه وضع ایتمک Régler sa dépense sur son revenu مصرفنی ایرادینه اویدرق تنظیم ایتمک Régler le prix des marchandises اموالک اسعارینی تنظیم ایتمک

On dit, Régler une pendule, une montre, pour dire, la mettre en état d'aller bien ساعتی تنظیم ایتمک ـ عیار ایتمک ـ On dit aussi, Régler les différends, pour dire, les terminer مواد منازع فیهایه رابطه ویرمک Régler une affaire, un compte مصلحتی وحسابی تنظیم ایتمک

On dit aussi, Régler sa dépense, sa table, pour dire, mettre un certain ordre dans la dépense de sa maison مصرفنی وطعامنی ترتیبه قویمق ـ On dit, qu'une fièvre commence à se régler, pour dire, à devenir régulière حمّا ترتیبه کیرمکه باشلدی ـ مرتب اولمغه

RÉGLER. Déterminer, arrêter *A.* تعیین ـ مقرر ـ معیّن کردن *T.* ترتیبه قویمق ـ قرار ویرمک || Régler les séances مجلسلرک وقتلرینی تعیین ایتمک ـ ترتیبه قویمق Cela n'a pas encore été réglé بو شیٔ هنوز معیّن دکلدر فلان ـ شیئه هنوز قرار ویرلمدی Régler les rangs مراتب ودرجاتی ـ هر شیئی تعیین ایتمک Régler toutes choses تعیین ایتمک ـ ترتیبه قویمق

On dit, Se régler sur quelqu'un, pour dire, le prendre pour modèle de sa conduite *A.* اقتداء ـ اقتفاء فی اثر فلان *P.* پیروی نمودن *T.* بر کمسنه یه اویمق ـ Et se régler sur quelque chose, pour dire, se conformer à ce qui a été décidé ou pratiqué sur quelque chose *A.* اتخاذ الامثال *P.* نمونه گرفتن *T.* بونی اورنک آلمق || Je ne veux pas me régler sur cela بونی اتخاذ امثال ایتمک استمم Se régler sur l'exemple des personnes sages عقلانک اعمالندن اتخاذ امثال ایده رک اکا کوره حرکت ایتمک

RÉGLÉ. *A.* مرسّم بالخطوط *P.* خط کشیده *T.* چیزکیلو *A.* منتظم ـ مضبوط ـ مرتب *P.* تنظیم کرده ـ ترتیب یافته *T.* تعیین کرده *P.* معیّن *A.* ترتیبه قونمش ـ نظام ویرلمش *T.* ترتیبه کیرمش ـ تعیین اولنمش || Du papier réglé چیزکیلو کاغد Une vie réglée مضبوط ومنتظم صورت تعیّش وزندگانی Un jeune homme réglé dans ses moeurs اخلاق وآدابی مضبوط بر نو جوان Un homme qui a une conduite réglée خلق وسیرت وسلوک وحرکتی مضبوط بر ذات بر گزیده صفات Une maison bien réglée مضبوط ومنتظم بر خانه une pendule تامّ العیار اصح ساعتی Heures réglées ساعات معیّنه Mouvement réglé مرتب بر حرکت ـ حرکت منتظمه ـ On dit, Il est

réglé que... pour dire, il est déterminé que... بو وجهله نظام قرارگیر نظام اولمش بر Et cela est réglé — وقرار ویرلمشدر که — Et d'un homme sage, que c'est قرار داده اولمش — مادّه در un homme, un esprit réglé *A.* مضبوط الحال *P.* رابطه دار *T.* رابطلو — Et d'un jeune homme, que son esprit n'est pas encore réglé عقلنده هنوز رابطه یوقدر

On dit, Troupes réglées, pour les distinguer des milices *A.* عسکر مرتّب

On dit, qu'une femme est bien réglée, pour dire, qu'elle a ses règles tous les mois exactement حیضنی ترتیب اوزره کورر — نظام اوزره — Et qu'une fille est réglée, lorsqu'elle a commencé à avoir ses règles بو قز سنّ محیضه بالغ اولمشدر

RÉGLET. Petite règle dont les imprimeurs se servent pour marquer des lignes droites *A.* مسطرة الطابع *P.* ستارهٔ طبعکار *T.* بصمهجی مسطرهسی

RÉGLISSE. Plante *A.* سوس *P.* سپتان *T.* میان اوتی || Jus de réglisse میان اوتی صویی — Sa racine s'appelle *A.* عرق السوس *T.* میان کوکی

RÉGNANT. Qui règne *A.* جالس فی سریر السلطنة *P.* حالا پادشاه اولان *T.* حالیا اریکه نشین سلطنت — حالا جالس تخت || Le roi régnant حالا پادشاهلق ایدن حالا جالسهٔ سریر La reine régnante سلطنت اولان پادشاه سلطنت اولان ملکه

Il se dit aussi d'un souverain qui n'est pas roi *A.* قاعد فی مسند الحکومة *P.* حالیا مسند نشین ملکداری وحکومت *T.* حالا مسند نشین || Prince régnant حالا حکومت ایدن حکمدار — ملکداری وحکومت اولان میر جلیل الشان جلیل الاعتبار

Il se dit aussi figur. des choses *A.* اغلب — غالب || Le goût régnant طعم غالب L'opinion régnante اعتقاد غالب

RÈGNE. Gouvernement d'un royaume par un roi *A.* سلطنت *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || Règne heureux سلطنت باهرة doux بر سلطنت مقارن الیمن والمیمنة tranquille امن حلم وملایمته مقارن بر سلطنت glorieux بر شان واسایش اوزره اولان سلطنت orageux پر مجد وشان — وشوکت غوایل وشداید ایچنده malheureux آفات ومصایبدن گذران ایتمش ایّام سلطنت long, court عبارت بر سلطنت منتجة النکبة plein de troubles آشوب واختلالدن مدیدة یاقلیلة المدّة عبارت اولان ایّام سلطنت Pendant le règne, sous le règne d'un tel prince زمان — فلان پادشاهک ایّام سلطنتنده سلطنتنده

Il se dit aussi des princes souverains, quoiqu'ils n'aient pas le titre de roi *A.* حکومت *P.* حکمداری *T.* حکمدارلق

On dit en Physique, Le règne animal, végétal et minéral, pour dire, les animaux, les végétaux, les minéraux *A.* حیوانات ونباتات ومعدنیات — On appelle ces trois règnes *A.* موالید ثلثة *P.* سه فرزند — سه جوهر

RÉGNER. Commander souverainement à un peuple *A.* سلطنت — پادشاهلق *T.* حکمرانی کردن — پادشاهی کردن *P.* حکومت حکمدارلق ایتمک — ایتمک || Régner heureusement بالیمن والسعاده سلطنت ایتمک absolument, despotiquement بالاستقلال ومستبدّانه پادشاهلق ایتمک Régner long-temps مدّت مدیده سلطنت ایتمک Régner en paix آرام وآسایش اوزره سلطنت ایتمک L'art de régner فنّ ادارهٔ سلطنت

Figur. Dominer *A.* استیلا — غلبة — تحکّم *P.* مستولی — چربیدن || غالب کلمک — اوست کلمک — اوست اولمق *T.* شدن Quand l'ambition règne dans une âme حرص نام وشان نفسه مستولی اولنجه Le sage règne sur ses passions عاقل ودانا اولان کشی امراض نفسانیّهسی اوزرینه تحکّم ایدر Il règne dans ce tableau une couleur jaunâtre بو تصویرده صارمسی بر رنک غالبدر L'affectation règne dans son style سبکی وعبارهسنده تکلّف غالبدر Le vent, la maladie qui règne مستولی اولان ریح یاخود علّت

Et être en crédit, en vogue *T.* اشتهارده — اعتبارده اولمق || Pendant que ce favori et ses créatures régnaient à la Cour فلان نام مقرّب پادشاهی وآنک چراغ دست افروختهسی اولان تعلقات دولت عندنده اعتبارده اولدقلری وقتلرده Cette doctrine, cette opinion a régné long-temps بو مذهب وبو اعتقاد وافر زمان اشتهارده ایدی L'avarice, l'hypocrisie, l'intérêt règnent plus que jamais زمانده حرص وطمع وکذب وریا وحبّ نفع وربا اوقات سائرهدن زیاده اشتهارده در

RÉGNICOLE. Habitant naturel d'un royaume *A.* اهل pl. اهالی *P.* بوم زاد *T.* یرلو || Les Suisses ont les mêmes priviléges que les régnicoles اسویچرلو فرانسهده اهالیٔ مملکتک متمتّع اولدکلری امتیازاته مظهر اولورلر

REGONFLEMENT. Élévation des eaux dont le cours est arrêté

par quelque obstacle *A.* طمو *P.* بر خیزئ آب *T.* صویکک صویکک یوقاری قالقمسی ـ قبارمسی

REGONFLER. Il se dit des eaux courantes qui s'enflent et s'élévent *A.* طمو ـ طغیان *P.* آب بر خاستن *T.* صو قبارمق

REGORGEMENT. Action de ce qui regorge *A.* طموم ـ زخور *P.* لبریزی *T.* طاشقنلق ‖ Le regorgement de la rivière a inondé la prairie طغیان نهر اغمار صحرایه بادی اولمشدر Le regorgement de la bile, des humeurs طغیان صفرا واخلاط

REGORGER. Il se dit d'un liquide qui déborde et s'épanche hors de ses bornes *A.* تشطی ـ تزخر ـ زخور ـ طموم ـ فیضان *P.* لبریز شدن ـ ازلب بیرون شدن ـ ازلب شریدن *T.* طاشوب اقمق ـ بوشانمق ‖ Les ruines de ce pont ont fait regorger la rivière جسرک انقاضی تشطئ نهره باعث اولمشدر Le sang lui regorgeait par la bouche, par le nez, par les oreilles قان فلانک آغزندن وبروندن وقولاقندن فیضان ایدر بوشانور ایدی ـ ایدی

On dit figur. Faire regorger, pour dire, obliger de rendre *T.* استراق قوصدرمق ‖ On lui fera regorger l'argent qu'il a volé ایلدیکی اقچه‌یی کندویه قوصدره‌جقلر

On dit aussi, Regorger de biens, etc. pour dire, en avoir beaucoup *A.* امتلاء فوق الفرق *P.* تا بسر مالامال شدن ـ تا ـ لبالب پر شدن ـ بگلو پر گشتن *T.* تپدیه قدر طولمق ‖ Il a tant de biens qu'il en regorge کثرت مالدن تا بگلو Cette province regorge de blé بو مملکت حنطه ملآن ومالامالدر Les magasins regorgent de marchandises انبارلر ایلد مالامالدر لبالب مالامالدر ـ فوق الفرق مال ایله ملآندر

On dit aussi simplement Regorger, pour dire, abonder *A.* غزارت ـ برکت *P.* در فراوانی بودن *T.* بوللقده اولمق ‖ Tandis que vous regorgez, il est dans la disette سن حال غزارت سن ـ وبرکتده ایکن فلان کشی قحط وقلت اوزره در Les foins ont manqué cette année, mais l'avoine regorge بو سنه گیاهک قحط وندرتی وار ایسه یولافک برکتی چوقدر L'argent regorge sur la place بازارده نقودک غزارت وبرکتی وار در

REGRATTER. Gratter de nouveau *A.* حک علی التکرار ـ تکراراً احکاک *P.* نیز خاریدن *T.* بردخی ـ ینه قاشیمق ‖ Il a envenimé sa plaie, à force de gratter et de regratter قاشیمق یاره‌سنی مرةً بعد اخری حک ایتمکله آزدردی

Et râcler. Il se dit des bâtimens de pierre, dont on enlève la superficie *A.* حک *T.* قاشیمق ‖ Regratter une maison, une muraille بنانک یا دیوارک طاشلرینی حک ایتمک

REGRATTIER. Marchand qui vend à petites mesures *A.* بایع کسراً *P.* خرده فروش *T.* پارچه پارچه صاتیجی

REGRET. Déplaisir d'avoir perdu un bien, ou d'avoir manqué celui que l'on aurait pu acquérir *A.* تأسف ـ تلهف pl. تأسفات ـ تحسر ـ حسرت pl. تحسرات *P.* ارمان ـ ارونـد ـ رسانـد ـ دریغ ـ افسوس *T.* جان صیزلمسی ‖ J'ai grand regret à mon ami qui est mort, à l'occasion que j'ai perdue وفات ایدن دوستم ایچون وفوت ایلدیکم فرصت ایچون بغایت تأسف ایدرم Avoir regret de n'avoir pas acheté une maison فلان کشی بر خانه اشترا ایتمدیکند متأسف اولمق J'ai regret de ne pouvoir vous rendre ce service طرفکه بو خدمتی اداا ایده‌مدیکمه تأسف ایدرم Je vous quitte avec beaucoup de regret کمال تأسف بال ایلـه سندن مفارقت ایدرم Il a laissé bien des regrets après lui وفاتندنصکره قلوب ناسده ابقای قلوب ناس مالامال انواع ـ تحسرات گوناگون ایلدی تأسفات اولمشدر

Il signifie aussi, repentir *A.* ندامت ـ سدم *P.* ارمان ـ پشیمانی *T.* پشیمانلق ‖ Avoir un regret sensible de quelque chose بر شئ ایچون نادم وسادم اولمق Un regret cuisant سدم جانسوز Avoir regret d'avoir offensé Dieu خلاف رضای باری حرکتده بولندیغی ایچون سادم وغمگین اولمق Avoir regret de ses péchés برکمسند ارتکاب ایلدیکی معاصی وآثامک ندامتنی چکمک J'ai grand regret à la faute que j'ai faite ایندیکم خطا ایچون نادم وپشیمانم

Regrets, signifie, lamentations, plaintes *A.* تظلمات ـ انین *P.* فغان ـ زاری *T.* آغلشمه ‖ Ce sont des regrets inutiles بونلر تظلمات بلا طایلدر

À Regret. Avec répugnance *A.* بتأسف البال *P.* افسوسکنان *T.* تأسف بال جان صیزلیدرق ‖ Il a fait cela à regret قضات ایلـه ایشلدی Les juges l'ont condamné à regret وحکام تأسف بال ایله فلانک علیهنه حکم ایلدیلر

REGRETTABLE. Qui mérite d'être regretté *A.* واجب التأسف ـ مستحق التأسف *P.* شایان ارمان ـ وا خوردنی *T.* جان صیزلمغه کرکلو ‖ Une personne regrettable بر واجب التأسف مستحق تأسف اولان مال un bien آدم

REGRETTER. Être affligé d'une perte qu'on a faite *A.* تأسف ـ تحسر ـ تلهف ـ توجع *P.* ارمانیدن ـ ارمان خوردن ـ رسانه حسرت ـ غمگین گشتن ـ غم خوردن ـ وا خوردن ـ خوردن کدر ـ آجیمق ـ جان صیزلمق *T.* حسرت بردن ـ کشیدن حسرت چکمک ـ جکمک || Regretter la perte de ses amis, بر کمسنه فوت ایلدیکی دوستلرک واقچه‌نک son argent اوقات ماضیه‌نک تأسفنی le temps passé چکمک کچمش وقت ایچون تأسف ایتمک ـ چکمک une occasion qu'on a laissé échapper بر کمسنه فوت ایلدیکی فرصتک قاچردیغی فرصت ایچون تلهف ـ حسرتنی چکمک وتحسر ایتمک

REGRETTÉ. *A.* مظهر التأسف *P.* ارمانیده ـ واخورده *T.* آجینمش || C'est un homme universellement regretté عموما مظهر تأسف اولمش بر آدمدر

RÉGULARITÉ. Conformité aux règles. Dans la Physique, il se dit de l'ordre invariable de la nature *A.* نظام معین ـ نظام مقرر || La régularité du flux et reflux de la mer دریاده جزر ومدک du mouvement des corps célestes اجرام فلکیه‌نک نظام معینی حرکت معینه‌سی

Dans la Morale, il se dit de l'observation exacte des devoirs et des bienséances *A.* حسن الانتظام ـ نظام ـ ضابطه ـ رابطه حسنة || Cette femme observe beaucoup de régularité dans sa conduite بو خاتونک سلوک ورفتارنده قاعده حسن رابطه‌یه رعایتی حرکتی منتظمدر ـ سلوک وحرکتی مضبوطدر ـ جوقدر

Il se dit aussi de l'observation des règles, des préceptes de l'Église *A.* عدم التخلف || Il observe les jeûnes avec régularité ایام صیامه بلا تخلف رعایت ایدر

Et de l'observation des règles dans les arts *A.* رعایة القواعد ـ قواعد الحسن الانتظام || Tous les tableaux de ce peintre sont dessinés dans une très-grande régularité بو مصورک اثر قلمی اولان جمیع تصویراتده قواعد فنه کمالیله رعایت اولنمشدر Cette statue manque de régularité بو صنمده قواعد حسن انتظام یوقدر

On dit aussi, La régularité des traits du visage, pour dire, leur juste proportion *A.* تناسب الملامح الوجه

RÉGULE. La partie métallique pure d'un demi-métal *T.* معدن غیر کاملک صحیح وخالص جزء معدنیسی || Régule d'arsenic زرنیخک صحیح وخالص جزء معدنیسی

RÉGULIER. Réglé *A.* مرتب ـ معین || Les mouvemens réguliers des corps célestes اجرام فلکیه‌نک حرکات مرتبه‌لری Le flux et reflux de la mer a ses périodes régulières دریانک جزر ومدنده مرتب ومعین مناوبه وار در

Il se dit aussi par rapport à la religion et aux moeurs *A.* مضبوط ـ ذو رابطة *P.* رابطه دار *T.* رابطه‌لو || Une femme très-pieuse et très-régulière غایة الغایه متعبده ورابطه‌لو بر خاتون Sa conduite a toujours été fort régulière سلوک وحرکتی علی الدوام رابطه تحتنده ـ رابطه‌لو ایدی

Il signifie aussi, exact, ponctuel *A.* عدیم التخلف ـ صاحب الدقة || Il a toujours été très-régulier à tenir sa parole انجاز وعد خصوصنده بغایت صاحب دقت بر آدم ایدی ـ انجاز وعده اصلا تخلف ایتمز C'est un homme régulier dans les moindres choses اک ادنا شیلره وارنجه دقتی جوق بر آدمدر

Et qui est fait dans une certaine régularité *A.* منتظم ـ منتظم حسب القواعد || Un bâtiment régulier منتظم بر بنا Une place régulière حسب القواعد منتظم بر قلعه

En termes de Grammaire, on appelle Verbe régulier, celui qui suit, dans la formation de ses temps, les règles générales des conjugaisons *A.* فعل قیاسی

RÉGULIÈREMENT. Avec régularité *A.* منتظما ـ بالانتظام || Il vit, il chante fort régulièrement نظام اوزره کچینور ومنتظما تغنی ایدر ـ Il signifie aussi, réglément. V. ce mot.

Il se prend aussi pour Ponctuellement *A.* بلا تخلف *P.* بی تخلف || Il tient régulièrement ses promesses وعدینی بلا تخلف انجاز ایدر

RÉGULINE. V. Régule.

RÉHABILITATION. Rétablissement dans le premier état *A.* رجعة الی حال السابق ـ الی ما کان *P.* باز گردش بحال گذشته *T.* اوّلکی حالنه دونمه || Lettres de réhabilitation خلع سابقنه رجعتی متضمن امرنامه Réhabilitation de mariage اولنمش نکاحک حال سابقنه رجعتی

RÉHABILITER. Rétablir dans le premier état *A.* ارجاع الی حال السابق ـ تجدید کما فی السابق ـ ما کان *P.* باز گردانیدن بحال گذشته *T.* اوّلکی حالنه قویمق ـ مقدّمکی حالنه دوندرمک ـ حال سابقنه کتورمک || Réhabiliter un officier dégradé de sa charge بر حکّ اولنمش بر صاحب رتبه‌یی حال سابقنه ارجاع ایتمک Réhabiliter la

mémoire d'un homme condamné en Justice شرعًا علیهنه حکم اولنمش کشینک حسن صیت وشهرتنی کما فی السابق تجدید ایتمک

REHAUSSEMENT. Action de rehausser. V. Rehausser || Le rehaussement d'une muraille دیوارک ترفیعی

On dit, Le rehaussement des monnaies, pour dire, l'augmentation de leur valeur numéraire *A.* ترقی القیمات الدراهم *P.* زیادگی سکه ـ سکه بهاسنک آرتمسی *T.* بهای درهم ودینار بهاسنک زیادهلکی

On dit aussi, Le rehaussement des tailles *A.* تزاید التکالیف *P.* زیادگی تکالیف *T.* تکلیفلرک زیادهلنمسی ـ تکلیفلرک آرتمسی

REHAUSSER. Hausser davantage *A.* اعلا ـ ترفیع *P.* برآریدن ـ بالاتر ساختن *T.* یوقاری قالدرمق ـ یوکسلتمک || Les planchers de cette maison sont trop bas, ils ont besoin d'être rehaussés بو خانهنک دوشمهلری بغایت دوشک اولدقلرینه بناءً یوکسلنمکه محتاجدر Ce tableau tombe trop bas, il faut le rehausser au niveau de cet autre بو تصویر زیاده آشاغیده صارقق اولدیغندن دیگر تصویرک برابرکنه قدر یوقاری قالدرلمق اقتضا ایدر

On dit Figur. Rehausser l'éclat, le mérite d'une action, pour dire, en relever le mérite *A.* ترفیع القدر والقیمة *P.* قدر فلان چیز بالا بر بالا کردن *T.* بر شیئک قدرینی آرتورمق

On dit aussi, Rehausser le courage à quelqu'un, pour dire, lui relever le courage *T.* بر کمسنهنک فرومانده اولمش غیرتنی مجدداً تأیید ایتمک || Cette victoire rehaussa son audace, sa fierté مظهر اولدیغی غزای جلیل فتور یافته اولان جسارتنک وفرو مانده اولمش غرور ونخوتنک مجدداً تأییدینه وسیله اولمشدر

REHAUSSER, signifie aussi, augmenter *A.* تزیید *P.* افزونیدن *T.* زیادهیه چیقارمق ـ آرتورمق || Le prix du blé est rehaussé ترقی بولدی ـ زیادهلندی ـ حنطهنک بهاسی آرتدی Rehausser les monnaies, les tailles سکهلرک بهاسنی وتکالیفی آرتورمق

Il signifie figur., faire paraître davantage *A.* اظهار ـ کشف *P.* بدیدار کردن *T.* کوسترمک ـ آچمق || Les ombres dans un tableau rehaussent l'éclat des couleurs تصویرلرده کولکهلرک مقارنتی الوانک آچلمسنه وسیله اولور Cette parure rehausse sa beauté بو نوع زینت وپیرایش حسن وجمالنک بر فات دخی کشفنه باعث اولور ایدی

Et vanter avec excès *A.* اطرا ـ اشادة ـ تذریة *P.* بستایش بال وپر دادن *T.* کسی باللندرمق ـ اوچورمق || Les historiens Espagnols rehaussent les moindres actions de Charles V, et déprécient celles de François I اسپانیا مورّخلری فلان قرالک افعالنی اطرا واشاده وفلان قرالک آثارینی خسیس وکمایه اولدق اوزره عرض وافاده ایدرلر

RÉIMPOSER. Faire une nouvelle imposition *A.* طرح الوضیعة علی التکرار *P.* از سر نو گزیت انداختن *T.* بر دخی صالمق ـ سالیانه صالمق || On دفعهٔ ثانیه اولهرق ویرکو صالمق m'a réimposé à la taxe اوزریمه بر دخی ویرکو طرح اولندی On a réimposé telle somme sur le pays مملکته شو قدر مقدار اقچهدن عبارت بر ویرکو دخی طرح اولندی

RÉIMPOSITION. Nouvelle imposition *A.* طرح جدید *P.* گزیت نیز انداخته *T.* بر دخی صالدرلمش سالیانه

RÉIMPRESSION. Nouvelle impression *A.* طبع مکرّر *P.* دیگر بار طبع *T.* بر دخی بصمه || La réimpression d'un ouvrage بر کتابک طبع مکرّری ـ بر دخی بصلمهسی

RÉIMPRIMER. Imprimer de nouveau *A.* طبع وتمثیل علی التکرار *P.* دیگر بار طبع کردن *T.* بر دخی بصمق || Cet ouvrage a été réimprimé plusieurs fois بو کتاب بالدفعات طبع وتمثیل اولندی

RÉIMPRIMÉ *A.* مطبوع مکرّراً *P.* نیز طبعکرده *T.* ینه بصلمش

REIN. Viscère dans l'animal, qui sert à recevoir et à filtrer les sérosités du sang qui forment l'urine *A.* کلیه pl. کلیٰ *P.* گُرده ـ پُلک *T.* بوکرک || Le rein droit, le rein gauche کلیهٔ یمنا ـ ویسرا صاغ وصول بوکرک Une pierre, un abcès dans le rein کلیهده ظهور ایتمش حصاة وورم Il a le rein droit bouché صاغ بوکرکی طیقانمشدر ـ کلیهٔ یمناسی مسدود در

REINS, au pluriel, se dit du bas de l'épine du dos, et de la région voisine *A.* حقو pl. احقاء *P.* کمرگاه ـ میان *T.* بل ـ بوکور || Il a mal aux reins بلی آغرر

On dit proverb., qu'un homme a les reins forts, pour dire, qu'il est riche *A.* مقتدر ـ قویّ الظهر ـ عریض البطان *P.* توانگر *T.* آرقهسی قالین

REINE. Femme de roi *A.* زوجة السلطان *P.* زن پادشاه *T.* خنکار قادینی ـ پادشاهک عیالی

Et femme qui règne de son chef *A.* ملكة pl. ملكات || Grande reine ملكهٔ معظمه Reine régnante حالا جالسهٔ اورنگ سلطنت Reine mère والدهٔ سلطان Reine régente وليّهٔ سلطنت اولان ملكه

RÉINTÉGRATION. Action de réintégrer. V. ce mot.

RÉINTÉGRER. Remettre quelqu'un dans la possession d'une chose *A.* ابقاء على التصرّف كما فى السابق - ابقاء كما كان || Il a été réintégré par arrêt dans cette terre اول ارضك تصرّفنه با امر عالى كما كان ابقا اولندى On l'a réintégré dans la possession de ses biens يد تملّكندن نزع اولنان اموال واملاكنك تصرّفنه كما فى السابق ابقا اولندى

On dit aussi, Reintégrer dans les prisons *A.* حبس على التكرار *P.* مجدّداً حبس - نيز در زندان كردن *T.* ينه حبس ايتمك

RÉITÉRATION. Action de réitérer. V. ce mot || La réitération des menaces qu'on lui avait faites, le fit changer de conduite تهديداتنك تكرارى تبديل مسلك ايلمسنه بادى اولمشدر La réitération d'un ordre امرك تكرارى

RÉITÉRER. Faire de nouveau une chose *A.* تكرار - تكرير *P.* نيز كردن - ديگر بار بكار آوردن *T.* تكرارلمك || Il faut réitérer cette médecine بو دوايى تكرار ايتمك اقتضا ايدر la saignée فصدى تكرار ايتمك لازمدر

Réitéré. *A.* مكرّر *P.* ديگر بار بكار آورده *T.* تكرارلنمش

REJAILLIR. Jaillir de divers côtés *A.* تنفّر - تثوّر *P.* زهاب - بر جهيدن - كردن *T.* آتلمق - فشقرمق - صچرامق || Faire rejaillir de l'eau صو فشقرتمق - افاضهٔ ما ايتمك de la boue sur quelqu'un بر كمسنه‌نك اوزرينه اثارهٔ وحل ايتمك جامور صچراتمق Quand on vint à lui ouvrir la veine, son sang rejaillit jusqu'au pied du lit عرقى شقّ اولندقده قان آتلدى - دوشكك اوجنه قدر صچرادى

Il se dit aussi de la lumière *A.* انعكاس *P.* عكس انداختن *T.* قيريوب جيقمق || Les rayons qui rejaillissent d'un miroir آيينه‌دن عكس انداز اولان اشعه

Rejaillir, se dit aussi des corps qui en frappant d'autres corps sont repoussés et réfléchis sur un troisième *A.* رجعت *P.* باز افتادن *T.* دونمك || La pierre a rejailli du mur contre lequel elle était lancée, sur le mur opposé فلان ديوارك اوزرينه آتيلان طاش مقابلنده واقع ديواره رجعت ايله طوقندى || Il a tiré loin de nous, et cependant un grain de plomb a rejailli sur moi فلان كشى تفنكنى بزدن ايراق آتمشيكن صاچمه‌نك برى اوزريمه رجعت ايلدى

Il se dit figur. du bien et du mal qui revient de quelque chose à une personne *A.* انعكاس - رجوع *T.* طوقنمق || L'honneur de cette action rejaillit sur lui بو ماده‌دن حاصل اولان شان واعتبار فلانك طرفنه راجع ومنعكس اولور La gloire des ancêtres rejaillit jusque sur les descendans آبا واجدادك علوّ شانى اولاد واعقابه منعكس اولور La honte en a rejailli sur nous راجع - بونك شين وعارى طرفمزه منعكس اولدى - عكس ايلدى - اولدى

REJAILLISSEMENT. L'action de ce qui rejaillit *A.* ثوران - فوران *P.* زهاب - پر تاب *T.* صچرايش - فشقرمه - آتلش *A.* انعكاس *P.* عكس اندازى *T.* قوپوب چيقمه || Le rejaillissement de l'eau صويك فشقرمه‌سى - فوران ما du sang فوران دم - ثوران دم - قانك صچرايشى - فشقرمه‌سى On dit aussi, Le rejaillissement de la lumière ضيانك انعكاسى

REJET. T. de Jurisp. L'action par laquelle on rejette une pièce inutile ou falsifiée *A.* ردّ - عدم القبول *P.* نا مقبولى *T.* مقبول طونلامامه || On a ordonné le rejet de cette pièce بو ورقه‌نك ردّى امر اولندى on l'a rejetée du procès بو ورقه مرافعه‌ده مقبول طونلمدى

Rejet. T. d'Agric. Il se dit de la nouvelle pousse d'une plante, d'un arbre. V. Rejeton.

Rejet. T. de Finance. Répartition des impôts de ceux qui sont insolvables sur les autres *A.* طرح الوضيعة لتكميل النقصان *P.* گزيت اندازئ نو براى تماسازئ نقصان *T.* نقصانى تكميل ايچون يكيدن ساليانه صالمه || Il manque tant à la somme qui a été imposée, il en faut faire le rejet sur toute la paroisse طرح اولنان ساليانه‌دن شو مقدار نا تحصيل قالمغله محله‌نك جمله‌سنه بر طرح جديد ايله تكميل نقصان اولنمق اقتضا ايدر

REJETABLE. Qui doit être rejeté *A.* واجب الردّ - مستحقّ الردّ - مردود - غير مقبول *P.* انداختنى - نا مقبول - شايان ردّ *T.* آتيلمجق - قبول اولنميه‌جق || Proposition rejetable قبول اولنميه‌جق - شايان قبول اوليميان - واجب الردّ اولان تكليف Cette excuse ne peut être que rejetable بو عذر نا مقبولدر - واجب الردّ در Cette pièce de monnaie est rejetable, parce qu'elle n'est pas marquée بو سكه تمغاسز اولديغندن

نا مقبولدر

REJETER. Jeter une seconde fois *A.* رمی علی التکرار — *P.* تکراراً قذف — نیز انداختن *T.* بر دخی ـ ینه آتمق — || Vous n'avez pas pu prendre la balle quand je vous l'ai jetée; renvoyez-la-moi, je vous la rejetterai طرفکه آتدیغم طوپی آلمدیغکدن طرفمه اعاده ایتدر که بر دخی آتدیم

Et Jeter une chose dans l'endroit d'où on l'avait tiré *A.* القاء — اعادة الی مکانه علی التکرار ـ الی مکانه علی التکرار *P.* باز بجایش انداختن *T.* ینه یرینه آتمق || Comme il n'avait pris que du petit poisson, il le rejeta dans l'eau طوتدیغی هپ اوفاق بالق اولدیغندن ینه صویه القا ایلدی

Et jeter dehors *A.* دفع ـ اخراج ـ طرح فی الخارج *P.* بیرون — انداختن ـ بیرون زدن *T.* طشره اتمق ـ چیقارمق || La mer a rejeté sur ses bords les débris du naufrage دریا شکست اولمش سفینه‌نڭ انقاضنی ساحله طرح ایلدی Cet homme a l'estomac faible, il rejette tout ce qu'il prend ضعف معده‌یه مبتلا اولمغله هر نه طعام اکل ایده‌جك اولور ایسه دفع واخراج ایدر

Il signifie aussi, repousser *A.* ردّ *P.* واپس انداختن *T.* کیرویه — کیرویه دوندرمك ـ آتمق || On lui avait jeté la balle, il la rejeta avec la même force آتیلان طوپی ینه اول شدّت ایله کیرویه ردّ ایلدی

Il se dit aussi des arbres qui repoussent après avoir été coupés *A.* اشطاء *P.* ستاك زدن ـ مساك زدن *T.* سورمك ـ فلیز سورمك || Depuis qu'on a étêté cet arbre, il a rejeté beaucoup de branches بو آغاجك دپه‌سنی بودادقلری وقتدنبرو فیتی وافر فلیز سوردی

REJETER. Mettre une chose en un endroit, après l'avoir ôté de celui où il était *A.* نقل || Cet article n'est pas à sa place, il faut l'ôter, et rejeter cette somme sur le compte de l'année prochaine بو اسامی یرنده اولمدیغنه بناءً بو طرفدن اخراج وسنهٔ آتیه حسابنه نقل اولنمق اقتضا ایدر

On dit figur. Rejeter une imposition sur une ville, pour dire, faire une réimposition pour achever le paiement d'une taxe qui n'a pu être payée entièrement *A.* طرح الوضیعة علی التکرار لتکمیل النقصان *P.* برای تمامسازئ نقصان از سر نو گزیت انداختن *T.* نقصانی تماملامق ایچون یکیدن سالیاند صالمق

On dit, Rejeter la faute sur quelqu'un, pour dire, en accuser un autre *A.* عزو التهمة علی فلان ـ تحمیل التهمة علی فلان *P.* گناهرا بر فلان کس انداختن *T.* تهمتی فلانك اوزرینه — تهمتی فلانك اوزرینه یوکلتمك ـ آتمق || On a rejeté le tort sur quelqu'un qui en était bien innocent قباحتی بیجرم اولان بر آدمك اوزرینه یوکلتدیلر

REJETER. N'agréer pas, ne pas recevoir *A.* ردّ ـ امتناع عن — القبول *P.* ارزان نداشتن ـ نپذیرفتن ـ مقبول نداشتن — انداختن *T.* آتمق ـ قبول ایتمامك || Ce banquier rejette toutes les monnaies étrangères بو صرّاف اجنبی سکّه‌لرینك جمله‌سنی — ردّ ایدر ـ قبول ایتمز Il me devait fournir tant d'arbres, mais j'en ai rejeté la moitié qui ne valait rien بکا ویره‌جکی اولان شو قدر عدد آغاجلرك نصفی مقدارینی ایشه یرامدیغندن ردّ ایلدم Il a rejeté les offres qu'on lui faisait کندویه عرض اولنان موادّی ردّ ایلدی

REJETON. Nouveau jet d'un végétal *A.* شطاء pl. اشطاء ـ فرع — فروع pl. افراخ pl. فرخ *P.* ستاك ـ مساك *T.* فلیز — شطاء طری || Un rejeton bien vert یکی سورمش فدان تازه فلیز

On dit figur., que les enfans d'une maison considérable, en sont d'illustres rejetons شجرهٔ نسب عالیه‌نك فروع واجب الاحترامی

REJOINDRE. Réunir les parties qui avaient été saparées *A.* وصل — تلئیم *P.* بهم پیوستن ـ بهم رسانیدن *T.* اولاشدرمق ـ بتشدرمك ـ قاوشدرمق || Rejoindre les deux lèvres d'une plaie یاره‌نك ایکی دوداقلرینی بری برینه وصل وتلئیم ایتمك Il faut un baume pour rejoindre les chairs لحومی وصل ایتدره‌جك بر بلسنك لازمدر

Il signifie aussi, retrouver des gens dont on a été séparé *A.* اجتماع ـ تلاقی *P.* بهم رسیدن ـ بیکجا آمدن *T.* قاوشمق ـ بولشمق || Où pourrai-je vous rejoindre? سکا قنغی محلده قاوشه جغز ـ قنغی محلده مجتمع اولدجغز ـ تلاقی ایده‌جکز

REJOINT. *A.* ملاقی ـ مجتمع *P.* بهم رسیده *T.* قاوشمش

RÉJOUIR. Donner de la joie *A.* تنشیط ـ تفریح ـ تفریح ـ الفؤاد *P.* تطریب ـ شاد کردن ـ فرح بخشیدن ـ شادمانی بخشیدن ـ خرمی آوردن *T.* سوندرمك ـ شنلتمك || Cette nouvelle vous doit réjouir بو خبر تفریح قلبکی مؤدّی اولملو در Cela réjouit tout le monde بو کیفیت تنشیط قلوب عامه‌یی موجبدر — On dit d'une couleur agréable, qu'elle réjouit la vue

تفریح بصر ایدر

Il signifie aussi, divertir *A.* تنزیه ـ الها *P.* فرحئی دل *T.* اکلندرمك ـ شطارتلندرمك ‖ Il fit venir les violons pour réjouir la compagnie qui était chez lui مسافرلرینی اکلندرمك ایچون سازندهلری احضار ایلدی

Se réjouir. Se divertir *A.* تفرّج ـ تنزّه *P.* خوش وقت قیرده ‖ Ils se sont bien réjouis à la campagne *T.* اکلنمك ـ گشتن بر کمسنه کوزل تفرّج ایتمشلر در Se réjouir avec ses amis احبابیله تفرّج ایتمك

Il signifie aussi, se faire plaisir *A.* کسب الفرح *P.* خوشدل ـ شدن *T.* حظ ایتمك ـ محظوظ گشتن ‖ Je me réjouis de l'aller voir زیارتنه وارمقدن حظ ایدرم

RÉJOUISSANCE. Démonstration de joie *A.* تفرّج pl. تفرّجات ـ سرور ـ طرب ـ مسرّت pl. مسارّ *P.* شادمانی *T.* سور ـ سرور *T.* شنلك ‖ Grande réjouissance سور عظیم ـ تفرّج عظیم Ce fut une réjouissance publique par toute la France جمیع فرانسده عمومی سور سروری موجب اولمشدر On a fait de grandes réjouissances à l'occasion d'un tel événement بو حادثهنك ظهورنده عظیم شنلكلر اولمشدر ـ On dit, Cris de réjouissance, pour dire, les cris d'allégresse qu'on fait dans des occasions d'une joie publique *A.* اصوات السرور والطرب *P.* هایاهوی *T.* شادمانی ـ سرور چیغلدیلری ـ En signe de réjouissance *A.* علامت سرور *T.* برای اظهار شادمانی *P.* لاظهار السرور اولمق اوزره

RÉJOUISSANT. Qui réjouit *A.* مفرّح ـ نشیط ـ منشط ـ موجب طرب آور *P.* فرحفزا ـ طربناك *T.* شن ‖ Un النشاط conte fort réjouissant قصّهٔ فرحفزا ـ غایت ایله مفرّح بر قصه C'est un homme très-réjouissant ـ غایت ایله نشیط بر آدمدر پك شن بر آدمدر

RELÂCHE. Repos, délassement *A.* استراحت ـ سكون *P.* آرام *T.* دیكلنمه ‖ Travailler sans relâche بی سكون وآرام سعی ایتمك Il y a trop long-temps que vous étudiez, prenez un peu de relâche مدّت مدیدهدنبرو مطالعهیه مشغولسكز بر مقدار استراحت ایتملوسكز Quand on est fatigué tout le jour, on a besoin de relâche بتون كون زحمت چكدكدنصكره استراحت لازمدر

Et cessation momentanée d'un état douloureux *A.* انقطاع ـ فاصله *P.* آرام *T.* آرالق ‖ Son mal commence à lui donner du relâche, علتی فاصله ویرمكه باشلادی ne lui donne point de relâche بلا انقطاع Souffrir sans relâche یاخود هیچ فاصله ویرمز ـ فاصلهسز خسته اولمق ـ لا ینقطع ـ المناك اولمق On dit aussi, Ce créancier ne donne point de relâche لا ینقطع تقاضادن خالی دكل بر داین مبرمدر

Relâche. T. de Mar. Lieu propre à relâcher *A.* موقف السفینة *T.* كمی یتاغی یری ـ كمی یناشهجق یر *P.* آرامگاه كشتی ‖ Une bonne relâche كمی ـ مناسب كمی یتاغی یری بر یناشمغه مناسب بر یر Faire plusieurs relâches avant que d'arriver كمی محلنه وصولندن اوّل بر قاچ یرده توقف یناشمق ـ ایتمك

RELÂCHEMENT. Diminution de tension *A.* استرخا ـ رخاوت *P.* سستی *T.* كوشكلك ‖ Le relâchement des cordes كریشلرك استرخای Cela lui a causé un relâchement de nerfs كوشكلكی اعصابه باعث اولمشدر

Il signifie aussi, la disposition du temps à s'adoucir *A.* ملایمت *P.* نرمی *T.* یومشقلق ‖ Il arrive d'ordinaire quelque relâchement dans le froid, lorsqu'il vient à neiger نزول برف هنگامنده عادتا برودت هوایه ملایمت عارض اولور Il y a un peu de relâchement dans le temps هواده نوعما ملایمت وار در

Il se prend aussi pour Délassement. V. Relâche.

RELÂCHER. Détendre *A.* ارخا ـ ایراث الرخاوة *P.* سستی آوردن *T.* كوشتمك ‖ Le temps humide relâche les cordes هوای رطب كریشلره ایراث رخاوت ایدر ـ ارتخا ـ Se relâcher *A.* استرخا ـ كسب الرخاوة *P.* سستی یافتن *T.* كوشمك

Il signifie aussi, laisser aller quelqu'un qu'on a pris *A.* اطلاق ـ تخلیة السبیل *P.* آزاد كردن ـ گسیل كردن *T.* بوشلمق ـ صالیویرمك ‖ Relâcher un prisonnier اسیری ازاد واطلاق ایتمك ـ اسیرك سبیلنی تخلیه ایتمك On l'avait arrêté mal à propos, on a été obligé de le relâcher بیوجه حبس وتوقیف اولنمش اولمغله اطلاقی لازم كلدی ـ تخلیهٔ سبیلی اقتضا ایتدی

Et céder, remettre quelque chose de ses prétentions *A.* ترك *P.* فراغت ـ وا گذاشتن *T.* بوشلمق ـ وازكلمك ‖ Il me devait tant, je lui en ai relâché la moitié بكا دینی اولان اقچهدنك یاریسنی ـ شوقدر اقچهدنك نصفندن فارغ اولدم Il ne veut rien relâcher de ce qu'on lui doit الدجغی اولان مبلغدن حبّهٔ واحده ترك ایلمكه راضی دكلدر Com-

bien voulez-vous relâcher du prix que vous demandez de cette étoffe ? بو ثوب ایچون مطلوبڭز اولان بهادن نه مقدارڭز || Il faut se relâcher un peu de ses prétentions فراغنه راضی اولورسڭ || اختیار الفراغ .A. Se relâcher - بر کمسنه مطلوبانندن وازکلملو در - بر مقداریندن اختیار فراغ ایتملو در || Il s'est relâché sur cet article بو ماده‌ده اختیار فراغ ایلدی - بو ماده‌یی بوشلدی - واز کلدی - ماده‌دن فارغ اولدی

Relâcher. Ralentir, diminuer, affaiblir *A.* تعدیل *P.* کم کردن *T.* آزاتمق - خفیفلتمك || Ils ont beaucoup relâché de l'ancienne sévérité, de l'ancienne ferveur مقدمکی شدتی ومقدمکی گرمیتی خیلی مرتبه تعدیل ایتمشلر در

Se relâcher. *A.* کسب الاعتدال || Se relâcher de ses premières austérités مقدما اعتیاد ایلدیکی شدت کسب اعتدال ایتمشدر

On dit absolument Se relâcher, pour dire, agir avec moins d'ardeur et d'activité *A.* کسب الفتور *P.* فتور یافتن *T.* فتور کتورمك || Il se donnait beaucoup de soins pour cette affaire ; mais depuis il s'est fort relâché مقدما اول خصوصده بذل سعی واهتمام ایتمکده ایکن بر مدتدنبرو سعینه فتور کتوردی

Et se relâcher l'esprit, pour dire, se delasser l'esprit *A.* ترویح الذهن *P.* آرام دادن بذهن *T.* دیکلندرمك

Relâcher. T. de Mar. S'arrêter en quelque endroit *A.* توقف *P.* آرمیدن - آراخیدن *T.* یاتمق - یناشمق || Quand ils furent à telle hauteur, il survint une tempête qui les obligea de relâcher فلان ساحلك آچیقلغنه لدی الوصول فورتنه ظهورینه مبنی یاتمغه - ظهوریله توقفه مجبور اولمشلر در مجبور اولدیلر

RELAIS. Chevaux frais que l'on poste en quelque endroit, pour s'en servir à la place de ceux qu'on quitte محل بمحل توقیف اولنمش یدکلك بارکیرلر || Il faut prendre garde à bien poster les relais محل بمحل توقیفی اقتضا ایدن یدکلك بارکیرلرك وجه مناسبی اوزره ترتیبلرینه اهتمام ایتمك لازمدر Tenir des chevaux de relais محل بمحل یدکلك بارکیرلر آلیقویمق Tenir des carrosses de relais de quatre lieues en quatre lieues هر درت ساعتلق مسافده یدکلك عنطولر طوردرمق || Il signifie aussi le lieu où l'on met les relais *T.* یدکلك بارکیرلرك یری || Au premier, au second relais یدکلك بارکیرلرینك اوّلکی ویاخود ایکنجی یرنده

On dit aussi, Avoir des habits de relais, pour dire, avoir des habits de rechange بر کمسنه‌نك یدکلك لباسی اولمق

Et figur. Être de relais, pour dire, être de loisir, ne travailler point *A.* تبطل *P.* بیکار بودن - در حال بطالت بودن *T.* ایشسز طورمق - بوش طورمق

Relais. T. de fortif. Espace d'une certaine largeur que l'on réserve entre le pied du rempart et l'escarpe du fossé pour recevoir les terres qui s'éboulent *T.* قلعه دیواریله خندق آره‌سنده‌کی مسافه

RELANCER. Lancer de nouveau. Il se dit des bêtes fauves, qu'on fait partir du lieu de leur repos *A.* اقحام مجدداً *P.* باردیگر پیش راندن *T.* بر دخی صالدرمق || On relança le cerf jusqu'à trois fois آهویی اوچ کرّه صالدردیلر

RELAPS. Qui est retombé dans l'hérésie *A.* مرتکب الرفض علی التکرار *P.* نیز برفض افتاده *T.* بر دخی رافضلغه دوشمش || Les édits sont fort sévères contre ceux qui sons relaps علی التکرار ارتکاب رفض ایدنلرك علیهنه اولان اوامر غایة الغایه اکید وشدید در

RELATER. Raconter, mentionner *A.* افادة - ذکر - بیان *P.* یاد کردن - کردن *T.* نقل ایتمك - آکمق || Ce fait a été relaté avec toutes ses circonstances کیفیت حال بتفاصیلها نقل اولندی - افاده اولندی On a relaté cette pièce dans l'inventaire فلان ورقه درون دفترده ذکر اولندی

Relaté. *A.* مفاد - مذکور *P.* بیان کرده - یاد کرده *T.* آکلمش - نقل اولنمش

RELATIF. Qui a quelque relation *A.* متعلق - منسوب *P.* علاقه دار - نسبتدار *T.* باغلو || Cette clause est relative à la précédente بو شرط مقدمکی شرطه متعلقدر || Cet article est relatif au premier بو ماده اوّلکی ماده‌یه منسوبدر Les termes de père et de fils sont des termes relatifs اب وابن کلمه‌لری الفاظ نسبتدندر Qualités relatives بری برینه منسوب کیفیتلر

On appelle en termes de Gram. Pronoms relatifs, ceux qui ont rapport à d'autres pronoms ou à un nom *A.* ضمیر معطوف الیه

RELATION. Rapport d'un chose à une autre *A.* علاقة - مناسبة *P.* وابستگی *T.* مناسبت || Cet article a relation au précédent بو ماده‌نك ماده سابقه ایله علاقه‌سی وار در Ce traité a relation avec celui qui a été fait auparavant بو عهدنامه‌نك مقدّم عقد اولنمش عهدنامه ایله مناسبتی وار در Ce que vous dites n'a aucune relation à la chose dont il s'agit دیدیکڭ کلامڭ در دست اولان مصلحت ایله بر درلو مناسبتی

علاقەسی یوقدر - یوقدر

En termes de Philosophie, il signifie, le rapport qui est entre deux personnes ou deux choses qui ne peuvent être conçues l'une sans l'autre *A.* نسبت || La relation du père au fils, et du fils au père والدك ولده وولدك والده نسبتی La relation entre le serviteur et le maître تابع ایله متبوع بیننده اولان نظر ایله منظور بیننده جهت entre l'oeil et l'objet نسبت اولان نسبت

Relation. Liaison, correspondance *A.* مناسبة - موالفة - بیلشمه *T.* معاملهٔ آشنایی *P.* روابط الالفة pl. رابطة الالفة || J'avais relation avec un tel فلان کمسنه ایله مناسبتم وار ایدی J'avais des relations dans ce pays-là اول مملکت ایچنده روابط موالفت ومناسبتم وار ایدی Être en relation avec quelqu'un فلاننک بر کمسنه ایله رابطهٔ الفتی اولمق Avoir des relations l'un avec l'autre بری برلری بیننده رابطهٔ الفتلری بینهماده موالفت اولمق - اولمق

Relation. Récit, narration qu'on fait de ce qui s'est passé *A.* روایة - حکایة *P.* گزارش *T.* نقل || Relation fidèle, véritable حکایت صادقه وصحیحه ample حکایت مفصله succinte, briève حکایت مجمله ومختصره Il a donné une relation de ses voyages ایتدیکی اسفارک حکایەسنی عرض ایلدی La relation du siége d'une ville فلان شهرک محاصرەسی حکایەسی

RELATIVEMENT, adv. *A.* منسوبا - نسبة - بالنسبة || Cela doit se considérer relativement à telle chose فلان شیئه نسبة ملاحظه اولنمغه محتاج بر کیفیتدر Cela a été dit relativement à ce qui précède بو کلام مقدمکی کلامه منسوب اولدرق سویلندی

RELAVER. Laver de nouveau *A.* غسل علی - مجددا غسل التکرار *P.* بر دخی *T.* بار دیگر شستن - نیز شوییدن بر دخی یومق - ییقامق

Relavé. *A.* مکررا مغسول *P.* بار دیگر شسته *T.* بر دخی ییقانمش

RELAXATION. T. de Phys. On appelle Relaxation des nerfs, l'état des nerfs qui n'ont pas leur tension naturelle *A.* سولة - استرخاء الاعصاب *P.* سستی پیها *T.* سکیر - سولپوکلکی

RELAXER. T. de Jurisp. Il se dit d'un prisonnier qu'on remet en liberté *A.* فسخ القید الاسترقاق - حل القید الاسار *P.* از بند گرفتاری آزاد کردن *T.* اسیرلکدن آزاد ایتمک V. aussi Relâcher.

Relaxé. *A.* منفسخ من قید الاسار *P.* از بند گرفتاری آزاد شده *T.* اسیرلکدن آزاد اولمش

Il se dit aussi des nerfs, muscles, tendons, qui n'ont pas leur tension naturelle *A.* مسترخا *P.* سست *T.* سولپوکلنمش - کوشمش

RELAYER. Il se dit en parlant des ouvriers qu'on occupe à quelque travail les uns après les autres *A.* استخدام بالمناوبة *P.* بنوبت بکار آوردن *T.* نوبت ایله ایشلتدرمک || On envoyait de deux heures en deux heures cinquante pionniers relayer ceux qui travaillent خدمت ایدن قازمهجی عملهسنی نوبت ایله ایشلتدرمک ایچون هر ایکی ساعتده بر دفعه اللیشر نفر عمله ارسال اولنور ایدی Il avait tant de valets qui se relayaient l'un l'autre فلانک بالمناوبه استخدام اولنور شو قدر خدمتکارانی وار ایدی

Relayer. Prendre des relais de chevaux frais *A.* تبدیل الخیول *P.* تبدیل اسب کردن *T.* بارکیر دکشدرمک || Nous relayâmes à un tel endroit فلان محلده بارکیر دکشدردک

RELÉGATION. T. de Juris. Exil *A.* نفی *P.* ازدیاردورسازی *T.* سورکون

RELÉGUER. Envoyer en exil *A.* اجلا - نفی *P.* از دیار دور راندن *T.* سورمک || On l'a relégué à un tel endroit فلانی فلان محله نفی ایلدیلر

Relégué. *A.* منفی *P.* از دیار دور رانده *T.* سورلمش

RELENT. Mauvais goût que contracte une viande renfermée dans un lieu humide *A.* زخم *P.* بد بویی گوشت *T.* بوزلمش اتک قوقوسی || De la viande qui sent le relent بوزوق قوقار ات

RELEVAILLES. Cérémonie qui se fait à l'église, lorsqu'une femme y va la première fois après ses couches *A.* دعاء لختام العدة النفاس || Le jour de ses relevailles فلان خاتونک عدهٔ نفاسی ختامنک دعاسی رسمی اجرا اولندیغی کون

RELEVÉE. Le temps de l'après-dînée *A.* وقت العصر *T.* ایکندی وقتی

RELÈVEMENT. Action par laquelle on relève *A.* رفع *P.* بر آوردگی *T.* قالدرمه || Le relèvement d'un mur دیوارک رفعی des vaisseaux péris en mer دریاده قضا زده اولوب دوشمش سفینهلرک قالدرلمسی

Il se dit aussi pour Relevé de compte, énumération exacte. V. Relevé.

En termes de Marine, il se dit en parlant des parties d'un vaisseau qui sont plus exhaussées que les autres *A.* ارتفاع - سموك *P.* بلندى *T.* يوكسكلك || L'avant de ce vaisseau n'a pas assez de relèvement بو كمينك باشنده اقتضا ايدن يوكسكلك يوقدر

RELEVER. Remettre debout ce qui était tombé *A.* رفع - اقامة - انعاش *P.* بر داشتن *T.* قالدرمق || Relever une chaise qu'on a fait tomber ييقلان صندليه‌يى رفع ايتمك une colonne qui est renversée ييقلمش ستونى رفع ايتمك Cet homme se jeta au pieds du roi, qui le releva avec bonté فلان كشى خنكارك اياغنه صارلمشيكن خنكار لطفاً وكرماً رفع وانعاشنه همّت لطفاً وكرماً يردن قالدردى - ايلدى

On dit, Se relever, pour dire, se lever du lit *A.* قيام عن الفراش *P.* از بستر بر خاستن *T.* يتاقدن قالقمق || Il a été obligé de se relever quatre fois cette nuit بو كيجه درت كرّه يتاقدن قالقمغه مجبور اولدى

Et relever de maladie, pour dire, se porter assez mieux après une maladie pour ne pas garder le lit *T.* خسته‌لكدن قالقمق || Il releva d'une grande maladie بر مرض شديددن قالقدى || On ne croit pas qu'il en relève مبتلا اولديغى مرضدن قالقه‌جغى ملحوظ دكلدر Il n'y a pas apparence qu'il relève de là اول خسته‌لكدن قالقه‌جغى علامتى يوقدر

On dit en termes de Marine, Relever un vaisseau, pour dire, le remettre à flot *T.* اوتورمش سفينه‌يى رفع ايتمك - قالدرمق — Et relever l'ancre, pour dire, la changer de place *T.* دمورى يردن اويناتمق

RELEVER. Rétablir ce qui était tombé en ruine *A.* تجديد *P.* از نو پرداختن *T.* يكيلمك || Faire relever des murailles حيطان وجدرانى تجديد ايتمك Relever des fortifications, un fossé ابنيهٔ حربيه‌يى وخندقى تجديد ايتمك

On dit figur. Relever le courage de quelqu'un بر كمسنه‌نك مايهٔ غيرت وجلادتنى تجديد ايتمك les espérances بر كمسنه‌نك امانى وآمالنى تجديد واحيا ايتمك

On dit aussi figur. Relever une maison, une famille, pour dire, la remettre dans l'opulence, dans l'éclat où elle a été *A.* رفع من الاتراب *P.* از خاك مسكنت بر داشتن *T.* خاكدن رفع ايتمك || Le père a ruiné sa maison, le fils l'a relevée فلان كشى خاندانى خراب ايتمشيكن اوغلى مجدداً خاكدن رفع ايلدى

RELEVER. Hausser *A.* رفع - ترفيع - سمك - اسماك - اعلا *P.* بلنديدن - بلند كردن *T.* يوكسلتمك || Ce terrain est trop bas, il faut le relever de trois pieds بو زمين آلچق اولديغندن اوچ قدم مقدارى ترفيع اولنمق اقتضا ايدر Il faut relever ce plancher pour le mettre au niveau du palier de l'escalier بو دوشمه‌يى نردبان صحننك برابرلكنه كتورمك ايچون بر مقدار يوكسلتمك اقتضا ايدر — On dit figur. Relever sa condition, son état, sa fortune بر كمسنه كندو شاننى ومرتبهٔ ثروت ويسارينى ترفيع ايتمك — On dit aussi, Relever sa condition, sa charge, pour dire, donner du lustre et de l'éclat à sa condition, à sa charge بر كمسنه كندو رتبه‌سنك ومنصبنك شاننى اعلا ايتمك

On dit aussi figur. Relever une chose, une action, pour dire, la faire valoir, la louer, l'exalter *A.* اعظام *P.* بال وپر دادن *T.* بالالندرمق || Relever une bonne action بر اثر جميلك مدحنى اعظام ايتمك en relever le mérite بر اثر جميلك قدرينى اعظام ايتمك Vous relevez trop le peu que j'ai fait ايتديكم جزئى خدمتى بغايت بالالندررسك - اعظام ايدرسك

RELEVER, signifie figur. donner plus d'éclat *A.* تزييد النضارة *P.* پرتورا - پرتورا بالا بر بالا كردن - رونقرا بالاتر كردن - افزون ساختن *T.* پارلايشى ارتورمق || La parure relève la bonne mine زيب وزينت پرتو حسن وجمالى تزييد ايدر Des boutons de diamant relèvent un habit الماس دوكمه‌لر لباسك نضارتنى بالا بر بالا ايدر - مزداد وافزون ايدر Les ombres relèvent bien un tableau تصويرده كولكه‌لر تزايد حسن وپرتوى موجب اولور

On dit, Relever un mot, pour dire, le faire remarquer. Il se dit le plus souvent en mal *T.* بر سوزى ميلمك || Cette parole avait été dite sans mauvais dessein, elle ne méritait pas d'être relevée بو كلام سوء قصده مبنى سويلنمديكندن ميلنمكه شايان دكل ايدى

On dit dans le même sens, Relever les fautes d'un auteur بر مؤلفك زلات وسقطاتنه انكشت‌زن اعتراض اولمق - خطالرينه حرفكيرلك ايتمك

Et qu'on a bien relevé un mot qui était échappé à quelqu'un, pour dire, qu'on a répondu vivement à celui qui l'avait dit اغزندن قاچرديغى كلامك جوابى لايقى اوزره ويرلدى

Relever. T. de guerre. Mettre un nouveau corps de troupes à la place d'un autre *A.* تبديل *P.* تبديل كردن *T.* دكشدرمك نوبتده اولان مستحفظين نفراتنى تبديل || Relever la garde قوللق نفرينى ايتمك — On dit aussi, Relever une sentinelle دكشدرمك

Relever. T. de Jurisp. Délier des obligations que l'on avait contractées *A.* عفو - تخليص *P.* وارسته كردن *T.* عفو - قورتارمق ايتمك || Relever un mineur des actes qu'il a passés en minorité برصغيرى حال صغرده عقد ايتمش اولديغى معاهدەلردن تخليص ايتمك Relever un moine de ses voeux بر زاهدى ايتديكى نذرلردن عفو ايتمك

Relever. Être dans la mouvance d'un seigneur *A.* اتباع *P.* توابعدن اولمق - تابع اولمق *T.* وابسته بودن || Ce fief relève d'un tel seigneur بو مالكانه فلان صاحب ارضك توابعندندر Cette terre ne relève que du roi بو ارض يالكز پادشاهه تابعدر

Relevé. *A.* مرتفع *A.* موفوع *P.* بر داشته *T.* قالدرلمش يوكسلنمش *T.* بلند كرده - بلنديده *P.*

On dit d'un homme de grande qualité, que c'est un homme de condition relevée *A.* رفيع القدر - رفيع المنزلة - جليل القدر *P.* عالى مرتبه - بلند مرتبه *T.* مرتبەسى اولو — Et d'un homme qui a la physionomie noble, qu'il a la mine relevée ناصيەسى حالنده آثار شرف ونجابت نمودار در — Et d'un homme qui a des sentimens nobles, qu'il a des sentimens relevés افكار جليله صاحبى بر آدمدر

On appelle Relevé de compte, l'extrait de tous les articles d'un compte *A.* اجمال المحاسبة — On dit dans le même sens, Faire le relevé de toutes les fautes de Grammaire d'un ouvrage بر تاليفده قواعد نحويّەيه مغاير واقع اولمش خطالرى اجمال خلاصه ايتمك - ايتمك

RELIEF. Ouvrage de sculpture plus ou moins relevé en bosse *A.* مسنّم *P.* بر جسته *T.* قبارمه De ceux qui sont de l'épaisseur de toute la chose représentée, on dit, Haut relief, ou Relief entier *A.* مسنّم تامّ *T.* بتون قبارمه De ceux qui ne sont que de la moitié, on dit, Demi-relief *A.* مسنّم بالمناصفة *P.* نيم قبارمه Et des autres qui sont encore au-dessous, Bas relief *A.* مسنّم سهل *T.* يصّى قبارمه

Relief. Augmentation d'éclat, qui résulte du voisinage d'un autre objet *A.* تزايد الجلا *P.* فزونئ رونق - فزونئ پرتو *T.* پارلاقلق آرتوقلغى || Certaines couleurs opposées les unes aux autres se donnent du relief الوانك بعضيسى لدى التقابل برى برلرينه موجب تزايد رونق اولور La laideur d'une femme donne du relief à la beauté d'une autre بر خاتونك ردّت سيماسى ديكركت تزايد پرتو وجلاسنه وسيله اولور Il se dit figur. de l'éclat, de la considération que donne une dignité, une bonne action || Les charges qui ont été dans cette maison-là lui donnent un grand relief بو خاندانه ويريلان مناصب جليله كلّى رونقنه سبب اولمشدر

RELIER. Lier une autre fois, refaire le noeud qui liait, et qui s'était défait *A.* ربط على التكرار - عقد - مكرّرًا شدّ *P.* مكرّرًا بستن - از سر نو بستن - نيز بنديدن *T.* بر دخى باغلمق - بر باغلمق || Relier une botte de foin بركلته اوتلغى فات دخى باغلمق تكرار باغلمق Il aurait perdu tout son sang, si on ne lui reliait le bras قولى تكرار باغلنمامش اولسه قانى بستون دوكنور ايدى

Relier. Coudre ensemble les cahiers d'un livre, et y mettre une couverture *A.* تجليد *P.* جلد بستن *T.* جلدلتمك - بركتابه جلدلتمك بر كتابى جلد يايمق || Faire relier un livre en maroquin بو سختيان ايله تجليد ايتمك Ces livres sont bien reliés كتابلر پك كوزل جلدلنمشدر

Il signifie aussi, mettre des cerceaux à des ouvrages de tonnellerie *A.* شدّ الاطار *P.* چنبر بستن *T.* قصناق باغلمق - چنبر باغلمق || La vendange approche, faites relier vos futailles باغ بوزمى وقتى تقرّب ايتمكله فوچيلره چنبر باغلتدر

Relié. *A.* مكرّرًا مربوط - معقود *P.* مكرّرًا بسته *T.* نيز بسته ينه جلدلنمش *A.* مجلد *P.* جلد بسته - جلددار *T.* باغلنمش

RELIEUR. Celui qui lie des livres *A.* مجلد pl. مجلدين *P.* جلدبند *T.* جلد يايجى || Les livres sont encore chez le relieur كتابلر هنوز مجلدده در L'art du relieur فنّ تجليد كتاب

RELIGIEUSEMENT. Avec religon *A.* بالديانة *P.* ديندارانه *T.* ديانت ايله || Vivre très-religieusement ديندارانه كچنمك

Il signifie aussi, exactement, scrupuleusement *A.* بلا تخلّف - بالصدق والوفا - بالدقّة *P.* بى تخلّف - صادقانه - وفاكارانه *T.* دقتلوجه || Observer religieusement les traités عهود وشروطه بلا تخلّف رعايت ايتمك Garder sa parole fort religieuse-

بالصدق ـ غايت ايله وفاكارانه انجاز وعد ايتمك ment والوفا ايفاى وعد ايتمك

RELIGIEUX. Qui appartient à la religion *A.* دينى || Culte religieux رسوم ـ رسوم دينيه عبادت دينيه Cérémonies religieuses اعتقادات دينيه وتشريفات دينيه opinion

Il signifie aussi, pieux, qui vit selon les règles de la religion *A.* متورع ـ ارباب الديانة pl. اهل الديانة ـ متدين pl. متورعين *P.* ديندار *T.* ديننده قوى || C'est un homme dévot et religieux متعبد ومتدين بر آدمدر Une vie religieuse et sainte اصول دينيه موافق مسلك شرافت آلود

Et exact, ponctuel *A.* مدقق ـ عديم التخلف *P.* دقتكار *T.* وعدنده پك دقتلو || Il est religieux observateur de sa parole عديم التخلفدر Il faut être religieux à garder le secret كتم اسرار بابنده مدقق اولملودر Il raconte les faits avec une exactitude religieuse وقايع واحوالى مدققانه نقل ايدر

Il signifie aussi, ce qui appartient à un ordre religieux *A.* رهبانى || La vie religieuse عيش رهبانى Une maison religieuse خانهٔ رهبانى

RELIGIEUX. Qui a fait profession de vivre sous une certaine règle monastique autorisée par l'Église *A.* راهب pl. رهبان || Les religieux de St. Bénoît فلان طريقتك رهبانى Prendre l'habit de religieux كسوت ـ كسوهٔ رهبانيت ايله اكتسا ايتمك طريقت رهبانيته سلوك ـ رهبانيتى اتخاذ ايتمك ايتمك

RELIGION. Le culte qu'on rend à la Divinité *A.* دين pl. اديان *P.* آيين ـ كيش *T.* مذهب La religion Juive, Chrétienne, Mahométane دين يهود ودين عيسوى ودين محمدى La vraie, la fausse religion دين حق ودين باطل Faire une nouvelle religion بر دين جديد اختراع ايتمك Embrasser une religion بر دينى قبول ايتمك Changer de religion تبديل مذهب ايتمك Mourir pour la religion دين اوغورينه فداى جان ايتمك C'est un point de religion امر دينيدر C'est un homme sans religion دينى يوق بر آدمدر ـ بى مذهب بر آدمدر

Il se prend aussi pour Foi, croyance *A.* ايمان || Il a toujours eu de la religion, même dans le temps de ses déréglemens فلان كشى تسيب حالى وقتنده بيله ايماندن عارى دكل ايدى

Il se dit aussi en parlant d'un homme qui a une conduite pieuse et conforme à la religion *A.* تقوى ـ ورع ـ ديانت *P.* ديندارى *T.* دينداراق || C'est un homme qui a beaucoup de religion كمال بغايت متورع بر آدمدر ـ ديانت ايله موصوف بر آدمدر

RELIGION, se dit aussi de l'état des personnes engagées par des voeux à suivre une certaine règle autorisée par l'Église *A.* رهبانيه ـ طريقة الرهبانية *P.* راهبى *T.* راهبلك || Ce Bénédictin a trente ans de religion فلان كمسنه اوتوز سنه دنبرو طريقت رهبانيه‌دهدر Religion austère بر طريقت رهبانيه كثير التشدد Choisir une religion راهبلك طريقتلرندن بريسنى اختيار ايتمك Habit de religion طريقت رهبانيه كسوه‌سى

Il se dit aussi dans les phrases suivantes, où il signifie, obligation indispensable *A.* شرط الدين ـ فرض Ainsi on dit, Se faire une religion d'une chose بر شيئى عين فرض عد ايتمك Il se fait une religion de tenir sa parole انجاز وعدى شروط دينيه‌دن عد ايدر Il se fait un point de religion de ne révéler jamais un secret qui lui a été confié كنديه وديعه فلنان سرى آخره كشف وافشا ايلمامكى شروط دينيه‌دن عد ايدر ـ محض فرض عد ايدر

On dit, Violer la religion du serment, pour dire, se parjurer *A.* اخلاف اليمين ـ احناث فى اليمين ـ نقض اليمين ـ افساد اليمين *P.* سوگند شكستن *T.* يمينى بوزمق

On dit, Surprendre la religion du prince, des juges, pour dire, les tromper par de faux exposés *A.* القاء الى الغفلة ـ اغفال *P.* در غفلت انداختن *T.* غفلته دوشورمك

RELIQUAT. Reste de compte *A.* بقية الحساب pl. بقاياء الحساب *P.* باز ماندهٔ حساب *T.* حسابدن ـ حساب بقيه‌سى || قالمش بقيه Il se trouvera quelque vieux reliquat de compte اسكيدن قالمش بر حساب بقيه‌سى بولنه‌جقدر Un huissier a été chargé de poursuivre le paiement des reliquats de ses comptes بقاياى محاسباتنك تحصيلى ايچون بر نفر مباشر تعيين اولندى — On appelle aussi Reliquats, les suites d'une maladie mal guérie *A.* بقاياء العلة *P.* بازماندهٔ رنج *T.* علتك بقيه‌لرى — On dit aussi, Les reliquats d'un dîner *A.* بقاياء المائدة ـ خشارات المائدة *P.* باز ماندهٔ خوان *T.* صفره آرتوغى

RELIQUATAIRE. Celui qui, après son compte rendu, doit quelque chose de reste *T.* حساب بقيه‌سندن ذمتنده قالمش اقچه ايچون بورجلو اولان || Ce tuteur est reliquataire envers ses pupilles d'une telle somme فلان وليتك تحت ولايتنده اولان

صغار ایله بعد الحساب ذمتنده شو مقدار بورج فالمشدر بعد الحساب Ce comptable est reliquataire de cent mille francs شو قدر - فلان مأمورك ذمتنده باقی شو قدر دین وار در اقچه بورجلو قالدی

RELIQUE. Ce qui reste d'un saint après sa mort, soit son corps entier, soit une partie du corps *T.* اعزهٔ كرامدن بریسنك بقیهٔ بدن مبارکی Relique précieuse, bien sûre, bien avérée اعزهٔ كرامدن بریسنك بدن مبارکندن قالمش قدری عالی وصحیح ومثبت بقیهٔ شریفه Révérer les reliques اعزهٔ كرامك بقایای ابدانلرینه ایفای لازمهٔ تعظیم واحترام ایتمك

RELIRE. Lire de nouveau *A.* قرائت علی - مكرّراً قرائت *P.* بر دخی اوقومق *T.* نیز خواندن *P.* التكرار

RELU. *A.* مكرّراً مقرا *P.* نیز خوانده *T.* بر دخی اوقونمش

RELIURE. L'ouvrage d'un relieur *A.* عملهٔ التجلید - جلد *P.* جلد پردازی *T.* جلدلمه || J'ai tant payé pour la reliure de ce livre بو كتابك اجرت تجلیدی اولدرق شو قدر اقچه ویردم Reliure en maroquin سختیاندن بر جلد

RELOUER. Louer à d'autres une partie de ce qu'on avait loué *A.* اكراء الجزء من شئ المستكرا *P.* از چیز كرایه گرفته *T.* یك قطعه بكرایه دادن كرالنمش شیئك بر قطعه‌سنی كرایه ویرمك || J'ai loué un très grand appartement, mais j'en relouerai une partie استكرا ایلدیكم دائره زیاده واسع وكبیر اولدیغندن بر قطعه‌سنی كرایه ویره‌جكم

RELUIRE. Luire par reflexion *A.* انتشار الضیاء - تشعشع - تلألؤ *P.* ضیا پاشیدن - درخشیدن *T.* پارلدامق || Les diamans reluisent الماس طاشلری تلألؤ ایدر Tout est extrêmement frotté dans cette maison, tout y reluit jusqu'au plancher بو قوناقده هر شیئه كركی كبی جلا ویرلمش اولمغله دوشه‌مه‌سنه وارنجه نشر ضیا ایدر

RELUISANT. Qui reluit *A.* ناشر الضیاء - متشعشع - متلألی *P.* صیا پاش - درخشان - رخشان *T.* پارلدایجی - پارلیجی

REMÂCHER. Mâcher une seconde fois *A.* مضغ علی التكرار *P.* مكرّراً لوكت - بار خاییدن *T.* بر دخی چینمك || Les animaux qui ruminent remâchent ce qu'ils ont déjà mâché كویش كتورن حیوانات چینده‌كاری شیئی بر دخی چینرلر

REMÂCHÉ. *A.* مكرّراً ممضوغ *P.* مكرّرا ملوك - باز خاییده *T.* بر دخی چینانمش

REMANIEMENT, ou REMANÎMENT. Action de remanier, ou l'effet de cette action. V. Remanier || Remaniement d'un toit, d'un pavé بام خانه‌نك وقالدرمك مكرّراً تنظیمی

REMANIER. Manier de nouveau *A.* مكرّراً - لمس علی التكرار *P.* لمس بر دخی ال ایله یوقلمق *T.* دیگر بار برمسیدن || Il a manié et remanié ces étoffes, sans avoir pu décider laquelle était la meilleure بو ثیابه كرهٔ بعد اخری لمس ید ایتمشیكن ایچلرندن قنغیسی اعلا وارجح ایدوكنی تمییز ایده‌مدی

Il se dit aussi de certains ouvrages, et signifie, les raccommoder, les refaire *A.* تنظیم علی التكرار *P.* نیز پرداختن *T.* بر دخی یاپمق Remanier un pavé, la couverture d'une maison قالدرمی وخانه‌نك بامنی علی التكرار یاپمق

REMANIÉ. *A.* مكرّرا ملموس *P.* دیگر بار برمسیده *T.* بردخی ال ایله یوقلنمش

REMARIER. Faire passer à de secondes noces *A.* تزویج علی تكرار *P.* باز بداماد دادن - باز بعروسی دادن *T.* التكرار بر دخی اولندرمك - اولندرمك

SE REMARIER. *A.* عقد النكاح مكرّراً - تزوّج علی التكرار *P.* باز دامادی كردن - باز عروسی كردن *T.* بر دخی اولنمك

REMARQUABLE. Qui mérite d'être remarqué *A.* واجب النظر دقت اولنه‌جق *P.* شایان دقت *T.* واجب الاعمان النظر - شایان دقت اولنه‌جق Événement remarquable بر حادثه phénomène علایم سماوی بر علامت غریبهٔ واجب الانظر action, faute اعمال perte شایان دقت بر فعل یا بر خطا شایان نظر ونظر اولنه‌جق بر خسارت Qualités remarquables شایان دقت اولنه‌جق نقایص defauts اعتبار اولنه‌جق خصایل شایان نظر - شایان دقت اولنه‌جق الفاظ mots وعیوب اولنه‌جق اقوال

REMARQUE. Observation *A.* مطالعه - ملاحظه pl. ملاحظات مطالعهٔ pl. مطالعات *P.* اندیشه || Remarque utile, judicieuse نافعه ومعقوله شایان مطالعه Une chose digne de remarque اولنه‌جق شئ Les remarques de Vaugelas sur la langue française فلان مؤلفك فرانسز لساننه دائر دلمه آلدیغی مطالعات

REMARQUER. Marquer une seconde fois *A.* توسیم علی التكرار *P.* نیز نمغا زدن *T.* بر دخی نمغالمق || On avait déjà marqué ces pièces de vin, on les a remarquées بو شراب فوچیلری

بر کرّه تمغالنمشیکن تکرار تمغالنمشدر

REMARQUER. Observer avec attention *A.* اعمان النظر ـ نظر ـ دقت *T.* بدیدهٔ دقت نگریدن *P.* احالة النظر الدقة بوله دقت ایله کورمک ـ ایتمک Remarquer le chemin اعمان نظر دقت ایتمک Remarquez la beauté de ce bâtiment بو بنانک حسن ولطافتنه نظر ایله دقت اولنمجق شیدر که شویله ایدنلرک Il faut remarquer que tous ceux qui... شونی ایدنلرک جملهسی شویله شویله اولدقلری ـ جملهسی جای نظر در J'ai remarqué de fort belles choses dans cet auteur بو تألیفده وافر کوزل شیلر اولدیغنه نظر ایلدم

Il signifie aussi, distinguer *A.* تمییز ـ فرق *P.* گزاریدن *T.* سزمک || Ce prince, quoique vêtu simplement, se fait toujours remarquer par sa bonne mine فلان پادشاهک لباسنده هر چند سادهلک بولنسهده حسن شکل وسیماسندن تمییز اولنور Parmi quantité de tableaux, j'en ai remarqué un de Raphael بو قدر تصویرلر ایچنده فلان نام مصور نامدارک اثرلرندن اولان بر قطعه تصویری فرق ایلدم Il s'est fait remarquer dans tous les combats où il s'est trouvé بولندیغی محاربهلرک جملهسنده کسب تعیّن وامتیاز ایتمشدر

REMARQUÉ. *A.* مکرّرا موسوم *P.* باز تمغا زده *T.* بر دخی دقت ایله باقلمش *T.* دقت کرده *P.* منظور *A.* تمغالنمش سزلمش *T.* گزاریده *P.* متمیّز *A.*

REMBARQUEMENT. V. Rembarquer.

REMBARQUER. Embarquer de nouveau *A.* ارکاب فی السفینة از سر نو در *P.* تحمیل فی السفینة علی التکرار ـ مجدداً بکیدن کمی‌یه *T.* باز در کشتی کردن ـ کشتی نهادن کمی‌یه یوکلتمک ـ بندرمک || On a rembarqué les troupes qu'on avait été obligé de désembarquer à cause du mauvais temps مخالفت هوا تقریبیله قرهیه اخراج اولنان عسکر تکرار سفینهیه ارکاب ایتدرلدی Rembarquer des marchandises désembarquées کمیدن اخراج اولنمش اموالی تکرار کمی‌یه تحمیل ایتمک.

SE REMBARQUER. Se mettre de nouveau sur mer *A.* رکوب فی السفینة علی التکرار *P.* باز کشتی سوار شدن *T.* ینه کمی‌یه بنمک || Il s'est rembarqué dans le même vaisseau ینه اول سفینهیه رکوب ایلدی

Figur. S'engager de nouveau à quelque chose *T.* تکرار طالمق ـ || Il s'est rembarqué dans cette affaire فلان تکرار صوقلمق اول مصلحته تکرار طالدی Il s'est rembarqué avec ces gens-là حریفلر ایله برابر فلان مصلحته صوقلدی

REMBARQUÉ. *A.* محمول علی التکرار ـ مرکوب علی التکرار *P.* باز در کشتی کرده *T.* ینه کمی‌یه بندرلمش تکرار ـ کمی‌یه یوکلنمش

REMBLAI. Terre rapportée pour élever un terrain ou pour combler un creux *A.* خاک نقل *P.* تراب مطموم ـ طمّ ـ کبس *T.* طولدرمه طپراق *P.* کرده || On a employé bien du remblai pour faire cette digue بو سدّی احداث ایچون وافر طولدرمه طپراق وضع اولندی

REMBLAYER. Apporter des terres pour combler un creux *A.* طمّ ـ کبس *P.* بخاک انباشتن ـ بخاک آگندن *T.* طپراق طولدرمق || Remblayer un fossé خندقی کبس ایتمک ـ خندق ایچنه طپراق طولدرمق

REMBOÎTER. Remettre en sa place ce qui était désemboîté *A.* مجدداً ادماج ـ مجدداً نیز بهم بستن *P.* نیز بهم بستن *T.* یکیدن || ینه یرلو یرینه قویمق ـ یرینه یرلشدرمک ـ صوقشدرمق Remboîter un os کموکی ینه یرلو یرینه یرلشدرمک des pièces de menuiserie qui étaient désemboîtées آغاج پارچهلرینی ینه یرلو یرلو یرینه یرلشدرمک یرندن اوینامش

REMBOÎTÉ. *A.* مجدداً مغلول ـ مجدداً مندمج *P.* نیز بهم *T.* بسته ینه یرلو یرینه ـ ینه صوقشدریلوب یرینه قونمش قونمش

REMBOURSEMENT. V. Rembourser.

REMBOURRER. Garnir de bourre, de lin, etc. *A.* حشو *P.* آگندن *T.* فتیقلامق ـ فتیق طولدرمق || Rembourrer un bât, une selle سمره وایره فتیق ـ سمری وایری فتیقلامق طولدرمق

REMBOURRÉ. *A.* محشو *P.* آگنده *T.* فتیقلنمش ـ فتیق طولمش

REMBOURSEMENT. Payement qui se fait pour rendre une somme que l'on doit *A.* ادا *P.* گزاری *T.* اودهمه || Faire, recevoir un remboursement مبلغی ادا ایتمک وادا اولنان مبلغی اخذ Le remboursement d'une rente اصل مالک قبض ایتمک On a assigné son remboursement sur une telle rente فلان مبلغک کندویه اداسی فلان مالدن حواله اولندی

REMBOURSER. Payer à quelqu'un l'argent qu'il a déboursé *A.* ادا ـ تأدیة ـ ایفا *P.* گزاریدن *T.* اودهمک || Rembourser une somme مقاوله سندی مبلغی تأدیه وایفا ایتمک un contrat

موجبنجه اقتضا ایدن اقچه‌یی ادا ایتمك une obligation بر موجب تمسك اقتضا ایدن - تمسکی ادا ایتمك مرافعه‌ده واقع les frais d'un procès اقچه‌یی ادا ایتمك اولمش مصارفی ادا ایتمك – Rembourser une rente, c'est en acquitter le principal اصل مالی ادا ایتمك – On dit, Rembourser quelqu'un de ses frais, pour dire, lui rembourser ses frais مصرفی تضمین - بر کمسنه‌نك مصرفنی ادا ایتمك دوچار اولدیغی مصرفك بدلنی ادا ایتمك - ایلنمق

Remboursé. *A.* مردّا *P.* گزاریده *T.* اوده‌نمش

REMBRUNIR. Rendre brun *A.* ایقاع السمرة *P.* تیره رنك قرامتق ایتمك - اسمرلتمك *T.* سیاهچرده ساختن - ساختن || Le fond de ce tableau est trop clair, il faut le rembrunir بو تصویرك زمینی رنکی غایت ایله آچق اولدیغندن اسمرلتمك اقتضا ایدر

Rembruni *A.* اسمر *P.* سیاهچرده *T.* قرامتق - اسمرلنمش Couleurs rembrunies قرامتق رنکلر - اسمر رنکلر

REMBRUNISSEMENT. Qualité de ce qui est rembruni *A.* سمرت - اسمیرار *P.* تیره رنکی *T.* قرامتیلق - اسمرلك || Le rembrunissement des couleurs سمرت الوان

REMÈDE. Ce qui sert à guérir les maladies *A.* دواء pl. ادویة - معالجة pl. معالجات *P.* دارو - دبید *T.* علاج || Remède doux, violent دوای ملایم یا شدید innocent دوای عدیم الضرر - عضو topique دوای جید - دوای محمود bénin ضررسز علاج مألوم اوزرینه وضع اولنان دوا chimique دوای کیمیاوی spécifique, efficace دوای مخصوص ودوای قوی التاثیر infaillible دوای برء الساعة - برعلاج وضع ایتمك Appliquer un remède المق - علاج تناول ایتمك Prendre un remède یاپشدرمق User d'un remède استعمال دوا ایتمك – On dit aussi, La diète, l'exercice, le bon air, la joie sont d'excellens remèdes حمیه ومشی وحرکت ولطافت هوا وفرح قلب افضل ادویه‌دندر – On appele Remède de bonne femme, un remède simple et populaire قوجه قاری علاجی

Il se dit figur. de tout ce qui sert à guerir les maladies de l'âme, et à prévenir, à faire cesser un malheur, un inconvénient || Se faire une occupation, est un grand remède contre l'ennui بر نوع عمله مشغول اولمق اوصانقلغك علاجیدر La connaissance de soi-même est un grand remède contre l'orgueil خود شناسلق کبر وغروره مقاوم بر دوای قویدر La philosophie est un bon remède contre tous les accidens de la vie فیلسوفلق مدت عمر انسانده ظهوری معتاد اولان وقایع وحادثاتك مجموعنه اصلح واعلا بر دوا در Il n'est pas impossible de trouver quelque remède au malheur dont vous êtes menacé حقکه محتمل الظهور اولان مصایب وآفاتده بر علاج بولنمق بر چاره بولنمق - امر محال دکلدر Son malheur est sans remède دوچار اولدیغی آفت لا علاجدر On ne saurait apporter remède à tous les inconvéniens محذورلرك جمله‌سنه علاج چاره بولنمق - بولنمق ممکن ومتصور دکلدر Le mal est fait, il n'y a point de remède اولان اولدی بوندنصکره علاج یوقدر چاره یوقدر -

On dit proverb., qu'il y a remède à tous, fors à la mort *A.* لكل داء دواء الا للموت *T.* یالکز اولوم چاره‌سز در

Remède, signifie aussi, un lavement *A.* حقنة || Prendre, rendre un remède احتقان ایتمك واحتقانی دفع ایتمك Garder long-temps un remède احتقانی وافر مدت امساك طونمق - ایتمك

REMÉDIER. Apporter remède *A.* تدارك الدواء - مداواة *P.* علاج ایتمك *T.* تیمار کردن - درمان ساختن - چاره ساختن - تدبیر ایتمك - چاره‌سنه باقمق || Avec un bon régime, on remédie à la plupart des incommodités مزاجسزلقلرك اکثریسنه حسن حمیه ایله تدبیر اولنور Vous négligez votre mal, vous devriez y remédier de bonne heure علتکه اهمال ایدرسك وقتنده چاره‌سنه باقملو ایدك – Figur. || La sagesse remédie aux troubles de l'âme عقل ودرایت دغدغهٔ درونه دوا اولور Nous avons fait une telle faute en cette affaire, il y faut promptement remédier بو مصلحتده شویله بر خطا ایتدك همان بر قدم اقدم علاجنی ایتملو در Remédier à un inconvénient ظهور ایدن مانع ومحذورك چاره‌سنه باقمق

REMÉMORATIF. Qui sert à rappeller la mémoire *A.* مخطر - مذکر *P.* یادکن *T.* خاطره کتوریجی - آکدریجی || Les fêtes sont rémémoratives de quelque événement ایام عید بر کونه واقعه‌یی مذکر در

REMÉMORER. Remettre en mémoire *A.* اخطار - تذکیر *P.* بیاد آوردن *T.* آکدرمق

REMENER. Mener, conduire une personne, un animal au lieu où il était auparavant *A.* ارجاع - اعادة *P.* باز آوردن - باز کرداندن *T.* کیرو کتورمك || Vous m'avez amené, vous me remènerez بنی بو طرفه کتوردك بنی کیرو کتورملوسك

Remenez cet enfant à son père بو چوجوغى باباسنه اعاده ايله Il avait mené des marchandises à la foire, il a été obligé de les remener پنايره كتورديكى اموالى ينه كيرو كوتورمكه مجبور اولمشدر

REMERCIER. Rendre grâces *A.* تشكر - شكر *P.* سپاسيدن - سپاس داشتن *T.* شكر ايتمك || Remercier Dieu de ses bienfaits الطاف رحمتيه‌نك شكرينى ايتمك Je vous remercie très-humblement de la bonté que vous avez eue حقمده سزا قلديغڭز لطف وكرمڭز لازمهٔ تشكرينى كمال تواضع واستكانت ايله حقمده ارزان بيوريلان de l'honneur que vous me faites ايفا ايدرم شرف مستلزم المفاخرتڭ تشكرى تقديمكردهٔ پيشگاه عاليلرى قلنور Il m'a rendu un service essentiel, je ne puis assez le remercier ايتديكى خدمت جليله‌نك حق تشكرينى كركى كبى ادا ايده‌مم

Il signifie aussi, refuser honnêtement *T.* حسن مدافعه ايله دفع - حسن تعبير ايله رد ايتمك - ايتمك || Il s'offrait pour exercer cet emploi, mais on l'a remercié فلان منصبه طالب اولدى انجق حسن تعبير ايله رد ايلديلر

REMERCIÉ. *A.* مشكور *P.* سپاس كرده *T.* شكر اولنمش

C'est souvent une expression adoucie dont le sens est, Disgrâcié *A.* مستثقل || Le ministre faillit à être remercié وكيل سلطنت آز قالدى استثقال اولنه‌جق ايدى

REMERCÎMENT. Discours par lequel on remercie *A.* شكران - تشكر pl. تشكرات *P.* سپاس - شكرانگى *T.* شكر || Très-humbles remercimens تشكرات متواضعانه Faire un remercîment عرض تشكر ايتمك Cela vaut bien un remercîment بو كيفيت سزاوار تشكر در

RÉMÉRÉ. T. de Palais. Rachat d'une chose vendue, de laquelle on rend le prix à l'acheteur *A.* استرداد المبيع || Il a vendu sa terre avec la faculté de réméré استرداد مبيعه صلاحيتى اولمق شرطيله ملكنى فروخت ايلدى

REMETTRE. Mettre une chose au même endroit où elle était auparavant *A.* اعادة فى محله - وضع فى محله *P.* بجايش نهادن *T.* ينه يرينه قويمق - يرينه قويمق || Remettre un livre à sa place, l'épée dans le fourreau كتابى محلنه وضع ايتمك وقلجى ينه قينه قويمق Le chirurgien lui a remis le bras جراح فلانڭ منفك اولمش قولنى ينه يرينه وضع ايلدى On a eu bien de la peine à lui remettre la jambe بجاغنى يرلو يرينه وضع ايچون خيلى زحمت چكلدى

Il est aussi réduplicatif du verbe Mettre dans plusieurs de ses autres sens *A.* تكرار *P.* تكرار نيز كردن *T.* ينه ايتمك Ainsi on dit, Remmettre à la voile تكرار رفع شراع عزيمت ايتمك - تكرار بادبانگشاى عزم وحركت اولمق Remettre les voiles au vent يلكنلرى تكرار روزكار طرفنه چويرمك Remettre des troupes en campagne تكرار صحرايه عسكر چيقارمق une armée sur pied تكرار بر اردو ترتيب ايتمك Remettre à la taille تكرار - تكرار بيعه عرض ايتمك ويركويه ادخال ايتمك en vente بر تكرار صاتيلق ايتمك Remettre une chose en question تكرار در - ماده‌يى تكرار موقع مباحثه‌يه عرض ايتمك تكرار طريق Remettre dans le bon chemin ميان ايتمك تكرار طريق سداده ارشاد ايتمك - صوابه ادخال ايتمك Se remettre à table ينه سفره‌ده - تكرار سفره‌ده قعود ايتمك au lit تكرار يتاغه كيرمك au travail, à l'étude, au jeu تكرار خدمته ومطالعه‌يه وقماره مباشرت ايتمك Il s'est remis au lait تكرار سود المغه باشلادى

REMETTRE DEVANT LES YEUX, signifie, représenter, remontrer *A.* عرض - در نظر - در پيش كردن - نمودن *P.* ابراز - ارائه - عرض بر كمسنه‌يه كوسترمك - بر كمسنه‌نك اوكنه قويمق *T.* كردن || J'ai eu beau lui remettre devant les yeux le péril où il s'est exposé نه قدر مخاطره‌يه القاى نفس ايلديكنى كندويه عرض وارائه اولنمش ايسه ده بر وجهله مفيد اولمدى Sans cesse il lui remettait devant les yeux les vertus et les grandes actions de ses ancêtres آبا واجدادينڭ مناقب جميله ومآثر جليله‌سنى لا ينقطع در پيش ايلمكدن خالى دكل ايدى

On dit, Remettre une question sur le tapis, pour dire, l'agiter de nouveau *A.* ايراد على - مجدداً تقديم - مجدداً عرض بر دخى اورته‌يه قويمق *T.* نيز در ميان كردن *P.* التكرار

REMETTRE, signifie figur. Rétablir les personnes, les choses dans l'état où elles étaient auparavant *A.* ابقاء على - ابقاء كما كان - ارجاع الى ما كان - ما كان *P.* بحال پيشين نهادن *T.* اوّلكى حاله كتورمك - اوّلكى حاله قويمق || Remettre les lieux dans l'état où on les a trouvés اول محللرى مقدما ابقا ايتمك - بولندقلرى حال وهيئت اوزره ارجاع ايتمك On l'a remis dans tous ses biens, dans tous ses droits مقدما متصرف اولديغى اموال واملاكڭ وبالجمله حقوقڭ

تصرّفنده كما كان ابقا اولندی

On dit, Remettre bien ensemble des personnes qui étaient brouillées, pour dire, les réconcilier *A.* تأليف ـ اصلاح ذات البين آرەلرينی *T.* بميانۀ كسان آشتی بخشيدن *P.* ذات البين آرەلرينی اوزلاشدرمق ـ بارشدرمق

Il signifie aussi, rétablir la santé *A.* تجديد الصحّة *P.* تندرستی آوردن *T.* صاغلق كتورمك ـ صاغلتمق || L'usage du lait est ce qui l'a remis تجديد صحّتنه وسيله اولان سودك استعماليدر

Et rassurer, apaiser le trouble, la frayeur *A.* ـ تأمين البال دفع ـ بدل آرام بخشيدن ـ دلرا آرمانيدن *P.* تطمين القلب پيچ وتاب درون كردن *T.* يوركنی راحتلندرمك || Ce que vous lui avez dit lui a un peu remis l'esprit فلانه ديديككز كلام نوعمّا تطمين بالنه مدار اولمشدر On a eu bien de la peine à le remettre de la frayeur qu'il a eue دوچار اولديغی رعب وخشيتدنصكره درونندن دفع پيچ وتاب ايچون خيلی زحمت چكلدی

Remettre. Rendre à quelqu'un une chose qui lui appartient, ou qui lui est adressée *A.* اعطا ـ تسليم ـ دفع *P.* دادن *T.* ويرمك || On lui a remis sa montre qui lui avait été volée فلانك سرقت اولنان ساعتی كندويه تسليم اولندی Je vous prie de remettre pour moi telle somme à mon correspondant اول جانبده مكاتبه اوزره اولديغم كشی يه طرفمدن اولدرق شو مقدار اقچه تسليم ايلمكز مرجو در Aussitôt que j'ai su sa mort, j'ai remis à ses héritiers le dépôt qu'il m'avait confié وفاتنی خبری مسموعم اولديغی آنده مقدّما يد امانتمه توديع ايلديكی امانتی ورثەسنه تسليم ايلدم Remettre une lettre en propre main فلانك كندو ـ مكتوبنی يدا بيد تسليم ايتمك ـ يدينه On dit aussi, Remettre un criminel entre les mains de la Justice, pour dire, le livrer aux tribunaux مجرمی ضابط النه تسليم ايتمك

On dit en termes de commerce, Remettre de l'argent en une ville, pour dire, y faire tenir de l'argent par lettre de change ou autrement فلان بلدەيه بطريق الحواله اقچه تسليم حواله ـ ايتمك

Remettre. Différer, renvoyer à un autre temps *A.* ـ تمهيل واپس سپردن ـ برخيدن *P.* تعليق بوقت الآخر ـ تأخير *T.* صكرەيه براقمق || On a remis la partie à demain تفرّجی فردايه تأخير ايلديلر C'est un homme qui remet de jour en jour امروز وفردا ديديرك ـ كوندن كونه تأخير ايدر بر آدمدر عسی ولعل ديديرك تأخير ـ تمهيلدن خالی اولمز بر آدمدر Remettons à une autre fois ce que nous ne pouvons pas faire aujourd'hui بو كونكی كون ايدەميدجكمز مصلحت ايدر بر آدمدر ايشی وقت آخرە تعليق ايدەلم Je remets à une autre fois à vous instruire du détail de cette affaire تفصيل حالك افادەسنی وقت آخرە تعليق ايدرم Cet homme me remet sans cesse بنی دائما تمهيل وتأخير ايله صاوار

Remettre. Faire grâce à quelqu'un d'une chose qu'on pouvait exiger de lui *A.* عفو ـ احسان ـ انعام *P.* بخشيدن *T.* بغشلمق || De mille écus qu'il devait, on lui en a remis cinq cents دينی اولان بيك غروشدن بشيوز غروش انعام اولندی Les amendes ne se remettent jamais جريمەلر انعام قبول ايتمز Le roi lui a remis la peine du bannissement پادشاه فلانك نفيني عفو ايلدی

Et pardonner *A.* عفو ـ صفح *P.* گناه بخشيدن ـ آمرزيدن *T.* صوچ بغشلمق || Il n'y a que Dieu qui ait le pouvoir de remettre les péchés عفو ذنوب وآثام مطلقا ارادۀ صمدانيّەيه منوط انجق باری تعاليٰنك يد اقتدارنده ـ اولان احوالدندر در Je lui remets de bon coeur toutes les offenses qu'il m'a faites بكا ايتديكی تكديراتی فرح جان ايله عفو ايدرم

Remettre. Mettre comme en dépôt, confier au soin, à la prudence de quelqu'un *A.* تفويض ـ توديع *P.* امانت دردست بركسی نهادن ـ فلان سپردن *T.* بفلان النه ايناتمق ـ بركمسەنك || Je lui ai remis entre les mains tout ce que j'avais جميع مالمی يد حفظنده توديع ايلدم Il quitta l'armée, et remit le commandement des troupes à un tel اردودن مفارقت برله ادارۀ عسكرك امورينی فلانك يدينه تفويض ايلدی ـ فلانك النه ايناندی

Il s'emploie dans le même sens en plusieurs autres phrases *A.* احالة *P.* سپارش كردن *T.* اصمرلمق ـ حواله ايتمك || Je remets tous mes intérêts entre vos mains كافۀ امورمی سكا حواله بو تفويض ايدرم ـ ايدرم Je remets cela à votre discrétion مادّەيی سنك انصافكه حواله ايدرم Après avoir fait tout ce qui dépendait de lui dans cette affaire, il en a remis le succès entre les mains de la Providence بو خصوصده الدن كلان سعی واقدامی صرف ايلدكدنصكره حسن نتيجەسنی تقدير

جناب باری یه حواله ایلدی Il ne serait point sage de remettre au sort la décision d'une affaire si importante بو یلد بر امر مهمی بختک کلیشنه حواله ایتمک کار عاقل دکلدر Remettre une affaire à quelqu'un بر مصلحتی بر کمسندیه حواله ایتمک

On dit, Remettre une charge, un emploi, pour dire, s'en dessaisir *A.* استعفا || Il a remis sa charge عهده سنده اولان منصبدن استعفا ایلدی

Se Remettre quelque chose, signifie, s'en rappeler l'idée, le souvenir *A.* استحضار فی الخاطر ـ تذکر *P.* بیاد آوردن ـ در خاطر کردن *T.* خاطره کتورمک ـ آکمق || Quand je me remets l'état où je l'ai vu کوردیکم حالنی تذکر ایتدکجه || Je ne saurais me remettre son nom اسمنی در خاطر ایتدکجه در خاطر ایده مم

Se Remettre entre les mains de quelqu'un, c'est se mettre à sa disposition بر کمسنه نک ید اختیارینه تسلیم اولنمق ـ امر و اراده سنه اظهار تسلیمیت ایتمک — On dit aussi, Se remettre entre les mains de Dieu, entre les mains de la Providence حکم تقدیر ـ ارادة اللهه اظهار توکل و تسلیمیت ایتمک لم یزلی یه

Se Remettre, S'en remettre, signifie aussi, se rapporter *A.* اظهار الرضا ـ اختیار التسلیمیة *P.* برای کسی خرسندی نمودن *T.* بر کمسنه نک راینه راضی اولمق || S'en remettre à quelqu'un بر کمسنه نک راینه اختیار تسلیمیت ایتمک Du reste je me remets à ce qu'il vous dira سکا نه دیر ایسه راضی یم

On dit, Se remettre en prison, pour dire, se constituer prisonnier خود بخود اختیار محبوسیت ایتمک

Se Remettre. Recouvrer la santé *A.* کسب الشفاء ـ تشفی ـ تحصیل الشفاء والعافیة ـ تحصیل البرء والشفاء *P.* تندرستی ـ شفا یافتن ـ درمان یافتن *T.* شفا بولمق ـ ایو اولمق ـ صاغلمق || Il a eu bien de la peine à se remettre تحصیل شفا ایچون خیلی زحمت چکدی Il a été long-temps sans pouvoir se remettre مدت مدیده دنبرو شفایاب اولهمامشدر

On dit aussi, Se remettre d'une perte, d'une banqueroute, etc. pour dire, rétablir ses affaires دوچار خسار وزیان اولمشیکن ینه تحصیل حسن حاله ظفریاب اولمق

Se Remettre. Se rassurer, se calmer *A.* تحصیل الاطمینان ـ آرامیدن ـ آرام دل پذیرفتن *P.* البال *T.* کندویه کلمک ـ یورکی راحتلنمک || Il ne saurait se remettre de son affliction دوچار اولدیغی شدت اندوه وکدر تقریبیله مطمئن البال اوله میور Il changea de visage en le voyant, mais tout aussitôt il se remit فلانی کورنجه تبدیل چهره ایتمشیکن آن واحدده کندویه کلدی ـ تحصیل اطمینان بال ایلدی Remettez-vous کندیکه کل

Se Remettre, se dit, en termes de chasse, d'une perdrix qui après avoir fait son vol, s'est abattue en quelque endroit *A.* نزول *P.* پا بر زمین نهادن *T.* قونمق || La perdrix s'est remise vers le bord du bois ککلک قوشی اورمانک کنارینه قوندی

Remis. *A.* موضوع فی محله *P.* بجایش نهاده *T.* یینه یرینه قونمش

REMEUBLER. Regarnir de meubles *A.* تجدید البیت علی التکرار *P.* برخت خانه نیز پیراستن تجهیز البیت مجدداً ـ *T.* اوک یات یراغنی تکرار دوزمک

Remeublé. *A.* مجهز علی التکرار ـ مکرراً متجدد *P.* برخت خانه از نو پیراسته *T.* یات یراغی تکرار دوزلمش

RÉMINISCENCE. Léger souvenir d'une chose *A.* خاطره pl. خاطرات *P.* خاطرنشان *T.* خاطرده قالمه || J'ai quelque réminiscence de ce qui se passa en ce temps-là اول وقتده جریان ایتمش احوالک بر خاطره سی ذهنمده قالدی

Les Platoniciens croyaient que toutes les connaissances que nous acquérons, ne sont que des réminiscences de ce que nous avons su avant la naissance تابع مذهب افلاطون اولنلر کسب وتحصیل ایلدیکمز معلوماتک جمله سی قبل التولد محاط دائرهٔ علم ومعرفتمز اولان احوالک خاطره لری اولدیغن ظن ایدرلر ایدی

REMISE. Lieu pratiqué dans une maison pour y mettre des voitures *A.* اصطبل الاعجلال *P.* گردونه خانه *T.* هنطو آخوری

REMISE. Délai, retardement *A.* تمهیل ـ مهل pl. تمهیلات ـ تعویق pl. تعویقات ـ تسویف pl. تسویفات *P.* دیرسازی *T.* صاومه ـ کجکمه || C'est un homme qui use toujours de remise دائما تمهیل وتسویفه مبتلا بر آدمدر Je partirai demain sans remise یارینکی کون بلا مهل عزیمتم مقرر در

Remise, se dit en termes de négoce, du commerce d'argent de ville en ville, soit par lettres de change, soit autrement *A.* حوالهٔ تسلیم || Il a fait une grande remise d'argent en une telle ville فلان بلدده تسلیم اولنمق اوزره کلیتلو اقچه حواله ایلدی Il a fait faire une

remise de cent mille écus يوز بيك غروش حواله ادا وتسليم || Faire des remises de place en place محل بمحل ايتدردى حوالهٔ اقچه تسليم ايتدرمك

Il se dit aussi de la grâce qu'on fait à un débiteur, en lui remettant une partie de ce qu'il doit *A.* انعام pl. انعامات ـ عفو *P.* بخشش *T.* بغشلمه || Il devait mille francs, on lui a fait remise du quart ويره جكى اولان بيك غروشدن ربع مقدارى كنديه انعام اولندى Quelle remise voulez-vous que je lui fasse? كنديه نه مقدار عفو اولنمسنى استرسك Il demande quelque remise بر مقداربنك عفوينى رجا ايدر

Remise, signifie aussi, la somme que l'on abandonne à celui qui est chargé de faire un recouvrement, et qui lui tient lieu d'appointemens *T.* خدمت مباشريه ـ تحصيلداريه || Ce receveur a un sou pour livre de remise فلان قابض مالك غروشده فلان تحصيلدارك شو ـ بر اقچه تحصيلداريه سى وار در قدر خدمت مباشريه سى وار در

REMISER. Placer sous une remise *A.* وضع فى اصطبل *P.* در گردونه خانه نهادن *T.* هنطو آخورى ايچنه قويمق

RÉMISSIBLE. Qui est pardonnable *A.* ممكن العفو *P.* آمرزيدنى ـ ممكن *T.* بغشلنور ـ سزاوار آمرزش || C'est une faute rémissible بو العفو اولان خطايادندر Ce crime-là n'est pas rémissible بو جنحه عفو اولنور مقولدن ـ قباحت ممكن العفو دكلدر دكلدر

RÉMISSION. Pardon *A.* عفو ـ صفح *P.* آمرزش ـ گناه بخشى *T.* صوچ بغشلمه ـ يرلغمه || La rémission des péchés عفو ذنوب وآثام Obtenir de Dieu la rémission de ses péchés بر كمسنه كندو گناهلربچون الله تعاليدن مظهر عفو اولمق On a demandé sa rémission au roi پادشاهدن عفوينى رجا ايلديلر ـ Lettres de rémission. Les Lettres patentes par lesquelles le roi accorde la grâce à un criminel عفوى حاوى امر عالى ـ عفو فرمانى

Il signifie aussi, l'adoucissement, l'indulgence dont use une personne qui a autorité sur une autre *A.* مساعده || J'ai usé de rémission envers ce fermier فلان ملتزمه مساعده ايتدم N'attendez aucune rémission de lui فلانك طرفندن بر درلو مساعده اصلا مساعده C'est un homme sans rémission ايلمه بيلمز بر آدمدر

Il se prend en Médecine pour Diminution, relâchement *A.* سكونت || Il y a de la rémission dans la fièvre, dans le pouls, etc. حماده ونبضده سكونت وار در

RÉMISSIONNAIRE. Celui qui est porteur de lettres de rémission *A.* حامل المنشور العفو *P.* دارندهٔ يرليغ عفو *T.* عفو فرمانى آلمش كسى || On oblige tout rémissionnaire de se mettre à genoux, quand il présente ses lettres de rémission à l'audience عفو فرمانى آلمش مجرملر يدلرنده اولان فرمانى حضور شرعده تقديم وابراز ايده جكلرى وقتده ديز چوكوب عرض تذلل ومسكنت ايلمكه اجبار اولنور

REMMENER. Emmener avec soi hors du lieu où l'on est *A.* اخراج بالاستصحاب ـ اخراج بالمعيّة *P.* با خود بيرون بردن *T.* آلوب كوتورمك || Remmenez cet homme شو آدمى آل كوتور

REMOLE. T. de Mar. Tournant d'eau dangereux pour les vaisseaux *A.* گرداب *P.* دردور *T.* گرداب

REMONTE. Les chevaux qu'on donne à des cavaliers pour les remonter *A.* تجهيز بالمراكب *T.* دابه ايله تداركلندرمه || On a acheté dix mille chevaux pour la remonte de la cavalerie سوارى عسكر ينك مراكب ايله تداركلندرمه سيچون اون بيك رأس بنك باركيرلر مبايعه اولندى On a donné tant à ce régiment pour sa remonte فلان عسكر آلاينك مراكب ايله تداركلندرمه سيچون شو مقدار اقچه اعطا اولندى

REMONTER. Monter une seconde fois *A.* صعود على التكرار ـ ارتقاء على التكرار ـ عروج على التكرار *P.* نيز ببالا رفتن ـ *T.* نيز بر آمدن ـ يند يوقاروبه چيقمق || Remonter à sa chambre تكرار اوطه سنه صعود ايتمك Faut-il remonter là haut? تكرار يوقاروبه تكرار چيقمق جائزميدر Remonter la montagne تكرار بالاى جبله عروج ايتمك ـ Remonter sur son cheval تكرار آتنه ركوب ايتمك ـ آتنه سوار اولمق

Il se dit aussi d'une rivière, et signifie, retourner vers le lieu d'où elle est descendue *A.* متصاعداً جريان || La rivière remontera vers sa source, avant que cela arrive بو حالك وقوعى نهرك منبعى طرفنه متصاعداً جريانى قدر محالدر

En parlant de l'ancienneté d'une maison, on dit, que sa généalogie remonte jusqu'à un tel homme, jusqu'à un tel temps اصل ونسبى فلانه قدر ياخود فلان عصره قدر متصاعد اولور

On dit, que le soleil remonte, ou commence à remonter, lorsqu'après le solstice d'hiver les jours commencent à croître شمس

كونش يوكسلمكه باشلادى - ارتفاعه ميل ايلدى

Et que la goutte remonte, pour dire, que l'humeur de la goutte s'arrête au dedans نقرس ايچرويه عكس ايتمكده در

Il signifie figur. Reprendre les choses de plus loin dans une narration *T.* اوّلندن طوتمق - باشندن طوتمق || Pour entendre cette affaire, cette histoire, il faut remonter plus haut بو مصلحتى وبو حكايه‌يى كركى كبى آكلامق ايچون اوّلندن طوتمق اقتضا ايدر – On dit dans le même sens, Remonter à la source اصلنه قدر واصل اولمق à l'origine منشئنه قدر واصل اولمق à la cause علت اصليه‌سنه قدر وارمق

On dit, Remonter la rivière, pour dire, naviguer contre le courant آقنديسنك عكسنه يوريمك ou pour dire, côtoyer la rivière à pied ou en voiture, en remontant vers sa source نهرك قييسنى صييره‌رق منبعى طرفنه طوغرى يوريمك

On dit, Remonter un magasin de marchandises, ou une maison de meubles, ou une bibliothèque de bonnes éditions, pour dire, les en regarnir دكانى امتعه واموال ايله وخانه‌يى اثاث لازمه‌سيله وكتابخانه‌يى كتب نفيسه ايله تجهيز ايتمك – Et remonter un escadron. V. Remonte.

Et remonter une montre, pour dire, la remettre en état d'aller *T.* ساعتى قورمق – Et figur. Remonter la tête à quelqu'un, pour dire, y ramener la raison *T.* فلانك عقلنى قورمق

REMONTRANCE. V. Remontrer || Remontrance honnête et respectueuse قاعدهٔ حسن ادبه موافق ورسوم تواضع واستحقاره مطابق صورت ايله عرض اولنان محاذير Permettez que je vous fasse mes remontrances sur cette chose بو بابده طرفكزه بعض محاذيرك بسط وبياننه رخصت ويرك Sa remontrance fut écoutée, fut bien reçue عرض ايلديكى محاذير سمع قبول ايله اصغا اولندى On ne tint pas grand compte des ses remontrances بسط ايلديكى محاذيره حوالهٔ سمع اعتبار اولنمامشدر

Il se dit aussi des avertissemens qu'un supérieur donne à son inférieur, pour l'obliger à se corriger *A.* تنبيه pl. تنبيهات *P.* سپارش *T.* اصمارلمه || Remontrance paternelle تنبيه پدرانه sévère تنبيه شديد

REMONTRANCES. Discours adressés aux rois par les Compagnies souveraines, et dans lesquels elles exposent les inconvéniens d'un édit, d'un abus d'autorité, etc. *A.* شكايت pl. شكايات *P.* گله *T.* شكايت

REMONTRER. Représenter à quelqu'un les inconvéniens d'une chose *A.* عرض المحاذير - بسط المحاذير - سرد المحاذير - بيان *P.* محذور نمودن *T.* محذور كوسترمك || Vous me permettrez de vous remontrer que... رخصت ويورسكز طرفكزه شو محذور عرض اولنوركه Remontrer sagement حكيمانه سرد محاذير ايتمك

Dans les phrases suivantes, Il se dit pour Faire connaître *A.* اشعار - بيان *P.* نمودن *T.* كوسترمك - بيلدرمك || Remontrer à quelqu'un le tort qu'il a, lui remontrer sa faute, son devoir بر كمسنه‌يه حقى اولمديغنى وايتديكى خطايى وواجبهٔ ذمتى نه اولديغنى اشعار وبيان ايتمك

REMORA. Obstacle, retardement *A.* عايق pl. عوايق *P.* پابند *T.* انكل ممانعت || Il était prêt à terminer son affaire, mais il est survenu un remora مصلحتنى تكميل ايتمك اوزره ايكن بر انكل ظهور ايلدى

REMORDRE. Mordre une seconde fois *A.* عض على التكرار *P.* نيز گزيدن *T.* ينه اصرمق

Il signifie aussi, attaquer de nouveau, et se dit surtout des chiens qu'on fait combattre *A.* تكرار صولت - تكرار هجوم *P.* نيز سردمه بردن *T.* تكرار صالمق - تكرار سور صالمق – Il se dit figur. des troupes qui ont été repoussées à quelque attaque, et qui n'y veulent pas retourner || Ce régiment a été si maltraité à l'attaque, qu'on n'a pu l'obliger à remordre بو آلاى اثناى مقابلده شول درجده مظهر شكست وهزيمت اولمشدركه تكرار هجوم وصولته الزامى ممكن اولمدى

REMORDS. Reproche secret de la conscience *A.* نفس لوامه || Remords cuisant, importun نفس لوامه‌نك لوم جانسوز وجانخراشى éternel نفس لوامه‌نك الى انتهاء العمر باقى ومستمر اولدجق لوم شديدى Les remords de la conscience نفس لوامه Il est endurci, il n'a plus de remords صلابت قلبى مشتد اولمغله نفس لوامه كندويه تأثير ايتمز

REMORQUE. L'action par laquelle un ou plusieurs bâtimens à rames tirent un navire *A.* قيادة السفينة *P.* كشتى فشيدن - كشتى كشيدن بريسيمان *T.* يدكه چكمه - كمى‌يى يدكه چكمه || La remorque est d'un grand secours en plusieurs occasions كمينك يدكه چكلمسى اكثر اوقاتده مدار كلى اولور

REMORQUER. Tirer un grand vaisseau par le moyen d'un ou

de plusieurs bâtimens *A.* تقويد السفينة *P.* كشتيرا فشيدن ـ كمى‌يى ـ كمى‌يى يدمك *T.* كشتيرا بريسمان كشيدن ‖ Le vaisseau était engagé dans le sable, trois galères le remorquèrent قوملق اوزرنده اوتورمش كمى‌يى اوچ قطعه چكديرى يدكه ربط ايدوب چكدى

REMOUDRE. Rédublicatif de Moudre *A.* طحن مكرراً *P.* نيز آرد كردن *T.* ينه اكوتمك

RÉMOUDRE. Rédubl. d'Émoudre *A.* تحديد على الدوارة مكرراً *P.* باز بر چرخ تيز كردن *T.* ينه چرخده بيلەمك

RÉMOULEUR. V. Gagne-Petit.

REMOUS. T. de Mar. Tournoiement d'eau occasioné par le mouvement d'un navire *A.* حوية الماء *P.* پيچش آب *T.* صويك چوركلنمسى

REMPAILLER. Regarnir des chaises de paille *A.* حشو بالتبن على التكرار *P.* نيز بكاه آكندن *T.* ينه صمان طولدرمق ـ ينه صمان ايله قتيقلمق ـ

se REMPARER. Se faire une défense contre quelque attaque *A.* تحصن ـ تترس *P.* سپر داشتن *T.* سپرلنمك ـ مترسلنمك ‖ Se voyant surpris par les ennemis, ils se remparèrent avec des chariots لدى المشاهده دشمن بغتةً اوزرلرينه كلديكنى عربدلر ايله سپرلنديلر ـ عربدلر آردنده تحصن ايلديلر

se REMPARER. S'emparer de nouveau *A.* ضبط مجدداً *P.* نيز بدست تصرف آوردن *T.* ينه آلمق ـ ينه ضبط ايتمك ‖ On avait pris la ville, mais l'ennemi parvint à s'en remparer فلان بلده فتح اولنمشيكن دشمن ينه ضبطنه ظفرياب اولمشدر

REMPART. Levée de terre qui environne et défend une place *A.* سور pl. اسوار *P.* بارو *T.* قلعه ديوارى ‖ Large rempart سور عريض Rempart revêtu de pierres سور مصنوع احجاردن Faire le tour du rempart قلعەنك طاش ديوارى ـ قلعه سور قلعەنك Se promener sur le rempart قلعەيى دور ايتمك On a fait grand feu de dessus le rempart ديوارى اوزرينه كزمك بالاى سوردن عظيم آتش ايتديلر

Il se dit figur. de tout ce qui sert de défense *A.* سدّ سديد ‖ Cette place est le rempart de toute la province بو قلعه مجموع ايالتەنك سدّ سديدى مثابەسندە در Malte est un des principaux remparts de la Chrétienté مالطه جزيرەسى بالجمله ملل عيسويەنك سدّ سديدى مثابەسندە اولان محللرك اعظم

واقويسيدر

REMPLACEMENT. Emploi utile de deniers. V. Remplacer ‖ Il a été ordonné que le remplacement de ces deniers-là se ferait sur un tel fonds مبلغ مذكورك فلان محلّه يرلشدرلمسى امر وتنبيه اولندى

REMPLACER. Succéder à la place de quelqu'un *A.* استخلاف *P.* جاى كسى كرفتن ـ بجاى كسى آمدن *T.* بركمسنەنك يرينه كلمك ‖ Ce magistrat est mort, et a été remplacé par son fils فلان حاكم وفات ايدوب يرينه اوغلى استخلاف ـ يرينه اوغلى كلدى ـ ايلدى

On dit, qu'il est difficile de remplacer un tel, pour dire, qu'il est difficile de trouver un sujet aussi capable que lui فلان كشى‌يه فلانه ـ نعم البدل بولمق ـ نعم الخلف بولمق امر مشكلدر ـ بدل بولمق امر دشوار در ـ Et qu'un homme en remplace un autre, pour dire, qu'il en tient lieu فلان كشى فلانه بدل فلانك يرينى طوتار ـ اولور

REMPLACER. Faire un emploi utile des deniers provenant d'une terre vendue, d'une rente rachetée *A.* توديع المبلغ *P.* ديناررا بجاى امين نهادن *T.* اقچەيى يرلشدرمك ‖ Il a de l'argent à remplacer يرلشدرەجك اقچەسى وار در

REMPLAGE. Action de remplir une pièce de vin qui n'est pas tout-à-fait pleine *A.* تكميل النقصان *P.* تمامسازى *T.* تماملمه

REMPLAGE. T. de Maçonn. On appelle Remplage de muraille, le blocage ou les petites pierres dont on remplit une muraille *A.* قتة لحشو الجدار *P.* سنگريزها براى آكندن ديوار *T.* ديوار طولدرەجق مولوز

REMPLI. T. de Tailleur. Pli que l'on fait à du linge, à de l'étoffe, pour les rétrécir ou pour les accourcir *A.* خبن *P.* پيچش *T.* قاصنتى

REMPLIER. Faire un rempli *A.* خبن *P.* پيچيدن *T.* قاصمق ‖ Le tailleur a remplié cet habit درزى فلان لباسى قاصدى

REMPLIÉ. *A.* مخبون *P.* پيچيده *T.* قاصلمش

REMPLIR. Emplir de nouveau *A.* املاء مجدداً ـ تشحين مجدداً *P.* از سر نو انباشتن *T.* يكيدن طولدرمق ‖ Ce tonneau qui était plein, a fui, il faut le remplir بو فوچى مملو ايكن آقمشدر مجدداً املايه محتاجدر

Et rendre plein *A.* تشحين ـ ايكار ـ توكير ـ املاء ـ تملئة *P.* پر كردن ـ آكندن ـ انباشتن *T.* طولدرمق ‖ Remplir un

vase de vin انایی باده ایله املا ایتمك Remplir ses coffres d'or et d'argent, ses greniers de blé صندقلری سیم وزر ایله وانبارلری حنطه ایله تشحین ایتمك — On dit, Remplir une transaction, une quittance, pour dire, écrire ce qui manquait à l'endroit qu'on avait laissé en blanc معاهده سندینك وابرا سندینك بوش یرینی طولدرمق

On dit figur. Remplir toute la terre du bruit de son nom آوازهٔ صیت وناميله اقطار وآفاقی ملآن ومالامال ایتمك Remplir tout le monde d'admiration عالمی مالامال وله وحیرت ایتمك Remplir les peuples de crainte, de joie قلوب ناسی پر خوف ودهشت یاخود مالامال شادمانی ومسرّت ایتمك C'est un homme qui se remplit d'espérances vaines ذهننی آمال باطله ایله طولدرر بر آدمدر

Remplir un fossé *A.* کبس ـ دك *P.* انباشتن *T.* طولدرمق ‖ On a rempli le fossé خندقی کبس وتدکیك ایلدیلر طولدردیلر

On dit, Se remplir de viandes, pour dire, manger avec excès *A.* تکشّؤ *P.* تا بگلو پر خورش شدن *T.* چوق یمکدن فارن طلوم کبی شیشمك

Remplir. Rendre complet le nombre de ceux qui doivent former une société *A.* ابلاغ الی حدّ الکمال ـ اکمال *P.* بتمامی رسانیدن ـ تمام کردن *T.* تماملمق

Il se dit aussi de toutes les choses qui supposent une exécution, un accomplissement *A.* اجرا ـ ایفا ـ ادا *P.* بجا آوردن *T.* یرینه کتورمك ‖ Remplir son devoir واجبهٔ ذمّتی ایفا ایتمك Remplir sa promesse انجاز وعد ـ ایفای وعد ایتمك Il a rempli tous les devoirs de l'amitié شروط دوستی ومحبّتی کما ینبغی ایفا ایلدی Cet homme remplit dignement sa place بو آدم مقامنك مسندینك ـ شاننی لایقی اوزره اجرا ایدر

On dit, Remplir l'attente, remplir les espérances du public, pour dire, répondre par ses actions à ce que le public avait espéré *T.* مأمول ناسی تصدیق ایتمك

Et remplir bien son temps, pour dire, l'employer bien بر کمسنه وقتنی بر وجه الیق صرف ایتمك

On dit aussi, Remplir une place, pour dire, l'occuper *A.* ضبط المنصب ـ تصرّف المنصب ‖ C'est un homme très-digne de la place qu'il remplit متصرّف ـ ضبط ایلدیکی منصبك تمام اهلیدر اولدیغی منصبك

Rempli. *A.* مملو ـ ملآن ـ مشحون *P.* انباشته ـ پر ـ آگنده *T.* طلو

REMPLISSAGE. Il se dit de l'action de remplir. V. ce mot. — Et de la chose dont on remplit *A.* حشو pl. حشویّات *P.* آگین *T.* طولمه — On dit en littérature, qu'il y a beaucoup de remplissage dans un ouvrage, pour dire, qu'il y a beaucoup de choses inutiles بو تألیفده وافر حشویّات وار در — Il se dit aussi dans les significations de Remplage. V. ce mot.

REMPLOI. Remplacement de deniers. V. Remplacer.

REMPLOYER. Employer de nouveau *A.* مجدّداً اعمال *P.* نیز بکار آوردن *T.* یکیدن قوللنمق

REMPLUMER. Regarnir de plumes *A.* مجدّداً تریش *P.* از سر نو بریش پیراستن *T.* یکیدن یلك کچورمك

Se Remplumer. Il se dit des oiseaux à qui les plumes reviennent *A.* تجدید الریش ـ مجدّداً ترییش *P.* از سر نو ریش پیدا کردن *T.* یکیدن تویلنمك ‖ Des oiseaux qui commencent à se remplumer یکیدن تویلنمکه باشلیان قوشلر

On dit figur., qu'un homme commence à se remplumer, pour dire, qu'il commence à rétablir ses affaires فلان کشی تویینی دوزمکه باشلادی

REMPORTER. Reprendre et reporter de quelque lieu ce qu'on y avait apporté *A.* اخذ وارجاع *P.* باز بردن *T.* آلوب کیرو کوتورمك ‖ Vous pouvez remporter votre livre کتابکی آلوب کیرو کوتوره بیلورسك Ce marchand n'a qu'à remporter ses marchandises بو بازرکان مالنی آلوب کیرو کوتورمکدن غیری ایده جکی یوقدر

Il signifie aussi, enlever d'un lieu *A.* رفع *P.* بر خیزانیدن *T.* قالدرمق ‖ On le remporta tout percé de coups قورشون ضربندن وجودی غرباله دونمش اولدیغی حالده رفع اولندی

Et gagner, obtenir *A.* احراز ـ تحصیل *P.* دسترس شدن *T.* اله کچورمك ‖ Il a remporté la victoire تحصیل غلبه ونصرت ایلدی le prix de la course احراز قصب السبق ایلدی Quel fruit remporterez-vous de tout cela? بوندن تحصیل ایده جکك ثمره ندر

REMUAGE. Action de remuer une chose *A.* تحریك *P.* جنبایش *T.* اوینانمه ‖ Le remuage du blé حنطه‌یی یرندن اوینانمه

REMUANT. Qui est sans cesse en mouvement *A.* منز ـ دائمی

راحت - بر یرده طورمز .T بی آرام .P كثير الحركة - الحركة
بو چوجوق سبکروح Cet enfant est vif et remuant || طورمز
ودائمی الحرکه در

On dit figur. d'un esprit brouillon et propre à exciter des troubles, que c'est un esprit remuant .A ساعی الی - محرّك
- فساد قشقردیجی - تکث طورمز .T فتنه انگیز .P الفساد
فساد قارشدریجی

REMUEMENT. Action de ce qui remue .A اهتزاز - حرکت .P
- حرکت اخلاط Remuement d'humeurs || اوینایش .T جنبش
خلطلرك اوینایشی

Figur. Mouvement, brouillerie excitée dans un État .A هزهزة
.T شورش - جوش وخروش ناس .P اختلال - الناس
شورش واختلال باعث Causer du remuement || قرقشدلق
بين الناس ایقاع هزهزه واختلال ایتمك - اولمق Il y a
de grands remuemens dans cette province بو مملکتده کلی هزهزة
ناس وار در

On appelle Remuement des terres, le transport de beaucoup de terres d'un lieu à un autre .A نقل التراب .P نقلسازی
.T طپراغك نقلی || Le remuement des terres coûte
beaucoup نقل تراب کلی مصرفه محتاجدر

REMUE-MÉNAGE. Dérangement de plusieurs choses que l'on transporte d'un lieu à un autre .A تفرّق الاشياء .P پراکندگی
.T شیلرك طاغنقلغی - شیلرك پریشانلغی اشیا

REMUER. Mouvoir quelque chose .A تهزیز - تحریك .P
جنبانیدن .T اوینانمق || Remuer une chose de sa place بر
شیئی یرندن اوینانمق Ne remuez rien, tout est bien rangé هر
شیٔ نظامنده اولمغله هیچ بریسنی یرندن تحریك ایلمه
Remuer du blé, de peur qu'il ne s'échauffe قزمامق
حنطه‌یی ایچون تحریك ایتمك - On dit, Faire remuer les puissances, pour dire, faire agir les personnes qui ont l'autorité en main
اولیای اموری تحریك ایتمك

On dit, Remuer de la terre, pour dire, transporter de la terre d'un lieu à un autre .A نقل التراب .P نقل خاك کردانیدن
.T طپراق نقل ایتدرمك || Il lui a fallu remuer bien de la terre pour faire ce jardin بو باغچه‌یی احداث ایچون
کلیتلو طپراق نقل ایتدرمك اقتضا ایلدی

Et figur. Remuer ciel et terre, pour dire, faire agir toutes sortes de ressorts .T دنیایی آلت اوست ایتمك

Et remuer une affaire, pour dire, poursuivre une affaire négligée .T بر مصلحته طوقنمق - مصلحتی قارشدرمق || Si vous m'en croyez, vous ne remuerez pas cette affaire بنی دیکلر ایسدك
شو مصلحتی قارشدرمه Ce n'est pas une chose à remuer en ce temps-ci بویله وقتلرده طوقنلدجق ماده دکلدر

Il signifie aussi, émouvoir, causer quelque mouvement dans l'âme .A
ایراث الانجذاب - ایجاب الاهتزاز القلب - تهزیز القلب
.P بدل جنبش دادن .T یورکی چکندرمك || Les grands figures de l'éloquence remuent le coeur, l'âme فنّ بلاغتده
صنایع عظیمهٔ بیانیه موجب اهتزاز دل ویرلدر

REMUER, au neutre. Faire quelque mouvement, bouger .A ترمّز -
.P حرکت .T جنبیدن - قملدانمق - یرندن دپرنمك ||
Ne remuez pas de là اولطرفدن قملدانمه Il n'est pas mort, il remue encore هنوز وفات ایتمامشدر حالا حرکت ایدر

En parlant d'un enfant qui remue dans le ventre de sa mère, on emploie les mots .A جماء الجنين - شرص الجنين - شوص
.P چوجوق اناسی .T کودك در شکم مادر جنبیدن
قارنده اوینامق | Dès que l'enfant remue dans le ventre de sa mère جنینك بطن - جمای جنینك وقوعی عقیبنده
مادرده شوصی عقیبنده

Se Remuer. V. Remuer au neutre || Il est si las, qu'il ne peut se remuer شول مرتبده گرفتار عیّ وفتور اولمشدر که ترمّزه
مجالی یوقدر La foule était si grande dans ce spectacle, qu'on ne pouvait s'y remuer مسیرده مجتمع اولان خلقك اول
درجده ازدحامی وار ایدیکه قملدانجق بر یوغیدی - Il signifie aussi, se donner du mouvement pour réussir à quelque chose || Quoi qu'on lui dise, il ne se remue pas فلانه هر نه دیسه‌لر
یرندن قملدانجغی یوقدر Il est si paresseux, qu'il ne se remue pour rien غایة الغایة مهمل وکسلان اولمغله هیچ بر
شی ایچون یرندن قملدانمق احتمالی یوقدر Remuez-vous un peu ارهجق یرکدن قملدانك Il verrait périr tous ses amis, qu'il ne se remuerait pas دوستلرینك جملسی تلف
اولدجقلرینی بیلسه بیله یرندن قملدانمق احتمالی
یوقدر

Se Remuer pour une affaire .A اقدام - جدّ .P تکاپو کردن -
ورزش نمودن .T چبالمق || Il s'est beaucoup remué pour cette affaire زیاده‌سیله بذل - بو خصوصده چوق تکاپو ایتدی
جدّ واقدام ایلدی

RÉMUNÉRATEUR. Celui qui récompense. Il se dit proprement de Dieu *A.* ربّ المجازاة *P.* پاداش بخشنده *T.* جزا ايديجى || Dieu est le juste rémunérateur des bonnes oeuvres جناب ربّ المجازات افعال خيريه‌نك عدل وحق اوزره مكافاتنى پاداش كننده مجازى *P.* ايدر – Il se dit aussi des princes *A.* مكافات ايديجى *T.* || Ce prince est un juste rémunérateur de la vertu بو پادشاه ارباب فضيلتك مجازئ عدالتكاريدر – ارباب فضيلته عادلانه مكافات ايدر

RÉMUNÉRATOIRE. T. de Palais. Qui tient lieu de récompense *A.* بدل المكافاة || Donation rémunératoire بدل مكافات اولان هبه

RÉMUNÉRER. Récompenser *A.* جزا – مكافات *P.* پاداش كردن *T.* مكافات ايتمك

RENAISSANCE. Seconde naissance, renouvellement. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تجدّد الحياة – كسب الحياة الجديدة – تجدّد النشأة *P.* تازگئ حياته *T.* يكيدن جانلنمه || Depuis la renaissance des lettres علوم ومعارفك كسب حيات علوم ومعارفك تجدّد نشأتلرندنبرو – جديده ايده‌ليدنبرو

RENAISSANT. Qui renait *A.* مكتسب الحياة الجديدة *P.* حيات تازه پيدا كرده – حيات نو پذيرفته *T.* يكيدن كسب حيات تازه ايدن || La nature renaissante جانلنمش كسب حيات جديده Les plaisirs renaissans موجودات ايتمش لذايذ نفسانيه

RENAÎTRE. Naitre de nouveau *A.* مجدّداً نشأت – مجدّداً كسب الحياة الجديدة – مجدّداً تولّد – تكوّن *P.* از سر نو حيات نو پذيرفتن – از سر نو پيدا شدن – زاييدن *T.* يكيدن جانلنمق – يكيدن طوغمق || Les anciens ont dit que le phrénix renaît de ses cendres قدمانك اعتقادينه كوره قوقنس قوشى بعد الاحتراق رمادندن مجدّداً تكوّن ايدر Cette rivière se cache, se perd sous la terre, et renait en tel endroit فلان نهر بطن زمينه منخسف اولدقدنصكره فلان محلده مجدّداً نشأت ايدر On ne saurait venir à bout de nettoyer ce jardin de limaçons; plus on en tue, plus il en renait بو باغچه‌دنك سموكلى بوجكدن تطهيرى ممكن دكلدر زيرا هر نقدرى اهلاك اولنسه مجدّداً تولد ايدر – On dit, que toute la nature renait au printemps, que les fleurs, les arbres, les plantes renaissent فصل بهارده كافهٔ موجودات وازهار ونباتات واشجار كسب حيات جديده ايدر – Figur. *A.* تجدّد *P.* از نو سر نمودن – از نو پيدا شدن *T.* يكيلنمك

|| Cet événement fit renaitre les espérances فلان حادثه امانى ومأمولاتمك تجدّدينه وسيله اولمشدر

RENARD. Animal qui vit de rapine *A.* ثعلب pl. ثعالب *P.* روباه *T.* تلكو || La chasse aux renards صيد ثعالب – رواغ تلكو اوى Le renard se terre تلكو تحت الارض انطمار ايدر Les soldats se terraient comme des renards عسكرى تلكى تلكونترلى Peau de renard روباه مثللو وراى ترابده انطمار ايدر ايدى جلد روباه – تلكو پوستكيسى Chiens pour le renard ذنب الثعلب – تلكو صيدينه مخصوص زاغر Queue de renard تلكو قويروغى

Il se prend figur. pour Fin, ruse *A.* رايغ المزاج *P.* روباه طينت – منش *T.* تلكو مزاجلو || Cet homme-là est un fin renard روباه طينت – فلان كشى بر حيله باز رايغ المزاجدر On dit aussi, Faire la guerre en renard, agir en renard اعمال حيل – اطوار روبهكارانه ايله – رواغ آميز ايله جنك ايتمك تلكولك ايده‌رك

Renard, en parlant de canaux, se dit des trous par où les eaux se perdent *A.* مخرج الماء – ثعلب *P.* سوراخ زيش *T.* مصلق دليكى

RENARDE. La femelle du renard *A.* ثعلبة pl. ثعلبات *P.* روباه ماده *T.* ديشى تلكو

RENARDEAU. Petit renard *A.* جرو الثعلب pl. جراء الثعلب *P.* روباه بچه *T.* تلكو انيكى – تلكو ياوريسى

RENARDIÈRE. Tanière du renard *A.* جحر الثعلب *P.* سمج روباه *T.* تلكو اينى

RENCHÉRIR. V. Enchérir.

RENCHÉRISSEMENT. V. Enchérissement.

RENCOGNER. Pousser, serrer quelqu'un dans un coin *A.* ايزاق *P.* در تنكنا در زدن *T.* بوجاغه صوقمق – قصيق يرده صيقشدرمق

RENCONTRE. Approche fortuite de deux personnes ou de deux choses *A.* مصادفة *P.* دوچارى *T.* راست كلمه || Bonne rencontre مصادفهٔ ميمونه – نعم التصادف mauvaise مصادفه سؤ المصادفه – مصادفهٔ رديه – مصادفهٔ منحوسه fâcheuse بئس المصادفه Faire rencontre de quelque personne بر كمسنه‌يه مصادف اولمق – بر كمسنه‌يه راست كلمك Je ne pensais pas avoir une si heureuse rencontre en mon chemin اثناى راهده بو مقوله مصادفهٔ متيمّنده مظهر اوله‌جغمى هيچ مأمول ايتمز ايدم

On dit, Aller ou venir à la rencontre, pour dire, aller au-devant de quelqu'un qui vient *A.* استقبال *P.* در پذیره رفتن *T.* استقباله چیقمق ـ قارشولمغه وارمق || Il alla à sa rencontre فلانک استقبالنه چیقدی

Rencontre, se dit aussi de l'attouchement, du concours, de la conjonction des corps, qui se fait par art ou par nature *A.* مقارنة ـ اقتران ـ ملاقاة ـ تلاقی *P.* بهم رسی *T.* قاوشمه ـ دوش اولمه || La rencontre des atomes اجزای ما یتجزی نینک des astres مقارنت کواکب de Saturne et de Mars dans un tel signe مشتری ایله زحلک فلان برجده اقترانلری بری برلرینه مقارنتی

On dit aussi en termes de Grammaire, La rencontre des voyelles *A.* اجتماع الحروف العلة

Rencontre. Trait d'esprit, bon mot *A.* بدیهة pl. بدایه *P.* مضمون ـ حاضر جوابلق *T.* بدیهه گویی ـ حاضر جوابی Plaisante, subtile, ingénieuse rencontre بدیهۀ لطیفه ودقیقه heureuse بدیهۀ مصیبه ومخیّله محلّنه صرف اولنمش مضمون ـ بدیهۀ بیمزه fade بدیهۀ بارده froide دادسز مضمون ـ

Il signifie aussi, le choc de deux corps de troupes, lorsqu'il se fait par hasard *A.* مقارعة اتفاقیة pl. مقارعات اتفاقیة ـ التقاء الفریقین بغتةً *P.* گیرودار ناگهانی *T.* آنسزین راست کلوب طوقشمه || Il y eut une sanglante rencontre des deux avant-gardes, qui engagea ensuite un combat général طرفینک مقدمة الجیشی بیننده اتفاقی اولدرق وقوعیافته اولان مقارعهٔ شدیده عمومی بر محاربه‌نک حدوثنه سبب اولمشدر ـ وقوعیافته اولان التقای فریقین عموماً حدوث جنک وقتاله باعث اولمشدر

On appelle Marchandises de rencontre, celles qu'on trouve à acheter par hasard *T.* اتفاقاً ظهور ایتمش صاتیلق مال

Rencontre. Occasion *A.* فرصت || Je vous servirai en toute rencontre فرصت دوشدکجه طرفکزه عرض خدمت ایده‌جکم درکار در

Et conjoncture *T.* حال || Il a fait tout ce qu'il pouvait faire en cette rencontre اول حالده الندن کلدیکنی اجرا ایلدی Que pouvait-il faire de mieux en pareille rencontre? بو یله بر حالده زیاده نه ایده بیلور ایدی

RENCONTRER. Trouver par hasard *A.* تصادف *P.* دوچار *T.* شدن دوش اولمق ـ راست کتورمک ـ راست کلمک || Je rencontrai un homme sur mon chemin کتدیکم یولده بر آدمه راست کلدم Il le rencontra tout à propos فلانه تمام وقتنده تصادف ایلدی Ces deux corps de troupes se sont rencontrés, et ne se sont point battus طرفین عسکری بری برلرینه راست کلمشیکن جنک ایتمامشلر در Si je le rencontre jamais فلانی بر کره راست کتوره‌جک اولور ایسهم

On dit proverb. Deux montagnes ne se rencontrent jamais, mais les hommes se rencontrent *P.* کوه بکوه نمیرسد آدم بآدم میرسد *T.* طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور

On dit figur. Se rencontrer, pour dire, avoir les mêmes pensées qu'un autre sur un sujet *A.* مقارنة ـ مصادفة الافکار ـ توافق الافکار *P.* اندیشهای دوکسان باهم افتادن *T.* ایکی کشینک فکری بری برینه جاتشمق || Les beaux esprits se rencontrent عقول سدیده اصحابی اولنلرک افکاری توافق ایدر Vous aviez cette pensée et moi aussi, nous nous sommes rencontrés سنک فکرک شو یله ایدی بنمکی دخی موافق اولدیغندن افکار وارامزده مقارنت تامه افکار واراز جاتشدی ـ وار در

Rencontrer. Dire un trait heureux et qui est à propos *A.* جواب بالبداهة *P.* بدیهه گفتن *T.* حاضر جوابلق ایتمک ـ موقعنده جواب ویرمک || Il rencontre heureusement sur toutes choses هر شیده حاضر جوابلق ایدر Voilà bien rencontré اشته موقعنده سویلنمش بر جواب

RENDEZ-VOUS. Assignation qu'on se donne pour se trouver en un lieu convenu *A.* میعاد الملاقاة ـ موعد الاجتماع ـ محل معهود الاجتماع *P.* جایگاه معیّن با همرسی *T.* قاوشمق ایچون تعیین اولنمش یر || Assigner, donner, marquer un rendez-vous بر میعاد ملاقات تخصیص ایتمک Ils ont pris rendez-vous en tel endroit فلان محلی میعاد ملاقات اولمق اوزره تعیین ایتمشلر در Le rendez-vous général des troupes est en tel lieu عموماً عسکرک موعد اجتماعی فلان محلدر L'heure du rendez-vous میعاد ـ ساعت موعودهٔ اجتماع ملاقاتده بولنه‌جق ساعت معهوده Je suis arrivé le premier au rendez-vous محل معهود اجتماعه اوّل باوّل بن واصل اولدم Cette plaine est le rendez-vous de toutes les troupes بالجمله عسکرک موعد اجتماعی بو صحرا در

RENDORMIR. Faire dormir quelqu'un de nouveau *A.* مجدّداً انامة ـ تنویم *P.* مجدّداً خوابانیدن *T.* نیز بر دخی

بکیدن اویوتمق - اویوتمق || On ne le saurait rendormir بردخی اویوتمق ممکن دکلدر - فلانی بردخی اویوده‌مزلر

Se rendormir. *A.* تنوّم علی التکرار - مجدّداً تنوّم *P.* باز خوابیدن - باز خفتن - نیز در خواب رفتن *T.* بردخی اویومق - تکرار اویقویه وارمق || Je me suis rendormi تکرار اویودم

Rendormi. *A.* مجدّداً نایم *P.* نیز خوابیده - نیز خفته *T.* بردخی اویومش

RENDOUBLER. V. Remplier.

RENDRE. Redonner, restituer une chose à celui à qui elle appartient *A.* ردّ *P.* باز دادن - توخشن *T.* کیرو ویرمک || Rendre à quelqu'un l'argent qu'on lui a emprunté فلاندن استدانه اولمش اقچه‌یی کندوسنه ردّ ایتمک Rendre une somme qu'on avait volée استراق اولمش مبلغی صاحبنه ردّ ایتمک Les livres qu'on a empruntés عاریت آلنان کتابلری ردّ ایتمک Rendre un dépôt امانتی کیرو ویرمک

On dit, Rendre une lettre, un paquet, pour dire, les remettre à celui à qui ils sont adressés *A.* تسلیم - اعطا *P.* دادن *T.* ویرمک

Et rendre des marchandises, etc. en un endroit, pour dire, les y porter, les y conduire *A.* نقل - تسییر *P.* روانیدن *T.* کوتورمک || Il m'a vendu tant de balles de soie, et il doit me les rendre à Lyon فلان محله نقل وتسییر ایتدرمک شرطیله بکا شو قدر دنکت ایپک صاتدی

En ce sens, il se dit aussi des personnes *A.* ایصال *P.* رسانیدن *T.* ایرشدرمک || Montez dans mon carrosse, dans deux heures je vous rendrai là بنم هنطومه سوار اینسدک سنی ایکی ساعتده اول طرفه ایصال ایتدررم

Il se dit aussi de certains devoirs, de certaines obligations, par lesquels on doit s'acquitter mutuellement *A.* ایفا - تأدیه - ادا *P.* بجا آوردن - توختن *T.* یرینه کتورمک - اودمک || Rendre hommage ایفای رسم عبودیّت ایتمک Rendre ses devoirs, ses respects à quelqu'un فلانک حقنده ایفای واجبات متحتم الادا واجرای لوازم احترام اوفا ایتمک Je ne manquerai pas de lui rendre ce que je lui dois ذمتمده اولان دینکی اداسنده تجویز قصور ایتمک احتمالم یوقدر Rendre obéissance ایفای وجیبهٔ اطاعت وانقیاد ایتمک Rendre compte ادای حساب ایتمک Rendre le salut ادای رسم سلام ایتمک - سلام ویرمک - اعطای سلام ایتمک

Rendre à chacun ce qui lui est dû هر کسک حقنی ادا ایتمک Rendre gloire à Dieu جانب باری‌یه ایفای فریضهٔ تمجید ایتمک lui rendre grâce حضرت باری‌یه ایفای فریضهٔ شکر ومحمدت ایتمک Grâces infinies soient rendues à Dieu de ce que... شکر وسپاس بیحدّ وپایان تقدیمکردهٔ بارگاه جناب ربّ منّان اولسونکه شویله اولمشدر Rendre le devoir conjugal ایفای حق زوجیّت ایتمک — On dit aussi en termes de féodalité, Rendre foi et hommage, pour dire, s'acquitter de ses sujétions ادای رسوم صداقت وتبعیّت ایتمک

On dit, Rendre visite, pour dire, aller visiter quelqu'un برکمسنه‌نک زیارتنه وارمق — Et rendre ses visites, pour dire, rendre les visites qu'on a reçues مقابلهٔ زیارتی ادا ایتمک - مقابلهٔ زیارت ایتمک

Et rendre la justice, pour dire, exercer la justice اجرای عدالت ایتمک

Et rendre justice à quelqu'un, pour dire, reconnaître son mérite, ses droits *T.* اقرار حق ایتمک || Tout le monde rend justice à son mérite عامّهٔ ناس فلانک حق لیاقت واهلیّتنی اقرار ایدر

Et rendre service à quelqu'un برکمسنه‌یه بر نوع خدمت ایتمک - بر دوستلق ایتمک

Et rendre de bons offices à quelqu'un, pour dire, le servir par ses paroles ou par ses actions فلانک حقنده مساعیٔ جمیله ایتمک - همم جمیله بذل ایتمک - صرف ایتمک — Et rendre de mauvais offices à quelqu'un, pour dire, le desservir برکمسنه‌نک خلافنه یوریمک

Et rendre la pareille مقابلهٔ بالمثل ایتمک Rendre le réciproque, le change معاوضهٔ بالمثل ایتمک Rendre avec usure مع زیادة ادا ایتمک - مع زیادة تعویض ایتمک Rendre le bien pour le mal خیر - شرّی خیر ایله مقابله ایتمک Rendre injure pour injure ایله شتمه شتم ایله تعویض ایتمک مقابله ایتمک

Rendre, signifie aussi, faire recouvrer ce qui a été perdu *A.* مجدّداً تحصیل *T.* تدارک ایتدرمک - یکیدن - یکیدن آلیویرمک || Rendre la santé مجدّداً تحصیل صحت ایتدرمک Rendre la vue فوت اولمش قوّت باصره‌یی مجدّداً تحصیل ایتدرمک Le régime lui rendra les forces حمیه ایتدیکی قوای

بدنیەسنک مجدّداً تحصیلنه وسیله اولدیغی درکار در مجدّداً تحصیل اشتها ایتدرمک Rendre l'appétit

Et faire devenir *A.* تصییر *P.* ساختن *T.* ایلمک – قلمق – صلاح سبب اولمق – وسیله اولمق || Sa vertu l'a rendu illustre کندوییی شرفلو ایلدی – حالی وسیلۀ شان وشرفی اولمشدر Cette charge l'a rendu considérable بو منصب عظم قدر واعتبارینه بو منصب فلانی معتبر قلدی – وسیله اولمشدر Sa probité l'a rendu l'arbitre de tous ses voisins عفت وحقانیتی بین الجیران تحدث ایدن کافۀ منازعاتده حَکَم انتخاب اولمسنه سبب اولمشدر La parure la rend belle زیب وزینت وسیلۀ تزاید حسنی اولدیور Le malheur l'a rendu sage دوچار اولدیغی حال نکبت کسب درایت ایلمسنه سبب اولمشدر Cette action l'a rendu odieux بو فعلی منفور عالم فلانی منفور ایلدی – اولمسنه سبب اولمشدر

Il signifie aussi, produire, rapporter *A.* اعطاء – اثمار – انبات *P.* المحصول باری دادن – محصول دادن *T.* ویرمک – محصول ویرمک || Il y a de bonnes terres qui rendent près de deux cents gerbes par arpent بعض اراضئ مثمره واردر که هر بر دونمده تقریباً ایکییوز دست اکین ویرر Un grain de blé en rend quelquefois plus de soixante بعضاً بر حبّه بغدای آلتمش حبّه ویرر Sa terre lui rend dix mille livres par an ملکی سنوی اون بیک غروشلق محصول ویرر Les gerbes rendent beaucoup cette année بو سنۀ مبارکەده اکین دمتلری چوق محصول ویرر

On 'dit d'une plaie, d'un cautère, qu'ils commencent à rendre, qu'ils rendent beaucoup, pour dire, qu'il en sort de la matière *A.* تفریغ المادّة *P.* مادّه ریزیدن *T.* مادّه دوکمک – مادّه چیقارمق

Rendre, en parlant d'une fleur, se dit pour Exhaler une odeur agréable *A.* نشر الرائحة *P.* بو افشاندن *T.* قوخو یایمق – قوخو ویرمک

Rendre. Livrer *A.* تسلیم *P.* دادن *T.* ویرمک || Rendre une place قلعەیی تسلیم ایتمک Il lui a fait rendre les armes فلانه سلاحی تسلیم ایتدردی

Il se dit aussi dans le sens de Représenter *A.* عرض *P.* نمودن *T.* ادا ایتمک – کوسترمک || Cette copie ne rend pas bien l'original بو صورت اصلنی علی وجه الصحّه ادا ایدەمز Cet artiste non seulement sait penser, mais il sait rendre les objets qu'il a conçus بو صاحب صناعتک قوّت مفکّرەسی غالب اولدیغندن فضله تخیّل ایلدیکی صورک اداسنه دخی مهارتی واردر Une glace qui rend nettement les objets صورک نقاحت ایله عرض ایدر بر آیینه

Rendre. Traduire *A.* ترجمة *P.* پچوه کردن *T.* ترجمه ایتمک || Rendre un passage mot à mot کتابک بر فقرەسنی لفظاً بلفظٍ ترجمه ایتمک Il faut tâcher de rendre le sens plutôt que les paroles الفاظی ترجمه ایتمکدن ایسه معنای کلامک مآلک ترجمەسنه – ترجمەسنه بذل اقدام اولنمق اولیدر دقت اولنمق اولیدر

Il signifie aussi, répéter *A.* ردّ || L'écho rend les sons, les paroles یانقو سسی ولفظلری – صدا ردّ اصوات والفاظ ایدر ردّ ایدر

En ce sens on dit, Rendre un discours, une conversation, pour dire, répéter un discours qu'on a entendu tenir *A.* نقل || Il n'a pas rendu fidèlement ce que j'avais dit دیدیکمی صحّت اوزره نقل ایتمدی Je vous rends son discours mot pour mot فلانک کلامنی لفظاً بلفظٍ سکا نقل ایدرم

Rendre. Rejeter par les voies naturelles *A.* دفع – اخراج *P.* بیرون راندن *T.* چیقارمق || Rendre un remède حقنەیی دفع واخراج ایتمک Rendre de la bile par haut et par bas عن فوق و من اسفل دفع صفرا ایتمک Rendre un aliment comme on l'a pris غدایی تناول اولدیغی هیئتده دفع واخراج ایتمک

On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir *A.* قیٔ – استفراغ – *P.* هراشیدن *T.* قوصمق – Et figur. pour dire, restituer par force ce qu'on a acquis par des exactions || On lui a fait rendre gorge آلدیغنی قوصدردیلر

On dit, Rendre l'esprit, Rendre l'âme, Rendre les derniers soupirs pour dire, mourir *A.* تسلیم الروح – فیض النفس *P.* جان تسلیم کردن – تسلیم جان کردن *T.* نفس واپسینرا تسلیم ایتمک

Et rendre raison, pour dire, expliquer pourquoi on fait quelque chose *A.* عرض العلّة *P.* سبب نمودن *T.* سبب بیان ایتمک || Rendez-moi raison de votre conduite بو مقوله طور وحرکتک ایچون بکا سبب بیان ایله Il y a des phénomènes dans la nature dont on ne peut rendre raison بعض علایم سما واردر که سببلری نه ایدوکی بولنمق محالدر

Et rendre compte d'une chose, pour dire, la détailler *T.* حساب سلكك وحركتيچون ويرمك || Rendre compte de sa conduite بر كمسنه ايتديكى حركتك حسابنى ـ حساب ويرمك ويرمك

Et rendre un arrêt, une sentence, pour dire, les prononcer *T.* اصدار حكم ايتمك

Et rendre témoignage, pour dire, témoigner *A.* اداء الشهادة *P.* گواهى كردن *T.* شاهدلك ايتمك

Et rendre à quelqu'un sa parole, pour dire, le dégager de sa promesse فلانى ايتديكى وعددن تخليص ايتمك

Rendre, au neutre et Se rendre. Aboutir *A.* وصول ـ انتهاء *P.* روان شدن ـ رسيدن *T.* چيقمق ـ وارمق || Ce chemin rend à un village بو طريق بر قريه يه واصل اولور Les fleuves se rendent à la mer روان ـ انهار دريايه منتهى اولور Le sang se rend au coeur دم قلبه موصل منصب اولور ـ اولور Où se rendent ces chemins-là? بو يوللر نه طرفه چيقار ـ قنغى طرفه منتهى اولور

Se rendre. Se transporter dans un lieu *A.* وصول ـ ورود *P.* رسيدن *T.* وارمق || Il se rendra à Lyon un tel jour فلان كونده ليون شهرينه واصل اولهجقدر Les troupes se rendirent sur la frontière à la fin de Mai عسكر شهر مايس اواخرنده رأس حدوده واصل اولمشدر Je me rendrai auprès de vous كنديو آلاينه وارمق طرفكه وارهجغم Se rendre à son régiment محل مأموريتنه وارمق Se rendre à son devoir, à sa charge

Il signifie aussi, céder, se mettre au pouvoir, se soumettre *A.* تسليم النفس ـ اختيار التسليمية *P.* گردن دادن ـ تن دادن *T.* تسليم اولنمق ـ تسليم شدن || Les assiégés ne voulurent pas se rendre à composition محصورين سلماً تسليم اولنمغه راضى بالاستيمان تسليم اولنمغه ـ اولماشلر در Se rendre prisonnier de guerre اسير اولمق اوزره تسليم نفس ايتمك La garnison s'est rendue à discrétion مستحفظين قلعه بلا شرط وقيد حكم تسليم نفسه رضا داده اولمشلر در Se rendre à la raison عقله اظهار تسليميت ايتمك à l'autorité اولى الامرك ارادهسنه گردندادهٔ تسليميت اولمق

Et devenir *A.* صيرورت ـ كسب الحال *P.* گشتن *T.* اولمق || Il veut se rendre nécessaire لازملو بر آدم اولمق سو حركتى Il s'est rendu odieux par sa conduite قيدنده در تقريبيله منفور ومبغوض اولدى Ce prince s'est rendu redoutable à tous ses voisins بو پادشاه بالجمله همجوارانى عندنده باعث هول ودهشت اولمشدر Il ne faut pas se rendre si familier بو درجهده تكليفسز اولمق روا دكلدر

On dit en termes de Palais, Se rendre partie contre quelqu'un, pour dire, se déclarer partie contre lui بر كمسنهنك اوزرينه دعواجى اولمق

Se rendre, en parlant d'un cheval, signifie, être outré à force d'avoir marché ou d'avoir travaillé *A.* اطلاح *P.* در مانده شدن *T.* يورغنلقدن تاب وطاقت كسلمك ـ يورغنلقدن قالمق

Rendu. *A.* مردود *P.* باز داده *T.* كيرو ويرلمش *A.* واصل *P.* رسيده *T.* وارمش

On dit d'un homme, d'un cheval, qu'il s'est rendu, pour dire, qu'il s'est fatigué *A.* طليح *P.* در مانده *T.* يوريلوب قالمش ـ تاب وتوانى كسلمش

RENDUIRE. Réduplicatif d'Enduire *A.* طلاء مكرراً *P.* نيز سودن *T.* بر دخى سورمك ـ Il se prend aussi simplement pour Enduire. V. ce mot.

RENDURCIR. Rendre plus dur ce qui l'était déjà *A.* تصليب ـ تشديد *P.* سخت كردن *T.* پكشدرمك || La trempe rendurcit le fer صوارمه دمورى پكشدرر

Rendurci. *A.* متصلب *P.* سخت گشته *T.* پكشمش

RÊNE. Courroie de la bride d'un cheval *A.* عنان pl. اعنة *P.* لجامه مربوط عنان *T.* ديزكين || Une des rênes de la bride عنانك بر طرفى اولان Son cheval rompit ses rênes, et l'emporta آت عنانى شكست ايله راكبى آلوب كوتوردى ـ

On dit figur. Les rênes de l'Empire, de l'État, du gouvernement, pour dire, la souveraine administration de l'État عنان سلطنت وعنان ملك ودولت وعنان حكومت وسياست || Tenir les rênes de l'Empire عنان سلطنتى گرفتهٔ دست تصرف ايتمك Quitter les rênes du gouvernement عنان ملك ودولتك ادارهسندن فارغ اولمق

RENÉGAT. Qui a renié la vraie religion *A.* مرتد *P.* از ايمان ور گشته *T.* دونمه | Il s'est fait renégat مرتد اولمشدر

RÉNETTE. Instrument dont les maréchaux se servent pour couper l'ongle du cheval *A.* معضاد البيطار *P.* سمتراش *T.* سونتراج

RÉNETTER. Couper le sabot d'un cheval par sillons *A.* بطر الحافر *P.* سم اسبرا تراشيدن *T.* دابهنك طرنغنى يونمق || Les maréchaux affaiblissent souvent les quartiers, en rénettant

un pied بیطار بعض کرّه طوارك آیاغنده طرنغنی یونار ایکن یاننده‌کی کنارلره ایراث ضعف ایدر

Rénetté. A. مبطور الحافر P. سم تراشیده T. طرنغی یونلمش

RENFAÎTER. Raccommoder le faîte d'un toit A. تعمیر السطح T. طامی مرمّات ایتمك P. بام خانه‌را مرمّت کردن

RENFERMER. Enfermer de nouveau A. حبس علی التکرار T. ینه حبسه قویمق P. باز در زندان کردن || Ce prisonnier s'était échappé, on l'a repris et on l'a renfermé بو اسیر فرار ایتمشیکن اخذ اولنوب ینه در زندان اولندی

Il signifie aussi simplement, mettre en prison A. حبس ـ القاء الی الحبس P. در زندان کردن T. حبسه قویمق

Renfermer. Comprendre, contenir A. احتوا ـ اشتمال P. در گرفتن T. ایچنه آلمق || Le genre renferme les espèces جنس انواعی مشتملدر La terre renferme bien des trésors بطن ارض خزاین کثیره‌یی مشتملدر — On dit figur., qu'un livre renferme de grandes vérités فلان کتاب حقایق کثیره‌یی متضمندر ـ مشتملدر

Il signifie figur., restreindre A. حصر || Cet orateur a renfermé son sujet, sa matière en deux points واعظ تقریر ایلدیکی ماده‌یی ایکی بحثه حصر ایلدی Cet auteur s'est renfermé dans son sujet, et ne s'est pas permis le moindre écart بو مؤلف بحث ایلدیکی صدددن سر مو تجویز عدول وانحراف ایتمیوب همان آنك اوزرینه حصر کلام ایلدی

On dit, Se renfermer en soi-même, pour dire, se recueillir, afin de penser avec plus d'attention A. جمع الخاطر

Renfermé. A. محبوس P. در زندان کرده T. حبسه قونمش A. محتوی ـ مشتمل P. در گرفته T. ایچنه آلنمش A. منحصر

RENFLER. Il se dit des choses qui augmentent de grosseur en cuisant, ou en fermentant A. انتفاخ ـ نفختان P. آماهیدن T. شیشمك ـ قبارمق | Cette pâte a bien renflé بو خمیر کرکی کبی نفختان ایتمشدر Des haricots bien renflés کرکی کبی منتفخ اولمش فصولیا

Renflé. A. منتفخ ـ منفوت P. آماهیده T. شیشمش ـ قبارمش

RENFONCEMENT. T. d'Art. Effet de la perspective, en vertu de laquelle un lieu paraît enfoncé A. عماقة وهمیة P. ژرفی وهمی T. کوزده کورینن خیالی بر درینلك

RENFONCER. Enfoncer plus avant A. زقب P. سپوختن T. صوقمق || Renfoncer le bouchon d'une bouteille شیشه‌نك طیقاجنی صوقمق son chapeau برکمسنه شابقه‌یی باشنه صوقمق

RENFORCEMENT. Action de renforcer, ou l'effet de cette action A. تقویة ـ استحکام P. استواری ـ استوارسازی T. قویلشدرمه ـ قویلشمه || Le renforcement d'une poutre دیرکك قویلشمسی

RENFORCER. Fortifier, rendre plus fort A. تقویة ـ تزیید القوّة ـ تکثیر القوّة ـ ایراث المتانة والاستحکام P. توانایی دادن T. قوّتلندرمك ـ قوّت ویرمك ـ قوّتنی آرتورمق ـ ارسال امداد ایله استحکام ویرمك || Renforcer des troupes عسکرك قوّتنی تکثیر ایتمك ـ عسکره استحکام ویرمك Renforcer une garnison قلعه‌نك محافظه‌سنه مأمور اولان عسکره استحکام ویرمك

On dit, Renforcer la dépense d'une maison, pour dire, l'augmenter A. تکثیر المصرف ـ تزیید المصرف P. مصرفرا افزونتر کردن T. مصرفی آرتورمق

Se renforcer. Devenir plus fort A. کسب القوّة P. توانایی پذیرفتن ـ یافتن T. قوّتلنمك ـ قوّت بولمق || L'armée se renforce tous les jours اردو کل یوم کسب قوّت ایتمکده در

Renforcé. A. مستحکم ـ محکم ـ مقوّا P. توانایی یافته ـ استواری پذیرفته T. قویلشمش

En parlant des étoffes plus fortes qu'à l'ordinaire, on dit, qu'elles sont renforcées A. قوی النسج ـ محکم النسج P. سخت تنبیده T. تغدلو ـ صیقی || Du satin renforcé محکم النسج تغدلو اطلس ـ اطلس

RENFORMIS. Enduit ou crépi qu'on fait sur une vieille muraille A. دمام P. اندای T. بدانه

RENFORT. Augmentation de force militaire A. امداد P. چریك T. یاردم || L'armée était faible, on y a envoyé un renfort considérable اردو دوچار وهن وضعف اولدیغنه بناء کلیتلو امداد کوندرمك لازم کلدی

RENFROGNER, se RENFROGNER. V. Refrogner.

RENGAGER. Réduplicatif d'Engager A. ترهین علی التکرار P. نیز گرویدن T. ینه امانت قویمق Et ainsi de même des autres significations d'Engager || Il avait dégagé ses pierreries, il a été obligé de les rengager مجوهراتنی مقدّما رهندن تخلیص ایتمشیکن بو دفعه تکرار ترهینه مجبور اولمشدر Il ne fait que sortir d'une mauvaise affaire, vous voulez le rengager dans une autre فلان

کشی بر نا خوش ایشدن هنوز قورتلمشیکن ینه بشقه بر امر کریهه مضطرّ ایتمکه استرسک

RENGAÎNER. Remettre dans la gaîne *A.* اغماد *P.* در نیام اغماد سیف *T.* قیننه قویمق کردن || Rengainer une épée قلجی قیننه قویمق ـ ایتمک

RENGRAISSER. Faire redevenir gras *A.* تسمین *P.* فربه ساختن ـ تناوری بخشیدن *T.* طاولندرمق || Le riz dont il fait usage le rengraisse à vue d'oeil تناول ارزه مألوف اولدیدنبرو لحظةً تناولنه مألوف اولدیغی ـ بعد لحظةٍ کسب سمن ایدر || Il est aussi neutre *A.* برنج غداسی طرفة العینده تسمیننه وسیله اولور ـ فربه شدن *P.* کسب السمن ـ تسمّن طاولنمق *T.* تناوری پذیرفتن

Rengraissé. *A.* مسمّن *P.* تناوری پذیرفته ـ فربه گشته *T.* طاولنمش

RENIABLE. Il se dit lorsqu'un homme a commis quelque crime, et que la honte ou la crainte du châtiment fait qu'il le nie *A.* واجب الانکار *P.* انکار کردنی *T.* انکاری لازم || Il ne se dit qu'en cette phrase : Tous vilains cas sont reniables هر چرکین ایش واجب الانکار در

RENIEMENT. Action de renier *A.* انکار ـ جحد || Il ne se dit qu'en cette phrase: Le reniement de Saint Pierre حضرت پتروسک انکاری

RENIER. Déclarer contre la vérité qu'on ne connaît point une personne, une chose *A.* انکار ـ جحود *P.* انکار کردن *T* انکار ایتمک || Saint Pierre renia Jésus-Christ par trois fois حضرت پتروس حضرت عیسی یی اوچ دفعه انکار ایلدی || renia son maître مخدومنی انکار ایلدی

Il signifie aussi, renoncer entièrement à une chose || Renier sa religion, renier sa partie, sa famille, son nom بر کمسنه کندو دینی ـ وطننی واولاد وعیالنی واسمنی انکار ایتمک || On dit absolument Renier, pour dire, renier sa religion بر کمسنه دیننی انکار ایتمک ـ منکر دین اولمق ـ انکار ایتمک || On dit aussi Renier ses parens دیننی وخویشان واقرباسنی انکار ایتمک || Renier quelqu'un pour son parent فلان کمسنه یی اقربادن اولدیغنی انکار ایتمک ـ فلانک اقربالغنی انکار ایتمک

On dit aussi, Renier Dieu, ou simplement Renier, pour dire, jurer le nom de Dieu *T.* یمین بالله ایتمک || Il ne fait que renier et blasphémer یمین بالله ایتمکدن وکفر سویلمکدن خالی اولمز

Renié. *A.* منکر *P.* انکار کرده *T.* انکار اولنمش ـ On appelle Chrétien renié, un homme qui a renoncé à la religion chrétienne *A.* منکر الدین

On dit proverb. d'un méchant homme, qu'il est renié de Dieu et des hommes *A.* عند الحق والخلق مردود در

RENIFLEMENT. V. Renifler.

RENIFLER. Retirer, en respirant un peu fort, l'humeur ou l'air qui est dans les narines *A.* جذب المخاط فی الانف *P.* آب بینی در دماغ کشیدن *T.* سموکی برونه چکمک

RENOM. V. Renommée.

RENOMMÉE. Renom, réputation *A.* شهرت ـ صیت *P.* آوازه ـ صیت جمیل ـ حسن صیت *T.* آد نام || Bonne renommée بدنام ـ صیت قبیح ـ سوء صیت || mauvaise نیکنامی ـ بدناملق ـ صیت جلیل || grande شهرت جلیله ـ صیت جلیل || Noircir, ternir la renommée de quelqu'un بر کمسنه نک نام وشهرتنی بین الناس تشنیع ایتمک ـ تهجین ایتمک || Cela ferait tort, nuirait à sa renommée بر کمسنه نک صیت وشهرتنه بادیٔ تنقیص اولدجق || Flétrir sa renommée بر کمسنه پرتو صیت وشهرتنه ایراث کدورت ایتمک ـ حالاتدندر موجب شین

Il signifie aussi, le bruit qui court dans le public *A.* لسان الناس *T.* خلقک تواتری || J'ai appris cette action, ce grand événement par la renommée بو حادثهٔ جسیمه خلقک تواترندن مسموعم اولمشدر || Je n'en suis instruit que par la renommée بو کیفیت خلقک لساندن معلومم در

RENOMMER. Nommer avec éloge *A.* تذکیر بالحسن *P.* با ستایش یاد کردن *T* ایولک ایله آکمق || Ce prince s'est fait renommer partout فلان حکمدار نفسنی هر طرفده تذکیر بالحسن ایتدرمکه موفق اولمشدر || Ses belles actions l'ont fait renommer par toute la terre افعال خیریه سی چار اقطار عالمده حسن ایله تذکیرینه سبب اولمشدر

Renommé. *A.* مشهور pl. مشاهیر *P.* نامدار ـ شهرتشعار ـ شهرتیافته *T.* شهرت بولمش ـ آدلو || Il est fort renommé parmi les savans بین العلما بغایت مشهور ونامدار در || Renommé par sa sainteté شرافت ذاتی حسبیله شهرتشعار || Il était des plus renommés de ce temps-là اول عصرک اعظم مشاهیر ونامدارلرندن ایدی

RENONCEMENT. Action de renoncer. Il ne se dit que dans les choses

de Morale chrétienne *A.* قطع الرغبة ـ قطع العلاقة *P.* دستكشى *T.* وازكلمه || Le renoncement aux honneurs, aux plaisirs, aux vanités اعتبارات جهاندن ومشتهيّات نفسدن وافكار باطلهدن قطع علاقه ايتمك ـ قطع رغبت ايتمك || Le renoncement à soi-même بر كمسنه نفسندن قطع رغبت ايتمك

RENONCER. Se désister, se déporter de quelque chose *A.* فراغت ـ كفّ اليد *P.* دستكش فراغ ـ دست كشيدن ـ وا داشتن *T.* وازكچمك ـ وازكلمك ـ كوزاز يدن ـ شدن || Renoncer à la succession de son père پدرينك ميراثندن كفّ يد ايتمك || J'avais telle prétention, mais j'y ai renoncé فلان خصوصه دائر وازكلدم ـ اولان ادّعادن دستكش فراغ اولدم || Renoncer à une entreprise ـ بر كمسنه مباشرت ايلديكى مادّه‌دن فارغ اولمق Il signifie aussi, abandonner la possession, la prétention, le désir de quelque chose. Dans ce sens, on emploie aussi ces mots *A.* ترك *P.* واگذاشتن *T.* بوشلمق || Renoncer à l'Empire ترك سلطنت تاج وتختى ترك ايتمك ـ ايتمك || aux honneurs, aux dignités مناصب ومراتبدن فراغت ايتمك || à l'amour سوداى عشقدن ـ علايق دنيويّه‌دن كفّ يد ايتمك || au monde فارغ اولمق || à un دنيايى ترك ايتمك ـ دنيادن قطع علاقه ايتمك || projet نيتندن فارغ اولمق ـ ترك نيّت ايتمك || aux plaisirs لذايذ نفسانيّه‌دن فراغت ايتمك || à ses prétentions بر كمسنه ادّعا ايلديكى شيلردن كفّ يد ايتمك

Il signifie aussi, renier, désavouer *A.* انكار || Il a renoncé son maître آغاسنى انكار ايلدى

RENONCIATION. Acte par lequel on renonce à quelque chose *A.* فراغ *P.* دستكشى *T.* وازكلمه || Renonciation par écrit تحريراً فراغ ـ فراغ صحيح شرعى || verbale شفاهاً فراغ || valide فراغ || On lui donna acte de renonciation فراغنى مشعر يدينه سند اعطا اولندى فراغ معتبر ـ معمول به

RENOUEMENT. Renouvellement. V. ce mot || Renouement d'amitié تجدّد حبّ وموالات || d'une négociation مذاكره‌نك تجدّدى

RENOUER. Nouer une chose dénouée *A.* شدّ ـ ربط ـ عقد *P.* بستن *T.* باغلمق || Renouer un noeud شدّ عقده ايتمك ـ دوكمى باغلمق || On dit figur. Renouer la conversation, pour dire, la reprendre مجدّداً ربط سررشتهٔ كلامه مبادرت ايتمك ـ صحبتى تازه‌لمك ـ ربط شيرازهٔ كلام ايتمك

On dit aussi figur. Renouer un traité, une alliance, pour dire, les renouveler *A.* مجدّداً عقد ـ تجديد *P.* از ـ تازه ساختن سر نو بستن *T.* يكيدن باغلمق ـ يكيلمك || On a renoué le traité عهدنامه مجدّداً عقد ـ تجديد عهدنامه اولندى ـ اولندى || Et renouer amitié avec quelqu'un, ou simplement Renouer *T.* تجديد صحبت ايتمك || Ils avaient rompu ensemble, mais ils ont renoué بينلرنده سررشتهٔ صحبتى قطع ايتمشلر ايكن بر دفعه تجديد ايتمشلر در

RENOUEUR. Celui qui fait le métier de remettre les membres disloqués *A.* مجبّر *P.* شكسته بند *T.* چيقيقچى

RENOUVELER. Rendre nouveau en substituant une chose à la place d'une autre *A.* تجديد *P.* تر ـ نو ساختن ـ نو بيدن *T.* تازه‌لمك ـ يكيلمك ـ تازه كردانيدن ـ ساختن || Renouveler une vigne كرومى باغى تجديد ايتمك || un haras آت خركلدسنى تجديد ايتمك ـ تازه‌لمك || On dit, que le retour du soleil, du printemps renouvelle toutes choses رجوع شمس تازه‌لدر ـ ورجوع فصل بهار كافّهٔ موجوداتى تجديد ايدر || Renouveler un traité, une alliance, un édit, les anciennes ordonnances عهدنامه‌يى واتّفاقى وفرمانى ونظامات عتيقه‌يى تجديد ايتمك

RENOUVELER. Recommencer de nouveau *A.* استيناف ـ اقتبال ـ باز *P.* مجدّداً بدء وشروع ـ مجدّداً مباشرت ـ تجديد يكيدن *T.* از سر نو كردن ـ از سر نو آغاز كردن ـ آغازيدن ـ باشلمق || Renouveler un procès دعوايه اقتبال ايتمك || une querelle, ses مجدّداً شروع ايتمك ـ استيناف ايتمك || sollicitations نزاعى وابرام والحاحى تجديد ايتمك || On dit, Renouveler le souvenir d'une chose بر شيئك ذكرينى تجديد ايتمك || On dit aussi d'une personne qui change tous ses domestiques, qu'elle renouvelle sa maison, son service دائره‌سنى قپوسنى ـ قپو خلقنى ـ تجديد ايدر

Se Renouveler. *A.* تجدّد *P.* تازه گشتن ـ نو گشتن *T.* تازه‌لنمك ـ يكيلنمك || Le froid se renouvelle برودت تجدّد ايدر || Sa douleur se renouvelle tous les jours اندوه وكدرى تازه‌لنور ـ كل يوم تجدّد ايتمكده در

On dit, Se renouveler dans la mémoire de quelqu'un بر كمسنه‌يه فلانك خاطرينه اخطار ذام ايتمك ـ تذكير ذام ايتمك

Renouveler de. Accroitre *A.* تزييد ـ تأكيد *P.* افزاييدن ـ زياده‌لندرمك ـ ارتورمق *T.* دو بالا كردن ـ افزون كردن || Renouveler de zèle, d'appétit تأكيد اقدام وغيرت وتزييد غيرتى واشتهايى زياده‌لندرمك ـ اشتها ايتمك

Renouvelé. *A.* متجدّد *P.* نو گشته *T.* تازه‌لنمش ـ يكيلنمش

RENOUVELLEMENT. Rénovation, rétablissement d'une chose dans son premier état *A.* تجدّد *P.* حال نو *T.* پذيرايئ يكيلنمه || Le renouvellement de toutes choses, des traités, d'un bail كافّهٔ اشيانك وعهدنامه‌لرك والتزامك تجدّدى de l'année, de la lune تجدّد سنه وتجدّد قمر

Il signifie aussi, accroissement *A.* تزايد ـ ازدياد *P.* فراونى ـ *T.* زياده‌لنمه ـ زياده‌لك ـ آرتوفلق || Renouvellement de zèle, de ferveur تزايد اقدام وغيرت وازدياد گرميّت

Et réitération *A.* تأكيد || Renouvellement d'assurances de services اداى خدماته دائر عهودك تأكيدى

RÉNOVATION. Renouvellement. V. ce mot.

RENSEIGNEMENT. Indice, instruction qui sert à faire reconnaître une chose *A.* كاشفهٔ الحال pl. اخبار كاشفهٔ الحال || Donnez-moi quelques renseignemens sur cette affaire بو خصوصده بكا كاشف حال اوله‌جق بعض خبرلر وير Vous ne me donnez pas le moindre renseignement pour me diriger نه كونه حركت ايده‌جكمى بيلمك ايچون بكا كاشف حال اوله‌جق جزئى بر خبر ويرميورسك

RENSEIGNER. Enseigner de nouveau *A.* مجدّداً تعليم *P.* از سر نو آموزيدن *T.* يكيدن اوكرتمك || Il avait oublié le chemin, il a fallu le lui renseigner يولى فراموش ايتمكله يكيدن كندويه تعليم اولنمق لازم كلدى On a mal montré le Latin à cet enfant, il faut le lui renseigner بو چوجوغه لاتين لسانى كركى كبى افاده اولنمديغندن مجدّداً تعليمى اقتضا ايدر

Renseigné. *A.* مجدّداً معلّم *P.* از سر نو آموخته *T.* يكيدن اوكرنمش

RENTE. Revenu annuel *A.* ايراد pl. ايرادات pl. دخل ـ واردات *P.* در آمد ـ سود *T.* كلور || Il a dix mille écus de rente اون شو قدر غروش كلورى وار ـ بيك غروش ايراده مالكدر Il vit de ses rentes وارداتيله كچينور در

Et ce qui est dû tous les ans, à cause d'un fonds aliéné ou cédé *A.* غلّة pl. غلّات ـ حاصل pl. حاصلات || Rente seigneuriale املاك وعقارات غلّه‌سى foncière غلّهٔ صاحب ارض Bail à rente غلّهٔ مقطوعه مقابلنده ويريلان حاصلاتى التزام La plupart des rentes de cette terre sont en argent بو ارضك اكثر حاصلاتى نقداً ادا اولنور Rente en grains حبوبات اولدرق ويريلان غلّه Cette maison n'est pas à lui franche et quitte, il en fait la rente فلان كشى بو خانه‌يه ملكيّت اوزره متصرّف اولميوب انجق غلّه‌سنى اخذ ايدر

Il se dit aussi de ce qui est dû annuellement, à cause d'une somme d'argent aliénée par contrat de constitution *A.* فايض المستغلّات || Rente constituée au denier vingt-cinq فايض المال الموقوف ـ المرتّبة يكرمى بش اقچه فايض اعتباريله ترتيب اولنان وقف اولنان مال ـ مستغلّات Rente annuelle et perpétuelle وقف اولنمش مالك فايض سنوئ مؤبّدى Rente sur le roi, sur la ville جانب ميرى‌يه وشهر صنديغنه وقف وتوديع اولنمش مال مقابلنه مربوط اولان فايض Donner de l'argent à rente فايض مقابلنه وقف مال ايتمك Rente payable par quartier برربع اولدرق مقسّطاً ادا اولنمق شرطيله مستغلّات مال موقوفه ربط اولنمش ـ مرتّبه‌يه ربط اولنمش فايض

RENTER. Assigner un revenu à un établissement *A.* ربط الايراد *P.* ايراد بستن *T.* ايراد باغلمق || Ce n'est pas tout de bâtir des hôpitaux, il faut les renter خسته خانه بناسى كافى دكل ايرادى دخى باغلنمق لازمدر

Renté. Celui qui a des rentes, du revenu *A.* صاحب المستغلّات ـ صاحب الايراد *P.* ايراد دار *T.* ايرادلو ـ ايراد متصرّفى

RENTIER. Celui qui a des rentes constituées sur l'État *A.* متصرّف المستغلّات المرتّبة

RENTRAIRE. Coudre, rejoindre les déchirures, les trous qui se sont faits dans une étoffe épaisse *A.* لقط *P.* بهم تنبيدن *T.* اورومك

Et joindre bord contre bord deux morceaux qui n'ont point été joints *A.* تلفيق *P.* بهم دوختن *T.* ايكى پارچه‌يى يناشدروب اكلمك || Ce tailleur sait bien rentraire بو خيّاط فنّ تلفيقده اثوابه ماهر در

Rentrait. *A.* ملقوط *P.* بهم تنبيده *T.* اورلمش *A.* ملفّق *P.* بهم دوخته *T.* يناشدريلوب اكلنمش

RENTRAITURE. Couture de ce qui est rentrait *A.* موضع اللقط *T.* اوروم يرى

RENTRANT. T. de fortif., qui se dit, par opposition à Saillant, des angles dont l'ouverture est en dehors, *A.* زاوية متداخلة pl. زوايا متداخلة

RENTRAYEUR. Celui qui sait rentraire *A.* لاقط *T.* اوروجى

RENTRÉE. Action de rentrer. Il se dit des tribunaux, lorsqu'ils

recommencent leurs fonctions après les vacances *A.* انعقاد المجلس
یکیدن مجلس *T.* از سر نو عقد انجمن عدالت *P.* مجدّداً
پارلامنتو || Un tel évêque a officié à la rentrée du Parlement قورمه
مجلسنک انعقاد جدیدی کونی آیین دعایی فلان
پسقپوس ادا ایلدی

Rentrée. Arrivée successive des parties d'un revenu *A.* ورود ـ
توارد ـ دخول فی الید *P.* بدست رسی *T.* اله کیرمه || On
ne peut compter sur la vendange que quand la rentrée est faite
قطع اولنان اوزم تماماً وارد اولمدقچه باغ بوزومنک
حاصلاتی مقداری معلوم اولمز

RENTRER. Entrer de nouveau *A.* دخول علی التکرار *P.* نیز
در آمدن *T.* ینه کیرمک || Il ne fut pas plus tôt sorti, qu'on
le vit rentrer هنوز چیقمشیکن تکرار دونوب کیردی || Il est
rentré par un mariage dans une terre qu'il avait perdu مقدّما
الندن چیقمش ملکک عقد ایلدیکی نکاح تقریبیله ینه
تحت تصرّفنه داخل اولمشدر

On dit d'une humeur qui cesse de se porter à la peau, qu'elle
rentre *A.* عکس الی الداخل ـ عکس الی الباطن *P.* بدرون
رفتن *T.* ایچرو یه اورمق || Prenez garde de laisser rentrer
cette humeur بو خلطک داخل بدننه عکس ایلمسندن
حذر ایله

On dit figur., Rentrer dans les bonnes grâces de quelqu'un, pour
dire, les obtenir de nouveau برکمسنه نک حسن نظرینه مجدّداً
مظهر اولمق ـ کما فی السابق مظهر حسن نظری اولمق ـ
Et rentrer dans son devoir, pour dire, se remettre dans son devoir
برکمسنه واجبهٔ ذمّتنک اداسنه مجدّداً مبادرت ایتمک ـ
Et rentrer en charge, en service تکرار منصب وخدمته کیرمک
Rentrer en folie, en fureur تکرار ـ تکرار مبتلای جنون اولمق
مالنک مجدّداً Rentrer dans son bien جنونه کرفتار اولمق
ضبط وتصرّفنه ابتدار ایتمک Rentrer en commerce de lettres
تکرار مکاتبه یه شروع ایتمک

On dit aussi, Rentrer en soi-même, pour dire, faire réflexion sur soi-même برکمسنه نفسنی مطالعه ایتمک

RENTRER. Arriver *A.* دخول ـ ورود *P.* آمدن *T.* کلمک
Ce revenu a peine à rentrer بو ایراد زحمت ایله ورود ایدر ـ
داخل اولور Avant que de compter le profit, il faut que les frais
rentrent ربح وفائده نک حسابی رویت اولنمزدن مقدّم
واقع اولان مصارف داخل حساب اولمق اقتضا ایدر

ینه *T.* نیز در آمده *P.* داخل علی التکرار *A.* Rentré.
T. بدرون عکس کرده *P.* منعکس الی الداخل *A.* کیرمش
ایچرو یه عکس ایتمش خلط Humeur rentrée || ایچرو یه اورمش
Il se dit au moral dans le sens de Comprimé *A.* مکنون ـ
مضمر فی الباطن *P.* درونی *T.* کیزلو || Il est mort d'un
chagrin rentré درونده مضمر بر کدردن وفات ایلدی La
maladie de ce ministre n'est qu'une ambition rentrée بو وکیل
دولتک مبتلا اولدیغی علّت انجق درونده مکنون فرط
حرص شاندر

à la RENVERSE. Il s'emploie dans les phrases suivantes, pour
dire, sur le dos : Tomber à la renverse *A.* سقوط مستلقیاً *P.*
بر پشت افتادن *T.* ارقه اوزرینه دوشمک Être couché à la
renverse ارقه اوزرینه یاتمق

RENVERSEMENT. Action de renverser, ou état d'une chose renversée *A.* انتکاس ـ انهدام ـ اندراس *P.* برگشتگی *T.* ییقلمه
ـ ییقلمسی ـ دیوارک انهدامی || Le renversement d'un mur
Figur. || Le renversement d'un État اندراس احوال ملک ودولت ـ
قوانین واحکامک انتکاس حالی des lois برگشته گی حال ملک
d'une grande fortune عظیم وجسیم ثروت حالک اندراسی
d'un projet بر ترتیبک برگشته لکی

Il signifie aussi, dérangement *A.* اختلال النظام *P.* پریشانی
حال *T.* طاغنقلق ـ پریشانلق || Le renversement de ma bibliothèque کتابخانه مک اختلال نظامی de mes papiers
اوراقمک پریشانلغی

On dit aussi, Le renversement de sa tête, pour dire, le désordre de ses pensées *A.* تشتّت العقل *P.* پریشانی ذهن *T.*
ذهن طاغنقلغی ـ Et renversement d'esprit, pour dire, une folie
entière *A.* اختلال الدماغ *P.* شوریدگی عقل *T.* دلولک

Renversement. T. de Mar. Transport de la charge d'un vaisseau
dans un autre *A.* نقل الحمولة السفینة الی سفینة الاخری
P. نقل حمولهٔ کشتی بکشتی دیگر *T.* برکمیدن بشقه
کمی یه یوکک افدارمه

RENVERSER. Jeter par terre, abattre avec violence *A.* تنکیس ـ
هدم ـ القاء الی الارض *P.* بزمین انداختن ـ یکسان خاک
کردن ـ نقش زمین کردن *T.* ییقمق ـ یره ییقمق || Renverser un bâtiment بنایی هدم ایتمک ـ بنایی نقش زمین
شدّت ریح Le vent renverse les plus grands arbres ایتمک
اعاظم اشجاری هدم وتنکیس ایدر La mine a renversé la

tour آتیلان لغم قلّهیی هدم وتنکیس ایتدردی Le canon a renversé ce palais de fond en comble آتیلان طوب کلّهلر بله خاك ایله یکسان اولدی ـ فلان سرای سرتا پا هدم اولندی

Il se dit aussi des hommes *A.* اکباب ـ تنکیس ـ اکاسة *P.* تپه‌سی اوزرینه ـ یوز اوزرینه ییقمق *T.* سر نگون کردن || یوزی قویی ییقمق ـ ییقمق Il fut renversé par terre du premier coup de lance مزراغنك همان ایلك ضربنده تپه‌سی اوزرینه ییقلدی ـ تنکیس واکباب اولندی

On dit en termes de Guerre, Renverser les travaux des ennemis ـ دشمنك استحکاماتنی هدم وتخریب ایتمك On dit aussi, Des troupes ont renversé tout ce qui s'est présenté devant elles, pour dire, qu'elles ont mis en déroute tout ce qui leur était opposé عسکر همان اوکنده کلانی بر گشته وپریشان ایتمشدر Notre aile droite renversa l'aile gauche des ennemis جناح یمینمز دشمنك جناح یسارینی متفرّق وپریشان دوچار کسر وهزیمت ایتمشدر ـ ایلدی La première ligne des ennemis se renversa sur la seconde دشمنك صفّ اوّلی صفّ ثانیسی اوزرینه ییقلدی

Renverser sens dessus dessous *A.* تقلیب الاسفل الی الاعلا *P.* زیر وزبر کردن *T.* آلتنی اوستنه چویرمك

On dit en termes de Marine, Renverser la charge d'un vaisseau dans un autre *A.* نقل الحمولة الی سفینة الاخری *P.* از بر کمیدن بشقه *T.* کشتی بکشتیٔ دیگر نقل بار کردن کمی یه یوکك اقدارمق

Renverser. Troubler l'arrangement des choses, mettre tout sens dessus dessous *A.* تخلیط ـ تشتیت *P.* پریشان کردن ـ زیر وزبر ساختن ـ پراکندیدن *T.* آلاق بولاق ـ طاغتمق || قارش مورش ایتمك ـ آلت اوست ایتمك ـ ایتمك Il a renversé tous mes papiers اوراقمی بستون پراکنده وپریشان ایلدی

Figur. *A.* تشویش ـ اخلال النظام ـ اخلال *P.* پریشان ـ برباد ایتمك *T.* تار ومار کردن ـ بر گشته کردن ـ کردن || Renverser un État نظام ملکی تشویش هرج ومرج ایتمك un système ملکی هرج ومرج ایتمك ـ واخلال ایتمك les desseins de quelqu'un بر اصول وترتیبی تار ومار ایتمك کمسنه‌نك مقاصد ومنویّاتنی بر گشته وتار ومار ایتمك C'est renverser toute la Jurisprudence نظام حکم وقضایی کلیّاً تشویش واخلال ایتمکدر L'intendant a renversé les affaires de cette maison بو خانه‌نك کتخداسی امور بیتیه‌نك مجموعنی مختل وپریشان ایلدی Ce grand effort lui a renversé la cervelle ایتدیکی زور اخلال دماغنه باعث اولمشدر

Renversé. *A.* منهدم ـ منکوس *P.* برگشته *T.* ییقلمش *A.* مختل ـ *A.* یوزی قویی ییقلمش *T.* سر نگون *P.* منکوس بر باد اولمش *T.* تار ومار ـ پریشان *P.* مشوّش

RENVOI. Envoi d'une chose à la personne qui l'avait envoyée *A.* اعادة ـ ردّ *P.* باز فرستادگی *T.* کیرو کوندرمه || Renvoi de marchandises, d'une lettre de change کلان امتعه واموالك کیرو کوندرلمسی ـ وپولیچه تمسّکنك ردّ واعاده‌سی

Renvoi. Marque faite dans un livre pour renvoyer le lecteur à une pareille marque hors du texte, accompagnée d'une explication اشارة الارسال || La grande quantité de renvois fatigue le lecteur ـ کتابده اشارات ارسالك کثرتی اوقویانلری اوصاندرر En parlant d'un acte, d'un écrit, il se dit de la marque qui renvoie à une addition qui est à la marge ou au bas de la page *T.* چیقمه ـ چیقمه اشارتی || Il y a dans cette minute des renvois qui ne sont pas parafés بو مسودّه‌ده صحّ اولنمامش چیقمه اشارتلری وار در Il y a dans ce manuscrit trop de renvois qui en rendent la lecture fort incommode بو دست خط اولان کتابده چیقمه اشارتلرك کثرتی اولمغله اوقونمسی کوجدر

Renvoi, signifie aussi, répercussion *A.* انعکاس ـ ردّ *P.* باز زنی *T.* کیرو چویرلمه || Le renvoi des paroles par l'écho صدا ایله الفاظك ردّی

Et le congé qu'on donne à des troupes *A.* إذن العودة ou à un domestique *A.* طرد

RENVOYER. Envoyer une seconde fois *A.* ارسال علی التکرار *P.* نیز فرستادن *T.* بر دخی کوندرمك ـ ینه کوندرمك || Je lui avais envoyé un diamant, il l'a refusé, je le lui ai renvoyé ارسال ایلدیکم الماسی قبول ایتمکدیکندن تکرار طرفنه ارسال ایلدم

Il signifie aussi, faire reporter à une personne une chose qu'elle avait envoyée *A.* اعادة ـ ردّ *P.* باز دادن *T.* کیرو ویرمك || On lui avait envoyé un présent, il l'a renvoyé طرفنه کوندریلان هدیه‌یی ردّ ایلدی ـ اعاده ایلدی

Et faire reporter à une personne une chose qui lui appartient *A.* اعادة *P.* باز فرستادن *T.* کیرو کوندرمك || Vous m'avez prêté ce livre, mais je suis sûr de vous l'avoir renvoyé شو

کتابی عاریت اولدرق بکا ویرمشیدك انجق طرفکه اعاده ایلدیکمه شبهم یوقدر Je lui ai renvoyé la canne qu'il avait oubliée chez moi کندویه عصایی اونوتدیغی خانه‌مده اعاده ایلدم

Renvoyer. Faire retourner une personne au lieu d'où elle était venue *A.* اعادة ـ ارجاع *P.* باز گردانیدن *T.* کیرو دوندرمك ـ کیرو چویرمك || On a renvoyé le courrier deux heures après son arrivée کلان اولاق وصولندن ایکی ساعت مرورنده ینه اعاده اولندی

On dit, Renvoyer un domestique بر خدمتکاری طرد ایتمك ـ قوغمق

Renvoyer. Adresser à quelqu'un ou en quelque lieu, pour avoir l'éclaircissement de quelque chose *A.* احالة *P.* سپردن *T.* حواله ایتمك || Je lui ai demandé les raisons qui le déterminaient à prendre ce parti ; pour toute réponse il m'a renvoyé à sa femme بو مقوله حرکته سبب نه اولدیغی کندودن سؤال اولندقده بو بابده اوّل وآخر ویردیکی جواب بنی زوجه‌سنه حواله ایتمك ایدی

Il signifie aussi, remettre à un autre temps *A.* تعلیق بوقت *P.* فلان وقت کردن *T.* وابستهٔ فلان وقت براقمق || فلان وقته براقمق Il m'a renvoyé à Noël pour mon payement آلاخر الدجغم اولان اقچه‌نك اداسنی عید میلاده تعلیق ایلدی Il ne faut pas renvoyer au lendemain ce qu'on peut faire dans le jour بو کونکی ایرته‌یه براقمق ـ ایشی فردایه تعلیق ایتمك روا دکلدر ایرته‌یه تأخیر ایتمك ـ جائز دکلدر

Renvoyer. Réfléchir, répercuter *A.* ردّ || Le joueur a renvoyé la balle طوب اوینایان طوبی ردّ ایلدی La plaque d'une cheminée renvoie de la chaleur dans la chambre اوجاغك دمور تخته‌سی اوطه‌نك ایچنه ردّ حرارت ایدر L'écho renvoie les sons صدا ردّ صوت ایدر

REPAIRE. Retraite des animaux sauvages *A.* وجار pl. اوجرة ـ عرین pl. عرن ـ زریبة السباع pl. زرایب السباع *P.* کنام ـ نورد ـ سمیج *T.* این ـ یرتجی جانور یتاغی || Un repaire de lions عرین اسد ـ ارسلان تیاغی de tigres, d'ours de serpens وجار الانمار والدباب ـ قپلان وآیو یتاغی ـ عرین الحیّات ـ ییلان اینی ـ Figur. || Un repaire de voleurs, de scélérats *A.* مکمن اللصوص ـ عرین اللصوص *T.* آشیانهٔ خباثتکاران ـ آشیانهٔ دزدان *P.* عرین الاشقیا یرامز یتاغی ـ خرسز یتاغی

REPAÎTRE. Manger, prendre sa réfection *A.* اکل *P.* خوردن *T.* یمك ـ طعام ایتمك || Il a fait trente lieues sans repaître اونوز ساعتلك مسافه طعام ایتمکسزین قطع ایلدی On ne leur a pas donné le loisir de repaître فلانلره طعام ایتمکه وقت ویرمدیلر Vos chevaux n'ont point repu d'aujourd'hui, il les faut faire repaître سنك آتلرك بو کونکی کون بر شیٔ یمدیلر بهر حال یم ویرلملو در

Se repaître. Il se dit au figuré *A.* تغذّی *P.* پرورش یافتن *T.* بسلنمك || Cet homme ne ne se repaît que de sang دمای عبادی غدا ایدنمش بر قهّار خونریز در Se repaître de vaines espérances آمال بیهوده ایله بسلنمك ـ Il se dit aussi à l'actif au figuré || Repaître quelqu'un d'espérances, de chimères, de fumée, etc. برکمسنه‌یی آمال باطله وخیالات لاطایله واوهام بیهوده ایله بسلمك

Repu. *A.* متغدّی *P.* پرورده *T.* بسلنمش

RÉPANDRE. Verser une chose de manière qu'elle se disperse *A.* رشّ ـ نضح ـ سفح *P.* پاشیدن *T.* سرپمك || Répandre de l'eau par terre یر اوزرینه صو سرپمك de la sauce sur la nappe سفره‌نك بزی اوزرینه طعام تربیه‌سندن یاغ سرپمك

Répandre du sang. *A.* رشّ ـ سفك الدم ـ اهراق الدم ـ اراقة الدم *P.* خون ریختن *T.* قان دوکمك || Dieu défend de répandre le sang humain باری تعالی حضرتلری اراقهٔ دمای عبادی منع وتحذیر ایلدی

Répandre des larmes. *A.* اسجام الدموع ـ اسالة الدموع *P.* اشك افشاندن ـ اشك ریختن ـ آب دیده ریختن *T.* کوز یاشی دوکمك || La mort de son père lui fit répandre bien des larmes پدرینك وفاتنده دیده‌سندن اسالهٔ سیل دموع ایتمشدر Cette loi cruelle a fait répandre bien du sang et bien des larmes وضع اولنان اشبو قانون اهراق دمای متوافره واسجام دموع متکاثره‌یی موجب اولمشدر

Répandre. Départir, distribuer à plusieurs personnes *A.* نشر ـ تنثیر *P.* پراکندیدن ـ افشاندن *T.* صاچمق ـ طاغتمق || Il a répandu bien de l'argent pour gagner les suffrages اصحاب مجلسك آرایلرینی جلب وتحصیل ضمننده خیلی زر وسیم نشر ایتمشدر Dieu répand ses grâces comme il lui plaît جناب ربّ العالمین الطاف رحمتیه‌سن کیف ما یشاء نشر

نشر نعم ایتمک ایدر Répandre des bienfaits

Il signifie aussi, étendre au loin, disperser en plusieurs endroits A. بسط ـ نشر ـ بث ـ ابثاث ـ تبثیث P. پاشیدن T. یایمق ـ طاغتمق ـ یایوب طاغتمق || Le soleil répand la lumière شمس بسط ضیا ایدر ـ نشر ضیا ایدر Ces fleurs répandent une odeur agréable افاحهٔ رایحه ـ بو شکوفدلر بر رایحهٔ طیّبه نشر ایدر Ce fleuve, en sortant de son lit, a répandu ses eaux dans la campagne, et l'a inondée بو نهر طغیان ایدوب اطراف وحوالیده کائن صحاری وبراریده نشر میاه ایله اراضی‌یی بصمشدر Il avait répandu ses troupes dans tous les villages des environs عسکرینی اطراف وحوالیده کائن قریه‌لرک جملدسنه نشر ایلدی ـ طاغیدوب یایدی

Répandre et Se Répandre, se dit aussi au figuré A. نشر ـ انتشار ـ شیوع P. رایگان کردن ـ رایگان شدن T. یایمق ـ یایلمق || Cette doctrine s'est fort répandue en peu de temps بو مذهب وقت قلیل ایچنده شایع ومنتشر اولمشدر Il s'est répandu un bruit par la ville شهر ایچنده بر خبر نشر اولندی La nouvelle du gain de la bataille se répandit en un instant بر حوادث شیوع بولدی ـ خبر غلبه ونصرت آن واحدده شایع ومنتشر اولمشدر Cet auteur a répandu de mauvaises maximes dans son livre بو مصنّف تألیف ایلدیکی کتابده قواعد ردیئه نشر ایتدی Cette hérésie a répandu son venin dans tout ce pays ـ سمّ رفض وبدعت جمیع مملکت ایچنده منتشر اولدی یایلدی

On dit, Se répandre en longs discours, pour dire, tenir de longs discours A. تطویل الکلام ـ افاضه فی الحدیث ـ تفصیل الکلام P. سخنرا دراز کردن T. لاقردی‌یه طالمق ـ لاقردی‌یی اوزاتمق Et se répandre en louanges, en invectives مدح وستایشده یا لعن ونفرینده تطویل کلام en complimens اکرام وملاطفتی حاوی تعبیرات ایتمک دلنوازانه‌یی تطویل ایتمک

Répandu. A. منسفح ـ مرشوش P. پاشیده T. سرپلمش ـ دوکلمش P. ریخته P. مهروق ـ منشور A. افشانده P. صاچامش T. پراکندیده ـ منتشر A. رایگان شده P. یایلمش T.

On dit, qu'un homme est fort répandu dans le monde pour dire, qu'il voit beaucoup de monde A. کثیر المخالطة ـ کثیر الاختلاط P. بآمیزش ناس آلفته T. خلق ایله قونشمه‌سی چوق

RÉPARABLE. Qui se peut réparer. Il se dit dans tous les sens du verbe Réparer. V. ce mot. || Ce dommage est réparable بو ضرر ممکن التضمیندر La perte du temps est difficilement réparable وقتک اضاعت اولنان ـ فوتی عسیر التلافی اولان ضایعاتندندر Il a manqué une occasion, dont la perte n'est pas réparable وقت بر دخی اله کیرمک مشکلدر فوت ایلدیکی فرصت قاچردیغی فرصت بر دخی اله ـ ممکن التلافی دکلدر Ce qu'il y a de moins réparable, c'est l'offense qu'on lui a faite کچمک احتمالی یوقدر بر وجمله ترضیه قبول ایده‌میدجک شیٔ فلان کشی‌یه ایتدکلری تکدیر در

RÉPARAÎTRE. Paraître de nouveau A. ظهور علی التکرار P. بر T. نیز پیدا شدن ـ نیز سر نمودن ـ نیز بدید آمدن بر دخی باش کوسترمک ـ دخی کورنمک || Cet homme n'a jamais reparu شو آدم بر دخی کورندیکی یوقدر Nos ennemis ne reparaîtront pas دشمن بر دخی ظهور ایده‌جکی بر دخی باش کوستره‌جکی یوقدر ـ یوقدر

RÉPARATEUR. Qui répare. Il n'est d'usage qu'en parlant de Notre-Seigneur Jésus-Christ A. مصحح الحال P. درستساز حال T. حال مصحح احوال دوزدیجی || Le réparateur du genre humain بنی آدم

RÉPARATION. Ouvrage qu'on fait pour réparer A. مرمّة pl. مرمّات ـ تعمیر pl. تعمیرات P. مرمتسازی T. اوکارمه || Réparation nécessaire لازملو مرمّت Faire des réparations تعمیرات ایتمک Visiter les réparations تعمیر اولنمش محللری یوقلمق les estimer تعمیراته تقدیر بها ایتمک

Réparation. Satisfaction d'une offense A. تطییب ـ ترضیة ـ عتبا الخاطر P. خاطر سازی ـ خشنود سازی T. کوکلی خوش بر کمسنه‌یه عرضنی تکمیل ایچون || Réparation d'honneur ایتمه بر کمسنه‌نک عرضنه ایراث اولنمش ـ ایفای لازمهٔ عتبا ایتمک کسر ونقیصه ایچون حقنه ایفا اولنان رسم ترضیه Faire réparation à quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنه ایفای لازمهٔ ترضیه ادا اولنان عتبایی سمع قبول Accepter la réparation ایتمک ادا اولنان رسم ترضیه‌یی ـ ایله اصغا ایتمک Être assigné en réparation d'honneur بر کمسنه کسر عرضنه تصدّی ایلدیکی ذاته ادای رسم عتبا ایلمسی خصوصی ضابط طرفندن ذاتک تطییب خاطرینه مبادرت ـ کندویه تنبیه اولنمق S'il vous a offensé, il vous fera réparation سنی تکدیر ایتمش ایسه حقکه ایفای لازمهٔ ترضیده تجویز قصور ایتمز

On appelle Réparation civile, la somme à laquelle un criminel est condamné envers celui auquel son crime a causé du dommage *A.* تضمين الضرر pl. تضمينات الضرر ‖ Les réparations civiles emportent la contrainte par corps تضمين ضرر ايده‌جكك مجرملر حقنده بدنا تاديب حكمى جاريدر

REPARER. Remettre en bon état une chose dégradée, la raccommoder *A.* تعمير ـ ترميم *P.* مرمت كردن *T.* اوكارمق ـ مرمت ايتمك ‖ Cette maison va tomber, si vous ne la réparez بو خانه تعمير اولنمديجق اولور ايسه رجيى خرابيت اوله‌جغى ‖ Cette église a besoin d'être réparée بو كليسا تعميره دركار در ‖ Réparer un fossé, un grand chemin, un canal خندقى وطريق جاده‌يى وصو يولنى تعمير وترميم ايتمك محتاجدر

On dit, Réparer une figure qui a été jetée en moule, pour dire, ôter les défauts qui y sont survenus par le jet *A.* تصحيح *P.* پرداختن *T.* پرداخت ايتمك

RÉPARER. Effacer, faire disparaître *A.* امحا ـ ازالة *P.* نا پيدا كردن ـ نا بديد كردن *T.* يوق ايتمك ‖ Il a bien réparé sa faute جرم وخطاسنى ازاله ايتمشدر ‖ Il a bien réparé les torts qu'il avait eus par le passé جرايم گذشته‌سنى محو ايتدردى

On dit aussi, Réparer son honneur, pour dire, effacer par quelque bonne action la honte d'une mauvaise action précédente *A.* تكميل العرض ـ تصحيح العرض

RÉPARER. Faire des satisfactions proportionnées à l'offense que l'on a faite *A.* اداء الرسم ـ ابقاء الرسم الاعتذاب ـ اعتذاب ـ خاطرى اله الحق *P.* خشنودى بخشيدن *T.* الترضيه خاطرى شكست ‖ كوكلى خوش ايتمك ‖ Réparer une offense ‖ Il a réparé اولنان بر كمسنه‌يه اداى رسم ترضيه ايتمك l'offense qu'il avait faite ايتديكى بد معامله ايچون اقتضا ايدن رسم ترضيه‌يى ادا ايلدى ‖ On dit en ce sens, Réparer l'honneur, la réputation de quelqu'un بر كمسنه‌نك عرضنى تكميل ايچون ابقاى رسم ترضيه ايتمك

On dit, Réparer le dommage que l'on a causé à quelqu'un, pour dire, le dédommager du tort qu'on lui a fait *A.* تضمين الضرر *P.* زيانرا ادا كردن *T.* ضررى اودمك ‖ Et réparer le temps perdu, pour dire, profiter mieux du temps ضايع اولمش وقتك ضررينى چيقارمق

On dit aussi, Réparer ses pertes, pour dire, se dédommager de ses pertes *A.* تدارك ما فات ـ تلافى ما فات *P.* وارسيدن ‖ بر كمسنه ضررينى *T.* ياوه‌را باز بدست آوردن ـ زيان شدن چيقارمق

Et réparer ses forces, pour dire, les rétablir *A.* تجديد القوة *P.* قوت تازه پيدا كردن *T.* قوتنى تازه‌لمك ـ قوتنى يكيلمك

RÉPARÉ. *A.* مرمت *P.* مرمت *T.* تعمير كرده *A.* مرمت اولنمش ‖ محو ـ زايل *P.* نا پيدا ـ نا بديد *T.* يوق اولمش

REPARLER. Parler de nouveau *A.* التكلم على التكرار ـ سرد الكلام مجددا *P.* باز گفتن ـ نيز گفتن *T.* بر دخى ـ ينه سويلمك ـ سويلمك

REPARTIE. Réplique *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ ‖ Bonne repartie جواب معقول plaisante جواب لطيفه آميز juste جواب ‖ Faire une repartie brusque تند وشديد جواب ـ حق ‖ Il est sans repartie بوكا جواب يوقدر ‖ بر جواب ويرمك ‖ Il est prompt, heureux à la repartie بداهت جوابده ماهردر ـ حاضر جوابدر

REPARTIR. Répondre sur-le-champ et vivement *A.* اقتبال مرتجلا ـ اجابة ـ مرتجلا جواب ـ جواب بالبداهة ـ الجواب *P.* اجابة جابك *T.* زود جوابى كردن ـ حاضر جوابى كردن ‖ جواب ويرمك ـ جواب ويرمك ‖ Il ne lui a reparti que des impertinences اقوال بى ادبانه ايله جابجاق جواب ويردى ‖ Repartir brusquement عنف وشدت ايله جواب ويرمك ‖ S'il m'en parle, je saurai bien lui repartir بوكا دائر سويله‌جك اولور ايسه نه كونه جواب ويرلمك اقتضا ايلديكنى بيلورم

REPARTIR. Retourner ou partir de nouveau *A.* عودت ـ عود ـ رجعت ـ رجوع *P.* باز گشتن ـ باز گرديدن *T.* كيرو دونمك ـ نيز براه شدن ـ نيز براهيدن *A.* عزيمت على التكرار *T.* ينه يوله چيقمق ‖ A peine était-il arrivé, qu'il fut obligé de repartir هنوز وارد اولمشيكن تكرار عزيمته مجبور اولدى

REPARTI. *A.* عائد ـ راجع *P.* باز گرديده *T.* باز گشته ـ نيز براه ـ نيز براهيده *P.* عازم على التكرار *A.* كيرو دونمش ـ ينه يوله چيقمش *T.* شده

REPARTIR. Partager, distribuer *A.* توزيع ـ تقسيم *P.* بخش كردن *T.* حصه حصه بولمك ـ پاى ايتمك ‖ Repartir les biens d'une succession entre plusieurs cohéritiers اموال متروكه‌يى ‖ Repartir la taille خراجى توزيع ‖ Repartir des troupes en divers quartiers بيين الورثه تقسيم ايتمك ‖ عسكرى محلات عديده‌يه تقسيم ايتمك

Réparti. *A.* تقسیمردە - بخش کردە *P.* منقسم - مقسوم *T.* پای اولمش

RÉPARTITION. Division, distribution *A.* تقسیم pl. تقسیمات ‖ پایلمە *T.* بخششازی *P.* توزیعات .pl توزیع - اقتسام - Faire la répartition des troupes pour le quartier d'hiver مشتایە داخل اولەجق عسکرک تقسیمنی ایتمک Faire la répartition des tailles dans une généralité بر سنجاقدە اموال خراجیّەیی توزیع ایتمک

REPAS. Nourriture que l'on prend à des heures réglées *A.* طعام *P.* خوراک *T.* یمک ‖ L'heure du repas طعام وقتی Avant, après le repas قبل الطعام وبعد الطعام Repas frugal قاعدۀ طعام نفیس قناعتە موافق طعام مختصر Faire un bon repas بزه مکمّل طعام ترتیب ایتمک Il nous a donné un grand repas بزه مکمّل ضیافت ایلدی - ویردی Repas à juste prix بهاسی اوروج طعامی و یاغلو اوبغون طعام Repas en maigre, en gras - طعامدە صاحب قناعت اولان طعام Sobre dans ses repas طعامدە اندک خوار - قلیل الاکل بر آدم Inviter à un repas دعوت ایتمک

Repas de noces *A.* ولیمة *P.* طعام سور *T.* دوکون ضیافتی - دوکون طعامی -

REPASSER. Passer une seconde fois *A.* مرور علی التکرار *P.* نیز گذشتن *T.* بر دخی کچمک ‖ Il a passé par ici ce matin, il m'a dit qu'il repasserait demain بو کونکی کون صباح وقتندە بو طرفدن مرور ایلە یارنکی کون تکرار مرور ایدەجکنی سویلدی

Repasser, à l'actif *A.* امرار *P.* گذرانیدن *T.* کچورمک ‖ Le même batelier qui vous a passé la rivière vous la repassera سنی نهرک برو یقدسنە امرار ایدن قایقچی ینە اوتە یقدیە امرار ایدەجکدر

On dit, Repasser des cuirs, pour dire, leur donner un nouvel apprêt *A.* مکرّراً دباغت - دباغة علی التکرار *P.* نیز بر دخی - بر قات دخی سپیلمک *T.* پوست پیراستن دباغتلمک

Et repasser des couteaux, des rasoirs, des ciseaux, etc. sur la meule, sur la pierre, pour dire, les aiguiser *A.* تذریب - تسنین *P.* تیز ساختن *T.* بیلەمک - کسکینلتمک

Et repasser du linge, du ruban, une étoffe, etc., les repasser avec le fer, pour dire, les rendre plus unis, en ôter les mauvais plis *A.* اوتولمک *T.* رختمال کشیدن بر *P.* جندرة

Et repasser la lime sur un ouvrage de fer, de cuivre, etc. pour dire, le polir de nouveau avec la lime *T.* بر نسنە اوزرینە امرار سوهان تصحیح ایتمک - Et figur. Repasser la lime sur un ouvrage d'esprit بر تألیفە امرار قلم اصلاح وتصحیح ایتمک

On dit aussi figur. Repasser quelque chose dans son esprit, dans sa mémoire, pour dire, se remettre quelque chose dans l'esprit, dans la mémoire *A.* استحضار فی الخاطر - تذکر - تخیّل - تصوّر *P.* خاطرە *T.* در خاطر کردن - بیاد آوردن - یاد کردن کتورمک ‖ Quand je repasse dans ma mémoire tout ce qu'il a fait pour moi... حقمدە ایتدیکی شیئلری در خاطر ایتدکچە Vous ne sauriez trop repasser dans votre esprit les obligations que vous avez à cette personne نە رتبەلردە فلانک منتی آلتندە اولدیغکی تصوّر ایدەمیدجکک درکار در

REPÊCHER. Retirer du fond de l'eau ce qui y était tombé *A.* اخراج من قعر البحر *P.* از بن دریا بر آوردن *T.* دکز دیبندن چکرب چیقارمق ‖ Il était tombé dans le fond de la mer, on l'a repêché à demi mort قعر دریایە دوشمشیکن نیمردە اولدرق اخراج اولندی Repasser du canon, des caisses de marchandises قعر دریادن طوب واموال ایلە مملو صندقلر چیقارمق

REPEINDRE. Peindre de nouveau *A.* نقش علی التکرار - مکرّراً تصویر *P.* بار دیگر نقش زدن - نیز نگاریدن *T.* بر دخی تصویر ایتمک

Repeint. *A.* مصوّر علی التکرار *P.* نیز نگاریدە *T.* بردخی تصویر اولنمش

REPENTANCE. T. de dévot. Regret, douleur qu'on a de ses péchés *A.* ندم القلب *P.* سوز وگداز دل گناهکار *T.* سوچلونک یورکی یاقلمەسی ‖ Il est mort avec beaucoup de repentance غایت ندم قلب ایلە وفات ایلدی

REPENTANT. Qui se repent d'avoir péché *A.* نادم *P.* پشیمان - ارمانخوار *T.* پشیمان ‖ Donner l'absolution à un homme vraiment contrit et repentant صدق بال ایلە نادم ونادم اولانە مرتکب عفو گناه ایتمک Est-il bien repentant de ses fautes? اولدیغی جرایم وخطایادن فی الحقیقە پشیمانمیدر

se REPENTIR. Avoir du repentir *A.* تندّم - ندامت *P.* پشیمان - ارمان خوردن - پشیمان شدن - پشیمانی خوردن *T.* ندامت چکمک - اولمق ‖ Se repentir d'avoir offensé Dieu

عند الله تعالى آثم ومخطى اولدیغنه نادم وپشیمان اولمق Se repentir de ses péchés, de sa mauvaise conduite بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی ذنوب وناآمدن وسو حرکتدن نادم وپشیمان اولمق Ah! que je me repens de n'avoir pas fait telle chose! — واه واه فلان ایشی ایشلمدیکمه نه قدر پشیمانم ایشلمدیکمك نه قدر ندامتمی جکرم

REPENTI. *A.* نادم *P.* پشیمانی خورده - پشیمان - ارمانخوار *T.* پشیمان

REPENTIR. Regret d'avoir fait ou de n'avoir pas fait quelque chose *A.* ندامت *P.* پشیمانی - ارمان *T.* پشیمانلق ‖ Repentir sincère ندامت صادقه Être touché de repentir غلبهٔ ندامت ایله متأثر القلب اولمق Le repentir suit ordinairement le crime پشیمانی وندامت عادتا پیرو جرم ومعصیتدر

RÉPERCUSSIF. T. de Méd. Qui a la propriété de répercuter *A.* موجب العكس الى الداخل ‖ Remède répercussif اخلاطك داخله عکسنی موجب اولان دوا

RÉPERCUSSION. T. de Méd. Action des remèdes répercussifs *A* انعكاس الى الداخل *P.* باز زنی بدرون *T.* ایچرو اورمه ‖ La répercussion des humeurs اخلاطك ایچرویه عکسی Cela fait répercussion فلان شئ انعکاس اخلاطی موجب اولور — En parlant des sons, de la lumière et de la chaleur, il signifie, renvoi. V. ce mot.

RÉPERCUTER. Il se dit en parlant des humeurs, lorsqu'étant en mouvement pour sortir, quelque chose les fait rentrer au-dedans *A.* ایجاب العكس الى الداخل *P.* بدرون باز زدن - باز *T.* ایچرویه اوردرمق - ایچرویه عکس بدرون راندن ‖ Cela répercute les humeurs فلان شئ انعکاس اخلاطی موجبدر ایتدرمك

Il se dit aussi en parlant des sons, de la lumière, etc., et signifie, réfléchir, renvoyer. V. Renvoyer.

RÉPERCUTÉ. *A.* منعكس الى الداخل *P.* بدرون باز زده *T.* ایچرویه اورمش

REPÈRE. Trait ou marque que l'on fait à différentes pièces d'assemblage, pour les reconnaître *A.* علامت pl. علايم *P.* نشانه *T.* نشان

RÉPERTOIRE. Inventaire, table où les matières sont rangées dans un ordre qui fait qu'on les trouve facilement *A.* فهرس *P.* فهرست *T.* دفتر ‖ Avec mon répertoire, j'aurai bientôt trouvé ce que vous me demandez سؤال ایلدیککز شیٔی ترتیب ایلدیکم فهرست ایله بالسهوله بوله بیلورم Un registre sans répertoire est fort incommode فهرستی اولمیان سجلك استعمالی غایت ایله زحمتلو در

RÉPÉTER. Redire *A.* تکریر الكلام - تردید الكلام - اعادة *P.* الكلام سخنرا باز گفتن *T.* سوزی تکرارلمك ‖ Je vous ai dit cela, et je vous le répète سکا مقدما سویلدیکم کلامی برکلامی Il répète dix fois la même chose بو دفعه تکرار ایدرم اون کره تکرار ایدر Cet écho répète trois fois les paroles, les sons بو محلك عکس صداسی الفاظ واصواتی اوچ کره اعاده ایدر - تردید ایدر — Il signifie aussi, dire ou faire en particulier plusieurs fois une même chose *A.* تکریر - تردید *P.* تکرار کردن *T.* تکرارلمك - تکرار ایتمك ‖ Répéter son sermon واعظ ایده‌جکی وعظی ازبرلمك ایچون تکرار sa leçon درسی ازبرلمك - تردید درس ایتمك بتکرار اوقومق ایچون تکرار بتکرار اوقومق — On dit aussi, Répéter une expérience تجربه‌یی تکرارلمك - تردید تجربه ایتمك

SE RÉPÉTER. *A.* تکرر *P.* مکرر شدن *T.* تکرارلنمك ‖ Le même vers se répète deux fois à la fin de chaque couplet بر بیتك عینی هر بر قطعه آخرنده ایکی کره تکرارلنور

Sur mer, on dit, Répéter les signaux, pour dire, faire les mêmes signaux que le commandant *T.* نشانلك عینینی کوسترمك

RÉPÉTER, se dit aussi d'une montre, d'une pendule qui sonne l'heure qu'il est, quand on tire un petit cordon, ou qu'on pousse un ressort *A.* قرع *P.* زدن *T.* چالمق ‖ Cette montre répète les heures et les quarts بو ساعت ساعتلری وچاریکلری چالر

Il se dit aussi au sens de Représenter, et en celui de Doubler *A.* اظهار متضاعفاً *P.* چند بار نمودن *T.* بر قاچ کره کوسترمك Deux glaces en regard répètent un objet à l'infini ایکی آینه بری برلرینه متناظر ومتقابل اولنجه صورتنی متضاعفاً کوستررلر

Il se dit aussi en parlant d'une disposition symétrique qui présente d'un côté l'équivalent de ce qu'on voit de l'autre *A.* تنظیم بالموازنة والتناسب - تنظیم متحاذیاً *P.* رو برو نهادن *T.* بر وجه تناسب نهادن قارشولقلی - قارشولقلی قویمق - بر وجه تناسب نهادن On a répété cet ornement à droite et à gauche بو زینت یمین ویسارده بر وجه تناسب تنظیم اولنمشدر Cette porte n'ouvre point, elle ne sert qu'à répéter l'autre شو قپو

آچلمیوب دیگر قپویه متحاذی اولمق اوزره ترتیب دیگر قپونك قارشولغی اولمق اوزره یاپامشدر - اولنمشدر

Répéter. Rapporter ce qu'on a entendu. Il se dit par manière de blâme *A.* نقل الکلام *P.* سخن چینی کردن *T.* سوز نقل مجلس ایتمك - طاشیمق || Prenez garde à cet homme, il est sujet à répéter ce qu'on a dit شو آدمدن حذر ایله زیرا نقل مجلسه مبتلا در Les enfans répètent, sans se douter de la conséquence چوجوقلر لازم کلدجك احوالی فرق وتمییز ایتمیدرك نقل کلام ایدرلر

Il signifie aussi, redemander ce qu'on prétend qui a été pris contre les règles ordinaires *A.* استرداد *P.* باز خواستن *T.* کیرو استرداد ایتمك || Répéter un prisonnier بر اسیری استرداد ایتمك Il m'a pris mon bien, j'ai droit de le répéter مالمی ضبط ایتمکله استردادینه صلاحیتم درکار در

On dit aussi Répéter des frais contre quelqu'un, pour dire, demander qu'on rembourse les frais qu'on a faits مصارفك اداسنی دعوا ایتمك

En termes de Pratique, on dit, Répéter des témoins, pour dire, entendre en déposition des témoins *A.* استنطاق الشهود *P.* شاهدانرا پژوهیدن *T.* شاهدلری سویلتمك

Répéter, se dit aussi de ceux qui exercent les écoliers en chambre, et leur expliquent plus amplement les leçons que l'on a données en classe *T.* آلنان درسی تکرار ایدەرك بشقدجه اوقوتمق || Il répète ses écoliers طلبه نك الدقلری درسی تکرار ایدەرك بشقدجه اوقودر

Répété. *A.* مکرر *P.* تکرار شده *T.* تکرارلنمش

RÉPÉTITEUR. Celui qui fait profession de répéter des écoliers *A.* مکرر الدرس *T.* آلنان درسی طلبه یه بشقدجه مکرراً اوقودان

RÉPÉTITION. Redite *A.* تکرر الکلام *P.* تکرار سازئ سخن *T.* سوزی تکرارلمه || Les répétitions sont ennuyeuses تکرر کلام موجب کلالدر Éviter les répétitions تکرر کلامدن اجتناب ایتمك Il y a trop de répétitions dans ce discours بو کلامده تکرر الفاظ پك چوقدر — Il se dit aussi de l'exercice des écoliers qu'on répète, et en général de toutes les choses qu'on répète, pour les faire bien exécuter en public *T.* درسی تکرارلمه

Répétition. Figure de Rhétorique où l'on emploie plusieurs fois, soit les mêmes mots, soit le même tour *A.* اعادة الکلام

On appelle Montre à répétition, une montre qui répète l'heure qu'il est *T.* چالر ساعت

Répétition. L'action de redemander en Justice ce qu'on a payé de trop, ce qui nous appartient *A.* استرداد *P.* باز خواست *T.* کیرو استمه

REPEUPLEMENT. Action de repeupler *A.* اعمار جدید *P.* آبادئ نو *T.* یکیدن شنلتمه

REPEUPLER. Peupler de nouveau *A.* مجدداً اعمار *P.* از سر نو آباد کردن *P.* آبادانئ تازه دادن *T.* یکیدن شنلتمك || La peste et la guerre avait fait périr la moitié des habitans de ce pays-là, on y a envoyé du monde pour le repeupler طهور ایدن علت وبا ووقوعه کلان سفر تقریبیله اهالینك نصفی مقداری رهین تلف اولدیغنه بناءً مجدداً اعمار مملکت ضمننده اول طرفه نفوس کثیره ارسال وتسییر اولندی — On dit aussi, Repeupler un étang de poisson *A.* اعمار البرکة بالسماك مجدداً *P.* ماهیدانرا نیز آباد ساختن *T.* بالق کولنی یکیدن معمور قلمق — Et repeupler une plaine de gibier *A.* اعمار الصحراء بطیور الصید *P.* دشترا بمرغان شکار آباد ساختن *T.* اوەیی آو ایله معمور قلمق

Se repeupler. *A.* کسب المعمورية *P.* آبادانی پذیرفتن *T.* معمورلنمق - شنلك پیدا ایتمك - شنلنمك

Repeuplé. *A.* مجدداً معمور *P.* از سر نو آباد گشته *T.* یکیدن معمورلنمش - یکیدن شلنمش

RÉPIT. Délai, surséance *A.* تمهیل - مهلت - مهل pl. تمهیلات *P.* درنگ || Ce créancier n'a jamais donné de répit à ses débiteurs وقتاً من الاوقات مدیونلرینه مهلت ویردیکی یوقدر Je ne lui donnerai point de répit فلانه اصلا مهلت ویره جك دکلم

REPLACER. Remettre en place *A.* وضع - اعادة الی موقعه *P.* باز بجایش نهادن *P.* فی محله مجدداً *T.* ینه یرینه بو کتابی ینه یرینه وضع ایله || Replacez ce livre قویمق

Replacé. *A.* موضوع فی محله مجدداً *P.* نیز بجایش نهاده *T.* ینه یرینه قونمش

REPLÂTRAGE. Mauvaise réparation faite avec du plâtre *A.* دمام *P.* اندایش باهك - دوس بازه - دوس بالصاروج - بالکلس *T.* بدانه - آلچی صواسی

REPLÂTRER. Remettre du plâtre *A.* تدمیم بالکلس علی التکرار *P.* بر - بر دخی آلچی صوامق *T.* نیز بساروج دوسیدن

— Il signifie figur., chercher à couvrir une faute, une sottise بدانه اورمق ـ دخی آلچی صواسی سورمک بر کمسنه ایتدیکی خطانک اوستنی صوایوب اورتمدسنه چالشمق

REPLET. Qui a trop d'embonpoint *A.* لحیم ـ ملتحم *P.* تنومند *T.* شیشمان ـ اتنه طلو ‖ Il ne va plus à la chasse, il est devenu trop replet زیاده کسب لحامت ایتمکله فیما بعد آوه وارمیور

RÉPLÉTION. Grande abondance d'humeur *A.* امتلاء الاخلاط ـ خلطلرک طاشقنلغی *T.* فزونئ کشها *P.* طغیان الاخلاط علتی ‖ Il n'est malade que de réplétion خلطلرک طولغونلغی انجق اخلاطک طغیانیدر

REPLI. Pli redoublé *A.* ثنی pl. اثناء pl. مطوی ـ مثانی pl. مطاوی *P.* شکن *T.* بوکندی یری ‖ Elle cacha cette lettre dans le repli de sa robe مکتوبی لباسنک بوکندی یرنده مطوئ لباسنده ـ اخفا ایلدی

REPLIS, au pluriel, se dit de la manière dont les reptiles se meuvent *A.* pl. مطاوی ـ حوایاء *P.* پیچشها *T.* جورکانمدلر ‖ Un serpent qui se trainait à longs replis مطاوئ طویله ایله سورتنن بر ییلان

Il se dit figur. de ce qu'il y a de plus caché dans l'âme *A.* دخیلة الفؤاد ـ داخلة القلب pl. دواخل *P.* نهانخانهٔ درون *T.* یورکک ایچ یوزی ‖ Les plis et les replis du coeur humain قلبک بواطن ودواخلی Il n'y a que Dieu qui pénètre dans les replis de nos consciences دواخل قلوب وضمایره نفوذ ایدن انجق بصر دقایقبین جناب رب العالمیندر Il n'y a pas dans votre âme un seul repli que je ne connaisse دواخل مکنونهٔ فؤادکدن خارجه اخراج ایتمدیکم هیچ بر شی یوقدر

REPLIER. Plier une chose qui avait été dépliée *A.* مکرراً طی ـ مکرراً اطوا ـ مکرراً لف ـ مکرراً تلفیف ـ مکرراً انثناء *P.* نیز پیچیدن *T.* تکرار بوکمک ـ ینه قیورمق ‖ En repliant cette étoffe, tâchez de la remettre dans les mêmes plis بو ثوبی تکرار طی ایده‌جککز وقتده مقدمکی غضون ومطاویسی اوزرینه بوکمکه سعی ایله Il faut replier cette marchandise شو متاع طی اولنمق اقتضا ایدر

SE REPLIER. On dit, que le serpent se replie, pour dire, qu'il fait plusieurs plis *A.* تحوی *P.* پیچیده شدن *T.* بوکلمک ـ جورکنمک ـ قیورلمق

Il se dit figur. d'un homme qui sait prendre de nouveau biais pour faire réussir un projet *T.* بر درلو هیئته دونمک ‖ Il se replie en cent façons یوز درلو هیئته دونر Il sait se replier comme il veut دیلدیکی هیئته دونمنک طریقنی بیلور

On dit aussi, Se replier sur soi-même, pour dire, se recueillir, réfléchir sur soi-même *A.* جمع الخاطر ‖ La réflexion est l'action de l'âme qui se replie sur elle-même مطالعه جمع خاطر ایدن نفسک نتیجهٔ عملیدر

SE REPLIER, se dit aussi du mouvement que fait un corps de troupes en arrière et en bon ordre *A.* انعطاف ـ انصراف *P.* باز تافتن *T.* کیرویه دونمک ـ کیرویه چکلمک ـ کیرویه ‖ Ces trois escadrons se replièrent sur la seconde ligne توجیه وجههٔ انصراف ایتمک شواوچ بلوک عسکر صف ثانی طرفنه منعطف اولمشدر

REPLIÉ. *A.* مطوی ـ منطوی ـ ملفوف *P.* پیچیده *T.* بوکلمش *A.* منعطف ـ منصرف *P.* باز تافته *T.* کیرو ـ کیروچکلمش دونمش

RÉPLIQUE. Réponse sur ce qui a été répondu *A.* جواب رجیع pl. اجوبهٔ رجیعة *P.* پاسخ بپاسخ *T.* جوابه جواب ‖ Cet avocat est fort sur la réplique بو دعوا وکیلی اجوبهٔ رجیعده یکتا استاد در ـ پک ماهر در Il demande à être entendu en réplique جوابه جواب ویرمک ایچون رخصت استدعا ایدر

Il signifie aussi, réponse *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ *T.* جواب با صواب ـ جواب معقول ‖ Bonne réplique جواب جوابدن عاجز Il n'eut point de réplique جواب شدید forte جواب مخیل ingénieuse جواب بولمدی ـ قالدی Cette raison est sans réplique ناقابل ـ بو دلیل بر درلو جواب قبول ایتمز اعتراضدر

RÉPLIQUER. Répondre sur ce qui a été répondu par celui à qui l'on parle *A.* ردّ الجواب ـ مقابلة الی الجواب *P.* بپاسخ جوابه جواب ایله ـ جوابه جواب ویرمک *T.* بیواز یدن مقابله ایتمک ‖ Il me répondit telle et telle chose, mais je lui ai répliqué cela et cela شویله شویله دیو ویردیکی جوابلره معقولانه ردّ Il a bien répliqué شویله بویله مقابله ایلدم ویریلان جوابه لایقی اوزره جواب ـ جواب ایلدی Votre réponse me satisfait, je n'ai rien à y répliquer ایلدی ـ ویردیککز جواب مقنع اولمغله ردّ جوابه محل قالمدی

مقابلديه محلّ قالمدی

Il signifie aussi, répondre. V. ce mot. || Sur ce que je lui reprochais, il me répliqua que . . . فلانه ایتدیکم تعزیره شو . . . وجهله جواب ویردیکه

RÉPONDANT. Celui qui se rend caution, garant pour quelqu'un پایندان .P ضامن ـ متکفّل .pl متکفّلین .pl کفلا ـ کفیل .A || Se rendre caution et répondant pour quelqu'un بر کمسنه ایچون ضامن ومتکفّل اولمق Ce valet a bon répondant بو خدمتکارک معتبر کفیلی وار Il donnera répondant par écrit تحریرًا کفیل ویره‌جکدر

RÉPONDRE. Faire réponse à une question .A اعطاء ـ اجابة الجواب .P جواب دادن ـ پاسخ دادن ـ بیوازیدن .T جواب ویرمك || S'il vous demande telle chose, que lui répondrez-vous? شونی سؤال ایتسه نه جواب ویره‌جکسك Il ne sut que répondre نه کونه جواب ویره‌جکنی بیلمدی Répondre à propos معقول جواب ویرمك sur-le-champ در عقب جواب ویرمك verbalement, par ecrit شفاهًا یا تحریرًا جواب ویرمك

On dit qu'un écho répond, pour dire, qu'il répète les sons, les paroles ردّ جواب ایدر ـ صدا ردّ اصوات ایدر

RÉPONDRE. Écrire à quelqu'un de qui l'on a reçu une lettre .A تحریر الجواب ـ تحریر الرجوعة .P جوابنامه نوشتن .T جواب یازمق || Il répond à toutes les lettres qu'il reçoit آلدیغی مکتوبلرك جملەسنه جواب تحریر ایدر

Il signifie aussi, réfuter .A جرح || Il paraît depuis un an un livre contre une telle opinion, et jusqu'ici on n'y a point répondu فلان مذهبك خلافنه اولەرق بر سنەدنبرو بر رساله ظهور ایتمشیکن الی الآن جرحنه تصدّی ایتمدیلر Il a répondu à toutes les objections qu'on lui a faites در میان اولنان اعتراضاتك جملەسنی جرح ایلدی

RÉPONDRE. Avoir rapport, avoir de la conformité, de la proportion .A تناسب ـ توافق .P موافق افتادن .T اویغون اولمق ـ کلمك || L'aile droite de ce bâtiment ne répond pas à l'autre aile بو بنانك جناح یمینی دیکرینه متناسب دکلدر Le second point de ce discours ne répond pas au premier بو مقالەنك شقّ ثانیسی اوّلکی شقّنه موافق کلمز ـ On dit, Tout répond à nos voeux, à nos espérances, pour dire, tout réussit selon nos souhaits, nos espérances هرشیٔ مآرب دلخواهمزه ـ ومطالبمزه موافق کلور

On dit, que la douleur qu'on sent en quelque partie du corps répond à une autre partie, pour dire, qu'elle se fait sentir par communication d'une partie à l'autre فلان عضوده ظهور ایدن وجع دیکر عضوه عکس ایدر || Il s'est blessé au coude, et la douleur lui répond au petit doigt دیرسکنده یاره‌لنوب صیزیسی کوچك پرمغنه عکس ایدر

RÉPONDRE. Aboutir en quelque endroit .A انتها .P رسیدن ـ منتهی شدن .T چیقمق ـ وارمق || Il y a un chemin sous terre qui répond dans la forêt زیر زمینده اورمانه منتهی اولور بر یول وار در Ces allées répondent à ce grand bassin باغچەنك بو یوللری حوض کبیره منتهی اولور

On dit, que des allées se répondent, pour dire, qu'elles sont en symétrie l'une avec l'autre .A تقابل .P متقابل شدن .T قارشولقلی کلمك

Et que le bruit répond en tel endroit, pour dire, qu'il s'étend jusque là صدا فلان طرفه قدر واصل اولور

RÉPONDRE. Faire réciproquement de son côté ce qu'on doit .A مقابلة .P مقابله نمودن .T مقابله ایتمك ـ قارشولغنی || On lui a rendu de bons offices, mais il n'y a pas répondu حقّنه صرف اولنان همم جلیلەیه مقابله ایتماشدر On avait conçu de grandes espérances de lui, il n'y a pas répondu طرفندن عظیم شیئلر مأمول اولنمشیکن مقابله ایتماشدر Il a mal répondu à l'attente publique خلقك مأمولنه مقابله ایتمدی ـ مأمولنی مأمولنه موافق حرکت ایتمدی ـ تصدیق ایتمدی

Il signifie aussi, être égal .A معادلة .P همسنج بودن .T دنك اولمق || Son revenu ne répond pas à son bon coeur ایرادی علوّ همّتنه معادل دکلدر Ce plan ne répond pas à mes vues بو ترتیب مرادمه معادل دکلدر Le revenu de cette affaire ne répond pas à la depense بو ماده‌نك حاصلی مصرفنه معادل اولمز

RÉPONDRE. Être caution, être garant en Justice pour quelqu'un .A تکفّل .P پایندانی کردن .T کفیل اولمق || Je ne suis pas en peine de la somme qui m'est due, car un tel m'en a répondu فلانك ذمّتنده آلەجغم اولان اقچه ایچون بر درلو اندیشەم یوقدر زیرا فلان کس تکفّل ایلدی

Il signifie aussi, être garant de quelqu'un, de quelque chose qui nous a été confiée .T مسئول اولمق ـ جواب ویرمك ||

Répondre d'un prisonnier بر اسیر ایچون جواب ویرمك On vous a donné ce prisonnier en garde ; s'il s'échappait, votre tête en répondrait بو اسیر سنك ید حفظكه تسلیم اولندی فرار ایده‌جك اولور ایسه باشك ایله جواب ویره‌جكسك Il a reconnu qu'il était dépositaire de ces meubles, il doit en répondre اشبو متاع بیت امانت طریقیله یدنده محفوظ اولدیغنی اقرار ایتمكله اول متاع ایچون مسئولدر

RÉPONSE. Ce qu'on répond *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ *T.* جواب قطعی المفاد ـ جواب قطعی || Réponse positive جواب جواب خشك sèche جواب معقول وصریح pertinente, précise نفیی متضمن négative جواب حق juste قوری جواب ـ ـ بو جواب شافی دكلدر Cette réponse ne satisfait point جواب شفای صدری موجب اولەجق مقولەدن ـ مقنع دكلدر دكلدر

On dit proverb. À sotte demande, à folle demande point de réponse سؤال باطله جواب عبثدر ـ On dit aussi, Telle demande, telle réponse بویله سؤالك بویله جوابی اولور

Il signifie aussi, réfutation *T.* جرحی حاوی جواب || On verra bientôt sa réponse au livre qu'on a écrit contre lui علیهنه اولدرق تألیف اولنمش كتابه جرحی حاوی ویردیكی جواب قریباً ظهور ایده‌جكدر

Réponse. Lettre qu'on écrit pour répondre à une autre lettre *A.* رجوعة *P.* جوابنامه *T.* جواب ـ جوابی حاوی كاغد || J'ai reçu sa réponse جوابی ـ جوابنامه‌سی یدمه واصل اولمشدر Il m'a écrit en réponse à ma lettre d'un tel jour طرفمه واصل اولمشدر فلان كون تحریر ایلدیكم مكتوبه جواب اولدرق بر قطعه مكتوب یازدی

REPORTER. Porter au lieu où la chose était auparavant *A.* اعادة *P.* باز آوردن *T.* كیرو كتورمك || On reporta chez lui tout ce qu'il avait envoyé مقدما ارسال ایلدیكی شیلرك جمله‌سی ینه طرفنه اعاده اولندی

Il signifie aussi, redire ce qu'on a vu ou entendu *A.* نقل الكلام *P.* سخن چینی كردن *T.* لاقردی طاشیمق || Vous avez reporté tout ce qu'on avait dit ici بو مجلسده سویلنان صحبترك مجموعنی نقل ایلدك

REPOS. Cessation de mouvement *A.* سكون ـ سكونت *P.* آرام ـ آسودگی *T.* طورغنلق || Les philosophes disent que la matière est de sa nature indifférente au mouvement et au repos قول حكمایه كوره ماده‌نك سكونت وحركته بالطبع مدخلی یوقدر Se tenir en repos حال سكونت اوزره طورمق Laissez moi en repos بنی حال سكونت اوزره براق Le trop grand repos nuit à la santé مبالغهٔ سكون وآرام مخل صحت وجود در

Et cessation de travail *A.* استراحة ـ راحة *P.* تن آسایی ـ *T.* آرامش ـ دیكلمه || Il y a long-temps que vous travaillez, donnez-vous un peu de repos طول مدت ایشلمكه مداومت ایلدیكه بناء بر مقدار استراحته محتاجسك Le jour est le temps du travail, la nuit est le temps du repos وقت نهار سعی وخدمته ووقت لیل آرام وراحته مخصوصدر Le septième jour de la semaine est chez les Juifs un jour de repos, qu'ils appellent Sabbat عند الیهود هفته‌نك یدنجی كونی یوم استراحت عد اولنوب یوم السبت اسمیله تسمیه اولنور

Repos. Tranquillité d'esprit *A.* اطمینان البال ـ طمانینت ـ *T.* آسایش درون ـ آرام دل *P.* فراغ البال ـ استراحة البال اول جهتدن || Je suis en repos de ce côté-là یوركم راحتلغی اطمینان قلبم وار در Il est dans un grand repos d'esprit sur cette affaire بو خصوصده كمال مرتبه اطمینان بالی وار در C'est une grande consolation dans les malheurs, que le repos de la bonne conscience نفس مخطره‌نك برائتی جهتیله مستریح البال اولمق ایام كدر ومصیبتده عظیم بر تسلیتدر Vivre en repos طمانینت بال ایله كچنمك Soyez en repos sur mes affaires بنم امورم ایچون مستریح البال اول

On dit figur. Dormir en repos sur une affaire, pour dire, n'en avoir aucune inquiétude بر ماده ایچون آزادهٔ هم واضطراب اولدرق غنودهٔ بستر استراحت اولمق ـ On appelle figur. Repos public, la tranquillité publique *A.* امن وراحة العامة *P.* عباد اللهك راحتی *T.* آسایش حال عباد || Perturbateur du repos public امن وراحت عامه‌نك اخلالنه جسارت ایدن فتنه كار ـ Et le repos éternel, l'état où sont les âmes des bienheureux *A.* راحة ابدیة ـ نعیم سرمدی *P.* آرام جاودانی *T.* ارواح ابدی راحتلق || Prier pour le repos des âmes des morts امواتك راحت ابدیه‌لری ایچون دعا ایتمك

Repos, se dit aussi d'un lieu propre à se reposer *A.* موقف الاستراحة ـ محل الاستراحة *P.* آرامگاه *T.* دیكلنه‌جك یر || On a distribué dans ce jardin différens repos بو باغچه‌ده متعدد آرامگاهلر ترتیب اولنمشدر ـ Il se dit, dans le discours pro-

noncé, des endroits où la voix se repose *A.* وقف *P.* آرام *T.* دیکلمه

Repos, signifie aussi, sommeil *A.* نوم *P.* خواب *T.* اویقو || Il ne dort plus, il a perdu le repos depuis quelque temps بر مدّتدنبرو خواب وراحتی غائب ایلدی Prendre son repos اویقوسنه خلل ویرمه Ne troublez pas son repos اویقویه وارمق راحتنی بوزمه —

REPOSER. Mettre dans une situation tranquille *A.* تمکین ـ اتّکا *P.* تکیه کردانیدن *T.* طیاندرمق || Reposer sa jambe sur un tabouret بر کمسنه آیاغنی اسکمله اوزرینه طیاندرمق sa tête sur un oreiller باشی یوز یصدیغی اوزرینه طیاندرمق

On dit, qu'une chose repose les humeurs, pour dire, qu'elle les calme *A.* تسکین الاخلاط *P.* آرمانیدن کشها *T.* خلطلری دیکلندرمک

Reposer, signifie aussi, dormir *A.* تنوّم *P.* خوابیدن *T.* اویومق || Il n'a pas reposé de toute la nuit تا بسحر اویومدی صباحه قدر کوزینه اویقو کلمدی —

Il se dit aussi de la cessation du travail *A.* استراحة ـ استرواح *P.* آسودگی پذیرفتن ـ آرامیدن ـ آراخیدن کسب الراحة — *T.* راحتلنمک || Cette garnison a beaucoup souffert pendant le siége, il faut la laisser reposer قلعه‌نک محافظ عسکری اثنای محاصره‌ده بغایت گرفتار عنا وزحمت اولدیغنه بناءً استراحتنه رخصت ویرلمک لازمدر Vous ferez bien de faire reposer votre équipage, vos chevaux هنطوکه وبارکیرلرکه بر مقدار راحت ویرسه‌ک اولیدر — Il se dit aussi d'un état de repos, de tranquillité || Il ne dort pas, il repose نایم دکل استراحت ایدر Il est sur son lit, qui repose دوشکنده استراحت ایدر

On dit figur. Reposer la tête, l'esprit, l'âme, pour dire, lui procurer du calme *A.* تطمین ـ اراحة *P.* آسایدن ـ آراخانیدن آسوده ساختن ـ آسودگی بخشیدن — *T.* راحتلندرمک || Reposer l'esprit تطمین بال ایتمک l'âme اراحهٔ ذهن ایتمک Cette espérance me repose l'âme بو امید آسوده ساز دل وجاندر — On dit aussi, Laisser reposer une terre labourable, pour dire, la laisser en jachère *A.* اراحة الارض *P.* زمینرا آرمانیدن *T.* یری راحتلندرمک

En parlant du lieu où un homme est enterré, on dit, que son corps y repose; et on met aussi sur quelques tombes, Ici repose... ou, Ci-dessous repose... *A.* هذا مرقد فلان *T.* فلانک یاتدیغی یردر

Reposer, se dit aussi des liqueurs qu'on laisse rasseoir, afin que ce qu'il y a de plus grossier tombe au fond *A.* ترسّب ـ رسوب *P.* تشفّل ـ دردی بستن *T.* دیبه چوکمک || Cette eau est trouble, il faut qu'elle repose quelque temps بو صویک کدورتی زیاده اولمغله ترسّبه محتاجدر Quand ce vin-là sera reposé, il sera bon بو باده تشفّل ایلدکده یاپیله‌جقدر Ce café n'est pas assez reposé بو قهوه هنوز کرکی کبی راسب دکلدر

On dit figur. d'un homme agité de quelque passion violente, qu'il faut laisser reposer ses esprits, pour dire, qu'il faut les laisser rasseoir, se calmer ذهنی کسب سکونت ایدنجیه قدر سکونت حاصل ایدنجیه قدر ـ ترک اولنملو در

Se Reposer. Cesser de travailler, d'agir *A.* استراحة *P.* آرامیدن ـ آراخیدن *T.* دیکلمک || Se reposer après le travail ایش ایشلدکدنصکره استراحت ایتمک Il y a dix heures qu'il travaille sans se reposer اون ساعتدنبرو اصلا استراحت بی آرام ایشلر ـ ایتمکسزین ایش ایشلر

On dit figur. Se reposer sur quelqu'un de quelque affaire, pour dire, s'en remettre à lui *A.* استناد ـ اتّکا *P.* تکیه کردن *T.* کوونمک ـ طیانمق || Je me repose de cela sur vous entièrement بستون سکا استناد ایدرم Je m'en repose sur votre parole سنک وعدکه ـ سنک وعدکه استناد ایدرم کووه‌نورم

À tête reposée. Mûrement et avec réflexion *A.* بذهن الراسب ـ برسوب الذهن || Parler d'une chose à tête reposée ذهن ایله بر شیئدن بحث ایتمک

REPOUSSANT. Qui inspire de l'aversion *A.* موجب ـ کریه الابانة *P.* غرش آور *T.* ایکرندریجی || Laideur repoussante اطوار ـ اطوار واجبة الابانة Manières repoussantes ردّت کریهه کریهه

REPOUSSEMENT. Il se dit d'une arme à feu, qui repousse celui qui la tire *A.* عکس الضرب *P.* زنش باز پس *T.* کیرو دپمه || Cette contusion a été causée par le repoussement de son fusil آتدیغی تفنکک عکس ضربیله بره‌لندی

REPOUSSER. Rejeter, renvoyer *A.* ردّ *P.* باز انداختن *T.* کیرو آتمق || On lui avait poussé la balle, il la repoussa avec la même force آتیلان طوبی بنه اول شدّت ایله ردّ ایلدی

Il signifie aussi, pousser quelqu'un en le faisant reculer *A.* دفع

اوتدیه فاقیویرمک ـ اوته قاقمق .T واپس راندن .P ردّ ـ وکز ـ ایچرو کیرمک استدکده || Il voulait entrer, on le repoussa دشمنی ـ ردّ ودفع اولندی On dit aussi, Repousser les ennemis کیرویه دفع ایتمک Les troupes furent repoussées à la brèche عسکر قلعه دیوارنده کشاد ایتدربلان کدکه کلدکده کیرویه عسکر قلعه‌نک اوزرینه دفع اولندی Repousser à l'assaut یورویش ایلدکده کیرویه ردّ اولنمق

On dit figur. Repousser une tentation, une mauvaise pensée, pour dire, les rejeter de son esprit فکر فاسدی درونندن دفع واخراج ایتمک

On dit, Repousser la force par la force, pour dire, employer la force pour se défendre contre celui qui attaque .A دفع الصولة قوّیه قوّت ایله مقابله .T زوررا بزور دفع کردن .P بالصولة ایتمک

On dit figur. Repousser une injure, pour dire, s'en venger بر کمسنه مظهر اولدیغی شتم وتکدیرک انتقامنی آلمق Repousser l'injure par l'injure شتمه شتم ایله مقابله ایتمک Repousser la calomnie, pour dire, la réfuter hautement بر کمسنه حقنده عزو اولنان افترایی اوزرندن آتمق

On dit d'une arme à feu, qu'elle repousse, pour dire, qu'elle donne rudement contre l'épaule de celui qui la tire .A ضرب بالعکس .P باز پس زدن .T کیرویه دپمک || Ce fusil était trop chargé, il a repoussé بو تفنکک زیاده‌جه طلو اولدیغندن کیرویه دپدی

Repousser. Pousser de nouveau .A مجدّدا نبوت .P ازسر نو ـ کوالیدن .T یکیدن بتمک ـ یکیدن سورمک || Il faut couper cet arbre, il repoussera du pied بو آغاج قطع اولنسه دیبندن سوره‌جکدر Étêtez cet arbre, il repoussera bientôt بو آغاجک تپه‌سنی بودایه‌جق اولورایسه‌ک قریبا سوره‌جکنه شبهه یوقدر

RÉPRÉHENSIBLE. Qui mérite répréhension .A ـ واجب العتاب آزارلنمغه کرکلو .T سزاوار سر زنش .P واجب المؤاخذة || Il est très-répréhensible بغایت واجب المؤاخذه در

Et qui est digne de blâme .A مستحق ـ واجب الملامة سزاوار نکوهش ـ نکوهیدنی .P مستحق التعییب ـ اللوم .T قنانه‌جق || Cela n'est pas si répréhensible que vous croyez سزک ظن ایتدیککز قدر مستحق لوم وتعییب اوله‌جق شیٔ دکلدر

RÉPRÉHENTION. Réprimande .A مؤاخذة ـ عتاب .P سرزنش عتاب شدید .T آزارلمه || Une sévère répréhension

Il signifie aussi, blâme .A لوم ـ ملامت .P نکوهش .T قنمه || Cela est digne de répréhension مستحق لوم اولدجق بر حالتدر

REPRENDRE. Prendre de nouveau .A اخذ علی التکرار ـ ینه طوتمق .T نیز گرفتن .P مجدّدا اخذ ـ ضبط علی التکرار قلعه‌یی علی التکرار ضبط || Reprendre une place ینه آلمق بر کمسنه Reprendre à son service un ancien domestique ایتمک اسکی خدمتکارینی تکرار خدمتنه آلمق Cet homme a repris sa femme après une longue séparation زوجه‌سنی مفارقت مدیده‌دنصکره تکرار آلمشدر Après son exil il reprit sa place au Sénat نفیندنصکره کلوب مسند سابقنی ضبط ایلدی Ils ont repris leur correspondance interrompue رهین انقطاع کالاول تجدید ـ اولمش مکاتبه‌لرینی تکرار اله آلمشلردر شیرازهٔ مکاتبه ومخابره‌یی علی التکرار ربط ایتمشلر ـ ایلدیلر امور تجارتلری سیاق در Leur commerce a repris son train اولکی صورتنی طوتدی ـ سابقی اخذ ایتمشدر Ce prisonnier s'était sauvé, mais on l'a repris بو اسیر خلاص بولمشیکن تکرار اخذ اولندی On a repris cet oiseau qui s'était envolé بو قوش اوچوب قاچمشیکن ینه طوتلدی La fièvre, la goutte l'a repris, ou lui a repris ینه حمّا یاخود علت نقرس قلادی ـ طوتدی On dit, Reprendre une chose, une histoire de plus haut, pour dire, la recommencer de plus haut حکایه‌یی دخی دخی یوقاریسندن ـ اوّلندن طوتمق

Il signifie aussi, continuer une chose que l'on avait interrompue .A علی التکرار .P مباشرة نیز آغازیدن .T ینه باشلمق ـ Reprenons le discours ینه صددمزه ـ ینه صددمزه مباشرت ایده‌لم Reprenons la conversation où nous en étions صحبتی ینه کلدلم صحبتی قالدیغی یردن طوتدلم ـ قالدیغی یردن باشلیدلم Après cette interruption, il reprit ainsi son discours واقع اولان انقطاعدنصکره صدده ینه شو وجهله آغاز ایلدیکه

On dit au Palais, Reprendre une instance, pour dire, continuer un procès commencé, et qui avait été interrompu تکرار دعوایه مباشرت ایتمک

On dit, Reprendre ses forces, pour dire, les rétablir تجدید قوّتی تازه‌لندرمک ـ قوّت ایتمک Reprendre courage, pour dire, ranimer son courage تجدید غیرت ایتمک Reprendre ses

esprits, pour dire, revenir d'un état d'étonnement, de trouble کندینه کلمک ـ جمع خاطر ایتمک Reprendre son haleine, pour dire, recommencer à respirer بر کمسندنک نفسی یند یرینه کلمک ـ Et figur. Reprendre haleine, pour dire, se reposer تنفس ایتمک

On dit, Reprendre un mur sous-oeuvre, par-dessous oeuvre, pour dire, rebâtir les fondemens d'un mur, en soutenant le reste de l'édifice par des étais دیواری عاریتی دیرک اوزرینه آلمق

REPRENDRE, en parlant d'une étoffe, de bas, etc. signifie, y rejoindre les parties qui sont rompues *A.* مجدداً ربط *P.* از سر نو بهم پیوستن *T.* یکیدن بتشدرمک || Ce bas est trop rompu, on aura de la peine à le reprendre بو چوراب چوق یرده منفسخ اولمغله مجدداً ربطی خیلیجه زحمتلو در

REPRENDRE. Réprimander *A.* مؤاخذه ـ توبیخ ـ عتاب *P.* سرزنش کردن *T.* آزارلمق || Reprendre doucement, rudement خفیفجه یا شدت اوزره عتاب ومؤاخذه ایتمک

Et blâmer, censurer quelqu'un par des paroles *A.* لوم ـ تعییب ـ تعییر *P.* نکوهیدن ـ نکوهش کردن *T.* قنده‌ق || On reprend en vous bien des choses جوق ایشلرکزی لوم وتعییب ایدرلر C'est un homme de bien, je ne vois rien à reprendre en ses moeurs, à sa conduite اهل خیر بر آدم اولوب اخلاق واطوارنده محل لوم وتعییب اولەجق بر شئ بولمدم

REPRENDRE. Trouver à redire à quelque ouvrage, critiquer *A.* اعتراض ـ تعریض *P.* حرفگیری کردن *T.* خلافنه سوز بولمق || Cet homme trouve à reprendre dans les meilleurs auteurs فلان کشی اشهر مؤلفینک آثارده محل تعریض بولور مشاهیر مؤلفینک تألیفلرینه وضع انگشت اعتراض اولەجق یر بولور Je ne trouve rien à reprendre à ce passage بو فقرەده ذرەجه قدر جای اعتراض بولمدم Il trouve à reprendre à tout هر شیئک خلافنه ـ شیئده سر رشتهٔ تعریض بولور ـ سوز بولور

REPRENDRE, se dit encore des arbres, des plantes, qui étant transplantées, prennent racine de nouveau *A.* مجدداً تأصل *P.* از سر نو ریشه گرفتن *T.* یکیدن کوکلنمک ـ یکیدن طوتمق || Ce pommier a repris شوالما آغاجی مجدداً تأصل ایلدی ـ تکرار غرس اولندقده طوتدی

On dit d'un malade, qu'il reprend, pour dire, que sa santé se rétablit *A.* تشفی ـ استشفا ـ میل الی الصحة *P.* باز حال تندرستی درفتن *T.* صاغلمغه یوز طوتمق

On dit aussi, Le froid a repris هوانک برودتی تجدد تازەلندی ـ ایلدی

SE REPRENDRE. Se corriger soi-même après avoir mal dit *A.* تصحیح الخطاء *P.* سهورا درست کردن *T.* یاکلشی طوغریلمق || Il dit un mot pour un autre, mais il se reprit aussitôt دییەجکی لفظک یرینه بشقه بر لفظ سویلدی انجق فی الحال خطاسنی تصحیح ایلدی Il laissa échapper un terme peu convenable, mais il se reprit dans le moment سبق لسان ایله مناسبتسز برکلام قاچردی انجق در آن ساعت خطاسنی تصحیح ایلدی

SE REPRENDRE, en parlant des plaies, signifie, se rejoindre *A.* التحام ـ التئام ـ رأم *P.* بهم پیوسته شدن *T.* اوکولوب بتشمک || La plaie se reprend یاره ـ جراحت التئام ایتمکده در اوکولوب بتشمکده در

REPRIS. *A.* مجدداً مأخوذ ـ مجدداً مضبوط *P.* نیز گرفته *T.* ینه آلنمش

On dit, qu'un homme a été repris de Justice, pour dire, qu'il a été puni ou réprimandé par la Justice قبل شرعدن مؤاخذه وعتاب اولندی

REPRÉSAILLE. Mauvais traitement que l'on fait à un ennemi pour s'indemniser du dommage qu'il a causé *A.* مقابلة بالاساءة الی الاساءة *T.* کملکه کملک ایله قارشولمه || La représaille est permise اساءة اساءت ایله مقابلدیه جواز وار در Attendez-vous à la représaille ایتدیککک اساءته اساءت ایله مقابلدیه منتظر اول Il s'est saisi de cette terre par droit de représailles اساءته مقابلهٔ بالاساءه قاعدەسنه تبعیتً فلان ملکه وضع ید تصرف ایلدی On ne se borna point aux représailles, on commença aussitôt la guerre کملکه کملک ایله مقابلدیه قناعت اولنمیوب دفعةً محاربدیه ابتدار اولمشدر

On le dit aussi, de ce qu'on fait pour se venger des ennemis qui ont violé le droit de la guerre *A.* مقابلة بالمثل || Ils avaient pendu nos prisonniers, nous avons pendu les leurs par droit de représailles بزدن اخذ ایتدکلری اسرایی صلب ایلدکلرینه بناءً بز دخی آنلرک اسیرلرینی مقابلهٔ بالمثل قاعدەسنجه صلب ایتدردک ـ On dit figur. User de représailles, pour dire, repousser une injure, une raillerie par une autre *T.* مقابلهٔ بالمثلی اجرا ایتمک

REPRÉSENTANT. Celui qui, dans de certaines cérémonies publiques, représente un de ceux qui auraient droit d'y faire quelque fonction *A.* وكيل pl. وكلا ـ نائب pl. نوّاب *P.* جانشين *T.* وكيل || En certaines assemblées, les représentans tiennent le rang de ceux qu'ils représentent بعض مجالسده وكلا موكّللرينڭ رتبه‌سنى اتخاذ ايدرلر Les représentans d'une province, d'une nation ولايت يا ملت وكيللرى ـ On appelle Ministres représentans, les ambassadeurs, parce qu'ils représentent leurs souverains *A.* وكيل النفس السلطان

Il se dit aussi de ceux qui sont appelés à une succession, du chef d'une personne prédécédée *A.* خلف الوارث

REPRÉSENTATIF. Qui représente *A.* متضمّن الصفة الوكالة || Les ambassadeurs ont le caractère représentatif ايلچيلرده وكالت نفس سلطان صفتى وار در

Il se dit aussi en termes de Théologie *A.* مفسّر *P.* نماينده *T.* كوستريجى || Les cérémonies de l'ancienne loi étaient des types et des figures représentatives des mystères de la loi nouvelle شريعت قديمه‌نڭ رسوم وتشريفاتى شريعت جديده‌يى مفسّر صور وتماثيل ايدى

REPRÉSENTATION. Exposition devant les yeux *A.* ابراز ـ عرض *P.* نمايش *T.* كوسترمه || Il intervint un arrêt qui ordonnait la représentation des titres سنداتڭ عرض وابرازينى امر بر قطعه حكم عالى صدور ايلدى

Il signifie aussi, image, peinture d'une chose qui sert à en rappeler l'idée *A.* صورت pl. صور ـ تمثال pl. تماثيل *P.* هيكل *T.* تصوير || La représentation d'une bataille جنكڭ بر قطعه صورتى

Et remontrance qu'on fait à quelqu'un avec égards, avec mesure *A.* اخطار pl. اخطارات *P.* اخطار كونه داشت ـ عرضه || Permettez-moi de vous faire mes représentations طرفكزه تبليغ اخطاراته رخصت ويرك

REPRÉSENTATION, se dit aussi d'une forme de cercueil sur laquelle on étend un drap mortuaire. V. Cercueil.

On dit d'un homme bien fait, qui a bonne mine, une figure imposante, C'est un homme d'une belle représentation *A.* اجهر ـ ذو الجهارة ـ احسن المنظر *P.* خوشنمايش *T.* كوسترشلو || Ce magistrat a une représentation qui en impose ايقاع هيبت ايدر صاحب جهارت ووجاهت بر حاكمدر

REPRÉSENTATION. État que tient une personne distinguée par son rang, par sa dignité, etc. *A.* حشمت *P.* دارات ـ نمايش *T.* كوسترش ـ عنوان || Cette place exige une grande représentation بو مقامده عرض دارات عظيم ايتمك اقتضا ايدر Ce gouverneur néglige trop la représentation بو والى دارات وحشمته اصلا قيد ايتمز

REPRÉSENTER. Présenter de nouveau *A.* احضار فى الحضور على التكرار *P.* ديگر بار پيش نظر آوردن *T.* بردخى اوكه كتورمك ـ چيقارمق || Ne me représentez plus cet homme-là شو آدمى بر دخى اوكمه چيقارمه

Il signifie aussi, exhiber, exposer devant les yeux *A.* عرض ـ ابراز *P.* نمودن ـ در پيش كردن *T.* كوسترمك || Il fut obligé de représenter le contrat en original مقاوله سندينڭ اصل نسخه‌سنى ابرازه مجبور اولدى

On dit en termes de Pratique, qu'un homme est obligé de se représenter, pour dire, qu'il est obligé de comparaître en personne en Justice حضور ـ حضور شرعده بالنفس حاضر بولنمغه مجبور در || On lui a ordonné de se représenter en trois mois شرعده اثبات وجود ايتمكه مجبور در اوچ آيه دكين حضور شرعده اثبات وجود ايلمسى كندويه امر وتنبيه اولندى

REPRÉSENTER. Rappeler le souvenir d'une personne ou d'une chose *A.* تذكير ـ اخطار *P.* بياد آوردن ـ بخاطر آوردن *T.* آكدرمق ـ خاطره كتورمك || Cet enfant me représente son père si parfaitement, qu'il me semble que je le vois بو طفل پدرى صورتنى شول رتبده تذكير ايدر كه كويا كوزم اوكنده طورر كبيدر Je ne saurais voir ce lieu-là, qu'il ne me représente l'image de l'ami que j'ai perdu اول محل مشهودم اولنجه فوت ايلديكم دوستڭ صورتنى تذكيره وسيله اولور ـ En ce sens, on dit aussi, Se représenter *A.* تذكر ـ خطور بالخاطر *P.* بياد آوردن ـ در خاطر كردن *T.* آكمق ـ خاطره كتورمك || Toutes les fois que je passe par-là, je me représente ce qui m'y est arrivé اول طرفدن مرور ايتدكچه باشمه كلان ما جرا خاطرمه خطور ايدر

REPRÉSENTER. Être le type, la figure de quelque chose *A.* تمثال ـ تفسير بالتمثال *P.* نمودن ـ نمونه دادن *T.* كوسترمك ـ اورنك اولمق || Les cérémonies de l'ancienne loi représentaient les mystères de la loi nouvelle شريعت قديمده موضوع اولان رسوم وتشريفات اسرار شريعت جديده‌نڭ نمونه‌لرى

ايدى

Il signifie aussi, exprimer par le récit, par le discours *A.* تصوير ـ بيان *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Il nous a fait un récit où il nous a représenté les choses très-naivement نقل وروايتنده صورت احوالى كمال خلوص اوزره بزه تصوير وبيان ايلدى Ce prédicateur nous a représenté les approches de la mort avec des couleurs si vives, d'une manière si terrible, que... بو واعظ ايتديكى وعظده ميقات موتك تقربنى الوان ساطعهٔ صراحت آميز وصور هائلهٔ دهشت انكيز ايله شويله تصوير وبيان ايلديكه

Et imiter par l'action et par la parole *A.* تقليد ـ تحاكى *P.* تقليد كردن || Les comédiens représentaient la mort de Pompée اويونجيلر فلانك موتنى تقليد ايدرلر ايدى

Représenter, se dit aussi d'un homme chargé d'une procuration spéciale pour faire quelque chose au nom d'un autre *A.* وكالت *P.* وكيللك ايتمك *T.* كارانى كردن ـ كار فلان كس راندن || Il représente celui dont il a procuration وكالتنامه سنى حامل ـ فلان كمسنه يه وكالت ايدر ـ اولديغى ذاتك وكيليدر On dit aussi, que les ambassadeurs représentent les souverains qui les envoient, pour dire, qu'ils en tiennent la place سفرا مبعوث عنه اولدقلرى پادشاهك نفسنه وكالت ايدرلر

Il se dit aussi de ceux qui, dans des cérémonies publiques, font des fonctions à la place et au nom d'autres personnes *A.* وكالت *P.* وكيللك ايتمك *T.* جانشينى كردن || Au sacre du Roi, le Duc d'Orléans représentait le Duc de Bourgogne پادشاهك تقديسى رسمنده فلان كمسنه فلانه وكالت ايدر ايدى

Il se dit aussi des héritiers qui sont reçus à partager une succession, comme étant à la place de ceux dont ils tirent originairement leur droit *A.* استخلاف *P.* جانشين فلان بودن *T.* بر كمسنه نك يرنده اولمق || Il fut reçu à partager cette succession avec ses oncles, parcequ'il représentait son père باباسنه استخلافى جهتيله عموجه لريله بالاشتراك تقسيم مخلفاته صلاحيتى مقبول ومعتبر طوتلدى

Représenter. Remontrer *A.* بيان ـ افاده ـ عرض *P.* نمودن ـ بيلدرمك ـ كوسترمك *T.* در پيش كردن ـ عرضه داشتن || On lui représenta que c'était se précipiter dans un péril évident بو حالت كوز كوره نفسنى مهلكه يه القا ايتمكدن فرقى اولمديغى كنديه افاده وبيان اولندى On eut beau lui représenter les inconvéniens où il tomberait دوچار اولديغى محاذيرك كيفيتى عبث يره كنديه عرض وبيان اولنمشدر

RÉPRESSIF. Qui réprime *A.* مانع ـ زاجر *P.* نهيساز *T.* كيرو طوردريجى ـ منع ايدنجى || Lois répressives احكام زاجره

RÉPRIMABLE. Qui doit ou peut être réprimé *A.* واجب الزجر ـ منعى لازم *P.* سزاوار منع *T.* منع كردنى ـ واجب المنع || C'est un abus réprimable بر فساد واجب المنعدر

RÉPRIMANDE. Répréhension, correction faite avec autorité *A.* مؤاخذه ـ تعزير pl. تعزيرات pl. مؤاخذات *P.* آزار ـ كرفت *T.* ازارلمه || Grande, douce, sévère réprimande تعزير عظيم يا خفيف يا شديد Il ne peut souffrir les réprimandes تعزيراتى تعزيرلرى چكه مز ـ هضم ايده مز

RÉPRIMANDER. Reprocher à quelqu'un sa faute avec autorité *A.* تثريب ـ توبيخ ـ عتاب ـ تعزير *P.* كرفت ـ آزار كردن *T.* ازارلمق || Je l'ai fort réprimandé sur telle chose فلانى فلان ماده ايچون چوق تعزير ايلدم Quel pouvoir a-t-il de nous venir réprimander بزى تعزير وتوبيخ ايلمكه نه صلاحيتى واردر

Réprimandé. *A.* معاتب *P.* آزار كرده *T.* ازارلنمش

RÉPRIMER. Arrêter l'effet ou le progrès *A.* منع ـ زجر *P.* خشكاب نمودن ـ منع كردن *T.* كيرو طوردرمق || Il faut réprimer le vice, les abus, les malversations مثالب وذمايمك وحلول ايدن فساداتك ومظالم وتعديّاتك منع وزجرى اقتضا ايدر La sévérité des lois réprime les méchans, les séditieux قوانين واحكامك شدّتى اهل شرّ وفساد وارباب عتوّ وعنادك انزجارينى مستلزمدر Il faut réprimer ses passions هوا وهوسى منع ايتمك لازمهٔ حالدندر

Réprimé. *A.* ممنوع ـ منزجر *P.* منع كرده *T.* كيرو طوردرلمش

REPRISE. Action de prendre de nouveau *A.* التكرار ـ ضبط على التكرار *P.* باز كرفت *T.* ينه آلمه ـ مكرّراً اخذ || La reprise d'une ville, d'une forteresse بر شهرك وبر قلعه نك تكرار ضبطى

Reprise. Continuation de ce qui a été interrompu *A.* دفعه pl. دفعات ـ كرّه pl. كرّات *P.* بار *T.* كرّه || Le mur a été fait à plusieurs reprises بو ديوار بر قاچ دفعه بنا اولنمشدر Ce livre a été imprimé à plusieurs reprises بو كتاب بر قاچ دفعه ده طبع اولنمشدر Ils se sont battus à deux reprises sans se blesser ايكى دفعه دوكشمشلر ايكن يارەلنمامشلردر

On dit dans ce sens, La reprise d'un procès *T.* دعوايه تكرار دعوانك اعاده سى ـ مباشرت ايتمك

RÉPROBATION. T. de Théol. La destination aux supplices de l'enfer pour ceux que Dieu a réprouvés. C'est l'opposé de Prédestination *A.* بوار مقدر من الازل || Les questions de la prédestination et de la réprobation sont difficiles من الازل تقدير اولنمش فلاح وبواره دائر مسئلەلر بغايت مشكلدر

REPROCHABLE. Qui mérite reproche *A.* مستحق اللوم - مستحق مستحق الاستهجان - مستحق التقبيح - التعييب *P.* نكوهيدني - نكوهش شايان *T.* قنقندجق || Ce n'est pas là une faute reprochable مستحق لوم اولەجق خطالردن دكلدر Ce témoin est reprochable بو شاهد سزاوار استهجاندر

REPROCHE. Blâme amer que nous encourons par une mauvaise action *A.* تعييب pl. تعييبات - تعيير - طعن *P.* طعنه - گوازه *T.* عيبلمه - يوزه اورمه || Grand reproche تعيير عظيم juste حقنده مقارن تعيير وتعييب J'en ai reçu des reproches مظهر طعن وتعييب اولدم

Sans Reproche, s'emploie pour Sans prétendre faire de reproche *A.* بلا امتنان *P.* بی منت *T.* يوزينه اورمق ايچون دكل - يوزينه اورمق اولمسون || Sans reproche, je l'ai aidé dans sa misère يوزينه اورمق اولمسون وقت ضرورتنده حقنده اعانتم اولديغنى سويلرم

On appelle Homme sans reproche, un homme à qui on ne peut rien reprocher *A.* طاهر - منزه عن الشين - منزه عن العيب الذيل *P.* پاكدامن - بيعيب *T.* لكەسز - عيبسز - پروزسز - قصورسز

On appelle au Palais, Reproches, les raisons qu'on produit pour recuser des témoins *A.* هجنت || Il a produit ses reproches, et ils ont été jugés pertinens شاهدلرك عليهنده عرض ايلديكى هجنتلر معقول ومستحسن عد اولندى

REPROCHER. Faire des reproches *A.* طعن - تعييب - تشنيع - تعيير *P.* طعنه زدن - گوازيدن - گوازه زدن *T.* عيبلمق - عارلندرمق - يوزه اورمق - يرمك || Reprocher à un homme les fautes qu'il a faites بر كمسنه‌يى ارتكاب ايلديكى قباحتلر ايچون عيبلمق lui reprocher ses imperfections, sa naissance بر كمسنه‌يى معايب وتقصيراتى واصل ونسبى ايچون تشنيع son ingratitude كفران نعمتيچون طعن وتعيير ايتمك On ne saurait lui rien reprocher تشنيعنى ايجاب ايده‌جك بر شئ يوقدر Je n'ai rien à me reprocher là-dessus اول بابده نفسمى عارلندره‌جق بر سبب بولمدم

On dit, Reprocher un plaisir, un bienfait, pour dire, le remettre devant les yeux à celui qui l'a reçu *A.* تحميل - امتنان المنة *P.* منت كردن *T.* يوزه اورمق || Il lui reproche le bienfait qu'il lui a fait ايولكى ايتديكى لطف واحسان فلانه ايتديكى احسانى - ايچون فلانه امتنان ايدر يوزينه اورر

On dit, Reprocher des témoins, quand on allègue des raisons pour récuser des témoins *A.* عزو الهجنة *P.* هجنت يافتن *T.* هجنت بولمق - عيب بولمق || Il reprocha tous les témoins جميع شاهدلره عزو عيب وهجنت ايلدى

REPRODUCTIBILITÉ. T. de Phys. Faculté d'être reproduit *A.* قابلية الحصول مجددا *P.* نو پيدايى امكانپذيرى *T.* يكيدن حصوله كلمكه قابليت || La reproductibilité des êtres كائناتك تجدد حصوله قابليتلرى

REPRODUCTIBLE. Susceptible d'être reproduit *A.* ممكن الحصول مجدداً *P.* امكانپذير نو پيدايى *T.* يكيدن حاصل اوله بيلور

REPRODUCTION. T. de Botan. Il se dit du renouvellement des plantes qui se fait par les semences, la greffe etc. *A.* تجدد النبوت *P.* نو پيدايى - برومندئ نو *T.* يكيدن سورمه - يكيدن حصوله كلمه || La reproduction de cette année est très-hâtive بو سنهٔ مباركده تجدد نبوت اركنجه واقع اولمشدر

REPRODUIRE. Produire de nouveau *A.* مجدداً انبات *P.* از سر نو باليدن *T.* يكيدن سورمك || Les arbres coupés jusque sur leurs racines, reproduisent un nouveau plant كوكندن قطع اولنان آغاج يكيدن سورر

Il signifie en termes de Jurisp., exposer de nouveau à la vue, à la connaissance *A.* عرض على التكرار *P.* باز - نيز نمودن - بر دخى ميداند - در ميان كردن *T.* بر دخى كوسترمك - قلان چيقارمق || Ce plaideur n'a fait que reproduire ses moyens مدعى اسباب مدافعه‌سنى على التكرار عرض ايلمكدن غيرى بر شئ ايتمدى

REPROUVER. Prouver de nouveau *A.* اثبات - مجدداً اثبات على التكرار || On a prouvé et reprouvé cela de cent manières, à cent reprises بو ماده وجوه شتا ايله كراراً ومراراً انبات اولندى

RÉPROUVER. Rejeter une chose, la désapprouver *A.* رد *P.* نا قبول ايتميوب آتمق *T.* نا مقبولى نمودن - پسندى نمودن || L'Église a réprouvé cette doctrine بو مذهب علماى دين طرفندن رد اولنمشدر

On le dit, en Théologie, par opposition à Prédestiner *A.* تقدير بالبوار من الازل || Dieu réprouva Saul pour sa désobéissance حق جل وعلا فلانى ارتكاب ايلديكى عتو وعصيان ايچون من الازل بواره تقدير ايلدى

RÉPROUVÉ. *A.* مردود *P.* نا پسند ـ نا مقبول *T.* قبول اولنميوب آتلمش

On dit, Abandonner quelqu'un à son sens réprouvé, pour dire, le laisser dans l'erreur *A.* ابقاء على الضلال *P.* در طريق گمراهى سپردن *T.* آزغنلقده براقمق

Il signifie au substantif, celui que Dieu a rejeté et maudit *A.* بور من الازل ـ مظهر البوار من الازل ـ مردود من الازل || Dieu veuille que nous ne soyons pas du nombre des réprouvés الله تعالى بزى من الازل مظهر بوار اولمشلرك زمره‌سنه ادخالدن حفظ ايليه

REPTILE. Il se dit des animaux qui rampent *A.* داب ـ دابّة pl. دواب ـ هامّة pl. هوامّ *P.* خزنده *T.* قارن اوزربنه سورتنوب يوريين || Animal reptile حيوان خزنده Insecte reptile هوامدن بر بوجك Le serpent, le ver est un reptile حيّة ودود هوامّ اقسامندندر

Et des animaux qui ont les pieds si courts, qu'ils semblent se trainer sur le ventre *A.* حشرة pl. حشرات *P.* خستو *T.* بوجك || Le lézard est un reptile ضبّ حشرات اقسامندندر

RÉPUBLICAIN. Qui appartient à la république *A.* جمهوريّ Gouvernement républicain حكومت جمهوريّه Forme républicaine صورت جمهوريّه ـ Il est aussi substantif, et signifie, qui aime le gouvernement républicain *A.* جمهوريّ pl. جمهوريّون | C'est un vrai républicain جمهوريّ محضدر ـ صرف جمهوريدر

RÉPUBLIQUE. État gouverné par plusieurs *A.* جمهور pl. جماهير || La république Romaine جمهور روماني ـ روما جمهوريّ La république de Venise وندیك جمهوری ـ On appelle figur. La république des lettres, les gens de lettres en général جمهور علما

RÉPUDIATION. Action de répudier *A.* طلاق ـ خُلعت ـ مخالعة *P.* آزاد سازئ زن از قيد نكاح *T.* قاري‌يى بوشاتمه ـ قاري‌يى بوش ايتمه || La répudiation a été long-temps inconnue à Rome طلاق ماده‌سى وافر زمان رومه‌ده معلوم دكل ايدى

RÉPUDIER. Renvoyer sa femme suivant les formes reçues *A.* تطليق ـ خُلع ـ خلع من النكاح *P.* زنرا از قيد نكاح آزاد كردن *T.* قاري‌يى بوشاتمق ـ قاري‌يى بوش ايتمك || La religion chrétienne défend de répudier sa femme شريعت عيسويّه‌ده تطليق زوجه ماده‌سى ممنوعدر

On dit en termes de Droit, Répudier une succession, pour dire, y renoncer *A.* كفّ اليد عن الوراثة ـ فراغ من الوراثة *P.* از ميراث دست كشيدن *T.* ميراثدن وازكچمك

RÉPUDIÉ. *A.* طالق ـ خالع *P.* از قيد نكاح آزاد كرده *T.* بوش اولمش

RÉPUGNANCE. Sorte d'aversion pour ce qu'on est obligé de faire *A.* اباءة النفس ـ كره ـ كراهة الطبع ـ تنفّر *P.* آزيغ ـ رميدگى دل *T.* ايكرنش ـ ايكرنمه | J'ai grande répugnance à cela بو بابده عظيم مرتبه اباءت نفسم واردر Il y a consenti avec répugnance بوكا كرهاً رضا داده اولمشدر ـ مع الكراهة رضا ويردى Il a de la répugnance au mariage تزوّج خصوصنده اباءت طبعى واردر Inspirer un sentiment de répugnance بر كمسنه‌نك درونده القاى تنفّر واستكراه ايتمك

RÉPUGNANT. Contraire, opposé *A.* ضدّ ـ منافى

RÉPUGNER. Être plus ou moins opposé *A.* تضادّ ـ مضادّة ـ منافات *T.* ضدّ اولمق || Cette proposition répugne à la première بو قضيّه اوّلكى قضيّه‌يه منافيدر Ces choses répugnent l'une à l'autre بو شيلر برى برينه منافيدر ـ بو شيلر بيننده تضادّ واردر Sa vie répugne à sa doctrine سلوك ومشوارى تعليم ايلديكى اصوله منافيدر ـ On dit aussi, Cela répugne, Il y a quelque chose dans ce qu'il dit qui répugne, pour dire, cela se contredit, il y a contradiction بونده تناقض واردر ـ ديديكى كلامده تناقض واردر

Il signifie aussi, avoir de la répugnance *A.* اباء ـ تنفّر ـ استنفار الطبع *P.* آزيغ نمودن ـ رميده دل شدن *T.* ايكرنمك || Il répugne à cet avis بو رأيدن ابا ايدر J'y répugne entièrement بوندن كلّيّاً ابا ايدرم La mère répugnait à ce mariage ـ والده‌نك بو نكاح ماده‌سنده تنفّر طبعى وار ايدى On dit aussi, Cet homme me répugne, pour dire, qu'il m'inspire de l'aversion شو آدمدن تنفّر طبعم واردر

RÉPULLULER. Renaître en grande quantité *A.* ريعان بالكثرة *P.* رايگانى پذيرفتن ـ نو بنو زاييدن *T.* جوقلق ايله طوغمق ـ كور اولدرق چوغلمق || Les mauvaises herbes répullulent sans cesse dans ce jardin بو باغچه‌ده يرامز اوتلقلرك كثرت اوزره ريعانى واردر Les erreurs ont répullulé depuis

عهد قريبدنبرو اعتقادات باطله نك كثرت اوزره peu رغبتى واردر

REPULSIF. T. de Phys. Qui repousse *A.* رادع *P.* باززن *T.* كيرو دپيجى || Vertu répulsive خاصّهٔ رادعه

REPULSION. T. de Phys. Action d'une faculté répulsive *A.* ردع *P.* باززنش *T.* كيرو دپمه – كيرو دپوهنش || L'attraction et la répulsion جذب وردع || La répulsion des corps élastiques قوّت نبوعيه لرى اولان اجرامك ردعى

REPUTATION. Renom, opinion publique *A.* شهرت – صيت *P.* آواز *T.* آد || Bonne réputation صيت جميل – شهرت حسنه grande شهرت جزيله – شهرت شايعه équivoque, douteuse شهرت مظنونه ومشكوكه méchante شهرت قبيحه – سوءصيت Il jouit d'une haute réputation شهرت جليله ايله معروفدر Il est en réputation d'homme sage بر آدمدر فرط عقل ودرايت ايله شهرتيافته در

Réputation, mis sans épithète, se prend toujours en bonne part *A.* حُسن – صيت حَسَن – حسن الاشتهار – شهرت حسنه الصيت – نباهة الاسم *P.* نيكنامى – آوازهٔ نيك *T.* ايو اد || Acquérir de la réputation كسب نيكنام ايتمك Il a de la réputation نامداردر – مشهور الاسمدر Blesser, flétrir, noircir la réputation de quelqu'un بر كمسنه نك حسن صيتنه ايراث شين ونقيصه ايتمك – On dit aussi des choses, qu'elles sont en réputation *T.* اشتهارده اولمق | Les poésies de cet auteur sont en grande réputation بو مؤلفك تأليفات منظومه سى غايت ايله اشتهارده در

REPUTER. Croire, estimer, tenir pour *A.* عدّ *P.* شمردن *T.* صايمق || Il est réputé pour homme de bien ارباب خير عدادندن معدود در On ne le répute pas capable d'avoir des charges ضبط مناصبه لايق بر آدم عدّ اولنمز

Réputé. Censé *A.* معدود *P.* شمرده *T.* صايلمش | Un homme absent pour les affaires de sa compagnie, est réputé présent شركاسنك اموريچون غايب اولان كمسنه حاضر عدّ اولنور

REQUERABLE. Qui doit être requis *A.* واجب الطلب – واجب الاقتضا *P.* خواستنى *T.* استنه بيلور – استنور

REQUERANT. Qui requiert, qui demande en Justice *A.* طالب – مقتضى *P.* طلبكار – خواهنده *T.* استيجى – طلاب pl. Le bénéfice a été donné à celui qui était requérant فلان استيان زعامت طالبنه توجيه اولندى

REQUÉRIR. Prier de quelque chose *A.* استدعا – التماس *P.* در خواستن – نياز كردن *T.* رجا ايتمك || Qui est-ce qui vous en a requis? بوكا دائر سكا التماس ايدن كيمدر

Il se dit en termes de Palais, des parties qui demandent quelque chose en Justice *A.* استدعا – تقاضا – طلب De là cette formule: Soit fait ainsi qu'il est requis استدعاسى موجبنجه عمل اولنه – On dit aussi, Il requiert pour le Roi جانب پادشاهى ايچون تقاضا ايدر – طلب ايدر – Et requérir un bénéfice, pour dire, se présenter pour obtenir un bénéfice vacant بر زعامته محلول قالمش زعامت ايچون عرض – طالب اولمق طلب ايتمك

On dit, Cela requiert... pour dire, cela exige... *A.* اقتضا – ايجاب || Cela requiert célérité, diligence بوكا عجله اقتضا ايدر requiert votre présence سزنك حضوركى ايجاب ايدر Autant que la nécessité le requerra حاجتك موجب ومقتضاسى مرتبه سنجه

Requis. *A.* مطلوب *P.* خواسته *T.* استنمش – On dit, Il a l'âge requis سنّ مطلوبه بالغدر Il a les qualités requises pour posséder cette charge بو منصبك ضبط واداره سى ضمننده لازم اولان اوصاف مطلوبه ذاتنده موجوددر

REQUÊTE. Demande par écrit *A.* عريضه *P.* عرضه داشت – عرضحال *T.* عرضحال || Présenter requête au Conseil مجلسه عرضحال تقديم ايتمك Il demande par sa requête... عرضحالنده شونى استدعا ايدر كه

Il signifie aussi, une demande verbale *A.* استدعا – التماس *P.* نياز *T.* رجا || Ayez égard à la requête que je vous fais نيازمه توجيه نظر التفات ايله

REQUIN. Poisson de mer, qu'on appelle aussi, Chien Marin. V. ce mot.

REQUISE. Il ne se dit qu'en cette façon de parler: Une chose sera de requise, pour dire, qu'on en aura besoin *A.* مطلوب *P.* خواسته *T.* استنه جك – ارانه جق

REQUISITION. Action de requérir *A.* طلب *P.* خواهش *T.* استيش || A la réquisition d'un tel فلانك طلبنه مبنى

Il signifie aussi, une demande faite par autorité publique, qui met une certaine chose à la disposition de l'Etat *A.* مطالبهٔ ميريّه pl. مطالبات ميريّه – ترتيبات ميريّه pl. حوالات ميريّه

T. جانب میریدن اولان مطالبه || On a mis tous les chevaux du pays en réquisition مملکتک بالجمله بارکیرلری جانب میریدن مطالبه اولمشدر Tout le chanvre est en réquisition pour les cordages موجود اولان کندر نلنک مجموعی هلاط جانب ـ لازمسیچون جانب میریدن مطالبه اولمقده در On a fait une réquisition de tous les jeunes gens, depuis dix-huit ans jusqu'à vingt-cinq, qui les oblige d'aller à l'armée اون سکز یاشندن یکرمی یاشنه وارنجه جمیع اهالی مملکت سفره اشدرلمک اوزره جانب میریدن ترتیب اولندی Les fréquentes réquisitions ruinent une province حوالات میریه‌نک کثرتی مملکتک خرابیت حالنه موجب اولور

RESCINDANT. T. de Jurispr. Demande tendante à faire annuler un acte, un arrêt A. دعوی الابطال || On a jugé le rescindant دعوای ابطال حکم اولندی

RESCINDER. Casser, annuler un acte contre lequel on s'était pourvu A. نسخ ـ ابطال || Il a fait rescinder l'obligation, le contrat تمسکی ومقاوله سندینی نسخ وابطال ایتدردی

RESCISION. Cassation des actes. V. Rescinder || Obtenir des lettres de rescision نسخ وابطالی حاوی فرمان تحصیل ایتمک Il a demandé la rescision de cet acte بو سندک نسخ وابطالنی استدعا ایلدی

RESCRIPTION. Mandement par écrit que l'on donne pour toucher certaine somme A. ورقة الحوالة P. حواله نامه T. حواله کاغدی || On lui a donné une rescription de mille écus sur un tel fermier فلان ملتزم اوزرینه بیک غروشلق بر قطعه بیک غروشلق برحواله ـ حواله کاغدی ویردیلر Il est porteur d'une rescription sur le receveur des tailles اموال خراجیه محصلی اوزرینه بر قطعه حوالدسی وار در

RESCRIT. Il se dit de certaines lettres ou réponses des Souverains A. نميقة السلطان P. نامهٔ شاهی T. خط همایون || Il y a plusieurs rescrits des Empereurs, qui font partie du Droit Romain قیاصرهٔ رومک متعدد خطوط همایونلری وار در که فتاوای رومیه‌نک تتمه‌سی مثابه‌سنده در

Il se dit aussi d'une réponse du Pape sur quelque question de Théologie ریم پاپاسی طرفندن ویریلان فتوا

RÉSEAU. Petit rets A. شُبَیکة P. تنسیلچه T. کوچک آغ || Mettre des réseaux à l'entrée du terrier, pour prendre des lapins طاوشان آولمق ایچون این آغزینه آغ قورمق

Il se prend aussi, pour un ouvrage de fil, de soie, etc, fait par petites mailles, en forme de rets A. ذو شبک ـ شابک ـ مشبک P. تنیده سرد ـ T. اورکو || Coiffe de réseau اورکولی باش اورتیسی

En termes d'Anatomie, on appelle Réseau, un entrelacement de vaisseaux sanguins A. شبکة || Réseau artériel, veineux شبکة الشرایین وشبکة العروق

RÉSERVATION, et RÉSERVE. Action de réserver. A. قید pl. قیود ـ شرط pl. شروط || Dans ce contrat, il a fait plusieurs réserves بو مقاوله حجتی ایچنه قیود عدیده درج ایلدی Il a donné sa terre à ferme, sans faire aucune réserve مقاطعه‌سنی بلا قید وشرط الزام ایلدی

Il signifie en Jurisprudence, la stipulation de certains droits en certains cas présumables A. قید احترازی pl. قیود احترازیّة || Il y a dans cet acte des réserves à craindre اشبو حجت ایچنده وسوسه اولندجق بعض قیود احترازیه وار در

Corps de réserve, signifie en termes de guerre, des troupes que le général réserve pour s'en servir où il en est besoin T. موقوفاً لدی الاقتضا امداده ـ لوقت الحاجه ترتیب اولنمش عسکر ـ یتشمک ایچون بشقه‌جه ترتیب اولنمش عسکر || On détacha deux mille hommes du corps de réserve, pour fortifier l'aile gauche qui pliait متوجه سمت رجعت اولمش اردونک جناح یمیننه مدار تقویت اولمق ایچون موقوفاً لوقت الحاجه ـ ترتیب اولنمش عسکردن ایکی بیک نفر افراز اولندی En termes de Marine, on appelle La réserve, un certain nombre de vaisseaux destinés à secourir ceux qui en ont besoin T. لدی الحاجه امداده یتشمک ایچون ورادده توقیف اولنان سفاین ـ احتیاطاً ورادده توقیف اولنان سفاین

À la Réserve. À l'exception A. ماعدا ـ الا P. جز T. غیری ـ اوزکه || Il a perdu tous ses biens, à la réserve d'une petite maison بر باب منزل صغیردن ماعدا بالجمله ما ملکنی ضایع ایتمشدر

Sans Réserve. Sans exception A. بلا استثناء P. جیزی وا برشیء براقمیدرق T. بتمامی ـ نگذاشته

En Réserve. À part, à quartier A. محفوظاً T. محفوظ اولدرق || Il a mis tant d'argent en réserve شو مقدار اقچه محل محفوظده وضع ایلدی Il a toujours quelque chose en réserve محفوظ

اولدرق دائما بر مقدار اقچه‌سی وار در

RÉSERVE. Discrétion, retenue *A.* احتراز *P.* پرهیزکاری *T.* صاقنمه ‖ Cet homme ne parle jamais qu'avec beaucoup de réserve بو آدم دائما کمال احتراز اوزره تکلم ایدر ‖ Il était fort inconsidéré, il en use maintenant avec plus de réserve مقدما بغایت ملاحظه‌سز ایکن شمدی قاعدهٔ احترازه زیاده رعایتی وار در

RÉSERVÉ. Discret, qui ne se hâte pas trop de dire ni de faire connaitre ce qu'il pense *A.* محترز *P.* پرهیزکار *T.* صاقنیجی ‖ Il faut être fort réservé avec ces gens-là شو آدملر ایله بغایت احتراز اوزره اولمق اقتضا ایدر ‖ Une autre fois je serai plus réservé à dire mon avis بشقه وقتده رایمی بیان ایلمکه زیاده احتراز ایده‌جکم

RÉSERVER. Garder, ménager une chose pour certaines occasions *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق ‖ Reservez ce discours-là pour une autre fois بو صحبتی وقت آخر ایچون حفظ ایله ‖ Il est bon de réserver de l'argent pour les besoins imprevus فوق الملحوظ ظهوری محتمل اولان حالات ایچون بر مقدار اقچه حفظ ایتمک لازمدر ‖ Un homme sage réserve ses amis pour les occasions essentielles عاقل اولان کشی دوستلرینی وقت حاجت ایچون صاقلر ‖ Il réserve ce cheval pour un jour de bataille آتنی بر جنک کونی ایچون حفظ ایدر

RÉSERVER ou SE RÉSERVER. Retenir quelque chose du total *A.* توقیف *P.* باز داشتن *T.* آلیقویمق ‖ On peut vendre la propriété d'une terre, et s'en réserver la jouissance بر کمسنه متصرّق اولدیغی چفتلکک غلّاتنی کندو نفسیچون توقیف ایتمک شرطیله یالکز حق ملکیتنی فروخته قادر اولور ‖ Il a donné tout son bien aux pauvres, et ne s'est réservé que sa maison کندیسیچون خانه‌سندن غیری بر شی آلیقویمیوب اموال سائره‌سنک مجموعنی فقرایه ویردی ‖ Le tribunal a jugé le principal, et a réservé à faire droit sur les intérêts محکمده اصل مالک دعواسی حکم اولنوب مرابحه‌یه دائر احقاق حق اولنمق خصوصی وقت اخر ایچون – وقت اخره تعلیق اولندی – توقیف اولندی – On dit aussi, Se réserver à faire..., pour dire, remettre à faire... en temps convenable ‖ Je me reserve à faire cela en tel temps بو ایشی فلان وقتده آلیقوبدم ‖ Je me reserve à parler quand j'aurai entendu vos raisons طرفکزدن سرد اولنه‌جق علل واسبابی استماع ایلدیکمده رایمک افاده‌سنی اول وقت ایچون آلیقویدم ‖ Je me réserve pour une autre occasion بو شیئک اینمه‌سنی بشقه بر فرصتک ظهورینه قدر آلیقوبدم

RÉSERVÉ. *A.* محفوظ *P.* پاس داشته *T.* صاقلنمش *A.* موقوف *P.* باز داشته *T.* آلیقونمش

RÉSERVOIR. Lieu fait exprès pour amasser des eaux *A.* حوض pl. حیاض – ضهوة pl. اضهاء *P.* تالاب – آبدان *T.* حوض ‖ Un réservoir de plomb قورشوندن مصنوع حوض ‖ de cent muids d'eau یوز اولچک صو استیعاب ایدر بر حوض

On appelle la vesicule du fiel, Le réservoir de la bile *A.* کیس المرارة *P.* کیسهٔ زهره *T.* اود کیسه‌سی

RÉSIDANT. Qui réside, qui demeure *A.* مقیم – ساکن *P.* جایگیر – جا گرفته *T.* اوتوران ‖ Le lieu où il est résidant ساکن اولدیغی محل V. aussi Résident.

RÉSIDENCE. Demeure ordinaire en quelque lieu *A.* مقرّ – محلّ الاقامة – مسکن *P.* قرارگاه – جای اقامت *T.* اوتوریلان ‖ Il fait sa residence en telle ville محلّ اقامتی فلان بلده در

Il se dit aussi du lieu de la residence ordinaire d'un prince *A.* مقرّ الحکومة *P.* قرارگاه حکومت *T.* بر حکمدارک اوتوردیغی یر

Et du sejour actuel et perpetuel d'un officier dans sa charge *A.* قرار – اقامة *P.* نشست *T.* اوتورمه ‖ Ce magistrat ne peut faire le voyage, à cause de la résidence à laquelle sa charge l'oblige بو حاکم مأموریتی مقتضاسنجه یرنده قرار واقامته مجبور اولمغله سیاحت ایده‌مز ‖ Les évêques, les curés sont obligés à la residence بسقپوسلر ومحله اماملری مأمور اولدقلری یرده قرار واقامته مجبور درلر

Il se dit aussi de l'emploi d'un résident auprès d'un prince *T.* رتبهٔ ثالثه ایلچیلکی خدمتی ‖ Il demande une telle residence فلان دولتک یاننده رتبهٔ ثالثه ایلچیلکی خدمتنی طلب ایدر ‖ Au retour de sa residence رتبهٔ ثالثه ایلچیلکی خدمتندن عودتنده

RÉSIDENCE, en termes de Chimie, signifie, les parties les plus grossières qui s'amassent au fond d'un vase, après que la liqueur qu'il contient s'est reposée *A.* ثفل – غربال *P.* درد *T.* تورتی ‖ On juge de la qualité des eaux, des liqueurs, par leur résidence میاهک وسائر مایعاتک کیفیتی تورتیسندن معلوم اولور

RESIDENT. Ministre public envoyé pour resider auprès d'un gou-

vernement étranger, et qui est moins qu'un envoyé *A.* سفیر ذو رتبهٔ *T.* ایلچیٔ کمتر پایه *P.* سفیر اسفل الرتبة ـ رتبة الثالثة شق ثالث ایلچیسی ـ ثالثه ایلچیسی || Le résident d'un tel prince à la Cour de France فلان حکمدارک فرانسه دولتی فرانسه دولتنده ـ یانده مامور اولان رتبهٔ ثالثه ایلچیسی مامور اقامت اولان

RÉSIDER. Faire sa demeure en quelque endroit *A.* اقامت ـ قرار ـ جا گرفتن ـ نشستن *P.* اتخاذ القرار ـ تسکن ـ تمکن مقیم اولمق ـ ساکن اولمق ـ اوتورمق *T.* گرفتن || Il est d'une telle ville, mais il demeure ordinairement à Paris اصلی فلان دیاردندر لکن عادتا پارسده مقیمدر Il réside presque toujours à sa terre همان دائم الاوقات چفتلکنده اقامت ایدر Dieu est présent partout, mais il réside d'une manière particulière dans ses temples جناب رب العزت هر محل وهر مکانده حاضر ایدوکی درکار ایسده معابد شریفده وجودی علی وجه التخصیص جایگیر ومستقر در || On dit Figur. ـ Toute l'autorité réside dans la personne d'un tel امر حکومت بسبتون فلانک ـ جمله فلانک ید تصرفنده قرارگیر در ذاتنه منحصر در Cet homme croit que toute la sagesse, toute la science, tout le bon sens réside dans sa tête بوآدم ظن ایدر که عقل ودرایت وعلم ومعرفت وسداد فکر ورویت کافهٔ جملهٔ کندو باشنده متمکندر ـ کندو باشنده اتخاذ قرار ایدر

On dit aussi figur. La quéstion réside en ceci; Voilà où réside la question, pour dire, la question, la difficulté consistent dans ce point مصلحتک بترمسی ـ اشته فصّ الامر بوندن عبارتدر کرندسی شونده در

RÉSIDU. T. de Comm. Le restant *A.* صحّ الباقی ـ باقی *P.* باقی قالمش ـ قالمش *T.* مقدار مانده ـ مانده || Résidu du compte حسابک صحّ الباقیسی Les dépenses prélevées, il s'est trouvé un faible résidu مصارف فرو ونهاده اولندقده جزئی بر مقدار باقی قالمشدر

Il se dit en Chimie, de ce qui reste d'une substance passée par quelque opération. V. Résidence.

RÉSIGNANT. Celui qui résigne un office, un bénéfice à quelqu'un *A.* فارغ *P.* فراغتکنان *T.* فراغت ایدن ـ قصر ید ایدن || La résignation n'eut pas lieu, parce que le résignant mourut avant qu'elle fût admise فراغت ماده سی نظامپذیر اولمدی زیرا فراغتک قبولی تحقق ایتمزدن مقدم فارغک وفاتی ظهور ایلدی

RÉSIGNATAIRE. Celui à qui on a résigné *A.* مفروغ له *T.* فارغ اوزرینه فراغت اولنان || Le résignant et le résignataire فراغت ایدن واوزرینه فراغت ـ ومفروغ له اولان کشی Le résignataire n'a pas encore pris possession مفروغ له اولنمش اولان کمسنه فراغت اولنمش شیئه هنوز وضع ید تصرف ایتمامشدر

RÉSIGNATION. Soumission à son sort *A.* تسلیمیت ـ رضا || Il a subi sa disgrâce, son exil avec résignation دوچار اولدیغی حال ادبارونکبتی ونفینی رضا وتسلیمیت ایله قبول ایتمشدر Et soumission à la volonté de Dieu *A.* توکل ـ تسلیمیة الی ارادة الله || Il est mort avec un grande, une entière résignation aux volontés du Ciel ارادهٔ صمدانیدیه کمال توکل وتسلیمیت احکام تقدیر باری یه توکل ـ ایله دار بقایه ارتحال ایلدی تامّ وتسلیمیت کامله ایله

Résignation. T. de Jurisp. Abandon en faveur d'un autre *A.* فراغ ـ فراغت ـ قصر الید || Il a fait cession et résignation de tous ses droits à son frère کافهٔ حقوقنی قرنداشنه قصر ید وفراغت ایلدی

Il se dit aussi de la démission d'un bénéfice ecclésiastique *A.* استعفا || Faire résignation استعفا ایتمک Donner sa résignation استعفاسنی ویرمک

RÉSIGNER. Se démettre d'un office en faveur de quelqu'un *A.* فراغت ـ قصر الید *P.* فراغت کردن || Résigner un office à un tel بر منصبی فلانه فراغت ایتمک

On dit, Résigner son âme à Dieu, pour dire, la remettre entre les mains de Dieu باری تعالی یه تسلیم نفس ایتمک Et se resigner à la volonté de Dieu رضای ـ رضاء الله یه تسلیم اولنمق ارادهٔ صمدانیدیه ایفای ـ باری یه اظهار تسلیمیت ایتمک لازمهٔ توکل ومطاوعت ایتمک

Résigné. *A.* مفروغ *P.* فراغتکرده *T.* فراغت اولنمش *A.* مسلم الی ارادة الله ـ متوکل علی الله ـ متوکل || Il est mort bien résigné à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیدیه توکل تامّ ایله تسلیم جان ایلدی

RÉSILIATION. T. de Jurisp. Résolution d'un acte. *A.* انفساخ *P.* شکست *T.* بوزلمه || La résiliation d'un bail, d'un contrat التزام تمسکنک ومقاوله سندینک انفساخی Résiliation de vente بازارلغک بوزلمسی ـ اقالهٔ بیع ـ انفساخ بیع

RÉSILIER. Casser, annuler un acte *A.* فسخ ـ الغا *P.* شكستن *T.* بوزمق || Le juge a résilié ce contrat حاكم اشبو مقاوله‌یی بوزدی Ce contrat a été résilié بو مقاوله سندی سندینی الغا ایلدی اقاله ـ فسخ بیع ایتمك Résilier une vente فسخ اولنمشدر بیع ایتمك

RÉSILIÉ. *A.* منفسخ ـ ملغا *P.* شكسته *T.* بوزلمش

RÉSINE. Matière inflammable et onctueuse qui coule de certains arbres *A.* علك pl. علوك *P.* شلم *T.* ساقز || Le camphre est une espèce de resine كافور علوك اقسامندندر

Il se dit particulièrement de celle que sort des pins et des sapins *A.* راتینج ـ راتیانج ـ راتیانه *P.* صمغ صنوبری ـ راتیانج ـ راتین *T.* رخینه ـ رجنه ـ چام ساقزی ـ زنكباری || Un flambeau de resine رجندن مرتب بر مشعله Cela sent la résine بو شیده چام ساقزی رایحه‌سی واردر

RÉSINEUX. Qui produit la résine, ou qui en a quelque qualité *A.* ذو علك *P.* شلمناك *T.* ساقزلو *A.* راتینجی *P.* راتیانناك *T.* رجندلو || Ce bois est un peu résineux بو آغاج رایحهٔ راتینجیه Odeur résineuse بوجه‌ما ذو علكدر

RÉSIPISCENCE. Reconnaissance de sa faute avec amendement *A.* توبة *P.* توبه كاری || Il est enfin venu à résipiscence عاقبة الامر توبه ایتدی Avez-vous quelque preuve de sa résipiscence? توبه ایلدیكنه بر دلیلك وارمیدر

RÉSISTANCE. Qualité par laquelle un corps, une chose résiste *A.* طبیعة مقاومة *P.* پایداری *T.* طیانقلق || Il est difficile de graver sur les pierres dures, à cause de la résistance de la matière احجار صلبه طبیعت مقاومه‌لری تقریبیله بالصعوبه حك اولنور Cette étoffe n'a point de résistance بو ثوبك اصلا طیانقلغی یوقدر

RÉSISTANCE. Défense que font les hommes, les animaux, contre ceux qui les attaquent *A.* مقاومة ـ مدافعة *P.* ستیزه *T.* قارشو طورمة || Vigoureuse, faible, longue résistance مقاومت شدیده یا ضعیفه یا مدیده opiniâtre مدافعهٔ باللج والعناد Faire beaucoup, peu de résistance كلی یا جزئی مقاومت ایتمك Il s'est rendu sans résistance بلا مقاومة تسلیم اولندی

Il signifie aussi, opposition aux desseins, aux volontés d'un autre *A.* مخالفة *P.* خلافنمایی ـ خلافگیری ـ سرنافرونی *T.* قارشو طورمه || Si vous proposez cela dans l'assemblée, vous trouverez bien de la résistance بو ماده‌یی مجلسده ایراد ایده‌جك اولور ایسه‌ك خیلی مخالفته دوچار اولدجقسك Il y aura de la résistance de la part de tels et tels فلان وفلان طرفلرندن اظهار مخالفت اولندجقدر Je n'y apporterai aucune résistance بو خصوصده بر وجهله مخالفت ایده‌جك دكلم Il a obéi sans résistance بلا ـ بلا مخالفة اطاعت ایلدی مخالفة سر فرو بردهٔ مطاوعت اولمشدر

RÉSISTER. Ne pas céder au choc, à l'effort d'un autre corps *A.* مقاومة *P.* پایداری كردن *T.* طیانمق || Le marbre résiste plus au ciseau que la pierre commune مرمر طاشی بیاغی طاشدن زیاده اكی دمورینه مقاومت ایدر C'est une viande dure et coriace, elle résiste au couteau بو لحم غایت ایلد صلب وعالكدر بچاغه مقاومت ایدر Des bottes qui résistent à l'eau صویه مقاوم اولان چزمه Ce vieux château a jusqu'ici résisté aux injures du temps بو بنای عتیق شمدییه قدر شدائد دهره مقاومت ایلدی

RÉSISTER. Se défendre, opposer la force par la force *A.* مقاومة ـ مدافعة *P.* ستیزه نمودن *T.* قارشو طورمق || Les assiégés ont résisté long-temps محصورین وافر زمان مقاومت ایلدیلر مقام مقاومتده اظهار ثبات ایتمشلردر Ce commandant ne s'est rendu que quand il a vu qu'il ne pouvait plus résister محافظ قلعه مقاومته بر درلو اقتداری قالمدیغنی كورنجه استیمانه مقاومتدن كمال عجزینی كورنجه استیمان ـ رغبت ایلدی ایلدی

On dit aussi, qu'un cheval résiste au cavalier, pour dire, qu'il n'obéit qu'avec peine *A.* حران *P.* سر كشی نمودن *T.* هارنلق ایتمك

RÉSISTER. S'opposer aux desseins, aux volontés de quelqu'un *A.* مخالفة *P.* خلافگیری كردن ـ خلافكاری نمودن ـ سر فرونی نكردن *T.* قارشو طورمق || Résister fortement à quelqu'un بر كمسنه‌یه شدتلوجه مخالفت ایتمك Il voulait faire passer cette proposition, mais tout le monde y résista بو تكلیفك علی ـ ترویجنی مراد ایتمشیكن عموما مخالفت كوستردی Qui peut résister à la volonté de Dieu? العموم قارشو طوردیلر مراد اللهه كیم مخالفت ایده بیلور Résister à la tentation مقاومت ایتمك ـ اغوای نفسه مخالفت ایتمك Résister à l'adversité شدائد دهره اظهار مخالفت ایتمك

Il signifie aussi, supporter facilement la peine, le travail *A.* طاقة *P.* تاب آوردن ـ یارا داشتن ـ اطاقة ـ تحمل

کوج یتمك - کتورمك || Cet homme a un corps de fer, il résiste à toutes les fatigues بوآدمك بدنی پولاددندر هر درلو تعب وشقتد تحمل ایدر Qui pourrait résister à ce grand chaud? بومقوله حرارت شدیده‌یه کیم طاقت کتوره بیلور Résister à la douleur وجعك شدتنه تحمل ایتمك — En parlant d'une incommodité qu'on a peine à supporter, on dit, C'est un homme d'un ennui mortel, il n'y a pas moyen d'y résister شو ثقلتنه طاقت کتورمك - آدمك ثقلتی تحملکداز در محالدر Vous travaillez trop, votre santé n'y pourra résister ایتدیککك شغل وسعی مفرطه مزاجك متحمل دکلدر

RÉSOLUBLE. T. didact. Qui peut être résolu. Il se dit principalement des questions et problèmes dont on peut trouver la solution *A.* سهل الانحلال - ممکن الحل *P.* گشودنی *T.* سوکیلور

RÉSOLUMENT. Avec une résolution fixe et déterminée *A.* بعزم القطعی *P.* بهمه حال *T.* البته || Je veux résolument que cela soit بو شیئك اولمسی عزم قطعی ایله مطلوبمدر Résolument je n'en ferai rien هیچ بر شیٔ ایتمامکده قطعیجه عزم البته والبته Tout résolument وثیتم وار در

Il signifie aussi, hardiment, avec courage *A.* بالجسارة - بالجرائة *P.* صاقنمیەرق *T.* بی محابا - بی باك وپروا - جسورانه *P.* || Il lui répondit résolument qu'il n'en ferait rien هیچ بر شیٔ ایتمم دیو جسورانه جواب ویردی Il va résolument au combat بی محابا جنکه صالر Il a passé résolument, l'épée à la main, au travers des ennemis دشمن آره‌سندن قلج النده اولدرق بی باك وپروا شیوشیو بردی

RÉSOLUTIF. T. de Pharm. Qui dissipe une humeur *A.* محلل *P.* گدازنده *T.* اریدیجی || Cet onguent est fort résolutif بو یاغ غایت کسکین بر محلل اخلاطدر

RÉSOLUTION. Cessation totale de consistance *A.* انحلال *P.* پراکندگی *T.* طاغلمه - سوکلمه — Il se dit en Médecine, de l'action par laquelle une tumeur se dissipe || La résolution d'une tumeur, d'un calus ورمك وناصرلنمش اتك انحلالی — Il se dit aussi en Chimie de la réduction d'un corps en ses premiers principes طاغلمه‌سی || La résolution des corps en leurs principes اجرامك انحلالیله اجزای اصلیه‌لرینه رجوعی

En termes de Jurisprudence, il signifie, dissolution, rescision *A.* انفساخ || La résolution d'un bail, d'un contrat التزام تمسکنك ومقاوله سندینك انفساخی

RÉSOLUTION. Dessein que l'on forme, parti que l'on prend *A.* عزم - عزیمت pl. عزایم - تصمیم pl. تصمیمات - تصمیع pl. تصمیعات *P.* قرارداده *T.* نیت - قرار ویرلمش || Grande, hardie, résolution عزیمت جلیله وجسورانه sage, judicieuse عاقلانه وحکیمانه عزیمت ferme عزم جازم - عزم صارم Sa dernière résolution نتیجهٔ عزم وقراری Prendre promptement sa résolution تیز الدن عقد عزیمت ایتمك Il prit la résolution de faire ce voyage اول سفری تصمیم ایلدی Changer de résolution تبدیل عزم وقرار ایتمك

Il signifie aussi, fermeté *A.* متانة الطبع - ثباة القلب - متانة الرأی - استحکام الرأی *P.* استواریٔ اندیشه *T.* یورکت طیانقلغی || Pour renoncer au monde à son âge, il faut bien de la résolution بو سنده ایکن تارك دنیا اولمق خیلی متانت قلبه محتاج بر ماده در Un homme qui a de la résolution متین الرای بر آدم qui manque de résolution متانت طبعی یوق بر آدم

On dit aussi, C'est un homme de résolution, pour dire, qu'il exécute les choses avec beaucoup de fermeté *A.* مجذام الامور *P.* مرد کار پرداز *T.* ایش ارئ

RÉSOLUTION. Décision d'une question, d'une difficulté *A.* حل *P.* گشایش *T.* سوکمه || Je vous apporte la résolution de la question que vous m'avez proposée بکا عرض ایلدیککك مسئلەنك حلنی کتوردم Résolution d'une difficulté, d'un problème بر مشکلك وبر مطلبك حلی

RÉSOLUTOIRE. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui a la vertu de résoudre quelque acte *A.* ناسخ *P.* شکست آور *T.* بوزیجی

RÉSOLVANT. Qui résout *A.* محلل *P.* گشاینده - گدازنده *T.* طاغدیجی - سوکیجی || Je l'ai trouvé résolvant un problème فلانی بر مسئله‌نك حلی صددنده ایکن بولدم Un remède résolvant طاغدیجی علاج - دوای محلل

RÉSONNANCE. Battement et prolongement graduel du son *A.* طنین *P.* جرنك *T.* سس - چکردی || Une oreille fine démêle les résonnances طنین اصوات حدت سامعه ایله فرق وتمییز اولنور

RÉSONNANT. Retentissant, qui renvoie le son *A.* طنان *P.* طنین انداز - جرنك زن *T.* چکردیجی || Cette voûte est bien résonnante بو قبه کوکی کبی طنین انداز در La musique réussit mal dans ce salon, parce qu'il est trop résonnant بو

حجره بغايت طنين انداز اولمغله ساز وآهنگه مناسب
دكلدر ـ On dit aussi, qu'une voix est claire et résonnante فلانك
صوتی صاف وطناندر

RÉSONNEMENT. Retentissement et renvoi du son *A.* طنطنة
الصوت ـ عكس الصوت *P.* طنين اندازی ـ عكس صدا *T.*
چكرمه ـ دونمه‌سی كيرو سسك || Le résonnement de cette
voûte nuit à la voix بو قبه‌نك طنطنه‌سی صوتی اخلال ايدر

RÉSONNER. Retentir, renvoyer le son *A.* اطنان *P.* توفيدن ـ
چرنگيدن *T.* چكرمك || Cette voûte ne résonne pas بو قبه
اطنان صوت ايتمز Faire résonner l'écho اطنان صدا ايتدرمك ـ
Figur. || Tout résonnait du bruit de ses exploits, de ses louanges
طنطنهٔ آثار جزيله وآوازهٔ اوصاف جميله‌سی ولوله انداز
آوازهٔ فتوحات جليله وولولهٔ ـ چار اقطار جهان ايدی
اوصاف جميله‌سی طنين انداز نه قباب افلاك ايدی

RÉSOUDRE. Faire cesser la consistance, détruire l'union qui
existe entre les parties d'un tout *A.* حلّ ـ تحليل *P.* پراكنديدن
T. طاغتمق || Résoudre un corps en poussière بر جرمی غباره
حلّ ايتمك ـ Il se dit aussi des tumeurs, des abcès, pour dire,
en dissiper les humeurs || Résoudre une tumeur ورمی طاغتمق

Résoudre un bail, un contrat, c'est l'annuler *A.* فسخ *P.*
شكستن *T.* بوزمق Résoudre un marché فسخ عقد ايتمك ـ
بازارلغی بوزمق ـ اقالهٔ بيع ايتمك

Se Résoudre. *A.* استحالة *P.* گرديدن *T.* دونمك || Le bois
qu'on brûle se résout en cendre et en fumée حرق اولنان حطب
يادن اوطون كوله وتوتونه ـ رماده ودخانه مستحيل اولور
دونر Le brouillard se résout en eau, l'eau se résout en vapeur
ضباب مايه وما بخاره مستحيل اولور

Il se dit aussi des tumeurs, des abcès *A.* انحلال *P.* گداختن ـ
پراكنده شدن *T.* طاغلمق || Cette tumeur est facile à résoudre
قولای طاغيلور ـ آسان گداز در ـ بو ورم سهل الانحلالدر

Résoudre. Déterminer, décider une chose *A.* تصميع ـ تزميع ـ
تقرير الذهن ـ تصميم *P.* قرار دادن *T.* قرار ويرمك || Il
ne sait que résoudre قنغی طرفه تقرير ذهن ايتمك اقتضا
بيلميور ـ ايلديكنی قرار ويره‌جكنی نديه Qu'a-t-on résolu
au conseil? شوراده نه كونه قرار ويرلدی A-t-on résolu la
paix ou la guerre? صلح وسفر شقلرندن قنغيسنی تصميم
ايلديلر ـ صلحمی ياخود سفرمی قرار ويرديلر On a résolu
de perdre cet homme-là بو آدمك اعدامنی تصميم ايلديلر ـ

En ce sens on dit aussi, Se résoudre || Je me résolus à plaider
ترك خدمت à demander ma retraite دعوا ايلمكی تصميم ايلدم
رخصتنی استدعا ايلمكی تصميم ايلدم

On dit aussi, Résoudre quelqu'un, pour dire, le déterminer à
quelque chose *A.* ارضا ـ تطويع *P.* الزام كردن ـ رضامند كردن
T. الزام ايتمك ـ بر كمسنه‌نك كوكلنی ياپمق || Il ba-
lançait, je parvins à le résoudre فلان كمسنه مترددّ ايكن
ارضاسنه ظفرياب اولدم On ne saurait le résoudre à signer son
nom امضاسنی وضع ايلمكه ارضا اولنمق ممكن دكلدر

Résoudre. Décider un cas douteux, une question *A.* حلّ *P.*
گشادن *T.* سوكمك || Il n'est pas aisé de résoudre cette ques-
tion بو مسئله‌نك حلّی سهل وآسان دكلدر Il reste une
petite difficulté à résoudre لازم الحلّ جزئی بر مشكل قالمشدر

Résolu. *A.* منحل *P.* پراكنديده *T.* طاغلمش *A.* منفسخ *P.*
شكسته *T.* بوزلمش *A.* مصمم *P.* قرار يافته *T.* قرار ويرلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, déterminé, hardi *A.* مستبسل ـ
مستميت *P.* سر باز *T.* صالدريجی ـ كوزينی بوداقدن
هيچ بر || Il ne craint rien, il est très-résolu صاقندرمز
شيدن پرواسی يوق بر مستبسل پر جسارتدر

Résous. Autre participe de ce verbe. Il n'est d'usage que des
choses qui se convertissent en d'autres *A.* مستحيل ـ منقلب
P. گرديده *T.* دونمش

RESPECT. Vénération, déférence qu'on a pour quelqu'un, pour
quelque chose *A.* حرمت ـ احترام pl. احترامات ـ توقير pl.
توقيرات ـ تعظيم pl. تعظيمات ـ تأدّب *P.* ارج ـ آزرم *T.*
اولولتمه || Grand respect توقير عظيم profond احترام تام Très-
humble respect توقير مسكنت آميز ـ حقيرانه ومتواضعانه تعظيم
filial حرمت ولديّه J'ai beaucoup de respect pour vous سنك
حقكه حرمت كاملم دركار در Avoir du respect pour les choses
sacrées اشيای مباركه حقنه ايفای فريضهٔ تعظيم ايتمك On
doit porter honneur et respect à l'âge شيوخ وسالخوردگان
حقلرينه ايفای لازمهٔ توقير وحرمت اولنمق واجبهٔ حالدندر
Sa présence impose le respect فلانك حضوری قلوب ناسه
ايقاع تأدّبی مستلزمدر Il mérite le respect qu'on a pour lui
حقنه مصروف اولان تعظيم واحترامه جدير واحرا در
Sortir des bornes du respect حدود تأدّبی تجاوز ايتمك Le
respect des lois قوانين واحكام حقنه رعايتی واجب اولان
Le respect du lieu, de la personne حرمت ذات رسم حرمت

ذکرینه دهر وزمان بیله حرمت ایده کلمشدر Ces anciens monumens que le temps a respectés اسکی زماندن قالمش وحقلرینه روزکار نا سازکار بیله حرمت ایدرک محافظه اولمش اشبو قدیمی یادکارلر La médisance et l'envie ont respecté sa vertu فلانک صلاح حالنه لسان لوّام ونظر حسّاد بیله حرمت ایتمشدر

Se Respecter. Garder avec soin la décence convenable à son état, à son âge *A.* وقاية العرض *P.* بعرض وشان وقاية الشان - *T.* بر کمسنه عرض وشاننی صاقنمق خود نکه داشتن || C'est une femme qui se respecte عرضنی وقایه ایدر بر خاتوندر || Ce magistrat ne se respecte point assez بو حاکم شاننی لایقی اوزره وقایه ایتمز

Respecté. *A.* موقر - محترم - مبجّل *P.* ارج - آزرم یافته *T.* حرمتلو - اعتبارلو یافته

RESPECTIF. Qui a rapport à chacun en particulier, qui concerne réciproquement les parties intéressées, les choses correspondantes *A.* متعلق بكل واحد منهم - متعلق باحد هما الى الآخر - متعلق بطرفين *P.* متعلق هر یک - متعلق یکدیگر *T.* هر برینه مخصوص - بری بر لرینه مخصوص || Demandes respectives مطلوبات طرفین - یکدیگره مخصوص اولان مطلوبات requêtes عرضحاللر هر برینه مخصوص اولان عرضحاللر Droits respectifs حقوق طرفین - هر برینه مخصوص اولان حقوق intérêts مصالح واغراض طرفین - یکدیکری طرفنه متعلق اولان اغراض ومصالح Les plénipotentiaires expédièrent des courriers à leurs Cours respectives مرخصلرک هر بری متعلق اولدیغی دولتی طرفنه بشقه بشقه اولاقلر بعث وتسییر ایتمشدر

RESPECTIVEMENT. D'une manière réciproque *A.* احد هما الى الآخر *P.* با یکدیگر *T.* بری برلرینه - بری برلرینه اولدرق || Ils ont présenté respectivement leurs requêtes عرضحاللری احد هما آخره ابراز ایتمشلر در حامل اولدقری Ils sont tous deux respectivement demandeurs et défenseurs ایکیسی دخی احد هما اخری حقنه هم مدّعی وهم مدّعی علیهمدرلر

RESPECTUEUSEMENT. Avec respect *A.* بالتعظيم والتوقير على - وجه التوقير بالتوقير والتعظيم *P.* بآزرم - بوقاية الآداب الاحترام *T.* ادیبانه || Parler, écrire respectueusement ادب ایله تکلّم وتحریر ایتمک Agir respectueusement avec quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنه ادیبانه عمل وحرکت ایتمک

RESPECTUEUX. Qui témoigne du respect *A.* مؤدّب *P.* ارجمند

مقامه وذاته حرمت - ومقام Le palais du roi est un lieu de respect سرای همایون امکنهٔ واجبة الاحترامدندر جای - ادب طاقندجق یر در - حرمتدر

On dit, Sauf le respect que je dois à la compagnie, quand on veut dire quelque chose qui pourrait choquer *T.* حرمت مجلسه خلل کتورمیدرک || Sauf le respect que je dois à la compagnie, cela n'est point exactement vrai حرمت مجلسه خلل کتورمیدرک دیرمکه اشبو سویلنان کلام اصلا صحیح دکلدر

On dit par forme de compliment, Rendre ses respects à quelqu'un رسوم تعظیم واحترامی ادا ایتمک Présenter ses très-humbles respects à quelqu'un بر کمسنه‌یه با کمال تواضع واستکانت عرض توقیر وحرمت ایتمک

On dit d'un homme qui se fait craindre, que c'est un homme qui se fait porter respect *A.* مهيب - ذو المهابة *P.* مهابتفرما *T.* مهابتلو - Et l'on dit d'une place de guerre, qu'elle tient l'ennemi en respect فلان قلعه مهابتفرمای قلوب اعدا در - قلوب اعدایه القای رعب وخشیتی موجب اولدجق بر قلعه در

RESPECTABLE. Digne de respect *A.* محترم - ذو الاحترام *pl.* ذوى الاحترام - واجب الاحترام - مبجّل - واجب التبجيل - واجب التوقير *P.* ارجمند - ازرم - شایان - سزاوار حرمت *T.* حرمتلو - اعتبارلو - کرکلو - اعتباره حرمت و || Cette personne est respectable بر ذات محترمدر - واجب الاحترامدر Il s'est rendu respectable par ses belles actions اعمال خیریه‌سی حسبیله بین الناس بر ذات واجب الاحترام اولمشدر Son nom est respectable, mais il le déshonore par sa conduite نامی فی الحقیقه محترم ومعتبر ایکن ارتکاب ایلدیکی حرکت نا سزا مخل شان وشهرتی اولدیور

RESPECTER. Porter respect *A.* توقير - تعظيم - تبجيل - محترم *P.* ترجیب - آزرمیدن - آزرم داشتن - ارج نمودن *T.* داشتن اولولتمک - حرمت ایتمک - اعتبار ایتمک || Respecter la vieillesse سن شیخوخته - سنّ شیخوختی توقیر ایتمک امکنهٔ مقدسه‌یی Respecter les lieux saints حرمت ایتمک مواضع مبارکه‌یه حرمت ایتمک - تعظیم ایتمک Si je ne respectais son caractère... رتبه‌سنه حرمت ایتمامش اولسم -

Figur. Épargner, ne point porter atteinte || Le temps respecte les noms illustres, la mémoire des grands hommes کسب شهرت ایتمش ذوات جلیل الشانک اسمنه واجلهٔ رجالک

T. ادبلو || Un homme respectueux مؤدب بر آدم Cet enfant est fort respectueux envers ses parens بوطفل والدينی حقنده پك مؤدبدر

Il se dit aussi des choses qui marquent du respect A. اديب P. اديبانه T. ادبلو || Il l'aborda d'un air fort respectueux طور اديب ايله Il était dans une posture respectueuse هيئت اديبانده كندو يه ياقلشدی Cela n'est pas assez respectueux بو حال چندان اوزره ايدی En certaines occassions, il est plus respectueux de se taire que de parler قاعدهٔ ادبه موافق دكلدر بعض حالات وار در كه سويلمكدن ايسه اختيار سكوت ايتمك آدابندندر

RESPIRABLE. Qu'on peut respirer A. ممكن التنسم - ممكن التنفس P. صالح للتنفس - شايان تنفس كردنی T. تنفس اوله بيلور || C'est un air respirable تنفسده صالح بر هوا در

RESPIRATION. L'action de respirer. V. ce mot || Il n'a pas la respiration libre تنفسده سهولتی يوقدر صولوغی آچق دكلدر - Le poumon et les autres parties qui servent à la respiration مدار تنفس اولان رئه واجزای سائره

RESPIRER. Attirer l'air dans la poitrine, et le pousser dehors A. تنسم - تنفس P. دم زدن T. صولوق آلمق - صولوقلمق || Respirer facilement سهولت ايله صولوق آلوب ويرمك - Difficulté de respirer عسر - عسرت تنفس Il est asthmatique, il a de la peine à respirer ضيق صدره مبتلا اولمغله تنفس ايتمكده زحمت جكر Il ne respire plus, il est mort تنفس ايتميوب همان وفات ايلدی

On dit, Respirer, pour dire, vivre || Tout ce qui respire متنفس انفاس حيات اولان جميع مخلوقات Je ne respire que pour vous انفاس حياتی انجق سنك ايچون صرف ايدرم

Figur. Prendre quelque relâche || Laissez-moi respirer un moment بنی جزئيجه تنفس ايلمكه براق Les peuples, après une longue guerre, commençaient à peine à respirer عباد الله اسفار مديدهدنصكره هنوز تنفسه باشلادی Vous le pressez si fort, qu'il n'a pas le loisir de respirer فلانی شول رتبهده تضييق ايدرسك كه تنفسه وقت بولهميور

Et marquer, témoigner A. ارائة P. نمودن - نمودار كردن T. كوسترمك || Dans cette maison, tout respire la piété بو خاندنك بالجمله خلقنده آثار تعبد وديانت مرئی ونمودار در

Et désirer ardemment A. اشتياق P. ازجان ودل آرزو داشتن T. جاندن اوزلمك || Il ne respire que la vengeance ما به آرزو اشتياقی انجق سودای انتقامدر Il respire la guerre آرزو واشتياقی مصلقا سفر در Il ne respire que les plaisirs آرزو واشتياقی انجق مشتهيات نفسدر

On dit aussi, Respirer après une chose, pour dire, la souhaiter avec passion T. بر كمسنه نك ذكر وفكری فلان شئ ذكر وفكری اولمق || Il respire après le retour de son fils ذكر وفكری اوغلنك عودتيدر Il ne respirait qu'après cela بوندن عبارت ايدی - انجق بو مادّه ايدی

RESPLENDIR. Briller avec grand éclat A. تلالؤ - تشعشع P. درخشيدن T. يلدرامق - پارلدامق || La nuit était belle, la lune resplendissait صيای قمر متلالی ودرخشان اولمغله لطافت ليل كمالده ايدی Il y avait une infinité de lumières, et tout le palais resplendissait كثرت شموع وقناديل تقريبيله سرايك مجموعی متلالی ودرخشان ايدی

RESPLENDISSANT. Qui resplendit A. لامع - متشعشع - متلالی P. لماح - رخشان - درخشان T. پارلدايجی - يلدرايجی

RESPLENDISSEMENT. Grand éclat formé par le rejaillissement de la lumière A. لمعان - شعشعة P. رخشندگی T. پارلايش

RESPONSABILITÉ. Obligation légale de répondre de ses actions, d'être garant d'une chose A. مسئوليت || Cette fonction entraîne trop de responsabilité بو مأموريت مسئوليت عظيمه يی مستتبعدر Responsabilité suffisante كفايت مرتبده اولان قيد مسئوليت Responsabilité rigoureuse مسئوليت اكيده وشديده

RESPONSABLE. Qui doit répondre et être garant d'une chose A. مسئول P. متحمل بار مسئوليت - باركش مسئوليت T. جواب ويرمكه متكفل || Je ne suis point responsable des fautes d'autrui بن جواب - آخرك تهمتلريچون بن مسئول دكلم Il s'en va sans payer, vous en êtes responsable فلان كمسنه اداى دين ايتمكسزين عزيمت ايتمك اوزره در بو بابده سن مسئولسك En certains cas, un maître est responsable de ses valets بعض احوالده مخدومين خدمه لريچون مسئولدرلر Dans l'administration publique, tout fonctionnaire publie est responsable de sa gestion ادارهٔ ملك ودولت امرنده در بر مأمور عهدهسنده اولان مصلحت ايچون متحمل بار مسئوليتدر Les ministres sont responsables وكلای سلطنت بار مسئوليت ايله متحملدرلر

RESPONSIF. T. de Jurisp. Qui contient une réponse *A.* متضمّن جوابى حاوى *T.* پاسخدار *P.* الجواب

RESSAC. T. de Mar. Choc des vagues qui frappent avec impétuosité une terre *A.* تنفّس الامواج *P.* بر همزنىٔ خیزا بها بر طالغدلرك قره‌يه چارپمه‌سى *T.* زمين

RESSAIGNER. Saigner une seconde fois *A.* فصد على التكرار *P.* بر دخى قان آلمق *T.* نيز رك زدن

Il signifie au neutre, répandre de nouveau du sang *A.* دمى على التكرار *P.* نيز خون آلود شدن *T.* ينه قاندمق || Ma plaie ressaigne جراحتم تكرار قاندى

RESSAISIR. Reprendre, se remettre en possession d'une chose *A.* اخذ - ضبط على التكرار *P.* مكرّراً نيز ستادن *T.* ينه آلمق - بر دخى آلمق || Je ressaisirai ce tableau partout où je le rencontrerai بو تصويره هر قنغى محله راست كلدجك اولور ايسهم تكرار ضبط ايده‌جكم — On dit aussi, Se ressaisir || Je me suis ressaisi de mes effets اشيامى على التكرار ضبط ايلدم

RESSASSER. Sasser de nouveau *A.* نخل مكرّراً *P.* نيز بيختن *T.* بر دخى الكدن كچورمك - بر قات دخى الدمك

On dit figur. Ressasser une affaire, un compte, pour dire, les examiner de nouveau بر مصلحتى ياخود بر حسابى قلبوردن كچورمك

Ressassé. *A.* منخل مكرّراً *P.* نيز بيخته *T.* بر قات دخى الكدن كچورلمش

RESSAUT. T. d'Archit. Avance ou saillie d'une partie d'un bâtiment qui sort de la ligne droite *A.* طنف pl. اطناف *P.* شاهنشين - جيقمه *T.* شهنشين

RESSEMBLANCE. Rapport, conformité entre des personnes, entre des choses *A.* مطابقة - مماثلة - مشابهة *P.* - مانندى همتايى - يكسانى *T.* بكزمه || Il y a parfaite ressemblance entre ces deux choses شو ايكى شيلر بيننده مشابهت تامّه وار در il y a beaucoup de ressemblance entre leurs humeurs بينلرنده كلّى مشابهت مزاج وار در entre leurs caractères خلق وخلقتلرنده مطابقت كامله وار در

On dit, qu'un fils est la vraie ressemblance de son père *A.* هو على مطمار ابيه *P.* از او زاد ويرا همانند اوست *T.* عينى باباسنك طبقى اورنكيدر - باباسى چرپيسنده بر اولاد در

RESSEMBLANT. Qui ressemble *A.* مماثل - مثل - مشابه - شبه مطابق - *P.* مانند - همتا - يكسان *T.* بكزر - بكزيان || Portrait ressemblant اصلنه مشابه بر قطعه تصوير Voilà deux hommes bien ressemblans اشته برى برينه مشابه ايكى كشى

RESSEMBLER. Avoir de la ressemblance *A.* تشابه - محاكات *P.* مانستن - مانيدن - كراهيدن *T.* بكزمك || Les jumeaux d'ordinaire se ressemblent fort توأمانك عادتا برى برلرينه مشابهت تامّه‌لرى وار در Ils se ressemblent de visage, de façon de faire بينلرنده صورتاً وسيرتاً وخلقاً وخلقةً مشابهت وار در

On dit, soit en bonne, soit en mauvaise part, Cela ne ressemble à rien *A.* لا نظير *P.* بى نمونه *T.* اورنكى يوق - هيچ بر شيئه بكزمز

On dit proverb., que les jours se suivent, mais qu'ils ne se ressemblent pas, pour dire, que le bonheur ni le malheur ne durent pas toujours *A.* ما اشبه الليلة بالبارحة *P.* ديروز نمانند امروز *T.* دونكى كون بو كونكى كونه اويغون كلمز

On dit aussi, Qui se ressemble, s'assemble, pour dire, que les personnes de même goût se recherchent mutuellement *A.* الجنس الى الجنس يميل

RESSEMELER. Mettre de nouvelles semelles *A.* تشسيع مجدّداً - تجديد الشسع *P.* چرم نو زدن - هملخت نو زدن *T.* جزمه‌سنه يكى تصمه كچورمك || Il a fait ressemeler ses bottes جزمه‌سنه يكى تصمه كچوردى

RESSEMER. Semer une seconde fois *A.* زرع مكرّراً - القاء التخم مكرّراً *P.* تبذير - نيز تخم كاشتن - نيز تخم *T.* بر دخى تخم صاچمق - بر دخى اكين اكمك *T.* افشاندن

RESSENTIMENT. Léger renouvellement d'une douleur, d'un mal *A.* اثر العلّة - اثر الوجع *P.* اثر رنج *T.* صزى اثرى || Il n'est pas encore bien guéri de sa fièvre, il en a quelques ressentimens مبتلا اولديغى علّت حمّادن هنوز كلّياً شفاياب اولدميوب الى الآن بعض آثارى باقيدر Il a encore eu un léger ressentiment de sa goutte مبتلا اولديغى نقرس علّتنك ينه بعض آثارينى حسّ ايلدى

Il signifie aussi, souvenir d'une injure, avec désir de s'en venger *A.* غيظ *P.* كينه *T.* كين || On lui a fait une cruelle injure, il en fera paraître son ressentiment فلان حقنده واقع اولان تكدير شديددن قلبنه عارض اولمش غيظ وكينه‌يى البتّ اظهار ايده‌جكدر Il conserve un vif ressentiment de l'offense qu'il a reçue دوچار اولديغى تكدير ايچون درونده كظم غيظ ايدر

غيظ كينه طوتار ـ Il ne put dissimuler son ressentiment وكينه‌سنى كتم ايده‌مدى Son ressentiment éclatera quelque jour قلبنده مضمر اولان غيظ وكينه البتّ بر كون ظاهره چيقاجقدر

RESSENTIR. Sentir *A.* حسّ ـ احساس *P.* حسّ كردن *T.* دويمق || Il a ressenti de furieuses douleurs de colique cette nuit بو كيجه غايت شديد قولنج وجعلرى حسّ ايلدى J'ai ressenti un grand plaisir, une grande joie de votre retour عودتنك تقريبيله درونمده صنوف مسارّ وحظوظ بيشمار حسّ ايلدم ـ Figur. || Je ressens les obligations que je vous ai طرفكدن مظهر اولديغم منن فراوانك كيفيتى كركى كبى محسوس ومعلومم اولديور Il a ressenti vivement la perte de son ami ـ دوستنك فوتى تقريبيله درونده كدر عظيم حسّ ايلدى غاية الغايه متأثر البال اولمشدر

Se Ressentir. Sentir quelque reste d'un mal qu'on a eu *A.* حسّ الآثار ـ الاثر || Il a eu vingt accès de fièvre quarte, il s'en ressent encore بو آنه قدر حمّاى ربعك يكرمى نوبتى ظهور اتيمكله حالا اثرينى حسّ ايتمكده در Il se ressentira long-temps des débauches de sa jeunesse وقت شبابده ايتديكى عيش وعشرتك آثارينى طول مدّت حسّ ايده‌جكدر Ses enfans se ressentiront de la banqueroute qu'il a essuyée, des pertes qu'il a faites au jeu دوچار اولديغى افلاسك وقمارده چكديكى ضايعاتك آثارينى بهر حال اولادى حسّ ومشاهده ايده‌جكلر در

Il signifie aussi, avoir part à quelque chose *A.* اصابة الاثر ـ انعكاس الاثر *P.* اثر چيزى بفلان رسيدن *T.* اثرى طوقنمق ـ اثرينى دويمق || Sa maison a été brûlée, et les maisons voisines s'en sont ressenties خانه‌سى محترق اولوب اثرى جوارنده واقع بيوته منعكس اولدى اصابت ايلدى Se ressentir de la libéralité de quelqu'un بر كمسنه‌نك آثار جود وسخاسنى دويمق ـ وسخاسى فلانه اصابت ايتمك آثار جود Si je fais une grosse fortune, mes amis s'en ressentiront چوق ماله مالك اولسم اثرى دوستلرمه طوقنه‌جقدر

Se ressentir d'une injure, signifie, s'en souvenir avec amertume *A.* كظم الغيظ ـ اضمار الغيظ *P.* كينه بستن *T.* كين طوتمق ـ كين باغلمق || Je me ressentirai de l'injure que vous m'avez faite بكا ايتديككز تكدير ايچون درونمده كظم غيظ ايده‌جكم

On dit aussi, Il m'a fait un mauvais tour, mais il s'en ressentira, pour dire, qu'il en sera puni بكا بر دوباره ايتدى لكن سيئه‌سنى چكه‌جكدر

RESSERREMENT. Action par laquelle une chose est resserrée *A.* احتباس ـ انسداد ـ انقباض *P.* بستگى *T.* قپانمه || Le resserrement des pores arrête la respiration انسداد مسامات مانع تنفسدر ـ انقباض مسامات ـ On dit figur. Le resserrement de l'argent, pour dire, un temps de discrédit احتباس نقود

RESSERRER. Serrer davantage *A.* سدّ اكيداً *P.* سخت بستن *T.* پكشدرمك ـ صيقشدرمق || Resserrez ce cordon شواپپى پكشدر ـ Figur. *A.* تشديد ـ تأكيد ـ تحكيم *P.* استوار كردن *T.* سخت بستن ـ پكشدرمك ـ قويلشدرمك بر قات دخى || Cet événement n'a servi qu'à resserrer les noeuds, les liens de leur amitié بو حادثه بينلرنده باز بسته اولان روابط حبّ وموالاتك بر قات دخى تحكيمنه وسيله اولمشدر

Il signifie aussi figur., abréger, donner des bornes plus étroites *A.* حصر *P.* كوتاهتر كردن *T.* منحصر قلمق || Resserrer sa matière, son sujet مادّه‌يى حصر ايتمك Pour me resserrer dans des bornes plus étroites, je ne parlerai que de... مقاله‌يى حدود قاصره ايچنده حصر ايچون بوكا دائر اولان صدددن غيريسنه بسط كلام ايده‌جك دكلم

Resserrer. Remettre une chose dans le lieu où elle était enfermée *A.* حفظ فى محلّه *P.* بجايش حفظ كردن *T.* يرينه قويمق ـ يرنده صاقلمق || Resserrez ce papier dans votre bureau شو كاغدى پيشتختده‌ده حفظ ايله Ces marchands ont resserré toutes les marchandises qu'ils avaient étalées بو بازركانلر سردكلرى اموالك مجموعنى حفظ ايتمشلر در

On dit, Resserrer un prisonnier, pour dire, le garder plus exactement *T.* صيقيده طوتمق || Il a pensé se sauver, c'est pour cela qu'on le resserre از قالدى فرار ايده‌جك ايدى آنك ايچون شمدى صيقيده طوتارلر ـ On dit aussi d'une garnison, qu'elle est fort resserrée, pour dire, que les troupes ennemies ne lui permettent pas d'en sortir قلعه‌نك مستحفظ عسكرى پك صيقيده‌در ـ Et qu'une place est fort resserrée بو قويّا تضييق اولنمشدر ـ قلعه غايت ايله صيقيده در

Resserrer. Rendre le ventre moins lâche *A.* قبض *P.* شكم بستگى آوردن *T.* قبضلق كتورمك || Les coins resserrent le ventre ايوا قبضى موجب اولور ـ On dit aussi, Le ventre se res-

انقباض بطن عارض اولور serre

On dit aussi, que le froid resserre les pores برودت قبض انسداد مساماتی ـ مساماتی مؤدیدر ou que les pores se resserrent انقباض مسامات واقع اولور

RESSIF. V. Récif.

RESSORT. T. de Phys. Élasticité. V. ce mot || Le ressort de l'air هوانک هیئت اولیسنه رجوعی قوتی Les corps à ressort ـ هیئت اصلیه‌لرینه قوت رجوعی اولان اجرام — En ce sens on dit, qu'un corps fait ressort || Une branche pliée fait ressort تحنید اولنان دال طبیعتیله هیئت اولیسنه رجوع ایدر

RESSORT. Morceau de métal ou d'autre matière, qui est fait de façon qu'il se rétablit dans sa première situation, quand il cesse d'être comprimé *T.* زنبرک || Bander, tendre un ressort زنبرکی قورمق le débander, le lâcher زنبرکی کوشتمک Le ressort d'une montre ساعتک زنبرکی — On dit figur. d'un homme, qu'il n'agit que par ressort, pour dire, qu'il n'agit que par le conseil d'autrui فلانک عقلی زنبرکی بشقه آدمدر

On dit en Médecine, Donner du ressort à l'estomac, aux fibres, etc. pour dire, leur donner plus d'activité, plus de force معده‌یه ـ متانت ویرمک ـ والیافه قوت ویرمک — Et figur. Donner du ressort à l'esprit, à l'âme, C'est une âme qui a du ressort ثبات ومتانته مالک بر ذاتدر

RESSORT. Moyen dont on se sert pour faire réussir quelque dessein, quelque chose *A.* اسباب .pl سبب ـ وسایل .pl وسیلة Il fait mouvoir toutes sortes de ressort pour venir à ses fins تحصیل مرام ایچون کافهٔ وسایل واسبابی اعمالدن خالی دکلدر Le grand ressort de cette affaire était... بو مصلحتک اعظم اسبابی فلان ایدی Il a une politique mystérieuse qui n'agit que par des ressorts secrets فلانک تدبیر امور ملکده خفی برصورتی واردرکه اسباب ووسایل مکتومه ایله اداره اولنور

RESSORT. Étendue de juridiction *A.* ناحیة .pl نواحی *P.* قلمرو بو حکومت || Cette terre est du ressort du Parlement de Paris بو اراضی پارسده‌کی پارلامنتو دیوانی نواحیسندندر Le ressort de ce tribunal est très-étendu بو محکمه‌نک ناحیه‌سی قلمرو حکومتی پک بیوکدر ـ غایت ایله واسعدر

On dit figur. Cela n'est pas de mon ressort, pour dire, qu'il ne m'appartient pas d'en juger بکا متعلق شیٔ دکلدر Cela est du ressort de la Jurisprudence بو ماده علم فقهه متعلق اولان

مواددندر

Juger en dernier ressort, signifie, juger sans appel فیما بعد آخره استماعی جائز اولمامق شرطیله فصل دعوا ایتمک محکمده استماعی تجویز اولنمامق شرطیله

RESSORTIR. Sortir après être rentré *A.* خروج علی التکرار *P.* باز بیرون شدن *T.* ینه چیقمق || Il est entré dans ma chambre, et il est ressorti un moment après اوطه‌مه کیرمشیکن تکرار خروج ایلدی

RESSORTIR. Être de la dépendance de quelque juridiction *A.* تبعیة *P.* سر بسته بودن *T.* تابع اولمق || Ce bourg ressortit à un tel baillage بو قصبه فلان قضانک توابعندندر ـ فلان قضایه تابعدر

RESSORTISSANT. Il se dit d'un tribunal qui est dans le ressort d'un autre *A.* تابع .pl توابع *P.* سر بسته

RESSOURCE. Ce à quoi on a recours pour se tirer d'embarras *A.* مدار الاستعانة .pl اسباب الاستعانة *P.* چاره *T.* مدار استعانت اولەجق نسنه || Il n'a point de ressource بر درلو مدار استعانتی یوقدر Il est perdu, il est ruiné sans ressource مدار استعانتدن کلیاً منقطع الآمال اولدرق حالی خرابدر Dieu a été ma seule ressource اوّل واخر مدار استعانتم عنایت ربانیه ایدی Ce sera ma dernière ressource ما لا نهایة النهایه مدار استعانتم فلان شیٔ اولەجقدر Si ce secours me manque, j'ai plusieurs ressources بو امداددن محروم اولسەم بیچه بیچه اسباب استعانتم واردر Il ne manque point de ressources اسباب استعانتدن عاری دکلدر Il trouve toujours quelque ressource بر هر حالده بر مدار استعانت بولور Les diamans, la vaisselle d'argent sont des ressources dans le besoin مجوهرات واوانی سیم وقت ضرورتده اسباب استعانتدن عدّ اولنور

On dit figur. C'est un homme de ressource, plein de ressources, pour dire, c'est un homme fertile en expédiens کنز بی نفاد تدابیر وآرا در

se RESSOUVENIR. Se souvenir d'une chose, soit qu'on l'eût oubliée, soit qu'on en ait conservé la mémoire *A.* استذکار ـ تذکر ـ استحضار فی الخاطر *P.* بیاد آوردن ـ در خاطر کردن *T.* خاطره کتورمک *A.* تذکار ـ ذکرین لانسیان ـ خطور علی الخاطر *P.* یاد داشتن ـ در خاطر نشاندن *T.* خاطرده طوتمق ـ خاطر نشان ایلمک || Il s'en est ressouvenu فلان شیٔی تذکر

Ressouvenez-vous que vous m'avez خاطره کتوردی ـ ایلدی promis de me venir voir زیارتمه کلهجککه دائر ایتدیککی Je ferai ce que je pourrai pour m'en res وعدهکی در خاطر ایله souvenir بو شیئی خاطرمده حفظ ایلمکه ممکن مرتبهده سعی Si vous l'oubliez, je خاطرمده طوتمق ابجون ـ ایدهجکم vous en ferai ressouvenir بو شیئی خاطرکزدن چیقاجق اولور A présent il تذکیر واخطار ایدرم ـ ایسه سکا تذکیر ایدرم m'en ressouvient بو شیئی شمدی خاطرمه خطور ایدر

Il se prend aussi pour Considérer, faire réflexion *A.* تفکر ـ ملاحظه *P.* اندیشیدن ـ در اندیش کردن *T.* دوشونمک | Ressouvenez-vous que celui qui vous parle est le fils de votre meilleur ami سنک ایله صحبت ایدن کیمسه اعز احبابکک اولان Cesar le voyant à بر یسنک اوغلی ایدوکنی ملاحظه ایله ses pieds, et se ressouvenant de l'instabilité des choses de ce monde… قیصر روم فلان کمسهنک ایاغنه صارلدیغنی کورنجه وبو تقریبه احوال عالمک عدم ثباتنی تفکر وملاحظه ایدنجه شویله ایندی

On dit par manière de menace, Je m'en ressouviendrai un jour بر کون اولور که بونی اونوتمدیغمی سکا کوسترورم Vous vous en ressouviendrez tôt ou tard بو مادّه عاقبة الامر اونودلمیهجغنی کورهجکسک

RESSOUVENIR. Idée que l'on conserve ou que l'on se rappelle d'une chose passée *A.* ذکر ـ خاطره *P.* یاد *T.* آکمه | Il y a long-temps que je n'ai ouï parler de cette affaire, il m'en reste seulement un léger ressouvenir مدّت مدیدهدنبرو بوکا دائر هیچ بر شیئی مسموعم اولمیوب فکرمده جزئیجه بر ذکری فالمشدر — Il se prend aussi pour Ressentiment. V. ce mot.

RESSUAGE. Action, état d'un corps qui ressue *A.* حال التعرّق ـ *P.* حال الترشح *T.* ترابه ـ زهش ـ صزمه ـ ترلمه — Il se dit aussi d'une opération de métallurgie qui s'appelle autrement Liquation. V. ce mot.

RESSUER. Il se dit des corps qui laissent sortir leur humidité intérieure *A.* تعرّق ـ ترشح *P.* تراببیدن ـ زهیدن *T.* ترلمک ـ صزمق | Les murs neufs ressuent pendant un certain temps یکی دیوار بر مدّت تعرّق ایدر

RESSUSCITER. Ramener de la mort à la vie *A.* احیا ـ انشار ـ اماته ـ بعث *P.* زنده ساختن ـ زندگی بخشیدن *T.* دیرلتمک ـ حیات ویرمک | Notre-Seigneur ressuscita les morts حضرت عیسی افندمز احیای اموات ایلدی — On dit aussi, qu'un remède a ressuscité un malade فلان دوا مریضی مریضه حیات ویردی ـ احیا ایلدی Et qu'une bonne nouvelle ressuscite quelqu'un فلانه ـ بو خبر خیر فلانی احیا ایدر حیات تازه ویرر

Figur. Renouveler, faire revivre *A.* تجدید *P.* نویدن *T.* یکیلمک | Il a ressuscité un vieux procès عتیق بر دعوایی تجدید ایلدی cette opinion, cette erreur بو مذهبی وبو اعتقاد باطلی تجدید ایلدی

Ressusciter, au neutre. Revenir de la mort à la vie *A.* بعث ـ نشور ـ کسب الحیاة *P.* حیات یافتن ـ زندگی پذیرفتن *T.* دیرلمک | Tous les hommes ressusciteront au dernier jugement جمیع ناس یوم قیامتده دیرلیجکدر Notre-Seigneur ressuscita le troisième jour حضرت عیسی افندمز اوچنجی کونی بعث ایلدی

RESSUYER. Sécher *A.* جفاف ـ کسب الجفاف *P.* خشکی ـ خشک شدن ـ پذیرفتن *T.* قوریمق | Il se ressuie au soleil کونشده کسب جفاف ایدر

RESTANT. Qui reste *A.* باقی ـ ما بقا ـ مانده *P.* بازمانده *T.* فالان ـ قصور فالان | Il est le seul restant de cette famille اول خانداندن باقی یالکز او در C'est le seul héritier restant de quatre qu'il y avait مقدّم موجود اولان درت نفر وارثدن یالکز بو فالدی ـ یالکز بو در — Il se dit aussi, de ce qui reste d'une somme || Cent écus restans باقی یوز غروش Le nombre restant, la somme restante عدد باقی ومبلغ باقی Je vous paierai le restant avec les intérêts باقیسنی فایضی ایله معا طرفکزه ادا ایدهجکم

RESTAURANT. Qui restaure, qui répare les forces *A.* مصلح ـ مجدّد القوّة *P.* قوت نو بخشنده ـ درستی بخشا *T.* ـ ابولدیجی قوت تازهلدیجی ـ یاپیجی | Remède, aliment restaurant دوا یاخود غدای مصلح C'est un bon restaurant que le vin باده احسن واعلا بر مجدّد قوتدر

RESTAURATEUR. Qui repare, qui rétablit *A.* مجدّد *P.* نو ساز *T.* یکیلدیجی || Cette ville avait été ruinée, ce prince l'a rebâtie, il en a été le restaurateur بو بلده مشرف خراب اولمشیکن فلان پادشاه احیاسنه همت ایلدکنده نظرا خاصةً مجدّدی Ce prince est le restaurateur des lettres بو پادشاه مجدّد علوم ومعارفدر

Restaurateur. Aubergiste chez lequel on trouve à toute heure à manger *A.* مدیر الدار الاضیاف *P.* مهمانسرا کتخدای *T.* مسافر خانه طوتان || Aller dîner chez le restaurateur مسافر خانه طونانه واروب طعام ایتمک

RESTAURATION. Réparation, rétablissement *A.* تعمیر ـ تجدید *P.* نو سازی *T.* یکیلمه ـ برصنمک || La restauration d'une statue تجدید ـ احیاء ـ تجدیدی ـ تعمیری ـ Il se dit aussi au figur. *A.* نظام ملک ودولتک || La restauration de l'État, des belles-lettres تجدیدی ـ وعلوم ادبیه‌نک احیاسی

RESTAURER. Rétablir, remettre en bon état *A.* تجدید ـ تصحیح ـ خوش *P.* اعادة الی حسن الحال ـ اصلاح الحال ـ اصلاح ـ پرداختن ـ ساختن *T.* یاپمق ـ تازه‌لمک || Restaurer ses forces تجدید ـ تصحیح مزاج ایتمک sa santé تجدید قوا ایتمک بو Ce remède est bon pour restaurer l'estomac صحت ایتمک تصحیح معده ایدر ـ دوا اصلاح معده خصوصنده انفعدر

Figur. *A.* احیاء مجدداً *P.* حیات تازه دادن *T.* یکیدن حیات ویرمک || Ce prince a restauré l'État, les arts, les sciences, le commerce بو پادشاه ملک ودولتی وعلوم ومعارفی وتجارتی مجدداً احیا ایلدی

Il se dit aussi des ouvrages de sculpture, de peinture, etc. *A.* تعمیر ـ اصلاح *P.* نو ساختن ـ پرداختن *T.* یکیلمک || Cette figure était mutilée en plusieurs endroits, on l'a bien restaurée بو صورت بر قاچ محلده سقطلنمش اولدیغندن کرکی کبی تعمیر واصلاح اولندی

RESTE. Ce qui demeure d'un tout, d'une plus grande quantité *A.* بقیّة pl. بقایا ـ باقی *P.* مانده *T.* قالمش || Voilà le reste de son bien اشته بقیّهٔ مالی بو در Payez-moi une partie de la dette, je vous ferai crédit du reste دینکدن بر مقدارینی ادا ایله باقیسی صکره‌یه قالسون ـ بقیّة الطعام Le reste du dîner بوندن باقی قالان Il n'y a que cela de reste حثالة الطعام قضا زده اولمش سفینه‌نک Les restes d'un naufrage انجق شو در سفینه‌نک باقی قالمش انقاضی ـ بقایاسی Ce sont de fâcheux restes de sa maladie جکدیکی مرض شدیدک بقایاسیدر Elle avait encore un reste de pudeur کندوده هنوز بر اثر عار وحیا باقی ایدی On ne trouve en lui aucun reste d'honnêteté قالمدی ـ ذاتنده بر درلو اثر عرض وناموس باقی دکلدر Je n'ai pas le temps de vous en dire davantage, le porteur vous dira le reste زیاده تحریره وقتم اولمدیغندن باقیسی حامل ورقه تقریرندن معلومک اولور ـ En rapportant un passage que l'on abrège, on ajoute, Et le reste *A.* الی آخره ـ والباقی

On dit, Être en reste, pour dire, devoir encore une partie d'une plus grande somme بر کمسنه‌نک ذمتنده باقی شو مقدار دین اولمق

De reste. Plus qu'il n'est nécessaire *A.* زایداً ـ فضلاً *P.* بیشتر *T.* آرتوق ـ فضله اولدرق || Il a de l'argent de reste pour fournir à ce bâtiment بو بنا ایچون فضله اولدرق صرف اولنه‌جق اقچه‌سی وار در Ne vous mettez pas en peine, il fera cela de reste الم اوزره اولمه بونی فضله اولدرق ایده‌جکدر

Au Reste, Du reste. Au surplus, d'ailleurs *A.* باقی *T.* انجق ـ قالدیکه سکا دییه‌جکم... || Au reste, je vous dirai que... قالدیکه کرچه Il est capricieux, du reste il est honnête homme شو در کد چالقدر انجق اهل عرض آدمدر

RESTER. Être de reste *A.* بقاء *P.* ماندن *T.* قالمق || Voilà ce qui reste du dîner اشته اوبله طعامندن باقی شو در C'est là tout ce qui reste de son bien مالندن باقی انجق شو در Que me reste-t-il à faire? ایده‌جکم نه قالدی Il est resté seul de son nom, de sa maison کندو خانداندن وبو اسم وشهرت ایله معروف اولنلردن قالمش انجق فلاندر Il lui reste encore de payer mille écus de l'année dernière ذمتنده سنهٔ سابقه‌دن بیک غروش دین باقیدر Reste un tel article à examiner بر ماده‌نک دخی تحقیقی قالمشدر ـ Il signifie aussi, demeurer après le départ de ceux avec qui l'on était || La compagnie s'en alla, et je restai ارباب مجلس طاغلمشیکن بن قالدم L'armée se mit en marche, et il resta deux bataillons pour garder le défilé اردو یرندن حرکت ایتمشیکن بوغازک محافظه‌سیچون ایکی بلوک عسکر قالدی

Rester. Demeurer, malgré les raisons qu'on aurait de se retirer *A.* قرار ـ مداومة *P.* برجا ماندن ـ مکث ـ برجا استادن *T.* اکلنمک ـ بر قرار بودن || Il reste en place, malgré les dégoûts qu'on lui donne رنجش خاطرینه باعث اولان بو قدر معاملات جانخراشه دوچار اولمشیکن منصبنده مداومت ایدر On a beau faire pour renvoyer cet homme, il reste en dépit de tout فلانک طردیچون صرف اولنان سعی واقدام عبثدر جملدیه رغما یرنده قرار ومداومت ایدر Cet homme ne peut rester nulle part, il voyage sans cesse بر محلده قرار برمحلده ـ ایده‌میوب علی الدوام سفر وسیاحت اوزره در

مکث ایده‌میوب کزر

RESTER. Être arrêté dans un lieu au-delà du temps que l'on s'était proposé *A.* توقف *P.* ماندن *T.* قالمق ـ طورمق || Cet ambassadeur restera encore trois mois dans le lieu de sa résidence بو ایلچی مأمور اقامت اولدیغی محلده اوچ آی دخی مکث ایده‌جکدر ـ توقف ایده‌جکدر Son extrême lassitude l'a fait rester en chemin کمال عیّ وفتوری تقریبیله اثنای طریقده توقفه مجبور اولدی

On dit d'un homme qui a été tué sur le champ de bataille, qu'il est resté sur la place عرصه‌گاه محاربه‌ده قتیلاً قالمشدر ـ جنکک میدانده دوشوب ـ میدان معرکه‌ده سطیحاً قالدی قالدی

EN RESTER À..., signifie, se borner, ne pas porter plus loin ses désirs *A.* قناعت ـ اکتفا || Quand il aura obtenu du commandement, il n'en restera pas là; il voudra commander seul ادارهٔ امور مأموریتنی تحصیل ایده‌جک اولور ایسه آکا قناعت ایتمیوب بالانفراد حکومت ایتمک قیدنده اوله‌جقدر ـ Il se prend aussi pour S'arrêter *A.* توقف *T.* قالمق || J'en resterai là, j'en resterai à cela pour aujourd'hui بو کونلکی کون ایچون بو محله قدر توقف ایده‌جکم Reprenons ce discours où nous en étions restés صحبته قالدیغمز محلدن باشلایه‌لم

RESTER. En termes de Marine, signifie, être situé par rapport à nous *T.* قالمق || Cette île nous restait à telle aire de vent بو اطه بولندیغمز محله کوره فلان روزکارک آلتنده قالمشدر

RESTITUABLE. T. de Palais. Qui peut être rétabli, remis dans son premier état *A.* مستحق علی الرجوع عن || Les mineurs sont restituables contre les actes par eux souscrits en minorité صغارک حال صغرده امضا ایتدکلری سندلتدن رجوع ایلمکه استحقاقلری وار در

Il signifie aussi, ce que l'on doit rendre *A.* واجب الردّ *P.* باز دادنی *T.* کیرو ویرلمسی لازم || Toute cette somme est restituable à la veuve, comme lui appartenant en propre بو مبلغ طول قارینک مال مخصوصی اولمغله کندویه ردّ اولنمق واجبدر

RESTITUER. Rendre ce qui a été pris injustement *A.* ردّ *P.* باز دادن *T.* کیرو ویرمک || Si vous avez du bien d'autrui, il faut le restituer ذمتکده آخر کمسنه‌نک مالی وار ایسه ردّ اولنمق اقتضا ایدر Il a été condamné à restituer cette somme بو مبلغک ردّیچون اوزرینه حکم جریان ایلدی Il ne sert de rien de confesser son larcin, si l'on ne restitue شئ مسروقی صاحبنه ردّ اولنمینجه معصیت سرقتنک اعترافی کافی دکلدر

On dit, Restituer un texte, un passage de quelque auteur, pour dire, rétablir un passage qui était corrompu *A.* تصحیح ـ اصلاح *P.* درست کردن *T.* طوغریلمق || Il a restitué fort heureusement plusieurs passages de Tacite فلان تألیفک وافر فقره‌لرینی بر وجه الیق تصحیح واصلاح ایلدی ـ On dit aussi, Restituer l'honneur, pour dire, réparer l'honneur de quelqu'un *A.* تصحیح العرض || Peut-il lui restituer l'honneur qu'il lui a ôté فلانک هتک ایلدیکی عرضنی بر دخی تصحیح ایتمک ممکنمیدر Cet arrêt lui a restitué l'honneur بو اعلام تصحیح عرضنه بادی اولمشدر

On dit en termes de Palais, Restituer une personne, pour dire, la remettre dans l'état où elle était *A.* ارجاع الی هیئة الاولی *P.* بحال پیشین آوردن *T.* حال سابقنه کتورمک

RESTITUTION. Action par laquelle on restitue *A.* ردّ *P.* باز دهش *T.* کیرو ویرمه || Vous êtes obligé à restitution ردّ ایلمکه متعهدسنک Il ne veut point entendre de restitution لفظ ردّی دیکلمکه اصلا رغبت ایتمز Faire restitution کیرو ـ ردّ ایتمک ـ ویرمک ـ On dit, La restitution d'un texte, d'un passage. V. Restituer.

RESTREINDRE. Réduire, limiter. Il ne se dit qu'au figuré. *A.* حصر ـ تقیید ـ تحدید *P.* مقید کردانیدن ـ منحصر کردن || Vous faites la proposition trop générale, il la faut restreindre قضیه‌یی بر وجه مطلق بسط ایدرسک تقییده محتاجدر ـ یک تعمیم ایدرسک Il a restreint ses demandes à cette chose مطلوباتنی فلان شیئه حصر وتحدید ایلدی

SE RESTREINDRE. *A.* انحصار || Il se restreint à des propositions très-raisonnables غایة الغایه معقول ومناسب تکلیفلره منحصر اوله‌یور Je pourrais prendre le tout, mais je me restreins à la moitié جمله‌سنک اخذینه قادر ایسه‌مده نصفنه حصر مطلب ایتمکه راضی یم

RESTREINT. *A.* محدود ـ منحصر ـ مقید

RESTRICTIF. Qui restreint *A.* متضمن التقیید || Clause restrictive تقییدی متضمن بر شرط

RESTRICTION. Condition qui restreint *A.* قید pl. قیود || Mettre, apporter quelque restriction بر کونه قید درج ایتمک L'édit a été vérifié sans restriction اشبو فرمان بلا قید تصدیق اولندی

— Restriction mentale, c'est la réserve que l'on fait d'une partie de ce que l'on pense *A.* قید وجدانی

RESTRINGENT. Qui a la vertu de resserrer une partie relâchée *A.* قابض || Un médicament restringent, une eau restringente دوا ومای قابض

RÉSULTANT. Qui résulte *A.* مستلزم - مستتبع - مترتب *P.* مرافعهدن *T.* لازم کلمش آمده || Les cas résultants du procès لازم کلمش حالات - مستلزم اولان احوال Les preuves résultantes ترتب ایدن دلیللر - دلایل مستلزمه

RÉSULTAT. Ce qui résulte d'une cause, d'un fait *A.* نتیجة *P.* قرار *T.* صوکت || Voilà tout le résultat de ce que l'on a dit جریان ایدن مذاکره‌نک نتیجه‌سی اشته بوندن عبارتدر Le résultat de la consultation des médecins اطبا مشورتنده Quel a été le résultat de l'assemblée? مجلسک ویریلان قرار قراری نه ایدی Voilà quel fut le résultat de la dispute مجادله‌نک نتیجه‌سی اشته شو ایدی

RÉSULTER. S'ensuivre *A.* افتضا - ترتب *P.* لازم آمدن - *T.* لازم کلمک مقتضی بودن || De tout le discours que vous avez fait, qu'en peut-il résulter? سرد ایلدیککز کلامدن نه کوند حکم ترتب ایده بیلور De ce raisonnement il peut résulter que... اشبو مطالعه‌دن بو کیفیت اقتضا ایده بیلور که Que résulte-t-il de là? بوندن نه لازم کلور De cet événement nous avons vu résulter de grands malheurs بو حادثه‌دن آفات جسیمه‌نک آفات جسیمه مترتب - ظهوری لازم کلدیکنی کوردک اولدیغنی کوردک

Il se dit aussi des suites d'une ou de plusieurs causes *A.* استلزام - استتباع *P.* افتادن - آمدن *T.* لازم کلمک || De la division des ministres, il résulta une guerre civile مدبرین امور سلطنت بیننده ظهور ایدن شقاق واختلاف محاربهٔ داخلیه‌یی Que résultera-t-il de cette ligue? بو اتفاقدن مستلزم اولمشدر نه لازم کلدجکدر

RÉSUMER. Reprendre en peu de mots un discours, un argument *A.* تلخیص - اجمال *P.* خلاصه کردن *T.* خلاصه اینمک || Je m'en vais résumer cet argument سرد اولنمش دلیلی اجمال ایده‌جکم Le président résuma tous les avis avant que de dire le sien ناظر مجلس کندو رأینی قبل البیان اصحاب شوراننک رأیلرینی خلاصه ایلدی Il résuma toutes les raisons qu'on lui avait opposées, et y répondit علی طریق الاعتراض سرد اولنان علل واسبابک جمله‌سنی بعد التلخیص جوابه آغاز ایلدی — On dit aussi, Se résumer, pour dire, reprendre en peu de mots ce qu'on a dit *A.* اجمال الکلام *P.* سخنرا مجمل ساختن *T.* بر کمسنه سوزینی خلاصه ایتمک || Je me résume, et je finis en demandant que... خلاصهٔ کلام مطلوبم شو در که

Résumé. *A.* ملخص - مجمل *P.* خلاصه کرده *T.* خلاصه اولنمش

RÉSURRECTION. Retour de la mort à la vie *A.* نشور - بعثت *P.* حیاتپذیری *T* دیرلمه || La résurrection de Notre-Seigneur بعثت حضرت عیسی des morts نشور اموات

RETABLE. Ornement d'Architecture contre lequel est appuyé l'autel *A.* محراب || Retable doré *A.* یالدزلو محراب

RÉTABLIR. Remettre au premier état, en bon état *A.* تجدید - مجدداً تنظیم - کما کان ابقا - تصحیح - اصلاح *P.* خوشحالی آوردن - درست ساختن - نو بدن - یکیلمک *T.* ایولتمک - یاپمق || Sa maison était toute ruinée, il l'a fait rétablir خانه‌سی حال خرابیتده دوچار اولمغله تجدید ایتدردی Rétablir sa santé اصلاح مزاج - تصحیح مزاج اینمک ses forces تجدید قوت ایتمک ses affaires اموربنی مجدداً تنظیم مجدداً حسن نظامه وضع ایتمک - ایتمک son crédit, sa réputation, son honneur اعتبارینی ونام وشهرتنی وعرض وناموسنی کما کان تصحیح ایتمک Ce remède l'a bien rétabli بو دوا مزاجنی کلیاً اصلاح ایتدردی Il était perdu auprès de son maître, mais il s'y est bien rétabli مخدومنک حسن نظرندن کلیاً ساقط اولمشیکن کما کان تجدید اعتباره ظفریاب اولدی — On dit, Rétablir un passage d'un auteur, pour dire, le remettre dans l'état où il était avant qu'il eût été corrompu dans les copies فلان تألیفک بر فقره‌سنی کما کان تصحیح واصلاح ایتمک

On dit aussi, Rétablir un homme dans sa charge, dans ses biens, dans tous ses droits بر کمسنه‌یی مأمور اولدیغی منصبده ومالک اولدیغی اموالک تصرفنده ومستحق اولدیغی کافهٔ حقوقده کما کان ابقا ایتمک

RÉTABLISSEMENT. Action de rétablir, état d'une chose rétablie. V. Rétablir et Renouvellement || Le rétablissement d'un mur, d'un édifice دیوارک وبنانک تجددی - یکیلنمه‌سی de la santé مزاجک کما کان تصحیحی - کسب صحت ایلمسی du commerce, de la

marine امور تجارتك وامور دوننمانك كما كان اداره‌سی ‖ ... d'un officier dans sa charge كما ينبغی منصبنده بر مأمورك كان اداسی

RETAILLE. Partie, morceau qu'on retranche d'une chose en la façonnant *A.* شقه - قطعه pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه ‖ Retaille d'étoffe شقه ثوب

RETAPER. Retrousser les bords d'un chapeau *A.* اعقاف *P.* الطرف *T.* بارزنس فيورنق اوجی

On dit aussi, Retaper les cheveux, pour dire, les peigner à rebours *T.* صاچی ترسنه طرامق

RETARD. V. Retardement ‖ Un débiteur qui est en retard de payer اداء دين خصوصنده اختيار تأخر ايدن مديون - ‖ Je partirai sans retard بلا تأخر عزيمت ايدرم ‖ Le retard d'une montre ساعتك استئخاری - ايده‌جکم كيرولنمه‌سی

RETARDEMENT. Délai, remise *A.* تأخر - استئخار - عوق - تراخی - بطائت *P.* درنگ - پسماندگی *T.* كيجكمه - كيرولنمه - كيرو قالمه ‖ Causer, apporter du retardement à quelque chose بطائت ايراث ايتمك ‖ Il n'y aura point de retardement de ma part بنم طرفمدن بر وجهله تجويز تأخير اولنمق ‖ Le retardement de cette affaire vient de ce que... شو... سببدر ‖ Le retardement de son départ عزيمتنك تأخری ... مادهنك سبب تأخر و بطائتی فلاندر

RETARDER. Différer *A.* تأخير - ابطاء - ارانه *P.* درنگيدن - سپمانده كردن - بفردا انداختن *T.* كيجكدرمك - صكره‌يه وقت ‖ Je retarde mon départ autant que je puis براقمق عزيمتمی الدن كلديكی قدر تأخير ايدرم ‖ Retarder le jugement d'un procès دعوانك حكمنی تأخير ايتمك ‖ On a retardé le courrier اولاقك عزيمتنی تأخير ايتديلر

Il signifie aussi, empêcher d'aller, d'avancer *A.* تعويق - توقيف - الطاقه - اعتاب *P.* واداشتن - سد راه شدن - *T.* سبب پسماندگی شدن - كيرولمك ‖ Cela retarda le secours qui était en chemin بو كيفيت يولده اولان امدادك تعويقنه سبب اولمشدر ‖ On a retardé l'horloge ساعتی تأخير ‖ Cela retarda fort ses progrès بو تعويق سبب اقبالنی ... ايلدی اقباله سد راه ممانعت اولمشدر

Il se dit aussi en neutre, d'une montre qui va trop lentement *A.* استئخار - حركه بالبطائه - انحطاط *P.* ديرپس ماندن -

ديررو بودن - رفتن *T.* كيرو قالمق - كيرو بوريمك - آغر ‖ Cette horloge retarde beaucoup بو ساعت پك كيرو قالور - ‖ On dit aussi, que la lune retarde tous les jours de trois quarts d'heure ou environ, pour dire, qu'elle tarde tant à paraître طلوع قمر يومية تقريباً اوچ چاريك ساعت استئخار ايدر

RETARDÉ. *A.* متأخر *P.* پسمانده *T.* كيجكمش - كيرو قالمش

RETENIR. Garder, ne pas donner à quelqu'un ce qui lui appartient *A.* توقيف عند *P.* نزد خود داشتن *T.* يانده آليقويمق - آليقويمق ‖ Retenir le bien d'autrui, les gages d'un domestique آخرك مالنی و خدمتكارك علوفه‌سنی آليقويمق ‖ Pourquoi retient-il mes papiers? اوراقمی نه ديو يانده توقيف ايدر

RETENIR. Garder toujours, conserver ce que l'on a *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق

Il se dit aussi des usages, des habitudes, des qualités que l'on n'a point perdues *A.* حفظ - وقايه *P.* پاس داشتن - نگهداشتن *T.* صاقلمق - براقمامق ‖ Retenir ses vieilles habitudes, l'accent de son pays بر كمسنه مألوف اولديغی عادات قديمه‌سنی و وطن اصليسنده جاری اولان تجويد حروف و الفاظی وقايه ايتمك - براقمامق ‖ Les bêtes féroces que l'on a apprivoisées, retiennent toujours quelque chose de leur naturel تأنيس اولنان سباع و وحوش طبيعت اصليه‌لرينك بر نبذه‌سنی دائما وقايه ايدرلر ‖ Cet homme est bien corrigé, il n'a rien retenu de ses défauts فلان كشی عيوب سابقه‌سندن هيچ بر شيئی حفظ و وقايه ايتميوب كركی كبی اصلاح نفس ايلدی

Il signifie aussi, réserver *A.* توقيف *P.* باز داشتن *T.* آليقويمق ‖ Il a vendu tout son vin, hormis tant de pièces qu'il a retenues pour sa table داخل اولان خمردن كندو سفره‌سی لازمه‌سيچون توقيف ايلديكی مقدارك ماعداسنی فروخت ايلدی ‖ Il a donné son bien, mais il s'en est retenu l'usufruit ملكنی هبه ايلدی انجق غله و محصولنی كندوسيچون توقيف ايتمشدر ‖ En me payant, il a retenu la somme qu'il m'avait prêtée مطلوبمك وقت اداسنده مقدما كا اويدوغی و بوردیكی مقداری آليقويدی ‖ Il a tant retenu pour les frais, pour les réparations مصارف و تعميرات ايچون شو مقدار اقچه آليقويدی - ‖ Il signifie aussi, arrêter, ne pas laisser aller ‖ On l'a retenu plus longtemps qu'il ne pensait فلانی مأمولندن زياده زمان يانده توقيف ايلديلر ‖ Retenez-le à souper فلانی اخشام طعامنه آليقويك ‖ Retenir quelqu'un prisonnier, le retenir en prison بر كمسنه‌يی

آليقويمق ـ اسير اولمق اوزره ويا خود حبسده توقيف ايتمك

On dit aussi, Retenir l'eau avec des écluses *A.* ضبط *P.* گرفتن صويى بندلر *T.* طوتمق || On a retenu l'eau avec des écluses ايله ضبط ايلديلر — Et retenir une poutre . . , pour dire, l'attacher avec un lien de fer pour l'empêcher de tomber *A.* ضبط ـ شدّ *P.* بستن ـ گرفتن *T.* باغلمق ـ طوتمق

Et retenir son haleine *A.* حبس النفس ـ ضبط النفس ـ امساك النفس *P.* دمرا باز داشتن ـ دمرا گرفتن *T.* صولوغنى آليقويمق — Et retenir son urine *A.* امساك البول ـ حبس البول *P.* شاشدرا باز داشتن *T.* سدكى آليقويمق — On dit aussi, Il y a de certaines terres qui retiennent l'eau بعض كونه طپراق وار در كه صويى امساك ايدر طوتار

En termes d'Arithmétique, on dit, qu'on retient un chiffre, pour dire, qu'on le réserve pour le joindre aux chiffres de la colonne qu'on doit calculer après *T.* الده طوتمق Ainsi lorsque le total d'une colonne monte à 27, on dit, Je pose sept, et je retiens deux يكرمى يديدن يدى يى اشارت ايدوب الده ايكى طوتارم

Retenir. Empêcher l'effet d'une action qui est sur le point d'arriver *A.* منع ـ صرف عن ـ توريع *P.* باز داشتن *T.* كيرو طوردرمق || Il serait tombé dans le précipice, si je ne l'eusse retenu فلانى منع وصرف ايتمامش اولسدم ورطه يه سقوطى مقرّر ايدى Il allait le tuer, si je ne l'eusse retenu فلانى صرف ايتمامش اولسدم آنى قتل ايدر ايدى

Retenir. Réprimer, empêcher de s'emporter *A.* امساك ـ كفّ ـ منع *P.* وا داشتن *T.* آليقويمق ـ طوتمق || Si la crainte de Dieu ne me retenait مخافة الله بنى منع ايتمامش اولسه La vue de ce magistrat retint les séditieux بو ضابطك حضورى طائفهٔ عصاتك منعنه وسيله اولمشدر Retenir sa colère غضبى ضبط ايتمك ـ امساك غضب ايتمك Il n'est pas si emporté, qu'il ne sache bien se retenir quand il le faut شول رتبده شديد الغضب دكلدر كه حتى اقتضا ايتدكچه نفسنه امساكه قادر اوليه Je ne sais qui me retient بنى منع ايدن كيم اولديغنى بيلمم

Retenir. Garder quelque chose dans sa mémoire *A.* حفظ *P.* از بر كردن ـ در خاطر داشتن *T.* ازبرلمك ـ خاطرده طوتمق || Retenir sa leçon درسى حفظ ايتمك ـ ازبرلمك Il n'a entendu ces vers qu'une fois, et il les a retenus بو بيتلرى يالكز بر كرّه استماع ايتمشيكن ازبرلدى Il retient tout ce qu'il entend مسموعى اولان شيلرك مجموعنى خاطرده طوتار Je retiendrai cela pendant toute ma vie شونى عمرم اولدقچه خاطرده طوتاجغم

Retenir, se dit aussi de la génération des bêtes, et signifie, concevoir *A.* تمخض ـ لقاح *P.* بار گرفتن *T.* گبه قالمق || On a mené cette vache au taureau, mais elle n'a pas retenu اينكى بوغديه اشدرمشلر ايكن لقاح ايتماشدر Cette jument a retenu بو قسراق تمخض ايلدى ـ گبه قالدى

Se Retenir. S'empêcher de tomber *A.* اعتصام ـ تشبّث ـ تمسّك *P.* پنچه زدن *T.* ياپشمق ـ طوتلمق || Il s'est retenu aux branches داللره تشبّث ايلدى aux crins du cheval آتك پرچمنه تشبّث واعتصام ايلدى sur le bord du précipice اوچرمك كنارنده بولنان بر شيئه تمسّك واعتصام ايلدى

Retenu. *A.* موقّف عند *P.* نزد خود داشته *T.* يانده صاقلنمش *A.* محفوظ *P.* پاس داشته *T.* آليقونمش ـ آليقونمش *A.* مضبوط *P.* گرفته *T.* طوتلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, circonspect, sage, modéré *A.* مضبوط الحال ـ حازم ـ متحمّى ـ متحرّم *P.* خويشتندار *T.* صايقيلى ـ كندويى قورر

RÉTENTION. T. de Méd. C'est le contraire d'excrétion *A.* احتباس ـ استمساك *P.* گرفتگى *T.* طوتمه — Rétention d'urine, c'est une maladie par laquelle l'urine est retenue *A.* احتباس البول *P.* سدك طوتلمسى *T.* گرفتگى شاشه

RETENTIR. Rendre, renvoyer un son éclatant *A.* عكس ـ اصداء ـ تصويت الصدا ـ الصوت *P.* عكس آواز ـ ولوله انداختن ـ كردن *T.* يانقولمق ـ كورلدمك || Cette chambre a retenti du coup de mousquet qu'on vient de tirer بو اوطه آتيلان تفنككت صداسندن ولوله انداز اولدى Cette voûte retentit du bruit des trompettes قبّهده صداى قبوع وشبّورات اول قبّه ولوله انداز اولمشدر L'air retentissait de cris d'allégresse فلكك هاى هوى شادمانى وسرور اياه ولوله انداز مسامع جهان ايدى L'air retentit au bruit du canon ولولهٔ طوب رعد آشوبك انعكاسيله كنبد نه قباب فلك پر صدا واهنگ اولمشدر — Figur. || Toute la terre retentit de ses louanges فلانك حقنده تواتر يافتهٔ السنهٔ انام اولان اصوات نعوت ومحامد قصاراى اقطار زمينه عكس انداز اولمشدر Tout retentit du

bruit de ses belles actions صيت فتوحات جليله وآوازهٔ آثار جميلهسى آفاق واقطار عالمه ولوله انداز اولمشدر

RETENTIR. Faire un bruit éclatant *A.* ارتجاس ـ هدّ ـ زمزمة *P.* غرنبيدن ـ غرنبش كردن ـ توفيدن *T.* كورلدمك || Cette trompette retentit dans les airs بو ترانپتدنك آوازى جوّ هوايى مالامال زمزمهٔ عظيمه ايدر Ce coup de tonnerre a retenti dans toutes les vallées des environs اوديهٔ اطرافك مجموعى ارتجاس رعد ايله زمزمه انداز اولمشدر — Figur. || Ses louanges retentissent dans tout l'univers آوازهٔ مدح وستايشى زمزمه انداز آفاق اولور Il faisait partout retentir les louanges de son libérateur وسيلهٔ سلامت جانى اولمش ولىّ نعمتنك زمزمهٔ مدح وثناسنى هر طرفه عكس ايتدرر ايدى

RETENTISSANT. Qui retentit *A.* رجّاس ـ صوّات ـ مصدى *P.* غرنبش كنان *T.* كورلديجى ـ بادقوليجى || Lieu retentissant محلّ مصدى Voix retentissante صوت رجّاس voûte بادقوليجى قبّه ـ قبّهٔ مصديه

RETENTISSEMENT. Bruit, son rendu avec éclat *A.* زمزمة ـ دوى *P.* غرنبش ـ ولوله *T.* كورلتى ـ كورلمه || Quand ce canon a tiré, il s'est fait un grand retentissement dans le vallon آنيلان طوبدن دره ايچنده دوىّ عظيم ظهور ايتمشدر

RETENTUM. Mot Latin. Il se dit d'un article que les juges n'expriment pas dans un arrêt qu'ils rendent *A.* شرط ضمنى

Il se dit aussi, de ce qu'on réserve en soi-même par duplicité, lorsqu'on traite des affaires *A.* مرام خفى || Prenez garde quand vous traiterez avec lui, il a toujours quelque retentum شو آدم ايله مصلحت كورهجككك وقتده پك متبصّر اول زيرا دائما بر نوع مرام خفيسى وار در

RETENUE. Modération, discrétion, modestie *A.* تحمّى ـ تحرّم ـ حزامة *P.* خويشتنداري *T.* قورنمه ـ كندويى صاقنيلمق || Il ne s'emporte jamais, j'admire sa retenue اصلاً وقطعاً غضبه كلميوب تحمّى وحزامتى واقعا بادئ استغراب اولەجق احوالدندر Il dit tout ce qui lui vient à la bouche, il n'a nulle retenue همان آغزينه كلديكنى سويلر اصلا صاحب حزامت دكلدر C'est un homme qui a beaucoup de retenue تحرّم وحزامتى چوق بر آدمدر

Retenue, se dit en Finance, de ce qu'on retient en vertu de la loi, ou d'une stipulation convenue sur un paiement de gages, ou sur une rente *A.* افراز مقنّن || Ses gages montent à tant, sauf la retenue بعد افراز المقنّن علوفهسى شو قدره بالغ خارج از افراز مقنّن ـ اولور

RÉTICENCE. Omission volontaire d'une chose qu'on devrait dire *A.* سكوناً ترك ـ طىّ || Dans le récit qu'il m'a fait, il a mis beaucoup de réticences تقريرنده وافر شيلر طىّ ايلدى Il a usé avec moi de réticence طىّ كلام ايدهرك بنم ايله سويلشدى

Il se dit aussi de la chose même qu'on n'a pas dite *A.* مسكوت عنه *P.* نا گفته *T.* سويلنمامش || Dans ce discours, il n'y a point de mensonge formel, mais il y a bien des réticences بو كلامده كرچه بر كذب صريح يوقدر انجق مسكوت عنه قالمش وافر شيلر وار در Dans cet acte, il y a de la réticence بو سندده مسكوت عنه قالمش مادّه وار در

RÉTICULAIRE. T. d'Anat. Qui a la forme d'un réseau *A.* مشبّك || Tissu, membrane réticulaire نسيج مشبّك ومشبّك زار

RÉTIF. Il se dit des bêtes de monture qui reculent au lieu d'avancer *A.* جرور *P.* تندخو *T.* خويلو || Un cheval rétif بر اسب تندخو

Figur. Difficile à conduire, à persuader *A.* شديد ـ متأرّب ـ الشكيمة *P.* گردنكش *T.* خرچين ـ On dit aussi, qu'un homme fait le rétif, pour dire, qu'il ne veut pas faire ce qu'on désire de lui سركشلك ايدر

RÉTINE. Membrane composée d'un réseau de vaisseaux, et formée dans le fond de l'oeil *A.* طبقة شبكيّة || La rétine de l'oeil est offensée كوزك طبقهٔ شبكيّهسنده علّت وار در

RETIRADE. T. de Fortif. Retranchement fait derrière un ouvrage, et dans lequel les assiégés se retirent quand les assiégeans ont emporté l'ouvrage *A.* متَرس داخلى *P.* مترس اندرون *T.* ايچ مترس || Le bastion ayant été emporté, les assiégés se jetèrent dans une grande retirade qu'ils avaient faite فلان پلنقه يد اعدايه كرفتار اولنجه درونده محفوظ اولان عسكر مقدّما آماده قلنان كبير ايچ مترسده تحصّن ايلدى

RETIREMENT. Il ne se dit qu'en cette phrase: Le retirement des nerfs, pour dire, la contraction *A.* تقلّص الاعصاب *P.* فاهم آمدن پيها *T.* سكيرلرك بوزيلوب چكلمهسى

RETIRER. Tirer à soi ce qu'on avait poussé dehors *A.* جذب *P.* كشيدن *T.* چكمك || Retirer son haleine جذب نفس ايتمك

Et tirer une chose, une personne d'un lieu où elle avait été mis· *A.* اخراج *P.* بيرون كشيدن *T.* چيقارمق || Retirer un

seau du puits قوغه‌یی قویودن اخراج ایتمك Un homme de prison فلانی بر كمسنه‌یی حبسدن چیقارمق du péril موقع خطردن اخراج ایلمك — On dit aussi, Retirer des hardes qui étaient en gage اشیایی قید امانتدن اخراج ایتمك Et retirer de l'argent de chez un banquier اقچه‌یی صرافدن الندن چكوب آلمق

Et figur. Retirer sa parole, pour dire, dégager sa promesse وعدی قورتارمق — تخلیص وعد ایتمك — فك وعد ایتمك

On dit, que Dieu retire ses grâces, lorsqu'il cesse de les donner باری تعالی حضرتلری الطاف رحمتیدن سلب ایدر

Retirer, se dit aussi en parlant des choses qui donnent du revenu, et signifie, recueillir *A.* جلب النما — تحصیل *T.* محصول منصبندن آلمق || Savez-vous combien il retire de sa charge? نه مقدار نما تحصیل ایلدیكنی بیلورمیسك || Il retire beaucoup de cette terre بو مالكدن كلیتلو نما جلب وتحصیل ایدر — Figur. || Retirer de la gloire تحصیل شان ایتمك de grands avantages de quelque chose بر شیئدن منافع جسیمه جلب وتحصیل ایتمك Au lieu du profit qu'il espérait, il n'en a retiré que de la honte et du mépris اول ماده‌دن مأمول ایلدیكی فائده یرینه خجالت ومذلتدن غیری بر شی تحصیل ایده‌مدی

Retirer. Donner asyle *A.* اعطاء الملجاء *P.* پناه دادن *T.* صغنه‌جق یر ویرمك || Il m'a retiré chez lui dans ma disgrâce — بنی وقت نكبتمده یاننه آلوب اعطای ملجا ایتمشدر

En termes de Palais, il signifie, retraire. V. ce mot.

Se Retirer. S'en aller, s'éloigner *A.* تنحی — مفارقة *P.* باز رفتن *T.* چكلمك || Une visite plus longue pourrait vous importuner, je me retire زیارتم بوندن زیاده متمادی اولور ایسه موجب تعجیز اولمق احتمالی اولدیغندن مفارقت ایدرم Dès que l'armée parut, les ennemis se retirèrent en bon ordre اردونك ظهوری عقیبنده دشمن عسكری نظامنه خلل كتورمكسزین حسن انتظام ایله كیرو یه توجه وانصراف — مفارقت ایلدی كیرو یه چكلدی — ایلدی

On dit, Faire retirer ou Faire qu'on se retire *A.* دفع — تنحیة *P.* بر طرف كردن *T.* صاوشدرمق || Faites en sorte que cet ennuyeux se retire — شو ثقیل وگرانجان حریفی دفع ایله شو ثقیل حریفك دفعی چاره‌سنه باق Faites retirer vos gens بر طرف ایله — خلقكی بو طرفدن دفع ایله

Se retirer de. Quitter la profession qu'on faisait, le genre de vie qu'on menait *A.* فارغ — وا گذاشتن *P.* فراغت — ترك شدن *T.* براقمق — چكلمك || Il s'est retiré de la Cour سرای همایون خدمتندن فارغ اولدی ترك چكلدی — du service خدمتدن چكلدی — خدمت ایلدی — Figur. || Il s'est retiré du désordre, de la débauche تسیبدن وعیش وعشرتدن عیاشلغی براقدی — فراغت ایلدی

Se retirer, signifie aussi, se rendre dans quelque endroit pour y vivre tranquille *A.* اختیار العزلة — انزوا *P.* عزلتگزین شدن *T.* دنیادن چكلمك || Il s'est retiré en province, dans son pays طشره بر مملكته یاخود ولایتنه چكلدی Les anciens solitaires se retiraient dans les déserts قدیمده اختیار عزلت ووحدت ایدنلر بریه‌یه چكیلور ایدی — Il se dit aussi absolument || Il s'est retiré دنیادن — اختیار انزوا وعزلت ایلدی چكلدی

Se Retirer. Se réfugier *A.* التجا *P.* پناهیدن *T.* صغنمق — چكلمك || Se retirer en lieu de sûreté بر مأمنه التجا ایتمك Les voleurs se retirèrent dans les bois قطاع طریق اورمانلره چكلمشلردر — طریق اورمانلر ایچنه التجا ایتمشلر در Les bêtes sauvages se retirent dans leurs tanières سباع ووحوش صغنورلر — اینلری ایچنه التجا ایدرلر Dès que l'armée parut, les ennemis se retirèrent dans leurs retranchemens اردونك ظهوری عقیبنده دشمن عسكری مترسلری ایچنه صغندی چكلدی —

Se Retirer, en parlant des choses, signifie, se raccourcir *A.* تقاصر — تقاص *P.* فا هم آمدن *T.* بوزیلوب چكلمك || Le parchemin se retire au feu نرشده آتش قارشوسنده تقاص ایدر Du drap qui se retire à l'eau صوده بوزیلوب چكیلور — ایدر Cette toile se retire au blanchissage بو بز ییقاندقده چكیلور — لدی الغسل تقاصر ایدر

Se Retirer et Retirer au neutre, se dit aussi de la rivière, de la mer, quand elles rentrent dans leur lit *A.* انجزار *P.* باز رفتن *T.* كیرو یه چكلمك || Les eaux commencent à se retirer میاه نهر انجزاره باشلادی La mer retire دریا جزر ایدر — كیرو یه چكیلور

Retiré. *A.* منجذب *P.* كشیده *T.* چكلمش *A.* مخرج *P.* بیرون كشیده *T.* چیقارلمش *A.* ملتجی *P.* پناهیده *T.* صغنمش *A.* متقاص *P.* فا هم آمده *T.* بوزیلوب چكلمش

On dit, qu'un homme est retiré, qu'il vit retiré, pour dire,

qu'il vit dans une grande retraite *A.* خامل ـ منزوى *P.* حال ـ دنيادن چكلمش *T.* عزلتگزين ـ وحدتگزين وحدتده كچينان

RETOMBER. Tomber de nouveau *A.* سقوط على التكرار *P.* نيز افتادن *T.* بر دخى دوشمك ـ ينه دوشمك || Il s'était relevé, il est retombé فالقمشيكن ينه دوشدى

Il signifie figur., être attaqué de nouveau d'une maladie *A.* نكس *P.* واسر شدن *T.* بر دخى اوغرامق || S'il retombe, il en mourra علتى نكس ايدهجك اولور ايسه وفات ايدهجكدر

Figur. *A.* ارتكاب على التكرار ـ القاء النفس على التكرار *P.* نيز گرفتار شدن *T.* بر دخى دوشمك || Retomber dans une faute qu'on avait déjà commise بر كمسنه مقدما ايتديكى خطايه تكرار گرفتار اولمق || Il retombe à toute heure dans les mêmes fautes هر آن وهر دقيقه مقدمكى خطالره على التكرار دائما القاى نفس ايدر || Il retombe toujours dans son péché گناه سابقنه القاى نفس ايدر

Il signifie aussi simplement, tomber *A.* هبوط ـ نزول *P.* افتادن *T.* دوشمك || Cette balle est retombée en cet endroit كله فلان محله هبوط ايلدى ـ دوشدى || Les vapeurs que le soleil élève retombent souvent en pluie شمسك جذب ايلديكى ابخره اكثريا باراننه مستحيل اولوب نزول ايدر || Ce jet d'eau retombe à plomb dans le bassin بو فسقيه صويى شكل عمودى اوزره ينه حوض ايچنه نزول ايدر

On dit figur. qu'une perte, qu'un blâme retombe sur quelqu'un, pour dire, qu'il en est chargé *A.* اصابت ـ عودت ـ رجوع *P.* راجع شدن ـ عائد شدن ـ افتادن *T.* طوقنمق ـ دوشمك || Le blâme, la honte en retombe sur lui بونك ملامتى وعار آكا طوقنور ـ وخجالتى آنك اوزرينه راجع اولور || Les frais du procès retombent sur un tel دعوانك مصارفى فلانه اصابت ايدر ـ دوشر || Puisse le sang innocent retomber sur celui qui l'a versé! بيگناهك دوكيلان قاننى الله تعالى سبب اولانك باشنه اصابت ايتدره

Retombé. *A.* ساقط على التكرار *P.* نيز افتاده *T.* بر دخى دوشمش *A.* نازل ـ هابط *P.* افتاده *T.* دوشمش

RETORDEMENT. Action de tordre une seconde fois, ou l'effet de cette action *A.* فتل مكرر *P.* نيز تافتگى *T.* بر قات دخى بوكمه

RETORDRE. Tordre une seconde fois, ou simplement Tordre *A.* مكررا تفتيل ـ فتل *P.* باز تافتن ـ تافتن *T.* بر قات دخى بوكمك ـ بوكمك

RÉTORQUER. Employer contre son adversaire le raisonnement qu'il opposait *A.* صرف عليه ـ ارجاع عليه *P.* بازبراوتافتن *T.* عليهنه چويرمك || Il a rétorqué contre lui les raisons dont il s'appuyait فلان كمسنه خصمنك سند اتخاذ ايلديكى دليللرى آنك عليهنه صرف ـ آنك عليهنه چويردى ايتدردى

Rétorqué. *A.* مصروف عليه *P.* باز بر او تافته *T.* عليهنه چويرلمش

RETORS. Qui a été retordu plus d'une fois *A.* مكرّر الفتل ـ مكررا مفتول *P.* ملاحم ـ بسيار بار نافته ـ چند بار تافته *T.* تكرار بتكرار نافته ـ قات قات بوكلمش || Du fil retors مكررا مفتول اولان سلك

RÉTORSION. Emploi qu'on fait à son adversaire, des raisons dont il s'est servi. V. Rétorquer. || Cet argument est sujet à rétorsion بو دليل قايلك عليهنه صرف وارجاع اولنهجق مقولهدندر

RETOUCHE. T. de Peint. Il se dit des endroits d'un tableau auxquels on a corrigé quelque chose *A.* تصحيح pl. تصحيحات || Il y a bien des retouches maladroites à ce tableau بو تصويرده استادلقسز وافر تصحيحلر وار در

RETOUCHER. Toucher de nouveau *A.* مس على التكرار *P.* نيز دست زدن ـ نيز بسودن *T.* بر دخى ال دكورمك ـ بر دخى ياپشمق ـ ينه ال طوقندرمق || Ne retouchez plus à cela بوكا بر دخى مس يد ايلمه

Il signifie aussi, corriger, réformer *A.* تصحيح ـ امرار القلم ـ اصلاح ـ الاصلاح || Il faut retoucher cet ouvrage شو تاليفى شو تاليفه امرار قلم اصلاح اولنمق ـ تصحيح ايتملو در اقتضا ايدر

On dit, Retoucher une planche, pour dire, repasser le burin sur une planche gravée, lorsqu'elle est usée *A.* جندرة *P.* نيز قلم بر گذرانيدن *T.* اوزرينه يكيدن قلم كزدرمك

RETOUR. Tour contraire et multiplié. Il ne se met qu'au pluriel et avec le mot Tours *A.* pl. احناء pl. الواء *P.* پيچش وگردش *T.* اكرى بوكرى طولاشقلقلر

Retour. Action de revenir *A.* عودت ـ رجعت ـ اياب ـ قفول *P.* باز گشت *T.* دونش || A mon retour d'un tel lieu,

je l'ai trouvé en chemin فلانی حین عودتمده یولده راست کلدم Il est parti sans espérance de retour بر دخی عودت ایده جکنی مأمول ایتمیه‌رك عزیمت ایلدی — Il signifie aussi, arrivée d'un lieu d'où l'on était parti. Heureux retour عودت بالیمن عودتنه منتظرم J'attends son retour والسعاده اولان عودت Hâter son retour بر کمسنه عودتنی تعجیل ایتمك

On dit figur. Le retour de la paix اعادهٔ — عودت صلح وصلاح du printemps وقت عودت فصل بهار de l'aurore عودت صلح وصلاح — تکرری — نوبت علتك عودتی d'un accès فجرك عودتی

On dit aussi, en parlant de la jeunesse, de la beauté, du temps, etc., que quand ils sont passés, c'est sans retour عهد شباب — وحسن وجمال ووقت وزمان مرور ایدنجه عودت ایتمز — بر دخی اله کیرمز — بر دخی کیرو دونمز — Il se dit aussi du changement des affaires || Si vous laissez passer cette occasion, il n'y aura jamais de retour بو فرصتی فوت ایده جك اولور ایسه‌ك فیما بعد رجعتی احتمالی یوقدر Ils sont brouillés sans retour بینلرنده اولان محبت سابقه‌نك رجعتی احتمالی قالمیه‌جق وجهله بوزشمشلر در On l'a privé de sa charge sans espérance de retour فیما بعد احتمال رجعتی محال اولمق صورتیله منصبی اوزرندن رفع اولندی

On dit, Être sur son retour, pour dire, être près de retourner عودت — آمادهٔ عودت اولمق — متهیئ عود ورجعت اولمق — ou pour dire, commencer à déchoir, à perdre de sa vigueur اوزره حال زوالده اولمق — مشرف پژمردگی وزوال اولمق

On dit, Le retour d'une âme à Dieu, pour dire, l'action d'un pécheur qui se convertit *A.* توبة — رجوع عن الذنوب || Faire un retour à Dieu ذنوبدن رجوع ایله حضرت حقه توجه — توبهٔ الی الله ایتمك — ایتمك Après tous les désordres de sa vie, il a fait un sincère retour vers Dieu مدت عمرنده مرتکب اولدیغی مآثم عدیده‌دن‌صکره توبهٔ صادقه ایله جناب ارتکاب ایلدیکی تسبب حالدن‌صکره — حقه توجه ایلدی توبهٔ نصوح ایله توبه‌کار اولدی

Retour. On appelle en termes de Jurisprudence, Droit de retour, le droit en vertu duquel les ascendans succèdent aux immeubles qu'ils ont donnés à leurs descendans, lorque ceux-ci viennent à mourir sans enfans *A.* رجوع المال الموهوب الی واهبه *T.* بلا وارث وفات ایدنده ویرلمش اولان مال موهوبك صاحب اولنه رجوعی || Les apanages des Fils de France leur sont toujours donnés à la charge du retour à la Couronne, à défaut d'hoirs mâles فرانسه شهزاده‌لرینه ویریلان خواص بلا اولاد ذکور وفاتلری حالنده ینه جانب میری‌یه رجوع ایتمك شرطیله کندولره ویریلور

Retour. Supplément de prix quand on troque une chose contre une autre qui n'est pas d'égale valeur *A.* فضلة *T.* اوسته ویریلان فضله اولدرق بکا نه || Quel retour me donnerez-vous? اقچه Combien me donnerez-vous de retour? اوسته نه مقدار اقچه بکا ویره جکسك

Figur. Sorte d'équivalent d'un bienfait reçu *A.* عوض — مقابله *T.* قارشولق || L'amitié demande du retour محبت خصوصنده مقابله شرطدر Un honnête homme oblige sans espérance d'aucun retour صاحب مروت اولان کشی بلا فکر المقابله همت بلا غرض وعوض — ایدر

RETOURNER. Aller de nouveau dans un lieu *A.* عود — عودت — بازـ باز گشتن *P.* قفول — ایاب — رجعت — رجوع — معاودة آمدن *T.* دونمك — کیرو دونمك || Il veut retourner à l'armée اردویه عودت ایتمك خواهشنده در Il est retourné en son pays ولایتنه عودت ایلدی Retourner sur ses pas علی الرجعت قهقری ایله کیرو دونمك — حافرته رجعت ایتمك — On dit — بر کمسنه کلدیکی یولدن ایزی اوزرینه دونمك figur. Retourner en arrière, pour dire, abandonner une entreprise dont on est rebuté فلان شیئدن رجوع ایتمك

Retourner. Recommencer à faire les mêmes choses *A.* استیناف — یکیدن *T.* ازسر نو آغاز کردن *P.* مجدداً مباشرت — اقتبال ایشه ینه باشلمق — باشلمق || Retourner à l'ouvrage, au combat مجدداً باشلمق — یا محاربه‌یه مجدداً مباشرت ایتمك

On dit, Retourner à Dieu, pour dire, se convertir *A.* رجوع *T.* توبه‌کاری نمودن *P.* توبة الی الله — الی الله بالتوبة توبه ایتمك

Retourner. Tourner d'un autre côté *A.* قلب — تقلیب *P.* باز گردانیدن *T.* چویرمك — دوندرمك || Retourner un habit لباسی لباسك ایچنی دیشنه چویرمك — تقلیب ایتمك

Il est si faible, qu'il ne saurait se retourner dans son lit شول رتبه‌ده ضعیف الحالدر که فراشنده دونمکه اقتداری یوقدر Quand je l'appelai, il se retourna فلانی چاغردیغمده دوندی

On dit figur. Je l'ai tourné et retourné de tout sens, et je n'en ai pu tirer aucun éclaircissement هر طرفنی اویردم چویردم برشئ آکلیه‌مدم

On dit, Retourner quelqu'un, pour dire, lui faire changer d'avis *T.* بر كمسنه‌نك ـ بر كمسنه‌يه تحويل نيّت ايتدرمك عرض || On l'a retourné par son intérêt عقلنى چويرمك فائده ايدرك عقلنى چويرديلر

S'en retourner, signifie, s'en aller. V. Aller || Il est temps que nous nous en retournions عزيمتمزك وقتيدر

Retourné. *A.* منصرف ـ عايد ـ راجع ـ آيب *P.* باز گشته ـ مقلوب *A.* دونمش *T.* باز آمده *P.* باز گردانيده *T.* چويرلمش

RETRACER. Tracer de nouveau *A.* مجدداً رسم ـ مجدداً ترسيم *P.* نيز نگاشتن *T.* بر دخى چيزمك ـ يكيدن چيزمك || Cela n'est pas bien tracé, il le faut retracer بو شئ لايقى اوزره رسم اولنمديغندن مجدداً ترسيمى اقتضا ايدر

Figur. Raconter les choses passées, en renouveler la mémoire *A.* ذكر *P.* ياد كردن *T.* آكمق || Retracer les glorieux exploits d'un héros صاحب قران زمان اولمق اوزره شهرتشعار اولمش بر ذات نامداركِ مآثر جليله‌سنى ذكر ايتمك || l'histoire de nos malheurs دوچار اولديغمز مصايب وآفاتك حكايه‌سنى ذكر ايتمك

Se retracer. Se rappeler *A.* تذكّر ـ تخيّل *P.* بياد آوردن ـ در خاطر كردن *T.* خاطره كتورمك

Retracé. *A.* مرسوم مجدداً *P.* نيز نگاشته *T.* بر دخى چيزلمش

RÉTRACTATION. Action par laquelle on rétracte une opinion *A.* رجوع عن ـ نكول *P.* باز گردش *T.* دونمه ـ دونمك || Rétractation publique علناً نكول ـ علناً سوزدن ياخود رايدن volontaire, sincère نكول اختيارى ونكول صادق forcée نكول جبرى ـ نكول ـ كرهاً نكول ـ جبراً نكول Signer sa rétractation رجوع ونكولنى مشعر كاغد امضا ايتمك

RÉTRACTER. Déclarer qu'on n'a plus l'opinion que l'on avait avancée *A.* رجوع عن ـ نكول *P.* باز گرديدن *T.* دونمك || Il avait avancé telle proposition, il l'avait rétractée فلان قضيه‌يى درميان ايلديكى قضيه‌دن ـ درميان ايتمشيكن نكول ايلدى ـ رجوع ايلدى — Se rétracter. Se dédire || Il soutenait cette opinion, il s'est rétracté بو رأيى تأييد ايتمك قيدنده ايدى انجق بو دفعه رجوع ايلدى Il a été contraint de se rétracter des choses qu'il avait avancées درميان ايلديكى ماده‌لردن رجوع ايلمكه مجبور اولدى Il s'en est rétracté publiquement سوزندن علناً ومتواتراً رجوع ايلدى

Il se prend aussi pour Déclarer la fausseté *A.* تكذيب *P.* اثبات نادرستى كردن *T.* يلان اولديغنى بيلدرمك || L'auteur d'une calomnie doit la rétracter formellement موجد افترا اولان كشى افترايى صراحةً تكذيب ايتمك لازمهٔ ذمتيدر

RÉTRACTION. T. de Méd. Raccourcissement, contraction d'une partie *A.* تقبّض *P.* پيچش *T.* بورشقلق

RETRAIRE. T. de Palais. Retirer un héritage qui a été vendu *A.* استرداد المبيع *P.* مال فروختدرا باز گرفتن *T.* صاتلمش مالى كيرو المق || Il a droit de retraire cette terre, comme parent اشبو بيع اولنمش ملكك استردادينه حسب القرابه استحقاقى وار در

RETRAIT. Action de retraire un héritage. V. Retraire.

RETRAIT. Le lieu d'une maison, où l'on va aux nécessités naturelles *A.* بيت الخلا ـ مستراح ـ ممشا ـ كنيف *P.* آبريز ـ كنف *T.* خلا

RETRAITE. Action de se retirer *A.* عودت ـ مفارقة ـ تنحّى *P.* باز گشت *T.* چكلمه || Il est temps de faire retraite چكلمه‌نك وقتيدر La retraite dans les villes de guerre est à l'entrée de la nuit قلعه‌لرده خلقك چكلديكى وقتى وقت غروبدر Le tambour a battu la retraite طبل عودت چالندى

Il se dit particulièrement de la marche que font les troupes pour se retirer *A.* انعطاف ـ توجّه الى الوراء ـ انصراف ـ رجعت *P.* الى الوراء در پس رو تابى *T.* كيرويه چكلمه || Les ennemis ont fait retraite دشمن عسكرى كيرويه طوغرى توجيه تقليب وجههٔ رجعت ايلدى ـ وجههٔ انصراف ايلدى Ils se sont battus en retraite فلان عسكر كيرويه رهپيماى عود ورجعت اولديغى حالده جنكلشمددن خالى اولمش دكلدر Les trompettes sonnèrent la retraite تنبيه رجعت وانصراف تصويت كرّه‌ناى ايله نشر واعلان اولندى Les ennemis sont en pleine retraite عسكر اعدا عموماً سمت انصرافه طوغرى عسكر اعدا بوتتهم كيرويه ـ توجيه وجههٔ عزيمت اوزره در طوغرى رهپيماى عود وانصراف اولمقده در Suivre l'ennemi dans sa retraite دشمنى رجعت وانصرافى حالنده دشمن رهنورد سمت رجعت ـ تعقيب واستذناب ايتمك دشمنه حال رجعتده ايكن ـ ايكن اكسدسنه دوشمك عقبگيرلك ايتمك

Retraite. Séparation du tumulte du monde *A.* عزلة ـ انزوا *P.* عزلت گزينى *T.* چكلمه || Vous êtes vieux, il est temps de

faire retraite ـسـن واحتيار اولدیغـك تقربیـله عزلـت وانزوایه میل ایلمـك وقتیدر || Il vit dans une grande retraite حال كمال عزلت وانزوا اوزره كچینور

Il se dit aussi du lieu où l'on se retire *A.* مكان ـ مقرّ الانزوا ـ وحدنكده ـ عزلتكده *P.* محلّ الاعتزال والوحدة ـ العزلة *T.* بر جای انزوا تنهایه چكلدجك || Il s'est bâti une petite retraite مختصر بر عزلتكده بنا ایلدی || Il s'est fait à la campagne une retraite pour sa vieillesse وقـت شیخوختی ایچون چفتلكنده بر عزلتكده احداث ایتدردی || Douce, paisible, agréable retraite آشوب دنیادن آزاده مفرّح ودلكشا بر عزلتكده

Il se dit aussi de l'éloignement momentané du commerce du monde, pour ne vaquer qu'aux exercices de piété *A.* خلوت ـ وحدت *P.* چلّه ـ خلوتگزینی ـ وحدتگزینی *T.* چلّه || Ce religieux est en retraite فلان راهب چلّده در || Une retraite de dix jours اون كونلك چلّه || Les méditations qu'il a faites dans sa retraite فلان كشی خلوت ووحدتده ایكن ایتدیكی مراقبه

Il signifie aussi, un lieu de refuge *A.* ملاذ ـ كنف ـ ملجاء *P.* جای پناه ـ جای امان *T.* صغندجق یر || Donner retraite à quelqu'un بر كمسندیه محل التجا ویرمك ـ رخصت ـ صغندجق یر ویرمك ـ التجا ویرمك

On appelle Retraite de voleurs, de brigands, un lieu où ils se retirent *A.* كهف اللصوص *P.* گریزگاه دزدان *T.* خرسز یتاغی || Cette forêt n'est qu'une retraite de voleurs بو اورمان انجق بر خرسز یتاغیدر

Les militaires nomment Retraite, les emplois dans les places, et les pensions *T.* تقاعد ماموریتی وتقاعد علوفه‌سی

Il se dit aussi de la récompense qu'on donne à un domestique à la fin de ses services *T.* تكمیل ـ تكمیل خدمت عطیّه‌سی خدمت بخششی

Retraite. Diminution de volume dans un corps humide desséché au feu *A.* قصدلمه ـ چكلمه *T.* قلوص || En modelant la terre, il faut estimer la retraite qu'elle éprouvera par la cuisson ترابی قالب ایدر ایكن حین طبخده چكیلدجكی مقداری حساب وتخمین اولنملو در

RETRANCHEMENT. Suppression de quelque chose *A.* قطع ـ انقطاع *P.* گسستگی *T.* كسلمه || Le retranchement de sa pension le gêne معاشنك قطعی ضیق حالنه باعث اولور || Depuis le retranchement qu'il a fait dans sa dépense, il paye ses dettes مصارفنی قطع ایده‌لیدنبرو دیوننی ادا ایدر || Retranchement des abus حلول ایتمش فساداتك قطعی

Il signifie aussi, diminution *A.* تقلیل *P.* كمسازی *T.* آزالتمه || Le retranchement des dépenses تقلیل مصارف

Et un espace retranché d'un plus grand *A.* مكان ـ محلّ مفرز *P.* منفصل جای جدا كرده *T.* بولنمش یر ـ بولمه || Son valet couche dans un retranchement خدمتكارینك یتاغی بر بولمه‌ده در || Ce retranchement est trop grand بو بولمه پك غایت ایله واسعدر

Retranchement. T. d'art milit. Travaux qu'on fait à la guerre, pour se mettre à couvert contre les attaques de l'ennemi *A.* مِترس pl. متارس *P.* مترس *T.* مِترس || Nos gens avaient fait de grands retranchemens بزمكیلر جسیم مترسلر احداث ایلدیلر || On entra dans leurs retranchemens l'épée à la main مسلول السیوف اولدرق دشمنك مترسلری اوزرینه صولت وهجوم ایتمشلر در

RETRANCHER. Ôter quelque chose d'un tout *A.* تنقیص ـ حذف *P.* جدا كردن *T.* اكسلتمك || Il faut retrancher plusieurs branches de cet arbre بو آغاجك برقاچ داللری حذف اولنملو در || Il y a plusieurs endroits à retrancher dans ce livre شو كتابك وافر حذف اولندجق یرلری وار در || On lui a retranché de ses gages علوفه‌سنك بر مقدارینی تنقیص ایلدیلر

Il signifie aussi, diminuer *A.* تقلیل *P.* كم ساختن *T.* آزالتمق || Retrancher sa dépense تقلیل مصرف ایتمك

Et supprimer, ôter entièrement *A.* قطع *P.* گسستن *T.* كسمك ـ رفع ایتمك || On lui a retranché sa pension فلانه ویریلان معیشت قطع اولندی || Retrancher les abus حلول ایتمش فساداتی قطع ایتمك

On dit, que les médecins ont retranché le vin à quelqu'un, pour dire, qu'ils lui en ont interdit l'usage طبیبلر باده‌یی فلاندن منع ایلدیلر

On dit, Retrancher de la communion des fidèles, pour dire, excommunier فلانی جماعت مؤمنیندن اخراج ایتمك

Retrancher. T. de guerre. Faire des retranchemens *A.* تحصین ـ احاطة بالمترس ـ تكنیف بالمترس ـ بالمترس *P.* گردا گرد ـ اطرافی مترسلمك *T.* بامترس بستن ـ مترس پرداختن

اردونك اطرافنه متریس چویرمك ‖ Retrancher un camp متریس چویرمك

Se Retrancher. Se restreindre, se réduire انحصار .A منحصر .P گستن ‖ Il voyait autrefois beaucoup de monde, il s'est retranché à ne recevoir que peu de personnes مقدما خلق ایله کثرت الفتی وار ایکن بر مقداندبرو کورشمکی معدود ومعین کساند حصر ایلدی ‖ Il s'est retranché à la moitié de sa dépense نصف مصرفه منحصر اولدی

Il s'emploie aussi absolument, pour dire, diminuer sa dépense .A تقلیل المصارف .P مصرفرا کم کردن .T مصرفی آزالتمق ‖ Il a mieux aimé se retrancher que de s'endetter مدیون اولمقدن ایسه تقلیل مصرف ایلمکی اولی وانسب عدّ ایلدی

Se Retrancher. T. de guerre. Faire des travaux, pour se mettre à couvert contre les attaques des ennemis .A استحکام ـ تحصن ـ بالمتارس .P استحکام پذیرفتن .T بامتریس متریسلنمك ـ کندویه متریس ایله استحکام ویرمك

Retranché. .A متحصن ـ مستحکم بالمتارس والترصینات .P متریسلنمش ـ متریسلو ایله استحکام .T بامتریس استحکام پذیرفته متریسلو ایله استحکام ویرلمش ‖ Camp retranché اردو ویرلمش

RETRAYANT. Qui exerce l'action de retrait .A طالب الردّ للمبیع .P مال فروختهرا باز خواهنده .T صاتلمش مالی کیرو طلب ایدن

RETRÉCIR. Rendre plus étroit .A اضاقه ـ تزنیق .P تنگ کردن .T طارالتمق ـ ساختن ‖ Retrecir une rue زقاقی طارالتمق ‖ Retrecir le canal de la rivière نهرك مجراسنی اضاقه ایتمك ـ Figur. ‖ La servitude retrecit l'ame حال رقیت موجب اضاقهٔ نفسدر

Retrecir, au neutre, et Se Retrécir. Devenir plus étroit .A تضیّق ـ تزنق .P تنگ شدن ـ تنگی پذیرفتن .T طارالمق ‖ Le canal de la riviere va en se rétrecissant مجرای نهر کندکجه تضیّق ایدر

Il se dit aussi des choses qui se raccourcissent au feu, à l'eau .A تقاصر ـ تقلص ـ انکماش .P اکنوزار ـ کوتهی پذیرفتن ـ فاهم .T بوزلوب ـ بوزیلوب چکلمك ـ بوزیلوب قیصالمق .T ایدن بوزلدی ‖ Cette toile se retrécira au blanchissage بوزشمق دریء الغسل ‖ Le cuir se retrecit à la pluie بوزیلوب چکیلهجکدر یغمورده اکنوزار ایدر

Retréci. .A تقاصر .P تنگی پذیرفته .T طارالمش ـ کژ .A ضیّق

فاهم آمده ـ کوتهی پذیرفته .P متقلص بوزیلوب .T بوزیلوب بورتشمش ـ بوریشوب چکلمش ـ قیصالمش

Figur. .A قاصر .P کوته .T قیصه ‖ Esprit retreci عقل قاصر ‖ Vues rétrécies منویات قاصره ‖ Position rétrécie حال قاصر وضیق

RÉTRÉCISSEMENT. Action par laquelle une chose est rétrécie .A قلص ـ کزازت ـ قصارت .P کوتهی .T قیصالمه ـ بوزیلوب چوقدنك ‖ Le retrécissement d'une pièce de drap بوزیلوب چکلمه ـ Figur. ‖ Le rétrécissement de l'esprit .A بوزیلوب چکلمسی قصارة العقل .P کوتهئ عقل .T عقلك قیصالغی

RÉTRIBUTION. Salaire, récompense de la peine qu'on a prise pour quelqu'un, du service qu'on lui a rendu .A اجر ـ اجرت .P مزد .T اجرت ‖ Rétribution légitime اجر حلال ‖ honnête اجرت وافیه ‖ Cela mérite rétribution شایان اجر در

RÉTROACTIF. Qui agit sur le passé .A عامل علی الماضی .T کچمش زمانه ایشلیان ـ Il se dit avec le mot Effet ‖ Effet rétroactif ماضی یه عمل ‖ Cela opère par un effet rétroactif بو شی بونك حکمی ماضی یه عمل ایدر ـ ماضی یه عاملدر ‖ Les lois n'ont point ordinairement d'effet rétroactif وضع اولنان قانونلرك حکمی ماضی یه عامل دکلدر

RÉTROACTION. Effet de ce qui est rétroactif .A عمل علی الماضی .T کچمش زمانه ایشلمه

RÉTROCÉDER. T. de Pratique. Remettre à quelqu'un le droit qu'il nous avait cédé .A عدم القبول الفراغ ‖ Je lui ai rétrocédé la dette qu'il m'avait transportée بکا فراغ ایلدیکی ذمّتی کندویه ردّ ایلدم ـ قبول ایتمدم

RÉTROCESSION. Action de retrocéder. V. ce mot.

RÉTROGRADATION. T. d'Astron. Mouvement apparent des planètes contre l'ordre des signes célestes .A رجعت ‖ La retrogradation de Mars, de Jupiter مریخك ومشتری نك رجعتی

RÉTROGRADE. Qui se fait en arrière. Il se dit particulièrement des planètes .A راجع ‖ Marche retrograde سیر راجع ‖ Le soleil et la lune ne sont jamais rétrogrades شمس وقمر هیچ بر وقتده راجع دکلدر

RÉTROGRADER. Retourner en arrière .A رجعت ـ تقهقر ـ .P رجوع قهقری ـ باز رفتن ـ واپس رفتن .T بر کمسنه کیرویه طوغری یوریمك ـ ایزی اوزرینه دونمك ‖ L'armée a été obligée de rétrograder اردو رجعت قهقری یه مجبور اولمشدر ـ Il se dit particulièrement des planetes ‖ Mercure com-

mençait à rétrograder كوكب عطارد مايل رجعت ايدى

RETROUSSEMENT. Action de retrousser. V. Retrousser.

RETROUSSER. Relever en haut ce qu'on avait détroussé *A.* تشمير *P.* بر چيدن *T.* صيغدمق || Retroussez votre robe لباسكى تشمير ايله

Il signifie aussi, trousser *A.* التوا *P.* بازوشتن *T.* قيورمق - بورمق || Retrousser ses cheveux, sa moustache صاچى وبيغى بورمق - قيورمق son chapeau, ses manches بركمسند شابقدسنى ويكلرينى قيورمق

RETROUSSÉ. *A.* ملتوى *A.* صيغدنمش *T.* بر چيده *P.* مشمّر *P.* بازوشته *T.* بورلمش - قيورلمش — Nez retroussé, V. Nez.

On dit d'un cheval, qu'il a les flancs retroussés, pour dire, qu'il a les flancs creux *A.* اخمص الاضلاع *P.* تهى پهلو *T.* بانيقين يانلو

RETROUSSIS. Il se dit de la partie du bord d'un chapeau qui est retroussée *A.* ليّة القبعة *P.* شكنج سرپوش *T.* شابقدنك قيورق يرى

RETROUVER. Trouver une seconde fois *A.* وجدان على التكرار *P.* نيز يافتن *T.* ينه بولمق || J'ai trouvé un passage dans un auteur, je le retrouverai فلان تأليفده بولديغم فقرهيى تكرار بولهجغم

Et trouver une chose perdue *A.* وجد *P.* يافتن *T.* بولمق || J'ai retrouvé ma montre ساعتمى بولدم ce que je voulais dire ديبهجكمى بولدم

RETS. Filet dont on se sert pour la chasse ou pour la pêche *A.* شبكة - شرك - حبالة pl. حبايل *P.* نسبيل *T.* آغ || Jeter le rets dans la mer دريايه القاى شرك ايتمك Tendre des rets بو مدّ حبايل ايتمك Cet esturgeon a donné dans les rets بو مرسين بالغى آغه گرفتار اولدى - دوشدى — On dit figur. Prendre quelqu'un dans ses rets, pour dire, le faire tomber dans les piéges qu'on lui a tendus فلانى گرفتار حبالهٔ مكر وخديعت ايتمك - فلان كمسنه قورديغى دام حيلهيه فلانى دوشورمك

RÉUNION. Action de réunir. V. Réunir. — Et l'effet qui en résulte *A.* التئام - ارتتام - التحام - اتّصال *P.* بهم پيوستگى *T.* بتشمه - قاوشمه || La réunion des lèvres d'une plaie, des chairs يارهدوداقلرينك متفرّق اولمش اجزانك اتّصالى des parties ولحومك التئامى

RÉUNION. Rassemblement, jonction *A.* اجتماع *P.* بهم امدن *T.* بر يره گلمه || La réunion de ces preuves, de ces faits اشبو دليللرك واحوالك اجتماعى La réunion des ambassadeurs au congrès ايلچيلرك مجلس مكالمهده اجتماعى

Il se dit figur. des volontés et des esprits, et signifie, réconciliation *A.* موافقة - اتّحاد *P.* همسازى - همدمى - يكرنگى *T.* برلشمه - اويوشمه || La réunion des esprits موافقت افكار des deux partis ايكى فرقهنك اتّحادى - برلشمهسى des princes chrétiens ملوك نصارانك اتّحادى Depuis sa réunion à l'Église شريعت عيسويهيه موافقتى زماننده نبرو

Il se dit aussi figur. en matière de fief *A.* التحاق - انضمام *T.* قاتلمه || La réunion d'un fief au fief dominant بر مالكاندنك باش مالكانديه التحاقى La réunion de la Normandie à la Couronne فلان مملكتك ملك پادشاهى يه انضمامى

RÉUNIR. Rejoindre ce qui était épars *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* بر يره بركدرمك || Réunir les rayons du soleil par le moyen d'un verre convexe زجاج مقعّر واسطهسيله اشعّهٔ شمسى جمع ايتمك

Et rejoindre ce qui était désuni, séparé *A.* تلئيم - ارأم *P.* بهم پيوستن *T.* بتشدرمك - قاوشدرمق || Il faut essayer de réunir ces chairs اشبو لحومك تلئيمى چارهسنى تجربه ايتملو Réunir les lèvres d'une plaie شفاهِ جراحتى بتشدرمك - در برى برينه قاوشدرمق

Il signifie aussi, réconcilier *A.* توفيق - توفيق ما بين *P.* با هم موافق كردن - همساز كردن *T.* اويدرمق - برلشدرمك - اوزلاشدرمق || Travailler à réunir les esprits, les volontés توفيق افكار وآرايه سعى ايتمك Cela a réuni les deux partis بو كيفيّت وسيلهٔ توفيق قلوب جانبين اولمشدر Ils étaient brouillés, un intérêt commun les a réunis فلان كمسنهلر بوزشمشلر ايكن طرفينه راجع اولهرق ظهور ايتمش بر مصلحت مشتركه اوزلاشملرينه وسيله اولمشدر

Il se dit figur. en matière de fief et d'autres choses semblables *A.* الحاق - ضمّ - اضافة *P.* اندر گرفتن *T.* قاتمق || Réunir un grand fief à la Couronne بر مالكانهٔ جسيمى ملك پادشاهى يه ضمّ والحاق ايلمك Réunir au fief dominant ce qui en a été démembré مقدّما باش مالكاندن نزع وافراز اولنمش قطعهلرى كما فى السابق مالكانهٔ مذكوره الحاق ايتدرمك

Il se prend aussi pour Unir *A.* ربط *P.* بستن *T.* باغلمق || Le roi a réuni toutes ses fermes پادشاه ميرى مالكانهلرينك

Réunir un domaine, un droit جملەسنی بر یرە ربط ایلدی املاک همایوندن بریسند بر نوع رسم ربط ایتمک

Se Réunir. Il se dit en parlant des chairs *A.* ارتئام ـ التئام *P.* بهم پیوستن *T.* قاوشمق تتشمک || Les chairs se sont réunies لحوم بری برلریلە التئام ایتمشدر

Il se dit figur. de la réunion des esprits et des volontés *A.* رابطە ـ یکجهتی نمودن *P.* عقد الاتفاق ـ اتفاق ـ اتحاد *T.* همدم شدن ـ یکدل ویکزبان شدن ـ یکجهتی پیوستن سوزی بر ایتمک ـ برلشمک || Ils se sont réunis contre l'ennemi commun دشمن مشترک علیهند عقد اتفاق ایتمشلر || Ils se sont réunis sur ce point-là اول مادەنک اوزریند در سوزی بر ـ یکجهت ویکزبان اولمشلر در ـ اتفاق ایلدیلر ایتمشلر در

Réuni. *A.* ملتئم *P.* بهم پیوستە *T.* قاوشمش ـ بتشمش *A.* متحد ـ متفق *P.* یکجهت ـ همدم *T.* برلشمش

REUSSIR. Avoir un heureux succès *A.* تیسّر ـ توفق ـ ظفر ـ کامروا شدن *P.* تقضیة المرام ـ فوز بالمرام ـ علی المرام باشد *T.* موفق شدن ـ تحصیل کام کردن ـ ظفر یافتن حصولە کتورمک ـ چیقارمق || Il a réussi dans son dessein مقتضی المرام اولدی ـ مرامند ظفریاب اولدی dans son entreprise طوتدیغی ایشدە مظهر ـ طوتدیغی ایشد موفق اولدی || Ce jeune homme réussira bien à la guerre بو فوز وظفر اولمشدر بو جوان فن حربدە موفق اولەجقدر || Il a peu réussi, mal réussi چندان موفق اولەمدی

Il se dit aussi des choses *A.* تیسّر ـ مقارنة بنتیجة الحسنة ـ مقارن یسر وتوفیق شدن ـ حسن نتیجە پذیرفتن *P.* حسن نتیجە ـ باشد چیقمق *T.* مقارن یسر وسهولت شدن || Cet ouvrage a réussi بو تألیف یسر وتوفیقد مقارن بولمق بو مقالە وبو || Ce discours, cette harangue a fort réussi اولدی || Ce projet n'a pas موعظە بر طبق مرام نتیجە پذیر اولمشدر میسّر ـ بو ترتیب حسن نتیجەیە مقرون اولەمدی réussi || Il faut voir comment ce projet réussira بو ترتیب اولەمدی رهین یسر وسهولت اولە بیلەجکمی نظر اولنمق اقتضا || Cette chose lui réussit بو شیٔ فلانک الندە یسر وسهولت ایدر || Ce qui réussit à l'un, ne réussit pas à l'autre بر کشی‌یە میسّر اولان شیٔ دیگرینە میسّر اولمز ایلە حصولپذیر اولور || Cela m'a bien réussi بو شیٔ بر وفق مرام بکا میسّر اولمشدر || Tout ce qu'il entreprend lui réussit هر نەیە تشبّث ایدر ایسە رهین

یسر وسهولت اولور

RÉUSSITE. Bon succès *A.* یسر ـ حسن النتیجة ـ مقارنة بالیسر ـ مقارنة بالتوفیق ـ *P.* حصولپذیری *T.* باشە چیقمە || La réussite d'une affaire مصلحتک حسن نتیجەسی || Son livre n'a point eu de réussite تألیفی یسر وتوفیقد مقارن اولمدی

Il se prend aussi simplement pour Succès, issue *A.* نتیجة *P.* انجام کار *T.* صوک || Il faut voir quelle en sera la réussite بو ایشک نتیجەسی نە شکل اولەجغند باقملو در

REVALOIR. Rendre la pareille *A.* مقابلة بالمثل ـ مجازات *T.* مقابلەسنی ایتمک ـ قارشولغنی ایتمک || Il m'a fait une injure, je lui revaudrai cela بکا ایتدیکی تکدیرک مقابلەسنی || Il m'a fait du bien, je le lui ai bien revalu بکا ایتدیکی ایدەجکم همتنک مقابلەسنی ایتدم || Il m'a désobligé, je saurai le lui revaloir شکستگی خاطرمی موجب اولمش معاملەسنی مقابلة بالمثل ایلە کندویە ادا ایدەجکم

REVANCHE. Action par laquelle on se revanche du mal qu'on a reçu *A.* انتقام ـ مقابلة الی السوء بالسوء *P.* باد افراه *T.* بر کمسنەنک حقندن کامە || On l'avait maltraité, mais il a eu sa revanche مظهر اولدیغی سوء معاملەنک مقابلەسنی انتقامنی آلدی ـ ایتدی

Il se dit aussi en bonne part *A.* مکافات ـ جزا *P.* پاداش *T.* اودەمە || Vous m'avez rendu quantité de bons offices, je tâcherai d'en avoir ma revanche طرفکدن نیچە نیچە همتلرە مظهر اولدیغمە بناءً اقتضا ایدن مکافاتک اجراسند بذل سعی ودقت ایدەجکم

En Revanche. Pour rendre la pareille *A.* بالمقابلة ـ مقابلةً || Il m'a servi dans une telle occasion, et en revanche je l'ai servi dans une autre فلان وقتدە بکا خدمت ایلدی بن دخی وقتندە کندوسنە بالمقابلە خدمت ایلدم

REVANCHER. Défendre quelqu'un qui est attaqué, l'aider dans une querelle *A.* اعانة ـ التزام الحمایة ـ احما ـ حمایة *P.* دستگیری کردن ـ یاوری نمودن *T.* صاحبلک ایتمک ـ || Il est venu revancher son camarade یولداشی حقند صاحب چیقمق یولداشنی حمایت ایچون کلدی ـ التزام حمایت ایلدی

Se Revancher. Se défendre *A.* احتما ـ تحمّی *P.* خودرا پاسداری نمودن *T.* کندویی قوریمق || Il m'est venu attaquer, et je me suis revanché اوزریمە هجوم ایتمکلە احتما ایلدم

Se Revancher. Rendre la pareille d'un mal qu'on a reçu *A.*

حقد *P.* اخذ الانتقام *P.* کیفر بردن *T.* انتقام آلمق || Je sais tout le mal que vous avez dit de moi, je m'en revancherai سویلدیککز ذمایمک مجموعی معلوم اولمغله اخذ انتقام ایلمکده تجویز اهمال ایده‌جک دکلم

Il se dit aussi en bien *A.* اجراء المكافاة *P.* پاداش کردن *T.* قارشولغنی ایتمک || Vous m'avez fait un plaisir, je m'en revancherai بکا ایتدیککز ایولکک مکافاتنی اجرا ایده‌جکم

RÊVASSER. Avoir de fréquentes rêveries pendant un sommeil inquiet *A.* رؤية الاضغاث الاحلام *P.* خواب پراکنده دیدن *T.* قاریشق دوش کورمک || J'ai un sommeil fort inquiet, je n'ai fait que rêvasser نومم غاية الغاية مختل وپریشان اولوب رؤيت اضغات احلامدن هیچ خالی اولمدم

Rêve. Songe qu'on fait en dormant *A.* رؤيا pl. رؤی - حلم - واقعه *T.* دوش - بوشاسب - بوشپاس - خواب *P.* احلام pl. || J'ai fait un étrange rêve غریب بر رؤیا کوردم J'ai eu de mauvais rêves فنا رؤیالر کوردم - موحش رؤیالر کوردم

On appelle figur. Rêve, des projets sans fondement *A.* خیال pl. خیالات - ظل pl. ظلال - خیال باطل pl. خیالات باطلة *T.* دوش مقولسی *P.* خیال خام - نیوس || Ce projet n'est qu'un beau rêve بو ترتیب سحقا خیال دلپسند در

REVÊCHE. Rude, âpre au goût *A.* عفص *P.* تلخه *T.* ککرمسی - بو آرمود ککرمسیدر || Ces poires sont revêches طعمی ککره

Il se dit figur. des personnes rudes, peu traitables *A.* معفاص - خشین المزاج *P.* بد خو - تند *T.* جتین - خو یلو || Cette femme est rude et revêche شدیدة الطبع وخشینة المزاج بر قاریدر

RÉVEIL. Cessation du sommeil *A.* یقظة - نبه *P.* بیداری *T.* اویاندیغم || À mon réveil اویقودن قالقمه - اویانقلق - اویانمه اویقودن قالقدیغمده - وقتنده || Il apprit cette nouvelle à l'heure de son réveil بو خبری اویاندیغی ساعت استماع ایلدی

RÉVEIL, ou RÉVEILLE-MATIN. Horloge qui sonne, pour éveiller précisément à l'heure sur laquelle on a mis l'aiguille *A.* ساعة منبهة *T.* منبه ساعت || Ce réveille-matin n'est pas juste بو منبه ساعت صحیح دکلدر

RÉVEILLER. Éveiller *A.* انباه - ایقاظ *P.* از خواب بیدار کردن *T.* اویاندرمق || Il a défendu qu'on le reveillât خوابدن بیدار ایلملرینی منع ایلدی - On dit, Réveiller quelqu'un d'un assoupissement, d'une léthargie حال خثردن وسرسامدن ایقاظ ایتمک

On dit proverb. Il ne faut pas réveiller le chat qui dort, pour dire, qu'il ne faut pas renouveler une méchante affaire, une querelle assoupie فتنهٔ نائمه‌یی ایقاظ ایتمک جائز دکلدر

Figur. Exciter de nouveau, renouveler *A.* ایقاظ - مجدداً تجدید *P.* نو ساختن *T.* یکیلمک || Cela leur réveilla le courage تجدید غیرتلرینه وسیله اولمشدر réveilla leurs prétentions مطاوبانلرینک تجدیدینه سبب اولمشدر Vous ne faites que réveiller sa douleur سکونتپذیر اولمش درد درونینی مجدداً ایقاظ ایتمش اولورسکز Cet homme a l'esprit un peu pesant, ou le fait voyager pour le réveiller بو آدم بطیء الفهم اولمغله ایقاظ ذهننه وسیله اولمق اوزره سفر وسیاحته تعیین تسکین - دعوایی تجدید ایتمک Réveiller un procès ایلدیلر اولنمش دعوایی ایقاظ ایتمک

Se Réveiller, signifie la même chose que s'éveiller *A.* تیقظ - تنبه *P.* قیام من النوم - از خواب بیدار شدن *T.* اویانمق || Je me suis réveillé trois ou quatre fois cette nuit بو کیجه اوچ درت دفعه اویاندم - On dit, au propre, Se réveiller de son assoupissement, de sa léthargie *A.* تیقظ من الخثر وتیقظ من السرسام - Il se dit aussi au figuré, pour signifier, sortir de l'indolence, de l'inaction تیقظ اولمق - خواب کسل وزخاوتدن خواب غفلتدن بیدار اولمق

Se Réveiller, signifie figur. se renouveler *A.* تجدد *P.* نو گشتن *T.* یکیلنمک || Il sentait que sa haine se réveillait بغض وعدوانی نو بنو متجدد اولدیغنی احساس ایدر ایدی Ses maux, ses douleurs se réveillent اوجاع والامی نو بنو متجدد اولور

Réveillé. *A.* متیقظ - متنبه *P.* بیدار *T.* اویانمش - اویانق

RÉVÉLATION. Action de révéler *A.* کشف - بیان *P.* فاش - آشکار سازی - وا سازی *T.* آشکاره‌یه چیقارمه || Révélation des complices آشکاره‌یه چیقارلمسی - جرمه شریک اولنلرک بیانی d'un secret کشف سر

Il signifie aussi, l'inspiration par laquelle Dieu a fait connaître aux hommes ses mystères, sa volonté, etc. *A.* وحی - الهام pl. الهامات || Révélation divine وحی ربانی Saint Paul a eu des révélations حضرت پاولس مظهر الهامات اولمشدر من قبل الرحمن ملهم اولمشدر L'autorité de l'Écriture-Sainte est fondée sur la révélation کتاب الهیک مبنای صحتی وحی

والهام ربانیدر

Il se prend aussi, pour les choses révélées *A.* مكاشفة بالوحى pl. مكاشفات بالوحى Les révélations de Saint Jean حضرت يوحنانڭ وحى ربّانيله اولان مكاشفاتى

RÉVÉLER. Découvrir, déclarer une chose qui était secrète *A.* افشا – بيان – اعلان – كشف *P.* فاش كردن – وا كردن *T.* اشكاره‌يه چيقارمق – اچمق Dieu a révélé ses vérités à son Église حضرت ربّ الارباب حقايق احوالى دين عيسى‌يه دولتڭ سرّينى كشف ايلدى Révéler le secret de l'État افشا ايتمك – كشف واعلان ايتمك Il est allé révéler la conspiration مواعدهٔ ارباب فتنه‌يى واريب كشف واعلان ايلدى Révéler ses complices بر كمسنه جرمه هوادارى اولنلرى بيان ايتمك

Révélé. *A.* منكشف *P.* فاش كرده – وا كرده *T.* آچلمش – اشكاره‌يه چيقارلمش

REVENANT. Qui plait, qui revient *A.* مستحب – مطبوع *P.* سيماى دلارا *T.* كوكل سودرجى Air revenant دلارا – دلنشين

REVENANT. Esprit que le peuple croit revenir de l'autre monde *A.* سعلاة pl. سعالى *P.* آرداد *T.* قره قونجلوز

REVENANT - BON. Profit casuel *A.* pl. عوائد طيّارات Le revenant-bon de cette charge بو منصبڭ عوائد طيّاراتى

Figur. *A.* فائدة pl. فوائد Le plaisir d'obliger est le revenant-bon de mon emploi مأموريتمدن حاصل اولان فائده انجق خلقه همّت ايلمكدن حاصل اولان حظ دروندر

Il signifie aussi, les deniers qui restent entre les mains d'un comptable, après avoir rendu ses comptes *A.* فضلة || **On avait un fonds de cent mille livres, on n'en a employé que soixante, c'est** quarante mille livres de revenant-bon يوز بيڭ غروش مبلغ جمع اولنوب التمش بيكى صرف اولنمغله قرق بيڭ غروش فضله قالمشدر

REVENDEUR. Qui revend, qui achète pour revendre *A.* بايع على التكرار *P.* كيسه‌دار pl. بنادرة بندار – *T.* مطره‌باز Revendeur de livres كتاب مطره‌بازى

REVENDICATION. V. Revendiquer.

REVENDIQUER. Réclamer une chose qui nous appartient *A.* تقاضاء الردّ – دعواء الاسترداد – استلحاج *P.* باز خواستن *T.* متاع كيرو ويرلمسنى دعوا ايتمك Revendiquer des meubles متاع كيرو ويرلمسنى دعوا ايتمك un cheval بارکيرك ردّينى دعوا ايتمك

تقاضا ايتمك **Le procureur fiscal d'une telle juridiction, a revendiqué** une cause qui était portée à un autre tribunal فلان قضايه مأمور اولان ميرى كاتبى آخر محكمه‌ده رؤيت اولنان دعوانڭ طرفنه ردّ اولنمسنى ادّعا ايلدى

REVENDRE. Vendre ce qu'on a acheté *A.* بيع على التكرار *P.* باز فروختن *T.* ينه صاتمق C'est un homme qui achète pour revendre تكرار بيع ايتمك ايچون اشتراء مال ايدنلردندر Acheter en gros pour revendre en détail كسراً بيع ايتمك نيتيله سنايةً اشتراء مال ايتمك

Revendu. *A.* مبيوع على التكرار *P.* باز فروخته *T.* ينه صاتلمش

REVENIR. Venir une autre fois *A.* اتيان على التكرار *P* نيز آمدن *T.* ينه كلمك Je reviens pour vous dire... سكا شونى ديمك ايچون ينه كلدم Il est revenu vous chercher سنى ارامق ايچون تكرار كلدى

Revenir. Retourner au lieu d'où l'on était parti *A.* رجوع – انصراف – اياب – عودت – رجعت *P.* باز – باز گشتن *T.* كيرو كلمك – كيرو دونمك *T.* آمدن Il était parti ce matin, il est revenu بو صباح عزيمت ايدوب شمدى عودت ايلدى Je reviens à vous dans le moment همان شمدى عودت ايده‌جكم **Après un certain temps les planètes et les astres reviennent** au même point d'où ils étaient partis سيّارات وكواكب مدّت معلومه‌دنصكره ينه مبدأ حركتلرى اولان منزله رجعت ايدرلر – **On dit, que le soleil revient sur l'horizon** شمس افق اوزرينه رجعت ايدر La fièvre est revenue à quelqu'un علّت حمّا تكرار عودت ايلدى Les beaux jours sont **près de revenir** لطافت هوانڭ عودتى قريبدر – **Figur.** || **Le temps, la beauté, la jeunesse passent et ne reviennent plus** وقت وزمان وحسن وجمال وحداثت سنّ بر دخى عودت ايده‌ميه‌جك وجهله مرور ايدر – كچر

On dit aussi, Revenir sur ce qu'on avait dit, sur ce qu'on avait promis, pour dire, changer d'opinion, se dégager de ce qu'on avait promis *A.* نكول – رجوع *P.* باز گشتن *T.* دونمك Il est revenu sur ce qu'il avait dit سوزندن نكول ايلدى – سوزندن دوندى – On dit, Revenons à ce que nous disions, pour dire, reprenons le sujet dont nous étions écartés *A.* رجعنا الى ما نحن فيه *P.* بصدد باز بكنيم آغاز *T.* ينه صحبتمزه كلدلم – ما نحن فيه‌مزه كلدلم

Revenir. Se rétablir, se remettre dans le même état où l'on était auparavant *A.* رجعة الى ما كان *P.* بحال پیشین آمدن *T.* اوّلکی حالنه کلمك || Revenir en son premier état اوّلکی حالده کلمك Revenir en santé, à la vie برء حال کما کان رجعت ایتمك وصحّته وحال حیاته رجعت ایتمك

On dit aussi, Revenir à soi, pour dire, reprendre ses esprits après un évanouissement *A.* تحصیل الشعور کما کان *P.* باز بهوش آمدن *T.* کندویه کلمك

Revenir. Abandonner l'opinion dont on était, pour se ranger à celle d'une autre *A.* رجوع الى رأى فلان *P.* برای کسی گردیدن *T.* فلانك راینه دونمك || Je reviens à l'avis d'un tel فلانك راینه رجوع ایدرم

On dit, qu'un homme revient de ses erreurs, de ses opinions, de ses débauches, de ses emportemens, des égaremens de sa jeunesse فلان کمسنه ذاهب اولدیغی اعتقادات باطلدن واتخاذ ایلدیکی رأیلردن ومداوم اولدیغی عیاشلقدن وحدّت طبعندن وحداثت سنّی تقریبیله مألوف اولدیغی حال تسیّبدن رجوع ایتمك

Il se prend figur. pour Se réconcilier, s'apaiser || Quand on l'a fâché une fois, c'est pour toujours, il ne revient jamais بر کرّه اغضاب اولندجق اولور ایسه بر دخی رجوعی ممکن اولمیوب الى الابد حال غضبده بر دوام اولور On n'a qu'à lui faire une honnêteté, il revient aussitôt حقنه جزئیجه عرض در حال صلح - مروّت اولنسه فی الحال رجوع ایدر وائتلافه رجوع ایدر

On dit, Revenir d'une maladie, pour dire, recouvrer sa santé *A.* رجوع - تجدید الصحّة - تحصیل الشفاء - تشفّی - افاقة ابو اولمق - شفا بولمق *T.* تندرستی یافتن *P.* الى الصحّة تجدید صحّت - افاقت بولەمیەجقدر || Il n'en reviendra pas طرفة العینده تحصیل ایدەجکی یوقدر Il revient à vue d'oeil شفا ایتمکده در - On dit, Le vin, les liqueurs font revenir le coeur, pour dire, qu'ils rétablissent les forces بادە تجدید جان بسلر - قوّت ایدر

On dit proverb. et figur. Revenir sur l'eau, pour dire, se retrouver dans son premier état de fortune, de crédit, de faveur *T.* بر کمسنه اوّلکی صولرینی بولمق

On dit encore, Revenir à soi, pour dire, prendre de meilleurs sentimens, *A.* اصلاح النفس *P.* بصلاح حال آمدن *T.* کندویه کلمك || Après de longs égaremens, on peut encore revenir à soi مدّت مدیده سر گشتهٔ طریق گمراهی وضلال اولدقدنصکره دخی اصلاح نفس ایتمك ممکندر

On dit, que des bois qui ont été coupés reviennent bien, pour dire, qu'ils repoussent bien *A.* مجدّداً طلوع - مجدّداً نشو ونما *P.* از سر نو بالیدن *T.* یکیدن سورمك - Et que les ongles, les cheveux reviennent کسیلان طرنق وصاچ مجدّداً نشو ونما یکیدن سورر - بولور

On dit, qu'une chose revient dans l'esprit, pour dire, qu'on s'en ressouvient *A.* خطور على الخاطر *P.* بخاطر آمدن *T.* خاطره کلمك || Ce nom ne me revient point بو اسم اصلا خاطرمه کلمز

On dit proverb. À tout bon compte revenir, pour dire, qu'on doit être toujours reçu à recommencer le calcul اعادهٔ حسابه هر حالده مساغ وار در

Revenir. Recommencer à faire ou à dire les mêmes choses *A.* تکراراً مبادرت - مباشرة على التکرار *P.* از سر نو آغاز *T.* یکیدن باشلمق - یکی باشدن باشلمق کردن Ainsi on dit, que des troupes reviennent à la charge عسکر على التکرار صولت وهجومه مبادرت ایتمکده در

On dit figur. Revenir à la charge, pour dire, réitérer ses raisons, ses prières, ses reproches, etc. *A.* تکرار *P.* بسیار بار کردن *T.* تکرارلمك || On a beau le rebuter, il revient toujours à la charge استدعاسنك ردّینه هر نقدر اقدام اولنمش ایسه ده مفید اولمیوب تکراردن خالی دکلدر On voulait l'empêcher de parler mal d'un tel, il est revenu à la charge فلانك علیهنه زباندرازلقدن منعنه هر نقدر سعی اولنمش ایسه ده تکراردن فارغ اولمدی

On dit, J'en reviens toujours là, qu'il faut... pour dire, je persiste toujours à penser, à représenter qu'il faut... اشته شویله اولملو در دیو تکرار بتکرار تأکیددن غیری بر دییەجکم یوقدر

On dit proverb. Revenir à ses moutons, pour dire, reparler d'une chose qu'on a fort à coeur *T.* دونر دونر کندو مصلحتنی سویلمکدن غیری صحبت ایتمز

Revenir, se dit aussi de ce qui résulte à l'avantage de quelqu'un *A.* حصول - رجوع *P.* آمدن *T.* کلمك - راجع اولمق - حاصل اولمق - عائد اولمق || Le profit qui m'en revient est médiocre طرفمه راجع اولان فائده جزئیدر - معتدلدر Il en

reviendra un million au roi جانب میری‌یه اون کره یوز بیک
غروش عائد اوله‌جقدر Que vous revient-il de tourmenter de
pauvres gens? عجزه مقوله‌سی بیچارگانه اذیت ایتمکدن
سکا نه حاصل اولور - سکا نه فائده راجع اولور

On dit, Cet habit revient à tant, pour dire, tout compté, il
coûte tant شو لباسک مصرفی شو قدره بالغ اولور Ces deux
étoffes reviennent au même prix بو ایکی ثوبک قیمتی مقدار
شو... متساوی‌یه بالغ اولور Ces sommes-là reviennent à celle de...
مقدارلرک مجموعی شو قدره بالغ اولور

Et qu'une chose revient à l'autre, pour dire, qu'elle est égale
بیری برینه مساویدر | Prenez cela de quelle manière vous
voudrez, l'un revient à l'autre هر نه شکل دیلر ایسه‌کز حساب
حسب مساویدر ایله بری برینه مساویدر Cela revient au même

Revenir. Plaire. V. ce mot. | Son humeur me revient fort ذاتنک
مزاجی طبیعتمه خوش کلور - مزاجندن بغایت حظ ایدرم
Il a des manières qui reviennent à tout le monde اوضاع واطواری
جمله عندنده مطبوع ودلپسند در

Il se dit aussi des couleurs, et signifie, convenir A. توافق
|| اویغون کلمک - یراشمق - اویمق T. چسپیدن P.
Cette couleur ne revient pas à telle autre بو رنگک فلان رنگه
موافق کلمز

Revenir, s'emploie aussi dans ces phrases: Il me revient de toute
part que vous vous plaignez de moi بندن شکایت ایلدیککز
خبری هر جانبدن طرفمه متوارد اولور La même chose me
revient de tant d'endroits بو خبرک عینی بکا شو قدر طرفدن
توارد ایدر

En termes de Pratique, Revenir sur quelqu'un, signifie, exercer
contre quelqu'un une action en garantie A. دعواء علی الکفیل
کفیل اوزرینه دعوا ایتمک T. بر پایندان دعوا کردن P.

REVENTE. Vente réitérée A. بیع مکرر P. دیگر بار فروخت
T. بر دخی صاتمه

On dit, Une marchandise de revente, pour dire, une marchandise qu'on n'achète pas de la première main مطره‌باز الندن
صاتیلمش اولمش مال

REVENU. Profit annuel que l'on retire de ses terres, de ses
rentes, de ses charges A. ایراد pl. ایرادات - pl. واردات P. رسد -
T. کلور | Revenu clair et net ایراد صافی ومنقح médiocre
ایراد معتدل bien assuré ایراد صحیح - ایراد صاغ Une terre

de bon revenu ایراد سنویسی وافی بر ملک Il a tant de
revenu en terres املاکدن اولدیغی سنوی شو قدر ایراده
مالکدر Sa charge lui vaut tant de revenu منصبندن شو قدر
ایرادی واردر Son revenu monte à tant ایرادی شو مقداره
بالغدر On a saisi tous ses revenus جمیع وارداتی ضبط اولندی
Les revenus de l'État واردات میریه Il a dissipé en deux mois
tout le revenu d'une année بر سنه‌لک ایرادی ایکی آی
ایچنده اسراف واتلاف ایلدی

REVENUE. Il se dit du jeune bois qui revient sur une coupe
de taillis T. یکی سورمش اورمان

RÊVER. Faire des songes A. رؤیة الرؤیاء - تحلم P. خواب
دیدن T. عالم منامده - واقعه کورمک - دوش کورمک
کورمک - عالم مثالده کورمک - رؤیا کورمک | Je n'ai
fait que rêver toute la nuit تا بسحر رؤیا کورمکدن خالی
اولمدم J'ai rêvé telle chose عالم - رؤیاده شونی کوردمکه
عالم مثالده Rêver des combats عالم منامده جنکلر کورمک

Rêver. Être en delire dans une maladie A. هذیان - هذی P.
گفتن بیهوش سخن T. صایقلمق | Voilà le transport qui
lui vient, il commence à rêver اختلال دماغ امارەسی ظهور
ایدوب هذیانه باشلادی Cet homme est sujet à rêver tout
eveillé - شو آدم حال یقظەده هذیانه مبتلادر On dit par
reproche à un homme qui dit des choses déraisonnables, qu'il rêve
هذیان سویلر - هذیان ایدر | Vous n'êtes pas en votre bon
sens, vous rêvez عقلک باشنده دکلدر بیاغی هذیان
سویلرسک

Rêver. Être distrait A. استغراق الذهن P. غوطه خور
|| بر کمسنه‌نک ذهنی طالمق T. دریای اندیشه شدن Il
rêve toujours sans répondre à ce qu'on lui dit ذهنه استغراق
سبله اولوب کندویه سویلنان کلامه جواب ویرمز Il ne
vous écoute pas, il ne fait que rêver کلامکه قولاق اورمز ذهنی
حال استغراقده در

Rêver. Penser, méditer profondement sur quelque chose A. تسلیط
الذهن - تقلیب الافکار - اعمال التفکر العمیق P. دورا
اندیشیدن T. دوشونمکه طالمق | Cette affaire-là est de
grande conséquence, il y faut rêver بو ماده امور مهمه
معظمه‌دن اولمغله تسلیط فکر ایله مطالعه‌یه محتاجدر Il a
rêvé fort long-temps pour corriger ce vers بو بیتی تصحیح
ایچون وافر زمان تقلیب افکار ایلدی J'ai rêvé long-

temps sur cette affaire بو خصوصده خیلی زمان اعمال فکر عمیق ایلدم

RÉVERBÉRATION. Réfléchissement, réfléxion de la lumière ou de la chaleur *A.* انعکاس | Les rayons du soleil ne viennent jamais dans cette chambre que par réverbération اشعهٔ شمس بو حجره‌نک ایچنه انعکاس تقریبیله حلول ایدر La chaleur qui vient par réverbération est souvent fort incommode انعکاس طریقیله کلان حرارت غالب حالده بغایت ثقیلدر

RÉVERBÈRE. Miroir de metal ajouté à une lampe, pour en augmenter la lumière *A.* لوحهٔ ناشرة الضیاء *P.* لوحهٔ پرتو ریز *T.* آیدنلق ویرر لوحه

On appelle Feu de réverbère, un feu appliqué de manière que la flamme est obligée de rouler sur des matières exposées à son action *A.* لهیب دوّار *P.* زبانهٔ آتش گردان *T.* علوی دونر آتش

RÉVERBÉRER. Réfléchir la lumière ou la chaleur *A.* عکس *P.* باز زدن *T.* کیرویه اورمق | Cette muraille réverbère fortement les rayons du soleil بو دیوار اشعهٔ شمسی شدّت اوزره عکس ایتدیرر Les plaques de fer réverbèrent la chaleur du feu dans les chambres دمور تختهلری آتشک حرارتنی عکس طریقیله اوطهلر ایچنه نشر ایتدیرر

REVERDIR. Peindre de vert une autre fois *A.* تخضیر علی التکرار *P.* باز رنگ سبز زدن *T.* بر دخی یشل بویا ایله یشللنمک - اورمق | Ces barreaux ne sont plus verts, il les faut reverdir بو پرمقلغک یشللغی قالمدیغندن تکرار یشللنمسی اقتضا ایدر

Il signifie aussi, redevenir vert *A.* کسب الخضرة - اخضرار *P.* سبزی پذیرفتن *T.* یشللنمک | Les arbres reverdissent au mois de Mai اشجار شهر مایسده یشللنور

Il se dit figur. d'un vieillard, dont les forces se raniment *A.* کسب النضارة *P.* تازگی پذیرفتن *T.* تازه‌لنمک | Je l'ai trouvé tout reverdi فلانی بسبتون تازه‌لنمش بولدم

Et des dartres, de la gale, et d'autres maux, lorsqu'ils recommencent avec plus de force, après avoir paru quelque temps guéris *A.* تجدّد *P.* از سر نو پیدا شدن *T.* تازه‌لنمک - یکیلنمک | La gale dont il croyait être guéri, commence à reverdir دفع اولنمش ظنّ ایلدیکی اویوز علتی تکرار تازه‌لنمکه باشلادی

REVERDI. *A.* مخضر *P.* سبزی پذیرفته *T.* یشللنمش *A.* منضّر *P.* تازگی یافته *T.* تازه‌لنمش

RÉVÉREMMENT. Avec respect, avec révérence *A.* بالحرمة - بالاحترام - بالتعظیم - بالاجلال - بالتبجیل *P.* بآزرم - محترمانه *T.* اولولندررک | Il faut toujours parler révéremment de Dieu اسم مبارک جناب ربّ ذو الجلالی دائما بالتعظیم والاجلال ذکر ایتمک اقتضا ایدر

RÉVÉRENCE. Respect, vénération *A.* احترام - حرمت *P.* آزرم *T.* اولولندرمه | Il faut traiter les choses saintes avec révérence اشیای مبارکه حقنه ایفای لازمهٔ احترام اولنمق شرطدر Vous lui devez porter honneur et révérence فلانک حقنه ایفای لازمهٔ حرمت وتعظیم ایتمک واجبهٔ ذمتکدر

Révérence, est aussi un titre d'honneur qu'on donne aux prélats *T.* جناب فضیلت مآب | Votre révérence veut-elle...? جناب فضیلت مآبلری بوکا راضیمیدر که

Révérence. Mouvement du corps qu'on fait pour saluer *T.* تمنّا | Humble révérence مسکنتنما - تمنّای متواضعانه profonde, bien basse تا بزمین تمنّای مسکنت قرین - یره برابر تمنّا

RÉVÉRENCIELLE. T. de Palais, qui ne se dit qu'en cette phrase, Crainte révérencielle, pour dire, la crainte mêlée de respect que les enfans doivent avoir pour leurs pères et mères *A.* اهتیاب *P.* تأدّب با بیم *T.* صاقنمه ایدرک تأدّب

RÉVÉREND. Digne d'être révéré. C'est un titre d'honneur qu'on donne aux prélats *A.* محترم - واجب الاحترام *P.* بزرکوار *T.* حرمتلو - فضیلتلو

RÉVÉRENDISSIME. Titre d'honneur plus relevé que celui de révérend *A.* جلیل الاحترام *T.* اولو فضیلتلو

RÉVÉRER. Honorer, respecter *A.* تبجیل - تکریم - تعظیم - اجلال *P.* آزرمیدن *T.* اولولندرمک - حرمت ایتمک | Les rois sont des personnes sacrées qu'on doit révérer ملوک وسلاطین ذوات مبارکه‌دن اولمغله حقلرینه ایفای لازمهٔ تبجیل وتعظیم اولنمق واجبدر Révérer les lois احکام موضوعه‌یه حرمت ایتمک les personnes de grande vertu فضیلت فایقه اصحابی حقنه ایفای مراسم تبجیل وتعظیم ایتمک

Révéré. *A.* محترم - مبجّل *P.* آزرمیده *T.* اولولنمش

RÊVERIE. Situation de l'âme qui se livre tout entière à ses pensées *A.* استغراق الذهن *P.* غوطه خوری دریای اندیشه *T.* ذهن طالغنلغی | Profonde, continuelle, agréable rêverie, استغراق ذهن عمیق یا دائمی یاخود فرحبخشا Il se plaît dans ses rêveries حالت استغراق ذهنیدن منشرح البال

حظلنوب سوینور - اولور

RÊVERIE. Sorte de rêve dont l'esprit se repait, et auquel il s'attache comme à une chose réelle *A.* خیال باطل pl. خیالات باطلة - وهم pl. اوهام - فكر باطل pl. افكار باطلة || Les rêveries des astrologues اهل نجومك افكار باطلهلری Il veut débiter ses rêveries pour des vérités ذاهب اولدیغی اوهام وخیالاتی امور حقیقیة یرینه ترویج ایتمك قیدنده در

Il signifie aussi, délire causé par une maladie *A.* هذیان *P.* هذیانه *T.* صایقلمه || Il entre dans la rêverie سخن بیهوش گرفتار اولور Il n'a jamais de fièvre qu'il ne tombe en rêverie حماسی ظهور ایتدکجه دائماحال هذیانه مبتلا اولور

REVERS. Coup d'arrière main *A.* ضربة بظهر الكف *P.* زنش با پشت کف *T.* ال آرقه‌سیله اورش

En parlant de monnaies, il se dit de la face qui est opposée à la tête *A.* ظهر السكة *P.* سكه *T.* روی بازگون سكه‌نك || سكه‌نك اكسه طرفی - آرقه‌سی Cette médaille a d'un côté la tête d'Auguste, et sur le revers une victoire بو سكه‌نك یوزنده فلان قیصرك باشی صورتی وظهرنده غزا رسمی وار در

REVERS. La seconde page d'un feuillet *A.* ظهر الصحیفة

REVERS. Vicissitude fâcheuse de fortune *A.* صدمة الفلك pl. صدمات الفلك - قارعة pl. قوارع *P.* ناسازکاری روزکار - بخت *T.* بازگونی فلك - فلك سلّه‌سی - بخت ترسلکی | Être ferme dans les revers صدمات فلكیه‌ده اظهار ثبات ومتانت ایتمك On combattit avec une alternative égale de succès et de revers طرفیندن مناوبه متساویه اوزره گاه غلبات وفواید وگاه قوارع وشدایده مظهر اولدرق جنك اینمشلر در Il a eu un facheux revers de fortune فلكیدید بر صدمهٔ موحش مظهر اولمشدر

En termes de guerre on dit, Voir, prendre, battre à revers, ou de revers, une troupe, un ouvrage de fortification, pour dire, les voir, etc. soit en flanc, soit à dos نظر یان طرفدن ویاخود ورادن ایتمك وطوتمق واورمق

On dit aussi, Prendre de revers, pour dire, occuper une position d'où l'on dirige obliquement son feu contre le dos de son ennemi *T.* دشمنی ورادن صیقشدرمق

On dit aussi, Le revers de la tranchée pour dire, le côté qui est tourné vers la campagne صیچان یولنك دیش طرفی Le revers du fossé خندقك دیش طرفی

REVERSAL. Il se dit d'un acte d'assurance donné à l'appui d'un engagement *A.* مؤكد - موید *P.* استوار ساز *T.* تأكیدی حاوی || Diplôme reversal تأكیدی حاوی بر قطعه برات

RÉVERSIBLE. T. de Jurisp. Il se dit des biens qui doivent, en certains cas, retourner au propriétaire qui en a disposé *A.* راجع الی صاحب الاوّل *P.* بصاحب اوّل باز آمدنی *T.* اوّلكی صاحبنه رجوع ایدر || Tous les apanages sont réversibles à la Couronne خواصك مجموعی جانب میری‌یه رجوع ایدر مقوله‌دندر

RÉVERSION. T. de Jurisp. Retour que le donateur a aux biens par lui donnés, en cas de la mort du donataire sans enfans *A.* رجوع الی صاحب الاوّل || Il est rentré à ce fief par droit de réversion صاحب اوّله رجوع قاعده‌سنجه بو مالكانه‌نك مجدداً ضبط وتصرّفنه مبادرت ایلدی Les apanages se donnent à charge de réversion à la Couronne faute d'hoirs mâles خاصّلر اولاد ذكور قالمدیغی حالده جانب میری‌یه رجوع ایتمك شرطیله ویریلور

REVÊTEMENT. Appui de maçonnerie qu'on donne à des terres pour les empêcher de s'ébouler *A.* جدار pl. جدران *P.* دیوار *T.* طاش قاپلمه‌سی - دیوار || Le revêtement du fossé خندقك طاش قاپلمه‌سی - دیواری

REVÊTIR. Donner des habits à quelqu'un qui en a besoin *A.* اعطاء اللباس - اكسا *P.* جامه بخشیدن - پوشانیدن *T.* اكسای روبا ویرمك - روبا كیدیرمك || Revêtir les pauvres فقرایه اعطای لباس ایتمك - فقرا ایتمك

SE REVÊTIR un habit, *A.* تلبس - اكتسا *P.* جامه پوشیدن *T.* روبا كیمك - Il se dit aussi des habits de cérémonie || Le Roi était revêtu des habits royaux پادشاه كسای سلطانیه ایله ملبّس ایدی

On dit, Revêtir un caractère, pour dire, faire connaître la qualité, l'autorité qu'on possédait sans la montrer *A.* اشعار *P.* نمودن *T.* بیلدرمك || Il ne passait que pour un voyageur, mais il a revêtu depuis peu un caractère d'envoyé شمدی‌یه قدر بیانی بر سیّاح كبی كچینور ایكن عهده‌سنده سفارت عنوانی اولدیغنی بوندن اوّلجه بیلدردی

Il se dit figur. des charges, des emplois dont on est pourvu *A.* تقلید *T.* عهده‌كه تقلید || La charge dont je vous ai revêtu عهده‌سنه بر ایلدیكم منصب Il est revêtu d'une belle charge عهده‌سنه بر

منصب معتبر تقليد اولندی

On dit, qu'un homme est revêtu du pouvoir d'un autre, pour dire, qu'il a le pouvoir d'un autre فلان كشی فلانك طرفندن جانب رخصتی حاملدر Le Roi l'a revêtu d'un plein pouvoir همايوندن رخصت كامله يی حاملدر

On dit en termes de Pratique, qu'un acte est revêtu de toutes ses formes, de toutes les formalités requises بو سند رسوم معتاده ايله معنون وصدور در

REVÊTIR un fossé, un bastion, signifie, les couvrir de pierre, de brique *A.* اغطاء الماء *P.* پوشانيدن *T.* قاپلامق — On dit aussi, Revêtir une terrasse de gazon سدی چيم ايله قاپلامق une muraille de carreaux de porcelaine ديواره چينی تختهلری ديواری چينی تختهلريله قاپلامق — قاپلامق

REVÊTU. *A.* ملبّس *P.* پوشيده *T.* كيينمش *A.* ملمّا *P.* پوشيده *T.* قاپلنمش

Il se dit figur. pour Orné *A.* متحلّی — محلّی *P.* پيراسته — دونانمش — بزنمش *T.* زيور يافته || Les vertus et les qualités aimables dont il était revêtu, le rendent encore plus regrettable متحلّی اولديغی فضايل برگزيده وخصايل جميله تقريبيله بر قات دخی محلّ تأسفدر

RÊVEUR. Qui rêve, qui s'entretient de ses imaginations *A.* تابع الاوهام والخيالات *P.* رهپيمای وادئ خيالات *T.* بالطبع خليايه تابعدر || C'est un esprit rêveur خلياجی

REVIREMENT. T. de Mar. Action de revirer. V. ce mot. — Il est aussi terme de finances dans cette phrase, Revirement de parties. V. Virement.

REVIRER. T. de Mar. On dit, Revirer de bord, pour dire, tourner d'un autre côté pour faire changer de route au vaisseau *A.* عدول عن الطريق — جنوف عن الطريق *P.* از راه راست ميل كردن *T.* يولدن صاپمق

RÉVISEUR. Celui qui revoit après un autre *A.* مميّز *T.* بوقلهيجی || Vous avez là un bon réviseur بو خصوصده كاردان بر مميّزك وار در Réviseur de comptes محاسبات مميّزی

RÉVISION. Action par laquelle on revoit de nouveau un compte, un procès *A.* رؤية على التكرار — تمييز *T.* بر دخی — يوقلمه || Révision de compte حسابك تكرار — تمييز حساب كورمه Demander la révision d'un procès بر دعوانك تكرار رؤيتی رؤيتنی استدعا ايتمك

REVIVIFICATION. Opération par laquelle on fait reparaître un métal sous sa forme naturelle. C'est une espèce de Réduction. V. ce mot.

REVIVIFIER. Vivifier de nouveau *A.* اعطاء الحياة مجدّداً — احيا — اعادة الحياة — تجديد الحياة *P.* حيات نو — مجدّداً جان نو — زندگی تازه دادن — مجدّداً زنده كردن — دادن *T.* يكيدن جان ويرمك *T.* يكيدن جانلندرمق — بخشيدن || Cette partie était presque morte, on l'a frottée avec de l'esprit-de-vin qui l'a revivifiée بو عضو روحدن عاری قالمق مرتبهسنده وارمشيكن شراب روحيله دلك اولندرق مجدّداً احيا اولندی

On dit en chimie, Revivifier le mercure, pour dire, le séparer des minéraux avec lesquels il avait été mêlé جيوه يی تمييز ايتمك — سيچوب آيرمق — تحصيل ايتمك

REVIVRE. Retourner à la vie *A.* رجوع الی — كسب الحياة *P.* حيات نو يافتن — زندگی نو يافتن *T.* يكيدن جان بولمق — جانلنمق | Vous avez beau pleurer, vos larmes ne le feront pas revivre عبث يرده بكا ايدرسك ديدهٔ غمگينكدن فوران ايدن سيل دموع مردهنك بر دخی حياته رجوع ايلمسنه مدار اولمق احتمالی يوقدر

On dit figur. Faire revivre, pour dire, faire recouvrer de nouvelles forces, redonner de la consolation, de la joie *A.* احياء *P.* حيات بخشيدن — جان بخشيدن *T.* جانلندرمق || Il était dans une grande langueur, le remède qu'on lui a donné l'a fait revivre غايت فتور ووصمته گرفتار اولمشيكن فلان دوادك تناوليله احيا اولمشدر — On dit d'un homme qui imite les grandes actions de ses ancêtres, qu'il fait revivre en lui la gloire de ses ancêtres كندو حسن سلوكيله آبا واجدادينك نام وشاننی احيا ايتمش اولور

On le dit aussi pour Renouveler *A.* تجديد *P.* نويدن *T.* يكيلمك — تازهلندرمك || Faire revivre un ancien procès بر عتيق دعوايی تجديد ايتمك Le roi avait supprimé cette charge, mais il l'a fait revivre پادشاه فلان منصبی كليّاً قالدرمشيكن بو دفعه تجديد ايتدردی — Et pour Remettre de nouveau en crédit || Faire revivre une hérésie, une opinion بر كونه رفض وبدعتی وبر نوع اعتقادی تجديد ايتمك — يكيدن تازهلندرمك

On dit aussi figur. Faire revivre l'amour, la haine, etc. pour

dire, les rallumer *A.* ایقاظ مجدداً ـ اشعال مجدداً *P.* از سر ـ نو انگیختن ـ از سر نو افروختن *T.* یکیدن قشقرتمق ـ آتش عشق وغضبی یکیدن اشعال ـ یکیدن علولندرمک ایتمک

RÉVOCABLE. Qui peut être destitué *A.* ممکن العزل *P.* عزل پذیرفتنی *T.* عزل اولنه بیلور ‖ Ordinairement toute procuration est révocable هر وکالت عادتا ممکن العزلدر ـ هر وکیل ـ مأمور ـ ممکن العزل Commission révocable اولان مأموریت

Et qui peut être annulé *A.* ممکن الالغا ـ ممکن النسخ ـ ممکن الابطال *P.* ابطال پذیرفتنی *T.* بوزیله بیلور ‖ Les donations à cause de mort sont révocables تقدیرنده حاول موت واقع اولان هبه‌لر ممکن الالغا در

RÉVOCATION. Action de destituer *A.* عزل ‖ J'ai révoqué mon procureur وکیلمی عزل ایلدم

Et action d'annuler *A.* الغا ـ ابطال ـ نسخ *P.* ابطالسازی *T.* بطالمه ـ بوزمه ‖ La révocation d'un testament وصیتنامه‌نک des pouvoirs donnés نسخ ویریلان رخصتک نسخ وابطالی والغاسی

RÉVOCATOIRE. Qui révoque *A.* ناسخ ـ مبطل *P.* ابطالساز ـ *T.* بطالیجی عملانده ساز ‖ Acte révocatoire سند مبطل ـ نسخ وابطالی متضمن بر قطعه سند

REVOIR. Voir de nouveau *A.* رؤیة علی التکرار *P.* باز دیدن *T.* ینه کورمک ‖ Je l'avais vu hier, je l'ai revu aujourd'hui فلانی دونکی کون کورمشیدم بو کون دخی کوردم Quand est-ce que nous nous reverrons? قنغی وقتده بری بریمزی کوره‌جکز

À REVOIR. On l'emploie pour dire, qu'il faut faire un nouvel examen d'un compte, de parties, etc. *T.* تکرار رؤیت اولنمق شرطیله

REVOIR. Examiner de nouveau *A.* امرار ـ رؤیة علی التکرار ـ النظر علی التکرار *P.* نیز چشم گذرانیدن *T.* ینه باقمق ـ بر کتابه ینه کوز کچورمک ‖ Revoir un livre pour le corriger لاجل التصحیح امرار نظر ایتمک Obtenir un arrêt pour faire revoir un procès دعوایی تکرار رؤیت ایتدرمک ایچون بر قطعه بیورلدی تحصیل ایتمک C'est un homme qui examine les choses avec soin, après lui il n'y a point à revoir هر شیده کمال تحری ودقت ایدر بر آدم اولمغله اندن چیقان ایشه بر دخی کوز کچورمک لازم دکلدر

RÉVOLTANT. Qui révolte, qui indigne, qui choque vivement *A.* عنیف ـ مزعج النفس *P.* دلازار ـ خشم انگیز *T.* نفس حرکت عنیفه Procédé révoltant ‖ بیزار ایدیجی ـ قبول ایتمز proposition تکلیف عنیف absurdité موجب نفسی ازعاج ازعاج Cette idée est révoltante اولدیجق بر بولسز حرکت موجب تعنیف اولدجق ـ نفسی موجب اولور بر معنا در

RÉVOLTE. Rebellion *A.* عصیان ـ بغی ـ عتو *P.* نا فرمانی ـ *T.* گردنکشی ـ زوربالق ـ آیاقلانمه ‖ Révolte générale هر عصیان عمومی On ne vit jamais une révolte si universelle طرفده منتشر اولمش بویله بر عصیان عظیم کورلمش دکلدر La révolte d'un camp, d'une armée اوردونک عتو وعصیانی ـ Avoir l'esprit de révolte آیاقلانمه قالقمسی عصیانه مایل بر مزاج Un esprit séditieux qui souffle la révolte partout ایله مجبول اولمق هر طرفده اشعال نائرهٔ عتو وعصیانه ساعی اولان بر فساد Apaiser une révolte بغی وعصیانی تسکین ایتمک On dit figur. La révolte des sens contre la raison, de la chair contre l'esprit, la révolte des passions نفس امارهٔنک عقل اوزرینه امراض نفسانیه‌نک عتو وطغیانی ـ عصیانی

RÉVOLTER. Soulever, porter à la révolte *A.* تحریک الی العصیان ـ اخراج من الاطاعة *P.* بنافرمانی انگیختن ـ *T.* بغتمه وعصیان انگیختن آیاقلندرمق ـ زوربالغه قشقرتمق ‖ C'est lui qui a révolté toutes ces provinces بو مملکتلری ـ جملهسنده تحریک عصیان ایدن فلاندر بو مملکتلری آیاقلاندران فلاندر Il a révolté tous mes enfans contre moi بالجمله اولادمی علیهمه اولدرق عصیانه تحریک ایلدی Révolter les inférieurs contre les supérieurs تابعلری متبوعین علیهنه آیاقلاندرمق ـ Figur. ‖ La volupté révolte les sens contre la raison هوا وهوس نفس امارهٔنک عقل اوزرینه عصیاننه باعث اولور

RÉVOLTER. Choquer vivement, indigner *A.* تعنیف ـ اغضاب ـ ازعاج النفس *P.* دل آزاریدن ـ انگیختن ـ *T.* کوجندرمک ـ طارلتمق ‖ Cet homme, par ses manières, par son procédé, a révolté tous les esprits contre lui فلان کمسنه اوضاع واطوار وحرکاتی ایله هموار اذهان ناسی علیهنه اغضاب وتعنیف ایتمشدر La proposition qu'il fit révolta toute l'assemblée ایتدیکی تکلیف ایله ارباب مجلسک جملهسنی تعنیف واغضاب ایلدی Cela révolte le bon sens, le bon goût عقل سلیم وحسن طبیعتک تعنیفنی مؤدی اولور بر معنا در

Se Révolter. *A.* رفع اللواء العصيان - ابتدار الى العصيان - نا فرمانى *P.* ابتدار الى البغى والعتو - خروج من الاطاعة - رايت افراز عتو وعصيان شدن - گردنكشى نمودن - نمودن سالك طريقهٔ نا فرمانى - رهرو گريوهٔ فتنه وعصيان شدن وعصيان شدن *T.* زوربا چيقمق - اياغه قالقمق || Se révolter contre son prince خروج على السلطان ايتمك - پادشاهه عاصى اولمق || Il a été cause que toute la province s'est révoltée مملكتك جملهسى رايت افراز عصيان اولمسنه - رفع لواى عصيان ايلمكه - آياغه قالقمسنه سبب اولمشدر

Révolté. *A.* معاصى *P.* گردنكشى نموده *T.* زوربا قالقمش - Il est aussi substantif *A.* عاصى pl. عصاة *P.* عاتى - نا فرمان - گردنكش *T.* زوربا - اياغه قالقمش

RÉVOLU. Il se dit du cours des planètes et des astres, lorsque, par leur mouvement périodique, ils sont revenus au même point d'où ils étaient partis *A.* دور كامل *P.* دور تمامى يافته *T.* دور تمام اولمش || Avant que le cours de Saturne soit révolu زحلك دور كاملندن مقدم - Il se dit aussi du temps, et alors on emploie aussi le mot *A.* منقضى || Le mois, l'an n'était pas encore révolu شهرك وسنهنك دورى دخى دور كامل دكل ايدى - دخى منقضى اولمامشيدى Année courante est opposée à année révolue سنهٔ حاضره تعبيرى سنهٔ منقضيه تعبيرينك نقيضيدر

RÉVOLUTION. Le retour d'une planète, d'un astre au même point d'où il était parti *A.* دورة كاملة - دوران *P.* گردش تمام *T.* بر يلدزك دور تمامى || Révolution périodique دورهٔ متناوبه La révolution des planètes سيارانك دورهٔ كاملهسى - Il se dit aussi du temps || La révolution des siècles, des temps, des saisons دوران دهور وازمان ودوران فصول واوقات

On appelle Révolution d'humeurs, un mouvement extraordinaire dans les humeurs *A.* هيجان الاخلاط

Révolution, se dit du changement qui arrive dans les affaires publiques, dans les choses du monde, dans les opinions, etc. *A.* انقلاب pl. انقلابات - تقلب الاحوال - تقلب pl. تقلبات - تحول pl. تحولات - تبدل pl. تبدلات || Prompte révolution subite فجئهٔ ظهور سريع الوقوع اولمش تقلب احوال merveilleuse انقلاب مستلزم الاستغراب - تقلب ناگهانى - ايتمش تقلب تقلب حيرت انگيز La perte d'une bataille cause souvent de grandes révolutions dans les États بر هزيمتك وقوعى ملك ودولت ايچنده تبدلات جسيمه وقوعنه سبب اولوكلمشدر Le temps fait de grandes révolutions dans les affaires مرور ازمان امور واحواله تبدلات عظيمهيى مؤدى اولور Les choses de ce monde sont sujettes à de grandes révolutions احوال عالم تقلبات جسيمهيه تابعدر Révolution dans les arts, dans les sciences حرف وصنايع وفنون وعلومده ظهور ايدن تبدل احوال La révolution de Suède, d'Angleterre اسوج وانكلتره دولتلرنده ظهوره كلان تبدل نظام - ظهوره كلان تقلبات وتبدلات

REVOMIR. Vomir ce qu'on a avalé. V. Vomir.

RÉVOQUER. Ôter à quelqu'un ses fonctions, son emploi *A.* عزل || Le roi révoqua son ambassadeur پادشاه ايلچيسنى عزل ايلدى Révoquer un commis بر مأمورى عزل ايتمك

Il signifie aussi, annuler *A.* نسخ - الغا - ابطال *P.* عملمانده كردن - ملغا ساختن *T.* بوزمق - بطاللمق || Révoquer un testament وصيتنامهيى نسخ والغا ايتمك Le roi a révoqué sa déclaration پادشاه اصدار ايتدرديكى بياننامهيى نسخ ايتدردى

On dit, Révoquer en doute, pour dire, mettre en doute *T.* محل شك واشتباه عد ايتمك - قيد اشتباكه دوشورمك || C'est une chose qu'on ne peut pas révoquer en doute بو شى محل شك واشتباه دكلدر

Révoqué. *A.* معزول *P.* عزلكرده *T.* عزل اولنمش *A.* ملغا *P.* عملمانده *T.* بطاللنمش

REVUE. Recherche, inspection exacte *A.* نظارة بالتحرى T چشم گذارى *T.* يوقلمه || Avant que de se coucher, il a fait la revue dans toute sa maison ياتمازدن مقدم بالجمله خانهسنك يوقلمهسنى ايتدى Ce supérieur fit la revue dans tous les coins et recoins du couvent فلان شيخ خانقاهك بالجمله كوشه و بوجاقلرينى يوقلدى

Revue. T. d'art. milit. Examen qu'on fait d'un corps de troupes, pour voir s'il est complet et en bon ordre *A.* اعتراض - تحصيل الجند *P.* چشم گذارئ سپاه *T.* عسكر يوقلمهسى || Revue d'un régiment آلايك يوقلمهسى Le commissaire qui a fait la revue يوقلمهيى ايتمش مباشر

RÉVULSIF. T. de Méd. Qui détourne le sang, les humeurs vers des parties opposées *A.* صارف *P.* بسوى ديگر تابنده *T.* بشقه طرفه صاپدريجى - بشقه طرفه دوندريجى

RÉVULSION. Retour des humeurs d'une partie du corps à une partie opposée *A.* انصراف *P.* باز گردش *T.* صاپمه || Il s'est

fait une révulsion de l'humeur de la goutte qui a pensé l'étouffer نقرس ماده سنك انصرافى تقريبيله انخناقنه برمق قالمشدر On lui appliqua des ventouses, pour faire révulsion de l'humeur qui lui tombait sur les yeux كوزينه نزول ايدن ماده نك انصرافنه مدار اولمق ايچون حجامت لازم كلدى

REZ. Joignant. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Rez pied, rez terre, qui signifie, joignant la terre, à fleur de terre *A.* الى يكسان ـ تا بروى خاك ـ در برابر زمين *P.* وجه الارض *T.* يره برابر خاك || On a abattu cette maison rez pied, rez terre بو خانه يى تا بروى خاك هدم ايتمشلر در خاك ـ يره برابر ييقمشلر در ـ ايله يكسان ايتمشلر در

REZ DE CHAUSSÉE. Niveau du terrain *A.* وجه الارض *P.* روى زمين *T.* يريوزى || Depuis le rez de chaussée jusqu'au haut روى زميندن بالايه قدر Les fondemens sont élevés jusqu'au rez de chaussée بنانك تملى وجه ارضه قدر چيقمشدر L'appartement du rez de chaussée خانه نك يريوزنده اولان طبقهٔ سفلاسى

RHABILLER. Habiller encore une fois *A.* اكساء على التكرار *P.* بر دخى كيدرمك *T.* نيز پوشانيدن ـ Et fournir de nouveaux habits *A.* اكساء الثوب الجديد *P.* جامهٔ نو پوشانيدن *T.* يكى روبه كيدرمك

Figur. Réctifier ce qu'il y a de défectueux dans une affaire, tâcher de diminuer une faute *A.* ستر العيب *P.* عيبرا پوشيدن *T.* عيبى اورتمك || Il a rhabillé tout cela du mieux qu'il a pu بو ماده نك عيبنى الندن كلديكى قدر ستر ايلدى

RHAPONTIC. V. Rhubarbe des moines.

RHÉTEUR. Celui qui enseigne l'art de bien dire *A.* معلم العلم البيان

On appelait Rheteurs, chez les anciens Grecs, les orateurs qui traitaient des affaires publiques dans les harangues qu'ils faisaient au peuple *A.* واعظ pl. وعاظ pl. واعظين || Dans Athènes, les rhéteurs avaient grande part au gouvernement قديمده مدينة الحكما دينمكله معروف اولان بلدهٔ آتنده زمرهٔ واعظين فصاحت آيينك امور ملكه مدخل عظيملرى وار ايدى

RHÉTEUR. Auteur qui a écrit sur la rhétorique *A.* مؤلف الكتاب العلم البيان

RHÉTORICIEN. Celui qui sait la rhétorique *A.* اهل البيان pl ارباب العلم البيان ـ ou celui qui étudie la rhétorique *A.* طالب العلم البيان pl. طلبة العلم البيان

RHÉTORIQUE. L'art de bien dire *A.* علم البيان ـ علم المعانى ـ علم البديع || Les préceptes, les règles de la rhétorique قواعد علم معانى يى افاده وتعليم Enseigner la rhétorique علم بيان علم معانى درسنى ويرمك ـ ايتمك

On appelle Figure de rhétorique, toute façon de parler que l'orateur emploie pour donner de la force ou de la grâce au discours *A.* صنعة بيانية pl. صنايع بيانية || La métaphore est une figure de rhétorique استعاره صنايع بيانيه دندر

Il se dit aussi de tout ce qu'on emploie dans le discours pour persuader quelqu'un *A.* قوت ناطقة ـ ضرب النطق *P.* سخنپردازى *T.* سوز ابدلكى || J'ai employé toute ma rhétorique pour le persuader ـ فلانى الزام ايچون قوت ناطقه يى بسبتون صرف ايلدم ضرب نطقمى بسبتون دوكتدم

Il se dit aussi en mauvaise part, pour désigner l'affectation d'éloquence *A.* صلصلة الكلام *P.* سخنپردازئ مزخرف *T.* دوزمه قوشمه سوز

RHINOCÉROS. Animal sauvage qui a une corne sur le nez *A.* كركدن ـ قاتل الفيل ـ كركدن ـ مرميس *P.* كركدن *T.* ارج || Le combat d'un rhinocéros contre un éléphant كركدانك فيل ايله دوكشمه سى

RHUBARBE. Racine médicinale *A.* روند ـ روند صينى *P.* راوند *T.* راوند

RHUBARBE DES MOINES, ou RHAPONTIC. Plante *A.* اخليج *T.* راوند اوتى

RHUMATISME. Maladie qui cause de la douleur dans les muscles, dans les membranes, ou même dans le périoste *A.* وجع المفاصل ـ فاجع *P.* ريح طيار *T.* درد خله *T.* يل || Rhumatisme douloureux اوموزده Rhumatisme sur les épaules وجع مفاصل اولان ريح طيار

RHUME. Fluxion causée par une humeur âcre, qui excite la toux, et qui rend la voix enrouée *A.* زكام *P.* خشام *T.* زكام || Rhume de cerveau زكام دماغى Ce rhume lui est tombé sur la poitrine زكام صدرينه منصب اولدى Son rhume commence à se mûrir زكامى انتضاجه ميل ايتدى

RHUS. V. Sumac.

RHYTHME. Nombre, cadence, mesure *A.* وزن pl. اوزان || Le rhythme de la musique ancienne موسيقئ قديمك وزنى Les rhythmes

poétiques اوزان شعريه La prose a son rhythme, ainsi que la poésie كلام منشورده كلام منظوم كبى وزن وار در

RHYTHMIQUE. Qui appartient au rhythme *A.* وزنى || L'harmonie rhythmique لطافت وزنيه

RIANT. Gracieux, qui marque de la gaieté, de la joie *A.* ذو البشر والبشارة ـ بشير الوجه ـ بهيج ـ بشوش *P.* خندان ـ روى خندان ـ وجه بشوش *T.* كولر يوزلو || Visage riant كولر يوز Une mine, une physionomie riante شكل وسيماى طور پر بشر وبشارت Il vint à moi d'un air riant بهجتنما ايله يانمه كلدى

Et agréable à la vue *A.* لطيف المنظر ـ نضير *P.* زيبا ـ دلبر ـ كوزل *T.* دلگشا ـ خوشنما || Une maison riante بر خانهٔ دلگشا Jardin riant حديقهٔ دلگشا Tout y était riant بو محلده هر شئ پر نضارت ولطافت ايدى لطيف المنظر

RICANEMENT. Action de ricaner *A.* مهانفة *P.* زهر خند *T.* فرسز كولمه

RICANER. Rire à demi, soit par sottise, soit par malice *A.* اهناف *P.* زهر خند كردن *T.* فرسز فرسز كولمك || Il ne fait que ricaner اهنافدن خالى اولديغى يوقدر

RICANEUR. Celui qui ricane *A.* مهانف *P.* زهر خند كنان *T.* فرسز كولر

RIC-A-RIC, signifie, avec une entière exactitude *T.* طبقى الدجغى طبقنه On lui a payé ric-à-ric tout ce qui lui était dû اولان اقچه طبقى طبقنه طرفنه ادا اولندى

RICHARD. Celui qui a beaucoup de bien *A.* متموّل فوق الغاية ـ مالك المال قارون *P.* سخت توانكر *T.* پك زنكين

RICHE. Qui a beaucoup de bien *A.* غنى pl. اغنياء ـ متموّل ـ صاحب اليسار ـ صاحب الثروة *P.* باى ـ مالدار ـ توانكر *T.* زنكين || Un homme fort riche غايت متموّل بر ادم Il est riche en argent, en meubles, en fonds de terre, en rentes constituées نقود واشيا وعقار واملاك وفائض مستغلات مرتبه ناطق وصامت واملاك وعقار جهتيله ثروت ويسارى وار در ومستغلات مرتبه فائضندن عبارت اموالك كثرتى تقريبيله صاحب يسار وثروت بر آدمدر || Il est aussi substantif || Le riche et le pauvre زنكين وزيورت ـ باى وكدا ـ غنى وفقير

Il se dit aussi en parlant des provinces, des villes *A.* معمور ـ كثير البركة ـ معمور الحال *P.* مالدار ـ آبادان || Cette province est fort riche معمور الحال بر مملكتدر C'est la plus riche ville du royaume دولتك اك مالدار شهريدر ـ Il se dit aussi figur. || Riche en mérite, en vertus فرط لياقت واهليت وكثرت فضايل جهتيله معمور الحال ـ On dit aussi, qu'une langue est riche وسعتى چوق ـ واسع برلسان ـ معمور برلسان

On dit proverb. d'un homme très-riche, qu'il est riche comme Crésus قارون زماندر ـ Et est assez riche qui ne doit rien *A.* البرئ من الديون كمالك المال قارون *T.* بورجى اوليميان زنكين صاييلور ـ Et est assez riche qui est content القناعة كنز لا يفنى *T.* آزه قناعت ايدن زنكين صاييلور *A.*

RICHE. Abondant, fertile *A.* كثير البركة ـ كثير وبذير ـ مبذور ـ ذو خصب ورخاء ـ رخى ـ خصيب ـ وفير النما *P.* نزير ـ بركتلو ـ كور ـ مباح ـ بول *T.* فراوان || La moisson a été riche حصادك خصب ورخاسى وار ايدى Les mines du Potosi sont riches فلان معدنلر بغايت بركتلو در C'est un pays riche en blés, en vins, en sel, etc. حبوباتى وخمر وملحى محصولاتى نزير ومبذور بر مملكتدر

Il signifie aussi, de grand prix, magnifique *A.* ذو قيمة ـ فاخر ـ عالى القيمة *P.* گرانبها ـ قيمتدار *T.* قيمتلو ـ آغر || Des meubles riches فاخر وذيقيمت متاع بيت des étoffes, des habits riches ذيقيمت اثواب ـ اثواب والبسهٔ فاخره

RICHEMENT. Magnifiquement *A.* فاخرا *P.* بشكوه وحشمت *T.* احتشاملو اولدرق ـ آغر اولدرق || Il est richement vêtu البسهٔ فاخره ايله ملبّسدر richement meublé اوئده امتعهٔ فاخره وار در

RICHESSE. Opulence *A.* كثرة المال ـ غناء ـ يسار ـ ثروت ـ معموريّة الحال *P.* مالدارى ـ توانكرى ـ فراوانئ مال *T.* زنكينلك ـ آبادانئ حال || C'est le commerce qui fait la richesse de ce pays-là بو مملكتك مدار ثروت ومعمورتى تجارت مادّه‌سيدر Le bétail est une grande richesse en de certains lieux بعض مملكتلرده كثرت حيوانات مايهٔ يسار ومعموريتدر Toute leur richesse consiste en blés et en vins حاللرى حبوباتدن وخمر محصولندن عبارتدر

Il se dit aussi en parlant des mines *A.* معموريّة *P.* آبادانى *T.* معمورلق ـ بركت ـ بوللق

Et de l'éclat et du prix des choses *A.* علوّ القدر ـ علوّ القيمة *P.* گرانبهايى *T.* آغرلق || Voyez la richesse de cet habit, il est couvert de perles, de diamans بو ثوبك علوّ قيمتنه نظر ايله يكپاره انجو والماس ايله ايشلنمشدر ـ On dit figur. La richesse d'une langue بر لسانك معموريتى ـ وسعتى

On dit proverb. Contentement passe richesse *A.* القناعة كنز لا يفنى *T.* اصل زنكين آزه قناعت ايدندر

Richesses, au pluriel, signifie toujours de grands biens *A.* مال *P.* كثرة المال والمنال ـ كثرة المال ـ اموال كثيرة pl. كثير مالدارلق *T.* بسيارئ مال ـ فراوانیٔ مال || Grandes richesses اموال عظيمه immenses اموال ما لا نهايه innombrables اموال مراتب اعداددن خارج اموال فراوان ـ لا يعدّ ولا يحصى inestimables دائرهٔ قياس وتخميندن بيرون اموال كثيره Les richesses enorgueillissent كثرت مال مستلزم كبر وغرور در Accumuler, amasser, entasser des richesses جمع اموال ايتمك ـ ادّخار مال ايتمك

RICIN ou PALMA-CHRISTI. Plante *A.* خِرْوَع *P.* بيد انجير *T.* كنه كرچك اوتى

RICOCHET. Bond que fait un corps jeté obliquement sur la surface de l'eau *A.* حركة دائرة *P.* حركت منجكوارى *T.* سكدرمه ـ On dit aussi Battre en ricochet, pour dire, battre une place assiégée avec des pièces qui tirent en sorte que le boulet vient plonger sur le rempart, où il fait plusieurs bonds *T.* سكدرمه كله آتمق

RIDE. Pli qui se fait sur le front, sur le visage, et qui est ordinairement l'effet de l'âge *A.* مكسر الجلد ـ غضون pl. غضن pl. مكاسر الجلد *P.* آژنگ ـ چين ـ انقوچ *T.* بيو ـ بورش بارش ـ بوريشقلق || Elle a soixante ans, et n'a pas encore une seule ride سنى التمشه بالغ اولمشيكن چهرهسنده الني مكاسر جلددن اثر بيله يوقدر Il a le front plein de rides بورش بارش ايله مالامالدر ـ پر چين وآژنگدر Les rides de la vieillesse غضون شيخوخت ـ Se faire des rides en se pliant le front *A.* تقطيب الجبهة *P.* چين جبين كردن *T.* كوز چهره بوريشدرمق ـ قاش بوريشدرمق

RIDEAU. Morceau d'étoffe qu'on emploie pour couvrir quelque chose, et auquel sont attachés des anneaux, par le moyen desquels on le tire *A.* ستر pl. استار ـ سترة ـ ستارة pl. ستاير ـ سجاف pl. سجوف pl. اسجاف ـ سُدل pl. اسدال ـ حجاب pl. حجب *P.* پرده *T.* پرده ; Rideau de fenêtre پنجره پردهسى Rideau de taffetas كمخا پرده Ouvrir, relever le rideau پردهيى قالدرمق ـ رفع ايتمك

Tirer le rideau, signifie, cacher quelque chose avec le rideau *A.* اسدال السترة ـ اسجاف السترة *P.* پردهرا فرو هشتن *T.* پردهيى عاليويرمك ou ôter le rideau de devant quelque chose *A.* رفع الحجاب ـ تكشيط السترة *P.* پردهرا بركشيدن *T.* پردهيى قالدرمق ـ پردهيى آچمق || Tirer le rideau sur un tableau تصويرك يوزينه پرده چكمك de devant un tableau تصويرك يوزندن رفع پرده ايتمك ـ On dit figur., C'est une chose sur laquelle il faut tirer le rideau, pour dire, c'est une chose dont il ne faut pas parler پوشيدهٔ پردهٔ ستر واخفا مستور پردهٔ خفا اولهجق اموردندر ـ اولهجق موادّدندر Il faut tirer le rideau sur tous nos malheurs passés مصايب وآفات ماضيه پس انداختهٔ پردهٔ نسيان اولملو در ـ On dit aussi d'un homme qui a soin de ne se pas laisser apercevoir dans une affaire, qu'il se tient derrière le rideau ايشنى پس پردهٔ خفاده ايشلر

Rideau. T. de fortif. Petite élévation de terre, derrière laquelle on peut se cacher *A.* دَكّ pl. دككة *T.* يصتم تپه || On a mis l'infanterie derrière un petit rideau پياده عسكرى بر يصتم تپهجككك وراسنده يرلشدرديلر

RIDER. Faire des rides, causer des rides *A.* ايراث ـ انخاص *P.* الغضون آژنگ ـ پر چين كردن ـ چين چين كردن ـ *T.* فا هم كردن ـ نمودن || بيو بيو ايتمك ـ بوريشدرمق Les années lui ont ridé le visage مرور سنى انخاص وجهنه چكديكى Cette grande maladie l'a tout ridé بادى اولمشدر مرض شديد چهرهسنده ايراث غضونى مستلزم اولمشدر

Se rider. *A.* تقبّض ـ انتخاص *P.* پر چين شدن ـ آژنگ ـ انقوچ گرفتن ـ فا هم آمدن ـ داشتن *T.* بوريشمق ـ بورش ـ بيو بيو اولمق ـ بارش اولمق || Son visage commence à se rider چهرهسى انتخاصه باشلادى

Ridé. *A.* مغضن ـ متقبّض ـ ناخص *P.* پر چين گشته ـ انقوچ گرفته ـ آژنگ داشته ـ فا هم آمده *T.* بوريشمش ـ بيو بيو اولمش ـ بورش بارش اولمش

RIDICULE. Digne de risée, de moquerie *A.* اضحوكة pl. اضحوكات ـ مستحق التمسخر ـ واجب الاستهزا *P.* شايان خنجرود ـ مسخرهلغه الندجق شئ ـ ذوقلنلهجك شئ *T.* سزاوار استهزا || Que cela est ridicule! بو شئ نقدر شايان استهزا در Manière, posture, discours ridicule محل استهزا اولهجق اوضاع واطوار وهيئت وگفتار

RIDICULE, subst. *A.* سخرية pl. سخريات *P.* خنجرود *T.* مسخرهلق || Ce serait un grand ridicule بو كيفيت سخريهٔ عظيمه در Apercevoir les ridicules سخرياتنه دقت ايتمك

Donner, prêter des ridicules à quelqu'un برکمسنه‌یی استسخار - برکمسنه‌یی مسخره‌لغه چویرمک le tourner en ridicule ایتمک مسخره‌لغه آلمق

RIDICULEMENT, adv. *A.* علی طریق - علی وجه الاستسخار التمسخر *P.* مسخر گونه - بخنجرودی *T.* مسخره‌جه || Il danse ridiculement مسخره‌جه رقص ایدر

RIDICULISER. Tourner en ridicule *A.* تمسخر - استسخار *P.* خنجرود کردن *T.* مسخره ایتمک - مسخره‌لغه چویرمک زیاده || Ridiculiser l'action la plus sérieuse مسخره‌لغه آلمق - شایان اعتنا اوله‌جق بر شیئی مسخره‌لغه چویرمک

RIDICULITÉ. Qualité de ce qui est ridicule *A.* سخریة *P.* خنجرودی *T.* مسخره‌لق || Je lui ai fait sentir la ridiculité de sa demande مطلوبی اولان ماده‌نک سخریتنی کندویه افهام ایلدم - Il signifie aussi, action ou parole ridicule. V. Ridicule au substantif.

RIEN. Néant, nulle chose *A.* عدم *P.* نیستی - هیچ *T.* یوق - الله تعالی دنیایی هیچ بر شی | Dieu a créé le monde de rien یوقدن وار ایلدی - عدمدن خلق وایجاد ایلدی Dans l'ordre de la nature, rien ne se fait de rien طبیعت کائناتک سیاق ونظامنه نظراً عدمدن هیچ بر شی حاصل اولمز Rien n'est plus glorieux, plus avantageux بوندن زیاده شانلو وفائده‌لو هیچ بر شی یوقدر Je ne dis rien هیچ بر شی سویلمم Il ne répond rien هیچ جواب ویرمز Je ne demande rien هیچ بر درلو مطلوبم یوقدر N'y a-t-il rien de nouveau? حوادثدن هیچ بر شی یوقمیدر Je compte cet homme-là pour rien - هیچ مثابه‌سنده - شو آدمی عدم مثابه‌سنده عدّ ایدرم On dit, qu'une chose s'est réduite à rien, pour dire, qu'il n'en est presque rien resté بو شی هیچه دوندی - Il se dit aussi en parlant d'une affaire qui n'a eu aucun succès هیچه نتیجه ویردی

RIEN DU TOUT. *A.* اصلا - دیّار *P.* هیچ *T.* هیچ

RIEN, signifie aussi, peu de chose *A.* لا شی - شی جزئی *P.* نا چیز *T.* آز بر شی || Il a eu cette maison-là pour rien بو خانه‌یی لا شی مقوله‌سیله ایدندی Il ne m'a donné que cent écus, il n'a envoyé que deux cents hommes de secours, ce n'est rien بکا انجق یوز غروش اعطا وایکییوز نفر امداد ارسال ایلدی بونلر لا شی مقوله‌سیدر Il mange très-peu, il vit de rien غایة الغایه قلیل الاکل اولوب جزئی شی ایله گچینور Il se fâche de rien جزئی شیدن انجنور

Et quelque chose *A.* شی ما *P.* چیزی *T.* بر شی || S'il y a rien qui me plaise, c'est... طبیعتمه موافق بر شی وار ... Y a-t-il rien de si beau que..? بوندن دلبر بر شی وارمیدر ایسه فلاندر

RIENS, signifie, des choses peu importantes *A.* pl. عبثیات - هیچ مقوله‌سی *T.* چیزهای بی اصل - هیچ *P.* ما لا یعنی عبث شیلر - شیلر || S'arrêter à des riens عبث شیلره صوف دعن ایتمک Il vaut mieux ne rien faire que de faire des riens ما لا یعنی شیلره مشغول اولمقدن ایسه هیچ بر شی ایتمامک اولیدر

RIEUR. Celui qui rit *A.* ضاحک - ضحاک *P.* خنده زن *T.* کولیجی

Et qui aime à rire *A.* هرهار - منفاص - بهلول - مضحاک - کثیر الضحک *P.* بسیار خند *T.* کولکن

Et qui raille, qui se moque *A.* مستهزی *P.* جنجرود پیشه *T.* ذوقلنیجی

RIGIDE. Sévère, austère *A.* متصلب - شدید المزاج *P.* سخت *T.* برک || C'est un homme trop rigide, qui ne pardonne rien ni aux autres, ni à lui-même بغایت شدید المزاج بر آدم اولوب نه آخره ونه نفسنه مساعده ایدر Un censeur rigide بر عیبجوی متصلب Un rigide observateur des lois مقتضای شریعتک وفایه‌سنده تصلب طبعی غالب بر Un homme qui a une vertu rigide کمال تصلبه مقارن صلاح حاله مالک بر آدم

RIGIDEMENT. adv. *A.* بالصلابة *P.* بسختی - متصلبانه *T.* برکلک ایله || Il a jeûné tout le carême rigidement واجبه صیامی متصلبانه ادا ایلدی Un magistrat qui examine tout rigidiment هر شیئی متصلبانه تفتیش وتفحص ایدر بر حاکم

RIGIDITÉ. Austérité, grande sévérité *A.* صلابة - تصلب *P.* سختی *T.* برکلک || Les magistrats font observer cette loi avec beaucoup de rigidité حکام وضابطان بو قانونی غایت صلابت ایله اجرا ایتدررلر La rigidité de ses moeurs فلانک آداب واخلاقنده اولان فرط صلابت

RIGOLE. Petite tranchée, petit canal qu'on fait dans la terre, pour faire couler de l'eau dans un jardin, dans un pré, etc. *A.* ساقیة pl. سواقی - مذنب pl. مذانب *P.* فرکن - رودخانه *T.* اریق - صو اریغی || Faire une rigole بر صو اریغی اچمق

RIGORISME. Profession de la morale chrétienne, ou de la morale d'une secte, dans toute sa rigueur *A.* صلابة دينيّة ‖ Il a trop de rigorisme dans ses principes اصول دينيّه‌سنده صلابتى زياده در

RIGORISTE. Celui qui pousse trop loin la sévérité dans la morale chrétienne, ou dans la morale de quelque secte *A.* متصلب فى الدين ‖ Il y a des rigoristes dans toutes les religions كافّهٔ اسم وملّلده متصلب فى الدين آدملر بولنور

RIGOUREUSEMENT. Avec rigueur *A.* بالشدّة ـ شديداً *P.* بدرشتى *T.* سردلكت ايله ـ پكلكت ايله ‖ Il l'a traité rigoureusement حقنده شدّت ايله معامله ايلدى Punir rigoureusement شديداً تاديب ايتمك

On dit, Cela est rigoureusement vrai, pour dire, cela est d'une vérité incontestable بو شيئك صحت وحقيقتى قويّاً ثابتدر Et cela est rigoureusement démontré قويّاً اثبات اولنمش قويّاً ثبوتيافته اولمش قضايادندر ـ امورددندر

RIGOUREUX. Qui a beaucoup de sévérité à l'égard des autres *A.* شديد الخليقة ـ شديد المزاج *P.* تند سرشت ـ تند خو *T.* سرد خويلو ‖ C'est un homme rigoureux qui n'excuse, qui ne pardonne rien هيچ بر شيده تجويز عفو واغماض ايتمز بغايت شديد المزاج بر آدمدر C'est un créancier fort rigoureux سرد خويلو بر ـ شديد وتند خو بر متقاضئ دينندر آلەجقلو در

Il se dit aussi des choses *A.* اكيد ـ شديد *P.* تند وتيز *T.* سرد ‖ Un arrêt rigoureux اكيد وشديد بر قطعه بيورلدى ‖ un hiver سرد قيش ـ شتاى شديد Avoir une conduite rigoureuse شدّت اوزره حركت ايتمك Souffrir un supplice, un tourment rigoureux مظهر نكال شديد اولمق Observer une diète rigoureuse اكيد وشديد حميه‌يه رعايت ايتمك

On dit, Preuves rigoureuses, Démonstration rigoureuse, pour dire, incontestables براهين قويّه واثبات قوى

RIGUEUR. Sévérité, austérité *A.* شدّت *P.* درشتى *T.* پكلك ـ سردلك ‖ Grande, extrême rigueur شدّت عظيمه ومفرطه Insupportable rigueur شدّت طاقتشكن ـ شدّت تحمّلگداز Vous me traitez avec la dernière rigueur حقمه نهايت شدّت ايله معامله ايدرسك Il traite ses valets avec une grande rigueur خدمتكارلرينى كمال شدّت ايله قوللنور La rigueur de la saison, de l'hiver, du froid شدّت موسم وشدّت شتا وشدّت برودت

RIGUEUR. Grande exactitude, sevérité dans la Justice *A.* موجب ـ مقتضا ‖ Les juges sont obligés de suivre la rigueur des lois حكّام وقضات مقتضاى شريعته تبعيّت ايتمك واجبهٔ حالّلريدر Juger suivant la rigueur des ordonnances احكامك موجب ومقتضاسى اوزره محاكمه ايتمك

On dit, qu'une chose est de rigueur, pour dire, qu'elle est indispensable *A.* متحتم الادا ـ متحتم ـ واجب ـ لا بدّ

À la rigueur, À la dernière rigueur, À toute riguer, En rigueur, signifient, dans la dernière exactitude, avec une extrême sévérité *A.* شديداً ـ على وجه التأكيد ـ اكيداً *P.* سخت *T.* صيقى ـ پك ‖ Observer les lois à toute rigueur قوانين واحكامه اكيداً وشديداً رعايت ايتمك Il ne faut pas exiger ses droits à la rigueur على وجه التأكيد تقاضاى حقوق ايتمك روا دكلدر

On dit, Cela est prouvé en rigueur, pour dire, incontestablement قويّاً اثبات اولنمش مادّه در

À la rigueur, signifie aussi, trop à la lettre, sans modification *A.* بعينه *P.* بلا قصور ـ بى كم وكاست *T.* طبقى طبقنه ‖ Expliquer une loi à la rigueur قانونه بعينه معنا ويرمك Il ne faut pas prendre ce qu'il dit à la rigueur ديديكى كلامى طبقى طبقنه آلملو دكلدر

RIMAILLER. Faire de méchants vers *A.* تشاعر *P.* شعر فروشى كردن *T.* قبا صاپه شعر ياپمق ـ شاعرلك صاتمق

RIMAILLEUR. Celui qui fait de méchants vers *A.* متشاعر *P.* شعر فروش *T.* قبا صاپه شعر سويليان ـ شاعرلك صتان

RIME. Uniformité de sons dans la terminaison de deux mots *A.* قافية pl. قوافى ـ سجع pl. اسجاع pl. اساجيع *P.* ساوند *T.* قافيه ‖ La contrainte de la rime empêche souvent qu'on ne puisse exprimer sa pensée aussi bien qu'on le voudrait اكثريا ضرورت قافيه كما هو المطلوب افادهٔ مرامه مانع اولور

On dit proverb. Il n'y a ni rime ni raison dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il n'y a point de bon sens *A.* قول لا عناج له ـ لا عناج لقوله *P.* سخن بيمعنى ـ رطب ويابس سوز سويلمك *T.* وساوند گفتن ـ ايپى صاپى يوق سوز سويلمك

RIMER. Il se dit des mots qui se terminent par le même son *A.* توافق الاسجاع *P.* ساوند هموار آمدن *T.* قافيه اويغون

بو ایکی الفاظ متوافق کلمک || Ces deux mots riment bien — On dit, Rimer à la fois aux yeux et aux oreilles, الاسجاعدر lorsque les syllabes qu'on fait rimer ont le même son, et sont orthographiées de même قافیه سمعاً ونظراً موافق کلمک

On dit figur., que des choses ne riment pas ensemble, pour dire, qu'elles n'ont aucun rapport *A.* عدم التوافق *P.* با یکدیگر نا موافق بودن *T.* بری برینه اویغون - بری برینه اویمامق | Cela ne rime à rien بوشی هیچ بر شیئه توافق کلمامک اویغون کلمز - ایتمز

Rimer. Faire des vers *A.* انشاد الشعر - نظم *P.* شعر پرداختن *T.* شعر یاپمق

Rimé. *A.* مسجع - مقفی *P.* ساوند دار *T.* قافیدلو

RIMEUR. Il se dit d'un mauvais poète. V. Rimailleur.

RINCER. Nettoyer en lavant des verres, des tasses etc. *A.* غسل الاوانی - تمضمض *P.* اوانی شستن *T.* قاب قجاق بایقامق || Il faut rincer cette cruche بو دستی یی بایقاملودر

Rincer sa bouche. Laver sa bouche *A.* غسل الفم - شوص الفم بالمضمضة *P.* دهان شستن *T.* آغزی صو ایله چالقیوب بایقامق || Il se rince la bouche tous les matins هر صباح اغزینی مضمضه ایدرک بایقار

Rincé. *A.* مغسول - متمضمض *P.* شسته *T.* بایقانمش *A.* مغسول بمضمضة الماء - مشوص *P.* دهان شسته *T.* اغز بایقانمش

RINÇURE. L'eau avec laquelle on a rincé un verre *A.* غسالة *P.* چرکاب *T.* بایقندی

RIPOSTE. Réponse vive faite sur-le-champ, repartie prompte pour repousser une raillerie *A.* جواب بالرد - جواب متقبل - بداهة *P.* حاضر جوابی *T.* حاضر جوابلق - جواب فارشولق || Avoir la riposte prête جواب رد حاضر اولمق Il lui fit une riposte fâcheuse بر جواب عنیف ایله بالبداهه مقابله ایلدی

RIPOSTER. Répondre vivement et sur-le-champ *A.* اقتبال الجواب - رد الجواب مقتبلاً *P.* حاضر جوابی کردن *T.* حاضر جوابلق ایله فارشولمق - حاضر جوابلق ایتمک

Et repousser vivement une injure, un coup *A.* مقابلة - مقابلة بالرد *P.* مقابله نمودن *T.* فارشولمق | On avait fait une satire contre lui, il riposta par une satire plus vive علیهنه ایتدکلری هجوه بر هجو اشد ایله مقابله ایلدی

RIRE. Faire un certain mouvement de la bouche, causé par l'impression qu'excite quelque chose de plaisant *A.* ضحک *P.* خندن *T.* کولمک || Qui pouvait s'empêcher, se tenir de rire? امساک ضحک ایتمکه نه ممکن Faire un conte pour rire بر منقبه ایجاد ایتمک لاجل الاضحاک - خلقی کولدرهجک بر قصه یاپمق Rire hors de propos بلا موجب کولمک Étouffer de rire کولمکدن بایلمق

Éclater de rire *A.* انفحاص بالضحک *P.* بسیار خنده زدن *T.* جوق کولمک

Faire de grands éclats de rire *A.* قرقرة *P.* خنداخند کردن *T.* قیر قیر کولمک

Rire à gorge déployée *A.* قهقهة *P.* قاه قاه زدن *T.* قهقهه ایله کولمک

Rire, se dit au figuré, de ce qui est agréable, de ce qui plaît *A.* ایجاب الفرح *P.* فرح بخشیدن - فرح رسانیدن - خرمی بخشیدن - خندان بودن *T.* کولمک || Tout rit dans cette maison هر شیئ خندان وفرحبخشا در - بو خانده هر شیئ کولر — On dit aussi d'un homme à qui tout réussit, que la fortune lui rit, que tout rit à ses désirs بختی خنداندر - فلک من کل الوجوه کندوبه گشاده در - یاور وخنداندر - موافق ورامدر — On dit proverb. Marchand qui perd ne peut rire ضرر کورمش بازرکانک یوزی کولمز

Rire, signifie aussi, badiner, plaisanter *A.* هزل *P.* لاغیدن *T.* لطیفه ایتمک - سقا ایتمک || Est-ce que vous riez, ou si c'est tout de bon? مرادک هزلمی یوخسه جد وحقیقتمیدر Il ne disait cela que pour rire بونی انجق هزل ولطیفه ایچون سویلر ایدی

Rire. Ne se point soucier, témoigner qu'on ne tient point de compte *A.* عدم الالتفات *P.* التفات ننمودن *T.* دماغ ایتمامک || Ses menaces ne m'étonnent point, je n'en fais que rire ایتدیکی تهدیدلر بکا کار ایتمیوب عندمده شایان التفات دکلدر

Rire ou Se rire de quelqu'un. S'en moquer *A.* استهزاء - تهزؤ - مهارات *P.* خنده خریش کردن *T.* بر کمسنه نک - بر کمسنه یی ذوقلنمک - صقالنه کولمک — Il se dit aussi des choses || Il rit ou il se rit de vos vains projets ایتدیککک تدابیر باطله یی ذوقلنور — On dit aussi, Rire au nez de quelqu'un, pour dire, se moquer en face de quelqu'un بر کمسنه یی یوزینه قارشو ذوقلنمک

RIRE ou RIS. Action de rire *A.* ضحک *P.* خنده *T.* کولش

ـ كولمه ‖ Rire agréable ضحك لطیف ـ خندهٔ شیرین ـ دادلو كولش ‖ Ris amer زهرخند ـ Ris dédaigneux et moqueur *A.* ضحك منتق *P.* خنده خریش ـ *T.* خندهٔ استهزا فرما ـ ذوقلنمه طرزنده كولش

Ris Sardonique, ou Sardonien. Espèce de ris convulsif *A.* ضحك اختلاجی

RIS. Sorte de grain. V. Riz.

RISÉE. Grand éclat de rire que font plusieurs personnes ensemble *A.* قهقهة *P.* قاه قاه *T.* قاه قاه ‖ Il s'éleva une grande risée de toute l'assemblée مجلسده قهقههٔ عظیمه قوپدی

Il signifie aussi, moquerie *A.* طنز ـ استهزاء ـ مهازات ـ تمسخر *P.* خنده خریش *T.* ذوقلنمه ‖ Vous vous exposez à la risée du public بین الناس عرضهٔ طنز وتمسخر اولمش اولورسك ‖ Être l'objet de la risée de la compagnie ارباب مجلس ایچنده محلّ تمسخر واستهزا اولمق

Il se prend aussi pour l'objet de la risée *A.* ضُحكة ـ مَضحكة ـ مسخره ـ قشمر ـ *P.* هُزأة ـ خنده خریش *T.* كولنج ‖ Il est devenu la risée de tout le monde مضحكهٔ عالم اولمشدر ـ خلقك مسخرهسی اولدی ـ خلقه كولنج اولمشدر ‖ Il fut la risée de toute la compagnie هزأهٔ مجلس اولمشدر

RISIBILITÉ. Faculté de rire *A.* قوّة ضاحكة *P.* قوّت خندن *T.* كولمه قوّتی ‖ Dans l'ancienne philosophie, on regardait la risibilité comme la faculté distinctive de l'homme حكمای متقدّمین عندلرنده قوّت ضاحكه انسانك صفت كاشفهسی مثابهسنده بر قوّت عدّ اولنور ایدی

RISIBLE. Qui a la faculté de rire *A.* ضاحك *P.* خنده زن *T.* كولیجی ‖ Les philosophes disaient que l'homme est un animal risible حكما دیرلر ایمشكه انسان بر حیوان ضاحكدر

Et qui est propre à faire rire *A.* مُضحك *P.* خنده فرما ـ خنده انگیز ـ خنده آور *T.* كولدریجی ـ كولدرهجك شی ‖ Cette farce est une des plus risibles qu'on ait encore vues بو مقلدلك شمدییه قدر كورلمش مضحكاتك اعظمیدر

Il signifie aussi, digne de moquerie *A.* واجب الاستهزاء ـ واجب التمسخر ـ واجب الاستسخار ـ محلّ الهزء والاستسخار *P.* شایان ریشخند ـ شایان تمسخر *T.* ذوقلنمغه كركلو ‖ C'est un homme risible شایان تمسخر واستهزا بر آدمدر

RISQUABLE. Où il y a du risque *A.* مهلكة pl. مهالك ـ موجب الخطر ـ محلّ الخطر *P.* خطرناك *T.* مخاطرهلو ‖ Une affaire risquable مخاطرهلو بر مصلحت

RISQUE. Péril, danger *A.* خطر ـ مخاطرة ـ مخاطرات ـ تهلكة *P.* خطر ‖ Il n'y a nul risque à cela بو خصوصده بر درلو مخاطره یوقدر ‖ S'exposer au risque de... فلان مخاطرهیه دوچار اولمق ‖ J'en courrai le risque بو بابده اختیار مخاطره ایدهجكم ‖ Courir risque de la vie جان مخاطرهسنه كرفتار اولمق

En parlant du hasard que l'on court d'une perte, d'un dommage, on dit, Entreprendre une chose à ses risques, périls et fortune محتمل الظهور اولان مخاطرات كونیه وظهورات فلكیهنك ضرری كندوسنه عائد اولمق شرطیله بر ایشه مباشرت ایتمك

À toute risque. À tout hasard *P.* هر چه بادا باد *T.* یا صله یا پرمق قپو

RISQUER. Hasarder, mettre en danger *A.* القاء الی الخطر ـ وضع فی محلّ ـ القاء الی التهلكة ـ عرض علی الخطر ـ *P.* بخطر گذاشتن ـ بخطر انداختن *T.* مخاطرهیه قویمق ـ عرضهٔ تهلكه وخطر ایتمك ‖ Risquer sa vie, sa réputation, son honneur بر كمسنه جاننی ونام وشهرتنی مخاطرهیه قویمق ـ وعرض وناموسنی مخاطرهیه القا ایتمك ‖ Avez-vous pensé à la grande somme que vous risquez? مخاطرهیه القا ایلدیككك مبلغك مقدارینی ملاحظه ایتدكمی

Il signifie aussi, courir le risque de.... *A.* اختیار المخاطرة ـ عرضهٔ خطر ـ اختیار التهلكة ـ *P.* خودرا بخطر انداختن *T.* مخاطرهیه صالمق ـ مخاطرهیی كوزینه آلمق *I.* كوزدن ‖ Vous risquez de beaucoup perdre pour peu gagner فائدهٔ جزئیه ایچون ضرر كلّی مخاطرهسنی اختیار ایتمش اولورسك ‖ Risquer le passage كچیدك مخاطرهسنی اختیار ایتمك ‖ Risquer le combat جنكك مخاطرهسنه صالمق ‖ Je crains de risquer مخاطرهیه صالمقدن خوف ایدرم ‖ Vous risquez de tomber دوشمك مخاطرهسندهسك ‖ Vous ne sauriez faire cela sans risquer بلا احتمال المخاطره بو ایشی ایدهمیهجكسك

RISSOLER. Cuire, rôtir de manière que ce que l'on rôtit prenne une couleur rousse *T.* آتشده قزارتمق ‖ Le feu a bien rissolé cette viande آتش شو اتی كركی كبی قزارتدی ‖ Se rissoler *T.* آتشده قزارمق

RISSOLE. *T.* آتشده قزارمش

RIT. Ordre prescrit des cérémonies qui se pratiquent dans une

religion *A.* منسك pl. مناسك *P.* آيين - رسم وراه دين *T.* مذهب - مذهبك يول اركانى - آيين || Le rit de l'Eglise Romaine est different du rit de l'Église Grecque فاتيكك مذهبنك مناسكى روم مذهبنك مناسكندن فرقلو در

RITUALISTE. Auteur qui traite des divers rits *A.* مؤلف الكتاب المناسك

RITUEL. Livre contenant les cérémonies qui regardent l'administration des sacremens *A.* كتاب المناسك

RIVAGE. Bords de la mer, d'un fleuve, d'un lac *A.* ساحل pl. سواحل - سيف البحر - اسيانى البحر - شاطئ pl. شواطئ *P.* كنار - بالى - فيى *T.* شيخ - كناره - لب || Le long du rivage شاطئ ساحل بحرك بوينده Sur le rivage de la mer دكز - دكز كنارده - لب دريادة - ساحل بحرده - بحرده فلان - شاطئ فلان نهرده Sur le rivage de la Seine فيسنده كنارده - نهر ساحلنده

RIVAL. Concurrent, celui qui prétend à la même chose qu'un autre *A.* رقيب pl. رقبا *P.* همخواه *T.* رقيب || Ils aiment tous deux la même personne, ils sont rivaux ايكيسى دخى ذات واحدك مفتونى اولدقلرينه بناءً برى برلرينه رقيبدرلو Il a supplanté tous ses rivaux بالجمله رقباسنى دفع ايدوب Il aspire à cette charge, mais il a bien des rivaux يرلرينه كچمشدر بو منصبه طالبدر انجق خيلى رقباسى واردر Deux nations rivales برى برلرينه رقيب ايكى ملت

RIVALISER. Disputer de mérite, de talent avec quelqu'un *A.* دعواى المزية - تفاضل - تراجح - مراجحة - مثاقفة *P.* فضل وبرتيت - هنر بابنده طارتشمق *T.* برترئ هنر نمودن بابنده يارشمق || Ce peintre rivalise en certaines parties avec Raphael بو مصور فلان نام استاد ايله بعض مادهلرده تفاضل وتراجح ايدر Cet homme n'est point fait pour rivaliser avec vous فلان كمسنه سنك ايله مثاقفه ومراجحه ايدهجك اربابدن دكلدر

RIVALITÉ. Concurrence *A.* رقابت *P.* همخواهى *T.* رقيبلك Il n'y a point de rivalité entre eux بينلرنده هيچ رقابت يوقدر La jalousie et la rivalité de ces deux maisons ont causé de grands désordres بو ايكى خاندان بيننده اولان حسد ورقابت اختلالات جسيمه تكوننه بادى اولمشدر

RIVE. V. Rivage || La rive d'un fleuve شاطئ نهر La rive droite de cette rivière بو چايك ساحل يمينى Rive escarpée سواحل بعيده ديك بر ساحل Rives lointaines

RIVER. Abattre la pointe d'un clou, et l'aplatir pour la mieux fixer *A.* تعقيف الانف المسمار *P* ميخرا پرچيدن *T.* اكسرى پرچينلتمك - اكسرك اوجنى پركتمك || On ne saurait arracher ce clou, il est rivé بو اكسر پرچينلو اولمغله يرندن قوپارلمز

Rivé. *A.* مسمار معقف الانف *P.* ميخ پرچيده *T.* اوجى پركتلنمش اكسر

RIVERAIN. Celui qui habite le long d'une rivière *A.* اهل الساحل النهر pl. اهالى السواحل النهر - ساكن السواحل pl. سكنة السواحل النهر *P.* نهر نشين سواحل *T.* ساحل النهر || Les riverains du Danube طونه بالى سنده اوتوران نهر نشينان

RIVIÈRE. Fleuve *A.* نهر pl. انهار *P.* رود - رودبار - جوى *T.* چاى || Rivière navigable سير سفاينه متحمل اولان نهر grande نهر عظيم poissonneuse نهر كثير السمك profonde نهر بعيد الغور - نهر قعير - عميق guéable نهر ذو المقطع rapide نهر شديد الجريان كچيد ويرر نهر Un bras de rivière نهرك بر قولى Au confluent des deux rivières ملتقاى نهرينده La rivière est basse, est haute, est grosse نهرك صولرى آلچقدر ياخود قبارمشدر Quand la rivière déborde, elle inonde toute cette plaine بو نهرك صولرى طغيان ايدنجه اوهيى بستون بصار La source de la rivière منبع نهر l'embouchure فم نهر - بن نهر - قعر نهر le fond نهرك بوغازى نهرك ديبى Cette rivière tombe, entre, se décharge dans la mer بو نهر دريايه منصب اولور - دريايه دوكيلور Oiseaux de rivière *A.* طيور نهرية *P.* مرغان آبى *T.* صو قوشلرى

RIXE. Querelle accompagnée d'injures, de menaces *A.* نزاع - منازعة *P.* كشمكش - هنگامه *T.* غوغا - چكشمه || Cette rixe a fini par un meurtre بو منازعه قتل ايله نتيجه ويردى - بو غوغا قتله نتيجه ويردى

Il se dit aussi pour Débat, discussion orageuse, et pour une querelle légère *A.* مجادلة - مناقرة *P.* ستيز *T.* سوز دوندرمه - چكشمه || Il y eut une petite rixe entre nous بينمزده بر مجادلهٔ جزئية واقع اولمشدر

RIZ, ou RIS. Plante qui produit un grain farineux qu'on appelle aussi Riz *A.* ارز - رُز *P.* برنج *T.* برنج

RIZIÈRE. Terre ensemensée de riz *A.* مزرعة الارز *P.* كالجار -

برنج نارلاسی ـ برنج چلتیکی .T کشتزار برنج

ROB. Suc dépuré des fruits cuits en consistance de miel *A.* روب .T رب .P ربوب pl. رب

ROBE. Sorte de vêtement long, ayant des manches *A.* کسوة ‖ کیم ـ روبا .T قبا ـ جامه .P ثیاب pl. ثوب ـ کساء pl. Robe à manches pendantes یکلری صارقق ـ کسوهٔ منهدلة الاکمام Sa robe des dimanches عید کسوهسی روبا Robe d'été, d'hiver یاز وقیش روباسی ـ کسوهٔ صیفیه وشتائیه Baiser le bas de la robe à une princesse بر خاتون جلیل الشانه اداء رسم بر خاتون جلیل الشانک دامننی ـ دامنبوسی ایتمک ـ کسوهٔ عروسیه Robe de noces اتکنی اوپمک ـ تقبیل ایتمک دوکون روباسی ـ کسوهٔ سور

ROBE DE CHAMBRE. Robe que les hommes portent dans la chambre *A.* مبذلة .P جامهٔ هر روزه .T کوندهلک روبا

ROBE, se prend aussi pour la profession des gens de judicature *A.* طریقت اهل ـ طریقة الاهل القلم La Noblesse de robe قلمدن اولان اصلزادگان Un tel a quitté la robe pour prendre l'épée فلان کمسنه اهل قلم طریقتنی ترک ایله ارباب سیف طریقتنه سلوک ایلدی ـ Il signifie aussi, les gens de judicature *A.* اهل القلم pl. ارباب القلم

On dit, Deux chevaux de même robe, pour dire, de même poil. V. Poil.

ROBINET. Pièce d'un tuyau de fontaine, qui sert à donner de l'eau et à la retenir *A.* مخرق pl. مخارق .P لوله ـ زیش ـ لوله .T مزلق ‖ Robinet de cuivre باقر لوله

Il se dit aussi de tout autre tuyau qui sert à donner et à retenir toute liqueur contenue dans un vase *A.* صنبور .P کنک .T موصلق

ROBORATIF. Qui fortifie *A.* مقوّی pl. مقوّیات .P توانابی ـ قوت و برنجی ـ قوتلندریجی .T بخش ‖ Remède roboratif خاصهٔ مقوّیه Propriété roborative دوای مقوّی

ROBUSTE. Fort de corps et de complexion *A.* قوی البنیة ـ قوی ـ مجدول الخلقة ـ ممسود الخلقة ـ قوی الخلقة ـ قوی الترکیب .P توانا ـ تندرست .T قوتلو ـ قوتلو ـ کوجلو ‖ C'est un homme robuste مجدول الخلقه بر آدمدر Corps robuste بدن قوی الترکیب

ROC. Masse de pierre très-dure qui tient à la terre *A.* صخرة pl. صخور .P سنگ خارا .T قیا ‖ Roc fort dur صخرهٔ صمّا قیا اوزرنده بنا یاپمق Bâtir sur le roc یالچین قیا ـ Des fossés taillés dans le roc قیا ایچنده اویولمش خندقلر

ROCAILLE. Petits cailloux, coquillages et autres choses qui servent à orner une grotte *A.* رضراض .P خرسنگریزه .T جای جای طاشلرندن مصنوع بر مغاره Grotte de rocaille طاشی

ROCAILLEUR. Celui qui travaille en rocaille *A.* صانع الاعمال الرضراضیة .T جای طاشی ایشی یپان

ROCAMBOLE. Espèce d'ail moins fort que l'ail ordinaire *A.* ثوم حلو

ROCHE et ROCHER. V. Roc ‖ Ce pays-là est tout couvert de roches بر مملکت کثیرة الصخور ـ صخر بر مملکت ـ سنگستان ـ قیالق بر مملکت ـ Il a fait tailler des roches pour en faire du pavé قالدرم یاپمق ایچون قیا طاشلری قطع ایتدردی Clair comme eau de roche قیا صویی کبی صاف وبراق Son vaisseau s'est brisé contre un rocher فلانک کمیسی بر قیا اوزرنده شکست اولمشدر ـ Rocher sous l'eau. V. Écueil.

On dit figur. Un coeur de roche, pour dire, un coeur dur *A.* قلب قسی .P دل سنگین .T طاش کبی قاتی بر یورک

ROCOULER. V. Roucouler.

RÔDER. Tournoyer, aller çà et là *A.* تطوّف ـ طواف ـ جولان ـ اجتیال .P گشت وگذار کردن ـ گردا گرد رفتن .T کزمک ـ طولاشمق ـ طولانمق ‖ Il y a des voleurs qui rôdent dans cette forêt بواورمان ایچنده کزر حرامیلر وار در On voit des gens qui rôdent autour de sa maison pour l'arrêter فلانی اخذ وتوقیف ایچون خانهسی اطرافنده طولاشور آدملر کورینور C'est un homme qui a bien rôdé par le monde دنیایی طولاشمش بر آدمدر

RÔDEUR. Celui qui rôde *A.* طائف ـ طوّاف .P گرد رو .T کزیجی ـ طولاشیجی ‖ Si le guet attrape ces rôdeurs, il les menera en prison بوکزیجیلر قوللق النه کچهجک اولور ایسه حبسه کوتوریلهجکلر در C'est un rôdeur de nuit طوّاف اللیالدر کیجه طولاشیجیدر ـ شبگرد در ـ

RODOMONT. Fanfaron qui vante ses beaux faits pour se faire valoir *A.* لهوق ـ قیاش ـ بادبر .P لافزن .T آورد ایدیجی ـ لافزان ـ اورد صاتیجی

RODOMONTADE. Fanfaronnade *A.* لهوقة ـ مفایشة .P لاف ـ گذاف ـ لافزنی .T لافزانلق ـ آورد ‖ Il se vante d'avoir tué

dix hommes de sa main, c'est une rodomontade کندو الیله اون کشی قتل ایلدیکنی دخل ایله افتخار ایدر بر کلامی محض لاف وگذافدر

ROGATIONS. Prières publiques que l'Église fait pour les biens de la terre pendant trois jours de l'année *A.* ادعیة الخصب والبرکة || La semaine des rogations سندنک خصب وبرکتی اثچون اوقونان دعالرک هفتهسی On fait maigre les trois jours des rogations خصب وبرکت ضمننده دعا اوقوندیغنک ایام ثلاثهٔ معینهسنده اوروج طوتارلر

ROGATON. Il se dit des restes de viandes ramassées *A.* فضالة الطعام pl. فضالة الاطعمة المخلوطة *P.* پسماندهٔ خوراک *T.* فاریشق یمک آرتوقلری || Ce gueux avait sa besace pleine de rogatons گوناگون بو دیلنجینک طغارجغی فاریشق یمک آرتوقلریله طاو ایدی

ROGNE. Gale invétérée *A.* جرب مزمن *P.* گرک پارین *T.* بیللنمش اویوز || Ce n'est pas une simple gale, c'est une rogne بیاغی اویوز دکل بیللنمش بر اویوز در

ROGNE-PIED. Outil de maréchal qui sert à couper la corne du cheval *A.* مقص البیطار *P.* سمتراش *T.* سوتراج

ROGNER. Retrancher quelque chose des extrémités d'une étoffe ou d'une autre chose *A.* تحییف - قرض - قص *P.* کنار تراشیدن *T.* قیرقمق - آلمق || Rogner un manteau بر شیشهنک کنارینی آلمق - قیرقمق کنارینی - قپودک کنارلرینی آلمق - قپودی قص ایتمک du papier کاغدک کنارینی du cuir دری‌یی قیرقمق قیرقمق la marge d'un livre اوراق کتابک کنارلرینی قص ایتمک C'est une action punissable que de rogner les monnaies d'or ou d'argent دراهم سیم وزرک قص وتحییفی واجب التادیب اولان امورد‌ندر - سکه‌لری تسییف ایتمک - سکه‌لرک کنارلرینی سیلمک

SE ROGNER LES ONGLES. *A.* تقلیم الاظفار *P.* ناخن بریدن *T.* طرنق کسمک

ROGNER les cornes du pied d'un cheval *A.* قص الاظفار الفرس *P.* ناخن اسب تراشیدن *T.* آتک طرنغنی یونمق

ROGNER, signifie figur. retrancher à quelqu'un une partie de ce qui lui appartient *A.* تنقیص - قص *P.* کم ساختن *T.* اکسلتمک - || On lui rogne sa portion تعیینا‌تنی بر پارچه‌سنی کسمک On leur a bien rogné leurs gages تعییناتنک بر پارچه‌سنی کسرلر - تنقیص ایدرلر قص - علوفه‌لرینی تنقیص ایلدیلر ایلدیلر

ROGNÉ. *A.* مقصوص - محیّف *P.* تراشیده *T.* قیرقلمش *A.* منتقص *A.* کسلمش طرنق *T.* ناخن تراشیده *P.* ظفر مقلّم بر - اکسلمش *T.* نقصان پذیرفته - کم شده - کاسته *P.* پارچه‌سی کسلمش

ROGNEUR. Celui qui rogne les pièces de monnaie *A.* حیّاف *P.* قصّاص الدنانیر - الدراهم *T.* دینار تراش سکه قیرقیجی || On punit de mort les rogneurs aussi bien que les faux monnoyeurs سکه قیرقیجیلری قلبزنلر کبی ترتیب جزا ایله مظهر نکال وعقوبت اولورلر

ROGNEUX. Qui a la rogne *A.* ذو جرب المزمن *P.* رنجور گرک پارین *T.* بیللنمش اویوزی اولان

ROGNON. Le rein d'un animal. V. Rein. – En parlant de certains animaux, il signifie, testicule. V. ce mot.

ROGNURE. La partie qui a été rognée *A.* قراضة pl. قراضات *P.* تراشه *T.* کسنتی - قیرقنتی || Rognure de livres, de papier کاغد قیرقنتیسی - قراضهٔ اوراق کتاب Rognures de monnaie قراضات سکه

ROGNURE d'ongles *A.* قلامة الظفر pl. قلامات الظفر *P.* تراشهٔ ناخن *T.* طرنق کسنتیسی

ROGUE. Fier, arrogant *A.* اهل الزهو والجبروت *P.* بادبرود *T.* اونکو

ROI. Monarque *A.* ملک pl. ملوک - سلطان pl. سلاطین *P.* خداوندکار - تاجدار - شهریار - پادشاه - شاه *T.* خنکار || Grand roi پادشاه عظمت - سلطان معظم - ملک اعظم puissant سلطان جلیل الاقتدار اولو پادشاه - پناه herédi-taire, électif ارثاً وفا ً پادشاه بالارث یا بالانتخاب légitime پادشاه اولان Les anciens rois سلاطین ماضیه - ملوک سالفه Les rois chrétiens ملوک نصارا La puissance, la majesté des rois قوت وشوکت سلاطین - قوت ملوک وعظمت شان ملوک Proclamer un roi بر پادشاهک تخت سلطنته جلوسنی اشاده Couronner un roi الباس تاج سلطنت ایتمک واعلان ایتمک Alliance de roi à roi ایکی پادشاه بیننده اولان اتفاق Dieu est appellé dans l'Écriture, Le roi des rois, et le dominateur de ceux qui dominent کتاب اللهده حق تعالی حضرتلری ربّ الملوک والسلاطین وربّ الحاکمین صفتیله موصوفدر

On dit, que les rois ont les mains longues, les bras longs, pour dire, que leur pouvoir s'étend bien loin ملوک ید طولا

On dit d'un homme پادشاهلرك الى اوزوندر - صاحبيدرلر magnifique, qu'il vit en roi, qu'il fait une dépense de roi ملوكانه كچينور وپادشاهانه مصرف ايدر Et d'un homme généreux, qu'il a un coeur de roi ملوك مزاجدر Et d'un mets exquis, que c'est un manger, un morceau de roi پادشاهه لايق بر طعامدر — On dit proverb. d'un roi faible, ou dont le pouvoir est fort limité, que c'est un roi en peinture, un roi de cartes, un roi de théâtre لفظى مراد بر پادشاهدر پادشاه لقمه سيدر

Vive le Roi. Acclamation publique pour la longue vie et la prospérité du Roi *A.* وفق الله السلطان حياة - حيا الله السلطان *T.* پادشاه بيك ياشه *P.* پادشاه هميشه زنده بادا طيّبة

On appelle Maison du Roi, tous les officiers domestiques de la maison du roi سراى همايون خلقى - خدمهٔ خاصّهٔ پادشاهى et les troupes qui sont destinées pour la garde de la personne du roi عساكر خاصّه — Et bouche du roi, les officiers qui apprêtent à manger pour le Roi خدمهٔ مطبخ همايون

On appelle Coin du Roi, un morceau de fer gravé pour marquer la monnaie ميرى تمغاسى - تمغاى سلطانى — Et denier du roi, l'intérêt qu'il est permis de prendre par l'ordonnance du roi من قبل السلطان تعيين اولنان سعر مرابحه — Et taux du Roi, le prix d'une chose réglée par l'autorité du roi سعر پادشاه فياتى - سلطانى — Et poids de roi, le lieu où l'on pèse les marchandises ميرى ميزانى

On dit, Les deniers du roi, pour dire, le produit des impositions *A.* اموال ميريّه || Gérer les deniers du roi اموال ميريّه‌يى اداره وتصرّف ايتمك — Et coffres du roi, pour dire, les finances du roi خزينهٔ خاصّ همايون

Il y a quatre livres de l'Écriture-Sainte qu'on appelle Les livres des Rois *A.* سفر الملوك — On appelle le jour de l'Épiphanie, Le jour des Rois. V. Épiphanie.

On dit aussi, Le lion est le roi des animaux آرسلان ملك السباعدر L'aigle est le roi des oiseaux قرتال قوشى ملك الطيور در

Roi, se dit aux échecs de la principale pièce du jeu *T.* شاه

ROIDE. Qui est fort tendu *A.* جاسى - شازن - صامل *P.* سخت *T.* كركى - قصقنى - قاتى || Tendez cette corde davantage, elle n'est pas assez roide بو ايپ كركى كبى كركى اولمديغندن بر مقدار دخى چكيوير Il a été frappé de paralysie, il a le bras gauche tout roide علّت فالجه دوچار اولمغله عضد يسارى كلّياً صاملدر صول قولى قصقنى طورر - Il était tout roide de froid شدّت برودتدن قصقنى قالمشدر Roide comme un bâton عصا مثالى جاسى وصامل

On dit, Il est tombé roide mort, il a été tué tout roide, pour dire, qu'il est tombé mort tout d'un coup *A.* مات بموت *T.* همانده مرده افتاده است *P.* مات مجهزاً - الجهيز بولنديغى يرده دوشوب اولدى Et il demeura tout roide mort sur la place مجهزاً افتادهٔ زمين هلاك وبوار اولمشدر - ميدانده اولو قالدى

On dit d'une rivière, que le cours en est roide, pour dire, qu'elle est rapide *A.* شديد الجريان *P.* تيز روان *T.* ضربلو — Et d'un oiseau, qu'il a le vol roide *A.* كسكين آقار - آقار شديد الطيران *P.* تيز پرواز *T.* چاپك اوچار || L'hirondelle a le vol roide قرلنغج قوشى شديد الطيراندر

Et qu'une montagne est roide, pour dire, qu'elle est droite, difficile à monter *A.* جبل صعب - جبل منيع - جبل ذو صوح *P.* كوه درشت - كوه دشوار فراز - كوه كندوش راه المنال *T.* ديك طاغ - كوه درشت - فراز — On dit aussi, un escalier roide, des degrés roides ديك نردبان ياخود ديك نردبان بصامقلرى

Roide, signifie figur., inflexible *A.* عسير - متشزّن - شَزن *P.* تند صعب الجانب - شديد النفس - مقاسح - الخلق *T.* چتين خوبلو - سرد خو

On dit figur. Se tenir roide, pour dire, ne pas fléchir, persister dans sa résolution مقام اصرارده اظهار شدّت ايتمك - اظهار متانت

Roide, pris adverbialement, signifie, vite *A.* مستعجلاً - سريعاً *P.* تيز *T.* جاپك - تيز گورا گور - زودا زود || Cela va aussi roide qu'un trait de flèche اوق كبى سريعاً كيدر On a mené cette affaire bien roide بو مصلحتى سريعاً يورتدرديلر

ROIDEUR. Qualité de ce qui est roide *A.* جسو - صمول *P.* سختى *T.* قاتيلق || N'y a-t-il point de remède pour amollir la roideur de ce bras? بو قولك قاتيلغنى كوشده‌جك بر درلو علاج يوقميدر

Il signifie aussi, impétuosité de mouvement *A.* شدّت *P.* تندى *T.* كسكينلك - سردلك || L'eau court là de grande roideur صو فلان طرفده شدّت اوزره جريان ايدر La balle jetée avec roideur شدّت ايله آتلمش كله

Il se dit aussi d'une montagne, lorsqu'elle est trop droite *A.* صوح ـ صوح الجبل *P.* کوه راهی کندوش ـ درشتی کوه *T.* طاغك دیكلكی || La roideur de la montagne fait qu'un carrosse de six chevaux a de la peine à y monter طاغك دیكلكی حسبیله التی باركیرلو عربه آنك اوزرینه چیقمغه زحمت چكر ـ On dit aussi, La roideur d'un escalier نردبانك دیكلكی

Roideur, signifie figur. sévérité inflexible, fermeté excessive *A.* عسر الخلق ـ شدّة المزاج ـ مقاسحة *P.* تند خویی *T.* سردلك ـ چتین خویلولك || Il a de la roideur dans l'humeur مقاسحهٔ مزاجی وار در

ROIDILLON. Monticule un peu roide *A.* مصاد pl. امصدة ـ نجفة pl. نجاف ـ شزن *P.* پشتهٔ بلند *T.* بایر بوكسك || Nos chevaux eurent de la peine à monter ce roidillon حیوانلرمز كوچ ایله بو بایره چیقه بیلدیلر

ROIDIR. Étendre avec force, rendre roide *A.* امطا ـ مطو *P.* ایراث الصمول *A.* جكوب اوزاتمق ـ كرمك *T.* تنجیدن *P.* قصقتی ایتمك ـ قاتیلتمق *T.* سخت كردن *P.* || Roidissez le bras قولكی كر Il eut de la peine à recouvrer l'usage de ses jambes que le froid avait roidies شدّت برودتدن قصقتی قالمش ایاقلرینی قوللنمغه زحمت چكدی

Roidir, au neutre et Se roidir. Devenir roide *A.* اصمیلال ـ تشزن ـ كسب الجسوّ *P.* سختی پذیرفتن *T.* قاتیلنمق ـ اصلانمش قصقتی قالمق || Le linge mouillé se roidit par la gelée اصلانمش قصقتی قالمق بز لدی الجمود كسب جسوّ ایدر

Se roidir, au figuré. Tenir ferme *A.* اظهار الشدّة ـ اظهار المتانة *P.* پایداری نمودن *T.* قوی طورمق || Il faut se roidir contre l'adversité وقت نكبت وادبارده اظهار متانت ایتملو در contre les abus حلول ایدن فسادات حقنه اظهار شدّت ایتملو در

Roidi. *A.* متمطی *P.* تنجیده *T.* كرلمش *A.* صامل ـ جاسی *P.* سختی پذیرفته *T.* قاتیلنمش

ROITELET. Fort petit oiseau qui niche dans les buissons *T.* چالی قوشی

RÔLE. Liste, catalogue *A.* جریدة pl. جراید *P.* اواره *T.* دفتر || Les rôles des tailles رسوم خراجیّه دفترلری Les capitaines ont un rôle de leurs soldats یوز باشیلر زیر ادارهلرنده موجود اولان نفراتك جریدهسنی طوتارلر Faire un role بر جریده ترتیب ایتمك Dresser un rôle des causes qui doivent être plaidées au tribunal مرافعات جریدهسنی ترتیب ایتمك

À tour de rôle, signifie figur., chacun a son tour *A.* بالمناوبة ـ بالارتواح ـ علی طریق المناوبة *P.* بنوبت ـ با نوبتك *T.* نوبت ایله ـ ترتیب مناوبه اوزره || Les membres de cette société littéraire y lisent à tour de rôle اشبو ارباب علم وهنر همجلسندن معدود اولنلرك هر بری ترتیب مناوبه اوزره قرائت ایدر

Rôle, en termes de Pratique, signifie, un feuillet d'écriture *A.* ورقة pl. اوراق

Rôle. Ce que doit réciter un acteur dans une piece de théâtre *A.* درس التقلید ـ درس المحاكاة *P.* درس تقلیدسازی *T.* تقلید اولدرق سویلنهجك صحبتك درسی || Les comédiens ne savent pas encore leurs rôles ملعبه بازان اجرا ایدهجكلری محاكاتك درسنی هنوز از بر ایتمامشلر در Il a oublié son rôle تقلید اولدرق سویلیهجكی صحبتك درسنی فراموش ایلدی

Il se prend aussi, pour le personnage qui doit être représenté par un acteur *T.* تقلید اولنان كشی || Il a bien fait son rôle تقلید ایلدیكی شخصك صورتنی بر وجه احسن اجرا صورتنی استادانه ادا ایلدی ـ ایلدی

On dit figur., qu'un homme joue bien son rôle, pour dire, qu'il s'acquitte bien de son emploi *A.* اثباة الحذاقة *P.* هنر نمودن ـ پردازی هنر كردن *T.* اثبات استادلق كوسترمك || Cet ambassadeur a bien joué son rôle dans la négociation dont on l'avait chargé بو ایلچی مأمور اولدیغی مذاكرهده كما هو اللایق اثبات حذاقت ایلدی

Il se dit aussi, de la manière dont on se conduit dans les affaires du monde *A.* اثباة التعیّن ـ اثباة النفس || Il a joué un grand rôle dans cette affaire بو خصوصده عظمت شان ایله اثبات تعیّن ایلدی Il a fait un mauvais rôle سوء صورت ایله اثبات نفس ایلدی Il a joué des rôles bien différens صور گوناگون ایله اثبات نفس ایلدی

Il se dit aussi de tous ceux qui disent et font tout ce qu'il leur convient *A.* اجراء الصنعة || C'est un hypocrite qui sait bien jouer son rôle ریاكار بر آدم اولمغله امورنده اظهار صنعت ایلمنك طریقنی رعنا بیلور Cette femme est artificieuse, elle a bien joué son rôle pour attraper cet homme بر محتالهٔ دسیسهكار اولمغله شو آدمك عقلنی قاپمق ایچون حیلهجه اجرای

صنعت ایلدی

ROMAIN. Qui a rapport aux Romains. Il se dit en ces phrases: L'Église Romaine, pour dire, l'Église catholique دین رومانی قاتولیکلرك کتابی قاتولیك آیینی ـ قاتولیك Bréviaire romain قاتولیکلرك تقویمی الاورادی Calendrier romain

ROMAINE, ou LAITUE ROMAINE. On appelle ainsi, une espèce de laitue longue *T.* فرنك مارولی

ROMAINE. Peson *A.* قبّان *P.* کپان *T.* قبان

ROMAN. Ouvrage contenant des fictions qui représentent des aventures rares dans la vie *A.* کتاب الخرافات *P.* افسانه *T.* نامه بر حمزه نامه ـ مثال کتابی || Un nouveau roman حمزه نامهٔ نو ییمدا Il y a dans sa vie de quoi faire un roman فلانك مدت عمرنده گذران ایتمش ما جرالردن بر کتاب الخرافات تألیف اولنمق ممکندر Cela tient de roman ـ مثال صورتنده بر کیفیتدر Il se dit aussi d'un récit destitué de vraisemblance et de preuves || Cela a tout l'air d'un roman بو مادّه محض مثال گبی بر شیدر L'histoire que cet homme nous a débitée était un roman فلان ایلدیکی حکایه بیانی بر افسانه مقولهسی ایدی

ROMANCE. Petite pièce de vers faite pour être chantée *T.* بسته

ROMANCIER. On appelle ainsi les auteurs des anciens romans *A.* مؤلّف الخرافات *P.* افسانه نویس *T.* مثال یازان

ROMANESQUE. Qui tient du roman, qui est à la manière des romans *A.* خرافة ـ مشابه بحدیث خرافة *P.* افسانه گونه *T.* مثال واری ـ مثال گونه Aventure romanesque افسانه گونه ماجرای افسانه گونه Manières romanesques افسانه گونه اطوار

ROMANESQUEMENT. D'une manière romanesque *A.* على صورة الخرافة *P.* افسانه گونه *T.* مثالجه

ROMARIN. Sorte d'arbuste *A.* اکلیل الجبل *T.* بیبریه

ROMPRE. Briser, casser *A.* کسر ـ تکسیر *P.* شکستن *T.* قیرمق || Rompre un coffre, une porte صندیغی وقپویی قیرمق || Un coup de vent a rompu le grand mât شکست ایتمك جیوب a || Il ایتمش ریح شدیدك صرنی اورته دیرکنی قیردی قولی ایکی محلده منکسر در le bras rompu en deux endroits

On dit figur. Rompre le cou à quelqu'un, pour dire, lui faire perdre sa fortune بر کمسنهنك برو بالنی شکست ایتمك ـ قولی قنادینی کسمك || Il avait lieu de tout espérer à la Cour, mais ses ennemis lui ont rompu le cou سرای همایونده مساعدات عدیدهیه مظهر اولمق مأمولنده ایکن خصماسی قولنی قنادینی شکست ایتمشلر در ـ On dit aussi, Il s'est rompu le cou par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقریبیله ـ خود بخود قولنی قنادینی شکست ایتمش اولدی Et figur. Rompre ses chaînes, pour dire, se mettre en liberté کسر شکست زنجیر سر ـ زنجیر مطاوعت ومحکومیت ایتمك فرویی وتبعیت ایتمك

Il signifie aussi, arrêter, détourner le mouvement droit d'un corps. En ce sens, on emploie aussi les mots *A.* صرف *P.* باز تافتن *T.* روزکارك ـ روزکارك یولنی کسمك Rompre le vent | صاپتمق ـ صرف ایتدرمك ـ طالغهیی قیرمق la vague یولنی صاپتمق مجرای صایی کسر ایتمك le fil de l'eau صاپتمق

ROMPRE, signifie figur., détruire, faire cesser, rendre nul *A.* نقض ـ فسخ ـ قطع *P.* شکستن ـ گسستن *T.* بوزمق ـ فسخ ـ قطع رشتهٔ محبت ایتمك Rompre l'amitié کسمك ـ فسخ عهد ایتمك un traité رابطهٔ حب وموالات ایتمك فسخ اتفاق ایتمك une alliance عهدی بوزمق ـ نقض عهد فسخ ـ نقض صلح ایتمك la paix فسخ رابطهٔ اتفاق ـ رشتهٔ محاورهیی قطع وشکست ایتمك la conversation صلح اقالهٔ بیع ـ فسخ عقد ایتمك le marché صحبتی کسمك ـ بازارلغی بوزمق ـ ایتمك le commerce qu'on avait avec quelqu'un فلان کمسنه ایله میانهده مربوط اولان معاملهٔ الفتی بینهماده باز قطع ایتمك Rompre tout commerce de lettres بسته اولان شیرازهٔ مکاتبهیی قطع ایتمك Rompre un mariage, pour dire, rompre le projet d'un mariage نیت نکاحی نکاح ترتیبنی بوزمق ـ فسخ ایتمك Rompre une assemblée مجلسی ـ مجلسی بوزمق ـ فسخ مجلس ایتمك خلوتی بوزمق Rompre un tête-à-tête طاغتمق Rompre le camp عسکری طاغتمق ـ فسخ معسکر ایتمك Rompre le carême, le jeûne اوروجی بوزمق ـ فسخ صیام ایتمك Rompre ses vœux بر کمسنه ایتدیکی نذری بوزمق ـ نقض نذر ایتمك ـ نذرینی اوده مامك ـ On dit aussi figur. Rompre le fil de son discours, pour dire, quitter tout à coup la suite de son discours, et entrer dans une autre matière رشتهٔ کلامی قطع ایله صدد آخره صرف ایتمك

On dit aussi, Rompre son serment *A.* اخلاف الیمین ـ حنث فی الیمین *P.* سوگندرا شکستن *T.* یمینی بوزمق

Rompre, mis absolument, signifie, renoncer aux liaisons qu'on avait avec quelqu'un A. قطع العلاقة P. پیوند یکجهتی گسستن T. علاقه‌یی کسمك ـ کسشمك || Ils ont rompu ensemble بینلرنده علاقه‌یی کسدیلر

On dit figur. Rompre la tête, Rompre les oreilles à quelqu'un pour dire, l'importuner A. تعجیز ـ تخدیش السمع ـ تصدیع السامعة P. درد سر آوردن T. باش اغرتمق ـ تعجیز ایتمك — Et se rompre la tête à quelque chose pour dire, s'y appliquer trop fortement ou inutilement A. شجّ الرّاس P. سر شکافتن T. باش یارمق

Et rompre le sommeil à quelqu'un, pour dire, troubler son sommeil A. اخلال النوم P. بخواب کسی خلل آوردن T. بر کمسنه‌نڭ اویقوسنی کسمك

Et rompre les desseins, ou les mesures de quelqu'un, pour dire, en empêcher l'exécution, la réussite بر کمسنه‌نڭ مقاصد ومنویات وتدابیر وترتیباتنه حوالهٔ سدّ ممانعت ایتمك نیتلرینی وترتیبلرینی بوزمق

Rompre les couleurs, signifie, mêler ensemble plusieurs teintes A. مزج الالوان ـ مشج الالوان P. رنگهارا بهم آمیختن T. رنکلری بری برلرینه قاتشدرمق

En termes de guerre, Rompre un bataillon, signifie, l'enfoncer, le mettre en désordre A. کسر ـ هزم ـ تفلیل ـ استمها ـ ایراث الکسر والهزیمة P. شکستن T. قیرمق ـ بوزمق || Il fallut amener du canon pour rompre les bataillons بلوکات عسکریه‌یه ایراث کسر وهزیمت ضمننده طوب احضار اولنمق لازم کلدی Quand son infanterie eut été rompue پیاده عسکری دوچار شکست اولنجه La première ligne des ennemis fut rompue دشمنڭ صفّ اوّلی رهین شکست وهزیمت اولمشدر ـ دشمن عسکرینڭ ایلك صره‌سی بوزلدی

Rompre quelqu'un dans les affaires, signifie, l'y dresser, l'y exercer A. تدریب فی الامور ـ ابلاء فی الامور P. کار آزموده ساختن ـ در کارپردازی الفتیدن T. مصلحت ایچنده ایشه آلشدرمق ـ چورتمك || Rompre un homme dans les affaires بر کمسنه‌یی امور ایچنده ابلا ایتدرمك On l'a mis dans un tel emploi pour le rompre aux affaires فلانی اموره آلشدرمق ایچون فلان منصبه تعیین ایلدیلر — On dit aussi, Rompre la main d'un jeune homme à l'écriture چوجوغڭ النی یازویه آلشدرمق

Se Rompre. A. انکسار ـ تکسّر P. شکسته شدن T. قیرلمق || Il ne faut pas trop charger cette poutre, de peur qu'elle ne vienne à se rompre بو طبان دیرکی قیرلمامق ایچون اوزرینه چوق یوك تحمیل اولنمق جائز دکلدر Les flots se rompent contre le rivage امواج دریا قره‌یه طوقندقچه منکسر اولور Les rayons se rompent en passant de l'air à l'eau اشعهٔ جوّ هوادن صو ایچنه حلول ایتدکلرنده منکسر اولور — On dit aussi, Se rompre une veine dans le corps بدنده بر طمر کسر اولنمق ـ قطع اولنمق ـ کسلمك

A tout rompre. Tout au plus, à toute extrémité A. اکثر ما یکون ـ نهایة النهایة P. زیاده‌ترین مرتبه T. اك چوغی ـ صوڭ صوکنده || Qu'il fasse son compte comme il voudra, mais à tout rompre on ne lui doit pas mille écus حسابنی نه شکل استر ایسه ایتسون اك چوغی آلهجغی بیك غروشه بالغ اولمز

Rompu. A. منکسر P. شکسته T. قیرلمش A. منهزم ـ منکسر ـ مفلول P. شکست پذیر T. بوزلمش ـ قیرلمش A. منتقض ـ منفسخ ـ منقطع P. گسسته ـ شکسته T. بوزلمش ـ کسلمش

On dit figur. qu'un homme est rompu aux affaires, pour dire, qu'il y est très-versé A. بلیّ الامور ـ مقتدر ـ مبتلی فی الامور P. کار آزموده T. امور ایچنده چوریمش ـ امور ایچنده پشمش

On dit aussi d'un homme très-exercé à faire une chose, qu'il y est rompu A. منجّد ـ مجرّب ـ مجرّب الاطوار P. کار آگاه ـ فنّ استاد T. پك اوسته || C'est un homme rompu aux calculs کثرت تجربه ایله حسابده مجرّب الاطوار بر آدمدر تحصیل رسوخ ومتانت ایتمش بر آدمدر

En Arithmétique, on appelle Nombre rompu, une fraction A. عدد ذو کسر

À bâtons rompus. Il se dit en parlant des choses qui se font avec de fréquentes interruptions A. بالمواترة ـ بالفاصلة P. نا پیوسته T. آره‌سی کسلدرك ـ آره‌سنی کسدرك || Il ne m'en a parlé qu'à bâtons rompus بوکا دائر آره‌سنی کسدرك سویلدی Travailler à quelque chose à bâtons rompus بالمواتره ایش ایشلمك

Ronce. Arbuste épineux A. علیق الجبل P. کوهی گیبذ T. یبانی بوکورتلن || La poudre à canon faite avec le charbon de ronce, passe pour avoir plus de force que celle qui est faite avec le charbon de saule بوکورتلن کموریله یاپیلان باروت سکود آغاجی کموریله یاپیلان باروتدن زیاده قوتلو عدّ

اولنور

Il se dit au figuré, et signifie, de grandes difficultés || Chemin semé de ronces خار پر آزار ایله مملو بر طریق دشوار گذار Il trouve partout des ronces et des épines هر خطوه‌ده بر خارزار مشکلاته دوچار اولور

RONDE. Qui est d'une figure circulaire *A.* مستدیر ـ مدوّر *P.* شکل مستدیر || Figure ronde دکرمی *T.* گرده ـ گرد Un cercle est rond دائره مستدیر الشکلدر Cela est parfaitement rond طبق کبی بو شیٔ تامّ الاستداره در Rond comme une assiette کرویّ الشکل ـ جرم مدوّر ـ مملام *A.* Corps rond ـ لنبه *P.* مدوّر گله کبی کروی Rond comme une boule یوالق ـ طوب *T.* بیور کره‌نک شکلی مدوّر در Une sphère est ronde الشکل

On appelle Compte rond, un compte dont la somme est sans fraction *A.* عدد تامّ || Vous en demandez cinquante-deux livres, faisons un compte rond, je vous en donnerai cinquante مطلوبک اللی ایکی غروشدر عدد تامّ اولمق ایچون سکا اللی غروش ویره‌جکم

On dit, Du fil rond, pour dire, du fil un peu gros *A.* خیط شبیع الغزل *P.* رشتهٔ تند *T.* طوق ایپلک

Rond, subst. Figure circulaire, cercle *A.* دائره ـ شکل مستدیر *P.* جنبر ـ گرد ـ شکل چنبر گونه ـ حلقه *T.* دکرمی || Tracer un rond avec le compas پرکار ایله بر دائره رسم ایتمک Le rond de la lune حلقه‌سی ـ قمرک شکل مستدیری Au milieu du rond دائره اولدرق بر یرده وسط دائره‌ده Ils s'assirent en rond حلقه اولدرق ـ قعود ایتمشلر در Des arbres plantés en rond دائره شکلنده دیکلمش ـ حلقه گونه غرس اولنمش اشجار اغاجلر

RONDE. Sorte d'écriture *T.* رقعه یازوسی

RONDE. La visite qui se fait la nuit autour d'une place, dans un camp, pour observer si les sentinelles font leur devoir *A.* عسس ـ احتساس *P.* گرده‌بانی *T.* قول ـ قولجیلق ـ عساسلق Faire la ronde قوله کزمک ـ قولجیلق ایتمک L'heure de la ronde قول وقتی ـ قوله کزمنک وقتی

Il se dit aussi de la troupe même qui fait la ronde *A.* عساس *P.* گرده‌بان *T.* قول ـ قولجی ـ قولجی نفراتی || Quand la ronde passe قولک کچدیکی وقت

Faire la ronde, se dit figur. pour Tourner autour d'un jardin, d'une maison pour observer *A.* طواف ـ دوران *P.* گردا گرد گشت وگذار کردن *T.* طولاشمق ـ طولاشمق اطرافی

À la ronde. À l'entour *A.* دوراً ـ دائراً ما دار *P.* گردا گرد *T.* چپ چوره || Cent pas à la ronde دوراً یوز خطوه

RONDELET. Dimin. de Rond. Il se dit d'une personne qui a un peu trop d'embonpoint *A.* مکتّل ـ لکیک البدن *P.* تناور *T.* طوپاج ـ طقناز

RONDELLE. Petit bouclier rond *A.* قفع *P.* سپرچه *T.* کوچک قلقان

RONDEMENT. Uniment, également *A.* علی السویّة *P.* یکسان *T.* بر دوزه‌یه || Il travaille rondement بر دوزه‌یه ایش ایشلر

Il signifie au figuré, franchement, sincèrement *A.* بالاخلاص ـ بالصدق والاستقامة *P.* راستکارانه ـ خلوصکارانه *T.* طوغریدن ـ طوغری‌یه ـ طوغریلق ایله || Il n'est point trompeur, il y va rondement ایکی یوزلو دکل همان خلوص واستقامت اوزره حرکت ایدر

RONDEUR. Figure de ce qui est rond *A.* استداره ـ کرویّت *P.* گردی *T.* دکرملک || Une parfaite rondeur استدارهٔ تامّه La rondeur de la terre ارضک کرویّتی ـ شکل مستدیری d'une assiette طباغک استداره‌سی

RONDIN. Gros bâton *A.* میبل *P.* پاشو *T.* صوپه ـ صویمانتی || Il lui a donné sur les épaules avec un rondin صوپه ایله اوزرینه ضرب ایلدی

RONFLANT. Sonore et bruyant *A.* متصلصل ـ مطنطن *P.* صلصله دار ـ طمطراق آمیز *T.* طنطنلو ـ طمطراقلو || Mots ronflants طمطراقلو تعبیرات Promesses ronflantes مطنطن وعدلر ربّ صانع تحت راعدهٔ قبیلندن اولان مواعید طمطراق آمیز

RONFLEMENT. Bruit sourd qu'on fait en ronflant *A.* غطیط ـ جخیف ـ فخیخ ـ خریر *P.* خراخر ـ خراک ـ بخست *T.* خورلدامه ـ خیرلدی ـ موشلدامه || Son rhume est cause de son ronflement خورلدامسنه باعث اولان مبتلا اولدیغی زکامدر On entend son ronflement de toute la maison صدای غطیطی خانه‌نک هر طرفنده مسموعدر

RONFLER. Faire un certain bruit de la gorge et des narines pendant le sommeil *A.* غط ـ فخ ـ خرخرة ـ نخ *P.* خراخر زدن ـ خراک زدن ـ بخستن *T.* خورلدامق ـ خیرلدامق ـ موشلدامق || Il ne fait que ronfler toute la nuit تا بصباح خورلدامقدن خالی دکلدر Il y a des chiens qui ronflent comme les hommes بعض کلاب وار در که انسان کبی خرخره ایدرلر

RONFLEUR. Celui qui ronfle *A.* فخاخ ـ غطاط ـ *P.* بخستنده ـ || *T.* خوراكزن ـ خورلدايجى ـ خيرلدايجى ـ موشلدايجى

On ne saurait dormir dans la même chambre que lui, c'est un ronfleur insupportable بونڭك ايله بر اوطه‌ده ياتمق ممكن دكلدر زيرا بر فخاخ تحمگداز در

RONGER. Couper avec les dents à plusieurs reprises *A.* قضم *P.* بدندان بريدن *T.* ديش ايله كسمك || Un chien qui ronge un os ديشيله كميك كسن ـ قضم عظم ايدن كلب Les rats rongent la paille dans les greniers فاره‌لر انبارده‌كى صمانى ديش ايله كسرلر بر كلب ـ كميك قيران

En parlant des vers, on emploie ces mots *A.* لحس ـ اكل *P.* خوردن *T.* يمك || Les vers rongent les habits كوه ثيابى لحس ايدر

On dit, que les chevaux rongent leur frein, pour dire, qu'ils le mâchent *A.* علك اللجام ـ علك ـ لوك اللجام ـ لوك *P.* بدندان خاييدن *T.* كمى كومك ـ كمى كومك

On dit figur. Ronger son frein, pour dire, retenir son dépit en soi-même *A.* كظم الغيظ ـ حبس الغضب *P.* خشم را در درون داشتن *T.* اويكه‌يى ضبط ايتمك

On dit aussi, Donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui donner quelque occupation où il puisse gagner quelque chose *T.* بر كمسنه‌نڭ آغزينه بر استخوانپاره القا ايتمك ـ آغزينه بر كميك آتمق ـ On le dit aussi pour signifier, susciter quelque affaire à quelqu'un pour l'embarrasser || Ils l'ont engagé adroitement dans cette affaire, ils lui ont donné un os à ronger آغزينه بر كميك براقوب بر تقريب شو ايشه بيلاشدرديلر

On dit, que l'eau-forte et la rouille rongent le fer, le cuivre, etc., pour dire, qu'elles le minent et le détruisent peu à peu *A.* اكل *P.* خوردن *T.* يمك ـ آشندرمق || La rouille a rongé cette pièce de fer پاس بو دمورى آشندردى

RONGER, se dit au figuré des affections morales *A.* ايراث الحزازة ـ الحزازة *P.* دل ـ دغدغه درون دادن *T.* خراشيدن ـ يوركده طرمالتى پيدا ايتدرمك || Les soucis rongent l'esprit حزحزه ـ جولان هموم حزازت قلبى مستلزمدر Le remords ronge le coeur نفس لوامه موجب درونى موجبدر ـ On dit aussi, Le chagrin ronge cet homme حزحزه درونيدر استيلاى غم واندوه اشتكال بالى موديدر

RONGÉ. *A.* مقضوم *P.* بدندان بريده *T.* ديش ايله كسلمش ـ *A.* ملحوس *P.* خورده *T.* يئمش || Un habit tout rongé de vers *A.* ثوب ملحوس من العثة *P.* جامۀ كرمخورده *T.* كوه‌دن يئمش بر ثوب ـ On s'en sert aussi en parlant de certaines maladies qui minent et détruisent peu à peu || Un homme rongé d'ulcères, de dartres اكل كثرت قروحدن وعلت قوبادن بدنى بسبتون يئمش بر آدم ـ اولنمش بر كمسنه rongé, de vermine بتدن

RONGEUR. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Le ver rongeur, qui se dit figur. d'un remords qui tourmente le coupable *A.* حواز القلب ـ اثم حواز القلب *P.* جانخراش ـ دغدغه *T.* يوركى طرملايجى درون بخشاى

ROSACE ou ROSON. Ornement d'Architecture en forme de rose *A.* شكل الورد *P.* شكل گل *T.* ايشلمه كل رسمى

ROSAGE ou ROSAGINE. V. Oléandre.

ROSAT. Il se dit de quelques compositions dans lesquelles il entre des roses *A.* مورد *P.* گل آميز *T.* كللو || Onguent rosat دهن كل سيروبى De vinaigre خل مورد ـ كل سركه‌سى sirop كل سيروبى De l'huile rosat روغن كل ـ كل ياغى

ROSBIF. Boeuf rôti *A.* لحم البقر المشنط *P.* بريان گوشت گاو *T.* صغر اتى كبابى

ROSE. Sorte de fleur odoriférante *A.* ورد pl. وراد pl. اوراد ـ *P.* گل *T.* كل || Rose double خوجم ـ ورد مضاعف ـ فاتمر كل Rose à cent feuilles گل صد برگ ـ صد برگ كلى Bouton de rose كل غنچه‌سى La saison des roses موسم كل Essence de roses كل خلاصه‌سى

ROSE BLANCHE. *A.* وتيرة *P.* گل سپيد *T.* وان كلى ـ Rose jaune *A.* ورد اصفر *P.* گل زرد *T.* صارى كل

EAU DE ROSE *A.* جلاب ـ ماء الورد *P.* گلاب *T.* كل صويى

On dit d'une belle personne qui a le teint blanc et vermeil, qu'elle a un teint de lis et de roses رنگ رويى برگ گل بر حسناى گلچهره در ـ وياسمين مثالى تازه وتر در qu'elle est vermeille comme la rose مانندۀ گلنهال دلگشا دلبر وخوشلقا در

On dit proverb., qu'il n'est point de roses sans épines, pour dire, qu'il n'y a point de plaisir sans peine ـ گل بيخار يوقدر تيكنسز گل اولمز qu'il n'est point de si belle rose qui ne devienne gratte-cul, pour dire, qu'il n'y a point de si belle personne qui, en vieillissant, ne devienne laide گل ـ گل هر دم تازه يوقدر صولمز كل يوقدر ـ ذبول نا پذير يوقدر que c'est la plus belle

rose de son chapeau, pour dire, que c'est son plus grand avantage زیور سر افتخاری اولان گللرك احسن واعلاسیدر

On appelle aussi Rose, une fleur artificielle qui a la figure d'une rose. Ainsi on dit, Une rose de diamans الماس گل - الماس طاشلریله مصنوع بر گل

Et diamant rose, un diamant qui a peu d'épaisseur *T.* روزه الماس

ROSEAU. Plante aquatique, dont la tige est creuse *A.* قصبة pl. قصب *P.* نی - نای *T.* قامش - دال ‖ Couvrir une maison de roseaux خانه‌یی قامش ایله اورتمك Frêle comme un roseau مانند نای باریك سریع الانكسار

On dit figur., qu'un homme s'appuie sur un roseau, pour dire, que celui en qui il met sa confiance n'a pas le crédit de le soutenir مدار استنادی اولان كشی اودن من ذرواة المبتدر - بر خسپارهٔ یله آرقه ویرمشدر

ROSÉE. Humeur fraiche qui tombe le matin sur la terre *A.* طل pl. طلال - ندی *P.* شبنم - ژاله *T.* چه ‖ La rosée du matin شبنم صباحلرده یغان چه Recueillir de la rosée جمع ایتمك

ROSERAIE. Terrain qui n'est planté que de rosiers *A.* حدیقة الورد *P.* گلستان - باغ گل *T.* گللك - گل باغچه‌سی

ROSETTE. Petite rose. Il ne se dit qu'au figuré en parlant de certains ornemens qui sont faits en forme de rose, et qu'on emploie dans la sculpture *A.* نقش الورد *P.* نقش گلچه *T.* گلچغز صورتی ‖ Il se dit aussi, d'un réseau que les lingères font dans du linge qui est un peu troué. V. Réseau. — On appelle Diamant à rosette, le diamant rose. V. Rose.

En horlogerie, il se dit d'un petit cadran qui sert à avancer ou retarder la montre *A.* مدار الساعة

ROSETTE. Sorte d'encre rouge *T.* لعل ‖ Écrire avec de la rosette لعل ایله یازو یازمق

ROSETTE ou CUIVRE DE ROSETTE. Cuivre rouge *A.* نحاس احمر *P.* مس سرخ *T.* قرمزی باقر

ROSIER. Arbuste qui porte des roses *A.* شجر الورد *P.* درخت گل - گلبن *T.* گل فدانی - گل آغاجی ‖ Rosier sauvage. V. Églantier.

ROSSER. Battre quelqu'un violemment *A.* ضرب شدیداً *P.* لت زدن *T.* دوكمك - دپلمك

ROSSIGNOL. Petit oiseau dont le chant est agréable *A.* عندلیب pl. عنادل - بلبل pl. بلابل - نغر pl. نغران *P.* هزارداستان - زندخوان *T.* بلبل قوشی ‖ Il chante comme un rossignol بلبل خوش آواز كبی تغنی ایدر

ROSSOLIS. Liqueur composée d'eau-de-vie, de sucre et de quelques parfums *T.* عنبریه

ROT. Vent qui sort de l'estomac par la bouche avec bruit *A.* جشئة *P.* آروغ - رجك - رجعك - آجل *T.* ككرمه ‖ Faire un rot ككرمك

RÔT. Viande rôtie à la broche. V. Rôti.

ROTATION. T. de Phys. Mouvement circulaire d'un corps sur lui-même *A.* حركة دوریة *P.* چرخ *T.* دونمك - دپرنش ‖ En termes d'Anatomie, c'est le mouvement en rond de certaines parties du corps *A.* حركة دوریة - دوران

ROTER. Faire un rot *A.* تجشئة *P.* آروغ زدن *T.* ككرمك

RÔTI. Viande rôtie *A.* شوی - خمیط - كباب - مشنط *P.* بریان *T.* كباب ‖ Il a toujours du rôti à son dîner اویله طعامنده دائماً كباب وار در

RÔTIE. Tranche de pain, trempée dans de l'eau, qu'on fait rôtir *A.* ثرید *P.* زرین *T.* ترید ‖ Rôtie au beurre یاغلو ترید Il faut mettre une rôtie sous ces bécasses سولكون كبابی آلتنده ترید قویمق لازمدر

RÔTIR. Faire cuire de la viande à la broche *A.* تكبیب - تشریة - خمط *P.* بریان كردن *T.* كباب ایتمك ‖ Rôtir à grand feu قزغین آتشده كباب ایتمك

Il signifie aussi, faire cuire sur le gril *A.* قلو *P.* تفریدن *T.* قیزارتمق - قاورمق ‖ Faire rôtir des marrons كستانه قاورمق

Rôtir, au neutre et Se rôtir *A.* انطباخ - انشواء *P.* بریان شدن - پختن *T.* پشمك ‖ Prenez garde que la viande ne rôtisse trop ات زیاده‌جه پشمامك ایچون كركی كبی دقت ایله Le dindon se rôtit trop هند طاوغی زیاده پشر

Rôtir et Se rôtir., se dit aussi de l'effet que cause la trop grande ardeur du soleil *A.* حرق - احتراق *P.* سوختن *T.* یانمق ‖ Il a gelé cette nuit; si le soleil vient à donner maintenant, il rôtira toutes les fleurs بو كیجه واقع اولان انجماده نظراً كونش اورمجق اولور ایسه چیچكلری بستون حرق ایده‌جكی دركار در

Mettez-vous à l'ombre, vous vous rôtissez كولكه‌یه صغنمالوسك زیرا بو محلده یناجقسك

RÔTISSERIE. Boutique d'un rôtisseur *A.* دكان الخماط *P.* كربذ كبابجی دكانی *T.* بریان فروش

RÔTISSEUR. Celui qui vend des viandes rôties *A.* خماط *P.* كبابجی *T.* بریان فروش || Maître, garçon rôtisseur كبابجی اوستهسی یا اوشاغی

RÔTISSOIRE. Grand ustensile où l'on fait cuire des viandes *A.* طابق pl. طوابق *P.* تابه *T.* طاوه

ROTONDITÉ. V. Rondeur. — Il se dit aussi en parlant d'une personne fort grosse *A.* لحامت ـ كثل *P.* دژمانی *T.* یوغونلق || Il remplit un grand fauteuil de sa rotondité غایت لحامتی تقریبیله ایری بر بطال صندلیه طولدرر

ROTULE. T. d'Anat. Petit os placé à la partie antérieure du genou *A.* كرمة

ROTURE. État d'une personne qui n'est pas noble *A.* دنائة ـ النسب سفالة النسب *P.* فرومایگی *T.* صوی آلچقلغی || On lui a prouvé sa roture دنائت نسبی اثبات اولندی

Il se dit aussi d'un héritage qui n'est pas noble *A.* ملك عوام ناس ملكی *T.* ملك فرومایگان *P.* الادانی الناس || Ce n'est pas un fief, c'est une roture بو ارض مالكانه دكل ادانئ ناسه ـ ادانی النسب اولنلره مخصوص املاكدندر

ROTURIER. Qui n'est pas noble *A.* سفیل ـ دنئ النسب صویی آلچق *T.* فرومایه *P.* النسب || Homme roturier فرومایه آدم ـ دنئ النسب بر آدم

Et qui tient du roturier, qui est grossier *A.* جافی الخلق *P.* قبا *T.* اِستنبد ـ درشت اخلاق

ROTURIÈREMENT. À la manière des roturiers *A.* علی وتیرة صویی آلچق *T.* بطرز فرومایگان *P.* الادانی الناس اولنلرك عادتنجه || Il n'y a ni fief, ni seigneurie à cette terre, elle se doit partager roturièrement بو اراضیده نه مالكانه نه آغا ملكی وار در بو صورتده ادانئ ناس عادتنجه تقسیم اولنملو در

Il signifie aussi, d'une manière basse et ignoble *A.* بالدنائة ـ دنیاً ـ آلچقجه *T.* بافرومایگی *P.* سفیلاً

ROUAGE. Toutes les roues d'une machine *T.* چرخلر طاقمی || Tout le rouage de cette machine est rompu بو آلتك بالجمله چرخلری طاقمی قیرلدی

BOIS DE ROUAGE. Il se dit du bois qu'on emploie à faire des roues *T.* تكرلك كراستهسی

ROUAN. Il ne se dit que des chevaux dont le poil est mêlé de blanc, de gris et de bai *A.* ازرق *P.* جرمه *T.* دمور قیری

ROUANNE. Instrument dont les marchands de vin se servent pour marquer les tonneaux *A.* وسام الكندوج *P.* تمغای كندو *T.* فوچی تمغاسی

ROUANNER. Marquer avec la rouanne *A.* توسیم الكندوج ـ ضرب الوسام علی الكندوج *P.* بكندو تمغا زدن *T.* فوچی‌یه تمغا اورمق

ROUANNÉ. *A.* كندوج موسوم *P.* كندوی تمغا زده ـ كندوی *T.* تمغالو فوچی ـ تمغالنمش فوچی تمغا دار

ROUC ou ROCK. Oiseau. On croit que c'est le Condor *A.* رخ *P.* رخ

ROUCOULER. Il se dit du son que font les pigeons *A.* هدیل ـ سجع الحمامة *P.* كبوتر كوكو كردن *T.* كوكرجین اوتمك

ROUE. Machine ronde qui tourne autour d'un essieu *A.* محالة pl. محاول ـ دوّارة pl. دوّارات *P.* چرخ *T.* تكرلك || Roue de charrette عربه تكرلكی Les roues de devant اوك تكرلكلری Le moyeu, les rayons, les jantes d'une roue تكرلك ایكی ـ دلیكی وتكرلك دیشلری وتكرلك چنبری پارچه‌لری

Il se dit aussi des roues des machines || Roue d'une horloge ساعتك چرخی de moulin دكرمان چرخی ـ On dit figur. La roue de la fortune, pour dire, les vicissitudes des choses humaines چرخ Les uns چرخ دائمئ الدوران فلك نا پایدار ـ دوّار فلك montent, les autres descendent, ainsi va la roue de la fortune كیمی اوج اعلایه صعود كیمی حضیض اسفله هبوط ایدر اشته چرخ فلك نا سازكارك روش ورفتاری بویله در

ROUE, se dit aussi d'un supplice que l'on fait souffrir aux criminels *A.* دوّارة النكال *P.* چرخهٔ شكنج *T.* اشكنجه چرخی || Ce crime mérite la roue بو جنایت عظیمه اشكنجه چرخیله تنكیلی مستحقدر Condamner à la roue بر كمسنه‌نك اشكنجه مجازاته چرخیله تنكیلنی حكم ایتمك

ROUELLE. Tranche de certaines choses coupées en rond *A.* قوارة ـ كفة pl. كفاف *P.* شكلهٔ كرده *T.* دكرمی دیلم ـ تكرلك دیلم || Rouelle de citron لیمون دیلمی لیمونك دكرمی دیلمی

ROUER. Punir du supplice de la roue *A.* تنكیل بدوّارة النكال *P.* در چرخهٔ شكنج تنكیل كردن *T.* اشكنجه چرخیله ترتیب

فلان كشى زنده اولدرق || جزا ايتمك On l'a roué vif اشكنجه چرخنده مظهر- اشكنجه چرخيله تنكيل اولندى نكال وعقوبت اولمشدر

On dit figur. Être roué de fatigue, ou Être roué, pour dire, être fatigué, au point d'avoir le corps tout rompu فرط تعب وزحمتدن فلاكت بدنى خورد وخش اولمق

ROUET. Machine à roue, qui sert à filer *A.* دوّارة الغزل *P.* چرخه *T.* چيقرق || Un rouet à filer de la soie ايپك اكيره جك چيقرق de la corde ايپ بوكه جك چيقرق

En parlant de certaines armes à feu anciennes, il signifie, une petite roue qui fait du feu en se débandant sur une pierre de mine *T.* زنبرك || Arquebuse à rouet زنبركلو تفنك

ROUGE. Qui est de couleur semblable à celle du sang *A.* احمر *P.* سرخ - سرخرنك *T.* قرمزى - قزل || Lèvres rouges شفه لب لعلكون - لب سرخ - حمرا Être rouge comme du feu آتش كبى قبقزل اولمق Des joues rouges وجنهٔ حمرا عارض - عارض كلكون - سرخرنك Cet homme devint tout rouge de colère پر آتش - شدّت غضبدن چهرەسى قبقزل اولدى Encre rouge قرمزى مركب اولدى

On appelle Fer rouge, du fer devenu tout rouge au feu *A.* حديد محمّا *P.* آهن كريده *T.* قيزغين دمور - On dit aussi, Des boulets rouges *T.* قيزغين كله

ROUGE, en parlant des cheveux, se prend pour Extrêmement roux *A.* اصهب *P.* زرد رنك *T.* قزل || Cheveux rouges شعر قزل صاچ - اصهب

ROUGE, subst. Couleur rouge *A.* لون احمر *P.* رنك سرخ *T.* قرمزى رنك || Beau rouge *A.* احمر لطيف *P.* سرخ زيبا *T.* دلبر قرمزى éclatant *A.* احمر زاهر *P.* رنك سرخ تابناك *T.* پارلاق قرمزى Rouge brun *A.* لون احوى - حوّة *T.* قرامتق *P.* سرخ تيره *T.* قويو قرمزى - دور foncé *A.* احمر مستشرب *P.* سرخ پژمرده *T.* صولق قرمزى pâle *A.* لون اخطب - خُطبة *P.* سرخ سيه‌چرده *T.* قرمزى noirâtre *A.* احمر اكلف - كلف *P.* سرخ خونرنك *T.* قرامتق قزالتق sanguin *A.* احمر قانى *T.* قان قرمزى - En parlant d'un homme à qui la colère fait monter le sang au visage, on dit, que le rouge lui monte au visage. V. Rougir de colère.

ROUGE Espèce de fard que les femmes se mettent sur le visage *A.* غمنة *P.* كلكونه - كلنجار - سرخاب *T.* قزلجه || Le rouge gâte le teint قزلجه بكزى بوزار

ROUGE. Oiseau de rivière, qui ressemble à un canard *A.* سحام *P.* سرخاب *T.* آنقط قوشى

ROUGEÂTRE. Qui tire sur le rouge *A.* مايل الى الحمرة *P.* سرخچرده *T.* قزلسى L'or faux devient rougeâtre ساخته آلتون مرور وقت ايله قزلسى اولور

ROUGEAUD. Qui a naturellement le visage rouge *A.* امغر - مشر *P.* سرخرو الوجه *T.* قزل چهره‌لو

ROUGEOLE. Maladie qui cause des rougeurs par tout le corps *A.* حصبة *P.* سرخچه - ساخيزه *T.* قيزامق || Il y a bien de la rougeole dans ce village بو قريه‌ده قيزامق علتنك كثرتى وار در

ROUGEUR. Couleur rouge *A.* حمرت *P.* سرخى *T.* قرمزيلق - قزاللق || La rougeur des lèvres حمرت شفاه - دوداقلرك قرمزيلغى Cette eau est bonne pour ôter les rougeurs des yeux بو صو كوزك حمرتنى دفع ايچون نافعدر La rougeur du ciel, quand le soleil se couche ou se lève شمسك حين طلوع وغروبنده روى سماده ظهور ايدن حمرت

Il se dit aussi des taches rouges qui viennent au visage *A.* كلف احمر *P.* ككمك سرخ - تابش *T.* قرمزى لكه

ROUGIR. Rendre rouge *A.* تلوين بالحمرة *P.* رنك سرخ زدن *T.* قرمزى‌يه بويامق || Rougir un plancher دوشمه‌يى قرمزى‌يه بويامق des roues de carrosse قرمزى‌يه بويامق عربه تكرلكلرينى - Il est aussi neutre *A.* احميرار - كسب الحمرة *P.* سرخى پذيرفتن - سرخى بستن *T.* قزارمق || Les cerises commencent à rougir كراس احميراره يوز طوتدى - بو قزارمغه باشلادى Cette fille rougit aussitôt qu'on lui parle باكره‌يه خطاب اولنديغى حالده چهره‌سنده حمرت عارض اولور Elle répondit en rougissant چهره‌سنده حمرت يوزى قزارر - عارض اولدرق جواب ويردى Rougir de honte, de pudeur شرم وخجالتدن يوزه حمرت عارض اولمق

ROUGIR de colère *A.* تمعّر - استشاطة *P.* پر رنك آوردن - آتش شدن *T.* طارغنلقدن يوز قزارمق

Faire rougir un fer dans le feu *A.* احما *P.* كرم ساختن *T.* قيزدرمق

ROUGIR, figur. Avoir honte *A.* استحياء - خجل *P.* شرميدن - شرمنده كشتن - رنك آوردن - خجل شدن *T.* اوتانمق - خجل اولمق - يوز قزارمق Il n'a fait que ce qu'il devait,

il n'en rougira point مقتضاسنی کما ینبغی اجرا ایتمش اولمغله خجل اولدجغی یوقدر Il ne fera jamais rougir ses parens والدینی تخجیل ایتمک احتمالی یوقدر Il devrait rougir de sa mauvaise conduite سوء حرکتی حسبیله خجل وشرمنده اولمق اقتضا ایدر ایدی Il ne sait ce que c'est que de rougir شرم وخجالت نه ایدوکنی فهم ایدر اربابدن دکلدر

Rougi. *A.* احمر *P.* سرخی پذیرفته *T.* قیزارمش *A.* محمّا *P.* رنگ آورده *T.* گرییده *P.* متمعّر *A.* قیزمش ـ قیزغین *T.* شرمسار ـ شرمنده *P.* خجل *A.* طارغنلقدن یوزی قیزارمش اوتانمش *T.*

ROUILLE. Espèce de crasse qui se forme sur le fer *A.* صَدَء *P.* آزوغ ـ زنگ ـ موریانه *T.* پاس || La rouille mange le fer دموری اشندرر ـ پاس دموری اکل ایدر Il y avait un doigt de rouille sur ses armes اسلحهسی اوزرنده پرمق قالینلغنده پاس وار ایدی

ROUILLER. Faire venir de la rouille *A* ایراث الصدء *P.* آزوغ پیدا کردایدن ـ زنگدار کردن *T.* پاسلتمق || L'humidité rouille le fer رطوبت دموره ایراث صدء ایدر ـ دموری پاسلدر

Se rouiller. *A.* کسب الصدائة *P.* زنگ بستن ـ آزوغ ـ گرفتن ـ موریانه خوردن *T.* پاس طوتمق ـ پاسلنمق || Le fer se rouille aisément حدید بالسهوله کسب صدائت قولای پاسلنور ـ ایدر

On dit figur., que l'esprit se rouille dans l'oisiveté, ou que l'oisiveté rouille l'esprit حال بطالت جلای ذهنک ازالهسنه باعث اولور ـ آوارهلک آدمک ذهننی پاسلدر

Rouillé. *A.* صدئ *P.* زنگ بسته ـ آزوغ گرفته ـ زنگدار *T.* پاسلنمش

ROUILLURE. Effet de la rouille *A.* صدائة *P.* زنگداری *T.* پاسلیلق

ROUIR. Il se dit du lin et du chanvre que l'on fait tremper dans l'eau, afin que les filets se puissent facilement séparer de la partie ligneuse *A.* انقاع الکتّان ـ تودیس الکتّان والقنّب *P.* کتان وکنورا فرغاریدن *T.* کتانی وکندری صویه بصدرمق || Faire rouir du lin, mettre du chanvre à rouir کتانی وکندری صویه بصدرمق

Roui. *A.* کتان منقوع ـ قنّب منقوع *P.* کتان وکنوی فرغاریده *T.* صویه بصلمش کتان وکندر

ROULADE. Action de rouler de haut en bas. V. Rouler en ce sens.

En termes de Musique, il se dit de plusieurs inflexions que la voix fait en roulant *A.* تردید النغمة *P.* نغمه پردازی ـ آغازه *T.* سس دوندرمک سویلنان ازکی

ROULAGE. Facilité de rouler *A.* دهدهة ـ زحلقة *P.* خفتیدن *T.* یوارلنمه || Aplanir le chemin pour le roulage des voitures زحلقهٔ اعجال ایچون طرق ومسالکی توطئه ایتمک pour le roulage du canon طوب عربهلری تکرلکلرینک یوارلنمسیچون یوللری یاپمق

Il signifie aussi, le transport des marchandises sur des voitures à roues *A.* نقل بالعجلة *P.* بگردونه روانیدن *T.* عربه ایله نقل ایتدرمک ـ کوتورمک || Ces ballots coûtent tant pour le roulage بو دنکلرک عربه ایله نقلی شو قدر مصرفه محتاجدر

ROULANT. Qui roule aisément *A.* سریع ـ سریع التزحلق ـ عجلة سریع الجولان ـ دوّار ـ الجولان *P.* جوّال *P.* چاپک گردان *T.* چاپک یوارلنور || Un carrosse bien roulant چاپک دونر چاپک یوارلنور بر عربه

En termes de Chirurgie, Veine roulante, c'est une veine qui vacille, qui change de place, quand on met le doigt dessus *A.* عرق جائل

ROULEAU. Paquet de quelque chose qui est roulé *A.* طومار pl. طوامیر *P.* طومار ـ نورد ـ بند *T.* طومار || Un rouleau de papier طومار اوراق کاغد de tabac طومار دخان ـ طومار اوراق دخان

ROULEAU. Cylindre servant à divers usages, selon lesquels il a des noms particuliers. Ainsi on dit: Rouleau de pâtissier pour étendre la pâte *A.* مدمک ـ مِطملة ـ محلاج *P.* چوبه ـ گردنه *T.* اوقلاغو پیوادہ Rouleau de corroyeur pour corroyer le cuir et le rendre uni *A.* مدقة الدبّاغ *P.* کوبهٔ پوستپیرا *T.* دباق طوقماغی Rouleau de lingère pour lisser le linge *A.* فیقاب ـ مججمة البزّاز *P.* کدینه *T.* بز مهرهسی Rouleau de pierre pour recouvrir les semences *A.* مکمّة *P.* برن *T.* طبان ـ سورکوطبانی Rouleau pour aplanir les allées d'un jardin *A.* ملّاسة ـ مسلفة *T.* سورکو

ROULEMENT. Mouvement de ce qui roule *A.* دهدهة ـ دحرجة *P.* گردش *T.* یوارلنمه ـ تکرلنمه || Le roulement du carrosse fait

grand bruit sur le pavé هنطوك قالدرم اوزرنده يوارلنمسيله عظيم شماطه پيدا اولور

En Musique, il se dit de plusieurs sons différens poussés d'une même haleine, soit en montant, soit en descendant *A.* نغمة pl. نغمات *P.* نوا *T.* ازكى || Il fait de fort beaux roulemens غايت لطيف وجانفزا نغمه لر اجرا ايدر

ROULEMENT D'YEUX. Le mouvement par lequel on tourne les yeux de côté et d'autre *A.* دوران العين *P.* گردش چشم *T.* كوزك || Il fait des roulemens d'yeux à faire peur چرخ كبى دونمسى موجب خوف اولدجق صورت ايله تدويم عين ايدر

ROULER. Faire avancer en tournant *A.* دهدهة ـ زحلقة ـ دحرجة *P.* غلتانيدن ـ انجالانيدن *T.* يوارلمق || Rouler une boule, un tonneau طوپى وفوچىيى يوارلمق

ROULER une chose de haut en bas *A.* ترديس *P.* از بالا يوكسكدن يوارلمق *T.* انجالانيدن

ROULER LES YEUX, c'est les tourner de côté et d'autre *A.* تدويم العين *P.* چشم گردانيدن *T.* كوزى چرخ كبى دوندرمك || Il roulait les yeux comme un possédé ممسوس كبى تدويم عيون ايدر ايدى

On dit figur. Rouler de grands desseins dans sa tête, pour dire, méditer de grands desseins فلانك ذهننده مطالعات جسيمه جولان ايتمك Mille pensées différentes lui roulent dans l'esprit ذهننده هزاران هزار افكار ومطالعات مختلفه جولان ايدر

ROULER. Plier en rond *A.* تطمير ـ ادراج ـ لفّ *P.* پيچيدن *T.* دوروب بوكمك ـ دورمك || Rouler une pièce d'étoffe قماشى ـ كاغدى تطمير ايتمك un papier لفّ وادراج ايتمك دوروب بوكمك

ROULER, au neutre, et SE ROULER. Avancer en tournant *A.* تزحلق ـ تدهده ـ تدحرج *P.* غلتيدن ـ انجاليدن *T.* يوارلنمق || Une voiture qui roule aisément بالسهوله تزحلق قولايلق ايله يوارلنور ـ ايدن عربه

ROULER, se dit aussi en parlant du mouvement circulaire du ciel et des astres *A.* دور ـ دوران *P.* گرديدن *T.* دونمك || Le ciel roule sur nos têtes فلك فوق الرؤس دائر دوران ايدر ـ On dit figur., que l'argent roule dans un pays, lorsqu'il circule dans le commerce بو مملكتده اقچه دائمى الدوراندر ـ Et en parlant du revenu d'une terre, qu'il roule bon an mal an entre telle et telle somme, pour dire, que tantôt il monte à tant, et tantôt il s'élève au-dessus فلانك ايرادى قحط وخصب سنهلرى برى برى اوزرينه تخمين اولندرق شو مقدار بيننده دوران ايدر

On dit aussi, que l'argent roule dans une maison, pour dire, qu'il y est en abondance بو خانهده اقچه صو كبى آقر ـ Et d'un homme fort riche, qu'il roule sur l'or et sur l'argent كبى آقوب دوكيلور درياى سيم وزر ايچنده سباحت ايدر ـ يوزر

On dit aussi figur., qu'une conversation, un livre, un discours, etc. roule sur une telle matière, pour dire, que c'en est le principal sujet *A.* مادّة جائلة ـ محورث عنه ـ كلام *P.* صدد سخن *T.* صدد ـ صدد صحبتك فلان شئ اوزرنده جولان ايلديكى

On dit aussi, qu'une affaire roule sur quelqu'un, pour dire, qu'il en est principalement chargé مركز دائرۀ مصلحت فلان كشيدر

Et tout roule là-dessus, pour dire, que c'est le point principal dont tout le reste dépend *A.* ملاك الامر ـ قطب الامر *P.* اساس كار *T.* ايشك تملى

ROULER. Exercer des fonctions alternativement *A.* تناوب ـ مناوبة ـ مراوحة *P.* با نوبت بسر كار شدن *T.* نوبتلشمك || Ils roulent ensemble برابر مناوبه ايدرلر

En termes de Marine, il se dit d'un vaisseau qui, étant agité par les vagues, penche tantôt d'un côté, tantôt de l'autre *A.* تقلقل السفينة *P.* كشتى بچپ وراست جنبيدن ـ كشتى كمى اوته بروصارصليوب دپرنمك *T.* دستخوش امواج شدن || Le vaisseau fut long-temps à ne faire que rouler كمى وافر مدّت تقلقلدن غيرى بر حركت ايدهمدى Nous roulâmes toute la nuit راكب اولديغمز سفينه تا بصباح برى اوته صارصليوب تا بسحر دستخوش امواج ـ دپرنمكدن خالى اولهمامشدر دريا اولدرق برى اونه صارصلمقدن خالى اولمش دكلدر

ROULER, figur. Errer sans s'arrêter en un lieu *A.* دور *P.* گرديدن *T.* طولاشمق || Il y a long-temps qu'il roule dans le monde مدّت مديدهدنبرو دنيايى دور ايتمكدهدر Il a roulé dans tous les pays de l'Europe اوروپا ممالكنك جملهسنى دور جملهسند طولاشدى ـ ايلدى

ROULÉ. *A.* متزحلق ـ متدهده ـ متدحرج *P.* غلتيده ـ *T.* انجاليده يوارلنمش

ROULETTE. Petite roue servant à faire rouler une machine *A.* بكرة pl. بكرات ـ محالة صغيرة *P.* چرخ كوچك *T.* تكرلكجغز ـ كوچك تكرلك ـ

ROULETTE D'ENFANT. Il se dit d'une machine roulante où un enfant se tient debout sans pouvoir tomber *A.* دراجة ـ حال *T.* جوجوق عربه سی

Il se dit aussi d'une petite chaise à deux roues, dans laquelle on va par la ville, en se faisant tirer par un homme *T.* ال عربه سی

ROULETTE. Instrument de fer en forme de petite roue, pour faire le bord des livres *A.* مقد المجلد *P.* شفره *T.* مجلد بچقیسی

ROULETTE. V. Cycloïde.

ROULEUR. C'est le charançon de la vigne *A.* سرفة الكرم *P.* شبشهٔ تاك *T.* آصمه قوردی || Le rouleur s'est mis dans nos vignes باغلرمزه قورد دوشدی

ROULEUSES. Il se dit des chenilles qui roulent des feuilles dans lesquelles elles subissent leur métamorphose. V. Chenille.

ROULIER. Voiturier public qui se loue pour transporter des marchandises d'une ville à une autre *A.* مكاری العجلة pl. مكارون *P.* الاعجال *T.* كراش گردونه *T.* عربه كراجیسی || Cela est venu par les rouliers بو مال مكاری عربه جیلریله نقل اولندی

ROULIS. T. de Mar. Balancement d'un vaisseau dans le sens de sa largeur *A.* فلقلة السفينة *P.* جنبش كشتی بچپ وراست *T.* كمینك اوته برو صارصلیوب دپرنشی

ROUPIE. Goutte d'eau qui pend au nez *A.* تقطر المخاط *P.* چكالد ریزئ خلم *T.* بروندن سموك طامله سی || Les vieilles gens sont sujets à la roupie اختیارلر تقطر مخاطه مبتلا درلر

ROUPILLER. Sommeiller à demi *A.* استیسان ـ انتعاس *P.* بد پینكی زدن *T.* پینكلمك ـ اویقولمق ـ امزغنمق || Il n'a fait que roupiller pendant toute la conversation اثنای محاوره ده استعاسدن اصلا خالی اولمش دكلدر

ROUPILLEUR. Celui qui roupille toujours *A.* دائمی ـ ناعس ـ الانتعاس *P.* پینكی زن *T.* اویوقلیجی ـ امزغنیجی ـ پینكلیجی

ROUSSÂTRE. Qui tire sur le roux *A.* امغر *P.* سرخچرده ـ *T.* قرمزی یه چالر ـ قزلسی || Ce drap est roussâtre بو جوقه امغر اللوندر

En parlant du poil *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صاری || Il a le poil roussâtre قیللری صاریدر ـ اصفر الشعر در

ROUSSEAU. Homme qui a le poil roux *A.* اصفر الشعر *P.* زرد مو *T.* صاری صاچلی ـ قیللری صاری

ROUSSELET. Sorte de poire d'un parfum agréable *A.* كمثری ممسك *P.* امرود مشكی *T.* مسكت آرمودی

ROUSSEUR. Qualité de ce qui est roux *A.* صفرت *P.* زردی *T.* صاریلق || La rousseur de son poil قیللرینك صاریلغی

ROUSSEURS. Taches rouges qui viennent sur la peau, et surtout au visage *A.* كلف *P.* پشنج ـ بنفسجی *T.* لكهٔ قرامتق ـ قزل لكه

ROUSSI. Cuir qui est teint en rouge *A.* دهان *P.* پوست سرخرنگ *T.* قرمزی كون

Il signifie aussi, l'odeur que rend la laine ou quelque autre chose qui brûle *A.* شیاط *P.* بوی دودگنده *T.* توتسی قوقوسی ـ یانق قوقوسی || Il y a quelque chose qui brûle, on sent le roussi بر توتسی قوقوسی كلیبور غالبا یناربر شئ واردر

ROUSSIN. Cheval entier, un peu épais *A.* حصان pl. حصن *P.* اسب نر *T.* آیغر آت

ROUSSIR. Faire devenir roux *A.* تصفیر *P.* زرد كردن *T.* صارارتمق || C'est le feu qui a roussi cette étoffe بو ثوب آتشدن صارردی Le grand air roussit le papier هوا كاغدی تصفیر ایدر

Il est aussi neutre *A.* اصفیرار *P.* زردی پذیرفتن *T.* صارارمق || Les étoffes blanches roussissent aisément بیاض اولان ثیاب سریعا اصفیرار ایدر

ROUTE. Voie, chemin qu'on tient pour aller en quelque lieu *A.* طریق pl. طرق ـ سبیل pl. سبل ـ مسلك pl. مسالك *P.* راه *T.* یول || Route bien aisée à suivre *A.* طریق سهل *T.* راه رفته *T.* طریق مسلوك fréquentée *A.* قولایاقلی یول شاهراه *P.* منهاج ـ جاده *A.* La grande route ایشلك یول *T.* اولو یول La route ordinaire طریق عادی Quelle route tiendrez-vous? قنغی یولی طوتجقسك La flotte prit la route d'Alger یولنی طوندی ـ دونـنما جزایر یولنه توجه ایلدی Reprendre la route تكرار یوله چیقمق ـ تكرار عزم راه ایتمك — Il se dit figur. de la conduite qu'on tient pour arriver à ses fins || Il a pris la bonne route pour arriver aux dignités مراتب جلیله یه موصل اولدجق مسلكه سلوك ایلدی Il a suivi la route de ses ancêtres آبا واجدادی مسلكنه اقتفا ایلدی La route qu'il tient ne le menera pas à une grande fortune طوتدیغی یول موصل كامرانی واقبال اولدجق یوللردن دكلدر Cet écrivain marche dans la route des anciens بو مؤلف مسلك متقدمینه اقتفا ایدر On lui a tracé sa route سلوك ایده جكی

La route du salut مسلك ورفتار كندويه تعيين اولندى de la gloire طريق شان طريق سلامت - طريق نجات واقبال

En termes de Marine, on dit Faire fausse route, pour dire, prendre une autre route que celle où l'on veut aller, pour se dérober à la poursuite d'un ennemi *A.* تبديل الطريق دواعئة دواعئد اولدرق بشقد يول طوتمق *T.*

On appelle Route, l'expédition qui marque les logemens des troupes, et le chemin qu'elles doivent tenir *A.* دفتر المنازل *P.* قونق دفترى *T.* اوارۀ نزولگاه

ROUTIER. T. de Mar. C'est un livre qui contient les routes de mer, les caps, les mouillages, etc. *A.* راهنامج البحر *P.* راهنامۀ دريا *T.* قارتى

ROUTINE. Capacité acquise par une longue habitude *A.* ملكة تدرّب بالممارسة *T.* دورشمقله قزانلمش عادت || Il n'a jamais étudié cet art à fond, mais il a acquis une sorte de routine بو فنى كنهيله مطالعه ايتمش دكلدر انجق بر نوع بو فنه كنهيله مطالعسى سبقت - ملكه تحصيل ايلدى Il fait cela par routine ايتمش دكل ايكن بالممارسه تدرّبى وار در بو فعلى بالملكه ايشلر Il ne sait point la musique, mais il chante par routine فن موسقى يه وقوفى اولميوب بالممارسه تغنّى يه تدرّب ايلدى La routine du Palais امور شرعيده كسب اولنمش ملكه Une vieille routine ملكۀ مزمنه ملكۀ عتيقه -

ROUTINER. Faire apprendre par routine *A.* تدريب *P.* آلشديرمق *T.* آلغتيدن || Il faut le routiner à coudre فلانى خياطته آلشديرملو در

ROUTINIER. Qui agit par routine *A.* عامل بالملكة - متدرّب بالممارسة *T.* ممارست ايله آلشمش || Ce médecin n'est qu'un vieux routinier فلان طبيب بالملكه عامل بر قوجامادر

ROUVERIN. T. de Métallur. On dit du fer rouverin, pour dire, du fer rempli de gerçures *A.* حديد ذو فلوق *P.* آهن پر كافى *T.* ياريغى چوق - چتلاغى چوق دمور

ROUVIEUX ou ROUX-VIEUX. Espèce de gale qui attaque ordinairement les chevaux, et qui cause la chute du crin et du poil *A.* عرّة *T.* ايت اويوزى - اويوز || Votre cheval a le rouvieux ايت اويوزينه اوغرادى - آتكز علت عرّهيه مبتلا در

Il est aussi adjectif *A.* معرور - اعرّ *T.* اويوزلى || Mon cheval est rouvieux آتم معرور در Ce chien est rouvieux بو كلب اويوزلو در - معرور در

ROUVRIR. Ouvrir de nouveau *A.* مجدّداً كشف - مجدّداً فتح *P.* از سر نو وا كردن - از سر نو گشادن *T.* يكيدن آچمق - ينه آچمق || Rouvrir la porte فتح باب ايتمك Sa saignée vint à se rouvrir محل فصد مجدّداً آچلدى Cet effort rouvrit sa plaie ايتديكى زور ايله جراحتى مجدّداً منكشف اولدى

On dit figur. Rouvrir la plaie de quelqu'un, pour dire, lui renouveler un chagrin بر كمسنه نك يارەسنى تازەلنديرمك

ROUVERT. *A.* منكشف - مجدّداً مفتوح *P.* از سر نو گشاده *T.* يكيدن آچلمش

ROUX. Qui est de couleur entre le jeune et le rouge *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صارى || Poil roux شعر اصفر - موى زرد - صارى قيل Barbe rousse لحيۀ صفرا - ريش زرد - صارى صقال

On dit, Un homme roux, pour dire, qu'il a le poil roux. V. Rousseau. — On appelle aussi Bêtes rousses, les bêtes fauves. V. Bête.

On appelle Beurre roux, du beurre fondu à la poêle, de telle sorte qu'il devient roux *A.* سمن مصهور *T.* قيزاردلمش اردياوب روغن ساده

Roux, subst. Couleur rousse *A.* لون اصفر *P.* رنگ زرد *T.* صارى رنك

ROYAL. Qui appartient à un roi *A.* سلطانى - ملكى *P.* شاهى - پادشاهى - شهريارى *T.* همايون - خنكارى || Maison royale پادشاه سرايى - سراى همايون - سراى پادشاهى couronne تاج پادشاهى Festin royal ضيافت همايون Trésor royal خزينۀ همايون manteau كسوۀ سلطانيه Prince du sang royal *A.* ابن السلطان *P.* شهزاده *T.* سلالۀ سلطانيه اولادندن برى Pleine puissance et autorité royale حكومت كاملۀ سلطانيه ورخصت مطلقۀ شاهانه La clémence et la libéralité sont des vertus royales رحم وشفقت وجود وسخاوت ملوكه مخصوص اولان فضايل بر گزيده دندر Armée royale اردوى همايون

On appelle Bastion royal, le grand bastion سلطان طابيەسى — Et lettres royaux, des lettres émanées de l'autorité royale اوامر سلطانيه

On appelle Chemin royal, un grand chemin qui mène à une grande ville *A.* جادّة *P.* شاهراه *T.* پادشاه يولى

MAISON ROYALE, se dit de toutes les personnes du sang royal *A.*

نسل وتبار ـ خاندان شهریاری *P.* انساب وانسال سلطانیّة پادشاهك ـ پادشاهك خاندانی *T.* حضرت تاجداری صویی صوپی

FAMILLE ROYALE, se dit des enfans et petits-enfans du roi régnant اولاد واحفاد السلطان *A.* شهزادگان *P.* پادشاه اولادی *T.*

ALTESSE ROYALE. Titre qui se donne à certains princes et à certaines princesses جناب ابهت نصاب شهریاریاری

ROYALEMENT. D'une manière royale *A.* كالملك ـ كالسلطان ـ پادشاهچه ـ خنكارانه *T.* ملوكانه ـ پادشاهانه ـ شاهانه *P.* پادشاهانه || C'est un homme qui vit royalement پادشاه كبی پادشاه كبی كچینور بر آدمدر ـ تعیّش ایدر بر آدمدر

ROYALISTE. Qui tient le parti du roi *A.* سلطانی pl. سلطانیّون پادشاه طرفلیسی *T.* طرفدار پادشاه *P.*

ROYAUME. État gouverné par un roi *A.* ملك ـ دولت ـ فلمرو سلطنت ـ فلمرو شاهی *P.* حكومت || Grand royaume دولت قویّة الشوكه ملك جسیم ـ دولت معظمه puissant ملك آبادان ـ ملك معمور opulent دولت قویّ الاقتدار électif ارثًا انتقال ایدن دولت ـ ملك موروث héréditaire بالانتخاب تصرّف اولنان دولت feudataire قید تبعیّت شرط تبعیّت ایله مشروط اولان ـ ایله مقیّد اولان حكومت tributaire قید جز یدگذاری ایله مقیّد اولان حكومت Ériger un État en royaume بر ملكی دولت رتبهسنه ترفیع ایتمك Régir, gouverner un royaume بر دولتی اداره ایتمك Les lois fondamentales d'un royaume قوانین اصلیّهٔ ملك ودولت Les royaumes étrangers دول اجنبیّه Hors du royaume خارج ملكده Au coeur, au milieu du royaume قلبگاه ملكده ـ وسط ملكده Les bornes du royaume دولتك حدود وسنورلری ـ حدود دولت les frontières دولتك تخوم وثغوری

On appelle le Paradis, Le royaume des cieux *A.* عالم الملكوت || Les méchants n'entreront point dans le royaume des cieux اهل شرّ عالم ملكوته داخل اولهجقلری یوقدر

On dit proverb. en parlant des ignorans qui font les habiles parmi de plus ignorans qu'eux-mêmes, qu'au royaume des aveugles les borgnes sont rois *T.* آدم قیتلغنده خروسی عبد الرحمن چلبی دیرلر

ROYAUTÉ. Dignité de roi *A.* سلطنت *P.* پادشاهی ـ تاجداری ـ پادشاهلق *T.* ملكداری || Abdiquer la royauté سلطنتدن ـ تاج وتخت سلطنتدن ـ استعفا ایتمك l'usurper سلطنتی تاج وتختی فضولی تحصیل ایتمك ـ غصبًا تحصیل ایتمك تاج ـ رتبهٔ جلیلهٔ سلطنته نائل اولمق Parvenir à la royauté سلطنتدن فراغت renoncer وتخت سلطنتی احراز ایتمك تاج وتخنه aspirer تخت سلطنتدن فارغ اولمق ـ ایتمك تحصیل رتبهٔ سلطنت قیدنده اولمق ـ اطماع نظر ایتمك

RU. Canal fourni par un petit ruisseau, ou par une saignée faite à une rivière *A.* جعفر *P.* فرغر *T.* آریق || Cette rivière est partagée en différens rus بو نهر نیچه نیچه اریقلره منقسمدر

RUADE. Action du cheval qui jette le pied de derrière en l'air ضرحة ـ رفسة *P.* لگد *T.* تپمه || Ce cheval lui donna d'une ruade dans les jambes بو آت فلانك آیاغنه بر تپمه اوردی

RUBACE ou **RUBACELLE.** Espèce de rubis d'une couleur claire پنبه یاقوت *T.*

RUBAN. Tissu très-mince qui sert à plusieurs usages *A.* شریط *T.* قوردله ـ شریت || Ruban de soie, de fil ایپك وایپلك قوردلهسی

RUBANERIE. Profession de rubanier *A.* صنعة الاعمال الشریط *T.* قوردلهجیلك ـ شریتجیلك — Il se dit aussi des marchandises de ruban *T.* قوردله مالی ـ شریت مالی

RUBANIER. Celui qui fait du ruban *A.* صانع الشریط *T.* قوردلهجی ـ شریتجی

RUBICAN. Il se dit de tout cheval noir, bai ou alezan, dont la robe est semée de poils blancs *A.* احسب *P.* چهری *T.* چیل

RUBIS. Pierre précieuse d'un rouge plus ou moins vif *A.* یاقوت pl. یواقیت ـ یاقوت احمر *P.* یاقوت سرخ ـ بهرمان *T.* یاقوت قرمزی || Il avait un très-beau rubis au doigt پرمغنده غایت دلبر بر قرمزی یاقوت وار ایدی Une bague de rubis بر عدد یاقوت یوزك

RUBRIQUE. Espèce de terre rouge *A.* مغرة *T.* آشی

RUBRIQUE. On appelle ainsi des règles, des pratiques anciennes *A.* عادت عتیقه pl. عادات عتیقه *P.* آیین ـ آیین دیرین *T.* اسكی عادت پیشین || Il a suivi une vieille rubrique بر عادت عتیقهیه اتباع ایلدی Je ne suis pas au fait de cette rubrique بو آیین دیرینك حقیقتنه واقف دكلم

Il signifie figur. ruse, finesse *A.* حیلة pl. حیل *P.* آل *T.* اسكی اوروسپوغلق ـ دك || Il sait toutes les vieilles rubriques حیلدلرك مجموعنی بیلور

RUBRIQUES, se dit de certaines règles qui sont au commencement

du bréviaire, pour enseigner la manière dont il faut faire l'office divin *A.* قواعد الصلاة || Il sait les rubriques par coeur قواعد صلاتی از بر بیلور

RUCHE. Habitation des insectes *A.* جحر - اجحار pl. جحر بوجکت یوهسی *T.* لانهٔ خستر *P.* الهوام

RUCHE. Le panier en forme de cloche où l'on met des mouches à miel, et les mouches qui sont dedans *A.* کوارة - مغسلة pl. کوارات pl. کوائر - خلیة pl. خلایا - مشار *P.* کواره - کندو *T.* کنت || Il a tant de ruches شو قدر پتکت - آری قوانی آری قوانه مالکدر

On dit, Châtrer une ruche, pour dire, enlever la cire et le miel d'une ruche *A.* اشتیار *T.* بال صاغمق

RUDE. Âpre au toucher *A.* شرز - خشین - خشن - احرش *P.* درشت - سخت *T.* سرد - خشونتلو . La toile grosse et neuve est extrêmement rude غلیظ وجدید اولان بز غایة الغایه برکسنه‌نک جلدی خشونتلو Avoir la peau rude احرش اولور اولمق

Il se dit aussi de ce qui est âpre au goût *A.* خشن الطعم *P.* اشته خشن *T.* دادی سرد درشتمزه || Voilà du vin qui est rude اشته بو باده‌نک طعمنده سردلک وار در - الطعم بر باده

Il se dit aussi d'un chemin raboteux *A.* شزن - صاعب - واعر *P.* ناهموار - درشت *T.* صرپ || Les chemins de ce pays-là sont fort rudes بو مملکتک طرق ومسالکی بغایت صرپدر

RUDE. Pénible, fatigant *A.* موجب المشقة - متعب - صعب *P.* رنج آور - دشوار *T.* مشقتلو - زحمتلو - کوج رنج بخشا || Il a entrepris une rude tâche بر خدمت متعبه در عهده ایلدی کوج بر خدمت Le métier d'un tailleur de pierre est bien rude طاش قیریجیلغی خیلی زحمتلو بر صنعتدر

On dit, qu'un cheval est rude, pour dire, qu'il a le train rude *A.* بطئ العدو - کهام *P.* گرانپا *T.* آغر آیاغی - قابران

Rude, se dit aussi d'autres choses qui, par leur dureté, font de la peine *A.* غلیظ *P.* سخت *T.* قبا || Avoir le visage rude غلیظ برکمسنه‌نک چهره‌سنده - غلیظ الوجه اولمق - المنظر اولمق سیمای غلظت نماسی اولمق l'air rude غلظت اولمق les manières rudes سسی قبا اولمق - صوتی غلیظ اولمق Un auteur qui a le style rude قلمنده غلظتی اولان بر مؤلف - سبک وانشاسنده - En parlant du regard, on emploie les mots *A.* نظر شازر *P.* نگاه تند *T.* چتین باقش

Dans d'autres phrases, on emploie les mots *A.* ذو ثقلة - ثقیل *P.* گران *T.* آغر Ainsi on dit, qu'un peintre a le pinceau rude, pour dire, qu'il peint sans agrément فلان رسامک قلمنده قلمی آغر در - ثقلت وار در qu'un barbier a la main rude, pour dire, qu'il ne rase pas légèrement الندە ثقلت وار در - الی آغر در qu'un cavalier a la main rude, pour dire, qu'il mène durement son cheval الی آغر در

Rude. Violent, impétueux *A.* شدید *P.* تند *T.* سرد - کسکین || Un rude assaut شدید بر یوروییش Un rude choc صدمهٔ مقارعهٔ شدیده - حملهٔ شدیده - هجمهٔ شدیده attaque شدیده secousse تزلزل شدید Essuyer une rude tempête بر شدید فورتنه‌یه اوغرامق - Il signifie aussi, difficile à supporter || Faire une rude réprimande بر تعزیر شدید ایتمک Dire à quelqu'un des paroles rudes برکمسنه‌یه تعبیرات شدیده ایله خطاب ایتمک C'est un coup rude pour lui کندویه کوره بر نازلهٔ شدیده در Il a reçu un traitement bien rude معاملهٔ شدیده‌یه مظهر اولمشدر Une saison rude بر موسم شدید un froid برد شدید - هوای شدید un hiver شتای شدید un temps سرد صوغوق وقتلو - On dit aussi figur., que les temps sont rudes سرد هوا وقتلو کوجدر - مشکلدر

Rude, se dit aussi d'un homme fâcheux *A.* شریس - شزن - عنیف *P.* تندخو - درشتخو *T.* چتین خویلو - چتین || Un homme, un esprit rude شزونت مزاج ایله مجبول بر آدم - اولادی حقنده Un père rude à ses enfans عنف طبع ایله عنف وشدت ایدن پدر

RUDEMENT. Avec rudesse *A.* بالعنف - بالشدة - شدیداً *P.* بدرشتی - بسختی *T.* سردلک ایله || Il lui a parlé rudement فلانه بالعنف والشدة سویلدی Il l'a mené rudement dans la dispute مجادلده عنف وشدت ایله معامله ایلدی

On dit proverb. Aller rudement en besogne, pour dire, travailler vigoureusement et sans relâche *A.* سعی بالاقدام *P.* سخت ورزیدن *T.* پک چالشمق - قتی چوق چالشمق - صرف امکت ایدەرک چالشمق

RUDESSE. Qualité de ce qui est rude *A.* خشونت - حرشت - شرز *P.* سختی *T.* سردلک - قاتیلک La rudesse du poil, de la peau حرشت شعر وجلد de la toile neuve ثوب جدیدک یکی بزک سردلکی - خشونتی

Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* غلظت *P.*

— غلظت صوت La rudesse de la voix قبالق T. درشتی غلظت سبك وعبارة du style, du pinceau سبك قبالغی وغلظت قلم

Figur. A. شدّت — عنف — شزونت — شراست P. درشتی شراست T. خرجینلك || Il a une grande rudesse d'esprit ذهنی مرتبهٔ کمالده در شراست La rudesse de son humeur خوینك خرجینلکی — مزاجی شزونت اوضاع de ses manières طورنده کی خرجینلك — واطواری du traitement qu'on lui a fait فلانه ایتدکلری معاملهٔ عنیفه des moeurs des sauvages امم وحشیه نك مجبول اولدقلری درشتیٔ طبع

RUDIMENT. On appelle ainsi, un petit livre qui contient les premiers principes d'une langue A. كتاب الامثلة — كتاب الامثلة || Un enfant qui apprend le rudiment امثله اوقویان المختلفة چوجوق

On appelle Les rudimens, les principes de quelque connaissance que ce soit A. pl. مبادی — مفاتیح

Et en Physique, Rudimens de l'organisation, les premiers linéamens de la structure des organes T. ترکیب اعضا واجزانك ملامح اصلیه‌سی

RUDOYER. Traiter rudement A. اظهار الشدّة — اظهار العنف P. سختی نمودن T. سردلك ایلمك — سردلك ایتمك || Il ne faut pas rudoyer les enfans اطفال حقنه معامله ایتمك شدّت ایله معامله جائز دکلدر Si vous le rudoyez, vous le désespérerez فلانه شدّت ایله معامله ایده جك اولور ایسه‌ك حال مأیوسیته القا ایتمش اولورسك

RUE. Plante A. سذاب — خفت P. پیغن — فیجن T. سدف اوتی

RUE. Chemin bordé de maisons ou de murs A. زقاق pl. ازقة — سكة pl. سكك P. كوچه T. زوقاق — صوقاق || Grande rue كوچك زوقاق — زقاق صغیر petite اولو زوقاق — زقاق كبیر large زقاق ضیق étroite ككیش صوقاق — زقاق واسع ایشلك زوقاق — ممرّ ناس اولان زوقاق passante صوقاق de traverse یان زوقاغی — زقاق معتنف Traverser une rue زوقاغی مرور ایتمك Une maison qui regarde sur la rue زوقاغه ناظر بر منزل Un placard affiché à tous les coins de rue یاپشدرلمش یافته — بالجمله زوقاق باشلرنده یاپشدرلمش شقه

RUELLE. Petite rue A. مطرب pl. مطارب — زقیلة P. كوچچه T. كوچك زوقاق — زوقاقجغز

RUELLER. T. d'Agric. On dit, Rueller la vigne, pour dire, y faire un petit chemin entre deux perchées A. احداث الزقیلة بین الكروم P. آسمه‌لر آره‌سنده T. بمیانهٔ ساروند راه گشادن یول اچمق

RUER. Jeter avec impétuosité A. رمی — قذف P. انداختن T. آتمق طاش آتمق — قذف احجار ایتمك Ruer des pierres || آتمق

— Mis absolument, il signifie, jeter une pierre A. رمی الحجر P. سنگ انداختن T. طاش آتمق || Il gage qu'il ruera plus loin que vous بحث ایدر كه سندن ایراقجه طاش آتار

Se ruer sur quelqu'un, sur quelque chose. Se jeter impétueusement dessus A. انكباب علی P. بر افتادن T. اوزرینه — اوزرینه قپانمق — دوشمك || Après l'avoir menacé, il se rua sur lui — فلانی تهدید وانذار ایتدكدنصكره اوزرینه دوشدی اوزرینه قپاندی

Ruer, au neutre, se dit de quelques animaux qui jettent les pieds de derrière en l'air A. رفس — ضرح — رمح P. لگد زدن T. تپمه اورمق — قیچ آتمق || Prenez garde à ce cheval, il rue بو آتدن حذر ایله زیرا قیچ آتار

En parlant d'un homme qui ne fait ni bien ni mal, on dit figur. C'est un homme qui ne mord ni ne rue نه خیره یرار نه شرّه

RUGIR. Il se dit du cri du lion A. ازأر — نئیم — تكهكه P. غریدن T. كوموردمك || Les lions rugissent آساد تكهكه ایدر ارسلان كوموردر

RUGISSANT. Qui rugit A. زائر — مزئر — متكهكه P. غرّان — T. كوموردیجی — زیان — غرنده

RUGISSEMENT. Cri du lion A. زئیر — نئیم — كهكهة P. غرّه T. كوموردی — ایكرتی

RUINE. Destruction d'un bâtiment A. خراب — خرابیّت P. ویرانی T. ییقلق || Un bâtiment qui tombe en ruine مشرف خرابیته بنا حال خراب اولان On le laisse en ruine ترك ایدرلر La ruine d'un château, d'une tour, d'une ville حصارك وقلعه نك وبر شهرك خرابیتی

Il se dit aussi de la perte des biens, des richesses A. خرابیة الحال P. خرابیٔ حال — برگشتگیٔ حال T. حالك ییقلغی || Cette affaire a causé sa ruine بو ماده خرابیت حالنه سبب اولمشدر — حالی خرابیت باعث اولمشدر Il travaille lui-même à sa ruine خود بخود خرابیت حالنه سعی ایتمكده در C'est de là que vient la ruine de l'État, des affaires ملكك

ـ ودولتك وامور واحوالك خرابيتى بوندن نشأت ايدر

ـ Il se dit aussi de ce qui est cause de la ruine de quelque chose ‖ C'est une ruine que les procès, que le jeu دعوالر وقمار بازلق محض خرابيت حالدر Les excès et les débauches sont la ruine de la santé عيش وعشرت باعث خرابيت وجود در

Il se dit encore de la perte de l'honneur, de la réputation, etc. *A.* زوال *P.* تباهى ـ خرابى ـ ويرانى *T.* ييقلق ‖ Cette affaire a causé la ruine de son crédit بو مادّه شان واعتبارينك زوالنه سبب اولمشدر Cette aventure a été la ruine de sa réputation بوما جرا صيت وشهرتنك زوالنه بادى اولمشدر

RUINES. Les débris d'un édifice abattu *A.* pl. خربات pl. اطلال *P.* رسوم *T.* ويرانه زار ـ خرابه زار ـ ييقلر ـ ييقنديلر pl. ‖ On y voit encore de vieilles ruines فلان محلك اسكى زماندنبرو قالمش خربات واطلالى هنوز مرئيدر Les ruines de Troie, d'un château فلان بلده نك وحصارك رسوم واطلالى Il fut enseveli sous les ruines تخريب اولنمش بنانك اطلال ييقلرى ـ وانقاضى آلتنده متوارئ خاك عدم اولمشدر آلتنده اتلاف وجود ايتمسدر

On dit figur. S'élever sur les ruines d'un autre آخرك تخريب حالنى وسيلهٔ كسب رفعت ايتمك Bâtir, élever sa fortune sur les ruines d'autrui بر كمسنه اساس دولت واقبالنى آخرك خرابدزار نكبت وادبارى اوزرنده تمهيد ايتمك S'ensevelir sous les ruines de sa patrie وطن عزيزك تحت انقاض وخرباتنده اتلاف وجود ايتمك

RUINER. Abattre, démolir *A.* تخريب ـ هدم ـ نسف *P.* ييبدن ـ ويران كردن ـ خراب ويباب كردن *T.* ييقمق ـ ‖ Ruiner un édifice بر عمارتى هدم وتخريب خراب اينمك Ruiner de fond en comble ازسر تا پا هدم وتخريب ايتمك از فرق تا بقدم ـ ايتمك

Et ravager *A.* ايراث الخرابيّة ـ ايراث الاضمحلال *P.* ويران كردن *T.* ويران ايتمك ‖ La tempête a ruiné tous les arbres de son jardin باغچه سنك ظهور ايدن ريح عاصف بالجمله اشجارينى خراب ايلدى La grêle a fait de grands désordres, elle a ruiné toutes les vignes نزول ايدن طلو خسارات جسيمه يى مؤدّى اولدرق باغلرى مضمحل وخراب ايتمشدر

Il signifie aussi, causer la ruine de quelque chose ‖ Ruiner un homme entièrement بر كمسنه يى كليّاً مضمحل وخراب ايتمك Ruiner sa maison, sa terre خانه سنى وملكنى خراب ايتمك Les guerres ont ruiné cette province سفرلر بو مملكتى ويران بو مملكتك موجب خرابيتى اولمشدر ـ وخراب ايتمشدر Ce libertin a ruiné l'honneur de vingt familles بو خراباتى حريف يكرمى خاندانك عرضنى خراب ايلدى Les fatigues, les austérités outrées ruinent la santé تعب ومشقت وفرط تشدّد ورياضت وجودى تخريب ايدر

SE RUINER. *A.* استخراب ـ اندراس ـ اضمحلال ـ انهدام *P.* انتساف ـ ويران شدن ـ خرابى يافتن *T.* ييقلمق ـ ‖ Ce château commence à se ruiner بو قوناق خراب اولمق انهدامه يوز طوتدى ـ مشرف خرابدر La santé se ruine par les débauches صحت وجود عيش وعشرت تقريبيله خراب Le corps se ruine par de grandes fatigues بدن انسان تعب ومحنت شديده تقريبيله خراب ويباب اولور

RUINÉ. *A.* خراب ـ منهدم ـ مندرس ـ منتسف *P.* ييده ـ ويران ـ خراب ويباب *T.* ييقلمش ـ ييقق

RUINEUX. Qui menace ruine *A.* مشرف على الخراب ـ مايل الى الانهدام *P.* روى خرابى ـ مايل الى الخرابيّة *T.* گرفته ييقلمغه يوز طوتمش ـ On dit figur. d'un homme qui fonde ses espérances sur des choses peu solides, qu'il bâtit sur des fondemens ruineux چورك تمل اوزرنده بنا قورر

RUISSEAU. Courant d'eau *A.* مجرى الما pl. مجارى الماء *P.* جويچه ـ رودك ـ جويبار ـ ارغاب *T.* صو اريغى ‖ Petit ruisseau بر مجراى ما صغير clair صويى صاف بر مجراى ما ‖ bourbeux جويبار گل ـ مجراى ماى وحلناك Cette fontaine se sépare en plusieurs ruisseaux بو عين الما مجارئ عديده يه منقسم اولور Ce n'est pas une rivière, ce n'est qu'un ruisseau نهر دكل بر مجراى آبدر

On dit proverb., que les petits ruisseaux font les grandes rivières, pour dire, que plusieurs petites sommes assemblées en font une grande *P.* رفته رفته آب جويبد عاقبت دريا شود *T.* طمله يه طمله يه كول اولور

RUISSEAU, se dit aussi du canal par où passe l'eau d'une rivière *A.* جدول pl. جداول ـ زرنوق *P.* رودخانه ـ دال *T.* ايرمق ‖ Le ruisseau est à sec ايرمق قوريدر Élargir un ruisseau جدولى تنقيه وتسميل Curer un ruisseau توسيع ايتمك ايرمغى آيرتلمق ـ ايتمك

Et de l'eau qui coule ordinairement dans les rues *A.* سيل pl.

سيول .P سيلاب .T سيل صويى || Il avait tant plu, les ruisseaux étaient si grands, qu'on ne pouvait pas passer dans les rues اولقدر باران نزول ايتمش وسيل صويى اول رتبدده قبارمشكه صوقاقلر كزلمز اولدى

Il se dit aussi de l'endroit par où l'eau s'écoule dans les rues .A مسيل .pl مسايل .P رهگذار آب .T صو آقنديسى || La rue est fort nette, il n'y a pas une goutte d'eau dans le ruisseau صو آقنديسنده بر طمله صو قالميوب زوقاقلر تر تميز در -

Il se dit aussi de toutes les choses liquides qui coulent en abondance || Des ruisseaux de sang coulaient par les rues سيول دما دماى ناس مثال سيل سيّال - زوقاقلرى اروا ايدر ايدى ازقهٔ شهر ايچنده آقوب كيدر ايدى

RUISSELANT. Qui coule comme un ruisseau .A متشلشل - شارل شارل آقان - آقيجى .T ريزان .P سافح || Des eaux ruisselantes مياه سافحه Le sang ruisselant d'une plaie جراحتدن متشلشل اولان قان

RUISSELER. Couler en manière de ruisseau .A تشلشل - سفحان .P هارل هارل - آقمق - دوكلمك .T ريزيدن - شريدن || L'eau ruisselait par divers endroits صولر محال عديدهدن اقمق هارل هارل آقار ايدى

RUM. Eau-de-vie sucrée .T شكر قاتمشى روحى

RUMB. Ligne tirée sur le globe terreste, ou sur une carte marine, pour représenter un des trente-deux vents qui peuvent conduire un vaisseau .A علامة المهبّ الريح

RUMEUR. Bruit tendant à émotion, à querelle .A قيل وقال .P گفتگو - گفت وشنيد .T سوز صاو - ديدى قودى || Grande rumeur قيل وقال عظيم Il y a rumeur dans la ville شهرده بين الناس بر گفتگو وار در - قيل وقال وار در Cela causa une grande rumeur بو كيفيّت عظيم قيل وقاله بادى اولمشدر Apaiser les rumeurs de la populace سفلهٔ ناس بيننده اولان قيل وقالى دفع وتسكين ايتمك

Il se dit aussi d'un bruit confus de plusieurs voix .A جلبة .P هنگامه .T شماطه || Quelle est cette rumeur que j'entends? بو شماطه نك ايشتديكم شماطه ندر Que signifie cette rumeur? اصلى ندر

Et d'un bruit qui vient à s'élever tout-à-coup, et qui est l'effet de l'étonnement .A صيحة - مصابحة .pl مصابحات .P غريو وفرياد .T چيغلدى || Cet événement fut suivi d'une rumeur générale بو حادثه نك عقيبنده عمومى برغريو وفرياد قوپدى

Et du bruit qui court dans le public contre quelqu'un .A تواتر همزبانى - زبان ناس .P لسان الخلق - الاخبار العامّة .T خلقك تواترى || Il était accusé par la rumeur publique, d'avoir commis un assassinat همه ناس قتل جنحهسى تواتر بونى لسان - اخبار عامّه ايله اوزرينه عزو واسناد اولندى خلق اوزرينه عزو ايلدى

RUMINANT. Qui rumine .A مجتر .P ژاژان .T كويش كتورن || Les animaux ruminans ont plusieurs ventricules كويش كتورن حيوانلرك متعدّد معدهلرى وار در

RUMINATION. Action de ruminer .A جرّة .P نشخوار - گوشت .T كويش

RUMINER. Remâcher ce qu'on a avalé. Il ne se dit que de certains animaux .A اجترار .P نشخوار كردن - ژاژيدن - گوشت كردن .T كويش كتورمك || Les brebis ruminent قيون قسمى كويش كتورر

RUPTURE. Action par laquelle une chose est rompue, ou état d'une chose rompue .A قطع - كسر .P شكست .T قيرلش .A انقطاع - انكسار .P شكستگى .T قيرلمه - كسلمه || La rupture d'une porte, d'un coffre قپونك وصندوغك شكستى d'un os كميكك قيرلمسى - كسر عظم d'une veine انقطاع - عرق طمرك كسلمسى - Il signifie aussi, hernie. V. ce mot.

RUPTURE, se dit figur. de la cassation des traités et des actes .A نقض - انتقاض - فسخ - انفساخ .P شكست .T بوزلمه || Depuis la rupture de la paix فسخ صلحى اولديلدنبرو Cet accident fut cause de la rupture du mariage بو حادثه نكاحك انفساخنه سبب اولمشدر Rupture des traités نقض شروط وعهود

Et de la division qui arrive entre des personnes unies ensemble. Dans ce sens, on peut employer aussi les mots .A قطع العلاقة .P گسست پيوند .T كسشمه || Entière rupture كليّاً بسبتون كسشمه - كليّاً قطع رشتهٔ الفت - قطع علاقه ouverte, manifeste علناً ومتواتراً انفساخ پيوند الفت Lequel des deux est l'auteur de la rupture? طرفيندن قنغيسى بادئ نقض محبّت اولمشدر Ils étaient amis, mais il y a eu rupture entre eux ميانلرنده مقدّما علاقهٔ محبّت وار ايكن نقض رشتهٔ الفت ايتمشلر در Il y a eu rupture entre ces deux Couronnes بو ايكى دولت بيننده فسخ رابطهٔ محبّت اولمشدر De.

pus la rupture de leur société ـ فسخ شركتلرى زمانندنبرو ميانه‌لرنده اولان ـ فلان كسانك اورتاقلغى بوزلديغندنبرو اورتاقلق كسلدكى وقتدنبرو

RURAL. Qui concerne les champs *A.* متعلق بالباديه ـ بدوى *P.* بابلاده متعلق ـ شهره متعلق *T.* روستايى ـ دشتى ‖ Fonds rural, des biens ruraux املاك بدويه اهل باديه‌يه ‖ Code rural علم تدبير اهل باديه متعلق اولان قانوننامه ‖ Économie rurale تدبير قرا وضياع ـ باديه ‖ La vie rurale عيش بدوى ‖ L'innocence des mœurs rurales اهل باديه‌نك سلامت طبعلرى ـ دلنشين اولانلرك صفوت اخلاقلرى

RUSE. Finesse, artifice *A.* حيله pl. حيل ـ خدعه ـ مكر ـ كيد *P.* آل ـ فند ـ ترفند *T.* حيله ‖ Vieille ruse. مكايد pl. مكيدت ‖ Ruse grossière حيله غليظه ـ حيلهٔ لطيفه ـ حيلهٔ ضعيفه ـ دقيقه ‖ Ruse de guerre حرب خدعه‌سى ‖ ... se servir de ruses اعمال مكايد ‖ Ruses innocentes, celles dont on se sert à bon dessein *A.* حيله‌ٔ ابا ابالك اعتباره *P.* مكر محمود *T.* حيلهٔ جائزه ـ وحيل ايمانك خيره معارض ... حيله

RUSÉ. Qui a de la ruse *A.* محتال ـ مكار *P.* فندباز ـ حيله‌كار ‖ C'est une femme rusée محتاله بر خاتوندر ‖ C'est un fin rusé حيله‌كار بر ايكيجى فكرلو بر حيله‌كار ـ مكاره بر قاريدر

RUSER. Se servir de ruses *A.* احتيال ـ اكتياد ـ ارتكاب *P.* اعمال الحيله ـ التحيله *T.* حيله‌كارلق كوسترمك ـ حيله قولانمق ‖ Ce chasseur vous trompe, ... de la perdrix, il ne fait que ruser ... [illegible] اعمال مكايد وحيله‌دن عارى اولمديغنه باقمامق جونكى زحمت ونور

RUSTAUD. Qui est grossier, qui tient du paysan *A.* بدوى *P.* روستايى ـ روستايى نما ـ كوبلو كوبلو طورلو *T.* ... ـ الاخلاق ‖ C'est un gros rustaud ... اتكلو روستايى مزاج ... Il a la mine rustaude, l'air rustaud ... بدوى الاخلاق شخص بر ـ فلانده سيماسى روستايى عامى واردر ـ سيماسى عامى وار در

RUSTICITÉ. Grossièreté, rudesse *A.* فظاظت *P.* خوبرادلق ـ

T. قبالق ـ خوبرادلق ‖ Il y a de la rusticité dans ses manières, dans son langage قبالق اوضاع واطوارنده وتكلمنده فظاظت قبالق ـ واردر

RUSTIQUE. Champêtre *A.* بدوى ـ قروى *P.* دهقانى ـ روستايى ‖ Vie rustique *T.* قروى ـ بدوى اولان اهل باديه‌نك طورزنده عيش ـ بدويه مخصوص بر كوند كتخدا ـ بدوى ‖ Il y a de certaines chansons rustiques qui sont fort agréables مخصوص اولان عيش بعض روستايى وارى توكيلر وار در كه ‖ Il signifie aussi, inculte, sauvage ‖ Au sortir du jardin, on trouve des promenades rustiques et solitaires باغچه‌دنك خارجنده روستايى صورتنده وحيعت باستى الزاده بعض مسيرەلر واردر ‖ Ces bois, ces rochers ont un air rustique qui ne déplaît pas شو اورمانلرده وشو قيالرده بر نوع باديه‌لك ‖ Ce jardin est tout négligé, il est tout rustique صورتى واردر كه حوش كلور بو باغچه مهملا تركت اولنمش اولمغله سبتون بدويت صورتنى كسب ايتمشدر

Il signifie aussi, grossier, peu poli *A.* فظ ـ غليظ الجانب ـ جافى الحانق *P.* خوبراد ـ كند خو ـ حوبراد *T.* نا ترانش ـ خوبراد ‖ Il a l'air rustique شكل وسيماسنده قبالق وار در ‖ Il a les manières rustiques اوضاع واطوارنده آثار فظاظت ظاهر ـ قبا جافى الحانق بر آدم طورنده در ـ در

RUSTIQUEMENT. D'une manière rustique *A.* بالفظاظة *P.* خوبرادانه *T.* قبالق ايله ـ خوبرادجه ‖ Il parle rustiquement خوبرادجه تكلم ايدر

RUSTRE. Fort rustique, fort grossier. V. Rustique.

RUT. Il se dit de l'époque où les animaux entrent en amour *A.* موسم الضراب *P.* وقت كشن *T.* حيوانلرك قيزدقلرى وقت ‖ Le mois de Septembre est le temps du rut ايلول آيى موسم حيوانلردر

RYTHME. V. Rhythme.

SAB SAB

S. C'est le nom du premier Sab *A.* ... *P.* سين ـ حوت *T.* ... ‖ Sa ... *A.* ... *P.* ... *T.* ... ‖ Sa ... *A.* ... *P.* ... *T.* حيوارلر ـ حيوارى

SABBAT. C'est, parmi les Juifs, le septième jour de la semaine *A.* سبت pl. سبوت ـ يوم السبت *P.* شنبه ـ روز شنبه *T.* سبت كونى

SABÉISME ou SABISME. Nom de la religion qui a pour objet l'adoration du feu, du soleil et des astres *A.* مذهب مجوسى

آتشه .T آتش پرستی ـ آیین آتشپرستان .P مجوسیّت ـ طابیجیلق

SABLE. Sorte de terre menue et sans aucune consistance .A رمل pl. رمال .P ریگ .T قوم || Sable de mer رمل بحری ـ جای قومی ـ رمل نهری de rivière دکز قومی ـ ریگ دریا Grain de sable حبّهٔ رمل ـ دانهٔ ریگ ـ قوم دانه‌سی Ce pays-là est un pays de sable قومسال بر ـ ریگستان بر مملکتدر Sable brûlant .A رمال رمضاء .P ریگ سوزان .T مملکت ریگ .P رمل منهال ـ رمل اهیل .A mouvant یاقیجی قوم کمی قوم اوزرنده Échouer sur le sable اقیجی قوم .T روان کرج ایله قومدن مرکب Mortier de chaux et de sable اوتورمق خرج ـ On dit figur. Bâtir sur le sable, pour dire, fonder des projets sur quelque chose de peu solide ریگ روان اوزرنده طرح اساس ایتمک

Il se dit aussi d'un certain gravier qui s'engendre dans les reins, et qui forme la gravelle || Il rend du sable par les urines لدی التبوّل اخراج رمل ایدر Ses urines sont pleines de sable قاروره‌سی طلو قومدر

SABLER. Couvrir de sable .A فرش الرمل .P ریگ گستردن .T قوم دوشه‌مک || Sabler les allées d'un jardin باغچه‌نک یوللرنده قوم دوشه‌مک

Sablé. .A مفروش بالرمل .P بریگ گسترده .T قوم دوشه‌لو ـ دوشنمش

SABLEUX. On appelle Farine sableuse, celle dans laquelle du sable se trouve mêlé .A دقیق ـ دقیق قضض ـ دقیق مرسول .P مخلوط بالرمل .T آرد ریگ آلود قوم ایله ـ قوملو اون قاریشق اون

SABLIER. Horloge de verre qui mesure le temps par le sable qu'on y met .A ساعة الرمل .P ساعت ریگ .T قوم ساعتی

SABLIER. Petit vaisseau contenant du sable propre à mettre sur l'écriture .A حقة الرمل .P ریگدان .T ریکت ـ ریقدان حقه‌سی

SABLIÈRE. Lieu creusé dans la terre, duquel on tire du sable .A جفرة الرمل pl. جفار الرمل .T قوم باجه‌سی || Une grande sablière کیکش قوم باجه‌سی

SABLON. Espèce de sable très-menu .A رمل رقیق .P ریگ .T اینجه قوم || Écurer de la vaisselle avec du sablon باریک اوانی‌یی اینجه قوم ایله سلمک

SABLONNER. Écurer avec du sablon .A تنقیة بالرمل .P بریگ پاک کردن .T قوم ایله تمیزلمک ـ قوم ایله سلمک || Sablonner de la vaisselle قوم ایله تنقیهٔ اوانی ایتمک

Sablonné. .A منقاء بالرمل .P بریگ پاک کرده .T قوم ایله سلنمش ـ ایله تمیزلنمش

SABLONNEUX. Où il y a beaucoup de sable .A کثیر ـ مرملة الرمال .P ریگستان .T قومسال || Pays sablonneux مملکت قومسال ـ تراب کثیر الرمل Terre sablonneuse کثیرة الرمال قوملو طپراق ـ طپراق

SABLONNIER. Celui qui vend du sablon .A بایع الرمل .P ریگفروش .T قوم صاتیجی

SABLONNIÈRE. Lieu d'où l'on tire du sablon .A منبت الرمل .P ریگزار .T قوم چیقان یر ـ قوم اوجاغی

SABORD. T. de Mar. Embrasure faite à un vaisseau, et par où le canon tire .T طوب مازغالی || Il y avait deux rangs de sabords فلان کمیده ایکی قات طوب مازغاللری وار ایدی Sur un vaisseau à trois ponts, il y a trois rangs de sabords بر اوچ انبارلو کمیده اوچ صره طوب مازغاللری وار در

SABOT. Chaussure de bois faite tout d'une pièce .A خصف .P جاریق .T جاجله ـ شلم ـ شمم || Porter des sabots چاریق کییمک Sabot de bois آغاجدن چاریق ـ En parlant d'un homme obscur qui a fait une grande fortune, on dit, qu'on l'a vu venir à Paris avec des sabots چاریق ایله کزدیکی وقتنی کوردیلر

Sabot, se dit aussi de la corne du pied du cheval. V. Corne.

Sabot, se dit aussi d'un certain jouet d'enfant, qui est de figure ronde, et que l'on fait pirouetter avec un fouet .A قرصافة .P بادفر ـ بادبر .T طربل ـ پرلانقچ

SABOTER. Faire aller un sabot .A ادارة القرصافة .P بادفررا گردانیدن .T پرلانقچی دوندرمک || Des enfans qui sabotent dans une salle دیوانخانه‌ده پرلانقچ دوندرن چوجوقلر

SABOTIER. Ouvrier qui fait des sabots .A خصّاف .P شلمگر .T چاریقچی

Il se dit aussi de ceux qui portent des sabots .A لابس الخصف .P شلمپوش .T آیاغی چاریقلی ـ چاریقلی

SABRE. Cimeterre, ou toute sorte d'épée large .A سیف pl. سیوف .P تیغ ـ شمشیر .T قلج || Sabre de Damas سیف دمشقی On lui donna un coup de sabre اوزرینه حوالهٔ سیف

بر ضربهٔ شمشیر حواله اولندی - دمار ایتمشلر در

On appelle Coups de plat de sabre, des coups appliqués avec le plat de la lame *A.* ضربها با پهن *P.* ضربات بصفح السيف *T.* قلج یصتمیله اورشلر شمشیر

SABRER. Donner des coups de sabre *A.* ضرب بالسيف *P.* بتیغ زدن - بشمشیر زدن *T.* قلج ایله اورمق || On l'avait sabré فلانی قلج ایله اورمشلر در

On dit figur. Sabrer une affaire, pour dire, l'expédier sans se donner la peine de l'examiner *A.* صرم الامر - خرق الامر *P.* مصلحتی کسوب *T.* فلان کاررا گسستهٔ مقراض ختام کردن - سوکوب بتورمك - بورتمك — Il se dit aussi en d'autres phrases *A.* قطع - رفع *P.* گسستن *T.* کسمك || Il faut sabrer tous ses abus حلول ایتمش فساداتك جملهسنی قطع ایتمك اقتضا ایدر Il faut sabrer toutes ces prétentions, et s'en débarrasser sur-le-champ بو ادّعالرك مجموعنی رفع ایله دفعةً غائلهدن قورتلمق واجبهٔ حالدندر

SAC. Sorte de poche faite de cuir ou d'étoffe que l'on coud par tous les côtés, en laissant une ouverture par le haut, pour mettre dedans ce qu'on veut *A.* جوالق pl. جواليق *P.* جوال - گونده *T.* جوال || Sac à farine, à charbon اون وکمور جوالی — Sac de..., signifie, sac plein de... || Sac de farine, de noix بر جوالی اون وجوز جوالی Remplir, vider un sac طولدرمق یا اغزینی باغلمق - جوالی تشریبج ایتمك lier بوشالتمق délier un sac اغزینی آچمق - جوالك باغنی چوزمك

Petit sac. *A.* لبيد *P.* توبره *T.* طوبره — Sac de procès *T.* مرافعه طوبرهسی — Sac à mettre des papiers *A.* لبيد الاوراق *P.* کاغذ طوبرهسی *T.* توبرهٔ کاغذ

Sac à mettre de l'argent *A.* صرّة *P.* کیسه - همیان *T.* اقچه کیسهسی

Sac de nuit. Un sac où l'on met des hardes que l'on prend avec soi en voyage *A.* غرارة *P.* باله *T.* خرار

On dit proverb. Tirer d'un sac deux moutures, pour dire, prendre deux fois le droit qu'il n'est permis de prendre qu'une seule fois بر قوزیدن ایکی دری آلمق

On dit d'un scélérat, que c'est un homme de sac et de corde ایپدن قازیقدن قورتلمش بر آدمدر

On dit aussi, qu'il ne saurait sortir d'un sac que ce qui y est *A.* الاناء يترشح بما فيه

Sac à terre, se dit en termes de guerre, d'un sac plein de terre dont les soldats bordent les parapets des ouvrages *T.* طپراق ایله طلو جوال || Chaque soldat portait un sac à terre هر بر عسکری نفری آرقهسنده طپراق ایله طلو بر جوال کوتورر ایدی

Garde-sacs, ou Greffier garde-sacs. L'officier qui est chargé de garder les sacs des procès مرافعه طوبرهلرینك حافظی اولان کاتب

Sac, se dit aussi d'un dépôt d'humeurs, de matière, qui se forme en quelque partie du corps *A.* كيس pl. اكياس *P.* کیسه *T.* کسه || Quand une plaie est mal pansée, il s'y fait un sac بر یاره فنا باغلندیغی حالده ایچنده کیسه پیدا اولور

Cul-de-Sac. Petite rue qui n'a point d'issue. V. Cul. — Figur. Une place où l'on n'a aucun avancement à espérer *T.* ایلروسی قپالو یول || Quelle place vous a-t-on donnée là? c'est un vrai cul-de-sac سکا ویردکلری منصب نه ایمش یرار ایلروسی قپالو بر یولدر

On dit proverb. Être enfourné dans un cul-de-sac, pour dire, être engagé dans une affaire dont l'issue est difficile *A.* استيراط في الامر - ارتباك *P.* در ورطه افتادن *T.* ورطهیه جیقمسی کوج بر ورطهیه دوشمك - دوشمك

SAC. Pillage entier d'une ville, accompagné du meurtre des habitans *A.* نهب وغارت وتدمير النفوس *P.* تاراج وتالان *T.* یغما وتالان وقتل مردمان - وقتل اهالی وسکان خلقی || Le sac de Rome روما شهرنده وقوعه گلان یغما وتالان وقتل اهالی وسکان قیروب مال قاپشمه || Il se commit de grandes cruautés au sac de cette ville فلان شهرده وقوعه گلان تاراج وتالان وقتل عامّ انسان اثناسنده نیچه نیچه شدائد حربیا فاجعه ظهور ایتمشدر Mettre à sac une ville prise d'assaut وعنوةً فتح اولنان بلدهیی نهب وغارت وقتل عامّ نفوسه یغما وغارته وقتل عامّه ویرمك - عرض ایتمك

SACCADE. Violente secousse qu'on donne à un cheval, en lui tirant la bride *A.* رجرجة العنان *P.* جنبش سخت عنان *T.* دیزکینی زورلو اوینانمه || Les saccades gâtent la bouche d'un cheval دیزکینی زورلو اوینانمق آتك آغزینه مضرّ در

Il se dit figur. d'une secousse violente qu'on donne à quelqu'un en le tirant *A.* وكزة pl. وكزات *P.* لت *T.* قاقیویرمه - دورتمه || Il le prit au collet et lui donna deux ou trois saccades فلانی یقهسندن طوتوب ایکی اوچ دفعه دورتدی

Il signifie aussi figur., rude réprimande *A.* عتاب شديد - تهدّم بر *P.* سرزنش شديد *T.* آلاباندە || Il a eu une rude saccade شديد آلاباندەيه مظهر اولدى

SACCAGEMENT. V. Sac.

SACCAGER. Mettre à sac, mettre au pillage *A.* اغارة الاموال تاراج وتالان وقتل مردمان *P.* وتدمير النفوس والانسال يغما ايدوب خلقى *T.* سر تا پا يغما وتالان كردن - كردن بر بلدەده اغارهٔ اموال وتدمير Saccager une ville || قيرمق عموماً ايقاع غارت ودمار ايتمك - نفوس وانسال ايتمك بر خاندەده تاراج وتالان وقتل انسان ايتمك une maison عسكر هر طرفده ايقاع غارت ودمار ايتمشدر L'armee a tout saccagé

On dit aussi, Saccager tout chez quelqu'un, pour dire, y bouleverser tout *A.* هرج ومرج - تفريق شغر بغر *P.* تار ومار كردن الاق بولاق ايتمك - طارطغان ايتمك *T.*

Saccagé. *A.* مظهر الغارة والدمار *P.* سر تا پا تاراج وتالان عموماً يغمالنوب اهاليسى قيرلمش *T.* يغما وتالان ديده - كرده

SACERDOCE. Prêtrise *A.* طريقة الرهبان - رهبانيّت *P.* رهبانى رهبانلق *T.* || La sainteté du sacerdoce شرافت رهبانيّت la dignité مرتبهٔ رهبانيّت les devoirs وظايف حال رهبانيّت

Il se dit aussi du corps ecclésiastique *A.* زمرة - طايفة الرهبان الرهابين *P.* صنف رهبانان *T.* رهبان طايفەسى || Les querelles du sacerdoce et de l'Empire دولت ايله طايفهٔ رهبان بيننده تحدّث ايدن منازعات

SACERDOTAL. Appartenant au sacerdoce *A.* راهبى *P.* رهبانى *T.* راهبلره مخصوص || Les ornemens sacerdotaux تزيينات la dignité sacerdotale رتبهٔ راهبيّه

SACHEE. Ce qu'un sac peut contenir *A.* ملء - ملء الجوالق *P.* البليد *T.* بر جوالق - بر چوال - بر توبره - بر طوبره‌لق

SACHET. Petit sac *A.* كيس صغير *P.* كيسەچه - هميانچه *T.* كيسەجك - On appelle Sachet, un petit sac où l'on met des herbes médicinaces, ou d'autres drogues, pour appliquer sur une partie malade *T.* اجزالو كيسەجك || Un sachet plein de sel, de soufre, de vif-argent, porté au cou, est bon, à ce qu'on dit, contre la peste طوز وكبريت وجيوه ايله مملو بر كيسەجك گردنه تعليق اولنمق ديدكلرينه كوره وبايه مقاومدر - On appelle Sachet odorant, un petit sac dans lequel on a mis des parfums *A.* كيس العطريّات *P.* كيسهٔ عطر آگين *T.* قوقولو شيلر ايله طولو كيسەجك || Elle a toujours des sachets sur son lit يتاغنده دائما قوقولو شيلر ايله طولو كيسەجكلر وار در

SACOCHE. Nom qu'on donne à deux sacs de cuir, joints ensemble, et dont les courriers et d'autres personnes se servent en voyageant *A.* خريطة pl. خرايط - عيبة pl. عيبات - خرج - خرج *P.* خرجة pl. خرجين - تليسه - تكيسه *T.* هگبه - اولاق هميانچەسى

SACRAMENTAL, ou SACRAMENTEL. Qui concerne les sacremens *A.* تقديسى || Mot sacramental كلمة التقديس Les paroles sacramentelles الفاظ التقديس

SACRAMENTALEMENT, SACRAMENTELLEMENT, adv. *A.* على وجه التقديس || Le corps de Jésus-Christ est réellement et sacramentellement dans l'Eucharistie حضرت عيسينك تن شريفى ذبيحهٔ مباركەده حقيقةً وعلى وجه التقديس موجود در

SACRE. Espèce de faucon *A.* صقر pl. صقور *P.* چرغ *T.* چاقر

SACRE. Action par laquelle on sacre un roi *A.* رسم التقديس || Les Pairs assistent au sacre du Roi پادشاهك تقديسى رسمنده پر رتبەسنده اولان عظماى دولت حاضر بولنور

SACREMENT. Signe visible d'une chose instituée de Dieu *A.* شعيرة الله pl. شعاير الله || Les sacremens de l'ancienne loi شريعت قديمەده موجود اولان شعاير الله La circoncision était un sacrement de l'ancienne loi امر ختان شريعت قديمەده شعاير اللهك برى ايدى - On appelle Sacremens, les sept sacremens de la nouvelle loi, institués par Jésus-Christ *A.* مناسك سبعة مقدّسة || Le baptême est un sacrement امر تعميد مناسك منسك سبعهٔ مقدّسەدندر Le sacrement de baptême, de mariage منسك مقدّس تعميد ونكاح La forme, la matière du sacrement منسك مقدّسك صورتى ومادّەسى

On appelle l'Eucharistie, Le saint sacrement *A.* ذبيحة مقدّسة - نسيكة مباركة || Adorer le saint sacrement ذبيحهٔ مقدّسەيه ذبيحهٔ مباركەيى عبادت ايتمك le porter aux malades مرضايه كوتورمك

SACRER. Conférer un caractère de sainteté par le sacre ou par la consécration *A.* اجراء الرسم التقديس - تقديس *P.* آيين مقدّس ساختن - تقديسرا بجا آوردن *T.* مقدّس قلمق || C'est ordinairement à Reims qu'on sacre les rois de France فرانسه پادشاهلرينك رسم تقديسلرى عادتا فلان شهرده اجرا اولنور

Sacré. *A.* مقدّس *P.* تقديسكرده - قدسى پذيرفته *T.*

تقدیس اولنمش

Il se dit aussi au substantif, par opposition à Profane, des choses auxquelles on doit une vénération particulière *A.* مبارك — On dit aussi, La personne sacrée du Roi ذات مبارك سلطان — On dit, qu'un dépôt, qu'un secret confié par un ami, sont des choses sacrées دوست طرفندن ودیعه قلنان شی و یاخود سر امانة الله اولمغله اشیای مبارکه‌دن معدود در — دوستك سری امانة الهیدر — On appelle Ordres sacrés, la prêtrise, le diaconat *A.* pl. طریقات مبارکة

En parlant d'un homme qui n'est retenu sur rien par aucun respect de religion, on dit, que c'est un homme pour lequel il n'y a rien de sacré عندنده عزیز ومحترم بر شی یوقدر

On appelle l'ancien et le nouveau Testament, Les livres sacrés *A.* کتب شریفة — et on dit, L'histoire sacrée, par opposition à l'histoire profane *A.* تاریخ الوقایع المبارکة

SACRER. Blasphémer. V. ce mot.

SACRIFICATEUR. Ministre préposé pour faire des sacrifices *A.* مهدی القربان *P.* بسمل تقدیمساز *T.* قربان ایتمکه مأمور || Le grand sacrificateur رئیس المهدیین القرابین L'office de sacrificateur مهدی قربان اولان کمسنه‌نك مأموریتی

SACRIFICATURE. La dignité de sacrificateur *A.* خدمة الاهداء القرابین

SACRIFICE. Culte que l'on rend à Dieu par l'oblation de quelque victime *A.* هدی pl. هدیات — قربان pl. قرابین *P.* بسمل *T.* قربان || Sacrifice expiatoire هدی لاستغفار الذنوب Les sacrifices de l'ancienne loi شریعت قدیمه موجبنجه تقدیم — تقدیم هدی ایتمك اولنان هدیات Offrir, faire un sacrifice فی سبیل الله تقدیم قربان ایتمك Les cérémonies du sacrifice قربانك رسوم معتاده‌سی La victime destinée au sacrifice قربان ایچون تخصیص اولنمش ذبیحه

On dit figur. et proverb. Obéissance vaut mieux que sacrifice, pour dire, que rien ne plait tant à Dieu que la soumission à sa volonté تحصیل رضای رب العالمین تقدیم قرابیندن اولیدر

Sacrifice. Privation que l'on s'impose, ou à laquelle on se résigne *A.* فدا *P.* برخی || Faire à Dieu le sacrifice de soi-même فی سبیل لوجه الله تعالی فدای نفس ایتمك de sa vie الله فدای جان ایتمك Je vous fais le sacrifice de tous les intérêts que j'ai dans cette affaire بو خصوصده اولان اغراض مخصوصه‌مك جملسنی سنك اوغورکه فدا ایدرم Si j'oublie l'injure qu'il m'a faite, si je ne cherche point à m'en venger, c'est un sacrifice que je vous fais بکا ایتدیکی تحقیری فراموش ایله سودای انتقامدن فراغت ایسه‌م انجق سنك خاطرکه رعایة فدای حق ایتمش اولورم

SACRIFIER. Faire un sacrifice à Dieu *A.* تقدیم — اهداء الهدی *P.* القربان *T.* تقدیم بسمل کردن *T.* قربان ایتمك || Sacrifier des victimes ذبح قرابین ایتمك Abraham voulut sacrifier son propre fils pour obéir à Dieu حضرت ابراهیم تحصیل رضای باری عندنده اوغلنی قربان ایلمکه راضی اولدی Sacrifier quelqu'un, signifie, le rendre victime de quelque vue || Ce ministre a été sacrifié بو وکیل دولت قربان اولدی On a sacrifié ce subalterne, pour sauver l'honneur d'un homme puissant بو ذات ذی قدرت جلیل الشانك عرضنی محافظه ایچون — پس پایه‌ده اولان خدمه‌نك برینی قربان ایتمشلردر فلان کمسنه فدا ایلدیلر Cet homme a été sacrifié injustement بغیر حق قربان اولدی

Sacrifier. S'imposer une privation *A.* فداء *P.* برخی کردن *T.* فدا ایتمك || Il a sacrifié ses intérêts à son ami اغراض ومصالح مخصوصه‌سنی دوستی اوغورینه فدا ایلدی — On dit aussi, Sacrifier une personne, une chose à une autre, pour dire, consentir à en être privé, pour en conserver une autre || J'ai sacrifié deux mille écus pour mon repos راحتم ایچون ایکی‌بیك غروش فدا ایلدم Sacrifier sa fortune à son honneur برکمسنه عرضیچون مالنی فدا ایتمك un ami à un bon mot مضمونی قاچرمامق ایچون بر دوست فدا ایتمك l'ancien amant au nouveau عاشق جدید ایچون قدیمنی فدا ایتمك Il a sacrifié la moitié du bâtiment à l'escalier نردبانی اویدرمق ایچون بنانك نصفنی فدا ایلدی Sacrifier tout à ses intérêts, à sa gloire, à son ambition اغراض مخصوصه‌سنی ترویج واجرا ومراتب علو واقبالده ارتقا وحرص نام وشانی استیفا ایچون هر شیئی فدا ایتمك Il sacrifierait sa vie pour lui فدای بان — فلانك اوغورینه جاننی فدا ایده‌جکدر وجان ایده‌جکدر

On dit aussi, Sacrifier tout son temps, tout son loisir à une chose, pour dire, l'y employer برکمسنه نقد وقتنی فلان شیئه صرف ایتمك

Se sacrifier pour . . . , signifie, se dévouer à . . . *A.* فدا النفس *P.* برخی جان کردن *T.* کندویی فدا ایتمك || Les bons sujets se sacrifient pour leur roi رعایانك ایوسی پادشاه سنك اوغور ینه فدای نفس ایدر Je me sacrifierais pour vous اوغورکه فدای نفس ایدرم

SACRILÉGE. Il se dit en général de toute profanation des choses sacrées *A.* وضع الید التعرض لاشیا ـ تعرض لاشیا المبارکة *P.* دستدرازی بچیزهای مبارك *T.* اشیای مبارکه‌یه تعرض || Détestable, horrible sacrilége اشیای مبارکه‌یه تعرض طوقنمه قبیلندن بر فعل واجب الاستکراه Commettre un sacrilége اشیای مبارکه‌یه تعرض قبیلندن بر فعل ارتکاب ایتمك Piller une église, c'est un sacrilége بر کلیسایی یغما ایتمك یغما ایتمك ـ اشیای مبارکه‌یه وضع ید تعرض ایتمکدر Être accusé de sacrilége اشیای مبارکه‌یه وضع ید کفر در تعرض تهمتیله متهم اولمق C'est un sacrilége que d'attenter sur la personne des rois نفس ملوکه قصد اسائت ایتمك کفر عد اولنور ـ اشیای مبارکه‌یه تعرض قبیلندن عد اولنور

SACRILÉGE. Celui qui commet un sacrilége *A.* واضع الید التعرض لاشیاء المبارکة *P.* دستدراز بچیزهای مبارك *T.* مبارك شیئلره طوقنیجی

On dit aussi, Pensée, dessein, action, main, bouche sacrilége معنا ونیّت وفعل کفر آمیز وید کفر آلود ودهان کفر نشان

SACRISTAIN. Celui qui a soin de la sacristie d'une église *A.* واقف الخزانة الکنیسة *T.* کلیسا اشیاسی خزینه‌سنك حافظی

SACRISTIE. Lieu destiné pour serrer les vases sacrés, les ornemens d'église *A.* خزانة الاوانی الکنیسة ـ خزانة الاشیاء الکنیسة *T.* کلیسا اشیاسی خزینه‌سی

SACRUM. T. d'Anat. Il se dit pour désigner un os qui est la base et le soutien de toute l'épine du dos *A.* عجب *P.* مهرهٔ پشتمازه *T.* قویرق صوقمی کمیکی

SADUCÉEN. Qui professe le saducéisme *A.* زندیق pl. زنادقة

SADUCÉISME. Doctrine des Saducéens, qui étaient une secte fameuse chez les Juifs *A.* زندقة ـ مذهب الزنادقة *T.* زندیقلق

SAFRAN, ou CROCUS. Plante bulbeuse *A.* زعفران ـ جسد *P.* کرسم *T.* صفران || Il est jaune comme du safran زعفران کبی صاب صاریدر Il a le teint jaune comme safran رنك رویی زعفرانیدر ـ Safran bâtard. V. Carthame.

SAFRANER. Apprêter avec du safran *A.* تقزیح بالزعفران *P.* کرسم آلود کردن *T.* صفران ایله تربیه ایتمك

Et jaunir avec du safran *A.* زعفرة ـ تجسید ـ تصبیغ بالزعفران *P.* رنك کرسم زدن *T.* صفران ایله بویامق

SAFRANÉ. *A.* مزعفر ـ مجسّد ـ مصبوغ بالزعفران *P.* کرسمناك ـ کرسمرنك *T.* صفرانلو ـ صفران ایله بویانمش || Du riz safrané صفرانلو پلاو De la toile safranée صفران ایله بویانمش بز

SAGACE. Doué de pénétration d'esprit *A.* فطین pl. فطن ـ اهل الفطنة ـ جزیل الرأی *P.* باریك اندیش ـ بهرأی *T.* اینجه عقللو ـ زیرك

SAGACITÉ. Pénétration d'esprit, perspicacité *A.* فطانت ـ فطنت ـ جزالة الرأی ـ اصالة الرأی *P.* باریك اندیشی ـ بهرایی *T.* اینجه عقللیلق ـ زیرکلك || C'est un homme d'une grande sagacité غایت اصالت رأی ایله موصوف بر آدمدر Il a fallu avoir beaucoup de sagacité pour prévoir que . . . بویله اوله‌جغنی مقدم استدراك ایچون چوق باریك اندیشلك لازم ایدی V. aussi Pénétration.

SAGE. Prudent *A* عاقل pl. عقلا ـ نهیّ pl. انهیا ـ ذو النهی pl. ذوی النهی ـ صاحب الدرایة ـ لبیب pl. الباء ـ اریب *P.* دانا ـ خردمند ـ هوشیار *T.* عقللو || Un homme sage بر مرد عاقل Les adversités l'ont rendu sage شداید دوچار اولدیغی دهر تقریبیله تحصیل عقل ایتمش اولدی Il a fait en homme sage حکیمانه حرکت ـ عاقل آدم کبی حرکت ایلدی Il est plus heureux que sage قوت بختی عقلندن غالبدر ایلدی

Il se prend aussi substantivement, et alors on emploie encore le mot *A.* حکیم || Le sage des Stoïciens زمرهٔ رواقیونك حکیمی Le sage est maître de ses passions حکیم وعاقل اولان کشی تمالك نفس ایدر Le sage ne s'enorgueillit point dans la prospérité عاقل اولان کشی وقت بختیاری واقبالده کسب غرور ایتمز ـ On appelle Salomon, Le sage *A.* حکیم ـ حکیم سلیمان || Le sage dit dans ses proverbes امثالنده دیمشکه ـ On donne aussi le nom de Sage à ceux qui se sont distingués autrefois par une profonde connaissance des sciences *A.* حکیم pl. حکماء *P.* فرزانه ـ راد ـ دانشمند ـ حکمت شناس || Les sept sages de la Grèce حکمای سبعهٔ یونان

SAGE, signifie aussi, modéré, retenu, réglé dans sa conduite *A.* حازم pl. حزما *P.* هوشمند *T.* اوصلو || Il ne s'est point emporté, il a été sage dans cette rencontre بو دفعه غضبه كلميوب حزامت ايله حركت ايلدى Il a été débauché, libertin quelque temps, présentement il est sage بر مدت هواسنه تابع ستيب الحال ايكن بو دفعه هوشمندى وحزامت پيدا بيوقت كسب حزامت ايلدى Il est sage avant le temps ايلدى

On dit d'un enfant, qu'il est sage, pour dire, qu'il est posé *A.* راسخ العقل *P.* سنجيده عقل *T.* عقلى دورشمش

En parlant des femmes, il signifie, modeste, chaste *A.* عقيلة ـ عفيفة ـ اديبة ـ صالحة *P.* پاكدامن *T.* اوصلو ادبلو

On dit par manière d'avertissement, Soyez sage عقلكى باشنه اشتد سكا تعليم C'est pour vous apprendre à être sage جويبر بوندنصكره عاقل اول Soyez plus sage à l'avenir عقل ابجوندر

SAGE, se dit aussi des actions, des paroles *A.* معقول ـ مقرون بالصواب *P.* عاقلانه ـ فرهنگ آميز *T.* اوصلو ـ يوللو || Une conduite, un conseil sage حركت معقوله ونصح معقول اصول عقله ـ جواب معقول une réponse حركت ونصيحت موافق جواب با صواب

Il se dit aussi des animaux, pour signifier, doux, obéissant *A.* منقاد ـ ذلول *P.* رام *T.* يواش || Un cheval sage منقاد ورام بر دابه un chien بر كلب ذلول

SAGE-FEMME. Celle dont le métier est d'accoucher les femmes *A.* قابلة *P.* ماماجه ـ پيشنشين *T.* ابه || Habile sage-femme قابلهٔ ماهره

SAGEMENT. D'une manière sage *A.* بالعقل ـ بالدراية *P.* حكيمانه ـ درايتكارانه ـ عاقلانه ـ هوشمندانه ـ خردمندانه *T.* اوصلولق ايله || Il s'est toujours conduit sagement هر حالده عاقلانه حكيمانه حركت ايلدى Il parle sagement عاقلانه سويلر Il a sagement conduit sa barque كشتئ اموريني عاقلانه اداره ايلدى Un livre écrit sagement بالعقل والدرايه انشا اولنمش تاليف

SAGESSE. Prudence *A.* دراية ـ عقل ـ نهاوت ـ نهاء *P.* خردمندى ـ هوشمندى ـ دانايى *T.* عقلليلق || Grande sagesse عقل وافى Sagesse prématurée عقل ودرايت نابهنگام consommée عقل كامل Il agit selon sa sagesse ordinaire بيوقت مألوف اولديغى درايت اوزره عمل وحركت ايدر

Il signifie aussi, modération, retenue *A.* حزم ـ حزامة *P.* هوشمندى *T.* اوصلولق || Il faut beaucoup de sagesse pour ne pas s'emporter en pareille occasion بو مثللو حالت وقوعنده غضبه كلمامك خيلى حزامته محتاجدر Dans ses plus grandes prospérités, il a toujours conservé beaucoup de sagesse كمال اقبالنده بيله دائما حزامت اوزره حركت ايلدى

Et modestie, pudeur *A.* ادب ـ عفت ـ صلاح *P.* پاكدامنى *T.* ادبلولق || Elle a un air de sagesse dans tout ce qu'elle dit بو خاتونك كافهٔ اقوالنده بر صورت صلاح وعفت وار در

SAGESSE. Connaissance des choses, soit naturelle, soit acquise *A.* معرفت ـ علم ـ وقوف *P.* دانش ـ فرهنگى *T.* بيلش || Toute la sagesse des hommes n'est que folie devant Dieu بنى ادمك علم ومعرفتى عند الحق محض جهل وجنوندر

Et la connaissance des choses divines et humaines *A.* حكمت || L'étude de la sagesse مطالعهٔ حكمت Sagesse donnée de Dieu موهوب من عند الله اولان عقل Le don de sagesse est un des sept dons du Saint-Esprit موهبهٔ عقل روح قدسدن ويرلمش مواهب سبعهدن بريدر La sagesse de Salomon حكمت حضرت سليمان || Un des livres de l'Écriture-Sainte s'appelle Le livre de la sagesse *A.* سفر الحكمة

On appelle le Verbe, La sagesse éternelle, La sagesse incréée *A.* عقل ازلى وعقل غير مخلوق Et en tant qu'il s'est revêtu de notre humanité, La sagesse incarnée *A.* عقل مجسد

SAGITTAIRE. Archer. Il ne se dit que du neuvième signe du Zodiaque *A.* برج القوس *P.* برج كمان

SAGOUIN. Sorte de petit singe *A.* قريد *P.* پوزينك *T.* ميمونجق

Il se dit figur. d'un homme malpropre *A.* متقشف *P.* چركن آلود *T.* كيرلو باساو

SAIGNANT. Qui dégoutte de sang *A.* دامى *P.* خونچكان ـ خونفشان *T.* قان طملديجى ـ قانديجى || Avoir le nez tout saignant دامى الانف اولمق Avoir la bouche saignante دامى الفم اولمق ـ بر كمسنهنك آغزى قاندمش اولمق || On dit figur., que la plaie est encore saignante, pour dire, que le malheur est encore tout récent يارهنك هنوز قانى آقار

SAIGNÉE. Ouverture de la veine pour tirer du sang *A.* فصد *P.* رگزنى *T.* قان آلمه || Les vaisseaux petits et roulants rendent la saignée difficile طمرلر خرده وجايبل اولنجه فصد مشكل

فصد مادّه‌سی ادویهٔ La saignée est un grand remède اولور عظیمه‌دندر

Il se prend aussi, pour le sang qu'on tire par l'ouverture de la veine *A.* فصید *P.* خون فصد *T.* قان || طمردن آقیدیلان قان Grande, abondante saignée فصید غزیر

SAIGNÉE, se dit aussi d'une rigole que l'on fait pour tirer de l'eau de quelque endroit *A.* بثق pl. بثوق ـ قصاب ـ تفصید pl. تفاصید *P.* فرغر *T.* صو صواغی || On fit une grande saignée aux fossés de la place قلعه‌نك خندقلرینه عظیم صو صواغی آچلمشدر Des saignées pour dessécher une marée بر چیللك یری قورتمق ایچون احداث اولنان صوصواقلری

SAIGNEMENT. Écoulement de sang par le nez *A.* رعاف *P.* خون بینی *T.* ریزش قانمه || برون قانمه || N'y a-t-il pas moyen d'arrêter ce saignement de nez? رعافك انقطاعی چاره‌سی یوقمیدر

Il se dit aussi absolument pour Épanchement de sang *A.* نزف ـ نزف الدم ـ سیلان الدم *P.* ریزش خون *T.* قان آقمه || La plaie a recommencé à saigner, et ce saignement est de mauvais augure جراحتدن تکرار قان آقمغه باشلادی بو عارضهٔ نزف علامت خیر دکلدر

SAIGNER. Tirer du sang en ouvrant la veine *A.* فصد ـ افتصاد ـ شرط ـ بزغ ـ شق العرق *P.* رگ زدن *T.* قان آلمق ـ طمری یارمق || Saigner un malade à la gorge خستدیه بوغازدن قان آلمق un cheval برآتدن قان بوغازدن آلمق ـ فصد ایتمك Il a appris à saigner فن فصدی اوكرندی

SAIGNER, au neutre, se dit de la partie de l'animal dont il sort du sang *A.* دمی ـ نزف ـ سیلان الدم *P.* خون ریزیدن *T.* قان آقمق || Saigner du nez بروندن قان آقمق Il faut laisser saigner la plaie یاره‌دن دمك سیلاننی کسمامولو در Le doigt lui saigne پرمغندن قان آقار ـ On dit figur. d'une offense, d'un malheur dont on conserve long-temps le souvenir, que la plaie saigne encore حالا قانی آقار بر یاره در ـ On dit aussi, Le coeur me saigne, lui saigne, pour dire, qu'on est sensiblement touché de quelque chose جکرم خون اولور ـ بغرم خون اولور || Quand je pense à ce malheur-là, le coeur m'en saigne encore بومصیبت خاطرمه کلدکچه جکرم خون اولور

SAIGNER un fossé, un marais, signifie, faire écouler par des rigoles une partie de l'eau qui s'y trouve *A.* تبثیق *P.* شکافتن ـ خندقك *T.* یارمق || On a saigné le fossé شکاف زدن صوینی آقتمق ایچون بر طرفنی یاردیلر ـ On dit aussi, Saigner une rivière نهرك صوینی سمت آخره آقتمق ایچون بر طرفنی یارمق

SAIGNÉ. *A.* مفصود *P.* رگزده *T.* قان آلمش

SAIGNEUX. Taché de sang *A.* مدمّی *P.* خون آلود *T.* قانلو || Il a le nez saigneux بورنی قانلو در Un mouchoir tout saigneux بسبتون خون آلود بر یاغلق

SAILLANT. Qui avance, qui sort en dehors *A.* بادر الی الخارج *P.* بر جسته *T.* چیقمش ـ ایلرویه چیقمش || Les parties saillantes d'un bâtiment بنانك خارجه متبادر اولان ایلرویه چیقمش یرلری ـ یرلری

En termes de fortification, Angle saillant, c'est celui dont le sommet est du côté de la campagne *A.* زاویهٔ خارجة *P.* کوشهٔ بیرونی *T.* دیش کوشه ـ ایلرویه چیقان کوشه

En parlant d'un ouvrage d'esprit, il signifie figur., vif, brillant *T.* پرلاق || Cet ouvrage est bien écrit, mais il n'y a rien de saillant بو تألیفك انشاسی کوزلدر انجق درونده پرلاق بر یر یوقدر

SAILLIE. Sortie d'un liquide avec impétuosité *A.* فوران *P.* بر جستگی ـ زهاب *T.* فشقرمه ـ چیقمه ـ اتیلدرق || Le sang ne sortait de la veine que par saillies قان طمردن اتیلدرق چیقار ایدی Ce jet d'eau ne vient que par saillies بو فسقیه‌نك صویی آتیلدرق فشقرر

Figur. Emportement, boutade *A.* بادرة ـ نازبة pl. بوادر *P.* تیزی ـ تیز خویی *T.* تند خویی ـ تتیزلك || Saillie dangereuse تهلکه‌لو بر بادره Dans sa colère il a de fâcheuses saillies حال غضبنده حادّ البوادر در Il faut réprimer les saillies de la jeunesse حال شبابده اولان بوادرك قهری لازمدر Tout d'un coup il lui prit une saillie بغتةً بر بادره‌سی ظهور ایلدی C'est une saillie de gaieté qu'il faut pardonner à son âge طیش وشطارتدن نشأت ایتمش بر بادره اولمغله سننه کوره معذور طوتلمق اقتضا ایدر

SAILLIE. Trait d'esprit vif et brillant, qui semble échapper dans un ouvrage d'esprit et dans la conversation *A.* بدیهة pl. بدایه ـ فلتة pl. فلتات ـ افتلات الکلام *P.* سخن جاپك اندیشیده *T.* بولش ـ بولش جاپکلکی || Une saillie spirituelle, agréable بو لطیف وپر ذکا بر بولش Cet écrivain a d'heureuses saillies

Il abonde en saillies, mais il manque de profondeur et de suite کاتب بدایه وفلانده موفقدر افتلات کلامی زیاده‌سیله در انجق رابطه وتعمق یوقدر

SAILLIE. T. d'Archit. L'avance d'une pièce hors du corps du bâtiment *A.* کنة ـ طنف pl. کنان *P.* بنای برجسته *T.* جیقمه || Un cabinet en saillie جیقمه بر اوطه

SAILLIR. Il se dit des choses liquides qui jaillissent, qui sortent avec impétuosité *A.* انثعاب ـ فوران *P.* زهیدن *T.* فشقرمق || Quand Moïse frappa le rocher, il en saillit une source d'eau حضرت موسی عصا ایله قیایه ضرب ایلدکده بر عین فان فلادکک Le sang saillissait de sa veine ما فوران ایلدی طمرندن فشقرر ایدی ـ طمرندن انثعاب ایدر ایدی

SAILLIR. Il se dit des animaux lorsqu'ils couvrent leurs femelles *A.* نزاء ـ قوع ـ قیاع *P.* در گشن ـ گشنی کردن *T.* گرفتن || ارککک حیوان دیشی‌یه آشمق Quand le taureau saillit une vache بوغه اینکه آشدیغی حالده Faire saillir une jument ایغری قصراغه آشدرمق

SAILLI. *A.* مقیوع *P.* در گشن گرفته *T.* آشنمش

SAILLIR. Il se dit en Architecture, des bâtimens qui débordent le nu du mur *A.* خروج *P.* بیرون آمدن *T.* جیقمق || Ce balcon saille trop بو قمریه جوق جیقار

SAIN. De bonne constitution, qui jouit d'une bonne santé *A.* صحیح pl. اصحا ـ صحیح المزاج ـ سالم ـ بریٔ من الاسقام ـ قوی البنیة *P.* تندرست *T.* صاغ || Un corps bien sain بو آدم صحیح قوی البنیه بر وجود Cet homme n'est pas sain تندرست دکلدر ـ المزاج دکلدر Il est revenu sain et gaillard مصحوبا بالصحة ـ آمنا وسالما وفرحا ومسرورا عودت ایلدی Sain de corps et d'esprit صحیح وسالم والفرحة قلبا وقالبا Il s'est sauvé sain et sauf بالامن والسلامه خلاص بولدی ـ Il se dit aussi des parties du corps || On lui a trouvé les parties nobles saines et entières اعضای شریفه‌سی درست وصحیح بولندی Ce cheval a les jambes fort saines بو آتک صاغ وسالم ـ آیاقلری صحیح وسالمدر ـ Il se dit aussi des choses || Ces marchandises sont arrivées saines et sauves بو مالار مصحوبا آمنا وسالما کلمشدر ـ بالامن والسلامه واصل اولمشدر Voilà des pommes encore fort saines pour la saison بو موسمده کوره بو الما صحیح وسالمدر Tout ce bois de charpente s'est trouvé fort sain بو کراسته‌نک مجموعی صحیح وسالم بولندی Les fondemens de cet édifice paraissent sains et entiers بو بنانک تمللری صحیح وبی نقصان کورینور ـ Il signifie aussi, salubre. V. ce mot.

SAIN, se dit aussi du jugement, de l'esprit *A.* سلیم ـ سدید ـ ذو سداد *P.* درست *T.* صاغلم ـ طوغری || La saine raison سداد رای ایله La saine critique سداد عقل ـ عقل سلیم رای سدید Il a le jugement, l'esprit sain اولان انتقاد احوال وعقل سلیم صاحبیدر

On dit, Un style sain, pour dire, un style pur et exempt de mauvais goût *A.* سالم من السقامة *P.* بیقصور *T.* قصورسز || Son style en général est sain سبک وعباره‌سی علی الاطلاق سقامتدن سالمدر

On appelle Sainte doctrine, la doctrine qui est orthodoxe مذهب حق ـ On dit aussi, Opinions saines حقه مقارن افکار وآرا

SAINDOUX. Graisse de pourceau *A.* شحم الخنزیر *P.* روغن خوک *T.* خنزیر یاغی

SAINEMENT. D'une manière saine *A.* بالصحة ـ مقرونا بالصحة *P.* در حال درستی *T.* صاغلق ایله || Pour vivre sainement, il faut éviter tous les excès بالصحة والعافیة تعیش ایتمک مشتهیات نفسه مبالغه وافراطدن اجتنابه متوقف بر Manger peu sainement کیفیتدر صحته مقرون اولمیان طعامه رغبت ایتمک

On dit figur. Juger sainement des choses, pour dire, en juger selon la droite raison *A.* بسداد العقل ـ بعقل السلیم *P.* با رای درست *T.* طوغریلق ایله || Il faut juger sainement des choses عقل سلیم ایله حکم ـ سداد عقل ایله رای ایتملو در ایتمک اقتضا ایدر

SAINT. Essentiellement pur et parfait *A.* مقدس En ce sens il ne se dit que de Dieu حضرت رب قدوس || La Sainte Trinité اقانیم ثلثهٔ مقدسه Le Saint Esprit روح القدس

Il se dit aussi des créatures les plus parfaites, des esprits bienheureux || La Sainte Vierge حضرت بتول Les saints anges ملائکهٔ کرام حضراتی Les saints apôtres حواریون حضراتی Les saints docteurs علمای عظام حضراتی Les saints martyrs شهدای کرام Les saints Pères ائمهٔ عظام حضراتی Saint Pierre حضرت پتروس

Il se dit encore des hommes qui vivent selon la loi de Dieu *A.* مبارک pl. مبارکین ـ عزیز pl. اعزة || Un saint homme Un saint personnage بر ذات عزیز ومبارک بر آدم Une âme

sainte نفس مبارك Le plus grand pécheur peut devenir saint اعظم گناهکاران ذوات مبارکینک صلاحنه قدر واصل اولمق ممکندر

Et des choses qui sont conformes à la loi de Dieu *A.* مبارك || Une action, une pensée sainte بر فعل وبر فکر مبارك De saintes oeuvres اعمال مبارکه Mener une vie fort sainte عیش مبارك اوزره کچنمك — Et des choses respectables || La sainte union conjugale بین الازواج — مزاوجتك اتحاد مبارکی رعایتی واجب اولان اتحاد مبارك La sainte autorité des magistrats قضاتك حکومت مبارکلری — On appelle la Palestine, La terre sainte ارض مبارکه Et les lieux où sont opérés les mystères de la rédemption, Lieux saints امکنهٔ مبارکه — اراضئ مبارکه Et la semaine qui précède le jour de Pâques, La semaine sainte *A.* اسبوع مبارك *P.* هفتهٔ مبارك *T.* مبارك هفته Et tous les jours de cette semaine s'appellent saints *A.* ایّام مبارکة *P.* روزهای مبارك *T.* مبارك کونلر

SAINT, se dit aussi des choses qui appartiennent à la religion *A.* شریف || La sainte Bible کتاب الله شریف Les livres saints کتب شریفه Les saints canons احکام شریفه — فتاوای شریفه

SAINT, subst. Celui qui vit selon la loi de Dieu *A.* ولیّ الله pl. اولیاء الله — عزیز pl. اعزّة || C'est un grand saint اعاظم اعزّهٔ کرامدن بریدر C'est un saint اولیاء اللهدندر

SAINTE-BARBE. T. de Mar. Un lieu dans les vaisseaux où l'on serre la poudre et les ustensiles de l'artillerie *T.* صانته باربه

SAINTEMENT. D'une manière sainte *A.* عزیزاً — مبارکاً *P.* مبارکانه *T.* عزیز کبی || Il a vécu saintement ایّام عمرینی عزیزاً ومبارکاً عزیز کبی کچندی — امرار ایلدی Il est mort saintement عزیزاً ومبارکاً ارتحال ایلدی

SAINTETÉ. Qualité de ce qui est saint *A.* شرافت || Grande sainteté شرافت جلیله La sainteté des apôtres حواریّون حضراتنك اخلاق — شرافت اخلاقی La sainteté de ses moeurs شرافتی شرافت مکان d'un lieu وآدابنده بدیدار اولان آثار شرافت de la religion chrétienne دین عیسوینك شرافتی du mariage شرافت نکاح — رابطهٔ نکاحك شرافتی

Il se dit par excellence de Dieu *A.* قدسیّت — قدس || Dieu est la sainteté même حق تعالی حضرتلری قدس محضدر

SAINTETÉ. Titre d'honneur qu'on donne au Pape *T.* جناب شرافت مآبلری

SAÏQUE. Vaisseau de charge dont on se sert sur la Mediterranée *T.* شایقه

SAISIE. T. de Jurisp. Acte par lequel on saisit les biens d'un débiteur *A.* ضبط بمعرفة الشرع *T.* معرفت شرع ایله آلیقویمه || Saisie mobilière ممکن النقل اولان اموالك معرفت شرع ایله ضبطی

SAISINE. T. de Pratique. Prise de prossession d'un fonds, en vertu d'un acte qui en est donné par le propriétaire *A.* ضبط — تصرّف || Mettre quelqu'un en possession et saisine d'une terre بر ارضی فلان کمسنه‌نك دست تصرّف وتملکنه تسلیم ایتمك Prendre possession et saisine دست ضبط وتملکه اخذ ایتمك Être en saisine واضع الید تصرّف اولمق

Il se dit aussi de l'acte même par lequel le seigneur met en possession *A.* کتاب التملیك *P.* ملکنامه *T.* تملیکی حاوی سند

SAISIR. Prendre tout d'un coup et avec effort *A.* اخذ — اختلاس *P.* ربودن *T.* قاپمق — قاوره‌مق — طوتمق || Saisir quelqu'un au collet بر کمسنه‌یی یقه‌سندن قاوره‌مق lui saisir l'épée بر کمسنه‌نك قلیجنی قاپمق — دست ربودهٔ قلیجنی On a saisi les voleurs حرامیلر اخذ اولندی — اختطاف ایتمك طوتلدی

On dit figurément à un homme qui a mal compris, Vous n'avez pas bien saisi ce que j'ai dit دیدیکم کلامك معناسنی لایقی اوزره اخذ ایده‌مدك — On dit aussi, Il faut saisir ce qu'on entend بر کمسنه دیکلدیکی کلامك معناسنی اخذ ایتملو در Le traducteur n'a pas saisi parfaitement ce passage بو مترجم عباره‌نك معناسنی کرکی کبی اخذ ایده‌مدی

On dit aussi d'un homme qui a la conception vive et forte, Il saisit tout d'un coup les choses سرعت انتقالی وار در

On dit, Saisir l'occasion, le moment favorable, pour dire, en profiter *A.* اختلاس الفرصة — اغتنام الفرصة *P.* وقت مناسبرا گرفتن *T.* فرصتی یقه‌لمق

SAISIR. T. de Jurisp. Arrêter, retenir quelque chose par autorité de Justice *A.* توقیف بمعرفة الشرع — حبس بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع باز داشتن *T.* معرفت شرع ایله آلیقویمق || Saisir des meubles et des immeubles املاك وعقار واشیای ممکن النقلی معرفت شرع ایله حبس وتوقیف ایتدرمك Saisir les revenus d'une terre entre les mains du fermier چفتلکك وارداتنی معرفت شرعله ملتزمك الندە توقیف ایتدرمك

On dit aussi, que le mort saisit le vif, pour dire, qu'à l'instant même que quelqu'un meurt, son héritier devient le maître de son bien لدى الممات حياتده بولنان وارث مالك ميراث اولمش اولور

SAISIR se dit figur. des impressions subites que l'on éprouve *A.* وجودينه *T.* يقدلمق *P.* گرفتن استيلا - اخذ || Le froid l'a saisi فلانى شدّت برودت مستولى اولدى La colique l'a saisi قولنج علتى يقدلدى La crainte, le désespoir l'a saisi خوف وخشيت وحال مأيوسيت فلاده مستولى اولدى

SE SAISIR de quelqu'un, signifie, le prendre, l'arrêter *A.* اخذ - اخذ وحبس *P.* گرفتن - گرفتن ودر زندان كردن *T.* طوتوب اليقويمق - طوتمق || Il faut se saisir de cet homme-là, c'est un voleur فلان كشى خرسز اولديغندن اخذ وحبس اولنمق اقتضا ايدر

SE SAISIR d'une chose, c'est la prendre, s'en rendre maître *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آلمق || Il s'est saisi de l'argent, du cheval d'un tel فلانك اقچه‌سنى وآتنى ضبط ايلدى Il faut se saisir de cette place بو قلعه‌نك ضبطى لازمدر

On dit aussi, Se saisir et Être saisi, pour dire, être frappé subitement, touché de déplaisir, pénétré de douleur *A.* دهش - تدله - توله *P.* دنگ شدن - هوش ربوده شدن *T.* كندويى عقلى يرندن - فلانك عقلى كيدوب شاشمق - آلدرمق اويناتمق || Quand on lui a dit cette nouvelle, il fut tellement saisi, qu'il se trouva mal بو خبر كندويه انها اولندقده شول رتبده تدله ومدهوش اولمشكه مزاجنه خلل عارض اولمشدر Cette pensée m'a saisi بو فكر بنى دنگ وبيهوش ايلدى Quand on lui apprit la mort de son fils, il se saisit tellement, qu'il en mourut اوغلنك وفاتى خبرى فلانه انها اولندقده اولقدر دوچار دهشت اولمشكه شول رتبده كندويى آلدرديكه دفعة هالك اولدى

SAISI. *A.* مضبوط *T.* قاپلمش *P.* ربوده *A.* مختلس - مأخوذ *P.* گرفته *T.* اليقونمش *P.* باز داشته *A.* محبوس *T.* طوتلمش - كندويى آلدرمش *T.* هوش ربوده *P.* متدله - مدهوش *A.* On dit, qu'on trouva le voleur saisi du vol, c'est-à-dire, ayant sur lui ce qu'il avait volé سارق مال مسروق اوزرنده ايكن اخذ اولندى - En termes de Pratique, on dit au substantif Le saisi, pour dire, le débiteur sur qui l'on a fait une saisie || Le saisi et le saisissant مالى حبس اولنان ومالى حبس ايتدرن

SAISISSANT, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase, Froid saisissant, c'est-à-dire, qui saisit, qui surprend tout d'un coup *A.* برد التأثير *P.* دفعى سرماى زود تأثير *T.* قاوراجى صوغوق

SAISISSANT, subst. Il se dit en termes de Pratique, de celui qui saisit en Justice *A.* حابس المال بمعرفة الشرع *P.* باز دارنده *T.* معرفت شرع ايله حبس مال ايتدرن مال بمعرفت شرع

SAISISSEMENT. Impression subite et violente que cause un grand déplaisir *A.* دله - وله - دهشت *P.* هوش ربودگى *T.* كندويى آلدرمه - اويناتمه - آلدرمه || Il s'est pas encore revenu du saisissement que lui a causé cette nouvelle بو خبرك استماعنده دوچار اولديغى حال دله ودهشتدن هنوز كندويه كلمدى عقل يرندن

SAISON. L'une des quatre parties de l'année *A.* فصل pl. فصول || Les quatre saisons de l'année sont le printemps, l'été, l'automne et l'hiver فصول اربعه ربيع وصيف وخريف وشتا در L'hiver est la plus rude des saisons فصل شتا اشدّ فصولدر

On appelle le printemps, La saison nouvelle *T.* اولبهار Et l'automne, L'arrière-saison *T.* كهنه بهار

On dit, La première, ou la dernière saison de la vie, pour dire, la jeunesse, ou la vieillesse وقت بهار عمر ووقت خزان عمر

SAISON, se dit aussi du temps où l'on sème, ou l'on recueille certains grains, certains fruits *A.* موسم *P.* هنگام *T.* وقت || Saison des semailles تخم - موسم القاء التخم - موسم زراعت des foins گياه موسمى اكدجك وقت Des fruits de la saison ميوه موسمى - On dit aussi, La saison des perdrix, des cailles, etc. pour dire, le temps où il y en a en abondance كككلك وكوكرجين موسمى

Il signifie aussi, le temps propre pour faire quelque chose || Faire ses provisions dans la saison اقتضا ايدن ذخايرك وقت وموسمنده تداركنى موسمنده ايتمك En temps et saison بو طعاملر وبو Ces mets, ces fruits-là ne sont plus de saison ميوه‌لر موسم طعاملرى وميوه‌لرى دكلدر Ce que vous dites est hors de saison نا - ديديككز كلام موسم صحبتى دكلدر Vos conseils ne sont plus de saison با بهنگامدر - بموسمدر اخطارات ونصايحكز موسمه موافق دكلدر

SALADE. Mets composé d'herbes assaisonnées avec du vinaigre et de l'huile *A.* سليطة *T.* صلاته || Salade de laitues, de pourpier مارول وسمز اوت صلاته‌سى

SALAGE. Action de saler *A.* املاح *P.* نمكسودى *T.* طوزلمه ||

Le salage d'un porc coûte tant بر رأس خنزيرك طوزلمه‌سی شو قدر مصرفه محتاجدر

SALAIRE. Payement pour travail *A.* اجرة ـ عمالة ـ جعيلة *P.* مزد دست *T.* ایشچیلک پاره‌سی ـ ال کراسی ou récompense pour service *A.* اجر pl. اجور ـ مكافات *P.* مزد *T.* خدمت اجرتی || Recevoir le salaire de son travail بر کمسنه ایشچیلکی ـ ایشلدیکی نسنه‌نک کراسنی اخذ ایتمک پاره‌سنی آلمق Payer le salaire d'un artisan ارباب صنعتدن بریسنه‌نک جعیله‌سنی ادا ایتمک Il ne faut point retenir le salaire des domestiques خدمتکار اجرتنی آلیقویمق جائز دکلدر Toute peine mérite salaire هر زحمت اجره سزا در Est-ce là le salaire de tant de services بو قدر خدمتلرک اجر ومكافاتی بومیدر

Il se dit figur. de la punition que mérite une mauvaise action *A.* جزاء ما ـ مجازات ـ جزاء سوء الصنیع ـ جزاء بالسوء بلیق *P.* باد افراه *T.* کوتیلکک قارشولغی || Il a fait une mauvaise action, il en a eu le salaire ایتدیکی سوء صنیعنک سوء عملک ـ جزاسنی بولدی Il a eu le salaire de ses crimes ارتکاب ایلدیکی جنایتلرک جزاء ما یلیقنی بولدی

SALAISON. Action de saler des choses propres à manger *A.* تملیح *P.* نمکپاشی *T.* طوزلمه || La salaison du beurre روغن ساده‌نک تملیحی Pendant le temps de la salaison طوزلمه وقتنده

Il se dit aussi des choses salées *A.* مملوح pl. مملوحات *P.* نمکسود *T.* طوزلو || Viandes salées طوزلو اتلر ـ لحوم مملوحه

Pour les viandes, on emploie plus particulièrement les mots *A.* قدید ـ اشرارة *P.* نمکسود *T.* بصدرمه Et pour les poissons *A.* صحناة *P.* ماهی نمکسود *T.* طوزلو بالق ـ صالاموره بالغی

SALAMALEC. Terme Arabe, qui signifie, la paix avec vous *A.* سلام علیکم

SALAMANDRE. Animal du genre des lézards, qu'on croyait autre fois vivre dans le feu *A.* سمندر *P.* سمندور ـ سمندر ـ آذرتش ـ آذرشین ـ سمندل

SALANT. D'où l'on tire du sel. Il ne se dit qu'en ces phrases: Marais salans, puits salans طوز چیقار بطاقلق یرلر وقیولر

SALARIER. Récompenser, donner le salaire qui est dû *A.* اداء الاجرة ـ اداء المقابلة الخدمة *P.* مزد دادن *T.* اجرت اجرتی ناقص || Il a été mal salarié حق ویرمک ـ اوده‌مک ویرلدی

SALAUD. Il se dit d'un enfant sale et malpropre *A.* صبی متدنس *P.* کودک چرک آلود *T.* مردار چوجوق ـ Il se dit au figuré pour Ordurier || Il aime à faire des contes salauds مردار حکایه‌لره ـ مدنس حکایه‌لره هوسکار در

SALAUDE. Il se dit d'une femme sans moeurs et sans pudeur *A.* مقذرة ـ مدنسة المزاج *P.* تر دامن ـ آلوده دامن *T.* مردار مشربلو

SALE. Malpropre, plein d'ordures *A.* مقذر ـ متوسخ ـ درن *P.* نا پاک ـ چرک آلود ـ خازناک *T.* کیرلو پاسلو ـ مردار || Il est toujours crasseux et sale دائما مقذر ومتوسخدر Avoir les mains sales الی کیرلو پاسلو اولمق ـ مقذر الایادی اولمق Une chambre sale مقذر ونا پاک بر اوطه Les rues sont sales en hiver وقت شتاده زوقاقلر مقذر وچرک آلود در Une eau sale et bourbeuse مقذر ووحلناک صو

Gris Sale. C'est le nom d'une couleur d'un gris terne *A.* ابلق کدر *P.* ابلک تیره ـ جسیند *T.* بوز فیر

On appelle, Paroles, actions sales, celles qui sont abscènes *A.* اقوال اقوال واعمال ملوثة ـ اقوال واعمال مدنسة ـ واعمال رافثة *P.* سخن وکردار لوث آلود *T.* مردار سوزلر وایشلر ـ On dit aussi, Un sale intérêt, pour dire, un intérêt sordide *A.* غرض مدنس ـ غرض ملوث *P.* غرض تلوث آمیز *T.* مردار بر غرض

SALEMENT. D'une manière sale *A.* مقذرا ـ مدنسا *P.* بنا پاکی *T.* مردارجه || Il mange salement مدنسا اکل طعام ایدر

SALEP. Nom d'une substance qu'on prépare avec des racines d'orchis, et dont les Orientaux font un grand usage. V. au mot Orchis, le nom de cette plante en Arabe *T.* صالب

SALER. Assaisonner avec du sel *A.* تملیح ـ ازعاق *P.* نمک پاشیدن *T.* طوز آتمق ـ طوز قویمق || Saler une soupe چوربایه طوز قویمق ـ چوربایی ازعاق ایتمک Cela est trop salé پک طوزلو در

Il signifie aussi, mettre du sel sur des viandes crues pour les garder long-temps *A.* املاح *P.* نمکسود کردن *T.* طوزلمق || Saler du boeuf صغر اتنی طوزلمق ـ Il se dit aussi des poissons || Saler des harengs طرحوز بالغنی طوزلمق

Salé. *A.* مملوح ـ مزعوق *P.* نمکین ـ نمک آلود *T.* طوزلنمش طوزلو ـ || Viande salée لحم مملوح Beurre salé طوزلنمش یاغ

Il est aussi adjectif dans ces phrases, Eaux salées *A.* میاه مالحة *P.* آب شور *T.* طوزلو صو Sources salées *A.* pl. ینابیع مالحة *P.*

طوزلو صو پیکاری *T.* زهاب شور

On dit figur. qu'une raillerie, qu'un propos est salé, pour dire, qu'ils sont ingénieux, piquants *A.* مليح *P.* نمكين ـ نمكدار *T.* دادی جوق ـ طوزلو

SALETÉ. Qualité de ce qui est sale *A.* قذارت *P.* نا پاکی *T.* کیرلولک ـ مرداراق || Je suis ennemi de la saleté کیرلولکک دشمنی یم La saleté de ses habits قذارت اثوابی des rues زوقاقلرک مردارلغی

Il signifie aussi, ordure *A.* وسخ pl. اوساخ ـ دنس pl. ادناس *P.* چرک ـ خاز *T.* کیر ـ بیلاشق ـ مرداراق || Il y a ici des saletés qu'il faut ôter بو محلده اولان اوساخک رفعی لازمدر

SALETÉS. Paroles obscènes *A.* فذع pl. فذعات ـ کلام فحش pl. فحشیّات pl. *P.* کلمات رافشة *P.* گفتار بی ادبانه *T.* مردار سوزلر || Il dit toujours des saletés دائما فحشیّات سویلر

SALEUR. Celui qui sale *A.* مملّح *P.* نمکزن *T.* طوزلیجی || Saleur de poissons بالق طوزلیجی

SALICOT. V. Bacile.

SALIÈRE. Petit vaisseau où l'on met du sel qu'on sert sur table *A.* حقة الملح *P.* نمكدان *T.* طوزلق || Salière d'argent, de cristal سیم وبللور نمكدان

SALIÈRES. Il se dit des creux qui paraissent au-dessus des yeux du cheval *A.* وقب الفرس pl. اوقاب الفرس *P.* چاه چشم اسب *T.* آتک کوزی اوستنده‌کی چقور

SALIN. Qui contient des parties de sel *A.* مالح *P.* نمکدار *T.* طوزلو

SALINE. Chair ou poisson salé *A.* لحم وسمك مملوح *P.* گوشت وماهی نمكسود *T.* طوزلو ات وطوزلو بالق V. aussi Salaison dans ce sens.

SALINE. Le lieu où l'on fait le sel *A.* مملحة *P.* نمکسار ـ نمکزار *T.* طوزله || Les salines de Lorraine فلان مملکتده واقع مملحه‌لرک طوزله‌لر Les salines rapportent tant de revenu ایرادی شو مقداره بالغ اولور

SALIR. Rendre sale *A.* تقذیر ـ تدنیس ـ ایساخ ـ تلطیخ *P.* تلویث ـ تقذیع چرک آلود ساختن ـ خارناک ساختن *T.* کیرلمك ـ بیلاشدرمق ـ مردارلمق || Salir ses mains ناطیخ Cet enfant salit ses habits بو چوجوق لباسنی ایلادی ایتمك لباسنی مردارلر ـ تلویث ایدر

On dit figur., qu'une chose salit l'imagination, lorsqu'elle présente des idées obscènes *A.* تلویث الذهن ـ تدنیس الذهن

Il se dit aussi de la réputation, pour dire, y porter atteinte par des discours *A.* تشیین ـ ایراث الشین *P.* چرک آلود کردن *T.* کیرلمك ـ لکه‌لمك || Salir la réputation de quelqu'un بر کمسنه‌نك نام وشهرتنه ایراث شین ایتمك

SE SALIR. *A.* تلطخ ـ توسخ *P.* چرک آلود ـ خارناک شدن *T.* بیلاشمق ـ مردارلنمق ـ کیرلنمك شدن

Il se dit aussi d'une couleur qui devient sale *A.* استیساخ ـ اخذ الوسخ *P.* چرک پذیرفتن ـ خاز گرفتن *T.* کیر طوتمق || Les étoffes blanches se salissent bientôt ثوب ابیض سریعا اخذ وسخ ایدر چابك کیر طوتار

SALISSANT. Qui salit *A.* ملطخ *P.* خاز آور ـ چرکین ساز *T.* کیرلدیجی || Le drap noir est salissant quand il est neuf سیاه چوقه جدید اولدیغی حالده کیرلدیجیدر

Il se dit aussi d'une couleur qui se salit aisément *A.* لون سریع الاستیساخ *P.* رنگ خاز گیر *T.* کیر طوتار رنك || Le blanc est une couleur fort salissante بیاض رنك بغایت کیر طوتار

SALISSURE. Ordure. V. Saleté.

SALIVAIRE. T. d'Anat. On appelle Glandes salivaires, les glandes qui contiennent la salive *A.* غدد رضابیّة *P.* دشبل خیودار *T.* سالیارلو بز Et conduits salivaires, les canaux par où elle passe *A.* مجاری الرضاب *P.* گذرگاه خیو *T.* سالیار یولی

SALIVATION. T. de Méd. Évacuation abondante de salive *A.* صبّ الريق ـ صبّ الرؤام ـ سيلان الريق *P.* خیو ریزی *T.* سالیار اقمه‌سی || Arrêter la salivation صبّ ریقی قطع ایتمك ـ ریزش آب دهان

SALIVE. Humeur aqueuse qui coule dans la bouche *A.* ريق pl. ارياق ـ رضاب ـ لعاب *P.* خیو ـ آب دهان *T.* سالیار || La salive est très-utile à la digestion رضاب هضم ـ آغز یاری رضابك هضمده نفع عظیمی ـ ماده‌سنده مدار کلّی اولور واردر

SALIVER. Rendre beaucoup de salive *A.* اسالة الريق ـ اسالة الرضاب ـ اسالة الرؤام ـ صبّ الريق *P.* آب دهان ـ اوردن ـ از دهان خیو ریزیدن *T.* سالیار اقتمق ـ آغزدن Le tabac mâché fait beaucoup saliver توتون چینمك بغایت اسالهٔ رضابی مستلزمدر ـ آغز یاری اقتمق

SALLE. La plus grande pièce d'un appartement *T.* دیوانخانه

Un appartement composé d'une antichambre, d'une salle et d'un cabinet بر دیهش اوطهسی وبر دیوانخانه وبر عدد خلوت اوطهسنی مشتمل بر بنا — Il se dit aussi de certains lieux couverts, destinés pour l'usage ou pour le plaisir du public ‖ La salle de la comédie قومدیا تعبیر اولنور ملعبه‌نك دیوانخانه‌سی Il y a beaucoup de libraires dans la grande salle du Palais سرایك بیوك دیوانخانه‌سنده قتی چوق صحافلر جمعیتی وار در

Il se dit aussi de certaines pièces qui servent à divers usages *A.* بیت pl. بیوت *P.* خانه *T.* اوطه ‖ Salle d'audience عرض اوطه‌سی Salle à manger طعام اوطه‌سی Salle du commun, c'est le lieu où les domestiques mangent قوغوش — سماط اوطه‌سی Salle à faire noces, ou salle des festins دوكون اوطه‌سی — ضیافت اوطه‌سی Salle d'armes, c'est le lieu où l'on montre à faire des armes سلاح تعلیمی اوطه‌سی — یری

On appelle Salle, dans les hôpitaux, les grands lieux où sont les lits des malades *A.* ازج المرضاء pl. آزاج المرضاء *T.* خسته‌لر قوغوشی

SALOIR. Vaisseau de bois où l'on garde du sel *A.* كندوج الملح *P.* كندوی نمك *T.* طوز قوجیسی

SALON. Pièce d'un appartement qui sert à recevoir compagnie *A.* بیت الزوار *P.* خانهٔ مسافرین *T.* جمعیت اوطه‌سی

Et une pièce où l'on peut se réunir *A.* بیت الجمعیة *T.* جمعیت اوطه‌سی *T.* بزمگاه

SALOPE. Qui est sale. V. Salaud. — Il se dit aussi d'une femme de mauvaise vie. V. Salaude.

SALOPEMENT, SALOPERIE. V. Salement, Saleté.

SALPÊTRE, ou NITRE. Sorte de sel qui se tire des plâtras de vieilles murailles, des vieilles démolitions *A.* ملح الدباغین — شورج — ملح بارود *P.* شوره — خشكسار *T.* كهرجله ‖ Faire du salpêtre كهرجله اعمال ایتمك — كهرجله‌یی تصفیه یاپمق raffiner ایتمك — قال ایتمك

SALPÊTRIER. Ouvrier que travaille à faire du salpêtre *A.* صانع الشورج *P.* شوره‌گر *T.* كهرجله‌جی

SALPÊTRIÈRE. Lieu où l'on fait le salpêtre *T.* كهرجله كارخانه‌سی

SALSEPAREILLE. Plante médicinale *A.* فشاغ *T.* سالساپرینه

SALUBRE. Qui contribue à la santé. En parlant de nourriture, on emploie les mots *A.* مستلزم — موجب الصحة — مریٔ — هنیٔ *P.* خوشساز مزاج *T.* مزاجه یرار ‖ Eau salubre ماء الشفاء — هنیٔ nourriture غذای هنیٔ — En parlant de l'air *A.* سالم — لطیف — طیب — جید *P.* درست — خوش *T.* صاغ — ایو — Et en parlant d'un pays où l'air est salubre *A.* مریٔ — عذی *P.* صحتبخشا *T.* هواسی صاغلم ‖ Il demeure dans un pays où l'air est salubre هواسی صاغلم بر یرده — ارض عذیده اقامت ایدر

SALUBRITÉ. Qualité de ce qui est salubre. En parlant de nourriture, on emploie les mots *A.* هنائت *P.* خوشسازئ مزاج — مزاجه یرارلق *T.* شفا بخشایی — En parlant de l'air *A.* طیب الهواء — جودة الهواء — لطافة الهواء *P.* درستئ هوا — خوشئ هوا *T.* ایولك — صاغلق ‖ La salubrité de l'air هوانك جودت ولطافتی — En parlant de la salubrité de l'air d'un pays *A.* مرائت — عذاوت *P.* صحتبخشایی *T.* هوا صاغلملغی ‖ La salubrité de l'air de ce pays-là اول مملكتك عذاوتی — هواسی صاغلملغی

SALUER. Donner à quelqu'un une marque extérieure de civilité *A.* اداء الرسم السلام *P.* سلام دادن *T.* سلام ویرمك — سلاملمق ‖ Les manières de saluer sont différentes, selon les différentes nations رسم سلامك اداسی صورتی امم مختلفه‌نك عادتنه كوره درلو درلو در Saluer en ôtant le chapeau شاپقه‌یی چیقاررق سلام ویرمك — Il se dit aussi en parlant des troupes de terre ou de mer ‖ Saluer de la pique, de l'épée مزراق یا قلیچ اشارتیله سلاملمق On salue à la mer en tirant le canon دریاده سلاملمه‌نك رسمی طوب اندازلیغیله اولور Les vaisseaux amis qui se rencontrent en mer, se saluent دوست كمیلری لدی التلاقی بری برلریله سلاملاشور Les vaisseaux saluèrent la citadelle سفینه‌لر قلعه‌یی سلاملدیلر

Il signifie aussi, faire ses complimens par lettre *A.* ابلاغ السلام — تبلیغ السلام *P.* عرض سلام كردن *T.* سلام ایتمك ‖ Je salue tels et tels فلان وفلانلره سلام ایدرم Je vous prie de le saluer de ma part فلانه طرفمدن تبلیغ سلام ایلمكز مرجو در

On dit, Aller saluer quelqu'un, pour dire, lui faire visite بر كمسنه‌نك زیارتنه وارمق

SALURE. Qualité d'une chose salée *A.* ملحیت *P.* شوری *T.* طوزلولق ‖ La salure de la mer provient d'une telle cause دریانك ملحیتی فلان سببدن ناشیدر

SALUT. Action de saluer *A.* سلام *P.* سلامساری *T.* سلاملمه ‖ Répondre au salut سلاملمه‌یه مقابله ایتمك Refuser le salut سلامدن امتناع ایتمك Le salut des armes, du drapeau تحریك

سلاح یا تحریک بیراق ایله سلاملمه - On appelle Saluts de mer, les coups de canon que tire un vaisseau pour rendre honneur à un autre vaisseau, ou à une place *A.* سلام بحری *P.* سلام دریا *T.* دکزده سلاملمه || Les ordonnances de la Marine règlent les saluts de mer دریاده سلاملمه نک رسمی نظامات بحریه ده تحت رابطیه وضع اولنمشدر

On dit proverb. À bon entendeur salut, quand on veut faire entendre quelque chose en ne s'expliquant qu'à demi *A.* العارف یکفیه الاشارة

SALUT. Conservation, rétablissement dans un état heureux *A.* حسن الحال - سلامة الحال - سلامت *P.* خوشحالی *T.* خوشحاللق || Le salut du peuple سلامت حال عباد Le salut public سلامت حال عامّه De là dépend le salut de l'État سلامتی - ملکک ودولتک سلامت حالی بوکا منوطدر

SALUT. Cessation de danger, recouvrement de sûreté *A.* نجات - سلامت *P.* رها *T.* قورتلمه || Il a cherché son salut dans la fuite نجاتنی فرار ایله تحصیل ایتمک قیدینه دوشدی Cette maison a été pour lui un lieu de salut فلان خانه کندویه محل سلامت اولمشدر

SALUT. La félicité éternelle *A.* فلاح || La salut des âmes فلاح نفوس - فلاح جان Le salut éternel فلاح ابدی - فلاح جاودانی Être dans la voie de salut جادهٔ سالمهٔ فلاحه سالک اولمق Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عیسی افندمز فلاح جانمزه وسیله اولمشدر

SALUTAIRE. Utile, avantageux pour la conservation de la vie, des biens, etc. *A.* خیر - موجب الخیر - انفع - نافع *P.* سودمند - نیک *T.* خیرلو - فائده‌لو || Remède salutaire دوای نافع Avis salutaire خیرلو رأی Lois, conseils salutaires قوانین نافعه - واخطارات خیریه Le quinquina est fort salutaire contre la fièvre قنقنه حمّایه مقاوم بر دوای انفعدر Cela est salutaire à l'État ملک ودولته خیرلو بر شیدر

SALUTAIREMENT, adv. *A.* نافعاً - علی وجه الانفع - خیراً - علی وجه الخیر *P.* سودمندانه *T.* خیرلو وجهله - خیرلو اولدرق || Cela a été salutairement institué, établi بر وجه انفع تنظیم - خیرلو صورت ایله وضع اولنمشدر - اولنمشدر

SALUTATION. Action de saluer. V. Salut.

SALVAGE. T. de Mar. On appelle Droit de salvage, le droit qui se perçoit sur ce qu'on a sauvé d'un vaisseau naufragé *T.* سلامت قضا زده اولمش کمیدن - سلامت اقچه‌سی - عوائدی قورتلمش اموال ایچون آلنان سلامت اقچه‌سی

SALVE. Décharge d'un grand nombre d'armes à feu en même temps *T.* یایلم || Quand il arriva, on fit trois salves de mousqueterie pour lui faire honneur حین وصولنده اعزازاً واکراماً اوچ یایلم تفنک آتلدی Pendant le Te Deum, on a fait trois salves تشکر دعاسی قرائت اولنور ایکن اوچ یایلم طوب آتلدی En approchant de la contrescarpe, il essuya une salve de mousquetades خندقک قارشو طرفنده‌کی دیوارینه تقرب ایلدکده اوزرینه بر یایلم تفنک قورشونی امطار اولندی

SAMEDI. Le septième jour de la semaine *A.* یوم السبت *P.* روز شنبه *T.* جمعه ایرتسی || Ce fut un samedi quinzième du mois فلان شیٔ آیک اون بشنده بر جمعه ایرتسی کوننده واقع اولمشدر

SANCIR. T. de Mar. Couler bas *A.* غرق *P.* بدریا فرود آمدن *T.* باتمق | Ce vaisseau a sanci sous ses amarres بو کمی دمور باتدی - اوزرنده ایکن غرق اولدی

SANCTIFIANT. Qui sanctifie *A.* موجب التقدیس - مقدِّس *P.* قدسیت بخشا - قدسیترسان *T.* مبارکلندریجی | L'esprit sanctifiant روح موجب التقدیس La grâce sanctifiante موجب تقدیس اولان فیض باری

SANCTIFICATION. L'action et l'effet de la grâce qui sanctifie *A.* قدسیت - تقدّس *P.* قدسیتپذیری *T.* مبارکلنمه | La sanctification des fidèles مؤمنینک تقدّسی - مظهر قدسیت اکتساب نصاب قدسیت ایلملری - اولملری

SANCTIFIER. Rendre saint *A.* تقدیس *P.* قدسیت بخشیدن - مقدّس ساختن *T.* مبارکلندرمک || La grâce sanctifie nos âmes, nos actions فیض حق موجب تقدیس نفوس واعمال عباد در La descente du Saint-Esprit sanctifia les apôtres روح قدسک نزولیله حواریون کرام تقدیس اولندی Saint Jean-Baptiste fut sanctifié dès le ventre de sa mère حضرت یوحنای معمد بطن مادرده ایکن تقدیس اولندی

Nous disons à Dieu dans l'oraison Dominicale, Votre nom soit sanctifié *A.* تقدّس اسمک وتعالی

SANCTIFIÉ. *A.* مقدّس *P.* قدسیتپذیر - قدسیت یافته *T.* مبارکلنمش

SANCTION. Acte solennel du Souverain, par lequel il donne

à une chose un caractère d'autorité *A.* تصديق *P.* تصديقسازی || Cette loi n'a pas encore reçu la sanction بو قانون هنوز تصديق اولنمش دكلدر

Il se dit aussi du public, de l'usage *A.* قبول عامّة || Le public n'a pas donné sa sanction à cet établissement بو نظامك وضعنده قبول عامّه لاحق اولمامشدر Ce mot n'a pas reçu sa sanction de l'usage بو لغت استعمال جهتيله رهين قبول عامّه اولمش دكلدر

SANCTIONNER. Donner la sanction *A.* تصديق || Le prince a sanctionné la promesse faite par ses représentans پادشاه وكلاسی طرفندن ويريلان وعدی تصديق ايلدی Sanctionner un réglement بر نظامنامه‌يی تصديق ايتمك

SANCTIONNÉ. *A.* رهين بالتصديق ـ مصدّق *P.* تصديق كرده *T.* تصديق اولنمش

SANCTUAIRE. On appelle ainsi, chez les Juifs, le lieu le plus saint du temple *A.* حرم شريف On le nommait aussi, Le saint des saints *A.* اقدس المقدّسات || Le grand prêtre seul pouvait entrer dans le sanctuaire يالكز امام اعظم حرم شريفه مأذون دخول ايدی

Parmi les chrétiens, c'est l'endroit de l'église où est le maitre-autel *A.* محراب شريف

SANDAL. Bois des Indes *A.* صندل *P.* چندل *T.* صندال آغاجی

SANDALE. Espèce de chaussure *A.* نعل pl. نعال *P.* سندل *T.* پاشمق

SANDALIER. Celui qui fait les sandales *A.* نعّال *P.* سندلگر *T.* باشمقجی

SANDARAQUE. Gomme qui coule du grand genévrier *A.* زرنيخ احمر *P.* سندروس *T.* قرمزی زرنيخ

SANG. Liqueur rouge qui coule dans les veines de l'animal *A.* دم pl. دماء *P.* خون *T.* قان || Sang bilieux دم صفراوی ـ خون صفرا آلود ـ صفرالو قان mélancolique دم سوداوی ـ دم صولو قان aqueux دم ذو مائيت ـ خون آبی ـ brûlé دم محترق ـ يانمش قان subtil, grossier دم رقيق يا غليظ échauffé دم مستحر ـ قزغين قان corrompu دم فاسد caillé دم مختر Le sang coule dans les veines دم عروق ايچنده دوران ايدر Flux de sang سيلان دم Cette viande fait beaucoup de sang بو لحم مولّد دمدر Cette herbe purifie le sang بو نبات مصفّی دمدر Le bouillonnement قانی قويولدر ـ مكثّف دمدر l'épaissit du sang غليان دم Le sang en jaillit avec impétuosité قان شدّت ايله آتلدی Son sang coulait, ruisselait de tous côtés قانی مثال سيل سيّال هر طرفدن جريان ايتمكده ايدی il crache du sang قان قوصار ـ قان توكرر ـ نفث دم ايدر Une poudre qui arrête le sang قانی ـ ارقای دم ايدن سفوف Une grande effusion de sang كلّی انسفاك دما Ce fut une grande bataille, il y eut bien du sang répandu اول ـ جنك بر ملحمهٔ عظيمه اولوب قتی كلّی سفك دما اولندی Le sang des martyrs دمای شهدای كرام ـ On dit, Mettre un pays à feu et à sang بالنار وهر مملكتی احراق سرتا پا آلودهٔ خون ـ محلند حوالهٔ سيف قهر ودمار ايتمك اغشتهٔ دمای عباد وسپردهٔ آتش شرّ وفساد ـ وآتش ايتمك ايتمك

On dit figur. Suer sang et eau, pour dire, faire de grands efforts بر كمسنه جبيننده اسالهٔ عرق خونين ايدركت || J'ai sué sang et eau pour venir à bout de cette affaire بو مصلحتی باشه چيقارنجيه قدر قان تره باترق چالشدم

On dit aussi, Épargner le sang, pour dire, épargner la vie des hommes اهراق دمای عباددن توقّی واحتراز ايتمك ـ On dit encore par affection pour quelqu'un, qu'on donnerait, ou qu'on répandrait tout son sang pour lui فلانك اوغورينه قانينی جانينی فدا ايدر ـ حلال ايدر

On dit aussi, que des remèdes purifient, rafraîchissent, calment, adoucissent le sang تصفيهٔ دم وتبريد دم وتسكين وتلطيف دم ايدن ادويه

En parlant de ce qui arrive d'agréable, on dit figur., que cela refraîchit le sang بو شیٔ تفريح جان ايدر

On dit aussi d'un homme cruel, qu'il aime le sang, qu'il est altéré de sang, que c'est un homme de sang *A.* سفّاك ـ قتول ـ خونريز ـ خونفشان *T.* قانی سور ـ Et d'un tyran qui a fait mourir beaucoup de monde, qu'il s'est baigné dans le sang دمای بيگناهان ايله ارواى نفس ايتمش بر سفّاك خون آشام ـ Et d'un homme qui a fait un meurtre, qu'il a trempé ses mains dans le sang قتل انسان ايله النی آلودهٔ خون ظلم وتعدّی ايتمشدر

SANG. Race, extraction *A.* سلالة ـ عرق ـ ذريّت *P.* نژاد

T. صوى Être de noble sang, d'un sang illustre, vil, abject سلالۀ كريمه‌دن وعرق جليله‌دن باخود عرق دنى وسفيله‌دن ايكيسى دخى عرق ils sont tous deux de même sang اولمق سنڭ اولادكدر C'est votre fils, c'est votre sang بڭا قاندر سنڭ ذريتكدر

Il se prend aussi pour Race, famille *A.* نسل ـ آل *P.* خانواده *T.* خاندان Le sang des Bourbons آل بوربون

On dit proverb. Bon sang ne peut mentir, pour dire, que les enfans tiennent des bonnes qualités de leurs pères كريم النسب اولان اولاد عرقنى بالور ابيدر — Et cela est dans le sang, en parlant d'une qualité qu'une personne tient de sa famille *T.* صوى بو حال صويده وار در ـ فوغو

On appelle Princes du sang, les princes de la Maison Royale *A.* ابناء الملوك *P.* شهزادگان *T.* پادشاه اولادى

Et droit du sang, les droits que donne la naissance *A.* حق النسل والنسب Henri IV parvint à la Couronne par le droit du sang ديردنجى هانريقو نام فرانسه پادشاهى حق نسل ونسبى جهتيله حائز تاج سلطنت اولمشدر

Sang-froid. L'état de l'ame qui n'est agitée d'aucune passion violente *A.* طمانينة القلب ـ ثلوج النفس *P.* آرام دل *T.* ثلوج Quand il est dans son sang-froid يوركى صوغوقلغى كمالى Il lui a parlé d'un grand sang-froid دمسى حالنده ايكن ثلوج نفس ايله فلانه سويلدى Il lui a répondu avec son sang-froid ordinaire مألوفى اولديغى طمانينت قلب ايله فلانى ثلوج Il l'a tué de sang-froid فلانه جواب ويردى نفس ايله قتل واعدام ايمشدر

SANG-DE-DRAGON. Plante *A.* دم الاخوين ـ دم الثعبان *P.* خون سياوشان *T.* ايكى قرنداش قانى

SANG-DE-DRAGON. Gomme qui sort d'un arbre. *A.* حذال ـ حيض السمر

SANGIAC. Nom qu'on donne en Turquie au gouvernement d'une province *A.* لواء *P.* درفش *T.* سنجاق

SANGLANT. Taché de sang *A.* ملطخ بالدم ـ مدمى *P.* خونى *T.* قانه بولانمش ـ قانلو *P.* خون آلود ـ Il vient de tuer un homme, son épée est encore sanglante بر آدم قتل ايلدى قلجى حالا خون آلود در — On dit d'un combat où il y a eu beaucoup de sang répandu, que c'a été un combat sanglant دمنى كلى قانلر دوكلمش بر قتال شديد واقع اولمشدر

C'est une défaite sanglante واقع اولمش دوكيلدركى قانلر بر هزيمت عظيمه در

On appelle Mort sanglante, une mort avec effusion de sang *A.* موت احمر

On dit figur. La plaie est encore toute sanglante, pour dire, que la douleur est encore toute récente يارەنڭ هنوز قانى آقار

SANGLANT, au figuré. Outrageux, offensant *A.* شديد *P.* جگر سوز *T.* يوركى ياقيجى Un sanglant affront تحقير شديد Il lui a fait un sanglant reproche فلانه تعزير شديد ايلدى

SANGLE. Bande plate et large qui sert à ceindre, à serrer, etc. *A.* حزام ـ حزامة ـ محزم pl. محازم ـ وضين pl. وضن *P.* كمر بند ـ كمر ـ تنگ ـ زيرتنگ ـ برشگ *T.* قولان ‖ Sangle dont on se serre le corps pour courir la poste plus commodément راحت ايله منزل سورمك ايچون بلده باغلدقلرى قولان Les sangles de la selle d'un cheval ايركى قولانى La sangle s'est lâchée ايرڭ قولانى كوشددى

SANGLER. Ceindre, serrer avec des sangles *A.* شد ـ احزام *P.* تنگ بستن ـ كمر بستن *T.* قولان طاقمق ‖ احزام Pour bien courir la poste, il faut se sangler كسكين منزل سورمك ايچون قولان طاقنملو در Sangler un cheval آته قولان طاقمق ـ شد حزام ايتمك

On dit figur. Sangler un coup de poing, de fouet, des coups de canne, des coups de plat d'épée, pour dire, appliquer ces coups *A.* احالة *P.* بر زدن *T.* يرلشدرمك

SANGLIER. Porc sauvage *A.* خنزير جبلى ـ خنزير وحشى *P.* خوك دشتى ـ خوك كوهى *T.* يبان طوكزى

SANGLOT. Soupir redoublé, poussé avec une voie entrecoupée *A.* نحاط ـ مداقة *P.* خراره ـ غرنگ *T.* كوكس كچيرمه ـ ايچ چكمه ـ هنجقرمه ‖ Sanglots continuels نحاط دائمى Sanglots entrecoupés امتداق متواتر Il interrompait à tout moment son discours par des sanglots redoublés كثرت نحاط تقريبيله كلامنى هر آن وهر دقيقه‌ده قطع ايدر ايدى

SANGLOTER. Pousser des sanglots *A.* نحيط ـ امتداق *P.* غرنگ خراره زدن ـ افگندن *T.* كوكس كچيرمك ـ ايچ چكمك ـ هنجقرمق ‖ On l'entend sangloter à tout moment هر آن وهر دقيقه‌ده امتداقى مسموع اولور ايدى

SANGSUE. Insecte qui suce le sang des animaux *A.* علق ـ علقة pl. علق *P.* زلو ـ ديوچه ـ ساليز ـ زروك *T.* سلوك ‖ Appli-

quer des sangsues سلوك ياپشدرمق - الصاق سلع ايتمك Ce chirurgien nourrit des sangsues فلان حجام سلوك بسلر Faire dégorger une sangsue سلوكك جذب ايلديكی قانی قوصدرمق - تفريغ ايتدرمك — On appelle figur. Sangsues, ceux qui tirent de l'argent par des exactions عباد اللهك قاننی ايچنلر

SANGUIFICATION. T. de Méd. Le changement du chyle en sang A. استحالة الى الدم P. بخون گرديدن T. قانه دونمه

SANGUIN. Celui en qui le sang prédomine A. دموی P. پر خون - بسيار خون T. قانی چوتق || Il est d'un tempérament sanguin دموی المزاجدر Les gens sanguins sont ordinairement d'une humeur gaie دموی المزاج اولنلر عادتا نشيط اولورلر

Il signifie aussi, qui est de couleur de sang A. احمر قانی P. خونفام - خونگون T. قان قرمزی

SANGUINAIRE. Qui se plaît à répandre le sang humain A. سفاك - قتول P. خونريز - خون افشان - خون خوار - خون آشام T. قانی سور - قان دوكمكدن حظ ايدر || Il est cruel et sanguinaire قاسی القلب وسفاك بر ادمدر

SANGUINE. Pierre de couleur rouge dont on fait des crayons A. سنباذج P. سنباده T. زونپاره — On appelle aussi Sanguine, l'hématite. V. ce mot.

SANGUINOLENT. Teint de sang A. مخلوط بالدم P. خون آميز T. دم ايله مخلوط - قان ايله قاريشق || Flegmes sanguinolents قان ايله قاريشق بلغم Crachat sanguinolent قان ايله قاريشق توكرك

SANIE. Pus séreux qui sort des ulcères A. صديد - غثيث P. غينة - زرداب T. صاری صو - يارهدن آقان || Le pus véritable est plus épais et plus blanc que la sanie قيح صحيح صديددن اغلظ وابيضدر

SANIEUX. Chargé de sanie A. صديدی - ذو صديد P. زردابناك T. صاری صولو || Ulcère sanieux قرحهٔ ذات الصديد

SANS. Préposition exclusive A. بلا - من غير P. بی T. سز || C'est un homme sans honneur بی عرض وناموس بر ادمدر sans jugement بی تمييز آدمدر - عرضسز آدمدر C'est une chose qu'il faut faire sans délai بلا تأخير اجراسی مقتضی بر مادّه در Sans rire بلا ضحك Faire quelque chose sans y penser بر ايشی من غير تأمّل ايشلمك Sans doute بلا شبهه - بی شك - بی گمان Sans contredit بلا اعتراض Sans vanité بلا مفاخره Sans réplique بلا ردّ جواب Sans réserve بلا شرط وقيد Sans compliment من غير تكلّف Sans délai بلا مهل - بلا توقّف

SANTÉ. État de celui qui se porte bien A. صحّت - عافيت P. تندرستی - خوشمزاجی - درستی T. وجود صاغلغی || Bonne santé صحّت كامله - برء تام Santé parfaite حسن صحّت وعافيت Cela ruine la santé بو شی افنای صحّتی موجبدر Avoir soin de sa santé حفظ صحّت بابنده اهتمام ايتمك Être en santé حال صحّت وعافيتده اولمق — En quelques phrases on emploie aussi le mot A. مزاج || Santé délicate مزاج نازك Rétablir, recouvrer sa santé تصحيح مزاج ايتمك وتكرار تحصيل صحّت تحصيل برء وعافيت ايتمك - ايتمك Comment va la santé? مزاجكز نصلدر Il faut savoir gouverner la santé مزاجك حسن حفظ صحّتك قاعدهسنی - ادارهسی صورتنی بيلملو در

On appelle Billet de santé, l'attestation que les magistrats donnent en temps de peste, pour certifier qu'un voyageur ne vient pas d'un lieu suspect برلحجيلك وباسز يردن كلديكنی ناطق يدينه ويريلان شهادت تذكرهسی

À votre santé. Façon de parler dont on se sert, lorsqu'on boit à quelqu'un A. ليهنئك P. بياد تو T. عشقكه

SANTOLINE, ou SEMENCINE. Graine propre à faire mourir les vers du corps humain T. خراسانی

SAPA. Suc de raisins cuits à la consomption des deux tiers A. خمر مثلث

SAPE. Action de saper A. هدم الركن - نسف الاساس P. بنلاد بيبيدن T. تمل ييقمه || Il a été commandé pour la sape هدم اساس مادّهسنه مأمور اولدی Continuer la sape هدم اساس خصوصنه مداومت ايتمك

SAPER. Travailler à détruire les fondemens d'un édifice pour le renverser A. سعی الی قلع الاساس - جدّ فی نسف الاساس - جدّ فی هدم الاساس P. بنلاد كوشيدن بيبيدن T. تمل ييقمغه چالشمق Saper une muraille ديوارك تملنی ييقمغه چالشمق — Figur. || Saper les fondemens d'un État دولتك اساسنی هدم ايتمكه چالشمق

SAPEUR. Celui qui est employé à la sape A. حفّار pl. حفّارين P. زمينكن T. قازمهجی

SAPHÈNE. Veine où se pratique la saignée du pied A. صافن T. طوپوق طمری

SAPHIR. Espèce de pierre précieuse de couleur bleue *A.* ياقوت *P.* لاجوردى *T.* يافوت آسمانگون || لاجوردى يافوت Saphir bien net صاف وبراق بر دانه لاجوردى ياقوت

SAPIN. Espèce de grand arbre résineux *A.* تنوب *T.* كوكنار || فطران آغاجى - آغاجى Le sapin croit sur les montagnes شجر تنوب بالاى جبالده نابت اولور

SAPINE. Planche de bois de sapin *A.* لوح التنوب pl. الواح التنوب *T.* كوكنار تختەسى

SAPINIERE. Lieu planté de sapins *A.* مشجرة التنوب *T.* فطران آغاجى اورمانى

SAPONAIRE. Plante qui emporte les taches de la peau, comme fait le savon *A.* اشنان *P.* غسول - اشنان *T.* شخار - اشنان جوغان

SAPORIFIQUE. Qui produit la saveur *A.* مولد المذاق *P.* داد ويرن *T.* مزه دهنده || Les particules soporifiques d'une substance بر مادەده موجود اولان اجزاى مولدة المذاق

SARBACANE. Long tuyau par lequel on peut jeter quelque chose en soufflant *A.* سبطانة *P.* ناوۀ دور ران *T.* آغز تفنكى - ايراغه آتر آغز بوريسى

SARCASME. Raillerie amère et insultante *A.* ناقر pl. نواقر - مندبة pl. منديات *P.* سخن جگردوز *T.* دوقلنەجك سوز || Ce trait-là n'est pas une ironie, c'est un sarcasme بو نكتە استهزا دكل بر كلام جگرسوز در Démosthène emploie souvent le sarcasme pour reprocher aux Athéniens leur paresse مشاهير خطباى متقدميندن فلان نام خطيب بلاغت نصيب آتنه جمهورى خلقنك كسل واهماليچون تعزير ومواخذەيى متضمن نواقر ومنديات استعمال ايدر ايدى

SARCLER. Arracher les mauvaises herbes d'un champ, d'un jardin *A.* قلع الخسالة الحشيش *P.* خو بركندن - خشاو كردن - گياه بيگاندرا بركندن *T.* يرامز اوتلرى قوپاروب يرى آيرتلمق || Il faut sarcler les orges, les avoines au mois d'Avril آرپه ويولاف تارلالرندن يرامز اوتلرى نيسان آينده قوپاروب يرى آيرتلمق اقتضا ايدر Sarcler les mauvaises herbes d'un jardin بر باغچەده يرامز اوتلرى قوپاروب يرى آيرتلمق

SARCLÉ. *A.* منقى من خسالة الحشيش *P.* از خو پاك شده *T.* يرامز اوتلرى قوپاريلوب آيرتلنمش

SARCLEUR. Homme de journée qu'on emploie à sarcler un champ *A.* قالع الخسالة الحشيش *P.* خو بركن *T.* يرامز اوتلرى قوپاروب يرى آيرتليان كوندلكجى || Il lui faut trente sarcleurs pour arracher les mauvaises herbes de son champ تارلاسندن يرامز اوتلرى قوپاروب يرى آيرتلمق ايچون اوتوز نفر عملديه - كوندلكجى يه محتاجدر

SARCLOIR. Instrument propre à sarcler *A.* مقلعة الخسالة الحشيش *P.* خو بركن كننده *T.* يرامز اوتلرى قوپارەجق بيل

SARCLURE. Ce qu'on arrache d'un champ, d'un jardin en le sarclant *A.* الحشيش المقلوع خسالة *P.* خو بركنده *T.* يرامز اوتلر دوكنتيلرى

SARCOCÈLE. Tumeur charnue qui se forme dans les testicules *A.* غدة الخصية *P.* دژينۀ خايه *T.* طشاق بزى

SARCOCOLLE ou COLLE-CHAIR. Gomme qui vient d'un arbre de Perse *A.* عنزروت - كحل فارسى *P.* انزروت - كوزد - كنجده

SARCO-ÉPIPLOCÈLE. T. de Chir. Hernie complète, causée par la chute de l'épiploon dans le scrotum *A.* ادرة *P.* بادكند *T.* دبه طشاقلغى - دبەلك

SARCO-ÉPIPLOMPHALE. Hernie produite par la chute de l'épiplon au nombril *A.* ادرة السرة *P.* بادكند ناف *T.* كوبك دبەلكى

SARCO-HYDROCÈLE. Sarcocèle accompagnée d'hydrocèle *A.* قروة - قيلة الماء *P.* ترقنچ آبى *T.* صولو دبەلك

SARCOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des chairs *A.* بحث احوال اللحم - فن اللحوم || Traité de sarcologie مقالة لاحوال اللحم لحمى حاوى مقاله

SARCOME. Tumeur indolente qui se forme aux parties naturelles de la femme *A.* عفلة T. آصلاق

SARCOPHAGE. Tombeau où les anciens mettaient les morts qu'ils ne voulaient pas brûler *A.* ضريح

SARCOPHAGES. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui brûlent les chairs *A.* محرق اللحم *P.* گوشتسوز *T.* اتى ياقيجى

SARDANAPALE. Il se dit d'un prince uniquement occupé à ses plaisirs *A.* منهمك فى لذايذ النفسانية *P.* هوا - دمبه برور *T.* هوا وهوسنه دوشكون *T.* پرست

SARDINE. Petit poisson de mer *T.* ساردليا بالغى

SARDONIEN ou SARDONIQUE. V. Ris.

SARMENT. Rameau souple de la vigne *A.* سرع *P.* شاخ تازۀ *T.* تاك فلزى || تكاك فلزى - اوزم چبوغى Cette vigne

a poussé beaucoup de sarmens بو باغ چوق اوزم چیبوغی فلزی سوردی De la cendre de sarment رماد سرع - اوزم نکاک فلزلرینک کولی - چیبوقلرینک فلزلری کولی

SARMENTEUX. Qui produit beaucoup de sarment *A.* کثیر السرع *T.* جوق فلز ویرن || Vigne sarmenteuse کثیرالسرع بر نکاک

SARRASINE. V. Herse.

SARRAU. Espèce de souquenille que portent les paysans, les rouliers et les soldats *A.* لبّادة *T.* کپنک

SARRIETTE. Plante *A.* صعتر بستانی *P.* ترەشیر *T.* ککیک اوتی

SAS. Tissu de crin qui sert à passer de la farine et d'autres choses *A.* منخل pl. مناخل - غربال *P.* پرویزن *T.* ماشو - الک || Gros sas قبا الک délié اینجه الک

SASSAFRAS. Nom qu'on donne au laurier sassafras *T.* صاسفراس

SASSENAGE. On appelle Pierre de sassenage, une pierre que l'on emploie contre les maux d'yeux *A.* حجر الکحل *P.* سنگ سرمه طاشی *T.* توتیا

SASSER. Passer au sas *A.* نخل - سفسفة - غربلة *P.* بیختن *T.* الکدن کچورمک - الەمک || Sasser de la farine اون الەمک - نخل دقیق ایتمک - Figur. Rechercher avec exactitude || On a bien sassé et ressassé cette affaire بو مصلحت مرّة بعد اخری بیختهٔ غربال تفحّص واستقصا اولمشدر

SASSÉ. *A.* منخل *P.* بیخته *T.* النمش - الکدن کچورلمش

SATAN. Nom que l'Écriture donne au diable *A.* شیطان pl. شیاطین - ابلیس pl. ابالیس - وسواس pl. وساوس *P.* اهرمن *T.* شیطان || Les ruses du satan حیل ومکاید شیطان

SATANIQUE. De Satan *A.* شیطانی - ابلیسی *P.* اهرمنی *T.* شیطانک || Esprit satanique عقل شیطانی Méchanceté satanique خباثت شیطانیه

SATELLITE. Il se dit d'un homme armé qui est à la suite d'un autre comme exécuteur de sa volonté *A.* ردف pl. روادف - تابع pl. تبعة *P.* همپا *T.* هاده || Il se fait toujours accompagner de deux ou trois de ses satellites دائما یاننده ایکی اوچ همپا استصحاب ایدر || Il vint avec tous ses satellites مجموع همپالرینی برابر آلوب کلدی

SATELLITE. T. d'Astron. Petite planète qui tourne autour d'une plus grande *A.* ردیف pl. رداف || Les satellites de Jupiter ردیف مشتری La lune est satellite de la terre قمر ردیف ارضدر

SATIÉTÉ. Réplétion d'alimens qui va jusqu'au dégoût *A.* بشم - غناء عن الطعام *P.* تا بگلو دلسیری *T.* بیقمه || Manger jusqu'à la satiété بیقنجیه - غنا کلنجیه قدر طعام ایتمک - قدر یمک - Figur. || La satiété des richesses کثرت مالدن زنکینلکدن بیقمه - کلان غنا

SATIN. Étoffe de soie lustrée *A.* سندس *P.* اطلس - پرند *T.* اطلس || Satin à fleurs چیچکلی اطلس Satin blanc اطلس ابیض

On dit proverb., d'une personne qui a la peau fort douce, qu'elle a la peau douce comme du satin بشرەسی برگ سمن مثالی لطیف وناعمدر

SATINADE. Espèce d'étoffe de soie qui imite le satin *T.* دمیت - دمیت صندلی

SATIRE. Ouvrage fait pour attaquer les vices des hommes, et pour les tourner en ridicule *A.* اهجیة pl. اهاجی - اهجوّة - هجویّة pl. هجویّات *P.* هجو نامه - جرشفت *T.* یرمه || Satires d'Horace فلان مؤلفک هجویاتی Satire contre l'avarice بخل وامساک حقنده مقالهٔ هجویه Sanglante satire اهجیهٔ شدیده Il a fait une longue satire contre vous سنک علیهکه مفصّل ومشروح بر هجو نامه انشا ایلدی

SATIRIQUE. Qui appartient à la satire *A.* هجوی *P.* جرشفت آمیز *T.* یرمجی || Ouvrage satirique هجوی - رسالهٔ هجویّه - منظومهٔ هجویّه poésie قطعهٔ هجویّه pièce محتوی بر رساله هجو آمیز

Il signifie aussi, porté à la médisance *A.* ذمّام - لوّام *P.* بد زبان *T.* فتّال - زفیرلی دلی

SATIRIQUEMENT, adv. *A.* على طريق الهجو - هجوًا *P.* جرشفت آمیزانه *T.* یرمه صورتیله || Cela est dit satiriquement بو کلام هجو صورتیله سویلندی

SATIRISER. Railler quelqu'un d'une manière satirique *A.* هجو *P.* جرشفت گفتن *T.* یرمک

SATISFACTION. Contentement *A.* رضا - طیب الخاطر - محظوظیّة - حظ البال *P.* خشنودی - خوشدلی - حظ درون *T.* خشنودلق - کوکل خوشلغی || J'ai eu bien de la satisfaction dans son entretien مکالمەسندن مطیّب الخاطر اولدم - خشنود اولدم Cet enfant donne de la satisfaction à ses parens بو طفل ابوینه موجب خشنودلق کتورر - طیب خاطر اولور

SATISFACTION. Action par laquelle on satisfait quelqu'un, en réparant l'offense qu'on lui a faite *A.* عتبا - ترضیة - رسم الترضیة *P.* خاطر سازی *T.* خاطری خوش ایتمه - خاطری اله آلمه

Il l'avait offensé, il a été obligé de lui faire satisfaction فلانی خاطرینی تکدیر ایتمکله ایفای رسم ترضیه یه مجبور اولمشدر Il faut que la satisfaction soit proportionnée à l'offense خوش ایتمکه اجرا اولنەجق رسم ترضیه واقع اولان تکدیره قیاس ایله اولملو در

Il se dit aussi de ce qu'on est obligé de faire, pour réparation de ses pechés *A.* استغفار || Il faut jeûner et faire l'aumône en satisfaction de ses peches صوم وصدقه ایله ذنوبدن استغفار لازمدر La satisfaction fait partie du sacrement de la pénitence استغفار من الذنوب فریضهٔ کفارتک بر جزئیدر

SATISFACTOIRE. T. dogmat. Qui est propre à réparer les fautes commises *A.* جالب الغفران ـ مستلزم الغفران

SATISFAIRE. Contenter *A.* تطییب الخاطر ـ اقناع ـ ارضا ـ خشنود ایتمک *T.* خوشدلی بخشیدن ـ خشنود کردن *P.* خشنودلق کتورمک || Un enfant qui satisfait son père et sa mère پدر ومادرینی خشنود ایدن بر طفل Un écolier qui satisfait son maître معلمنی خشنود ایدن طالب Il est malaisé de satisfaire tout le monde عالمدیی تطییب وارضا ایتمک مشکلدر C'est un homme qui satisfait tous ceux qui ont affaire à lui کندوسیله مصلحتی اولنلرک جملهسنی تطییب ایدر بر ادمدر — On dit aussi, Satisfaire ses créanciers آلهجقلوییی اسکات ایتمک ـ ارضا ایتمک

On dit aussi, Satisfaire ses passions بر کمسنه اعراض نفسانیهسنده حرص ذام وشانه son ambition, sa vanité استیفای حظ ایتمک وسودای زهو وبطلان بابنده استیفای حظ ایتمک ses désirs اغنا ایتمک ـ حظوظات نفسی استیفا ایتمک sa curiosité اشتیاق تجسسی بابنده استیفای حظ ایتمک

On dit aussi, Satisfaire sa colère تشفی غیظ ایتمک

Il se dit aussi en parlant de l'esprit, des sens, du goût, et signifie, plaire *A.* فرح ـ فرح بخشیدن *P.* ترویح ـ تفریح خوشلندرمق ـ فرحلندرمک *T.* فرح اوردن ـ رسایدن Cela satisfait l'esprit بو شی ترویح عقلی موجبدر le goût, la vue, l'oreille تفریح ذایقه وبصر وسامعه ایدر

On dit aussi, Cela ne satisfait pas موجب حظ درون دکلدر Son discours ne m'a pas satisfait کلامی باعث حظ درونم کلامندن بکا حظ درون حاصل اولمدی ـ اولمش دکلدر

On dit, Satisfaire l'attente de quelqu'un, pour dire, la remplir *A.* تصدیق المأمول || Il s'en faut beaucoup qu'il ait satisfait l'attente du public مأمول ناسی تصدیق ایلمکه دخی چوق ایش قالمشدر

Satisfaire un homme qu'on a offensé *A.* اجراء الرسم ـ اعتاب تحصیل الرضا ـ ایفاء الشرط الترضیه ـ الترضیه *P.* خوشدل بر کمسنەنک خاطرینی اله *T.* خاطرسازی نمودن ـ کردن خاطرینی خوش ایتمک ـ الق

On dit aussi, Satisfaire des ouvriers, pour dire, leur payer ce qui leur est dû عملەنک حقنی ادا ایتمک عملەیی اسکات ایتمک

Satisfaire à... Faire ce qu'on doit par rapport à quelque chose *A.* ایفاء ما وجب ـ اجرا ـ ادا ـ ایفاء *P.* بجا آوردن *T.* مقتضاسنی ایتمک ـ یرینه کتورمک || Satisfaire à son devoir بر کمسنه واجبهٔ حالنی ادا ایتمک à ses obligations بر کمسنه ایتدیکی عهودی ایفا ایتمک aux commandemens de Dieu اوامر الهیەنک موجب ومقتضاسنی اجرا ایتمک à la justice de Dieu حق الهی ادا ایتمک à l'ordonnance وضع اولنان نظامک موجب ومقتضاسنی اجرا ایتمک à un payement بر کمسنه ذمتنده اولان اقچەیی ـ ایفای دین ایتمک à une objection سرد اولنان اعتراضه جواب مقنع ایله مقابلەسنی ادا ایتمک

Satisfaire de... Acquitter, réparer au moyen de... *A.* ارضا *P.* اداء الحق ـ اسکات ـ برخوردار کردن *T.* خاطری خوش آلهجقلوییی ایتمک || J'ai satisfait les créanciers de ma bourse کندو مالمدن اسکات ایلدم La femme n'est pas tenue de satisfaire de sa dot les créanciers de son mari قاری جهازی مالندن زوجنک داینلرینی اسکاته مجبور دکلدر

Se satisfaire. Contenter son désir *A.* استیفاء ـ تقضیة المرام دفع آرزو *P.* کامروا شدن ـ تحصیل کام کردن *T.* الحظ ایتمک || Il y a long-temps qu'il avait envie de voir l'Italie, enfin il s'est satisfait مدت مدیدەدنبرو ایتالیایی تماشاسنه استیفای ـ خواهشکار اولوب نهایة الامر مقضی المرام اولدی حظ ایلدی

On dit, Se satisfaire soi-même, pour dire, tirer soi-même raison d'une offense *T.* خود بخود تحصیل حق ترضیه ایتمک || Il dit que vous l'avez offensé, et que si vous ne le satisfaites, il trouvera le moyen de se satisfaire lui-même طرفکدن تکدیر اولندیغنی واکر اسکات وارضاسنه مبادرت ایتمز ایسهک خود بخود تحصیل حق ترضیه ایلمنک چارهسنه

باقدجغنى سويلر

SATISFAIT. *A.* خشنود ـ خوشدل *P.* مطيّب الخاطر ـ راضى *P.* مقضىّ المرام *A.* خاطرى الد آلنمش ـ كوكلى خوش *T.* ممنون ـ خشنود *T.* كامروا ـ كامبين ـ بكام

SATISFAISANT. Qui satisfait *A.* موجب ـ شافى ـ مقنع || خشنودلق كتوريجى *T.* خشنود ساز *P.* الشفاء الصدر Ce discours n'est pas satisfaisant بو كلام مقنع دكلدر Réponse satisfaisante جواب شافى Des manières satisfaisantes موجب شفاى اقناع اولدجق اوضاع واطوار Des raisons satisfaisantes صدرى موجب اولدجق علل واسباب

SATRAPE. Titre de dignité dans quelques Cours d'Orient *A.* خان ـ خان خانان *P.* ولاة pl. والى ـ وزرا pl. وزير

SATRAPIE. Gouvernement de satrape *A.* ولايت pl. ولايات *P.* كوره ـ خره *T.* ايالت

SATURATION. V. Saturer.

SATURER. T. de Chimie. Mettre dans une liqueur une substance qui s'y dissolve en assez grande quantité, pour qu'il ne s'y en dissolve plus rien *A.* اشباع *P.* سير ساختن *T.* طويورمق || Saturer un acide avec un alcali ou avec un métal مايع حامضى بر نوع مالح وياخود بر معدن ايله اشباع ايتمك

SATURÉ. *A.* مشبع *P.* سير *T.* طويورلمش

SATURNE. L'une des planètes les plus éloignés de la terre *A.* زحل *P.* كيوان || Le ciel, les satellites de Saturne فلك زحل وردانى زحل

Les Chimistes appellent le plomb Saturne. V. Plomb || Sel de saturne *A.* ملح اسرب *P.* نمك اسرب *T.* قورشون طوزى et la combinaison du vinaigre avec le plomb, Vinaigre de saturne *A.* خل الاسرب *P.* سركاى اسرب *T.* قورشون سركدسى

SATYRE. Monstre fabuleux *A.* نسناس *P.* ديو مردم ـ انكدان

SATYRIASIS. Érection continuelle de la verge, jointe au désir le plus violent du coït *A.* نعوظ بشدّة الشبق

SATYRION, ou ORCHIS. V. Orchis.

SAUCE. Assaisonnement liquide où il entre différentes épices, et que l'on met dans les viandes, pour y donner du goût *A.* pl. توابل *P.* ابراز پخته *T.* تربيه ـ طعام تربيدسى || Bonne sauce اعلا تربيه Sauce fade نفيس طعام تربيدسى Sauce de haut goût, friande الذ لذيذ وانفس تربيه

SAUCISSE. Boyau d'animal, rempli de viande hachée *A.* عصيب pl. اعصبة *P.* لكانه *T.* مومبار || Saucisse de veau بوزاغى اتى مومبار Faire rôtir des saucisses قيمدسيله مومبار پشورمك

SAUCISSON. Sorte de saucisse qui est fort grosse *A.* عصيب اضخم *P.* جرغند *T.* صوجوق

SAUCISSON. T. d'artill. Longue charge de poudre mise en rouleau dans de la toile, et dont on se sert pour faire jouer une mine *T.* فشنك فتيلى ـ فشنك صوجوغى || Mettre le feu à un saucisson فشنك صوجوغنه آتش ويرمك

SAUF. Qui n'est point endommagé, qui est hors de péril *A.* بريئ من السقامة ـ امن ـ سالم *P.* بيگزند وزيان ـ درست *T.* صاغ وسالم || Il est revenu sain et sauf امنا وسالما عودت ايلدى Les assiégés sont sortis vies et bagues sauves عسكر محصورين مال وجانلرى صاغ وسالم اولدرق قلعدن چيقدى

SAUF, prépos. Sans donner atteinte *A.* بلا ايراث النقيصة ـ بريئا من الاخلال *P.* بى خلل *T.* نقيصه ـ طوقنمقسزين || Sauf le respect de la compagnie مجلسك حرمتنه كتورمكسزين Sauf votre honneur عرض وشانكه ايراث نقيصه كتورمكسزين ـ نقيصه ايتمكسزين — On dit aussi en termes de Palais, Sauf le respect de la Cour مسند حكم وقضايه رعايتى لازم اولان تعظيم وحرمته خلل كتورمكسزين

Il signifie aussi, sans préjudice, sans que cela empêche de... *T.* مانع اولمامق شرطيله || Sauf votre meilleur avis سنك رجحانيت رأيكه مانع اولمامق شرطيله

On dit en termes de Finance, Sauf erreur de calcul, pour dire, sans préjudice du droit de revenir à compte, s'il y a erreur لدى الاحتمال الغلط اعادهٔ حساب اولنمق شرطيله

SAUF À... avec un infinitif. À condition que... *A.* بهذا الشرط *P.* بشرط آنكه *T.* بو شرط ايله كه ـ شرطيله || Sauf à changer تبديل اولنمق شرطيله sauf à recommencer تكرار مباشرت ايتمك شرطيله

SAUF, signifie aussi, hormis, excepté *A.* ماعدا ـ الّا *P.* جز *T.* بر خيرى ـ اوزكه | Il lui a cédé tout son bien, sauf une terre بر عدد ملكدن ماعدا جميع اموالنى فلانه فراغ ايلدى

SAUF-CONDUIT. Lettres données par autorité publique, par lesquelles on permet à quelqu'un d'aller en quelque endroit et de s'en retourner librement *T.* بلا مانع واروب كلمك اوزره ويريلان اذن تذكرەسى

SAUGE. Plante aromatique *A.* بهمن احمر *T.* ديش اوتى

SAUGRENU. Impertinent, absurde *A.* غير معقول ـ غير موجّه *P.* نا صواب ـ نا هموار *T.* يولسز ‖ Question, réponse saugrenue سؤال غير معقول وجواب نا صواب

SAULE. Arbre *A.* شجر الصفصاف *P.* بيد *T.* درخت سكود آغاجى

SAUMÂTRE. On appelle Eau saumâtre, de l'eau qui a un goût approchant de celui de l'eau de mer *A.* ماء خفيج ـ ماء اجاج *P.* تلخاب ـ آب شوره ـ شوراب *T.* آجى صو ـ Et goût saumâtre, une saveur qui ressemble au goût de l'eau de mer *A.* طعم مالح *P.* مزهٔ شوره *T.* طوزلو داد

SAUMON. Poisson de mer *P.* چپاغ *T.* يابن بالغى

SAUMURE. Liqueur qui se fait du sel fondu et du suc de la chose salée *A.* ماء الملح *P.* آب نمكزده *T.* صلاموره

SAUNAGE. Débit, trafic de sel *A.* تجارة الملح ـ بيع وشراء الملح *P.* فروخت وخريد نمك *T.* طوز آليش ويريشى ‖ En ce pays-là il est permis à tout le monde de faire le saunage اول مملكتده عامّه طوز آليش ويرشنه مأذوندر ـ On appelle Faux-saunage, la vente du sel en fraude *T.* قاچرمه طوز صاتمه ـ قاچرمه طوز آليش ويريشى

SAUNER. Faire du sel *A.* اعمال الملح *P.* نمك پرداختن *T.* طوز ياپمق

SAUNERIE. Nom qu'on donne aux bâtimens où l'on fabrique le sel *A.* دار الاعمال الملح *P.* كارخانهٔ نمك *T.* طوزكارخانەسى

SAUNIER. Ouvrier qui travaille à faire le sel *A.* عامل الملح pl. عملة الملح *P.* نمكگر *T.* طوزجى ـ طوز ياپان ‖ Il signifie aussi, qui vend du sel *A.* بيّاع الملح ـ بايع الملح *P.* نمك فروش *T.* طوز صتان ـ Faux-saunier. Celui qui vend du sel en fraude *T.* برّانى طوز صتان ـ قاچرمه طوز صتان

SAUNERIE. Espèce de coffre où l'on conserve le sel *A.* كندوج الملح *P.* كندوى نمك *T.* طوز قوجيسى

SAUPOUDRER. Poudrer de sel *A.* نثر الملح ـ تمليح *P.* نمك پاشيدن *T.* طوزلمق ـ طوز اكمك ‖ Saupoudrer de la viande ات اوزرينه طوز اكمك ـ انى طوزلمق

Il se dit aussi de ce qu'on poudre d'autre chose que de sel *A.* ذر ـ ذرذرة *P.* افشاندن *T.* سرپمك ـ صاچمق ـ اكمك ‖ Saupoudrer du poisson avec de la farine pour le frire بالغى قاورمق ايچون اوزرينه اون اكمك ناوده

SAUPOUDRÉ. *A.* منثور بالملح ـ مملح *P.* نمكپاشيده *T.* اوزرينه ـ سرپلمش *T.* افشانده *P.* مذرور *A.* طوزلنمش ـ طوز اكلمش صاچلمش

SAURAGE. Première année d'un oiseau, dans laquelle il porte encore son premier pennage *A.* سنّ الترغيب *P.* سال مويزايى *T.* مرغان قوشلرك ابتدا تويلندكلرى سنه

SAURE. Il se dit d'un cheval de couleur jaune qui tire sur le brun *A.* ورد ادخن *P.* زرد پور تيره *T.* ياغز قوله

SAURE, se dit de l'oiseau pendant sa première année, où il porte encore son premier pennage *A.* فرخ ازغب *P.* مرغچهٔ كه هنوز در موى مادر زاد *T.* قوش اولان تويىنده دنوزيكى باوريسى

SAURER. Faire sécher à la fumée *A.* تجفيف فى الدخان *P.* اندر دود خشك ساختن *T.* تونسيده قورتمق ‖ Saurer des poissons بالغى تونسيده قورتمق

SAUSSAIE. Lieu planté de saules *A.* مشجرة الصفصاف *P.* بيدستان *T.* سكودلك

SAUT. Action de sauteur *A.* وثبة pl. وثبات ـ طفرة pl. طفرات *P.* پرتاو ـ كنبد ـ پرتاب *T.* صچرايش ـ صچرايش ‖ Grand saut وثبهٔ عظيمه Il s'élança tout d'un saut sur l'autre bord du fossé وثبهٔ واحده ايله خندقك اوته يقهسنه آتلدى ـ Il se dit figur. d'un homme qui parvient tout d'un coup à une haute dignité ‖ De simple soldat, il est devenu capitaine tout d'un saut بياغى نفر ايكن وثبهٔ واحدهده يوز باشيلق رتبهسنه صعود ايلدى

En parlant d'un cheval, on emploie les mots *A.* نقيل *P.* كنبد *T.* نقيللمه ‖ Ce cheval ne va que par sauts et par bonds بو آت نقيلليدرق وسكدرك يورر

SAUT, se prend aussi pour Chute *A.* سقوط *P.* افتادگى *T.* دوشمش ‖ Tomber d'un troisième étage, c'est un terrible saut اوچنجى طبقەنك بالاسندن ساقط اولمق پك تهلكەلو دوششدر

SAUTELLE. Sarment que l'on transplante avec sa racine *A.* فسيلة الكرم ـ فسيلة السرح *P.* نهال انگور *T.* تكاك فازى ـ فدانى اصمه فدانى

SAUTER. S'élancer avec effort d'un lieu à un autre *A.* وثب ـ وثبان ـ طفور ـ توثب *P.* جهيدن ـ برجستن *T.* پرتاو ايتمك ـ صچرامق ‖ Sauter de bas en haut اسفلدن جانب جانب اعلايه طفور ايتمك en avant ايلرويه طوغرى صچرامق

par-dessus une muraille بالای دیواردن وثبان ایتمك || Il ne fait que danser et sauter علی الدوام رقص ووثب ایدر — Figur. || Il a sauté de la troisième classe en Philosophie طبقهٔ ثالثه درسلرنده ایکن حکمت درسلرینه صچرادی

On dit proverb. Reculer pour mieux sauter, pour dire, prendre des détours qui semblent éloignés des vues qu'on a, et qui font cependant qu'on n'en va que plus vite à ses fins *P.* یکدو خطوه بازرفتن پردهد وثابرا میدان آلنور *T.* صچرایشده برقاچ آدیم کیرولنمکله

On dit en termes de Marine, Le vent a sauté du nord à l'est, pour dire, qu'il y a psssé subitement روزکار بردن بره شمالدن جنوبه صچرادی

On dit, Faire sauter un bastion, pour dire, le renverser en faisant jouer la mine *A.* اذارة الی الهوا — اطارة الی الهوا *P.* بر هوا پرانیدن *T.* هوایه اوچورمق || Les assiégeans firent sauter le bastion محاصرین فلان طابیهیی هوایه اوچورمشلر در — On dit aussi, que le bastion a sauté فلان طابیه هوایه اوچدی — On dit dans le même sens, Faire sauter un vaisseau et que le vaisseau a sauté بر هوا اولدی — سفینه هوایه اوچدی

On dit, Faire sauter la cervelle à quelqu'un, pour dire, lui casser la tête d'un coup de pistolet ou autrement *A.* شج — دمغ *P.* سر شکافتن *T.* باش یارمق الدماغ

Et faire sauter la tête à quelqu'un, pour dire, lui trancher la tête *T.* بر کمسنهنك باشنی قوپارمق

On dit figur. Sauter de branche en branche, d'une matière à une autre, pour dire, passer brusquement d'un sujet à un autre *T.* دالدن داله قونمق

Et qu'une chose saute aux yeux, pour dire, qu'elle se fait voir d'abord کوزه — فلان شی بادیٔ نظرده ظاهر ونمودار اولور کوز کوره بللو اولور — اورر || Il y a dans ce tableau des défauts qui sautent aux yeux بو تصویرده بادیٔ نظرده ظاهر اولور معایب وقبایح وار در

Sauter. Franchir *A.* تخطی — تنزی *P.* خودرا پرتاو کردن *T.* آتلامق || Sauter un fossé, les murailles خندقی ودیوارلری آتلامق

Figur. Omettre quelque chose en écrivant ou en lisant *A.* اسطار *P.* بگذاشتن *T.* براقمق || ترك Il ne sait pas lire le Grec; quand il en trouve, il le saute لسان یونانیده اوقومق بیلمدیکندن اول براقر — لسانده بر عبارهیه راست کتورر ایسه اسطار ایدر || Le copiste a sauté deux lignes نساخ ایکی سطر ترك ایلدی

SAUTERELLE. Insecte qui ne s'avance qu'en sautant *A.* جراد *P.* ملخ — دبا *T.* چکرکه || Sauterelle verte جراد اخضر — یشل چکرکه || Une nuée de sauterelles چکرکه سوریسی

SAUTEUR. Celui qui saute *A.* وثاب — طفار *P.* کنبد زن *T.* صچرایجی || Les danseurs de corde et les sauteurs رسنبازان وکنبد زنان

SAUTILLEMENT. Action de marcher en faisant de petits sauts *A.* حجلان — قفزان — نزوان *P.* سکمه *T.* منجك — سکدرك || La plupart des oiseaux vont par sautillement اکثر طیور سکدرك یورر || یوریمه

SAUTILLER. Sauter à petits sauts *A.* حجل — قفز — تنزیة — سکمك *T.* منجك — منجك کنان روانه شدن — منجك کردن || Les oiseaux sautillent au lieu de marcher طیور یوریمك سکدرك یورر قسمی مشی ایتمیوب سکدرك یورر || Dans la danse noble il ne faut pas sautiller ظرفا رقصنده حجل ونزوان جائز دکلدر

SAUVAGE. Féroce. Il se dit des animaux qui vivent dans les bois *A.* وحش pl. وحوش — وحشی — سبع pl. سباع *P.* جانور ددـ — بیابانی *T.* یبان حیوانی || Les lions, les tigres, les ours sont des animaux sauvages آرسلان وقپلان وآیو وحوش وسباع نوعندندر — اقسامندندر حیوانات وحشیه نوعندندر

Il se dit aussi de certains peuples qui vivent dans les bois sans lois *A.* اقوام وحشیة *P.* مردمان بیابانی *T.* یبان آدملری || Les peuples sauvages de l'Amérique امریقهده اولان اقوام وحشیه || Un sauvage بر آدم وحشی — بر یبان آدمیسی || Il a vécu long-temps parmi les sauvages مدت مدیده اقوام وحشیه ایچنده تعیش ایلدی

Il se dit figur. en parlant d'un homme qui se plaît à vivre seul *A.* وحشی المزاج *P.* رمیده خو *T.* خلقدن قاچر || C'est un homme fort sauvage غایت مرتبهده وحشی المزاج بر آدمدر — On dit aussi, Air, vie sauvage سیمای وحشی وعیش وحشی || Manières, moeurs sauvages اوضاع واطوار واخلاق وآداب وحشیه

Sauvage. Qui est inculte et désert *A.* مکان وحشی pl. امکنة وحشیة *P.* بیابانزار *T.* یبان یری

Et qui vient sans culture *A.* بری — جبلی — دشتی *P.* کوهی — بیابانی *T.* یبان || Olivier, laitue sauvage زیتون

جبلى آغاجى ويبان مارولى Prunes sauvages يبان اريكى

On dit de certains fruits, qu'ils ont un goût sauvage, pour dire, un goût âpre *A.* خشن الطعم *P.* تلخمزه *T* ككرەسى

SAUVEGARDE. Protection accordée par un prince, ou par ceux de ses officiers qui ont droit de l'accorder *A.* حمايت - ظل - الصون والحماية *P.* سايهٔ حمايت *T.* حمايت كولكەسى || Il est en la protection et sauvegarde du Roi پادشاهك ظل سايهٔ حمايت وصيانتيله مستظلدر - صون وحمايەسندە در

Il signifie aussi, les lettres que l'on accorde à quelqu'un, pour exempter sa terre, sa maison de logement de gens de guerre عسكرى قونانندن معافيتى حاوى امرنامه

On appelle aussi Sauvegarde, le garde qu'un général envoie dans une maison, pour la garantir de pillage *A.* حارس pl. حراس *P.* پهره دار *T.* بكجى

On dit figur. d'une personne ou d'une chose, que c'est une sauvegarde, qu'elle sert de sauvegarde, pour dire, que c'est ou qu'on s'en fait une défense contre quelque inconvénient *A.* مدار التحفظ - كهف الامان - وسيلة الاحتما - || Son obscurité lui servit de sauvegarde contre la proscription فلانك مجهوليت حالى صادر اولان حكم قتل عرفيدن حقنده وسيلهٔ تحفظ واحتما اولمشدر - حقنده كهف الامان مثابەسندە اولمشدر

SAUVER. Tirer du péril *A.* تخليص - انجا - تنجية *P.* رهانيدن - رها كردن *T.* قورتارمق || Il a sauvé la ville, son pays بلدەيى بلدەنك تخليصنه وسيله اولدى - وطننى تخليص ايلدى || Je l'ai sauvé d'entre les mains de l'ennemi فلانى ايادئ اعدادن تخليص ايلدم || Jésus-Christ nous a sauvés de l'esclavage du péché حضرت عيسى بزى قيد وزر ووبالدن انجا ايلدى || Vous m'avez sauvé la vie جانمى تخليص ايلدك - جانمك خلاصنه سبب اولدك || Je lui ai sauvé l'honneur عرض وشاننى تهلكەدن خلاص ايلدم - On dit, Sauver les dehors, les apparences, pour dire, faire en sorte qu'il ne paraisse rien au dehors dont le public puisse être blessé ظاهر حالى شائبهٔ رداءتدن تخليص ايتمك - ظواهر احوالى صورت رداءتدن وارسته قلمق

SAUVER. Éviter, parer *A.* اجتناب - تنحى *P.* گريزان شدن *T.* قاچنمق || Il faudra tâcher de sauver le coup ضربەدن اجتنابك چارەسنه سعى اولنمق اقتضا ايدر

SAUVER. Excuser, justifier *A.* تبرية - تنزيه عن التهمة *P.* آزادهٔ تهمت كردن - وارستهٔ تهمت كردن *T.* پاكه چيقارمق || On ne peut sauver sa conduite سلوك وحركتنى تهمتدن تبريه قلمق ممكن دكلدر

SAUVER. Rendre heureux dans le ciel *A.* افلاح *P.* فلاح بخشيدن *T.* فلاحه كتورمك || Dieu a envoyé son fils pour sauver tous les hommes حق تعالى حضرتلرى بنى آدمى افلاح ايچون ولدينى دنيايه ابعاث ايلدى || Il faut travailler à se sauver تحصيل فلاح خصوصنده سعى واقدام اولنمق لازمدر

SE SAUVER. S'échapper *A.* استخلاص - استنجا - تفصى - انتجا *P.* رها يافتن - رهيدن *T.* خلاص بولمق - قورتلمق || Pendant que les geôliers dormaient, il se sauva de prison بكچيلر اويقوده ايكن حبسدن قورتلدى || Il s'est sauvé à toutes jambes سكردرك استخلاص ايلدى V. aussi, S'esquiver.

On dit par ellipse, Sauve qui peut, pour dire, se sauve qui pourra *T.* من نجا برأسه فقد ربح دييەرك هر كس قورتيله بيلن قورتلسون - طريق سلامتنى تحصيله باقسون - هر كس سلامت يقدسنى بولمغه باقسون - تداركنى كورسون

SE SAUVER, signifie aussi, Aller dans un lieu pour y chercher un asile *A.* اتخاذ المكان الخلاص - اتخاذ المأمن *P.* جاى امان گرفتن - رها يافتن *T.* قورتيلەجق ير بولمق || Après avoir commis ce meurtre, il se sauva dans les pays étrangers شو قتل جنحەسنى ارتكاب ايلدكدە ديار اجنبيەدە اتخاذ مأمن ايلدى || Il se sauva chez un tel ambassadeur فلان ايلچينك قوناغنى جاى امان - مكان خلاص اتخاذ ايلدى

SAUVÉ. *A.* مستخلص *P.* رها يافته *T.* قورتلمش

SAUVEUR. Qui sauve du danger *A.* ناجى - باعث النجاة - مخلص - باعث الخلاص *P.* نجاتبخشا - رهاننده - سلامت دهندە *T.* قورتاريجى || Joseph a été appelé le sauveur de l'Égypte حضرت يوسف ناجئ اقليم مصر لقبيله تلقيب اولنمشدر || Notre-Seigneur Jésus-Christ est appelé le sauveur du monde حضرت عيسى افندمز ناجئ عالم صفتيله موصوفدر

SAVAMMENT. D'une manière savante *A.* عالمًا - فاضلًا *P.* با فرهنگ ودانش - عالمانه - هنرمندانه - دانشمندانه *T.* عالمجه - معرفت ايله || Il parle savamment de toutes choses هر شيدن عالمانه وهنرمندانه بحث ايدر || Il traita cette matière savamment بو مادەنك بحثنى عالمًا وفاضلًا بسط ايلدى

On dit, Il en parle savamment, pour dire, avec connaissance *A.* عن علم ـ بالعلم والوقوف *P.* باآگاهی *T.* بیلەرك || C'est une affaire dont il est bien instruit, il en pourrait parler savamment مقدما خبردار اولدیغی اموردن اولمغله بالعلم والوقوف مباحثه یه مقتدر در

SAVANT. Qui a beaucoup de science, d'érudition *A.* عالم pl. علما ـ فاضل pl. فضلا *P.* فرهنگدار ـ هنرمند ـ دانشمند *T.* كندا بیلیشی چوق ـ هنرلو ـ معرفتلو || C'est un homme fort savant اعلم العلما در ـ غایة الغایه عالمدر Il est savant dans l'antiquité آثار متقدمین بحثنده عالمدر en Mathématique, en Philosophie علوم ریاضیه ده وحكمتده عالمدر ـ On dit d'un livre rempli d'érudition, que c'est un livre savant علوم معارف كثیره یی جامع ـ كثیره یی مشتمل بر كتابدر

Et qui est bien informé *A.* خبیر ـ واقف *P.* آگاه ـ خبردار *T.* بیلمش || Où avez-vous appris cela? vous êtes bien savant بو ماده یه كركی كبی واقفسك قنغی طرفدن خبر المشسك طرفه Après tout ce qu'il m'a dit, je n'en suis pas plus savant بو قدر شیلر سویلمشیكن اول ماده ده اولان مقدمكی وقوفمدن زیاده كسب علم وخبر ایده مدم

On dit, qu'une personne est trop savante, bien savante, pour dire, qu'elle sait des choses qu'elle devrait ignorer *A.* عارف *P.* دانا ـ شناسا *T.* بیلغی || Cette fille est trop savante بو قیز غایت ایله عارفه در Cet homme-là est trop savant dans l'art de feindre, pour être cru sur sa parole سوزینه اعتماد ایده جك آدم دكل زیرا فن ریاكاریده غایة الغایه عارفدر

SAVANTASSE. Il se dit par mépris d'un homme qui affecte de paraitre savant *A.* متعالم ـ متفاضل *P.* دانشفروش *T.* بیلغیجلك صاتان

SAVATE. Vieux soulier fort usé *A.* نقل pl. نقال pl. انقال ـ منقل pl. مناقل *P.* كفش كهنه *T.* اسكی آیاق قابی || Il ne porte que des savates لابس نقالدر

Savate, se dit en termes de poste, de celui qui va à pied porter des lettres dans les endroits écartés des grandes routes *T.* ساعی

SAVETERIE. Lieu où l'on vend de vieux souliers *A.* سوق الانقال *P.* بازارگاه كفشهای كهنه *T.* اسكی آیاق قابی بازاری

SAVETIER. Ouvrier dont le métier est de racommoder de vieux souliers *A.* منقل ـ النقال *P.* مردم كفش پینه دوز *T.* اسكی آیاق قابی یماجیسی

SAVEUR. Qualité de ce qui est l'objet du goût *A.* طعم pl. طعوم *P.* مزه ـ چاشنی *T.* داد || Bonne, agréable saveur طعم جید ولطیف La saveur des viandes لحومك دادی La bonne eau n'a point de saveur اجود میاه معدوم الطعم اولاندر ـ صویك اعلاسی تتد وبیمزه اولاندر ـ On dit proverb. en parlant d'une viande insipide, qu'elle n'a ni goût ni saveur نه طعمی ونه لذتی وار در

SAVOIR. Avoir connaissance de . . . *A.* علم ـ درایت ـ دری ـ وقوف *P.* دانستن ـ خبر داشتن ـ خبردار شدن *T.* بیلمك || Je sais bien cette affaire بو مصلحته كركی كبی علم ووقوفم وار در Il ne savait rien de ce qui se passait جریان ایدن احوالدن اصلا خبری یوغیدی Je le sais à n'en pouvoir douter بوندن بلا شك وشبهه خبرم وار در Je sais le chemin بوكا دائر بر یولی بیلورم Est-ce que vous n'en savez rien? بر درلو خبر ووقوفك یوقمیدر ـ On dit d'un homme fort habile dans les affaires, qu'il sait le fin du fin دقایق وحقایق احواله واقفدر ـ Et qu'un homme sait vivre, pour dire, qu'il se conduit avec tous les égards qu'on est obligé d'avoir avec les autres آداب حسن معاشرته وقوف تامی وار در Et qu'il ne sait pas vivre آداب حسن معاشرتدن خبر وآگاهی یوقدر

Savoir. Être instruit dans quelque science *A.* علم ـ معرفت *P.* شناسیدن ـ آگاه بودن *T.* بیلمك || Il sait la Grammaire, l'Arabe علم نحوی وعربی لسانینی بیلور les affaires عارف ایش بیلور ـ كار داندر ـ كار آشنا در ـ امور در Vous dites que cet homme est savant, et que sait-il? فلان كمسنه عالمدر دییورسك معرفتی ندر Il ne sait rien هیچ بر معرفتی یوقدر ـ On dit, qu'un homme sait bien le monde, pour dire, qu'il sait bien la manière de vivre dans la société des hommes ـ كار داندر ـ جهاندیده در ـ عارف امور دنیا در دنیایی بیلور

Savoir. Avoir dans la mémoire *A.* استحضار *P.* از بر دانستن *T.* از بر بیلمك ـ از برده طوتمق || Il sait sa leçon درسی درسنی از بر بیلور ـ ذهننده مستحضر در Il ne savait pas son sermon تقریر ایده جك موعظه مستحضری دكل ایدی

Savoir gré, Savoir bon gré à quelqu'un, signifie, être satisfait d'une chose qu'il a dite, qu'il a faite *T.* محظوظ اولمق ـ خشنود اولمق ـ ممنون الخاطر اولمق ـ ممنون اولمق

Et dans le sens contraire, Savoir mauvais gré à quelqu'un مغبر كوجنمك ـ محظوط اولمامق ـ الخاطر اولمق

Savoir, signifie aussi, avoir le pouvoir, la force, le moyen *T.* طريقنى بيلمك ـ قادر اولمق || Je saurai bien me défendre تحفظ ومدافعه نك طريقنى بيلورم Il sait tourner les choses comme il lui plait صورت احوالى دلخواهى اوزره جويرمه نك طريقنى بيلور Vous verrez ce que je sais faire نه يه قادر اولديغمى كوررسك Il n'a su en venir à bout تحصيل مرامه قادر اولمدى Je ne saurais faire ce que vous me dites ديديككى اجرا ايلمكه قادر دكلم

Et être instruit, informé de quelque chose *A.* اطلاع ـ علم *P.* معلومك اولدكه ... Vous saurez que ... بيلمك *T.* آگاه شدن بو شئى معلومك اولمق ايچون Afin que vous le sachiez Je veux bien que vous sachiez . . . شو وجهله معلومك اولمق . . . معلوم اوله كه ... Il faut savoir que مطلوبمدر كه

Faire savoir, signifie, instruire *A.* اشعار ـ اخبار ـ ابنا ـ انها *P.* خبر ـ بيلدرمك *T.* خبر دادن ـ آگاه كردن ـ آگاهيدن مصلحتك || Je lui ai fait savoir le succès de cette affaire ويرمك حسن نتيجه سنى طرفنه انها ايلدم Je lui ai fait savoir comment cela est arrivé كيفيت حالى على وقوعها طرفنه انها ايلدم Il m'a fait savoir qu'il est arrivé en bonne santé مصحوباً باليمن والعافيه واصل اولديغنى طرفمه اخبار ايلدى

Faire à savoir, se dit dans le même sens dans les publications, les affiches, etc. *A.* فاش كردن *P.* اعلان ـ تبيين ـ بيان *T.* بللو ايتمك || On fait à savoir que tels et tels héritages sont à vendre فلان وفلان ملك صاتيلق اولديغى اعلان وبيان اعلان وبيان ايدرز كه On dit aussi, Savoir faisons ـ اولنور

C'est à savoir, À savoir, Savoir. Façons de parler dont on se sert pour spécifier les choses dont il s'agit *A.* يعنى || Le revenu de cette terre consiste en plusieurs rentes; à savoir, en telle et telle rente بو ملكك ايرادى عوائد عديده دن يعنى فلان وفلان عوائددن عبارتدر L'armée était composée de dix mille hommes; savoir, cinq mille hommes de pied, etc. اردونك مجموعى اون بيك نفردن عبارت ايدى يعنى بشبيك نفر پياده والى اخره

On s'en sert aussi, pour marquer qu'on doute de quelque chose *A.* جاى نظر است *P.* محتاج الى التحقيق ـ فيه نظر *T.* بيلنمك اقتضا ايدر ـ بافملو در || Vous me dites qu'ils contribueront tous également à cette affaire, c'est à savoir s'ils le pourront, s'ils le voudront جملەسى على طريق المساوات اعانت ايدەجكلرينى ديرسك لكن بوكا اقتدارلرى وخواهشلرى وارميدر اورەسى جاى نظر در Vous assurez que l'ennemi marchera au secours de la place, c'est à savoir s'il pourra arriver assez à temps دشمن قلعەنك امدادينه كلەجكنى تأييد ايدرسك لكن وقتندە يتشه بيلورمى فيه نظر À savoir si vous y êtes bien pris pour réussir تحصيل مرام ضمننده لازم اولان اسبابه لايقى اوزره تشبث ايلدكمى تحقيقه محتاجدر À Savoir si ce qu'on dit là est bien vrai ديدكلرى صحبت صحيحميدر بيلنمك اقتضا ايدر ـ دكلميدر جاى نظر در

Su. *A.* معلوم *P.* دانسته *T.* بيلنمش

Il est aussi substantif, et signifie, la connaissance qu'on a de quelque chose. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au su et au vu de tout le monde عامه نك معلوم ومشهودى اولدرق

SAVOIR. Connaissance acquise par l'étude, par l'expérience *A.* علم ـ وقوف ـ معرفت *P.* دانشمندى ـ دانش *T.* بيلش ـ معرفت كامله وعميقه || Grand, profond savoir معلومات C'est un homme de peu de savoir قاصر العلم ـ قليل العلم بر آدمدر Il a acquis un grand savoir par son étude كم معرفت ـ كثرت مطالعه ايله معلومات واسعه تحصيلنه دسترس كسب وقوف تام ايلمسنه ـ اولمشدر

SAVOIR-FAIRE. Habileté, industrie pour faire réussir une entreprise *A.* حذاقت ـ لياقت *P.* كار بردارى ـ چيره دستى *T.* اوزانق || Il n'a ni héritage ni revenu, il n'a que du savoir-faire نه ملكى ونه ايرادى وار همان حذاقته مالكدر

SAVOIR-VIVRE. Connaissance des usages du monde *A.* معرفة آشنايى رسوم *P.* معرفة الآداب المعاشرة ـ الحسن الالفة *T.* فونشمه نك يولنى بيلمكلك حسن زندگانى || Il a du savoir-vivre قونشمه نك يولنى بيلور

SAVON. Composition faite avec une matière grasse, et servant à dégraisser, à nettoyer *A.* صابون *P.* غسول ـ صابون ـ برهوه *T.* صابون || Eau de savon صابون صويى Faire bouillir dans du savon صابون ايچنده قيناتمق

SAVONNAGE. Blanchissage par le savon *A.* غسل بالصابون *P.* سويش با صابون *T.* صابون ايله يايقامه || Mettre du linge au savonnage چماشيرى صابون ايله يايقامغه قويمق ـ Eau de savonnage *A.* غسالة صابونية *P.* آب صابون آميز *T.*

صابونلی صو

SAVONNER. Blanchir avec du savon *A.* غسل بالصابون *P.* صابون سودن ـ بصابون شستن ـ بصابون شوییدن *T.* صابون سورمك ـ صابون ایله یومق ـ صابون ایله یایقامق ـ كوملكاری صابون ایله یایقامق || Savonner des chemises كوملكره صابون سورمك

SAVONNÉ. *A.* مغسول بالصابون *P.* بصابون شسته *T.* صابون ایله یایقانمش

SAVONNERIE. Lieu où l'on fait le savon *A.* دار الصناعة الصابون *P.* كارگاه صابون ـ صابونخانه *T.* صابون كارخانه‌سی

SAVONNETTE. Petite boule de savon purifié, dont on se sert pour rendre la barbe plus tendre *T.* فنجان صابونی ـ Savonnette parfumée *T.* مسك صابونی ـ Il se dit aussi de certaines boules composées, dont on se sert pour ôter les taches des habits *T.* لكه صابونی

SAVONNEUX. Qui tient de la qualité du savon *A.* صابونی *P.* صابونی *T.* صابونلی || Il y a quelques eaux minérales qui sont savonneuses میاه معدنیه‌دنك بعضیسی صابونیدر

SAVOURER. Goûter avec attention et plaisir. En parlant de liquides, on emploie les mots *A.* تمصص ـ ترشیف ـ رشف ـ *P.* تمزز ـ اندك اندك مكیدن *T.* صورەرق ـ اوب صورمق ـ صوره صوره ایچمك ـ ایچمك || Savourez bien ce vin-là شو باده‌یی بر ایوجه رشف ایله ـ En parlant de solides *A.* تمطق *P.* خوش چشیدن *T.* صورەرق طاتمق || Ne mangez pas cela sans le bien savourer شونی كركی كبی تمطق ایتمكسزین اكل ایتمه

On dit figur., Savourer les plaisirs, les honneurs, les flatteries, pour dire, en jouir avec délices لذایذ ومشتهیات واعتبارات جهان وتملقات مداهنان ایله تفریح ذائقهٔ جان ایتمك

SAVOUREUSEMENT. En savourant *A.* بالتمصص ـ بالتمزز ـ بالتمطق ـ متمصصاً ـ متمطقاً *P.* اندك اندك مكیده ـ *T.* صوره صوره ییدرك ـ اوب صورەرق *T.* خوش چشیده

SAVOUREUX. Qui a bonne saveur *A.* لذیذ ـ جید الطعم ـ *P.* لطیف المذاق *T.* خوشمزه *T.* دادی خوش || Des fruits savoureux فواكه لذیذه

SAXATILE. Qui croît parmi des pierres *A.* ثابت فی الحجرة *P.* در سنگزار رویندە *T.* طاشلقده بتن || Une plante saxatile طاشلقده بتن نبات

SAXIFRAGE. Il se dit des médicamens propres à briser la pierre dans les reins *A.* دواء مفتت الحصاة *P.* داروی سنگ شكن *T.* طاشی اوفادیجی علاج

SCABIEUX. Qui ressemble à la gale *A.* كالجرب ـ جربی *P.* گر گوند *T.* اویوزواری || Éruptions scabieuses اویوزواری بثور

SCABREUX. Rude, raboteux *A.* صعب المرور *P.* درشت ـ دشوار گذار *T.* ترویه ـ صرب ـ چتین ـ چپره‌شك || Un chemin scabreux صرب یول ـ طربق واعر Une montagne qui est scabreuse à monter et à descendre انیشی یوقشی صرب بر طاغ

Figur. Dangereux, difficile *A.* متوعر ـ معضل ـ مستورط ـ *P.* مشكل ـ خطرناك ـ دشوار *T.* چپارز ـ چپره‌شك ـ تهلكه‌لو ـ كوچ || Une affaire scabreuse امر متوعر Vous vous êtes engagé dans une matière scabreuse مشكل ومعضل بر مصلحت درعهده ایلدك ـ On dit aussi, C'est un homme scabreux dont je ne puis pas répondre تهلكه‌لو بر آدمدر آكا كفیل اولمم

SCALÈNE. T. de Géomet. Il se dit d'un triangle dont tous les côtés sont inégaux *A.* شكل مثلث مختلف الاضلاع

SCALPEL. T. de Chirur. Instrument dont on se sert pour disséquer *A.* مبضع *P.* سترهٔ جراح *T.* جراح استوره‌سی || Bien manier le scalpel استوره‌یی استادانه قوللنمق

SCAMMONÉE. Plante médicinale *A.* سقمونیا ـ محمودة *P.* محموده اوتی *T.* سقمونیا ـ محموده || La scammonée est un purgatif violent محموده اوتی بر مسهل شدید در

SCANDALE. Ce qui est occasion de tomber dans l'erreur, dans le péché *A.* ریب ـ ریبة ـ موقع الریبة ـ موقع الزلة *P.* جای گناه *T.* گناهه دوشوره‌جك شی || Il est dit dans l'Écriture-Sainte, que la prédication de la croix a été un scandale pour les Juifs صلیب شریفه دائر اولان وعظ وخطابت قوم یهود عندنده موقع ریبه ایدی ایجاب Scandale donné موقع الریبه ـ موقع الزلة اولنمش ریبه Pierre de scandale

Il signifie aussi, occasion de chute, péché que l'on donne par quelque parole ou par quelque action *A.* موجب ـ سبب الریبة ـ وسیلة الایثام ـ الریبة *P.* بگناه اندازی *T.* گناهه صوقان شی || Grand scandale وسیلهٔ عظیمهٔ ریبه Scandale public عامدیه خلقی گناهه صوقه‌جق ـ وسیلهٔ ریبه اوله‌جق شی Il faut craindre le scandale وسیلهٔ ایثام اوله‌جق حالاتدن احتراز Il ne faut pas donner de scandale سبب ومجانبت ایتملو در

ریبه اولمق جائز دکلدر Quel scandale! نه‌قدر وسیلهٔ ایثام
اوله‌جق شیئدر Malheur à ceux par qui le scandale arrive اثم
وگناهه سبب اولنلره صد حیف La vie de cet homme-là
porte scandale - شو آدمك طور تعیشی موجب الریبه در
خلقی گناهه صوقه‌جق احوالدندر Éviter le scandale موجب
خلقی گناهه صوقه‌جق - ایثام اوله‌جق اموردن حذر ایتمك
اموردن صاقنملو در l'empêcher., le lever, l'ôter خلقی گناهه
موجب ریبه - صوقه‌جق حالاتی منع ودفع وازاله ایتمك
اوله‌جق حالاتی

Il se dit aussi de l'indignation qu'on a des actions et des dis-
cours de mauvais exemple *A.* تنفر القلب - نفرت *P.* رمیدگی
دل *T.* کوکل ایرکنمه‌سی || Il avança des propositions impies, au
scandale des gens de bien qui l'écoutaient سرد ایلدیکی مسایل
کفر آمیز اهل بر وخیر اولان سامعینه بادیٔ تنفر قلب
باعث رمیدگی دل - اولمشدر

Et de l'éclat que fait une chose honteuse *A.* موجب العیب
والعار *P.* سبب رسوایی *T.* جارسلکه سبب ویرور || Cette
affaire fut d'un grand scandale dans tout le voisinage بو مصلحت
بین الجیران عیب وعار عظیمی مستلزم اولمشدر Il faut
lui épargner le scandale فلان کشی دوچار عیب وعار اولمقدن
صیانت اولنملو در Cela s'est fait sans aucun scandale بو کیفیت
بر وجهله موجب عیب وعار اولمیه‌جق وجهله حصوله کلدی

SCANDALEUSEMENT. D'une manière scandaleuse *A.* علی طریق
الارابة *P.* ریبه‌کارانه *T.* گناهه دوشوره‌جك وجهله || Cet
homme vit scandaleusement فلان کشی موجب ریبه اوله‌جق
وجهله کچینور

SCANDALEUX. Qui cause du scandale *A.* موجب - ریاب
موجب الایثام - الریبة *P.* بگناه انداز - سبب گناه *T.*
گناهه صوقیجی . Action scandaleuse امر ریاب vie عیش
موجب الریبه Opinion erronée et scandaleuse اعتقاد باطل
موجب الریبه Un commerce scandaleux محل ریبه اوله‌جق
بر کونه معامله Cela est scandaleux فلان شی موجب ریبه
اوله‌جق حالاتدندر

SCANDALISER. Donner du scandale *A.* ایثام - ارابة *P.* در گناه
انداختن *T.* گناهه صوقمق - گناهه دوشورمك || Ces dis-
cours licencieux me scandalisent بو مقوله اقوال فحش آمیز بنی
گناهه دوشورر Sa vie scandalise tout le monde فلانك طور
وسلوکی عالمی گناهه صوقار

SE SCANDALISER. Prendre du scandale *A.* استیثام - استرابة *P.*
دوچار ریبه شدن - در گناه افتادن *T.* - گناهه دوشمك
گناهه کیرمك || Il se scandalise de tout هر شیئدن استرابه
ایدر Ne vous scandalisez pas de ce qu'il dit دیدیکی صحبتدن
گناهه کیرمه

SCANDALISÉ. *A.* مؤتثم - مستراب *P.* در گناه افتاده *T.* گناهه
گناهه کیرمش - دوشورلمش

SCANDER. Mesurer les pieds d'un vers, pour juger s'il est selon
les règles *A.* تقطیع الشعر

SCANDÉ. *A.* شعر مقطع

SCARABÉE. Nom que l'on donne en général à des insectes de
formes et de couleurs différentes *A.* حنش pl. احناش *T.*
بوجك

SCARIFICATION. Opération de Chirurgie, par laquelle on fait
des incisions sur la peau *A.* تبضیع pl. تبضیعات *P.* شکاف
T. یارمه || Il en faudra venir à la scarification تبضیع اقتضا
ایده‌جکدر Ordonner des scarifications تبضیعات تدبیرینی
اصمارلمق

SCARIFIER. Terme de Chirur. Faire des incisions sur la peau *A.*
تبضیع - بضع *P.* شکافتن *T.* یارمق || On lui a scarifié les
épaules اوموزلرینی یاردیلر Il a été ventousé et scarifié هم
حجامت وهم تبضیع اولندی

SCARLATINE. On appelle Fièvre scarlatine, celle qui est accom-
pagnée de rougeurs à la peau *A.* شوكة *T.* قزل - قزللق
طونلی

SCEAU. Lame de métal qui a une face plate, dans laquelle sont
gravées les armoiries d'un prince, d'un État, d'un corps *A.* خاتم
pl. خواتم *P.* مهر *T.* مهر || Grand, petit sceau خاتم کبیر یا
صغیر Le sceau du roi مهر همایون Le petit sceau dont on
scelle aux chancelleries اقلامده ختم اوراق ایتدکلری خاتم
صغیر Mettre son sceau وضع خاتم ایتمك Apposer le sceau
مهر بصمق - طبع خاتم ایتمك Contrefaire un sceau ساخته
مهر اویدرمق - On dit, que le Roi a donné les sceaux à un
tel دولت مهری جانب پادشاهیدن فلانه تسلیم اولندی
Et qu'un chancelier a rendu les sceaux باش وکیل حامل اولدیغی
دولت مهرینی رد ایلدی qu'on lui a ôté les sceaux باش
وکیلك الندن دولت مهری نزع اولندی - On appelle
Officiers du sceau, ceux qui ont quelque fonction qui a rapport au

sceau مهر دولته متعلق اولان اموره مستخدم اولنلر

SCEAU, se dit aussi de l'empreinte même faite sur la cire par le sceau *A.* نقش الخاتم *P.* نقش مهر *T.* مهر نقشی || Le sceau était presque tout effacé نقش خاتم همان کلیّاً محو اولمشیدی

On dit figur. Mettre le sceau à une chose, pour dire, la consommer وضع امضای - بر شیئه طبع خاتم اتمام ایتمک - Et confier quelque chose sous le sceau de la confession, pour dire, que le secret en sera inviolable بر سرّی کیسهٔ سر بمهر کتمانده محفوظ قالمق شرطیله برکمسنه یه ودیعه قلمق

SCÉLÉRAT. Qui est méchant, pervers *A.* شریر pl. اشرار - شنیع الخلق - اهل الشرّ والشقاوة - اشقیاء pl. شقیّ - اشراء *P.* نفس شرّت آلود *T.* برامز *T.* تبهکار - بدکار || Âme scélérate نفس شرّت آلود || C'est le plus scélérat de tous les hommes اشرّ ناسدر - اشرّ مخلوقاتدر

Il se dit aussi des choses *A.* بیّن الفظاعة - شنیع - فظیع *P.* بد *T.* کوتی || Une conduite scélérate حرکت فظیعه Un complot scélérat مخالفهٔ فظاعت آلود

SCÉLÉRATESSE. Méchanceté noire *A.* شقاوت - شرّت - شرّ - شناعة الخلق *P.* خباثت - بدکاری *T.* تبهکاری - برامزلق || Il y a de la scélératesse à cela بو خصوصده شرّ وخباثت وار در C'est une scélératesse insigne بر شقاوت باهره در

SCELLÉ. La cire empreinte d'un cachet qu'on a apposé à des serrures par autorité de Justice *A.* مهر || Mettre le scellé وضع مهر ایتمک Il ne saurait avoir ses papiers, ils sont sous le scellé اوراقی یدنده اولمیوب مهر آلتنده در C'est au commissaire à lever le scellé qu'il a apposé فک مهر وضع مهر ایدن مباشرک ایشیدر C'est un crime de forcer, de rompre le scellé وضع اولنان مهرک کسری جرم وجنایت قبیلندندر

SCELLEMENT. T. de Maçonn. Action de sceller. V. Sceller en ce sens.

SCELLER. Appliquer le sceau à une lettre de Chancellerie *A.* ختم - وضع الخاتم *P.* مهر زدن *T.* مهر بصمق Sceller en cire rouge قرمزی بال مومی اوزرینه مهر بصمق Il y a des princes qui scellent en or امرانک بعضیسی مهر مذهّب بصرلر

Et appliquer par autorité de Justice un cachet à des serrures *A.* تمهیر *P.* مهر زدن *T.* مهرلمک - مهر اورمق || Dès qu'il fut mort, le juge du lieu alla chez lui sceller ses coffres موتی عقیبنده صندقلرینی تمهیر ایچون حاکم بلده خانه سنه واردی

SCELLER. T. de Maçonn. Attacher une pièce de bois ou de fer dans une muraille avec du plâtre, avec du plomb *A.* الصاق *P.* چسپانیدن *T.* یاپشدرمق || Sceller un crampon, un crochet dans une muraille چنکالی دیوار ایچنه یاپشدرمق Sceller en plomb قورشون ایله یاپشدرمق

On dit, Sceller un vase, pour dire, le boucher avec une espèce de mastic *A.* ادرام بالمعجون *T.* بر قابک آغزینی معجون ایله طیقامق

Figur. Affermir *A.* توثیق - تأکید *P.* استوار ساختن *T.* قویلشدرمک - پکشدرمک || Ils ont fait un traité ensemble, et l'ont scellé par un double mariage de leurs enfans بینلرنده عقد اولنان معاهده یی طرفین اولادلرینک نکاحیله توثیق ایتمشلر در

SCELLÉ. *A.* سر - مهر بسته - مهر زده *P.* مهرور - مختوم *T.* مهرلو - مهرلنمش - بمهر

SCELLEUR. Officier qui scelle *A.* ممهّر *P.* مهر زن *T.* مهرلیجی - مهر اوران

SCÈNE. La partie du théâtre où les acteurs représentent devant le public *A.* ایوان اللعّابین *P.* صفهٔ بازندگان *T.* اویونجی ایوانی || Dès que cet acteur paraît sur la scène فلان اویونجی ایوان اوزرنده ظهور ایدنجه

On dit figur., qu'un homme paraît sur la scène, pour dire, qu'il est dans un poste qui attire les yeux du monde sur lui مطرح انظار عالم اولان مقام والاده اثبات وجود ایدر

SCÈNE, se dit aussi d'un assemblage d'objets étalés à la vue *A.* منظرة *P.* تماشا *T.* کورونش || Cela forme une scène frappante شوندن حیرتفرمای عیون اولهجق بر منظرهٔ غریبه پیدا اولور On voit une foule d'objets qui varient la scène تماشانک تعدد وتنوعنه وسیله اولور صور گوناگون مشاهده اولنور

SCÈNE, se dit encore de chaque partie d'un acte d'un poème dramatique *A.* فصل pl. فصول || Le poème dramatique se divise en actes, les actes se divisent en scènes اویون یرنده ارائه اولنهجق واقعه نک منظومه سی مقامات عدیده یه وهر بر مقامه بر قاچ فصله منقسمدر

SCÉNOGRAPHIE. T. de Mathém. Représentation d'un objet sur un plan horizontal *A.* رسم مصفّح *P.* رسم پهن *T.* یصّی رسم

SCÉNOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la scénographie *A.* متعلق برسم المصفّح *P.* متعلق رسم پهن *T.* یصّی رسمه متعلق

SCÉNOPÉGIES. Nom que les Grecs donnaient à la fête des Ta-

bernacles des Juifs. V. Tabernacle.

SCEPTICISME. Doctrine des sceptiques *A.* مذهب الاهل الشكوك

SCEPTIQUE. Il se dit d'une secte de philosophes qui établissaient pour principe qu'il n'y avait rien de certain *A.* اهل الشك pl. ارباب الشك || Les sceptiques ne niaient ni n'affirmaient rien مذهب ارباب شكوكه ذاهب اولنلر هيچ بر شيئى نه انكار ونه اقرار ايدرلر ايدى

SCEPTRE. Espèce de bâton, qui est une des marques de la royauté *A.* دبوس pl. دبابيس *P.* دبوس *T.* طپوز || Le sceptre, la couronne, le manteau royal, sont des marques de royauté پادشاهلرك شعار سلطنتلرى دبوس وتاج وثوب ذيالدر Le roi avait la couronne sur la tête, et le sceptre à la main پادشاه تاج بر سر نهاده ودبوس حكومت در دست گرفته ايدى

Il se prend figur., pour le pouvoir souverain de la royauté *A.* ملك *P.* پادشاهى *T.* پادشاهلق || Dieu donne le sceptre aux rois comme il lui plait *A.* والله يعطى الملك لمن يشاء *T.* الله تعالى ديلديكى كمسنديه پادشاهلق ويرر

SCHISMATIQUE. Qui est dans le schisme *A.* معتزل pl. معتزلة — *P.* شيعى *P.* از دين جدا كرده *T.* ديندن آيرلمش || Les Luthériens sont schismatiques لوتران مذهبنده اولنلر شيعيدر Les Turcs regardent les Persans comme schismatiques ملت حنفيه عجمى شيعى عد ايدر

SCHISME. Séparation du corps et de la communion d'une certaine religion *A.* اعتزال — شيعت *P.* از دين جدايى *T.* ديندن آيرلمه || Le schisme des Lùthériens طائفهٔ لوترانك اعتزالى Les Turcs regardent les Persans comme ayant fait schisme dans la religion Mahométane اهل اسلام عجم ملتنى دين محمديدن ارتكاب شيعت ايتمش بر ملت عد ايدرلر

SCHISTE. Il se dit des pierres qui se séparent par lames et par feuilles *A.* حجر متبصّل *T.* يپراق يپراق آيريلور طاش

SCIAGE. Le travail de celui qui scie du bois ou de la pierre *A.* عملة النشار *P.* كار ارّه كشى *T.* بچقجى ايشى || Il en a tant coûté pour le sciage — بچقجى ايشى شوقدر بهايه اولدى On appelle Bois de sciage, le bois qui est propre à être scié *A.* عود صالح للنشر *P.* چوب ارّه كشيدنى *T.* بچلهجك بچلمكه كلور آغاج — آغاج

SCIATIQUE. On appelle Goutte sciatique, ou Ischiagre, une espèce de goutte qui s'attache à la hanche, à l'emboîture des cuisses *A.* وجع عرق النساء *P.* كُچوك *T* بوط طمرى آغريسى || Il a une goutte sciatique qui le tourmente depuis long-temps عرق النسا مدت مديدهدنبرو كندويه موجب زحمت واذا اولور عرق النسا وجعنه اوغرامشدر Être sujet à la sciatique عرق النسا وجعنه مبتلا اولمق

SCIE. Outil garni de dents, et qui sert à diviser en plusieurs pièces des matières solides *A.* منشار — مِنشار *P.* ارّه *T.* بچقى || La main, les dents d'une scie قبضه واسنان منشار Ce bois est si dur, que la scie n'y saurait presque entrer بو آغاج شول مرتبهده سرد در كه آكا بچقى ايشليهمز — On appelle Le trait de la scie, la marque que l'on fait sur l'endroit de la pièce qu'on veut scier بچلهجك شيئك اوزرنده چيزيلن نشان

SCIEMMENT. En sachant bien ce que l'on fait, avec réflexion *A.* بعلم — عن علم — عن رويّة *P.* باآگاهى حال *T.* بيلدرك || Il a fait cela sciemment بو ايشى عن رويّة ايشلدى — Ce n'a pas été par mégarde, mais sciemment بيلدرك ايتدى بو حالت سهواً واقع اولميوب عن علم اولمشدر

SCIENCE. Connaissance qu'on a de quelque chose *A.* علم *P.* آگاهى — آشنايى *T.* بيلش || Je sais cela de science certaine علم اليقين بوكا اطلاعم وار Cela passe ma science بو كيفيت دائرهٔ علمدن خارجدر

SCIENCE. Système de connaissances sur un objet utile *A.* علم pl. علوم || La Géométrie est une véritable science علم هندسه صحت وحقيقتده مقارن بر علمدر Acquérir de la science تحصيل علم ايتمك S'adonner aux sciences علومه مكب ومواظب اولمق On dispute dans l'école si la Logique est une science ou un art منطق علومدنمى ياخود فنوندنمى عد اولنمق اقتضا ايدر بو مسئله مدرسلرده جاى معارضه در — Science infuse. Celle qui vient de Dieu par inspiration *A.* علم منزل — علم ملهم *P.* علم خداداد *T.* اللهدن ويرلمش علم

SCIENCE. La connaissance des choses dans lesquelles on est bien instruit *A.* وقوف — اختبار *P.* دانش — خبردارى *T.* بيلش || La science du monde, de la Cour وقوف احوال عالم واحوال دولت

SCIENTIFIQUE. Relatif à la science *A.* علمى || Il s'est jeté dans des matières scientifiques مواد علميه دوشدى Il s'est embarrassé dans des questions scientifiques مسائل علميه غائلدسنه

دوچار اولدی

SCIENTIFIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد العلميّة ـ علماً *P.* عالمچه ـ علمچه *T.* دانشمندانه || Il a traité cette matière scientifiquement بو ماده‌دن حسب القواعد العلميّة بحث ايلدی Il a parlé scientifiquement حسب القواعد العلميّة تقرير كلام ايلدی

SCIER. Couper avec une scie *A.* وشر ـ نشر *P.* اره كشيدن *T.* بچمك ـ بچقی ايله بچمك || Scier des ais, de la pierre تخته وطاش بچمك

Il se dit aussi en parlant des blés qu'on coupe avec la faucille *A.* تحصيد ـ حصد *P.* درويدن *T.* بچمك || Dans le temps qu'on scie les blés اكينی بچدكلری ـ تحصيد غلات موسمنده وقتده

SCIER. T. de Mar. Ramer à rebours, revenir sur son sillage *T.* باشدن قره كورك چكمك

SCIÉ. *A.* منشور *P.* اره كشيده *T.* بچلمش

SCIEUR. Celui dont le métier est de scier *A.* اشار ـ نشار *P.* كراستد بچقجيسی *T.* بچقجی اره كش || Scieur de bois بچقجيسی

Il se dit aussi de ceux qui scient les blés *A.* حصاد pl. حصادين *P.* درونده *T.* اوراقجی ـ بچقجی || On a mis les scieurs dans les blés اكينده اوراقجيلر تعيين اولندی

SCILLE. Plante dont la racine est un gros ognon, et qui croît sur les bords de la mer *A.* بصل الفار ـ عنصل ـ اسقيل *P.* آطه صوغانی *T.* پياموش

SCILLITIQUE. Qui est fait ou modifié avec la scille *A.* عنصلی *P.* آطه صوغانيله ياپلمش *T.* پياموش آلود || Vin scillitique خمر عنصلی

SCINQUE, ou CROCODILE TERRESTE. Animal qui a beaucoup de rapport avec le lézard et le crocodile, et dont on fait usage en Médecine pour la vertu prolifique *A.* سقنقور *P.* سقنقور *T.* ساقنقور

SCINTILLATION. T. d'Astron. Étincellement *A.* لمعان ـ زهور *P.* رخشندگی *T.* يلدرامه || La scintillation des fixes كواكب ثوابتك لمعانی

SCINTILLER. Étinceller *A.* التماع ـ ازدهار *P.* درخشيدن *T.* يلدرامق || Les étoiles fixes scintillent كواكب ثابته ازدهار ايدر

SCIOGRAPHIE. Représentation de l'intérieur d'un bâtiment *A.* رسم داخلی *P.* رسم درونی *T.* ايچ يوزك رسمی

SCION. Petit brin, petit rejeton tendre d'un arbre *A.* خُوط pl. خيطان ـ قضيب pl. قضبان *P.* شاخ تر باريك *T.* كورپه || Un scion de pêcher شفتالو اغاجنك كورپه فلزی فلز

SCISSILE. Qui peut être fendu *A.* ممكن الشق *P.* شكافتنی *T.* ياريله بيلور

SCISSION. Séparation, division dans un État, dans une assemblée politique *A.* تفرقة ـ شقاق || La scission de la Diète de Pologne لهده ملت جمعيتی ايچنده ظهور ايدن تفرقه وشقاق

Il se dit aussi, du partage des voix dans les compagnies *A.* تباين الكلم والآرا ـ تفرق الآرا ـ اختلاف الآرا *P.* ديگر گونیٔ آرا *T.* رأيلرك اويغونسزلغی || Il y a eu une grande scission entre les opinions اصحاب آرا بيننده اختلاف عظيم واقع اولمشدر

SCIURE. Poudre d'un corps qui tombe sous l'action de la scie *A.* نشارة *P.* اره سونش *T.* طلاش ـ بچقی طلاشی || De la sciure de bois چمشير طلاشی

SCLÉROPHTALMIE. T. de Méd. Maladie des yeux dans laquelle les paupières sont dures et sèches *A.* صلابة الاجفان *P.* سختیٔ پلك *T.* كوز قپاغی قاتيلغی

SCLÉROTIQUE. T. de Méd. Nom d'une membrane dure qui enveloppe l'oeil entier *A.* غشاء الشحمة العين ـ غشاء المُقلة

SCOLASTIQUE. Appartenant à l'école. Il ne se dit que de ce qui s'enseigne suivant la méthode de l'école *A.* موافق بقاعدة المدارسة || Théologie scolastique قاعدهٔ مدارسديه موافق اولان علم الهی

SCOLASTIQUEMENT. D'une manière scolastique *A.* على نهج حسب الفن ـ على طريق الفن المدارسة ـ المدارسة التدريس || Cela est écrit trop scolastiquement زياده‌سيله حسب الفن التدريس يازلمشدر

SCOLIASTE. Qui a fait des scolies sur quelque auteur *A.* شارح pl. شارحين *P.* شرحساز *T.* شرح ايدن || Le scoliaste d'Homère فلان شاعرك شارحی

SCOLIE. Note pour servir à l'explication d'un auteur *A.* شرح

SCOLOPENDRE, ou LANGUE-DE-CERF. Plante médicinale *A.* سقلوفندريون

SCOLOPENDRE. Petit insecte à plusieurs pieds *A.* شُبث pl. شبثان *P.* ششپا *T.* قرق آياق بوجكی ـ چيان

SCOMBRE. Poisson. V. Maquereau.

SCORBUT. Sorte de maladie contagieuse qui corrompt la masse du sang *A.* فساد الدم *T.* اسقوربت || Les matelots, dans les voyages de long cours, sont sujets au scorbut ملاح طائفهسی اسفار بعیدهده اسقوربت علتنه گرفتار اولو گلمشلر در

SCORBUTIQUE. Qui tient de la nature du scorbut *T.* اسقوربتلو || Humeur scorbutique اسقوربتلو خلط Il est attaqué d'une maladie scorbutique بر کونه اسقوربتلو علتنه مبتلا در — Il se dit aussi de celui qui est malade du scorbut || C'est un scorbutique اسقوربتلو در

SCORDIUM. Plante *A.* ثوم الحیة *P.* سیرمو — اسقوردیون

SCORIE. Substance vitrifiée qui nage comme une écume à la surface des métaux fondus *A.* طفاوة المعدن *P.* سرجوش — اسقورون *T.* معدن کپوکی — معدن

SCORIFICATION. Action de réduire en scories *A.* تحویل المعدن الی حال الطفاوة *P.* معدنرا بحال سرجوش آوردن *T.* معدنی کپوکه دوندرمه — معدنی کپوکلندرمه

SCORIFIER. Séparer d'un métal les scories que la fusion y a produites *A.* اخذ الطفاوة المعدن *P.* کف معدنرا بر گرفتن *T.* معدنک کپوکنی آلمق

Scorifié. *A.* مأخوذ الطفاوة *P.* کفش بر گرفته *T.* کپوکی آلنمش

SCORPIOÏDES. V. Chenille.

SCORPIOJELLE. Huile de scorpion *A.* دهن العقرب *P.* روغن عقرب یاغی *T.* کژدم

SCORPION. Insecte venimeux *A.* عقرب pl. عقارب — عربط *P.* کژدم *T.* قویروغی اوری || La piqûre du scorpion لدغ عقرب La blessure que fait le scorpion se guérit, dit-on, en écrasant le scorpion même sur la plaie لدغ عقربدن ظهور ایدن جراحت محل ملدوغ اوزرنده عقربک ازدرمسیله مندفع اولدیغی منقولدر — Huile de scorpion. V. Scorpioelle.

Scorpion, se dit aussi d'un des signes du Zodiaque *A.* برج العقرب

SCRIBE. Copiste, homme qui gagne sa vie à copier *A.* نساخ

SCROFULES, ou ÉCROUELLES. V. ce mot.

SCROFULEUX. T. de Méd. Qui cause ou accompagne les scrofules *A.* خنازیری *P.* خوگناک *T.* سراجلو || Humeur scrofuleuse خلط خنازیری Sang scrofuleux دم خنازیری

SCROTUM. T. d'Anat. Enveloppe des testicules, qu'on appelle Les bourses *A.* جراب pl. جرب — صفن *P.* کیسهٔ خایه *T.* طشاق کیسهسی — خایه طوبرهسی

SCRUPULE. Petit poids de vingt-quatre grains *A.* دانق pl. دوانق *P.* دانک *T.* دنک || Un scrupule de rhubarbe بر دنک راوند

SCRUPULE. Inquiétude de conscience, qui fait regarder comme une faute ce qui ne l'est pas *A.* احتکاک القلب — هجس pl. احتکاکات القلب — حزازة الخاطر — خدشة البال *P.* خراش درون — جان *T.* کوکل قازنتیسی || Grand scrupule حزازت عظیمهٔ درون léger احتکاک قلب خفیف جزئی — mal fondé خدشهٔ بال بی اساس Scrupule de conscience نفس هاجسه — نفس مخطرهنک هجس وحزازتی Avoir des scrupules احتکاکات قلبه گرفتار اولمق Faire naître des scrupules احتکاکات قلبه باعث — احداث احتکاک قلب ایتمک قلبمه سنوح ایتمش J'ai cru devoir écouter ce scrupule حزازتک مقتضاسنه تبعیت ایتمک اولا اولدیغنی ظن ایدرم Il faut s'aguerrir contre les vains scrupules احتکاکات باطلهٔ قلبه مقاومت ایتمک لازمهٔ حالدندر

Scrupule. Grande exactitude à observer la règle, à remplir ses devoirs *A.* دقهٔ کاملة || Il s'attache aux moindres règles avec scrupule ادنا قاعدهلرک رعایتنده دقتی مرتبهٔ کمالده در

Il se dit aussi, de la grande sévérité d'un auteur dans la correction d'un ouvrage *A.* تحری دقیق *P.* خرده جویی *T.* انجهدن انجهیه آراشدرمه || Il corrige ses ouvrages avec beaucoup de scrupule تألیفاتنی تحری دقیق ایله تصحیح ایدر

Et d'une grande délicatesse en matière de procédés, de moeurs *A.* تخشی — خشیت *P.* خدشهٔ درون *T.* قورقنتی || Cette action peut n'être pas répréhensible, mais je m'en ferais scrupule بو مقوله فعل وعمل شاید موجب ملامت اولمیه انجق ایشلمسندن قورقنتی ایدرم — ایشلمسندن تخشی ایدرم

Il signifie aussi, un reste de difficultés, un nuage qui reste dans l'esprit après l'éclaircissement d'une affaire *A.* شک — مریة — شبهة pl. شکوک — حوجاء الصدر *P.* گمان *T.* وسوسه || Il lui reste quelques scrupules dans l'esprit فلان کشیده هنوز بر کونه حوجای صدر وار در — وار در ذهننده بعض شکوک دخی

Faire un scrupule de quelque chose à quelqu'un, signifie, lui en donner du scrupule *A.* ایراث الخدشة — تخدیش البال

خارش .P ایراث الحزازة الخاطر - ایراث الهجس - القلب یورکٹ قازنتیسی .T خدشهٔ درون اوردن - درون دادن کسل || Je lui ai fait un scrupule de sa mollesse ویرمک خاطرینه - ورخاوتی بابنده درونمی خدشه‌یه دوشوردم ایراث حزازت ایلدم

SCRUPULEUSEMENT. D'une manière scrupuleuse .A بتحرّی باخرده .P علی وجه التدقیق - علی وجه الدقة - الدقیق .T مدققانه - جویبی || انجه‌دن انجه‌یه Il s'attache scrupuleusement aux formalités رسوم وتشریفاتک علی وجه التدقیق هر Il examine tout scrupuleusement وقایدسنی مهمّ ایدینور شیئی تحرّئ دقیق ایله انتقار واستقصا ایدر

SCRUPULEUX. Qui est sujet à avoir des scrupules .A متخشّی .T قورنتیلو || Elle est scrupuleuse dans les moindres choses qui peuvent blesser la pudeur بو خاتون عرضه طوقنه‌جق اک تخشّی ایدر - ادنا شیئلرده متخشّیه در - On dit de quelqu'un, qu'il n'est pas scrupuleux, pour dire, qu'il n'est pas délicat sur les procédés .A عدیم التخشّی .P بی خدشهٔ درون .T قورنتی ایتمز - On dit aussi, Conscience scrupuleuse نفس مخطرهٔ کثیر الهجس - Il se prend au substantif pour Minutieux. V. ce mot.

On dit figur. Exactitude scrupuleuse صحّت دقیقه وکامله recherche تحرّئ دقیق - تفحّص دقیق

SCRUTATEUR. Il ne se dit que dans cette phrase, Dieu est le scrutateur des coeurs, pour dire, qu'il découvre, qu'il pénètre jusqu'au fond des coeurs حق سبحانه وتعالی حضرتلری کشّاف عارف القلوب والضمایر در - خفایای ضمایر وقلوبدر

Il se dit, dans les compagnies électives, de ceux qui sont appelés pour assister à la vérification du scrutin .A ممیّز الصحّة القرعة

SCRUTER. Examiner à fond, chercher à pénétrer dans les choses cachées .A استکناه - انتقار - استکشاف .P خشکامار - کردن .T ایچ یوزینی آرامق - آراشدرمق || پژوهیدن Scruter les merveilles de la nature غرایب احوال قدرتی استکناه واستکشاف ایتمک L'Écriture dit, que celui que scrute la majesté Divine en sera accablé عظمت بینهایت جناب ربّ العزّتی استکناه قیدنده اولان کشی دوچار عجز وقصور اوله‌جغی کتب اللهیده محرّر در - Il se dit aussi des choses morales || Je n'ai pas scruté ses sentimens فلانک افکار وعقایدینی استکناه ایتمامشم

SCRUTIN. Manière dont les compagnies donnent leurs suffrages secrets par des ballottes .A قرعه اندازی .P مقارعة بالازلام - قرعة .T قرعه آتمه || On procède à l'élection du Pape par voie de scrutin ریم پاپانک انتخابی مادّه‌سی قرعه طریقیله اولور || Il a eu plusieurs suffrages au premier scrutin اوّلکی مقارعه‌ده کندوسنک تفضیل ورجحانیتینی مشعر ازلام کثیره ظهور ایتمشدر

SCULPTER. Tailler quelque figure de pierre, de bois, de métal, etc. .A نقر .P کاویدن - کندن .T قازیمق - اویمق || Voilà qui est bien sculpté اشته بر وجه احسن نقر اولنمشدر || Il a fait sculpter ses armes au-dessus de la porte de son logis نشانلرینی خانه‌سنک قپوسی بالاسنده نقر ایتدردی قازدردی

SCULPTÉ. .A منقور .P کاویده - کنده .T قازلمش - اویولمش

SCULPTEUR. Celui qui sculpte .A نقّار .P کنده‌کار .T اویمه‌جی || Célèbre sculpteur مشهور ونامدار اویمه‌جی - کنده کار بنام

SCULPTURE. L'art de sculpter .A فنّ النقر .P کنده‌کاری .T اویمه‌جیلق || Il excelle dans la sculpture فنّ نقرده فائق الاقراندر || Il s'adonne à la sculpture فنّ نقره مواظبت ایدر

Il se prend aussi pour l'ouvrage du sculpteur .P عملة النقر .T کنده‌کار اویمه‌جی ایشی || La sculpture de cette bordure est fort belle بو کنارک اویمه‌جی ایشی احسن واعلا در

SÉANCE. Droit de s'asseoir, de prendre place dans une compagnie réglée .A استحقاق علی المجالسة - حق المجالسة .P استحقاق جا نشینی .T یر استحقاقی - اوتورمغه || Il fut reçu Duc et Pair, et en cette qualité il prit séance au Parlement فلان رتبه‌یی تحصیل ایدوب بو تقریب پارلامنتو مجلسنده کسب استحقاق مجالست ایتمش اولدی || Il a séance dans le conseil du Roi en qualité de... رتبه جهتیله مجلس شوراده یری وار در - استحقاق مجالستی وار در

SÉANCE. L'assemblée d'une compagnie .A مجلس pl. مجالس - محفل pl. محافل - نادی - منتدا .P انجمن - جمعیتگاه .T لونجه || Voilà une belle séance اشته بر مجلس دلارا || Rien n'est plus magnifique que la séance du Parlement پارلامنتو دیوانی قدر احتشاملو بر مجلس یوقدر || La séance académique a été nombreuse محفل دار العلوم بغایت جمعیتلو ایدی - Il se dit aussi du temps pendant lequel une compagnie est assemblée || Cette affaire occupa le Parlement pendant une séance entière بو

مادّه پارلامنتونك برمجلسنی تماماً وكاملاً استیعاب ایلدی

La séance dura long-temps - مجلس طول زمان متمادی اولمشدر

On dit, qu'une séance a été rompue, - چوق زمان اوزادی

pour dire, qu'elle a été interrompue par quelque cause مجلس

رهین انقطاع اولمشدر

TENIR SÉANCE, signifie, s'assembler *A.* عقد المجلس *P.* عقد

انجمن كردن *T.* لونجه ایتمك || Cette assemblée tient séance

en tel endroit بو جمعیّت فلان محلده عقد مجلس ایدر

LEVER LA SÉANCE, se dit d'une assemblée qui se sépare *A.* فسخ

المجلس *P.* حلّ انجمن كردن *T.* مجلسی طاغتمق || La

séance n'était pas encore levée - مجلس هنوز فسخ اولنماشیدی

طاغلماشیدی

SÉANT. Qui tient séance, qui réside actuellement *A.* جالس -

مقیم - مكین *P.* جایگیر *T.* اوتوران || Le parlement séant à

Paris جالس - پاریس شهرنده مقیم اولان پارلامنتو دیوانی

Le Roi séant en son lit de justice پادشاه مقام حكومت اولان

جالس سریر عدالت اولدیغی حالده

SÉANT, subst. La situation, la posture d'un homme qui est assis dans

son lit *A.* قعدة - هیئة القعود *P.* هیئت نشست *T.* اوتورش

Il était couché dans le lit, on le fit mettre en son séant یتاقده

یاتمشیكن هیئت قعودده وضع اولندی

SÉANT. Décent, qui sied bien, qui est convenable *A.* خلیق -

جدیر - لایق - الیق *P.* چسپان - درخور - زیبنده *T.* یاقشق

|| Il n'est pas séant à un homme de sa di- كركلو - یراشق -

gnité, de son âge, de sa profession de faire telle chose بو مثللو

حركت فلانك رتبه‌سنده وسنّنده وحالنده جدیر وچسپان دكلدر

Ce n'est pas une chose séante de parler haut devant des personnes

à qui on doit du respect واجب الاحترام اولان ذوات

رفیع - حضورنده صوت بلند ایله تكلّم ایتمك لایق دكلدر

باغرەرق - صوت ایله تكلّم ایتمك داب ادبه مغایر در

Cette parure n'est pas séante à سویلمك یاقشق شئ دكلدر

son âge بو مقوله زیب وزینت سنّنه كوره یاقشمز

On dit aussi, qu'une femme est fort séante, pour dire, qu'elle

a l'air fort décent *A.* ادیبة *P.* زن آزرمكار *T.* ادبلو قاری -

SEAU. Vaisseau de bois ou d'autre matière, servant à puiser,

ou à mettre de l'eau *A.* دلو pl. دلا *P.* دول - آبریز - ابیر *T.*

قوغه || Seau de bois, d'argent, de porcelaine اغاج وسیم وچینی قوغه

Il se prend aussi, pour la quantité de liqueur contenue dans le

seau *A.* سجل - ملء الدلو *P.* یك دول *T.* برقوغه طلوسی -

On dit, quand il pleut bien fort, qu'il pleut à seaux قوغه طلوسی

یغمور یغار

SEAU DE LA VILLE. Il se dit d'un seau d'osier garni de cuir en

dedans, dont on se sert pour porter de l'eau dans les incendies *A.*

قربة pl. قرب pl. قربات - راویة *P.* خیك آب *T.* قوره

SÉBACÉ. T. d'Anat. Il se dit d'une humeur qui est à peu près

de la consistance du suif, ainsi que des glandes qui filtrent cette

humeur *A.* شحمی *P.* پیه گونه *T.* یاغلو || Humeur, matière

sébacée خلط شحمی ومادّهٔ شحمیّة

SÉBESTE. Fruit qui ressemble à une petite prune dont la pulpe

est visqueuse *A.* ثمر المخیط - ثمر الاطباء الكلب *P.* میوهٔ

سپستان *T.* كوپك ممەسی یمشی

SÉBESTIER. L'arbre qui porte les sébestes *A.* مخیط - اطباء

الكلب *P.* سپستان *T.* كوپك ممەسی

SEC. Qui n'a point d'humidité *A.* یابس *P.* خشك - خوش

T. قوری || Un terrain sec et sabloneux ارض یابسهٔ كثیرة

الرمال - یر - قوری وقومسال Cet arbre est tout sec بوشجر كلیّاً

یابسدر Branches, herbes sèches اغصان ونباتات یابسه - قوری

L'été a été fort sec موسم صیفده یبوست غالب داللر واوتلر

Il fait un temps bien sec خیلی یابس بر هوا وار در Il a le

pouls sec نبضی یابسدر - On dit aussi, Froid sec *A.* برد یابس *P.*

سردئ خشك *T.* قوری صوغوق - Et chaleur sèche, pour

signifier une ardeur de la peau sans transpiration *A.* حرّ یابس

P. گرمئ خشك *T.* قوری صیجاقلق - On dit, Passer la

rivière à pied sec, pour dire, la traverser lorsqu'il n'y a point

d'eau - پا بر زمین خشك اولدرق نهرك اوتد یقدسنه مرور

ایتمك - قوراقلق حالنده نهرك اوته - آیاق اصلنمیدرق -

یقدسنه كچمك

On appelle Fossé sec, le fossé d'une place, qui n'est point

fait pour avoir de l'eau *A.* خندق یابس - خندق معدوم

الماء *P.* خندك بی آب *T.* قوری خندق

Et toux sèche, celle qui n'est pas accompagnée de crachemens *A.*

سعال یابس *P.* خفهٔ خشك *T.* قوری اوكسورك

Et muraille de pierres sèches, celle qui est faite de pierres sans

chaux et sans mortier *T.* قوری دیوار

On dit, Voir, regarder quelqu'un d'un oeil sec, pour dire,

sans s'attendrir, sans jeter des larmes *A.* بلا دمع العین - بلا

جشم نمناك نكرده ـ بى اشكريزئ جشم .P تبليل العين .T كوز يشارمقسزين || Il a vu mourir son ami d'un oeil sec دوستنڭ موتنى بلا تبليل العين مشاهده ايتمشدر

Sec. Qu'on a fait sécher A. جفيف ـ جُفاف P. خشكيده ـ خشك T. قورى ـ قوريدلمش || Des fruits secs A. فواكه قورى يمش T. ميوهاى كشته ـ ميوهاى خشك P. جفيفه des poissons A. سماك جفيفه P. ماهئ خشكيده T. قورى بالقلر ـ Des raisins secs. V. Raisin.

Il se dit aussi par opposition à Vert. Ainsi on dit, Fourrage sec A. يابس ـ حشيش ـ قفيف ـ جفيف P. كياه خشك ـ كلاه T. قورى اوتلق ـ قورى چاير

Et par opposition à Moite, à mouillé A. يابس ـ ذو جفاف ـ عديم الرطوبة P. خشك ـ بى نم وآب T. قورى ـ ياشلغى || Avoir la bouche, la langue sèche فمه جفاف قالمامش آغز ودل قورى اولمق ـ وجفاف لسانه مبتلا اولمق le gosier sec بر كمسندكث ـ بر كمسندده يبوست حلقوم اولمق Les rues بوغازنده رطوبت قالمامق ـ بوغازى قورى اولمق sont sèches زوقاقلر قوريدر Les chemins sont secs طرق ومسالك يوللر قوراقدر ـ يوللر قوريدر ـ عديم الرطوبتدر ـ يابسدر

En parlant du linge qui devient sec après avoir été lavé, on emploie plus particulièrement les mots A. قفيف P. خوشيده T. قوريمش || Plier du linge quand il est sec چماشيرى قفيف قوريدقدنصكره ديويشورمك ـ ايكن طىّ ايتمك

On dit Pays sec, par opposition à Pays humide A. ارض محول ـ ارض محال P. زمين خشكسار T. قوراق ير

On dit, Manger du pain sec, pour dire, manger du pain sans autre aliment A. اكل الجلفة الخبز P. نانپارهٔ خشك خوردن T. قاتقسز اتمك يمك ـ قورى اتمك يمك

On dit, qu'un homme a fait un compliment sec à un autre, pour dire, qu'il lui a parlé d'une manière un peu dure A. مخاشنة ـ معاملة بالمخاشنة P. معاملهٔ درشتى نمودن T. سرد معامله ايتمك

Et qu'un homme est sec, pour dire, qu'il a une humeur un peu dure A. مجبول على خشونة الطبع ـ خشين المزاج P. درشتخو T. چهرهشك خويلو

On appelle Réponse sèche, une réponse froide A. جواب يابس P. جواب خشك T. قورى جواب

On dit aussi, Une mine fort sèche A. وجه عبوس P. روى ترش T. اكشى چهره || Je lui trouvai d'abord la mine un peu sèche, mais il devint plus riant ابتداى حالده نوعمّا عبوس الوجه ايدوكنى كوردم صكره برمقدار بشاشت كسب ايلدى

On dit figur., qu'un auteur, qu'un poète est sec, pour dire, qu'il n'a ni douceur ni grâce A. عديم اللطافة ـ عديم الطلاوة P. بى نمك ـ بى آب وتاب T. دادسز ـ On dit aussi, qu'un style est sec بر سبك وانشا بى حسن ولطافت

On dit aussi, Un habit sec, pour dire, un habit usé A. ثوب بالى P. جامهٔ فرسوده T. اورويه يپرنمش

On dit, qu'une matière est sèche, pour dire, qu'elle ne fournit pas de quoi la pouvoir traiter avec agrément A. قليل ـ عقيم النما P. بينما T. بركتسز || C'est une matière très-sèche بر مادّهٔ قليلة النما در

Sec, subst. Le sec et l'humide A. يابس ورطب P. خشك وتر T. قورى وياش

Il se dit aussi pour signifier, du fourrage sec. V. plus haut Sec, opposé à Vert || Donner du sec aux chevaux آتلره قورى اوتلق يدرمك

Sec, adv. Sèchement. Il ne se dit qu'au figuré. V. Sèchement.

À Sec. Sans eau A. على حال الجفاف P. در خشكى T. قوراقلقده ـ قورى اولدرق || Les fossés sont à sec خندقلر حال قوريدر ـ جفافده در Les vaisseaux sont demeurés à sec كميلرك صويى دوكنوب قوب قورى قالمشلردر

On dit figur. d'un homme qui n'a plus de bien, Le pauvre homme est à sec اثروتلت ورطوبتدن عارى برفقير بينوا در

Tout-Sec, Toute sèche, signifie, uniquement, absolument A. جمعاً P. همه هب T. قورى ـ قوريدن قورى || Son revenu consiste tout-sec en cinquante écus d'or ايرادى جمعاً اللى آلتوندن عبارتدر

SÉCABLE. T. didact. Qui peut être coupé A. قابل الكسر P. بريدنى T. بولنه بيلور || Les atomes ne sont sécables que par la pensée جزء لا يتجزّى يالكز خيالاً قابل كسر در

SÉCANTE. T. de Géomét. Ligne qui en coupe une autre A. خط قاطع

SÈCHE. Poisson de mer qui, comme le calmar, renferme dans son ventre une liqueur très-noire A. زبد البحر P. سيبيا T. مركب بالغى

SÈCHEMENT. D'une manière sèche. V. À sec. — Il signifie figur.

d'une manière froide *A.* يابساً ـ باليبس *P.* بارداند *T.* قورى

فلانه بر جواب يابس || Il lui répondit sèchement اولدرق وبردى

SÉCHER. Rendre sec, ou mettre à sec *A.* تيبيس ـ تجفيف ـ ايقاع اليبوسة ـ ايقاع الجفاف *P.* خشك ـ خشكانيدن *T.* قورتمق ساختن || Le soleil sèche les prairies حرارت شمس صحارى يه ايقاع يبوست ايدر فقدان وصحارى Le grand hâle sèche les fleurs شدت سهام تجفيف ازهارى موجبدر Le vent sèche les chemins دانير ريح ايله طرق ومسالك قوراق اولور La chaleur a été si violente, qu'elle a séché les ruisseaux حرارت هوا شول رتبده شديد قورندى ـ ايديكه جداول ومسايلى تجفيف ايلدى

On dit figur. Sécher les larmes, pour dire, les faire cesser *A.* قطع السيلان الدموع *P.* اشك چشمرا خشك ساختن *T.* كوز ياشنى قورتمق || Le temps sèchera vos larmes مرور ايام خشكساز اشك چشمك اولدجغى ظاهر وعياندر

SÉCHER, au neutre. Devenir sec *A.* كسب اليبوسة ـ اجتفاف *P.* خشك شدن ـ خشكى پذيرفتن ـ خشكيدن ـ خوشيدن *T.* قوريمق || La plupart des arbres séchèrent à cause du grand hâle شدت سهام تقريبيله اكثر اشجار قوريدى

On dit figur. Sécher sur pied, pour dire, se consumer d'ennui *A.* كسب السهام ـ تنحل *P.* بى آب وتاب ماندن *T.* فرط كلال اريبوب قوريمق || Il sèche d'ennui, de tristesse ملامت وغلبۀ اندوه وملالت تقريبيله تنحل بدنه كسب سهام ايدهيور ـ مبتلا در

SÉCHÉ. *A.* مجفف ـ يابس *P.* خشكيده ـ خوشيده *T.* قوريمش اريبوب قوريمش *T.* بى آب وتاب مانده *P.* متنحل *A.*

SÉCHERESSE. Qualité de ce qui est sec *A.* جفاف ـ يبوست *P.* خشكى *T.* قوراقلق || La sécheresse de la terre fait grand tort aux moissons جفاف ارض مزروعاته ضرر كلى ايراث ايدر On reconnaît l'ardeur de sa fièvre à la sécheresse de sa langue شدت حماسك كيفيتى جفاف لسانندن مستبان در

Il se dit aussi de la disposition de l'air et du temps quand il fait trop sec *A.* امساك المطر ـ انقطاع المطر ـ قحل ـ جدوبت *P.* خشكى *T.* قوراقلق || Il fit une grande sécheresse cette année là اول سنده جدوبت عظيمه واقع اولمشدر La trop grande sécheresse fait mourir les plantes جدوبت مفرطه باديئ هلاكت افناى نباتاته باعث اولور ـ نباتاتدر

Il se dit figur. de la manière de répondre avec froideur et dureté à quelqu'un *A.* يبوست ـ مقاسحة *P.* خشكى *T.* قوريلق || On lui avait écrit avec beaucoup d'honnêteté, il a répondu avec sécheresse فلانه كمال التفات ايله مكتوب يازلمشيكن قوريلق ايله جواب ـ تعبيرات يابسه ايله جواب ايلدى ابتدى

Il se dit aussi pour Manque de douceur, de grâce *A.* عدم الحسن واللطافة ـ الطلاوة *P.* بينمكى *T.* دادسزلق ـ حسنسزلق || Il y a beaucoup de sécheresse dans ce discours, dans cet ouvrage بو كلامده وبو تأليفده حسن ولطافت هيچ يوقدر Il y a une grande sécheresse de style dans ce qu'il écrit تحريراتى اثر طلاوتدن كلياً عاريدر

SÉCHOIR. Carré de bois où les parfumeurs font sécher leurs pastilles *A.* اشرارة العطار *T.* نمسوخ قوريدهجق طبله

SECOND. Deuxième *A.* ثانى *P.* دوم *T.* ايكنجى || Le second volume جلد ثانى Une seconde fois دفعۀ ثانيه ـ بار دوم En premier, en second lieu اولاً ثانياً Premières, secondes noces نكاح اول نكاح ثانى Le second jour du mois آيك ايكنجى كونى ـ شهرك يوم ثانيسى Le second président رئيس ثانى Le second étage طبقۀ ثانيه ـ ايكنجى طبقه

On dit aussi Le second, pour Le second étage || Il occupe le second طبقۀ ثانيده اقامت ايدر ـ On dit aussi Second ordre, par opposition à ce qui excelle *A.* مرتبۀ ثانية *P.* مرتبۀ دوم *T.* ايكنجى كرته مرتبۀ ثانيده || Cela n'est que du second ordre اولان شيلردندر

SECOND, se dit aussi d'un homme qui sert sous un autre *A.* ثانى ـ عاقب *P.* دوم *T.* ايكنجى || Il ne tient par la première place, il n'est qu'en second رئيس اولميوب ايكنجى باش دكل ايكنجى اولدرق ـ اولدرق مستخدمدر Il n'est pas bon pour tenir la première place dans les affaires, il n'est bon qu'en second مقام رياستك ادارهسنده كفايتى اولميوب انجق عاقب رئيس اولمغه مقتدر در ـ On appelle Colonel en second, Capitaine en second, les officiers qui doivent commander au défaut du colonel ou du capitaine عاقب مير آلاى وعاقب مير آلاى ملازمى ـ يوز باشى

Il se dit figur., de celui qui aide quelqu'un dans une affaire, dans un emploi *A.* معين *P.* دستيار ـ دستگير *T.* يماق

SECONDAIRE. Accessoire, qui ne vient qu'en second *A.* متلاحق

T. بدرجهٔ دوم آمده ـ در پی آمده P. وارد درجهٔ ثانیهٔ ـ علـل || Motifs, preuves secondaires ایکنجی درجـده اولان درجهٔ ثانیده اولان سببلر ودلیللر ـ واسباب ودلایل متلاحقه

On appelle Planètes secondaires, celles qui se tournent autour d'une autre planète A. تابع P. پیرو T. آردی صره کیدن || La lune est une planète secondaire قمر سیارات تابعه‌دندر Les satellites de Jupiter sont des planètes secondaires رداف مشتری سیارات تابعه‌دندر

SECONDE. C'est la soixantième partie d'une minute d'heure ou de degré A. ثانیه || Pendule à secondes ثانیه‌لو آصمه ساعتی Leurs calculs sont conformes à une seconde près طرفینک حساب وتخمینی بر ثانیه‌دن اکسک اولدرق بری برینه مطابقدر

SECONDEMENT. En second lieu A. ثانیاً P. دوم T. ایکنجی اولدرق

SECONDER. Aider, favoriser A. اعانه ـ معاونه ـ مظاهره ـ نصر ـ معاضده P. دستگیری نمودن ـ دستیاری کردن T. یاردم ایتمک || Seconder les voeux, les désirs de quelqu'un بر کمسنه‌یه اسعاف مطلوبات ومسئولاتی خصوصنده اعانت ایتمک Si vous entreprenez cela, je vous seconderai بوکا مباشرت ایده‌جک اولور ایسه‌ک ایفای لازمهٔ دستگیری ومعاونته کرکی کبی اعانت Il a été bien secondé تجویز قصور ایتمم اولندی Il a fait de grands efforts, mais on ne l'a pas secondé بذل کل اقدام ایتمشیکن بر طرفدن معاونت ومظاهرتنه همت اولندیغی یوقدر

SECONDÉ. A. مظهر الاعانه P. یافته اعانت ـ دستگیری دیده T. یاردم اولنمش

SECOUER. Remuer fortement A. رجف ـ نفض ـ نتق ـ صرصمق ـ آرغالمق ـ سلکمک T. جنبانیدن P. تهزیز || Secouer un arbre pour en faire tomber les fruits میوه‌لری دوشورمک ایچون آغاجی نفض ایتمک ـ سلکمک une robe pour ôter la poussière بر ثوبی غباردن تطهیر ایچون سلکمک un tapis کلیمی سلکمک ـ En parlant des chevaux, on emploie plus particulièrement le mot A. نتق || Ce cheval a un trot qui secoue bien son homme بو دابّه لینکمده زیاده ناتقدر لینکمه ـ یورر ایکن راکبنی سلکر

SECOUER LA TÊTE. A. تحریک الرأس P. سر جنبانیدن T. باش صاللمق || Il secoua la tête en se moquant de lui بر کمسنه‌یی ذوقلنوب تحریک رأس ایلدی

On dit proverb. Secouer les oreilles, pour dire, ne pas tenir compte de quelque chose T. قولاق سلکوب ـ قولاق اورمامق ـ عدم التفات صورتنی کوسترمک || Quand on lui représente son devoir, il secoue les oreilles وظیفهٔ حالی نه ایدوکی کندویه عرض وافاده اولندقده قولاق سلکوب عدم التفات ـ عدم رغبت واعتبارینی اظهار ایدر ـ صورتنی کوستررـ هیچ قولاق اورمز ـ Il se dit aussi d'un homme qui ne veut point accorder ce qu'on lui demande || À cette proposition il secoua l'oreille کندویه فلان شئ تکلیف اولندقده قولاق اورمدی

SECOUER. Se défaire de quelque chose par un mouvement violent A. طرح ـ تطریح P. از بر انداختن ـ ور کردن T. سلکوب اوزرندن آتمق ـ اوزرندن سلکمک ـ آتمق || Ce taureau a secoué le joug بوغه بویندرغنی سلکوب آتدی

SECOUER LE JOUG, se dit figur. pour S'affranchir de la domination A. کسر الربقة التبعیّة ـ فکّ الربقة الاطاعة P. گردنپیچ ربقهٔ T. شکست ربقهٔ اطاعت کردن ـ ربقهٔ اطاعت شدن ربقهٔ محکومیتی قیروب آتمق ـ تبعیتی قیرمق || Secouer le joug de la tyrannie مقلّد جید عبودیّت اولان ربقهٔ جبر وقهری فک ایتمک Ce jeune homme ne veut plus souffrir de tuteur, il veut secouer le joug بو طفل نو رسیده ولیسنک حکومتندن روگردان اولوب فک ربقهٔ اطاعت ایتمک قیدنده در Secouer le joug des passions امراض نفسانیه‌نک امراض نفسانیه‌یه ـ تسلطندن گردنپیچ ربقهٔ تبعیّت اولمق محکومیت ربقه‌سنی فک وطرح ایتمک

SE SECOUER. Se remuer fortement pour faire tomber quelque chose A. انتفاض P. جنبیدن T. سلکنمک || Les chiens se secouent quand ils sont mouillés کلب قسمی اصلاننجه سلکنور Les oiseaux se secouent قوشلر سلکنور Les chevaux se secouent pour se défaire des mouches آتلر سینکک ثقلتندن قورتلمق ایچون سلکنور

SECOUÉ. A. منفوض P. ور کرده ـ از بر انداخته T. سلکنمش

SECOÛMENT. Il ne se dit guère qu'en cette phrase, Secoûment de tête A. تحریک الرأس P. جنبش سر T. باش صاللمه || Il répondit par un secoûment de tête تحریک رأس ایلد باشنی صاللیه‌رق ـ جواب ویردی

SECOURABLE. Qui aime à secourir les autres A. معین ـ معاون ـ کثیر الاعانه ـ عمیم الاعانه ـ ناصر ـ نصیر P. دستگیر ـ آمادهٔ مددرسی ـ مددرس ـ یاور T. یاردم ایدیجی || C'est

un homme fort secourable عمیم الاعانه بر آدمدر Il est secourable aux pauvres عامّه حقنده معین فقرا در à tout le monde امادهٔ دستگیری ومعاونتدر Mon Dieu! soyez-moi secourable یا رب بکا نصیر ودستگیر اول مدّ Tendre une main secourable ایادئ نصرت واعانت ایتمک

Il se dit passivement d'une place qui peut être secourue *A.* قابل یاردم *T.* امکانپذیر مددرسی *P.* ممکن الاعانه ـ الامداد اولنه بیلدجک || Cette place est si bien assiégée, qu'elle n'est plus secourable بو قلعه شول رتبده حصر وتضییق اولنمشدر که فیما بعد قابل امداد دکلدر Elle n'est secourable que par mer قلعهٔ مذکوره انجق جانب دریادن ممکن الامداد در

SECOURIR. Aider, assister quelqu'un *A.* اعانه ـ امداد ـ اغاثه *P.* مددرسی نمودن ـ مدد رسانیدن ـ مددکاری کردن *T.* امداده یتشمک ـ امداد ویرمک ـ یاردم ایتمک || Secourir promptement, puissamment au besoin, dans la nécessité وقت حاجت وضرورتده عجالهً وقویاً امداده یتشمک Secourir les pauvres فقرا حقنده ایفای لازمهٔ مددرسی واعانت ایتمک ses amis de sa bourse دوستلره کندو کیسه سندن اعانت ایتمک une place qui est pressée par les ennemis دشمن طرفندن تضییق اولنمش بر قلعه یه امداد ویرمک Venez me secourir امداديمه یتش Il va périr, si vous ne le secourez امدادمه یتشمیدجک اولور ایسه‌ك محو ومضمحل اولور Il a été secouru bien à propos وقتنده مظهر امداد اولمشدر V. aussi Seconder.

SECOURS. Assistance dans le besoin *A.* مدد ـ اعانه ـ نصرت ـ عون *P.* امداد ـ یاردم *T.* مددرسی ـ دستگیری ـ دستیاری ـ یاوری || Grand secours اعانت جسیمه faible کلّیتلو امداد ـ اعانت puissant, prompt اعانت قویّه ومستعجله امداد ضعیف ـ جزئیه lent عون divin کیجیکلان امداد ـ اعانت بطیء الظهور humain ـ اعانت بشریّه باری Secours d'argent اعانت مالیّه d'hommes, de vivres عسکر قوّت مالیّه ایله اقدار ـ مالاً امداد Aller, courir, accourir au secours ایله وزاد وذخیره ایله امداد امداده وارمق وامداده سرعت وشتاب ایتمک Il est venu à mon secours امدادمه یتشدی Prêter secours اعطای ـ استعانت ایتمک demander یاردم ویرمک ـ اعانت ایتمک refuser امداد دیلمک ـ استمداد ایتمک ـ استغاثه ایتمک Implorer le secours de quelqu'un بر امدادی دریغ ایتمک Obtenir du secours کمسنه‌دن استدعای معاونت ایتمک جلب اعانت ایتمک tirer تحصیل امداد ایتمک

Secours, se dit aussi des troupes qu'on envoie à quelqu'un qui est en guerre, pour le défendre contre ses ennemis *A.* مدد *P.* امداد کوندرمک *T.* یاردم ـ امداد || Envoyer du secours امداد چریك Secours par mer بحرا امداد Le secours est entré dans la place امداد عسکری قلعه‌یه داخل اولمشدر

SECOUSSE. Ébranlement de ce qui est secoué *A.* رجفة pl. رجفات ـ رجفان ـ رجرجة ـ زلزال *P.* جنبش *T.* صرصلش ـ صرصلمه || Rude secousse رجفهٔ شدیده Le fruit n'est pas encore mûr, quand il ne tombe pas de l'arbre après deux ou trois secousses شجرك ایکی اوچ دفعه رجفات مکرّره سندنصکره یره دوشمیان فاکهه ناضج عدّ اولنمز Les secousses de ce tremblement de terre ont été très-violentes حرکت ارضك رجفاتی غایة الغایه شدید اولدی

En parlant des secousses que donne un cheval, on emploie les mots *A.* نقنق *P.* جنبش *T.* سلکمه || Les secousses que donnent un cheval qui trotte, incommodent fort آتك لینك یوروییشنده ایتدیکی سلکمه‌لر منسلب راحتدر

Il signifie figur., les fortes attaques qu'on reçoit dans sa santé ou dans sa fortune *A.* صدمة pl. صدمات *P.* آسیب *T.* چارپش ـ سکته || La colique lui a donné de violentes secousses وجع قولنج وجودینه مورث صدمات شدیده اولمشدر Une fièvre continue de quinze jours est une forte secousse اون بش کون متمادی اولان حمّا بادئ صدمهٔ شدیده در Il a reçu de terribles secousses de la fortune فلکك ناسازکاره نیچه نیچه صدمات هائلهٔ اولمشدر La perte de son procès lui a donné une rude secousse دعواسنك غائب اولنمسی کندویه موجب صدمهٔ عظیم بر سکته‌یه باعث اولدی ـ عظیمه اولمشدر

SECRET. Qui est tenu caché, ce qu'on ne doit pas faire connaître *A.* خفیّ ـ مخفیّ ـ مکتوم ـ مکنون ـ ستیر *P.* پنهان ـ نهان *T.* کیزلو ـ اورتیلو || Dessein secret نیّت خفیّه traité کیزلو ـ نردبان نهانی ـ سلّم خفی escalier عهدنامهٔ خفی ـ دشمن دوستنما ـ دشمن نهانی ـ عدوّ خفی ennemi نردبان کیزلو دشمن Affaire secrète مصلحت مکتومه résolution قرار مکتومه ـ مذاکرهٔ خفیّه négociation خفی Articles, motifs secrets آلات خفیّه ressorts موادّ وعلل خفیّه ـ شروط واسباب خفیّه Découvrir les plus secrètes pensées ضمایر وافکار حقیّه‌یی استکشاف ایتمک On lui a donné tant pour les dépenses se-

crètes مصارف خفیّه اولمق اوزره فلانه شو مقدار اقچه اعطا اولندی Cela vient d'un orgueil secret بو کیفیت مجرّد بر کبر مکنوندن نشات ایدر Il y a dans son accueil une politesse apparente, mais un secret mépris qui perce حین ملاقاتنده بر نوع ظاهری دلنوازلق وار در لکن پس پردەده معاین ومشهود بر استحقار خفی بللو اولور C'est sa partie secrète dans ce procès بو دعواده خصم خفیسیدر

Secret, se dit aussi des personnes qui savent tenir une chose secrète *A.* کتوم ـ محفوظ اللسان ـ حافظ الاسرار *P.* رازدار *T.* سرّ صاقلو || C'est un homme à qui vous pouvez tout confier, il est fort secret بغایت محفوظ اللسان بر آدمدر کندویه هر شیئی اعتماد ایده بیلورسک

Secret, subst. Ce qui doit être tenu secret *A.* سرّ pl. اسرار ـ سریرة pl. سرایر *P.* راز ـ راز پنهان *T.* گیزلو ـ سرّ || Garder le secret سرّی حفظ ایتمک le révéler کشف راز ایتمک ـ سرّی آچمق le trahir کتم سرّده ارتکاب خیانت ایتمک le publier افشای سرّ ایتمک ـ سرّی فاش ایتمک ـ سرّی تواتر ایتمک Confier un secret à quelqu'un سرّی بر کمسندیه اعتماد ایتمک Découvrir, deviner un secret بر سرّی خارجه اخراج ایتمک وسرّ مکتومی تفرّس واستخراج ایتمک Manquer au secret حفظ سرّده اختیار قصور ایتمک Pénétrer dans les secrets, avoir le secret de quelqu'un بر کمسنه‌نک سرایر امورینه حلول ایتمک وسرّینه محرم اولمق Le secret de l'État دولتک سرّی ـ اسراری Il a le secret de la négociation مکالمه‌نک سرّینی حاملدر ـ سرّینه محرمدر ـ ایچ یوزینی بیلور ـ On dit aussi, Je vous dis cela dans le secret, sous le secret, en grand secret, pour dire, à condition de ne le révéler à personne بونی سرّاً سکا سویلرم ـ سرّ اوله‌رق ـ آخره تجاوز ایتمامک شرطیله سویلرم

On dit d'un homme qui a part à quelque dessein caché, qu'il est du secret, dans le secret *A.* واقف السرّ *P.* آشنای راز پنهان *T.* محرم سرّ ـ سرّه داخل ـ داخله امره واقف

Secret. Moyen connu de peu de personnes pour faire certaines choses *A.* سرّ || Secret utile سرّ انفع ـ سرّ کثیر الفواید merveilleux سرّ عجیب الاثر ـ سرّ معجزه نما rare سریرة نادره ـ سرایر نادره‌دن بری ingénieux سرّ مخیّل Il y a de beaux secrets dans la Chimie علم کیمیاده احسن واعلا اسرار وار در Ce médecin a un bon secret pour guérir cette maladie بو طبیبده فلان علّته دوا اوله‌جق بر سرّ وار در ـ On dit figur., Le secret de l'art d'écrire, pour dire, une des parties les plus essentielles de cet art فنّ کتابتک سرّی ـ On dit de même, Le secret de l'art de régner, de l'art militaire, de la politique فنّ ملکداری وسلطنتک وفنّ حربک وفنّ تدبیر امور دولتک سرّی

On appelle Secrets, dans quelques arts mécaniques, certains ressorts particuliers qui servent à divers usages *A.* صنعة خفیّة pl. صنایع خفیّة *P.* صنعت نهانی *T.* گیزلو صنعت || On ne peut ouvrir ce coffre, si l'on n'en sait le secret کلیدک صنعت خفیّه‌سنی بیلمدکچه شو صندیغی آچمق ممکن دکلدر

En Secret. En particulier, sans témoins *A.* فی حال الخلوة ـ فی مکان الوحدة *P.* به تنهایی ـ در جای تنها *T.* تنهالقده ـ تنها یرده || Je lui ai parlé en secret کندوسیله حال خلوتده سویشلدم Je ne travaille à cela qu'en secret تنها یرده ایشلرم

SECRÉTAIRE. Celui dont l'emploi est d'écrire des dépêches pour celui dont il dépend *A.* کاتب السرّ ـ کاتب الاسرار *P.* رازنویس ـ دبیر اسرار *T.* سرّ کاتبی || Secrétaire du Cabinet du Roi کاتب اسرار سلطانی ـ کاتب السرّ خاصّه d'un ambassadeur ایلچینک سرّ کاتبی d'ambassade سفارت سرّ کاتبی

Il se dit aussi de celui qui rédige par écrit, les actes, les délibérations d'une assemblée *A.* کاتب pl. کتّاب pl. کتبة *P.* نویسنده ـ دبیر ـ پناغ *T.* یازیجی || Le secrétaire du conseil مشورت کاتبی d'une académie دار العلوم کاتبی

SECRÉTAIRERIE. Lieu où les secrétaires d'un grand fonctionnaire font leurs expéditions *T.* سرّ کاتبی قلمی

SECRÉTARIAT. Fonction de secrétaire *A.* کتابة الاسرار *P.* رازنویسی *T.* سرّ کاتبلکی ـ سرّ کتابتی || Il a tenu le secrétariat tant d'années سرّ کتابتی خدمتنده شو قدر سنه مداومت ایلدی Ce secrétariat vaut mille écus par an بو سرّ کتابتی خدمتنک سنوی بیک غروش ایرادی اولور

SECRÈTEMENT. D'une manière secrète *A.* سرّاً ـ خفیاً ـ مخفیاً *P.* نهانی ـ بر وجه خفی *T.* گیزلوجه ـ نهانیجه ـ مخفیجه || Il le fit avertir secrètement فلانه خفیاً خبر ویردی Il se glissa secrètement dans la chambre مخفیجه اوطه‌نک ایچنه شیوشدی

SÉCRÉTION. Il se dit de la séparation qui se fait des liqueurs répandues dans le corps de l'animal *A.* تمیّز ـ استمازة *P.* جدایی

T. آیرلمه ‖ La sécrétion du chyle dans les intestins grêles کیلوسک سودک امعای دقیقه ایچنده تمیزی du lait dans les mamelles صفرانک فره ممه‌لر ایچنده تمیزی de la bile dans le foie جکر ایچنده استمدارسی

Il se dit aussi des urines et autres matières qui sortent du corps *A.* اندفاع الفضلات ‖ L'humeur sortira par voie de sécrétion فلان خلط فضلاتک اندفاعی تقریبیله اخراج اولنه‌جقدر Le médecin a jugé les sécrétions mauvaises طبیب مندفع اولان فضلاتی فاسد وغیر جیّد عدّ ایلدی

SECRÉTOIRE. T. de Méd. Il se dit des vaisseaux qui séparent quelque humeur de la masse du sang *A.* وعاء مميّز pl. اوعية مميّزة ‖ Vaisseaux sécrétoires اوعیهٔ مميّزه

SECTAIRE. Celui qui est d'une secte condamnée par l'Église *A.* رافضى pl. رافضيون ‖ La fréquentation des sectaires est dangereuse رافضيون ایله مجاورت ومصاحبت منتج خطر اولان احوالدندر

SECTATEUR. Celui qui fait profession de suivre l'opinion d'un philosophe, d'un docteur, d'un hérésiarque *A.* تابع المذهب pl. تابعين المذهب pl. تبعة المذهب *P.* پیرو مذهب *T.* بر کمسنه‌نک مذهبنه اوپان ‖ Les sectateurs de Platon حکیم افلاطون مذهبی C'est un grand sectateur d'Aristote ارسطو مذهبنک عظیم وقوی تبعه‌سندندر Arius a eu un grand nombre de sectateurs فلان نام اهل بدعتک مذهبنه فتی چوق کسان تابع اولمشلردر

SECTE. Terme collectif. Il se dit de ceux qui suivent les mêmes opinions *A.* ارباب المذهب pl. اهل المذهب ‖ La secte des Stoïciens اهل مذهب رواقيون Il n'est pas de cette secte فلان مذهب اربابندن دکلدر — Il se dit aussi de ceux qui suivent une opinion hérétique *A.* مذهب رافضى pl. مذاهب رافضية *P.* مذهب رفضى ‖ Les Protestans sont partagés en plusieurs sectes مذهب رافضئ پروتستانیان مذاهب عدیده‌یه منقسمدر

On dit figur. Faire secte, Faire secte à part, pour dire, se distinguer des autres par des opinions singulières اعتقادات غریبه ایله کسب امتیاز ایتمک

SECTEUR. T. de Géomét. La partie d'un cercle qui est comprise entre deux rayons et l'arc qu'ils renferment *A.* جزء فاصل ‖ Le secteur d'un cercle دائره‌نک جزء فاصلی

SECTION. L'une des divisions dans lesquelles se partage un livre, un traité, un compte, etc. *A.* فصل pl. فصول ‖ Ce livre est divisé en tant de sections بو کتاب شو قدر فصوله منقسمدر Chapitre premier, seconde section باب اوّلک فصل ثانیسی

SECTION. T. de Géomét. L'endroit où des lignes, des plans s'entrecoupent *A.* مقطع الخطوط ـ مقطع الاشكال المصفحة — Il se dit aussi de la ligne ou de la surface formée par la rencontre de deux lignes ou de deux surfaces *A.* خط مقطع ـ صفح مقطع En ce sens on dit, Point de section *A.* نقطة التقاطع

SÉCULAIRE. Qui se fait de siècle en siècle *A.* متناوب قرناً بعد قرن *P.* صد سال ـ بهر صد سال آینده *T.* هر یوز ییلده بر اولان

On dit, Année séculaire, en parlant de l'année qui termine le siècle *A.* عام اخير القرن *P.* سال واپسين مدّت صد ساله *T.* یوز سنه‌لک وقتک صوک ییلی

SÉCULIER. Qui vit dans le siècle. Il se dit tant des ecclésiastiques que des laïques, par opposition à ceux qui tiennent à la vie monacale *A.* رجل من طريقة العوامّ *P.* مردمی از طریقت عوامّ *T.* بر کمسنه عوامّدن

SÉCURITÉ. Confiance qu'on est à l'abri de tout péril *A.* امنيّة طمانينة الخاطر ـ البال *P.* آرام دل *T.* کوکل راحتلکی ‖ Au milieu de tant de périls, vous ne craignez rien, votre sécurité m'étonne بو قدر مهالک ومخاطرات ایچنده اصلا وقطعا خوفک یوقدر بو مقوله امنیّت بالک بکا کوره بادئ استغراب اولدیجی احوالدندر Il dormait au milieu des ennemis avec une sécurité incroyable عقله صیغمیه‌جق طمانینت ـ امن خاطر ایله دشمن آره‌سنده دائم وخوابنده ایدی البال اولدرق

SÉDATIF. T. de Méd. Il est synonyme de Calmant. V. ce mot.

SÉDENTAIRE. Qui est ordinairement assis *A.* ساكن ـ مألوف مداوم في القعود ـ مداوم في السكون ـ السكونة *P.* همیشه نشین ـ جایگیر دائمی *T.* همیشه اوتوروجی ـ هر دائم اوتوراق ‖ Cet homme ne fait point assez d'exercice, il est trop sédentaire فلان کیشی کفایت مقداری حرکت ایتمیوب غایة العابد سکونت ایله مألوفدر — Il se dit aussi d'un homme qui se tient presque toujours chez lui ‖ Les avocats consultants sont fort sédentaires حلّ دعاوی مخصوص اولان متشرعین کندو خانه‌لرنده مداومت اوزره ساکندرلر

Il signifie aussi, fixe, attaché à un lieu *A.* دائمی ـ مستقرّ ـ يرلو *T.* در يكجا قرار گير ـ بر قرار *P.* الاستقرار On dit aussi, Vie sédentaire دائمیّ السكون ـ عيش دائمیّ القرار Emploi sédentaire دائما بر يرده مستقرّ اولان مأموريّت

SÉDIMENT. La partie la plus grossière d'une liqueur, celle qui se précipite au fond du vase *A.* عكر ـ راسب ـ ثافل ـ ثفل ـ دردی *P.* درد *T.* طورطی ـ چوكندی ـ پوصه || Il y a d'ordinaire beaucoup de sédiment dans cette liqueur بو مشروبده عادتا چوق طورطی وار در Il n'y a point de sédiment dans ses urines قارورهسنده اصلا راسب يوقدر

SÉDITIEUSEMENT. D'une manière séditieuse *A.* على ـ بالبغی ـ طريق البغی ـ بالفساد *P.* با گردنكشی ـ فتنه انگيزانه ـ باغيانه *T.* زورباجه ـ فساد صورتيله || Il parle séditieusement dans la place publique على ملأ الناس بسط مقالات بغی وفساد ايدر

SÉDITIEUX. Qui a part à la sédition *A.* باغی pl. بغاة ـ اهل البغی والفساد pl. ارباب البغی والفساد *P.* سر بر آورده ـ سالك گريوهٔ فتنه ـ فتنه كار ـ فتنه انگيز ـ گردنكش ـ *T.* زوربا || Les séditieux mirent le feu aux maisons des principaux de la ville اهل بغی وفساد اولنلر عظمای قومك خاندلرينه القای آتش ايتمشلر در

Il signifie aussi, enclin à faire sédition *A.* ساعی الى الفساد ـ مايل الى البغی والفساد ـ مألوف البغی والفساد *P.* فتنه جو *T.* فتنه قارشدريجی ـ زوربالق قشقرديجی || C'est un esprit séditieux عقلی بالطبع فساد وفتنهيه مايلدر Il est mutin et séditieux مايل الى العصيان وساعیٔ الى الفساد در

Et qui tend, qui a rapport à la sédition *A.* منتج الفتنة ـ منتج الفساد ـ متعلّق بالفساد *P.* فتنه انگيز ـ فساد آميز ـ *T.* زوربالقلو ـ زوربالغه متعلّق || Des discours séditieux كلمات فتنه انگيز Une harangue séditieuse موعظهٔ فساد آميز

SÉDITION. Révolte contre la puissance établie *A.* خروج ـ بغی ـ من الاطاعة ـ فتنة pl. فتن ـ فساد *P.* سر بر اوری ـ گردنكشی *T.* زوربالق ـ باش قالدرمه || Grande, violente, sédition فتنهٔ عظيمه وشديده ـ بغی وفساد عظيم وشديد Durant la sédition اثنای بغی وفساده Cela est capable de faire une sédition احداث بغی وفسادی مؤدّی اولهجق حالاتدندر Émouvoir, exciter, allumer une sédition تحريك فتنه وفساد ايتمك واشعال نائرهٔ فتنه وآشوب ايتمك la fomenter فتنهيی قيزدرمق ـ ايقاظ فتنه وفساد ايتمك l'entretenir بادئ فتنه وفساد اولهجق اسبابك استبقاسنه سعی ايتمك l'apaiser, l'éteindre تسكين فتنه وفساد ايتمك واطفای نائرهٔ بغی وفساد ايتمك l'étouffer اخماد نائرهٔ فتنه وفساد ايتمك ـ فتنهيی بصدرمق ـ زوربالغی تپس ايتمك Les auteurs de la sédition موجد فتنه وفساد اولنلر

SÉDUCTEUR. Qui séduit, qui fait tomber en erreur ou en faute *A.* مضلّ ـ مغوی *P.* گمراهساز ـ اضلالساز *T.* آزدريجی || Séducteur de jeunes gens مضلّ شبّان ونو جوانان آزغونلق كتوريجی de femmes مضلّ نسوان ـ Il est aussi adjectif *A.* موجب الاضلال ـ موجب الغواية *P.* گمراهساز ـ غوايت آميز ـ *T.* آزدريجی || Un discours séducteur كلام موجب الاضلال ـ كلام غوايت آميز

On appelle le diable, L'esprit séducteur *A.* خابل ـ فتّان

SÉDUCTION. Action par laquelle on séduit *A.* اغوا ـ اضلال *P.* گمراهسازی *T.* آزدرمه || Séduction de l'esprit عقلك اغوا de témoins افساد شهود ـ اغوای بيّنات واضلالی La séduction est manifeste اضلال ظاهر در Il employa l'argent et les promesses, et tout ce qui peut contribuer à la séduction اقچه عرضی ومواعيد دلفريب ابلاغی وموجب اضلال واغوا اولهجق كافّهٔ وسايل واسبابك اعمالنه مبادرت ايلدی

Il se dit aussi en parlant de la propriété que certaines choses ont de séduire *A.* تسويل pl. تسويلات *P.* دلفريبی *T.* آلداتمه || La séduction des richesses تسويل غنا وثروت de l'esprit تسويل نفس de la jeunesse عهد شبابك تسويلاتی Les séductions de la vie sont innombrables, inévitables عمر انسانك دوچار اولوكلديكی تسويلات بيحدّ وشمار ونا گريز ونا چار در

Il se dit aussi au sens d'Attrait, d'agrément *A.* جاذبة *P.* دلربايی *T.* كوكل قاپمه || Il a de la séduction dans le style, dans l'esprit قلمنده ومزاجنده جاذبه وار در

SÉDUIRE. Faire tomber dans l'erreur par ses discours, par ses écrits, par ses exemples *A.* تغرير ـ تغليط *P.* فريفتن ـ گرفتار دام فريب كردن *T.* آلداتمق || Cet hypocrite séduit les peuples بو رياكار خلقی تغرير وتغليط ايدر

Et faire tomber en faute, corrompre, débaucher *A.* اغوا ـ اضلال ـ افساد *P.* گمراه كردن ـ بگمراهی انداختن ـ *T.* تغويه افساد ـ آزدرمق || Séduire des témoins شاهدلری اغوا ايتمك des domestiques خدمتكارلری اضلال ايتمك C'est un

jeune homme qu'on a séduit اضلال اولنمش بر نو جواندر Cette fille se laissa séduire sous prétexte de mariage بو قیز ازدواج بهانه‌سیله اغوا اولنمشدر

Il signifie aussi, toucher, plaire *A.* ایراث المفتونیّة ـ افتتان *P.* دل شیفتن *T.* کوکل اوغریلمق || Sa manière de lire séduit صورت قرائتیله سامعینی ـ صورت قرائتی موجب مفتونیتدر مفتون ایدر

Séduit. *A.* ضالّ ـ غوی *P.* گمراه ـ بگمراهی افتاده *T.* آزغون الدالنمش *A.* مغرور ـ غریر *P.* فریفته *T.*

SÉDUISANT. Qui séduit, qui plait *A.* موجب المفتونیّة ـ جاذب القلوب ـ نازع القلوب *P.* دلربا ـ دلارا *T.* کوکل نزوع قلبی موجب اولان || Conversation séduisante چکندریجی موجب مفتونیّت اولدیجق صحبت ـ سخن دلربا ـ محاوره نازع القلوب بر سیمای دلارا Air séduisant

SEGMENT. T. de Géomét. Partie d'un cercle comprise entre un arc et sa corde *A.* قطعه الدائرة pl. قطعات الدائرة || Segment de cercle قطعهٔ دائره

SÉGRAIRIE. Bois possédé en commun *A.* اجمة مشترکه *P.* بیشهٔ مشترک *T.* اورتافلسی اورمان

SÉGRAIS. Bois séparé des grands bois *A.* اجمة مفرزة *P.* بیشه‌زار جدا کرده *T.* آیرلمش اورمان

SÉGRÉGATION. Action par laquelle on met à part *A.* افراز ـ تفریق *P.* جداسازی *T.* آیرمه

SEIGLE. Sorte de blé *A.* سنغ *P.* کَنگران *T.* چاودار

SEIGNEUR. Maître, possesseur d'un État, d'une terre *A.* صاحب الملک ـ مالک الملک *P.* ملکدار *T.* ملک صاحبی || Seigneur souverain صاحب الملک حکمران Seigneur de plusieurs États ممالک عدیده صاحبی Les habitans le reconnurent pour seigneur سکان واهالی فلانی صاحب ملک اولمق اوزره قبول واقرار ایلدیلر

Et maître d'une terre qui a sous elle des fiefs qui en relèvent *A.* سیّد *P.* خداوند *T.* آغا || Seigneur suzerain سیّد متبوع Rendre foi et hommage à son seigneur بر کمسنه آغاسی طرفنه اداى رسم صداقت وتبعیّت ایتمک On confisque le bien d'un vassal qui refuse de rendre hommage à son seigneur سیّدینه ایفای لازمهٔ تبعیّتدن امتناع ایدن تابعک مالی مصادره اولور

On donne aussi le titre de seigneur à quelques personnes distinguées par leur dignité *A.* سیّد pl. سادات ـ امیر pl. امرا *P.* میر ـ داور ـ آقا *T.* آغا || Haut et puissant seigneur آغای عالی منزلت قوی الاقتدار Une assemblée de seigneurs سادات مجلس سادات وعظما ـ کرام جمعیتی

Dans le langage de l'Écriture, Dieu est appellé Le seigneur *A.* حضرت خداوند جهان *P.* جناب مالک الملک لم یزل ـ دنیا وما فیهانک صاحبی *T.* Et Jésus-Christ est appelé Notre-Seigneur حضرت سیّد الانام افندمز

SEIGNEURIAL. Qui appartient au seigneur *A.* امیری ـ سیّدی ـ داوری *P.* میری *T.* آغایه مخصوص || Titre seigneurial عنوان امیری Droits seigneuriaux حقوق امیریّه ـ On appelle Maison seigneuriale, la maison où demeure le seigneur du lieu *A.* بیت الامیر *P.* خانهٔ میر *T.* آغا قوناغی

SEIGNEURIE. Puissance, autorité qu'un homme a sur la terre dont il est seigneur *A.* امارت *P.* میری *T.* آغالق || Une seigneurie qui a de beaux droits بر امارت مالک حقوق جمیلدیه La C'est une seigneurie très-ancienne غایت قدیم بر امارتدر seigneurie de cette terre s'étend bien loin بو امارتک قلمرو حکومتی خیلیجه واسعدر ـ Il signifie aussi, terre seigneuriale عنوان امارت ایله معنون اولان ملک *T.* || Il acheta une belle seigneurie عنوان امارت ایله معنون بر ملک مبایعه ایلدی

SEIME. Fente de l'ongle du cheval dès la couronne *A.* نملة ـ شق فی الحافر *P.* کفت سم اسب *T.* آت طرنغی چتلاغی

SEIN. Partie du corps humain qui forme l'extérieur de la poitrine *A.* صدر pl. صدور *P.* بر ـ سینه *T.* کوکس || Cette femme est morte d'un cancer au sein بو خاتون صدرنده عارض اولمش سرطان علتندن رفات ایتمشدر

Il se dit particulièrement des mamelles des femmes *A.* ثدی pl. اثدی *P.* پستان *T.* ممه || Elle a le sein découvert مکشوفة الصدر در ـ مکشوفة الثدیدر ـ سینه ـ پستان نا پوشیده در ـ گشاده در ـ ممه‌سی میداننده در ـ کوکسی اچقدر Son enfant dormait sur son sein چوجوغی سر پستاننده خوابنده ایدی Elle a mal au sein وجع ثدیی وار در On lui a coupé le sein droit ثدی یمینی قطع ایتمشلر در

Sein. Ventre, entrailles *A.* بطن *P.* شکم *T.* قارن || Le fruit que cette femme porte dans son sein ثمرهٔ بطن ـ حامله اولدیغی ثمرهٔ فؤاد ـ On dit figur. Mettre à quelqu'un le poignard dans le

sein, en lui disant quelque mauvaise nouvelle, quelque chose de fâcheux فلانه بو مقوله بر خبر موحش ویرمك وبو كونه كلام عنيف سويلمك قارننه بر بچاق صوقمق كبيدر

On dit aussi Réchauffer un serpent dans son sein, pour dire, faire du bien à un ingrat قوينده بر ييلان بسلمك كبيدر

On dit aussi figur. Le sein de la terre, ou de la mer, pour dire, tout ce qui est au-dessous de leur surface *A.* بطن الارض *P.* داخل الارض والبحر - جوف الارض والبحر - والبحر يرك ودكزك *T.* اندر زمين ودريا - درون زمين ودريا || Ouvrir le sein de la terre pour en tirer les trésors qui y sont يرك ودكزك ايچى - قارنى جوف ارضده مكنوز اولان دفاينى استخراج ايچون شق ارض ايتمك || Il y a bien des richesses dans le sein de la mer جوف درياده لا يعد ولا يحصى اموال وار در - On dit, Porter la guerre dans le sein d'un royaume - آفت حرب وقتالى بطن ملكه قدر ايصال ايتمك وسط ملكه - قلبگاه ملكه قدر

On dit de quelqu'un, qu'il est au sein de sa famille, pour dire, au milieu de ses parens حضن خويشان واقرباسى ايچنده امرار اوقات عمر ايتمكده در

Dans le style de l'Écriture, Le sein d'Abraham, se dit du lieu de repos où étaient les âmes des élus avant la venue de Jésus-Christ *A.* آغوش حضرت ابراهيم *P.* حضن حضرت ابراهيم *T.* حضرت ابراهيمك قوجاغى

Et en termes de Théologie, on dit Le sein de la gloire, pour dire, le séjour des bienheureux *A.* حوزة الدار النعيم - Et figur. Le sein de l'Église, pour dire, la communion de l'Église *A.* حوزة الدين - بيضة الدين || Il est rentré dans le sein de l'Église حوزهٔ دين عيسوى يه رجعت ايلدى

Sein, se prend aussi pour L'âme, le coeur de l'homme *A.* صدر - ضمير - قلب - فؤاد - داخلة القلب *P.* دل - درون *T.* يورك - ايچ || Il y a long-temps qu'il a conçu cette trahison dans son sein نيت خيانتى مدت مديده دنبرو داخلهٔ قلبنده عقد ضميرنده تصوير ايتمشدر - ايتمشدر || Il a déposé ses secrets dans le sein de son ami سرايراحوالنى دوستنك درج قلبنه وديعه ايلدى Verser sa douleur dans le sein de son ami درد صدر دوست - درونى دوست غمگسارى قلبنه افراغ ايتمك غمگسارينه ابداع ايتمك

Sein, se prend aussi pour Golfe, principalement en cette phrase, Le sein Persique *T.* بحر فارس كورفزى

SEING. Le nom de quelqu'un écrit par lui-même au bas d'une lettre ou d'un acte, pour le certifier *A.* امضا || Mettez là votre seing بو محلده امضاكى وضع ايله || Il ne peut pas me dénier cette dette, j'ai son seing دينينى انكار ايدهمز زيرا امضاسى يدمده در Contrefaire le seing de quelqu'un بركمسه نك امضاسنى ساخته امضاسنى ياپمق - تقليد ايتمك

Seing privé, se dit d'une signature qui n'a point été faite en présence d'un officier public *T.* ضابط معرفتى منضم اولميه رق وضع اولنان امضاى عندى

Blanc seing, se dit d'un papier signé, que l'on donne à quelqu'un pour le remplir à sa volonté *T.* امضالو بر قطعه يازلمامش كاغد || Ils ont donné leurs blancs seings à leurs arbitres نصب ايلدكلرى حكملرك يدينه امضالريله ممضى يازلمامش كاغدلر ويرمشلر در

SEIZE. Nombre contenant dix et six *A* ستة عشر Fém. ست عشرة *P.* شانزده *T.* اون التى || Il n'a pas encore seize ans هنوز اون التى ياشنده دكلدر

On dit, Faire preuve de seize quartiers de noblesse, pour dire, prouver sa noblesse, en remontant jusqu'à la quatrième génération اصالتى بطون اربعه دن متفرع اولديغنى اثبات ايتمك

SEIZIÈME. Qui suit immédiatement le quinzième *A.* سادس عشر *P.* شانزدهم *T.* اون التنجى

Il signifie au substantif, seizième partie *A.* حصة من الست عشرة *P.* يك شانزده *T.* اون التيده - اون التنجى پاى || Deux aunes et un seizième ايكى ذراع وبر اون التنجى || Il n'est dans cette affaire que pour un seizième بر حصه بو خصوصده اون التيده بر حصه سى وار در

SÉJOUR. Le temps pendant lequel on demeure dans un même lieu *A.* اقامت - مكث *P.* نشست *T.* اكلنمه - اوتورمه || Il a fait un long séjour en ce pays-là اول مملكتده طول زمان اقامت ايلدى Je n'y ferai pas de séjour اول محلده مكث ايده جك دكلم || Il a établi son séjour dans la province اقامتنى درون مملكتده تخصيص ايلدى Dans les longs voyages, on est obligé de faire quelque séjour de temps en temps اسفار بعيده ده آره لق آره لق مكث وتوقفه احتياج دركار در Ce lieu est son séjour ordinaire عادتا محل اقامتى فلان يردر

Il se dit aussi d'un lieu considéré par rapport à la demeure

qu'on y peut faire *A.* محلّ الاقامة ـ مأوى *P.* اقامتگاه ـ اگلنديغى ير ـ بر كمسه نك اوتورديغى ير *T.* قرارگاه Cette maison est un beau séjour بو خانه بر مأواى لطيفدر Cette ville est un agréable séjour بو بلده بر اقامتگاه دلنشيندر

SÉJOURNER. S'arrêter en voyageant, et séjourner quelque temps en un lieu *A.* توقف ـ تلبّث ـ لبث ـ تمكث ـ مكث *P.* نشستن ـ پاييدن *T.* طورمق ـ اگلنمك ‖ Ce régiment en allant à sa garnison, a séjourné dans deux endroits بو عسكر آلايى محافظه مأمور اولديغى محله كيدر ايكن ايكى منزلده مكث وتوقف ايلدى

On dit d'une masse d'eau qui est stagnante dans un endroit, qu'elle y séjourne *A.* ماء راكد *P.* آب خوابنده ـ آب آرميده *T.* طورغون صو

SEL. Substance friable qui pénètre l'organe du goût *A.* ملح pl. ملوح *P.* نمك *T.* طوز ‖ Un grain de sel بر طوز حبّه سى Un bateau chargé de sel طوز يوكلو بر قايق La ferme du sel طوز مقاطعه سى Sel pilé سحوق ملح ـ دوكلمش طوز Sel acide ملح حامض neutre طوز كيدرلمش خاصّه سى ملح fixe ملح ثابت يا ثابت mineral, végétal, alcali ملح معدنى يا ثابت ملح فلوى volatil ملح سريع الاستطاره ـ Sel de contrebande, ou Faux sel, c'est le sel qui n'a pas été pris dans les greniers publics *T.* قاچرمه طوز

On dit figur. que dans un ouvrage, dans un discours il n'y a point de sel, pour dire, qu'il est fade *A.* عديم اللذة *P.* بينمك ـ بيمزه *T.* دادسز ـ

SÉLÉNITE. Chaux sulfatée. La sélénite des anciens était une espèce de gemme sur laquelle était peinte l'image de la lune *A.* بصاقة القمر ـ حجر القمر *P.* مهٔبور ـ سنگ قمر *T.* آى كبوكى

SÉLÉNOGRAPHIE. Description de la lune *A.* وصف الاحوال القمر *P.* ماهنامه *T.* آيك وصفى

SÉLÉNOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la description de la lune متعلّق بوصف القمر

SELLE. Sorte de siége de bois qu'on met sur le dos d'un cheval, pour la commodité du cavalier *A.* سرج pl. سروج ـ رحالة *P.* زين ـ كوهه *T.* ايڭر ‖ Selle de postillon سوريجى ايڭرى Selle de velours مصنوع ايڭر ـ قطيفه ايڭر Ce cheval est mal sanglé, la selle tourne بو آتك قولانى محكم باغلنمش اولمديغندن ايڭرى دوريلجكدر On dit, Être bien en selle, pour dire, être bien à cheval ايڭر اوزرنده يرلشمش ـ Et figur. pour dire, être bien dans son poste منصبنده اولمق يرلشمش اولمق

SELLE. L'évacuation qu'on fait en une fois quand on va à la garde-robe *A.* عمل ‖ Ce médicament lui a fait faire deux ou trois selles بو دوا فلانه ايكى اوچ عمل ايتدردى Garder les selles d'un malade pour les faire voir au medecin مريضك ايتديكى عملى طبيبه كوسترمك ايچون حفظ ايتمك

On dit, Aller à la selle, pour dire, aller à la garde-robe *A.* خروج الى الكنيف *P.* بادبخانه رفتن *T.* كنفه وارمق ـ طشره يه چيقمق

SELLER. Mettre une selle sur un cheval *A.* تسريج *P.* اسبرا زين كردن ـ بازين پوشيدن *T.* ايڭرلمك ـ ايڭر اورمق ‖ Sellez mon cheval آتمه ايڭر اور ـ آتمى ايڭرله

SE SELLER, en termes d'Agriculture, se serrer, s'endurcir *A.* تصلّب ـ كسب الصلابة *P.* درشت گشتن ـ سختى پذيرفتن *T.* بركلشمك ـ پكشمك

SELLÉ. *A.* مسرّج *P.* زيندار *T.* ايڭرلو ـ ايڭرلنمش

SELLERIE. Lieu où l'on serre les selles *A.* مخزن السروج *A.* زينخانه *T.* ايڭر انبارى *P.*

SELLIER. Ouvrier qui fait des selles *A.* سرّاج *P.* زينگر *T.* ايڭرجى

SELON. Ainsi que, conformément à *A.* حسب *P.* بر وفق *T.* كوره ـ جه ‖ Selon mon sentiment اعتقادمه كوره ـ اعتقادمجه Chacun sera recompensé selon ses oeuvres هر كس حسب اعماله اعماله كوره مظهر جزا اولهجقدر ـ مظهر مجازات اولهجقدر Cela n'est pas selon la raison بو كيفيت حسب القانون عقل دكلدر Selon l'Évangile حسب الانجيل ـ انجيلجه On l'a traité selon son merite استحقاقنه كوره حقنده معامله اولنمشدر Se gouverner selon le temps et la saison حسب الوقت والحال كندو امورينى حسب الوقت والموسم ـ اداره نفس ايتمك حسب الاقتضاى وقت Selon les circonstances اداره ايتمك بو شئ حسب الاراده Cela n'est pas selon Dieu وحال الهيه بر ايش دكلدر ـ صمدانيه دكلدر ـ On dit, Selon moi, pour dire, selon ce que je pense بكا كوره Et selon vous سكا كوره

Mis absolument, il signifie, selon les occurrences *A.* على ما يقتضى ـ حسب الاقتضاى الحال ـ حسب الايجاب الحال *P.* بر مقتضاى حال *T.* حاله كوره ‖ اقتضاى Réussira-t-il

dans cette entreprise? selon, c'est selon مباشرت ایلدیکی ـ مصلحته موافق اولدجقمی اوره‌سی اقتضای حاله کوره در ایجاب حاله کوره در

SEMAILLE. Action de semer les grains. Il ne se dit qu'au pluriel *A.* زرع ـ تبذیر *P.* تخم افشانی *T.* تخم اکمه ـ اکمه || Nous avons fait nos semailles امر زرعی تکمیل ایلدک On est occupé présentement aux semailles الحالة هذه مصلحت اکمکه ـ زرعه مشغولدرلر

Il signifie aussi, les grains semés *A.* بذر pl. بذور ـ مبذور pl. مبذورات ـ زرع pl. زروع ـ مزروع pl. مزروعات *P.* تخم کشته *T.* تخم اکلمش || Les grandes pluies ont gâté les semailles امطار شدیده تقریبیله کافهٔ مزروعات فنا پذیر اولمشدر Les oiseaux ont mangé les semailles طیور اکلمش تخمی یدیلر

Et la saison durant laquelle on ensemence les terres *A.* موسم الزراعة *P.* هنگام کشتکاری ـ تخم افشانی وقت *T.* اکین وقتی ـ اکین اکدجک وقت || Les semailles étaient bonnes cette année بو سنهٔ مبارکده موسم زراعت غایت لطیف ایدی

SEMAINE. Suite de sept jours à commencer par le dimanche *A.* اسبوع pl. اسابیع *P.* هفته ـ بپینه ـ شفوده *T.* هفته || Une semaine entière تمام بر هفته ـ بر اسبوع کامل La semaine prochaine کلهجک هفته ـ اتی الحلول اولان هفته La semaine de pâques پصقلیا هفته‌سی Au bout de la semaine هفته ختامنده

Il se dit aussi du travail que les ouvriers font pendant une semaine *A.* عملهٔ اسبوعیّة *P.* کار یک هفته *T.* بر هفته‌لق || Ce que vous voulez faire est la semaine de quatre personnes ایشلمسی قیدنده اولدیغک ایش درت کشینک هفته‌لغی ایشیدر

Et du payement fait aux ouvriers pour le travail de leur semaine *A.* اجرة اسبوعیّة *P.* مزد هفته *T.* هفته‌لق ـ هفته‌لق || Cet ouvrier recevra demain sa semaine بو ایشجینک اجرتی هفته‌لق اجرتنی یارینکی کون آلهجقدر

SEMBLABLE. Pareil *A.* شبه ـ شبیه pl. اشباه pl. مشابه ـ معادل ـ عدیل ـ معادل ـ امثال pl. مثیل ـ مثل ـ مُشابه ـ نظیر *P.* مانند ـ همتا ـ بسان *T.* بکزر ـ اویغون ـ مثللو || Ces deux choses sont semblables بو ایکی شیلر بری برینه مشابهدر Il me fit tels et tels discours, et autres semblables بکا شو کلامی و بونک امثالی سائر صحبتلر سویلدی Il y a peu de cas entièrement semblables بطبقها بوکا مماثل امور واحوال نادردر Semblable à un torrent, il entraîne... مانند سیل اوکنه کلانی سپوروب ـ سیّال اوکنه کلانی تجریف ایدر C'est un homme qui n'a pas son semblable نظیری یوق بر کوتوررر ـ مثلی یوق بر آدمدر ـ منقطع القریندر ـ بیعدیلدر ـ آدمدر On appelle Triangles semblables, ceux qui ont leurs angles égaux *A.* اشکال مثلثهٔ متشابهة الاضلاع

Dans la phrase suivante, on emploie le mot *A.* بنی نوع pl. ابناء الجنس || L'humanité nous oblige à avoir pitié de notre semblable انسانیتدر واجبهٔ ذمت مرحمت نوعمزه ـ بنی ابنای جنسمزه

SEMBLABLEMENT. Pareillement *A.* کذلک ـ هکذا *P.* هم *T.* بویله ـ کبی ـ آنک || Vous êtes de cet avis, et moi semblablement سنک رایک بو در بنمکی دخی بویله در

SEMBLANT. Apparence *A.* ظاهر ـ صورة ظاهرة ـ ظاهر الحال *P.* نمایش *T.* کوسترش || Faux semblant ظاهر حال کاذب ظاهر بی اصل ـ نمایش دروغی Il m'a trahi sous un semblant d'amitié صحبت ظاهریّه وسیله‌سیله بکا خیانت ایلدی ـ صورت حقدن کلدرک ـ صورت ظاهرده دوستلق کوستررک Cet homme-là n'a pas un véritable courage, il n'en a que le semblant بو آدمک شجاعتی حقیقی دکل ظاهریدر S'il ne m'aime pas, du moins il en fait le semblant بکا محبتی یوغیسده هیچ دکل ایسه ظاهر حالده عرض محبت ایدر

FAIRE SEMBLANT de... ou que..., signifie feindre de... *A.* اظهار نمودن *P.* ریاء اظهار ـ ارائهٔ الصورة ـ صورتاً اظهار ـ الصورة *T.* کوسترمک ـ صورتنی کوسترمک ـ بایمق || Cet homme fait semblant de dormir بو آدم اظهار صورت نوم ایدر تناوم ـ اویقوده اولمق صورتنی کوسترر ـ ایدر Il faisait semblant d'être fâché تغاضب ایدر ـ ارائهٔ صورت غضب ایدر ایدی صورتا طارغنلق کوسترر ایدی ـ ایدی Il fait semblant de n'entendre pas ce qu'on lui dit کندویه سویلنان صحبتی استماع سویلنان صحبته تصامم ـ ایتمامک صورتنی اظهار ایدر ایشیدمامزلک یپار ـ صورتا ایشیدمامزلک کوسترر ـ ایدر Faites semblant que cela vous plaît صورتا اظهار پسند ایله que c'est là votre avis رایک بو اولدیغی صورتا کوستر ـ Ou dit aussi, Ne faire semblant de rien, pour dire, avoir attention à ne rien dire, à ne rien faire qui puisse donner à connaître ce que l'on pense || Si vous voulez réussir dans cette entreprise, ne

faites semblant de rien مباشرت ایلدیککک مصلحتده موفق اولمق استر ایسدک هیچ بو شیء اظهار ایلمه Observez ce qui se passe sans faire semblant de rien هیچ بر شیء کوسترمیدرک همان حوریان ایدن احوال اعمال نظر دقت ایله

SEMBLER. Avoir l'apparence d'avoir une certaine qualité, ou paraître être d'une certaine manière *A.* ظن على ما هو الظاهر *P.* داییدن ـ نمایشن *T.* کورنمک ‖ Ces choses-là me semblent belles بو شیلر على ما هو الظاهر بکا اجود واحسن ظن اولنور Quand on est dans un bateau qui va bien vite, le rivage semble fuir دریاده دایبق عجله وسرعت ایله کیدر ایکن ساحل قاچیور ظن ـ ساحل على ما هو الظاهر قاچیور ظن اولنور Le vin lui semble amer کندویه باده مر کبی کورینور ـ اولنور Il vous semble sage, et il ne l'est pas باده احمق کورینور کبی سکا على ما هو الظاهر عاقل ظن اولنور لکن اوله [illegible] Vous me semblez tout mélancolique بکا بغایت کدرلو کورینورسکز ـ Il se dit aussi à l'impersonnel, et signifie, Il paraît ‖ Il semble, à vous entendre parler, que ce mal soit sans remède سنک سویلدیککه کوره بو علتک علاجی یوق ظن اولنور Il me semble que je le vois دائما کوزم اوکنده در ظن ایدرم Il me semblait que cela était ainsi بویله اولدیغنی ظن ایدر ایدم Il vous semble donc بویلهمی ظن ایدرسکز Que vous semble de cette affaire بو خصوصده ظن وتخمینکز ندر Que vous semble-t-il de ce tableau? بو تصویره حقنده ظنکز ندر

On dit aussi, Ce me semble, pour dire, selon moi ظنمجه کوره Il ce semble که ظن اولنور

On dit aussi, Si bon lui semble, pour dire, s'il lui plait کندویه عندنده روا کورینور ـ مناسب ومستحسن ایسه Comme bon vous semblera مستحسن کورینور ایسه ـ عندکزده Il en usa comme bon lui semble عندنده مناسب کورینور ایسه اویله

SEMEIOLOGIE. Traité des signes des maladies *A.* علم علامات الامراض

SEMELLE. Pièce de cuir qui fait le dessous du soulier, de la botte *A.* نعل *P.* [illegible] *T.* [illegible] ‖ Faire semeller [illegible] Il faut [illegible]

بو جزمه‌یه تصمه کچورملو در ـ ایدر

SEMENCE. Grain que l'on sème *A.* بذر pl. بذور *P.* تخم *T.* تخم ‖ **Combien faudra-t-il de semence pour semer cette pièce de terre?** بو تارلایی اکمکه نه‌قدر تخم اقتضا ایدر L'année a **été mauvaise, les laboureurs n'ont pas recueilli leurs semences** بو سنه قحط سنه‌سی اولمغله زراعتجیلر تخملرینی بیله آلمدیلر ـ اکدکلری تخمی بیله ـ Il se prend aussi pour tout ce qui se sème ‖ Les graines sont la semence des herbes et des légumes ـ بقول وسبزه‌لرک تخمی بزر در Il se dit au figuré, une cause éloignée, d'où il doit naître de certains effets ‖ Les instructions **qu'on donne à cet enfant sont des** semences de vertu بو طفله ویریلن وصایا ونصایح تخم فضل وصلاح قبیلندندر **Tant de clauses dans un contrat** sont des semences de procès بر مقاوله نامه‌ده اولقدر شروط درج اولنمق تخم دعوا Cet article du traité est une semence de guerre بو مادهٔ معاهده تخم حرب در

Les graines de melon, de citrouille, de concombre et de courge sont appelées, Les quatre semences froides *A.* بزورات الاربعة الباردة Celles d'anis, de fenouil, de cumin et le carvi, Les quatre semences chaudes بزورات الاربعة الحارة

SEMENCE. La matière dont les animaux sont engendrés *A.* منی pl. [illegible] *P.* تخم *T.* نطفه pl. نطف ـ منی ـ آب پشت ـ زه

SEMER. Mettre la semence en terre *A.* بذر ـ زرع ـ تخم پاشیدن ـ کاریدن ـ کاشتن *P.* نشر البذر ـ القا البذر *T.* اکمک ـ تخم اکمک ـ تخم اتمق ‖ Semer du blé, **de la navette** بغدای اکمک ـ زرع ابتمک Semer un champ تارلایی اکمک ـ تخم ایتمک ـ Figur. Semer la discorde, la **zizanie entre les personnes** اهالی بیننده فتنه تخمی صاچمق ـ نفاق ونفاق ایتمک Semer de mauvaises doctrines تخمی نشر ایتمک ـ de faux bruits, de fausses nouvelles ـ اراجیف واکاذیب ایتمک des [illegible] بو خصوصده تخم عداوت [illegible] On dit aussi, Semer en terre ingrate, pour dire, faire du bien à un ingrat تخم اتمق ـ ایتمک

On dit proverb. Il faut semer pour recueillir, pour dire, qu'on ne doit point espérer de profit, à moins que d'avoir travaillé *T.* اکمین بیچمز *P.* [illegible] تحصیل المدد [illegible]

On dit aussi, Semer des piéges sur les pas de quelqu'un بر كمسنه‌نك كذركاهنه ترتيب حبايل مكر وخديعت ايتمك

Et semer de l'argent, pour dire, distribuer de l'argent à des personnes que l'on veut attirer dans son parti *A.* نشر الدرهم والدينار *P.* اقچه *T.* سيم وزر پاشيدن ـ سيم وزر افشاندن || Il faut semer de l'argent pour gagner le peuple جلب قلوب ناس ايچون نشر سيم وزر ايتملو در

Semé. *A.* مزروع *P.* كاشته *T.* اكلمش || Terre semée de blé حنطه ايله مزروع بر تارلا

SEMESTRE, adj. Qui dure six mois *A.* متمادى نصف السنة *P.* نيم ساله *T.* يارى ييللق ـ يارى ييل سورر || On a rendu ce parlement semestre فلان پارلامنتونك مجلسى نيم يارى ييل سورمك ـ ساله اولمق اوزره ترتيب اولندى اوزره

SEMESTRE, subst. L'espace de six mois consécutifs *A.* موقت ـ مدت شش ماهه *P.* موقت النصف السنة ـ ستة الاشهر *T.* مدت نيم ساله يارى ييللق ـ التى آى ـ التى آيلق || Il est de semestre مدت شش ماهه بر تمنده در Cette cause se jugera dans votre semestre بو دعوا سنك التى آيلق مدتنك انقضاسنده رؤيت اولنه‌جقدر

On appelle Congé de semestre, un congé de six mois accordé aux militaires *A.* اذن المعافية عن الخدمة موقتاً *T.* موقتاً خدمتدن عفو ايچون ويريلان اذن

SEMESTRIER. Il se dit d'un militaire absent de son corps par congé *A.* مهلت معينه ايله *T.* معاف عن الخدمة موقتاً موقتا خدمتدن معاف اولان ـ خدمتدن معاف اولان

SEMEUR. Celui qui sème du grain *A.* زراع ـ زارع pl. زراعين ـ تخم *P.* بذار ـ بذار بين pl. برزكر ـ كشتكار *T.* تخم افشان ـ اكيجى ـ On dit figur. Semeur de discorde, de zizanie *A.* مبذر الفتنة والنفاق ـ الشقاق والنفاق *P.* تخم ناشر البذر نزاع وشقاق تخمى صاحبى *T.* افشان فتنه واشوب Et semeur de faux bruits ناشر اراجيف واكاذيب

SEMI. Demi *A.* نصف *P.* نيم *T.* يارم ـ يارى Il ne se dit que lorsqu'il est joint à un autre mot || Une semi-preuve نصف دليل ـ نيم دليل Une fleur semi-double نيم قاتمر شكوفه

SÉMILLANT. Remuant, extrêmement vif *A.* مفز *P.* جست وچالاك *T.* جيوه لك || Enfant sémillant جست وچالاك بر طفل

SÉMINAIRE. Lieu destiné pour instruire les ecclésiastiques *A.* مدرسة الرهبان *P.* درسخانهٔ راهبان *T.* كشيش مدرسه‌سى || Le séminaire d'un tel diocèse فلان پسقپوسلقده اولان رهبان مدرسه‌سى

SÉMINAL. T. d'Anat. Qui a rapport à la semence *A.* نطفى *P.* متعلق آب پشت *T.* منى يه متعلق || Les vésicules séminales اوعيهٔ منى ـ اوعيهٔ نطفيه

SEMIS. L'espace de terre où l'on a répandu les semences de plantes, de fleurs et d'arbrisseaux *A.* مزرعة البزور النباتات ـ مزرعة البزور البجلات ـ مزرعة البزور الازهار *P.* كشتزار نبات يا چيچك يا اغاج *T.* كياه يا شكوفه يا بنكپا فدانلرى تارلاسى

SEMOIR. Sac où le semeur met le grain qu'il répand sur la terre *A.* كيس البذور *P.* كيسهٔ تخم *T.* تخم طوبره‌سى

Il se dit aussi d'une machine qui sert à répandre la semence *A.* جرة *P.* آلت تخم افشان *T.* تخم قفسى

SEMONCE. Invitation faite pour quelque cérémonie *A.* دعوت *P.* خواندن || Tous les dignitaires se trouvèrent à la cérémonie, après la semonce qui leur avait été faite اصحاب مناصبك جملهسى اجرا اولنان رسمده مدعوا موجود ايدى

Il se dit aussi d'un avertissement fait par quelqu'un qui a autorité *A.* تنبيه pl. تنبيهات || Malgré toutes les semonces que son curé lui a faites, il ne s'est point corrigé محله پاپاسى طرفندن كنديه كره بعد اخرى تنبيه اولنمشيكن اصلاح نفس ايتمامشدر

SEMONCER. Faire un avertissement. V. Semonce.

SEMONCEUR. Celui dont la fonction est de porter des billets pour certaines convocations *A.* حامل التذكرة الدعوة *P.* رساننده‌ٔ دعوت تذكره‌سى كوتورن ـ دعوتجى *T.* دعوتنامه

SEMOULE. Pâte faite avec la farine la plus fine *A.* خمير معجن بالحوارى *P.* خمير بآرد سفيد آغشته *T.* خمير خاص اوبلو خمير

SEMPER-VIRENS. Expression Latine en usage parmi les fleuristes, pour distinguer un arbuste toujours vert *A.* دائمى البهار ـ دائمى الطراوة *P.* هردم تازه ـ هردمبهار *T.* بيخزان ـ دائم يشل

SEMPITERNEL. Il ne se dit qu'en cette phrase, Une vieille sempiternelle, pour dire, une femme très-vieille *A.* عجوزة ـ عجوز pl. عجوزات *P.* پيره‌زن *T.* قوجه قارى

SÉNAT. Assemblée de plusieurs personnes considérables, dans la

laquelle réside la principale autorité en certains États *A.* دیوان سنانو تعبیر اولنور *T.* دیوان بزرکان قوم *P.* الوجوه والاعیان جنوبزده اولان دیوان وجوه دیوان Le sénat de Gênes — Il se dit aussi du lieu où le sénat s'assemble *A.* دار — والاعیان سناتو دیوانی *T.* خانهٔ دیوان بزرکان قوم *P.* الدیوان الاعیان قپوسی

Il se dit aussi, en quelques États, de l'assemblée des personnes dont est composé un tribunal de Justice qui juge en dernier ressort *A.* مجلس القضاة العساکر *T.* قاضیعسکرلر مجلسی Le senat de Moscou موسقوده شهرنده اولان قاضیعسکرلر مجلسی

SÉNATEUR. Celui qui est membre d'un sénat *A.* اهل الدیوان ارباب الدیوان الاعیان pl. الاعیان

Et celui qui est membre d'un sénat qui juge en dernier ressort *A.* قاضی العسکر *T.* قاضیعسکر

SÉNATORIAL, ou SÉNATORIEN. Qui appartient au sénateur *A.* مختص بقضاة العساکر ـ مختص بارباب الدیوان الاعیان La dignité sénatoriale دیوان اعیان اربابنک مسندی

SENÉ. Plante purgative *A.* سنا ـ سنامکی *P.* سنا *T.* سنامکی Se purger avec du séné سنامکی ایله تنقیه اولنمق

SÉNEVÉ. La menue graine dont on fait la moutarde *A.* خردل *P.* خردل دانه سی ـ قچی *T.* اهوری ـ تخم سپید Et la plante qui produit cette graine *A.* نبات الخردل *P.* نبات خردل نباتی *T.* تخم سپید

SENS. Faculté de l'animal par laquelle il reçoit l'impression des objets extérieurs *A.* حاسّه pl. حواس Les cinq sens de nature حواس خمسهٔ طبیعیه La vue, l'ouïe, l'odorat, le toucher, le goût, sont les cinq sens حواس خمسه قوت باصره وقوت سامعه وقوت شامّه وقوت ذائقه دن عبارتدر Cela flatte les sens بو شی تفریح حواس ایدر Les sens trompent quelquefois حواس ظاهره بعضا موجب غلط اولور Il a dans sa vieillesse tous les sens aussi vifs, qu'un homme de vingt ans سن شیخوخنده کافهٔ حواسنی یکرمی یاشنده بر شاب تندرست مثالی زنده وقوی اولدیغی دوایه ایلدی

On dit en style de morale Chrétienne, Ne refuser rien à ses sens, pour dire, s'abandonner à tous les plaisirs que les sens demandent نفس امارهنک ـ هوای نفسه کلیا تبعیت ایتمک Et mortifier ses sens, pour dire, se priver des plaisirs des sens هوای نفسی قهر ـ اماتهٔ نفس ایتمک اسیری اولمق ایتمک

SENS. La faculté de comprendre les choses, et d'en juger selon la droite raison *A.* عقل ـ ادراک ـ فراست *P.* هوشیاری ـ مدرکت ادمدر *T.* آکلایش فرهنکی C'est un homme de sens de bon sens سداد عقله مالکدر ـ عقل سلیم صاحبیدر Il a le sens droit استقامت عقلی وار در troublé, égaré, aliéné مغشوش العقلدر ـ مختل الدماغدر ـ مسلوب العقلدر Il n'a que le bon sens naturel et sans culture عقلی بالطبع سداده مقارن اولوب اثر تادیب وتربیه دن کلیا عاریدر Ce qu'il vous dit là est de bon sens دیدیکی کلام معقولدر ـ عقل سلیمه مواففدر ـ موافقدر Il est de sens rassis عقل سداد عقله راسب صاحبیدر

SENS COMMUN. La faculté par laquelle les hommes jugent raisonnablement des choses *A.* عقل عادی البشر || Cela est contre le sens commun بو حالت عقل عادئ بشره منافیدر C'est un sot qui n'a pas le sens commun عقل عادئ بشردن بهرهسی یوق بر احمقدر Cela choque le sens commun عقل عادئ بشری تعنیف ایدر بر حالتدر

SENS, se prend aussi pour La signification d'un mot, d'une phrase *A.* معنی pl. معانی ـ مفهوم ـ مآل ـ مفاد *P.* مغزا ـ چم Prenez bien le sens de ce que je vous dis دیدیکم کلامک معناسنی بر ایوجه اخذ ایله Le vrai sens de la loi قانونک مفهوم حقیقیسی Détourner le sens d'un passage عبارهنک عبارهیه تأویلا ـ معناسنی جهت اخرایه صرف ایتمک Ce que vous dites n'a point de sens دیدیککز معنا ویرمز کلامک بر درلو معناسی یوقدر ـ کلام کلیا معنادن عاریدر Il rend une un grand sens دیدیککز کلام معنای واسعهیی بو عبارهنک ایکی معنایه محتملدر Cette phrase souffre deux sens درلو معنایه تحملی وار در Des paroles à double sens کلمات ذو الوجهین Un sens forcé معنای ضروری ـ زورلی معنا Le sens propre, allégorique, figuré, littéral معنای موضوع ومعنای مرموز ومعنای مجازی ومعنای تحت اللفظ

SENS, signifie aussi, avis, opinion *A.* فکر ـ رأی *P.* اندیشه Vous ne donnez pas dans mon sens فکرمه وارهمیورسکز Selon mon sens رأیمه کوره Il est fort attaché à son sens رایندهٔ کندو رأیمه قالسه A mon sens غایت مصرّ در

SENS. Un des côtés d'une chose, d'un corps *A.* جهت pl. جهات ـ

طرف - يوز .T سو - رو .P وجه pl. وجوه || Mettre cette couverture de ce sens-là بو پوشيده‌يى شو جهته توجيه ايله - بو شئ من شو طرفده دوندر Cela a tant de pieds à tous sens بو شيئك هر طرفى شو - جميع الجهات شو قدر قدمدر - قدر قدمدر - Figur. || Il a pris cette affaire-là de tous les sens qu'on a pu imaginer بو مصلحتده فكر وخياله كلهبيله‌جك جميع وجوه ايله تشبث ايلدى De quelque sens que vous preniez cette affaire بو ايشى هر قنغى جهتدن طوتدجق اولور ايسه‌ك J'ai tourné cet homme-là de tous les sens, et je n'ai pu rien tirer شو آدمى هر جهتدن چويردم بنده بر شئ تحصيل ايده‌مدم

SENS DESSUS DESSOUS. Il se dit d'une chose qui est tellement bouleversée, qu'on ne reconnait plus ni le dessus ni le dessous .A آلت اوست .T زير وزبر .P شذر مذر - منكوساً ومقلوباً

SENSATION. Impression que l'âme reçoit des objets par les sens .A حس || Il est difficile d'expliquer comment se fait la sensation حسك نوجهله حاصل اولديغنى شرح وتفسير ايتمك امر مشكلدر Sensation agréable, douloureuse حس لطيف وحس موجب الالم

FAIBLE SENSATION, se dit figur. de ce qui produit une impression marquée dans le public .A تهيز الاذهان الناس | Cet événement, ce livre a fait une grande sensation بو حادثه وياخود بر دفعه ظهور ايدن كتاب تهيز اذهان ناسه بادى اولمشدر

SENSÉ. Qui a du bon sens, de la raison .A عاقل pl. عقلا - خردمند - دانا - هوشيار .P ذوى الدراية pl. ذوالدراية - مدرك ارباب - عاقل .T عقللو - اوصلو || C'est un homme sensé عاقل آدمدر درايتمندر

Et qui est conforme à la raison, au bons sens .A معقول - مقارن الصواب - موافق باصول العقل .P خرد نما || Une réponse bien sensée جواب باصواب - جواب معقول Il a fait une action fort sensée عقل ورويته مقارن بر عمل خير ايشلدى Cela est fort sensé بغايت معقول ومستحسندر

SENSÉMENT. D'une manière sensée حسب القانون العقل - بالعقل والدراية - موافقاً باصول العقل .P خردمندانه - هوشمندانه - عاقلانه .T عقللوجه - عقللولق ايله || Il parle sensément عاقلانه سويلر Tout ce qu'il fait, il le fait sensément هر نه ايشلر ايسه قانون عقله ودرايته موافق صورت ايله كافهٔ افعالى قانون عقله موافقدر - ايشلر

SENSIBILITÉ. Disposition du corps ou de l'esprit à recevoir facilement les impressions des objets .A سرعة الحس .P زودحسى .T حسى - حسك تيزلكى || Il est d'une grande sensibilité à toutes les impressions de l'air هوانك هر كونه تغييرنده سرعت حسى درجهٔ كمالده در Il a une égale sensibilité pour le froid et pour le chaud حرارت وبرودتده سرعت حسى مساويدر La sensibilité des parties nerveuses اعضاى ذوى الاعصابك سرعت حسى Avoir une grande sensibilité pour la gloire بر كمسنه‌نك شان وشهرت خصوصنده غاية الغايه سرعت حسى اولمق Sa sensibilité sur le point d'honneur, sur tout ce qui regarde la réputation, est extrême عرض وناموس بابنده وحسن صيت ونام خصوصنده زودحسى مرتبهٔ افراطده در Être d'une grande sensibilité aux moindres reproches بر كمسنه‌نك جزئى تعزيراتده سرعت حسى اولمق - On dit en Physique, La sensibilité d'un thermomètre, d'une balance, pour dire, la facilité qu'ils ont à marquer les plus légères différences مقياس هوانك وميزانك سرعت حسى

SENSIBILITÉ, se dit aussi des sentimens d'humanité qui font qu'on est touché des misères d'autrui .A رقة القلب - تأثر البال .P نرمدلى - رنجيذيرى دل .T يوركك يوموشقلغى - شفقتلو || C'est une chose très-louable que la sensibilité pour les misères d'autrui آخرك درد ومحنتيچون متأثر البال اولمق خصايل ممدوحه‌دندر

Il se dit aussi des sentimens de tendresse, d'amour .A ملاينة القلب .P نرمى دل .T يوركك يوموشقلغى || Il est d'une extrême sensibilité aux impressions de l'amour انطباعات عشقه ملاينت قلبى افراط اوزره در

SENSIBLE. Qui a du sentiment .A حساس - ذوحس .P حسمند .T دويار - حسلو || L'œil est une partie fort sensible عين بغايت حساسدر Les parties nerveuses sont les plus sensibles اعضاى ذوى الاعصابك حسى غالبدر Ce cheval a la bouche fort sensible بو آتك آغزى بغايت حساسدر

Et qui se fait aisément sentir .A شديد - سريع الاحساس .P زودى حس كرده - سريع التأثير - الاحساس .T قولاى || Le froid est bien sensible cette année بو سنه هوانك برودتى خيلى مرتبه سريع التأثير در Le mal de dents est un mal très sensible وجع اسنان غاية الغايه شديد الاحساس - Figur. || C'est un déplaisir bien sensible de اولان اوجاعدندر

perdre ses amis احبّا واصدقادن محرومیّت بغایت شدید
بکا التأثیر اولان اکداردر Il m'a fait un plaisir très-sensible
بغایت شدید الاحساس اولدجق بر لطف وهمّت ایلدی
Il a eu une joie sensible قوی الاحساس بر انشراح درون
اولبابده ازجان حاصل ایلدی J'en ai une satisfaction sensible
ودل محسوسم اولمش وجهله راضی وخشنودم

Sensible, signifie aussi figur. Qui est aisément ému, touché des misères d'autrui *A.* رقیق القلب ـ متأثر البال *P.* غمخوار ـ || Sensible یورکی یومشق ـ یورکی فولای صیزلر *T.* نرم دل ـ On aux maux d'autrui اخرک محن واکداریله متأثر البال ـ dit aussi, Sensible à l'amitié, à l'amour علاقهٔ عشق ومحبّته ـ En parlant des choses تأثر قلبی ـ ملاینت قلبی غالبدر ـ dont on est le plus touché, on dit, que c'est son endroit sensible تأثر بالی غالب اولدیغی طرفیدر

Sensible. Qui tombe sous les sens, qui se fait apercevoir *A.* در حس ـ حسّا بدیدار *P.* مدرک ـ حسّا معلوم ـ محسوس کوزه کورینور ـ بللو *T.* ایندہ || Le flux de la mer n'est sensible que proche des côtes مد دریا یالکز قرب ساحلده محسوسدر

SENSIBLEMENT. D'une manière sensible, perceptible *A.* محسوسا کوز کوره ـ بللو اولدرق ـ دوبیدارق *T.* آشکاره *P.* عیاناً ـ عیانا بللو ـ محسوسا معلوم اولور || Cela se connait sensiblement میاه نهرک تزایدی On voit croître sensiblement la rivière اولور عیانا ومحسوسا مشاهده اولور

Et d'une manière qui affecte le cœur *A.* عن ـ بتأثر البال صمیم البال *P.* از درون ـ متأثرانه *T.* جانی وکوکلدن Il a été sensiblement touché de cette perte فلان شیئک فوتی تقریبیله متأثر البال اولمشدر Je vous sais sensiblement obligé عن صمیم البال ممنون لطفک اولمشم

SENSITIF. Qui a la faculté de sentir *A.* حسّاس *P.* حسدار *T.* دویار ـ حسلو

SENSUALITÉ. Attachement aux plaisirs des sens *A.* شهوانیت غلبة الشهوة ـ *P.* فزونی شهوت *T.* شهوت آرزوللغی Boire avec sensualité غلبهٔ شهوت ایله ایچمک Être plongé dans la sensualité غریق دریای شهوانیت اولمق Il se livre dans les sensualités les plus recherchées زیاده تکلفلو اولان مشتهیات نفسه منهمکدر

SENSUEL. Voluptueux, attaché aux plaisirs des sens *A.* شهوانی le fem. شهوا pl. شهاوی ـ شدید الشهوة ـ عبید الشهوة ـ شهوت *P.* منهمک فی شهوات النفسانیّة ـ اسیر الشهوة هوای نفسه دوشکون ـ شهوات نفسه دوشکون *T.* پرست || C'est un homme sensuel اسیر شهوتدر ـ شهوانی بر ادمدر Une femme sensuelle بر زن شهوا Mener une vie sensuelle شهوات نفسانیّه تبعیت ایله تعیش ایتمک

SENSUELLEMENT. D'une manière sensuelle *A.* منهمکا ـ شهوانیّا فی شهوات النفسانیّة *P.* با شهوت پرستی *T.* هوای نفسه دوشکون اولدرق || C'est un homme qui vit fort sensuellement غایة الغایه شهوات نفسانیّه تبعیت ایله تعیش ایدر بر ادمدر

SENTENCE. Dit mémorable, apophtegme, maxime qui renferme une pensée louable *A.* قول معتبر pl. اقوال معتبرة ـ قول واجب ـ الاعتبار pl. اقوال واجبة الاعتبار *P.* گفتار با اعتبار *T.* معتبر سوز

On dit proverb. d'un homme qui affecte de parler gravement, et de dire à tout propos des moralités générales, C'est un homme qui ne parle que par sentences اقوال حکما افاده ایدر صورتنده تکلم ایدر بر ادمدر

Sentence. Jugement rendu par des juges *A.* حکم pl. احکام ـ اعلام شرعی pl. اعلامات شرعیّة , Sentence contradictoire بعد الاستماع الخصما ویریلان حکم provisoire حکم قطعی arbitrale صدور بر قدر جاری اولمق اوزره ویریلان اعلام juridique حکم طرفندن ویریلان اعلام criminelle اعلام شرعی جنایته متعلق دعوالک اعلامی Sentence de condamnation بر کمسنه نک علیهنه جریان ایدن حکمی متضمن اعلام Confirmer une sentence اعلامی تصدیق ایتمک بر قطعه اعلام l'exécuter مقتضای حکمی اجرا ـ حکمی انفاذ ایتمک la faire casser حکمی ابطال ایتمک

On dit proverb. De fou juge, briève sentence, pour dire, que c'est faute de lumière qu'on décide trop vite حاکم جاهل اولنجه اعلامی آیده بصار

Il se dit aussi du jugement de Dieu contre les pécheurs *A.* حکم العقوبة || Les pécheurs recevront leur sentence au jour du jugement روز باز خواستده مذنبین مظهر حکم عقوبت اولدجقلر در Lorsque Dieu prononcera la sentence contre les pécheurs جناب رب قهّار اهل جرم ومعصیت علیهنه حکم عقوبتی اصدار ایده جکی وقتده

SENTENCIER. Condamner quelqu'un par une sentence *A.* حکم

بر كمسنه‌نك اوزرينه *T.* بر كسى حكم كردن *P.* عليه اوزرينه حكم ايلنمشدر، حكم ايتمك ‖ Il a été sentencié

SENTENCIÉ. *A.* عليه محكوم *P.* بر او حكم كرده *T.* اوزرينه حكم جريان ايتمش ـ حكم اولنمش

SENTENCIEUSEMENT. D'une manière sentencieuse *A.* على طريق افادة احكام *T.* على طريق الافادة الاقوال الحكماء ـ الحكم افادهٔ احكام صورتنده ‖ Parler sentencieusement صورتنده سوق كلام ايتمك

SENTENCIEUX. Qui contient des sentences, des dits remarquables *A.* متضمن الاحكام ـ مشتمل الاقوال المعتبرة ‖ Discours sentencieux اقوال معتبره‌يى مشتمل بر مقاله ـ On dit aussi, Un homme sentencieux اقوال حكماء افاده ايدر صورتنده تكلم ايدر بر آدم

SENTEUR. Odeur *A.* رائحة pl. روائح *P.* بو *T.* قوقو

Il se prend aussi pour Parfum *A.* عطر pl. عطريات ـ معطر *T.* عطريات ـ خوشبو *P.* اطياب pl. طيب كوزل قوقولو ‖ Des eaux de senteur مياه معطره ـ مياه عطريات ـ كوزل ‖ De la poudre de senteur سفوف معطر ـ قوقولو صولر قوقولو توز

SENTIER. Chemin étroit au travers des champs, des bois, etc. *A.* مسالك pl. مسلك ـ مراتع pl. مرتع ـ شركات pl. شرك *P.* تنكنا ـ *T.* چيغر ـ يولى ـ چوبان يولى ‖ Il y a un sentier qui abrège le chemin بر چيغر وار كه طرزنده يولى قصالدر ‖ Ce sentier passe dans la prairie بو چوبان يولى اوچنده چيغار در

Au figuré on emploie les mots *A.* منهج ـ سبيل ـ طريقه *P.* راه *T.* يول ‖ Suivre les sentiers de la vertu صراط مستقيم صلاحده طريقهٔ ايفاء صلاح ونقرابيه سالك اولمق ـ اتباع ايتمك

SENTIMENT. La faculté de sentir *A.* حس ـ حاسّه ‖ Sentiment vif, douloureux, agréable حاسّه ذكيه يا فاجعه يا فرحبخشا ـ Avoir le sentiment exquis لطافت حس ايله محبوب اولمق ‖ délicat دقيق وادراك حسى اولمق ‖ Il y a encore quelque sentiment dans cette partie بو عضوده هنوز بقيهٔ حس وار در ‖ Il n'y a plus de sentiment dans son bras قولنده اثر حس قالمدى ‖ Il semble qu'il soit mort, il n'a plus de sentiment غالبا ميتدر هيچ معدوم الحسدر ‖ Il a perdu le sentiment مسلوب الحواسدر ـ حسى زايل اولمشدر ‖ Il se dit aussi de la connaissance que nous avons de ce qui se passe en nous ‖ Il y a des choses que nous ne connaissons que par sentiment

بعض حالات وار در كه حس ايله مدرك ومعلوم اولور

SENTIMENT, se dit aussi des affections et de tous les mouvemens de l'âme *A.* خاطرة pl. خاطرات ـ فكر pl. افكار ‖ Sentiment noble, élevé خاطرهٔ كريمه وجليله ‖ généreux خاطرهٔ جوانمردى وسماحت ‖ bas, lâche خاطرهٔ دنيه ولئيمه ‖ d'amour, خاطرهٔ عشق ومحبت ‖ de joie خاطرهٔ شادمانى ومسرت ‖ de probité فكر نزاهت وبرارت ‖ de tendresse فكر حنين ـ خاطرهٔ مهربانى وتعطفات ‖ de haine, de colère, de vengeance فكر بغضا وعدوان وكينه وتعصب ونار انتقام ‖ de reconnaissance خاطرهٔ حق شناسى وتشكر ‖ d'estime, de respect فكر حرمت وتوقير ‖ Il est mort dans de grands sentimens de piété خاطرات تعبّد ذاتى اوزره ايكن دار بقايه ارتحال ايلدى ‖ C'est un homme qui a des sentimens honnêtes خاطرات عرض وناموس ايله مجبول بر آدمدر ‖ On dit absolument, Avoir des sentimens, pour dire, avoir des sentimens d'honneur, de générosité افكار كريمه ـ خاطرات كريمه صاحبى اولمق

On dit aussi, Être capable de sentimens, pour dire, avoir l'âme sensible, délicate رقيق القلب اولمق ـ يومشق يوركلو اولمق

On appelle Sentimens naturels, certains mouvemens qui sont inspirés par la nature *A.* رغبت ـ ميل طبيعى ـ ميل جبلى رغبات فطريه pl. فطريه ‖ La tendresse des pères envers leurs enfans, et celle des enfans envers leurs pères, sont des sentimens naturels والدلك اولاد حقنده واولادك پدرلرى حقنده اولان حنين ورقت رغبات فطريه قبيلندندر ‖ Ce père a perdu tous les sentimens de la nature بو پدرده رغبات جبليه‌دن ذره‌جه قدر اثر قالمدى ‖ Il n'a aucun sentiment d'humanité, de générosité, d'amitié فلان كمسنه‌نك لطف ومروت وعلو همت وعلاقهٔ محبت بابنده اصلا ميل طبيعيسى يوقدر

SENTIMENT. L'opinion qu'on a de quelque chose *A.* اعتقاد pl. اعتقادات ‖ Bon sentiment حسن اعتقاد ‖ mauvais سوء اعتقاد ‖ Il est dans de bons sentimens خيريه‌سى وار در ‖ Il n'a pas de sentimens bien orthodoxes اعتقاداتى ايمان صحيحه موافق دكلدر ‖ Je ne suis pas de son sentiment بنم اعتقادم موافق دكلدر ‖ Je suivrai toujours vos sentimens سنكك اعتقادكزه تبعيت ايده‌جكم ‖ Selon mon sentiment بنم اعتقادمجه كوره ‖ Parler contre son propre sentiment بر كمسنه كندى اعتقادينه مخالف كلام سويلمك

On dit, Juger d'une chose par sentiment, pour dire, par la

seule impression qu'on en reçoit, sans aucun autre examen *T.* نظرۀ اولیده حکم ایتمک

SENTIMENT, en parlant des chiens, se dit de leur odorat *A.* قوّت شامّة *P.* قوّت بوییدن *T.* قوقولمه || Les chiens ont d'ordinaire le sentiment tres-fin کلاب قسمنک قوّت شامّه‌سی عادتا پك کسکیندر

SENTINE. La partie la plus basse du navire, dans laquelle s'écoulent toutes les ordures *A.* قنطاس السفینة ـ قنطاس *P.* کمی سنتنه‌سی ـ سنتنه *T.* آیداق کشتی

SENTINELLE. Fantassin qui fait le guet le jour ou la nuit pour la garde d'un camp, d'une place *A.* ربیئة *P.* دیده‌بان *T.* قراغول ـ قراول ـ دیده‌بان || Poser la sentinelle قراغول نفرینی نصب ایتمک la relever دکشدرمک ـ قراغولی تبدیل ایتمک On posa des sentinelles à toutes les portes, à toutes les avenues بالجمله قپولرده ومداخل قراغوللری ومواردده دیده‌بانلر وضع اولندی Visiter les sentinelles یوقلمق

Il se prend aussi, pour la fonction de la sentinelle *A.* مرابطة *P.* نگهبانی *T.* دیده‌بانلق ـ قراغوللق || Faire sentinelle aux portes قپولرده قراغوللق ایتمک Être en sentinelle قراغوللق خدمتنده اولمق

FAIRE SENTINELLE, se dit figur. pour Attendre, guetter *A.* ترقّب *P.* نگهبانی کردن *T.* گوزتمک ـ دیده‌بانلق ایتمک ـ بکلمک || J'ai fait sentinelle pendant une heure pour vous voir passer سنک کچدیککزی منتظرا ایکی ساعت دیده‌بانلق ایلدم

SENTIR. Recevoir une impression par les sens *A.* احساس ـ حسّ *P.* حسّ کردن *T.* دویمق || Sentir un frais agréable بر لطیف سرینلک ـ لطیف حسّ ایتمک une chaleur douce, une grande douleur de tête بر حرارت ملایم ـ بر شدید صداع un grand plaisir بر حظ عظیم ـ شدید حسّ ایتمک Quand on est bien las, on sent un grand plaisir à se reposer احساس ایتمک کشی کرکی کبی یورلدقده دکلنمکدن فرح عظیم حسّ ایدر La faculté de sentir حاسّه ـ قوّت ـ Il se dit aussi des impressions, des affections que l'âme éprouve || Il a senti une grande joie de la nouvelle qu'il a reçue کندویه وارد اولان خبردن سرور عظیم حسّ ایلدی Il a senti une grande affliction de la mort de son fils اوغلنک وفاتی خبرندن شدید حزن عظیم حسّ ایلدی

Il signifie aussi, éprouver || Il sentira ma colère خشم وغضبمی احساس ایده‌جکدر Il lui fera sentir sa colère غضب وانفعالنی فلانه دویوره‌جقدر

SENTIR. Flairer *A.* استنشاق ـ استشمام ـ تشمّم *P.* بوییدن *T.* قوقلمق ـ انبوییدن || Sentir une rose بر کل استشمام ایتمک Quand il sent des parfums, il se trouve mal عطریات استنشاق ایندکچه مزاجی مختل اولور Il est enrhumé, il ne sent rien مزکوم اولمغله استشمام ایده‌مز

Il signifie aussi, exhaler une certaine odeur *A.* افاحة ـ نشر *P.* الرایحة *T.* بوی افشاندن ـ قوقمق ـ قوقو یایمق || Sentir bon رایحۀ لطیف قوقمق ـ افاحۀ رایحۀ طیّبه ایتمک mauvais بد قوقمق ـ کریهه افاحه ایتمک Cela sent trop fort بو شی بر ـ بو شیدن بر بوی تیز منتشر اولور ـ رایحۀ ذفرا افاحه ایدر بو شیئک کسکین قوقوسی وار در

On dit figur. Cela ne sent pas bon, pour dire, qu'il peut avoir des suites fâcheuses بو ماده‌نک فنا قوقوسی کلیور

En parlant de la viande et du beurre, on emploie les mots *A.* نَتِم *P.* بوی بد بستن *T.* قوقمق ـ La mauvaise odeur qui sort de ces choses gâtées, s'appelle *A.* نَتِمة ـ زُهمة ـ زهومة *P.* بد بویی *T.* فنا قوقو

On dit, Sentir de la bouche, ou que l'haleine d'un homme sent *A.* بَخَر *P.* دهان بوی بد ـ از دهان خلوف رفتن *T.* اغز قوقمق ـ V. aussi Haleine.

Et sentir des aisselles *A.* صُنان *P.* از بغل بوی بد رفتن *T.* قولتق قوقمق ـ La mauvaise odeur qui s'exhale des aisselles, s'appelle *A.* صُنان *P.* بغل بد بویی *T.* قولتق قوقوسی

Et sentir des pieds *A.* ذفر القدم *P.* پای بوی بد بستن *T.* آیاق قوقمق ـ La mauvaise odeur des pieds s'appelle *A.* ذفر القدم *P.* پا بد بویی *T.* آیاق قوقوسی

Et sentir le brûlé *A.* دُخَن *P.* بوی دودگنده امدن *T.* یانق قوقمق ـ تیتسی قوقمق ـ قوقو تیتونسی اولمق

SENTIR, mis absolument, signifie, sentir mauvais *A.* ذفر ـ انتان *P.* بد بوییدن ـ بد رایحه دادن *T.* فنا قوقمق ـ قوقمق

SENTIR. Avoir les qualités, les manières, l'air de... *T.* فلانده بر شیئک قوقوسی اولمق || Il sent l'enfant de bonne maison, l'homme de qualité فلانده اهل نسب اولادی یاخود ارباب حیثیت ناصیۀ حالنده کبیرزاده‌لک یاخود ـ حیثیت قوقوسی وار در ارباب حیثیت صورتی بدیدار در Cette action-là ne sent

point l'honnête homme شوعملده براهل عرض آدمی قوقوسی
Cette proposition sent l'hérésie بو مسئلده رفض قوقوسی یوقدر وار در

Sentir. Avoir le goût, la saveur d'une chose *A.* طعم *P.* مزه - بر نسندنک دادی اولمق *T.* چاشنی داشتن - داشتن || Cette soupe ne sent rien بو چوربانک هیچ داد ویرمک
Cette eau sent la terre بوصوده طپراق بر درلو دادی یوقدر
Cette carpe sent la bourbe بو سازان بالغنده طعمی وار در بالچق طعمی وار در

Sentir. S'apercevoir, connaître *A.* ادراک - درک - احساس *T.* حس کردن - دانستن - شناختن - در یافتن *P.* فهم بیلمک - آکلامق - طویمق || Je sens bien qu'on me trompe بنی تخدیع قیدنده اولدقلرینی احساس ایدرم
Je me sens trop faible pour cela بو بابده عجز وضعفم درجهٔ کمالده
Je sentais bien qu'on n'y allait pas de bonne foi بیلورم - اولدیغنی حس ایدرم صدق طویت ایله حرکت اولنمدیغنی
Il sentait bien qu'on ne le craignait plus کندودن فهم ایدر ایدم
Il sent son ignorance خوف اولنمدیغنی آکلار ایدی - جهلنی آکلار
sa force قوتنی درجسنی نا دان اولدیغنی درک ایدر - On dit dans le même sens, Je le sentis venir de loin, pour dire, je pénétrai où il en voulait venir نره یه قدر کلدجکنی دوردن حس وادراک ایتمشم

On dit proverb., qu'un homme sent de loin, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin *A.* بعید النظر *P.* دور بین *T.* ایراق کورر

Se sentir. Sentir en quel état on est *A.* احساس فی نفسه *P.* در خود حس کردن *T.* کندوسنده دویمق || Je me sens bien, je ne suis pas si malade qu'on croit ظن ایتدکلری مرتبه ده خسته حال اولمیوب نفسمده برو صحت حس ایدرم
Il est si ravi, il a tant de joie, qu'il ne se sent pas غلبهٔ طرب وسروردن حس نفس ایدمز - On dit aussi, Il ne se sent pas de joie کندویه - کمال سروردن ضبط نفس ایدمز - Et se sentir de quelque chose, pour dire, simplement, sentir quelque chose || Depuis quand commence-t-il à se sentir de la goutte? قنغی وقتدنبرو نقرس علتنی حس ایتمکه باشلادی
Il ne se sent point des incommodités de la vieillesse احتیارلق حالنک اذیتلری اصلا محسوسی دکلدر

On dit, Se sentir de quelque mal, de quelque bien, pour dire, en avoir quelque reste *A.* اثر *P.* حس الاثر *T.* اثر چیزی حس
بر شیئک اثرینی دویمق *T.* کردن || Il a eu la fièvre quarte, il s'en sent encore مقدما مبتلا اولدیغی حمای ربعک الی الآن آثارینی حس ایتمکده در
Il se sentira long-temps de cette blessure بو یاره نک اثرینی چوق زمان احساس ایتمکدن خالی اولدجغی یوقدر
Ce pays se sent encore de la guerre بو مملکت سفرک آثارینی حالا حس ایتمکده در

On dit d'une personne engourdie, qu'elle ne se sent pas *A.* مسلوب الحواس *P.* بیحس *T.* حسنی قالمامش || Il ne se sent pas de froid برد شدید تأثیرندن مسلوب الحواسدر
Il est si engourdi qu'il ne se sent pas شول رتبه ده اویوشمشدر که مسلوب الحواسدر

Se sentir. Connaître ses qualités, ses ressources *A.* تعرف النفس *P.* خویشتنرا دانستن - خودرا شناختن *T.* کندوسنی بیلمک - کندو حالنی بیلمک || Il se sentait bien, quand il a entrepris une affaire si difficile بو یله بر امر مشکله مباشرت ایلدیکی وقتده کندو حالنی رعنا بیلور ایدی
Cet homme se sent, il ne souffrira pas qu'on manque à ce qu'on lui doit کندو حالنی بیلور مقولدن اولمغله حقنه رعایتی واجب اولان رسومده قصور اولنمسنی تحمل ایتمک احتمالی یوقدر

Se sentir. Avoir part au bien ou au mal *A.* اخذ الحصة *P.* حصه مند شدن - بهره مند شدن *T.* پای آلمق || S'il y a du bien ou du mal, il s'en sentira خیروشر هر نه ایسه کندوسی دخی حصه مند اولهجقدر
On a donné tant pour les domestiques, il faut le distribuer entre tous, afin que chacun s'en sente خدمتکارانه ویریلان شوقدر بخشش بینلرنده تقسیم اولنملو در که هر کس آندن بهره دار اوله

Senti. *A.* محسوس *P.* احساسکرده *T.* دویولمش

SEOIR. Être convenable *A.* لیاقت - خلاقت - جدارت *P.* درخور بودن - برازیدن - زیبیدن - سزیدن - چسپیدن *T.* یاقشق - یاقشمق - یراشق اولمق - یراشمق سزاوار بودن || Il faut voir si cela vous sied ou ne vous sied pas بو کلمک یاقشورمی - شئ سکا چسپانمیدر دکلمیدر باقلمق اقتضا ایدر یاقشمزمی نظر وملاحظه ایتمک لازمدر
Les couleurs trop voyantes ne vous siéront pas پک پرلاق رنکلر سکا جدیر
Cet habit vous sied bien بو لباس سکا یراشق کلمز - دکلدر
Il sied mal à un homme en place d'être léger dans ses discours سکا جدیر وزیبنده در منصبده اولانه کوره کلامنده خفت ایتمک لایق وچسپان دکلدر

SÉPARABLE. Qui se peut séparer *A.* قابل - ممكن التفريق ممكن الانفكاك - ممكن المفارقة - ممكن الانفصال - التفريق *P.* امكانپذير جدايى *T.* آيريلور - آيريله بيلور ‖ C'est une erreur en bonne morale, de prétendre que l'utile soit séparable de l'honnête امر منتفع به ايله امر مندوب ومستحسن برى برلرندن ممكن الانفكاك اولدقلريني دعوا ايتمك قواعد حسن ادبه نظراً محض خطا در

SÉPARATION. Action de séparer *A.* مفارقة - تفريق - فراق از - جدايى *P.* مفارزة - مفاصلة - فصل - مباينة - بينونة - فراق كلى *T.* آيريلمه ‖ Séparation entière هم جدايى فراق اليم مفارقت كامله fâcheuse, difficile à supporter مفارقت - تفريق سكنا تحمّلگداز Séparation d'habitation سكنا Rien n'est plus rude à des amis que la séparation احباب بيننده فراق ومباينتدن اشدّ بر عذاب جگر دوز يوقدر Un mur de séparation سدّ فارز - سدّ فاصل Ce fossé fait la séparation des deux héritages بو خندق ايكى ملكك بيننى اردونك تفريقندن Avant la séparation de l'armée تفريق ايدر فكّ اللحم *A.* La séparation des chairs d'avec les os - مقدّم اتى *T.* جدا سازئ گوشت از استخوان *P.* من العظم كميكدن آيرمه

La séparation des métaux. C'est l'action par laquelle on sépare des métaux qui étaient mêlés ensemble *A.* تمييز *P.* از هم جدا سازى *T.* آيروب بشقه چيقارمه

Séparation, se dit aussi pour Cessation d'amitié *A.* قطع العلاقة - شكست پيوند مهر ومحبّت *P.* فسخ الرابطة الالفة - المحبّة *T.* فسخ رشتهٔ الفت - كسشمه - بوزشمه ‖ On craint une séparation entre ces deux amis بو ايكى دوست بيننده قطع علاقهٔ محبّت اولندجغى خوف اولنور Séparation éclatante تواتر لو - كورلديلو كسشمه sans bruit بى صيت وصدا سزلديسز - بوزشمه

En parlant de communion et de secte, il signifie, abandon *A.* اعتزال - انزيال *P.* جدايى *T.* آيرلمه - آيريلش ‖ Il fit séparation avec sa secte فرقه سندن اعتزال ايلدى آيرلدى

On appelle Séparation de corps entre mari et femme, l'arrêt par lequel il est permis aux époux de ne plus habiter ensemble *A.* مباينة الزوجين - مباراة الزوجين *P.* از هم جدايئ زن وشوى *T.* قارى ايله قوجه نك آيرلشمسى

Et séparation de biens, l'arrêt qui rompt la communauté de biens *A.* فسخ المشاركة الاموال بين الزوجين *P.* شكست شركت اموال بميانهٔ زن وشوى *T.* قوجه ايله قارى آره سنده مال اورتاقلغنك بوزلمسى

On dit, Faire séparation, pour dire, rompre une association de commerce *A.* فسخ الشركة - مباراة الشركاء *P.* از شركت اورتاقلغى بوزمق - آيرلشمق *T.* شركت شكستن - جدا شدن ‖ Ces deux maisons avaient une raison commune; elles ont fait séparation بو ايكى خانه بيننده مشاركت تجارت وار ايدى بو دفعه شركتلريني فسخ ايتمشلر در

Séparation, se dit aussi de la chose même qui sépare *A.* فاصلة حاجز - فواصل *pl.* حاجز - حواجز *pl.* حايل - حوايل *pl.* جداساز *P.* ميانهٔ دو چيز *T.* بولمه ‖ Il faut ôter cette séparation بو فاصله نك ميانه دن دفعى اقتضا ايدر

On dit figur. Mur de séparation, pour dire, division, sujet d'inimitié - حدّ حاجز يكانگى واتحاد - سدّ حائل ودّ والفت بو ‖ Cet intérêt est un mur de séparation dans la famille حدّ فارز مصلحت اول خاندان ايچنده بر سدّ حائل يكانگى واتحاد در

SÉPARÉMENT. À part l'un de l'autre *A.* على الانفراد - منفرداً - مفارقاً - فرداً فرداً *P.* جداگانه *T.* آيرو آيرو - آيرو اولدرق ‖ Ils font leur ordinaire séparément بشقه بشقه طعام روزمره لريني اول كمسنه لرى ايرو اولدرق ايدرلر On les a interrogés séparément آيرو اولدرق Placez toutes ces choses séparément منفرداً ومفارقاً استنطاق ايلديلر بو شيئلرك جملهسنى فرداً فرداً وضع ايله

SÉPARER. Désunir des parties d'un même tout *A.* تفريق *P.* يك *T.* جدا كردن آيرمق ‖ Un seul coup lui sépara la tête ضربده كلّهسى بدندن آيرلدى Voilà des livres qu'on a mis pêle mêle, il faut les séparer par matière پراكنده و پريشان اولدرق وضع اولنان كتابلر ترتيب موادّ اوزره تفريق اولنمق اقتضا ايدر

Séparer. Faire que des personnes, des animaux, des choses ne soient plus ensemble *A.* ابانة - تفريق - المفارقة ايراث *P.* از هم جدا كردن *T.* آيرمق - برى برندن آيرى قومق - بشقه قومق ‖ La fortune, la mort, l'absence les a séparés فلك ياخود موت ياخود غيبت بينلريني ابانه ايتدردى Séparer des chevaux en différentes écuries بشقه بشقه آتلرى آخورلره تفريق ايتمك Séparer dans la cave le vin vieux du nouveau سردابده خمر عتيقى جديددن تفريق ايتمك

bon grain d'avec le mauvais حبوبات جیّده‌یی حبوبات خبیثه‌دن تمییز وتفریق ایتمک Au dernier jour, les anges sépareront les bons d'avec les méchants یوم قیامتده ملائکهٔ کرام ابرار واشراری بری برلرندن تفریق وتمییز ایده‌جکلر در Séparer les louis d'or d'avec les écus سکهٔ زری سکهٔ سیمدن آلتون ایله کمش سکه‌لرینی آیرمق ـ تفریق ایتمک Séparer deux hommes, deux animaux qui se battent دوبوشن ایکی کشی‌یی یا ایکی حیوانلری بری برندن آیرمق — On dit aussi, Séparer deux amis, pour dire, faire cesser leur amitié ایکی ایکی دوست ـ دوست بیننده ایقاع تفرقه وشقاق ایتمک آره‌سنده القای مباینت وشقاق ایتمک

On dit, Séparer de biens un mari et une femme, pour dire, ordonner en Justice qu'il n'y aura plus entre eux de communauté de biens *A.* حکم فی منع عن مشارکة الاموال بین الزوجین *P.* بمیانهٔ زن وشوی جداسازیٔ مال ایشان فرمودن *T.* قوجه ایله قاری بیننده مال اورتاقلغنک بوزلمسنی حکم ایتمک

On dit aussi, Séparer de corps le mari et la femme, pour dire, ordonner qu'ils n'habiteront plus ensemble *A.* حکم فی مباراة الزوجین *P.* با زن وشوی جدایئ همزندگانی حکم کردن *T.* قاری ایله قوجه‌نک بری برلرندن آیرلشمسنی حکم ایتمک

Séparer. Servir de bornes communes *A.* تفریق ـ فصل *P.* میانه حدّ فاصل شدن *T.* ما بین آره‌سنی آیرمق || Cette rivière sépare ces deux provinces بو نهر ایکی بیننده حدّ ـ مملکتک بیننی فصل وتفریق ایدر ایکی مملکتی بری برندن ایرر ـ فاصلدر Les Pyrénées séparent la France d'avec l'Espagne پیرنه طاغلری فرانسه ایله اسپانیا آره‌سنده حدّ فاصلدر

Séparer. Diviser un tout par quelque chose qu'on met entre les différentes parties *A.* تقسیم *P.* بخش کردن *T.* بولمک || Séparer une cour en deux par un mur فنای داری بر دیوار ایله ایکی یه تقسیم ایتمک une chambre en trois par des cloisons بر اوطه‌یی پرده‌لر ایله اوچه بولمک

Se séparer. *A.* انفصال ـ مفارقة *P.* جدا شدن *T.* آیرلمق || L'écorce de cet arbre s'est séparée بو آغاجک قشری منفصل اولمشدر Après avoir causé quelque temps ensemble, ils se séparèrent بینلرنده بر مدّت بعد المحاوره بری برلرندن آیرلمش در L'armée se sépara en deux corps اردو ایکی مفارقت ایتمشلر در تفریق اولندی ـ طابوره منفصل اولمشدر

Séparé. *A.* مباین ـ منفصل ـ مفارق *P.* جدا کرده *T.* آیرلمش *A.* منقسم *P.* بخش شده *T.* بولنمش

On dit, que deux personnes ont leurs droits séparés, pour dire, que leurs droits sont différents استحقاقلری بشقه بشقه در ـ هر برینک استحقاقی بشقه در

SEPT. Nombre qui suit immédiatement le nombre six *A.* سبعة Fém. سبع *P.* هفت *T.* یدی — Il se prend aussi pour Septième. V. ce mot.

SEPTANTE. Soixante et dix *A.* سبعون *P.* هفتاد *T.* یتمش

SEPTEMBRE. Le neuvième mois de l'année *A.* شهر ایلول *P.* مهر *T.* ایلول آیی

SEPTÉNAIRE. On dit, Nombre septénaire, pour dire, nombre de sept *A.* العدد السبعة

Septénaire, subst. Il signifie, chacune des parties de la vie de l'homme, qui est divisée en sept ans, à compter du jour de la naissance *A.* مدّة سبع سنین

Il signifie aussi, celui qui pendant sept années consécutives a professé dans une Université *A.* مداوم فی التدریس سبع سنین

SEPTENNAL. Qui arrive tous les sept ans *A.* سبعی *P.* بهر هفت سال آینده *T.* هر یدی ییلده بر اولان

SEPTENTRION. Nord *A.* شمال || L'aiguille aimantée se tourne toujours vers le septentrion پوصله‌نک مقناطیسلو ایکنه‌سی دائما سمت شماله مایل ومتوجه‌در Ce pays est au septentrion de celui-là بو مملکت فلان مملکتک سمت شمالیسنده کائندر

SEPTENTRIONAL. Qui est du côté du septentrion *A.* شمالی || L'Océan septentrional بحر محیط شمالی Les pays septentrionaux ممالک شمالیة

SEPTIÈME. Nombre ordinal qui suit immédiatement le sixième *A.* سابع *P.* هفتم ـ هفتمین *T.* یدنجی || Le septième enfant ولد سابع La septième génération بطن سابع ـ نسل سابع

Septième, subst. La septième partie d'un tout *A.* سُبع ـ سبیع *P.* یک هفت *T.* بر یدیده || Il est pour un septième dans cette affaire بو مصلحتده بر سبع حصّه‌سی وار در ـ یدیده بر پایی وار در

On dit, Le septième du mois, de la lune, pour dire, le sep-

آیکی .T روز هفتمین ماه .P یوم سابع الشهر .A tième jour
یدنجی کونی

SEPTIÈMEMENT. En septième lieu .A سابعاً .P هفتم .T یدنجی
یدنجیسی - اولدرق

SEPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des topiques qui font pourir les chairs .A مبلی اللحم .P پوسیده ساز گوشت .T اتی
چوریدیجی

SEPTUAGÉNAIRE. Âgé de soixante et dix ans .A بالغ السبعین .P هفتاد ساله .T یتمش یاشنده اولان || Les septuagénaires sont exempts de certaines charges publiques یتمش یاشنده اولنلر
بعض میری انقریالرندن معافدرلر

SEPTUPLE. Sept fois autant .A مضاعف سبع مرّات - سباعی
.P هفتتا .T یدی کرّه اولقدر

SEPTUPLER. Répéter sept fois .A تضعیف سبع - تسبیع
یدی کرّه ایتمک .T هفت بار کردن .P مرّات

SEPTUPLÉ. .A مضاعف سبع مرّات - مسبّع .P هفتتا .T
یدی قات اولان - یدی کرّه اولان

SÉPULCRAL. Qui a rapport au sépulcre .A متعلّق بالتدفین -
قبری - لحدی .P گوری .T مزارده‌کی || Cérémonies sépulcrales رسوم مرعیّهٔ تدفین Lampes sépulcrales قنادیل قبر Vases sépulcraux اوانئ لحد

SÉPULCRE. Il se dit des tombeaux des anciens .A قبر pl. قبور -
لحد pl. لحود .P دخمه .T مزار - سین || Sépulcre souterrain لحد زیر زمینده حفر اولنمش لحد orné لحد مزیّن taillé dans le roc صخرهٔ صمّا ایچنده نقر اولنمش بر لحد Bâtir un sépulcre انشای قبر ایتمک

Le sépulcre de Jésus-Christ est nommé Le saint sépulcre مرقد
مبارک

SÉPULTURE. Lieu où l'on enterre un corps mort .A مدفن pl.
مدافن .P گورگاه .T مزار یری || Il a choisi sa sépulture dans une telle église فلان کلیساده اختیار مدفن ایلدی

Il se prend aussi, pour l'inhumation même .A تدفین .P در
گور سازی .T کومه || Il a été privé des honneurs de la sépulture رسم تدفین اجراسنده اقتضا ایدن اسباب معتدّه
تعظیمدن محروم اولدی

SÉQUESTRATION. Action de mettre une chose en séquestre .A
حبس - توقیف .P حبسگذاری .T آلیقویمه

SÉQUESTRE. État d'une chose litigieuse mise en main tierce .A
وقف - محبوسیّت - احتباس .P حبسپذیری .T آلیقویمه ||
Les revenus de cette terre ont été mis en séquestre بو ملکک
حال محبوسیّته وضع اولندی - وارداتی حبس اولندی Le juge a ordonné le séquestre فلان مالک محبوسیّتی قبل
احتباس مال شرعدن تنبیه اولندی On a violé le séquestre
توقیف مال شروطی نقض - شروطنه مغایر حرکت اولندی
احتباس ماله دائر صادر اولان Il a éludé le séquestre اولندی
حکمدن بر تقریب تجنّب ایلدی - Il se dit aussi des personnes || Les parens sont demeurés d'accord de mettre cette fille en séquestre dans un tel monastère رضای والدین ایله بو قیزک
بر مناسترده محبوسیّتی خصوصنه قرار ویرلدی

Il signifie aussi, en termes de Droit, celui entre les mains de qui les choses sont mises en séquestre .A حافظ المال المحبوس
|| مال محبوس امانتکاری .T دارندهٔ مال حبس کرده .P
Il faut choisir un séquestre solvable مال محبوسی اودهمکه مقتدر
بر امانتکاره تسلیم ایتماو در

Il se dit aussi de la chose séquestrée .A مال محبوس .P مال
حبس کرده .T آلیقونلمش مال || On a mis un gardien infidèle qui a pillé le séquestre مال محبوس امین ومعتمد اولمیان بر
کمسنه‌نک ید حفظنه تسلیم اولنمغین ضیاعی اولمشدر

SÉQUESTRER. Mettre en séquestre .A حبس - توقیف .P
در حبس گذاشتن .T آلیقویمق || On a séquestré les fruits
محصولاتی حبس وتوقیف ایلدیلر

Figur. Écarter, séparer des personnes d'avec quelques autres .A
ابعاد - ابانه .P جدا کردن - دور کردن .T ایراقلشدرمق -
دفع ایتمک - ایرمق || C'est un homme fâcheux, il faut le séquestrer d'avec nous فلان کمسنه شدید النفس برآدم اولمغله
ایچمزدن دفع اولنملو در - یانمزدن ابعاد اولنملو در

SÉQUESTRÉ. .A محبوس .P حبس کرده .T آلیقونمش -
توقیف اولنمش

SEQUIN. Monnaie d'or .A دینار pl. دنانیر - سکّة الذهب .P
زر .T آلتون - دینار - سکّهٔ زر || Ce payement a été fait tout en sequins شو اقچه بالتمام آلتون اولدرق ادا اولندی

SÉRAIL. Nom affecté aux palais des Empereurs des Turcs .A بیت
السلطان .P سرای پادشاهی .T سرای همایون - سرای پادشاه
- سرایی - Il se dit aussi de la partie du sérail où sont les femmes, et que l'on appelle le Harem, et de toutes les femmes qui sont dans le Sérail .T سرای همایونک حرمی دائره‌سی -

سرای Le vieux Sérail || حرم همایون - دائرهٔ حرم همایون حرم همایون Les eunuques du Sérail اسکی سرای - عتیق حرم همایون خانونلرندن برئ Une femme du sérail آغالری

SÉRAPHIN. Esprit céleste de la première hiérarchie des anges *A.* ملائکه اسرافین - اسرافیل || Les Séraphins et les Chérurbins اسرافیلیون وکروبیون

SÉRASQUIER. Nom que les Turcs donnent à un commandant en chef d'une armée *A.* امیر الجیش - رئیس الجیش *P.* سپهسالار *T.* سرعسکر

SEREIN. Qui est clair, doux et calme. Il se dit proprement de la constitution de l'air *A.* مقصح - فصح - صاحی - مصحی - *P.* روشن *T.* ایاز || Un temps clair et serein هوای صاف سما صاف Le ciel était serein ایاز هوا - صاف وصاحی بر شب روشن Pendant une nuit claire et sereine وروشن ایدی کیجه ایاز اولدیغی حالده - اثناسنده - Il se dit aussi d'un climat qui n'est point troublé par les orages *A.* اقلیم دائمی الصحا *P.* کشور هردم روشن *T.* دائما ایازلق مملکت - On dit figur. L'aspect des affaires est très-serein صورت احوال پر صفوت ولطافتدر

On dit aussi figur., qu'un homme a le visage, le front serein, lorsqu'il porte sur son visage des marques de tranquillité d'esprit *A.* صلت الجبین - صبیح الوجه *P.* گشاده رو *T.* آچیق یوزلو

On dit aussi Jours sereins, pour dire, jours heureux *A.* ایام متیمنة - ایام الیمن والرفاه *P.* ایام خجسته - ایام فرخندگی *T.* خوش کونلر

Serein, se dit aussi de l'esprit *A.* قلب کثیر السلوة *P.* دل آرمیده *T.* راحتده اولان یورک

On appelle, Goutte Sereine, la privation soudaine de la vue *A.* طموس البصر - کمنة V. aussi Goutte. — Celui qui en est attaqué s'appelle *A.* مطموس - طمیس

SEREIN. subst. Vapeur froide qui se fait sentir au coucher du soleil *A.* طل pl. طلال *P.* شبنم - نم *T.* چد || Le serein est plus dangereux en été qu'en d'autres saisons شبنمک موسم صیفده اوقات سائرەدن زیاده مضرتی وار در Le serein pénètre, perce - نم ساری ونافذ در Le serein est tombé نم نزول ایلدی چد یاغدی

SÉRÉNADE. Concert de voix ou d'instrumens, que l'on donne dans la rue sous des fenêtres *A.* استطراب فی الزقاق بالغناء والمعازف *P.* سازی در کوچه بساز وسرود *T.* آهنگ زوقاقده آهنگ ساز واهنگ ایله شنلک || Il donna une sérénade avec les vingt-quatre violons یکرمی درت کمان ایله زوقاقده آهنگ وشنلک ایلدی

SÉRÉNISSIME. Titre qu'on donne à quelques souverains, et à quelques princes *A.* سامی الرتبة - جلیل المنزلة - عظیم الشان *P.* والا شان *T.* اولو || La sérénissime république de Venise جمهور عظیم الشان وندیک Votre Altesse Sérénissime جناب سامی رتبت جلیل المنزلتلری

SÉRÉNITÉ. État du temps, de l'air, qui est serein *A.* صحو - فصح - صفوت *P.* روشنی *T.* آیازلق || La sérénité de l'air صحو هوا du ciel صفوت سما

On dit figur. La sérénité du visage *A.* تهلل - طلوقة الوجه - *P.* گشاده رویی *T.* یوز ایشیلغی - یوز آچیقلغی

Et la sérénité des jours, pour dire, le bonheur de la vie *A.* یمن ورفاه الایام *P.* فرخندگی ایام *T.* عمرک خوشلغی || Rien ne trouble la sérénité de ses jours ایام یمن ورفاهی بوجه من الوجوه خللپذیر اولمز

Et la sérénité de l'esprit, de l'âme *A.* فراغ - سلوة البال - *P.* آرام دل - آزادگی دل - راحت جان *T.* کوکل راحتلکی - الخاطر

SÉREUX. Aqueux. *A.* ذو مائیة - مائی *P.* آبی *T.* صولو - || Humeur séreuse مائیتلو خلط La partie séreuse du sang مائیتلو قان - دم ذو مائیت Sang séreux دمک جزء مائیسی

SERF. Dont la personne ou les biens ne jouissent pas de la liberté naturelle *A.* رقی *P.* چاکر *T.* قول || Les hommes serfs ارباب رقیتدن اولان کسان En Pologne les paysans sont de condition serve لهده اهل قرا وصحرا ارباب رقیت صنفندندر

SERGE. Étoffe légère faite de laine *A.* طارونی - طرن *P.* صوف *T.* جامه بشمینه || Serge fine اینجه صوف Se vêtir de serge صوف ایله تلبس ایتمک

SERGENT. Bas-officier de Justice, dont la fonction est de donner des exploits, des assignations, etc. *A.* نورور المحکمة pl. تآریر المحکمة *P.* سرهنگ *T.* چاوش || Sergent d'une telle Justice فلان محکمەنک چاوشی Sergent Royal چاوشان دیوان همایوندن بری - C'est aussi un bas-officier dans une compagnie d'infanterie *T.* بلوک چاوشی - On appelle Sergent major, le sergent qui est chargé de recevoir les ordres de l'État-

Major *T.* عسکرك باش جاوشی

SERGENTERIE. Office de sergent *A.* خدمة النّورور *P.* سرهنگی *T.* جاوشلق

SERGER ou SERGIER. Ouvrier qui fabrique des serges *A.* نسّاج الطّون *P.* جامهٔ پشمینه بافی *T.* صوف طوقوبیجی

SÉRIE. T. de Mathem. Suite de grandeurs qui croissent ou décroissent suivant une certaine loi *A.* سلسلة المقادیر ‖ Série infinie سلسلة المقادیر علی غیر النّهایه Trouver la somme d'une série سلسلهٔ مقادیرك یکوننی اخراج ایلمك — On dit aussi, Une serie de propositions mathematiques, theologiques علوم ریاضیّه وعلم الهی به دائر سلسلهٔ مطالب de questions سلسلة المسائل — توالی المسائل — On dit aussi, Une série d'idees, pour dire, une succession d'idees qui naissent les unes des autres *A.* سلسلة المعانی — توالی المعانی — عنعنة المعانی

SÉRIE. Division où les objets qu'on veut dénombrer sont classés de suite *A.* صنف pl. صفوف *P.* رسته *T.* صره ‖ Pour faciliter l'étude des plantes, on les a partagées en différentes familles ou series علم نباتاتك مطالعه‌سنی تسهیل ایچون اجناس نباتات انسال عدیده‌یه یعنی صفوف مختلفه‌یه تقسیم اولندی

SERIEUSEMENT. D'une maniere grave et serieuse *A.* بالوقار — بالمکینة — بوزانة الفکر — بمکینة العقل *P.* با بردباری — *T.* وقورانه — اغرلق ایله ‖ Il ecoute la harangue fort serieusement موعظه‌یی کمال رزانت عقل ایله استماع ایلدی ‖ Il parle de tout serieusement هر شیئی ایچون وقورانه تکلّم ایدر

Il signifie aussi, froidement *A.* بالبرودة *P.* بارداند *T.* صوغوقلق ایله ‖ Comment vous a-t-il reçu? Tres serieusement سکا نه وجهله معامله ایلدی دیو سؤال اولندقده طور بارد ایله دیو جواب ایلدی

Et sans plaisanterie *A.* جدّاً *P.* بی لاغ ولطیفه *T.* کرچکدن ‖ Je vous parle serieusement سکا جدّاً سویلیورم

Et tout de bon, avec ardeur *A.* بالجدّ والاقدام *P.* ورزشکارانه *T.* وار قوتیله ‖ Il travaille serieusement a son salut سلامت حالنده بالجدّ والاقدام سعی ایدر — On dit aussi, Prendre une chose serieusement, pour dire, la prendre tout de bon et sans plaisanterie *A.* حمل علی الحقیقة — حمل علی الجدّ ‖ Je vous ai dit cela en badinant, et vous le prenez serieusement شو کلامی سکا هزلاً سویلدم سن ایسه جدّ وحقیقته حمل

ایدرسك

SERIEUX, adj. Grave. Il est opposé à Enjoué *A.* ذو وقور — ذو الرزانة والمکینة — رزین — الوقار *P.* بردبار *T.* اغر — تمکینلو — ‖ Visage sérieux چهرهٔ تمکینت اثر — سیمای با وقار ‖ discours کلام رزانت مآل ‖ Conversation sérieuse محاورهٔ رزانت ‖ Prendre un air sérieux اتخاذ صورت تمکین ووقار ‖ Faire une mine sérieuse اظهار چهرهٔ وقار ورزانت ایتمك

Il signifie aussi, solide, important, et il est opposé à Frivole, leger *A.* مهم — واجب الاهتمام — معتنا به — واجب الاعتنا *P.* شایان اعتنا — شایان اهتمام *T.* مهمّیتلو ‖ Faire des propositions sérieuses تکالیف واجبة الاهتمام عرض ایتمك ‖ — معتنا به تکلیفلر بسط وبیان ایتمك ‖ Passer à des matieres sérieuses کلامی موادّ مهمّه‌یه عروج وتحویل ایتمك ‖ L'affaire dont il s'agit est sérieuse امور مصلحت مفاص فیه اولان ما نحن فیه‌مز اولان مادّه مهامّ اموردندر — مهمّددر ‖ Cet homme-là n'est point serieux شایان اعتنا اولمجق ادم دکلدر ‖ Il n'a rien de sérieux dans son caractère فلان کمسنده شایان اعتنا اولمجق بر خصلت یوقدر

Il signifie aussi, considerable, qui peut avoir des suites fâcheuses *A.* جسیم — عظیم *P.* بزرك *T.* بیوك ‖ L'affaire devient serieuse مصلحت کسب جسامت ایدر ‖ Querelle serieuse بیوك نزاع — مجادلهٔ جسیمه ‖ maladie بیوك — مرض جسیم ‖ Si vous conservez ce goût de la raillerie, vous vous ferez quelque ennemi sérieux اکثر خسته‌لك — خسته‌لك مألوف اولدیغك هزل ومسخره طبیعتکده مداومت ایده‌جك اولور ایسه‌ك عظیم وجسیم بر دشمن پیدا ایده‌جککه شبهه یوقدر

Il se prend aussi pour Sincere, vrai *A.* حقیقی — صادق *P.* درست *T.* کرچك — طوغری ‖ ce que je vous dis là est serieux سکا دیدیکم کلام صدق وحقیقتله مقارندر ‖ Les protestations d'amitie qu'il vous fait sont serieuses سکا عرض ایلدیکی حبّ وموالات مقارن صدق وحقیقتدر — On dit en termes de Pratique, qu'un contrat, qu'un traité est sérieux, pour dire, qu'il n'est pas simulé فلان مقاوله سندی وفلان معاهده حقیقیدر

SERIEUX, subst. Gravité dans l'air, dans les manieres *A.* وقار — رزانة الطبع — مکینت *P.* بردباری *T.* اغرلق — اغرلق ‖ Il affecte un grand serieux اظهار صورت وقار تمکین —

بر کمسنه مألوف اولدیغی Prendre son sérieux وسکینت ایدر
بوز Il a un sérieux qui glace وقار وتمکین طوریشی طوتوق
کبی بارد تمکین ووقاری وار در Il y a un certain sérieux
convenable qu'il faut toujours garder dans les affaires رؤیت امور
ومصالحده حاله مناسب وقار وتمکینک رعایتی واجبدر

On dit, Prendre une chose dans le sérieux, pour dire, la prendre pour vraie et sans plaisanterie بر شیئی جدّ وحقیقتده حمل ایتمک

SERIN. Petit oiseau dont le chant est agréable *A.* وصع pl. وصعان *P.* داریژه *T.* اسکته قوشی || La serine ne chante pas اسکته‌نک دیشیسی اوتمز

SERINGUE. Petite pompe qui sert à attirer et à repousser l'air ou les liqueurs. Il se dit particulièrement en Chirurgie d'un instrument dont on se sert pour donner des lavemens, et pour faire différentes injections *A.* حقنه ـ مزارقة *P.* حقنه *T.* شرنقه || Seringue à nettoyer les plaies غسل جراحاته مخصوص اولان شرنقه

SERINGUER. Pousser une liqueur avec une seringue *A.* رشّ بالحقنة *P.* بحقنه ریزانیدن *T.* شرنقه ایله سرپمک || Seringuer de l'eau de vie حقنه ایله عرق رش ایتمک ـ عرق سرپمک

On dit, Seringuer une plaie, pour dire, jeter avec une seringue quelque liqueur pour la nettoyer حقنه ایله رش ما ایدرک جراحتی غسل ایتمک

SERMENT. Affirmation d'une chose en prenant à temoin Dieu, ou ce que l'on regarde comme saint *A.* یمین pl. ایمان ـ قسم ـ حلف *P.* سوگند *T.* آند || Serment captieux قسم اغفال آمیز ـ حیله‌لو یمین Faux serment *A.* یمین کاذب ـ یمین غموس *P.* دروغ سوگند *T.* یالان یمین solennel اجرای رسوم ایله ادا اولنان یمین Avoir serment en Justice حضور شرعده سوگند انیسان ـ Faire serment sur les Évangiles انجیل شریف اوزرینه وضع ید ایله یمین ایتمک Affirmer par serment یمین ایله تصدیق ایتمک Prêter serment یمین ایتمک ـ ادای یمین ایتمک Prêter serment de fidélité صداقت ضمننده یمین ایفای وجیبهٔ Prêter serment entre les mains du roi حضور پادشاهیده یمین ایتمک Rompre, violer son serment یمین ایتمک ـ حنث یمین ایتمک ـ اخلاف یمین ایتمک ـ بر کمسنه یمیننده حانث اولمق ـ نقض یمین Se purger par serment ادای یمین ایدرک

صداقت Faire enregistrer le serment de fidélité تنزیه نفس ایتمک
سجلده ـ خصوصنده ادا اولنان یمینی تسجیل ایتدرمک
ادای یمین La prestation de serment ضبط وقید ایتدرمک
Je m'en rapporte à son serment فلانک یمیننه راضی‌یم ـ Faire serment *A.* اقسام *P.* سوگند کردن ـ سوگند خوردن *T.* آند ایچمک ـ Faire prêter serment à quelqu'un *A.* تحلیف *P.* بکسی سوگند دادن *T.* فلانه یمین ویرمک

Il signifie aussi, promesse solennelle de remplir tel engagement *A.* حلف ـ عهد بالیمین *P.* با سوگند عهد بستن *T.* یمین ایله تعهّد ایتمک || Tout homme à qui des fonctions publiques sont confiées, doit prêter, avant de les exercer, serment de les remplir avec fidélité خدمات دولته مأمور اولنلر خدمت لازمه‌لرینه قبل المباشره بالصدق والاستقامه حرکت ایده‌جکلرینه یمین ایله تعهّد ایتملو درلر

SERMENTÉ. Qui a prêté le serment requis pour l'exercice d'une charge *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* یمینلو ـ آند ایچمش

SERMENTAIRE, ou LIVÈCHE. Plante *A.* کاشم ـ انجدان رومی *P.* خروس کوزی *T.* انکدان رومی

SERMON. Discours chrétien prononcé en chaire dans une église *A.* موعظه pl. مواعظ *P.* گفتار پند آمیز *T.* وعظ || Sermon pathétique موعظهٔ رقّت خیز instructif موعظهٔ کثیرة الفوائد Prêcher un sermon بر موعظه افاده وتقریر ایتمک

SERMONNAIRE. Recueil de sermons *A.* مجموعة المواعظ *P.* وعظ مجموعه‌سی *T.* موعظه نامه

SERMONNAIRE, adj. Qui convient au sermon *A.* جدیر بالوعظ *P.* بوعظ شایسته ـ چسپان وعظ *T.* وعظه یاقشور || Cette éloquence n'est pas dans le genre sermonnaire بو نوع فصاحت وبلاغت وعظه چسپان اولەجق صورتده دکلدر

SERMONNER. Faire des remontrances ennuyeuses *A.* سوق الکلام علی طریق الوعظ *P.* پند گونه سخن راندن *T.* وعظ ایدر کبی سویلمک || Il vient nous sermonner à toute heure هر دم وان بزه کلوب علی طریق الوعظ سوق کلام ایدر

SÉROSITÉ. La partie la plus aqueuse des humeurs *A.* مائیّة *P.* آبداری *T.* صولیلق || Un sang plein de sérosités دم کثیر المائیّة

SERPE. Instrument de fer, dont on se sert pour couper du bois, pour émonder et tailler des arbres *A.* مجنّة ـ مجثات *P.* دهره *T.* دهره || Étêter les arbres avec une serpe آغاج داللرینک اوجلرینی دهره ایله بودامق

SERPENT. Genre des reptiles *A.* حيّة pl. حيّات - عمي *P.* حيّة عظيمة - حيّة ضخمة - Gros serpent | ييلان *T.* خالم - مار قميص حيّة - قشارة حيّة - La peau d'un serpent ايرى ييلان مسلاخ - سلخة - la dépouille *A.* ييلانك دريسى - پوست مار *T.* ييلان La morsure du serpent *A.* لسعة - لدغة *T.* ييلانك قاوى سى - ييلانك فشلديسى - le sifflement قريرحيّة اصريغى

On dit proverb. et figur. C'est un serpent que j'ai réchauffé dans mon sein, pour dire, C'est un ingrat qui s'est servi du bien que je lui ai fait pour me faire du mal قويونمده بسلديكم بر ييلاندر

On dit aussi d'une personne médisante, que c'est un vrai serpent *A.* لدّاغة - لسعة - لديغ اللسان *P.* بد زبان *T.* دلى - لسان لديغ - On dit aussi, Une langue de serpent زفيرلى زفير دل

SERPENTAIRE. Plante *A.* شجرة التنّين

SERPENTAIRE ou OPHIUCUS. Constellation *A.* حيّة الهواء - حيّة

SERPENTER. Se mouvoir d'une manière tortueuse comme le serpent *A.* تعمّج - تحوّى - تلوّي *P.* ماوپيچگونه رفتن *T.* ييلان قاويلى آقمق - قاويلى يوريمك ‖ Un ruisseau qui serpente dans la prairie صحراده متحوّياً جريان ايدن جدول Cette rivière va en serpentant بو نهر متلوّياً آقار

SERPENTIN, ou OPHITE. V. ce mot.

SERPENTIN. Tuyau qui va en serpentant depuis le chapiteau d'un alambic jusqu'au bas *T.* انبيقك مارپيچلو بوريسى

SERPENTINE. Pierre fine tachetée comme la peau d'un serpent *A.* حجر الارقش

SERPENTINE. Herbe *A.* لوف *P.* لوف *T.* ييلان يصديغى

SERPENTINE. Il se dit de la langue du cheval, qui remue sans cesse au dehors et au dedans de la bouche *A.* لسان متلمّظ الفرس *P.* دائم اوينايين آت دلى *T.* زبان هردم جنبان اسب

SERPER. T. de Mar. Lever l'ancre. Il se dit des bâtimens de bas-bord *A.* رفع الانجر - رفع المرسا *P.* لنگر بر آوردن - *T.* لنگر بر داشتن دمورى قالدرمق ‖ Dès que l'escadre eut appareillé, les galères serpèrent دونانما نشر شراع عزيمت ايلديكى عقيبنده چكديرى سفينه‌لرى دخى رفع لنگر قرار ايلديلر

SERPETTE. Petite serpe des jardiniers *A.* مردودة التاحى *P.* باغچوان چاقيسى

SERPILLIÈRE. Grosse toile dont on se sert pour emballer des marchandises *A.* قبا بز *T.* كرپاس *P.* كرباس

Il se dit aussi des grosses toiles qu'on met aux auvents des boutiques pour se garantir du soleil *A.* رفرف *T.* تنف

SERPOLET. C'est une des espèces du thym. V. ce mot.

SERRE. Lieu couvert où pendant l'hiver on serre les arbres et les plantes *A.* مشتاء النباتات *P.* خانهٔ زمستانئ رستنيها *T.* نباتاتك قشلاق يرى - Serre chaude, celle qui est échauffée en hiver par des fourneaux *A.* مشتاء مسخّن النباتات *P.* خانهٔ گرميدهٔ رستنيها *T.* نباتاتك ايصنمش قشلاغى

SERRE. Il se dit des griffes des oiseaux de proie *A.* مخلب pl. مخالب *P.* پنچه *T.* چيناق ‖ L'aigle a les serres bien fortes قرتال قوشى قوىّ المخالبدر Cet oiseau de proie tenait une perdrix dans ses serres بو آوجى قوشك چيناغنده بر ككلك قوشى وار ايدى

On dit d'un homme qui a la main très-forte, qu'il a la serre bonne *A.* باطش الايادى - شديد البطش *P.* زور دست *T.* قاوراپشى زورلو - چاقر پنچه‌لو

SERRE, L'action de serrer, de presser les fruits qu'on met au pressoir *A.* تعصير - عصر *P.* فشار *T.* صيقمه ‖ La première, la seconde serre تعصير اوّل وثانى

SERRE-FILE. On appelle ainsi dans un bataillon, Le soldat qui est le dernier de la file *A.* ذنب الصف - آخر الصف *P.* دنبالهٔ رسته - واپسين گروه *T.* بلوكك صوكى

SERREMENT. Action par laquelle on serre. On dit Serrement de main *A.* مصافحة *T.* اسنلشمك ايچون برى برينك اللرينى طوتشمه ‖ Il lui a témoigné son amitié par un serrement de main فلانه بالمصافحه عرض محبّت ايلدى

On dit aussi Serrement de coeur, pour dire, l'état où se trouve le coeur, quand on est saisi de tristesse *A.* انقباض القلب - حصر الصدر *P.* تنگدلى - تنگئ دل - تنسيدن دل - *T.* كوكل صيقنديسى - كوكل طارلغى - انقباض درون ‖ Cette nouvelle lui a causé un serrement de coeur بو خبر انقباض قلبنه بادى اولمشدر

SERRE-PAPIERS. Arrière cabinet où l'on serre des papiers *A.* خزينة الاوراق *P.* خانهٔ تحريرات *T.* تحريرات اوطه‌سى

Il se dit aussi d'une sorte de tablette divisée en plusieurs compartimens, où l'on arrange des papiers *T.* بولمه تحريرات رافى

SERRER. Étreindre, presser *A.* تضييق - همز *P.* تنگى آوردن

T. صیقمق || Des souliers qui serrent les pieds تضییق اقدام — آیاغی صیقان — ایدن پاپوش — Serrer la main à quelqu'un. V. Serrement.

On dit figur. Serrer le bouton à quelqu'un, pour dire, le presser vivement sur quelque chose — برکمسنه‌یی تضییق ایتمک — صیقشدرمق

On dit aussi figur. Serrer les pouces à quelqu'un, pour dire, le contraindre à force de menaces, à avouer la vérité *T.* برکمسنه‌یی زورلمق

Et serrer quelqu'un de près, pour dire, le poursuivre vivement *A.* استذناب — تعقیب *P.* در پی کسی شتافتن *T.* بر کمسنه‌نک — کمسنه‌نک ایزینی صالیویرمیه‌رک قوغه‌لمق پسند دوشمک

SERRER. Presser fortement en liant quelque chose *A.* شدّ *P.* محکم بندیدن — استوار بستن — تنگ بستن *T.* صیقی — عقده‌یی شدّ ایتمک || Serrer un noeud صیقشدرمق — باغلمق محزم فرسی les sangles d'un cheval دوکمی محکم باغلمق — پکشدرمک — آتک قولانی صیقشدرمق — محکم شدّ ایتمک

Figur. Serrer les noeuds de l'amitié *A.* شدّ روابط المحبت والموالاة *P.* پیوند مهر ومحبترا استوار کردن *T.* دوستلق رابطه‌لرینی پکشدرمک — رابطه‌لرینی صیقی باغلمق

SERRER l'éperon à un cheval. C'est lui donner de l'éperon, pour le faire aller à toute bride *A.* نخس الفرس بالمهماز *P.* اسبرا بمهمیز زدن *T.* دابه‌یی مهمیز ایله دورتمک

SERRER. Joindre, mettre près à près *A.* تضییق — زحم *P.* تنگاتنگ کردن *T.* صیقشدرمق || Serrez vos rangs, vos files صفوفکزی صیقشدرک — On dit aussi, Votre écriture n'est pas assez serrée, serrez-la davantage خطکز اولقدر صیقی دکل برقات دخی صیقشدر Serrez davantage vos lignes سطرلری برقات دخی صیقشدر — On dit dans le même sens, Se serrer les uns contre les autres *A.* تضایق — تزاحم *P.* تنگ آمدن *T.* صیقشمق || Serrez-vous l'un contre l'autre صیقشک — بری بریکز ایله تزاحم ایدک

On dit figur. Serrer son style, pour dire, en retrancher ce qu'il y a de superflu *A.* طیّ الحشویات *P.* زواید سخنرا بر گرفتن *T.* زاید سوزلری دفع ایتمک ou pour dire, écrire d'une manière très-concise *A.* تحریر بالاختصار *P.* بر وجه مختصر نوشتن *T.* اختصار ایله یازمق

On dit en termes de Marine, Serrer les voiles, pour dire, les plier *A.* طیّ الشراع *P.* بادبان پیچیدن *T.* یلکنی دیویشورمک

SERRER. Renfermer, mettre à couvert *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق || Serrer une chose sous la clef بر شیئی کلید آلتنده حفظ ایتمک Serrez votre argent اقچه‌کزی حفظ ایله Il faut serrer ces fruits en lieu sec شو میوه‌لری قوری بر یرده حفظ ایتملو در

On dit, Serrer les foins, les blés, pour dire, les mettre dans le grenier *A.* وضع فی الانبار *P.* در غوله کردن *T.* انبارده در انبار ایتمک — قویمق

SERRÉ. *A.* مضیّق *P.* تنگ کرده *T.* صیقشمش *A.* محفوظ *P.* پاس داشته *T.* صاقلنمش — On dit, Il ne faut pas tenir les enfans trop serrés, pour dire, il faut leur donner un peu de liberté چوجوقلری پک تضییق ایتملو در پک صیقیده طوتمق روا دکلدر

Du drap bien serré *A.* صفیق *P.* سخت *T.* صیقی — قدقلو || Le drap d'Espagne n'est pas si serré que le drap d'Angleterre اسپانیا چوقه‌سی انکلیز چوقه‌سی قدر صیقی دکلدر

On dit, qu'un homme a le coeur serré, pour dire, qu'il a le coeur pressé de douleur *A.* منقبض القلب — حصور — متضجر *P.* تنگدل — تنسیده درون *T.* کوکلی صیقندیلو البال

Et un cheval serré du devant, serré du derrière, pour dire, étroit du devant, ou du derrière *A.* فرس شخیت الصدر او شخیت الکفل *P.* اسب لاغر بر یا لاغر سرین *T.* کوکسی یا صغریسی چلیمسز آت

SERRÉ, se prend aussi adverbialement pour Bien fort *A.* شدیداً *P.* سخت *T.* پک — شدّتلوجه || Il a gelé bien serré cette nuit بو کیجه شدّتلوجه بوز اولدی

SERRE-TÊTE. Coiffe dont on se serre la tête *A.* عصابة *P.* سربند *T.* باش باغلمسی

SERRURE. Machine de métal qui s'ouvre avec une clef, et qui sert à fermer une porte, etc. *A.* مغلاق pl. مغالیق — قفل pl. اقفال *P.* قلخم — قفل *T.* کلید || Le secret d'une serrure کلیدک سرّی — Serrure à secret *A.* قفل ذو السوارق *P.* قفل دزدیده *T.* خرسزلی کلید

SERRURERIE. L'art du serrurier *A.* صنعة الاعمال الاقفال *P.* جلانگری *T.* چلنکیرلک || La serrurerie est à présent dans une grande perfection الحالة هذه چلنکیرلک صنعتی حدّ

كمالدہ بالغ اولمشدر

SERRURIER. Ouvrier qui fait des serrures *A.* صناع الاقفال *P.* حلاّبگر *T.* چلنگیر

SERTIR. Enchâsser une pierre dans un chaton *A.* ترکیب الحجر فی الفص *P.* سنگرا در نگین استوار کردن *T.* طاشی انجندہ یاپشدرمق ـ یوزک قاشی انجندہ یرلشدرمک

Serti. *A.* مرکب فی الفص *P.* در نگین استوار کردہ *T.* قاشندہ یرلشدرلمش

SERTISSURE. Maniere dont une pierre est sertie *A.* اسلوب الترکب الحجر *P.* شکل استوار بستگئ سنگ *T.* طاشک یاپشدرلمسی صورتی

SERUM. T. de Méd. Humeur aqueuse faisant partie du chyle ou du sang *A.* مادّۂ مائیّہ *P.* مادّۂ آبی *T.* صاییلو مادّہ

SERVAGE. Etat de celui qui est serf *A.* حال الرقیّة ـ رقیّت *P.* چاکری *T.* قوللق

SERVANT. qui sert *A.* خادم pl. خدّام pl. خدمة *P.* پیشکار *T.* خدمت ایدن On appelle chez le Roi, Gentils hommes servans, certains officiers qui servent à table پادشاہک سفرہسندہ خدمۂ مائدۂ همایون ـ خدمت ایدن رکاب آغالری

SERVANTE. Femme qui est employée aux plus bas offices d'une maison *A.* خادمہ ـ خادمات ـ وصیفة pl. وصائف *P.* کنیزک *T.* بسلمہ ‖ Servante de cuisine, de cabaret مطبخ ویمیخانہ بسلمہ‌سی Changer de servante بسلمہ دکشدرمک

Servante, est aussi un terme de civilité dont se servent les femmes ‖ Je suis votre très-humble et très-obeissante servante جاریۂ فرمانبر وکمینہلریيم

SERVIABLE. Qui est prompt à rendre service *A.* نجیب ـ رصین ـ خاطر ساز *P.* ساعی الی تطییب القلوب ـ الحاجات خلقک ـ خلقک خدمتنی کورمکہ اسنکلو *T.* خاطر برور غایۃ کوکلنی یاپمغہ اسنکلو ‖ Il est extrêmement serviable بغایت خاطر برور در ـ الغایہ نجیب الحاجات بر آدمدر

SERVICE. L'état ou les fonctions d'un domestique *A.* ـ وصافة ؛ خدمتکارلق *T.* خدمتکاری ـ نوکری ـ پرستاری *P.* خدمة Être au service de quelqu'un بر کمسنہنک خدمتندہ اولمق La pauvreté l'a contraint de se mettre en service کمال فقرندن فقر واحتیاجی حسبیلہ حال ـ خدمتکارلغہ مجبور اولدی خدمت دنیّہ وصادقنی ارتکاب ایلدی Un service vil et bas خدمتکارینک Il est content du service de son domestique وسبدبہ خدمتندن خشنود در

Il se dit aussi de la fonction de ceux qui sont dans le service civil et militaire *A.* خدمة ‖ Ce président a tant d'années de service فلان ناظرک شو قدر سنہ خدمتی وار در ‖ Il a vieilli au service du Roi پادشاهیدہ خدمت صاچنی اغرتدی ‖ Il y a vingt ans qu'il est dans le service یکرمی سنہدنبرو خدمتدہ در ‖ Il s'est retiré du service خدمتدن ـ ترک خدمت ایلدی ‖ Il est entré dans le service ـ خدمتہ داخل اولدی چکلدی کیردی ـ On dit, Être de service, pour dire, être dans le temps ou l'on est obligé de faire les fonctions de sa charge نوبتجی اولدرق استادۂ مقام خدمت اولمق ـ On dit, que les jambes, que l'estomac refusent le service, pour dire, qu'ils ne font plus leurs fonctions qu'avec peine فلانک آیاقلری ومعدہسی خدمت لازمہلرینی زحمت ایلہ ایدر

Dans la Maison du Roi, on appelle Service, tous ceux qui sont au service actuel du Roi *T.* خدمۂ خاصۂ شهریاری

On dit, Se consacrer au service de Dieu, pour dire, embrasser la profession ecclesiastique ou religieuse *T.* عبادۃ اللّهہ وقف نفس ایتمک ‖ Il a renoncé au monde, il s'est consacré au service de Dieu ترک دنیا ومافیها ایدرک عبادۃ اللّهہ وقف علایق دنیویہدن منقطع اولدرق ـ نفس ایلدی

Service, se dit aussi de l'usage qu'on tire de certains animaux, de certaines choses *A.* صلاح للاستعمال *P.* سزاوارئ کار *T.* ایشہ یرار ‖ Une étoffe, un cheval de bon service ایشہ یرارلق استعمالہ صالح بر قماش ـ بر قماش وبر دابّہ

Service. Ce que l'on fait pour être utile à quelqu'un *A.* خدمت pl. خدمات ‖ Grand service خدمت عظیمہ ـ بیوک خدمت ‖ Il m'a rendu de bons services حقمدہ نیجہ خدمات مشکورہسی ـ Offrir ses services سبقت ایلدی عرض حدمت ایتمک عرض خواهش خدمت ایتمک

On dit, Rendre un mauvais service, de mauvais services à quelqu'un *A.* اسائہ *P.* کار را حوش کردن ـ کار زشت ساختن *T.* جوکیس ایس ایتمک ـ کونیلک ایتمک ‖ Vous m'avez rendu un mauvais service بکا اسائت ایلدک ـ بر کونیلک ایتمش اولدک

Service. Celebration du culte religieux *A.* عبادۃ مفروضہ ـ صلات وعبادت

Service, se dit aussi d'une certaine quantité de vaisselle ou de

linge qui sert à table *A.* مالزمهٔ الهائدة *P.* مهمّات خوان *T.* سفره طاقمی

SERVIETTE. Linge qui fait partie du couvert que chacun trouve devant soi en se mettant à table *A.* منديل pl. مناديل ـ مِقرمة *P.* دستارخوان ـ پیشگیر ـ گندوری ـ *T.* پَشکیر ـ مَقرمه || Donner la serviette pour essuyer les mains ال سیلمک ایچون مقرمه تقدیم ایتمک

SERVILE. Qui appartient à l'état d'esclave, de valet *A.* عبیدتی ـ مقارن الرقیّة *P.* چاکری ـ بندگی ـ رقیّت آمیز *T.* قوللغك || Emploi servile رقیّته مقارن بر مأموریّت Homme de condition servile رقیّته مقارن مرتبهٔ دیدده اولان بر کمسنه

Il signifie figur. Bas *A.* لئیم ـ سفیل ـ خوار *P.* فرومایه ـ *T.* آلچق || Une âme servile نفس لئیم une flatterie مداهنهٔ دنیّه ولئیمه

SERVILEMENT. D'une manière servile *A.* باللؤم ـ سفیلاً ولئیماً والسفالة *P.* با فرومایگی ـ بخواری *T.* آلچقچه ـ آلچقلق || Il fait servilement sa cour aux grands کبار یاننده سفیلاً ولئیماً اظهار عبودیّت ایدر || ایله

On dit d'un traducteur, qu'il traduit servilement, pour dire, qu'il s'attache trop à la lettre de son auteur معنای لفظه عبیدانه تبعیّت ایدرك ترجمه ایدر

SERVILITÉ. Esprit de servitude, bassesse d'âme *A.* لئامة ـ لئامة النفس ـ سفالة ـ سفالة الطبع *P.* فرومایگی ـ خواری *T.* آلچقلق ـ دنائت آمیزی || La servilité de son caractère le rend méprisable لئامت طبعی تقریبیله واجب التحقیر در

Il signifie aussi, exactitude servile *T.* تبعیّت عبیدانه || Cette traduction a trop de servilité بو ترجمده معنای الفاظه عبیدانه تبعیّت صورتی زیاده در

SERVIR. Être à un maître comme son domestique *A.* خدمت ـ ایصاف *P.* نوکری کردن ـ پرستاری کردن *T.* خدمتکارلق ـ بر مخدومك خدمتکار اولمق ـ ایتمك || Servir un maître خدمتکار اولمق Il y a dix ans qu'il me sert اون سندنبرو بکا خدمت ایدر Personne ne peut servir deux maîtres à la fois دفعهٔ ایکی مخدومه خدمت ایتمك محالدر Il ne peut plus servir فیما ایکی فارپوز بر قولتغه صیغمز ـ بعد خدمته اقتداری یوقدر Être las de servir خدمتدن عاجز اولمق ـ فتور کتورمك ـ کلال کلمك Servir à la cuisine مطبخده خدمت ایتمك ـ On dit aussi, Servir l'Église, l'État, la patrie بر کمسنه دینه ودولته ووطننه خدمت ایتمك

SERVIR, ou SERVIR sur table. C'est mettre les viandes sur la table *T.* طعام چیقارمق || On a servi طعام چیقدی A quelle heure voulez-vous qu'on serve? قنغی ساعتده طعام چیقمسنی استرسك

SERVIR une table. C'est la couvrir de mets *A.* ترتیب المائدة ـ نصب المائدة *P.* خوان پرداختن *T.* سفره قورمق || Dans le temps de cette fête, on servait six tables à la fois اول ضیافتده دفعهٔ آلتیشر سفره قوریلور ایدی

SERVIR, signifie aussi, donner à quelqu'un d'un mets, pour qu'il en mange *A.* تبلیغ *P.* در پیش نهادن *T.* صونمق || On m'a servi un excellent morceau بکا غایت نفیس بر لقمه تبلیغ ایلدیلر Servir de la perdrix ککلك صونمق

SERVIR. Rendre de bons offices à quelqu'un, l'aider *A.* بذل الهمّة ـ اعانة ـ معاونة *P.* دستیاری کردن ـ یاوری نمودن ـ در خدمت کسی ورزش نمودن *T.* فلانه خدمت ایتمك ـ فلانك خدمتنده بولنمق ـ ایشنه یرامق || Je vous servirai partout هر حال وهر محلده سکا خدمت ایده‌جکم Servir ses amis دوستان واجبا حقنه بذل همّت ایتمك ـ دوستلره خدمت ایتمك Il m'a bien servi dans cette affaire بو مصلحتده بکا کوزل خدمت ایتدی ـ چوق ایشمه یرادی Il vous a servi en bon ami دوست خالص کبی طرفکه ایفای لازمهٔ دستگیری ومعاونت ایلدی Servir les pauvres فقرایه اعانت ایتمك

On dit, Servir Dieu, pour dire, rendre à Dieu le culte qui lui est dû جانب باری‌یه ایفای فریضهٔ عبادت ایتمك

SERVIR DE... Tenir lieu de... *A.* قیام فی مقام فلان *P.* بجای فلان بودن *T.* فلانك مقامنده اولمق ـ یرینی || Servir d'écuyer à une dame فلانك یاننده سلحشور طوتمق Il m'a servi de père پدرم مقامنده اولدی مقامنده اولمق Cela lui a servi de médecine بو شیٔ فلانه علاج یرینی طوتدی Mon manteau me servira de couverture قپودم یورغان مقامنده یورغان یرینی طوتاجقدر ـ اوله‌جقدر Servir de prétexte عذر وبهانه مقامنده اولمق

On dit figur. Servir de couverture, pour dire, servir de prétexte وسیلهٔ عذر وبهانه اولمق

SERVIR. Faire ce qui est nécessaire pour faire jouer une machine

A. اعمال *P.* بكار آوردن *T.* ايشلتمك || L'artillerie fut bien servie à ce siège بو محاصره‌ده طوبلر كركى كبى اعمال اولندى On a mal servi l'artillerie طوبلرى لايقى اوزره ايشلتمديلر

SERVIR À ... Être propre à quelque chose *A.* صلاحيت ـ صلاح *P.* سزاى كار بودن ـ سزيدن *T.* ايشه يرامق ـ يرامق || Cet instrument sert à un tel usage بو آلت فلان ايشه صالحدر Cela ne sert à rien هيچ ـ بو شى هيچ بر ايشه صالح دكلدر Ce cheval sert à porter بو باركير يوك كوتورمكه بر ايشه يرامز صالحدر

Et être d'usage *A.* صلاح للاستعمال *P.* بكار آمدن *T.* ايشه قوللانلمغه كلمك ـ يرامق || Ces souliers vous pourront servir ايشكه برايه بيلور ـ بو آياق قابى استعماله صالحدر Cet habit ne saurait servir ـ بو لباس استعماله صالح دكلدر Ce cheval ne peut plus servir بو آت فيما بعد قوللانلمغه كلمز ايشه يرامز

SE SERVIR DE ... Faire usage de ... *A.* استعمال *P.* بكار آوردن ـ بكار بردن *T.* قوللنمق || Il s'est servi de mon argent بنم مالمى قوللاندى Il s'est servi avantageusement de son crédit نفوذينى بر وجه انفع استعمال ايلدى Se servir de toutes sortes de moyens اسباب ووسايل لازمه‌نك جمله‌سنى استحصال ايتمك ـ استعمال ايتمك Il se sert bien de son crédit نفوذينى بر وجه اليق استعمال ايدر

SERVITEUR. Celui qui sert en qualité de domestique *A.* خادم pl. خدمة *P.* وصيف pl. وصفاء *P.* ـ پيشكار ـ پرستار ـ نوكر *T.* خدمتكار ـ بنده || Fidele serviteur خادم صادق ـ بنده‌ٔ صداقتكار Les vieux serviteurs خدمهٔ قديمه ـ بندكان قديم ـ اسكى خدمتكارلر Les devoirs d'un serviteur envers son maître خادمك مخدومى حقنه واجب الرعايه اولان وظيفه‌ٔ حالى ـ Il se dit aussi, en termes de civilité, et signifie, disposé à rendre service || J'ai toujours été serviteur de votre maison دائما سزك خاندانكزك بنده‌سى ايدم ـ Votre très-humble et très-obéissant serviteur. Formule de compliment, dont on se sert pour finir les lettres بنده‌ٔ كمينه‌ٔ فرمانبرلرى ـ بنده‌ٔ مطيع واحقرلرى

On dit d'un homme, que c'est un grand serviteur de Dieu, pour dire, qu'il est d'une grande piété عبيد خاص حضرت رب متعالدر

Le Pape se qualifie dans ses bulles, Serviteur des serviteurs de Dieu احقر العباد رب ـ عبد العباد جناب رب العالمين ذو الجلال

SERVITUDE. Esclavage *A.* رقيت ـ عبوديت *P.* ـ چاكرى بندگى *T.* قوللق || Mettre en servitude زير بندگى ورقيته ادخال ايتمك Le joug de la servitude ربقهٔ رقيت Délivrer, tirer de servitude حال رقيتدن تخليص ايتمك Sortir de servitude دائرهٔ عبوديتدن خروج ايتمك

Il se dit aussi dans le sens moral *A.* محكوميت ـ تبعيت *P.* سر فرويى *T.* قوللق || La servitude du démon, du péché, des passions شيطانه وذنوب ومعاصى‌يه واعراض نفسانيه‌يه محكوميت

Il signifie aussi, contrainte, assujettissement *A.* ـ مجبوريت محكوميت || Il est obligé de se rendre là tous les jours à telle heure, c'est une grande sujétion كل يوم ساعت معينه‌ده فلان محلده بولنمغه مجبور در اشته بو حال بر محكوميت عظيمه در

SERVITUDE, en termes de Droit, signifie, assujettissement imposé sur un immeuble, par lequel celui qui en est possesseur est obligé d'y souffrir certaines charges *A.* تكليف pl. تكاليف || Imposer une servitude بر تكليف الزام ايتمك Racheter une servitude بدل اعطاسيله تكليفدن تخليص ايتمك Il y a telle et telle servitude sur cette maison بو خانه‌نك اوزرنده شويله شويله تكليفلر وار در

SES. V. Son.

SÉSAME. Plante dont la graine fournit de l'huile *A.* سمسم *P.* كنجد *T.* صوصم ـ Huile de sésame *A.* حل ـ شيرج *P.* شيروغن *T.* شيرلغن

SESSION. Séance d'un concile *A.* مجلس pl. مجالس *P.* انجمن *T.* جمعيت || La première, la seconde session مجلس اول يا ثانى ـ ايلك يا ايكنجى جمعيت ـ Il se dit aussi du temps pendant lequel un corps délibérant est assemblé || Le Parlement d'Angleterre a une session tous les ans انكلتره‌ده پارلامنتو ديوانى بهر سنه عقد مجلس ايدر Cette loi a été faite dans la dernière session du Parlement بو قانون ديوانك صوك جمعيتنده وضع اولنمشدر

SETIER. Mesure de grains, différente selon les lieux *A.* كيل pl. اكيال ـ صاع pl. اصواع *P.* كيله ـ جارو *T.* كيله || Un setier de blé بر كيل حنطه

Et mesure de liqueurs *A.* مكيال *P.* پيمانه *T.* اولچك || Un

setier de vin بر اولچك شراب

On dit, Un setier de terre, pour marquer autant de terre labourable qu'il en faut pour y semer un setier de blé *A.* مشارة ـ دبرة *P.* كشتزار *T.* اولك

SETIER, ou SEPTIER, signifie aussi, une mesure de terrain approchante de l'acre *A.* قفيز pl. اقفزة

SEUIL. Pièce de bois ou de pierre qui est au bas de l'ouverture de la porte *A.* اسكفة ـ عتبة *P.* فرودين ـ آستانه ـ آستان *T.* عتبه باب || Il était sur le seuil de la porte قپو ايشيكى طورر ايدى

SEUL. Qui est sans compagnie *A.* منفرد *P.* تنها *T.* يالكز || Je l'ai trouvé seul يالكز بولدم ـ فلانى تنها بولدم Ils sont tous deux tout seuls ايكيسى دخى يالكز درلر

SEUL. Unique *A.* واحد *P.* يك *T.* يالكز ـ بر ـ يالكز ـ اوّل || Un seul Dieu يالكز بر الله ـ الله واحد Un seul roi يالكز بر پادشاه Il n'y a qu'une seule personne qui vous en puisse dire des nouvelles سكا خبر ويره جك يالكز بر آدم وار در C'est le seul bien qui me reste بقيهٔ مالم اوّل واخر بوندن عبارتدر la seule loi qu'il faut suivre بر كمسندنك اوّل واخر تابع اولدجغى قانون بو در Le seul remède à cela est de... يالكز بو در ـ علاجى يالكز ـ بونك اوّل وآخر علاجى بو در Voilà les seules raisons que vous puissiez alléguer شو در ايراد ايده بيلدجكك علل واسباب يالكز بونلر در La seule pensée de cette action est criminelle بو مقوله فعلك يالكز بونك تخيّلى قباحتدر La seule imagination en fait horreur يالكز تخيّلى مستلزم دهشتدر

SEULEMENT. Rien de plus *A.* فقط *P.* تنها ـ همان *T.* يالكز ـ انجق || Je vous demande seulement votre parole انجق وعدكى فلانه فقط بر لفظ مطلوب ايدرم Dites-lui seulement un mot يالكز بر تك كلام سويله ـ سويله Laissez-moi seulement reposer un quart d'heure بنى يالكز بر چاريك قدر راحتده براق Regardez seulement فقط بر نگاه طرح ايله ـ Non seulement. V. Non.

SÈVE. Humeur nutritive des végétaux *A.* ماء النباتات ـ بلة *P.* آب رستنيها *T.* نباتلرك صويى || La sève du printemps اوّل بهارده نباتاته يوريين ـ ابلال ربيعىٔ نباتات La première sève d'un arbre اغاجده ـ اغاجك ابلال اوّلى صو ويك ايلك يوريديكى وقت Selon quelques Physiciens, la sève circule بعض حكماى طبيعيونك مذهبنه كوره بلّت نباتات دوران ايدر Cet arbre est en sève بو اغاج ابلال اوزره در بو اغاجك صويى يوريدى ـ Il ne faut pas couper les arbres quand ils sont en sève اغاجك ابلالى حالنده قطعى جائز دكلدر

Il se dit aussi d'une certaine saveur, d'une certaine vigueur qui est dans le vin *A.* سورت ـ مزّت *P.* تيزى *T.* كسكينلك || Ce vin est trop mûr, il n'a plus de sève بو باده بغايت ناضج اولوب اصلاً وقطعاً سورتى قالمدى

SÉVÈRE. Rigide, rigoureux *A.* متصلّب الخلق ـ شديد النفس ـ شديد المزاج *P.* درشتخو *T.* سرد || Un juge sévère شديد صلابت خلق ايله مجبول ـ المزاج بر حاكم Ce père est trop sévère envers ses enfans بو پدر اولادى حقنده زياده شديد يك سرد در ـ المزاجدر

Il se dit aussi des choses *A.* صلب ـ شديد ـ قوى *P.* سخت ـ درشت *T.* بر ك ـ سرد || Une vertu sévère با صلابت صلاح ـ تاديب وتعزير une punition, une réprimande sévère صلاح قوى Morale sévère اصول صلبهٔ اخلاق Il a la mine sévère سيماسنده شديد آثار صلابت نمايانددر ـ On dit aussi Un style sévère, pour dire, un style où l'on évite les ornemens recherchés سبك قوى ومتين

SÉVÈREMENT, adv. *A.* بالشدّة ـ شديداً *P.* بدرشتى *T.* شديداً تاديب ايتمك || Châtier sévèrement سردلك ايله حقنده سردلك ايله معامله اولمشدر On l'a traité sévèrement

SÉVÉRITÉ. Rigidité, rigueur *A.* شدّت ـ صلابت *P.* درشتى ـ سختى *T.* سردلك || La sévérité des lois شدّت قوانين واحكام La trop grande sévérité est quelquefois cruauté صلابت مفرطه بعضاً قسوت قلبدن فرقى يوقدر User de sévérité شدّت ايله معامله ايتمك ـ ارتكاب شدّت ايتمك ـ شدّت سردلك قوللنمق La sévérité est quelquefois nécessaire بعض كرّه لازم ومقتضيدر

SÉVICES, se dit des mauvais traitemens que fait un mari à sa femme *A.* مناكدة الزوج *P.* تند خويىٔ شوهر *T.* قوجه نك سردلكى ـ چتينلكله معاملهسى || Cette femme veut se faire séparer d'avec son mari pour cause de sévices بو قارى قوجه سنك بدخويلغى ايچون تطليقنى استر

SÉVIR. Agir avec rigueur *A.* اعمال الشدة ـ مناكدة *P.* سختى نمودن *T.* سردلك ايتمك ـ چتينلك ايله معامله ايتمك

|| Cette femme se plaint que son mari a sévi plusieurs fois contre elle بو خاتون زوجی بالدفعات حقنده اعمال شدت حلول ایلدیکندن شکایت ایدر Il faut sévir contre cet abus ایتمش اشبو فسادک دفعی خصوصنده اعمال شدّت اولنملو Les juges ne sauraient trop sévir contre les voleurs قضات وحکام لصوص حقنده هر نقدر اعمال شدت ایتسهلر در کافی دکلدر

SEVRAGE. Action de sevrer un enfant *A.* فطام ـ فصال *P.* ممهدن کسمه ـ سوددن کسمه *T.* وا داشتن از شیر خوری || Je remettrai le sevrage de mon enfant au mois de Mai چوجوغمک فطامی خصوصنی شهر مایسه قدر تأخیر ایده‌جکم

SEVRER. Ôter à un enfant l'usage du lait de sa nourrice *A.* فطم ـ فصل *P.* از شیر خوری وا داشتن *T.* سوددن کسمک ـ ممهدن کسمک || On n'a sevré cet enfant qu'à deux ans بو چوجوق ایکی یاشنده ایکن فطم اولندی

Il se dit au figuré pour Priver, frustrer quelqu'un d'une chose *A.* ایراث الحرمان ـ ایراث الخسران *P.* گرفتار محرومی ـ محروم فلمق *T.* خایب وخاسر کردن ـ کردن || On l'a sevré des avantages que cette place lui procurait بو منصبدن متمتع اوله جکی فوائد ومنافعدن محروم ایلدیلر Le malheur des temps l'a obligé de se sevrer de bien des choses شداید فلک نا سازکار تقریبیله نیچه شیلردن اختیار محرومیته مجبور اولمشدر

SEVRÉ. *A.* فطیم ـ مفطوم ـ فصیل *P.* از خوردن شیر وا داشته گرفتار *P.* محروم *A.* ممهدن کسلمش ـ سوددن کسلمش *T.* محروم اولمش *T.* محرومی

SEXAGÉNAIRE. Qui a soixante ans *A.* بالغ الستین *P.* ششتاد سالهٔ *T.* التمش یاشنده

SEX-DIGITAIRE. Qui est né avec six doigts *A.* ذو ستة اصابع *P.* شش انگشت *T.* التی پرمغی اولان

SEX-DIGITAL. Il se dit d'une main ou d'un pied qui a six doigts *A.* سدیس الاصابع *P.* شش انگشت *T.* التی برمقلو

SEXE. Différence physique et constitutive du mâle et de la femelle *A.* جنس Les deux sexes *A.* جنسین || Sexe masculin, feminin جنس مذکر ومونث Il se trouve des animaux qui ont les deux sexes بعض حیوانات ذات الجنسیندر Une femme qui a un courage au-dessus de son sexe کندو جنسنک ما فوقی اولان شجاعت وجلادته مالکه بر مرئهٔ À la prise de cette place, on tua tous sans distinction d'âge ni de sexe بو قلعه‌نک حین فتحنده جمیع نفوس جنس وسنه اعتبار اولنمیدرق قلجدن کچورلدی ـ On dit, Le beau sexe, pour désigner les femmes *A.* جنس ملیح *P.* جنس زیبا *T.* کوزل جنس

SEXTANT. T. d'Astron. Qui contient la dixième partie d'un cercle *A.* سدس الدائرة

SEXTIL. T. d'Astron. Il se dit pour marquer la distance de deux planètes éloignées l'une de l'autre de soixante degrés *A.* بون *P.* ستین درجهٔ *P.* دوری از یکدیگر شش درجات *T.* التمش درجه‌لک مسافه

SEXTUPLE Qui contient six fois *A.* مضاعف ست مرّات *P.* ششتا *T.* التی قات || Douze est sextuple de deux اون ایکی عدد ایکینک التی قاتیدر

SEXTUPLER. Répéter six fois *A.* تضعیف ست مرّات *P.* ششتا کردن *T.* التی قات ایتمک

SEXTUEL. Qui caractérise le sexe dans les animaux et dans les plantes *A.* ممیّز الجنس || Les différences sextuelles ممیّز جنس اولان اختلافات Les parties sextuelles ممیّز جنس اولان اعضا Les organes sextuels ممیّز جنس اولان آلات بدن

SI, conjonc. En cas que *A.* لو *P.* گر *T.* ایسه ـ اکر ـ حالده || Je vous donnerai tant, si vous faites ce que vous m'avez promis وعدکی انجاز ایلدیککک حالده سکا شو مقدار شی ویره‌جکم Il ira, s'il fait beau temps هوا کوزل ایسه کیده‌جکدر

Si, précédé de la conjonction Et, se prend pour Cependant *A.* مع هذا ـ مع ما فیه *P.* با آنکه *T.* بو جمله ایله || Il est brave et vaillant, et si il est doux et facile ذاتنده شجیع وبهادر در مع هذا لیّن الجانب وسهل السیاسه در

Si. Particule affirmative *A.* نعم *P.* آری *T.* بلی ـ هه || Vous dites que non, et je dis que si سن ـ سن لا وبن نعم دیرم یوق بن هه دیرم

Si. Particule dubitative *A.* ان *P.* گر *T.* اکر ـ ایسه || Je ne sais si cela est vrai بو خبر صحیح ایسه بیلمم صحیحمیدر ـ Je doute si vous viendrez à bout de cette affaire بو مصلحته ظفریاب اولدجق ایسدک بیلمم اولدجقمیسک ـ Dites-moi si vous irez là اول طرفه کتمک اولمیدجقمیسک بیلمم نیتنده ایسدک بکا سویله

Si, adv. À tel point *A.* الی کذا *P.* چنین ـ اینقدر *T.* اول درجده ـ اولقدر || Le vent est si grand, qu'il rompt tous

les arbres روزكار اولقدر شديد دركه آغاجلرى ييقار

Il signifie aussi, autant, aussi *A.* على قدر *P.* چندان *T.* اولقدر || Il n'est pas si riche que vous سنڭ قدر مالدار دكلدر Il ne se porte pas si bien مزاجى اولقدر خوش دكلدر

Si bien que. Tellement que, de sorte que *A.* هكذا *P.* چنين *T.* اول درجده - اول وجهله || Les choses étaient désespérées, si bien qu'il nous fallut renoncer à notre projet كيفيت احوالده شول درجده آثار يأس وحرمان بديدار ايديكه ذاهب اولديغمز نيتى ترك ايتمك لازم كلدى

SIBYLLE. Les anciens donnaient ce nom à certaines femmes auxquelles ils attribuaient le don de prédire *A.* عرّافة pl. عرّافات *T.* فالجى قارى *P.* زن فالزن

SICAIRE. Assassin *A.* قاتل *P.* مردمكش *T.* آدم اولدريجى

SICCITÉ. T. didact. Qualité de ce qui est sec *A.* حال اليبوسة - حال الجفاف *P.* حال خشكى *T.* قوريلق حالى | Faire évaporer jusqu'à siccité بر شيئى كسب حال جفاف ايدنجيه قدر رطوبتنى هوايه اوچروب طاغتمق

SIÈCLE. Un espace de cent ans *A.* مائة pl. مئات - قرن pl. قرون - حقب pl. احقاب *P.* مدّت صد ساله *T.* يوز ييل || Nous sommes dans le dix-neuvième siècle de l'ère Chrétienne تاريخ عيسوينڭ اون طقوزنجى قرننده يز Il y a tant de siècles depuis le déluge, depuis la création du monde وقت طوفاندن ياخود زمان آفرينشدن شو قدر مئات مرور ايلدى Le commencement, le milieu, la fin d'un siècle قرنڭ اوائل واواسط واواخرى - اوّلى ووسطى وآخرى De siècle en siècle قرناً بعد قرن Le siècle présent قرن حاضر شمديكى - اليوم جارى اولان قرن courant précédent قرن سابق كچمش - كذشته - قرون ماضيه Aux siècles passés قرون ماضيه‌ده - كذشته‌ده À la fin des siècles آخر - آخر قرون واحقابده قرنلرده À la consommation des siècles انقضاى قرون واحقابده - ازمانده انتهاى زمانده

On dit, Les siècles les plus éloignés, les plus reculés pour dire, les siècles les plus éloignés de nous tant pour le passé que pour l'avenir *T.* من القديم گذارشپذير اولان احقاب ماضيه - الى آخر الازمان تلاحق ايده‌جك قرون واحقاب آتيه || Il rapporte là-dessus des exemples des siècles les plus éloignés اول خصوصده من القديم گذارشپذير اولان قرون ماضيه‌ده وقوعبولمش امثال عديده سرد وبيان ايدر Sa réputation ira jusqu'aux siècles les plus reculés صيت وشهرتى الى آخر الزمان تلاحق ايده‌جك قرون آتيه‌يه قدر واصل اوله‌جقدر - صيت ونامى دامان آخر الزمانه قدر واصل اوله‌جقدر

Siècle. Espace de temps indéterminé *A.* عصر pl. اعصار - دور pl. ادوار - دهر pl. دهور *P.* زمانه *T.* وقت || Les moeurs de notre siècle زمانه اخلاقى - عصرمزڭ آداب واخلاقى Nous avons vu le siècle bien différent de ce qu'il est كورديكمز عصر شمديكى عصرڭ حالندن بام بشقه ايدى C'est un homme qui fait honneur à son siècle دهرڭ ما به الشرف واعتبارى اوله‌جق زماننڭ سبب افتخارى - بر ذات بر گزيده صفاتدر اوله‌جق

Il se dit aussi d'un temps célèbre par le règne d'un grand prince, ou par quelque chose de remarquable || Siècle d'Alexandre عصر اسكندرى - دور اسكندر ذو القرنين Les beaux siècles de l'Église اعصار متيمّنهٔ دين مبين - On appelle figur. Siècle d'or, un temps heureux, où l'abondance et la paix règnent عصر ميمون رفاه ورغادت Et siècle de fer, un temps rempli de malheurs, de misères عصر مشؤوم محن وشدايد - عصر نحس وشآمت

Il se dit aussi par rapport aux bonnes ou mauvaises qualités des hommes qui vivent ou qui ont vécu dans le siècle dont on parle *A.* زمان pl. ازمان - ازمنه pl. عهد pl. عهود *P.* هنگام *T.* ايّام || Ce siècle était ignorant, barbare, grossier اول وقت ايّام جهالت وزمان غلظت وفظاظت ايدى Le siècle est corrompu زمانه فاسددر La corruption du siècle زماننڭ فسادى Depuis ce temps-là il est venu des siècles plus polis, plus éclairés اول وقتدنبرو نيچه ايّام ظرافت ومعرفت ظهور ايتمشدر

Aux siècles des siècles, dans tous les siècles des siècles. Expressions qui signifient, dans toute l'éternité *A.* ابد - ابد الدهر الآباد *P.* جاودان *T.* وقتلر دوكننجيه قدر

On dit, Le siècle futur, pour dire, la vie future *A.* عقبا - آخرت *T.* زندگانئ جاودانى *P.* دار البقاء - آخرت || Il ne faut pas sacrifier les espérances du siècle futur, pour les plaisirs du siècle présent تنعمات عقبايى تلذذات دنيا ايچون فدا تلذذات دنيويه‌يى تنعمات اخرويه‌يه - ايتمك روا دكلدر تنعمات دار بقا تلذذات - ترجيح ايتمك لايق دكلدر دار فنا ايچون فدا اولنمق مناسب دكلدر

Et les siècles futurs, pour dire, la postérité *A.* ادوار لاحقه - ازمان آتيه *P.* ازمان آينده - ازمان پسين *T.* كله‌جك زمانلر

Siècle, signifie aussi l'état de la vie mondaine *A.* عيش دنيوى ‖ Les gens du siècle اهل دنيا ـ اهل عيش دنيوى ‖ Il est demeuré dans le siècle عيش دنيويده مداوم وبر قرار اولدى

Siége. Meuble fait pour s'asseoir *A.* قعيدة ـ كرسى pl. كراسى *P.* كرسى *T.* اسكمله ‖ Donnez un siége بر اسكمله ويرڭ

On appelle aussi Siéges, des bancs de pierre, et de petites élévations de gazon qu'on pratique dans des jardins *A.* مصطبة *P.* جيمندن مصنوع اوتورق ـ سدّ *T.* نشيمن نشيمنلر ‖ Des siéges de gazon

On appelle Le siége d'un cocher, la place d'un carrosse où le cocher est assis *A.* قعيدة العجلى *P.* نشستگاه گردونه ران *T.* عربهجى يرى نشيمن گردونه ران

Et siége d'une selle, la partie de la selle sur laquelle le cavalier est assis *A.* دفّة *P.* خانهٔ زين *T.* اير خانهسى

Siége. La place où le juge s'assied pour rendre justice *A.* كرسى الحكومة ـ مقام الحكومة *P.* جايگاه حكومت *T.* حكومت ‖ Le juge étant dans son siége حاكم قاعد كرسئ حكومت ايكن يرى اولديغى حالده

Il se prend aussi pour la chambre où l'on rend la justice *T.* ديوان يرى ‖ Vous le trouverez au siége فلانى ديوان يرنده بولهجقسكز

Siége, se dit aussi de la ville capitale d'un État *A.* دار السلطنة ـ مقرّ السلطنة ـ دار الملك ـ كرسئ الملك *P.* تختگاه *T.* پاى تخت ‖ Rome était le siége de l'Empire Romain روما شهرى دولت روميهنك مقرّ سلطنتى ايدى ‖ Constantinople est le siége de l'Empire ottoman بلدهٔ قسطنطينيه دولت عليّهٔ عثمانيهنك دار السلطنهسيدر

Siége. *A.* مقرّ ـ مأوا *P.* قرارگاه *T.* ير ‖ Athènes était le siége des sciences et des beaux-arts مدينهٔ آتنه دار العلوم والمعارف ايدى ‖ Rome était le siége de l'idolâtrie رومهٔ كبرا دار العبادة الاصنام ايدى ‖ Le cerveau est le siége de la pensée دماغ مقرّ قوّت متفكّره در ـ قرارگاه متفكّره در ‖ Le siége du mal est en telle partie علت فلان عضوده در ـ علتك مأواى ايشبو يردر

Siége. T. d'art milit. Il se dit de l'établissement d'une armée devant une place pour l'attaquer *A.* محاصرة pl. محاصرات *T.* قلعه بسمك ‖ Mettre le siége devant une place اطراف قلعهده تعبيهٔ ـ قلعهيى محاصره ايتمك ‖ Grand siége محاصرهٔ عسكر ايله محاصرهسنه مبادرت ايتمك ‖ Presser le siége امر حصر وتضييقده جدّ واقدام ايتمك ‖ Lever le siége محاصرهيى قالدرمق

SIÉGER. Tenir le siége pontifical, ou épiscopal *A.* قرار فى المسند *P.* در مسند نشستن *T.* مسندده اوتورمق ‖ Un tel Pape siégea tant d'années فلان نام ريم پاپاسى شو قدر سنه مسند نشين اولدى ـ مسندده مستقرّ اولدى

Il signifie aussi, résider d'habitude *A.* اتخاذ القرار ـ تمكّن ـ اتخاذ المأوا *P.* نشستن ـ جا گرفتن *T.* اوتورمق ‖ C'est là qu'il siége tous les après-midi هر كون بعد الظهر اتخاذ قرار ايلديكى ير اوره سيدر ‖ Ce n'est pas là que siége le mal علتك تمكّن ايلديكى ير ـ مأواى علت اوره سى دكلدر اوره سى دكلدر

SIEN. Adjectif possessif et relatif *A.* ه pl. هم le fém. ها pl. هنّ *P.* او ـ خود ـ خويش *T.* آنككى ـ آنك ـ كندونك ‖ Ce n'est pas mon avantage, c'est le sien بنم دكل فائدهسى آنكدر ‖ Mes intérêts et les siens sont les mêmes بنم مصالحم واغراضم ايله آنك اغراضى يكسان ومساويدر بنم اغراضم آنككيلر ايله بر در

Sien, subst., signifie, son bien *A.* ماله *P.* مال خود *T.* كندو مالى ‖ Il ne demande que le sien انجق كندو مالنى استر

Siens, au pluriel, se prend pour les parens de quelqu'un *A.* pl. اقارب pl. ذوى الارحام *P.* خويشان ـ خويشاوندان *T.* اقربا ـ حصملر ‖ C'est un bon parent, il a soin des siens حصم ذوى الارحامنه حمايه ايدر بر قريب مشفقدر

Et pour les domestiques, les soldats, les partisans de quelqu'un *A.* pl. متعلّقات pl. اعوان وانصار pl. تبعة *P.* همساران *T.* متعلّقلر ‖ Ce général fut abandonné par les siens بو جنرالى كندو اعوان وانصارى ترك ايتمشلردر

SIESTE. Repos que l'on prend après le dîner. V. Meridienne

SIEUR. Titre qui se donne par un supérieur à un inférieur *A.* سالف *P.* آقا *T.* خواجه ـ بشه ‖ Dites au sieur tel que... فلان بشهيه سويله كه ـ فلانه بويله سويله كه

SIFFLANT. Il ne se dit qu'en Grammaire, et en parlant de quelques consonnes *A.* حروف الصفير

SIFFLEMENT. Le bruit qu'on fait en sifflant *A.* صفير *P.* شيشلك *T.* صفير ببغا ـ صبحانى ‖ Le sifflement d'un perroquet ...

پیاتین قوشینک صعلغی

Le sifflement des serpens *A.* فحیح الحیّة ـ قریر الحیّة *P.* بیلانک فشلدیسی *T.* شخیل مار

Le sifflement des oies *A.* زبیط البطّ *P.* آواز غاز *T.* قازک باغرمسی ـ فشلدیسی

Le sifflement du vent *A.* دویّ ـ هزیز ـ هفیف *P.* آوازهٔ باد *T.* یلک صزلیدرق ـ یلک وزردیسی ـ یلک خشلدیسی اسمسی

Il se dit aussi de plusieurs autres choses: Le sifflement d'une balle *A.* صتیت البندق *P.* صدای گروهه *T.* قورشونک وزردیسی d'une flèche *A.* رنین القوس *T.* اوقک چکرندیسی d'une pierre poussée avec force آتیلان طاشک وزردیسی

Il se dit aussi du bruit que l'homme et quelques animaux malades font en respirant *A.* فخیخ *P.* خراخر *T.* موشلدی ‖ Quand il dort, sa respiration est accompagnée d'un sifflement qui marque que sa poitrine souffre حال نومده فخیخ ایله تنفس ایلدیکندن صدرنده ثقلت اولدیغی استدلال اولنور

SIFFLER. Rendre un son aigu, en serrant les lèvres en rond *A.* تصفیر ـ مکاء *P.* صفیر زدن ـ هشپلک زدن ـ شخیلیدن *T.* سغلیدن ـ صیصلق چالمق ـ اصلق ویرمک ‖ Il siffle bien fort بغایت تیز صیصلق چالر Siffler pour appeler quelqu'un بر کمسنه‌یی چاغرمق ایچون صیصلق چالمق

Il se dit aussi du bruit que font les serpens *A.* فحّ الحیّة ـ *P.* فحّ الحیّة *T.* مار شخیلیدن بیلان فشلدامق et les oies *A.* زبط البط *P.* غاز آوازیدن *T.* قاز باغرمق ‖ On entendait siffler les serpens بیلانلرک قریری ایشیدیلور ایدی

Et du bruit que fait le vent *A.* هفّ *P.* باد آوازیدن *T.* یل صزلیدرق اسمک ـ یل وزردامق ـ یل خشلدامق ou une balle قورشون وزردامق ou une flèche *A.* رنّ القوس *T.* اوق چکردمک ou une pierre poussée avec force *T.* طاش وزردامق ‖ Écoutez le vent comme il siffle دیکله روزکار نقدر صزلدیغنی Il entendait les balles de mousquet qui lui sifflaient aux oreilles آتیلان تفنک قورشونلری قولاغنده وزردار ایدی

Et du bruit que font en respirant quelques personnes malades *A.* فحّ *P.* خراخر زدن *T.* موشلدامق ‖ On l'entend siffler quand il dort اویور ایکن موشلدادیغی ایشیدیلور

Siffler. Chanter un air en sifflant *A.* تغنّی بالتصفیر *P.* صفیر زنان سراییدن *T.* صیصلق چالرق ایرلامق

On dit figur. Siffler quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il aura à dire ou à faire *A.* تلقین *P.* آموزیدن *T.* اوکرتمک ‖ On l'a bien sifflé, il ne manquera pas à l'interrogatoire حین استنطاقده خطا ایده‌جکی یوقدر زیرا کرکی کبی تلقین اولندی

Siffler. Désapprouver avec dérision *A.* استسخار بالتصفیر *P.* صفیر زنان خنده ریشی نمودن *T.* صیصلق چالمغله مسخره‌لغه آلمق

Sifflé. *A.* مصفر *P.* شخیلیده ـ سغلیده *T.* صیصلق چالنمش

SIFFLET. Petit instrument avec lequel on siffle *A.* صفّارة *P.* دودک *T.* نایچه ‖ Sifflet de berger چوبان دودکی

Il se prend au figuré pour Improbation accompagnée de mepris *A.* تقبیح بالاستحقار *P.* حقارتنما *T.* نا پسندی بکنمیوب آلچقلتمق

SIFFLEUR. Celui qui siffle *A.* مصفر *P.* صفیر زن ـ هشپلکزن ـ شخیل زن *T.* صیصلق چالیجی

SIGILLÉ. On appelle Terre sigillée, une sorte de terre qui vient des îles de l'Archipel, et qui est ordinairement marquée d'un sceau *A.* خاتم الملک pl. خواتیم الملک ـ طین مختوم *P.* گل مختوم

SIGMOÏDE. T. d'Anat. On appelle Cartilages sigmoïdes, certains cartilages qui ont la forme de la lettre Grecque Sigma *A.* غضروف ماتوی *P.* کرجن پیچیده *T.* بوروشق کمرتلک

SIGNAL. Signe que l'on donne pour servir d'avertissement *A.* اشارة pl. اشارات *P.* نشان *T.* نشان ‖ Donner le signal, faire un signal اظهار اشارت ایتمک ـ نشان کوسترمک ‖ À ce signal, tout le monde se rangea autour de lui اول اشارتک ظهورنده کافهٔ ناس فلانک یاننده مجتمع اولدی ـ بیراغی اشارت ایتدیلر Ils tirèrent trois coups de canon pour signal اشارت اولمق اوزره اوچ عدد طوب آتدیلر Au premier signal, l'armée se mit en marche همان ایلک اشارتده عسکر یوله چیقدی On leur fit plusieurs signaux طرفلرینه بر قاچ دفعه نشان کوسترلدی Ils firent les signaux dont ils étaient convenus بینلرنده معهود اولان اشارتلری کوستردیلر On a introduit divers signaux dans la marine دونمناده اشارات متنوعه ایجاد اولندی Signal de détresse, de départ, de ralliement, de combat نشان مصیبت ونشان رحلت وعزیمت ونشان اجتماع وجنک On dit figur. Donner le signal de la révolte ارائهٔ نشان ـ نشانی

بغی وعصیان ایتمک

SIGNALEMENT. Description que l'on fait de tout l'extérieur d'une personne que l'on veut faire reconnaître *A.* وصف الشكل والسيما *P.* چهره وقیلاق *T.* رسم اندام وچهره ـ رسم شکل وچهره || On a envoyé le signalement de ces déserteurs بو قاچقونلرك رسمی شکل وسیمالری وصفی فلان طرفه ارسال اولندی

SIGNALER. Faire par écrit la description de la figure d'un soldat qu'on enrôle *A.* تحریر الشكل والسيما *P.* شکل وسیمارا رقم *T.* ضبط ایتمك ـ چهره وقیللق رسمنی قلمه آلمق کردن مجدداً تحریر اولنمش || On a signalé les soldats de recrue عسکری نفراتنك شکل وسیمالری ضبط اولندی

Il signifie aussi, donner le signalement d'une personne *A.* توصیف بر *T.* اندام وچهرهٔ کسی رسم کردن *P.* الشكل والسيما کمسنه‌نك چهره وقیللغنی رسم ایتمك || Cet homme est signalé à la police فلانك رسم شکل وسیماسی ضابط یاننده مضبوط ومقیّد در

SIGNALER. Rendre remarquable *A.* ایراث الشان والشهرة ـ *P.* اثباة الشهرة *T.* نامدار کردن شهرتلندرمك || Il a signalé son courage, sa valeur, son zèle dans cette occasion بو خصوصده مجبول اولدیغی مایهٔ جلادت وشجاعت وغیرت وحمیّتد ایراث شان وشهرت ایلدی

Il signifie aussi, annoncer par des signaux *A.* اخبار بالاشارة ـ *P.* اخبار برفع الاشارة *T.* بنشان آگاه کردن نشان کوسترمکله خبر ویرمك

SE SIGNALER. Se distinguer, se rendre célèbre *A.* امتیاز ـ کسب الشهرة ـ الشان *P.* نامداری یافتن ـ برتری پذیرفتن ـ *T.* شهرت بولمق ـ بنام اولمق ـ پیدا ایتمك اولولق || Il s'est signalé en divers occasions حالات عدیده‌ده کسب نام وشهرت ایلدی ـ Il se dit aussi en mauvaise part || Il s'est signalé par sa mauvaise conduite سوء عملی تقریبیله کسب سوء حرکتی تقریبیله بنام اولمشدر ـ شهرت ایتمشدر

SIGNALÉ. *A.* مشهور *P.* نامدار ـ شهرتیافته *T.* شهرتلو || Ce jour signalé par tant de victoires فتوحات عدیده ایله شهرتیافته اولمش اول روز فیروز

SIGNALÉ, adj. Remarquable *A.* جلیل pl. اجلة ـ مشهور pl. مشاهیر ـ عمیم الاشتهار *P.* شهرتگیر ـ شهرتیافته *T.* شهرت مشاهیر || Un des orateurs les plus signalés de son siècle بولمش برى خطبای زماندن ـ خطبای عصردن اجلهٔ Un service signalé بر خدمت جلیله Une vertu signalée فضیلت جلیله ـ فضیلت عمیم الاشتهار une victoire غزای جلیل ـ شهرتگیر ـ آفاق اولمش بر غزای غرّا ـ Et en mauvaise part || Un crime signalé بر جنایت مشهوره

SIGNATURE. Le nom de quelqu'un écrit de sa main à la fin d'une lettre, d'un acte *A.* امضا || Il y a vingt signatures à ce contrat بو مقاوله سندنده یکرمی عدد امضا وار در Fausse signature امضای کاذب ـ ساخته امضا ـ Il signifie aussi, action de signer || Ce ministre emploie par semaines plusieurs heures à la signature بو وکیل دولت بهرهفته امضای اوراق خصوصنده بر قاچ ساعت صرف ایدر

SIGNE. Marque, indice d'une chose *A.* علامة pl. علامات pl. علایم ـ امارة pl. امارات ـ دلیل pl. دلایل *P.* نشانه ـ نمونه *T.* نشان || Signe infaillible علامت عدیم التخلّف évident علامت صریحه ـ دلیل واضح remarquable امارهٔ واجب الاعتنا Signes équivoques, douteux علایم مبهمه ومشکوکه La fumée est signe de feu دخان علامت نار در ـ دلیل نار در ـ تتون آتشه دلالت ایدر Le pouls intermittent est souvent un signe de mort prochaine نبض متناوب اکثریا علامت موت علامت موت قریبه دلالت ایدر ـ قریبدر C'est un bon signe علامت مشئومه در ـ سوء علامتدر un mauvais signe خیر در حال تنفّس La respiration est un signe de vie فنا علامتدر روح وحیاتك هنوز باقی ایدوکنه ـ علامت روح وحیاتدر دلالت ایدر ـ On dit, Donner des signes d'amitié اظهار علایم اظهار آثار مهر ومحبّت ایتمك ـ حبّ ومودّت ایتمك En signe d'amitié دلیل محبّت اولمق اوزره de réjouissance اظهار امارات شادمانی ومسرّت ضمننده

SIGNE, se dit aussi de certaines marques ou taches naturelles qu'on a sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال ـ ککمك ـ *T.* بك تابش || Avoir un signe au visage بر کمسنه‌نك چهره‌سنده بر بك اولمق

SIGNE, se dit aussi de certaines démonstrations extérieures que l'on fait, pour donner à connaître ce que l'on veut *A.* رمز pl. رموز ـ اشارة pl. اشارات *P.* نشان *T.* نشان || Ils ont établi entre eux de certains signes pour s'entendre l'un l'autre sans parler تفوّه کلام ایتمکسزین بری برلرینه افهام مرام ایتمك اوزره بینلرنده بعض اشارات ترتیب ایلدیلر Faire signe de la tête, de la main, des yeux باش وال وکوز ایله اشارت

اشارتلر ایله محاوره ایتمك Se parler par signes || Je lui ai fait signe de venir طرفمه كل دیو اشارت ایلدم

On appelle Le signe de la Croix, l'action que les Chrétiens font avec leur main, en forme de croix *A.* علامة الصليب || Faire le signe de la Croix ادای علامت صلیب ایتمك

SIGNE. On appelle ainsi les constellations du Zodiaque *A.* برج pl. بروج *P.* آبام || Les douze signes بروج اثنا عشر Le soleil parcourt les douze signes en un an شمس بروج اثنا عشری سنهٔ كاملده دور ایدر

SIGNES, se dit des phénomènes célestes *A.* علایم السماء || Le jugement universel sera précédé de plusieurs signes dans le ciel روز جزانك حلولندن مقدم متعدد علایم سمانك ظهوری مقرر در

Dans l'Écriture-Sainte, Signe se prend pour Miracle *A.* آیت pl. آیات V. aussi Miracle.

SIGNER. Mettre son seing à une lettre, à un acte *A.* امضا - امضا - امضالمق *T.* امضا كردن - امضا زدن *P.* وضع الامضا عرضحاله وضع || Signer une requête امضا قویمق - ایتمك على العمیا امضا ایتمك Signer aveuglément امضا ایتمك

SIGNÉ. *A.* ممضی *P.* امضا كرده *T.* امضالو - امضالنمش

SIGNET. Petit ruban que les relieurs attachent à un livre, pour servir à marquer l'endroit où l'on en est demeuré *A.* رتمة الكتاب *T.* كتابك نشان ایپلكی

SIGNIFIANT. Qui signifie *A.* مفسّر *P.* نماینده *T.* بللو - ایدیجی || On dit en Théologie, que les sacremens sont des signes signifians et effectifs de la grâce مناسك مقدسه فیض ربانینك آیات مفسّره وحقیقیه‌سندندر

Et qui veut dire beaucoup *A.* ذو المآل - مفید المعنا *P.* بوحالت بغایت *T.* معنالو || Cela est très-signifiant معنیدار بو تعبیر Cette expression n'est pas assez signifiante معنیدار در - بو تعبیرك اولقدر مآلی یوقدر - چندان معنیدار دكلدر On dit aussi, Une plaisanterie peu signifiante بر لطیفهٔ بیمآل - كممآل

SIGNIFICATIF. Qui marque, qui exprime bien *A.* مفسّر الحال *P.* معنی گشا *T.* آندن معنا چیقار || Ce terme est bien significatif بغایت مفسّر الحال بر كلامدر Se servir de mots significatifs مفسّر حال اولهجق الفاظ وكلمات استعمال ایتمك Un geste, un souris fort significatif غایة الغایه مفسّر حال اولان بر اشارت یا بر تبسّم

SIGNIFICATION. Ce que signifie une chose *A.* معنی pl. معانی || Dites-moi la signification de ce mot شو كلمه‌نك معناسنی بكا شو لفظك معناسنی ویر - بكا افاده ایله Ce mot a plusieurs significations بو لفظك معانئ عدیده‌سی وار در

SIGNIFICATION. T. de Jurisp. La notification que l'on fait de quelque chose à une personne *A.* افادة - انهاء بمعرفة الشرع چاوش || Faire une signification par sergent الحال بمعرفة الشرع معرفتیله افادهٔ حال ایتمك V. aussi Signifier dans ce sens.

SIGNIFIER. Marquer, désigner, être le signe *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Tous ces murmures, toutes ces assemblées clandestines ne signifient rien de bon بو قیل وقاللر وبو بر درلو خیرلو - خفی جمعیتلر بر درلو خیره دلالت ایتمز شیٔ كوسترمز

Il se dit aussi en parlant des paroles d'un homme, desquelles on ne peut rien conclure *A.* سوق الكلام ما لا یعنی *P.* سخن بیمآل راندن *T.* معناسی یوق سوز سویلمك || Ce qu'il dit ne signifie rien بو كلامك - دیدیكی كلام كلیاً بیمآلدر هیچ معناسی یوقدر

SIGNIFIER. Marquer ce qu'on entend par un mot *A.* افادة المعنا *P.* معنا داشتن *T.* معناسی اولمق || Ce mot Latin signifie cela en Français بو لفظ لاطینك فرانسز لساننده شو معناسی وار در Ce mot signifie telle chose au propre, et telle chose au figuré بولفظك معنای لغویسی شو ومعنای مجازیسی شو Qu'est-ce que ces mots-là signifient? بو لغتلرك شینه‌در معناسی ندر

SIGNIFIER, veut dire aussi, notifier, déclarer quelque chose par paroles *A.* انهاء - افاده - بیان - اعلان *P.* بیان كردن *T.* بیلدرمك || Je lui ai déjà signifié que je ne voulais pas qu'il mît le pied chez moi قوناغمه آیاق بصمه‌سنه راضی اولمدیغمی فلانه بیان ایلدم Je vous ai suffisamment signifié mon intention ارادهم نه اولدیغنی طرفكه كركی كبی افاده وبیان ایلدم

Et notifier par procédure de Justice *A.* انباء بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع خبر دادن *T.* معرفت شرعله بیلدرمك || Signifier une sentence برحكمی معرفت شرعله افاده ایتمك

SIGNIFIÉ. *A.* منها - مفاد *P.* نموده - انها كرده *T.* بیلدرلمش

SILENCE. État d'une personne qui se tait *A.* صمت - سكوت - *P.* خاموشی *T.* صوصمه || Garder silence سكوت ایتمك - نصتة

صوصمق Faire faire silence صوصدرمق - تصمیت ایتمک Rompre le silence فسخ عقدهٔ سکوت ایتمک Le silence est quelquefois éloquent بعضاً صمت وسکوت پر گو در Un long silence سکوت مدید Silence perpétuel, profond سکوت موبد یا عمیق morne ضجرتنما - سکوت مفید الضجرت Il n'y a rien de cela dans les auteurs contemporains, leur silence est une preuve pour la négative اول وقتک معاصری اولان مؤلفینک آثارنده بوکا دائر بر شئ مذکور اولمیوب بو بابده سکوتلری مادهنک عدم وقوعنه دلیل کافیدر - نفی وانکاره دلیلدر

On dit, Silence, pour dire, faites silence A. اسکت P. خمب خاموش باش - باش T. صوص اول ou pour dire, faisons silence A. السکوت P. خاموش T. صوص

On dit, Passer une chose sous silence, pour dire, n'en parler point حال مسکوتیت - بر مادهیی مسکوت عنه ترک ایتمک قالدر کتورمامک - اوزره براقمق || Je passe sous silence ses attentats ایتدیکی تعرضاتی مسکوت عنه اولدرق ترک ایدهرم

Silence. Cessation de toute espèce de bruit A. حال السکوت حال السکونة - P. بیصدایی - حال آرامش T. سسسزلک || Le silence de la nuit وقت لیلده اولان حال سکوت وسکونت des vents سکوت ریاح des passions امراض نفسانیهنک سکونتی

SILENCIEUX. Qui ne parle guère A. قلیل الکلام - ساکوت P. کم گفتار - اندک سخن T. از سویلر - سکوتی || C'est un homme fort silencieux بغایت قلیل الکلام بر آدمدر

SILLAGE. T. de Mar. Trace du cours du vaisseau A. ممخر السفینة P. روانِ کشتی کذرگاه T. کمینک کیدر ایکن اجدیغی یول || Les vagues étaient si fortes, qu'on ne pouvait remarquer le sillage امواج دریا شول رتبدده شدید ایدیکه طالغهلرک - ممخر سفینهنک سچلمسی ممکن دکل ایدی کمال شدتندن کمینک آجدیغی یول نا بدید ایدی

On dit, Mesurer le sillage d'un vaisseau, pour dire, mesurer la vitesse de sa marche A. تقدیر - تقدیر الممخر السفینة المجری السفینة P. راه کشتیرا پیمودن T. کمینک یولنی اولچمک

SILLER. T. de Mar. Il se dit d'un vaisseau qui fend les flots en avançant A. شق البحر - شج البحر - شج - مخور - مخر P. دریا شکافتن T. آقوب کتمک - دریایی یاروب کتمک || Ce vaisseau sillait au nord شو کمی شمال طرفنه طوغری آقوب کیدر ایدی

SILLET. Petit morceau d'ivoire appliqué au haut du manche d'un instrument à cordes, et sur lequel portent les cordes A. زرّ الاوتار P. گرهبند تارها T. تللرک تکمهجکی || La longueur des cordes se mesure du sillet au chevalet تللرک طولی دوکمهجکدن طنبوره اشکنه قدر اولچیلور

SILLON. Longue trace que le soc de la charrue fait dans la terre A. تلم pl. اتلام P. شکاف کشت T. ترلا یاریغی || Ces sillons ne sont pas assez profonds بو ترلا یارقلری اولقدر درین دکلدر

SILLONNER. Faire des sillons A. شق الارض - تفلیج - افجاج P. بساردن T. یری یارمق || Un champ bien sillonné کرکی کبی یارلمش بر ترلا

On dit figur. Sillonner les mers, les plaines humides, la plaine liquide, pour dire, naviguer قطع صحارئ بحار ایتمک

Il se dit aussi figur. pour Rider A. انخاص P. پر چین کردن T. بورشدرمق || L'âge lui a sillonné le front کبر سن وسال آلننی بوروشدردی

Sillonné. A. مفلج - مفلج - مشقوق P. بسارده T. یارلمش A. منخوص P. پر چین T. بوروشمش

SIMAGRÉE. Il se dit de certaines façons de faire affectées, de certaines minauderies A. غنج - غناج P. ناز وشیوه T. نازلنمه || Prenez ce qu'on vous donne, ne faites point tant de simagrées ویردکلرینی همان آل اولقدر نازلنمه

Il se prend aussi pour Faux-semblant A. مواضعة P. ساختهکاری T. یاپمه || Il a fait la simagrée de refuser cette place بو منصبی بو منصب ایچون یاپمه - قبولدن مواضعةً امتناع ایلدی استمامزلک صورتنی کوستری

SIMILAIRE. Il se dit d'un tout qui est de la même nature que chacune de ses parties, ou de parties qui sont de la même nature que leur tout A. متحد الجنس - متماثل الجنس P. همجنس T. بر صوی - بر صوییی || Une masse d'or est un tout similaire, parceque chacune de ses parties est or بر کلچه ذهب کافهٔ اجزاسی ذهبدن عبارت اولدیغنه نظراً اجسام متحد الجنسدن عد اولنور

SIMILITUDE. Figur. de Rhétorique. Comparaison par laquelle on fait voir quelque rapport entre deux choses de différentes espèces

A. تمثیل pl. تمثیلات *P.* با همدیگر مانستگی *T.* بکزتمه || Il nous fit comprendre cette vérité par une belle similitude حقیقت حالی بر تمثیل لطیف ایله طرفمزه افهام ایتمشدر Les similitudes sont souvent employées dans l'Évangile انجیل شریفده تمثیلاتک کثرتی وار در

SIMILITUDE. Ressemblance *A.* مطابقة ـ مشابهة ـ مماثلة *P.* همتایی ـ یکسانی *T.* اویغونلق

SIMONIAQUE. Où il y a de la simonie *A.* متضمن الکسب الحرام || Contrat simoniaque کسب حرامی متضمن بر قطعه کتاب الحرام — Et qui commet simonie *A.* مرتکب الکسب من المحارم ـ مرتکب المکسب الحرام — مقاوله سندی

SIMONIE. Crime que commettent ceux qui trafiquent des choses sacrées *A.* اکتساب من المحارم ـ مکسب حرام *T.* حرام اشیای مقدسه فروختیله حرام || Commettre simonie قزانج قزانجی ارتکاب ایتمک Le traité dont vous parlez est une franche simonie دیدیککز معاهده محض اکتساب من المحارمدر Simonie expresse, tacite بر صریح یا ضمنی مکسب حرام

SIMPLE. Qui n'est point composé *A.* بسیط pl. بسایط ـ غیر ترکیبسز *T.* بی ترکیب *P.* مرکب || Dieu, l'âme sont des êtres simples حق تعالی ونفس ناطقه موجودات غیر مرکبه‌دندرلر Les élémens sont des corps simples عناصر اجرام بسیطه در Les machines les plus simples sont les meilleures اصلح آلات بی ترکیب اولنلر در En Grammaire, il y a des noms et des verbes simples, et il y en a de composés بین النحویین اسما وافعال مرکبه وغیر مرکبه وار در

SIMPLE. Seul, unique *A.* واحد ـ فرد *P.* یک ـ یگانه *T.* بر یالکز بر ـ تنک ـ یالکز بر || Il n'a plus qu'un simple valet بر تنک خدمتکاری وار در qu'une simple couverture بر تنک یورغانی وار در Des souliers à simple semelle تنک تصمدلو پاپوش Un simple placet a fait son affaire بر تنک عرضحال مصلحتنی بتوردی Ce simple exposé de la chose le justifie ماده‌نک تقریر واحدی تبریهٔ ذمتنه کافیدر On l'a cru sur sa simple parole بر تنک سوزینه ـ کلام واحدینه اعتماد ایلدیلر Il ne s'est engagé que par une simple lettre مکتوب واحد ایله متعهد بر تنک مکتوب ایله التزام عهد ایلدی ـ اولدی

On dit aussi, Un bâtiment simple, par opposition à un bâtiment double, qui renferme deux rangs de chambres adossés l'un à l'autre *A.* بناء واحد الصف *P.* بنای یک رسته *T.* تنک صره‌لو بر بنا

SIMPLE, se dit aussi de ce qui exige peu de soins *A.* عاری من التکلف *P.* بی تکلف *T.* بیاغی || Un simple ajustement du matin صباحلرده قوللانیله‌جق بیاغی بر لباس Un simple coup de peigne, par opposition à une grande coiffure بیاغیجه بر طراقلمه

On appelle Donation pure et simple, une donation qui est sans condition *A.* هبة عاریة من القیود والشروط *P.* بخشایش شروط وقیوددن عاری Et résignation pure et simple بیقید وشرط تسلیمیت مطلقه

SIMPLE. Qui est sans ornement *A.* عاری من الزینة ـ سادج *P.* ساده *T.* بی زیب وزیور ـ ساده‌جه تکلفسز ـ بزکسز ـ ساده‌جه || Je ne veux point de broderie ni de galons à mon habit, je ne veux qu'un habit tout simple لباسمده ایشلمه وشریط استمم مطلوبم انجق ساده‌جه بر لباسدر Son discours est simple et sans ornement کلامی زینت وتکلفدن عاریدر

Et qui est sans déguisement, sans malice *A.* سادج الخلق ـ خالص الفؤاد ـ صافی البال *P.* ساده بلا غش ونقش *T.* بیغل وغش ـ خلوصکار ـ دل بوش || Simple comme un enfant بر طفل نو رسیده کبی سادج الخلق بر آدم Dieu aime les humbles et les simples حق تعالی حضرتلری صافی البال ومتواضع الحال اولنلری سور

Il signifie aussi, niais *A.* ابله *P.* ساده لوح *T.* لوقه || Il est si simple, que le premier venu le trompe شول رتبه‌ده ابلهدر که همان اول کلانک سوزینه آلدانور Je ne suis pas si simple que de m'en fier à sa parole اولقدر ساده لوح دکلم که سوزینه اعتماد ایده‌یم

Il est aussi substantif || Le simple et le composé مرکب وغیر مرکب Parier le double contre le simple *A.* اخطار الشفع علی الوتر *P.* بر یک دوتا گرو بستن *T.* تنک اوزرینه جفت بحث ایتمک

SIMPLE. Nom générique des herbes et des plantes médicinales. Il se dit au pluriel *A.* pl. مفردات || La vertu des simples خصایص مفردات نباتات خصوصنده مفردات Il connaît bien les simples مفردات نباتاته وقوف تامی وار در Le jardin des simples ایله مغروس بر باغچه

SIMPLEMENT. Adverbe qui reçoit les différentes significations du mot

Simple || Je lui ai dit simplement que... pour dire, seulement que... فقط شونی سویلدم ـ فلانه یالکز شونی دیدم Il est vêtu bien simplement, pour dire, sans ornement ساده اثواب تکلفسز اثواب ـ کیینور Je raconterai la chose simplement, pour dire, sans déguisement, sans art کیفیتی بلا غش وغل نقل ایده جکم C'est un bon homme, il y procède simplement, pour dire, sans finesse, sans malice بر جودت خلق ایله مجبول آدم اولوب صافدلانه عمل وحرکت ایدر

SIMPLICITÉ. Qualité de ce qui est simple *A.* سداجة *P.* سادگی *T.* ساده لک *A.* صفوت *P.* ساده دلی *T.* بونلق || Simplicité naturelle سداجت فطریه aimable محبوب القلوب اوله جق سادگی حال دلپسند ـ بر نوع سداجت حال La simplicité d'un enfant بر طفلک صفوت حالی Simplicité de moeurs صفوت بال de coeur سادگی اخلاق ـ سداجت اخلاق Il affecte une grande simplicité dans ses moeurs, dans son langage, dans ses habits, dans ses meubles اخلاق وآداب ونطق وتکلم وملبوسات ومفروشاتده غایة الغایه ساده لک التزام ایدر Il signifie aussi, niaiserie *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* لوقدلق || Je vais vous conter une grande simplicité d'un tel فلانک عظیم بر بلاهتنی سکا نقل ایده جکم

SIMPLIFICATION. Action de simplifier *A.* تجرید من الالتباس ـ تجرید من الاختلاط *P.* وارسته سازی از شوریدگی *T.* ساده لندرمه || Travailler à la simplification d'une affaire بر مصلحتک التباس واختلاطدن تجریدینه سعی ایتمک ـ Et état d'une chose simplifiée *A.* تجرد من الالتباس ـ برائة *P.* نا شوریدگی *T.* ساده لک ـ قارشقسزلق من الالتباس

SIMPLIFIER. Rendre simple, moins composé *A.* تجرید من الالتباس ـ الاختلاط *P.* وارستهٔ شوریدگی کردن تجرید من ـ از شوریدگی آزاده کردن *T.* ساده لندرمک ـ قارشقلقدن ـ Simplifier le récit d'un fait برماده نک حکایه سنی قورتارمق une opération de finance معاملات اختلاطدن وارسته قلمق میریه یه دائر بر ترتیبی التباسدن آزاده قلمق

SIMULACRE. Statue, idole de fausses divinités. Il ne se dit guère qu'au pluriel *A.* pl. نصمات *P.* پیکرها *T.* صورتلر || Les simulacres des dieux نصمات معبودین زور

Il signifie aussi Spectre. V. ce mot. || De vains simulacres خیالات باطله

Il se dit figur. d'une vaine représentation de quelque chose *A.* ظل pl. اظلال *P.* سایه *T.* کولکه || Dans les derniers règnes des Mérovingiens, il n'y avait qu'un simulacre de royauté آل فلان پادشاهلرینک اواخر حکومتلرنده سلطنت انجق بر سلطنتک انجق بر کولکه سی ـ ظل زایل کبی ایدی ـ فالمشیدی Dans d'autres phrases, on emploie les mots *A.* لا عن اصل موضوعة صورة *P.* بی اصل نمایش *T.* اصلی یوقدن کوسترش || Un simulacre de débarquement قره یه عسکر لا عن اصل صورت دوکمه دکت نمایش بی اصلی de guerre موضوعهٔ جنک ومحاربه

SIMULATION. T. de Jurisp. Déguisement *A.* مواضعة || Il y a bien de la simulation dans ce contrat اشبو مقاوله حجتنده مواضعه وار در

SIMULER. T. de Jurisp. Feindre, faire paraître comme réelle une chose qui n'est point *A.* تولیج ـ تنظیم بالمواضعة ـ مواضعهٔ *P.* چیزی در صورت ظاهر کردن *T.* اصلی یوقدن تنظیم بالتولیج || Simuler une vente مواضعه طریقیله دوزمک ـ یاپمق مواضعهٔ فروخت ایتمک ـ عقد بیع ایتمک une donation مواضعه طریقیله ـ علی وجه التولیج هبه ایتمک

Simulé. *A.* مبنیّ علی المواضعة *P.* بصورت ظاهر ساخته *T.* بالمواضعه || مواضعه طریقیله اولان یاپمه Dettes simulées صورت ظاهرده اولان ـ اولان دیون Réconciliation simulée بالمواضعه اولان بالمواضعه عقد اولنمش مصالحه donation یاپمه هبه ـ هبه

SIMULTANÉ. Qui se fait en même temps *A.* متوافق الوقت ـ واقع فی وقت الواحد *P.* هم وقت ـ درهمان دم آمده *T.* بر وقتده اولان ـ بر وقتلو || Mouvement simultané واحدده واقع اولان حرکت Action simultanée وقت واحدده واقع اولمش بر فعل

SIMULTANÉITÉ. Existence simultanée de plusieurs choses *A.* موافقة الوقت ـ وقوع فی وقت الواحد *P.* هم وقتی *T.* بر وقتلولک

SIMULTANÉMENT. En même temps, au même instant *A.* فی وقت الواحد ـ دفعةً واحدةً *P.* با هم وقتی ـ در یک دم *T.* بردن ـ بر وقتده || Ces deux coups de fusil sont partis simultanément بو ایکی تفنکک قورشونلری دفعهٔ چیقدی ـ دفعهٔ آتلدی

SINAPISME. Médicament topique dont la graine de moutarde fait la base *A.* لازوق مرکب بالخردل *P.* مرهم خردل آلود *T.* پهلوان یاقیسی

SINCÈRE. Franc, vrai, sans artifice *A.* صادق ـ خالص ـ خلوصكار *P.* برئ من الرياء ـ عارى من التصنع ـ حقيقى ـ كرچك ـ خلوصلو *T.* راست ـ خلوص آميز ـ بيغل وغش Une réconciliation sincère خلوص وحقيقته ـ مصالحهٔ خالصه حقيقى ـ ندامت خالصه un repentir مقرون بر مصالحه صدق وخلوصه مقارن Des protestations sincères بر ندامت عرض اولنان مواعيد Je vous ferai un récit, une relation sincère سكا بر روايت صادقه ايده جكم L'aveu que je vous fais est sincère سكا ايتديكم اقرار صدق وحقيقته مقروندر

Homme sincère *A.* مخلص ـ خالص الفؤاد ـ خالص الجنان ـ بيغل ـ پاكيزه نهاد ـ خلوصكار ـ صافدرون *P.* صافى البال وغش *T.* خلوصلو ـ بيوركى تميز ‖ C'est un homme sincère dans ses discours, dans ses actions اقوال وافعالنده بيغل وغش بر خلوصكار دكلسك آدمدر Vous n'êtes pas sincère

On dit, en langage d'érudition, Le texte sincère, pour dire, le texte véritable et non altéré *A.* متن حقيقى ـ متن صحيح

SINCÈREMENT, adv. *A.* بصفوة البال ـ بالصدق والخلوص *P.* بصافدرونى ـ خلوص اوزره *T.* بيورك تميزلكى ـ خلوصكارانه يونى خلوصانه سكا سويلرم Je vous le dit sincèrement ‖ ايله صدق وخلوص اوزره حركت ايدر Il agit sincèrement

SINCÉRITÉ. Candeur, franchise *A.* صفوة ـ صفوت ـ خلوص ـ پاكدلى ـ اخلاصكارى ـ صافدرونى *P.* نقاء البال ـ البال *T.* بيورك تميزلكى ‖ Il parait une grande sincérité dans ses actions, dans ses discours افعال واقوالنده آثار كمال خلوص وصفوت بديدار در

SINCIPUT. T. d'Anat. Le sommet de la tête *A.* فرق الرأس ـ قمّة الرأس ـ قمّة *P.* تارك *T.* تپه ـ باش تپه‌سى

SINDON. On donne ce nom en Chirurgie à un petit plumasseau de charpie, qu'on introduit dans l'ouverture faite avec le trépan *T.* بز تفتيكندن يصديق

On nomme aussi Sindon, le linceul dans lequel Jésus-Christ fut enseveli *A.* جادهٔ عدم *P.* كفن مبارك حضرت عيسى حضرت عيسينك كفنى *T.* حضرت عيسى

SINGE. Animal *A.* قرد pl. قرود ـ حبن pl. حبون *P.* پوزينه ميمون *T.* ‖ Gros, petit singe ايرى يا اوفاق ـ قرد جسيم يا صغير Il y a plusieurs espèces de singes ميمونك انواعى واردر ميمون

On dit d'un homme, qu'il ressemble à un singe, qu'il est laid comme un singe, qu'il a le visage d'un singe *A.* قردى الوجه ميمون صورتلو ـ ميمون چهره‌لو *T.* پوزينه سيما *P.*

Il signifie figur., qui contrefait, qui imite les actions de quelque autre *A.* مقلد ـ محاكى ـ مواغد *P.* خماننده *T.* مقلد ‖ Un tel contrefait le geste, l'action, la parole de tous ceux qu'il voit; c'est un vrai singe فلان كشى هر كورديكى آدمك حركات وسكناتنى ونطق وكفتاربنى محاكات ايدر صرف بر مقلد در Il est le singe de cet homme فلانك مقلديدر

SINGE, ou PANTOGRAPHE. Instrument qui sert à copier mécaniquement des dessins, des estampes *T.* ميمون پركارى

SINGER. Imiter, contrefaire *A.* تقليد ـ محاكاة ـ مواغدة *P.* خمايدن ـ والوجاندن *T.* تقليد ايتمك ‖ Singer les manières de quelqu'un بر كمسنه‌نك اوضاع واطواربنى تقليد ايتمك Singer le philosophe فيلسوف تقليدينى ايتمك

se SINGULARISER. Se faire remarquer par quelque singularité *A.* اتخاذ الغرابة الطور *P.* نكره‌لك *T.* طور بيگانگى نمودن غرابت طور ‖ Il est dangereux de se singulariser كوسترمك اتخاذ ايتمك تهلكه‌لو شيدر Il faut éviter de se singulariser نكره‌لك طورى كوسترمكدن حذر واجتناب لازمدر

SINGULARITÉ. Ce qui rend une chose singulière *A.* غرابت ـ نكر *P.* بيگانگى *T.* نكره‌لك ـ عجايبلك ‖ La singularité de cet événement اول حادثه‌نك غرابتى ـ Il signifie aussi, la manière extraordinaire d'agir, de penser, de parler, etc. ‖ Il croit se faire considérer par cette singularité اول مقوله غرابت طور ايله كسب اعتبار ايده جكنى ظن ايدر Ses singularités le rendent ridicule غرابت اوضاع واطوارى تقريبيله هزئهٔ انام اولديور La singularité est une marque d'orgueil غرابت حال كبر وغروره دلالت ايدر بر كيفيتدر La singularité de cette opinion révolta beaucoup de monde بو رأيك نكره‌لكى وافر كمسنه‌لرك تعنيفنه بادى اولمشدر

SINGULIER. Particulier, qui ne ressemble point aux autres *A.* عديم المدانى ـ لا عديل ـ لا نظير ـ فريد ـ بيهمتا ـ يگانه *P.* بيعديل ـ بيمثل ـ بيمانند *T.* مثلى يوق ـ بريجك ‖ Cet exemple est singulier بو بر مثال لا نظيردر Façon singulière طور بيعديل ـ Il signifie aussi, rare, excellent ‖ Vertu, piété singulière فضيلت بيمثل وعديل وتعبد لا نظير

Il se prend aussi pour Bizarre *A.* غريب الاطوار ـ غريب ـ عجيب الاطوار ـ عجيب *P.* بيگانه طرز *T.* عجايب ـ اورنكى يوق ‖ Il est singulier dans ses opinions, dans ses expressions, dans sa

manière d'agir, de s'habiller افكار وآراسنده وكلمات وتعبيرانده واوضاع واطوارنده وامور تلبسده عجيب وغريب بر آدمدر يك - يكت غريب الاطوار ادمدر Cet homme est trop singulier عجايب آدمدر

Et pour Étonnant *A.* موجب الاستغراب - واجب الاستغراب *P.* اشته *T.* عجايب شكفت فرما ‖ Voilà un fait bien singulier اشته بر عجايب شئ - واجب الاستغراب بر حال عجيب - اشته واجب الاستغراب بر كلام Voilà un singulier propos وغريب بر كلام

On appelle Combat singulier, un combat d'homme à homme *A.* مبارزه *P.* محاربة فرداً فرداً - بدادٌ *T.* بربر يكايكت جنكت بربر طوتشمه

Singulier. T. de Gram. Le nombre qui marque l'unité *A.* مفرد

SINGULIÈREMENT. Particulièrement *A.* خاصةً - خصوصاً - على *P.* الخصوص - با خصوص - بتخصيص *T.* خصوصيله ‖ Être singulièrement attaché au devoir de son état ايفا حالنى واجبهٔ ايلمكده خاصةً مكب ومواظب اولمق Il vous a recommandé ses enfans, et singulièrement l'aîné كندو اولادينى وعلى الخصوص ولد كبيرينى سكا توصيه سپارش ايلدى Le quinquina est bon pour diverses espèces de fièvre, et singulièrement pour les fièvres intermittentes قنه قنه نك انواع حميّاته وبتخصيص ايستمه علتنه نفعى ظاهر در Il a été singulièrement affecté de cette nouvelle بو خبردن خاصةً متأثر اولمشدر

Il signifie aussi, bizarrement *A.* غريباً - عجيباً - على وجه الاغرب *P.* بطرز بيكانه *T.* عجايب صورت ايله ‖ Il parle, il marche singulièrement طرز اغرب ايله سويلر ويورر

SINISTRE. Malheureux, funeste *A.* شوم - مشئوم - نحس - نحوس *P.* نا مبارك - شامت آلود - خرى - كلكت *T.* وغورسز ‖ Un accident, un présage, un augure sinistre حادثه فال نحس - وعلامت مشئومه وفال شوم On crut que cela présageait quelque chose de sinistre بو كيفيت بر حال مشئومه دلالت ايلديكى ظن اولنمشدر Cet homme a la physionomie sinistre ناصيه - سيماسنده آثار شوم ونحوست بديدار در - حالنده آثار مشئوميت نمايانده - On dit en Astrologie, L'aspect sinistre des astres نظارت نحسى كواكبك - Et en chiromancie, La ligne sinistre *A.* خطِّ نحس *P.* سرِّ نحس كف *T.* خطِ خوى اوغورسزلغه دلالت ايدر ال آياسى جزكيسى

On dit, qu'un homme a le regard sinistre *A.* معيان - عيون بد نظر *P.* ذو العين الكمال - مصيب النظر - مشئوم النظر - كوزى اوغورسز - كوزى دكر *T.* داردهٔ چشم زخم - مقارن الشر

Sinistre. Méchant, pernicieux *A.* سوء - سيئى - مقارن الشر - والخباثة *P.* بد *T.* فنا ‖ Cet homme a des desseins sinistres مقاصد خباثت آلودى وار در - بو آدمك سوء قصدى وار در

SINISTREMENT. D'une manière sinistre *A.* مشئوماً - بالشامة - بالسوء - سيئاً - بفال الشوم *P.* شراً - شامتكارانه - بابد انديشى *T.* فنالق ايله - اوغورسوزجه ‖ Vous jugez toujours sinistrement de l'état de vos affaires كندو امور واحوالكت ايچون كندو احوالكى دائما - دائما فال شوم ايله حكم ايدرسكت شر وشامت ايله حكم ايدرسكت C'est un homme qui pense sinistrement de tout هر شيئده مطالعه سى شر وشامته مبنيدر

SINON, adv. Autrement, sans quoi *A.* فالا *P.* واگر نه *T.* يوغيسه ‖ Faites ce qu'il souhaite, sinon n'en attendez aucune grâce تحصيل رضاسنه سعى ايله فالا بر درلو لطف وكرم مامول ايتمه Vous me garantissez ce cheval-là de tout défaut, sinon marché nul بو آتكت بر درلو عيب وقصورى اولمديغنه تكفل ايتملوسكت يوغيسه بازارلغمز معتبر دكلدر

Sinon. Particule exceptive *A.* الا - غير *P.* جز *T.* اوزكه - غيرى ‖ Je ne lui répondis rien, sinon que... بشقه - شوندن غيرى جواب ويرمدم Je ne sais rien, sinon qu'on dit que... بيين الناس شويله منقول اولديغندن بشقه بر شى بيلمم

SINUEUX. Qui fait plusieurs tours et détours *A.* متعوج - كثير الاعوجاج - كثير الانعراج - كثير الاحناء - متحرى - ملتوى *P.* پيچاپيچ - پر پيچ وشكن *T.* بورنتاج - طولامبد - طولاشقلى ‖ Les replis sinueux d'un serpent اكرى بوكرى حيه نك مطاويئى Le cours sinueux d'une rivière نهرك متحرياً مائى بدسى Un ulcère sinueux, c'est-à-dire, profond et tortueux جريانى طولامبدسى چوق بر ياره - قرحهٔ كثيرة الاحناء

SINUOSITÉ. Détour que fait une chose sinueuse *A.* عوج pl. اعواج - تلوى - تلويات pl. حنو - احناء pl. حويت *P.* پيچيش *T.* اكريلك - طولاشقلق - طولامبدلق - بورنتاجلق ‖ Cette rivière, cette plaie a beaucoup de sinuosités بو نهر كثيرة بورنتاج - بو جراحت كثيرة الاحناء در - الاعواجدر بو نهرك ويو يارهنك طولامبدسى چوقدر La sinuosité des boyaux امعا حويت - باغرسقلرك طولاشقلغى

SINUS. T. de Chirur. Espèce de sac qui se fait aux plaies, et où s'amasse du pus, de la matière *A.* كيس pl. اكياس *P.* كيسه

T. کسه || En sondant la plaie, on trouva, on découvrit un sinus جراحتی مسبار ایله یوقلدقلرنده درونده بر کیسه پیدا اولدیغی خارجه اخراج اولندی

En termes d'Anatom. on appelle Sinus de la veine-porte, le tronc de la veine-porte *A.* ساق النیاط — Sinus laiteux, la réunion de tous les canaux excrétoires des glandes qui forment les mamelles *A.* مَوصل البنات اللبن — Sinus frontaux ou sourcilliers, les deux cavités de l'os frontal au-dessus du nez et des sourcils *A.* احناء العظم الجبهة *T.* قاش جاتیسی کمیکنک چقورلری — On appelle aussi Sinus, les plis des membranes *A.* مطاوی الاغشیة || Les sinus de la dure-mère مطاویٔ امّ الرأس

SIPHON. Tuyau recourbé, dont on se sert pour pomper une liqueur *A.* قصبة عقفاء *P.* ناوهٔ کجسر *T.* اوجی اکری اولوق — Il signifie aussi Trombe. V. ce mot.

SIRE. Titre qu'on donne aux rois seuls, en leur parlant, ou en leur écrivant *A.* یا ایها السلطان *P.* شاها — شهریارا — شوکتپناها *T.* پادشاهم — شوکتلو || Sire, Votre Majesté est très-humblement suppliée شهریارا جانب شوکتجالب همایونلرندن کمال تذلل واستحقار ایله نیاز اولنور کی

SIRÈNE. Monstre fabuleux qui, selon les poètes, attirait les voyageurs dans les écueils de la mer par la douceur de son chant *A.* جِنّة البحر — بنت البحر *P.* پریٔ دریا *T.* دکز اجنیسی — On dit d'une personne qui chante bien, qu'elle chante comme une sirène پری مثالی خوش الحان ودلکش آواز در — On dit aussi d'une femme qui séduit par ses attraits, que c'est une sirène پری پیکر دلربا در

SIRIUS. Étoile de la constellation du grand Chien *A.* شعری العبور *P.* شعرای یمانی — یکی ازدو خواهران *T.* یالدق یلدز

SIROC. On donne ce nom sur la Méditerranée au vent Sud-est *A.* ازیب *T.* کشلمه

SIROP. Liqueur composée des sucs de fruits et de fleurs avec du sucre *A.* ربّ سکری *P.* ربّ شکر آمیز *T.* سیروب || Sirop de fleurs de pêcher شفتالو چیچکی سیروبی

SIRTES. T. de Mar. Sables mouvans *A.* رمال منهالة *P.* ریگهای روان *T.* آقیجی قوملر

SIS. Situé. Il ne s'emploie qu'en style de Pratique *A.* واقع — کائن *P.* بوده *T.* اولان || Une maison sise en telle rue فلان زوقاقده کائن بر باب منزل

SISTRE. Instrument dont les anciens se servaient pour battre la mesure *A.* دفّ pl. دفوف *P.* باتره *T.* دائره

SITE. T. de Peint. Partie de paysage considérée relativement à la vue *A.* موقع النظارة pl. مواقع النظارة || Un site agréable لطیف ودلگشا بر موقع نظارت Ce peintre choisit bien ses sites فلان رسّام رسم وتصویر ایده‌جکی مواقع نظارتی استادانه انتخاب ایدر

SITUATION. Assiette, position d'une ville, d'une maison, etc. *A.* موقع pl. مواقع — موضع pl. مواضع *P.* جایگاه *T.* یر || Belle, agréable situation موقع دلگشا ودلنشین avantageuse, commode موقع کثیر الفوائد وموجب الاستراحة vilaine موضع کریه — ردیٔ — Il se dit aussi de la position, de la posture où sont les hommes et les animaux || Ce malade est dans une situation fort incommode بو مریض راحتدن عاری بر موقعده در Il faut changer de situation تبدیل موقع ایتمک اقتضا ایدر J'étais dans ce carrosse en une situation bien contrainte عربه‌نک ایچنده صیقندیلی بر موقعده ایدم

Il signifie figur. l'état, la disposition de l'âme ou des affaires *A.* حال pl. احوال || J'ai laissé son esprit dans une situation fort tranquille یانندن مفارقتمده عقل وشعوری حال آرام تامّ اوزره ایدی Il était fort aigri, le voilà présentement dans une situation plus favorable pour vous مقدّما مدّت غضبی مرتبهٔ کمالده ایدی بودفعه سنک حقکه بر مقدار حال سکونت کسب ایلدی Ses affaires sont présentement dans une situation bien heureuse بو دفعه مصالح واموری حال اقبالده در Elles n'avaient jamais été dans une situation plus fâcheuse امور ومصالحی وقتاً من الاوقات بویله فنا حالده دکل ایدی Sa situation a bien changé صورت احوالی خیلیجه تبدّل ایلدی — On appelle Vers de situation, un vers qui tire de la situation sa force, son mérite حاله موافق بر شعر — موقعنده سویلنمش بر بیت

SITUER. Placer, poser en certain endroit *A.* وضع — تمکین *P.* نشاندن — بر جا کردن *T.* اوتورتمق — یرلشدرمک || Vous avez dessein de bâtir une maison, où voulez-vous la situer? بناسنی مراد ایلدیککک منزلی قنغی محلده وضع وتمکین ایتمک استرسک On a mal situé ce château, il fallait le situer sur le bord de la rivière بو قوناق موقع مناسبده وضع اولنمامشدر یری ساحل نهرده ایدی Son camp était bien situé اردوسی موقع مناسبده وضع وتمکین اولنمشیدی

مناسب يرده يرلشدرلمشيدى

SITUÉ. *A.* موضوع *P.* نشاسته *T.* يرلشدرلمش – On dit en termes de Pratique, Une maison sise et située.... فلان محلده موضوع وكائن اولان خانه

SIX. Nombre qui suit le nombre cinq *A.* ستة fém. ست *P.* شش *T.* التى – Il se prend aussi pour Sixième. V. ce mot.

SIXAIN. Petite pièce de poésie composée de six vers *A.* شعر مسدس

SIXIÈME. Nombre d'ordre *A.* سادس *P.* ششم *T.* آلتنجى | La sixième année آلتنجى سنه Le sixième jour يوم سادس – On dit aussi Le sixième de tel mois فلان آيك التيسى Le sixième de sa maladie آلتنجى كونى – خستەلغنك آلتيسى

SIXIÈME, se dit aussi, pour la sixième partie d'un tout *A.* سدس – سديس *P.* يك شش *T.* آلتيده بر || Il a un sixième dans cette affaire بو خصوصده بر سدس حصّەسى وار التيده بر – در

SIXIÈMEMENT. En sixième lieu *A.* سادساً *P.* ششمين *T.* آلتنجيسى

SMILLE. Marteau qui sert à piquer le moellon ou le grès *A.* منقار *P.* كُلنك *T.* كلنك

SMILLER. Piquer avec la smille *A.* نقر *P.* بكلنك سفتن *T.* كلنك ايله دلمك

SMILLÉ. *A.* منقور *P.* بكلنك سفته *T.* كلنك ايله دلنمش

SOBRE. Tempérant dans le boire et dans le manger *A.* قنين – قليل الاكل *P.* كمخوار *T.* آز ير

On dit figur. qu'un homme est sobre en paroles, sobre à parler, pour dire, qu'il parle peu *A.* قليل الكلام *P.* اندك سخن *T.* سوزينى صاقنمرق سويلر – آز سويلر

Il se dit aussi, pour les ornemens, soit d'architecture, soit du style *A.* مقتصد || En fait d'ornemens, il faut être sobre امر قاعدهٔ اقتصاده – تزيينده مقتصد الحال اولمق لازمدر رعايت لازمدر

SOBREMENT, adv. *A.* بالقناعة *P.* بكمخوارى *T.* آز طعام آزلق ايله طعام ايدرك – ايدرك

Figur. *A.* بقلة الكلام *P.* باندك سخنى *T.* آز سويليدرك – على وجه الاقتصاد *A.* سوزينى صاقنمرق || Il faut toujours parler sobrement دائما قلت كلام ايله تكلّم ايتملو در User sobrement d'une chose بر شيئى على وجه الاقتصاد قوللنمق Ce remède est bon, mais il faut en user sobrement بو دوا كرچه نافعدر انجق بالاقتصاد استعمال اولنمق اقتضا ايدر

SOBRIQUET. Sorte de surnom qu'on donne à quelqu'un *A.* نبز – لقب مستهجن *P.* لقب زشت – ورنام *T.* لقب بد – چركين لقب || Donner un sobriquet à quelqu'un تنبيز ايتمك – بر كمسنديى لقب بد – لقب مستهجن ايله تلقيب ايتمك بر كمسنديه بد لقب قويمق – وضع ايتمك Il y a des sobriquets qui sont devenus les surnoms de certaines familles illustres وضع اولنمش بعض بد لقبلر واردركه نيچه اولو خاندانلره لقب قالمشدر

SOC. Instrument de fer qui fait partie d'une charrue, et qui sert à fendre la terre *A.* باسنة pl. بآسن – حديدة الفدان *P.* گاوآهن – آهنجفت *T.* صپان دمورى – جفت دمورى || Le bec d'un soc انف الباسنة – صپان دمورينك اوجى

SOCIABILITÉ. Aptitude à vivre en société *A.* استعداد للتمدن – ميل الى الاجتماع *P.* خواهش همزندگانى *T.* برابر كچنمكه استعداد || La sociabilité est un caractère propre à l'espèce humaine استعداد تمدن واجتماع بنى آدمه مخصوص بر صفتدر

SOCIABLE. Qui est né propre à vivre en société, à chercher la société *A.* ميّال الى التمدن والاجتماع – مدنىّ بالطبع *P.* خواهشكار همزندگانى *T.* برابر كچنمكه استكلو || L'homme est un animal sociable انسان مدنىّ بالطبعدر Il y a des nations plus sociables les unes que les autres بعض امم واقوام وار دركه سائرلردن زياده تمدن واجتماعه ميّالدرلر

Il signifie aussi, avec qui il est aisé de vivre *A.* مونس – مخالق – مألوف – الحسن المعاشرة – معاشر – الوف *P.* خوش الفت – شيرينكار *T.* خوش قونشمسى || Une humeur, un esprit sociable بالطبع الوف ومعاشر بر ادم Des moeurs sociables اخلاق مونسه

SOCIABLEMENT, adv. *A.* بحسن المعاشرة *P.* با خوش زندگانى *T.* كوزل قونشدرق

SOCIAL. Qui concerne la société *A.* متعلّق – مخصوص بالتمدن بالاجتماع *P.* شايان همزندگانى *T.* برابركده كچنمكه || Les vertus, les qualités sociales تمدن واجتماعه مخصوص كركلو مناقب وفضايل واوصاف وخصايل

SOCIÉTÉ. Assemblage d'hommes unis par la nature ou par des lois *A.* تمدن – اجتماع – معاشرت *P.* همزندگانى *T.* برابركده كچنمه || Les hommes se défendent, se maintienuent par la société بنى نوع انسان تمدن واجتماع ايله محافظهٔ نفس ايدر L'homme est né pour la société انسان تمدن واجتماع ايچون

La متمدّن ومعاشر اولمق اوزره يرادلمشدر - خالق اولنمشدر société naturelle, civile اجتماع طبيعى واجتماع اهل بلد Troubler la société شيرازهٔ - رابطهٔ تمدّن واجتماعى اخلال ايتمك جماعته ايراث خلل وپريشانى ايتمك Il mérite d'être banni de la société معشردن نفى واخراج اولنمغه شاياندر

Société. Compagnie, union de plusieurs personnes jointes pour quelqu'intérêt *A.* شركة - مشاركة *P.* انبازى *T.* اورتاقلق || Une société de marchands تجّار شركتى Cette société est riche et puissante مالدار وذى قوّت بر شركتدر La société est rompue de droit par la mort de l'un des associés شركادن بريسنك وفاتيله شركتك حسب القانون فسخى لازم كلور Faire société شركت ايتمك - عقد شركت ايتمك - Société littéraire *A.* مشاركة علميّة pl. مشاركات علميّة || Il est de plusieurs sociétés littéraires de l'Europe اوروپاده موجود اولان مشاركات علميّه نك اكثريسنه داخلدر

Il se dit aussi d'une compagnie de gens qui s'assemblent pour vivre selon les règles d'un institut religieux, ou pour conférer ensemble sur certaines sciences *A.* طايفة pl. طوايف - زمرة pl. زمرات *P.* كروه *T.* اصناف || La société des Jésuites فلان اسم ايله معروف اولان طايفهٔ رهبان زمرهٔ La société de Médecine حكيملر اصنافى - اطبّا

Et d'une compagnie de gens qui s'assemblent pour des parties de plaisir *A.* مجلس - مجلس المصاحبين *P.* بزم - بزم ياران - احباب جمعيّتى - جمعيّت *T.* جمعيّت ياران || Société agréable مجلس دلارا choisie ذوات برگزيده‌دن عبارت بر بزم ياران C'est un homme de bonne compagnie, il faut l'admettre dans notre société مجلس آرا بر آدمدر جمعيّتمزده قبول اولنمق لازمدر Vivre dans les sociétés choisies منتخب ومعتبر مجلسلرده امرار وقت ايتمك

Il se dit aussi des personnes avec qui l'on vit *A.* مصاحب pl. مصاحبين - نديم pl. ندماء *P.* همبزم - همدم *T.* اياقداش || Cette personne est de ma société فلان كشى ندما ومصاحبلرم زمره‌سندندر

SOCLE. T. d'Archit. Corps carré qui se met sous les bases des piédestaux, des vases, etc. *T.* كرسى

SODOMIE. Péché contre nature *A.* لواطة *P.* غلامبارگى - تاز بازى *T.* غلامباره‌لق

SODOMITE. Celui qui est coupable de sodomie *A.* لوطى pl. لوطيّون *P.* تاز باز - غلامباره *T.* غلامباره

SOEUR. Fille née de même père et de même mère qu'une autre personne *A.* اخت pl. اخوات *P.* خواهر - همشيره *T.* قز قرنداش - همشيرهٔ بزرك - اخت كبيره || Soeur aînée بيوك قرنداش Le frère et la soeur اخ واخت - برادر وخواهر - قز قرنداش قرنداش وقز قرنداشى - Soeurs jumelles, celles qui sont nées d'un même accouchement *A.* اخوات توأمات *P.* خواهران هشكم *T.* ايكيز قز قرنداشلرى - Soeurs germaines, celles qui sont nées de même père et de même mère *A.* اخت لابوين *P.* خواهر همپدر وهممادر *T* آنالرى بابالرى بر قز قرنداشلر - Soeurs consanguines, celles qui ne sont soeurs que du côté paternel *A.* اخت لاب *P.* خواهر همپدر - خواهر از سوى پدر *T.* بابادن قز قرنداشى - Soeurs utérines, celles qui ne sont soeurs que du côté maternel *A.* اخت لامّ *P.* همشيرهٔ هممادر - خواهر از سوى مادر *T.* آنادن قز قرنداشى - Soeur naturelle, ou bâtarde, celle qui est née hors de mariage *A.* اخت نغيلة - اخت من الحرام *P.* خواهر حرامزاد *T.* پيچ قز قرنداشى - Soeur de lait, la fille de la nourrice, par rapport au nourrisson qui a sucé le même lait *A.* اخت رضيعة *P.* خواهر همشير *T.* سود قزقرنداشى

SOFA, ou SOPHA. Espèce d'estrade élevée *A.* صفّة *P.* صفه - صوفه *T.* بساره || Le Grand Visir donne ses audiences sur un sofa صدر اعظم صفّه اوزرنده قاعد ايكن زوّاره ملاقات ايدر

SOI. Pronom de la troisième personne *A.* نفس *P.* خود - خويش - خويشتن *T.* كندو || On doit parler rarement de soi كندو نفسندن نادرًا بحث ايتملو در Chacun travaille pour soi هر كس نفسيچون سعى ايدر كندوسيچون چاليشور - Prendre garde à soi محافظهٔ نفس ايتمك Prendre sur soi l'événement بر مصلحتك صورت نتيجه‌سنى نفسنه در عهده ايتمك

Être à soi, signifie, ne dépendre de personne, de rien *A.* استبداد *P.* خود سر بودن *T.* كندو باشنده اولمق || Quand on est au service de quelqu'un, on n'est plus à soi بر كشى كمسنه‌نك خدمتنده اولنجه بنفسه مستبدّ اولمز خود سر اولمز

N'être pas à soi, se dit d'une personne qui a perdu le sens *A.* عدم التمالك النفس *P.* خود نبودن *T.* مالك اولمامق كنديه || Dans l'ivresse, on n'est plus à soi مالك كنديه كشى

حال سکرده کندویه مالک دکلدر

De soi, En soi, signifie, de sa nature *A.* فی - فی نفسه ذاتنده *T.* در ذات خود - خود بخود *Ps* بذاته - حدّ ذاته || De soi le vice est odieux عیب وشلبد فی نفسه مکروهدر || La vertu est aimable en soi صلاح حال فی حدّ ذاته مرغوب ودلپسند در

Rentrer en soi, signifie, faire des réflexions plus sages *A.* صرف - صرف الافکار - الذهن *P.* صرف اندیشه کردن *T.* اندیشیدن دوشونمک

Revenir à soi, signifie, reprendre ses esprits *A.* جمع الخاطر *P.* جمع خاطر کردن *T.* کندویه کلمک - Et figur. reprendre son bon sens, son sang froid *T.* برکمسنه عقلنی دیویشورمک

Prendre sur soi. V. Prendre.

Chez soi, veut dire, dans sa maison *A.* فی منزله *P* در کندو *T.* نزد خود - خانهٔ خود || کندو اونده Vivre chez soi خانده سنده کچنمک

Sur soi, signifie, sur son corps, sur sa personne *A.* علی نفسه - علی بدنه *P.* بر تن خویش *T.* اوستنه باشنه || La santé demande qu'on soit propre sur soi حفظ صحت اوستی باشک طهارت بدن حفظ صحته مدار کلیدر - طهارتیله حاصل اولور

Soi, joint à Même, signifie, d'une manière plus expressive, la même chose que Soi mis absolument *A* بنفسه - بالنفس *P.* او کشی *T.* کندوسی || Il faut conduire ses affaires soi-même خود کندوسی - مصالح واموریتی بالنفس اداره ایتملو در جویرملو در

Quant-à-soi, se dit substantivement dans ces phrases, Garder son quant-à-soi, se tenir sur son quant-à-soi, pour dire, prendre un air fier et réservé *A.* اظهار العجب النفس *P.* خود پرستی نمودن *T.* اشته بنم صورتنی کوسترمک

Soi-disant. Terme qu'on emploie quand on ne veut pas reconnaître la qualité que prend quelqu'un *A.* علی قوله *P.* بقول خود - چنانکه خود گوید *T.* قول خودنجه

SOIE. Fil produit par une espèce de ver *A.* حریر - ابریسم *P.* ابریشم *T.* ایپک || Soie blanche *A.* حریر ابیض *P.* ابریشم سفید *T.* آق ایپک apprêtée *A.* حریر معمول *P.* ابریشم برداخته *T.* ایشلنمش ایپک torse *A.* حریر مفتول *P.* ابریشم بافته *T.* اکیرلمش ایپک Filer de la soie *A.* غزل الحریر *P.* ابریشم تافتن *T.* ایپک اکیرمک - Des étoffes de soie *A.* pl. ثیاب حریریّة *P.* کالای ابریشمین *T.* ایپکدن قماشلر

Soie écrue. Celle qu'on tire de la coque sans feu *A.* قهیز - قزّ *P.* خام ابریشم - کز *T.* خام ایپک

Soie cuite *A.* قتین *P.* ابریشم پخته *T.* قینانمش آق ایپک

SOIE. Il se dit du poil rude de certains animaux *A.* وبر pl. اوبار *P.* مو *T.* قیل || Des soies de cochon اوبار خنزیر - طوکز قیلی

SOIE. La partie du fer d'une épée, d'un couteau qui entre dans le manche *A.* سیلان *P.* دم *T.* قوبرق || La soie d'une épée قاجک قوبرغی - سیلان السیف

SOIERIE. Toutes sortes de marchandises de soie *A.* امتعة حریریّة *P.* متاع ابریشمین *T.* ایپک قماشلری

Soierie, se dit aussi d'une fabrique de soie *A.* دار التصنیع الحریر *P.* کارخانهٔ ابریشم *T.* ایپک کارخانه‌سی

SOIF. Désir, besoin de boire *A.* عطش *P.* تشنگی *T.* صوصدلق کسکین - عطش شدید واکید || Grande, pressante soif صوسزلق غلبهٔ عطش تقریبیله وفات ایتمک Mourir de soif صوصدلق صوصزلغی بصدرمق - تسکین عطش ایتمک Éteindre sa soif

Soif brûlante *A.* غلیل - لهاث - سهاف *P.* تشنگی گرماگرم فرط لهاثدن یانمق صوصدلق *T.* || Brûler de soif یانمق

On dit figur. et proverb. de deux personnes sans bien qui se marient, C'est la famine qui épouse la soif آجلق ایاء صوصه‌لغک جفتلشمسی کبیدر

Soif, signifie figur., désir immodéré *A.* حرص *P.* آز *T.* آرزغون استک On peut aussi employer les mots de la signification propre de Soif || Soif de biens, d'honneurs حرص مال ومنال حرص انتقام de vengeance وسهاف شان واقبال On ne peut éteindre la soif des grandeurs حرص اعتلا واعتظام مستولی عطش علوّ شان - اولنجه تسکینی محالات قبیلندندر Brûler de la soif des richesses, des honneurs تشنهٔ مشتدّ اولنجه حرص مال وشان آتشیله محروق - مال وشان اولمق الفواد اولمق

SOIGNER. Traiter avec beaucoup de soin *A.* اعتناء - اهتمام *P.* تکاس نمودن - باهتمام نگهداری نمودن *T.* اهتماملو تقید ایله - تقید ایتمک - اهتماملو کوزتمک - باقمق کوزتمک || On l'a bien soigné فلان کشی اهتماملو باقلدی

Il a été bien soigné durant sa maladie مدّت مرضنده كمال اهتمام ايله باقلدى Les orangers sont des arbres qui veulent être soignés پورتقال آغاجلرى تقيّد واهتمامه محتاج اولان آغاجلردندر Soigner des enfans اطفالى تقيّد واهتمام ايله اهتمام ايله كوزتمك ـ باقمق

SOIGNEUSEMENT. Avec soin *A.* بالاهتمام *P.* بمُكاس *T.* تقيّد اهتماملوجه ـ ايله || J'ai examiné soigneusement cette affaire بو مادّه‌يى تقيّد واهتمام ايله تفحّص ايلدم Travailler soigneusement بالاهتمام سعى واقدام ايتمك

SOIGNEUX. Qui agit avec soin *A.* كثير الاهتمام ـ همّام *P.* مُكاسدار *T.* اهتمامى چوق ـ ايشنه مقيّد || C'est un homme fort soigneux ايشنه غايت ـ بغايت كثير الاهتمام بر آدمدر Il faut être plus soigneux بوندن زياده اهتماملو ايله مقيّد اولمق اقتضا ايدر Il est soigneux de son honneur, de sa réputation وقايهٔ عرض وناموس ومحافظهٔ صيت وشهرت بابنده كثير الاهتمامدر

SOIN. Application d'esprit à faire une chose *A.* اهتمام ـ همّة pl. اهتمامات *P.* نگهدارى ـ مُكاس *T.* تقيّد ـ كوزتمه ـ باقمه || Grand soin اهتمام عظيم ـ اهتمام تام ـ همّت كامله Peu de soin تقيّدسزلك ـ نقصان اهتمام ـ همّت جزئيّه Cet ouvrage n'est pas travaillé avec assez de soin بو ايش اولقدر اهتماملو ايشلنمامشدر Prenez soin de cela شوكا اهتمام ايله Je vous en laisse le soin بو بابده اقتضا ايدن تقيّد واهتمامى سكا حواله ايدرم Je m'en fie à vos soins بو بابده سنك اهتمامكه اعتمادم وار در J'y donnerai tous mes soins بو خصوصده بذل ما حصل تقيّد واهتمام ـ صرف كل اهتمام ايده‌جكم Ce n'est pas manque de soin ـ قصور اهتمامدن ناشى دكلدر نقصان اهتمام دكلدر Cet homme est négligent, il n'a soin de rien مهمل بر آدمدر هيچ بر شيئه اهتمامى يوقدر Cela demande du soin بو ايش اهتمامه محتاجدر Avoir des soins flatteurs, officieux صنوف اهتمامات دلنوازانه صرف ايتمك ـ On dit, Avoir soin de quelqu'un, pour dire, pourvoir à ses besoins ـ بر كمسنه‌نك اموريته صرف اهتمام ايتمك مطالب وحاجاتنه صرف تقيّد واهتمام ايتمك

On dit aussi, Rendre des soins à quelqu'un, pour dire, lui faire sa cour avec assiduité بر كمسنه‌نك يانته مداومت ايتمك

Soin. Inquiétude, peine d'esprit *A.* غائلة pl. غوائل ـ همّ pl. هموم *P.* خراش جان *T.* كوكل صيقنديسى || La vie des grands est pleine de soins كبار قومك عمرى پر هوم‌در L'ambition cause beaucoup de soins سوداى نام نيچه نيچه غوائل وهمومى مستلزمدر

SOIR. La dernière partie du jour *A.* اَصيل ـ مساء pl. آصال *P.* شام *T.* اخشام || J'irai chez vous demain matin ou demain au soir يارنكى صباح وياخود اخشام وقتى سكا واره‌جغم Il travaille depuis le matin jusqu'au soir ازصبح تا بشام خدمت صباحدن اخشامه قدر چاليشور ـ ايدر Je prie Dieu soir et matin هرصبح ـ فى الصبح والمسا اداى فريضهٔ صلات ايدرم وشام عبادت ايدرم

SOIRÉE. Espace de temps compris entre le coucher du soleil et le moment où l'on se couche *A.* وقت العشاء ـ عشاء *P.* شبانگاه *T.* ياتسو وقتى || Une belle, une agréable soirée عشاى لطيف ودلگشا

SOIT. Conjonction alternative *A.* لو *P.* خواه *T.* كرك || Soit qu'il le fasse, soit qu'il ne le fasse pas كرك ايتسون كرك ايتسون

Il se prend aussi pour Que cela soit *T.* اولسون || Vous le voulez, soit مادامكه مرادك بويله در اولسون

SOIXANTAINE. Nombre de soixante. V. Soixante. - ou environ soixante *A.* فى نحو ستّين ـ تقريباً ستّون *P.* نزديك شصت *T.* التمش قدر || Une soixantaine de personnes التمش قدر كشى

SOIXANTE. Nombre composé de six dizaines *A.* ستّون *P.* شصت *T.* التمش

Soixante et dix. *A.* سبعون *T.* هفتاد *T.* يتمش

SOIXANTIÈME Nombre d'ordre *A.* ستّون *P.* شصتم *T.* آلتمشنجى

Il signifie aussi, la soixantième partie d'un tout *A.* جزء من ستّين *P.* شصت يك *T.* آلتمشده بر || Il a un soixantième dans cette affaire بو خصوصده التمشده بر حصّه‌سى وار در

SOL. V. Sou.

SOL. Terroir considéré suivant sa qualité *A.* كيفيّة الارض ـ ارض *P.* چگونگى خاك ـ زمين *T.* طپراغك ـ طپراق ـ ير || Quand on veut faire un jardin, il faut considérer le sol بر باغچه ترتيب ايتمك مراد اولندقده كيفيّت ارضك صوينى اصلح واحسن اولان بافلمسى اقتضا ايدر Un sol favorable ارض جدب aride قوراق ـ زمين شوره ـ شوره زمين ـ ارض ير ـ En Jurisprudence, Sol se dit du fonds || Qui est maître du

sol, est maître d'élever sa maison tant qu'il veut صاحب ارض اولان خانه سنی استدیکی قدر ترفیع ایده بیلور Il ne faut pas bâtir sur le sol d'autrui آخرک ارضی اوزرنده احداث بنا ایتمک جائز دکلدر

SOLAIRE. Appartenant au soleil *A.* شمسی *P.* خورشیدی *T.* کونشک || L'année solaire سنهٔ شمسیّه ـ سال شمسی Cadran solaire بسیطهٔ شمسیّه ـ Il se dit aussi d'un beau visage brillant de santé شمس تابان مثالی سیمای تر وتازه

SOLANDRE. Maladie du cheval, qu'on appelle aussi Malandres. V. ce mot.

SOLBATU. Cheval dont la sole a été foulée ou meurtrie *A.* فرس ظالع

SOLBATURE. Maladie d'un cheval solbatu *A.* ظُلاع

SOLDAT. Homme de guerre soudoyé *A.* عسکری pl. عسکریون *P.* لشکری ـ سپاهی *T.* عسکری نفری || Lever, enrôler des soldats عسکر یازمق ـ عسکری نفراتی تحریر ایتمک Licencier, congédier des soldats عسکری نفراتنه اذن ویرمک ـ خدمتدن مفارقتلری ایچون اذن ویرمک Ce capitaine est le père de ses soldats بو سرکرده زیر اداره سنده اولان نفرات عسکریه نک پدرلری مقامنده در

SOLDATESQUE. Les simples soldats. V. ce mot. — Il est aussi adjectif || Moeurs soldatesques اخلاق عسکریه Discipline soldatesque قواعد ضبط وربط عسکر

SOLDE. Paye que l'on donne aux soldats *A.* وظیفة pl. وظایف *P.* مواجب ـ علوفه *T.* مواجب p. vul. سونغه ـ راتبه || Payer la solde علوفه یی ویرمک ـ اعطای مواجب ایتمک Les troupes étrangères qui étaient à la solde du Roi پادشاهک خدمتنده راتبه خوار عسکر ـ اجنبی اولدیغی موجود اولان موظف عسکر

SOLDE. Paiement d'un reste de compte *A.* قضاء البقیّة الحساب ـ بورج بقیّه سنک *T.* گزار پسماندهٔ حساب *P.* اداء البقیّة الدین قضاء بقیّة الحساب اولمق اوزره || اوده مه سی Pour solde Pour solde de tout compte بعد کل الحساب ظهور ایدن بقیّهٔ دینی اوده مک ایچون

SOLDER. On dit Solder un compte, pour dire, le clore en payant le reliquat *A.* اداء البقیّة الحساب *P.* پسماندهٔ حسابرا گزاردن *T.* حسابدن فالانی اوده مک

SOLDÉ. *A.* حساب مؤدّا *P.* پسماندهٔ حساب گزارده *T.* اودنمش حساب

SOLE. Certaine étendue de champ, sur laquelle on sème successivement par années, des blés, puis des menus grains, et qu'on laisse en jachère la troisième année *A.* تحویل pl. تحاویل ـ مزرعة التحاویل *T.* نوبت ایله اکیلور ترلالر || On divise ordinairement une terre en trois soles اکیله جک ترلالر نوبت ایله اکیله جک ـ عادتا تحاویل ثلثدیه تقسیم اولنور ترلالرک یری عادتا اوچ قطعه یه تقسیم اولنور Les soles de cette ferme ne sont pas égales بو چفتلکک تحاویلی مساوی دکلدر

SOLE. Le dessous du pied d'un cheval, d'un mulet, d'un âne, d'un cerf *A.* حافر pl. حوافر *P.* سول *T.* طبان || Ce cheval a la sole entamée شو آتک طبانی انجنمشدر

SOLE. Poisson de mer *A.* سمک موسی *T.* دل بالغی

SOLÉCISME. Faute grossière contre la syntaxe *A.* خطاء فی التركیب *P.* نا درستیٔ ترکیب ـ ترکیب الکلام خطاء فی التركیب *T.* ترکیبده یاکلشلق || Il y a un solécisme dans cette phrase بو عباره ده بر خطای ترکیب وار در

SOLEIL. L'astre qui éclaire le monde *A.* شمس pl. شموس ـ *P.* هور ـ خورشید ـ آفتاب ـ نیّر اعظم *T.* کونش || La lumière du soleil کونش آیدینلغی ـ روشنیٔ آفتاب ـ ضیای شمس le cours مدار شمس ـ دوران شمس le disque قرص شمس le lever, le coucher کونشک طوغمه سی ـ طلوع وغروب شمس کونشک وباتمه سی Le mouvement du soleil autour de son axe کونشک محوری اوزرینه حرکتی ـ کسوف شمس Éclipse de soleil شمسک کونشک طوتلمه سی Les douze maisons du soleil منازل اثنی عشری Le soleil est dans un tel signe du Zodiaque شمس فلان برجده در Le soleil est en son apogée, en son périgée شمس اوج اعلاده در یاخود حضیض اسفلده در ـ On dit en Poésie, Le char du soleil عالمتاب آفتاب گردونهٔ ـ گردونهٔ خورشید تابان ـ Coup de soleil. V. Coup.

Exposer quelque chose au soleil *A.* تشریة ـ تشریر ـ تشمیس ـ *P.* پیش خورشید گسترانیدن *T.* کونشه عرض الی الشمس سرمک

SOLEIL. Sorte de fleur, autrement dite Tournesol, ou Héliotrope. V. ces mots.

SOLENNEL. Il se dit d'une chose qui se fait avec beaucoup d'appareil et de cérémonies *A.* معنون بالرسوم والتشریفات ـ رسوم وتشریفات ایله معنون || Fête, procession solennelle رسمی عید مجید یاخود موکب عالی رسوم Obsèques solennelles رسوم وتشریفات ایله معنون بر جنازه آلایی Audience, entrée so-

lennelle رسمی بر ملاقات یا بر موکب دخول - رسوم وتشریفات ایله اجرا اولنان

En termes de Jurisprudence, il se dit de ce qui est revêtu des formes les plus authentiques *A.* معنون - معنون برسوم المعتبرة - برسوم المرعیّة || Acte, testament solennel رسوم مرعیّهٔ معتبره ایله معنون وصدور بر قطعه سند یا بر وصیتنامه Déclaration solennelle رسوم مرعیّه ایله معنون وصدور بر قطعه اعلاننامه - On dit, Faire un voeu solennel رسوم مرعیّه اوزره نذر ایتمك

SOLENNELLEMENT, adv. *A.* بالرسوم والتشریفات - برسوم المرعیّة - رسماً *P.* بروجه رسمی *T.* رسم اوزره - رسمی اولدرق || Ce mariage a été fait solennellement بو نكاح رسوم مرعیّه اوزره عقد اولنمشدر La paix a été jurée, publiée solennellement عقد اولنان مصالحه یمین وقسم ایله رسماً تأكید واعلان اولندی

SOLENNISATION. Action par laquelle on solennise *A.* التشریف *P.* تشریفسازی *T.* رسوم وتشریفاتی اواولتمه‌نك || La solennisation d'une fête بر عید مباركك رسوم تشریفی On a fait de grands préparatifs pour la solennisation de cette fête اول عید مجیدك رسوم تشریفی اداسیچون تداركات عظیمه ایتمشلر در

SOLENNISER. Célébrer avec cérémonie *A.* اجراء الرسوم التشریف - اجراء الرسوم التفخیم *T.* رسوم وتشریفاتنی اولولتمنك - اجرا ایتمك || Solenniser une fête بر عید مباركك رسوم تشریفنی اجرا ایتمك la naissance d'un prince برشهزاده نك ولادتیچون اجرای رسوم تفخیم ایتمك C'est un jour de réjouissance, il le faut solenniser بر یوم طرب وسرور اولمغله رسوم تشریفی اجرا اولنملو در

SOLENNITÉ, Cérémonie qui rend une chose solennelle *A.* فخامة الشان - عظمة الشان - رسوم التفخیم والتعظیم || La solennité d'une fête de pâques پسقلیانك عیدك فخامت شانی d'un mariage رسوم نكاحك فخامت شانی عظمت شانی Il fut reçu avec solennité فلانی رسوم تفخیم وتعظیم اجراسیله استقبال ایلدیلر

Il se dit aussi des formalités qui rendent un acte authentique *A.* رسوم مرعیّة - رسوم معتنا بها - رسوم معتبرة || Solennité d'un testament وصیتنامه نك رسوم معتنا بهاسی

SOLFÉGE. Assemblage des notes de musique, dont on se sert pour s'y exercer *A.* مجموعة الالحان والنغمات *P.* مجموعهٔ نواها *T.* درلو ازكیلر مجموعه‌سی || S'exercer au solfége مجموعهٔ الحان ونغماتدن استفاده ایتمك Cet auteur a composé d'excellens solféges بو مؤلّف بینظیر الحان ونغمات مجموعه‌لری تألیف ایلدی

SOLFIER. Chanter un air, en prononçant les notes *A.* ترنّم حسب الارقام موسیقیّة - اجراء الالحان والنغمات *P* نوا پرداختن - سرابیدن *T.* ازكیلر ایرلالمق || Il solfie déjà tout couramment كمال سهولت ایله ترنّم الحان ونغمات ایدر

SOLIDAIRE. T. de Jurisp. Qui rend plusieurs coobligés cautions les uns pour les autres *A.* ملزم الكفالة بالمال احد هما للآخر *P.* در عهده‌ساز پایندانئ مال با همدیگر *T.* بری برینه كفالت بالمال الزام ایتدرن || Cette obligation est solidaire بو تمسّك بری برلرینه ماله كفالتی ملزمدر Cautionnement solidaire احد هما آخرك حقنه كفالت بالمال ایله تعهّد

Il se dit aussi des personnes *A.* كفیل بالمال *P.* پایندان مال *T.* ماله كفیل || Il est solidaire ماله كفیلدر

SOLIDAIREMENT, adv. *A.* علی وجه التكافل بالمال احد هما للآخر *P.* بروجه پایندانئ مال با همدیگر *T.* بری برینه ماله كفیل اولدرق || Ils sont solidairement obligés احد هما آخره كفیل بالمال اولدرق متعهّد درلر

SOLIDARITÉ. T. de Jurisp. Qualité de solidaire. V. Solidité dans ce sens.

SOLIDE. Qui a de la consistance, qui n'est pas fluide *A.* صلب *P.* سخت *T.* پك || Les corps solides, les corps fluides اجرام صلبه واجرام مایعه - پك شیلر وصیویق شیلر Les parties solides du corps humain بدن انسانك اعضای صلبه‌سی

Et qui a une fermeté capable de résister au choc des corps, à l'injure du temps *A.* قوی - رصیف - مستحكم - محكم - متین *P.* استوار *T.* طیاندقلو || Un bâtiment solide بر بنای متین Bâtir sur des fondemens solides رصیف ورصین اساس ومستحكم اساس قوی اوزره - اوزره بنا ایتمك Cet édifice est beau, mais il n'est pas solide بو - بو بنا لطیفدر انجق متین دكل بنانك كرچه لطافتی وار در انجق متانتی یوق

On appelle Alimens solides, ceux qui ont de la consistance *A.* غداء ثابت pl. اغدیة ثابتة *P.* خوراك استوار *T.* قتی یمك || On l'a mis aux bouillons, on lui a interdit toute sorte de nourriture solide فلانه هر نوع غدای ثابت منع اولنوب

يالكزات صويك استعمالنه رخصت ويرلدى Il se porte mieux, il commence à prendre des alimens solides نوعمّا تصحيح مزاج ايتمش اولمغله قتى يمكلر تناولنه رخصت ويرلدى

Il signifie figurément, qui est réel, effectif *A.* صحيح ـ حقيقى *P.* راست ـ درست *T.* صاغ ـ كرچك ‖ Les biens-fonds sont les biens solides املاك وعقارات اموال حقيقيه در C'est un principe solide اصول حقيقيه دندر Vous ne me promettez que des chimères, je veux quelque chose de solide سنكك وعد ايلديككك نسنه لر موجود الاسم معدوم الجسم مقوله دندر بن استديكم ايسه صحت وحقيقته مقارن شيلر در Je ne vois rien de solide en tout ce que vous me proposez سنك تكليف ايلديككك ماده لر ايچنده حقيقى بر شى كورمييورم Amitié solide حب حقيقى

On dit aussi, Un homme solide *A.* مجبول على متين الطبع ـ مجبول على ثبات الطبع ـ المذاق *P.* استوار منش *T.* صاغلم ‖ C'est un homme solide à qui on peut se fier ثبات طبع ايله مجبول بر آدم اولمغله شايان اعتماد در ـ Et esprit solide *A.* عقل متين ـ عقل رزين ـ عقل راسخ *P.* عقل با ثبات *T.* عقل ـ لنكرلو عقل ـ Et jugement solide *A.* رأى متين ـ رأى رزين ـ رأى حصيف ـ رأى محكم *P.* رأى استوار اندیشهٔ *T.* صاغلم تدبيرلو رأى ـ رأى

Solide, au substantif, se dit d'un corps qui a de la consistance *A.* محكم *P.* استوار ـ درست *T.* صاغ ‖ Il faut creuser jusqu'au solide avant que de faire les fondations d'un bâtiment بنانك اساسى طرح اولنمزدن مقدم ارض درشت بولنجيه دك حفر تراب محل محكم اوزرينه بنا اولنمق لازمدر Bâtir sur le solide ـ Figur. Chercher le solide ارايق محكمى ـ ايمك C'est là le solide محكم يرى اوردر

En termes de Mathématiques, il signifie, le corps considéré comme ayant les trois dimensions *A.* اجرام ثابته pl. جرم ثابت ‖ La Géométrie mesure les solides علم هندسه ده اجرام ثابته تقدير اولنور

SOLIDEMENT, adv. *A.* بالرصانة ـ على وجه المتانة ـ بالمتانة ـ محكما ـ على وجه الاستحكام *P.* استوارانه ـ پايدارانه *T.* طيانقلى اولەجق وجهله ـ قوى اولەرق ‖ Bâtir solidement بر وجه متانت بنا ايتمك Établir solidement sa fortune كندى قوت ماليه سنى صورت متانت واستحكامده وضع ايتمك

SOLIDITÉ. Qualité de ce qui est solide *A.* رصانت ـ متانت ـ صلابت ـ استحكام ـ رصافت *P.* استوارى ـ پايدارى *T.* طيانقلق ‖ La solidité des corps صلابت اجرام ـ متانت اجرام d'un bâtiment متانت كلام d'un discours بنانك متانت واستحكامى ـ La solidité du caractère d'un homme *A.* ثباة ـ متانة الطبع *P.* استوارئ خو *T.* صاغلمليق ـ Solidité d'esprit *A.* رسوخ العقل ـ رزانة العقل ـ متانة العقل *P.* استوارئ عقل *T.* عقلك لنكرلولكى ـ Solidité de jugement *A.* استحكام الرأى ـ حصافة الرأى ـ متانة الرأى *P.* استوارئ انديشه *T.* رأيك صاغلملغى

Solidité, ou Solidarité, signifie, en termes de Jurisprudence, engagement par lequel plusieurs personnes s'obligent les unes pour les autres, et chacune pour toutes *A.* كفالة بالمال احد هما للآخر *P.* پايندائ مال با همديگر *T.* برى برلرينه مالده كفالت

SOLILOQUE. Discours d'un homme qui s'entretient avec lui-même *A.* كلام المتكلم بنفسه *P.* گفتار مرد تنها *T.* كندو كندويه سويلياننك سوزى ‖ Les soliloques de Saint Augustin بنفسه متكلم اولان فلان كشينك گفتارى

SOLIPÈDE. Il se dit des animaux qui ont la corne du pied d'une seule pièce *A.* ذو الحافر pl. ذوى الحافر *P.* سولدار *T.* بتون طرنقلى ‖ Le cheval, l'âne, le mulet sont des animaux solipèdes آت وحمار وقاطر حيوانات ذوى الحافر در

SOLITAIRE. Qui est seul, qui aime à vivre dans la solitude *A.* طالب الوحدة ـ منزوى ـ منفرد *P.* خواهشمند ـ تنها نشين *T.* يالكز ـ يالكزلقدن ـ عزلتگزين ـ هوسكار عزلت ـ تنهاليدن حظ ايدر ‖ Homme solitaire عزلت گزين ادم Vous êtes bien solitaire aujourd'hui بو كونكى كون يالكزسكز Il a l'humeur solitaire بالطبع هوسكار وحدت وعزلتدر

Il se dit aussi des lieux éloignés du commerce du monde *A.* امكنة خالية pl. مكان خالى ـ محل الوحدة *P.* تنهاگاه ـ عزلتكده ـ خلوتكده ـ وحدتكده *T.* ايسز ير ـ تنها ير ‖ C'est un homme qui n'aime que les lieux solitaires امكنهٔ خاليه دن حظ ايدر بر آدمدر

On appelle Ver solitaire ou Ténia, un ver fort long, qui s'engendre seul de son espèce dans les intestins. V. Ténia.

Solitaire, subst., se dit des anachorètes qui vivent dans la solitude *A.* ارباب الوحدة pl. اهل الوحدة ـ مفردين pl. مفرد

ترك دنيا ايله *T.* عزلتگزين ـ وحدتگزين *P.* اهل العزلة ـ اقليم مصرده مقيم || Les solitaires d'Égypte ياالكزلقده كچينان اولان مفردين وخلوتگزينان

Solitaire, se dit aussi d'un diamant détaché, monté seul, sans entourage d'autres pierres fines *A.* خاتم الماس المنفرد *P.* تك طاشلو الماس يوزك *T.* انگشتر يك الماس

SOLITAIREMENT. D'une manière solitaire *A.* منفرداً ـ منزوياً ـ معتزلاً على وجه الاعتزال ـ در تنهايى *P.* در حال انزوا ـ ووحدت *T.* ياالكزلقده ـ ياالكز اولدرق || Il aime à vivre solitairement حال انزوا ووحدتده كچنمكدن حظ ايدر

SOLITUDE. État d'un homme qui est seul, qui est retiré du commerce du monde *A.* وحدت ـ عزلت ـ انزوا *P.* تنهايى ـ وحدتگزينى ـ عزلت نشينى *T.* تنهالق ـ ياالكزلق || Il aime la solitude حال عزلت وانزوادن حظ ايدر Il ne saurait souffrir la solitude حال تنهايى ووحدته تحمل ايدەمز

Il signifie aussi, lieu solitaire, éloigné du commerce des hommes. V. Solitaire || Il y a des solitudes agréables لطيف ودلكش تنهاگاهلر وار در Cest une charmante solitude بر وحدتكدهٔ دلارا در

SOLIVE. Pièce de charpente qui sert à former et à soutenir les planchers, et qui porte sur les murs de la chambre, ou sur les poutres *A.* جائز pl. جوائز ـ عارضة pl. عوارض *P.* تير *T.* كيرشلمه ديركى

SOLIVEAU. Petite solive *T.* كيرشلمه دانەسى

SOLLICITATION. Action de solliciter *A.* ترغيب pl. ترغيبات ـ الحاح pl. الحاحات *P.* فزوليش *T.* قندرمه || C'est à la sollicitation d'un de ses amis qu'il a fait telle chose شو ايشى بر دوستنك الحاح وترغيبنه مبنى ايشلدى Sollicitation forte ترغيب اكيد ـ ترغيب مبرم ـ faible ترغيب واهى ـ ترغيب جزئى ـ خفيف

Il signifie aussi, le soin qu'on prend, les démarches qu'on fait pour le succès d'une affaire *A.* جدّ ـ سعى ـ اقدام *P.* ورزش *T.* چالشمه ـ اوغراشمه || Un tel est chargé de la sollicitation de toutes les affaires d'une ville كافهٔ امور بلدەيه سعى واقدام فلانك عهدەسنه حواله اولنمشدر Il a employé bien du temps à la sollicitation de son procès ايلمسى خصوصى دعواسنك تعقيبنه اقدام ايدەرك وافر زمان صرف ايلدى

Et la recommandation qu'on fait à des juges *A.* استدعا *P.* نياز *T.* رجا || Puissante sollicitation استدعاى قوى pressante استدعاى اكيد ـ رجاى مبرم Malgré toutes ses sollicitations, il a perdu son procès ايتديكى بو قدر رجالردنصكره دعواسنى غيب ايتدى Quand on a de bons juges, les sollicitations sont inutiles قاضيلر عادل اولدقلرى حالده نياز ورجا عبثدر

SOLLICITER. Exciter à faire quelque chose *A.* حثّ ـ تحثيث ـ ترغيب ـ الحاح ـ تشويق ـ تحريك *P.* فزوليدن *T.* قندرمق || Qui est-ce qui vous a sollicité à cela? بوكا سنى ترغيب ايدن كيمدر Solliciter à la révolte عصيانه حث وتحريك ايتمك au mal شرّه تشويق وتحريك ايتمك Solliciter quelqu'un à faire quelque chose بر كمسنديى بر ايشه الحاح وترغيب ايتمك

On dit, Solliciter ses juges *A.* استدعا *P.* نيازيدن *T.* رجا ايتمك Solliciter une affaire, un procès, pour dire, faire les instances nécessaires pour arriver à la décision *A.* سعى الى تعقيب الامر *P.* پس كار ورزش نمودن ـ در پس كار شتافتن *T.* مصلحتنك پسند دوشمك ـ مصلحتى قاصچيلمق

Solliciter, signifie aussi, demander quelque chose fortement *A.* طلب ـ مطالبة ـ التماس *P.* خواستن ـ نيازيدن *T* استمك ـ ديلمك || Solliciter son congé بر كمسنه عزلنى طلب ايتمك la liberté, l'élargissement de son ami بر كمسنه دوستنك اطلاقنى وتخليهٔ سبيلنى مطالبه ايتمك une grâce auprès du roi پادشاهدن بر درلو لطف وكرم التماس ايتمك ـ Solliciter son paiement *A.* تقاضا ـ مطالبة

On dit, Solliciter quelqu'un de son déshonneur, pour dire, exiger de lui quelque chose de déshonorant بر كمسنەدن عرضنه موجب شين وعار اولەجق شئ مطالبه ايتمك

SOLLICITEUR. Celui qui est employé à solliciter les affaires d'autrui *A.* مكافل الامور الآخر *P.* در عهده ساز كار ديگران *T.* آخر كمسنه‌لرك اموربنى اوزرينه آلان || Un habile solliciteur غيريلرك اموريننه مهارت تامه ايله مكافل اولان diligent مقدم وكار گذار بر مكافل امور Un solliciteur de procès مكافل دعاوى ومحاكمات

Il se dit aussi de tous ceux qui sollicitent pour eux-mêmes ou pour leurs amis *A.* ساعى الى الامور ـ مقدام *P.* كار پرداز ـ بركار *T.* ايشه چالشقان || Un solliciteur pressant ورزشكار پرداز مبرم

SOLLICITUDE. Souci, soin affectueux *A.* همّة pl. هِمَم ـ اهتمام

P. نگهداری T. گوزتمه || La sollicitude maternelle همّت مادرانه Soigner un malade avec une vraie sollicitude de مریضک تیمارینه بذل
بر مریضی اهتمام تام ایله گوزتمک ـ اهتمام تام ایتمک

SOLSTICE. Temps auquel le soleil est à la plus grande distance de l'équateur A. وقت التحویل ـ وقت الانقلاب الشمس ; Solstice d'hiver, d'été وقت انقلاب شتوی یاخود صیفی Entre les deux solstices بین تحویلین الشمس

SOLSTICIAL. Qui a rapport aux solstices A. متعلق بوقت التحویل الشمس || Hauteur solsticiale تحویلک وقتنده متعلق اولان ارتفاع شمس

SOLUBLE. Qui peut être résolu A. ممکن ـ ممکن الحل الانحلال P. گشودنی T. سوکیلور || Ce problème n'est pas soluble حل اولنه‌جق مقوله‌دن دکلدر ـ بو مسئله ممکن الحل دکلدر

Et qui peut se résoudre A. ممکن الذوب P. گداختنی T. اریر ـ اریجه بیلور || Les sels sont solubles dans l'eau ملوح قسمی صو ایچنده ممکن الذوبدر

SOLUTION. T. de Chimie. Action de se joindre à un liquide A. ذوبان P. گداز T. اریمه || Un sel est en solution dans l'eau, un métal est en dissolution dans l'eau-forte ملح صو ایچنده مذاب اولور انجق معدن تیزاب ایچنده منحل اولور

SOLUTION de continuité, signifie, en termes de Chirurgie, séparation des parties continues A. تفرق الاتصال

En termes de Pratique, il se dit pour Paiement A. قضا P. گزار T. اوده‌مه || Jusqu'à parfaite solution et paiement مبلغ مزبور تماماً وکاملاً قضا وادا اولنجیه قدر

SOLUTION. Dénoûment, éclaircissement parfait d'une difficulté A. حل P. گشودگی T. سوکلمه || Donner la solution d'un argument بر برهانک حلنی بیان ایتمک La solution d'une difficulté, d'un problème بر مشکلک وبر مسئله‌نک حلی

SOLVABILITÉ. Le pouvoir, les moyens de payer A. اقتدار ـ علی الادا P. توانایی در گزار وام T. اوده‌مکه اقتدار || Doutez-vous de ma solvabilité? ادای مبلغ خصوصنده قدرت اقتدارم اولدیغنه شبهه‌کمی وار در

SOLVABLE. Qui a de quoi payer A. مقتدر ـ مقتدر علی الادا P. توانا بگزار وام T. اوده‌مکه مقتدر || Il est solvable ایفای دینه مقتدر در Caution bonne et solvable ایفای دینه مقتدر صاغ واوده‌مکه مقتدر ـ بر کفیل

SOMATOLOGIE. Traité des parties solides du corps humain A. بحث عن احوال البدن P. گفتار از احوال تن T. کوده‌نک احوالی وصفی || La somatologie renferme l'ostéologie et la myologie بحث احوال بدن عظام وعضلات ابحاثنی مشتملدر

SOMBRE. Qui est peu éclairé A. قلیل الضیاء P. کم روشن ـ تاریک T. قرانلق ـ ایدینلغی آز || Cette maison est bien sombre بو خانه خیلیجه قلیل الضیا در Dans une forêt sombre بر بیشه زار تاریک ایچنده

SOMBRE, se prend aussi pour Obscur A. مظلم P. تاریک وتار T. قراکو ; Une nuit sombre A. لیل دیجور ـ لیلهٔ مظلمه P. شب تاریک وتار T. قراکو کیجه

Il se dit aussi du temps, quand il fait obscur A. هواء غسوم P. هوای تیره وتار T. بولانق هوا || Il fait sombre هوا بولانقدر

On appelle Lumière sombre, une lumière faible et qui éclaire mal A. قاتم ـ قاتن P. تیره T. بولانقسی Et couleurs sombres, les couleurs que tirent sur le brun A. الوان قاتمه P. رنگهای تیره T. قویی رنکلر ـ بوز رنکلر

On dit en Poésie, Les royaumes sombres, Les rivages sombres, pour dire, les enfers A. ظلمات الجحیم ـ اماکن مظلمه الجحیم P. کشور تاریک وتار دوزخ T. جهنم قراکولقلری

SOMBRE, signifie figur., mélancolique, morne, chagrin A. کئیب ـ مکتئب ـ مغموم P. تیره‌دل ـ غمناک T. تاسه‌لو || Humeur, visage sombre تاسه‌لو ـ کئیبت آلود ـ مزاج وسیمای کئیب مزاج وچهره

SOMBRER. T. de Mar., qui se dit d'un vaisseau, lorsqu'étant sous voiles, il est renversé par un coup de vent, qui le fait périr et couler bas A. غرق السفینة بالانتکاس P. کشتی سر بآب فرو رفتن T. کمی باش آشاغی ییقیلوب بوغلمق || Ce vaisseau sombra sous voiles بو سفینه یلکن اوزرنده ایکن باش آشاغی ییقیلوب بوغلدی

SOMMAIRE. Succint, court, abrégé A. مختصر ـ موجز P. کوتاه T. قصه || Réponse sommaire جواب مختصر ـ قصه جواب discours کلام موجز ـ قصه لاقردی requête مختصر بر قطعه عرضحال

En termes de Pratique, on appelle Matière sommaire, une affaire qui doit être jugée promptement A. دعواء مستعجل الرؤیة ـ مستعجل الفصل

Il est aussi substantif, et signifie, extrait, abrégé A. مجمل ـ ملخص P. خلاصه T. خلاصه || Le sommaire d'un livre, d'un dis-

خلاصه سی - مختصی - بر تألیفک و بر کلامک مجملی cours

SOMMAIREMENT. Succinctement, en abrégé *A.* علی - مختصراً علی طریق - مجملاً - علی طریق الاختصار - وجه الایجاز - مختصر بجه - قصدجه *T.* بر وجه خلاصه - بکوتهی *P.* الخلاصة خلاصه اولدرق || Je vous rapporterai sommairement tout ce qui se passa en cette occasion اول خصوصده جریان ایتمش احوالک جملهسنی علی طریق الاختصار سکا نقل و بیان ایدهجکم

SOMMATION. Action de sommer. V. Sommer || Sommation verbale, par écrit انذار صورتیله لساناً یا تحریراً تنبیه Trois sommations اوچ دفعه انذار صورتیله اولان تکلیفلر Cette place s'est rendue à la première sommation بو قلعه انذار صورتیله اولان استیمان ابلدی - اوّلکی تکلیفده تسلیم اولندی

Il signifie aussi, l'acte par écrit contenant la sommation faite en Justice *T.* من قبل الشرع تنبیهی حاوی ویریلان اشته || Voilà les trois sommations qui lui ont été faites مراسله فلانک حقنه من قبل الشرع تنبیهی حاوی ویریلان اوچ قطعه مراسلهلر طرفنه ارسال اولنمشدر

SOMME. Charge, fardeau que peut porter un cheval, un mulet, etc. *A.* حمل pl. احمال - حمولة *P.* بار *T.* یوک || Somme de blé حنطه حمولهسی de cordage اورغان یوکی

Bête de somme *A.* حمولة - دابّة حمّالة *P.* حیوان بار کش فرس - فرس حمّال || Cheval de somme *T.* یوک طواری یوک بارکیری - اسب بار کش - حموله

SOMME. Quantité d'argent *A.* مبلغ pl. مبالغ - مقدار الدراهم *P.* vul. مقدار پول *T.* اقچه مقداری || La somme de trois mille livres اوچبیک غروشدن عبارت اولان مبلغ Ces trois sommes, jointes ensemble, font la somme de... بو اوچ مقدارک یکونی شو قدره بالغ اولور - مبلغی شو قدر در On lui donna une somme d'argent pour faire son voyage فلانه خرجراه اولمق اوزره شو مقدار اقچه اعطا اولندی Cette maison lui a coûté des sommes immenses بو خانهنک بناسنه مبالغ بیحدّ و پایان صرف اولندی

On appelle Somme totale, la quantité qui résulte de plusieurs sommes jointes ensemble *A.* جمعاً یکون *P.* شمار *T.* حاصل || Somme totale, il en coûte tant مصرفی صایبینک طوپی جمعاً یکون شو قدره بالغ اولور

On dit proverbialement et adverbialement, Somme toute, pour dire, enfin *A.* الحاصل *P.* حاصل کار *T.* حاصلی || Somme toute, الحاصل شایان اعتماد ce n'est pas un homme à qui on peut se fier وامنیّت اولهجق آدم دکلدر Somme toute, qu'en sera-t-il? حاصلی اولهجغی ندر - On dit aussi, En somme || En somme, c'est un fort bon ami حاصلی بر ایو دوستدر

SOMME. Sommeil. V. ce mot.

SOMMEIL. Repos de l'animal, causé par l'assoupissement de tous les sens *A.* نوم *P.* خواب *T.* اویقو || Profond sommeil نوم - نوم دقانه *A.* tranquille آغر اویقو *T.* خواب گران *P.* عمیق نوم *A.* doux راحتلو اویقو *T.* خواب راحت *P.* نوم ساکن طاتلو اویقو *T.* خواب شیرین - خواب نوشین *P.* عذب inquiet *A.* نوم مختل *P.* خواب بی آرام - خواب آرام راحتسز اویقو *T.* خواب راحت فرسا - گسل interrompu *A.* اکسک اویقو *T.* خواب نا پیوسته *P.* نوم کثیر الفواصل - long *A.* نوم مدید *P.* خواب دراز *T.* اوزون فاصلهلو اویقو Troubler, rompre le sommeil de quelqu'un اخلال نوم اویقو - اویقویه ایراث انقطاع ایتمک l'interrompre ایتمک اویقونک آرهسنی کسمک

On dit figur., que le sommeil est le frère, est l'image de la mort *A* النوم تمثال الموت *P.* خواب نمونهٔ مرگست *T.* اویقو اولومک اورنکیدر

SOMMEIL, signifie aussi, une grande envie de dormir *A.* نُوام - میل الی النوم *P.* آرزوی خواب *T.* اویقو بصقلغی || Accablé, abattu de sommeil اویقو بصقلغیله درمانده Avoir sommeil آرزوی نوم مستولی اولمق

SOMMEILLER. Dormir d'un sommeil léger *A.* نعس - نعاس - در شکر خواب رفتن - به پینکی زدن - نویدن *P.* استیسان *T.* پینکلمک - شکر ایتمک - امزغنمق - اویوقلمق || Il n'avait pu dormir depuis quinze jours, mais il a sommeillé cette nuit اون بش کوندنبرو کوزینه اویقو کلمامشیکن بو کیجه اویوقلدی - استیسان ایلدی Je ne dormais pas tout-à-fait, je ne faisais que sommeiller کرچکدن اویومز ایدم انجق شکر ایدر ایدم

On dit figur. Sommeiller, pour dire, tomber dans quelque négligence *A.* تغفّل *P.* بغفلت افتادن - دوچار خواب غفلت شدن *T.* غفلت ایتمک || Il n'y a guère d'auteurs qui ne sommeillent quelquefois بین المؤلفین دوچار خواب غفلت اولمز مؤلف یوقدر

SOMMELIER. Celui qui, dans une maison, a en sa charge le

linge, la vaisselle, le pain, etc. *A.* حافظ المخدع *P.* خوانسالار *T.* کیلارجی ـ سفرەجی

SOMMELLERIE. Le lieu où le sommelier garde le linge, la vaisselle qu'il a en sa charge *A.* مخدع *P.* خورصلا *T.* کیلار

Il signifie aussi, la charge, la fonction de sommelier *A.* خدمة الحافظ المخدع *P.* خوانسالاری *T.* کیلارجیلق ـ سفرەجیلق

SOMMER. Déclarer à quelqu'un qu'il ait à faire telle ou telle chose, sinon qu'on l'obligera *A.* تنبیه بالانذار ـ تکلیف بالابعاد *T.* قورقتمه صورتیله تکلیف ایتمک ‖ Je l'ai sommé de payer افندینک اداسنی فلانه تنبیه ایلدم ‖ de sortir de la maison qu'il tient de moi طرفمدن استکرا ایلدیکی خانەدن خروجنی قورقتمه صورتیله فلانه تکلیف ایلدم ‖ On a sommé le gouverneur de se rendre استیمان ایلمسی خصوصی قلعه محافظنه انذار وابعاد صورتیله تکلیف اولندی ـ On dit, Sommer quelqu'un de sa parole, pour dire, lui demander qu'il tienne sa parole برکمسندیه ایتدیکی وعدەنک انجازینی انذار وابعاد صورتیله تکلیف ایتمک

SOMMET. Le haut, la partie la plus élevée d'une chose *A.* رأس pl. رؤس ـ قمة pl. قمم ـ مخرم pl. مخارم *P.* سر ـ آهانه *T.* تپه ـ باش ‖ Sur le sommet d'une montagne راس جبلده ‖ Au sommet d'un rocher قمة صخرەده ـ قیانک تپەسندە ـ باشندە

Le sommet de la tête *A.* مفرق pl. مفارق ـ قمة pl. قمم *P.* تارک ـ چکاده *T.* باشک تپەسی ـ On dit figur. Le sommet d'un angle, pour dire, la pointe d'un angle *A.* رأس الزاویة

Il se dit au pluriel, pour exprimer de hautes montagnes qu'on aperçoit de loin *A.* جبال شاهقة ـ جبال شامخه *P.* کوهپای *T.* بلند بالا طاغلر ـ یوکسک طاغلر ـ سر چکمش طاغلر عیوقه

SOMMIER. Cheval de somme. V. Somme.

Sommier, signifie aussi, un matelas de crin servant de paillasse *T.* آت قیلیله طولمش مندر

SOMMITÉ. L'extrémité du haut des herbes, des fleurs et des branches d'arbres *A.* اینعة pl. اینع *P.* سر *T.* اوج ‖ La sommité des branches دالترک اوجلری ـ ادانی اغصان

Il se dit aussi de la partie la plus élevée de plusieurs choses *A.* رأس pl. رؤس ـ ذروة ـ اعلا pl. اعالی *P.* بالا *T.* تپه ـ بالای قلعه ـ اعلای قلعه ‖ La sommité d'une tour بوداری قلعەنک بودارىسى V. Sommet.

SOMNAMBULE. Noctambule. *A.* سیّار باللیل نائماً *P.* خوابندە *T.* شبروان کیجه اویور ایکن کزن

SOMNAMBULISME. Noctambulisme. V. ce mot.

SOMNIFÈRE. Qui provoque le sommeil *A.* منوّم pl. منوّمات ـ داعی الی النوم ـ مرقد *P.* خواب آور *T.* اویودیجی ـ اویقو کتوریجی ـ کلنجک ‖ Le pavot est somnifère جیجکی داعیٔ نومدر ـ منوّمدر ‖ Il faut donner les somnifères avec précaution ادویهٔ مرقدەیی کمال احتراز ایله ویرملودر

SOMPTUAIRE. Il se dit des lois, des réglemens qui ont pour but de restreindre le luxe *A.* pl. قوانین او نظامات لمنع الاسرافات ‖ Réglement somptuaire منع اسرافاتی حاوی بر قطعه نظامنامه

SOMPTUEUSEMENT. D'une manière somptueuse *A.* بالاحتشام ـ فخوراً ـ غنیّاً *P.* بدارات وحشمت *T.* عنوان ایله

SOMPTUEUX. Magnifique, de grande dépense *A.* کثیر ـ محتشم ـ فاخر ـ الاحتشام *P.* گرانمایه ـ پر دارات وحشمت *T.* عنوانلو ‖ Habit somptueux لباس فاخر ـ بهاسی آغر ـ احتشاملو ـ حشمت وعنوانلی festin بهاسی آغر بر لباس ـ جامهٔ گرانمایه ‖ Le train de cet ambassadeur était somptueux جوق بر ضیافت ـ بو ایلچینک دائرەسی عنوانلو ایدی ‖ Il se dit aussi des personnes ‖ Il est somptueux en habits, en festins, en bâtimens ملبوسات وضیافتلر وابنیه خصوصندە احتشام ایله احتشامی جوقدر ـ مألوف بر آدمدر

SOMPTUOSITÉ. Grande et magnifique dépense *A.* حشمت ـ احتشام *P.* دارات *T.* عنوان ‖ Somptuosité en habits, en bâtimens ملبوسات وابنیه خصوصندە فرط احتشام ‖ On célébra cette fête avec une grande somptuosité بو عید مبارک کمال دارات وحشمت ایله اجرا اولندی

SON. Pronom possessif *A.* ە pl. هم *P.* او ـ وی ـ اش *T.* ی ـ آنک ‖ Son père *A.* ابه *P.* پدرش ـ پدر او *T.* پدری ـ باباسی

SON. La partie la plus grossière du blé moulu *A.* نخاله *P.* سبوس ـ فبا *T.* کپک ـ کفسک ‖ Gros son نخالة غلیظه کپک ‖ Il en a tiré toute la farine, il n'en reste plus que le son دقیقک جملەسنی آلوب یالکز نخالەسی قالدی

SON. Bruit, ce qui frappe l'ouïe *A.* صوت pl. اصوات ـ رنه *P.* صدا ـ آواز *T.* سس ‖ Son aigu آواز تیز ـ کسکین صوت ‖ perçant قبا سس ـ آواز نند ـ صوت غلیظ ‖ grave سس

قولاغی دلر بر سس ـ آواز جگر دوز ـ صوت ثاقب ـ نافذ کورلده‌یجی ـ اواز ولولدناک ـ اواز بلند ـ صوت جهیر éclatant صوت تمیز سس ـ آواز پاک ـ صوت نقی clair doux سس آواز ـ صوت خشین rude طاتلو سس ـ آواز شیرین ـ ملیح ـ اصوات مختلفه Les sons différents فاتی سس ـ درشت صوت Le son des paroles درلو درلو سسلر ـ اصوات گوناگون الفاظ L'oreille juge des sons سمع ممیز اصواتدر

Le son des cloches *A.* صلصلة الناقوس *P.* درنگ ـ چرنگ *T.* چاک چینقردیسی || Au son de la cloche بانگ درای ـ صلصلهٔ ناقوس هنگامنده

Le son du tambour *A.* دردار *P.* بانگ دهل *T.* طاول سسی || Publier quelque chose au son du tambour بر شیئی دردار طبل اطبال طبل ایله ـ وکوس ایله اشاعه ایتمک

Le son de la trompette *A.* صاخّة الشبّور ـ صوت الشبّور *P.* طرامپتدنک اوتمسی ـ طرامپته سسی *T.* ولولهٔ نای رویین

Le son de la voix de celui qui chante *A.* نغمة pl. نغمات *P.* نوا *T.* ازکی || Cette chanteuse a une belle voix, mais elle ne forme pas bien ses sons شو مغنیه‌نک صداسی لطیفدر انجق لایقی اوزره اجرای نغمات ایتمز

Le son des instrumens de musique *A.* طنطنة *P.* درنگ ـ چغار *T.* طنقردی

SONDE. Instrument dont on se sert pour sonder la mer, les rivières *A.* بَلَد *T.* اسقندیل || Jeter la sonde القای بلد ایتمک ـ اسقندیلی براقمق Dans ce détroit-là il faut toujours avoir la sonde à la main بو بوغازده اسقندیل دائما در دست اولملو در

On appelle Sonde de terre, une espèce de tanière, qu'on enfonce dans la terre pour reconnaître les différentes couches du terrain *T.* شیش

Sonde. Instrument dont les chirurgiens se servent pour sonder l'état des plaies *A.* مسبار ـ محراف ـ محجاج *T.* میل || Une sonde pour les plaies جراحتلری یوقلمغه مخصوص اولان مسبار

SONDER. Reconnaître par le moyen d'une sonde, la qualité du fond ou la profondeur d'un lieu dont on ne peut voir le fond *A.* اقتیاس بالبلد ـ تقدیر بالبلد *T.* اسقندیللمک ـ اسقندیل ایله یوقلمق || Sonder la rivière نهری اسقندیل ایله یوقلمق ـ On dit figur. Sonder le gué, Sonder le terrain, pour dire, tâcher de connaître, s'il n'y a point de danger dans une affaire, et comment il faut s'y prendre کیفیت حالی اسقندیللمک صورت حالی ـ

On dit, Sonder quelqu'un, pour dire, tâcher de découvrir sa pensée *A.* استشعار ما فی البال *T.* اسقندیللمک ـ ضمیری ـ فلانی اول خصوصده اسقندیللدم || Je l'ai sondé là-dessus یوقلمق فلانک ضمیرینی یوقلادم

Dans ce sens, il se dit aussi en d'autres phrases, et alors on emploie les mots *A.* استکناه ـ استقصاء فی الغور *P.* بژرفی رسیدن ـ جستجو کردن *T.* کنهی آرامق || Il n'appartient pas à l'homme de sonder la profondeur, les abîmes des jugemens de Dieu مقدرات الهیه‌نک غورینی استکناه ایتمک طاقت بشردن خارج بر معنا در Il n'appartient qu'à Dieu de sonder les coeurs استکناه زوایای قلوب وضمایر جناب حقه مخصوصدر

Sonder, signifie, en termes de Chirurgie, chercher avec un instrument, dans le corps humain, la cause cachée de quelque mal, ou l'état d'une plaie *A.* سبر ـ محارفة ـ حجّ *T.* میل ایله یوقلمق || Sonder une plaie یاره‌یی میل ایله یوقلمق Ce chirurgien n'a pas la main rude, il sonde fort doucement بو جراحک الی آغر دکل کمال خفت ایله یاره‌یی میل ایله یوقلر

SONDEUR. Celui qui sonde *A.* مقدّر بالبلد *T.* میل ایله یوقلییجی

SONGE. Rêve d'une personne qui dort *A.* حلم pl. احلام ـ واقعه ـ دوش *T.* بوشپاس ـ خواب *P.* رؤی pl. رؤیا || Un beau songe, un songe agréable رؤیای لطیف واحسن fâcheux قاریشق رؤیا confus رؤیای متصل suivi رؤیای موحش Expliquer, interpréter les songes تعبیر رؤیا ایتمک ـ On dit figur., que les choses de ce monde ne sont qu'un songe امور دنیا محض ظل وخیالدر ـ محض رؤیا در Et que la vie n'est qu'un songe عمر انسان محض رؤیا در

On dit d'un homme qui se repait de vaines espérances, qu'il fait de beaux songes, qu'il passe sa vie dans des songes de bonheur مأمولات بی اساس ـ آمال باطله ایله صفایاب اولور اوقات عمری اوهام وخیالات دلفریب ایله امرار ایدر ـ ایلد

En songe. Expression dont on se sert en parlant des songes qu'on a eus *A.* فی المنام ـ فی عالم المنام *P.* در خواب *T.* دوشده ـ عالم مثالده ـ عالم معناده ـ رؤیاده || Un ange lui apparut en songe عالم معناده کندویه بر ملک معاین

عالم منامده بكا . . . Il me semblait en songe que اولمشدر شو يلد كوريئور ايديكه

SONGE-CREUX. On appelle ainsi un homme qui est dans l'habitude de rêver profondément *A.* مستغرق فی اوهام الباطلة *P.* بوش خياللره طالغن *T.* شناور دريای اوهام وخيالات - بوش خياللر قورار

SONGE-MALICE. Celui qui fait souvent quelque malice *A.* فاسد الفكر *P.* بد سگال *T.* يرامز فكرلو - يرامز صاحبی

SONGER. Faire un songe *A.* احتلام - رؤية الرؤياء *P.* خواب ديدن *T.* دوش كورمك - دوشده كورمك - واقعه كورمك || عالم منامده يا عالم مثالده يا عالم معناده كورمك Qu'avez-vous songé cette nuit? بو كيجه نه كونه رؤيا كوردك Je dormais, et je songeais que . . . دائم اولوب عالم مثالده كورر عالم منامده كوردمكه شو يلد ايدم J'ai songé que j'étais . . . ايدمكه

SONGER. Penser, considérer *A.* تفكر - ملاحظة - تقليب الفكر - صرف الذهن - امالة الفكر - *P.* انديشيدن - انديشه كردن *T.* دوشونمك || Toutes les fois que j'y songe هر قنغی وقتده بوكا ملاحظه ايدر ايسهم Songez à vos affaires كندو امورکه امالۀ فكر ايله Il y faut songer plus d'une fois بوكا مرّة بعد اخری تقليب افكار اولنمق اقتضا ايدر Vous n'y songez pas بو بابده اصلا صرف ذهن ايتميورسك Songez qu'il y va de votre honneur عرض وناموسكه طوقنور موادّدن ايدوكنی ملاحظه ايله

SONGER. Avoir quelque vue, quelque dessein *A.* انتوا - تنوّی - نيت *T.* عزم وقصد - فكر *P.* آهنگيدن - آهنگ كردن - نزوّج فكرنده اولمق - ايتمك || Il ne songe pas à se marier بو خانه‌نك فكرنده دكلدر Il songe à acheter cette maison سلامت مبايعه‌سی نيتنده در Il ne songe qu'à son salut غيری بر شيئه صرف - حالندن غيری بر شئ فكر ايتمز ذهن ايتمز

On dit, qu'un homme songe creux, pour dire, qu'il rêve profondément à des choses chimériques اوهام وخيالات باطلديه ذاهب بوش قورنتيلره تابع - بر آدمدر

SONGEUR. Celui qui raconte ses songes *A.* ناقل الرؤياء *P.* خواب گوی *T.* دوش نقل ايدر

SONNA. Nom d'un livre qui contient les traditions de la religion Mahométane *A.* كتاب السنن

SONNAILLE. Clochette qu'on attache au cou des bêtes *A.* جرس *P.* زنگ *T.* چينغرداق

SONNAILLER. Sonner souvent *A.* نقس الناقوس متتابعا *P.* پياپی چرنگانيدن *T.* آرەلقسز چاكت چالمق On ne fait que sonnailler dans ce couvent بو مناستروده آرەلقسز چاكت چالرلر

SONNANT. Qui rend un son distinct *A.* طنّان *P.* آواز زن *T.* طاقردايجی - سسليجی || De l'étain sonnant رصاص طنّان - سسليجی قلای

On appelle Horloge, montre sonnante, celles qui sonnent les heures *A.* ساعة دقّاقة *P.* ساعت خود زن *T.* چالر ساعت

Et l'on dit, Espèces sonnantes, pour dire, monnaie *A.* نقد ناطق *T.* نقد اقچه || Il m'a payé en espèces sonnantes au cours de ce jour اوزره اقچه‌يی بو كونكی كونك فيئات رايجی بكا نقدا ادا ايلدی

SONNER. Rendre un son *A.* تصويت - طنّ *P.* آوازيدن - آواز زدن *T.* سسلنمك - سس ويرمك - اوتمك - طاقردامق - سس چيقارمق || Cet écu est faux, faites le sonner, et vous verrez qu'il ne vaut rien بو سكه قلبدر سسلندرسدك هيچ ايشه يرامديغی معلومك اولور

En parlant des cloches *A.* تصلصل الناقوس *P.* جرنگيدن - بانگ زدن *T.* چالنمق || La cloche a sonné ناقوس تصلصل ايلدی - چاكت چالندی - On dit aussi, Les vêpres sonnent dans la paroisse محلّده ايكندی نمازی چاكی چالنور Voici midi qui sonne اشته اويله ساعتی چالنور

En parlant de la trompette *A.* تصويت - نقر فی الشبّور *P.* الشبّور - آهنگ زدن - جغار زدن *T.* سسلنمك - اوتمك || J'entends sonner la trompette صوت شبّور مسموعم اوله يور - طرامپته سسی ايشيديورم

En termes de Grammaire, Il se dit des lettres qui doivent être pleinement exprimées dans la prononciation *A.* تصويت الحروف المستعلية *P.* حرف در تلفّظ صدا زدن *T.* حرف تلفّظده سس چيقارمق || Cette lettre doit toujours sonner حروف مستعليدن اولان فلان حرف تلفّظده دائما صدا ويرملو فلان حرفی دائما اظهار صوت ايلد تلفّظ ايتملو در - در

On dit aussi, qu'un mot sonne bien à l'oreille, pour dire, que le son en est agréable *A.* تفريح السامعة *P.* بگوش خوش آمدن *T.* قولاغه طاتلو كلمك - قولاغه خوش كلمك On dit proverb., qu'une action sonne bien, sonne mal dans le monde,

pour dire, qu'elle est bien ou mal reçue du public فلان مادّه‌نك آوازه‌سى خلقك قولاننه خوش كلور ياخود خوش كلميور ـ مسامع ناسى تفريح ياخود تخديش ايدر

On dit figur. Faire sonner bien haut une action, une victoire, un service, etc. pour dire, les exagérer beaucoup *A.* اذراء *P.* بلند نمودن *T.* عيوقه چيقارمق ـ پك اوچورمق

Sonner, est aussi actif dans ces phrases, Sonner une cloche *A.* نقس *P.* درايرا چرنگانيدن *T.* چاكى ـ چاكى چالمق ـ چينغرداغى چينغرداتمق Sonner la sonnette اوتدرمك — On dit aussi, en termes de guerre, Sonner la charge يوروبش طرامپتدسنى Sonner la retraite رجعت طرامپتدسنى چالمق Sonner à cheval, pour dire, faire monter à cheval آتلوه بندرمه طرامپتدسنى چالمق

On dit proverb., qu'il est temps de sonner la retraite, pour dire, qu'il est temps de se retirer du commerce du monde طريقهٔ انزوايه سلوك ايلمنك وقتى كلدى

SONNET. Ouvrage de Poésie, composé de quatorze vers *A.* غزل pl. غزليّات

SONNETTE. Clochette dont on se sert pour appeler, ou pour avertir quelqu'un *A.* جرس *P.* زنگچه *T.* چينغرداق || Tirez la sonnette, afin qu'on vous vienne ouvrir la porte قپويى آچدرمق ايچون چينغرداغك ايپنى چك

Sonnette, se dit aussi d'un grelot qui est creux, et dans lequel il y a un petit grain de fer qui fait sonner quand on l'agite *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگليچه *T.* چكراغو || Attacher des sonnettes au cou d'un chien كلبك بوغازينه چكراغو اصدرمق

SONNEUR. Celui qui sonne les cloches *A.* ناقس الناقوس *P.* چاكت چاليجى *T.* درايزن || Payer les sonneurs چاليجيلرك اجرتنى ادا ايتمك

SONORE. Qui a un son éclatant *A.* جهير ـ طنّان *P.* صداى جهير *T.* كورلده‌يجى || Une voix sonore ولولدناك كورلده‌يجى سس

On le dit aussi des lieux qui rendent bien la voix *A.* مصدى ـ *P.* محل مردّ الصدا *T.* جاى عكس انداز صدا ـ يانقولو بر محل

SOPEUR. Engourdissement voisin du sommeil *A.* سبات

SOPHA. V. Sofa.

SOPHISME. Raisonnement subtil et captieux, capable d'induire en erreur, et qui n'a que l'apparence de la vérité *A.* اغلوطة pl. اغلوطات ـ مغلطة ـ مغلّط *P.* كلام مغلّط *T.* سخن مغلطه آميز ياكلتمج سوز ـ مغلطه‌لو سوز || Prenez garde à cet argument, c'est un sophisme سرد اولنان دليله وجود ويركدن حذر ايله زيرا محض مغلطه در بركلام مغلطى كشف Découvrir un sophisme ايتمك

SOPHISTE. Celui qui fait des argumens captieux *A.* موجد الاغلوطات ـ موجد المغالطات *P.* ايجاد ساز سخن مغالطه *T.* آميز مغلطه‌لو سوز يپان || Ce n'est pas un philosophe, c'est un pur sophiste فيلسوف دكل صرف بر موجد مغالطاتدر

SOPHISTIQUE. Captieux, trompeur *A.* مغلّط *P.* مغالطه آميز *T.* مغلطه‌لو || Argument sophistique برهان مغلّط

SOPHISTIQUER. Subtiliser avec excès *A.* اعمال الاغلوطات ـ اعمال المغلطة *P.* سخن مغلطه آميز گفتن *T.* مغلطه‌لو سوز سويلمك || Cet auteur sophistique sans cesse بو مؤلّف على الدوام اعمال مغالطات ايدر V. aussi Subtiliser.

Sophistiquer. Altérer, falsifier une liqueur, une drogue, en y mêlant quelque chose d'étranger *A.* تغشيش *P.* غش آلود كردن *T.* حيله قاتمق || Les marchands sont sujets à sophistiquer les drogues les plus précieuses تجار طائفه‌سى زياده ذيقيمت زياده قيمتلو عقاقيره حيله ـ عقاقيرى تغشيشه مبتلا درلر ـ خمرى تغشيش ايتمك Sophistiquer du vin قاتمغه مبتلا درلر باده‌يه حيله قاتمق

SOPHISTIQUERIE. Fausse subtilité dans le discours *A.* مغالطه فى الكلام *P.* مغالطه آميزى در سخن *T.* سوزده مغلطه‌جيلق

Il signifie aussi, frelaterie, altération dans les drogues *A.* غش ـ مغشوشيّت *P.* غل وغش آميزى *T.* قاتلمش حيله || Il y a de la sophistiquerie dans ce vin بو باده‌يه قاتلمش حيله وار در

SOPHISTIQUEUR. Celui qui falsifie les drogues *A.* مغشّش *P.* غل وغش آميزنده *T.* حيله قاتيجى

SOPORATIF. Qui a la vertu d'endormir *A.* منوّم ـ مرقد *P.* خواب آور *T.* اويقو كتوريجى || L'opium est fort soporatif افيون منوّم شديد در Les drogues soporatives عقاقير منوّمه Le laudanum est un grand soporatif افيون خلاصه‌سى اعظم منوّماتدندر

SOPOREUX. T. de Méd. Qui cause un assoupissement dangereux *A.* مسبت

SOR. T. de Faucon. V. Saure.

SORBE. Fruit du sorbier. V. Corme.

SORBET. Sorte de boisson sucrée *T.* شربت

SORBIER. Arbre. V. Cormier.

SORCELLERIE. Opération de sorcier *A.* سحر *P.* افسون — *T.* سحربازی — جادوبی — فسونکاری — کوز باغجیلق || Il y a de la sorcellerie à cela بونده سحر وار در | سحر بازلق

SORCIER. Celui qui, selon l'opinion du peuple, a un pacte avec le diable pour faire des maléfices *A.* ساحر pl. ساحرین — معقد pl. معقدین *P.* فسونا — افسونکار — جادو — سحرباز *T.* || Il y a des pays où l'on brûle les sorciers بعض مملکتلرده ساحرلری آتشده یاقارلر کوز باغجی

SORDIDE. Il se dit des personnes qui ont une avarice sale, vilaine *A.* دنیق — مغسول المزاج *P.* سیهدست — نامرد *T.* مردار جمری — جمری — مردار — الچق طبیعتی || C'est un homme avare, vilain, sordide بخیل ولئیم ودنیق بر آدمدر C'est un avare des plus sordides بغایت طبیعتی مردار بر جمری در

SORDIDEMENT, adv. *A.* دنیقاً — مغسولاً — بالنسالة *P.* با سیهدستی — با مردانه *T.* جمریلک ایله

SORDIDITÉ. Mesquinerie *A.* فسالت *P.* نامردی — سیهدستی *T.* جمریلک

SORNETTES, au pluriel. Discours frivole *A.* pl. ترهات *P.* سخنهای عبارتدر *T.* خلطیات || Il ne dit que des sornettes صحبتی خلطیاتدن

SORORIAL. T. de Jurisp. Qui concerne la soeur *A.* اختی *P.* خواهری *T.* قز قرنداشک || Chaque part sororiale قز قرنداش حصه‌لرینک هر بری

SORT. La destinée considérée comme cause des événemens de la vie *A.* طالع *P.* اختر *T.* فلک || Le sort l'a ainsi ordonné مقتضای حکم طالع بویله ایمش Le sort le veut ainsi فلک بویله ایجاب ایلدی — طالع بویله در Les caprices du sort فلکک همنقش بوقلمون تصرفات نا در بو ایبر Le sort aveugle بوشیده جشم اولان فلک نا سازکار کوناکونی کوزی کور اولان فلک — جشم کور آسمان —

Il se prend aussi pour l'effet de la destinée *A.* قسمت — نصیب *P.* بخت — واید — روزی *T.* قسمت || Je plains votre sort قسمتک بویله اولدیغنه تأسف ایدرم Son sort est heureux قسمتی مقارن یمن وسعادتدر — میمون البختدر Son sort est malheureux قسمتی مقارن — نه بخت بی واید در — مشئوم البختدر Son sort est déplorable قسمتی محل تفجع ومرحمتدر ادبار ونکبتدر Le sort des armes نصیب حرب وجدال Tel est le sort des conquérans جهانگیرلرک قسمتی بویله اوله کلمشدر Je suis inquiet sur son sort قسمتی نه کونه ظهور ایده‌جکی اندیشه سیله مضطرب البالم

SORT. Manière de décider par le hasard *A.* قرعة — زلم *P.* پشک *T.* قرعه || Le sort est tombé sur un tel قرعه فلانک اسمنه Le sort en a décidé فلانه چیقدی — دوشدی قرعه‌نک حکمی امر انتخاب طرح قرار بولدی Les élections se font par le sort انتخاب ماده‌سی قرعه طریقیله قرار — زلم ایله قرارگیر اولور — بولور — On dit figur. Le sort en est jeté, pour dire, le parti en est pris قرار مصلحتک قرعه‌سی آتلدی بتدی

SORT PRINCIPAL, se dit en termes de Pratique, du capital d'une rente qui produit des intérêts *A.* رأس المال *P.* سرمایه *T.* اصل || Il a payé les intérêts, il ne doit plus que le sort principal مرابحه‌یی بالتمام ادا ایتمش اولدیغندن ذمتنده یالکز اصل مال قالدی آنا — مال

SORT. Paroles, caractères, drogues, etc. par lesquelles le peuple croit qu'on peut produire des effets extraordinaires *A.* عوذة — اخذة *P.* افسون *T.* نسخه — سحرلو شی || On dit qu'on a jeté un sort sur un tel vignoble, sur les troupeaux d'un tel فلانک باغنه یاخود قیونلری سوریسی اوزرینه نسخه آتلدیغی منقولدر Il prétend qu'on lui a donné un sort کندویه بر اخذه ویرلدیکنی ادعا ایدر

SORTABLE. Convenable *A.* لایق — الیق — موافق — اوفق — احرا — جدیر *P.* سزا *T.* چسپان — یاقشق || Un mariage sortable الیق واوفق بر نکاح Cet emploi-là n'est pas sortable pour vous بو منصب سکا لایق دکلدر Cela n'est pas sortable à votre condition سنک حالنه چسپان شی دکلدر

SORTE. Espèce, genre *A.* نوع pl. انواع — جنس pl. اجناس *P.* گونه *T.* درلو || Un marchand qui a de toutes sortes d'étoffes اجناس امتعه واقمشه‌یه مالک بر بازرکان Toutes sortes de livres ne sont pas bons هر جنس کتاب شایان اعتبار دکلدر Une bibliothèque où l'on trouve toute sorte de livres انواع کتابی مشتمل بر کتبخانه Il ne faut pas se fier à toute sorte de gens هر جنس آدمه اعتماد ایتمک جائز دکلدر Quelle sorte de plante est-ce là? بو نه جنس نباتدر

SORTE, signifie aussi, manière, façon *A.* وجه — اسلوب *P.* طرز *T.* دکلو — شکل || Quel droit avez-vous pour parler, pour agir de la sorte? بو وجهله تکلمده وبو طرز اوزره

حركتده استحقاقك ندر Voilà une sorte d'habillement qui lui va bien اشته فلانه ياقشور بر طرز لباس

On dit également en bien et en mal, Un homme de sa sorte, de votre sorte *A.* كمثل - كت *P.* مانند - چون *T.* مثللو - كبى | C'est un homme de votre sorte سنكك مثللو بر آدمدر C'est bien à un homme de sa sorte à se vouloir égaler à vous سنكله معادله ومساوات قيدينه دوشمك انجق آنك كبى بر آدمك ايشيدر

DE SORTE QUE, EN SORTE QUE. *A.* بهذا الوجه *P.* بدانسانكه *T.* بو منوال اوزره كه - آنجليين كه - شويله كه || De sorte qu'il fut contraint de se retirer شويله كه كيرو چكلمه مجبور اولمشدر

On dit aussi, Faire en sorte que... صورتنى - طريقنى بولمق | Faites en sorte qu'il soit content فلانك ارضاسى بولمق صورتنى بول

SORTIE. Action de sortir *A.* خروج *P.* بيرون شدن *T.* چيقمه - | Il a gardé la chambre depuis un mois, voilà sa première sortie طشره يه چيقمه بر آيدنبرو اوطهسندن طشره وضع قدم ايتمامش اوليوب اشته بو كون ابتداى خروجيدر Depuis sa sortie du royaume درون ملكدن خروجى وقتدنبرو - ملكك ايچندن چيقديغى - ملكدن ديشارو چيقدليدنبرو - دمدنبرو - Il se dit aussi de l'action par laquelle les assiégés sortent de leurs forteresses pour attaquer les assiégeans || Les assiégés firent une grande sortie محصورين محاصرين اوزرينه هجوم كليتلو - ايچون كليتلو عسكر ايله قلعه‌دن خروج ايلديلر عسكر اخراج ايتديلر Ils font des sorties de six cents hommes درون قلعه‌دن آرالق آرالق آلتيشر يوز نفردن عبارت عسكر محاصرين اخراج ايدرلر Faire des sorties avec de la cavalerie اوزرينه درون قلعه‌دن آتلو عسكر ايله بر قاچ كرّه خروج آتلو عسكرى چيقارمق - ايتمك

On dit figur. Faire une sortie à quelqu'un, pour dire, lui faire une rude réprimande بر - بر كمسنديه بر ايو چيقش ايتمك ايو آلابادده ويرمك

SORTIE, se dit aussi pour Transport au dehors *A.* نقل - اخراج الى الخارج *P.* بيرونسازى *T.* طشره كوتورمه || L'entrée et la sortie des marchandises اموالك ادخال واخراجى Droits d'entrée et de sortie ادخال واخراج عوائدى

SORTIE. Issue, endroit par où l'on sort *A.* مخرج pl. مخارج *P.* جاى خروج *T.* چيقه‌جق ير || Cette maison a deux sorties ايكى چيقه‌جق - بو خانه‌نك ايكى مخرجى وار در يرى وار در

À LA SORTIE, signifie, au moment que l'on sort *A.* فى الخروج - فى الختام *P.* در انجام - در وقت خروج *T.* چيقديغى حكامك مجلس || تماميده - وقتده À la sortie des juges چيقه‌جقلرى وقتده - شرعدن حين خروجلرنده À la sortie de l'hiver اويله طعامنك du diner قيشك تماميده - ختام شتاده وعظك ختامنده À la sortie du sermon آخرنده - ختامنده

SORTILÉGE. Maléfice dont se servent les sorciers *A.* رقية pl. رقى *P.* افسونكارى *T.* جادولق || On dit que ce berger a fait mourir plusieurs bestiaux par sortilége بو چوبان رقيه ايله وافر حيوانات اهلاك ايتدرديكى منقولدر

SORTIR. Passer du dedans au dehors *A.* خروج *P.* بيرون شدن *T.* چيقمق - ديشارو چيقمق || Sortir du royaume, de la chambre درون ملكدن يا اوطه‌دن چيقمق du port ليماندن نمازدن Sortir de la messe, de table ايچندن خروج ايتمك ماى نهر وطعامدن چيقمق La rivière est sortie de son lit خانه‌سندن خروج ايلدى Il sort de cette source une grande quantité d'eau بو پيكاردن كليتلو صو چيقار Sortir au-devant de quelqu'un اوكنه چيقمق - بر كمسنه‌نك استقبالنه چيقمق Il se dit aussi par rapport au temps | Sortir de l'hiver قيشدن de l'enfance وقت صباوتدن چيقمق de nourrice حالدن رضاعتدن چيقمق - Et par rapport à l'état, à la condition où l'on est | Sortir de maladie, d'apprentissage, de charge حال مرضدن ياخود شاكردلكدن ياخود منصبدن چيقمق - On dit figur. Sortir d'une affaire à son honneur, pour dire, s'en tirer avantageusement بر كمسنه بر مصلحتدن عرضيله چيقمق Sortir de son devoir, des bornes de son devoir بر كمسنه اوزرنده رعايتى لا بد - لازم اولان واجبات حالك حدودندن چيقمق اولان واجبات حالك حدودينى تجاوز ايتمك des bornes de la bienséance حدود - حدود حسن ادبى تجاوز ايتمك حدود عفاف وصلاحى de la modestie حسن ادبدن چيقمق تجاوز ايتمك - Et Sortir du sujet, pour, Dire des choses qui n'y appartiennent pas صدددن خارج - صدددن چيقمق كلام سويلمك - Et en termes de danse et de musique, Sortir de cadence, de mesure اصولدن دوشمك - اصولدن چيقمق

On dit, Sortir de prison, pour dire, être élargi *A.* ستخلاص

اززندان رها يافتن .P خروج من المحبس ـ من المحبس حبسدن قورتلمق ـ حبسدن چيقمق .T

Sortir. Pousser au dehors, commencer à paraître .A طلوع ـ بديد آمدن ـ سر نمودن ـ سر زدن .P ظهور ـ نبوت .T اوج كوسترمك ـ باش كوسترمك ـ چيقمق || Les fleurs commencèrent à sortir چيچكلر شكوفلر طلوع وظهوره باشلادى Il lui sortit un bubon بدننده بر چبان چيقدى اوج كوستردى Cet enfant n'a plus la fièvre, depuis que la petite vérole est sortie بو چوجوغك حماسى چيچكك طلوعندنبرو مندفع اولمشدر Il lui est sorti une dent بر ديشى طلوع ايلدى ـ باش كوستردى

On dit, Faire sortir une pensée, pour dire, l'exprimer davantage, la développer .A ايضاح .P وا كردن .T آشكاره ايد ـ آچمق ـ چيقارمق || Des expressions heureuses et qui font sortir la pensée ايضاح معنايى مستلزم اولهجق تعبيرات لايقه On dit aussi, Cette pensée ne sort pas assez بو معنا كما هو اللايق واضح دكلدر

Sortir, signifie aussi, exhaler .A انتشار ـ خروج .P بر افشانده شدن ـ بر انكيخته شدن ـ خاستن .T چيقمق ـ بايلمق || Il sort une agréable odeur de ces fleurs بو ازهاردن بر رايحهٔ طيبه منتشر اولور Il sort une grande chaleur de ce fourneau بو فرون ـ بو فرونندن بر حرّ شديد منتشر اولور ايچندن شديد بر صجاق چيقار

Il signifie aussi, être issu .A نشأت .P نشأت يافتن ـ زادن .T نشأت بولمق ـ طوغمق ـ چيقمق || Il sort de bonne race عرق كريمدن نشأت ايتمشدر de parens illustres آباى جليل Quand بهزاد بر آدمدر ـ الشاددن نشأت بولمش بر آدمدر les étalons sont vieux, les chevaux qui en sortent sont faibles آت ياشلو اولنجه طوغان باركيرلر ضعيف اولور

On dit, Au sortir, pour dire, au moment que l'on sort .A عند الخروج .P دردم بيرون آمدن .T چيقدقده ـ چيقديغى || Au Sortir de là اول محلدن خروجنده وقتده Je l'attendis au sortir du logis, du conseil خانهسندن وياخود مجلس شوراندن چيقديغى وقتى كوزتدم Au sortir du berceau بشكدن de l'enfance حال طفوليتدن خروجنده چيقديغنده

Sortir, est aussi actif dans quelques phrases .A اخراج .P بدر كردن .T چيقارمق || On l'a sorti d'une affaire fâcheuse فلانى بر مصلحت موحشه ايچندن اخراج ايتدرديلر

En termes de Pratique, on dit, qu'une somme de deniers, un effet mobilier sortira nature de propre, pour dire, qu'il sera réputé et partagé comme propre اشبو مبلغ وياخود ممكن النقل اولان فلان مال ملك موروث عدّ اولنهرق آكا كوره تقسيم اولنور مقولهدندر

Sorti. .A خارج .P بيرون آمده .T چيقمش ـ باش كوسترمش .P سر زده .T

SOT. Qui est sans esprit et sans jugement .A احمق ـ دائق .P لغوب ـ كول .T سبكمغز ـ اوغوز ـ بودالا || Une sotte femme احمق بر قارى ـ بر مرئهٔ حمقا Je ne le croyais pas si sot ni si étourdi qu'il est بو درجهده احمق وسرسم اولديغنى بيلمز ايدم — On dit proverb. d'un homme absolument bête, que c'est un sot en trois lettres .A احمق من هبنقة .T قاتمر بودالا

Il se dit aussi des choses .A حماقة .P باهر الحماقة .T حماقت آلود Un sot dessein قصد باهر الحماقة ـ بودالا كونه Un sot discours بودالا كونه لاقردى ـ كلام حماقت آلود — Et proverb. À sotte demande, point de réponse احمق سؤاله جواب يوقدر

SOTTEMENT, adv. .A بالحمق ـ بالحماقة ـ باللغابة .P احمقانه .T بودالهجه || Il a répondu sottement احمقانه ـ باكولى جواب ويردى

SOTTISE. Qualité de ce qui est sot .A حمق ـ حماقت .P دوافت ـ لغابت .T كولى ـ بودالالق ـ اوغوزلق || La sottise de cet homme est si grande, que… حماقتى شول رتبهده در كه La sottise de la plupart des pères c'est de croire leurs enfans parfaits اكثر آبانك حماقتى كندو اولادلرينى كامل ظنّ ايلملريدر — Il se dit aussi des actions || Il ne fait que des sottises كافهٔ افعالى حماقتدن عبارتدر Il faut toujours réparer ses sottises فلانك افعال حماقت آلودى دائما تعمير واصلاح اولنمغه محتاجدر

Il se dit aussi des discours .A ترّه pl. ترّهات ـ ابطولة pl. عبث ـ خلطيات ـ خلط كلام .P هرزه .T سخن اباطيل || Il n'ouvre la bouche que pour dire des sottises سوز شق شفه ايتدكجه دائما اباطيل وترّهات تفوّه ايدر

Il signifie aussi, parole ou action obscène .A فحش ـ رفث pl. فحشيات .P بيحيا ـ سخن بيحيا .T كار عارلق || Il est indigne d'un honnête homme de dire des sottises devant une femme زنان ياننده فحشيات سويلمك بر اهل عرض آدمه رفث وفحش كلامى ياقشمز ـ كوره ياقشور شى دكلدر

SOU. Monnaie valant douze deniers .A فلس pl. فلوس .P

پشیز T. ـ پول ـ مانقر On dit d'un homme qui n'a point d'argent, qui n'a aucune propriété, qu'il n'a pas un sou, qu'il n'a pas un sou de bien بر پوله مالک دکلدر ـ فلس احمره محتاجدر

On dit, qu'un homme met sou sur sou, pour dire, qu'il ne fait qu'amasser de l'argent A. ادّخار مال على المال P. دینار بر دینار برنهیدن T. اقچه اوزرینه اقچه ییغمق

On dit en termes de Palais, Venir au sou la livre, pour dire, être payé à proportion des deniers à partager T. غروش اوزرینه شو قدر اقچه اعتباریله داخل حساب اولمق || Dans une banqueroute, les créanciers qui sont sur l'ordre de distribution, sont payés au sou la livre sur le prix des meubles بر کمسنه‌نک افلاسی ظهورنده مقاسمه اولنه‌جق مالک دفترینه داخل اولان آلاجقلولرک هر بری غروش اوزرینه شو قدر اقچه اعتباریله داخل حساب اولنه‌رق صاتیلان اشیا بهاسندن کندوسنه اصابت ایده‌جک مقداری آلور

SOUBASSEMENT. Espèce de pente que l'on met au bas du lit, et qui descend jusqu'à terre A. سدیل P. دامن P. انکلک || Mettre les soubassemens à un lit یتاق سریری پرده‌سنه انکلک وضع ایتمک

Soubassement. T. d'Archit. Espèce de piédestal continu qui sert de base à un édifice A. قاعدة pl. قواعد P. پای T. ـ آیاق اوتراق || Le soubassement d'une colonne دیرکک اوتوراغی

SOUBRESAUT. Saut subit et à contre-temps A. فحزة pl. فحزات P. بر جستگی T. دپره‌نوب آتلمه || Ce cheval a fait trois soubresauts شو آت اوچ کره دپره‌نوب آتلدی Un carrosse rude qui donne des soubresauts دپره‌نوب آتیلور بر دنطو

On dit, Avoir des soubresauts dans les tendons, pour dire, y avoir des mouvemens convulsifs A. اختلاج الرشایظ P. سلاف کرکرانک T. قطرداق اوجلرینک دپرنشی

On dit figur. Cette nouvelle m'a donné un furieux soubresaut, pour dire, qu'elle m'a causé une terrible émotion بو خبر بکا عظیم مرتبه خلجان درون ـ موجب خلجان عظیم اولمشدر عظیم قلق واضطراب ـ ویرمشدر

SOUCHE. Il se dit du tronc des arbres, ou de la partie du tronc accompagnée de ses racines, et qui reste après que l'arbre a été coupé A. جذل ـ جذن pl. اجذال P. ـ تنهٔ درخت تنپارهٔ بن درخت T. آغاج کتوکی ـ آغاج اوسچه‌سی || On a arraché toutes les souches qui restaient dans cet endroit de la forêt اورمانک فلان محلنده قالمش آغاج اوسچه‌لرینک مجموعی قلع واستیصال اولمشدر Grande souche ـ جذن کبیر ایری کتوک Ces souches ont repoussé بو آغاج اوسچه‌لری یکیدن دال بوداق صالمشدر Brûler des souches کتوک ـ یاقمق On dit figur., qu'un homme est une vraie souche, pour dire, qu'il est stupide et sans action ـ کتوک کبی بر آدمدر جماد کبی بر آدمدر

Souche, se dit figur. en termes de généalogie, de celui de qui sort une suite de descendans A. اصل ـ ارومة الشجرة النسل الشجرة النسب P. بیخ درخت نسل T. صوی کوکی || Adam est la souche de tout le genre humain حضرت ابو البشر ارومهٔ شجرهٔ نسل کافة ـ ارومهٔ شجرهٔ نسل بنی آدمدر الانامدر Robert le Fort est la souche de la maison de France اصل النسب ـ فلان کشی ارومهٔ شجرهٔ آل ملوک فرانسه در ـ خاندان ملوک فرانساویه در On dit, Faire souche, pour dire, être le premier d'une suite de descendans T. ارومهٔ نسل اصل النسب اولمق ـ اولمق || Un tel eut trois enfans, le premier mourut sans lignée, les deux autres ont fait souche فلانک اوچ نفر اولادی اولمشدر کبیری بلا ذریة وفات ایدوب ایکیسی اصل النسب اولمشلر در

SOUCHET. Plante A. سُعادی ـ سُعد T. طوپلق

SOUCI. Plante T. عین صفا

SOUCI. Soin accompagné d'inquiétude A. همّ pl. غائلة ـ هموم pl. غوائل P. اندیشه T. اوتلنمه || Souci cuisant همّ جانسوز Cette affaire lui donna bien du souci بو مصلحت فلانه نیچه نیچه هموم وغوائل تحدثنه بادی اولمشدر Vivre sans souci وقت عمری ـ هموم‌دن بری اولرق امرار ایام عمر ایتمک بلا همّ واندیشه امرار ایتمک Prendre du souci اتخاذ همّ استهمام ایتمک ـ ایتمک

Il se prend aussi en Poesie pour Chagrin accompagné d'inquiétude A. غمّ pl. خلجان القلب ـ غموم P. پیچ وتاب ـ اندوه دل T. تاسه

se **SOUCIER.** Se mettre en peine de quelque chose A. ـ استهمام ارتکاب الهمّ P. صرف اندیشه کردن ـ اندیشیدن T. قید ایتمک || De quoi vous souciez-vous? ارتکاب همّ ایلدیکک شیٔ قنغیسیدر Il se soucie peu de conserver ses amis دوستلرینک احبابنک ـ وقایه‌سی خصوصنده جندان استهمام ایتمز دوستلغنی وقایه ایلمکده اولقدر قید ایتمز Faites tout ce qu'il

vous plaira, je ne m'en soucie guère همان دیلدیککی ایشله هیچ قید ایتمم

SOUCIEUX. Inquiet, pensif, chagrin *A.* مهموم ـ متفکر ـ مغموم *P.* اندیشه‌ناک ـ غمگین *T.* قورونتیلی ـ اوتلنمش ‖ Air soucieux سیمای مغموم ومتفکر Cet homme me parut bien soucieux فلان کشی بکا خیلیجه مهموم ومتفکر کورندی

SOUCOUPE. Espèce d'assiette qui a un pied, et sur laquelle on sert ordinairement les verres *T.* برداق تبسیسی ‖ Soucoupe d'argent سیم برداق تبسیسی

Il se dit aussi d'une espèce de petite assiette, qui se place sous une tasse propre à prendre du café *T.* قهوه فنجانی طباغی

SOUDAIN. Subit *A.* فجئی *P.* ناگهانی *T.* آنسز ‖ Mort subite مرگ ناگهانی ـ موت فجئی Cela a été bien soudain خیلی ناگهانی بر حالت ایدی

SOUDAIN. adv. Dans le même instant, aussitôt *A.* علی عقیبنده *T.* درعقب ـ درحال ـ همانندم *P.* فی الحال ـ الفور ‖ Il reçut l'ordre, et soudain il partit امرک اول ساعتده ـ ورودنده درحال عزیمت ایلدی

SOUDAINEMENT. Subitement *A.* بغتة ـ مفاجئة ـ فجئة *P.* ناگهان *T.* آنسزین ‖ il mourut, il partit soudainement فجئة وفات ویاخود عزیمت ایلدی

SOUDARD. Il se dit en parlant d'un homme qui a long-temps servi à la guerre *A.* بلی الاسفار *P.* جنگ آزما *T.* سفرلر ایچنده اسکیوب ییپرانمش

SOUDE. Sel tiré de la plante nommée Kali. V. Alcali.

SOUDER. Joindre des pièces de métal ensemble, par le moyen de l'étain ou du cuivre fondu *A.* تلحیم ـ لحم *P.* با کفشیر ـ بخرد پیوستن ـ پیوستن کبد زدن *T.* لحیملمك ‖ Souder de la vaisselle d'argent اوانی سیمی لحیملمك

Soudé. *A.* ملحوم *P.* با کفشیر پیوسته *T.* لحیملنمش

SOUDIVISER. V. Subdiviser.

SOUDOYER. Entretenir des gens de guerre, leur payer la solde *A.* افراض ـ توظیف *P.* راتبه دادن *T.* علوفه ایله طوتمق ـ علوفه ویرمك ‖ Ce prince peut aisément soudoyer vingt mille hommes بو حکمدار یکرمی بیك عسکر توظیفنه قادر در ـ یکرمی بیك علوفه‌لو عسکر طوتمه بیلور Par le traité, il est obligé de soudoyer tant de cavalerie شو بر موجب عهدنامه شو قدر سواری عسکره علوفه و یرمکه متعهد در

On le dit aussi de tous ceux dont on s'assure le service à prix d'argent *A.* استیجار *P.* بکرایه گرفتن *T.* اجرت ایله طوتمق

Soudoyé. *A.* موظف *P.* راتبه خوار *T.* علوفه‌لو

SOUDURE. Composition qui sert à souder des pièces de métal *A.* لحم *P.* کبد ـ خرد ـ کفشیر *T.* لحم

Il signifie aussi, le travail de celui qui soude *A.* عملة اللحم *P.* کار کفشیری *T.* لحم ایشی ‖ Ce tuyau est bon, mais la soudure en est mal faite بو بوری اصلحدر انجق لحمی ایشی فنا در

Il se dit aussi, de l'endroit par où deux pièces de métal sont soudées *A.* موصل اللحم *P.* پیوستگاه کفشیر *T.* لحم ایله بتشدریلان اك یری

SOUFFLE. Vent que l'on fait en poussant de l'air par la bouche *A.* نفخة pl. نفخات *P.* دم *T.* اوفورك ‖ Il est si faible, qu'on le renverserait d'un souffle شول رتبه‌ده ضعیف الحالدر که نفخهٔ واحده‌ده یره ییقیله بیلور

Il se dit aussi de la simple respiration *A.* نفس pl. انفاس *P.* دم *T.* صولوق ‖ Il n'a qu'un souffle de vie انجق بر جزئیجه حشاشهٔ روحی قالدی ـ نفسلك عمری قالدی

On dit, Le souffle impétueux des vents *A.* هفیف الریاح *P.* تندئ باد *T.* یلك صزلیدرق اسمه‌سی Le souffle léger des zéphyrs *A.* هبوب لطیف النسیم *P.* سبکئ باد برین ـ سبك باد صبانك ملایم اسمه‌سی *T.* وزیدن باد صبا

Il se dit aussi d'une médiocre agitation de l'air causée par le vent *A.* نفحان ـ نسیم *P.* سبکئ باد *T.* خفیف اسمه

SOUFFLER. Faire du vent en poussant l'air par la bouche *A.* نفخ ـ تنفیخ ـ نفث *P.* دم زدن *T.* اوفلمك ـ اوفورمك ‖ Il lui souffla dans l'oeil کوزینه اوفلدی Souffler sur une table pour en ôter la poussière سفره اوزرنده‌کی توزی کیدرمك ایچون اوفلمك

Il se dit aussi de tout ce qui pousse l'air *A.* هبوب *P.* وزیدن *T.* اسمك ـ وزولیدن ‖ Le vent de bise souffle rudement ریح بریراز بلی کسکین اسر ـ شمال شدتلو هبوب ایدر Le vent qui souffle vers le soir est souvent doux et agréable وقت مساده هبوب ایدن ریح غالب حالده لطیف ولذیذدر Il souffle un vent frais سرین بر روزکار اسر

Souffler. Respirer avec effort *A.* انبهار ـ ربو *P.* رخیدن ـ سخت دم زدن *T.* خشلمق ـ هار هار صولومق ‖ Dès que

cet homme a monté six degrés, il souffle comme un boeuf بو آدم التی آیاق نردبانی چیقنجه صغر کبی هار هار صولومغه باشلر Ce cheval est poussif, voyez comme il souffle بو آت باق نقدر آیقیلر - سخوطدر باق نقدر ربو ایدر — On dit, Laisser souffler un cheval, pour dire, le faire arrêter pour reprendre haleine T. آتی صولوقلندرمق

On dit figur. Souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui inspirer de méchantes choses A. اسرار الکلام الی السمع — همس الکلام فی السمع P. بگوش کس فسافس کردن T. بر کمسه‌نک قولاغنه فسلدامق || Les flatteurs lui soufflent sans cesse aux oreilles مداهنلر لا ینقطع قولاغنه همس کلام ایدرلر - قولاغنه مهامسة القای کلام ایدرلر C'est ce méchant homme qui lui a soufflé aux oreilles فلانک قولاغنه اسرار کلام ایدن فلان خبیثدر

Il se dit aussi à l'actif dans ces phrases, Souffler une chandelle, pour dire, souffler pour l'éteindre A. نفخ فی الشمع P. بر دوم پف کردن T. مومی پوفلمک Souffler le feu, pour dire, souffler pour l'allumer A. نفخ فی النار P. بر آتش دم زدن T. آتش اوزرینه اوفلمک Souffler de la poussière, pour dire, souffler, afin de l'ôter du lieu où elle est A. اذهاب الغبار بالنفخ P. دمزنان از غبار پاک کردن T. توزی اوفوروب کیدرمک Souffler l'orgue, pour dire, donner du vent aux tuyaux des orgues, par le moyen des soufflets A. نفخ بالمنفاخ فی ارغنون P. در ارغن دم زدن T. ارغنونه کوروک ایله اوفورمک

On dit figur. Souffler la discorde, le feu de la discorde, la division, pour dire, l'exciter نفخة مفسدت ایله اشعال نائرهٔ فتنه وشقاق ایتمک

On dit, Souffler quelqu'un, pour dire, lire bas à quelqu'un les endroits de son discours où la mémoire lui manque A. مهامسة اخطار P. نهانی بیاد آوردن T. کیزلوجه آکدرمق || Souffler le prédicateur واعظه مهامسة اخطار ایتمک

SOUFFLET. Instrument servant à souffler A. منفاخ P. دم T. کوروک

SOUFFLET d'orfèvre A. حملاج - نام pl. نلام P. دم زرگر T. قویومجی کوروکی

SOUFFLET de forgeron A. کیر pl. اکیار - منفاخ الحداد P. دم آهنگر T. دمورجی کوروکی

SOUFFLET, signifie aussi, un coup du plat de la main sur la joue A. لطمة pl. لطمات P. سیلی - لرش - اس T. شمار - طپانچه - سله -

Donner, appliquer un soufflet A. لطم - سفق - لخب P. سیلی زدن T. شمار اورمق

Recevoir un soufflet A. التطام P. سیلی خوردن T. شمار یمک

SOUFFLETER. Donner des soufflets à quelqu'un. V. Soufflet.

SOUFFLEUR. Celui qui souffle comme ayant peine à respirer A. مبهور - بهیر P. دمزن T. هار هار صولویان

On appelle Souffleur, celui qui étant placé derrière une personne qui parle en public, lit en même temps, pour lui rappeler les mots qu'elle pourrait avoir oubliés A. مخطر الکلام مهامسة P. یاد آور سخن با فسافس T. کیزلو سس ایله سوز آکدریجی

Et cheval souffleur, celui qui souffle extraordinairement en courant A. فرس کثیر الربو - فرس بهیر P. اسب دمزن T. ایقیجی آت

SOUFFRANCE. Douleur, peine de celui qui souffre A. الم pl. آلام - محنت pl. محن P. رنج - آزار - درد T. اذیت || Cruelle souffrance الم شدید extrême الم مفرط Être dans la souffrance الم مدیده اولمق - گرفتار محن والام اولمق Les souffrances de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک مبتلا اولدیغی محن والام des martyrs شهدای کرامک چکدکلری محن والام Après de longues souffrances آلام مدیده‌دن صکره

SOUFFRANCE, se dit en termes de Pratique, de la tolérance qu'on a pour certaines choses que l'on pourrait empêcher A. مسامحة - مجاوزة - مساعدة - مساعفة P. ارزانسازی || Ces vues, cet égout ne sont point une servitude; c'est une souffrance du propriétaire qui le permet بو آیدینلقلر وبو طاماملقلر انچون ویریلان رخصت مجبوریته مبنی اولمیوب انجق صاحب ملکک مساعده‌سیدر

SOUFFRANCE. T. de compte. Suspension par laquelle on diffère d'allouer ou de rejeter une partie mise en compte, jusqu'à ce qu'on rapporte des pièces justificatives A. تعلیق - موقوفا ترک - موقوفا تأخیر P. پسماندہ سازی T. صکره‌یه براقمه || Cet article est en souffrance حسابک فلان اسامیسی موقوفا تأخیر - موقوفا ترک اولندی - اولندی — On dit par extension d'une chose commencée et suspendue, qu'elle est en souffrance A. معلق -

موقوفاً متروك ـ معلق بوقت الآخر P. پسمانده T. صكره‌يه صكره‌يه تعليق اولنمش ـ براغلمش || Cet homme laisse toutes ses affaires en souffrance ـ كافهٔ اموريني معلق ترك ايدر صكره‌يه تعليق ايدر

SOUFFRANCE, se dit aussi du délai que le seigneur accorde à son vassal, pour lui rendre la foi et hommage A. مهل بالمساعدة

SOUFFRANT. Qui souffre A. متألم ـ مألوم P. دردناك ـ رنجور المديده ـ المزده ـ T. دردلو || Il a le visage d'un homme souffrant فلانده بر مألوم ودردناك آدمك چهره‌سى وار در

On appelle L'Église souffrante, les âmes des fidèles qui sont dans le purgatoire T. عالم برزخده اولان ارواح مؤمنين || L'Église triomphante, l'Église militante, et l'Église souffrante مظهر عالم ملكوت اولان ارواح مفلحين وعالم ناسوتده موجود اولان امّت مؤمنين وعالم برزخده اولان اهل ايمان ودين

SOUFFRANT, s'emploie aussi pour Patient, endurant A. ـ مقاسى متحامل فى الشدايد ـ مطيق ـ مكابد P. تاب اور رنج تاب اور سختى ومحنت ـ وسحنت T. زحمت ومشقته طيانقلو || Il n'est pas d'une humeur souffrante مقاسات شدايد ايده‌جك مزاجده دكلدر

SOUFFRE-DOULEUR. Terme qui se dit d'une personne que l'on surcharge de fatigues A. مستحمل العناء والمشقة ـ معانى P. درمانده رنج وزحمت T. چوق ـ چوق زحمته اوغرامش زحمت يوكلنمش

SOUFFRETEUX. Qui souffre de la misère, de la pauvreté A. بئيسى الحال P. بينوا ـ بد حال ـ بيچاره T. حالى يمان

SOUFFRIR. Pâtir, éprouver du mal par des privations A. ـ معانات استحمال المتاعب والمشاق P. دوچار ـ زحمت كشيدن گرفتار رنج ومحنت شدن ـ رنج ونا خوشى شدن T. نا خوشلغه اوغرامق ـ زحمت چكمك ـ اينجنمك || Il souffre beaucoup غايت مرتبه‌ده المزده ودردناكدر L'armée a beaucoup souffert dans sa marche عسكر اثناى راهده بغايت گرفتار چوق زحمت چكمشدر ـ رنج وعنا اولمشدر

SOUFFRIR. Sentir de la douleur A. توجع P. رنج كشيدن T. آغريمق || Souffrir du pied آياق آغريمق Souffrir à toutes les jointures جميع مفاصلده رنج ووجع طويمق

Il se dit aussi, en parlant des choses trop chargées A. تحمّل التحمل P. بار گران بر داشتن T. ، آغر يوك چكمك Cette poutre, cette muraille souffre بو ديرك وبو ديوار بار آغر يوك چكر ـ گرانى متحمّلدر

On le dit aussi des vignes et des blés, pour dire, qu'ils ont été maltraités par le mauvais temps A. مقارنة بالآفة P. ـ آفتزده دوچار تباهى شدن ـ شدن T. آفته اوغرامق ـ زده‌لنمك

On dit figur. Sa modestie souffre quand on le loue مدح وستايشنه مبادرت ايلدكلرنده هضم نفسى تقريبيله هضم نفسى تقريبيله مدحلردن خوشلنمز ـ آزرده دل اولور

On dit aussi, Souffrir en son corps et en ses biens, pour dire, recevoir du dommage dans son corps et dans ses biens مالاً وبدناً آفتزده اولمق

Et souffrir dans sa réputation حسن صيت وشهرتى دوچار كسر ونقيصه اولمق Souffrir dans son commerce امر تجارتده دوچار زيان وضرر اولمق

SOUFFRIR. Endurer A. مكابدة ـ مقاسات P. ـ تاب آوردن تاب آور شدن T. چكمك ـ صبر ايله چكمك || Souffrir le mal وجعى صبر ايله چكمك les tourments اذيتلره مقاسات اذيتلرى چكمك ـ ايتمك la mort الم موته تاب آور اولمق la faim, la soif جوع وعطشه مقاسات ايتمك la pauvreté حال فقر وفاقديه تاب آور اولمق un dommage ضرر وزيان چكمك

Il signifie aussi dans quelques phrases, soutenir A. ـ تثبت مقاومة ـ اظهار الثبات P. پايدارى نمودن ـ ثبانكارى نمودن T. طيانمق || Souffrir un assaut قلعه‌نك اوزرينه ظهور ثباتكارانه ـ ايدن صولت وهجومنه اظهار ثبات ايتمك مقاومت ايتمك Souffrir un siége محاصره‌نك شدتنه مقاومت ايتمك ـ اظهار پايدارى وثبات ايتمك Cette place n'est pas capable de souffrir un siége بو قلعه حصر وتضييقه قادر مقاومت دكلدر

SOUFFRIR. Supporter A. تحمّل ـ تصبّر ـ استطاعة ـ اطاقة P. شكيبايى نمودن ـ تاب آور صبور وشكيب بودن T. كوچ طاقت كتورمك ـ يتمك || C'est un homme qui souffre la fatigue, le froid, la faim تعب ومشقته وشدت برودته ودرد جوعنه تحمّل ايدر بر آدمدر Il ne saurait souffrir le soleil كونشه طاقت كتورمز ـ حرارت شمسه صبر وتحمّل ايده‌مز Il ne peut souffrir la mer سفر دريايه تحمّل واستطاعتى يوقدر ـ On dit d'un homme pour qui on a de l'aversion, qu'on ne saurait le souffrir چكيله‌جك ـ تحمّل گداز بر آدمدر آدم دكلدر

SOUFFRIR. Tolérer, ne pas empêcher, quoiqu'on le puisse *A.* تجويز ـ تسويغ ـ اغماضاً تجويز *P.* روا داشتن ـ اروان داشتن *T.* جواز ويرمك || Pourquoi souffrez-vous cela? بونى نيچون بوكا نيچون جواز ويررسك ـ تجويز ايدرسك Je ne veux pas souffrir qu'il y ait des vues sur ma cour خانەمك حاولوسنه ناظر پنچره اولمسنى تجويز ايتمم On souffre toutes sortes de religion en un tel pays فلان مملكتده جميع اديانك اجراسنه اجراى رسومنه جواز ومساغ وار در ـ جواز ويريلور

SOUFFRIR. Permettre *A.* اجازة ـ اعطاء الرخصة ـ ترخيص *P.* دستور بخشيدن *T.* اذن ويرمك || Souffrez que je vous dise شونى سويلمكه بكا رخصت ويرك Cette inversion est permise dans la poésie; la prose ne la souffre pas سياق كلامك بو معوله انقلابى بين الشعرا جائز در امّا كلام منثورده اول كونه انقلابك استعمالنه رخصت يوقدر

SOUFFRIR. Admettre, être susceptible *A.* قبول *P.* پذيرفتن || Cela ne souffre pas de retardement, de comparaison, de difficulté, de doute تأخير يا قياس يا عسرت يا شبهه قبول ايدر ـ شئ دكلدر Cette raison ne souffre point de réplique قابل تأخير دكلدر بو دليل هيچ بر وجهله جواب قبول ايتمز

SOUFRE. Minéral très-inflammable *A.* كبريت *P.* كوكرد گندش *T.* كوكرد || Fleur, sel de soufre كوكرد چيچكى يا طوزى Vapeur de soufre كوكرد توتسوسى ـ Soufre jaune *A.* كبريت اصابعى *P.* كوكرد دراز *T.* چيبوق كوكردى Soufre gris *A.* كبريت ابيض *P.* كوكرد سپيد *T.* بز كوكردى

SOUFRER. Enduire de soufre *A.* طلاء بالكبريت *P.* بكوكرد سابيدن *T.* كبريتلمك ـ كبريت سورمك || Soufrer des allumettes فتيل طوترفلرينه كبريت سورمك

On dit, Soufrer de la toile, pour dire, la passer sur la vapeur du soufre *A.* تدخين بالكبريت *P.* كوكرد آلود كردن *T.* كوكرد توتسوسى ويرمك ـ كوكرد ايله توتسولمك || Soufrer de la toile de soie ايپكلو بزى كوكرد ايله توتسولمك

Et soufrer du vin, pour dire, donner l'odeur du soufre au tonneau où on le met *A.* تبخير الفنطاس الخمر بالكبريت *P.* چلمك بادەرا دود آلود كردن *T.* شراب فوچيسنى كوكرد ايله توتسولمك

SOUHAIT. Désir *A.* منية pl. منايا ـ تمنى pl. تمنيات ـ رغيبة pl. رغايب ـ مراد pl. مرادات *P.* آرزو ـ دلخواه ـ خواهش *T.* ديلك ـ اوزلمه ـ استك || Souhait juste, légitime عدل وحقه مقارن مراد دل ardent مراد دل ازدن وجان آرزو vain مراد لا طايل inutile منيۀ باطله Faire des souhaits تمنى عرض تمنيات ايتمك ـ ايتمك Il a obtenu l'accomplissement de tous ses souhaits كافۀ منايا ومراداتنك تحصيلنه ظفرياب دلخواهى اولان كافۀ رغايب ومطالبى تحصيل ـ اولمشدر ـ ايتمشدر On dit, Les souhaits de bonne année, pour dire, les voeux qu'on fait pour quelqu'un à la nouvelle année سنۀ جديده تحيات خيريه ـ ايچون عرض اولنان تمنيات خيريه

À SOUHAIT. Selon ses désirs *A.* على ما ـ على ما هو المراد *P.* هو المطلوب بر وفق دلخواه *T.* برطبق مراد ـ ديلديكى || Tout مرادى اوزره ـ مرادنجه ـ ديلديكى وجهله ـ كبى lui vient à souhait فلانه هر شئ مرادنجه ظهور ايدر Tout lui réussit à souhait هر شئ ـ هر شئ مرادى اوزره حصوله كلور فلانه بر وفق مرام رهين يسر وتوفيق اولور

SOUHAITABLE. Désirable *A.* مطلوب ـ مستحب ـ مرغوب *P.* خواستنى *T.* ديلنمكه كركلو || Avoir des qualités souhaitables خصايل مرغوبه يه مالك اولمق C'est la chose du monde la plus souhaitable اعزّ مطالب دنيا در

SOUHAITER. Désirer *A.* اشتياق ـ تمنى *P.* آرزو كردن ـ پژهان ـ خواهشكار بودن ـ آرزومند بودن ـ آرزو داشتن ـ از دل بردن *T.* ديلمك ـ اوزلمك || Souhaiter avec passion هوسكارانه آرزومند اولمق ـ وجان مشتاق اولمق Souhaiter la santé, les richesses صحت وجودى وكثرت مالى تمنى ايتمك Sauhaiter toutes sortes de prospérités à quelqu'un بر كمسنه حقنه هر نوع دولت واقبال تمنى ايتمك Souhaiter d'avoir une charge منصبه مشتاق وخواهشكار اولمق ـ Il signifie aussi, saluer une personne, en faisant des voeux pour elle بر كمسنه يه تمناى خير ايله دعا ايتمك

SOUILLE. Lieu bourbeux où se vautre le sanglier *A.* سواخ *P.* وحلزار *T.* چامور بتاغى

SOUILLER. Salir *A.* لطخ ـ تلطيخ ـ تلويث ـ تدنيس *P.* آلودن ـ چركين آلود كردن *T.* مردارلمق ـ بيلاشدرمق || Souiller ses habits لباس تلطيخ ايتمك Souiller ses mains de boue, de sang اللرى ـ اللره چامور وياخود قان بيلاشدرمق ـ چامور يا قان ايله تلويث ايتمك ـ On dit figur. Souiller ses mains du sang innocent, pour dire, être cause de sa mort اللرى آلودۀ ـ دماى بيگناهان ايلمك ـ اللرى دماى بيگناهان ايله تلويث ايتمك خون بيگناهان ايتمك Souiller sa conscience par une mau-

[illegible] par une injustice بو فعل مکروه و یاخود بو گونه حور وظلم ارتکابیله نفس مخطوءسنی آلودهٔ لوث ودنس ایتمک [illegible] Le péché [illegible] اثم ومعصیت موجب دنس نفسدر [illegible] en rapportant de pareilles horreurs موجب دهشت اولهجق بو مقوله احوال ردیئه تحریریله تلویث قلم ایتمک احتمام بودر

[illegible] dans quelques phrases, on emploie au figuré le mot [illegible] A. ابرات لکه‌لمک T. لکه‌دار ساتمق - چرکت آلود کردن P. تلویث عرض وناموسنه ابرات | لکه کتورمک - Souiller son honneur [illegible] sa réputation عرض وناموسنی لکه‌دار ایتمک - شین ایتمک On dit, Souiller le lit nuptial, ذلم وشهوتنه لکه کتورمک la couche nuptiale, pour dire, commettre un adultère فراش زوجتنی ارتکاب فسق وفجور ایله لکه‌دار خیانت ایتمک - حرکت آلود خیانت ایتمک

[illegible] A. ملطخ - ملوث P. آلوده - چرکت آلود T. ملوث بالدنس لکه‌لو - لکه‌لنمش T. لکه دار P. مظهر التدنس A. الودهٔ‌لمش -

SOUILLON. Qui salit ses habits A. متقذر الثیاب - متقشف P. جامه ساز مردار T. مردار باقی اوستی

SOUILLURE. Tache, saleté. Il n'est guère d'usage qu'au figuré A. شین - دنس pl. شین‌لر pl. شوائب P. حرکت T. لکه [illegible] C'est une souillure à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وصمت ولاکه بو حقیقدر La souillure du péché دنس اثم ومعصیت

SOÛL. [illegible] A. مستوم من کثرة الاکل T. ممتلی من الطعام P. طویق T. طوقلمش شبعمش - طوقمش شیشمش -

[illegible] ivre, plein de vin A. سکران - مست - ممتلی من الشراب P. مست - سرخوش T. سرخوش Cet homme est toujours [illegible] سکران علی الدوام Cette femme est soûle [illegible] بو قاری علی السکر دائما سرخوش اولور [illegible]

[illegible]

SOULAGEMENT. Diminution de peine A. خفت P. سبکی T. گلی خفیفلک - خفیفلک - بیتیلک | Grand soulagement ایرات خفت ایتمک Donner, apporter du soulagement خفت حس ایتمک Sentir du soulagement Il a reçu beaucoup de soulagement de ce remède بو دوا ایله دردینه گلی خفت بو دوا دردینه موجب خفت عظیمه اولمشدر - C'est un grand soulagement d'esprit وار ذهنک تخفیفنه مدار کلیدر C'est un soulagement à nos peines, à nos chagrins بو وسیله دردی عظیم بو استراحت ذهنیه - دوچار اولدیغمز آلام واکدارک وسیلهٔ خفتدر

SOULAGER. Ôter une partie d'un fardeau A. تخفیف P. سبکی T. سبکبار ساتمق - آوردن | خفیفلتمک - بیتیلتمک Ce crocheteur est trop chargé, il faut ôter une partie de sa charge pour le soulager بو حمال زیادهسیله یوکلو اولدیغندن یوکندن بو مقدارنی دفعیله تخفیفی اقتضا ایدر Soulager une poutre Soulager un vaisseau dans une tempête بو دیرکی خفیفلتمک سفینه‌یی بوره وقتنده بو مقدار حمولهٔ امواجیله تخفیف ایتمک - سبکبار ایتمک - [illegible] Il lui faut donner quelqu'un pour le soulager dans son travail ایشنده مدار خفت اولهجق اوزره بر [illegible] Soulager quelqu'un dans sa douleur بر کمسنه‌نک حال اندوه وکدرنده ایرات خفت ایتمک - ابراز تسلیت ایتمک soulager la misère de quelqu'un بر کمسنه‌نک حال فقر وسکنتنه وسیله خفت اولهجق Cette pensée soulage [illegible] بو فکر بار دردینک تخفیفنه وسیله اولور وسیلهٔ تسلیت - دردی اولور

[illegible] A. کسب الخفة P. سبکی پذیرفتن - [illegible] Il s'est [illegible] خفیفلنمک - بیتیلنمک T. سبکبارلق پذیرفتن [illegible] d'une partie de son travail ایشنک بر مقدارنده کسب خفت ایلدی Il avait une charge qui l'accablait, il a fait [illegible] pour se soulager [illegible] خفت ایلدی ثقل باره العائد گران ایلدیکی ایچون [illegible] کسب خفت ایلدی

[illegible] A. مخفف P. سبکی پذیرفته T. سبکبار قلنمش - خفیفلنمش - بیتیلنمش

SOÛLER. [illegible] A. اشباع P. [illegible] T. طویورمق - شیشیرمک T. [illegible]

[illegible] A. اسکار P. مست ساختن T. سرخوش ایتمک [illegible] Il ne faut que deux verres de vin pour le soûler [illegible] سرخوش ایتمک [illegible]

SOULEUR. Frayeur subite *A.* فزع *P.* هراس *T.* بلكمه || Son apparition subite m'a donné une souleur بغتةً ظهورندن قلبمه فزع عظيم عارض اولمشدر

SOULÈVEMENT. Il ne se dit au propre que dans cette phrase, Soulèvement de coeur, qui signifie, mal d'estomac causé par le dégoût *A.* جشوء النفس ـ جيشان النفس ـ غثيان *P.* منش گردا *T.* كوكل بولانمسى ـ كوكل دونمسى || Cela me donna un soulèvement de coeur بو شئ بكا جيشان نفس كتوردى

On dit aussi, Le soulèvement des flots *A.* تطاطم الامواج ـ تلاطم الامواج *P.* جوش وخروش امواج *T.* طالغه‌لرك قباروب قالقمسى

Il signifie au figuré, sédition, revolte *A.* غلو الناس ـ عموم الناس *P.* سركشى *T.* آياغه قالقمه || Le soulèvement d'une province بر مملكتده خلقك آياغه ـ مملكت اهاليسنك غلوى قالقمسى

Et mouvement d'indignation *A.* هيجان ـ هيجان الغضب *P.* العرق الغضب جوش وخروش خشم وغضب *T.* طارغنلق ـ طارلنمسى || Cela causa dans la compagnie un soulèvement général بو كيفيت ارباب مجلس انجمنده هيجان عرق غضبى مستلزم اولمشدر

SOULEVER. Élever quelque chose de lourd *A.* ترفيع ـ رفع *P.* بر داشتن ـ برداريدن *T.* قالدرمق ـ En parlant d'un malade qui est couché, on dit, Soulevez-vous un peu, pour dire, haussez un peu le corps كنديكى برمقدار يوكدن ترفيع ايله ـ On dit aussi, Soulevez la tête باشكى ـ ترفيع راس ايله يوقارى قالدر

On dit, que la tempête soulève les flots, pour dire, qu'elle les agite *A.* تهييج الامواج *P.* امواجرا ـ امواجرا بر خيزانيدن *T.* بر انگيختن ـ طالغه‌لرى قباردمق ـ Dans ce sens, on dit aussi Se soulever *A.* اهتياج الامواج ـ تغطغط الامواج *P.* امواج دريا بخروش آمدن ـ دريا بر خاستن امواج *T.* طالغه‌لر قباروب قالقمق || La mer commence à se soulever دريا اهتياجه باشلادى

SOULEVER, signifie figur., exciter à la rebellion *A.* تشغيب ـ تحريك ـ تحريك الى العصيان ـ تحريك الى الفتنة *P.* بسركشى تحريك ـ درخلق فتنه انگيختن ـ الى العتو زور بالغه ـ زور بالغه *T.* فتنه قوپارمق ـ آياغه قالدرمق ـ كوردن || Il a soulevé toute la province جميع مملكتده تحريك قيندرمق || Il a soulevé les peuples بتون مملكتى آياغه قالدردى ـ عتو وعصيان ايلدى امم واقوامى سمت عتو وعصيانه تحريك ايلدى

Il signifie aussi, exciter l'indignation *A.* تهييج ـ انغضاب *P.* خشم كسى انگيختن *P.* تهييج العرق الغضب ـ الغضب *T.* طارلتمق || La proposition souleva toute la compagnie تكليف اولنان راى مجلسك جملهسنى انغضاب ايلدى

Dans ces deux acceptions, on dit aussi Se soulever *A.* رفع سركشيدن ـ رايت افراز بغى وعصيان شدن *P.* اللواء العصيان بهم بر ـ بغضب آمدن *P.* تغضب *A.* آياغه قالقمق *T.* تغضب كلمك ـ طارلمق *T.* آمدن || L'armée s'est soulevée contre son général عسكر سركردهسى اوزرينه رفع لواى عصيان ايتمشدر || Le monde s'est soulevé contre cette proposition بو مادّه تكليف اولندقده جميع ناس تغضب كلدى

On dit, que le coeur soulève à quelqu'un, pour dire, qu'il a mal au coeur *A.* تجيش النفس ـ جشوء النفس *P.* منش ـ گشتن منش زدن *T.* كوكل بولانمق ـ كوكل دونمك ـ Et figur., qu'une chose fait soulever le coeur, pour dire, qu'elle cause du dégoût *A.* ايراث الجيشان النفس *P* منش گردا اوردن *T.* كوكل بولاندرمق || Ses flatteries sont si fades, qu'elles font soulever le coeur ايتديكى مداهنه‌لر شول رتبه‌ده بيمزه اول درجه‌ده دادسزدر كه موجب جيشان نفس اولور در كه كوكل بولاندرر

SOULEVÉ. *A.* مرفوع *P.* بر داشته *T.* قالدرلمش ـ عاصى *A.* منجيس النفس *A.* آياغه قالقمش *T.* سر كشيده *P* عاصى *P.* كوكلى بولانمش *T.* دوچار منش گردا

SOULIER. Chaussure qui couvre tout le pied *A.* نعل pl. نعال *P.* كفش ـ پاى افزار ـ پاپوش *T.* پاپوچ ـ آياق قابى || Soulier d'homme, de femme, de chasse اركك يا زنه يا اوجى || Une paire de souliers بر چفت پاپوچ پاپوشى || Chausser des souliers آياغه پاپوچ كيدرمك ـ انعال نعال ايتمك

SOULIGNER. Tirer un ligne sous un mot, ou sur plusieurs mots *A.* تحت اللفظ *P.* ترسيم الخطّ *T.* زير لفظ خطّ كشيدن بر كلمه‌نك التنده جيزكى چكمك || On souligne dans une copie manuscrite ce qui doit être imprimé en italique ال يازوسى اولان اصل نسخه‌ده خورده خطّ ايله طبعى اقتضا ايدن خطّ كشيده‌سيله اشارت ـ الفاظ آلتنده بر خطّ كشيده اولنور اولنور

SOULIGNÉ. *A.* لفظ مشار بالخطّ فى تحته *P.* لفظ اشارت

آلتنده خط کشیده سیله اشارت اولنمش کلمه *T.* کرده با خط

SOUMETTRE. Ranger sous la puissance, mettre dans un état de dépendance *A.* ادخال فی الحکومة ـ ادخال تحت الحکومة ـ زیر حکومت *P.* ادخال فی الاطاعة ـ ادخال فی التبعیة محکوم *T.* زیر اطاعت آوردن ـ فرمانبر کردانیدن ـ آوردن اطاعته کتورمک ـ تابع قلمق ـ قلمق || Soumettre à l'obéissance d'un souverain بر پادشاهک تحت حکومتنه ادخال حکومت ایتمک Se soumettre à une domination étrangère سر فرو بردهٔ تبعیت ـ اجنبیه‌یه گردندادهٔ اطاعت اولمق بر کمسنه بر ملکی اولمق Soumettre une province à ses lois sa raison à la foi مراد ایلدیکی قوانین ونظاماته تابع قلمق طائفهٔ عصاتی Soumettre les rebelles عقلی حکم دینه تابع قلمق دائرهٔ اطاعته ادخال ایتمک

On dit, Soumettre une question à l'examen مطلبی تفتیش وتفحصه حواله ایتمک Et soumettre au calcul, pour dire, vérifier à l'aide du calcul بر اسامه‌نک صحتنی حسابه حواله ایتمک Et soumettre une chose au jugement de quelqu'un *T.* بر حکمنه ـ شیئی بر کمسنه‌نک رأینه حواله ایتمک || Je vous prie de lire toute la pièce, je la soumets à votre jugement و بردیکم کاغدی رأیکزه حواله ایدوب جملەسنی قرائت همت ایلمکزی مصلحتنی حکمکرک Se soumettre à un jugement arbitral رجا ایدرم حکم ورأیلرینه حواله ایتمک

Se soumettre aux ordres, à la volonté de quelqu'un *A.* تبعیت ـ اظهار التسلیمیة ـ امتثال ـ انقیاد ـ اتباع *P.* سر فرو بردهٔ اطاعت وتسلیمیت ـ فرمانبری نمودن ـ نمودن اطاعت ایتمک *T.* تنداده رضا شدن ـ شدن || Il faut se soumettre aux ordres du roi اوامر شاهانه‌یه اطاعت ایتمک لازمدر Nous devons nous soumettre aux ordres de la Providence حکم تقدیره تسلیمیت واجبهٔ ذمتدر à la volonté de Dieu ارادهٔ حکمت نمودهٔ ربانیه‌یه سر فرو بردهٔ تسلیمیت اولمق فریضهٔ ذمتدر

Se soumettre à quelque chose, à souffrir quelque chose *A.* رضا ـ خوشدلی نمودن ـ تن دادن *P.* اظهار الطوع والرضا ـ مطاوعة راضی اولمق *T.* رضا داده شدن ـ || Je me soumets à payer ce qu'on voudra دیلدکلری بهایی ادا ایلمکه راضی یم Je me soumets à tout ce qu'il vous plaira, en cas que cela soit فلان شئ اولدیغی حالده دلخواهک نه کونه ایسه اول وجهله عمل وحرکته راضی یم

Soumis. *A.* سر ـ فرمانبر *P.* منقاد ـ محکوم ـ مطیع ـ تابع ـ تنداده *P.* طابع ـ راضی *A.* اطاعتلو *T.* حکم کش ـ فرو رضالو *T.* خوشدلی نموده ـ رضا داده

SOUMISSION. Disposition à obéir *A.* تبعیت ـ متابعت ـ فرمانبری *P.* سرفرویی ـ اطاعت *T.* اطاعت || Il a toujours eu une grande soumission pour ses supérieurs رؤساسنه دائما اطاعت تامه‌سی وار ایدی Il a toujours été d'une grande soumission pour ses parens والدینه اطاعتی دائما درجهٔ کمالده ایدی Il se tient dans la soumission où il doit être واجبهٔ حالی مقام اطاعتده مداوم وبر اولان تبعیت واطاعتده مداومدر Demeurer dans la soumission دائرهٔ اطاعتده مداومت قرار در ایتمک Avoir une grande soumission d'esprit pour les choses de la foi امور دینیه رعایت قاعدهٔ اطاعت تامه ایتمک La soumission à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیه‌یه اطاعت وتسلیمیت J'ai été très-content de sa soumission اظهار ایلدیکی تبعیت واطاعتدن بغایت خشنود اولدم

Soumissions, se dit au pluriel, des démonstrations respectueuses dont un inférieur use à l'égard d'un supérieur, pour apaiser son indignation *A.* استرحام بالتواضع *P.* نیازمندی ـ مسکنت آمیز *T.* متواضعانه یلوارمه || Le roi reçut ses soumissions avec bonté عرض ایلدیکی استرحام متواضعانه نزد همایونده رهین قبول اولمشدر

On dit en termes de Pratique, Faire sa soumission au greffe, pour dire, comparaître au greffe, et y faire sa déclaration que l'on entre dans les engagemens prescrits par le jugement کاتب شرع محضرنده اقرار طوع ورضا ایتمک

Et en termes du Finance, Faire sa soumission, pour dire, offrir de payer une certaine somme. V. Soumissionner.

SOUMISSIONNAIRE. Qui fait sa soumission de fournir, de payer, etc. *A.* متعهد ـ راضی بالادا *P.* در عهده ساز ـ رضانموده *T.* اوزرینه آلمش ـ قائل اولمش || Il y a plusieurs soumissionnaires pour cette entreprise, on ne sait à qui elle sera adjugée بو خدمتک اداسنه وافر کمسنه راضی اولور کیمه حواله اولنه‌جغی معلوم دکلدر

SOUMISSIONNER. Faire sa soumission pour fournir, pour payer à tel prix *A.* تعهد ـ عرض الرضا *P.* در عهده ـ رضا نمودن ـ کردن *T.* اوزرینه آلمق ـ قائل اولمق || Soumissionner un marché بر بازارلغی در عهده ایتمک ـ تعهد ایتمک Sou-

missionner un bâtiment qui est à vendre صاتيلق اولان بر ملككك
ثمننى ادا ايلمكه عرض ـ ثمننى ادا ايلمكى تعهد ايتمك
رضا ايتمك

SOUPAPE. Sorte de languette qui se lève dans une pompe pour donner passage à l'eau, et qui se referme pour empêcher que l'eau ne rentre *A.* سداد الدالية *T.* طولمبه‌نك طاپه‌سى

Il se dit aussi d'un tampon qui sert, dans un réservoir, pour boucher le trou par lequel l'eau peut aller dans les canaux *A.*
سداد الحوض *T.* حوضك طاپه‌سى || Il faut lever la soupape pour faire aller les jets d'eau فسقيه‌لرك صويينى اويناتمق
ايچون حوضك طاپه‌سنى رفع ايتملو در

SOUPÇON. Opinion, croyance désavantageuse, accompagnée de
doute *A.* سوء الظن pl. ريبة ـ ظنون سيئة *P.* گمان بد *T.*
سوء ظن ناحق ـ سوء ظن نا Soupçon injuste || فنا صانى
سوء ظن واهى ـ mal fondé سوء ظن بى تأمل téméraire صواب
سوء ظن بى اساس J'ai un léger, un violent, un grand soup-
çon que... خفيف يا قوى يا عظيم بر سوء ظنم وار دركه
C'est un esprit, un coeur rempli de soupçons سوء ظنى غالب
هر ماده‌ده سوء ظن ايدر ـ سوء ظن ايله مجبول ـ بر آدمدر
بر آدمدر Prendre du soupçon سوء ظنه ذاهب اولمق Donner du
soupçon ـ سوء ظنه سو رشته ويرمك ـ سوء ظنه سبب ويرمك
سوء ظنى موجب اولمق Détruire un soupçon دفع سوء ظن
بر سوء ظنى ازاله قلمق ـ ايتمك J'ai quelque soupçon de sa
fidelité ـ فلانك صداقتى خصوصنده سوء ظنم وار در
صداقتنده شبهه‌م وار در Un coeur exempt de soupçon سوء ظندن
برئ قلب صافى Une conduite exempte de soupçon سوء ظندن
برئ سلوك وحركت

Il se dit aussi d'une simple conjecture, d'une simple opinion
que l'on a de quelque chose *A.* وهم pl. اوهام ـ وسوسة pl.
وساوس ـ ظن ـ ظنون *P.* سگالش *T.* صانى || Ce n'est pas
une certitude, c'est un soupçon حقيقت حال دكلدر انجق بر
وهمدر J'ai quelque soupçon que c'est lui ـ ظن ايدرمكه فلاندر
Il se dit aussi d'une apparence légère *A.* وسوسة || Cette femme
a un soupçon de rouge بو خاتونده كلگونه وسوسه‌سى وار در
Il y a quelque soupçon de peste وبا وسوسه‌سى وار در

SOUPÇONNER. Avoir une croyance désavantageuse, accompagnée
de doute *A.* ذهاب الى السوء ـ استرابة ـ تظنى بالسوء *P.* گمان
بد بردن *T.* فنا صانى‌يه وارمق ـ سوء ظن ايتمك ـ سوء
سوء ظنه دوشمك ـ ظنه وارمق || Soupçonner un homme d'une
trahison خيانت ـ فلان كشى حقنده استرابهٔ خيانت ايتمك
سوء ظنى ايتمك On le soupçonne d'hérésie فلانك حقنده
فلان كشى رفض ايله مظنوندر ـ رفض سوء ظنى وار در On
soupçonne cette dévotion d'hypocrisie مشهود اولان تعبد ودیانتده
ريا سوء ظنى وار در Soupçonner sans fondement بلا سبب سوء
بيوجه سوء ظن ايتمك ـ ظنه وارمق

Et avoir une simple conjecture touchant quelque chose que ce
soit *A.* وسوسة ـ توهم ـ تظنى ـ ظن *P.* گمان ـ گمانيدن
بردن *T.* صانمق || Je soupçonne que cela peut être بويله اولمق
احتمالى اولديغنى ظن ايدرم Je ne suis pas assuré de cela,
mais je le soupçonne بويله اولديغنى حقيقه بيلمم انجق
انجق بويله اولديغنه وهمم وار در ـ وسوسه‌م وار در

On dit, Vous ne soupçonnez pas ce que c'est que ce caractère-là, pour dire, vous n'en avez pas une idée juste بو مزاج نه
مقوله مزاج ايدوكى عقله صيغه‌جق شى دكلدر

Soupçonné. *A.* مستراب ـ مظنون *P.* جاى سوء ـ گمانيده
ظن *T.* حقنده سوء ظن اولنمش

SOUPÇONNEUX. Enclin à soupçonner *A.* كثير ـ موسوس ـ وهام
الوسوسة *P.* پر گمان ـ وسوسه‌ناك *T.* وسوسه‌سى چوق ـ
وسوسه‌سى غالب Il est défiant et soupçonneux سوء ظنه مبتلا
ووسوسه‌سى غالب بر آدمدر

SOUPE. Potage composé de bouillon, que l'on sert au commencement d'un repas *A.* مرق *P.* شوربا ـ شوروا *T.* چوربا
|| Soupe aux navets, aux choux شلغم ولحنه چورباسى

Soupe, se dit aussi d'une tranche de pain coupée fort mince
A. ثريد *P.* تريد ـ تريت *T.* تريد || Mettez deux ou trois
soupes dans ce bouillon بو ات صويينه ايكى اوچ
پارچه تريد قو ـ On dit proverb. Ivre comme une soupe, pour
dire, fort ivre سرخوشلقدن تريد اولمش

SOUPENTE. Larges courroies cousues l'une sur l'aurre, et servant à soutenir le corps d'une voiture *A.* عرافيص العجلة *T.* عربه‌نك
قايش باغلرى

SOUPER. Prendre le repas du soir *A.* تعشى *P.* طعام شام
خوردن *T.* اخشام طعامنى ايتمك ـ اخشام طعامى ايمك
|| Il ne soupe jamais ابدا اخشام طعامى ايتمز

SOUPER. Le repas du soir *A.* عشاء pl. اعشية *P.* طعام شام
شام ـ *T.* اخشام طعامى || Souper délicat نفيس اخشام

طعامی

Après-souper. Le temps qui s'écoule depuis le souper jusqu'à ce qu'on aille se coucher *A.* بعد العشاء *P.* پس از شام *T.* اخشام طعامندنصکره

SOUPESER. Lever un fardeau avec la main, pour juger à peu près combien il pèse *A.* رزن *P.* بر گرایستن *T.* ال طارتیسیله ال ایله طارتمق ـ یوقلمق ‖ Vous croyez que cela n'est pas lourd, soupesez-le un peu pour en juger بو شیٔ آغر اولمدیغنی ظن ایدرسکز ال طارتیسیله آزهجق یوقلسدکز اکلرسکز

SOUPEUR. Celui dont le repas principal est de souper *A.* متعشّی *P.* شامخوار *T.* اخشام طعامی ایدن

SOUPIÈRE. Vase dans lequel on sert la soupe *A.* قعب pl. قعاب ـ كأس المرق pl. كئوس المرق *P.* كاسهٔ شوربا *T.* جوربا كاسهسی ـ جوربا طاسی

SOUPIR. Respiration plus forte qu'à l'ordinaire, causée souvent par quelque passion *A.* آه ـ اوّه ـ زفرة ـ زفیر *P.* آه *T.* آه ـ اوف ـ اوف ـ كوكس كچورمه ‖ Long soupir آه مدید ardent, amoureux آه جگر سوز واه عاشقانه آه رقت آمیز tendre ‖ La douleur s'exhale par les soupirs غصّهٔ دل آه ایله مندفع اولور Cette femme est l'objet de ses soupirs بو خاتون فلانك اماج سهام آه ووایدر

Dernier soupir. Le dernier moment de la vie *A.* نفس آخر *P.* دم واپسین ـ نفس واپسین *T.* صوك نفس ‖ J'aurai de la reconnaissance jusqu'au dernier soupir نفس آخره قدر الی آخر العمر ـ متشكر لطف واحسانك اولهجغم دركار در ـ شكر گذار لطف وكرمك اولهجغم ـ Rendre le dernier soupir *A.* تسليم النفس الآخر *P.* تسليم دم واپسين كردن *T.* صوك نفسی تسلیم ایتمك

SOUPIRAIL. Ouverture que l'on fait pour donner de l'air a un lieu souterrain *A.* منفس pl. منافس *P.* بادگیر ـ بادغر *T.* یل باجهسی ‖ Faire un soupirail بر منفس آچمق

SOUPIRANT. Amant *A.* عاشق اواه *P.* عاشق اهزن *T.* آه ایدیجی عاشق ‖ Elle a beaucoup de soupirans فلان محبوبهنك عاشق آهزنی چوقدر

SOUPIRER. Pousser des soupirs *A.* آه *P.* ازدفار ـ تأوّه ـ تأهّد آه کشیدن ـ آه زدن *T.* آه ایتمك ـ كوكس كچورمك ‖ Soupirer de douleur, d'amour شدّت درد ووجع وغلبهٔ عشق وهوا تقريبيله آه ایتمك Soupirer du fond du coeur درون دلدن آه ایتمك ـ تبكی وتأوّه ایتمك Pleurer et soupirer لا ینقطع آه ایتمك آه وانین ایتمك Soupirer sans cesse ـ On dit, Soupirer pour une femme, pour dire, en être amoureux آشفتهسی اولمق ـ فلان محبوبهنك عشقیله آه ایتمك On dit d'un avare, qu'il ne soupire que pour les richesses انجق دردی انجق مال ـ سودای مال ایله گرفتار درد وآهدر ونیرونندر

Soupirer après. Désirer ardemment *A.* تأوّه من الحسرة ـ بر ـ اوزلیوب آه ایتمك *T.* آه حسرت کشیدن *P.* تحسّر شیئك حسرتنی چکمك ‖ Il y a long-temps qu'il soupirait après cette charge چوقدنبرو بو منصبی اوزلیوب آه ایدر بو منصبك حسرتنی چکر ایدی ـ ایدی

SOUPLE. Maniable, qui se plie aisément sans se rompre *A.* اشته *P.* نرم *T.* یومشق ـ بوغشق ‖ Voilà du cuivre fort souple مارن ناية الغاية مارن بر باقر در

Il se dit aussi des personnes et de certains animaux *A.* مشلشل ـ سريع العطف ـ خفيف البدن *P.* جست وچالاك *T.* چاپك اكيلور بوكيلور ‖ Il faut qu'il soit bien souple pour faire tous les tours qu'il fait بو مقوله اویونلری اجرا ایچون بغایت خفیف البدن اولملو در Ce bateleur a le corps bien souple بو مشعبذك خفت بدنی چوقدر

Figur. Docile, complaisant *A.* لين الجانب ـ سهل العطف *P.* ملايم مشرب ـ اويصال ـ يواش خويلو *T.* نرمخو ‖ Pour réussir à la Cour, il faut être souple سرای همایون خدمتنده موفق اولمق لين الجانب اولمغه توقف ایدر Il a ruiné sa fortune, faute d'avoir été assez souple سهل العطف كركی كبی اولمديغندن ناشی حالی خراب اولمشدر

SOUPLEMENT. Avec souplesse, avec adresse *A.* بخفة البدن *P.* چالاكی *T.* چاپك اكیلوب بوكیلدرك

SOUPLESSE. Flexibilité de corps *A.* سرعة ـ خفة البدن الانعطاف *P.* چالاكی *T.* اكيلوب بوكلمكه چاپكلك ‖ Il a une souplesse de corps admirable خفت بدنی موجب استغراب اولهجق شیدر

Figur. Docilité, complaisance *A.* سهولة ـ ملاينة الطبع الانعطاف *P.* نرمخويی *T.* اويصاللق ـ يواش خويلولق ‖ Avoir de la souplesse dans les affaires, dans le commerce du monde رؤيت اموره وخلق ايله اختلاط ومعاشرت خصوصنده ملاينت طبع ايله عامل اولمق

On appelle aussi Tours de souplesse, ou Souplesses, des moyens adroits et artificieux dont on se sert pour arriver à ses fins *A.* pl. لطايف الحيل Ce n'est que par des tours de souplesse qu'il est parvenu à ses fins انجق اعمال لطايف الحيل ايدرك نايل مرام اولا بيلدى

SOURCE. L'eau qui commence à sortir de terre en certain endroit *A.* ماء نابع pl. مياه نابعة *P.* آب زهنده *T.* پيكاردن چيقان — ou l'endroit d'où l'eau sort *A.* ينبوع pl. ينابيع — منبع pl. منابع *P.* چشمه — كوز — پيكار *T.* زهاب — زه — عين pl. عيون Source claire ماء نابع صافى Source qui ne tarit jamais ينبوع عديم النفاد Ce ruisseau ne provient pas des pluies, c'est une eau de source بو ايرمق مياه امطاردن حاصل اوليوب منبعدن جاريدر Cette rivière est navigable dès sa source بو نهر تا منبعندن سير سفاينه صالحدر Les sources du Nil ينابيع نهر نيل Détourner une source — منبع صايى آخر يره صرف ايتدرمك — Figur. Cette province est la source des bons vins بو مملكت اعلا بادهنك منبعيدر Le Pérou est une source inépuisable de richesses فلان مملكت ينبوع بى نفاد مال وثروتدر

Il signifie aussi figur. l'origine, l'endroit d'où une chose procède *A.* منشاء — منشاء اصلى — مبداء *P.* سر *T.* اصل — آنا La source de tous les biens منشاء كافة الحسنات Le péché originel est la source de tous nos maux زلّهٔ قديمهٔ ابو البشر مبداء كافهٔ آلام بنى آدمدر Cette humeur mélancolique est la source de vos maladies بو مزاج سوداوى مبتلا اولديغكز علل واسقامك منشأيدر Il sait toujours de bonnes nouvelles, il est à la source منشاء اموردن بولنمغين دائما اخبار صحيحه يه واقفدر Il puise à la source منشاء اصليدن استنباط احوال ايدر Il ne s'arrête ni aux versions ni aux commentaires, il va droit aux sources ترجمه لره وشرحلره اعتبار ايتميوب مبادئ اصليه يه مراجعت ايله استكناه ايدر

Sources, au pluriel, ne se dit qu'en parlant d'étude *A.* pl. اصول — مبادى Étudier dans les sources مبادى واصولى مطالعه ايتمك

SOURCIER. Celui qui prétend avoir des moyens particuliers pour découvrir des sources *A.* مستخرج الينابيع — مستنبط الينابيع *P.* زهاب يابنده *T.* يرى قازيبوب پيكار بولجى

SOURCIL. Le poil qui est en forme d'arc au dessus de l'oeil *A.* حاجب pl. حواجب — حاجبان *P.* ابرو — ابروان *T.* قاش Sourcil noir ابروى سياه Hausser les sourcils اشالهٔ قاشى يوقارى قالدرمق — حاجب ايتمك

On dit, Se faire les sourcils, pour dire, les accommoder, les ajuster *A.* تزجيج — تزجيج الحاجبان *P.* ابرو پرداختن *T.* قاشى دوزلمك

Et figur. Froncer le sourcil, pour dire, montrer sur son visage de la mauvaise humeur *A.* تقطيب الجبهة *P.* چين جبين نمودن *T.* يوز قاش بورشدرمق

SOURCILLER. Remuer le sourcil *A.* تحريك الحاجب *P.* ابرو جنبانيدن *T.* قاش اوينائمق Écouter une harangue sans sourciller موعظه يى قاش اوينائميدرق ديكلمك

On dit, Sans sourciller, pour dire, ne pas laisser paraître sur son visage aucune marque d'altération *A.* بلا اظهار التعبّس *P.* بى ترش روئى *T.* يوز اكشتميدرك Il a écouté cette mauvaise nouvelle sans sourciller بو موحش خبرى اظهار تعبّس ايتميدرك ديكلدى

SOURCILLEUX. Haut, élevé. Il ne se dit qu'au figuré. *A.* شامخ — شاهق *P.* بلند *T.* يوكسك Il ne se dit guère que dans ces phrases, Monts sourcilleux جبال شامخه rochers صخور شامخه

SOURD. Qui ne peut ouïr *A.* اصمّ pl. صمّان *P.* كر — شوا *T.* صاغر Cette maladie l'a rendu sourd d'une oreille بو علت بر قولاغنه ايراث صمم ايتمشدر Sourd de nature مادر زاد اصمّ — كر — Il est sourd et muet اناسندن طوغمه صاغر وابكمدر دم صاغر هم دلسز در — وبيزبادر

On dit figur., qu'un homme est sourd aux prières, aux cris, aux raisons, etc., pour dire, qu'il est inexorable aux prières, etc. اصوات متضرعين وفرياد دادخواهان ومظلومين وسرد اولنان دلايل وبراهينده مسدود السامعه در

On dit, Faire le sourd, Faire la sourde oreille, pour dire, ne vouloir pas entendre à quelque proposition *A.* تصامم *P.* شوايى نمودن *T.* صاغرلق كوسترمك — صاغرلق يابمق Quand on lui parle de cela, il fait la sourde oreille فلانه بو مادّه يه دائر كلام سويلندكجه تصامم ايدر

Sourd, se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'elles ne retentissent pas autant qu'elles devraient *A.* ناقص الصدا *P.* كم آواز *T.* آز يانقولو Cette église est sourde بو كليسا ناقص الصدا در

On appelle Bruit sourd, un bruit qui n'est pas éclatant *A.* صوت خفى — صوت مهموس *P.* آواز پنهان *T.* كيزلو سس

|| Il sort un bruit sourd de cette caverne بومغارەنڭ ايچندن بر صوت خفی چیقار

On dit figur. Il court un bruit sourd, pour dire, qu'on se dit à l'oreille une nouvelle qui n'est pas encore publique *A.* مهامسة *T.* فسلدی *P.* فس فس

On appelle Douleur sourde, une douleur interne qui n'est pas aigue *A.* وجع خفی *P.* درد نهانی *T.* کیزلو صیزی

Et sourdes pratiques, sourdes menées, des pratiques cachées, secrètes *A.* pl. حیل مکنونة ـ تصنعات خفیة *P.* دسیسه کاری *T.* سر پوشیده ال آلتنده حیلەلر ـ باشی اورتیلو حیلەلر

Et lanterne sourde, une lanterne faite de manière que celui qui la porte voit sans être vu *T.* خرسز فنری

En termes de joaillier, Une pierre sourde, se dit d'une pierre qui a quelque chose d'obscur, de brouillé *T.* طمانلو طاش

SOURDAUD. Celui qui entend avec peine *A.* ثقیل الاذن *P.* گرانگوش *T.* قولاغی آغر

SOURDEMENT. D'une manière sourde, qui fait peu de bruit *A.* بصوت الخفی *P.* بصدای نهانی *T.* کیزلو سس ایلە || Le tonnerre grondait sourdement رعد صوت خفی ایلە کورلرایدی

Figur. D'une manière secrète *A.* خفیاً ـ مکتوماً *P.* نهانی ـ شونی *T.* کیزلوجە بر وجە خفی || Il a fait cela sourdement بر مصلحتی بر وجه خفی خفیاً ایتدی Négocier sourdement une affaire مذاکره ایتمک

SOURDINE. Ce qui se met à certains instrumens de musique, pour en affaiblir le son *A.* الت التنزیل الصوت *P.* الت پستساز صدا *T.* سسی پست ایدر آلت || Il faut mettre une sourdine dans cette trompette بوطرامپتەیە صداینی تنزیل ایدر بر آلت وضع ایتملو در

Dans une montre à répétition, on appelle Sourdine, un ressort qui, étant poussé, retient le marteau, et l'empêche de frapper *A.* آلة التوقیف المدقة الساعة *T.* ساعتڭ طوقماغنی آلیقویجق آلت

À LA SOURDINE, signifie, avec peu de bruit *A.* بلا صیت *P.* بی آواز وصدا *T.* سسسزجە || Les ennemis ont délogé à la sourdine دشمن عسکری بلا صیت وصدا تبدیل مکان ایلەدی Négocier une affaire à la sourdine سسسزجە مصلحت مذاکره ایتمک

SOURDRE. Sortir de terre, jaillir. Il ne se dit que des eaux *A.* نبوع ـ تنبع ـ انفجار *P.* زهیدن *T.* صو قیناییوب بردن چیقمق || C'est un pays fort aquatique, l'eau y sourd partout کثیر المیاه بر مملکتدر هر طرفندە صو تنبع ایدر

SOURICEAU. Le petit d'une souris *A.* جرو الفارة *P.* موشچه *T.* صچان یاوریسی

SOURICIÈRE. Piége pour prendre des souris *A.* فخ الفارة *P.* دام موشگیر *T.* صچان قپانی || Tendre une souricière بر صچان قپانی قورمق

SOURIRE. Rire sans éclater *A.* تبسم *P.* لب خنده کردن ـ نیم خند کردن ـ شکر خند کردن *T.* اصتهجه کولمك || Sourire obligeamment بالملاطفه تبسم ایتمک || Il ne répondit rien, mais il se mit à sourire اصلا جواب ویرمیوب همان تبسم ایلەدی

Sourire à quelqu'un, se dit pour marquer de l'estime, de la complaisance, de l'affection pour quelqu'un *A.* اظهار البشر والبشارة *P.* روی خندان نمودن *T.* سونچ چهرەسی کوسترمك || Cette dame lui souriait بوخاتون فلانە اظهار بشر وبشارت ایدر ایدی

SOURIRE. Présenter un aspect agréable, des idées riantes *A.* تبشیر *P.* الیسر والخیر *T.* روی خوشی نمودن || خیرلو کورنمک Cette affaire lui souriait beaucoup بو مصلحت کندویە تبشیر یسر وخیر ایدر ایدی Ce lieu me sourit, je suis tenté d'y bâtir بو عرصە بڭا خیرلو بر یر کورینور اوزرندە بنا یاپمغە استەك کلیور

SOURIRE, ou SOURIS. Action de sourire *A.* تبسم *P.* لب خنده ـ نیم خند ـ شکر خند *T.* اصتهجه کولمه || Sourire agréable, malin, moqueur تبسم لطیف یا خباثتنما یا استهزا آمیز fin, spirituel تبسم نزاکت آمیز

SOURIS. Animal plus petit que le rat, qui se retire dans les trous des maisons, et qui mange les grains, etc. *A.* فار ـ فارة pl. فئران pl. فؤر *P.* موش خرد ـ موش *T.* صچان ـ فارە || Les souris rongent les papiers بر قدق صچانی صچان کاغدی

On appelle Couleur gris de souris, un gris argenté *T.* صچان توییی رنکی

SOURIS, se dit aussi d'un clignotement fréquent de la paupière. V. Clignotement.

SURNOIS. Morne, qui cache ce qu'il pense *A.* مبطن *P.* درون پوش *T.* ایچلی آدم

SOUS. Préposition qui marque la situation d'une chose à l'égard d'une autre qui est au-dessus *A.* تحت *P.* زیر *T.* آلت ||

Sous le ciel تحت سماده Les peuples qui sont sous la ligne خط استوا تحتنده متمکن اولان ملل واقوام On a lâché les écluses, et on a mis toute la campagne sous l'eau بندلرك صولرینی صالیویروب صحرایی سر تا پا صو آلتنده بصدردیلر –

On dit, Camper sous une ville, sous le canon d'une ville شهرك آلت یانده یاخود شهردن طوب منزلی مسافه‌ده کائن بر محلده قونمق – Et être sous le feu d'un bastion جیقمه طابیه‌نك آتشی آلتنده اولمق – On dit, qu'une chose est sous clef, pour dire, qu'elle est dans un lieu fermé à clef فلان شئ انختر آلتنده در Et qu'elle est sous le scellé, pour dire, qa'elle est renfermée dans un endroit où l'on a mis le scellé مهر آلتنده در

Sous, sert aussi au figuré, pour marquer la subordination, la dépendance Il a tant d'hommes sous lui زیر حکمنده شو قدر نفر وار در – زیر ادارەسنده Les peuples qui sont sous l'obéissance de ce prince بو پادشاهك تحت حکومتنده اولان ملل واقوام Combattre sous les drapeaux d'un prince فلان پادشاهك بیراغی آلتنده جنك ایتمك Ceux qui ont vécu sous la loi de Moïse شریعت موسویه تحتنده کچنمش اولان ملل Un mineur qui est sous la tutelle de son oncle عموجه‌سنك تحت ولایتنده اولان صغیر

On dit aussi, qu'un régiment, que des soldats sont sous les armes, quand ils sont rangés en haie ou en bataille avec leurs armes فلان آلایك عسکری یاخود عسکری نفراتی حامل سلاح اولدرق صف بسته در

Sous, se joint aussi à beaucoup de mots, pour signifier, ce qui est sous quelqu'un, sous quelque chose. Ainsi on dit, Sous-aide ایکنجی باش معین یماغی – معین ثانی Sous-doyen ایکنجی اسکی Sous-gouverneur ایکنجی والی – عاقب والی

Sous, sert aussi à marquer le temps *A.* فی اوان – فی زمان – فی ایام *P.* در هنگام – در وقت *T.* وقتنده – کوننده || Il vivait sous le règne d'un tel roi فلان پادشاهك زمان سلطنتنده حیاتده ایدی Sous le ministère d'un tel فلان وکیل دولتك ایام ادارەسنده

On dit, Sous peu, pour dire, dans peu de temps *A.* قریباً – عن قریب *P.* در نزدیکی *T.* یقیننده || Je ferai cela sous peu بونی قریباً ایده‌جکم – On dit aussi, Sous quelques jours بر قاچ کون ظرفنده

Sous, s'emploie aussi en plusieurs phrases figurées || Sous prétexte de charité عشق الهی بهانه‌سیله Sous le voile de la dévotion صورت دیانتده – زیر پردۀ تعبد ودیانتده Sous couleur de lui rendre service اظهار صورت خدمت ایدرك

On dit, Passer une chose sous silence, pour dire, n'en parler point بر شیئی مسکوت عنه براقمق – Et faire une chose sous main بر شیئی ال آلتنده ایتمك

On dit aussi, Dire une chose sous le sceau de la confession, pour dire, en grande confidence بر سرّی امانة الله اولدرق بر کمسنه‌یه سویلمك

Sous, signifie aussi, moyennant *A.* بِ *P.* بَ *T.* ایله || Sous telle et telle condition *A.* بهذا الشرط *P.* بشرط آنکه *T.* فلان وفلان شرط ایله

On dit, Sous peine de, pour dire, qu'on encourra une peine *A.* بهذا الانذار || Cela est défendu sous peine de la vie, sous peine de bannissement perpétuel فلان شئ قتل ویاخود نفی مؤبد انذاریله منع اولندی

SOUS-AFFERMER, ou SOUS-FERMER. Donner à sous-ferme *A.* التزام عن ید الزام بعد الالتزام ou prendre à sous-ferme *A.* الملتزم || Le fermier général lui a sous-fermé une partie des terres qu'il avait prises à ferme ملتزم کبیر التزام ایلدیکی املاکك بر مقدارینی فلانه الزام ایلدی

SOUS-BAIL. Bail que le preneur fait à un autre d'une partie de ce qui lui a été donné à ferme *T.* باش ملتزم الندن مستأجر اولنلره ویریلان التزام تمسکی || Il est aisé de voir combien le fermier a gagné par les sous-baux qu'il a faits باش ملتزم نقدر فائده‌سند اولدیغی آنك الندن التزام ایدنلره ویردیکی التزام تمسکاتندن معلوم اولور

SOUSCRIPTEUR. Celui qui souscrit pour quelque entreprise *A.* واضع الامضاء التعهد لتحصیل شئ ما || Les souscripteurs de ce journal اشبو تقویم وقایعك ایدنمسیچون وضع امضای تعهد ایتمش اولنلر

SOUSCRIPTION. Signature qu'on fait au-dessous d'un acte pour l'approuver *A.* امضا

En termes de société, il signifie, la soumission par écrit que font les associés de fournir une certaine somme pour quelque entreprise *A.* وضع الامضاء التعهد اعانةً لحصول الامر || On a déjà pour cent mille écus de souscription فلان شیئك حصولنه

اعانهٔ تعهّدی حاوی وضع اولنان امضالر شمدیه دکین یوز دیکت غروش انجیدیدر On imprime ce livre par souscription بو کتابک طبع وتمثیلی مادّهسی مصارفنه اعانه وضع امضای تعهّد ایدنلرک اخجسیله حصولپذیر اولور

SOUSCRIRE. Écrire son nom au bas d'un acte pour l'approuver *A.* وضع الامضا *P.* امضا کشیدن *T.* امضا قومق ‖ Tels et tels ont souscrit ce contrat مقاوله سندنده فلان وفلان کمسنهلر مقاوله سندینی فلان وفلان کشی ـ وضع امضا ایتمشلردر امضا ایلدیلر

Souscrire à... signifie, consentir, approuver ce qu'un autre dit *A.* قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبول ایتمک ـ قبوللمق ‖ Je souscris à tout ce que vous dites ـ هر دیدیککز کلامی قبول ایدرم هر دیدیککز کلام مقبولمدر

Souscrire, signifie en termes de librairie, donner de l'argent d'avance, ou s'engager d'en donner pour l'édition d'un livre *A.* وضع الامضاء المتعهّد اعانة لطبع الکتاب Ceux qui souscrivent payent moins cher que ceux qui attendent que l'ouvrage soit publié بر کتابک طبع وتمثیلنه اعانه وضع امضای تعهّد ایدنلر اول کتابک بصیلوب ظاهر اولمسنی بکلیانلردن دون بها ایله ثمنی ادا ایدرلر

SOUS-DÉLÉGUER. V. Subdéléguer.

SOUS-DIACONAT. Celui des ordres sacrés qui est au-dessous du diaconat *A.* ملازمة الطریقة الشمّاسیة

SOUS-DIACRE. Celui qui est promu au sous-diaconat *A.* عاقب ملازم الشمّاس ـ الشمّاس

SOUS-ENTENDRE. Il se dit lorsqu'en parlant on veut faire entendre une chose qu'on n'exprime point *A.* ضمنا ـ ضمنا اشعار *T.* ضمنی اولرق بر وجه ضمنی بیان کردن *P.* بیلدرمک ‖ Quand je vous ai dit cela, j'ai sous-entendu que... بو کلامی سکا سویلدیکمده ضمنا شونی اشعار ایلدم

On dit aussi, qu'une chose se sous-entend *A.* ضمنا متفهم. C'est une clause, une condition qui se sous-entend toujours هر حالده ضمنا متفهم اولور بر شرطدر

En termes de Grammaire, il se dit de certains mots qu'on n'exprime pas, et qu'on supplée toujours *A.* لفظ مقدّر

Sous-entendu. *A.* متفهم ـ ضمنا مستتر ـ ضمنا ـ On le fait aussi substantif. V. Sous-Entente.

SOUS-ENTENTE. Ce qui est sous-entendu artificieusement par celui qui parle *A.* مرام ضمنی ـ مراد ضمنی *P.* مرام پنهان *T.* کیزلو مراد ‖ Il ne parle jamais qu'il n'y ait quelque sous-entente à ce qu'il dit هر دیدیکی کلامده دائما بر مرام ضمنی واردر ‖ Il y a quelque sous-entente à cela بونده بر مرام ضمنی واردر

SOUS-FERME. V. Sous-bail.

SOUS-FERMER. V. Sous-Affermer.

SOUS-FERMIER. Celui qui prend des biens à sous-ferme *A.* ملتزم الملتزم الثانی *T.* ملتزم عن ید الملتزم

SOUS-LOCATAIRE. Celui qui loue une portion d'une maison, et qui la tient du principal locataire *A.* مستأجر عن ید المستأجر *P.* کرایه دار از دست کرایه دار بکرایه گیرنده *T.* کراجینک کراجیسی

SOUS-LOUER. Louer une partie d'une maison dont on est locataire *A.* قطعهٔ از خانهٔ *P.* ایجار القطعة من بیت المستکرا کرالنمش خانه‌نک بر *T.* بکراش گرفته را بکرایه دادن قطعه‌سنی کرایه ویرمک

SOUSSIGNER. Mettre son nom au bas d'un acte *A.* وضع الاسم کسی زیر ورقه نام خود *P.* وضع الامضا ـ فی ذیل الحجة بر کمسنه بر سندک اشاغیسنده *T.* امضا کشیدن ـ نهادن امضاسنی قویمق ـ آدینی قویمق ‖ Il faut avoir soin de soussigner, pour que l'acte soit valable بر سند معمول به اولمق ایچون امضاسنه اهتمام ایتملودر

Soussigné. *A.* ممضی ـ واضع الامضا ‖ Je soussigné reconnais... بن که ذیل صحیفه‌ده واضع الامضایم اقرار ایدرمکه ‖ Nous soussignés sommes convenus... بز که ذیل صحیفه‌ده واضع الامضایز شو وجهله بینمزده مقاوله ایتدک ‖ Par devant les notaires soussignés زیرده ممضی کتّاب شرع حضورنده

SOUSTRACTION. Action de soustraire *A.* سرقت *P.* دزدی *T.* چالمه ‖ Soustraction de papiers سرقت اوراق ‖ Accusé de soustraction d'effets اشیا سرقتی تهمتیله متهم

En termes d'Arithmétique, il se dit de l'opération par laquelle on ôte un nombre d'un autre nombre *A.* فنّ الافراز

SOUSTRAIRE. Ôter, enlever frauduleusement une chose de l'endroit où elle devrait être *A.* سرقه اختلاس ـ استراق *P.* برنفریب ربودن ـ دزدیدن *T.* حیله‌کارلق ایله آلمق ـ چالمق ‖ Il a soustrait de mon sac les pièces les plus importantes طوربه‌مدن اوراقمک اک لزوملی اولانلرینی قاپمق ـ بر تغریب قاپدی ـ استراق ایلدی ‖ Il a soustrait des effets

considérables de la succession تركەدن كليتلو اموال واشيا استراق ايلدى

On dit, Soustraire les alimens à un malade, pour dire, lui retrancher quelque chose de sa nourriture *A.* تقليل الغدا *P.* خوراكرا كم كردن *T.* ييەجكى اكسلتمك

Et soustraire des sujets à l'obéissance de leur prince, pour dire, les faire révolter *A.* اخراج من دائرة الاطاعة *P.* از دائرۀ اطاعتدن چيقارمق *T.* فرمانبرى بيرون كردانيدن

Et se soustraire de la puissance paternelle *A.* خروج من حكومة الاب *P.* از حكومت پدر بيرون شدن *T.* پدر حكومتندن چيقمق

On dit aussi, Se soustraire à la tyrannie, pour dire, s'en délivrer ايادئ جباراندن خلاص بولق

Et se soustraire au châtiment كرفتار عقوبت اولمقدن خلاص بولمق

SOUSTRAIRE. T. d'Arithm. Ôter un nombre d'un autre nombre *A.* افراز

SOUTE. Somme qui se doit payer par l'un des copartageans pour rendre les lots du partage égaux en valeur *A.* فضلة عن حصّة *P.* المفروضة زيادۀ وايدۀ كسى *T.* پايەك آرتوغى || Il a payé une telle somme pour soute de partage à son cohéritier كندو حصّۀ مفروضەسنك فضلەسنى هموارثى حصّەسنە محسوباً ادا ايلدى

Il se dit aussi du paiement fait pour demeurer quitte d'un reste de compte *A.* اداء البقيّة الحساب || Il a payé dix mille francs pour soute de compte بقيّة الحساب اولمق اوزره اون بيك غروش ادا ايلدى

Soute, en termes de Marine, se dit des retranchemens faits dans le plus bas étage d'un vaisseau, et qui servent de magasins *A.* نبر pl. انبار *T.* انبار || Soute aux poudres, au biscuit بارود وپكسماد انبارى

SOUTENABLE. Qui se peut soutenir par de bonnes raisons *A.* ممكن الاثبات - قابل التأييد *P.* ثبوت پذيرفتنى *T.* تأييد اولنە بيلەجك - اثبات اولنە بيلەجك || Cette opinion n'est pas soutenable بو رأى ممكن التأييد دكلدر || Il a fait une procédure qui n'est pas soutenable ايتديكى دعوا قابل اثبات دكلدر

Il signifie aussi, qui se peut endurer, supporter *A.* ممكن الاستطاعة - التحمّل *P.* تاب آوردنى *T.* تحمّلپذير - چكيلە بيلەجك - چكيلور تحمّل - بو مقولە عيش وزندكانى ممكن التحمّل دكلدر || Ce genre de vie n'est pas soutenable ايدەجك شئ دكلدر

On dit aussi d'un poste où des gens de guerre ne peuvent pas se défendre, que c'est un poste qui n'est pas soutenable ممكن المحافظە اولەجق موقف عسكر دكلدر

SOUTENANT. Celui qui soutient une thèse, qui répond à une dispute publique *A.* مؤيّد المسئلة العلميّة || Le soutenant a bien répondu فلان مسئلۀ علميّەنك تأييدينە ابتدار ايدن كشى كوزل جواب ويردى

SOUTENEMENT. T. de Maçonn. Appui, soutien *A.* مدار الاستحكام - وسيلة الارداء *P.* پشتوان *T.* خطل || Mettre un pilier pour servir de soutenement à un mur ديوارە مدار استحكام اولەجق بر ديرك وضع ايتمك V. aussi Soutien.

Il signifie en termes de Pratique, les raisons que l'on donne par écrit, pour soutenir les articles d'un compte *T.* صحّت حسابك تأييدينە وسيلە اولەجق علل واسباب || Sa partie a fourni de débats, et il a fourni de ses soutenemens خصمى حسابك صحّتنى معارضەيە مبادرت ايلدكدە كندوسى تأييدينە وسيلە اولەجق علل واسبابى عرض ايلدى

SOUTENIR. Appuyer, supporter une chose *A.* انكاء - ارداء - اعماد *P.* پشتوان زدن - پشتيبانى كردن *T.* طياندرمق || Cette pièce de bois soutient tout l'édifice بو آغاج دوشمەنك مجموعنى اعماد ايدر Prêter la main à quelqu'un pour le soutenir, de peur qu'il ne tombe فلان كمسنەيى دوشمكدن صيانۀ مدّ ايادئ اعانت ايلە طياندرمق Cet arc-boutant soutient cette muraille بو كمر فلان ديوارى ارداء ايدر

Figur. *A.* تحمّل - استحمال *P.* بار چيزى كشيدن *T.* يوكنى - يوكنى قالدرمق - چكمك || Soutenir le faix des affaires بار امورك يوكنى قالدرمق - امورى تحمّل ايتمك - On dit aussi, Soutenir une maison, une famille, pour dire, avoir l'administration principale des affaires, faire subsister une maison, une famille بر خاندنك مؤنتى ادارەسيلە متحمّل اولمق

On dit aussi, Soutenir une dépense, pour dire, fournir ce qu'il faut pour une dépense *A.* تحمّل المصارف *P.* بار مصارف كشيدن *T.* مصرفى چكمك - مصرفى يتشدرمك || Il ne peut pas sontenir long-temps la dépense qu'il fait ايتديكى مصارفى

چکدیه‌جکدر ـ طول مدت تحمل ایده‌میه‌جکدر

Et soutenir la conversation, pour dire, fournir à la conversation, et empêcher qu'elle ne vienne à languir صحبتك آردینی صحبتك اسباب استمراریني ـ کسمیوب سوز یتشدرمك نو بنو تجدید ایتمك

On dit, qu'une troupe en soutienne une autre, pour dire, qu'elle est destinée à la secourir dans le besoin *A.* اعانة لدی الحاجة ـ دروقت حاجت دستگیری نمودن *P.* امداد لدی الاقتضا وقت حاجتده یاردم *T.* در وقت حاجت دستیاری کردن وقت حاجتده امداد یتشدرمك ـ ایتمك || On détacha cent soldats pour commencer l'attaque, et tout le régiment avait ordre de les soutenir جنکه مباشرت ایتمك ایچون یوز نفر عسکر افراز وتسییر اولنوب آلایك ماعداسی لدی الحاجه امداد یتشدرمکه مامور ایدی On a commandé cinq cents hommes pour soutenir les travailleurs لدی الاقتضا عمله‌یه امداد اولمق اوزره یوز نفر عسکر تعیین اولندی

Soutenir. Affirmer qu'une chose est vraie *A.* تأیید || Il soutient un mensonge comme un autre soutiendrait une vérité محض کذب اولان شیئی کلام حق کبی تأیید ایدر Vous avez dit cela, le soutiendrez-vous? دیدیکك کلامی تأیید ایده‌جکمیسك Je le lui soutiendrai en face ـ شونی کوزی اوکنده تأیید ایده‌جکم

Il signifie aussi, défendre par raison une opinion, une doctrine, etc. || Soutenir son droit بر کمسنه نك استحقاقنی تأیید Cette opinion ne peut pas se soutenir بو رأیك اثباتی ممکن دکلدر une proposition بر قضیه‌یی تأیید ایتمك ایتمك

On dit figur. Soutenir son rang, sa dignité, pour dire, les maintenir dans le même état de considération بر کمسنه رتبه‌سنك شاننی وقایه ایتمك

Soutenir. Résister à... *A.* مقاومت *P.* تاب آوردن *T.* طیانوب قارشو طورمق ـ طیانمق || Il soutint l'assaut des ennemis حملهٔ اعدایه مقاومت ایلدی Il fut long-temps seul à soutenir tout le choc وافر زمان یالکز اولدرق شدت صدمه‌یه مقاومت ایلدی Soutenir un siége محاصره‌یه مقاومت ایتمك Les arbres n'ont pu soutenir la force des vents اشجار شدت ریاحه مقاومت ایده‌مدی ـ On dit, qu'un homme a soutenu la question, pour dire, qu'il l'a soufferte sans rien avouer ـ اظهار ثبات ایلدی ـ شکنجه واذیته مقاومت ایلدی Et figur. qu'un criminel n'a pu soutenir la présence de son juge فلان مجرم حاکمی کورنجه مقاومت ایده‌مدی

Soutenir. Souffrir avec fermeté *A.* استطاعة ـ تحمل *P.* تاب آور شدن *T.* طاقت کتورمك || Ne pouvoir soutenir un reproche تعزیر وعتابه طاقت کتوره‌مامك Cet homme ne peut soutenir la raillerie استهزایه تحمل ایده‌مز

Soutenir, signifie figurément, favoriser, appuyer de crédit, d'argent, de recommandation *A.* اعانة ـ معاونة *P.* یاوری نمودن ـ دستگیری کردن *T.* همت ایتمك ـ یاردم ایتمك || Il ne subsisterait pas, si on ne le soutenait فلانه اعانت اولنمسه حقنه همت اولنمامش ـ دوام وبقاسی ممکن دکل ایدی On s'est lassé de le soutenir فلانه اعانت ایلمکدن اولسه اوصاندیلر C'est un tel qui l'a soutenu فلانه همت واعانت ایدن فلاندر

Soutenir. Donner de la force. Il se dit des alimens *A.* تقویة ـ اعطاء القوة *P.* قوت بخشیدن *T.* قوت ویرمك || La bonne nourriture soutient غدای جید موجب تقویتدر

Se soutenir. Se tenir debout *A.* قیام ـ نصب القدم ـ تثبیت القدم *P.* بر پا استادن *T.* آیاقده طورمق ـ آیاغی یره دیکمك || Il est si incommodé, qu'il ne saurait se soutenir شول مرتبه‌ده ضعیف الحالدر که قیامه اقتداری یوقدر Il a peine à se soutenir sur ses pieds آیاغنی یره دیکمکه زحمت چکر

On dit aussi, qu'un homme se soutient bien, pour dire, qu'il conserve sa santé, sa vigueur plus long-temps que son âge ne le permet ـ قوای بدنیه‌سنی حسن حال اوزره وقایه ایتمشدر Et qu'un bâtiment se soutient, pour dire, qu'il demeure à plomb et dans son entier بو بنا حسن حال اوزره وقایه اولنمقده در

On dit aussi, que des étoffes se soutiennent, pour dire, qu'elles sont fermes *A.* محکم ـ قوی *P.* پایدار *T.* قونلو ـ طیانقلو || Cette étoffe est bien travaillée, elle se soutient بو ثوب قوی النسج اولمغله حالا محکمدر Ce damas est trop mince, il ne se soutient pas بو کمخا بغایت یوفقه اولمغله طیانمیور

Soutenu. *A.* منعمد ـ مردا *P.* پشتیبانی کرده ـ پشتوان *T.* طیانلمش ـ زده

On appelle Style soutenu, le style noble et soigné ـ کلام فصیح سبك فصیح

SOUTERRAIN. Qui est sous terre *A.* تحت الارض *P.* زیر زمین *T.* یر آلتنده‌کی ـ یر آلتی || Chemin souterrain طریق تحت الارض ـ یر آلتی یول

Et qui vient de dessous terre *A.* متصاعد من جوف الارض *P.* بر *T.* از درون زمين بر امده - از زير زمين بر خاسته جوف ارضدن چيقان || Vents souterrains ارضدن چيقان - ابچندن چيقان جوف ارضدن متصاعد اولان ابخره Vapeurs souterraines رياح جوف ارضدن چيقان مياه eaux

SOUTERRAIN, subst. Lieu voûté, pratiqué sous le rez-de-chaussée pour différens usages *A.* سرداب pl. سراديب - دحل pl. ادحال - بودرم *T.* سمچه - سرداب *P.* ديماس pl. دياميس - سرب - بر التى ايزبه || Les souterrains de ce palais sont très-vastes بو سرايك سردابلرى بغايت واسعدر

SOUTERRAINS, au pluriel, se dit au figuré, des pratiques secrètes pour parvenir à quelque fin. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* دسايس مكنونة pl. *P.* سر پوشيده *T.* حيلەكارلق - ال آلتندە || Cet homme a des souterrains dont vous ne doutez pas باشى اورناو حيلەلر - حيلەلر شو آدمك خيال وخاطركە كلميەجك دسايس مكنونەسى وار در

SOUTIEN. Ce qui soutient *A.* عماد pl. دعامة - اعمدة pl. دعايم - اسطوانة pl. اساطين *P.* استوان - پشتوان *T.* پايندان - دستك - طياق || Ce pilier est le soutien de toute la voûte بو كمرك دعامەسى شو ديركدر C'est le soutien de tout l'édifice طيانيدر - مجموع بنانك عماديدر

Il signifie figurément, appui, défense *A.* دعامة - اسطوانة - پشت وپناه - تكيەگاه *P.* قوة الظهر - ما به الاستناد - ركن اسطوانة - ركن ملك ودولت *T.* طياق || Le soutien de l'État قوة الظهر - ركن دين de la religion قوة البنيان سلطنت - اوّل وآخر ما به استنادم بو در C'est tout mon soutien دين كندو خاندانننك پشت وپناهى Il est le soutien de sa famille دعامەسيدر

On dit au Barreau, qu'un plaideur a fourni les pièces au soutien, pour dire, qu'il a fourni les pièces justificatives فلان مدّعى تاييد مدّعايى حاوى اقتضا ايدن اوراقى جانب شرعه تقديم ايلدى

SOUTIRAGE. V. Soutirer.

SOUTIRER. Transvaser une liqueur. V. Transvaser.

se SOUVENIR. Avoir mémoire de quelque chose *A.* خطور - در ياد *P.* استذكار - تذكر - تذكار - استحضار فى الخاطر خاطر نشان - در خاطر كردن - در خاطر آوردن - داشتن - شدن *T.* خاطره كتورمك - خاطرده اولمق - آكمق || Se souvenir de son enfance بر كمسنه حال صباوتنى استذكار فلان كشى خاطركدەميدر Vous souvenez-vous de lui? ايتمك Quand il ne sera plus, on se souviendra de lui فوتندنصكره ذكرى آكلەجقدر - تذكر اولنەجقدر Je m'en souviens bien, cela se passa en tel temps بو شئ فلان وقتدە واقع اولديغى جزئيجە كركى كبى خاطرمدە در Je m'en souviens un peu نوعمّا خاطر نشانمدر - خاطرمدە در Je ne m'en souviens pas فلان كلامى بكا كيم سويلديكى خاطرمە خطور qui me l'a dit در خاطر ايدەمم - ايدەميور

FAIRE SOUVENIR. *A.* اخطار - تذكير *P.* بياد آوردن *T.* اكدرمق || Faites-moi souvenir d'aller là اول طرفە وارمامى بكا اخطار ايله

se SOUVENIR. Garder la mémoire d'un bienfait, d'une injure *A.* نقش صحيفهٔ درون - ياد داشتن *P.* حفظ فى الخاطر - حفظ كردن *T.* خاطرده طوتمق - خاطرده صاقلمق || Il m'a fait plaisir, je m'en souviendrai toute ma vie ايتديكى لطف وكرمى الى آخر العمر خاطرده حفظ ايدەجكم Si vous lui faites ce chagrin, il s'en souviendra long-temps فلانى بر وجهله تكدير ايدەجك اولور ايسەك طول زمان خاطرندە صاقليەجقدر C'est un homme qui ne se souvient ni des bienfaits ni des injures - خاطرده نه ايولك ونه كملك صاقلر بر آدمدر On dit par forme de menace, Je m'en souviendrai بونى خاطرمدن بونى بر ايوجە - چيقارەجغم يوقدر - Et souvenez-vous-en خاطركدە طوت

SOUVENIR. Impression que la mémoire conserve d'une chose *A.* ذكر pl. اذكار *P.* ياد - خاطر نشان - خاطر گذار || Suis-je encore dans votre souvenir? حالا خاطركدەمى يم Je garderai un éternel souvenir du bienfait que vous m'avez fait بكا ايتديككك همّت الى الابد خاطر نشانم اولەجقدر Le triste souvenir m'en revient toujours dans l'esprit بو شيئك ذكر ملال انگيزى دائما خاطرمە كليور Vous serez toujours dans mon souvenir دائما خاطرمدە اولەجقسك

Il se prend aussi, pour la faculté de la mémoire *A.* ذاكرة - قوة - حافظة - مذكرة - قوت ياددارى *P.* قوة حافظة *T.* خاطرده || Je ne saurais effacer cela de mon souvenir شونى طوتمه شونى خاطرمدن - لوح حافظەدن امحا ايتمك احتمالم يوقدر چيقارەمم

Il signifie aussi, la pensée par laquelle nous nous souvenons de quelque chose *A.* خاطرة pl. خاطرات || Agréable souvenir خاطرهٔ

fâcheux, terrible خاطرۀ جانگزا ودهشتفرما جميله Perdre le souvenir d'une chose بر شيئك خاطره‌سنى غيب ايتمك Rappeler le souvenir de... فلان شيئك خاطره‌سنى استذكار ايتمك Le souvenir de la mort doit être sans cesse devant nos yeux خاطرۀ موت بصيرتمزدن بر آن وبر دقيقه دور اولماملو در

Et ce qui rappelle la mémoire de quelque chose *A.* اثر مذكر pl. وسايل التذكير .pl وسيلة التذكير ـ آثار مذكرة *P.* يادكار *T.* اكدره‌جق شئ || Ses blessures sont pour lui de glorieux souvenirs de ses victoires بدننده مشهود اولان جراحات موفق اولديغى فتوحات جليله‌نك آثار مذكره‌سيدر Ses infirmités sont de tristes souvenirs des déréglemens de sa jeunesse مبتلا اولديغى علل واسقام حال غلو شبابده ارتكاب ايلديكى تسيب وخلاعتك يادكارلريدر

On appelle aussi Souvenir, des tablettes où l'on écrit les choses dont on veut se rappeler la mémoire *T.* مذكره صحيفه‌سى

SOUVENT. Fréquemment *A.* اكثريا ـ ربما *P.* دمادم *T.* غالب حالده ـ اكثرى ـ صيق صيق || Il arrive souvent غالب حالده واقع اولور On se trompe souvent en jugeant sur les apparences ظواهر احوال اوزرينه حكم ايدن اكثريا آلدانور En faisant souvent une chose, on en contracte l'habitude بر شئ صيق صيق ايشلندكچه عادت ايدينلور

SOUVERAIN. Suprême, très-excellent en son genre *A.* اعلا ـ اكمل *P.* بالاترين *T.* اك اولو ـ اك ـ علىّ الاعلا ـ اعلا الاعلا || L'être souverain اعلا الاعلاى موجودات Le souverain bien اعلاى حسنات ـ خير اعلا ـ بيوك La souveraine félicité سعادت عليا Un remède souverain دواى اعلا الاعلا Il est ennuyeux au souverain degré درجۀ علياده ملال انگيز بر آدمدر

Il se dit aussi de l'autorité suprême *A.* حكومة سلطانيّة *P.* فرمانرانى *T.* پادشاه حكومتى || La dignité souveraine حكومت سلطانيه رتبه‌سى ـ Il se dit aussi de celui qui est revêtu de cette autorité || Un prince souverain حكومت سلطانيه صاحبى اولان بر مير

SOUVERAIN, subst. Celui à qui la souveraineté est confiée *A.* سلطان pl. سلاطين ـ ملك pl. ملوك *P.* شاه ـ پادشاه ـ *T.* خداوندگار ـ پادشاه ـ صاحب ملك || Il faut obéir au souverain پادشاهه اطاعت لازمدر aux lois du souverain قانون پادشاهى‌يه اطاعت واجبه حالدر Grand, puissant souverain سلطان اعظم قوى الاقتدار

On dit, Petit souverain, d'un prince qui a une domination peu étendue *A.* امير صغير pl. امراء صغار ـ سليطين *P.* حكمدار *T.* بك ـ مير || Les petits souverains d'Allemagne آلامان حكمدارنى ـ امراى آلامان ـ

SOUVERAINEMENT. Au suprême degré *A.* على غاية الغاية ـ على حدّ الكمال ـ غاية الكمال *P.* با كمال *T.* كمالده ـ || Dieu est souverainement bon الله تعالى محض خير با كمالدر La loi de Dieu est souverainement juste شريعة الله على حدّ الكمال حقدر Cet ouvrage est souverainement mauvais بو تأليف غاية الغايه قبيحدر

Il signifie aussi, avec une puissance souveraine *A.* على وجه الاستقلال *P.* با خودسرى ـ *T.* بر وجه استقلال ـ باشلو باشنه ـ على وجه الاستقلال || Commander souverainement استقلال صورتيله ـ حكومت ايتمك ـ On dit aussi Juger, décider souverainement, pour dire, sans appel آخر يره نقل ماده‌يه جواز ويرلميه‌رك بر وجه استقلال حكم ايتمك

SOUVERAINETÉ. Autorité suprême *A.* قوة السلطنة ـ قوّة الحكومة *P.* قوّت فرمانفرمايى ـ حكومت || La souveraineté appartient originairement au peuple, mais son bien même demande qu'il la confie à quelqu'un قوّت حكومت عن اصل عباد اللهك يدنده موجود اولوب انجق ينه عباد اللهه خيرلو اولدق اوزره شخص واحدك يد امانتنه تسليم اولنمق واجبۀ حالدندر La souveraineté est une délégation faite par le peuple à laquelle il se soumet قوّت سلطنت عباد الله طرفندن تفويض اولنمش بر امانتدر كه آنك زير حكومتنده اختيار مطاوعت ايدر Souveraineté absolue, limitée, héréditaire élective حكومت مطلقه يا محدوده يا موروثه passagère حكومت بالانتخاب موقت بر حكومت

Il se dit aussi en parlant de la qualité et de l'autorité d'un prince *A.* حكومة سلطانيّة *P.* پادشاهى *T.* پادشاهلق || On lui dispute la souveraineté فلانك حكومت سلطانيه‌سنه معارضه ايدرلر Il possède ces terres en souveraineté بو املاكه حكومت سلطانيه‌سى موقع معارضه در ـ بو املاكه حكومت سلطانيه صورتيله متصرّفدر

Il se dit aussi de l'étendue d'un pays où un prince exerce la souveraineté *A.* وسعة الملك ـ *P.* ملك ـ قلمرو حكومت || Sa souveraineté s'étend depuis tel en- فلانك بيورديغى ير

droit jusqu'à tel autre وسعت ملکی فلان محلدن فلان محله ملکی - قلمرو حکومتی - قدر ممتد اولور

SOYEUX. Fin et doux au toucher comme de la soie *A.* ناعم *P.* کالحریر *T.* ابریشم آسا نرم ولیّن ایپک کبی یومشق || De la laine soyeuse ایپک کبی یومشق یپاغی

Il signifie aussi, plein de soie, et ne se dit que des étoffes *A.* شبیع الحریر *P.* ابریشمدار *T.* ایپکلو - ایپکی چوق || Ce satin est plus soyeux que l'autre بو اطلس دیگرندن زیاده ایپکلو در

SPACIEUSEMENT. Au large, en grand espace *A.* وسیعاً - رحیباً - فسیحاً *P.* بالرحب والوسعة *T.* کنیشلکده با پهنایی || Il loge fort spacieusement مکان رحیب ووسیعده بول یرده - کنیشلکده اوتورر - اقامت ایدر

SPACIEUX. Qui est de grande étendue *A.* واسع - رحیب - وسیع - فسیح *P.* پهن *T.* وسعتلو - کنیش || Un bien spacieux فسیح وواسع بر ملک un jardin بر باغچه Une cour fort spacieuse بغایت وسعتلو بر حاولو

SPADASSIN. Ferrailleur *A.* مسایف *P.* تیغزن *T.* قلیج اوینابجی || Les braves gens méprisent les spadassins بهادرلر تیغزندن پرواسی یوقدر

SPAGYRIQUE. Il se dit de la Chimie métallurgique qui s'occupe de l'analise des métaux *A.* علم الحلّ المعادن

SPAHI. Soldat turc qui sert à cheval *T.* سپاهی

SPARADRAP. T. de Chim. Toile sur laquelle on étend un emplâtre fondu. V. Emplâtre.

SPARSILE ou SPORADE. T. d'Astron. Il se dit des étoiles répandues dans le ciel hors des constellations *A.* نجوم متفرّقة *P.* اختران پراکنده *T.* طاغینق یلدزلر

SPASME. T. de Méd., synonyme de Mouvement convulsif *A.* اختلاج - خلوج pl. اختلاجات *P.* سلاف *T.* سکیرسکریمسی - عضو سکریمسی

SPASMODIQUE. Qui a rapport au spasme *A.* متعلّق - اختلاجی بالاختلاج

Il se dit aussi des remèdes propres aux convulsions *A.* مسکّن الخلوج *P.* آرمیده ساز سلاف *T.* عضو سکریمسنی دفع ایدن

SPASMOLOGIE. Traité des spasmes *A.* تعریف الاحوال الاختلاجات

SPATULE. Instrument de pharmacie, dont on se sert pour étendre les électuaires, les onguens, etc. *A.* مسوط الصیدلانی *T.* اسپنچپار اسپاتولەسی

SPÉCIAL. Déterminé à quelque chose de particulier *A.* خاص - متخصّص - مخصوص || Procuration spéciale وکالت مخصوصه Pouvoir spécial رخصت مخصوصه hypothèque رهن مخصوص Procureur général et spécial وکیل عامّ وخاصّ Cela est exprimé par une clause spéciale بو مادّه شرط مخصوص ایله افاده وبیان اولنمشدر

SPÉCIALEMENT. D'une manière spéciale *A.* خصوصاً - علی الخصوص - تخصیصاً - علی وجه التخصیص *P.* با خصوص *T.* خصوصیله || Il lui a donné tous ses meubles, et spécialement ses livres بالجمله متاع بیتینی وبتخصیص کتابلرینی ویردی Il lui a hypothéqué tous ses biens, et spécialement une telle terre بالجمله اموالنی وعلی الخصوص فلان ملکنی فلانه ترهین ایلدی

SPÉCIALITÉ. Détermination d'une chose spéciale *A.* خصوصیّت Il ne se dit guère que dans la Pratique, et dans cette phrase, Sans que la spécialité déroge à la généralité خصوصیّت ناسخ عمومیّت اولمامق شرطیله

SPÉCIEUSEMENT. D'une manière spécieuse *A.* بصورة الحقّ *P.* بصورت راستی *T.* صورت حقدن - صورت حقّ ایله || Il déguise les choses si spécieusement que... شیئلری شول رتبەده صورت حقّ ایله ستر ایدر که Il a exposé le fait si spécieusement, qu'il a séduit tout le monde کیفیّت حالی شول وجهله صورت حقدن عرض وتقریر ایلدیکه جمیع ناسی شول رتبەده قالب حقه افراغ ایله بیان - تقریر ایلدی ایلدیکه عالمی تغلیط ایلدی

SPÉCIEUX. Qui a une apparence de vérité et de justice *A.* متواری بصورة الحقّ - مستور بصورة الحقّ - تحت صورة الحقّ *P.* مموّه *T.* حقّ پوشیده صورت حقده - صورت حقده اولان صورت حقده اولان بر عذر || Prétexte spécieux کوریننن Raison spécieuse علّت مموّهه - صورت حقده بر علّت Ce qu'il dit est spécieux دیدیکی کلام مموّهدر Il a donné à son affaire un tour fort spécieux مصلحتنه صورت حقّ ویردی - مصلحتنی بغایت حقه مقارن بر قالبه افراغ ایلدی

On le dit aussi par opposition à Solide *A.* بی اساس *P.* واهی *T.* بوش || Cela n'est que spécieux, il n'y a rien de réel بو مادّه محض واهیدر حقیقتدن اصلا اثری یوقدر

SPÉCIFICATION. La détermination des choses particulières, en

les spécifiant *A.* تخصيص || Il fut dit dans le contrat qu'il paierait en denrées, sans autre spécification مقاوله سندنده ذخيره اولدرق ادا اولنه ديو يازلمشدر انجق آخر كونه بر درلو تخصيص يوقدر

SPÉCIFIER. Déterminer en particulier *A.* تنصيص ـ تخصيص ـ تخصيص ايتمك *T.* تعيين على وجه التخصيص ـ تعيين || Il faut par le contrat spécifier les choses que vous voulez retenir آليقويه جق اراده سنده اولديغك شيلر مقاوله سندى ايچنده تنصيص اولنملو در Cela est spécifié dans le marché بو شى بازارلق ايچنده على وجه التخصيص تعيين اولنمشدر

Spécifié. *A.* مخصص ـ منصوص ـ معين بالتخصيص *P.* تخصيص كرده *T.* تخصيص اولنمش

SPÉCIFIQUE. Propre spécialement à quelque chose *A.* خاص ـ مختص ـ مخصوص || Différence spécifique فرق مختص ـ تفاوت مخصوصه Pesanteur ou gravité spécifique وزانت خاصه vertu, qualité فضيلت يا كيفيت خاصه remède دواى خاص ـ دواى مخصوص

SPÉCIFIQUEMENT, adv. *A.* خاصة ـ مختصا ـ على وجه الخصوص

SPECTACLE. Il se dit de tout objet qui attire les regards *A.* منظرة ـ مرآت *P.* تماشا *T.* سيران || Beau spectacle منظرۀ لطيفه ـ منظرۀ دلكشا ـ تماشاى خوب triste, horrible تماشاى كدر نما ودهشت فرما Les supplices des criminels sont des spectacles instructifs pour le peuple مجرمينك تنكيل تماشاسى اعيون ناسده موجب عبرت اوله جق احوالدندر

Il se dit aussi de certaines grandes cérémonies *A.* نظارت *P.* تماشا ـ ديدار *T.* سير || Lorsqu'un roi fait son entrée dans sa capitale, c'est un beau spectacle پادشاهك تختگاه سلطنته دخولى آلايى بر تماشاى دلارا در Les feux de joie sont des spectacles fort agréables au peuple آتش شنلكى عوام ناس ايچون بر نظارت دلكشا در

On dit, Être en spectacle, pour dire, être exposé à l'attention publique عرضه ـ عرصۀ انظار عالم ـ مطرح انظار ناس اولمق || Quand un homme est dans une grande charge, il doit songer qu'il est en spectacle à tout le monde انظار خاص وعام ـ مسند عاليده بولنان كشى عرصۀ انظار عالم اولديغنى ملاحظه ايتملو در ـ On dit aussi, Se donner en spectacle, pour dire, s'exposer aux regards, au jugement du public هدف سهام انظار عالم اولمق

On dit, Servir de spectacle, pour dire, être exposé à la risée du public هزئۀ ناس ـ مسخر ناس ـ خلقك ياننده داستان اولمق

SPECTATEUR. Celui qui est témoin oculaire *A.* ناظر pl. نظار *P.* نگران ـ تماشاساز ـ تماشائى *T.* سيرجى ـ كوريجى || Il n'a eu point de part à cette action, il n'en a été que simple spectateur اول خصوصده اصلا مدخلى اولميوب همان ساده سيرجى ايدى Il a été spectateur de tout cet événement بو واقعه‌نك مجموعنه سيرجى ايدى

SPECTRE. Fantôme, figure fantastique que l'on croit voir *A.* طيف ـ ظل pl. ظلال ـ خيال pl. خيالات || Il lui est apparu un spectre كوزنده بر خيال كورندى Spectre hideux effroyable طيف هايل زشت پيكر

SPÉCULATEUR. Qui spécule. Il se dit de ceux qui observent les astres et les phénomènes du ciel *A.* راصد ـ مترصد ـ متنظر الاحوال الفلكك *P.* رصدبين ـ نگران احوال فلك *T.* كوك احوالنى كوزه‌دیجى || Spectateur des corps célestes اجرام فلكيه‌نك مترصدى

Il se dit aussi de ceux qui font des spéculations en matière de finance, de commerce, etc. *A.* متدبر الامور ميرية ـ متدبر الامور التجارة *P.* تصورساز تدابير *T.* تدبيرلر قوران || Cet homme est un hardi spéculateur امور تجارت تدبيرلرينى جسارت ايله قورار بر آدمدر fin دقيق الفكر بر متدبر امور در profond تدبر اموره عميق الفكر در

SPÉCULATIF. Qui a coutume de spéculer attentivement *A.* مجتهد فى المطالعة *P.* ورزشكار مطالعه *T.* مطالعه ايله اوغراشان || Les philosophes spéculatifs مجتهدين فى المطالعه اولان فلاسفه C'est un esprit spéculatif اجتهاد فى المطالعه ايله مجبول بر عقلدر

Il se dit aussi des choses qui se bornent à la spéculation, et qui n'ont pas la pratique pour objet *A.* نظرى || C'est un ouvrage purement spéculatif بو كتابك موقوف عليهى احوال نظريه در Sciences spéculatives, Connaissances spéculatives علوم نظريه ـ تصورات نظريه

Il se dit au substantif de ceux qui raisonnent profondément sur les matières politiques *A.* متدبر الامور الدول ـ مجتهد فى مطالعة الامور الدول *P.* دور انديش امور مملكت ودولت *T.* دولت امورى مطالعه‌سيله اوغراشان || Les spéculatifs croient

que toute cette négociation n'aboutira à rien دور اندیشان امور دول اولنلرك اعتقادینه كوره بو مذاكره هیچ بر درلو نتیجه‌یی منتج اولدیغی یوقدر

SPÉCULATION. Action de spéculer, de méditer attentivement *A.* مطالعة pl. مطالعات *P.* اندیشه *T.* عقل ایله قورمه || Belle, profonde spéculation مطالعهٔ مستحسنه وعمیقه Il n'a rien découvert de nouveau par toutes ses spéculations ایتدیكی مطالعات كثیره‌دنصكره جدید بر شئ استخراج ایتدیكی یوقدر

Il se dit aussi, des projets qu'on fait en matière de finance, de commerce, etc. *A.* تدبیر pl. تدابیر || Ses spéculations lui ont réussi ایتدیكی تدبیرلره موفق اولدی

Il signifie aussi, théorie, et en ce sens il est opposé à Pratique *A.* نظر || Cela est bon dans la spéculation, et ne vaut rien dans la pratique بو شیئك جهت نظریسی احسندر انجق بو شئ عند النظر احسندر ـ جهت عملیسی هیچ ایشه یرامز انجق عند العمل ایشه یرامز

SPÉCULER. Regarder ou observer curieusement les objets célestes *A.* ترصد ـ تنظر الاحوال الفلك *P.* احوال فلكرا نكرستن *T.* كوكب احوالنه باقمق || Il passe la nuit à spéculer les astres, ou simplement à Spéculer وقت لیلی ترصد نجوم ایله امرار ایدر

SPÉCULER. Méditer attentivement sur une matière *A.* مطالعة ـ تفكر ـ تأمل *P.* اندیشه كردن *T.* دوشونمك || Il passe sa vie à spéculer ایام عمری تأمل ومطالعه ایله امرار ایدر

SPÉCULER. Faire des projets de politique, de finance, de commerce *A.* تدبر الامور ـ تدبر الامور میریة ـ تدبر الامور الدول التجارة *P.* تدبیر كردن *T.* تدبیرلر قورمق || Il a beaucoup spéculé sur les affaires de commerce امور تجارتده قتی چوق تدبیرلر قوردی

SPERMATIQUE. T. de Phys. On appelle Vaisseaux spermatiques, les vaisseaux dans lesquels coule la semence *A.* مجاری المنی ـ مجاری النطفة *P.* كذرگاه آب پشت *T.* تخم صوینك ظرفلری

SPERMATOLOGIE. Traité ou dissertation sur la semence *A.* بحث عن احوال المنی

SPERME. La liqueur séminale des animaux *A.* منی pl. منی ـ نطفة pl. نطف *P.* آب پشت *T.* تخم صویی

SPHACÈLE. T. de Méd. Destruction entière des propriétés vitales dans quelque partie du corps *A.* سكتة

SPHACÉLÉ. Qui est attaqué du sphacèle *A.* ذو ـ سكوت السكتة *P.* سكته زده *T.* سكتهلو || Membre sphacélé عضو سكته زده

SPHÈRE. Globe, corps solide dans lequel toutes les lignes tirées du centre à la surface, sont égales *A.* جرم تام الاستدارة ـ كرة

SPHÈRE, se prend aussi pour une machine ronde, composée de divers cercles qui représentent le cours des astres dans le ciel. On l'appelle aussi Sphère armillaire *A.* كرة مجوفة *T.* ایچی بوش كره

SPHÈRE, se dit aussi de la disposition du ciel, suivant les cercles imaginés par les astronomes *A.* هیئة الفلك || La sphère céleste est représentée par la sphère artificielle بر هیئت فلك عملی كره‌ده كوستریلور Les différentes positions de la sphere هیئت فلكك اشكال مختلفه‌سی

Il signifie aussi, la connaissance des principes de l'astronomie, qu'on apprend par le moyen d'une sphère *A.* علم الفلكیات || Il étudie la sphère علم فلكیاتی اوقور

Il se dit aussi, de l'espace dans lequel les astronomes conçoivent qu'une planète fait son cours *A.* مدار ـ فلك || La sphère de Jupiter مدار مشتری ـ فلك مشتری Saturne parcourt sa sphère en trente années زحل كندو فلكنك دائره‌سنی اوتوز سنده دور ایدر

SPHÈRE, signifie figur., étendue de pouvoir, d'autorité, de connaissance *A.* دائرة الوسع والاقتدار || Cela est hors de sa sphère دائرهٔ وسع واقتداریدن خارج بر ماده در Quand vous le mettez sur telle matière, sur telle science, il est hors de sa sphère فلانه فلان علمه دائر بر مسئله تكلیف ایلدیككده حالده دائرهٔ وسع واقتدارندن خارج بر شئ تكلیف ایتمش اولورسك

On dit, Sortir de sa sphère, pour dire, sortir des bornes de son état, de sa condition بر كمسنه حدینی تجاوز ایتمك ـ حدندن چیقمق

SPHÉRICITÉ. État de ce qui est sphérique *A.* استدارة ـ كریت *P.* كردی *T.* یووارلقلق || La sphéricité de la terre ارضك كریتی

SPHÉRIQUE. Qui est rond comme un globe *A.* كری ـ كری ـ مستدیر ـ مدور ـ الشكل *P.* كرد *T.* یووارلق || Corps sphérique جرم كری الشكل figure شكل مستدیر ـ شكل كری

SPHÉRIQUEMENT. En forme sphérique *A.* مستدیراً ـ كریاً ـ علی وجه التدویر *P.* كرد كونه *T.* یووارلق اولدرق ـ یووارلق شكلنده

SPHÉRISTÈRE. Lieu destiné aux différens exercices où les balles s'employaient *A.* ملعب الكرات *P.* بازيچه‌گاه گوی *T.* طوب اويونی ميدانی

SPHÉROÏDE. T. de Géomét. Corps solide qui approche de la figure d'une sphère *A.* جرم قريب الاستدارة || Sphéroïde allongé, aplati جرم مستطيل يا مصفح قريب الاستداره

SPHINCTER. T. d'Anat., qui se dit de certains muscles qui servent à fermer et à resserrer les passages et conduits naturels *A.* عضلة مضيّقة *P.* پيامبغ تنگساز *T.* صيقشدريجی بالق || Le sphincter de la vessie, de l'anus عضلهٔ مضيّقهٔ مثانه يا سرم

SPHINX. Monstre fabuleux *A.* ابو الهول

SPICILÉGE. T. didact. Recueil de pièces, d'actes, etc. *A.* مجموعة

SPINAL. Qui appartient à l'épine du dos *A.* صلبیّ *P.* مازنی *T.* اوكورغه كميككث || Le nerf spinal عصب صلبی

SPINA-VENTOSA. Maladie qui consiste en une carie interne des os *T.* كميك ماتيدسی

SPINELLE. Il se dit d'un rubis d'un rouge pâle *P.* لعل *T.* لعل

SPIRAL. Qui a la figure d'une spirale *A.* حلزونیّ الشكل || Forme spirale شكل حلزونی Ressort spiral بر حلزونیّ الشكل زنبرك

SPIRALE. subst. T. de Géomét. Ligne courbe qui va toujours en s'éloignant de son centre, et en faisant autour de ce centre plusieurs révolutions *A.* خطّ حلزونیّ الشكل

SPIRE. T. de Géomét. Il se dit de la ligne spirale. V. Spiral. et plus exactement de l'un de ses tours *A.* دورة الخطّ الحلزونیّ

SPIRITUALISATION. T. de Chim. Réduction des corps en esprit *A.* استحالة الى الروح *P.* روح پذيرايی *T.* روحه دونمكلك || La spiritualisation se fait par la distillation اجرامك روحه استحالەسی تصعيد طريقيله اولور

SPIRITUALISER. Réduire en esprit les corps mixtes *A.* تحويل الی الروح *P.* بروح گردانيدن *T.* روحه دوندرمك || On spiritualise les liqueurs par la distillation مايعات تصعيد طريقيله روحه مستحيل اولور

Spiritualisé. *A.* مستحيل الی الروح *P.* بروح گرديده *T.* روحه دونمش

SPIRITUALITÉ. T. de Métaphysique, opposé à Matérialité *A.* روحانيّت

SPIRITUEL. Qui est esprit *A.* روحانیّ pl. روحانيّون || Les anges sont des substances spirituelles ملائكهٔ كرام نفوس روحانيّه در

Spirituel. Qui a de l'esprit *A.* ذكیّ pl. اذكياء - ذو الذكا pl. ذوی الذكا - كيّس pl. كيساء - صاحب الكياسة pl. اصحاب الكياسة - رشيد *P.* زيرك *T.* آچق كوز || C'est un homme fort spirituel بغايت ذكیّ الذهن بر - يك ذكی آدمدر - آدمدر — Il signifie aussi, qui est fait avec esprit, où il y a de l'esprit || Une réponse spirituelle جواب پر رشد وذكا Cet homme a l'air spirituel سيماسنده آثار رشد وكياست بديدار در ناصيهٔ حالنده -

Spirituel, en matière de dévotion, signifie, ce qui regarde la conduite de l'âme, l'intérieur de la conscience. Il est opposé à Sensuel, charnel *A.* روحانیّ - معنویّ || L'homme spirituel بشر معنوی La vie spirituelle عيش معنوی Pensées spirituelles افكار معنويّه Entretiens spirituels محاورات معنويّه Père spirituel پدر معنوی - روحانی — Il se dit aussi par opposition à Temporel || La puissance spirituelle قوّت روحانيّه

Il signifie aussi, allégorique, par opposition à Littéral *A.* ذو الكناية || Jacob et Ésaü, dans le sens spirituel, représentent les bons et les méchans يعقوب وعيص اسملری علی طريق الكنايه ابرار واشرار معناسنی مفيد در

SPIRITUELLEMENT. D'une manière pleine d'esprit *A.* بالكياسة بالرشد والذكا *P.* زيركانه *T.* كياستلو اولدرق || Il lui répondit fort spirituellement فلانه كمال رشد وكياست ايله جواب ويردی

SPIRITUEUX. Qui a beaucoup d'esprits, qui est volatil, subtil *A.* كثير الروح *P.* روحدار *T.* روحلو || Ce vin est trop spiritueux كثير الروح بر باده در L'usage des liqueurs spiritueuses est dangereux كثير الروح اولان مشروباتك استعمالنده مخاطره وار در

SPLANCHNOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des viscères *A.* تعريف الاحوال الجوانب النفس

SPLENDEUR. Grand éclat de lumière *A.* تلالؤ - لمعان - شعشعة *P.* روشنی *T.* پارلايش - پارلدامه || La splendeur du soleil, des astres شعشعهٔ آفتاب وتلالؤ نجوم

Il signifie figur., grand éclat d'honneur et de gloire *A.* جلالة - الشان - علوّ الشان - عظمة الشان *P.* پرتو شان - بلندی *T.* اولولق - پارلاقلق || La splendeur de son nom علوّ شان

جلالت شان عرق ونسبی de sa race شان نامی

Et magnificence, pompe *A.* احتشام - حشمت *P.* دبدبه - شکوه - دارات *T.* عنوان | Il vit avec beaucoup de splendeur دبدبهٔ عظیم ایله - کمال شکوه واحتشام ایله کچینور

SPLENDIDE. Magnifique, somptueux *A.* کثیر الاحتشام - محتشم - کثیر *P.* پر شکوه - پر دبدبه *T.* عنوانلو | Un homme splendide پر دبدبه وشکوه - الاحتشام بر آدم | Il nous donna un repas splendide بزه احتشاملو بر ضیافت ویردی | Avoir une cour splendide دارات وعنوانی چوق بر دائره صاحبی اولمق

SPLENDIDEMENT, adv. *A.* بالاحتشام *P.* با دبدبه - با شکوه - احتشام عظیم *T.* عنوان ایله ودارات | Il vit splendidement ایله کچینور

SPLÉNIQUE. T. d'Anat. Qui a rapport à la rate *A.* طحالی *P.* سپرزی *T.* طلغکک | Artère splénique شریان طحالی - شریان طحال

SPODE, ou TUTIE. T. de Chimie. On appelle ainsi, la cendre légère qu'on obtient du zinc calciné. C'est un remède qui s'emploie dans les maladies des yeux *A.* کحل - لماکت *P.* توتیا *T.* توتیا

SPOLIATEUR. Celui qui vole, qui dépouille *A.* غاصب - خالس - سارق *P.* دزد - رباینده *T.* قاپیجی - اوغریلیان

SPOLIATION. T. de Jurisp. Action par laquelle on spolie *A.* غصب - خلسة - سرقت *P.* دزدی - ربودگی *T.* قاپش - چالمه | Avant la spoliation de la succession مخلّفاتک غصبی وقوعندن اول

SPOLIER. T. de Jurisp. Déposséder par force, par violence *A.* اغتصاب - اختلاس - استراق *P.* دزدیدن - ربودن *T.* قاپمق - اوغریلمق - چالمق | Il faut avant toutes choses réintégrer celui qui a été spolié اقدم امورده چار خلست واغتصاب اولمش کشینک حق تصرّفنی کما کان ابقا اینمکدر

SPONDYLE. T. d'Anat. Vertèbre. V. ce mot.

SPONGIEUX. Poreux, semblable à l'éponge *A.* اسفنجی - كالاسفنج *P.* اسفنج وار *T.* سونگر کبی | La rate est de substance spongieuse طحال بر مادّهٔ اسفنجیّه در | Os spongieux سونگر کبی کمیک | tissu نسج اسفنجی

SPONGITE. Pierre qui imite l'éponge. V. Pierre-ponce.

SPONTANÉ. Il se dit des choses que l'on fait volontairement *A.* اختیاری *P.* بخود آمده *T.* خود قوپان - کندیلکندن | Mouvement spontané حرکت اختیاریه | Action spontanée فعل اختیاری

On appelle Plantes spontanées, celles qui viennent d'elles-mêmes کندیلکندن بتن *T.* خود رو *P.* نابت بنفسه *A.*

En termes de Médecine, il se dit des mouvemens qui s'exécutent d'eux-mêmes et sans la participation de l'âme *A.* واقع بنفسه - صادر بنفسه *P.* خود بخود پیدا شده *T.* کندیلکندن اولان | Les mouvemens du coeur, du cerveau, des artères sont des mouvemens spontanés قلبک ودماغک وشرایینک حرکتی بنفسها واقع اولان حرکتلردندر

SPONTANÉITÉ. T. didactique, qui signifie, le consentement de la volonté *A.* اختیار

SPONTANÉMENT, adv. *A.* صادراً بنفسه - بالاختیار *P.* با خود پیدا *T.* کندیلکندن قوپارق | Un mouvement qui s'exécute spontanément کندیلکندن - بنفسها واقع اولان حرکت قوپارق ظهور ایدن حرکت

SPORADE. V. Sparsile.

SPUTATION. T. de Méd. Action de cracher. V. ce mot.

SQUALE. Poisson vulgairement connu sous le nom de Chien de mer, ou Chien marin. V. Chien marin.

SQUELETTE. Carcasse, tous les ossemens d'un corps mort et décharné, joints ensemble dans leur situation naturelle *A.* بدن مساوت العظم - المیّت مستول العظم *P.* تن بی *T.* انی صیرلمش مرده کودهسی - گوشت مرده | Un squelette d'homme انی صیرلمش بدنی - میتک مستول العظم | de cheval مرده بارکیر کودهسی

On dit figur. d'une personne extrêmement maigre, que c'est un squelette قدیده دونمش ضعیف ولاغر بر آدمدر

SQUINANCIE. V. Esquinance.

SQUINE, ESQUINE, ou CHINA. Racine médicinale qui croît à la Chine et aux Indes *T.* چوب چینی

SQUIRRE. Tumeur dure et non douloureuse *A.* ورم صلب *P.* آماس سخت - سقیروس *T.* قاتی ورم | Le squirre se forme au foie, à la rate, dans les reins, et en d'autres parties ورم صلب کبدده وطحالده وکلاده واعضای سائرهده تکوّن ایدر

SQUIRREUX. Qui est de la nature du squirre *A.* ذو صلابة *P.* سخت *T.* قاتی | Tumeur squirreuse ورم ذو صلابت

STABILITÉ. Qualité de ce qui est stable *A.* استحکام - متانت *P.* استواری *T.* طیانقلق | La stabilité d'un édifice بنانک استحکام ومتانتی | Ce pont de bois n'a point de stabilité بو جسرک متانتی یوقدر

Figur. Durée, permanence *A.* ثبات ـ بقا ـ قرار ـ دوام *P.* پایداری Il دوام ملك ودولت La stabilité de l'État || طیانقلق *T.* n'y a point de stabilité dans les choses du monde امور دنیاده امور دنیا بیدوام ونا پایدار در ـ اصلا بقا وقرار یوقدر

Il se dit aussi, de l'état de permanence dans un lieu *A.* مداومة ـ تثبت *P.* بر قراری *T.* بر یرده یرلشوب قالمه || Faire voeu de stabilité dans une communauté religieuse برطریقت رهبانیتده مداومتی نذر ایتمك

STABLE. Qui est dans un état, dans une situation ferme *A.* متین ـ محكم ـ مستحكم *P.* پایدار ـ استوار *T.* طیانقلو || Un édifice stable متین ومستحكم بر بنا

Il signifie figur. durable, permanent *A.* ذو ـ ثابت ـ دائم دائمی القرار ـ مستقر ـ دائمی البقا ـ باقی ـ الدوام والثبات *T.* بر دوزهده طورر ـ بر قرارده طورر || Le temps qu'il fait n'est pas stable بو هوا ثابت وپایدار ـ بو هواده دوام یوقدر Une paix ferme, stable et de perpétuelle durée محكم ومستقر دكلدر بر مصالحهٔ دائمی البقا Il n'y a rien de stable et d'assuré dans sa fortune فوت مالیهسنده اصلا دوام وبقا یوقدر On ne peut compter sur rien avec lui, ce n'est point un esprit stable كندویه بر وجهله استناد ایتمك ممكن دكلدر زیرا مزاجنده دوام دنیاده ثابت Rien n'est stable en ce monde وثبات یوقدر وبر قرار هیچ بر شئ یوقدر Il n'y a de véritablement stable que Dieu حق تعالیدن غیری حقیقهٔ بر موجود دائمی البقا یوقدر

STADE. Carrière où les Grecs s'exerçaient à la course *A.* میدان السباق *P.* میدان تكاپوی *T.* سكردم میدانی

STACHYS. Plante qui a des fleurs en épi *A.* اسطوخودوس *P.* ضرم *T.* قره باش

STAGNANT. Il se dit des eaux qui ne coulent point *A.* راكد ـ دائم *P.* آرمیده ـ خوابنده *T.* طورغون ـ Il se dit aussi du sang et des humeurs du corps humain qui ne coulent pas *A.* راكد ـ واقف ـ ساكن *P.* آرمیده *T.* طورغون ـ طورشمش

STAGNATION. État des eaux stagnantes *A.* ركود *P.* آرامش ـ آرمیدگی *T.* طورغونلق

Il se dit aussi du sang ou autres humeurs qui cessent de circuler *A.* سكون ـ وقوف ـ ركود

STANCE. Ouvrage de Poesie, composé de plusieurs couplets *A.* اناشید pl. انشودة

Il se dit aussi de chaque strophe des stances *A.* قطعات pl. قطعة

STAPHISAIGRE, ou HERBE AUX POUX. Plante. *T.* بت اوتی

STAPHYLIN. Insecte qui vit sur les fromens *A.* قمّل *T.* اكین بتی

STAPHYLÔME. Maladie de l'oeil. Tumeur qui s'élève sur la cornée, en forme de grappe de raisin *A.* عنبة *T.* اوزم دانهسی شكلنده كوز چیبانی

STASE. T. de Méd. Séjour du sang, ou des humeurs, tellement engagées dans les vaisseaux, que leur passage est impossible *A.* احتباس || La stase du sang *A.* احتباس دم

STATION. Pause, demeure de peu de durée qu'on fait en un lieu *A.* وقفة ـ مكث *P.* آرام *T.* اكلنمه ـ دیكلمه

Il signifie aussi, lieu où l'on s'arrête pour peu de temps *A.* موقف *P.* جای آرام ـ آرامگاه *T.* اكلنهجك یر

Il se dit aussi du lieu où l'on s'arrête pour changer de chevaux, quand on voyage en poste *A.* رباط البرید *P.* یامخانه *T.* منزلخانه

STATION, en termes d'Astronomie, se dit de l'état d'une planète, lorsqu'elle paraît n'avancer ni ne reculer dans le Zodiaque *A.* حال القرار ـ حال الوقوف *P.* بجا استایش *T.* طورمه || Entre la direction et la rétrogradation il y a toujours une station توجه مقبل ایله توجه مدبر بیننده دائما بر حال وقوف اقبال وادبار بیننده ـ وقرار وار در

On dit en termes de Marine, qu'un vaisseau ou des vaisseaux sont en station, pour dire, qu'on leur a assigné une certaine étendue de mer, pour y établir leur croisière pendant un temps fixé بو سفینهلر محل محدود ومعینده گشت وگذار ایتمك اوزره در

STATIONNAIRE. T. d'Astron. Il se dit d'une planète qui paraît rester immobile au même point du Zodiaque *A.* متوقف ـ واقف *P.* بجا استاده *T.* بر یرده طوران || Jupiter était alors stationnaire, et Mercure rétrograde اول وقتده مشتری متوقف مشتری حال وقوفده وعطارد حال ـ وعطارد مدبر ایدی ادبار ورجعتده ایدی

Les médecins appellent, Fièvres stationnaires, des fièvres continues qui règnent plus constamment que les autres *A.* حمیات مستمرة

STATIQUE. Partie de la Mécanique qui a pour objet l'équilibre des corps solides *A.* علم المعادلة ـ علم الموازنة الاجرام

جرملرك برابرلشمدسى فنى .T فن همسنجئ اجرام .P الاجرام

STATISTIQUE. Science qui apprend à connaître un État, une province dans toutes ses parties et dans son ensemble *A.* علم الاحوال الملكة — Il signifie aussi, la description de toutes les parties d'un État, et le tableau de leurs rapports *A.* ترجمة الاحوال المملكة ‖ La statistique de la Russie روسيه ممالكنك ترجمهٔ احوالى

STATUE. Figure entière d'homme ou de femme en plein relief *A.* صنم pl. اصنام — دُمية pl. دمى — نُصب *P.* بت *T.* پت | Statue de marbre مرمردن مصنوع بر قطعه صنم Statue de grandeur naturelle قامت طبيعيده بر صنم Statue équestre, pédestre بت مردم سوارى — دميهٔ مراه راكب يا مراه راجل صنم — دميهٔ قديمه اتلو يا يايا آدم پتى — يا پياده antique قديم La statue de Jupiter صنم مشترى Dresser, ériger des statues نصب اصنام ايتمك Briser, renverser les statues des faux dieux معبودين زورك اصنامنى كسر وهدم ايتمك — On dit figur. d'une personne qui est sans action et sans mouvement, que c'est une statue پت كبى بر آدمدر

STATUER. Ordonner, régler *A.* امر — حكم *P.* فرمودن *T.* بيورمق ‖ L'assemblée n'a rien statué sur cet objet ارباب مجلس بوكا دائر بر درلو حكم ايتمامشلر در Il faut voir ce que la loi statue sur cela بو بابده قانونك حكمى نوجهله ايدوكنه نظر اولنملو در

STATUÉ. *A.* محكوم *P.* فرموده *T.* بيورلمش

STATURE. Hauteur de la taille d'une personne *A.* قامت — قد *P.* بالا *T.* بوى | Il est de grande stature كبير القامه در — اوزون بويلودر — بالا قد در — بلند بالا در — طويل القامه در de moyenne stature ميانه — متوسط القامه در — مربوع القامه در اورته بويلو در — قد در

STATUT. Terme générique qui comprend toutes sortes de lois et de réglemens *A.* قانون pl. قوانين — نظام pl. نظامات *P.* رسم وراه — آيين *T.* يول اركان ‖ Les statuts des chevaliers du Saint-Esprit يول اركانى — فلان طريقتك قوانين ونظاماتى Les statuts des orfèvres قيومجى اصنافنك يول اركانى Faire des statuts وضع قوانين ونظامات ايتمك

STÉATOCÈLE. T. de Chirur. Tumeur du scrotum *A.* انتفاخ الصفن *P.* خايه كيسهٔ آماس *T.* خايه طوبره سى قبارمسى

STÉATÔME. Tumeur enkistée, qui contient une matière grasse pareille à du suif *A.* دبيلة شحمية

STÉGANOGRAPHIE. Art d'écrire en chiffres *A.* فن الكتابة بارقام المعهودة *P.* فن نوشتن بحروف اتره كونه *T.* طانشقلو يازو يازمنك فنى

STELLION. Espèce de lézard *A.* وزغة pl. وزاغ — وزاغ — سام ابرص pl. سوام ابرص *P.* كرباسو *T.* آغولى كلر

STELLIONAT. T. de Jurisp. Crime que commet un homme en vendant un immeuble qui n'est pas à lui, ou qui déclare faussement que cet immeuble est franc de toute hypothèque *A.* بيع الغرر *P.* فروخت با فريب *T.* حواله قوش صاتمه نوعندن — دكزده بالق صاتمه قبيلندن اولان بيع — اولان بيع آلداتمه صاتش | Crime de stellionat بيع غرر تهمتى Il est accusé de stellionat بيع الغرر تهمتيله متهمدر

STELLIONATAIRE. Celui qui commet le crime de stellionat *A.* بياع الغرر *P.* فروشندهٔ مال ديگران *T.* آلداتمه ايله ايلرك مالنى صتان

STÉRÉOGRAPHIE. L'art de représenter les solides sur un plan *A.* فن الرسم المجسمات

STÉRÉOMÉTRIE. T. de Géomét. La science de la coupe des solides *A.* فن التقطيع الاجرام — فن التقطيع المجسمات

STÉRILE. Qui ne porte point de fruit, quoiqu'il soit de nature à en porter *A.* عاقر — جدب — مجدوب — غير مثمر — عديم النما *P.* بيحاصل — بينما *T.* محصول ويرمز ‖ Champ stérile محصول ويرمز بر تارلا — مزرعهٔ عاقره — ارض جدبه arbre محصول ويرمز بر آغاج — غير مثمره — شجرهٔ عاقره

On dit figur., qu'un sujet est stérile, pour dire, que de lui-même il ne fournit pas beaucoup de matière à l'écrivain *A.* قليل النما — عديم الريعان *P.* بينما *T.* بركتسز — On appelle, Louanges stériles, celles qui ne sont accompagnées d'aucune récompense *A.* تحسينات غير مثمرة *P.* آفرينهاى بيثمره *T.* قورى آفرين — Et gloire stérile, pour dire, une gloire dont on ne retire aucune récompense *A.* اقبال بلا ثمرة *P.* شان وشكوه بى سود *T.* قورى اقبال — فائدهسز اقبال

STÉRILE, se dit aussi d'une femme qui n'a point d'enfans après plusieurs années de mariage *A.* عقيمة pl. عقايم — عاقر pl. عقر *P.* ازون — ستاغ — استرون *T.* قسير — جوجوق طوغورمز عورت — On dit figur., qu'un esprit est stérile, pour dire, qu'il ne produit rien de lui-même *A.* طبع عقيم *P.* طبع كمزاى *T.* قسير طبيعت Et qu'un auteur, qu'un poète est stérile عقيم الطبع

بر مؤلف یا بر شاعر

On appelle, Année stérile, une année dans laquelle la récolte est mauvaise *A.* سنة القحط ـ سنة قاحطة ـ عام مجدب *P.* خشكسال *T.* قحط سنه سی ـ قیتلق ییل ـ On dit figur., qu'un siècle a été stérile en grands hommes فلان دورده قحط رجال وار ایدی que la saison est stérile en nouvelles بو وقتده قحط حوادث واخبار وار در

STÉRILITÉ. Qualité d'une terre stérile *A.* جدوبت ـ عقر *P.* بینمایی *T.* قورافلق ـ قیتلق || La stérilité de ce champ بو تارلانک جدوبتی ـ قورافلغی

Stérilité d'une femme *A.* عقم ـ عقارت *P.* بی زایشی ـ قسیرلق *T.* اذوزلق

Stérilité d'une année *A.* قحط *P.* خشکی *T.* قیتلق

STERNUTATOIRE. Il se dit des remèdes qui excitent l'éternuement *A.* معطس ـ مهیج العطسة *P.* خفانده ـ شنوشه انگیز ـ *T.* اقسردیجی ـ عطسه انگیز || Le tabac est un sternutatoire ادوفیه مهیج عطسه در

STERNUM. T. d'Anat. C'est une partie osseuse qui s'étend du haut en bas de la partie antérieure de la poitrine *A.* تریبة pl ترائب *P.* تختهٔ سینه *T.* کوکس تختهسی

STIMULANT. T. de Méd. Qui est propre à éveiller, à exciter. *A.* موقظ ـ محرک *P.* انگیزنده *T.* اویاندریجی ـ قشقرتیجی ـ ادهان محرکه || Remède stimulant دوای موقظ Huiles stimulantes

STIMULER. Aiguillonner, exciter *A.* حث ـ اغرا *P.* انگیزیدن *T.* قشقرتمق ـ دورتمك || Il a de bonnes intentions, mais il faut le stimuler کرچه نیات خیریهسی وار در انجق حث واغرا اولنمغه محتاجدر

STIPENDIAIRE. Qui est à la solde de quelqu'un *A.* موظف *P.* وظیفهخوار *T.* علوفهلو ـ اجرتلو || Des troupes stipendiaires موظف عسکر

STIPENDIER. Gager quelqu'un, l'avoir à sa solde *A.* توظیف ـ اجرت ـ علوفه ایله طوتمق *T.* مزد گرفتن *P.* استیجار ـ ـ توظیف عسکر اینمك || Stipendier des troupes ایله طوتمق علوفه ایله عسکر طوتمق

Stipendié. V. Stipendiaire.

STIPULANT. T. de Jurisp. Qui stipule *A.* مشارط pl. مشارطین ـ عاقد الشروط ـ معاهد pl. معاهدین *P.* پیمانساز ـ پیغونکنان *T.* شرطلشان || Les parties stipulantes dans ce contrat اشبو مقاوله سندنده شرطلشان کمسنهلر

STIPULATION. T. de Jurisp. Il se dit de toutes sortes de clauses, de conditions qui entrent dans un contrat *A.* شرط pl. شروط *T.* شرط *P.* پیمان ـ پیغون pl. عهود ـ عهد || Stipulation expresse, précise شرط صریح

STIPULER. Faire promettre à quelqu'un en contractant, l'obliger à telle et telle chose *A.* شرط ـ اشتراط ـ مشارطة ـ عقد المعاهدة ـ الشرط *P.* پیمان بستن *T.* شرطلشمق || J'ai stipulé cela شونی شرط ایتدم Il a stipulé une garantie dans le contrat درون سندده بر کفالت شرط ایلدی Ils ont stipulé que عهد وشرط ایتمشلر که ـ شو وجهله مشارطه ایتمشلر که

Stipulé. *A.* مشروط *P.* پیمان بسته *T.* شرط اولنمش

STOÏCIEN. Qui suit la doctrine de Zénon *A.* تابع المذهب الرواقیین pl. تابعین المذهب الرواقیین || Philosophe Stoïcien مذهب رواقیونه تابع اولان حکیم

Il se dit aussi des choses, pour dire, appartenant à la doctrine de Zénon *A.* مطابق المذهب الرواقیین || Opinion, maxime Stoïcienne مذهب رواقیونه مطابق بر قاعده

Il signifie au substantif, un philosophe de la secte de Zénon *A.* رواقی pl. رواقیون ـ Et un homme sévère et inébranlable comme un stoïcien *A.* رواقی المزاج

STOÏCISME, Philosophie stoïcienne *A.* مذهب الحکماء الرواقیین

Il se prend aussi, pour fermeté, austérité, telle qu'était celle des Stoïciens *A.* صلابة الطبع الرواقیونی || C'est par stoïcisme qu'il vit ainsi بو وجهله کچنمسی مجرد صلابت طبع رواقیونیله مجبول اولدیغندن اقتضا ایدر

STOÏQUE. Qui tient de l'insensibilité et de la fermeté qu'affectaient les Stoïciens *A.* رواقیونی ـ مقارن الحال الرواقیین || Mœurs stoïques مقارن حال رواقیون اولان اداب واخلاق Cœur, âme stoïque طبیعت رواقیونیه courage ثبات وجلادت رواقیونیه

STOÏQUEMENT. En stoïcien *A.* کالرواقی ـ Il signifie aussi, avec le courage et la fermeté d'un stoïcien *A.* بجلادة الطبع الرواقیونی

STOÏSME. Qualité de ce qui est stoïque *A.* حال الرواقیة || Le stoïcisme de son langage, de sa contenance کلامنده وشکل وطورنده اولان حال رواقیت

STOKFICHE. Nom de toute sorte de poisson salé et séché *A.*

طوزلو بالق *T.* ماهئ نمكزده *P.* سمك مملوح

STOMACAL. Qui fortifie l'estomac *A.* مقوى المعدة *P.* توانايى معده‌يى قوتلندريجى *T.* بخش حوصله || Le bon vin est fort stomacal خمر جيد بغايت مقوئ معده در

STOMACHIQUE. Qui appartient à l'estomac *A.* متعلق بالمعدة *P.* متعلق حوصله *T.* قورسانغك || Les veines stomachiques عروق معده

Il signifie aussi, bon à l'estomac *A.* نافع ـ مصلح المعدة *P.* حوصله پرور *T.* معده‌يه يرار || Elixir stomachique بالمعدة معده‌يه نافع اولان سفوف مصلح معده اولان اكسير poudre

Il s'emploie aussi substantivement *A.* معدوى pl. معدويات || Un bon stomachique اعلا بر معدوى

STORAX, ou STYRAX. Espèce de resine odoriférante, qui découle d'un arbre des Indes *A.* ميعة سايلة *P.* استرك *T.* قره كونلك

STORE. Espèce de rideau *A.* سُدل pl. اسدال *P.* پرده *T.* پرده‌لرى قالديرمق ـ رفع اسدال ايتمك || Lever les stores پرده les baisser پرده‌لرى اشاغى صارقتمق ـ اسدال اسدال ايتمك ـ پرده‌لرى ايندرمك

STRABISME. T. de Méd. Situation vicieuse du globe de l'oeil dans son orbite *A.* حَوَل المقلة *P.* نا هموارئ شحمهٔ چشم *T.* كوز بيبورطه‌سنك صاپقلغى || Le strabisme rend louche كوز بيبورطه‌سنك صاپقلغى كوزى شاشى ايدر

STRAMONIUM. Plante dont le fruit se nomme Pomme épineuse *A.* شجر الجوز الماثل *P.* درخت تاتوره *T.* تاتوله آغاجى

STRANGULATION. T. didactique, qui signifie, étranglement. V. ce mot.

STRANGURIE. Maladie dans laquelle on ne peut rendre l'urine que goutte à goutte *A.* تقطير البول *P.* چكميزك *T.* سدك طاملمه‌سى

STRAPONTIN. T. de Marine, synonyme de Hamac. V. ce mot.

STRAS. Composition qui imite le diamant *A.* ماس عملى *P.* الماس ساخته *T.* ياپمه الماس

STRASSE Bourre ou rebut de la soie *A.* خسالة الحرير *P.* ابريشم ريزه *T.* ايپك بوزنقه‌سى

STRATAGÈME. Ruse de guerre *A.* حيلة حربيّة ـ خدعة حربيّة *P.* حيلهٔ جنگى *T.* جنكك حيله‌سى || Trouver un stratagème بر خدعهٔ حربيّه تدارك ايتمك User, se servir de stratagèmes اعمال حيل حربيّه ايتمك Nouveau stratagème جديد ونو پيدا بر خدعهٔ حربيّه

Figur. Finesse, subtilité dont on use dans toutes sortes d'affaires *A.* خدعة pl. خدعات *P.* فند *T.* اويون ـ دوباره || Plaisant stratagème خدعهٔ لطيفه Inventer un stratagème بر نوع خدعه ايجاد ايتمك

STRATÈGUE, ou STRATEGE. Officier qui commandait les armées chez les Athéniens *A.* امير الجيش *P.* سپهسالار *T.* سرعسكر

STRATIFIER. T. de Chimie. Arranger par couches des substances dans un vaisseau *A.* تركيب الاجزاء فرشاً على الفرش *P.* اجزارا تو بر تو نهادن *T.* اجزايى قات قات استفه ايتمك

STRIBORD. Le côté droit du vaisseau *A.* ميمنة السفينة *P.* ديوارهٔ راست كشتى *T.* كمينك صاغ ديواره‌سى

STRICT. Rigoureux *A.* متحتم الايفا ـ اكيد *P.* نا گريز *T.* صيقى || Obligation stricte تعهد متحتم الايفا Devoir strict وجيبهٔ متحتم الايفا

STRICTEMENT. D'une manière stricte *A.* متحتماً ـ اكيداً *P.* نا گريزانه *T.* پك صيقى اولدرق

STRIÉ. Il se dit en Architecture, des colonnes qui sont cannelées dans toute leur hauteur *A.* ذو سطور المنقورة *P.* با سطور *T.* ناوه‌كارى اويمه اولوقلى

STRIES, au pluriel, se dit des cannelures des collonnes *A.* pl. سطور منقورة *P.* سطرهاى ناوه‌كارى *T.* اويمه اولوقلر

STRIURES. Cannelures des colonnes. V. Stries.

STROPHE. Couplet ou stance d'une ode *A* قطعة pl. قطعات

STRUCTURE. La manière dont un édifice est bâti *A.* هيئة وضع الانشا ـ البنا *P.* صورت كرداد *T.* ياپو صورتى || La structure de ce bâtiment est agreable بو بنانك وضع انشاسى مطبوعدر Ce palais est d'une structure solide بو سرايك وضع انشاسى متين ومستحكمدر

Il se dit aussi de l'arragement des parties du corps humain *A.* بنية البدن *P.* بنيهٔ تن *T.* كوده‌نك قورولشى

On dit figur. La structure d'un discours, pour dire, l'arrangement des parties d'un discours *A.* انتظام الكلام

STUC. Espèce de mortier blanc mêlé avec de la chaux, et dont on fait des enduits de murailles *T.* مرمر كرجى || Ouvrage de stuc مرمر كرجى ايله ايشلنمش ايش Figures de stuc مرمر كرجى ايله صوالر اشكال

STUCATEUR. Ouvrier qui travaille en stuc *T.* مرمر كرجى

صواجیسی

STUDIEUSEMENT. Avec soin et application *A.* بالتأمّل والاهتمام - دوشوندرك اندیشنده‌كارانه - ورزشكارانه *T.* بصرف الذهن *P.* صرف ذهن ایله ایشلنمش || Studieusement travaillé

STUDIEUX. Qui aime l'étude *A.* مولع بالمطالعة - متوغّل فی العلم اوقومغه حوسلو *T.* خواهشمند مطالعه - دوسكار علم *P.*

STUPÉFACTIF. T. de Méd. Qui endort les parties malades, et qui en ôte le sentiment *A.* مخدّر *P.* خیر آور *T.* اویوشدریجی

STUPÉFACTION. Engourdissement d'une partie du corps *A.* خدر - انخدار *P.* كرخی - خیر *T.* اویوشقلق

Figur. Étonnement extraordinaire et extatique *A.* حیرت - بهت دانغلق *T.* سرگشتگی - دنگی *P.*

STUPÉFAIT. Celui que la surprise de quelque chose rend comme interdit et immobile *A.* خیّر - خیر - حائر - مبهوت *P.* خیر خیر - دنگ - احیار *T.* دانق قالمش || Il demeura tout stupéfait كرخی كیّا دنگ ومبهوت قالمشدر

STUPÉFIER. Engourdir *A.* ایراث الخدر - اخدار *P.* كرخی آوردن *T.* اویوشدرمق || Le propre de l'opium est de stupéfier مخدّر در - افیون بالخاصّه ایراث خدر ایدر

Figur. Causer une grande surprise *A.* ایراث البهت والحیرة *P.* دنگ كردن *T.* دانق قلمق || Cette nouvelle l'a stupéfié بو خبر فلانه ایراث بهت وحیرت ایلدی

STUPÉFIÉ. *A.* مخدر *P.* كرخ *T.* اویوشمش - اویوشق

STUPEUR. Engourdissement, assoupissement, suspension de sentiment et de mouvement *A.* فتور الحس - خدر

Il se dit figur. pour Grand étonnement *A.* حیرت - بهت - وله *P.* دنگی - سرگشتگی *T.* شاشمه || Nous étions tous dans la stupeur جملهمز گرفتار وله وحیرت اولمشز

Et pour espèce d'immobilité où jette une douleur subite et violente *A.* انسلاب الحواس *P.* حس ربودگی *T.* فاعقلتی فالمه

STUPIDE. Hébété, d'un esprit lourd et pesant *A.* بلید - بلید - كور دل - مرده دل *P.* طامس القلب - فدم - القلب - كند عقللو - یوركی طرنوق *T.* كند ذهن - كالیو - كالیوه || Il se dit aussi des choses || Silence stupide - سكوت باهر البلادت بلیدانه سكوت

STUPIDEMENT, adv. *A.* بلیداً - بالبلادة - بالفدامة *P.* كالیوانه - كند عقللوق ایله *T.* بلیدانه || Il répond toujours stupidement دائما بلیدانه جواب ویرر

STUPIDITÉ. Pesanteur d'esprit *A.* بلادة الذهن - بلادت - یورك *T.* كندیٔ ذهن - كور دلی - مرده دلی *P.* فدامت بلادت عظیمه || Grande stupidité كند عقللولق - طرنوقلغی

STYGMATES, pl. Marques de plaies *A.* pl. آثار الجروح *P.* یاره یورلری *T.* اثرهای داغ - نشانهای زخم

STYGMATISÉ. Qui porte des stygmates *A.* موسوم بآثار الجروح *P.* اثر زدهٔ داغ *T.* یاره یرلری اولان

STYLE. Poinçon dont on se servait pour écrire *A.* مرقم

Style, se dit aussi de l'aiguille d'un cadran solaire *A.* میل البسیطة *T.* بسیطه‌نك ایكنه‌سی

Style, signifie figurément, la manière de composer, d'écrire *A.* سبك - انشاء - نسق الكلام || Style sublime اعلای درجات سبك شرفت || noble, grand كماله واصل اولمش سبك وانشا طمطراقلو سبك - سبك بدیع || pompeux آلود وعظمت نمود سبك || enflé, ampoulé انشای مصطلح || languissant, rampant, bas سبك موجز || laconique ou concis ضعیف وفاتر یا دنائت آلود سبك تواریخی یا || historique, epistolaire, dogmatique ومختصر انشای مذاكهه آمیز || badin مكاتیب یا عقاید || poétique, oratoire سبك شعرا وسبك خطبا || Obscur, embarrassé سبك غامض وثقلنما

On dit, Style du Palais, pour dire, les formules selon lesquelles on dresse les actes judiciaires سبك صك وحجت || Et style de Pratique, pour dire, les termes dont on ne se sert que dans la Pratique *A.* تعبیرات العلم الصك

On appelle Vieux style, la manière dont on comptait dans le calendrier, avant sa réformation حساب تقویم عتیق || Et nouveau style, la manière dont on compte depuis cette réformation حساب تقویم جدید

STYLET. Sorte de poignard, dont la lame est très-menue et ordinairement triangulaire *A.* مغول pl. مغاول *P.* سیخ - دلسنك *T.* شیش || Il fut assassiné à coups de stylet شیش ضربیله قتل اولندی

STYLER. Former, dresser, habituer *A.* تدریب *P.* آلفتیدن *T.* آلشدرمق || Il est fort stylé dans les affaires امور ومصالحده فلانی بوكا || On l'a stylé à cela بغایت تدریب اولنمشدر آلشدردیلر

STYLÉ. *A.* مدرّب *P.* آلفتیده *T.* آلشدرامش

STYPTIQUE. T. de Méd. Qui a la vertu de resserrer *A.* قابض

STYRAX. V. Storax.

SUAIRE. Linceul dans lequel on ensevelit un mort *A.* كفن pl. اكفان *P.* جامهٔ عدم ـ كفن *T.* كفن

SUANT. Qui sue *A.* متعرّق ـ متنشّع *P.* خويزده ـ خوى الى ـ متعرّق || Il a les mains suantes الايادیدر ترلو *T.* ترلو آلود ترلو در

SUAVE. Qui est d'une douceur agréable *A.* حلو ـ حلو ـ لذيذ ـ لطيف الطعم ـ عذب المذاق *P.* خوشمزه ـ شيرين ـ المذاق حلو المذاق *T.* طاتلو ـ دادى خوش || Un mets d'un goût suave بر طعام Une mélodie suave لحن حلو ولذيذ Ce peintre a une manière suave بو رسامك قلمنده حلاوت وار در

SUAVITÉ. Qualité de ce qui est suave *A.* لذّت ـ حلاوت ـ عذوبت *P.* شيرينى *T.* طاتلولق || Dans les ouvrages de ce peintre, de ce musicien, il y a une suavité qu'on ne trouve point ailleurs بو رسامك وبو موسيقينك آثارنده مثلى نا ياب بورايحه‌نك La suavité de cette odeur بر لذّت وحلاوت وار در حلاوتى

SUBALTERNE. Qui est subordonné à quelqu'un *A.* تحت الحكم ـ تابع *P.* فرمانبر *T.* آخرك حكمى آلتنده اولان || Juge subalterne آخره تابع اولان قاضى

Et qui est inférieur en rang *A.* ادنا مرتبه *P.* پس پايه ـ دون مرتبه *T.* مرتبه‌سى آشاغى اولان | Juridiction, justice subalterne دون مرتبه اولان محكمه‌لرك حق قضا وحكومتى emploi مرتبه‌سى ادنا بر منصب

SUBDÉLÉGATION. Commission par laquelle un officier supérieur commet un particulier pour agir sous ses ordres et en son absence *A.* نيابت ـ وكالت *P.* جا نشينى *T.* نائبلك ـ وكيللك

Il se dit aussi du district assigne à cet officier, et dans lequel se renferme son autorité *A.* حوزة النيابة *P.* قلمرو نيابت *T.* نائب ناحيه‌سى

SUBDÉLÉGUER. Commettre avec pouvoir d'agir, de négocier *A.* انابة ـ توكيل ـ نصب النائب ـ نصب الوكيل *P.* جا نشين نصب كردن *T.* نائب قومق ـ وكيل ايتمك || Un légat en France ne peut subdéléguer pour l'exercice de sa legation, sans l'exprès consentement du Roi فرانسده ريم پاپاسى طرفندن مبعوث اولان كمسند ارادهٔ صريحهٔ همايون منضم اولمدقجه امور مأموره‌سيچون نصب نائب ايده‌مز

Subdélégué. *A.* موكّل *P.* جانشين گشته *T.* نائب اولمش ـ Il est aussi substantif *A.* نائب pl. نوّاب ـ وكيل قلنمش جا نشين *P.* وكيل pl. وكلا

SUBDIVISER. Diviser la partie d'un tout déjà divisé *A.* تقسيم الجزء المقسوم *P.* چيز بخش كرده‌را نيز بخش كردن *T.* بولنمش نسنه‌يى بر دخى بولمك || Il a divisé son sermon en trois points, et a subdivisé chaque point en plusieurs autres parties موعظه‌يى اوچ بحث اوزرينه تقسيم ايلدكدنصكره هر بر بحث مقسومى دخى اجزاى كثيره‌يه تقسيم ايلدى

Subdivisé. *A.* مكرّرا مقسوم *P.* جزء مقسوم بخش كرده *T.* چيز بولنمش نسنه دخى بولنمش

SUBDIVISION. Division d'une des parties d'un tout déjà disivé *A.* انقسام الجزء المقسوم *P.* بخشسازى چيز بخش كرده *T.* بولنمش نسنه‌نك بر دخى بولنمسى || Tant de divisions et de subdivisions embrouillent le discours plutôt qu'elles ne l'éclaircissent بو قدر تقسيمات واجزاى مقسومه‌نك بر دخى انقسامى ايضاح مقالديه مدار اولدجغنه بر قات دخى اغلاقنه سبب اولور

SUBHASTATION. T. de Coutume. Vente publique au plus offrant. V. Encan.

SUBINTRANTE. T. de Méd. On appelle Fièvre subintrante, une fièvre dont un accès commence avant que le précédent soit fini *A.* حمّاء متصلة النوبات *P.* تب با نوبتهاى بهم پيوسته *T.* حمّا نوبتلرى برى برينه اولاشقلو

SUBIR. Être assujetti à ce qui est ordonné, prescrit *A.* اتّباع ـ متابعت ـ انطياع *P.* تن دادن *T.* تابع اولمق ـ مظهر اولمق || Subir la peine à laquelle on est condamné حكمه تسليم اولمق ـ مظهر اولمق ـ اولنمش عقوبته انطياع ومتابعت ايتمك Subir la loi du vainqueur غالبك حكم وارادهسنه متابعت Subir son sort مقتضاى قسمته متابعت ايتمك ايتمك Subir le joug ربقهٔ عبوديته گردنداده متابعت اولمق ـ On dit d'un criminel, qu'il a subi son jugement, pour dire, qu'il a subi la peine prononcée par le jugement عليهنه جريان ايتمش حكمك موجب ومقتضاسنه مظهر اولمشدر

On dit, Subir la question, pour dire, être mis à la question مظهر شكنجه ونكال اولمق Et subir l'examen مظهر امتحان اولمق

Et en termes de Palais, Subir l'interrogatoire, pour dire, com-

paraitre devant le juge, et répondre à ses interrogations حضور حاكمده استنطاقه اولمق

SUBIT. Soudain *A.* فجئي *P.* ناگهاني *T.* انسزين اولمش || Mouvement subit حركت فجئيه - حركت ناگهاني changement تبدل ناگهاني Mort subite موت فجئي - موت ناگهاني

SUBITEMENT, adv. *A.* فجئة - مفاجئة *P.* ناگهان *T.* انسزين || Il est mort subitement فجئة وفات ايلدي Il partit si subitement, qu'il ne dit adieu à personne اولقدر ناگهاني عزيمت ايلديكه هيچ بر كمسنديه وداع ايتمدي

SUBJUGUER. Soumettre, réduire en sujétion *A.* ادخال تحت الحكم - ادخال تحت المحكوميه - ادخال تحت التبعيه رام وتابع *P.* زير فرمانبرى نهادن - زير حكم آوردن *T.* حكم آلتنه قويمق - مغلوب قلمق كردانيدن || Subjuguer une province, un nation بر كمسنه بر مملكتي وبر قومي تحت حكومتنه ادخال ايتمك Les Romains subjuguèrent les Carthaginois رومائيون قرطاجنه خلقني زير حكملرينه رام وتابع قلديلر C'est un homme زير قلادۀ تبعيته بند ايلديلر - subjugué par sa femme زوجه سنك محكوميدر - مغلوبيدر Il se laisse subjuguer par tous ses valets خدمتكارلرينك مجموعنه ادخال نفسي Subjuguer les esprits اختيار محكوميت ايدر كندويه رام ومحكوم ايتمك

SUBJUGUÉ. *A.* محكوم - تابع *P.* فرمانبر - رام - زير آورده حكمت - سر فرو برده *T.* حكم آلتنه قونمش

SUBLIMATION. T. de Chimie. V. Sublimer.

SUBLIME. Haut, relevé. Il se dit des choses qui regardent la morale ou l'esprit *A.* جليل - اسنا - سني - سامي - عالي *P.* والاترين - بلندترين *T.* يكك اولو || C'est un homme d'un mérite sublime صاحب بر ذات موصوف ايله جليله اعليت نفس سنيۀ المناقب Génie sublime عقل سامي âme مزيندر pensée معناى جليل Les sciences sublimes علوم عاليه Les plus sublimes connaissances اسناى مراتب جلال وكماله رسيده اولان معارف ومعلومات

Il signifie au substantif, ce qu'il y a de grand et d'excellent dans les sentimens, dans les actions *A.* جلالت - رفعت - علو *P.* بزركوارى - بلندى *T.* بيوكلك || Il y a du sublime dans cette manière de penser بو نوع فكرده علو ورفعت وار در dans cette action بو فعلده علو وجلال وار در

SUBLIMÉ. T. de Chimie. Il se dit du mercure préparé par sublimation *A.* زيبق مصعد || Sublimé doux زيبق مصعد حلو corrosif زيبق مصعد اكال

SUBLIMEMENT. D'une manière sublime *A.* بالعلو والجلال *P.* بوالايي *T.* اولولق ايله

SUBLIMER. T. de Chim. Élever les parties volatiles d'un corps par le moyen du feu, dans un matras, ou dans une cornue *A.* تصعيد *P.* از ديگ بر ديگ كشيدن *T.* انبيقدن چكمك || Sublimer de la fleur de soufre, sublimer du mercure كبريت چيچكريني وجيوه يي تصعيد ايتمك

SUBLIMÉ. *A.* مصعد *P.* از ديگ بر ديگ كشيده *T.* انبيقدن چكلمش

SUBLIMITÉ. Qualité de ce qui est sublime *A.* جلالت - سمو - علو *P.* والايي - بلندى *T.* اولولق || La sublimité de cette science بو علمك علو وجلالتي des pensées معناليرك علو وجلالتي de son rang علو قدرى - مرتبه سنك سمو وعلوى

SUBLINGUAL. T. d'Anatom. Qui est placé sous la langue *A.* تحت اللسان *P.* زير زبان *T.* دل آلتي || Artère sublinguale *A.* عرق تحت اللسان - حاقى *P.* رگ زير زبان *T.* دل آلتي طمرى

SUBLUNAIRE. Qui est entre la terre et l'orbite de la lune *A.* ما بين الارض وفلك القمر *P.* ميان زمين وماه *T.* يرايله ارض ايله فلك قمر آره سنده كي || Tous les êtres sublunaires قمر بيننده اولان كافۀ موجودات

SUBMERGER. Inonder, couvrir d'eau *A.* اغراق تحت - غمر - طم *P.* زير سيلاب پوشيدن - الغمور *T.* صو - صو ايله بصدرمق - ايله قاپلامق || Si l'on rompt ces digues, on submergera tout le pays بو صو بندلرى آچيلدجق اولور ايسه مملكت سر تا پا صو انچنده اغراق اولنمق لازم كلور

Il se dit aussi d'un vaisseau qui a péri en enfonçant dans l'eau *A.* غرق *P.* در آب فرو رفتن *T.* بوغلمق

SUBMERGÉ. *A.* مطموم - مغمور - غريق تحت الغمور *P.* زير سيلاب پوشيده *T.* صو ايله قاپلانمش - صو ايله بصلمش *P.* در آب فرو رفته *T.* بوغلمش

SUBMERSION. Grande et forte inondation *A.* طموم *P.* سيلاب صوايله - صو ايله بصلمه *T.* زير سيلاب پوشيدگى - پوشش بوكيفيت || Cela a causé la submersion de tout le pays قاپلانمه مملكتك بستون صو ايله بصلمه سنه سبب اولمشدر

SUBORDINATION. Certain ordre établi entre les personnes, et

qui fait que les unes dépendent des autres *A.* سلسلة المراتب زنجير مراتب فرمانبرى .*P* تتابع المراتب الاطاعة ـ التبعية *T.* برى برلوينه تابعلك سلسلهسى || La subordination maintient la discipline dans les armées سلسلهٔ مراتب فرمانبرى واطاعتك نظامى بين العساكر شيرازهٔ ضبط وربطك وقايدسنه مدار اولور Un État ne peut subsister sans subordination بر ملكده سلسلهٔ مراتب اطاعت وتبعيتك نظامى اولمديغى حالده اول ملكك بقاسى نا ممكندر C'est un homme ennemi de toute subordination سلسلهٔ مراتب اطاعته متعلق هر درلو نظامك عدوّ كبيريدر

Il se dit aussi, de la dépendance des personnes les unes des autres *A.* تبعيت *P.* فرمانبرى ـ سو فرويى *T.* تابعلك || Il est toujours demeuré dans une grande subordination à l'égard d'un tel فلانه دائما تبعيت اوزره مداومت ايلدى || Il y a de la subordination du lieutenant au capitaine ملازمك يوز باشى يه تبعيتى دركاردر

SUBORDONNÉMENT. En sous-ordre *A.* تابعًا *P.* بافرمانبرى *T.* تابع اولدرق || Il ne commande dans cette place que subordonnément au gouverneur بو قلعهدهك محافظنه تابع اولدرق حكومت ايدر

SUBORDONNER. Établir un ordre de dépendance de l'inférieur au supérieur *A.* ترتيب فى سلك ـ سلسلة المراتب التبعية الاطاعة *P.* در راه فرمانبرى نهادن *T.* تابعلك يولنده قويمق || Les officiers inférieurs sont subordonnés aux supérieurs پس پايه اولان ضابطان عسكرعالى رتبه اولان ضابطانك سلك تبعيتلرينه مرتبدرلر — Il se dit aussi de certaines choses || Les lois du royaume ont subordonné certaines juridictions à d'autres قوانين ملك ودولت موجبنجه بعض محكمهلرك حق قضا وحكومتى سلسلهٔ مراتب اوزره آخر محكمهلرك حكمنه تابعدر

SUBORDONNÉ. *A.* تابع ـ تابع الحكم فلان ـ تحت الحكم الامر *P.* فرمانبر *T.* حكم آلتنده

SUBORNATION. Séduction par laquelle on engage quelqu'un à faire une chose contre son devoir *A.* افساد ـ اضلال ـ اغوا *P.* گمراهنمايى *T.* آيارتمه ـ آزدرمه || Subornation de témoins شاهدلرك افسادى Il est convaincu de subornation تهمت اضلال ايله متهمدر

SUBORNER. Séduire, porter à une action illégitime *A.* اغوا ـ افساد ـ القا الى الضلال ـ اضلال ـ تغوية *P.* از راه بردن *T.* گمراه كردن آيارتمق ـ آزدرمق ـ عقلى چالمق || Suborner des domestiques خدمتكارانى اضلال ايتمك des témoins pour leur faire déposer faux شاهدلرى شهادت مزوّرهيه الحاح ايچون افساد ايتمك Il a suborné cette fille بو قيزى اغوا ايتدى ـ آزدردى

SUBORNÉ. *A.* غوى ـ غاوى ـ ضال *P.* گمراه *T.* آزدرلمش ـ عقلى چالنمش ـ آيارتلمش

SUBORNEUR. Celui qui suborne *A.* مضلّ ـ مغوى *P.* گمراهساز *T.* آزدريجى ـ آياريجى

SUBRÉCARGUE. Nom que l'on donne aux officiers de la compagnie des Indes, dont les fonctions sont de vendre, dans les comptoirs de la compagnie, les marchandises qu'elle y a fait porter *A.* وكيل الصاحب المال *T.* صاحب سرمايه وكيلى

SUBRÉCOT. Le surplus de l'écot *A.* تتمة البداد *P.* زيادهٔ بهرهٔ همكاسگان *T.* رفقهيى طولدرمق ايچون ويريلان اقچه || Ils avaient compté de ne dépenser chacun qu'une pistole, il y a eu un écu de subrécot par tête هر برى بر التون صرف ايتمك اوزره حساب اولنمش ايكن بهر راس بر غروش دخى رفقه تتمهسى اولدرق ادا اولنمق لازم كلدى

SUBREPTICE. T. de Jurisp. Il se dit des lettres obtenues par surprise sur un exposé faux *A.* محصّل ـ متحصّل بخلاف الانها بالخدعة بتقريب ـ *P.* بانهاى دروغى بدست رسيده *T.* خلاف انها ايله تحصيل اولنمش دلفريب بدست آورده ـ بر تقريب ايله اله كتورلمش

SUBREPTICEMENT, adv. *A.* بخلاف الانها *P.* بانهاى دروغى *T.* بر تقريب ـ خلاف انها ايله

SUBROGATION. T. de Jurisp. Acte par lequel on subroge *A.* وكالة *P.* نصب جا نشين || Il a consenti à la subrogation وكيل نصبنه راضى اولمشدر La subrogation assure mon hypothèque ويرديكى وكالت ايله رهنم قويلشدى

SUBROGER. T. de Jurisp. Substituer, mettre en la place de quelqu'un *A.* تعيين الوكيل ـ توكيل *P.* جانشين كردن *T.* مستحق وكيل ايتمك || Subroger quelqu'un en ses droits اولديغى حقوقه فلانى وكيل نصب ايتمك J'ai été subrogé en son lieu et place, en ses droits, noms et actions بريته ومستحق اولديغى كافهٔ حقوقه واسم وشهرتنه ودعوالرينه طرفندن وكيل نصب اولندم

SUBROGÉ. *A.* وكيل نصب اولنمش *T.* جا نشين شده *P.* موكّل

On appelle Subrogé tuteur, celui qui est nommé par les parens et par le juge, pour empêcher que le tuteur ne fasse rien contre les intérêts du mineur *A.* ناظر الوصىّ *T.* وصىّ اوزرنيه ناظر

SUBSÉQUEMMENT. Ensuite, après *A.* بعده *P.* پس – زين پس *T.* ازين پس آندنصكره || Il a déclaré formellement qu'il ne voulait pas se prévaloir de cette donation, et subséquemment il y a renoncé en forme بو هبهدن فائده منـد اولمق قيدنده اولمديغنى لسانًا بيان ايتمشيدى آندنصكره رسمًا فراغت ايلدى

SUBSÉQUENT. Qui suit, qui vient après *A.* لاحق – موءخّر *P.* پسين *T.* صكره كى – صكره دن اولمش || Par un acte, par un traité subséquent بر قطعه سند يا بر قطعه عهدنامهٔ موءخّر || Un testament subséquent annulle le premier موءخّر تاريخ ايله اولان وصيتنامه اوّلكى وصيتنامه يى فسخ ايدر

SUBSIDE. Impôt, levée de deniers qu'on fait sur le peuple pour les nécessités de l'État *A.* وضيعة – تكليف pl. تكاليف *P.* طرح *T.* ويركو – ساليانه – گزيت || Imposer, lever des subsides ساليانه لر صالمق – يا تحصيل تكاليف ايتمك || Nouveau subside تكليف جديد

Il se dit aussi de tous les secours d'argent que les sujets donnent à leur souverain *T.* امداديّة || On demande tant au clergé, par forme de subside طائفهٔ رهباندن امداديّه نامىله شو قدر اقچه مطالبه ايدرلر

Il se prend aussi pour un secours d'argent qu'un prince donne à un autre prince, son allié *A.* نقدًا امداد || Cet État donne de grands subsides à ses alliés بو دولت متفقلرينه نقدًا كليتلو امداد ويرر

SUBSIDIAIRE. T. de Jurisp. Qui sert à fortifier ce qu'il y a de principal dans une affaire contentieuse; ce qu'on emploie à la suite des raisons qu'on a déjà employées *A.* لاحقه موءيّدة الحال || Des moyens subsidiaires موءيّد حال اولهجق علل واسباب – لاحقه – On appelle Conclusions subsidiaires, celles que l'on prend pour le cas où l'on n'obtiendrait pas les premières conclusions *A.* استدعاء لاحق – Et raison subsidiaire, une raison qui vient à l'appui des précédentes موءيّد حال اولهجق علت لاحقه – Et hypothèque subsidiaire, une seconde hypothèque qui sert à assurer davantage la première, et qui ne l'est qu'au défaut de l'autre منضمًّا الى اصل الرهن ويريلان امانت لاحقه – On dit dans le même sens, Caution subsidiaire منضمًّا الى كفالة الاصليّه ويريلان كفالت لاحقه

SUBSIDIAIREMENT, adv. T. de Jurisp. D'une manière subsidiaire, en second lieu *A.* درجهٔ ثانيه *P.* درجهٔ دوم *T.* ايكنجى بدرجهٔ ثانيه درجده || Le certificateur est tenu subsidiairement, quand le débiteur et la caution sont insolvables مديون ايله كفيل معدم اولدقلرى حالده دينك اداسى تصديق مادّه ايتمش كشينك درجهٔ ثانيده وظيفهٔ حاليدر

SUBSISTANCE. Nourriture et entretien *A.* موءنة – نفقة pl. نفقات – رزق pl. ارزاق *P.* توشه – زاد – مالزمهٔ زندگانى *T.* كچينهجك || Pourvoir à la subsistance d'une armée اردونك ارزاق ونفقاتنى تدارك ايتمك || Il travaille pour la subsistance de sa famille اولاد وعيالنك موءنتنى تداركه سعى كچينهجكنى تداركه – ايدر

SUBSISTANCE, se dit aussi d'une imposition jointe à la taille, et affectée à la subsistance des troupes *A.* بدل المعاش العساكر *P.* بدل زاد وزواد سپاهيان *T.* عسكر تعييناتى بدليه سى || Payer la taille et la subsistance خراجى وعسكر تعييناتى بدليه سنى ادا ايتمك

SUBSISTANCES, au pluriel, se dit de tout ce qui est nécessaire à la subsistance d'une armée *A.* pl. لازمهٔ اقوات – زاد *P.* توشه – زاد وزواد *T.* ارزاق – ذخيره – بيهجك || Cette armée tire sa subsistance de tel pays بو اردو اقوات لازمه سنى فلان مملكتدن ذخيره سنى – زاد وزواديني – جلب ايدر

SUBSISTER. Exister encore, continuer d'être *A.* بقا – وجود *P.* بودن – هستن *T.* موجود اولمق – طورمق || Les pyramides d'Égypte subsistent depuis plus de trois mille ans اهرام مصر اوچبيك سنه دن متجاوز مدّتدنبرو باقى وموجود در || La plupart des grands édifices des Romains ne subsistent plus رومانيونك بنا كرده لرى اولان عمارات عاليه نك اكثريسى موجود دكلدر

Il signifie aussi, demeurer en force, en vigueur, et se dit des lois, des coutumes, des traités, etc. *A.* بقاء الحكم – جريان *P.* بر قرار بودن الحكم – روان بودن *T.* حكمش – حكمى ايشلمك || Cette loi subsiste encore بو قانونك حكمى هنوز جاريدر || Les arrêts que j'ai obtenus subsistent toujours, on n'y a point donné d'atteinte تحصيل ايلديكم اعلامات خلافنه بر درلو تعرّض اولمديغندن حكملرى هنوز باقى

عهدنامه‌لرک حکمی Tandis que les traités subsistent وبو قرار در عهدنامه‌لر حکمی مادامکه جاری اوله - هنوز باقی ایکن باقی ایکن

Et vivre, s'entretenir *A.* تعیّش - ادارة المعاش *P.* پرورش *T.* بسلنمک - کچنمک *T.* یافتن || Quoiqu'il ait peu de bien, il ne laisse pas de subsister honnêtement مال قلیله مالک ایسه ده امر معاشنی عرضیله اداره ایدر Faire subsister une armée بر اردوبی کچندرمک Il subsiste misérablement فقیرانه کچینور - تعیّش ایدر Ces troupes ne peuvent pas subsister long-temps dans un si mauvais pays بو عسکر اولقدر بسلنه‌مز - فنا بر مملکتده چوق زمان کچینه‌مز Il subsiste par industrie امور معاشنی معرفتیله اداره ایدر Un tel le fait subsister فلانی فلان کمسنه کچیندرر Ces peuples ne subsistent que de brigandage بو اقوام انجق سرقت ایله تعیّش ایدرلر

SUBSTANCE. T. de philosophie. Être qui subsiste par lui-même, à la différence de l'accident *A.* جوهر || Substance spirituelle, corporelle جوهر روحانی یا جسمانی

Il se dit aussi de toute sorte de matière *A.* مادّة || Ce fruit est d'une substance molle et aqueuse بو فاکهه‌نک مادّه‌سی لیّن ومائیدر Substance pierreuse, spongieuse, compacte مادّهٔ حجریّه واسفنجیّه وکثیفه

Il se prend aussi, pour ce qu'il y a de meilleur, de plus succulent, de plus nourrissant en quelque chose *A.* مادّة غذائیّه - لبّ *P.* مغز *T.* اوز || Les arbres, les plantes attirent la substance de la terre اشجار ونباتات لبّ ارضی جذب ایدر Il n'y a guère de substance dans ces sortes d'alimens بو مقوله مأکولاتده مادّهٔ غذائیّه یوقدر On a fait trop tremper cette viande, l'eau en a tiré toute la substance بو ات زیاده‌جه صو ایچنده طوردیغندن صو لبّنی بستون جذب ایتمشدر - Il se prend figur. pour Le fond, les principales idées || Je n'ai pu retenir tout ce qu'il a dit, mais je vous en rapporterai la substance دیدیکنی تماماً ضبط ایده‌مدم انجق لبّنی سکا نقل ایده‌جکم - On dit aussi, qu'il y a beaucoup de paroles et peu de substance dans un discours, dans un livre, pour dire, qu'il y a beaucoup de verbiage et peu d'idées فلان مقالده یا کتابده کثرت کلام وقلّت لبّ وار در

Substance, se dit aussi figur. de tout ce qui est absolument nécessaire pour la subsistance *A.* ما به الاقتیات *P.* مایهٔ قوت *T.* کچیندجک شیٔ و پرورش || Il s'est engraissé de la substance du peuple خلقک مایهٔ قوت و پرورشنی جرّایله کسب سمن وقوت ایلدی

En substance. Sommairement, en abrégé *A.* علی طریق - ملخّصاً الخلاصة *P.* بر وجه خلاصه *T.* خلاصه اولدرق || Voici en substance de quoi il s'agit صدد نیه دائر ایدوکنک خلاصه‌سی Je vous dirai en substance ce que ce traité contient اشته بو در بو معاهده‌نک مآلنی علی طریق الخلاصه سکا افاده ایده‌جکم

SUBSTANTIEL. Qui est succulent, nourrissant, rempli de substance *A.* ذو لبّ - غذائی *P.* مغزدار - پرورشده *T.* اوزلو - غذائیتلو - بسلیجی || Une nourriture substantielle بر غذائیتلو - Il se dit figurément en parlant des ouvrages d'esprit || On a extrait de ce livre tout ce qu'il y a de plus substantiel بو کتابک زیاده لبّی اولان یرلری خلاصه اولندی Je vous dirai ce qu'il y a de plus substantiel dans ce discours بو مقاله‌نک زیاده مغزدار اولان محلّلرینی سکا نقل ایده‌جکم

Il se dit aussi de ce qu'il y a de plus succulent, de plus nourrissant dans un aliment *A.* مادّة غذائیّة *P.* مایهٔ پرورش *T.* بسلیه‌جک شیٔ || On a tiré de cette viande ce qu'elle avait de substantiel بو اتک مادّهٔ غذائیه‌سی کلیّاً جذب اولندی

SUBSTANTIELLEMENT. T. dogmat. Quant à la substance *A.* من حیث الجوهر Il ne se dit que dans cette phrase, Dans le sacrement de l'Eucharistie, on reçoit le corps de Notre-Seigneur réellement et substantiellement ذبیحهٔ مقدّسه‌دن حصّه‌دار اولنلر تن مبارک حضرت عیسینک حقیقةً ومن حیث الجوهر تناولی شرفیله مشرّف اولورلر

SUBSTANTIF. T. de Gram. Il se dit de tout nom qui signifie quelque substance, quelque être, et qui peut s'employer sans le secours d'un autre nom *A.* اسم موصوف

SUBSTANTIVEMENT. En manière de substantif *A.* کاسم الموصوف || Il y a plusieurs adjectifs qu'on emploie quelquefois substantivement نیچه صفتلر وار در که بعضاً اسامئ موصوفه کبی استعمال اولنور

SUBSTITUER. Remplacer une chose, une personne par une autre *A.* تعویض - بدلاً وضع *P.* بجایش بهادن *T.* بریره بشقه‌سنی بدل قلمق - قویمق || On l'accuse d'avoir tiré des pièces du sac, et d'en avoir substitué d'autres طوبره ایچندن اوراق

اخراجیله یرلرینه بشقه اوراق قو یدیغی تهمتیله اتهام اولنور L'enfant qu'elle nourrissait étant mort, elle substitua son fils à la place سود ویردیکی چوجوق وفات ایتمکله یرینه کندو اولادینی بدل قلدی

SUBSTITUER. T. de Jurisp. Appeler quelqu'un à une succession après un autre *A.* توریث علی طریق ـ نصب الخلف الوارث *P.* نصب الوارث علی طریق الاستخلاف ـ الاستخلاف جا نشین وارث نصب کردن ‖ Il a laissé tous ses biens à son frère, et il lui a substitué son neveu کافهٔ اموالنی کندو برادرینه وصیّت ایدوب برادرزاده‌سنی دخی خلف وارث نصب ایلدی — Il se dit aussi des héritages qu'on laisse à quelqu'un par testament, pour en jouir après le premier héritier ‖ Il a substitué cette terre aux aînés de sa maison فلان ملکی نسلنک اسن واکبری اولنلره علی طریق الاستخلاف وصیّت ایلدی

SUBSTITUT. Officier de judicature chargé de remplacer les procureurs *A.* نائب pl. نوّاب

Il se prend aussi pour Délégué *A.* وکیل ‖ Il aime à faire sa besogne par substitut امورینی وکیل ایله رؤیت ایلمکدن حظ ایدر

SUBSTITUTION. Action de mettre une chose, une personne à la place d'une autre. V. Substituer ‖ La substitution d'un titre faux a fait perdre ce procès بر سند کاذب سند اصلینک یرینه قویمغله دعواسی ساقط اولدی Une substitution d'enfant بر ولدی ولد آخر یرینه بدل قلمه

SUBSTITUTION. Disposition par laquelle on substitue ses biens *A.* استخلاف الوارث ‖ La substitution n'est ouverte que par la mort des héritiers institués استخلاف وارث حکمی انجق منصوب اولان ورثه‌نک وفاتنده‌کره جاری بدر

SUBTERFUGE. Ruse pour s'échapper en matière d'affaires ou de dispute *A.* وسیلهٔ الهروب والمحایصة ـ مهارب pl. مهرب ـ محیص *P.* گریزگاه *T.* قیجاجق یول وسیلهٔ ‖ Trouver des subterfuges قیجاجق بولمق ـ محایصه اولهجق نسنه‌لر تدارک ایتمک User de subterfuges وسیلهٔ هروب ومحایصه اولهجق حیله‌لر تدارک گریزگاهدن ‖ Il ne manque pas de subterfuges قوتلمق قیجاجق یول تدارکندن ـ عجزی یوقدر

SUBTIL. Menu, délié *A.* لطیف ـ رقیق *P.* باریک *T.* انجه ‖ Matière subtile مادهٔ لطیفه ـ مادهٔ رقیقه Air, sang subtil هوا یا دم رقیق On a fait évaporer ce qu'il y avait de plus subtil ـ آنده زیاده رقیق ولطیف اولانی بخاره تحویل ایتدیلر الطف وارق مادّه‌سی بخاره تحویل اولنوب طاغلدی

Il se dit aussi de certaines choses qui sont de nature à pénétrer promptement *A.* سهل النفوذ ـ سریع النفوذ *P.* زود اندر *T.* چابوق کچر ‖ فولای انجنه Venin subtil سمّ سریع النفوذ ‖ Le vif-argent est fort subtil زیبق سریع النفوذدر

On le dit figur. des sens. Ainsi on dit, qu'un homme a la vue subtile باریکبیندر ـ دقیق النظردر qu'il a l'ouïe, l'oreille subtile دقیق السامعه‌در ـ دقیق الاذندر

SUBTIL. Adroit de la main *A.* خفیف الید *P.* چابکدست ـ چیره دست *T.* الی چابک ‖ Ce joueur de gobelets est fort subtil بو حقه باز بغایت چابکدستدر

Il se dit aussi, en parlant de l'adresse de l'esprit *A.* دقیق *P.* باریک *T.* انجه ‖ Esprit subtil عقل دقیق ـ عقل باریک ـ انجه عقل Pensée subtile معنای دقیق Ce raisonnement-là est plus subtil que solide بو مطالعه اولقدر محکم دکل انجق دقیقدر

SUBTILEMENT. D'une manière subtile et raffinée *A.* دقیقاً ـ بالتدقیق *P.* بباریکی ـ خرده‌کارانه ـ مدققانه *T.* انجه‌لکله ‖ Disputer subtilement مدققانه مجادله ایتمک ‖ Cela est subtilement imaginé بالتدقیق تصوّر اولمش شیدر

Il signifie aussi, d'une manière adroite *A.* بحیلةٍ دقیقةٍ *P.* باریک بحیله‌کاری *T.* انجه بر حیله ایله ‖ Il se dégagea subtilement des mains des archers انجه بر حیلهٔ قواسلرک الندن قورتلدی Se tirer subtilement d'une affaire بر دقیقه ایله بر مکروه ایش انچندن چیقمق

SUBTILISATION. T. de Chimie. Action de subtiliser certaines liqueurs par la chaleur du feu *A.* ترقیق بطریق التصعید *P.* باریک سازی با کشیدن از دیگ بر دیگ *T.* انبیقدن انجه‌لتمه کچوروب ‖ La subtilisation des essences, des liqueurs مایعات خلاصه‌سنک تصعید طریقیله ترقیقی

SUBTILISER. Rendre subtil, délié *A.* ایرات ـ تلطیف ـ ترقیق *P.* الرقة والطافة باریک ساختن *T.* انجه‌لتمک ‖ Le vin subtilise les esprits خمر تلطیف ارواح ایدر Cela subtilise le sang بو شی دمی ترقیق وتلطیف ایدر ـ دمه ایرات رقت ولطافت ایدر

Il signifie familièrement, attraper, tromper subtilement *T.* قوقه بوقدن کچورمک ‖ Si vous n'y prenez garde, il vous subtilisera

حذر واحتراز ایتمیه‌جک اولور ایسه‌ك فلان کشی سنی قوفه کتوره‌جکدر

Il est aussi neutre, et signifie, raffiner, chercher beaucoup de finesse dans une affaire *A.* تدقیق الحال ـ استدقاق *P.* خرده انجه‌دن انجه‌ه آراشدرمق *T.* جویبی نمودن || On s'éloigne quelquefois de la vérité à force de subtiliser بعضاً غایت ایله تدقیق حال اولندقچه حقیقت ماده‌دن ایراقلشمق لازم Il ne faut pas tant subtiliser dans les affaires امور واحوالده کلور بو رتبه‌ده استدقاق ـ اولقدر استدقاق حال جائز دکلدر امور روا دکلدر

SUBTILISÉ. *A.* مرقق *P.* باریکی یافته *T.* انجالنمش

SUBTILITÉ. Qualité de ce qui est subtil *A.* لطافت ـ رقت *P.* باریکی *T.* انجه‌لك || La subtilité de l'air هوانك لطافتی du poison سمك رقتی des sens لطافت حواس

Et qualité de celui qui est subtil, adroit de la main *A.* خفة الید *P.* چیره دستی ـ چابکدستی *T.* ال چابکلکی || La subtilité d'un bateleur, d'un voleur حقه بازك وخرسزك چابکدستلکی

Il signifie encore, raffinement *A.* تدقیق ـ دقت *P.* خرده جویبی *T.* انجه‌دن انجه‌یه آراشدرمه || Trop de subtilité dans les affaires ne sert quelquefois qu'à les gâter اموره دقتك افراطی بعضاً تشویش واخلالیرینی منتج اولور || Il se dit aussi dans un sens odieux *A.* حیلهٔ دقیقه pl. دقایق الحیل *P.* حیله کاریٔ باریك *T.* انجه‌دن انجه حیله || La subtilité est bien voisine de la friponnerie حیلهٔ دقیقه مخادعه‌یه قریب قرنداشیدر ـ مخادعه‌نك ردیفیدر ـ بر معنا در

SUBVENIR. Secourir, soulager *A.* اقدار ـ اعانت *P.* یاوری باردم یتشدرمك ـ یاردم ایتمك *T.* بامداد آمدن ـ کردن || Il faut subvenir charitablement aux misérables فقرا وبیچارکانه مشفقانه اعانت ایتملو در Subvenir à quelqu'un dans son besoin بر کمسنه‌نك وقت ضرورتنده اقدار واعانتنه همت ایتمك

Il signifie aussi, pourvoir, suffire *A.* کفایت *P.* بس شدن ـ یارا داشتن *T.* یتشدرمك ـ یتشمك || On ne peut pas subvenir à tout هر شیئه کفایت ایتمك ممکن دکلدر Comment voulez-vous que je subvienne à tant de dépenses? بو قدر مصارفی یتشدرمك ـ مصارفه کفایت ایتمك نه ممکندر Subvenir aux pressantes nécessités de l'État ملکك حوایج ضروریه‌سنی یتشدرمك

SUBVENTION. Secours d'argent *A.* اعانهٔ مالیه *P.* یاوری دیناری *T.* اقچه امدادیه‌سی ـ اقچه یاردمی || La subvention qu'on demandait à cette province a été accordée بو مملکتدن مطلوب اولان امدادیه اقچه‌سنك ویرلمسنه مساعده اولمشدر

SUBVERSION. Renversement. Son plus grand usage est au figuré *A.* انتکاس الحال *P.* برگشتگی حال ـ سرنگونیٔ حال *T.* بیقلق || Cela causa l'entière subversion de l'État بو کیفیت احوال برگشتگیٔ ملك ودولتك کلیاً انتکاسنه باعث اولمشدر حالنه بادی اولمشدر

SUBVERTIR. Renverser *A.* تنکیس *P.* بر گشته کردن ـ باش ـ زیر وزبر کردن ـ سرنگون ساختن *T.* بیقمق ـ التنی اوستنه چویرمك ـ اشاغی بیقمق || Subvertir la constitution d'un État نظام ملکی منکوس و برگشته قلمق ـ امر دینی رهین برگشتگی وانتکاس ایتمك la foi بیقمق زیر وز بر ایتمك

SUBVERTI. *A.* منکوس *P.* بر گشته ـ سر نگون ـ زیروزبر ـ *T.* التی اوستنه ـ باش اشاغی چویرلمش ـ بیقلمش *T.* کرده چویرلمش

SUC. Liqueur qui s'exprime des viandes, des plantes, etc. *A.* ماء ـ عصارة ـ مستحلب *P.* آب *T.* صو ـ صو صیز یلوب چیقان || Le suc de ce fruit est acide بو میوه‌نك مستحلبی حامضدر ـ Le suc de l'absinthe est amer پلینك عصاره‌سی اجیدر صویی Il n'en prend que le suc بونك یالکز مستحلبنی تناول ایدر

On donne aussi ce nom aux liqueurs qui se trouvent dans le corps des animaux, ou dans la terre *A.* pl. میاه نضیجة *P.* آبهای ژوشیده *T.* صو صیزندیلری || Les sucs qui sont filtrés dans l'estomac درون معده‌ده مستحلب اولان میاه نضیجه Les sucs de la terre جوف ارضده اولان صو صیزندیلری Le suc nourricier موجب غدا اولان میاه نضیجه

Il se dit figur. de ce qu'il y a de bon, de substentiel dans un livre *A.* زبدة ـ لب *P.* مغز *T.* قیمق || Il a bien profité de la lecture de ce livre, il en a pris tout le suc بو کتابك مطالعه‌سندن کرکی کبی فائده‌مند اولدی بالجمله لبنی بتون قیمغنی آلدی ـ اخذ ایلدی

SUCCÉDER. Venir après, prendre la place de... تعاقب ـ توالی ـ تتابع *P.* پیرو یکدیگر ـ پیاپی آمدن *T.* بری برینك اردی ـ بری بری اردنجه کلمك ـ شدن || La nuit succède au jour لیل نهاره تعاقب صره‌سنده کلمك

Le jour et la nuit se succèdent ليل ونهار برى بريند ايدر || Les saisons se succèdent les unes aux autres تعاقب وتتابع ايدر فصول اربعه برى بريند تعاقب وتوالى ايدر

On dit, Succéder à quelqu'un, pour dire, posséder après lui une place *A.* استخلاف *P.* بجايش آمدن *T.* خلف اولمق || Un tel a succédé à un tel dans son emploi بر كمسنه نك يرينه كچمك فلان كمسنه فلان منصبده فلانى استخلاف فلانه خلف اولدى ـ ايلدى

Succéder. Recueillir l'hérédité d'une personne par droit de parenté *A.* اخذ الميراث ـ استورات ـ وراثت *P.* ميراث گرفتن ـ خوردن *T.* ميراث آلمق ـ وارث اولمق || Les enfans succèdent au père اولاد كندو پدرلرينه استورات مستحق وراثت || Être habile à succéder وارث اولورلر ـ ايدرلر || On dit aussi, Succéder à un royaume, à l'Empire, à la couronne وارث تخت وتاج ـ سلطنته استورات ايتمك سلطنت اولمق

Succéder. Réussir *A.* ظفر *P.* ظفر يافتن *T.* ظفر بولمق || Tout ce qu'il entreprend lui succède هر قنغى مصلحته مباشرت اينسه ظفرياب اولور

SUCCÈS. Issue bonne ou mauvaise dans une affaire, dans une entreprise *A.* نتيجة pl. نتايج || Bon, mauvais succès نتيجهٔ خيريّه يا رديّه || Les malheureux succès نتيجهٔ مشئومه ـ سوء نتيجه || Les grands, les glorieux succès des armes du roi عساكر شاهانه نك مظهر ـ تحصيلنه موفق اولدقلرى نتايج عظيمه وجليله غزوات عظيمهٔ مستلزمه ـ اولدقلرى فتوحات عظيمه وجليله || Cette entreprise a eu tout le succès qu'on désirait مباشرت ايدلكلرى مصلحت مطلوب اولان نتيجه يه بر وجه كمال الشان منتج اولمشدر || Je désespère du succès de cette affaire بو مصلحتك حسن نتيجه سندن قطع اميد ايلدم || Tout dépend du succès qu'elle aura كيفيت حال ايشك بسبتون صورت نتيجه سنه توقف ايدر

Mis absolument, il se prend en bonne part *A.* مقارنه ـ فوز ـ ظفر على المرام ـ بالتوفيق *P.* كامروايى ـ توفيق پذيرى || Le succès de ses armes عسكرينك توفيقه مقارنتى ـ موفقلق || Prêcher avec succès توفيقه مقارن اولدجق صورت ايله وعظ ايتمك

SUCCESSEUR. Celui qui succède, et entre à la place d'un autre dans une dignité, dans un emploi *A.* خلف pl. اخلاف *P.* فلانك يرينه ـ فلانك يرينه كلان *T.* بجاى كسى آمده || Les évêques sont les successeurs des apôtres پسقپوسلر كچن حواريون حضراتنك خلفلريدر || Le successeur au Pontificat پطريقلق مسندينك خلفى || Il nomma son successeur à l'Empire سلطنتده خلفنى تعيين ايلدى

Et celui qui succède à un autre dans ses biens *A.* وارث pl. ورثة *P.* ميراثخور *T.* ميراث يييجى || Successeur légitime وارث شرعى || Il n'eut point de successeur وارثى اولمدى

SUCCESSIF. Qui succède sans interruption *A.* متتابع ـ متعاقب ـ متوالى *P.* متتالى ـ آمده پيدرپى *T.* برى برى ارسنجه || Mouvement successif متلاحقه ـ حركت متعاقبه || L'ordre successif des nuits et des jours تعاقب ليالى وانهر || Cette place ne fut emportée qu'après plusieurs attaques successives فلان قلعه حملات متواليه ايله فتح وتسخير اولندى

On appelle en Jurisprudence, Droits successifs, les droits qu'on a à une succession *A.* حقوق الوراثة

SUCCESSION. Hérédité; les biens qu'un homme laisse en mourant *A.* اموال متروكة ـ مخلفات ـ تركة ـ ميراث *P.* مرده ريك ـ متروكات ـ تركه ـ ميراث مالى *T.* پس افكنده || Grande, riche succession كليتلو ميراث ـ ميراث جسيم || chargée de beaucoup de dettes كليتلو بار ديون ايله متحمّل بر تركه || Curateur à la succession vacante محلول قالمش مخلفات اوزرينه نصب اولنان ناظر وولى || Il lui est échu deux successions en deux ans فلانه ايكى سنه ظرفنده ايكى ميراث اصابت ايلدى || Renoncer à une succession ميراثدن فارغ اولمق ـ حق ميراثدن فراغت ايتمك || On dit Succession directe, Succession collatérale, celle qui doit passer aux héritiers descendans en ligne directe ou collaterale *A.* وراثة ـ وراثة الانساب بالطول الانساب بالعرض

Succession. Suite non interrompue *A.* تتابع ـ تلاحق *P.* آمدن پيروى با يكديگر ـ پياپى *T.* برى برى اردنجه كلمه || Dans la Maison de France il y a une succession de rois de mâle en mâle, non interrompue depuis plus de sept cents ans فرانسه خاندانلنده يديوز سنه دن متجاوز مدتدنبرو اولاد ذكوردن اولدرق خلفا عن سلف وبلا انقطاع تلاحق ملوك وار || Il y a dans cette place une succession de gens de mérite بو مسندده تتابع ارباب استحقاق واهليت وار || Succession, se dit aussi en parlant du temps *A.* در كرور الازمان تلاحق الازمان والادوار ـ تكرر الازمان والاعصار ـ والاعصار

وقتلرك برى برى آردنجه .T گذارش پياپى ايّام .P كچمسى || Il n'est rien arrivé de semblable dans toute la succession des siècles ادوار واعصار سابقه‌نك مدّت تكرّرنده كرور زمان Par succession de temps مثلى كلماش بر شيدر ومرور دهور واعوام ايله

SUCCESSIVEMENT. L'un après l'autre .A متعاقباً - متتابعاً - متواليا - متتاليا - متلاحقاً .P پياپى - پيدرپى .T برى || Toutes ces choses arrivèrent successivement بو برى آردنجه پياپى - شيلرك جملهسى متتابعاً ومتواليا واقع اولمشدر ووقوعه كلمشدر

SUCCIN. C'est la même chose que l'ambre jaune. V. Jaune.

SUCCINCT. Court, bref. Il se dit du discours .A مختصر - موجز - كلام - كلام موجز .P .T قصه كونه .P مجمل || Discours succint كلام موجز - مجمل Relation succinte مختصر حكايه Faire un mémoire succint مختصر بر تقرير يازمق

Il se dit aussi des personnes, par rapport au discours .A ميجاز .P .T قصه سوزلو كوتهگو || Cet homme est succint dans ses réponses ايجاز واختصار ايدر - فلان كشى جوابلرنده كوتهگودر

SUCCINCTEMENT, adv. .A مختصراً - مجملاً - على طريق - .P على وجه الاجمال - الايجاز .T با كوتهئ سخن قصه‌جه || Il nous conta succinctement ses raisons بونلك مختصرجه - سببلرينى على طريق الايجاز بزه نقل وبيان ايلدى Je vous dirai la chose le plus succinctement que je pourrai مصلحتى - ممكن مرتبه ايجاز واختصار وجهيله سكا افاده ايده‌جكم On dit aussi, Déjeûner, dîner succinctement مختصرجه طعام مختصر طعام - ايتمك

SUCCION. Action de sucer .A مص - مز .P مكيدن .T اممه - اموب صورمه || Il y a des plaies qu'on guérit par la succion بعض جراحانده مص ايله مداوات ايدرلر

SUCCOMBER. Être accablé sous un fardeau .A توقط تحت الحمل .P زير بار در مانده شدن - زير بار فرو ماندن .T يوك آلتنده بصلمق || Ce crocheteur succomba sous le poids بو سمر حمّالى يوك آلتنده فرو مانده اولدى Ce mulet est trop chargé, il succombera sous le poids بو قاطر زياده يوكلو - اولمغله زير بارده موقوط ودرمانده اوله‌جقدر On dit par analogie, Succomber sous le faix des affaires, sous le travail بار امور ومشاغل آلتنده در مانده وبيمجال قالمق à la fatigue بار تعب وزحمت آلتنده فرو مانده وبيمجال قالمق

بر كمسنه‌نك قامت طاقتى بار زحمت آلتنده دو تا - à la douleur بار اندوه وملال آلتنده درمانده وبيتاب اولمق قالمق

Figur. Avoir du désavantage en quelque chose qu'on entreprend contre quelqu'un .A خسران .P ظفر نيافتن - دوچار درماندگى .T باشه چيقارمامق - شدن || Vous attaquez un homme trop puissant, vous succomberez ذيقوّت بغايت آدم طوقنديغك اولمغله بو ماده‌ده بهر حال گرفتار خسران اوله‌جغك Il avait entrepris un mauvais procès, aussi a-t-il succombé بر دعواى باطله متصدّى اولمغله دوچار خسران اولمشدر

SUCCULENT. Qui est plein de suc, et qui est très-nourrissant .A كثير الغذاء - خاصل .P مغزناك - آبدار .T صولو - || Viande succulente لحم خاصل Nourriture succulente غذاايتيلو كثير الغذا برچوربا Potage succulent آبدار ومغزناك بر غذا

SUCEMENT. Action de sucer. V. Succion.

SUCER. Attirer à soi avec les lèvres .A امتصاص - امتلاج - .P مز - مكيدن - مزيدن .T امك - امموب صورمق || Sucer le lait امتلاج لبن ايتمك un os بر كميك سود امك - قورد قويونك Les loups sucent le sang des brebis امك ياره‌يى بر كمسنه‌يه قاننى امر Faire sucer une plaie par quelqu'un امدرمك

Figur. Tirer peu à peu le bien, l'argent d'une personne .T بر كمسنه‌نك مالنى آزجه آزجه چكوب آلمق || C'est une vraie sangsue qui le suce jusqu'os فلانك صرف بر سولكدر مالنى آزجه آزجه چكوب آلور

Sucé. .A ممصوص .P مكيده .T امامش

SUCEUR. Il se dit de certaines personnes qui sucent les plaies pour les guérir .A مصّاص الجراحة .P مزندهٔ زخم .T ياره امجى

SUÇOIR. Ce qui sert à sucer .T امجك - دوداق || La tête de cet insecte est garnie de suçoirs بو بوجككك باشى امجك دوداقلر ايله مملو در

SUÇON. Espèce d'élevure qu'on fait à la peau en la suçant violemment .T دريى امكله چيقان قبارجق

SUCRE. Substance blanche et douce qu'on extrait de certains végétaux .A سكر .P شكر .T شكر || Canne à sucre .A قصب السكر .P ناى شكر .T شكر قاميشى Moulin à sucre شكر دكرمانى Faire du sucre شكر يابمق - اعمال شكر ايتمك Épurer l

sucre شکری مکرر ایتمک le raffiner شکری تصفیه ایتمک Sucre brut شکر خام Pain de sucre شکر کلهسی — On dit figur. d'un homme, qu'il est tout sucre et miel, pour dire, qu'il est fort doucereux طبیعتی احلا — طبیعتی محض شیر وشکر در من العسل در

Sucre candi. Du sucre cristallisé *A.* قند *P.* کند *T.* قند

Sucre raffiné. *A.* السکر — ابلوج قند مکرر *P.* تبرزد *T.* نبات شکری

SUCRER. Mettre du sucre en poudre sur quelque chose *A.* نثر السکر *P.* شکر پاشیدن — شکر آلود کردن *T.* شکر سرپمک || Sucrer des fraises چیلک اوزرینه شکر سرپمک

Et mettre du sucre en masse sur quelque chose *A.* اشباع بالسکر *P.* شکر آمیز کردن *T.* شکرلنمک — شکرلو ایتمک || Ces confitures sont trop sucrées بو ریچاللر پک شکرلو در

Sucré. *A.* مسکر — سکری *P.* شکرین — شکر آلود *T.* شکرلو

SUCRERIE. Lieu destiné pour faire le sucre *A.* دار الصناعة السکر *P.* شکر خانه *T.* کارخانه‌سی شکر

Sucrerie, se dit aussi de certaines choses où il entre beaucoup de sucre, comme dragées, confitures, etc. *A.* سکری pl. سکریات *P.* شکربها *T.* شکرلمه

SUCRIER. Pièce de vaisselle dans laquelle on met du sucre *A.* طرف السکر *P.* شکردان *T.* شکر قابی

SUCRIN. Qui a le goût de sucre *A.* سکری — سکری الطعم المذاق *P.* شکر مزه *T.* شکر کبی طاتلو

SUCTION. V. Succion.

SUD. Le midi, la partie du monde opposée au nord *A.* جنوب *T.* قبله || Le vaisseau courut tant de degrés vers le sud سفینه سمت جنوبه طوغری شو قدر درجه قطع ایلدی

On dit aussi Le sud, pour dire, le vent du sud *A.* ریح الجنوب *P.* باد جنوب *T.* لودوس || Le sud est bon pour passer de France en Angleterre فرانسه‌دن انکلتره‌یه عبور ایچون ریح جنوب موافقدر

SUD-EST. Vent qui est entre le sud et l'est *A.* ریح ازیب *T.* کششلمه یلی

Il se dit en Géographie, pour marquer la partie du monde qui est entre le sud et l'est *A.* بین الشرق والجنوب

SUD-OUEST. Le vent qui est entre le sud et l'ouest *A.* دبور *T.* قبله یلی

Il se dit aussi en Géographie, pour marquer la partie du monde qui est entre le sud et l'ouest *A.* ما بین الغرب والجنوب

SUDORIFERE, ou SUDORIFIQUE. Qui provoque la sueur *A.* معرق — مدر العرق *P.* خوی انگیز — خوی آور *T.* ترلدیجی || Poudre sudorifique سفوف معرق

SUER. Rendre par les pores une humeur aqueuse *A.* تعرق *P.* خوی ریختن — خوی آلود شدن *T.* ترلمک || Suer à grosses gouttes قطرات کبیرهٔ عرق ایله تعرق ایتمک — قطرات کبیرهٔ عرق سیلان ایتمک Les mains lui suent الری ترلو — غرق عرق — On dit activement, Suer du sang قان تره باتمق — خونین اولمق — On dit dit aussi figurément, Il a fallu suer sang et eau pour le réduire à la raison بو آدمی یوله کتورمک ایچون قان تره باتمق لازم کلدی

Il signifie figur, travailler beaucoup pour venir à bout de quelque chose *A.* اسالة الرشحات العرق *P.* خوی جبین ریختن *T.* آلن تری دوکمک || J'ai bien sué pour cette affaire بو خصوصده خیلیجه اسالهٔ عرق جبین ایلدم

Suer, se dit aussi de l'humidité qui paraît sur les murailles *A.* ترشح *P.* تراویدن *T.* صو صیزمق Les murailles suent دیواردن صو صیزر — دیوار ترشح ایدر

SUEUR. Humeur aqueuse qui sort par les pores quand on sue *A.* عرق — ناذع *P.* خوی *T.* تر || Sueur abondante, copieuse سیل عرق — عرق سیال — عرق کثیر — عرق غزیر bénigne عرق محمود — عرق جید fétide عرق منتن — عرق بد froide عرق بارد بد قوقولو تر — بوی صوغوق تر — La sueur de la mort رشحات عرق موت La sueur lui coulait sur le visage عرق صفحهٔ وجهندن سیلان ایدر ایدی Il était tout en sueur داعئ غریق سیل عرق ایدی Cela provoque la sueur مهیج عرقدر — عرقدر

On dit, Gagner son pain, gagner sa vie à la sueur de son front, de son visage, de son corps اقوات لازمه‌سنی کد یمین وعرق جبینیله تدارک ایتمک — النی نریله قزانمق || Ce sont de pauvres gens qui gagnent leur vie à la sueur de leur front اقوات یومیه‌لرینی کد یمین وعرق جبینلریله کسب ایدر فقرادندر

SUFFIRE. Pouvoir fournir, pouvoir subvenir, pouvoir satisfaire à quelque chose *A.* کفایت *P.* بس شدن *T.* یتمک || Cent

écus par an suffisent pour sa subsistance كفافی نفسیچون سنده یوز غروش كفایت ایدر Cette somme ne suffit pas pour payer toutes les dettes بو مقدار اقچه كافهٔ دیونكت اداسنه كافی دكلدر - كفایت ایتمز S'il perd ce procès, tout son bien n'y suffira pas بو دعوایی غائب ایدهجك اولور ایسه بتون مالی كفایت ایدهمز - On dit, Cela me suffit بو بكا كافیدر - Cela suffit *A.* یكفی *P.* بس *T.* یتر بكا یتر

SUFFISAMMENT. Assez *A.* علی قدر الوافی - علی قدر الكفایة *P.* بس - بسا *T.* قدر كفایه - یتدجك قدر || Il est suffisamment informé de cette affaire بو خصوصده علی قدر الكفایه وقوفی وار در

SUFFISANCE. Ce qui suffit, ce qui est assez *A.* قدر كافی - قدر وافی *P.* قدر بس *T.* یتهجك مقداری || Avoir suffisance de blé, de vivres قدر كافی زاد وذخیره‌یه مالك اولمق Vous êtes le maître, prenez-en votre suffisance اختیار الكده در سكا كفایت مقدارینی اخذ ایله - À Suffisance. V. Suffisamment.

Suffisance. Capacité, aptitude pour quelque emploi *A.* كفایت *P.* شایستكی *T.* یرارلق || Le roi étant informé de sa capacité et suffisance پادشاه فلانك لیاقت وكفایتنه واقف اولنجه

Suffisance. Vanité, présomption *A.* عجب النفس *P.* خود بینی - باد سری *T.* فضوللق || Il a une suffisance insupportable عجب نفسی تحملكداز در

SUFFISANT. Qui suffit *A.* كافی - وافی - مستوفا *P.* بسنده *T.* یتر || Cette somme est suffisante بو مقدار كافیدر Cette grange est suffisante pour contenir tant de milliers de gerbes بو انبار شو قدر بیك اكین بشاقلرینك استیعابنه وافیدر Bonne et suffisante caution برار وكافی كفالت

On dit en Théologie, La grâce suffisante *A.* فیض بالغ صمدانی

Suffisant. Vain, présomptueux *A.* معجب - خادل *P.* خود بین - باد سر *T.* فضول || Il a l'air suffisant فلانده خود بینی آدمك سیماسی وار در

SUFFOCANT. Qui suffoque *A.* خانق - مخنق *P.* تسباننده - تنكساز - خپه كن *T.* بوغدریجی || Catarrhe suffocant نزلهٔ مخنقه

Vapeur suffocante *A.* بخار سارب *P.* بخار تنكساز *T.* نفس بوكالدیجی بخار

Chaleur suffocante *A.* حر غاتم *P.* تف تنكساز *T.* نفس بوكالدیجی ایستیلك

SUFFOCATION. Étouffement, perte de respiration *A.* اختناق - حصر النفس *P.* خپه - دمبستكی *T.* بوغلمه - نفس بوكالمه - نفس طوتلمه || Si ce catarrhe lui tombe sur la poitrine, la suffocation est à craindre بو نزله صدره اصابت ایدهجك اولور ایسه عارضهٔ اختناقك ظهوری خوف اولنور

On appelle Suffocation de matrice, ou hystérique, une grande difficulté de respirer, causée par des vapeurs de mère, qui étrangle une femme, comme si elle avait une corde qui lui serrât le cou *A.* اختناق الرحم

SUFFOQUER. Étouffer, faire perdre la respiration *A.* خنق - تخنیق *P.* خپه كردن - تسبانیدن *T.* بوغمق || Une esquinancie l'a suffoqué علت خناق فلانی بوغدی La douleur le suffoquait, et lui ôtait la parole فلان كمسنه شدت وجعدن مخنوق اولوب نطقی طوتیلور ایدی

Suffoqué. *A.* مخنوق *P.* تسبیده - خپه كرده - خپه *T.* بوغلمش || On appelle Viandes suffoquées, la chair des bêtes dont on n'a point fait sortir le sang *A.* لحم الحیوانات المخنوقه *P.* گوشت جانوران خپه *T.* بوغلمش جانورلرك اتی

SUFFRAGE. Voix ou avis que l'on donne sur quelque chose *A.* رأی pl. آرا || Il a eu tous les suffrages كافهٔ آرا حقنه مساعد ایدی Il a été élu à la pluralité des suffrages كثرت آرای ارباب مجلس ایله انتخاب اولمشدر Envoyer son suffrage par écrit رأینی تحریرا ارسال ایتمك

Il se prend aussi pour Approbation *A.* استصواب - استحسان *P.* پسند *T.* قبولمه - بكنمه || Cette pièce a mérité les suffrages de toute l'assemblée بو نمیقه كافهٔ ارباب مجلس عندنده سزاوار پسند واستحسان اولمشدر

SUFFUMIGATION. C'est la même chose que fumigation. V. ce mot.

SUFFUSION. T. de Méd. Épanchement de sang ou de bile entre cuir et chair *A.* انتشار *P.* ریزش *T.* دوكلمه - یایلمه || La jaunisse vient d'une suffusion de la bile علت یرقان صفرانك یایلمسندن نشأت ایدر

SUGGÉRER. Insinuer, faire entrer dans l'esprit de quelqu'un *A.* القا الی الذهن *P.* در خاطر كسی - در خاطر انداختن *T.* فلانك عقلنه قویمق - نهادن || Suggérer un bon expédient, un bon conseil à quelqu'un فلانك ذهننه بر تدبیر صائب یا بر نصیحت خیریه القا ایتمك un mauvais dessein فلانك

خاطرینه برنیّت فاسده القا ایتمک - On dit, Suggérer un testament, pour dire, faire un testament par artifice, ou par insinuation بر کمسنه‌نک ذهننه بر تقریبب فلانی - دلفریب ایله بر کونه وصیّت صورتنی القا ایتمک بر کونه وصیّته بر تقریبب سوق ایلمک

SUGGESTION. Instigation. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* تحریک - قشقرتمه *T.* آغالش *P.* تسویلات *pl.* تسویل - اغوا || Dangereuse suggestion اغوای منتج الخطر Il a fait cela à la suggestion d'un tel بو ایشی فلانک اغواسیله ایتدی C'est une suggestion du malin esprit تسویل - بو بر اغوای شیطانیدر تحریک شیطانیدر - شیطانیدر Ce testament a été fait par suggestion بو وصیتنامه آخرک اغواسیله ترتیب اولندی

SUICIDE. Action de celui qui se tue lui-même *A.* انتحار - کندو کندینی اولدرمه *T.* خویشتن کشی *P.* قتل النفس

Il se dit aussi, de celui qui se tue lui-même *A.* منتحر - کندو کندینی اولدرن *T.* خویشتن کش *P.* قاتل النفس

SUIE. Matière noire et épaisse que la fumée laisse dans le tuyau de la cheminée *A.* لطخ الدخان - کتن - سناج *P.* دوده *T.* سناج مثالی || Noir comme de la suie اوجاق قورمی - ایس اوجاق ایس ایله طپطلودر La cheminée est pleine de suie سیاه

SUIF. Graisse dont on se sert principalement pour faire de la chandelle *A.* شحم *P.* پیه *T.* موم یاغی - ایچ یاغی || Suif de mouton شحم غنم ایچ - اذابهٔ شحم ایتمک Fondre du suif یاغی ارتمک

SUINT. Humeur épaissie qui suinte du corps des animaux *A.* رشیح البدن الحیوانات *P.* تراوش تن جانوران *T.* حیوانک || Le suint de la laine des moutons قیون کودهسی صیزندیسی یوکی اوزرینه چیقان صیزندی

SUINTEMENT. Action de suinter *A.* ترشح - مصل *P.* تراوش *T.* صیزمه || Le suintement d'une plaie - یاره‌نک صیزمسی یاره‌دن یاشک صیزمسی

SUINTER. Il se dit d'une liqueur, d'une humeur qui sort, qui s'écoule presque imperceptiblement *A.* ترشح - تعرّق - مصل *P.* تراوش کردن - تراویدن - ترابیدن *T.* صیزمق || Du vin qui suinte entre deux douves فوچینک ایکی تختهسی آرهسندن صیزان شراب Il y a des sérosités qui suintent de cette plaie بو یاره‌دن ترشح ایدر صولو یار در بو فوچی Ce tonneau suinte تعرّق ایدر Cette plaie est fermée, mais elle suinte encore بو یاره قپاندی لکن هنوز تعرّق ایدر

SUISSE. On appelle ainsi un domestique à qui l'on confie la garde d'une porte *A.* بوّاب pl. بوّابین *P.* دربان *T.* قپوجی

SUITE. Ceux qui suivent, ceux qui vont après *A.* pl. معاقبین - اردی صره *T.* پس آیندگان - پیروان *P.* واردین من الوراء || On laissa passer les trois premiers, et on ferma la porte à toute la suite کیرودن کلانار - کلانلر اوّل وارد اولان اوچ کشی‌یه رخصت دخول ویریلوب سائر بالجمله معاقبین وپس اردی صره کلانلره - آیندگانه قپو قپاندی

On dit dans la conversation, qu'un homme n'a point de suite, pour dire, qu'il n'a point d'enfans - اولاد واعقابی یوقدر ذریتی یوقدر

SUITE, signifie aussi, ceux qui accompagnent quelqu'un par honneur *A.* pl. توابع pl. حشم - تبعة pl. لواحق *P.* پرستاران *T.* حشم ونوابعی || قپو خلقی - اتباع Sa suite est bien leste کلیتلو - کلیتلو اتباع وحشم Une suite nombreuse سبکبار در قپو خلقی

Il se dit aussi de ce qui suit, de ce qui est après *A.* ما بعد *P.* پس آن *T.* صکره‌سی || Pour bien entendre ce passage, il faut lire la suite بو فقره‌نک مفهومنی آکلامق ما بعدینک قرائتنه توقف ایدر

En parlant de certains ouvrages d'esprit, il signifie, continuation, ce qui y est ajouté *A.* ذیل *P.* پی نوشت *T.* صکره‌دن || La suite de Don Quichotte فلان تألیفک ذیلی یازیلان

SUITE. Enchaînement de plusieurs choses qui sont arrivées les unes après les autres *A.* تسلسل - توالی - تلاحق *P.* پیروی *T.* سلسله کبی اولاشقلق - سلسله || Le règne de ce prince n'a été qu'une suite de victoires فلانک مدّت سلطنتی بر سلسلهٔ فتوح وغزواتدن عبارت ایدی La vie de cet homme n'a été qu'une suite de disgrâces ایام عمری برتسلسل مصایب وآفات بر تلاحق - ایدی

Il se dit aussi d'un certain nombre de choses de même espèce, que l'on range selon l'ordre des temps ou des matières *A.* نظم - صره - ترتیبلو دیزی *T.* رستهٔ مرتّب *P.* نظم مرتّب || Une belle suite de médailles, de livres d'histoire زمان قدیم سکه‌لرینک تاریخ - وتاریخ کتابلرینک رعنا بر ترتیبلو دیزیسی کتابلری صره‌سی

SUITE, se dit aussi dans le sens d'ordre, de liaison *A.* انتظام -

رابطة ـ انتساق *P.* پیوند *T.* شیرازه || Il n'y a point de suite dans ce discours بو مقالدده اصلا رابطه یوقدر ـ اصلا ربط کلام یوقدر Cet homme n'a point de suite dans l'esprit, dans sa conduite بو آدمک رأینده وسلوک وحرکتنده بر درلو رابطه وانتظام یوقدر

En termes de Pratique, on dit, que les meubles n'ont point de suite, pour dire, qu'il n'y a point d'hypothèque sur les meubles اموال ممکن النقل استغلال طریقیله ترهین اولنور مقولدن دکلدر

SUITE, se dit aussi des événemens causés par quelque cause qui a précédé *A.* مستتبع pl. مستتبعات ـ مستلزم pl. مستلزمات ـ عاقب pl. عواقب || Cette affaire a eu des suites fâcheuses بو مصلحت ـ مصلحتک مستتبعات خیریّدسی ظهور ایلدی مقارن عاقبت خیر ـ عواقب خیریّدیه مقارن اولدی اولمشدر ـ On dit absolument, et en mauvaise part, Cela peut avoir des suites, c'est-à-dire, des suites fâcheuses بوندن مستتبعات نا عواقب ردیئه ظهوری ملحوظدر ـ مرضیّه ظهوری احتمالی واردر

À LA SUITE. Il se dit en plusieurs phrases: Ainsi on dit, Être à la suite d'un ambassadeur, pour dire, l'accompagner بر ایلچینک معیتنده اولمق Être à la suite de la Cour, pour dire, suivre la Cour partout où elle va دائرهٔ همایون معیتنده کتمک Être à la suite d'une affaire, pour dire, la poursuivre بر مصلحتی بر مصلحتک پسنه دوشمک ـ تعقیب ایتمک

À LA SUITE, signifie aussi, après *A.* فی عقب *P.* پس ـ در پی *T.* آردنجه ـ آردی صره ـ صکره || Entrer, marcher à la suite de quelqu'un بر کمسنه‌نک آردنجه‌سنه دخول یا مشی بر کمسنه‌دن صکره کیرمک یا یوریمک ـ ایتمک

DE SUITE. L'un après l'autre *A.* متعاقباً ـ متوالیاً ـ متتالیاً ـ متلاحقاً *P.* پیاپی *T.* آردنجه ـ بری بری ولی ـ بری برینی بری برینی اولاشدرق ـ ایدرک

Il se dit encore de l'ordre dans lequel les choses doivent être rangées *A.* مرتّباً *P.* با ترتیب *T.* اوزره ترتیب || Ces livres ne sont point de suite, mettez-les de suite بو کتابلر مرتّباً دیزلمامشدر ترتیب اوزره قو

TOUT DE SUITE. Sur le champ, aussitôt *A.* عقیباً ـ علی الفور ـ فی الحال *P.* در ایندم ـ در عقب ـ در حال *T.* آیده || Il faut que les enfans obéissent tout de suite چوجوقلر در حال اطاعت ایتملو در

Il signifie aussi, sans interruption *A.* متصلاً ـ بلا انقطاع ـ بلا فاصلة *P.* پیوسته ـ بی درنگ *T.* متصل واحد ـ آره‌لق ـ متصل واحد || Il a couru vingt postes tout de suite یکرمی منزلخانه قطع ایلدی ـ ویرمکسزین بلا انقطاع یکرمی منزلخانه‌لک مسافه آلدی

SUIVANT. Qui est, qui va après *A.* آتی ـ لاحق ـ ما بعد *P.* پسین ـ آینده *T.* صکره‌کی ـ کلدجک ـ کلدجک ـ صکره کلدجک || Le livre suivant contient l'histoire de... کتاب لاحق فلان تاریخی مشتملدر Il en a usé de la sorte pour les raisons suivantes اسباب آتی الذکره مبنی بو وجهله عمل وحرکت ایلدی Le jour suivant صکره‌کی کون ـ یوم لاحق

SUIVANT, prépos. *A.* علی ـ حسب *P.* بر موجب *T.* جه ـ موجبنجه ـ کوره || Suivant l'opinion d'Aristote علی رأی ارسطو ـ ارسطونک رأینجه ـ رأینده کوره Suivant ce qu'il me dira دیه‌جکنه کوره

SUIVANT QUE. Selon que *A.* مهما ـ حسبما *P.* بقدر *T.* کوره || Je le récompenserai suivant qu'il m'aura servi خدمتنه کوره مکافات ایده‌جکم

SUIVER. Enduire de suif un navire *A.* تدهین السفینة *P.* کمی‌یی یاغلمق *T.* بکشتی پیه اندودن *P.*

SUIVRE. Aller après *A.* اقتفا ـ اتباع ـ تبعیّت *P.* پیروی کردن ـ در پی رفتن *T.* آردنجه کتمک ـ پیرولک ـ ابتدا || Il marchait le premier, et les autres le suivaient ایتمک کندوسی بریبوب سائرلری آکا پیرولک ایدرلر ایدی ـ زوقاقدن Je l'ai suivi de rue en rue اردنجه کیدرلر ایدی زوقاقه فلانه تبعیّت ایلدم Je l'ai fait suivre pour savoir où il allait قنغی طرفه واردیغنی تحقیق ایچون تقفیه اردنجه ادم کوندرم ـ ایلدم

SUIVRE. Être après par rapport au temps, au lieu, au rang, etc. *A.* تعاقب ـ تلاحق *P.* در پی آمدن ـ در پی شدن *T.* آردی صره کلمک ـ آردی صره اولمق || L'été suit le printemps فصل صیف فصل ربیعی تعاقب ایدر Vous n'avez vu que le commencement, voyez ce qui suit اوّلنی کوردک هله بر کرّه تلاحق ایدن فقره‌یه دخی امرار نظر ایله

SUIVRE. Aller après pour prendre, pour attraper *A.* تعقیب ـ استذناب *P.* در پس شتافتن *T.* قوغه‌لمق ـ پسنه دوشمک || Nous avons suivi ce loup pendant quatre heures اردینه دوشمک بو قوردی درت ساعت قدر تعقیب ایلدک On . . . vi

les voleurs pendant dix jours خراميلری اون كون قدر تعقيب واستذناب ايتمشلر در

Suivre. Observer, épier A. تجسّس - نظر بعين الدقة P. ديدهٔ دقت دوختن - جستجو كردن T. كوزتمك - اراشدرمق || Il échappe si on ne le suit فلان كشی بی تجسّس ايتمدكری حالده فرار ايدهجكنه شبهه يوقدر J'ai suivi sa conduite حركات وسكناتنه - حركاتنی تجسّسدن خالی اولمدم عين دقت ايله نظر ايلدم

Suivre. Accompagner, aller avec A. اتباع بالمعيّة - رفاقة P. در پی رفتن T. معيتنده كتمك - آردنجه كتمك || Il a suivi ce prince dans tous ses voyages فلان حكمدارك جميع اسفارنده معيتنده كتدی

On dit figur. L'envie suit la prospérité غبطه وحسد حال اقبالك رفيقيدر L'embarras suit les grandes dignités كثرت غوائل مناصب جليلهنك همدم ورفيقيدر

On dit, Suivre un chemin, pour dire, aller par un chemin A. انسلاك فی الطريق - سلوك فی الطريق P. براه روان شدن T. بيولدن طوغريلوب كتمك

Et suivre son chemin, pour dire, continuer de marcher dans un chemin A. مداومة فی الطريق P. هميشه رهپيما شدن T. يولی بوشلامامق - Figur. || Suivre le chemin de la vertu, de la gloire صراط مستقيم صلاح وطريقهٔ انيقهٔ شان واجلالده جادهٔ سالمهٔ صلاحدن عدول ايتمامك - منسلك اولمق Suivre les traces de ses ancêtres ابا واجدادينك مسلكنه سلوك ايتمك - اثرلرينه اقتفا ايتمك

On dit Suivre une affaire, et simplement Suivre, pour dire, s'attacher à une affaire avec persévérance A. مداومة P. ورزش نمودن - پايداری نمودن T. دورشمق || Il faut suivre, on verra ce que cela deviendra بو مصلحته مداومت ايتملو در حال نديه منجر اولدجغی عاقبت بللو اولدجقدر

On dit figur. Suivre le parti de quelqu'un, pour dire, être du parti de quelqu'un A. موافقة - اتباع - تبعيّت P. پيروی نمودن - همدمی كردن - طرفداری نمودن T. اويمق - فلانك طرفنی طوتمق || Les uns suivaient le parti des Guelphes, les autres, celui des Gibelins بعضيسی فلان طائفهنك وماعداسی فلان فرقهنك طرفنه تبعيت ايدرلرايدی - فلان فرقهيه طرفدارلق ايدرلر ايدی - On dit aussi Suivre une doctrine, une opinion بر مذهبه وبر رايه تبعيت ايتمك - متابعت ايتمك - Et suivre sa pensée, ses imaginations, sa passion, etc. pour dire, s'y abandonner كندو فكر وملاحظهسنه وتصور كردهسی اولان خيالاته وامراض نفسانيهسنه تبعيت ايتمك

On dit, Suivre quelqu'un dans un discours, dans un raisonnement, pour dire, l'écouter attentivement بر كيمسهنك كلامنه ودر ميان ايلديكی مطالعاته حوالهٔ كوش دقت ايتمك

Suivi. A. مقتفی - متلاحق - متعاقب P. پيروی كرده - در پی رفته T. پيرولك ايتمش - آردنجه كتمش A. مستذنب P. در پس آمده T. آردی صره كلمش - قوغهلنمش P. تعقيب كرده

On dit, Un discours, un raisonnement bien suivi, c'est-à-dire, dont les parties ont l'ordre et la liaison qu'elles doivent avoir les unes avec les autres A. منتظم - مضبوط P. رابطهدار T. رابطهلو

SUJET. Soumis, dépendant de A. تابع P. سر فرو كرده - گردن‌دادهٔ تبعيت T. باش اكر || Nous sommes tous sujets aux lois et aux coutumes du pays où nous naissons جملهمز مسقط رأسمز اولان وطننك قوانين ورسومنه تابعز Le fils est sujet à son père ولد والده تابعدر - والدك محكوميدر - زير حكمندهدر

Il signifie aussi, astreint à quelque nécessité inévitable A. تابع P. دوچار T. اوغرار || Tous les hommes sont sujets à la mort A. كل نفس ذائقة الموت T. بنی آدمك جملهسی تابع هلاكدر La nature humaine est sujette à beaucoup d'infirmités طبيعت بشر اسقام كثيرهيه تابعدر

Il signifie aussi, qui se trouve porté à faire quelque chose par inclination ou par habitude A. مبتلا P. گرفتار - افكنده - دلداده T. دوشكون || Il est sujet à boire شرب خمره مبتلا در || Il est sujet à cette faute شو خطايه مبتلا در Être sujet à ses plaisirs, à ses goûts, à ses passions نفسه هوا وهوسه ومشتهيات نفسانيهسنك - وامراض نفسانيهيه مبتلا اولمق اسيری اولمق

Et qui est exposé à éprouver certains accidens || Tout homme est sujet à se tromper هر كس اخطاء واغتراره تابعدر - الدانه بيلور - دوچار اغترار در Ce pays est sujet aux inondations, aux tremblemens de terre بو مملكت طغيان مياهه وحركت ارضه مبتلا در Être sujet à de grandes maladies امراض عظيمهيه مبتلا اولمق - دوچار اولمق - تابع اولمق

On dit, qu'une démarche est sujette à bien des inconvéniens بو حركت نيچه نيچه محاذيرى مستتبعدر qu'une entreprise est sujette à bien des difficultés مباشرت اولمش مادّه وافر صعوبتلرى مستتبعدر

Sujet, s'emploie aussi absolument *A.* تحت ـ محكوم ـ مطيع المحكومية *P.* زير دست اطاعت *T.* قوللقده Ainsi on dit, qu'un maître tient ses domestiques fort sujets فلان مخدوم خدمتكارلرينى غايت مرتبده تحت محكوميتده قوللنور qu'un père tient son fils de court, et fort sujet اوغلنى پك صيقيده وقوللقده طوتار

Sujet, signifie aussi, assujetti à supporter quelques charges, à payer certains droits *A.* مكلّف || Il est sujet au logement des gens de guerre عسكره قوناق ويرمك تكليفيله مكلّفدر à la taille, à telles corvées خراج وفلان وفلان سخرهلر ايله مكلّفدر

Sujet, subst. Celui qui est sujet à une autorité souveraine *A.* رعيّة pl. رعاياء *P.* زير دست *T.* رعايا || C'est un prince qui aime ses sujets رعايا پرور بر پادشاهدر Il est né sujet du roi بطن مادردن پادشاه رعاياسى اولدرق تولد ايلدى En prenant des lettres de naturalité, on devient sujet de l'État où l'on se fait naturaliser ابن بلديت براتنى تحصيل ايتمش اولنلر استقلال ايلدكلرى دولتك رعاياسندن عدّ اولنور Les soldats sont soumis à un général, mais ils ne s'appellent point ses sujets عسكرى نفراتى سركردهلرينه تابعدرلر انجق رعاياسى اسميله تسميه اولنمزلر

Sujet, signifie aussi, une personne *A.* شخص *P.* كس *T.* كمسنه || Il faut chercher un sujet pour cette place بو منصب ايچون بر شخص آراملو در

Sujet. Cause, motif, raison *A.* سبب pl. اسباب ـ وسيلة pl. وسائل *P.* بهانه ـ سررشته *T.* طوتامق || Il vous a querellé sans sujet سنكله بلا سبب منازعه ايلدى pour un sujet fort léger بر سبب خفيف ايچون منازعه ايلدى Vous ne lui avez point donné sujet فلانه بر درلو سررشته ويرمدك ـ J'ai sujet de me plaindre شكايتى موجب سببم بر درلو سبب À quel sujet avez-vous fait cela? شونى نه سببه مبنى وار در Il lui a donné des sujets de plainte فلانه بعض وسائل ايلدك شكايت سررشتهلرى ـ شكايت ويردى Voilà le sujet de leur querelle اشته سبب ـ وسيلهٔ منازعهلرى اولان مادّه بو در منازعه اولمش مادّه بو در

Sujet. Chose sur laquelle on écrit, on parle *A.* مبحث pl. ـ صدد *T.* مادّة مفاض فيها ـ مادّة مبحوث عنها ـ مباحث ـ مبحث كتاب ندر || Quel est le sujet de ce livre? مادّه بو كتابك مبحوث عنها اولان مادّهسى ندر de cette conversation? بو مذاكرهنك مفاض فيها اولان مادّهسى ندر Sujet stérile مبحث عقيم ـ مادّهٔ عقيمه difficile مشكل بر مبحث rebattu مرّة بعد اخرى تكرارلنمش بر مبحث Traiter un sujet بر مادّهنك اوزرينه بحث ايتمك

Il se dit aussi des arts *A.* مادّة || Le sujet de ce tableau est l'entrée de Notre-Seigneur dans Jérusalem بو تصويرك مادّهسى حضرت عيسى افندمزك قدس شريفه قدومى حكايهسيدر

Sujet. Objet d'une science *A.* موضوع له ـ موقوف عليه || Le sujet de la Physique, c'est le corps naturel علم طبيعياتك موضوعى جسم طبيعيدر Le sujet de la Médecine, c'est le corps humain علم طبّك موقوف عليهى بدن انساندر

Sujet. T. de Logique. C'est le terme de toute proposition, duquel on affirme ou l'on nie quelque chose *A.* مسند اليه Ainsi dans cette proposition, Le soleil est lumineux, Soleil est le sujet, et lumineux est l'attribut الشمس منير قضيهسنده شمس لفظى مسند اليه ومنير مسند در

Sujet, se dit aussi d'une personne, par rapport à sa capacité, à ses talens *A.* ذات pl. ذوات *P.* مردم *T.* كمسنه ـ آدم || L'homme dont vous parlez n'est pas un sujet capable de cet emploi ديديككك آدم اول منصبه لايق بر ذات دكلدر C'est un bon sujet خوش بر ادمدر ـ حسن الخلق بر ادمدر un digne sujet ارباب اهليتدن بر ادمدر ـ اهل ومستحق بر ادمدر — Il se dit aussi en mauvaise part, par rapport aux moeurs et à l'incapacité. Ainsi on dit, Mauvais sujet *A.* ذات فاسد الاخلاق *P.* مردم بد كيش *T.* مردم آدم يرامز *T.* Plat sujet *A.* ساقط *P.* عاجز *T.* بيباغى آدم ـ اعتبارسز بر آدم كمايه Pauvre sujet *A.* *P.* بيچاره *T.* الندن بر ايش كلمز ادم Sujet médiocre *A.* متوسّط الحال *P.* ميانه حال *T.* اورته حاللو ادم

SUJÉTION. Dépendance, état de celui qui est obligé à quelque nécessité *A.* تبعيت ـ محكوميت ـ مجبوريت *P.* فرمانبرى ـ سرفروبى ـ گرفتارى *T.* محكوملق || S'affranchir de la sujétion قيد محكوميتدن خلاص ـ قيد تبعيتدن آزاده اولمق Demeurer dans la sujétion qu'on doit aux lois قوانين واحكامه واجب الادا اولان قاعدهٔ محكوميتك رعايتنده بولمق

مداومت ایتمک Tous les soins de la vie sont de grandes sujétions عمر انسانک کافهٔ همومی عظیم وجسیم مجبوریتلر

Il est dangereux de se faire certaines habitudes, elles deviennent ensuite des sujétions در بعض عادتلره اعتیاد والفت ایتمک خطردن خالی دکلدر زیرا کیده‌رک مجبوریت صورتنی کسب ایدرلر

Tout état de sujétion est dur par lui-même هر نوع مجبوریت فی حد ذاته بر امر مشکلدر

La sujétion aux souverains est un devoir de religion ملوکه تبعیت ومحکومیت فرائض دینیه‌دندر

SUJÉTION, se prend aussi pour Assiduité *A.* مواظبة ـ ملازمة *P.* نا جدایی از نزد کس *T.* بر کمسنه‌نک یانندن آیرلمامه || C'est un homme auprès duquel il faut une grande sujétion دائما یاننده ملازمت تاماً اقتضا ایدر بر آدمدر C'est un emploi d'une grande sujétion ملازمت عظیمه‌یه محتاج بر منصبدر

SULFUREUX. Qui tient de la nature du soufre *A.* کبریتی *P.* کوکردلو *T.* کوکردی ـ کندشناک || Matière sulfureuse مادّهٔ کبریتیه Exhalaisons sulfureuses ابخرهٔ کبریتیه

SULTAN. Titre qu'on donne à l'empereur des Turcs *A.* سلطان pl. سلاطین

SULTANE. Titre qu'on donne aux filles des sultans *T.* سلطان ـ Le mère du sultan régnant s'appelle aussi Sultane والده سلطان

SUMAC, ou VINAIGRIER. Nom d'un arbrisseau *A.* سماق ـ سماق *T.* لش ـ عبرب ـ عنزب ـ سموق

SUPER. T. de Mar. Se boucher *A.* انسداد *P.* بند شدن *T.* طیقانمق On dit, qu'une voie d'eau a supé, pour dire, que l'ouverture s'est bouchée صویک کذرکاهی منسد اولدی ـ طیقاندی

SUPERBE, subst. Orgueil, présomption *A.* زهو ـ مکابرة ـ تعظم *P.* کران پشتی ـ کران سرشتی *T.* کبرلک ـ فضوللق || La superbe précipita le démon dans les enfers شیطان لعینک تعظم ومکابره‌سی نار جحیمه الفاسنه بادی اولمشدر

SUPERBE, adj. Orgueilleux, fier *A.* متعظم ـ متکبر ـ اهل الزهو والمکابرة *P.* کران پشت ـ کران سرشت *T.* کبرلو ـ فضول || C'est un homme fort superbe بغایت متکبر آدمدر Dieu résiste au superbe اهل زهو ومکابره عند الله تعالی مردود در

On l'emploie aussi pour exprimer la grandeur, la belle apparence des hommes, des animaux et d'autres objets *A.* اعلا ـ اعلا الاعلا ـ فوق الاعلا ـ احسن *P.* زیباترین ـ سخت *T.* پک کوزل ـ قیتی کوزل || Une femme superbe حسنا بر خاتون Un superbe cavalier اعلا بر فارس Un cheval superbe اعلا الاعلا بر رأس Des bijoux superbes اعلا مجوهرات un local اعلا بر موقع بارکیر Festin, habit superbe اعلا بر ضیافت یا بر لباس ـ En parlant des ouvrages d'esprit, il indique l'élévation des idées || Un discours, un poème superbe اعلا بر مقاله یا بر منظومه

SUPERBEMENT. Orgueilleusement *A.* بالتعظم ـ بالمکابرة ـ بالکبر *P.* با کران سرشتی ـ متکبرانه ـ متعظمانه *T.* فضولجه ـ فضوللق ایله || Plus on lui parle avec soumission, plus il répond superbement فلانه هر نقدر متواضعانه صحبت اولنسه بر اولقدر متعظمانه جواب ویرر

Et magnifiquement *A.* علی وجه الاعلا *P.* بزیباترین صورت ـ بالاترین *T.* پک اعلا اولدرق ـ بزیبایی || Il était vêtu superbement اعلا لباسلر ایله ملبس ایدی

SUPERCHERIE. Tromperie, fraude *A.* حیلة ـ مکر pl. حیل ـ مکاید pl. مکیدت ـ خدعة *P.* فریب ـ آل *T.* دک ـ الداتمه || Je me fiais à lui, et il m'a fait une supercherie فلانه امنیتم وار ایکن بکا بر حیله ایتدی

SUPERFÉTATION. Conception d'un foetus, lorsqu'il y en a déjà un dans la matrice *A.* علق مکرر ـ علق فوق العلق *P.* بر ـ گرفتگی مکرر *T.* کبه‌لک اوزرینه کبه‌لک || Les uns admettent la superfétation, les autres la nient علق فوق العلق خصوصنده بعضیلری مقر وبعضیلری منکر درلر

SUPERFICIE. Selon les Géomètres, c'est longueur et largeur sans profondeur *A.* صفح ـ سطح *P.* پهنایی *T.* یصیلق || La superficie des corps صفح اجرام de la terre بسیط ارض ـ صفح ارض

Dans l'usage ordinaire, c'est la simple surface *A.* وجه *P.* رو *T.* یوز || La superficie d'un champ روی صحرا

On dit figur. de ceux qui n'ont qu'une légère connaissance des choses, qu'ils ne connaissent que la superficie des choses اشیانک انجق دیش یوزینی بیلور ـ علم سطحیله بیلور ـ qu'ils s'amusent à la superficie سطحیجه تحصیل علم ایله مشغولدر دیش یوزینی آکلانلد وقعنی کچورر C'est un homme qui n'approfondit rien, il s'arrête à la superficie هیچ بر شیئک تعمقنده صرف ذهن ایتمیوب همان سطحیجه کسب وقوف اوستنکی بر وقوفه قناعت ایدر ـ ایله قناعت ایدر

Il se dit aussi de la surface des corps, considérée comme ayant quelque épaisseur *A.* صفحة خارجیة *B.* روی بیرونی *T.*

دیش یوز || Enlever la superficie d'un corps بر جسمک صفحهٔ خارجیه‌سنی رفع ایتمک

SUPERFICIEL. Qui n'est qu'à la superficie *A.* سطحی *T.* اوستنکوی ـ دیش یوزده‌کی || Cette plaie n'est que superficielle بو یاره یالکز دیش یوزده در ـ اوستنکویدر — Figur. || Connaissance superficielle اوستنکوی بیلش ـ سطحیجه وقوف

On dit aussi, Homme superficiel, pour dire, qui n'a qu'une légère connaissance des choses *A.* نتفة *P.* سبک شناس *T.* اوستنکوی بیلشلو

SUPERFICIELLEMENT. D'une manière superficielle *A.* سطحیاً ـ بوجه السطحی *P.* بر وجه سطحی *T.* سطحیجه ـ اوستنکویجه || Ce coup ne l'a touché que superficiellement آتیلان قورشون فلانه انجق سطحیجه طوقندی — Figur. Les matières ne se traitent dans ce livre que superficiellement بو کتابده مشتمل اولان ماده‌لر استنکوی اولدرق ذکر اولنور

SUPERFIN. Ce terme indique un degré supérieur de finesse dans les choses de même nature *A.* الطف ـ فوق الاعلا *P.* نیکوترین *T.* الطف لطیف ـ پک ایو || Papier superfin الطف لطیف کاغد Teinture superfine فوق الاعلا بویا

SUPERFLU. Qui est de trop *A.* زاید pl. زواید *P.* بیشتر ـ بیش از لزوم *T.* آرتق || Ces meubles, ces ornemens sont superflus بو خانه متاعلری وبو تزیینات زاید در Dépense superflue مصرف زاید

Il signifie aussi, inutile *A.* عدیم اللزوم ـ لا ینفع ـ لا طایل *P.* بیلزوم ـ بیهوده *T.* ترکلی ـ لزومسز ـ فائده‌سز || Des paroles superflues کلمات زایده ـ کلمات لا طایل

SUPERFLU, subst. Ce qui est de trop, ce qui est au-delà du nécessaire *A.* زیادة عن قدر الحاجة ـ فضلة *P.* بیش از لزوم *T.* لزومدن زیاده‌لک || Les sages ne désirent que le nécessaire, ils méprisent le superflu عارفان وعقلا یالکز لازمه خواهشکار اولوب قدر حاجتدن زیاده‌لکه رغبت ایتمزلر Le superflu n'a point de bornes قدر حاجتدن زیاده‌لکک حدّ وپایانی یوقدر On est obligé de donner le superflu de son bien aux pauvres قدر حاجتدن ـ فضلهٔ مالی فقرایه ویرمک واجبهٔ ذمتدر مالک لزومدن زیاده‌سنی ـ زائد مالی

SUPERFLUITÉ. Chose superflue; qui est de trop. V. Superflu || Éviter la superfluité des paroles dans un discours مقالده الفاظ زائده‌دن اجتناب ایتمک À quoi bon cette superfluité? بو زاید ولا طایله موجب نه On se fût bien passé de toutes ces superfluités اشبو زوائد ونوافلک مجموعندن فراغت ایتمک ممکن ایدی Il faut retrancher toutes ces superfluités بو زوائدک جمله‌سی بر طرف اولملو در

SUPÉRIEUR. Qui est au-dessus. Il est opposé à Inférieur *A.* اعلا ـ فوقانی *P.* بالا ـ بربن *T.* اوست || La région supérieure de l'air هوانک طبقهٔ علیاسی L'orifice supérieur de l'estomac معده‌نک فم اعلاسی ـ اوست آغزی — En termes de Géographie, on dit, Pannonie supérieure, Pannonie inférieure پانونیای اوست وآلت پانونیا ـ پانونیای بالا وزیر ـ اعلا واسفل مملکتی

Il se dit aussi dans le moral *A.* فائق *P.* برتر ـ بالاتر *T.* اوستون || C'est un esprit supérieur à tous les autres عقول عقول سائره‌دن ـ سائره‌نک جمله‌سندن فائق بر عقلدر اوستون

Il signifie aussi, qui est au-dessus d'un autre en sang, en dignité, en mérite, en forces *A.* فائق ـ اغلب ـ متفوق *P.* برتر ـ بلندتر *T.* اوست || Supérieur en science علم وهنر لیاقت واهلیت جهتیله غالب en mérite جهتیله متفوق Les ennemis nous étaient supérieurs en nombre دشمن وفائق عسکری عدد جهتیله بزمکیدن اغلب ایدی Notre canon était supérieur بزم طوبلر فائق واغلب ایدی

On dit, Être supérieur aux événemens, aux revers, etc. pour dire, avoir un courage à l'épreuve des événemens, etc. فلانک ثبات وجلادتی حادثات زمان ومصایب روزگار بی امانک ما فوقی اولمق

On appelle Cours supérieures, les Cours qui jugent en dernier ressort *A.* pl. محاکم عالیة *P.* عدالتخانهای والا *T.* اولو محکمه‌لر

SUPÉRIEUR. Qui a autorité, pouvoir sur les autres *A.* عالی ـ رئیس *P.* والا ـ سر افراز *T.* اولو || Officier supérieur رؤسادن بر ضابط Puissance supérieure حکومت علیا

SUPÉRIEUR, subst. *A.* رئیس pl. رؤسا *P.* سر ـ سرکرده *T.* باش || Il faut obéir à ses supérieurs کشی کندو رؤساسنه اطاعت ایتملو در Il est mon égal, non pas mon supérieur سرکرده‌م دکلدر بنم کفومدر

On appelle dans les couvents, Le supérieur, Le père supérieur, celui qui gouverne le monastère *A.* شیخ خانقاه ـ شیخ *P.* پیر ـ پیر خانگاه *T.* تکیه شیخی

SUPÉRIEUREMENT. D'une manière supérieure *A.* علی وجه

بر وجه برتری - با برتری *P.* علی طریق الافضل - التفوق *T.* اوست اولدرق || Ces deux auteurs ont écrit sur la même matière, mais l'un bien supérieurement à l'autre بو ایکی مؤلف کرچه مادهٔ واحده‌دن بحث ایتمشلر در انجق بری دیگرندن خیلی مرتبه تفوق جهتیله یازمشدر

Il signifie aussi, parfaitement *A.* علی وجه الاعلا *P.* بر وجه اعلا *T.* پک اعلا ; Il écrit supérieurement بالاترین کتابت ایدر

SUPÉRIORITÉ. Préeminence, autorité *A.* تفوق - تفضل *P.* برتری - سر افرازی *T.* اوستلق || Cette charge lui donne une grande supériorité sur beaucoup de gens عهده‌سنده اولان منصب وافر کسان اوزرینه تفوقی موجب اولور

Il signifie aussi, excellence au-dessus des autres *A.* مزیت - براعت - زیادت *P.* برتری - زیادگی *T.* اوستلق - زیاده‌لک || Supériorité de génie مزیت عقل وذکا de courage مزیت غیرت وشجاعت de mérite براعت لیاقت واهلیت de forces زیادت قوت

SUPERLATIF. T. de Grammaire, qui exprime la supériorité *A.* اسم التفضیل

SUPERPURGATION. Purgation outrée *A.* تنقیهٔ مفرطه *P.* شکمرانئ بی اندازه *T.* مبالغه ایله یورک سورمه‌سی || Les superpurgations sont dangereuses افراط اوزره تنقیه‌لر تهلکه‌لو در

SUPERSTITIEUSEMENT. D'une manière superstitieuse *A.* بالتعصب *P.* باعتقاد الباطل - متعصبانه *T.* تعصب ایله || Il y a des gens qui s'attachent superstitieusement à de certaines pratiques, à de certaines dévotions نیچه کمسنه‌لر بعض کونه مناسک وعباداته متعصبانه ربط قلب ایدرلر — Il se dit figur. de toutes les choses où l'on porte jusqu'à l'excès l'exactitude, le scrupule || Il est bon d'être exact, mais il ne faut pas s'attacher superstitieusement aux choses indifférentes هر شیده صرف دقت ایتمک لازمدر انجق بیهوده نسنه‌لره متعصبانه توغل ایتمک جائز دکلدر

SUPERSTITIEUX. Qui a de la superstition *A.* متعصب - ذاهب الی اعتقاد الباطل || Un dévot superstitieux عابد متعصب Le peuple est superstitieux عوام ناس اعتقادات باطله‌یه ذاهبدر Culte religieux عبادت با تعصب Cérémonies religieuses تعصبه مقارن اولان رسوم وتشریفات — Il se dit figur. de ceux qui pèchent par excès d'exactitude || Il est si exact, si ponctuel sur toutes choses, qu'il est presque superstitieux هر شیده انجه‌دن انجه‌یه دقتی تعصب رتبه‌سنه وارر

SUPERSTITION. Fausse croyance en fait de religion *A.* تعصب pl. تعصبات - اعتقاد باطل pl. اعتقادات باطله || Les esprits faibles sont sujets à la superstition عقول ضعیفه تعصبه مبتلادر La superstition est ennemie de la religion اعتقاد باطل دین صحیحه مخالفدر — Il se dit aussi du vain présage qu'on tire de certains accidens fortuits || Il y a de la superstition à croire qu'une salière renversée, et le sel répandu sur la table, présagent un malheur نمکدانک سفره اوزرینه دوکلمسندن تشأم اعتقاد باطلدر - ایتمک محض تعصبدر

SUPPLANTER. Faire perdre à un homme le crédit, l'établissement qu'il avait auprès de quelqu'un, et se mettre à sa place *A.* استخلاف بدفع الآخر *P.* کسی را دفع کرده بجایش شدن *T.* دفع ایدوب - بر کمسنه‌یی قایدروب یرینه کچمک || Il a supplanté son rival رقیبنی قایدروب یرینه کچدی Ils partageaient les bonnes grâces du prince, et ne travaillaient qu'à se supplanter l'un l'autre جمله‌سی مظهر حسن توجهات شاهانه ایکن کار وعمللری بری برینی قایدروب یرینه کچمک ایدی

SUPPLÉANT. Celui qui est nommé pour remplacer un fonctionnaire public, en cas de mort ou de démission *A.* خلف منصوب - خلف آجل *P.* جانشین آینده *T.* بربسینک یرینه کله‌جک یرینه کچمک اوزره نصب اولنمش خلف - خلف

SUPPLÉER. Ajouter ce qui manque *A.* اتمام - تکمیل - تکمیل النقصان *P.* بتمامی رسانیدن - اتمام کاست کردن *T.* اکسکی تماملمق - تماملمق || Ce sac doit être de mille francs, et ce qu'il y aura de moins, je le suppléerai بو طوربه‌نک ایچنده بیک غروش اولملو در نقصانی وار ایسه اتمام ایدرم Suppléer ce qui manque à un auteur بر مؤلفک کتابنده اولان نقصانی تکمیل ایتمک

Il signifie aussi, ajouter à une phrase ce qu'il y est sous-entendu *A.* اظهار اللفظ المقدر *P.* سخن مقدررا آشکارا کردن *T.* مقدر اولان سوزی آچیغه قویمق || Dans cette phrase, Il est allé à Sainte-Sophie, il faut suppléer, La mosquée de Sainte-Sophie آیا صوفیه‌یه کتدی عبارەسنده مقدر اولان جامع لفظی اظهار اولندقده عباره تمام اولور

Suppléer quelqu'un. Tenir sa place, le représenter *A.* نيابت ـ جانشينى ـ جانشين كسى شدن *P.* اقامة المقام فلان بريسينك يرينه قائمقاملق ايتمك *T.* كسى كردن

Suppléer, au neutre. Réparer le manquement, le défaut de quelque chose *A.* بدلا وضع ـ تكميل النقصان ـ تلافى النقصان ـ يرينى طوتمق *T.* بدل شدن ـ جاى چيزى گرفتن *P.* حال غيابمده || Suppléez à mon défaut يريمه بدل اولمق هر نقدر Je suppléerai à tout ce qui manquera بكا بدل اول نقصان ظهور ايدر ايسه بن تلافى ايدرم Son mérite supplée au défaut de sa naissance اهليت ذاتيدسى قصور نسبنه قصور نسبنك يرينى طوتار ـ بدل اولور La valeur supplée au nombre شجاعت قلت نفراته بدل اولور

Suppléé. *A.* مكمل ـ متمم *P.* اتمام كرده *T.* تماملنمش

SUPPLÉMENT. Ce qu'on donne pour suppléer *A.* تكملة ـ تتمة *P.* مبلغ تمامساز *T.* تماملمه || On lui a donné tant pour supplément de partage حصهٔ مقسومه‌سنك تكملدسى اولدرق فلانقدر Supplément de dot جهاز معينه‌نك نقداً شو قدر دخى ويرلدى تتمه‌سى

On dit, Le supplément d'un auteur, d'un livre, etc., pour dire, ce qu'on a ajouté pour suppléer à ce qui y manquait *A.* ذيل

SUPPLIANT. Qui supplie *A.* متضرع *P.* نيازنده ـ نيازمند *T.* يلواريجى || De fier qu'il était, il est devenu suppliant مقدما كبروغرور ايله مألوف ايكن شمدى متضرع بالاستكانه در Je l'ai vu suppliant et prosterné آياغنه صاريلوب تضرع ونياز ايلديكنى كوردم Une voix suppliante صداى ضراعتنما

Suppliant, subst. Il se dit des personnes qui supplient, et présentent des requêtes *A.* صاحب الحاجة pl. ارباب الحاجات *P.* حاجتمند ـ نيازيان pl. نيازى *T.* ديليجى || Le suppliant continuera ses prières à Dieu pour votre santé et prospérité بو حاجتمند كمينه دوام عمر وعافيت واقبالكرى دعاسنى بارگاه جناب رب العزته تقديم وابلاغدن خالى اولدجغى يوقدر

SUPPLICATION. Humble prière *A.* ضراعت *P.* نياز *T.* رجا ـ يلوارمه || Très-humble supplication كمال مسكنت واستذلال نيازوضراعت Par prières et supplications ايله اولان ضراعت مكرره ايله

SUPPLICE. Punition corporelle ordonnée par la Justice *A.* عقوبت pl. عقوبات ـ نكال ـ منكل pl. مناكل *P.* سياست *T.* اذيت ـ اشكنجه || Le supplice de la roue, de la croix چرخ وصليب اشكنجه‌سى ـ On appelle, Supplices éternels, les peines des damnés *A.* عذاب مؤبد ـ عقوبات موبدة pl.

On dit, Condamner quelqu'un au dernier supplice, pour dire, le condamner à la mort *T.* فلانك ترتيب جزاسنى حكم ايتمك

Supplice, se dit, par extension, de tout ce qui cause une vive douleur de corps *A.* الم *P.* درد *T.* درد || La goutte est un supplice نقرسك وجعى اليمدر Un supplice cruel الم شديد

Il se dit figur. de tout ce qui cause une peine, une affliction violente *A.* عذاب القلب *P.* عذاب درون *T.* اذيت ـ كوكل صيقنديسى || C'est un supplice pour moi d'entendre cet homme-là شو آدمك صحبتنى ديكلمك بكا كوره عذاب صحبتى بكا اذيت ويرر ـ دروندر

SUPPLICIER. Faire souffrir le supplice de la mort *A.* ترتيب بقتل بادافراه ـ سياست كردن *P.* مجازاة بالقتل ـ الجزا كردن *T.* اولدرمك || On a supplicié aujourd'hui trois voleurs بو كون اوچ نفر حراميلرك جزاسى ترتيب اولندى

SUPPLIER. Prier avec soumission *A.* التماس ـ ابتهال ـ تضرع بالاستكانة *P.* نيازكردن ـ نيازيدن *T.* رجا ايتمك ـ يلوارمق || Je vous supplie très-humblement كمال مسكنت واستذلال ايله سكا نياز ايدرم

Supplié. *A.* متضرع *P.* نياز كرده *T.* يلوارلمش

SUPPLIQUE. Requête qu'on présente pour demander quelque grâce *A.* عريضة *P.* نياز نامه *T.* عرضحال

SUPPORT. Ce qui soutient quelque chose *A.* مستند ـ عماد *P.* پاينداں ـ طياق *T.* پشتوان || Si vous ôtez cette colonne, la voûte tombera, car elle n'aura plus de support بو ستونى چيقاره‌جق اولور ايسه‌ك كمرك مستندى قالميوب منهدم اولدجغى دركار در

Figur. Aide, appui, soutien *A.* قوة الظهر ـ ما به الاستناد *T.* پشت وپناه ـ پشتيبان ـ تكيه گاه *P.* مدار الاستظهار بو ولد كندو || Ce fils est le support de sa famille ارقه ـ طياق خاندانندك قوة الظهريدر Je n'ai point d'autre support au monde que lui بو جهانده اول وآخر مدار استنادم فلان بر كمسنه‌نك ما به Servir de support à quelqu'un كشيدر استنادى اولمق

SUPPORTABLE. Qu'on peut supporter, souffrir *A.* قابل التحمل ـ ممكن الاستطاعة *P.* ما يطاق *T.* تاب آوردنى ـ چكيلور

طاقت کتوربلور || Je sens de la douleur, mais c'est une douleur supportable کرچه بر نوع وجع حسّ ایدرم لکن تحمّلی قابل وجعلردندر || L'humeur de cet homme-là n'est pas supportable شو آدمک مزاجی قابل تحمّل دکلدر ـ مزاجنه طاقت کتورلمز || Si cette expression n'est pas très-bonne, elle est du moins supportable بو تعبیر زیاده احسن دکل ایسه ده هیچ اولمز ایسه قابل تحمّلدر

Il signifie aussi, excusable, qu'on peut tolérer *A.* ممکن ـ جائز التجویز *P.* روا ـ روا داشته نی *T.* شایان تجویز ـ اولاغن || Cela n'est pas supportable à un homme de son âge, de sa qualité سنّ ورتبه سنده کوره بو حال کندویه روا دکلدر

SUPPORTABLEMENT. D'une manière supportable *A.* علی ما یطاق ـ علی قدر التحمّل *P.* بقدر تاب آوری *T.* طاقت ال ویره جک صورت ایله ـ کتوره بیله جک وجهله || Cela est écrit supportablement ال ویره جک صورت ایله یازلمشدر

SUPPORTER. Porter, soutenir *A.* تحمّل ـ تحمّل ـ احتمال الثقلة *P.* بار کشیدن *T.* یوک چکمک ـ یوک قالدرمق || Ces colonnes supportent toute cette maison بو ستونلر فلان خانه نک بستون یوکنی چکر || Il n'y a qu'un seul pilier qui supporte toute la voûte بو کمرک یوکنی قالدران بر تک دیرکدر

Il signifie aussi, souffrir, endurer *A.* تحمّل ـ تحامل ـ مقاومة ـ مقاسات *P.* یارا داشتن ـ تاب آوردن *T.* چکمک ـ کوج یتمک ـ طاقت کتورمک || Il supporte le froid, le chaud, toutes les injures de l'air برودت وحرارته وبالجمله شداید هوایه مقاسات ایدر ـ مقاومت ایدر || Il supporte son affliction patiemment کدر واندوهنه صبورانه تحامل ایدر || Il a plus de mal qu'il n'en peut supporter دائرهٔ تحمّلدن خارج بر وجع شدیده مبتلا در

Et souffrir avec patience *A.* صبر ـ اصطبار ـ تحمّل بالصبر *P.* با شکیبایی تاب آوردن *T.* صبرلق ایله چکمک ـ چکمک || Il y a de la charité à supporter les défauts et les infirmités de son prochain قرینه نک خطایا وتقصیراتنی صبر ایله تحمّل ایتمکده ثواب وار در || Il ne saurait supporter l'humeur, les manières de cet homme شو آدمک مزاجنی واوضاع واطوارینی چکه مز ـ تحمّلده صبری یوقدر

SUPPOSER. Admettre, par forme d'hypothèse, une chose pour vraie *A.* زعم *P.* پنداشتن ـ شمردن *T.* صایمق ـ فرض ایتمک || Je veux bien supposer que cela soit بو بویله اولدیغنی فرض ایدرم || Vous supposez une chose impossible بر امر محالی علی طریق الفرض ایراد ـ طریق الفرض ایراد ایدرسک زعم ایلدیکک ـ ایلدیکک کلام محالات قبیلندندر || Supposé فلان شیٔ فرض اولندقده || Cela supposé شیٔ محالدر || Supposé que بو بویله صایلسه ـ بو بویله اولدیغی فرض اولنسه || La chose supposée de la manière que vous dites کیفیت حال سنک دیدیککک وجه اوزره زعم اولنسه ـ فرض اولنسه || Il signifie aussi, admettre l'existence d'une chose sans en être certain || Vous supposez un fait qui est absolument faux فرض ایلدیککک شیٔ محض کذبدر

SUPPOSER. Produire pour vraie une pièce fausse *A.* عرض السند الکاذب ـ ابراز السند الکاذب *P.* سند دروغی در میان کردن *T.* ساخته سند کوسترمک || Supposer un testament, un contrat بر قطعه وصیتنامه یاخود سند کاذب ابراز ایتمک

On dit, Supposer un enfant, pour dire, vouloir le faire passer pour enfant de ceux dont il n'est pas né *A.* عزو الولد الی || On supposa un enfant pour frustrer les héritiers collatéraux فلان مواضعه نسب بالعرض جهتیله وارث اولنلری وراثتدن محروم ایتمک ایچون متوافیه مواضعهٔ بر ولد عزو ایلدیلر

SUPPOSITION. Proposition que l'on suppose comme vraie ou comme possible, afin d'en tirer ensuite quelque induction *A.* زعم *P.* پندار *T.* فرض || Dans la supposition que vous faites, il faudrait que ... بوکا دائر ایتدیککک زعمه کوره شویله اقتضا ایدر که || Il ne faut point faire de suppositions de choses qui sont contradictoirement opposées تضادّ کامل ایله ضدّیتلری آشکار اولان شیئلری فرض اولدرق بیان ـ زعم طریقیله بسط ایتمک روا دکلدر ایتملو دکلدر

Il signifie aussi, une chose controuvée et alléguée faussement *A.* زعم باطل || Voilà une étrange supposition اشته بر غریب زعم باطل || Ce qu'il dit là est une pure supposition دیدیکی کلام محض زعم باطلدر

SUPPOSITION. T. de Jurispr. Production en Justice d'une pièce fausse. V. Supposer dans ce sens.

SUPPOSITION d'enfant. V. Supposer.

SUPPOSITOIRE. Espèce de médicament en forme de cône, qu'on met dans le fondement pour lâcher le ventre *T.* شاف || Il est fort resserré, il a besoin d'un suppositoire انقباضی زیاده اولمغله

بر شافی استعمالنده محتاجدر

SUPPÔT. Celui qui est membre d'un corps, et qui y remplit de certaines fonctions *A.* معین pl. معینین *P.* همساز *T.* یماق || Le recteur et ses suppôts دار العلومك كتخداسیله معینلری

Il se dit aussi de celui qui est partisan de quelqu'un dans le mal *A.* عاون pl. عونة *P.* هوادار *T.* آیاقداش || Je ne me soucie ni de lui, ni de ses suppôts نه كندودن ونه عونه وهوادارلرندن C'est un suppôt de satan ابلیس لعینك عونهسندندر پروام وار در

SUPPRESSION. Action de supprimer. Il se dit dans toutes les acceptions de Supprimer. V. ce mot.

Suppression. T. de Méd. Defaut d'évacuation de quelque humeur *A.* احتباس *P.* پنافتگی *T.* طوتلمه || Suppression de règles, de mois احتباس حیض d'urine احتباس بول

On appelle, en termes de Palais, Suppression de part, le crime d'une femme ou d'une fille qui cache la connaissance de son enfant, ou qui le fait périr aussitôt qu'il est né, pour en dérober la connaissance *A.* كتم المولود

SUPPRIMER. Empêcher ou faire cesser de paraître *A.* منع - تحظیر *P.* یساق كردن *T.* یاساق ایتمك || On a supprimé ce livre بو كتابی یساق ایتدیلر

Il se dit aussi d'un acte, d'une pièce dont on veut dérober la connaissance *A.* كتم - اخفا *P.* پنهان كردن *T.* كیزلمك - صاقلمق || Il voulait supprimer un acte qui était contre lui علیهنده اولان بر قطعه سندی كتم ایتمك استدی Supprimer une pièce essentielle مهم بر كاغدی كتم واخفا ایتمك - صاقلمق

Supprimer. Faire passer sous silence *A.* طی - نرك الشیٔ مسكوتا *T.* در خاموشی سپردن - نگفتن - بگذاشتن *P.* ترك - عنه سكوت ایله كچورمك - براقمق || Il supprime beaucoup de circonstances qui seraient trop longues à rapporter نقل وحكایهسی طویل اولان تفصیلات كثیرهیی طی ایدر Vous rapportez tout ce qui est à votre avantage, mais vous avez supprimé telle et telle chose سكا ال ویرهجك مجموعنی نقل ایدرسك لكن فلان وفلان مادهیی مسكوت عنها ترك ایلدك

Supprimer. Retrancher *A.* حذف || Ce discours est trop long, il en faut supprimer la moitié بو حكایه بغایت طویل ودراز طی اولنمق - در بر مقداری حذف اولنمق اقتضا ایدر

Supprimer. Abolir, annuler *A.* نسخ - ابطال - الغا *P.* از میان بر گرفتن - نا بود كردن *T.* بوزمق - قالدرمق || Il n'appartient qu'au prince de créer et de supprimer des charges مناصبك ایجادی ونسخ والغاسی مادهسی انجق ملوكه مخصوصدر On a supprimé toutes les charges inutiles بیلازوم منصبلرك جملهسی نسخ والغا اولندی

Supprimé. *A.* ممنوع *P.* یاساق كرده *T.* یساق اولمش *A.* مسكوت عنه - متروك *P.* بگذاشته *T.* برافلمش *A.* منسوخ - ملغا *P.* نا بود گشته *T.* بوزلمش - قالدرلمش

SUPPURATIF. Qui facilite la suppuration *A.* منضج - مقیح *P.* ریم القیح *T.* ایرینلندیجی - ایرین باغلدیجی || Onguent suppuratif دهن مقیح

SUPPURATION. Action par laquelle les humeurs, accumulées dans une tumeur, se convertissent en pus *A.* تقیح - تقیّح *P.* ریم بستن - استنتاء *T.* ایرینلشمه - ایرین باغلمه || La suppuration se fait bien بو یاره بر وجه احسن تقیح ایتمكدهدر est abondante, louable یارهنك حال تقیحی مبذور ومحمود در

SUPPURER. Rendre, jeter du pus *A.* تقیح - تنشر *P.* ریم ریختن *T.* یاره دشیلوب ایرین - یاره ایرین دوكمك || Une plaie qui commence à suppurer تنشره باشلامش - باغلمق ایرین دوكمكه باشلامش - یاره

SUPPUTATION. Action de supputer différentes quantités *A.* حساب *P.* شمار *T.* صایی || Supputation exacte حساب صحیح La supputation d'une dépense مصرفك حسابی des temps حساب سنین وازمان Il se trompe dans sa supputation حسابنده یاكیلور Sa supputation est juste حسابی صحیحدر

SUPPUTER. Calculer, compter à quoi montent plusieurs nombres *A.* حساب - محاسبة - جمع الحساب *P.* شمردن - حاصل *T.* شماررا بستن - صایمق - یكون ایتمك || Supputez à quoi montent toutes ces sommes-là بو مبلغلرك جملهسی نهیه بالغ شو مبلغلرك یكونی نهیه بالغ - اولدیغنی حساب ایله بو جمله مبلغلری یكون ایله - اولدیغنی Il faut supputer à quoi se monte la dépense de ce bâtiment بو بنانك مصرفی مصرفنی - نه مقداره بالغ اولدیغنی حساب ایتملو در یكون ایتملو در

Supputé. *A.* محسوب - جمعاً محسوب *P.* شمرده *T.* صایلمش - یكون اولمش

SUPRÉMATIE. Droit d'être chef de la religion dominante *A.* امامت Ainsi on dit, Prêter le serment de suprématie, c'est-

à-dire, le serment par lequel on reconnaît ce pouvoir امامتک قبول واقراری بابنده یمین ایتمک

SUPRÈME. Qui est au-dessus de tout en son genre *A.* اعلا ـ عالی ـ اسنا ـ سنی ـ سامی *P.* بلند ـ والا *T.* اولو ـ یوجه || Autorité suprême مسند سامی dignité حکومت علیا ـ حکومت سنیه bonté جودت بالغه ـ جودت سامیه

Et qui termine tout *A.* اقصی ـ اقصی الغایات ـ منتها ـ المراتب *P.* بالاترین *T.* بیوک ـ اک صوک || Voilà le but suprême où il aspire اشته مطمح نظری اولان اشته مقصدک اقصی الغایاتی بو در son voeu suprême منتهای مطلوبی بو در

On dit, L'instant, l'heure suprême, en parlant de la mort *A.* آخر الساعة *P.* دم واپسین *T.* صوک ساعت Et les volontés suprêmes d'un mourant, pour dire, les dernières dispositions *A.* وصایاء اخیرة *P.* وصایای دم واپسین *T.* صوک وصیتلر ـ صوک نفسده کی وصیتلر

SUR. Qui a un goût acide *A.* مزّ ـ مزّ المذاق *P.* ترشکک ـ اکشیمسی ـ اکشیرک *T.* میخوش ـ ترش شیرین ـ خوشخور ـ Ces pommes sont sures بو الما میخوشدر

SÛR. Certain, indubitable, vrai *A.* صحیح ـ متحقق ـ محقق ـ اصح *P.* راست *T.* کرچک || C'est une chose sûre بر امر محققدر Rien n'est plus sûr بوندن اصح شیء یوقدر

SÛR. Qui doit arriver infailliblement *A.* مقرّر ـ محقق ـ غیر ـ مشکوک *P.* بیگمان ـ بی شک ـ بی اشتباه ـ نا مشکوک *T.* شبهه‌سز || Rien n'est si sûr que la mort حلول موت قدر بو بر مقرّر ونا مشکوک بر شیء یوقدر Ce profit est sûr مقرّر ومحقق بر فائده در ـ فائدهٔ مقرره در

Et qui produit ordinairement son effet *A.* صحیح التأثیر *P.* همیشه کارگر *T.* تأثیری شبهه‌سز || Le remède dont je vous parle est un remède sûr دیدیکم دوا صحیح التأثیر در

On dit, qu'un chirurgien a la main sûre, pour dire, qu'il a la main ferme dans les opérations فلان جراحک یدنده متانت وار در ـ الی محکمدر ـ Et qu'un homme a la mémoire sûre, pour dire, que sa mémoire ne le trompe jamais متانت حافظه‌سی وار در ـ Et qu'un cheval a le pied sûr ایاغی قوتلو ـ قوی القوائم بر آتدر

Être sûr, signifie, savoir certainement quelque chose *A.* یقیناً ـ صحیحاً وقوف ـ وقوف بعلم الیقین ـ یقیناً علم ـ وقوف *P.* بیگمان دانستن *T.* شبهه‌سز بیلمک ـ Je suis sûr que cela est بو بله اولدیغی یقیناً معلومدر Je suis sûr de ce que je vous dis دیدیکم ماده‌ده علم یقین ایله وقوفم وار در Êtes-vous bien sûr de ce que vous avancez سرد ایلدیککک کلامه ـ علم یقینک وارمیدر ـ علم یقین ایله وقوفک وارمیدر

On dit aussi, Être sûr de son fait, pour dire, être sûr du succès d'une entreprise اصابت فعلنده برکمسنه‌نک جزم ویقینی حرکتی اصابته مقرون اوله‌جغنه شک وشبهه‌سی ـ اولمق اولمامق

SÛR. En qui on peut se fier *A.* امین ـ موثوق الحال ـ معتمد ـ مؤتمن *P.* شایان ـ باور کردنی ـ امنیت داشتنی ـ شایان امنیت *T.* امنیت آدم ـ اینانیلەجق || C'est un ami sûr بر دوستدر ـ معتمد ـ امین Il un valet بر خدمتکار در ـ Il signifie aussi, assuré, certain || Il est sûr de lui فلان کس فلاندن امیندر ـ Et où l'on est en assurance, où l'on est sans danger امیندر || Les chemins sont sûrs یوللرده امنیت وار در ـ یوللر امیندر Ce vaisseau est sûr خوف خطردن امین بر کمیدر Ce port est sûr محفوظ لیماندر ـ خطردن امین بر لیماندر Mettre un homme en lieu sûr فلانی امین ومحفوظ محلده وضع ایتمک

SÛR. Dont on peut se servir sans danger *A.* قوی ـ متین ـ محکم *P.* پایدار *T.* صاغ || Cette planche est sûre قوی بر تخته در Cette échelle est sûre محکم ـ متین بر نردباندر

On dit aussi, que le temps n'est pas sûr, pour dire, qu'il y a apparence qu'il deviendra bientôt mauvais هوا صحیح دکلدر ـ صاغ دکلدر ـ پایدار دکلدر

À coup sûr. Immanquablement, infailliblement *A.* لا محالة ـ البتّ ـ علی ایّ حالٍ *P.* بهمه حال *T.* شبهه‌سز ـ البتّ || Vous le trouverez à coup sûr فلانی البتّ بوله‌جقسک

SUR. Préposition de lieu *A.* علی *P.* بر *T.* اوزره || Sur la terre یر اوزرنده ـ بر زمین ـ علی الارض Sur le haut d'une maison خانه‌نک طامی اوزرنده Sur mer et sur terre علی البرّ والبحر ـ بر زمین ودریا ـ یر ودکز اوزرنده

Il se dit aussi par rapport à la situation des choses dont on parle || Cet hôtel ouvre sur deux rues بو قوناغک ایکی زوقاق اوزرنده قپوسی وار در Cet appartement donne sur le jardin بو دائره باغچه اوزرینه ناظر در

Et en parlant des choses dont on paye l'entree, et de toute sorte d'imposition || Les impositions sur le vin خمر اوزرینه طرح

اولنان ویرکولر Les subsides qu'on lève sur le peuple خلق اوزرینه طرح اولنان امدادیه رسمی

Sur, sert aussi à marquer, ce qui est au-dessus *A.* فوق *P.* بر بالا ـ بالا *T.* اوزرنده ـ اوستنده || Les globes célestes qui roulent sur nos têtes فوق رؤسمزده دوران ایدن افلاک

Sur. Tout proche *A.* قریباً *P.* نزدیک *T.* قربنده || Les villes qui sont sur la Seine فلان نهرک قربنده کائن بلاد وامصار ـ فلان نهرک اوزرنده Une maison sur le grand chemin جاده اوزرنده ـ جاده قربنده اولان خانه

Sur, s'emploie aussi en plusieurs autres façons de parler || Je me décharge de cette affaire sur vous عهده‌مده اولان مصلحتی سنک اوزرکه آتارم Le sort tomba sur lui قرعه فلانک فلانه دوشدی ـ اوزرینه دوشدی Quand le malheur est sur quelqu'un ادبار بر کمسنه‌نک اوزرینه دوشنجه Marcher sur les traces de ses ancêtres کندو آبا واجدادینک اثری اوزرینه یوریمک

On dit, Prendre quelque chose sur sa conscience, pour dire, charger sa conscience de quelque chose بر کمسنه فلان شیئده ـ بار مسئولیتی نفس مخطره‌سی اوزرینه تحمیله راضی اولمق Et prendre sur soi l'événement d'une affaire بر مصلحتده ظهوری ملحوظ اولان حسن وقبحی اوزرینه آلمق — Et qu'un homme prend trop sur lui, pour dire, qu'il se charge de trop de soins, de trop d'affaires دوش استطاعتنده ـ چوق شیء در عهده ایدر ـ چوق یوک تحمیل ایدر — Et prendre sur soi, pour dire, retenir sa colère, prendre patience التزام ـ ضبط نفس ایتمک صبر ایتمک

Sur. Dans ou À. *A.* فی *P.* بـ ـ در *T.* ده || Écrivez cela sur votre livre بونی دفترنده قید ایله Il l'a mis sur son testament بونی وصیتنامه‌سنده درج ایلدی Cet imprimeur a mis deux ouvriers sur la même feuille بو بصمه‌جی بصدردیغی کتابک هر طبقه‌سنه ایکیشر بصمه‌جی تعیین ایلدی

Sur. Vers, durant *A.* عند *P.* در اثنا ـ در *T.* اثناسنده ـ اوزرنده || Il vint sur l'heure du dîner اویله طعامنک وقتی اوزرینه کلدی Sur l'aube du jour انفلاق فجر اثناسنده Sur ces entrefaites بو حالاتک وقوعی اثناسنده Sur la fin de l'hiver اواخر شتا اثناسنده

On dit, Sur toutes choses. V. Surtout.

SURABONDAMMENT. Plus que suffisamment *A.* بالغاً ما بلغ ـ مع زیادة *P.* با فزونی ـ بسا بس *T.* زیاده‌سیله ـ بول || Jésus-Christ a satisfait surabondamment pour tous les hommes حضرت عیسی جملهٔ بنی آدمی بالغاً ما بلغ مظهر فیض بی‌پایان ایلدی

SURABONDANCE. Très-grande abondance *A.* غزارت ـ بذارت ـ سبوغ *P.* افزونی ـ فراوانی ـ بسیاری *T.* بوللق ـ چوقلق || Surabondance de grâces سبوغ فیوضات ربّانیه de toutes sortes de biens هر نوع اموالک غزارت وبذارتی

SURABONDANT. Qui surabonde *A.* غزیر ـ کثیر وبذیر ـ متزاید *P.* فراوان ـ بسا ـ افزون *T.* بول ـ چوق ـ آرتق || Pour preuve surabondante de son bon droit, il allègue... حقنی اثباته مداراوله‌جق دلیللردن آرتق بر دلیل اوله‌رق دیر که Une grâce surabondante فیض سابغ ربّانی

Il signifie aussi, superflu *A.* زاید pl. زواید *P.* افزون *T.* آرتق ـ زیاده || Vous avez fait déjà entendre ce que vous vouliez dire, ce que vous ajoutez est surabondant دییه‌جککی کرکی کبی تفهیم ایلدک آندنصکره ایتدیکک علاوه‌لر زائد در

SURABONDER. Être très-abondant *A.* بالغاً ما بلغ ـ تکثر ـ تزاید غزیراً وکثیراً *P.* فراوان بودن ـ افزون بودن *T.* بول اولمق ـ ارتوق اولمق || Le public est rassasié de vers français; nos journaux en surabondent فرانسز اشعارندن خلقه غنا کلمشدر زیرا تقویم وقایع اوراقنده آنلرک غزارت وبذارتی درکار در Où le péché abondait, la grâce a surabondé اثم ومعصیت کثرتده اولدیغی یرده فیضان رحمت ربّانیه برقات دخی متزاید وافزون اولمشدر

SURACHETER. Acheter une chose plus qu'elle ne vaut *A.* مبایعة بالغلاء ـ اشترای بالغالی *P.* افزونتر از بها خریدن *T.* دکرندن زیاده بها ایله صاتون آلمق

SURANNATION. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Lettres de surannation, qui sont des lettres qu'on obtient pour rendre la force et la validité à celles qui sont surannées *T.* ییللنوب حکمی کچمش براتک تجدیدینی حاوی امر عالی

SURANNER. Avoir plus d'un an de date. Il se dit des lettres de chancellerie *A.* ازمان *P.* پارینه سال شدن *T.* ییللنمق || Il a laissé suranner ses lettres, il ne peut plus en faire usage یدنده اولان اوامر ییللنوب حکملری کچمکله ایشنه یرامز

Surannée. *A.* مزمن ـ مزمن التاریخ *P.* پارینه ـ پارینه سال ـ گذشته سال *T.* ییللنمش ـ ییللنوب حکمی کچمش || Vous

ne pouvez pas vous servir de ces lettres, elles sont surannées اشبو تاریخلری ـ اوامر ایشکه یرامز زیرا تاریخلری مزمندر یاللنوب حکملری کچمشدر

Il se dit aussi de certaines choses qu'on regarde comme déjà vieilles *A.* عتیق ـ مزمن *P.* کهنه ـ کهنسال *T.* کهنه‌لنمش ـ اسکیمش || Cet habit est un peu suranné بو ثوب نوعما عتیقدر Une mode surannée اسکیمش بر نوع رسم وآیین Une façon de parler surannée تعبیر پارینه ـ تعبیر عتیق

SUR-ARBITRE. Celui qu'on choisit, pour décider une affaire, quand les arbitres sont partagés *A.* حَکَم منصوب علی الحَکَم ـ حَکَم علی الحَکَم || On leur a donné deux arbitres et un sur-arbitre دعوالرنده ایکی نفر حَکَم اوزرینه بر حَکَم دخی نصب وتعیین اولندی Si nos arbitres ne peuvent s'accorder, nous prendrons un tel pour sur-arbitre دعوامزی رؤیت ایدن حکملر متفق الآرا اولمدقلری حالده اوزرلرینه فلان کشی‌یی حکم علی الحکم اولمق اوزره نصب ایدرز

SURBAISSÉ. Il se dit des voûtes et des arcades qui ne sont pas en plein cintre, mais qui vont en s'abaissant par le milieu *A.* مصفّح *P.* پهناور *T.* بصتم || Une voûte surbaissée بر قبّهٔ مصفّح

SURBAISSEMENT. Quantité dont une arcade est surbaissée *A.* تصفیح *P.* پهنایی *T.* بصتملق

SURCHARGE. Nouvelle charge ajoutée à une autre *A.* زبیر ـ فضلة ـ الحِمل ـ علاوة الحمل *P.* سربار ـ بار ـ فزونیٔ بار *T.* زلبر ـ یوکت ـ آرتق یوکت ـ آرتغی ; Ce cheval est bien chargé, il ne lui faut point de surcharge بو دابّه خیلیجه یوکلو اولمغله زلبره حاجت یوقدر Cette surcharge l'accablera شو علاوهٔ بار کسر ظهر استطاعتنه باعث اولهجقدر — Figur. || Il avait déjà de la peine à subsister, et pour surcharge il lui est survenu deux enfans نفقهٔ لازمه‌سنی تدارکده عجزی درکار ایکن علاوهٔ بار اولمق اوزره ایکی چوجوغی دخی دنیایه کلمشدر C'est une grande surcharge à un homme qui était déjà accablé de douleur بو کیفیّت زیر ثقلت اندوه وملالده اولان بر کشی‌یه کوره بر سربار گراندر

SURCHARGER. Charger trop *A.* ایقار ـ اثقال بالزیادة ـ تحمیل ـ الحِمل علی الحِمل ـ تزیید الحِمل *P.* بار بر بار نهادن ـ بار افزاییدن *T.* یوکت اوزرینه یوکتمک ـ یوکلتمک ـ چوق یوکت ایله بصدرمق ـ پک یوکلتمک ; Vous avez surchargé ce cheval, il ne saurait aller بو دابّه‌نک اوزرینه تزیید حمل ایلدیککزدن یوریه‌میه‌جکدر Ce mur est surchargé بو دیوار زیاده‌سیله اثقال اولندی ـ دیوار پک یوکلیدر

Il se dit aussi en parlant d'une excessive imposition de deniers *A.* تحمیل الحمل فوق الطاقة ـ اثقال فوق التحمّل *P.* بیرون از یارا بار زدن ـ ببار طاقتشکن بیزار کردن ـ بار طاقتگداز تحمیل کردن *T.* اغر یوکت ایله یوکلتمک ; On a surcharge cette province بو مملکتی بار تکالیف طاقتشکن ایله یوکلتدیلر ـ بو مملکته فوق الطاقه بار تکالیف تحمیل اولندی ـ بو مملکتی اغر یوکلر ایله یوکلتدیلر

On dit, qu'un homme est surchargé de travail, d'affaires بار اشغال کثیره ایله محمول بر آدمدر ـ Et en parlant d'un homme qui mange beaucoup, qu'il se surcharge l'estomac معده‌سنی پک یوکلدر ـ زیاده‌جه تحمیل ایدر

Surchargé. *A.* محمول بحمل الثقیل ـ محمول بالزیادة ـ محمول فوق الطاقة *P.* بار نهاده ـ باربر بالای بار ـ بر او بار پک یوکلنمش ـ پک یوکلو *T.* گران نهاده

SURCHAUFFURES. T. de forge. Pailles ou défauts qui se trouvent dans l'acier *A.* وقرة pl. وقرات *P.* اثر رخنه *T.* صنقاق

SURCROISSANCE. Ce qui croît au corps au-delà de la nature *A.* لحم زاید pl. لحوم زایدة *P.* گوشت افزوده *T.* آرتق ات فبارغی

SURCROÎT. Augmentation, ce qui est ajouté à quelque chose *A.* زیادة pl. زیادات ـ ستزاد ـ علاوة ـ ضمیمة pl. ضمایم *P.* فزونی *T.* آرتق ـ آرتقلق ـ زیاده‌لک || Grand surcroît ضمیمهٔ جسیمه Surcroît de munitions, de provisions فضلهٔ مهمّات وذخایر Pour surcroît d'appointement, on lui donna . . . علوفه‌سنه زیادهٔ علوفه اولمرق ـ ضمیمه اولمرق شوقدر اقچه ویرلدی Ils n'étaient que quatre, il en arriva deux autres de surcroît مقدّما یالکز ایکی کشی موجود ایکن فضله اولمرق ایکی نفر دخی کلدی Par un surcroît de malheur, il est arrivé que . . . ضمیمهٔ نکبت اولمرق شو ایش دخی ظهور ایلدی Par surcroît de bonheur, il lui est échu une succession à laquelle il ne pensait pas علاوهٔ بختیاری واقبال اولمرق نامولی اولمیان بر میراث کندویه اصابت ایلدی

SURCROÎTRE. Il ne se dit guère que de la chair qui vient dans les plaies, et en plus grande abondance qu'il ne faudrait *A.* زاید *P.* نبوت ـ افزونتر رویبدن *T.* آرتق اولمرق بتمک || Il faut faire manger la chair qui surcroît en cette plaie بو جراحتده

زاید اولدرق نابت اولان اتی آشندرمق اقتضا ایدر

SURCROITRE, à l'actif. Accroitre au-delà des bornes *A.* تزييد *P.* افزانيدن *T.* آرتورمق ـ زیاده‌لندرمك ‖ Il ne faut pas surcroitre le prix des marchandises اموالك بهاسنی آرتورملو دكلدر

SURDENT. Dent qui vient hors de rang sur une autre *A.* سن زایده pl. اسنان زایده *P.* دندان بر دندان آمده *T.* آرتق دیش

SURDITÉ. Perte totale de l'ouie *A.* وقر ـ صمم *P.* ناشنوایی *T.* صاغرلق

Et grande diminution de l'ouie *A.* ثقل ـ استكاك الاذن *P.* گرانگوشی *T.* قولاق آغرلغی الاذن

SURDORER. Dorer doublement *A.* مكرراً تذهیب *P.* بار دیگر بر فات دخی یالدزلمق *T.* زر اندودن

SURDORÉ. *A.* مكرراً مذهب *P.* بار دیگر زر اندوده *T.* بر دخی یالدزلنمش

SUREAU. Arbre plein d'une substance moelleuse *A.* خمان *P.* مرور آغاجی *T.* شبوقد

SÛREMENT. En sûreté *A.* بالامن ـ آمناً *P.* بی بیم خطر *T.* امین اولدرق ‖ De l'argent placé sûrement امین محلده ‖ Vous pouvez marcher sûrement par-là اول وضع اولنان اقچه امنیت ایله ـ طرفدن امناً کیده بیلورسك

Il signifie aussi, certainement *A.* فی الواقع ـ واقعا ـ محققا *P.* بی گمان ـ درست *T.* حقیقتده ‖ Cela est sûrement arrivé comme on le dit بوشی دیدکلری کبی حقیقتده واقع فی الواقع دیدکلری کبیجه ظهور ایلدی ـ اولدی

SURENCHÈRE. Enchère qu'on fait au-dessus d'une autre enchère *A.* علی المزایدة *P.* مزایدة افزایش بها بر افزایش *T.* اوزرینه آرتورمه ‖ Il a fait une surenchère sur moi بنم اوزریمه آرتوردی ـ ایتدیکم آرتورمه اوزرینه آرتوردی

SURENCHÉRIR. Faire une surenchère *A.* تزييد علی المزایدة *P.* برتر افزانیدن *T.* ایتدکلری آرتورمه اوزرینه آرتورمق ‖ Un tel avait pris cette ferme, un autre est venu surenchérir فلان کشی بو مالکانه‌یی التزام ایتمشیکن آخر برکمسنه کلوب آرتوردی

SURENCHÉRI. *A.* مزداد علی المزایدة *P.* برتر افزانیده *T.* اوزرینه آرتورلمش

SURÉROGATION. Il se dit proprement de ce qui est au-delà de la profession religieuse *A.* نافلة pl. نوافل ‖ Les préceptes sont d'obligation étroite, les autres choses sont de surérogation احکام شریفه فرائضدن وماعداسی نوافلدندر Les faux dévots aiment mieux faire des oeuvres du surérogation, que de satisfaire à celles qui sont d'obligation متعابدین ادای فرایضدن زیاده نوافله رعایت ایتمك استرلر

Il se dit aussi en parlant de ce que l'on fait au-delà de ce qu'on avait promis *A.* فضلة *P.* افزونتری *T.* آرتق ‖ Non seulement il a fait ce qu'il a promis, mais par surérogation il a fait encore telle chose وعدینی ادا ایلدیکندن ماعدا فضله اولدرق شونی دخی ایتدی

SURÉROGATOIRE. Qui est au-delà de ce qu'on est obligé de faire *A.* نافلة ـ زاید عن الواجب *P.* آنکه بیش از واجبه *T.* ذمتده واجبه زیاده اولان ‖ Oeuvres surérogatoires واجبدن زیاده اولان ـ نوافلدن اولان اعمال ‖ Cela est surérogatoire زاید عن الواجب اولان بر شیدر

SURET. Diminutif de Sur *A.* بین الحامض والحلو *P.* میخوشچه ـ ترشكچه *T.* اکشیمتراق ‖ Ce fruit est suret میخوشچه بر میوه در

SÛRETÉ. État de celui qui est à l'abri de tout danger *A.* امن ـ امنیت ـ امن وامان *P.* از خطر آزادگی *T.* امینلك ـ ‖ Grande sûreté امنیت عظیمه قورقوسزلق pleine et entière امنیت کامله ‖ Pourvoir à sa sûreté نفسه مدار اولدجق امنیت اسبابی تدارك ایتمك ‖ Dormir en sûreté امنیت بال ایله اویومق ‖ Il n'y pas de sûreté en ce lieu-là اول محلده امنیت یوقدر ‖ La sûreté publique est bien etablie امنیت حال عباد رابطه پذیر استقرار اولمشدر

On dit, Lieu de sûreté, pour dire, lieu d'asyle, lieu où l'on n'a rien à craindre *A.* مأمن ـ دار الامان *P.* جای امان *T.* امین یر ـ امنیت یری ‖ Être en lieu de sûreté جای اماننده اولمق

Et mettre un homme en lieu de sûreté, pour dire, le mettre en prison, s'assurer de sa personne *A.* حبس *P.* درزندان کردن *T.* امین یرده آلیقویمق ـ حبس ایتمك

On dit, qu'une chose ne se peut faire en sûreté de conscience, c'est-à-dire, sans blesser la conscience فلان شیئی نفس مخطره مأمون الحال اولدرق ایشلمك ممکن دکلدر

SÛRETÉ. Précaution que l'on prend dans les affaires, et qui met à l'abri de la tromperie *A.* وسیلة الامنیة pl. وسایل الامنیة ـ مدار ـ الوثوق والامنیة ‖ Quand il fait une affaire, il prend toutes les

sûretés possibles برابسه تصدّى ايتمكك مراد ايدنجه ممكن الحصول اولان كافهٔ وسايل امنيتى استحصال ايدر Je veux avoir mes sûretés يعنى مدار وثوق وامنيت اولەجق اسبابك يدمده بولنمسنى استرم

On appelle Places de sûreté, les places qu'un prince donne ou retient pour l'exécution d'un traité بر وجه امانت ويريلان وياخود آليقويلان قلعەلر

SURFACE. Superficie, le dehors d'un corps *A.* وجه *P.* رو *T.* يوز || Surface plate بتّى يوز - روى پهن - وجه مصفّح unie دوز يوز - روى هموار - وجه املس concave وجه مقعّر La surface de la terre, de l'eau وجه ارض وما

SURFACE, se dit aussi, quand on ne veut parler que de ce qui est extérieur et visible, sans aucun égard à ce qui ne paraît point *A.* ظاهر - لوح ظاهرى *P.* روى بيرونى *T.* ديش يوز || Il faut savoir aller au-delà de la surface ظاهرك ما وراسنه ديش يوزك اوتەسنى - وارەجق طريقنى بيلملو در Cela présente une belle surface, et rien de plus بو شينك يالكز لوح ظاهريسى لطيف المنظر در آندن زياده بر درلو فضيلتى يوقدر

SURFAIRE. Demander plus qu'il ne faut d'une chose qui est à vendre *A.* مغالات *P.* بهاى افزون طلبيدن *T.* آشورى بها دكرندن زياده بها استمك - استمك || Les marchands surfont ordinairement تجّار طائفەسى صاتيلەجقماللرينه عادتا دكرندن زياده بها استرلر

SURFAIX. Sangle de cheval qui se met sur les autres sangles *A.* حزام فوقانى *P.* زبر تنگ - برتربن *T.* اوستندەكى طپقور - قولانى

SURGEON. Rejeton qui sort du tronc, du pied d'un arbre *A.* فرخ - افراخ *P.* ستاك - مساك *T.* فليز || Cet arbre n'a point poussé de rameaux, il en est seulement sorti quelques surgeons بو آغاج دال وبوداق سورميوب يالكز بر قاچ فليز ويردى

SURGEON D'EAU, se dit d'un petit jet d'eau qui sort de terre ou d'une roche *T.* بر فشقرق صو

SURGIR. Arriver, aborder *A.* وصول الى المرفا - وصول الى الساحل *P.* بدر بايند رسيدن - رسيدن *T.* كمى ارفا ليمانه يناشمق - واصل اولمق || Surgir à bon port سلامت ايله ليمانه يناشمق

SURHAUSSEMENT. Action de surhausser. V. Surhausser. — Et état de ce qui est surhaussé, mis à plus haut prix *A.* ترقّى تزايد الاسعار - الاسعار *P.* زيادگى بها - فزونى بها *T.* بهايه چيقمه - بها آرتمقلغى || Le surhaussement des espèces fut une des fautes de ce prince بو پادشاهك ايتديكى خطايا وتقصيراتك برى اجناس سكەنك ترقّى اسعارينه رخصت ويرمسيدر Le surhaussement des marchandises تزايد اموالك اسعارى

SURHAUSSER. T. d'Archit. Élever plus haut *A.* اعلا - ترفيع *P.* بلندبدن *T.* يوكسلتمك || Cette voûte est surhaussée بو قبّه ترفيع اولندى

SURHAUSSER. Mettre à plus haut prix ce qui était déjà cher *A.* اعلا - تزييد الثمن *P.* بهارا افزانيدن - بهارا گرانتر كردن *T.* بهايه چيقارمق - بهايى زيادەيه چيقارمق - صاتيلەجق مالنك || Il a surhaussé sa marchandise آرتورمق بهاسنى زيادەيه چيقاردى

SURHAUSSÉ. *A.* مرفوع - مستعلى *P.* بلنديده *T.* يوكسلنمش *A.* مغلا - غالى *P.* افزانيده *T.* بهايش - بهايه چيقمش

SURHUMAIN. Qui est au-dessus de l'humain *A.* فوق البشرية - خارج من حدّ البشر *P.* بيرون از حدّ مردم *T.* آدملق حدّندن چيقمش || Une taille surhumaine فوق الحدّ البشر بر قامت

SURINTENDANCE. Inspection générale au-dessus des autres *A.* نظارت مطلقة *P.* سر نگهدارى *T.* باش ناظرلق || Il a la surintendance des vivres ذخاير اوزرينه نظارت مطلقەسى وار در — Il se dit aussi de la charge du surintendant || La surintendance des finances, des bâtimens اموال ميريەنك وامور ابنيەنك نظارت مطلقەسى خدمتى - ابنيەنك نظارت مطلقەسى

SURINTENDANT. Qui a l'intendance de quelque chose au-dessus des autres *A.* ناظر مطلق *P.* سر نگهدار *T.* باش ناظر

SURLENDEMAIN. Le jour qui suit le lendemain *A.* يوم بعد الغد - عقيب القابل *P.* پس فردا *T.* ديگر روز - ايرتەنك صكرەسى كونى - ايرتەسى كونى

SURMENER. Il se dit des bêtes de somme, pour dire, les excéder de fatigue *A.* اتعاب بالمبالغة - تطليح *P.* سخت بيتاب - سخت در ماندە كردن - كردن *T.* يك يورمق || Surmener un cheval آتى يك يورمق

SURMENÉ. *A.* متعب بالمبالغة - طليح *P.* سخت در ماندە *T.* يك يورلمش - يك يورغون

SURMONTER. S'élever au-dessus, franchir *A.* صعود - صعود على بر - اوتهسنه چيقمق *T.* بالا بر بالا شدن *P.* فوق الرأس شيئك تپهسندن يوقارى چيقمق || Il faut secourir ce pauvre homme, l'eau le surmonte بو بيچارهنك امدادينه يتشملو در زيرا صو تپهسندن يوقارى چيقار Au déluge l'eau surmonta de quinze coudées les plus hautes montagnes وقت طوفانده صو اك يوكسك طاغلرك تپهلرندن اون بش ذراع مقدارى يوقارى چيقدى Quand l'huile est mêlée avec l'eau, l'huile surmonte toujours زيتون ياغى صوايله قارشدرلديغى حالده صويك يوقاريسنه چيقار

Figur. Vaincre, dompter *A.* غلبة *P.* غالب شدن - ظفر يافتن *T.* اوست كلمك - يكين اولمق || Surmonter ses ennemis دشمنه غالب كلمك - اوست كلمك tous les obstacles, toutes les difficultés جميع موانعه وبالجمله صعوبتلره غلبه اينمك Surmonter sa colère غيظ وكيندسنه غلبه ايتمك Se surmonter soi-même نفسنه غلبه ايتمك

Il signifie aussi, surpasser, et ne se dit en ce sens, que quand il y a une espèce de concurrence de combat *A.* تسابق - سبق - مسابقة *P.* تقدم - پيش گذشتن *T.* ايلرو كچمك || Il a surmonté tous ses concurrens كندوسيله همخواه اولنلرك جملهسنه مسابقت ايلدى

Surmonté. *A.* متصاعد على *P.* بر آمده *T.* يوقارى چيقمش متسابق *A.* پيش گذشته *P.* ايلرو *T.* مغلوب *A.* ينلمش *T.* كچمش

SURMONT. Vin tiré de la cuve sans avoir été pressuré *A.* سلافة *P.* شيره *T.* شيره

SURNAGER. Se soutenir sur la surface d'un fluide *A.* طفو - غفو *P.* بر روى آب ماندن *T.* صويك يوزنده طورمق - منتار || Le liége surnage sur l'eau صويك اوزرينه يوزمك صويك اوزرنده طورور Quand on met de l'huile dans l'eau, l'huile surnage صو ايچنه زيتون ياغى وضع اولنسه زيتون ياغى اوزرنده طورور

SURNATUREL. Qui est au-dessus des forces de la nature *A.* فوق الطبيعة - ما وراء الحدود الطبيعة *P.* بالاتر از حد *T.* طبيعى حد طبيعيدن اوستون || Effet surnaturel فوق الطبيعة بر فضيلت Vertu surnaturelle فوق الطبيعه بر اثر La grâce est un don surnaturel فيض ربانى ما وراء حدود طبيعت اولان بر موهبهٔ الهيّة در

Il signifie aussi, extraordinaire *A.* ما وراء العقل *P.* بيرون ماوراء عقل *T.* از دائرهٔ عقل عقلى كچر || Un bonheur surnaturel بوچوجوغك Cet enfant a un esprit surnaturel بر كونه سعادت اولان - ذهن وذكاسى ما وراء عقل اولان احوالدندر On appelle Verités surnaturelles, les verités que l'on ne connait que par la foi ما وراى عقل بشر اولان حقايق ايمان

SURNATURELLEMENT. D'une manière surnaturelle *A.* بصورة حد طبيعيدن *T.* بروجه بالاتر از حد طبيعى *P.* فوق الطبيعة || خارج صورت ايله Cela ne se peut faire que surnaturellement بو شئ انجق فوق الطبيعى بر صورت ايله اوله بيلور

SURNOM. Le nom ajouté au nom propre d'une personne *A.* لقب pl. القاب *P.* پاچنامه - ورنام *T.* لقب || Scipion eut le surnom d'Africain فلان كشى افريقى لقبيله ملقب اولمشدر

SURNOMMER. Ajouter une épithète au nom d'une personne *A.* تلقيب *P.* پاچنامه خواندن - ورنام نهادن *T.* لقبلمك - لقب قويمق || Ce grand capitaine fut surnommé le Conquérant بو جنكاور نامدار جهانگير لقبيله تلقيب اولندى

Surnommé. *A.* ملقب *P.* ورنامدار *T.* لقبلو - لقبلنمش

SURNUMÉRAIRE. Qui est au-delà du nombre déterminé *A.* فوق العدد المحدود - زايد على عدد المحدود *P.* بيشتر از شمار معين - افزونتر ازشمار محدود *T.* صاييدن آرتق || Il a été reçu surnuméraire dans cette compagnie بو جماعتك ايچنده عدد محدود ومعيندن زايد اولدرق قبول اولندى

SURPASSER. Excéder, être plus haut, plus élevé *A.* تفوق - ترفع - تجاوز القد *P.* بالاتر بودن *T.* يوكسكلكده كچمك - يوكسكلكده آرتق اولمق || Cela surpasse la muraille de deux pieds بو شئ ديوارك قديني ايكى آرشون قدر تجاوز ايدر Il est plus haut que lui, il le surpasse de toute la tête فلانك قامتندن زياده درباشى بسبتون آدن تفوق ايدر قامتى

Figur. Être au-dessus de quelqu'un *A.* تفوق - امتياز *P.* برتر بودن - سر افراز بودن *T.* كچمك - فائق وممتاز اولمق || Il les surpasse tous en science علم ومعرفت خصوصنده جملهيه en richesses مال وثروت خصوصنده جملهيه تفوق ايدر فائقدر - On dit, qu'un homme s'est surpassé lui-même, pour dire, qu'il a beaucoup mieux fait qu'à son ordinaire عادت مألوفهسندن بر قاچ قات زياده فائق اولدى

Surpasser. Excéder les forces, l'intelligence *A.* تجاوز الحد خروج من حد الاقتدار - تجاوز الحدود الاستطاعة - الطاقة

P. بیرون از یارا - بیرون از دائرهٔ طاقت بودن T. بودن || کوج یتمامک Cet effort surpasse mon courage بو زورلمه دائرهٔ طاقتمدن خارجدر Cette science supasse mon esprit بو علم حدود عقل وشعورمدن خارجدر Cela surpasse ma portée دائرهٔ اقتدارمدن خارجدر Cette dépense surpasse mes moyens بو مصرف حدود اقتدارمی تجاوز ایدر

SURPASSER. Causer un étonnement qui confond les idées A. ایراث مبهوت وحیران T. حیرت بخشیدن P. البهت والحیرة || Cet événement me surpasse بو حادثه بکا ایراث بهت وحیرات ایدر

SURPASSÉ. A. متفوق - مترفع P. بالاتر T. یوکسکلنمش A. متجاوز P. کچمش T. سر افراز - برتر P. ممتاز - فائق T. کوج یتمز بیرون از یارا

SURPAYER. Payer au-delà de la juste valeur A. اداء فوق ثمن المثل - اداء بالغلا P. بیشتر بها دادن T. دکرندن آرتق || Cette étoffe - là ne vaut pas davantage, c'est la surpayer que d'en donner tant بو قماش زیاده دکمز اول مقدار ویرلسه فوق ثمن المثل ادا اولنمش غالی بها ایله آلنمش اولور - اولور دکرندن زیاده ویرمک - ویرمک

Il signifie aussi, payer à une personne au-delà de ce qui lui est dû A. اداء بالغاً ما بلغ - اداء مع زیادة P. بیشتر دادن T. زیاده اقچه ویرمک || Vous êtes surpayé par-là بو وجهله اقچه‌کز بالغاً ما بلغ ادا اولنمشدر Je ne vous donnerai pas davantage, vous êtes surpayé سکا آرتق ویرمم مع زیادة حقکی ادا ایتمش اولدم

SURPEAU. Épiderme. V. ce mot.

SURPLOMB. Défaut de ce qui n'est pas à plomb A. زیغان - میل عن المطمار - میل عن الاستقامة - عن الاستوا P. وریبی T. چرپیدن فاچلق - طوغریلقدن صاپقلق || Ce mur est en surplomb, il penche بو دیوارك مطمارندن صاپیق اولمغله بو دیوار چرپیسندن - زیغانی تقریبیله برطرفه میلی وار در

SURPLOMBER. Être hors de l'aplomb A. تزایغ عن المطمار - میل عن الاستوا P. وریب بودن T. چرپیدن صاپمق - طوغریلقدن قاچق اولمق || Ce mur surplombe بو دیوار چرپیدن صاپقدر

SURPLUS. Ce qui reste, l'excédant A. فضلة - زیادة P. فزونا T. آرتان - آرتق || Je vous quitte le surplus فضلەسنی سکا ترك ایدرم Vous me payerez le surplus فضلەسنی بکا ادا ایده‌جکسك

AU SURPLUS. Au reste A. غیر ذلك P. جز از آن T. آندن || قطع النظر Il a quelques défauts, mais au surplus il est honnête homme بعض معایبی وار در انجق آنلردن قطع نظر بر اهل عرض آدمدر

SURPRENANT. Étonnant A. موجب الاستغراب - اغرب - واجب التعجب - موجب الحیرة P. حیرتبخشا - شگفت آور T. شاشوریجی - حیرت کتوررر || Discours surprenant موجب الحیرت بر کلام Nouvelle surprenante بر التعجب واجب خبر - بر خبر حیرتبخشا

SURPRENDRE. Prendre quelqu'un sur le fait, le trouver dans un état où il ne croyait pas être vu A. اخذ عند العمل مغافصةً P. ناگهان در سر کار گرفتن T. آنسزین بصوب طوتمق || Surprendre un voleur qui crochète un coffre خرسزی برصندیق آچر ایکن مغافصةً اخذ ایتمك

SURPRENDRE. Prendre au dépourvu A. اخذ - اخذ علی الغفلة مفاجئةً اخذ - مغافصةً اخذ - بغتةً اخذ - علی حین غفلة P. نا گهان گرفتن T. انسزین بصمق - غافل آولامق || Nos gens ont surpris l'ennemi بزمکیلر دشمن عسکرینی بغتةً بصدیلر La ville a été surprise بو بلده علی الغفلة ضبط اولندی

SURPRENDRE. Abuser, tromper A. تغلیط - اغفال P. در خواب فریبیدن - غفلت آوردن T. آلداتمق - پرنده‌دن آتمق || Défiez-vous de cet homme, il ne cherche qu'à vous surprendre بو آدمدن امین اولمه زیرا سنی اغفال قیدنده در Ce discours est captieux et propre à surprendre دلفریب وباعث تغلیط ایلدی Il surprit la justice des juges حکامی اغفال اولدجق بر کلامدر

SURPRENDRE. Obtenir par ruse, par artifice A. تحصیل بالاغفال P. بتقریب دلفریب بدست آوردن T. بر تقریب الد || Surprendre la confiance de quelqu'un بر تقریب تحصیل ایتمك - قویمق بر کمسنه‌نك وثوق واعتمادینی بر تقریب اعمال حیل دلفریب ایله تحصیل ایتمك - تحصیل ایتمك

On dit, Surprendre le secret de quelqu'un, pour dire, le découvrir par adresse بر کمسنه‌نك سرّینی بر تقریب استراق بر تقریب خارجه اخراج ایتمك - ایتمك

Et surprendre à quelqu'un un moment de faiblesse بر کمسنه‌نك زبونلغی وقتنی آولمق

SURPRENDRE. Étonner *A.* ایراث الحیرة *P.* شکفت آوردن - شاشورمق *T.* سرگرشتگی آوردن - تیب وشیب کردن با || Cette nouvelle m'a extrêmement surpris بو خبر غایت مرتبده بکا ایراث حیرت ایتمشدر

SURPRENDRE. Arriver inopinément *A.* بغتةً ظهور *P.* ناگهان آمدن *T.* آنسزین صاتشمق - بردن بره بصمق || La pluie nous a surpris باران بغتةً ظهور ایلدی La nuit les surprit en chemin کیجه آنلری یولده بصدی - Il se dit aussi d'un mal qui nous arrive subitement *A.* بغتةً اخذ *P.* ناگهان دوچار شدن - ناگهان گرفتن *T.* آنسزین - بردن بره اوغرامق || Il a été surpris d'une attaque de goutte بغتةً نقرسه اوغرامق دوچار اولدی

SE LAISSER SURPRENDRE à ... ou par ... *A.* انخداع *P.* فریفته شدن - گرفتار دام فریب شدن *T.* آلدانمق || Il s'est laissé surprendre à ses promesses فلانک ایتدیکی وعدلره فریفته اولدی Il s'est laissé surprendre par cet air de candeur کندویه اظهار اولنان صورت اخلاصه آلداندی

SURPRIS. *A.* مغفل *P.* دوچار غفلت *T.* آتلمش - پرندهدن آتلمش - شاشورلمش *A.* متحیّر *P.* حیرتزده - تیب وشیب *T.* آلدانمش *A.* منخدع *P.* فریفته *T.* آلدانمش

SURPRISE. Action par laquelle on surprend *A.* مغافصة - مفاجئة *P.* ناگهگیری *T.* غافل آولمه - آنسزین چیقه کلمه - بصقین || Il s'est rendu maître de cette place par surprise بو قلعهیی مفاجئه طریقیله ضبط ایلدی Il s'est servi de surprise autant que de force بر طرفدن اعمال قوّت وبر طرفدن صورت مغافصهیه مبادرت ایلدی C'est une étrange surprise بر غریب غافل آولمه در - بصقیندر

SURPRISE. Étonnement *A.* حیرت - وله *P.* سرگشتگی *T.* شاشمه || Cet accident a causé une grande surprise بو حادثه موجب حیرت عظیمه اولمشدر Tout le monde fut dans une surprise inconcevable عامّهٔ ناس دائرهٔ عقلدن خارج بر کونه وله جملهٔ ناس سرگشته وحیران اولدی - وحیرته گرفتار اولمشدر

SURSAUT. On dit, S'éveiller ou Être réveillé en sursaut, pour dire, s'éveiller subitement par quelque violente agitation *A.* مزؤداً تیقظ - مفزعاً تیقظ *P.* با هراس دل بیدار شدن *T.* بلکلیوب اویانمه

SURSÉANCE. Délai *A.* مهلة - مهل *P.* درنگ || Il a obtenu des lettres de surséance مهلی حاوی بر قطعه امر عالی تحصیل ایلدی Surséance de tant de jours شو قدر کون ایچون مهلت

SURSEMER. Semer une nouvelle graine dans une terre déjà ensemencée *A.* مکرّراً زرع - مکرّراً القاء البذر *P.* تخم بر بالای بر قات دخی اکمک *T.* نیز کاشتن - تخم کاشتن

SURSEMÉ. *A.* مکرّراً مزروع *P.* دیگر بار کاشته *T.* بر دخی اکلمش

SURSEOIR. Suspendre, remettre, différer *A.* تأجیل - تمهیل - تأخیر - تعویق *P.* پسمانده کردن *T.* صکرهیه براقمق || On a sursis toutes les affaires مصلحتلرک جملهسی تأخیر اولندی Il voulait faire surseoir le jugement du procès دعوانک حکمنی صکرهیه براقدرمق - تأخیر ایتدرمک استر ایدی

SURSIS. *A.* متأخر - ممهّل *P.* پسمانده - رهین پسماندگی - شده *T.* صکرهیه قالمش

SURSIS, subs. signifie, en termes de Pratique, délai. V. Surséance.

SURTAUX. Taux pour l'impôt, qui excède les moyens de celui que l'on taxe *A.* تکلیف فوق الطاقة - ضریبة شاقة pl. تکالیف *P.* گزیت گران *T.* آغر سالیانه - آغر کسیم || Plaider en surtaux فوق الطاقة طرح اولنان تکلیفک فوق الطاقه اولدیغنه دائر بث شکوا ایتمک

SURTAXE. Taxe ajoutée à d'autres *A.* ضریبة علی الضریبة - ضمیمة الضریبة *T.* علاوة التکلیف - سالیانه اوزرینه آتیلان ضریبة || Il nous a fallu payer taxe et surtaxe سالیانه وضریبهنک ضمیمهسنی ادایه مجبور اولدق

SURTAXER. Taxer trop haut *A.* طرح الضریبة فوق الطاقة *P.* گزیت طاقتگداز انداختن - گزیت گران انداختن *T.* آغر سالیانه صالمق || Il se plaint qu'on l'a surtaxé اوزرینه فوق الطاقه طرح سالیانه اولدیغندن شکایت ایدر

SURTAXÉ. *A.* محمول فوق الطاقة *P.* گزیت طاقتگداز - بار گزیت گران کشیده - بر او نهاده *T.* آغر سالیانه ایله یوکلو

SURTOUT. Sorte de justaucorps que l'on met sur tous les autres habits *A.* میثرة pl. میاثر *P.* بالا پوش - سادیچه - جامهٔ زبرین *T.* اوستلک لباس - ستره

SURTOUT, adv. Principalement *A.* لا سیّما - خصوصاً - علی الخصوص *P.* از جمله - آزان جمله - بتخصیص *T.* خصوصیله - جملهدن زیاده || Il lui recommanda surtout de bien servir Dieu علی الخصوص جناب باری یه طاعت وعبادتنی سپارش ایلدی

Faites telle et telle chose, et surtout n'oubliez pas ... فلان وفلان ایشی ایشله لا سیّما شونی فراموش ایلمه

SURVEILLANCE. Action de surveiller *A.* عین الانتباه ـ نظارت *P.* نگهبانی *T.* کوزتمه || La bonne éducation des filles dépend de la surveillance de leur mère دخترانک حسن تأدیب وتربیه‌سی والده‌لرینک عین انتباهلرینه موقوفدر نظارتنه منوط اولان احوالدندر

SURVEILLANT. Personne qui surveille *A.* ناظر ـ عین *P.* نگهبان *T.* کوزجی ـ کوزدیجی || C'est un surveillant soigneux چوق اهتمام ایدر بر نگهباندر Il ne sait pas que je lui ai donné un surveillant اوزرینه کوزدیجی تعیین ایلدیکمی بیلمز

SURVEILLE. Avant-veille *A.* قبل امس *P.* پرندوش *T.* دونکی کونک اوّلکیسی

SURVEILLER. Veiller particulièrement sur quelque chose, y prendre garde *A.* صرف العین الانتباه ـ احالة النظر التیقظ ـ نظارة بالانتباه *P.* نگهبانی کردن *T.* کوزتمک ـ کوروب کوزتمک ـ اوزرینه ناظر اولمق ـ کوزتمک || Ce n'est pas assez que tels et tels prennent le soin de cette affaire, il faut encore quelqu'un pour y surveiller بو مصلحتده فلان وفلان کشینک اهتمامی کافی دکل نظارت ایده‌جک بر کمسنه‌نک تعیینی دخی لازمدر Un général d'armée doit surveiller à tout ce qui se passe اوزرینه احالهٔ نظر انتباه ایده‌جک ـ بر سرعسکر جمیع احوالده صرف عین تیقظ وانتباه ایتملو در

SURVENANCE. T. de Jurisp. Événement sur lequel on n'avait point compté *A.* لاحقاً ظهور ـ لاحقاً حدوث *P.* پس آمد *T.* صکره‌دن کلمه || Une donation est révocable par survenance d'enfans بر کمسنه‌نک ایتدیکی هبه لاحقاً ظهور اولاد تقریبیله شرعاً نسخ والغا اولنور

SURVENANT, subst. Qui survient *A.* وارد لاحق ـ لاحقاً وارد pl. لاحقة واردین *P.* پس آینده *T.* صکره‌دن کلان || Il y a place pour les survenans مجلسده واردین لاحقه ایچون یر واردر

SURVENDRE. Vendre trop cher *A.* بیع بالغالی ـ بیع بالمغالاة ـ بیع بثمن الفاحش *P.* با بهای گران فروختن *T.* دکرندن زیاده بها ایله صاتمق ـ آشوری بهایه صاتمق || Il ne faut pas survendre بهای فاحش ایله صاتمق جائز دکلدر

SURVENDU. *A.* مبیوع بالمغالاة *P.* با بهای گران فروخته *T.* آشوری بها ایله صاتلمش

SURVENIR. Arriver inopinément *A.* بغتةً ظهور ـ ظهور فوق الملحوظ ـ بغتةً ورود *P.* ناگاه آمدن *T.* آنسزین کلیویرمک ـ آنسزین چیقه کلمک || Comme ils étaient ensemble, il survint du monde جمله‌سی مجتمع اولدقلری حالده آنسزین مجلسلرنده خلق ظهور ایلدی S'il me survient des affaires فوق الملحوظ بر کونه مصلحتم ظهور ایدر ایسه Comme nous étions prêts à partir, il survint un orage پا در رکاب عزیمت اولدیغمز حالده ناگاه بر بوره ظهور ایلدی

Et arriver de surcroît *A.* ظهور علی ـ وقوع علی *P.* بر آمدن *T.* بر شینک اوزرینه بشقه بر شیٔ ظهور ایتمک || Si la fièvre survenait là-dessus بونک اوزرینه حمّا ظهور ایده‌جک اولسه S'il survient le moindre accident بونک اوزرینه ادنا بر عارضه ظهور ایدر ایسه

SURVENU. *A.* بغتةً عارض *P.* ناگاه آمده *T.* آنسزین چیقه *A.* واقع علی *P.* بر آمده *T.* بر شینک اوزرینه کلمش ظهور ایتمش

SURVENTE. Vente à un prix excessif *A.* بیع بالغلا *P.* فروخت با بهای گران *T.* آشوری بها ایله صاتمه

SURVIDER. Ôter une partie de ce qui est dans un vaisseau, dans un sac trop plein *A.* تنقیص الحمولة ـ تنقیص الحمل *P.* بار کم کردن *T.* یوکی اکسلتمک || Il faut survider ce vaisseau بو کمینک یوکنی اکسلتمک اقتضا ایدر

SURVIE. T. de Jurispr. État de celui qui survit à un autre *A.* بقاء الحیاة احدهما ـ زیادة العمر احدهما علی الآخر بعد الآخر *P.* زنده ماندگی کسی پس از دیگر *T.* دیرلکده فلاندن زیاده ـ فلاندنصکره یاشامه ـ آخردن زیاده‌لک معمّر اولمه || En cas de survie, l'un des contractans s'oblige... طرفین معاهدیندن بری احدهما آخرت اوزرینه عمری زیاده اولدیغی تقدیرده شویله تعهّد ایدر که طرفین ـ معاهدینک بری دیگرندن زیاده معمّر اولدیغی حالده

SURVIVANCE. Droit, faculté de succéder à une charge, lorsqu'elle sera vacante *A.* حق الاستخلاف علی منصب الهالک || Il a un gouvernement, et le roi lui a donné la survivance pour son fils عهده‌سنده اولان والیلک منصبنه اوغلنک استخلافی حقی جانب همایوندن کندویه احسان اولندی

SURVIVANCIER. Celui qui a la survivance d'une charge *A.* ذو حقّ الاستخلاف علی منصب الهالک || Souvent le survivancier

exerce du vivant du titulaire, et de son consentement هالككك منصبنه صاحب حق استخلاف اولان كشی غالب حالده متصرفك حین حیاتنده دخی انضمام رأی ورضاسیله اداره حکومت ایدر

SURVIVANT. Qui survit à un autre *A.* معمّر بعد موت الآخر پس از دیگر زنده مانده *P.* مستدام العمر بعد موت الآخر - فلاندنصکره حیاتده قالان - فلاندنصکره دیرلکده قالان *T.*

SURVIVRE. Demeurer en vie après une autre personne *A.* ازدیاد بقاء الحیاة بعد الآخر - العمر احد هما علی الآخر *P.* پس فلاندن - فلاندنصکره دیرلکده قالمق *T.* از دیگر زنده ماندن زیاده معمّر اولمق || Selon l'ordre de la nature, les enfans doivent survivre au père نظام طبیعی‌یه نظراً اولاد والدلری اولادینکك وفاتندنصکره حیاتده قالورلر Il survécut à ses enfans اولادندن زیاده معمّر اولمشدر - وفاتندنصکره حیاتده قالمشدر — On dit figur. Survivre à son honneur, à sa réputation, à sa fortune, pour dire, vivre encore après la perte de son honneur, etc. بر کمسنه فوت نام وشان ومال ومنالندنصکره حیاتده حیاتده قالمق - مستدام اولمق

On dit aussi, Survivre à soi-même, Se survivre à soi-même, pour dire, perdre avant la mort l'usage des facultes intellectuelles. Il se dit principalement de ceux qui tombent en enfance *A.* پس از حال فرتوتی *P.* عمارة بعد العته - بقاء العمر بعد العته بوناعدنصکره یاشامق *T.* زیستن

SUS, prépos. Sur. *A.* علی *P.* بر *T.* اوزرینه Il ne se dit guère qu'en cette phrase, Courir sus à quelqu'un *T.* بر کمسنه‌نك اوزرینه وارمق

En sus. Par-delà *A.* زیاده علی ذلك *P.* بیشتر از آن *T.* آندن فضله || Il a touché des gratifications, en sus de son revenu ایرادندن فضله اولدرق بعض عطیه‌لره مظهر اولمشدر

SUSCEPTIBILITÉ. Disposition à se choquer trop aisément *A.* سرعة الانفعال - سهولة الانفعال البال *P.* آسانی خاطر *T.* کوجنمکه قولایلق || C'est un homme d'une extrême susceptibilité ماندگی بغایت سریع الانفعال بر آدمدر

SUSCEPTIBLE. Capable de recevoir *A.* قابل - ممکن القبول *P.* پذیرا - پذیرفتنی *T.* قابلیتلو - آله بیلور || La matière est susceptible de toutes sortes de formes مادّه گوناگون صورتلر قبول ایده بیلور Cette proposition est susceptible de plusieurs sens, d'interprétations différentes بو مسئله معانی عدیده‌یه وگوناگون شرحلره قابلدر Il est susceptible de cette charge بو منصبه قابلیتی وار در - منصبی آله بیلور کسانندندر Susceptible d'amour, de haine عشق ومحبته یاخود نفرته قابلیتلو

SUSCEPTIBLE. Qui est facile à blesser, qui s'offense aisément *A.* سهل الانفعال - سریع الانفعال *P.* زود خاطر مانده *T.* قولای کوجنور

SUSCITER. Faire paraître dans un certain temps. Il se dit principalement des hommes extraordinaires que Dieu inspire, qu'il conduit et pousse à exécuter ses volontés *A.* بعث *P.* فرستادن *T.* کوندرمك || Dieu a suscité des prophètes باری تعالی بعث انبیا ایلدی Il suscita les libérateurs de son peuple الله تعالی امتنه ناجیلر بعث وارسال ایلدی

On dit en termes d'Écriture, Susciter lignée à son frère, pour dire, faire revivre le nom de son frère, mort sans postérité, en épousant sa veuve *A.* احیاء النسل

Susciter, se dit aussi en mal, en parlant des embarras qu'on fait naître à quelqu'un pour lui nuire *A.* تسلیط علی - احداث *P.* برانگیختن - پیدا کردانیدن *T.* فلانکك علیهنه قشقرتمق - فلانکك اوزرینه قشقرتمق || Il lui a suscité des ennemis فلانلری علیهنه دشمنلر تسلیط ایلدی Il les a suscités contre lui اوزرینه تسلیط ایتدردی Susciter un procès, une querelle بر دعوا بر دعوا پیدا ایتدرمك - وبر نزاع احداث ایتدرمك

SUSCRIPTION. Adresse qu'on écrit sur le dos d'une lettre *A.* عنوان *P.* برنامه *T.* ظرفنك اوزری || C'est lui qui a mis la suscription à cette lettre عنوان مکتوبی یازان فلاندر

SUSDIT. Nommé ci-dessus *A.* مرقوم - مذکور - مارّ الذکر *P.* در بالا ذکر کرده - در بالا یاد آورده || La susdite muraille بالاده ذکر اولنان دیوار مذکور La susdite somme مبلغ

SUSPECT. Sur qui, ou sur quoi l'on a des soupçons *A.* مظنون - شبهه‌لو *T.* جای ریبه - جای گمان *P.* محل سوء الظن ؛ Ce rapporteur m'est suspect بو کاتب شرح بکا کوره مظنوندر Tout ce qui vient de sa part est suspect طرفندن هر نه که ظهور ایدر ایسه محل سوء ظندر Sa probité est très-suspecte اظهار ایلدیکی صدق واستقامت محل ریبه وگماندر La contrat suspect de fraude حیله ایله مظنون بر مقاوله سندی Lieu suspect مظنون بر یر Il a dit cela dans un temps suspect شو کلامی شبهه‌لو بر وقتده سویلدی

SUSPECTER. Soupçonner *A.* اتهام - استرابة - ارتیاب - اتخاذ سوء

الظنّ P. گمان بردن - گمان داشتن T. شبهه‌لمك || On
suspectait ses moeurs اخلاقى مظنون ومستراب ايدى || On
reconnut qu'on l'avait suspecté à tort نا حق يره حقنده سوء ظن
ايلدكلرينى اقرار ايتمشلر در

Suspecté. A. مظنون - مستراب P. بر او گمان كرده T.
شبهه‌لو - شبهه‌لنمش

SUSPENDRE. Élever, attacher quelque chose en l'air A. نوط -
تعليق P. آويختن T. آصمق || Suspendre des lustres آويزه‌لر
آصمق Suspendre en l'air هوايه آصمق - On dit aussi, que les
nuées sont suspendues en l'air بلودلر - سحب هواده معلقدر
هواده معلق اولدرق طورر que les corps célestes sont suspendus sur nos têtes اجرام فلكيه فوق رؤسمزده معلق طورر

Figur. Différer pour quelque temps A. تعليق بوقت الاخر -
تأخير - اهمال P. بسمانده كردن T. صكره‌يه براقمق - وقت
آخره موقوفاً ترك ايتمك || Suspendre l'exécution d'un arrêt
بر حكمك اجراسنى وقت آخره تعليق ايتمك son ressentiment
خشم وغضبنك اظهارينى وقت آخره تعليق ايتمك
وقت آخره تأخير ايتمك - Dieu suspend quelque fois les effets
de sa colère الله تعالى سخط وغضبنى بعضاً بر مدت امهال
ايدر - On dit aussi, Suspendre son jugement sur une affaire بر
كمسنه بر مادّه ايچون ايده‌جكى حكمى معلق براقمق -
رأينى آصمه قرار براقمق - Et que des troupes ont suspendu
leur marche عسكر بولنديغى محلده توقفاً سير وحركتنى
تأخير ايلدى

Suspendre, se dit d'un fonctionnaire public que l'on interrompt
de ses fonctions pour un temps A. تعطيل من الخدمة P. از
خدمت باز داشتن T. خدمتندن آليقويمق || Suspendre un
prêtre de ses fonctions بر امامى امور مأموره‌سنك اداره‌سندن
تعطيل ايتدرمك

Suspendu. A. معلق P. آويخته T. آصيلو - آصلمش A. معطل
من الخدمة P. از خدمت بازداشته T. خدمتندن آليقونمش

SUSPENS, se dit d'un ecclésiastique qu'on a suspendu de ses
fonctions A. معطل من الامامة || Un prêtre suspens خدمتندن
معطل اولمش بر امام

En suspens. Façon de parler qui signifie, dans l'incertitude, sans
savoir à quoi se déterminer A. على حال - على حال العدال
على حال المشكوكية - على حال التذبذب - التردد P. در
بيقرارئ رأى T. اوزره قرارسزلق || رأيده Je suis en suspens
نه ايده‌جكمى بيلمديوب هنوز حال de ce que je dois faire
تردد اوزره يم Vous me laissez plus en suspens que jamais بنى
هر وقتدن زياده حال تذبذب ومشكوكيته القا ايلدك
رأيده قرارسز طورمق - حال ترددده قالمق Rester en suspens

Il se dit aussi en parlant des affaires A. موقوفاً ترك -
متروكاً - آصمه قرار براقلدرق T. در پسماندگى وا گذاشته P. على حاله
بو مصلحت موقوفاً ترك Cette affaire est demeurée en suspens ||
على حالها متروك قالمشدر - آصمه قرار قالمشدر - اولنمشدر

SUSPENSIF. Qui suspend, qui arrête et empêche d'aller en avant
A. موجب التوقيف - موجب التأخير P. درنگ آور -
پسماندگى ايجابساز T. آليقويجى - آليقومغى موجب || Il
y a des cas où le simple appel est suspensif بعضاً آخر
محكمه‌يه نقل دعوا ايتمنك ساده‌جه بر استدعاسى
مادّه‌نك توقيفنى ايجاب ايدر

SUSPENSION. Surséance, cessation d'opération pour quelque temps
A. تعطل P. علماندگى T. آليقونمه || La suspension de l'exécution d'un arrêt اجراى حكمك معطل اولمسى des payemens
des rentes رهين تعطيل اولمسى - اداى وارداتك تعطلى
Suspension entière des facultés de l'âme قواى نفسك تعطل
اتم واكملى

On dit, Suspension d'armes, pour dire, suspension d'actes d'hostilité A. ترك الحرب والقتال - متاركة

SUSPENSOIR. T. de Chirur. Bandage dont on se sert pour empêcher le progrès des descentes de boyaux A. اسار الفتق P.
بند بادخايه T. طشاق باغى || Les cavaliers portent des suspensoirs pour prévenir les descentes سواريان عارضهٔ فتقدن
صيانت اولنمق ايچون طشاق باغى قوللنورلر

SUSPICION. T. de Jurisp. Soupçon, défiance A. سوء الظن -
شبهة - وسوسة P. گمان || Juste suspicion بحق وسوسه Suspicion de fraude مكر وحيله شبهه‌سى Donner suspicion وسوسه‌يه
- سوء ظنه ذاهب اولمق Entrer en suspicion سبب ويرمك
وسوسه‌يه وارمق

SUSTENTER. Nourrir A. تغذية - اقاتة P. پروردن T.
بسلمك - قارن طويورمق || Tant de livres de pain par jour
suffisent pour sustenter tant de pauvres يوميه شو قدر فيه نان
شو مقدار فقرايى بسلمكه كفايت ايدر Il n'a pas de
quoi se sustenter - مدار قوت وغدا اولەجق بر نسنه‌سى يوقدر
اقوات لازمه‌سنى تداركده عجزى وار در

SUTURE. T. d'Anat. Jointure de deux parties du crâne qui entrent l'une dans l'autre, et qui paraissent cousues ensemble *A.* موصل قبائل الرأس ـ دروز الجمجمة pl. درز الجمجمة ـ شأن pl. مواصل قبائل الرأس *P.* درز کاسهٔ سر *T.* باش کمیکلرینک باش جناغی کمیکلرینک پیولری ـ جاتیسی

En termes de Chirurgie, il se dit de la réunion des lèvres d'une plaie, par le moyen des aiguilles *A.* ربط الجراحة *P.* زخمرا بهم پیوستن *T.* یاره‌نک انلرینی بتشدروب اولاشدرمه

SUZERAIN. Il se dit d'un seigneur qui possède des fiefs dont d'autres relèvent *A.* متبوع *P.* سرور *T.* آغا

SUZERAINETÉ. Qualité de suzerain *A.* سیادة ـ متبوعیّة *P.* سروری *T.* آغالق

SVELTE. T. de Peint. Délié, élégant *A.* لطیف الاسلوب *P.* نازک اندام *T.* نزاکتلو ‖ Les figures des tableaux du Poussin sont sveltes فلان مصوّرک اثر قلمی اولان تصویرلرک تمثاللری لطیف الاسلوبدر

On dit aussi, Une taille svelte *A.* قدّ رشیق *P.* قدّ سهی ـ قامت آزاده *T.* نازک بوی ـ سرپلمش بوی Et colonne svelte *A.* عمود لطیف *P.* ستون آزاده *T.* نازک دیرک

SYCOMORE. Arbre *A.* تین الاحمق ـ جمیز *P.* انجیر عرب *T.* بیابان انجیری ـ عربستان انجیری

SYCOPHANTE. Délateur *A.* نمّام *P.* جلویز *T.* قوغیجی

SYLLABAIRE. Petit livre où les syllabes sont rangées par ordre, pour apprendre à lire *A.* کتاب الهجاء *T.* هجا سپاره‌سی

SYLLABE. Son simple ou composé, qui se prononce par une simple émission de voix *A.* جزء الکلمة pl. اجزاء الکلمة *P.* جزء سخن *T.* کلمه‌نک بر پارچه‌سی ‖ Un mot d'une, de deux syllabes جزء واحددن یاخود ایکی اجزادن عبارت بر کلمه

SYLLABIQUE. Qui a rapport aux syllabes *A.* متعلّق باجزاء الکلمات

SYLLOGISME. T. de Logique. Argument composé de trois propositions; savoir, la majeure, la mineure et la conséquence *A.* قیاس ‖ Règles du syllogisme قواعد قیاس Ce syllogisme n'est pas en forme بو قیاس صورت صحیحه اوزره دکلدر

SYLLOGISTIQUE. Qui appartient au syllogisme *A.* قیاسی

SYLPHE. Nom que les cabalistes donnent aux prétendus génies *A.* جنّ *T.* اجنّی

SYMBOLE. Figure qui sert à désigner quelque chose *A.* صورة مثالیّة pl. صور مثالیّة *P.* نمونه *T.* اورنک ‖ Le chien est le symbole de la fidélité کلبک نقش وتصویری صداقتک صورت مثالیّه‌سیدر Le renard est le symbole de la ruse دلکونک نقش وتصویری حیله وخدعه‌نک صورت مثالیّه‌سیدر

En termes de religion, on appelle Symboles, ou symboles sacrés, les signes extérieurs des sacremens *A.* آیات المناسک المقدّسة

SYMBOLE, se dit aussi du formulaire qui contient les principaux articles de la foi *A.* کلمة الشهادة الدین

SYMBOLIQUE. Qui sert de symbole *A.* مبیّن الصورة ـ مثالی ‖ المثالیّة *P.* نمونه نما *T.* نمونه بر شیئک اورنکنی کوسترن L'hermine est une figure symbolique de la pureté فاقم دیدکلری صورت فاقم نمونه ـ حیوان طهارت نفسک صورت مثالیّه‌سیدر قاقم صورتی طهارت نفسدن نمونه در ـ نمای طهارت نفسدر

SYMBOLISER. T. didact. Avoir du rapport, de la conformité *A.* نسبة مثالیّة *P.* نمونه نمودن *T.* بر شیئک اورنکنی کوسترمک ‖ Les alchimistes disent que les planètes symbolisent avec les métaux, que le soleil symbolise avec l'or, que la lune symbolise avec l'argent اهل کیمیانک قولنه کوره سیّارات معادنه نسبت مثالیّه ایله منسوب اولوب شمسک ذهبه وقمرک فضّه‌یه بویله‌جه نسبتلری وار در

SYMÉTRIE. Proportion et rapport de grandeur et de figure que les parties d'un corps ont entre elles et avec le tout *A.* تناسب *P.* یکسانی ـ یکرنگی با همدیگر *T.* قارشولمه ‖ S'il y a tant de croisées d'un côté, il faut pour la symétrie qu'il y en ait autant de l'autre بر طرفدن شو قدر پنجره وار ایسه قاعدهٔ تناسبه رعایة طرف دیگرده دخی اولمقدار پنجره اولمق اقتضا ایدر La symétrie est bien observée dans cette architecture بو بناده قاعدهٔ تناسبه کرکی کبی رعایت اولندی

Il se dit aussi de toutes les choses arrangées suivant une certaine proportion *A.* حسن ـ حسن الانتظام ـ حسن النظام حسن الترتیب ‖ Des tableaux, des vases arrangés avec symétrie انتظام اوزره ترتیب اولنمش تصویرات وظروف واوانی

SYMÉTRIQUE. Qui a de la symétrie *A.* متناسب ـ متقابل *P.* یکسان ـ با یکدیگر همرنگ *T.* قارشولقلی ‖ Arrangement symétrique انتظام متناسب

SYMÉTRIQUEMENT. Avec symétrie *A.* بالتناسب ـ علی وجه التناسب *P.* در یکسانی با همدیگر ـ متناسبانه *T.* بری بریله قارشولقلی اولدرق ‖ Des tableaux disposés symétriquement

على وجه التناسب ترتيب اولنمش تصويرات

SYMETRISER. Faire symétrie *A.* متناسب - متقابل *P.* باهمديگر *T.* برى برينه قارشولشمق يكسان بولمق | Les deux pavillons de ce bâtiment symétrisent بو بناده اولان ايكى قصرلر برى برى برينه قارشولشور - برينه متقابل ومتناسبدر

SYMPATHIE. L'aptitude qu'ont certains corps pour s'unir ou s'incorposer, en conséquence d'une certaine ressemblance ou convenance dans leurs figures *A.* امتزاج طبيعى | C'est par sympathie que le mercure s'unit à l'or et à beaucoup d'autres métaux جيوه نك التونه وسائرنيجه معادنه اتحادى امتزاج طبيعى به مبنيدر C'est par sympathie que l'eau mouille le sel et le dissout صويك طوزى اصلدوب ارتمه سى طوز ايله امتزاج طبيعيسى اولديغندندر

SYMPATHIE. Convenance d'affection et d'inclination ; vive intelligence des coeurs, sentie avec une rapidité inexplicable *A.* علاقة تحابّ طبيعى - طبيعية | J'entends par sympathie, cette impulsion prompte, subite et irréfléchie, qui presse et colle deux êtres l'un à l'autre, à la première vue, au premier coup d'oeil, à la première rencontre تحاب طبيعى دفعىّ الظهور ودن غيررويتة حاصل ومتكون بر ابرام درونيدر كه نظرهٔ اوليده ولمحهٔ البصرده واوّل ملاقاتده قلوب جانبينك برى برينه انحادينى ايجاب ايدر

SYMPATHIE, en termes de Physique anatomique. Correspondance entre certaines parties du corps qui fait qu'un organe ne peut souffrir sans que d'autres soient affectés en même temps *A.* سراية من جهة العلاقة | On appelle Sympathie de sensibilité, celle où l'irritation d'une partie détermine dans une autre partie l'exercice de la sensibilité من جهة العلاقه اولان سرايت حسّ بر عضوك احتداداتى عضو آخرده تحسس اولمقدن عبارتدر

SYMPATHIQUE. Il se dit de ce qui appartient à la cause et aux effets de la sympathie *A.* متحدّث بالعلاقة | Vertu sympathique بالعلاقه متحدّث اولان خاصّه Qualités, mouvemens sympathiques بالعلاقه تحدّث ايدن كيفيات وحركات

SYMPATHISER. Avoir de la sympathie *A.* توافق الطباع | Leurs humeurs ne sympathisent pas ensemble برى برلرى بينلرنده توافق طباع يوقدر Il est difficile de trouver deux hommes qui sympathisent entièrement ايكى كمسنى توافق تام طباع ايله بولمق امر مشكلدر

SYMPHONIE. Concert d'instrumens de musique *A.* موافقة الاصوات المعازف *P.* هم آهنگىٔ سازها *T.* سازلرك برى بريله اويغونلغى | Belle symphonie بر كوزل لطيف ودلربا سازلرك موافقت Aimer la symphonie سازلرك موافقت اصواتى اصواتندن حظ ايتمك

SYMPHYSE. T. d'Anat. Liaison ou connexion de deux os ensemble *A.* ملتقى كلا العظمين - فصّ العظمين - فصوص .pl فصّ *P.* پيوندگاه معاقد كلا العظمين .pl معقد كلا العظمين - *T.* دو استخوان ايكى كميكك - ايكى كميكك اك بيرى اوبناق بيرى

SYMPTOMATIQUE. Qui appartient au symptôme *A.* عارضى || Mal, fièvre symptomatique وجع وحمّاى عارضى

SYMPTÔME. Signe qui indique la nature d'une maladie *A.* عارضة pl. عوارض | Bon, mauvais symptôme عارضهٔ خيريه ورديئه Les médecins jugent d'une maladie par les symptômes اطبّا ظهور ايدن عوارضدن استدلال علت ايدرلر

Figur. *A.* علامة pl. علامات - امارة pl. امارات *P.* نشانه *T.* نشان | La fermentation qui est dans ce royaume, est le symptôme d'une révolution prochaine بو ملكده بين الناس مشهود اولان هيجان افكار قريبا بر تبدّل نظامه دلالت ايدر بر امارهدر

SYNAGOGUE. L'assemblée des fidèles sous l'ancienne loi *A.* محراب بنى اسرائيل pl. محاريب بنى اسرائيل | Docteur, chef de la synagogue محراب بنى اسرائيلك علماسندن برى ياخود شيخى

Il se dit présentement du lieu où les Juifs s'assemblent pour l'exercice public de leur religion *A.* فهر *P.* كُنشت *T.* هاوره

On appelle par dérision Synagogue, une société de gens ridicules qui décident à tort et à travers *A.* دار الندوة السفها *P.* انجمن تباهكاران *T.* بربادلرك لونجهسى || Ils ont réglé cela dans leur synagogue بو مادّه دار الندوهٔ سفها قبيلندن اولان مجلسلرنده قرار ويرلمشدر

SYNALEPHE. T. de Gram. Élision ou réunion de deux syllabes en une seule dans deux mots *A.* اجتماع الكلمتين - نحت

SYNALLAGMATIQUE. T. de Jurisp. Il se dit d'un contrat qui contient des engagemens mutuels *A.* متضمّن التعاهد *P.* باهمديگر پيمان كرده *T.* برى برينه تعهّدى حاوى || Les actes synallagmatiques faits sous signature privée, doivent être faits doubles

تعهد طرفینی متضمن اولوب بلا معرفة الشرع امضا اولنان سندات ایکی نسخه اولمق لازمهٔ حالدندر

SYNARTHROSE. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à l'articulation de l'os qui se fait sans mouvement *A.* وصال العظمین pl. اوصال العظمین *P.* بندکشاد دو استخوان *T.* ایکی کمیکلرک قاوشدیغی یر

SYNCHONDROSE. T. d'Anat. Symphyse cartilagineuse *A.* ملتقی الغضروفین - معقد کلا الغضروفین *P.* پیوندگاه دواستخوان *T.* ایکی کمرلکلرک اک بیری نرم

SYNCHRONE. T. didact. Qui se fait dans le même temps *A.* متوافق الوقت - واقع فی وقت الواحد *P.* هموقت *T.* بروقتده اولان ‖ Les oscillations de ces deux pendules sont synchrones بو ایکی آصمه ساعتلرک شاقوللری صالنتیسی هموقتدر - وقت واحدده اولور

SYNCHRONISME. Rapport de deux choses qui se font, ou qui sont arrivées dans le même temps *A.* وقوع فی وقت الواحد - مصادفة فی زمان الواحد *P.* هموقتی *T.* بروقتده راست ‖ Le synchronisme de deux événemens ایکی حادثهنک کامه وقت واحدده وقوعی

SYNCOPE. T. de Méd. Pâmoison avec intermission du mouvement du coeur, et du battement du pouls *A.* غمی *P.* بیخودی *T.* اوتونمه ‖ Tomber en syncope حالت غمیه گرفتار اولمق - اوتونمهیه اوغرامق - اوتونمق

Syncope. Figure de Grammaire, qui consiste dans le retranchement d'une lettre ou d'une syllabe au milieu d'un mot *A.* زحاف

SYNCOPÉ. On dit en Grammaire, Un mot syncopé, pour dire, un mot du milieu duquel on a retranché une lettre *A.* کلمة ذات الزحاف

SYNCRÉTISME. T. didact. Conciliation, rapprochement de diverses sectes, de différentes communions *A.* توافق المذاهب المختلفة *P.* یکجهتی آیینهای گوناگون *T.* کونه کونه مذهبلرک بری برینه اویغونلغی

SYNDÉRÈSE. T. de Morale. Remords de conscience *A.* نفس لوامة ‖ La syndérèse le tourmente continuellement نفس لوامه فلانی علی الدوام تعذیب ایدر

SYNDIC. Celui qui est élu pour prendre soin des affaires d'un corps dont il est membre *A.* نقیب pl. نقباء *P.* کتخدا *T.* کهیه ‖ Le syndic d'une province بر مملکتک نقیبی

SYNDICAL. Qui appartient au syndicat *A.* متعلق - نقیبی بالنقابة ‖ Les fonctions syndicales نقابتک امور مأموریسی

SYNDICAT. La charge de syndic *A.* نقابت *P.* کتخدایی *T.* کتخدالق - کهیالق

SYNÉVROSE. T. d'Anat. Symphyse ligamenteuse *A.* معقد الرُبط

SYNODAL. Qui appartient au synode *A.* منتظم فی شوراء الرهبان *P.* درانجمن راهبان نظامیافته *T.* جماعت رهبانده ‖ Réglemens synodaux شورای رهبانده تنظیم اولنمش تنظیم ‖ Constitutions synodales شورای رهبانده تنظیم اولنمش نظامات اولنمش قوانین واحکام

SYNODALEMENT. En synode *A.* فی صورة الشوراء ‖ Les curés synodalement assemblés محله پاپاسلری شورا صورتنده مجتمع اولدقلری حالده

SYNODE. Assemblée des curés et autres ecclésiastiques *A.* شوراء الرهبان *P.* انجمن راهبان *T.* راهبلر جماعتی ‖ Tenir un synode مجلس شورای رهبان عقد ایتمک

SYNONYME. Il se dit d'un mot qui a la même signification qu'un autre mot, ou à peu près la même *A.* لفظ مترادف pl. الفاظ مترادفة *P.* سخن همعنا *T.* معنالری بر اولان سوزلر ‖ Aimer et chérir sont des termes synonymes محبت ومودت الفاظ مترادفهدندر

SYNONYMIE. Qualité des mots synonymes *A.* مرادفة الالفاظ *P.* هممعنایی سخنها *T.* سوزلرک معنالری برلکی

SYNOPTIQUE. Ce qui represente sous une vue générale des principes qui ont été exposés en détail dans le cours d'un ouvrage, d'un même coup d'oeil *A.* مجملاً جامع ‖ Tableau synoptique d'une science بر علمک تفصیلاتنی مجملاً جامع اولان فهرست

SYNOQUE T. de Méd. Il se dit d'une fièvre continue sans redoublement *A.* حمّاء لازمة - حمّاء مطبقة

SYNOVIE. T. de Méd. Liqueur visqueuse qui se trouve dans toutes les articulations mobiles *A.* رطوبة لزجة *P.* نم دوسکن *T.* یلمشک یاشلق ‖ La synovie humecte les articulations, et en facilite le mouvement رطوبت لزجه مفاصل اعضایی ترطیب ایدرک حرکتلرینک تسهیلنه وسیله اولور

SYNTAXE. Construction des mots et des phrases, selon les règles de la Grammaire *A.* ترکیب الکلام ‖ Observer la syntaxe قواعد ترکیب کلامه رعایت ایتمک ‖ Il n'y a point là de syntaxe شو کلامده قواعد ترکیبک اثری یوقدر

Syntaxe, signifie aussi, les règles de la construction des mots

et des phrases *A.* قواعد نحويّة pl. قاعدة نحويّة || Cela est contre la syntaxe قواعد نحويّديه مخالفدر Apprendre la syntaxe قواعد نحويّديى تحصيل ايتمك

Et le livre qui comprend ces règles *A.* كتاب النحو

SYNTHÈSE. T. de Log. La méthode de composition, qui descend des principes aux conséquences, des causes aux effets *A.* صنعة التلفيق المعانى

En Chirurgie, il signifie, l'opération par laquelle on réunit les parties divisées, comme les lèvres d'une plaie *A.* الأم *P.* بهم برى برينه اولاشدرمه *T.* پيوستگى

En Pharmacie, il signifie, la composition des remèdes *A.* تركيب ـ تركيب الدواء

SYNTHÉTIQUE. Qui appartient à la synthèse *A.* تركيبى || Méthode synthétique صنعت تركيب ـ صنعت تركيبيّه

SYNTHÉTIQUEMENT, adv. *A.* على وجه التركيب || Démontrer synthétiquement une proposition برمسئلهيى على وجه التركيب اثبات ايتمك

SYRINGA. Bel arbrisseau *T.* فرنك ياسمينى

SYROP. V. Sirop.

SYRTES. V. Sirtes.

SYSSARCOSE. T. d'Anat. Liaison des os par le moyen des chairs *A.* رباط العظم باللحم *P.* استخوان با گوشت پيوست *T.* كميككك ات ايله بتشكلكى

SYSTALTIQUE. T. d'Anat. Qui a la vertu de contracter, de resserrer *A.* قابض

SYSTÉMATIQUE. Qui appartient à un système *A.* موافق باصول المرتّبة *T.* ترتيبلو ـ اصول مرتّبه اوزره اولان || Ordre systématique اصول مرتّبه اوزره اولان نظام Esprit systématique ترتيبلو عقل ـ موافق اصول مرتّبه اولان عقل

SYSTÉMATIQUEMENT, adv. *A.* حسب الاصول المرتّبة *T.* اصول ترتيب اوزره ـ مرتّبه اوزره

SYSTÈME. Assemblage de plusieurs propositions, de plusieurs principes, liés ensemble, et sur lesquels on établit une opinion, une doctrine, un dogme *A.* اصول المذهب || Le système de Ptolémée وضع ـ حكيم بطلميوسك اتّخاذ ايلديكى اصول مذهب ايلديكى

Il signifie aussi, la réunion des principes d'après lesquels une chose s'exécute *A.* pl. اصول *T.* اصول || Un système de conduite فلانك اتّخاذ ايلديكى اصول سلوك وحركت Il faut suivre tout un autre système بام بشقه براصوله اتباع ايتمك Cet homme tient beaucoup à son système اقتضا ايدر اتّخاذ ايلديكى اصوله اعتناسى چوقدر

On appelle aussi Système, un assemblage de corps *A.* منظومة || Le système planétaire منظومهٔ سيّارات

SYSTOLE. T. d'Anat. Contraction du coeur, ou mouvement par lequel il se resserre *A.* حركة انقباضيّة || La systole et la diastole حركت انقباضيّه وانبساطيّه Le sang passe du coeur dans les artères pendant la systole دم قلبك حركت انقباضيّهسى حالنده شراييله حلول ايدر

SYZYGIE. T. d'Astronomie, dont on se sert également pour marquer le temps de la conjonction et de l'opposition d'une planète avec le soleil *A.* وقت الاقتران او وقت التقابل || La lune est dans les syzygies قمرشمس ايله اقترانى وياخود تقابلى وقتنده در

TA. Pronom possessif féminin *A.* ك *P.* تو *T.* سنك ـ ك || Ta mère *A.* امّك *P.* مادر تو *T.* والدهك ـ سنك والدهك ـ Ta chambre *A.* بيتك *P.* خانهٔ تو *T.* اوطهك ـ سنك اوطهك

TABAC, ou NICOTIANE. Plante *A.* حشيشة الدخان *P.* گياه تنباگو *T.* توتون ـ توتون اوتى || Un rouleau de tabac طومار توتون طومارى ـ اولمش توتون اوتى دستهسى Mâcher du tabac مضغ حشيشة الدخان ايتمك ـ توتون ييراقلرى ـ

بر لوله توتون ايچمك چكنمك Fumer une pipe de tabac

TABAC à fumer *A.* طبقة الدخان *P.* تنباگو *T.* توتون

TABAC à prendre par le nez *A.* سعوط *T.* انفيّه ـ بورنوت || Prendre du tabac par le nez انفيّه ـ اسعاط انفيّه ايتمك ـ ايرى قيلمش انفيّه ـ انفيّهٔ جريشه چكمك Tabac râpé رندهلنمش انفيّه ـ رنده انفيّه

TABARIN. Bouffon grossier *A.* مضحك *P.* زُنجكار *T.* مسخره

TABARINAGE. Action de tabarin *A.* اضحوكة *P.* زنجكاري *T.* مسخره‌لق || Cette comédie n'est qu'un tabarinage بو ملعبه مسخره‌لقدن عبارتدر

TABATIÈRE. Petite boîte où l'on met du tabac en poudre *A.* آلتون قوتو *T.* قوتو *P.* درج pl. ادراج || Tabatière d'or درج garnie de diamans الماس ايله مرصع برعدد قوتو ـ مجوهر قوتو

TABELLION. Officier qui, dans les juridictions subalternes, fait les fonctions de notaire *T.* نائب كاتبى

TABELLIONAGE. Office de tabellion *T.* نائب كتابتى

TABERNACLE. Tente. Il n'est d'usage qu'en parlant des tentes des Israélites *A.* خباء pl. اخبئة *P.* خرگاه *T.* اوبه ـ چركه || Retourne, Israel, dans tes tabernacles يا ابناء اسرائيل كندو اوبه‌لركه عودت ايدك ـ On appelait Le tabernacle du Seigneur, la tente où reposait l'arche d'alliance *A.* خباء الصندوقة الميثاق ـ Et la fête des tabernacles, une des grandes solennités des Hébreux *A.* عيد الاخبئة

TABIDE. T. de Méd. Qui est d'une maigreur excessive *A.* نحيل pl. نحلاء *P.* لاغر *T.* قورى ـ ناحل

TABIS. Espèce de gros taffetas ondé *A.* استبرق مموج *P.* استبرك موجدار *T.* موجلو جانفس || Tabis double, plein جيچكلو جانفس Tabis à fleurs ايكى قاتلو يا تفدلو جانفس

TABLATURE. Arrangement de lettres ou de marques sur des lignes, pour marquer le chant à ceux qui chantent, ou qui jouent des instrumens *A.* ارقام الالحان *P.* ارقام نواها *T.* نغمه ارقام الحانه بافدرق || Chanter, jouer sur la tablature رقمارى تغنى ايتمك ياخود ساز چالمق

TABLE. Meuble ordinairement de bois, posé sur des pieds, et qui sert à divers usages *T.* اياقلو سفره || Table de chêne ميشه آغاجندن مصنوع آياقلو سفره de marbre لوحهٔ رخام ايله پوشيده آياقلو سفره

TABLE À MANGER *A.* سفرة ـ مائدة ـ اخونة pl. خوان ـ صبة *P.* طعام سفره‌سى *T.* شيدان ـ پشخوان ـ تشت خوان ـ خوان || Mettre sur table سفره اوزرنده وضع ايتمك Se mettre à table سفره‌يه اوتورمق Sortir, se lever de table سفره‌دن قالقمق ـ On appelle La première table, la table des maîtres آغا سفره‌سى ـ باش سفره La seconde table, la table des principaux demestiques ايچ آغالر سفره‌سى ـ ايكنجى سفره Et la table du commun, celle des valets خدمه سماطى

BONNE TABLE, se dit d'une table bien servie *A.* مائدة عامرة *P.* خوان بلند عنوان *T.* اعلا سفره ـ عنوانلو سفره || Ce mets se sert aux meilleures tables بو مقوله طعام اعلا سفره‌لره مخصوصدر ـ On dit aussi Table délicate طعام نفيس Les plaisirs de la table لذايذ اكل طعام

TENIR TABLE. Donner ordinairement à manger *A.* اطعام الاضياف *P.* بمهمان خوراك دادن *T.* مسافره يمك يدرمك || Il tenait table autrefois ـ مقدما مسافرلرى اطعام ايدر ايدى On dit, Renoncer à la table, pour dire, renoncer aux excès et aux recherches de la table طعام خصوصنده اختيار امساك ايتمك Augmenter sa table تكثير طعام ايتمك Raffiner sur la table نفاست طعامى التزام ايتمك

TABLE, se dit aussi d'une plaque de métal, d'un morceau de pierre ou de marbre, sur quoi on peut écrire, graver, peindre *A.* لوحة pl. الواح *P.* تخته *T.* تخته || Les tables de Moïse الواح شريعت موسويه Graver sur une table d'airain لوحهٔ نحاس اوزرنده نقش ايتمك

On appelle Tables, les deux lames osseuses qui composent le crâne *A.* جدران القحف ـ حجرى *P.* دو ديوار كاسهٔ سر *T.* باش چناغنك يان كميكلرى

TABLE, signifie aussi, index fait pour trouver les matières ou les mots qui sont dans un livre *A.* فهرس *P.* فهرست *T.* دفتر || Il n'y a point de table à ce livre بو كتابك فهرستى يوقدر Cette table est fautive بو فهرستده خطا وار در Table des matières فهرست ابواب وفصول ـ فهرست مواد Table alphabétique ترتيب هجا اوزره مرتب اولان فهرست ـ Il signifie aussi, une feuille, une planche sur laquelle les matières didactiques sont réduites méthodiquement, afin qu'on les puisse voir d'un même coup d'oeil || Table généalogique فهرست نسل ونسب chronologique فهرست اوفات وتواريخ Il enseigne la Grammaire, la Philosophie par tables صرف ونحوى وحكمتى فهرست ترتيبنده وضع ايله تعليم ايدر

TABLES ASTRONOMIQUES. Des tables qui contiennent le calcul du mouvement des astres *A.* صحيفة الزيج *P.* زيج *T.* زايچه

Au trictrac, on appelle Tables, les pièces avec lesquelles on joue *T.* طاوله پوللرى

TABLE, en parlant de certains instrumens de musique, se dit de la partie supérieure de ces instrumens *A.* صفحة *P.* تخته *T*

تخته ‖ Table de violon كمان تختەسى

TABLE, est aussi un terme dont on se sert en parlant de pierreries taillées de manière que la surface en est plate *A.* صفيحة مصفحاً *P.* تخته *T.* تخته ‖ Diamant en table تراش اولنمش تخته الماس ـ الماس

TABLEAU. Ouvrage de peinture sur une table de bois, de cuivre, etc. *A.* تصوير pl. تصويرات ـ تمثال pl. تماثيل *P.* نگار ـ تندس *T.* تصوير ‖ Un beau tableau تصوير احسن grand كبير الحجم بر قطعه تصوير ـ كبير القطعه بر عدد تصوير Le dessin et l'ordonnance d'un tableau تصويرك رسمى وترتيبى les ombres d'un tableau ظلال تصوير Un tableau de prix ذيقيمت بر تصوير Un cabinet de tableaux تصويرات خزينەسى ‖ Il se dit figur. de la représentation vive d'une chose, soit de vive voix, soit par écrit ‖ Il a fait dans son histoire un fidèle tableau des guerres civiles تأليف ايلديكى تاريخده حروب داخليەنك تصويرينى صحت اوزره رسم ايتمشدر Le tableau des passions امراض نفسانيەنك تصويرى Faire un tableau en raccourci des vices et des vertus des hommes بنى نوع بشرك محاسن ومساويسنى على وجه الاجمال تصوير ايتمك

TABLETIER. Celui qui fait des trictracs, des échiquiers, etc. *A.* مقطط الالواح النرد *P.* نردگر ـ شش‌درگر *T.* طاولەجى

TABLETTE. Planche posée pour mettre quelque chose dessus *A.* رف pl. رفوف *P.* رف *T.* راف ‖ Mettre des tablettes dans une bibliothèque, pour y ranger des livres كتابلرى ديزمك ايچون كتبخانه ايچنده راف ياپدرمق Plusieurs rangs de tablettes بر قاچ قات راف ـ بر قاچ صره راف

On appelle aussi Tablette, les pierres plates, dont on se sert pour terminer les pieces de maçonnerie *A.* سقيفة pl. سقايف *P.* تخته سنگ *T.* قپاقلق تخته طاش

TABLETTES. Feuilles d'iveire, de papier, etc. qui sont attachées ensemble, et qu'on met dans la poche, pour écrire les choses dont on veut se souvenir *A.* مذكرة ‖ Tablettes garnies d'or صرمەلو مذكرة Écrire sur ses tablettes مذكرەده ثبت وقيد ايتمك

TABLIER. Damier. V. ce mot.

TABLIER. Pièce de toile, de cuir, etc. qu'on met devant soi pour conserver ses habits *A.* فوطة ـ ازار pl. آزرة ـ خصار *P.* فوتە *T.* پشتمال ‖ Tablier de cuisine آشچى پشتمالى Tablier à bourse جيبلو فوطه

TABLOIN. Plate-forme faite de madriers, pour placer une batterie de canons *A.* دكة المدافع *P.* نشستگاه طوب *T.* طوب اوتوراغى

TABOURET. Petit siége qui n'a ni bras ni dos *A.* طارقة *T.* اسكمله ‖ Tabouret de velours قطيفه پوشيدەلو اسكمله V. aussi Escabeau.

TAC. Maladie contagieuse qui attaque les brebis *A.* امهية

TAC-TAC. Mot qui exprime un bruit réglé *A.* طقطقة *P.* طاقردى *T.* چقاچق

TACHE. Souillure, marque qui salit *A.* شائبة pl. شوائب ـ لكه ـ آلايش ـ چرك *P.* لكه *T.* تفن ‖ Une tache d'huile زيتون ياغى لكەسى Cela a fait une tache sur votre habit بو شى ثوبكى لكەلتدى

TACHES DE ROUSSEUR. V. Rousseurs.

TACHE, se dit aussi des marques qui sont sur la peau ou sur le poil de certaines bêtes *A.* نمرة pl. نمرات ـ نقطة pl. نقط ـ نكتة pl. نكات *P.* خال *T.* بنك ‖ Un chien blanc qui a des taches noires سياه بنكلو بر بياض كلب

TACHES, en parlant du soleil, se dit de certains endroits obscurs qu'on remarque avec le télescope sur le disque du soleil *A.* شامة ـ كلف *P.* نشانه *T.* بنك

On dit figur. d'un homme qui cherche à trouver des défauts dans les choses les plus parfaites, qu'il veut trouver des taches dans le soleil كونشده عيب بولمغه چالشور ― Et d'un ouvrage, d'ailleurs très-bon, qu'il s'y trouve des taches, c'est-à-dire, des choses répréhensibles عيوبدن عارى دكلدر

On dit aussi, La tache du péché, pour dire, la souillure que l'âme contracte par le péché *A.* دنس الاثم ـ لوث الذنب *P.* چرك گناه *T.* گناهك مردارلغى

Il se dit aussi figur., en parlant de tout ce qui blesse l'honneur, la réputation *A.* شين ـ نقيصة *P.* چرك ـ آلايش *T.* لكه ـ اكسكلك ‖ C'est une tache à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وصيت وشهرتنه موجب شين ونقيصه اولان احوالدندر Il s'imagina que cet affront était une tache qu'il ne pouvait laver que dans le sang de son ennemi دوچار اولديغى رذالتك شين وعارى شستهٔ خون دشمن ايلەمجه زايل اولميەجغنه ذاهب اولمشدر Cete action est une tache dans sa famille ايتديكى فعل خاندانند بر شين ونقيصه در

TÂCHE. L'ouvrage, le travail qu'on donne à faire *A.* عمل *P.* کار *T.* ایش - ایشلنجك ایش - خدمت ‖ Donner une tâche à des écoliers طلبه یه ایش ویرمك Voilà la tâche que je vous donne pour aujourd'hui اشته بو کون ایچون سکا تعیین ایلدیکم خدمت بو در Achever sa tâche برکمسنه خدمتنی اتمام ایتمك

Travailler à la tâche, lire à la tâche, se dit des ouvriers qui travaillent à un ouvrage qu'ils ont entrepris en gros *A.* التزام العمل مقطوعاً *P.* بر وجه مقطوع کار در عهده کردن *T.* کوتوری بازار ایله ایشلمك ‖ Entreprendre une besogne à la tâche بر - بر ایشی علی وجه المقطوع التزام ایتمك Donner un ouvrage à la tâche ایشی کوتوری بازار ایله ایشلمك بر ایشی کوتوری بازار ویرمك

On dit figur. Prendre à tâche de faire une chose, pour dire, s'attacher à la faire *A.* عقد القلب - نصب النفس *P.* بر خود واجب کردانیدن *T.* اوزرینه واجب قلمق ‖ Il semble qu'il ait pris à tâche de me ruiner حالمه خرابیت کانّ نصب نفس ایتمشدر Avez-vous pris à tâche de me contredire? هر شیده بکا تعریض ایلمکدی نصب نفس ایتمشمسك C'est une affaire qu'il a pris à tâche de faire réussir حصولنه عقد قلب ایلدیکی بر مصلحتدر

Et prendre quelqu'un à tâche, pour dire, s'attacher à le molester *A.* التزام سوء القصد *P.* به بدکاری ورزش نمودن *T.* فلانك خرابالمسنی ایش ایدنمك ‖ Il semble que vous m'ayez pris à tâche غالبا حقمه التزام سوء قصد ایلدك - غالبا بنی خرابالمغی ایش ایدندك

En bloc et en tâche, signifie, en gros et sans entrer en discussion du détail *A.* مجازفة - بالمجازفة *P.* با یکپارگی *T.* طوبدن بر قاچ اولدرق ‖ Marchander des ouvrages en bloc et en tâche ایشی طوپدن اولدرق بازار ایتمك Entreprendre un ouvrage en bloc et en tâche بر شیئك اعمالیدسنی مجازفة التزام ایتمك

TACHÉOGRAPHIE, TACHIGRAPHIE ou **TACHYGRAPHIE.** L'art d'écrire très-vite à l'aide des abréviations *A.* سرعة الکتابة *P.* جابکنویسی *T.* چابکلك ایله یازش - تیز یازش ‖ Il y a plusieurs traités de tachigraphie فن سرعت کتابته دائر نیچه تألیفات وار در

TACHER. Souiller, salir, faire une tache *A.* توسیخ - تدنیس *P.* آلایدن - آلوده کردن - لکدار کردن *T.* لکدلتمك ‖ Cela a taché votre habit بو شئ ثوبکی تدنیس ایتمشدر Tacher du linge avec de l'encre نوبی مرکب ایله لکدلتمك - Figur. ‖ Il ne faut qu'une méchante action pour tacher la plus belle vie du monde بر فعلهٔ قبیحه اصلی حال ایله سر افراز عالمیان اولمش بر ذاتك نامنی لکدار ایلمکه کافیدر

Taché. *A.* مدنس *P.* آلوده - لکدار *T.* لکدلو

TÂCHER. Faire des efforts pour venir à bout de quelque chose *A.* صرف المقدور - بذل المجهود - اقدام - سعی - جهد - جد *P.* کوشش نمودن - ورزش کردن - ورزیدن *T.* چالشمق ‖ Il faut tâcher quelque temps, quand on veut réussir بر مصلحته ظفر بولمق مراد اولندیغی حالده بر مدّت صرف مجهود بذل نقدینهٔ سعی واقدام ایتمك - ایتمك اقتضا ایدر Je tâcherai de vous satisfaire تطییب خاطرکه بذل لازمه ندر سعی واقدام ایده جکم Il tâche de se débarrasser de ses dettes دیونندن خلاص بولمغه چالیشور

Tâcher à. Viser à *A.* قصد *P.* آهنگیدن - آهنگ بستن *T.* بر نسنه یه قیدنده اولمق ‖ Je vois bien que vous tâchez à m'embarrasser مصلحتمه احداث موانع قیدنده اولدیغك - اضرارمه قصد ایدر کون کبی آشکار در Il tâche à me nuire طرفمه ایراث مضرّت قیدنده در

TACHETER. Marquer de diverses taches. Il se dit des taches qui sont sur la peau des hommes et de certains animaux *A.* تنقیط - تنکیت *P.* پر خال کردن - نکتهدار کردن *T.* بنکلتمك - بنکلو ایتمك ‖ Le grand soleil lui a tacheté le visage حرارت شمسك شدّتی چهرهسنده نقطهلر احداث ایتدردی La nature semble avoir pris plaisir à tacheter de blanc et de noir la peau de ce chien بو کلبك توبی قدرتدن سیاه وبیاض بنکلر ایله تنکیت اولندی

Tacheté. *A.* منقط - انمر et pour les animaux particulièrement *A.* ابرش *P.* پر خال - نکتهدار *T.* بنکلو

TACHIGRAPHE. Celui qui s'occupe de tachigraphie *A.* سریع الکتابة *P.* جابکنویس *T.* چابك یازان

TACITE. Qui n'est point formellement exprimé, mais qui est sous-entendu *A.* ضمنی *P.* سر بوشیده *T.* باشی اورتیلو ‖ Condition tacite شرط ضمنی convention معاهدهٔ - میثاق ضمنی consentement قبول ضمنی - رضای ضمنی approbation, aveu تصویب یا اقرار ضمنی

TACITEMENT. Sans être formellement exprimé *A.* ضمناً *P.* بوجه سر پوشیده *T.* باشی اورتیلو اولدرق || Cela n'est pas exprimé dans le traité, mais cela y est compris tacitement بو مادّه درون عهدنامه‌ده مصرّح اولمیوب ضمناً محتویدر

TACITURNE. Qui est de tempérament à parler peu *A.* ساکوت ـ ساکت ـ صمیت ـ قلیل الکلام *P.* کمگو ـ کم گفتار ـ خاموش *T.* سکوتی ـ سکوتی مشرب ـ آز سوزلو || C'est un homme extrêmement taciturne بغایت سکوتی مشرب بر ادمدر

TACITURNITÉ. Humeur, tempérament d'une personne taciturne *A.* قلّة الکلام ـ میل الی السکوت *P.* کمگویی ـ خاموشی *T.* آز سوزلیلق ـ سکوتی مشربلک ـ سکوتیلک || Demeurer dans une grande taciturnité حال سکوت کامله‌ده مداومت ایتمک

TACT. Sens qui reçoit l'impression des objets par le toucher *A.* لمس ـ قوّة لامسة *P.* پرواس *T.* ال دکمه || Le tact est le moins subtil de tous les sens قوّت لامسه‌نک رقّت ونزاکتی قوای سائره‌یه نسبت ایله اقلّدر Cela se connaît au tact عند اللمس معلوم اولور

On dit figur. Avoir le taot fin, Avoir du tact, pour dire, juger finement en matière de goût برکمسنه مذاق دقیق صاحبی نازک مذاق ـ نزاکت مذاق صاحبی اولمق ـ اولمق Avoir le tact exercé, le tact sûr برکمسنه‌نک مذاقی نزاکت مذاقی قوی اولمق ـ آلشیق اولمق

TACTILE. Qui se peut toucher *A.* ملموس ـ ممکن اللمس *P.* پرواسیدنی *T.* ال ایله طوقنیلور || Les esprits ne sont point tactiles ارواح ممکن اللمس دکلدر

TACTIQUE. L'art de ranger des troupes en bataille, de faire des évolutions militaires *A.* فنّ التصفیف الجنود *P.* فنّ صف بستگیٔ لشکر *T.* طابورلر باغلمق ـ طابورلر یصامق فنّی || La tactique des anciens متقدّمین عندنده مألوف فنّی ومعتاد اولان فنّ تصفیف عسکر

TAFFETAS. Étoffe de soie fort mince *T.* صندل

TAIE ou TÈT. Linge qui sert d'enveloppe à un oreiller *A.* غطاء المصدغة ـ غطاء النمرق *P.* پوشش نازبالش *T.* یوز یصدیغی اورتیسی

TAIE. T. de Méd. Tache blanche qui se forme quelquefois sur l'oeil *A.* غفانة ـ کوکب *P.* نقطهٔ سپید چشم *T.* کوزه دوشن آق || Abattre une taie کوزه دوشن آقی ـ غفانهٔ عینی ازاله ایتمک

TAIE. T. d'Anat. L'enveloppe du foétus *A.* سلا pl. اسلا *T.* صوکث ـ اش

TAILLABLE. Qui est sujet à la taille *A.* مکلّف بالخراج ـ متحمّل الجزیة *P.* خراجگذار ـ گزیتگذار ـ جزیه‌گذار *T.* خراج ویرر ـ ویرر کسیم || Les gentilshommes, les ecclésiastiques ne sont point taillables رهبان واصلزادگان خراج ایله طائفهٔ رهبان وزمرهٔ کشیزادگان تکلیف ـ مکلّف دکللر در خراجدن معافدرلر Les officiers des Maisons Royales ont le privilége de n'être point taillables خدمهٔ خاصّهٔ ملوک مکلّف خراجگذار اولمقدن معافدرلر ـ بالخراج دکللر در

Il se dit aussi des biens sur lesquels on impose la taille *A.* مکلّف بخراج الارض || En Languedoc, ni les biens nobles, ni les biens ecclésiastiques ne sont taillables فلان مملکتده کرک زمرهٔ اصلزادگان وکرک طائفهٔ رهبانک مالک اولدقلری کرک ارباب حسب ـ املاک خراج ارضدن معافدر ونسبک املاکی وکرک کلیسالرک اوقافی خراج ارض ایله مکلّف دکلدر

TAILLADE. Coupure, balafre dans la chair *A.* قُطعة ـ جرح pl. جروح *P.* زخم *T.* یاره || En se rasant, il s'est fait une grande taillade au menton تراش اولنور ایکن اککنده عظیم بر یاره ایتدی

Il se dit aussi des coupures en long qu'on fait dans de l'étoffe, dans des habits *A.* قطع ـ قدّ ـ شقّ *P.* بریدگی *T.* اوزونلغنه برتمه || Il a fait une grande taillade dans cette étoffe بو قماشده بر شقّ عظیم ایتمشدر

TAILLADER. Faire des balafres sur la peau ou dans les chairs *A.* جرح ـ تجریح *P.* زخم زدن *T.* یاره‌لمق || On lui a tailladé le visage چهره‌سنی یاره‌لدیلر

Il se dit aussi des coupures qu'on fait dans de l'étoffe *A.* تقطیع ـ تقدید ـ تشقیق *P.* بریدن ـ شکلیدن *T.* اوزونلغنه یرتمق

TAILLADÉ. *A.* مقدود ـ مجروح *P.* زخم خورده *T.* یاره‌لنمش *A.* مشقوق *P.* بریده ـ شکلیده *T.* یرتلمش

TAILLANDERIE. Art du taillandier *A.* صنعة الحدّاد *P.* آهنگری *T.* دمورجیلک

On comprend aussi sous ce nom tous les ferremens que fait un taillandier *A.* pl. آلات حدیدیّة *P.* آلات آهنین *T.* دمور آلتلری || Une caisse de taillanderie آلات حدیدیّه صندیغی

TAILLANDIER. Ouvrier qui fait toute sorte d'outils pour les

charpentiers, les laboureurs, etc. *A.* حداد *P.* آهنگر *T.* دمورجی

TAILLANT. Le tranchant d'un couteau, d'une épée, etc. *A.* حدّ - شفرة *P.* شفر *T.* آغز - جالم يرى || Aiguiser le taillant d'un couteau آغزينى - بچاغك خدينى احداد ايتمك بيلهمك

TAILLE. Le tranchant d'une épée. V. Taillant.

TAILLE. La manière dont on coupe certaines choses. Ainsi on dit: La TAILLE des arbres *A.* تشذيب *P.* پيراستگى درخت *T.* بودامه || Ce jardinier entend bien la taille des arbres بو باغچوان فنّ تشذيب اشجاره ماهر در

La TAILLE d'un habit *A.* تقطيع *P.* برش *T.* كسيم - بچم || La taille de cet habit-là ne vaut rien بو جامدنك كسيمى فنا در - ايشه يرامز - كسيمى - On dit, qu'un habit est galonné sur toutes les tailles, c'est-à-dire, sur tous les endroits où il est taillé بو جامدنك كافّهٔ مقاطعنده شريد چكلمشدر

La TAILLE des pierres *A.* نحت الاحجار *P.* تراش سنگ *T.* طاش يونمه || Cet ouvrier entend bien la taille des pierres بو ايشجى فنّ نحت احجاره ماهر در

Il se dit aussi des pierres précieuses || Un lapidaire qui entend bien la taille des diamans نحت الماسه ماهر بر جواهر تراش
La taille des pierreries ذيقيمت طاشلرك تراشى

On appelle Pierre de taille, les pierres propres à être taillées *A.* رضام *P.* سنگ تراشيدنى *T.* يونمغه كلور طاش

La TAILLE d'une plume *A.* قطع - اقتطاط *P.* برش *T.* كسيم || La taille de cette plume ne vaut rien بو قلمك قطعى فنا در

TAILLE. T. de Chirur. Opération par laquelle on tire les pierres de la vessie *A.* خرق المثانة - انبزال المثانة *P.* شكاف *T.* قاوقى يارمه || La taille est dangereuse dans le grand froid et dans le grand chaud انبزال مثانه برد وحرّك شدّتى وقتنده تهلكەلو در || Il est mort dans l'opération de la taille خرق مثانه اثناسنده وفات ايتمشدر

TAILLE. La stature du corps *A.* قدّ pl. قدود - قامة *P.* بالا - آبدان *T.* بوى || Grande taille قدّ رفيع - قامت طويله - بالاى برز - بلند - بوى - ايرى بوى - اوزون بوى médiocre قامت معتدله قدّ riche اورته بوى - بالاى ميانه - قامت متوسّطه moyenne قصّه بوى - قامت كوتاه - قدّ قصير petite كبير

En ce sens, il se dit aussi de quelques animaux *A.* جثّة *P.* اندام *T.* چليم || Un cheval, un chien de bonne taille مطبوع خوش اندام - الجثّه بر آت يا بر كلب

TAILLE. Petit bâton fendu en deux parties égales, sur lequel les marchands marquent par des incisions, la quantité de marchandises qu'ils vendent à crédit *T.* چتله || Prendre à la taille le vin au cabaret ميخانەدن چتله ايله اشتراى خمر ايتمك

TAILLE. T. de Finances. Il se dit d'une certaine imposition de deniers qui se lève sur ceux qui n'en sont pas exempts *A.* ضريبة - خراج pl. اخراج pl. اخرجة - جزية *P.* گزيت *T.* كسيم - On appelle Taille personnelle, celle qui se lève sur chaque personne taillable *A.* جزية الرأس - ضريبة الرأس Et taille réelle, celle qui se lève sur les terres et les possessions *A.* خراج الارض || Être exempt de taille جزيەدن معاف اولمق La taille est haussée, diminuée خراج ترقى يا تنزّل بولدى Receveur, collecteur des tailles اموال جزيەنك قابضى يا محصّلى - Taille proportionnelle بالمقايسه توزيع اولنان جزيه تحصيلدارى

TAILLER. Couper, donner la forme et la grandeur convenable, avec un instrument tranchant. On dit:

TAILLER des arbres *A.* تشذيب *P.* پيراستن *T.* بودامق || Tailler des arbres fruitiers dans le temps convenable اشجار مثمرەيى وقت مناسبده تشذيب ايتمك Tailler la vigne dans sa saison كروى باغى موسمنده بودامق

TAILLER un habit *A.* تقطيع *P.* بريدن *T.* كسمك - بچمك || Tailler des chemises كوملك كسمك Cet ouvrier taille bien كوزل لباس بچر - بو ايشجى كوزل تقطيع ثوب ايدر

TAILLER des pierres *A.* نحت *P.* تراشيدن *T.* يونمق || Tailler une pierre pour la faire servir à un bâtiment بناده صرف اولنمق ايچون بر طاش يونمق Tailler un bloc de marbre pour en faire une colonne بر قطعه ستون اعماليچون مرمر طومروغنى نحت ايتمك - On dit aussi, Tailler une pierre précieuse *A.* نحت *P.* پرداختن - تراشيدن *T.* يونمق - ايشلمك || Tailler un diamant بر الماس طاشى تراش ايتمك

TAILLER une plume à écrire *A.* تقليم - قطّ - قطع *P.* بريدن *T.* يونمق - كسمك

TAILLER, se dit aussi de certaines choses qui se coupent en plusieurs morceaux avec le couteau ou avec les ciseaux *A.* تشريح - تقطيع *P.* لخت لخت بريدن *T.* طوغرامق - ديلم ديلم كسمك || Tailler du pain par morceaux اتمكى طوغرامق - ديلم ديلم كسمك

On dit figur. Tailler en pièces une armée, pour dire, la défaire entièrement عسكری سیف قهر ایله جملةً توشیق ایتمك دل كسد قیرمق ـ

On dit proverb. Tailler et rogner, pour dire, disposer des choses à sa fantaisie A. فتق ورتق P. شكستن وبستن T. بیرتوب سوكمك ـ كسوب بچمك || Il est maître dans cette maison, il taille et rogne à son gré, comme il veut بو خانەدە حكمران مستقل اولمغله كیف ما یشاء فتق ورتق ایدر Nous avons pris des arbitres, qu'ils taillent et qu'ils rognent comme il leur plaira طرفمزدن نصب اولنان حكملر كندو رأی وارادەلری اوزرە مصلحتی كسوب بچسونلر

Tailler. Faire une incision pour tirer la pierre de la vessie A. خرق المثانة ـ تبزیل المثانة P. آبدانرا شكافتن T. قاوغی یارمق || Il a la pierre, on ne saurait le guérir sans le tailler مثانەسندە حصات اولمغله بلا خرق شفایاب اولمیەجغی دركار در مثانەسنی ایكی دفعە یاردیلر Il a été taillé deux fois

Taillé. A. مشذب P. پیراستە T. بودانمش A. مقطع P. بریدە T. بوتلمش A. منحوت P. تراشیدە T. بچلمش ـ كسلمش A. مقلوم

On dit, qu'un homme est bien taillé, pour dire, qu'il est bien fait A. حسن التقطیع ـ مبندم P. خوش اندام T. جایمی كوزل

TAILLEUR. Celui qui taille les habits A. خیاط P. درزی T. ترزی

Tailleur de pierres A. نحات P. سنگ تراش T. طاش یونیجی

Tailleur de plumes à écrire A. قطاط الاقلام P. قلمبر T. قلم كسیجی

TAILLIS. On appelle Bois taillis, un bois que l'on met en coupe reglée T. نوبت ایله كسیلن اورمان ـ شجاری || Il est aussi substantif || Il met tant d'arpens de taillis en coupe tous les ans هر سنه اشجاری قطع اولنەجق اورماندن شو قدر دونم یربنی نوبتلە قور

TAILLOIR. Assiette de bois, sur laquelle on coupe de la viande A. لوحة التشریح اللحم P. تختهٔ گوشت T. ات تختەسی

TAIN. Feuille ou lame d'étain fort mince, que l'on met derrière des glaces pour en faire des miroirs A. ورق الرصاص P. برگ ارزیز الابیض T. قلای یپراغی

TAIRE. Ne dire pas, ne pas révéler A. كتم P. پنهان داشتن ـ نگفتن T. صاقلامق ـ كیزلمك || Il vous a bien dit telle et telle chose, mais il vous a tu ce qu'il y avait de principal شونی وشونی بیان ایتمش ایسەدە اصل مادەیی سندن كتم ایتمشدر C'est un homme sûr et qui ne dit jamais rien de ce qu'il faut taire امین بر آدم اولوب واجب الكتم اولان شیئی سویلمك احتمالی یوقدر Il sait taire ce qu'il faut taire واجب الكتم اولان شیلرك كتمی قاعدەلرینی بیلور

Se taire. Ne pas parler, garder le silence A. سكوت ـ صمت ـ اختیار السكوت P. خاموشی كردن ـ خاموشیدن T. صوصمق || Après avoir dit cela, il se tut شو كلامی سویلدكدن صكره صوصدی Faites taire ces enfans شو اطفالی اسكات ایله سكوت ایلدی شو چوجوقلری صوصدر

On dit, qu'un homme ne se peut taire d'une chose, pour dire, qu'il la publie partout A. عدم الضبط ـ عدم الكف اللسان P. پرهیز زبانی نكردن T. دیلنی طوتمامق || Il ne peut se taire de la grâce que vous lui avez faite حقنده ایتدیكك لطف واحسانی سویلمكدن كف لسان ایدەمز

Se taire, signifie aussi, ne point faire de bruit A. انقطاع الصوت P. دربستە شدن ـ خاموشیدن T. سس كسلمك || Faites taire ces chiens شو ـ اصوات كلابی قطع ایتدر كلبلرك سسنی كس La mer et les vents se turent à la voix de Jésus-Christ اصوات هائلهٔ امواج ورياح حضرت عیسینك امریله منقطع ودربستە اولمشدر Notre canon a fait taire celui des ennemis طرفمزدن آتیلان طوب دشمن طوبلرینك سسنی كسدردی

Tu. A. صامت ـ ساكت P. خاموش T. صوص اولمش ـ صوصمش

TAISSON. Blaireau. V. ce mot.

TALC. Sorte de pierre transparente, qui se lève par feuilles A. طلق ـ كوكب الارض P. تالك T. اورن بولمی || On met des feuilles de talc sur les miniatures pour les conserver خردەكاری تصویرلری لاجل المحافظە طلق ایله ستر ایدرلر

TALENT. Certain poids d'or ou d'argent dont on se servait anciennement A. قنطار P. تمن || Talent Romain رومالونك قنطاری

TALENT. Aptitude singulière, naturelle ou acquise, à faire quel-

que chose *A.* معرفت pl. معارف *P.* هنر || Dieu lui a donné de grands talens حق تعالی حضرتلری فلانه معارف جلیله احسان ایلدی Un talent rare نادر الوجود بر معرفت particulier معرفت مخصوصه C'est un beau talent que celui de bien parler سلاست نطق وکلام معارف جلیلهدن معدود در Il n'est pas propre aux affaires du Palais, ce n'est pas son talent امور شرعیّهده لیاقتی اولمیوب اول معرفتدن بیبهره در Il a beaucoup de talent pour la prédication فنّ وعظ وخطابتده وفیر المعارف بر آدمدر Il a du talent pour la guerre فنّ حربده بضاعهٔ هنر ومعرفتی واردر Il est sans talent هنر ومعرفتدن بی معارفدن بیبهره در ـ نصیبدر

On appelle Homme de talent, celui qui possède un talent *A.* ذو المعرفة pl. ذوی المعارف *P.* هنرمند ـ معرفتشناس *T.* هنرلو

TALER, ou DALER. Monnaie d'Allemagne *T.* قره غروش

TALION. Punition par laquelle on traite un coupable de la même manière dont il a traité les autres *A.* قَوَد ـ قصاص *P.* مثلیله *T.* شله || La loi du talion ordonne qu'on fasse souffrir au coupable le même mal qu'il a fait; que l'on crève un oeil à celui qui a crevé un oeil à un autre; que le meurtrier soit puni de mort ارتکاب ایلدیکی اسائت کندو حقنده بعینها اجرا اولنمق واخرک کوزینی چیقاران جنایتکارک کوزینی کور ایتمک وقاتلی قتل ایتمک احکام قصاصک مقتضاسندندر

TALISMAN. Terme Arabe francisé. Figure, caractère dont la superstition s'est servie chez tous les peuples *A.* طلسم pl. طلاسم pl. طلسمات || La superstition des talismans a un grand cours dans l'Orient طلسمات حقنده اولان اعتقاد باطل اقوام شرقیّه بیننده بغایت مشهور وشایعدر

TALISMANIQUE. Qui appartient au talisman *A.* طلسمی

TALLE. Branche qu'un arbre pousse à son pied, laquelle est enracinée, et que l'on sépare du maître pied avec un couteau *A.* بتیله ـ بتیل *P.* رستاک *T.* اناسندن آیرلمش اغاج فدانی

TALLER. Pousser des talles *A.* استبتال *P.* رستاک زدن *T.* آناسندن آیریلوب کوک سورمک

TALMUD. Livre qui contient les traditions des Juifs *A.* vul. تلمود

TALON. La partie postérieure du pied *A.* عقب pl. اعقاب ـ مؤخّر القدم *P.* پاشنه *T.* آیاق اوکچهسی || L'os du talon عظم العقب ـ آیاق اوکچهسنک کمیکی

On dit à un cavalier, de serrer les talons, pour lui dire, d'appuyer deux coups d'éperon à son cheval *A.* نخس بالمهامیز *P.* مهمیز زدن *T.* مهمیز ایله طوقندرمق

TALON. La partie d'un soulier ou d'une botte, sur laquelle pose le derrière du pied *A.* عقب النعل ـ مسمت النعل *P.* پاشنهٔ کفش *T.* آیاق قابی اوکچهسی

On dit figur. d'un homme qui en suit toujours un autre, qu'il est toujours à ses talons دائما فلانک اثرینه اقتفا ایدر ـ ایزندن آیرلمز ـ ایزینی صالیویرمز ـ پیرویدر Et marcher sur les talons de quelqu'un, pour dire, le suivre de près en richesses, en dignité, jusqu'à lui porter ombrage ادّعای مکافئه ایله برابرلشمک ادّعاسیله ـ بریسنک اثرینه اقتفا ایتمک فلانک ایزی اوزرینه یوریمک

TALON, se dit aussi du fer dont est garnie la partie d'en bas d'une pique, d'une hallebarde, etc. *A.* زجّ pl. زجاج ـ سنان pl. اسنّة *P.* نیزه *T.* نوک ـ حربه ـ تمرن

TALONNER. Poursuivre de près *A.* تعقیب ـ استذناب *P.* پسنه دوشمک *T.* در پس شتافتن ـ عقبگیری کردن || Les ennemis se retirèrent, et on les talonnait de fort près قویروغنی صالیویرمیوب ایزینی بصدرق قوغدلمق دشمن عسکری متوجّه سمت رجعت اولنجه تعقیب واستذنابنه مسارعت اولمشدر

Figur. Presser vivement jusqu'à l'importunité *A.* تضییق *P.* بتنگ آوردن *T.* صیقشدرمق || Je le talonnerai de si près, que je l'obligerai de me payer اقچهنک اداسنه مجبور ایتدرنجیه قدر فلانی تضییق ایدهجکم

TALUS. Inclinaison que l'on donne à la surface extérieure d'un mur *A.* صبب pl. اصباب *P.* شیب *T.* شیو || Il faut donner plus de talus à cette muraille بو دیوارک شیوینی زیاده ایتملو در

TALUTER. Mettre en talus *A.* وضع علی صورة الصبب *P.* شیب ساختن *T.* شیولندرمک

TAMARIN. Fruit du tamarinier *A.* صبّار ـ حمر ـ تمر هندی *P.* انبله ـ خبجه *T.* تمرهندی ـ هند خرماسی

TAMARINIER. Arbre *A.* شجر الصبّار *P.* درخت انبله *T.* تمرهندی آغاجی

TAMARIS. Plante *A.* طرفاء *P.* درخت گز *T.* ایلغین آغاجی

TAMBOUR. Caisse de forme cylindrique, dont les deux fonds sont de peaux tendues, sur l'une desquelles on frappe avec des

baguettes *A.* طبل pl اطبال *P.* دُهل - تبير - شندف *T.* طاول - ضرب طبل ايتمك - اطبال طبل ايتمك || Battre le tambour طاول چالمق La garnison sortit tambour battant, mèche allumée مستحفظين قلعه طبلزنان واللرنده فتيله فروزان اولديغى حالده قلعەدن خروج ايتمشلر در

Tambour de basque. Sorte de petit tambour couvert d'une seule peau, garni de lames ou de grelots, et dont on joue avec le bout des doigts *A.* دق pl. دفوف *P.* دف *T.* دائره - دف || Danser avec un tambour de basque à la main الده دف طوتارق رقص ايتمك

Tambour, se dit aussi de celui dont la fonction est de battre le tambour *A.* طبّال *P.* طبلزن - دهلزن *T.* مهتر - طاولجى || On envoya un tambour sommer la place, demander l'échange des prisonniers قلعەيى استيمانه دعوت ايچون يا خود اسرا مبادلەسنى تكليف ايچون بر نفر طبلزن ارسال اولندى

Tambour, T. d'arts. Instrument d'une forme circulaire sur lequel est tendue une toile pour y exécuter à l'aiguille différens dessins de broderie *T.* سوزنيجى قلبورى

Tambour, en termes d'Anatomie, se dit du tympan de l'oreille. V. Tympan.

TAMBOURIN. Espèce de petit tambour, sur lequel on bat d'une seule main *A.* كوبة *P.* تنبك *T.* دبلك

Il se dit aussi de celui qui joue du tambourin *A.* ضرّاب الكوبة *P.* تنبكباز *T.* دبلكجى

TAMBOURINER. Battre le tambour ou le tambourin *A.* اطبال - ضرب الكوبة - ضرب الطبل *P.* دهل زدن - تنبك زدن *T.* دبلك چالمق - طاول چالمق

TAMBOURINEUR. Celui qui tambourine. V. Tambourin.

TAMIS. Espèce de sas qui sert à passer des matières pulvérisées *A.* منخل pl. مناخل *P.* پرويزن *T.* الك || Tamis fin, gros انجه يا قبا الك - منخل دقيق يا غليظ

TAMISER. Passer par le tamis *A.* نخل - تنخيل *P.* بيختن *T.* الكدن كچورمك - الدمك || Tamiser de la farine تنخيل اون الدمك - دقيق ايتمك

TAMPON. Bouchon, morceau de bois servant à boucher un tuyau, un muid, ou quelque autre sorte de vaisseau *A.* صماد - سداد *P.* سَپوخ *T.* طاپه || Tampon de liége, de bois منتار وآغاج طاپه

TAMPONNER. Boucher avec un tampon *A.* اصماد - صمد - سدّ بالصماد *P.* سپوخ زدن *T.* طاپه اورمق || Tamponner une cruche d'huile ياغ دستيسنه طاپه اورمق

Tamponné. *A.* مصمود *P.* سپوخ زده *T.* طاپدلو

TAN. Écorce de chêne moulue, dont on se sert pour tanner les cuirs *A.* دبغ - دباغ - غبار البلوط *T.* پلامود توزى || Peler de jeûnes chênes pour en faire du tan پلامود توزى ياپمق ايچون تازه ميشه فدانلرى تقشير ايتمك

TANCER. Réprimander *A.* تعزير - عتاب *P.* سر زدن - سرزنش كردن *T.* آزارلمق || Il fut tancé par son supérieur سركردەسى طرفندن مظهر تعزير وعتاب اولمشدر

Tancé. *A.* معاتب *P.* سرزنش كرده *T.* آزارلنمش

TANDIS QUE. Pendant que *A.* بين ذلك - على حين *P.* وقتيكه - كه - آنگه - بهنگامى كه *T.* ايكن - اثناده || Tandis que vous y êtes سن اولطرفده ايكن Vous faites fort bien, tandis que vous êtes encore jeune, d'apprendre des langues هنوز حداثت سنك وارايكن تحصيل السنديه اقدام ايتسدك محض اصابت ايتمش اولورسك

TANGAGE. T. de Mar. Balancement d'un vaisseau de l'avant à l'arrière, et de l'arrière à l'avant alternativement *A.* نغشان السفينة *T.* كمينك برى اوته چالقنمسى

TANGENTE. T. de Géom. Ligne droite qui touche une courbe en quelqu'un de ses points *A.* خطّ ملاقى

TANGUER. T. de Mar. Il se dit d'un vaisseau qui éprouve le balancement du tangage *A.* انتغاش السفينة *T.* كمى برى اوته چالقنمق

TANIÈRE. Caverne, concavité dans la terre, dans le roc, où des bêtes sauvages se retirent *A.* جحر pl. اجحار - وجار pl. اوجرة *P.* سمبج - اكنان جانوران *T.* ابن || Un ours dans sa tanière ايننده اولان ايو La tanière d'un lion عرين - جحر اسد آرسلان يتاغى - آرسلان اينى - اسد

TANNER. Préparer les cuirs avec le tan *A.* دبغ - دباغة *P.* پوست پيراستن *T.* دريبى سپيلمك || Tanner des cuirs de vaches اينك طومارلرينى دباغت ايتمك

Il signifie aussi, fatiguer, ennuyer. Dans ce sens il ne se dit qu'en cette phrase, C'est un homme tannant *A.* معجز *P.* بيزارساز *T.* بزدريجى

Tanné. *A.* مدبوغ *P.* پيراسته *T.* سپيلنمش

TANNERIE. Lieu où l'on tanne les cuirs *A.* مدبغة *P.* پيراهشگاه

طبافخانه .T دباغخانه - پوست

TANNEUR. Ouvrier qui tanne les cuirs .A دبّاغ pl. دبّاغين .P طباق .T پيراهشگر - پوستپيرا .P

TANT. Adverbe de quantité .A ربّ .P چندين .T اينقدر - اولقدر - نيچه - نيچه نيچه || Il a tant d'amis qu'il ne manquera de rien اولقدر دوستلری وار در كه هيچ بر شيئده ضرورت || Il a tant de bonté, tant de vertu que... نيچه نيچه دوستلری اولمغله - چكدجكی بوقدر اولقدر جودت طبعی وصلاح حالی || Il a tant de richesses qu'on ne les saurait compter وار در كه اولقدر مالی وار در كه دائرۂ تعداد واحصادن خارجدر || J'ai été tant de fois chez lui نيچه كرّه خانه‌سنه واردم

Il signifie aussi, en si grande quantité, à un tel excès .A الى .P كذا .T چندان - اولقدر || Il mangea tant, qu'il en creva اولقدر طعام ايتديكه پطلدی || Tant fut plaidé, qu'ils se ruinèrent de part et d'autre مخاصمه ومرافعه‌يه اول قدر مداومت ايتمشلر كه طرفين مضمحلّ وخراب اولمشدر || Il ne faut pas tant discourir اولقدر تكلّم ايتمك روا دكلدر

TANT, se dit aussi de toute sorte de nombres qu'on n'exprime point .A كذا .P اينقدر .T شو قدر || Nous partagerons, il y aura tant pour vous et tant pour moi بينمزده لدى المقاسمه سكا شو مقدار وبكا شو مقدار اصابت ايده‌جكدر

Il sert aussi à marquer une certaine proportion, un certain rapport entre les choses dont on parle .A و .P و .T كركك || Tant plein que vide كركك - طلو وبوش - تهی وپر - مملو وخالی || Tant bon que mauvais نيكك - جيّد ورديّ - طلو وكركك بوش || Je le sers tant pour lui que pour me faire plaisir كركك ايو وكركك كوتی - وبد فلانك خدمتنی كركك كندوسيچون وكركك حظّ نفسم ايچون كوررم || Ce n'est pas tant manque de soin, que manque d'argent بو كيفيّت كركك قلّت اهتمامدن اولقدر قلّت اهتمامدن - كركك قلّت ديناردن نشأت ايلدی دكل بلكه قلّت ديناره مبنيدر

TANT, signifie aussi, à quel point .A الى هذا .P اينقدر .T اشته اول درجده - بو رتبده - اول درجده || Tant il était abusé اشته اول درجده فريفته ومغبون ايدی || Tant le monde est crédule خلق بو درجده چابك اينانور || Tant il est difficile d'être modéré dans la bonne fortune وقت بختياری واقبالده قاعدۂ اعتداله رعايت ايتمك اول درجده مشكل شيئدر

TANT QUE. Aussi long-temps que .A ما دام .P هر آيينه كه .T ما دامكه - اولدقچه || Tant que je vivrai ما دام العمر - ما دامكه اولدقچه - متنفّس انفاس حيات اولدقچه - عمرم اولدقچه || Tant qu'il occupera cette place, il en remplira bien les devoirs مادامكه اول مسندده مستقرّ اوله واجبات مأموريّتنی ايفاده تجويز قصور ايتميدجكی دركار در || Tant que le monde durera ما دام دنيا طوردقچه - الدهر

TANT PLUS QUE MOINS. À peu près .A تقريباً .P همانا .T قدر - مقداری || Il a dix mille livres de revenu tant plus que moins اون بيكك - تقريباً اون بيكك غروش ايرادی وار در غروش قدر

TANT MIEUX. .A فهو احسن - فنعم المطلوب .P نه - بهتر .T خوش - ايو - دخی اعلا || Le malade a eu une sueur cette nuit, tant mieux بو كيجه مريضه عرق عارض اولمشدر فهو احسن

TANT PIS. .A اشرّ على الاشرّ - فهو اشرّ - فبئس المطلوب .P بدتر .T دخی فنا || S'il ne se corrige pas, tant pis pour lui اصلاح نفس ايتميه‌جك اولور ايسه حقنده اشرّ على الاشرّ در

TANT S'EN FAUT QUE... Bien loin que... .A فضلاً - فضلاً عن .P ان .T دور ازآنكه - بوبله اولمق شويله طورسون || Tant s'en faut qu'il y consente, qu'au contraire il y répugne اول بابده راضی اولمق شويله طورسون بالعكس اباثنی وار در - راضی اولمديغندن فضله اظهار اباثت وامتناع ايدر

SUR ET TANT MOINS. On se sert de cette expression, lorsqu'on paye quelque chose à compte .A على الحساب - محسوباً || Il m'a donné cent pistoles sur et tant moins de ce qu'il me devait بكا اولان دينی ايچون على الحساب يوز غروش ويردی - دينند محسوباً

TANTE. La soeur du père ou de la mère. Tante paternelle .A عمّة pl. عمّات .P خواهر پدر .T حاله Tante maternelle .A خالة pl. خالات .P خواهر مادر .T تيزه

TANTÔT, adv. Dans peu de temps, en parlant de la même journée .A بعد - سوف - سَ .P از يكك دم - زود .T بر آزدنصكره || Je l'ai vu ce matin, et je le reverrai encore tantôt فلانی بو صباح كوردم بر آزدنصكره ينه كوره‌جكم

Il signifie aussi, il y a peu de temps, mais toujours en parlant de la même journée .A قبيل هذا الآن - مستطرفاً - آنفاً .P پيش از يكك دم .T دميجك || J'ai vu tantôt l'homme

dont vous parlez دیدیککک آدمی دمیجک کوردم

Tantôt, redoublé, s'emploie pour marquer des changemens fréquens d'un état à l'autre *A.* بعضاً *P.* گاه *T.* بعض کره ‖ Il se porte tantôt bien, tantôt mal بعضاً صحیح المزاج وبعضاً گاه علیل المزاجدر ‖ Il est tantôt d'un avis, tantot d'un autre بر کونه وگاه دیگر کونه رأی ایدر ‖ Il est tantôt gai, tantôt triste بعض کره بشوش وبعض کره غمگین ومنقبضدر

TAON. Grosse mouche qui s'attache aux boeufs et aux autres gros animaux *A.* نعرة *P.* خرمکس ـ دشنج *T.* اکربجه ـ خر پشه ـ بوه لک ـ

TAPAGE. Désordre accompagné d'un grand bruit *A.* خرشخشة *P.* شماطه ـ قرقشه *T.* خرخشه ـ جنگامه

TAPER. On dit, Taper les cheveux, pour dire, les arranger avec le peigne, d'une certaine manière qui les renfle *A.* تنفیش الشعر *P.* موبرا بشانه برجسته کردن *T.* صاچی طراق ایله قبارتمق ‖ Elle se tape les cheveux صاچنی طراق ایله قبارد.ر

TAPINOIS, EN TAPINOIS. Sourdement, en cachette *A.* خفیاً ـ سرّاً *P.* نهانی ـ بپرده خفا ـ پس *T.* کیزلوجه ـ مخفیجه

se **TAPIR.** Se cacher en se tenant dans une posture raccourcie et resserrée *A.* تضائل ـ تکنّع *P.* بر هم پیچیده شدن *T.* بوزیلوب درطوب بورشمق ـ درطوب بوزیلوب سینمک ‖ Se tapir contre une muraille دیوار دیبنده تضائل ایتمک ‖ derrière une porte قپونک وراسنده در طوب بوزیلوب سینمک

Tapi. *A.* متضائل ـ متکنّع *P.* بر هم پیچیده *T.* در طوب بوزیلوب در طوب بورشمش ـ بوزیلوب سینمش

TAPIS. Pièce d'étoffe, ou de tissu de laine dont on couvre une table, un plancher *A.* لبد ـ لبدة pl. البّاد pl. لبود *P.* قالی ـ آیاق ‖ Tapis de pied سجّاده ـ کچه ـ کلیم ـ خالی *T.* قالیچه عجم قالیجه‌سی ‖ Tapis de Perse التنده فرش اولنان سجّاده ‖ Tapis de velours قطیفه‌دن مصنوع قالیچه ‖ On appelle figur. Tapis vert, un endroit gazonné dans un jardin قالیچهٔ سبزه‌رنگ چمن ایله آراسته بر نشیمن

On dit aussi figur. Mettre une affaire, une question sur le tapis, pour dire, la proposer pour en juger *A.* بسط ـ عرض *P.* اورتهیه قویمق *T.* در میان آوردن ـ در میان کردن

TAPISSER. Revêtir, orner de tapisserie les murailles d'une chambre *A.* البس الجدار بالقماش *P.* دیواررا بکالا پوشیدن *T.* بر اوطه‌نک دیواره قماش قپلامق ‖ Tapisser une chambre دیوارلرینه قماش قپلامق

Tapissé. *A.* جدار ملبّس بالقماش *P.* دیوار بقماش پوشیده *T.* قماش قابلو دیوار

TAPISSERIE. Ouvrage fait au métier, et servant à couvrir les murs d'une chambre *A.* لباس الجدار *P.* پوشش دیوار *T.* دیواره قاپلنجق قماش ‖ Tapisserie à personnages دیواره قاپلنجق ایچون اوزرنده ـ قاپلنجق لباس مرجّل ادم صورتلری ایشلنمش قماش ‖ relevée d'or et de soie مرصّد وایپک ایله ایشلنمش پوشش دیوار

TAPISSIER. Ouvrier qui travaille en tapisserie *A.* لابس الجدار بالقماش *P.* پوشانندهٔ دیوار بکالا *T.* دیواره قماش قاپلایجی

TAQUIN. Mutin, querelleur, contrariant *A.* لجوج *P.* ستیهنده ـ ستیزه‌کار *T.* اونکو ‖ Cet enfant est taquin اونکو بر جوجوقدر

TAQUINEMENT, adv. *A.* باللجاجة *P.* ستیز کارانه *T.* اونکولک ایله

TAQUINER. Avoir l'habitude de contrarier sur de petits objets *A.* لجّ ـ اظهار اللجاجة *P.* ستیهیدن *T.* اونکولک ایتمک

TAQUINERIE. Caractère de celui qui est taquin *A.* لجاجت *P.* ستیزه‌کاری ـ ستیزندگی *T.* اونکولک

TARABUSTER. Importuner par du bruit, par des discours à contre-temps *A.* تصدیع *P.* درد سر آوردن *T.* باش اغرتمق

TARD. Après le temps nécessaire et convenable *A.* بطیئاً ـ متأخراً ـ مستأخراً *P.* دیر *T.* کیچ ‖ Le secours arriva tard امداد کیچ کلدی ـ عسکری امداد بطیئاً واصل اولمشدر ‖ Se lever tard کیچ قالقمق ‖ Les vendanges se feront tard cette année بو سنهٔ مبارکده باغ بوزومی کیچ اولەجقدر ـ تأخر ایده‌جکدر

On dit proverb. Il vaut mieux tard que jamais *P.* دیر آید درست آید *T.* کیچ اولسون کچ اولمسون

On dit en termes de Pratique, Venir à tard, pour dire, faire quelque acte, quelque opposition en Justice après le temps expiré *A.* اخریاً ـ دیریاً *P.* دیرکارانه ـ بس از وقت *T.* وقتی ایش ایشدن کچدکدنصکره ـ صاودقدنصکره

Tard, signifie aussi, vers la fin de la journée *A.* عشیّاً ـ فی آخر النهار *P.* دیر ـ در انجام روز *T.* کیچ وقتده ‖ Nous ne pouvons arriver que trop tard آخر نهار وقتنده واصل اوله‌جغز

TARDER. Différer à faire quelque chose *A.* تباطی ـ تراخی ـ

استیخار .P دیر آمدن .T کیجکمك || On a trop tardé à envoyer ce secours بو امدادك ارسالنده تجویز تراخی وبطائت دقیقهٔ واحده بیله اولندی Il ne faut pas tarder un moment تبطی وتراخی ایتمك روا دکلدر Pour peu que l'on tarde, on laissera passer l'occasion جزئیجه تجویز تراخی وبطائت اولنمق لازم کلسه فوت فرصت اولنهجغی درکار در

Il signifie aussi, s'arrêter, ou aller lentement, en sorte qu'on vienne tard .A تلبّث ـ توقّف ـ تأخّر ـ تمكّث ـ مکث ـ || اکلنمك ـ کیجکمك .T برخیدن ـ درنگیدن .P تریّث Où avez-vous tant tardé? بو قدر وقت قنغی طرفده توقّف Allez et ne tardez pas همان کت وچوق اکلنمه Il a bien tardé en chemin ـ اثنای راهده وافرجه مکث ایلدی اکلندی ـ یولده کیجکدی

Tarder, s'emploie aussi impersonnellement, pour marquer que l'on a impatience de quelque chose, et que le temps semble long dans l'attente de ce qu'on souhaite .A استراثة .P صبر از دست ـ دیده براه انتظار شدن ـ رفتن .T کیجکسنمك ـ || کیجکسنمکدن صبر دوکنمك Il me tarde bien que je sois hors d'affaire مصلحتدن خارج اولدیغمدن کیجکسنوب صبرم دوکنور Il me tarde que ma maison soit bâtie خانه‌مك بناسی تکمیلنه قدر کیجکسنوب صبرم دوکنور

Tardé. .A متبطی .P دیر آمده .T کیجکمش .A ـ ماکث لابث .P درنگیده .T اکلنمش

TARDIF. Qui tarde, qui vient tard .A بطیّ الظهور .P دیر وقتی ـ کیج کلان .T پس از وقت وهنگام ـ پس آمد ـ رس || Repentir trop tardif ندامت بطیّ الظهور کچه‌کدنصکره کلان Des regrets tardifs پس از وقت وهنگام تأسّفلر

Il signifie aussi, lent .A بطیّ .P آهسته .T آغر || Mouvement tardif آغر طاورانش ـ حرکت بطیئه

On appelle Fruits tardifs, les fruits qui ne mûrissent qu'après les autres .A متأخّر الظهور ـ متأخّر .P پس رس ـ دیر رس .T صوك کلان ـ صوك طورفنده || Poires tardives صوك طورفنده آرمود

Et terrain tardif, un terrain où les productions sont lentes à venir .A ارض بطیّ الانبات ـ ارض کادئة .P زمین دیر زای .T کیج محصول ویرور زمین

TARDIVEMENT. D'une manière tardive .A بالبطائة ـ بطیئاً .P دیرکارانه .T کیجلك ایله

TARE. Déchet, diminution, soit pour la quantité, soit pour la qualité .A نقص ـ نقصان .P کم وکاست .T اکسکلك || J'ai compté tous ces sacs d'argent, il n'y a point de tare, ni pour le compte, ni pour les espèces اشبو اقچه کسه‌لرینك مجموعنی تعداد ایلدم کماً وکیفاً بر درلو نقصان یوقدر J'y ai trouvé tant de tare بوکا شو قدر نقصان بولدم

Il signifie figur., vice, défaut .A عیب pl. عیوب pl. معایب .P زشتی .T قصور || Ce bois est bon, il n'y a point de tare بو خشب اعلا در بر درلو عیبی یوقدر Vous vous plaignez de ce cheval, quelle tare y trouvez-vous? بو آتدن شکایت ایدرسك عیبی ندر C'est un homme sans tare عیوب ونقایصدن سالم بر آدمدر ـ بیعیب وقصور

Tare, se dit aussi du rabais ou de la diminution que l'on fait sur la marchandise par rapport au poids des caisses, tonneaux, etc. .T قاب داره‌سی

TARÉ. Vicié, gâté .A معیوب .P عیبدار .T عیبلو ـ قصورلو || Marchandises tarées امتعهٔ معیوبه

On dit d'un homme qui a mauvaise réputation, C'est un homme taré .A معیوب ـ مذموم .P بد نام ـ رسوا .T دیللنمش

TARENTULE. Espèce de grosse araignée dont le venin est dangereux .A رتیلاء .P غنده ـ گال .T بوی || Il a été mordu de la tarentule بوی اصریغنه اوغرامشدر

TARER. Causer de la tare, du déchet .A تنقیص الثقل .P بر شیئك آغرلغنه اکسکلك کتورمك .T کمسنجی آوردن || L'humidité a taré ces fruits رطوبت هوا بو یمشلرك آغرلغنه ایراث نقصان ایلدی

Tarer. Peser un vase avant d'y mettre quelque chose .T بر قابك داره‌سنی آلمق

On dit figur. Tarer la réputation de quelqu'un, pour dire, nuire à sa réputation .A ایراث النقیصة ـ ایراث الشین .P بد نامی آوردن .T دیللمك

se TARGUER. Se prévaloir, tirer avantage avec ostentation .A افتخار ـ اغترار ـ تباهی .P دم زدن ـ بارنامه نمودن ـ دم .T اوکنمك ـ اورمق || Il se targue du pouvoir de son maître افندیسنك نفوذ وقوتیله افتخار ایدر de sa noblesse, de son crédit, de ses richesses اصالت نسب وتبار وعلوّ شهرت واعتبار وکثرت ثروت ویسار ایله افتخار ایدر

TARIÈRE. Outil de fer qui sert à faire des trous dans une

pièce de bois *A.* مثقب *P.* برمه *T.* بورغو || Grosse tarière مثقب كبير

TARIF. Rôle qui marque le prix des denrées, des marchandises, ou les droits d'entrée, de sortie, etc. *A.* برنامج *T.* تعريفه دفترى || Tarif des droits رسوم وعوائد معينه‌يى محتوى تعريفه دفترى — On appelle Tarif des monnaies, la table qui marque le prix courant des monnaies اجناس سكه‌نك فياتنى مشتمل تعريفه دفترى

TARIFER. Réduire à un tarif *A.* ترتيب البرنامج *T.* تعريفه دفترى دوزمك

TARIR. Mettre à sec *A.* انزاح - تنزيح - انزاف - انفاد - اغاضة *P.* نكش - خشك ساختن *T.* قورتمق - صويى دوكتمك || Les grandes chaleurs, les grandes sécheresses ont tari toutes les fontaines شدت حرارت وانقطاع مديد امطار كافة بالجمله چشمه‌لرى قورتدى - ينابيع وعيونى تنزيح ايتدردى — C'est une source que l'on ne saurait tarir در ينبوع بى‌نفاد - ممتنع الانزافدر

TARIR, au neutre. Être mis à sec *A.* انتزاح - اغتياض - انتكاش - استنفاد *P.* خشك شدن *T.* قوريمق - صويى دوكنمك || Un puits qui ne tarit point بحر عديم الانتكاش — ديده‌سندن قوريمز بر قويى Ses larmes ne tarissent point اشك چشمى - سيلان ايدن قطرات دموع ممتنع النفاددر - قابل انتزاف واستنفاد دكلدر — Il se dit figur. à l'actif et au neutre || Les bienfaits du prince ont tari la source de nos maux دوچار اولديغمز سيل شديد الجريان مصائب وآفات غلبهٔ نعم وعواطف ملوكانه ايله رهين نفاد اولمشدر La miséricorde de Dieu est une source inépuisable que l'on ne saurait jamais tarir لطف وعنايت بارى بحر ممتنع الانتياضدر

TARI. *A.* منزوح - منزوف *P.* خشك شده *T.* قوريمش - صويى دوكنمش

TARISSABLE. Qui se peut tarir *A.* قابل النزوح - ممكن النفاد - الانتزاح *P.* خشكى امكانپذير *T.* قورر - صويى دوكنور || Cette source-là n'est pas tarissable بو پيكار ممكن النفاد دكلدر

TARISSEMENT. État de ce qui est tari *A.* نزوح *P.* خشكى پذيرايى *T.* قوريمه || Le tarissement des puits et des fontaines est l'effet de la grande sécheresse قويولرك وپيكارلرك نزوحنه باعث اولان بارانك انقطاع مديديدر

TAROUPE. Espace qui est entre les deux sourcils, et qui est chargé de poils dans quelques personnes *A.* قرنة الحاجبين *P.* سر ابروان بهم پيوسته *T.* چاتمه - قاش چاتمه‌سى || Arracher la taroupe avec de petites pincettes قاش چاتمه‌سنى چمبستره ايله يولمق — Celui qui a la taroupe chargée de poils, s'appelle *A.* اقرن - مقرون الحاجبين *P.* ابرو پيوسته *T.* چاتق قاشلى

TARSE. T. d'Anat. Le coude-pied. V. ce mot.

TARTANE. Petit bâtiment dont on se sert dans la Méditerranée *T.* طرانته

TARTARE. Enfer des Grecs et des Romains *A.* سقر

TARTAREUX. Qui a la qualité du tartre *A.* عكرى - عكر *P.* دردناك *T.* طورطيلى || Les parties tartareuses d'une liqueur مايعاتدن بريسنك اجزاى عكريه‌سى

TARTRE. Dépôt terreux et salin du vin *A.* عكر الخمر - دردى *P.* درد باده - لاى شراب *T.* شراب طورتيسى || Les vins de Champagne n'ont guères de tartre شامپانيا باده‌سنده شراب طورطيسى يوقدر Huile, sel de tartre طورطى ياغى Crème de tartre قريم تارتار - شراب طورطيسى يا طوزى

TARTUFE. Faux dévot, hypocrite *A.* متعابد *P.* زرقكار صوفى *T.* يالاندن صوفى

TARTUFERIE. Caractère ou action du tartufe *A.* تعابد *P.* زرقكارى - زرق *T.* يالاندن صوفيلق

TAS. Monceau, amas de quelque chose *A.* كودة pl. اكداس - كداسة pl كداسات - ركام - كثبة - اكوام pl. كومة *P.* توده *T.* كومه - يغين || Tas de foin اوتلق كومه‌سى de gerbes كداسهٔ حصيده - بيچلمش تخل يغينى Gros tas كومهٔ جسيمه

FAIRE UN TAS. *A.* تكويد - تكويم *P.* برتهيدن *T.* بيغمق - كومه ياپمق - بيغدرمق — Faire un tas de mensonges, de friponneries بر كومهٔ اكاذيب ودوباره خلق ايتمك

TAS, se dit aussi d'une multitude de gens amassés ensemble. Il ne se dit guère qu'en mauvaise part *A.* شرذمة pl. شراذيم *P.* گروه *T.* بلوك || Un tas de filous, de fainéans بر شرذمهٔ طراران وبر گروه كاهلان وبيكاران

TASSE. Vase qui sert à boire *A.* مشربة *P.* كاسه *T.* برداق || Tasse de cristal بللور برداق - كاسهٔ بلورين de porcelaine صاقسونيا كارى برداق Boire à pleine tasse طولو برداق ايله ايچمك

Il se dit aussi des gobelets dans lesquels on prend du thé, du café, etc. *A.* قدح - سوملة - فنجانة pl. اقداح *P.* ساغر - پنگان *T.* فنجان || Prendre une tasse de café بر فنجان قهوه ایچمك

TASSER. Mettre des choses en tas. V. au mot Tas, Faire un tas || Tasser du blé حنطه ییغمق

TASSER, au neutre. Croître, multiplier *A.* اراعة - ريعان *P.* برومندی یافتن *T.* برکتلنمك - کورلنمك || Cette giroflée a bien tassé بو شبهوی چیچکی کرکی کبی کسب ریعان ایتمشدر

TÂTER. Manier doucement *A.* لمس - ملامسة - مسّ *P.* پرواسیدن *T.* ال ایله یوقلمق - ال دکورمك || Tâtez cette étoffe بو بزی ال ایله یوقله

TÂTER LE POULS. *A.* مسّ النبض *P.* نبض گرفتن *T.* نبضی یوقلمق — On dit figur. Tâter quelqu'un, pour dire, le sonder, essayer de connaître ses sentimens *A.* استمزاج *P.* نبضگیری کردن *T.* نبضنی یوقلمق || Je l'ai tâté sur cette affaire, et je n'ai pu savoir ce qu'il en pense فلانی بو خصوصده استمزاج ایلدم لکن ما فی الضمیرینی آکلایهمدم

On dit d'un homme qui ne peut s'appuyer fortement en marchant, qu'il tâte le terrain *A.* تسرّوك *P.* سست پایی کردن *T.* فرسز یوریمك - قبلوبغه کبی آغر آغر یوریمك

Et figur. Tâter le terrain, pour dire, agir avec précaution, avec circonspection *A.* عمل بالتأنی *P.* آهسته آهسته رفتن *T.* صورت احوالی یوقلیدرق آغر آغر یوریمك || Il ne faut pas se hâter dans cette affaire; tâtez d'abord le terrain بو خصوصده عجله لازم دکل بالتأنی عمل وحرکت ایله

TÂTER. Goûter de quelque chose *A.* تلمّق - تذوّق *P.* چشیدن *T.* طاتمق || Tâtez de ce vin-là اول باده‌دن تذوّق ایله - اول باده‌یی طادیویر

Figur. Essayer de quelque chose, connaître par expérience ce que c'est *A.* اختبار - استلذاذ *P.* چشیدن - چاشنی گرفتن *T.* چاشنیسنی آلمق - بر شیئك دادینی آلمق || Il ne veut plus entendre parler de procès, il n'en a que trop tâté دعوالرك چاشنیسنی کرکی کبی آلمش اولمغله فیما بعد دعوانك لفظنی بیله دیکلمك استمز || Il lui faut laisser tâter le métier de soldat فلانه جنکجیلك صنعتنك دادینی آلدرمق اقتضا ایدر

Et essayer de connaître les sentimens d'une personne sur quelque chose *A.* استبطان الضمیر فلان *P.* اندیشهٔ کسی آزمودن *T.* فلانك ضمیرینی یوقلمق || Je l'ai tâté sur cette affaire, il ne s'y veut point engager بو خصوصده ضمیرینی یوقلدم بر وجهله مصلحتی التزام ایتمك استمز

On l'emploie dans le même sens en quelques autres phrases *A.* تجربة - امتحان *P.* آزمودن *T.* دنه‌مك || Tâter l'ennemi دشمنی تجربه ایتمك || Tâter le courage de quelqu'un فلانك شجاعتنی محك آزمایش وامتحانده ضرب - شجاعتنی تجربه ایتمك

SE TÂTER. S'examiner, se sonder sur quelque chose *A.* امتحان النفس - اختبار النفس *P.* آزمودن خودرا - خود آزمایی کردن *T.* کندویی یوقلمق - کندویی صندمق || Il s'est tâté là-dessus اول بابده کندویی امتحان ایلدی || C'est une femme qui a un si grand soin de sa santé, qu'elle se tâte continuellement بو خاتونك حفظ صحت خصوصنده دقت واهتمامی زیاده اولمغله لا ینقطع اختبار نفسدن خالی دکلدر

TÂTEUR. Irrésolu, qui tâtonne *A.* متردّد الافکار - متذبذب *P.* سست رأی *T.* رأینده قرارسز || C'est un tâteur éternel avec qui on ne peut rien conclure دائما متردّد الافکار اولمغله عدال - کندوسیله بر درلو مصلحت بتورمنك یولی یوقدر وتردّد اوزره اولمغله

TATILLON. Celui qui tatillone *A.* نجّاث عن العبثیّات *P.* هرزه جو *T.* هیچ مقولهسی شیئلری آراشدریجی

TATILLONAGE. Action de tatilloner *A.* نجث عن العبثیّات *P.* هرزه جویی *T.* هیچ مقولهسی شیئلری آراشدرمه

TATILLONER. Entrer mal à propos dans toute sorte de petits détails *A.* تنجّث عن العبثیّات *P.* هرزه جویی کردن *T.* هیچ مقولهسی شیئلر - هیچ مقولهسی شیئلری آراشدرمق ایله اوغراشمق

TÂTONNEMENT. Action de tâtonner *A.* تعییث *P.* جستجویی بیپرواس *T.* ال یوردامیله آراشدرمه

TÂTONNER. Chercher dans l'obscurité en tâtonnant *A.* تعییث - طلب بلمس الید *P.* جستجو کردن بیپرواس *T.* ال یوردامیله آراشدرمق || Je tâtonne pour voir si je trouverai l'endroit où j'ai mis mon livre کتابی قودیغم یری بولمق ایچون ال یوردامیله آراشدرمقده یم

MARCHER EN TÂTONNANT. Tâter avec les pieds et les mains pour se conduire plus sûrement A. مشی بالتعییث - خبط عشواء P. گوالنده رفتن T. ایمکلمک - ایمکلیدرک یوریمک

TÂTONNER, se dit figur. pour Être irrésolu sur le parti qu'on doit prendre A. عدال - تذبذب فی الرأی P. سست رایی T. رأیده قرارسزلق ایتمک نمودن || Il est incertain en toutes choses, il ne fait que tâtonner هر شیده شک وشبهه‌سی اولمغله رأیده تذبذب وعدالی درکار در

TÂTONNEUR. Celui qui tâtonne A. معیّث P. بیپرواس جوینده T. ال یوردامیله آراشدریجی

À TÂTONS. En tâtonnant dans l'obscurité A. بالتعییث P. با جستجویی بیپرواس T. ال یوردامیله آراشدررق || Je ne saurais trouver à tâtons ce que vous me demandez استدیککک شیئی ال یوردامیله آراشدروب بولمدم

MARCHER À TÂTONS. V. au mot Tâtonner, Marcher en tâtonnant.

À TÂTONS, signifie au figuré, d'une manière incertaine, irrésolue A. مذبذباً - بالتذبذب - بتذبذب الرأی - بعدال الرأی P. بخبط العشواء با سستیٔ رأی T. رأیده قرارسزلق ایله || Les philosophes païens cherchaient la vérité à tâtons حکمای جاهلیت حقایق احوالی تذبذب رأی ایله جستجو ایدرلر خبط عشوا ایله آراشدررلر ایدی - ایدی

TATOUAGE. Action de tatouer. V. ce mot.

TATOUER. Piquer, barioler son corps de différentes figures et de diverses couleurs A. توشیم T. نعل کسمک - دوکون آچمق

TATOUÉ, A. موشم T. نعل کسلمش

TAUDIS. Petit logement en mauvais état A. حفش pl. احفاش P. کازه T. ایزبه - صلاح - ایزبه || Il loge dans un taudis بر ایزبه‌ده متمکندر

TAUPE. Petit animal qui fouille sous terre A. جلذ - خلد pl. مناجذ P. کورموش T. کوستبک - کورسچان - کوزسز سچل || Le peuple croit que la taupe ne voit goutte خلق اعتقاد ایدر که کوستبک کلیّاً اعما در

TAUPIER. Preneur de taupes A. صیاد المناجذ P. شکارچی کوستبک آوجیسی T. کورموش

TAUPIÈRE. Morceau de bois creusé, avec une soupape, et qui sert à prendre des taupes A. فخاخة المناجذ P. دام کورموش T. کوستبک قپانی

TAUPINÉE, ou TAUPINIÈRE. Petit monceau de terre qu'une taupe a élevé en fouillant A. داما pl. دوام T. کوستبکک یوه‌سندن طشره چکوب بیغدیغی طپراق تپه‌سی

TAURE. Jeune vache A. عجلة pl. عجول P. گوسالهٔ ماده T. دیشی بوزاغی

TAUREAU. Le mâle de la vache A. ثور pl. ثوار pl. ثیران P. گاو نا آخته T. بوغه || Taureau sauvage, domestique ثور وحشی یا اهلی

TAUREAU. Signe du Zodiaque A. برج الثور

TAUTOLOGIE. T. didac. Répétition inutile d'une même idée en différens termes A. تکثیر الکلام بالفاظ المترادفة

TAUX. Le prix établi pour la vente des denrées A. سعر pl. اسعار - فیئات مقطوعة pl. فیٔ مقطوع P. نرخ - کاند T. نرخ || Le juge de police a mis le taux au pain ضابط بلده اتمکه نرخ قودی - نان عزیزکت فیٔات نرخنی تعیین ایلدی

Il se prend aussi, pour le denier auquel les intérêts de l'argent sont réglés par l'ordonnance. || Prêter de l'argent au taux réglé par l'ordonnance مرابحه حقنده بر موجب نظام تعیین اولنان سعر معلوم ایله اودونج اقچه ویرمک

Il signifie aussi, la somme à laquelle un homme est taxé pour la taille A. ضریبة P. گزیت T. کسیم || Son taux est trop haut اوزرینه طرح اولنان ضریبه حدّ اعتدالدن زیاده در

TAVELER. Moucheter, tacheter A. ترفیط - تنکیت P. نکته زدن T. بنکلتمک || Le peintre n'a pas encore achevé de taveler comme il veut la peau du tigre مصوّر رسم ایلدیکی قپلانک جلدینی استدیکی کبی هنوز بنکلتمدی

SE TAVELER. A. ارقطاط P. نکته دار گشتن T. بنکلنمک || La peau de cet animal commence à se taveler بو حیوانک دریسی بنکلنمکه یوز طوتدی

TAVELÉ. A. ارقش - ارقط P. نکته دار T. بنکلو - بنکلنمش || Serpent tavelé حیّهٔ رقشا

TAVELURE. Bigarrure d'une peau tavelée A. رقطة P. نکته داری T. بنکلولک

TAVERNE. Cabaret où l'on vend du vin en détail. V. Cabaret.

TAVERNIER. Celui qui tient taverne. V. Cabaretier.

TAXATEUR. Commis qui taxe à la poste les lettres A. مقوّم اجرة النقل المکاتیب P. نامها نقلیهٔ تعیینساز T. مکتوبلرک نقلیه‌سی فیاتنی قویان

TAXATION. Action de taxer. V. Taxer. || La taxation de ce pa-

quet est trop forte بوتحریرات بوخچه‌سیچون وضع اولنان فیئات بغایت گراندر

Taxations. Certains droits attribués à quelques officiers qui ont le maniement des deniers du roi *A.* pl. عوائد || Il a tant pour ses taxations شو مقدار عوائد مقننده‌سی وار در De tout l'argent qui lui passe par les mains, il a cinq deniers par livre de taxations الندن کچن اموالک مجموعندن؛ بهر غروشده شو قدر اقچه عوائدی وار در

TAXE. Prix réglé pour le débit des denrées. V. Taux || Faire la taxe des vivres et de toutes sortes de denrées ارزاقک وبالجمله وبالجمله اجناس - اجناس ذخایرک سعرینی تعیین ایتمک ذخایره نرخ قویمق La taxe de la livre de viande est de tant اتک فیئاتی بهر فیدده شو قدر اقچه در

Taxe. Imposition en argent sur des personnes aisées *A.* ضریبة pl. ضرائب *P.* گزیت *T.* کسیم - ویرکو || On a imposé une taxe sur les aisés ذیقدرت اولنلره ضریبه طرح اولندی

On appelle Taxe de dépens, le réglement fait par autorité de Justice, de certains frais qui ont été faits à la poursuite d'un procès *T.* دعوا مصارفیچون تعیین اولنان مقدار مبلغ

TAXER. Régler, limiter le prix des denrées, des marchandises, etc. *A.* تعیین السعر - تسعیر وضع الفیئات *P.* نرخ نهادن *T.* نرخ کسمک - قویمق - فیئات قویمق || On a taxé les vivres ذخایرک نرخی کسلدی - اجناس ذخایره تعیین سعر اولندی

Taxer. Imposer une taxe *A.* طرح الضریبة *P.* گزیت انداختن *T.* ویرکو اتمق - ویرکو صالمق || On a taxé la province à tant فلان مملکت اوزرینه شو قدر ویرکو طرح اولندی Chaque village fut taxé à tant de milliers de foin هر بر قریده ضریبه اولەرق شو قدر بیک قنطار گیاه خشک طرح اولنمشدر

Se taxer. Se cotiser, fixer une somme qu'on s'engage à donner pour un certain objet *A.* التزام الغرامة *P.* غرامت در عهده کندو کندویه *T.* غرمایه کیرمک کردن || Il s'est taxé lui-même غرمایه کیردی Tous ses amis se taxèrent pour le tirer de prison فلانی حبسدن تخلیص ایچون بالجمله احبابی التزام غرامت ایتمشلر در Toutes les villes se taxèrent à l'envi pour subvenir aux besoins de l'État دولتک حوائج ضروریه‌سنه مدار اولمق اوزره جمیع بلاد وامصار التزام غرامتده یکدیگره مسابقت ایدرک بذل سعی واقدام ایتمشلر در

Taxer. Accuser *A.* اتهام - اسناد التهمة - عزو التهمة *P.* بر کس گناه انداختن *T.* اوزرینه تهمت آتمق - فلانک *T.* حقنه بخل || فلانی تهمتلو قلمق Ou le taxe d'être avare هیچ بر Je ne taxe personne وامساک تهمتنی عزو ایدرلر کمسندنک اوزرینه اسناد تهمت ایتمم

Taxé. *A.* مسعّر *P.* نرخدار *T.* نرخلو - فیئاتلو

TECHNIQUE. Il se dit des mots propres à un art *A.* اصطلاحی || Mot, expression technique لغت یا تعبیر اصطلاحی

TE DEUM. Hymne de louange et d'actions de grâces *A.* حمدلة - تشکر دعاسی *T.* دعاء شکرانگی *P.* دعاء الشکر والمحمدة || On chanta le Te Deum en actions de grâces de la conclusion de la paix مصالحه‌نک انعقادی ایچون دعای شکر ومحمدت قرائت اولندی Les deux armées s'attribuèrent la victoire, et on chanta des deux côtés le Te Deum مقابلەنک ختامنده طرفین عسکری ادعای غزا برله تشکر دعاسنی قرائت ایتمشلر در

TÉGUMENT. T. d'Anat. Ce qui sert à couvrir *A.* غشاء pl. اغشیة - غشاوة *P.* پوشش *T.* اورتو || Les peaux, les membranes sont des tégumens دریلر وانجه زارلر اغشیه قبیلندندر

TEIGNE. Espèce de gale qui vient à la tête, ordinairement à celle des enfans *A.* علة القرع *P.* کچلی *T.* کللک علتی

Teigne, se dit aussi d'une espèce de gale qui vient à l'écorce des arbres *T.* آغاج اویوزی

TEIGNE. Espèce d'insecte qui ronge les étoffes, les livres, etc. *A.* عثة pl. عث - سوس *P.* شپشه - اشپشه *T.* کوه

TEIGNERIE. Hôpital où l'on panse les teigneux *A.* دار الشفاء القرعان *P.* بیمار خانهٔ کچلان *T.* کللر خسته‌خانه‌سی

TEIGNEUX. Qui a la teigne *A.* اقرع pl. قرعان *P.* کچل *T.* کل

TEINDRE. Faire prendre à une chose une couleur différente de celle qu'elle avait *A.* صبغ - تلوین *P.* رنگ زدن *T.* بویامق - ماڭی یه بویامق || Teindre en bleu بویامق || Il se dit aussi des choses qui colorent l'eau et les autres liqueurs où on les jette || Le bois de Brésil teint en rouge l'eau où on le jette برزیلیا آغاجی صو ایچنه براغلسه صویی تلوین ایدر Après la bataille, la rivière était teinte de sang ختام ملحمه‌ده ماء نهر جنکدنصکره - رنگ خون ایله ملوّن ورنگبسته ایدی نهرک صویی قان ایله بویانمشیدی

TEINT. *A.* مصبوغ ـ ملوّن *P.* رنگدار ـ رنگبسته *T.* بويانمش بويالو ـ

On dit d'un homme accusé d'avoir commis ou ordonné des meurtres, qu'il est encore teint du sang des malheureux هنوز دماى آلودهٔ خون عجزه ودردمندانـدر ـ بيچارگان ايله مدتا در que ses mains sont teintes de sang ايادئ جور وظلمى آلودهٔ خون ستمديدگاندر

TEINT, subst. Manière de teindre *A.* صبغة *P.* رنگاميزى *T.* بويو بويانش ‖ Le grand teint صبغهٔ شديده ـ قوى بويانش Le petit teint صبغهٔ خفيفه

TEINT. Le coloris du visage *A.* لون الوجه ـ لون *P.* رنگ ـ رو *T.* بكز ‖ Teint brun لون اسمر ـ رنگ گندمگون ـ اسمر ـ blanc, naturel لون ابيض يا ذاتى بكز vermeil لون ازهر ـ لون باهر النضارة ـ لون نضير vif رنگ پر آب وتاب ـ pâle, defait لون خاسف پرلاق بكز ـ رنگ رونقدار ـ لون خاسف بوزوق بكز ـ صولق بكز ـ رنگ پژمرده

TEINTE. Mélange de plusieurs couleurs pour en composer une qui imite celle de l'objet qu'on veut peindre *A.* تشبيع الالوان ـ

Il se dit aussi au figuré ‖ Il y a dans tout ce qu'il dit une teinte d'amour-propre كافهٔ افوالنده بر كونه رنگ خود پسندى نمودار وعياندر

TEINTURE. Liqueur préparée pour teindre *A.* صبغ ـ صباغ *P.* رنگ *T.* بويه ‖ Mettre des étoffes à la teinture بويه ثيابى ـ صبغى ترتيب ايتمك Préparer de la teinture بويه يه باتورمق حسن الصبغ بر چوقه Du drap d'une belle teinture بويه ياپمق Ce drap a bien pris la teinture بو چوقه بويه يى كركى كبى ايچدى ـ تشرّب ايلدى

TEINTURE. T. de Chimie. La solution d'une substance tirée par le moyen d'une liqueur propre à dissoudre *A.* نقاعة ـ ماء الشئ *P.* آب چيز نمزده *T.* اصلانتى ـ اصلادلمش ـ الممشوش ‖ Tirer de la teinture des fleurs de pêcher avec de l'eau شفتالو چيچكنك نقاعه سنى آلمق ـ بسنده نك صويى Teinture de roses, de corail گل ومرجان اصلانتيسى

Figur. Connaissance superficielle dans quelque science, dans quelque art *A.* علم سطحى *T.* اثر ‖ Il avait déjà quelque teinture de philosophie حكمتدن جزئى بر علم سطحيسى وار ايدى Il n'a pas la moindre teinture de théologie فلاددن علم الهيدن اثر بيله يوقدر Avoir une légère teinture des Belles-Lettres ادبياتدن جزئى بر علم سطحى يه مالك اولمق

Il signifie aussi, l'impression que la bonne ou la mauvaise éducation laisse dans l'âme *A.* اثر pl. آثار ‖ Il a été nourri parmi les gens de mauvaise vie, il lui en est demeuré une teinture اخلاق سيئه اصحابى بيننده نشو ونما بولمش بر آدم اولمغله حالا كنديده اثرى باقيدر

TEINTURIER. Celui qui exerce l'art de teindre *A.* صبّاغ pl. صبّاغين *P.* رنگرز *T.* بويه جى

TEL. Pareil, semblable *A.* مثل هذا *P.* همچنين ـ مانند اين *T.* بويله ـ بوكلو ـ بو مقوله ـ بو مثللو ‖ Il n'y a pas en ce pays-ci de telles coutumes بو مملكتده بو مقوله عادتلر يوقدر Il n'y a pas de tels animaux بويله حيوانات يوقدر Je ne vis jamais rien de tel بو مثللو شئ هيچ كورديكم يوقدر

TEL QUE, sert à marquer le rapport, la ressemblance de deux choses que l'on compare *A.* مثل *P.* بسان *T.* كبى ـ عينى ‖ Il est tel que son père پدرينك عينيدر C'est un homme tel qu'il vous faut استديككز كبى بر آدمدر Cette étoffe est telle que vous la voulez مطلوبكز كبى بر قماشدر

TEL QUE, s'emploie aussi dans plusieurs phrases où il tient lieu d'un adjectif qui serait joint à Si *A.* الى كذا *P.* اينقدار ـ چندان *T.* اولقدر ـ اول دكلو ‖ Son crédit est tel, que vous devez y avoir beaucoup de confiance اولقدر اعتبارى وار در كه حقنده كلى مرتبه امنيت واعتمادك اولمسه سزا در Sa mémoire est telle, qu'il n'oublie jamais rien اولقدر قوّت حافظه سى وار دركه هيچ بر شيئى ابدى فراموش ايتمز

On dit à peu près dans le même sens, Tel est le caractère des hommes, qu'ils ne sont jamais contents de ce qu'ils possèdent انسانك جبلتى بويله دركه مالك اولديغى نسنديه ابدى قناعت ايتمز ـ Et proverbialement, Tel maître, tel valet بويله آغانك بويله خدمتكارى اولور Telle vie, telle fin بويله عمرك بويله عاقبتى اولور

TEL QUE, s'emploie aussi pour exprimer les comparaisons *A.* ك ـ كما *P.* چون ـ مانند *T.* كبى ـ مثال ‖ Il est tel qu'un lion ارسلان كبيدر ـ كالاسد در Il est contre les attaques de la fortune tel qu'un rocher contre la fureur des flots ظهور ايدن صدمات فلكيده شدّت امواج دريايه مقاومت ايدر بر سنگ خارا مثاليدر

TEL, se dit des personnes qu'on ne veut marquer qu'indétermi-

nément *A.* فلان fém. فُلانة *P.* بهمان ـ فلان *T.* فلان ‖ Il est tantôt chez un tel, tantôt chez une telle گاه فلان کشینك وگاه فلان خاتونك خانه‌سنده در ـ Il se dit aussi des choses *A.* فلان شیٔ *T.* فلان چیز *P.* کذا

Tel, signifie aussi, quelqu'un *A.* من *P.* آنکس *T.* کشی ـ صغناق ‖ L'orage tombera sur tel qui n'y pense point کمسنه خاطرینه کلمیان کمسنه‌نك باشنه نزول ایده‌جکدر Tel fait des libéralités qui ne paye pas ses dettes دیننی ویرمیان کشی جومرد اولور

Tel, s'emploie aussi par rapport aux choses qu'on a déjà dites *A.* کذا *P.* چنین *T.* بویله ـ بو منوال اوزره ‖ Tel était alors l'état des affaires اول وقتده کیفیت احوال بو منوال اوزره ایدی Tel fut le discours qu'il tint تکلم ایلدیکی کلام بو یله ایدی

Tel quel. Plus mauvais que bon, de peu de valeur *T.* اشته بویله ‖ C'est une maison telle quelle اشته بویله بر خانه در

Tel quel, signifie aussi, sans changement, de la même valeur *A.* بعینه ـ بطبقه ـ بمثله *P.* بهمین صورت *T.* عینیله ‖ Nous sommes convenus des articles du marché; le voilà rempli, tel quel عقدك شروطی بالتراضی تنظیم اولنوب اشته عینیله ایفا اولنمشدر

TÉLESCOPE. Nom générique de tous les instrumens d'Astronomie qui servent à observer les objets éloignés *A.* منظرة الافاقی *P.* دوربین *T.* دوربین

TELLEMENT. De telle sorte *A.* هكذا *P.* بدین گونه که *T.* آنجلین که ـ اول وجهله که ‖ Il est tellement préoccupé que... ذهنی اول وجهله صارمشدر که

Tellement quellement. D'une manière telle quelle. V. Tel quel.

TÉMÉRAIRE. Hardi avec imprudence *A.* ذو القحمة ـ قحّام ـ اولدم ـ صالدریجی *T.* بی پروا ـ بی باك *P.* لا ابالی ‖ پرواسز ـ اولدیسی بد طاورانیجی ‖ Il est plutôt téméraire que vaillant قحمتی شجاعتندن غالبدر Il faut être bien téméraire pour avancer ce que vous dites دیدیکك کلامی در میان ایتمك ایچون بر آدم زیاده‌سیله بی باك وپروا اولماو در Action, discours téméraire بر کردار یاخود بر کلام لا ابالیانه Dessein, démarche téméraire پرواسز بر فکر ونیت یا بر حرکت

Les théologiens appellent Proposition téméraire, une proposition hardie, de laquelle on peut tirer des inductions contraires à la véritable doctrine *A.* مسئلة فاحشة ‖ Ce prédicateur avança une proposition téméraire بو واعظ فاحش بر مسئله سرد وبیان ایتمشدر ـ On appelle Jugement téméraire, le jugement qu'on fait de quelqu'un en mauvaise part, sans être fondé sur de bonnes preuves *A.* حکم فاحش *P.* حکم نا روا *T.* حکم قره قوشی

TÉMÉRAIREMENT, adv. *A.* بالقحمة ـ متقحّماً ـ من غیر مبالاة *P.* بیمحابا ـ بی پروا ـ بی باك *T.* لا ابالیانه ـ صالدرق ـ پرواسزلق ایله ‖ Se jeter témérairement au milieu des ennemis میانهٔ اعدایه لا ابالیانه القای نفس ایتمك Parler témérairement لا ابالیانه سوق کلام ایتمك

TÉMÉRITÉ. Hardiesse imprudente *A.* قحمة ـ عدم المبالاة *P.* بیمحابایی ـ بی پروایی ـ بی باکی *T.* صالدرش ـ لا ابالیلك ـ پرواسزلق ‖ Il y a plus de témérité en cette action, que de valeur بو فعلده شجاعتدن زیاده پرواسزلق وار در

Joint à une épithète d'éloge, il se prend pour Courage *A.* جرأت ـ جسارت *P.* دلاوری *T.* یکتلك ـ بهادرلك ‖ Une noble témérité جرأت محموده

TÉMOIGNAGE. Rapport d'un ou de plusieurs témoins sur un fait *A.* شهادت *P.* گواهی *T.* شاهدلك ‖ Temoignage authentique شهادت معمول بها convaincant, suspect شهادت مسکته شائبهٔ تعریضدن بری بر شهادت irréprochable یا مظنونه faux شهادت مزوّره ـ شهادت کاذبه ـ یالان شاهدلکی juridique شهادت شرعیه ـ بر وجه شرعی ادا اولنان شهادت de vive voix شهادت لساناً ـ شفاهاً par écrit تحریراً شهادت Aller en temoignage شهادت ایچون وارمق Être oui en témoignage فلانك شهادتی مسموع اولمق Recevoir le témoignage de quelqu'un فلانك شهادتنی اخذ ایتمك Cette bataille fut sanglante, selon le témoignage des historiens de ce temps-là اول عصرده ضبط وقایع ایتمش بالجمله مورخینك اخبار وشهادتنه نظراً ملحمهٔ مذکوره‌ده قتی چوق قانلر سفك دوکلمشدر On a rendu au roi de bons témoignages de vous حقکده نزد پادشاهیده اداى حسن شهادت اولندی

On dit, Il faut toujours rendre témoignage à la vérité, pour dire, Il ne faut point qu'aucune considération empêche de dire vrai حقیقت حاله هر دائم معترف اولمق واجبات اموردندر

On appelle Témoignage de la conscience, le sentiment intérieur de la bonté ou de la mechanceté d'une action *A.* شهادة النفس ـ شهادة القلب ـ المخطرة *P.* گواهی دل *T.* کوکل شاهدلکی

|| Je m'en rapporte au témoignage de sa conscience فلانك شهادت قلبنه راضی یم L'estime de toute la terre ne sert de rien à un homme qui n'a pas le témoignage de sa conscience pour lui کشینک نفس مخطره‌سی شهادتی حقنده موافق اولمینجه عالمك حرمت واعتبارینه مظهریتی ندیبی مفید در

TÉMOIGNAGE. Preuve ou marque de quelque chose *A.* دلیل pl. دلایل *P.* نشانه *T.* نشان || Il ne s'est point enrichi, quoiqu'il en ait eu de grandes occasions; c'est un témoignage de son désintéressement کسب ماله وسیله اوله‌جق عظیم وجسیم فرصتلرده بولنمشیکن متموّل اولماسی عفت حالنه دلیل واضحدر Sa conduite est un témoignage de la pureté de ses intentions سلوکت وحرکتی خلوص نیتنه دلیل وافیدر Il a donné de grands témoignages de sa valeur, de sa probité, de sa fidélité شجاعت وجلادت وراستی وحقانیت وصدق واستقامتنی دلایل واضحه ایله اثبات ایتمشدر Donner des témoignages d'amitié عرض دلایل دوستی ومحبت ایتمك

TÉMOIGNER. Porter témoignage *A.* اداء الشهادة *P.* گواهی کردن *T.* شاهدلك ایتمك || Temoigner contre quelqu'un برکمسنه‌نك علیهنه شهادت ایتمك Il ne peut pas témoigner en Justice حضور شرعده اداى شهادت ایلمکه صلاحیتی یوقدر

TÉMOIGNER. Marquer, faire connaître *A.* اظهار ـ عرض ـ بیان *P.* نمودن *T.* کوسترمك || Je témoignerai partout ce que je lui ai vu faire مشهودم اولمش عمل وحرکتنی عالمه بیان ایده‌جکم Temoigner de la joie, du chagrin اظهار شادمانی ومسرّت یاخود اندوه وکدر ایتمك de l'impatience, de l'inquiétude صبرسزلق یاخود تلاش کوسترمك de l'amitié عرض محبت ایتمك de l'estime عرض ادار حرمت وتعظیم ایتمك Il le témoigna ouvertement بونی آچیقدن اظهار وبیان ایلدی

TÉMOIGNÉ. *A.* مظهر ـ مبیّن ـ معروض *P.* نموده *T.* کوسترلمش

TÉMOIN. Celui qui dépose ce qu'il a vu ou entendu *A.* شاهد pl. شهود ـ بیّنة ـ بیّنات *P.* گواه *T.* شاهد || Témoin oculaire رأی العین کوردیکنه شاهد ـ شاهد بالمعاینه ـ معاینةً شاهد auriculaire شاهد بالاستماع ـ سمعاً شاهد corrompu بالاطماع شاهد reprochable آیارلمش شاهد ـ افساد اولنمش شاهد attiré جلب اولنمش suspect شاهد مظنون ـ مذموم ـ معیوب faux شاهد زور ـ گواه دروغی ـ یلان شاهدی sans reproche شاهد عدل ـ عاری شاهد ـ واهمهٔ عیبدن à gages اجرتلو شاهد Faire ouïr des témoins شاهد دیکلتمك Entendre des témoins شاهدلری استماع ایتمك ـ دیکلمك interroger شاهدلری استنطاق ایتمك examiner شاهدلرك حالنی تفتیش ایتمك reprocher شاهدلری تعییب وتقبیح ایتمك produire شاهد اقامت شهود ایتمك ـ اتیان بیّنات ایتمك confronter شاهدلری بری برلریله مواجهه ایتمك ـ بری برلریله یوزلشدرمك ـ کتورمك Récuser un témoin شاهدی ردّ وجرح ایتمك Témoin à charge, à décharge فلانك خلافنه یا علیهنه یا لهنه شاهد ـ برائت ذمتنه شاهد Les témoins ont déposé que… شاهدلر شو وجهله اداى شهادت ایتمشلر كه ـ اخبار ایتمشلر كه La déposition des témoins porte que… شاهدلرك تقریر وانهالری شویله ـ شهود شونی متضمندر كه Les témoins sont uniformes là-dessus اولبابده شاهدلرك ـ شاهدلر متفق الکلامدرلر ـ تقریری مطابقدر Il signifie aussi, ce qui sert à prouver une chose || Telles et telles églises sont les témoins de la piété de nos rois فلان وفلان کلیسا ملوکك سالفه‌نك دیانتلرینه شاهد در Le Colisée est encore aujourd'hui un témoin de la magnificence Romaine فلان عمارت الی هذا الآن رومالیونك عظمت شانلرینه شهادت ایدر Témoin ce qui est arrivé وقوعه کلان حال بوکا شاهد در Témoin ce que dit Aristote حکیم ارسطونك کلامی بوکا شاهد در ـ On dit d'une chose qu'on a vue soi-même, mes yeux en sont témoins کندو کوزلرم شاهد حالدر ـ Et par une espèce de serment, Dieu m'en est témoin الله ـ جناب حق شاهد عدلدر كه بیلور كه

On dit, Prendre quelqu'un à témoin, pour dire, invoquer son témoignage *A.* استشهاد *P.* بگواهی خواندن *T.* شاهدلکه دعوت ایتمك || Je vous prends tous à témoin جمله‌کزدن استشهاد ایدرم

On appelle Témoin muet, une chose qui peut servir d'indice, ou d'une sorte de preuve, dans une affaire *T.* لسان حال ایله شاهد || Son épée ensanglantée, trouvée dans la chambre du mort, fut un témoin muet contre lui فلانك مقتولك اوطه‌سنده بولنان سیف خون آلودی لسان حال ایله علیهنه شاهد در

EN TÉMOIN DE QUOI, se dit en termes de Pratique, pour En foi de quoi *A.* تأییداً على الحال ـ تصدیقاً على الحال

TEMPE. La partie de la tête qui est depuis l'oreille jusqu'au front *A.* صدغ pl. اصداغ *T.* طولون || Les coups dans les tempes sont dangereux طولونده اصابت ایدن ضربه‌لر مهلك وخطرناكدر

TEMPÉRAMENT. Constitution du corps, résultante de la nature des humeurs *A.* مزاج pl. امزجة *P.* سرشت || Bon, mauvais tempérament مزاج جيّد يا سيّئ Tempérament flegmatique, mélancolique, bilieux, sanguin, chaud et bouillant مزاج بلغمى يا سوداوى يا صفراوى يا دموى يا حارّ وآتشين violent مزاج سرد مزاج ـ مزاج تند وتيز ـ شديد ـ عنيف Cela fortifie, altère le tempérament بو شئ تقويت يا تغيير مزاجى موّديدر Être d'un tempérament fort et robuste بالطبع قوى المزاج اولمق La bile prédomine dans son tempérament مزاجنده صفرا غالبدر ـ امزجه مختلف Les tempéramens sont différens غلبهٔ صفرا وار در ـ وگوناگوندر On dit absolument, Avoir du tempérament, pour dire, être fort porté au plaisir physique de l'amour شهوانى المزاج اولمق

Tempérament, en parlant d'affaires, signifie, adoucissement *A.* صورت آشتى *P.* صورة التعديل والتسوية ـ صورة التعديل *T.* بخشا اوزلاشدرمه صورتى || Il y a un tempérament à prendre entre ces deux extrémités اشبو افراط وتفريط بيننده بر صورت تعديل بولنمق ممكندر Proposer divers tempéramens pour concilier des intérêts opposés بكديگره مخالف اولان اغراضك توفيقنه مدار اولهجق گوناگون تسويه وتعديل صورتلرى عرض ايتمك Il faut essayer de trouver un tempérament à cela بو خصوصده بر تعديل وتسويه صورتى بولمنك چارهسنه باقملو در

TEMPÉRANCE. Vertu qui modère les passions et les désirs *A.* اقتصاد || La tempérance est une des quatre vertus cardinales اقتصاد نفس فضايل رئيسهٔ اربعهنك بريدر Les règles de la tempérance قواعد اقتصاد

TEMPÉRANT. Qui a la vertu de tempérance *A.* مقتصد || L'homme tempérant est celui qui règle et qui considère ses appétits suivant la droite raison هواى نفسى اصول عقل سليمه تطبيق ايله تعديل ايدن كشى ارباب اقتصاددن عدّ اولنور

On emploie ce mot en Médecine, pour dire, qui a la vertu de tempérer *A.* مصلح || Poudre tempérante سفوف مصلح

TEMPÉRATURE. La disposition de l'air, selon qu'il est froid ou chaud, sec ou humide *A.* طبيعة الهواء || La température de l'air est douce et agréable en ce pays-là اول مملكتده هوا طبيعت ملايم وجانفزا در est rude, fâcheuse, inégale طبيعت هوا شديد ويا خوشدر واختلاف دائمى اوزره در La température de ce climat est fort humide بو اقليمده هوانك طبيعتى غاية الغايه بارد در

TEMPÉRER. Modérer, diminuer l'excès d'une qualité *A.* تعديل ـ اصلاح *P.* سكونت بخشيدن ـ كمتر كردن *T.* يومشتمق || Tempérer l'aigre par le doux حامضى حلو ايله تعديل ايتمك ـ اكشى يى طاتلو ايله اصلاح ايتمك Tempérer une ardeur d'entrailles par des tisanes rafraîchissantes حرارت احشايى مياه دوائيهٔ مبرّده ايله تعديل ايتمك Il s'est élevé un petit vent frais qui a tempéré la grande chaleur du soleil ظهور ايدن ريح خفيف وقرير حرارت هوانك شدتنى تعديل ايتمشدر ـ يومشاتدى

On dit, Tempérer sa bile, pour dire, réprimer sa colère *A.* تسكين الغضب ـ تعديل الغضب *P.* آتش خشمرا خاموش كردن *T.* اويكديى بصدرمق

Tempéré. *A.* معتدل *P.* تعديل يافته ـ كمتر شده *T.* يومشامش ـ اعتدال بولمش || Il avait de la sévérité, mais c'était une sévérité tempérée de douceur مزاجنده اولان شدّت لطف وملايمت ايله تعديل اولنمش بر نوع شدّت ايدى Le Gouvernement de Sparte était un gouvernement monarchique tempéré d'aristocratie فلان قومك صورت ادارهسى جمهوريت رؤسا حكومتيله تعديل اولنمش بر حكومت منفرده ايدى — Il se dit adjectivement de ce qui tient le milieu entre deux excès || Climats tempérés اقاليم معتدله Air tempéré هواى معتدل Zone tempérée منطقهٔ معتدله

Il signifie figur., modéré, posé, sage *A.* ساكن المزاج *P.* آرميده خو *T.* سكونت طبع ايله مجبول || C'est un homme fort tempéré غايت مرتبده سكونت طبع ايله مجبول بر آدمدر C'est un esprit tempéré سكونت ايله مألوف بر مزاجدر

Tempéré, s'emploie aussi substantivement, en termes de Rhétorique, pour désigner un certain degré mitoyen entre le genre simple et le genre sublime *A.* حدّ الاعتدال || Cet orateur ne s'élève guère au-dessus du tempéré بو واعظ صنعت وعظده حدّ اعتدالى بر وجهله تجاوز ايتمز

TEMPÊTE. Orage, violente agitation de l'air *A.* خبّ ـ خباب *P.* تندباد *T.* فورتنه || Grande, violente tempête خباب عظيم بيوك وكسكين فورتنه ـ وشديد Un vaisseau agité et battu de la tempête فورتنه انناسنده دستخوش امواج دريا اولان سفينه La tempête a écarté les vaisseaux, les a jetés sur une telle

côte, les a brisés contre les rochers ظهور ایدن شدید فورتنه سفینه‌لری بری برلریدن تفریق ایتدروب بعضیسی قره‌یه دوشمش وبعضیسی قیا طاشلری اوزرنده شکست اولمشدر La tempête est apaisée, a cessé فورتنه سکونت بولدی وبر طرف اولمشدر Il s'est élevé tout d'un coup une furieuse tempête بغتةً بر شدید فورتنه ظهوره کلمشدر V. aussi Orage.

TEMPÊTER. Faire bien du bruit A. تصرّخ P. غریوییدن - شماطه ایتمک - باغرمق T. غریو بر آوردن ، Il ne fait que crier et tempêter رفع صدا ایله تصرّخدن خالی دکلدر

TEMPLE. Édifice public consacré à Dieu A. معبد pl. معابد - عبادتگاه P. عبادت یری T. بیوت الله pl. بیت الله ، Les temples du vrai Dieu معابد معبود الحق du Dieu vivant بیوت الله حیّ وقیوم

Il se dit aussi d'un édifice consacré à ce qu'on révère comme Dieu A. هیکل pl. هیاکل - بیت الاوثان P. بتکده - شمنخانه T. پت یری || Le temple d'Éphèse قریش آطه‌سنده‌کی بتکده Le temple de Jupiter هیکل مشتری Les temples des faux dieux معبود زور اولنلره مخصوص اولان هیاکل

TEMPORAL. Qui a rapport aux tempes A. صدغی T. طولونك

TEMPOREL. Qui passe avec le temps, périssable. Il est opposé à Éternel A. فانی - دنیوی P. فنا پذیرفتنی - جهانی T. دنیانک - فنا بولور - کچر || Les biens temporels ne doivent pas être comparés à ceux de l'éternité نعم فانیه نعم باقیهٔ سرمدیّه‌یه مقیس اولمز Il ne faut pas comparer les biens temporels aux spirituels نعم دنیویّه نعم روحانیّه‌یه ترجیح اولنمق روا دکلدر - Il se dit substantivement de la puissance temporelle des rois || Les rois, quant au temporel, sont indépendants de la puissance spirituelle et de toute autre puissance qui soit sur la terre ملوك وسلاطین من جهة الامور الدنیا مستقل بالرّأی اولوب اولبابده حکومت روحانیّه‌یه وروی زمینده موجود اولان هیچ بر درلو بشقه حکومته تابع دکللر در

TEMPORELLEMENT. Il se dit par opposition à Éternellement A. مقارناً بالفنا P. فنا پذیر T. بر وجه فنا بولەجق صورت ایله || Les méchans ne peuvent être heureux que temporellement, et les bons le seront éternellement اهل شرك مظاهر اولدقلری سعادت فنایه مقارندر اهل خیرك ایسه دائمی ومؤبّد اولەجغی درکار در À ne considérer les choses que temporellement امور واحوال فنایه مقارنتلری جهتیله ملاحظه اولندیغی حالده

TEMPORISATION. Action de temporiser A. تسویف - تمهیل pl. تسویفات P. دیر سازی T. وقتی اوزادوب کیچکدرمه - وقتی اوزاتمه -

TEMPORISER. Différer dans l'attente d'un temps propre A. امرار الوقت بالتسویف - تسویف - تمهیل P. بدیرکاری - با پسماندگی وقت گذرانیدن - وقت اندوختن T. اوزادوب کیچکدروب وقت قزانمق - وقت کیچکدرمك || Ne vous hâtez pas, il est bon de temporiser عجله ایتمه تسویف ایدرك وقت قزانمق اولیدر Il y a un an qu'il temporise برسنه‌دنبرو تمهیل مصلحت ایله امرار وقت - تمهیل ایتمکده در

TEMPORISEUR. Qui temporise A. مسوّف - ممهّل P. دیرساز - با پسماندگی گذرانندهٔ وقت - T. وقتی اوزادوب - وقتی اوزادیجی - کیچکدریجی

TEMPS. Durée qui s'écoule depuis un terme jusqu'à un autre A. وقت pl. اوقات - زمان pl. ازمان pl. ازمنة - اوان pl. آونة - حین pl. احیان - مدّت P. هنگام T. چاغ || Compter le temps وقتی تعداد وحساب ایتمك Un long temps زمان مدید court وقت قصیر - وقت قلیل temps passé A. زمان ماضی - زمان سابق P. وقت گذشته T. کچن زمان présent A. وقت حاضر P. وقت حالی T. شمدیکی وقت futur ou à venir A. زمان مستقبل - وقت آتی P. وقت آینده T. کله‌جك وقت Le temps s'écoule وقتلر مرور ایدر La durée وقتلر سریع المرور در passe bien vite گذار ایدر - du temps امتداد وقت - دوام ایام - دوام وقت En même temps اولوقتده - در همین وقت - هماندم Il y a peu de temps عهد قریبدنبرو - وقت قلیلدنبرو De temps en temps بعضاً آرالق آرالق - گاه گاه - وقت بوقت De temps à autre آرالقده - گاه وبیگاه - Avec le temps وقتیله - مرور زمان ایله Le temps est cher, est précieux وقتلر عزیز در وذیقدر وقیمتدر C'est un homme qui ne connaît pas le prix du temps وقتنك قدر وقیمتنی بیلمز بر آدمدر Faire un bon usage du temps وقتی لایقی اوزره صرف ایتمك Ménager bien le temps وقتی کما هو اللایق اداره ایتمك Passer le temps à quelque chose وقتی فلان شغل ایله امرار ایتمك Cela demande bien du temps بو شی خیلی وقته محتاجدر Cela consume beaucoup de temps بو ایش وافر وقتك اتلافنه بادی اولور

صرفنده - Ce travail me prendra beaucoup de temps بو مشغله وافر وقتمك احتاجنه بادى اولەجقدر Le temps découvre la vé- rité de toutes choses وقت وزمان حقايق احوالى خارجه اخراج ايتدرر Le temps dévore tout دهر وزمان كافۀ اشيايى افنا ايدر Il viendra un temps كه بر وقت - بر وقت اولور كلەجك كه Gagner du temps وقت قزانمق - On dit, Dans la nuit des temps, pour dire, dans les temps les plus éloignés, et dont on n'a aucune connaissance certaine ظلمات ازمان غياهب ازمان پيشينده - سالفده - On dit aussi, Dans le cours des temps, dans la suite des temps مرور ايام وكرور ازمان واعوام ايله

On dit, Avant tous les temps, pour dire, avant la création du monde آفرينشدن اول - حدوث عالمدن مقدم

On dit dans le style de l'Écriture, Dans la plénitude des temps, pour dire, dans le temps où Notre-Seigneur est venu accomplir les prophéties تكميلنده - من الازل تقدير اولنمش مدتك تكميلنده Et à la consommation des temps, pour dire, à la fin du monde لدى انتهاء الزمان - لدى انقضاء الدهور والادوار

On dit, Perdre le temps, ou Perdre son temps, pour dire, faire des choses inutiles *A.* اضاعة الوقت - تضييع الوقت *P.* وقترا وقتى - وقتى ضايع ايتمك *T.* بيهودگى گذرانيدن عبث يره صرف ايتمك || Je n'ai pas de temps à perdre بيهوده ضايع - عبث يره صرف اولنەجق وقتم يوقدر اولەجق - On dit aussi, Le temps perdu ne se recouvre, ne se répare point ضايع - اوقات ضايعەنك تلافيسى ممكن دگلدر اولمش وقت بر دخى اله كيرمز

On dit, Passer le temps en attendant, pour dire, se distraire en attendant l'heure marquée حال انتظار اوزره امرار وقت ايتمك - On dit aussi, Passer son temps à ne rien faire, à jouer وقتنى هدر وباطله ولهو ولغوه صرف ايتمك - Et passer bien son temps, pour dire, se divertir وقتنى صفاى بال ايله خوش كچورمك - كچورمك

Temps, se prend aussi pour Loisir *A.* وقت || Je n'ai pas le temps de vous parler سنكله صحبت ايدەجك وقتم يوقدر Il est si occupé, qu'il n'a pas le temps de manger شول رتبەده مشغولدر كه طعام ايتمكه وقت بولەمز

Et pour Occasion propre *A.* فرصت - وقت || Le temps est favo- rable فرصت موافقدر - وقت مساعددر Il n'est pas encore

temps de songer à cela بوكا صرف ذهن ايلمەنك وقتى دگلدر Prendre bien son temps وقتنى بولمق Laisser passer le temps de faire quelque chose فرصتى فوت ايتمك Attendez à un autre temps وقت آخرك ظهورينه ترقب وانتظار ايله Le temps le permet وقتمك مساعى واردر Chaque chose a son temps هر شيئك وقت وساعتى واردر

Temps. Saison propre à chaque chose *A.* وقت - موقت - موسم *P.* دم - هنگام *T.* ايام - وقت || Le temps des vendanges موسم باغ بوزومى وقتى - قطاف Le temps de la moisson موسم اوراق وقتى - دم درو - حصاد Dans le temps des perdrix كەكلك اوتى موسمنده Le carême est un temps de pénitence وقتيدر - ايام صيام كفارت ذنوب موسميدر

Il se dit aussi par rapport à l'état où sont les choses pour le gouvernement d'un pays, pour les manières de vivre, etc. || C'était un bon temps بر وقت متيمن ايدى un mauvais temps مناحس ايامدن بر وقت ايدى - بر وقت منحوس ايدى Du règne d'un tel prince, c'était un temps heureux فلان پادشاهك دورى بر وقت يمن وسعادت ايدى C'était un temps de troubles بر وقت فتنه واختلال ايدى En temps de paix وقت صلح وآسايشده - حضرده Dans les temps fâcheux اوقات موحشەده difficiles اوقات عسرده وقت كوچ وقتلرده - ومضايقەده Il faut s'accommoder au temps وقت اوبمالودر - وحاله موافقت لازمدر céder au temps وقت برمقتضاى وحاله تبعيت ايتملودر Se gouverner selon le temps وقت وحاله كوره - وقت وحال حركت ايتمك Les temps sont différens اوقات وازمان مختلف وگوناگوندر Ce n'est plus le temps وقتى كچدى Le temps n'est plus comme il était وقتلر - بر وقت اولديكه اولكى كبى دگلدر Un temps fut que ... الحالة هذه جارى اولان بر وقت كلديكه Le temps qui coule زماندهنك - وقتك مزاجيدر C'est le goût du temps وقت Cela n'est pas surprenant par le temps qui court بو وقتده كوره زمانديه كوره غريب شى دگلدر - غرائبدن عد اولنمز

Temps, se dit aussi des siècles, des différens âges, et par rap- port à la chronologie *A.* عهد pl. عهود - عصر pl. اعصار - زمان pl. ازمنة - دور pl. ادوار *P.* هنگام *T.* ايام || Du temps du déluge عهد حضرت نوح زمان طوفانده Du temps d'Abraham زمان مشايخ عهد ابراهيمده de Moïse عهد موسويده des patriarches فلان قيصرك دورنده d'Auguste عظامده Les temps y sont

exactement marqués اوقات وازمان على وجه الصحة اشعار اولنمشدر Nous n'avons pas vu cela de notre temps عصرمزده کورلمش شئ دکلدر Ils vivaient en même temps فلان کمسنه‌لر بر عصرده حیاتده ایدیلر Il etait de mon temps وقتمده موجود ایدی Les temps héroïques ادوار واعصار ـ عصر قهرمانان قدیم اعصار مجهولة الاحوال قهرمانان قدیم Les temps inconnus

Temps. Terme préfix, échéance *A.* وقت موعود ـ وعده Payer dans le temps porté par l'obligation تمسککت وعده سنده اقچه‌یی باالصحة تعیین وعده ادا ایتمک Marquer précisément le temps بر شیئی وعده سندن اول ایتمک Prévenir, devancer le temps وقت موعودک انقضاسندن اول ـ ایتمک Le temps s'approche وعده سی تقرب ایتمکده در Dès que le temps sera venu, sera échu وعده نک حلولی عقیبنده Cet apprenti a fait son temps فلان عجمی مدت موعوده سنی تکمیل ایلدی Il n'a pas fait cela dans le temps بر شیئی وعده سنده اجرا ایتمش دکلدر Elle est accouchée avant le temps وعده سندن اول وضع حمل ایلدی

Temps. Délai *A.* مهلة ـ مهل *P.* درنگ Je vous demande encore un peu de temps pour vous payer اقچه‌کی ادا ایتمک ایچون بر مقدار مهلت استرم Vous me donnez un temps bien court و بردیککک مهلت پک قصه در Prolonger le temps اوزاتمق ـ تطویل ایتمک ـ مهلتی مد ایتمک l'abréger قصه‌لتمق ـ مهلتی تقصیر ایتمک

Temps, se dit aussi de la disposition de l'air *A.* هواء ‖ Il fait beau temps هوا لطیفدر mauvais هوا ردئ ونا خوشدر Temps sec هوای یابس humide هوای رطب ـ نمناک ـ یاشلق هوا pluvieux یغمور هواسی ـ هوای بارانی ـ هوای ممطر orageux بوره هواسی froid هوای بارد ـ صوغوق هوا inconstant دوامسز هوا Changement de temps هوانک تبدلی Le temps s'éclaircit هوا مایل گشایش وانکشافدر s'obscurcit, se couvre هوا مایل کدورتدر ـ اغما در ـ هوا بلود ایله قاپانمقده در ـ بولانمقده در ـ On dit proverb. Il fait un temps de demoiselle کلین هواسیدر ـ On appelle à la mer Gros temps, un temps d'orage بوره هواسی Et un temps de perroquet, un vent frais سربین هوا

Temps. T. de Grammaire, qui se dit des différentes inflexions qui marquent dans les verbes le temps auquel se rapportent les actions dont on parle *A.* زمان ‖ Le temps présent, l'imparfait, le futur زمان حال زمان ماضی زمان مستقبل

À temps. Assez tôt *A.* لعصر ـ فی میقاته *P.* بهنگام *T.* وقتنده ‖ Vous arriverez à temps وقتنده واصل اولەجقسک

Il signifie aussi, pour un temps fixé *A.* لوقت ما ـ موقتاً *P.* برای چندین وقت *T.* بر وقت ایچون ‖ Bannissement à temps نفی موقت

Au même temps, En même temps. Dans le même instant *A.* فی حین واحد *P.* در همین گاه *T.* بر وقتده ‖ Nous sommes partis au même temps بر وقتده عزیمت ایتمشسز

De tout temps. Toujours *A.* دائماً ـ دائم الاوقات *P.* هر بار ـ هر آیینه *T.* هر وقتده De tout temps la vertu s'est fait estimer صلاح حال دائم الاوقات شایان حرمت واعتبار در

De temps en temps, De temps à autre. À plusieurs reprises *A.* وقتاً بعد وقت ـ حیناً بعد حین *P.* گاه گاه *T.* آره‌لق آره‌لق ‖ Il vient me voir de temps à autre آره‌لق آره‌لق زیارتمه کلور

En temps et lieu. Dans le temps et le lieu convenable *A.* فی وقته ومحله *P.* بهنگام وبجا *T.* وقتنده ومحلنده ‖ Je vous expliquerai cela en temps et lieu بونک شرحنی وقتنده ومحلنده سکا ایده‌جکم

Suivant le temps, Suivant les temps. Conformément à la circonstance *A.* على ما یقتضی الوقت والحال *P.* برمقتضای وقت وحال *T.* وقت وحاله کوره ‖ Il faut s'habiller suivant le temps برمقتضای وقت وحال اکتسای لباس ایتملو در Il parle toujours suivant le temps دائما وقت وحاله کوره صحبت سویلر

TENABLE. Il se dit, en termes de guerre, d'un endroit, d'une place où l'on peut se défendre *A.* ممکن المحافظة *P.* امکانپذیر *T.* محافظه اوله بیلور محافظه ‖ Cette place n'est pas tenable بو قلعه ممکن المحافظه دکلدر

Il se dit figur. d'un lieu où l'on peut demeurer commodément *A.* ممکن الاقامة ـ ممکن القرار *P.* نشستنی *T.* طوره‌جق یر Il fait trop chaud ici, la place n'est pas tenable بو طرفده برودتنک افراطی تقریبیله ممکن القرار یر دکلدر

TENACE. Visqueux, qui résiste à la séparation *A.* لزیق ـ لازق *P.* چسپیده ـ دوسکن *T.* یاپشاق ـ یاپشقان ـ یاپشقان ـ ماسک ‖ Des humeurs tenaces et gluantes اخلاط لازقه ولزجه La poix est plus tenace que la cire قطران ویامشک خاطلر

بالمومدن زياده ياپشقاندر

Il signifie figur., avare, qui ne donne rien qu'avec peine *A.* الى *T.* تنكدست *P.* متقفل اليد ـ جماد الكف ـ ممسك الى كيدلو ـ الى پك ـ جولاق || Il est extrêmement tenace غايت الغايه ممسك وتنكدستدر

Et attaché opiniâtrement à ses idées, à ses projets *A.* متمسك عقلنه *T.* براى خود سخت پيوسته *P.* معتصم برأيه ـ برأيه رأينه متمسك || C'est un homme fort tenace, et qui ne renonce pas aisément à ce qu'il veut قورديغى شيئه ياپشوب طوران بر آدم اولوب مطلوبندن دكمه حال ايله فارغ اولمز

On dit aussi d'une personne, qu'elle a la mémoire tenace, pour dire, qu'elle n'oublie point ce qu'elle a appris *A.* قوى الحفظ ـ قوت حافظه سى پك *T.* سخت يادداد *P.* محكم الحفظ

TÉNACITÉ. Qualité de ce qui est tenace *A.* لزوق *P.* چسپيدگى ـ سختى *T.* ياپشقاق || La ténacité des humeurs لزوق اخلاط

Il signifie figur., avarice *A.* جمود الكف *P.* تنكدستى *T.* ال كيدلكى ـ ال جولاقلغى

Et attachement inviolable à une idée, à un projet *A.* تمسك ـ بالرأى *P.* اعتصام بالرأى سخت پيوستگى براى خود *T.* عقله قونيلان نسنديه ياپشوب طورمه

On dit aussi, en parlant de quelqu'un, La ténacité de sa mémoire *A.* استحكام الحفظ ـ متانة الحفظ *P.* استوارى ياد *T.* قوت حافظه سنك پكلكى

TENAILLES. Instrument qui sert à tenir ou à arracher quelque chose *A.* كلبتان *P.* كلبتان *T.* كلپدن || Des tenailles de maréchal نعلبند كلپدنى

TENAILLE. T. de fortif. Espèce d'ouvrage extérieur composé de deux faces qui forment un angle rentrant *T.* مقص طابيه

TENAILLER. Tourmenter un criminel avec des tenailles ardentes *A.* اذاء بكلبتين *P.* بكلبتان شكنجيدن *T.* كلپدن ايله اذيت ايتمك

Tenaillé. *A.* متأذى بكلبتين *P.* بكلبتان شكنجيده *T.* كلپدن ايله اذيت اولمش

TENAILLON. Ouvrage de fortification. Il y en a ordinairement deux, qui se nomment aussi Lunettes. V. ce mot.

TENANCIER. T. de Jurisp. Celui qui tient des terres qui sont dépendantes d'un fief auquel il est dû des cens ou autres droits *T.* بدل شرعى ايله ـ طاپو ايله متصرف ارض اولان متصرف ارض

Il se dit aussi dans le cens de Propriétaire *A.* صاحب الملك pl. اصحاب الاملاك *P.* ملكدار *T.* ملك صاحبى || C'est un des grands tenanciers du pays بو مملكتده اك بيوك بو مملكتده موجود ـ اصحاب املاك اولنلردن بريدر اصحاب املاكك ذيقدرتلرندن بريدر

TENANT. Celui qui dans un tournoi, entreprenait de tenir contre toutes sortes d'assaillans *A.* مدافع pl. مدافعين *P.* دفع كننده *T.* طيانيجى || Les tenans et les assaillans مدافعين وصايلين

Il se dit figur. de celui qui défend une personne dans une conversation *A.* حامى *P.* حمايتكار *T.* صاحب چيقان

Tenans et aboutissans, se dit des héritages adjacens à une pièce de terre *A.* pl. مضافات pl. ملحقات || Ces deux chemins sont les tenans de cet héritage بو ايكى طريق فلان ملكك ملحقاتندندر

On dit figur., qu'un homme sait tous les tenans et les aboutissants d'une affaire, pour dire, qu'il en sait toutes les circonstances et dépendances فلان مصلحتك كافهٔ دقايق ومزاياسنه بالجمله كيرش وچيقشلرينى بيلور ـ واقفدر

Tout en un tenant, Tout d'un tenant, se dit, en parlant d'héritages, pour dire, sans interruption, d'une même continuité *A.* بلا فاصله ـ متواصلاً ومتلاحقاً *P.* با همديگر پيوسته *T.* صره واردى || Il a tant d'arpens de terre tout d'un tenant صره واردى شو قدر دونم اراضىيه متصرفدر

TÉNARE. L'enfer, en style poétique *A.* سقر *P.* دوزخ *T.* جهنم

TENDANCE. T. de Phys. Effort que fait un corps pour se mouvoir vers un point quelconque *A.* ارتجاح ـ رجوح *P.* گرايش *T.* آقمه || La tendance d'un corps vers un centre اجرامك مركز واحده ارتجاحى

Il se prend aussi, pour la simple direction du mouvement *A.* اقبال ـ توجه *P.* روتابى *T.* طوغريلمه

Il se dit figur. d'une disposition de l'âme qui la dirige vers un certain objet *A.* ميل ـ ميلان *P.* گرايش درون *T.* كوكل چكلمدسى || L'homme a une tendance continuelle au bonheur انسانك كندو سعادت حالند ميل دائميسى وار در

TENDANT. Qui tend à quelque fin *A.* موصل ـ منتج *P.* رساننده *T.* كوتوريجى || Une proposition tendante à l'hérésie رفضه موصل بر مسئله Semer des libelles tendans à la sédition

فتنه وفساده منتج اولەجق هجو رسالەلری نشر ایتمك

TENDINEUX. T. d'Anat. Qui a la consistance des tendons *A.* ذو وشيظة || Membrane tendineuse غشای ذو وشیظه

TENDON. Substance compacte, composée de fibres, qui termine les muscles, et qui est plus au moins tendue *A.* وشيظة *P.* کرانکپارهٔ *T.* سر پیاسیغ کمیکك ـ کمیکك اوجندهکی قطرداق اوجندهکی کمرتلك

TENDRE. Qui n'est pas dur *A.* لیّن *P.* سست ـ سبك *T.* کوشك ـ یومشق || Du bois extrêmement tendre افراط اوزره احجار لیّنه ایله Bâtir de pierres tendres سست ولیّن خشبه بنا ایتمك Entre les pierres précieuses, il y en a de tendres et de dures جواهر ذیقیمت ایچنده احجار لیّنه واحجار صلبه بولنور

Il se dit aussi de la viande *A.* ناعم ـ ملایم *P.* نرم *T.* یومشق || La viande fraiche tuée n'est pas tendre تازه بوغازلنمش حیوانك اتی ملایم دکل

Et du pain nouvellement cuit *A.* طریٔ *P.* تازه *T.* تازه || Manger du pain tendre تازه اتمك یمك

Il signifie figur., sensible, qui est aisément pénétré par les impressions de l'air *A.* سریع الحسّ || Il est extrêmement tendre au froid برودتده سرعت حسّی وار در

Et délicat. *A.* ناعم ـ لطیف *P.* نرم *T.* یومشق || Avoir la peau tendre بشرهٔ ناعمه صاحبی ـ لطیف البشره اولمق Les jeunes arbres ont l'écorce tendre کنج آغاجلرك قبوغی لطیف اولور

On dit, Dès ses plus tendres années, dès sa plus tendre jeunesse, pour dire, dès son enfance عنفوان عالم صباوتندنبرو Et dans un âge tendre, pour dire, dans une grande jeunesse عهد صباوتده

Et avoir la vue tendre, les yeux tendres, pour dire, avoir la vue délicate et faible *A.* فاتر البصر *P.* خسته چشم *T.* کوزی فرسز

TENDRE, signifie aussi figurément, sensible à l'amitié, à la compassion *A.* شفیق ـ حنّان ـ متحنّن *P.* مهربان *T.* یورکی یوفقه || Avoir l'âme tendre حنین القلب اولمق Un ami tendre جان دوستی ـ دوست مهربان ـ محبّ مشفق

Et sensible à l'amour *A.* رقیق القلب *P.* نازکدل *T.* یورکی یومشق || Il est d'un naturel tendre بالطبع رقیق القلبدر

Il se dit aussi des choses propres à inspirer l'amour *A.* موجب الرقّة ـ مهیّج العشق *P.* رقت انگیز *T.* یورکی یومشادیجی || Un discours tendre کلام رقت انگیز || رقت کتوریجی ـ Des paroles tendres الفاظ رقت انگیز

TENDRE, se dit aussi du ton de la voix *A.* لطیف ـ حزین *P.* جانزدا ـ رقت خیز *T.* یانق || Avoir le son de la voix tendre صدای لطیف ـ صوت حزین صاحبی اولمق

TENDRE. Bander, rendre roide *A.* تمدید ـ مط ـ مطو *P.* نمجیدن *T.* کرمك ـ چکوب سوندرمك ـ قورمق || Tendre une corde یایی کرمك ـ مطو حبل یتمك Tendre un arc شهرك زنجیرلرینی کرمك Tendre les chaines d'une ville کروب اوزاتمق ـ چکوب سوندرمك Tendre des filets aux oiseaux نصب ـ صید طیور ایچون مط شبابیك ایتمك Tendre un piége قوش اولمق ایچون آغ قورمق ـ شبابیك ـ طوزاق قورمق ـ نصب مصید ـ مطّ مصید ایتمك ـ Et figur. Tendre un piége, un panneau à quelqu'un, pour dire, l'induire à commettre quelque faute فلان کشی‌یه بر دام مکر وفریب نصب کمند انغفال وتغلیط ایتمك ـ قورمق

On dit, Tendre un pavillon, une tente, pour dire, les dresser *A.* نصب الخیمة ـ تطنیب الخیمة *P.* سایبان نشاندن *T.* چادر قورمق

Et tendre un lit *A.* بسط الفراش ـ نصب السریر المنام *P.* پستر گسترانیدن ـ تخت خوابگاه نشاندن *T.* دوشك دوشك سریرینی قورمق ـ دوشمك

TENDRE. Tapisser. V. ce mot || Tendre un appartement بردائرەنك دیوارلرینه قماش قاپلامق ـ On dit aussi, On a ordonné de tendre dans toutes les rues, pour dire, de tapisser le devant de toutes les maisons جمیع اسواقده بیوت ومنازلك یوزلری قماش قاپلانوب تزیین اولنمسی تنبیه اولنمشدر

TENDRE. Présenter en avançant *A.* مدّ *P.* کشیدن *T.* بدرازی اوزاتمق || Tendre la main pour demander l'aumône مدّ ید سؤال ـ ال اوزادوب ـ بالاستکفاف طلب صدقه ایتمك ـ ایتمك Il tendit le cou au bourreau سیف قاطع جلاده مدّ دیلنمك عنق مطاوعت ایلدی Tendre les bras à quelqu'un pour l'embrasser فلانك طرفنه لاجل المعانقه مدّ ساعد اشتیاق ایتمك Tendre les mains au ciel درگاه جناب ربّ العزته جانب سمایه رفع ایادی ـ مدّ ایادی مناجات ایتمك مناجات ایتمك Il était près de se noyer; on lui tendit une corde ـ غرق اولنمغه آز قالمشیکن کندویه بر ایپ اوزاتدیلر

On dit figur. Tendre les bras à quelqu'un, pour dire, lui donner du secours مدّ ايادئ ياورى ومعاونت ايتمك Et lui tendre les mains, pour dire, implorer son secours لاجل الاستمداد مدّ مدّ ايادئ مدد خواهى واستعانت ـ ايادئ نياز ايتمك ايتمك

Tendre à. Aller à, se diriger vers *A.* انعطاف ـ توجّه *P.* نافته شدن *T.* طوغريلنمق || A quoi tendez-vous? نه يتمكك بو يول مقصدكز ندر ـ طرفه معطوفدر Où tend ce chemin-là? موصلدر ـ نه طرفه متوجهدر toutes ces choses tendent à leur centre ـ بو شيلرك جملهسى كندو مركزلرى طرفنه معطوفدر متوجهدر

En ce sens, il se dit aussi au figuré, et s'exprime de diverses manières || Où tendent tous ces tours et détours, tous ces propos? منتجدر ـ اشبو طولاشقلر وصحبتلر نديه موصلدر Ces disputes ne tendent point à éclaircir la matière اشبو مباحثات ومنافشات مادّهنك كشف وايضاحنه موصل دكلدر Tout cela ne tend à rien بونلرك جملهسى هيچ بر شيئه منتج دكلدر Tendre à la perfection ـ حدّ كماله موصل اولهجق طرفه متوجّه اولمق Et en parlant d'un homme qui a ses intérêts en vue, que c'est un homme qui tend à ses fins دائما اغراض مخصوصهسنه قاصد بر مقصدى انجق اغراض مخصوصه در ـ آدمدر

On dit, qu'une maladie tend à la mort فلان مرض موته مشرف موتدر منتج موتدر ـ موصلدر Et qu'un malade tend à sa fin

Tendu. *A.* ممدود *P.* كرلمش *T.* متمطى *A.* تنجيده *P.* بدرازى كشيده *T.* اوزانمش ـ On dit figur., qu'un homme a l'esprit tendu, pour dire, qu'il l'a fortement appliqué à quelque chose ذهنى كرلمشدر

TENDREMENT. Avec tendresse *A* برقّة القلب ـ بالحنين *P.* يوركت ـ يوركت صزلمهسيله *T.* با نازكدلى ـ با مهربانى مادران , يومشقلغيله Les mères aiment tendrement leurs enfans كندو اولادلرينه بالحنين والرقّة محبّت ايدرلر Cette femme est tendrement aimée de son mari فلان زوج زوجهسنه بالحنين صورت تحنن ايله والرقّة محبّت ايدر Regarder tendrement حنين ورقّت ايله نظر ايتمك ـ عطف نگاه ايتمك

TENDRESSE. Sensibilité à l'amitié ou à l'amour *A.* حنو ـ حنين ـ رقّة البال ـ شفقت *P.* نازكدلى ـ مهربانى *T.* ـ كوكل صزلمسى پدرك يوركت يومشقلغى || La tendresse d'un père pour ses enfans اولادى حقنه حنين وشفقتى

Il s'emploie aussi, pour la passion même de l'amour *A.* عشق ـ هوا *P.* علاقهٔ درون *T.* سوكى || Il a beaucoup de tendresse pour elle بو خاتونه عشق ومحبّتى چوقدر

TENDRETÉ. Qualité de ce qui est tendre. Il se dit des viandes *A.* نعومت ـ ملايمت *P.* نرمى *T.* يومشقلق || La tendreté d'un gigot بودك نعومتى

Il se dit aussi des fruits et des légumes *A.* طراوت *P.* تازگى *T.* تازهلك

TENDRON. Rejeton tendre d'un arbre, d'une plante *A.* شطاء pl. اشطاء ـ فرخ pl. افراخ *P.* نهال تازه *T.* فليز || Les chèvres broutent les tendrons des arbres et des plantes كچى قسمى افراخ اونلرـ اشجار ونباتاتى اكل ايدر || On dit figur., en parlant d'une jeune fille, que c'est un jeune tendron بو قيز بر نهال بر نهال نو رسيده در ـ تازه در

TÉNÈBRES, pl. Obscurité *A* pl. ظلمات pl. غياهب *P.* تاريكى *T.* قرهكولق || Les ténèbres de la nuit ظلمات ليل Épaisses ténèbres ظلمات كثيفه Dissiper les ténèbres ـ ازالهٔ ظلمات ايتمك Figur. || Les ténèbres de l'idolâtrie, du péché ظلمات عبادت اصنام ياخود ذنوب وآثام de l'ignorance غياهب جهل ونادانى Marcher dans les ténèbres ظلمات ايچنده روانه اولمق Toute cette matière est pleine de ténèbres بو مادّهنك جملهسى ظلمات محضدر L'histoire de la Grèce avant les Olympiades n'offre que des ténèbres تواريخ يونان فلان دوردن مقدّم بسبتون ظلمات ازمان قرهكولقدر Percer les ténèbres des anciens temps قديمهنك ما وراسنه نفوذ ايتمك

TÉNÉBREUX. Sombre, obscur *A.* مظلم *P.* ـ تاريك وتار حجب *T.* تار وتور قرهكولقلى || Les voiles ténébreux de la nuit ـ شديد الظلام ليل Figur. || Les temps ténébreux de l'histoire تواريخ قديمهنك اوقات ظلام آلود مجهولة الاحوالى

On appelle en Poésie l'enfer, Le séjour ténébreux *A.* مأواء الظلام

Ténébreux, au figuré., sombre, mélancolique *A.* منقبض ومتكدّر *P.* غمگين وسيهروز *T.* قسواتلو || Il est sombre et ténébreux ناصيهٔ حالنده آثار انقباض وكدورت ـ منقبض ومتكدّر در ظاهر در

Et celui qui se plaît dans les ténèbres, qui cache des intentions criminelles *A.* متسخّم الفؤاد ـ متسخّم *P.* تيره درون *T.* ايچى قره

TÉNESME. Envie continuelle, douloureuse et presque inutile d'aller

à la selle *A.* زحير *P.* زنجه *T.* ایچ آغریسی

TENEUR. Ce qui est contenu mot à mot dans un écrit *A.* منطوق ـ مضمون || Une sentence dont voici la teneur شويله ذكرى آتى dont la teneur s'ensuit شويله مضمونده بر حكم L'arrêt sera exécuté selon sa forme et teneur مضمونده بر حكم صادر اولان امر منطوقى مقتضاسى ورسم مرعى موجبنجه اجرا اولنه‌جقدر

TENEUR. T. de négoce. On appelle Teneur de livres, celui qui, chez un négociant, porte sur un registre tout ce qui entre dans la caisse et ce qui en sort *A.* كاتب الدفتر *P.* انكاره نويس *T.* دفتر كاتبى || Il est important pour un négociant d'avoir un bon teneur de livres بر تاجره كوره استاد وماهر بر دفتر كاتبنه مالك اولمق اهمّ اموردندر

TÉNIA. Il se dit du ver solitaire *A.* صَفَر *P.* كرم يكتا *T.* تنك صوغلجان

TENIR. Avoir entre les mains *A.* قبض *P.* گرفتن ـ داشتن *T.* طوتمق || Tenir un livre الده قابض كتاب اولمق une épée ـ شونى بر ايوجه طوت قابض سيف اولمق Tenez bien cela Tenir les rênes des chevaux قابض زمام اسب محكم قبض ايله ـ كميه‌نك دومننى طوتمق le gouvernail d'un vaisseau اولمق On dit, Tenir un enfant sur les fonts de baptême, pour dire, en être le parrain ou la marraine صبى يى رسم معموديتنده رسم معموديتنك اجراسنده ـ الده طوتمق

Tenir. Posséder *A.* تصرّف *P.* داشتن *T.* صاحب اولمق || Les Mahométans tiennent les plus belles provinces de l'Asie اقليم آسيانك اعلاى ممالك وايالاتى اهل اسلامك يد تصرّفنده در Tenir une terre en fief بر ارضه بر وجه مالكانه متصرّف اولمق Tenir un bénéfice en commende بر ملكه بر وجه زعامت متصرّف اولمق une maison à loyer بر منزله كرا ايله متصرّف اولمق

On dit, Tenir quelque chose de quelqu'un, pour dire, l'avoir appris de lui *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق || De qui tenez-vous cela? بو خبرى كيمدن اخذ ايلدك Je tiens ce secret-là de quelqu'un bien instruit بو سرّى كركى كبى واقف امور اولان بر كمسندن اخذ ايلدم

Et tenir une chose de race, de naissance, pour dire, que c'est une chose qu'on a apportée en naissant *T.* عرق ونسبده اولمق || Ils sont tous braves dans cette maison-là, ils tiennent cela de race بو خانداندن اولنلرك جملەسى اصحاب شجاعتدندر بو كيفيت عرق ونسبلرنده وار در

Et tenir de son père ou de sa mère, pour dire, leur ressembler *A.* نزوع الى *P.* كشيدن به *T.* چكمك || Il est timide, il tient cela de son père محجوبدر بو بابده باباسنه چكر Il tient beaucoup de son père پدرينه كلّى مرتبه نزوعى وار در

Tenir, se dit aussi pour exprimer les maux qui se sont emparés du corps ou de l'âme *A.* اخذ ـ استيلا *P.* گرفتن *T.* طوتمق || Il y a long-temps que ce mal-là le tient بو علّت مدّت مديده‌دنبرو فلان كشى‌يه مستوليدر Quand son accès le tient طوتنجه ـ حمّا نوبتى فلانى اخذ ايدنجه Sitôt que sa colère le tient, il n'est pas maître de lui فلانه حال طارغنلغى ـ غضب مستولى اولنجه كندويه مالك دكلدر طوته‌جق اولور ايسه

Tenir. Occuper, en parlant de l'espace *A.* احاطة المحلّ *P.* جا گرفتن *T.* بر طوتمق || Serrez-vous un peu, vous tenez trop de place وافر ير طوتارسز بر مقدار صيقشك L'armée tenait deux lieues de pays اردو ايكى ساعتلك ير احاطه ايدر ايدى Une forêt qui tient deux lieues de long ايكى ساعتلك مسافه طوتار بر اورمان

On dit, Tenir une maison, pour dire, l'occuper pour son logement *A.* اقامت ـ تمكّن *P.* نشستن *T.* اوتورمق || Il tient la maison toute entière خاندنك مجموعنده اقامت ايدر Il ne tient qu'un appartement يالكز بر دائره‌ده اقامت ايدر

Tenir. Convoquer une assemblée *A.* عقد المجلس *P.* انجمن بستن *T.* مجلس قورمق

Tenir, se dit aussi pour signifier l'exercice de certaines professions, de certains emplois *A.* اتّخاذ *P.* داشتن *T.* طوتمق || Tenir hôtellerie, cabaret, chambre garnie مسافرخانه وميخانه ودوشه‌لو اوطه طوتمق Tenir école طالب تحصيل اولنلر ايچون مكتب طوتمق

On dit, qu'une armée tient la campagne, pour dire, qu'elle est en campagne *T.* اردو صحراده طورر || Les ennemis n'oseraient tenir la campagne دشمن صحراده طورمغه جسارت ايده‌ميه‌جكدر ـ On dit aussi, qu'une flotte tient la mer دوننما درياده طورر

On dit aussi, Tenir prison, pour Demeurer en prison محبوس ـ در زندان اولمق Tenir le lit صاحبفراش اولمق

Tenir la chambre بر کمسنه اوطهسندن چیقمامق

Et tenir le milieu dans une affaire, pour dire, prendre un tempérament entre deux extrémités وسط حالی اختیار ایتمک

TENIR. Garder *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق || Il tient son argent dans son cabinet اقچهسنی خلوت اوطهسنده || Il faut tenir cela à la cave pour le conserver بونی لاجل الوقایه سردابده حفظ ایتملو در || On a tenu cela long-temps enfermé بو شیٔ وافر زمان قپالو اولهرق حفظ اولندی

TENIR. Maintenir, conserver *A.* صیانة ـ وقایة *P.* نگه داشتن *T.* طوتمق ـ کوزدوب صاقلمق || Tenir en bon état حسن حال اوزره وقایه ایتمک || Cette femme tient ses enfans propres بو خاتون اولادینی طهارت اوزره وقایه ایدر تمیز طوتار ـ

— On dit aussi, qu'un homme tient bien son rang, sa place, son poste, pour dire, qu'il occupe dignement l'emploi où il est شان بولندیغی مسندک شاننی اجرا ایدر ـ مسندی وقایه ایدر

TENIR. Contenir, renfermer *A.* استیعاب ـ اشتمال ـ احتوا *P.* اندر گرفتن *T.* آلمق || Cette grange peut tenir dix milliers de gerbes بو انباراون بیک عدد دمتلرک استیعابنه متحمّلدر || Un muid doit tenir tant de pintes ـ بر اولچک شو قدر بوقالی مشتمل اولمق لازمدر شو قدر اکین دمتلری آلورـ

En ce sens, il se dit aussi à l'impersonnel || Il tient tant de pintes dans un muid بر اولچک شو قدر بوقال آلور

TENIR, au figuré. Contenir, retenir *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آلیقویمق ـ طوردرمق || Il est si remuant, qu'on ne le saurait tenir شول رتبهده کثیر الحرکه در که ضبطی ممکن دکلدر || C'est un homme qui ne peut tenir sa langue لساننی ضبط ایدهمز کف لسان ایدهمزـ || Quand il est une fois en train de parler, rien ne le peut tenir سویلیهجکی طوتهجق اولور ایسه کندوینی هیچ بر شیٔ ضبط ایدهمز

Et entretenir dans un certain état || Tenir les peuples dans le devoir خلقی واجبهٔ حالندن چیقامیهجق وجهله ضبط ایتمک || Tenir les enfans dans un très-grand respect, dans une grande sujétion اولادی مقام تأدّب وخشیت وحدود سرفرویی اذهان واطاعتده ضبط ایتمک || Tenir les esprits en suspens اذهانی ... || Tenir l'équilibre entre deux partis ایکی ناسی معلقده طوتمق فرقهنک بیننی حال موازنهده طوتمق || Cette affaire tient toutes choses en échec بو مصلحت جمیع اموری حال توقفده || Tenir une place assiégée بر قلعهیی حال محاصرهده طوتار

Tenir les fenêtres ouvertes پنجرهلری آچق طوتمق ـ طوتمق

On dit aussi, qu'une place de guerre tient le pays en respect, en crainte, pour dire, qu'elle le tient en quelque sorte sous sa dépendance فلان مملکت ـ بو قلعه مملکتی حال اطاعتده طوتار ایچنده ایقاع خوف وخشیت ایدر || Et qu'un corps de troupes a tenu les ennemis en respect بو عسکر بلوکی دشمنی حال دشمنه ایقاع خوف وخشیت ـ خوف وخشیتده طوتمشدر ایلدی

TENIR. Croire, réputer *A.* عدّ *P.* شمردن *T.* صایمق || Je tiens cela pour vrai, puisque vous le dites بو کلامی مادامکه سن سویلرسک کرچک عدّ ایدرم || Je tiens que cela a besoin d'explication بو شیٔی محتاج شرح وتفسیر عدّ ایدرم || Je tiens ces deux opinions également soutenables بو ایکی رأیک ایکیسنی دخی ممکن الاثبات عدّ ایدرم || Je tiens l'affaire faite à l'heure qu'il est الآن مصلحتی بتمش عدّ ایدرم

TENIR. Suivre *A.* اتخاذ ـ تمسّک *P.* گرفتن *T.* طوتمق || Tenir un dogme, une opinion بر نوع عقیدهیه وبر رأیه متمسّک وبر رأیی اتخاذ ایتمک ـ اولمق || Selon la loi que nous tenons متمسّک اولدیغمز شریعت موجبجه

On dit aussi, Tenir un chemin, pour dire, suivre un chemin *A.* توجّه الی ـ سلوک فی الطریق ـ اخذ الطریق فلان *P.* بفلان راه رفتن ـ راه گرفتن *T.* فلان ـ فلان یوله کیتمک یولی طوتمق || Je l'ai rencontré, il tenait le chemin de Lyon فلانه راست کتوردم فلان یولده روانه ایدی || Quelle route tiendrez-vous? قنغی طریقه متوجّه اولهجقسک — On dit figur. dans le même sens, Tenir une bonne conduite حسن سلوک طریق مقبول ومستحسن اوزره سلوک ـ ایله سالک اولمق ـ سو سلوک ایله حرکت ایتمک || une mauvaise conduite طریق مذموم ومستقبح اوزره سلوک ایتمک

On dit aussi, Tenir le parti de quelqu'un فلانک طرفنی طرفداری اولمق ـ طوتمق

TENIR. Accomplir, exécuter *A.* ایفا ـ اجرا *P.* بکار آوردن *T.* عهود وشروطی اجرا ایتملو || Il faut tenir les traités طوتمق || On est obligé de tenir ses marchés هر کس مقاولات عقودیدنک عقد ایلدیکی بازارلقلری اجرا ـ ایفا واجراسنه مجبور در وعدهرا *P.* انجاز الوعد ـ ایفاء العهد *A.* Tenir sa parole ـ ایتمکه ـ بر کمسنه سوزینی طوتمق *T.* بوعده وفا کردن ـ بجا آوردن || وعدینی یرینه کتورمک ـ سوزنده طورمق || Vous ne m'avez

pas tenu parole بكا ايتديككك وعدى انجاز ايتمدك

On dit, Tenir des discours, des propos, un langage, pour dire, parler d'une certaine façon *A.* استعمال *P.* بكار بردن *T.* قوللنمق || Il tient des discours un peu libres لا ابااليانه بعض تعبيرات قوللنور Aux propos qu'il me tint, je vis bien qu'il ne fallait rien attendre de lui طرفندن هيچ برشئ مأمول اولمديغى قوللنديغى اغزدن معلوم اولمشدر

On dit, Tenir table ouverte, pour dire, donner à manger chez soi, sans inviter *T.* بر كمسندنك اتمكى - مضيافى اولمق || Il tient table ouverte اتمكى ميدانده در ، ميدانده اولمق

Et tenir compte d'une somme à quelqu'un, pour dire, la lui passer en compte فلاننك حسابنه محسوب ايتمك

On dit figur. que l'on tiendra compte d'une chose à quelqu'un, pour dire, qu'on cherchera les occasions de reconnaître les obligations qu'on lui a ممنون همتكك اولديغم ماده‌لر ايچون سنكله حساب كوره‌جكم

On dit aussi figur. Ne pas tenir compte de... pour dire, ne faire point cas de... *T.* اعتبار - شايان اعتداد كورمامك ايتمامك || Je lui donne des conseils, mais il n'en tient pas compte نصيحتلره - ويرديكم نصيحتلرى شايان اعتداد كورميور اسكى اعتبار ايتمز Il ne tient aucun compte de ses anciens amis دوستلرينه اصلا عطف نكاه اعتبار ايتمز

Et tenir tête à quelqu'un, pour dire, lui résister, ne lui pas céder *A.* مخالفة *P.* ستيزكارى نمودن *T.* قارشو قويمق || Si vous voulez agiter cette question-là avec lui, vous trouverez un homme qui vous tiendra tête فلان كشى ايله بو بحثك صددينه كيره‌جك اولور ايسدك سكا مخالفت ايدر آدم بوله‌جقسك C'est un homme hardi, dès qu'il voit qu'on le craint; mais il s'adoucit, dès qu'on lui tient tête كندودن خوف اولنديغنى كورنجه بغايت جسور اولور انجق مخالفت ايدنلره اظهار ملايمت ايدر

Et faire tenir une chose à quelqu'un, pour dire, la lui faire parvenir *A.* ايصال *P.* رسانيدن *T.* يتشدرمك - دكدرمك

On dit figur. qu'une chose tient au coeur, pour dire, qu'on l'affectionne beaucoup, qu'on s'y intéresse *A.* التزام عن صميم البال *P.* از جان ودل آرزومند - سخت دل بسته شدن *T.* دل آويختن - شدن ، جان وكوكلدن استكلو اولمق || C'est une affaire qui me tient au coeur عن صميم البال ملتزمم اولان امورندندر

Et tenir à quelqu'un, pour dire, être attaché à lui par quelque lien d'interêt, d'amitié, etc. *A.* تعلق *P.* علاقه داشتن *T.* وجوه باغلو اولمق || Il tient à cet homme-là par divers endroits شتا ايله فلانه متعلقدر Il tient à ce parti-là par des raisons de famille نسب جهتيله فلان طرفه تعلقى واردر - Et l'on dit, en style de dévotion, Cet homme ne tient plus à la terre علايق دنيويه‌دن كليا منقطعدر

Et tenir à la vie, à l'argent, à son opinion, etc., pour dire, y être fort attaché *A.* ربط القلب *P.* دل بستن - دل دادن *T.* كوكل باغلمق - دوشكون اولمق || Il tient fort à l'argent ماله غايت دلبسته در - اقچه‌يه بغايت ربط قلب ايدر

On dit, Me voilà prêt à partir, je ne tiens à rien, pour dire, rien ne m'arrête, ne m'en empêche اشته عزيمته حاضرم بر بر درلو ايلشكم قالمدى - درلو ايلشكن يوقدر

En ce sens, il se dit aussi impersonnellement *A.* توقف - انتياط *P.* وابسته شدن *T.* باغلو اولمق || A quoi tient-il que nous ne partions? عزيمتمزه مانع اولان ماده نديه منوطدر Il ne tient pas à moi رايمه منوط دكلدر Il tient à peu de chose qu'il ne fasse cela بونى ايشلمك جزئى بر شيئه توقف ايدر S'il ne tient qu'à donner de l'argent, je le donnerai اقچه ويرمكه ويرورم - متوقف ايسه تجويز تورذر ايتمم

Tenir. Être joint, être contigu *A.* اتصال - تلاحق *P.* بهم پيوسته شدن *T.* بتشك اولمق || Ma maison, mes terres tiennent aux siennes بنم خانهم واملاكم فلاننك خانه‌سنه واملاكنه بتشكدر - متلاصقدر

Tenir pour quelqu'un. Être dans les intérêts, dans le parti de quelqu'un *A.* التزام الحماية *P.* نيرنكشى نمودن *T.* طرفدارى - نيرتنى چكمك - فلاننك طرفنى طوتمق || Il a toujours tenu pour le roi dans les temps les plus difficiles اك كوچ وقتلرده پادشاهك نيرتنى چكمشدر طرفنى طوتمشدر Quelques philosophes tiennent pour Platon, et d'autres pour Aristote حكمانك بعضيسى افلاطونك وبعضيسى ارسطونك طرفنى طوتار

Tenir. Résister *A.* مقاومة *P.* تاب وتوان آوردن *T.* طيانمق || Ce vaisseau ne saurait tenir à la mer بو كمى دريايه طيانمز بو كمى امواج دريانك ne saurait tenir contre les vagues شدتنه مقاومت ايدمز Cette place ne peut pas tenir encore

huit jours بو قلعه فيما بعد سكز كون طيانه‌ميدجغى دركار

Il joue très-bien, il n'y a pas moyen de tenir contre lui در فلان اويونده غايت ايله مهارتى اولمغله كندويه مقاومت ممكن دكلدر On ne peut pas tenir contre ses prières رجا ونيازينه مقاومت اولنمز contre les charmes d'une belle femme بر محبوبه دلارانك قوت جاذبه‌سنه مقاومت محالدر Cet homme ne tient pas contre l'argent طيانلمز — طيانمز — اقچه‌يه مقاومت ايده‌مز

On dit aussi, qu'un homme ne tient pas contre la plaisanterie, pour dire, qu'il s'embarrasse dès qu'on le plaisante بو آدم لطيفه‌يه لطيفه قالدرمز — متحمل دكلدر

Tenir bon, tenir ferme, signifie, résister, se défendre *A.* قوياً بمقاومت پايدارى نمودن *P.* مقاومة بثباة القدم — مقاومة *T.* صيقيجه طيانمق || Il faut qu'un juge tienne ferme contre les sollicitations بر قاضى رجا واستدعالره قوياً مقاومت ايتملو در Ce régiment tint ferme jusqu'à ce qu'on amenât du canon بو عسكر آلايى طوپلرك وصولنه قدر ثبات قدم ايلدى — Il signifie aussi, ne point se relâcher ايله مقاومت طيانمق *T.* پايدارى نمودن *P.* اظهار المتانة — اظهار الثباة *A.* || Il a envie de votre charge, tenez bon, vous en tirerez tout ce que vous voudrez عهده‌كزده اولان منصبك تحصيلنه مشتاق اولمغله اظهار ثبات ومتانت ايده‌جك اولور ايسه‌ك كندودن همان ديلديككى اخذ ايده بيلورسك

Tenir. Subsister sans aucun changement *A.* بقاء على حاله — اولديغى كبى طورمق *T.* بر قرار بودن *P.* استقرار كما كان || Il faut que le traité tienne عهدنامه على حاله باقى وبر قرار اولملو در Notre marché tient بيننمزده عقد اولنان بازار كما كان باقى وبر قرار در

Tenir, au neutre. Être compris dans un certain espace *A.* اتساع *P.* كنجيدن — پذيرفتن *T.* كنجايش صيغمق || Tous vos meubles ne peuvent pas tenir dans cette chambre اثاث بيتكك جملەسى بو اوطه‌نك ايچنده صيغه‌مز Tout le monde ne peut pas tenir ici خلقك جملەسى بو محلده كنجايش‌پذير اولەمز

Se tenir. S'attacher à quelque chose pour s'empêcher de tomber *A.* تشبث *P.* دست زدن *T.* ياپشمق || Il se tint à une branche بر آغاج دالنه تشبث ايلدى Il se tint aux crins du cheval آتك پرچمنه ياپشدى

On dit figur. Se tenir à une chose, pour dire, s'y attacher, s'y fixer de telle sorte qu'on ne veuille rien de plus *A.* تمكين النفس *P.* پا بر جاى قرار شدن *T.* اوزرنده طورمق || Je me tiens à la décision de l'Église احكام دين اوزرنده تمكين نفس ايدرم — On dit aussi, Se tenir à son mot, pour dire, se fixer à ce qu'on dit بركمسنه ديديكى كلام اوزرنده طورمق

Se tenir. Être, demeurer dans un certain lieu *A.* توقف *P.* استادن *T.* طورمق || Tenez-vous là آنده توقف ايله auprès de moi يانمده توقف ايله Se tenir deux heures à une porte ايكى ساعت بر قپو اوكنده طورمق Il se tient au vent et au soleil روزكار وكونش قارشوسنده طورر

Et être, demeurer dans un certain état *A.* كون *P.* بودن *T.* حال عطلتده اولمق — طورمق || Se tenir à ne rien faire اولمق — دائما ايشسز طورمق — ايشسز اولمق Se tenir toujours propre حال نظافتده اولمق Se tenir caché مخفى اولمق tranquille حال راحت وآسايشده اولمق — مستريح اولمق

On dit figur. Se tenir les bras croisés, pour dire, demeurer dans l'inaction *A.* اغلاق الايادى *P.* دست بستن *T.* الى مغلوق الايادى || Il se tenait les bras croisés باغلو طورمق طورر ايدى

Se tenir, en parlant de la convocation d'une assemblée *A.* انعقاد *P.* بسته شدن *T.* عقد اولنمق — قورلمق || Il se tint une assemblée de notables اعيان واشراف قومك بر مجلسى بينلرنده عقد اولندى Il se tint un conseil entre eux مجلس شورا اولدى

Se tenir de… S'empêcher de *A.* كف النفس *P.* خودرا باز داشتن *T.* كندويى آليقويمق || Il ne saurait se tenir de parler سويلمكدن كف نفس ايده‌مز Il ne se tiendra jamais de jouer قماردن وقتاً من الاوقات كف نفس ايده‌جكى يوقدر

Se tenir. S'estimer, se croire *A.* عد النفس — اعتداد *P.* خودرا شمردن *T.* كندوسنى صايمق || Je me tiens heureux d'avoir pu vous servir en quelque chose بر جهت ايله خدمتكزده بولنه بيلديكمى نفسمه محض شرف عد ايدرم Dès qu'il apprit cela, il se tint perdu بو خبر طرفنه واصل اولديغى ساعت كندويى موقع هلاكده عد ايتمشدر Il ne se tient pas encore pour battu حالا نفسنى منهزم عد ايتمز

Tenu. *A.* مضبوط — مقبوض *P.* گرفته — داشته *T.* طوتلمش || Un jardin bien tenu مضبوط الحال بر باغچه Une maison bien

tenue, bien arrangée مضبوط الحال ومرتب ومنتظم بر خانه Il signifie aussi, qui est obligé à faire quelque chose *A.* مجبور *P.* نا چار || Je ne suis pas tenu à cela بوكا مجبور دكلم Un héritier est tenu des faits et promesses de celui dont il hérite وارث ميراثخورى اولديغى كشينك عهود ومقاولاتنى انجازه مجبور در

TENSION. État de ce qui est tendu *A.* تمدد ـ توتر ـ تمطى سكير ـ تمدد اعصاب *T.* كرنمه || Tension de nerfs تمدد اعصاب Cette fluxion lui causait une grande tension à la peau مبتلا كرنمهسى اولديغى نوازل علتى توتر جلدينه بادى اولور ايدى

Figur. Grande application d'esprit *A.* اتعاب الذهن *P.* بيتابسازئ ذهن *T.* ذهنى كرمه ـ ذهنى يورمه || Il s'est épuisé par une trop grande tension d'esprit ذهننى زيادهسيله كرديكندن قوتى زايل اولمشدر Il travailla avec une si grande tension d'esprit, qu'il en tomba malade ذهننى كررك اول رتبهده جد وسعى ايتمشكه علته اوغرامشدر

TENTANT. Qui tente, qui cause une envie, un désir *A.* مغرى النفس ـ مشوّق *P.* آرزو بخشا *T.* نفسى قندريجى ـ نفسى جكندريجى ظهور ايدن || L'occasion était bien tentante حال خيلى مرتبه مغوئ نفس ايدى Cela est bien tentant بو شئ نفسى خيليجه قندرر شيدر

TENTATEUR. Celui qui tente *A.* مسوّل النفس *P.* تسويلساز نفس *T.* نفسى آزدريجى || C'est un tentateur تسويل نفس ايدر بر آدمدر

Pris absolument, il s'entend du démon *A.* وسواس ـ حابل *P.* ديو گمراهساز *T.* آزدريجى شيطان

TENTATION. Mouvement intérieur qui porte à faire quelque chose *A.* اغراء النفس ـ سوق الطبيعة *P.* آرزوى دل *T.* كوكل دورتمسى ـ كوكل جكندرمسى || Il avait une grande tentation de bâtir بنا خصوصنده آرزوسى مرتبهٔ كمالده ايدى Il résista à la tentation de voyager سفروسياحت خصوصنده اولان اغراى نفسه مقاومت ايلدى Il a bien de la peine à se défendre de la tentation de manger اكل ميوه بابنده اولان سوق طبيعتنه هزار محنت ايله مدافعه ايدر

Tentation, en matière de religion. Induction au mal, occasionnée par les attraits du monde, ou par la malice du démon *A.* تسويلات نفسانية pl. تسويل النفس ـ تسويل *P.* گمراهسازى *T.* آزدرمه || Forte tentation قوى وشديد تسويل Resister à la tentation نفس تسويل نفسه مقاومت ايتمك C'est une tentation du malin esprit تسويل شيطانيدر Les tentations du diable تسويلات شيطانية Les âmes les plus saintes et les plus pures ne sont pas exemptes de tentation ارواح مباركهٔ مطهّره بيله تسويلات نفسانيهدن منزّه دكلدر

TENTATIVE. Action par laquelle on tente, on essaye de faire réussir quelque chose *A.* تجربة pl. تجارب *P.* آزمايش *T.* دندمه || Faire une tentative auprès de quelqu'un بركمسهدنك يانىنه فلان شيئك تجربهسنى ايتمك Il fit plusieurs tentatives inutiles بيهوده بو قدر تجربهلر ايتدى

TENTE. Espèce de pavillon dont on se sert à la guerre, à la campagne, pour se mettre à couvert *A.* خيمة pl. خيام *P.* چادر ـ خرگاه *T.* چادر ـ آلاچق || Les murailles d'une tente جدران خيمه ـ اجنحهٔ خيمه ـ چادرك ديوارلرى Le mât, l'arbre d'une tente *A.* مسماك ـ ابونة pl. بوان *P.* ستون خرگاه *T.* چادرك ديركى les cordages *A. pl.* اطناب *P.* رسنهاى چادر ـ اوتاد خيمه *T.* چادرك ايپلرى Les piquets d'une tente چادرك قازقلرى Camper sous des tentes چادرلرده قونمق L'armée était sous les tentes اردو خيمه نشين ايدى Les marchands avaient tendu leurs tentes à la foire تجار طائفهسى پناير يرنده چادرلرينى قورمشلر ايدى

TENTER. Essayer, éprouver *A.* تجربة *P.* آزمودن *T.* دندمك || Cette chose est trop difficile, je ne veux pas seulement la tenter فلان شئ غايت ايله مشكلدر تجربهسنى بيله ايتمك استمم Que vous coûtera-t-il de la tenter? تجربهسنى ايتسدك نه Jai tenté toutes sortes de moyens كافهٔ وسايل ضرورى وار در بركمسنه كندو بختنى واسبابنى تجربه ايتدم Tenter fortune قسمتنى ـ تجربه ايتمك

En termes de l'Écriture, Tenter se dit aussi pour Éprouver la fidélité *A.* امتحان ـ ابتلا || Dieu tenta Abraham الله تعالى حضرت ابراهيمى ابتلا ايلدى حضرتلرى

Tenter. Donner envie, faire naître le désir de faire quelque chose *A.* اغراء النفس ـ تطويع النفس ـ تطويق النفس ـ تحريك الاشتياق ـ تشويق *P.* آرزوداده ـ بارزورسانيدن *T.* استكى قشقرتمق ـ قندرمق ـ كوكلى دورتمك ـ شوقلندرمك || Quoi, ces viandes ne vous tentent-elles pas? او نه بو مقوله لحوم سنده تحريك اشتياقى موجب دكلميدر Ce beau temps ne vous tente-t-il pas de vous promener? بو هواى لطيف نفسكى تنزه وتفرجه تشويق ايتمزمى

Je suis bien tenté d'aller prendre l'air à la campagne قیره چیقوب تنفس وتنزه ایلمکه آرزو واشتیاقم کمالده در Je fus bien tenté de lui répondre d'une manière qui ne lui aurait pas plu دیدیکی کلامه حظ ایده‌میه‌جکی بر کونه جواب ویرمکه نفسم بنی نطویق ایلدی

TENTER. Solliciter au mal *A.* اغوا ـ تسویل *P.* گمراه کردن *T.* آزدرمق || Le diable tente les hommes pour les porter à offenser Dieu شیطان انسانی رضاء اللهه مغایر حرکته اغوا ایدر Dieu permet que les saints soient tentés باذن الله تعالی اولیاء عظام اغوا اولنو کلمشدر On l'a tenté avec de l'argent فلان کشی اقچه ایله اغوا اولندی

TÉNU. Menu, delié *A.* رقیق *P.* تنك *T.* یوفقه || Substance ténue مادّهٔ رقیقه Les parties ténues اجزای رقیقه

TENUE. Il se dit du temps pendant lequel certaines assemblées se tiennent *A.* وقت الدوام المجلس ـ مدّة القیام المجلس *P.* هنگام پایداریٔ انجمن ـ وقت بر قراریٔ انجمن *T.* مجلس جمعیتنك طوردیغی وقت || Durant la tenue du concile رهبانك مدّت قیام ودوامنده

Il signifie aussi, assiette ferme d'un homme à cheval *A.* رکبة جیّدة *P.* خوش سواری *T.* آت اوزرنده کوزل ـ کوزل بنش || C'est un homme qui n'a point de tenue à cheval فلان آت اوزرنده خوش سوار دکلدر ـ کشی جیّد الرکبه دکلدر ـ آت اوزرنده طورشی کوزل دکلدر

On dit, en termes militaires, La tenue d'une troupe, d'un soldat, pour dire, la manière d'être vêtu, entretenu *A.* هندام *P.* اندام *T.* قیلق ـ قیافت ـ Et d'un homme qui est propre et soigné dans ses habits, qu'il a une bonne tenue خوش اندام ـ قیللغی قیافتی تمیز

On dit figur. Le temps n'a point de tenue, pour dire, qu'il est fort variable *A.* عدیم الدوام ـ عدیم الثباة *P.* نا پایدار ـ *T.* قرارسز ـ دوامسز ـ بی دوام ـ Et qu'un homme n'a pas de tenue, pour dire, qu'il change souvent d'avis || Ne vous fiez point à ces esprits-là, ils n'ont point de tenue بومقوله آدملرده دوام وثبات اولمدیغندن آنلره اعتماد جائز دکلدر

TÉNUITÉ. Qualité d'une chose ténue *A.* رقت *P.* تنکی *T.* یوفقدلق || La ténuité des parties اجزانك یوفقدلغی

TENURE. Mouvance et étendue d'un fief *A.* حوزة الحکومة *P.* قلمرو حکمرانی || Cette terre est de la tenure d'un tel marquisat بو ارض فلان بکلکك حوزهٔ حکومتی داخلنده در

TÉRÉBENTHINE. Résine qui coule du térébinthe *A.* صمغ البطم *P.* زنج خنجك *T.* ساقز ترمنتیسی || Térébenthine véritable صمغ بطم خالص falsifiée مغشوش ساقز ترمنتیسی

TÉRÉBINTHE. Arbre résineux *A.* شجر البطم ـ ضرامة *P.* وکمشك ـ خنجك *T.* چتلنبك آغاجی ـ Le fruit de cet arbre s'appelle *A.* بطم ـ حبّة الخضرا *P.* وکمشك ـ منه‌کوش *T.* منوش ـ چتلنبك

TÉRÉNIABIN Espèce de manne qui vient de Perse *A.* ترنجبین *P.* ترنگبین *T.* اصفهانی قدرت حلواسی

TERGIVERSATION. Action de tergiverser *A.* اشتقاق *P.* چپ وراست گریزپایی *T.* بری اوته اوغربلین یمانوب صاپمه || User de tergiversation بری اوته اوغربلین یمانوب صاپمق

TERGIVERSER. Prendre des détours, des faux-fuyans pour éluder la conclusion d'une affaire, pour ne pas faire une réponse positive *A.* اشتقاق *P.* چپ وراست گریزپایی نمودن *T.* بری اوته صاپمق ـ بری اوته اوغربلین یمانوب صاپمق ـ بری اوته یانلدمق || C'est un chicaneur qui ne fait que tergiverser بر مزوّر آدمدر هرحالده بری اوته اوغربلین یمانوب صاپر Il a beau tergiverser, il n'échappera pas عبث یرده بری اوته صاپر عاقبة الامر قورتیله‌میه‌جقدر

TERME. Fin, borne des actions et des choses qui ont quelque étendue de temps ou de lieu *A.* غایة pl. غایات ـ نهایة pl. نهایات *P.* انجام ـ سر *T.* اوج ـ صوك || Le terme d'une course قوشینك اوجی ـ غایت سبق ـ نهایت de la vie عمرك صوکی ـ عمر هر بر شینك Chaque chose a son terme بر غایتی وار در Tout mouvement a deux termes, le terme d'où l'on part, et le terme où l'on va هر حرکتده ایکی غایت وار در که بری محل قیام وعزیمت ودیگری محل ورود وقرار در

TERME. Temps préfix de paiement *A.* وعدة ـ میعاد ـ وقت موعود pl. اوقات موعودة || Les loyers des maisons se payent à Paris aux quatre termes accoutumés پارسده او کراسی درت وعدهٔ معلومده ادا اولنور Payer dès que le terme est échu وعده‌نك حلولی عقیبنده اقچه‌یی ادا ایتمك Il m'a fait une promesse de mille écus payable en six termes التی وعده‌ده ادا ایتمك اوزره بکا بیك غروش وعد ایلدی Vous me donnez le terme bien long بکا وعدهٔ مدیده تعیین ایدرسك

Il signifie aussi, la somme due au bout du terme *A.* تقسيط pl. تقاسيط *T.* قسط || Il doit deux termes à son hôte خانه صاحبنه ایکی تقسیط دینی وار در Il ne doit que le terme qui court — دردست اولان تقسیطدن غیری بورجی یوقدر Il a payé son terme حالا ایشلمکده اولان تقسیطدن بشقه وقتی حلول ایتمش تقسیطک اقچه‌سنی ادا ایلدی

Terme, se dit aussi du temps au bout duquel une femme doit accoucher *A.* تمامی وقت *P.* میقات الولادة — وعدهٔ الوضع *T.* زایش || طوغورمه‌دنک ایبی کونی Elle est accouchée avant terme قبل اتمام — اتمام وعده‌دن مقدم وضع حمل ایتمشدر Cet enfant est venu à terme قبل الوقت — الوعده طوغوردی Cette femme n'est بو چوجوق اینده کوننده دنیایه کلدی pas encore à son terme اتمام بو قاری هنوز وعدهٔ حملنی ایتمامشدر

On dit d'un homme qui est à l'article de la mort, qu'il est à son dernier terme ایام — آخر عمرنده در — ختام عمرنده در — Et d'une maladie, qu'elle touche معدودهٔ عمری تمام ایلدی à son terme مرض ختام بولمقده در — Et d'une affaire, qu'elle est à son terme واصل — مصلحت ختامپذیر اولمقده در درجهٔ ختام اولمقده در

TERME. Mot, diction *A.* لغت — الفاظ pl. لفظ pl. لغات *P.* علم — لفظ مخصوص figuré سخن *T.* سوز || Terme propre قبا سوز — لفظ معجم — لفظ غلیظ لفظ مجازی barbare signifi- — لغت جدیده nouveau لغت معنیدار — لغت مفید المعنا catif لغت صریحه clair, intelligible لفظ شدید dur لفظ نو ظهور usité لفظ غیر مستعمل hors d'usage لفظ مستعمل وواضحه vieux الفاظ منتخبه ایله تکلم Il parle en termes choisis لغت قدیمه قوللاندیغک لفظ Vous vous servez d'un terme impropre ایدر بو لفظ الفاظ ردیئه‌دندر Ce terme est mauvais نا بموقعدر

On dit, S'exprimer en termes propres, pour dire, employer des termes convenables à la chose dont on parle تعبیرات لایقه ایله افادهٔ مرام ایتمک — Et mesurer, peser, composer ses termes, pour dire, parler avec circonspection اوردهٔ زبان قال اولدجق الفاظ وکلماتی وزن ایتمک — Et parler de quelqu'un en bons, ou en mauvais termes, pour dire, en dire du bien ou du mal بر کمسنه‌نک حقنده صرف الفاظ ستایش ومدیحت یا صرف تعبیرات قدح ومذمت ایتمک

Il se dit aussi des façons de parler qui sont particulières à quelque art, à quelque science *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات || Il ne sait pas les termes de l'art بو صناعتک اصطلاحلرندن خبری یوقدر Terme de Logique, d'Architecture, de Finance اصطلاح منطق واصطلاح معماری یا دفتری Il n'entend pas les termes de la Guerre, de la Marine اصطلاحات حربیه وبحریه‌یه واقف دکلدر

Termes, au pluriel, se dit de l'état où est une affaire, ou une personne par rapport à une affaire *A.* حال *T.* اوزره || En quels termes est cette affaire? بو مصلحت نه حالده در L'affaire d'un tel est en termes d'accommodement مصلحتی بالمصالحه تنظیم اولنمق اوزره در Les parties sont en termes de conclure à l'amiable طرفین بالتراضی صلح اولمق حالنده درلر Ce mariage est en termes de se conclure بو نکاح ماده‌سی عقد اولنمق اوزره در

TERMINAISON. Désinence d'un mot *A.* مجرای الکلام pl. مجاری *T.* آخر سخن *P.* اواخر الکلمات pl. آخر الکلمة — الکلام || Terminaison rude خشین التلفظ اولان آخر سوزک صوکی masculine, féminine تذکیری یا تأنیثی مبیّن مجرای کلام کلمه

TERMINER. Mettre des bornes *A.* وضع الحدود *P.* حد بستن *T.* حدود قویمق || La mort termina les conquêtes d'Alexandre حال موت اسکندر ذو القرنینک غزواتنه وضع حدود ایتمشدر Ce bois termine agréablement la vue بو اورمان مدای نظره بر حد لطیف اولور

Terminer. Achever, finir *A.* تکمیل — اتمام — ختم *P.* بانجام *T.* بتورمک || بتمامی پیوستن — بآخر رسانیدن — رسانیدن Il a terminé heureusement sa vie وقت عمرینی مبارکاً ومتیمّناً اتمام ایلدی Terminer une campagne par une victoire یازسفرینی بر غزای جلیل ایله تکمیل ایتمک — un procès par un accommodement مخاصمه‌یی بالمصالحه اتمام ایتمک — un différend à l'amiable میانده اولان — بر منازعه‌یی دوستانه اتمام ایتمک نزاعی بالتراضی بتورمک

Se Terminer. S'achever, prendre fin *A.* کسب — کسب الختام *P.* التمامة — ختام پذیرفتن — بآخر رسیدن — بانجام رسیدن *T.* تمام شدن || تمام اولمق — ختام بولمق — بتمک Cette campagne ne se terminera pas sans combat بو یازک سفری بلا حرب ختامپذیر اولدجق دکلدر Cette entrevue ne se terminera pas sans querelle فلان کمسنه‌لرک کورشمه‌لری بلا نزاع ختامپذیر اولمیه‌جغی درکار در Tout cela s'est heureusement ter-

بونلرك مجموعى بالحسن والميمنه واصل سر منزل miné ختامپذیر اولمشدر- ختام اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de la terminaison d'un mot. V. Terminaison || Les verbes dont l'infinitif se termine en er مصدرلرينك آخرلرى آخرى اَرْ اولان افعال Les noms qui se terminent en eur آخرلرى اُور اولان اسملر

TERMINÉ. *A.* ختام - بآخر رسيده - بانجام رسيده *P.* متمّم تمام اولمش - بتمش *T.* تمام شده - پذيرفته

TERNAIRE. On dit, Le nombre ternaire, pour dire, le nombre de trois *A.* اوچ عددى *P.* عدد سگانه *T.* عدد ثلاثى

TERNE. Qui n'a point l'éclat qu'il doit avoir *A.* مكدّر - كدر *P.* بو اوانى *T.* صونق - بيفروغ - تيره || Cette argenterie est terne بللور الماسك سيم صونقدر Le cristal est terne auprès du diamant نفس L'haleine rend terne une glace de miroir يانندہ بيفروغدر آیینه‌نك شيشه‌سنه ايراث كدورت ايدر

TERNIR. Rendre terne, obscur *A.* ايراث الكدورة *P.* تيره ساختن *T.* صونقلق كتورمك - صولدرمق || Ternir les couleurs الوانه ايراث كدورت ايتمك - Figur. || Ternir sa réputation بر كمسنه پرتو صيت وشهرتنه ومظهر اولديغى شان وشرفنك رونقنه ايراث كدورت ايتمك C'est un vice qui ternit toutes ses vertus كافّهٔ فضايل جليله‌سنك فروغ وپرتوينه بو كيفيّت ايراث كدورت ايدر بر عيبدر Cela ternit sa mémoire فلانك ذكر جميلنه ايراث كدورت ايدر

SE TERNIR. *A.* تيرگى - تيره شدن *P.* كسب الكدورة - تكدّر صونقلق پيدا ايتمك - صولمق *T.* يافتن || Son teint se ternit رنك روييى صولدى || Sa réputation commence à se ternir پرتو صيت وشهرتى كسب كدورت ايتمكده در

TERNI. *A.* مكدّر *P.* تيره شده *T.* صونقلق پيدا - صولمش ايتمش

TERNISSURE. État de ce qui est terni *A.* كدورت *P.* تيرگى *T.* صولقلق - صونقلق

TERRAGE. Droit qu'ont plusieurs seigneurs de prendre en nature une certaine partie des fruits provenus sur les terres qui sont dans leur censive *A.* حقّ الارض *P.* حقّ زمين *T.* ير حقّى

TERRAIN, ou TERREIN. Espace de terre *A.* قطعة الارض - بقعة *P.* زمينپاره *T.* بر پارچه‌سى || On m'a laissé bien peu de terrain جزئيجه بر قطعهٔ ارض - بكا بر ارض جزئيّه ترك ايتمشلر در Au milieu de ces grands et superbes objets, le petit terrain où nous étions étalait les charmes d'un séjour riant et champêtre اولقدر صور جليله وعاليه آره‌سنده بزم بولنديغمز ارض صغيره قطعه‌سى اهل باديه‌يه مخصوص بر مأواى دلارانك لطافت جانفزاسندن نمونه بر بقعهٔ رعنا ايدى

Il se dit aussi de la terre considérée sous les rapports de ses productions et de l'agriculture *A.* ارض pl. اراضى *P.* زمين *T.* ير || Ils cultivent de leurs propres mains un terrain bien vaste كندو اللريله بر ارض واسعه زرع وحرث ايدرلر Le giroflier veut un terrain gras et fertile قرنفل آغاجى ياغلو ومنبت ارض استر Les végétaux et presque tous les animaux sont confinés chacun à leur terrain نباتات واكثر حيواناتك هر برى كندويه مخصوص ارضك حدودى ايچنده مستقرّ در

Il se dit aussi de la terre par rapport à certaines qualités, comme d'être molle, dure, etc. *A.* ارض - تراب *P.* زمين - خاك *T.* طپراق قتى بر طپراقدر - بر ارض صلبه در Le terrain est dur || بر - Prenez garde, le terrain est glissant بر ارض زالجه اولمغله آندن حذر ايله - Il se dit aussi, en termes d'Architecture, du fond sur lequel on bâtit || Bâtir sur un bon, sur un mauvais terrain بر ارض قويّه يا بر فنا ير اوزرنده بنا ايتمك

On dit, Ménager le terrain, pour dire, employer utilement le peu d'espace de terre qu'on a *T.* يرى اداره ايله قوللنمق - Et figur., pour dire, se servir avec prudence de ce que l'on a de moyens pour réussir dans une affaire مصلحتك در دست اولان اسبابنى حسن اداره ايله اعمال ايتمك

TERRAIN, se dit aussi en termes d'art militaire *A.* ميدان pl. ميادين *P.* ارض - زمين *T.* ير || L'armée occupait beaucoup de terrain وافر يرده - عسكر خيلى ميدان احاطه ايدر ايدى Les lignes des assiégeans occupaient un grand terrain قرارگير ايدى عسكر محاصرينك مترسلرى بر ميدان عظيم احاطه ايدر ايدى Les assiégeans gagnaient le terrain peu à peu عسكر محاصرين رفته رفته ميدان آلمقده ايدى Les assiégés disputèrent long-temps le terrain محصورين يد تصرّفلرنده اولان ميدانى ترك ايلمكده وافر زمان اظهار لجّ ومخالفت Reconnaître le terrain ارضك كشفنه ايتمشلر در كيفيّت موقعى تحقيق ايتمك - مبادرت ايتمك - كيفيّت - On dit figur. Disputer le terrain, pour dire, ne pas laisser prendre facilement de l'avantage sur soi dans une affaire, dans une dispute ميدان - ميدان مخالفت واعتراضده اظهار ثبات ايتمك

معارضەدە ثبات قدم ایلە مقاومت ایتمك - Et gagner du terrain, pour dire, avancer peu à peu dans une affaire *T.* میدان آلمق

On dit aussi, Connaître bien le terrain, pour dire, connaître bien l'humeur, les inclinations, les intérêts des personnes de qui dépendent les affaires dont il s'agit *T.* طبیعتی - مزاجی آڭلامق - On dit dans le même sens, Reconnaître, sonder, tâter le terrain استمزاج ایتمك

TERRAL. T. de Mar. Vent de terre *A.* ریح البرّ *P.* باد از فره روزکاری *T.* خشکی وزان

TERRASSE. Levée de terre dans un jardin, dans un parc, faite de main d'homme *T.* سدّ || Une terrasse revêtue de maçonnerie دیوار قاپلو بر سدّ Une terrasse de trente toises de large sur deux cents toises de long عرضاً اوتوز وطولاً ایکییوز ذراع بر سدّ

TERRASSE, se dit aussi du toit d'une maison lorsqu'elle est en plate-forme *A.* سطح مسطح - سطوح مستویة pl. سطح مسطوح *P.* بام هموار *T.* دوز طام || Tous les toits de cette ville sont en terrasse بو بلدەدە اولان ابنیەنڭ جمیع طاملری مسطحدر

TERRASSER. Mettre un amas de terre derrière une muraille, pour la fortifier, et pour divers autres usages *A.* تتریب وراء الجدار بالتراب - الجدار *P.* پشت دیواررا بخاك نمائة وراء *T.* دیوار آرقەسندە طپراق طولدرمق ابناشتن || Toutes les murailles de cette ville sont terrassées بو بلدەنڭ بالجملە حیطان وجدرانی ظهرندە طپراق طولدرلمشدر

TERRASSER. Jeter de force par terre *A.* تجویر - تجدیل - طرح علی الارض - تصریع *P.* بخاك انداختن *T.* یرە چالمق - ییقمق || Il se prirent au collet, mais l'un eut bientôt terrassé l'autre یقە یقەیە کلدکلرندە بریسی دیکرینی در حال یرە ییقمشدر

Figur. Abattre, faire perdre courage *A.* ایراث الفتور - تفتیر *P.* در ماندگی اوردن - در ماندە ساختن *T.* ایراث العجز - ییقدرمق || Sa présence seule est capable de terrasser ses ennemis اعداسنی افتادۀ زمین عجز وفتور ایتمك ایجون بو یالڭز حضوری کفایت ایدر || Cette nouvelle l'a terrassé بو خبر فلانی انداختۀ زمین عجز وفتور ایتمشدر - On dit aussi, Terrasser un homme à force de raisons, pour dire, le convaincre par des raisons si fortes, qu'il n'a rien à repondre فلانی ادلّۀ قویّە ایلە پشت بدیوار عجز وفتور ایتمك

TERRASSÉ. *A.* مطروح علی الارض - مصروع - مجدّل *P.* بخاك انداختە *T.* یرە چالنمش - یرە ییقلمش

TERRASSIER. Ouvrier qui travaille à remuer, à transporter des terres *A.* نقّال التراب *P.* خاك کش *T.* نقلماز تراب - طپراق آقداریجی - طپراق طاشیجی || Faire un marché avec des terrassiers طپراق آقداریجی عملە ایلە بازارلشمق

TERRE. Le plus pesant des quatre élémens *A.* ارض pl. اراضی *P.* زمین *T.* یر - طپراق || Le feu, l'air, l'eau et la terre sont les quatre élémens عناصر اربعە نار وهوا وما وارضدر Les animaux qui s'engendrent, qui vivent dans la terre داخل ارضدە تولّد وتعیّش ایدن حیوانات Chemin sous terre طریق تحت الارض - راه زیر زمین - یر آلتندە یول Couvrir la terre de morts روی زمینی ابدان اموات ومقتولین ایلە ستر ایتمك Baiser la terre ادای رسم زمینبوسی - تقبیل ارض ایتمك - یرە یوزلمق - یرە ایصدانمق Se coucher à terre یرە یاتمق - بر اوبمك - ایتمك Mettre un bâtiment rez pied, rez terre بر بنایی خاکە برابر نقش زمین ایتمك - خاك ایلە یکسان ایتمك - ایتمك - یرە برابر ییقمق Jeter un homme à terre بر آدمی یرە ییقمق - یرە چالمق - La terre est toute crevassée du chaud qu'il fait منشق - روی ارض شدّت حرارتدن بسبتون چاتلادی - اولدی - Il se prend aussi pour le globe terreste, et pour ses diverses parties || Dieu créa le ciel et le terre حق تعالی ارض وسمایی خلق ایلدی La terre tourne autour du soleil ارض شمسك جورەسندە دوران ایدر Les deux pôles de la terre قطبین ارض Le diamètre, le tour de la terre قطر یا دورۀ ارض Les divers climats de la terre ارضڭ اقالیم مختلفەسی L'ombre de la terre fait l'éclipse de la lune ظلّ ارض خسوف قمرە بادی اولور Terres inhabitées اراضی شنلکسز یرلر - اراضی غیر مسکونە inconnues بیلنمز یرلر - مجهولە Les terres de France فرانسە اراضیسی Être de Perse ایران طپراغی - ایران زمین - اراضی ایران en terre ennemie دشمن طپراغندە - اراضی اعدا ایجندە اولمق Piller les terres des ennemis اراضی اعدادە نهب وغارت ایتمك

TERRE, se dit aussi du limon qui produit les plantes *A.* تراب pl. اتربة *P.* خاك - زمین *T.* یر - طپراق || Terre grasse تراب یابس seche قیسیر - ارض عاقرە sterile اورلو طپراق ارض کثیر الانبات - ارض مخصبة fertile فوری طپراق -

- ارض عتیبه ingrate برکتلو طپراق - زمین محصولدار - فوتلو طپراق forte قوتلی طپراق sablonneuse برکتسز یر de bon rapport زمین نمادار - ارض کثیر النما

On appelle Terres rapportées, celles que l'on a tirées d'un endroit pour les porter dans un autre *A.* تراب منقول *P.* خاک نقلکرده *T.* کوترلمش طپراق || Cette terrasse est faite de terres rapportées بو سد ترات منقولدن احداث اولنمشدر

Et terre à potier, celle dont les potiers se servent pour faire leurs ouvrages *A.* تراب الخزاف - صلصال *P.* خاک سفال *T.* چوملک طپراغی

On dit, en parlant des ouvrages faits de cette terre, De la poterie de terre *A.* فخارة pl. فخار - خزف *P.* اوانی سفالین *T.* طپراقدن چوملک - Et dans le même sens, Travailler en terre چوملک ایشلمک - اعمال فخار ایتمک

On dit figur. que l'homme n'est que terre, n'est qu'un ver de terre بر آوج طپراقدر - انسان بر مشت خاکدر

TERRE. Domaine, fonds d'héritage *A.* ملک pl. املاک || Terre seigneuriale اشراف قومه متعلق بر آغا ملکی noble بر بنیه‌سی bien bâtie موقعی لطیف بر ملک bien située ملک کلیسا املاکلرندن Terre appartenante à l'Église کوزل بر ملک Faire valoir une terre بر ملکی نمالندرمک Exempter une terre du passage des troupes بری بر ملکی عسکر مروردن Prendre une terre à ferme معاف قلمق بر ملکی التزام ایتمک Le fermier d'une terre بر ملکک ملتزمی le revenu محصولی - بر ملکک ایرادی Il n'a pas un pouce de terre بر قارش ارضه - بر قارش ملکه مالک دکلدر Il est riche en fonds de terre املاک وعقارات کثیره‌یه مالکدر

TERRE, se dit aussi de la terre qui est sur le bord de la mer *A.* ساحل - شاطی البحر - سیف البحر *P.* لب دریا *T.* قره - قییی || Côtoyer la terre ساحلدن آیرلمیوب کتمک Ils furent trois mois sans voir terre اوچ آی مقداری قییاری ساحله دسترس وصول اولمق Gagner la terre کورمز اولدیلر Le vent est de terre روزکار قره‌دن اسر

On dit, en termes de Marine, Prendre terre, pour dire, aborder, descendre à terre *A.* خروج فی البرّ - وصول الی البرّ *P.* در خشکی بیرون آمدن - بخشکی رسیدن *T.* قره‌یه قره‌یه چیقمق - کلمک

Et raser la terre, pour dire, voguer près du rivage *A.* سیر بالمساحلة *P.* نزد کنار دریا روانه شدن *T.* قییلری صیپیررق کتمک

On appelle Terre ferme, le continent *A.* برّ *T.* خشکی *T.* قره || Après avoir passé les îles du Brésil, nous descendîmes en terre ferme - فلان آطه‌لری لدی المرور قره‌یه چیقدق قره‌یه ایندک

TERRE, se prend figur., pour les habitans de la terre *A.* عالم *P.* جهان *T.* دنیا || Alexandre fit trembler toute la terre اسکندر ذو القرنین دنیایی دترتدی Il voulait soumettre toute la terre جمیع عالمی تحت حکومتنه ادخال ایتمک سوداسنده ایدی Toute la terre se tut devant lui حضورنده جمیع عالم مبهوت ومبستة قالدی - اختیار صمت وسکوت ایلدی Vous dites cela comme une nouvelle, toute la terre le sait بونی یکی بر خبر اولدرق سویلرسک حال بو که کافهٔ عالمک معلومیدر Vous deviendrez l'horreur de toute la terre, si vous ne changez de conduite تغییر طور وسلوک ایتمدیککک حالده منفور عالم اوله‌جغکه شبهه یوقدر

Il se dit aussi, en termes de morale Chrétienne, des biens et des plaisirs de la vie présente *A.* نعیم الدنیا - تنعمات الدنیا *P.* تنعمات این خاکدان *T.* دنیانک ذوقیاتی || Vous tenez trop à la terre تنعمات دنیایه حرصک چوقدر - پک فکر واندیشه‌ک دنیا پرستسک Vous ne songez qu'à la terre Les vrais Chrétiens méprisent la terre عیسویٔ صحیح اولنلر تنعمات دنیایی استحقار ایدرلر

TERREAU. Terre mêlée de fumier pourri, dont les jardiniers font des couches *A.* سماد *P.* خاک سرگین آلود *T.* فشقیلی طپراق || Il faut mettre du terreau au pied de cet arbre بو اغاجک دیبنده فشقیلی طپراق دوکملو در Couche de terreau pour des fleurs چیچک یتشدرمک ایچون فشقیلی طپراق ایله دوزلمش یصدق

TERRE-NOIX. Plante bulbeuse *A.* ثوم بَرّی *P.* بلبوس *T.* یبان صارمسغی

TERRE-PLEIN. T. de fortif. Surface plate et unie d'un amas de terre élevé *T.* طپراق ایله طولمش سدّ

se TERRER. Se cacher sous terre. Il se dit de certains animaux *A.* اندساس *P.* زیر خاک نهان شدن *T.* یر آلتنده کیرمک - کوملمک || Ce renard s'est terré quand il s'est vu poursuivi بو تلکو تعقیب اولندیغنی کورنجه یر

آلتند کیرمشدر

On dit aussi, que des gens de guerre se sont bien terrés, pour dire, qu'ils se sont bien mis à couvert du feu des ennemis par des travaux de terre مترس وراسنده کرکی کبی تستر ایتمشلر در

TERRESTRE. Qui appartient à la terre, qui vient de la terre, qui tient de la nature de la terre *A.* ترابیّ ـ ارضیّ *P.* خاکی ـ *T.* زمینی ـ یرکی ـ طپراغک || Les animaux terrestres حیوانات ارضیّة Vapeurs, exhalaisons terrestres ابخرهٔ ارضیّة On a tiré de cette liqueur ce qu'il y avait de plus terrestre بو مایعک ایچنده موجود اولان مادّهٔ ترابیّه‌نک جملهسی جذب واخراج اولندی

On appelle Paradis terrestre, le lieu où Dieu mit Adam et Ève aussitôt qu'il les eut créés *A.* روضة الجنّة ـ جنّات عدن *P.* بهشت عدن ـ باغ ارم

Il se dit au figuré d'un lieu, d'un jardin délicieux *A.* ارم ذات العماد *P.* باغ ارم || C'est un vrai paradis terrestre محض باغ ارم باغ ارمدن نمونه بر مکان لطیفدر ـ ارمدر

TERRESTRE, se dit aussi par opposition à Spirituel *A.* دنیوی || C'est un homme qui n'agit que par des vues terrestres et charnelles هر حالده اغراض دنیویّه وجسمانیّه‌یه تبعیّت ایله عامل اولور بر آدمدر Pensées terrestres افکار دنیویّه

TERRESTRÉITÉS. T. de Chimie. Les parties les plus grossières des substances *A.* pl. اجزاء ترابیّة *P.* اجزای خاکی *T.* طپراقسی جزلر

TERREUR. Peur violente causée par l'image d'un objet *A.* جأش ـ هول ـ روع القلب *P.* هراس دل ـ سهم *T.* یورک ـ بلکلمه ـ بلکلمهسی || Répandre la terreur par tous les lieux où l'on passe بر کمسنه پایگذار اولدیغی کافّهٔ مواقع واماکنده نشر هول وهراس ایتمک Il portait la terreur partout هر مکان وهر محلده ایقاع هول وجأش ایدر ایدی Ce conquérant remplit tout de la terreur de son nom بو جهانگیرک صیت ونامی هول انگیز قلوب اذامدر Ce capitaine est la terreur des ennemis بو جنک آزمای نامدار هول انگیز قلوب اعدا در

TERREUR PANIQUE. Une terreur subite dont on est troublé sans sujet *A.* فزع ـ دهشت ـ شاز *P.* هراس ناگهانی *T.* اوجونمه ـ انسزین قوپمش قورقو || Il se répandit une terreur panique dans l'armée اردو ایچنده بر فزع ودهشت مستولی اولمشدر ـ انسزین بر قورقو قوپدی

TERREUX. Mêlé de terre *A.* مخلوط بالتراب ـ ترابیّ *P.* خاک آلود *T.* طپراقلو || Sable terreux تراب ایله مخلوط طپراقلو قوم ـ قوم

On dit, Goût terreux *A.* طعم التراب *P.* چاشنئ خاک *T.* طپراق دادی Et odeur terreuse *A.* رایحة التراب *P.* بوی خاک *T.* طپراق قوقوسی

TERREUX. Qui est sali de terre, qui est plein de poussière *A.* ملطّخ بالغبار *P.* غبار آلود *T.* توز طپراق ـ توزه بیلاشمش || Il a les mains si terreuses que s'il avait travaillé à la terre یرایشنده ایشلمش کبی اللری توز طپراق بیلاشمشدر Un enfant qui a le visage terreux یوزی توز طپراق اولمش بر چوجوق

En termes de joailliers, il signifie, ténébreux *A.* اکدر ـ کدر *P.* تیره *T.* بوزلو ـ بولانق

TERRIBLE. Qui donne de la terreur *A.* موجب الدهشة ـ هایل *P.* هول انگیز ـ هراسفرما *T.* کوکل بلککلدیجی || Les jugemens de Dieu sont terribles احکام جناب ربّ قهّار هول انگیز وهراسفرما در

Il signifie figur., étonnant, étrange *A.* غریب *P.* بیگانه طور *T.* عجایب || C'est un homme qui a une terrible humeur, on ne peut vivre avec lui مزاجی غریب بر آدمدر کندوسیله الفت ومعاشرت ایتمک ممکن دکلدر Il fait un temps terrible غریب بر هوا در Cet homme fait une terrible dépense بو آدم غریب مصرف ایدر

TERRIBLEMENT, adv. *A.* مدهشاً ـ بصورة هایلة ـ هایلاً *P.* هول انگیزانه *T.* بالدهشة یورکی بلکلده‌جک وجهله || Un frénétique qui roule terriblement les yeux کوزلرینی صورت هایله ایله دوندرن بر مجنون

Il signifie aussi, extrêmement *A.* علی وجه الافراط ـ مفرطاً *P.* بسا *T.* قتی کلّی ـ قتی چوق || Manger terriblement افراط ایله علی وجه الافراط طعام ایتمک travailler, parler ایشلمک وقتی چوق سویلمک

TERRIEN. Celui qui possède beaucoup de terres *A.* صاحب الاملاک *P.* ملکدار *T.* ملک صاحبی || Grand terrien کلّیتلو املاک صاحبی

TERRIER. On appelle Papier terrier, un registre contenant le dénombrement de ceux qui relèvent d'une seigneurie, et le détail des droits, cens et rentes qui y sont dus *T.* دفتر خانه || Faire un

nouveau papier terrier فلان ارضك برقطعه جديد دفترخانه‌سنى ترتيب ايتمك — Il se dit aussi au substantif || Insérer une déclaration dans un terrier مفردات دفتربنى دفتر خانه ايچنده درج وقيد ايتمك

TERRIER. Trou que certains animaux font dans la terre pour se cacher *A.* جحر pl. اجحار *P.* سميج *T.* اين || Terrier de renard تلكو اينى Ce lapin a été acculé au fond du terrier بو آطه طاوشانى اينى ديبنده قصدرلمشدر

TERRIER. Chien propre à chasser le lapin, le blaireau, etc. *T.* تازى

TERRINE. Ouvrage de poterie qui a le bord rond, qui est creux, n'a ni pieds ni anses, et qui, depuis le haut jusqu'au fond, va toujours en étrécissant *A.* تيغار *P.* تغار *T.* تغار || Terrine vernissée ايچى صيرلو تغار Terrine à mettre du lait سود قويجق تغار

TERRINÉE. Plein une terrine *A.* ملء التيغار *P.* يك تغار *T.* بر تغار طلوسى || Manger une terrinée de crème تغار طلوسى قيمق يمك

TERRITOIRE. L'espace de terre qui dépend d'une juridiction *A.* حوزة الحكومة *P.* قلمرو حكومت *T.* ناحيه || La sentence de ce juge est nulle, il l'a donnée hors de son territoire بو حاكمك ويرديكى اعلام قلمرو حكومتندن خارج محلده ويرلمش اولديغنه نظراً معتبر دكلدر

TERROIR. Terre considérée selon ses différentes qualités relatives à l'agriculture *A.* ارض - تراب *P.* خاك - زمين *T.* ير - طپراق || Terroir fertile ارض مخصبه - ارض منبته bon ارض جيده sec ارض اوزلو طپراق - ياغلو طپراق - ارض سمينه gras تراب رطب - قورى طپراق - تراب يابس - يابسه humide شوره - ارض مجدوبه - ياش طپراق - خاك نمناك aride خاك - ارض كثيرة الاحجار - قوراق ير - زمين pierreux ارض مخلوطة بالرمل - طاشلو طپراق - سنگ آلود sablonneux قوملى طپراق - خاك ريگ آلود

TERTRE. Colline, éminence de terre dans une plaine *A.* تل pl. تلال *P.* پشته *T.* تپه V. aussi Colline.

TESSON. V. Têt.

TESTACÉ. Il se dit des animaux à coquilles *A.* ذو الصدف pl. ذوى الاصداف *P.* صدفدار *T.* قابلو || Les animaux testacés حيوانات ذوى الاصداف La tortue est du genre des testacés قبلوبغه ذوى الاصداف جنسندندر

TESTAMEMT. Acte par lequel on déclare ses dernières volontés *A.* كتاب الوصية *P.* وصيتنامه *T.* وصيت كاغدى || Testament passé par-devant notaire كاتب شرع حضورنده تنظيم كاتب شرع معرفتيله - اولنمش وصيتنامه bon et valable وصيتنامهٔ صحيح ومعتبر dicté mot à mot لفظاً بلفظ تقرير مكتوم ومهمور بر clos et scellé اولنوب قلمه آلنمش وصيتنامه بركمسنه‌نك كندو يازوسيله يازلمش ولوgraphe قطعه وصيتنامه بالوصيه ترك ايتمك Donner, léguer par testament وصيتنامه Casser un testament وصيتى نقض ايتمك Exécuteur d'un testament انفاذ وصيته مأمور وكيل — On appelle Testament inofficieux, celui dans lequel le testateur ne fait nulle mention d'un de ses héritiers de droit بيوجه شرعى نفى وراثتى - وصيت سقيمه حاوى وصيتنامه — Testament ab irato, celui qui est fait par motif de colère عند الغضب محرر اولنمش وصيتنامه - فى حال الغضب

On appelle L'Ancien ou le Nouveau Testament, les livres saints qui sont antérieurs ou postérieurs à la naissance de Jésus-Christ *A.* كتاب العهد القديم وكتاب العهد الجديد || L'Ancien Testament n'était que la figure du Nouveau عهد قديم كتابى جديدك صورت مثاليه‌سى ايدى

TESTAMENTAIRE. Qui concerne le testament. Il ne se dit qu'en ces phrases, Dispositions testamentaires, pour dire, des dispositions contenues dans un testament درون وصيتنامه‌ده مندرج اولان وصايا Exécuteur testamentaire انفاذ وصيته مأمور اولان وكيل Héritier testamentaire وارث حسب الوصيه

TESTATEUR. Celui qui fait un testament *A.* موصى *P.* وصيت كننده *T.* وصيت ايدن || Le testateur l'a ordonné en termes exprès موصى فلان ماده‌يى كلمات صريحه ايله توصيه ايتمشدر La volonté, l'intention du testateur doit être inviolable موصينك مراد ونيتى نقض وتغييردن برى اولمق اقتضا ايدر

TESTER. Faire un testament *A.* ايصاء - توصية *P.* وصيت كردن - اندرز ساختن *T.* وصيت ايتمك || Il y a plus de dix ans qu'il a testé اون سنه‌دن زياده در كه وصيت ايلدى Il est mort sans avoir testé بلا وصيت وصيتنامه‌سنى ايتدى وفات ايلدى Un religieux ne peut pas tester راهب وصيته مأذون دكلدر

TESTICULE. Corps glanduleux, pour l'ordinaire au nombre de deux, qui sert à préparer la matière destinée à la génération *A.* خصية - خصيتان - خصى pl. انثيان *P.* خايه *T.* طشاق ||

Le testicule droit, gauche خصيهٔ يمنا وخصيهٔ يسرا

TESTIMONIAL. Qui rend témoignage *A.* متضمّن الشهادة *P.* گراهينما *T.* شاهدلك ايدن || Lettres testimoniales شهادتنامه — شهادتی متضمّن دليللر preuves حالی متضمّن مكاتيب شاهدلو اثباتلو دليللر

TÈT ou TESSON. Morceau d'un pot de terre cassé *A.* كسارة pl. كسارات الخزف *P.* سفالپاره *T.* چوملك قيرنتيلری Ramasser des têts de pot چوملك قيرنتيلری جمع ايتمك

TÉTANOS. T. de Méd. Maladie spasmodique qui a pour effet la roideur des membres du corps *A.* كُزاز *P.* ترنج عضو *T.* عضوك بوزيلوب چكلمسی — Celui qui est attaqué de cette maladie, s'appelle *A.* مكزوز *P.* ترنجيده عضو *T.* عضوی بوزيلوب چكلمش

Lorsque cette maladie arrive aux mâchoires et au visage, elle s'appelle *A.* لقوة *P.* گشتن روی *T.* يوز آغز اكلمدسی — Celui qui en est atteint, s'appelle *A.* ملقو *P.* گرفتار — گشته روی *T.* گستن روی يوزی آغزی اكلمش

TÊTARD. On donne ce nom au petit de la grenouille *A.* جرو الضفدع *P.* غوك بچه *T.* قوربغه ياوريسی

TÊTE. Chef, la partie de l'animal qui tient au reste du corps par le cou *A.* رأس pl. رؤس *P.* سر *T.* باش — كله || Le devant de la tête *A.* مقدم الرأس *P.* پيش سر *T.* باشك اوكی le derrière *A.* مؤخر الرأس — قفا *P.* پس سر — قفا *T.* باشك ارتی le sommet *A.* قمّة — مفرق pl. مفارق *P.* تارك *T.* باشك تپه‌سی le haut *A.* فوق الرأس *P.* بالای سر *T.* باش تپه‌سی Avoir la tête ronde مستدير الرأس اولمق plate مسطح الرأس اولمق — يصّی باشلو اولمق يوقاريسی Trancher la tête a un criminel بر مجرمك باشنی كسمك On le condamna a avoir la tête tranchée قطع سری بابنده حكم جريان ايلدی — Une tête de mort سر مقطوع — قتلنه — Il se prend aussi pour Crâne. V. ce mot. C'est dans ce sens qu'on dit, Tête pelée, Tête chauve, en parlant d'une personne qui n'a point du tout de cheveux. V. Chauve.

On dit, La tête me fend, pour dire, j'ai un grand mal de tête باشم ياريلور Et la tête me tourne, pour dire, que les objets me semblent tourner autour de moi باشم دونر

On dit, La tête a tourné à un homme, pour dire, qu'il est devenu fou *A.* تجنّن *P.* شوريده سر بشدن *T.* چيودرمق — Et l'on dit figur. d'un homme qui se trouve dans une occasion où l'on a besoin de présence d'esprit, que la tête lui tourne باشی سرسم اولور

Et figur. Tourner la tête à quelqu'un, pour dire, changer sa façon de penser بر كمسنه‌نك عقلنی چويرمك — فلان فكردن صرف وتحويل ايتدرمك

On dit, Avoir la tête pesante, embarrassée *A.* ثقلة الرأس *P.* گرانئ سر *T.* باش آغرلغی

MAL DE TÊTE *A.* صداع *P.* درد سر *T.* باش آغريسی

On dit proverb., Grosse tête peu de sens *T.* ايری كله‌نك ايچی قوف اولور — Et tête de fou ne blanchit jamais *T.* دلينك صاچی آغارمز

Et à laver la tête d'un More, on y perd sa lessive *P.* كوشش عربك يوزينی *T.* بی فائده‌ست وسمه بر ابروی كور صابون ايلد يومقدن فرقی يوقدر

On dit d'une entreprise où il est impossible de réussir, que c'est vouloir donner de la tête contre les murs باشی ديواره اورمقدر

Et d'un homme à qui on ne peut faire aucun reproche, qu'il peut aller partout la tête levée هر نه طرفه وارەجق ايسه آلنی آچق اولدرق واره بيلور

Et d'un homme qui se précipite aveuglément dans le péril, qu'il y va tête baissée باشنی كوزينی صاقنمدرميدرق صالر

On dit, Se rompre la tête, se casser la tête à faire quelque chose, pour dire, s'y appliquer avec une grande contention d'esprit *A.* شجّ الرأس — شقّ الرأس *P.* سر شكافتن *T.* باش يارمق || Il se rompt la tête à résoudre des problèmes حل مسايل ايچون باشنی يارر

On dit d'une odeur forte, de la vapeur du charbon et de certains vins, qu'ils portent à la tête *A.* سوور *P.* بر سر جستن *T.* باشه اورمق — باشه صيچرامق

On dit proverb. Je parie ma tête, Je mets ma tête à couper que cela est, pour dire, je parie tout ce qu'on voudra بو ماده بويله اولديغنه باش وجانمی بحث ايدرم

On dit, Tête couronnée, pour dire, un monarque *A.* تاج — صاحب التاج pl. اصحاب التاج *P.* تاجدار *T.* تاجلو پادشاه

Il ne faut parler qu'avec respect des têtes couronnées تاجداران حقنده ايفای رسوم احترام ايلد سوق كلام ايتملو در

TÊTE. Esprit, entendement *A.* عقل — ذهن — شعور *P.* هوش — سر || Se remplir la tête de sottises عقلی خيالات باطله ايلد

عقلنده بوندن غیری مالامال ایتمک Il n'a que cela en tête
شیء یوقدر On ne peut lui ôter de la tête qu'il mourra bientôt
قریباً وفات ایده‌جکی فکرینی عقلندن چیقارمنک
احتمالی یوقدر Rouler de grandes choses dans sa tête بر آدمک
ذهننده مطالعات عظیمه دوران ایتمک Avoir la tête dure
بر آدمک عقلی کند اولمق ـ غلیظ العقل اولمق Je n'ai pas
assez de tête pour voir tant de papiers en si peu de temps بو
مقوله وقت قلیل ایچنده اولقدر اوراق تتبع ایده‌جک
شعورم یوقدر

On dit, Mettre une chose en tête à quelqu'un, pour dire, la lui persuader *A.* القاء الی الذهن *P.* درعقل کسی نهادن *T.* فلانک ذهننه قویمق || On lui a mis en tête de bâtir, et il s'y est ruiné ابنیه انشاسنی ذهننه القا ایتمشلر در بو تقریب حالی خراب اولمشدر

Et se mettre une chose en tête, ou dans la tête, pour dire, s'en occuper *A.* تقریر فی الذهن *P.* در ذهن نهادن *T.* عقله قورمق ـ ذهنه قورمق || Vous vous mettez des chimères en tête ذهنکده وجودی یوق خیالات باطله قورارسک Il s'est mis en tête d'aller à Rome رومایه وارمسنی عقلنه قوردی Il s'est mis dans la tête de faire cela بو شیئی عقلنه قورمشدر

On dit d'un homme, C'est une bonne tête عقل سلیم صاحبی بر آدمدر une excellente tête بر عقل لا نظیر در une des meilleures têtes du conseil اعقل عقلای ارباب شورا در C'est une tête carrée, pour dire, d'un jugement juste et solide عقل کاملدر ـ عقل رزین صاحبیدر une tête sage, rassise, posée عقلی اوتورمشدر ـ تمکین عقل ایله مجبولدر une tête faible عقلی کوشکدر ـ سست اندیشدر ـ سخیف العقلدر C'est une tête verte, écervelée, légère, de linotte, de girouette, pour dire, un homme d'un esprit frivole et léger *A.* فائل الرأی ـ خفیف العقل *P.* سبکسر ـ سبکمغز *T.* عقلی یللی ـ عقلی یوفقه

Et qu'il a la tête chaude, pour dire, qu'il prend feu, qu'il s'emporte aisément *A.* مستشیط *P.* پر آتش ـ آتشپاره *T.* باشی قیزغین ـ Et qu'il a la tête froide, pour dire, qu'il conserve son sang-froid. V. Froid.

On dit, Agir de tête, Payer de tête, pour dire, prendre son parti avec résolution یا سر دهم یا ستانم کلاه دییه‌رک بر ایشه عزیمت ایتمک

Et faire un coup de tête, pour dire, faire étourdiment une chose hardie خفت عقل ایله جسارت ایتمک ـ بر شیئه خفت عقل ایله صالمق

Et faire un coup de sa tête, ou faire une chose à sa tête, pour dire, se déterminer de soi-même, sans avoir pris conseil de personne *A.* انخراط فی الامر با خود رأیی ـ از سر خود کار کردن *P.* رأی خودنجه ـ کندو باشندن ایش کورمک *T.* عمل نمودن ایشه صالمق || C'est un homme qui ne veut rien faire qu'à sa tête هر ماده‌ده کندو باشندن ـ انخراط اموره مبتلا بر آدمدر ایش کورر

Et perdre la tête, pour dire, perdre le sang froid nécessaire pour prendre un parti *A.* تشتت الخاطر *P.* پریشان خاطر شدن *T.* ذهن طاغلمق ـ شاشمق ou pour dire, perdre le jugement *A.* اذهاب العقل ـ اختلال الشعور *P.* شوریده سرشدن *T.* عقلی شاشورمق

On dit, qu'un homme a de la tête, pour dire, qu'il a du sens, du jugement *A.* عاقل ـ ذهین *P.* خردمند *T.* عقللو ou pour dire, qu'il est opiniâtre *A.* مارد الذهن *P.* سخنسر *T.* باشی پک

On dit figur. Tenir tête, faire tête à quelqu'un, pour dire, s'opposer à lui, ne lui point céder en quelque chose *A.* معارضة ـ مخالفة *P.* خلافگیری نمودن *T.* قارشو طورمق || Il s'imaginait qu'il n'y aurait personne qui osât lui résister, mais il trouva des gens qui lui firent tête کندویه مخالفته جسارت ایده‌جک آدم اولمدیغنی ظن ایتمشیدی انجق قارشوسنه طوره‌جق آدملر بولندی Ils se mirent plusieurs ensemble pour lui tenir tête à la dispute مجادلده فلانه مخالفت ایتمک اوزره بعض کسان بری برلریله عقد اتفاق ایتمشلر در

Tête, se dit aussi pour Individu *A.* رأس pl. رؤس ـ فرد pl. افراد *P.* سر ـ کس *T.* باش ـ نفر || Une rente sur plusieurs têtes رؤس عدیده اوزرینه تعیین اولنمش ایراد Cette taxe porte sur toutes les têtes بو ویرکو در ـ جمیع رؤسه شامل بر ویرکو در رؤس اعتباریله جمیع افراده شامل On paye tant par tête بهر نفره شو قدر اقچه ادا اولنور On dîne à tant par tête بهر رأسه ـ قدر اقچه حسابیله طعام ویریلور

On dit, Succéder par tête, lorsque chacun des copartageans vient de son chef à la succession *A.* استوراث بالرؤس ـ استوراث باعتبار الرؤس *P.* هرکس از سر خویش میراث خوردن *T.* رؤس اعتباریله میراث آلمق || La succession du

père s'est partagée par têtes, parce que tous les enfans étaient vivans; celle de la mère s'est partagée par souches, parce que deux des enfans étaient morts, et que les petits-enfans sont venus à partage avec leurs oncles, par représentation de leur père پدرك حين وفاتنده اولادك جملەسى حياتده اولدقلرى تقريبيله متوفانك تركەسى رؤس اعتباريله تقسيم اولنمشدر انجق والدەنك وقت ارتحالنده اولادك ايكيسى مقدّم وفات ايتمش اولدقلرينه نظراً اول اولادك اولادى كندو پدرلرى مقامنه قائم اولدرق عموجەلريله على السويّه اخذ حصّهٔ ميراث ايچون والدهٔ هالكەنك تركەسى اصول شجرهٔ نسب اعتباريله تقسيم اولنمق لازم كلدى

Tête, signifie figur., la première place, la place de chef *A.* رأس *P.* سر *T.* باش || Il porta la parole à la tête du clergé رأس زمرهٔ رهبانده اولدرق تقرير كلامه مبادرت ايلدى Être à la tête de la Noblesse زمرهٔ اصلزادگانه باش اولمق Marcher à la tête de l'armée عسكر باشنده يوريمك Se mettre à la tête des séditieux طائفهٔ عصاته ـ عصات باشنده اولمق باش اولمق

On dit, qu'un homme est à la tête des affaires, pour dire, qu'il en a la principale direction *A.* رئيس الامور *P.* سركار *T.* ايش باشنده

On dit, La tête d'une armée, pour dire, les premières troupes d'une armée *A.* رأس الجيش *P.* سر لشكر *T.* عسكرك باشى ـ Et la tête de la tranchée, pour dire, l'endroit qui est le plus avancé du côté de la place assiégée *T.* صچان يولى باشى || Il fut tué à la tête de la tranchée صچان يولى باشنده ايكن قتل اولندى ـ Et la tête du pont, pour dire, le bout qui est du côté des ennemis *T.* كوپرى باشى

On dit aussi, La tête d'un livre, pour dire, le commencement d'un livre *A.* رأس الكتاب *P.* سر كتاب *T.* كتابك باشى || Il y a une belle préface à la tête de son livre تأليف ايلديكى كتابك باشنده بر ديباجهٔ لطيفه وار در

Et la tête d'un clou, pour dire, l'extrémité opposée à la pointe *A.* رأس المسمار *P.* تارك ميخ *T.* اكسر تپەسى

Tête à tête, signifie, seul à seul *A.* فى الخلوة *P.* بتنهايى *T.* تنهاده || Parler tête à tête تنهاده سويلشمك Ils furent long-temps tête à tête وافر زمان خلوتده ايديلر

Tête-à-tête, s'emploie aussi substantivement, et se dit d'une entrevue de seul à seul *A.* مجلس الخلوة *P.* انجمن خلوت *T.* خلوت مجلسى || Ils ont eu un long tête à-tête بينلرنده اوزون اوزادى بر خلوت مجالسى وار ايدى

Tête pour tête, signifie, l'un devant l'autre *A.* بالمواجهة *P.* رو برو *T.* يوز يوزه || Après avoir été deux ans sans se voir, ils se rencontrèrent dans la rue tête pour tête فلان كمسنەلر ايكى سنەدنبرو برى برلرينى كورمش دكل ايكن زوقاقده رو برو مصادف اولمشلر در

TÉTER. Sucer le lait de la mamelle *A.* مصد ـ رضع ـ رغث ـ ارتغاث ـ امتلاج *P.* مكيدن *T.* امەك ـ ممه امەك || Téter sa nourrice, une vache كندو سود آناسنك ياخود اينكك ممەسنى امەك

Tété. *A.* مرضوع *P.* مكيده *T.* املمش

TÊTIÈRE. Il se dit de cette partie de la bride qu'on met autour de la tête d'un cheval, et qui soutient le mors *A.* ايوان pl. ايوانات ـ عذار pl. عذر *P.* لگام *T.* باشلق ـ اويان || Têtière de cuir d'Angleterre انكليز كونيله مصنوع عذار

TÉTIN. Le bout de la mamelle. Il se dit des hommes et des femmes *A.* حَلَمة pl. حلم *P.* سر پستان *T.* ممه تكمەسى ـ ممه امزكى

TÉTINE. Il se dit du pis de la vache ou de la truie. V. Pis.

TÉTON. Mamelle de la femme *A.* ثدى pl. اثدى *P.* پستان *T.* ممه || Un enfant qui est encore au téton هنوز ممەده اولان چوجوق Une nourrice qui donne le téton à un enfant چوجوغه ممه ويرن سود آناسى

TÉTRAGONE. Qui a quatre angles et quatre côtés *A.* مربّع الزوايا *P.* چار كوشه *T.* درت كوشەلو

TETTE. Le bout de la mamelle des bêtes *A.* حلمة الطبى *P.* سر پستان حيوان *T.* حيوان ممەسى امزكى || Tette de chèvre كچينك ممەسى امزكى

TÊTU. Obstiné, qui est trop attaché à ses opinions *A.* متمرّد *P.* سختسر *T.* باشى پك || Il est si têtu, que jamais il ne démord de ce qu'il a dit اولقدر باشى پكدر كه ديديكى كلامدن نكول ايتمك احتمالى يوقدر

TEXTE. Les propres paroles d'un auteur, considérés par rapport aux notes, aux commentaires *A.* متن pl. متون || Le texte de l'Évangile متن انجيل شريف de Platon متن كتاب افلاطون Cet avocat a rapporté le texte de cette loi دعوا وكيلى

بوکا دائر اولان فتوانک متننی ذکر ایتمشدر Le texte ne dit pas cela متن کتاب ـ متن کتابک منطوقی بویلە دکلدر ـ بونی ناطق دکلدر On dit, Restituer un texte, pour dire, rétablir l'ordre, les mots dont on suppose que l'auteur s'est servi متن کتابی هیئت اصلیەسنە ارجاع ایتمک

TEXTE, se dit aussi d'un passage de l'Écriture-Sainte qu'un prédicateur prend pour sujet de son sermon *A.* نصّ || Ce prédicateur a pris un beau texte بو واعظ کتاب اللهک مناسب بر نصّنی مأخذ کلام اتخاذ ایلدی

On dit, Revenir à son texte, pour dire, revenir à son sujet principal مبحث اصلی یە رجعت ایتمک

TEXTILE. Qui peut être tiré en filets propres à faire un tissu *A.* ممکن الانفتاک *P.* فتالیدنی *T.* اوزیلە بیلور ـ تل || L'amiante est une pierre textile حجر الفتیلە تل اوزیلور تل اوزیلور احجاردندر

TEXTUEL. Qui est dans le texte d'une loi, d'un acte *A.* منصوص || C'est une disposition textuelle de la loi sur les testamens وصیّتە متعلّق اولان حکم شرعینک شروط منصوصەسندندر

TEXTUELLEMENT. Sans s'écarter du texte, mot à mot, phrase pour phrase *A.* بعبارتە

TEXTURE. L'état d'une chose tissue. Il ne se dit qu'au figuré. On dit, La texture d'un ouvrage, pour dire, la liaison des parties qui le constituent *A.* انتساج ـ احتباک *P.* تنندگی *T.* طوقویش

THAPSIE. Plante *A.* ثافسیا ـ ینتون *P.* ثافیا *T.* دریاس صمغنک آغاجی

THAUMATURGE. Qui fait des miracles *A.* ذو معجزات ـ کرامت صاحبی *T.* معجزە کار *P.* صاحب المعجزات || Saint Jean thaumaturge صاحب المعجزات اولان حضرت یوحنا

THÉ. Arbrisseau qui croît à la Chine et au Japon *P.* چای *T.* چای خوردن ـ چای تناول ایتمک || Prendre du thé چای ایچمک ـ Thé vert چای سبز ـ یشل چای

THÉÂTRAL. Qui appartient au théâtre *A.* مختصّ بالملعب *P.* بازیچەگاهی *T.* اویون یرینە مخصوص || Action théâtrale ملعبە مخصوص بر کار Manières théâtrales اوضاع واطوار

THÉÂTRE. Lieu où l'on représente des spectacles dramatiques *A.* دار اللعب ـ ملعب *P.* بازیچەگاه ـ خیالخانە *T.* اویون یری

Il se dit aussi du lieu de la scène où les acteurs exécutent les représentations théâtrales *A.* ساحة الملاعبین *P.* دیوانخانە *T.* اویونجیلرک یری بازندگان || La décoration du théâtre اویونجیلر دیوانخانەسنک تزیّنات وتجمّلاتی ـ On dit figur., que le monde est une grand théâtre ساحۀ پهنای عالم بر تماشاگاه ملاعب وغرایبدر

On dit aussi figur. d'un homme qui est dans un grand emploi, qu'il est exposé sur un grand théâtre مطرح انظار عالم اولان مقامدە در

Et d'une province, qu'elle est le théâtre de la guerre, pour dire, le lieu où la guerre se fait عرصەگاه حرب وقتالدر

THÉIÈRE. Vase pour faire infuser le thé *T.* چای ابریغی

THÉISME. Croyance de l'existence de Dieu *A.* تألّه ـ ایمان بواجب الوجود *P.* باوری بوجود یزدان *T.* باللّه اللهە اینانمە

THÉISTE. Celui qui reconnaît l'existence de Dieu *A.* متألّه ـ مؤمن باللّه *P.* باور کنندۀ وجود یزدان *T.* اللهە اینانیجی

THÈME. Sujet, proposition que l'on entreprend de prouver ou d'éclaircir *A.* کلام موضوع لە || Cet homme n'a pas bien pris son thème فلان کشی موضوع لەی اولان کلامی علی ما هو اللایق وضع ایدەمدی

Il se dit aussi de ce qu'on donne aux écoliers à traduire dans la langue qu'on veut leur apprendre *T.* ترجمە درسی || Thème difficile ترجمەسی کوج درس Thème pour l'examen امتحاندە تقدیم اولنەجق ترجمە درسی ـ Et de la traduction de l'écolier *T.* ترجمە اولنمش درس || Corriger un thème ترجمە درسنی تصحیح ایتمک Il a fait son thème en deux façons درسنی ایکی وجهلە ترجمە ایتمشدر

THÈME. T. de Gram. Le radical primitif d'où un verbe a été tiré *A.* اصل الفعل

THÈME, ou THÈME CÉLESTE. T. d'Astrolog. La position où se trouvent les astres, par rapport au moment de la naissance de quelqu'un *A.* زیج الولادة *P.* زیج ولادت *T.* ولادت زایچەسی

THÉOCRATIE. Gouvernement où les chefs de la nation ne sont regardés que comme les ministres de Dieu *A.* حکومة ظلّ اللهیّة || Le Gouvernement des Hébreux sous les juges, et avant qu'ils eussent un roi, était une véritable théocratie قوم یهود قبل اتخاذ

الملك قضات وحكّام معروتيله اداره اولنديغي حنگامده محض حكومت ظل اللهيّه صورتنده ايدى

THÉOCRATIQUE. Qui a rapport à la théocratie *A.* مختص بحكومة ظلّ اللهيّة

THÉOLOGAL. Chanoine institué pour enseigner la théologie *A.* مدرّس العلم الهى

THÉOLOGALE. Dignité de théologal *A.* مقام التدريس العلم الهى

THÉOLOGIE. Science qui a pour objet Dieu et les choses divines *A.* علم الهى ‖ Cela ne se peut soutenir en bonne théologie بو كيفيت علم الهى قاعده‌لرنجه اثبات اولنور مقولدن بو شى علم Cela est contraire à la véritable théologie دكلدر مسائل علم الهى صحيحك مغايريدر Thèses de théologie علم الهى‌يى افاده وتعليم Enseigner la théologie الهى ايتمك

THÉOLOGIEN. Qui sait la théologie *A.* الهى pl. الهيّون *T.* ارباب العلم الهى pl. اهل العلم الهى ‖ Tous les théologiens sont d'accord sur ce point بو بابده جمهور الهيّين متفق الآرا در

Il se dit aussi, des étudians en théologie *A.* طلبة العلم الهى

THÉOLOGIQUE. Qui concerne la théologie *A.* متعلق بعلم الهى ‖ Matière théologique دائر مادّه ـ علم الهى‌يه متعلق مادّه

THÉOLOGIQUEMENT. Selon les principes de la théologie *A.* حسب القواعد العلم الهى ‖ Il a traité cette matière théologiquement بو مادّه‌دن حسب القواعد علم الهى بحث ايلدى

THÉORÈME. Proposition d'une vérité spéculative qui se peut démontrer *A.* قضيّة ممكن الاثبات

THÉORICIEN. Celui qui connaît les principes d'un art sans le pratiquer *A.* ارباب العلم النظرى pl. اهل العلم النظرى

THÉORIE. Connaissance qui s'arrête à la simple spéculation sans passer à la pratique *A.* علم نظرى ‖ Réduire la théorie en pratique علم نظرى‌يى علم عملى‌يه تحويل ايتمك ‖ Il a plus de théorie que de pratique علم نظريسى علم عمليسنه غالبدر

On appelle Théorie des planètes, la science qui apprend à connaître leur mouvement, leur distance, etc. *A.* علم نظر الكواكب السيّارة

THÉORIQUE. Qui appartient à la théorie *A.* مختص بعلم النظرى ‖ Ce que vous dites là est purement théorique ديديككز كلام مجرّد علم نظرى‌يه مخصوصدر

THÉORIQUEMENT. D'une manière théorique *A.* على وجه العلم النظرى ‖ Traiter une matière théoriquement بر مادّه‌دن علم نظرى وجهى اوزره بحث ايتمك

THÉRAPEUTIQUE. Partie de la médecine qui enseigne la manière de traiter et de guérir les malades *A.* فن المداواة *P.* فن تيمار خستگان *T.* فنى خسته‌لره باقمنك ‖ La thérapeutique emploie la diète, la chirurgie et la pharmacie فن مداواتك اسبابى حميه وجرّاحلق واجزاجيلقدر

THÉRIACAL. Qui a la vertu de la thériaque *A.* ترياقى *P.* ترياكى *T.* ترياق خاصّه‌لو ـ ترياقك ‖ Essence thériacale ترياق خلاصه‌سى eau ترياق صويى herbe ترياقى ـ نبات ترياق خاصّه‌سى اولان نبات

THÉRIAQUE. Composition médicinale en forme d'opiat *A.* ترياق *P.* ترياك *T.* ترياق ‖ Thériaque de Venise وندیك ترياقى

THERMAL. Il se dit des eaux minérales naturellement chaudes. V. Bains.

THERMANTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui réchauffent *A.* مسخّن *P.* گرمساز *T.* ايسيدبجى ـ قزدربجى

THERMES. Bâtimens destinés pour les bains publics chez les anciens *A.* pl. حمّامات *P.* گرمابها *T.* ايسيجقلر

THERMOMÈTRE. Instrument fait pour indiquer les degrés de la chaleur ou du froid actuel *A.* ميزان الحرارة الهواء

THÉSAURISER. Amasser de l'argent *A.* ادّخار المال ـ جمع المال *P.* بر نهيدن مال *T.* مال ييغمق ـ مال بركدرمك ‖ Cet homme thésaurise فلان كمشى ادّخار مال ايدر

THÉSAURISEUR. Celui qui thésaurise *A.* مدّخر الاموال ـ جامع الاموال *P.* مال بر بالاى مال نهنده *T.* مال ييغدربجى ـ مال بركدربجى

THÈSE. Proposition, question qu'on pose dans le discours pour la discuter ou la combattre *A.* مسئلة pl. مسائل ـ مطلب pl. مطالب ‖ Posons d'abord la thèse اوّل امرده صورت مسئله‌يى وضع ايده‌لم ‖ Vous faites une thèse générale de ce qui n'en est qu'une particulière مسائل خاصّه‌دن اولان بر امرى مسائل مطلق حكمنه وضع ايدرسك ‖ Ce n'est pas là la thèse مطلب بو دكلدر ‖ Vous changez la thèse مسئله‌يى تبديل ايدرسك ‖ Vous sortez de la thèse مطلبدن چيقارسك

Il se dit aussi de toute proposition scientifique que l'on soutient publiquement dans les écoles *A.* مسئلهٔ علميّة || Une thèse de philosophie علم حكمتده دائر مسئلهٔ علميّه

Il se prend aussi pour la dispute des thèses *A.* مطارحة المسائل العلميّة || Assister à une thèse مطارحهٔ مسائل علميّه مجلسنده حاضر بولنمق Le lendemain de sa thèse ايتديكى مطارحهٔ علميّه‌نك فرداسى

THON. Espèce de poisson de mer *A.* تنّ

THORACHIQUE. Qui est relatif à la poitrine. Il se dit des médicamens propres à la poitrine, qu'on appelle aussi Pectoraux *A.* صدرىّ *P.* سينه سودبخش *T.* كوكسه يرار || Remèdes thorachiques ادويهٔ صدريّه

On appelle Canal thorachique, un vaisseau qui, des intestins, porte le chyle dans la veine sous-clavière gauche *A.* مجراء الكيلوس

THORAX. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à la poitrine *A.* جوشن pl. جواشن ـ صدر pl. صدور *P.* بر ـ سينه *T.* كوكس ـ كوكس تختهسى

THRUMBUS ou THROMBE. Tumeur qui arrive après la saignée à l'endroit où le vaisseau a été ouvert *A.* عجرة فى موضع الفصد *T.* قان آلنمش يركت قباريغى

THYM ou SERPOLET. Plante *A.* حاشا ـ سعتر برّىّ *P.* شتر پا *T.* بال يبانى ككيك اوتى || Les abeilles sucent le thym آريسى يبانى ككيك اوتنى اموب صورر

TIARE. Ornement de tête qui était en usage chez les Perses. Présentement c'est un bonnet orné de trois couronnes que porte le Pape *A.* قلنسوة مثلّثة التيجان *P.* كلاه سه افسر *T.* اوچ تيجان ثلثه ايله مزيّن || Ceindre la tiare تاجلو باش كسوى قلنسوه‌يى بر سر ايتمك

TIBIA. T. d'Anat. C'est le nom de l'os intérieur de la jambe *A.* ظنبوب pl. ظنابيب *P.* استخوان ساق *T.* قورى انجك ـ قلم ـ دودك ـ

TIBIAL. Il se dit de l'un des muscles extenseurs de la jambe *A.* عضلة ظنبوبيّة

TIÈDE. Il se dit des liquides qui sont entre le chaud et le froid *A.* فاتر *P.* نيمگرم ـ بلكك ـ بلكل *T.* ايليجه ـ ايليجق || De l'eau tiède ماء فاتر ـ آب نيمگرم ـ ايليجق صو ـ Figur. Qui manque d'activité *A.* فاتر ـ بارد *P.* نا گرم ـ سست *T.* كوشك ـ صوغوق || Ami tiède دوست فاتر amant عاشق بارد amitié محبّت فاتره

TIÈDEMENT, adv. Il ne se dit qu'au figuré *A.* بالفتار ـ بالبرودة *P.* بيگرمى *T.* كوشكلك ايله ـ صوغوقلق ايله || Il sert ses amis tièdement دوستلرى حقنده همّتى برودت اوزره دوستلرينه كوشكلك ايله خدمت ايدر ـ در

TIÉDEUR. Qualite de ce qui est tiède *A.* فتار ـ فتور *P.* نيمگرمى *T.* ايليجدلق ـ بلككى || Cette eau n'est pas assez refroidie, elle a encore quelque tiédeur بو صو هنوز كركى كبى صوغوميوب بر آزجه ايليجه در ـ نوعمّا حال فتارى باقيدر

Figur. Manque d'activité, nonchalance *A.* فتار ـ فتور ـ برودت *P.* بيگرمى ـ سستى *T.* صوغوقلق ـ كوشكلك || Agir avec tiédeur طور بارد ايله حركت ايتمك Servir ses amis avec tiédeur دوستلرينه برودت ايله خدمت ايتمك D'une grande ferveur, il est tombé dans une extrême tiédeur فرط گرميّت وحرارتدن غايت فتوره گرفتار اولمشدر

TIÉDIR. Devenir tiède *A.* فتر ـ تفتّر ـ كسب الفتور *P.* نيمگرم شدن ـ نيمگرمى پذيرفتن *T.* ايليجق اولمق ـ ايليجدلق صويى كسب فتور || Laisser tiédir l'eau پيدا ايتمك صويى تفتير ايتمك la faire tiédir ايچون براقمق ايتمك

Tiédi. *A.* متفتّر *P.* نيمگرم شده ـ نيمگرمى پذيرفته *T.* ايليجه‌لنمش

TIEN. Pronom possessif relatif à la seconde personne *A.* كَ *P.* تو *T.* سنككى ـ سنك || Voilà mes livres, où sont les tiens? *A.* هاهنا كتبى اين كتبك *P.* اينك كتابهاى من كتابهاى تو كجاست *T.* اشته بنم كتابلرم بونلردر سنك كتابلرك نرده در

Tien, au subst., signifie, le bien qui t'appartient *A.* مالك *P.* مال تو *T.* سنك مالك || Tu veux le tien, cela est juste, et moi aussi je veux le mien سن كندو مالكى استرسك بو واقعا حقدر لكن بن دخى بنم مالمى استرم بنمكينى ـ استرم

On dit, Les tiens, pour dire, tes proches, ceux qui t'appartiennent en quelque façon *A.* pl. اقرباءك متعلّقاتك *P.* pl. خويشان تو ـ همدمان تو *T.* خصملرك ـ تعلّقاتك || Tu devrais faire du bien aux tiens plutôt qu'à des etrangers اجنبيلره ايدكك همّت ايتمكدن ايسه كندو اقرباكه ايتملو Voilà un des tiens اشته سنك متعلّقاتكدن برى

TIERCE, en termes de Mathématiques et d'Astronomie, signifie, la soixantième partie d'une seconde *A.* جزء من الستين ثانيهٔ

TIERCELET. On appelle ainsi, le mâle des oiseaux de proie *A.* ذکر الجوارح *P.* نر مرغان شکرد *T.* ارككی قوشلرك آلیجی || Un tiercelet de faucon اركك شاهین

TIERCEMENT. Augmentation du tiers du prix d'une chose, après l'adjudication faite *A.* تزاید ثلث الثمن بعد قیام القیمة ـ فزونی سدیك *P.* مزایدهٔ ثلث الثمن بعد قیام القیمة کسلمش بهانك اوچده بر آرتورلمسی *T.* بر بهای قرارداده || Faire un tiercement قیام قیمتدنصكره بر ثلث ثمن ارتورمق Il y a un temps limité pour les tiercemens قیام قیمتدنصكره ثلث ثمنك تزایدی ایچون بر وقت محدود ومعین وار در

TIERCER. Hausser d'un tiers le prix d'une chose, après que l'adjudication en a été faite *A.* تزیید الثلث الثمن بعد قیام القیمة *P.* بر بهای قرار داده سه یك افزانیدن *T.* کسلمش بهانك اوچده برینی آرتورمق

TIERÇON. Mesure de liquides qui contient le tiers d'une mesure entière *A.* ثلث الکیل *P.* سه یك پیمانه *T.* اولچكك ثلثی || Un tierçon de muid est de quatre-vingt-seize pintes اولچكك ثلثی طقسان التی بوقال آلور

TIERS, adj. Troisième *A.* ثالث *P.* سوم *T.* اوچنجی || Il se forma un tiers parti بر اوچنجی فرقه پیدا اولدی ـ La tierce partie d'un tout *A.* ثلیث *P.* سه یك *T.* اوچده بر || De cette succession il ne lui en revient qu'une tierce partie بو ترکهنك ثلثی مقداری کندویه اصابت ایدر

On appelle Fièvre tierce, une fièvre qui revient de deux jours l'un *A.* حمّای مثلثة ـ حمّای غب *P.* روز افکن *T.* اوچ کونده مبتلا || Sa fièvre tierce s'est tournée en continue بر طوتان استمه اولدیغی حمّای غب حمّای دائمهیه دوندی

Et tiers État, la partie des habitans d'un État qui n'est comprise ni dans le clergé, ni dans la noblesse *A.* طبقهٔ ثالثة *P.* طبقهٔ سوم *T.* اوچنجی طبقه || La partie du tiers État اهالینك طبقهٔ ثالثهسی طرفی

TIERS, subst. Une troisième personne *A.* شخص ثالث *P.* کس دیگر *T.* اوچنجی آدم || Il ne faut point de tiers en pareille affaire بو مقوله طرفینه علاقهسی اولمیان بر شخص ثالثك بین مصلحته مداخلهسی لازم دکلدر Il survint un tiers الطرفین بر شخص ثالث ظهور ایلدی Il faut prendre un tiers qui ne soit point intéressé dans l'affaire مصلحتده غرضدن عاری بر شخص ثالثه مراجعت ایتملو در Il ne faut pas faire tort à un tiers طرفینك مصلحتنه علاقهسی اولمیان بر شخص ثالثه غدر ایتمك روا دکلدر

TIERS, se dit aussi des choses, et signifie, une des parties d'un tout qui est divisé en trois parties égales *A.* ثلث *P.* سهیك *T.* اوچده بر ـ اوچ پایك بری || Il a le tiers dans cette succession ترکهنك بر ثلثی کندوسنكدر elle a été partagée par tiers ترکه برر ثلث اعتباریله تقسیم اولنمشدر Deux aunes et un tiers بر ذراع وبر ثلث Le tiers de neuf est trois طقوزك ثلثی اوچدر

LE TIERS ET LE QUART. On se sert de cette expression, pour dire, toutes sortes de personnes indifféremment *A.* زید وعمرو || Il est fâcheux d'être réduit à prier le tiers et le quart زید وعمروه نیاز ایتمکه محتاج اولمق نا خوشدر Qu'est-il besoin de conter cela au tiers et au quart? بونی زید وعمروه نقل ایتمك نه لازمدر

TIGE. La partie de l'arbre qui sort de la terre, et qui soutient les branches et les feuilles *A.* جذع pl. جذوع ـ ساق الشجر ـ بدن الشجر *P.* تن درخت ـ تنهٔ درخت ـ دمش *T.* اوزدت ـ Arbre à haute tige درخت بلند تن ـ شجرهٔ رفیع البدن ـ à basse tige اوزدکی اوزون آغاج ـ شجرهٔ قصیر البدن اوزدکی قصه آغاج ـ درخت کوته تن

On dit, Hautes tiges, en parlant des arbres élevés *A.* دوحة pl. دوح ـ شجرة شامخة pl. اشجار شامخة ـ شجرهٔ عظیمة *P.* درخت بلند ـ درخت بزرك *T.* ایری آغاج ـ یوکسك آغاج || En abattant le bois, on conserva les hautes tiges اورمانی لدی القطع اشجار عظیمه ترك اولنمشدر

Et tiges fruitières, en parlant des arbres portant fruit *A.* اشجار مثمرة *P.* میوهدار درختان *T.* یمشلو آغاجلر

TIGE, se dit aussi de la partie des plantes qui pousse les feuilles et les fleurs *A.* ساق pl. سیقان *P.* ساق *T.* بجاق || Tige de pavot ساق خشخاش Plante à plusieurs tiges نبات کثیرة السیقان

TIGE, en termes de Généalogie, signifie, le premier père duquel sont sorties toutes les branches d'une famille *A.* ارومة النسل *P.* بیخ درخت نسب *T.* صوینك کوکی || Sortir de la même

tige ارومهٔ نسل واحددن منشعب اولمق Il sort d'une tige illustre ارومهٔ نسل جلیلدن چیقمشدر Ces deux branches d'une même maison sortent d'une même tige بو خاندانک ایکی شعبه‌سی ارومهٔ نسل واحددن منشعبدر On n'a point découvert la tige ارومهٔ نسل ونسبک کشف واستخراجنه ظفریاب اولمدیلر

TIGRE. Bête féroce, dont le poil est moucheté *A.* نمر pl. انمار *P.* پلنگ *T.* قپلان || Une peau de tigre پوست پلنگ ـ قپلان پوستکیسی Le tigre est un animal cruel نمر بین السباع شدّت طبع ایله مشهور در ـ On dit figur. d'un homme cruel, que c'est un tigre *A.* متنمّر الطینة ـ متنمّر القلب *P.* پلنگ *T.* قپلان خویلو منش

On appelle Cheval tigre, un cheval moucheté comme un tigre *A.* فرس انمر *P.* اسب پلنگ چرده *T.* قپلان آلاجه‌سی آت

TIGRÉ. Moucheté comme un tigre *A.* انمر *P.* پلنگ آسا *T.* قپلان کبی بنکلو ـ نکته‌دار

TILLAC. Le plus haut pont d'un vaisseau, sur lequel est posée la batterie *A.* علاوة السفینة ـ صفة السفینة *P.* بالا خانهٔ کشتی *T.* کمینک کوپشته‌سی || Il y avait cent hommes sur le tillac کمینک کوپشته‌سنده یوز کشی وار ایدی Se promener sur le tillac کمینک کوپشته‌سی اوزرنده گزمک

TILLE. La partie peu fine qui est entre l'écorce et le bois du tilleul *T.* احلامور تلی || On fait des cordes à puits avec de la tille احلامور تلیله قویو ایچون هلاط یاپیلور

TILLE ou **TEILLE**, se dit aussi de l'écorce du brin de chanvre *A.* نتفة القنب pl. نتف القنب *P.* رشتهٔ کنب *T.* کندر تلی

TILLER ou **TEILLER.** Détacher avec la main la filasse du chanvre *A.* تنتیف النتفة القنب *P.* از کنب رشته بر کشیدن *T.* کندر تلنی دیتمک

TILLÉ. *A.* قنب منتوف *P.* کنب رشته بر کشیده *T.* دیدلمش || Le chanvre tillé est plus fort que le chanvre broyé دیدلمش کندر کندر تلی دوکلمش کندردن اقوا اولور

TILLEUL. Arbre *A.* زیزفون *P.* زیزفون *T.* احلامور اغاجی || Fleurs de tilleul احلامور چیچکی L'infusion des fleurs de tilleul est en usage dans la médecine احلامور چیچکنک منقوعی ادویه اقسامندندر

TIMARIOT. Soldat Turc qui jouit d'un bénéfice militaire *T.* اهل تیمار صاحبی ـ تیمار

TIMBALE. Espèce de tambour à l'usage de la cavalerie *A.* دبداب pl. دبادب *P.* نقاره *T.* طاول || Battre des timbales اطبال طاوللری چالمق ـ تصویت دبادب ـ دبادب Le bruit des timbales est plus sourd que celui des tambours صدای دبداب صوت طبلدن زیاده مهموس وخفیدر

TIMBALE. Gobelet qui a la forme de timbale *A.* کأس pl. کئوس *P.* کاسه *T.* کاسه || Timbale d'argent کاسهٔ سیمین

TIMBALIER. Celui qui bat des timbales *A.* طبّال الدبداب *P.* نقاره زن *T.* طاول چالیجی ـ طاولجی

TIMBRE. Sorte de cloche qui n'a point de battant, et qui est frappée par un marteau *A.* ناقوس *P.* درای *T.* چاک || Le timbre d'une horloge ساعتک چاکی

Il se dit aussi du son que rend le timbre *A.* صلصلة الناقوس *P.* بانک درای *T.* چاک چینقردیسی || Ce timbre est trop éclatant بو چاکک چینقردیسی غایت کورلدیلو در

Il se prend figur. pour le retentissement de la voix *A.* طنطنة *P.* ولوله *T.* کورلدی || Cette voix a du timbre بو صدا مطنطندر Sa voix n'a point de timbre سسی ـ صداسی ولولدار دکلدر کورلده‌یجی دکلدر

TIMBRE, se dit aussi de la marque imprimée au papier dont on se sert pour les actes judiciaires *A.* وسام الامیر *P.* تمغای میری *T.* میری تمغاسی || Les timbres des actes judiciaires sont différens selon les différentes généralités سندات شرعیّه اوزرنده بصیلان میری تمغالری بشقه بشقه ناحیه‌لره کوره مختلف ودیگرگوندر

TIMBRER. Imprimer sur du papier la marque ordonnée par le roi *A.* طبع الوسام الامیر *P.* تمغای میری زدن *T.* میری تمغاسی اورمق || Timbrer du papier کاغدده میری تمغاسنی بصمق

TIMBRER. T. de Pratique. Écrire au haut d'un acte la nature de cet acte, et le sommaire de ce qu'il contient *T.* سنددە بالای خلاصه‌سنی تحریر ایتمک

TIMBRÉ. *A.* موسوم بوسام الامیر *P.* بتمغای میری نشانزده *T.* میری تمغاسیله دامغه‌لنمش || Papier timbré میری دامغه‌سیله دامغه‌لنمش کاغد Cette lettre est timbrée de Marseille بو مکتوب مارسلیا شهرینه مخصوص میری تمغاسیله تمغالنمشدر

TIMBREUR. Celui qui timbre *A.* وسّام *P.* تمغا زن *T.* دامغه‌جی

TIMIDE. Qui a de la timidité *A.* ذو ـ مستحیی ـ حیی pl. ذوی الحیاء *P.* شرمدار *T.* محجوب || Les femmes sont naturellement timides نسا طائفه‌سی بالطبع ذات الحیا شرم وحیا ایله مجبول بر مزاجده در C'est un esprit timide عهد صباوتده حال حیا درکار در L'enfance est timide Cet homme n'est pas timide dans ses demandes بو آدم مطلوبات ومسئولاتنده بری من الاستحیا در

Il signifie aussi, peureux, craintif *A.* جبان *P* بیدل *T.* قورقق || Cet animal est naturellement timide بالطبع جبان وبیدل بر حیواندر Conseil timide نصیحت جبانت آلود

TIMIDEMENT. Avec timidité *A.* بالاستحیاء ـ بالحیاء *P.* بشرمندگی *T.* محجوبلق ایله

TIMIDITÉ. Apprehension, retenue dans ses discours et dans ses actions *A.* استحیاء ـ حیاء *P.* حجاب ـ شرم *T.* محجوبلق || Extrême timidité استحیای مفرط Sa timidité l'empêche de faire paraitre tout son esprit فرط حیاسی تقریبیله مجبول اولدیغی فراست وکیاستی تماماً اظهار ایده‌مز

TIMON. Longue pièce de bois, qui fait partie du train d'un carrosse, d'un chariot, aux deux côtés de laquelle on attelle les chevaux *A.* سهم العجلة *P.* تیر گردونه *T.* عربه‌نك اوقی || Lever le timon عربه‌نك اوقنی ترفیع ایتمك ـ یوقاری قالدیرمق l'abaisser عربه‌نك سهمنی تنزیل ایتمك ـ ایندرمك

Timon. T. de Mar. Longue pièce de bois attachée au gouvernail d'un navire, et qui sert à le mouvoir *A.* ید السکان *P.* دستهٔ خلمه *T.* دومنك الی || Gouverner, manier le timon دومنك النی چویروب قوللنمق Tenir le timon دومنك النی طوتمق ـ On dit figur. Prendre le timon des affaires *T.* سکان کشتیٔ اموری ید تصرفده قبض ایتمك || Dès que ce prince eut pris lui-même le timon des affaires اول پادشاه سکان کشتیٔ اموری اورده قبضهٔ تصرفنه آلدیغی آنده ـ سکان کشتیٔ اموری اول پادشاهك مقبوض ید اداره‌سی اولدیغی آنده

TIMONIER. Celui qui gouverne le timon d'un vaisseau *A.* مدیر السکان *P.* خلمه دار *T.* دومنجی || Un coup de canon emporta le timonier بر طوب کله‌سی دومنجی‌یی الوب کوتوردی

TIMORÉ. Qui est pénetré de la crainte d'offenser Dieu *A.* ذو ورع *P.* خدا ترس ـ ورعت آمیز *T.* اللهدن قورقوسی اولان || C'est une âme timorée ورعت ایله مجبول بر نفسدر

Il a la conscience timorée نفس مخطره‌سنده الله قورقوسی واردر

TINE. Espèce de tonneau qui sert à transporter de l'eau *A.* کندوج الماء *P.* vul. چلك *T.* مانجنه ـ صو قوجیسی

TINETTE. Petite cuve, vaisseau de bois qui n'est point couvert, et qui est plus large par en haut que par en bas *A.* دبّة *P.* دبّه *T.* چوبین دبّه ـ پوطنه || Une tinette de beurre بر پوطنه روغن ساده

TINTAMARRE. Il se dit de toute sorte de bruit éclatant, accompagné de confusion *A.* خرشفة *P.* خرخشه ـ توف *T.* قرقشه || Un grand tintamarre خرشفهٔ عظیمه

TINTEMENT. Prolongement du son d'une cloche *A.* صلصلة *P.* چرنك *T.* چینقردی || Le tintement d'une cloche صلصلهٔ ناقوس ـ چاکك چینقردیسی

Tintement d'oreille. Sensation dans l'oreille pareille au tintement d'une cloche *A.* طنین الاذن ـ هوی الاذن ـ دوی الاذن *P.* طنین گوش *T.* قولاق کورلتیسی ـ قولاق چکلامسی || Cet homme a de fréquens tintemens d'oreille بو آدم لا ینقطع هوی اذنه مبتلا در

TINTER. Faire sonner lentement une cloche *A.* نقس بطیئا *P.* آهسته جرنگانیدن *T* چاکی آغر چالمق ـ چاکی آغر سسلندرمك || Tinter la cloche نقس ناقوس ایتمك

On dit aussi, Faire tinter un verre *A.* اطنان الزجاج *P.* شیشه‌را آوازانیدن *T.* شیشه‌یی سسلندرمك

Et que l'oreille tinte à quelqu'un *A.* اهتفاف الاذن ـ احساس الدوی فی الاذن *P.* طنین گوش رفتن ـ طنبیدن *T.* قولاق چکلامق ـ کورلدمك

TINTOIN. Inquietude qu'on a du succès de quelque chose *A.* اضطراب البال *P.* پیچ وتاب درون *T.* یورك راحتسزلکی || On juge maintenant son procès, il doit avoir du tintoin الحالة هذه دعواسی رؤیت اولنمق اوزره اولمغله مضطرب البال اولمق کرکدر

TIQUE. Insecte qui s'attache aux oreilles des boeufs, des chiens, etc. *A.* قراد pl. قردان ـ طلح *P.* نارد ـ بندو *T.* کنه

TIQUETÉ. Tacheté *A.* منقط *P.* نکته دار *T.* بنکلو || Un oeuillet tiqueté بنکلو قرنفل

TIR. T. d'artil. Il se dit de la ligne suivant laquelle on tire une arme à feu *A.* رمی *P.* انداخت *T.* آتش || La théorie,

la pratique du tir رميك علم نظريسى وعلم عمليسى Tir perpendiculaire, oblique عموداً يا منحرفاً رمى Ce fusil n'a pas le tir juste بو تفنكك رميى غير مصيبدر

TIRADE. Il se dit de quelques morceaux d'un ouvrage sur le même sujet *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Il y a de belles tirades dans ce panégyrique بو مقالهٔ نعتيّده لطيف قطعهلر تأليف وار در Il nous a dit une bonne tirade de son poème ايلديكى نشيده نك بر قطعهٔ بليغهسنى بزه اوقودى

TOUT D'UNE TIRADE, se dit pour Tout d'une suite, sans s'arrêter *A.* بنفسٍ واحدٍ *P.* در يك نفس *T.* بر نفسده - بر صولوقده || Il nous a dit une centaine de vers tout d'une tirade بر نفسده يوز قدر ابيات اوقودى

TIRAGE. Action de tirer. V. Tirer || Il a fallu attacher des chevaux au bateau, et il en a tant coûté pour le tirage قايغه باركيرلر ربط اولنمق لازم كلديكندن اجرت جرّ اولمق يدكك اجرتيچون - اوزره شو قدر اقچه صرف اولندى

LE TIRAGE des métaux. C'est l'action de les faire passer par la filière *A.* امرار على الحدّة *P.* از شفتاهنج كشيدن - بشفتاهنج زدن *T.* حدّه دن چكمك

LE TIRAGE d'une loterie. C'est l'action d'en tirer les billets *A.* استخراج الاسهام - استخراج الازلام *P.* اسهام قرعهرا كشيدن *T.* قرعه سهملرينى چكمك

On appelle Tirage, sur le bord des rivières, l'espace qu'on laisse libre pour le passage des chevaux qui tirent les bateaux *A.* طريق القيادة الزورق *P.* راه زورق كشى *T.* يدكك يولى

TIRAILLEMENT. Il se dit en Médecine, des mouvemens convulsifs des muscles, des nerfs, des intestins etc. *A.* تقبّض *P.* ترنج *T.* چكلمه || Tiraillement d'entrailles, d'estomac تقبّض امعا ومعده

On dit figur. Tiraillement d'esprit, pour exprimer, incertitude, partage entre les affections, perplexité continuelle *A.* تذبذب العقل *P.* كشمكش دل - پريشانئ ذهن *T.* عقل طاغنقلغى || J'éprouvais une sorte d'inquiétude et de tiraillement d'esprit بر نوع خلجان جان وتذبذب عقله دوچار اولمشيدم

TIRAILLER. Tirer une personne à diverses reprises, avec violence *A.* تجرير بالعنف والشدّة *P.* كشان كشان راندن *T.* چكه چكه سورمك || Il y a une heure qu'ils ne font que me tirailler بر ساعتدنبرو بنى كشان كشان سورمكدن خالى اولدقلرى يوقدر - Il se dit figur. pour marquer des instances répétées || Il s'est bien fait tirailler pour consentir à ce qu'on voulait de lui كندودن مطلوب اولان امره رضا ويرمك ايچون كشان كشان وافر زمان استجرارى اقتضا ايلدى - سورلمسى لازم كلدى

TIRAILLER. Tirer d'une arme à feu mal et souvent *A.* رمى متواليًا ومن غير صواب *P.* پياپى ونا راست انداختن - پياپى وكج وسج انداختن *T.* فارش آره سى اولميدرق پياپى ورش آتمق

TIRAILLERIE. Il se dit à la guerre, dans le sens de Tirer sans ordre et sans but *A.* رماية بالعبث *P.* گروهه اندازئ بيهوده *T.* مناسبتسز قورشون آتمه || Cette tiraillerie m'importune بو كونه رمايت بالعبث باعث تصديع اولديور

TIRAILLEUR. Soldat qui tiraille *A.* رامى بالعبث *P.* گروهه انداز بيهوده *T.* مناسبتسز قورشون آتيجى

TIRANT. Cordon servant à ouvrir ou à fermer une bourse *A.* صرار الكيس pl. اصرّة الكيس *P.* بندينهٔ هميان *T.* كيسه باغى

TIRANT, ou TIRANS, au pluriel. Morceaux de cuir placés des deux côtés du soulier, qui servent à l'attacher sur le coude-pied *A.* صرار النعل pl. اصرّة النعل *P.* بندينهٔ پاى افزار *T.* پاپوجك باغلنهجغى قايشلر

TIRASSE. Sorte de filet dont on se sert pour prendre des oiseaux *A.* شَرَك pl. شُرُك *P.* نسبيل مرغان *T.* قوش آغى || Prendre des cailles à la tirasse آغ ايله بلدرجين طوتمق

TIRASSER. Chasser à la tirasse *A.* صيد بالشرك *P.* بنسبيل صيد مرغان كردن *T.* آغ ايله قوش آولمق || Il s'amuse à tirasser آغ ايله قوش آوليدرق اكلنور

TIRE. On dit, Voler à tire-d'aile, pour dire, voler aussi rapidement qu'il est possible *A.* طيران على جناح الاستعجال *P.* بالزن سرعت شدن *T.* روزكار كبى اوچمق

TIRE-BALLE. Instrument de Chirurgie qui sert à retirer la balle restée dans une blessure *A.* كلبتان الجرّاح *P.* كلبتان ريشساز *T.* جرّاح كلپدنى || Il y a plusieurs sortes de tire-balles جرّاح كلپدنلرك انواعى وار در

Il se dit aussi d'un instrument qui sert à tirer d'un fusil la balle qui y est entrée *T.* قورشونى تفنكك ايچندن چكهجك چنكال

TIRE-BOTTE. Tissu de fil qu'on attache aux deux côtés d'une botte, pour la chausser plus aisément *A.* اذن الجرموق pl. آذان الجرموق *P.* دستوارهٔ سرموزه *T.* چزمهنك قولاغى

Il se dit aussi des gros galons de fil, dont les tapissiers se servent pour broder les étoffes *A.* شريط *T.* شريت

TIRE-BOUCHON. Vis de fer dont on se sert pour tirer les bouchons des bouteilles *A.* آلة الفكّ السداد *P.* آلت فدامكش *T.* طيقاجى چكەجك بورمه

TIRE-D'AILE. Battement d'aile prompt et vigoureux que fait un oiseau quand il vole vite *A.* اخفاق الجناح *P.* بالزنى *T.* قوش قناديننك قاقشى || Voler à tire-d'aile اخفاق جناح ايله طيران ايتمك

TIRE-LIGNE. Instrument dont on se sert pour tirer des lignes *A.* آلة الترسيم السطور *P.* آلت خط‌كش *T.* چيزكى چكەجك آلت

TIRE-LIRE. Petit vaisseau de terre, ayant une fente en haut, par où l'on met des pièces de monnaie *P.* قولك *T.* قومبارە

TIRER. Mouvoir vers soi, amener à soi *A.* إستجرار - جرّ *P.* كشيدن *T.* چكمك | Tirer avec force شدّت ايله جرّ ايتمك - زور ايله چكمك - بازويه قوّت ويرركن چكمك | sans peine بالسهوله جرّ ايتمك - زحمتسز چكمك | en haut بالايه چكمك - يوقاريه چكمك | en bas جانب اسفله جرّ ايتمك - اشاغى يه چكمك | Tirer la porte après soi بعد الدخول قپويى چكمك | Tirer quelque chose à soi برشيئى كندو طرفنه إستجرار ايتمك | Tirer un siége اسكملەيى برويه چكمك | Des chevaux qui tirent un carrosse عربه كش باركيرلر - عربه چكن باركيرلر | Tirer quelqu'un par le bras بر كمسنەيى قولدن طوتوب چكمك | Tirer les cheveux à quelqu'un - بر كمسنەنك صاچنى چكمك - بر كمسنەيى صاچندن قاورايوب چكمك

On dit, qu'une raison est tirée par les cheveux, pour dire, qu'elle est amenée au sujet avec violence چكه چكه إستخراج - زوراكى تدارك اولمش - اولمش بر دليلدر

On dit, Tirer l'épée contre quelqu'un, pour dire, se battre contre lui - بر كمسنەنك عليهنه سلّ سيف خصومت ايتمك | Et faire tirer l'épée à quelqu'un, pour dire, l'obliger à se battre - بر كمسنەيى سلّ سيف خصومته اجبار ايتمك | Et figur. Tirer l'épée contre son prince سلطان اوزرينه سلّ سيف عتوّ - وعصيان ايتمك | Et en parlant d'un procès, d'une dispute, que l'épée est tirée, pour dire, qu'on va décidément s'attaquer بينلرندە سلّ شمشير مخاصمه ومنافشه اولمشدر

On dit, Tirer la langue pour la montrer au médecin طبيبه حكيمه كوسترمك ايچون - اراءه ضمننده مدّ لسان ايتمك - دلع لسان | ou pour se moquer de quelqu'un - دلى اوزاتمق - بر كمسنەيه دلنى چيقارمق - ايتمك

On dit d'un homme de qui on ne peut être payé, qu'on ne peut tirer d'argent de lui - اندن اقچه جلب ايتمك محالدر - اندن اقچه قوپارمق - اندن اقچەنك نزعى محالدر - ممكن دكلدر | Et d'un homme qui ne veut point répondre sur quelque chose, qu'on ne saurait tirer un mot de lui آغزندن بر لفظ قوپارمق ممكن دكلدر | Et d'un criminel qui ne veut rien avouer, qu'on ne peut parvenir à tirer la vérité de sa bouche - آغزندن حقيقت حالى قوپارمەنك امكانى يوقدر

On dit, Tirer une plume de l'aile à quelqu'un, pour dire, lui attraper quelque chose فلاندن بر قيل قوپارمق

On dit, Tirer de l'eau, pour dire, prendre de l'eau au puits *A.* إستخراج الماء من البئر *P.* از چاه آب كشيدن *T.* قويودن صو چكمك

Et tirer du sang, pour dire, saigner *A.* فصد *P.* رگ زدن - رگ گشادن *T.* قان آلمق

Et tirer une vache, pour dire, la traire *A.* احتلاب *P.* دوشيدن *T.* صاغمق

Et figur. Tirer au clair, pour dire, éclaircir un fait *A.* إيضاح - خارجه إخراج ايتمك *P.* بديد كردن - روشن كردن *T.* خارجه چيقارمق

On dit d'un navire, qu'il tire tant d'eau, pour dire, qu'il enfonce dans l'eau de tant de pieds *T.* كمى صو قدر صو چكر | Les grands vaisseaux tirent beaucoup d'eau بيوك كميلر چوق صو چكر

Et de certaines choses, qu'elles tirent l'eau, pour dire, qu'elles s'imbibent d'eau - نشف ايدر - فلان شئ صويى جذب ايدر - ايچر - چكر | Ce cuir-là n'est pas bien préparé, il tire l'eau comme une éponge بو درى كركى كبى دباغت اولنمديغندن صويى نشف ايدر - سونكر كبى صويى چكر

TIRER. Ôter *A.* نزع - اخراج *P.* كشيدن - بيرون زدن *T.* چيقارمق | Tirer les bottes à quelqu'un فلاننك چزمەسنى چيقارمق | un diamant de son doigt الماس يوزكى پرمقدن چيقارمق | du marbre de la carrière اوجاقدن مرمر طاشى چيقارمق | de l'or de la mine معدندن آلتون استخراج ايتمك - چيقارمق | de l'argent de son coffre, de sa bourse, de sa poche صندوقندن وكيسەدن وجيبندن اقچه چيقارمق | On ne saurait le tirer de

dessus ses livres فلانی کتاب اوزرندن نزع ایتمک ممکن دکلدر – On dit d'un homme qui se tient attaché à une idée, On ne peut le tirer de là بو فکردن نزعی ممکن دکلدر

Tirer. Délivrer, dégager A. تخلیص P. رهانیدن T. قورتارمق || Tirer un homme de prison بر کمسنه‌یی حبسدن قورتارمق de captivité فلانی قید اسردن تخلیص ایتمک de la misère فلانی حال فقر ومسکنتدن تخلیص ایتمک Tirer son ami d'un danger بر کمسنه دوستنی مخاطره‌دن تخلیص ایتمک Qui le tirera de cet embarras? فلانی بو ضیقندیدن کیم قورتاره‌جقدر On l'a tiré d'un mauvais pas فلانی عقبه‌دن تخلیص ایتمشلر – گرفتار اولدیغی ورطهٔ بلادن – در

On dit figur., qu'on a tiré quelqu'un de la boue, de la poussière, pour dire, que d'un état misérable on l'a élevé à un état fort au-dessus de sa première condition فلان کسنی خاکت بر اوردهٔ خاکت مذلت اولمشدر – مذلتدن رفع اولندی

Tirer, signifie figur. percevoir, recevoir A. جلب – تحصیل P. بدست آوردن T. الد کتورمک – آلمق || Tirer du profit جلب منفعت ایتمک Quel avantage tirez-vous de là? بوندن نه فائده تحصیل ایدرسک Il tire dix mille livres de rente de sa terre چفتلکندن اون بیک غروش ایراد تحصیل ایدر C'est un homme qui a bien tiré de l'argent de son emploi الند کچدی – منصبندن کلیتلو اقچه تحصیل ایلدی Tirer quelque grâce de quelqu'un بر کمسنه‌دن بر نوع کرم – بر نوع کرمت تحصیلنه دسترس اولمق – تحصیل ایتمک

On dit, qu'on ne saurait tirer de raison d'un homme, pour dire, qu'on ne peut obtenir de lui qu'il se porte à faire ce qu'il doit – فلاندن تحصیل حق اولنمق ممکن ومتصور دکلدر Et tirer raison, tirer satisfaction d'une injure, d'une offense, pour dire, la faire réparer بر کمسنه دوچار اولدیغی تکدیر وتحقیر مقابلنده تحصیل حق ترضیه ایتمک – Et tirer parole, tirer promesse, ou des éclaircissemens de quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il donne sa parole, ou des éclaircissemens فلان کشینک وعدینی یا اول کشیدن فلان ماده‌نک شرحنی تحصیل ایتمک – فلان کشیدن وعد آلمق – Et tirer vengeance, pour dire, se venger فلاندن انتقام آلمق – اخذ انتقام ایتمک

Et tirer vanité d'une chose, pour dire, en faire vanité بر شئ ایله افتخار ایتمک – بر شیئی وسیلهٔ افتخار عدّ ایتمک || Il tire vanité d'une chose dont il devrait avoir honte موجب شرم وخجالتی اولدجق شیئی وسیلهٔ افتخار عدّ ایدر

On dit aussi, Tirer parti de quelqu'un, de quelque chose, pour dire, en tirer des services, de l'avantage A. انتفاع – جرّ النفع P. سودمند شدن T. فائده‌لنمک

Et tirer son origine, sa source de..., pour dire, être issu de... A. انشعاب عن اصل – انشعاب عن عرق فلان P. از نژاد فلان پیدا – از فلان کس زاد داشتن – فلان شدن T. فلانک صویندن چیقمق || Il tire son origine d'une telle maison اصلی – فلان خاندانک عرقندن منشعبدر فلان خاندانندن منشعبدر Cette rivière tire sa source d'une telle montagne – بو نهرک اصلی فلان جبلدن منشعبدر منبعی فلان طاغدن چیقار

On dit, Tirer une lettre de change T. پولیچه چکمک || Tirer une lettre de change payable à vue, à deux mois de vue عقیب معاینده ویاخود لدی الوصول والمعاینه ایکی آی وعده‌سنده ادا اولنمق شرطنی متضمن بر قطعه پولیچه چکمک Tirer une lettre de change sur quelqu'un فلان اوزرینه بر قطعه پولیچه چکمک

Tirer. Recueillir, extraire A. اخذ P. گرفتن T. آلمق || Il a tiré une infinité de belles sentences des anciens حکمای متقدمینک قتی چوق بی‌نظیر اقوال معتبره‌لرینی اخذ ایتمشدر C'est d'un tel auteur qu'il a tiré tout ce qu'il sait جمیع معلوماتنی فلان تألیفدن اخذ ایتمشدر Cette décision est tirée d'un auteur suspect بو حکم مظنون الاحوال بر مؤلفک کتابندن اخذ اولنمشدر

On dit proverb., qu'un homme tire la quintessence de tout, pour dire, qu'il en tire tout l'avantage qu'on en peut tirer هر شیئک خلاصة الخلاصه‌سنی اخذ ایدر

On dit aussi d'un homme qui sait tirer profit de tout, qu'il tirerait de l'huile d'un mur طاشدن اقچه چیقارر

On dit, Tirer une conséquence, une conclusion, pour dire, inférer, conclure A. استنباط الملازمة – استخراج الملازمة – استخراج الحکم – استخراج النتیجة || De cela je tire une conséquence بو قضیه‌دن بر ملازمه استخراج ایدرم La conclusion que vous voulez tirer de là n'est pas juste بوندن استخراجی استنباط ایلدیککز – قیدنده اولدیغک حکم صحیح دکلدر نتیجه مقارن صحت دکلدر

On dit en Arithmétique, Tirer la racine carrée d'un nombre بر

عددك جذرینی استخراج ایتمك la racine cubique d'un nombre بر عدد مكعبك جذرینی چیقارمق

On dit au neutre, qu'une chose tire à conséquence, pour dire, qu'à l'avenir on pourrait s'en autoriser pour quelque chose de pareil *A.* سرایة الی الآخر *P.* بدیگر چیز نمونه شدن *T.* امثال اولمق || C'est une chose que vous pouvez lui accorder d'autant plus facilement, qu'elle ne peut tirer à conséquence فلانه بو مساعده‌یی ـ ایتسه‌ك جائز در با خصوصكه امثال اوله‌جق شئ دكلدر آخره سرایت ایدر مقوله‌دن دكلدر

On dit d'un homme, qu'il tire à sa fin, pour dire, qu'il approche de sa fin ـ مدت محدودهٔ حیاتی مشرف ختامدر فلان كشی عمرینك ـ عمری سرمنزل ختامه تقرب ایتمشدر آخرینه چاتمشدر

TIRER. Étendre, alonger *A.* مط ـ مدّ *P.* كشیدن *T.* چكوب ـ صریمی مدّ ایتمك || Tirer une courroie اوزاتمق ـ Et tirer l'or, l'argent, pour dire, les étendre en fils déliés. V. Tirage des métaux.

Et tirer une corde, pour dire, la bander *A.* مطو *P.* ترنجیدن *T.* چكوب كرمك

Et tirer les rideaux, pour dire, les ouvrir ou les fermer *A.* جرّ الستره *P.* پرده‌را كشیدن *T.* پرده‌یی چكمك ـ Et figur. Tirer le rideau sur une chose, pour dire, passer sous silence une chose qu'il n'est pas à propos de dire بر صحبتك اوزرینه پرده اوزرینه وضع سرپوش كتم واخفا ـ كش كتم واخفا اولمق ایتمك

On dit aussi, Tirer le voile sur les défauts d'autrui بر كمسنه‌نك پوشیدهٔ ـ نقایص وعیوبنی پوشیدهٔ نقاب ستر واخفا ایتمك پردهٔ خفا ایتمك

On dit, Tirer une affaire en longueur, pour dire, en éloigner la conclusion *A.* تطویل المدة ـ مطاوله *P.* دور ودراز كردن *T.* تمادی ـ اوزاتمق ـ Dans ce sens, il se dit aussi au neutre *A.* امتداد ـ *P.* دراز شدن *T.* اوزانمق || Cette affaire, cette maladie tire en longueur بو مصلحت یاخود بو علت متمادی اولور

TIRER. Tracer *A.* ترسیم *P.* كشیدن *T.* چكمك ـ چیزمك ـ صحیفه اوزرنده || Tirer une ligne sur du papier چیزكیلمك بر خط كشیده ایتمك Tirer une ligne sur ce qu'on a écrit یازیلان یازونك اوزرنده بر چیزكی چكمك Tirer une allée au cordeau بر یولی جریپی ایله چیزكیلمك

On dit, Tirer l'horoscope d'un homme, pour dire, faire son horoscope *A.* استخراج الزیج الولادة ـ تفأل بزیج الولادة *T.* بر كمسنه‌نك ولادتی زایچه‌سنی چیقارمق

TIRER. Faire le portrait de quelqu'un *A.* اخراج الصورة ـ تصویر *P.* فلانك صورتنی چیقارمق *T.* پیكر كسی انگاریدن نقشنی چیقارمق || Il s'est fait tirer par un excellent peintre كندو صورتنی اعلا بر مصوره چیقارتدی

TIRER. Imprimer *A.* تمثیل ـ طبع *P.* طبع كردن *T.* بصمق || On n'a tiré que cent exemplaires de son livre تألیف ایلدیكی كتابدن یالكز یوز عدد نسخه طبع اولندی

TIRER, se dit aussi des armes à feu, ou des armes de trait *A.* ارما ـ رمی *P.* انداختن *T.* آتمق || Tirer des flèches *A.* رمی نبل *P.* تیر انداختن *T.* اوق آتمق de l'arbalète زنبركلو ككلكه آتمق Tirer aux perdrix یای ایله آتمق Tirer en l'air قیزغین كله آتمق ـ هوایه آتمق à boulets rouges بوشه آتمق à ricochet سكدرمه آتمق à plomb, à balle قورشون یا كله à poudre ساده باروت ایله آتمق Tirer du canon, tirer un coup de fusil طوب وتفنك آتمق Tirer contre quelqu'un فلان اوزرینه قورشون آتمق ـ Tirer au vol ou en volant, c'est-à-dire, tirer sur l'oiseau pendant qu'il vole اوچان قوشه آتمق

On dit figur. Tirer sur quelqu'un, pour signifier, dire de lui des choses offensantes بر كمسنه‌نك علیهنه سنگ انداز طعن وتشنیع اولمق ـ On dit proverb. Vous tirez sur vos gens, pour dire, vous dites du mal de ceux mêmes qui sont dans vos intérêts كندو طرفدارلرك علیهنه سنگ انداز لوم واعتراض اولورسك

TIRER. Faire une opération pour consulter le sort *A.* اقراع ـ قرعه ـ قرعه چیقارمق *T.* قرعه انداختن *P.* ضرب القرعة ـ بونلری قرعه‌یه || On les fit tirer au sort قرعه صالمق ـ آتمق قرعه انداختیله چیقاردیلر ـ ضرب ایتدردیلر

TIRER. Aller, s'acheminer *A.* انسلاك ـ سلوك ـ توجه *P.* روانه شدن *T.* كتمك ـ فلان طرفه دونمك || Après la bataille gagnée, l'armée tira vers un tel lieu جنكی قزاندقدنصكره اردو فلان طرفه توجه ایتمشدر De quel côté tirez vous? سن قنغی طرفه متوجه اولورسك

TIRER SUR. Avoir rapport. Il se dit du rapport que les couleurs ont ensemble *A.* میل *P.* كشیدن *T.* چكمك || Cette pierre tire

sur le vert بو طاش يشله چكر

Se tirer. Se dégager d'un lieu *A.* تخلّص - تفلّت *P.* رها خلاص - قورتلمق - يقه‌يى صييرمق - صييرلمق *T.* يافتن || Nous pûmes à peine nous tirer de ces mauvais chemins بولمق - بو فنا يوللردن كوچ بلا ايله يقه‌مزى صييردق || Figur. Se tirer d'affaire, d'intrigue, d'embarras بر مصلحتك وبر كونه فساده دائر ترتيبك وبر غائله‌نك ايچندن يقه‌يى شيوبشوب چيقمق - دسترس انفلات اولمق - صييرمق || Il s'en est bien tiré وجه احسن اوزره - بوندن ايو قورتلدى خلاص بولدى

On dit, Se tirer du pair, pour dire, s'élever au-dessus de ses égaux *A.* امتياز عن الاقران والامثال - تفوّق على الاقران *P.* بر اقران سرافرازى نمودن - بميانهٔ اقران بالاتر گشتن *T.* اقران ايچندن سرپلوب - اقران ايچندن سرپلمك چيقمق

Tiré. *A.* مجرور *P.* كشيده *T.* چكلمش - Épée tirée *A.* سيف مسلول *P.* شمشير آهيخته *T.* قلج صييرلمش

On dit, Un visage tiré, pour dire, un visage abattu, maigri *A.* وجه حائر *P.* روى پژمرده *T.* يوز خيره

Et proverb. Ils en sont aux couteaux tirés, pour dire, ils sont ennemis déclarés بينلرى - برى برلريله بچاق بچاغه درلر يقه پاچه در

TIRET. Petit morceau de parchemin, coupé en long, servant à attacher des papiers ensemble *A.* سير pl. سيور *T.* صريم || Attacher des pièces d'écriture avec des tirets اوراقى صريم ايله ربط ايتمك

Il se dit aussi d'un petit trait horizontal dont on se sert pour joindre certains mots *A.* خطّ الوصل *P.* خطّ پيوستگى *T.* اولاشقلق چيزكيسى

TIREUR. Celui qui tire. Il se dit des soldats chargés de faire des décharges d'armes à feu *A.* رامى pl. رماة *P.* تفنك انداز *T.* تفنكجى || On disposa des tireurs sur plusieurs points وافر محللرده تفنك اندازلر وضع اولندى

On appelle Tireur d'or, celui dont le métier est de tirer de l'or en fils déliés *A.* محدّد الذهب *P.* زر كش *T.* صرمه كش

Tireur, en termes de commerce, celui qui tire une lettre de change sur quelqu'un *T.* پوليچه چكن

TIROIR. Espèce de petite caisse emboîtée dans une armoire, dans une table, etc., et qui se tire par le moyen d'un anneau *T.* چكمجه || Mettre des papiers dans un tiroir اوراقى چكمجه‌يه وضع ايتمك || Il faut chercher dans les tiroirs de cette armoire بو طولابك چكمجه‌لرنده اراشدرملو در

TISANE. T. de Méd. Eau où l'on a fait bouillir ou infuser des racines, des herbes, des feuilles, etc., pour en composer un breuvage *A.* ماء الاعشاب المطبوخة - ماء دوائى *P.* آب گياههاى قينامش اوت صويى - اصلانمش اوتلقلر صويى *T.* آبزده || Tisane rafraîchissante, purgative مبرّد ياخود منقى بر ماء دوائى || Il ne boit que de la tisane صودن غيرى بر شئ ايچمز

TISON. Reste d'une bûche dont une partie a été brûlée *A.* مسعر pl. مساعر - ثقاب - ثقوب *P.* اسغده - آسغده - تنور آشوب || Tison allumé *T.* كوسكى هيمهٔ نيم سوخته - مسعر مستوقد - مسعر پر تف وتاب - مسعر مستشيط ardent مسعر علوناك - مسعر منطفى éteint قيزغين كوسكى صونمش كوسكى

Tison de discorde, se dit figur. d'une chose qui est une matière continuelle de discorde نائرهٔ ذات الوقود شقاق وخصومت آتش بيخاموش شقاق ونفاق - مسعر پر لهيب ستيز وشقاق -

TISONNÉ. On dit, Gris tisonné, pour désigner le poil d'un cheval sur lequel il y a des taches, comme si le poil eût été noirci avec un tison *A.* اغبس *P.* تيره رنك *T.* بوز طونلى || Cheval gris tisonné فرس اغبس - بوز ات طونى

TISONNER. Remuer les tisons *A.* حرث - حضو *P.* اسغده‌را بهم آميختن *T.* كوسكيلرى اولچرمك - آتشى اولچرمك آتشك || Quand il est auprès du feu, il ne fait que tisonner يانندده اوتوردقچه اولچرمكدن غيرى بر ايش بيلمز || Il s'amuse toujours à tisonner دائما حرث مساعر ايله اكلنور

TISONNEUR. Celui qui aime à tisonner *A.* حرّاث المساعر *P.* تنورآشوب بهم آميزندهٔ *T.* آتش اولچريجى

TISSER. Faire un tissu *A.* حوك - نسج *P.* بافتن *T.* طوقيمق || Tisser du coton پنبه طوقيمق

TISSERAND. Ouvrier qui fait de la toile *A.* حائك pl. حوائك - نسّاج - شائن *P.* جولاه - جشيره - بافكار *T.* جلاه || Le métier d'un tisserand *A.* محاكة *P.* جولاه دستگاه *T.* جلاه تزكاهى

Il se dit aussi des ouvriers qui font des étoffes de laine ou de soie *A.* نسّاج *P.* بافنده - بافكار *T.* طوقيجى || Tisserand en

drap چوقه طوقوبجیسی – چوقه نساجی

TISSERANDERIE. Profession de ceux qui tissent *A.* حیاکة – نساجة *P.* جولاهی – بافکاری *T.* جلاهلق *T.* طوقوبجیلق || Exercer la tisseranderie فن حیاکتی قوللنمق

TISSU. Participe du vieux verbe Tistre, qui signifiait, faire de la toile *A.* منسوج *P.* بافته *T.* طوقنمش – On dit figur. Il a tissu une intrigue نسج تار و پود فساد ایلدی

TISSU, subst. Il se dit de toutes sortes d'ouvrages tissus au métier *A.* نسیج *P.* بافته *T.* ایشلمه || Voilà un beau tissu de toile ایپکدن بر کوزل ایشلمه – اشته لطیف وزیبا بر نسیج حریر Un tissu d'or et d'argent صرمەلو وقلابدانلو ایشلمه – نسیج مطلا

On dit figur. Le tissu d'un discours, pour dire, ce qui fait l'ordre et l'économie d'un discours *A.* سلك – تلافق الكلام – انتساق الكلام *P.* رشتهٔ سخن – بهم پیوستگی *T.* سخن دیزیسی – کلامك رابطەسی – کلامك || Le tissu de son discours était fort bon مقالەسندە تلافق کلام غایت اعلا ایدی – On dit aussi, Un tissu de grandes actions *A.* سلك المآثر الجلیلة || Sa vie est un tissu de grandes et belles actions مدت عمری بر سلك مآثر جلیلەدن عبارتدر Un tissu de merveilles بر سلك معجزات

TISSURE. Liaison de ce qui est tissu *A.* نسج – نزل *P.* بافت *T.* طوقویش || La tissure de cette toile est lâche بو توب رخودر بو تونك طوقویشی کوشکدر – سست بافتەدر – الغزلدر

On dit figur. La tissure d'un discours, d'un poème, etc., pour dire, la disposition, l'ordre des parties d'un discours, etc. *A.* ربط – رابطة – تلافق – انتساق – احتباك *P.* پیوستگی *T.* دوزلش || Il y a d'assez belles choses dans ce discours, mais la tissure n'en vaut rien بو مقالەنك لطیف محللری واردر لکن تلافق وانتساق کلام هیچ یوقدر

TITHYMALE. Plante laiteuse *A.* حلبان – شبرم *P.* شپرم *T.* آغاج سودلنی

TITILLANT. Qui éprouve un mouvement de titillation *A.* هیاج *P.* بر جهندە *T.* فشقروب دپرەنیجی || Un vin frais et titillant *A.* خمر طری وهیاج

TITILLATION. Sorte de mouvement sautillant et doux qui se remarque dans certains corps *A.* هیجان *P.* برجهیدگی *T.* فشقروب دپرنمه || La titillation du vin de Champagne فلان نوع بادەنك هیجانی – فشقروب دپرنمەسی – Il signifie, en termes de Médecine, une sensation de chatouillement. V. Chatouillement.

TITRE. Inscription qui fait connaître la matière d'un livre *A.* عنوان الکتاب *P.* کتاب باشندە *T.* سرنوشت کتاب || Il a donné un beau titre à son livre تالیفنی بازیلان القاب بر عنوان لطیف ایلە معنون ایلدی Il se dit aussi du titre que l'on met à la tête d'un chapitre || Il n'y a rien dans ce chapitre de ce que le titre annonce بو فصلك بالاسندە محرر سرنوشتدە مذکور اولان مادەلرك هیچ بریسی متندە موجود دکلدر

TITRE. Qualification honorable, nom de dignité *A.* لقب التشریف *P.* اسم شرافت ورنام *T.* عنوان || Ce seigneur a le titre de Duc بو آغا دوقەلق لقبیلە مشرفدر Cette terre porte le titre de Comte بو ارض قونتەلك لقب تشریفیلە معروفدر Il se dit héritier d'une telle maison, mais il n'en a que le titre فلان خاندانك خلف ووارثی یم دیو ادعا ایدر لکن وراثت واستخلافك عنوانندن غیری علاقەسی یوقدر On donne au Pape le titre de Sainteté ریم یاپاسنە شرافتمآب عنوانی – لقبی ویریلور

TITRE. Qualification que l'on donne à une personne pour désigner certaines relations *A.* صفة pl. صفات || Le titre de père, d'époux, d'épouse والد وزوج وزوجە صفتی

TITRE, se prend aussi pour l'acte, la pièce qui sert à établir un droit, une qualité *A.* سند pl. سندات – حجت pl. حجج || Les anciens titres d'une maison برخاندانك سندات عتیقەسی Les titres et papiers سندات واوراق Il produit des titres authentiques سندات معمول بها ابراز ایدر Titres de propriété, de noblesse ملکیتی یاخود اصالتی اثبات متضمن حجتلر Titres valables سندات معتبرە

Et pour le droit qu'on a de posséder, de faire quelque chose *A.* حق – استحقاق || Il possède cette maison à titre d'achat بو منزلە حق اشترا ایلە متصرفدر A quel titre demande-t-il cette place? بو منصبە فنغی استحقاق ایلە طالبدر Possession vaut titre تصرف حق صریح اوزرە – بحق، À juste titre بدل استحقاق اولور

À TITRE. En qualité, sous prétexte de *A.* باسم *P.* بنام *T.* آدیلە || Il s'est introduit dans cette maison à titre de parent اقربا نامیلە بو خانەیە حلول ایتمشدر – On dit aussi, À titre de grâce, pour dire, comme une grâce کرم نامیلە À titre de dette

دين ناميله

À titre d'office. En vertu de sa qualité, de sa charge *A.* حسب برموجب جاه - بر موجب پایه *P.* حسب المقام - الرتبة رتبه ویاخود منصب مقتضاسنجه *T.*

En titre d'office. Extrêmement et notoirement *A.* محض *P.* مجنون || C'est un fou à titre d'office *T.* بسبتون - صرف آشکار بسبتون دلیدر - دیوانۀ صرفدر - محضدر

Titre. T. de monnaie. On appelle ainsi, le degré de bonté et de finesse de l'or et de l'argent *A.* عیار || Cette monnaie n'est pas au titre de l'ordonnance برسکه برموجب قانون تعیین اولنان عیارده دکلدر

TITRER. Donner un titre d'honneur à une personne, à une terre *A.* وردام شرافت انجام دادن *P.* تلقیب بلقب التشریف *T.* عنوان ویرمک

Il signifie aussi, autoriser *A.* اعطاء الرخصة - ترخیص *P.* دستور دادن *T.* رخصت ویرمک || Titrer quelqu'un pour faire office de tuteur فلانه وصایت خدمتنی کورمک ایچون اعطای رخصت ایتمک On ne vous a pas titré jusque là اولدرجه‌یه قدر سکا رخصت ویرلمامشدر

Titré. *A.* وردام شرافت انجام *P.* ملقب بلقب التشریف دستور یافته *P.* مرخص *A.* فلان عنوان ایله معنون *T.* داشته رخصتلو *T.* || Un homme titré فلان لقب تشریف ایله مشرف فلان عنوان ایله معنون بر ارض Une terre titrée اولان کشی

TITUBATION. Action de chanceler. Il ne se dit qu'en parlant du mouvement de la terre autour des pôles de l'écliptique *A.* دور الارض فی حول قطبین المدار الشمس

TITULAIRE. Qui a le titre et le droit d'une dignité, sans en avoir la possession *A.* صاحب الرتبة بالاعتبار *P.* با پایه *T.* فلان پایه‌ده اولان - پایه‌لو || Les princes de cette Maison ont été long-temps Empereurs titulaires de Constantinople آل فلان شهزادکانی طول زمان بالاعتبار قسطنطنیه ایمپراطوری پایه‌سنده ایدیلر

TOCSIN. Bruit d'une cloche qu'on sonne à coups pressés pour donner l'alarme *A.* ناقوس الفزع - ناقوس الویل *P.* درای مصیبت جاکی - اورکونتی جاکی *T.* آلیز || Dès que l'ennemi parut, on sonna le tocsin دشمن ظهور ایلدیکی عقیبنده نقس ناقوس ویل وفزع اولندی Sitôt qu'on sonna le tocsin, on courut de toutes parts pour éteindre le feu نقس ناقوس ویل وفزع اولندیغی عقیبنده اطفای حریق ایچون هر اورکونتی جاکی کورلدیسی - طرفدن سرعت وشتاب اولندی ایشیدلدکده خلق آتشی بصدرمق ایچون هر طرفدن اوشونتی ایتمشدر

TOI. Pronom possessif. V. Tu.

TOILE. Tissu de fils de lin, de chanvre ou de coton *A.* بز pl. بزوز *P.* کرپاس *T.* بز || Toile fine کرپاس - بز رقیق سیرک - یوفقه بز - بز سخیف claire انجه بز - تنمک قالین - قبا بز - کرپاس درشت - بز غلیظ grosse طوقنمش بز کوشک بز - کرپاس سست بافت - بز رخو lâche بز serrée, forte صفیق - بز تنند - کرپاس نغدلو بز - قوتلو بز crue, écrue خام بز Toile de chanvre, de coton کتان وپموق بزی - Toile cirée *A.* بز مشمع *P.* کرپاس شمع اندود *T.* مشمع - Toile peinte, une toile qui est peinte de diverses couleurs *A.* بز موشی *P.* کرپاس رنکارنک *T.* آلاجه بز - Ordinairement, par Toile peinte, on entend une toile peinte aux Indes, ou à la manière des Indes *T.* هندکاری آلاجه بز

Toile imprimée. La toile peinte par impression *A.* بز مطبوع - بصمه *T.* کرپاس طبعزده *P.* ثیاب مطبوعة pl. ثوب مطبوع چیت - بز

On appelle Toile de Mai, une toile qu'on enduit de beurre au mois de Mai, et qui est excellente à appliquer sur des plaies *T.* یاغلو بز

On dit, Les toiles d'un moulin à vent, pour dire, les toiles qu'on tend sur les ailes d'un moulin pour le faire aller *A.* شراع الرحی *P.* بادبان آسیا *T.* یل دکرمانی یلکنی

On appelle Toile d'or, d'argent, certains tissus légers dont la trame est d'or ou d'argent, et la chaîne de soie *A.* نسیج مطلا *P.* زر بفت - سیم بفت *T.* تللی قماش

Toile d'araignée. C'est une sorte de tissu que font les araignées *A.* نسج العنکبوت - نسیج العنکبوت *P.* تنند - کرتند - تار عنکبوت - تنیدۀ جولهه *T.* اورمجک اغی

Toile, se dit aussi du rideau qui cache le théâtre *A.* ستارة *P.* پرده *T.* پرده || Lever la toile رفع ستاره ایتمک - پرده‌یی قالدرمق la baisser اسدال ستاره ایتمک - پرده‌یی ایندرمک - پرده‌یی صارقتمق

Toile, signifie aussi, tente *A.* خیمة pl. خیام *P.* چادر *T.* چادر

Toiles, signifie, en termes de chasse, de grands filets que l'on

tend pour prendre des cerfs, des chevreuils, etc. *A.* جرّة *P.* نسبيل كيك آغى *T.* آغو

TOILERIE. Marchandise de toile *A.* متاع البزّ *P.* كالاى كرپاسى *T.* بز متاعى

TOILETTE. Les flambeaux, les boîtes, les flacons, etc. de la toilette d'une femme *A.* مهمّات التزيّغ *P.* حوايج زيب *T.* زنه بزكريـنك آوادانلغى || Toilette d'argent وزيور زنان سيمكارى مهمّات تزيّغ

On appelle aussi Toilette, le tout ensemble, la table chargée de tout ce qui est nécessaire à l'ajustement d'une femme *T.* زنه || Belle, riche toilette لطيف وزيبا ياخود بزكرى طاقمى ذيقيمت وگرانبها زنه بزكرى طاقمى

TOILETTE, se dit aussi pour les détails de l'ajustement, l'habillement soigné *A.* تزيّن - تبرّج - تزيّغ *P.* آرايش - پيرايش *T.* بزنمه || Faire sa toilette تزيّن وتبرّج ايتمك Être longtemps à sa toilette وافر زمان تزيّغ وتزيّنده مشغول اولمق

TOILIER. Ouvrier qui fabrique la toile *A.* نسّاج البزّ *P.* كرپاس باف *T.* بز طوقوبجى — Marchand toilier *A.* بيّاع البزّ - بزّاز *P.* كرپاس فروش *T.* بزجى

TOISE. Mesure de différentes grandeurs, selon les lieux où elle est en usage *A.* ذراع pl. اذرع *P.* گز *T.* آرشون || Mesurer avec une toise ذراع ايله اولچمك Toise carrée ذراع تربيعى Toise cube ذراع مكعّب

On dit, Mesurer les autres à sa toise, pour dire, les juger d'après soi بر كمسنه سائرينى نفسنه قياس ايتمك

TOISÉ, subst. Mesurage à la toise *A.* مساحة بالذراع - ذرع *P.* گز پيمايى *T.* آرشون ايله اولچمه || Le juge a nommé des experts pour faire le toisé de cette maison فلان خانديى ذراع ايله مساحه ايچون حاكم طرفندن ارباب خبره تعيين اولندى Ce toisé n'est pas juste, n'est pas exact بو مساحه صحيح دكلدر

En Mathématiques, on appelle Le toisé, la science ou l'art de mesurer les surfaces et les solides *A.* فنّ المساحة السطوح والاجرام الثابتة

TOISER. Mesurer à la toise *A.* مساحة بالذراع - ذرع *P.* بگز پيمودن *T.* اندازه‌يه اورمق - آرشون ايله اولچمك || Toiser un bâtiment, une muraille بر بنايى وبر ديوارى ذراع ايله مساحه ايتمك — Toiser un soldat, c'est mesurer sa taille بر عسكرى نفرينك قدّينى اندازه‌يه اورمق

On dit figur. Toiser quelqu'un, pour dire, l'examiner avec attention pour apprécier son mérite بر كمسنه‌نك حالنى مقياس دقّت ايله تقييس ايتمك

TOISEUR. Celui qui toise *A.* مسّاح - مسّاح بالذراع *P.* گز پيما *T.* آرشون ايله اولچيجى || Toiseur des bâtimens du roi ابنيهٔ همايون مسّاحى

TOISON. La laine que l'on a tondue sur une brebis, sur un mouton *A.* صوف الغنم - صورة - عهنة pl. عهون *P.* پشم *T.* قيون يپكى || Il a vendu tant les toisons de ses bêtes à laine قيونلرندن جلب ايلديكى صوفى شو قدره بيع ايتمشدر Laver, éplucher les toisons صوف اغنامى غسل وتمش ايتمك

TOIT. La couverture d'un bâtiment *A.* سطح pl. سطوح - اجّار pl. اجاجير *P.* بام *T.* طام || Réparer le toit et la couverture بنانك طامنى وجانبسنى تعمير ايتمك Habiter sous le même toit بر طام آلتنده اقامت ايتمك

TÔLE. Plaque de fer battu, dont on fait différents ouvrages *A.* صفيحة الحديد pl. صفايح الحديد *P.* تختهٔ آهن *T.* دمور تختدسى || Cheminée garnie de tôle صفايح حديد ايله آراسته دمور تختدلريله دونانمش اوجاق - بر عدد كانون

TOLÉRABLE. Qu'on peut tolérer *A.* ممكن - ممكن الاغماض المساحة *P.* شايان چشمپوشى - جواز داشتنى *T.* مساعده‌يه شايان || Pensez-vous que cela soit tolérable? بو كيفيّت مساحه اولديغيمى ظنّ ايدرسك Si c'est un défaut, il est bien tolérable بو شئ عيب وقصور قبيلندن ايسه ده شايان مساحه ايدوكنه شبهه يوقدر

TOLÉRANCE. Condescendance, indulgence pour ce qu'on ne peut, ou qu'on ne croit pas devoir empêcher *A.* اغماض - مساحة *P.* چشمپوشى - روا داشتى - مساعده نمايى *T.* مساعده || Longue tolérance مساحهٔ مديده Ce n'est pas un droit, c'est une tolérance حقّ دكل محض مساعده نوعندندر Il ne jouit de cela que par tolérance بوندن اغماضا متمتعدر - بالمساعده تمتع ايدر

En matière de religion, La tolérance civile, est celle qui consiste à permettre de professer une opinion, d'exercer un culte *A.* جواز لاجراء دين الآخر - رخصة لاجراء دين الآخر *P.* روا داشت اجراى آيين ديگر *T.* بشقه مذهبك اجراسنه مساعده

— Et la tolérance théologique, celle qui consiste à ne point traiter d'erreur nuisible au salut certaines opinions ou certaines pratiques *A.* مساغ شرعی || La tolérance théologique ne s'étend que sur ce qui n'est pas déclaré article de foi مساغ شرعی صراحةً مجرّد فرائضدن ـ شرط ایمان اولمیان شیلر حقنده جاریدر معدود اولمیان امور حقنده

TOLÉRANT. Qui tolère. Il ne se dit qu'en matière de religion *A.* رخصت دهندهٔ اجرای *P.* مسامح فی اجراء دین الآخر *T.* ایین دیگر بشقه مذهبک اجراسنه مساعده ایدن || C'est un prince tolérant دین آخر اجراسنه اظهار جواز ومساعده ایدر بر پادشاهدر

On le dit quelquefois d'un caractère indulgent dans le commerce de la vie *A.* مساهل || Il est fort tolérant de son naturel بالطبع مساهلت طبع ایله مجبول ـ مساهل بر آدمدر

TOLÉRANTISME. Système de ceux qui croient qu'on doit tolérer dans un État toutes sortes de religion *P.* جواز لاجراء کافّة الادیان *P.* روا داشتیٔ اجرای همه آیینها *T.* هر مذهبک اجراسنه مساعده || Le tolérantisme a lieu dans plusieurs États کافّهٔ ادیانک اجراسنه جواز مادّه‌سی دول متعدّده‌ده جاریدر

TOLÉRER. Avoir de l'indulgence pour des choses qui d'elles-mêmes ne sont pas bien *A.* تجویز بالمسامحة ـ تجویز بالاغماض روی روایی نمودن *P.* اغماض العین ـ تجویز بالمساهلة ـ *T.* مساعده ایتمک || On tolère toutes sortes de religion en ce pays-là اول دیارده هر درلو مذهبک اجراسنده تجویز اغماض اولنور || Il y a des lieux où l'on permet l'exercice du judaïsme, et d'autres où l'on ne fait que le tolérer بعض محللرده دین یهودک اجراسنه رخصت ویریلوب بعضیسنده دخی یالکز تجویز بالمسامحه اولنور || Dieu tolère les impies pour un temps حق تعالی حضرتلری ملحدین حقنده بر مدّت مسامحه ایده کلمشدر || Il y a des abus qu'on ne doit jamais tolérer ابداً تجویز اغماض اولنمیه‌جق بعض کونه فسادات وار در || Il faut tolérer les défauts de son prochain بر کمسنه کندو قرینی اولان کشینک نقایص وعیوبندن اغماض عین ایتملو در

TOMAN. Somme de compte en usage en Perse *P.* تمن

TOMBAC. Sorte de métal factice *T.* تومباق

TOMBE. C'est proprement une dalle de pierre dont on couvre une sépulture *A.* حجر القبر *P.* سنگ دور *T.* مزار طاشی || Tombe de marbre مرمردن مزار طاشی || Mettre une épitaphe sur une tombe مزار طاشی اوزرنده بر کتابه وضع ایتمک — Il se prend aussi pour Sépulcre. V. ce mot.

TOMBEAU. Sépulcre *A.* قبر pl. قبور ـ جدث pl. اجداث *P.* گور *T.* سین ـ مزار || Tombeau magnifique قبر فاخر || Les tombeaux des rois ملوك وسلاطین مزارلری ـ قبور ملوك || Dresser, élever un tombeau اقامهٔ قبر ایتمک — On dit, que cette famille a son tombeau en tel endroit بو خاندانک مزارلغی فلان محلده در — Il se prend figur. pour La mort || L'horreur, la nuit du tombeau ظلمات هائلهٔ قبر

On dit aussi, Jusqu'au tombeau, pour dire, jusqu'à la mort *A.* الی آخر العمر *P.* تا بدم واپسین *T.* صوڭ نفسه دکین || Fidèle jusqu'au tombeau دم واپسین حیاته قدر صداقتکار

On dit aussi, Mettre, mener au tombeau *A.* القاء فی حفرة الهلاك *P.* بحفرهٔ گور انداختن *T.* مزاره کوتورمک || Cette maladie le menera au tombeau بو علت فلانی حفرهٔ هلاکه القا ایده‌جکدر — On dit aussi, ce médecin l'a tiré du tombeau بو طبیب فلانی حفرهٔ هلاکدن تخلیص ایلدی

TOMBELIER. Charretier qui conduit un tombereau *A.* سایق العجلة القمام *P.* گردونه کش خس وخاشاک *T.* جوپلق عربه‌جیسی

TOMBER. Être entraîné de haut en bas par son propre poids *A.* سقوط ـ هبوط ـ انهوا ـ وقوع *P.* افتادن ـ فرود افتادن *T.* دوشمک || Tomber lourdement بالثقاله آشاغی دوشمک ـ دوشمک ـ سقوط ایتمک طاش کبی ـ آغرلق ایله دوشمک || à la renverse باش آشاغی ـ انتکاس ایتمک ـ معکوساً سقوط ایتمک ـ مفترشاً ـ مسطحاً دوشمک || tout à plat تپه اوزرینه ـ دوشمک ـ علی وجه الارض سقوط ایتمک || à terre یام یصّی دوشمک صویه دوشمک || dans l'eau یره دوشمک ـ بر زمین افتادن || dans un fossé چقوره دوشمک ـ درون حفره‌یه سقوط ایتمک || dans un précipice بر یار ایچنه ـ ورطه‌یه سقوط وانهوا ایتمک || Tomber de cheval آتدن دوشمک || Ce bâtiment tombe de vétusté بو بنا حال کهنگی ورثاثتی تقریبیله مشرف مشرف انهدام وخرابیتدر ـ سقوط وخرابیتدر

Il se dit aussi des cheveux *A.* نسول الشعر ـ سقوط الشعر *P.* قیل ـ قیل دوکلمک *T.* مو ریزان شدن ـ مو ریزیدن دوشمک || La maladie lui a fait tomber les cheveux جکدیکی

چکدیکی خستەلک ـ مرض نسول شعرینه بادی اولمشدر
قیللرینک دوکلمسنه سبب اولمشدر

Et des dents *A.* سل الاسنان *P.* دندان ریزان شدن *T.* دیش دوشمک ـ دیشلر دوکلمک || Toutes les dents lui sont tombées بتون دیشلری دوشدی ـ کافۀ اسنانی مسلول اولمشدر

Et d'une fluxion *A.* انصباب النزلة *P.* نزله افتادن *T.* نوازل اینمک | Une fluxion est tombée sur sa poitrine نوازل کوکسنه اینمدی ـ صدرینه منصب اولدی

Et des larmes *A.* انصباب الدموع *P.* اشک ریزیدن *T.* دیدەسندن | کوز یاشی دوکلمک | Les larmes lui tombaient des yeux کوز یاشی دوکیلورایدی ـ سیل اشک وکریه ریزان ایدی

Et de la pluie *A.* وقوع المطر ـ نزول المطر *P.* باران ریزان *T.* یغمور دوکلمک ـ Et du brouillard *A.* نزول الضباب *T.* شدن

P. طومان دوشمک ـ Et de la neige *A.* نزول *T.* میغ افتادن

P. الثلج *T.* برف افتادن *T.* قار دوشمک | Et de la grêle *A.*

نزول البرد *P.* تکرک باریدن *T.* طولو یاغمق ـ Et du tonnerre *A.* هبوط الصاعقة ـ نزول الصاعقة *P.* تیر افتادن *T.* یلدرم اینمک ـ یلدرم دوشمک

Tomber, signifie aussi, dégénerer en quelque chose de blâmable || Cet auteur prétend au sublime, et tombe souvent dans le galimatias فلان مؤلف کندو قلمنده صورت سموّ وجلال اولدیغی ادعاسنده ایکن غالب حالده یاوه کویی ونوهاته دوشر ـ Tomber dans l'affectation تکلّف وتصنّع حالتنه دوشمک ـ حالتنه کرفتار اولمق

On dit figur. Tomber aux pieds, aux genoux de quelqu'un, pour dire, s'y jeter, ou s'abaisser devant lui فلانک آیاغنه صارلمق ـ آیاغنه قپانمق

Et proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, pour dire, passer d'un état fâcheux dans un pire *T.* استمدن فاجر ایکن حمّایه اوغرامق

On dit, Tomber malade, Tomber dans une maladie, pour dire, devenir malade *A.* اخذ المرض ـ وقوع فی المرض *P.* کرفتار ـ خسته اولمق *T.* برنجه افتادن ـ درد وبیماری شدن خسته دوشمک ـ خستەلکه اوغرامق

Et tomber roide mort, pour dire, mourir tout d'un coup en tombant بر کمسنه دوشدیکی یرده مرده قالمق

Et tomber de faiblesse, d'inanition, pour dire, être près de se trouver mal, faute de nourriture کمال ضعفدن آیاق اوزرنده

طورامامق

Et tomber en défaillance *A.* غشیان *P.* کرفتار بیخودی شدن *T.* بایلمق

Et tomber en démence *A.* وقوع فی علّة الخباط *P.* بشوریدکی ـ جیلدرمق *T.* بشوریدکی عقل کرفتارشدن ـ عقل افتادن جیونغاعه اوغرامق

Et tomber en syncope *A.* وقوع فی الغمی *P.* کرفتار غمی ـ اوغنمه یه اوغرامق *T.* بیخودی شدن

Et tomber en enfance *A.* عته *P.* کرفتار فرتوتی شدن *T.* بونامق

Et tomber en délire *A.* وقوع فی الهذیان *P.* بکفتار بیهوشانه صایقلمه یه اوغرامق *T.* کرفتار شدن

Et tomber en apoplexie *A.* وقوع فی علّة الفجئة *P.* بدرد طملمه یه اوغرامق *T.* نزول کرفتار شدن

Et tomber en dévotion نسکت وعبادته مبتلا اولمق

Et figur. Tomber dans la pauvreté *A.* ابتلاء بالفقر *P.* دوچار کدایی شدن *T.* یوخسوللغه اوغرامق dans le mépris معرض ذل وحقارت اولمق dans le crime, dans le péché کرفتار جرم جرم وجنایته وکناهه دوشمک ـ وجنایت واثم ووبال اولمق

Tomber en disgrâce, en faute, en contradiction مغضوبیته وخطایه ومناقضه دوشمک ـ ومناقضه کرفتار اولمق Tomber dans le ridicule مسخره اولمق ـ معرض ضحک وسخریه اولمق ـ On dit aussi, Tomber dans quelque inconvénient, pour dire, faire quelque mauvaise démarche qui a des suites fâcheuses بر امر محذور ونا معقوله دوچار اولمق

On dit absolument dans le langage de l'Écriture, Tomber, pour Pécher *A.* ارتکاب الزلّة *P.* کناهکار شدن *T.* کناه ایشلمک

En termes de guerre, on dit, Tomber sur les ennemis, pour dire, fondre sur eux *A.* هجوم علی الاعدا *P.* بر دشمن افتادن *T.* دشمن اوزرینه دوشمک | La cavalerie de l'aile droite tomba sur la gauche des ennemis, et la tailla جناح یمینک سواریسی دشمنک جناح یساری اوزرینه دوشوب قلجدن کچوردی

Six armateurs tombèrent tout d'un coup sur une flotte de vaisseaux marchands التی قطعه ادالو قورصان کمیلری بر عدد تجار سفینەلری جلبی اوزرینه بغتةً دوشدی

Et figur. Tomber sur quelqu'un, Lui tomber rudement sur le corps, pour signifier, dire de lui des choses dures بر کمسنه نک اوزرینه وارمق ـ علیهنه یوریمک

On dit aussi, S'il tombe jamais sous ma main, il se repentira de m'avoir offensé الله کچدجک اولور ایسه رنجش خاطرده جسارت ایلدیکندن نادم اولهجقدر

Et faire tomber les armes des mains de quelqu'un, pour dire, le fléchir, l'apaiser *A.* تسکین الغضب || Les soumissions de ses ennemis lui firent tomber les armes des mains اعداسی طرفندن اظهار اولنان اوضاع اطاعت وتسلیمیت تسکین غضبنه وسیله اولمشدر

On dit, Tomber d'accord avec quelqu'un, pour dire, convenir avec lui *A.* توافق *P.* همدم افتادن *T.* موافق دوشمک – اویوشمق – Et simplement Tomber d'accord, pour dire, avouer, convenir que... *A.* اعتراف – توافق *P.* همزبان شدن *T.* بو مادّه‌نک تسلیم ایتمک || Je tombe d'accord que cela est ainsi معترفم – بویله اولدیغنه بن دخی توافق ایدرم Je ne conteste pas ce que vous dites, j'en tombe d'accord کلامه دیدیککز اعتراض ایتمیوب بویله اولدیغنی تسلیم ایدرم

Et tomber dans le sens, dans le sentiment de quelqu'un, pour dire, être de même avis que lui *A.* موافقة فی رأی فلان *P.* همرأی فلان کس بودن *T.* فلانک سوزینه اویمق || Ils l'ont fait enfin tomber dans leur sens فلانی عاقبة الامر کندو رأیلرینه موافق ایتدردیلر

On dit d'une chose qui ne se comprend pas, qu'elle ne tombe pas sous le sens عقله صیغمز

On dit figur., qu'un mot, un propos n'est pas tombé à terre, pour dire, que quelqu'un l'a remarqué, l'a retenu, pour en faire quelque usage *A.* لکلّ ساقطة لاقطة *T.* سوز یره دوشمز

Et qu'un bruit est tombé, pour dire, qu'on n'y fait plus attention فلان خوارت بصلدی – Et dans le même sens, Laisser tomber un bruit, une affaire بر حوادثی یاخود بر مادّه‌یی بصدرمق

Tomber. Échoir, arriver par l'effet du sort ou du hasard *A.* اصابة *P.* افتادن *T.* دوشمک || Cette terre est tombée en partage au cadet بو ملک لدی المقاسمه ولد صغیره دوشدی Cela est tombé dans son lot بو شیٔ حصّه‌سنه اصابت ایلدی – Cette charge est tombée entre les mains d'un habile homme بو منصب اصحاب لیاقت ومهارتدن بر کمسنه‌نک النه دوشدی Cela est tombé en de bonnes mains اهلی النه – ایو اله دوشدی Tomber entre les mains de ses ennemis بر کمسنه دشمنی النه

صحبتی دوشمک Faire tomber la conversation sur quelque sujet بر مادّه‌نک اوزرینه دوشرمک

On dit, qu'une chose tombe dans l'esprit de quelqu'un, pour dire, qu'elle lui est survenue tout d'un coup dans la pensée *A.* تبادر الی العقل – بدوّ لذهن فلان – سنوح لخاطر فلان *P.* در اندیشه افتادن – در ذهن فلان افتادن *T.* خاطره کلیویرمک

Et qu'un chemin tombe dans un autre, pour dire, qu'il aboutit à un autre بو – فلان طریق فلان طریقه ملاقی اولور یول فلان یوله قاوشور Et qu'une rivière tombe dans une autre, pour dire, qu'elle s'y décharge بو نهر فلان نهره ملاقی اولور – دوکیلور – قاوشور – منصب اولور

Tomber. Cesser, discontinuer *A.* کسب السکونة *P.* آرمیدن *T.* سکونت بولمق – یواشلنمق – اینمک || Le vent est tombé روزکار سکونت بولدی – ایندی – Et figur., que la conversation tombe محاوره کسب سکونت ورخاوت ایتمکده در – مذاکره‌یه طورغونلق کلمکده در qu'on a laissé tomber la conversation مذاکره‌یه طورغونلق کتوردیلر

On dit dans le même sens, que le jour tombe *A.* میول – میول الشمس *P.* خورشید رو تاب غروب گشتن *T.* کون بانمغه چالنمق

Tomber. Déchoir de crédit, de réputation *A.* سقوط من الاعتبار *P.* کم اعتبار شدن – از اعتبار افتادن *T.* اعتباردن دوشمک || Ce livre a eu quelque succès d'abord, mais il est tombé بو کتاب اوّل امرده کسب شهرت ایتمش ایسه ده صکره اعتباردن ساقط اولمشدر Cet homme n'a pas été long temps en crédit, il est bientôt tombé فلانک نفوذ وشهرتی طول مدّت متمادی اولمیوب از وقتده اعتباردن ساقط اولمشدر

On dit d'un homme affaibli de corps et d'esprit, que c'est un homme qui est tombé *A.* مهبوط *P.* زبون *T.* زبونلنمش

Tombé. *A.* مسقوط – ساقط *P.* افتاده *T.* دوشمش

TOMBEREAU. Sorte de charrette servant à porter de la boue, des ordures, etc. *A.* عجلة القمام *P.* گردونهٔ خس وخاشاک *T.* سپورندی چوپلق عربه‌سی || Tombereau plein d'ordures ایلد مملو بر قطعه چوپلق عربه‌سی Les tombereaux des boueurs de Paris پارسده چامورجیلرک چوپلق عربه‌لری

TOME. Volume qui fait partie d'un ouvrage *A.* جلد pl. جلود || Gros tome جلد کبیر – جلد عظیم الحجم Une histoire en

deux volumes ایکی جلددن عبارت بر تاریخ — On dit d'un homme, qu'il fait le second tome d'un autre, pour dire, qu'il lui ressemble فلان کشی فلانک جلد ثانیسیدر

TON. Pronom possessif de la seconde personne *A.* ک *P.* تو *T.* سنک || Ton ami *A.* صحبتک *P.* دوست تو *T.* سنک دوستک — Au pluriel, il fait Tes | Tes amis *A.* احبابک *P.* دوستان تو *T.* سنک دوستلرک

TON. Certain degré d'élévation ou d'abaissement de la voix *A.* مرتبة الاصوات *P.* پردهٔ صدا — پردهٔ آواز *T.* سسک کرتدسی || Un ton aigre, doux پردهٔ تیز یا پردهٔ شیرین صدا — صوت منخفض bas پردهٔ بلند — صونک مرتبهٔ رفیعدسی haut Il a haussé, baissé سسک آچیق پردهسی — پردهٔ صدای پست le ton سسک پردهسنی — مرتبهٔ صوتی ترفیع یا اخفاض ایلدی پردهٔ صدای خطیب Ton déclamateur یوکسلتدی یا ایندردی Parler d'un ton de maître حاکم صوتی پردهسنده سوق کلام d'un ton impérieux, hautain, fier پردهٔ تحکمده وپردهٔ ایتمک صدای سر بلندی — مکابره وتعظمده سوق کلام ایتمک Ton moqueur, plaintif صدای استهزا نما وغرور ایلد سویلمک وصدای حزین

On dit, Parler à quelqu'un d'un bon ton, pour dire, lui parler d'une manière propre à lui en imposer بر کمسندیه صورت قطعی ایلد لاقردی سویلمک

On dit, Être, ou Se mettre au ton de quelqu'un, pour dire, avoir de la conformité dans les idées, dans les goûts, etc. *A.* توافق فی مزاج فلان *P.* همرنگ فلان کس شدن *T.* فلانک مزاجنه اویغون کلمک || Je n'ai jamais pu me mettre à son ton بر وجهله فلانک مزاجنه اویغون کلهمدم

On dit figur., Le prendre sur un certain ton, pour dire, prendre de certaines manières, avoir une certaine conduite *A.* اتخاذ الطور — اتخاذ المعاملة *P.* فلان طور داشتن *T.* فلان طوری طوتمق — فلان اصولی طوتمق || Si vous le prenez avec moi sur un ton de fierté, vous ne reussirez pas بنمله مغرورانه طور طوتهجق اولور ایسهک تحصیل مرام ایدهمیهجکسک — بنمله مغرورانه معامله ایدهجک اولور ایسهک Sur quel ton le prenez-vous? نه کوند اصول — حقمده نه کوند طور طوتارسک

Et prendre des tons, pour dire, affecter une sorte de supériorité *A.* اتخاذ الطور التحکم *P.* طور زبردستی گرفتن *T.* اولواق طوریڭی طوتمق

Et changer de ton, pour dire, changer de conduite, de manières *A.* تبدیل الطور *P.* طور دیگر گرفتن — تبدیل رفتار *T.* اصول دکشدرمک — کردن || Il traitait tout le monde avec hauteur, mais on lui a bien fait changer de ton مقدما خلقه متکبرانه معامله ایدر ایدی انجق کیدهرک کندویه تبدیل اصول ایتدردیلر

Ton, dans ce même sens, se joint à divers adjectifs. Ainsi l'on dit: Ton amical طور دوستانه décidé, trenchant, badin طور حازم وقاطع وهزل آمیز Être toujours sur un ton doucereux avec les femmes نسا طائفهسیله دائما طور شیرین ایله معامله ایتمک

On appelle Le bon ton, le caractère du langage et des manières du monde poli *A.* طور الظرفاء — Et le contraire s'appelle Mauvais ton *A.* طور الجهلاء — On dit aussi, Le ton noble طور ظرافت ونجابت familier طور بی تکلفانه oratoire طور خطابت pathétique طور مهیج الرقة

Ton, se prend aussi, pour un des modes sur lesquels on chante *A.* لحن pl. الحان *P.* نوا *T.* ازکی || Un tel psaume se chante sur le troisieme ton مزامیر داوددن فلان فصلی لحن ثالثده تغنی ایدرلر Les huit tons de l'Église صلاته مخصوص اولان الحان ثمانیه

On dit, Donner le ton, pour dire, marquer en chantant, ou en touchant un instrument, le ton sur lequel une chose doit être chantée ou jouée *A.* ارائة المراتب الالحان *P.* نوارا نمودن *T.* ازکی‌یی کوسترمک

Ton, se dit aussi du degré d'élévation du son des instrumens *A.* طرق *P.* پرده *T.* پرده || Son luth était monté sur un tel ton لاغوتدسی فلان پردهده قورلمش ایدی

Il se dit aussi, du mode sur lequel une pièce de musique est composée *A.* نغمة pl. نغمات *P.* آغازه *T.* نغمه — هوا || Jouer plusieurs pièces sur un même ton نغمهٔ واحدهده متعدد فصللر چالمق

Demi-Ton ou Semi-ton. T. de Musique. La moitié d'un ton *A.* نصف النغمة *P.* نیم نغمه *T.* یاری نغمه

Ton de couleur, se dit du degré de force, de vigueur, d'intensité du coloris *A.* شدة اللون *P.* تیزی رنگ *T.* رنکک کسکینلکی || Quelle différence dans le ton de couleur entre l'original et la copie! فلان تصویرک شدت الوان بابنده اصل

نسخه‌سیله صورتی بیننده نقدر فرق وار در

Il se dit aussi de l'harmonie, ou de l'accord général des couleurs d'un tableau *A.* توافق الالوان *P.* همبرابری رنگها *T.* رنگلرك اویغونلغی

TONDEUR. Qui tond *A.* جزّاز ـ قصّاص *P.* پشم ـ پشم چین *T.* یوك قرقیجی || Prendre des tondeurs à la journée pour tondre des troupeaux بر جزّ اغنام ایچون بالمیاومه جزّازلر استیجار قیونلرك یوكنی قرقمق ایچون كونده‌لكلو قرقیجیلر ـ ایتمك جوقه قرقیجیسی ـ جوقه قصّاصی Tondeur de draps طوتمق

TONDRE. Couper la laine ou le poil aux bêtes *A.* جزّ ـ اجتزاز ـ *P.* پشم بریدن ـ پشم چیدن *T.* یوك قرقمق || Tondre les brebis جلم قیون یوكی قرقمق ـ جزّ اغنام ایتمك

TONDRE les draps, les feutres, etc. c'est en couper les poils, pour les rendre plus unis *A.* قصّ *P.* دوكارد زدن *T.* مقصلمق

TONDRE une palissade, c'est la rendre unie en coupant les feuilles et les branches *A.* تسویة السطر الاشجار بالقصّ *P.* رستهٔ درختانرا بخشاو هموار كردن *T.* اغاج صره‌سنی قرقوب دوزلتمك || Vous ferez épaissir cette palissade en la tondant صره‌لنمش اشجاری قرقوب دوزلتمكله زیاده صیقی صیقلیده‌جقسك ـ ایده‌جكسك

TONDRE, se dit aussi des personnes, et signifie, couper les cheveux de près avec les ciseaux *A.* حفّ ـ طمّ *P.* مو بریدن *T.* صاچی قرقمق || Il est nouvellement tondu صاچی هنوز قرقلمشدر

TONDU. *A.* مقصوص ـ مجزوز *P.* بریده *T.* قرقلمش *A.* محفوف *P.* مو بریده *T.* صاچی قرقلمش ـ Il se prend aussi pour Rasé *A.* محلوق *P.* مو تراشیده *T.* تراش اولمش || Il est tondu de frais یكی تراش اولمشدر

TONIQUE. Remède qui fortifie les fibres *A.* مقوّی pl. مقوّیات *P.* توان آور *T.* قوتلندریجی || On a ordonné à ce malade l'usage des toniques بو خسته‌یه مقوّیات استعمالی تنبیه اولندی

TONLIEU. Droit seigneurial qui se paye pour les places où l'on étale dans un marché *T.* بازار قوریلان محلّ ایچون ویریلان بر حقّی

TONNANT. Qui tonne *A.* راعد ـ رجّاس *P.* توفنده *T.* كورلده‌یجی

On dit figur. Une voix tonnante *A.* صوت مجلجل ـ صوت طنّان *P.* صدای ولوله‌دار ـ صدای ولوله‌ناك *T.* كورلده‌یجی سس

TONNE. Grand vaisseau de bois en forme de muid *A.* كندوج *P.* كندوی بزرك *p. vul.* چلك *T.* ایری فوچی || Tonne reliée de fer دمور چنبرلو ایری فوچی Une tonne de bois de sapin قطران آغاجندن بر قطعه ایری فوچی

TONNEAU. Grand vaisseau de bois, fait pour mettre des liquides, ou pour enfermer des marchandises. V. Tonne || Tonneau de vin شراب فوچیسی vide بوش فوچی

TONNELER. Prendre du gibier à la tonnelle *A.* صید بالشباك *P.* بنسبیل شكار كردن *T.* آو ایله آولمق „ Tonneler des perdrix آو ایله ككلك آولمق

Figur. Faire tomber dans un piége *T.* گرفتار دام حیله ایتمك || Les parens de la fille ont si bien tonnelé le jeune homme, qu'ils la lui ont fait épouser قزك والدینی بو نو جوانی شو وجهله گرفتار دام حیله ایتمشلر كه موسومه‌یی كندویه تزویج ایتدردیلر

TONNELEUR. Chasseur qui prend du gibier à la tonnelle *A.* صیّاد بالشباك *P.* بنسبیل شكرنده *T.* آو ایله آولیان

TONNELIER. Artisan qui fait des tonneaux *A.* صانع الكندوج *P.* چلكگر *T.* فوچیجی

TONNELLE. Sorte de berceau de treillage couvert de verdure *A.* عریش *P.* جفته *T.* چارطاق ـ قمریّه اوستی اورتیلو

TONNELLE. Espèce de filet à prendre des perdrix. V. Filet.

TONNELLERIE. Profession de tonnelier *A.* صنعة الاعمال الكندوج *P.* پیشهٔ چلكگر *T.* فوچیجیلك ـ Il se dit aussi du lieu où l'on fabrique des tonneaux *A.* دار التصنیع الكندوج *P.* كارگاه چلكگر *T.* فوچی كارخانه‌سی

TONNER. Faire un grand bruit. Il se dit du tonnerre *A.* رعد ـ ارتجاس *P.* توفیدن ـ غرنبیدن ـ تندیدن ـ اهتزام السحاب *T.* كوك كورلمك || Il n'a fait qu'éclairer et tonner toute la nuit كیجه تا بسحر شمشك چاقوب كوك كورلر ایدی Il tonne souvent en ce pays-là اول مملكتده اكثریا اهتزام سحاب واقع اولور ـ Figur. „ L'artillerie commençait à tonner طوب كورلمكه ـ وكلّه رعد انداز اولمغه باشلامشیدی ـ On dit d'un prédicateur qui parle avec beaucoup de force et de véhémence, qu'il tonne en chaire فلان واعظ بالای منبردن رعد انداز هیبت اولور

TONNERRE. Bruit éclatant causé par l'explosion des nuées électriques *A.* رعد pl. رعود ـ هزیم *P.* تندور *T.* كوك كورلدیسی

— On dit figur. d'une voix éclatante, que c'est une voix de tonnerre *A.* صوت راعدة *P.* صداى توفنده *T.* كورلديلوسس — كورلده‌يجى سس

Il se prend aussi pour La foudre *A.* صاعقة pl. صواعق *P.* آذرخش — تير — بير *T.* بلدرم || Le tonnerre tombe d'ordinaire sur les lieux les plus élevés صاعقه عادتا يكك مرتفع يرلره نزول ايدر Le tonnerre est tombé sur cette tour صاعقه اوزرينه دوشدى — On dit figur. d'une aventure fâcheuse qui a abattu un homme tout d'un coup, que ç'a été un coup de tonnerre pour lui كندويه بر صاعقهٔ هائله اصابت ايتمش كبى بر كيفيت دهشتفرما ايدى بو حادثه فلان — حقنده كوكدن اينمش بر صاعقه كبى ايدى

TONNERRE, se dit aussi de l'endroit d'une arme à feu où se met la charge *T.* خزينه

TONSURE. Marque que donne l'évêque à celui qui entre dans la cléricature, en lui coupant quelques cheveux *A.* قصار الشعر *P.* سر مو بريدن *T.* صاچ قرقمه

TONSURER. Donner la tonsure *A.* قصر الشعر — قص الشعر *P.* سر مو بريدن *T.* صاچ قرقمق

TONSURÉ. *A.* مقصوص الشعر — مقصور الشعر *P.* سر مو بريده *T.* صاچى قرقلمش

TONTE. L'action de tondre les bêtes *A.* جزّة *P.* بريدن پشم *T.* يوك قرقمه || Faire la tonte يوك قرقمق

Il se dit aussi de la laine qu'on tire de la tonte *A.* جزازة — جلامة *P.* پشم بريده *T.* قرقنتى — قرقلمش يوك || La tonte de son troupeau lui a rapporté beaucoup جزازهٔ اغنامدن كليتلو محصول آلمشدر

Et du temps où l'on a coutume de tondre les troupeaux *A.* موسم الجزاز *P.* هنگام پشم برى *T.* قيون يوكى قرقلدجق موسم || Pendant la tonte موسم جزاز اغنامده

TONTURE. Il se dit du poil que l'on tond sur les draps *A.* قراضة الصوف *P.* پشمريزهٔ چوخا *T.* چوقه يوكى قرقنتيسى الجوخ

Il se dit aussi des branches et des feuilles que l'on coupe aux palissades *A.* شذب pl. اشذاب *P.* كردو *T.* بودانتى

TOPAZE, ou CHRYSOLITHE ORIENTALE. Pierre précieuse de couleur jaune *A.* زبرجد هندى *T.* طوپاچ

TOPHACÉ. Du latin Tophus. T. de Méd. On appelle Concrétions tophacées, les dépôts de substance dure, comme osseuse, qui se forment de phosphate de chaux dans l'intérieur des organes, ou d'urate de soude aux environs des articulations *A.* ذو دبيلة كلسيّة

TOPINAMBOUR. Plante *T.* ير الماسى

TOPIQUE. Il se dit des remèdes qu'on applique sur les parties malades du corps *T.* آغرى اوزرينه ياپشدريلان علاج || Les emplâtres qu'on donne pour le mal de dents, sont des remèdes topiques ديش آغريسيچون استعمال ايتدكلرى ياقيلر آغرى اوزرينه ياپشدريلان اودويه‌لردر

TOPOGRAPHIE Description en détail d'un lieu, d'un canton particulier *A.* رسم الامكنة المنفردة — وصف الامكنة المنفردة || Il sait bien la topographie des environs de Paris پارسده حوالئ كاين امكنه ومواقع منفرده‌نك احوالنه كركى كبى واقفدر

TOPOGRAPHIQUE. Qui appartient à la topographie *A.* مختص برمكان منفردك || Carte topographique برسم الامكنة المنفردة رسمنى محتوى خريطهٔ مخصوصه

TOQUE. Sorte de chapeau *A.* كوارة *P.* طاقيه *T.* تقيه || Toque de velours قطيفه‌دن تقيه

TOQUET. Sorte de bonnet que portent les enfans *A.* قنبعة *P.* اسكوفه *T.* عرقچين

TORCHE. Flambeau fait de quelque matière gommeuse et inflammable *A.* مشعلة pl. مشاعل *T.* مشاله || Allumer des torches مشعله‌لرى ياقمق — ايقاد مشاعل — اشعال مشاعل ايتمك Torches funéraires جنازه الاينه كوتوريلان مشعله‌لر

TORCHER. Essuyer, frotter pour ôter l'ordure *A.* مسح *P.* ساييدن *T.* سلمك || Les nourrices torchent leurs enfans سود آنالر بسلدكلرى چوجقلرى سلرلر

TORCHE-NEZ. Corde que l'on met à la lèvre antérieure du cheval, et que l'on serrre ensuite avec un morceau de bois *A.* حناك *P.* لويش — لويشه *T.* يواشه || Mettez le torche-nez à ce cheval, il sera tranquille بو آتك بورننه يواشه‌يى طاقيويردر حال ذلول ومنقاد اولدجقدر

TORCHÈRE. Espèce de guéridon, sur lequel on met un flambeau, des bougies *A.* قاعدة الشموع *P.* پايگاه موم *T.* موم‌پا || Torchère d'argent سيمدن پرداخته قاعدة الشموع || اوتراغى يالدزلو آغاجدن مصنوع قاعدة الشموع de bois doré

TORCHIS. Mortier de terre grasse mêlée avec de la paille, pour faire des murs *A.* سياع *P.* كهگل *T.* صمانلو بالچق || En ce pays-là il n'y a point de pierres; toutes les maisons des paysans

sont de torchis اول مملکتده احجارک کلی فقدانی تقریبیله منازل اهل قرانکک جملەسی صمالو بالچقدن یاپلمشدر

TORCHON. Espèce de serviette de grosse toile, dont on se sert pour torcher, pour essuyer la vaisselle, les meubles, etc. *A.* جعالة *P.* دیگمال ـ چاپوب *T.* بچاوره

TORDRE. Tourner de biais en serrant *A.* لیّ ـ تفتیل ـ فتل *P.* تافتن *T.* بورمق ـ بوکمک || Tordre des cordes مسد ـ ایپ بوکمک ـ مسد حبل

Tordre la bouche, signifie, tourner la bouche de travers *A.* الواء بالفم *P.* دهانرا بازگون کردن *T.* آغزی بوکریلمک

On dit figur. Tordre une loi, un passage, etc. pour dire, les détourner de leur sens naturel, pour leur en donner un différent *A.* بمعناى دیگر تافتن *P.* تأویل المعنا ـ الواء بمعناه الآخر *T.* آخر معنایه چویرمک ـ Et tordre le sens d'un auteur مؤلفک مرادی اولان معنایی تأویل ایتمک

Tordu. *A.* مفتول ـ ممسود *P.* تافته *T.* بورلمش ـ بوکلمش *A.* ملتوی *P.* بازگون گشته *T.* بوکریلمش

TORON. Assemblage de plusieurs fils de caret tournés ensemble, qui font partie d'une corde, d'un câble *A.* قوّة pl. قوی *P.* تبی *T.* اورغان قانی ریسمان

TORPEUR. Engourdissement profond, cessation de sentiment ou dans la totalité du corps, ou dans un membre *A.* خدر *P.* کرخ ـ کرخت *T.* اویوشقلق || Ce malade est tombé dans la torpeur بو مریض گرفتار خدر اولمشدر

Il se dit au figuré, d'un état de l'âme qui cause son inaction *A.* جمود القلب || Il n'y a pas moyen de tirer cet homme de sa torpeur فلانی مبتلا اولدیغی جمود قلبدن تخلیص ایلمنک حال چارەسی یوقدر Tous les esprits étaient dans la torpeur جمود اذهان کافهٔ ناسه مستولی اولمشیدی

TORPILLE. Poisson qui a la propriété de donner une commotion, d'où resulte l'engourdissement de la main de celui qui le touche *A.* رعّاد

TORRÉFACTION. Opération par laquelle on applique une chaleur violente à une substance, à un corps *A.* قلو *P.* تفریدگی *T.* قاورلمه

TORRÉFIER. Griller, appliquer une chaleur violente à un corps *A.* قلا ـ تقلیة *P.* تفریدن *T.* قاورمق

Torréfié. *A.* مقلا *P.* تفریده *T.* قاورلمش

TORRENT. Courant d'eau rapide *A.* سیل pl. سیول ـ مسیل pl. مسایل *P.* سیلاب *T.* سیل ـ هرهور ـ هور هور || Torrent rapide, impétueux سیل ـ سیل جلاح ـ سیل شدید الجریان سیلاب تند وتیز ـ جراف || Il vint un torrent qui ravagea tout le pays بر سیل مملکتی سر تا پا خراب وویران ایتمش Passer un torrent سیل صویندن کچمک شدید ظهور ایتمشدر Ce n'est pas une rivière, ce n'est qu'un torrent بر نهر دکل مسیل عظیمدر Ces ravins ont été creusés par des torrens اشبو یارلر ـ جروف جریان ایدن سیولدن پیدا اولمشدر ـ کافتهٔ میاه سیولدر ـ Figur. || Un torrent de paroles سیل اقوال وکلمات d'injures سیل شتوم Verser un torrent de larmes اسالهٔ سیل دموع ایتمک Il est difficile de résister au torrent des passions سیل تند شتاب امراض نفسانیّەیه مقاومت امر مشکلدر C'est un torrent qui entraîne tout هر شیئی تجریف ایدر بر سیلاب تند وتیز در

TORRIDE. Brûlant. Il ne se dit qu'en cette phrase, Zone torride *A.* منطقة محترقة ـ منطقة حارّة

TORS. Qui est tordu. V. Tordu.

TORT. Ce qui est contre la justice, contre la raison *A.* لا حق *P.* نا حق *T.* حق اولمیان || Lequel est-ce des deux qui a tort? ایکیسندن قنغیسنک دعواسی باطلدر ـ دعواء باطل Ils ont tort tous deux ایکیسنک دخی دعواسی نا حقدر Tout le monde lui donne tort کافهٔ ناس فلانک دعواسی باطل ایدوکنده متفق الکلامدر Vous avez tort de parler comme vous faites بو صورت ایله سویلمکه حقک یوقدر

On dit, Mettre quelqu'un dans son tort, pour dire, avoir pour lui des procédés qui mettent son tort dans tout son jour *A.* اتهام کسی در حال زشتکاری انداختن *P.* القاء فی القباحة ـ قباحته ـ تهمتلو قلمق *T.* بر کسی تهمت انداختن ـ دوشورمک || Faites-lui encore cette offre-là pour le mettre dans son tort فلانی قباحته دوشورمک ایچون بونی دخی تبلیغ تهمتلو ایتمک ایچون ـ ایله Parlez-lui honnêtement pour le mettre encore plus dans son tort فلانی بر قات دخی تهمتلو قلمق ایچون کندویه ادیبانه لاقردی سویله

Tort. Lésion, dommage *A.* ضرر ـ مضرّة *P.* زیان ـ آسیب *T.* غدر || Réparer le tort qu'on a fait بر کمسنه ایقاع ایتمش اولدیغی مضرتنی تضمین ایتمک Il ne faut pas faire tort à son prochain بر کمسنه کندو قریبنه ضرر ایتمک روا دکلدر

La grêle a fait bien du tort en ce pays-ci يغان طلو بو مملكتده ضرر جسيمي موْدّى اولمشدر Quel tort cela vous fait-il? بو شيدن بو شى نه ضرر ايدر ـ شيمك سكا ضررى نه Réparateur, redresseur des torts مصلح سكا نه كونه غدر اولور مضار وخسارات

À tort. Sans raison, injustement *A.* غدراً ـ بغير حق *P.* نا حق *T.* حق يره || On l'accuse à tort et sans cause فلانه بغير حق وبلا موجب عزو تهمت ايدرلر C'est à tort que vous lui imputez cela شو ماده يى بغير حق فلانه عزو ايدرسك

À tort et à travers. Sans considération, sans discernement *A.* لا عن بصيرة ومن غير مناسبة *P.* نينديشانه ونا سازكارانه *T.* مناسبتلو مناسبتسز || Il frappe à tort et à travers لا عن بصيرة ومن غير مناسبة حوالهٔ ضربه ايدر Parler à tort et à travers مناسبتلو مناسبتسز لاقردى سويلمك

TORTELLE. Plante. V. Érysime.

TORTICOLIS. Mal qui fait qu'on ne peut tourner le cou sans douleur *A.* اجل pl. آجال *P.* رنج گردن *T.* بيون آغريسى

Il signifie aussi, qui porte le cou de travers, le cou penché d'un côté *A.* منحنى العنق *P.* كج گردن *T.* بيونى اكرى

TORTILLAGE. Façon de s'exprimer confuse et embarrassée *A.* تغمغمة *P.* پيچ اندر پيچ ـ گفتار پيچ *T.* دنغنغياق || Que veut-il dire avec ce tortillage? بو تغمغمه ايله نه ديمك استر

TORTILLEMENT. Action de tortiller. V. ce mot.

TORTILLER. Tordre à plusieurs tours *A.* ضفر ـ لىّ ـ لفّ *P.* تنيدن ـ فتل *T.* بوكمك ـ اورمك || Tortiller une corde صاچ ـ ضفر حبل des cheveux ضفر شعر ايپ اورمك du papier لفّ قرطاس ـ كاغدى بوكمك اورمك

Figur. Chercher des détours, des subterfuges *A.* تحايصة *P.* گريوه جوى ـ گريز شدن ـ كناره گير گريز وفرار شدن *T.* فجاوق يوللرى ارامق ـ برى اوله قويوروق صالوب قاجمق Cet homme ne fait que tortiller dans les affaires فلان كمسنه وقوعيافته دائما فجامق ـ اولان اموره دائما گريوه جوى گريز وفرار در يوللرى ارامقدن حالى دكلدر

TORTILLÈRE, se dit des petites allées qui serpentent, et qui font plusieurs tours et détours *A.* طريق ملتوى ـ طريق متحوّى *P.* راه مارپيچ گردنده ـ طريق معقّم *T.* بيلان قاوبلى يول

TORTIONNAIRE. T. de Pratique. Inique et violent *A.* فضولى ـ غدرلو *T.* ستمكار *P.* جبرى || Un emprisonnement injurieux et tortitionnaire حبس فضولى ناقض الحرمة Une exécution, une saisie, etc. injuste et tortitionnaire فضولى ونا حق اولان ترتيب جزا ياخود اخذ وضبط

TORTIS. Assemblage de plusieurs fils de chanvre, de laine, de soie, etc. tordus ensemble *A.* مريرة pl. مراير *P.* رشتهٔ تنيده *T.* قنقال

TORTU. Qui est de travers *A.* اعوج ـ معوّج *P.* كج ـ كژ ـ خم گشته *T.* اكرى ـ بوكرى || Cet homme est tout tortu, bossu بو آدم بسبتون اعوج واحدبدر Un arbre tortu معوّج بر آغاج Cette pièce de bois est tortue بو آغاج پارهسى اكريدر Un chemin tortu طريق معوّج ـ طريق منحرف ـ كج رهگذر ـ اكرى ـ بوكرى يول ـ Figur. || Avoir l'esprit tortu كج عقل اولمق Faire des raisonnemens tortus كج راى اولمق ـ كج رايلر بسط وايراد ايتمك

TORTUE. Animal amphibie *A.* سلحفاة ـ ظهرة pl. سلاحف ـ *P.* كشف ـ لاكپشت ـ سنگ پشت انقدان *T.* قپلوبغه || Bouillon de tortue مرق سلحفات ـ قپلوبغه اتى صويى Tortue de mer *A.* اطوم *T.* دكز قپلوبغهسى ـ On dit figur. À pas de tortue, pour dire, lentement ايله وارى رفتار كشف ـ Il marche à pas de tortue رفتار كشف ‹‹ قپلوبغه يوروريشى كبى وارى ايله مشى ايدر

TORTUER. Rendre tortu *A.* تحنية ـ تعويج ـ اعقاف *P.* كج خم كردن ـ ساختن *T.* اكريلتمك || Tortuer une aiguille ايكنديى اكريلتمك ـ تحنيهٔ ابره ايتمك

Se tortuer. *A.* انحنا ـ اعوجاج ـ تعقّف *P.* كج شدن ـ خم گشتن *T.* بوكريلنمك ـ اكريلنمك || Cet arbre commence à se tortuer بو آغاج بوكريلنمكه ـ بو شجر مايل اعوجاجدر يوز طوتدى

Tortué. *A.* منحنى ـ معوّج ـ معقّف *P.* كج ـ خمگشته *T.* بوكريلنمش ـ اكريلنمش

TORTUEUSEMENT. D'une manière tortueuse *A.* معوّجاً ـ متحوّياً *P.* پيچاپيچ *T.* طولاشق بوروشق

TORTUEUX. Qui fait plusieurs tours et détours. Il ne se dit que des rivières, des chemins et des serpens *A.* كثير المحناة ـ متحوّى *P.* پيچ اندر پيچ *T.* بورشاجلو ـ اكرى بوكريسى || Le cours tortueux d'un fleuve نهرك مجراى كثير المحناة ـ جوتق Un chemin tortueux طريق متحوّى ـ كثير المحناة المحنانى

حیدنک بورغاجی چوق بر یول مطاوی متحویه‌سی Les replis tortueux d'un serpent

TORTUOSITÉ. État de ce qui est tortueux *A.* حویت - جنو *P.* پیچاپیچی *T.* بورغاجلق - بوکریلک

TORTURE. Tourment qu'on fait souffrir *A.* عقوبة - اذا pl. عقوبات *P.* رنجش *T.* اذیت || Les tyrans ont inventé d'horribles tortures جبابره نیچه نیچه عقوبات دهشتفرما ایجاد ایتمشلر در

Il se dit aussi des tourmens qu'on fait souffrir par ordre de Justice *A.* نکال - نهک *P.* کیستار - شکنج *T.* اذیت - اشکنجه || Mettre à la torture اشکنجه‌یه قویمق Souffrir la torture اشکنجه چکمک

TORTURER. Faire éprouver la torture. Il ne se dit qu'au figuré, et dans ces phrases, Torturer le sens d'un mot, d'un texte بر لفظه یا متن عباره‌یه جبر ایله معنا ویرمک - زوراکی معنا ویرمک

TORTURÉ. Qui a subit un violent supplice *A.* منکل - منهوک *P.* شکنجیده - شکنج دیده *T.* اذیت اولمش - اشکنجه اولمش

TOSTE ou TOAST. Proposition de boire à la santé de quelqu'un *A.* شرب نخب *P.* دوستگانی *T.* طلو || Porter un toste طلو ایچمک - نوش ساغر دوستگانی ایتمک - ایتمک

TOSTER. Boire à la santé de quelqu'un *A.* شرب النخب *P.* نوش دوستگانی کردن - دوستگانی خوردن *T.* فلانک عشقنه اوغورینه طلو ایچمک - طلو ایچمک

TÔT. Vite, promptement *A.* على العجلة - عجالةً - سريعاً *P.* تیز *T.* چابک - زود

TÔT OU TARD. *A.* معجلاً او - قريباً وبعيداً - عاجلاً واجلاً اول وآخر - آز چوق وقت ایچنده *T.* زود یا دیرتر *P.* موجّلاً || Il faut mourir tôt ou tard موتک قریباً وبعیداً وقوعی مقرر در Tôt ou tard les méchans sont punis اهل شر قریباً وبعیداً مظهر عقوبت اولدجقلری محققدر

SITÔT QUE, AUSSITÔT QUE, signifie, dès que *A.* في الحال - کبی - عقیبنده *T.* در همین دمکه - هماندمکه *P.* لدی || Sitôt qu'il en a reçu la nouvelle خبری کندویه لدی الوصول - همان خبرینی آلدیغی کبی Aussitôt qu'il le vit paraître, il alla au-devant de lui فلان کشی ظهور ایلدیکنی - کوردیکی عقیبنده استقبالنه چیقدی فلانی لدی المشاهده في الحال استقبالنه واردی

AUSSI-TÔT, s'écrit séparément, lorsqu'il y a comparaison *A.* في وقته *P.* بهنگام *T.* وقتنده || La nouvelle n'est pas arrivée aussi-tôt qu'il l'aurait fallu فلان خبر وقتنده واصل اولمدی Il n'est pas venu aussi-tôt qu'il l'avait promis تعهد ایلدیکی وقتده کلمامشدر

TOTAL. Complet, entier *A.* کلی - تام - کامل *P.* تمام *T.* بتون || Sa ruine totale کلی خرابیت حالی La somme totale مبلغ تام Le nombre total عدد تام - عدد کامل Renversement total انتکاس حال کلی abandonnement ترک کلی

TOTAL. Le tout, l'ensemble de plusieurs choses qui composent un tout *A.* مجموع - جملة *P.* همه *T.* طوب - هپسی || Prenez le total طوپنی آل - مجموعنی - جملسنی اخذ ایله Je vous en abandonne le total مجموعنی سکا ترک ایدرم Le total de la succession طوپی - میراثک مجموعی Le total de la somme est monté à... مبلغک جملسی بو مقداره بالغ اولمشدر Il a reçu cette somme en total بو مبلغی جملةً اخذ ایتمشدر La somme des totaux جمله یکونلرک مبلغی

On dit, Au total, En total, pour dire, tout compensé *A.* نظراً الى هيئة المجموعة *T.* طوپنه بافلسه || Au total c'est une bonne affaire طوپنه بافلسه بر امر مستحسندر En total c'est un bon ouvrage هیئت مجموعه‌سنه نظر اولنسه بر تألیف لطیفدر

SOMME TOTALE, se dit adverbialement pour En comptant tout *A.* جمعاً یکون || Cela coûte somme totale vingt-six francs بو شیٔ جمعاً یکون یکرمی التی غروشه اولدی

TOTALEMENT. Entièrement, tout-à-fait *A.* بالكلية - كلياً - جملةً *P.* بالتمام - با همگی *T.* بتمامی - بسبتون - بتونجه - كلياً مضمحل وخرابدر || Il est totalement ruiné هپ هپ Il est totalement dévoué à cet homme-là نفسنی جملةً فلانه بسبتون فلانه - وقف ایلدی

TOTALITÉ. Le total *A.* مجموع - کلیت - کل *P.* همگی *T.* طوپی - میراثک مجموعی || La totalité de la succession طوپ Il en a pris tant sur la totalité بو شیئک کلندن شو مقدار طوپندن شو مقدار چیقاروب آلدی - افراز ایلدی

TOTON. Espèce de dé, qu'on fait tourner, et qui est marqué de différentes lettres sur ses quatre faces *A.* لعب الكعب *T.* زار اویونی || Jouer au toton زار اوینامق

TOUAGE. T. de Mar. Action de touer *A.* قيادة السفينة - قيادة المركب *P.* کشتی کشی برسن - زورق کشی برسن

T. کمی‌یی یدک ایله چکمه

TOUAILLE. Linge qu'on pend auprès d'un lieu où l'on se lave les mains, et qui sert à les essuyer *A.* مندیل pl. منادیل *P.* دستمال *T.* ال مقرمدسی ـ ال سیلجکی

TOUCHANT. Qui touche le coeur, qui émeut les passions *A.* مهیّج الرقة ـ مؤثّر فی القلب *P.* رقت انگیز ـ دلدوز *T.* یورکی صزلدیجی ـ یورکه تأثیر ایدیجی || Un discours touchant خیلی موثّر بر مقالهٔ رقت انگیز Un sermon bien touchant قلوبه موثّر بر موعظه Cela est fort touchant بغایت مهیّج قلب اولدجق بر شیدر Il nous dit des choses si touchantes, que... اقوال وکلماتی شول رتبده مهیّج رقتدر که Une beauté touchante دخیلهٔ قلبه تأثیر ایدر حسن وجمال

En Géométrie, on appelle Point touchant, ou Point de contact, le point où une courbe est touchée par une ligne droite, ou le point dans lequel deux lignes courbes se touchent *A.* نقطة الالتقا ـ نقطة التماس

TOUCHANT, prépos. Concernant, sur le sujet de *A.* دائر *P.* بر ـ برای *T.* اوزرینه ـ طولاییی || Il m'a entretenu touchant vos affaires سنکت امور وخصوصاتکده دائر بنمله سویلشدی ـ سنکت امورکدن طولاییی

TOUCHE. Épreuve qu'on fait de l'or ou de l'argent par le moyen de la pierre de touche *A.* امتحان علی المحک *P.* آزمایش *T.* بر سنکت محک مهنکت طاشی اوزرنده صنامه On connut à la touche que cette pièce-là était fausse بو سکه سنکت محک اوزرنده لدی الامتحان قلب اولدیغی معلوم اولمشدر

PIERRE DE TOUCHE. La pierre dont on se sert pour éprouver l'or ou l'argent *A.* حجر المحک ـ محک *P.* سنکت محک *T.* مهنکت طاشی || On a reconnu sur la pierre de touche que cette pièce d'or était fausse بو آلتون زیوفدن بر سکه اولدیغی محک طاشنده ظاهر اولمشدر ـ Figur. || L'adversité est la pierre de touche de l'amitié حال ادبار ونکبت محک خلوص ومحبتدر

TOUCHER. Exercer l'action du toucher *A.* لمس ـ تماس ـ مس *P.* پشلیدن ـ بسودن ـ بپساویدن ـ بپسودن ـ برماسیدن *T.* ال ایله دکدرمک ـ ال ایله یوقلمق ـ طوقنمق || Toucher aux vases sacrés اوانی مبارکه‌یی لمس ایتمک ـ اوانی مبارکه‌یه طوقنمق Ne touchez pas cela بوکا مس ایلمه ـ بوکا امالهٔ نظر Regardez cela, mais n'y touchez pas طوقنمه Il se dit aussi du contact qui se fait par ـ ایله التحاق طوقنمه le moyen des autres parties du corps || Toucher du pied, du bras آیاق ایله یا قول ایله طوقنمق ـ On dit figur. Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ایله طونلمش وکوز ایله کورلمش کبی آشکاره‌جه اثبات ایتمک

On dit, Toucher dans la main, pour dire, mettre sa main dans celle d'un autre, en signe d'amitié ou de conclusion de marché, etc. *A.* تصافح ـ مصافحه *P.* دست بدست دادن *T.* اسنلشمک ـ ال طوتشمق || Le marché est conclu, il m'a touché dans la main بازار منعقد اولوب بنمله مصافحه ایتمشدر On les a réconciliés, ils se sont touchés dans la main بینلری اصلاح اولنوب بری برلریله اسنلشدرک ال طوتشمشلر در برلریله اسناشدیلر

On dit, qu'un vaisseau touche, quand faute d'eau la quille touche le fond de la mer ou de la rivière *A.* مس بقعر الماء *P.* دیب بولمق *T.* ببن آب پا یافتن

Il se dit aussi, lorsque par quelque accident le vaisseau vient à toucher une roche, un banc de sable, etc. *A.* ابسار السفینة *P.* کشتی نشستن *T.* کمی اوتورمق

On dit, qu'un vaisseau a touché les côtes, ou une telle île, pour dire, qu'il y a mouillé, qu'il y a abordé *A.* رسوّ السفینة ـ توقف السفینة فی الساحل *P.* بساحل جا گرفتن *T.* یناشمق

TOUCHER, se dit en parlant de certains instrumens de musique, pour dire, en jouer *A.* ضرب *P.* نواختن ـ شکافه زدن *T.* چالمق || Toucher l'orgue ارغنون چالمق

On dit figur. Toucher la grosse corde, pour dire, parler de ce qu'il y a de principal dans une affaire مصلحتکت تمام بام نائه بصمق ـ Et c'est une corde qu'il ne faut pas toucher, pour dire, que c'est une affaire dont il ne faut pas parler بو نائه بصمق ـ جائز دکلدر بو نائه طوقنمق

On dit, Toucher une pièce d'or, pour dire, l'éprouver avec la pierre de touche *A.* ضرب علی المحک *P.* بر محک زدن ـ مهنکده اورمق *T.* بر محک تجربه زدن || Cette pièce d'or est douteuse, elle a été touchée deux ou trois fois بو آلتون ایکی اوچ دفعه محکه اوریلوب مظنون اولدیغی آکلاشلدی

TOUCHER, se dit en parlant d'une somme d'argent, pour dire, recevoir *A.* قبض ـ اخذ *P.* ستادن *T.* المق || Il a touché ses appointemens علوفه‌سنی اخذ ایتمشدر Je lui ai fait toucher une

telle somme شو مقدار اقچه فلاندن قبض ایتدردم

Toucher. Atteindre à quelque chose *A.* مس *P.* رسیدن *T.* یتشمك ـ طوقنمق ـ دكمك || Il est si grand, qu'il touche au plancher شول مرتبده رفیع القامتدر كه بالای سقفه قدر باشی اوره‌یه قدر یتشور Il y touche de la tête مماس اولور Toucher du doigt پرمق ایله طوقنمق

Toucher. Frapper les bêtes pour les faire aller, pour les chasser devant soi *A.* سوق ـ طرد *P.* راندن *T.* سورمك ـ قوغمق || Il touchait un troupeau سوق اغنام ایدر ایدی

Toucher, en parlant du temps, signifie, en être proche *A.* تقرّب *P.* نزدیك شدن *T.* یقلشمق || Nous touchons au dernier moment دم واپسینه تقرّب ایتمكده یز Toucher à sa fin بر كمسنه آخر وقتنه تقرّب ایتمك Le terme n'est pas éloigné, nous y touchons وعده بعید دكل یقشلدق

Toucher à une chose, signifie, en prendre, en ôter *A.* تعرّض ـ وضع الید ـ *P.* دست زدن ـ دستزن تعرّض شدن *T.* ال قویمق ـ یاپشمق ـ طوقنمق || On ne touchait au trésor de l'État que dans les grandes nécessités اعاظم امور ضروریه‌نك ظهوری حالندن غیری زمانده دولت خزینه‌سنه تعرّض ایتمزلر ایدی Je garde cet argent pour une affaire importante, je n'y veux pas toucher بو اقچه‌یه وضع ید ایتمم بر حاجت ضروریه‌ایچون حفظ ایدرم Les assiégés n'ont pas encore touché à leurs magasins عسكر محصور ذخیره انبارلرینه هنوز عسكر محصورین در انبار اولان ـ دستزن تعرّض اولمامشدر ـ هنوز وضع ید ایتمامشدر ـ ذخیره‌لرینه هنوز طوقنمامشدر On dit aussi, Toucher à une chose, à une affaire, pour dire, y faire quelque changement || Le roi a révoqué tels et tels édits, mais il n'a pas touché à celui-là پادشاه فلان وفلان نظامانه دائر اولان اوامری نسخ وابطال ایتمش ایسه ده فلان امره تعرّض ایتمدی Ce prince changea presque tout dans son État, mais il n'osa toucher à la religion بو پادشاه درون ملكنده كافهٔ احوالی تبدیل وتغییر ایتمش ایسه ده مذهب ماده‌سنه طوقنمغه ـ تعرّضه جسارت ایتمامشدر

Toucher une chose. Parler légèrement d'une chose *A.* تلویح *P.* نیم تر كچدرك ـ نوعمّا طوقنمق ـ جزئیجه طوقنمق *T.* یاد كردن || Il a touché ce point-là fort adroitement اول ماده‌یه طوقنمق كمال نزاكت ایله طوقندی Il ne l'a voulu toucher qu'en passant بو ماده‌یه همان تر كچدرك طوقنوب زیاده‌جه ایضاح

Touchez-en quelque chose dans votre préface ایتمك استمدی بو ماده‌یی ـ بوكا دائر دیباجهٔ كتابده تلویح كلام ایله نوعمّا طوقنندر

Toucher, signifie figurément, émouvoir *A.* تهییج الرقة ـ ایراث التأثر القلب *P.* رقت انگیختن *T.* یوركه طوقنمق || Dieu lui a touché le coeur حق تعالی رقت كتورمك ـ جناب حق قلبنه القای ـ درونده تهییج رقت ایتمشدر Cette nouvelle l'a fort touché بو خبر غایت رقت ایتمشدر Il en est touché jusqu'aux مرتبده تأثر قلبنه بادی اولمشدر larmes گریه وفغان ایده‌جك مرتبه‌لرده رقته كلمشدر jusqu'au fond du coeur تا باطن قلبه قدر بوندن متأثر اولمشدر Il en fut touché de pitié, de douleur مرحمتدن وغم واندوهدن متأثر البال اولمشدر ـ متأثر اولمشدر ـ رقته كلمشدر

Toucher. Concerner, regarder *A.* تعلق *P.* علاقه داشتن *T.* طوقنمق || En quoi est-ce que cela vous touche? بو ماده‌نك سكا نه جهت ایله تعلقی وار در Je prends beaucoup de part à tout ce qui vous touche سكا متعلق اولان كافهٔ امور بغایت ملتزممدر Cela ne me touche en rien بو شیئك وجهاً من بكا متعلق شی دكلدر ـ الوجوه بكا تعلقی یوقدر Cet événement ne me touche ni de près de loin بو حادثه‌نك قریباً وبعیداً بكا علاقه‌سی یوقدر

Toucher. Appartenir par le sang *A.* علاقة الرحم *P.* خویشاوندی داشتن *T.* حصم اولمق ـ اقربا اولمق || Il me touche de près, il est mon cousin بنم عمزاده‌م اولدیغندن بینمزده قریباً علاقهٔ رحم وار در Il ne me touche ni de près ni de loin فلان ایله قریباً وبعیداً بر درلو علاقهٔ رحمم یوقدر

Se toucher, Il se dit en parlant du contact de deux corps tellement joints, qu'il n'y a rien entre deux *A.* تلاصق ـ اتصال *P.* پیوسته شدن *T.* بتشمك || Ces deux maisons, ces deux pierres se touchent بو ایكی خانه وبو ایكی طاش یكدیگره بری برینه بتشكدر ـ متصلدر

En Géométrie, on dit, que deux courbes se touchent, lorsqu'elles se rasent en un seul point اشبو خطین مقوسین یكدیگره ملاقیدر ـ متلاقیدر ـ Et dans le même sens, qu'une ligne droite touche une courbe بو خط مستقیم بر خط منحنی ایله ملاقی اولور

Touché. *A.* مماس *P.* بسوده *T.* طوقنمش *A.* متأثر البال *P.* رقت پذیرفته *T.* رقته كلمش

TOUCHER. Le tact, le sens du toucher *A.* لمس ـ قوة لامسة || *P.* برماس *T.* ال دكورمه ـ ال سورمه ـ ال ايله يوقلمه Cela se connait au toucher بو شئ عند اللمس معلوم اولور Le sens du toucher قوت لامسه

TOUER. T. de Mar. Faire avancer un navire, en tirant un câble à force de bras *A.* اقتياد السفينة *P.* كشتيرا بريسمان *T.* كشيدن كمى يى يدكت ايله چكمك ـ كمى يى يدمك

TOUFFE. La partie touffue de arbres, des herbes, des cheveux *A.* جثيل *P.* پيچ در پيچ *T.* طوب || Touffe d'arbres جثيل نباتات d'herbes طوب اولمش اغاجلر ـ جثيل اشجار de cheveux *A.* جثيل الشعر طوپلنمش اونلق ـ اثيث نباتات ـ طوب اولمش صاچ *T.* خصائل pl. خصيلة ـ خصلة ـ

TOUFFEUR. Exhalaison chaude qui saisit en entrant dans un lieu où la chaleur est extrême *A.* حرّ السموم ـ سهام الهواء *P.* گرمئ آتشين *T.* هوانك آتشلو اسيسى || J'ai senti en entrant une touffeur insupportable اول محلده دخولمده تحمّلى نا ممكن بر سهام هوا حسّ ايلدم

TOUFFU. Épais, bien garni, qui est en touffe *A.* كثيف ـ جثيل *P.* با هم پيچيده *T.* طوپلنمش ـ كور ـ صيقى

En parlant des bois et des arbres, on emploie particulièrement les mots *A.* ملتفّ الافنان ـ ملتفّ ـ مغيال *P.* پيچ اندر پيچ *T.* چيتلقى ـ صارمشمش ـ بربنه برى || Un bois touffu ـ شجرهٔ ملتفة الافنان un arbre جيتلقى اورمان ـ اجمهٔ مغيال داللرى برى برينه صارمشمش آغاج

En parlant d'une barbe touffue *A.* كثّ ـ كثيف *P.* بلمه ريش *T.* كور ـ طوب || Une barbe touffue لحيهٔ كثّه ـ كور صقال

TOUG. Demi-pique au bout de laquelle est attachée une queue de cheval, et qu'on porte devant les Pachas *P.* پرچم ـ توغ *T.* توغ

TOUJOURS. Continuellement, sans cesse *A.* دائما ـ ما دام ـ دائماً *P.* على الدوام ـ هميشه ـ همواره ـ هر آيينه *T.* در دائم || C'est une source qui coule toujours دائما جريان ايدر بر چشمه بر ينبوع دائمى الجرياندر ـ Les bienheureux jouiront toujours de la vue de Dieu زمرهٔ سعادتمندان على الدوام مظهر طلعت جناب ربّ العزّة اولدجقلرى دركار در La lune tourne toujours autour de la terre قمر دائما ما دام حول ارضده دوران ايدر ـ Il signifie aussi, le plus souvent, ordinairement || Il est toujours en bonne compagnie دائما مجلس ظرفاده در Il est toujours gai دائما نشط اوزره در toujours en colère دائما طارغندر Il ment toujours دائما يلان سويلر

On dit, que des gens se sont dit adieu pour toujours, pour dire, qu'ils se sont quittés pour ne plus se revoir الوداع الى الابد دييه‌رك برى برلرندن مفارقت ايتمشلر در

Il signifie aussi, en toute rencontre, en toute occasion *A.* على كلّ حال *P.* در همه حال *T.* همواره ـ هر حالده ـ هر دائم || Les plus grands esprits ne sont pas toujours les plus agréables ارباب عقل تامّ اولنلر در همه حال محبوب القلوب دكللر در

Toujours. En attendant, cependant *A.* مع هذا *P.* باين همه ـ بدين همه *T.* بو جمله ايله ـ ايسه ده || Vous me donnez de bons conseils, mais j'irai toujours mon chemin بكا ويرديككك نصيحتلر معقولدر مع هذا بيلديكمدن شاشمم Quand ce que je vous dis pourrait être contesté, il est toujours vrai que... ديديكم كلام محلّ تعريض اولسه بيله حقيقت حال بو در كه

TOUPET. Touffe de cheveux qui est au haut du front *A.* عارفة ـ ذؤابة pl. ذوائب *P.* پرچم ـ كاكل *T.* پرچم || Son toupet est dérangé پرچمى كاكلى پريشاندر Il porte un faux toupet عاريتيدر

On dit, Se prendre au toupet, pour dire, se prendre aux cheveux صاچدن قاورشوب چكشمك

TOUPIE. Sorte de jouet de bois qui est fait en forme de poire, et qu'on enveloppe d'une corde, par le moyen de laquelle, lorsqu'on l'en dégage en le jetant, il tourne *A.* خذرة ـ خذروف *P.* فرفر *T.* طربل

TOUPILLER. Tournoyer comme une toupie *A.* دور كالخذروف *P.* مانند فرفر گرديدن *T.* طربل كبى دونمك

TOUR. Sorte de bâtiment élevé, dont on fortifiait les murailles des villes, des châteaux, etc. *A.* برج pl. بروج ـ قلّة pl. قلل *P.* دكن *T.* قلّه ـ On appelle figur. Tour de Babel, un lieu de confusion. V. Babel.

Tour, au jeu des échecs, c'est une des pièces de ce jeu *A.* رخ pl. رخخة *P.* رخ *T.* روخ

TOUR. Mouvement en rond *A.* دور *P.* گردش *T.* دونمه || Le tour du soleil, des planètes دور شمس ودور سيّارات Jupiter fait son tour en douze ans مشترى دورينى اون ايكى سنده تكميل ايدر Tour de boule, de roue طوپك وچرخك

طونمەسی - دوری

À TOUR DE BRAS. De toute la force du bras *T.* اعمال زور وار قوتیله - بازو ایله || Il lui donna un soufflet à tour de bras اعمال زور بازو ایله فلانه بر شمار ویردی

TOUR, se dit aussi de plusieurs autres sortes de mouvement, quoiqu'ils ne soient pas en rond. Ainsi on dit, Faire un tour, pour dire, aller et venir *A.* تمور *P.* گشت وگذار کردن *T.* طولاشمق - باغچەدە بر اولطە || Faire un tour dans le jardin اولطە اورمق اوطەنک ایچندە ایکی || Il fit deux tours par la chambre اورمق || Il est allé faire un tour en ville بر کرّە شهرە اولطە اوردی طولاشمق ایچون کتدی

On dit d'une rivière qui va en serpentant, qu'elle fait des tours et des retours *A.* نهر کثیر الادوار والحویّات *P.* رود پر پیچ *T.* جورکلی وطولاںبەسی جوق بر چای وگردش

TOUR. Circuit, circonférence *A.* دورة *P.* گردی *T.* چورە - دورة بلدە وحدیقە || Le tour de la ville, du jardin جرم شهرک وباغچەنک چورەسی || Cette colonne a tant de tour دیرکک شو قدر - بو ستونک دورەسی شو مقدار در جرمی وار در

On dit, Faire le tour de... pour dire, aller autour de... *A.* طواف - دور *P.* گردا گرد فلان چیز گشتن *T.* فلانک گردا - دورینی ایتمک - چورەسنە طولاشمق || Ce voyageur a fait le tour du monde بو سیّاح دنیانک دورینی ایتدی - گردا گرد شهرە چورەسنە طولاشدی || Faire le tour de la ville بو طولاشمق || Ce bracelet fait plusieurs tours autour du bras بلازک بر قاچ قات قولی دور ایدر

TOUR. Trait de subtilité et d'adresse de main *A.* خفّة الید *P.* چالاکی *T.* ال چابکلکی - چابکدستی || Tour de passe-passe, tour de bateleur خفّت یدی - مشعبذک حقەبازک || Tour de gobelets *A.* شعبذة *P.* شعبدە بازی - چابکدستلکی *T.* حقّە بازلق

TOUR DE FORCE. Action qui exige beaucoup de force *A.* عمل الزور والشدة *P.* زور بازی *T.* زورلمە - زوربازلق - Il se dit figur. pour Action de vigueur et de courage *A.* امر الجلادة *P.* زورمندی *T.* زور ایشی

TOUR. Trait de ruse, de finesse *A.* خدعة *P.* رنگ - منصوبە *T.* مکر وفریب - دوبارە - اویون || Il lui a joué un tour فلانە براویون - برمنصوبە مکروحیلە قوردی - بر رنگ ایتدی

اشتە نکرە بر دوبارە ایتدی Voilà un bon tour

Il se dit généralement du procédé, de la manière d'agir *A.* صنعت *P.* کار *T.* ایش || Tour d'habile homme صنعت اهل استاد ایشی - مهارت || Tour de filou یان کسیجی ایشی - کارکیسە بر

On dit, Donner un tour à une affaire, pour dire, la faire voir d'un certain côté, d'une certaine façon *A.* اعطاء الصورة - وضع في الصورة *P.* صورت دادن *T.* صورت ویرمک || Il donne le tour qu'il lui plaît aux affaires امورە استدیکی صورتی ویرر - اموری استدیکی صورتە قور || Il a donné un bon tour à cela بوکا کوزل بر صورت ویردی || Cette affaire prend un bon, un mauvais tour بو مصلحت بر صورت مستحسنە یا مستهجنە کسب ایتمکدە در

TOUR, en termes de littérature. Manière dont on exprime ses pensées *A.* طور - صورت *P.* شیوە *T.* کسیم || Le tour d'une période بر فقرەنک شکل وصورتی || Il y a un tour noble dans ce qu'il écrit تحریراتندە بر طور لطافت ونجابت وار در || Il donne un tour agréable à tout ce qu'il dit هر کلامندە بر شیوۀ حسن ولطافت ویرر || Tour figuré صورت مجاز || La pensée n'est pas nouvelle, mais le tour en est nouveau معناسی نو ظهور دکل انجق شیوۀ کلام جدید ونو پیدا در

TOUR. Rang successif, alternatif *A.* نوبت *P.* نوبت *T.* نوبت - بارە - نوبک *T.* || Ce n'est pas votre tour سنک نوبتک دکلدر || Je parlerai à mon tour نوبتم کلدکدە سویلیەجکم || Chacun à son tour هر کس نوبتی کلدکدە

TOUR À TOUR. L'un après l'autre, alternativement *A.* بالمناوبة *P.* نوبتاشدرک - نوبت ایلە *T.* بنوبک || Ces deux généraux commanderont tour à tour بو ایکی سر عسکر بالمناوبە ادارۀ عسکر ایدەجکلر در || Parler tour à tour بالمناوبە سوق کلام ایتمک

TOUR. Machine dont les tourneurs se servent pour façonner en rond le bois, les métaux, etc. *A.* دوّارة *P.* چرخە *T.* چقرق - چرخ || Manche de couteau fait au tour چرخ ایشی بچاق اوبماجی چرخی || Tour à graver جقرقدە ایشلنمش - قبضەسی

TOUR, signifie aussi, une espèce d'armoire ronde et tournante, qui est posée dans l'épaisseur du mur *T.* دونر طولاب

TOUR DE REINS. Rupture ou foulure de reins causée par quelque effort *A.* هزمة الاحقاء *P.* کمرگاه فرسودگی *T.* بوکور ازلمسی

TOURBE. Matière que donnent les plantes herbacées, réunies

en masse, lorsqu'elles s'alterent dans l'eau *A.* خث *P.* خس وخاشاك بوسيده *T.* قوری بوصون La tourbe est un combustible tres-utile قوری بوصون سریع الوری اولان یك آتشه یناریر شیدر - فائده‌لو بر شیدر Brûler de la tourbe قوری بوصون یاقمق

TOURBE. Multitude confuse composée du menu peuple *A.* اخلاط دیونتی خلق *T.* حساس داس *P.* اسکات واوباش - الناس

TOURBILLON. Vent impetueux qui va en tournoyant *A.* صرصر *P.* قصرغه - کسکین یل *T.* صرصر - تندباد || Ce tourbillon a fait bien du degât - بو قصرغه خسارات جسیمه‌یه بادی اولمشدر Il se dit figur. de tout ce qui entraine les hommes || C'est un homme emporté par le tourbillon du monde, des plaisirs دستخوش تندباد عوائل ایام یا لذائذ دنیا اولمش بر آدمدر

TOURDILLE. On appelle Gris tourdille, le poil d'un cheval qui est d'un gris sale *A.* ادکن *P.* تیره فام *T.* قراشیق بوز

TOURELLE. Petite tour *A.* برج صغیر *P.* دکنجه *T.* قلدجك || Il y a quatre tourelles à son château قوناغنده درت عدد صغیر قلدلر واردر

TOURMENT. Grande, violente douleur corporelle *A.* وجع pl. اوجاع *P.* درد *T.* آغری - صیزی || La goutte, la néfritique sont de cruels tourmens نقرسك ووجع کلا غایتله صیزیلری بو جراح فلانه غایت ایله کسکین Ce chirurgien lui a fait souffrir d'horribles, d'insupportables tourmens بغایت شدید و تحملگداز وجعلر چکدردی - Il signifie aussi, Torture. V. ce mot.

TOURMENT. Grande peine de l'âme *A.* الم pl. آلام - عذاب درد دوری *P.* عذاب البال - درد دل - رنج جان - *T.* خواش جان - صیقندی || Cette affaire m'a donné bien du tourment بو ماده خیلی مرتبه بکا موجب عذاب بال اولمشدر Les enfans donnent quelquefois bien du tourment à leurs pères اولاد بعض کره پدرلرینه بادی عذاب بال اولدیقی حالانه Les tourmens de la jalousie آلام حسددن ناشی تصدیع ایدرلر Les tourmens amoureux - آلام دل - اولان آلام عشقی درد نبتدوبان عشق

TOURMENTANT. Qui tourmente *A.* معذب - مولم *P.* رنج آور *T.* یورکی صیزلادیجی

TOURMENTE. Orage, bourrasque. V. ce mot.

TOURMENTER. Faire souffrir quelque tourment de corps *A.* ایذا - تنکیل - تعذیب *P.* شکنجیدن *T.* اشکنجه ایتمك ادیت ایتمك || On l'a si horriblement tourmenté, qu'il en est mort فلانه اول مرتبه‌ده شدت اوزره اذیت ایلدیلر که وفات ایلدی

Il se dit aussi des douleurs causées par quelque maladie, ou par une operation de Chirurgie *A.* ایراث الوجع - تفجیع - ایجاع *P.* درد داکت کردن *T.* صیزلتمق - آجیقدرمق || Il est tourmenté de la goutte نقرس وجعلرینه مبتلادر Il a depuis quelque temps une colique qui le tourmente بر مدتدنبرو گرفتار اولدیغی قولنج علتی لیل ونهار ایجاعنه موجب اولور Les chirurgiens l'ont cruellement tourmenté جراحلر فلانی کمال شدت ایله تفجیع ایتمشلردر

Il signifie aussi, importuner, harceler *A.* تعجیز *P.* بیزار کردن *T.* راحتسز ایتمك - بزدرمك || Cet homme me tourmente sans cesse avec ses lettres فلان کیشی بنی لا ینقطع مکتوبلریله تعجیز ایدر Les mouches nous tourmentaient سینکلر بزی تعجیز ایدر ایدی

Et causer à l'âme une grande peine *A.* ایلام - تعذیب *P.* تعذیب البال *T.* دغدغهٔ خاطر آوردن صیقندی ویرمك - بو دقات ویرمك || Ces enfans tourmentent fort leur père اطفال پدرلرینی کلی تعذیب ایلمکدن خالی دکللردر Ses creanciers le tourmentent tous les jours الدجنلوسی فلانی کل یوم تعذیب ایدرلر Son procès le tourmente دعواسی تعذیب بالنی موذی اولدیور Il est tourmenté des remords de sa conscience نفس لوامه ایلام بالنی مستلزمدر

TOURMENTER. Agiter violemment *A.* ایراث - ایراث القلقلة - التقلقل *P.* بی آرام کردن *T.* دیونشدرمك ایراث الاضطراب - اضطرابه قوبمق || Le vent tourmenta long-temps notre vaisseau روزگارك شدتی راکب اولدیغمز سفینه‌یه ایراث قلقله واضطراب ایتمشدر La mer était haute, et le vaisseau fut rudement tourmenté دریانك جوش وخروشی زیاده اولدیغندن سفینه شدت اوزره دوچار تقلقل واضطراب اولمشدر C'est un cheval inquiet, et qui tourmente fort son cavalier بو سورد دائما اولوب راکبنی بك مضطرب ایدر

SE TOURMENTER. Se remuer, s'agiter *A.* تقلقل - اضطراب *P.* در پیچ وتاب شدن *T.* دیونمك - اوته بری || Tenez-vous en repos, ne vous tourmentez pas tant بو درجه‌ده مستریح اول اظهار تقلقل واضطراب ایتمك اقتضا ایتمز Il n'a fait que se tourmenter toute la nuit صباحه قدر تقلقلدن حالی

TOURNER. Mouvoir en rond *A.* ادارة *P.* بر ـ گردانیدن تکرلکی *T.* دوندرمك || Tourner une roue, une broche تکرلکی وشیشی دوندرمك

Ce verbe se dit aussi en parlant de plusieurs autres mouvemens. Ainsi on dit :

Se tourner vers quelqu'un *A.* توجّه *P.* رو تافتن *T.* یوز بنم طرفمه توجّه ایله || Tournez-vous vers moi دوندرمك

Se tourner sur le côté *A.* انقلاب على الضلع *P.* بر پهلو یانی اوزره دونمك *T.* گردیدن

Se tourner dans son lit *A.* تقلّب فی الفراش *P.* در بستر کندو یتاغی ایچنده دونمك *T.* خود ور گشتن

Se tourner vers quelque endroit *A.* انعطاف ـ انصراف ـ دونمك *T.* ور تافتن ـ ور گشتن ـ گردیدن *P.* توجّه جانب یمینه توجّه ـ یونلمق — On dit aussi, Tourner à droite جانب یساره منعطف اولمق à gauche وانصراف ایتمك

On dit figur. Il ne sait de quel côté se tourner, pour dire, Il est dans un grand embarras نه طرفه باش اوره جغنی بیلمز

Tourner le dos à quelqu'un. C'est lui présenter le dos *A.* توجیه الظهر بر کمسندیه آرقه چویرمك *T.* پشت برروی کس گردانیدن *P.*

Cette phrase se dit figur. pour Quitter quelqu'un par mépris, cesser de prendre ses intérêts *A.* اعراض عن *P.* رو گردانیدن یوز چویرمك *T.* از فلان رو گردان شدن ـ از || La fortune lui a tourné le dos یوز ـ فلك فلاندن روگردان اولمشدر چویردی

Tourner les yeux, les regards *A.* امالة النظر ـ توجیه النظر ـ عطف اللحاظ *P.* دیده تافتن *T.* کوز چویرمك

On dit, Tourner court, pour dire, abréger *A.* ایجاز ـ قصر *P.* مختصر کردن ـ کوتاه کردن *T.* قصد ایتمك || L'orateur a tourné court après cette réflexion, et s'est hâté de finir واعظ فلان مطالعه‌یی لدی البیان قصر وایجازه ابتدار ایله تکمیل کلامه اقدام ایتمشدر

Il veut dire figur. Éviter promptement et avec adresse *A.* ـ محایصة بر تقریب *T.* بتقریب دلفریب گریختن *P.* تجنّب شیوبشمك || Quand on l'a pressé sur cet article, Il a tourné court, et a changé de propos فلانی اول ماده‌ده صیقشدردقلرنده بر تقریب شیوبشوب سوزینی دکشدردی

On dit, qu'une maladie, qu'une affaire tourne mal, pour dire, qu'on prévoit une issue fâcheuse فلان مرض وفلان مصلحت

شو آت اوتدیه بروبه دپرنور Ce cheval se tourmente اولمش دکلدر

Il signifie aussi, s'inquiéter, se donner bien de la peine de corps et d'esprit *A.* ارتکاب العناء ـ ارتکاب القلق والاضطراب والزحمة *P.* در پیچ وتاب افتادن ـ زحمت کشیدن *T.* زحمت چکمك ـ راحتسز اولمق || A quoi sert de vous tourmenter si fort ? بو درجده ارتکاب عنا وزحمت ایتمنك فائده‌سی ندر Il ne faut pas se tourmenter pour si peu de chose بومقوله امر جزئی ایچون پیچ وتاب ایتمك روا دکلدر

On dit, que du bois se tourmente, pour dire, qu'il se déjette. V. Déjeter.

TOURNAILLER. Faire beaucoup de tours et de détours sans s'éloigner d'un point *A.* دوران *P.* گردیدن *T.* دونمك

Il signifie aussi, roder autour *A.* طواف *P.* گردا گرد رفتن *T.* طولانمق

TOURNANT. Le coin des rues, des chemins *A.* ـ محید الطریق معتنف الطریق ـ معدل الطریق ـ محیص الطریق *P.* تافتگاه راه *T.* یولك صپدجق یری

Il se dit aussi de l'endroit où le cours d'une rivière fait un coude *A.* منعطف النهر ـ جویبار تافتگاه *P.* بر *T.* چایك صاپدیغی یر

TOURNANT. Endroit dans la mer, dans la rivière où l'eau tourne continuellement, et qui est dangereux pour les vaisseaux *A.* دردور *P.* گرداب *T.* چورنتی || Il y a là un tournant qu'il faut éviter اول محلده بر گرداب اولدیغندن حذر وتوقی ایتمك لازمهٔ حالدندر

TOURNANT. adj. Qui tourne *A.* دوّار ـ دائر *P.* گردان *T.* دونیجی || Un pont tournant جسر گردان

TOURNEBROCHE. Machine servant à faire tourner la broche *A.* محالة السفود *P.* چرخ گردنای *T.* شیش چرخی ـ شیشی دوندرن چرخ

TOURNÉE. Il se dit des courses que certains magistrats font dans leur ressort *A.* دور *P.* گشت وگذار *T.* کزمه || L'intendant a fait sa tournée فلان ناظر دورینی ایتدی — Et de certains voyages annuels qu'un particulier fait pour ses affaires || Ce marchand est allé faire sa tournée en Hollande بو بازرکان فلمنك جانبنده معتاد اولان دورینی ایتمکه کتندی

Il se dit aussi des petites courses qu'on fait dans différens endroits *A.* سفر || Il fait tous les matins plusieurs tournées هر صباح بر قاچ سفر ایدر

صورت ردیئه یه دونه‌جکدر ـ صورت ردیئه کسب ایدر

On dit figur., que la chance a tourné, pour dire, que les choses ont changé de face *A.* کسب الصورة ـ تبدل الصورة الحال ـ بشقه صورت بولمق *T.* صورت دیگر پذیرفتن *P.* الآخر صورت دکشمك || Il avait tout le monde contre lui, mais la chance a bien tourné عالم فلانك علیهنده ایکن صورت حال دکشدی L'affaire a tourné autrement qu'il ne pensait مصلحت بشقه صورت بولدی ـ مأمولندن بشقه بر صورت کسب ایلدی

On dit, Tourner ses pas vers un endroit *A.* توجه ـ قصد ـ *T.* بفلان سو رهپیما شدن *P.* عطف الخطوات العزیمة فلان طرفه طوغریلنمق

On dit, qu'un État tourne ses armes contre un autre État *A.* فلان طرفه *T.* بفلان سو لشکر کشیدن *P.* سوق الجیوش الی عسکر چکمك

Et tourner toutes ses pensées à quelque chose *A.* امالة الافکار ـ اندیشه‌را بفلان چیز تافتن *P.* عطف الانظار التأمل والدقة *T.* فکری فلان طرفه چویرمك — Et tourner son cœur à Dieu جانب باری‌یه امالهٔ قلب ایتمك

Et tourner une personne à son gré, pour dire, manier son esprit comme on veut بر کمسنه فلانك عقلنی دیلدیکی کبی طرفه ـ دیلدیکی طرفه صرف ایتدرمك ـ چویرمك چویرمك

Et tourner la tête à quelqu'un, pour dire, l'étourdir, l'importuner *A.* تصدیع ـ ایراث الدوار *P.* درد سر دادن ـ سراسیمه فلانی سرسملتمك ـ فلانك باشنی اغرتمق *T.* کردن

Il se dit aussi pour Faire changer quelqu'un de résolution *A.* فلانك *T.* از سر مقصود باز تافتن *P.* صرف عن المقصد عقلنی چویرمك

TOURNER, se dit aussi de certaines choses qu'on change de sens, en mettant dessus ce qui était dessous *A.* تقلیب *P.* گردانیدن *T.* چویرمك ـ دوندرمك || Tourner les feuilles d'un livre اوراق کتابی تقلیب ایتمك Tourner une étoffe d'un autre sens بر ثوبك یوزینی ـ بر ثوبی جهت اخره تقلیب ایتمك چویرمك

On dit, Tourner tout en bien, ou en mal, pour dire, l'interpréter en bien ou en mal هر شیئه خیراً یاخود شرّاً معنا ویرمك — Et tourner les choses à son avantage, pour dire, les interpréter à son avantage بر کمسنه بر شیئه کندییه ال ویره‌جك صورت ایله معنا ویرمك

Et tourner quelqu'un en ridicule بر کمسنه‌یی مسخره‌لغه چویرمك

TOURNER, Façonner au tour des ouvrages de bois, de métal, etc. *A.* ادارة فی الدوّارة ـ خرط ـ خرط فی الدوّارة *P.* در چرخه پرداختن *T.* چرخده ایشلمك || Tourner des colonnes چرخده دیرکلر ایشلمك Tourner l'or, l'argent آلتون یاخود آلتون وکمشی چرخ ایشی اولدرق ـ کمش خرط ایتمك ایشلمك

TOURNER. Arranger d'une certaine manière les paroles, les pensées dans un ouvrage de littérature *A.* تلفیق *P.* پیراستن *T.* دوزمك || Il tourne bien les vers اشعاری حسن صورت ایله تلفیق ایدر Je voudrais tourner cette période autrement بو فقره‌یی صورت آخر ایله تلفیق ایتمك استر ایدم

TOURNER, au neutre. Se mouvoir en rond *A.* دوران ـ دور *P.* گردیدن *T.* دونمك || Le ciel tourne فلك دور ایدر La terre tourne autour du soleil, et la lune autour de la terre ارض حول شمسده وقمر پیرامن ارضده دوران ایدر Une planète qui tourne sur son axe کندو محوری اوزرنده دوران ایدن سیّاره La roue, le moulin tourne تکرلك ودکرمان دور ایدر

Et se mouvoir de quelque côté *A.* انعطاف ـ انصراف ـ توجّه ـ عدول *P.* تافتن *T.* دونمك ـ صاپمق || Tourner de côté et d'autre بری اوته دونمك Dites-lui qu'il tourne par une telle rue فلان زوقاقده انصراف ایلمسنی کندویه سویله Au bout de la rue on tourne à droite زوقاقك نهایتنده صاغ طرفه عدول ایتملو در Après la bataille, une partie de l'armée tourna du côté de l'Allemagne بعد المقابله اوردونك بر مقداری عطف زمام عزیمت ـ آلامان جانبنه طوغری توجّه ایتمشدر ایلدی

On dit aussi au neutre, en parlant d'une personne qui se trouve étourdie pour avoir regardé en bas d'un lieu fort élevé, que la tête lui tourne *A.* اخذ الدوار ـ اخذ الدوام *P.* گرفتار سرگردا شدن *T.* باش چکرنمدسنه اوغرامق ـ باش دونمك || Ne regardez pas en bas, de peur que la tête ne vous tourne دوار باش دونمدسنه ـ گرفتار اولمامق ایچون آشاغی‌یه باقمه اوغرامامق ایچون

On dit aussi, Tourner du côté de quelqu'un, pour dire, se ranger de son parti *A.* میل *P.* بطرفداری کسی گراییدن

T. فلانك طرفنه دونمك ‖ Aussitôt qu'il se fut déclaré, tout le monde tourna de son côté اعلان مرام ايلديكى عقيبنده جميع ناس طرفنه دوندى

Tourner. S'altérer, changer en mal *A.* انفساد *P.* فساد *T.* بوزلمق ‖ Ce vin ne sera pas de garde, il commence à tourner بو خمر حفظ اولنور مقولەدن دكلدر بوزلمغه باشلادى

Tourner. Se corrompre, perdre sa consistance et sa saveur. Il se dit du lait et d'autres liqueurs *A.* مضور *P.* بريده شدن - ترش شدن *T.* كسيلوب اكشيمك - كسلمك ‖ Ce lait est tourné, il est devenu aigre بو لبن ماضر اولمعله كسب حموضت بو سود كسيلوب اكشيمشدر - ايتمشدر

Se Tourner. Se changer, passer d'un état à un autre *A.* تحوّل *P.* گرديدن *T.* دونمك ‖ La verdeur de ce vin se tournera en force بو خمرك طعمنده اولان كيفيت حذى قوته متحوّل اولەجقدر Cette fièvre tierce se tourna en quarte بو حمّاى غب تحويل اولندى - حمّاى ربعه تحوّل ايلدى

Tourné. *A.* مقلوب *P.* گرديده *T.* چويرلمش - دونمش *A.* متوجّه - منعطف *P.* تافته *T.* صاپمش

On dit figur., qu'un homme est bien tourné, pour dire, qu'il est bien fait *A.* حسن الهيئة - مهندم *P.* خوش اندام *T.* چليمى كوزل

Et d'un homme qui prend toutes les choses de travers, que c'est un esprit mal tourné *A.* معوّج العقل *P.* كج عقل - كج رأى *T.* عقلى ترس — Et dans le sens contraire, que c'est un esprit bien tourné *A.* سديد العقل - صحيح الرأى *P.* درست عقل - راست رأى *T.* عقلى طوغرى

Et qu'une maison est bien ou mal tournée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou dans une mauvaise situation فلان خانه متوجّهدر - سمت حسنه يا غير حسنه ناظر در

TOURNESOL. Plante qui tourne du côté du soleil *A.* اكرار *P.* خور پرست - درتاج *T.* كونديك چيچكى

TOURNEUR. Artisan qui fait des ouvrages au tour *A.* خرّاط *P.* حقەگر - چرخەگر *T.* چقرقچى

TOURNOIEMENT, ou TOURNOÎMENT. Action de ce qui tournoie *A.* حويت *P.* پيچش *T.* چوركلنمه ‖ Le tournoiement de l'eau صويك چوركلنمەسى

Tournoiement de tête. Certaine indisposition du cerveau qui fait qu'il semble à celui qui en est atteint, que toutes les choses tournent *A.* دوار - دوام *P.* سرگردا - سرگنجش *T.* باش دونمه - باش چكرنمه

TOURNOYER. Faire plusieurs tours *A.* تحوّى *P.* پيچ اندر پيچ گرديدن *T.* چوركلنمك ‖ Ce fleuve, après avoir tournoyé dans une plaine de longue étendue, se jette dans la mer بو نهر بر صحراى وسيع الانحا اوزرنده بعد التحوّى دريايه منصبّ اولور Dans l'endroit où vous voyez tournoyer l'eau, il y a un gouffre صويك چوركلنديكى محلّده بر چقور وار در

Il se dit aussi des hommes *A.* دور *P.* گشت وگذار كردن *T.* كزمك ‖ Après avoir long-temps tournoyé, il retrouva son chemin وافر زمان كزدكدنصكره يولى بولدى

Figur. Biaiser, chercher des détours *T.* بر مصلحتده قچامق يوللره صاپمق

TOURNURE. Tour *A.* شكل - صورت *P.* گردش *T.* بچم ‖ Le succès de votre affaire dépend de la tournure qu'on y donnera سنك مصلحتكك حسن نتيجەسى آكا ويرەجكلرى بچمه متوقفدر Il a une tournure d'esprit agréable احسن الصورة بر كونه عقله مالكدر Ce jeune homme a une jolie tournure بچمى دلبر - مليح الشكل بر آدمدر La tournure d'une phrase عبارەنك شكل وصورتى

TOURTE. Espèce de pâtisserie *A.* سنبوسق *P.* سنبوسه - بورك *T.* بورك ‖ Tourte d'épinards, de pigeonneaux اسپناقلو يا كوكرجين پلازلو بورك

TOURTERELLE. Espèce d'oiseau *A.* قمرية pl. قمارى - دبسى *P.* قمرى - موسيچه pl. وراشين - ورشان *T.* قومرى ‖ Les tourterelles volent ordinairement deux à deux, le mâle et la femelle قمرى قوشلرى اركك ديشى ايله برابر اولدرق عادتا ايكيشر طيران ايدر

TOURTIÈRE. Ustensile de cuisine qui sert à faire cuire des tourtes *T.* بورك تبسيسى

TOUSSER. Faire l'effort et le bruit que cause la toux *A.* تنحنح - *P.* سرفيدن - سرفه كردن - خُفيدن - خفه زدن *T.* اوكسورمك - سلف كردن ‖ Il tousse toute la nuit تا بصباح تنحنح ايدر

TOUT, adj. Il se dit d'une chose considérée en son entier *A.* جميع - مجموع - جملة - كافة *P.* همه *T.* هپ - بتون ‖ Tout l'univers جميع عالم Tout le monde كافهٔ ناس - جميع ناس

Tous les بتون کون - مجموع نهار Tout le jour بتون خلق hommes مجموع بنی آدم Tous les animaux جميع حيوانات Toutes les plantes جميع نباتات Tous les êtres créés جميع مخلوقات Tout le peuple y courut جميع ناس اولطرفه اقربانک اوشونتی ایتدی Tous les parens y donnent les mains جملەسی بوکا رضادادە اولمشلر در Toutes les nations de la terre ربع مسکونده موجود کافهٔ ملل واقوام Tous les habitans de la ville اهالئ شهرک جملەسی - بالجمله اهالئ بلده Toute la dépense monte à tant کافهٔ مصارف شو قدره بالغ Travailler de toute sa force مجموع قوتنی بذل ایدرک اولور سعی ایتمک

Tout. Chaque *A.* کلّ *P.* هر *T.* هر || Tout arbre qui ne porte pas fruit هر یمش ویرمیان آغاج Toute peine mérite salaire هر زحمت مستحق جزا واجرتدر Toute action qui n'a pas Dieu pour objet... فی سبیل الله تعالی اولمیان هر فعل وعمل Tout homme est sujet à la mort *A.* کلّ نفس ذایقة الموت *T.* هر کس اولمه تابعدر — On dit, Tous les deux, tous les trois jours, pour dire, de deux jours en deux jours, etc. هر ایکی هر بکرمی درت ساعتده بر Tous les vingt-quatre heures کونده بر

Tout, s'emploie aussi dans plusieurs façons de parler. Ainsi on dit:

Tout doux. V. Doucement.

Tout de bon. Sérieusement *A.* جدّاً *P.* درست *T.* کرچکدن

Tout-à-coup. Soudainement *A.* مفاجئةً - فجئةً - بغتةً *P.* آنسزین - بردن بره *T.* ناکهان

Tout d'un coup. Tout en une fois *A.* دفعةً *P.* یکپاره *T.* بر اوغوردن

Tout-à-fait. Entièrement *A.* کلیّاً *P.* بهمکی *T.* بسبتون - بتون بتون

Tout à l'heure. *A.* الآن *P.* درین دم - در آن ساعت *T.* شمدی

À tout hasard. En s'exposant de courir tous les risques *A.* مع کل المخاطرة *P.* هر چه بادا باد کویان *T.* هر شیئی کوزینه آلدرق

Aller, Courir à toutes jambes, c'est-à-dire, fort vite *A.* مشی بسیر السریع *P.* شتابان روانه شدن - بادپایی کردن *T.* یل ییپدرک کتمک - سکردرک کتمک

Tout, subst. Chose considérée en son entier *A.* کلّ *P.* همه *T.* طوپ || Le tout est plus grand que sa partie *A.* الکلّ اعظم من جزئه *T.* هر شیئک طوپی پارچەسندن بیوکدر Diviser un tout en plusieurs parties کلی اجزای عدیدەیه تقسیم ایتمک Il vous cédera le tout طوپنی - کلیسنی سکا فراغ ایدەجکدر

Il s'emploie aussi sans article *A.* جملة *P.* همه *T.* هب - هبسی || Tout est bon هبسی ایو در - جملەسی احسندر Tout ou rien هب هب یوقدن عبارتمیدر Est-ce là tout? هب یاخود هیچ

Tout. Toutes choses *A.* جمیع الاشیاء - کافة الاشیاء - کل شئ *P.* همه چیز - هر چیز *T.* هر شئ || C'est un homme qui se met à tout هر - جمیع اشیایه وضع ید مداخله ایدر بر آدمدر Il peut tout auprès du prince نزد میرانده هر شیئه قادر یشور Tout bien considéré کل شئ کرکی کبی مطالعه اولندقده شیئه قادر در

On dit, Tout compté, tout rabattu, pour dire, toutes compensations faites *A.* بعد کلّ الحساب || Tout compté, tout rabattu, il me doit encore cent pistoles بعد کلّ الحساب یوز غروش دخی بکا دینی وار در

Et ce n'est pas tout, ce n'est pas le tout, pour dire, ce n'est pas assez *A.* غیر کافی *P.* نه بس *T.* یتمز - کافی دکل || Ce n'est pas tout d'avoir la foi, il faut faire de bonnes oeuvres یالکز ایمان کافی دکل افعال خیریه دخی لازمدر

On appelle Le tout ensemble, ce qui résulte de l'assemblage de plusieurs parties qui forment un tout *A.* هیئة مجموعة *P.* همه کار *T.* طوپی || Il y a de bons endroits dans cet ouvrage, mais le tout ensemble n'en vaut rien بو تألیفک وافر لطیف یرلری وار در انجق هیئت مجموعەسی ایشه یرامز

On dit, Mettre, risquer le tout pour le tout *P.* یا سر دهم یا تخت یا بخت *T.* یا ستانم کلاه

Le tout. Ce qu'il y a de plus important dans une chose *A.* مادّه‌نک *T.* اساس کار *P.* اصل المطلوب - اصل المادّة تملی || C'est quelque chose de bien commencer, mais le tout est de bien finir بر مصلحته حسن ایله بدء وشروع ایتمک - خیلی ایشدر انجق اصل مادّه لایقی اوزره نتیجه ویرمکدر انجق اساس کار انجام وعاقبتیدر

Tout, adv. Entièrement *A.* بالکلیّة - تماماً - کلیّاً - کافةً *P.* همه *T.* بسبتون || Il est tout dévoué à votre service سزنک کافةً خدمتکه بالکلیّه وقف نفس ایلدی Il est tout en Dieu بالکلیّه والله متوکلدر Ils furent tout étonnés بالکلیّه واله وحیران اولمشلر در Il est tout malade بالکلیّه خسته در Les chevaux de ce poil-

la sont ordinairement tout bons بو طونده اولان آنلر غالب يك اعلا در ـ حالده كلّياً اعلا در

Il se joint aussi à plusieurs mots, et sert à leur donner plus de force *A.* غايةً *P.* بغايت *T.* يك ـ غايت ايله || Il lui dit tout froidement فلانه بغايت اداى بارد ايله سويلدى Tout doucement يك يواش اولدرق Parler tout haut غايت سكا بغايت صداى بلند ايله سويلمك Je vous le dis tout franc خلوصانه سويلرم

Tout au moins, Tout du moins. *A.* لا اقلّ *P.* هيچ نه ـ بارى *T.* هيچ اولمز ايسه ـ هيچ دكل ايسه

Tout autant. *A.* ضعفاً على *P.* بكچند *T.* بر اولقدر دخى

Tout ainsi que. *A.* كذلك ـ كما *P.* بدين ـ باين كونه كه *T.* بو دكلو كه ـ بونك كبى ساى كه

Tout au plus. *A.* نهاية النهاية *P.* بالاترين مرتبه *T.* اكث اولسه اولسه ـ يك اولدجغى ـ چوغى

Tout de suite. *A.* على الفور ـ فى الحال *P.* در حال ـ در آن ساعت *T.* اول ساعت ـ عقيبنده ـ عقب

C'est tout un, signifie, cela revient au même, cela est égal *A.* لا فرق له *P.* همه يكست ـ همان يكست *T.* بر در هب

Tout. Quoique, quelque *A.* مع انّ *P.* گرچه ـ با آنكه *T.* هر نقدر عاقل ايسه ده || Tout sage qu'il est نقدر ايسه دخى

Tout votre ami qu'il est هر نقدر سنك دوستك ايسه

Tout blessé qu'il était هر نقدر مجروح اولمش ايسه دخى

Tout ingrat qu'il est گرچه كافر نعمتدر دخى

Point du tout, Rien du tout. Absolument rien *A.* اصلا ـ قطعاً ـ اصلاً وقاطبةً *P.* هيچ *T.* هيچ قاطبةً || Il n'aura rien du tout بر شيئه دسترس اولدجغى يوقدر Je n'en veux point du tout بونى هيچ استمم ـ بوكا قطعاً وقاطبةً راضى دكلم

En tout, on s'en sert pour compter, et signifie, tout étant compris *A.* جمعاً *P.* همه *T.* هب هب || Cela fait cent écus en tout جمعاً يوز غروش ايدر

En tout et partout. Entièrement *A.* من كل الوجوه ـ من *P.* بهمه حال *T.* هر حالده ـ ببستون || Je suis de votre avis en tout et partout من جميع الوجوه سنك هر حالده سنك رأيكه ـ رأيكه موافقت ايدرم

Après tout. Tout bien considéré *A.* مع ما فيه ـ مع هذا *P.* با اين همه *T.* بو جمله ايله || Vos raisons sont bonnes; mais après tout, le parti que vous proposez nous pourrait jeter dans de grands embarras بسط ايلديككز علل واسباب مرغوب ومستحسندر مع ما فيه عرض ايلديككز تدبير نتايج وخيمه‌يى مستلزم اولمق احتمالى دركار در

Sur tout. V. Surtout.

TOUTEFOIS. Néanmoins *A.* مع ذلك *P.* با اين همه *T.* بو ايله ايكن || Tous les hommes recherchent les richesses, et toutefois on voit peu d'hommes riches, heureux جميع ناس طالب مال وثروتدر مع ذلك بين الاغنيا مسعود الحال اولنلر اقلّ قليلدر

TOUTE-ÉPICE, ou HERBE AUX ÉPICES. V. Nielle.

TOUTE-PUISSANCE, et TOUT-PUISSANT. V. Puissance et Puissant.

TOUX. Mouvement convulsif de la poitrine, accompagné de bruit *A.* سعال *P.* سرفه ـ خُفه ـ كَفته *T.* اوكسورك || Toux violente, continuelle سعال شديد ودائمى ـ سعال يابس sèche سعال صدرى Toux de la gorge سرفهٔ خشك ـ اوكسورك قورى

TOXIQUE. Nom générique de toutes sortes de poisons *A.* سمّ pl. سموم *P.* زهر ـ شرنگ *T.* آغو || Les animaux, les végétaux et les minéraux fournissent des toxiques حيوانات ونباتات ومعادندن اجناس سموم حاصل اولور

TRACAS. Mouvement accompagné de désordre, d'embarras *A.* دغدغه ـ آشوب ـ خرخشه *P.* خرشفة *T.* شماطه || Il y a bien du tracas dans cette maison بو خانده دغدغهٔ عظيم وار در ـ Figur. || Le tracas des affaires دغدغهٔ امور واشغال Il s'est retiré du tracas du monde دغدغهٔ دنيادن كناره گير اولدى دنيانك شماطه‌سى ايچندن چكلدى ـ اولمشدر

TRACASSER. Aller et venir, s'agiter pour peu de chose *A.* تهالك *P.* بيهوده نمودن *T.* تكاپوى بيهوده سورتمك ـ عبث يره || Il ne peut se tenir en repos, il tracasse sans cesse بر يرده آرام ايده‌ميور لا ينقطع تكاپوى بيهوده‌دن خالى دكلدر

Il se dit aussi en parlant des manières d'agir d'un esprit inquiet, brouillon et malin *A.* القاء الفتنة ـ تحريك الفتنة *P.* فتنه‌كارى نمودن *T.* فتنه فجورلق ايتمك || Ne recevez pas cet homme-là dans votre société, il ne fera que tracasser بو آدمى مجلسكده قبول ايلمه زيرا القاى فتنه‌دن خالى اولدجغى يوقدر

Tracasser. Tourmenter, inquiéter quelqu'un *A.* تعذيب ـ ازعاج

|| ثقلت ویرمك - راحتسز ایتمك .T بی آرام كردن .P Cet homme-là m'a tant tracassé, que j'ai abandonné l'affaire بكا اولقدر ثقلت ویردیكه مصلحتدن كف ید٥ مجبور اولدم

TRACASSERIE. Chicane, dispute sur des riens .A تزویر pl. تزویرات .P دغلی .T مزورلك || Nous étions en état de conclure notre marché, mais il nous a fait une tracasserie در دست اولان بازارلغك عقدی صددنده ایكن بزه بر كونه مزورلك ایتدی

Il signifie aussi, propos, rapport qui tend à brouiller des gens les uns avec les autres .A نفاق .P نفاقپردازی .T منافقلق || Il passe sa vie à faire des tracasseries كار وپیشهٔ هر روزه‌سی ایام عمرینی بین - میانهٔ ناسه القای نفاق ایتمكدر الناس نفاق ایله امرار ایدر

Il se prend aussi, pour l'effet des mauvais propos .A شقاق .P شقاقكاری .T بوزوشقلق || Il y a une tracasserie entre eux dans le ménage امور بیتیه‌ده بینلرنده بر نوع شقاق وار در || Il m'a fait une tracasserie avec un tel فلان كشی ایله بنی بوزوشدردی

TRACASSIER. Celui qui tracasse, qui est sujet à faire de mauvaises difficultés dans les affaires dont il se mêle .A شریس - مشارس .P بد خوی .T خویلو چپرشك

Il signifie aussi, un brouillon qui, par de mauvais rapports, commet des personnes les unes avec les autres .A منافق pl. منافقین - اهل النفاق pl. ارباب النفاق .P نفاقپیشه .T قوغوجی || Ne recevez pas cet homme-là dans votre société, c'est un tracassier فلان كشی منافق بر آدمدر مجلسكده قبول ایلمه

TRACE. Vestige qu'un homme, ou quelque animal, laisse à l'endroit où il a passé .A اثر pl. آثار .P پی - نشان پا - نقش پا .T ایز || Voilà la trace de ses pas اشته آثار خطواتی || Suivre des voleurs à la trace حرامیلرك اثرینه اقتفا - بونلر در ایدرك تعقیبلرینه قیام ایتمك || La trace en est encore toute fraiche اثری هنوز تر وتازه در - On dit figur. Suivre les traces de ses pères, Marcher sur les traces de ses ancêtres, pour dire, les imiter آبا واجدادینك اثرینه اقتفا ایتمك - آتا ودده‌لری اثرینه تبعیت ایتمك

TRACE, se dit aussi de la marque ou impression qui reste de quelque chose que ce soit .A اثر pl. آثار .P نشانه .T نشان || Suivre la trace d'un chariot عربه تكرلكنك نشاننه تبعیت ایتمك || Le tonnerre est tombé dans cet endroit, on en voit encore des traces بو محله نزول ایتمش صاعقه‌نك اثرلری حالا معاینه‌در || Les navires ne laissent point de trace dans l'eau, ni les oiseaux dans l'air سفاینك روی ماده وطیورك هواده اثرلری قالمز || On n'aperçoit en lui aucune trace de la bonne éducation qu'il a reçue بر تربیه‌نك حسن تحصیل ایلدیكی ذاتنده مشهود دكلدر || Les arts ont fleuri en ce pays-là, il en reste encore des traces اول مملكتده فنون وصنایعك رواج وریعانی سبقت ایتمش اولمغله الی الآن اثرلری باقیدر

TRACE, se dit aussi des lignes que l'on fait sur le terrain, pour marquer le dessin d'un parterre .A رسم .P نیرنگ .T چیزكی || Faire la trace d'un parterre چیچكلك باغچه‌سنك رسمنی چیزمك

TRACEMENT. Action de Tracer. V. Tracer.

TRACER. Tirer les lignes d'un dessin, d'un plan sur le papier, sur le terrain, etc. .A رسم - ترسیم .P نگاشتن - نیرنگ زدن .T چیزمك || Tracer un plan, un dessin بر رسم ترسیم ایتمك un bastion بر پلنقه‌نك رسمنی چیزمك

On dit figur. Tracer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui indiquer la route qu'il doit suivre .A ارائة الطریق - ارائة المسلك .P رهنمایی كردن - بدرقهٔ طریق شدن .T یول كوسترمك || Ses ancêtres lui avaient tracé le chemin qu'il devait suivre سالك اوله‌جغی مسلكی آبا واجدادی كندویه ارائه ایتمشلر در - آبا واجدادی كندویه ارائهٔ طریق ایتمشلر در || Il suit le chemin que ses pères lui ont tracé آبا واجدادینك ارائه ایتدكلری مسلكه سلوك ایدر || Tracer à quelqu'un la conduite qu'il doit suivre فلانك سالك اوله‌جغی مسلكی كندویه ارائه ایتمك || Sa conduite est toute tracée تبعیت ایده‌جكی سلوك ورفتار كندویه تمامیله ارائه اولنمشدر

Et tracer l'image d'une chose, pour dire, la représenter par le discours .A تصویر .P تقریر سلك كشیدهٔ صورت چیزی كردن .T فلان شیئك تصویرینی ایتمك || Il a tracé l'image de ses malheurs كرفتار اولدیغی مصایب واكداركك صورتنی كشیدهٔ سلك تقریر ایتمشدر

TRACÉ. .A مرتسم .P نگاشته .T چیزلمش

TRACHÉE-ARTÈRE. T. d'Anat. Canal destiné à porter l'air dans les poumons .A قصبة الرئة .P نای گلو .T خرتلاق - بوغرتلاق

TRADITION. Action de livrer une chose .A تسلیم - اعطا .P

ویرمه .T دادن || La vente se consomme par la tradition de la chose vendue بیع مادّه‌سی مبیعك تسلیمیله تکمیل اولنور L'ordre de portier dans l'Église se confère par la tradition des clefs کلیسا بوّابلغی خدمتی مفتاحلرك تسلیمیله توجیه اولنور

TRADITION, se dit aussi de la voie par laquelle les faits et les doctrines se transmettent d'âge en âge, en passant de bouche en bouche .A حکایة نقلاً عن نقل ـ عنعنة الرواة .P از زبان اغزدن ـ اغزدن آغزه سویلنمکله ایشیدلمه .T بزبان گذارش اغزه کچمه || Ce sont des faits que la tradition seule nous a appris ـ انجق عنعنهٔ روات ایله معلومز اولمش احوالدر انجق نقلاً عن نقل حکایه اولندرق

Il se dit aussi des faits transmis par cette voie .A مسموع .P وارد نقلاً عن نقل ـ بعنعنة الرواة از زبان بزبان اغزدن آغزه سویلنمکله ایشیدلمش .T گذارشیافته || Beaucoup de traits d'histoire ne sont que de fausses traditions تاریخلرده مروی اولان نیجه نیجه مادّه‌لر عنعنهٔ روات ایله وارد اولمش مسموعات کاذبه قبیلندندر

TRADITIONNEL. Fondé sur la tradition .A مبنیّ علی المسموعات عنعنهٔ روات ایله وارد || بعنعنة الرواة Loi traditionnelle اولمش مسموعاته مبنی بر قانون

TRADUCTEUR. Celui qui traduit d'une langue en une autre .A مترجم pl. مترجمین .P ترجمه کنان .T ترجمه ایدن || Bon, fidèle traducteur مترجم صحیح البیان mauvais مترجم تألیفات افلاطونك J'ai lu tous les traducteurs de Platon سقامتنشان بالجمله مترجملرینی اوقودم

TRADUCTION. L'action de traduire .A ترجمة .P پچوه || La traduction est un travail pénible امر ترجمه متعب بر مشغله در demande une grande intelligence des deux langues ترجمه مادّه‌سی ایکی لسانك کمالیله وقوفنه محتاجدر Traduction nouvelle ترجمهٔ جدیده littérale ترجمه لفظاً بلفظ

TRADUIRE. T. de Jurisp. Transférer quelqu'un d'un lieu à un autre .A نقل .P کوچ کردایندن .T کوتورمك ـ کوچدرمك || On a traduit ce prisonnier d'une telle prison à une telle بو اسیر فلان محبسدن فلان محبسه نقل ایتدرلدی

TRADUIRE devant le juge, devant un tribunal. Citer en Justice .A احضار فی المحکمة ـ احضار فی حضور الحاکم || C'est un chicaneur qui m'a traduit devant tous les tribunaux اشرّادن بر آدم اولوب بنی جمیع محاکمه احضار ایتدردی

TRADUIRE. Faire passer un ouvrage d'une langue dans une autre .A ترجمة .P نقل من لسان الی لسان الآخر ـ ترجمه .T پچوه کردن ـ کردن ترجمه ایتمك || Traduire du Latin en Français لسان لاطینیدن لسان فرانساوی‌یه نقل وترجمه ایتمك Il a traduit un tel livre en Italien فلان کتابی تالیانی لسانته ترجمه ایلدی Il le traduit en vers, en prose بو تألیفی یونانیدن نظماً یاخود نثراً ترجمه ایدر Cela est traduit du Grec مترجمدر On traduit quelquefois les mots, sans que pour cela le sens soit rendu بعضاً الفاظ وکلمات ترجمه اولنمشیکن مفهوم کلام کرکی کبی ادا اولنمیور

TRADUISIBLE. Qui peut se traduire .A ممکن الترجمة .P ترجمه‌یه کلور .T امکانپذیر ترجمه || Cette phrase n'est pas traduisible بو عباره ممکن الترجمه دکلدر

TRAFIC. Négoce, commerce de marchandises .A تجارت ـ بیع وشرا .P داد وستد ـ سوداگری .T بازرکانلق ـ آلیش ویرش حبوبات || Grand trafic تجارت جسیمه Le trafic des grains آلیش ویرشی ـ تجارتی Il fait un grand trafic en Angleterre چوق آلیش ویرش ـ انکلتره طرفنده کلیتلو بیع وشرا ایدر Il s'est mis dans le trafic تجارته دوشدی Il fait le trafic de toutes sortes de marchandises انواع اموالك آلیش ویرشنی ایدر

Il se dit figur. de toutes les choses honteuses que l'on fait pour de l'argent .A معاملة مشنوعة ـ معاملة مرذولة .P داد وستد حرام ونا .T رذیل آلیش ویرش || رذالت آمیز Trafic illicite مشروع بر معاملهٔ مرذوله C'est un homme noté par des trafics honteux qu'il a faits ارتکاب معاملات رذیله ایله شهرتیافته میملنمش بر آدمدر ـ اولمش بر آدمدر Il fait trafic de son crédit کندو نفوذ واعتبارینی معاملات مشنوعه‌یه صرف ایدر des choses saintes اشیای مبارکه‌یی معاملات شنیعه‌یه اعمال ایدر

TRAFIQUANT. Commerçant, négociant .A تاجر pl. تجار .P بازرکان .T بازارکان ـ سوداگر

TRAFIQUER. Faire trafic .A تجارت ـ بیع وشرا .P سوداگری کردن .T آلیش ویرش ایتمك ـ بازرکانلق ایتمك || Trafiquer par mer en tel pays فلان مملکتده بحراً تجارت ایتمك Trafiquer en détail کسراً تجارت ایتمك Trafiquer en laine یپاغی آلیش ویرشنی ایتمك

On dit figur. Trafiquer de son honneur بر کمسنه عرضنی

de la protection de quelqu'un بر کمسنه مظهر اولدیغی صاتمق وسیلهٔ ـ سایهٔ حمایتی معاملات مرذولدیه صرف ایتمك جرّ ومنفعت ایتمك

Il est aussi actif. ‖ Trafiquer une lettre de change بر پولیچه میری اوراقنی تمسّکنی آلوب صاتمق des billets sur la place صرّاف چارشوسنده آلوب صاتمق

TRAGACANTHE. Plante qui fournit la gomme adragant *A.* شجر القتاد *T.* کون آغاجی

TRAGÉDIE. Poème dramatique. Représentation d'une action qui est propre à exciter la terreur ou la pitié *A.* حکایهٔ متضمّنهٔ مصیبت *T.* داستان ماتم انکیز *P.* حکایهٔ فاجعة ـ الرزیهٔ دار الملاعبده بر کونه ‖ Représenter une tragédie حکایه‌سی حکایهٔ فاجعه عرض وبیان ایتمك ـ Il se dit figur. d'un événement funeste *A.* رزیهٔ pl. رزایا ـ مصیبت pl. مصایب ‖ کدر *T.* کار ماتم آلود *P.* حادثهٔ فاجعة ـ فجیعة ـ مرزئهٔ ـ Il est à craindre que cette affaire ne finisse par quelque tragédie بو مصلحت عاقبة الامر بر حادثهٔ فاجعه ایله ختام بولدیغی خوف اولنور Il s'est passé d'horribles tragédies en cette Cour-là فلان سرای همایونده دهشتفزای قلوب اولهجق مصیبتلر وقوعه کلمشدر

TRAGI-COMÉDIE. Pièce dramatique dans laquelle on représente une action sérieuse, mêlée d'incidens comiques *A.* حکایهٔ مخلوطة بالمصایب والهزلیات

TRAGIQUE. Qui appartient à la tragédie *A.* متعلّق بحکایهٔ الفاجعة ‖ Poème tragique حکایهٔ فاجعه‌یه متعلّق بر نشیده Il excelle dans le genre tragique فنّ حکایات فاجعه انشاسنده ممتاز الاقراندر

Il signifie figur., funeste *A.* مقارن بالمصیبة ـ مولم ـ فاجع *P.* ماتم انکیز *T.* کدرلو ‖ Histoire, événement tragique حکایه یا حادثهٔ فاجعه mort موت دولم La fin des tyrans est toujours tragique جبابره‌نك عاقبتی غالب حالده بر نوع مصیبته مقارن اوله کلمشدر

TRAGIQUEMENT, adv. *A.* مصحوباً ـ مقروناً بالفجیعة بالمصیبة *P.* ماتم انکیزانه *T.* مصیبتلو صورت ایله ‖ Il est mort tragiquement مقروناً بالفجیعه وفات ایلدی

TRAHIR. Faire une perfidie à quelqu'un *A.* ارتکاب ـ اختیان ـ الخیانة ـ اغلال *P.* خیانتکاری کردن *T.* خیانتلك ایتمك ‖ Il a trahi son prince پادشاهنه خیانت ایلدی sa patrie, کندو وطننه ودوستلرینه خیانت ایلدی ses amis

On dit figur. Trahir ses sentimens, sa promesse, ses sermens, etc. pour dire, parler, agir contre *A.* اخلاف ـ خلف *P.* بیغایی نمودن *T.* وفاسزلق ایتمك ‖ Il a trahi ses sentimens فلان کشی خلوص افکارینی اخلاف ایلدی sa promesse, ses sermens اخلاف ـ اخلاف وعد ویمین ایلدی عهد ووفا واخلاف قسم ایلدی

Et trahir le secret de quelqu'un, pour dire, le révéler *A.* افشاء السرّ *P.* راز کسی فاش کردن *T.* بر کمسنه‌نك سرّینی بایمق

SE TRAHIR SOI-MÊME, signifie, se déceler par indiscrétion, par imprudence *T.* کندو حقنه ـ کندو کندوینی غمز ایتمك ‖ غمّازلق ایتمك Il s'est trahi par les choses qui lui sont échappées سوزیچ لسان اولدرق آغزندن چیقمش صحبتلر ایله کندو کندویه غمّازلق ایلدی Il voulait être inconnu, sa voix, sa rougeur l'a trahi مرامی بیلنمامك ایکن سسی یاخود احمیرار وجهی کندویه غمّاز اولدی

TRAHISON Perfidie. *A.* خیانة ـ دغل *P.* دغلی ـ خیانتکاری *T.* خیانتلك ‖ Trahison lâche خیانت دنائت آلود insigne, signalée مشهور وجسیم بر خیانت La trahison est découverte خیانت خارجه اخراج اولندی Il a fait une trahison à son ami دوستنه بر نوع خیانت ایتدی

On appelle Haute trahison, tout attentat contre l'État ou contre la personne du prince *A.* خیانهٔ عظما ‖ Il fut accusé de haute trahison خیانت عظما ایله اتّهام اولمشدر Crime de haute trahison خیانت عظما جرمی

TRAILLE. Bateau qui sert à passer les grandes rivières, et qu'on appelle aussi Pont-volant *A.* طوف ـ عامة *P.* کلك *T.* طومباز

TRAIN. Allure des chevaux ou autres bêtes de somme *A.* عدو *P.* رفتار *T.* اشکین ‖ Le train de ce cheval est doux شو آتك اشکینی ـ رفتاری ملایمدر est rude شو بو آت نرم عناندر ـ تند عناندر ـ کند پا در ـ کند رفتاردر ـ ات غلیظ العدو در ـ عدا در ـ شو آت شدید العدو در Ce cheval va grand train در ـ اشکینی کسکیندر ـ باد پا در ـ چاپکپا در ـ تیز رفتار در n'a point de train بو آتك اشکینی یوقدر یوکرکدر

TRAIN, en termes de charrons, se dit de tout le charronnage qui porte le corps d'une voiture *A.* قواعد العجلة *T.* عربه آلتنده‌کی ‖ Faire faire un train neuf à un carrosse بر کرویه طاقمی

عربدنك آلتنده‌كي كرويد طاقمنى يكيدن ياپدرمق

On appelle Train d'artillerie, tout l'attirail qui compose l'artillerie, et qui est à la suite des armées *T.* طوب وجبه خانه طاقمى

Train, se dit aussi d'une suite de valets, de chevaux, de mulets, etc. *A.* خيل وحشم *P.* پهل وسپه *T.* طاقم || Grand train magnifique, superbe سبكپار پهل وسپه مكمّل خيل وحشم leste خيل وحشمنى معنون ومحتشم پهل وسپه Augmenter son train تكثير ايتمك le diminuer تقليل خيل وحشم ايتمك

Train. Masse de bois, lié ensemble en forme de radeau, et qu'on met à flot sur une rivière pour l'amener quelque part *A.* رمث *P.* صال *T.* صال || Train de bois à brûler رمث حطب de bois de construction كراسته صالى

Train, se dit figur. du courant des affaires *A.* مجرا *P.* راه *T.* سياق - يول || L'affaire est en bon train مصلحت مجراى لايقنده جاريدر va son train مصلحت مجراى مناسبده در Il faut savoir le train des affaires, le train du monde مجراى اموره سياق اموره - ومجراى احوال عالمه واقف اولملو در Cette affaire prend le train de réussir بو مصلحت مجراى يسر سهولت يولنى طوتدى - وسهولته ميل ايلدى

On dit figur. Aller son train, pour dire, continuer بر كمسنه طوغرى يولى براقمامق - طوتديغى يولدن شاشمامق

Et être en train, pour dire, être en action, en mouvement عمل وحركت اوزره اولمق *T.*

TRAÎNANT. Qui traîne à terre *A.* منسحب *P.* برزمين كشان ثوب - ثوب منسحب *T.* يره سورينور || Robe trainante يره سورينور اتك - ذيل منسحب queue منسحب الاذيال

On dit figur. Un discours, un style trainant, pour dire, qui renferme beaucoup de mots et peu de choses تطويل لا طايلدن عبارت بر كلام يا بر عباره

Et voix trainante, une voix faible et lente صداى سست - كوشك سس

TRAÎNEAU. Sorte de voiture sans roues, dont on se sert pour traverser les glaces *A.* زحلوقة *P.* جچلد - غرلغج *T.* قيزاق

TRAÎNÉE. Suite longue et peu large de choses menues *A.* سطر *T.* خط پيدا كرده از چيز روان *P.* من صبصاب شئ ما پيدا اولمش سجم كبى زه || Le sac de plâtre s'est troué, et a fait une longue traînée sur le chemin آلچى چوالى دلنوب دوكنتيسندن يول اوزرنده بر زه پيدا اولمشدر

Il se dit aussi d'une longue suite de poudre à canon, dont on se sert pour porter le feu à l'amorce *A.* ذنابة بارود *P.* راه باروت *T.* دنباله وارى بارود قويرق طرزنده باروت يولى || On fit une longue traînée de poudre pour faire jouer les boîtes فشنكلرى اويناتمق ايچون باروتدن بر ذنابهٔ طويله احداث ايلديلر

TRAÎNER. Tirer après soi *A.* جرّ - استجرار *P.* كسيدن *P.* *T.* چكوب كوتورمك - چكمك || Les chevaux qui traînent un carrosse, un bateau هنطوى يافاينى چكن باركيرلر Traîner un coffre بر سپد چكمك Traîner un homme en prison بر كمسنه‌يى چكدرك حبسه كوتورمك La rivière traîne bien des immondices ماء نهر كناسات كثيره جرّ ايدر

Traîner. Mener après soi, avec soi *A.* استصحاب *P.* باخود آوردن *T.* برابر كوتورمك || Il traîne toujours après lui une longue suite de valets دائما معيتنده كليتلو اتباع ولواحق Il traine cet homme partout فلانى هر دائم استصحاب ايدر دائما برابر كوتورر - معيتنده استصحاب ايدر

Figur. *A.* استلزام - استجلاب - جلب *P.* بر كشيدن *T.* چكمك || Cette action a traîné après elle une longue suite de malheurs بو كيفيت نيچه نيچه آفات متتابعه‌يى جالب مستلزم اولمشدر - اولمشدر

On dit aussi, Ce plaideur traîne sa partie dans tous les tribunaux فلان مدّعى خصمنى محكمه‌دن محكمه‌يه سوركلر

Traîner. Allonger, différer une affaire *A.* امهال - مطاولة بالمماطلة - تسويف بليت ولعل *P.* بامروز وفردا بدرازى - كشيدن بامروز وفردا پس انداختن *T.* سوركلتمك - بوكون يارين ديه‌رك اوزاتمق - ليت ولعل ايله اوزاتمق || Il y a six mois que ce juge me traîne pour le jugement de mon procès بو قاضى دعوامى فصل ايچون التى آيدنبرو بنى سوركلدر vous êtes entre les mains d'un arbitre qui vous traînera long-temps سنى وافر زمان سوركلده‌جك بر حكمك النه دوشدك Il m'a traîné long-temps avant de me payer الدجغمى ادا ايدنجيه قدر بنى وافر زمان مماطله ايله امهال ايلدى - بنى زمان مديد ليت ولعل ايله تسويف وامهال ايلدى

Traîner, au neutre. Pendre jusqu'à terre *A.* انسحاب *P.* بر براو زرينه - ير اوزرينه سورنمك *T.* زمين كشان شدن منسحب الاذيال بر || Un manteau qui traîne سوركلنمك ير اوزرنده سورينور - قپود

Il se dit aussi d'un malade qui est en langueur sans pouvoir se rétablir *T.* سوركلنمك || Il y a long-temps qu'il traine بو مريض مدّت مديدهدنبرو حال وصحت وفتور اوزره سوركلنور Il trainera encore quelque temps بر مدّت دخى سوركلنهجكدر

On dit aussi au neutre, qu'une affaire traîne, pour dire, qu'elle n'avance point سوركلنمكده در- بو مصلحت سوركلنور

Traîner. Être négligé, n'être pas à sa place, être jeté çà et là *A.* تار ومار وا گذاشته - پراكنده ماندن *P.* مهملاً تركك *T.* شدن براقلمق برى اوته || Ces papiers ont traîné long-temps dans mon cabinet بو اوراق مهمّديه مخصوص اوطهمده وافر زمان مهملاً ترك اولنمشدر Ce domestique laisse tout traîner بو خدمتكار هر شيئى مهملاً ترك ايدر

Se Traîner. Se glisser en rampant *A.* زاحفاً - زاحفاً انزلاق *P.* بر مجيده رفتن *T.* سورتنمدرك - سورتنمدرك وارمق تزلمجك || Ce chasseur se traîna pour approcher le gibier بو صيّاد آوك ياننه وارمق ايچون ير اوزرنده سورتنمدرك تزلمجك ايلدى Ce voleur se traina à travers les broussailles بو خرسز چاليلق آرەسنده سورتنمدرك قايپويبرمكه ظفرياب اولمشدر

Il signifie aussi, marcher avec grande peine *A.* تجرير القدم *P.* پا كشان روان شدن *T.* اياق سوريندرك - سورتنمك على قدر الاستطاعه || Je me traînerai là comme je pourrai كتمك اول طرفه طوغرى سورتنمجكم

Traîné. *A.* منجرّ *P.* كشيده *T.* چكلمش

TRAÎNEUR. Il se dit d'un soldat qui ne marche pas avec sa troupe, et qui demeure derrière *A.* متأخّر *P.* پسمانده *T.* كيرو قالان || Dans les marches d'armée, il y a toujours beaucoup de traîneurs اردولرك حين حركتلرنده دائما قتى وافر پسماندگان اولور — On dit aussi, Des vaisseaux traineurs دوننمانك پسمانده كيرو قالمش كميلرى - سفينهلرى

TRAIRE. Tirer le lait d'une bête *A.* استحلاب - احتلاب *P.* دوشيدن *T.* اينكلرى صاغمق || Traire les vaches اينكلرى صاغمق

Trait. *A.* محلوب *P.* دوشيده *T.* صاغلمش

Trait. Il se dit de l'or et de l'argent qui est tiré par la filière, lorsqu'il n'est pas encore mis sur la soie *A.* سلك *P.* رشته *T.* تل || De l'or trait سلك الذهب - زر رشته - آلتون تلى De l'argent trait كمش تلى

TRAIT, subst. Il se dit de toute arme qui se lance avec la main *A.* رمح pl. رماح - سنان pl. اسنّة *P.* نيزه *T.* سكو on qui se tire avec un arc *A.* سهم pl. سهام - نبلة pl. نبال *P.* تير - ناوك *T.* اوق || Lancer un trait اطلاق - رمى سهم اوقى بوشلامق - اوق آتمق - سهم

On dit proverb. Vite comme un trait *A.* كالسهم *P.* طيّار پران *T.* اوق كبى تيز رو مانند تير - مانند تير || Il partit comme un trait تير پران مثالى عجالة عزيمت ايلدى

On dit figur. Un trait de satire طعنة السنان هجو ومذمّت de médisance, de raillerie رمية السنان لوم وتعيير ياخود طعنهٔ سنان استهزا Les traits de l'envie, de la haine, de l'amour حسد ياخود بغض وعدوان يا عشق وهوا

Trait. Longe de corde ou de cuir, avec quoi les chevaux tirent *A.* سير العجلة pl. سيور العجلة *P.* پژاز گردونه كش *T.* عربهيى چكر قايش - عربهنك قوشوم قايشلرى || Une paire de traits بر جفت عربه چكر قوشوم قايشلرى Ce cheval tire bien, il bande sur les traits بو باركير قوتلو چكوب عربهنك قايشلرينى كردرر

Trait. Ce qui fait pencher un des bassins de la balance plus que l'autre *A.* رجوح *P.* گرانسنجى *T.* زياده اغرلغك آغمدسى || Aux marchandises qui sont en grand volume et d'un grand poids, le trait doit être plus fort جسيم الحجم وثقيل الوزن اولان امواله رجوح ميزان زياده اولمق اقتضا ايدر

Trait. Ce qu'on avale de liqueur en une gorgée *A.* جرعة *P.* جرعه - دم *T.* بر نفس - بر يودم - بر ايچم || Il a vidé sa coupe d'un seul trait جرعهٔ واحدهده قدحنى تخليه ايلدى بر نفسده قدحنى ايچدى - بر يودمده قدحنى بوشالتدى — Boire à longs traits, c'est-à-dire, lentement *A.* ترشف *P.* جرعه بجرعه نوشيدن - دمبدم نوش كردن *T.* صاورەرق يودم يودم ايچمك - ايچمك

Trait. Ligne qu'on trace avec la plume *A.* خط pl. خطوط *P.* خط - كشد - كشيدهٔ خامه *T.* چيزكى || Ce maître à écrire fait de beaux traits بو خطاط كوزل كشيدهلر ايدر Trait de plume قلم چيزكيسى - كشيدهٔ خامه - خط قلم Passer un trait sur une ligne pour l'effacer برخطك اوزرينه خط بطلان كشيده Il peut vous enrichir ou vous ruiner d'un trait de plume يك كشيدهٔ قلمده سنى احيا يا خراب ايتمكه قادر در

یك جنبش قلمده

On dit, Copier trait pour trait, pour dire, exactement نقطه حرف بحرف بر شیئك - بنقطه استنساخ ایتمك صورتنی چیقارمق

Trait, se dit aussi des linéamens du visage *A.* pl. ملامح *T.* جهره‌نك كورینن یرلری *P.* آثار لقا - آثار السیما - الوجه || Ce fils a tous les traits de son père پدرینك بالجمله ملامح وجهی عینیله كندوده موجود در Elle a de beaux traits, des traits délicats, agréables بو خاتونك آثار سیماسی الطف واحسن یاخود رقیق ونازك یاخود مطبوع ودلپسند در

Trait. Action qui marque une intention favorable ou nuisible à quelqu'un *A.* طور pl. اطوار *P.* شیوه *T.* ایش || Un beau, un vilain trait شیوهٔ دلپسند - طور مستحسن یا مستهجن Ce n'est point là un trait d'ami دوست طرزی دكلدر یا بد ایشی - اشته بر استاد طوری Voilà un trait d'habile homme Un trait de perfidie, d'esprit بر طور خیانت وشیوهٔ رشد وكیاست

Trait, se dit aussi des beaux endroits d'un discours, de ce qu'il y a de plus vif et de plus brillant *A.* pl. مطایب *P.* شیوه‌های برگزیده *T.* كوزل یرلو || Il y a de beaux traits dans ce discours بو مقالده مطایب لطیفه وار در Traits d'éloquence مطایب فن بلاغت

Trait. Fait, événement remarquable *A.* واقعة pl. وقایع *T.* ماده || Il y a un trait dans l'histoire qui a rapport à ceci تاریخده بوكا متعلق بر واقعه وار در Tite-Live rapporte un trait semblable فلان مؤلف بوكا مشابه بر ماده ذكر ایدر

Trait, se dit aussi du rapport d'une chose à une autre *A.* علاقة - مناسبة || Cette affaire n'a point de trait à l'autre بو مصلحتك فلان مصلحتله بر وجهله مناسبتی یوقدر

TRAITABLE. Doux, avec qui on peut facilement traiter *A.* خوش - شیرینكار *P.* لین الجانب - مساعد - سهل الجانب *T.* منش - امتزاجلو || Il est fort traitable بغایت سهل الجانب بر آدمدر C'est un esprit traitable لطف ومساعدت ایله مجبول بر مزاجدر Je ne veux point d'affaire avec cet homme-là, il n'est pas traitable فلانك مزاجنده اثر مساعدت اولمدیغندن كندوسیله بر درلو مصلحت كورمك استمم

TRAITANT. Celui qui se charge du recouvrement de quelque branche de revenu public *A.* ملتزم pl. ملتزمین || Gros, petit traitant بیوك یا كوچك ملتزم - ملتزم كبیر یا صغیر Les traitans ont gagné beaucoup sur cette affaire بو مصلحتك ملتزملری كلیتلو فائده ایتدیلر

TRAITE. Étendue de chemin qu'un voyageur fait d'un lieu à un autre sans s'arrêter *T.* منزل || Aller tout d'une traite d'un lieu à un autre یك منزل اولدرق فلان محلدن فلان محله كتمك Si vous faites vos traites trop grandes, vous tuerez vos chevaux منزللركی پك اوزون ایده‌جك اولور ایسه‌ك باركیرلركی اولدره‌جكسك

Traite, se dit aussi du transport de certaines marchandises d'un pays à un autre *A.* نقل || Il s'est fait de grandes traites de blés كلیتلو حبوبات نقل اولندی On a permis la traite des blés حبوباتك نقلنه رخصت ویرلدی La traite des nègres ممالیك سودانك بیع وشرا ایله نقللری - Il se dit aussi du commerce des banquiers || Ce qui caractérise une lettre de change, c'est la traite de place en place پولیچه تمسكنك صفت ممیزه‌سی بر محلدن بر محله نقل وحوالده قابلیتیدر

Il se dit aussi de certains droits qu'on lève sur les marchandises qui sortent du royaume *A.* مكس *P.* باج *T.* باج - قرطل

TRAITÉ. Ouvrage où l'on traite de quelque art, de quelque science, etc. *A.* تألیف pl. تألیفات || Traité de la sphère, de Mathématique احوال كره‌یه وعلوم ریاضیه‌یه متعلق بر قطعه تألیف C'est un traité fort méthodique بر غایت ایله صنعتلو بر تألیفدر

Traité. Convention faite entre les souverains *A.* كتاب - عهدة *P.* عهد نامه العهد || Traité de paix, de commerce عهدنامهٔ مصالحه یا تجارت عهدنامه‌سی - صلح یا تجارت d'alliance شروط اتفاقی حاوی بر قطعه عهدنامه - اتفاق عهدنامه‌سی Traité conditionnel شروط ایله مقید بر عهدنامه مقید ومشروط - éventuel موجل الحكم بر عهدنامه عهدنامه حكمی موجل - Conclure, signer, ratifier un traité عقد بر قطعه عهدنامه‌یی یا تصدیقنامه تأیید ایتمك - وامضا وتصدیق ایتمك le rompre نقض عهد ایتمك - نقض عهدنامه ایتمك Contrevenir à un traité شروط عهدنامه‌یه مخالف حركت ایتمك - شروط عهدنامه‌نك خلافنه

Traité, signifie aussi, convention des particuliers entre eux, ou avec le Gouvernement *A.* معاهدة pl. مقاولة - معاهدات pl. مقاولات *P.* پیمان *T.* بازارلق مقاوله‌سی || Le traité que les fermiers font avec la Couronne ملتزملرك میری ایله ایتدكلری

بو مادّه عقد معاهده Cela n'est pas dans le traité qu'il a fait ایلدیکی مقاوله سندنده داخل دکلدر

TRAITEMENT. Manière d'agir avec quelqu'un *A.* معاملة pl. معاملات || Bon traitement حسن معامله ـ معاملهٔ بالمجامله ـ بد معامله ـ سوء معامله mauvais معاملهٔ التفات آمیز favorable گوناگون Il a reçu toute sorte de bons traitemens نا خوش معامله معاملات التفات آمیزه مظهر اولمشدر

TRAITEMENT, se dit de certains honneurs qu'on rend dans les Cours à des personnes de distinction *A.* رسم الاکرام pl. رسوم || رسم التعظیم ـ الاکرام Il y a de certains traitemens attachés au caractère d'ambassadeur بیوک ایلچیلکک رتبه‌سنه مخصوص بعض کونه رسوم اکرام وتعظیم وار در La République de Venise avait le traitement des têtes couronnées مقدّما وندیک جمهوری تاجداران حقنده مرعی اولنو کلمش رسوم تعظیمه مظهر ایدی

TRAITEMENT. Appointemens *A.* وظیفة pl. وظایف *P.* راستاد *T.* علوفه pl. vul. مواجب

TRAITEMENT. Manière dont un médecin conduit une maladie *A.* مداواة *P.* تیمار *T.* خسته‌یه باقمه || Ce médecin n'est pas heureux dans le traitement de cette maladie بو طبیب بو علتک تدبیرینه موفق دکلدر

TRAITER. Discuter sur *A.* بحث عن ـ ادارة الکلام *P.* سخن راندن *T.* بحث ایتمک || Traiter un sujet بر ماده‌دن بحث ایتمک Il a traité cette question, cette matière à fond فلان مؤلف بو مطلبدن یاخود بو ماده‌دن بکنهها بحث ایلدی ـ بو ماده‌نک اوزرینه استکناه حال ایله ادارهٔ کلام ایلدی Il a bien traité ce point-là بو دقیقه‌نک اوزرینه وجه احسن اوزره ادارهٔ کلام ایلدی Ce livre traite des métaux, des plantes بو کتاب معادن ونباتاتدن بحث ایدر

TRAITER. Être en négociation *A.* مذاکرة *P.* گفتاریدن *T.* سویلشمک || Traiter la paix, un mariage مذاکرهٔ صلح یا نکاح ماده‌سنی مذاکره ایتمک ـ نکاح ایتمک ـ صلحی یا une réconciliation اصلاح ذات البین صورتنی مذاکره ایتمک Il est parti pour aller traiter de la paix مصالحه مذاکره‌سیچون کتمشدر Il est accusé d'avoir traité avec les ennemis دشمن ایله معامله تهمتیله ـ ایله مذاکره تهمتیله اتهام اولمشدر

TRAITER D'UNE CHOSE. Entrer en négociation pour la vendre ou pour l'acheter *A.* مساومة ـ تساوم *P.* برای بها گفتاریدن *T.* بازارلشمق || Il traite d'une telle quantité de marchandises شو مقدار مالی بازارلشمقده در Traiter d'une terre بر چفتلک بازارلشمق

Il signifie aussi, avoir passé les actes nécessaires pour la conclusion d'une affaire *A.* عقد السند *P.* پیمان‌نامه بستن *T.* سندلشمک || Il y a déjà long-temps qu'ils ont traité ensemble de cette terre بو چفتلک ایچون مدّت مدیده‌دنبرو بینلرنده سندلشدیلر

TRAITER. En user bien ou mal avec quelqu'un *A.* معاملة || Vous l'avez bien traité, il en doit être content فلانک حقنده حسن معامله ایلدیککه نظراً خشنود اولمق کرکدر Vous le traitez bien rudement فلانه پک شدّت ایله معامله ایدرسک Un prince qui traite bien ses sujets رعایاسنه لطف ایله معامله ایدن پادشاه Un maître qui traite mal ses valets خدمتکارلرینه سوء معامله ایدن بر مخدوم Traiter quelqu'un honorablement, le traiter en frère, le traiter selon ses mérites فلانه ملتفتاً یا قرنداشجه یا استحقاق واهلیتنه کوره معامله ایتمک le traiter de haut en bas فلانه بالادن پسته معامله ایتمک le traiter de fou, de prince فلانک حقنده مجنون یاخود بک معامله‌سنی ایتمک

On dit, Traiter un prince de Majesté, d'Altesse Royale, etc., pour dire, lui donner ces titres-là بر حکمداره جناب شوکتمآب ویاخود حضرت رفیع المنقبهٔ شهریاری القابنی ویرمک

TRAITER. Régaler, donner à manger *A.* اطعام *P.* خورد ونوش دادن *T.* یمک ویرمک || Traiter quelqu'un magnifiquement بر کمسنه‌یی کمال دبدبه واحتشام ایله اطعام ایتمک On a traité cet ambassadeur aux dépens du roi فلان ایلچی جانب میریدن اطعام اولندی Ce maître d'hôtellerie traite à tant par tête بو مسافرخانه صاحبی آدم باشنده شو قدره طعام ویرر traite proprement خلقنی تمیز طعام ایله اطعام ایدر

TRAITER, Panser, médicamenter *A.* معالجة ـ تداوی ـ مداوات *P.* تیمار کردن *T.* خسته‌یه علاج ایتمک ـ تدبیر ایتمک || Ce chirurgien l'a traité de deux grandes blessures بو جرّاح فلانک ایکی جسیم یاره‌سنه مداوات ایلدی C'est un tel médecin qui le traite فلانه علاج ایدن فلان طبیبدر ـ تدبیر ایدن

TRAITEUR. Celui qui donne à manger pour de l'argent *A.* مطعم الاضیاف بثمن المقطوع *P.* خوراک دهندهٔ مهمانان با

ـ قوناقلره بهای مقطوع ایله یمک ویرن .T بهای مقطوع Il se dit aussi de celui qui entreprend de grands repas ضیافتی بهای مقطوع ایله در عهده ایدن

TRAÎTRE. Qui trahit .A خاین pl. خونة .P ـ خیانتکار ـ خیانتلك ایدن .T دغل ـ خیانت پیشه || Cet homme-là est bien traitre کرکی کبی خاین بر آدمدر Une âme traître ـ خیانت ایله مجبول بر آدم ـ نفس خیانت آلود || Il se dit aussi des animaux || le chat est traître کدی قسمی عادتا خاین اولور

Il se dit aussi des actions de trahison .A باهر الخیانة .P بر خیانتلو .T خیانت آمیز || C'est un procédé bien traitre حرکت خیانت آمیز در Il lui a joué un tour bien traître فلانه خیلی خیانت امیز بر اویون ابتدی

EN TRAÎTRE. V. Traitreusement.

TRAÎTREUSEMENT. En trahison .A خیانةً .P خیانتکارانه .T خیانتلك ایله || Il lui a donné un coup de poignard traîtreusement فلانه خیانةً بر یتاغن اوردی

TRAJET. Espace à traverser d'un lieu à un autre .A معبر .P گذرگاه .T کچید || Le trajet de Calais à Douvres فلان اسکلەنك فلان اسکلەیه معبری Le trajet d'un bord de cette rivière à l'autre est d'un quart de lieu نهرك بر ساحلندن اول بر ساحلنه معبر مدید Un long trajet قدر معبری بر ربع میل مسافه در

Il se dit aussi de l'action de traverser cet espace .A عبور .P گذر .T کچمه || On fait le trajet de Calais à Douvres en peu de temps فلان اسکلەدن فلان اسکلەیه وقت قلیل ایچنده عبور اولنور

TRAME. Fil passé, conduit par la navette entre les fils de la chaîne, pour faire des toiles, des étoffes, etc. .A لحمه .P پود .T ارغاج || Il y a des étoffes dont la chaîne est de fil et la trame de soie بعض اثواب وار در که ارشلری ایپلك وارغاجلری ایپکدر ـ Figur. || La trame de sa vie, de ses jours تار وپود رشتهٔ حیاتی ـ حیاتی

Il se prend figur. pour Complot .T تار وپود فتنه وفساد || Il est auteur de cette trame بو تار وپود فتنه وفسادی اول فساد Il a ourdi cette trame odieuse نسج ایدن فلاندر مکروهك تار وپودینی دستگاه خیانتده نسج ایتمشدر

TRAMER. Passer la trame entre les fils qui sont tendus sur un métier .A الحام .P پود کشیدن .T ارغاج آتمق || Tramer une étoffe بر ثوبه بر ثوبك ارغاجنی آتمق la tramer de fil ایپلك ارغاجنی آتمق

Figur. Faire un complot .T ـ نسج تار وپود فساد ایتمك دستگاه مکر وحیلەده ـ نسج تار وپود مکر واحتیال ایتمك || Tramer une conspiration نسج کرپاس فساد ایتمك مخالفهٔ علی الفساد بابنده نسج تار وپود فتنه وفساد ایتمك Tramer la ruine de l'État, la perte de quelqu'un دولتك خرابیّت واضمحلالی یاخود فلانك اعدامی قصدیله دستگاه مکر وحیلەده نسج کرپاس فساد ایتمك Il trame quelque chose contre vous سنك علیهکه نسج تار وپود فساد وخیانت ایدر

TRAMONTANE. On appelle ainsi Le vent du nord dans la Méditerranée .A ریح الشمال .P باد شمال .T یلدز پویراز

Il se prend aussi pour le côté du nord .A جهة الشمال .P سوی شمال .T یلدز طرفی

Et pour l'étoile du nord .A کوکب الشمال .P ستارهٔ شمال .T شمال یلدزی

On dit figur. Perdre la tramontane, pour dire, ne savoir plus où l'on en est .T پوصلەیی شاشورمق ـ پوصلەیی غایب ایتمك

TRANCHANT. Qui tranche .A قاطع .P ـ تیز ـ برّان .T کسیجی ـ کسکین بچاق ـ سکین قاطع || Couteau tranchant کسکین Épée tranchante .A ـ حسام ـ سیف صارم ـ سیف قاضب .P شمشیر تیز ـ تیغ برّان .T کسکین قلج

On appelle Écuyer tranchant, l'officier qui coupe les viandes à la table du roi, pour les servir .A مکتّع المائدة الملك .P خونسالار گوشتبر .T انلری کسن چاشنیگیر باشی

TRANCHANT, signifie figur., décisif, péremptoire .A ـ قاطع قطعیّ المفاد

Il se dit aussi de celui qui décide hardiment .A ـ مجذام ذو رأی القاطع ـ مخراق .P کارساز ـ کار بر .T ایشی بیرتوب || C'est un esprit tranchant کسیجی رأی قاطع صاحبی Il a le ton tranchant بر آدمدر مخراق الامور طورده در

TRANCHANT, subst. Le fil d'une épée, d'un couteau .A ـ حدّ غرب .P ـ دم ـ شفره .T آغز ـ چالم یری || Aiguiser le tranchant d'une épée قلجك آغزینی ـ حدّ سیفی تسنین ایتمك Épée à deux tranchans .A ـ بیلەمك سیف ذو حدّین .P تیغ دو دم .T ایکی آغزلو قلج

TRANCHE. Morceau coupé un peu mince. Il se dit des choses qu'on mange .A شرحة ـ شریحة pl. شرائح .P شکله ـ کرج .T

ديلم || Tranche de pain بر ديلم اتمك Coupez cela en tranches ديلم ديلم كس - شرحه شرحه قطع ايله

TRANCHE, en termes de librairie, signifie, l'extrémité de tous les feuillets d'un livre *A.* حافات الاوراق *P.* كنارهٔ اوراق *T.* كتاب يپراقلرينك كنارى || Un livre doré sur tranches حافات اوراقى مذهّب بر كتاب

TRANCHÉE. Fossé que l'on fait pour divers usages, comme pour faire écouler les eaux, etc. *A.* خرق pl. خروق - خندق pl. خنادق *P.* خندك - شكاف *T.* باريق - خندق || Il fit de grandes tranchées au travers du marais pour le dessécher بطاقلق يرلرى قورتمق ايچون خروق واسعه كشاد ايتدردى On n'a pas encore bâti, mais la tranchée pour les fondemens est faite هنوز بنايه شروع اولنمامشدر انجق تملر ايچون اقتضا ايدن خرقلر كشاد اولندى

TRANCHÉE. T. de fortific. Fossé qu'on creuse pour se mettre à couvert du feu d'une place assiégée *T.* صيچان يولى || Une tranchée large واسع بر صيچان يولى Ouvrir la tranchée صيچان يولنى آچمق A la tête, à la queue de la tranchée صيچان يولى باشنده ياخود ديبنده Monter la garde à la tranchée صيچان يولنده قراغول نفراتى وضع ايتمك Conduire la tranchée jusqu'au bord du fossé صيچان يولنى خندقك كنارينه قدر واردرمق

TRANCHÉES. T. de Méd. Il se dit de certaines douleurs violentes, qu'on souffre dans les entrailles *A.* تقضيع - قضاع pl. تقضيعات - قداد - تقطيع *P.* رنج روده گير *T.* كسنتى - كسنتيلى بورى - كسنتيلى فارن آغريسى || Cette médecine lui a causé de grandes tranchées بو شربت تقطيعات شديده يه مؤدّى اولمشدر Il l'a purgé sans tranchées بو دواى مسهل بلا تقضيع تنقيه ايلدى Quand les tranchées de l'accouchement prirent à cette femme بو خاتونده وضع حملك بوريلرى ظهور ايلدكده

TRANCHEFILE. Petit rouleau de papier ou de parchemin, qui est recouvert de soie ou de fil, et qui se met aux deux extrémités du dos d'un livre, pour tenir les cahiers assemblés *A.* شرج الكتاب المشرز *P.* شيرازه بند *T.* شيرازه باغى || Tranchefile double ايكى فات شيرازه باغى

TRANCHER. Couper *A.* قطع - حسم - صرم *P.* بريدن *T.* كسمك || L'acier de Damas tranche le fer دمشقى حديد چليكى

قطع ايدر Trancher la tête à quelqu'un فلانك باشنى قطع ايتمك Ce couteau tranche comme un rasoir بو بچاق اوستره كبى قاطعدر - On dit figur. d'un homme qui est mort, que la Parque a tranché le fil de ses jours حلول اجل ايله رشتهٔ عمرى منقطع اولمشدر - بريدهٔ مقراض اجل اولمشدر

On dit aussi, Trancher la difficulté, le noeud de la difficulté, pour dire, la résoudre tout d'un coup *A.* حسم العقدة الاشكال - قطع العقدة الصعوبة *P.* گره مشكلرا بريدن *T.* كوجلق دوكمنى كسمك - Et trancher le mot, pour dire, donner une réponse décisive *A.* صرم الكلام - قطع الجواب *P.* جواب لسانبر دادن *T.* جوابى كسمك - لاقرديى كسمك منخرطا - خرق

TRANCHER, au figuré. Décider hardiment *A.* قطع *P.* بى پروا بريدن *T.* يرتوب كسمك || Il fait le docteur, il tranche, il décide sur tout ادّعاى علم ايدرك هر مسئلديى خرق وحكم ايدر C'est trancher bien légèrement sur une question aussi importante بويله امر مهمّده خفت ايله اهمّ مهامّدن اولان بو مقوله امر جسيمى - خرق ايتمكدر خفيفلك ايله يرتوب كسمكدر

On dit, Trancher court, pour dire, terminer en peu de mots un discours *A.* قصر الكلام *P.* سخنرا كوتاه كردن *T.* لاقرديى قصّه ايتمك

On dit, que des couleurs tranchent, lorsque les nuances en sont fort vives *A.* ترقرق الالوان *P.* رنگها رونق زدن *T.* رنكلر پارلدامق || Le cramoisi tranche fort auprès du vert آل رنگ يشلك يانده پك پارلدار

TRANCHÉ. *A.* مقطوع *P.* بريده *T.* كسلمش

TRANCHET. Outil à l'usage des cordonniers, bourreliers, etc. servant à couper le cuir *A.* ازميل *P.* ارّهٔ كفشگر *T.* پاپوشجى بچقيسى

TRANCHOIR. V. Tailloir.

TRANQUILLE. Calme, sans émotion *A.* ساكن *P.* آرميده *T.* سكونتلو - ديكلنمش || La mer était tranquille دريا ساكن ايدى - حال سكونت اوزره ايدى Le médecin lui a trouvé le pouls fort tranquille طبيب مريضك نبضنى بغايت ساكن وآرميده بولمشدر Dormir d'un sommeil tranquille نوم ساكن ايله نائم اولمق

Dans quelques phrases, on se sert mieux des mots *A.* مطمئن - مستريح *P.* آسوده حال *T.* راحتلو || Mener une vie tran-

quille عيش مطمئن ايله تعيش ايتمك Avoir l'âme tranquille
آسوده دل ـ مستريح البال ـ مطمئن البال اولمق Tout est
tranquille dans l'État ملكك ودولتده هر شئ آسايش واطمينان
ملك ودولت آسوده حالدر ـ اوزره در Êtes-vous bien tran-
quille sur l'événement de votre procès? دعواكك صورت نتيجه‌سنه
دائر اطمينان قلبك وارميدر Tenez-vous tranquille là-dessus
مستريح اول ـ اولبابده مطمئن اول

TRANQUILLEMENT, adv. A. بالاستراحة ـ مستريحاً ـ بالسكونة
بآسودگئ دل ـ بآسودگی P. باطمينان البال ـ بالاطمينان ـ
راحت ايله T. بآرميدگی ـ بآرام ـ || Il dormait tranquillement
نوم ساكن ايله نائم ايدی Il a reçu cette mauvaise nouvelle
bien tranquillement بو خبر موحشی سكونت بال ايله ديكلدی
Il passait tranquillement ses jours, sa vie ايام عمری اطمينان
بال ايله امرار ايدر ايدی

TRANQUILLISER. Rendre tranquille A. تطمين ـ تسكين P.
راحتلندرمك ـ ديكلندرمك T. آسودگی دادن ـ آرمانيدن
|| Ce remède-là est propre pour tranquilliser les humeurs بو دوا
تسكين اخلاط ايدر Tranquilliser l'esprit, les esprits, les sens
تطمين ذهن يا قلوب يا حواس ايتمك J'étais inquiet, ce
que vous me dites me tranquillise شمدييه قدر خلجان واضطرابده
ايدم انجق ديديككز كلام تطمين قلبمه بادی اولور

SE TRANQUILLISER. Se tenir dans un état tranquille A. استراحة
|| راحتلنمك ـ ديكلنمك T. آرميدن P. كسب الاطمينان ـ
Que faites-vous là? Je me tranquillise انده نه ييپارسك استراحت
ايدرم Tranquillisez-vous sur ce point بو بابده مستريح اول

TRANQUILLISÉ. A. ساكن ـ مطمئن ـ مستريح P. آرميده ـ
ديكلنمش T. آسودگی پذيرفته ـ سكونت يافته ـ آرام يافته
راحتلنمش ـ

TRANQUILLITÉ. État de ce qui est tranquille A. سكون ـ
راحة ـ سكونة P. آرام T. ديكلمه || La tranquillité de l'air, de
la mer سكونت هوا وبحر

Figur. État de l'âme lorsqu'elle n'est agitée d'aucune passion A.
طمانينة النفس ـ اطمينان P. آسودگی ـ آرميدگی T. راحتلق
|| Passer la vie dans une grande tranquillité ايام عمری كمال آسودگی
وراحت اوزره امرار ايتمك Les gens de bien souhaitent la
tranquillité de l'État اهل خير اولنلر آسودگئ حال ملكه
طالبدرلر

TRANSACTION. Acte par lequel on transige sur un différend
A. وثيقة pl. وثايق ـ سند المصالحة P. پيماننامهٔ آشتی
T. اوزلاشمه سندی ـ صلح سندی || Passer une transaction
عقد سند صلح ايتمك Le troisième article de la transaction
porte que... صلح سندينك اوچنجی ماده‌سی شونی...
Tran- اوچنجی ماده‌سنده شويله محرر در كه ـ ناطقدر كه
saction par devant notaire كاتب شرع محضرنده عقد اولنمش
سند ـ صلح سندی

TRANSCENDANCE. Supériorité marquée A. فضل ـ مزيت P.
برتری ـ سر افرازی T. آرتوقلق || La transcendance de ses ta-
lens, de son génie مالك اولديغی معرفتلرك ياخود عقلنك
فضل ومزيتی

TRANSCENDANT. Élevé, qui excelle en son genre A. فايق ـ
باهر المزية ـ جليل المزية P. سر افراز ـ برتر T. آرتوق ||
Esprit, mérite transcendant عقل فايق وهنر واهليت فايقه
Cet homme-là a des qualités transcendantes فلان كشی خصائل
بهيهٔ جليلة المزيت ايله مجبولدر

TRANSCRIPTION. Action par laquelle on transcrit. V. Transcrire || Je vous donnerai tant pour la transcription de cette pièce
بوكاغدك استنساخی ايچون سكا شوقدر اجرت ويره‌جكم

TRANSCRIRE. Copier un écrit A. استنساخ ـ استكتاب P.
صورت گرفتن ـ نسخهٔ ديگر كشيدن T. صورتنی آلمق ـ
|| J'ai fait transcrire toutes ces lettres بو نسخه‌سنی چيقارمق
مكتوبلرك جمله‌سنی استنساخ ايتدردم ـ صورتلرينی آلدردم
Il ne fait que transcrire ce qu'il a lu dans les livres كتابلرده
اوقوديغنی استنساخدن غيری بر ايش كورمز

TRANSCRIT. A. مستنسخ P. صورتش گرفته ـ نسخهٔ ديگر
T. كشيده ـ صورتی آلنمش ـ نسخه‌سی چيقارلمش

TRANSE. Peur violente A. هول pl. اهوال ـ رعب P. سهم
T. بلكلنمه || Il est toujours en transe دائما رعب وهولده در
dans de grandes transes اهوال شديده‌يه گرفتار در Il est
dans les transes de la mort اهوال هائلهٔ موته دوچار اولمشدر

TRANSFÉRER. Transporter d'un lieu à un autre A. نقل P.
كوچ كردانيدن T. بر محلدن محل آخره ـ كوچورمك
|| Transférer un prisonnier d'une prison dans une autre كوتورمك
اسيری بر محبسدن ديگر محبسه نقل ايتدرمك Transférer un corps mort ميتی نقل ايتدرمك On a transféré la juridiction de ce tribunal dans un autre فلان محكمده مربوط
اولان قضايی آخر محكمه‌يه نقل ايتدرديلر Le saint Siége

fut transféré de Rome à Avignon ریم پاپانک مقرّ حکومتی روما شهرندن فلان شهره نقل ایتدرلمشدر

Transféré. *A.* منقول *P.* کوچ کرده ـ نقلکرده *T.* کوتورلمش

TRANSFIGURATION. V. se Transfigurer.

se TRANSFIGURER. Changer d'une figure en une autre. Il ne se dit qu'en parlant de la transfiguration de Jésus-Christ *A.* تجلّی حضرت عیسی ـ تجلّی

Transfiguré. *A.* متجلّی

TRANSFORMATION. Métamorphose *A* استحاله ـ تمثّل *P.* ـ بشقه صورت ایله صورنلنمه *T.* پذیرایی صورت دیگر || La transformation des insectes حشراتک بشقه صورته کیرمه d'une chenille en papillon بر ییراق قوردینک استحالهسی کلبکه تمثّلی

TRANSFORMER. Métamorphoser, donner une autre forme *A.* ـ صورت دیگر دادن *P.* تحویل الی شکل الآخر ـ تحویل ـ بشقه صورت ایله صورنلندرمک *T.* بغلان شکل گردانیدن شکلنی دکشدرمک ـ بشقه صورته قویمق || La femme de Loth fut transformée en une statue de sel لوطک زوجهسی ملحدن مصنوع بر صنم شکلنه تحویل اولندی Le démon se transforme quelquefois en Ange de lumière شیطان بعضاً ملک صورتنه استحاله ایدر Protée se transformait de mille manières فلان کشی هزاران هزار صور واشکاله مستحیل اولور ایدی

Il se dit figur. d'un homme qui se déguise, qui prend plusieurs caractères, selon ses intérêts *A.* تشکّل || Il se transforme en mille façons اشکال عدیده ایله متشکّل اولور

Transformé. *A.* متحوّل ـ مستحیل ـ متمثّل ـ متشکّل *P.* بشقه صورت *T.* بغلان شکل گردیده ـ صورت دیگر گرفته بشقه صورته کیرمش ـ ایله صورنلنمش

TRANSFUGE. Il se dit d'un soldat qui quitte ses drapeaux, pour aller servir chez l'ennemi *A* هارب *P.* گریزان ـ گریزپای *T.* فراری ـ قاچقون || On eut avis par un transfuge . . . بر . . . فراریدن خبر المشلر در که Les transfuges rapportaient . . . قاچقونلر شویله نقل وتقریر ایدرلر ایدی

Il se dit figur. de celui qui quitte son parti, pour passer dans le parti contraire *T.* طرف دکشدرن || On hait les transfuges plus que les ennemis mêmes طرف دکشدرنلر اصل دشمندن زیاده شایان نفرتدرلر

TRANSFUSER. Transvaser. V. ce mot. — Il se dit, en termes de Chirurgie pour Faire la transfusion du sang *A.* افراغ من جسم الی جسم الآخر *P.* از تن اندر تن دیگر ریزانیدن *T.* بر جسمدن جسم اخره دوکدرمک

TRANSFUSION. T. de Chirur. Action de faire passer le sang du corps d'un animal dans le corps d'un autre. V. transfuser || L'expérience de la transfusion n'a pas réussi بر جسمدن جسم آخره دمک افراغنه دائر ایتدکلری تجربه نتیجه پذیر حصول اولمدی

TRANSGRESSER. Contrevenir à quelque ordre, à quelque loi *A.* حرکت بخلاف *P.* کردار مخالف نمودن *T.* خلافنه حرکت ایتمک || Cet ambassadeur a transgressé les ordres qu'il avait بو ایلچی حامل اولدیغی اوامرک خلافنه حرکت ایلدی Transgresser les commandemens de Dieu, la loi divine اوامر الهیّهنک وشریعة اللهک خلافنه حرکت ایتمک

TRANSGRESSEUR. Celui qui transgresse *A.* عامل بالخلاف ـ متصدّی للخلاف *P.* خلاف کننده *T.* خلافنه حرکت ایدن || Il est dit dans la loi de Moïse: Le transgresseur de la loi sera puni de mort شریعتک خلافنه حرکت ایدن قتل ایله مجازات اولهجقدر دیو شریعت موسویّهده محرّر ومنصوصدر

TRANSGRESSION. Action par laquelle on transgresse *A.* حرکة مخالف *T.* کردار مخالف *P.* حرکات مخالفة pl. مخالفة ایش || La transgression des commandemens de Dieu فرایض الهیّه حقنده اجرا اولنان حرکت مخالفه C'est une transgression manifeste de la loi بو کیفیت شریعة اللهه علناً مخالف بر حرکتدر

TRANSIGER. Passer un acte pour accommoder un différend *A.* عقد السند الصلحی *P.* پیماننامهٔ آشتی بستن *T.* صلح ایله طرفین مرافعدن سندلشمک || Las de plaider, ils transigèrent اوصانوب بینلرنده صلح ایدرک سندلشدیلر Transiger pardevant notaire کاتب شرع حضورنده مصالحهیی حاوی سند عقد ایتمک

TRANSIR. Pénétrer, et engourdir de froid *A.* نفوذ ـ افرار ـ زام *P.* الصمرة *T.* سرما بدرون تأثیر کردن فلانک ایچنه صوغوق قیلایوب دترنمک || Il fait un vent qui me transit اسن روزکار دروغی ـ هبوب ایدن ریح دروغی افرار ایدر صوغوق قیلایوب دوندر

Figur. Saisir de peur, d'effroi *A.* انجذاب الارتعاد القلب *P.* ... *T.* یورکی دترنمک || Cette nouvelle lui transit le coeur بو خبر ارتعاد قلبنه موجب اولمشدر

Transir, au neutre A. اخذ القرّ والصرّة P. تا بدرون سرما زده شدن T. ايچى صوغوق قيلايوب دترمك – Figur. A. ارتعاد القلب P. درون لرزيدن T. يورك دترمك

Transi. A. مصرور – مقرور P. سرما زده T. صوغوق قيلايوب يوركى دترين – Figur. A. مرتعد القلب P. لرزيده درون T. يوركى دترر

TRANSISSEMENT. État d'un homme transi A. اصابة – زؤام P. سرما زدگى تا بدرون بالقر T. بر كمسنه نك ايچنه صوغوق كچمه || Transissement de froid برد شديددن رعدة القلب – Figur. A. كمسنه نك درونده صوغوق كچمه P. لرزش درون T. يورك دترمه || Transissement de peur رعب ودهشتدن يورككك دترمسى

TRANSIT. V. Passavant.

TRANSITIF. T. de Gram. Il se dit des verbes qui marquent l'action d'un sujet sur un autre A. متعدّى

TRANSITION. Liaison d'un sujet à un autre dans le même discours A. وصل ما بين الكلام P. پيوند ميانهٔ كلام T. صحبتك ارهسنى اولاشدره || Belle transition جميل ولطيف بر كونه وصل ما بين كلام || Il a passé à une nouvelle matière sans aucune transition بلا وصل ما بين الكلام بر مادّه دن آخر مادّه يه كچمشدر

TRANSITOIRE. Passager A. سريع المرور P. زود گذار T. كچر كيدر – چابك كچر || Toutes les choses de ce monde sont transitoires بو دنيانك كافهٔ احوالى سريع المرور در

TRANSLATEUR. V. Traducteur.

TRANSLATION. Transport A. انتقال – نقل P. كوچسازى T. كوچرمه || La translation du siége de l'Empire تختگاه سلطنتك آخر محله نقلى

TRANSMETTRE. Céder, mettre ce qu'on possède en la possession d'un autre A. فراغ – نقل P. بفلان كس گذاردن – فراغت كردن T. بشقه سنه كچورمك || Celui qui donne, transmet au donataire la propriété des choses données واهب اشياى موهوبه نك ملكيتنى متهبه فراغ ايتمش اولور || – Figur. Il arrive bien souvent que les pères transmettent à leurs enfans leurs vices ou leurs vertus والدلر كندو معايب ومثالبلرينى وياخود متصف اولدقلرى فضائلى غالب حالده اولادلرينه نقل وفراغ ايده كلمشلر در || Transmettre son nom, sa gloire jusqu'à la postérité بر كمسنه نام وصيتنى اخلاف واعقاب لاحقه يه قدر نقل ايتدرمك

Transmis. A. منتقل – مفروغ P. نقلكرده – فراغت كرده T. نقل ايتدرلمش – فراغ اولنمش

TRANSMIGRATION. Passage d'un peuple dans un autre pays A. انتقال من مكان الى المكان – مهاجرة – رحلة P. كوچ – كوچ از يكجا بديگر T. كوچمه || La transmigration des peuples est une des causes du changement des langues ملل واقوامك محل بمحل رحلت ومهاجرتى تبدّل السنه يه مستلزم اولمشدر – La transmigration des âmes. V. Métampsycose.

TRANSMISSIBLE. Qui peut être transmis A. ممكن الانتقال – ممكن الفراغ P. امكانپذير فراغ – بديگر گذاردنى T. بشقه سنه كچوريله بيلور – فراغ قبول ايدر || Il y a de certains droits qui ne sont point transmissibles بعض حقوق وار در كه ممكن الفراغ دكلدر

TRANSMISSION. Action de transmettre A. انتقال – فراغة P. بديگر گذارش T. بشقه سنه كچورمه || La transmission d'un droit فلان حقك فراغتى

TRANSMUABLE. Qui peut être transmué A. ممكن الاستحالة P. امكانپذير تحويل – گرديدنى T. دونمكه كلور || Les alchimistes croient que les métaux sont transmuables اهل كيميانك اعتقادينه كوره معادن ممكنة الاستحاله در

TRANSMUER. Changer, transformer. Il ne se dit que des métaux A. تحويل P. صورت ديگر دادن – گردانيدن T. دوندرمك || Les chimistes cherchent le secret de transmuer tous les métaux en or اهل كيميا جميع معادنى آلتونه تحويل ايلمنك سرّينى بولمق قيدنده درلر || Transmuer l'étain en argent قلايى كمشه تحويل ايتمك

Transmué. A. متحوّل – مستحيل P. صورت ديگر – گرديده T. دونمش – گرفته

TRASMUTABILITÉ. Propriété de ce qui est transmuable A. قابليّة التحوّل – خاصّة استحاليّة P. امكانپذيرئ صورت ديگر T. بشقه حاله دونمكلك

TRANSMUTATION. Changement d'une chose en une autre. Il ne se dit guère que des métaux A. استحالة P. پذيرايئ صورت ديگر || Transmutation métallique استحالهٔ معدنيّات || Transmutation des métaux en or معادنك ذهبه استحالدسى

TRANSPARENCE. Qualité de ce qui est transparent A. شفوف – شفف P. روشنايى – روشننمايى T. اوته سى كورنمه || La

transparence de l'eau, du verre شفف ما وزجاج

TRANSPARENT. Diaphane, au travers de quoi on voit les objets *A.* شفاف ـ هفاف *P.* روشنا ـ روشننما *T.* تنكك اوتەسى زجاج شفافدر || Le verre est transparent كوربنن يوفقه شئ Les corps transparens اجرام شفافه

TRANSPERCER. Percer de part en part *A.* تثقيب من صفح الى الصفح *P.* از يكسو تا بديگر سنبيدن *T.* بر ياندن اول بر يانه قدر دلمك || Il eut le bras transpercé d'un coup d'épée قولى ضربهٔ شمشير ايله بر ياندن اول بر يانه قدر دلندى

TRANSPERCÉ. *A.* مثقوب من صفح الى الصفح *P.* از يكسو تا بديگر سنبيده *T.* بر ياندن اول بر يانه قدر دلنمش

TRANSPIRABLE. Qui peut sortir par la transpiration *A.* ممكن الانفضاج

TRANSPIRATION. Sortie imperceptible des humeurs par les pores de la peau *A.* انفضاج *T.* ترك قيللر ديبلرندن صيزمەسى || Il y a des maladies qui se guérissent par la seule transpiration بعض امراض وار در كه يالكز انفضاج طريقيله مندفع اولور La transpiration insensible fait quelquefois de meilleurs effets que les remèdes violens بعضاً انفضاج غير محسوس ادويهٔ شديدەدن زياده نافعدر

TRANSPIRER. Sortir du corps par les pores, d'une manière imperceptible *A.* تفضيح *T.* قيللرك ديبلرى ترليوب نمناك اولمق ـ تر قيللرك ديبلرندن صيزمق || On l'a mis dans un bain chaud pour faire transpirer les humeurs plus facilement اخلاطك تفضيحنه وسيلهٔ سهولت اولمق اوزره مريضى حمامه وضع ايلديلر

Il se dit figur. de quelque chose qui commence à être connu d'une affaire *A.* فاش ـ از پردهٔ خفا رو نمودن *P.* شيوع ـ استفاضة *T.* سزلمك ـ شدن || Il n'a rien transpiré de cette négociation secrète بو مذاكرهٔ خفيەدن هيچ بردرلو خبر مستفيض اولمدى Le secret commence à transpirer فلان سرّ فاش اولمغه باشلادى ـ سزلمكه

TRANSPLANTATION. Action de transplanter. V. Transplanter || La transplantation des plus grands arbres est devenue aisée depuis quelque temps اعظم اشجارك تبديل مكانى بر مدتدنبرو كسب سهولت ايتمشدر ـ Il se dit figur. pour Transport d'un lieu à l'autre || Ce déménagement est une transplantation pénible بو كونه انتقال تعب وزحمتى موجب بر تبديل مكاندر

TRANSPLANTER. Planter des arbres, des plantes dans un lieu différent de celui où ils étaient auparavant *A.* نقل الاغراس ـ تبديل المكان الاغراس *P.* تبديل جاى درخت كردن *T.* اشجارك || Trensplanter des arbres اغاجك يرينى دكشدرمك مكاننى تبديل ايتمك des laitues مارولك يرينى دكشدرمك

Il se dit aussi d'une colonie que l'on fait passer d'un pays dans un autre *A.* نقل *P.* كوچ كردانيدن *T.* نقل ـ كوچرمك ـ ايتدرمك || C'est une maison d'Italie qui a été transplantée en France اتاليادن فرانسديه نقل ايتدرلمش بر خانه در

SE TRANSPLANTER. Passer d'un lieu dans un autre, pour s'établir dans ce dernier *A.* رحلة ـ انتقال *P.* كوچ كردن *T.* كوچمك || Il quitta Paris pour aller se transplanter en Provence فلان مملكته رحلت وانتقال ضمننده پارسى ترك ايتمشدر

TRANSPORT. Action de transporter une chose d'un lieu dans un autre *A.* نقل *P.* نقلسازى *T.* كوتورمه || Le transport de l'or et de l'argent hors du royaume est défendu سيم وزرك خارج ملكه نقلى ممنوعدر Le transport de ses meubles lui a coûté beaucoup متاع بيتك نقلى كليتلو مصرفه موجب اولمشدر Le transport des terres est d'une grande dépense طپراغك نقلى مصارف جسيمەيى مستلزمدر

TRANSPORT. Cession juridique d'un droit qu'on a sur quelque chose *A.* فراغ *P.* بر فلان كس گذارش *T.* فلان اوزرينه كچورمه || Il m'a fait transport de ce qui lui est dû par un tel فلانك ذمتنده اولان آلەجغنى بكا فراغ ايلدى Faire transport d'un billet برتحويلى آخر بر كمسنديه فراغ ايتمك Accepter un transport فراغى قبول ايتمك

TRANSPORT, se dit figur. des passions violentes qui nous mettent en quelque sorte hors de nous-mêmes *A.* هزهزة ـ هيجان *P.* بر جستگى *T.* دپرنش ـ دپرنمه || Transport de joie, de colère, de jalousie هزهزهٔ سرور ونشاط وهيجان غضب وحسد d'amour هيجان عشق وهوا

Il s'emploie aussi seul pour exprimer tout mouvement passionné *A.* بادرة pl. بوادر *P.* تيز مزاجى *T.* فرلايش || Il avait peine de contenir ses transports بوادر طبعنى ضبط ايدەمز اولدى

Il se prend aussi pour Enthousiasme *A.* حالة الوجد || Transport poétique طبيعت شعرادە عارض اولان حالت وجد prophétique انبيانك حالت وجدى ـ حالت وجد نبوت

TRANSPORT AU CERVEAU. T. de Méd. Il se dit d'une affection du cerveau, accompagnée de délire ou d'assoupissement *A.* عكس على *T.* باشه اورمه || Il a une *P.* بر جستگی بر دماغ الدماغ grosse fièvre, et l'on craint le transport au cerveau حمای شدیده مبتلا اولدیغندن مادّه دماغه عکس ایده‌جکندن خوف اولنور

TRANSPORTER. Porter d'un lieu en un autre *A.* نقل *P.* کوچ کردانیدن *T.* کوچرمك || Transporter des marchandises d'une ville en une autre بر بلده‌دن بلدهٔ آخره نقل اموال ایتمك

On dit, Se transporter sur les lieux, pour dire, se rendre sur les lieux par autorité de Justice *T.* محلّنه وارمق || Il fut ordonné que deux commissaires se transporteraient sur les lieux ایکی نفر مباشرك محلّنه وارملری امر وتنبیه اولندی Les juges, les experts se sont transportés sur les lieux, pour faire leur procès verbal de l'état des choses کیفیّت احواله دائر اقتضا ایدن کشف اعلامنی تنظیم ایچون حاکملر واهل خبرت محلّنه وارمشلر در

TRANSPORTER. Céder juridiquement le droit qu'on a sur quelque chose *A.* نقل ـ فراغة *P.* فلان *T.* بر فلان کس گذاردن اوزرینه کچورمك || Il m'a transporté tous les droits qu'il avait sur cette terre بو ملکك اوزرینه مالك اولدیغی کافّهٔ حقوقی بکا فراغت ایتمشدر

On dit figur., que la colère transporte un homme, pour dire, qu'elle le met hors de lui-même شدّت غضب فلانی مسلوب والشعور ایدر || La fureur le transporte à un tel point, qu'il ne se connait plus حالت تهوّر فلانه شول رتبه‌لره مستولی اولور که مسلوب الشعور اولور

TRANSPORTÉ. *A.* منقول *P.* کوچ کرده *T.* نقل ـ کوچرلمش اولنمش

On dit figur., Transporté de joie استیلای فرط سرور ایله d'amour غلبهٔ عشق ایله هایم ودلشیفته مسلوب الشعور

Et simplement Transporté, pour dire, transporté de joie ou de plaisir *A.* متهزهز ـ منشرح الفؤاد ـ منبسط القلب *P.* فرحناك *T.* نشاطلو

TRANSPOSER. Mettre une chose hors de la place qu'elle occupait *A.* تبدیل الموقع *P.* تبدیل جا کردانیدن *T.* یردکشدرمك || Transposer des mots, des phrases موقع الفاظ وفقراتی تبدیل ایتمك

TRANSPOSITION. Renversement de l'ordre dans lequel les mots ont accoutumé d'être rangés *A.* تقدیم ـ اختلال النظام الالفاظ وتأخیر الالفاظ *P.* شوریدگی ترتیب سخنها *T.* سوزلرك خطا وسقامته مقارن بیرلوبنی شاشورمه || Transposition vicieuse اختلال نظام الفاظ La poésie souffre plus les transpositions que la prose شعرده نثردن زیاده تقدیم وتأخیر الفاظ اولنه بیلور

TRANSSUBSTANTIATION. Changement d'une substance en une autre. Il se dit en parlant de l'Eucharistie *A.* استحالة الجوهر || La transsubstantiation est un des articles de la foi Catholique استحالهٔ جوهر مادّه‌سی قاتلك آیینده شروط ایماندندر

TRANSSUBSTANTIER. Changer une substance en une autre. Il se dit en parlant de l'Eucharistie *A.* تحویل الجوهر || Les paroles sacramentelles transsubstantient le pain et le vin au corps et au sang de Jésus-Christ dans le sacrifice de la messe قربان مبارکده قرائت اولنان کلمات تقدیس خبز وخمرك جوهرینی دم وجسد حضرت عیسی‌یه تحویل ایدر

TRANSSUDATION. V. Transsuder *A.* ترشّح *P.* تراوش *T.* صیزمه || La transsudation de l'eau à travers les pores de certains vases بعض ظروفك مساماتندن صویك ترشّحی

TRANSSUDER, au neutre. Passer au travers des pores des corps par une espèce de sueur *A.* ترشّح *P.* تراویدن *T.* صیزمق || L'eau transsude à travers certains corps que l'air ne peut pénétrer صو هوانك نفوذ ایده‌میه‌جکی بعض اجسامدن ترشّح ایدر

TRANSVASER. Verser une liqueur d'un vase dans un autre *A.* افراغ من اناء الی الاناء ـ اصفاق *P.* از یك ظرف بدیگر ریزانیدن *T.* بر قابدن بشقه ـ بر قابدن بشقه قابه چکمك قابه بوشالتمق

TRANSVERSAL. T. didact. Qui coupe obliquement *A.* ـ معترض منحرف *P.* کج ـ خم *T.* آرقوری Il ne se dit que dans ces phrases : Ligne transversale بر خط قاطع معترضاً section مقطع منحرف الخطوط

TRANSVERSALEMENT, adv. *A.* منحرفاً ـ معترضاً *P.* خمواری *T.* آرقوری اولدرق || Cette ligne coupe ce carré transversalement بو خط اشبو شکل مربّعی منحرفاً قطع ایدر

TRANSVERSE. Oblique *A.* منحرف *P.* خم *T.* آرقوری

TRAPPE. Espèce de porte, de fenêtre qui se hausse et qui se baisse dans une coulisse *A.* مجنب *P.* دروانه *T.* کپنك || Fermer la trappe du colombier کوکرجین کومسنك کپنکنی قپامق

Il se dit aussi d'une sorte de piége pour prendre des bêtes dans un trou que l'on fait en terre *A.* داحول pl. دواحل

TRAPU. Gros et court *A.* حذلم *P.* پکنه *T.* طنقاز بودور || Une femme trapue طنقاز بودور بر عورت

TRAQUE. Action de traquer. V. ce mot.

TRAQUENARD. Espèce d'amble ou d'entre-pas *A.* ارتجال *T.* اشکین ایله یورغه بیننده نقللمه || Ce cheval va le traquenard بو آت اشکین ایله یورغه بیننده نقللیدرق یورر

TRAQUER. T. de chasse. Faire une enceinte dans un bois, de manière qu'en la resserrant toujours, on oblige les bêtes d'entrer dans les toiles, ou de passer sous le coup des chasseurs *A.* حصر الخیل لاحاشة الصید *P.* پیرامن بیشدرا برای راندن شکار *T.* اوی سورمک ایچون قوربنک اطرافنی چویرمک بستن

Il se dit par extension de tout ce qu'on resserre dans une enceinte pour le prendre *A.* محاصرة ـ حصر *P.* پیرامن فلان *T.* اطرافنی قوشاتمق بستن || Traquer des voleurs قطاع طریقی قطاع طریقک اطرافنی قوشاتمق ـ محاصره ایتمک

TRAQUÉ. *A.* محصور *P.* پیرامنش بسته *T.* اطرافی قوشادلمش

TRAQUET. Piége qu'on tend aux bêtes puantes *A.* حبالة pl. حبایل *P.* دام *T.* دوزاق || Il trouva dans le bois un renard pris au traquet اورمانده کزر ایکن دوزاغه طوتلمش بر تلکو بولدی ـ On dit figur. Donner dans le traquet, pour dire, se laisser tromper پا بستهٔ دام ـ گرفتار دام مکر وحیله اولمق مکر وفریب اولمق

TRAQUET. Claquet. V. ce mot.

TRAVADE. T. de Mar. Il se dit de certains vents qui sont accompagnés de pluie, d'éclairs et de tonnerres *A.* عصقول pl. عصاقیل ـ اعصار pl. اعاصیر *P.* تند باد *T.* قصرغهلو یل

TRAVAIL. Peine que l'on prend pour faire une chose *A.* سعی pl. مساعی ـ جهد ـ تعب pl. متاعب *P.* کد ـ ورزش *T.* زحمت ـ چالشمه || Grand travail جهد جاهد ـ سعی عظیم long جهد وسعیده تشدد سعی مدید S'endurcir au travail نفسنی تعب وزحمته تألیف ایتمک s'accoutumer ـ تعب وزحمتدن حظ ایتمک se plaire زحمته آلشمق Quitter le travail سعی وورزشدن فارغ اولمق le fuir تعب وزحمتدن اجتناب ایتمک Je ne veux pas vous détourner de votre travail سنی سعی وعملکدن اشغال ایتمک استمم Dieu bénira vos travaux حق تعالی کد وسعیکه توفیق صمدانیسنی احسان

ایدهجکدر Dieu bénisse votre travail الله تعالی سعیکه برکت احسان ایلیه Attendez du Ciel la récompense de vos travaux ایتدیککک سعی وزحمتکک مکافاتنی قبل حقدن مأمول تمنی ایله ـ ایله

On appelle, Homme de travail, celui qui gagne sa vie par un métier pénible *A.* مستکد *P.* رنجبر *T.* رنجبر

Et homme de grand travail, un homme qui est fort laborieux *A.* عمول *P.* جفا کش ـ چالشگر *T.* ایشدن یورلمز

TRAVAIL, se dit aussi de l'ouvrage même qui est le résultat du travail *A.* عمل الید ـ عمل *P.* دستکار ـ کار *T.* ایش || Un beau travail کوزل ایش ـ عمل لطیف Un travail de longue main امد مدیده محتاج بر کار وعمل Je lui ai fait voir mon travail عمل یدیمی فلانه اراثه ایلدم

Il signifie aussi, l'ouvrage qui est à faire *A.* عمل ـ شغل *P.* کار *T.* خدمت ـ ایش ـ ایشلنهجک ایش || Distribuer le travail aux ouvriers ـ ایشلنهجک ایشی عملهیه تقسیم ایتمک Je ne puis faire cela à ce prix, il y a trop de travail خدمتی بو شیئی شو بهاده ایدهمم زیرا چوق ایشی وار در

TRAVAIL. T. de guerre. Il se dit des remuemens de terre que des troupes font, soit pour attaquer, soit pour se défendre *A.* ابنیة ترابیة *T.* طپراق بنالری || Cet officier était à la tête du travail بو سرکرده طپراق بنالری اوزرینه مباشر ایدی Cet ingénieur conduisait le travail فلان مهندس طپراق بنالرینک ادارهسنه مأمور ایدی Le travail de cette nuit a été poussé jusqu'à un tel endroit طپراق بنالری بو کیجه فلان محله قدر واصل اولمشدر

Il se dit au pluriel, en parlant des ouvrages mêmes faits pour la défense ou pour l'attaque *A.* ابنیة حربیة || Grands travaux کلیتلو ابنیهٔ حربیه Quand les travaux de cette place furent achevés ـ اول قلعهنک ابنیهٔ حربیهسی رسیدهٔ حد کمال اولنجه Des travaux avancés ایلروده موجود اولان ابنیهٔ ختام بولدقده حربیه Ruiner les travaux des assiégés محصورینک احداث ایتدکلری ابنیهٔ حربیهیی هدم وتخریب ایتمک

TRAVAIL, se dit aussi du compte qu'un ministre rend à son souverain, ou qu'un commis rend au ministre des affaires qui leur sont confiées *A.* رؤیة الامور *P.* کارسازی *T.* مصلحت کورمه || C'est aujourd'hui jour de travail de tel ministre avec le roi بو کونکی کون فلان وکیل دولتک پادشاه ایله رؤیت

امور ایلدیکی کوندر C'est l'heure de son travail avec ses commis خدمتنده اولان کاتبلر ایله مصلحت کوردیکی وقتدر Ce ministre a eu plusieurs travails cette semaine avec le roi فلان وکیل دولت بو هفته‌نک ایچنده پادشاه ایله بر قاچ دفعه رؤیت مصلحت ایلدی

TRAVAIL D'ENFANT, ou simplement TRAVAIL. Efforts que fait une femme pour accoucher *A.* وجع الطلق ـ زکمة ـ مخاض ـ زحمة ـ وجع الولادة *P.* درد زه *T.* چکیز ـ بوری ـ ایقندی ـ طوغورمه || Elle était en travail بو عورت وجع طلقده ایقندیسی ماخض ایدی ـ مخاضده ایدی ـ ایدی || Elle eut un travail long et périlleux اوزون ومخاطره‌لو بوریسی وار ایدی

TRAVAILLER. Faire un ouvrage pénible *A.* جد ـ سعی ـ جهد ـ عمل ـ تعمّل *P.* ورزیدن ـ کوشیدن ـ کوشش نمودن ـ کار پرداختن *T.* چالشمق ـ ایشلمک ـ خدمت ایتمک || Travailler sans relâche لا ینقطع سعی ایتمک ـ بلا مراوحه ـ ليلاً ونهاراً بذل جدّ nuit et jour دیکلنمکسزین ایشلمک à la journée کیجه کوندز ایشلمک ـ وسعی ایتمک بالمیاومه pour soi کونده‌لک ایله ـ ایشلمک کندو ایچون ایشلمک Travailler à la vigne, au jardin باغده یاخود باغچه‌ده ایشلمک à un ouvrage d'esprit, à son salut بر تألیفه ویاخود سلامت نفسیچون بذل سعی وکوشش ایتمک Travailler en or, en broderie آلتون ایشی یا سوزنی ایشی ایشلمک Travailler en boutique دکانده ایشلمک Travailler de corps, d'esprit بدناً یاخود ذهناً چالشمق Chercher à travailler خدمت آرامق Il s'est épuisé à travailler سعی وعملده اتلاف قوای نفس ایتمشدر Travailler en vain بیهوده سعی ایتمک ـ کوشش ـ بیفائده ایتمک ـ نافله چالشمق Il faut travailler pour faire sa fortune کسب ثروت ایچون بذل جدّ وسعی ایتملو در

On dit, que l'estomac travaille, pour dire, qu'il a de la peine à digérer معده زحمت چکر

Et que du bois travaille, pour dire, qu'il se déjette V. ce mot. آغاج بوریشوب چکیلور

Et qu'un mur travaille, pour dire, qu'il s'entre-ouvre دیوار چاتلر ـ رخنه‌دار اولور

Et que des liqueurs travaillent, lorsqu'elles fermentent *A.* اختمار *P.* مایه گرفتن *T.* مایه‌لنمک || Quand la vigne est en fleur, le vin travaille اوزم آصمه‌سی چیچکده اولدیغی حالده باده اختمار ایدر

TRAVAILLER. Soigner, exécuter avec soin *A.* اعمال بالاهتمام *P.* بکوشش پرداختن *T.* اهتماملو یاپمق || Il faudrait un peu plus travailler vos vers انشاد ایتدیککز ابیاتی زیاده اهتماملوجه اعمال ایتملو ایدکز

TRAVAILLER, se dit de l'argent, pour dire, l'employer avec profit *A.* اعمال بالانتفاع *P.* سودمندانه بکار بردن *T.* فائده‌لنده‌جک وجهله قوللنمق || Travailler son argent بر کمسنه مالنی فائده‌لنده‌جک وجهله اعمال ایتمک — On dit aussi au neutre, Son argent travaille sans cesse آقچه‌سی لا ینقطع فائده‌لو وجهله اعمال اولنمقده در

TRAVAILLER. Tourmenter, causer de la peine *A.* تعذیب ـ ایراث الزحمة *P.* آزرده کردن ـ رنج دادن *T.* زحمت ویرمک || Cette fièvre l'a fort travaillé بو حمّا فلانی بغایت تعذیب ـ ایلدی فلانه ایراث رنج وزحمت ایلدی

TRAVAILLER. Façonner *A.* اعمال *P.* پرداختن *T.* ایشلتمک || Ces gens-là travaillent bien le fer بوآدملر دموری ایو اعمال ایدرلر On ne peut mieux travailler le marbre مرمر بوندن اعلا وجهله اعمال اولنمز

SE TRAVAILLER. Se tourmenter, s'inquiéter *A.* ارتکاب الزحمة ـ ارتکاب التعب والمشقة *P.* رنج وزحمت ـ محنت کشیدن *T.* یورلمق ـ زحمت چکمک کشیدن || C'est un homme qui se travaille pour rien هیچ مقوله‌سی شیلرده ارتکاب زحمت ایدر بر آدمدر Vous vous travaillez mal à propos بلا مناسبه ارتکاب تعب ومشقت ایدرسکز Il se travaille en vain à chercher la pierre philosophale اکسیر اعظمی بولمق سوداسیله بیهوده ارتکاب زحمت ایدر

On dit aussi, Se travailler l'esprit, l'imagination *A.* اتعاب الذهن *P.* ذهنرا درمانده ساختن *T.* عقلی یورمق

TRAVAILLÉ. *A.* معمول *P.* پرداخته *T.* ایشلنمش

TRAVAILLEUR. Homme adonné au travail *A.* مقدام ـ مقدم ـ مجدّ *P.* ورزشکار *T.* چالشقان || Celui dont vous parlez est homme de quelque esprit, médiocre ouvrier, mais grand travailleur دیدیککز آدم هب ایوجه فراستلو وایشجیلکده اورته حاللو در انجق زیاده‌سیله چالشقاندر Employez cet homme là pour les ouvrages que vous avez à faire, c'est un bon travailleur ایشلیه‌جککز شیلرده فلان آدمی قوللانکز زیرا غایت ایله مجدّ ومقدام بر آدمدر

Il se dit aussi, en parlant des soldats qu'on emploie à remuer la terre, soit pour l'attaque d'une place, soit pour la défense d'un poste *A.* عامل pl. عملة || On employa dix mille travailleurs à faire la circonvallation du camp اردونك اطرافنه دورة استحكامات چويرمك ايچون اون بيك نفر عملة استخدام اولمشدر

TRAVÉE. Rang de solives posées entre deux poutres dans un plancher *A.* صف العوارض *P.* رستهٔ تيرها *T.* كيرشلمه ديركلرى صره‌سى

TRAVERS. L'étendue d'un corps considéré selon sa largeur *A.* عرض *P.* پهنايى *T.* اين - اينلولك || Il s'en faut deux travers de doigt que ces deux planches ne se joignent شو ايكى تختەلرك برى برينه اولاشدرلمسى ايچون ايكى پرمق اين علاوه اولنمق لازمدر

TRAVERS. Le biais, l'irrégularité d'un lieu, d'un bâtiment, etc. *A.* نكب *P.* وريب *T.* جونبه - قاچقلق - ورب || Il y a bien du travers dans ce bâtiment بو بناده خيلى قاچقلق وار Il faut planter là du bois pour cacher les travers qui sont dans votre jardin در باغچه‌كده اولان جونبەلرى ستر ايچون اول طرفده اغاج ديكلمك لازمدر

TRAVERS, signifie figurément, bizarrerie, irrégularité d'esprit *A.* معكوسيّة *P.* كجى *T.* اعوجاج - ترسلك || Il a des travers dans l'esprit در عقلنده - معكوسيت رأيى - اعوجاج عقلى وار Il a bien des travers dans l'humeur در مزاجنده ترسلك وار گوناگون ترسلكلر واردر

EN TRAVERS. D'un côté à l'autre, suivant la largeur *A.* من طرف الى الآخر - من صفح الى الصفح *P.* از يكسو تا *T.* بر ياندن اول بر ياندك || Cette table n'est pas solide, il faut mettre des barres en travers pour la tenir en état بديگر بو تخته سفره يرنده قوى طورمديغندن بر ياندن اول بر يانده دكين چيبوقلر يرلشدروب وضع لايقنده قونمق اقتضا ايدر

DE TRAVERS. Obliquement *A.* منحرفاً *P.* كج *T.* اكرى || Si vous mettez cela de travers, il ne passera pas شونى منحرفاً وضع ايتسدك مرور ايده‌ميه‌جكدر

Il signifie aussi, à contre-sens *A.* معكوساً *P.* باژ گوند - بر *T.* ترسنه - ترس اشگوند - عكس || Cela est mis tout de travers بسبتون ترسنه معكوساً وضع اولنمشدر est fait tout de travers باپلمشدر - Figur. || Cet homme prend tout de travers شو آدم هر شيئى entend tout de travers هر شيئه معكوساً معنا ويرر Il rapporte de travers tout ce qu'on lui dit كندويه سويلنان صحبتلرى بر عكس نقل ايدر ترسنه آكلار Il a l'esprit de travers كج - كج عقلدر - معكوس الرأيدر - معكوس العقلدر عقلى ترسدر - انديشدر

On dit aussi figur., Regarder quelqu'un de travers, pour dire, de manière à faire croire qu'on lui en veut *A.* متشازراً - تشازر *P.* نظر كج ديدن - بنگاه كج نظرى كردن *T.* اكرى باقش ايله باقمق

À TRAVERS, AU TRAVERS. Au milieu, par le milieu *A.* بين - من خلال *P.* از ميان *T.* ايچندن - آره‌سندن || Passer ses mains à travers les barreaux d'une grille بر كمسنه پرمقلق آره‌سندن اللرينى كچورمك Il fallut passer au travers d'un buisson بر چاليلق ايچندن مرور اينمك لازم كلدى Aller à travers les bois, les champs قوريلقلر ايچندن وتارلالر آره‌سندن يوريمك Il se fit jour à travers les ennemis دشمن ميان عسكر اعدادن فرجه - ايچندن شيويشوب قاچدى ياب فرار اولمشدر

On dit d'un homme étourdi, qu'il parle toujours à tort et à travers رطب ويابس لاقردى سويلر

Ils signifient aussi, de part en part. V. En travers || Un coup d'épée au travers du corps بدنك بر ياندن اول بر يانند كچمش بر ضربهٔ شمشير

EN TRAVERS. T. de Mar. On dit, Se mettre en travers, pour dire, se mettre en panne *T.* اورچه لابانده طورمق

PAR LE TRAVERS. T. de Mar. À la hauteur, vis-à-vis *A.* فى المحاذاة *P.* در پيش *T.* آچيغنده || La flotte était par le travers d'un tel cap دونئما فلان برونك آچيغنده ايدى

TRAVERSE. Pièce de bois qu'on met de travers pour en affermir d'autres *T.* آرقورى طبان || Il faudrait mettre là une traverse شونده بر آرقورى طبان وضع اولنملو ايدى

TRAVERSE. T. de fortif. Élévation de terre ou de maçonnerie qui se fait dans un fossé d'une place assiégée *T.* خندق ايچنده پرده

TRAVERSE, se dit aussi d'un chemin qui coupe d'un lieu à un autre, et qui est plus court que le grand chemin *A.* معجال pl. معاجيل - طريق معتنف pl. طرق معتنفة pl. مقاصير *P.* الطرق جگاره - راه نا راست *T.* اوغرين يول - يان

|| Vous trouverez un chemin de traverse qui va d'ici là بو يول طرفدن اول طرفه چيقار بر اوغرين يوله راست كلهجكسك

Traverse, figur. Obstacle, affliction, revers *A.* عائقة pl. عوائق ـ صرف الدهر ـ صارف الدهر pl. صوارف الدهر *T.* مخالف ايش *P.* ناساز كارى || Il a eu bien des traverses عوائق عديدهيه دوچار اولمشدر Malgré toutes les traverses qu'il a eues بو قدر صوارف دهره كرفتار اولمشيكن

À la traverse. Il se dit de ce qui survient inopinément, et apporte quelque obstacle *A.* معترضاً *P.* از راه كج *T.* آرقوريدن || Notre marché eût été conclu, si un tel ne fût venu à la traverse فلان كشى آرقوريدن چيقه كلماش اولسه بازارلغمز كسلمش اولور ايدى

TRAVERSÉE. T. de Mar. Trajet qu'on fait par mer d'un lieu à un autre *A.* معبر *P.* كذركاه *T.* كچيد || La traversée de Calais à Douvres فلان ليماندن فلان ليمانه قدر اولان معبر

Il se dit aussi de tout voyage par mer *A.* سفر بحرى *P.* سفر دريا *T.* دكز سفرى

TRAVERSER. Passer à travers, d'un côté à l'autre *A.* قطع ـ عبور ـ خرق ـ مرور *P.* كذشتن *T.* كچمك || Traverser une province, une campagne بر مملكتى يا بر صحرايى خرق وقطع ايتمك une forêt اورمانى خرق ايتمك une rivière à la nage عبور ايتمك ـ نهرى يوزرك قطع ايتمك Vous n'avez que la rue à traverser يالكز زوقاغك مرورينه محتاجسك

Il signifie aussi, être au travers de quelque chose *A.* وقوع في خلال ـ مرور بخلال *P.* از ميان كذشتن *T.* ايچندن || L'allée qui traverse le jardin باغچهنك آرهسندن كچمك كچن يول

Traverser. Percer de part en part *A.* نفوذ *P.* اندر كذشتن *T.* كچمك || La pluie a traversé son manteau باران قپوديبه نفوذ ايلدى Un coup de mousquet qui lui traversait le corps بدننه نفوذ ايتمش بر تفنك قورشونى

Traverser, figur. Susciter des obstacles *A.* صدّ ـ تصدّد ـ اعتراض ـ ايراث الموانع ـ ايقاع الحوائل *P.* سدّ حوالة *T.* كج چالمق ـ منع ايتمك *P.* ممانعت كردن || Traverser quelqu'un dans ses desseins فلانك مقاصد ومنوياتنه معترض اولمق ـ ترويج مقاصد ومنوياتنه تصدّد واعتراض ايتمك Traverser une entreprise فلانك متصدّى اولديغى مصلحته مصلحتى كج چالمق ـ ايقاع حوائل ايتمك

Se traverser. On dit en termes de manége, qu'un cheval se traverse, lorsque ses hanches et ses épaules ne sont point exactement sur la même ligne qu'il doit décrire *A.* فَرَق *T.* آتك الماجقلرى بريسى يوكسك وبريسى بصق اولمق || Ce cheval se traverse des hanches بو آت افرقدر

TRAVERSIER. Qui traverse. On appelle en termes de Marine, Vent traversier, le vent qui empêche de sortir d'un port *A.* ريح مخالف ـ معترض *P.* باد نا هموار *T.* قارشو كلان يل || Le vent traversier de ce port est le nord بو ليمانك ريح مخالفى پويراز در ـ بو ليمانه معترض اولان ريح Et barque traversière, une barque qui sert à traverser d'un lieu à un autre *T.* كچيد قايغى

TRAVERSIN. Oreiller long *A.* مصدغة *P.* ناز بالش *T.* يوز يصديغى

TRAVESTIR. Déguiser en faisant prendre un habit différent de celui de son état *A.* تنكير ـ تبديل الكسوة ـ تنكير الهيئة *P.* الزىّ جامهٔ ديكر كون پوشانيدن *T.* قيافت دكشدرمك ـ بشقه قيافت كيدرمك || On le travestit en femme pour le sauver de prison فلانى حبسدن تخليص ايچون كسوتنى زنه قيافتنه تبديل ايتمشلر در On a travesti des soldats en paysans pour surprendre la place قلعهيى بغتةً ضبط ايتمك ايچون عسكرى نفراتنه كويلو قيافتنى كيدرديلر Il se travestit souvent ابكيده برده تبديل زىّ وقيافت ايدر Se travestir pour passer au travers des ennemis دشمن ايچندن مرور ايچون تبديل هيئت ايتمك

On dit, Travestir une pensée, pour dire, la déguiser, la représenter sous une forme différente *A.* تلبيس ـ تغيير المعناء *P.* المعناء ديكر كون نمودن *T.* معنايى بشقه كونه كوسترمك

Se travestir. *A.* تبدل الكسوة ـ تنكر الزىّ ـ تنكر الهيئة *P.* جامهٔ ديكر كون پوشيدن *T.* بشقه ـ قيافت دكشمك ـ قيافت كيمك

Figur. Changer sa manière ordinaire, déguiser son caractère *A.* تبديل الطور *P.* طور ديكر نمودن *T.* طورينى دكشدرمك || C'est un scélérat qui fait le dévot, il se travestit سيّئ الخلق بر آدمدر تبديل طور ايله تعابد ايدر C'est un esprit souple, facile, il se travestit aisément لين الجانب بر آدم اولوب

بالسهوله تبدیل طور ایدر

TRAVESTI. *A.* منکر الهیئة *P.* جامهٔ دیگرگون پوشیده *T.* تبدیل قیافت ایتمش ـ قیافتنی دکشمش

TRAVESTISSEMENT. Déguisement. V. Travestir || Son travestissement ne lui a pas réussi تنکیر هیئت ایلمسی کندویه بر درلو فائده‌یی منتج اولمدی

TRAYON. V. Tette.

TRÉBUCHANT. Qui trébuche, qui est de poids. Il ne se dit qu'en matière de monnaie *A.* راجح ـ وزین *P.* گرانسنج *T.* آغر || Ces pièces de monnaie sont trébuchantes بو سکه‌لر آغر در

TRÉBUCHER. Faire un faux pas *A.* تعثر ـ زلة *P.* لغزیدن ـ لغزش پا نمودن *T.* سورچمک ـ ایاق سورچمک ـ ایاغنی قایدرمق || Il ne peut faire un pas sans trébucher ایاغنی سورچمیدرک بر خطوه یره کیده‌مز || Une pierre le fit trebucher راست کتوردیکی طاش تعثر پاینه سبب اولمشدر || On dit figur. Trébucher dans une affaire بر مصلحتده ارتکاب ـ بر مصلحتده آیاغنی قایدرمق ـ زله ایتمک

Il signifie aussi, tomber *A.* هبوط ـ سقوط *P.* افتادن *T.* دوشمک || Le pont fondit sous leurs pieds, ils trébuchèrent dans la rivière کوپری آنلرک ایاقلری آلتنده چوکوب نهره دوشدیلر ـ Figur. || Trébucher du faîte des grandeurs ذروهٔ اعلای اقبالدن هبوط ایتمک

Trébucher, se dit, en matière de poids, d'une chose qui emporte par sa pesanteur celle contre laquelle elle est pesée *A.* رجحان ـ ارتجاح *P.* گرانسنج بودن *T.* آغر کلمک || Ce n'est pas assez qu'une pièce de monnaie d'or soit entre deux fers, il faut qu'elle trébuche بر آلتون تام الوزن اولمق کافی دکل راجح اولمق شرطدر

TRÉBUCHET. Petite machine pour attraper des oiseaux *A.* فخ pl. فخاخ ـ فخارة *P.* تله *T.* قپان ـ قوش طوزاغی

Trébuchet. Petite balance pour peser des monnaies *A.* میزان الدراهم *P.* سنجهٔ دینار *T.* وزنه ـ آلتون وزنه‌سی

TRÈFLE. Herbe dont les feuilles sont attachées trois à trois à une même queue *A.* رطبة pl. رطاب ـ فصفصة *P.* فسفسه ـ اسپست *T.* یونجه || C'est une bonne herbe pour les chevaux que le trèfle یونجه آتلره ایو یم اولور

TREILLE. Berceau ou couvert fait de ceps de vigne entrelacés et soutenus par de pièces de bois *A.* عریش *P.* جفته *T.* آصمه کراسته‌دن مصنوع آصمه چارطاغی || Treille de charpente || À l'ombre d'une treille سایهٔ عریشده چارطاغی

Il se dit aussi des ceps de vigne qui montent contre une muraille ou contre un arbre *A.* شجر الکرم *P.* ساروند *T.* اوزم آصمه‌سی

On appelle poétiquement le vin, Le jus de la treille *A.* بنت العنب *P.* دختر رز *T.* اوزم صویی

TREILLIS. Assemblage de plusieurs petites pièces de bois ou de fer, longues et étroites, passées les unes sur les autres, et qui laissent plusieurs petits losanges ou carrés vides *A.* قفص *P.* قفس *T.* قفس || Il y a sur les fenêtres de cette église des treillis de fil d'archal بو کلیسانک پنجره‌لرنده تلدن قفس وار در

Treillis, signifie aussi, une espèce de grosse toile dont on fait des sacs *A.* خیش pl. اخیاش *P.* خیش *T.* چوال بزی

TREILLISSER. Garnir de treillis *A.* تقفیص *P.* قفس بستن *T.* قفس کچورمک ـ قفسلندرمک

Treillissé. *A.* مقفص *P.* قفسدار *T.* قفسلو ـ قفسلنمش

TREIZE. Dix et trois *A.* ثلاثة عشر fém. *A.* ثلاث عشرة *P.* سیزده *T.* اون اوچ ـ Il se prend aussi pour Treizième. V. ce mot.

TREIZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le douzième *A.* ثالث عشر *P.* سیزدهم *T.* اون اوچنجی || Il est le treizième de cette compagnie بو جماعتک اون اوچنجیسیدر || Ce passage est dans le treizième chapitre d'un tel livre بو فقره فلان کتابک اون اوچنجی فصلنده موجود در

Il est aussi substantif, et signifie, le treizième denier du prix de l'acquisition d'un fonds, qu'on paye en certains États au seigneur de qui le fonds relève *A.* جزء من ثلاثة عشر *P.* سیزدهیک *T.* بر اون اوچده ـ اون اوچنجی پای || Payer le treizième اون اوچنجی پایی ادا ایتمک

TREMBLANT. Qui tremble *A.* مرتعد ـ مرتعش *P.* لرزه ناک *T.* دترنجی || Pâle et tremblant خاسف اللون ولرزه‌ناک || La tête, la main tremblante راس یاخود ید مرتعش || Voix tremblante صدای لرزه‌ناک

TREMBLE. Espèce de peuplier *A.* حور رومی *P.* پده *T.* قواق آغاجنک بر نوعی

TREMBLEMENT. Agitation de ce qui tremble *A.* رعدة ـ رعشة ـ رجرجة *P.* لرزه *T.* دترمه || Il lui a pris un grand tremblement

D'où vient ce tremblement de main? فلانه بر رعشهٔ عظیمه عارض اولمشدر بو رعشهٔ ید قنغی سببدن عارض اولمشدر

Tremblement de nerfs ارتعاش اعصاب

TREMBLEMENT DE TERRE *A.* رجفة ـ حركة الارض ـ زلزلة *P.* زلزله *T.* لرزهٔ زمین ـ بومهین ـ بومهن || La Sicile est sujette à de grands tremblemens de terre سیچلیا آطه‌سی عظیم زلزله‌لره تابعدر Lisbonne a été renversée par un tremblement de terre لیسبونه شهری بر زلزله‌دن خراب ویباب اولمشدر

TREMBLEMENT, en termes de Musique, se dit d'une sorte de cadence précipitée *A.* ترجیع الصوت ـ هلهلة

TREMBLER. Être agité par de fréquentes secousses *A.* ارتعاش ـ ارتعاد ـ ترعّد *P.* لرزیدن *T.* دتره‌مك || Les feuilles des arbres tremblent au moindre vent اوراق اشجار ریح خفیف ایله مرتعش اولور La tête, la main lui tremble باشی هوبنده مرتعش اولور Trembler de froid شدّت باشی الی دترر ـ الی رعشه دار در غلبهٔ سرمادن مرتعد اولمق de peur گرفتار رعده اولمق ـ بیم وخوفدن لرزه‌ناك اولمق Il tremblait comme la feuille برگ درخت کبی لرزه‌ناك ایدی ـ Figur. || Ce prince est redoutable, il fait trembler toute l'Europe ایقاع رعب ودهشت ایدر بر پادشاه اولمغله جمیع اوروپا دولتلرینه ایراث رعدت ایدر Je tremble de peur que cela n'arrive بو شیئك ظهوری خوفیله ارتعاد قلبه مبتلا یم Je tremble d'avouer... بو شیئك اقرارینه دتره‌یورم...

Il se dit aussi des choses qui s'ébranlent facilement *A.* تزلزل ـ ارتجاف *P.* لرزیدن ـ تپیدن *T.* صارصلمق || On ne peut avec sûreté passer sur ce plancher, il tremble بو دوشمه‌نك اوزرنده امنیت ایله گزمك ممكن دكلدر زیرا متزلزلدر Au bruit de l'artillerie toute la maison trembla طوپ گورلدیسندن صارصلمشدر ـ خانه كلیّاً متزلزل اولمشدر

TREMBLEUR. Qui tremble. Il ne se dit qu'au figuré, et signifie, trop craintif *A.* ماهی القلب ـ ماهی الفؤاد *P.* بیدل *T.* قورقوسندن دترر ـ یورکسز || Vous ne l'engagerez jamais dans cette affaire, c'est un trembleur فلانی بو خصوصه صوقمق ممكن دكل زیرا ماهی الفؤاد بر آدمدر

TREMIE. Grande auge carrée, dans laquelle on met le blé qui tombe de là entre les meules pour être réduit en farine *T.* اون دكرمانی تكنه‌سی

TRÉMOUSSEMENT. Action de trémousser *A.* قلقلة ـ زعزعة *P.* تپ *T.* صرصمه ـ دپره‌نش || Trémoussement des ailes قلقلهٔ des membres زعزعهٔ اعضا اجنحه

TRÉMOUSSER et SE TRÉMOUSSER. Se remuer, s'agiter *A.* تزعزع ـ تقلقل *P.* تپیدن *T.* صارصلمق ـ دپره‌نمك || Ce n'est pas là danser, ce n'est que trémousser بو ارغلانمق صارصلمقدر ـ رقص دكل دپرنمكدر

Figur. Se donner beaucoup de mouvement pour faire réussir une affaire *A.* تهالك *P.* تكاپو نمودن *T.* قوشوب ـ چپالمق چالشمق

TRÉMOUSSER, se dit aussi en parlant de quelques mouvemens d'oiseaux *A.* رفرفة *P.* بالزدن *T.* قنادلری اوینانمق || Ces oiseaux trémoussent de l'aile بو طیور رفرفه ایدرلر

TREMPE. Action de tremper le fer. V. Tremper || Cet homme entend bien la trempe du fer دموری صوارمغك فننی بیلور بر آدمدر Donner la trempe دموری صوارمق

Il signifie aussi, la qualité que le fer contracte quand on le trempe *A.* شَطبة pl. شطوب ـ فرند ـ وشی *P.* جوهر *T.* صو || Cette épée est d'une bonne trempe جمیل الشطبه بر سیفدر La trempe de cet acier est excellente بو چلیگك صویی اعلا در

On dit figur. Un esprit de bonne trempe, pour dire, un esprit ferme et solide *A.* عقل رزین

Et d'un homme robuste et bien constitué, que c'est un corps de bonne trempe *A.* قویّ البنیة *P.* تندرست *T.* وجودی قوی وقوی

TREMPER. Plonger dans un fluide un corps pour qu'il s'en mouille *A.* تودین ـ انقاع ـ تمییث *P.* فرغاریدن *T.* صویه اصلاتمق || Tremper un linge dans de l'eau, du pain dans du vin ـ ثوبی صو ایچنده واتمكی باده ایچنده تودین ایتمك ایچنده بصدرمق ـ ایچنده اصلاتمق

TREMPER du fer, de l'acier, c'est le plonger tout rouge dans de l'eau préparée pour le durcir *A.* اماهة الحدید ـ اشراب الحدید فی الماء *P.* آهنرا در آب زدن *T.* دموری صوارمق

On dit, que la pluie a trempé la terre, pour dire, qu'elle l'a pénétrée *A.* ارواء الارض ـ اسقاء الارض ـ سقی الارض *P.* خاكرا سیراب كردن *T.* یری صویه قاندرمق || Après une sécheresse de quatre mois, une pluie abondante a bien trempé la terre درت آی متمادی اولمش قورافلقدنصكره ظهور ایدن باران صویه قاندردی ـ عظیم ارضی كركی كبی اروا ایتمشدر

On dit figur. Tremper ses mains dans le sang, pour dire, commettre un meurtre, ou le conseiller *A.* تلوين - تدمية الايادى بدم المقتول *P.* الايادى بدم المقتول *T.* دسترا آلودهٔ خون كردن بر كمسند النى قانه بيلاشدرمق

TREMPER, au neutre. Demeurer quelque temps dans l'eau, ou dans une autre liqueur *A.* ابتلال - تبلل - استنقاع *P.* آغاريدن - آغشته شدن *T.* صوده طورمق - اصلانمق || Il y a déjà deux jours que ce linge trempe ايكى كوندر بو ثوب استنقاع ايدر - Laissez tremper ce cuir dans l'eau بو دريبى صوده طورر اصلنمق ايچون صوده براق

On dit figur. Tremper dans un crime, pour dire, en être complice *A.* تلطخ بالجرم *P.* آلوده دامن قباحت شدن *T.* قباحته بيلاشمق || Il n'a point trempé dans ce crime-là اول قباحته اصلا النى بيلاشدرمدى - قباحته اصلا بيلاشمش دكلدر

TREMPÉ. *A.* منقوع - مودون *P.* فرغاريده *T.* صوده اصلنمش صوده طورمش *A.* مستنقع - مبلل *P.* آغاريده - آغشته *T.* صوده طورمش

On dit d'un homme qui a beaucoup sué, qu'il est trempé de sueur *A.* مستغرق فى العرق *P.* خويزده *T.* تره باتمش

TRENTAINE. Nombre de trente. V. Trente.

TRENTE. Trois fois dix *A.* ثلاثون *P.* سى *T.* اوتوز || Trente hommes اوتوز نفر - اوتوز آدم Trente lieues اوتوز ميل - Il se prend aussi pour Trentième. V. ce mot.

TRENTIÈME. Nombre d'ordre *A.* ثلاثون *P.* سى ام *T.* اوتوزنجى

Il signifie au substantif, la trentième partie *A.* جزء من ثلاثين *P.* سى‌ام يك *T.* اوتوزده بر

TRÉPAN. Instrument de chirurgie qui sert à percer les os *A.* مبراة الجراح *P.* برمهٔ ريشساز *T.* جراح دوريوسى || Le chirurgien apporta son trépan, et fit l'opération جراح دوريوسنى كتوروب صنعت جراحيه‌يى اجرا ايلدى عمل جرح - ويزلى

Il se dit aussi de l'opération faite avec le trépan *A.* عمل المبراة الجراح || Ce blessé est trop faible, il ne pourra souffrir le trépan بو يارهلو كيشى بغايت ضعيف الحال اولمغله مبرات جراحك عملنى تحمله اقتدارى اولميهجغى دركار در

TRÉPANER. Faire l'opération du trépan à quelqu'un *A.* اعمال المبراة *P.* برمه زدن *T.* دوريولمك || Trépaner un homme جراح فلانى دوريولمك

TRÉPAS. Décès, mort *A.* موت - منية - *P.* مرگ *T.* اولوم || Les horreurs du trépas اهوال دهشتفرماى مرگ Mépriser le trépas دوتى استحقار ايتمك

TRÉPASSER. Mourir *A.* فيض النفس - موت *P.* مردن *T.* اولمك || Il trépassa sur le minuit نصف الليلده فيض نفس ايتمشدر

TRÉPASSÉ. *A.* ميت *P.* مرده *T.* اولو - اولمش

TRÉPIDATION. T. de Méd. Tremblement des membres, des nerfs, etc. *A.* ارتعاد *P.* لرزش *T.* دترمه

TRÉPIED. Ustensile de cuisine, qui a trois pieds *A.* اثفية pl. اثافى - منصب *P.* سه پايه *T.* ساج آياغى

TRÉPIGNEMENT. L'action de trépigner. V. ce mot.

TRÉPIGNER. Battre des pieds contre terre *A.* رضم الارض بالاقدام *P.* پا بر زمين كوبيدن *T.* اياقلرى يره اورمق || Il trépigne de colère شدت غضبدن اياقلرينى يره اورر Il ne fait que trépigner en dansant رقصده اياغنى يره اورمقدن غيرى بر شئ ايتمز

TRÈS. Particule qui marque un haut degré dans la qualité des choses *A.* غاية *P.* بسيار - سخت *T.* بغايت - پك - زيادهسيله || Très-bon پك ايو - سخت نيكو - بغايت جيد Très-connu پك بللو - زيادهسيله معلوم Très-vaillant پك شجيع

TRÉSOR. Amas d'or, d'argent, ou d'autres choses précieuses mises en réserve *A.* خزانة - خزينة pl. خزاين *P.* خزينه *T.* گنجينه || Trésor inestimable تقديروتخمينه كلمز خزينهٔ معموره || خزنه inépuisable دوكنمز خزينه - خزينهٔ عديم النفاد - Il se dit figurément de tout ce qui est d'une utilité singulière || Un véritable ami est un trésor صحبت حقيقى بر گنجينهٔ عالمبها در Un bon domestique est un trésor dans une maison خدمتكارك ايوسى خانه ايچنده محض خزينه در

TRÉSOR caché sous terre *A.* دفينة pl. دفاين - كنز pl. كنوز *P.* گنج *T.* ير ايچينده كوملمش خزينه || Trouver un trésor بر دفينه بولمق Enfouir des trésors دفاين ايتمك - ير تدفين ايچنده خزينه كوممك

TRÉSOR PUBLIC, ou TRÉSOR DE L'ÉTAT. Les richesses disponibles pour les besoins de l'État *A.* بيت المال العامة - خزينة || La guerre a épuisé le trésor de l'État ميرية - سفر مادهسى خزينهٔ ميريه‌نك نفادينه بادى اولمشدر - On dit aussi, Trésor royal خزينهٔ همايون

TRÉSORS, au pluriel, se prend pour Grandes richesses *A.* مال اموال كثيرة - قارون *P.* اموال فراوان - اموال بى پايان

T. بو آدم اموال بی كلّیتلو مال || Cet homme a des trésors مال پایانه مالكدر Les trésors de Crésus ont passé en proverbe قارون ضرب مثل مقامنه استعمال اولنور ـ Il se dit figur. et au singulier, de toutes les choses pour lesquelles on a un grand attachement || Il est dit dans l'Évangile, Là où est votre trésor, là est votre coeur مالكز نرهده ایسه جانكز آنده در دیو انجیل شریفده مسطور در

Trésor, se dit aussi du lieu où l'on garde les archives d'une seigneurie *T.* قیودات خزینه‌سی

TRÉSORERIE. Lieu où l'on garde le trésor de l'État *A.* بیت المال ـ خزانة الدولة *P.* خزینهٔ میری *T.* میری خزینه‌سی

TRÉSORIER. Officier établi pour recevoir et pour distribuer les deniers d'un État, d'une compagnie *A.* حافظ الخزینة *P.* خزینه‌دار || Trésorier de la Maison du Roi خزینه‌دار خاصّ شهریاری des revenus casuels واردات طیّارات خزینه داری de la Marine ترسانه خزینه داری

TRESSAILLEMENT. Agitation d'une personne qui tressaille *A.* خلجان القلب ـ جأش *P.* تپاكت دل *T.* یورك زینه ـ خلجان قلبه || Il est sujet à des tressaillemens اویناسی مبتلا در

Il se dit aussi du mouvement convulsif des nerfs *A.* اختلاج الاعصاب *P.* جنبش پی *T.* سكیر سكریمه‌سی

On dit aussi, Tressaillement d'un nerf, pour dire, son déplacement *A.* انزعاج العصب *P.* جدایئ پی از جایش *T.* سكیرك یرندن اویناسی

TRESSAILLIR. Éprouver une agitation vive et passagère *A.* اضطراب القلب ـ تخالج القلب ـ مخالجة *P.* دل تپیدن ـ یوركت اویناماق *T.* بتپاكت دل افتادن || Il tressaillit de peur كمال خوفندن یوركی اوینادی À chaque mot qu'on lui disait de son fils, il tressaillait de crainte اوغلنه دائر كندویه سویلنان هر بر لفظده درونینه استیلای خوف ایله اضطراب اهتزاز انقلاب ـ Tressaillir de joie *A.* عظیم عارض اولور ایدی سرور *P.* دل طپیدن *T.* یوركت طلابیمق || Il tressaille de joie ونشاطدن قلبنده اهتزاز عظیم عارض اولمشدر

TRESSE. Tissu plat fait de petits cordons, fils, cheveux, etc. entrelacés *A.* ضفر pl. ضفور *P.* تافته *T.* اوركو || Tresse de cheveux, de soie, d'argent قیل وایپكت وكمش تلی اوركوسی

On appelle Tresse, des cheveux assujettis sur trois brins de soie *A.* عقیصة pl. عقایص ـ جمیرة ـ ضفیرة *P.* كاكل تافته *T.* اورلمش صاچ

TRESSER. Cordonner en tresse *A.* عقص ـ ضفر *P.* تافتن *T.* اورمك || Tresser des cheveux صاچ اورمك

Tressé. *A.* معقوص ـ مضفور *P.* تافته *T.* اورلمش

TRESSEUR. Celui qui tresse des cheveux *A.* ضافر *P.* موتاب *T.* صاچ اوریجی

TREUIL. Machine ou essieu qui sert à élever des fardeaux *A.* مربعة *P.* بارخیز *T.* آلت یوك قالدره‌جق

TRÊVE. Cessation de tous actes d'hostilité pour un certain temps par convention *A.* متاركة || Trêve de tant de jours شو قدر كون متاركه longue متاركهٔ مدیده générale عمومی متاركه Faire une trêve, demander, prolonger, rompre, enfreindre la trêve عقد یا طلب یا مدّ یا فسخ متاركه یاخود نقض شروط متاركه ایتمك La trêve va expirer مدت متاركه منقضی اولمقده ـ متاركه‌نكت وعده‌سی بتمك اوزره در ـ در Trêve marchande, une trêve durant laquelle le commerce est permis entre deux États qui sont en guerre اثنای سفرده تجّار حقنده تجویز اولنان حال متاركه

Trêve, figur. Relâche. *A.* راحة ـ سكون *P.* آرام *T.* دیكلمه || Son mal ne lui donne point de trêve مبتلا اولدیغی وجع كندویه بر درلو آرام ویرمز ne lui donne ni paix ni trêve كندویه نه سكون وراحت ونه آسایش وآرام ویرر

Trêve de cérémonie, de complimens, de raillerie, se dit figur. pour dire, ne faisons plus de cérémonie, etc. ترك تكلّف ـ ترك استهزا ایده‌لم ـ ترك تكلّفات رسمیّه ـ ایده‌لم ترك هزلیّات

TRIAGE. Choix. *A.* انتخاب *P.* گزیدن *T.* اورندلمه || Faire le triage انتخاب ایتمك Voilà un beau triage اشته بر انتخاب احسن

TRIANGLE. Figure qui a trois côtés et trois angles *A.* شكل مثلث الزوایا *P.* سه كوشه *T.* اوچ كوشه‌لو شكل || Mesurer un triangle بر شكل مثلث الزوایایی تقدیر ایتمك

ـ C'est aussi le nom d'une constellation *A.* المثلث

TRIANGULAIRE. Qui a trois angles *A.* ذو ثلاث الزوایا *P.* سه كوشه *T.* اوچ كوشه‌لو

TRIBADE. Femme qui abuse de son sexe avec une autre femme *A.* سحاقة *P.* سعتری *T.* زنبقچی ـ سورتشجی

TRIBORD. V. Stribord.

TRIBU. On donnait ce nom chez quelques nations, à certaines divisions qui formaient ensemble la totalité du peuple *A.* قبيلة pl. قبائل ـ جيل pl. اجيال | Le peuple de Rome était divisé en tribus روما خلقی قبائل عديده منقسم ايدی

Chez les Juifs, Tribu comprenait tous ceux qui étaient sortis d'un des douze patriarches *A.* سبط pl. اسباط | Les douze tribus d'Israel اسباط اثنا عشر بنی اسرائيل

Tribu, se dit aussi d'une peuplade, relativement à une grande nation dont elle fait partie *A.* عشيرة pl. عشائر ـ قبيلة pl. قبائل || Une tribu de Tartares تاتار عشيرتی

TRIBULATION. Affliction, adversité considérée sous le rapport de la religion *A.* شديدة pl. شدايد ـ محنة pl. محن ـ بليّة pl. بلايا pl. بليّات *P.* سختی *T.* كدر | Dieu éprouve les élus par des tribulations جناب حق عباد برگزيده سنی محن وشدايد ايله امتحان ايدر | Il a passé par bien des tribulations نيجه نيجه شدايد وبلايايه دوچار اولمشدر

TRIBUN. Nom que portaient à Rome certains magistrats chargés de défendre les droits du peuple *A.* نقيب الناس pl. نقباء الناس | Les tribuns du peuple étaient des personnes sacrées نقبای ناس ذوات مباركه‌دن معدود ايدی

TRIBUNAL. Siége du juge *A.* محكمة ـ دار القضا pl. محاكم *P.* عدالتخانه *T.* محكمه | Quand le juge est dans son tribunal جالس مسند قضا ـ قاضی محكمه‌ده اولديغی حالده وحكومت ايكن

On dit figur. Le tribunal de Dieu *A.* حضور جناب احكم الحاكمين | Il le cita en mourant au tribunal de Dieu حين وفاتنده فلانی حضور جناب احكم الحاكمينه حواله ايلدی

Et le tribunal de la conscience *A.* محكمة النفس المخطرة ـ محكمة النفس | Il n'y a point de tribunal plus redoutable et plus rigoureux que celui de la conscience محكمهٔ نفس مخطره‌دن اشدّ ومهيب اتمّ بر محكمه يوقدر

TRIBUNAT. Charge de tribun à Rome *A.* نقابة الناس

TRIBUNE. Lieu élevé d'où les orateurs haranguent le peuple *A.* منبر pl. منابر *P.* افراز *T.* واعظ كرسيسی | Il monta à la tribune, et parla au peuple منبره چيقوب خلقه خطاب ايله وعظ ايلدی

Il se dit aussi d'un lieu élevé dans une église, où l'on place ordinairement les musiciens *A.* مقام المتغنين ـ مقام المؤذنين

كليساده خواننده‌لرك يری *T.* صفّهٔ خوانندگان *P.*

TRIBUT. Ce qu'un État paye à un autre pour marque de dépendance *A.* جزية ـ خراج *P.* گزيت *T.* خراج | Les Valaques, les Moldaves payent tribut à la Porte Ottomane افلاق وبغدان اهاليسی دولت عليّهٔ عثمانيه‌يه جزيه ويررلر

Il se dit aussi des impôts que les princes lèvent dans leurs États *A.* ضريبة ـ وضيعة ـ تكليف pl. تكاليف *P.* گزيت *T.* ويركو | Ce prince tire de grands tributs de ses sujets بو حكمدار رعاياسندن ـ طرح تكليف ايتمك كليّتلو ضريبه آلور | Imposer un tribut بر تكليف تحصيل يا ويركو صالمق | Lever, payer un tribut ادا ايتمك

Figur. *A.* دين واجب القضا | L'estime, le respect est un tribut qui est dû à la vertu, au mérite صلاح وفضيلت واربابنی واحترامی توقير ايتمك ذمم فاسده بر دين واجب القضا در | Les louanges sont un tribut qu'on paye au mérite هنر ومعرفتی مدح وثنا ايله توقير ايتمك بر دين واجب القضا در

On dit aussi, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *A.* قضاء النحب

TRIBUTAIRE. Il se dit d'un État qui paye tribut à un autre prince *A.* متحمّل الجزية ـ متحمّل الخراج *P.* جزيه گذار ـ خراجگذار *T.* خراج ويرور | La Moldavie est tributaire du Grand Seigneur بغدان مملكتی پادشاه آل عثمانك جزيه گذاريدر

TRICHER. Tromper au jeu *A.* مخادعة فی القمار *P.* كج بازی كردن ـ زار خوری كردن *T.* قمارده حيله ايتمك | Prenez garde, il vous triche قماره فلاندن حذر ايله زيرا سكا حيله ايدر

Figur. Tromper en quelque chose que ce soit *A.* مخاتلة *P.* حيله بازی نمودن *T.* دوباره ايتمك | Ne vous fiez pas à cet homme-là, il triche شو آدم حيله باز اولمغله كندويه اعتماد جائز دكلدر

TRICHERIE. Tromperie au jeu *A.* خدعة فی القمار *P.* كج بازی ـ زارخوری *T.* قمارده حيله | Il a gagné par tricherie قمارده خدعه ايدرك قزاندی

On dit proverb. d'un trompeur qui a été dupe de ses propres ruses, Tricherie revient à son maître حيله‌نك سيئه‌سی صوكنده حيله ايدنك نفسنه راجع اولور

TRICHEUR. Celui qui triche au jeu *A.* خادع فی القمار *P.* كج باز ـ زارخور *T.* زارخوش ـ قمارده حيله ايدن

TRICOISES. Tenailles dont se servent les maréchaux *A.* كلبتان *P.* نعلبند قصاجی *T.* کلبتان نعلبند البيطار

TRICOLOR. Qui a trois couleurs *A.* ذو ثلاثة الالوان *P.* سه رنگ *T.* اوچ رنكلو رنگ || Fleur tricolore اوچ رنكلو چيچك

TRICOT. Bâton gros et court *A.* وبيل *P.* پاشو *T.* صوپه

TRICOT. Sorte de tissu fait en mailles, soit au métier, soit à la main avec des aiguilles *A.* سرد *P.* تنيده *T.* شبكه ايشلنمش اوركو - نسنه

TRICOTAGE. Travail d'une personne qui tricote *A.* سرد *P.* تنيده كاری *T.* شبكه ايشی - اوروجيلك || Apprendre le tricotage شبكه فن سردی تحصيل ايتمك Se mettre au tricotage شبكه ايسنه مبادرت ايتمك

TRICOTER. Former avec des aiguilles certains tissus, en manière de boucles ou mailles *A.* زرد - سرد *P.* تنيدن *T.* شبكه ايشلمك - اورمك || Tricoter des bas چوراب اورمك Il a appris à tricoter شبكه ايشلمسی فننی - فن سردی تحصيل ايلدی

Tricoté. *A.* مزرود - مسرود *P.* تنيده *T.* شبكه ايشلنمش - اورلمش || Habit tricoté ثوب مزرود - ثوب اورلمش

TRICOTEUR. Celui qui tricote *A.* سراد *P.* تنيده گر *T.* شبكه اوريجی - ايشليجی

TRICTRAC. Jeu qui se joue avec deux dés *A.* نرد *P.* ششدر - نرد *T.* طاوله

TRIDE. T. de Manége. Vif, prompt *A.* جيّاش *P.* جست *T.* اويناق || Ce cheval a des mouvemens trides بو آت جيّاشدر - آتك حركات وسكناتنده اويناقلق وار در

TRIENNAL. Qui ne dure que trois ans *A.* متمادی ثلاث سنين *P.* سه ساله *T.* اوچ ييل مدتی - اوچ سنه‌لك || Cette charge est triennale بو منصب اوچ سنه‌لك اولان منصبلردندر

Et qui revient tous les trois ans *A.* ثلث *P.* بهر سه سال *T.* هر اوچ سنه‌ده اولان اينده

TRIENNALITÉ. Il se dit d'un emploi dont l'exercice ne dure que trois ans *A.* امتداد ثلاث سنين *P.* سه سالگی *T.* اوچ سنه سورملك

TRIENNAT. L'espace de trois ans *A.* مدة ثلاث سنين *P.* مدت سه ساله *T.* اوچ سنه‌لك مدت

TRIER. Choisir *A.* انتخاب - اختيار - ايثار - تنقيع *P.* گزيدن *T.* سچمك || Trier des raisins اوزم اختيار ايتمك Les libraires ont trié les meilleurs livres de cette bibliothèque صحافلر بو كتبخانه‌ده بولنان كتابلرك اك اعلاسنی اختيار ايتمشلر در Ces trois hommes ont été triés entre les plus habiles de leur compagnie بو اوچ كشی طائفه‌لری ايچنده كمال حذاقت ايله معروف اولنلر بيننده انتخاب اولمشلر در

Trié. *A.* مختار - منتخب *P.* گزيده *T.* سچلمش

TRIFOLIUM. Plante *A.* حندقوق *P.* ازورد *T.* صاری - ترفيل يونجه

TRIGAUD. Qui se sert de mauvaises finesses *A.* محتال - ختال *P.* حيله‌كار - دغل *T.* دكاك

TRIGAUDER. Se servir de mauvaises finesses *A.* ارتكاب - مخاتلة الحيلة *P.* دغلی كردن *T.* دك ايتمك || Il ne fait que trigauder ارتكاب حيله ايتمكدن خالی اولمز

TRIGAUDERIE. Action de trigaud *A.* حيلة pl. حيل *P.* دغلی *T.* دكاكلك - دك || Ne voyez-vous pas que c'est une trigauderie? حيله اولديغنی كورمزميسك

TRIGONOMÉTRIE. La partie de la Géométrie qui enseigne à mesurer les triangles *A.* علم المساحة المثلثات - On appelle Trigonométrie rectiligne, celle qui enseigne à mesurer les triangles rectilignes *A.* علم مساحة المثلثات مستقيمة الخطوط Et trigonométrie sphérique, celle qui enseigne à mesurer les triangles sphériques *A.* علم مساحة المثلثات الكرية

TRIGONOMÉTRIQUE. Qui a rapport à la trigonométrie *A.* متعلق بمساحة المثلثات || Calcul trigonométrique علم مساحهٔ مثلثاته متعلق بر حساب

TRIGONOMÉTRIQUEMENT. Suivant les règles de la trigonométrie *A.* حسب القواعد المساحة المثلثات *T.* قواعد مساحهٔ مثلثات اوزره

TRILATÉRAL. Qui a trois côtés *A.* مثلث الاضلاع *P.* سه پهلو *T.* اوچ ياناو

TRILLION. Mille billions, ou mille fois mille millions *A.* الف الف الف *P.* كرة لك ده هزار بار هزار *T.* بيك كره اون يوك قات بيك

TRIMESTRE. Espace de trois mois *A.* مدة ثلاثة شهور *P.* مدت سه ماهه *T.* اوچ آيلق مدت || Il sert par trimestre اوچ آی مدت ايله خدمت ايدر Il a fini son trimestre اوچ آيلق مدتنی تكميل ايلدی

• TRINGLE. Verge de fer qu'on passe dans les anneaux d'un rideau *T.* پرده‌نك قول دمورى

TRINITÉ. Les trois Personnes divines *A.* الثالوث المقدّس ـ الاقانيم الثلاثة

TRINQUER. Boire en choquant le verre et à la santé l'un de l'autre *A.* شرب النخب بتصادم الاقداح *P.* پياله بپياله قدح طوقشدررق طلو ايچمك *T.* زده نوش دوستگانى كردن || Ils sont là trois ou quatre qui trinquent بو مجلسده قدح طوقشدررق طلو ايچنلر اوچ درت كشيدر

TRINQUET. On appelle ainsi dans la Méditerranée, le second arbre enté sur le maître-mât d'une galère *T.* ترنكته

TRINQUETTE. T. de Mar. Voile de figure triangulaire *T.* ترنكته يلكنى

TRIOLET. Petite pièce de poésie de huit vers *A.* شعر مثمّن

TRIOMPHAL. Qui a rapport au triomphe *A.* متعلّق بالغزا *P.* فيروزى نشانه *T.* غازيلكه متعلّق || Char triomphal *A.* عجلة الغزا *P.* گردونهٔ فيروزى نمونه *T.* غزا آلاينه مخصوص عربه arc *A.* طاق الغزا *P.* كمر فيروزى اثر *T.* غزا آلاينك كمر Couronne triomphale *A.* اكليل الغزا *P.* افسر فيروزى اثر *T.* غازيلك تاجى pompe *A.* موكب الغزا *P.* دبدبهٔ فيروزى نمونه *T.* غزا آلايى porte *A.* باب الغزا *P.* دروازهٔ فيروزى نشانه *T.* غزا قپوسى Ornemens triomphaux تزيينات غزا

TRIOMPHALEMENT. En triomphe *A.* غازياً ـ مظفراً *P.* فيروزمندانه ـ مظفرانه *T.* غازيلك صورتنده

TRIOMPHANT. Qui triomphe *A.* منصور ـ مظفر ـ غازى *P.* فيروز ـ فيروزمند *T.* يكين || Il a vaincu ses ennemis, il est triomphant اعداسنه غالب گلوب منصور ومظفر در Il est glorieux et triomphant صاحب شان ورفعت وحائز مرتبهٔ غزا ونصرتدر Armes triomphantes اسلحهٔ نصرت قرين mains ايادئ باطشهٔ Bras triomphant دست نصرت پيوست ـ نصرت نشان air ساعد نصرت مساعد غازى اداسى ـ طور غازى

On appelle les bienheureux qui sont dans le Ciel, L'Église triomphante *A.* امّة المفلحين فى عالم الملكوت ـ امّة ناجية

TRIOMPHATEUR. Celui qui a remporté une victoire *A.* غازى pl. غزات *P.* فيروزمند *T.* يكين گلمش

TRIOMPHE. Cérémonie pompeuse et honneur extraordinaire accordé à des généraux Romains qui avaient bien mérité de la patrie *A.* موكب الغزا *P.* دبدبهٔ فيروزى نشانه *T.* غزا آلايى || Char de triomphe غزا آلاينك عربه‌سى arc غزا آلاينك كمر La pompe d'un triomphe غزا آلاينك فر كچه‌جكى Mener des captifs en triomphe اسرايى غزا آلاينه واحتشامى ترفيق ايله سوق وتسيير ايتمك

TRIOMPHE, se dit aussi des victoires et des grands succès de la guerre *A.* غزا pl. غزوات ـ فتح pl. فتوح *P.* آثار فيروزى *T.* فتوحات || Les triomphes d'Alexandre اسكندر ذو القرنينك فتوح وغزواتى

On dit, Jour de triomphe, pour dire, un jour marqué par quelque grand avantage remporté sur ses ennemis, sur ses rivaux *A.* عيد الغزا

On dit figur. Le triomphe de la vertu, de la vérité, pour dire, les victoires qu'elles remportent sur le vice, sur l'erreur قوّت غالبهٔ صلاح وفضيلت وياخود صدق وحقيقت

TRIOMPHER. Vaincre par la voie des armes *A.* ظفر ـ غلبة *P.* غالب ـ يكين اولمق *T.* ز بردستى نمودن ـ فيروزمند شدن گلمك || Ce prince triomphe de tous ses ennemis بو پادشاه جميع اعداسنه غالب گلور ـ غلبه ايدر ـ Figur. || Triompher de ses rivaux, de ses envieux, de ses adversaires بر كمسنه رقباسنه وكندويه حسد ايدنلره وخلافگيرى اولنلره غلبه ايتمك de ses passions امراض نفسانيه‌سنه غالب گلمك Triompher de quelqu'un sur une dispute بر كمسنه ايله معارضه‌ده غالب گلمك La beauté de cette femme triomphe de tous les cœurs بو محبوبه‌نك حسن وجمالى كافهٔ قلوبه غلبه ايدر

Il signifie aussi, exceller en traitant quelque chose *A.* اثباة المزيّة ـ اثباة التفضّل *P.* برترى نمودن *T.* اوست گلمك || Quand il est sur cette matière, quand il parle sur la générosité, il triomphe فلان صدده اولديغى حالده وسخاوتدن بحث ايدنجه اثبات مزيّت ايدر

Et exceller en quelque chose préférablement à d'autres *A.* تفوّق ـ امتياز *P.* برترى نمودن *T.* اوست گلمك || Quand ce graveur a des têtes à graver, il triomphe بو حكاك باش قازيمق مراد ايلدكده اول بابده تفوّق وامتيازى دركار در

TRIOMPHER. Faire vanité de quelque chose *A.* افتخار *P.* فخر زدن *T.* اوكونمك || Il triomphe de son crime, de sa perfidie ايتديكى جرم وقباحت وياخود خيانت ايله افتخار ايدر

TRIPAILLE. Terme collectif. Il ne se dit qu'en parlant des en-

trailles des animaux *A.* pl. احشاء الحيوانات pl. مذاخر pl. *T.* اعضاى درونى جانوران *P.* اعضاء جوفية الحيوانات حيوانلرك ايچ عضولرى

TRIPE. T. collectif. Il se dit des boyaux d'un animal *A.* مشفلة pl. مشافل *P.* كرش - شكمبه *T.* اشكمبه || Cela sent la tripe بو شى اشكمبه قوقار Manger de la tripe اشكمبه يمك

TRIPERIE. Lieu où l'on vend les tripes *A.* سوق المشافل *P.* بازار شكمبه *T.* اشكمبه جارشوسى

TRIPIER. Celui qui vend en détail ce qu'on nomme les issues des animaux *A.* بيّاع الجزارة *P.* جزاره فروش *P.* حيوان سقطلرينى صاتيجى

TRIPLE.. Qui contient trois fois le simple *A.* مضاعف - مثلوث *P.* سه تو *T.* اوچ قات || Un bâtiment à triple étage ثلاث مرّات اوچ قات بر بنا - Il est aussi substantif || Je gagerai le triple contre le simple برده اوچ قاتنى بحث ايدرم Rendre au triple اوچ قاتنى ويرمك Augmenté du triple اوچ قات آرتمش

TRIPLEMENT. Augmentation jusqu'au triple *A.* تضعيف ثلاث مرّات *P.* سه تو سازى *T.* اوچ قات ايتمه - اوچ قاته واردرمه || Lever des droits par doublement et par triplement تكليفلرى ايكى اوچ قات ايدرك طرح ايتمك

TRIPLEMENT, adv En trois façons *A.* على ثلاثة الوجوه *P.* سه جهت - سه گونه *T.* از سه جهت ايله اوچ جهت || Il est triplement coupable اوچ جهت ايله - جهات ثلثه ايله تهمتلودر قباحتلو در

TRIPLER. Rendre triple *A.* تضعيف ثلاث مرّات *P.* سه تو كردن *T.* اوچ قات ايتمك || Triplez ce nombre شو عددى اوچ قات Triplez la somme مبلغى اوچ قات تضعيف ايله Triplez la récompense, si vous triplez le travail خدمتى اوچ قات ايتسهك اجرتى دخى اوچ قات ايتملوسك

Tripler, au neutre. Devenir triple *A.* اثلاث *P.* سه تو شدن *T.* اوچ قات اولمق || La somme a triplé depuis ce temps-là اشبو مبلغ اول زماندنبرو اوچ قات اولمشدر

Triplé. *A.* مضاعف ثلاث مرّات *P.* سه توشده *T.* اوچ قات اولمش - On appelle en Mathématiques, Raison triplée, le rapport qui est entre des cubes *A.* قياس المكعّبات مضاعف ثلاث مرّات

TRIPLICITÉ. Nombre, quantité triplée *A.* اثلاث *P.* سه تويى *T.* اوچ قاتلولق || Les notaires ont fait cet acte triple, à quoi bon cette triplicité? كتّاب شرع بو سندى اوچ قطعه ايتمشلر در بو مقوله اثلاثه موجب نه

TRIPOT, se dit d'une maison de jeu *A.* دار القمار *P.* منگيا *T.* قمار اوى خانه

TRIPOTAGE. Mélange qui produit quelque chose de malpropre ou de mauvais goût *A.* مخلوط المقذرات *T.* مردار شيلر ديرنتيسى || Ces femmes voulant faire des confitures, ont fait un étrange tripotage بو قاريلر ريچال يپالم دير ايكن بر مردار شيلر ديرنتيسى ياپديلر

Figur. Assemblage confus de choses qui ne s'accordent pas ensemble *A.* pl. احوال مخلوطة *P.* احوال پيچاپيچ *T.* قارش مورش شيلر || Je n'entends rien à ce tripotage بو احوال مخلوطهدن هيچ برشى فهم ايدهمم

TRIPOTER. Mélanger différentes choses ensemble, et en faire quelque chose de mauvais *A.* تخليط - ضغث *P.* باهم آميختن *T.* قارمقارش ايتمك || Ces femmes ne font que tripoter بو قاريلرك ايشى شيلرى قارمقارش ايتمكدر

TRIQUE-BALLE. Machine propre à transporter des pièces de canon *T.* طوپى قالدروب كوتورهجك نسنه

TRISAÏEUL. Le père du bisaïeul *A.* اب جدّ الاكبر *P.* پدر نياى بزرك *T.* دده‌نك باباسنك - دده‌نك دده‌سى - Trisaïeule, la mère du bisaïeul *A.* امّ جدّ الاعلا *P.* مادر نياى بزرك *T.* دده‌نك باباسنك آناسى - باباسى || Il se dit aussi du père ou de la mère de la bisaïeule *A.* اب او امّ الجدّة *P.* پدر يا مادر مادر نياى بزرك *T.* بيوك والده‌نك باباسى يا آناسى

TRISECTION. T. de Géom. Division d'un angle en trois angles égaux *A.* قطع على الثلاثة *T.* اوچه كسمه || La trisection de l'angle زاويه‌نك اوچه قطعى

TRISSYLLABE. Qui est de trois syllabes *A.* ذو ثلاثة الاجزاء || C'est un mot trissyllabe كلمهٔ ذو ثلثة الاجزا در

TRISTE. Affligé. *A.* مترح - مكدّر - كريب - مغموم - محزون *P.* غمگين - اندوهناك *T.* كدرلو - قساوتلو - تاسدلو || Il est si triste, qu'il ne saurait parler شول رتبه‌ده محزوندر كه آغزندن لاقردى چيقارهمز

Il signifie aussi, mélancolique, qui n'a point de gaieté *A.* منقبض الفؤاد - كئيب - مكتئب *P.* دژم *T.* تاسدلو - يوركى قپانق

| Il est triste de son naturel بالطبع منقبض الفؤاد در | Avoir le visage triste فلانك سيماسنده آثار كئبت وانقباض | l'oeil triste مكتئب النظر اولمق بديدار اولمق

Faire triste mine à quelqu'un. C'est lui faire un mauvais accueil *A.* اظهار التعبس *P.* ترش رويى نمودن *T.* اكشى يوز كوسترمك

Triste, en parlant des choses. Qui inspire la tristesse *A.* محزن - موجب الترح - مترح - مورث المغمومية *P.* اندوهرسان - اندوهفرما *T.* ترح آور - تاسه كتوريجى - كدرلو || Triste accident حادثهٔ ترح آور spectacle تماشاى ترحفرما chant سرود محزن nouvelle خبر محزن - كدرلو خبر - خبر موحش

Et qui est ennuyeux *A.* ملول - موجب الملال *P.* بيزار ساز *T.* اوصاندريجى - ملال انگيز || Il mène une vie triste حال موجب ملال اوزره امرار ايام عمر ايدر Ces lieux sont tristes ملال اولهجق امكنه در

Triste. Affligeant, pénible, difficile à supporter *A.* مضجر - موجب الضجرة البال *P.* جانفرسا - گران *T.* گلور - نفسه گران گلور - چكلمز | Il est triste de se voir traiter de la sorte après avoir bien servi بر كمسنه خدمتنده تجويز قصور ايتمش دگل ايكن حقنده بو وجهله معامله اولديغنى كورمك نفسه گران گلور شيلردندر Il est triste d'attendre cet homme-là trois heures pour lui dire un mot فلانه بر تكك لاقردى سويلمك ايچون اوچ ساعت انتظارده اولمق چكلمز بر شيدر - بر امر ملال انگيز در

Triste. Obscur, sombre *A.* قليل الضياء *P.* تاريك *T.* قليل الضيا || آيدينلغى آز - قرانلق Cette maison est triste بر خانه در

On dit aussi, que le temps est triste, pour dire, qu'il est couvert *A.* مغيّم - اغسم *P.* تيره وتار *T.* بولوطلو - بولانق

Et qu'une étoffe est d'une couleur triste, pour dire, d'une couleur qui n'est pas éclatante *A.* قاتم اللون *P.* تيره رنگ *T.* بوز رنكلو - رنكى بولانقسى

TRISTEMENT. D'une manière triste *A.* مغموماً - محزوناً *P.* اندوهمندانه - با غم واندوه *T.* كدرلو اولدرق || Il me regardait tristement بكا محزوناً نظر ايدر ايدى Il s'en est allé bien tristement خيلى مرتبه مغموم ومحزون اولدرق كيتمشدر

TRISTESSE. Affliction, abattement de l'âme *A.* حزن - كربة - كروب pl. غمّ - غموم pl. ترح - كرب pl. كروب *P.* اندوه - تاسا *T.* تاسه - كدر || Grande, profonde, extrême tristesse ترح عظيم ومفرط | Être accablé de tristesse غلبهٔ حزن واندوه ايله موقوذ الحال اولمق Tomber dans une grande tristesse حزن عظيمه مبتلا اولمق Se plonger dans la tristesse مستغرق حزن وكدر اولمق

Il se prend aussi pour Mélancolie de tempérament *A.* انقباض - كئبة المزاج - الفؤاد *P.* دژخويى - انقباض درون *T.* يورك قپانقلغى | C'est un homme qui est né avec un fonds de tristesse انقباض درون جبلى ايله دنيايه كلمش بر آدمدر La tristesse est naturellement répandue sur son visage آثار كئبت وانقباض چهرهسنده بالطبع ظاهر ونمايان در

TRITURABLE. Qui peut être trituré *A.* ممكن الاقتماح *P.* خرد پذير *T.* اوكتلنور || Matière triturable ممكن الاقتماح - خرد پذيرفتنى بر ماده

TRITURATION Broiement, réduction d'un corps solide en poudre très-fine *A.* اقتماح *P.* خردسازى *T.* اوكتمه || Les Chimistes font la trituration des bois, des écorces et des minéraux, en les pilant dans des mortiers اهل كيميا اخشابك وقشورك ومعدنلرك اقتماحنى مواد مذكورهيى هوانده سحق ايدرك ايدرلر - Il se dit aussi en parlant de la digestion || Quelques médecins prétendent que la digestion dans tous les animaux se fait par voie de trituration بعض اطبانك اعتقادينه كوره هضم مادّهسى كافهٔ حيواناتده اقتماح مأكولات طريقيله حاصل اولور

TRITURER. T. de Chim. et de Méd. Réduire en parties très menues *A.* قمح *P.* خرد ساختن *T.* اوكتمك

TRIVIAIRE. Il se dit d'une place où aboutissent trois rues, trois chemins *A.* مفرق ثلاثة الطرق *P.* سركوچهٔ سه دهانه *T.* اوچ آغزلى يول

TRIVIAL. Il se dit des pensées et des expressions, et signifie, qui est commun, usé, rebattu *A.* مطرد - مبتذل *P.* زبانزد *T.* خلق ايچنده چوق قوللانلمش || C'est une pensée fort triviale بغايت مبتذل بر معنا در Cet auteur ne dit que des choses triviales بو مؤلفك كافهٔ كلماتى مطرد وزبانزد در Expressions triviales تعبيرات مطرده - زبانزد تعبيرلر

TRIVIALEMENT, adv. *A.* مطرداً - مبتذلاً *P.* بروجه زبانزد *T.* خلق ايچنده قوللانيله كلديكى وجه اوزره || Il écrit trivialement زبانزد ناس اولديغى وجه اوزره كتابت ايدر

TRIVIALITÉ. Qualité de ce qui est trivial *A.* اطراد - ابتذال *P.* زبانزدى *T.* قوللانلوب اسكيمه | Cela est d'une trivialité

بو شیئده موجب تعنیف اولەجق بر صورت choquante

Ce discours est plein de trivialités بو کلام بسبتون ابتذال وار در تعبیرات مطرددن ـ اطراددن عبارتدر

TROC. Échange *A.* مقایضة ـ معاوضة ـ مبادلة *P.* نوش *T.* دکش || Faire un troc avec quelqu'un فلان ایله مبادلە ایتمک Donner un cheval en troc pour une jument بر راس آتی بر قصراقی ایلە مبادلە ایتمک

On dit, Troc pour troc, pour marquer un échange fait, sans donner de supplément *T.* باش باشە دکش

TROCAR, ou TROIS-QUARTS. Instrument dont les Chirurgiens se servent pour faire des ponctions *A.* مبطة

TROCHANTER. T. d'Anat. Nom de deux apophyses du fémur, où s'attachent les muscles qui font tourner la cuisse *A.* حرکڪة pl. حراکیک *T.* اویلق باشندەکی سیوری کمیک

TROCHET. T. de Jardin. Il se dit des fleurs et des fruits qui croissent ensemble comme par bouquets *A.* قطف pl. قطوف ـ عنقود *P.* خوشه *T.* صالقم || Un trochet de fleurs بر صالقم چیچک Les noisettes viennent ordinairement par trochets فندق عادتا صالقم اولدرق حاصل اولور

TROCHISQUES. Médicamens faits pour être tenus dans la bouche, et se dissoudre peu à peu. C'est une composition de matières pulvérisées, qu'on nomme aussi Pastilles. V. ce mot.

TROGLODYTES. Nom d'un peuple d'Afrique qui vivait dans des cavernes, et qu'on donne par extension à ceux qui habitent sous terre *A.* سکان الاغوار *P.* غار نشینان *T.* مغارەلردە اوتورانلر

TROGNON. Le coeur d'un fruit dont on a ôté tout ce qu'il y avait de bon à manger *A.* سُقط pl. اسقاط *T.* اتیلەجق دوکنتی

TROIS. Nombre contenant deux et un *A.* ثلاثة on écrit ordinairement *A.* ثلثة fém. ثلاث *P.* سه *T.* اوچ || Trois hommes اوچ کشی ـ اوچ نفر Trois écus اوچ عدد غروش Partager en trois اوچە تقسیم ایتمک ـ Trois en trois, de trois en trois *A.* ثلاثة ثلاثة *P.* سه سه *T.* اوچر اوچر

TROIS CENT. *A.* ثلاث مائة *P.* سیصد *T.* اوچ یوز

TROISIÈME. Qui est après le deuxième *A.* ثالث *P.* سیوم ـ سوم ـ سیومین *T.* اوچنجی || Le troisième jour اوچنجی کونی

TROISIÈMEMENT. En troisième lieu *A.* ثالثاً *P.* سیومین *T.* اوچنجیسی

TRÔLER. Mener, promener de tous côtés *A.* اسارة فی کل طرف *P.* سو بسو روانیدن *T.* اوتە بری ـ سورکلنمک ـ کزدرمک || C'est un homme qui trôle continuellement sa femme partout زوجەسنی علی الدوام محل بمحل کزدرر بر آدمدر Il trôle son fils dans toutes les maisons اوغلنی قپودن قپویە سورکلر

Il est aussi neutre *A.* سیر فی کل طرف *P.* سو بسو رفتن *T.* اوتە بری کزمک ـ سورتمک ـ سورکلنمک || Il ne fait que trôler tout le long du jour صباحدن احشامە قدر سورتمکدن غیری بر شی ایتمز

TROMBE ou SIPHON. Colonne d'eau et d'air, mue en tourbillon par le vent *A.* نوجة ـ عصرة ـ زوبعة *P.* گردباد ـ دیوباد *T.* قصرغە

TROMPE. Tuyau d'airain recourbé, dont on se sert à la chasse pour sonner *A.* بوق pl. ابواق *P.* گاودم ـ نفیر *T.* بوری || Sonner de la trompe بوری چالمق

Il se prend aussi pour Trompette. V. ce mot || Publier à son de trompe صدای شاهنای ایلە اشاعە واعلان ایتمک

TROMPE. Cette partie du museau de l'éléphant, qui s'allonge et se recourbe *A.* خرطوم pl. خراطیم *P.* کلمامة ـ شنگت *T.* فیل خرطومی || L'éléphant se sert de sa trompe comme d'une main ـ فیل کندو خرطومنی ال کبی قوللنور Et cette partie de la bouche des insectes, avec laquelle ils sucent ce qui est propre à leur nourriture *A.* خرطوم *T.* خُرطوم

TROMPER. User d'artifice pour induire en erreur *A.* مکر ـ تخدیع *P.* فریبیدن *T.* الداتمق || Tromper finement دارکانە دوستی ـ دوستە مکر ایتمک Tromper son ami تخدیع ایتمک Les plus fins y sont trompés زیادە دقیق النظر الداتمق اولنلر بیلە اول بابدە گرفتار مکر وخدیعت اولورلر Ne vous fiez pas à lui, il vous trompera فلانە اعتماد ایلمە سنی تخدیع ایدەجکنە شبهە یوقدر

En parlant d'un marché, d'une vente, on emploie les mots *A.* تغریر ـ غبن *P.* فریبیدن *T.* آلداتمق || On est bien trompé en ces sortes de marchandises بو مقولە اموالک آلیش ویرشندە بولنانلر گرفتار غبن وتغریر اولنمق کلمشدر

On dit, Tromper la vigilance de quelqu'un, pour dire, le tromper malgré sa vigilance *A.* اغفال

TROMPER, en parlant des choses. Donner lieu à quelque erreur

A. تغليط *P.* در غلط انداختن *T.* ياكلتمق || L'horloge nous a trompés ساعت بزى تغليط ايلدى Sa maladie a trompé tous les médecins علتى اطبانك جملەسنى تغليط ايتمشدر

Tromper. Faire ou dire quelque chose contre l'attente de quelqu'un *A.* اخلاف *P.* بر عكس نمودن *T.* خلافه چيقارمق || Il a trompé nos espérances امانى وآمالمزى اخلاف ايلدى notre attente مأمولمزى خلافه چيقاردى On attendait beaucoup moins de lui, il a trompé tout le monde كندوسندن اول قدر شئ بر وجهله مأمول دكل ايكن ظن ناسى اخلاف ايتمشدر - بتون خلقى خلافه چيقاردى Je n'attendais rien de bon de cette affaire, j'ai été agréablement trompé بو مادەدن بر درلو انجق - خير مأمول ايتمز ايدم انجق ظنم خلاف چيقدى انجق ياكلدم - آلداندم

Se Tromper. S'abuser *A.* انخداع *P.* فريفته شدن - دوچار - فريب شدن *T.* آلدانمق || Vous vous trompez, cela n'est pas ainsi آلدانورسكز بو مادە بويلە دكلدر Ne vous y trompez pas بو بابدە آلدانمە

Il signifie aussi, errer *A.* خطا - سهو *P.* دوچار سهو شدن *T.* ياكلمق || Il se trompe dans son calcul حسابندە ياكلور Il s'est trompé de chemin ياكلدى - يول خصوصندە سهو ايتمشدر de date تاريخدە خطا ايتدى

Trompé. *A.* منخدع *P.* فريفته *T.* آلدانمش *A.* ساهى *P.* دوچار سهو وخطا *T.* ياكلمش

TROMPERIE. Fraude *A.* خديعة - مكر *P.* فريب *T.* آلدانمه | Tromperie manifeste, visible مكر صريح ومكر واضح وآشكار Je reconnus la tromperie مكر وخديعتى فرق ايلدم Vous aurez de la peine à vous garantir de ses tromperies فلانك مكر وخديعەسندن كندوكى صاقندرمغە زحمت چكەجكسكز

TROMPETER. Publier, crier à son de trompe, pour faire comparaître quelqu'un au banc de trois jours *A.* تنبيه بتصويت *P.* ببانك نفير فرمودن *T.* بورى چالدرەرق تنبيه - بوق ايتمك || Trompeter un homme بر كمسنديه تصويت بوق ايلە تنبيه ايتمك

TROMPETEUR. T. d'Anat. V. Buccinateur.

TROMPETTE. Tuyau de métal dont on sonne à la guerre, dans les réjouissances, etc. *A.* قبع - شبور pl. شبابير *P.* شپور - شاهناى - روييس *T.* ترامپته || On sonne de la trompette pour assembler la cavalerie سوارى عسكرينى جمع ايچون ترامپته چالنور La trompette sonnait la marche حركت ترامپتەسى ترامپتەنك سسى حركتە دلالت ايدر - چالنور ايدى - ايدى On dit figur. La trompette de la renommée شبور صيت وشهرت

Trompette parlante. V. Porte-Voix.

TROMPETTE. Celui dont la fonction est de sonner de la trompette *A.* نقار فى الشبور *P.* شاهنايزن - شپور زن *T.* ترامپتەجى || On envoya un trompette sommer la place قلعەيى استيمانە دعوت ايچون بر نفر ترامپتەجى ارسال اولندى

TROMPEUR. Qui trompe *A.* مكار - خادع - خداع - خلاب *P.* فريبندە - آميز - خديعت *T.* آلدادىجى || Homme trompeur مكار بر ادم visage سيماى خديعتنما discours كلام خديعت مآل - خديعت انجام Promesses trompeuses اقوال خديعت مواعيد خديعت اميز Il a la mine trompeuse چهرەسندە آثار خديعت ناصيە حالندە آثار مكر وفريب - مكر وخديعت نمودار در Souvent les trompeurs sont trompés نمايانددر خادع اولان كشى اكثريا منخدع اولور

On dit proverb. À trompeur, trompeur et demi, pour dire, qu'un trompeur mérite de trouver un trompeur plus fin que lui *T.* دينسزك حقندن ايمانسز كلور

TRONC. La partie inférieure de la tige d'un arbre qui a été coupé *A.* جذل pl. اجذال - جذمور pl. جذامير *P.* كندۀ درخت *T.* كتوك - آغاجك اوچيدەسى || Un tronc d'arbre جذل شجر

Il se dit aussi de toute la tige. V. ce mot || On a coupé toutes les branches, il ne reste plus que le tronc اغصان وافنانك جملەسى قطع اولنوب آغاجك ياكز اوزدكى قالمشدر Le tronc de cet arbre est creux بو شجرك بدنى قوفقدر - On dit proverb., qu'il vaut mieux s'attacher au tronc de l'arbre qu'à ses branches, pour dire, qu'en fait de protection, il faut s'attacher à la principale آغاجك بوداقندە ياپشمقدن ايسە اوزدكنە ياپشمق يكدر

Tronc. T. d'Anat. La partie principale du corps qui est composée du crâne, du thorax et du bas-ventre *A.* بدن pl. ابدان *P.* تن *T.* كودە

Tronc. T. de Généal. La ligne directe des ascendans et des descendans, d'où partent les branches ou lignes collatérales *A.* ساق الشجرة النسب || Ces deux familles sont de deux branches qui

sortent du même tronc شجرۀ نسبک ساق واحدندن منشعب اولمش ایکی خانداندر

TRONÇON. Morceau coupé d'une plus grande pièce plus longue que large *A.* قدّة pl. قدد ـ شقّة pl. شقق *P.* لخت *T.* شقّۀ مدعس یا مزراق || Tronçon de pique, de lance پارچه کوندر یا سکو پارچه‌سی ـ

On appelle aussi Tronçons, des morceaux que l'on coupe de certains poissons qui ont plus de longueur que de largeur *A.* شرحة *P.* شکله *T.* دیلم

TRONÇONNER. Couper quelque chose par tronçons *A.* تقدید *P.* شکله شکله بریدن ـ لخت لخت بریدن *T.* پارچه‌لمق دیلم دیلم یارمق ـ

TRONÇONNÉ. *A.* مقدّد *P.* شکله شکله ـ لخت لخت بریده *T.* پارچه‌لنمش ـ دیلم دیلم یارلمش بریده

TRÔNE. Siége élevé où les rois sont assis dans les fonctions solennelles *A.* سریر pl. اسرّة ـ اریکة السلطنة pl. ارائک السلطنة *P.* تخت ـ اورنگ *T.* تخت || Trône éclatant de pierreries جواهر گرانقیمت ایله مزیّن ومرصّع بر سریر Le trône de Salomon تخت سلیمان Le trône du roi était placé au bout de la salle تخت پادشاهی صدر دیوانخانده نصب اولنمشیدی Le roi se plaça sur son trône pour recevoir les ambassadeurs پادشاه ایلچیلره ملاقات ایچون سریر سلطنتده قعود ایتمشدر — Il se prend figur., pour la puissance souveraine des rois || Monter sur le trône صاعد سریر سلطنت اولمق Prendre possession du trône تخت سلطنتی آوردۀ قبضۀ ضبط وتصرّف ایتمک Chasser un prince du trône بر پادشاهی تخت سلطنتدن طرد ودفع ایتمک Les bons ministres sont les soutiens du trône اصحاب لیاقت وحذاقت اولان وکلای دولت دعایم سریر سلطنتدرلر

TRONQUER. Retrancher, couper une partie de quelque chose *A.* جدع *P.* ناسیده ساختن *T.* سقاطلمق || Les Goths ont tronqué la plupart des statues de Rome طائفۀ تاتار روماده موجود اولان اصنامک اکثریسنی سقاطلدیلر — Figur. || Il a tronqué ce livre, il en a ôté deux chapitres ایچندن ایکی فصل اخراجیله شو کتابی سقاطلدی

TRONQUÉ. *A.* مجدوع *P.* ناسیده *T.* سقاطلنمش

TROP. Plus qu'il ne faut *A.* بالغاً ما بلغ ـ بزیادة *P.* بسیار *T.* بغایت ـ پک ـ چوق ـ زیاده‌سیله || Trop vite غایت زیاده‌سیله پک تیز ـ پک چاپک ـ سرعت ایله Trop avant پک ایلرو ـ اقدم Trop puissant پک قوتلو Cette viande est trop cuite بو ات زیاده پشمشدر Il a trop bu زیاده ایچدی ـ چوق ایچدی Vous avez acheté cela tant, ce n'est pas trop بو شیئی شو بهاده آلمشسک چوق دکل

TROPE. Emploi d'une expression dans un sens figuré *A.* صورة المجاز ـ المجاز || استعمال علی وجه المجاز Cent voiles, pour dire, cent vaisseaux, c'est une trope یوز قطعه سفینه یرینه یوز یلکن علی وجه المجاز استعمال ـ دیمک بر صورت مجاز در اولنمش بر تعبیر در

TROPHÉE. La dépouille d'un ennemi vaincu *A.* شعار الغزا pl. شعایر الغزا

Il se dit aussi, d'un assemblage d'armes disposées avec art, pour servir de monument d'une victoire *A.* مأثرة الفتح والغزا pl. مآثر الغزا *P.* یادکار فیروزی *T.* فتوحات یادکاری || Dresser, ériger un trophée اقامت مآثر فتح وغزا ایتمک Peindre des trophées d'armes آلات حرب ایله مرتب مآثر غزا وفتوحات نقش وتصویر ایتمک

Il se prend aussi pour Victoire *A.* فتح pl. فتوح ـ غزا ـ غزاة pl. غزوات *P.* فیروزی *T.* فتوحات || Tout fier de ses victoires مظهر اولدیغی فتوح وغزواته مغروراً

On dit figur. Faire trophée, pour Faire vanité, faire gloire *A.* تمدح ـ افتخار *P.* فخر زدن *T.* اوکونمک || Faire trophée du vice عیب وقباحت ایله افتخار ایتمک

TROPIQUE. Cercle de la sphère, parallèle à l'équateur, et qui marque jusqu'à quel point le soleil s'en éloigne *A.* دائرة الانقلاب || Le tropique du Cancer et celui du Capricorne ـ دائرة الانقلاب السرطان ودائرة الانقلاب الجدی مدار السرطان ومدار الجدی

TROPOLOGIQUE. T. de Rhét. Figuré *A.* مجازی

TROQUER. Échanger *A.* مبادلة ـ استبدال ـ تعویض ـ مقایضة *P.* کوهر یدن ـ نوش کردن *T.* دکشدرمک ـ دکش ایتمک || Il a troqué son cheval contre un tableau آتنی بر تصویر ایله بر تصویره دکشدردی ـ دکش ایتدی Il ne fait que troquer کار وپیشه‌سی بیع ـ استبدالدن غیری ایش ایشلمز بالمقایضه در

TROQUEUR. Celui qui troque *A.* مستبدل ـ بیّاع بالمبادلة *P.* کوهرنده *T.* دکشیجی ـ دکشدریجی

TROT. Allure du cheval entre le pas et le galop *A.* هروَلة *T.* لنكك ايله يوريمه || Aller au trot لنكك ايله يوريمك || Il faut mettre ce cheval au trot بو آتی لنكك ايله يورتملو در

On dit figur., Mener une affaire au grand trot, pour dire, la conduire d'une manière expéditive مصلحتی سريعاً يورتمك

TROTTER. Aller le trot *A.* مشی بهرولة ـ هرولة *T.* لنكك ايله يوريمه

TROTTOIR. Chemin élevé, que l'on pratique le long des quais, des rues, pour la commodité des gens qui vont à pied *A.* رصفة الرجّالة *P.* آزيادهٔ پياده‌گان *T.* قالدرم باشی ـ يايه قالدرمی ـ || Le trottoir d'une telle rue فلان زوقاغك يايه قالدرمی ـ فلان زوقاغنده‌كی قالدرم باشی

TROU. Ouverture longue ou à peu près, faite à quelque chose que ce soit *A.* نقب pl. نقوب *P.* سوراخ *T.* دليك || Grand trou سوراخچه ـ نقب صغير petit بيوك دليك ـ نقب عظيم || Faire un trou à la muraille ديواره دليك آرقاتی دليك ـ || Il y a un trou à vos bas جورابكزده بر دليك وار در || Il est bien blessé, il a un trou à la tête كوركی كبی يارهلو در || Boucher un trou باشنده بر دليك وار در || Boucher un trou ردم نقب ايتمك || Agrandir un trou دليكی قپامق ـ دليكی طيقامق ـ سدّ نقب ـ || دليكی بولالتمق ـ دليكی توسيع ايتمك || Un trou qui perce de part en part بر طرفدن اول بر طرفه نافذ اولان بر دليك

Il se dit aussi du lieu où se retirent quelques bêtes *A.* وجار pl. اوجرة *P.* سوراخ *T.* اين

Trou de serpent *A.* مكاس *P.* سوراخ مار *T.* ييلان اينی

On dit figur., Boucher un trou, pour dire, payer une dette *T.* بر دليك قپامق || Si je recevais cet argent-là, il me servirait à boucher un trou اول اقچه‌يی تحصيل ايتمش اولسدم بر دليك قپامش اولوردم

TROUBADOUR. Nom que l'on donne aux poètes provençaux *A.* قرزام *P.* چغامه خوان روستايی *T.* قالدرم شاعری || Les troubadours couraient de châteaux en châteaux pour y chanter leurs poèmes قالدرم شاعرلری شعرلرينی اوقومق ايچون قپو قپو كزرلر ايدی

TROUBLE. Qui n'est pas clair *A.* كدر ـ رنق ـ سجيس *P.* تيره *T.* بولانق || Vin trouble خمر كدر eau ماء رنق ـ بولانق صو

Il se dit aussi de l'air, du temps, quand il y a beaucoup de nuages *A.* اغطل ـ مغيم ـ غاسم *P.* ابر پوش ـ تار ـ تاريك *T.* بولوطلی ـ بولانق || Aujourd'hui le temps est trouble بو كونكی كون هوا تاريك ومغيمدر

On dit, qu'un homme a la vue trouble, qu'il voit trouble, pour dire, qu'il ne voit pas clairement *A.* غاسق البصر *P.* خيره چشم *T.* كوزی طمانلو ـ طونق كوزلو ـ چونكی كوزلو ـ كوزی قرسز

On dit figur., Pêcher en eau trouble, pour dire, tirer du profit des desordres *T.* طومانلو كونده تقيد قاپچيباق ايتمك

TROUBLE. Brouillerie, desordre *A.* اختلال *P.* آشوب ـ هوشة *T.* قرغشدلق || Il est cause du trouble de la province مملكتك اختلالنه باعثدر || C'est lui qui fait, qui met le trouble ايقاع آشوب واختلال ايدن فلان كشيدر || Le trouble s'est mis dans cette famille بو خاندانك ايچنده آشوب واختلال حلول ايتمشدر

Troubles, au plur., se dit des soulevemens populaires *A.* pl. فتن pl. اختلالات *P.* آشوب ـ شورش *T.* قرغشدلق || Exciter des troubles dans un Etat ملكت ايچنده ايقاظ فتن ـ فتن واختلالاتی تسكين ايتمك || Calmer les troubles آشوب واختلالی بصدرمق

Trouble, se prend aussi pour Inquiétude d'esprit *A.* قلق ـ اضطراب *P.* پيچ وتاب ـ *T.* تلاشی ـ كوكل چكشمدسی || Le trouble de son âme پيچ وتاب دلی ـ اضطراب بالی || de son esprit تلاش ذهنی

On dit aussi, Le trouble des sens, de la voix اختلال حواس يا صدا

TROUBLE-FÊTE, se dit d'un importun qui vient troubler la joie d'une compagnie *T.* آلاتی بوزان

TROUBLER. Rendre trouble *A.* تسجيس ـ ترنيق ـ تكدير *P.* تيره ساختن ـ شوريدن *T.* بولاندرمق || Les pluies ont troublé la rivière كثرت امطار مياه نهرك تكديرينه باعث || Si vous remuez ce vin, vous le troublerez بو باده‌يی صرصلجق اولور ايسه‌ك بولاندرمجقسك || Le tonnerre trouble le vin كوك كورلديسی خمرك تكديرينه باعث اولور

Figur. Apporter du trouble, du desordre *A.* اخلال ـ تشويش *P.* شوريده كردن *T.* قارشدرمق ـ قارشقلق كتورمك || Trou-

bler l'ordre اخلال نظام ايتمك le repos public امن وراحت درون - ملكى اخلال ايتمك troubler l'Etat عامّه‌یی اخلال ايتمك ملكت ودولتده القاى شورش واختلال ايتمك Ce malheureux a troublé notre famille بو خبيث خاندانمزى تشويش واخلال خاندانمز ايچنده ايقاع شورش واختلال ايمشدر - ايتمشدر - On dit aussi, Troubler les sens, la raison, le jugement اخلال حواس وعقل وشعور ايتمك

TROUBLER quelqu'un. C'est exciter du trouble dans son esprit *A.* ذهن كسى پريشان *P.* تشويش الذهن - تخديش الذهن *T.* فلانك ذهننى طاغتمق كردن

TROUBLER, en termes de Jurisp. Inquiéter quelqu'un dans la possession, dans la jouissance d'un bien *A.* دخل - ايراث الخلل خلل *T.* خلل آوردن - شوريدگى آوردن *P.* تعرض كتورمك Il a été troublé dans la possession de cette terre بو ملكك امر تصرفنده فلانه دخل وتعرض اولنمشدر

TROUBLER. Interrompre *A.* اخلال *P.* خلل آوردن *T.* خلل ويرمك Troubler un entretien مذاكره‌یی اخلال ايتمك Il troubla leur tête-à-tête خلوت مجالسلرينى اخلال ايلدى - خلوت مجالسلرينه خلل ويردى

SE TROUBLER. Devenir trouble *A.* تكدر - تورنق - كسب كدورت يافتن - شوريده شدن - تيره شدن *P.* الكدورة *T.* بولانمق Le vin se trouble باده كسب كدورت ايدر

Il se dit aussi, en parlant du temps *A.* انغطال - تغيم *P.* بولوطلنمق - بولانمق *T.* تاريكى پذيرفتن - تاريك شدن

Il signifie aussi, s'embarrasser *A.* اضطراب *P.* تكيدن *T.* مضطرب اولمق - شاشمق L'accusé s'est troublé dans son interrogatoire ابهام اولنان شخص حين استنطاقنده كلامنى شاشوردى

TROUBLÉ. *A.* مكدر *P.* شوريده - تيره شده *T.* بولانمش *P.* تاريك پذيرفته - شوريده *P.* تاريكلنمش *T.* مشوش - مختل *A.* مضطرب *P.* شكيده *T.* شاشمش

TROUÉE. Ouverture faite exprès dans un bois, pour y pouvoir passer *A.* ممر *P.* گذرگاه *T.* يول Il est facile de faire une trouée dans ce bois بو اورمانك ايچنده بر ممر احداث بر يول آچمق - ايتمك اسهلدر

Il se dit aussi d'une ouverture faite dans toute la hauteur d'une haie *A.* فرجه *P.* شكاف *T.* يدك Dans cette haie il y a une trouée par où nous pourrons aisément passer بو چيت ديوارى ايچندن سهولت ايله كچياور بر فرجه وار در

Il se dit aussi du passage que se fait une troupe dans une ligne ennemie, en pénétrant à travers *A.* خرق *P.* شكاف - رخنه *T.* ياريق - يدك La cavalerie venant à charger, fit une trouée épouvantable سوارى عسكرى صولت وهجوم ايدنجه صفوف اعدايه بر خرق عظيم پيدا ايتدردى

TROUER. Faire un trou *A.* ثقب - نقب - تثقيب *P.* سنبيدن - سفتن *T.* دلمك Les voleurs ont troué la muraille حراميلر ديوارى ثقب ايتمشلر در Les vers ont troué cet habit كوه شو ثوبى دلمشدر

TROUÉ. *A.* مثقوب *P.* سفته - سنبيده - سوراخ زده *T.* دلنمش

TROUPE. Multitude de gens assemblés *A.* حزب pl. احزاب - فوج pl. افواج *P.* گروه *T.* بلوك - جماعت Une troupe de paysans بر گروه روستاييان de voleurs بر حزب سراق - بر خرسز بلوكى

Il se dit aussi des soldats qui composent une armée *A.* جيش pl. جيوش - جند pl. جنود - عسكر pl. عساكر *P.* سپاه - لشكر *T.* عسكر Troupes d'élite منتخب عسكر - نقاوهٔ عسكر Cet officier conduit bien sa troupe بو سركرده زير يدنده عسكر حكمنده اولان عسكرى بر وجه اليق اداره ايدر tient sa troupe en bon état زير اداره‌سنده اولان عسكرى حسن حال اوزره وقايه ايدر

TROUPEAU. Troupe d'animaux qui paissent ensemble *A.* سرب pl. اسراب - قطيع pl. اقاطيع *P.* گله - رمه *T.* سورى Troupeau de vaches اينكلك سوريسى - قطيع بقرات de moutons قيون سوريسى - رمهٔ اغنام de dindons, d'oies هند طاوغى حيوان سوريسى - قاز سوريسى Le berger du troupeau سوريسى چوبانى

Dit absolument, il se prend pour un troupeau de moutons ou de brebis *A.* ثلة pl. ثلال - جماعة الاغنام *P.* سيله *T.* قيون سوريسى

On appelle figur. l'Église, Le troupeau de Jésus-Christ رعيت حضرت عيسى

TROUSSE. Faisceau de plusieurs choses liées ensemble *A.* حزمة حزم *P.* دسته *T.* دمت - باغ Trousse d'herbes, de cordages اوتلق وحلاط باغى Il portait une grosse trousse sur la croupe de son cheval راكب اولديغى دابه‌نك صغرى بسنده بر حزمهٔ جسيمه كوتورور ايدى - Il se dit aussi d'un carquois. V. ce mot.

Trousse, se dit aussi d'un étui où les barbiers mettent ce qui est nécessaire pour faire la barbe *A.* درج *P.* حفش الحلاق بربر قوطيسى *T.* بربر

Aux trousses, signifie, à la poursuite *A.* اشتذناباً ـ تعقيباً ـ *P.* لاجل التعقيب ـ در عقبگيرى ـ براى عقبگيرى *T.* پسنه ـ || Je mettrai un prévôt à ses trousses ايزينى صاليويرمامك ايچون فلانى تعقيب ايچون بر نفر مباشر تعيين ايده‌جكم Il est aux trousses des ennemis اعدادنك تعقيب واستذنابنه ـ وارمشدر ـ اعدايى تعقيب ايچون ـ On dit aussi, Être aux trousses de quelqu'un, pour dire, être toujours à sa suite *A.* استذناب *P.* در پس شتافتن ـ پيرو شدن *T.* فلاننك پسنه بر كمسنه‌نك ايزندن آيرلمامق ـ دوشمك

En trousse, se dit en parlant d'une personne qui est sur la croupe d'un cheval, derrière un cavalier qui est en selle *A.* مرتدفاً *P.* پس سوارى نشسته *T.* راكبك اكسه‌سنه بنمش اولدرق

TROUSSEAU. Nippes qu'une mère donne à sa fille quand elle la marie *A.* جهاز pl. اجهزه *T.* جهازى || Son trousseau est tout prêt مكمّل جهازى وار Elle a un riche trousseau حاضر وآماده در ذيقيمت جهازى ـ در

Trousseau, signifie aussi, petite trousse *A.* دستجة pl. دساتج *P.* دسته *T.* دمت Il ne se dit qu'en ces phrases: Un trousseau de clefs, de flèches بر دمت آنختر وبر دمت اوق

TROUSSE-QUIN. Pièce de bois cintrée qui s'élève sur le derrière d'une selle, comme les arçons sur le devant *A.* مؤخرة الرحل ـ قربوس ما وراء *P.* جناغ پسين *T.* ايركك آرد قاشى

TROUSSER. Replier, relever un habit qui pend *A.* تشمير *P.* دامن بر چيدن *T.* ثوبى صيغمق ـ ثوبى يوقارى صيغيوب ـ ثوبى صيغدمق || Trousser une robe جمرمك

On dit figur., Trousser bagage, ou Plier bagage, pour dire, partir, déloger brusquement *A.* رفع الرحل القرار *P.* بار وبنگاه بر داشتن ـ بر چيدن ـ پاى پيچيدن *T.* الوب ـ بار وبنگاه بوروبنى ويرمك || Comme il apprit qu'on le cherchait, il troussa bien vite bagage آرانديغندن خبر آلنجه عجالةً ومسارعةً رفع رحل قرار ايتمشدر

TROUSSIS. Pli qu'on fait à une robe, à une jupe, etc. *A.* مطوى pl. مطاوى *P.* شكم ـ چين *T.* بوكم || Faire un troussis à une jupe فستانه بر بوكم ايتمك

TROUVAILLE. Chose trouvée *A.* لاقطة ـ لقطة *P.* چيز كوچه يافت *T.* بولنتى || C'est une bonne trouvaille بر لاقطهٔ مرغوبه در

On dit, Faire une trouvaille, pour dire, rencontrer heureusement quelque chose *A.* اتفاقاً تصادف *P.* اتفاقى دوچار راست كتوريويرمك *T.* شدن

TROUVER. Rencontrer une personne ou une chose *A.* وجد *P.* يافتن *T.* بولمق || Il le trouva dans le chemin فلانى يولده بولدى Il a trouvé un trésor par hasard en faisant creuser un fossé بر چقور قازدرر ايكن اتفاقاً دفينه بولدى Il a tant cherché ce papier, qu'il l'a trouvé بوكاغدى خيلى آرادقدنصكره بولدى ـ Il se dit aussi de ce qu'on découvre par le moyen de l'étude et de la méditation || Ce chimiste a trouvé un beau secret اهل كيميادن فلان كمسنه بر سرّ لطيف بولمشدر Ce médecin a trouvé un bon remède بوطبيب بر دواى نافع بولمشدر Il a trouvé le secret de faire ce qu'il souhaitait اجراى مرام ايلمنك سرّينى بولمشدر

Trouver. Estimer, juger *A.* ظنّ ـ عدّ *P.* گمان داشتن *T.* صانمق || Je trouve que cela est bon بوشئ احسن اولديغنى بو شيئى شايان استحسان عدّ ايدرم ـ ظنّ ايدرم Je trouve que cet homme est agréable مرغوب القلوب بر ادم اولديغنى ظنّ ايدرم Je la trouve belle حسنا اولديغن ظنّ ايدرم Trouver un ouvrage bon ou mauvais برتاليفى مستحسن ياخود مستهجن عدّ ايتمك

Trouver bon. Approuver *A.* تصويب ـ استصواب ـ تنسيب ـ *P.* روا داشتن *T.* مناسب كورمك || Je trouve bon que vous fassiez cela بو وجهله حركت ايلماكى تجويز ايدرم ـ Trouver mauvais *A.* عدم التصويب *P.* روا نداشتن *T.* مناسب كورمامك || Je trouve mauvais que vous fassiez cela مناسب كورمم ـ بو كوند حركتكى تصويب ايتمم

Se trouver en quelque lieu. Y être *T.* موجود بولنمق || Nous croyons être seuls en ce lieu, et il s'y trouve quantité de monde اول محلده تنهاده اولدجغمزى ظنّ ايدر ايكن وافر خلق موجود بولندى

Se trouver bien de quelqu'un, de quelque chose. Avoir sujet d'en être content *A.* ارتضا *P.* خشنودى نمودن *T.* خشنود ممنون اولمق ـ اولمق

Se trouver mal, signifie, ressentir quelque incommodité مزاجده امارهٔ انحراف ـ نا خوشلق حسّ ايتمك

Il se trouva que, signifie, il arriva que *A.* تحقق ان *P.*

نمایان شد که *T.* ظاهر اولدیکه || Lorsqu'on croyait finir cette affaire, il se trouva qu'on y mit de nouveaux obstacles بو مصلحت ختامه رسیده اولدیغی ظن اولنمشیکن ظاهر اولدیکه یکیدن بعض موانع پیدا ایتدرلمشدر Tout bien calculé, il se trouva qu'il était redevable de mille écus بعد کل الحساب ذمتنده بیک غروش دین متحقق وظاهر اولمشدر

Trouvé. *A.* موجود *P.* یافته *T.* بولنمش

Enfant trouvé. Un enfant qui a été exposé *A.* منبوذ ـ ملقوط *P.* کوی یافت *T.* براغلمش چوجوق

On dit, Un mot, une expression trouvée, pour dire, un mot, une expression neuve et heureuse *A.* نا شنیده ـ نو پیدا *P.* جدید *T.* یکی

TRUBLE. Petit filet attaché au bout d'une perche, et qui sert à pêcher du poisson dans les réservoirs *T.* بالق کپچهسی

TRUCHEMAN. Interprète *A.* ترجمان ـ پچواک *P.* ترجمان *T.* ترجمان

TRUELLE. Instrument de fer, dont les maçons se servent pour employer le plâtre ou le mortier *A.* مالق ـ مالج *P.* ماله *T.* ماله || Enduire avec la truelle ماله ایله صوامق

TRUELLÉE. La quantité de plâtre ou de mortier qui peut tenir sur une truelle *A.* ملء المالج *P.* یک ماله *T.* بر مالهلق

TRUFFE. Plante de la famille des champignons, de forme globuleuse, et de couleur noirâtre *A.* بنات وبر *T.* طپراق منتاری

TRUIE. La femelle du porc *T.* دیشی طوکز

TRUITE. Sorte de poisson *T.* الا بالغی

TRUITÉ. Il se dit de certains chevaux marquetés de petites taches comme une truite *A.* ابرش *P.* نکتهدار *T.* بنکلو ـ سیسلو

TRUMEAU. T. d'Archit. Il se dit de l'espace d'un mur entre deux fenêtres *A.* فاصلة بین الروزنتین *P.* میانهٔ دو پنجره *T.* پنجره سدیری ـ پنجره آرهسی

TU, TOI, TE. Pronoms de la seconde personne *A.* انت *P.* تو *T.* سن

TUABLE. Qu'on peut tuer *A.* قابل الذبح *P.* کشتنی *T.* بوغازلنه بیلور

TUBE. Tuyau, conduit de plomb, de verre, etc. par où l'air et les fluides peuvent passer *A.* قصبة ـ قصب *P.* ناوه *T.* بوری || Le tube d'une lunette de longue vue دوربینک بوریسی

Il faut un tube de plomb pour faire cette expérience بو شیئک تجربهسی بر قورشون بوری‌یه محتاجدر Les baromètres se font avec des tubes de verre میزان هوا شیشه بوریلریله یاپیلور

TUBERCULE. T. de Botan. Il se dit de toute excroissance en forme de bosse, sur les feuilles, les tiges, les racines *A.* عجرة pl. عجر *P.* گره *T.* دوکم

Il se dit, en termes de Chirurgie, des élevures qui surviennent à la peau *A.* بجرة pl. بجر *P.* دژنام *T.* دوکم کبی قبارجق

TUBÉREUSE. Plante qui vient d'un ognon *T.* تبر

TUBÉROSITÉ. T. de Méd. Petite tumeur qui survient dans quelque partie du corps *A.* نغفة *P.* اغره *T.* اور

Il se dit en Anatomie, d'une éminence, d'une inégalité qui se trouve sur un os, et où s'attachent les muscles *A.* نبرة ـ عیر ـ کمیکک طومالج یری *T.* بر جستگیٔ استخوان *P.* العظم کمیکک یومریلغی

TUBULÉ. Qui est garni d'un tube *A.* ذو قصبة *P.* ناوه دار *T.* بوریلی

TUDESQUE. Germanique. Il ne se dit qu'en parlant de la langue des Germains. La langue tudesque *A.* لسان جرمانی

TUE-CHIEN, ou COLCHIQUE, ou CYNOCRAMBE. V. Cynocrambe.

TUER. Ôter la vie d'une manière violente *A.* اعدام ـ قتل *P.* کشتن *T.* اولدرمک || Tuer d'un coup d'épée یک ضربهٔ شمشیر حوالهٔ ضربات عصا ایله à coups de bâton ایله قتل ایتمک جنکده قتل Il fut tué à la guerre فلانی اعدام ایتمک واعدام اولندی

Il se dit aussi de toutes les morts qui arrivent par accident ou par des maladies *A.* اهلاک *P.* میرانیدن *T.* اولدرمک || Une tuile lui tomba sur la tête et le tua فلانی باشنه دوشن بر کرمید اهلاک ایلدی Un couvreur tomba du haut du toit et se tua چاتی‌یی قاپلیان عملهدن بری طام اوزرندن دوشوب اولدی Une médecine qu'il avait prise à contre-temps l'a tué مخالف وقتده تناول ایتدیکی دوا کندوینی اهلاک ایلدی ـ Figur. || Il me tue avec ses complimens, avec ses discours ennuyeux تکلفات رسمیهسی وکلمات ملال آمیزیله اوصاندریجی صحبتلریله بنی اولدرر ـ بنی اهلاک ایدر Un bruit qui tue ادمی اولدرر بر شماطه

Tuer, se dit aussi en parlant des animaux que les bouchers

égorgent *A.* ذبح *P.* کشتن *T.* بوغازلمق || Tuer des boeufs اوکوز بوغازلمق ـ ذبح بقر ایتمک En été, les bouchers tuent leur viande pendant la nuit قصابان موسم صیفده حیواناتی لیلاً طاوق وکوکرجین ذبح ایدرلر Tuer des poulets, des pigeons بوغازلمق ـ ذبح ایتمک

On dit, Tuer le temps, pour dire, s'amuser à des riens, pour passer le temps sans ennui امرار وقت ایتمک

Tuer. Fatiguer excessivement le corps *A.* افناء الوجود *P.* وجودرا تباهیدن *T.* وجودی خراب ایتمک | Il porte de grands fardeaux, cela le tue اغر یوکلر قالدرمغله وجودینی افنا ایدر Le chagrin le tue فرط اندوه وکدر افنای وجودینه بادی اولور Il se tue à force de boire شرب مفرط ایله وجودینی افنا ایدر

On dit, Se tuer, ou Se tuer le corps et l'ame, pour dire, se donner beaucoup de peine *T.* بذل جان ووجود ایتمک || Il s'est tué le corps et l'âme pour amasser de l'argent جمع مال خصوصنده بذل جان ووجود ایلدی Il se tue à étudier les langues تحصیل السنه ایچون بذل جان ووجود ایدر

Tué. *A.* مقتول *P.* کشته *T.* اولدرلمش *A.* مذبوح *P.* کشته *T.* بوغازلنمش

TUERIE. Carnage, massacre *A.* مقاتله ـ تذابح ـ ذباح *P.* کشتاکشت *T.* قیرغین || La tuerie fut grande dans la déroute انهزامده ذباح عظیم واقع اولدی

Il se dit aussi du lieu où l'on tue les animaux pour en vendre la chair *A.* مذبحه *P.* سلخخانه *T.* قناره || Il y a une tuerie dans ce quartier-là بو محلده بر مذبحه وار در

TUEUR. Celui qui tue *A.* قاتل pl. قتله *P.* کشنده *T.* اولدریجی || C'est un tueur de gens قاتل نفوسدر

TUILE. Pièce de terre grasse cuite au fourneau, dont on se sert pour couvrir les bâtimens *A.* قرمید ـ آجر *P.* آگور *T.* کرمید || Une maison couverte de tuiles کرمید ایله پوشیده بر خانه || Cent tuiles یوز پاره ـ یوز عدد کرمید

On dit, C'est une tuile qui lui est tombée sur la tête, en parlant d'un accident imprevu, et que l'on n'a pu éviter *P.* قضای کورنمز بردن ظهور ایتمش *T.* دردمندان از سر دیوار می آید بر قضای ناگهانیدر

TUILEAU. Morceau de tuile rompue *A.* قطاعة الآجر pl. قطاعات الآجر ـ کسارة الآجر pl. کسارات الآجر *P.* آگور پاره *T.* کرمید قیرنتیسی | Battre des tuileaux pour en faire du ciment خراسانلو خرج یاپمق ایچون کرمید قیرنتیلری سحق ایتمک

TUILERIE. Lieu où l'on fait de la tuile *A.* دار الصناعة الآجر *P.* آگور خانه ـ آگور *T.* کارگاه کرمید خانه ـ کرمید کارخانه سی || Il y a une tuilerie en cet endroit اول محلده بر کرمید خانه وار در Ce lieu est propre pour une tuilerie کرمید خانه یه صالح بر یر در

TUILIER. Ouvrier qui fait des tuiles *A.* صناع القرمید ـ صناع الآجر *P.* آگورگر *T.* کرمیدجی

TULIPE. Fleur qui vient d'ognon *P.* لاله *T.* لاله

TUMÉFACTION. T. de Méd. Tumeur, enflure causée en quelque partie du corps *A.* انتفاخ ـ تورم *P.* آماهیدگی ـ برجستگی *T.* شیش ـ قبارمه || Il y a une tuméfaction à ce bras قولده انتفاخ وار در

TUMÉFIER. Causer une tumeur en quelque partie du corps *A.* توریم *P.* آماهیده کردن ـ بر جستگی آوردن *T.* شیشورمک ـ قبارتمق || Il lui est tombé sur l'oeil une fluxion qui a tuméfié la partie کوزینه اصابت ایدن نزله اول محلک تورمنه بادی اولمشدر

Tuméfié. *A.* متورم ـ منتفخ *P.* آماهیده ـ برجسته *T.* شیشمش ـ قبارمش

TUMEUR. Enflure en quelque partie d'un membre du corps, causée par quelque accident, ou par quelque maladie *A.* ورم pl. اورام *P.* آماس *T.* شیش || Il lui est venu une tumeur au genou دیزنده بر ورم ظهور ایلدی De l'onguent qui résout, qui dissipe les tumeurs اورامی حل ایدن یاغ ـ اورامی طاغیدهجق یاغ

TUMULTE. Grand bruit accompagné de désordre *A.* جوش ـ شماطه *T.* غلغله ـ دغدغه ـ هنگامه ـ خروش ـ غلغلوش *P.* زجلة ـ اویبد ـ قرقشدلق ـ عربده ! On entendit tout d'un coup un grand tumulte بغتة بر اویبد شدید استماع اولندی ـ بردن بره Il s'excita un grand tumulte بر شماطه عظیم ایشیدلدی Tumulte populaire خلق ـ اویبد باس عظیم عربده قوپدی On a eu beaucoup de peine à apaiser le tumulte هنگامه نک دفع وتسکینی امرنده خیلی زحمت چکلدی Cette affaire peut causer du tumulte بو مصلحت دغدغه یه موجب اولمق احتمالی وار در On dit figur. Le tumulte des passions, pour dire, le trouble qu'elles excitent dans l'âme

امراض نفسانیه‌نک هیجانندن نشأت ایدن دغدغهٔ درون Le tumulte du monde, des affaires دنیانک وامورک امور دنیانک دغدغه‌سندن Quitter le tumulte دغدغه‌سی فارغ اولمق

En Tumulte. En désordre *A.* هرج ومرج *P.* پراکنده وپریشان *T.* قارش مورش ـ آلاق بولاق | Ils s'assemblèrent en tumulte هرج ومرج اولدرق جمع اولمشلر در

TUMULTUAIRE. Qui est fait avec tumulte *A.* زاجل ـ بائش ـ مقارن بالزجلة *P.* دغدغه آمیز ـ هنگامه آمیز *T.* شماطه‌لو | Il se fit une assemblée tumultuaire کورلتیلو شماطه‌لو بر مجلس Résolution tumultuaire عربده ایچنده ویرلمش قرار ایلادی délibération عربده‌لو ـ شماطه‌لو مباحثه

TUMULTUAIREMENT, adv. *A.* بالاوید ـ بالبوش ـ بالزجلة *P.* با دغدغه ـ با هنگامه *T.* کورلتی ایله ـ شماطه ایله || Cela fut résolu tumultuairement بو مادّه بالزجلة والاوید حکم اولنمشدر On procéda tumultuairement à cette élection بو انتخاب مادّه‌سی کورلتی ایله اولمشدر

TUMULTUEUSEMENT. En tumulte. V. Tumulte.

TUMULTUEUX. V. Tumultuaire.

TUNIQUE. Vêtement de dessous dont on ne fait usage que dans les monastères *A.* کسوة الراهب *P.* قبای رهبانی *T.* رهبان کسوتی

Tunique, se dit aussi des pellicules ou membranes qui enveloppent certaines parties du corps *A.* غشاء pl. اغشیة *P.* پوشش *T.* انجه زار ـ اورتی || La tunique du coeur, de l'oeil غشای پوشش دل وچشم ـ قلب وعین

TUORBE. Espèce de luth à long manche *A.* طنبور pl. طنابیر *P.* تنبور *T.* طنبور || Jouer du tuorbe طنبور چالمق

TURBAN. Coiffure des Turcs *A.* عمامة pl. عمائم *P.* دستار *T.* صارق || Les Chrétiens n'oseraient porter le turban dans les États du Grand Seigneur عیسویلر ممالک عثمانیه‌ده عمامه کیمکه جسارت ایده‌مزلر

On dit, Prendre le turban, pour dire, se faire mahométan *T* اسلامه کلمک

TURBE. T. de Jurisp. On appelle Enquête par turbe, une enquête qui se faisait autrefois en prenant le témoignage de plusieurs habitans *A* تواتراً اثبات

TURBIERS, au pluriel. Il se dit des témoins entendus dans les enquêtes par turbes *T.* تواتر بینه‌سی

TURBULEMMENT. D'une manière turbulente *A.* سعیاً الی الفتنة ـ سعیاً الی الهوشة *P.* فتنه جویانه ـ عربده انگیزانه *T.* فتنه جویانه عمل وحرکت || Agir turbulemment قارشدررق ایتمک

TURBULENCE. Caractère de celui qui est turbulent *A.* سعی الی الهوشة ـ الی الفتنة *P.* فتنه جویی ـ عربده *T.* فتنه قارشدریجیلغی ـ انگیزی

TURBULENT. Qui est porté à faire du bruit, à exciter du trouble, du désordre *A.* ساعی الی الهوشة ـ ساعی الی الفتنة *P.* آشوب انگیز ـ عربده خیز ـ فتنه انگیز ـ فتنه جوی *T.* سعی الی الفتنه ایله | فتنه قارشدریجی Esprit turbulent بغایت فتنه مجبول بر مزاج C'est un homme fort turbulent جو بر ادمدر

TURC. Nom de nation *A.* ترک pl. اتراک *P.* تاجیک *T.* ترک

TURCIE. Levée au bord d'une rivière, pour en contenir les eaux *A.* عضد pl. اعضاد *P.* بازو *T.* سدّ

TURGESCENCE. V. Orgasme.

TURLUPINADE. Mauvaise plaisanterie *A.* هزالة قبیحة pl. هزالات *P.* لاغ بد *T.* خوراطه ـ چرکین مضمون ـ قبیحة | Faire des turlupinades چرکین مضمونلر یاپمق

TURLUPINER. Faire des turlupinades *A.* قبیحاً مهازلة *P.* لاغ بد کردن *T.* خوراطه ایتمک ـ چرکین مضمون ـ چرکین سویلمک

TURPITUDE. Ignominie procédant de quelque action honteuse *A.* قصور *P.* آهو ـ عیب *T.* عیب ـ عار || Il y a une grande turpitude dans l'action dont vous parlez سویلدیککز حرکتده آنک عیب Cela fait voir sa turpitude عیب وعار عظیم وار در وقصوری فلان شیدن مستبان اولور Découvrir, révéler la turpitude de quelqu'un بر کمسنه‌نک عیبنی خارجه اخراج ایتمک

TURQUOISE. Pierre précieuse de couleur bleue *A.* فیروزج *P.* پیروزه *T.* فیروزه

TUSSILAGE. V. Pas-d'âne.

TUTÉLAIRE. Qui tient sous sa garde, sous sa protection *A.* متوکّل فی ـ حماة pl. حامی ـ حافظون pl. حفظة pl. حافظ الحمایة *P.* نگهبان *T.* قوروجی | L'ange tutélaire de la France

فرانسەنك حمايتنه ـ حافظ ملك فرنساوى اولان ملك بر دولتك حفظ موكل اولان Le génie tutélaire d'un Empire طلسم حفظ وحمايتى ـ وحمايتنه موكل اولان ملك

TUTELLE. Autorité donnée par le magistrat sur la personne et les biens d'un mineur *A.* وصايت ـ ولايت *T.* وصيلك || Leur oncle est chargé de leur tutelle امر وصايت عموجەلرينه حواله اولندى Il a accepté la tutelle امر وصايتى قبول ايتمشدر Rendre compte d'une tutelle ولايتك حسابنى ويرمك Ces enfans sont en tutelle, hors de tutelle بو اطفال تحت ولايتده درلر ياخود قيد وصايتدن خارجدرلر

TUTEUR. Qui est chargé de la tutelle d'un mineur *A.* وصى ـ ولى || Tuteur testamentaire با وصيتنامه نصب اولنمش وصى Subrogé tuteur ناظر وصى Il faut créer un tuteur pour ces mineurs بو صغيرلره بر وصى نصب ايتملو در La mère est tutrice naturelle de ses enfans والده كندو اولادينه طبيعتيله وصيّه در

TUTEUR. T. de Jardin. Sorte de perche qu'on met en terre à côté d'un jeune arbre, et à laquelle on l'attache pour le soutenir *A.* مشحط pl. مشاحط *P.* بزغه *T.* هرك

TUTIE. Chaux de zinc dont on fait un onguent pour les yeux *A.* حجر التوتيا ـ كحل السودان *P.* سنك توتيا *T.* كوز طاشى

TUTOIEMENT ou **TUTOÎMENT.** L'action de tutoyer *A.* خطاب بلفظ انت *P.* گفتار بحرف تو *T.* سن ديەرك سويلشمه || Le tutoiement entre égaux est un signe de familiarité امثال واقران بيننده سن ديەرك سويلشمك طرح تكلّفه دلالت ايدر بر معامله در

TUTOYER. User du mot de Tu, en parlant à quelqu'un *A.* تكلّم بلفظ انت *P.* تو حرف زدن *T.* بلفظ سن ديەرك سويلشمك

TUYAU. Tube de fer, de cuivre, de terre cuite, etc. V. Tube || Tuyau de lunette à longue vue دوربين بوريسى de fontaine قصبهٔ عين ـ مثعب ـ چشمه بوريسى ـ چشمه اولوغى

Il se dit aussi de l'ouverture de la cheminée depuis le manteau jusqu'en haut *A.* داخنة pl. دواخن *P.* دود آهنج *T.* تتونلك ـ بخارى

Et du canal d'un privé *A.* مثعب المقذرة *P.* كهريز ادبخانه *T.* كريز اولوغى

Et du bout creux de la plume des oiseaux, de la tige de leur plume *A.* قصبة الريش *P.* نايچهٔ پر *T.* قوش يلكى قامشى || Les plumes à écrire, et les cure-dents sont ordinairement des tuyaux de plumes d'oie يازو قلملرى وديش خلاللرى عادتا قاز يلكى قامشندن ياپيلور

Et de la tige du blé et des autres plantes qui ont la tige creuse *A.* قصبة *P.* نايژه *T.* قامش

TYMPAN. T. d'Anat. Membrane lisse, de forme circulaire, qui sépare l'oreille externe d'avec l'interne *A.* صمخاء *P.* بن درون *T.* قولاغك ايچ يوزينك ديبى گوش

TYMPANISER. Décrier hautement quelqu'un *A.* تجريس *P.* رسوا كردن *T.* جارس ايتمك ـ ديللندرمك || Il l'a tympanisé partout فلانى هر طرفده تجريس ايلدى ـ فلانى جارس ايتدى

TYMPANISÉ. *A.* مجرّس *P.* رسوا شده *T.* جارس اولمش

TYMPANITE. Hydropisie sèche, causée par des vents retenus dans le ventre, qui résonne comme un tambour quand on le frappe *A.* استسقاء طبلى ـ استسقاء ريحى ـ استسقاء يابس

TYMPANON. Sorte d'instrument de Musique, monté avec des cordes de fil de fer, et qu'on touche avec deux baguettes *T.* صنطور || Jouer du tympanon صنطور چالمق

TYPE. T. didact. Modèle, figure originale *A.* مثال pl. امثلة ـ مثال اصلى pl. امثلة اصليّة || Selon les Platoniciens, les idées de Dieu sont les types de toutes les choses créées مذهب افلاطونده اولان حكمانك قولنجه علم جناب حضرت باريده مكنون اولان صور معانى كافهٔ اشياى مخلوقەنك امثلەسيدر

TYPE, se dit, en parlant de l'Ancien Testament, de ce qui est regardé comme la figure, le symbole des mystères de la Loi nouvelle *A.* صورت مثاليّة || L'agneau pascal est le type de Jésus-Christ حمل الفصح حضرت عيسينك صورت مثاليەسيدر

TYPHON. V. Trombe.

TYPIQUE. Symbolique, allégorique *A.* تمثيلى || Le sens typique معناى تمثيلى

TYPOGRAPHE. Celui qui sait l'art d'imprimer *A.* اهل الفنّ الطباعة pl. ارباب الفنّ الطباعة *P.* آشناى پيشهٔ طباعت *T.* بصمەجى ـ بصمەجيلق فننى بيلن

TYPOGRAPHIE. L'art de l'imprimerie *A.* فنّ ـ فنّ الطبع ـ الطباعة فنّ التمثيل *P.* پيشهٔ طباعت *T.* بصمەجيلق

TYPOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la typographie *A.* مخصوص بصمديه *T.* بالطبع مخصوص بصمديه || Caractères typographiques بالطبع مخصوص اولان حروف

TYRAN. Celui qui a usurpé la puissance souveraine dans un État *A.* متغلب *P.* دستبردانه بسر كار آمده *T.* حكومتى زور ايله قاپمش || Denys le tyran فلان نام متغلب

Il se dit aussi d'un souverain qui gouverne avec injustice *A.* ظالم pl. ظلمة جائر pl. جورة - عسوف *P.* ستمكار - بيدادگر *T.* ظالم - ظلمكار - جفاكار - غدار || Cruel tyran ظالم قاسى القلب Ce n'est pas un roi, c'est un tyran پادشاه دكل ظالمدن بريدر

Et de tous ceux qui abusent de leur autorité contre le droit et la raison *A.* جبار pl. جبابرة || Tous les seigneurs de ce pays sont autant de petits tyrans بو مملكتده موجود وجوه واعيانك هر برى برر جبار صغير در

TYRANNIE. Domination usurpée et illégale *A.* تغلب *P.* دستبرد *T.* زور ايله حكومت ايدن || Il veut opprimer la République, il aspire à la tyrannie جمهورى اولمغله تغلب نظرى مطمح Gémir sous la tyrannie تحت تغلبده قهر وازاله قيدنده در زير دست تغلبده - مقهور اولمق

Il se dit aussi du gouvernement d'un prince légitime, mais injuste et cruel *A.* ظلم - جور - اعتساف *P.* ستم - بيداد - ارتكاب ظلم وجور *T.* غدارلق - جفاكارى || User de tyrannie ارتكاب ظلم وجور ايتمك

Il se dit figur. du pouvoir que certaines choses ont ordinairement sur les hommes *A.* قوة قاهرة - قوة غالبة || L'éloquence exerce une espèce de tyrannie فن بلاغتده بر نوع قوت غالبه وار La tyrannie de la beauté حسن وجمالك قوت قاهرهسى در

TYRANNIQUE. Qui tient de la tyrannie, qui est injuste *A.* ظلم جبر مقارن الظلم والجبر - كثير الظلم *P.* ستم آميز *T.* ظلملو Gouvernement tyrannique ظلم وجبر مقارن حكومت loi ظلم وجبرى مشتمل قانون

TYRANNIQUEMENT, adv. *A.* جبراً - جوراً - ظلماً *P.* جبارانه - ستمكارانه - بيدادكارانه *T.* جبرلو اولهرق || Gouverner tyranniquement جبارانه حكومت ايتمك

TYRANNISER. Traiter tyranniquement *A.* معاملة - جور - ظلم بالجور والظلم *P.* ستميدن *T.* غدارلق ايتمك || Ce gouverneur tyrannise les peuples بو والى عباد الله حقنده ظلم وجور ايله معامله ايدر

Il se dit aussi des choses morales *A.* ايقاع الجبر والقهر - اجبار *P.* زبردستى نمودن *T.* استيلا ايتمك || Les passions tyrannisent l'âme نفسى جبر - امراض نفسانيه اجبار نفس ايدر نفسه استيلا ايدر - وقهر ايدر

UKASE. Terme Russe, qui signifie, édit du souverain *A.* امر pl. اوامر - حكم pl. احكام *P.* فرمان *T.* بيورق || L'Empereur publia un Ukase روسيه ايمپراطورى بر فرمان نشر ايتدردى

ULCÉRATION. T. de Méd. Formation d'ulcère *A.* تكون القرحة *P.* ريش پذيرى صورت *T.* ياره حالى || Il y a ulcération à la vessie مثانهده بر قرحه تكون ايلدى

ULCÈRE. Plaie *A.* قرحة pl. قروح *P.* ريش *T.* ياره || Ulcère malin قرحة عفينه Vieil ulcère قرحة مزمنه - قرحة عتيقه Les bords, les lèvres d'un ulcère قرحهنك ييللنمش ياره بو جراحت كنارلرى وطوداقلرى Cette plaie a dégéneré en ulcère اول محلده قرحهيه مستحيل اولدى Il s'y est fait un ulcère بر قرحه تكون ايتمشدر

ULCÉRER. Causer un ulcère *A.* احداث القرحة - تقريح *P.* ريش پيدا كردانيدن *T.* ياره پيدا ايتدرمك || Il lui est tombé sur les jambes des humeurs malignes, qui les ont ulcérées آياقلرينه اخلاط رديئه نزوليله تقرحلرينه بادى اولمشدر

Figur. Faire naître dans le coeur de quelqu'un un ressentiment profond et durable *A.* تجريح الفؤاد *P.* دلرا پر فگار كردن - دلرا داغدار كردن *T.* يوركى يارهلمق || Ce discours l'a fort ulcéré بو كلام غايت مرتبهده تجريح فؤادينه بادى اولمشدر

ULCÉRÉ. *A.* مقروح - متقرح *P.* ريشناك *T.* يارهلو *A.* مجروح الفؤاد *P.* دلفدار *T.* يوركى يارهلنمش

ULTÉRIEUR. Terme dont on se sert en Géographie. Ce qui est au-delà *A.* ما وراء - خارجى *P.* پيشين - بيرونى *T.* اوتدهكى -

La Calabre ultérieure est plus près de la Sicile que la Calabre citérieure قالبریای خارجی قالبریای داخلیدن اوتەدەکی قالبریا برودەکیدن - زیادە سیجلیا اطەسنە قریبدر زیادە یقیندر

ULTÉRIEUR. Ce qui se fait, ce qui vient après *A.* مؤخر - لاحق *P.* پس آینده *T.* صکرەکی || Demandes, prétentions, nouvelles ultérieures مطلوبات مؤخره وتکلیفات واخبار لاحقه - مؤخراً ظهور ایتمش مطلوبات

ULTÉRIEUREMENT. Outre ce qui a été dit ou fait *A.* ماعدا *P.* جز از آنکه *T.* آندن بشقه اولدرق

ULTIMATUM. T. de négociation. Il se dit des dernières conditions que l'on met à un traité, et auxquelles on tient irrévocablement *A.* آخر الکلام - غایة ما فی الباب *P.* سخن واپسین - غایت ما فی الباب *T.* صوک لاقردی || C'est mon ultimatum مطلوبمه دائر آخر کلام بو در - اولمق اوزره مطلوبم بو در

ULTRAMONTAIN. Ce qui est au-delà des monts *A.* ما وراء الجبال *P.* پس کوهستان *T.* طاغلرک اوته طرفی || Pays ultramontain بالقانلرک اوته طرفی ما وراء جبالده کائن مملکت

UN. Le premier de tous les nombres *A.* احد - واحد *P.* یک *T.* بر || Un pour cent یوزده بر Un entre mille بیکدن بری - Il signifie aussi, seul || Dieu est un الله بر در - هو الله احد La religion est une دین بر در

Il se prend aussi pour Simple *A.* سوی *P.* یکسان - یکرنگ *T.* بر دورلو || Il faut que dans un poëme l'action soit une بر منظومەدە صورت حال سوی ویکسان اولملو در

On dit, C'est tout un, pour dire, cela est égal *A.* مساوی - لا فرق *P.* یکسان *T.* بر هب || Que cela arrive ou n'arrive pas, c'est tout un اولسه دە اولمسه دە مساویدر qu'il vienne ou ne vienne pas, c'est tout un کلسه دە کلمسه دە هب بر در

Il s'oppose quelquefois à Autre; alors il se joint à l'article, et tient lieu d'un substantif || J'ai vu l'un et l'autre بربنی کوردم بربنی واول بربنی - دیگربنی دخی کوردم Je ne veux ni l'un ni l'autre نه اول بربنی - نه بربنی نه دیگربنی استرم L'un vaut l'autre بربسی اول بربنی دکر L'une et l'autre est bonne ایکیسی دخی - بربسیدە ایو اول بری دخی ایو در Vis-à-vis l'un de l'autre بری دیگری قارشوسندە - بربسی بر در - L'un après l'autre بری بربند متعاقباً - بری بربنه قارشو L'un est riche, l'autre est pauvre بری اول بربنه متعاقب اولدرق بری مالدار دیگری فقیر در Les uns sont de cet avis, les autres n'en sont pas بعضیسنک رأیی بو وجهله در وبعضیسنک بشقه در

On dit aussi, Les uns et les autres, pour dire, tout le monde sans distinction *A.* کلهم *P.* همه کس *T.* جملەسی || Il n'est point secret, il dit ses affaires aux uns et aux autres حفظ لسانی یوقدر امور واحوالنی هر کسه سویلر

UN À UN, signifie, l'un après l'autre et un seul à la fois *A.* واحداً واحداً - علی حدة - فرداً فرداً *P.* یکایک - یکان یکان *T.* برر برر - اول || Ils ne sauraient passer là qu'un à un برر برر طرفدن انجق برر برر مرور ایدرلر Je les ai comptés un à un آنلری یکایک تعداد ایلدم - برر برر صایدم

L'UN PORTANT L'AUTRE, signifie, faisant compensation de ce qui est moindre dans l'un avec ce qui est meilleur dans l'autre *T.* بری بری اوزرینه حساب اولندرق

UNANIME. Qui est d'une commune voix, qui réunit tous les suffrages *A.* متفق علیه *P.* اتفاقکردە همه کس *T.* سوز برلکیله اولان || Consentement unanime متفق علیه اولان رضا Résolution unanime متفق علیه کافهٔ آرا اولدرق ویریلان قبول - قرار - اتفاق کلم وآرا ایله

UNANIMEMENT, adv. D'une commune voix, d'un commun sentiment *A.* بوحدة الکلمة - باتفاق الکلم - باتحاد الکلم - باجماع الکلم *P.* از یکزبان *T.* بر آغزدن - سوز برلکیله - اتحاد کلمهٔ واحده اولدرق || Ils résolurent tous unanimement جملەسی از کلم وآرا ایله قرار ویرمشلر در Ils conclurent جملەسی یکزبان اولدرق - یکزبان عقد ایتمشلر در

UNANIMITÉ. Conformité de sentiment *A.* اتفاق الآرا - اتحاد الکلم والآرا *P.* همزبانی - همدمی *T.* سوز برلکی || Il y avait une grande unanimité dans cette société بو مجلسدە تمامیله اتفاق آرا وار ایدی

UNI. Simple, égal *A.* ساذج *P.* سادە *T.* دوز || Un habit uni حال وطوری - سادە بر ثوب - Figur. || Un homme tout uni سادەلک ایله اولان اوضاع Des manières unies سادە بر آدم واطوار

On dit, Une toile unie, c'est-à-dire, qui est sans noeuds, et qui est également serrée partout *A.* مستوی *P.* هموار *T.* دوز || C'est une toile unie دوز بر بز در - Du fil uni, c'est-à-dire, qui est filé également *A.* خیط مستوی الغزل *T.* دوز ایپلک

Et qu'un habit, qu'un lit est uni, pour dire, qu'il est sans ornemens *A.* عاری من التکلّف ـ عاری من الزینة *P.* ساده *T.* ساده — Il se dit aussi du style et du chant, lorsqu'ils sont sans ornemens تکلّفدن عاری سبک وانشا یا غنا

UNIFORME. C'est le contraire de divers, inégal, varié *A.* مساوی ـ متساوی ـ مستوی ـ متساوی الصورة ـ واحد النسق *P.* یکرنگ ـ یکسان ـ یکنسق *T.* بر درلو ـ دمدوز || Un mouvement uniforme حرکت متساویه ـ حرکت یکنسق ـ دمدوز حرکت une vie عیش متساوی une conduite ساوک مساوی ـ رفتار یکسان une plaine صحرای مستوی ـ دمدوز اوه Des bâtimens uniformes ابنیهٔ متساویة الصور des sentimens افکار متساویه

UNIFORME. T. d'art milit. L'habillement qui est propre aux officiers et aux soldats de chaque régiment *A.* کسوة الاهل الحرب *P.* لباس لشکریان *T.* عسکری قیافتی

UNIFORMÉMENT. D'une manière uniforme *A.* علی السویّة ـ علی سیاق الواحد ـ علی نسق الواحد ـ علی نهج الواحد *P.* بیک رنگ ـ بیک اسلوب *T.* بر صورت اوزره ـ بر درلو اولدرق || Ils ont tous opiné uniformément جملهسی سیاق واحد اوزره رأی ایتمشلر در Tous les Pères ont écrit uniformément sur ce sujet جملهٔ ائمّهٔ دین بو بابده نهج واحد اوزره یازمشلر در

UNIFORMITÉ. Ressemblance d'une chose avec elle-même *A.* مساواة ـ وحدة النسق *P.* یکرنگی ـ یکسانی *T.* بر درلولق || L'uniformité d'un jardin بر باغچهنڭ مساوات صورتی d'une vie tranquille عیش مطمئن الحالڭ وحدت نسق وصورتی

Il se dit aussi de la ressemblance de plusieurs choses entre elles *A.* مشابهة ـ مطابقة *P.* یکرنگی *T.* بر درلولق || L'uniformité des édifices d'une place برمیدان اوزرنده اولان بنالرڭ بری برلریله مشابهتی

UNIMENT. Également *A.* سویّا *P.* با همواری *T.* بر دوزهیه || Ce fil est filé uniment بو ایپلک دوز اولدرق غزل اولنمشدر Cette toile est travaillée uniment بو ثوب سویّا نسج اولنمشدر

Il signifie aussi, simplement, sans façon *A.* بسداجة *P.* بسادگی *T.* سادهجه || Il est habillé uniment سادهجه گیینور Il m'a dit cela uniment شونی سادهجه بکا سویلدی

UNION. Jonction de deux ou de plusieurs choses ensemble *A.* اتحاد ـ اجتماع ـ التحاق *P.* یکجهتی ـ بهم پیوستگی *T.* برلشمه || L'union de l'âme avec le corps اتحاد جان وبدن des parties d'un même tout اجزای شئ واحدڭ اجتماعی L'union de deux terres, de plusieurs bénéfices ایکی ملکڭ یاخود بر قاچ زعامتلرڭ بری برلرینه التحاق واجتماعی — Figur. Concorde, bonne intelligence || L'union conjugale, fraternelle اتحاد زوجیّت واخوّت Ce mariage a fait l'union de ces deux familles بو نکاح ایکی خاندان بیننده ربط شیرازهٔ اتحاده وسیله اولمشدر Cet accident a rompu l'union qui était entre eux بو حادثه میانلرنده معقود اولان رابطهٔ اتحادڭ فسخنه بادی اولمشدر L'union des princes Chrétiens ملوک نصارا بیننده اولان اتحاد

Il s'emploie aussi seul, et signifie, le mariage *A.* مزاوجة || Le Ciel a béni leur union الله تعالی آنلرڭ مزاوجتلرینی مبارک ومیمون ایلدی Union bien assortie مزاوجت متوافقه

UNIQUE. Seul *A.* وحید *P.* یگانه *T.* یالگز || Fils, frère, héritier unique ولد یا برادر یا وارث یگانه

Dans quelques phrases, on l'exprime par les mots *A.* اوّل وآخر || Mon unique intérêt اوّل وآخر غرضم Mon unique occupation اوّل وآخر شغل وکارم

UNIQUE. Qui excelle en quelque chose, et auquel les autres ne peuvent être comparés *A.* فرید ـ وحید *P.* یکتا ـ یگانه *T.* بربجک || C'est un homme unique یکتا بر آدمدر C'est l'unique orateur qu'il y eût en ce temps-là فرید عصر وزمان بر واعظ ایدی ـ وحید عصر ـ یگانهٔ دوران ـ وقتنڭ یگانهسی

UNIQUEMENT. Exclusivement à tout autre *A.* فقط ـ مجرّد *P.* همان *T.* انجق ـ یالگز || Il s'applique uniquement à l'Astronomie فقط علم نجومه مداومت ایدر

Il signifie aussi, au-dessus de tout, préférablement à tout *A.* علی وجه الترجیح *P.* بر وجه بهتری *T.* هر شیدن زیاده

UNIR. Joindre deux ou plusieurs choses ensemble *A.* جمع ـ الحاق *P.* با هم آوردن ـ بیکجا آوردن *T.* اولاشدرمق ـ برلشدرمک ـ بری برینه قاتشدرمق || Unir deux terres ensemble ایکی ملکی بری بریله جمع والحاق ایتدرمک Ils ont uni leurs forces, leurs armées عسکرلرینی بری برینه الحاق ایتدردیلر On a uni ces deux fiefs شوایکی مالکانهیی بری برینه جمع والحاق ایتدردیلر

Figur. Lier par les sentimens du coeur, par l'intérêt, etc. *A.* ربط *P.* پیوستن *T.* باغلمق || C'est l'intérêt commun, l'amitié qui les

بینلرینی ربط ایدن مصلحت مشترکه یاخود علاقهٔ unit عقد نکاح طریقیله Unir deux maisons par un mariage مجتبندر ایکی خاندانی بری برینه ربط ایتمک

UNIR. Rendre égal, aplanir une superfice raboteuse *A.* تسویة ـ تملیس *P.* هموار کردن *T.* دوزلتمك || Il faut unir cette pierre بو طاشی تملیس ایتملو در

UNI. *A.* مجتمع ـ ملحق *P.* با هم آورده *T.* اولاشدرلمش ـ دوز ـ دوزلنمش *T.* هموار *P.* املس ـ مستوی *A.* برلشمش دوبدوز

On appelle États-Unis, les treize États qui forment la République d'Amérique آمریقه جمهوریتنك املاك مجتمعه‌سی

À L'UNI. De niveau *A.* علی حال المساواة *P.* در حال برابری ـ هموار *T.* برابرلشمه صورتنده || Il y avait du haut et du bas dans ce jardin, on a mis tout à l'uni بو باغچه‌ده مقدّما انیش ویوقش یرلر وار ایدی شمدی هر طرفی هر طرفی تسویه اولندی ـ برابرلشمه صورتنده وضع اولندی

UNISSON. T. de Musique. Union de deux ou de plusieurs sons qui sont au même degré *A.* وحدة الاصوات *P.* یکانگی صداها *T.* سسلرك برلشمه‌سی || Monter deux instrumens à l'unisson ایکی سازی وحدت اصوات اوزره قورمق

UNITAIRE. Qui ne reconnaît qu'une seule personne en Dieu *A.* موحّد pl. موحّدین

UNITÉ. T. de Mathém. C'est ce qui exprime une seule chose *A.* احد pl. آحاد *P.* یك *T.* بر ـ تك || Plusieurs unités font un nombre آحاد عدیده‌دن بر عدد حاصل اولور Le nombre est composé d'unités عدد آحاددن مرکبدر

On se sert aussi de ce mot par opposition à Pluralité *A.* احدیّة ـ وحدانیّة *P.* یکانگی *T.* برلك || L'unité de l'Église وحدانیّت دین Il y a en Dieu unité de substance et trinité de personnes ذات حضرت واجب الوجودده وحدانیّت جوهر واثلاث اقانیم وار در

Il signifie aussi, identité, uniformité *A.* مساوات *P.* همبرابری *T.* برلك || L'unité de la Foi dans tous les temps جمیع اوقاتده عقایدك مساواتی

UNITIF. T. de dévotion mystique. On dit, La vie unitive, pour signifier, l'état de l'âme dans l'exercice du pur amour *A.* عیش الاهل السلوك

UNIVALVE. Il se dit des poissons testacés dont la coquille n'est composée que d'une pièce *A.* صدف ذو طبق الواحد pl. اصداف ذوی طبق الواحد *P.* صدف یك پوست *T.* بر قابلو بوجك || Les univalves et les bivalves برقابلو وچفتد قابلو بوجكلر

UNIVERS. Le monde entier *A.* عالم *P.* گیتی ـ جهان *T.* دنیا || Les parties de l'univers اقطار عالم Dieu a créé l'univers باری تعالی عالمی خلق ایلدی

Il se prend aussi pour la Terre *A.* ارض ـ وجه الارض ـ ربع مسکون *P.* زمین ـ روی زمین *T.* یر یوزی || Au bout de l'univers منتهای روی زمینده ـ قصارای ارضده Son nom vola par tout l'univers نام وشهرتی کافّهٔ روی زمینه منتشر اولمشدر Il n'y a rien de pareil dans l'univers روی ارضده ربع مسکونده نظیری بولنمز ـ مثلی نایابدر

UNIVERSALITE. Généralité, ce qui renferme les différentes espèces *A.* عموم ـ عمومیّت || L'universalité des êtres, des sciences, des arts عمومیّت موجودات وعمومیّت علوم وفنون

En termes de Droit, il signifie, totalité *A.* کل ـ کلیّة ـ هیئة مجموعة *P.* همگی *T.* طوب || L'universalité des biens اموالك طوپی ـ هیئت مجموعه‌سی

Et en termes de Logique, la qualité d'une proposition universelle *A.* شمول علی العموم || L'universalité de cette proposition بو مسئله‌نك عمومه شمولی

UNIVERSAUX, pl. V. Universel, substantif.

UNIVERSEL, adj. Général, qui s'étend à tout *A.* عام ـ عمومی ـ شامل ـ عمومیّ الشمول || Un bien, un mal universel لطف عام وبلیّهٔ عمومیّ الشمول Déluge universel طوفان عمومی Famine universelle قحط عام peste طاعون شامل ـ وبای عمومی طاعون جارف ـ Remède universel qui s'applique à tous maux جمیع امراضده استعمالی شامل بر دوا Il a l'approbation universelle مظهر تحسین عامّه اولمشدر

On dit, qu'un homme est universel, pour dire, qu'il a une grande étendue de connaissances احاطهٔ عقلی عالمه شامل بر دانش وعقلی عالم محیطدر ـ آدمدر

Et ce qui embrasse, ce qui renferme tout *A.* کل || Science universelle علم کل Esprit universel عقل کل

UNIVERSEL, subst. T. de Logique. Il se dit de ce qu'il y a de commun dans les individus d'un même genre, d'une même espèce *A.* کلّی pl. کلّیات || On distingue cinq universaux : le genre,

la différence, l'espèce, le propre et l'accident كلّيات خمسه‌دن مراد نوع وفصل وجنس وخاصّ وعرضدر

UNIVERSELLEMENT. Généralement *A.* على العموم ـ عموماً *P.* عموميجه *T.* بر وجه عمومى || Cela est universellement reçu, approuvé مقبول ومستصوبدر ـ عموماً مقبول ومستحسندر

UNIVERSITÉ. Corps de professeurs, établi pour enseigner les langues et les sciences *A.* مدرسة العلوم ـ دار العلوم pl. مدارس العلوم || L'université de Moscou موسقو شهرنده كائن مدرسهٔ علوم Recteur de l'université كتخداى مدرسهٔ علوم Les quatre facultés de l'université sont, les Arts, la Médecine, le Droit et la Théologie مدرسهٔ علومده اولان جماعات معلّمين واساتذه‌نك برى زمرهٔ اساتذهٔ فنون ايكنجيسى زمرهٔ معلّمين طبابت اوچنجيسى معلمين علم فقه وردنجيسى خواجگان علم الهيدر

UNIVOCATION. Caractère de ce qui est univoque *A.* عموميّة الاسم

UNIVOQUE. T. de Logique. Nom qui s'applique dans le même sens à plusieurs choses *A.* اسم عام || Animal est un terme univoque à l'homme et au lion لفظ حيوان انسان وآرسلان حقنده اسم عامّدر Homme est univoque, soit qu'il s'applique à Pierre, soit qu'il s'applique à Paul انسان لفظى كرك زيد وكرك عمرو حقنده صرف اولنسه بر اسم عامّدر

URANOGRAPHIE. T. didact. Description du ciel *A.* وصف وصف الاحوال الفلكيّة ـ الفلكيّات

URBANITÉ. Politesse que donne l'usage du monde *A.* ظرافة *P.* || چلبيلك ـ ظريفلك *T.* نزاكت طبع ـ شيرينكارى L'urbanité Romaine روماليونك ظرافتى

URE. Taureau sauvage *A.* ثور جبلى *P.* گاو كوهى *T.* ييبان بوغه‌سى

URETÈRE. T. d'Anat. Il se dit des deux canaux qui portent l'urine des reins à la vessie *A.* مجراء البول pl. مجارى البول *P.* گذرگاه شاشه *T.* سدك يولى || Il avait de petites pierres dans l'uretère مجراى بولنده اوفاق طاشلر وار ايدى L'uretère droit et gauche بولك صاغ وصول مجراسى

URÈTRE. Le canal par où sort l'urine *A.* مخرج البول || Il a un ulcère dans l'urètre فلانك مخرج بولنده بر قرحه وار در

URGENCE. Qualité de ce qui est urgent *A.* ضرورت *P.* ناچارى *T.* زورلولق || Attendu l'urgence du cas ضرورت حالد نظراً L'urgence du besoin ضرورت حاجت

URGENT. Pressant *A.* ضرورى *P.* ناچار *T.* زورلو || Il l'a assisté dans son urgente nécessité فلانك حاجت ضروريه‌سى وقتنده كنديه اعانت ايتمشدر Affaires urgentes امور ضروريّه Les urgentes nécessités de l'État دولتك حوايج ضروريّه‌سى Besoin urgent حاجت ضروريّه Maladie urgente مرض ضرورى

URINAL. Vase qui est ordinairement de verre, où les malades urinent *A.* فارورة المرضاء pl. قوارير المرضاء *P.* شاشدان خسته‌گان *T.* خسته اوردكى || Ce malade demande l'urinal خسته قاروره‌يى استر V. aussi Pot.

URINE. Sérosité saline, séparée de la masse du sang, et qui sort de la vessie par le canal de l'urètre *A.* بول pl. ابوال *P.* چميز ـ شاشه *T.* سدك || Urine épaisse, claire, cuite, crue trouble بول كثيف يا صاف يا ناضج يا غير ناضج بولانق سدك ـ شاشهٔ تيره ـ كدر Les sédimens de l'urine قاروره‌نك چوكنديسى ـ راسب قاروره Il faut voir de son urine dans un verre بولنى قاروره‌ده باقملو در Rétention d'urine احتباس بول

URINER. Évacuer l'urine *A.* تبوّل *P.* شاشيدن *T.* ايشه‌مك || Il urine abondamment بول بول تبوّل ايدر Il a une difficuté d'uriner تبوّلده عسرتى وار در

URINEUX. Qui est de la nature de l'urine *A.* بولى *P.* چميزى *T.* سدكلو

US. Usages. Terme de Pratique, qui se joint avec le mot Coutumes *A.* عرف || Les us et coutumes du lieu عرف وعادت Garder les us et coutumes عرف وعادته رعايت ايتمك

USAGE. Coutume, pratique reçue *A.* عادت pl. عادات *P.* آيين ـ ياسه *T.* توره || Long, constant usage عادت مديده اسكى عادت ـ آيين ديرين ـ عادت قديمه ancien عادت مستمرّه perpétuel عادت مستديمه ـ عادت دائمه C'était l'usage du pays عادت بلده ايدى l'usage du temps وقتك عادتى ايدى Cela est reçu par l'usage بو حالت عادت مديده جهتيله معتبر در C'est l'usage عادت بو در C'est son usage d'agir ainsi بو وجهله حركت ايتمك عادتيدر Cela est contraire à l'usage عادتده مغاير در hors d'usage عادتدن ـ خارج از عاده در Suivre l'usage عادته تبعيّت ايتمك تابع اولمق ـ خارجدر

Usage. Emploi *A.* استعمال *P.* عملسازی *T.* قوللانش || Le bon, le mauvais usage des richesses اموالک حسن یاخود سوء استعمالی Faire usage du temps وقتی قوللنمق L'usage est l'arbitre souverain des langues السنده حکمران مطلق اولان استعمالدر L'usage a proscrit cette expression بو تعبیرک استعمالی نسخ وابطال اولنمشدر Ce mot est d'usage بو لفظ مستعملدر

Usage. Droit de se servir d'une chose dont la propriété est à un autre *A.* حق الاستعمال || En vendant sa bibliothèque, il s'en est réservé l'usage sa vie durant کتابخانه‌سنی مدت عمرنده استعمالنه مأذون اولمق شرطیله فروخت ایتمشدر – استعمالنده حقی اولمق شرطیله

Il se dit aussi, du droit qu'ont les voisins d'une forêt, ou d'un pacage, d'y couper du bois, ou d'y mener paître leur bétail *A.* حق التمتع || On a confirmé les usages aux riverains de ces forêts بو اورمانلرده اطراف وحوالی اهالیسنک حق تمتعی کما کان تأیید وابقا اولندی

Usage. Expérience, habitude *A.* الفة – اعتیاد *P.* آلفتگی *T.* الیشقانلق || Il a l'usage de ses matières بو ماده‌لرده اعتیاد والفتی وار در – بو ماده‌لر ایله مألوفدر

Il se prend aussi pour Expérience de la société, habitude d'en pratiquer les devoirs *A.* ذأب المعاشرة pl. آداب المعاشرة – ذأب الانس والالفة *P.* رسم وراه آمیزش ناس *T.* خلق ایله قونشمدنک قاعده‌لری || L'usage du monde ذأب معاشرت ناس Manquer d'usage آداب معاشرتده تجویز قصور ایتمک

User. Faire usage de quelque chose *A.* استعمال – اعمال *P.* بکار بردن *T.* قوللنمق || User de remèdes استعمال ادویه ایتمک Il ne faut user que de viandes légères خفیف الهضم لحومدن ماعدا بر درلو غدانک استعمالی جائز دکلدر User d'un mot بر لفظ استعمال ایتمک – Il se dit aussi des choses morales || User de violence, de menaces, de finesse, de circonspection, de précaution اعمال شدت وتهدیدات وحیله ومخادلات ایتمک واستعمال اسباب حزم واحتیاط یاخود توقی واحتراز ایتمک

On dit, En user bien, en user mal avec quelqu'un, pour dire, en agir *T.* بر کمسنه‌یه حسن یاخود سوء معامله ایتمک Il en use fort bien avec moi بکا غایت ایله حسن معامله ایدر – On dit aussi, En user librement, pour dire, familièrement بی تکلف – بی پروا – لا ابالیانه معامله ایتمک

User. Consommer les choses dont on se sert *A.* صرف – افنا – استهلاک *P.* صرف کردن *T.* سورمک || On use bien du bois dans cette maison اول خانه‌ده خیلی حطب صرف اولنور On use bien des flambeaux durant l'hiver اثنای شتاده وافر موم صرف اولنور – سوربلور

User. Détériorer successivement une chose par le service ou l'usage *A.* تبلیة – افناء بکثرة الاستعمال – افناء بالابتذال *P.* فرسوده ساختن – فرسودن *T.* قوللنمغله اسکتمک || Le pavé use les fers des chevaux قالدرم آتلرک نعلنی افنا ایدر Les enfans usent beaucoup de souliers چوجوق قسمی چوق پابوش اسکدر – Figur. || User ses yeux à force de lire کثرت مطالعه ایله افنای بصر ایتمک Il ne faut pas user ses ressources بر کمسنه مدار استعانتی اوله‌جق اسبابی افنا ایتمک جائز دکلدر Il n'y a rien qui use tant un homme que la debauche عیش وعشرت قدر وجودی افنا ایدر بر شیء یوقدر – On dit aussi, User sa jeunesse auprès de quelqu'un, pour dire, passer sa jeunesse à le servir فلانک خدمتنده افنای عهد شباب ایتمک

User, signifie aussi, diminuer en frottant, et en termes de Chirurgie, consumer *A.* اکل *P.* فرسودن *T.* آشندرمق || Il faut user sur la pierre la pointe de ces couteaux بو بیچاقلرک اوجنی طاش اوزرینه سوروب آشندرملودر Il faut des poudres pour user les chairs لحومی اکل ایچون سفوفات استعمالی اقتضا ایدر

S'user. Se détériorer par l'usage *A.* تبلی – ابتلاء *P.* فرسوده شدن – فرسودگی پذیرفتن *T.* اسکیمک || Les habits s'usent à force de servir لباس قوللنلدقچه اسکر

Et diminuer par le frottement *A.* انتکال *P.* فرسوده شدن *T.* آشنمق || Le marbre, les pierres s'usent مرمر وسائر طاشلر آشنور

Usé. *A.* مبتذل – مستعمل *P.* بکار برده – فرسوده *T.* قوللنلمش – اسکیمش *A.* مؤتکل *P.* فرسوده *T.* آشنمش – On dit figur. Une pensée usée, pour dire, employée souvent, et à laquelle on ne fait plus attention مبتذل بر معنا

On dit aussi, Passion usée, pour dire, amour diminué par le temps قوتنی فوت ایتمش بر درد عشق

Et qu'un homme a le goût usé, pour dire, qu'il a le goût

دادی بوزق .T کند چاشنی .P کلیل الذایقة .A émoussé

USINE. Établissement ou manufacture dans laquelle on emploie les machines, pour diminuer la main-d'oeuvre, tels sont les moulins, les forges, les verreries, etc. .T اعمال آلات ایله ایشلنان ‖ Tout son bien consiste en usines مالملکی هپ اعمال آلات ایله ایشلنور کارخانه‌لردن عبارتدر کارخانه

USITÉ. Qui est en usage .A مستعمل ـ کثیر الاستعمال .P بکار برده .T قوللنیلور ‖ Cela est fort usité en ce pays-là اول مملکتده پک مستعمل شیئدر Cela était fort usité en ce temps-là اول وقتده زیاده‌سیله مستعمل ایدی Ce mot n'est guère usité بو لفظ مستعمل دکلدر

USTENSILE. Il se dit de toutes sortes de meubles, d'usage dans le ménage, et surtout dans la cuisine .A ماعون pl. مواعین ـ ادوات المطبخ pl. ادات المطبخ .P خانه خردوات ـ خانه‌نک اوفاق تفک آوادانلغی .T آلات آشخانه ـ مطبخ اوآدانلغی ‖ Tout l'inventaire ne consistait qu'en quelques ustensiles de cuisine دفتر هپ هپ برقاچ پاره مطبخ ادواتندن عبارت ایدی

Il se dit aussi de tout ce que l'hôte est obligé de fournir aux soldats qui logent chez lui .T عسکری‌یه ویرلمسی معتاد اولان قوناق حوایجی ـ ou de ce qu'on est tenu de payer pour l'ustensile que l'on doit fournir aux soldats .T عسکری قوناغی حوایجی بدلی

USTION. T. de Chirur. Action de brûler .A کی .P سوزش .T یاقمه

USUEL. Dont on se sert ordinairement .A عادی .P عادتا بکار .T عادی قوللنلمسی عادت اولمش امده ‖ Meubles usuels عادی اولان متاع بیت Langage usuel لسان عادی Maximes usuelles قواعد عادیه

USUELLEMENT. Communément .A عادتا .P بر وجه عادی .T عادت اولدرق ‖ Cela se dit usuellement عادتا سویلنور بر کلامدر

USUFRUCTUAIRE. T. de Jurisp. Qui ne donne que la faculté de jouir des fruits .A مشروط علی اخذ الحاصلات ‖ Le douaire des femmes est un droit usufructuaire ارامله تخصیص اولنان مهر اخذ حاصلاته مشروط اولان استحقاقلردندر

USUFRUIT. Droit de jouir d'une chose appartenant à autrui .A حق التمتع ـ استمتاع بالنما ‖ Il n'a pas cette terre en propre, il n'en a que l'usufruit بو چفتلکه ملکیت اوزره متصرف نماسیله استمتاع ایلمکه ـ اولمیوب یالکز نماسیله متمتعدر استحقاقی وار در

USURAIRE. Où il y a de l'usure .A متضمن الربا .P ژبون آمیز .T ربایی متضمن بر ‖ Contrat usuraire فاحش مرابحه‌لو فاحش اولان مرابحه ـ ربای فاحش intérêt مقاوله سندی

USURAIREMENT, adv. .A علی طریق الربا .P ژبونکارانه .T فاحش مرابحه‌لو اولدرق

USURE. Intérêt illégal qu'on exige de l'argent qu'on a prêté .A ربا .P ژبون .T فاحش مرابحه ‖ Grosse usure ربای گران double ایکی قات فاحش مرابحه Prêter, emprunter à usure ربا ایله قرض ویرمک یاخود اقچه استقراض ایتمک Tirer usure de ce qu'on prête ویریلان قرضدن جلب ربا ایتمک

On dit figur. Rendre, payer avec usure, pour dire, rendre au double le bien et le mal qu'on a reçu .A اداء باضعاف المضاعف ـ اداء مع زیادة .P بر بالا بر بالا دادن ـ دو بالا دادن .T زیاده‌سیله اوده‌مک ـ قات زیاده اوده‌مک ‖ Dieu rend avec usure ce que l'on fait pour lui لوجه الله تعالی اجرا اولنان اعمالک مکافاتنی جناب حق مع زیادة ادا ایدر Il m'a fait un plaisir, je le lui rendrai avec usure بکا ایتدیکی خیرک مقابله‌سنی بالا بر بالا کندویه ادا ایده‌جکم

USURIER. Celui qui prête à usure .A معامل بالربا .P ژبون آلچق ـ ربا خوار لئیم .T معامله‌جی ‖ Infâme usurier خوار جفت کبی بر معامله‌جیدر Il est usurier comme un juif معامله‌جی C'est un usurier qui prête sur gages امانت ایله اودنج ویرر بر معامله‌جیدر

Il se dit aussi de tous ceux qui font des profits illégitimes en tout genre .A مألوف الکسب الحرام .T حرام ییجی

USURPATEUR. Celui qui s'empare d'un bien, d'une dignité, etc. qui ne lui appartient pas .A غاصب pl. غاصبون .P زبردستانه .T ربایندده ‖ زور ایله قاپیجی ـ فضولی قاپیجی Les usurpateurs sont rarement tranquilles ارتکاب غصب ایدنلر نادرا آسایشده اولورلر ont souvent plus de peine à se soutenir qu'à s'élever غصب حکومت ایدنلر مقاملرینی محافظه ضمننده ایتدکلری زحمت تحصیل مرام ایچون چکدکلری زحمتدن چوق زیاده در L'usurpateur du trône غاصب تخت سلطنت

USURPATION. Action d'usurper. V. ce mot.

USURPER. S'emparer d'un bien qui appartient à un autre *A.* فضولی ضبط *T.* زبردستانه ربودن *P.* اغتصاب ـ غصب ‖ نا حق يره قاپمق ـ زور ايله قاپمق ـ ايتمك ‖ Il n'était pas héritier de la couronne, il l'avait usurpée وارث تاج وتخت دكل ايكن غصبنه دسترس اولمشدر Usurper un titre, un droit, la réputation, la gloire بر كونه عنوانی وبر حقی وصيت ونامی وشان وشهرتی غصب ايتمك

Il se dit aussi absolument *A.* تعرّض ـ تعدّی *P.* دست درازی *T.* صارقندياق ايتمك كردن ‖ Vous usurpez sur mes droits, sur mes possessions استحقاقلرمه ومتصرّف اولديغم املاكك اوزرينه تعدّی ايدرسكز Ce laboureur tâche toujours d'usurper sur ses voisins فلان اكنجی همجوارلری اراضيسنه دائما تعرّضدن دستدرازلقدن ـ خالی دكلدر

USURPÉ. *A.* مغصوب *P.* ربوده *T.* قاپلمش ـ فضولی ضبط اولنمش

UTÉRIN. Il se dit des frères ou soeurs nés de même mère, mais non pas de même père *A.* اخ لامّ pl. اخوان لامّ pl. بنو الاخياف *T.* اوكی ـ آناسی بر باباسی بشقه قرنداش *P.* دادرنگر *P.* خواهر از سوی ـ همشيرهٔ هممادر *P.* اخت لامّ *A.* قرنداش اناسی بر باباسی بشقه ـ آنادن قز قرنداشی *T.* مادر قز قرنداشی ‖ C'est son frère utérin لامّ قرنداشيدر Elle est sa soeur utérine لامّ قز قرنداشيدر

On appelle Fureur utérine, une passion amoureuse très-violente dans une femme *A.* جنون على الغلمة ـ جنون هيجان الغلمة

UTILE. Profitable, avantageux *A.* نافع ـ انفع *P.* سودمند ـ سود رسان *T.* فائدەلو ـ لازملو ‖ C'est un homme qui vous sera utile dans vos affaires بر ادمدر امورکده نافع ـ امورکده لازملو Si je puis vous être utile en quelque chose, vous n'avez qu'à parler بر كونه مصلحتده سكا نفعم اولمق ممكن ايسه همان امر ايله C'est une chose qui vous sera utile quelque jour بركون اولور كه سكا لازم اولدجق شيئدر C'est un travail fort utile غايت ايله نافع بر شغلدر Préférer l'honnête à l'utile تقديم المندوب على النافع ـ مندوبی منتفع به اولان شيئك اوزرينه ترجيح ايتمك Joindre l'agréable à l'utile مرغوب ايله نافعی بربره جمع ايتمك

UTILEMENT, adv. *A.* نفعاً ـ على وجه الانفع *P.* سودمندانه *T.* فائدەلو اولدجق وجهله ـ فائدەلو صورت ايله ‖ Il a travaillé utilement pour lui et pour les siens هم نفسنه وهم متعلقاتنه نافع اولدجق وجهله سعی ايلدی Employer le temps utilement بر كمسنه وقتنی بر وجه انفع صرف ايتمك Se servir utilement de l'occasion فرصتدن جلب فائده ايتمك ـ ظهور ايدن فرصتدن انتفاع ايتمك

UTILITÉ. Profit, avantage *A.* نفع ـ منفعة pl. منافع ـ فائدة pl. فوائد *P.* سود ‖ Cela n'est pas de grande utilité بو بابده اولقدر منفعت يوقدر Utilité publique نفع عامّ Quelle utilité vous en revient-il? بوندن سكا نه فايده وار در Cela n'est d'aucune utilité بو شيئك بر درلو فايدەسی يوقدر

UVÉE. Une des tuniques de l'oeil, ainsi appelée parce qu'elle a quelque ressemblance à un grain de raisin *A.* طبقة عنبية ‖ On lui a percé l'uvée كوزينك طبقهٔ عنبيەسنی شق ايلديلر

VACANCE. Le temps pendant lequel une place, une dignité n'est pas remplie *A.* خلوّ ـ محلوليّة *P.* تهی ماندگی *T.* بوش قالمقلق ‖ Durant la vacance du Saint Siege ريم پاپالق مسندينك هنگام محلوليتنده La vacance d'un bénéfice بر زعامتك وقت محلوليتی

VACANCES. Le temps auquel les études cessent dans les écoles, ou que les tribunaux cessent *A.* اوقات العطلة ـ وقت التعطيل *P.* هنگام بيكاری *T.* ايشسزلك وقتلری ‖ Ils ont six semaines de vacances اوچ هفتده بر تعطيللری وقتی در Je ferai cela durant les vacances شو ايشی اوقات تعطيلده ايشليه‌جكم Où irez-vous passer les vacances? اوقات تعطيلی قنغی محلده امرار ايده‌جكسك ـ On dit aussi au singulier, Un jour de vacance *A.* يوم التعطيل *P.* روز بيكاری *T.* تعطيل كونی

VACANT. Qui n'est pas rempli ou occupé *A.* خالی ـ باحی ـ معطّل *P.* تهی *T.* بوش ‖ Maison vacante خالی بر خانه Lit vacant dans un hôpital دار الشفاده معطّل بر يتاق Il y a un

appartement vacant dans cette maison بو خانده خالی بر اوطه
وار در

Il se dit aussi des places, des dignités, etc. *A.* محلول ـ خالی
P. تهی مانده *T.* بوش || Le Saint Siége était vacant ریم پاپا
مسندی محلول ایدی Bénéfice vacant par mort متصرفی
وفاتندن محلول قالمش زعامت

On appelle Succession vacante, celle qui est abandonnée *A.* ترکة
خالیة عن الصاحب *P.* مرده‌ریگ بی صاحب *T.* محلول
قالمش ترکه ـ Et curateur aux biens vacans, un curateur établi
pour la régie des biens qui n'ont pas de propriétaire محلول قالمش
مخلفاتک مدیر منصوبی

VACARME. Bruit de gens qui se querellent ou qui se battent *A.*
جلبة *P.* غوغا ـ عربده *T.* قاوغه || Il y a eu vacarme dans cette
maison فلان خانده غوغا وار ایدی Voilà bien du vacarme
pour peu de chose اشته بر امر جزئی ایچون بر غوغای عظیم
Faire cesser le vacarme غوغایی دفع وتسکین ایتمک

VACATION. Profession *A.* حرفة pl. حرف *P.* پیشه *T.* ایش
|| De quelle vacation est-il? حرفتی ندر

VACATION. L'espace du temps que des personnes publiques em-
ployent à travailler à quelque affaire *A.* موقت ـ موقت الشغل
الاشتغال pl. ایام الشغل ـ یوم الشغل ـ مواقت الاشتغال
P. وقت کوشش *T.* چالشمه وقتی || On paye tant aux ex-
perts pour chaque vacation تعیین اولنان اهل خبرته هر بر
موقت اشتغاللری ایچون شو قدر اجرت ادا اولنور Il lui
faut tant pour ses salaires et vacations فلانه وظیفهٔ معینه وچالشدیغی
وقتنک اجرتی اولهرق شو قدر اقچه ویرلملو در Le rap-
port de ce procès a duré tant de vacations بو دعوانک تقریری
مادهسی شو قدر ایام اشتغالک صرفنه بادی اولدی

VACATIONS. La cessation des séances des gens de Justice *A.*
فراغ عن الشغل ـ تعطیل *P.* ترک کار ـ بیکاری *T.* ایشسزلک
|| Le temps des vacations تعطیل وقتی J'ai fait cet ouvrage du-
rant les vacations بو ایشی تعطیل اثناسنده ایشلدم

VACATION, se dit encore pour Vacance || Ce bénéfice, vacation
avenante, sera réuni à tel évêché بو زعامت لدی المحلولیة
فلان پسقپوسلغه الحاق اولنهجقدر

VACCIN. Virus de pustules d'une vache *A.* غذیذة البقرة *P.*
ریم گاو ماده *T.* اینک ایرینی

VACCINE. Inoculation faite avec le vaccin, pour préserver de
la petite vérole *A.* لقاح الجدری بغذیذة البقرة *P.* لقاح
آبله بریم گاو ماده *T.* اینک ایرینیله چیچک آشیلمه

VACCINER. Inoculer la petite vérole avec le virus de la vaccine
A. تلقیح الجدری بغذیذة البقرة *P.* بریم گاو ماده القاح
آبله کردن *T.* اینک ایرینیله چیچک آشیلمق

VACHE. La femelle du taureau *A.* بقرة pl. بقرات *P.* گاو
ماده *T.* اینک || Mener les vaches aux champs اینکلری قیره
کوتورمک Traire les vaches ـ اینکلری استحلاب ایتمک
اینکلری صاغمق

On appelle aussi Vache, la peau de vache corroyée *A.* ادیم
البقرة *P.* پوست گاو ماده *T.* اینک طوماری

VACHER. Celui qui mène paître les vaches *A.* راعی ـ بقار
البقر *P.* گاوبان *T.* صغرتماج || Un cornet de vacher صغرتماج
دودکی

VACHERIE. Le lieu destiné à retirer les vaches *A.* حظیرة البقرات
P. آغل گاو ماده *T.* اینک آغیلی || Faire rentrer les vaches
dans la vacherie اینکلری آغیله ادخال ایتدرمک

VACILLANT. Qui vacille *A.* نغاض ـ متزعزع *P.* ـ لرزه ناک
جنبان *T.* صارصیلور || Démarche vacillante حرکت متزعزعه
Pied vacillant صارصیاور ـ پای لرزه ناک ـ قدم متزعزع
آیاق Avoir la main vacillante متزعزع الایادی اولمق

Figur. Incertain, irrésolu *A.* متردد الرای ـ متردد ـ متذبذب
P. ناپایدار ـ بیثبات ـ بیقرار *T.* قرارسز || Esprit vacillant
تذبذب اوزره اولان عقل Ces témoins sont vacillans dans leurs
dépositions بو شاهدلرک تقریرلرنده تذبذب وتردد وار در

VACILLATION. Mouvement de ce qui vacille *A.* ـ نغضان ـ زعزعة
نوسان *P.* جنبش ـ لرزش *T.* چالقنمه ـ او ینایش ـ صارصلش
|| La vacillation d'une barque قایغک ـ بر زورقک نغضانی
دکزده چالقنمه‌سی La vacillation de la lumière ضیانک
تموجی ـ نوسانی

Figur. Incertitude, irrésolution *A.* تردد ـ عدال ـ تذبذب
P. بیقراری *T.* قرارسزلق || Vacillation dans les sentimens, dans
les opinions تذبذب افکار وآرا La vacillation des témoins rendit
leur déposition suspecte شاهدلرک اخبارلرنده مشهود اولان
حالت تذبذب سوء ظنی موجب اولمشدر

VACILLER. Chanceler, se balancer légèrement *A.* ـ تنوس
نغضان ـ تزعزع *P.* جنبیدن ـ لرزه ناک شدن *T.* ـ صارصلمق
چالقنمق || La main lui a vacillé الی صارصلدی Il faut

mettre cette pendule sur quelque chose qui soit ferme, et qui ne puisse point vaciller بو آصمه ساعتی واهمهٔ تزعزعدن بریٔ بر محل متین اوزرنده یرلشدرملو در

Il se dit aussi de la langue, quand on dit un mot pour un autre *A.* زیغ اللسان *P.* زبان لغزیدن *T.* دل سورچمک ou que l'on prononce autrement qu'il ne faut *A.* اعجام اللسان *P.* غلط گویی کردن *T.* سوزی یاکلش سویلمک || Sa langue vacille lorsqu'on l'intimide فلان کشی تخویف اولندیغی لسانده عجمه عارض اولور ـ حالده اعجام لسانه دوچار اولور

Figur. Être incertain, irrésolu *A.* تذبذب ـ تردّد ـ تذبذب رأیده *P.* بیقراری نمودن فی الرأی *T.* قرارسزلق ایتمک || C'est un homme qui vacille toujours فلانک هر مادّده تذبذب رأیی وار در

On dit aussi figur., Vaciller dans ses réponses, pour dire, répondre tantôt d'une façon, tantôt d'une autre *A.* اختلاف فی الکلام ـ تلوّن فی الکلام *P.* گوناگونیٔ سخن نمودن *T.* لاقردیسی درلو درلو سویلمک || Cet accusé a fort vacillé dans ses réponses حقنده عزو تهمت اولنان کشی ویردیکی جوابلرده چوق تلوّن ایتمشدر

VACUITÉ. T. de Phys. et de Méd. L'état d'une chose vide *A.* فراغ ـ خلوّ *P.* تهی حالی *T.* بوشلق || La vacuité de l'estomac خلوّ معده

VAGABOND. Qui erre çà et là *A.* دعلج ـ کامه ـ هرزه گرد *P.* آواره گرد ـ خانه بر انداز ـ یاوه تاز *T.* باشی ـ باشی بوش ـ سرسری ـ بوش کزن کاهل || Les fainéans et les vagabonds وسرسری اولنلر

On dit figur., Esprit vagabond *A.* عقل مشوّش *P.* عقل پریشان *T.* طاغنق عقل Imagination vagabonde خیال کثیر التشویش

VAGABONDAGE. L'état de vagabond *A.* تکمّه *P.* یاوه تازی ـ خانه بر اندازی *T.* بوش کزمه ـ سرسریلک || Ordonnance contre le vagabondage بوش کزنلرک خلافنه صادر اولمش نظامنامه

VAGIN. T. d'Anat. Canal qui conduit à la matrice *A.* مهبل ـ ابهبا pl. بهو

VAGINAL. Qui a rapport au vagin *A.* بهوی ـ متعلّق بالمهبل || Ligamens vaginaux لفایف بهو

VAGUE. Flot *A.* موج pl. امواج *P.* کوهه ـ خیزاب *T.* طالغه ـ ایری ـ امواج ضخمة ـ امواج عظیمه || De grandes vagues قوم حملات امواج متتابع طالغهلر Il fut englouti par les vagues طعمهٔ اژدهای ـ الظهور تقریبیله گرفتار غرقاب فنا اولمشدر طالغهیی یارمق ـ شق موج ایتمک Rompre la vague امواج

VAGUE, subst. Grand espace vide *A.* خلاء || Le vague de l'air ـ خلای هوا Dans le vague des airs خلای اهویه ایچنده Figur. || Il y a du vague dans ce qu'il me dit بکا سویلدیکی کلامنده بوش یر وار در ـ کلامده خلای کلی وار در

VAGUE, adj. Indéfini, sans bornes fixes *A.* غیر محدود *P.* نا محدود ـ بی سر وپایان *T.* اوجی بللوسز || Lieux, espaces vagues نواحی ومسافات غیر محدوده

On appelle Terres vaines et vagues, des terres inutiles, incultes *A.* اراضی خالیة وبائرة *T.* بور وبوش یرلر

VAGUE, signifie figur. qui n'est point arrêté, précis, déterminé *A.* خالی عن المعنا ـ عاری من المعنا *P.* بیمعنا ـ بیمآل *T.* مآلسز ـ بوش *T.* تهی از معنا ـ || Pensées, discours, propositions, promesses vagues افکار وکلمات ومسائل ومواعید خالیة عن المعنا ـ On dit aussi, Esprit vague, pour dire, un esprit qui n'a point d'opération certaine *A.* عدیم الثبات *P.* تهی *T.* بوش

VAGUEMENT, adv. Il ne se dit qu'au figuré *A.* خالیًا عن المعنا *P.* بر وجه تهی از معنا *T.* بوش اولدرق || Il n'en a parlé que vaguement بو خصوصده معنادن خالی تعبیرات ایله افادهٔ مرام ایلدی

VAGUER. Errer çà et là, aller de côté et d'autre *A.* تکمّه ـ تطوّح *P.* یاوه تازی کردن ـ گمراه شدن *T.* سرسری کزمک قیرلری ـ قیرلرده سرسری کزمک || Vaguer dans les champs سرسری طولاشمق

VAILLAMMENT. Avec valeur *A.* بالبسالة ـ بالصرامة ـ بالجلادة *P.* دلیرانه ـ جگردارانه *T.* یکتجه || Il a vaillamment combattu کمال بسالت وجلادت ایله جنک ایلدی

VAILLANCE. Valeur, courage *A.* بسالت ـ صرامت ـ جلادت *P.* دلیری ـ جگرداری *T.* یکتلک || Héroïque vaillance بسالت قهرمانی Cette victoire est due à sa vaillance بو غزا انجق فلانک مفطور اولدیغی مایهٔ بسالتک اثریدر

VAILLANT. Valeureux, courageux *A.* باسل pl. بسلا ـ صارم *T.* جلید pl. جلدا *P.* دلیر ـ جگردار ـ ارغند ـ ذو البسالة ـ *T.* یکیت || Un vaillant capitaine بر سردار بسالت شعار C'est un peuple vaillant صاحب بسالت وجلادت بر قومدر

VAILLANT. Le fonds du bien d'un homme, son capital *A.* رأس

سرمايه *T.* سرمايه *P.* المال || Il a mis tout son vaillant à cette terre سرمايه‌سنك جمله‌سنى فلان جفتلكه صرف ايلدى Il n'a plus rien vaillant جزئى وكلى سرمايه‌سى قالمدى Il a dix mille écus vaillant اون بيك غروش سرمايه صاحبيدر

VAIN. Inutile, qui ne produit rien *A.* عبث ـ لا طائل *P.* بى فائده ـ بيهوده *T.* فائده‌سز || Faire de vains efforts سعى كوشش بى ـ عبث سعى ايتمك ـ لا طائل بذل ايتمك Toutes ses sollicitations ont été vaines ايتديكى فائده ايتمك الحاحلرك جمله‌سى عبثه صرف اولندى ـ Terres vaines et vagues. V. Vague.

VAIN. Frivole, chimérique *A.* باطل || Espérance, prétention, pensée vaine امل وادّعاى باطل وفكر باطل La gloire du monde est une chose bien vaine اقبال دنيا باطلدر

Il se dit aussi des personnes, et signifie, orgueilleux, superbe *A.* كبرلو *T.* اهل پندار *P.* صاحب الزهو ـ متكبر ـ باطل || Il est extrêmement vain غاية الغايه باطل ـ زهو وكبرى غالبدر Il est vain dans ses discours اقوال وكلماتى زهو وكبر ايله آلوده در بر آدمدر

VAINE GLOIRE, se dit pour Orgueil, sotte gloire *A.* عجب النفس *P.* پندار *T* كندويى بكنمه

EN VAIN. Inutilement *A.* بالعبث *P.* بيهوده *T.* عبث يره || Il travaille en vain عبث يره زحمت ـ بيهوده سعى ايدر || ـ On dit, Prendre le nom de Dieu en vain, pour dire, l'employer dans un serment sans nécessité چكر ـ عبث يره يمين ايتمك بلا موجب قسم بالله ايتمك

VAINCRE. Remporter quelque grand avantage dans la guerre sur ses ennemis *A.* غلبة *P.* فيروزمند شدن ـ جربيدن *T.* يكين غالب كلمك ـ اوست كلمك ـ اولمق || Les Romains ont vaincu les plus belliqueuses nations رومانيون شهرت جنكك ازمايى ايله فائق الاقران اولمش ملتلرك جملدسنه غلبه ايتمشلر در Vaincre en bataille rangée صف جنككنده غلبه حائز قصب السبق غلبه ونصرت ايتمك ـ ايتمك Vaincre ses ennemis بر كمسنه اعداسنه غالب كلمك Vaincre par ruse اعمال خدعه ايله غلبه ايتمك ـ Il se dit aussi des avantages qu'on remporte sur des concurrens || Vaincre quelqu'un à la course حائز قصب ـ ميدان مسابقتده غلبه ايتمك قوشى ميدانندده اوست كلمك ـ السبق غلبه ايتمك Vaincre à la lutte لدى المصارعه غالب كلمك dans la dispute مجادلدده يكين اولمق ـ مجادلده غالب كلمك Vaincre ses rivaux رقباسنه غالب كلمك ـ Il se dit aussi des obstacles et des passions que l'on surmonte || Il a vaincu sa mauvaise fortune بختسزلكنه غلبه ايتدى il a vaincu tous les obstacles qui lui étaient opposés اوكنه كتوريلان موانع ومزاحماتك جملدسنه غلبه ايلدى Vaincre sa colère, son dépit, son amour كندو كينه وغضبنه وبغض وعناديه ودرد عشقنه غالب كندو غضب وعناديني وشدّت عشقنى قهر ـ كلمك ايتمك

Il signifie aussi, surpasser *A.* تفوّق *P.* برترى يافتن *T.* اوست كلمك || Vaincre les autres en générosité, en libéralité فائق ـ علو جناب وجود وسخابابنده سائرينه تفوّق ايتمك سائرلرى كچمك ـ سائرلره اوست كلمك ـ اولمق

SE VAINCRE SOI-MÊME, signifie, vaincre ses passions *T.* بر كمسنه نفسنه غالب كلمك ـ امراض نفسانيّه‌سنه غلبه ايتمك

On dit, Se laisser vaincre, pour dire, se laisser persuader *T.* تسليم طيانه‌مامق ـ مقاومت ايده‌مامك ـ سر فرو ايتمك ـ اولمق Et se laisser vaincre à la pitié غلبهٔ شفقت وترحّمه تسليم à غلبهٔ مرحمته مقاومت ايده‌مامك ـ زمام نفس ايتمك des raisons سرد اولنان علل واسباب معقوله‌يه مقاومت ايده‌مامك

VAINCU. *A.* مغلوب *P.* جر بيده *T.* يكلمش || Le vaincu doit obéir مغلوبه كوره اطاعت شرطدر Malheur aux vaincus مغلوبيند مغلوبينه آغلامق دوشر ـ صد حيف

On dit figur., Vaincu par les prières; par les instances, par les preuves du fait فلانك نياز والتماسنه والحاح وابرامنه وماده‌نك وقوعنه دائر عرض اولنان دلايله مقاومت ايده‌ميوب طايانه‌ميوب ـ

VAINEMENT. V. En vain.

VAINQUEUR. Celui qui a vaincu *A.* فاتح ـ غالب *P.* جرب فيروزمند ـ *T.* يكين || Alexandre fut vainqueur des Perses اسكندر فاتح فارس اولمشدر ـ ذو القرنين اهل فرسه غالب كلدى Vainqueur généreux, inhumain غالب مروّتمند يا بيرحم ـ Il se dit aussi de celui qui a remporté quelque avantage sur un concurrent || Être vainqueur à la course, à la lutte ميدان مسابقتده اوست ـ كوروشده غالب كلمك ـ ومصارعده غلبه ايتمك مجادلددن غالب Il sortit vainqueur de la dispute اولمق ـ مجادلده اوست كلدى ـ چيقدى ـ Il se dit aussi des ob-

stacles et des passions que l'on surmonte || Vainqueur de tous les obstacles qu'on lui a opposés ایرات اولنان کافهٔ موانع ومزاحماندە غالب Le sage est vainqueur de ses passions عقلادن اولان کشی امراض نفسانیەسنه غالبدر

VAISSEAU. Vase, ustensile destiné à contenir des liqueurs *A.* ظروف pl. ظرف - اوعیة pl. وعاء - اوانی pl. آنیة pl. اناء *P.* آوند *T.* قاب || Vaisseau de terre طپراق - انای سفالین اغاجدن بر - انای چوبین - انای خشبی de bois قاب de cuivre باقر قاب - انای نحاسی قاب Les chimistes ont besoin de différents vaisseaux pour leurs opérations اهل کیمیا صنایع واعماللرینی اجرا ایچون اوانئ مختلفەیە محتاجدرلر

VAISSEAU. Bâtiment pour naviguer *A.* سفینة pl. سفن pl. سفاین - مرکب بحریة pl. مراکب بحریة *P.* کشتی *T.* بکلک کمیسی - جنک کمیسی Vaisseau de guerre | کمی مرتبهٔ اولیدە کبیر سفینه Vaisseau de la première grandeur قپاق قالدرر کمی *T.* مرازیب pl. مرزاب *A.* seau de ligne Vaisseau à deux, à trois ponts ایکی یا اوچ انبارلی کمی Vaisseau léger سفینهٔ سبکسیر - خفیف السیر بر کمی bon voilier کشتئ تیز رو - سفینهٔ طیارە du premier, du second, du dernier rang مرتبهٔ اعلا یا وسطا یاخود ادنا بر سفینه de haut bord کبیر سفینه marchand بازرکان کمیسی - تجار سفینەسی Vaisseau qui va à voiles et à rames یلکن کورک کیدن کمی du port de tant de tonneaux شو مقدار فوچی استیعاب ایدر کمی Équiper un vaisseau کمی‌یی - تجهیز سفینه ایتمک بر سفینه calfater قلفات ایتمک - کمی‌یی قلفاتلمق fréter کمی‌یە نول ایله طوتمق - کمی‌یی استیجار ایتمک lester کمی‌یی یدکه چکمک remorquer صفرە قویمق Le vaisseau a mouillé à la rade ساحلدە القای - کمی ساحله یناشدی Ce vaisseau fait eau بو کمی صو ایدر Le vaisseau est à flot لنگر قرار ایتمشدر واردە کمی یورمکدە در Vaisseau garde-côte شو قدر طوب Un vaisseau de tant de canons قوسته کمیسی کشتئ دولت Figur. || Le vaisseau de l'État چمر بر قطعه سفینه Conduire, diriger le vaisseau کشتئ اموری ادارە ایتمک

VAISSEAU, se dit en termes d'Anatomie, de tout ce qui contient les fluides qui circulent dans le corps de l'animal *A.* جائفة pl. جوائف - وعاء pl. اوعیة || Vaisseaux petits, profonds جوائف خلط مائی lymphatiques sanguins صغیرە یا قعیرە غایت ایله مملو اولان اوعیه trop pleins اوعیهٔ دم

VAISSELLE. Il se dit de tous les vaisseaux destinés au service de la table, comme plats, assiettes, etc. *A.* اوانی المائدة *P.* سفرە آوادانلقلری *T.* آوندهای خوان - طبقهای سفرە - آلتون Vaisselle d'or, d'argent || سفرەنک قاب قچاقلری یالدزلو - مذهب اوانئ سفرە de vermeil یا کمش اوانئ سفرە اوانئ سفرەیی سلمک Nettoyer, laver la vaisselle سفرە صاقمی اوانئ بللور ویاخود Vaisselle de cristal, de faïence و یبقامق تمغا اورلماش De la vaisselle qui n'est pas marquée چینی اوانئ سفرە

VALABLE. Qui doit être reçu en Justice *A.* معتبر - معمول به - شایان - شرعا مقبول - دستور العمل *P.* شرعا پذیرفتنی *T.* شایان اعتبار - قبول Cet acte n'est pas valable || قبوله کرکلو شرعا مقبول ومعتبر دکلدر - بو سند معمول به دکلدر Quittance valable دستور العمل اولەجق ابرا سندی Caution bonne et valable شرعا مقبول ومعتبر اولان کفیل - On dit aussi, qu'une excuse, qu'une raison n'est pas valable, pour dire, qu'elle n'est pas recevable بو عذر وعلت مقبول ومعتبر دکلدر - شایان اعتبار دکلدر

VALABLEMENT, adv. *A.* علی وجه - مقبولا عند الشرع شرعا مقبول *T.* بر وجه پذیرفتنئ نزد شرع *P.* معمول به || دستور العمل اولەجق وجهله - اولەجق وجهله Un mineur ne peut contracter valablement بر صغیر دستور العمل اولەجق وجهله عقد سند ایدەمز Il en est bien et valablement déchargé شرعا مقبول ومعتبر اولەجق صورت لایقه ایله تبرئهٔ ذمت ایتمشدر

On dit, qu'un mineur n'a pas été valablement défendu, pour dire, qu'il n'a pas été défendu comme il devait l'être فلان صغیر علی ما هو اللایق حمایه اولنمدی

VALÉRIANE ou PHU. Plante *A.* فو *P.* فو - سنبل کوهی *T.* یبان سنبلی

VALET. Domestique *A.* وصیف pl. وصفا - خادم pl. خدمة - خدمتکار pl. توابع *P.* نوکر - خدمتکار - پرستار || Bon valet تابع یرامز خدمتکار - فاسد خدمتکار méchant ایو خدمتکار - صالح اتباع وخدمەسنه لایقی اوزرە Il récompense mal ses valets مکافات ایتمز Il se laisse gouverner pas ses valets اتباع وخدمەسنه منقاد اولور

VALET DE CHAMBRE. *A.* وصیف خاص *P.* چهرە *T.* ایچ آغاسی || Les valets de chambre du roi خنکار ایچ آغالری

VALET DE PIED. *T.* چوقدار

On dit proverb., Tel maître, tel valet, pour dire, que le valet se conforme aux manières de son maître بویله آغانك بویله خدمتكاری اولور

On dit, Âme de valet, pour dire, âme basse *A.* طبع لئیم *P.* سرشت خوار *T.* آلچق خوی

VALETAGE. Service de valet *A.* وصافة *P.* نوكری ـ پرستاری *T.* خدمتكارلق

VALETAILLE. Multitude de valets. Il se dit toujours par mépris *T.* خورانطه طاقمی || Que faites-vous de cette valetaille? بو خورانطه طاقمی نه ایشكه یرار

VALETER. Avoir une assiduité basse et servile auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بالدناءة عند فلان *P.* نزد كس خواری نمودن *T.* بر بسنك یاننده آلچقلق ایله مداومت ایتمك || C'est une âme basse, il n'a fait que valeter toute sa vie لئیم الاخلاق بر ادم اولمغله مدت عمرینی بعض كسان یاننده دنائت ایله مداومت ایدەرك امرار ایلدی

Il se dit aussi pour Faire beaucoup de courses, de démarches qui donnent de la peine *A.* ارتكاب التعب والزحمة *P.* رنج *T.* زحمت ایتمك كشیدن || Il m'a fallu valeter trois ans pour faire juger son affaire فلانك دعواسنی رویت ایتدرمك ایچون تمام اوچ سنه ارتكاب تعب وزحمته مجبور اولدم

VALÉTUDINAIRE. Maladif *A.* ممراض ـ مسقام ـ علیل المزاج ـ خسته مزاج *T.* بیمارناك ـ بیمار غنج ـ انكشتال *P.* || C'est un homme fort valétudinaire بغایت علیل المزاج بر آدمدر

VALEUR. Ce que vaut une chose *A.* قیمة ـ ثمن مثل *P.* بها *T.* دكر || Il faut que vous me rendiez mon cheval ou la valeur آتمی ویاخود بهاسنی ویرملوسك Je lui en ai payé la valeur بونك دكر بهاسنی فلانه ادا ایلدم Il a dans ses greniers la valeur de dix mille écus en blé انبارلرنده اون بیك غروش قیمتلو حبوبات وار در Il a des meubles d'une grande valeur ذیقیمت متاع بیتی وار در

On dit des choses qui se vendent bien, qu'elles sont en valeur *A.* ذیقیمة ـ ذیقدر *P.* قیمتدار *T.* قیمتلو ـ بهاده || Les blés sont en valeur cette année بو سنده حبوبات قیمتلو در Les diamans ne sont pas présentement en valeur شمدیكی حالده الماس بهاده دكلدر ـ الماسك قدر وقیمتی یوقدر

On appelle Pièces, papiers de nulle valeur, les papiers qui ne servent à rien *T.* بیلازوم اوراق

On dit, qu'une terre, qu'une ferme est en valeur, quand elle est bien cultivée, et en état de rapporter ce qu'elle doit produire *A.* علی حال النما ـ علی حال الاثمار *P.* در حال نماداری *T.* نمادارلق حالنده ― On dit aussi, Mettre une terre, un bois, une vigne en valeur بر ارضی وبر اورمانی وبر باغی حال نما اوزره وضع ایتدرمك

VALEUR, se dit aussi en parlant de la juste signification des termes *A.* معناء حقیقی *T.* حق معنا || Cet homme ne sait pas la valeur des termes dont il se sert بوآدم قوللندیغی الفاظك معنای حقیقیسنی ـ حق معناسنی بیلمز

On dit figur., Donner de la valeur à ce qu'on dit, pour dire, prononcer d'une manière qui rend l'auditeur attentif *T.* كلامه ایقاع تأثیر ایتمك

Et attacher de la valeur à une chose, pour dire, en faire grand cas *T.* اعتبار ایتمك || Il ne faut pas attacher beaucoup de valeur à cela بوكا چندان اعتبار ایتمك روا دكلدر

VALEUR REÇUE. Terme dont on se sert dans les lettres de change, pour marquer qu'on a reçu autant que la somme qui y est spécifiée *T.* بدل مثلی ـ قبض اولنان مبلغك بدل مقابلی || Vous paierez à Monsieur dix mille écus, valeur reçue en marchandises قبض اولنان اموالك بدل مقابلی اولمق اوزره اون بیك غروش فلانه ویرەسك valeur reçue comptant فلاندن عن نقد اخذ اولنان شو قدر مبلغك بدل مثلنی كندویه ویرەسك

VALEUR. Bravoure, vaillance *A.* شجاعت ـ بطالت ـ حماست *P.* بهادری ـ دلاوری ـ پر دلی ـ سربازی *T.* بهادرلق ـ یوركلیلك || Valeur héroïque شجاعت قهرمانی brillante شجاعت جزیله Il a conquis plusieurs provinces par sa valeur كمال شجاعت وحماستی تقریبیله ایالات عدیدەنك فتحنه ظفریاب اولمشدر La fortune ne seconde pas toujours la valeur فلكك شجاعت وحماسته دائما معین ویاور مساعد دكلدر ـ دكلدر

VALEUREUSEMENT. Avec valeur *A.* بالشجاعة ـ بالحماسة *P.* بهادرانه ـ دلاورانه ـ سربازانه ـ شجیعانه *T.* یوركلیلك || Il a valeureusement combattu بالشجاعه جنك ایلدی ایله

VALEUREUX. Brave, vaillant *A.* شجیع pl. شجعان ـ بطال

pl. بطالين *P.* بهادر - دلاور - پر دل - تهمتن *T.* يوركلو || C'est un valeureux soldat دلاور بر جنكجيدر

VALIDATION. Il se dit des jugemens et arrêts qui font valider des articles de dépense *A.* حكم المقبولية المصارف *T.* مصرفلرك قبوللنمەسى حكمى || Il a obtenu au conseil un arrêt de validation مصارفلك مقبوليتنى حكمنى مشعر بر قطعه فرمان تحصيل ايلدى

VALIDE. Valable. V. ce mot. || Cet acte n'est pas valide بو سند معمول به دكلدر - شرعا مقبول دكلدر Le baptême des Luthériens est valide لوتران آيينندە اولنلرك اجرا ايتدكلرى رسم تعميد مقبول ومعتبر در

VALIDE. Sain, vigoureux *A.* صحيح المزاج - اصحا pl. صحيح *P.* تندرست *T.* صاغ Il ne se dit qu'en cette phrase, Mendians valides صاغ اولان دلنجيلر || Les ordonnances veulent qu'on prenne et qu'on enferme les mendians valides pour les faire travailler صحيح المزاج اولان سائللرى خدمتده قوشدرمق ايچون اخذ وحبس ايتمك مقتضاى نظاماتدندر

VALIDEMENT. Valablement. V. ce mot. || On ne peut contracter avec un mineur validement بر صغير ايله شرعا معمول به اولەجق وجهله عقد سند اولنەمز

VALIDER. Rendre valide *A.* اعطاء الاعتبار الشرعى *P.* شرعا معمول - شرعا مقبول ومعتبر قلمق *T.* سزاوار اعتبار كردن || به قلمق || Le roi a donné des lettres pour valider cette dépense بو مصرفى مقبول ومعتبر طوتلمق ايچون جانب همايوندن فرمان ويرلدى Le consentement subséquent du père et de la mère a validé le mariage والدينك موخرا سبقت ايدن انضمام رأى ورضالرى تقريبيله اول نكاح شرعا معتبر قلندى || Il faut valider cet acte بو سندە اعتبار شرعى اعطا اولنملو در - بو سندى شرعا معتبر اوله بيلەجك صورتده قويملو در

VALIDÉ. *A.* معنون بشروط الشرعية *P.* نزد شرع سزاوار *T.* اعتبار گشته شرعا معتبر قلنمش

VALIDITÉ. La vertu et la force que certaines choses reçoivent des formalités requises pour les rendre valables *A.* صلاحية الى الاعتبار *P.* سزايى اعتبار *T.* اعتباره كركلولك || La validité d'un acte, des preuves بر سندك ودلايل وبراهينك اعتبارە La validité des sacremens dépend de... مناسك صلاحيتلرى مقدسەنك اعتبارە صلاحيتى فلان رسومه منوطدر

VALISE. Espèce de sac de cuir servant à mettre des hardes, pour porter en voyage sur la croupe d'un cheval *A.* عيبة pl. عباب *P.* جامدان *T.* عكيه || Mettre des hardes dans une valise اثوابى جامدانه وضع ايتمك

Il y a aussi des valises qui ne peuvent être chargées que sur un chariot *A.* غرارة - حربة *P.* غرار *T.* خرار || Une valise de lit يتاق خرارى

VALLÉE. Espace de terre entre des montagnes *A.* وادى pl. اودية *P.* درە *T.* درە || Descendre dans la vallée درەيه نزول - درەيه اينمك - ايتمك Un torrent qui tombe dans la vallée درەيه آقان سيل Belle vallée بر وادئ دلارا abondante, fertile بر وادئ مخصب وكثير المحصولات entrecoupée de ruisseaux جداول عديده ايله متقاطع بر وادى

VALLÉE. Descente. Il n'est d'usage que dans ce proverbe, Il n'y a point de montagne sans vallée *T.* اينيشى اوليميان طاغ يوقدر - هر يوقوشك بر اينيشى وار در

VALLON. Petite vallée, espace de terre entre deux coteaux *A.* فج pl. فجاج - وهدة pl. وهاد *P.* راغ *T.* درە || Son jardin s'étend en partie sur la côte, en partie dans le vallon باغچەسى بعضا طاغك يوقوسنده وبعضا درەيه قدر ممتد اولور

VALOIR. Être d'un certain prix *A.* انقدار - بلوغ الى كذا المقدار *P.* ارزيدن - ارزش داشتن - قيمت داشتن *T.* دكمك || Cette étoffe vaudrait tant بو قماش شو قدر دكر - Vous ne la payez pas ce qu'elle vaut بو قماشك دكرى شو قدر در دكر بهاسنى ويرميورسكز De ces deux choses-là, l'une vaudra bien l'autre بو ايكى شيئلرك دكرى برى بربنه مساويدر - قيمتى بر در - On dit, qu'une chose ne vaut pas un sou, pour dire, qu'elle n'est bonne à rien بر اقچه دكمز - اقچەلك قيمتى يوقدر - Et d'un homme avec qui on ne veut pas entrer en contestation, qu'il ne vaut pas la peine qu'on lui réponde جواب ويرمكه دكمز - Et d'une affaire de peu de conséquence, qu'elle ne vaut pas la peine d'y penser بر شئ عوفى ذهنه دكمز - Et d'une affaire importante, qu'elle vaut bien la peine d'y penser زحمتنه دكر بر مصلحتدر - Et d'une chose, qu'elle ne vaut rien, pour dire, qu'elle est hors d'état de servir هيچ ايشه يرامز

On dit proverb., que Chaque chose, ou que chacun vaut son prix, pour dire, qu'il ne faut pas déprécier une chose, une personne هر شيئك باخود هر كسك قدرى وار در - Et qu'un

homme en vaut un autre, pour exprimer l'égalité فلانـك فلان قدری بر در ـ ایلد قدری مساویدر

VALOIR. Rapporter, donner du profit A. اعطاء ـ اعطاء النفع ـ محصول ـ فائده ـ ویرمک T. فائده دادن P. الربح والنما ‖ Cette terre vaut tant بو ارض شو قدر محصول ویرمک ‖ Cet emploi vaut dix mille écus بو منصبک اون بیک ویرر بو منصب شو قدر نفع ـ غروش نفع ونماسی وار در ونما ویرر

IL VAUT MIEUX, se dit pour Il est plus expédient A. اولی ـ انسب P. بهتر T. ییک ‖ Il y a beaucoup d'occasions où il vaut mieux se taire que de parler نیچه حاللرده سکوت ایتمک سویلمکدن اولیدر

FAIRE VALOIR. Tirer d'une chose le profit qu'elle peut rapporter A. استمتاع ـ انتفاع ـ جلب الفائدة ـ جلب الربح والنما ـ استرباح P. سودمند گشتن T. فائده لنمک ‖ Faire valoir son argent بر کمسنه اقچه سندن استرباح ایتمک ses droits, ses talens بر کمسنه مالک اولدیغی استحقاقلردن ومعارفدن فائده لنمک ـ انتفاع ایتمک

On dit aussi, Faire valoir une terre pour dire, la mettre en état de rapporter A. اعمال P. بکار آوردن T. ایشلتمک ‖ Il faut faire valoir cette terre بو ارضی ایشلتمک اقتضا ایدر

Et faire valoir une terre par ses mains, pour dire, la régir par soi-même بر کمسنه ملکنی بنفسه اداره ایتمک

On dit figur. Faire valoir le talent, pour dire, tirer du profit des qualités qu'on a A. ترویج المعارف P. بهنر رواج دادن T. بر کمسنه کندو هنرینه رواج ویرمک

FAIRE VALOIR, se dit aussi pour Relever, exagérer la valeur, le mérite A. ترفیع القدر ـ تزیید القیمة ـ اعلاء القدر P. بهای چیزی بلند نمودن ـ چیزیرا برتر نمودن T. قدری آرتورمق ‖ Les marchands font tout ce qu'ils peuvent pour faire valoir leurs marchandises تجار طائفه سی مالل‌رینک قدر وقیمتنی آرتورمق ایچون هر کونه تدبیره تشبث ایدرلر ‖ Il fait trop valoir les services qu'il vous a rendus سکا ایتدیکی خدمتلرک قدرینی پک ترفیع ایدر ‖ Il sait faire valoir ce qu'il raconte نقل ایلدیکی شیلرک قدرینی ترفیع ایلمنک طریقنی بیلور

SE FAIRE VALOIR. Travailler à se mettre en crédit A. اثبات القدر والمزیة P. خود فروشی ـ خودرا بلند قدر نمودن T. کندوینی قیمتلو کوسترمک کردن ‖ Il fait tout ce qu'il peut pour se faire valoir اثبات قدر ومزیته وسیله اوله جق کافهٔ اسبابک استحصالنده بذل مقدور ایدر

Il signifie aussi, faire sentir ce qu'on vaut, ce qu'on est, les droits que l'on a A. اثباة الذات ـ اثباة الاستحقاق ‖ Vous ne vous faites pas assez valoir کرکی کبی اثبات ذات ایده میورسک

Et tirer vanités des qualités qu'on n'a pas comme si on les avait A. تفاخر P. عرض کالای افتخار کردن T. طفره ایتمک ‖ C'est un fanfaron qui veut se faire valoir عرض کالای افتخار ایدر بر لافزندر

À VALOIR. T. de négoce et de finance. Ce qu'on fournit à compte d'une plus grande somme qu'on doit fournir A. محسوباً P. بر حساب داده T. محسوب اولدرق ‖ Je vous envoie vingt balles de drap dont vous retirerez le prix à valoir sur ce que je dois fournir pour ma part dans la société بو دفعه طرفکه ارسال اولنان یکرمی دنک چوقه‌نک بهاسنی شرکت سرمایه‌سی ایچون ویره‌جکم حصه‌یه محسوباً اخذ وقبض ایده‌سک

VAILLE QUE VAILLE, TOUT COUP VAILLE. Façons de parler qui signifient, à tout hasard P. هر چه بادا باد T. هر نه اوله‌جق ‖ Donnez votre placet vaille que vaille هر چه بادا باد همان عرضحالکی تقدیم ایله ایسه اولسون

VALUE. T. de Pratique. Il ne se dit que dans cette phrase, Plus value, qui signifie, la somme que vaut une chose au-delà de ce qu'on l'a prisée ou achetée A. فضل الثمن المعین P. زیادهٔ بهای تعیین‌کرده T. تعیین اولنمش بهانک آرتوغی ‖ Il faut encore payer tant pour la plus value فضل ثمن معین اولدرق شو مقدار دخی ادا اولنملو در

VALSE. Espèce de danse, qui consiste à tourner deux à deux A. رقص بالمداورة ـ دوار P. وشت گردان T. دونمه هوره‌سی

VALSER. Danser la valse A. رقص بالمداورة P. گردان رقصیدن T. دوند دونه هوره تپمک

VALVULE. Membrane qui, dans les vaisseaux ou autres conduits du corps de l'animal, empêche les liqueurs de refluer A. حجاب P. پرده T. پرده

VAN. Instrument qui sert à vanner A. مذرّة ـ مغقلة P. ارجن T. غلدیی پیبا سکو ـ پیبا ‖ Nettoyer du grain avec le van ایله تنقیح ایتمک ‖ Séparer du grain la poussière et les ordures par le moyen d'un van اعمال مغقله ایله غلدیی غباردن

وخاشاكدن آيرمق

VANILLE. Plante *T.* وانليا

VANITÉ. Futilité *A.* بطلان ـ ابطولة pl. اباطيل *P.* انكونى اموردنيانك *T.* باطللق || Tout n'est que vanité dans le monde جملەسى اباطيل ولغوياتدن عبارتدر || L'Écriture dit, Vanité des vanités, et tout est vanité *A.* ابطولة الاباطيل فانّ كلّ ما فى الكون باطل || Mépriser les vanités du monde اباطيل دنياييى زخارف دنياييى عين حقارت ايله ـ استحقار ايتمك رؤيت ايتمك

VANITÉ. Amour-propre qui a pour objet des choses frivoles *A.* عجب النفس *P.* خود پرستى ـ پندار *T.* كندوييى بكنمه || La vanité est une marque de petitesse d'esprit عجب نفس قلّت عقله دلالت ايدر || La vanité l'a perdu عجب وپندار سبب ادبارى اولمشدر || Il tire vanité de sa naissance اصل ونسبنى وسيلهٔ عجب و پندار عدّ ايدر

FAIRE VANITÉ de... signifie, se glorifier de... *A.* تفاخر ـ تمدّح *P.* خود ستايى كردن *T.* طقره ـ كندوييى اوكمك || Il écrit joliment, et en fait vanité حسن كتابت ايله تفاخر ايدر ـ ايتمك

SANS VANITÉ. Façon de parler dont on se sert, quand on a à dire de soi quelque chose d'avantageux *A.* لا لفخر ـ بلا تمدّح *P.* نه براى خود ستايى *T.* مدح انچون دكل || Sans vanité, je sais ces sortes de choses-là mieux que lui بو مقوله شيلره كندومى مدح انچون ديمم فلاندن زيادە وقوفم واردر

VANITEUX. Qui a une vanité puérile et ridicule *A.* باطل تحمّل *P.* فضول *T.* انكونى پيشه || C'est un vaniteux insupportable اولنميەجق بر باطل ادمدر || Il se dit aussi des discours ـ Propos vaniteux اقوال باطلە

VANNE. Espèce de porte dont on se sert aux moulins, aux pertuis des rivières, etc. et qui se hausse ou se baisse pour laisser aller l'eau, ou la retenir *A.* ترعة pl. ترع *P.* دريچهٔ رەكذر *T.* صو صواغى || Il faut lever la vanne pour faire aller le moulin دكرمانى ايشلتمك انچون صو صواغنى قالدرملو || Abaisser la vanne نوعدييى ايندرمك در

VANNER. Nettoyer le grain par le moyen d'un van *A.* غفل ـ تذرية *P.* داميدن *T.* صاورمق || Vanner du blé تذريهٔ حنطه ـ بغداى صاورمق ـ ايتمك

VANNÉ. *A.* مغفول *P.* داميدە *T.* صاورلمش

VANNERIE. Le métier du vannier *A.* صنعة السرد الاسفاط *P.* سپد اوروجيلكى *T.* پيشهٔ ترنيان باف

VANNETTE. Grand panier dont on se sert pour vanner l'avoine avant de la donner aux chevaux *T.* يولاف صاورەجق سپد

VANNEUR. Celui qui vanne des grains *A.* فقال *P.* سكوزن *T.* خرمن صاورىجى

VANNIER. Ouvrier qui travaille en osier, et qui fait des vans, des corbeilles, etc. *A.* سرّاد الاسفاط *P.* سپدكر ـ ترنيان باف *T.* سپد اوريجيسى

VANTAIL. Battant d'une porte qui s'ouvre des deux côtés *A.* صفق ـ مصراع *P.* لت *T.* قناد || Les vantaux d'une porte قپو قنادلرى ـ مصراعين باب

VANTARD. Qui a l'habitude de se vanter *A.* لهوق ـ متصلّف *P.* لافزن ـ خود ستا *T.* آورد صاتيجى ـ لافزن

VANTER. Louer extrêmement *A.* مدح ـ تذرية ـ ثنا *P.* ستودن ـ نيايش كردن *T.* اوكمك ـ اوجورمق || Vous vantez bien cet homme-là شو آدمى پك اوجورسكز || On ne saurait trop vanter son mérite هنرى هر نقدر مدح وثنا اولنسە كافى دكلدر

SE VANTER. Se louer *A.* تفاخر ـ تمدّح *P.* خود ستايى كردن *T.* كندوييى اوكمك || Il se vante trop غايت ايله تمدّح وتفاخر ايدر || Il ne sied pas bien de se vanter soi-même مدح نفس جائز دكلدر ـ يافيشور شى دكلدر

SE VANTER DE... Se glorifier de... *A.* افتخار ـ تباهى ـ مباهاة *P.* فخر نمودن *T.* اوكنمك || Il m'a rendu service, mais il s'en vante trop بكا كرچه خدمت ايتمشدر انجق بو بابدە بغايت افتخار ايدر || Il se vante d'avoir fait réussir cette affaire بو مصلحتك تكميلنە همّت ايتمكلە مباهات ايدر || Il n'y a pas de quoi se vanter موجب افتخار اولەجق بر شى يوقدر

VANTERIE. Vaine louange qu'on se donne à soi-même *A.* لهوقة *P.* خود ستايى ـ لافزنى *T.* لافزانلق ـ آورد صاتيجيلغى

VAPEUR. Espèce de fumée qui s'élève des choses humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف *T.* طوبان || Vapeur grossière بخار كثيف || subtile بخار رقيق ـ تف باريك || insensible بخار خفى ـ غير محسوس || transparente بخار شفاف ـ بلورى بخار || Les vapeurs qui forment les pluies بوقعد بخار ـ امطارى || qui s'élèvent de la mer et des ابخرە ايدن واحداث تكوين

rivières دریادن وانهاردن متصاعد اولان ابخره Le soleil par sa chaleur attire les vapeurs حرارت شمس بخاری جذب ایدر Vapeurs malignes ابخرهٔ ردیئه

VAPEURS. T. de Méd. Affections hypocondriaques et hystériques *A.* pl. ابخرهٔ رحمیّه ـ ابخرهٔ مراقیّه || Il lui est monté des vapeurs au cerveau qui l'ont étourdi دماغنه ابخرهٔ مراقیّه صعودی تقریبیله سرسم اولمشدر Une femme sujette aux vapeurs de mère ابخرهٔ رحمیّه یه مبتلا بر عورت

On dit, Prendre les bains de vapeurs, pour dire, recevoir sur son corps les vapeurs d'une eau chaude قیناز صو بوغیله استحمام ایتمک

VAPOREUX. Il se dit de l'état du ciel, lorsque les vapeurs y sont répandues de manière à éclairer doucement les objets *A.* مستور بالضباب *P.* میغناک *T.* طومانلو ـ طومان ایلد ضباب ایله مستور اولان روی سما || Ciel vaporeux قاپلنمش Lumière vaporeuse طومانلو آیدینلق

Il signifie aussi, qui est sujet aux vapeurs *A.* مبتلاء الابخرة السوداویّة

Il se dit aussi de certaines choses qui, prises intérieurement, causent des vapeurs *A.* مهیّج البخار *P.* بخار انگیز *T.* طومان سود مهیّج بخار در || Le lait est vaporeux کتورر

VAQUER. Être à remplir. Il se dit des emplois, des dignités, des logemens *A.* استخلا *P.* تهی ماندن *T.* محلول قالمق || Le Pape étant mort, le Saint Siége vaqua trois ans پاپاسی وفات ایلدکده پاپالق مسندی اوچ سنه محلول قالمشدر Voilà un bel emploi qui vaquera bientôt اشته قریباً محلول قالهجق بر منصب جمیل Il doit avoir le premier appartement qui vaquera اوّل محلول قالهجق دائره فلانه ویریلهجکدر

Il se dit aussi en parlant des tribunaux, lorsque les fonctions ordinaires y cessent pendant quelque temps *A.* فراغ عن الشغل تعطّل ـ *P.* در بیکاری ماندن *T.* ایشسزلقده اولمق ـ تعطیلده اولمق || Ce tribunal vaque pendant un tel temps بو محکمه فلان وقتده تعطیلده در

VAQUER à... S'appliquer à quelque chose *A.* اشتغال *P.* ورزش نمودن *T.* کندو || Vaquer à ses affaires, à l'étude چالشمق ـ امور وخصوصاتنه وکتاب مطالعه سنه اشتغال ایتمک مطالعه سیله مشغول اولمق On ne peut vaquer à tant de choses à la fois بو قدر ایشلره دفعةً مشغول اولمق ممکن دکلدر

VARECH. Plante que la mer jette sur ses bords *A.* ضریع

VARIABILITÉ. Disposition habituelle à varier *A.* قابلیّة الاختلاف ـ قابلیّة التحوّل *P.* امکانپذیریٔ گوناگونی *T.* دونکلک ـ هوانک قابلیّتی || درلو درلولق La variabilité du temps طبیعتلرک قابلیّت تحوّلی des goûts اختلافی

VARIABLE. Sujet à varier, qui change souvent *A.* قابل التحوّل ـ کثیر الاختلاف *P.* پذیرای گوناگونی ـ امکانپذیر گوناگونی *T.* درلو درلو اولور ـ کونه کونه اولور || En ce climat les saisons sont variables بو اقلیمده موسملر کثیر الاختلافدر Temps variable هوای کثیر الاختلاف La fortune est variable بختک اختلافی چوقدر L'esprit de l'homme est variable عقل انسان اختلافه تابعدر ـ قابل تحوّل واختلافدر C'est un homme variable dans ses opinions رأینده کثیر الاختلاف بر آدمدر

VARIANT. Qui change souvent *A.* کثیر التلوّن ـ متلوّن *P.* بیثبات ـ بیدوام *T.* قرارسز || Esprit variant عقل متلوّن ـ کثیر ـ مزاج متلوّن Humeur variante تلوّنه مائل اولان عقل C'est un homme fort variant dans ses résolutions تصمیماتنده کثیر التلوّن بر آدمدر

VARIANTES. Diverses leçons d'un même texte *A.* pl. صور مختلفة *P.* صورتهای گوناگون *T.* درلو درلو صورتلر || Les variantes d'un auteur بر تألیفک صور مختلفه سی On a recueilli les variantes فلان تألیفده اولان صور مختلفه یی جمع ایتمشلر در

VARIATION. Changement *A.* اختلاف pl. اختلافات ـ تحوّل pl. تحوّلات *P.* دیگر گونی *T.* درلولق || La variation du temps, des vents هوانک وریاحک اختلافی ـ تحوّلی La variation des témoins شاهدلرک تقریرنده اولان اختلاف Il y a beaucoup de variation dans ses dépositions بو شاهدک اخبارلرنده اختلاف کلّی وار در On remarque beaucoup de variation dans sa conduite سلوک وحرکتنده کلّی مرتبه اختلاف وتحوّل کوربنور

On dit sur mer, La variation de l'aiguille, de la boussole, du compas, lorsque l'aiguille de la boussole s'écarte du nord, et qu'elle décline vers l'orient ou vers l'occident پوصله ایکنه سنک تمایلی ـ تخلّفی

VARICE. Il se dit des tumeurs molles, indolentes, cédant facilement à l'impression du doigt, et causées par la dilatation des

veines dans différentes parties du corps *A.* غدّة رخوة pl. غدائد *P.* نرم غردهٔ *T.* کوشکك اور || Avoir des varices aux jambes آياقده کوشکك اورلر اولمق

VARICOCÈLE. Tumeur du scrotum, causée par des varices qui se forment autour des testicules *A.* ورم الصفن *P.* آماس کیسهٔ *T.* خایه طشاق طوبره‌سنده اور

VARIER. Diversifier *A.* تنويع *P.* گوناگون ساختن *T.* کونه درلو درلو ايتمك ـ کونه ايتمك || Varier les mets, les ornemens تنويع اطعمه يا تجمّلات ايتمك ses expressions تعبيراتی گوناگون ايتمك

VARIER. Changer *A.* تحوّل ـ اختلاف *P.* ديگرگونی نمودن *T.* کونه کونه دونمك || Vous m'aviez porté cette parole, vous m'en portez maintenant une autre, vous variez sans cesse مقدّما فلان کلامی سويلمشيکن شمدی آخر کونه کلام سويلرسك بو تقريب تحوّل واختلافدن خالی دکلسك Pourquoi variez-vous? نيچون اختلاف ايدرسك L'accusé varie dans ses réponses حقنده عزو تهمت اولنان فلان کشی ويرديکی جوابلرده اختلاف ايدر Les témoins ont varié dans leurs dépositions شاهدلر تقريرلرنده اختلاف ايتمشلر در Le temps varie continuellement هوا لا ينقطع تحوّل ايتمکده در Depuis hier le vent a varié plusieurs fois هوا دوندنبرو بر قاچ دفعه تحوّل ايتمشدر

Il se dit aussi de l'aiguille aimantée, lorsqu'elle s'écarte du nord et qu'elle décline, soit du côté de l'orient, soit du côté de l'occident *A.* تخلّف ـ تمايل *P.* از جايش برطرف شدن ـ گراييدن *T.* يرندن اوينامق || A telle hauteur l'aiguille varie de tant de degrés فلان ساحلك آچيغنده پوصله‌نك ايکنه‌سی شو قدر درجه تخلّف ايدر

VARIÉ. *A.* متحوّل ـ مختلف ـ متنوّع *P.* ديگرگون ـ گوناگون *T.* کونه کونه ـ درلو درلو || Style varié سبك وعبارهٔ متنوّعه Parterre varié de mille fleurs ازهار متنوّعه ايله آراسته بر جيچك باغچه‌سی

VARIÉTÉ. Diversité *A.* تنوّع *P.* گوناگونی *T.* رنگارنگی ـ درلولق || La variété d'un parterre بر جيچك باغچه‌سنك تنوّع صور واشکالی des objets تنوّع صور واشکالی Livre plein de variété احوال متنوّعه ايله مملو بر کتاب Il n'y a pas assez de variété dans ce tableau بو تصويرده اولقدر تنوّع اشکال يوقدر

VARIÉTÉS, au pluriel, est synonyme de Mélange *A.* مجموعه || Variétés morales, littéraires, philosophiques مجموعهٔ ادبيّات ومجموعهٔ علميّه وحکمته دائر مجموعه

NE VARIETUR. Expression Latine, qui se dit au Palais, des précautions que la Justice prend pour prévenir les changemens qu'on pourrait faire dans une pièce *A.* صيانه ـ صيانه عن التغيير صيانه عن التبدّل || On a ordonné que la pièce serait signée et parafée, ne varietur فلان سند صيانه عن التبدّل امضا وصحّ ايله اشارت اولنمق تنبيه اولندی

VARIQUEUX. Il se dit des vaisseaux affectés de varices *A.* ذو غدّه *P.* غرده‌ناك *T.* اورلو

VARIOLE. Petite vérole. V. Vérole.

VARIOLIQUE. V. Vérolique.

VARLOPE. Grand rabot *A.* منحت کبير *P.* کشتره *T.* ابری رنده

VASCULAIRE, ou VASCULEUX. T. d'Anat. Qui est rempli de vaisseaux *A.* کثير الاوعية ـ کثير الجوائف || La membrane vasculaire کثير الجوائف اولان انجه زار

VASE. Bourbe qui est au fond de la mer, des fleuves, des étangs, des marais, etc. *A.* غريل *P.* لوش ـ لای *T.* دکز وچای ـ وحوض ديبنده‌کی چامور || Il y a dans cet endroit beaucoup de vase بو محلده غريل کثير وار در Ce navire s'est enfoncé dans la vase بو کمی دريا ديبنده‌کی چاموره باندی

VASE. Sorte d'ustensile qui est fait pour contenir des liqueurs, des fleurs, des parfums *A.* ظرف pl. ظروف ـ اناء pl. اوانی *P.* آوند *T.* قاب || Vase d'or التون قاب ـ طرف زرين d'argent کمش قاب ـ سيم طرف ـ طرف سيمين précieux ديقيمت طرف de porcelaine ساقسونياکاری قاب Vase pour mettre des fleurs جيچك قابی

VASES SACRÉS. Les vases dont on se sert dans l'administration des sacremens *A.* اوانی مبارکه

VASEUX. Qui a de la vase *A.* کثير الغريل *P.* لوشناك *T.* چامورلی || Un fond vaseux کثير الغريل بر ديب

VASISTAS. Petite partie d'une porte ou d'une fenêtre, laquelle partie s'ouvre ou se ferme à volonté *A.* خادعة الروزنة *P.* روزنچه *T.* ياوری پنجره

VASSAL. Celui qui relève d'un seigneur à cause d'un fief *A.* تابع pl. تابعين *P.* فرمانبر || Il est vassal d'un tel seigneur فلان فلان حکمدارك تابعيدر Les vassaux d'un tel fief فلان

مالكانديه مربوط اولان تابعلر

VASSELAGE. État de vassal *A.* حال التابعيّة *P* فرمانبرى *T.* تابعلك || Le vasselage engage à différens devoirs selon les différentes coutumes حال تابعيت هر محلده جارى اولو كلمش رسوم وعادات مختلفه يه كوره تكاليف كوناكون الزام ايتدرر

VASTE. Qui est d'une grande étendue *A.* فسيح ـ وسيع ـ واسع *P.* صحراى واسع ـ پهنا ـ پهن *T.* كڭيش || Vaste campagne صحراى واسع Vaste mer درياى پهنا Vastes déserts مفازات صحراى پهنا ـ كڭيش چول ـ وسيعة الانحا ـ واسعه — Figur. || C'est un homme d'une vaste ambition فلانك وسعت حرص شانى وار در Il a de vastes projets, de vastes desseins مقاصد وافكار واسعه سى وار در Il a l'esprit vaste احاطهٔ عقلى وار در Il est d'une vaste érudition وسعت معلوماته مالكدر

VATICAN. On emploie ce mot pour signifier, la Cour de Rome *T.* ريم پاپا قپوسى || Les foudres du Vatican ريم پاپا قپوسى طرفندن صدور ايدن صاعقه كونه احكام هول انكيز

VAUDEVILLE. Chanson qui court par la ville, faite sur un air facile à chanter *A.* مَرق *P.* خنيا *T.* تركى ـ معنى

Chanter un vaudeville *A.* تمريق *P.* خنيا سراييدن *T.* معنى اوقومق

À VAU-L'EAU. V. Aval.

VAURIEN. Fripon, vicieux, qui ne veut rien valoir *A.* اوكس ـ لا خير *P.* نا كس *T.* بر ايشه يرامز || C'est un franc vaurien صرف نا كس بر آدمدر

VAUTOUR. Gros oiseau de proie *A.* قشعام ـ ضريك *P.* كركس *T.* آق بابا ـ سپيد

se VAUTRER. S'enfoncer, se rouler dans la boue *A.* تمرّغ *P.* در وحل غلطيدن ـ بر خاك غلطيدن *T.* چاموره آغنمق || Le sanglier se vautre dans la fange يبان خنزيرى چاموره تمرّغ ايدر

On dit par extension, Se vautrer sur l'herbe, sur un lit, pour dire, s'y étendre *A.* اجلعباب *T.* اوزانوب ياتمق || Il ne fait que se vautrer sur son lit, sur l'herbe فراش ايچنده ياخود چاير اوزرنده اوزانوب ياتمقدن غيرى بر شئ ايتمز

On dit figur., Se vautrer dans le vice, pour dire, s'y abandonner ورطهٔ معاصى وسيّئاته تسييب نفس ايتمك

Vautré. *A.* متمرّغ *P.* در وحل غلطيده *T.* چاموره آغنمش

VAYVODE. Titre qu'on donne aux gouverneurs de la Valachie, de la Moldavie, etc. *T.* ويوده

VEAU. Le petit d'une vache *A.* عجل pl. عجول *P.* كوساله *T.* بوزاغى || Un veau qui est encore sous sa mère هنوز آناسندن آيرلمامش بوزاغى Viande de veau لحم عجل ـ بوزاغى اتى Eau de veau بوزاغى اتى صويى

Il se prend aussi, pour du cuir de veau *A.* جلد العجل *P.* پوست كوساله *T.* بوزاغى پوستكيسى || Des livres reliés en veau جلدلرى بوزاغى پوستكيسندن معمول كتابلر

VÉDASSE, ou VAIDASSE. Sel alcali fixe, qui se tire des cendres de la guède *A.* قلى العظلم *P.* اشخار نيل *T.* چويت اوتى قليه سى

VEDETTE. Sentinelle de cavalerie *A.* طليعة ـ ربيئة *P.* ديدبان *T.* قراغول ـ قراول || Poser des vedettes قراغول قويمق Une vedette avancée ايلروده كى قراغول La vedette s'endormit قراغول اويودى

Vedettes, se dit de ces petits tourillons placés sur un rempart, et dans lesquels les sentinelles peuvent se retirer *A.* مرتباء *P.* قراولخانه ـ ديدبانخانه *T.* قراغول يرى

VÉGÉTABLE. Qui peut végéter *A.* قابل الانبات ـ مستعد للنموّ *P.* امكانپذير برومندى ـ رويدنى *T.* بتمكه قابليتلو ـ بيومكه قابليتلو || Cet arbre est sec, il n'y a plus rien de végétable ni dans le tronc, ni dans la racine بو آغاج قوريبوب نه اوزدكنده ونه كوكنده قابليت انبات فالمشدر

VÉGÉTAL. Ce qui végète. Il ne se dit que des arbres et des plantes *A.* نابت pl. نوابت ـ نامى *P.* رويبنده *T.* بتر شى || Traité des végétaux نباتاته دائر بر بحث ـ بحث نوابت Remède tiré des végétaux نوابتدن استخراج اولنمش بر دوا Tout arbre, toute plante est un végétal هر شجر وهر نبات ناميدر ـ نموّ ايله قائمدر

VÉGÉTAL. Qui appartient à ce qui végète *A.* نباتى || Le genre végétal جنس نباتات ـ جنس نباتى Le règne végétal مواليد ثلثه نڭ برى اولان نباتات La vertu, la faculté végétale خاصيت وقوّت نباتيه Matières végétales موادّ نباتيه

On appelle Sel végétal, un sel extrait des plantes *A.* ملح النباتات ـ ملح نباتى

Et terre végétale, terre franche ou terreau, celle qui est la plus propre à la végétation *A.* ارض منبتة

VÉGÉTANT. Qui prend nourriture ou accroissement du suc de la terre

A. نامی *P.* برومند *T.* بسلنوب بیور

VÉGÉTATIF. Qui fait végéter *A.* موجب الانبات ـ منبت *P.* روینده *T.* بتوریجی || Principe végétatif مادّهٔ اصلیّهٔ موجبة الانبات Âme végétative نفس منبته

Il se dit aussi de ce qui est dans l'état de végétation *A.* نابت ـ نامی *P.* برومندی پذیر *T.* بسلنوب بیور || Êtres végétatifs موجودات نابته

VÉGÉTATION. Action de végéter *A.* نبوت *P.* رستگی *T.* بتمه || La végétation des plantes نبوت نباتات

VÉGÉTER. Croître, pousser. Il se dit des plantes *A.* انبات ـ انما ـ نموّ *P.* رستن ـ رو بیدن ـ ناریدن ـ برومندی یافتن *T.* ارتوب بیومک || Pour les plantes, végéter c'est vivre نبات حقنده نموّ وانبات تعبیری عمری مفید در

On dit d'un homme qui n'a plus l'usage de la raison, qu'il ne fait plus que végéter فلان کمسنه مثال نبات نامی بی حس وروح اولەرق امرار ایام عمر ایدر

VÉHÉMENCE. Impétuosité *A.* حمیّاه ـ شدّت ـ شدّة الطبع ـ شدّة النفس *P.* تندی *T.* سردلک || La véhémence de cet homme-là fait qu'on ne peut traiter d'affaire avec lui فلانک مجبول اولدیغی شدّت طبعه نظراً کندوسیله رؤیت مصلحت ممکن دکلدر Agir avec trop de véhémence شدّت طبع ایله عمل وحرکت ایتمک Parlons sans véhémence بلا شدّة سویلشلم La véhémence de ses passions, de sa colère, de son amour فلانک حمیّای امراض نفسانیّه‌سی یا غضبی یا عشق وهواسی Il a de la véhémence dans la prononciation, dans la voix تلفّظنده وصداسنده شدّت وار در

Il se dit aussi en parlant d'un orateur qui a une éloquence vigoureuse *A.* حدّت *P.* تیزی *T.* کسکینلک || Cet orateur a de la véhémence بو واعظک کلامنده حدّت وار در

VÉHÉMENT. Impétueux *A.* شدید ـ شدید الطبع ـ شدید النفس *P.* تند وتیز *T.* سرد ـ کسکین || Esprit naturel, véhément نفس شدید وطبع شدید Passion véhémente مرض نفسانی شدید Désirs حرکت شدیده ـ عمل شدید action véhéments رغبات شدیده

VÉHÉMENTEMENT. T. de Jurisp. Très-fort *A.* اکیداً ـ شدیداً *P.* سخت *T.* پک || L'arrêt le déclare véhémentement suspect d'avoir ... اول بابده مظنون اولدیغی وبریلان اعلامده اکیداً اعلان وبیان اولنمشدر

VÉHICULE. T. de Phys. Qui sert à conduire, à pousser, à faire passer plus facilement *A.* سایق ـ ما به الاساغة ـ سواغ *P.* وسیلهٔ آسانگذاری *T.* قولایلق ایله کچورمکه مدار اولان ـ قولایلق ایله سورمکه شیٔ || Le vin est un bon véhicule pour ce remède باده بو دوا ایچون سواغ اعلا در Ce bouillon servira de véhicule aux poudres que vous devez prendre بو ات صویی آلەجغک سفوفلره ما به الاساغه اولەجق شیلردندر

Figur. Ce qui prépare l'esprit à quelque chose *A.* مسهّل ـ مقدّمة الیسر والسهولة ـ وسیلة التسهیل ـ موجب التسهیل *P.* وسیلهٔ آسانی *T.* مدار سهولت || Cela servira de véhicule à la proposition que vous devez lui faire بو مادّه فلانه عرض ایراد ـ ایدەجککک تکلیفه مقدّمهٔ یسر وسهولت اوله بیلور ایدەجکک تکلیفک تسهیلنه وسیله اولور

VEILLE. Privation du sommeil *A.* یقظة ـ سهر *P.* بیداری ـ شبگیری *T.* اویانقلق || Courte veille یقظهٔ مختصره ـ سهر مدید جزئیّه longue Les longues veilles, les veilles continuelles altèrent la santé سهر مدید ومتتابع تغیّر حال صحّتی موجبدر

VEILLES, se dit figurément de la grande application qu'on donne à l'étude, aux affaires *A.* pl. توغلات *P.* ورزش *T.* pl. مساعی توغلات || Doctes, savantes veilles پک چالشمه حکیمانه مساعیٔ متعبه ـ مساعیٔ شاقّه وعلمیّه pénibles Cet écrivain a reçu le fruit de ses veilles بو مؤلّف ثمرهٔ مساعی وتوغلاتنی تحصیله دسترس اولمشدر Le bonheur de l'État est le fruit des veilles du Prince دولتک حسن حالی پادشاهک ثمرهٔ مساعی وتوغلاتیدر

VEILLE. Le jour précédent *A.* یوم ما قبل *P.* روز گذشته *T.* عرفه کونی ـ بوندن بر کون اوّل || La veille de Noël عید میلادک عرفه‌سی کونی ـ یوم ما قبلی J'arrivai la veille de son départ عزیمتندن بر کون اوّل واصل اولمشم Le jour étant pris, on commença dès la veille à se préparer کونی تعیین اولندقده همان بر کون اوّل حاضرلنمغه باشلادیلر

On dit figur., Être à la veille de... pour Être sur le point de... *A.* حینونة *P.* نزدیک بودن *T.* بر شیئک وقتنه وقت || بر شیئک عرفه‌سی کوننه چاتمق ـ چاتمق Nous sommes à la veille de grandes choses احوال معظمه کورەجکمز وقتنه چاتدق Les armées sont tous les jours à la veille d'en venir aux mains طرفین عسکری کلّ یوم مقابلیه قیامک عرفه‌سنده

فلان كمسنه خرابيتى وقتنده كبيدر Il est à la veille de sa ruine حينونت ايلدى Il commence de grands bâtimens, et il est à la veille de sa mort ابنيهٔ عاليه احداثنه مباشرت ايدر حال بوكه موتنك عرفه‌سى كوننده در Nous sommes à la veille d'un grand événement بر حادثهٔ عظيمه‌نك وقتنده وقتى حينونت ايلدى - چاتدق

VEILLÉE. Veille que plusieurs personnes font ensemble. Il ne se dit que des assemblées que les gens de village ou les artisans font le soir, pour travailler ensemble en causant *A.* مسامرة فى وقت الاشتغال - سامر الارباب الصنعة *P.* انجمن شبانهٔ پيشه وران *T.* كيجه جمعيت ايله ايش - ايشچيلرك كيجه مجلسى ارباب صنعتك ايشلمه‌نك وقتى Pendant toute la veillée تماماً كيجه مجلسلرى اثناسنده Les veillées sont longues en hiver كيجه جمعيت ايله ايش ايشلمه‌نك وقتى اثناى پيشه‌ورانك شتاده طول ودراز اولور Les contes de la veillée انجمن شبانه‌لرنده سويلنان حكايات

VEILLER. S'abstenir de dormir *A.* يقاظة *P.* شبگيرى كردن - بيدار شدن *T.* اويانق طورمق - اويانق اولمق || J'ai veillé toute la nuit تا بصباح بيدار ايدم Ils ont veillé une partie de la nuit كيجه‌نك بر مقدارنده اويانق طورديلر Veiller auprès d'un malade بر خسته‌نك ياننده اويانق طوروب بكلمك - طورمق Soit que je dorme, soit que je veille كرك حال نومده وكرك حال يقظه‌ده اولديغمده

VEILLER. Prendre garde *A.* صرف النظر التيقظ والانتباه - صرف اللحاظة البصيرة *P.* نگهبانى نمودن *T.* كوزتمك || Veiller au salut de l'État ملكك سلامت حالى خصوصنده صرف نظر تيقظ وانتباه ايتمك La providence de Dieu veille sur tous les hommes حكمت ربانيه جميع عباد اوزرينه صرف نظر انتباه ايدر Il faut veiller soigneusement à cela بو بابده دقت واهتمام ايله صرف نگاه انتباه اولنمق لازمهٔ حالدندر On ne peut pas veiller à tout كافه امورده صرف انظار انتباه ايتمك ممكن دكلدر Il faut veiller sur la conduite de cet homme شو آدمك سلوك وحركتنه صرف انظار تيقظ وانتباه ايتملو در - سلوك وحركتنى كوزتملو در

VEILLEUR. Celui qui veille *A.* قائم - سهران - ساهر - يقظان *P.* بيدار - شبگير - الليل *T.* كيجه اويومیان - اويانق

VEILLEUSE. Petite lampe qu'on laisse brûler pendant la nuit *A.* قنديل pl. قناديل *P.* قنديل *T.* قنديل

VEINE. Vaisseau qui contient le sang de l'animal *A.* عرق pl. عروق *P.* رك *T.* طمر || Les veines lui enflent, lui grossissent طمرلرى طومالوب - عروقنده حالت انتفاخ ظهور ايتمكده در Couper les veines قطع عروق ايتمك شيشمكده در Le sang coule dans les veines دم عروق ايچنده جريان ايدر passe des veines dans le coeur دم عروقدن قلبه منصب اولور

VEINE-PORTE. C'est le nom de la veine qui va se rendre au foie *A.* نياط *T.* يورك آصقيسى اولان طمر

On dit, Ouvrir la veine, pour dire, saigner *A.* فصد *P.* رك زدن *T.* قان آلمق - طمرى آچمق

On dit, L'âge où le sang bouillonne dans les veines, pour dire, la jeunesse *A.* سن الغلواء الشباب *P.* سال جوش وخروش *T.* قانك طمر ايچنده قيناديغى ياش جوانى

Et l'âge où le sang glace dans les veines, pour dire, la vieillesse *A.* سن الجمود الارواح *P.* سال فسردگئ خون *T.* قانك طمر ايچنده طوكديغى ياش

On dit figur. d'un homme qui a des mouvemens d'impatience et de colère, que le sang lui bout dans les veines حموّ غضبدن تنور غضبى پر آتشدر - دمى پر جوش وخروشدر

Et qu'il n'a pas une goutte de sang dans les veines, pour dire, qu'il est saisi d'effroi, d'épouvante كمال رعب وهراسدن طمرنده بر قطره قان قالمدى

Et qu'il n'a point de sang dans les veines, pour dire, qu'il n'a aucun courage يوركسز در - بيدلدر - بى زهره در

VEINE. Endroit long et étroit où la terre est d'une autre qualité que celle qui est auprès *A.* عرق *P.* رك *T.* طمر || Veine de sable, de craie قوم وطباشير طمرى - Il se dit aussi des endroits où se trouve le métal || Veine d'or, d'argent, de soufre آلتون وكمش وكبريت طمرى - Et des raies ou des marques longues et étroites qui vont en serpentant dans le bois ou dans les pierres || C'est un bois qui est plein de veines طمرى چوق بر آغاجدر Le bois de noyer a de très-belles veines جوز آغاجنده غايت كوزل طمرلر وار در - On dit aussi, Veine d'eau, pour dire, un filet d'eau qui coule sous terre || Il y avait autrefois une veine d'eau en cet endroit مقدما فلان محلده بر صو طمرى وار ايدى

VEINÉ. Qui est plein de veines. Il ne se dit que du bois et de

quelques pierres. V. Veineux || Bois veiné خشب كثير العروق marbre طمری جوق مرمر طاشی

VEINEUX. Qui est plein de veines *A.* كثير العروق *P.* رکدار *T.* طمری جوق - طمرلو || Les blessures sont à craindre dans les parties veineuses كثير العروق اولان محللرده ظهور ایدن جراحتلردن خوف اولنور L'olivier est très-veineux زيتون آغاجی کثیر العروقدر

On dit, Les vaisseaux veineux, par opposition aux vaisseaux artériels, ou lymphatiques *A.* اوعية ذوی العروق

VÉLAR, ou ÉRYSIME, ou HERBE AUX CHANTRES. V. Érysime.

VÊLER. Il se dit d'une vache qui met bas *A.* انتاج *P.* زاییدن *T.* طوغرمق || La vache vient de vêler اینکت هنوز انتاج ایتمشدر

VÉLIN. Sorte de parchemin fin, qui est fait de peau de veau *A.* رق العجل *P.* جفر گوساله - پوست پیراستهٔ گوساله *T.* بوزاغی دریسی ترشدسی لطیف بر رق عجل || Beau vélin blanc رق عجل ابیض bien préparé کوزل دباغت اولنمش رق عجل Livre couvert de vélin رق عجل ایله مجلد بر کتاب Relier des livres en vélin کتابلری رق عجل ایله تجلید ایتمک

On appelle Papier vélin, un papier imitant la blancheur et l'uni du vélin *A.* قرطاس مهرق *P.* کاغد مهره زده *T.* مهره‌لنمش کاغد

VELLÉITÉ. Volonté faible, qui n'a point d'effet *A.* مراد ما لا یعنی *P.* ارادهٔ بیمآل *T.* اصلسز مراد || Vos résolutions ne sont que de simples velléités سنک تصمیماتک محض مرادات مرادات بیمآل قبیلندندر - ما لا یعنی مقوله‌سیدر

VÉLOCE. Il se dit en Astronomie, pour exprimer la vitesse du mouvement d'une planète *A.* سرعة السیر *P.* چابک‌روی *T.* تیز یوریمه

VÉLOCITÉ. Vitesse, rapidité *A.* سرعت *P.* چابکی *T.* تیزلک - چابکلک || La vélocité de son cours سرعت سیری Une vélocité de la pensée, de la prononciation سرعت فکر یا تلفظ vélocité sans pareille نظیری یوق بر سرعت

VELOURS. Étoffe de soie à poil court et serré *A.* خمیلة - قطیفة pl. قطایف *P.* کلکینه - قطیفه *T.* قطیفه || Velours à deux poils تفدلو قطیفه - قطیفهٔ صفیقه plein ایکی قاتلو قطیفه figuré منقش - جیجکلو قطیفه à fond de satin زمینی اطلس قطیفه Robe de velours قطیفه لباس Manteau doublé de velours قطیفه قابلو قپود

VELOUTÉ. Il se dit des étoffes dont le fond n'est pas de velours, et qui ont des fleurs en velours *A.* منقش بالخميلة *P.* قطیفه کاری آراسته *T.* بنقوش قطیفه قطیفدلو

VELOUTÉ, subst. On appelle dans l'homme et dans les animaux, Le velouté de l'estomac, des intestins, de la vessie, etc., la surface intérieure de ces parties, qui est comme hérissée d'un nombre infini de petits filets *A.* بطانة مخملة || Le velouté de l'estomac, de la vessie معده‌نک ومثانه‌نک بطانهٔ مخملدسی

VELTE. Mesure de liquides qui contient six pintes *A.* قنينة *P.* قید *T.* مدره

VELU. Couvert de poil *A.* كثير الشعر - اهلب - ازب *P.* پر مو *T.* قیلی جوق - قیللو - شخص ازب || Homme velu قیلی جوق بر آدم Mains velues دست پر مو Il est velu comme un ours آیو کبی اهلبدر

VENAISON. Chair de bête fauve *A.* لحم الصفرة *P.* گوشت جانور زرد پشم *T.* کیجی قسمی حیوانک اتی || Cette viande a un goût de venaison بو اتده کیجی قسمی حیوانک دادیسی وار در

On dit, que les cerfs, les sangliers sont en venaison, pour dire, qu'ils sont en graisse *A.* فی حال السمن *P.* در حال فربهی *T.* سموزلنمکده

VENAISON, se dit aussi d'une certaine odeur qu'exhalent certains gibiers *A.* نهمة *P.* بد بویی *T.* بد قوقو et d'une personne dont le corps exhale une odeur désagréable *A.* صاك *P.* بد بویی تن *T.* کودهنک فنا قوقمدسی

VÉNAL. Il se dit des charges et des emplois qui s'achètent à prix d'argent *A.* مکسوب بالرشوة - مکسوب بالدرهم والدینار - مکسوب بالاشترا *P.* بدرم اندوخته *T.* اقچه ایله تحصیل || Charge vénale صاتون النور - اولنور اقچه ایله تحصیل اولنور C'est un pays où les grandes dignités de l'État sont vénales دولتک مناصب جلیلدسی رشوت ایله کسب اولنور بر مملکتدر

On dit, Valeur vénale, pour dire, le prix marchand d'une chose dans le commerce *A.* سعر رایج - سعرعادی

On dit figur., qu'un homme a l'âme vénale, pour dire, qu'il ne fait rien que pour de l'argent *A.* اسیر الدرهم - عبید الدینار والدینار *P.* دینار پرست *T.* اقچه اسیری

VÉNALEMENT, adv. *A.* باخذ الدرهم والدينار ـ بالارتشا *P.* با رشوتخوری *T.* رشوت آلدرق ـ اقچه آلدرق || Il exerce sa charge vénalement امور منصبنی بالارتشا رؤیت ایدر

VÉNALITÉ. Qualité de ce qui est vénal *A.* كسب بالارتشا ـ اشتراء *P.* تحصیل با رشوتخوری *T.* اقچه ایله تحصیل ـ اقچه ایله صاتون آلنمه ـ اولنمه || Depuis que la vénalité des offices est introduite ماموریتلرك اقچه ایله صاتون آلنمدسی عادتی حلول ایده‌لیدنبرو La vénalité des charges اشترای مناصب

VENANT. Qui vient. Il ne se dit que dans cette phrase, Allant et venant *A.* آیب وذاهب pl. آیبین وذاهبین *P.* آینده ورونده ـ آمده وشده *T.* واروب كلان ـ واران وكلان || Les rues étaient pleines d'allans et venans زوقاقلر آیبین وذاهبین ایله مملو ایدی ـ آمد شدگان ایله مالامال ایدی

On dit, qu'un homme a tant de livres de rente bien venant, pour dire, que son revenu lui vient régulièrement وقت وزمانیله كلور صحیح شو قدر ایرادی وار در

VENDABLE. Qui peut être vendu *A.* ممكن البيع *P.* فروختنی *T.* صاتیله بیلور || Cette terre est substituée, elle n'est pas vendable بو ملك علی طريق الاستخلاف وصیت اولنمش اولمغله ممكن البيع دكلدر

VENDANGE. Récolte de raisins *A.* قطف العنب *P.* انگور چینی *T.* اوزم كسیمی ـ باغ بوزمی || Porter la vendange au pressoir كسیلان ـ عنب مقطوفی معصره‌یه نقل ایتدرمك ـ اوزمی معصره‌یه كوتورمك Aller en vendange باغ بوزمنه وارمق Il est occupé à ses vendanges اوزم كسیمنده ـ قطف عنبه مشغولدر Les vendanges ont été belles en Bourgogne فلان مملكتده بو سنه‌نك باغ بوزمی ایو ایدی

VENDANGES, au pluriel, se dit du temps où se fait la récolte des raisins *A.* حذاد ـ قطاف *P.* هنگام انگور چینی *T.* اوزم كسیمی وقتی ـ باغ بوزمی وقتی || Aller passer les vendanges à la campagne قیره واروب وقت قطافی انده كچورمك Les vendanges sont belles cette année بو سنهٔ مباركده موسم قطاف غایت لطیفدر Ce a arriva pendant les vendanges بو حال باغ بوزمی وقتنده واقع اولمشدر

VENDANGER. Faire la récolte des raisins *A.* تقطيف العنب ـ اقتطاف العنب *P.* انگور چیدن *T.* اوزم دیرمك ـ باغ بوزمق || On a tout vendangé عنبك جملسی اقتطاف اولنمشدر Il n'y a plus rien à vendanger اقتطاف ایده‌جك برشیء قالمدی

Figur. Dévaster, faire de grands dégâts *A.* تخریب *P.* خراب ویباب كردن *T.* خراب ایتمك ـ ییقوب بوزمق || La pluie, la grêle, l'orage, ont tout vendangé نزول ایدن مطر وبرد وهبوب ایدن ریح شدید هر شیئی خراب ویباب ایتمشدر Les soldats ont tout vendangé عسكری نفراتی هر شیئی تخریب ایتمشلردر

VENDANGÉ. *A.* مقطوف *P.* چیده *T.* دیرلمش

VENDANGEUR. Celui qui cueille les raisins *A.* قطاف *P.* انگور چین *T.* اوزم كسیجی ـ باغ بوزیجی || Il a besoin de tant de vendangeurs شو قدر اوزم كسیجیلره محتاجدر Il donne tant à ses vendangeurs اوزم كسیجیلره شو قدر اجرت ویرر On a de la peine cette année à trouver des vendangeurs بو سنه باغ بوزیجی تداركنده عسرت وار در

VENDEUR. Celui qui vend *A.* بایع *P.* فروشنده *T.* صتان || Le vendeur et l'acheteur بایع ومشتری ـ صاتون آلان وصتان Vendeur de bonne foi صدق طویّت ایله صتان

VENDEUR. Celui dont la profession est de vendre *A.* بیّاع *P.* فروختار ـ فروش précédé de la chose qui est à vendre *T.* صاتیجی || Vendeur de fruits, d'herbes بیّاع الفواكه والنباتات ـ میوه وگیاه فروش ـ میوه واوت صاتیجی

FAUX VENDEUR. Celui qui vend ce qui n'est pas à lui, ou qui use de quelque fraude dans la vente. V. Stellionnaire. — Et celui qui vend à faux poids, à fausses mesures *A.* بایع بالنقص *P.* كم فروش *T.* اكسك صتان

VENDICATION. V. Revendication.

VENDITION. T. de Palais. Vente. V. ce mot.

VENDRE. Aliéner pour un certain prix une chose que l'on possède *A.* بیع *P.* فروختن *T.* صاتمق || Vendre une maison بر باب منزل بیع ایتمك Vendre cher بهای غالی ایله بیع ایتمك ـ بهالو صاتمق à bon marché بهای رخیص ایله فروخت ایتمك en gros, en détail سنایهٔ یاكسرا بیع ایتمك ـ طوپدن یا پاره پاره صاتمق à l'aune, au boisseau, au poids آرشون ایله وكیله ایله ووزن ایله صاتمق à l'encan مزاده صاتمق ـ بالمزایده صاتمق au plus offrant زیاده ویرنه صاتمق

On dit, Vendre bien cher sa vie, pour dire, faire périr

beaucoup d'ennemis avant que de succomber بر کمسنه جاننی طوزلو صاتمق

On dit des choses qu'on donne à vil prix, Ce n'est pas vendre, c'est donner بو صاتمق دکل باغشلمقدر

On dit proverb., À qui vendez-vous vos coquilles? pour, À qui pensez-vous avoir affaire بونلری کیمه صتارسک

Et figur., qu'un homme vend son honneur, pour dire, qu'il reçoit de l'argent pour faire une action lâche عرضنی صتار Et qu'une femme vend son honneur بو خاتون عرضنی اقچه ایله صتار

Il se dit aussi pour Révéler un secret par raison d'intérêt || Il vendrait son meilleur ami, son père à beaux deniers comptants اعز احباسنی وباباسنی اقچه ایچون صاتر بر آدمدر C'est lui qui nous a vendus بزی صاتمش فلان کشیدر

SE VENDRE. Être vendu *A.* انبیاع *P.* فروخته شدن *T.* صاتلمق

On dit, Se vendre à un parti, à une cabale, pour dire, se livrer à un parti par des vues intéressées بر کمسنه جرّ منفعت ضمننده بر فرقه‌یه یاخود ارباب فسادک گروهنه یمانمق

VENDU. *A.* مبیوع *P.* فروخته *T.* صاتلمش

VENDREDI. Le sixième jour de la semaine *A.* یوم الجمعة *P.* روز جمعه - آذینه *T.* جمعه کونی

VÉNÉFICE. Empoisonnement dans lequel on prétend qu'il y a eu du sortilège *A.* تسمیم بالسحر || Accusé de vénéfice تسمیم بالسحر تهمتیله اتهام اولنمش coupable سحر ایله تسمیم جرمیله مجرم

VÉNÉNEUX. Qui a du venin. Il ne se dit que des plantes *A.* سمّی *P.* زهرناک - شرنکدار *T.* سمّیتلو - زهرلو || Plante vénéneuse نبات سمّید Le suc de la cigue est vénéneux بالدران اوتینک صویی زهرلو در - Figur. || Ce langage est vénéneux سمّیتلو بر لساندر - بو بر لسان زهر افشاندر

VÉNÉRABLE. Digne de vénération *A.* واجب التبجیل - بجیل *P.* ارجمند - واجب الاحترام - محترم - *T.* شایان حرمت || Vieillard vénérable پیر واجب التبجیل || Une assemblée vénérable حرمته کرکلو مجلس محترم C'est un homme vénérable par son âge et par son mérite سنًا واستحقاقًا واجب التبجیل بر آدمدر Les habits pontificaux ont quelque chose de vénérable کسوهٔ جاثلیقیده حرمتی موجب بر حال وار در

VÉNÉRATION. Respect *A.* رجوب - حرمت *P.* آزرم || Grande vénération حرمت عظیمه profonde حرمت بالتخشع On ne saurait avoir trop de vénération pour les choses saintes اشیای مبارکه حقنه هر نقدر حرمت وتوقیر اولنسه کافی دکلدر

C'est un homme qui mérite, qui s'attire la vénération de tout le monde جمیع ناس عندنده شایان حرمت بر آدمدر - کندو حقنه جلب حرمت عاقد ایدر بر ذاتدر J'ai beaucoup de vénération pour sa vertu فلانک فضیلتنه قتی کلّی حرمت ایدرم - متصف اولدیغی فضیلته

VÉNÉRER. Porter honneur, révérer les choses saintes *A.* تبجیل - تعظیم - احترام - توقیر - ترجیب *P.* آزرم داشتن - آزرمیدن *T.* حرمت ایتمک || Vénérer les saints اولیای عظام حقنه رسم تعظیم واحترامی ادا ایتمک

VÉNÉRÉ. *A.* محترم - مبجّل *P.* آزرمیده - آزرم نموده *T.* حرمتلو

VÉNERIE. L'art de chasser les bêtes sauvages avec les chiens courans *A.* فنّ الصید بالکلاب *P.* فنّ شکار با سگان *T.* زاغر ایله شکار || Entendre bien la vénerie زاغر ایله آوجیلق فنّنی بو فنّنه کرکی کبی واقف اولمق Cet auteur a écrit de la vénerie مؤلف کلاب ایله صیدک فنّنه دائر یازمشدر

Il se dit aussi du corps des officiers qui servent chez les rois à la vénerie *T.* زاغرجی باشیلق مستخدملری || La vénerie est logée en tel endroit زاغرجی باشیلق مستخدملری فلان محلّده ساکندرلر Les pages, les chiens de la vénerie زاغرجی باشیلغه مربوط اولان جوقدران وزاغرلر

Et du lieu destiné à loger tout l'équipage de la vénerie des rois *T.* زاغرجی باشی یری

VÉNÉRIEN. Il ne se dit qu'en parlant du commerce charnel entre les hommes et les femmes *A.* مجامعة - جماع *P.* گاییدن || Plaisir vénérien لذت جماع

MALADIE VÉNÉRIENNE, ou MAL VÉNÉRIEN. Maladie contractée par le commerce charnel entre les hommes et les femmes, lorsqu'il y a du venin de part ou d'autre *A.* داء افرنجی *P.* آتشک - آبلهٔ فرنکی *T.* فرنکی علتی

VENETTE. Peur, inquiétude, alarme *A.* خوف - رعب *P.* بیم *T.* قورقو Il ne se dit qu'en ces phrases, Avoir la venette بر کمسنه‌نک خوفی اولمق Donner de la venette ایقاع رعب وخوف ایتمک

VENEUR. Celui qui est chargé de faire chasser les chiens courans *A.* صیّاد بکلاب الصید *P.* سگبان *T.* زاغر ایله آولیان || Il a un très-bon veneur زاغر ایله آولر غایت اعلا اوجی‌یه

بر آوجیسی وار در ـ مالکدر

On appelle Grand veneur, celui qui commande à toute la vénerie d'un roi *A.* کلّاب *P.* سر سگبانان شهرباری *T.* زاغرجی باشی

VENGEANCE. Action par laquelle on se venge *A.* انتقام ـ ثار *P.* کینه خواهی ـ کیفر || Vengeance mémorable الی آخر الایّام عمیم الاشتهار اولهجق ذکری باقی اولهجق انتقام éclatante انتقام تامّ وکامل pleine et entière انتقام Il ne respire que vengeance اخذ ثار وانتقامدن غیر شیئه آرزومند دکلدر Le sang des innocens demande, crie vengeance دم بیگناهان طالب انتقامدر La vengeance doit être réservée à Dieu فلان شیئک انتقامی ارادهٔ صمدانیّهیه تعلیق اولنهجق احوالدندر Il en faut laisser la vengeance à Dieu بونک انتقامنی ارادهٔ جناب صمدانیّهیه حواله ایتملو در Le Dieu des vengeances منتقم قهّار ـ On dit, Tirer, prendre vengeance, pour dire, Se Venger. V. ce mot.

VENGER, ou SE VENGER... Tirer satisfaction de quelque injure, de quelque outrage *A.* اخذ ـ اخذ الثار ـ استثار ـ اثار انتقام *T.* کینه خواهی نمودن ـ کیفر بردن *P.* الانتقام || Venger une injure بر شیئک انتقامنی آلمق ـ آلمق un کمسنه مظهر اولدیغی شتم وتحقیرک انتقامنی آلمق crime واقع اولان جرم وقباحتک انتقامنی آلمق un meurtre فلانک ارتکاب ایلدیکی قتل مادّهسنده اخذ انتقام ایتمک Dieu venge tôt ou tard les bons de l'injustice des méchans جناب منتقم قهّار خیانتکاران شرّینه مظهر اولمش بر اهل خیرک انتقامنی عاجلاً واجلاً آلور Venger son ami کمسنه دوستمنک انتقامنی آلمق Il m'a fait un mauvais tour, je m'en vengerai بنم حقمه بر خباثت ایتمکله انتقامنی آلهجغم Se venger de ses ennemis بر کمسنه دشمنلرندن اخذ انتقام ایتمک

Vengé. *A.* مظهر الانتقام *P.* کیفر برده *T.* انتقامی آلنمش

VENGEUR. Celui qui venge *A.* منتقم ـ ثائر *P.* کینه خواه *T.* انتقام آلیجی || Ce crime n'aura-t-il pas de vengeur? بو جرمک بر منتقمی یوقمیدر Dieu est un juste vengeur باری تعالی حضرتلری منتقم عادلدر Le foudre vengeur صاعقهٔ شدید الانتقام

VÉNIEL. Il ne se dit que des péchés légers *A.* صغار pl. لمم *P.* الذنوب *P.* گناه خرده *T.* اوفاق صوچ || Commettre un péché véniel صغار ـ لمم قبیلندن اولان بر گناه ارتکاب ایتمک La fréquente rechute dans les péchés véniels est dangereuse ذنوبدن معدود بر معصیت صغار ذنوبه کرّةً بعد اخری دوشمک موجب خطر در ـ Il se dit aussi en parlant des légers manquemens dans ce qui regarde certains petits devoirs | Ce ne sont que des fautes vénielles بونلر صغار ذنوب قبیلندندر

VENIMEUX. Qui a du venin. Il ne se dit que des animaux *A.* سامّة pl. سوامّ *P.* زهرناک *T.* زهرلو || Le scorpion est venimeux عقرب حشرات سامّهدندر La vipère est venimeuse انکرک زهرلو در ـ ییلانی سوامّ قسمندندر ـ On dit figur. d'une personne médisante, que c'est une langue venimeuse ـ بر لسان زهرناکدر زهر افشاندر

VENIN. Il se dit du poison qui sort du corps de certains animaux *A.* سمّ pl. سموم *P.* زهر ـ شرنگ *T.* زهر ـ آغو || Venin mortel سمّ قاتل prompt سمّ الساعة ـ سمّ زعاف ـ سمّ دفعی تیز اولدرن زهر ـ شرنگ چابک کش ـ التأثیر Le venin de la vipère انکرک سمّی Cet animal a jeté son venin بو حیوان سمّنی القا ایتمشدر ـ On dit figur. qu'un homme a jeté tout son venin, lorsqu'il a dit tout ce qu'il avait sur le coeur contre un autre زهرینی دوکدی ـ سمّنی بستون افراغ ایلدی

Il se dit aussi de certaines qualités qui se trouvent dans quelques maladies malignes *A.* سمّیّة *P.* زهرداری *T.* زهرلولک || Il y a du venin dans cette fièvre بو حمّانک سمّیّتی وار در C'est un venin qui se communique سرایت ایدر بر سمّیّتدر Le venin de la peste وبانک سمّیّتی

Il se prend figur. pour Rancune, haine cachée *A.* حقد ـ غلیل *P.* کین ـ کینهٔ درون ـ کینه *T.* کیزلو کین || Vous avez bien du venin contre lui فلانک حقّنده خیلیجه حقد وکینهنک وار در Il y a bien du venin à ce que vous dites دیدیککک کلام حقد وکینهیی متضمّندر

VENIR. Se transporter d'un lieu à un autre où est celui qui parle *A.* جیئة *P.* آمدن *T.* کلمک || Il viendra demain یارینکی کون کلهجکدر Il va venir شمدی کلهجکدر Il vint à ma rencontre استقبالمه کلدی Il vint en poste منزل ایله کلمشدر Venez çà بری کل Quand nous viendrez-vous voir? نه زمان بزی کورمکه کلهجکسک

Venir. Arriver au lieu où est celui qui parle *A.* وصول ـ ورود *P.* رسیدن *T.* کلمک || Quel jour vient le courrier? ولاق قنغی

Quel jour viennent les lettres? تحريرات كلور ـ كونده واصل اولور ـ قنغى كونده وارد اولور On dit figur., Cette nouvelle est venue jusqu'à moi بو خبر طرفمه قدر واصل اولمشدر Le bruit en est venu jusqu'ici صداسى بو طرفه قدر واصل اولمشدر Cela vint à ma connaissance فلان شيئك وقوعى سمعمه واصل فلان شئ معلومم اولمشدر ـ اولمشدر

On dit proverb., Ne faire qu'aller et venir, pour dire, être toujours en mouvement لا ينقطع آمد شددن خالى اولمامق

Et d'un homme qui paraît ignorer les choses que tout le monde sait, qu'il semble qu'il vienne de l'autre monde آخرتدن كلمش كبى دنيادن خبرى يوقدر

On dit, que les revenus viennent bien, pour dire, qu'ils sont payés régulièrement واردات وقت وزمانيله كلور

On dit proverb., Après la pluie vient le beau temps يغموردنصكره هوا لطيف اولور ـ Et figur. pour dire, après un temps fâcheux, il en viendra un favorable *T.* فورتنه‌دنك صوكى ليمانلقدر

Et qu'une chose fait venir l'eau à la bouche. V. Eau.

Venir, se dit aussi des choses qui arrivent fortuitement *A.* ظهور *P.* بديد آمدن *T.* كلمك ـ كليويرمك || Il lui vint une grosse fièvre فلان كشى يه بر حماى شديد ظهور ايلدى Il vint une bourrasque بر بوره ظهور ايتدى S'il vient quelque changement بر درلو تبدل ظهور ايده‌جك اولور ايسه Il viendra un temps que... بر وقت ظهور ايده‌جك كه كلهجك ـ Tout lui vient à souhait هر شئ دلخواهنه موافق ظهور كلان كدر Un malheur ne vient jamais seul كليويرور ـ ايدر ـ وقتى ظهور ايلدكده Quand le temps en sera venu ياالكز كلمز تمام وقتنده ظهور Venir à point, à propos, à temps كلدكده Venir au bon moment وقت ميمونده ظهور ايتمك ايتمك

Venir. Échoir, arriver par succession *A.* اصابة *P.* افتادن *T.* دوشمك || Je mettrais à la loterie, si je croyais que le bon billet me dût venir سهم رابح بكا اصابت ايده‌جكنى بيلمش اولسم قرعه اويوننه اقچه ويرر ايدم Après la mort du père et de la mère, les biens viennent aux enfans پدر ومادرك اولاده دوشر ـ وفاتندنصكره ماللرى اولاده اصابت ايدر

Venir. Être issu *A.* انشعاب *P.* زادن *T.* چيقمق || Il vient de cette maison par les femmes نسوان سلسله‌سندن اولدرق اول اداندن منشعبدر Il vient de bas lieu خاندانيدن منشعبدر

Il se dit aussi des mots, et signifie, dériver *A.* اشتقاق *P.* بو لفظ بشقه بر *T.* زادن || چيقمق Ce mot vient d'un autre لفظدن مشتقدر

Venir. Naître, croître, être produit *A.* حصول *P.* رستن ـ رويدن *T.* زادن ـ بتمك ـ كلشمك ـ حاصل اولمق || Il ne vient point de blé dans ce pays-là اول مملكتده حنطه حاصل اولمز Les orangers, la canne à sucre viennent là en pleine terre اولطرفده پورتقال آغاجى وشكر قامشى آچيقده حاصل اولور

Dans ce sens, il se dit aussi en parlant des idées, des souvenirs *A.* خطور ـ سنوح *P.* بخاطر آمدن *T.* خاطره كلمك || Il me vint à l'esprit de marier ces deux jeunes gens بو ايكى كشى‌يى تزويج ايتدرمنك فكرى خاطرمه سنوح ايتمشدر Je voulais écrire sur cette matière, il ne me vint rien dont je fusse satisfait بو ماده‌يه دائر كتاب تأليفنى مراد ايتدم انجق استيفاى حظ ايده‌جك بر درلو معنا خاطرمه خطور ايده‌ميور Il me vint en tête un soupçon خاطرمه بر وسوسه سنوح ايتمشدر

Venir. Sortir, couler *A.* خروج *P.* بيرون آمدن *T.* چيقمق || Cela ne vient que goutte à goutte بوشئ قطره بقطره چيقار Le vin est au bas, il vient trouble باده فوچينك ديبنده اولمغله بولانق چيقار

Venir. Provenir, émaner *A.* نشأت ـ صدور ـ انبعاث *P.* آمدن *T.* كلمك ـ چقيمق ـ اقتضا ايتمك ـ اولمق || De là vient qu'il y a si peu de foi dans le monde شوندن اقتضا ـ شوندن اولوركه ـ ايدركه خلقده وفاى عهد اقل قليلدر دنياده وفاى عهدك فقدانى شوندن نشأت ايدر Tous ces malheurs viennent de ce que... بو آفات واكداركت جملسى شوندن نشأت ايدركه Cela vient de bonne main بو شئ بر معتبر الدن صدور ايلدى d'une personne que j'estime fort بوشئ غايت ايلد اعتبار ايلديكم بر ذات طرفندن صدور ايتمشدر D'où vient cet usage? بو عادت ندن نشأت ايدر D'où vient cette animosité? بو بغض وعداوت ندن اقتضا ايدر

Venir. Profiter, s'accroître *A.* نشو ـ نما *P.* برومندى يافتن *T.* كلشمك ـ كليشى اولمق || Cet enfant ne vient pas bien بو چوجوغك كليشى ايو دكلدر Cet arbre vient bien بر شيئك كوزل كليشور ـ آغاج كوزل نشو ونما بولور

On dit proverb., Tout vient à bien à qui peut attendre, pour dire, tout réussit quand on a patience *A.* الصبر مفتاح الفرج

- صبر اياد هر شيء T. رفته رفته هر چيز بدست مى آيد P.
كلوب ظهور ايدر - اولور بتر

VENIR. Parvenir A. وصول P. رسيدن T. ايرشمك || Le roi vint jeune au trône پادشاه هنوز عهد شبابده ايكن تخت سلطنته ايرشدى

EN VENIR, se dit dans plusieurs façons de parler. Ainsi on dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre A. ابتدار الى المضاربة يداً بيدٍ P. دستادست شدن T. ال الد كلمك || On en vint aux mains avec les ennemis دشمن ايله ال الد كلمشلر در || Les deux armées étaient prêtes à en venir aux mains طرفين عسكرى دستادست كلمكه آماده ايدى - ال الد كلمكه - En venir aux reproches, pour dire, porter la dispute jusqu'aux reproches A. ابتدار الى المشاتمة P. باهمديگر آغاز دشنام كردن T. سوكشمكه قدر كلمك - En venir aux menaces A. ابتدار الى التناذر P. باهمديگر آغاز زنهار فرمايى كردن T. برى بريرينى قورقتمغه بشلمق - En venir aux prises A. ابتدار الى المضاربة P. باهمديگر آغاز زد ولت كردن T. دوكشمكه كلمك - دوكشمكه بشلمق

VENIR À..., étant précédé de Si ou de Quand indique une chose, une circonstance fortuite A. ان وقع P. گر باشد كه T. اول اولدجق اولور ايسه || Si le secret venait à être découvert سرّ پنهان شيوع بولدجق اولسه S'il venait à mourir وفات ايدهجك اولسه

On dit, Venir au fait, à la question, à la discussion d'une affaire, etc. pour dire, parler de la chose dont il s'agit, la discuter T. ما نحن فيه كلمك - صدده كلمك

Et faire venir à la raison, pour dire, réduire à la raison طريق صوابه ادخال ايتدرمك

On dit d'un enfant, qu'il est venu au monde, pour dire, qu'il est né A. وضع القدم فى الدنيا P. در مهد وجود پا نهادن T. دنيايه كلمك || Il est venu au monde un tel jour فلان كونده دنيايه وضع قدم ايلدى - پا نهادهٔ مهد وجود اولمشدر

VENIR BIEN. Convenir A. توافق P. چسپيدن T. اويغون كلمك || Cette robe vient bien à la taille بو لباس فلانك قامتنه موافق كلور

VENIR À BOUT DE... Y réussir A. ظفر P. دسترس شدن - ظفر يافتن T. ظفر بولمق || Venir à bout d'une chose بر مقصودينه دسترس اولمق de ses desseins شيئه ظفرياب اولمق ظفر بولمق

On dit aussi, Venir à son but, à ses fins A. تحصيل المرام P. كامروا گشتن - بكام شدن T. مرامه واصل اولمق

Et venir à la traverse, pour dire, traverser, troubler un dessein, une affaire A. اخلال P. حوالهٔ سدّ ممانعت كردن T. خلل كتورمك - معترض اولمق

VENIR DE... Expression qui, jointe à un infinitif, marque un passé très-prochain A. آنفاً - مستطرفاً - مذ ساعة P. هنوز T. شمدىجك || Il ne vint que de partir هنوز عزيمت ايتمشدر Il vient d'expirer هنوز تسليم جان ايتمشدر

À VENIR. Qui doit venir, arriver A. آتى - مستقبل - آتى - وقت آتى P. آينده T. كلهجك || Le temps à venir الحلول كلهجك وقت Les siècles à venir ادوار آتيه

VENU. A. جائى P. آمده T. كلمش A. واصل P. رسيده T. ايرشمش

SOYEZ LE BIEN VENU. Formule de civilité A. اهلاً وسهلاً - مرحبا P. خوش آمدى T. خوش كلدك - صفا كلدك

On dit, qu'un homme est nouveau venu, pour dire, qu'il est nouvellement arrivé A. وارد مجدّداً P. نو آمده T. يكى كلمش - On dit aussi, Le premier venu A. اوّل الواردين P. اوّل آمدگان T. ايلك كلان

VENT. Air en mouvement A. ريح pl. رياح P. باد T. يل - روزكار || Les quatre vents cardinaux sont, le vent du nord, le vent du sud, le vent d'est, le vent d'ouest رياح اربعهٔ اصليّه نك برى ريح شمالى ايكنجيسى ريح جنوبى اوچنجيسى ريح شرقى وردنجيسى ريح غربيدر - Grand vent ريح شديد - ريح impétueux A. ريح عاصف - ريح لياع كسكين روزكار - froid A. ريح بارد هفافة P. باد تند وتيز T. سرد روزكار - chaud A. ريح حارّ P. باد گرم T. صوغوق يل باد سرد P. - humide A. ريح رطب P. باد نمناك T. ايصّى يل - ياش - mou, doux A. ريح ليّن الهبوب - رايدة P. باد نرم T. روزكار - pluvieux A. ريح ممطر P. باد ملايم روزكار - يواش روزكار T. - agréable A. ريح لطيف P. باد نازك T. يغمور روزكارى - بارانى خوش روزكار T. Le vent souffle, se lève, change, tourne, cesse روزكار هبوب ايدر يا يوكسلور يا تبدّل ايدر يا انصراف ايدر يا منقطع اولور روزكار اسر يا قلقار يا دكشور يا - est apaisé روزكار تسكين ايلدى دونر يا كسيلور سكونت -

روزكار قارشوسنده ديكلمشدر ـ بولندى Être exposé au vent. Être à l'abri du vent روزكاردن محفوظ اولمق ـ اولمق Vent coulis. V. Coulis.

Vent, se prend aussi pour l'air agité par quelque moyen particulier *A.* هوا ‖ Faire du vent avec un éventail مروحه ايله يلپازه ايله هوالندرمك ـ تحريك هوا ايتمك Le vent d'un boulet de canon طوب كله سنك تحريك ايلديكى هوا

On dit d'un homme, d'un cheval qui est fort léger à la course, qu'il va comme le vent, plus vite que le vent *A.* طيّار *P.* باد پيما *T.* اوق كبى كيدر ـ روزكار كبى كيدر ـ Et d'un oiseau qui vole bien vite, qu'il fend le vent شق هوا ايدرك طيران ايدر

On dit proverb., Petite pluie abat grand vent, pour dire, fait cesser un grand vent ياواش يغمور سرد روزكارى يومشادر et figur. pour dire, qu'un peu de douceur apaise souvent un grand emportement, ou bien qu'une cause legère fait cesser de grandes querelles *T.* جسنتى يغمور كسكين روزكارى بصدرر

Vent, en termes de Marine, se dit en plusieurs phrases. Ainsi on dit, Vent arrière, ou en poupe, pour dire, un vent qui porte directement où l'on veut aller *A.* ريح موافق ـ ريح مساعد *P.* باد شرطه *T.* پوپه هواسى ـ پوپه روزكارى ـ Vent debout pour dire, un vent contraire *A.* ريح مخالف *P.* باد نا سازكار *T.* ترس روزكار ـ Vent fait, pour dire, un vent qui ne varie plus *T.* صاغ هوا ـ Vent frais. V. Frais. ـ Vent alizé. V. Alizé.

On dit aussi, Pincer, tenir le vent, aller au plus près du vent, ou seulement, aller au plus près, pour dire, disposer ses voiles de telle sorte, que le vaisseau aille le plus près qu'il est possible de la ligne sur laquelle le vent souffle *T.* بلكنلرى روزكارك كرندسنه اويدرمق ـ Et avoir le vent sur un vaisseau, avoir le dessus du vent, gagner le vent, le dessus du vent à un vaisseau. V. Dessus.

On dit d'un vaisseau qui n'est point gouverné, qu'il flotte au gré, à la merci du vent روزكاره صالدرلمش بر كمى

Et figur. Avoir vent en poupe, pour dire, être favorisé par les circonstances *T.* پوپه هواسيله ـ پوپه هوايه راست كلمك كتمك

On dit aussi, Le vent des prospérités, de l'adversité, pour dire, la fortune favorable ou défavorable رياح پر ارتياح اقبال ودولت وعواصف موجبة الترح ادبار ونكبت

Et qu'un homme va contre vent et marée, pour dire, qu'il persiste dans son dessein, quoique tout lui soit contraire روزكاره آقنديه قارشو كورك چكر ـ قارشو كيدر

Et proverb., Selon le vent la voile, pour dire, qu'il faut déployer plus ou moins de voiles, selon le vent qui souffle; et figur. pour dire, qu'il faut proportionner ses entreprises à ses moyens *T.* روزكاره كوره يلكن قوللنملو در

On appelle Instrumens à vent, les instrumens de musique dont le son est formé par l'air qu'on y introduit *A.* معازف منفوخة *P.* سازهاى دمزن *T.* اوفورمقله چالنان سازلر

Vent, se dit aussi de l'air retenu dans le corps de l'animal *A.* ريح pl. رياح *P.* باد *T.* يل ‖ Cela cause, engendre des vents توليد رياح ايدر ـ فلان شئ ايراث رياح ايدر Une hydropisie de vents تراكم رياحدن عارض اولمش استسقا

On dit, Donner vent à un muid de vin, pour dire, y faire une petite ouverture pour en laisser sortir l'air, pendant que le vin travaille *A.* تنفيس *P.* نفس دادن *T.* نفسلندرمك ‖ Si vous ne donnez vent à ce muid, il jettera ses fonds بو فوچى نفسلنمديكى حالده ديبنى آتهجقدر

Vent, se dit aussi de l'odeur et du sentiment qui vient des émanations de tous les corps *A.* رائحة ـ فوحة *P.* بو *T.* قوخو

Il se prend figur. pour Vanité *A.* بطلان ‖ Toute cette apparence n'est que du vent بو صورت ظاهرى محض بطلاندر

VENTE. Aliénation à prix d'argent *A.* بيع *P.* فروخت *T.* صاتمه ‖ Vente volontaire بيع اختيارى ـ حسن رضا واختيار ـ forcée بيع جبرى ـ بيع كرها اولان بيع simulée ايله اولان بيع مواضعة بيع ـ بيع بالمواضعة frauduleuse بيع فاسد Vente de biens بيع اموال Contrat de vente بيع حجّتى

Mettre une chose en vente *A.* عرض للبيع ـ اباعة *P.* بفروخت دادن *T.* صاتيلق ايتمك

On dit, qu'une marchandise est de vente, de bonne vente, pour dire, qu'elle est de nature à être bien vendue *A.* سهل البيع ـ سهل الرواج *P.* آسان فروخت *T.* قولاى صاتيلور ـ Et qu'elle est dure à la vente, pour exprimer le contraire *A.* صعب البيع ـ بطئ البيع ـ قليل الرواج *P.* دشوار فروخت ـ دير فروخت *T.* كوچ صاتيلور ـ Ou qu'elle est hors de vente, pour dire, qu'elle n'est pas en état d'être vendue *A.* متعذر البيع ـ

کچمز - صاتلمز *T.* نا سره - نا فروختنی *P.* ممتنع الترويج

Vente, se dit aussi de la place publique où l'on vend des marchandises *A.* سوق *P.* بازار *T.* بازار - بازار يری || Acheter du vin sur la vente بازارده باده صاتون المق

VENTER. Faire vent *A.* هبوب *P.* وزيدن *T.* يل اسمك || Il a venté toute la nuit بتون كيجه يل اسدی

VENTEUX. Qui est sujet aux vents *A.* كثير الرياح *P.* بادناك *T.* ريحيتلو - يل پيدا ايدرر || Légumes venteux مولد رياح - الما مولد رياحدر Les pommes sont venteuses اولان بقول ريحيتلو در

On appelle Colique venteuse, une colique causée par les vents *A.* قولنج ريحی

VENTILATEUR. Machine qui sert à renouveler l'air dans un lieu fermé *A.* منفذ لتجديد الهوا || Le ventilateur a sauvé la vie à bien des prisonniers et des malades, en chassant des prisons et des hôpitaux le mauvais air qui les infectait تجديد هوايه مخصوص اولان منفذ زندانلرده وخسته خانه‌لرده موجود اولان متعفن هوايی دفع ايتدرمكه وافر محبوسلرك ومرضانك سلامت حاللرينه وسيله اولمشدر

VENTILATION. Action de ventiler. V. ce mot.

VENTILER. T. de Jurisp. Déterminer la valeur de différentes parties d'un tout vendu en bloc *T.* معلوم القيمه بر شيئك هر بر جزئی بهاسنی بشقه بشقه تقدير ايتمك || On ventile les héritages relevant de différens seigneurs متعدد صاحبلرك بالاشتراك متصرف اولدقری املاكك هر بر جزئی بشقه بشقه تقدير اولنور

Il signifie aussi, agiter une question, avant que d'en délibérer en forme *A.* انتقار الكيفية الحال || Après avoir ventilé quelque temps la chose, on en delibera en forme مصلحتك كيفيتی بر مدت انتقار اولدقدنصكره رسما مباحثه‌سنه مبادرت اولمشدر

VENTOSITÉ. Amas de vents dans le corps de l'animal *A.* ريحيت *P.* باد *T.* يل || Les fruits et les légumes donnent des ventosités فواكه وبقول ريحيتی موجبدر Ce n'est qu'une ventosité انجق بر ريحدر - بر ريحيتدر

VENTOUSE. Instrument de Chirurgie qu'on applique sur la peau, pour y produire une irritation *A.* محجمة pl. محجمات *P.* كوپه - كتبه - كپيه - درويش *T.* حجامت شيشه‌سی || Appliquer des ventouses حجامت شيشه‌سی ياپشدرمق - اورنق

Il se dit aussi d'une ouverture pratiquée dans un conduit, pour donner passage à l'air, par le moyen d'un tuyau *A.* منفذ الهوا *P.* گذرگاه هوا *T.* هوا يولی || Les tuyaux de cette fontaine creveront, si l'on n'y fait une ventouse بو چشمه‌نك كنكلری بر منفذ هوا ياپلميه‌جق اولور ايسه چاتليه‌جقدر

VENTOUSER. Appliquer des ventouses à un malade *A.* حجامة - الصاق المحجمة *P.* كوپه‌زدن *T.* حجامت شيشه‌سی ياپشدرمق || Il était extrêmement malade, il a fallu le ventouser فلان خسته‌نك علتی آغرلشديغندن حجامت شيشه‌سی ياپشدرمق لازم كلدی

VENTRE. La capacité du corps de l'animal où sont enfermés les boyaux *A.* بطن pl. بطون *P.* شكم *T.* قارين || Avoir mal au ventre قارين آغريسنه - وجع بطنه مبتلا اولمق Avoir le ventre enflé, gonflé قارين شيشكن - منفوخ البطن اولمق Avoir le ventre libre, lâche بر كمسنه‌نك بطنی لينت اوزره اولمق - طبيعتی لينت وانديال اوزره اولمق Avoir des vents dans le ventre بر كمسنه‌نك قارننده رياح اولمق Cela lâche le ventre تليين طبيعتی - فلان شیٔ انديال بطنی موجبدر Avoir le flux, le cours de ventre بر كمسنه استطلاق بطنه مبتلا اولمق Décharger son ventre تنقيهٔ بطن ايتمك Il lui passa son épée dans le ventre قلجنی فلانك قارنی ايچنه انفاذ ايتدردی - Il se prend aussi, pour le lieu où se forment et se nourrissent les enfans, les petits de l'animal || L'enfant se retourne dans le ventre de sa mère چوجوق بطن مادرده قملدانور

Bas-ventre. La partie inférieure du ventre, qu'on nomme aussi Abdomen *A.* اسفل البطن - مأنة - جابة البطن *P.* پايين شكم *T.* سيپلك || Une inflammation au bas-ventre اسفل بطنده عارض اولمش التهاب V. aussi Bas et Abdomen.

Se coucher sur le ventre. *A.* انبطاح على البطن *P.* وازرو بر شكم شدن *T.* قارين اوزرنده ياتمق || Il était couché sur le ventre قارين اوزرنده ياتمشيدی

On dit figur., Demander pardon ventre à terre, c'est-à-dire, avec toute sorte de soumission سجده ايدرك استدعای عفو - عفو ايتمك سربر زمين مسكنت اولدرق رجای عفو ايتمك

On dit proverb. et figur., Être sujet à son ventre, pour dire,

se laisser aller à la gourmandise *A.* عبد البطن *P.* شكم بنده *T.* فارنی دردینه دوشكون

On dit figur., Marcher sur le ventre, passer sur le ventre à quelqu'un, pour dire, le terrasser *A.* افتراش ـ تنكيس *P.* باش آشاغی ـ باش آشاغی ییقمق *T.* سرنگون كردن چویرمك || Si les ennemis se présentent, nous leur passerons sur le ventre دشمن باش كوسترهجك اولور ایسه باش آشاغی ییقمسنه ظفریاب اولهجغمز دركار در

Ventre, ou Petit ventre, se dit aussi de l'estomac *A.* معده *P.* تهیگاه ـ حوصله *T.* قورسق || Henri III fut blessé au petit ventre فلان نام قرال معدهده یارهلندی

Il se prend aussi pour la capacité qui est enfermée sous les côtes *A.* جوف البطن || On lui arracha le coeur du ventre قلبی جوف بطندن نزع وقلع اولنمشدر

On dit proverb., Tant que le coeur me battra dans le ventre, pour dire, tant que je vivrai *A.* الی ما بقلبی حبض ونبض ـ ما دمت حیاً *P.* تا که زنده باشم ـ تا كه دلم طپیده باشد *T.* متنفس انفاس حیات اولدقچه ـ یورکم درونمده اوینادقچه

Et figur., Je saurai ce qu'il a dans le ventre, pour dire, je saurai ce qu'il peut ما فی الصدرینی خارجه اخراج ایدهجكم

Et mettre, remettre le coeur au ventre à quelqu'un, pour, Lui donner du courage فلانی ـ فلانك یوركنی یرینه كتورمك یكیدن یوركلندرمك

Et lui mettre le feu sous le ventre, pour dire, le mettre en colère بر كمسنهنك درونندهه اشعال لهیب غیظ وغضب ایتمك

Ventre, s'emploie encore dans quelques autres phrases. Ainsi on dit d'un cheval, qu'il n'a point de ventre, pour dire, qu'il est serré des flancs *A.* خمیص ـ خمیص الحشا ـ ضامر البطن *P.* تنگ شكم *T.* فارنی یصتم

Et d'une muraille, qu'elle fait le ventre, pour dire, qu'elle bombe *A.* احداب ـ تسنم *P.* خرپشته شدن *T.* قنبورلنمق ـ شیشمك

Et d'une bouteille, d'un vase, qu'il a un gros ventre *A.* اضخم البطن *P.* پهن شكم *T.* ككیش قارنلو

VENTREE. Portée, tous les petits que les animaux font en une fois *A.* اجراء النتاج الواحد *P.* بچهای یك زایش *T.* بر طوغش یاوریلری || La truie fait quelquefois douze petits d'une ventrée خنزیر دیشیسی بعضاً نتاج واحدده اون ایكی یاوری طوغورر

VENTRICULE. T. didact. Il se dit de certaines capacités qui sont dans le corps de l'animal *A.* جوف pl. اجواف ـ بطن pl. بطون || Les ventricules du cerveau, du coeur اجواف دماغ وقلب

Dit absolument, il se prend pour l'estomac de certains animaux *A.* جریئة pl. جرائی *P.* شكمبه *T.* قورساق || Les animaux ruminans ont plusieurs ventricules كویش كتورن حیواناتك متعدد قورساقلری اولور

VENTRIÈRE. Grand sangle qu'on passe sous le ventre d'un cheval, pour empêcher que le harnais ne tourne *A.* نسع pl. انساع *P.* زیرتنگ *T.* طپقور قولانی V. aussi Sangle.

VENTRILOQUE. Il se dit des personnes qui, ayant la voix sourde et caverneuse, semblent parler du ventre *A.* عمیق ـ عبعاب الصوت

se VENTROUILLER. Se vautrer. V. ce mot.

VENTRU. Qui a un gros ventre *A.* بطین ـ اعجر ـ ضخم البطن *P.* بزرك شكم *T.* بیوك قارنلو || Une femme extrêmement ventrue غایة الغایة عجرا بر عورت

VENUE. Arrivée. *A.* مجیئ ـ ورود ـ وصول *P.* آمد *T.* كلمه || Dès que j'appris sa venue ورودینی استماع ایلدیكم عقیبنده وصولندن خبردار اولدیغمده Votre venue en ce pays-ci m'a donné de la joie بو طرفه ورودكز موجب انشراح درونم اولمشدر La venue du Messie مجیئ مسیح ـ ظهور مسیح

On appelle Allées et venues, les pas et les démarches que l'on fait pour une affaire *A.* ایاب وذهاب *P.* آمد شد *T.* واروب كلمه

Enfin après plusieurs allées et venues, on a conclu cette affaire نیجه آمد شددنصكره نهایة الامر مصلحتك تنظیمی میسر اولمشدر

VÉNUS. Nom d'une divinité des païens qu'on supposait être la déesse de la beauté et la mère de l'amour *A.* ملكة الحسن ـ

On dit figur. d'une belle femme, que c'est une vénus بو خاتون زهرهٔ زهرا در ـ ملكة الحسندر

VÉNUS. Une des sept planètes *A.* زهرة *P.* ناهید || Vénus directe سیر مستقیم ایله حركت اوزره اولان كوكب زهره rétrograde رجعت اوزره اولان زهره La planète de Vénus a son croissant et son décours comme la lune زهرهنك قمر مثالی

ازدیاد وانتقاصی وار در

Le peuple donne à Vénus le nom de l'étoile du berger *A.* نجم السحر *P.* ستارۀ صبح *T.* صباح یلدزی

VÊPRES. Cette partie de l'office divin que l'on dit à deux ou trois heures après-midi *A.* صلاة العصر *P.* نماز عصر *T.* ایکندی نمازی

VER. Insecte long et rampant *A.* دود pl. دیدان *P.* کرم *T.* قورد || Un gros ver دود کبیر ـ ایری قورد

Ver de terre *A.* خراطین *P.* شکند ـ خوی ناه *T.* یر بغرسغی ـ صوغلجانی

Ver qui ronge le bois *A.* ارضة ـ دعر *P.* بدره ـ زونجو *T.* آغاج قوردی

Ver qui ronge les étoffes *A.* عثة ـ سوس pl. عث *P.* سوس ـ کوه *T.* دیوجه ـ نافشک

Ver qui ronge les grains *A.* سوس *P.* شبشه ـ شبچه *T.* تخل بتی

Ver, se dit aussi des vers qui naissent dans le corps humain *A.* صغار *P.* کرم *T.* صوغلجان

Ver Solitaire. V. Ténia.

Ver à soie. La chenille qui file la soie *A.* دود القز ـ دود الحریر *P.* کرم ابریشم ـ پیله *T.* ایپک قوردی

Ver-Coquin. Sorte de chenille de vigne *A.* دودة الکرم *P.* کرم تاکخور *T.* اوزم تنکاکی قوردی || Le ver-coquin ronge tous ces ceps de vigne قورد بو باغک بالجمله تنکاکلرینی یر

Il se dit aussi d'une espèce de vers qui naissent dans la tête. On les nomme aussi Vers encéphales *A.* دود الدماغ *P.* کرم دماغ *T.* بیینده چیقان قورد || C'est le ver-coquin qui lui cause des vertiges دماغنده ظهور ایدن دود باشی دونمه‌سنه سبب اولور

Il se dit figur. pour Fantaisie, caprice *A.* لمم *T.* چالقلق || C'est son ver-coquin qui le prend چالقلغی طوتار

Ver Luisant. Insecte qui jette une lueur la nuit *A.* حباحب *P.* کیچه ـ شبتاب *T.* آتش بوجکی ـ یلدز بوجکی

VÉRACITÉ. Attachement constant à la vérité *A.* صدق القول ـ صدق الکلام *P.* حق گوییی ـ راستگوییی *T.* طوغری ـ طوغری سویلمه ـ سوزلیلق || La véracité de cet historien est un bon garant des faits qu'il rapporte بو وقایع نویسک صدق کلامی روایت ایلدیکی وقایعک صحتنه بر کفیل واثق

مشابه‌سنده در

VERBAL. T. de Gram. Qui vient du verbe *A.* فعلی || Rongeur est un adjectif verbal آکل بر صفت فعلیه در

Verbal. Qui n'est que de vive voix *A.* شفاهی *P.* زبانی *T.* آغزدن ویریلان || Promesse verbale شفاها ویریلان وعد Ordre verbal شفاها ویریلان امر

Procès Verbal. Rapport par écrit que fait un officier public, de ce qu'il a vu, de ce qui a été dit et fait entre les parties *T.* کیفیت حالی متضمن اعلام || Procès verbal de descente sur les lieux, de scellé مباشرلر محللرینه واردقلرنده ویاخود لدی التمهیر کیفیت حالی متضمن ویردکلری اعلام

VERBALEMENT, adv. *A.* لسانا ـ شفاها *P.* از زبان *T.* آغزدن || Il ne le promit que verbalement بونی شفاها وعد ایتمشدر

VERBALISER. Dire des raisons ou des faits pour les faire mettre dans un procès verbal *A.* تقریر الکلام || Les deux parties se sont trouvées à la levée du scellé, et ont verbalisé fort long-temps طرفین مخاصمین فک مهر اثناسنده حاضر بولنوب دور ودراز تقریر کلام ایتمشلر در À quoi bon tant verbaliser? بو قدر تقریر کلامه نه حاجت

Il signifie aussi, dresser un procès verbal *T.* کیفیت حالی متضمن بر قطعه اعلام قلمه آلمق

Et faire de grands discours inutiles qui n'aboutissent à rien *A.* اهذار *P.* یاوه گوییی کردن *T.* خلط کلام ایتمک || Il y a long-temps qu'il ne fait que verbaliser بو قدر وقتدنبرو یاوه گویلکدن خالی دکلدر

VERBE. T. de Gram. Partie d'oraison, qui désigne l''action faite ou reçue par le sujet, ou bien l'état du sujet *A.* فعل pl. افعال || Verbe actif فعل متعدی passif فعل مطاوع neutre فعل لازم régulier ou irrégulier فعل قیاسی یا غیر قیاسی

VERBE. T. de Théol. La seconde personne de la Trinité *A.* کلمة الله || Le verbe éternel کلمة الله ازلی Le verbe incarné کلمة الله متجسد

VERBÉRATION. T. de Phys. Il se dit de l'air frappé qui produit le son *A.* مصادمة الهوا *P.* با همزدگی هوا *T.* هوانک طوقشمه‌سی

VERBEUX. Qui abonde en paroles *A.* کثیر الکلام *P.* پرگو *T.* سوزی کور || Une éloquence verbeuse کثرت کلام ایله اولان بر نوع بلاغت Un avocat verbeux کثیر الکلام بر دعوا وکیلی

VERBIAGE. Abondance de paroles qui ne disent presque rien *A.* هذر - هذیان *P.* یاوه گویی - هرزه گویی *T.* صایقلمه - خلطیات || Il n'y a que du verbiage dans ce livre بو کتاب بر هذیان دائمیدر C'est un verbiage continuel هذیاندن عبارتدر

VERBIAGEUR. Celui qui verbiage *A.* مهذار - هذائه *P.* یاوه گو - هرزه خا *T.* هرزه خا - صایقلیجی - سویلیان - خلطیات

VERBOSITÉ. Vice de celui qui est verbeux *A.* کثرة الکلام - طغیان الکلام *P.* پر گویی *T.* سوز چوقلغی || La verbosité de ce mémoire بو تقریرده اولان کثرت کلام

VERD. V. Vert.

VERDÂTRE. Qui tire sur le vert *A.* مایل الی الخضرة *P.* سبز گونه *T.* یشلمسی - یشله چالر - یشلسی || Couleur verdâtre بر رنگ رنگی مایل خضرت اولان صو De l'eau verdâtre

VERDELET. Il ne se dit que du vin qui est un peu vert, qui a une petite pointe d'acide *T.* اکشمسی خام باده

VERDERIE. Étendue de bois soumise à la juridiction d'un verdier *T.* بر قوری آغاسنک حوزهٔ حکومتی داخلنده اولان اورمان - Il se dit aussi de la juridiction même *T.* بر قوری آغاسنک حکومتی

VERDET, ou VERT-DE-GRIS. V. Vert.

VERDEUR. La sève des plantes. V. Sève.

VERDEUR, se dit aussi de l'acidité du vin *A.* مزت *P.* ترشمزگی *T.* اکشیمسیلک || Ce vin-là a encore de la verdeur, il faut l'attendre بو باده بر مدت دخی حفظ اولنملو در زیرا مزت هنوز ترشمزه در - طعمی هنوز باقیدر

Il se dit figur. pour Âcreté des paroles *A.* حدت *P.* تیزی *T.* سردلک || La verdeur de sa réponse fit taire les critiques ویردیکی جوابک حدتی لوامٔلرک اسکاتنی مؤدی اولمشدر

Il se dit aussi de la jeunesse et de la vigueur des hommes *A.* طراوت - ریعان *P.* تازگی *T.* تازه‌لک || Dans la verdeur de son âge وقت طراوت سن شبابنده Il était alors dans sa verdeur سنی حال ریعانده ایدی

VERDIER. Officier établi pour commander aux gardes d'une forêt *T.* قوری آغاسی

VERDIR. Peindre en vert *A.* تخضیر - صبغ بلون الاخضر *P.* سبز زدن رنگ *T.* یشلتمک - یشله بویامق - یشل رنک || Il faut verdir cette porte بو قپویه یشل رنک اورملو در

Il se dit au neutre des arbres et des plantes *A.* اخضرار - خضوب - اخضاب - اخضیضاب - تکحل *P.* زنگ زمردین بستن - سبز بستن - رنگ سبز *T.* یشرمک - یشللنمک - یم یشل اولمق || Au printemps lorsque tout commence à verdir اوّلبهار حلولنده روی زمین کمخای زمرد فام مثالی فرش نباتات اشجار ایله سر سبز اولنجه Les arbres commencent à verdir درختان اخضابه یوز طوتدی

VERDI *A.* مخضر *P.* سبز بسته رنگ *T.* یشللنمش *A.* مخضوب *P.* زمردین بسته رنگ *T.* یم یشل اولمش

VERDOYANT. Qui verdoie. V. Verdi.

VERDOYER. Verdir. Il ne se dit que des plantes. V. ce mot.

VERDURE. Il se dit de la couleur verte des plantes *A.* خضرت *P.* سبزه - سبزی *T.* یشللک || La verdure des champs, des bois, des prés دشت وصحرالرک واورمانلرک وچایرلرک خضرتی Être couché sur la verdure سبزه اوزرنده یاتمق

VÉREUX. Il se dit des fruits dans lesquels se trouvent des vers *A.* مدود - مداد *P.* کرمناک - کرمخورده *T.* قوردلو || Pommes véreuses قوردلو الما Fruit véreux قوردلو میوه

Il signifie figur., défectueux, qui a un vice essentiel *A.* سقیم - معلل بالسقامة *P.* نا درست *T.* چورک || Une caution véreuse چورک بر کفیل Il y a quelque chose de véreux dans cette affaire بو - بو خصوص بر نوع سقامت ایله معللدر خصوصده بر نوع چورکلک وار در

VERGE. Petite baguette longue et flexible *A.* قضیب pl. قضبان *P.* دستچوب *T.* چیبوق || Il n'avait qu'une verge à la main الندہ یالکز بر چیبوق وار ایدی La verge d'un fouet de charretier عربه‌جی قامچیسنک چیبوغی Verge de fer, de cuivre *A.* قضیب الحدید - قضیب النحاس *T.* دمور یا باقر چیبوغی

LA VERGE de Moïse *A.* عصاء موسی *P.* پاشوی موسی *T.* حضرت موسینک دکنکی

VERGE, se dit aussi de la baguette que portent les huissiers *A.* *A.* عصا *P.* پاشو *T.* دکنک

On dit figur., qu'un prince gouverne ses peuples avec une verge de fer, pour dire, qu'il les traite durement فلان حکمدار زیر دستان ورعایاسنه حوالهٔ مقمعهٔ عنف وشدت ایله معامله ایدر - رعایاسنی دمور چوماق ایله قوللنور

VERGE. Le membre génital *A.* قضیب

VERGÉ. Il se dit d'une étoffe qui n'est pas unie *A.* مخطط ـ مسنج *T.* چیبوقلی || Cette étoffe est vergée بو قماش چیبوقلیدر

VERGER. Lieu planté d'arbres fruitiers *A.* ایکة ـ مشجرة *P.* المثمراة *T.* درختستان میوه‌دار میوه‌دار آغاج باغچه‌سی || Un verger bien planté وجه احسن اوزره غرس اولنمش میوه‌دار آغاج باغچه‌سی Se promener dans un verger میوه‌ادر آغاج باغچه‌سی باغچه‌سنده کزمک

VERGER. Mesurer avec la verge *A.* تقدیر بالقضیب *P.* بدستچوب *T.* پیمودن چیبوق ایله اولچمک

VERGETER. Nettoyer avec des vergettes *T.* چالی سپورکه‌سیله سیلکمک || Vergeter un habit لباسی چالی سپورکه‌سیله سیلکمک

VERGETÉ. *T.* چالی سپورکه‌سیله سیلکنمش

On appelle Teint vergeté, peau vergetée, un teint, une peau où il paraît de petites raies de différentes couleurs *A.* ارشم *P.* نشانزده خطوط *T.* چیبوقلی جزکیلر ایله نشانلو || Il a le teint vergeté لون وجهی ارشمدر la peau vergetée بشرهٔ رشماسی واردر

VERGETIER. Artisan qui fait et qui vend des vergettes *T.* چالی سپورکه‌جیسی

VERGETTES. Époussette, brosse composée de soies de cochon, ou de menus brins de bruyère, servant à nettoyer des habits *T.* چالی سپورکه‌سی || Il faut donner deux ou trois coups de vergettes à ce manteau بو قپودده ایکی اوچ دفعه چالی سپورکه‌سی اورلملو در V. aussi Époussette et Brosse.

VERGLAS. On appelle ainsi une petite pluie qui se glace en tombant *A.* حاصب *P.* پژم *T.* دپی || Il tombe bien du verglas خیلی دپی یاغر

VERGNE. Arbre. V. Aune.

VERGOGNE. Honte *A.* حیاء *P.* شرم *T.* اوتانقلق

VERGUE. Antenne. V. ce mot.

VÉRICLE. T. de Joaill., qui se dit des pierres fausses, contrefaites avec du verre *A.* خرزة عملية *P.* گوهر ساخته *T.* یاپمه || Des diamans de véricle ساخته الماس طاشی طاش

VÉRIDICITÉ. Caractère de vérité dans un discours, dans un témoignage *A.* صدق ـ موافقة بالحقیقة ـ مقارنة بالصدق *P.* راستئ سخن *T.* سوز طوغریلغی || On conteste la véridicité de ce récit بو روایتک صدق وحقیقتنه اعتراض ایدرلر La véridicité de cet historien est admirable بو تاریخ نویسک صدق قولی محیر عقول اولدجق شیلردندر

VÉRIDIQUE. Qui aime à dire la vérité *A.* صادق القول *P.* حق گوی ـ راستگوی *T.* صوغری سوزلو ـ طوغری سویلر

VÉRIFICATEUR. Celui qui est chargé de vérifier si une chose est véritable *A.* مفتش الصحة ـ مفتش الحقیقة *P.* پژوهندهٔ راستی *T.* بر شیئک کرچکلکنی آراشدریجی || Nommer des vérificateurs des signatures امضالرک صحتنی بیلمک ایچون مفتشلر تعیین ایتمک

VÉRIFICATION. Action de vérifier *A.* تفتیش الصحة ـ تفتیش الحقیقة *P.* پژوهش راستی *T.* بر شیئک طوغریلغنی آراشدرمه || Il a été admis à la vérification de tel fait فلان وقوعه کلمش شیئک صحت وحقیقتنی تفتیش ایتمک اوزره قبول اولنمشدر La vérification d'une citation, d'une écriture لاجل الاشهاد ایراد اولنان عباره‌نک یاخود بر خطک تفتیش صحت وحقیقتی

VÉRIFIER. Rechercher si une chose est vraie *A.* تحقیق ـ تفتیش الصحة ـ تحقیق الحال *P.* حالرا راستئ *T.* پژوهیدن بر شیئک کرچکلکنی آراشدرمق || Vérifier par témoins, par des pièces شاهدلر ایله یاخود سندات ایله تحقیق حال ایتمک une écriture بر یازونک صحتنی تفتیش ایتمک

Il signifie aussi, faire voir la vérité d'une chose prédite *A.* اثبات الحقیقة ـ تصدیق || L'événement vérifia la prédiction ظهور ایدن حادثه مقدما سویلنمش خبری تصدیق ایتمشدر

VÉRIFIÉ. *A.* متحقق الصحة ـ متحقق *P.* تحقیقیافته *T.* صحتی تحقیق اولنمش

VÉRIN. Machine par le moyen de laquelle on élève de grands fardeaux *A.* محالة لرفع الاثقال *P.* آلت بار خیز *T.* یوک قالدره‌جق آلت

VÉRITABLE. Conforme à la vérité *A.* مقارن ـ مقارن الصحة ـ مقارن الحقیقة ـ مقارن الصدق ـ صحیح *P.* راست *T.* کرچک || Ce discours est véritable صدق وحقیقت مقارن بر کلامدر Relation véritable صدق وحقیقته مقارن بر تقریر histoire بونک صحتنه حکایهٔ صحیحه Je vous garantis cela véritable تکفل ایدرم

On dit aussi, qu'un homme est véritable dans ses paroles, dans ses promesses *A.* صادق القول ـ صادق الوعد *P.* حقگوی ـ

سوزنده - طوغری سویلر .T وعد خود بجا آرنده - راستگوی
صحب حقیقی - محب صادق .A Et véritable ami - طورر
کرجکدن دوست .T دوست راستنهاد .P

VÉRITABLE. Qui n'est pas contrefait, falsifié .A حقیقی - صحیح
کرجك .T || De véritable or ذهب صحیح Véritable diamant
صحیح الماس

VÉRITABLE. Bon, excellent dans son genre .A حقیقی .T کرجکدن
حقیقی C'est un véritable capitaine || شرطنجه اولان - اولان
شرطنجه - کرجکدن بر جنکاور - بر جنکاور در

VÉRITABLEMEHT. Avec vérité .A بالصدق - بالصحة .P براستی
کرجکدن .T || Parlez-moi véritablement بکا بالصدق والصحة
لاقردی سویله

Il signifie aussi, réellement .A حقیقة .T کرجکدن || Jésus-Christ est ressuscité véritablement حضرت عیسی حقیقة بعث ایلدی

Et à la vérité .A فی الحقیقه - فی الواقع - واقعا .P راست
کرجك .T || Véritablement je vous dois cette somme, mais vous m'avez donné du temps pour vous la payer فی الواقع سکا شو
مقدار دینم وار در انجق اداسیچون بکا مهلت ویرمشك
Véritablement il m'a dit cela, mais à condition que je ne le dirais à personne فی الحقیقه بو کلامی بکا سویلمشدر انجق
هیچ بر کمسنه یه افشا اولنمامسنی شرط ایلدی

VÉRITÉ. Conformité de l'idée avec son objet, d'un récit avec un fait, de ce que l'on dit avec ce que l'on pense .A حقیقة -
حقیقة الحال .P راستی .T کرجکلك || Une proposition d'éternelle vérité ابدا حقیقتده مقارن بر مطلب Son système ne s'éloigne pas de la vérité اتخاذ ایلدیکی اصول حقیقتدن
بعید دکلدر Chercher la vérité حقیقت حالی تفحص ایتمك
la déguiser, la cacher حقیقتی کتم واخفا ایتمك la taire
حقیقت حالدن سکوت ایتمك Découvrir la vérité d'une chose حقیقت مادهیی خارجه اخراج ایتمك Cela est contraire à la vérité حقیقته منافیدر C'est la vérité toute pure
حقیقت محضدر Le temps découvre la vérité وقت وزمان
کشف حقیقت حال ایدر

On dit proverb., Il n'y a que la vérité qui offense .T حق سوز
آجی اولور

VÉRITÉ, se dit aussi par opposition à Erreur .A حق || La vérité de la religion chrétienne دین عیسوینك حقه موافقتی
Les martyrs ont répandu leur sang pour rendre témoignage à la vérité شهدای کرام حقه شهادت ایچون دم مبارکلرینی
اهراق ایلدیلر Trahir la vérité حقه خیانت ایتمك

Il signifie aussi, principe, axiome, maxime .A قضیهٔ متحققة
|| C'est une vérité importante بو بر قضیهٔ متحققهٔ واجبة الاعتنا
palpable ملموس بالید کبی حقیقتی مبین بر قضیه در
De cette vérité il suit que... بو قضیهٔ متحققهدن شو لازم کلور که

Et sincérité, bonne foi .A صدق - خلوص .P راستی درون
صدق وخلوصدن .T || طوغریلق C'est un homme plein de vérité
عبارت بر آدمدر Il m'a parlé d'un air de vérité qui m'a persuadé بر کونه صورت صدق وخلوص ایله سویلدیکه بنی
الزام ایتمشدر

EN VÉRITÉ. Certainement, sincèrement .A حقیقة - واقعا -
کرجك اولدرق - کرجکدن .T براستی .P بالصدق والخلوص
|| Je vous le dis en vérité سکا بو کلامی صدق وخلوص اوزره
سویلرم En vérité cela est bien fâcheux بو کیفیت حقیقة تکدیر
واقعا نفسه کران کلور بر شیدر - بالی موجبدر

À LA VÉRITÉ. Il se dit en parlant d'une chose qu'aussitôt on explique ou on restreint .A فی نفس الامر - واقعا .P راست
.T حقیقتده - حقیقت حالده - طوغریسی || À la vérité nous avons été battus, mais nous étions inférieurs en nombre فی نفس
الامر دوچار انهزام اولدق انجق عسکرمز عدد جهتیله دشمن
عسکریندن اقل ایدی En vérité je l'ai frappé, mais il m'avait offensé فلانی حقیقتده ضرب ایلدم انجق اول دخی
عرضمه طوقنمشدر

VERJUS. Le raisin qu'on cueille encore vert .A کحبة - حصرم
.P انکور نا پخته - غوره - روجد .T قوروق || Oeufs au verjus
قوروق ایله پشمش یمورطه

Il se dit aussi du suc acide que l'on tire des raisins qui ne sont pas mûrs .A ماء الحصرم .P آب غوره .T قوروق صویی

VERMEIL. Qui est d'un rouge un peu plus foncé que l'incarnat .A احمر قانی - احمر فاقع .P لعلکون - آل .T آل || La couleur vermeille des lèvres لب لعلکون Bouche vermeille دهن
لعلکون Une rose vermeille کل لعلکون

VERMEIL, subst. Argent doré .A فضة مطلاة - فضة مذهبة .P
سیم زر اندود .T یالدزلو کمش

VERMICELLE. Espèce de pâte dont on fait des potages .A اطریة -
شعیریة .P رشته .T ارشته - شهریه

VERMICULAIRE. Qui a quelque rapport aux vers .A دودی -

کالدود .P کرموارى - کرمگونه .T قورد کبى اولان || Le mouvement vermiculaire des intestins امعانك حرکت دودیه سى

VERMIFORME. Qui a la forme d'un ver *A.* دودیّ الشکل .P کرم پیکر .T قورد صورتلو || Les muscles qui amènent les doigts vers le pouce sont vermiformes پرمقلرى باش پرمق طرفنه چویرن بالق اتلرى دودیّ الشکلدر

VERMIFUGE. T. de Méd. Il se dit des remèdes propres à chasser les vers engendrés dans le corps humain *A.* مقاوم - دافع الصغار .P کرمکش - کرموان الصغار .T صوغلجانى اولدرن - صوغلجانى سوروب چیقاریجى

VERMILLON. Cinabre réduit en poudre *A.* زنجفر مسحوق .P زنجفره شنگرف خورد گشته .T توز اولمش زنجفره

VERMILLON, se dit aussi de la couleur vermeille des joues et des lèvres *A.* حمرت قانیة - حمرت فاقعة .P رنگ آل .T آل رنك - حمرت فاقعة شفتینى || Le vermillon de ses lèvres رنك دوداقلرینك آل رنکى Il lui monta un vermillon au visage چهره سنده بر نوع حمرت فاقعه عارض اولدى

VERMILLONNER, ou VERMILLER. Chercher des vers pour pâturer *A.* صید الخراطین للاکل .P شکار شکنند کردن .T یمانمك ایچون طپراقده قورد آراشدرمق || Le blaireau vermillonne پورصاق طپراقده قورد اراشدروب یمانور

VERMILLONNER. Peindre en vermillon *A.* طلاء بلون زنجفرى .P رنگ شنگرفى زدن .T زنجفره رنکى اورمق || Il y a à Versailles une statue antique de marbre, dont les joues sont comme vermillonnées naturellement par la rencontre d'une veine rouge dans le marbre ورسالیاده رخام تراشیده دن پرداخته بر صنم قدیم وار در که یکاقلرى مرمرك بر عرق احمرینه راست کلمکله لون زنجفرى ایله طلا اولنمش کبیدر

VERMINE. Il se dit de toutes sortes d'insectes malpropres et incommodes *A.* pl. حشرات مؤذیة et particulièrement des poux *A.* قمل .P سپس .T بت || Cet enfant est plein de vermine بو چوجوق بت ایله طلو در La vermine s'est mise sur cet arbre, et en a gâté les fruits بو آغاج بتلنوب ثمره سى فنا اولدى Il y a bien eu cette année de la vermine sur les arbres بو سنه آغاجلرده چوق بت وار ایدى

Il se dit figur. de toutes sortes de gens de mauvaise vie *A.* pl. حشرات الناس - حشرات || La police a chassé toute cette vermine ضابط بلده شو حشراتك مجموعنى طرد ایلدى

VERMISSEAU. Petit ver de terre *A.* دودة الارض .P کرمك .T زمین قوردجغزى ، بر قوردجغز || Ces oiseaux vivent de vermisseaux بو قوشلرك یمى یر قوردجغزلریدر

se VERMOULER. Être piqué de vers *A.* اساسة - تسویس - .P کرم آلود شدن - کرمخورده شدن .T تدوید - ادادة قورتلنمق

VERMOULU. *A.* مدوّد - مسوّس .P کرمخورده .T قورد ینکلو || Ce livre est vermoulu بو کتاب کرمخورده در

Bois VERMOULU. *A.* خشب مأروض .P هیزم بدره خورده .T قورد ینکلو آغاج

VERMOULURE. La trace que les vers laissent dans ce qu'ils ont rongé *A.* قادح - قدح .P رخنهٔ کرم - زخم کرم .T قورد ینکى || Il y a de la vermoulure dans ce bois بو آغاجده قورد ینکى وار در

VERMOUT. Vin dans lequel on a mêlé de l'absinthe *A.* خمر افسنتینى .P بادهٔ افسنتینى - بادهٔ خترق آمیز .T پلین شرابى

VERNAL. Printanier *A.* ربیعى .P بهارى .T اوّلبهارکى || L'équinoxe vernal اعتدال ربیعى

VERNE. V. Aune.

VERNIR. Enduire avec du vernis *A.* طلاء بالسمّان .P روغن .T روغن سورمك - روغن سمّانى اندودن - سندروسى زدن || Vernir une image بر تصویره روغن سورمك

VERNIS. Enduit liquide dont on couvre la surface des corps pour la rendre lisse et luisante *A.* سمّان .P سندروسى .T روغن - سمّان چینى || جلا ویره جك روغن || Vernis de la Chine چین روغنى Mettre du vernis sur du bois, sur du fer آغاج ودمور اوزرینه روغن سورمك

VERNIS, se dit aussi d'un enduit composé de substances vitrifiables, dont on couvre des vases de terre *T.* صیر || Couvrir de vernis le dedans d'un pot بر چوملکك ایچنه صیر سورمك - ایچنى صیرلامق

Il se dit figur. de tout ce qui sert à donner à une chose une apparence agréable *A.* جلا .P رونق .T پرلاقلق || Loin des noires moeurs des villes que le vernis dont on les couvre rend si séduisantes et contagieuses pour les enfans بلده لرده جارى اولو کلمش اخلاق ردیئه که صورت ظاهریده آنلره ویریلان جلاى دلفریب موجب مفتونیت وبتخصیص بین الصبیان

بادئ سرايت اولور حالاتدندر اول مقوله آداب واخلاقدن حذر ومجانبت ایتملو در

Joint à une épithète en mal, il se dit de ce qui sert à donner à une chose une couleur désagréable *A.* لون *P.* رنگ *T.* بویا || Ce procédé a donné un vilain vernis à sa personne بو مقوله حركتی ذاتنه بر رنگ رذالت ویرمشدر

VERNISSER. Vernir de la poterie *T.* صیرلمق

VERNISSÉ. *T.* صیرلو

VERNISSEUR. Artisan qui fait des vernis, ou qui les emploie *A.* جلا ویرو روغنجی *T.* تركیبساز روغن سندروسی *P.* سمّانی اندای

VERNISSURE. Application du vernis *A.* طلاء السمّان *P.* اندای جلا ویرەجك روغنامه *T.* روغن اندروسی

VÉROLE. La maladie vénérienne. V. Vénérien || Il a pris, il a gagné la vérole avec une telle علت فرنكی‌یی فلان قاریدن فرنكی اخذ ایتمشدر Les premiers accidens de la vérole علتنك ابتدا ظهور ایدن عارضەلری

PETITE VÉROLE. Maladie qui fait pousser des boutons au visage et par tout le corps *A.* جدری *P.* آبله *T.* جیچك علتی || Cet enfant a la petite vérole بو چوجوقده جیچك علتی وار Ce village est plein de petite vérole بو قریه‌ده قتی چوق بثور جدری وار در La petite vérole est rentrée جیچك علتی داخل بدنه منعكس اولدی Il est marqué de petite vérole جیچك نشانلریله نشانلنمشدر — Petite vérole volante, une petite vérole qui n'a rien de dangereux *A.* جدری طیّار

VÉROLÉ. Qui a la vérole *A.* معلول بداء افرنجی *P* آتشكزده *T.* فرنكی علتنه اوغرامش — فرنكیلو || Cet homme est vérolé فلان كشی فرنكیلو در

VÉRONIQUE. Plante *A.* شیح *P.* درمنه *T.* یاوشان اوتی

VERRAT. Pourceau qui n'est pas châtré *A.* خنزیر فحل — اندمش اولمیان *T.* خوگ نا آخته *P.* خنزیر غیر ممعون خنزیر

VERRE. Corps transparent et fragile, produit par la fusion d'un mélange de sable et de sel alcali *A.* زجاج *P.* آبگینه — شیشه *T.* جام — شیشه — صرچه || Verre blanc زجاج ابیض clair زجاج صافی — شیشهٔ باریك — زجاج رقیق mince براق شیشه — قوند شیشه — شیشهٔ سخت — زجاج غلیظ épais انجه شیشه شیشه كاسه — كاس زجاجی Tasse de verre فالین شیشه Chassis de verre جام چرچوه Lunette à quatre verres درت شیشه‌لو شیشه‌دن بر گوزی وار در Il a un oeil de verre گوزلك

VERRE. Vase fait de verre, et qui sert à boire du vin *A.* قدح pl. اقداح *P.* جام — پیاله *T.* قدح || Verre de cristal بللور قدح Grand verre قدح كبیر La pate d'un verre قدحك ایاغی — پای قدح Boire un plein verre طلو بر قدح — قدم قدح Verre à vin de Champagne باده ایچمك — شامپانیا قدحی شامپانیا شرابنه مخصوص بر قدح

Il se dit aussi d'un vase de verre qui sert à boire de l'eau *A.* كوز pl. اكواز pl. كیزان *P.* كوزه *T.* برداق

VERRERIE. Lieu où l'on fait le verre *A.* دار الاعمال الزجاج *P.* شیشه كارخانه‌سی *T.* كارگاه شیشه

Il signifie aussi, l'art de faire du verre *A.* فنّ الاعمال الزجاج *P.* شیشه گری *T.* شیشه‌جیلك || Il entend bien la verrerie فنّ اعمال زجاجه وقوف تامّی وار در

VERRERIE, se dit aussi de toutes sortes d'ouvrages de verre *A.* اجناس الزجاج *P.* شیشه‌های گوناگون *T.* هر درلو شیشه || Une charrette de verrerie اجناس شیشه ایله مملو بر عربه

VERRIER. Ouvrier qui fait du verre et des ouvrages de verre *A.* زجاجی pl. زجاجیون *P.* شیشه‌گر *T.* شیشه‌جی || Le métier de verrier ne déroge point à la noblesse شیشه‌جیلك صنعتی شرافت ذاتی ناسخ دكلدر

VERRIER, se dit aussi d'un ustensile de ménage dans lequel on met les verres à boire, les carafes, etc. *A.* خُوان الاوانی الزجاجیّة *P.* طبلهٔ شیشها *T.* شیشه ظرفلری تبسیسی

VERROTERIE. T. de comm. Menue marchandise de verre *A.* دقاق الادوات الزجاجیّة *P.* خردوات شیشه‌كاری *T.* خردوات || خرت مرت شیشه مالی — شیشه مالی On porte beaucoup de verroterie aux sauvages pour trafiquer avec eux آلیش ویرش ایچون امم وحشیّه‌یه كلیّتلو خردوات شیشه مالی كوتوریلور

VERROU. Pièce de fer qu'on applique à une porte, afin de pouvoir la fermer *A.* كتیفة — ضبّة *P.* جنبهٔ آهنین *T.* قول دموری || Fermer une porte à deux verroux قپویی جفته قول دموریله قپامق Verrou à ressort زنبركلو قول دموری

VERROUILLER. Fermer au verrou *A.* اغلاق بالكتیفة — تضبیب *P.* جنبه زدن *T.* قول دموریله قپامق — قول دموری اورمق — قپویی قول — تضبیب باب ایتمك || Verrouiller une porte قول دموریله قپامق

VERROUILLÉ. *A.* مغلوق بالكتیفة — مضبّب *P.* با جنبه بسته

قول دموریله قپانمش *T.*

VERRUE. Poireau, sorte de durillon, qui vient d'ordinaire au visage et aux mains *A.* ثعرور pl. ثعاریر *P.* گوک *T.* سکیل || Remède pour faire passer les verrues دفع ثعاریر ایچون دوا

VERS. Assemblage de mots mesurés selon certaines règles *A.* شعر pl. اشعار ـ بیت pl. ابیات || Dans la langue Française, tous les vers sont rimés لسان فرانساویده جمیع ابیات مسجعدر Faire, composer des vers انشاد ابیات ایتمک Faire des vers à la louange de quelqu'un فلانک نعت ومدحنی فلانک حقنده بر قصیدهٔ ـ حاوی اشعار انشاد ایتمک نعتیه انشاد ایتمک

VERS. Préposition de lieu, servant à désigner à peu près un certain côté *A.* نحو ـ علی جهة ـ فی جهة ـ فی سمت ـ فی طرف *P.* بسوی *T.* فلان طرفه ـ فلان سمته || Vers l'orient سمت شرقده Vers le nord جهت شمالده Je ne sais vers où نه سمتده بیلمم Tournez-vous vers moi بنم طرفمه توجّه ایله Lever les yeux vers le ciel طرف سمایه امالهٔ نظر ایتمک

VERS, préposition de temps. Environ *A.* عند ـ مقارنةً *P.* نزدیک *T.* یقین ـ اثنالرده || Vers les quatre heures ساعت دردده یقین Vers le printemps عند الربیع ـ اوّلبهاره یقین Vers le commencement de l'hiver اوائل شتا اثنالرنده Vers le milieu d'un tel siècle فلان دورک اواسطی اثنالرنده

VERSANT. Qui verse facilement. Il ne se dit qu'en parlant des voitures *A.* سهل الانقلاب مضلوعاً *P.* آسان افتان بچب *T.* وراست قولای وربلیوب یان اوزرینه ییقیلور || Les carrosses haut suspendus sont versans یوکسکده معلق اولان هنطولر قولای وربلیوب ییقیلور

VERSATILE. Variable. Il ne se dit qu'en mal *A.* کثیر ـ قلوب التقلب ـ دائمیّ التقلّب ـ متلوّن *P.* بیقرار ـ هر دم گردان *T.* قرارسز ـ بر حالده طورمز || Un esprit, un caractère, une volonté versatile عقل متلوّن ومزاج کثیر التقلّب ورأی دائمیّ التقلّب ـ کثیر التلوّن

VERSE. On dit, Il pleut à verse. V. Averse.

VERSEAU. L'un des douze signes du Zodiaque *A.* برج الدلو *P.* دول

VERSER. Épancher, répandre *A.* سکب ـ صبّ ـ اساحة ـ اسالة ـ افراغ ـ اهراق *P.* ریختن ـ شاشیدن *T.* دوکمک ـ آقتمق || Verser de l'eau dans une cruche دستی یه اساحهٔ ما ایتمک Verser sur les mains ال اوزرینه صبّ ما ایتمک Verser du vin dans un verre قدحک ایچنه افراغ باده ایتمک Verser du plomb fondu اسرب ذایبی افراغ ایتمک

On dit, Verser des larmes, pour dire, pleurer *A.* اسالة الدموع *P.* اشک ریختن ـ در گریه آمدن *T.* کوز یاشی دوکمک

Verser le sang des hommes *A.* سفک ـ اراقة ـ اهراق *P.* ریزانیدن *T.* دوکمک || Verser le sang innocent اراقهٔ دمای بیگناهان ـ سفک خون بیگناهان ایتمک

Verser son sang, signifie, sacrifier sa vie *A.* افناء النفس *P.* جانسپاری نمودن *T.* فدای جان ایتمک || Il versa son sang pour la Foi, pour le service de l'État دین ودولت اوغورینه جانسپارانه خدمت ـ اوغورینه فدای جان ایلدی

Verser, se dit aussi des grains qu'on répand d'un sac dans un autre, ou autrement *A.* تفریغ *P.* ریختن *T.* بوشالتمق || Verser du blé dans un sac حنطه بر چوالک ایچنه تفریغ ـ ایتمک de l'avoine dans un coffre صندوقه بغدای بوشالتمق l'argent d'une caisse dans une autre بر صندیقدن آخر صندیغه اقچه بوشالتمق

On dit, Verser de l'argent d'une province dans une autre اقچه ـ بر مملکتدن آخر مملکته اقچه نقل ایتدرمک کچورمک

Et verser l'or, pour dire, dépenser *A.* نشر الدینار ـ بذل المال ـ صرف النقود *P.* زر افشاندن ـ بذل مال کردن *T.* التون صاچمق || C'est un homme qui verse l'or à pleine main طلو آوج ایله نشر درهم ودینار ایدر بر آدمدر

Et verser des fonds, pour dire, employer de l'argent *A.* وضع المال *P.* مال نهادن *T.* سرمایه قویمق ـ مال قویمق || Il faudra verser de nouveaux fonds dans cette affaire بو خصوصده یکیدن وضع مال اولنمق لازم کلهجکدر ـ On dit aussi, Verser dans la caisse || Les impôts sont versés d'abord dans la caisse du receveur, avant de parvenir au trésor public اموال خراجیه میری خزینهسنه واصل اولمزدن مقدّم قبضلرینه مامور اولان محصّلک صندیغنه وضع اولنور

Verser, au neutre, se dit d'une voiture, lorsque par accident elle tombe sur le côté *A.* انقلاب مضلوعاً *P.* بر پهلو بر گشته شدن *T.* یان اوزرینه وربلیوب ـ یان اوزرینه ییقلمق

يبقلمق

Il se dit aussi au neutre, en parlant des blés sur pied, lorsque la pluie ou le vent les couche *A.* افتراش على الارض *P.* بر زمين انداخته شدن *T.* بوره يتمق ـ بوره يصلانمق || S'il pleut long-temps, les blés verseront بارانك زياده امتدادى اولور ايسه اكينلر بوره ياتمغنه شبهه يوقدر ـ Faire verser *A.* فرش على الارض *P.* بر زمين انداختن *T.* بوره يصلاتمق ـ بوره ياتورمق || Les grandes pluies, le grand vent font verser les blés امطار كثيره ورياح شديده اكينلرى فرش زمين ايدر

Versé. *A.* منصب ـ مسكوب ـ مفروغ *P.* ريخته *T.* دوكلمش

A. منقلب ـ مصلوعا *P.* بر بهلو بر گشته *T.* يانى اوزرينه ـ فرش ـ بر زمين انداخته *P.* مفروش على الارض *A.* يبقلمش *T.* زمين گشته ـ بوره يصلانمش ـ بوره ياتمش

Versé, est aussi adjectif, et signifie, exercé, expérimenté *A.* صاحب ـ بالغ المعلومات ـ متبحر ـ نحرير ـ متجدد ـ دقايق اشنا *P.* صاحب الكمال ـ المعلومات البالغة *T.* دقايقدان علمى چوق ـ تجربه سى چوق || C'est un homme versé dans les matières de finances امور دفتريده متجدد فن مكالمه ده ودقايق آشنا بر آدمدر dans les négociations علوم حكميه ده بر نحريرو متبحر بر آدمدر dans la philosophie صاحب كمالدر

VERSET. Petit article d'un chapitre de l'Écriture *A.* حديث pl. احاديث || Les chapitres de l'Écriture-Sainte sont divisés par versets كتاب الهيك مشتمل اولديغى سورهلر احاديثه منقسمدر

VERSIFICATEUR. Qui fait des vers *A.* منشد الشعر ـ شاعر *P.* شعر نيوش *T.* جغانه ساز ـ نظم پرداز

VERSIFICATION. L'art de faire des vers *A.* شعر *P.* ـ نظم پردازى *T.* شعر يابمه ـ جغانه سازى || Versification belle, facile, aisée لطيف وسلس وسهل بر كونه نظم || Les règles de la versification فن نظم ـ قواعد نظم

VERSIFIER. Faire des vers *A.* انشاد الشعر *P.* شعر پرداختن ـ كوزل انشاد *T.* جغانه پرداختن *T.* شعر يازمق || Il versifie bien انشاد شعرده حالى ذكادر || Il ne fait que versifier شعر ايدر

Version. *A.* منظوم *P.* نظم كرده *T.* نظم اولنمش || Une pièce bien versifiée اسناده نظم اولنمش بر قطعه

VERSION. Traduction d'une langue en une autre *A.* ترجمه *P.* ترجمه *T.* ـ ترجمه || Version littérale لفظاً بلفظ ترجمه || Version Arabe ترجمه عربيه ـ لسان سوريانيدن ترجمه Syriaque لسان عربيه ده ترجمه

Il se dit aussi de la manière de raconter un fait *A.* روايه pl. روايات || Il y a sur ce fait différentes versions بو ماده ده روايات مختلفه واردر

VERSO. La seconde page d'un feuillet *A.* ظهر الصحيفه ـ ظهر الورقه *P.* پشت صحيفه *T.* صحيفه نك آرقه سى ـ صحيفه نك ارد طرفى || Vous trouverez ce passage folio 42 verso بو فقره يى فرق ايكنجى صحيفه نك ظهرنده بولهجقسك

VERT. Qui est de la couleur des herbes *A.* اخضر *P.* ـ سبز *T.* يشل || Satin, drap vert اطلس اخضر و يشل سبز فام || Sur l'herbe verte گياه سبز اوزرنده || Des arbres toujours verts اشجار دائمية الخضرة ـ اشجار هردم بهار ـ اشجار ـ چوقه || صولمز اغاجلر ـ اشجار سبزه زار ـ هر دم تازه

Vert, se dit aussi des arbres qui ont encore quelque sève *A.* ذو البلالة *P.* آبدار *T.* ياش || Cet arbre n'est pas mort, il est encore vert بو آغاج قوريمش دكل هنوز ياشدر

Bois vert. Le bois coupé qui n'a pas encore perdu son humidité *A.* حطب رطب *P.* خشب نمناك *T.* ياش آغاج || Ce bois ne brûlera pas, il est bien vert بو حطب محترق بو اودون ياش اولديغندن ـ اولدمز زيرا خيليجه رطبدر يانميه جقدر

Pierres vertes. Des pierres fraîchement tirées de la carrière *T.* ـ خام طاش ـ Cuir vert, Le cuir qui n'a pas été corroyé *T.* خام درى

VERT. Qui n'est pas encore dans la maturité requise *A.* ـ فج *P.* نارسيده ـ خام ـ نا پخته *T.* غير ناضج ـ نيى ـ ملغوس ـ خام ـ چيكت || Ces fruits-là sont trop verts بو ميوه لر پك بو ميوه لرده هنوز كلى نيوت واردر ـ خامدر || Des raisins encore trop verts هنوز نضج ـ هنوز ناضج اولميان اوزم ـ خام باده ـ On dit aussi dans ce sens, Du vin vert ـ بولماعش چيكت باده

On dit figur., La verte jeunesse, pour dire, les premiers temps de la jeunesse *A.* بلة الشباب ـ عنفوان الشباب *P.* وقت *T.* عنفوان عهد شباب ـ بهار شباب ـ تازگى نو جوانى ـ كنجلكك بهارى ـ كنجلككك ايلكت وقتى

Vert, se prend figur. pour ferme, résolu *A.* ـ صلب ـ متصلب ـ شديد *P.* سخت *T.* قاتى || C'est un homme vert, qui ne passe

rien, il faut être exact avec lui عفو واغماض بیلمز صلب وشدید بر آدم اولدیغندن کندوسیله معامله‌ده دقت اولنملو در || Faire une réponse verte بر جواب شدید ایله مقابله ایتمک

VERT, subst. La couleur verte *A.* لون اخضر ـ خضرت *P.* رنگ سبز *T.* یشل ـ یشل رنک || Vert brun *A.* اخضر اغبس *P.* سبز تیره *T.* بوز یشل || Vert gai *A.* اخضر زاهر *P.* سبز رونقدار *T.* پرلاق یشل || Vert d'émeraude *A.* اخضر زمردی *P.* سبز زمردین *T.* زمردی یشل || Voilà un beau vert اشته کوزل بر یشل ـ بر سبز دلکش || Cela tire sur le vert اخضره مایلدر || Le vert réjouit la vue لون اخضر تفریح باصره ایدر ـ رنگ سبز فرحبخش دیده در

VERT-DE-GRIS. On nomme ainsi la rouille verte qui s'engendre sur le cuivre *A.* صدأ النحاس *P.* زنگار *T.* جنکار

VERT, se dit aussi des herbes qu'on fait manger vertes aux chevaux *A.* عشب ـ کلأ رطب *P.* گیاه تر *T.* چایر || Faire prendre le vert à des chevaux آتلره چایر یدرمک || Mettre des chevaux au vert آتلری چایرده قریمق

VERT, se dit aussi de l'acidité du vin qui n'est pas encore bien mûr *A.* مزة الطعم *P.* ترشمزگی *T.* اکشیمسیلک دادی ـ چیکلک دادی ـ خاملق دادی || Ce vin-là a du vert بو طعمنده خاملق وار در ـ باده‌ده خاملق دادی وار در

VERTÉBRAL. Qui a rapport aux vertèbres *A.* فقری *P.* استوییی *T.* اوکورغه کمیکلرده‌کی

VERTÈBRE. On appelle ainsi les os qui composent la colonne de l'épine dorsale *A.* فقارة ـ فقرة pl. فقرات *P.* مهرۀ ـ اُستوی پشت *T.* اوکورغه کمیکی || La première, la seconde vertèbre فقارۀ اولی وثانیه || Les vertèbres du dos فقرات ظهر

VERTEMENT. Avec fermeté, avec vigueur *A.* بالشدّة ـ شدیداً *P.* بسختی وزور ـ سخت *T.* سردلک ایله || Cette place fut vertement attaquée بو قلعه شدّت ایله اورلدی

VERTICAL. T. de Géom. Perpendiculaire à l'horizon *A.* منتصب ـ مستوزی || Ligne verticale خط منتصب || Les cercles verticaux دوائر مستوزیه || Cadran vertical بسیطۀ منتصبه — On appelle Point vertical, le Zénith. V. ce mot.

VERTICALEMENT, adv. *A.* مستوزیاً ـ منتصباً

VERTICILLÉ. T. de Botan. Il se dit des fleurs et des feuilles des plantes, lorsqu'elles viennent en anneaux autour des tiges *A.* کشکل الحلقة *P.* واری *T.* حلقه حلقه ـ دکرمی

VERTIGE. Tournoiement de tête *A.* دوار *P.* سرگیجه ـ سرگردانی *T.* باش دونمه || Il a des vertiges دواره مبتلا در

Figur. Égarement de sens *A.* حال السرسام *P.* آسیمگی *T.* سمدلک ـ سرسملک || Il a des vertiges حالات سرسامه مبتلا در

VERTIGINEUX. Qui a des vertiges *A.* مبتلاء السرسام *P.* سراسیمه ـ آسیمه *T.* سرسملکه اوغرامش ـ سمد

VERTIGO. Caprice, fantaisie. V. ces mots || Quand son vertigo lui prend چالقلغی طوتدجق اولور ایسه

VERTU. Disposition de l'âme qui porte à faire le bien et à fuir le mal *A.* فضیلت pl. فضایل || Vertu morale فضیلت اخلاق || sublime, rare, éminente, solide, héroïque فضیلت عالیه یا نادره یا سامیه یا ثابته یا قهرمانی || Vertus naturelles, acquises طبیعیه ومکتسبه ـ فضایل ذاتیه وکسبیه || surnaturelles فضایل فوق الطبیعه || guerrières فضایل حربیه || privées, publiques فضایل خاصه وعامه || Les quatre vertus cardinales فضایل اربعۀ رئیسه || Les trois vertus théologales مختص علم الهی اولان فضایل ثلثه || La vertu de chasteté فضیلت عفاف || C'est un homme de grande vertu فضیلت کامله صاحبی بر آدمدر || Instruire, former à la vertu تعلیم آداب فضیلت ایله بر کمسنه‌یی تربیه ایتمک || S'avancer dans le chemin de la vertu طریقۀ انیقۀ فضیلتده استقدام ایتمک || L'amour de la vertu هوای فضیلت ـ عشق فضیلت || Embrasser la vertu اجرای فضیلتی التزام ایتمک || Faire profession d'honneur et de vertu اهل عرضلک وفضیلتی پیشه ایدنمک || Exemple, miroir de vertu عبرت فضیلت یا مرآت فضیلتنما || On a mis sa vertu à l'épreuve فضیلتی محک تجربه وامتحانه ضرب اولندی || Exercer la vertu اعمال فضیلت ایتمک

VERTU, se dit aussi d'un sentiment profond qui, inspiré par le bien, élève l'âme à l'état de la plus grande perfection *A.* صلاح ـ صلاحت *T.* پاکنهادی ـ فرهنکی ـ پرهیزکاری *P.* صلاحیة الحال || La vertu n'est qu'un grand sentiment qui doit dominer sur nos affections صلاح حال بر شیمۀ جلیله در که علایق فؤاده اولان شیمه‌لره غالب ایتملو در || Il n'est pas si aisé que l'on pense de renoncer à la vertu صلاح حالک ترکی فکرینه ذاهب اولمق ظن اولندیغی قدر امر آسان دکلدر || Quand la passion de la vertu vient à s'élever, elle domine seule et tient tout en équilibre عشق صلاح مستولی اولنجه سائر امراض نفسانیه‌یه

على وجه الاستبداد غلبه ايده‌رك هر شيئى حال اعتدال وموازنه يه قور

VERTU. Qualité qui rend propre à produire un certain effet A. خاصيّة pl. خصايص ـ فضيلت || Vertu occulte, secrète, spécifique خاصيّت خفيّه ومخصوصه Les vertus des plantes, des minéraux نباتاتك ومعدنياتك خاصيّتلرى Cette plante a une grande vertu بو نباتده بر فضيلت عظيمه وار در a la vertu de guérir un tel mal بو نباتك فضيلتى فلان علته علاج اولمقدر

On dit, que face d'homme porte vertu, pour dire, que la présence d'un homme sert bien à ses affaires T. يوز يوزدن اوطانور

En vertu. En conséquence, à cause du droit, du pouvoir A. ـ مقتضاسنجه ـ موجبنجه T. بر مقتضا ـ برموجب P. مبنياً على ويريلان || Il a saisi en vertu d'un arrêt بو تقريب ايله اعلام موجبنجه ضبط ايلدى En vertu de quoi prétendez-vous cela? بو بابده ايتدككك ـ نه‌يه بناءً بو شيئى ادّعا ايدرسك بوكا نه تقريب ايله صلاحيتك وار در ـ ادّعا نديه مبنيدر

VERTUEUSEMENT. D'une manière vertueuse A. بصلاح ـ بالصلاح صلاح حال ايله كچندى || Elle a vécu vertueusement الحال Il s'est conduit vertueusement dans cette occasion بو خصوصده صلاح حال اوزره حركت ايتمشدر

VERTUEUX. Qui a de la vertu A. ذو الفضيلة pl. ذوى الفضيلة ـ صالح pl. صلحا P. پاكنهاد T. صلاحى وار

On dit aussi d'une femme, qu'elle est vertueuse, pour dire, qu'elle est chaste A. صالحة ـ عفيفة P. پرده‌كى ـ پاكدامن T. ادبلو

VERVE. Chaleur d'imagination qui anime le poète, l'orateur, l'artiste dans la composition de leurs ouvrages A. حمياء الطبع ـ حمياء الذهن P. تف وتاب طبيعت T. طبيعتك علولنمسى ـ ذهنك علولنمسى ـ حمياى طبيعت شعريّه || Verve poétique طبيعت شعريه‌نك تف وتابى Quand il est en verve حال حمياى طبيعتده Être en verve حمياى ذهنى حالنده اولمق Parler, écrire de verve حمياى طبع ايله سوق كلام وياخود كتابت ايتمك

Il signifie aussi, caprice, bizarrerie A. حمياء اللمم P. تيزى T. چالقاق قيزغينلغى ـ خشكسرى || Quand sa verve le prend چالقلغى قيزغنلغى قوپاجق اولور ايسه

VERVEINE. Plante A. رعى الحمام P. بارسطاريون

VERVEUX. Sorte de filet à prendre du poisson A. شرك P. آغ T. نسبيل

VESCE. Espèce de grain rond et noirâtre A. خلر P. خلر T. نوع بورجق — Vesce noire. V. Ers.

VÉSICATOIRE. Qui fait venir des vessies A. منفّط لازوق P. مرهم سوزنده T. پهلوان ياقيسى || Il faut lui appliquer un vésicatoire فلانه بر پهلوان ياقيسى اورلملو در

VÉSICULE. Petite vessie A. نفطة دقيقة pl. نفطات دقيقة P. آبك باريك T. اوفاق قبارجق ـ قبارجغز || Le poumon est composé d'une infinité de petites vésicules آق جكر لا يعدّ ولا يحصى نفطات دقيقه‌دن عبارتدر La vésicule du fiel نفطهٔ مراره

VESSE. Vent qui sort par le derrière de l'animal sans faire de bruit A. فسوة P. باد پسين بى صدا T. آهسته‌جه يللنمه || Lâcher une vesse آهسته‌جه يللنمك

VESSE-LOUP. Espèce de champignon qui n'est plein que de vent et de poussière A. فسوات الضباع T. قورد منتارى

VESSER. Lâcher une vesse A. فسو P. باد پسين بى صدا زدن T. آهسته‌جه يللنمك

VESSEUR. Qui vesse A. فسوّ ـ فسّاء P. باد پسين بى صدا زننده T. يللنيجى

VESSIE. Sac membraneux servant à recevoir et à contenir l'urine A. مثانة P. آبدان T. قاوق || La vessie est située dans le bassin مثانه قحقحده كائندر L'urine descend des reins dans la vessie par les uretères بول كلادن مجارئ بول واسطه‌سيله مثانه‌يه منصبّ اولور Le col de la vessie گلوى مثانه Un ulcère à la vessie قرحهٔ مثانه Une pierre dans la vessie مثانه‌ده اولان طاش

Vessie, signifie aussi, une petite ampoule sur la peau A. نفطة pl. نفطات P. آبك T. قبارجق || La poudre de cantharides fait élever des vessies قندوز بوجكى سفوفى احداث نفطات ايدر

VESTALE. Il se dit d'une femme, d'une fille d'une chasteté exemplaire A. مخدّرة pl. مخدّرات ـ خريدة pl. خرائد P. زن پاكدامن T. اوزرينه لكه قونمامش عورت || Elle fait la vestale بر مخدّرهٔ عفيفه صورتنى كوسترر

VESTE. Sorte d'habillement long que les Orientaux portent sous leur robe A. قباء pl. اقبية P. قبا T. قفتان || Longue veste

اطلس قفتان Veste de satin قباى طويل الذيل ـ قباى طويل

Il se dit aussi d'une espèce de camisole longue qu'on porte sous l'habit *A.* قدعة *P.* نيمتن *T.* مينتان || Veste brodée d'or صرمه ايشلمه نيمتن

VESTIAIRE. Le lieu où l'on serre les habits des religieux dans les couvens *A.* خزانة الملبوسات الرهبان *P.* جامه خانهٔ رهبان *T.* كشيشلرك روبهلرى اوطهسى

VESTIBULE. La pièce du bâtiment qui s'offre la première à ceux qui entrent *A.* دهليز pl. دهاليز *P.* دهليز ـ داليز *T.* سازاك ـ دهليز || Il n'entra pas dans la salle, il demeura dans le vestibule ديوانخانه‌يه كيرميوب دهليزده توقف ايلدى Un grand vestibule دهليز واسع

VESTIGE. Empreinte du pied, marquée dans l'endroit où l'on marche *A.* اثر pl. آثار ـ اثر القدم *P.* پى ـ نقش پا *T.* ايز || Il n'y paraît aucun vestige بر درلو اثر قدم مشهود ومعاين دكلدر Je vois des vestiges d'homme انسان ايزلرى كوريبورم

On dit figur., Suivre les vestiges de quelqu'un, pour dire, l'imiter *A.* اقتفاء على الاثر *P.* پيروى كردن *T.* فلانك ايزينه اويمق || Il a suivi les vestiges de ses aïeux آبا واجدادى اثرينه اقتفا ايلدى

Vestige, se dit aussi de certaines marques qui restent sur la terre, et qui montrent qu'il y a eu dans ce lieu-là des bâtimens, des fortifications *A.* طلل pl. اطلال ـ اثر pl. آثار ـ رسم pl. رسوم *P.* نشانهٔ خرابه زار *T.* خراب يرلر نشانلرى || Il y avait là autrefois une ville, on en voit encore les vestiges مقدما اولطرفده بر شهر وار ايدى رسوم واطلالى حالا باقيدر J'ai remarqué là des vestiges de plusieurs camps des Romains اول محلده رومائيون اردولرينك آثار واطلالنى مشاهده ايلدم De vieux vestiges بونك بر آثار واطلال قديمه En reste-t-il quelque vestige? اثرى بيله درلو اثرى قالمشيدر Il n'y en a pas de vestige يوقدر Vous dites qu'y a eu là une église, il n'en reste pas le moindre vestige اول محلده قديمده بر باب كليسا اولديغنى ديرسك انجق بو مقوله بنانك جزئى وكلى بر اثرى قالماشدر ـ On dit aussi, qu'on ne trouve aucun vestige d'une chose dans l'histoire تواريخده فلان ماده‌نك بر درلو اثرى موجود دكلدر

VÊTEMENT. Habillement *A.* لباس pl. البسة ـ ثوب pl. ثياب ـ كسوة pl. كساء *P.* جامه *T.* روبه || Un vêtement léger بر لباس حار chaud بر جامهٔ سبكبار ـ لباس خفيف bien singulier كسوهٔ غريبه Changer de vêtement تبديل لباس ايتمك Les vêtemens sacerdotaux كليساده تلبس ايتدكلرى كساى رهبانيه

VÉTÉRAN. On appelle ainsi les soldats les plus anciens *A.* عسكرى عتيق pl. عتقاء ـ عسكريون عتقاء ـ عسكرى بلى الاسفار *P.* سپاهئ ديرينه *T.* اسكى ـ اسكى عسكرى نفرى || Il est vétéran اسكى عسكرى نفريدر Un corps composé de vétérans بلى الاسفار اولمش عسكرى نفراتندن عبارت بر طابور

On dit aussi d'un écolier, que c'est un vétéran de Rhétorique طالبلرك اسكيلرندندر ـ علم معانيده عتقاى تلاميذندندر

Il se dit aussi des militaires qui, en considération de leurs années de service, ont été admis dans des compagnies sédentaires, et des membres d'une Académie qui renoncent à leur place d'Académicien, pour n'en conserver que les honneurs *A.* متقاعد pl. متقاعدين *P.* عملمانده *T.* اوتوراق

VÉTÉRANCE. Qualité de vétéran *A.* عتاقة فى خدمة العسكرية *P.* سپاهيان خدمت ديرينگئ *T.* عسكربلكده اسكيلك *A.* تقاعد *P.* عاملماندگى *T.* اوتورافلق || La vétérance s'acquiert par un certain nombre d'années de service استحقاق تقاعد بر قاچ سنه‌لك خدمت ايله كسب اولنور

VÉTÉRINAIRE. Il ne se dit que de la médecine des chevaux et des bestiaux *A.* علم المداواة الدواب والمواشى *P.* علم تيمار حيوانات چار پا ـ ستوران وچرندگان *T.* علم تيمار حيوانات || Art vétérinaire فن مداوات دواب ومواشى حكيملكى École vétérinaire تيمار دواب ومواشى‌يه مخصوص تعليمخانه

VÉTILLARD. V. Vétilleur.

VÉTILLE. Bagatelle, chose de rien *A.* لغو ـ لغوى pl. لغويات ـ عبث pl. عبثيات ـ امر لا طايل pl. امور لا طايل *P.* هرزه ـ كار بيهوده *T.* بوش شئ ـ هيچ مقوله‌سى شئ || Il ne s'amuse qu'à des vétilles يالكز لغويات ايله اكلنور La moindre vétille l'arrête اك عبث شئ كندويه مانع اولور

VÉTILLER. S'amuser à des vétilles *A.* اشتغال بالعبثيات *P.* هرزه كارى كردن *T.* بوش شيئلر ايله اوينامق || Il vétille toujours دائما عبثياته اشتغال ايدر

Il signifie aussi, faire des difficultés sur de petites choses *A.* مشارسة بالعبث *P.* بيهوده درشتكارى نمودن *T.* هيچ مقوله‌سى شيئلرده چتينلك ايتمك || On ne peut rien finir avec lui

parce qu'il ne cesse de vétiller فلان كشى ايله مصلحت كورمك محالدر زيرا ادنا شيلر ايچون چتينلك ايدر

VÉTILLEUR. Celui qui s'amuse à des vétilles *A.* عبيث ـ عبيه مقولدسى *T.* بيهوده كردار ـ هرزه كار *P.* مشغول بالعبث شيلر ايله اوينار

VÉTILLEUX. Plein de petites difficultés *A.* مشارس بالعبث ـ هيچ *T.* درشتخو بكارهاى بيهوده *P.* متارس بما لا يعنى مقولدسى شيلرده چتينلك ايدن

VÊTIR. Habiller, donner des habits à quelqu'un *A.* الباس ـ اكسا ـ اعطاء اللباس *P.* پوشانيدن *T.* كييدرمك ـ روبا كيورمك C'est une des oeuvres de miséricorde de vêtir les pauvres اكساى فقرا وبيچارگان موجب ثواب اولان امورددر A son enterrement, on a vêtu douze pauvres فلانك حين تدفيننده اون ايكى نفر فقرايه لباس ويرلدى Il est obligé de nourrir et de vêtir cet enfant بو چوجوغى ادفاقن هم بسلمكه وهم كييدردكه مجبور در ـ والباسه مجبور در

SE VÊTIR. S'habiller *A.* اكتسا ـ تلبس *P.* جامه پوشيدن *T.* كيينمك ـ سريعا تلبس ايله Vêtissez-vous promptement كيينمك Vous êtes vêtu trop légèrement pour la saison موسمه جابك كييك يكك سبكبار لباس ـ كوره لباس خفيف ايله متلبسك كييورسك

VÊTU. *A.* ملبوس ـ ملبس *P.* جامه پوش *T.* كيينمش ـ Vous voilà bien vêtu pour votre hiver اشته ولايتكده اولان قيش كييديككك ـ ايچون يكك مناسب وجهله كيينمشسك Vous êtes richement vêtu البسه گرانبها لباس يكك مناسبدر Le roi était vêtu de ses habits royaux البسه فاخره ايله ـ ايله متلبسسك پادشاه كسوه رسميه سلطنت ايله متلبس ايدى

On dit, L'oignon est fort vêtu cette année, pour dire, que les enveloppes en sont plus épaisses qu'à l'ordinaire بو سنه مباركده بو سنه صوغانك ـ صوغان زياده‌سيله شبيح قشور در قبوغى قالندر

VETO. Mot Latin qui signifie, je m'oppose. On l'emploie pour exprimer la faculté de refuser à un acte le caractère de loi *A.* لا دول له ـ غير مقبول *P.* نا پسند ـ نا مقبول *T.* مقبولم دكلدر En Angleterre, le roi a le droit de veto انكلتره پادشاهى قرارگير مجلس ملت اولان احكامده لا قبول له تعبيرنجه نا مقبولدر ديمكه قادر در ـ اظهار ممانعته صحيحكن واز در

Le veto absolu, le veto relatif, c'est-à-dire, le veto exprimé pour toujours, ou pour un temps limité مطلقا ياخود موقتا نا مقبول

VÉTUSTÉ. Ancienneté. Il se dit des choses que le laps de temps fait dépérir *A.* قدم ـ عتاقة *P.* كهنگى *T.* اسكيلك Cette maison tombe de vétusté بو خانه عتاقتى جهتيله مشرف Ces titres périssent de vétusté بو سندلر قدم وعتاقتلرى خرابيده در حسبيله فنا پذير اولور

VEUF. Celui dont la femme est morte, et qui n'est pas remarié *A.* ايم ـ ايامى pl. ايايم ـ ايم *P.* بيوه *T.* طول ـ Veuve *A.* ايمة pl. ايايم ـ ارامل pl. ارملة ـ ارامل *P.* بيوه‌زن *P.* كالم *T.* باجلة ـ طول بيوه Dieu est le protecteur des veuves et des orphelins حق تعالى حضرتلرى حامى ارامل وايتامدر Protéger la veuve et l'orphelin ارامل وايتامه حمايه ايتمك ـ صاحب جيقمق

VEULE. Mou, faible *A.* رخو *P.* سست *T.* كوشك

VEUVAGE. État d'un veuf ou d'une veuve *A.* ايمت *P.* بيوگى ـ ايمت *T.* طوللق كالمى Long, perpétuel veuvage ايمت مديده طوللغى وقتنده ـ وقت ايمتنده Durant son veuvage ومؤبده

VEXATION. Action de vexer *A.* ظلم ـ مظلمة pl. مظالم ـ تعدى pl. تعديات *P.* ستم *T.* ظلمكارلق Le procès qu'on lui fait est une vexation manifeste اوزرينه ايتدكلرى دعوا ظلم محضدر Il a été puni de ses vexations ارتكاب ايلديكى مظالم وتعديات ايچون مظهر تاديب اولمشدر

VEXATOIRE. Qui a le caractère de la vexation *A.* ظلمى *P.* ستم آميز *T.* ظلملو ـ Impôt, administration vexatoire تكليف ظلمى واداره ستم آميز

VEXER. Faire de la peine injustement à quelqu'un *A.* ظلم ـ جور ـ تعدى *P.* ستمكردن ـ جفا كردن *T.* ظلم ايتمك Les habitans de cette paroisse sont étrangement vexés par les officiers de police بو محله‌نك اهاليسى ضابطان طرفندن مظهر ظلم وجفادرلر

VEXÉ. *A.* مظلوم *P.* ستمديده ـ جفا ديده *T.* ظلمه اوغرامش

VIABLE. Qui est assez fort, assez formé pour faire espérer qu'il vivra *A.* قابل الحياة *P.* امكانپذير زندگى *T.* ديرى قالر حياتده اولق بيلور ـ بيلور Un enfant né avant le septième mois n'est pas viable يدى آيدن اول طوغان چوجوق قابل حيات دكلدر

VIAGER. Qui est à vie *A.* مقيد بالحياة ـ عمرى *P.* وابستهٔ زندگانى *T.* قيد حيات ايله مشروط Rente viagère قيد

ـ معاش عمری Pension viagère حیات ایله مشروط اولان ایراد قید حیات ایله مشروط اولدرق تعیین اولنان معاش

VIANDE. La chair des animaux dont on se nourrit *A.* لحم pl. لحوم *P.* گوشت *T.* ات ‖ Le mouton est une bonne viande لحم غنم جیّد در Viande délicate لذیذ بر ات ـ نازك trop nourrissante لحم بر نوع چوق غداتیی exquise لحم نفیس fraiche لحم طری ـ لحم تر وتازه ـ تازه ات de bon, de mauvais goût لحم جیّد الطعم وکریه الطعم indigeste, de dure digestion لحم بطیء الهضم Abstinence de viande امساك عن اتدن پرهیز ـ اللحم Le saumon n'est pas une viande de malade یابن بالغی اتی خستەلره صالح دکلدر

On dit proverb. d'une chose qu'on attend, et que cependant on ne peut avoir sitôt, que ce n'est pas viande prête *T.* حاضر حاوا دکلدر

VIATIQUE. Provisions qu'on donne à quelqu'un pour un voyage *A.* زاد الطریق ـ ذخر الطریق *P.* توشه ـ زاد راه *T.* یول ذخیرەسی

Il se dit aussi de l'argent qu'on donne pour un voyage *A.* خرج الطریق *P.* خرجراه *T.* یول خرجلغی

VIBORD. T. de Mar. Partie de la muraille d'un vaisseau, qui borde le dernier pont *T.* کوپشتەنك دیوارەسی

VIBRANT. Il se dit d'une chose mise en vibration *A.* ـ دثمور متموّج *P.* خرامان *T.* صاللنان ‖ Corde vibrante صاللنان ایپ

VIBRATION. T. Phys. Mouvement d'un corps qui, étant suspendu en liberté, balance tantôt d'un côté, tantôt d'un autre *A.* آحمه *P.* خرام *T.* صالینش ‖ La vibration du pendule ساعتی ایپنك نوسانی

Il se dit aussi des tremblemens d'une corde, frappée avec un archet, et d'autres corps élastiques *A.* اهتزاز *P.* جنبش *T.* اوینایش

VIBRER. T. de Mécan. Faire des vibrations *A.* ـ مور ـ نوس تموّر *P.* خرامیدن *T.* صاللنمق ‖ Cette corde a long-temps vibré بو ایپ وافر زمان صاللندی

VICAIRE. Celui qui est établi sous un supérieur, pour tenir sa place *A.* نائب pl. نوّاب ـ وکیل pl. وکلا *P.* جا نشین ‖ Il y a des princes qui se disent vicaires de l'Empire بعض امرا واردرکه آلامان ایمپراطورلغنك نیابتی عنوانیله معنوندرلر Vicaire général d'un archevêque بر مترەپولیدك نائب مطلقی Le curé et son vicaire محله‌نك پاپاسی وپاپاسك نائبی On appelle le Pape, Vicaire de Jésus-Christ ریم پاپا وکیل حضرت عیسی العلماء ورثة الانبیا منطوقنجه وارث حضرت ـ لقبیله ملقبدر عیسی لقبیله ملقبدر ـ Et cardinal-vicaire, le cardinal à qui le Pape a confié l'administration de Rome ریم پاپا وکیلی

VICAIRIE. V. Vicariat.

VICARIAL. Qui a rapport au vicariat *A.* مخصوص ـ نائبی نیابته *T.* بالنیابة مخصوص ‖ نائبلکه مخصوص ‖ Les fonctions vicariales نیابته مخصوص خدمات

VICARIAT. Fonction du vicaire *A.* نیابت ـ وکالت *P.* جا نشینی *T.* نائبلك ـ وکیللك ‖ Le vicariat de l'Empire en telle province فلان ولایتده آلامان ایمپراطورلغی نیابتی Le vicariat de cette paroisse est bon بو محله‌نك نیابتی ایو در

Il se prend aussi pour le territoire sur lequel s'étend le pouvoir du vicaire *A.* قضاء النیابة *P.* قلمرو نیابت *T.* نیابتك ناحیەسی ‖ Ce prince est vicaire de l'Empire en ce pays-là, et dans son vicariat *il y a tels et tels droits* بو حکمدار اول مملکتده آلامان ایمپراطورلغی نائبی اولمغله قلمرو نیابتنده فلان وفلان استحقاقلر وار در

VICARIER. Faire les fonctions de vicaire *A.* اداء الخدمة النیابة *P.* جا نشینی بکار آوردن *T.* خدمت ‖ نائبلك ایتمك

VICE. Défaut, imperfection *A.* عیب pl. عیوب pl. معایب ـ نقص ـ نقیصة pl. نقایص *P.* کمی ـ عیبداری *T.* قصور ‖ Vice de conformation عیب ترکیب بدن Ce cheval n'a point de vice بو بیعیب وقصور در ـ آت عیوب ونقایصدن بریدر Il y a un vice considérable dans cet acte بو سندك ایچنده بر عیب جسیم وار در Vice de style سبکٔ وانشاده اولان عیب وقصور Nul sans vice قصورسز آدم یوقدر

Il signifie aussi, faute *A.* خطاء ـ خطیئة pl. خطایاء ـ قباحت pl. قبایح *P.* گناه *T.* تهمت

Vice. Disposition habituelle au mal *A.* مثلبة pl. مثالب ـ رذیلة pl. رذایل ـ سوء الخلق ـ عیب pl. معایب ـ مساءة pl. مساوی *P.* شنعت ـ خوی زشت *T.* یرامزلق ‖ Se plonger dans le vice غریق دریای ـ مستغرق مثالب ومساوی اولمق Protéger le vice معایب ومثالبی حمایه ایتمك مساوی اولمق l'autoriser مثالب ورذایله رخصت ویرمك C'est le vice de la nation بو ملته مخصوص ـ بو ملتك عیب وقصوریدر L'ivrognerie est un vilain vice بکریلك بر اولان معایبدندر Ce n'est pas son vice عیبی بو دکلدر Il s'est مثلبهٔ مکروهه در

abandonné, livré à toutes sortes de vices هر نوع مثالب ورذايله L'ingratitude est un vice du coeur كفران نعمت القاى نفس ايتمشدر مساوئ باطنيّه دندر

VICE. Débauche, libertinage *A.* فسق وفجور *P.* رندكارى – *T.* خراباتيلك *T.* بربادلق || Croupir dans le vice عيش وعشرت فسق وفجور ايچنده چوريمك

VICE-AMIRAL. Celui qui commande une armée navale en l'absence de l'amiral *A.* عاقب الامير البحر – عاقب آميرال – ايكنجى آميرال – قپودان پاشا وكيلى *T.* نائب آميرال

VICE-CHANCELIER. Celui qui fait les fonctions de chancelier en l'absence de ce magistrat *A.* عاقب الوكالة المطلقة – نائب – *P.* الوكالة المطلقة نائب اعتماد الدولة *T.* باش وكيل نائبى

VICE-CONSUL. Celui qui fait les fonctions de consul là où il n'y a point de consul *A.* نائب قونسلوس *T.* قونسلوس نائبى – قونسلوس وكيلى

VICE-PRÉSIDENT. Celui qui exerce la fonction du président en son absence *A.* عاقب الرئيس – وكيل الرئيس *P.* جا نشين رئيس – سر كردهٔ انجمن *T.* جا نشين پيشگاه انجمن – رئيس وكيلى

VICE-ROI. Gouverneur d'un État qui a, ou qui a eu le titre de Royaume *A.* عاقب السلطان – نائب المناب السلطان *P.* جا نشين شاه *T.* پادشاه وكيلى

VICE-ROYAUTÉ. Dignité du vice-roi *A.* نيابة السلطنة *P.* جا نشينئ شاهى *T.* پادشاهلق وكالتى

VICIER, en termes de Jurisp. Gâter, corrompre, rendre défectueux *A.* افساد – ايجاب السقامة – ايراث الركاكة *P.* تباهى آوردن *T.* بوزمق || Cette omission ne vicie pas l'acte بو عبارهنك تركى سندك سقامتنى موجب اولمز C'est une règle de droit, que ce qui abonde ne vicie pas بر شيئده زيادهلك اولورايسه سبب ركاكت اولمامق قواعد فقهيّه مقتضاسندندر

VICIÉ. T. de Médec. Gâté, corrompu *A.* فاسد *P.* تباهيده *T.* بوزلمش || Il a dans le corps quelque partie viciée اعضاى جوفيّهسنك بريسى فاسد در Cette maladie vient de ce que les sucs sont viciés بو علت مايعات جوفيّهنك فسادندن نشأت ايدر

VICIEUX. Qui a des vices *A.* ذو سقامة – معيوب – سقيم *P.* كم – عيبدار *T.* قصورلو – سقامتلو || Conformation vicieuse تركيب معيوب Contrat vicieux حجّت سقيمه – بر حجّت سقيم Une façon de parler vicieuse معيوب بر كلام

Il se dit aussi des bêtes de voiture, et signifie, qui a de fortes fantaisies *T.* خويلو || Ce cheval est vicieux بو آت خويلو Il deviendra vicieux بو آت خوى پيدا ايدهجكدر

VICIEUX. Adonné aux vices *A.* سيّئ الخلق *P.* بد خوى – بد خوى برادم || Un homme vicieux بد اخلاق *T.* صويسز Un caractère vicieux اخلاق سيّئه ايله موصوف طبع وسيرت

VICISSITUDE. Instabilité, mutabilité des choses humaines *A.* عدم الثباة – عدم الدوام – عدم القرار *P.* بيقرارى – نا پايدارى *T.* قرارسزلق – دوامسزلق – ثباتسزلق – دونكلك || De roi il est devenu esclave, voilà un étrange effet de la vicissitude des choses humaines پادشاه ايكن گرفتار حال رقيّت اولمشدر اشته احوال دنيانك عجيب وغريب بر نوع ثباتسزلكى اشته احوال عالمك عدم دوامنه دليل اولدجق بر بو در حالت غريبه

Il se dit au pluriel de ces changemens mêmes *A.* pl. صروف الدهر – دواعى الدهر – نوافل الدهر – تقلبات دهريّة *P.* شيوهاى – نا پايدارئ چرخ دوّار – گردش نا در برابر فلك *T.* شيوهاى گوناگون فلك نا در برابر – نا پايدار فلك فلكك درلو درلو دونكلكى || Passer par beaucoup de vicissitudes گوناگون تقلبات دهريّة تجربه ايتمك Être exposé à toutes sortes de vicissitudes هدف سهام صروف دهروزمان عرضهٔ تصاريف گوناگون زمان اولمق – اولمق

On dit d'une personne changeante, qu'il y a beaucoup de vicissitudes dans son humeur *A.* كثير التلوّن – كثير التقلب *P.* نا پايدار *T.* دونك

VICISSITUDE. Changement de choses qui se succèdent régulièrement les unes aux autres *A.* انقلاب متناوب – تحوّل متناوب || La vicissitude des saisons فصول اربعهنك متناوباً تحوّلى

VICTIME. Animal qu'on immolait et qu'on sacrifiait à Dieu dans l'ancienne loi *A.* ذبيحة pl. ذبايح – قربان pl. قرابين *P.* قربان *T.* بسمل ou aux fausses divinités chez les païens *A.* عتيرة || Victime d'expiation كفّارت ذنوب ايچون تقديم اولنان ذبيحه Le sang des victimes دم قرابين Le lieu où l'on égorgeait les victimes *A.* مذبحة القرابين *P.* قربانگاه – بسملگاه *T.* قربان كسدكارى بر – On appelle Notre-Seigneur Jésus-Christ, La victime offerte pour le salut des hommes حضرت عيسى افندمزك نجات حال عباد ضمننده ذبيحه اولمق

اوزره عرض اولنمش نفس مباركى

On dit figur., qu'un homme a été la victime d'un accommodement, pour dire, qu'on s'est accommodé à ses dépens تنظيم اولنان صورت مصالحهده فلان كسه غدر اولدى qu'il a été la victime du ressentiment d'un tel, pour dire, qu'il a été sacrifié au ressentiment d'un tel فلانك غيظ وكيندسى مغدورى اولمشدر Et dans le même sens, qu'il a été la victime de sa bonne foi, de sa générosité صدق طويتى وعلو جنابى كندو نفسى حقنده بادئ غدر وضرر اولمشدر

VICTOIRE. Gain d'une bataille *A.* غزا ـ غزات pl. غزوات ـ *T.* دستبرد ـ فيروزى *P.* نصرت ـ غلبات pl. غلبة يكينلك || Victoire sanglante سفك دماى كثيره يى موجب اولمش غلبهٔ La douteuse, pleine, complète مشكوكه يا كامله بر غزا ـ La victoire a coûté cher بو غزا تلف جسيمه باعث اولمشدر Remporter la victoire تحصيل غلبه ونصرت بهالو اولمشدر ـ حائز قصب السبق غلبه ونصرت اولمق ـ ايتمك La victoire est à nous غزادن غلبه بزمدر Courir de victoire en victoire غزايه سرعت وشتاب ايتمك La victoire fut long-temps disputée et resta indécise امر غزا وافر زمان طرفيندن لجاج اوزره اولوب قطعى بر صورت كسب ايدهمامشدر La victoire s'est déclarée pour lui فتح وغزا فلانك طرفنه اعلان ميل ايلدى ـ فلانك طرفنه تبيّن ايتدى ـ ورغبت ايلدى La victoire le suit partout غزا ونصرت دائماً ومستمراً رفيق طريقيدر Enchainer la victoire غزا اصلاً وقطعاً يانندن مفارقت ايتمز ـ يد تصرفنه ضبط ايتمك ـ ونصرتى كندويه تابع قلمق On dit, Crier victoire, en parlant du cri de joie qu'on jette après la victoire ولولهٔ غزا ونصرتى عيوقه چيقاررق اظهار هاى وهوى غزا ونصرت ايله اظهار ـ نشاط وسرور ايتمك ـ شادمانى ومسرت ايتمك — Et chanter victoire, pour dire, se glorifier du succès غزا وغالبيت ايله افتخار ايتمك — Et figur. Remporter la victoire sur ses passions, sur soi-même بر كمسنه نفس امارهيه ـ امراض نفسانيهسنه غلبه ايتمك

VICTOIRE. Avantage remporté sur un rival *A.* ظفر ـ غالبيت *P.* اوست كلمه *T.* برترى || Ils ont long-temps disputé ensemble, enfin le plus jeune a remporté la victoire طول مدت برى برلريله مجادلهده قيام ايلدلدنصكره نهاية الامر سنى كمتر سنًا اصغر اولان تحصيل مرامه ـ اولان غالب كلمشدر ظفرياب اولمشدر

VICTORIEUSEMENT, adv. *A.* مظفرًا ـ منصورًا ـ غالبًا *P.* غالب اولدرق ـ يكينلك ايله *T.* غالبانه ـ فيروزمندانه On l'emploie surtout au figuré *A.* بغلبة القوة ـ بقوة القاهرة *P.* اوست كلهرك ـ يكينلك ايله *T.* دستبردانه || L'éloquence agit victorieusement sur les esprits فن بلاغت اذهان ناسه غلبهٔ قوت ايله عاملدر

VICTORIEUX. Qui a remporté la victoire *A.* غازى pl. غزاة ـ منصور اللواء ـ منصور ـ مظفر ـ غالبين pl. غالب *P.* فيروزمند منصورًا ومظفرًا عودت ايلدى *T.* يكين || Il revint victorieux منصورًا ومظفرًا عودت ايلدى Troupes victorieuses عسكر ظفر رهبر ـ عساكر منصوره Armée victorieuse اردوى ظفر پوى Le parti victorieux غالب طرفى ـ Figur. || La raison n'est pas toujours victorieuse des passions عقل جميع احوالده امراض نفسانيهيه غالب كلمز Moyens victorieux اسباب غالبه Preuves victorieuses دلايل غالبه

VICTUAILLES. Vivres servant à la nourriture des hommes *A.* pl. ارزاق pl. مأكولات *P.* خوراك *T.* بيهجك || Faire provision de victuailles مأكولات ذخيرهسى تدارك ايتمك Nous mouillâmes à tel endroit pour faire des victuailles ارزاق ومأكولات تداركيچون فلان محلده يناشدق

VIDANGE. Action de vider *A.* تخلية *P.* تهى سازى *T.* بوشالتمه || Ceux qui ont acheté une coupe de bois, n'ont qu'un certain temps pour la vidange قطع حطب ايچون بر اورمان اشترا ايدنلره تخليهسيچون مهلت معينه ويريلور Faire marché pour la vidange d'une fosse بر چقورك تخليهسيچون بازارلشمق La vidange des terres ترابك تخليهسى

VIDANGE. État d'un vase qui n'est pas plein *A.* حال التخلو ـ حال الفراغ *P.* تهى ماندگى *T.* بوشلق || Ce tonneau est en vidange فارغدر ـ بو فوچى خاليدر

VIDANGES. Ordures, immondices *A.* pl. كساحات *P.* خس وخاشاك *T.* سپورندى

VIDANGER. T. de Méd. Les évacuations que les femmes ont après l'accouchement *A.* فراغ الدم النفاس *P.* ريزش خون زچه *T.* لوغسدلق قانى آقشى

VIDANGEUR. Celui qui vide les fosses des privés *A.* نزاح البالوعة *P.* پاكساز گاريز *T.* كريزجى || Il faut faire venir les vidangeurs pour nettoyer ces lieux بو محللرى تطهير ايچون كريزجيلرى كتورتملو در

VIDE. Qui n'est rempli que d'air *A.* خالى ـ فارغ *P.* تهى ـ خولد *T.* بوش || Place vide عرصهٔ خاليه Muid vide بوش اولچك

Il a le ventre vide قارنی بوشدر

On dit d'un homme, qu'il a la tête vide, lorsqu'il a peu de sens *A.* خالی الدماغ *P.* تهی مغز *T.* باشی قوف

Et figur., qu'un ouvrage, qu'un discours est vide de sens *A.* خالی عن المعنا *P.* بیمعنا - بیمآل *T.* مآلسز - معناسز

On dit, Un temps vide, pour dire, un temps libre d'occupations *A.* وقت خالی pl. اوقات خالیة - وقت الفراغ من العمل *P.* وقت تهی *T.* بوش وقت

Et les mains vides, pour exprimer le manque de profit *A.* pl. ایادی خالیة *P.* دست تهی *T.* بوش اللر ‖ Il croyait faire sa fortune, il est resté les mains vides بو خصوصده کسب ثروت ویسار امیدنده ایکن تهی دست قالمشدر

Vide, subst. Espace vide *A.* مسافة خالیة *P.* جای تهی *T.* بوش یر ‖ De quoi remplira-t-on ce grand vide qui est dans votre jardin? باغچەکزک ایچنده اولان اشبو مسافهٔ خالیه نه ایله طولدریلەجقدر

Vide. T. de Philos. Espace destitué de toute matière, même d'air *A.* خلاء ‖ C'est une question parmi les philosophes, s'il y a du vide dans la nature قدرتده خلانک وجود وعدمی بحثی بین الحکما بر مطلب مخصوصدر

À Vide. Sans qu'il y ait rien dedans *A.* خالیاً *P.* بر وجه تهی *T.* بوش - خالی اولەرق ‖ La diligence de Lyon est partie à vide فلان شهرک منزل عربەسی بو دفعه بوش اولدرق کیتدی

VIDER. Rendre vide *A.* اخلا - تخلیة - تفریغ *P.* تهیدن - تهی ساختن *T.* بوشاتمق ‖ Vider un tonneau, un vase فوچی یی وقابی تفریغ ایتمک un sac de blé بر جوالی حنطەدن تفریغ ایتمک un étang حوضی تخلیه ایتمک - انزاح ایتمک - بوشاتمق sa bourse تخلیهٔ کیسه ایتمک un appartement خانەنک بر دائرەسنی تخلیه ایتمک Vider la province, le royaume مملکتی وملکی تخلیه ایتمک

On dit, qu'une médecine a fait vider de la bile, de la pituite, pour dire, qu'elle en a fait rendre par les voies ordinaires بو دوای مسهل دفع صفرا وبلغم ایتدردی

Et vider une clef, un canon de fusil, de pistolet, pour dire, les creuser par le bout انختارک ایچنی وتفنکک وپشتوک قوندانغنی اویمق

Vider, se dit figur. des affaires, et signifie, les terminer *A.* فصل - فیصل - رؤیت *P.* کار پردازی نمودن *T.* کسمک - فیصل ویرمک - کورمک ‖ Nous avons vidé bien des affaires وافر مصلحته فیصل ویردک - وافر مصلحت رؤیت ایلدک

On dit aussi, Vider ses comptes قطع حساب ایتمک une querelle, une affaire, un différend قطع معارضه یا مصلحت یا دعوا ومخاصمه ایتمک Il veut vider ses différends l'épée à la main مخاصمەلرینی قلیجی الده طوتدرق فصل ایتمک دعواسندهدر

Vidé. *A.* خالی - فارغ *P.* تهیده - تهی مانده *T.* بوشانمش

VIDIMER. T. de Prat. Collationner une copie à un titre original *A.* تطبیق باصله *T.* اصلیله تطبیق ایتمک ‖ Il faut faire vidimer cet acte بو سندی اصلیله تطبیق ایتدرملو در

Vidimé. *A.* مطابق باصله *T.* اصلیله تطبیق اولنمش

VIDIMUS. Terme pris du Latin, qui signifie, nous avons vu, et dont on se sert en style de Pratique, pour dire; qu'un acte a été collationné sur l'original *T.* تطبیق امضاسی ‖ Le juge a mis le vidimus à cet acte حاکم بو سندده تطبیق امضاسنی وضع ایتمشدر - مطابق باصله دیو وضع امضا ایلدی - اشارت ایلدی

VIDUITÉ. Veuvage. V. ce mot.

VIE. État de l'animal qui sent et se meut *A.* حیات *P.* زندگی *T.* جان - دیرلک ‖ Quand Dieu créa l'homme, il souffla en lui un esprit de vie باری تعالی حضرتلری انسانی خلق ایلدکده وجودینه نفخ روح حیات ایتمشدر Aimer la vie عاشق حیات اولمق la mépriser حیاتی استحقار ایتمک Renoncer à la vie ترک حیات ایتمک Le passage de la vie à la mort حیاتدن مماته انتقال Ce breuvage lui a rendu, lui a donné la vie بو شربت سبب حیاتی اولمشدر Les débauches lui ont abrégé la vie عیش وعشرت قصر مدت حیاتنه بادی اولمشدر Sauver la vie à quelqu'un فلانک جاننی فلانی هلاکدن تخلیص ایتمک - قورتارمق Entreprendre sur la vie de quelqu'un, en vouloir à sa vie بر کمسەنک جاننه قصد ایتمک Attenter à la vie de quelqu'un فلانک جاننه تعرض ایتمک lui arracher, lui ravir la vie فلانک جاننی بدنندن نزع ایتمک Perdre la vie فوت حیات ایتمک Donner sa vie pour quelqu'un فلانک اوغورینه فدای جان ایتمک Exposer, hasarder sa vie بر کمسنه جاننی موقع عرضهٔ تهلکه وخطر ایتمک - مخاطرەیه القا ایتمک Défen-

dre sa vie جاننی محافظه ایتمک la disputer جان و یرمکده
جاننی طوزلو اظهار لجّ وعناد ایتمک Vendre bien cher sa vie
Il y va de la vie جان بازارلغیدر À peine, sous peine صاتمق
de la vie, c'est-à-dire, sous peine de perdre la vie قتل انذار ایله
Le droit de vie et de mort حکم حیات وممات خصوصنده
Il compte sa vie pour rien جاننی لا شیٔ یرینه استحقاق
Je mettrais, je gagerais ma vie que cela هیچ صابر ـ عدّ ایدر
est vrai بو شیئک صحتنه باشمی قویدرق تکفل ایدرم
Cette vie est passagère, périssable حیات انسان سریع الزوالدر
La vie de cet insecte est éphémère بو حشرهنک حیات یکدهمسی
On dit, qu'un homme a donné la vie à son ennemi, ـ وار در
pour dire, que le pouvant tuer, il ne l'a pas fait دشمننه
On dit aussi, qu'un homme doit la vie à ـ جان بغشلدی
un tel خلاص جانی بابنده فلانک ممنون همّتیدر

On dit, Être entre la vie et la mort, pour dire, être dans un extrême péril *A.* میانهٔ مرگ *P.* کون بین الحیاة والممات
T. اولم ایله دیرم آرهسنده اولمق وزندگی بودن || Cette maladie l'a mis entre la vie et la mort بو علت فلانی بین
الحیاة والممات القا ایلدی Dans cette tempête nous fûmes deux jours entre la vie et la mort اول فورتنهده ایکی کون لا ینقطع بین الحیاة والممات ایدک

Demander la vie, se dit d'un homme qui prie de ne pas être tué *T.* امان استدعای امان ایتمک || Il cria la vie, la vie! امان امان دییدرک فریاد ایلدی

On dit figur. d'un vieillard ou d'un malade en qui l'on trouve de la force, qu'il y a bien de la vie dans cet homme بو آدمده خیلیجه بقیهٔ روح وار در

Vie. L'espace de temps depuis la naissance jusqu'à la mort *A.* عمر pl. اعمار *P.* زندگانی ـ ریبت *T.* دیرلک || Longue vie عمر طویل ـ عمر مدید ـ courte عمر قصیر ـ عمر کوته La fin de la vie آخر عمر ـ انتهای عمر Cette vie n'est qu'un songe بر ظلّ زایلدر ـ عمر انسان رؤیا کبیدر Il a passé sa vie à voyager ایّام عمرینی سفر وسیاحته امرار ایلدی Il emploie toute sa vie à des bagatelles بضاعهٔ عمرینی لغویاته صرف ایدر Je n'ai vu de ma vie un tel homme بو عمرمده مدّت عمرم ـ ما دام العمر مثللو آدم کوردیکم یوقدر Durant ma vie عمر انسان اولدقچه La vie de l'homme passe insensiblement طویلمقسزین مرور ایدر ـ On dit d'un moribond, que sa vie

ne tient plus qu'à un fil جانی بر ایپلک ایله باغلو در

Pour la vie, à la vie et à la mort. Façons de parler, qui expriment une résolution immuable *A.* الی آخر العمر ـ عند الحیاة والممات *P.* در همه عمر *T.* اولمه قدر || Je suis son ami pour la vie عمرم اولدقچه ـ الی آخر العمر فلانه دوستم Ils sont unis à la vie et à la mort فلانک دوستی یم حیات ومماتده برابر اولمق اوزره متّحد وهمدمدرلر

À vie. Pendant tout le temps qu'on a à vivre *A.* ما دام العمر ـ مشروطًا علی قید الحیاة ـ مدّة العمر *P.* تا بانجام عمر *T.* مادام قید حیات ایله ـ حیاتده اولدقچه || Une pension à vie قید العمر ویرلمک شرطیله تعیین اولنان معاش Bail à vie قید حیات ایله اولان التزام تمسّکی Contrat à vie ایله عقد اولنمش مقاوله سندی

Vie, se dit aussi de l'existence de l'âme après la mort; et on l'appelle La vie future, l'autre vie *A.* معاد ـ عالم البقا ـ عقبی || L'espérance d'une autre vie fait la consolation d'un Chrétien بر مؤمنک مدار تسلیتی امید عقبیدر ـ La vie éternelle, l'état des bienheureux dans le ciel حیات ـ حیات ابدیّ البقا جاودانی

Vie. Nourriture, subsistance *A.* قوت ـ کفاف النفس pl. اقوات ـ قوت یومیّ *P.* رزق زندگانی ـ توشهٔ هر روزه *T.* کچنجک || Il a très-peu de bien, il n'a que la vie et le vêtement اقل قلیل مالی وار در انجق کفاف نفسنه برکمسنه قوت وملبوساتنه وفا ایدر Demander, mendier sa vie برکمسنه کفاف نفسنی لا یموتنی دیلنمک Gagner sa vie کفاف کسب ایتمک Il a bien de la peine à gagner sa vie اقوات ـ نفسنی تدارک ایلمکده خیلی زحمت چکر یومیّهسنی تدارکده عجزی وار در

Vie, se dit aussi de ce qui regarde les commodités ou incommodités de la vie *A.* عیش ـ تعیّش *P.* زندگانی *T.* کچنمه || Mener une vie douce, tranquille, triste عیش شیرین وعیش آرمیده وهیّن وعیش اندوهناک وغمگین ایله تعیّش کچنمک ـ ایتمک Vie tumultueuse دغدغهلو بر کچنمه Les plaisirs de la vie لذایذ عیش

On dit, Tourmenter sa vie, pour dire, se donner du mouvement, s'agiter *A.* اتعاب النفس *P.* بخود رنجش دادن *T.* کندوبی یورمق

Vie, se dit aussi de ce qui regarde la conduite et les moeurs *A.* ـ عیش

|| Mener une vie irréprochable ... la vie d'un saint ... Une vie sage, chaste ... fainéante ... angélique ... de philosophe ...

Et de ce qui regarde les occupations et les différentes professions de la vie *A.* ... *P.* ... *T.* ... || S'attacher à un genre de vie ... Embrasser la vie religieuse ... Vie laborieuse ...

Vie, se dit aussi du récit des choses remarquables de la vie d'un homme *A.* ... pl. ... || La vie des saints ... Les vies des hommes illustres écrites par Plutarque ... Il écrit la vie d'un tel prince ...

Eau-de-Vie. V. Eau.

VIEIL ou VIEUX. Qui est fort avancé en âge. Pour les hommes *A.* ... pl. ... *P.* ... *T.* ... Pour les hommes et pour les animaux *A.* ... *P.* ... *T.* ... || Il est fort vieux ... Un vieux cheval ... Il faut penser qu'on devient vieux ...

Vieille. *A.* ... pl. ... *P.* ... *T.* ... || Une bonne vieille ... méchante ... Il a épousé une vieille ... Des contes de vieille ...

Faire le vieux. *A.* ... *P.* ... *T.* ... || Il fait le vieux pour n'être pas obligé de se gêner ...

Il signifie aussi, qui dure depuis long-temps *A.* ... *P.* ... *T.* ... Du vin vieux ... Habit vieux ... Mon vieil ami ...

Et qui est depuis long-temps tel qu'on le désigne || Vieux magistrat ... Vieux soldat ... Vieux débauché ...

Et ancien, antique || Le monde est bien vieux ... Le vieux temps ... Vieux château ... De vieux contes ... La vieille mode ... Vieux titres ... Un vieux mot ... – Vieux Testament. V. Testament. – Vieux style. V. Style.

Vieux. Qui est usé *A.* ... *P.* ... *T.* ... || Vieil habit ... Vieilles bottes ... Vieux coffre ...

VIEILLARD. Homme qui est dans le dernier âge de la vie *A.* ... pl. ... *P.* ... pl. ... *T.* ... || Bon vieillard ... grave ... sage, vénérable ...

VIEILLERIE. Vieilles hardes, vieux meubles *A.* pl. ... *P.* ... *T.* ... || On ne vend là que de la vieillerie ... Il se plaît à acheter des vieilleries ...

Il se dit figur. des idées rebattues et des phrases usées *A.* ... *P.* ... *T.* ... || Il ne dit là que des vieilleries ...

VIEILLESSE. Le dernier âge de la vie *A.* ... *P.* ... *T.* ... Grande vieillesse ... heureuse ... extrême ... honorable ... Parvenir à la vieillesse ...

Il se dit aussi des animaux et des arbres *A.* ... *P.* ... *T.* ... || La vieillesse d'un cerf, d'un aigle ... de ces chênes ...

VIEILLIR. Devenir vieux *A.* ... *P.* ... *T.* ... || Il a vieilli dans le service ...

امور ایچنده احتیارلندی صقال آغرتدی dans les affaires || Nous vieillissons tous les jours کل یوم تشیّخ ایتمکده یز – Il signifie aussi, paraître vieux || Il a bien vieilli depuis deux ans – ایکی سندنبرو خیلیجه کسب سیمای شیخوخت ایتمشدر احتیارلق صورتنی کسب ایلدی

Il se dit aussi des choses, et signifie, commencer à n'être plus en usage *A.* ازمان *P.* کهنه شدن – پارینه شدن – عملمانده *T.* اسکیمک – بییللنمق – قالمق – عملدن شدن || Cette façon de parler, cette mode vieillit بو تعبیر وبو رسم مزمن وعملمانده اولمشدر Certaines affaires amendent en vieillissant بعض امور وار بعض امور مزمن – در کد لدی الازمان کسب صلاح ایدر اسکیدکجه ایولنور – اولنجه ایولنور

VIEILLIR. Rendre vieux *A.* تشییب – تهریم *P.* پیر ساختن – کهنسال کردن *T.* احتیارلتمق || Les chagrins l'ont bien vieilli غموم واکدار تهریمنه بادی اولمشدر Six mois de prison l'ont vieilli de dix ans التی آی محبوسیتی اون سنه‌لک حال هرم کسب ایلمسنه سبب اولمشدر

VIEILLI. *A.* متشیّخ *P.* پیر گشته – گرفتار حال پیری – اسکیمش *T.* کهنه *P.* مزمن *A.* احتیارلنمش – قوجه‌مش *T.* شده – بییللنمش –

VIEILLISSEMENT. État de ce qui vieillit *A.* انحطاط – شیخوخت – السن *P.* حال پیری *T.* قوجه‌لق || Il est dans l'âge où le vieillissement se fait sentir سنّی مقدمات شیخوختک ظهوری مرتبه‌سنه وارمشدر

Il se dit aussi des mots et des usages *A.* ازمان *P.* کهنگی *T.* اسکیمه

VIERGE. Fille qui n'a jamais eu commerce avec aucun homme *A.* بکر pl. ابکار – عذراء pl. عذاری – خریدة pl. خرائد *P.* باکره – دوشیزه *T.* قیز – بوبک || L'Évangile parle de vierges sages et de vierges folles انجیل شریفده ابکار صالحه وابکار ناقصة العقله دائر بر بحث وار در Vierges consacrées à Dieu جانب حقه وقف نفس ایتمش ابکار – Il se dit aussi des hommes qui ont vécu dans une continence parfaite || Ce garçon est encore vierge بو طفل هنوز بکر در Saint Jean a vécu vierge حضرت یوحنا مدّت عمرینی بکارتده امرار ایلدی

On appelle par excellence Marie, mère de Dieu, La vierge *A.* – حضرت بتول مریم || La Vierge Marie بتول – مریم العذراء حضرت بتول Les fêtes de la Vierge حضرت مریم عذرا مریمه مخصوص اولان اعیاد

On appelle Métaux vierges, ceux qui se trouvent purs et sans mélange dans le sein de la terre *A.* فلزات خالصة

On dit, De l'or, de l'argent vierge, c'est-à-dire, qui n'ont point passé par le feu هنوز ال دکمامش – بکر آلتون وبکر کمش آلتون وکمش

Et de la cire vierge, pour dire, de la cire préparée, mise en pain, et qui n'a encore été employée à aucun ouvrage *T.* خام بال مومی کلچه‌سی

VIERGE. Un des douze signes du Zodiaque *A.* سنبلة – عذراء

VIEUX. V. Vieil.

VIF. Qui est en vie *A.* حیّ pl. احیاء *P.* زنده *T.* دیری || L'ordre porte qu'il sera pris mort ou vif صادر اولان فرمان عالی منطوقنجه حیّاً ومیّتاً اخذ اولنمسی امروتنبیه اولنمشدر Il fut brûlé vif زنده اولدرق احراق بالنار اولمشدر Enterrer vif فلانی دیری اولدرق دفن ایتمک – On dit en termes de Jurisprudence, Le mort saisit le vif, pour dire, que dès qu'un homme est mort, ses biens passent à son héritier, sans qu'il ait besoin d'aucune formalité de Justice مال متوفا طبیعتیله زنده قالانه انتقال ایدر

CHAIR VIVE. V. Vif, substantif.

VIF. Qui a beaucoup de vigueur et d'activité *A.* ذکیّ الفؤاد *P.* زیرک – شوخ وشنگ *T.* جیوه‌لک || C'est un enfant fort vif بغایت ذکیّ الفؤاد بر جوجقدر

En parlant de chevaux et d'autres animaux *A.* جیّاش *P.* – چیره اویناق *T.* جست وچیره

On dit, Expressions vives, traits vifs, et l'on entend, ou le feu de l'imagination, ou des traits piquans *A.* – تعبیرات ذکیّة قویّ الذکا تعبیرات *T.* یورکی علولندرر عباره‌لر || Il y a dans cet ouvrage des expressions fort vives بو تألیفده غایت ایاه قویّ الذکا تعبیرات وار در

On dit, Des yeux vifs, pour dire, des yeux brillans et pleins de feu *A.* pl. عیون لمّاحة *P.* چشم پر روح – دیدهٔ پر فروغ *T.* روحلو کوزلر – Et oeil vif, regard vif *A.* – نظرة لامحة *P.* لحظة لامحة *T.* نگاه پر فروغ روحلو باقش

On dit d'un homme, qu'il est vif, pour dire, qu'il s'emporte facilement *A.* مستشیط – متنغّط المزاج *P.* آتش مزاج *T.* چابک علولنور

Et qu'il a l'esprit vif, l'imagination vive, pour dire, qu'il a un esprit, une imagination qui conçoit promptement *A.* ذکی - آتشین ذهن *P.* متوقد الذهن - مشهوم الطبع - ذو شهامة *T.* آتشپاره

On appelle Couleur vive, une couleur fort éclatante *A.* لون پرلاق *T.* رنگ رونقدار *P.* لون نضیر - لون ازهر - زاهر رنگ - On dit aussi, Teint vif رنگ روی ازهر

VIF. Qui fait une forte impression *A.* اکید - شدید *P.* تیز *T.* کسکین || Quand il gèle, le feu est plus vif وقت جمودده نارک شدتی زیاده در Une vive douleur وجع شدید Un accès de goutte très-vif نقرسک غایت ایله اکید وشدید حملەسی Amour vif et ardent عشق شدید ومحرق Attaque vive حمجمهٔ شدیده Ces objets font une impression vive داخلهٔ مشهود اولان اشبو صور داخلهٔ قلبده اکیداً منطبع اولور - ذهنده قویاً منطبع اولور - On dit en termes de guerre, Faire un feu fort vif, c'est-à-dire, fort rapide شدیداً امطار نار بر کسکین آتش ایتمک - ایتمک

On appelle Foi vive, la foi qui est accompagnée des oeuvres *A.* ایمان اکید - ایمان قوی

On dit, Des propos vifs, pour dire, qui approchent de l'insulte *A.* pl. قوارص pl. کلمات قارصة *P.* سخنهای جگر دوز - تعزیرات شدیدة *T.* طوقنقلو سوزلر Des reproches vifs *A.* pl. مؤخذات اکیدة *P.* سرزنش تند وتیز *T.* سرد آزارلمه Des plaintes vives *A.* شکاء شدید pl. تظلمات اکیدة *P.* مست اخطارات اکیده Des représentations vives اغر شکایتلر *T.* شدید

EAU VIVE. De l'eau qui coule de source *A.* ماء جاری *P.* آب روان *T.* آقر صو - Il se dit aussi de l'eau qui est trop crue *T.* خام صو

CHAUX VIVE. De la chaux qu'on n'a pas encore éteinte *T.* سونمامش کرج

VIF, subst. Chair vive *A.* لحم صحیح - لحم حی - اریکة *P.* گوشت زنده *T.* دیری ات - صاغ ات || Il a fallu couper beaucoup de chairs mortes avant que de trouver le vif لحم حی وصحیحه وارمزدن مقدم قتی چوق لحوم میتەنک قطعی اقتضا ایلدی

On dit figur., Être piqué, être touché au vif, en parlant d'un homme qui a reçu une offense très-sensible جگرگاهندن طوقنلمشدر

VIF-ARGENT. Métal qu'on nomme aussi Mercure *A.* زیبق *P.* سیماب - ژیوه *T.* جیوه || Il faut mettre du vif-argent dans ce baromètre بو میزان هوادە زیبق وضعی لازمدر

On dit figur., qu'un homme a du vif-argent dans la tête, que c'est du vif-argent, pour dire, qu'il est d'une extrême vivacité جیوه بردانه کبی بر آدمدر - جیوه برداغیدر

VIGIE. Marin monté sur la tête d'un mât, pour observer de loin en mer *A.* ربیئة السفینة *P.* دیدبان کشتی *T.* کمی کمیده کوزجیلک ایتمک || Être en vigie کوزجیسی

VIGILAMMENT. Avec vigilance *A.* بالانتباه - بالسهد - بالتیقظ *P.* ببیداری - متیقظانه *T.* اویانقلق ایله

VIGILANCE. Attention active et soigneuse *A.* انتباه - سهدت - تیقظ *P.* بصیرت - بیداری *T.* اویانقلق || Grande vigilance تیقظ وانتباهی درجهٔ کمالده در Il a beaucoup de vigilance انتباه تام La vigilance est une qualité essentielle à un général تیقظ وانتباه بر رئیس عسکره کیره خصایل لازمدندر

VIGILANT. Attentif, soigneux *A.* متیقظ - اسهد - متبصر - ذو الانتباه *P.* بیدار *T.* اویانق || C'est un homme très-vigilant بغایت صاحب تیقظ وانتباهدر

VIGILE. Veille de certaines fêtes *A.* یوم عرفة *P.* روز عرفه *T.* عرفه کونی || La plupart des vigiles sont accompagnées de jeûnes اکثر اعیادک عرفه کونلرنده اوروج طوتیلور Il est aujourd'hui vigile بو کونکی کون عرفه کونیدر

VIGNE. La plante qui porte le raisin *A.* کرم pl. کروم - زرجون *P.* ساروند *T.* اوزم چیبوغی - اوزم اصمەسی || Cep de vigne اوزم کتوکی Planter de la vigne غرس کروم ایتمک Tailler la vigne اوزم اصمەسنی بودامق

VIGNE. Étendue de terrain planté de vignes *A.* بستان الکروم pl. بساتین الکروم *P.* باغ انگور *T.* باغ - کروم باغ || Clos de vigne باغک چیت دیواری Une vigne bien peuplée معمور بر کروم باغ Planter une vigne غرس ایتمک آبادان بر باغ Labourer les vignes کروم باغلری زرع وحرث ایتمک On donne ordinairement trois façons aux vignes کروم باغلر عادتا اوچ دفعه حراثت اولنور

VIGNERON. Celui qui cultive la vigne *A.* تاحی البستان الکروم *P.* باغبان *T.* باغچی

VIGNETTE. Petite estampe qu'on met pour ornement à la tête d'un livre *A.* نقش الکتاب *P.* شمسه *T.* شمسه || Les imprimeurs mettent des vignettes pour ornement au commencement des

bu kitabda resim... Il y a de livres بصمه جيلر رأس كتابده وضع شمسه ايدرلر

بو كتابده لطيف شمسه‌لر وار در belles vignettes dans ce livre

VIGNOBLE. Étendue de pays planté de vignes *A.* مشجرة الكروم

P. كرومى باغلر اراضيسى ـ باغلر باشى *T.* باغستان انگور

Il y a beaucoup de vignobles dans la Champagne شامپانيا

ايالتنده متعدد باغستان كروم وار در

VIGOUREUSEMENT. Avec vigueur *A.* قوياً *P.* بزور ـ بتوانايى

T. قوتلوجه || Il se défend vigoureusement قوياً مدافعه ايدر || Il

a soutenu vigoureusement son opinion رأينى قوياً تأييد ايلدى

VIGOUREUX. Qui a de la vigueur *A.* قوى pl. اقويا ـ شديد

P. زورمند ـ توانا *T.* قوتلو ـ كوجلو || C'est un homme

vigoureux قوى Il est d'une santé vigoureuse شديد القوة بر آدمدر

Ce vieillard est encore vigoureux بو قوجامانك قوتى المزاجدر

الى الآن قوى المزاج بر اختيار در ـ هنوز يرنده در Cheval vigoureux

قوتلو آت ـ شديد القوة بر آت Cet homme ne mollit point, il est ferme et vigoureux فلان كشى مبتلاى

رخاوت اولميوب قوت ومتانتى يرنده در

Il se dit aussi des choses qui se font avec vigueur *A.* قوى ـ

شديد *P.* تند وتيز *T.* كسكين || Attaque, résistance, dispute

vigoureuse قويه ـ حمله ياخود مقاومت ياخود مناقشهٔ شديده

action عمل شديد

VIGUEUR. Force, énergie *A.* قوت ـ زور *P.* زور ـ توان ـ

قوى وتوانا *T.* كوج || Cheval qui a de la vigueur تاب وتوان

قوتلو آت ـ بر آت La vigueur de la jeunesse, de l'âge عهد

ـ غلوان شباب ـ شبابك ياخود سنك حال قوت وشدتى

Cet arbre a repris de la vigueur depuis qu'on l'a غلوان سن

taillé ـ بو آغاج بودانديغى وقتدنبرو تجديد قوت ايتمشدر

يكيدن قوتلنمشدر ـ كسب قوت جديده ايلدى

VIGUEUR D'ESPRIT. *A.* قوة الذهن || Ce vieillard conserve la même vigueur d'esprit qu'il avait à vingt-cinq ans بو اختيارك يكرمى

باشنده ايكن مالك اولديغى قوت ذهن حالا يرنده در

Il se dit aussi de cette force d'esprit qui rend capable d'entreprendre des choses hardies *A.* تجدت ـ نجادت *P.* پر دلى

T. يوركليلك

VIGUEUR, se dit figur. de l'ardeur jointe à la fermeté qu'on apporte dans les affaires *A.* شدت ـ متانت *P.* سختى *T.* سردلك

|| Il poussa cette affaire avec vigueur بو مصلحتى اعمال شدت

ايله يورتدى Il faut en certaines occasions savoir témoigner de

la vigueur بعض اموروده اظهار شدت ومتانت ايلمنك

طريقنى بيلملو در Répondre avec vigueur شدت ايله جواب

بو آدم Cet homme est mou, il n'a point de vigueur ويرمك

ـ بغايت كوشكدر اصلا متانت طبعى يوقدر On dit aussi,

Vigueur de style ـ متانت سبك وعباره ـ قوت سبك وانشا

معنانك رسوخى ـ قوت معنا de pensée رسوخ سبك وانشا

ومتانتى

On dit, qu'une loi est en vigueur, pour dire, qu'elle est suivie, exécutée *T.* دستور العمل ـ حكمى جارى اولان قانون

اولان

VIL. Bas, abject, méprisable *A.* لئيم ـ دنى ـ سفيل *P.* ـ خس

فرومايه *T.* آلچق || C'est un homme vil et abject لئيم ورذيل

بر آدمدر Profession vile حرفت سفيله Une âme vile et basse

طبع دنى وسفيل C'est un trafic très-vil بر تجارت دنيه در

VIL. De peu de valeur *A.* قليل ـ خسيس القيمة ـ دنى القيمة

P. كمبها ـ دونبها *T.* قيمتى آلچق ـ قيمتى دون || C'est

une étoffe de vil prix قليل القيمه بر قماشدر Cette marchandise est

à vil prix فلان متاع كمبها در Ces livres ont été vendus à vil

prix دون بها ايله ـ شو كتابلر بهاى خسيس ايله صاتلدى

VILAIN. Qui n'est pas beau *A.* قبيح *P.* زشت ـ بد *T.*

جركين || Vilain jardin جركين باغچه pays مملكت قبيحه

habit لباس قبيح jeu جركين اويون

Et qui est incommode, fâcheux, désagréable *A.* ردى *P.* نا

خوش *T.* فنا || Vilain chemin فنا يول ـ طريق ردى Vilain

temps فنا هوا ـ هواى نا خوش ـ هواى ردى Vilaine voiture

فنا بر عربه

Et qui est sale, déshonnête, impur, méchant *A.* شنيع ـ مشنوع ـ

مكروه ـ دنى ـ لئيم *P.* بد *T.* كوتى ـ آلچق ـ كريه || C'est

un vilain homme بر مكروه آدمدر Vilain discours كلام مشنوع

métier صناعت لئيمه Vilaine action فعل شنيع ـ فعل كريه

Des paroles sales et vilaines كلمات ملوثهٔ شناعت آلود Cela

est vilain بر مكروه بر شيدر Il m'a joué un vilain tour بكا

خدعهٔ شنيعه ايتمشدر Il est bien vilain à vous d'en user de la

sorte avec votre bienfaiteur ولى نعمتك حقنه بر كونه معامله

ايتمك سكا كوره پك كريه شيدر

Il se dit au substantif d'un homme sale et déshonnête en paroles et en actions *A.* ملوث ـ مدنس *P.* چرك آلود *T.* مردار

|| C'est un vilain مردار بر آدمدر

VILAIN. Avare A. شحیح - خسیس pl. اخسّا - بخیل P.
تنگدست - خس T. جمری

VILAINEMENT, adv. Il s'emploie dans toutes les significations du mot Vilain | On l'a reçu vilainement فلان کمسنه‌یه قبیحاً صورت قبیحه ایله - تلقی ایلدیلر Il s'enfuit vilainement, c'est-à-dire, honteusement et lâchement بالدنائة اختیار عار فرار ایتمشدر Il m'a vilainement trahi بنی صورت لئیمه ایله الدتدی Il fait toutes choses vilainement, c'est-à-dire, sordidement جمریلک ایله - هر شیئی بخل وخسّت ایله ایدر Il mange vilainement, c'est-à-dire, malproprement مدنّساً وملوّثاً اکل طعام ایدر

VILEBREQUIN. Outil d'artisan qui sert à trouer A. مثقب P. سنبد T. بورغو

VILEMENT. D'une manière vile A. دنیّاً - سفیلاً - بالدنائة - بالسفالة P. خسانه - بعروسایگی T. آلچقجه - آلچقلق ایله

VILENIE. Ordure, saleté A. وسخ pl. اوساخ - دنس pl. ادناس P. خار - خار وخاشاک T. مردارلق | Cette maison est pleine de vilenies بو خانه اوساخ وادناس ایله مملو در

VILENIE. Obscénité A. بذائة - فحش pl. فحشیّات P. رسوایی T. عارسزلق | Ce livre est plein de vilenies بو کتاب فحشیّات ایله مالامالدر

VILENIE. Avarice sordide A. شحّ - بخل P. تنگدستی T. جمریلک || Sa vilenie le fait mépriser de tout le monde جمریلکی تقریبیله بین الناس مرذول ومحقّر در

VILENIE. Action basse et vile A. فعل دنی pl. افعال دنیئة - فعل لئیم pl. افعال لئیمه - عمل سیّئ pl. اعمال سیّئة P. کردار بد T. کوتیلک - فنالق | Il a fait cent vilenies en sa vie مدّت عمرنده هزار بهزار افعال لئیمه‌یه تصدّی ایلدی

VILENIES. Paroles sales, injurieuses A. pl. بذیّات - pl. اقوال فاحشة pl. فحشیّات pl. شتوم pl. کلمات قبیحة P. سخنهای بد T. بد صحبتلر - مردار سوزلر

Il se prend aussi pour Nourriture malsaine A. pl. اطعمة مضرّة pl. مضرّات P. خوراک گزند آور T. ضررلو یمکلر | Cet enfant est malade pour avoir mangé toutes sortes de vilenies بو جوجوق گوناگون مضرّ یمکلر یدیکندن خسته اولمشدر - درلو درلو مضرّات یمکله

VILETÉ. Bas prix d'une chose A. دنائة القیمة - خساسة القیمة P. کمبهایی - ناچیزی بها - دونی بها T. بهانک آلچقلغی - بهانک آرزانلغی | La vileté du prix قیمتک دنائتی La vileté des denrées حبوباتک خساست قیمتی

VILETÉ. Le peu d'importance d'une chose A. خساسة P. ناچیزی - کمتری - بیقدری T. قدرسزلق - ایشه یرامازلق | La vileté de la matière مادّه‌نک خساستی

VILIPENDER. Traiter de vil, traiter avec beaucoup de mépris A. تحقیر P. خوار ساختن T. آلچقلمق - آیاغه اورمق || Il ne faut pas tant le vilipender فلانی اولقدر تحقیر ایتملو دکلدر Ne le vilipendez pas, car il vaut bien son prix بونی تحقیر ایتمه زیرا قدر وقیمتی واردر Vilipender une marchandise بر متاعی آلچقلمق - آیاغه اورمق

VILLAGE. Grande ville mal peuplée et mal bâtie A. بلدة خسیسة P. شهر بیقدر T. کوتی بر شهر

VILLAGE. Lieu composé de maisons de paysans A. قریة pl. قرا P. ده - روستا - کند T. کوی | Gros, petit village قریهٔ کبیره یا صغیره Demeurer au village قریه‌ده اقامت ایتمک Des gens de village اهالیٔ قریه - قریه نشینان - کویلولر Curé de village قریه امامی Seigneur du village قریه‌نک اغاسی - Le coq du village. V. Coq.

VILLAGEOIS. Habitant de village A. قروی pl. قرویّون P. دهقانی - روستایی T. کویلو | Un pauvre villageois بر فقیر کویلو Jolie villageoise بر دلبر کویلو قاریسی

VILLANELLE. Sorte de poésie pastorale A. شعر اهل القرا P. چغانهٔ روستایی T. کویلو شعری

VILLE. Assemblage de maisons disposées par rues, et fermées d'une clôture commune A. بلدة pl. بلاد pl. بلدان - مصر pl. امصار - مدینة pl. مداین P. شهر - دسگره T. شهر | Grande ville بلدهٔ جسیمه - شهر عظیم - سواد معظم - شهرستان عظیم murée, close de murailles بلدهٔ مسوّره - اطرافی دیوار چویرلمش اطرافی آچق بر شهر - بلدهٔ مکشوفة الاطراف ouverte بر شهر آچق Ville capitale کرسیٔ مملکت اولان بر بلده maritime بلدهٔ بحریّه - بلدهٔ ساحلیّه forte بلدهٔ حصینه fort peuplée بلدهٔ معموره - شهر معمور وآبادان déserte شهر ویران - خرابه de commerce, de passage دار التجارة یاخود ممرّ ناس بر شهر Fortifier une ville بر بلده‌یی تحصین ایتمک اولان بر بلده‌یه استحکام ویرمک - bâtir بر بلده بنا ایتمک - بر شهر بنیاد ایتمک detruire, raser بر بلده‌یی هدم وتخریب ایتمک - خاک ایله یکسان ایتمک La ville et les fau-

bourgs de Paris پارس شهری وواروشی Il demeure au coeur de la ville شهرده تواتر قلبگاه شهرده مقیمدر Bruit de ville اولمش صحبت

Il se prend aussi pour le corps des officiers de ville *T.* ضابطان ضابطان بلده استقبالنه || La ville est venue à sa rencontre بلده چیقمشدر

Et pour les habitans de la ville *A.* pl. سکنة pl. اهالی البلدة شهر خلقی *T.* شهر نشینان *P.* البلدة || Toute la ville est allée au-devant de lui اهالی بلده‌نک مجموعی استقبالنه چیقمشدر بو خبر کافهٔ Toute la ville parle de cette nouvelle اهالی شهرک لساننده متداثر در Il traite toute la ville سکنهٔ بلده‌نک مجموعنه ضیافت ایدر

VILLETTE ou VILLOTTE. Très-petite ville *A.* بُلیدة *P.* شهر کوچک شهر *T.* کوچک

VIN. Liqueur propre à boire, que l'on tire du raisin *A.* خمر شراب *T.* دختر رز - می - باده *P.* باذق - بنت العنب - بیاض شراب - می سپید - خمر ابیض Vin blanc || سجی - - کوشک باده faible قرمزی شراب - بادهٔ لعل رنگ rose - بادهٔ نوشین - خمر سائغ coulant et aisé à boire قوتسز بادهٔ - می ناب - خمر خالص clair ایچمی کوزل شراب طورلمش باده reposé طوری شراب - صاف Vin qui porte l'eau صو قالدرر شراب qui porte à la tête خمر موجب السوار بر باشه اوران - باشه صچرایان باده - Un muid de vin اولچک شراب

VIN DE GOUTTE, ou MÈRE GOUTTE. V. Mère.

On dit, Être pris de vin, Être en pointe de vin, Être entre deux vins, pour dire, être ivre, être en gaieté pour avoir bu du vin, approcher de l'ivresse *A.* انتشاء - تنشی *P.* نشئه دار کیف اولمق - چاقر کیف اولمق *T.* شدن

VINAIGRE. Vin rendu aigre par artifice *A.* خل *P.* سرگا *T.* - سرگای تیز - خل شدید السورة || Vinaigre fort سرکه بیاض سرکه blanc گل سرکه‌سی Vinaigre rose کسکین سرکه

VINAIGRER. Assaisonner avec du vinaigre *A.* تخلیل *P.* سرگا آمیز کردن *T.* سرکه‌یه بصمق

VINAIGRÉ. *A.* مخلل *P.* سرگا آمیز *T.* سرکه‌یه بصلمش

VINAIGRIER. Celui qui fait et vend du vinaigre *A.* خلال *P.* سرگا فروش *T.* سرکه‌جی

Il se dit aussi d'un petit vase à mettre du vinaigre *A.* قارورة الخل *P.* سرگادان *T.* سرکه دان

VINAIGRIER, ou SUMAC. V. Sumac.

VINDAS, ou CABESTAN. V. ce mot.

VINDICATIF. Qui aime à se venger *A.* منتقم - منهمک فی الانتقام *P.* کینه خواه - کینه جو *T.* انتقامجی || C'est un esprit emporté et vindicatif حدید المزاج وانتقامه منهمک بر آدمدر

On appelle Justice vindicative, la justice qui punit les crimes *A.* جزاء بالنقمة *P.* باد افراه *T.* صوچلونک حقندن کلمه

VINDICTE. T. de Jurisp. On dit, La vindicte publique, pour dire, la poursuite d'un crime *A.* نقمة المجرمین - تعقب الجرم والجنایة *P.* ورزش بجستجوی جرم *T.* قباحتک پسنه دوشوب آراشدرمه || En France, la vindicte publique n'appartient qu'aux gens du Roi فرانسه‌ده جرمک تعقبی ماده‌سی انجق خدمهٔ سلطانیه‌یه مخصوص اولان اموردندر

VINÉE. Récolte de vin *A.* محصول الخمر *P.* محصول باده *T.* محصول شراب محصولی || Nous aurons grande, pleine vinée خمر پک بول اوله‌جقدر

VINEUX. Il se dit du vin qui a beaucoup de force *A.* خمر شدید القوة *P.* بادهٔ پر قوت *T.* کسکین شراب - قوتلو شراب

Et de ce qui a un goût, une odeur de vin *A.* خمری الطعم - خمری الرایحة *P.* همبوی می - همچاشنئ می *T.* دادی شرابسی - شراب قوقولی || Pêche vineuse شرابسی دادی شراب قوقولی قاون Melon vineux بر شفتالو

Et qui est de couleur rouge, comme le vin rosé *A.* خمری اللون *P.* میگون - میفام *T.* شراب رنکلو - شرابی || Rouge vineux شراب رنکلو قرمزی

VINGT. Deux fois dix *A.* عشرون *P.* بیست *T.* یکرمی || Vingt hommes یکرمی نفر Vingt chevaux یکرمی رأس بارکیر Vingt livres یکرمی جلد کتاب Vingt pots یکرمی عدد ساقسی Vingt maisons یکرمی باب خانه Vingt pièces de canons یکرمی عدد - پاره طوب - Vingt vaisseaux یکرمی قطعه سفینه

Il se dit aussi pour Vingtième. V. ce mot.

QUATRE-VINGTS. *A.* ثمانون *P.* هشتاد *T.* سکسان

VINGTAINE. Nom collectif qui comprend vingt unités *A.* مقدار العشرین *P.* قدر بیست *T.* یکرمی مقداری || Une vingtaine de personnes, d'arbres یکرمی نفر و یکرمی آغاج مقداری

VINGTIÈME. Nombre d'ordre *A.* عشرون *P.* بیستم *T.* یکرمنجی

|| Le vingtième jour du mois آیك یكرمنجی كونی de sa maladie مرضنك یكرمیسی - مرضنك یكرمنجی كونی

Il signifie aussi, la vingtième partie A. جزء من العشرین P. بیست یك T. بر یكرمیده

VIOL. Violence qu'on fait à une fille, à une femme que l'on prend de force A. هتك العرض النسوان جبراً P. پرده درگی T. عرض زنان بزور || عورت عرضنی زور ایله بوزمه || Le viol et le rapt sont punis de mort par les lois جبراً هتك عرض نسوانه تصدی ایدنلر واختلاس زنانه متجاسر اولنلر شرعاً ترتیب جزا ایله تنكیل اولنور Dans la prise de cette ville, on defendit le viol et l'incendie بو بلده نك حین فتح وتسخیرنده جبراً هتك اعراض زنان وایقاع حریق ماده لری منع ویساق اولنمشدر

VIOLAT. On appelle Sirop violat, le sirop fait avec des violettes A. رب البنفسج P. بنفشه سیروبی T. منكشه سیروبی Et miel violat, du miel où l'on a fait infuser des violettes A. عسل بنفسجی P. انگبین بنفشه آلود T. منكشه لو بال

VIOLATEUR. Celui qui viole les lois, les droits, etc. A. ناقض - مخلف P. شكن - شكننده précédé d'un substantif exprimant la chose que l'on viole T. بوزیجی || Les violateurs des lois ناقض شرع وقانون اولنلر On le regardait comme le violateur des droits les plus sacrés فلان كشی زیاده واجب الاحترام اولان حقوقك مخلف وناقضی عد اولنور ایدی

VIOLATION. Action de violer, d'enfreindre A. خلف - نقض P. شكست - شكنی précédé d'un substantif T. بوزمه - خلافنه حركت || La violation du serment خلف یمین - خلف قسم - شكست سوگند - سوگند شكنی - یمینی بوزمه - نقض یمین d'une loi نقض قانون

VIOLEMENT. Infraction. V. Violation || Le violement des traités نقض عهود وشروط - عهد شكنی d'une promesse خلف وعد des lois نقض قوانین وشرایع des commandemens de Dieu اوامر الهیه نك خلافنه حركت

Il se prend aussi pour Viol. V. ce mot.

VIOLEMMENT. Avec violence, avec impétuosité A. شدیداً - بالشدة P. بسختی T. بكلك ایله - سردلك ایله || Ce remede agit violemment بو دوا شدت ایله عمل ایدر Hair violemment شدیداً بغض وعداوت ایتمك aimer شدت اوزره محبت ایتمك - قویاً Il l'insulta violemment dans ses lettres تحریراتنده فلانی تحقیر شدید ایله دلازار ایلدی Le vent souffle violemment روزكار كمال شدت اوزره اسر

VIOLENCE. Impétuosité A. شدت P. سختی T. سردلك - پكلك || La violence des vents شدت ریاح de la tempête فورتنه نك شدتی - سردلكی du mal علتك شدتی de la douleur شدت وجع d'un remède دوانك شدتی des passions اعراض نفسانیه نك شدتی La violence de son humeur شدت مزاجی

VIOLENCE. Force dont on use contre le droit commun, contre les lois A. جبر - تغلب P. زبردستی T. زور || User de violence جبر ایتمك - اعمال جبر - زور ایتمك Agir avec violence زور وتغلب ایله حركت ایتمك Il a pris mes meubles, mes papiers par violence متاع بیتمی واوراقمی جبراً اخذ ایتمشدر - زور ایله آلدی Faire violence à quelqu'un بر كمسنه یه جبر ایتمك - زور ایتمك - فلانی زورلمق

On dit figur., Faire violence à la loi, pour dire, y donner un sens forcé نص قانونه زورلا كی معنا ویرمك

VIOLENT. Impétueux, qui agit avec force A. شدید P. تند T. سرد - كسكین || Vent violent ریح شدید - باد تند - سرد وتیز روزكار mouvement حركت شدیده - كسكین روزكار mal مرض شدید Tempête violente فورتنه شدید fièvre, douleur حمی ووجع شدید humeur, passion مزاج یا مرض شدید discours كلام شدید Gouvernement violent et tyrannique حكومت شدیده وجبارانه Un homme violent شدید المزاج بر آدم

On appelle Mort violente, une mort causée par quelque accident, et qui n'est pas naturelle A. موت احمر P. مرگ سختگیر - مرگ نا طبیعی T. طبیعی اولمیان اولم

VIOLENT, se dit aussi, en parlant de quelque chose de trop rude A. عنیف P. سخت - گران T. سرد - چتین || Cela est trop violent بو شی بغایت عنیفدر Proposition violente تكلیف عنیف - تكلیف گران - بر تكلیف چتین

VIOLENTER. Contraindre A. اجبار P. زور آوردن T. زورلمق - جبر ایتمك || Les peres et les meres ne doivent point violenter leurs enfans dans le choix d'un etat والدین كندو اولادلرینی اختیار طریقت بابنده اجبار ایتمك روا دكلدر On ne peut point le violenter فلانی جبر ایتمك بر وجهله ممكن دكلدر

VIOLENTÉ. A. مجبور P. زور آورده T. زورلنمش

VIOLER. Enfreindre, agir contre A. نقض - اخفار - فسخ P. شكستن - نكث T. بوزمق - خلافنه حركت - احلال

قانونك - نقض قانون ایتمك || Violer les lois ایتمك خلافنه حركت ایتمك le respect qu'on doit à son souverain بر كمسنه كندو پادشاهی حقنه رعایتی لازم اولان شرط تعظیم واحترامك خلافنه حركت ایتمك les droits de l'amitié, de l'hospitalité, les priviléges, les immunités, la capitulation شروط صحبت ومهمانلوازی وامتیازات ومعافیاتی وشروط نذری فسخ ایتمك - استیمانی نقض ایتمك un voeu اخلالِ عهد نقض ایتمك sa foi, sa promesse, son serment عهدنامهیی نقض واخفار ووعد وقسم ایتمك un traité ایتمك - On dit, Violer un asyle, pour dire, les priviléges d'un asyle بردار الامانك شروط امتیازاتنی نقض ایتمك

VIOLER. Faire violence à une fille, à une femme *A.* هتك *T.* پردهٔ عرض زنانرا بزور دریدن *P.* العرض النسوان جبراً عورت عرضنی زور ایله بوزمق || Il la viola le poignard sur la gorge فلان قاریبك كوكسنه قلیج طیادرق هتك عرضنه تصدی ایتمشدر

Violé. *A.* منفسخ - منتقض *P.* شكسته *T.* بوزلمش

VIOLET. De couleur de la fleur qu'on nomme violette *A.* بنفسجی اللون *P.* بنفشه فام - بنفشه رنك *T.* منكشه‌لو - منكشه رنكلو || Drap violet بنفشه فام چوقه Le grand froid rend quelquefois le visage tout violet شدت برودت تقریبیله بعضاً چهره بستون بنفشه رنكنده اولور

Violet, subst. Couleur violette *A.* لون بنفسجی *P.* رنك منكشه رنكی *T.* بنفشه

VIOLETTE. Fleur printanière *A.* بنفسج *P.* بنفشه - سزدایه - قاتمر - بنفسج مضاعف *T.* منكشه || Violette double كاكوش Conserve de violette بنفشه مرباسی منكشه

VIOLIER. Plante qu'on nomme aussi Giroflée. V. ce mot.

VIOLON. Instrument de musique *P.* vul. كمان *T.* كمان

Violon. Celui qui joue du violon *P.* كمانی *T.* كمانجی

VIOLONCELLE. Instrument de musique beaucoup plus grand que le violon *P.* بزرك *T.* كمان ایری كمان

VIPÈRE. Espèce de serpent venimeux *A.* افعی pl. افاعی *P.* افعئ سیاه *T.* انكرك بیلانی || Vipère noire تیرمار Dent de vipère سن افعی Poudre de vipère انكرك بیلانی سفوفی

On appelle figur. Langue de vipère, une personne fort médisante *A.* ملدغ - متفعی *P.* زهر زبان *T.* لسعد - دلی زفیرلو

VIPÉREAU. Le petit d'une vipère *A.* جرو الافعی *P.* تیر مار

انكرك یاوریسی *T.* پچه

VIRAGO. Femme de grande taille, qui a l'air d'un homme *A.* مترجّلة *P.* زن نرینه *T.* اركككسی قاری

VIREMENT. T. de Comm. On dit, Virement de parties, pour dire, le transport d'une dette active, fait à un créancier à qui l'on doit une somme pareille à celle de la dette *A.* تقاص الدین - اداء الدین علی وجه التقاص *P.* كزار وام بر وجه تقاص *T.* تقاص صورتیله اودشمه || Presque tous les payemens des foires de Lyon se font par viremens de parties لیون شهرنده عقد اولنان پنایرلرده همان بالجمله معاملات تجارت آلدجقلو ایله ویره‌جكلو بیننده تقاص صورتیله تنظیم اولنور

VIRER. Aller en tournant *A.* دور - مداورة *P.* كردیدن *T.* دونمك

Virer. T. de Mar. On dit, Virer de bord, pour dire, changer de route en mettant au vent un côté du vaisseau pour l'autre *T.* كمی‌یی بر طرفه چویرمك - Et virer vent arrière, pour dire, tourner un vaisseau en lui faisant prendre vent arrière *T.* روزكاری آرقدن آلدرق كمی‌یی چویرمك - Et virer vent devant, pour dire, tourner un vaisseau en lui faisant prendre vent devant روزكاری اوك طرفه آلدرق كمی‌یی چویرمك

Virer de bord, signifie figurément, changer la direction de sa conduite *T.* بیراق دكشدرمك - تبدیل اصول ایتمك || Cet homme est inconstant, il a viré de bord dans vingt affaires بیدوام برآدمدر شمدییه قدر یكرمی مصلحتده تبدیل اصول ایتمشدر

VIREVOLTE. T. de manége. Tour et retour fait avec vitesse *A.* مراكضة بامداورة *T.* دوند دوند آت سكردشمه || Il a fait faire cent virevoltes à son cheval آتنی یوز كره دوند دوند سكردشدی

VIRGINAL. Appartenant à une vierge *A.* بكری *P.* بوبكی *T.* قزلك || Pudeur virginale قز محجوبلغی - حیای بكری Modestie virginale عفت بكریه

VIRGINITÉ. État d'une personne vierge *A.* بكارت *P.* شكنجی *T.* قزلق || La fleur de la virginité غنچهٔ نشكفتهٔ بكارت Garder sa virginité دامن بكارتی دست - حال بكارتی وقایه ایتمك فوت بكارت ایتمك la perdre اختیاردن محافظه ایتمك Faire voeu de virginité نذر بكارت ایتمك

VIRGULE. Marque dont on se sert pour séparer les mots ou

les membres d'une période *A.* علامة فاصلة pl. علايم فاصلة *P.* نشان جدا سازی *T.* آیریلق نشانی || Il faut mettre là une virgule فقره‌نک فلان محلنده بر علامت فاصله وضع اولنملو در

VIRIL. Qui appartient au sexe masculin *A.* ذكریّ - رجوليّ *P.* نرینه *T.* ارککک || Sexe viril جنس الذكور - جنس الرجال - ارککک - آلت نری - آلت رجولیّت Membre ارککک قسمی ارککلک آلتی - آلتی

Âge viril. L'âge d'un homme fait *A.* سنّ - سنّ الرجولیّة - الكهولة *P.* سال مردی *T.* یکتلک یاشی

Viril, se dit figur. dans ces phrases: Âme virile, pour dire, une âme ferme *A.* طبع بیّن الفحالة *P.* خوی مردانه *T.* ارجه Courage viril, pour dire, un courage digne d'un homme بیّنة الفحالة *A.* جرأة مردانه *P.* جرأت یورکیلک *T.* ارجه یورک Action virile, pour dire, une action vigoureuse كار مردانه

En termes de Droit, on dit, qu'une succession a été partagée par portions viriles, pour dire, par portions égales *A.* تقسیم بر وجه *P.* تقسیم باسهام المتساویة - الاسهام على السويّة حصّه‌لری برابر اولەرق پای ایتمک *T.* یکسان بخش کردن || Sa succession a été partagée par portions viriles تركه‌سی اقسام متساویه اوزره تقسیم اولندی

VIRILEMENT. D'une manière virile, avec vigueur *A.* بفحالة *P.* مردانه *T.* ارجه

VIRILITÉ. Âge viril *A.* كهولة *P.* مردی *T.* یکتلک چاغی - حدّ كهولته بالغ اولمشدر || Il est parvenu à la virilité یکتلک چاغنه کلمشدر - رسیدهٔ حدّ مردی اولمشدر

Il se dit aussi de la capacité d'engendrer de l'homme *A.* قوّة الفحالة - الرجولیّة *P.* یارای مردی *T.* ارلک قوّتی || Donner des signes de virilité قوّت رجولیّتک اماره‌لری ظهور ایتمک

VIROLE. Petit cercle de métal qu'on met au bout du manche d'un couteau, au bout d'une canne, etc. pour tenir le bois en état *A.* قبیعة *P.* پرازوانه *T.* پرازوانه - قین دیبلکی || Mettre une virole à une canne عصایه پرازوانه کچورمک On met des viroles aux fusils تفنکلره پرازوانه ییخلنور

VIRTUALITÉ. T. didact. Qualité de ce qui est virtuel *A.* كینونة بالقوّة

VIRTUEL. T. didact. Qui est seulement en puissance *A.* كائن بالقوّة || Chaleur virtuelle حرارت بالقوّه intention ارادهٔ بالقوّه

VIRTUELLEMENT. adv. *A.* بالقوّة

VIRTUOSE. Il se dit d'une personne qui a des talens pour les beaux-arts *A.* صاحب المعرفة - عارف *P.* هنرمند *T.* معرفتلو || C'est un virtuose هنرمند بر آدمدر

VIRULENCE. Qualité de ce qui est virulent *A.* سمّیّت *P.* زهر داری - شرنگ آلودگی *T.* زهرلولک

VIRULENT. T. de Chirur. Qui a du virus, du venin *A.* ذو سمّیّة *P.* زهر دار - شرنگ آمیز *T.* زهرلو - سمّیّتلو || Un ulcère virulent سمّیّتلو بر یاره Déjections virulentes سمّیّتلو فضلات - Figur. || Style virulent سمّیّتلو سبک وعباره Satire virulente سمّیّتلو بر هجو - هجو زهر ریز

VIRUS. T. de Méd. et de Chir. Il se dit du venin des maux vénériens ou de quelques autres maladies *A.* سمّ - سمّیّت *P.* زهر *T.* زهر || Son mal n'est point dangereux, il n'y a point de virus علتنده اصلا اثر سمّ اولمدیغندن بر درلو خطر ملحوظ دکلدر Le virus a gagné les parties solides سمّیّت اعضای صحیحه‌یه سرایت ایلدی

VIS. Pièce ronde de bois, de métal, etc. cannelée en ligne spirale, et qui entre dans un écrou qui est cannelé de même *A.* لولب - مسمار ملوّب *P.* پیچ - میخ گرده *T.* بورمه || Un vis de bois آغاجدن بورمه de fer دمور بورمه Les vis d'un lit بر یتاق سریرینک بورمه‌لری d'une serrure کلیدک بورمه‌لری

VIS-À-VIS DE. En face de... *A.* مقابلةً - في المقابل - محاذاةً - في المحاذاة *P.* رو برو - پیش *T.* قرشو قرشوده || Il est logé vis-à-vis de moi خانه‌مک قرشوده ساکن اولدیغم خانه‌نک de mes fenêtres پنچره‌لری محاذاتنده مقیمدر Je me plaçai vis-à-vis de lui قرشوسنده مقابلنده اقامت ایدر قعود ایلدم

VISA. Formule qui se met sur un acte par celui dont la signature rend l'acte authentique *A.* صحّ || Le Chancelier de France met son visa sur les édits, lettres patentes, etc. فرانسه دولتنک باش وکیلی بالجمله اوامر وبرواتده وسائر اول مثللو احکامده وضع صحّ ایدر

VISAGE. La face de l'homme *A.* وجه pl. وجوه *P.* رو - چهره *T.* یوز || Visage large وجه عریض - روی پهن - یصی یوز long وجه مسیل - وجه طویل - روی دراز - سوبو یوز - طولانی ovale وجه بیضاویّ الشكل - روی بیضه گونه - بیضه یوز Beau visage وجه احسن - وجه ملیح - روی زیبا - شکلنده یوز

كوزل يوز agréable وجه جميل - روى دلارا - دلبر يوز effé-miné وجه نسوى - روى زنوارى - زنه چهرهسى Il a un visage de santé فلانده برء وصحت چهرهسى وار در Son visage ne m'est pas connu يوزينى طانيم Cela sied bien au visage ياقيشور - چهرهيه موافق كلور - بو شىٔ چهرهيه اليقدر

Tourner visage aux ennemis, se dit de ceux qui fuient, et qui tout d'un coup se retournent pour faire face à ceux qui les poursuivent. V. Volte-Face.

VISAGE, se prend aussi pour l'air du visage *A.* وجه - سيماء *P.* بشوش - لقا - چهره - رو *T.* يوز || Avoir un visage riant gai, ouvert كولر يوزلو اولمق - خنده رو اولمق - الوجه اولمق شن چهرهلو - كشاده رو اولمق - نشيط السيما اولمق triste, mélancolique بركمسنه نك - منقبض الوجه اولمق اولمق - سيماسى كدر آلود اولمق On dit d'un homme pâle et défait, qu'il a un visage déterré, un visage de l'autre monde فلانده آخرتدن كلمش آدمك - مزار قاچقونى سيماسى وار در چهرهسى وار در

On dit, Faire bon visage à quelqu'un, pour dire, lui faire bonne mine بر كمسنه يه اظهار بشر وبشاشت ايتمك ou lui faire mauvais visage, c'est-à-dire, mauvaise mine فلانه اظهار فلانه اكشى يوز - اظهار ترش رويى - تعبس ايتمك كوسترمك

VISCÉRAL. Qui appartient aux viscères *A.* مختص بجوائف النفس

VISCÈRE. T. d'Anat. Organe intérieur du corps qui, par sa constitution, sert à l'élaboration de quelque substance destinée à l'entretien de la vie *A.* جائفة النفس pl. جوائف النفس || Il a les viscères gâtés جوائف نفسى فاسد در Le coeur, le cerveau est un des viscères قلب ودماغ جوائف نفسدندر

VISCOSITÉ. Qualité de ce qui est visqueux *A.* لزوجت *P.* يابشكانلك *T.* دوسكنى || Il y a de la viscosité dans ce sang بو قانده لزوجت وار در

VISÉE. Direction de la vue à un but, pour y adresser un coup *A.* توجه النظر الى الغرض *P.* ديده دوزى بآماج *T.* كوزى - كوزى نشانه اويدرمق || Prendre sa visée نشانه اويدرمه Prenez votre visée plus haut, plus bas كوزكى نشانه اويدر نشان طرفنه يوكسكجه ياخود آشاغيجه اويدر

On dit figur., Changer de visée, pour dire, changer de dessein تبديل الغرض *A.* تبديل المقصد - تبديل المرام - تبديل *P.* نيت دكشدرمك *T.* كام كردن || Dès qu'il a vu que l'armée de l'ennemi était plus nombreuse, il a changé de visée دشمن عسكرى كندو عسكرندن زياده اولديغنى كورنجه تبديل نيت ايتمشدر

VISER. Diriger sa vue ou quelque arme à un but que l'on veut atteindre *A.* اطماح البصر الى الغرض - استشراف للغرض - توجيه النظر الى الغرض *P.* نشان *T.* بآماج ديده دوختن - نشانه كوز ديكمك - آلمق || Il visait à ce but-là فلان هيچ بر غرضه نشانه كوز ديكر ايدى Il ne vise nulle part ديده دوز دقت دكلدر S'il a blessé un tel, c'est par hasard, il ne visait point à lui فلانى جرح ايتمش ايسه بر امر اتفاقيدر زيرا آنك طرفنه نشان آلمز ايدى Viser un homme au coeur, un animal à la tête بر كمسنه نك قلبنه و بر حيوانك باشنه طوغرى نشان آلمق

Figur. Avoir en vue une certaine fin dans une affaire *A.* اطماح النظر - نصب العين - تحديق النظر *P.* ديده دوختن *T.* اول منصبه كوز ديكمك || Il ne vise pas à cette charge-là قنغى مادّه يه اطماح نظر رغبت ايتمز Je ne sais à quoi il vise غرضى قنغى شىٔ اولديغنى - اطماح نظر ايلديكنى بيلمم بيلمم

VISER. Voir, examiner une expédition, et mettre dessus Vu, Visa *A.* وضع الصح - اشارة بالصح *P.* صح كشيدن *T.* صح - صحلمق - چكمك || Le Chancelier n'a pas encore visé ces lettres patentes بو براتلر باش وكيل طرفندن هنوز صحلنمش دكلدر

VISIBILITÉ. T. didact. Qualité qui rend les choses visibles *A.* قابليت العيان - قابليت المعاينة *P.* نمايانى *T.* كورنمكلك - آشكارهلك || La visibilité est l'un des caractères distinctifs de l'Église Catholique آيين قاتلكينك متصف اولديغى صفات كاشفه لرك برى قابليت عياندر

VISIBLE. Qui peut être vu *A.* قابل العيان - معاين - مشهود - مرئى *P.* ديدنى - بديد - نمايان - نمودار *T.* كورينور - كوزه بلا ضيا كورينور || Il n'y a rien de visible que par la lumière آيدينلق اولمينجه هيچ بر شىٔ - هيچ بر شىٔ مرئى دكلدر Les objets, les choses visibles صور مرئيه كوزه كوريندمز L'éclipse sera visible كسوف مرئى ومعاين اولهجقدر

On dit, qu'un homme n'est pas visible, quand il ne veut ou ne peut pas recevoir une visite *A.* متعذر الملاقاة - متعذر التراثى

بو P. کوروشلمز T. نا دیدنی || Il n'est pas visible aujourd'hui ملاقات ایتمز - کونکی کون متعذر الملاقاتدر Il ne sera visible que dans une heure بر ساعتدنصکره ممکن الملاقاتدر - کوروشر

VISIBLE. Évident, manifeste A. ظاهر - عیان - صریح - واضح - جلی P. آشکار - بدیدار - نمایان T. بللو || Fausseté visible کذب صریح imposture خدیعت واضحه Cela est visible بو شئ واضح Il est visible que... شویله اولدیغی واضح وآشکار در وعیاندر

VISIBLEMENT, adv. A. عیاناً - معاینةً P. بر وجه بدید - نموداراته T. کوزه کورینور وجهله - کورینرک || Notre-Seigneur monta au ciel visiblement حضرت عیسی افندمز عیاناً سمایه عروج ایتمشدر La rivière baisse visiblement ماء نهر کوزده کورینور وجهله تنزل ایتمکده در La mer monte visiblement دریا عیاناً قبارمقده در La liqueur du thermomètre monte visiblement, quand on le porte dans un lieu chaud میزان هوا بر محل حارده وضع اولندیغی حالده درونده اولان مادهٔ مایعه عیاناً صعود ایدر

Il signifie aussi, manifestement A. واضحاً - بالوضوح - صراحةً - بالصراحة - عیاناً - جلیاً - ظاهراً - علانیةً P. بر وجه آشکار T. آشکاره - آشکارهجه || Cela est visiblement faux بو شئ عیاناً کذب محضدر Il vous trompe visiblement سنی آشکارهجه وظاهراً آلدادر

VISIÈRE, se prend pour La vue A. بصر P. دیده T. کوز Il ne se dit que dans ces phrases, Visière nette بصر نقی troublé بصر کدر - بصر کدورت آلود - دیدهٔ تیره - بولانق کوز

Et figur. pour L'esprit, la pensée A. عقل || Cet homme a la visière un peu troublée بو آدم نوعماً مختل العقلدر confuse قاصر العقلدر courte عقلی پریشاندر - متشتت العقلدر عقلی قصه در - کوتهبیندر

VISIÈRE, se dit aussi d'un petit bouton de métal qui se met au bout du canon d'un fusil, pour conduire l'oeil A. زر الاستهداف P. نشان آلمغه مخصوص تکمهجک T. اخکوزهٔ تفنك

VISION. T. de Phys. Action de voir A. نظر P. بینایی T. کورش - کورمه || Les philosophes disputent de quelle manière et en quelle partie de l'oeil se fait la vision نظر نوجهله در وعینک قنغی محلنده موجود در بو مسئلده بین الفلاسفه منازع فیها اولان احتلافلردر

On appelle en Théologie, Vision béatifique, Vision intuitive, celle par laquelle les bienheureux voient Dieu A. طلعة الوجه الله P. دیدار خدا T. تکری یی کورمه

Il signifie aussi, les choses que Dieu, ou quelque intelligence, par la permission de Dieu, fait voir en esprit, ou par les yeux du corps A. مرئی pl. مرئیات بالوحی - رؤیا pl. رؤی || Les visions des prophètes انبیای عظامک بالوحی مرئیاتلری Ce Saint eut une telle vision en dormant بو عزیز عالم منامده فلان رؤیایی کوردی Les visions de St. Antoine اعزهٔ کرامدن فلان نام عزیزک وحی الهی ایله مظهر اولدیغی مرئیات

VISION. Idée extravagante A. خیال pl. خیالات - خیال باطل - خیالات باطلة pl. وهم باطل - اوهام باطلة P. خیال خام T. مالیخولیا || C'est une vision d'un tel فلانک ذاهب اولدیغی خیال باطلدر Une pure vision خیال محض

VISIONNAIRE. Qui croit faussemment avoir des visions, des révélations A. مجذوب pl. مجذوبین

Figur. Celui qui a des idées, des imaginations extravagantes A. تابع الاوهام الباطلة - تابع الخیالات الباطلة P. تندادهٔ T. مالیخولیاجی - اوهام خام || خیالات باطلهیه دوشکون - مالیخولیاجی Cet homme est visionnaire بر اوهام وخیالات باطلهیه تابع بر آدمدر - آدمدر مالیخولیاجی بر

VISIR. V. Vizir.

VISITATION. Il ne se dit que dans ces phrases, La visitation de la Vierge, ou la fête de la visitation, c'est-à-dire, la fête instituée en mémoire de ce que la Sainte-Vierge alla visiter Sainte Élisabeth A. عید الزیارة مریم العذراء

VISITE. Action d'aller voir quelqu'un par civilité ou par devoir A. زیارت pl. زیارات || Visite de cérémonie زیارت رسمیه Visite longue, courte, ennuyeuse زیارت مدیده یا مختصره Visites fréquentes, réglées زیارات متتابعه یا موجبة الملال Faire des visites زیارته وارمق Être en visite زیارتده یا معینه اولمق Rendre visite à quelqu'un فلانه ادای رسم زیارت ایتمک Rendre la visite à quelqu'un, c'est-à-dire, lui faire une visite après en avoir reçu une de lui بر کمسندیه ایتدیکی زیارتک مقابلهسنی ایتمک

VISITES. Personnes en visite A. pl. زوار P. مهمانان - بزیارت - T. مسافرلر - آمدگان || J'ai eu plusieurs visites کثرت زوارم

چوق مسافرلرم - وار ایدی

Visite, se dit en parlant d'un médecin qui va voir un malade *A.* زيارة الطبيب || On paye tant par visite à ce médecin بو طبیبه هر بر زیارتیچون شو قدر آیاق تری ویریلور Ce médecin fait payer fort cher ses visites بو طبیب مرضایه ایتدیکی زیارتلر ایچون پك آغر آیاق تری آلور

Visite. La perquisition qu'on fait en certains lieux, ou pour y trouver quelque personne, quelque chose, ou pour voir si tout y est bien en ordre *A.* کشف - تفتیش - معاینة *P.* جستجو *T.* آراشدرمه - یوقلمه || Le commissaire a fait la visite dans cette maison, par tout le quartier, pour trouver . . . مباشر شونی بولمق ایچون فلان خانه‌یی وجمیع محله‌یی یوقلدی Les commissaires, les jurés font leurs visites dans les boutiques, dans les magasins ضابطان ومباشرین دکانلری وتجار اوطه‌لرینی تفتیش ایدرلر Les experts ont fait leur visite ارباب وقوف اهل خبره - واروب کشف ومعاینه‌یه مبادرت ایتمشلر در Procès verbal de visite کشف ومعاینه خدمتنی ادا ایتمشلر در کشف اعلامی Il a tant pour son droit de visite کشف ومعاینه ایلدیکیچون شو مقدار دوائدی وار در

Visite de cadavre. L'examen que les chirurgiens, nommés par la Justice, font d'un corps mort *A.* كشف البدن الميّت *P.* جستجوی حال تن مرده *T.* میت کوده‌سنی یوقلمه

Visite de matrones. L'examen que les sages-femmes font par ordre de Justice, de l'état d'une femme ou d'une fille *T.* ابه قادینلری معرفتیله اولان - قادینلرینك یوقلمه‌سی ابه قادینك کشف ومعاینه‌سی - یوقلمه

Visite d'un bois, d'un bâtiment. L'examen qui y est fait par des experts nommés par la Justice *T.* تعیین اولنان ارباب وقوف معرفتیله بر اورمانك یا بر بنانك کشف ومعاینه‌سی

La visite du procès, signifie en termes de procédure, l'examen que les commissaires et le rapporteur font ensemble d'un procès *T.* دعوانك کشفی - دعوانك تفتیشی

On dit, qu'un évêque fait sa visite dans son diocèse, pour dire, qu'il va examiner si tout y est dans l'ordre پسقپوس قلمرو حکومتنه داخل اولان مملکتك تفتیشنه چیقار

VISITER. Aller voir quelqu'un chez lui *A.* زيارت *P.* بمهمانی رفتن *T.* فلانك زیارتنه وارمق - فلانی کورمکه وارمق || Visiter son ami, les pauvres, les malades, les prisonniers, les saints lieux بر دوستك وفقرانك ومرضا واسرانك واراضئ مبارکه‌نك زیارتنه وارمق

Visiter. Aller voir si les choses sont dans l'ordre où elles doivent être *A.* كشف الحال - معاينة الحال - تفتيش الحال *P.* چیز رفتن *T.* بدیدن حال فلان آراشدرمغه - یوقلمغه وارمق || Visiter les côtes, les frontières, les arsenaux سواحل بحری وحدودی وجبه‌خانه‌لری یوقلمق - وارمق حالنی تفتیش - سواحل بحرك تفتیش حاللرینه وارمق - ومعاینه‌یه وارمق - Il signifie aussi, examiner les lieux ou les choses, pour voir si tout est en état ou dans la règle || À son retour il a visité sa maison عودتنده خانه‌سنك حالنی کیفیت حالنی - تفتیش ایلدی Les commis ont visité sa malle مامورین جامدانینی یوقلدیلر

Visiter. Examiner une chose avec soin pour en tirer quelque conjecture *A.* تفحص - معاينة - كشف *P.* جستجو کردن *T.* آراشدرمق - یوقلمق || Le chirurgien a visité sa plaie جراح فلانك جراحتنی یوقلدی On a visité ce corps بو بدن میتی کشف ومعاینه ایلدیلر L'architecte a visité toute la maison معمار خانه‌نك مجموعنی کشف ومعاینه ایتمشدر Il n'y a coin ni recoin que le commissaire n'ait visité مباشر تفتیش وتفحص ایتمدیکی کوشه وبوجاق قالامشدر

VISITEUR. Celui qui est commis pour visiter *A.* مفتش *P.* جستجو کننده *T.* یوقلیجی || Visiteur des postes, des douanes منزلخانه‌لر وکمرك یوقلیجیسی

VISQUEUX. Gluant *A.* لزج *P.* دوسکن *T.* یلمشك - لزوجتلو || Humeur visqueuse خلط لزج Liqueur épaisse et visqueuse مایع قویو ولزوجتلو بر سیویق - لزج وغلیظ

VISSER. Attacher avec des vis *A.* تسمیر بسمار الملوب - *P.* شدّ باللولب میخ کرده پیچ زدن *T.* بورمه طاقمق

VISUEL. T. de Phys. Qui appartient à la vue *A.* بصری *P.* دیده - دیداری *T.* کوزك متعلق Il ne se dit que dans ces phrases, Rayon visuel شعاع بصر Point visuel نقطهٔ بصر

VITAL. Qui tient aux principes de la vie, et sans quoi l'animal ne saurait vivre *A.* حيواني *P.* زندگی بخشا *T.* دیریلکه متعلق || Esprits vitaux ارواح حيوانية Parties vitales اجزای حيوانية La circulation du sang, la respiration, etc. sont des actions vitales دوران دم وتنفس وسائر اول مقوله شیلر اعمال حیوانیه‌دندر - قان دوران ایتمك وصولومق وبونلر امثالی

شیئلر دیرلک اعمالندندر

VITE. Il se dit des animaux qui se meuvent et qui courent avec célérité *A.* سریع السیر ـ شدید الجری *P.* باد ـ باد پیما *T.* چاپکپا ـ زود رو ـ پا یورغه ـ یورک || Cheval vite فرس سریع السیر ـ سریع الجری اسب ـ اسب چاپکپا ـ فرس سریع روزکارکبی سریع ‖ Il est vite comme le vent یورک آت ـ بادپا المرور در

Il se dit aussi des choses *A.* سریع *P.* زود ـ *T.* چاپک تیز || Mouvement vite حرکت سریعه Il a le pouls fort vite نبضنده نبضی سریع الضربدر ـ سرعت عظیمه وار در Un copiste qui a la main fort vite بر نساخ سریع القلم

VITE. Avec vitesse *A.* بالسرعة ـ سریعاً *P.* زود ـ بزودی ـ *T.* تیز ـ چاپکی || Cette horloge va trop vite بو ساعت سریعاً ـ غایت ایله سریع الکلامدر Il parle trop vite تیز کیدر ـ ایشلر یک تیز سویلر

On dit, qu'un homme va trop vite dans une affaire, pour dire, qu'il va avec trop de précipitation *A.* متعجّل ـ عجول *P.* شتابکار *T.* عجله ایله ایش کورن ـ ایوه جیلک ایدن ـ ایوه کن

VITEMENT. Vite *A.* مسارعة ـ عجالة ـ سریعاً ـ مستعجلاً ـ *P.* علی العجلة *T.* بشتاب *T.* ایله ایوه جیلک ـ سکردرک || Aller, courir vitement سرعت وعجله ایله یوریمک یا سکرتمک

VITESSE. Célérité *A.* عجلة ـ سرعت *P.* زودی ـ چاپکی ـ شتاب *T.* چاپکلک ـ ایوه جیلک || La vitesse d'un mouvement حرکتک چاپکلکی ـ سرعت حرکت d'un cheval آتک سرعت رفتاری d'un oiseau قوشک سرعت طیرانی d'une balle de mousquet تفنکک قورشوننک سرعت طیرانی de la main ال چاپکلکی ـ چاپکدستی ـ سرعت ید Écrire avec vitesse سرعت قلم ایله یازمق

On dit, Gagner quelqu'un de vitesse, pour dire, arriver plus vite que lui *A.* مسابقة *P.* زودتر رفتن *T* کچمک ـ ایلرو یه کچمک ـ ou pour dire, gagner sur lui l'avantage du temps pour réussir dans le même projet *A.* تقدّم ـ تسابق *P.* زودتر رسیدن *T.* کچمک

VITEX. V. Agnus-Castus.

VITRAGE. Toutes les vitres d'un bâtiment *A.* pl. کلّیات الالواح الزجاج *P.* همه شیشها *T.* جام طاقمی || Le vitrage de cette maison coûte beaucoup بو خانه نک جاملری طاقمی کثیر المصارفدر

Il se dit aussi de certains châssis de verre qui servent de cloison dans une chambre *A.* سترة من الواح الزجاج *P.* درسارۀ شیشه دار *T.* جاملو صوندرمه || La salle n'est séparée de la chambre que par un vitrage دیوانخانه ایله اوطه یی فصل ایدن یالکز بر جاملو صوندرمه در

VITRAUX. Les grandes vitres des églises *A.* الواح الزجاج کبیرة *P.* الواح بزرک آبکینه *T.* ایری جاملر

VITRE. Carreau de verre qu'on met aux fenêtres *A.* لوح الزجاج *P.* لوح شیشه *T.* جام || Vitre claire, trouble صاف وبراق یا بولانق جام Mettre, attacher des vitres à une fenêtre پنجره یه جام کچورمک

VITRER. Garnir de vitres *A.* الصاق الالواح الزجاج *P.* بالواح آبکینه آراستن *T.* جام ایله دوناتمق || Vitrer une fenêtre, une porte پنجره یی وقپویی جام ایله دوناتمق

VITRÉ. *A.* ذو الواح الزجاج *P.* بالواح آبکینه ـ آبکینه دار *T.* جاملو ـ جام ایله دونانمش آراسته

En termes d'Anatomie, on appelle Humeur vitrée, une des trois humeurs de l'oeil *A.* رطوبة زجاجیّة

VITRERIE. Art et commerce du vitrier *A.* فنّ الاعمال الزجاج *P.* شیشه کری *T.* شیشه جیلک

VITRESCIBLE. V. Vitrifiable.

VITREUX. T. de Chimie. Qui a de la ressemblance avec le verre *A.* زجاجیّ *P.* شیشه کونه *T.* شیشه واری || Mine d'argent vitreuse شیشه کونه سیم معدنی

VITRIER. Ouvrier qui travaille en vitres *A.* زجّاج *P.* شیشه کر *T.* جام یاپوجی ـ شیشه جی ـ جامجی || Ce vitrier fournit toutes les lanternes du quartier بو جامجی محله نک جمیع فنرلرینی ویرر

VITRIFIABLE. Propre à être changé en verre *A.* صالح لاستحالة الی الزّجاج *P.* شیشه شیشه یه دونه بیلور *T.* امکانپذیر حال شیشه || Terre vitrifiable شیشه یه مستحیل اولمغه صالح طپراق

VITRIFICATION. T. de Phys. Action de vitrifier, ou état de ce qui est vitrifié *A.* استحالة الی الزجاج ـ تحویل الی الزجاج *P.* بشیشه تحویلپذیری ـ بشیشه تحویلسازی *T.* شیشه یه زجاجه تحویله ـ دوندرمه ـ شیشه یه دونمه || Feu de vitrification معادنک مدار اولدجق آتش La vitrification des métaux زجاجه استحاله سی

VITRIFIER. Fondre une matière en sorte qu'elle devienne verre *A.* تحويل الى الزجاج *P.* بشيشه گردانيدن *T.* شيشه‌يه دوندرمك || Le feu vitrifie les cailloux آتش چاقل طاشلرينی دوندرر Vitrifier de la brique au miroir ardent كرميدی شيشه‌يه دوندرمك قيزغين آيينه قرشوسنده شيشه‌يه دوندرمك

Vitrifié. *A.* مستحيل الى الزجاج *P.* بشيشه گرديده *T.* شيشه‌يه دونمش

VITRIOL, ou COUPEROSE. V. ce mot.

VITRIOLÉ. Où il y a du vitriol *A.* زاجی *P.* زاكدار *T.* قره زاجلو - بويدلو || Eau vitriolée ماء زاجی - آب زاكدار - زاجلو صو

VITRIOLIQUE. Qui tient de la nature du vitriol *A.* زاجی *P.* زاك گونه *T.* قره بويدلو - زاكی || Ces eaux sont vitrioliques بو صولر مياه زاجيه‌دندر Acide vitriolique حمض زاجی

VIVACE. Qui a en lui des principes d'une longue vie *A.* طويل العمر *P.* دراز عمر *T.* اوزون عمرلو || En ce pays-là les hommes sont vivaces اول مملكتك خلقی طويل العمر در Le corbeau, le cerf sont des animaux vivaces غراب واهو طويل العمر حيواناتندندر Plantes vivaces اولان نباتات طويل العمر

VIVACITÉ. Activité, promptitude à agir *A.* جولان الطبع *P.* چالاكی - جست وچالاكی *T.* چاپكلك - جيوجيولك || Cet enfant a bien de la vivacité بو چوجوغك جولان طبعی چوقدر Il a beaucoup de vivacité en tout ce qu'il fait هر ايشده جيوجيولكی وار در - جولان طبعی وار در La vivacité des passions امراض نفسانيه‌نك جولانی

On dit aussi, La vivacité de l'esprit, de l'imagination *A.* جولان الذهن - ذكاء الذهن - نباهة الذهن - توقد الذهن - شهامة *P.* سبكروحی *T.* سبكروحلق - كوزلولق - آچق الطبع

Et la vivacité des couleurs, pour dire, l'éclat des couleurs *A.* نضارة الالوان - زهارة الالوان - ارتفاق الالوان *P.* رونق *T.* رنگلرك پارلاقلغی

On dit, Avoir de la vivacité dans les yeux, pour dire, avoir les yeux brillans, pleins de feu *A.* لمعان العين *P.* فروغ چشم *T.* كوز پارلاقلغی

On dit aussi Vivacité, dans tous les cas où l'on veut exprimer l'ardeur, la promptitude *A.* حمياء - حرارت - شدت *P.* گرمی *T.* قيزغنلق || La vivacité du combat, de la dispute حمياء محاربه ومعارضه‌نك - حرب وقتال ومناقشه وجدال de la conversation حمياء محاوره صحبتك گرميتی - حرارتی

Cela lui est échappé dans la vivacité du discours شو كلامی مذاكره‌نك حال كمال حرارتنده قاچردی

VIVANDIER. Celui qui suit l'armée, et qui vend des vivres *A.* قديدی بايع الذخاير - قديديون سيارة pl. قديديتی سيار *P.* لشكر ذخيره فروش *T.* عسكرك آردی صره‌سنه پيرو ذخيره عسكرك آردی كيدن ذخيره‌جی || Charrette de vivandier صره‌سنه كيدن ذخيره‌جی عربه‌سی

VIVANT. Qui vit *A.* حیّ pl. احياء - ذو الحياة pl. ذوی الحياة - ذو روح *P.* زنده *T.* ديری - جانلو - حياتده اولان - ذوی الارواح || Les créatures vivantes مخلوقات ذوی الحياة Il est encore vivant هنوز حياتده در Il a dix enfans tous vivans جملہ‌سی حياتده اولدرق اون نفر اولادی وار در Au dernier vivant les biens مال حیّ اخيركدر - Le Dieu vivant حضرت ملوك وسلاطين - حیّ وقيوم - Figur. || Le prince est la loi vivante شريعت ذی روحدرلر Cet homme est une bibliothèque vivante فلان كشی بر كتبخانهٔ ذی روحدر Ce fils est le portrait vivant, l'image vivante de son père باباسنك تصوير ذو روحيدر

On appelle Langue vivante, une langue que tout un peuple parle *A.* لسان حیّ *P.* زبان زنده *T.* ديری بر دل

On dit, Il n'y a homme vivant qui puisse assurer que . . . شونك اثباتنه قادر اولدجق فرد متنفس يوقدر Je n'ai trouvé en ce lieu âme vivante بو طرفده فرد متنفس بولمدم

Vivant, au substantif, se prend quelquefois pour La vie *A.* مدة العمر - حال الحياة - حين الحياة - مدة الحياة *P.* هنگام زندگانی *T.* ديريلك وقتی || Du vivant d'un tel فلانك حال حياتنده Vous ne verrez pas cela de votre vivant بو حالی مدت عمركده كوره‌جكك يوقدر Cela se faisait de son vivant بو شیٔ فلانك حين حياتنده اولور ايدی En son vivant حال حياتنده - حياتده ايكن

Bon vivant, se dit d'un homme d'une humeur facile et gaie, et qui aime à se réjouir *A.* متذوق *P.* خوش عيش *T.* خوش ذوق وصفاسنه مشغول - كچنمكه مبتلا

VIVAT. Mot dont on se sert pour applaudir *A.* حياك الله *P.* هميشه زنده بادا *T.* بيك ياشه || Tout le monde cria vivat نداى حياك الله افواه جملهٔ ناسدن صدور ايلد ولوله عامهٔ ناس بيك ياشه - انداز نه طباق افلاك اولمشدر نداسيله آلقشلمغه مسارعت ايلدی

VIVEMENT. Avec vigueur, avec ardeur *A.* قويّاً ـ اكيداً *P.* با
اكيداً *T.* پكلك ايله زور آوری || Poursuivre, presser vivement
زور وقوت ايله attaquer وقويّاً تعقيب وتضييق ايتمك
حمله ايتمك

Il signifie aussi, fortement *A.* بالشدّة ـ شديداً *P.* سخت
T. كركى كبى ـ پك || Sentir vivement la douleur, le froid,
une affliction وجعى وبرودتك تأثيرينى وغصّه وكدرى
بر كمسنه مظهر اولديغى un bienfait شديداً حسّ ايتمك
طويمق ـ لطف ونعمتى دروننده حسّ ايتمك Il en a été
vivement touché, piqué شديداً متأثر يا خاطر مانده اولمشدر

VIVIER. Grand bassin d'eau dans lequel on met du poisson pour
peupler *A.* بركة السمك *P.* ماهيدان *T.* بالق بسليه‌جك
بو ماهيدان Il y a de beaux poissons dans ce vivier || حوض
ايچنده اعلا بالقلر وار در

VIVIFIANT. Qui vivifie *A.* محيى ـ مورث الحياة *P.* ـ حياتبخشا
ـ جان ويريجى ـ ديرلديجى *T.* حيات دهنده ـ زندگى بخشا
روح يا اكسير Esprit, élixir vivifiant || حيات ويريجى
ـ On dit en termes de Théologie, Le Saint Esprit حياتبخشا
est l'Esprit vivifiant روح القدس روح مورث الحياتدر Grâce
vivifiante فيض بارئ حياتبخشا

VIVIFICATION. Action par laquelle on vivifie *A.* اعطاء الروح
P. روح بخشايى *T.* جانلندرمه ـ روح ويرمه || La vivification
d'un membre paralysé بر عضو مفلوجك جانلندرمه‌سى

VIVIFIER. Donner la vie et la conserver *A.* ـ اعاشة ـ احياء
جان بخشيدن ـ جان دادن ـ زندگى دادن *P.* افاضة الحياة
T. جان ويرمك ـ حيات ويرمك ـ ديرلتمك || C'est Dieu
seul qui vivifie toutes choses كافهٔ اشيايه افاضهٔ حيات ايدن
انجق جناب ربّ العالميندر ـ Figur. || Le soleil vivifie les
plantes نباتاته حيات تازه ويرر ـ شمس نباتاتى احيا ايدر

VIVOTER. Vivre petitement, subsister avec peine *A.* تعيّش فى
ضيق الحال *P.* در تنگئ حال زندگانى كردن *T.* طارلقده
مضايقه ايله كچنمك ـ كچنمك || Il n'a pas grand besoin,
mais il vivote tout doucement كليتلو مالى يوغيسه‌ده ضيق
حال ايله تعيّش ايدرك اندك اندك امورينى اداره ايدر

VIVRE. Être en vie *A.* تعيّش ـ عُمر *P.* زندگانى ـ زيستن
عمر گذاشتن ـ داشتن *T.* يشامق || Tous les hommes et tous
les animaux qui vivent sur la terre روى زمينده تعيّش ايدن
بنى آدم وحيواناتك مجموعى Les oiseaux vivent dans l'air,
et les poissons dans l'eau طيور قسمى هواده وبالقلر صوده
تعيّش ايدرلر Si nous vivons en ce temps-là اول وقتده عمرمز
وار ايسه Il vécut cent ans تمام يوز سنه معمّر اولمشدر Ce
roi vivait au douzième siècle فلان پادشاه اون ايكنجى
قرن اثنا عشرده پيرايه بخش ـ قرنده تعيّش ايدر ايدى
بر كمسنه Être las de vivre تخت سلطنت وزندگانى ايدى
بيقمق ـ عمرندن بيزار اولمق

On dit proverb., On ne sait qui meurt ni qui vit *T.* اولوم ديرم
كيم اولور كيم صاغ قالور معلوم دكلدر ـ وقتى بللو دكلدر
|| Il faut que je lui donne une reconnaissance de l'argent qu'il
m'a prêté, car on ne sait qui meurt ni qui vit قرضاً بكا ويرديكى
اقچه ايچون مقبوضى حاوى بر قطعه تحويل اعطاسى
لازمدر زيرا اولوم ديرم وقتى بللوسز در

On dit de Dieu, qu'il vit de toute éternité جناب حق حيّ
وقيّوم من الازلدر

Et l'on dit des bienheureux, qu'ils vivront éternellement avec
Dieu dans la gloire, pour dire, qu'ils jouiront de la vue de Dieu
pendant toute l'éternité ارباب جنّت اولان سعدا ومفلحون
مظهر طلعت جناب كبريا وابد الآباد متنعّم نعم حيات
وبقا اوله‌جقلر در

VIVRE. Durer, subsister *A.* استدامة ـ بقا *P.* پايدار ـ پاييدن
شدن *T.* باقى قالمق ـ سورمك || Un si grand prince vivra
éternellement dans l'histoire بويله برِ سلطان عظمت عنوانك
ـ ذكرى آثار وقايعنويسانده الى الابد باقى ومستدام اوله‌جقدر
بويله بر اولو پادشاهك ذكرى الى انتهاء الازمان پيرايهٔ
صحايف مورّخين اوله‌جقدر La mémoire de ce conquérant,
son nom, sa gloire vivra jusque dans la postérité la plus reculée
اول جهانگيرِ جلادت سميرك ذكرى وصيت ونام وشانى
دامان اخر الزمانه قدر كله‌جك اخلاف واعقاب بيننده
باقى ومستدام اوله‌جقدر Cet ouvrage-là vivra dans la postérité
بو تأليف امم لاحقه‌ده باقى قاله‌جق بر اثر در

VIVRE. Se nourrir, soutenir sa vie par le moyen des alimens *A.*
بسلنمك ـ *T.* پرورش يافتن *P.* معيشت ـ تعيّش ـ تغذّى
بر كمسنه‌يه مدار Donner à quelqu'un de quoi vivre || كچنمك
Il كچينه‌جك ويرمك ـ معيشت اوله‌جق بر نسنه ويرمك
ne vit que de légumes سبزوات ـ انجق بقول ايله تعيّش ايدر
حبوبات ايله كچينور Les oiseaux qui vivent de grains, de proie
وياخود صيد ايله تغذّى ايدن طيور Cet homme-là vit de

Il vit aux peu آز شئ ایله ـ بو آدم شئ قلیل ایله کچینور dépens d'autrui آخرک صرتندن کچینور ـ Il se dit aussi par rapport à la dépense qu'on fait pour sa table, pour ses habits, pour son train || Vivre splendidement, magnifiquement کمال دبدبه بر واحتشام ایله تعیش ایتمک honorablement, noblement کمسنه عرض ووقاریله کچنمک grandement, largement, mesquinement, sordidement, étroitement, pauvrement, avec économie علو شان ایله یا سعۀ حال ایله یا تذلل ومسکنت ایله یا شح وامساک ایله یا ضیق حال اوزره یا فقر واحتیاج ایله یا اداره وتصرف ایله کچنمک Il ne vit pas selon sa condition حال وشاننه ـ حالنه موافق صورت ایله کچنمز موافق صورت اوزره

On dit, Vivre de régime, pour dire, vivre avec beaucoup de règle *A.* تعیش بالحمیة *P.* با پرهیز زندگانی کردن *T.* حمیه ـ کندوسنی صاقندررق کچنمک ـ ایله کچنمک

Vivre. Subsister par quelques moyens *A.* اتخاذ المعاش ـ تعیش *P.* تدارک توش کردن *T.* کچنمک ـ آزیقلنمق || Vivre de son bien بر کمسنه مال موجودندن اتخاذ معاش ایتمک ـ مال موجودیله تعیش ایتمک ـ کچنمک de son travail, de son métier, d'emprunt, d'aumônes کد یمینیله یاخود کندو صنعتیله یاخود استقراض ایله یا صدقات ناس ایله کچنمک ـ حصول Figur. || Vivre d'espérance امانی وآماله مترقباً کچنمک ـ آماله مترقباً امرار اوقات ایتمک

On dit, Vivre au jour la journée, pour dire, n'avoir à subsister que ce qu'on gagne chaque jour *A.* رزق یوم الجدید *P.* روز نو روزی نو *T.* کونک قزانجیله کچنمک ـ الجدید || Il n'a point de biens, il vit au jour la journée مال موجودی اولمیوب مدار معاشی یوم الجدید رزق الجدید قبیلندندر ـ Il se dit figur. pour dire, passer sa vie sans but, sans prévoyance *T.* فردانک فکرینی عقله قویمیرق کچنمک

Vivre à discrétion, se dit des soldats qui se font traiter à leur gré par les habitans d'une province *A.* تعیش کیف ما یشاء *P.* بر مراد خود زندگانی کردن *T.* بر کمسنه دیلدیکی کبی ـ کچنمک مذاقنجه کچنمک

Vivre. Passer sa vie *A.* امرار الوقت ـ امرار الایام العمر *P.* وقت گذرانیدن *T.* کچنمک ـ وقتنی کچورمک || Vivre dans l'obscurité, dans le célibat, dans la solitude, dans la joie, dans la tristesse, dans les plaisirs, dans la crapule, dans la débauche حال خمول وگمنامیده یا تجرد وعزوبتده یا انزوا وعزلتده یا سرور وشادمانیده یا انقباض وضجرتده یا مشتهیات نفسه مداومتده یا عیش وعشرتده امرار ایام عمر ایتمک ـ Vivre dans la ville, chez ses amis شهر ایچنده یا احباب ودوستانی یاننده امرار وقت ایتمک ـ Vivre tranquille امن وراحت ایله کچنمک ـ On dit proverb., Vivre paix et aise رفاه وراحت ایله کچنمک ـ مرفهاً ومستریحاً امرار ایام عمر ایتمک

On dit aussi, Chacun vit à sa mode, pour dire, chacun se conduit comme il lui plaît en ce qui le regarde *P.* هر کسی بندد *T.* هر کس کندو مذاقنجه کچینور بآیین خویشتن دستارها

Vivre. Se conduire bien ou mal, eu égard aux moeurs *A.* سلوک ـ عمل وحرکت *P.* روش ورفتار داشتن *T.* کچنمک || Vivre en homme de bien اهل خیر مسلکنجه سلوک ایتمک sagement عاقلانه saintement عزیزانه عمل وحرکت ایتمک licencieusement مستبانه سلوک وحرکت سلوک ایتمک mal طور مستقبح ـ ارتکاب سوء سلوک ایتمک طور ایله سلوک وحرکت ایتمک Il vit comme un ange ملائکه پسند ایله کچینور Il a toujours vécu sans reproche دائما شائبۀ عیوبدن عاری صورت ایله عمل وحرکت ایتمشدر On meurt d'ordinaire comme on a vécu هر کس مدت عمرنده اعتیاد ایلدیکی عمل وحرکته موافق صورت ایله وفات ایده کلمشدر

Et se conduire bien ou mal, eu égard aux différens devoirs de la société *A.* معاشرة *P.* زندگانی نمودن *T.* کچنمک || Vivre bien, mal avec quelqu'un بر کمسنه ایله حسن یاخود سوء ایو یا فنا کچنمک ـ معاشرت ایتمک Il vit mal avec sa femme عیالیله سوء زندگانی ایدر Il a toujours bien vécu avec sa femme, avec sa famille, avec ses voisins اولاد وعیالی وهمجوارانیله دائما حسن زندگانی ومعاشرت ایتمشدر Il vit bien avec toute sa parenté بالجمله خویشان واقرباسیله حسن معاشرت ایدر On ne saurait vivre avec lui فلان ایله کچنمک امر محالدر ـ معاشرت ممکن دکلدر فلان ایله Cet homme est fort incivil, il ne sait pas vivre بو آدم غایت ایله خویراد در آداب حسن معاشرتدن خبری یوقدر

Il se dit aussi par rapport aux lois, aux usages du pays dans lequel on demeure || Vivre sous les lois d'un prince بر پادشاهک وضع ایلدیکی قوانین ایله کچنمک On vit ainsi en ce pays-

là خلق فلان مملكتده شو منوال ايله كچينور

On appelle Le savoir-vivre, la connaissance et la pratique des bienséances et des usages reçus parmi les gens du monde *A.* علم خلق ايله *T.* علم رسم وراه زندگانى *P.* الآداب المعاشرة كچينمكك طريقى علمى

Vive le Roi. Acclamation pour témoigner qu'on souhaite longue vie et prospérité à un roi *A.* وفق الله ـ عمّر الله السلطان *P.* السلطان حياة طيّبة *T.* پادشاه پادشاه هميشه زنده بادا الله پادشاهه اوزون عمر ويرسون ـ بيك ياشه

Vive, est aussi un terme dont on se sert pour marquer qu'on fait grand cas de quelqu'un, de quelque chose *T.* صاغ ووار اولسون || Vive un tel, c'est un galant homme فلان كشى اهل عرض بر آدمدر همان صاغ ووار اولسون Vive la Bourgogne pour les bons vins اعلا بادهلر ايچنده فلان باده صاغ ووار اولسون Vive Paris pour la bonne chère طعام نفيس خصوصنده پارس شهرى صاغ ووار اولسون

Qui vive? Terme dont les sentinelles se servent, pour demander à toute personne qui approche, de quel parti elle est *A.* من هذا *P.* كيست *T.* او كيم || On lui demanda, Qui vive? il répondit, France او كيم ديو سؤال اولندقده فرانسه كلمهسيله جواب ايلدى

Être sur le qui vive, signifie, être dans un état d'alarme et de défiance *T.* خوف وانديشهده اولمق ـ On dit figur. d'un homme difficile à vivre, qu'il faut être toujours sur le qui vive avec lui فلان كشيله معاملهسى اولان كمسنه دائم الاوقات خوف وانديشه اوزره اولملو در

VIVRE. Nourriture *A.* قوت pl. اقوات ـ رزق pl. ارزاق ـ غذا pl. اغذية *P.* خوراك ـ توش ـ روزى *T.* ييهجك || Il lui donne tant pour le vivre et le vêtement فلانه اقوات روزمرّه وملبوسات بهاسى اولمق اوزره شو قدر اقچه ويرر

Vivres. Provisions de bouche *A.* ذخيرة pl. ذخاير ـ زاد pl. ازواد ـ رزق pl. ارزاق *P.* توشه ـ زاد *T.* ازيق || Les vivres sont fort chers ارزاق وذخاير نهايت ايله غاليدر Les assiégés manquaient de vivres عسكر محصوريده فقدان ذخاير وار ايدى Fournir de vivres زاد وذخيره ويرمك Munir une place de vivres ذخيرهلندرمك ـ قلعهيى تزويد ايتمك

VIZIR. On appelle Vizirs, les principaux officiers du Conseil du Grand Seigneur, et les gouverneurs des provinces en Turquie *A.* وزير pl. وزرا ـ Et grand visir, le premier ministre de l'Empire Ottoman *A.* وزير اعظم ـ وكيل مطلق *T.* صدر اعظم

VIZIRAT ou VIZIRIAT. Place, office de visir *A.* وزارت

VOCABULAIRE. Liste alphabétique, et explication succincte des mots d'une langue *A.* لغة المفردات الالفاظ || Il y a à la fin de ce voyage un vocabulaire de telle langue بو سياحتنامهنك ذيلنده مفردات الفاظى حاوى فلان لسانده بر لغت وار در

VOCABULISTE. Auteur d'un vocabulaire *A.* مؤلف اللغة المفردات الالفاظ

VOCAL. Qui s'énonce par la voix *A.* مفاد بالصوت ـ صوتى *P.* آوازى ـ صدايى *T.* سسلو || Prière, musique vocale صلات بالصوت وموسيقى بالصوت

VOCATIF. T. de Gram. Le cas dont on se sert pour appeler quelqu'un *A.* حرف الندا

VOCATION. T. de Théol. Grâce que Dieu fait quand il appelle quelqu'un à lui, pour le mettre dans la voie du salut *A.* دعوة الى طريق الحق La vocation des Juifs قوم يهودك طريق حقه دعوت اولنمسى

On dit, La vocation d'Abraham, pour dire, le choix que Dieu fit de ce patriarche pour être le père des croyans *A.* اصطفاء حضرت ابراهيم

VOCATION. Mouvement intérieur par lequel Dieu appelle une personne à quelque genre de vie *A.* ارشاد ربّانى الى طريقة ما من عند الله ارشاد اولنان طريقته || Résister à sa vocation سلوكدن رو گردان اولمق Ce n'est pas sa vocation d'être d'Église من عند الله ارشاد اولنديغى طريقت رهبانلق دكلدر Avant que de choisir un état, il faut examiner sa vocation بر حرفتى اختيار ايتمزدن مقدم ارشاد ربّانى اولان طريقتك مقتضاسنى آرايشدرملو در

Vocation. Inclination que l'on se sent pour un état *A.* ميل طبيعى *P.* گرايش طبيعى *T.* طبيعت استكلكى || Il se sent de la vocation pour le mariage تزوجه ميل طبيعى حس ايدر pour le commerce امور تجارت ايچون دروننده ميل طبيعى حس ايدر Je ne m'oppose point à sa vocation فلانك ميل طبيعيسنه مخالفت ايتمم

VOEU. Promesse faite à Dieu *A.* نذر pl. نذور || Voeu solennel نذر رسمى Voeu de virginité نذر بكارت Les trois vo-

eux, de pauvreté, de chasteté et d'obéissance فقر ومسكنت وعفاف وعصمت وامتثال ومطاوعتدن عبارت اولان نذور ثلثه Voeu sacré نذر واجب الاحترام Faire voeu de jeûner, d'aller au pélerinage نذر صيام يا نذر حج ايتمك Accomplir un voeu ايفاى نذر ـ اداى نذر ايتمك Rompre, violer son voeu نذرى فسخ ونقض ايتمك

On appelle Voeu de stabilité, l'engagement de quelques religieux à demeurer toujours dans un certain monastère *A.* نذر الاعتكاف

Voeu, signifie aussi, l'offrande promise par un voeu *A.* وذيمة pl. وذايم ـ منذور pl. منذورات || Appendre des voeux aux piliers d'une chapelle كليسا ديركنه تعليق وذايم ايتمك Ce tableau est un voeu بو تصوير بر وذيمه در

Voeu, se prend aussi pour Suffrage *A.* راى pl. آراء || Donner son voeu اعطاى رايدن امتناع رايني ويرمك le refuser رايني قلمه المق l'écrire ايتمك

Voeux, pl. Souhaits *A.* pl. ادعية خيرية || Faire des voeux pour quelqu'un درگاه بارى به فلانك حقنده ادعية خيريه تقديم ايتمك Il a les voeux du public ادعية خيرية كافة انامه مظهر اولمشدر

Il se prend aussi, pour simples désirs *A.* pl. تمنيات pl. مرادات *P.* آرزوهاى دل *T.* استكلر ـ مراملر || Exaucer, remplir les voeux de quelqu'un فلانك مراداتنى اسعاف ايتمك ـ مراملرينى انجاح ايتمك ـ رهين مساعفه ايتمك C'est l'objet de ses voeux اقصاى مراداتى بو در

VOGUE. T. de Mar. Mouvement d'un navire, causé par la force des rames *A.* عوم السفينة ـ عوم السانحة *P.* روش زورق *T.* قايغك يوزوب يوريمسى || Vogue lente et faible عوم بطئ وضعيف قايغك سريع وشديد يوزوب pressée et forte يوريمسى

Il signifie figurément, le concours excité par l'estime, la réputation *A.* اشتهار ـ رواج *P.* رايگانى *T.* اعتبار || Ce prédicateur était en vogue بو واعظ اشتهارده ايدى ـ اعتبارده ايدى Cela l'a mis en vogue بو حالت كسب اعتبار واشتهارينه بادى اولمشدر En ce temps-là les romans étaient en vogue اول دورده افسانه نامدلر رواج واشتهارده ايدى Cette dame a mis cet ajustement en vogue بو خاتون فلان قيافته رواج ويرمشدر Ouvrier à la vogue اشتهارده اولان بر ايشجى

VOGUER. Faire route par le moyen des rames *A.* عوم السفينة بالمقذاف ـ سير بالمقذاف *P.* بفه روانه شدن *T.* كورك زوريله يوريمك ـ ايله يوريمك || Les galères commençaient à voguer چكديريلر كورك زوريله يوريمكه باشلاديلر

Il se dit aussi des vaisseaux qui vont à la voile *A.* سير *P.* رفتن ـ روانه شدن *T.* يوريمك || Ils voguaient en pleine mer سير ايدر ايدى ـ كميلر دكز آچيقلغنده يورر ايدى

Il signifie aussi, ramer, faire aller avec la rame *A.* اعمال المقذاف ـ تسيير السفينة بالمقذاف *P.* بفه ـ فه زدن *T.* روانيدن كورك چكمك ـ كورك ايله يورتمك || Il y a des forçats qui voguent bien اعلا كورك چكر فرقتهجيلر وار در

VOGUEUR. Rameur. V. ce mot.

VOICI. Prépos. Il sert à désigner une chose qui est près de celui qui parle *A.* ها ـ هو ذا ـ ها هو ذا *P.* اينك ـ همينك *T.* اشته || Voici la maison en question صحبتى گذران ايتمش منزل اشته بو در Nous voici quatre اشته درت كشى يز ـ Il se dit aussi des choses qui ne s'aperçoivent pas par les sens || Voici la preuve de ce que je viens de vous dire ديديكم كلامك اثباتنى موجب اولهجق دليل اشته بو در Voici la cause de cet événement بو حادثهنك سبب وعلتى اشته بو در

VOIE. Route par où l'on va d'un lieu à un autre *A.* طريق pl. طرق *P.* راه *T.* يول || Aller par la voie de terre طريق برّا سفر ايتمك ـ برّدن روان اولمق Aller par la voie de mer بحرا سفر ايتمك ـ Figur. || La voie du paradis *A.* طريق الجنة ـ طريق دار النعيم *P.* راه فردوس برين *T.* جنت يولى La voie du salut جادة سالمة فلاح ونجات Être dans la voie de perdition سالك گريوة ضلال اولمق Les orthodoxes sont dans la bonne voie صحيح الايمان اولنلر صراط مستقيمه سالكدرلر Si vous suivez cette voie, vous serez sauvé بو مسلكه سلوك ايدهجك اولور ايسدك واصل سر منزل فلاح اولهجغك دركار در

Voie lactée. V. Lactée.

Voie. Traces que font les voitures en roulant *A.* اثر العجلة *P.* نشانه راه گردونه *T.* عربهنك ايزى || On a suivi la voie du carrosse هنطوك اثرينه تبعيت ايتمشلر در

On dit figur., Mettre quelqu'un sur la voie, sur les voies, pour dire, lui donner des moyens qui l'aident à parvenir à l'exécution de son dessein *A.* ارائة الطريق ـ ارشاد ـ دلالت *P.* رهنمايى كردن *T.* يول اوكرتمك

Voie, figur. Moyen dont on se sert *A.* طريق pl. طرق - وسيلة pl. وسائل - واسطة pl. وسايط - اسباب pl. *P.* راه *T.* يول. Je ne sais quelle voie je dois tenir pour cela بو خصوصده ند كونه اسباب ووسائله تشبث ايتمك اقتضا ايلديكنى بيلمم. Vous ne prenez pas la bonne voie pour réussir طوتديغك يول ايله - تشبث ايتديككك اسباب منتج مرام دكلدر. C'est la voie la plus courte, la plus sure et la meilleure مرامكه ظفر بولهبيلهجكك بو بابده اقتضا ايدن وسائل واسبابك اقصر واولى واحسنى بو در. Il ne faut pas se servir de mauvaises voies pour arriver à une bonne fin بر كونه نتيجهٔ خيريه‌يه موفق اولمق ايچون اسباب مذمومه‌يه تشبث ايتمك جائز دكلدر. Il a fait sa fortune par la voie des armes طريق حرب ايله بكام اولمشدر. Des voies obliques طرق منحنيه - طرق ووسائل غير مستقيمه. - Être en voie d'accommodement, مصالحه‌نك يولنى طوتمق - en voie de faire quelque chose *T.* بر ايشى بتورمه‌نك يولنى طوتمق

VOILÀ. Préposition qui sert à marquer une chose un peu éloignée de celui qui parle. V. Voici || Voilà l'homme que vous demandez اشته استديككك آدم بو در

VOILE. Pièce de toile ou d'étoffe destinée à cacher quelque chose *A.* غطا pl. اغطية - خدر pl. خدور pl. اخدار *P.* پوشش - پرده *T.* اورتو || Voile épais, clair غطاى كثيف يا سخيف - صفيق يا سيرك اورتو

Il se dit aussi, d'une pièce de voile dont les femmes se servent, pour se garantir du soleil ou du vent *A.* برقع - نقاب *P.* چشم بند *T.* پچه - ياشمق? - رو پوش - اويز

Voile. Couverture de tête que portent les religieuses *A.* مقنعة الراهبات *P.* پردهٔ زن زاهده *T.* زاهده قاريلرك چارى

VOILE. Plusieurs lés de toile cousus ensemble, et que l'on attache aux vergues des mâts, pour recevoir le vent *A.* قلاعة pl. قلوع - جل pl. جلول - شراع pl. اشرعة *P.* بادبان *T.* يلكن || La grande voile, ou la voile du grand mât *A.* شراع - قنب كبير *P.* بادبان بزرك *T.* بيوك يلكن || Voile de trinquet ترنكته يلكنى || Voile latine, ou triangulaire لاتين يلكنى || Déployer les voiles بسط شراع ايتمك - اقلاع شراع ايتمك - كشف قلاعه ايتمك - يلكن آچمق || Amener, laisser la voile تنزيل شراع ايتمك - يلكن ايندرمك || Plier, serrer la voile طى شراع ايتمك - يلكن ديو بشورمك || Aller à voiles et à rames يلكن كورك كتمك || Bander la voile يلكنى كرمك

On dit, Mettre les voiles au vent, pour dire, partir du port *A.* رفع الشراع العزيمة *P.* بادبان گشاى عزم ونهضت شدن *T.* يلكن ايتمك - Et figur., Caler la voile dans quelque affaire, pour dire, se relâcher de ses prétentions *T.* يلكنى ايندرمك

Voiles, se prend quelquefois pour Vaisseau *T.* يلكن || Une flotte de tant de voiles شو قدر يلكندن عبارت بر دوننما || Il parut cent voiles à l'embouchure de la rivière نهرك بوغازنده يوز قدر يلكن كورندى

VOILER. Couvrir d'un voile *A.* ستر - تخدير *P.* پرده پوشانيدن *T.* پرده‌لندرمك || En ce pays-là, toutes les femmes se voilent اول مملكتده نسوان طائفه‌سنك جمله‌سى تستر واختدار ايدر || On voile les images dans les églises pendant le carême صيام وقتنده كليسالرده صورتلرى ستر ايدرلر - Figur. || Ils avaient voilé leur révolte du prétexte de la religion بغى وعصيانلرينى دين بهانه‌سيله ستر ايتمشلر در

Se voiler. *A.* تستر - احتدار *P.* خودرا با پرده پوشيدن - پرده پوش شدن *T.* پرده‌لنمك - اورتنمك

Voilé. *A.* مستور - مخدر *P.* پوشيده *T.* پرده‌لنمش - اورتلمش || Le soleil voilé d'un nuage پردهٔ سحاب ايله ستر اولنمش روى شمس

VOILERIE. Lieu où l'on fait les voiles des vaisseaux *A.* دار الاعمال القلوع *P.* كارگاه بادبان *T.* يلكن كارخانه‌سى || Établir une voilerie بر يلكن كارخانه‌سى بنياد ايتمك

VOILIER. Il se dit, joint avec les mots Bon ou Mauvais, d'un vaisseau, par rapport à la facilité qu'il a d'aller plus ou moins vite. Bon voilier *A.* سفينهٔ سريع السير - سفينهٔ طيارة *P.* كشتىٔ زود رو *T.* يوروك كمى - چابك يورر كمى || Mauvais voilier *A.* سفينهٔ بطئ السير *P.* كشتىٔ آهسته رو *T.* اغر يورر كمى - يولى اغر كمى || C'est le meilleur voilier de la flotte دوننمانك كميلرندن زياده سريع السير اولان كميدر || Il est mauvais voilier, il demeure toujours derrière بطئ السير بر كميدر دائما كيروده قالور

VOILURE. L'assortiment des voiles d'un vaisseau *A.* pl. قلوع السفينة *P.* بادبانهاى كشتى *T.* يلكن طاقمى || La voilure de ce vaisseau est importante بو كميده‌كى يلكن طاقمى

اكسكدر - ناقصدر

Il se dit aussi, de la manière de porter les voiles pour prendre le vent *A.* ترتيب القلوع *P.* ترتيب بادبانها *T.* يلكن ترتيبى || Nous fûmes obligés de changer de voilure quatre fois en un jour بر كون ايچنده يلكن ترتيبنى درت كرّه دكشدرمكه مجبور اولدق

Et de la fabrication des voiles *A.* صنعة النسج القلوع *P.* بادبانبافى *T.* يلكن طوقوبجيلغى || La voilure de cette nation est excellente بو ملتك صنعت نسج قلوعده مهارتى كمالده در

Et de l'art de placer les voiles *A.* فنّ الاعمال القلوع *P.* فنّ استعمال بادبانها *T.* يلكن قوللنمنك فنّى

VOIR. Recevoir les images des objets par l'organe de la vue *A.* رؤيت - نظر - معاينة - مشاهدة *P.* ديدن *T.* كورمك || Voir un objet بر صورت رؤيت ايتمك Je vois un homme بر آدم كوريبورم Cela se voit de loin بو شئ ايراقدن كندودن كوريلور Il ne voit pas les objets à deux pas de lui ايكى خطوه بعيد اولان صورى رؤيت وتشخيص ايدهمز Je l'ai vu de mes propres yeux رأى العين كوردم Voir clair صفوت اوزره نظر ايتمك trouble بولانق كورمك double چتال كورمك confusément مخلوطاً ومتشتتاً رؤيت ايتمك - قارش مورش كورمك de près, de loin قريباً يا بعيداً رؤيت ايتمك - يقيندن يا ايراقدن كورمك Les témoins qui ont vu رأى العين رؤيت ايتمش شاهدلر - Figur. S'apercevoir, connaître || Ne voyez-vous pas qu'il vous trompe? سنى آلداتديغنى كورمزميسك Je vois son dessein مرامنى كوريبورم Il faut être bien peu pénétrant pour ne pas voir quel est son dessein بر آدم زياده قاصر العقل اولملو در كه فلانك مرامى نه ايدوكنى كورميه

Et connaître par l'intelligence. En ce sens on dit, que Dieu voit حقّ تعالى ناظر در que les Anges voient ملائكهٔ كرام ناظر درلر Dieu voit le fond des coeurs حقّ تعالى زواياى خفاياى قلوب وضماير ناظر در - قلوبه ناظر وبصير در La béatitude consiste à voir Dieu سعادت اخرويه طلعت جناب ربّ ذو الجلالدن عبارتدر

On dit, qu'une maison voit sur un jardin, sur une rue فلان خانه باغچه‌يه يا صوقاغه ناظر در - نگراندر - باقر

On dit dans un sens admiratif, Voyez quelle constance il montre! نقدر ثبات كوستردیكنه نظر ايله Voyez l'impudence de cet homme-là! شو آدمك وقاحتنه باق - ادبسزلكنه نظر ايله

On dit par indignation, par étonnement, Vit-on jamais rien d'egal? هيچ كورلمش شيميدر - بو مقوله شئ هيچ كورلديكى وارميدر Qui vit jamais rien de si extraordinaire? بو مقوله بر كيفيت غريبه‌يى هيچ كورمش وارميدر

On dit figur., qu'un homme voit de loin, voit bien loin, pour dire, qu'il a beaucoup de pénétration, de prévoyance *A.* بعيد النظر *P.* دور بين - دور انديش - عواقب‌بين *T.* كوزى ايراغه كورر

Et voir quelqu'un de bon oeil, pour dire, avoir pour lui de bonnes dispositions *A.* رؤية بحسن النظر *P.* بنگاه لطف ديدن *T.* بر كمسنه‌يى حسن نظر ايله كورمك - بر كمسنه‌نك فلان حقنه حسن نظرى اولمق - Et voir quelqu'un de mauvais oeil, le voir de travers *A.* تشازر *P.* كج نگاهى نمودن *T.* اكرى باقمق

On dit, qu'une hauteur voit une place, pour dire, que de là on découvre la place, et qu'on peut la battre avec du canon *A.* اشراف *P.* از بالا حواله شدن *T.* حواله اولمق || Cette hauteur voit une telle batterie à revers بو تپه فلان طابيه‌يه اكسه‌دن حواله اولور - طرفندن مشرفدر

On dit, C'est une chose qui ne s'est jamais vue *A.* لا عين رأت ولا اذن سمعت *P.* نا ديده ونا شنيده *T.* كورلمامش - مثلى كورلمامش - نه كورلمش نه ايشيدلمش || On n'a jamais vu pareille chose فلان شئ ما لا عين رأت ولا اذن سمعت قبيلندندر - بو مثللو شئ كورلمش دكلدر Cela ne s'est jamais vu بو كيفيت ابدا كورلمش شئ دكلدر

On dit, Aller voir quelqu'un, pour dire, aller lui rendre visite *A.* زيارت *P.* بزيارت رفتن *T.* فلانى كورمكه وارمق - فلانك زيارتنه وارمق || J'irai le voir demain يارينكى كون زيارتنه واره‌جغم

Et qu'un médecin voit un malade, pour dire, qu'il prend soin de lui فلان طبيب فلان خسته‌يه باقر

Voir le jour, se dit pour Être né *T.* دنيايه وضع قدم ايتمك || Depuis que je vois le jour دنيايه وضع قدم ايلديكمدنبرو - كهوارهٔ وجوده وضع قدم ايلديكمدنبرو

On dit aussi, qu'un livre n'a pas encore vu le jour, pour dire, qu'il n'est pas encore publié فلان كتاب هنوز ظهور

كورنمامشدر - ايتمامشدر

Voir en songe. *A.* رؤية الرؤيا *P.* درعالم - خواب ديدن - در عالم معنا ديدن - منام ديدن *T.* دوشده - دوش كورمك - عالم مثالده كورمك - كورمك

Voir. Considérer avec attention *A.* نظر - تنظر - نظران *P.* نگاه كردن - نگاهيدن - نگرستن *T.* باقمق - كورمك || Voyez ce tableau, c'est une chose à voir بو تصويره نظر ايله كوريلهجك - شايان نظر در Il mérite d'être vu باقيلهجق شيدر شيدر

Il se dit aussi, de l'application qu'on apporte à examiner quelque chose *A.* رؤيت - ملاحظه *P.* ديدن *T.* باقمق - كورمك || Cette affaire a été vue par d'habiles gens بو مصلحت ارباب ارباب وقوف معرفتيله - حذاقت معرفتيله رؤيت اولنمشدر Il faudra voir ce qu'il y aura à faire là-dessus بو بابده نه كونه حركت اولنمق اقتضا ايلديكنى ملاحظه ايتملو در - نه لازم كلديكنى باقملو در Voyez si cela vous accommoderait بو شئ سنكك ايشكه يرارمى ملاحظه ايله Si cela arrive, nous verrons ce qu'il faudra faire بو شئ واقع اولور ايسه نه وجهله عمل وحركت اولنمق اقتضا ايدهجكنى ملاحظه ايدهجكز Voir une affaire à fond بر مصلحتى كنهيله ملاحظه فكر عميق ايله كورمك - ايتمك

On dit en parlant d'une affaire sur laquelle on se réserve à prendre un parti, Je verrai, nous verrons *T.* بقدلم

Voir, se dit aussi des observations qu'on fait en lisant *A.* نظر *P.* بنظر رسيدن - ديدن *T.* كوزه ايلشمك - كورمك || J'ai vu dans Tite-Live فلانك كتابنده منظورم اولمشدر Où avez-vous vu cette particularité? بو دقيقه نرهده رسيدهٔ نظركز اولمشدر — Et de la connaissance qu'on acquiert des choses du monde par l'expérience || C'est un homme qui a beaucoup vu بسيار ديده - جهانديده - چوق شئ كورمش بر آدمدر Il a vu beaucoup de pays كثير السياحه بر - چوق ير كورمش آدمدر Il a vu les pays étrangers ممالك اجنبيهيى كورمش آدمدر C'est un jeune homme qui n'a pas encore vu le monde هنوز دنيا كورمامش بر كنج آدمدر Il veut voir l'Italie اناليايى كورمك استر

Voir. Fréquenter *A.* موالفة - معاشرة *P.* انس - آميزش كردن - والفت كردن *T.* كورشمك || Qui voyez-vous à la Cour? سراى كيم ايله كوريشورسكز - همايونده كيم ايله معاشرت ايدرسكز

Qui voit-il dans son quartier? محلهسنده كيم ايله كوريشور Ce n'est pas un homme à voir كوريشيلهجك آدم دكلدر Voir bonne compagnie ظرفا ايله معاشرت ايتمك Ces deux personnes ne se voient point شو ايكى كشى برى برلريله قطع برى برلريله كورشمزلر - الفت ايتمشار در

On dit, Voir une femme, pour dire, coucher avec elle *A.* قربان *P.* همفراش شدن *T.* برابر ياتمق || Il y a long-temps que son mari ne la voit plus زوجى مدت مديدهدنبرو كندوسيله قربان ايتمش دكلدر

Voir. Juger *A.* ظن *P.* سگاليدن *T.* صانمق || Je vois cela différemment de vous بنم ظنم سنكك ظنك ايله مختلفدر Chacun a sa manière de voir هر كيس برر درلو ظن ايدر

Voir, s'informer *A.* استخبار *P.* آگاه شدن - ديدن *T.* باقمق || Voyez s'il est chez lui ايله خانهسندهميدر وار استخبار s'il est venu ايله باق كلمشميدر - وارد اولمشميدر استخبار ايله

Voir à... Inspecter avec autorité *A.* نظارت *P.* نگهدارى كردن *T.* ناظرلك ايتمك || Aller voir aux ouvriers عملهيه جريان ايدهجك Voyez à ce qui se passera نظارت ايتمكه وارمق مصرفه نظارت ايله Voyez à la dépense احواله نظارت ايله Qu'avez-vous à voir dans ma maison? بنم خانهمده نظارت ايدهجككز شئ ندر

Il se prend aussi pour Examiner *A.* صرف النظر الدقة - نظر - بنگاه دقت نگرستن - نگرستن *P.* امالة البصر البصيرة *T.* دقت ايتمك - باقمق || Il faut voir à cet inconvénient بو محذوره دقت ايتملو در à ce commencement de maladie بو علتك بدايت ظهورينه امالهٔ بصر بصيرت اولنمق باشلنقجنه امالهٔ نظر اولنملو در - لازمهدندر

Vu. *A.* مرئى - منظور *P.* ديده - نگرسته *T.* كورلمش

On dit, qu'une lettre de change est payable à vue *A.* لدى عقيب النظر - النظر

On écrit au bas d'une pièce d'écriture, d'un compte que l'on approuve, Vu bon *A.* مقبول || Le vu bon manque à cette pièce بو ورقدده مقبول لفظى يوقدر

On dit proverb., Juger, faire quelque chose à la boule vue, pour dire, inconsidérément *A.* بلا ملاحظة - من غير تأمل *P.* بى انديشه *T.* ملاحظهسز - صوكى صايميدرق

Vu, se dit d'une manière indéclinable, pour signifier, attendu, en égard *A.* نظراً || La récompense est petite, vu ses grands ser-

ايتديكى خدمات جليلديه نظراً بو مكافات جزئى شيدر vices

Vu que. Puisque *A.* لأنّ *P.* زيرا ـ چونكه *T.* نتدكم || Je m'étonne qu'il ait entrepris cela, vu qu'il n'est pas trop hardi بوكا تصدّى ايلديكنه تعجّب ايدرم زيرا پك جسور آدم دكلدر

Vu, s'emploie aussi substantivement dans cette phrase, Cela s'est fait au vu, ou au vu et au su de tout le monde, pour dire, que tout le monde l'a vu, l'a su *A.* على ملاء الناس *P.* پيش خلقك كوزى اوكنده *T.* آشكارا ـ همه ناس

VOIRIE. La charge de voyer *A.* نظارة الطرق والمسالك *P.* نگهدارئ راه *T.* يوللر ناظرلغى || Un tel a la voirie dans cette ville-là فلان بلدەده طرق ومسالك نظارتى فلانك عهدەسنده در

Voirie, se dit aussi du lieu où l'on porte les boues, et autres immondices *A.* مزبلة *P.* سرگينگاه *T.* سپورنديلك || On a jeté le corps de ce malheureux à la voirie بو دردمندك بدن ميتى مزبلديه القا اولندى

VOISIN. Qui est proche *A.* مجاور ـ مواصر *P.* همسايه ـ همجوار *T.* قرب وجوارده اولان || Dans les lieux voisins جوارده قرب ـ همجوار اولان خانه La maison voisine كائن محللرده وجوارده كائن اولان Ce jardin est trop voisin du grand chemin بو باغچه جادەنك بغايت قرب وجوارنده در Les princes voisins همجوار اولان ملوك وامرا

Voisin, subst. Qui demeure auprès d'un autre *A.* جار pl. جيران *P.* همسايه ـ همجوار *T.* قوكشو ـ قومشو || Bon voisin جار صالح يقين ـ جار مقارب proche يرامز قومشو mauvais ايو قومشو ـ قوكشو

VOISINAGE. Tous les voisins *A.* pl. جيران *P.* همسايگان همجواران ـ *T.* قونى قومشو Et les lieux voisins *A.* امكنة جوارية *P.* جايهاى نزديك *T.* يقيندەكى يرلر || Il est bien avec tout son voisinage بالجمله جيران وهمسايگانيله بالجمله حسن معاشرت اوزره در Tout son voisinage l'aime قونى قومشوسنك سوكليسيدر La grêle a désolé tout mon voisinage يغان طولو امكنهٔ جواريەنك مجموعنى خراب جوارده كائن يرلرك مجموعنى ـ ويباب ايلدى

Voisinage. Proximité *A.* قربيّت ـ قرب ـ جواريّت ـ جوار *P.* نزديكى *T.* يقينلك || Le voisinage des montagnes جبالك قرب وجوارده اولان بيوت Les maisons du voisinage جواريّتى ومنازل

VOISINER. Visiter familièrement ses voisins *A.* معاشرة بالجيران *P.* با همجواران آميزش كردن *T.* قونى قومشو ايله كورشمك || Il ne voisine point قونى قومشوسيله هيچ كورشمز

VOITURE. Ce qui sert au transport des marchandises, des personnes *A.* عجلة pl. اعجال *P.* گردونه *T.* عربه || Voiture douce گردونهٔ خوش رفتار ـ عجلهٔ ليّنة الحركة Le carrosse est une voiture fort commode هنطو غايت ايله راحتلو بر عربه در Je ne saurais m'accoutumer à cette sorte de voiture بو كونه عربەيه آلشەميورم

Il se dit aussi du transport des marchandises *A.* نقل *T.* طاشمە || On a tant payé pour la voiture de ces marchandises بو اموالك نقليچون شو قدر اجرت ويرلدى

On appelle Lettre de voiture, la lettre qui contient le dénombrement des choses dont un voiturier est chargé *T.* عربه حمولەسى قائمەسى

VOITURER. Transporter par voiture des marchandises *A.* نقل *P.* كوچ كردانيدن *T.* نقل ايتدرمك ـ كوتورمك ـ طاشيمق || Voiturer par mulets, par charroi قاطرلره يا عربەلره تحميل par eau, par terre نهراً يا برّاً كوتورمك ايله نقل ايتدرمك

Il signifie aussi, mener quelqu'un dans son carrosse *A.* استصحاب في العجلة *P.* در گردونهٔ خود پذيرفتن *T.* كندو عربەسنه آلمق || Voulez-vous me voiturer jusque-là ? بنى اول محلّه قدر كندو عربەكه استصحاب ايدرميسك

VOITURIER. Celui qui fait le métier de voiturer, qui loue des chevaux, des chaises à des voyageurs, et qui les conduit *A.* مكارى pl. مكارون *P.* كراش *T.* كراجى

VOITURIN. V. Voiturier.

VOIX. Son qui sort de la bouche des hommes ou des animaux *A.* صوت pl. اصوات *P.* آواز ـ صدا *T.* سس || Voix forte صوت شديد ـ صداى تند ـ سرد سس faible صوت ضعيف آواز ـ صوت حادّ aiguë كوشك سس ـ صداى نرم ـ تيز ـ يوكسك ـ آواز بلند ـ صوت جهير haute كسكين سس سس basse صوت منخفض ـ صداى پست ـ الچق سس plaintive صوت حزين ـ صداى زارى نما ـ كوكل صيزلدیجى سس harmonieuse صوت مهزج ـ صوت مجسّد ـ صداى نغمه ـ دار sonore نغمەلو سس ـ صوت طنّان ـ آواز ولولەناك bonne, belle صوت لطيف ـ صداى خوش كوزل سس ـ كورلدەيجى سس douce صداى جانفزا ـ صداى دلارا ـ صوت

آوازتند - صوت خشين rude دادلو سس - آواز شيرين - حلو بو اصواتده توافق Ces voix-là ne s'accordent pas سردسس - صدايى سازلره Marier la voix avec les instrumens بيوقدر بو شئ تقويت يا افساد Cela fortifie, gâte la voix اويدرمق سكت - انقطاع صوت Extinction de voix صوتى موجبدر بنى دوكنمسى - كسلمسى J'entends une voix qui m'appelle جانوربرسس ديكليورم Les brebis entendent la voix du berger اغنام چوبانك سسنى بيلورلر La voix du perroquet قوشلرك - صوت طيور des oiseaux پاپغان قوشنك صوتى سسى

On dit figur., La voix du sang de l'innocent s'élève jusqu'au ciel, crie vengeance دم بيكناهادن صدور ايدن فرياد وفغان عالم بالايه قدر وارله نداز اولدرق دعواى ثأر وانتقام ايدر

On appelle Voix intérieure, les inspirations de Dieu نداى الهام ربانى

On dit figur., Apprendre une chose par la voix de la renommée افواه ناسدن استخبار ايتمك

Voix, se prend aussi pour Chanteur *A.* مغنّى *P.* خوانندده - خنياكر *T.* ايرلايجى || Il y avait six voix et huit instrumens à ce concert بو ساز واهنك مجلسنده التى نفر خواننده وسكز عدد ساز وار ايدى

Voix. Suffrage, opinion *A.* رأى pl. آراء || Donner sa voix ارباب مجلسك كم وآراسنى رأينى ويرمك Aller aux voix آراى ارباب مجلسى تحصيله مبادرت ايتمك Compter les voix تعداد وشمار ايتمك Sa brigue était forte, il l'a emporté de tant de voix فرقه سى قوتى اولديغندن كندوطرفنه شو مقدار رأيلرك زياده لكيله ترويج مرامه ظفرياب اولمشدر À la pluralité des voix عدد كم وآرانك زياده لكيله Tout d'une voix اتفاق آرا ايله - اتحاد كم وآرا ايله Toutes les voix seront pour lui كم وآرانك جملسى فلانك حقنده موافق ارباب مجلسك رأيلرينى Il a acheté les voix اولدجقدر اطماع طريقيله تحصيل ايتمشدر

Il signifie aussi, droit de suffrage *A.* استحقاق على الرأى || Voix délibérative على طريق الاستشاره اعطاى رأيه استحقاق Il n'a pas encore de voix dans l'assemblée مجلسده هنوز اعطاى رأيه استحقاقى يوقدر Il a deux voix dans le conseil مجلس شوراده رأيدن ايكى صاحبلور Il n'a que la voix consultative يالكز على طريق الاخطار اعطاى رأيه استحقاقى واردر

On appelle Voix active, le pouvoir d'élire *A.* رخصة للانتخاب Et voix passive, la capacité d'être élu *A.* صلاحية الى الانتخاب || Il a voix active et passive فلانده هم انتخابه رخصت وهم انتخاب اولنمغه صلاحيت واردر

On dit figur., qu'un homme a voix en chapitre, pour dire, qu'il a du crédit dans une compagnie, auprès de quelqu'un *A.* مسموع الكلام *T.* سوز صاحبى

Voix publique, et Voix du peuple, signifient, le sentiment général, l'opinion commune *A.* اعتقاد الناس || La voix publique est pour lui, contre lui اعتقاد ناس فلانك حقنده فلانك لهنده ياخود عليهنده در - مساعد ياخود مخالفدر

Quand on dit absolument, La voix publique, il se prend pour Approbation *A.* قبول العامة || Il a la voix publique مظهر قبول عامه در

On dit proverb., que la voix du peuple est la voix de Dieu *A.* لسان الخلق لسان الحق *T.* خلقك اغزى قالدر

VOL. Mouvement de l'oiseau, qui se soutient et se meut dans l'air *A.* طيران *P.* پرواز *T.* اوجمه || Vol fort طيران شديد vite فرنال L'aigle a le vol fort haut چاپكپروازى - طيران سريع قوشى بغايت بالا پرواز در - On dit figur., Prendre un vol trop haut, pour dire, prendre des manières plus hautes qu'il ne convient *T.* بلند پرواز اولمق - بالا پروازلق ايتمك

On dit d'un homme qui a été élevé à une dignité, sans passer par les degrés ordinaires, qu'il y est parvenu de plein vol *A.* صعود بالوثبه *P.* با برجستكى برآمدن *T.* صچرايدرق چيقمق

VOL. Action de celui qui vole, qui dérobe *A.* سرقت - لصاص *P.* لصوصيت *T.* دزدى - اوغريلق - چالمه || Un vol de grand chemin رهزنلك سرقتى Vol domestique او ايچنده اولان سرقت

Il signifie aussi, la chose volée *A.* شئ مسروق pl. اشياء مسروقه *P.* چيز دزديده *T.* اوغريلنمش شئ || Il avait caché son vol شئ مسروقى كتم واخفا ايلدى J'ai recouvré ce qu'on m'avait volé شئ مسروقى خارجه اخراج ايتدردم

VOLABLE. Qui peut être volé *A.* ممكن الاستراق *P.* دزديدنى *T.* چالينور - اوغريلنور || Ce n'est pas une chose volable ممكن الاستراق شئ دكلدر

VOLAGE. Qui est d'humeur changeante et légère *A.* طيّاش -

یل قوان - شلفه .T بیتمکین - سبکمشرب .P عدیم التمکین حال || Esprit volage بی تمکین بر مزاج La jeunesse est volage شبابده تمکین یوقدر

VOLAILLE. Il se dit des oiseaux qu'on nourrit dans une basse-cour .A اجناس الدجج .P اجناس ماکیان .T طاوق قسمی

VOLANT. Qui a la faculté de voler .A طایر - طیّار .P پرنده - ازدر یاخود || Dragon, poisson volant اوجار - اوجان .T بالزن اوجار بالق - سمک طیّار

CAMP VOLANT, signifie en termes de guerre, une petite armée qui tient la campagne pour faire des courses sur les ennemis .T بر سکبار طابورك || Il commande un camp volant سکبار طابور سرکرده سیدر

CERF-VOLANT, ou ESCARBOT. V. Escarbot.

FUSÉE VOLANTE. Une fusée qui s'élève d'elle-même en l'air quand on y a mis le feu .T هوا فشنکی

PETITE VÉROLE VOLANTE. V. Vérole.

PONT VOLANT. V. Pont.

VOLANT, subst. se dit d'une aile de moulin à vent .A جناح الطاحونة .P پرهٔ آسیاب .T دکرمن قنادی || Un des quatre volans a été rompu par le vent روزکارك شدّتندن دکرمنك درت قنادلرندن بری شکست اولمشدر

VOLATIL. T. de Chimie. Qui s'élève et se résout en vapeur par l'action du feu .A سریع الاستحالة الی البخار .T هوایه اوجوب طاغیلور طوز || Sel volatil هوایه اوجوب طاغیلور L'arsenic est très-volatil زرنیخ پك چاپك هوایه اوجوب پك چاپك هوایه مستحیل اولور - طاغیلور

VOLATILE. Animal qui vole .A طایر - طیر pl. طیور .P پرنده .T اوجان || Cet animal est du genre des volatiles بو حیوان اجناس طیوردندر Parmi les volatiles بین الطیور

VOLATILISATION. Action de volatiliser. V. Volatiliser.

VOLATILISER. Rendre volatil .A تحویل الی البخار .P ببخار هوایه اوجروب طاغتمق .T گردانیدن

SE VOLATILISER. .A استحالة الی البخار .P ببخار گردیدن .T هوایه اوجوب طاغلمق || L'arsenic se volatilise aisément زرنیخ بالسهولة بخاره مستحیل اولور

VOLATILISÉ. .A مستحیل الی البخار .P ببخار گردیده .T هوایه اوجوب طاغلمش

VOLATILITÉ. Qualité de ce qui est volatil .A قابلیّة الاستحالة الی البخار .T اوجوب طاغلمغه قابلیت || La volatilité de l'esprit-de-vin روح خمرك اوجوب طاغلمغه قابلیتی

Il se dit figur., d'un esprit dont l'attention est sujette à se dissiper, à s'envoler .A خفّت - طیش - طیرورت .P سبکی .T خفیفلك || La volatilité de son esprit ne lui permet pas de suivre son objet طیش ذهنی تقریبیله هیچ بر شیئده مداومت طیرورت مزاجی تقریبیله - ایتمکه قادر دکلدر

Il se prend aussi pour Inconstance .A عدم الدوام .P نا پایداری - بیدوامی - بیقراری .T دوامسزلق || La volatilité de ses projets لوایح وخطالعتندده اولان دوامسزلق

VOLCAN. Montagne qui vomit en certains temps de la fumée, des flammes .A طور النار .P کوه آتشریز .T آتش طاغی

Il se dit figur., d'une imagination vive .A معدن ناشر الشعلة .P آتشپاره .T آتش معدنی || Son imagination est un volcan فلان ذهنی بر معدن ناشر الشعلة در Ce poète est un volcan فلان شاعر آتشپاره در - شاعرك ذهنی بر معدن آتشدر

VOLÉE. Le vol d'un oiseau .A طیر .P پرواز .T اوچش || On dit que les hirondelles traversent quelquefois la mer tout d'une volée قرلنغچ قوشی بعضاً طیرواحدده دریایی قطع ایلدیکی ایلك اوچشده - طیر اولده Dès la première volée منقولدر

VOLÉE, se dit aussi d'une bande d'oiseaux qui volent tous ensemble .A سرب الطیور - قطیع الطیور pl. اقطاع الطیور pl. اقاطیع .P خفاله - جغاله .T گروه مرغان - قوش سوریسی || Une volée de pigeons بر سرب حمامه - بر کوکرجین سوریسی

VOLÉE, signifie figur., rang, qualité .A رتبة - مرتبة .P پایه .T کرته || C'est une personne de la haute volée مرتبهٔ عالیه صاحبیدر de la première volée مرتبهٔ اولیده در

On appelle Volée de canons, une décharge de plusieurs canons faite en même temps .T بر یاپلم طوب || La muraille fut abattue d'une volée de canons دیوار بر یاپلم طوب ضربیله منهدم اولمشدر

On dit aussi, Une volée de canon, pour dire, un coup de canon .T بر ضربهٔ طوب || Il eut la tête emportée d'une volée de canon باشی بر ضربهٔ طوب ایله قوپارلدی

À LA VOLÉE. Inconsidérément .A دسمتا .P سراسیمه گونه .T شاشقونجه || Il fait toutes choses à la volée هر شیئی شاشقونجه

سرسم كبی - ایشلو

VOLER. Se mouvoir en l'air par le moyen des ailes *A.* طیران *P.* بال زدن - پرواز كردن - پریدن *T.* اوچمق || Un oiseau qui vole sur l'eau روی ابده پرواز ایدن قوش Il y a des insectes, des poissons, des serpens qui volent حشرات ارضك وبالقلرك ويیلانلرك بعضیسی طیران ایدر || Il s'est trouvé des hommes qui ont cherché l'art de voler بعض كسان طیرانك طریقنی بولمغه سعی ایتمشلردر — Il se dit aussi des choses qui sont poussées dans l'air avec une grande vitesse || Les flèches volaient اوچار ایدی - اوقلر طیران ایدر ایدی Le vent faisait voler les tuiles روزكار كرمیدی اوچورر ایدی la poussière - اثارهٔ غباره - شدت ریح اطارهٔ غباره موجب اولور ایدی Figur. || Le bruit de ses hauts faits vole par toute la terre موفق اولدیغی مآثر جلیلهنك صیت وآوازهسی طائر تیز پرواز مثالی قصارای اقطار ارضه واصل اولور — On dit, Vouloir voler avant que d'avoir des ailes, pour dire, entreprendre quelque chose sans avoir les moyens nécessaires pour y réussir *T.* بی پر بر كمسنه هنوز قنادی یوغیكن - وبال قصد پرواز ایتمك اوچایم دیمك

VOLER. Courir avec vitesse *A.* سموه *P.* بباد پایی شتاب كردن *T.* یل كبی قوشمق - اوچار كبی قوشمق || Ce cheval vole طیران ایدر كبی سریع - بو آت شدید السموهدر Voler au secours de son ami اوچار كبی قوشار - العدو در وقت دوستنك اعانتنه اوچارق كتمك Le temps vole وزمان اوچار كبی صاوشوب كیدر

VOLER. Chasser. Il se dit des oiseaux de proie *A.* صید *P.* شكردن *T.* اولمق || Le faucon apprend facilement à voler d'autres oiseaux شاهین صید طیوری سهولت ایله تعلم ایدر

VOLER. Prendre furtivement le bien d'autrui *A.* استراق *P.* دزدیدن *T.* چالمق - اوغریلمق || Voler la bourse de quelqu'un, les deniers du Roi اموال میریهیی وبر كمسنهنك كیسهسنی de l'argent اقچه چالمق استراق ایتمك — Figur. || Il a volé cela d'un tel livre شونی فلان كتابدن استراق ایلدی Non seulement il a volé les pensées de cet auteur, il en a même volé jusqu'aux expressions بو تألیفدن یالكز معانی دكل عبارهلری دخی استراق ایتمشدر

On dit aussi au figuré, Voler la noblesse, la réputation *A.* - غصب - انتهاب - اختلاس *P.* ربودن *T.* فضولی آلمق عنوان نجابتی غصب Il a volé la noblesse || فضولی قاپمق نام وشهرتی اختلاس la réputation غصباً آلدی - ایلدی غصباً ضبط ایتدی - ایلدی

On dit, Voler quelqu'un, pour dire, lui prendre quelque chose *T.* بر كمسندن شئ چالمق - بر كمسندن مال چالمق || Ce valet a volé son maître فلان خدمتكار آغاسندن مال چالدی

VOLER sur les grands chemins *A.* قطع الطریق *P.* رهزنی كردن *T.* یول كسیجیلك ایتمك

VOLÉ. *A.* مسروق *P.* دزدیده *T.* چالنمش - اوغریلنمش

On dit proverb., Bien volé ne profite jamais خرسز مالنده بركت یوقدر

VOLERIE. T. de Fauconn. La chasse par laquelle l'oiseau est dressé à voler d'autres oiseaux *A.* ضراثة الصقور *P.* شكارآموزی *T.* شكره اوجی قوشی شكاره داداندرمه

VOLERIE. Larcin *A.* سرقت *P.* دزدی *T.* خرسزلق - اوغریلق || C'est une vraie volerie صرف بر خرسزلقدر

VOLET. Ouvrage de menuiserie, qui sert à couvrir un des panneaux de vitre d'une croisée *A.* دفة الروزنة - مصراع الروزنة *P.* لت روزن *T.* پنجره قنادی - جام چارچوپهسی قنادی || Le volet d'une fenêtre جام چارچوپهسنك قنادی Un volet brisé شكست اولمش پنجره قنادی

VOLETER. Voler à plusieurs reprises, comme font les papillons *A.* متتالیاً طیران *P.* پیاپی بال زدن *T.* صیق صیق اوچمق || Il prend plaisir à voir voleter les abeilles sur les fleurs بال آریسینك چیچكلر اوزرینه صیق صیق اوجمهسنی سیر ایتمكدن حظ ایدر Le papillon ne cesse de voleter autour de la chandelle پروانه موم اطرافنه پیاپی پروازدن خالی دكلدر V. aussi Voltiger.

VOLEUR. Celui qui a volé *A.* سارق pl. سرّاق - لصّ pl. لصوص *P.* دزد *T.* خرسز - حرامی - اوغری || Voleur domestique اودهكی خرسز - دزد خانگی Crier au voleur خرسز وار دیو باغرمق

VOLIÈRE. Lieu qui est ordinairement fermé de fil d'archal, et où l'on nourrit des oiseaux *A.* بیت الطیور *P.* مرغخانه *T.* قوشخانه || Il a une belle volière بر كوزل قوشخانهیه مالكدر Une volière découverte آچق قوشخانه

On appelle aussi Volière, une grande cage qui a plusieurs séparations, pour mettre des oiseaux *A.* سریجة الطیور *P.* كوفجان

قوشخانه *T.* مرغان

Il se dit aussi d'un réduit où l'on nourrit des pigeons *A.* تمراد pl. تماريد ـ برج الحمامة *P.* كبوتر خانه *T.* كوكرجين خانه

VOLITION. T. de Métaph. Acte par lequel la volonté se détermine à quelque chose *A.* عقد القلب

VOLONTAIRE. Qui se fait sans contrainte *A.* اختيارى *P.* بيزور *T.* كوكلدن قوپمش || Mouvement volontaire حركت اختياريه On n'y vous force pas, cela est volontaire بو بر امر اختياريدر سكا جبر وزور ـ بو بابده سكا جبر يوقدر بر درلو جبر يوقدر ايدر يوقدر راى واختياركه منوط مواددندر

Et qui ne veut s'assujettir à aucune règle, qui ne veut faire que sa volonté *A.* مستبد بالراى *P.* خود راى *T.* كندو بيلديكنى ايشلر || Cet enfant est trop volontaire, il n'apprendra rien بو چوجوق بغايت مستبد الراى اولمغله هيچ بر شئ اوكرنجكى يوقدر

VOLONTAIRE. Homme de guerre, qui sert dans une armée sans y être obligé *T.* كوكللو || Les volontaires firent merveilles ce jour-là اول كونده كوكللو عسكرينك ايتديكى اقدام وغيرت معجزه قبيلندندر

VOLONTAIREMENT. D'une bonne et franche volonté *A.* بحسن الرضا ـ الاختيار *P.* بدلخواه خود *T.* كندو استكلكيله || Il a fait cela volontairement et de son bon gré شونى حسن رضا واختياريله ايتمشدر Il s'y est obligé volontairement حسن رضا واختياريله بوكا متعهد اولمشدر

VOLONTÉ. Faculté de l'âme par laquelle elle se détermine elle-même à rechercher ce qui lui convient *A.* قوة شهويه || L'entendement éclaire la volonté قوت فاهمه قوت شهويه يه دليل اولور La volonté est souvent déterminée par la passion قوت شهويه غالب حالده مرض نفسك عمليله حاصل اولور

Il se dit aussi des actes de cette faculté *A.* مراد ـ ارادة pl. مرادات *P.* خاطر خواه ـ دلخواه || Forte volonté مراد قوى efficace مراد فوق التاثير absolue مراد مطلق Je n'ai point d'autre volonté que la vôtre سنك مرادكدن غيرى ارادهم يوقدر ― On dit proverbialement, en parlant des choses qu'on laisse à la liberté de quelqu'un, Les volontés sont libres *T.* ارادهيه جبر وزور يوقدر

On appelle La volonté de Dieu, ses ordres, ses décrets *A.* مشية الهية ـ ارادة صمدانيه || Rien ne se fait dans le monde que par la volonté de Dieu دنياده هر شئ مشيت بيعلت ارادة الهية ايله وجوده كلور Il faut obéir à la volonté de Dieu صمدانيه يه سر فرويى واطاعت فريضة ذمتدر

Volonté, signifie aussi, ce qu'on veut qui soit fait *A.* مطلوب pl. مطلوبات ـ مرام *P.* دلخواست *T.* استك || Est-ce là votre volonté? مطلوبك بوميدر Faites-en à votre volonté مرامك نوجهله ايسه بويله ايديوير

On dit, Faire ses volontés *A.* اجراء المرام *P.* دلخواه خود بجا آوردن *T.* ديلديكنى ايشلمك || Il aime à faire ses volontés اجراى مرامه مبتلا در ― On dit aussi, Dicter ses volontés, pour dire, ordonner à son gré تنفيذ مرام ايتمك Soumettre tout le monde à ses volontés عالمى كندو مرامنه تابع ايتدرمك

On appelle Dernières volontés, le testament d'un homme *A.* pl. وصاياى آخر النفس *P.* دلخواست ـ وصاياى دم واپسين *T.* صوك نفسده كى مراد واپسين

Et bonne ou mauvaise volonté, la bonne ou mauvaise disposition où l'on est pour quelqu'un *A.* حسن النية ـ حسن الهمة ― سوء القصد || Il a beaucoup de bonne volonté pour vous سنك حقنده حسن همتى چوقدر J'ai reconnu sa mauvaise volonté envers moi بنم حقمه اولان سوء قصدينى استشعار ايلدم

On dit d'un officier, d'un soldat, qu'il est de bonne volonté, pour dire, qu'il est prêt à exécuter les ordres qu'on lui donne ― خواهشى وار در ـ خدمتده اشتياق تامى وار در Et d'un homme qui a beaucoup d'ardeur pour les choses de son état, qu'il a une grande volonté امور مأمورهسنده اشتياق تامى وار امور مأمورهسنى اشتياق تام ايله رؤيت ايدر ـ در

À Volonté. Quand on veut *A.* فى وقت المطلوب ― فى *P.* وقت ما يراد در وقت خواسته *T.* بر كمسه نك كسك || Un ressort qui joue à volonté استديكى وقتده استديكى وقتده اوينار بر زنبرك ― Billet payable à volonté لدى الطلب ادا اولنمق شرطيله ويريلان تمسك

VOLONTIERS. De bonne volonté, de bon coeur *A.* طايعا وراضيا ― بطيب الخاطر *P.* بخوشدلى ـ با فرح جان *T.* كوكل بو تكليفه || Il écoutera volontiers cette proposition خوشلغيله طيب خاطر ايله حوالهٔ سمع اصغا ايده جكدر Je le ferai volontiers شونى طيب خاطر ايله ايده جكم

Il signifie aussi, facilement, et se dit des êtres inanimés *T.* طبيعتيله || Les petites rivières débordent volontiers dans cette

saison بو موسمده انهار صغيره طغيان ایدر

VOLTE. T. de Manége. Certain mouvement que le cavalier fait faire au cheval en le menant en rond. V. Caracole || Faire aller un cheval sur les voltes آتی طولاندروب کزدرمک

VOLTE-FACE. On dit, Faire volte-face, pour dire, tourner visage à l'ennemi qui poursuit *A.* کرور بعد ـ کرّ بعد فرّ ـ جولة *P.* الرجوع *T.* پس از گریز باز بدشمن شتافتن دونمک || دونوب سور صالمق ـ چالمق Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent volte-face دشمن فلان محله قدر ـ گریزان اولمشیکن کرور بعد الرجوعه مبادرت ایتمشدر فرار ایتمشیکن دونوب سور صالمشدر

VOLTIGEMENT. Mouvement de ce qui voltige. Il se dit des abeilles et des papillons *A.* حومان ـ دومان *P.* گردا گرد پرواز *T.* ـ آیلنمه دومان پروانه || Le voltigement d'un papillon دونه دونه اوچمه Figur. *A.* هزهزة ـ هشهشة *P.* جنبش *T.* اوینایش || Le voltigement d'un rideau هشهشهٔ پرده ـ پردەنک اوینایشی d'un étendard اهتزاز لوا

VOLTIGER. Voler à petites reprises. Il se dit des abeilles, des papillons et des oiseaux qui volent autour des fleurs *A.* حوم ـ *P.* تدویم *T.* گردا گرد پر زدن ـ آیلنمق دونه دونه اوچمق || Cet oiseau voltige autour du nid بو قوش گرد آشیانده تدویم ـ یوەسی اطرافنده دونه دونه اوچار ـ ایدر Figur. *A.* اهتزاز ـ *P.* تهشهش ـ جنبیدن ـ جنبان شدن *T.* اوینامق ـ صارصلمق اهتزاز || Un étendard qui voltige بیراق ایدن Des cheveux qui voltigent متهشهش اولان صاچ

On dit aussi figur. d'un homme inconstant et léger, qui change souvent d'occupation, d'étude, etc., qu'il ne fait que voltiger *A.* منزّ *P.* بیقرار *T.* دالدن داله قونار ـ جالی قوشی کبی Il se dit aussi d'un homme qui va de maison en maison sans aucun attachement *A.* دائر الابواب *P.* در بدر *T.* قپو بقپو کزر

Voltiger. Faire des tours de force sur une corde élevée *A.* وثب علی الحبل *P.* بر رسن کنبد زدن ـ رسنبازی کردن *T.* رسنبازلق ایتمک ـ جانبازلق ایتمک || Après avoir dansé sur la corde, il voltigea فلان جانباز ایپ اوزرنده رقص ایلدکدنصکره وثبات گوناگون اجرا ایلدی

Voltiger. Courir à cheval çà et là, avec légèreté et vitesse *A.* اجالة الفرس *P.* تاختن *T.* سو بسو اسب اوته برو آت سکرتمک || Une partie de la cavalerie des ennemis vint voltiger autour du camp دشمن سواریسینک بر طاقمی کلوب اردو اطرافنه آت سکردر ایدی

Il se dit figur., pour signifier l'inconstance, le défaut d'application à une même chose *A.* طیرة ـ طیرورة المزاج *P.* سبکمشربی *T.* نمودن ـ دالدن داله قونمق ـ بر قرارده طورمامق || Il voltige d'objets en objets دالدن داله قونار ـ مادەدن مادەیه صچرار

VOLTIGEUR. Celui qui voltige sur une corde *A.* وثّاب علی الحبل *P.* رسنباز *T.* جانباز

VOLUBILITÉ. Facilité de se mouvoir *A.* سرعة الحرکة ـ سرعة الجولان *P.* چاپک گردش *T.* تیز دونمه || La volubilité des roues d'une machine بر چرخ تکرلکلرینک سرعت حرکتی Cela tourne avec une grande volubilité بو شئ کمال سرعت ایله دونر

Il se dit figurément d'une articulation nette et rapide *A.* سلاسة ـ سلاسة اللسان *P.* تر زبانی *T.* دل قولایلغی || Ces vers demandaient à être récités avec plus de volubilité بو اشعار زیادەجه سلاست لسان ایله اوقونمالو ایدی

On dit, Volubilité de langue, pour dire, une grande habitude de parler trop et trop vite *A.* جری اللسان ـ بلة اللسان ـ سرعة اللسان *P.* چاپکزبانی *T.* دل چاپکلکی || C'est un homme qui a une grande volubilité de langue فرط سرعت لسانه مالک بر آدمدر

VOLUME. L'étendue d'un corps, par rapport à l'espace qu'il tient *A.* حجم *P.* بزرکی *T.* جلیم || Des corps de même matière et de même volume متوافق المادّه ومستوی الحجم اولان اجرام Cela est d'un grand volume et d'un petit poids بو شئ کثیر الحجم وخفیف الوزندر Des marchandises d'un grand volume عظیم الحجم اولان امتعه

Volume, se dit aussi d'un livre relié *A.* جلد || Cet ouvrage pourra faire un juste volume شو تألیف تمام بر جلد اوله Il a plus de deux mille volumes dans sa bibliothèque بیلور کتبخانه‌سنده بیک جلددن متجاوز کتاب وار در Volume in-folio, in-quarto, in-octavo طبقهٔ کامله قطعه‌سنده یاخود ربع یاخود ثمن طبقه قطعه‌سنده بر جلد کتاب

VOLUMINEUX. Qui est fort étendu, qui contient beaucoup de volumes *A.* کبیر الحجم ـ اضخم الحجم *P.* بزرک *T.* جلیمی || Un ouvrage volumineux تألیف کبیر الحجم Ce paquet ایری

est trop volumineux بو رزمه بغایت کبیر الحجمدر

VOLUPTÉ. Sensation agréable causée par les plaisirs des sens ou de l'âme *A.* لذت *T.* دادلیلق || Il y a de la volupté à boire quand on a soif حال تشنگیده ایکن شرب ماده لذت وار در Les savans trouvent de la volupté dans la découverte des vérités علما وفضلا کشف حقایق اشیادن لذتیاب اولورلر

Quand on dit absolument, La volupté, Les voluptés, on entend toujours les plaisirs des sens *A.* شهوة pl. شهوات ـ نزة ـ شهوة النفس pl. شهوات نفسانیة || Il faut résister à la volupté شهوت نفسه مقاومت لازمهٔ حالدندر Se plonger dans les voluptés شهوات نفسانیه یه مستغرق اولمق Languir dans les voluptés شهوات نفس انچنده درمانده وبیمجال اولمق La volupté est contraire à la vertu شهوت ونزت مخالف صلاح وفضیلتدر La volupté affaiblit l'esprit et corrompt le coeur شهوت نفسانی اضعاف عقلی موجب وافساد قلبی مستلزمدر

VOLUPTUEUSEMENT. Avec volupté *A. A.* مکبّا علی ـ بالشهوة الشهوة *P.* با شهوت پرستی *T.* شهوت نفسه دوشکون شهوات نفسه تابع اولدرق || Vivre voluptueusement اولدرق کچنمک

VOLUPTUEUX. Qui aime la volupté *A.* کثیر الشهوة ـ شهوان ـ ذو نزة *P.* شهوت پرست *T.* شهوته دوشکون || Voluptueux dans ses repas طعام خصوصنده کثیر الشهوة

Et qui inspire la volupté *A.* شهیّ *P.* شهوت انگیز *T.* شهوت آرتوریجی || Ce séjour est voluptueux بر ماْوای شهوت انگیز در Un repas voluptueux طعام شهیّ

VOLVULUS. T. de Méd. C'est la maladie qu'on nomme aussi Passion iliaque. V. Iliaque || Il est atteint du volvulus قولنج معاء صمّا علتنه گرفتار اولدی

VOMER. T. d'Anat. On appelle ainsi l'os qui sépare le nez dans sa partie postérieure en deux narines *A.* قصبة الانف *P.* ستون بینی *T.* برون دیرکی

VOMIQUE, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase, Noix vomique. V. Noix.

VOMIQUE, subst. Abcès qui se forme dans le poumon *A.* ورم *P.* آماس شش *T.* آق جکر ورمی || On l'a ouvert, et on lui a trouvé une vomique dans le poumon بدنی تشریح ارلندقده آق جکرنده ورم بولندی

VOMIR. Rejeter par la bouche quelque chose qui était dans l'estomac *A.* قیٔ ـ استفراغ *P.* هراشیدن ـ هراش کردن ـ شکوفه *T.* قوصمق || Cette drogue provoque à vomir بو دوا دعوت قیٔ کردن Il a mal au coeur, il vomit à toute heure یورکی آغریسنه اوغرامشدر هر آن وهر دقیقه قیٔ ایدر Il vomit de la bile صفرا استفراغ ایدر Vomir du sang clair صافی قان قوصمق — Il se dit par extension des volcans || Ce volcan vomit des flammes بو آتش طاغی موادّ ناریّه استفراغ ایدر

On dit figur., qu'une chose fait vomir, pour dire, qu'elle est fort dégoûtante *A.* موجب الغثیان النفس *P.* منش زن *T.* موجب غثیان || Cela est à faire vomir کوکل بولاندریجی اولدجق شیدر

On dit aussi, Vomir des injures, des blasphèmes آغزندن سبّ ودشنام وکفر پوشکرمک

VOMISSEMENT. Action de vomir *A.* قیٔ ـ استفراغ *P.* هراش ـ شکوفه *T.* قوصمه || L'eau tiède provoque le vomissement ایلیجق صو داعئ قیدر Il est sujet à de grands vomissemens استفراغات عظیمه یه مبتلا در

VOMITIF. Qui fait vomir *A.* مقیّئ *P.* هراش آور *T.* قوصدریجی || Remède vomitif دوای مقیّئ Puissant vomitif مقیّئ شدید || Il a l'estomac chargé, il faut lui faire prendre un vomitif امتلای معده یه اوغرادیغندن بر مقیّی یه محتاجدر

VORACE. Qui dévore, qui mange avec avidité *A.* شرهان ـ نهیم ـ علی الطعمة *P.* علفخوار ـ شرهمند خورش *T.* صوغومسز ـ طوبیمز || L'aigle est un oiseau vorace قرتال قوشی طیور نهیمه دندر Le loup est un animal vorace قورد حیوان علفخوار در Cet homme est vorace طوبیمز بر آدمدر

VORACITÉ. Avidité à manger *A.* شره علی الطعام ـ نهامة *P.* علفخواری ـ شرهمندئ خورش *T.* صوغومسزلق ـ اج || Il mange avec voracité شره ونهامت ایله اکل ایدر La voracité des loups قوردک نهامتی طعام کوزلولک

VOTANT. Celui qui vote *A.* صاحب الرأی pl. اصحاب الرأی *P.* رأی دهنده *T.* رأی ایدن ـ رأی ویرن || Il y avait trente votans مجلسده اوتوز نفر اصحاب آرا موجود ایدی

VOTATION. Action de voter. V. Voter. || La votation n'a pas été libre بیان رأی مادّهسی اختیاری دکل ایدی

VOTE. Suffrage donné *A.* رأی معروض pl. آراء معروضة *P.* رأی در میان شده *T.* ویرلمش رأی

VOTER. Donner sa voix, son suffrage dans une assemblée *A.*

رأی ویرمک .T رأی دادن .P عرض الرأی - اعطاء الرأی اعطای رأی ایلمکده Il n'est pas encore en âge de voter سنی جهتیله هنوز لیاقتی یوقدر

VOTIF. Qui appartient au voeu .A متعلق بالنذر - نذری .P وابستهٔ نذر .T نذردن طولایی Il ne se dit qu'en cette phrase Tableau votif, pour dire, un tableau qui a été offert pour acquitter un voeu نذره متعلق بر قطعه تصویر

VOTRE. Adjectif possessif .A کم .P شما précédés d'un substantif .T سزک Votre père .A والدکم .P پدر شما .T سزک Votre religion .A دینکم .P دین شما .T دینکز - باباکز - باباکز

VÔTRES, pl. Possessif relatif .A کم .P شما précédés d'un substantif .T سزکیلر

Vôtres, se met aussi pour Ce qui vous appartient .A متعلقاتکم - من متعلقاتکم .P از متعلقان شما - متعلقان شما .T سزککیر - Cette personne est des vôtres فلان کشی سزککیلردندر سزککیلردن Je ne serai pas aujourd'hui des vôtres بو کونکی کون سزککیلر Tous les mecontens seront des vôtres ایچنده بولندجق دکلم مغبر الخاطر اولنلرک جملهسی سزککیلردن اولهجقدر

VOUER. Consacrer à Dieu .A وقف لله .P بخدا سپردن .T برکمسند اولادینی Vouer ses enfans à Dieu الله‌ه اصمارلمق الله‌ه وقف ایتمک Ses parens l'avaient voué à Dieu des l'instant de sa naissance بو چوجوغی هماندن دنیایه وضع قدم ایتدیکی آندهبرو والدینی الله‌ه وقف ایمشلر در Se vouer à Dieu کندو نفسنی الله‌ه وقف ایتمک - On dit aussi, Vouer sa fille à la Vierge کندو قزینی حضرت بتول مریمه وقف ایتمک

Vouer. Promettre par voeu .A نذر .P نذر کردن .T نذر فی سبیل الله تعالی بر Vouer un temple à Dieu ایتمک عبادتخانهنک بناسنی نذر ایتمک une lampe à la Vierge حضرت بتول مریمک صورتی اوکنده تعلیق اولنمق اوزره بر قندیل نذر ایتمک

Figur. Promettre d'une manière particulière .A الزام - عهد عهد ایتمک .T در ذمت کردن - عهد کردن .P علی الذمة ... Vouer obéissance au Pape رئیم پاپاسنه عهد اطاعت ایتمک ... بر حکمدارک عهد خدمت ایتمک ... Vouer à quelqu'un le plus fidèle attachement فلانه صدق تام ایله عهد ... ایتمسی کندو ذمتنه الزام ایتمک

Voué .A ... .P بخدا سپرده .T الله‌ه اصمارلنمش ... ملزم علی - متعهد .A نذر اولنمش .T نذر کرده .P منذور عهد اولنمش .T در ذمت گرفته - عهد کرده .P الذمة

VOULOIR. Avoir intention de faire une chose .A اراده - مشیئة .P خواستن .T دیلمک - استمک Il veut partir demain یارینکی کون عزیمت ایتمک استر Il n'en veut rien faire بونی هیچ بر شی ایتمک استمز Il le fera quand il voudra اجونی آلمق Il veut être payé دیلدیکی وقتده ایدهجکدر مطلوبنی - استر

Vouloir. Exiger .A امر - اراده - مراد .P فرمودن .T بیورمق Dieu veut امر الهیدر - الهک مرادیدر Le Roi veut que vous obeissiez پادشاهک مرادی سنک اطاعتکدر Faites ce que je veux - بویله مراد ایدر Il le veut ایشله ایلدیکمی ارادهسی بویله در

Et désirer .A اشتیاق .P آرزو داشتن - خواهشکار شدن - بر سینه خواهشی اولمق - دیلمک .T آرزومند شدن - استکلو اولمق - استکی اولمق On vous donnera tout ce que vous voudrez مشتاق اولدیغکک شیلرک جملهسی ویریلهجکدر Il aime l'argent, il en veut avoir à quelque prix que ce soit مال داشقیدر همان بد طریق ایله اولور ایسه ماله خواهشی واشتیاقی - اولسون تحصیلنه خواهشکار در وار در

On dit, qu'un homme veut ce qu'il veut, pour dire, qu'il l'exige ou qu'il le désire fortement مطلقا اجرای مرام ایتمک استر

Dieu le veuille .A لعل الله .P بادا .T الله ویره - الله ویرسون

Vouloir du bien à quelqu'un .A خیراً نیت .P بحق کسی فلانک حقنده .T خیر اندیشی نمودن - نیکخواهی نمودن سکا نیت خیری وار در Il vous veut du bien خیر دیلمک

Vouloir du mal à quelqu'un, ou En vouloir à quelqu'un .A نیت بالسوء .P بد اندیشی نمودن - بکسی بد خواهی نمودن .T فلانک حقنده کوتلک دیلمک Il vous veut du mal سوء نیتی وار در - سنک حقنده بد خواهلغی وار در

On dit, A qui en veut-il? pour dire, de quoi se plaint-il? کیمه طار یلور

Et que veut dire cet homme? pour dire, que prétend-il? فلانک فلان کشی نه دیمک استر - مرامی ندر - مطلوبی ندر

Et que veut dire ce mot, ce procédé? pour dire, que signifie-t-il? بو - بو کلمهنک یا بو حرکتک معناسی ندر

بر حركتدن مرام ندر ـ لفظ يا بو حركت نه ديمك استر

Vouloir. Consentir *A.* رضا ـ قبول *P.* خشنودى نمودن *T.* بوكا راضى يم || رضا ويرمك ـ استمك Je le veux bien Si vous le voulez, il le voudra aussi سن راضى اولور ايسدك اول دخى راضى اولور

Vouloir. Être d'une nature à demander, avoir besoin de... *A.* احتياج ـ اقتضا *P.* بايستن *T.* محتاج اولمق || Il y a des enfans qui veulent être menés par la crainte بعض اطفال اخافه وانذار ايله اداره اولنمغه محتاجدر Cette affaire veut être conduite avec ménagement بو مصلحت اصول ايله رؤيت اولنمق اقتضا ايدر Ce tableau veut être vu dans son jour بو تصوير آيدينلق طرفندن كورنمكه محتاجدر

VOULOIR. Acte de la volonté *A.* اراده ـ مرام *P.* در خواست *T.* استك || Je n'ai point d'autre vouloir que le vôtre سنك مرامكدن غيرى بر درلو مرامم يوقدر Il en a le pouvoir et le vouloir بو بابده هم ارادهيد وهم اقتداره مالكدر C'est Dieu qui nous donne le vouloir et le faire انسانه ارادهيى وقوت فعل وعملى ويرن جناب ربّ ذو الجلالدر

On dit, Malin vouloir, pour dire, intention maligne *A.* نيّت فاسدة ـ نيّت خبيثة || Il a témoigné son malin vouloir فاسدهسنى اظهار ايلدى

VOUS. Pronom personnel *A.* انتم ـ كم *P.* شما *T.* سز

VOUSSURE. T. d'Archit. Courbure en voûte *A.* قوسيّت ـ حنب *P.* خمى *T.* بوكريلك

VOÛTE. Ouvrage de maçonnerie fait en arc *A.* قبّة pl. قباب *P.* كنبد *T.* قبّه || Le cintre de la voûte قبّهنك كمرى قالبى Voûte en plein cintre قبّه شكل تامّ مطوّق اوزره بنا اولنمش ـ Figur. La voûte du ciel قبّة فلك La voûte céleste قبّة سما La voûte azurée قبّة زبرجد فام فلك ـ قبّة نيلكون فلك

Clef de la voûte. C'est la pierre du milieu de la voûte *A.* معقد القبّة *P.* بندگاه كنبد *T.* قبّهنك باغ يرى

VOÛTER. Faire une voûte qui termine le haut d'une pièce dans un bâtiment *A.* تقبيب ـ تحنيب *P.* با كنبد پرداختن *T.* قبّه ياپمق || Voûter une église بر كليساده كنبد پوشيدن Dans cette maison-là, toutes les offices sont voûtées قبّه ياپمق بو خانهده حاولى مخزنلرينك جملهسى مقبّبدر

Se voûter. Il se dit des personnes dont la taille commence à se courber *A.* تقوّس ـ انحنا ـ تحنّب *P.* دو تا گشتن *T* ايكى قات اولمق ـ اكلمك || Les hommes de grande taille se voûtent plus promptement que les autres جسيم القامه اولان كسان سائرلردن اوّل انحنايه مبتلا درلر Il commence fort à se voûter غايت مرتبهده تقوّسه باشلادى

Voûté. *A.* مقبّب *P.* كنبد بسته ـ كنبد پوشيده ـ باكنبد *T.* اكلمش *T.* دو تا گشته *P.* منحنى ـ مقوّس *A.* قبّدلو *T.* پوش ايكى قات اولمش ـ

VOYAGE. Transport de sa personne d'un lieu où l'on est dans un autre lieu assez éloigné *A.* سفر pl. اسفار ـ سياحت || Long voyage سفر مديد Faire un voyage en Italie بر اتاليا جانبنه سفر ايتمك ـ سياحت ايتمك Voyage à Jérusalem قدس شريفه سياحت ـ شريف سفرى Voyage d'outre-mer دكز آشورى سفرى ـ سفر ما وراء البحر par terre, par mer برّا يا بحرًا سفر en poste منزل ايله ـ منزله سوار ايله سفر Les fatigues des voyages مشاقّ اسفار Adieu, je vous souhaite bon voyage اللهه ـ الوداع يولكز مبارك اولسون Être en voyage سفر اوزره صمارلدق يولكز آچق اولسون اولمق ـ On appelle Voyages de long cours, les grands voyages sur mer اسفار مديدۀ دريا ـ Il se dit aussi, de toute allée et venue d'un lieu à un autre || J'ai fait deux voyages à Versailles ورساليا‌ده ايكى سفر ايتدم J'ai fait vingt voyages chez lui فلاننك خانهسنه يكرمى سفر ايتدم Ce charretier a fait tant de voyages pour moi بو عربه‌جى بنم ايچون شو قدر سفر ايتمشدر

Voyage, ou Relation d'un voyage, se dit de la relation des événemens d'un voyage *A.* كتاب السياحة *P.* سياحتنامه *T.* سياحت رسالهسى || J'ai lu un voyage d'Égypte بر مصر سياحتنامهسنى قرائت ايلدم

Il se dit aussi pour Séjour dans un lieu où l'on ne fait pas sa demeure ordinaire *A.* اقامة *P.* نشست *T.* اكلنمه ـ اوتورمه || Le voyage de la Cour à Fontainebleau sera de trente jours پادشاهك فلان سرايده اقامتى شو قدر كون متمادى اولهجقدر Mon voyage à ma terre sera de dix semaines چفتلكمده اقامتم اللى هفته اولهجقدر

VOYAGER. Faire voyage, aller en pays éloigné *A.* سفر ـ سياحت *P.* راه پيمودن ـ روانه شدن *T.* كتمك ـ يوله كتمك ـ كزمك || Il a bien voyagé, il a bien vu du pays چوق سياحت ايدوب وافر مملكت سير وتماشا ايتمشدر Voyager par toute l'Europe جميع اوروپايه سياحت ايتمك en Asie آسيا جانبنه

Il a passé sa vie à voyager ایام عمرینی سیاحته سفر ایتمکله قره‌دن ـ برا سفر ایتمک Voyager par terre صرف ایلدی سیاحت ایله کسب ایتمک On apprend bien des choses en voyageant کزمکله چوق شی بیلنور ـ چوق شیلره تحصیل وقوف اولنور

VOYAGEUR. Celui qui est en voyage *A.* مسافر pl. مسافر ـ سفار *P.* سفر ـ رهبر ابناء السبیل pl. ابن السبیل ـ مسافرین pl. *T.* یولجی ـ بر یولجیلره‌دن || J'attends des nouvelles de nos voyageurs خبر انتظارنده یم Cette hôtellerie est fort commode pour les voyageurs بر مسافر خانه ابنای سبیل ایچون بغایت راحتلو در C'est un grand voyageur بر مسفر بنامدر ـ عظیم بر سافر در

On appelle aussi Voyageurs, ceux qui ont fait ou qui font de grands voyages *A.* سیاح pl. سیاحین ـ مسفر *P.* جهاندگرد *T.* اهل سیاحت || Les voyageurs sont sujets à mentir سیاحته کزن اولنلر کذبه مبتلا درلر

VOYANT. Il ne se dit que des couleurs qui sont extrêmement éclatantes *A.* ناضر ـ ساطع النظر *P.* رخشان *T.* پارلاق ـ اشته غایت کوزه || Voilà une couleur très-voyante کوزه اورر اورر بر رنک Cette étoffe est très-voyante pour une personne de votre age بو قماشک رنکی سنک سنکده کوره بغایت کوزه اورر بر رنکدر

VOYANT, subst. En termes de l'Écriture, il se prend pour Prophète. V. ce mot.

VOYER. Officier préposé à la police des chemins *A.* ناظر الطرق *P.* نگهدار راهها *T.* یوللر ناظری

VRAI. Conforme à la vérité *A.* صحیح *P.* راست *T.* کرچک || Cette proposition est vraie بو مسئله صحیحدر Le bruit qui court est-il vrai? السنه ـ متداثر السنه ایام اولان خبر صحیحمیدر Cela n'est pas vrai ناسده تواتر یافته اولان خبر عجبا صحته مقارنمیدر صحتدن عاریدر ـ بو خبر صحیح دکلدر Dites-nous des choses vraies, si vous voulez qu'on vous croie کلامکه وثوق واعتماد اولنمق استر ایسدک سویلدیککک شیلرک صحتنه دقت ایله

On dit d'un homme, qu'il est vrai, pour dire, qu'il est véridique, qu'il parle sans déguisement *A.* صادق القول *P.* راست طوغری سوزلو ـ کرچک سویلر *T.* حقکوی ـ کوی

Il se dit aussi d'un homme qui agit sans déguisement *A.* مستقیم ـ مستقیم الاطوار *P.* راست کردار *T.* طوغری

On dit pour affirmer quelque chose, Aussi vrai que le jour *A.* کالشمس فی وسط النهار ثابت ومتحققدر Vrai comme il faut mourir کل نفس ذایقة الموت کبی بو قضیه مسلم Aussi vrai que nous sommes ici اشبو محلده وجودمز کبی الشبوندر متحقق ومعاین

VRAI. Réel *A.* حقیقی *T.* کرچک || Le vrai Dieu جناب حق ـ رب حقیقی Du vrai marbre رخام حقیقی ـ کرچک الماس Du vrai diamant کرچک مرمر

VRAI. Qui est tel qu'il doit être, qui a toutes les qualités essentielles à sa nature *A.* محض ـ خالص ـ حقیقی *T.* صرف || Vrai poète خالص شاعر ـ شاعر حقیقی Vrai philosophe حکیم حقیقی Vrai savant فاضل محض Vrais amis حقیقی دوستلر ـ محض خالص دوستلر ـ On dit par exagération, qu'un homme est un vrai cheval, un vrai lion, pour dire, qu'il a quelque chose de la nature de ces animaux محض فرسدر یاخود صرف آرسلاندر

VRAI, se dit aussi dans ces phrases, La vraie cause, pour dire, l'unique, la principale cause *A.* علت اصلیه ـ سبب حقیقی Le vrai sujet *A.* مقصود بالذات ـ مقصود اصلی

VRAI. Convenable *A.* لایق ـ جدیر ـ مناسب *P.* چسپان *T.* یاقشور ـ کرکلو || Voilà la vraie place de ce tableau اشته بو تصویرک مناسب یری بو در C'est la vraie charge pour cet homme-là شو آدمه لایق اولان منصب بو در

VRAI, subst. Vérité *A.* صدق ـ صحت ـ حقیقت ـ حق *P.* راستی *T.* کرچکلک || Voilà le vrai اشته صحتی بو در Discerner le vrai d'avec le faux کذب وصحتک بیننی فرق حق وباطل بیننی تمییز ایتمک ـ ایتمک Avouez le vrai حقیقتی سویله Dites le vrai حقی اقرار ایله

AU VRAI. Selon le vrai *A.* علی ما هو الواقع ـ بحقیقته ـ علی وقوعه *P.* راست ودرست *T.* اولدیغی کبی || Contez-nous la chose au vrai ماده‌یی علی وقوعها نقل ایله Voilà au vrai comme la chose s'est passée اشته کیفیت حال بحقیقتها بو یله کذران ایتمشدر

VRAIMENT. Véritablement *A.* حقیقة ـ حقا ـ فی الحقیقة ـ فی الواقع *P.* راست *T.* کرچکدن || Il est vraiment sage حقیقة عاقلدر Il est vraiment orateur کرچکدن ـ حقا واعظدر

VRAISEMBLABLE. Qui paraît vrai *A.* قریب الاحتمال ـ غالب قریب الملحوظ ـ الاحتمال *P.* صحتنما *T.* اولاغن ـ اولاغن || La chose est assez vraisemblable بو کیفیت قریب الاحتمالدر Ce que vous dites peut être vrai, کورینور ـ اولاغن کورینور

ais n'est pas vraisemblable دیدیککک کلام بلکه ذاتنده حق
اوله انجق قریب الاحتمال اولان شیلردن دکلدر Opinion
raisemblable قریب الملحوظ بر رای Préférer le vraisemblable
u vrai قریب الاحتمال اولان بر شیٔ اوزرینه حقیقتی
ترجیح ایتمک

VRAISEMBLABLEMENT, adv. *A.* علی ـ علی ما هو الظاهر
ظاهر حاله ـ غالبا *T.* بآنچه مینماید ـ ماناً *P.* ما هو الملحوظ
علی ما هو الملحوظ || Vraisemblablement il arrivera aujourd'hui کور
غالبا ـ بو کون کلهجکدر

VRAISEMBLANCE. Apparence de vérité *A.* جواز ـ احتمال عقلی
Il || اولاناناق صورتی *T.* صحتنمایی *P.* احتمال ـ عقلی
y a pas de vraisemblance à ce que vous dites سویلدیککک
احتمالدن کلامده احتمال عقلی یوقدر Hors de la vraisemblance
جواز عقلی ید منافی بعید اولهرق Contre la vraisemblance
جواز عقلی قاعده‌سنه اولهرق Garder, observer la vraisemblance
قاعدهٔ جواز رعایت ایتمک Cela pèche contre la vraisemblance
عقلی به مخالف بر شیدر

VRILLE. Outil de fer propre à percer *A.* مثقب *P.* ـ برمه
دلهجک آلت *T.* سنـ

VUE. La faculté par laquelle on voit *A.* بصر ـ قوّهٔ باصره *P.*
|| کوز ـ کورمه *T.* بینایی ـ بینش Vue perçante, subtile, faible,
sse بصر ثاقب یا دقیق یا ضعیف یا قاصر trouble بصر
بو طمانلو کوز ـ تیره و Cela gâte, choque, blesse la vue
شیٔ افساد بصری یاخود رنجش باصره‌یی موجبدر éb-
uit la vue کوزی قماشدرر ـ تحییر بصری موجبدر la réjouit
کوزی سوندرر ـ فرحبخش دیده در ـ تفریح باصره ایدر
a perdu la vue کورمه‌یی ـ قوّت باصره‌یی فوت ایتمشدر
غایب ایلدی

Il se prend aussi pour l'organe même de la vue, pour les yeux,
ur les regards *A.* عین pl. عیون pl. اعین pl. انظار نظر ـ
دونککک || Jetez la vue là-dessus *T.* کوز ـ نکاه ـ دیده ـ چشم
اول اوزرینه حوالهٔ نظر ایـ Tournez la vue de ce côté-là
On dit ـ عطف نکاه ـ امالهٔ نظر ـ طرفه توجیه عین ایـ
ur. Avoir la vue sur quelqu'un, pour dire, veiller sur sa conduite
Et ـ بر کمسنه‌نکک حالنه مدّ انظار تیقظ وانتباه ایتمک
onner dans la vue, pour dire, frapper par un éclat agréable *A.*
Cette || کوزه اورمق *T.* بچشم زدن *P.* عکس علی البصر
offe donne dans la vue plus que l'autre بو قماش دیکرندن

Cette fille lui a donné dans la vue بو قیز زیاده کوزه اوررا
کوزینه اوردی

On dit, Tant que la vue se peut étendre *A.* مدی البصر *P.*
Et کوز ایرمی قدرنجه ـ کوز ایرمی قدر *T.* تا بانجام نظر
jusqu'où la vue peut porter کوز ایرمی قدرنجه

On dit aussi, À perte de vue, pour dire, sans que les yeux
puissent en apercevoir la fin *A.* خارجاً من مداء البصر *P.*
کوز ایرمندن *T.* بیرون از نظرگاه ـ بیرون از حدّ بینایی
|| Cette allée est à perte de vue بو یول مدای بصردن اوته
خارجدر

On dit, Perdre une chose de vue, pour dire, cesser de la voir
A. غیب عن البصر *P.* از دیده گم کردن *T.* کوزدن غائب
ایتمک || Le vaisseau s'éloigna en peu de temps, et nous le
perdîmes de vue کمی مدّت قلیله ظرفنده ایراقلنوب کوزمزدن
غائب اولمشدر On a perdu cet homme de vue فلانی کوزدن
غائب ایتمشلر در

On dit figur., qu'une mère ne perd point sa fille de vue, pour
dire, qu'elle la surveille soigneusement بو والده کریمه‌سی اوزرینه
علی الدوام حوالهٔ نکاه دقت واهتمامدن خالیه دکلدر

On dit aussi d'une affaire, qu'on l'a perdue de vue, pour dire
qu'on a cessé de s'en occuper *A.* اهمال ـ ترک ـ مهملاً *P.* از
دیده گم کردن *T.* کوزدن آتمق ـ مهمل براقمق

À VUE D'OEIL. À en juger par la vue seule *T.* بادیٔ نظرده ـ
Il signifie aussi, visiblement *A.* رأی العین ـ عیاناً *P.* بر وجه
بدید *T.* کوز کوره || Cet enfant croît à vue d'oeil بو طفل
رأی العین نشو ونما بولور Ce malade dépérit à vue d'oeil بو
خسته کوز کوره مایل زوال رفتنا اولمقده در V. aussi Oeil.

On appelle Lunette de longue vue, une lunette d'approche qui
sert à distinguer les objets éloignés. V. Lunette.

Vue, se prend aussi pour l'inspection des choses qu'on voit
A. رؤیت ـ معاینه *P.* بینش *T.* باقمه ـ کورمه || Voyez ces
étoffes, la vue ne vous en coûtera rien بو قماشلره باق رؤیتلرینه
انچه صرف ایده‌جکک دکلسک

On dit en termes de banque, qu'une lettre est payable à vue,
ou à tant de jours de vue, pour dire, dès qu'elle est présentée
ou tant de jours après عقیب نظرده یاخود بعد النظر شو
قدر کون مرورنده ادا اولنمق شرطیله اولان پولیچه تمسکی

On dit, Juger d'une chose à la première vue *T.* بر شیٔککک

حکمنی نظرهٔ اولیده ایتمک

Et être en vue, être exposé à la vue, pour dire, être en un lieu d'où l'on peut être vu *T.* معرض ـ موقع نظرده اولمق نظرگاهده اولمق ـ نظرده | Les deux armées étaient en vue بری ـ طرفین اردولری بری بریله موقع نظرده ایدی ـ بربرینک مواجهسنده ایدی ـ On dit aussi, Mettre une chose en vue ـ بر شیئی موقع نظره عرض ایتمک ـ Et camper à la vue de l'ennemi ـ دشمنک کوزی اوکنده اردو قورمق دشمنک مواجهسنده

Vue. La manière dont l'objet se présente à la vue *A.* منظرة *P.* دیدار *T.* کورونش || Une vue de côté, de haut en bas بر شیئک یان طرفدن یا بالادن پسته منظرهسی

Vue. Étendue de ce qu'on peut voir du lieu où l'on est *A.* نظارت *P.* تماشا *T.* کوز ایرمی | Cette maison a une belle vue بو منزلک نظارتی لطیف ودلگشا در

Point de vue. L'objet sur lequel la vue se dirige *A.* مطرح النظر ـ محط النظر *P.* نظرگاه *T.* بر کوزک ایرشدیکی یر || Ce clocher sort du point de vue بو چاکک قلهسی محط نظردن خارجدر ـ On dit figur. d'un homme qui aspire à quelque chose, C'est là son point de vue مطمح نظری او در

Et voir une affaire sous son vrai point de vue بر مصلحتی جهت حقیقیسندن نظر ایتمک

Vue, signifie aussi, fenêtre, ouverture par laquelle on voit. V. Fenêtre.

Vue. Dessein, but *A.* مقصد pl. مقاصد ـ مقصود pl. غرض ـ اغراض ـ نیت ـ منوی pl. منویات *P.* اندیشه *T.* مرام || C'est un homme qui a de grandes vues معالی مقاصد ومنویاته ذاهب اولمش بر ذاتدر || Il n'a d'autre vue en cela que celle de faire son devoir واجبهٔ ذمتنی ادا ایتمکدن غیری غرض وقصودی یوقدر Cet homme-là a des vues cachées فلانک مقاصد مضمرهسی واردر || Il a fait cette démarche en vue de telle chose بو حرکتدن مقصودی فلان شئ ایدی

On dit, Avoir une chose en vue, pour dire, se la proposer pour objet *A.* اطماح النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک ـ Et Borner ses vues à telle chose فلان مادهیه حصر نظر ایتمک

Et avoir des vues pour quelqu'un, pour dire, avoir dessein de lui procurer quelque avantage فلانک بر کمسنه حقنده حسن همتی ـ نظری اولمق

Et avoir des vues sur quelqu'un, pour dire, avoir dessein de l'employer à quelque chose فلانی خدمتده قوللنمق نیتنده فکرنده ـ اولمق

Vue. L'action par laquelle l'esprit connaît *A.* بصر البصیرة *P.* دیدهٔ عقل *T.* عقل کوزی || C'est un homme d'une grande pénétration, rien n'échappe à sa vue ثقابت عقل با کمال ایله مجبول بر ذات دقایقشناس اولمغله بصر بصیرتندن هیچ بر شئ ذهول ایتمک احتمالی یوقدر Il porte sa vue bien loin dans l'avenir بصر بصیرتی مستقبلات امورک اقصای غایاتنه واصل اولور

On dit dans ce sens, Grandes vues ملاحظات ـ افکار جلیله ملاحظات bonnes ملاحظات خیریه Vues éloignées ملاحظات جلیله ملاحظات دورا دور ـ بعیده profondes, bornées ملاحظات عمیقه یا محدوده

VULGAIRE. Commun, qui est reçu communément *A.* متداول رایگان میان *P.* مخصوص بعوام الناس ـ بین عوام الناس خسان ناس *T.* بیاغی خلقک || Croyance, opinion vulgaire عوام ناسه Préjugé vulgaire عوام ناسک اعتقادی ورایی عوام ناس بیننده مخصوص اولان اعتقاد باطل expression متداول بر تعبیر

On appelle Langue vulgaire, par opposition à Langue savante *A.* لسان عوام الناس *P.* زبان خسان ناس *T.* بیاغی زبانزد عوام ناس اولان لسان ـ خلقک قوللندیغی دل

Vulgaire. Trivial, du petit peuple *A.* مبتذل ـ عادر *P.* مخصوص افکار قبا خلقک *T.* فرو مایگان || Pensées, sentimens vulgaires قبا خلقک افکاری ـ عادره ومبتذله

VULGAIRE, subst. Le peuple, et ceux qui n'ont pas plus de lumières que le peuple *A.* pl. عوام الناس pl. رعاع الناس pl. انذال الناس *P.* فرو مایگان *T.* خسان ناس ـ قبا خلق || Il suit en cela l'opinion du vulgaire بو بابده قبا خلقک راینه تبعیت ایدر Combattre les erreurs du vulgaire عوام ناسک ذاهب اولدیغی اباطیله مخالفت ایتمک

VULGAIREMENT. Communément *A.* بطور عوام الناس *P.* بسان عوام *T.* بیاغی خلق کبی فرو مایگان | Vulgairement parlant ناس طورنجه سویلیدرک

VULNÉRABLE. Qui peut être blessé *A.* قابل ـ ممکن الجرح *P.* الجرح ـ زخم خوردنی *T.* امکانپذیر زخم ـ یارهلند بیلور

VULNÉRAIRE. T. de Méd. Qui est propre à guérir les plaies

A. مدمّل - ملئم الجراحات .P زخمپرور .T ياره اوكالديجى - نباتات || ياره صاغلديجى On prise fort les herbes vulnéraires ملئم جراحات Eau vulnéraire مدملدنك قدرى جوقدر

فلانه ادويهٔ مدمّله On lui a donné des vulnéraires اولان صو ويرلمشدر

VULVE. T. d'Anat. L'orifice du vagin A. فم المهبل

XIP XYL

XÉNÉLASIE. T. d'antiq. Interdiction faite aux étrangers du séjour d'une ville A. منع الغرباء من التوطن .P ياساق كردن بيگانگان از جا گرفتگى .T يبانجيلرى يورد ايدنمكدن يساق ايتمك

XIPHIAS. Poisson. Il y en a deux espèces, Le xiphias espadon, ou Espadon, ou Épée de mer. V. Espadon. Et le xiphias épée T. قلج بالغى آزمدسى

XIPHOÏDE, ou FOURCHETTE. T. d'Anat. Le cartilage qui est au bas du sternum A. لسان الكلب - رهاب .pl رهابة

XYLON. On a donné ce nom au cotonnier. V. ce mot.

YAC YEU

Y. Adverbe qui signifie, en cet endroit-là A. فى .P در آنجا - .T اوراده - اول طرفده - اول محلده - آنده || Voulez-vous y aller? در اول طرفه كتمك استرميسك

YACHT. Sorte de bâtiment qui va à voiles et à rames A. سنبوق P. سنبك .T جرنيق

YEUSE, ou CHÊNE VERT. Arbre A. بلخ .P سنديان .T عربستان ميشەسى - زندگان آغاجى

YEUX. Le pluriel d'oeil A. pl. عيون pl. اعين P. چشمها T. كوزلر

ZEL ZEL

ZAGAIE, ou ZAGAYE. Sorte de javelot dont les Maures se servent en combattant à cheval A. جريدة .P نيزك .T جريد || Lancer la zagaie جريد آتمق - رمى جريده ايتمك

ZAÏM. Il se dit, chez les Turcs, d'un militaire dont le bénéfice est au-dessus de celui du timariot A. زعيم pl. زعماء

ZAIN. Il se dit d'un cheval qui est tout noir, ou tout bai, sans aucune marque de blanc A. بهيم .P يكرنگ .T طونى يكپاره دوز

ZÉDOAIRE. Plante A. جدوار .P زدوار - ماهپروين - ماپروين T. جدوار

ZÉLATEUR. Celui qui agit avec zèle pour la patrie, pour la religion A. ذو غيرة - حمىّ .P غيرتكش .T غيرت ايدن || Grand zélateur de la gloire de Dieu علوّ مجد ربّ ذو الجلالى موجب اولەجق احوالده ابراز فرط حميّت ايدن كشى

Zélateur du salut des âmes, du bien public باعث فلاح جان عباد اولەجق احوالده ونفع عامّەيى موجب اموردە غيرتى دركار اولان كمسنه

ZÈLE. Affection ardente pour quelque chose A. غيرت - حميّت P. غيرتكشى || Zèle pour la foi غيرت دينيّه - غيرت دين Le zèle du salut des âmes نجات حال نفوس بابنده اولان غيرت Le zèle de la maison de Dieu غيرت بيت الله Le zèle de la patrie غيرت وطن Zèle pour le bien public خير عام خصوصنده اولان غيرت وحميّت Avoir beaucoup de zèle pour le service de l'État خدمت دولتده صاحب غيرت اولمق Témoigner du zèle pour... فلان خصوصده اظهار غيرت ايتمك - On appelle, Zèle indiscret, ou inconsidéré, un zèle qui n'est pas réglé par la prudence غيرت جاهليّه - Et faux zèle, zèle aveugle, un zèle mal conduit, mal entendu غيرت باطله

ZÉLÉ. Qui a du zèle A. حمیّ - ذو غیرة P. غیرتدار - حمیّتدار T. غیرتلو || Un zélé serviteur de Dieu جناب ربّ العالمینك بندهٔ حمیّتداری Je ne vis jamais d'homme plus zélé pour ses amis دوستلری حقنده بو رتبهده غیرتلو آدم کوردیکم یوقدر

ZÉNITH. Le point du ciel qui est élevé perpendiculairement sur chaque point du globe terrestre A. سمت الرأس || Le zénith et le nadir سمت الرأس وسمت القدم

ZÉPHIR. On appelle ainsi toute sorte de vents doux et agréables A. نسیم - ریح لطیف P. باد زین - بادبرین - باد صبا T. || Un agréable zéphir بر نسیم لیّن ولطیف لطیف یل

ZÉRO. On appelle ainsi l'un des caractères numériques, dont la forme est o, et qui de lui-même ne fait aucun nombre A. صفر || Trois zéro après un quatre font quatre mille درت رقمدن صکره اوچ صفر وضع اولنسه درتبیک اولور — On dit d'un homme qui n'est d'aucune considération, que c'est un zéro صفر زاید صفر زاید مشابهسنده در - در On dit aussi, Sa fortune est réduite à zéro مالی هیچه قرار ویرمشدر

ZEST. On dit, Entre le zist et le zest, en parlant d'une chose qui n'est ni bonne ni mauvaise, qui est entre deux A. متوسّط الحال - بین بین P. میانه - نه این نه آن T. اورته حاللو - نه ایو نه کوتی - ایکیسی اورتهسی

ZESTE, se dit d'une partie mince qu'on coupe sur le dessus de l'écorce d'une orange, d'un citron, etc. A. قطعة من قشارة الليمون او النارنج P. پوستپارهٔ لیمو یا نارنگ T. لیمون یا پورتقال قبوغنڭ پارچهسی || Couper un zeste de citron لیمون قبوغنڭ بر پارچهسنی کسمك

ZIBELINE, ou MARTRE ZIBELINE. Sorte de martre A. سمّور P. کیش T. سمور || Les zibelines les plus noires sont les plus belles سمّورك اعلاسی سیاه اولاندر

ZIGZAG. Suite de lignes l'une au-dessus de l'autre, formant entre elles des angles très-aigus A. معوّج P. مارپیچ T. ییلان قاوی || Tracer un zigzag ییلان قاوی بر شکل - بر شکل معوّج رسم ایتمک

ZINZOLIN. Sorte de couleur qui est un violet rougeâtre et délicat T. قرمزی یه چالر بنفشه رنکی

ZIZANIE. Ivraie. Il ne se dit qu'au figuré, et signifie, division, discorde A. شقاق - نفاق P. شورش T. فتنه فجورلق || Ils étaient bien unis, quelqu'un a semé la zizanie parmi eux مقدّما بینلرنده اتحاد وار ایکن بریسی القای شقاق ونفاق ایتمشدر

ZODIACAL. Qui appartient au Zodiaque A. مخصوص بفلك البروج || Étoiles zodiacales فلك بروجه مخصوص اولان کواکب

ZODIAQUE. Bande circulaire supposée dans le ciel, dans laquelle les planètes se meuvent, et qui est divisée en douze signes A. فلك البروج - منطقة البروج || Le soleil parcourt tous les ans les douze signes du zodiaque شمس منطقة البروجده هر سنه بروج اثنا عشری دور ایدر

ZONE. Chacune des cinq parties du globe terrestre qui sont entre les deux pôles A. منطقة || La zone torride, tempérée, glaciale منطقهٔ محترقه ومعتدله ومنجمده

ZOOGRAPHIE. Description des animaux A. وصف الاحوال الحیوانات

ZOOLOGIE. C'est la partie de l'histoire naturelle qui a pour objet les animaux A. علم الطبایع الحیوانات

ZOOPHYTE. Corps qui tient quelque chose de l'animal et de la plante A. نابت بین النبات والحیوان - نابت بصورة النبات والحیوان || On met les éponges au nombre des zoophytes سونکری بین النبات والحیوان اولان شیلردن معدود در

ZYMOLOGIE, ou ZYMOTECHNIE. Partie de la Chimie qui traite de la fermentation A. بحث عن الاختمار

FIN DU TROISIÈME ET DERNIER VOLUME.

ERRATA DU III VOLUME.

غلطات Errata	تصحيحات Lisez	صحيفه Page.	ستون Colon.	سطر Ligne
P et Q				
Des	De	3	2	1
un	une	7	1	10
Terreste et dans l'exemple	Terrestre	15	1	28
کشی Ce mot doit être précédé des mots français...	‖ Dessein parricide	29	2	38
موروث	موروثة	50	1	29
compte	conte	58	1	8
même	mêle	65	1	25
مرثر	مؤثر	68	2	25
اولملغه	اولمغله	71	2	35
اعتقام	اعتقادم	72	2	3
bouches	boucles	74	2	28
غيت	غيب	77	2	2
périphélie	périhélie	80	2	20
للهه	اللهه	98	2	4
des	de	106	2	13
پايهارا	پاينهارا	107	2	33
négligement	négligemment	108	2	9
وحيلد	P. وحيلد	112	1	8
nous y vivrons de ce que nous y trouverons	nous reviendrons sur nos pas	115	1	3
d'un	du même	125	2	6
مرمر	سماقى مرمر	156	1	7
الميئة	الميمنة	160	2	1
خزاق	خزّاف	169	1	23
en	eu	172	1	5
cap	cep	173	1	3
excessivement	excessives	173	1	18
manière	matière	174	1	37
اولنديغمنى	اولنديغنى	186	2	26
تنزه	تنزة	195	2	20
ايودەرمك	ايىدەرمك	206	1	19

غلطات Errata	تصحيحات Lisez	صحيفه Page.	ستون Colon.	سطر Ligne
prise en	prise de	217	1	2
un	une	223	1	11
employer	employer utilement	229	1	9
حكمزك	حكمكزك	236	1	21
كمسند	T. كمسند	261	2	2
R				
ثاينه	ثانيه	286	2	27
rasséněra	rasséréna	296	2	21
اولديغندن	اولمديغندن	309	1	16
Tribonier	Tribonien	324	2	30
rofrogner	refrogner	334	1	18
صلدلنمق	صلدلنمق	340	1	7
P. قبارمه	T. قبارمه	352	1	35
الالنظر	النظر	354	2	25
galèrens	galères	362	1	3
Rédublicatif	Réduplicatif	362	1	6
اولمسد	اولمسنه	368	1	10
افشدندن	افشاندن	368	1	30
دينى وخويشان	خويشان	371	1	33
بپاسج	بپاسنج	382	2	31
Repréhention	Repréhension	386	2	1
سد	شد	402	2	9
تحروه يوقتم	تحريره وقتم	405	1	38
un domaine	au domaine	418	1	1
نتشمك	بتشمك	418	1	4
قند T	T. قند	419	1	24
une	un	421	1	10
گودنكشى	گردنكشى	427	1	10
S				
a dit	dit	466	1	23
abscènes	obscènes	467	2	17
épiplon	épiploon	474	2	18

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	سطر ستون صحيفه *Page. Colon. Ligne*
المح	الملح	478 — 1 — 30
تابت	نابت	483 — 1 — 36
وجعت	رجعت	499 — 1 — 28
visage	rivage	502 — 1 — 9
افساندن	افشاندن	503 — 1 — 5
شامّه	شامّه وقوّت لامسه	504 — 1 — 29
mettre	mettez	505 — 1 — 1
ساو	مار	516 — 1 — 17
يا پمه	يا پمه	530 — 2 — 20
العين	عين	532 — 2 — 1
de بذل	بذل	542 — 1 — 2
صباوقدن	صباوتدن	549 — 2 — 23
واسيع	واسع	569 — 1 — 16
سو	سر	581 — 1 — 12
بيادن	نرادن	583 — 2 — 36
موفقلق	موفقلق *T.*	586 — 1 — 34
جركاتنى	حركاتنى	592 — 1 — 7

T

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	سطر ستون صحيفه *Page. Colon. Ligne*
qu'il y	qui y	596 — 2 — 33
شمسمك	شمسك	617 — 2 — 26
خدّيني	حدّيني	619 — 1 — 4
نل pl. نلال	تل pl. تلال	651 — 1 — 31
fillasse	filasse	659 — 1 — 28
بشويدگی	بشوريدگی	670 — 2 — 4
خوارث	حوادث	671 — 1 — 28
trenchant	tranchant	672 — 2 — 8
lieu	lieue	695 — 1 — 21
ايلمشمك	ايشلمك	703 — 1 — 19
croyons - trouve	croyions - trouva	720 — 2 — 30

V

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	سطر ستون صحيفه *Page. Colon. Ligne*
le pluie	la pluie	762 — 1 — 3
بر	بو	775 — 2 — 34
un	une	780 — 2 — 20

